Se Wsi Testamentti 1548 ja osat 1552 Wanhasta

Vanha Testamentti 1552 osat

TESSE seurauat Mutomat Lughut Mosen Ramatuista/ quin ouat/ Laista Poluein lughuista/ Kirouxista/ Siugnauxista/ etc. Jotca ouat sangen tarpeliset luetta/ monein Syydhein teden/ neisse Somen Hippakunnan Kircois. Laista.

XIX. Lucu.

2 Moos 19:1 COLManden Cwcauten sen Israelin Lastein vloslectemisen ielkin/ Egyptin maalda/ tulit he telle peiuelle sihen Sinain erimaan.
Kolmantena kuukautena sen Israelin lasten uloslähtemisen jälkeen Egyptin maalta/ tulit he tällä päiwällä siihen Siinain erämaahan.
2 Moos 19:2 Sille he olit vlosmennyet Raphidimist/ ia tacdhoit sihen Sinain erimaan siselle/ Ja scantzasit sijnä samas Erimaas/ sen Woren coctan/
Sillä he oliwat ulosmenneet Raphidimista/ ja tahdoit siihen Siinain erämaan sisälle/ ja sijoitit siinä samassa erämaassa/ sen wuoren kohtaan/
2 Moos 19:3 Ja Moses ylesastui Jumalan tyge. Ja HERRA cutzui hende Worelda/ ia sanoi. Neite sinun pite sanoman Jacobin Honelle/ ia Israelin Lapsille ilmoittaman.
Ja niin Moses ylösastui Jumalan tykö. Ja HERRA kutsui häntä wuorelta/ ja sanoi. Näitä sinun pitää sanoman Jakobin huoneelle/ ja Israelin lapsille ilmoittaman.
2 Moos 19:4 Te oletta nähnet/ mite mine olen nijlle Egypterille tehnyt/ ia quinga mine olen teite candanut Cotkain Sipein päle/ ia olen teite itzelleni omistanut.
Te olette nähneet/ mitä minä olen niille Egyptiläisille tehnyt/ ja kuinka minä olen teitä kantanut kotkain siipein päällä/ ja olen teitä itselleni omistanut.
2 Moos 19:5 Jos te sis minun Eneni cwlisitte/ ia ketkisitte minun Lijttoni/ nin teiden pite oleman minun Omaisudheni/ caickein Canssain edes. Sille coco Maa ombi minun.
Jos te siis minun ääneni kuulisitte/ ja kätkisitte minun liittoni/ niin teidän pitää oleman minun omaisuuteni/ kaikkein kansain edessä. / Sillä koko maa ompi minun.
2 Moos 19:6 Ja teiden pite minulle yxi Papilinen Kuninganwalta oleman/ ia yxi Pyhe Canssa Neme ouat ne Sanat/ iotca sinun pite Israelin Lapsillen sanoman.
Ja teidän pitää minulle yksi papillinen kuninkaanwalta oleman/ ja yksi pyhä kansa. Nämä owat ne sanat/ jotka sinun pitää Israelin lapsille sanoman.
2 Moos 19:7 Moses tuli/ ia coconcutzui ne Wanhimat Canssan seast/ ia caiki nemet sanat heiden eteens pani/ iotca HERRA keskenyt oli.
Moses tuli/ ja kokoon kutsui ne wanhimmat kansan seasta/ ja kaikki nämät sanat heidän eteensä pani/ jotka HERRA käskenyt oli.

2 Moos 19:8 Ja caiki Canssa ynne wastasit ia sanoit. Caiki mite se HERRA puhunut on me tadhome tädhe. Ja quin Moses iellenssanoi Canssan sanat HERRAN tyge/
Ja kaikki kansa ynnä wastasit ja sanoi. Kaikki mitä HERRA puhunut on, me tahdomme tehdä. Ja kuin Moses jällens sanoi kansan sanat HERRAN tykö/
2 Moos 19:9 nin sanoi Henelle HERRA. Catzo/ Mine tadhon sinun tyges tulla ydhes paxus Pilues/ ette Canssan pite minun Sanani cwleman/ iotca mine sinun cansas puhun/ ia wskoman sinua ijancaikisesta. Ja Moses ilmoitti HERRALLE Canssan puhet.
Niin sanoi hänelle HERRA. Katso/ Minä tahdon sinun tykösi tulla yhdessä paksussa pilwessä/ että kansan pitää minun Sanani kuuleman/ jotka minä sinun kanssasi puhun/ ja uskomaan sinua iankaikkisesti/ Ja Moses ilmoitti HERRALLE kansan puheet.
2 Moos 19:10 Sanoi HERRA Mosel/ Mene Canssan tyge/ ia pyhite heite tenepene ia hoomen/ ia heiden wattens pesisit/
Sanoi HERRA Mosekselle/ Mene kansan tykö/ ja pyhitä heitä tänäpäiwäna ja huomenna/ ja heidän waatteensa pesisit/
2 Moos 19:11 ia olisit colmandena peiuen walmijt/ Sille colmanden peiuen HERRA alasastupi caiken Canssan eteen/ Sinain Woren päle.
ja olisit kolmantena päiwänä walmiit/ Sillä kolmantena päiwän HERRA alas astuupi kaiken kansan eteen/ Siinain wuoren päälle.
2 Moos 19:12 Ja aseta Canssalle märeraijat ymberins/ ia sanos heille. Cartacat teiten/ ettei te Woren päle ylesastu/ taica rupet sihen Loppun. Sille ioca sihen Woreen rupepi/ sen pite Colemalla surmattaman.
Ja aseta kansalle määrärajat ympäriinsä/ ja sanos heille/ Karttakaat teitä/ ettei te wuoren päälle ylös astu/ taikka rupeet siihen loppuun/ Sillä joka siihen wuoreen rupeepi/ se pitää kuolemalla surmattaman.
2 Moos 19:13 Ei ycten kätte pidhe heneen rupeman/ wan henen pite kiuitettemen eli nolilla lepitzeammuttaman/ Waicka se Elein taica Inhiminen olis/ nin eipe sen pidhe elemen. Mutta coska Pasuna rupe caijactaman/ silloin he woren päle astucaat.
Ei yhtään kättä pidä häneen rupeaman/ waan heidän pitää kiwitettämän eli nuolilla läwitse ammuttaman/ Waikka se eläin taikka ihminen olisi/ niin eipä sen pidä elämän. Mutta koska pasuuna rupeaa kajahtaman/ silloin he wuoren päälle astukaat.
2 Moos 19:14 Moses alasastui worelda Canssan tyge/ ia heite pyhitti/ ia he wattens pesit.
Moses alasastui wuorelta kansan tykö/ ja heitä pyhitti/ ja he waatteensa pesit.

2 Moos 19:15 Ja hen sanoi heille. Olcat colmanden peiuen walmijt/ ia elket lehestykö teiden Emendijn.
Ja hän sanoi heille. Olkaat kolmantena päiwänä walmiit/ ja älkäät lähestykö teidän emäntiä.
2 Moos 19:16 Quin nyt se Colmas peiue tuli/ ia Amu ioutui/ Ja catzo/ nin rupesit pitkeiset cwluman/ ia Leimauxet welkymen/ ia yxi syngy paxuin Pilui sen Woren päle/ ia sen Pasunan Heline sangen iylisi ialomasti. Nin caiki Canssa/ ioca Scantzis olit/ peliestyit.
Kuin nyt se kolmas päiwä tuli/ ja aamu joutui/ Ja katso/ niin rupesiwat pitkäiset (salamat) kuuluman/ ja leimaukset wälkkymään/ ja yksi synkkä paksu pilwi sen wuoren päälle/ ja sen pasuunan helinä sangen jylisi jalommasti. Niin kaikki kansa/ joka skanssissa (leirissä) oli/ peljästyit.
2 Moos 19:17 Quin Moses Canssan vloswei Scantzist Jumalata wastan/ nin he astuit woren iwren.
Kuin Moses kansan uloswei skanssista (leiristä) Jumalata wastaan/ niin he astuiwat wuoren juureen.
2 Moos 19:18 Mutta se coco Sinain wori suitzi sijte/ ette HERRA Jumala sen päle alasastui tulen sisel/ ia sen Sauu yleskeui ninquin Ugnista/ nin ette se coco Wori sangen wapisi/
Mutta se koko Siinain wuori suitsi siitä/ että HERRA Jumala sen päällä alasastui tulen sisällä/ ja sen Sawu ylöskäwi niinkuin uunista/ niin että se koko wuori sangen wapisi.
2 Moos 19:19 Ja sen Pasunan heline ieriestens eneni swremaxi. Moses puhui/ ia HERRA wastasi hende selkesti.
Ja sen pasunan helinä järjestänsä eneni suuremmaksi. Moses puhui/ ja HERRA wastasi hänelle selkeästi.
2 Moos 19:20 Quin nyt se HERRA alastullut oli sen Sinain woren cuckulan päle/ nin hen cutzui Mosen sen Woren cuckulan päle. Ja Moses sinne ylesastui.
Kuin nyt se HERRA alastullut oli sen Siinain wuoren kukkulan päälle/ niin he kutsui Moseksen sen wuoren kukkulan päälle. Ja Moses sinne ylösastui.
2 Moos 19:21 Nin sanoi HERRA henelle. Alasastu/ ia todhista Canssalle/ ettei he edeskeuisi HERRAN tyge ylitze Märenraijoia/ ette he henen näkisit/ ia monda heiste langeisit.
Niin sanoi HERRA hänelle. Alasastu/ ja todista kansalle/ ettei he edeskäwisi HERRAN tykö ylitse määrärajoja/ ettei he hänen näkisit/ ja monta heistä lankeisit.
2 Moos 19:22 Nin mös Papit/ iotca HERRA lehestyuet/ pite heitens pyhittemen/ ettei hen heite hucutais.

Niin myös papit/ jotka HERRAA lähestywät/ pitää heitänsä pyhittämän/ ettei hän heitä hukuttaisi.
2 Moos 19:23 Nin sanoi Moses HERRALLE/ Eipe Canssa woi ylesastua Sinain woren päle/ Sille sine olet meille todhistanut/ ia sanonut. Pane Märenraijat woren ymberille/ ia pyhite se.
Niin sanoi Moses HERRALLE/ Eipä kansa woi ylösastua Sinain wuoren päälle/ Sillä sinä olet meille todistanut/ ja sanonut. Pane määrärajat wuoren ympärille/ ja pyhitä se.
2 Moos 19:24 Ja HERRA sanoi henelle/ Mene ia alasastu/ Sine ia Aaron sinun cansas pite ylesastuman. Mutta Papit ia Canssat euet pidhe Märenraioia ylitzekeumen/ eike HERRAN tyge ylesastuman/ ettei hen heite hucuttais.
Ja HERRA sanoi hänelle/ Mene ja alasastu/ Sinä ja Aaron sinun kanssas pitä ylösastuman Mutta papit ja kansa eiwät pidä määrärajoja ylitsekäymän/ Eikä HERRAN tykö ylösastuman/ ettei hän heitä hukuttais.
2 Moos 19:25 Ja Moses alasastui Canssan tyge/ ia site caiki heille iutteli.
Ja Moses alasastui kansan tykö/ ja sitten kaikki heille jutteli.

XX LUKU

2 Moos 20:1 JA HERRA puhui caiki nämet puhet.
Ja HERRA puhui kaikki nämät puheet.
2 Moos 20:2 MINE OLEN SE HERRA SINUN JUMALAS/ Joca sinun Egyptin maalda vloswienyt olen/ sijte Oriaudhenhonesta.
MINÄ OLEN SE HERRA SINUN JUMALASI/ Joka sinut Egyptin maalta uloswienyt olen/
2 Moos 20:3 Ei sinun pidhe muita Jumaloita pitemen minun coctani.
Ei sinun pidä muita jumaloita pitämän minun kohtaani.
2 Moos 20:4 Ei sinun pidhe ychteken Cuua eike iongun Moto sinulles tekemen/ taicka ninen ielkin quin ylhelle Taiuas ouat/ eli ninen ielkin/ iotca alhalle ouat Maan päle/ eike ninen ielkin/ iotca Wesis Maan alla ouat.
Ei sinun pidä yhtäkään kuvaa eikä jonkun muotoa sinullesi tekemän/ taikka niiden jälkeen kuin ylhäällä taivaassa owat/ eli niiden jälkeen/ jotka alhaalla owat maan päällä/ eikä niiden jälkeen/ jotka wesissä maan alla owat.
2 Moos 20:5 Ele nijte paluele. Sille Mine se HERRA sinun Jumalas/ olen yxi wäkeue Kiuascostaia/ ioca etziskelen ninen Iseden pahatteghot Lastein/ haman colmanden ia nelienden Poluein asti/ iotca minua vihasit.
Älä niitä palwele. Sille Minä se HERRA sinun Jumalasi/ olen yksi wäkevä kiiwas kostaja/ joka etsiskelen niiden isien pahat teot lasten/ hamaan

kolmanteen ja neljänteen polween asti/ jotka minua vihasit.
2 Moos 20:6 Ja teen Laupiudhen monen Tuhanden päle/ iotca minua racastauat/ ia piteuet minun Keskyni.
Ja teen laupiuden monen tuhanten päälle/ jotka minua rakastawat/ ja pitäwät minun käskyni.
2 Moos 20:7 Ei sinun pidhe turhan lausuman sinun HERRAS Jumalas Nime/ Sille eipe HERRA salli site rangastomat/ ioca henen Nimens turhanlausupi.
Ei sinun pidä turhaan lausuman sinun HERRAN Jumalasi nimeä/ Sillä eipä HERRA salli sitä rangaistamatta/ joka hänen nimensä turhaan lausuupi.
2 Moos 20:8 Muista Sabbathin peiuen päle/ ettes sen pyhitet.
Muista sabbathin päiwän päälle/ ettäs sen pyhität.
2 Moos 20:9 Cwsi peiue sinun pite tötetekemen/ ia caiki sinun asias aijaman.
Kuusi päiwää sinun pitää työtä tekemän/ ja kaikki sinun asiasi ajaman.
2 Moos 20:10 Mutta sen seitzemennen peiuen päle/ ombi sen HERRAN sinun Jumalas Sabbathi. Silloin ei sinun pidhe ycten töte tekemen/ eike sinun Poicas/ eike sinun Tytteres/ eike sinun Paluelias/ eike sinun Poicas/ eike sinun Juctas/ eike sinun Mwcalaises/ ioca sinun Caupungis portin siselle on.
Mutta sen seitsemännen päiwän päälle/ ompi sen HERRAN sinun Jumalasi sabbathi. Silloin ei pidä yhtään työtä tekemän/ eikä sinun poikasi/ eikä sinun tyttäresi/ eikä sinun palvelijasi/ eikä sinun juhtasi/ eikä sinun muukalaisesi/ joka sinun kaupungin portin sisällä on.
2 Moos 20:11 Sille cwtena peiuene ombi HERRA Taiuan/ ia Maan ia Meren tehnyt/ ia caiki mite nijsse ouat/ ia leueisi Seitzemennen peiuene. Senteden siugnasi HERRA sen Sabbathin peiuen/ ia pyhitti henen.
Sillä kuutena päiwänä ompi HERRA taiwaan/ ja maan ja meren tehnyt/ ja kaikki mitä niissä owat/ ja lepäsi seitsemännen päivänä. Sen tähden siunasi HERRA sen sabbathin päiwän/ ja pyhitti hänen.
2 Moos 20:12 Sinun pite cunnioittaman sinun Ises ia sinun Eites/ ettes cauuan eleisit Maan päle/ ionga sinulle se HERRA sinun Jumalas sinun andaman pite.
Sinun pitää kunnioittaman sinun isääsi ja sinun äitiäsi/ ettäs kauan eläisit maan päällä/ jonka sinulle se HERRA sinun Jumalasi sinun antaman pitää.
2 Moos 20:13 Ei sinun pidhe tappaman.
Ei sinun pidä tappaman.
2 Moos 20:14 Ei sinun pidhe Hooritekemen.
Ei sinun pidä huorintekemän
2 Moos 20:15 Ei sinun pidhe warastaman.
Ei sinun pidä warastaman.

2 Moos 20:16 Ei sinun pidhe wäre Todhistost puhuman sinun Lehimeistes Wastan.
Ei sinun pidä wäärää todistusta puhuman sinun lähimmäistäsi wastaan.
2 Moos 20:17 Ei sinun pidhe pytemen sinun Lehimeistes Honecta. Ei sinun pidhe himoitzeman sinun Lehimeises Emende/ eike henen Paluelians/ eike henen Picans/ eike henen Herkiäns) eike henen Asins/ eike miteken/ quin sinun Lehimeiselles ombi.
Ei sinun pidä pyytämän sinun lähimmäistesi huonetta. Ei sinun pidä himoitseman sinun lähimmäisesi emäntää/ eikä hänen palvelijaansa/ eikä hänen piikaansa/ eikä hänen härkiänsä/ eikä hänen aasiaan/ eikä mitäkään/ kuin sinun lähimmäiselläsi ompi.
2 Moos 20:18 Ja caiki Canssa näki sen Pitkeisen ia Leimauxen/ ia Pasunan helinen/ ia sen woren suitzeuan. Mutta quin he sencaltaiset neit/ nin he pakenit ia taama astuit/
Ja kaikki kansa näki sen pitkäisen ja leimauksen/ ja pasunan helinän/ ja sen wuoren suitsuawan. Mutta kuin he senkaltaiset näki/ niin he pakeni ja taemma astuit.
2 Moos 20:19 ia sanoit Mosen tyge. Puhu sine meiden cansan/ me tadhom site cwlla/ ia ele Jumalan anna meiden cansan puhua/ mwtoin me coolisimma.
ja sanoiwat Moseksen tykö. Puhu sinä meidän kanssa/ me tahdomme sitä kuulla/ ja älä Jumalan anna meidän kanssa puhua/ muutoin me kuolisimme.
2 Moos 20:20 Moses puhui Canssan tyge. Elket pelietkö. Sille Jumala on tullut teite kiusaman/ ia ette henen pelkons olis teiden Silmein edes/ ettei te synditekisi.
Moses puhui kansan tykö. Älkää peljätkö. Sillä Jumala on tullut teitä kiusaamaan/ ja että hänen pelkonsa olisi teidän silmäin edessä/ ettei te syntiä tekisi.
2 Moos 20:21 Sillens Canssa taaman astui. Mutta Moses edesmeni sihen pimeytehen/ iossa Jumala siselle oli.
Sillens kansa taemma astui. Mutta Moses edesmeni siihen pimeytehen/ jossa Jumala sisällä oli.
2 Moos 20:22 Ja HERRA sanoi henelle/ Nein sinun pite Israelin Lapsille sanoman. Te oletta nähnyet/ ette mine olen Taiuasta teillen puhunut/
Ja HERRA sanoi hänelle/ Näin sinun pitää Israelin lapsille sanoman. Te olette nähneet/ että minä olen taiwaasta teillen puhunut.
2 Moos 20:23 senteden eipe teiden pidhe ydhengen cappalen minun werdhaxeni pitemen. Hopiaiset ia Cullaiset Jumalat eipe teiden pide teillen tekemen.

sentähden eipä teidän pidä yhdenkään kappaleen minun wertaisenani pitämän. Hopeiset ja kultaiset jumalat eipä teidän pidä teillen tekemän.
2 Moos 20:24 Ydhen Altarin maasta tee minulle/ iongas päle sinun Poltwffrias ia Kijtoswffrias/ sinun Lambaas ia Nautas vfframan pite. Sille minge Sian päle mine sädhen minun Nimeni muiston/ sielle mine tadhon sinun tyges tulla/ ia sinua siugnata.
Yhden alttarin maasta tee minulle/ jonkas päälle minun polttouhriasi ja kiitosuhriasi/ sinun lampaasi ja nautasi uhraaman pitää. Sillä minkä sijan päälle minä säädän minun nimeni muiston/ siellä minä tahdon sinun tykösi tulla/ ja sinua siunata.
2 Moos 20:25 Ja ios sine tadhot minulle ydhen Kiuisen Altarin tedhä/ etpes site pidhe vloshacatuist kiuiste tekemen. Sille ios sine sihen rupet weitzelles/ nin sine sen riuat.
Ja jos sinä tahdot minulle yhden kiwisen alttarin tehdä/ etpäs sitä pidä ylöshakatuista kiwistä tekemän. Sillä jos sinä siihen rupeat weitselläsi/ niin sinä sen riiwaat.
2 Moos 20:26 Eipe sinun pidhe mös Trappuia möte minun tykeni ylesastuman/ ettei sinun häpies sielle ilmotetaisi.
Eipä sinun pidä myös rappuja myöten minun tyköni ylös astuman/ ettei sinun häpeäsi siellä ilmotettaisi.

Mosen Weisu

XV. Lucu.

2 Moos 15:1 Silloin weisasi Moses ia Israelin Lapset HERRALLE temem weisun/ ia sanoit. MIne tadon HERRALLE weisata/ Sille hen on Cunnialisen Töön tehnyt/ Hingistit ia Rattat hen Merehen sööxi.
Silloin weisasi Moses ja Israelin lapset HERRALLE tämän weisun/ ja sanoit. Minä tahdon HERRALLE weisata/ Sillä hän on kunniallisen työn tehnyt/ Hingistit ja rattaat hän merehen syöksi.
2 Moos 15:2 HERRA on minun Wäkewythen ia Kijtoswirthen/ ia ombi minun Terueythen. Se on minun Jumalan/ Mine tadhon hende cunnioitta/ Hen on minun Iseni Jumala ia mine tadhon hende yliste.
HERRA on minun wäkewyyteni ja kiitoswirteni/ ja ompi minun terweyteni. Se on minun Jumalani/ Minä tahdon häntä kunnioittaa/ Hän on minun Isäni Jumala ja minä tahdon häntä ylistää.
2 Moos 15:3 HERRA ombi se oikia Sotamies/ HERRA ombi henen Nimense.
HERRA ompi se oikea sotamies/ HERRA ompi hänen nimensä.

2 Moos 15:4 Pharaonin Rattat/ ia henen wäens hen sööxi merehen. Henen vlgoswalitut päruchtinans ouat vpotetut sihen punaisen mereen.
Pharaon rattaat/ ja hänen wäkensä hän syöksi merehen. Hänen uloswalitut pääruhtinaansa owat upotetut siihen Punaiseen Mereen.
2 Moos 15:5 Sywyys on heite peittenyt/ he vaioit pohian ninquin kiui.
Sywyys on heitä peittänyt/ he wajosit pohjaan niinkuin kiwi
2 Moos 15:6 HERRA sinun oikia kätes teke swren ihmen/ HERRA sinun oikia kätes on löönyt wiholiset.
HERRA sinun oikea kätesi tekee suuren ihmeen/ HERRA sinun oikea kätesi on lyönyt wiholliset.
2 Moos 15:7 Ja sinun swrella Cunniallas/ sine olet ne sinun wastanseisoias cukistanut. Sille cosca sine annoit vlostulla sinun hirmusudhes/ culutti se heidhet ninquin cordhen.
Ja sinun suurella kunniallasi/ Sinä ole ne sinun wastaan seisojasi kukistanut. Sillä koska sinä annoit ulostulla sinun hirmuisuutesi/ kulutti se heidät niinkuin korren.
2 Moos 15:8 Ja sinun Twlispäs cautta/ ylesannoit wedhet heidhens/ ia wirtauaiset wedhet piseinyt/ Ne sywydhet culieskelit toinen toisestans keskelle mertä.
Ja sinun tuulispääsi kautta / ylösannoit wedet heidänsä/ ja wirtaawaiset wedet pisälnyt/ Ne sywyydet kuljeskelit toinen toisestansa keskelle merta.
2 Moos 15:9 Se wiholinen sanoi/ mine tadhon heite tacaaia/ ia käsitte/ ia Saalist iaca/ ia heihin minun mieleni sammutta. Mine vloswedhän minun Mieckan/ ia minun käten pite heite mestaman.
Se wihollinen sanoi/ minä tahdon heitä takaa ajaa/ ja käsittää / ja saalista jakaa/ ja heihin minun mieleni sammuttaa. Minä uloswedän minun miekkani/ ja minun käteni pitää heitä mestaamaan.
2 Moos 15:10 Silloin sinun Twles puhalsi/ ia Meri heite peitti/ Ja he waioit ninquin Siantina wäkewise wesis.
Silloin sinun tuulesi puhalsi/ ja meri heitä peitti/ Ja he wajoit niinkuin siantina wäkewissä wesissä.
2 Moos 15:11 HERRA/ cuca on sinun wertas Jumaloitten seas ? Cuca ombi sinun caltaises/ ioca olet nin ialo/ Pyhe ia hirmulinen/ kitettäpe/ ia Ihmecten Tekiä?
HERRA/ kuka on sinun wertasi jumaloitten seassa? Kuka ompi sinun kaltaisesi/ joka olet niin jalo/ Pyhä ja hirmullinen/ kiitettäwä/ ja ihmeitten tekijä?
2 Moos 15:12 Coska sine kädes oiensit/ nin maa heite ylesnieli.
Koska sinä kätesi ojensit/ niin maa heitä ylösnieli.

2 Moos 15:13 Sine olet iodhattanut laupiuxesa sinun Canssas/ iongas pelastit ia veit heidhet sinun wäkewydheses/ sinun pyheen Asumisees.
Sinä olet johdattanut laupiuksessa sinun kansasi/ jonkas pelastit ja weit heidät sinun wäkewyydessäsi/ sinun pyhään asumiseesi.
2 Moos 15:14 Cosca Canssat sen cwlit/ vapitzit he/ Adhistos tuli Philisterin päle.
Koska kansat sen kuulit/ wapisit he/ Ahdistus tuli philisterin päälle.
2 Moos 15:15 Silloin hemmestuit Edomin päruchtinat/ Ja cauhistos tartui Moabin Sangarihin/ Caiki Canaan Asuiat condattihin.
Silloin hämmästyit Edomin pääruhtinaat/ Ja kauhistus tarttui Moabin sankarihin/ Kaikki Kanaan asujat kondattihin (raukeawat 1642).
2 Moos 15:16 Anna hemmestus langeta heiden pälens/ ia pelco sinun wäkeuen Käsiuardes cautta/ ette he patuisit ninquin kiui/ Sihenasti sinun Canssas HERRA lepitze tuleuat/ sihenasti sinun Canssas lepitze tuleuat/ iongas olet saanut.
Anna hämmästys langeta heidän päällensä/ ja pelko sinun wäkewän käsiwartesi kautta/ että he paatuisit niinkuin kiwi/ Siihen asti sinun kansasi HERRA läwitse tulewat/ siihen asti sinun kansasi läwitse tulewat/ jonkas olet saanut.
2 Moos 15:17 Jodhata heite siselle/ ia iurittele sinun perimises woren päle/ ionga sine HERRA sinun Asumisexes tehnyt olet/ Sinun pyhydhes tyge HERRA/ ionga sinun kädhes ouat walmistaneet.
Johdata heitä sisälle/ ja juurittele sinun perimisesi wuoren päälle/ jonka sinä HERRA sinun asumiseksesi tehnyt olet/ Sinun pyhyytesi tykö HERRA/ jonka sinun kätesi owat walmistaneet.
2 Moos 15:18 HERRAN pite hallitzeman ijancaikisesta ia edhemme/
HERRAN pitää hallitseman iankaikkisesti ja edemmäs/
2 Moos 15:19 Sille Radzahin Pharao meren sisellemeni Rattahinens/ ia Hingistinens/ ia Satamiehinens/ Ja HERRA annoi meren iellens heidhen pälens langeta. Mutta Israelin Lapset keuit quiuana sen meren lepitze.
Sillä ratsahin pharao meren sisälle meni rattahinensa/ hingistinensä/ sotamiehinensä/ ja HERRA antoi meren jällens heidän päällensä langeta. Mutta Israelin lapset käwit kuiwana sen meren läpitse.

XXXI. Lucu.

5 Moos 31:30 Moses puhui coco Israelin Seurakunnan cwltuans temen Weisun Sanat/ hama' loppun asti.
Moses puhui koko Israelin seurakunnan kuultuans tämän weisuun sanat/

hamaan loppuun asti.

XXXII. Lucu.

5 Moos 32:1 CWlcat te Taiuat/ Mine tadhon puhua/ Ja Maa cwlcan minun suuni sanat.
Kuulkaat te taiwaat/ Minä tahdon puhua/ Ja maa kuulkaan minun suuni sanat.
5 Moos 32:2 Minun Oppin tiuckucan ninquin Sadhe/ Ja minun Puheni wotocan ninquin Caste. Ninquin Sadhe Rohon päle/ Ja ninquin Pisarat Yrtein päle.
Minun oppini tiukkukaan niinkuin sade/ Ja minun puheeni wuotakaan niinkuin kaste. Niinkuin sade ruohon päälle/ Ja niinkuin pisarat yrttein päälle.
5 Moos 32:3 Sille ette mine tadhon HERRAN nime yliste/ andacat meidhen Jumalan * ainoan site Cunniata.
Sillä että minä tahdon HERRAN nimeä ylistää/ antakaat meidän Jumalan ainoan sitä kunniata.
5 Moos 32:4 Hen on paasi/ henen tööns ouat laitettomat/ Sille ette caicki henen tekons ouat oikiat. Waka ombi Jumala/ ilman caicke wärytte/ * Oikia ia hurskas hen ombi.
Hän on paasi/ hänen työns owat laitattomat/ Sillä että kaikki hänen tekonsa owat oikiat. Wakaa ompi Jumala/ ilman kaikkea wääryyttä/ Oikia ja hurskas hän ompi.
5 Moos 32:5 Se nuria ia paha Sucu/ heneste poislangepi/ he ouat häpien pilcat/ ia ei henen Lapsens.
Se nurja ja paha suku/ hänestä poislankeepi/ he owat häpeän pilkat/ ja ei hänen lapsensa.
5 Moos 32:6 Ningös sinun HERRAS Jumalas kijtet/ sine hullu ia tyhyme Canssa ? Eikö hen ole sinun Ises ? ia sinun HERRAS ? eikö hen ole se ainoa/ ioca sinun tehnyt ia walmistanut on?
Niinkös sinun HERRAASI Jumalaasi kiität/ Sinä hullu ja tyhmä kansa? Eikä hän ole sinun Isäsi? ja sinun HERRASI? eikö hän ole se ainoa/ joka sinun tehnyt ja walmistanut on?
5 Moos 32:7 Muista sen entisen aighan päle tähenasti/ ia aijattele mite hen teki Esijsein cansa. Kysy Iseldes/ ia henen pite sinulle ilmoittaman/ ia sinun wanhemildas/ nin he sinulle sanouat.
Muista sen entisen ajan päälle tähänasti/ ja ajattele mitä hän teki isi-isäin kanssa. Kysy isältäsi/ ja hänen pitää sinulle ilmoittaman/ ja sinun wanhemmiltasi/ niin he sinulle sanowat.

5 Moos 32:8 Coska se Corkein ninquin arualla Canssat vlosiacoi/ ia haiotti Inhimisten Lapset. Silloin hen laski Canssain maan Äret/ Israelin lasten lughun ielkeen.
Koska se Korkein niinkuin arwalla kansat ulosjakoi/ ja hajoitti ihmisten lapset. Silloin hän laski kansain maan ääret/ Israelin lasten luwun jälkeen.
5 Moos 32:9 Sille HERRAN osa ombi hänen oma Canssans/ Jacob ombi henen Perimisens noora.
Sillä HERRAN osa ompi hänen oma kansansa/ Jakob ompi hänen perimisensä nuora.
5 Moos 32:10 Hen leusi sen coruesa/ sijnä quiuasa cussa cauhistos on Erämaas. Hen ymberinswei henen/ Ja annoi henelle Lain/ ia warieli hänen ninquin silmens terän.
Hän löysi sen korwessa/ siinä kuiwassa kussa kauhistus on erämaassa. Hän ympäriinsä wei hänen/ ja antoi hänelle lain/ ja warjeli hänen niinkuin silmänsä terän.
5 Moos 32:11 Ninquin Cotka poians vloswiepi/ ia heiden pälens lendepi. Ja vlosleuitte henen siuense/ ia hen otti heite/ ia cannoi henen sipeinse päle.
Niinkuin kotka pojansa uloswiepi/ ja heidän päällänsä lentääpi. Ja uloslewittää hänen siiwensä/ ja hän otti heitä/ ja kantoi hänen siipeinsä päällä.
5 Moos 32:12 Yxinens HERRA talutti hendä/ ia ei ollut henen cansans mwcalainen Jumala.
Yksinänsä HERRA talutti häntä/ ja ei ollut hänen kansansa muukalainen Jumala.
5 Moos 32:13 Hen wei henen hamaan Maan corkeuten/ ia roocki henen Peltoin hedhelmelle. Ja annoi henen ime honaiata Calliosta/ ia öliu couasta kiueste.
Hän wei hänen hamaan maan korkeuteen/ ja ruokki hänen peltoin hedelmällä. Ja antoi hänen imeä hunajata kalliosta/ ja öljyä kowasta kiwestä.
5 Moos 32:14 Woita Lehmiste/ ia Rieska lambaista/ ynne caritzadhen rasuan cansa. Ja lihauimmat oinat/ ia Caurit lihauain munaskudhen cansa/ ia iootti hänen parahalla winamarian werelle.
Woita lehmistä/ ja rieskaa lampaista/ ynnä karitsain raswan kanssa. Ja lihawimmat oinaat/ ja kauriit lihawain munaskuiden kanssa/ ja juotti hänen parhaalla winamarjan werellä.
5 Moos 32:15 Cosca hen nyt lihoi/ ia rauituxi tuli/ tuli hen irdhalisexi/ hen ombi lihauaxi/ paxuxi/ ia wäkeuexi tullut/ ia ylenannoi Jumalan/ ioca henen tehnyt oli. Ei hen Lucu pitenyt henen Terueydhens Calliosta/
Koska hän nyt lihoi/ ja rawituksi tuli/ tuli hän irralliseksi/ hän ompi

lihawaksi/ paksuksi/ ja wäkewäksi tullut/ ja ylenantoi Jumalan/ joka hänen tehnyt oli. Ei hän lukua pitänyt hänen terweytens kalliosta/
5 Moos 32:16 mutta yllyti henen kiuauten mwcalisten Jumalain cautta. Ilkeyxen cautta wihoittelit he henen/
mutta yllytti hänen kiiwauteen muukalaisten jumalain kautta. Ilkeyksen kautta wihoittelit he hänen/
5 Moos 32:17 he wffrasit Perkeleillen/ ia ei heiden Jumalallens. Nijlle Jumaloille/ ioita euet he tundenuet/ Nijlle vsille/ iotca ennen euet olluet Joita heiden Isense euet olluet cumartanuet.
he uhrasit perkeleillen/ ja ei heidän Jumalallensa. Niille jumalille/ joita eiwät he tunteneet/ Niille uusille/ jotka ennen eiwät olleet joita heidän isänsä eiwät olleet kumartaneet.
5 Moos 32:18 Sinun Callios/ ioca sinun synytti/ sen sine ylenannoit/ ia vnodhit sen Jumalan/ ioca sinun loonut oli.
Sinun kalliosi/ joka sinun synnytti/ sen sinä ylenannoit/ ja unohdit sen Jumalan/ joka sinun luonut oli.
5 Moos 32:19 Ja cosca HERRA sen näki/ wihastui hen poicains ia Tytterins päle.
Ja koska HERRA sen näki/ wihastui hän poikainsa ja tyttäriensä päälle.
5 Moos 32:20 Ja hen sanoi/ Mine peiten minun Casuoni/ heidhen edhestens/ ia tadhon catzo mite heiden wimeiselle tapachtuman pite. Sille se ombi nuria sucu/ ia sencaltaiset lapset/ ioissa ei ole usko.
Ja hän sanoi/ Minä peitän minun kaswoni/ heidän edestänsä/ ja tahdon katsoa mitä heidän wiimeisellä tapahtuman pitää. Sillä se ompi nurja suku/ ja senkaltaiset lapset/ joissa ei ole uskoa.
5 Moos 32:21 He hersyttelit minua sen Cautta/ ioca ei ole Jumala/ heiden Äpäiumaludens cautta/ he ouat minun wihoittanuet. Ja mine tadhon heite iellens wihoitta sen Cautta/ ioca ei ole Canssa/ Tyhmelle Canssalle mine tadhon heite wihoitta.
He härsyttelit minua sen kautta/ joka ei ole jumala/ heidän epäjumaluutensa kautta/ he owat minun wihoittaneet. Ja minä tahdon heitä jällens wihoittaa sen kautta/ joka ei ole kansa/ Tyhmälle kansalle minä tahdon heitä wihoittaa.
5 Moos 32:22 Sille Tuli ombi syttynyt minun wihasani/ Ja poltaman pite hamaan alemaisen heluetijn. Ja pite culuttaman Maan/ ynne henen hedhelmäins canssa/ ia pite ylespoltaman woordein perustoxet.
Sillä tuli ompi syttynyt minun wihassani/ Ja polttaman pitää hamaan alimmaiseen helwettiin. Ja pitää kuluttaman maan/ ynnä hänen hedelmäins kanssa/ ja pitää ylöspolttaman wuortein perustukset.

5 Moos 32:23 Minun pite cocoman caiken Onnettomudhen heiden ylitzens/ mine tadhon caiki minun nooleni heiden sisellens ambuua.
Minun pitää kokooman kaiken onnettomuuden heidän ylitsensä/ minä tahdon kaikki minun nuoleni heidän sisällensä ampua.
5 Moos 32:24 Nälielle heiden pite hiukautettaman/ ia wilutaudhilla ödhyttemen/ ia pahoilla paiseilla. Minun pite lehettemen metzen petoin hampat heiden keskelens/ ia raateleuaiset Kermet.
Nälälle heidän pitää hiukoitettaman/ ja wilutaudilla öyhyttelemän/ ja pahoilla paiseilla. Minun pitää lähettämään metsän petoin hampaat heidän keskellensä/ ja raatelewaiset käärmeet.
5 Moos 32:25 Ulcon pite Miecan heite * raateleman/ Ja siselle Cauhistuman. Seke piltit ette picat/ Imeueiset ynne sen harmapän cansa.
Ulkona pitää miekan heitä raateleman/ ja sisällä kauhistuman. Sekä piltit että piiat/ Imewäiset ynne sen harmaapään kansan.
5 Moos 32:26 Mine tadhon sanoa/ Cussa he ouat ? Mine lackautan heiden muistons Inhimisiste.
Minä tahdon sanoa/ Kussa he owat? Minä lakkautan heidän muistonsa ihmisistä.
5 Moos 32:27 Ellei mine wiholistein wiha cartaisi/ ettei heiden wainolistens pidhe ylpendymen/ Ja lehes sanoisit/ Meiden oikia käten ombi caicki näme tehnyt/ ia ei HERRA.
Ellei minä wihollisten wihaa kartaisi/ ettei heidän wainollisten pidä ylpeentymän/ Ja lähes sanoisit/ Meidän oikea käten ompi kaikki nämä tehnyt/ ja ei HERRA.
5 Moos 32:28 Sille se on yxi Canssa/ iossa ei miten neuuo ole/ eike ymmerdhyst heisse.
Sillä se on yksi kansa/ jossa ei mitään neuwoa ole/ eikä ymmärrystä heissä.
5 Moos 32:29 Josco he wijsaat olisit ymmerdheisit ia homaitzisit/ mitke testelehin heille tapachtupi.
Josko he wiisaat olisit ymmärtäisit ja huomaitsisit/ mitkä tästä lähin heille tapahtuupi.
5 Moos 32:30 Quinga yxi teiste/ takaiais Tuhatta heiste/ ia caxi carkotaisit kymmenen Tuhatta. Eikö sentehden/ ette heidhen Callions ombi heite mynyt/ ia HERRA on ylenandanut heite.
Kuinka yksi teistä/ takaa-ajaisi tuhatta heistä/ ja kaksi karkottaisit kymmenen tuhatta. Eikö sentähden/ että heidän kallionsa ompi heitä myynyt/ ja HERRA on ylenantanut heitä.
5 Moos 32:31 Sille meiden Callio/ ei ole ninquin heiden Callions/ iota

meiden wiholiset taitauat itze domita.
Sillä meidän kallio/ ei ole niinkuin heidän kallionsa/ jota meidän wiholliset taitawat itse tuomita.
5 Moos 32:32 Sille heiden winapuus ombi Sodoman winapwst/ ia Gomorran pellost. Heiden winamarians ouat sappi/ ia caruahimmat mariat.
Sillä heidän wiinapuunsa ompi Sodoman wiinapuusta/ ja Gomorran pellosta. Heidän wiinamarjansa owat sappi/ ja karwahimmat marjat.
5 Moos 32:33 heiden winans ombi Louhikermen viha ia hirmulisten Waskikermeten sappi.
heidän wiinansa ompi lohikäärmeen wiha ja hirmulisten waskikäärmeitten sappi.
5 Moos 32:34 Eikö sencaltaiset ketketyt liene minun tyköneni ? ia insighlatut minun Tauaroisani.
Eikö senkaltaiset kätketyt lienee minun tykönäni? ja insiglatut minun tawaroissani.
5 Moos 32:35 Minun ombi Costo/ Minun pite costaman/ heiden ialgans pite aiallans combistuman. Sille heiden cadhotuxens aina ombi leszne/ ia mike heite cocottapi se riendä.
Minun ompi kosto/ Minun pitää kostaman/ heidän jalkansa pitää ajallansa kompastuman. Sillä heidän kadotuksensa aina ompi läsnä/ ja mikä heitä kokottaapi (kohtaapi) se rientää.
5 Moos 32:36 Sille HERRA domitzepi henen Canssans/ ia palueliains päle hen armacta. Sille hen catzahtapi/ Ette he ouat iuri huckuneet/ Ja eike ne sulietut/ eike iocu ole ylitzeienyt.
Sillä HERRA tuomitseepi hänen kansansa/ ja palwelijainsa päälle hän armahtaa. Sillä hän katsahtaapi/ Että he owat juuri hukkuneet/ Ja eikä ne suljetut/ eikä joku ole ylitsejäänyt.
5 Moos 32:37 Ja quin sanotan/ Cussa heiden Jumalans ouat ? heiden Callions/ ionga päle he vskalsit?
Ja kuin sanotaan/ Kussa heidän jumalansa owat? heidän kallionsa/ jonka päälle he uskalsit?
5 Moos 32:38 Joinenga lihauimmat wffrist he söit/ ia winan ioit heiden ioomawffristans. Noscaat ne/ ia auttakaat teite/ ia warielkat teite.
Joinenka lihawimmat uhrista he söit/ ja winan joit heidän juomauhristansa. Nouskaat ne/ ja auttakaat teitä/ ja warjelkaat teitä.
5 Moos 32:39 Eikö te näet nyt/ ette mine se yxinens olen/ ia ei ole toinen Jumala paitzi minua? Mine woin tappa ia wirgotta/ mine löön/ ia parannan/ Ja ei kengen ole/ ioca minun kesisteni taita wapachta.
Eikö te näe nyt/ että minä se yksinänsä olen/ ja ei ole toinen Jumala paitsi

minua? Minä woin tappaa ja wirwoittaa/ Minä lyön/ ja parannan/ Ja ei kenkään ole/ joka minun käsistäni taitaa wapahtaa.
5 Moos 32:40 Sille mine ylesnostan minun käteni/ Taiuasen/ ia sanon/ Mine elen ijancaikisesta.
Sillä minä ylösnostan minun käteni/ taiwaaseen/ ja sanon/ Minä elän iankaikkisesti.
5 Moos 32:41 Cosca mine hijon ninquin pitkesen leimauxen minun Mieckani/ ia minun käten rangastoxeen rupepi. Nin mine Coston maxan minun wiholisteni/ ia nijlle/ iotca minua wihauat palkitzen.
Koska minä hion niinkuin pitkäisen leimauksen minun miekkani/ ja minun käteni rangaistukseen rupeepi. Niin minä koston maksan minun wihollisteni/ ja niille/ jotka minua wihaawat palkitsen.
5 Moos 32:42 Mine iowtan minun Nooleni werelle/ ia minun mieckani pite liha sömen. Ylitzen ninen tapettudhen weren/ ia ylitze fangituden/ ia ylitze sen wiholisten auoitun pään.
Minä juotan minun nuoleni werellä/ ja minun miekkani pitää lihaa syömän. Ylitse niiden tapettujen weren/ ja ylitse wangittujen/ ja ylitse sen wihollisten awoimen pään.
5 Moos 32:43 Riemuitkat te caiki/ iotca oletta henen Canssans/ sille hen costapi henen palueliains weren. Ja hen costapi ylitze henen wiholisten/ ia hen Armachta henen Canssans maan päle.
Riemuitkaat te kaikki/ jotka olette hänen kansansa/ sillä hän kostaapi hänen palwelijainsa weren. Ja hän kostaapi ylitse hänen wihollistensa/ ja hän armahtaa hänen kansansa maan päälle.

3 Moses osia

XVIII. Lucu.

Poluein Lughuista/ ia iotca Poluet Auioskeskun luualiset eli luuattomat ole Mosen Lain ielkin.

3 Moos 18:1 JA HERRA puhui Mosen tyge/ sanoden.
Ja HERRA puhui Mosen tykö/ sanoen.
3 Moos 18:2 Puhu Israelin Lapsille/ ia sanos heille/ Mine olen se HERRA teiden Jumalan/
Puhu Israelin lapsille/ ja sanos heille/ Minä olen se HERRA teidän Jumalan/
3 Moos 18:3 Eipe teidhen pidhe tekemen sen Egyptin Maan tauan ielkin/ iossa te asuitta. Eike mös sen Canaan maan teghon pereste/ iohonga siselle mine teite siselwien/ Eipe teiden mos pidhe heiden menoissans waeldaman.

Eipä teidän pidä tekemän sen Egyptin maan tawan jälkeen/ jossa te asuitte. Eikä myös sen Kanaan maan teon perästä/ johonka sisälle minä teitä sisälle wien/ Eipä teidän myös pidä heidän menoissansa waeltaman.
3 Moos 18:4 Wan techket minun Oikiuten/ ia minun Keskydheni ielkin/ ette te nijsse waellaisitta. Sille mine olen se HERRA teiden Jumalan/
Waan tehkäät minun oikeuteni/ ja minun käskyjeni jälkeen/ että te niissä waeltaisitte. Sillä minä olen se HERRA teidän Jumalan/
3 Moos 18:5 Senteden pite teiden minun Säätyni pitemen/ ia minum Oikeuteni/ Sille ioca Inhiminen nijte teke/ sen pite ninen cautta elemen/ Sille minepe se HERRA olen.
Sentähden pitää teidän minun säätyni pitämän/ ja minun oikeuteni/ Sillä joka ihminen niitä tekee/ sen pitää niiden kautta elämän/ Sillä minäpä se HERRA olen.
3 Moos 18:6 EIKENGEN pidhe henen Lehimeisens Lango lehistymen/ henen Häpiens alastaman. Sille minepe se HERRA olen.
EIKENKÄÄN pidä hänen lähimmäisensä lankoa lähestymän/ hänen häpyänsä alastoman. Sillä minäpä se HERRA olen.
3 Moos 18:7 Sinun Ises häpien ia sinun Eites häpie ei sinun pidhe alastaman. Se on sinun Eites/ ele sis hänen häpiens alasta.
Sinun isäs häpyänsä ja sinun äitisi häpyä ei sinun pidä alastoman. Se on sinun äitisi/ älä siis hänen häpyänsä paljasta.
3 Moos 18:8 Ei sinun pidhe alastaman sinun Ises Emenen häpie/ Sille se on sinun Ises hepie.
Ei sinun pidä alastaman sinun isäsi emännän häpyä/ Sillä se on sinun isäsi häpyä.
3 Moos 18:9 Sinun Sisares häpie taica Isestes eli Eitistes/ cotona taica vlcona syndynyt/ ele alasta.
Sinun sisaresi häpy taikka isästäsi eli äitistäsi/ kotona taikka ulkona syntynyt/ älä alasta. (paljasta)
3 Moos 18:10 Ei sinun pidhe alastaman sinun Poias eli sinun Tytteres tytteren häpie/ Sille se on sinun häpies.
Ei sinun pidä alastaman sinun poikasi eli sinun tyttären häpyä/ Sillä se on sinun häpyäsi.
3 Moos 18:11 Ei sinun pidhe alastaman sinun Ises emenen tytteren häpiette/ ioca Iselles syndynyt on/ ia sinun Sisares on/
Ei sinun pidä alastaman sinun isäsi emännän tyttären häpyä/ joka isällesi syntynyt on/ ja sinun sisaresi on/
3 Moos 18:12 Ei sinun pidhe alastaman sinun Tätis häpiete/ Sille se on Ises lehimeinen Lango.

Ei sinun pidä alastaman sinun tätisi häpyä/ Sillä se on isäsi lähimmäinen lanko.
3 Moos 18:13 Ei sinun pidhe alastaman Eites Sisaren häpiete/ Sille se on sinun Eites lehimeinen Lango.
Ei sinun pidä alastaman sinun äitisi sisaren häpyä/ Sillä se on sinun äitisi lähimmäinen lanko.
3 Moos 18:14 Ei sinun pidhe alastaman sinun Setäs häpiete/ nin ettes nait hene' Emene's/ ioca sinun Heimos ombi.
Ei sinun pidä alastaman sinun setäsi häpyä/ niin ettäs nait hänen emäntäsi/ joka sinun heimoa ompi.
3 Moos 18:15 Ei sinun pidhe alastaman sinun Minies häpiete/ Sille hen on sinun Poicas Emende/ senteden ei sinun pidhe henen häpiens alastaman.
Ei sinun pidä alastaman sinun miniäsi häpyä/ Sillä hän on sinun poikasi emäntä/ sentähden ei sinun pidä hänen häpyänsä alastaman.
3 Moos 18:16 Ei sinun pidhe alastaman sinun Welies Emenen häpiete/ sille se on sinun Welies häpie.
Ei sinun pidä alastaman sinun weljesi emännän häpyä/ sillä se on weljesi häpyä.
3 Moos 18:17 Ei sinun pidhe sinun Emenes ynne henen tytterens häpiet alastaman/ Eike henen Poicans tytert eli tytteren tytert ottaman/ heiden häpiens alastaman. Sille hen on se Lehimeinen Lango/ ia se on sucurutza.
Ei sinun pidä sinun emäntäsi ynnä hänen tyttärensä häpyä alastaman/ Eikä hänen poikansa tytärtä eli tyttären tytärtä ottaman/ heidän häpyänsä alastaman. Sillä hän on se lähimmäinen lanko/ ja se on sukurutsa.
3 Moos 18:18 Ei sinun pidhe mös ottaman sinun Emendes Sisart/ henen häpiens alastaman/ henen vastaas/ wiele henen eleisens.
Ei sinun pidä myös ottaman sinun emäntäsi sisarta/ hänen häpyänsä alastaman/ hänen wastaas/ wielä hänen eläissänsä.
3 Moos 18:19 Ei sinun pidhe siselkeumen waimon tyge/ nincauuan quin Hen cwtaudhins kersipi/ henen häpiens alastamaan.
Ei sinun pidä sisälle käymän waimon tykö/ niinkauan kuin hän kuutautinsa kärsiipi/ hänen häpyänsä alastamaan.
3 Moos 18:20 Eipe sinun mös pidhe macaman sinun Lehimeises Emenen tyken/ henehen rychtymen/ Jollas itzes henen pälens saastutat.
Eipä sinun myös pidä makaaman sinun lähimmäisesi emännän tykön/ hänehen ryhtymään/ Jollas itsesi hänen päällensä saastutat.
3 Moos 18:21 Ei sinun pidhe Siemenestes andaman/ ette se sen Epeiumalan * molechin vffrataisijn/ ettei sine riua sinun Jumalas Nime/ Sille minepe se HERRA olen.

Ei sinun pidä siemenestäsi antama/ että se sen epäjumalan molokin uhrattaisiin/ ettei sinä riiwaa sinun Jumalasi nimeä/ Sillä minäpä se HERRA olen.
3 Moos 18:22 Ei sinun pidhe Piltein Canssa macaman/ ninquin iongun waimon cansa/ Sille se on yxi cauhistos.
Ei sinun pidä pilttein kanssa makaaman/ niinkuin jonkun waimon kanssa/ Sillä se on yksi kauhistus.
3 Moos 18:23 Ei sinun pidhe mös iongun Eleinden cansa rychtymen/ ette sine heiden cansans itzes hierelet. Ja ei yxiken Waimo pidhe iongun Eleimen cansa rychtymen. Sille se on yxi Cauhistos.
Ei sinun pidä myös jonkun eläinten kanssa ryhtymään/ että sinä heidän kanssans itsesi hieroilet. Ja ei yksikään waimo pidä eläimen kanssa ryhtymään. Sillä se on yksi kauhistus.
3 Moos 18:24 Ei teiden pidhe neisse caikissa saastuman. Sille neisse caikissa ouat Pacanat heitens hieronuet/ iotca mine tadhon poisaia teiden edesten/
Ei teidän pidä näissä kaikissa saastuman. Sillä näissä kaikissa owat pakanat heitänsä hieroneet/ jotka minä tahdon poisajaa teidän edestän/
3 Moos 18:25 Ja ioilla se Maa on saastutettu Ja mine tadhon Heiden pahatteghons heiden ylitzens etziskelle/ nijn ette sen Maan pite henen Asuiamens vlosoxendaman.
Ja joilla se maa on saastutettu. Ja minä tahdon heidän pahattekonsa heidän ylitsensä etsiskellä/ niin että sen maan pitää hänen asujamensa ulosoksentaman.
3 Moos 18:26 Senteden piteket minun Säätyni ia Oikiuteni/ ia elket ycteken neiste Cauhistoixa tehckö/ taica ne Codholiset eli vlcoliset teiden seassan.
Sentähden pitäkäät minun säätyni ja oikeuteni/ ja älkäät yhtäkään näistä kauhistuksia tehkö/ taikka ne kodolliset eli ulkoiset teidän seassan.
3 Moos 18:27 Sille caiki sencaltaiset Cauhistoxet ouat temen Maan Canssat tehnyet/ iotca teiden edhellen olit/ ia ouat Maan saastuttaneet/
Sillä kaikki senkaltaiset kauhistukset owat tämän maan kansat tehneet/ jotka teidän edellän olit/ ja owat maan saastuttaneet/
3 Moos 18:28 Senpäle ettei se Maa mös teite vlosoxennisi/ coska te sen saastutat/ ninquin se on ne Pacanat/ iotca teidhen edhellen olit/ vlosoxensi.
Senpäälle ettei se maa myös teitä ulosoksentaisi/ koska te sen saastutit/ niinkuin se on ne pakanat/ jotka teidän edellän olit/ ulosoksensi.
3 Moos 18:29 Sille iotca temen Cauhistoxen tekeuet/ heiden Sieluns pite vlosiuritettaman heiden Canssastans.

Sillä jotka tämän kauhistuksen tekewät/ heidän sielunsa pitää ulosjuuritettaman heidän kansastansa.
3 Moos 18:30 Senteden piteket minun Säätyni/ ettei te tekisi ninen cauhistauaisten Tapain perest/ iotca teiden edhellen olit/ ettei te ninen cautta saastutetuxi tulisi. Sille minepe se HERRA olen teiden Jumalan.
Sentähden pitäkäät minun säätyni/ ettei te tekisi niiden kauhistawaisten tapain perästä/ jotka teidän edellän olit/ ettei te niiden kautta saastutetuksi tulisi/ Sillä minäpä se HERRA olen teidän Jumalan.

XX. Lucu.

3 Moos 20:1 JA HERRA puhui Mosen cansa/ ia sanoi.
JA HERRA puhui Mosen kanssa / ja sanoi.
3 Moos 20:2 Sanos nijlle Israelin Lapsille. Joca Israelin Lastein seas/ eli iocu Mwcalainen quin Israelis asupi/ henen * Siemenestens. Molechin Epeiumalalle andapi/ sen pite colemalla surmattaman/ sen Canssan Maasza pite hende Kiuittemen.
Sanos niille Israelin lapsille. Joka Israelin lasten seassa/ eli joku muukalainen kuin Israelissa asuupi/ hänen siemenestänsä molokin epäjumalalle antaapi/ sen pitää kuolemalla surmattaman/ sen kansan maassa pitää häntä kiwittämän.
3 Moos 20:3 Ja mine tadhon panna minun Casuoni sencaltaisen Inhimisen wastan/ ia tadhon sen Canssastans vlosiuritta ette hen Molechil henen Siemenestens andanut on/ ia minun Pyhydheni saastuttanut/ ia minun pyhen Nimeni riuannut.
Ja minä tahdon panna minun kaswoni senkaltaisen ihmisten wastaan/ ja tahdon kansastansa ulosjuurittaa että hän molokille hänen siemenestänsä antanut on/ ja minun pyhyyteni saastuttanut/ ja minun pyhän nimeni riiwannut.
3 Moos 20:4 Ja ios Maan Canssa site Inhimiste sääste/ ioca Siemenestens sille Molechille andanut on/ nin ettei he site surmaisi/
Ja jos maan kansa sitä ihmistä säästää/ joka siemenestänsä sille molokille antanut on/ niin ettei he sitä surmaisi/
3 Moos 20:5 Nin mine quitengin tadhon sen Inhimisen vastan/ minun Casuoni panna/ ia henen Sucuans vastan/ Ja tadhon sen ia caiki ne/ quin Molechin cansa Hooritehnyet ouat/ heiden Canssastans vlosiuritta.
Niin minä kuitenkin tahdon sen ihmisen wastaan/ minun kaswoni panna/ ja hänen sukuansa wastaan/ Ja tahdon sen ja kaikki ne/ kuin molokin kanssa huorintehneet owat/ heidän kansastansa ulosjuurittaa.

3 Moos 20:6 Jos iocu Sielu henens Noitain ia Welhoin tyge kiende/ ia hooruttekis heiden cansans/ Nin mine tadhon Casuoni panna site sama Sielua vastan/ ia tadhon sen Canssastans vlosiuritta.
Jos joku sielu hänen noitain ja welhoin tykö kääntää/ ja huoruutta tekisi heidän kanssansa/ Niin minä tahdon kaswoni panna sitä samaa sielua wastaan/ ja tahdon sen kansastansa ulosjuurittaa.
3 Moos 20:7 Senteden pyhitteket teiten/ ia olcatta pyhet. Sille mine olen se HERRA teiden Jumalan.
Sentähden pyhittäkäät teitän/ ja olkaatte pyhät. Sillä minä olen se HERRA teidän Jumalan.
3 Moos 20:8 Ja piteket minun Säätyni/ ia techket nijte/ Sille minepe se HERRA olen/ ioca teite pyhitte.
Ja pitäkäät minun säätyni/ ja tehkäät niitä/ Sillä minä se HERRA teidän Jumalan/ joka teitä pyhittää.
3 Moos 20:9 Joca Isens eli Eitens kiropi/ sen pite colemalla coleman/ Henen Werens olcoon Henen ylitzens/ ette hen Isens eli Eitens kironut on.
Joka isänsä eli äitinsä kiroopi/ sen pitää kuolemalla kuoleman/ Hänen werensä olkoon hänen ylitsensä/ että hän isänsä eli äitinsä kironnut on.
3 Moos 20:10 Joca Hoorinteke iongun Emenen cansa/ sen pite colemalla coleman/ seke se Hoorintekie ette se Hoora. Senteden ette hen Lehimeisens Emennen cansa Hooria tehnyt on.
Joka huorintekee jonkun emännän kanssa/ sen pitää kuolemalla kuoleman/ sekä se huorintekijä että se huora. Sentähden että hän lähimmäisensä emännän kanssa huorin tehnyt on.
3 Moos 20:11 Jos iocu Isens Emenen tyken maca/ nin ette hen Isens häpien alastanut on/ he molemat pite colemalla coleman. Henen werens olcoon heiden ylitzens.
Jos joku isänsä emännän tykön makaa/ niin että hän isänsä häpeän alastanut on/ he molemmat pitää kuolemalla kuoleman. Hänen werensä olkoon heidän ylitsensä.
3 Moos 20:12 Jos iocu henen Poians Emennen tyken maca/ Nin he molemat pite colemalla coleman. Sille he ouat häpien tehnyet/ Heiden Werens olcoon heiden ylitzens.
Jos joku hänen pojansa emännän tykönä makaa/ Niin he molemmat pitää kuolemalla kuoleman. Sillä he owat häpeän tehneet/ Heidän werensä olkoon heidän ylitsensä.
3 Moos 20:13 Jos iocu Piltein tykene macapi/ ninquin Jongun Waimon tykene/ He ouat ydhen Cauhistoxen tehneet. Heiden pite molemat colemalla coleman. Heiden werens olcoon heiden ylitzens.

Jos joku pilttein tykönä makaapi/ niinkuin jonkun waimon tykönä/ He owat yhden kauhistuksen tehneet. Heidän pitää molemmat kuolemalla kuoleman. Heidän werensä olkoon heidän ylitsensä.
3 Moos 20:14 Jos iocu waimon ottapi/ ia sihen henen Eitens/ hen on Laitoxen tehnyt/ sen pite tulella poltettaman/ ia ne ynne molemat/ ettei ycten Laitost olis teiden seassan.
Jos joku waimon ottaapi/ ja siihen hänen äitinsä/ hän on laitoksen tehnyt/ sen pitää tulella poltettaman/ ja ne ynnä molemmat/ ettei yhtään laitosta olisi teidän seassan.
3 Moos 20:15 Jos iocu Eleimen eli Juhdan cansa makapi/ sen pite colemalla coleman/ ia sen Eleimen pite tapettaman
Jos joku eläimen eli juhdan kanssa makaapi/ sen pitää kuolemalla kuoleman/ ja sen eläimen pitää tapettaman.
3 Moos 20:16 Jos iocu Waimo henens iongun Eleimeen rychty/ Ne ynne molemat pite tapettaman/ Heiden werens olcoon heiden ylitzens.
Jos joku waimo hänensä jonkun eläimeen ryhtyy/ Ne ynnä molemmat pitää tapettaman/ Heidän werensä olkoon heidän ylitsensä.
3 Moos 20:17 Jos iocu henen Sisarens otta/ henen Isens tytteren eli Eitens tytteren/ ia henen häpiens näkepi/ ia se taas henen häpiens Se on yxi werenhäpie/ Ne pite mestattaman heiden Sughuns Canssan edes/ Sille hen on Sisarens häpien alastanut/ henen pite henen pahatteghons candaman.
Jos joku hänen sisarensa ottaa/ hänen isänsä tyttären eli äitinsä tyttären/ ja hänen häpyänsä näkeepi/ ja se taas hänen häpynsä. Se on yksi werenhäpeä/ Ne pitää mestattaman heidän sukunsa kansan edessä/ Sillä hän on sisarensa häpyn alastanut/ hänen pitää hänen pahattekonsa kantaman.
3 Moos 20:18 Jos iocu Mies iongun waimon tyken maca/ henen Cwtaudhissans/ ia alastapi henen häpiens/ ia auapi henen werens lechten/ ia se alastapi henen werens Lechten/ Ne molemat pite mestattaman heiden Cansastans.
Jos joku mies jonkun waimon tykönä makaa/ hänen kuutaudissansa/ ja alastaapi hänen häpynsä/ ja awaapi hänen werensä lähteen/ ja se alastaapi hänen werensä lähteen/ Ne pitää molemmat mestattaman heidän kansastansa.
3 Moos 20:19 Sinun Eites Sisaren häpien/ ia sinun Ises Sisaren häpien/ ei sinun pidhe alastaman/ Sille sencaltainen on henen Lehimeisen Langons alastanut/ ia ne pite heiden pahatteghons candaman.
Sinun äitisi sisaren häpyä/ ja sinun isäsi sisaren häpyä/ ei sinun pidä alastaman/ Sillä senkaltainen on hänen lähimmäisensä lankonsa alastanut/

ja ne pitää heidän pahat tekonsa kantaman.
3 Moos 20:20 Jos iocu henen Setens eli Enoins Emennen cansa maca/ hen on Langoins häpien alastanut. Ne pite heiden pahatteghons candaman. Lapsitoin heiden pite coleman.
Jos joku hänen setänsä eli enonsa emännän kanssa makaa/ hän on lankoinsa häpyn alastanut. Ne pitää heidän pahattekonsa kantaman. Lapsetoin heidän pitää kuoleman.
3 Moos 20:21 Jos iocu henen weliens Emennen otta/ se on yxi häpielinen töö/ Heiden pite Lapsitoin oleman senteden ette hen on weliens häpien alastanut.
Jos joku hänen weljensä emännän ottaa/ se on yksi häpeällinen työ/ Heidän pitää lapsetoin oleman sentähden että hän on weljensä häpyn alastanut.
3 Moos 20:22 Nin piteket nyt caiki minun Säätyni/ ia minun Oikiuteni/ ia techket ne/ ettei Maa teite vlosoxennais/ ionga siselle mine teite wien/ ette te henes asuisitta.
Niin pitäkäät nyt kaikki minun säätyni/ ja minun oikeuteni/ ja tehkäät ne/ ettei maa teitä ulos oksentaisi/ jonka sisälle minä teitä wien/ että te hänessä asuisitte.
3 Moos 20:23 Ja elket waeltako Pacanain Sädhysse/ iotca mine teiden edhellen vlosaiaua olen/ Sille caiki sencaltaisita he ouat tehnyet/ ia mine olen ydhen Ilkiudhen heiste pitenyt.
Ja älkäät waeltako pakanain säädyssä/ jotka minä teidän edellän ulosajanut olen/ Sillä kaikki senkaltaisia he owat tehneet/ ja minä olen yhden ilkeyden heistä pitänyt.
3 Moos 20:27 Jos iocu mies eli waimo/ Noidhaxi eli Welhoxi tulepi/ Ne pite colemalla coleman/ heiden pite kiuitettemen/ Heiden werens olcoon heiden ylitzens.
Jos joku mies eli waimo/ Noidaksi eli welhoksi tuleepi/ Ne pitää kuolemalla kuoleman/ heidän pitää kiwitettämän/ Heidän werensä olkoon heidän ylitsensä.

Kirouxista ia Siugnauxista. Deuteronomij xxvii.

XXVII. Lucu.

5 Moos 27:9 JA Moses ynne Pappein Leuiterin sughusta puhuit caiken Israelin Canssan tyge/ ia sanoit. Merkitze ia cwle Israel. Tenepäne sine olet tullut sinun HERRAS Jumalas Canssaxi/

JA Moses ynnä pappein lewitterin suwusta puhuit kaiken Israelin kansan tykö/ ja sanoit. Merkitse ja kuule Israel. Tänäpänä sinä olet tullut sinun HERRASI Jumalasi kansaksi/
5 Moos 27:10 ette sinun pite cwliaisen oleman sinun HERRAS Jumalas ändä ia tekemen ielkin henen Keskyns ia Oikiudhens/ iotca mine tenepene sinun kesken.
että sinun pitää kuuliaisen oleman sinun HERRASI Jumalasi ääntä ja tekemän jälkeen hänen käskynsä ja oikeutensa/ jotka minä tänäpänä sinun käsken.
5 Moos 27:11 Ja Mose keski Canssalle samana Peiuene/ ia sanoi.
Ja Moses käski kansalle samana päiwänä/ ja sanoi.
5 Moos 27:12 Nemet pite seisoman sen woren Grisim päle/ Canssa siugnaman/ coska te Jordanin ylitze kieuneet olette. Simeon/ Leui/ Juda/ Isaschar/ Joseph ia Ben Jamin
Nämät pitää seisoman sen wuoren Garisimin päälle/ kansaa siunaaman/ koska te Jordanin ylitse käyneet olette. Simeon/ Lewi/ Juda/ Isaskar/ Josef ja BenJamin.
5 Moos 27:13 Ja nämet pite seisoman sen woren Ebalin päle kiromaan/ Ruben/ Gad/ Asser/ Sebulon/ Dan ia Naphthali.
Ja nämät pitää seisoman sen wuoren Ebalin päällä kiroaman/ Ruben/ Gaad/ Asser/ Sebulon/ Daan ja Naftali.
5 Moos 27:14 Ja ne Leuitit pite rupeman/ ia sanoman iocaitzelle Israelist selkelle änelle.
Ja niin lewitat pitää rupeaman/ ja sanoman jokaiselle Israelista selkeällä äänellä.
5 Moos 27:15 Kirottu olcoon/ ioca iongun Epeiumalan eli waletun Cuuan tekepi/ HERRAN Cauhistoxen/ wircamiesten Kesialaiset/ ia asetta sen salaisest. Ja caiken Canssan pite wastaman/ ia sanoman/ Amen.
Kirottu olkoon/ joka jonkun epäjumalan eli waletun kuwan tekeepi/ HERRAN kauhistuksen/ wirkamiesten kesialaiset/ ja asettaa sen salaisesti. Ja kaiken kansan pitää wastaaman/ ja sanoman/ Amen.
5 Moos 27:16 Kirottu olcoon/ ioca Isens eli Eitens kirolepi/ Ja caiken Canssan pite sanoman/ Amen.
Kirottu olkoon/ joka isänsä eli äitinsä kiroileepi/ Ja kaiken kansan pitää sanoman/ Amen.
5 Moos 27:17 Kirottu olcoon/ ioca Lehimeisens Raijat sijrtte/ Ja caiken Canssan pite sanoman/ Amen.
Kirottu olkoon/ joka lähimmäisen rajat siirtää/ Ja kaiken kansan pitää sanoman/ Amen.
5 Moos 27:18 Kirottu olcoon/ ioca laske iongun Sokian exymen tieen päle/

ia caiken Canssan pite sanoman/ Amen.
Kirottu olkoon/ joka laskee jonkun sokean eksymään tien päälle/ ja kaiken kansan pitää sanoman/ Amen.
5 Moos 27:19 Kirottu olcoon/ ioca sen Mwcalaisen/ sen Oruoin/ ia Lesken Oikiudhen wändhe/ Ja caiken Canssan pite sanoman Amen.
Kirottu olkoon/ joka sen muukalaisen/ sen orwoin/ ja lesken oikeuden wääntää/ Ja kaiken kansan pitää sanoman/ Amen.
5 Moos 27:20 Kirottu olcon/ ioca Isens Emenen tyken macapi/ ette hen rijsuj henen Isens peittemisen/ Ja caiken Canssan pite sanoman/ Amen.
Kirottu olkoon/ joka isänsä emännän tykö makaapi/ että hän riisuu hänen isänsä peittelemisen/ ja kaiken kansan pitää sanoman/ Amen.
5 Moos 27:21 Kirottu olcoon/ ioca iongun Eleinten Canssa rychty/ Ja caiken Canssan pite sanoman/ Amen.
Kirottu olkoon/ joka jonkun eläinten kanssa ryhtyy/ ja kaiken kansan pitää sanoman/ Amen.
5 Moos 27:22 Kirottu olcoon/ ioca Sisarens tykene maca/ ioca henen Isens eli Eitens tyter on/ Ja caiken Canssan pite sanoman/ Amen.
Kirottu olkoon/ joka sisarensa tykönä makaa/ joka hänen isänsä eli äitinsä tytär on/ Ja kaiken kansan pitää sanoman/ Amen.
5 Moos 27:23 Kirottu olcoon/ ioca Anopins tykene maca/ Ja caiken Canssan pite sanoman/ Amen.
Kirottu olkoon/ joka anoppinsa tykönä makaa/ Ja kaiken kansan pitää sanoman/ Amen.
5 Moos 27:24 Kirottu olcoon/ ioca Lehimeisens salaisest löpi/ Ja caiken Canssan pite sanoman/ Amen.
Kirottu olkoon/ joka lähimmäisensä salaisesti lyöpi/ Ja kaiken kansan pitää sanoman/ Amen.
5 Moos 27:25 Kirottu olcoon/ ioca Lahijoia ottapi/ ette hen iongun Wighattoman Sielun lömen pidheis/ Ja caiken Canssan pite sanoman/ Amen.
Kirottu olkoon/ joka lahjoja ottaapi/ että hän jonkun wiattoman sielun lyömän pitäisi/ Ja kaiken kansan pitää sanoman/ Amen.
5 Moos 27:26 Kirottu olcoon/ ioca ei caiki neite Lain sanoia teute/ ette hen senielkin teke/ Ja caiken Canssan pite sanoman/ Amen.
Kirottu olkoon/ joka ei kaikki näitä lain sanoja täytä/ että hän sen jälkeen tekee/ Ja kaiken kansan pitää sanoman/ Amen.

Siugnauxist.

XXVIII. Lucu.

Moninaiset Siughnauxet annetan Lain piteueisille/ ia Kirous ylitzekieumerille.

5 Moos 28:1 JA ios sine olet sinun HERRAS Jumalas änen cwliainen/ ettes pidhet ia teet caiki henen Keskyns/ iotca mine tenepene sinullen kesken/ Nin pite sinun HERRAS Jumalas sinun corkeimaxi ylitze caiken Canssan Maan päle.
Ja jos sinä olet sinun HERRASI Jumalasi ääneen kuuliainen/ että pidät ja teet kaikki hänen käskynsä/ jotka minä tänäpänä sinulle käsken/ Niin pitää sinun HERRASI Jumalasi sinun korkeimmaksi ylitse kaiken kansan maan päälle.
5 Moos 28:2 Ja caiki nämet Siugnauxet pite sinun päles tuleman/ ia sinuhun sattuuat/ Senteden ettes olet sinun HERRAS Jumalas änen cwliainen ollut.
Ja kaikki nämät siunaukset pitää sinun päällesi tuleman/ ja sinuhun sattuwat/ Sentähden että olet sinun HERRASI Jumalasi ääneen kuuliainen ollut.
5 Moos 28:3 Siugnatun pite sinun oleman Caupungis/ Siugnatun Pellos/
Siunatun pitää sinun oleman kaupungissa/ Siunatun pellossa/
5 Moos 28:4 siugnatun pite sinun Rumijs hedhelmen oleman/ sinun Maas hedhelme/ ia ne sinun Carias hehelmet/ ia ne sinun Eleimes hedhelmet/ ia ne sinun Laumas Lambain hedhelmet.
siunatun pitää sinun ruumiisi hedelmän oleman/ sinun maasi hedelmän/ ja sinun karjasi hedelmät/ ja ne sinun eläimesi hedelmät/ ja sinun laumasi lampain hedelmät.
5 Moos 28:5 Siugnatut pite sinun * Corghis oleman ia sinun techtees.
Siunatut pitää sinun korisi oleman ja sinun tähteesi.
5 Moos 28:6 Siugnatun pite sinun oleman sisälkieudheses ia siugnatun vloskieudheses.
Siunatun pitää sinun oleman sisälle käydessäsi ja siunatun ulos käydessäsi.
5 Moos 28:7 Ja HERRAN pite sinun Wiholises/ iotca sinua vastan ylesnouseuat/ sinun etes langeman/ ychte tiete möten he tuleuat sinun vastas/ ia seitzemen tiete möte pakeneman sinun edhestes.
Ja HERRAN pitää sinun wihollisesi/ jotka sinua wastaan ylösnousewat/ sinun eteesi lankeeman/ yhtä tietä myöten he tulewat sinun wastaasi/ ja seitsemän tietä myötä pakeneman sinun edestäsi.

5 Moos 28:8 HERRAN pite laskeman Siugnauxen/ ette Hen sinun cansas olis sinun Aitoisas ia caikissa quin sine etees otat/ Ja pite sinun Siugnaman sijnä Maasza/ ionga se HERRA sinun Jumalas sinulle andanut on.
HERRAN pitää laskeman siunauksen/ että Hän sinun kanssas olis sinun aitoissasi ja kaikissa kuin sinä eteesi otat/ Ja pitää sinun siunaaman siinä maassa/ jonka se HERRA sinun Jumalasi sinulle antanut on.
5 Moos 28:9 HERRAN pite sinun itzellens pyhexi Canssaxi yleskorghottaman/ ninquin Hen on sinulle wannonut/ Senteden ette sine pidhet sinun HERRAS Jumalas keskyt/ ia henen Teissens waellat/
HERRAN pitää sinun itsellensä pyhäksi kansaksi ylöskorottaman/ niinkuin Hän on sinulle wannonut/ Sentähden että sinä pidät sinun HERRASI Jumalasi käskyt/ ja hänen töissänsä waellat/
5 Moos 28:10 Ette caiki Canssat Maan päle näkemen pite/ ette sine olet HERRAN Nimen ielkin nimitetty/ ia sinua pelkeuet.
Että kaikki kansat maan päällä näkemän pitää/ että sinä olet HERRAN nimen jälkeen nimitetty/ ja sinua pelkääwät.
5 Moos 28:11 Ja HERRAN pite tekemen/ ette sinulla pite yldekylle oleman caikinaisis tauarois Sinun Rumijs hedhelmest/ Sinun Carias Hedhelmest/ Sinun Pellos hedhelmest sen Maan päle/ ionga HERRA on wannonut sinun Isilles sinulle andaxens.
Ja HERRAN pitää tekemän/ että sinulla pitää yltäkyllä oleman kaikkinaisissa tawaroissa sinun ruumiisi hedelmästä/ Sinun karjasi hedelmästä/ Sinun peltosi hedelmästä sen maan päällä/ jonka HERRA on wannonut sinun isillesi sinulle antaaksensa.
5 Moos 28:12 Ja HERRAN pite sinulle henen hyuen Rickaudhens/ Taiuan ylesauaman/ ette hen sinun Maalles annais Sateen aiallans/ ia ette Siugnaisi caiki sinun Käsialas. Ja sinun pite monelle Canssalle corghoxi lainaman. Mutta ei sinun pidhe keldeken lainan ottaman.
Ja HERRAN pitää sinulle hänen hywän rikkautensa/ taiwaan ylösawaaman/ että hän sinun maallesi antaisi sateen ajallansa/ ja että siunaisi kaikki sinun käsialasi. Ja sinun pitää monelle kansalle koroksi lainaaman. Mutta ei sinun pidä keltäkään lainan ottaman.
5 Moos 28:13 Ja Herran pite sinun Pääxi/ ia ei Hennexi asettaman/ ia aina päle oleman/ ia ei allamacaman. Senteden/ ette sine olet sinun HERRAS Jumalas Keskyn cwliainen/ iotca mine tenepene sinun kesken pitemen ia tekemen.
Ja Herran pitää sinun pääksi/ ja ei hännäksi asettaman/ ja aina päällä oleman/ ja ei alla makaaman. Sentähden/ että sinä olet sinun HERRASI Jumalasi käskyyn kuuliainen/ jotka minä tänäpänä sinun kesken pitämän ja

tekemän.
5 Moos 28:14 Ja ettei sine ole iongun nijste Sanoista/ iotca mine tenepene sinulle keskin/ weltenyt/ eike oikiallen eli vasemelle polelen/ iollas muita Jumaloita ielkin waellat heite palueleman.
Ja ettei sinä ole jonkun niistä sanoista/ jotka minä tänäpänä sinulle käskin/ wälttänyt/ eikä oikealle eli wasemmalle puolellen/ jollas muita jumaloita jälkeen waellat heitä palweleman.
5 Moos 28:15 Mutta Ellei sine cwle sinun HERRAS Jumalas ände/ nin ettes pidhet ia teet caiki henen Keskyns ia Oikiudhens iotca mine tenepäne sinulle kesken/ Nin pite caiki nämet Kirouxet sinun ylitzes tuleman/ ia sinulle sattuman.
Mutta ellei sinä kuule sinun HERRASI Jumalasi ääntä/ niin että pidät ja teet kaikki hänen käskynsä ja oikeutensa jotka minä tänäpänä sinulle käsken/ Niin pitää kaikki nämät kiroukset sinun ylitse tuleman/ ja sinulle sattuman.
5 Moos 28:16 Kirotun pite sinun oleman Caupungis/ Kirotun Pellon päle.
Kirotun pitää sinun oleman kaupungissa/ kirotun pellon päällä.
5 Moos 28:17 Kirotun pite sinun Corghis ia sinun Techtes oleman.
Kirotun pitää sinun korisi ja sinun tähteesi oleman.
5 Moos 28:18 Kirotun pite sinun Rumis hedhelmen oleman/ Sinun Maas hedhelme/ Sinun Carias hedhelme/ Sinun Lambais hedhelme.
Kirotun pitää sinun ruumiisi hedelmän oleman/ Sinun maasi hedelmä/ Sinun karjasi hedelmä/ Sinun lampaisi hedelmä.
5 Moos 28:19 Kirotun sinun pite oleman/ coskas siselkieut/ kirottu/ coskas vloskieut.
Kirotun sinun pitää oleman/ koskas sisälle käyt/ kirottu/ koskas ulos käyt.
5 Moos 28:20 HERRAN pite sinun secas lehettemen Nelghien ia Isomisen/ ia Onnettomuxen caikissa/ iotcas eteesotat tedhexes/ Sihenasti sine hucut/ ia pian poiscatot/ sinun pahatecois teden/ ettes minun ylenandanut olet.
HERRAN pitää sinun sekaasi lähettämän nälän ja isoamisen/ ja onnettomuuden kaikissa/ jotkas eteesi otat tehdäksesi/ Siihenasti sinä hukut/ ja pian poiskatoot/ sinun pahatekoisi tähden/ että minun ylenantanut olet.
5 Moos 28:21 HERRAN pite sinuhun Ruttotaudhin rydhyttemen/ sihenasti ette hen sinun hucuttais/ sijnä Maassa/ iohongas tulet site omistaman.
HERRAN pitää sinuun ruttotaudin ryhdyttämän/ Siihenasti että hän sinun hukuttaisi/ siinä maassa/ johonkas tulet sitä omistaman.
5 Moos 28:22 HERRAN pite sinun Paisumilla lömen/ Wilutaudhilla/ Poltella/ Palolla/ Poudhalla/ ia Myrkylisille Ilmalla/ ia Kellaisel taudhilla/ ia pite sinua wainoman/ sihenasti ette hen sinua hucutta.

HERRAN pitää sinun paisumilla lyömän/ wilutaudilla/ poltteella/ palolla/ poudalla/ ja myrkyllisellä ilmalla/ ja keltaisella taudilla/ ja pitää sinua wainoaman/ siihenasti että hän sinua hukuttaa.
5 Moos 28:23 Se Taiuas/ quin ylitze sinun Pääs on/ pite ninquin Cuparin oleman/ ia Maa sinun allas ninquin Rauta.
Se taiwas/ kuin ylitse sinun pääsi on/ pitää niinkuin kuparin oleman/ ja maa sinun allasi niinkuin rauta.
5 Moos 28:24 HERRAN pite sinun Maalles/ tomun ia tughan Saten edest Taiuahast sinun ylitzes andaman/ sihenasti ette sinun hucutta.
HERRAN pitää sinun maallesi/ tomun ja tuhan sateen edestä taiwahasta sinun ylitsesi antaman/ siihenasti että sinun hukuttaa.
5 Moos 28:25 HERRAN pite sinun lömen sinun Wiholistes edes. Ychte tiete möten sinun pite heiden tygens vlosmenemen/ ia seitzemen Tieen cautta pite sinun heiden edhellens pakeneman/ ia sinun pite haiotetuxi tuleman caikein Waldakundain secan Maan päle.
HERRAN pitää sinun lyömän sinun wihollistesi edes. Yhtä tietä myöten sinun pitää heidän tykönsä ulosmeneman/ ja seitsemän tien kautta pitää sinun heidän edellänsä pakeneman/ ja sinun pitää hajoitetuksi tuleman kaikkein waltakuntain sekaan maan päällä.
5 Moos 28:26 Sinun Rumis pite Rauinos oleman caikille Taiuan Linnuille/ ia caikille Maan Pedhoille/ ia eikengen pidhe heite poiskarcottaman.
Sinun ruumiisi pitää rawinnoksi oleman kaikille taiwaan linnuille/ ja kaikille maan pedoille/ ja eikenkään pidä heitä pois karkoittaman.
5 Moos 28:27 HERRAN pite sinun lömen Egyptin Paisumilla/ Weripahckoilla/ Ruuilla ia Syuelmillä/ ettei sine taidha paratta.
HERRAN pitää sinun lyömän Egyptin paiseilla/ weripahkoilla/ Ruwilla ja sinelmillä/ ettei sinä taida parattaa.
5 Moos 28:28 HERRAN pite sinun lömen tyhmydhella/ Sokiudhella/ ia sydhemen Kiuculla/
HERRAN pitää sinun lyömään tyhmyydellä/ sokeudella/ ja sydämen kiukulla/
5 Moos 28:29 Ja sinun pite Polipeiuelle coperoitzeman/ ninquin iocu Sokia pimies coperoitzeman/ ninquin iocu Sokia pimies coperoitze/ ia ei sinun teides päle ychten Onni oleman pidhe. Ja sinun pite wäkiualta ia wärytte kersimen/ nincauuan quin sine elet/ ia eikengen pidhe sinua auttaman.
Ja sinun pitää puolipäiwällä koperoitseman/ niinkuin joku sokea pimeässä koperoitseman/ niinkuin joku sokea pimeässä koperoitsee/ ja ei sinun teides päälle yhtään onni oleman pidä. Ja sinun pitää wäkiwaltaa ja wääryyttä kärsimän/ niinkauan kuin sinä elät/ ja eikenkään pidä sinua auttaman.
5 Moos 28:30 Waimon sine kihilat/ Mutta yxi toinen pite sen tykene

macaman. Honen sinun pite rakendaman/ Mutta et sine szaa Henes asua. Winatarhan sinun pite istuttaman/ Mutta et sine szaa site coriata.
Waimon sinä kihlaat/ Mutta yksi toinen pitää sen tykönä makaaman. Huoneen sinun pitää rakentaman/ Mutta et sinä saa hänessä asua. Wiinatarhan sinun pitää istuttaman/ Mutta et sinä saa sitä korjata.
5 Moos 28:31 Sinun Härkes pite sinun Silmes edes teurastettaman/ Mutta et sine szaa Heneste södhe. Sinun Asis pite wäkiuallalla sinun nädhes poisotettaman/ ia ei sinulle iellens annetuxi tule. Sinun Lambaas pite sinun Wiholisilles annettaman/ Ja eikengen pidhe sinua auttaman.
Sinun härkäsi pitää sinun silmäsi edes teurastettaman/ Mutta et sinä saa hänestä syödä. Sinun aasisi pitää wäkiwallalla sinun nähtesi poisotettaman/ ja ei sinulle jällens annetuksi tule. Sinun lampaasi pitää sinun wihollisillesi annettaman/ Ja eikenkään pidä sinua auttaman.
5 Moos 28:32 Sinun Poias ia sinun Tytteres pite toiselle Canssalle annetuxi tuleman/ ette sinun Silmes site näkeuet ia Hiueltyuet heiden ylitzens iocapeiue/ Ja ei ychten wäkewyt pidhe sinun käsises oleman.
Sinun poikasi ja sinun tyttäresi pitää toiselle kansalle annetuksi tuleman/ että sinun silmäsi sitä näkewät ja hiweltywät heidän ylitsensä jokapäiwä/ Ja ei yhtään wäkewät pidä sinun käsissäsi oleman.
5 Moos 28:33 Sinun Maas Hedhelmen/ ia caiki sinun Töös/ pite yxi Canssa culuttaman/ iotas et tunne/ ia sinun teuty wärytte kersimen/ ia sortuna oleman eliaicanas.
Sinun maasi hedelmän/ ja kaikki sinun työsi/ pitää yksi kansa kuluttaman/ jotas et tunne/ ja sinun täytyy wääryyttä kärsimän/ ja sortuneena oleman elinaikanasi.
5 Moos 28:34 Ja sine tulet mielettömexi nijste quin sinun Silmes näkemen pite.
Ja sinä tulet mielettömäksi niistä kuin sinun silmäsi näkemän pitää.
5 Moos 28:35 HERRAN pite sinua lömen pahalla Paisumalla Poluijs ia pochkeis päle/ Nin ettei sine taidha parata Jalcapöydhest nin Päälakeen asti.
HERRAN pitää sinua lyömän pahalla paisumalla polwihisi ja pohkeisi päälle/ Niin ettei sinä taida parata jalkapöydästä niin päälakeen asti.
5 Moos 28:36 HERRAN pite sinun ia sinun Kuningas/ iongas sinun ylitzes asettanut olet/ aiaman sen Canssan tyge/ iotas et tunne/ eike sinun Ises/ ia sielle pite sinun mucalaisi Jumaloita palueleman/ puita ia Kiuie. Ja sinun pite Cauhistoxen oleman/ ia yxi Sananlasku/ ia pilka caikein Canssain seas/ iohonga HERRA sinun aianut on.
HERRAN pitää sinun ja sinun kuninkaas/ jonkas sinun ylitsesi asettanut olet/

ajaman sen kansan tykö/ jotas et tunne/ eikä sinun isäsi/ ja siellä pitää sinun muukalaisia jumaloita palweleman/ puita ja kiwiä. Ja sinun pitää kauhistuksena oleman/ ja yksi sananlasku/ ja pilkka kaikkein kansain seassa/ johonka HERRA sinun ajanut on.
5 Moos 28:38 Palio Siemende pite sinun kyluemen/ ia wähen siseltooman/ Sille Casticat pite nijte ylessömen.
Paljon siementä pitää sinun kylwämän/ ja wähän sisälle tuoman/ Sillä kastikkaat (heinäsirkat) pitää niitä ylössyömän.
5 Moos 28:39 Winatarhan sinun pite istuttaman ia rakendaman/ Mutta ei ychten Wina iooman eli tooman. Sille madhot pite sen culuttaman.
Wiinatarhan sinun pitää istuttaman ja rakentaman/ Mutta ei yhtään wiinaa juoman eli tuoman. Sillä madot pitää sen kuluttaman.
5 Moos 28:40 Oliupuudh pite sinulle oleman caikissa sinun Maan paicoisas/ Mutta ei sinun pidhe woiteleman sinuas Olium cansa. Sille sinun Oliopuus pite ylesreuäistettemen.
Öljypuut pitää sinulla oleman kaikissa sinun maan paikoissasi/ Mutta ei sinun pidä woiteleman sinuas öljyn kanssa. Sillä sinun öljypuusi pitää ylös rewäistettämän.
5 Moos 28:41 Poiat ia Tytteret pite sinun synnyttemen/ ia ei quitengan nijte nautitzeman. Sille ne pite Fangittuna poiswietemen.
Pojat ja tyttäret pitää sinun synnyttämän/ ja ei kuitenkaan niitä nautitseman. Sillä ne pitää wangittuna pois wietämän.
5 Moos 28:42 Caiki sinun puus/ ia sinun Maas hedhelmen pite Etanat culuttaman.
Kaikki sinun puusi/ ja sinun maasi hedelmän pitää etanat kuluttaman.
5 Moos 28:43 Se mucalainen quin sinun tykenes on/ pite sinun ylitzes astuman/ ia alati ylimeinen oleman. Mutta sinun teuty alasastu/ ia alati allamaata.
Se muukalainen kuin sinun tykönäsi on/ pitää sinun ylitsesi astuman/ ja alati ylimmäinen oleman. Mutta sinun täytyy alasastua/ ja alati alla maata.
5 Moos 28:44 Henen pite sinulle lainaman/ Mutta et sine woi henelle lainata. Henen pite Pään oleman/ ia sinun pite Hennen oleman.
Hänen pitää sinulle lainaaman/ Mutta et sinä woi hänelle lainata. Hänen pitää pään oleman/ ja sinun pitää hännän oleman.
5 Moos 28:45 Ja caicki nämet Kirouxet pite sinun ylitzes tuleman/ ia sinua wainoman/ ia sattuman/ sihenasti ettes hucutetuxi tulet. Senteden/ ettet sine HERRAN sinun Jumalas ände cwllut ole/ ettes henen Keskyns ia Oikiudhens pidheisit/ iotca hen sinun keskenyt on.
Ja kaikki nämät kiroukset pitää sinun ylitsesi tuleman/ ja sinua wainooman/

ettet sinä HERRAN sinun Jumalasi ääntä kuullut ole/ että̈s hänen käskynsä ja oikeutensa pitäisit/ jotka hän sinun käskenyt on.
5 Moos 28:46 Senteden pite Merkit ia Ihmeet sinus oleman ia sinun Siemeneses ijancaikisesta/
Sentähden pitää merkit ja ihmeet sinussa oleman ja sinun siemenessäsi iankaikkisesti/
5 Moos 28:47 ettei sine ole paluellut sinun HERRAS Jumalas iloisan ia riemiusan Sydhemen cansa/ coska sinulla Caikinaisia kylle oli.
ettei sinä ole palwellut sinun HERRAS Jumalaas iloisen ja riemuisen sydämen kanssa/ koska sinulla kaikkinaisia kyllä on.
5 Moos 28:48 Ja sinun pite wiholises/ iotca sinulle HERRA tygelehettepi/ Nelghies ia Janos palueleman/ Alastomudhes/ ia caikinaisis waiuois. Ja hen pite sinun Caulas päle/ ydhen Rautaisen Ikeen paneman/ sihenasti ette sinun hucutta.
Ja sinun pitää wihollisesi/ jotka sinulle HERRA tykö lähettääpi/ nälässä ja janossa palweleman/ alastomuudessa/ ja kaikkinaisissa waiwoissa. Ja hän pitää sinun kaulasi päälle/ yhden rautaisen ikeen paneman/ siihenasti että sinun hukuttaa.
5 Moos 28:49 HERRAN pite ydhen Canssan sinun ylitzes lehettemen/ taambata Mailman äreste/ ninquin iocu Cotca lende/ ionga Puhet et sine ymmerdhe/
HERRAN pitää yhden kansan sinun ylitsesi lähettämän/ taaempata maailman äärestä/ niinkuin joku kotka lentää/ jonka puhetta et sinä ymmärrä.
5 Moos 28:50 yxi häpiemetoin Canssa/ ioca ei waaroi sen Wanhan Personata/ eike armaitze site Noricaista/
Yksi häpeämätöin kansa/ joka ei waro sen wanhan persoonata/ eikä armahda sitä nuorukaista/
5 Moos 28:51 Ja pite culuttaman sinun Carias hedhelmen/ ia sinun Maas hedhelmen/ sihenasti ette sine hucutetuxi tulet. Ja ei henen pidhe sinulle ylitze iettemen miteken Jyuist/ winast/ Oliust/ Cariain eli Lambain hedhelmest/ sihenasti hen sinun cadhotta.
Ja pitää kuluttaman sinun karjasi hedelmän/ ja sinun maasi hedelmän/ siihenasti että sinä hukutetuksi tulet. Ja ei hänen pidä sinulle ylitse jättämän mitäkään jywistä/ wiinasta/ öljystä/ karjain eli lampain hedelmästä/ siihen asti hän sinun kadottaa.
5 Moos 28:52 Ja pite sinua adhistaman caikissa sinun Portisas/ sihenasti ette Hen mahanlaske sinun Corkiat ia wahwat Muris/ ioinen päle sine itzes lootat/ caikissa sinun Maakunnisas. Ja sinun pite adhistettaman caikissa sinun Portisas/ sinun coco Maasas/ Jonga sinun HERRAS Jumalas sinulle

andanut on.
Ja pitää sinua ahdistaman kaikissa sinun portissasi/ siihen asti että hän maahan laskee sinun korkiat ja wahwat muurisi/ joiden päälle sinä itsesi luotat/ kaikissa sinun maakunnissasi. Ja sinun pitää ahdistettaman kaikissa sinun portissasi/ sinun koko maassasi/ Jonka sinun HERRAS Jumalasi sinulle antanut on.
5 Moos 28:53 Sinun teuty sömen sinun Rumis hedhelmen/ sinun Poicas ia sinun Tytteres Liha/ iotca sinun HERRAS Jumalas sinulle andanut on/ sijnä adhistoxes ia waiuas/ iolla sinun Wiholises pite sinun adhistaman.
Sinun täytyy syömän sinun ruumiisi hedelmän/ sinun poikasi ja sinun tyttäresi liha/ jotka sinun HERRASI Jumalasi sinulle antanut on/ siinä ahdistuksessa ja waiwassa/ jolla sinun wihollisesi pitää sinun ahdistaman.
5 Moos 28:54 Nin ette iocu Inhiminen/ quin ennen sangen Herculisesta ia Hecumis/ teiden seassan elenyt on/ ei pidhe henen Weliellens/ ia sille waimollens quin on henen sylisens ia sille Poiallens ioca wiele on ylitze ienyt henen Poistans/
Niin että joku ihminen/ kuin ennen sangen herkullisesti ja hekumissa/ teidän seassan elänyt on/ ei pidä hänen weljellensä/ ja sille waimollensa kuin on hänen sylissänsä ja sille pojallensa joka wielä on ylitse jäänyt hänen pojistansa/
5 Moos 28:55 szooman annetta iongun nijste/ Henen Poians Lihasta/ iosta hen söpi/ Senuoxi ettei henelle miteken muta ole caikista Hywydhestens/ sijnä adhistoxes ia waiuas/ iolla sinun Wiholises pite sinun adhistaman caikissa sinun Porteisas.
suoman annettaa jonkun niistä/ Hänen pojansa lihasta/ josta hän syöpi/ Sen wuoksi ettei hänellä mitäkään muuta ole kaikista hywyydestänsä/ siinä ahdistuksessa ja waiwassa/ jolla sinun wihollisesi pitää sinun ahdistaman kaikissa sinun porteissasi.
5 Moos 28:56 Yxi Waimo teiden seassan/ quin ennen herculisest ia Hecumis elenyt on/ nin ettei Hen maltanut ialcans laske Maan päle Hercun ia Hecuman teden/ eipe sen pidhe szooman Miehellens/ ioca henen Sylisens lepe/ ia henen Poiallens ia Tytterellens
Yksi waimo teidän seassan/ kuin ennen herkullisesti ja hekumassa elänyt on/ niin ettei hän malttanut jalkansa laskea maan päälle herkun ja hekuman tähden/ eipä sen pidä suoman miehellensä/ joka hänen sylissänsä lepää/ ja heidän pojallensa ja tyttärellensä
5 Moos 28:57 ne * Jelkimiset/ iotca Henen omans Reitein waiheld vloslectenyt ouat/ Sihen henen Poicains/ iotca Hen synnyttenyt on. Sille heiden pite ne salaisest sömen/ sijnä adhistoxes ia waiuas/ iolla sinun

Wiholises pite sinun adhistaman sinun Porteisas.
ne jälkimmäiset/ jotka hänen omansa reitein waiheilta uloslähteneet owat/ Siihen hänen poikansa/ jotka hän synnyttänyt on. Sillä heidän pitää ne salaisesti syömän/ siinä ahdistuksessa ja waiwassa/ jolla sinun wihollisesi pitää sinun ahdistaman sinun porteissasi.
5 Moos 28:58 Ellei sine pidhe ia tee caiki nämet Lain sanat/ iotca tesse Kirias ouat kirioitetut/ nin ette sine pelket temen Herralisen ia Hirmuisen Nimen/ sen HERRAN sinun Jumalas.
Ellei sinä pidä ja tee kaikki nämä lain sanat/ jotka tässä kirjassa owat kirjoitetut/ niin että sinä pelkäät tämän Herrallisen ja hirmuisen nimen/ sen HERRAN sinun Jumalasi.
5 Moos 28:59 Nin pite HERRAN ihmelisest sinun cansas menemen/ rangastoxen cansa sinun ia sinun Siemenes ylitze/ swrten ia wipyueisten Rangastoxein cansa/ pahan ia vipyueisen Sairaudhen cansa.
Niin pitää HERRAN ihmeellisesti sinun kansasi menemän/ rangaistuksen kanssa sinun ja sinun siemenesi ylitse/ suurten ja wiipywäisten rangaistuksien kanssa/ pahan ja wiipywäisen sairauden kanssa.
5 Moos 28:60 Ja pite kiendemen sinun tyges caikinaiset Egiptin Taudhit/ ioista sine pelket/ ia ne pite sinuhun tartuman.
Ja pitää kääntämän sinun tykösi kaikkinaiset Egyptin taudit/ joista sinä pelkäät/ ja ne pitää sinuhun tarttuman.
5 Moos 28:61 Sihen caiki Sairaudhet ia caiki Rangastuxet/ iotca euet kirioitetut ole tesse Laki Ramatos/ pite HERRAN sinun Jumalas laskeman sinun päles tulla/ sihenasti ette sine hukutetuxi tulet.
Siihen kaikki sairaudet ja kaikki rangaistukset/ jotka eiwät kirjoitetut ole tässä laki Raamatussa/ pitää HERRAN sinun Jumalasi laskeman sinun päällesi tulla/ siihenasti että sinä hukutetuksi tulet.
5 Moos 28:62 Ja pite teiste wäheisen Canssan ylitze iemen/ te/ iotca ennen olitta olluet/ ninquin Tehdet Taiuahas palioudhen teden/ Senteden ettei sine cwllut ole/ sinun HERRAS Jumalas ände.
Ja pitää teistä wähäisen kansan ylitse jäämän/ te/ jotka ennen olitte olleet/ niinkuin tähdet taiwahassa paljouden tähden/ Sentähden ettei sinä kuullut ole/ sinun HERRASI Jumalasi ääntä.
5 Moos 28:63 Ja quin HERRA ennen iloitzi teiden ylitzen/ ette hen teki teille hyue ia enänsi teite/ Nin henen pite teiden ylitzen iloitzeman/ ette hen teite hucutta/ ia cadhotta/ Ja te tuletta poissöxetyxi sijte Maasta/ iohonga sisellemenet/ site omistaman.
Ja kuin HERRA ennen iloitsi teidän ylitsen/ että hän teki teille hywää ja enensi teitä/ Niin hänen pitää teidän ylitsen iloitseman/ että hän teitä

hukuttaa/ ja kadottaa/ ja te tulette pois syöksetyksi siitä maasta/ johonka sisälle menet/ sitä omistaman.
5 Moos 28:64 Sille HERRAN pite teite haiottaman caikein Canssain seas/ ydhest Mailman ärest haman toiseen. Ja sielle sinun pite Mucalaisi Jumaloita palueleman/ ioita et sine tunne/ eike sinun Ises/ cando ia kiue.
Sillä HERRAN pitää teitä hajoittaman kaikkein kansain seassa/ yhdestä maailman äärestä hamaan toiseen. Ja siellä sinun pitää muukalaisia jumaloita palweleman/ joita et sinä tunne/ eikä sinun isäsi/ kantoa ja kiweä.
5 Moos 28:65 Sihen pite sinulle sen saman Canssan seas ei ychten wissi coto oleman/ ia sinun Jalcais Pöyte ei pidhe ychten lepo saaman. Sille HERRAN sinulle sielle ydhen wapiseuan Sydhemen andaman/ ia raukenuet Silmet ia poisquiuetun Sielun/
Siihen pitää sinulle sen saman kansan seassa ei yhtään wissi kotia oleman/ ja sinun jalkaisi pöytä ei pidä yhtään lepoa saaman. Sillä HERRAN sinulle siellä yhden wapisewan sydämen antaman/ ja rauenneet silmät ja poiskuiwetun sielun/
5 Moos 28:66 nin ette sinun Elemes pite sinun edesses rippuman. Ölle ia peiuelle sinun pite pelkemen/ ia sinun Elemestes ei vissi oleman.
niin että sinun elämäsi pitää sinun edessäsi riippuman. Yöllä ja päiwällä sinun pitää pelkäämän/ ja sinun elämästäsi ei wissi oleman.
5 Moos 28:67 Amulla sinun pite sanoman/ Ah/ iosko mine echton asti eleisin. Echtona sinun pite sanoman/ Ah/ iosko mine eleisin Amuun sahca/ sinun Sydhemes swren pelghon teden/ ioca sinun peliettemen pite/ ia sen edest/ iongas Silmilles näkemen pite.
Aamulla sinun pitää sanoman/ Ah/ josko minä ehtoon asti eläisin. Ehtoona sinun pitää sanoman/ Ah/ josko minä eläisin aamuun saakka/ sinun sydämesi suuren pelon tähden/ joka sinun peljättämän pitää/ ja sen edestä/ jonka silmilläsi näkemän pitää.
5 Moos 28:68 Ja HERRAN pite sinun Hadhen teudhel taas Egiptin sisellewiemen/ site tiete möten/ iosta mine sanonut olen. Ei sinun pidhe hende sillen näkemen. Ja teite pite mytemen teiden Wiholisillen Orijxmiehixi ia Orijxiwaimoixi/ ia eikengen Ostaia sielle oleman pidhe.
Ja HERRAN pitää sinun haahden täydellä taas Egyptiin sisälle wiemän/ sitä tietä myöten/ josta minä sanonut olen. Ei sinun pidä häntä silleen näkemän. Ja teitä pitää myytämän teidän wihollisillenne orjamiehiksi ja orjawaimoiksi/ ja eikenkään ostaja siellä oleman pidä.

Hannan Weisu.

II. Lucu.

1 Sam 2:1 Rucueli Hanna/ ia sanoi. MInun Sydhemen riemuitze HERRASA/ minun Sarueni on ylistetty HERRASANI. Minun Swni on leuielde auainut ylitze minun Wiholisteni/ Sille mine riemuitzen sinun Terueydhestes.
Rukoili Hanna/ ja sanoi. Minun sydämeni riemuitsee HERRASSA/ minun sarweni on ylistetty HERRASSANI. Minun suuni on lewiältä auennut ylitse minun wihollisteni/ Sillä minä riemuitsen sinun terweydestäsi.
1 Sam 2:2 Eikengen nin Pyhe ole/ quin HERRA/ ei yxiken ole paitzi sinua/ Ja ei ychten Turua ole ninquin meiden Jumalan on.
Eikenkään niin pyhä ole/ kuin HERRA/ ei yksikään ole paitsi sinua/ Ja ei yhtään turwa ole niinkuin meidän Jumalan on.
1 Sam 2:3 Lackacat teiden swrest Kerskamisest/ ia Haastamisest/ poispangat teiden Suustan ne wanhat. Sille HERRA ombi Jumala/ ioca sen tiete/ ia ei anna sencaltaiset Aiuotuxet menestyue.
Lakatkaat teidän suuresta kerskaamisesta/ ja haastamisesta/ poispankaat teidän suustan ne wanhat. Sillä HERRA ompi Jumala/ joka sen tietää/ ja ei anna senkaltaiset aiwotukset menestyä.
1 Sam 2:4 Ninen Wäkeuiten Joutzi ombi särietty/ Ja ne Heicot ouat wäkewydhelle ymberiwötetyt.
Niiden wäkewien jousi ompi särjetty/ Ja ne heikot owat wäkewyydellä ympäriwyötetyt.
1 Sam 2:5 Jotca ennen rauitut olit/ ne Leiuen edheske mytijn/ Ja iotca Nelke kersit/ euet sillen isoa. Sihenasti ette se Hedhelmetöin seitzemen synnytti/ Ja iolla monda lasta oli/ se lackasi.
Jotka ennen rawitut olit/ ne leiwän edestä myytiin/ Ja jotka nälkää kärsit/ eiwät silleen isoa. Siihenasti että se hedelmätöin seitsemän synnytti/ Ja jolla monta lasta oli/ se lakkasi.
1 Sam 2:6 HERRA se cooletta ia wirgotta/ Wiepi Heluetijn ia iellens sielde vlgos.
HERRA se kuolettaa ja wirwottaa/ Wiepi helwettiin ja jällens sieltä ulos.
1 Sam 2:7 HERRA kieuhexi tekepi/ ia Rickautta/ hen Alända ia Ylende.
HERRA köyhäksi tekeepi/ ja rikkautta/ hän alentaa ja ylentää.
1 Sam 2:8 Hen ylesnosta tomusta sen Taruitzeuan/ ia ylende sen Waiuaisen Loghasta/ Ette hen istutais hende Pämiesten secan/ ia annais Cunnian Stolin perimisen. Sille Mailman Äret ouat HERRAN/ Ja hen ombi Maan pirin sen päle asettanut.

Hän ylösnostaa tomusta sen tarwitsewan/ ja ylentää sen waiwaisen loasta/ Että hän istuttaisi häntä päämiesten sekaan/ ja antaisi kunnian tuolin perimisen. Sillä maailman ääret owat HERRAN/ Ja hän ompi maan piirin sen päälle asettanut.
1 Sam 2:9 Hen warielepi henen Pyheins Jalat/ Mutta ne Jumalattomat pite waickeneman Pimeydes/ Sille ettei kengen miten woi omasta Woimastans.
Hän warjeleepi hänen pyhäinsä jalat/ Mutta ne jumalattomat pitää waikeneman pimeydessä/ Sillä ettei kenkään mitään woi omasta woimastansa.
1 Sam 2:10 HERRAN edes pite henen Wiholisens hemmestymen/ heiden ylitzens pite henen Taiuaisa iylisemen. HERRAN pite Maan äret domitzeman/ Ja andapi Kuningallens Wallan/ Ja ylendemen henen Woidheltuns Saruen.
HERRAN edessä pitää hänen wihollisensa hämmästymän/ heidän ylitsensä pitää hänen taiwaissa jylisemän. HERRAN pitää maan ääret tuomitseman/ Ja antaapi kuninkaallensa wallan/ ja ylentämän hänen woideltunsa sarwen.

Davidin uskallus ja voitto Goljatia vastaan

XVII. Lucu.

Dauidin Uskallus ia Woitto Goliathin wastan. j. Samvelis. xvij.

1 Sam 17:34 Mutta Dauid sanoi Saulin tyge. SInun Paluelias caitzi Isens Lambat/ ia tuli yxi Jalopeura ia Carhu/ ia ydhen Lamban poisuei Laumasta.
Mutta Dawid sanoi Saulin tykö. Sinun palwelijasi kaitsi isänsä lampaat/ ja tuli yksi jalopeura ja karhu/ ja yhden lampaan poiswei laumasta.
1 Sam 17:35 Nin mine iooxin ielkin/ ia löin sen/ Ja poistemmaisin site henen Suustans. Ja quin hen minua wastan yleskarcaisi/ Nin mine kijnitartuin henen Parthahans/ ia löin henen ia tapoin.
Niin minä juoksin jälkeen/ ja löin sen/ Ja pois tempaisin sitä hänen suustansa. Ja kuin hän minua wastaan ylöskarkasi/ Niin minä kiinni tartuin hänen partahansa/ ja löin hänen ja tapoin.
1 Sam 17:36 Sillens on sinun paluelias/ seke Jalopeuran ette Carhun lönyt. Nin pite nyt temen ymberileickamattoman Philisteusen oleman/ quin yxi heiste. Sille hen on pilcannut/ sen eleuen Jumalan Sotawäen.
Sillens on sinun palwelijasi/ sekä jalopeuran että karhun lyönyt. Niin pitää nyt tämän ympärileikkaamattoman philisterin oleman/ kuin yksi heistä. Sillä hän on pilkannut/ sen eläwän Jumalan sotawäen..
1 Sam 17:37 Ja Dauid sanoi/ Se HERRA/ ioca minua sijte Jalopeurast ia

Carhust warieli/ sepe mös minua warielepi teste Philisteusest. Ja Saul sanoi Dauidil/ menes/ HERRA olcoon sinun cansas.
Ja Dawid sanoi/ Se HERRA/ joka minua siitä jalopeurasta ja karhusta warjeli/ sepä myös minua warjeleepi tästä philisteristä. Ja Saul sanoi Dawidille/ menes/ HERRA olkoon sinun kanssasi.
1 Sam 17:42 Quin se Philisteus näki ia catzeli Dauidita/ Nin hen ylencatzoi henen/ Sille hen oli yxi pruni ia caunis Norucainen/
Kuin se philisteus näki ja katseli Dawidia/ Niin hän ylenkatsoi hänen/ Sillä hän oli yksi pruni ja kaunis nuorukainen/
1 Sam 17:43 ia sanoi. Olengo mine iocu Coira/ Ettes Cartulla tulet minun tykeni ? Ja hen kiroili Dauidin/ henen Jumalans cautta/
ja sanoi. Olenko minä joku koira/ Ettäs kartulla tulet minun tyköni? Ja hän kiroili Dawidin/ hänen Jumalansa kautta/
1 Sam 17:44 ia sanoi. Tules tenne minun tykeni/ Mine tadhon anda sinun Lihas Linnuille Taiuas ala/ ia Pedhoille kedhoilla.
ja sanoin. Tules tänne minun tyköni/ Minä tahdon antaa sinun lihasi linnuille taiwaan alla/ ja pedoille kedolla.
1 Sam 17:45 Mutta Dauid sanoi henelle/ Sine tulet minun tykeni Miecalla/ Keihelle ia Kiluelle. Waan mine tulen sinun tyges sen HERRAN zebaothin Nimeen/ sen Israelin Sotawäen Jumalan/ iongas pilcanut olet.
Mutta Dawid sanoi hänelle/ Sinä tulet minun tyköni miekalla/ keihäällä ja kilwellä. Waan minä tulen sinun tykösi sen HERRAN Zebaothin nimeen/ sen Israelin sotäwäen Jumalan/
1 Sam 17:46 Tenepene HERRA Jumala/ ylenandapi sinun minun Käsihini/ ette mine löön sinua/ ia poisotan sinun Pääs sinulda. Ja annan sen Philisteusen Sotawäen Rumin tenepene Linnuille Taiuas ala/ ia Pedhoille kedhoilla. Ette caiki Maakunnat pite tietemen/ Ette Israelil yxi Jumala onopi.
Tänäpänä HERRA Jumala/ ylenantaapi sinun minun käsihini/ että minä lyön sinua/ ja pois otan sinun pääsi sinulta. Ja annan sen philistesen sotawäen ruumiin tänäpänä linnuille taiwasalla/ ja pedoille kedolla. Että kaikki maakunnat pitää tietämän/ Että Israelilla yksi Jumala on.
1 Sam 17:47 Ja ette coco Teme Seurakunda pite ymmertemen/ Ettei HERRA auta Miecan eli Keihen cautta. Sille Sota ombi HERRAN/ ia hen andapi teite meiden käsihin.
Ja että koko tämä seurakunta pitää ymmärtämän/ Ettei HERRA auta miekan eli keihään kautta. Sillä sota ompi HERRAN/ ja hän antaapi teitä meidän käsihin.
1 Sam 17:48 Quin nyt se Philisteus itzens hangitzi/ keui ia lehestui Dauidin polen. Nin Dauid riensi ia iooxi Sotawäeste/ site Philisteust wastan/

Dawidin uskallus ja woitto Goliathin wastaan j. Samvelis xvij.

Kuin nyt se philisteus itsensä hankitsi/ käwi ja lähestyi Dawidin puoleen. Niin Dawid riensi ja juoksi sotawäestä/ sitä philisteusta wastaan/

1 Sam 17:49 Ja pisti Prentzelin kätens/ ia otti sielde ydhen Kiuen. Ja lingosi/ ia paiskasi sen Philisteusen Otzaan/ Nin ette se Kiui henen Aiwhuns keui/ ia hen mahanlangesi Casuoillens.

Ja pisti prentselin (kukkaron) käteensä/ ja otti sieltä yhden kiwen. Ja linkosi/ ja paiskasi sen philisteusen otsaan/ Niin että sen kiwi hänen aiwoonsa käwi/ ja hän maahan lankesi kaswoillensa.

1 Sam 17:50 Tellens Dauid ylitzewoitti sen Philisteusen/ Lingolla ia Kiuelle/ löi henen ia tappoi hende.

Tällens Dawid ylitse woitti sen philisteusen/ Lingolla ja kiwellä/ löi hänen ja tappoi häntä.

1 Sam 17:51 Ja ettei Dauidilla ychten Miecka ollut Kedhesens/ iooxi hen ia astui sen Philisteusen tyge. Ja otti henen Miecans/ ia Tupesta sen vlosweti ia tappoi henen/ Ja sille henen Pääns poishackasi. Quin nyt ne Philisterit sen näit/ Ette heiden Wäkeuimmens coollut oli/ nin he pakenit.

Ja ettei Dawidilla yhtään miekkaa ollut kädessänsä/ juoksi hän ja astui philisteusen tykö. Ja otti hänen miekkansa/ ja tupesta sen ylosweti ja tappoi hänen/ Ja sillä hänen päänsä pois hakkasi. Kuin nyt ne philisterit sen näit/ Että heidän wäkewimpänsä kuollut oli/ niin he pakenit.

1 Sam 17:52 Ja ne Israelin ia Judan miehet/ ylesnousit/ hwsit ia tacaaioit ne Philisteuset/ sihenasti quin Laxon tullan/ ia haman Ekronin Portein sachka. Ja ne Philisteit langesit lötynet Tien päle/ Portijn asti/ haman Gathin ia Ekronin.

Ja ne Israelin ja Judan miehet/ ylösnousit/ huusit ja takaa-ajoit ne philisteuset/ siihenasti kuin laaksoon tullaan/ ja hamaan Ekronin porttein saakka. Ja ne philisteit lankesit löytyneen tien päälle/ porttiin asti/ hamaan Gathiin ja Ekroniin.

1 Sam 17:53 Ja ne Israelin Lapset palaisit sijte Tacaijamisest/ ia raatelit ninen Philisteusen Scantzin.

Ja ne Israelin lapset palaisit siitä takaa-ajamisesta/ ja raatelit niiden philisteusen skantzin. (leirin)

1 Sam 17:54 Mutta Dauid otti sen Philisteusen Pään/ ia wei sen Jerusalemijn/ waan henen Aseens hen pani Maiahans.

Mutta Dawid otti sen philisteusen pään/ ja wei sen Jerusalemiin/ waan hänen aseensa hän pani majahansa.

Dauidin Kijtos ia Josaphatin Judan kuningan Rucous

Dauidin Kijtos henen Ennustuxestans ta sijte ijancaikisesta Waldakunnasta Christuses.

2 Sam 23:1 Neme ouat Dauidin sen Isain Poian wimeiset puhet. Se wissitty Mies sijte Jacobin Jumalan Messiasest/ ia yxi suloinen Israelin Weisaia.
Nämä owat Dawidin sen Isain pojan wiimeiset puheet. Se wissitty mies siitä Jakobin Jumalan messiaasta/ ja yksi suloinen Israelin weisaaja.
2 Sam 23:2 HERRAN Hengi on puhunut minun cauttani/ Ja henen Sanans on tapactunut minun Kieleni cautta.
HERRAN Henki on puhunut minun kauttani/ Ja hänen sanansa on tapahtunut minun kieleni kautta.
2 Sam 23:3 Se Israelin Jumala on minulle puhunut/ se Israelin Turua ombi minulle luuanut. Se wanhurskas Haltia Inhimisten seas/ ia hurskas Hallitzia Jumalan pelghos.
Se Israelin Jumala on minulle puhunut/ se Israelin turwa ompi minulle luwannut. Se wanhurskas haltia ihmisten seassa/ ja hurskas hallitsija Jumalan pelossa.
2 Sam 23:4 Ninquin se Amulinen Walkius on/ coska Auringo coitta/ warahin * ilman Piluete/ Ja paistesta ielkin Saten Roho maasta wiherte.
Niinkuin se aamullinen walkeus on/ koska aurinko koittaa/ warhain ilman pilwettä/ Ja paisteesta jälkeen sateen ruoho maassa wihertää.
2 Sam 23:5 Sille ei ychteken ole Jumalan edes/ Ninquin minun Honen/ Sille hen teki ydhen ijancaikisen Lijton minun cansani/ caikilla modhoilla wissin ia wahwan. Sille sepe on caiki minun Autuuden/ ia caiki lustini/ ettei miteken nin casuaman pidhe.
Sillä ei yhtäkään ole Jumalan edessä/ Niinkuin minun huoneen/ Sillä hän teki yhden iankaikkisen liiton minun kanssani/ kaikilla muodoilla wissin ja wahwan. Sillä sepä on kaikki minun autuuteni/ ja kaikki lystini/ ettei mitäkään niin kaswaman pidä.
2 Sam 23:6 Mutta ne Jumalattomat Belian Inhimiset pite caikiten vlosiuritettaman/ quin Oriantappurat/ nin ettei miteken heiste tedhelpidhete.
Mutta ne jumalattomat belian ihmiset pitää kaikiten ulosjuuritettaman/ kuin orjantappurat/ niin ettei mitäkään heistä tähdelle pidetä.
2 Sam 23:7 Ja ios iocu heite raatele/ nin he Raudhal ia Keiheille harniskoitut/ ratki heite cadhottauat/ Ja tulella he ylespoltetaan heiden Sioisans.
Ja jos joku heitä raatelee/ niin he raudalla ja keihäillä haarniskoidut/ ratki heitä kadottawat/ ja tulella he ylöspoltetaan heidän sijoissans.

Dauidin Kijtos ia Josaphatin Judan kuningan Rucous.

2 Aik 20:5 Seisoi Josaphat Judan Ja Jerusalemin Seurakunnan keskelle/ HERRAN Honesa/ sen vdhen Cartanoin edes/

Seisoi Josaphat Judan ja Jerusalemin seurakunnan keskellä/ HERRAN huoneessa/ sen uuden kartanoin edessä/

2 Aik 20:6 ia sanoi. HERRA meiden Iseden Jumala/ etkö sine ole Jumala Taiuasa? ia Haltia ylitze caikein pacanain Waldakunda ? Ja sinun Käsises ombi Wäkewys ia woima/ ia eikengen woi sinua wastanseiso.

ja sanoi. HERRA meidän isien Jumala/ etkö sinä ole Jumala taiwaassa? ja haltija ylitse kaikkein pakanain waltakunta? Ja sinun käsissäsi ompi wäkewyys ja woima/ ja eikenkään woi sinua wastaanseisoa.

2 Aik 20:7 Etkö sine meiden Jumalan temen Maan Asuuaiset hucuttanut/ sinun Canssas Israelin edeste. Ja olet sen andanut Abrahamin sen sinun Ysteues Siemenille ijancaikisesta?

Etkö sinä meidän Jumalan tämän maan asuwaiset hukuttanut/ sinun kansasi Israelin edestä. Ja olet sen antanut Abrahamin sen sinun ystäwäsi siemenille iankaikkisesti?

2 Aik 20:8 Nin ette he ouat sijnä asunuet/ ia henesse rakendanuet sinun Nimelles ydhen pyhydhen/ ia sanonuet.

Niin että he owat siinä asuneet/ ja hänessä rakentaneet sinun nimellesi yhden pyhyyden/ ja sanoneet.

2 Aik 20:9 Jos iocu Onnettomus/ Miecka/ Rangastus/ Ruttotauti/ eli Nelke meiden ylitzen tulisit/ nin pidheis meiden seisoman/ temen Honen edesse/ sinun Casuoisas. Sille sinun Nimes ombi tesse Honessa/ ia hwtaman sinun tyges/ meiden Tuskassan/ nin sine cwldelisit ia meite auttaisit?

Jos joku onnettomuus/ Miekka/ rangaistus/ ruttotauti/ eli nälkä meidän ylitsen tulisit/ niin pitäisi meidän seisoman/ tämän huoneen edessä/ sinun kaswoissasi. Sillä sinun nimesi ompi tässä huoneessa/ ja huutaman sinun työsi/ meidän tuskassan/ niin sinä kuuntelisit ja meitä auttaisit?

2 Aik 20:10 Nin catzo nyt (O meiden Jumalan) ette ne Ammonin Moabin Lapset/ Ja ne iotca Seirin wooresta/ ioita sine Israelin Lapsille haastoit cadhottaman/ quin he Egiptist vloslexit/ Ette he welteisit heiste/ ia ei heite hucuttaneet.

Niin katso nyt (Oi meidän Jumalan) että ne Ammonin Moabin lapset/ Ja ne jotka Seirin wuoresta/ joita sinä Israelin lapsille haastoit kadottaman/ kuin he Egyptistä ulosläksit/ Että he wälttäisit heistä/ ja ei heitä hukuttaneet.

2 Aik 20:11 Ja catzo/ Nein hyuesti he sen maxauat/ Ja tuleuat meite vlosaiaman/ sinun perimisestes/ iongas meille omista andanut olet.

Ja katso/ Näin hywästi he sen maksawat/ Ja tulewat meitä ulosajaman/ sinun perimisestäsi/ jonkas meille omistaa antanut olet.

Dauidin Kijtos ia Josaphatin Judan kuningan Rucous.

2 Aik 20:12 O meiden Jumalan/ Etkös heite domitze ? Sille eipe meisse tosin ole ychten woima/ sencaltaisen swren Sotawäen wastan/ ioca meiden wastan tulepi. Eipe me tosin tiedhe/ mite meiden pite tekemen/ Waan meiden Silmenne sinun tyges catzouat. Wapadha sis nyt mös meite/ Nincuttas silloin Kuningan Josaphatin aican/ Juttat wapadhit/ Amen.

Oi meidän Jumalan/ Etkös heitä tuomitse? Sillä eipä meissä tosin ole yhtään woimaa/ senkaltaisen suuren sotawäen wastaan/ joka meidän wastaan tuleepi. Eipä me tosin tiedä/ mitä meidän pitää tekemän/ Waan meidän silmämme sinun tykösi katsowat. Wapahda siis nyt myös meitä/ Niinkuin silloin kuningas Josaphatin aikaan/ juttaat wapahdit/ Amen.

Psalttari

Dauidin Psaltari.

Caiki piti teutettemen/ mite kirioitettu on Mosesen Lais/ ia Prophetis/ ia Psalmisa minusta. Sen Swriualtian Herran/ Corkeiman ia Ylenuekeuen Pämiehen/ Herran Gustauin/ Jumalan Armon cautta/ Rotzin/ Göthin/ Wendein etc. Kunungan/ Ja mös meiden rackahimman Armolisen Herran/ Szosion/ tachton ia keskyn Mercki/ Temen kirian wahuistoxexi.

Olcatta Cunnialiset iocaista wastan. Racastacat Welie. Pelietke Jumalata. cunnioittaca Kuningasta. Alcupuhe Psaltarin päle. MOnet Pyhet Iset/ ouat Psaltarin erinomaisest/ quin mwdh Pyhen Ramatun Kiriat/ kittenyet ia racastanuet. Ja tosin kylle teme Kiria on ylistettepä/ echke quinga wähe Se liene. Eiuet mös Dauidin Psalmit/ mucalaisten kijtost taruitze/ Ette se Sananlasko tesse sangen totinen on/ quin lausutan. Itzepe Teco Mestarins ylistepi. Sille ette teme yxi Dauidin Psaltari/ ombi caikein Wisasten aruolla/ se corckein/ wanhain Ramatuidhen seas. Jonga ne ylimeiset Theologi ia Opettaiat ouat tuscal woinuet teudheliseste itze oppia eli opetta muine. Jota caiki hyuet ia Jumaliset todhistauat/ quin iollakimoto Psalmein asiat/ maistanuet ouat. Sille ette teme Dauid oli yxi niste ialomiste Miehiste ia Kuningaista Israelin Canssas/ Isain eli Jessen Poica Bethlehemist/ ia seki Mies HERRAN sydhemen ielkin/ ia wloswalittu Paluelia. Jonga Siemenest oli Christus nimittein wlosluuattu/ ioca mös caiken eliaicans/ swrimis tuskis/ waiuois ia kiusauxis pakitettu ia adhistettu oli/ Ensin/ sittequin hen Isens Carian paimen ollesans/ Jalopeuran ia Carhun tappanut oli/ nin hen Sodhas/ sen Sangarin Goliath ylitzewoitti/ Josta cunnialisesta Woitosta/ Saul Kuningas houinens hende cadhedhit/ wihasit/ ia wsein hengen perest wainosit/ nin/ ette hen pakeni sen Papin Abimelechin tyge Nobenis/ ia henen tedens Saul annoi murhata wijsi ydhextkymmende Pappia/ sijnä Caupungis ychtene peiuen. Sijtte Dauid oli radholinen monessa maan paicoissa. Joissa Saul hende alati tappaxens weijuj. Wimein hen wadhittin/ Israelin maalda/ nin Philisterin maan/ Kuningan Achin Gethis tyge/ turua ottaman/ iotca henen omat wainolisens olit. Jossa hen asui swres hädhes sihenasti/ quin Saul Poikinens Sodhas tapettijn. Ja waicka hen sijtte Judan Kuningaxi woidheltijn/ quitengin sangen raskas Capina nousi henen ia Saulin houein waihellen/ sihen sacka/ ette hen ylitze caiken Israelin Canssan sai wallan. Sitte hen iloiten toi Jumalan Archin/ Sionin henen caupungijns/ Aminadabin honesta/ swren Seuran ia Jouckun cansa/ caikista Israelin Lastein Sucukunnista/ Tantzis ia Leikis.

Nin ette itze Dauid puetettu Ephot/ hypeten/ Candelille edelweisasi. Sitelehin Leuitit/ ioista mutomat Ouenwartiat olit/ mutomat weisaiat/ mutomat Papit/ Monicadhot vrguis leikitzit/ pasunille soitit/ Cymbelille cumisit/ ia monet mwdh iloiset Juhlan menot pidhit. Joinenga caikein edesseisoit Asaph/ Heman/ Ethan/ ia Idithun/ Jotca teunens HERRAN hengest/ monda mös Psalmia dicterasit. Ja quin hen aiatteli HERRAN hoonen ylesraketaxens/ nin henen Waldacunnans ahuistetijn. Ja monda Kuningast ia Pacanata hen ylitzewoitti/ paitzi ne Seitzemen Cananeerin Waldacunda/ iotca Juttat ennen Mosesen ia Josuan cautta olit saneet/ ia omistaneet. Waan sittequin hen hoorinteki Bathsaban/ Wrian Emenen cansa/ ia annoi sen Miehen tapetta/ nin Nathan Propheta hende nijste synniste rangaisi. Senperest Absalon Dauidin poica/ Weliens Ammon tapoi/ Sisarens Tamarin raiskamisen tedhen/ Ja ylenswren Capinan Isens wastan/ coco Waldakunnast nosti/ sijte henen wlosaiadhen/ macasi Isens waimoin cansa/ waan samas Sodhas itze hen Hiuxista Tammen oxista rippudhen/ keihel lepitzepistettijn. Ja quin Dauid oli wallans päle taas tullut/ ia henen Wiholisens andexiandanut/ nin hen couan rickoi Jumalata wastan/ Canssan lukemises/ nin/ ette Seitzemenkymmende tuhatta Mieste/ Ruttotaudhista senteden cooli. Neiste caikinaisist swrimist Tuskist/ Waiuoist/ Kiusauxist/ Pacoist/ Adhistoxist/ Catehist/ Wihoist/ Wainoist/ Weiumisist/ Radholisist/ Capinoist/ Sodhist/ Synnein Rangastoxist/ ia monista hirmulisist Sydhemen murehist ia kiwuista. Jotca hen caiki/ seke Inhimisist/ quin hende wastanseisoit/ ette Perkelest/ ioca lackamat henen/ iossa Christusen Hengi ia Miehus siselasui/ hartamasti tunsi ia kersi/ senwoxi/ ette Dauid oli Christusen moto ia Esicuua ombi hen dicteranut/ coconpannut ia tehnyt/ moninaiset Psalmit ia Weisot. Mutta Mötekieumisist/ Onnist/ Woittoist/ ia Cunnioist/ seke Jumalan Palueluxest/ ette Waldacunnan hyuist menestuxist/ ia mös ette hen monet temen Mailman Pämiehen/ Perkelen/ hirmuiset ioonet/ tuliset noolet/ kiusauxet/ ia woimat oli ylitzewoittanut/ ombi hen mös monet Kijtoswirdhet ia Laulot/ Jumalan hyuein ia monein swrdhen Töidhen tedhen/ weisanut ia Leikinut. Senteden ouat Wijsat/ pyhet Iset sanonuet/ Ette Dauidin Candele helisepi cullaisilla kielille/ se on/ ette TEME KIRJA teunens ombi makeimita Lohutoxia/ ia swrimist Asioista/ iotca/ eyke teme Mailma/ eli henen wisaans waan ainoat ne Hengeliset Inhimiset/ nijte ymmerteuet ia tieteuet. Senielkin on merkittepe/ ette tesse Dauidin Psaltarin Ramatos/ ouat moninaiset ia liaten Wijsineiset Psalmit eli Kijtoswirdhet. Jotca itze Pyhe Dauid Kuningas ia Propheta/ sen pyhen Hengen cautta/ enimitten dicterasi. Johonga mös mwtamadhen Pyhein Psalmit ia Weisut ouat lisetyt/ ioinenga Nimet ouat erinens heiden Psalmeins päle. Nin monicadhat Psalmit ouat Epinitia et Triumphi/ se on/ Juhlan ia Woitonweisut. Mutamat ouat Concentus/ se on/ quin Ychtenweisataan. Ja mutamat ouat Cantica/ se on/ ialot Kijtoswirdhet. Taas monicahdat ouat Laudes/ se on/ Ylistoxet. Mutamat ouat Contemplationes/ se on/ Hengeliset Neyt. Monicahdat ouat Orationes/ se on/ Rucouxet. Mutamat ouat Benedictiones/ se on/ hyuestisiugnauxet. Ja mutamat ouat Confessiones seu Gratiarumactiones/ se on/ Tunnustoxet ia Kijtoxet.

1. Sitelehin ouat mutamat Psalmit/ Ennustoxet Christusest/ Seuracunnasta ia henen Aioistans/ ia moninaisist Pyhein waiuoista etc. ia sihin tuleuat caiki ne Psalmit/ ioissa Lupauxet ia Wchkauxet ouat. Lupauxet ouat sijte/ ette ne Jumaliset wapadhetan. Waan Wchkauxet/ ette ne Jumalattomat cadhotetan.

2. Taas mutamat Psalmit ouat/ iotca Opettauat mite tekeminen eli welteminen on/ Jumalan Lain ielkin/ Ja sihin tuleuat caiki ne Psalmit/ iotca Inhimisten Opit domitzeuat/ ia Jumalan Sanan cunnian ylisteuet.

3. Nin ouat mös Lohutoxen Psalmit/ iotca ne murheliset/ kiusatudh/ ia waiuatudh/ Perkelelde ia Mailmalda/ ylesoiendauat ia Lohuttauat. Wastoinpein/ nijte Tyrannia ia Sangaria he nucteleuat ia pelietteuet. etc. Ja sihin tuleuat caiki ne Psalmit/ iotca nijte Jumalisi neuuouat Kersimist pitemen. Ja nijlle Tyrannille Jumalan Domion kekeeuet.
4. Senperest/ ouat mös Rucous Psalmit/ ioissa teme Propheta ia mwdh heiden waiuoisans/ Jumalan apua auxenshutauat ia anouat. Ja sihin tuleuat caiki ne Psalmit/ ioissa Jumalattomadhen wainosta ia pahudhesta Valitetaan.
5. Ouat mös mutamat Psalmit/ Kijtoswirdhet/ ioilla Jumala kijteten/ hyuist tegoist/ ia wapatoxist moninaisist hädhist. Ja sihin tuleuat caiki ne Psalmit/ iotca Jumalata ylisteuet ia kijtteuet henen Töisens. Ja ne ouat ne ialomat tesse Ramatus. Sille siteuarten ombi coco Psaltari kirioitettu/ ette Jumala tulis kijtetuxi/ ia Ensimeisen Keskyn perest/ paluelluxi. Waicka ei cuki Psalmi neihin Päcappalehin/ ole ylenwisusti/ iocaitzes Versös/ iaettapa/ Quitengin mutamat Psalmit piteuet Caxi sencaltaista Päcappaletta. Ja mutamat ynne piteuet Ennustoxet. Opetuxet/ Lohutoxet/ Rucouxet ia Kijtoxet. Ombi se mös tieteminen/ ette teme Ramattu cutzutan nilde Hebreild/ Sepher Tihillim/ se on tulkittu/ Kijtoskiria/ eli Ylistoskiria. Nin euet ole Psalmit mwdh/ quin Kijtoswirdhet/ iosta kylle merkiten/ mite Prophetan aiuotus ia mieli tesse on ollut/ Nimittein/ kijtte ia cunnioitta Jumalata/ henein hyuen Töidhens edest/ ninquin Psalmit iocapaicas kylle todhistauat. Quin Dauid oli monilla ia swrilla Pyhen Hengen lahioilla/ ia corckialla wijsaudhella/ Jumalalda lahioitettu/ nin ouat mös henen Psalmins caikinaisilla hyuille cappaleilla/ ninquin haiauaisilla cuckaisilla/ caunistetudh. Sille ette muidhen seas/ ouat tesse monda ialo Prophetia ia Ennustosta Christusest. Samalmoto mös sijte Christilisest Seurakunnasta/ ia henen Menostans/ mite ia quinga palio ne Jumaliset nijste Jumalattomista tesse Mailmasa kersimen pite. Sihin mös moninaiset Keskyt ia Opetuxet/ quinga Jumalisest eleminen ombi/ hurscast/ toimelisest ia oikein/ cungin tule henens keutte/ seke Jumalan ette Inhimisten wastan/ mötekieumises ia wastoinkieumises. Sijtte moninaiset turuat ia Lohutoxet caikille nijlle/ iotca hätehen/ waiuan ia murhen päätijnyet ouat/ Ja mös moninaiset Sädhyt/ hedhelmelisest Jumalata Rucoleman ia Auxenshwtaman. Ja ettei yxiken Rucouskiria coskan taidha leutte/ ioca iollakimodholla Psaltarin cansa/ macta wertaisexi luetta. Eipe leute cussan Hystorijs/ eli Pyhein Elemises/ taicka Esicuuainkirioisa/ ei semmengen coco pyhes Ramatus/ quin Bibliaxi cutzutan/ iotakin/ quin ei Psaltaris lyhykeisest ia selkiesti toimitetuxi leute. Ja senteden se madhais kylle Wehexi Bibliaxi cutzutta. Nin ei ole Ihmet/ ette caiki pyhet Iset/ nin palio ouat racastaneet/ ia nin ahkerast prucanuet Psaltarita. Jota me mös tekisim/ ios meille olis iotakin Rackautta Jumalan tyge/ Sihin meille hen Armoians andacoon/ AMEN.
Lopusa/ eipe me malta site suingan salata sinulta/ Racas welien/ mite se swri/ ialo ia pyhe Pispa Augustinus/ Psalmein kijtoxest/ tarpest/ ia ylistoxest/ on kirioitanut neille sanoilla. Psalmein Weisut ouat Jumalan tykene sangen keluoliset/ wloswalitut ia otoliset. Jotca caiki Synnit poissyseieuet/ Wskon ylessytytteuet/ Toiuon wahuistauat/ ia Rackaudhen siteen solmiauat/ ioca caiki woitta/ caiki kersi/ caiki teutte/ caiki edestoopi ia saapi. Psalmit Suun pudhistauat/ Sydhemen ilahuttauat/ Sielun suuttumiset poisottauat/ Sen pahan Hengen sisut he esteuet/ Ninquin sen Dauid Saulist telle Candelellans vsein hilitz. 1 Reg. 18. 19. Inhimisen he kircastauat/ Mielen auauat/ Taidhot percauat/ Toimen asettauat/ caiken Pahudhen he tappauat/ Teudhelisutehen hangitzeuat/ Ne corkeimat Asiat he osottauat. Taiualisen Waldakunnan Halut he andauat/ Rauhan he Sielun ia Rumin waihel tekeuet. Sen hengelisen Tulen he sydhemijn wiritteuet.

Caiken Pahudhen Juret he wlosiurittauat. Ninquin Pantzarin he pugettauat. Ninquin Rautalacki he warieleuat. Ninquin Miecka he toriuuat. Psalmeis ombi Terueydhen toiuo. Murhen Lohutos. Sen totisen walkeudhen tundemus/ ia Pyhydhen Lähde.

Psalmit curittauat Noret Inhimiset/ wanhoia he tukiauat/ Maan päle he Jumalan andauat. Joca alati racasta Psalmein Weisut/ ei se woi synditedhä. Joca Suusans aina Jumalan kijtoxen pite/ wimein hen Jumalan tykene iloitzepi. Ja hen Sielunsa taiuasa elettepi ijancaikisesta. Senteden olis kylle madholinen/ ette Mieli Caikista nykysist/ quin hen parahin wois/ pakenis ia Welteis/ ia Jumalan kijtoxis ia hengelisis aiatoxis kijnirippuis/ ette ne/ Taiualiset salaudhet/ henelle ilmoitetaisijn. Ei ole miteken tesse Coleuaises Elemes/ iolla me kindiemest Jumalaan tartuisim/ quin henen Kijtoxens cautta. Nin ei yxiken Inhiminen eike Sanalla/ eike Aiatoxella/ Psalmein Auudh taidha caiki wlostoimitta. Jotca ei hwlen turhan licuttamisen/ waan tarcan Mielen cansa/ Jumalan Caikiualtian kijtoxexi prucatan/ luetan eli weisatan. Ninpes sis löydhet Psalmeis/ ios sine selkesti tutkistelet/ Jumalan Sanan Lihaxisikiemisen/ Syndymisen/ Pijnan/ Ylesnousemisen/ Taiuanastumisen/ Pyhen Hengen Lehettemisen etc. Psalmeis sine mös leudhet/ ios sine mwtoin wisusta etziskelet/ nin ialon ia syuen Rucouxen Tauan/ quin et sine swingan millemoto Itzestes woi wlosaiattella. Psalmeis sine leydhet caikein sinun Synneis Ripin ia Tunnustoxen/ Ja mös teudhelisen Jumalan Armon ia Laupiudhen Rucouxen eli Anomisen. Psalmeis sine tunnustat caiken sinun Heickoudhes/ Tuskas/ Hädhes/ ia waiuas seke Sielus ette Rumis polesta/ iollas Jumalalda Armon iaxat ia saadh/ ynne muidhen caikein Auuodhen cansa/ iotca Pänens Psalmeis sulietan. Psalmeis mös sine Leydhet caunimat Tauat/ iollas taidhat Jumalata caikinaisista Henen Hyuiste Teghoistans yliste/ cunnioitta ia kijtte. TEllens sine nyt cwlit/ Racas Welien/ mite ia quinga se Aphricanus Pispa pyhe Augustinus Hypponensis/ Psalmein Auwsta todhisti. Nin cwlcam wiele edespein/ hyuelle Mielelle/ mite se Asianus pyhe Pispa Basilius Magnus Caesariensis Greki/ lyhikeisest mös Psalmein Auuista kirioitta.

Senpäle ette Cadhen eli Colmen Todhistain Suun cautta/ caikinaiset Asiat kijnitetaisijn. YXj on (ma HEN) Psalmein Ramatus/ ioca yxinens caiki keuieste käsittepi. Caikille hen Itzens lahioittapi. Tuleuaisia hen ennustapi. Hystoriat ia Tecoinmenot hen mainitze. Elemisen Lait ia Tauat hen osottapi. Tyhmet hen saattapi askaroitzeman. Ja päldiskein/ Se ombi nijlle/ iotca etzie tactouat/ yxi caikein Keskydhen Fataburi ia Aitta. Josta ne wanhat Sieluin Haauat lekiten. Ne exyueiset Tielle iodhatetan. Ne hucutetut iellenstoodhan. Jolla caiki Sydhemen murhet/ kiwudh/ ia cauhistoxet/ ia mös pahan mielen halut/ caikiten poisotetan. Tuskal ikenens iocu nin Tyly eli iulma Mielestens ombi/ ioca ei cocta/ quin hen Psalmijn rupeis/ lakiamaxi tulis ia site iulmautta mielestens poissyseis. Psalmit sis Mielten ilot ouat/ Sieluin tyuenys/ Rauhan tekiet/ mässeueisten ia culkuuaisten Aiatosten haltiat/ Mielen paisumiset he hilitzeuet/ Irtaudhen he asettauat. Psalmit Rackaudhet sytytteuet/ Ridhaiset he ydhisteuet/ Wiholiset he souittauat. Psalmit mös Perkelet poiskarcottauat/ Ja Engeleitten Auun andauat/ Ön pelghoisa he irstauttauat/ Peiuen töis he helpon ia leuon saatauat. Psalmit ouat Lastein warielus/ Noricaisten turua/ Wanhain Lohutos/ Miesten wrhudhus/ Waimoin paras caunistos/ Pappein iocapeiuenen Aura/ ia itzecungin alinomainen Sieluin Eues. Erimas he makian Asumisen andauat/ Caupungein Lain menot he toimittauat/ He ouat Alcauaisten opetus/ Menysteueisten lisemys/ ia Teudhelistein wahuistos/ ia semmengin coco Seurakunnan iulkinen Äni. Psalmit iuhlat kircastauat/ Sen murhen quin Jumalasta on/ he waikuttauat/ Kynelet he kiuisist Sydhemist pusertauat/ Psalmit ouat Engelein wirghat/ Taiualinen

hallitos hengelinen haiu. O site pyhe Wisautta/ ioca meite kernasti/ seke mielen riemusa/ opetat weisaman/ Ja mite tarpeliset ouat/ tundeman. Josta mös ne quin opetetan/ meiden Mielijn enemin kijniteten. Sille mite se on/ quin ei sine Psalmeista ope? Etkös sielde Wäkewuydhen swria tekoia ope? Etkös wanhurskaudhen toindha? Etkös Siueydhen mooto?

Etkös Coctudhen tasaisutta? Etkös Cainoudhen keskimeisutta?

Etkös Paranoxen tapa? Etkös Kersimisen mitta?

Etkös wimen caiki ne hyuet quin sine aiatella taidhat/ sielde ope?

Tesse tosin teudhelinen Theologia ia Jumalan Oppi leuten.

Ensin/ Ennustos sijte tuleuaisest Christusest/ Wimeisen Domion hirmusudhest/ Ylesnousemisen toiuost/ Pijnan pelghosta/ Cunnian Lupauxest/ Salaisudhen ilmeistuxest. Caikinasia päldiskein/ ninquin swres ychteitzes Aitas/ Psaltarin Ramatus tedhelpannut/ leuten/ Isen/ Poian ia pyhen Hengen cautta. Jolla ainoalle Jumalalle Colminaisudhes/ olcon caiki kijtos/ Cunnia/ ia ylistos/ henen Epelughuisten Lahiains teden/ nyt/ aina ia ijancaikisesta.

AMEN.

JUMALAN Armon ia Rauha'/ pitkin/ ymberi/ less/ ia caucan. Caikille Somalaisille toiuottaa/ Michael Torsbius Agricola. Ettes racas Welie/ Sisar ia Ise/ näet quinga HERRA Armons lise. Sinul ia caikein Somalaisten/ wanhoin/ nin mös Norucaisten. Quin Abckiria ensin on/ sijtte AlcuOpista Wskoon. Ja Rucoskirias/ sangen hyuen/ monist Asioist teunens ia syuen. Senielkin sen Wdhen Testamentin/ HERRAN Armosta lepitze Prentin. Käsikirian/ Messun/ ia Passion/ sulast Armost/ paitz meiden Anszion. Nin ota sis hyuexi Teme mös/ Dauidin Psaltari/ ilman Töös. Quin leikitze Cullaisil Kielille/ murhesil ia raskail mielille. Caikinaises Tuskas ia Hädhes/ hen on ialo Turua ia Sieluin Eues. Coskas ei mualda Helpo saat/ testes Sielus Hercut iaxat. Ja toiuo ainoan Jumalan/ ninpes Murheistas lohutetaan. JOs wiholises sinul paha teke/ Rumis/ Maas/ Rahas ia mwt ratele. Taica coskas olet wierasa Maas/ telles saat Lohutoxen taas. Jos iocu Henges ielkin seiso/ sen ylitzewoitta Teme Weiso. Quin Lapses/ Peres ia Sucus coole/ tai saatta/ ettei sine hoole. Kieuhydhes/ Tuskis ia Nelghies/ wissin Auun sine leudhet tes. Coska Taudhit Rwmis waiua/ ia sine Terueydhes caiua. Eli pilca/ Cateus ia wiha/ ei salli sinul ychten sia. TAi Kiria sinun Lohutta/ Coskas HERRA auxeshwdhat. Jos Pouta ia Halla Pellos polta/ ettei toiuota Leipe eli Olta. Nins Sadhet ia hyue Ilma anot/ sijttes saat Tulot ia Elot. Wlmein/ caikein Inhimisten Häte/ teme Kiria osotta ia poiswäte. Joca Neiste enemin tiete tacto/ Alcupuhen se lukea macta. Ja mös muita Toimet ia Kiriat/ Psaltarin päle/ olcat wiriat. Se wanha iulki Psaltarin Texti/ iosta Nocturnit/ Prijm ia Sexti. Aina luetin ia weisatin/ Rucoltin/ ia mös sarnatin. On syngy ia pimie mones paicas/ quins kylle hoomat Lucu aicas. Waan tai on (paitz pramin) selke ia pudhas/ Ninquin kircas Auringo taiuahas. Paitz/ ios iotaki osa mwtettu/ Bockstauis/ Sanois/ quin on prentettu. Ele senwoxi Kiria poisnacka/ ele mös hende harioitta lacka. Quin Carhu Sikiöns noleskele. Nins täte lue ia harioittele. Sijttes saat Hengen wrhudhen/ piamb quin se Rwmins wäkewydhen. Nin caxi ia caxi Wersuns woroin/ lukecan Papit/ quin on Chorin Tapa ollut/ ia oleman pite/ Ah Jumalan Mies tee aina site. Muinen Jumalan Palueluxes/ pidhettin Kircois ia Salauxes Colme taica ydhexen Psalmit/ olit senielkin mös Lexyt walmit. Joska se Jocapeiue prucataisin/ ette Bibliast iotaki luetaisin. Ölughuis ia Homen weisois/ nin paramin Jumalan edes seisois. Ja ele Rucoleman olco laiska/ ettei HERRA sinun Maanpaiska. Silles Tijunnis/ Weros/ ia Palcas saat/ ettes Wirghas warinotat. WAi/ eike se

Pappein Wirca ole? Studera/ sarnaa/ ia Rucole. Hwij häpie/ se Wähe quin kirioitetan/ haruoin se sarnatan eli luetan. Quingas wastat Sen HERRAN Domios/ ettes aighas culutat Laiskuos. Oij sine surckia Locasecki/ etkös neite Mieleses ecke. Haiseua Raato oleuas/ ia Matoin Eues cooltuas? Jos sine sis Wircas hitast teet/ nin carta cuhungas wimein ieet. Waicka wähe murtu Psalmein tulkitos/ Rucoskirias ia tesse Ramatos. Ele site laitta Jumalan Mies/ waan pruca molemat HERRAN Ties. Sille toinen on keuie ia piene/ wiedhexes cungas matkusta liene. EPeiumalat monet tesse/ muinen palueltin caucan ia lesse.

Neite cumarsit Hemelaiset/ seke Miehet ette Naiset. Tapio/ Metzest Pydhyxet soi/ ia Achti/ wedhest Caloia toi. Äinemöinen/ wirdhet tacoi/ Rachkoi/ Cuun mustaxi iacoi. Lieckiö/ Rohot/ iwret ia puudh/ hallitzi/ ia sencaltaiset mwdh. Ilmarinen/ Rauhan ia ilman tei/ ia Matkamiehet edheswei. Turisas/ annoi Woiton Sodhast/ Cratti/ murhen piti Tauarast. Tontu/ Honen menon hallitzi/ quin Piru monda willitzi. Capeet/ mös heilde Cuun söit/ aleuanpoiat/ Nijttut ia mwdh löit. Waan Carialaisten Nämet olit Epeiumalat/ quin he rucolit. Rongoteus/ Ruista annoi/ Pellonpecko/ Ohran casuon soi. Wirancannos/ Cauran caitzi/ mutoin oltin Caurast paitzi. Egres/ hernet/ Pawudh/ Naurit loi/ Caalit/ Linat ia Hamput edestoi. Köndös/ Huchtat ia Pellot teki/ quin heiden Epeuskons näki. Ja quin Keuekyluö kyluettin/ silloin vkon Malia iootijn. Sihen haetin vkon wacka/ nin ioopui Pica ette Acka. Sijtte palio Häpie sielle techtin/ quin seke cwltin ette nechtin. Quin Rauni Ukon Naini härsky/ ialosti Wkoi Pohiasti pärsky. Se sis annoi Ilman ia Wdhen Tulon/ käkri/ se liseis Carian caszuon. Hijsi/ Metzeleist soi woiton/ Wedhen Eme/ wei Calat wercon. Nyrckes/ Orauat annoi Metzast/ Hittauanin/ toi Jenexet Pensast. Eikö se Cansa wimmattu ole/ ioca neite wsko ia rucole. Sihen Piru ia Syndi weti heite/ Ette he cumarsit ia wskoit neite. Coolludhen hautijn Rooca wietin/ ioissa walitin/ parghutin ia idketin. Menningeiset mös heiden Wffrins sait/ coska Lesket hoolit ia nait. Palueltin mös palio mwta/ Kiuet/ Cannot/ Tädhet ia Cwta. Nln mös esken Pauin Opin ala/ cumartin iulkisest ia sala. Epelughuiset Loondocappalet/ Jumalan Sias/ quin Pyhydhet. Quin oli Tulda/ wette ia mulda/ Oxi ia Puita/ ia Coolutten Luita. Sola/ Muna/ Rohot/ ia Lihat/ pidhit HERRAN Paluelus Siat. Woico iocu ne caiki yleslukia? ioista se Joucko itzens tukia? WAan elken nyt cumarco kenge/ quin Ise/ Poica ia Pyhe/ henge. Se Colminaisus Christuses on/ teunens ia coconans/ quin me wskom. Quin coco Ramattu todhista/ nin mös Dauid tesse Psaltarista. Joskos sis Temen ottais ia lukeis/ racastais ia mieleses pidheis. Hedhelmen cansa nyt ia aina/ nin Christus sinul Armons laina. Muistas sis Rucollesas heite/ iotca Tulkitzit Somexi Neite.

Turun Caupungis tapactui se/ Pyhen Lauritzan Honese. Sielles poican Christiane ilmei/ quin HERRA neite meiden cauttan tei. Jolla kijtos loppumat olcon/ Amen iocainen Hengi sanocon.

I. Psalmi.

Jumalan Sanan prucamisen ylistos/ ia sen totisen Seuracunnan eroitus/ sijte wäreste.

Ps 1:1 AUTUAS ombi Se/ ioca ei waella ninen Jumalattomiten Neuuos/ eike astu ninen Synnisten Tiehen/ eike isto cussa ne Pilcaiat istuuat.

Autuas ompi se/ joka ei waella niiden jumalattomien neuwossa/ eikä astu

niiden syntisten tiehen/ eikä istu kussa ne pilkkaajat istuwat.
Ps 1:2 Waan pite tacto's HERRAN Laissa/ ia puhupi henen Laistans peiuet ia ööt.
Waan pitää tahtonsa HERRAN laissa/ ja puhuupi hänen laistansa päivät ja yöt.
Ps 1:3 Se ombi nin quin yxi istutettu Puu/ wotauain oiain tykene/ ioca henen hedhelmens andapi aialans Ja henen Lehdhens ei varise/ Ja caiki mite hen tekepi/ se menestypi.
Se ompi niin kuin yksi istutettu puu/ wuotawain ojain tykönä/ joka hänen hedelmänsä antaapi ajallansa/ Ja hänen lehtensä ei warise/ Ja kaikki mitä hän tekeepi/ se menestyypi.
Ps 1:4 Mutta ne Jumalattomat euet nin ole/ Waan ninquin Acana/ ionga twli haiottele.
Mutta ne jumalattomat eiwät niin ole/ waan niinkuin akana/ jonka tuuli hajoittelee.
Ps 1:5 Senteden ne Jumalattomat euet pysy Domios/ eike Synniset ninen Wanhurskasten Seuras.
Sentähden ne jumalattomat eiwät pysy tuomiossa/ eikä syntiset niiden wanhurskasten seurassa.
Ps 1:6 Sille ette HERRA se tiete ninen Wanhurskasten tien/ Mutta ninen Jumalattomiten tie huckupi.
Sillä että HERRA se tietää niiden wanhurskasten tien/ Mutta niiden jumalattomien tie hukkuupi.

II. Psalmi.

On yxi Prophetia ia Ennustos Christusen Waldacunnan Leuittemisest/ Rymie Hengie wastoin.

Ps 2:1 Mlxi Pacanat kiuckuuitzeuat/ ia Canssat turhia puhuuat?
Miksi pakanat kiukuitsewat/ ja kansat turhia puhuwat?
Ps 2:2 Ne Kuningat Maan päle heitens hangitzit/ ia ne Herrat keskenens Neuuopiteuet/ site HERRA ia henen Woidheltuans wastan.
Ne kuninkaat maan päällä heitänsä hankitsit/ ja ne herrat keskenänsä neuwoa pitäwät/ sitä HERRAA ja hänen woideltuansa wastaan.
Ps 2:3 Catkaiskam heiden Siteens/ ia poisheittekem meisten heiden Ikeens.
Katkaiskaamme heidän siteensä/ ja poisheittäkäämme meistän heidän ikeensä.
Ps 2:4 Mutta se ioca Taiuaas asupi/ naurapi heite/ ia HERRA sylkepi heite.
Mutta se joka taiwaassa asuupi/ nauraapi heitä/ ja HERRA sylkeepi heitä.

Ps 2:5 Wihdhoin hen puhupi heille wihoisans/ ia henen hirmoudhesans peliettepi hen heite.
Wihdoin hän puhuupi heille wihoissansa/ ja hänen hirmuisuudessansa peljättääpi hän heitä.
Ps 2:6 Mutta mine asetin minun Kuningaani/ Zionin pyhen Woreni päle.
Mutta minä asetin minun kuninkaani/ Sionin pyhän wuoreni päälle.
Ps 2:7 Mine tadhon sarnata sencaltaisest * Sädhyst iosta HERRA minulle sanoi/ Sine olet minun Poican/ Tenepene mine synnytin sinun.
Minä tahdon saarnata senkaltaisesta säädystä, josta HERRA minulle sanoi/ Sinä olet minun Poikani/ tänäpänä minä synnytin sinun.
Ps 2:8 Ano minulda/ nin mine annan Sinulle ne Pacanat sinun Pericunnaxes/ ia mailman äret Omaisudhexes
Ano minulta/ niin minä annan sinulle ne pakanat sinun perikunnaksesi/ ja maailman ääret omaisuudeksesi.
Ps 2:9 Sinun pite heite raudhaisel Waltical serckemen/ ia ninquin Sauisenastian heite murendaman.
Sinun pitää heitä rautaisella waltikalla särkemän/ ja niinkuin sawisen astian heitä murentaman.
Ps 2:10 Nyt te Kuningat sijs ymmerteket/ ia te Domarit maan päle/ andacat teiten opetetta.
Nyt te kuninkaat siis ymmärtäkäät/ ja te tuomarit maan päällä/ antakaat teitän opetettaa.
Ps 2:11 Paluelkat HERRA pelghossa/ ia iloitka teiten wapistoxes.
Palwelkaat HERRAA pelossa/ ja iloitkaa teitän wapistuksessa.
Ps 2:12 Swtaandacat sille Poialle/ ettei hen wihastuis/ ia te hukuisit tielde/ Sille henen wihans pian ylessyttypi/ Mutta Autuat ouat ne caiki/ iotca henen pälens wskaldauat.
Suuta antakaat sille Pojalle/ ettei hän wihastuisi/ ja te hukkuisit tieltä/ Sillä hänen wihansa pian ylössyttyypi/ Mutta autuaat owat ne kaikki/ jotka hänen päällensä uskaltawat.

III. Psalmi.

Wastoinkeumises Rucous ia Lohutos.

Ps 3:1 Dauidin Psalmi/ coska hen pakeni Poians Absalonin edhest.
Dawidin Psalmi / koska hän pakeni poikansa Absalomin edestä.
Ps 3:2 WOy HERRA/ mixi ouat minun Wiholiseni nin monda? ia nin wseat carkauat minua wastan.

Woi HERRA/ miksi owat minun wiholliseni niin monta/monet? ja niin useat karkaawat minua wastaan.
Ps 3:3 Monet puhuuat minun Sielustani/ Ei ole henelle apua Jumalan tyköne. Sela.
Monet puhuwat minun sielustani/ Ei ole hänelle apua Jumalan tykönä. Sela.
Ps 3:4 Mutta sine HERRA olet minun Kilpeneni/ ioca minun Cunniahan saatat/ ia minun Pääni yleskohennat.
Mutta sinä HERRA olet minun kilpenäni/ joka minun kunniahan saatat/ ja minun pääni ylöskohennat (ylöskorotat)
Ps 3:5 Änelleni mine HERRAN tyge hwdhin/ nin hen cwli minua henen pyheste Worestans.
Äänelläni minä HERRAN tykö huusin/ niin hän kuuli minua hänen pyhästä wuorestansa.
Ps 3:6 Mine macasin ia nukuin/ ia hereitzin/ Sille HERRA minua ylespiteli.
Minä makasin ja nukuin/ ja heräsin/ sillä HERRA minua ylöspiteli.
Ps 3:6 Em mine pelke monda sata Tuhatta Cansoist/ iotca minua ymberipiritteuet.
En minä pelkää monta sataa tuhatta kansoista/ jotka minua ympäri piirittäwät.
Ps 3:7 Ylesnouse HERRA/ ia auta minua/ minun Jumalan/ Sille sine caikia minun Wiholisiani poskelle paiskat/ Ja murennat Jumalattomain hambat.
Ylösnouse HERRA/ ja auta minua/ minun Jumalani/ Sillä sinä kaikkia minun wihollisiani poskelle paiskaat/ ja murennat jumalattomain hampaat.
Ps 3:8 HERRAN tyken Apu leuten/ ia sinun Siugnauxes ylitze sinun Canssas.
HERRAN tykönä apu löytään (löydetään)/ ja sinun siunauksesi ylitse sinun kansasi.

IV. Psalmi.

Rucous/ waicka Seuracunda wainatan/ Jumala quitengin heneste murhen pite/ ia ihmelisest se autetan ia warieltan.

Ps 4:1 Dauidin Psalmi/ * edhelweisattapa Candelein kiellen päle.
Dawidin psalmi/ Edeltäweisattava kantelein kielten päälle.
Ps 4:2 COska mine auxenhudhan/ cwle minua minun Wanhurskauteni Jumala/ iocas minua lohutat adhistoxesani/ Ole minulle armolinen/ ia cwldele minun Rucouxen.
Koska minä awuksihuudan/ kuule minua minun Wanhurskauteni Jumala/ jokas minua lohdutat ahdistuksessani/ Ole minulle armollinen/ ja kuuntele minun rukoukseni.

Ps 4:3 Te Päruchtinat/ quinga cauuan pite minun Cunniani pilcattaman? Mixi te racastat site Tyhmyt/ ia Walehta kysytte? Sela.
Te pääruhtinaat/ kuinka kauan pitää minun kunniaani pilkattaman? Miksi te rakastat sitä tyhmät/ ja waletta kysytte? Sela.
Ps 4:4 Nin tundekat/ ette HERRA henen Pyhens ihmelisest wiepi/ HERRA cwlepi/ coska mine hende auxenihudhan.
Niin tuntekaat/ että HERRA hänen pyhänsä ihmeellisesti wiepi/ HERRA kuuleepi/ koska minä häntä awukseni huudan.
Ps 4:5 Jos te * wihastut/ elke synditehckö/ puhucat sydhemissen/ teiden Wotein päle/ ia odhottacat. Sela.
Jos te wihastut/ Älkää syntiä tehkö/ puhukaat sydämissänne/ teidän wuotein päällä/ ja odottakaat. Sela.
Ps 4:6 Wffracat wanhurskautta ia toiuocat HERRAN päle.
Uhratkaa wanhurskautta ja toivokaat HERRAN päälle.
Ps 4:7 Monet sanouat/ Quinga se meille osotais mike hyue on? Mutta ylesnosta sine HERRA meiden pälen/ sinun Casuos Paiste.
Monet sanowat/ Kuinka se meille osottaisi, mikä hywä on? Mutta ylösnosta sinä HERRA meidän päälleni/ sinun kaswosi paiste.
Ps 4:8 Sine ilahutat minun Sydhemeni/ ehcke muille on kylle wina ia Jyuie.
Sinä ilahutat minun sydämeni/ ehkä muilla on kyllä/kyllin wiina ja jywiä.
Ps 4:9 Mine macan ia Leuen iwri Rauhas/ Sille sine yxines HERRA autat minua turuas asuman.
Minä makaan ja lepään juuri rauhassa/ sillä sinä yksinäsi HERRA autat minua turwassa asuman.

V. Psalmi.

Rucous Jumalan Seuracunnan edest/ ette se hallitaisijn ia wariellaisijn wärie Opettaij wastan.

Ps 5:1 Dauidin Psalmi/ edelweisattapa/ Perimisest.
Dawidin psalmi/ edellä weisattawa/ Perimisestä.
Ps 5:2 HERRA ota minun Sanani coruihis/ merkitze minun puheen. Otawari minun hwdhostani/ minun Kuningan ia minun Jumalan/ Sille sinun tyges mine rucolen.
HERRA ota minun sanani korwihisi/ merkitse minun puheeni. Ota waarin minun huudostani/ minun Kuninkaani ja minun Jumalani/ Sillä sinun tykösi minä rukoilen
Ps 5:3 HERRA cwldele warahin minun Ändeni/ Warahin hangitzen mine itzeni sinun tyges/ ia sijte warinotan.

HERRA kuuntele warhain minun ääntäni/ Warhain hankitsen minä itseni sinun tykösi/ ja siitä waarin otan.
Ps 5:4 Sille eipe sine ole se Jumala/ iolla Jumalatoin meno kelpa/ Joca paha on/ ei se pysy edheses.
Sillä eipä sinä ole se Jumala/ jolle jumalatoin meno kelpaa/ joka paha on/ ei se pysy edessäsi.
Ps 5:5 Ne Euckerit eiuet pysy sinun Silmeis edes/ caiki Pahantekiet sine wihat.
Ne öykkärit eivät pysy sinun silmäisi edessä/ kaikki pahantekijät sinä wihaat.
Ps 5:6 Sine cadhotat ne Walecteliat/ HERRALLE ouat ilkeät ne Werencoirat ia Falskit.
Sinä kadotat ne walehtelijat/ HERRALLE ovat ilkeät ne werenkoirat ja falskit.
Ps 5:7 Mutta mine siselmenen sinun Honeses/ sinun swren Laupiudhes teden/ ia cumardhan sinun pyhen Templijs pein/ sinun pelghosas.
Muttä minä sisälle menen sinun huoneeseesi/ sinun suuren laupiutesi tähden/ ja kumarran sinun pyhään templiisi päin/ sinun pelossasi.
Ps 5:8 HERRA saata minua sinun wanhurskaudhesas/ minun wiholisteni teden/ oienna sinun Ties minun eteeni.
HERRA saata minua sinun wanhurskaudessasi/ minun wihollisteni tähden/ ojenna sinun tiesi minun eteeni.
Ps 5:9 Sille ette heiden swsans ei ole miten Totuutta/ heiden siseluxens on sydhemenkipu/ heiden kitans ombi auoion hauta/ heiden kielillens he lehocoitzeuat.
Sillä että heidän suussansa ei ole mitään totuutta/ heidän sisällyksensä on sydämen kipu/ heidän kitansa ompi avoin hauta/ heidän kielellänsä he liehakoitsewat.
Ps 5:10 Nuctele heite Jumala/ ette he langeisit/ heiden Aiatoxistans/ wlossöxe heite heiden swren ylitzekieumisens teden/ Sille he ouat sinulle wasthacoiset.
Nuhtele heitä Jumala/ että he lankeisit/ heidän ajatuksistansa/ ulos syökse heitä heidän suuren ylitse käymisensä tähden/ Sillä he owat sinulle wastahakoiset.
Ps 5:11 Ja iloitkaat caiki ne/ iotca vskaltauat sinun päles/ anna heidhen ijancaikisesta riemuita/ sille sine heite warielet/ iloitkaat ne sinussa/ iotca sinun Nimees racastauat.
Ja iloitkaat kaikki ne/ jotka uskaltawat sinun päällesi/ anna heidän iankaikkisesti riemuita/ sillä sinä heitä warjelet/ iloitkaat ne sinussa/ jotka sinun nimeesi rakastavat.
Ps 5:12 Sille sine HERRA siugnat ne Wanhurskat/ sine crunat heite

Armollas/ ninquin Kiluelle.
Sillä sinä HERRA siunaat ne wanhurskaat/ sinä kruunaat heitä armollasi/ niinkuin kilwellä.

VI. Psalmi.

Palauainen Rucous Synnein Andexiandamisen tedhen.

Ps 6:1 Dauidin Psalmi edhelweisattapa Cadhexan kielen päle.
Dawidin psalmi edeltäweisattava kahdeksan kielen päälle.
Ps 6:2 OY HERRA ele minua rangaise sinun wihasas/ ia ele minua sinun hirmudhesas curita.
OI HERRA älä minua rankaise sinun wihassasi/ ja älä minua sinun hirmuudessasi kurita.
Ps 6:3 HERRA ole minun Armolinen/ sille mine olen heicko/ Paranna HERRA minua/ sille minun Lwni ouat häiristyneet.
HERRA ole minulle armollinen/ sillä minä olen heikko/ Paranna HERRA minua/ sillä minun luuni owat häiristyneet.
Ps 6:4 Ja minun Sielun ombi sangen pelestettu/ ah sine HERRA/ quinga cauuan?
Ja minun sieluni ompi sangen pelästetty/ Ah sinä HERRA/ kuinka kauan?
Ps 6:5 Kenne sinuas HERRA/ ia pelasta minun Sielun/ auta minua sinun Hywuydhes teden.
Käännä sinuas HERRA/ ja pelasta minun sieluni/ auta minua sinun hywyytesi tähden.
Ps 6:6 Sille ettei Colemas kengen muista sinun päles/ cuca sinua Heluetis tacto kijtte?
Sillä ettei kuolemassa kenkään muista sinun päällesi/ kuka sinua helwetissä tahtoo kiittää?
Ps 6:7 Mine olen nin wesynyt hocauxista/ mine wirutan minun Woteni yli öte/ ia castan minun Sengyni minun kynelilleni.
Minä olen niin wäsynyt huokauksista/ minä wirutan minun wuoteni yli yötä/ ja kastan minun sänkyni minun kyynelilläni.
Ps 6:8 Minun Moton on mwttunut mureheni teden/ ia on wanhennut/ Sille mine adhistetan caikilda polilda.
Minun muotoni on muuttunut murheeni tähden/ ja on wanhennut/ Sillä minä ahdistetaan kaikilta puolilta.
Ps 6:9 Eroitca minusta caiki Pahointekiet/ Sille ette HERRA cwle minun idkuni.

Erotkaa minusta kaikki pahantekijät/ Sillä että HERRA kuule minun itkuni.
Ps 6:10 HERRA cwlepi minun Rucouxeni/ Minun anomiseni Herra wastanottapi.
HERRA kuuleepi minun rukoukseni/ Minun anomiseni Herra wastaanottaapi.
Ps 6:11 Caiki minun Wiholiseni hepien saauat/ ia sangen pelieteteen/ heidens tacaparein kendeuet/ ia iwri nopiast häuäisteen.
Kaikki minun wiholliseni häpeän saavat/ ja sangen peljätetään/ heidäns takaperin kääntäwät/ ja juuri nopiasti häwäistään.

VII. Psalmi.

Rucous wastan Lackarita/ ia Jumalisten Sortaiadhen wastan.

Ps 7:1 Dauidin Wighattomus/ iosta he HERRALLE weisasi/ sen Jeminin poian Sanan teden.
Dawidin wiattomuus/ josta hän HERRALLE weisasi/ sen Jeminin pojan sanan tähden.
Ps 7:2 SInun päles HERRA mine wskallan/ minun Jumalan/ Auta minua caikista minun Wainolisistani/ ia helpoitze minua.
Sinun päällesi HERRA minä uskallan/ minun Jumalani/ Auta minua kaikista minun wainollisistani/ ja helpoitse minua.
Ps 7:3 Ettei he minun Sieluani ninquin Jalopeura repisi/ ia site serkisi/ ettei ycten Holhoua ole.
Ettei he minun sieluani niinkuin jalopeura repisi/ ja sitä särkisi/ ettei yhtään holhoawa ole
Ps 7:4 HERRA minun Jumalan/ Jos mine sen tein/ Ja ios wärys on minun käsiseni.
HERRA minun Jumalani/ Jos minä sen tein/ Ja jos wääryys on minun käsissäni.
Ps 7:5 Jos mine pahalla costanut olen/ nijlle/ iotca minun rauhas soit oleuan/ taica wahingoittanut nijte/ iotca ilman syte minua wihasit.
Jos minä pahalla kostanut olen/ niille/ jotka minun rauhassa soit olevan/ taikka wahingoittanut niitä/ jotka ilman syytä minua wihasit.
Ps 7:6 Nin minun Wiholisen wainocan minun Sieluani/ ia sen käsiteken/ ia mahanpolieskelcaan minun Elemeni/ ia painakan minun tomuun. Sela.
Niin minun wiholliseni wainotkaan minun sieluani/ ja sen käsittäkään/ ja maahan poljeskelkaan minun elämäni/ ja painakaan minun tomuun. Sela.
Ps 7:7 Ylesnouse HERRA sinun wihasas/ Corghota sinuas ylitze minun wiholisteni hirmusudhen/ Ja saata minua iellens sihen wircan/ iongas minun

haltuni annoit.
Ylösnouse HERRA sinun wihassasi/ Korota sinuas ylitse minun wiholliseni hirmuisuuden/ Ja saata minua jällens siihen wirkaan/ jonkas minun haltuuni annoit.
Ps 7:8 Ette Canssat iellenscoconuisit sinun tyges/ ia heiden tedhens tule taas yles.
Että kansat jällens kokoontuisit sinun tykösi/ ja heidän tähtensä tule taas ylös.
Ps 7:9 HERRA ombi Canssan ylitze Domari/ domitze HERRA minua/ minun Wanhurskauteni wacueni pereste.
HERRA ompi kansan ylitse tuomari/ tuomitse HERRA minua/ minun wanhurskauteni wakuuteni perästä.
Ps 7:10 Anna loppua ninen Jumalattomadhen Pahus/ ia hallitze se wanhurskas/ Sille sine wanhurskas Jumala/ tutkit sydhemet ia munaskwdh.
Anna loppua niiden jumalattomaiden pahuus/ ja hallitse se wanhurskas/ Sillä sinä wanhurskas Jumala/ tutkit sydämet ja munaskuut.
Ps 7:11 Minun Kilpen ombi Jumalan tykene/ ioca waghat sydhemet auttapi.
Minun kilpeni ompi Jumalan tykönä/ joka wakaat sydämet auttaapi.
Ps 7:12 Jumala on yxi oikia Domari/ ia yxi Jumala/ ioca iocapeiue vchca.
Jumala on yksi oikea tuomari/ ja yksi Jumala/ joka jokapäivä uhkaa.
Ps 7:13 Ellei te palaia/ nin hen on Miecans teroittanut/ ia Joutzens iennittenyt/ ia tarkoitta.
Ellei te palaja/ niin hän on miekkansa teroittanut/ ja jousensa jännittänyt/ ja tarkoitttaa
Ps 7:14 Ja on pannut sen päle surman noolet/ hen on walmistanut pilins cadhottamahan.
Ja on pannut sen päälle surman nuolet/ hän on walmistanut pillinsä kadottamaan.
Ps 7:15 Catzo/ henelle ombi paha mieles/ Onnetuta hen raskas on/ Mutta henen pite puuttumisen synnyttemen.
Katso/ hänellä ompi paha mielessä/ Onnettomuutta hän raskas on/ Mutta hänen pitää puuttumisen synnyttämän.
Ps 7:16 Haudhan hen caiuoi/ ia walmisti/ ia on sihen Cropihin caatunut/ ionga hen oli tehnyt.
Haudan hän kaivoi/ ja walmisti/ ja on siihen kuoppihin kaatunut/ jonka hän oli tehnyt.
Ps 7:17 Henen Onnetuxens pite henen Päens päle tuleman/ ia henen wärydhens pite henen Lakipäälens langeman.
Hänen onnettomuutensa pitää hänen päällensä tuleman/ ja hänen

wääryytensä pitää hänen lakipäällensä lankeeman.
Ps 7:18 Mine kijten HERRA henen Wanhurskaudhens teden/ ia tadhon Cunnioitta sen ylimeisen HERRAN Nime.
Minä kiitän HERRA hänen wanhurskautensa tähden/ ja tahdon kunnioittaa sen ylimmäisen HERRAN nimeä.

VIII. Psalmi.

Ps 8:1 Dauidin Psalmi/ edhelweisattapa Githithin päle.
Dawidin psalmi/ edeltaweisattava Gittitin päälle
Ps 8:2 On yxi Kijtos ia Ennustos Seurakunnan wapauxest ia henen ijancaikisesta Cunniastans.
On yksi kiitos ja ennustus seurakunnan wapauksesta ja hänen iankaikkisesta kunniastansa.
Ps 8:3 HERRA meiden Haltia/ quinga ihmelinen on sinun Nimes caikes maasa/ ioca panit sinun Cunnias Taiuain ylitze.
HERRA meidän haltija/ kuinka ihmeellinen on sinun nimesi kaikessa maassa/ joka panit sinun kunniasi taiwain ylitse.
Ps 8:4 Noorten Lasten ia Imeueisten swsta perustit sine Woiman/ sinun Wiholistes teden/ Ettes sen Wiholisen ia kärcken Costaian murenaisit.
Nuorten lasten ja imewäisten suusta perustit sinä woiman/ sinun wihollistesi tähden/ ettäs sen wihollisen kärkeän kostajan murentaisit.
Ps 8:5 Sille minun pite näkemen ne Taiuaat/ sinun Sormies teghot/ Cuun ia Tähdhet/ iotcas walmistit.
Sillä minun pitää näkemän ne taivaat/ sinun sormiesi teot/ Kuun ja tähdet/ jotkas walmistit.
Ps 8:6 Mike on Inhiminen/ ettes henen pälens muistat/ eli Inhimisen Poica/ ettes hende etziskelet?
Mikä on ihminen/ ettäs hänen päällensä muistat/ eli Ihmisen Poika/ ettäs häntä etsiskelet?
Ps 8:7 Sine sallit henen wähexi hetkexi Jumalalda ylenannetta/ Waan cunnialla ia caunistoxella sine henen crwnat.
Sinä sallit hänen wähäksi hetkeksi Jumalalta ylenannettaa/ waan kunnialla ja kaunistuksella sinä hänen kruunaat.
Ps 8:8 Sine asetat henen Herraxi ylitze sinun käsitegois/ Caiki sine olet henen Jalcains alaheittenyt.
Sinä asetat hänen Herraksi ylitse sinun käsitekoisi/ Kaikki sinä olet hänen jalkainsa alle heittänyt.
Ps 8:9 Lambat ia caiki Cariat/ ia sihen mös ne metzen Eleimet.

Lampaat ja kaikki karjat/ ja siihen myös ne metsän eläimet.
Ps 8:10 Ne Linnut Taiuan alda/ ia ne Calat Meres/ ia mitke meres waeldapi.
Ne linnut taivaan alta/ ja ne kalat meressä/ ja mitkä meressä waeltaapi.
Ps 8:11 HERRA meiden Haltia/ quinga ihmelinen on sinun Nimes caikes maasa.
HERRA meidän haltija/ kuinka ihmeellinen on sinun nimesi kaikessa maassa.

IX. Psalmi.

Ps 9:1 Dauidin Psalmi/ sen caunin Noorudhen polesta/ edhelweisattapa.
Dawidin psalmi/ sen kauniin nuoruuden puolesta/ edeltäweisattava.
Ps 9:2 On yxi Kijtos wiholistein sordhost/ ia Esicuua ette Seurakunda samalmoto wapadhetan.
On yksi kiitos wihollisteini sorrosta/ ja esikuva, että seurakunta samalmuotoa wapahdetaan.
Ps 9:3 Mlne kijtten sinua HERRA caikesta sydhemesteni/ ia mainitzen caiki sinun Ihmehes.
Minä kiitän sinua HERRA kaikesta sydämestäni/ ja mainitsen kaikki sinun ihmeesi.
Ps 9:4 Mine iloitzen ia riemuitzen sinussa/ ia kijten sinun Nimees/ sine Caikein ylimeinen.
Minä iloitsen ja riemuitsen sinussa/ ja kiitän sinun nimeäsi/ sinä kaikkein ylimmäinen.
Ps 9:5 Ettes minun Wiholiseni tacaperin aianut olet/ he langesit ia hukuit sinun etees.
Että minun wiholliseni takaperin ajanut olet/ he lankesit ja hukuit sinun eteesi.
Ps 9:6 Sille sine saatat minun oikiuteni ia syyni toimehen/ Sine istuidh Stolilla/ yxi oikia Domari.
Sillä sinä saatat minun oikeuteni ja syyni toimeheni/ Sinä istuit tuolilla/ yksi oikea tuomari.
Ps 9:7 Sine nuctelet ne Pacanat/ ia cadhotat ne Jumalattomat/ ia heiden Nimens sine poispyhit aina ia ijancaikisesta.
Sinä nuhtelet ne pakanat/ ja kadotat ne jumalattomat/ ja heidän nimensä sinä poispyyhit aina ja ijankaikkisesta.
Ps 9:8 Ne Wiholisten miecat sine caikenni lopetat/ ne Caupungit sine alascukistit/ ette heiden muistons/ ynne heiden cansans huckanduis.
Ne wihollisten miekat sinä kaikenni lopetat/ ne kaupungit sinä alaskukistit/ että heidän muistonsa/ ynnä heidän kansansa hukkaantuisi.

Ps 9:9 Mutta HERRA pysypi ijancaikisesta/ Hen ombi Stolins walmistanut Domiohon.
Mutta HERRA pysyypi iankaikkisesta/ Hän ompi tuolinsa walmistanut tuomiohon.
Ps 9:10 Ja henen pite Maanpirin oikein domitzeman/ ia coctolisesta Canssat hallitzeman.
Ja hänen pitää maanpiirin oikein tuomitseman/ ja kohtuullisesti kansat hallitseman.
Ps 9:11 Ja se HERRA ombi waiuasten turua/ ia yxi Turua hädhesse.
Ja se HERRA ompi waiwasten turwa/ ja yksi turwa hädässä.
Ps 9:12 Senteden he sinun päles toiuouat/ iotca sinun Nimes tundeuat/ Sille ettei sine nijte ylenanna/ iotca sinua HERRA etziuet.
Sen tähden he sinun päällensä toiwowat/ jotka sinun nimesi tuntewat/ Sillä ettei sinä niitä ylenanna/ jotka sinua HERRA etsiwät.
Ps 9:13 Weisatca HERRALLE/ ioca Zionis asupi/ iulghistacat Canssoisa henen Tecons.
Weisatkaa HERRALLE/ joka Siionissa asuupi/ julkistakaat kansoissa hänen tekonsa.
Ps 9:14 Sille hen muista ia kysele heiden Werens ielkin/ eike wnodha ninen kieuhein parcumist.
Sillä hän muistaa ja kyselee heidän werensä jälkeen/ eikä unohda niiden köyhäin parkumista.
Ps 9:15 HERRA ole minun armolinen/ catzo minun Radholisudhen pein/ wiholisteni seas/ Sine ioca ylennet minun Surman porteist.
HERRA ole minulle armollinen/ katso minun raadollisuuteeni päin/ wihollisteni seassa/ Sinä joka ylennät minut surman porteista.
Ps 9:16 Ette minun pite luetteleman caiki sinun kijtoxes Zionin tytterten porteis/ ia iloitzisin sinun auustas.
Että minun pitää luetteleman kaikki sinun kiitoksesi Sionin tytärten porteissa/ ja iloitsisin sinun awustasi.
Ps 9:17 Pacanat ouat waioneet sihen Hautan/ ionga he walmistit/ heiden Jalcans on käsitetty sijne Wercosa/ ionga he wiritit.
Pakanat owat wajonneet siihen hautaan/ jonka he walmistit/ heidän jalkansa on käsitetty siinä werkossa/ jonka he wiritit.
Ps 9:18 Nin ombi ymmertepä/ ette HERRA oikiudhen teke/ coska se Jumalatoin iuri omas tiesens käsitetehen/ Sanan cautta. Sela.
Niin ompi ymmärrettäwä/ että HERRA oikeuden tekee/ koska se jumalatoin juuri omassa tiessänsä käsitetään/ Sanan kautta. Sela.
Ps 9:19 Joska ne Jumalattomat madhaisit Heluetijn kätyxi tulla/ ia caiki

Pacanat/ iotca Jumalan vnochtauat.
Joska ne jumalattomat mahtaisit helwetin kätyriksi tulla/ ja kaikki pakanat/ jotka Jumalan unohtawat.
Ps 9:20 Sille ei hen site kieuhe nin ratki wnodha/ ia ninen Radholisten toiuo ei huku ijancaikisesta.
Sillä ei hän siitä käydä niin ratki unohda/ ja niiden raadollisten toiwo ei huku iankaikkisesti.
Ps 9:21 Ylesnouse HERRA/ ettei Inhiminen walda saisi/ anna caiki Pacanat sinun edeses domitta.
Ylösnouse HERRA/ ettei ihminen waltaa saisi/ anna kaikki pakanat sinun edessäsi tuomittaa.
Ps 9:22 Anna heille HERRA yxi Mestari/ ette Pacanat itzens Inhimisixi tundisit. Sela.
Anna heille HERRA yksi mestari/ että pakanat itsensä ihmisiksi tuntisit. Sela.

X. Psalmi.

Seurakunnan Rucous wastan Antichristusen iouckon/ Tyrannia/ Wieckait ia wlcocullatuita ia wastoin mwita Euangeliumin wiholisie/ hääteite ia Sortaita.

Ps 10:1 Mlxi sine HERRA/ nin ylencauas poismenet? ia tuskan aialla sinus peitet?
Miksi sinä HERRA/ niin ylenkauas poismenet? ja tuskan ajalla sinus peität?
Ps 10:2 Nincauan quin se Jumalatoin wallitze/ teuty sen kieuhen kersie/ he piteuet toinen toisens cansa/ ia etziuet pahoia Jonia.
Niinkauan kuin se jumalatoin wallitsee/ täytyy sen köyhän kärsiä/ ja pitäwät toinen toisensa kanssa/ ja etsiwät pahoja juonia.
Ps 10:3 Sille se Jumalatoin itze oma mieliwaltans kerska/ ia se Ahne itzens siugnalepi/ ia pilcapi HERRA.
Sillä se jumalatoin itse omaa mieliwaltaansa kerskaa/ ja se ahne itsensä siunaileepi/ ja pilkkaapi HERRAA.
Ps 10:4 Se Jumalatoin on nin Coria ia wihainen/ ettei hen käten tottele/ caikesa henen menosans/ ei hen Jumala mixiken lwle.
Se jumalatoin on niin koria ja wihainen/ ettei hän kätensä tottele/ kaikessa hänen menossansa/ ei hän Jumalaa miksikään luule.
Ps 10:5 Hen menepi ieriestens teghons cansa/ Sinun Domios ouat caukana heneste/ hen prucapi ylpiesti caikein wiholistens cansa.
Hän meneepi järjestänsä tekonsa kanssa/ Sinut tuomiosi owat kaukana hänestä/ hän pruukaapi ylpeästi kaikkein wihollistensa kanssa.
Ps 10:6 Sille nin hen puhupi sydhemesens/ En mine ikenens cukisteta/ ei

ensingen coskan häte ole.
Sillä niin hän puhuupi sydämessänsä/ En minä ikänänsä kukisteta/ ei ensinkään koskaan hätä ole.
Ps 10:7 Jonga Sw ombi teunens kirouxia/ caualutta ia wiettelutta/ Henen Kielens waiuan ia töön matkan saatta.
Jonka suu ompi täynnänsä kirouksia/ kawaluutta ja wiettelystä/ Hänen kielensä waiwan ja työn matkaan saattaa.
Ps 10:8 Hen istu ia weiupi Cartanoissa/ ette hen sala murhais sen wighattoman/ Henen Silmens kiehuuat sen Kieuhen polehen.
Hän istuu ja wäijyypi kartanoissa/ että hän salaa murhaisi sen wiattoman/ Hänen silmänsä kiehuwat sen köyhän puolehen.
Ps 10:9 Hen weiju salasijas/ ninquin Jalopeura henen Lolosans/ hen weiju site Radholista käsitexens/ Ja hen mös henen käsitte/ coska hen temma sen werckoins.
Hän wäijyy salasijassa/ niinkuin jalopeura hänen luolassansa/ hän wäijyy sitä raadollista käsittääksensä/ Ja hän myös hänen käsittää/ koska hän tempaa sen werkkoinsa.
Ps 10:10 Hen paiska ia alaspolke/ ia mahansyseie sen kieuhen wäkiuallalla.
Hän paiskaa ja alas polkee/ ja maahan sysää sen köyhän wäkiwallalla.
Ps 10:11 Sille hen sanopi Sydhemesens/ Jumala ombi sen vnoctanut/ ia werhannut Casuonsa/ Ei hen ikenens näe.
Sille hän sanoopi sydämessänsä/ Jumala ompi sen unohtanut/ ja werhonnut kaswonsa/ Ei hän ikänänsä näe.
Ps 10:12 NOuse sis yles HERRA Jumala/ ylenne sinun kätes/ Ele site kieuhe vnodha.
Nouse siis ylös HERRA Jumala/ ylennä sinun kätesi/ Älä sitä köyhää unohda.
Ps 10:13 Mixi se Jumalatoin/ Jumalata pilcapi/ ia sydhemesens sanopi/ Etzine site tottele?
Miksi se jumalatoin/ Jumalata pilkkaapi/ ja sydämessänsä sanoopi/ Et sinä sitä tottele?
Ps 10:14 Catzo sis/ Sille sine näet tuskat ia surut/ Se on sinun käsises/ Sinun päles se kieuhe itzens lootta/ ia sine olet Oruoilasten Holhoia.
Katso siis/ Sillä sinä näet tuskat ja surut/ Se on sinun käsissäsi/ Sinun päällesi se köyhä itsensä luottaa/ ja sinä olet orpolasten holhooja.
Ps 10:15 Särie sen Jumalattoman käsiuarsi/ ia etzi site pahutta/ nin eisuingan henen Jumalattudhens sijtte leute.
Särje sen jumalattoman käsiwarsi/ ja etsi sitä pahuutta/ niin ei suinkaan hänen jumalattomuutensa siitä löydä.

Ps 10:16 Se HERRA ombi Kuningas aina ia ijancaikisesta/ ne Pacanat pite häwiemen henen Maastans.
Se HERRA ompi kuningas aina ja iankaikkisesti/ ne pakanat pitää häwiämän hänen maastansa.
Ps 10:17 Ninen kieuhein halauxen sine HERRA cwlet/ heiden Sydhemens on wissi/ ette sinun Coruas sijte waarinottapi.
Niiden köyhän halauksen sinä HERRA kuulet/ heidän sydämensä on wissi/ että sinun korwasi siitä waarin ottaapi.
Ps 10:18 Ettes oikiudhes saattat Oruoille ia kieuhille/ Ettei Inhiminen enembi angaroitzisi (heite wastan) maan päle.
Että oikeutesi saatat orwoille ja köyhille/ Ettei ihminen enempi ankaroitsisi (heitä wastaan) maan päällä.

XI. Psalmi.

On yxi Lohutos Wiholistein iulmautta wastoin. ioillen whckatan Cadhotus/ wan Jumalisille wapadhus luuatan.

Ps 11:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa.
Ps 11:2 HERRAN päle mine wskallan/ quinga te sanotta minun Sielulleni/ Ette hen lenneis ninquin Lindu teiden Woorten päle?
Herran päälle minä uskallan/ kuinka te sanotte minun sielulleni/ Että hän lentäisi niinkuin lintu teidän wuorten päälle?
Ps 11:3 Sille catzos/ Ne Jumalattomat ylesweteuet Joutzen/ ia paneuat Noolians ienten päle/ ette he ambuisit salaisest nijte Hurskaita sydhemeste.
Sillä katsos/ Ne jumalattomat ylöswetäwät jousen/ ja panewat nuoliansa jänteen päälle/ että he ampuisit salaisesi niitä hurskaita sydämestä.
Ps 11:4 Sille he rikoit Perustoxen/ Mite se wanhurskas taita toimitta?
Sillä he rikoit perustuksen/ Mitä se wanhurskas taitaa toimittaa?
Ps 11:5 HERRA ombi henen pyhes Templisens/ HERRAN Stoli onopi Taiuasa/ henen Silmens warinottauat/ ia henen Silmens ripset coetteleuat Inhimisten Lapset.
HERRA ompi hänen pyhässä temppelissänsä/ HERRAN tuoli onpi taiwaassa/ hänen silmänsä waarinottawat/ ja hänen silmänsä ripset koettelewat ihmisten lapset.
Ps 11:6 HERRA wacoipi site wanhurskasta/ Henen Sielunsa wihapi site Jumalatoinda/ ia iotca wärytte racastauat.
HERRA wakoipi (koettelee) sitä wanhurskasta/ Hänen sielunsa wihaapi sitä jumalatointa/ ja jotka wääryyttä rakastawat.

Ps 11:7 Hen andapi sata ninen Jumalattomadhen päle Paulat/ Tulen ia tulikiuiä/ ia andapi heille Twlispäädh palcaxi.
Hän antaapi sataa niiden jumalattomaiden päälle paulat/ Tulen ja tulikiwiä/ ja antaapi heille tuulispäät palkaksi.
Ps 11:8 Sille HERRA ombi wanhurskas/ ia racastapi wanhurskautta/ ette heiden Casuons catzouat oikiudhen päle.
Sillä HERRA ompi wanhurskas/ ja rakastaapi wanhurskautta/ että heidän kaswonsa katsowat oikeuden päälle.

XII. Psalmi.

On yxi Walitos/ ette oikia Oppi ombi turmellu. ia Rucous/ ette Jumala puchtan opin annais/ ia ne falskit opettaiat poishylkeis.

Ps 12:1 Dauidin Psalmi/ edelweisattapa Cadhexan kielen päle.
Dawidin psalmi/ edeltäweisattawa kahdeksan kielen päälle.
Ps 12:2 AUta HERRA/ sille ne Pyhet ouat wähenyuet/ Ja ne wskoliset ouat haruat Inhimisten Lasten seas.
AUta HERRA/ sillä ne pyhät owat wähenneet/ Ja ne uskolliset owat harwat ihmisten lasten seassa.
Ps 12:3 Jocainen Lehimeisens cansa turha puhupi ia coetteleuat/ ia opettauat erineisist Sydhemiste.
Jokainen lähimäisensä kanssa turhaa puhuupi ja koettelewat/ ja opettawat erinäisistä sydämistä.
Ps 12:4 Yleskatkoicohon HERRA caiken wlcocullasudhen/ ia ne Kielet iotca Coriasti puhuuat.
Ylöskatkohon HERRA kaiken ulkokultaisuuden/ ja ne kielet jotka koreasti puhuwat.
Ps 12:5 Jotca sanouat/ Meiden kielillen pite meiden woittaman/ Meiden tule puhuua/ Cuca meiden HERRAN ombi?
Jotka sanowat/ Meidän kielellän pitää meidän woittaman/ Meidän tulee puhua/ Kuka meidän HERRAN ompi?
Ps 12:6 Ette nyt ne kieuhet häuiteten/ ia ne Waiuaset hocauat/ nyt mine ylesnousen/ ma HERRA/ Mine tahdon Auun saatta/ ette rohkiast pite opetettaman.
Että nyt ne köyhät häwitetään/ ja ne waiwaset huokaawat/ nyt minä ylös nousen/ mä HERRA/ Minä tahdon awun saattaa/ että rohkiasti pitää opetettaman.
Ps 12:7 HERRAN puhet ouat kirkat ninquin cwrnittu Hopia sauisis crwsis/ Seitzemenkerta coeteldu.

HERRAN puheet owat kirkkaat niinkuin kuurnittu hopea sawisissa cruusissa/ seitsemän kertaa koeteltu
Ps 12:8 Sine HERRA ketke ne/ ia wariele meite teste Sughusta ijancaikisesta.
Sinä HERRA kätkee ne/ ja warjele meitä tästä suwusta iankaikkisesti.
Ps 12:9 Sille iocapaica Jumalattomist teuteten/ cussa sencaltaiset irdhalliset Inhimiset/ Canssan seas hallitzeuat.
Sillä joka paikka jumalattomista täytetään/ kussa senkaltaiset irralliset ihmiset/ Kansan seassa hallitsewat.

XIII. Psalmi.

On Jalo Rucous/ teunens swria haluia/ wastan Sydhemen murhen/ ia Mielen raskaudhen/ iotca ouat Synnein palcat/ ette ne andexiannetaisijn.

Ps 13:1 Dauidin Psalmi Edelweisattapa.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa.
Ps 13:2 QUincauan HERRA sine tadhot ratki minua wnocta? quincauan sine poispeitet Casuos minusta?
Kuin kauan HERRA sinä tahdot ratki minua unohtaa? kuinkauan sinä pois peität kasvosi minusta?
Ps 13:3 Quincauan minun pite murectiman Sielusani? ia minua adhistettaman minun Sydhemesseni iocapeiue? quincauan minun Wiholisen pite henens ylistemen minun päleni?
Kuinkauan minun pitää murehtiman sielussani? ja minua ahdistettaman minun sydämessäni jokapäivä? kuin kauan minun wiholliseni pitää hänensä ylistämän minun päälleni?
Ps 13:4 Catzo sis/ ia cwle minua HERRA minun Jumalan/ walista minun Silmeni/ etten mine coskan Colemaan nuckuisi.
Katso siis/ ja kuule minua HERRA minun Jumalani/ walista minun silmäni/ etten minä koskaan kuolemaan nukkuisi.
Ps 13:5 Ettei minun Wiholisen kehuisi/ sanoden/ Mine ylitzewoitin henen/ Ja minun sortaian ei iloitzisi/ ette mine langeisin.
Ettei minun wiholliseni kehuisi/ sanoen/ Minä ylitsewoitin hänen/ Ja minun sortajaini ei iloitsisi/ että minä lankeisin.
Ps 13:6 Mutta mine toiuon senpäle/ ettes nin Armolinen olet/ Minun sydhemen riemuitze/ ettes nin kernast autat.
Mutta minä toivon senpäälle/ että niin armollinen olet/ Minun sydämeni riemuitsee/ että niin kernaasti autat.
Ps 13:7 Mine tadhon HERRALLE weisata/ Ette hen nin hyuesti minun wastani teke.

Minä tahdon HERRALLE weisata/ Että hän niin hywästi minun wastaani tekee.

XIV. Psalmi.

Se Laitta Caiki Inhimiset Synnisexi/ Ja nille hen pinan ilmoitta/ Jotca Jumalattudhens eiuet tunne/ Waan ne Jumaliset/ iotca Synnins andexi anouat Christusen cautta/ hen lohuttapi.

Ps 14:1 Davidin Psalmi Edelweisattapa.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa.
Ps 14:2 NE Tyhmet sanouat heiden Sydemesens/ Eipe Jumala olecka/ Eiuet he miteken kelpa/ ia ouat yxi ilkeys heiden Menons cansa/ Ei ole yxiken ioca hyue teke.
Ne tyhmät sanowat heidän sydämessänsä/ Eipä Jumalaa olekaan/ Eiwät he mitäkään kelpaa/ ja owat yksi ilkeys heidän menonsa kanssa/ Ei ole yksikään joka hywää tekee.
Ps 14:3 HERRA catzoi Taiuahast inhimisten Lasten päle/ ette hen näkis/ ios iocu ymmerteis eli etzis Jumalan ielkin.
HERRA katsoi taiwahasta ihmisten lasten päälle/ että hän näkisi/ jos joku ymmärtäisi eli etsisi Jumalan jälkeen.
Ps 14:4 Mutta he ouat Caiki poislangenet/ ia caiki tynni ouat keluottomat/ Ei ole yxiken ioca hyue teke/ ei yxi ainoakan.
Mutta he owat kaikki poislangenneet/ ja kaikki tyynni owat kelwottomat/ Ei ole yksikään joka hywää tekee/ ei yksi ainoakaan
Ps 14:5 Eikö sis ne caiki Pahointekiet site merkitze? Jotca minun Canssani ylessöuet/ rauiten heitens/ Waan HERRA eiuet he auxenshwda.
Eikö siis ne kaikki pahointekijät sitä merkitse? Jotka minun kansaani ylessyöwät/ rawiten heitänsä/ Waan HERRAA eiwät he awuksensa huuda.
Ps 14:6 Sielle he * Pelgholla pelkesit. Mutta Jumala ombi leszne ninen Wanhurskasten Sukua.
Siellä he pelolla pelkäsit. Mutta Jumala ompi läsnä niiden wanhurskasten sukua.
Ps 14:7 Te häueisette sen kieuhen neuuon/ Mutta Jumala ombi henen Turuans.
Se häwäisette sen köyhän neuwon/ Mutta Jumala ompi hänen turwansa.
Ps 14:8 Oy/ ios apu tulis Zionist Israelin ylitze/ ia HERRA henen Fangitun Canssans pästeis/ nin Jocob iloitzis/ ia Israel riemuitzis.
Oi/ jos apu tulisi Zionista Israelin ylitse/ ja HERRA hänen wangitun kansansa päästäisi/ niin Jakob iloitsisi/ ja Israel riemuitsisi.

XV. Psalmi.

Tämä opettapi/ cutca Töödh Jumalalle kelpauat/ ia Jotca ouat ne Eleuet ia totiset Seurakunnan Jäsenet.

Ps 15:1 Dauidin Psalmi.
Dawidin psalmi.
Ps 15:2 HERRA/ Cuca pite sinun Maiasas asuman? Eli cuca pite leueiemen sinun pyhen Wores päle?
HERRA/ Kuka pitää sinun majassasi asuman? Eli kuka pitää lepäämän sinun pyhän wuoresi päällä?
Ps 15:3 Joca waeldapi ilman wighata/ ia oikiudhen teke/ ia puhupi Totudhen sydhemestens.
Joka waeltaapi ilman wihatta/ ja oikeuden tekee/ ja puhuupi totuuden sydämestänsä.
Ps 15:4 Joca ey Kielellens panettele/ eike henen Lehimeisens miten Paha tee/ ia Lehimeistens ey häueise.
Joka ei kielellänsä panettele/ eikä hänen lähimmäisensä mitään pahaa tee/ ja lähimmäistänsä ei häwäise.
Ps 15:5 Joca ne Jumalattomat ylencatzo/ Waan cunnioitze ne Jumalan pelkeueiset/ Joca Lehimeisellens wannopi/ ia sen pite.
Joka ne jumalattomat ylen katsoo/ Waan kunnioitsee ne Jumalan pelkääwäiset/ Joka lähimmäisellensä wannoopi/ ja sen pitää.
Ps 15:6 Joca Rahans ei anna corkooxi/ ia ei ota Lahioia ylitze sen wigattoman. Joca neite teke/ ei hen horiu ijancaikisesta.
Joka rahaansa ei anna koroksi/ ja ei ota lahjoja ylitse sen wiattoman. Joka näitä tekee/ ei hän horju iankaikkisesti.

XV. Psalmi.

Ombi Ennustos Christusen Pinast ia Ylesnousemisest etc.

Ps 16:1 Dauidin yxi Cullainen Cappale. KEtke minua HERRA/ sille mine wskallan sinun päles.
Dawidin yksi kultainen kappale. Kätke minua HERRA/ sillä minä uskallan sinun päällesi.
Ps 16:2 Mine olen HERRALLE sanonut/ Sine olet minun HERRAN/ minun teuty sinun tedhes kerssie.
Minä olen HERRALLE sanonut/ Sinä olet minun HERRANI/ minun täytyy sinun tähtesi kärsiä.

Ps 16:3 Ninen Pyhein tedhen/ iotca maan päle ouat/ ia ninen Cunnialisten tedhen/ heisse on minulle caiki mielennoudhe.
Niiden pyhäin tähden/ jotka maan päällä owat/ ja niiden kunniallisten tähden/ heissä on minulle kaikki mielennoude.
Ps 16:4 Mutta nijlle/ iotca ydhen Toisen ielkin riendeuet/ pite swri Sydemenkipu oleman/ Em mine wffra heiden Joomawffrians weren cansa/ enge heiden * Nimeens mainitze minun Suussani.
Mutta niille/ jotka yhden toisen jälkeen rientäwät/ pitää suuri sydämenkipu oleman/ En minä uhraa heidän juomauhriansa weren kanssa/ enkä heidän nimeensä mainitse minun suussani.
Ps 16:5 Mutta HERRA ombi minun Tauaran ia Osan/ Sine ylespidhet minun Perimiseni.
Mutta HERRA ompi minun tawarani ja osani/ Sinä ylöspidät minun perimiseni.
Ps 16:6 Arpa minulle langesi nisse caunimis/ Mine olen kircan Perimisen saanut.
Arpa minulle lankesi niissä kauniimmissa/ Minä olen kirkkaan perimisen saanut.
Ps 16:7 Mine kijtten site HERRA/ ioca minun on neuuonut/ nin mös öölle minun Munaskuuni ouat minua curittaneet.
Minä kiitän sitä HERRA/ joka minun on neuwonut/ niin myös yöllä minun munaskuuni owat minua kurittaneet.
Ps 16:8 Mine pidhen aina HERRAN minun Casuoni edes/ Sille ette hen on minun oikeal polellani Senteden em mine horiu.
Minä pidän aina HERRAN minun kaswoni edessä/ Sillä että hän on minun oikealla puolellani. Sentähden en minä horju.
Ps 16:9 Senteden minun sydhemen riemuitze/ ia minun * Cunnian ombi iloinen/ Ja mös minun Lihani pite lepemen toiuouxes.
Sentähden minun sydämeni riemuitsee/ ja minun kunnian ompi iloinen/ Ja myös minun lihani pitää lepäämän toiwouksessa.
Ps 16:10 Sille eipe sine ylenanna minun Sieluani Heluetis/ etke sine salli/ ette sinun Pyhes mätenis.
Sillä eipä sinä ylenanna minun sieluani helwetissä/ etkä sinä salli/ että sinun pyhäsi mätänisi.
Ps 16:11 Sine osotadh minulle sen Tien Elemehen/ sinun casuos edes ombi teudhelinen ilo/ ia riemulinen meno sinun oikeallas ijancaikisesta.
Sinä osoitat minulle sen tien elämähän/ sinun kaswosi edessä ompi täydellinen ilo/ ja riemullinen meno sinun oikeallasi iankaikkisesti.

XVII. Psalmi.

Ettei Jumala sallis meite ylitzewoitetta hirmulisild ia wäkeuild Wiholisild/ iotca ouat falskit Prophetat/ ia Eriseuraiat/ Tyrannit.

Ps 17:1 Dauidin Rucous. CWle HERRA oikiutta/ otawari minun parghustani/ cwldele minun Rucouxen/ ioca ei falskist suust wloskeu.
Dawidin rukous. Kuule HERRA oikeutta/ ota waari minun parustani/ kuuntele minun rukoukseni/ joka ei falskista suusta uloskäy.
Ps 17:2 Toimita sine minun Syyn/ ia catzokan sinun Silmes mike oikius on.
Toimita sinä minun syyni/ ja katsokaan sinun silmäsi mikä oikeus on.
Ps 17:3 Sine coettelit minun Sydhemeni/ ia etziskelet site öölle/ ia tutkit minua/ ia etpes miten leudhe/ Mine olen aighonut ettei minun Suuni pidhe misseken ylitzekeumen.
Sinä koettelit minun sydämeni/ ja etsiskelet sitä yöllä/ ja tutkit minua/ ja etpäs mitään löydä/ Minä olen aikonut ettei minun suuni pidä missäkään ylitsekäymän.
Ps 17:4 Mine warielen minuni/ sinun Huuldes sanoissa/ Inhimisten Töiste/ Murhaian tielle.
Minä warjelen minuni/ sinun huultesi sanoissa/ Ihmisten töistä/ murhaajan tielle.
Ps 17:5 Hallitze minun keundön sinun Polghuilles/ ettei minun Askeleni liukadhaisi.
Hallitse minun käyntini sinun poluillesi/ ettei minun askeleeni liukahtaisi.
Ps 17:6 Mine hwdhan sinun tyges/ ette sine Jumala minua cwlisit/ Cumardha sinun Coruas minun poleheni/ cwle minun puheeni.
Minä huudan sinun tykösi/ että sinä Jumala minua kuulisit/ Kumarra sinun korwasi minun puoleheni/ kuule minun puheeni.
Ps 17:7 Osota sinun ihmeliset Hywuydes/ sine ninen Wapactaia/ iotca sinun päles wskaltauat/ Nite wastan/ iotca sinun oikia kättes wastanseisouat.
Osoita sinun ihmeelliset hywyytesi/ sinä niiden wapahtaja/ jotka sinun päällesi uskaltawat/ Niitä wastaan/ jotka sinun oikea kättäsi wastaan seisowat.
Ps 17:8 Wariele minua ninquin Silmemuna/ Soiele minua sinun Sipeis warion ala.
Warjele minua niinkuin silmämunaa/ Suojele minua sinun siipeisi warjon alla.
Ps 17:9 Nilde Jumalattomild/ iotca minua hääteuet/ Minun Wiholisistani/ iotca minun Sieluani ymberipiritteuet.
Niiltä jumalattomilta/ jotka minua häätäwät/ Minun wihollisistani/ jotka minun sieluani ympäri piirittäwät.

Ps 17:10 Heiden Lihauans ychtepiteuet/ He puhuuat suullans coriasti.
Heidän lihawansa yhtä pitäwät/ He puhuwat suullansa koreasti.
Ps 17:11 Cuhunga me menem/ nin he meite ymberipiritteuet/ sijhen he Silmes tarkoittauat/ ette he meite mahan cukistaisit.
Kuhunka me menemme/ niin he meitä ympäri piirittäwät/ Siihen he silmänsä tarkoittawat/ että he meitä maahan kukistaisit.
Ps 17:12 Ninquin yxi Jalopeura/ ioca Saalist kärckeste/ ninquin yxi Jalopeuran penicka/ ioca Lolasta weiju.
Niinkuin yksi jalopeura/ joka saalista kärkestää/ niinkuin yksi jalopeuran penikka/ joka luolasta wäijyy.
Ps 17:13 Ylesnouse HERRA/ pälecarcka/ ia alaspolghe hende/ ia wapadha minun Sielun niste Jumalattomist sinun Miecallas.
Ylös nouse HERRA/ päälle karkaa/ ja alas polje häntä/ ja wapahda minun sieluni niistä jumalattomista sinun miekallasi.
Ps 17:14 Sinun Kädhes Inhimisist/ temen Mailman Inhimisist/ ioinenga Osa on tesse Elemes/ ioillen sine watzan teutet sinun Tauarallas. Joilla Lapsia kylle on/ ia ietteuet Techteens heiden Lapsucaistens.
Sinun kätesi ihmisistä/ tämän maailman ihmisistä/ joidenka osa on tässä elämässä/ joillen sinä watsan täytät sinun tawarallasi. Joilla lapsia kyllä on/ ja jättäwät tähteensä heidän lapsukaistensa.
Ps 17:15 Mutta mine tadhon catzo sinun Casuoas wanhurskaudhesa/ Mine rauituxi tulen/ coska mine * ylesherän sinun Kuuas
Mutta minä tahdon katsoa sinun kaswoasi wanhurskaudessa/ Minä rawituksi tulen/ koska minä ylösherään sinun kuwasi.

XVIII. Psalmi.

Dauidin Kijtossana wapaudhens tedhen/ Joca ombi Christuxen Pinan ia woiton Esicuua/ Sille sijttequin Hen päsi Coolemasta/ nin hen asetettijn/ Pacanain Pääxi/ se on/ Christikunnan.

Ps 18:1 Dauidin sen HERRAN Paluelian Psalmi/ edelweisattapa/ iolla hen kijtti HERRA sille aialla/ iona hen wapacti henen/ caikista henen wiholistens/ ia Saulin käsiste/ ia sanoi.
Dawidin sen HERRAN palwelijan psalmi/ edeltäweisattawa/ jolla hän kiitti HERRAA sillä ajalla/ jona hän wapahti hänen/ kaikista hänen wihollistensa/ ja Saulin käsistä/ ja sanoi.
Ps 18:2 MIne racastan sydhemesteni sinua HERRA minun Woiman/ HERRA ombi minun Callion/ minun Linnan/ ia minun Wapactaian/ minun Jumalan/ minun Uskalluxen/ ionga päle mine turuan.

Minä rakastan sydämestäni sinua HERRA minun woimani/ HERRA ompi minun kallioni/ minun linnani/ ja minun wapahtajani/ minun Jumalani/ minun uskallukseni/ jonka päälle minä turwaan.
Ps 18:3 Minun Kilpen/ ia minun Terueydheni Sarui/ ia minun Warieluxen.
Minun kilpeni/ ja minun terweyteni sarwi/ ja minun warjelukseni.
Ps 18:4 Mine tadhon HERRA kijtte ia auxenihwta/ nin mine wapaxi tulen minun wiholisistani.
Minä tahdon HERRAA kiittää ja awukseni huutaa/ niin minä wapaaksi tulen minun wihollisistani.
Ps 18:5 Sille Coleman Siteet ouat minun ymberikärineet/ Ja ne Belialin oiat minun hemmestytit.
Sillä kuoleman siteet owat minun ympäri käärineet/ Ja ne belialin ojat minun hämmästytit.
Ps 18:6 Ne Heluetin Siteet kiedhoit minun/ ia ne Coleman Paulat minun ylitzewoitit.
Ne helwetin siteet kietoit minun/ ja ne kuoleman paulat minun ylitsewoitit.
Ps 18:7 Coska mine adhistoxes olen/ nin mine HERRA auxenihwdhan/ ia parghun minun Jumalani tyge/ nin hen cwle minun äneni/ henen pyheste Templistens/ ia minun hwtoni henen etens/ tule henen Coruijns.
Koska minä ahdistuksessa olen/ niin minä HERRA awukseni huudan/ ja parun minun Jumalani tykö/ niin hän kuulee minun ääneni/ hänen pyhästä templistänsä/ ja minun huutoni hänen eteensä/ tulee hänen korwihinsa.
Ps 18:8 Maa lijkui/ ia wapisi/ Ja ne Woortein perustoxet lijkuit ia wärisit/ coska hen wihastui.
Maa liikkui/ ja wapisi/ Ja ne wuorten perustukset liikkui ja wärisit/ koska hän wihastui.
Ps 18:9 Tomu suitzi henen Sieramistans/ ia culuttapa Tuli henen Suustans/ nin ette se sielde leimachti.
Tomu suitsi hänen sieraimistansa/ ja kuluttapi tuli hänen suustansa/ niin että se sieltä leimahti.
Ps 18:10 Hen notkisti Taiuat/ ia alasastui/ ia Hämere oli henen Jalcains alla.
Hän notkisti taiwaat/ ja alasastui/ ja hämärä oli hänen jalkainsa alla.
Ps 18:11 Ja hen astui Cherubin päle/ ia lensi/ ia hen lensi Twlten sipein päle.
Ja hän astui kerubin päällä/ ja lensi/ ja hän lensi tuulten siipein päälle.
Ps 18:12 Henen Maians ymberille oli Pimeys/ ia musta wedhen sakeus paxuista Piluiste iossa hen lymys oli.
Hänen majansa ympärillä oli pimeys/ ja musta weden sakeus paksuista

pilwistä jossa hän lymysi oli.
Ps 18:13 Sijte kircaudhest henen edhesens haiosit Piluet/ Rakein ia Leimauxen cansa.
Siitä kirkkaudesta hänen edessänsä hajosit pilwet/ Rakein ja leimauksen kanssa.
Ps 18:14 Ja HERRA iylisi Taiuaisa/ se Ylimeinen vlosannoi pauhinans/ rakein ia Leimauxen cansa.
Ja HERRA jylisi taiwaissa/ se ylimmäinen ulosantoi pauhinansa/ rakein ja leimauksen kanssa.
Ps 18:15 Hen ambui henen Nolensa/ ia haiotti heite/ hen iski couat Leimauxet/ ia pelietti heite.
Hän ampui hänen nuolensa/ ja hajotti heitä/ hän iski kowat leimaukset/ ja peljätti heitä.
Ps 18:16 Ja nin Ilmestuit Wettein Culiut/ ia Maan aluxet Coorittijn/ HERRA sinun laitoxestas ia sinun Sierames puhaloxesta ia corsamisesta.
Ja niin ilmestyit wetten kuljut/ ja maan alukset kuorittiin/ HERRA sinun laitoksestasi ja sinun sieraimesi puhalluksesta ja kuorsaamisesta.
Ps 18:17 Hen lehetti Taiuahasta/ ia haki minun/ ia wlosweti minun swrista wesist.
Hän lähetti taiwahasta/ ja haki minun/ ja ulosweti minun suurista wesistä.
Ps 18:18 Hen minun wapautti ialoimista Wiholisistani/ minun Wainolisildani/ iotca olit minua wäkeuemmet.
Hän minut wapautti jaloimmista wihollisistani/ minun wainollisiltani/ jotka olit minua wäkewämmät.
Ps 18:19 Jotca minun ylitzelangesit Tuscassani/ ia HERRA tuli minun Turuaxeni.
Jotka minun ylitselankesit tuskassani/ ja HERRA tuli minun turwakseni.
Ps 18:20 Ja hen wei minun wlos lakialle/ hen minun wlostemmasi/ Sille hen mielistui minuhun.
Ja hän wei minun ulos lakialle/ hän minun ulostempasi/ Sillä hän mielistyi minuhun.
Ps 18:21 Hyuesti HERRA teki minun coctani/ minun Wanhurskauteni perest/ hen minulle maxapi kätteni puctaudhen cautta.
Hywästi HERRA teki minun kohtaani/ minun wanhurskauteni perästä/ hän minulle maksaapi kätteni puhtauden kautta.
Ps 18:22 Sille mine pidhen Herran tiet/ ia en ole Jumalatoin minun Jumaltani wastan.
Sillä minä pidän Herran tiet/ ja en ole jumalatoin minun Jumaltani wastaan.
Ps 18:23 Sille caiki henen Oikiudhens ouat minun Silmeini edes/ Ja henen

Keskyiens em mine poishylie tyköni.
Sillä kaikki hänen oikeutensa owat minun silmäini edessä/ Ja hänen käskyjänsä en minä poishylkää tyköni.
Ps 18:24 Waan olen wighatoin henen edhesens/ ia ketken minuani synniste.
Waan olen wiatoin hänen edessänsä/ ja kätken minuani synnistä.
Ps 18:25 Senteden HERRA costapi minun Wanhurskauteni pereste/ Minun puctauteni ielkin henen Silmeins edes.
Sentähden HERRA kostaapi minun wanhurskauteni perästä.
Ps 18:26 Pyhein cansa sine pyhe olet/ ia Toimelisten cansa toimelinen.
Pyhäin kanssa sinä pyhä olet/ ja toimellisten kanssa toimellinen.
Ps 18:27 Puctaiten cansa sine pudhas olet/ ia Nuriain cansa/ sine nuria olet.
Puhtaittein kanssa sinä puhdas olet/ ja nurjain kanssa/ sinä nurja olet.
Ps 18:28 Sille sine auitat site radholista Canssa/ ia ne Corckiat Silmet sine alannat.
Sillä sinä awitat sitä raadollista kansaa/ ja ne korkiat silmät sinä alennat.
Ps 18:29 Sille minun Lychtyni sine yleswalghaiset/ Se HERRA minun Jumalan/ tekepi minun pimeyteni walkiaxi.
Sillä minun lyhtyni sinä ylöswalaiset/ Se HERRA minun Jumalani/ tekeepi minun pimeyteni walkiaksi.
Ps 18:30 Sille sinun cauttas mine Sotawäen murennan/ ia minun Jumalasani ylitze mwrin carghan.
Sillä sinun kauttasi minä sotawäen murennan/ ja minun Jumalassani ylitse muurin karkaan.
Ps 18:31 Jumalan tiet ouat wighattomat/ HERRAN Puhet ouat tulella perghatut/ Hen on caikein Kilpi/ iotca henen pälens wskaldauat.
Jumalan tiet owat wiattomat/ HERRAN puheet owat tulella peratut/ Hän on kaikkein kilpi/ jotka hänen päällensä uskaltawat.
Ps 18:32 Sille cuca on Jumala/ paitzi HERRA? eli Wäkeue/ Ilman meiden Jumalatan?
Sillä kuka on Jumala/ paitsi HERRA? eli wäkewä/ ilman meidän Jumalatan.
Ps 18:33 Jumala ymberiwööte minun woimalla/ ia pane minun Tieni wighattomaxi.
Jumala ympäriwyöttää minun woimalla/ ja pane minun tieni wiattomaksi.
Ps 18:34 Hen tekepi minun Jalcani Peuran caltaisexi/ ia asettapi minua Corckeuxeni päle.
Hän tekeepi minun jalkani peuran kaltaiseksi/ ja asettaapi minun korkeukseni päälle.
Ps 18:35 Hen opetapi minun Käteni sotiman/ ia Käsiwarteni Waskijousta

wetemehen.
Hän opettaapi minun käteni sotimaan/ ja käsiwarteni waskijousta wetämähän.
Ps 18:36 Ja sine annoit minulle sinun Terueydhes Kiluen/ ia Oikiakätes wahwista minun. Ja coskas minun alennat/ nin sine teet minun swrexi.
Ja sinä annoit minulle terweyden kilwen/ ja oikia kätesi wahwistaa minun. Ja koskas minun alennat/ niin sinä teet minun suureksi.
Ps 18:37 Sine teet minulle Sian keudhexeni/ ettei minun Candapään lipistuis.
Sinä teet minulle sijan käydäkseni/ ettei minun kantapääni lipistuis.
Ps 18:38 Mine tacaaian minun Wiholistani/ ia heite käsiten/ ia en palaia/ ennenquin mine heite mestaisin.
Minä takaa-ajan minun wihollistani/ ja heitä käsitän/ ja en palaja/ ennenkuin minä heitä mestaisin.
Ps 18:39 Minun heite lömen pite/ ettei heiden pide minua wastanseisoman/ Heiden teuty caatua minun Jalcaini ala.
Minun heitä lyömän pitää/ ettei heidän pidä minua wastaan seisoman/ Heidän täytyy kaatua minun jalkaini alla.
Ps 18:40 Sine taidhat minun walmista woimalla Sotahan/ Sine taidhat ne alaspaiskata/ iotca minua wastanseisouat.
Sinä taidat minun walmistaa woimalla sotahan/ Sinä taidat ne alas paiskata/ jotka minua wastaan seisowat.
Ps 18:41 Ja sine annat minulle ette minun Wiholiseni pakeneuat/ ia mine cadhotan minun Wainoiani.
Ja sinä annat minulle että minun wiholliseni pakenewat/ ja minä kadotan minun wainoojani.
Ps 18:42 He hwtauat (waan ei ole Auttaiat) HERRAN tyge/ Mutta ei hen wasta heite.
He huutawat (waan ei ole auttajat) HERRAN tykö/ Mutta ei hän wastaa heitä.
Ps 18:43 Mine surwon heite ninquin Maan tomun Twlen edhesse/ ia poiswiskan ninquin Loghan Cadhuilda.
Minä surwon heitä niinkuin maan tomun tuulen edessä/ ja poiswiskaan niinkuin loan kaduilta.
Ps 18:44 Sine auitat minua sijte ridhaisesta Canssasta/ ia asetat minun Pacanaidhen Pääxi/ Se Canssa/ iota em mine tundenut/ paluelepi minua.
Sinä autat minua siitä riitaisesta kansasta/ ja asetat minun pakanaiden pääksi/ Se kansa/ jota en minä tuntenut/ palweleepi minua.
Ps 18:45 Se minua cwldele cwliaisilla Coruilla/ Waan ne mwcalaiset Lapset poiskieldeuet minun.
Se minua kuuntelee kuuliaisilla korwilla/ Waan ne muukalaiset lapset poiskieltäwät minun.

Ps 18:46 Ne mwcalaiset Lapset waipuuat/ ia wapiseuat heiden Siteisens.
Ne muukalaiset lapset waipuwat/ ja wapisewat heidän siteissänsä.
Ps 18:47 HERRA elepi/ ia kijtetty olcon minun Turuan/ Ja minun Terueyteni Jumala olcon ylistetty.
HERRA elääpi/ ja kiitetty olkoon minun turwani/ Ja minun terweyteni Jumala olkoon ylistetty.
Ps 18:48 Se Jumala ioca minulle Coston anda/ ia waatipi Canssat minun alani.
Se Jumala joka minulle koston antaa/ ja waatiipi kansat minun alleni.
Ps 18:49 Joca minua autta Wiholisistani/ ia yleskorghotta minun nijste/ iotca minua wastan carkauat/ sine autat minun nijlde Wärilde.
Joka minua auttaa wihollisistani/ ja ylöskorottaa minun niistä/ jotka minua wastaan karkaawat/ sinä autat minun niiltä wääriltä.
Ps 18:50 Senteden mine Kijten sinua HERRA Pacanain seas/ ia sinun Nimehes kijtoxenweisan.
Sentähden minä kiitän sinua HERRA pakanain seassa/ ja sinun nimeesi kiitoksen weisaan.
Ps 18:51 Joca swren Terueydhen sinun Kuningalles osotat/ ia hyuestiteedh sinun Woidheltuas wastan/ Dauidin ia henen Siemenellens ijancaikisesta.
Joka suuren terweyden sinun kuninkaallesi osoitat/ ja hywästi teet sinun woideltuasi wastaan/ Dawidin ja hänen siemenellensä iankaikkisesti.

XIV. Psalmi.

Quin on yxi Ennustos/ ette Euangelium pite ymberi coco Mailman Pijrin leuitettemen. Christusen Tulosta/ ia henen Cunniolisesta Woitostans. Sanan woimasta/ iossa Jumala ilmestupi/ ia ijancaikinen Seurakunda cootaan.

Ps 19:1 Dauidin Psalmi edhelweisattapa.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa
Ps 19:2 TAiuat ilmoittauat Jumalan Cunnian/ Ja se Wahwistos iulghistapi henen Kättens Rakennoxet.
Taiwaat ilmoittawat Jumalan kunnian/ Ja se wahwistus julkistaapi hänen kättensä rakennukset.
Ps 19:3 Yxi Peiue sano sillen toisellen/ ia yxi Öö tietteuexi tekepi sillen toisellen.
Yksi päiwä sanoo sillen toisellen/ ja yksi yö tiettäwäksi tekeepi sillen toisellen.
Ps 19:4 Ei ole Kieli eike Puhe/ iossa ei heiden Änens cwlu.
Ei ole kieli eikä puhe/ jossa ei heidän äänensä kuulu.

Ps 19:5 Heiden Noorans wloskieupi caikijn Maihin ia heiden Puheens Mailman loppun asti/ Auringoiselle hen pani Maian heisse.
Heidän nuoransa uloskäypi kaikkiin maihin ja heidän puheensa maailman loppuun asti/ Aurinkoiselle hän pani majan heissä.
Ps 19:6 Ja hen ninquin Ylke vloskieupi henen Cammiostans/ ia riemuitze ninquin Sangari Tiete ioostaxens.
ja hän niinkuin ylkä uloskäypi hänen kammiostansa/ ja riemuitsee niinkuin sankari tietä juostaksensa.
Ps 19:7 Hen yleskeupi Taiuasten lopulda/ ia iooxepi ymberins haman sihen Loppuhun/ ia ei miten ole peitetty henen Lämbymens edheste.
Hän ylöskäypi taiwasten lopulta/ ja juokseepi ympärinsä hamaan siihen loppuhun/ ja ei mitään ole peitetty hänen lämpimänsä edestä.
Ps 19:8 HERRAN Laki ombi ilman wighata/ ia se yleswirghotta Sielut.
HERRAN laki ompi ilman wihatta/ ja se ylös wirwoittaa sielut.
Ps 19:9 Se HERRAN Todhistos ombi wissi/ ia tekepi ne yxikertaiset Wisaaxi.
Se HERRAN todistus ompi wissi/ ja tekeepi ne yksikertaiset wiisaaksi.
Ps 19:10 Ne HERRAN Keskyt ouat oikiat/ ia ilahuttauat sydhemet.
Ne HERRAN käskyt owat oikiat/ ja ilahuttawat sydämet.
Ps 19:11 Ne HERRAN Keskysanat ouat kircat/ ia yleswalistauat Silmet.
Ne HERRAN käskysanat owat kirkkaat/ ja ylöswalistawat silmät.
Ps 19:12 Se HERRAN pelco on Puhdhas/ ia pysypi ijancaikisesta/ Ne HERRAN Oikiudhet ouat todhet/ caiki ynne wanhurskat.
Se HERRAN pelko on puhdas/ ja pysyypi iankaikkisesta/ Ne HERRAN oikeudet owat todet/ kaikki ynnä wanhurskaat.
Ps 19:13 Ne ouat calleemat quin Culta/ ia ylitze parahan Cullan/ ia makiammat quin Hunaia/ ia Mesileiuet.
Ne owat kalliimmat kuin kulta/ ja ylitse parhaan kullan/ ja makiammat kuin hunaja/ ja mesileiwät.
Ps 19:14 Sinun mös tosin Paluelias heiden cauttans neuuotaan/ ia ioca nijte pite/ henelle ombi swri Palca.
Sinun myös tosin palwelijasi heidän kauttansa neuwotaan/ ja joka niitä pitää/ hänella ompi suuri palkka.
Ps 19:15 Exytyxet cuca ymmertepi? andexianna minulle ne salaiset ricoxet.
Eksytykset kuka ymmärtääpi? Anteeksi anna minulle ne salaiset rikokset.
Ps 19:16 Wariele mös Paluelias nijlde Coreilda/ ettei he ylitze minun hallitzisi/ nin mine olen wighatoin/ ia nuchtetoin swrimast pahateghosta.
Warjele myös palwelijasi niiltä koreilta/ ettei he ylitse minun hallitsisi/ niin minä olen wiatoin/ ja nuhteetoin suurimmasta pahanteosta.
Ps 19:17 Olcon minun Suuni Puhet sinulle keluoliset/ ia minun Sydhemeni

aiatoxet sinun edheses.
Olkoon minun suuni puheet sinulle kelwolliset/ ja minun sydämeni ajatukset sinun edessäsi.
Ps 19:18 HERRA on minun Turuan/ ia minun Lunastaian.
HERRA on minun turwani/ ja minun lunastajain.

XX. Psalmi.

On yxi Rucous/ Esiuallan/ ia Ychteitzen Rauhan/ Canssan ia Onnelisen menestuxen/ ia hallituxen edest Waldakunnas.

Ps 20:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa.
Ps 20:2 HERRA cwlcoon sinua hädheses/ se Jacobin Jumalan Nimi sinua warielkoon.
HERRA kuulkoon sinua hädässäsi/ se Jakobin Jumalan nimi sinua warjelkoon.
Ps 20:3 Hen lehettekön sinulle Apua Pyhydheste/ ia Zionista sinua wahuistacoon.
Hän lähettäköön sinulle apua pyhyydestä/ ja Sionista sinua wahwistakoon.
Ps 20:4 Hen muistacon sinun caikein Rocawffreis päle/ Ja sinun Poltwffris olcoon lihauat. Sela.
Hän muistakoon sinun kaikkein ruokauhreisi päälle/ Ja sinun polttouhrisi olkoon lihawat. Sela
Ps 20:5 Hen andacon sinulle mite sydhemes ano/ ia päätteken caiki sinun aiuotuxes.
Hän antakoon sinulle mitä sydämesi anoo/ ja päättäkään kaikki sinun aiwoituksesi.
Ps 20:6 Me kerskama/ Ettes meite auitat/ Ja meiden HERRAN Jumalan Nimesse/ me ylennemme meiden Liponne/ HERRA teuttekön caiki sinun Rucouxes.
Me kerskaamme/ Ettäs meitä autat/ Ja meidän HERRAN Jumalan nimessä/ me ylennämme meidän lippumme/ HERRA täyttäköön kaikki sinun rukouksesi.
Ps 20:7 Nyt mine tunnen/ ette HERRA henen Woidheltuans auttapi/ ia cwlepi henen/ henen pyheste Taiuastans/ henen Oikia kätens autta woimalisesta.
Nyt minä tunnen/ että HERRA hänen woideltuansa auttaapi/ ja kuuleepi hänen/ hänen pyhästä taiwaastansa/ hänen oikea kätensä auttaa woimallisesti.
Ps 20:8 Neme vskaldauat Ratasten ia Orichten päle/ Mutta me muistamma meiden HERRAN Jumalan Nimen päle.
Nämä uskaltawat ratasten ja oriiden päälle/ Mutta me muistamme meidän

HERRAN Jumalan nimen päälle.
Ps 20:9 He ouat alascukistetut ia langeneet/ mutta me ylesnousima ia oikiasti seisomma.
He owat alaskukistetut ja langenneet/ mutta me ylösnousimme ja oikiasti seisomme.
Ps 20:10 Auta HERRA/ se Kuningas meite cwlcan/ coska me hwdhama.
Auta HERRA/ se Kuningas meitä kuulkaan/ koska me huudamme.

XXI. Psalmi.

Ombi sen entisen caltainen/ ioca todhistapi Kuningan hallituxen ia warielluxen oleuan Jumalan lahian/ Waan hen erinomaisest puhupi Christusest ia henen Waldakunnastans.

Ps 21:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa.
Ps 21:2 HERRA/ Se Kuningas riemuitze sinun woimasas/ ia quinga sangen hen iloitze sinun Auustas.
HERRA/ Se kuningas riemuitsee sinun woimassasi/ ja kuinka sangen hän iloitsee sinun awustasi.
Ps 21:3 Henen sydhemens halun sine annat henelle/ ia et sine kiellyt mite henen Suuns anopi. Sela.
Hänen sydämensä halun sinä annat hänelle/ ja et sinä kieltänyt mitä hänen suunsa anoopi. Sela.
Ps 21:4 Sine ennetet henen hyuelle Siughnauxella/ sine panet cullaisen Crunun henen Pääns päle.
Sinä ennätät hänen hywällä siunauksella/ sinä panet kultaisen kruunun hänen päänsä päälle.
Ps 21:5 Hen anoi Eleme sinulda/ nin sine annat henelle pitken elemen aina ia ijancaikisesta.
Hän anoi elämää sinulta/ niin sinä annat hänelle pitkän elämän aina ja iankaikkisesti.
Ps 21:6 Henelle ombi swri Cunnia sinun Auustas/ sine panet ylistoxen ia caunistoxen henen pälens.
Hänellä ompi suuri kunnia sinun awustasi/ sinä panet ylistyksen ja kaunistuksen hänen päällensä.
Ps 21:7 Sille sine asetadh henen hyuestisiughnauxexi ijancaikisesta/ sine ilahutat henen sinun Casuos ilolla.
Sillä sinä asetat hänen hywästi siunaukseksi iankaikkisesti/ sinä ilahutat hänen sinun kaswosi ilolla.
Ps 21:8 Sille se Kuningas toiuopi HERRAN päle/ ia sen Ylimeisen Laupiudhes

eipe hen horiu.
Sillä se kuningas toiwoopi HERRAN päälle/ ja sen ylimmäisen laupiudessa eipä hän horju.
Ps 21:9 Sinun Kätes leutepi caiki sinun Wiholises/ Sinun Oikia kätes leutepi/ iotca sinua cadhectiuat.
Sinun kätesi löytääpi kaikki sinun wihollisesi/ Sinun oikia kätesi löytääpi/ jotka sinua kadehtiwat.
Ps 21:10 Sine panet heite ninquin Cwman wgnin/ coskas sihen catzot/ HERRAN pite heite ylesnielemen wihasans/ Tulen pite heite ylessömen.
Sinä panet heitä niinkuin kuumaan uuniin/ koskas siihen katsot/ HERRAN pitää heitä ylösnielemän wihassansa/ Tulen pitää heitä ylössyömän.
Ps 21:11 Heiden hedhelmens sine cadhotat Maan pälde/ ia heiden Siemenens Inhimisten lapsist.
Heidän hedelmänsä sinä kadotat maan päälle/ ja heidän siemenensä ihmisten lapsista.
Ps 21:12 Sille he aiattelit sinulle paha tedhexens/ ia teit site Neuuo/ iota ei woinet teutte.
Sillä he ajattelit sinulle pahaa tehdäksensä/ ja teit sitä neuwoa/ jota ei woineet täyttää.
Ps 21:13 Sille sine teet heite olcapääxi/ ia tarcoitat ienteles heiden Casuoans wastan.
Sillä sinä teet heitä olkapääksi/ ja tarkoitat jänteelläsi heidän kaswoansa wastaan
Ps 21:14 HERRA yliste sinuas sinun wäkewuydheses/ nin me weisam ia kijtem sinun Woimas.
HERRA ylistä sinuas sinun wäkewyydessäsi/ niin me weisaamme ja kiitämme sinun woimaasi.

XXII. Psalmi.

On yxi Ennustos Christusen Kersimisest/ Colemasta ia Ylesnousemisesta/ ia henen Waldakunnastans.

Ps 22:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa/ sijte Peurasta/ iota warhaisen weijuteen.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa/ siitä peurasta/ jota warhaisin wäijytään.
Ps 22:2 MInun Jumalan minun Jumalan/ mixis minun ylenannoit? Mine tosin parghun/ Waan minun Apun on caukana.
Minun Jumalani minun Jumalani/ miksi minun ylenannoit? Minä tosin parun/ Waan minun apuni on kaukana

Ps 22:3 Minun Jumalan/ Peiuelle mine hwdhan/ ia et sine wasta/ ia en mös öölle waikene.
Minun Jumalani/ Päiwällä minä huudan/ ja et sinä wastaa/ ja en myös yöllä waikene.
Ps 22:4 Mutta sine olet Pyhe/ Sine ioca asut Israelin kijtoxen seas.
Mutta sinä olet pyhä/ Sinä joka asut Israelin kiitoksen seassa.
Ps 22:5 Meidhen Iset toiuoit sinun päles/ Ja quin he toiuoit/ nin sine wapadhit heite.
Meidän isät toiwoit sinun päällesi/ ja kuin he toiwoit/ niin sinä wapahdit heitä.
Ps 22:6 Sinun tyges he hwdhit/ ia tulit wapadhetuxi/ sinuhun he toiuoit/ ia eiuet tulleet häpiehen.
Sinun tykösi he huusit/ ja tulit wapahdetuksi/ sinuhun he toiwoit/ ja eiwät tulleet häpeähän.
Ps 22:7 Mutta mine olen yxi mato/ ia ei Inhiminen/ yxi Inhimisten pilca/ ia Canssan ylencatze.
Mutta minä olen yksi mato/ ja ei ihminen/ yksi ihmisten pilkka/ ja kansan ylenkatse.
Ps 22:8 Caiki iotca minua näkeuet/ häueiseuet minua/ wäristeleuet hwlians ia pääns pudhistauat.
Kaikki jotka minua näkewät/ häwäisewät minua/ wääristelewät huuliansa ja päänsä pudistawat.
Ps 22:9 Hen walittapi HERRALLE/ hen wapactakon henen/ hen auttakon hende/ ios hen mielisty henehen.
Hän walittaapi HERRALLE/ hän wapahtakoon hänen/ hän auttakoon häntä/ jos hän mielistyy hänehen
Ps 22:10 Sille sine olet minun wloswetenyt Eiteni codhusta/ Sine olit minun Turuan/ coska mine wiele Eiteni Rinnalla olin.
Sillä sinä olet minut ylöswetänyt äitini kohdusta/ Sinä olit minun turwani/ koska minä wielä äitini rinnalla olin.
Ps 22:11 Sinun päles mine heitettu olen Eitini Codhusta/ Sine olet minun Jumalan hamast minun Eiteni Codhusta.
Sinun päällesi minä heitetty olen äitini kohdusta/ Sinä olet minun Jumalani hamasta minun äitini kohdusta.
Ps 22:12 Ele caukana ole minun tyköeni/ Sille adhistos on lesse/ Sille ettei ole yxiken Auttaia.
Älä kaukana ole minun tykööni/ Sillä ahdistus on läsnä/ Sillä ettei ole yksikään auttaja.
Ps 22:13 Swret Mullit ouat minun ymberipirittenyet/ Lihauat Häriet minun

ymberinskieritit.
Suuret mullit owat minun ympäri piirittäneet/ Lihawat härät minua ympärinskieritit.
Ps 22:14 Heiden kitans he auasit minua wastan/ ninquin ratelia ia kilijuua Jalopeura.
Heidän kitansa he awasit minua wastaan/ niinkuin raatelija ja kiljuwa jalopeura.
Ps 22:15 Ninquin wesi mine olen wloskaattu/ ia haiotetudh ouat Caiki minun Luuni/ Minun sydhemen on ninquin sulattu Medhenwaha/ keskel minun Rumistani.
Niinkuin wesi minä olen uloskaadettu/ ja hajoitetut owat kaikki minun luuni/ Minun sydämeni on niinkuin sulatettu medenwaha/ keskellä minun ruumistani.
Ps 22:16 Minun Woimani ouat poisquiuetudh ninquin Crwsinmuru/ ia minun Kielen tartui minun Lakeheni/ ia sine panet minun Coleman tomuhun.
Minun woimani owat poiskuiwettunut niinkuin kruusinmuru/ ja minun kieleni tarttui minun lakeheni/ ja sinä panet minun kuoleman tomuhun.
Ps 22:17 Sille Coirat ouat minun ymberipirittenyet/ ia ninen Julmain parui asetti henens minun ymberilleni/ He leuistit minun käteni ia minun Jalcani.
Sillä koirat owat minun ympäri piirittäneet/ ja niiden julmain parwi asetti hänensä minun ympärilleni/ He läwistit minun käteni ja minun jalkani.
Ps 22:18 Mine lukisin caiki minun Jäseneni/ Mutta he catzelit ia näit * ihastuxens minussa.
Minä lukisin kaikki minun jäseneni/ Mutta he katselit ja näit ihastuksensa minussa.
Ps 22:19 He iacauat heillens minun Waatteni/ ia heitteuet Aruan minun Hameni päle.
He jakawat heillensä minun waatteeni/ ja heittäwät arwan minun hameeni päälle.
Ps 22:20 Mutta sine HERRA ele caukana ole/ Minun Wäkewuydhen rienne minun Auxeni.
Mutta sinä HERRA älä kaukana ole/ Minun wäkewyyteni riennä minun awukseni.
Ps 22:21 Pelasta minun Sielun Miecasta/ ia Coirain käsiste minun ainocaisen.
Pelasta minun sieluni miekasta/ ja koirain käsistä minun ainokaisen.
Ps 22:22 Wapadha minua Jalopeuran Suusta/ ia pääste minua nijste Yxisaruillisist.
Wapahda minua jalopeurain suusta/ ja päästä minua niistä yksisarwillisista.
Ps 22:23 Mine sarnan sinun Nimees Welijlleni/ Mine ylisten sinua keskel

Seurakunda.
Minä saarnaan sinun nimeesi weljilleni/ minä ylistän sinua keskellä seurakuntaa.
Ps 22:24 Ylisteket HERRA te iotca hende pelket/ coco Jacobin Siemen cunnioittakon hende/ ia hende cauattakon caiki Israelin siemen.
Ylistäkäät HERRAA te jotka häntä pelkäät/ koko Jakobin siemen kunnioittakaan häntä/ ja häntä kawahtakoon kaikki Israelin siemen.
Ps 22:25 Sille eipe hen hylienyt eike ylencatzonut sen Kieuhen radholisutta/ eike heneste Casuoans poiskendenyt/ ia quin se henen tygens hwsi/ cwldeli hen site.
Sillä eipä hän hyljännyt eikä ylenkatsonut sen köyhän raadollisuutta/ eikä hänestä kaswoansa poiskääntänyt/ ja kuin se hänen tykönsä huusi/ kuunteli hän sitä.
Ps 22:26 Sinua mine tadhon yliste swres Seurakunnas/ mine maxan Lupauxeni heiden eteens/ iotca hende pelkeuet.
Sinua minä tahdon ylistää suuressa seurakunnassa/ minä maksan lupaukseni heidän eteensä/ jotka häntä pelkääwät.
Ps 22:27 Ne Radholiset pite sömen ia rauituxi tuleman/ Ja ne iotca HERRA etziuet/ pite hende ylistemen/ Heiden sydhemens pite ijancaikisesta elemen.
Ne raadolliset pitää syömän ja rawituksi tuleman/ Ja ne jotka HERRAA etsiwät/ pitää häntä ylistämän/ Heidän sydämensä pitää iankaikkisesti elämän.
Ps 22:28 Muistetakaan caiken Mailman ärijn/ ette he käenneisit heitens HERRAN tyge/ ia henen eteens cumartakan caiki Pacanain Sucukunnat.
Muistettakaan kaiken maailman ääriin/ että hän kääntäisit heitänsä HERRAN tykö/ ja hänen eteensä kumartakaan kaikki pakanain sukukunnat.
Ps 22:29 Sille ette HERRALLA onopi yxi Waldakunda/ ia hen wallitze Pacanain seas.
Sillä että HERRALLA onpi yksi waltakunta/ ja hän wallitsee pakanain seassa.
Ps 22:30 Caiki Lihauat maan päle pite sömen ia cumartaman/ henen eteens poluians notkistauat/ caiki iotca tomusa macauat/ ia iotca surusans eleuet.
Kaikki lihawat maan päällä pitää syömän ja kumartaman hänen eteensä polwiansa notkistawat/ kaikki jotka tomussa makaawat/ ja jotka surussansa eläwät.
Ps 22:31 Henen pite saaman Siemenen/ ioca hende paluelepi/ HERRASTA pite ilmoitettaman Lasten lapsihin.
Hänen pitää saaman siemenen/ joka häntä palweleepi/ HERRASTA pitää ilmoitettaman lasten lapsihin.
Ps 22:32 He tuleuat ia henen Wanhurskauttans sarnauat/ syndyuelle

Canssalle/ ette hen site teke.
He tulewat ja hänen wanhurskauttansa saarnaawat/ syntywälle kansalla/ että hän sitä tekee.

XXIII. Psalmi.

Dauidin Psalmi. On yxi Kijtossana/ Elatoxen/ Warieloxen ia Hallitzemisen tedhen.

Ps 23:1 HERRA on minun Paimenen/ ei miten minulta pwtu.
Herra on minun paimenen/ ei mitään minulta puutu.
Ps 23:2 Hen caitzepi minua wiherieises Nitys/ ia wiepi minun wirgottouan Wedhen tyge.
Hän kaitseepi minua wiheriäisissä niityssä/ ja wiepi minun wirwoittawan weden tykö.
Ps 23:3 Minun Sieluni hen wirgotta/ Hen wiepi minun oikialle Tielle/ henen Nimens tedhen.
Minun sieluni hän wirwoittaa/ Hän wiepi minun oikealle tielle/ hänen nimensä tähden.
Ps 23:4 Ja waicka mine waellaisin pimies Laxos/ em mine pelkeisi miteken pahutta/ Ettes olet minun cansani/ Sinun Capulas ia Sauwas minun tukeeuat.
Ja waikka minä waeltaisin pimeässä laaksossa/ en minä pelkäisi mitäkään pahuutta/ Että olet minun kanssani/ Sinun kapulasi ja sauwasi minua tukewat.
Ps 23:5 Sine walmistat minua warten Peudhen/ minun Wiholisteni wastan/ Sine woitelet Öliulle minun Pääni/ ia sine skencket teuteen minun eteeni.
Sinä walmistat minua warten pöydän/ minun wihollistani wastaan/ Sinä woitelet öljyllä minun pääni/ ja sinä skencket (panet) täyteen minun eteeni.
Ps 23:6 Hywyys tosin ia Laupius noutauat minua caiken minun eliaicani/ Ja minun pite asuman HERRAN Hoonesa ijancaikisesta.
Hywyys tosin ja laupius noutawat minun kaikessa minun elinaikani/ Ja minun pitää asuman HERRAN huoneessa iankaikkisesti.

XXIV. Psalmi.

Dauidin Psalmi. On yxi Ennustos Jumalan Seurakunnast/ ioca caikest Mailmast pite coottaman/ Abrahamin Lupauxen ielkin. Ja neuuotan Esiuallat ette he sen Cunnian Kuningan Christusen/ omistaisit.

Ps 24:1 HERRAN ombi Maa/ ia caiki quin henesse ouat/ se Maanpiri ia

mitke sen päle asuuat.
Herran ompi maa/ ja kaikki kuin hänessä owat/ se maanpiiri ja mitkä sen päällä asuwat.
Ps 24:2 Sille hen on perustanut sen Merten päle/ ia Wirtain päle sen walmistanut.
Sillä hän on perustanut sen merten päälle/ ja wirtain päälle sen walmistanut.
Ps 24:3 Cuca ylesastupi HERRAN Woren päle? ia cuca taita seiso henen Pyhes Siassans?
Kuka ylösastuupi HERRAN wuoren päälle? ja kuka taitaa seisoa hänen pyhässä sijassansa?
Ps 24:4 Jolla wighattomat Kädhet ouat/ ia pudhas sydhemeste on/ ioca ei halaia irdhalisia Oppia/ eike wärin wanno.
Jolla wiattomat kädet owat/ ja puhdas sydämestä on/ joka ei halaja irrallisia oppeja/ eikä väärin wanno.
Ps 24:5 Se saapi Siugnauxen HERRALDA/ ia Wanhurskaudhen henen Terueydhens Jumalalda.
Se saapi siunauksen HERRALTA/ ja wanhurskauden hänen terweytensä Jumalalta.
Ps 24:6 Teme ombi se Sucukunda ioca henen ielkins etzipi/ Joca kysypi sinun Casuoas Jacob. Sela.
Tämä ompi se sukukunta joka hänen jälkeensä etsii/ Joka kysyypi sinun kaswojasi Jakob. Sela.
Ps 24:7 Tehket Portit auaraxi/ ia ne Ouet mailmas corckiaxi/ ette se Cunnian Kuningas siselmenis.
Tehkäät portit awaraksi/ ja ne owet maailmassa korkiaksi/ että se kunnian kuningas sisälle menisi.
Ps 24:8 Cuca ombi se sama Cunnian Kuningas? Se on se HERRA/ wäkeue ia woimalinen/ Se HERRA woipa Sodhas.
Kuka ompi se sama kunnian kuningas? Se on HERRA/ wäkewä ja woimallinen/ Se HERRA woipa sodassa.
Ps 24:9 Tehket Portit auaraxi/ ia ne Ouet mailmas corkiaxi/ ette se Cunnian Kuningas siselmenis.
Tehkäät portit awaraksi/ ja ne owet maailmassa korkiaksi/ että se Kunnian Kuningas sisälle menisi.
Ps 24:10 Cuca ombi se sama Cunnian Kuningas? Se on se HERRA Zebaoth/ Hen ombi se Cu'nian Kuningas. Sela.
Kuka ompi se sama Kunnian Kuningas? Se on HERRA Zebaoth/ Hän ompi se Kunnian Kuningas. Sela.

XXV. Psalmi.

Dauidin Psalmi. On yxi Rucous/ ette me Uskossa pysysim/ ia Jumalan Sanan Rackaudhes/ ette mös Synnit andexiannetaisijn/ ia caiki meiden Elemen ia Teghonna olisit henelle keluoliset.

Ps 25:1 SInun ielkis HERRA/ mine ikeuöitzen.
Sinun jälkeesi HERRA/ minä ikäwöitsen.
Ps 25:2 Minun Jumalan sinun päles mine turuan/ ele salli minua häueiste/ Ettei minun Wiholiseni iloitzisi minun ylitzeni.
Minun Jumalani sinun päällesi minä turwaan/ älä salli minua häwäistä/ Ettei minun wiholliseni iloitsisi minun ylitseni.
Ps 25:3 Sille ettei yxiken häpien ala tule/ ioca sinua odhottapi/ Mutta ne irdhaliset Pilcaiat häpien saauat.
Sillä ettei yksikään häpeän alle tule/ joka sinua odottaapi/ Mutta ne irralliset pilkkaajat häpeän saawat..
Ps 25:4 HERRA osota minulle sinun Ties/ ia opeta minulle sinun Polghus.
HERRA osoita minulle sinun tiesi/ ja opeta minulle sinun polkusi.
Ps 25:5 Jodhata minua sinun Totutdhes/ ia opeta minua/ Sille sine olet se Jumala/ ioca minua autta/ ylipeiue mine sinua odhotan.
Johdata minua sinun totuudessasi/ ja opeta minua/ Sillä sinä olet se Jumala/ joka minua auttaa/ ylipäiwää minä sinua odotan.
Ps 25:6 Muista HERRA sinun Laupiudhes päle/ ia sinun Hywuydhes päle/ ioca Mailman alghusta on ollut.
Muista HERRA sinun laupiutesi päälle/ ja sinun hywyytesi päälle/ joka maailman alusta on ollut.
Ps 25:7 Ele muista minun Norudheni syndeie/ ia minun Ylitzekieumisiteni. Mutta muista minun päleni sinun Laupiudhes ielkin/ sinun hywuydhes tedhen HERRA.
Älä muista minun nuoruuteni syntiä/ ja minun ylitsekäymistäni. Mutta muista minun päälleni sinun laupiutesi jälkeen/ sinun hywyytesi tähden HERRA.
Ps 25:8 HERRA on hyue ia carski/ senteden hen saatta Synniset Tien päle.
HERRA on hywä ja karski/ sentähden hän saattaa syntiset tien päälle.
Ps 25:9 Hen iodhatta oikiasta sen Radholisen/ ia opetta nijte Siueite henen Tiehense.
Hän johdattaa oikiasta sen raadollisen/ ja opettaa niitä siweitä hänen tiehensä.
Ps 25:10 Caiki HERRAN tiet ouat sula Hywuys ia Totuus/ Nijllen iotca henen Lijtonsa ia Todhistuxens piteuet.
Kaikki HERRAN tiet owat sula hywyys ja totuus/ Niillen jotka hänen liittonsa

ja todistuksensa pitäwät.
Ps 25:11 Sinun Nimes tedhen HERRA/ ole Armolinen minun Pahateconi päle/ Joca swri on.
Sinun nimesi tähden HERRA/ ole armollinen minun pahain tekoni päälle/ Joka suuri on.
Ps 25:12 Cuca on se/ ioca HERRA pelke? Sillen hen opetapi sen parahan Tien.
Kuka on se/ joka HERRAA pelkää? Sillen hän opettaapi sen parhaan tien.
Ps 25:13 Henen Sieluns pite Hywuydhes asuman/ ia henen Sickiens pite maan omistaman.
Hänen sielunsa pitää hywyydessä asuman/ ja hänen sikiänsä pitää maan omistaman.
Ps 25:14 HERRAN Salaisus on ninen seas/ iotca hende pelkeuet/ ia henen Litonsa hen heille ilmoitta.
HERRAN salaisuus on niiden seassa/ jotka häntä pelkääwät/ ja hänen liittonsa hän heille ilmoittaa.
Ps 25:15 Minun Silmeni HERRAAN pein alati catzouat/ Sille hen kiruotta wercosta minun Jalcani.
Minun silmäni HERRAAN päin alati katsowat/ Sillä hän kirwoittaa werkosta minun jalkani.
Ps 25:16 Käenne sinuas minun poleeni/ ia ole minulle Armolinen/ Sille mine olen Yxineinen ia Radholinen.
Käännä sinuas minun puoleeni/ ja ole minulle armollinen/ Sillä minä olen yksinäinen ja raadollinen.
Ps 25:17 Minun sydhemeni Murhet ouat moninaiset/ wie sis minua pois minun Tuskistani.
Minun sydämeni murheet owat moninaiset/ wie siis minua pois minun tuskistani.
Ps 25:18 Catzos minun Waiuasudheni ia Radholisudheni poleen/ ia andexianna caiki minun Syndini.
Katsos minun waiwaisuuteni ja raadollisuuteni puoleen/ ja anteeksi anna kaikki minun syntini.
Ps 25:19 Catzos/ quin monda Wiholista minulla on/ ia sulast Cateudhesta he minua wihauat.
Katsos/ kuin monta wihollista minulla on/ ja sulasta kateudesta he minua wihaawat.
Ps 25:20 Wariele minun Sielun ia wapadha minua/ ele laske minua häpiehen/ Sille sinuhun mine turuan.
Warjele minun sieluni ja wapahda minua/ älä laske minua häpeähän/ Sillä

sinuhun minä turwaan.
Ps 25:21 Cochtus ia Oikius warielkon minua/ Sille mine odhotan sinua.
Kohtuus ja oikeus warjelkoon minua/ Sillä minä odotan sinua.
Ps 25:22 Jumala pästekön Israelin/ caikista henen tuskistans.
Jumala päästäköön Israelin/ kaikista hänen tuskistansa.

XXVI. Psalmi.

Dauidin Psalmi. On yxi Rucous wastan Seurakunnan ia Euangeliumin Wiholisia.

Ps 26:1 HERRA saata minulle Oikeus/ Sille mine olen Wighatoin. Mine toiuon HERRAN päle/ senteden em mine lange.
HERRA saata minulle oikeus/ Sillä minä olen wiatoin. Minä toiwon HERRAN päälle/ sentähden en minä lankea.
Ps 26:2 Coettele minua HERRA/ ia kiusa minua/ tutkistele minun Munaskuni ia minun Sydhemen.
Koettele minua HERRA/ ja kiusaa minua/ tutkiskele minun munaskuuni ja minun sydämein.
Ps 26:3 Sille sinun Hywuydhes on minun Silmeini edes/ ia mine waellan sinun Totudhessas.
Sillä sinun hywyytesi on minun silmäini edes/ ja minä waellan sinun totuudessasi.
Ps 26:4 Em mine istu ninen turhain Inhimisten seas/ enge seura ninen Jumalattomain cansa.
En minä istu niiden turhain ihmisten seassa/ enkä seuraa niiden jumalattomain kanssa.
Ps 26:5 Mine wihan ninen Pahain Seurakunda/ enge istu ninen Jumalattomain tykene.
Minä wihaan niiden pahain seurakuntaa/ enkä istu niiden jumalattomain tykönä.
Ps 26:6 Mine pesen käteni wighattomises/ ia pidhen itzeni HERRA/ sinun Altaris tyge.
Minä pesen käteni wiattomuudessa/ ja pidän itseni HERRA/ sinun alttarisi tykö.
Ps 26:7 Cussa cwllan Kijtossanan äni/ ia caiki sinun Ihmees sarnatan.
Kussa kuullaan kiitossanan ääni/ ja kaikki sinun ihmeesi saarnataan.
Ps 26:8 HERRA/ mine racastin sinun * Hoones asumista/ ia site Sia/ iossa sinun Cunnias asupi.
HERRA/ minä rakastan sinun huoneessa asumista/ ja sitä sijaa/ jossa sinun

kunniasi asuupi.
Ps 26:9 Ele poistemma minun Sieluani ninen Synneisten cansa/ taicka minun hengeeni ninen Werenahneten cansa.
Älä poistempaa minun sieluani niiden syntisten kanssa/ taikka minun henkeäni niiden werenahneitten kanssa.
Ps 26:10 Jotca pahain Joontein cansa ymberinskeuuet/ ia kernasti ottauat Lahioia.
Jotka pahain juonten kanssa ympärinskäywät/ ja kernaasti ottawat lahjoja.
Ps 26:11 Mutta mine waellan minun Wighattomudesani/ päste minua/ ia ole minulle armolinen.
Mutta minä waellan minun wiattomuudessani/ päästä minua/ ja ole minulle armollinen.
Ps 26:12 Minun Jalcan kieupi oikiasti/ mine tadhon kijtte sinua HERRA Seurakunnissa.
Minun jalkani käypi oikiasti/ minä tahdon kiittää sinua HERRA seurakunnissa.

XXVII. Psalmi.

Dauidin Psalmi. On Jalo Kijtossana/ Ensimeises pooles/ entisen wapatoxen tedhen/ Toises rucoellan ette Jumalan Sanas Pysyteisein Ouat mös tesse monet hyuet Lohutoxet.

Ps 27:1 HERRA on minun Walijstoxen ia minun Terueydhen/ ketä mine pelken? HERRA on minun Hengeni wäkewys/ Kennen edes mine wapisen?
HERRA on minun walistukseni ja minun terweytein/ ketä minä pelkään? HERRA on minun henkeni wäkewyys/ Kenen edessä minä wapisen?
Ps 27:2 Senteden ehke ne Pahat/ minun Wainoliseni ia Wiholiseni/ lehestyuet minun Lihani sömen/ heiden teuty heitens loukata ia langeta.
Sentähden ehkä ne pahat/ minun wainolliseni ja wiholliseni/ lähestywät minun lihaani syömään/ heidän täytyy heitänsä loukata ja langeta.
Ps 27:3 Ja waicka iocu Sotawäki scantzaisi minua wastan/ nin eipe minun Sydhemen senwoxi pelkeisi. Ja ios Sota ylesnousis minua wastan/ Henehen sijttekin mine turuan.
Ja waikka joku sotawäki skantzaisi minua wastaan/ niin eipä minun sydämeni sen wuoksi pelkäisi. Ja jos sota ylösnousisi minua wastaan/ Hänehen sittenkin minä turwaan.
Ps 27:4 Ychte mine HERRALDA anon/ ionga mine kernasti pidheisin/ Ette mine asuisin HERRAN Hoonessa caiki minun Eliaicani/ Ette mine näkisin sen HERRAN Jumalan caunin Palueluxen/ ia henen Templins etzisin.
Yhtä minä HERRALTA anon/ jonka minä kernaasti pitäisin/ Että minä asuisin HERRAN huoneessa kaikki minun elinaikani/ Että minä näkisin sen HERRAN

Jumalan kauniin palweluksen/ ja hänen templinsä etsisin.
Ps 27:5 Sille hen peitte minua henen Maiasans/ sinä pahana aicana/ Hen poisketkepi minua sala henen Teldahans/ ia yleskorghotta minua Callion päle.
Sillä hän peittää minua hänen majassansa/ sinä pahana aikana/ Hän pois kätkeepi minua salaa hänen telttahansa/ ja ylöskorottaa minua kallion päälle.
Ps 27:6 Ja nytkin hen yleskorghottapi minun pääni ylitze wiholisteni/ iotca minun ymberilleni ouat/ nin mine wffran henen Maiassans kijtoxen Wffria/ Mine weisan ia Laulan HERRALLE.
Ja nytkin hän ylöskorottaapi minun pääni ylitse wihollisteni/ jotka minun ympärilläni owat/ niin minä uhraan hänen majassansa kiitoksen uhria/ Minä weisaan ja laulan HERRALLE.
Ps 27:7 HERRA cwle minun Änen coska mine hwdhan/ ole minulle armolinen ia cwldele minua.
HERRA kuule minun ääneni koska minä huudan/ ole minulle armollinen ja kuuntele minua.
Ps 27:8 Minun Sydhemen sinulle sanopi Temen sinun Sanas. Kysyket minun Casuoni ielkin. Senteden mine mös etzin HERRA sinun Casuos ielkjn.
Minun sydämeni sinulle sanoopi tämän sinun sanasi. Kysykäät minun kaswoni jälkeen. Sentähden minä myös etsin HERRA sinun kaswosi jälkeen.
Ps 27:9 Ele poispeite sinun Casuoas minulda/ ia ele poissyse wihassas sinun Paluelias/ Sille sine olet minun Apun/ Ele minua ylenanna/ eleke käthes minusta poiswedha/ minun Terueydheni Jumala.
Älä poispeitä sinun kaswojasi minulta/ ja älä poissysää wihassasi sinun palwelijaasi/ Sillä sinä olet minun apuni/ Älä minua ylenanna/ äläkä kättäsi minusta poiswedä/ minun terweyteni Jumala.
Ps 27:10 Sille minun Isen ia Eiten ylenannoit minun/ Mutta HERRA minun coriasi.
Sillä minun isäni ja äitein ylenannoit minun/ Mutta HERRA minun korjasi.
Ps 27:11 HERRA osota minulle sinun Ties/ ia iodhata minua sihen oikian Polcuhun/ minun Wiholiseni tedhen.
HERRA osota minulle sinun tiesi/ ja johdata minua siihen oikeaan polkuhun/ minun wiholliseni tähden.
Ps 27:12 Ele anna minua Wiholisteni tachtohon/ Sille wäret Todhistoxet seisouat minua wastan/ ia häpemete wäryttekeuät.
Älä anna minua wihollisteni tahtohon/ Sillä wäärät todistukset seisowat minua wastaan/ ja häpeämättä wääryyttä tekewät.
Ps 27:13 Mutta mine wskon quitengin näkeueni HERRAN Hywuytte ninen

Eleuiten maassa.
Mutta minä uskon kuitenkin näkewäni HERRAN hywyyttä niiden eläwien maassa.
Ps 27:14 Odhota HERRA/ ole turuas ia pelkemetöin/ Ja odhota HERRA
Odota HERRAA/ ole turwassa ja pelkäämätöin/ Ja odota HERRAA.

XXVIII. Psalmi.

Dauidin Psalmi. On yxi Rucous/ Wiholisia wastan/ ettei hen Jumalattomain cansa huckuisi/ iotca sala henen Hengens ielkin weijuet.

Ps 28:1 COska mine hwdhan sinun tyges HERRA/ minun Wskalluxen/ nin ele minulle waikene/ Senpäle ette (coskas waikenet minusta) mine tule' heiden caltaisexens/ iotca Heluetijn meneuet.
Koska minä huudan sinun tykösi HERRA/ minun uskalluksen/ niin älä minulle waikene/ Senpäälle että (koskas waikenet minusta) minä tulen heidän kaltaiseksensa/ jotka helwettiin menewät.
Ps 28:2 Cwle minun Rucouxeni äni/ coska mine hwdhan sinun tyges/ coska mine ylesnostan Käteni/ sinun pyhens Choris tyge.
Kuule minun rukoukseni ääni/ koska minä huudan sinun tykösi/ koska minä ylösnostan käteni/ sinun pyhäns kuorisi tykö.
Ps 28:3 Ele poiswedhe minua ninen Jumalattomadhen secan/ ia ninen Pahatecoisten secan/ Jotca ysteuelisest puhuuat heiden Lehimeistens cansa/ waan pahutta on heiden sydhemisens.
Älä poiswedä minua niiden jumalattomaiden sekaan/ ja niiden pahatekoisten sekaan/ Jotka ystäwällisesti puhuwat lähimmäistensä kanssa/ waan pahuutta on heidän sydämissänsä.
Ps 28:4 Anna heille heiden Tööns ielkijn/ ia heiden pahan menons ielkin/ Anna heille heiden kettens töidhen ielkin/ Maxa heille Ansionsa pereste.
Anna heille heidän työnsä jälkeen/ ja heidän pahan menonsa jälkeen/ Anna heille heidän kättensä töiden jälkeen/ Maksa heille ansionsa perästä.
Ps 28:5 Sille eipe he wariota HERRAN töiste/ taicka henen Kättens töidhen päle/ Senteden henen pite heite rickoman/ ia ei ylesrakendaman heite.
Sillä eipä hän waarin ota HERRAN töistä/ taikka hänen kättensä töiden päälle/ Sentähden hänen pitää heitä rikkoman/ ja ei ylösrakentaman heitä.
Ps 28:6 Kijtetty olcoon HERRA/ Sille hen on cwllut minun Rucouxeni Änen.
Kiitetty olkoon HERRA/ Sillä hän on kuullut minun rukoukseni äänen.
Ps 28:7 HERRA ombi minun Wäkewuydhen ia Kilpen/ henen pälens minun Sydhemen toiuo/ ia mine autettu olen/ Ja minun sydhemen riemuitze/ Ja mine kijten hende minun weisullani.

HERRA ompi minun wäkewyytein ja kilpeni/ hänen päällensä minun sydämen toiwo/ ja minä autettu olen/ Ja minun sydämeni riemuitsee/ Ja minä kiitän häntä minun weisuullani.
Ps 28:8 HERRA on heiden Wäkewuydhens/ hen on se wäkeue/ ioca henen Woidheltuns autta.
HERRA on heidän wäkewyytensä/ hän on se wäkewä/ joka hänen woideltunsa auttaa.
Ps 28:9 Auta sinun Canssas/ ia siugna sinun Perimises/ ia rauitze heite/ ia yleskorghota heite ijancaikisesta.
Auta sinun kansaasi/ ja siunaa sinun perimisesi/ ja rawitse heitä/ ja ylöskorota heitä iankaikkisesti.

XXIX. Psalmi.

Dauidin Psalmi. On yxi Ennustos sijte oikiast Jumalan Palueluxest quin on/ wsko/ Rucous/ kijtos/ ia Sanan Julghistos/ Ja Christusen Waldakunnast/ ioca Euangeliumin cautta piti Mailma' ymberins leuitettemen.

Ps 29:1 EDestokat HERRALLE te wäkeuet/ Edestokat HERRALLE Cunnia ia wäkewuys.
Edestuokaat HERRALLE te wäkewät/ Edestuokaat HERRALLE kunnia ja wäkewyys.
Ps 29:2 Edestokat HERRALLE henen Nimens cunnia/ cumartakat HERRA pyhes Caunistoxes.
Edestuokaat HERRALLE hänen nimensä kunnia/ kumartakaat HERRAA pyhässä kaunistuksessa.
Ps 29:3 Se HERRAN äni keupi Wettein päle/ se cunnian Jumala pauhapi/ se HERRA swrten Wettein päle.
Se HERRAN ääni käypi wettein päälle/ se kunnian Jumala pauhaapi/ se HERRA suurten wettein päällä.
Ps 29:4 Se HERRAN äni keupi woiman cansa/ Se HERRAN äni keupi swreswaikutuxes.
Se HERRAN ääni käypi woiman kanssa/ Se HERRAN ääni käypi suuressa waikutuksessa
Ps 29:5 Se HERRAN äni serkepi Cedrit/ ia HERRA serkepi Cedrit Libanos.
Se HERRAN ääni särkeepi setrit/ ja HERRA särkeepi setrit Libanonissa.
Ps 29:6 Ja tekepi heite hyppemen ninquin Wasican/ seke Libanum ette Sirion/ ninquin nooren Yxisaruisen.
Ja tekeepi heitä hyppäämän niinkuin wasikan/ sekä Libanon että Sirion/ niinkuin nuoren yksisarwisen.

Ps 29:7 Se HERRAN äni leickapi/ ninquin Tulen lieki.
Se HERRAN ääni leikkaapi/ niinkuin tulen liekki.
Ps 29:8 Se HERRAN äni hailyttepi Coruen/ ia se HERRAN äni licuttapi sen Coruen Cades.
Se HERRAN ääni häilyttääpi korwen/ ja se HERRAN ääni liikuttaapi sen korwen Kaadessa.
Ps 29:9 Se HERRAN äni peliette Naraspeurat/ ia risupi Metzet/ ia henen Templisens tule iocaitzen sanoa henelle Cunniata.
Se HERRAN ääni peljättää naaraspeurat/ ja riisuupi metsät/ ja hänen templissänsä tulee jokaisen sanoa hänelle kunniata.
Ps 29:10 HERRA istupi tekemen luodhetta/ ia se HERRA Kuningana pisy ijancaikisesta.
HERRA istuupi tekemän luodetta/ ja se HERRA kuninkaana pysyy iankaikkisesti.
Ps 29:11 HERRA andapi Canssallens wäkewydhen/ HERRA siugnapi henen Canssans Rauhaan.
HERRA antaapi kansallensa wäkewyyden/ HERRA siunaapi hänen kansansa rauhaan.

XXXI. Psalmi.

On yxi Kijtossana ette hen on wapadhettu taicka Ruttotaudist eli Kiusauxist/ ioissa tosin hen Coleman Maiston coki/ Nin tesse mös Jumalan Laupius sangen ylisteten etc.

Ps 30:1 Yxi Psalmi weisattapa Dauidin Hoonen Wihkimises.
Yksi psalmi weisattawa Dawidin huoneen wihkimisessä.
Ps 30:2 MIne ylisten sinua HERRA/ sille sine olet yleskorghottanut minua/ etkes salli iloita Wiholiseni minun ylitzeni.
Minä ylistän sinua HERRA/ sillä sinä olet ylös korottanut minua/ etkäs salli iloita wiholliseni minun ylitseni.
Ps 30:3 HERRA minun Jumalan/ coska mine hwsin sinun tyges/ nin sine teit minun terueexi.
HERRA minun Jumalani/ koska minä huusin sinun tykösi/ niin sinä teit minun terweeksi.
Ps 30:4 HERRA sine vlosweit minun Sieluni Heluetist/ Sine olet minun eleuene pitenyt/ coska ne Heluettijn menit.
HERRA sinä ulosweit minun sieluni helwetistä/ Sinä olet minun eläwänä pitänyt/ koska ne helwettiin menit.
Ps 30:5 Te Pyhet kijtostweisatka HERRALLE/ ia kijtteket hende henen pyhydhens Juhlana.

Te pyhät kiitosta weisatkaa HERRALLE/ ja kiittäkäät häntä hänen pyhyytensä juhlana.
Ps 30:6 Sille henen Wihans wipy Silmenräpeyxen/ ia Elemese hen ihastu/ Echtona wipypi Idku/ Mutta amulla Ilo.
Sillä hänen wihansa wiipyy silmänräpäyksen/ ja elämässä hän ihastuu/ Ehtoona wiipyypi itku/ Mutta aamulla ilo.
Ps 30:7 Mutta mine sanoin mötekeumisesseni/ em mine ikenens cukisteta.
Mutta minä sanoin myötäkäymisessäni/ en minä ikänänsä kukisteta.
Ps 30:8 Sille sine HERRA olet hyuestadhosas minun Woreni wahwistanut/ Mutta coskas Casuos poispeitit/ nin mine hemmestuin.
Sillä sinä HERRA olet hywässä tahdossasi minun wuoreni wahwistanut/ Mutta koskas kaswosi poispeitit/ niin minä hämmästyin.
Ps 30:9 Sinun tyges HERRA mine hwdhan/ Ja HERRA mine tadhon rucolla.
Sinun tykösi HERRA minä huudan/ Ja HERRA minä tahdon rukoilla.
Ps 30:10 Mite hyue minun wereseni on/ coska mine coollut olen? Kijttenekö mös Tomu sinua/ ia ilmoittaneko sinun totudhes?
Mitä hywää minun weressäni on/ koska minä kuollut olen? Kiittäneekö myös tomu sinua/ ja ilmoittaneeko sinun totuutesi?
Ps 30:11 HERRA cwle/ ia ole minulle armolinen/ HERRA ole minun Auttaian.
HERRA kuule/ ja ole minulle armollinen/ HERRA ole minun auttajain.
Ps 30:12 Sine olet mwttanut minun Candeeni Iloxeni/ sine olet poisrijsunut minun Seckini/ ia Riemulla minun wötit.
Sinä olet muuttanut minun kanteeni ilokseni/ sinä olet poisriisunut minun säkkini/ ja riemulla minun wyötit.
Ps 30:13 Senpäle ette minun Cunniani pite sinulle Kijtostweisaman/ ia ei waickeneman/ HERRA minun Jumalan mine kijten sinua ijankaikisesta.
Senpäälle että minun kunniani pitää sinulle kiitosta weisaaman/ ja ei waikeneman/ HERRA minun Jumalani minä kiitän sinua iankaikkisesti.

XXXI. Psalmi.

On yxi Rucous seke Hengen ette Rumin waiuas/ iossa moninaiset Halut näkyuet/ iotca toisinans Jumalata ylisteuet/ ia toisinans wapiseuat ia rucoleuat Jumalan tyge.

Ps 31:1 Dauidin Psalmi edhelweisattapa.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa.
Ps 31:2 HERRA sinun päles mine wskalsin/ ele minua ikenens häpiehen laske/ päste minua sinun Wanhurskaudhes cautta.
HERRA sinun päällesi minä uskalsin/ älä minua ikänänsä häpeähän laske/ päästä minua sinun wanhurskautesi kautta.

Ps 31:3 Cumardha sinun Coruas minun poleheni/ auta minua ekiste/ ole minulle wahwa Callio/ ia yxi Linna/ ettes minua autaisit.
Kumarra sinun korwani minun puoleheni/ auta minua äkisti/ ole minulle wahwa kallio/ ja yksi linna/ ettäs minua auttaisit.
Ps 31:4 Sille sine olet minun Callion ia minun Linnan/ Ettes sis sinun Nimes tedhen minua talutaisit ia weisit.
Sillä sinä olet minun kallioni ja minun linnani/ Ettäs siis sinun nimesi tähden minua taluttaisit ja weisit.
Ps 31:5 Ettes minun kiruotaisit Vercosta/ ionga he minun eteeni wiritit/ Sille sine olet minun wäkewuydhen.
Ettäs minun kirwoittaisit werkosta/ jonka he minun eteeni wiritit/ Sillä sinä olet minun wäkewyyteni.
Ps 31:6 Sinun Käsijs mine annan minun Hengeni/ Sine olet minun pästenyt HERRA sine wissi Jumala.
Sinun käsiisi minä annan minun henkeni/ Sinä olet minun päästänyt HERRA sinä wissi Jumala.
Ps 31:7 Mine wihan nijte/ iotca piteuet irdhalisen Opin päle/ mutta mine Toiuon HERRAN päle.
Minä wihaan niitä/ jotka pitäwät irrallisen opin päälle/ mutta minä toiwon HERRAN päälle.
Ps 31:8 Mine ihastun ia riemuitzen sinun Hywydhes tedhen/ ettes catzot minun Radholisudheni pein/ ia tunnet minun Sieluni tuskassa.
Minä ihastun ja riemuitsen sinun hywyytesi tähden/ ettäs katsot minun raadollisuuteeni päin/ ja tunnet minun sieluni tuskassa.
Ps 31:9 Ja et sine minua ylenanna Wiholisten Käsijn/ sine asetat minun Jalcani auarahan paickan.
Ja et sinä minua ylenanna wihollisten käsiin/ sinä asetat minun jalkani awarahan paikkaan.
Ps 31:10 HERRA ole minun Armolinen/ sille mine adhistetan/ minun Casuoni on mwttunut murhen tedhen/ nin mös minun Sielun ia Watzan.
HERRA ole minulle armollinen/ sillä minä ahdistetaan/ minun kaswoni on muuttunut murheen tähden/ niin myös minun sieluni ja watsani.
Ps 31:11 Sille minun Elemen on culutettu murhesta/ ia minun Wooteen hocauxest/ Minun woiman on rauennut/ minun pahaintöiteni cautta/ Ja minun Luuni ouat musertut.
Sillä minun elämäni on kulutettu murheesta/ ja minun wuoteeni huokauksesta/ Minun woimani on rauennut/ minun pahain töitteni kautta/ ja minun luuni owat musertut.
Ps 31:12 Sangen pahasti minun keupi/ ette mine olen yxi swri pilca minun

Nabureilleni/ ia yxi ilkeys minun Tuttauilleni/ Ne iotca minun Cadhulla näkeuet/ he minun edhesteni pakeneuat.
Sangen pahasti minun käypi/ että minä olen yksi suuri pilkka minun naapureilleni/ ja yksi ilkeys minun tuttawilleni/ Ne jotka minun kadulla näkewät/ he minun edestäni pakenewat.
Ps 31:13 Mine olen sydhemeste vnodhettu/ ninquin yxi Coollut/ mine olen tullut ninquin yxi ricottu astia.
Minä olen sydämestä unohdettu/ niinkuin yksi kuollut/ minä olen tullut niinkuin yksi rikottu astia.
Ps 31:14 Sille moni minua pahasti häueise/ nin ette iocainen minun edesseni carcopi/ he neuuopiteuet keskenens minusta/ ia tactouat poisotta minun Hengeni.
Sillä moni minua pahasti häwäisee/ niin että jokainen minun edessäni karkaapi/ he neuwoa pitäwät keskenänsä minusta/ ja tahtowat pois ottaa minun henkeni.
Ps 31:15 Mutta HERRA mine toiuon sinun päles/ ia sanon/ Sine olet minun Jumalan.
Mutta HERRA minä toiwon sinun päällesi/ ja sanon/ Sinä olet minun Jumalani.
Ps 31:16 Minun aicani ouat sinun käsises/ pelasta minua Wiholisteni käsiste/ ia nijste/ iotca minua wainouat.
Minun aikani owat sinun käsissäsi/ pelasta minua wihollisteni käsistä/ ja niistä/ jotka minua wainoawat.
Ps 31:17 Anna sinun Casuos paista sinun Paluelias päle/ Auta minua sinun Laupiudhes cautta.
Anna sinun kaswosi paistaa sinun palweliasi päälle/ Auta minua sinun laupiutesi kautta.
Ps 31:18 HERRA ele minua häpien laske/ sille sinua mine auxenihwdhan/ ne Jumalattomat häpien tulkaat/ ia waikenetkaat Heluetis.
HERRA älä minua häpeään laske/ sillä sinua minä awuksi huudan/ ne jumalattomat häpeään tulkaat/ ja waikenetkaat helwetissä.
Ps 31:19 Mykexi tulkohot ne wäret Swlahat/ iotca puhuuat site wanhurskasta wastan/ cangiast/ coriasti ia heiusti.
Mykäksi tulkohon ne wäärät suulahat/ jotka puhuwat sitä wanhurskasta wastaan/ kankiasti/ koriasti ja häjysti.
Ps 31:20 Quinga swret ouat sinun Hywuydhes/ iongas tedhellepanit nijllen/ iotca sinua pelkeuet/ ia iongas osotat nijlle/ iotca wskaltauat sinun päles/ Inhimisten Lasten edhes.
Kuinka suuret owat sinun hywyytesi/ jonkas tähdelle panit niillen/ jotka

sinua pelkääwät/ ja jonkas osotat niille/ jotka uskaltawat sinun päällesi/ ihmisten lasten edessä.
Ps 31:21 Sine lymytet heite sinun tykenes salaisest/ iocaitzen haastauxesta/ Sine peitet heite sinun Maiasas nijste rijteleueisist Kieliste.
Sinä lymytät heitä sinun tykönäsi salaisesti/ jokaisen haastauksesta/ Sinä peität heitä sinun majassasi niistä riitelewäisistä kielistä.
Ps 31:22 HERRA olcoon kijtetty/ ette hen minulle on osottanut ydhen ihmelisen Hywuydhen/ wahwassa Caupungisa.
HERRA olkoon kiitetty/ että hän minulle on osoittanut yhden ihmeellisen hywyyden/ wahwassa kaupungissa.
Ps 31:23 Sille mine sanoin Epeyxesseni/ Mine olen sinun Casuos edeste poissysetty/ Sine quitengi cwlit minun rucouxeni änen/ coska mine sinun tyges parghuin.
Sillä minä sanoin epäyksessäni/ Minä olen sinun kaswosi edestä poissysätty/ Sinä kuitenkin kuulit minun rukoukseni äänen/ koska minä sinun tykösi paruin.
Ps 31:24 Racastaca HERRA caiki henen Pyhens/ nijte Wskolisi HERRA wariele/ ia runsasti costa nijlle/ iotca ylpeytte harioitteleuat.
Rakastakaa HERRAA kaikki hänen pyhänsä/ niitä uskollisia HERRA warjele/ ja runsaasti kosta niille/ jotka ylpeyttä harjoittelewat.
Ps 31:25 Olcat turuas ia wapiszemat/ caiki te iotca HERRA odhotat.
Olkaat turwassa ja wapisematta/ kaikki te jotka HERRAA odotat.

XXXII. Psalmi.

Yxi Dauidin Opetus. Teunens ombi teme Psalmi Opetusta. Sille tesse opetetan/ ettei kengen Wanhurskaxi tule/ taica Pyhitete Jumalan edes/ ellei Hen itzeens tunne synnisexi/ Ja tiedheis sauans Synnins andexi/ ilman Tööitens ia paitzi Ansiotans. Waan sulasta Jumalan Armosta ia paliahasta tygelukemisesta. Nijn tesse osotetan/ ette Syndi mös on caikinaisten Inhimisten waiuan ia rangastoxen ainoa Syy ia Tila.

Ps 32:1 AUtuat ouat ne/ ioille Ylitzekeumiset andexiannetut ouat/ ia ioinenga Synnit peitetyt ouat.
Autuaat owat ne/ joille ylitsekäymiset anteeksiannetut owat/ ja joidenka synnit peitetyt owat.
Ps 32:2 Autuas on se Inhiminen/ iollenga HERRA pahatecoia ei soima/ ionga Hengese ei ole wilpi.
Autuas on se ihminen/ jollenka HERRA pahatekoja ei soimaa/ jonka hengessä ei ole wilppi.
Ps 32:3 Sille coska mine tadhoin site waiketa/ muserdhuit minun Luuni/

lepitze minun Jocapeiuesen Idkuni.
Sillä koska minä tahdoin siitä waieta/ musertuit minun luuni/ läwitse minun jokapäiwäisen itkuni.
Ps 32:4 Sille sinun Kätes oli ölle ia peiuelle raskas minun päleni/ Nin ette minun Nesteeni poisquiuasi/ ninquin se Kesälle quiuapi. Sela.
Sillä sinun kätesi oli yöllä ja päiwällä raskas minun päälläni/ Niin että minun nesteeni poiskuiwasi/ niinkuin se kesällä kuiwaapi. Sela.
Ps 32:5 Senteden mine tunnustan minun Syndini/ ia en peite minun Pahatecoiani Mine sanoin/ Mine tunnustan HERRALLE minun ylitzekeumiseni/ Nin sine andexiannoit minun Syndini pahateghot. Sela.
Sentähden minä tunnustan minun syntini/ ja en peitä minun pahatekojani. Minä sanoin/ Minä tunnustan HERRALLE minun ylitsekäymiseni/ Niin sinä anteeksiannoit minun syntini pahat teot. Sela.
Ps 32:6 Temen tedhen pite caiki Pyhet sinua rucoleman oikialla aialla/ Senteden coska swret Wedhenpaisumiset tuleuat/ euet he vlotu sen tyge.
Tämän tähden pitää kaikki pyhät sinua rukoileman oikealla ajalla/ Sentähden koska suuret wedenpaisumiset tulewat/ eiwät he ulotu sen tykö.
Ps 32:7 Sine olet minun Warielluxen/ ketke minua murhesta/ ette mine pelastettuna/ madhaisin sangen riemuisesta kerskata. Sela.
Sinä olet minun warjelukseni/ kätke minua murheesta/ että minä pelastettuna/ mahtaisin sangen riemuisesti kerskata. Sela.
Ps 32:8 Mine tadhon sinua neuua/ ia sinulle Tien osotta/ iotas mödhen waellat/ Mine tadhon minun Silmilleni sinun iohdhatta.
Minä tahdon sinua neuwoa/ ja sinulle tien osoittaa/ jotas myöten waellat/ Minä tahdon minun silmilläni sinun johdattaa.
Ps 32:9 Elket olco ninquin Orihit ia Mwlit/ ioilla ei ole ymmerdhöst/ ioillen pite Suitzet ia Ohiat suhun pandaman/ ellei he lehenne sinun tyges.
Älkäät olko niinkuin orhit ja muulit/ joilla ei ole ymmärrystä/ joillen pitää suitset ja ohjat suuhun pantaman/ ellei he lähennä sinun tykösi.
Ps 32:10 Sille Jumalattomalle ombi monda Witzausta/ Mutta ioca HERRAN päle toiuopi/ Laupiuxen pite henen ymberinssyliemen.
Sillä jumalattomalla ompi monta witsausta/ Mutta joka HERRAN päälle toiwoopi/ Laupiuksen pitää hänen ympärins syleilemän.
Ps 32:11 Riemuitka teiten HERRASA/ ia olcat iloisat te Wanhurskat/ ia kerskacat itzeen caiki te toimeliset.
Riemuitkaa teitän HERRASSA/ ja olkaat iloiset te wanhurskaat/ ja kerskatkaat itseen kaikki toimelliset.

XXXIII. Psalmi.

Dauidin Psalmi. On yxi ialo Kijtoswirsi/ iossa moninaiset Jumalan Lahiat mainitan/ Ette hen Sanans andapi/ Ette hen wariele/ Ne Hyuet/ ia rangaise ne Pahat/ Ette hen caiki ihmeliseste on loonnut/ ia tedhellepite. Joista me Lohutoxen/ toiuon/ turuan ia wissin Auun henesse saama.

Ps 33:1 Rlemuitka HERRASA te Wanhurskat/ ne Toimeliset pite hende caunijst kijttemen.
Riemuitkaa HERRASSA te wanhurskaat/ ne toimelliset pitää häntä kauniisti kiittämän.
Ps 33:2 Kijtteket HERRA Candeleilla/ ia kijtostweisatka henelle kymmenen kieliselle Psaltarilla.
Kiittäkäät HERRAA kanteleilla/ ja kiitosta weisatkaa hänelle kymmenen kielisellä psalttarilla.
Ps 33:3 Weisatca henelle wsi Wirsi/ weisatcat hyuesti Kieltenleikis helisemiselle.
Weisatkaa hänelle uusi wirsi/ weisatkaa hywästi kielten leikissä helisemisellä.
Ps 33:4 Sille ette HERRAN sana on totinen/ ia mite hen lupapi/ sen hen wissine pite.
Sillä että HERRAN sana on totinen/ ja mitä hän lupaapi/ sen hän wissine pitää.
Ps 33:5 Hen racastapi Wanhurskautta ia Domiota/ Maa ombi teunens HERRAN Laupiutta.
Hän rakastaapi wanhurskautta ja tuomiota/ Maa ompi täynnänsä HERRAN laupiutta.
Ps 33:6 HERRAN sanalla ouat Taiuaat tedhyt/ ia caiki sen Sotawäki henen Suuns hengelle.
HERRAN sanalla owat taiwaat tehdyt/ ja kaikki sen sotawäki hänen suunsa hengellä.
Ps 33:7 Hen coosapite Wedhen meresse/ ninquin Leilisse/ ia laskepi Sywydhen salauxehen.
Hän koossa pitää weden meressä/ niinkuin leilissä/ ja laskeepi sywyyden salauksehen.
Ps 33:8 Pelietkän caiki mailma HERRA/ hende pelietköt caiki Maanpirin asuuaiset.
Peljätkään kaikki maailma HERRA/ häntä peljätköön kaikki maanpiirin asuwaiset.
Ps 33:9 Sille quin hen sanopi/ nin se tapactupi/ Jos hen keske/ nin se on techty.

Sillä kuin hän sanoopi/ niin se tapahtuupi/ Jos hän käskee/ niin se on tehty.
Ps 33:10 HERRA tyhiexiteke Pacanaiden neuuot/ ia kende Canssan aiatoxet.
HERRA tyhjäksi tekee pakanoiden neuwot/ ja kääntää kansan ajatukset.
Ps 33:11 Mutta HERRAN neuuo pysy ijancaikisesta/ henen sydhemens aiatoxet sucukunnast sucukundahan.
Mutta HERRAN neuwo pysyy iankaikkisesti/ hänen sydämensä ajatukset sukukunnasta sukukuntahan
Ps 33:12 Autuas on se Canssa/ ionga HERRA on Jumala/ se Canssa/ ionga hen on itzellens Perilisexi wloswalinut.
Autuas on se kansa/ jonka HERRA on Jumala/ se kansa/ jonka hän on itsellensä perilliseksi uloswalinnut.
Ps 33:13 Taiuahasta HERRA alascatzoi/ ia näki caikein Inhimisten Lapset.
Taiwahasta HERRA alaskatsoi/ ja näki kaikkein ihmisten lapset.
Ps 33:14 Henen wahwalda Stolildans catzopi hen caickein päle/ Jotca maan päle asuuat.
Hänen wahwalta tuoliltansa katsoopi hän kaikkein päälle/ Jotka maan päällä asuwat.
Ps 33:15 Hen taitta caikein heiden sydhemens/ hen merkitze caikein heiden Tönse.
Hän taitaa kaikkein heidän sydämensä/ hän merkitsee kaikkein heidän työnsä.
Ps 33:16 Ei Kuningasta auta henen swri Sotawäkens/ eike Sangari wapadheta henen swren woimans cautta.
Ei kuningasta auta hänen suuri sotawäkensä/ eikä sankaria wapahdeta hänen suuren woimansa kautta.
Ps 33:17 Hingistit ei mös auta/ ia heiden swri wäkewuydhens ei pelasta.
Hingistit (orit) ei myös auta/ ja heidän suuri wäkewyytensä ei pelasta.
Ps 33:18 Catzo HERRAN silmet catzouat ninen päle/ iotca hende pelkeuet/ iotca henen Laupiuns päle toiuouat.
Katso HERRAN silmät katsowat niiden päälle/ jotka häntä pelkääwät/ jotka hänen laupeutensa päälle toiwowat.
Ps 33:19 Ette henen pite pelastaman heiden Sielunsa Colemast/ ia elettemen heite Nälien aicana.
Että hänen pitää pelastaman heidän sielunsa kuolemasta/ ja elättämään heitä nälän aikana.
Ps 33:20 Meiden sielun odhottapi HERRAN ielkin/ ioca ombi meiden apun ia Kilpen.
Meidän sielun odottaapi HERRAN jälkeen/ joka ompi meidän apun ja kilpen.

Ps 33:21 Sille meiden sydhemen iloitzepi henesse/ ia me toiuoma henen pyhen Nimens päle.
Sillä meidän sydämen iloitseepi hänessä/ ja me toiwomme hänen pyhän nimensä päälle.
Ps 33:22 Olcoon sinun Laupiudhes HERRA meiden pälen/ ninquin me sinun päles wskallam.
Olkoon sinun laupeutesi HERRA meidän päällän/ niinkuin me sinun päällesi uskallamme.

XXXIV. Psalmi.

On yxi ialo Kijtoswirsi/ coska hädheste pästy on/ ia Dauidin Esicuuast/ iolla hen caiki iocaista neuuo samalmoto Apu ia wapadust rucoleman. Nin mös Engeliten warinottamisesta.

Ps 34:1 Dauidin Psalmi/ coska hen Casuons mwtti Abimelechin edes/ ioca henen tyköens poisaioi ia hen poismeni.
Dawidin psalmi/ koska hän kaswonsa muutti Abimelechin edessä/ joka hänen tyköänsä pois ajoi ja hän poismeni.
Ps 34:2 MIne kijten HERRA caikin aigoin/ henen kijtoxens pite alati oleman minun Suusani.
Minä kiitän HERRAA kaikin ajoin/ hänen kiitoksensa pitää alati olemaan minun suussani.
Ps 34:3 Minun Sielun pite HERRALDA itzens kerskaman/ ette ne Radholiset pite sen cwleman ia iloitzeman.
Minun sielun pitää HERRALTA itsensä kerskaaman/ että ne raadolliset pitää sen kuuleman ja iloitseman.
Ps 34:4 Ylisteket HERRA minun cansani/ ia yleskorghottakam ynne henen Nimeens.
Ylistäkäät HERRAA minun kanssani/ ja ylös korottakaamme ynnä hänen nimensä.
Ps 34:5 Coska mine HERRA kyselin/ wastasi hen minua/ ia pelasti minun caikista wapistoxista.
Koska minä HERRAA kyselin/ wastasi hän minua/ ja pelasti minun kaikista wapistuksista.
Ps 34:6 Jotca henen pälens catzouat/ ne yleswalgistetan/ ia heiden Casuons ei tule häpien.
Jotka hänen päällensä katsowat/ ne ylöswalkistetaan/ ja heidän kaswonsa ei tule häpeään.
Ps 34:7 Coska teme Radholinen hwsi/ cwli HERRA henen/ ia autti henen

caikista tuskistans.
Koska tämä raadollinen huusi/ kuuli HERRA hänen/ ja autti hänen kaikista tuskistansa.
Ps 34:8 HERRAN Engeli skantzapi ne ymberins/ iotca hende pelkeuet/ ia pelastapi heite.
HERRAN enkeli skantsaapi (piirittää) ne ympärinsä/ jotka häntä pelkääwät/ ja pelastaapi heitä.
Ps 34:9 Maistacat ia catzocat quinga sulainen on HERRA/ Autuas on se/ ioca henen pälens turua.
Maistakaat ja katsokaat kuinka sulainen on HERRA/ Autuas on se/ joka hänen päällensä turwaa.
Ps 34:10 Pelietke HERRA te caiki henen Pyhens/ Sille iotca hende pelkeuet/ ei nijlte miteen pwtu.
Peljätkää HERRAA te kaikki hänen pyhänsä/ Sillä jotka häntä pelkääwät/ ei niiltä mitään puutu.
Ps 34:11 Ne Rickaat pite taruitzeman/ ia isoman/ Mutta iotca HERRA etziuet/ ei heilde miten hyue pwtu.
Ne rikkaat pitää tarwitseman/ ja isoaman/ Mutta jotka HERRAA etsiwät/ ei heiltä mitää hywää puutu.
Ps 34:12 Tulcat tenne Lapset/ cwlka minua/ HERRAN pelghon mine teille opetan.
Tulkaat tänne lapset/ kuulkaa minua/ HERRAN pelon minä teille opetan.
Ps 34:13 Cuca ombi/ ioca hyue Elemete pyte? Ja pidheis kernasti hywije peiuie?
Kuka ompi/ joka hywää elämätä pyytää? Ja pitäisi kernaasti hywiä päiwiä?
Ps 34:14 Wariele sinun * Kieles pahudhesta/ ia sinun Hwles ettei he wiettelyste puhuisi.
Warjele sinun kielesi pahuudesta/ ja sinun huulesi ettei he wiettelystä puhuisi.
Ps 34:15 Lacka pahasta/ ia tee hyue/ etzi Rauha/ ia noutele hende.
Lakkaa pahasta/ ja tee hywää/ etsi rauhaa/ ja noutele häntä.
Ps 34:16 HERRAN Silmet catzouat sen Wanhurskan päle/ ia henen Coruans heiden Parghunsa päle.
HERRAN silmät katsowat sen wanhurskaan päälle/ ja hänen korwansa heidän parkunsa päälle.
Ps 34:17 Mutta HERRAN Casuo seiso ylitze pahantekiädhen/ nin ette hen * hucutta maasta heiden muistonsa.
Mutta HERRAN kaswo seisoo ylitse pahantekiäiden/ niin että hän hukuttaa maasta heidän muistonsa.

Ps 34:18 Coska ne Wanhurskat hwtauat/ nin HERRA cwlepi/ ia pelasta heite caikista heiden tuskistans.
Koska ne wanhurskaat huutawat/ niin HERRA kuuleepi/ ja pelastaa heitä kaikista heidän tuskistansa.
Ps 34:19 HERRA on iuri lesse nijte/ ioilla murhelinen Sydhen on/ ia auta nijte/ ioilla surkia mieli on.
HERRA on juuri läsnä niitä/ joilla murheellinen sydän on/ ja auttaa niitä/ joilla surkea mieli on.
Ps 34:20 Palio paha sille Wanhurskalle tapactu/ Mutta HERRA henen nijste caikista pästepi.
Paljon pahaa sille wanhurskaalle tapahtuu/ Mutta HERRA hänen niistä kaikista päästääpi.
Ps 34:21 Hen ketke henelle caiki henen Luns/ ettei yxiken heiste mureta.
Hän kätkee hänelle kaikki hänen luunsa/ ettei yksikään heistä mureta.
Ps 34:22 Sen Jumalattoman pite pahudhen tappaman/ ia iotca site Wanhurskasta wihauat/ he sauat nuchten.
Sen jumalattoman pitää pahuuden tappaman/ ja jotka sitä wanhurskasta wihaawat/ he saawat nuhteen.
Ps 34:23 HERRA lunastapi henen Palueliains Sielut/ ia caiki iotca henen pälens toiuouat/ he nuchtettomaxi tuleuat.
HERRA lunastaapi hänen palwelijainsa sielut/ ja kaikki jotka hänen päällensä toiwowat/ he nuhteettomaksi tulewat.

XXXV. Psalmi.

Dauidin Psalmi. Tesse warielust anotan wastan Jumalattomiten Julmautta ia Wäärytte/ wastan Lackareita/ Panettelijta/ ia Sortaita/ quin Christus mös Pyheins cansa walita.

Ps 35:1 RItele HERRA minun Ridholisteni cansa/ Sodhi minun Sodhalisteni wastan.
Riitele HERRA minun riidollisteni kanssa/ Sodi minun sodallistani wastaan.
Ps 35:2 Temma Kilpi ia Keihes/ ia ylesnouse minua auttaman.
Tempaa kilpi ja keihäs/ ja ylösnouse minua auttamaan.
Ps 35:3 Siualla Tornio/ ia szoiele minua/ wastan minun Sortaitani/ Sanos minun Sielulleni/ Mine olen sinun Apus.
Siwalla tornio (ase)/ ja suojele minua/ wastaan minun sortajaitani/ Sanos minun sielulleni/ Minä olen sinun apusi.
Ps 35:4 Häpieen ia pilkaan tulcon caiki ne/ iotca seisouat minu' Sieluni ielkin/ tacaperin palatkoon/ ia nauruxi tulcoon/ iotca minulle paha szouat.
Häpeään ja pilkkaan tulkoon kaikki ne/ jotka seisowat minun sieluni jälkeen/

takaperin palatkoon/ ja nauruksi tulkoon/ jotka minulle pahaa suowat.
Ps 35:5 Olcoon he ninquin Acanat Tulispään edes/ ia HERRAN Engeli poissyseköön heite.
Olkoon he niinkuin akanat tuulispään edessä/ ja HERRAN enkeli pois sysätköön heitä.
Ps 35:6 Heiden Tiens olcon pimie ia lipie/ ia HERRAN Engeli wainotkohon heite.
Heidän tiensä olkoon pimeä ja lipeä/ ja HERRAN enkeli wainotkohon heitä.
Ps 35:7 Sille he ouat minulle ilman syyte/ heiden Werconsa wiritteneet minua cadhottaxens/ ia ilman wighata ouat minun Sieluani warten Haudhan caiuaneet.
Sillä he owat minulle ilman syytä/ heidän werkkonsa wirittäneet minua kadottaaksensa/ ja ilman wihatta owat minun sieluani warten haudan kaiwaneet.
Ps 35:8 Tulcoon henelle vaiua/ iota hen ei tiedhe/ ia se Werko/ ionga hen wiritti/ käsittekön henen/ sihen hen sisellangetkoon.
Tulkoon hänelle waiwa/ jota hän ei tiedä/ ja se werkko/ jonka hän wiritti/ käsittäköön hänen/ siihen hän sisälle langetkoon.
Ps 35:9 Mutta minun Sielun iloitkaan HERRASA ia riemuitkaan henen Austans.
Mutta minun sieluni iloitkaan HERRASSA ja riemuitkaan hänen awustansa.
Ps 35:10 Caiki minun Luni sanokaat/ HERRA cuca on sinun wertaises? Sine ioca pästet sen Neuren wäkewemmen Käsiste/ ia sen Radholisen ia Kieuhen henen Ratelialdans?
Kaikki minun luuni sanotkaan/ HERRA kuka on sinun wertaisesi? Sinä joka päästät sen nöyrän wäkewämmän käsistä/ ja sen raadollisen ja köyhän hänen raatelijaltansa?
Ps 35:11 Edesastuuat wäret Todhistaiat/ iotca minua nijste soimauat/ ioista mine wighatoin olen.
Edes astuwat wäärät todistajat/ jotka minua niistä soimaawat/ joista minä wiatoin olen.
Ps 35:12 He tekeuet minulle paha hyuen edheste/ nin ette minun Sielun pite oleman/ quin ei hen miten hyue tehnyt olisi.
He tekewät minulle pahaa hywän edestä/ niin että minun sieluni pitää oleman/ kuin ei hän mitään hywää tehnyt olisi.
Ps 35:13 Mutta mine/ coska he sairastit/ pughin itzeni Jouhipaitan/ waiuasin pastolla itzeni/ ia rucolin sydhemesteni.
Mutta minä/ koska he sairastit/ puin itseni jouhipaidan/ waiwasin paastolla itseni/ ja rukoilin sydämestäni.
Ps 35:14 Mine keutin itzeni quin he olisit olleet minun Ysteueni ia Welieni/

mine keuin murechtien/ ninquin ioca Eitiuainans ielken sure.
Minä käytin itseni kuin he olisit olleet minun ystäwäni ja weljeni/ minä käyn murehtien/ niiinkuin joka äitiwainaansa jälkeen suree.
Ps 35:15 Mutta he iloitzeuat ylitze minun Wahingoni/ ia cocondeuat/ Ne Cwkat mös heidens cocouat hauaitzemat minua vastan/ He repiuet ia euet lacka.
Mutta he iloitsewat ylitse minun wahinkoni/ ja kokoontuwat/ Ne kuulkaat myös heidäns kokoawat hawaitsemat minua wastaan/ He repiwät ja eiwät lakkaa.
Ps 35:16 Wiecasten ia Pilcuriten cansa/ Roan polest/ pureuat he Hambaitans minun päleni.
Wiekasten ja pilkkareitten kanssa/ Ruoan puolesta/ purewat he hampaitansa minun päälleni.
Ps 35:17 HERRA/ quinga cauuan sine täte catzelet? päste sis minun Sielun heiden messestens/ ia minun yxineisen nijste noorist Jalopeuroist.
HERRA/ kuinka kauan sinä tätä katselet? Päästä siis minun sieluni heidän messestänsä (häwituksestänsä) / metelistänsä/ ja minun yksinäisen niistä nuorista jalopeuroista.
Ps 35:18 Mine tadhon sinua kijtte swres Seurakunnasa/ ia palion Canssan keskenä tadhon mine sinua ylistä.
Minä tahdon sinua kiittää suuressa seurakunnassa/ ja paljon kansan kesken tahdon minä sinua ylistää.
Ps 35:19 Ele laske heite riemuitzeman minun ylitzeni/ iotca ilman oikeutta minun Wiholiseni ouat/ eli Silmillens iskeuet/ iotca minua ilman syyte wihauat.
Älä laske heitä riemuitseman minun ylitseni/ jotka ilman oikeutta minun wiholliseni owat/ eli silmillänsä iskewät/ jotka minua ilman syytä wihaawat.
Ps 35:20 Sille he aikoiuat wahingota tedhexens/ ia etziuet wärie Syite nijte Hiliaisita wastan Maan päle.
Sillä he aikowat wahinkoa tehdäksensä/ ja etsiwät wääriä syitä niitä hiljaisia wastaan maan päällä.
Ps 35:21 Ja heiden kitans auarald leuitteuet minua wastan/ ia sanouat/ Nin/ Nin/ sen me kernasti näemme.
Ja heidän kitansa awaralta lewittäwät minua wastaan/ ja sanowat/ Niin/ Niin/ sen me kernaasti näemme.
Ps 35:22 HERRA sine sen mös näet/ Ele sis waidh ole/ HERRA ele caucana ole minusta.
HERRA sinä sen myös näet/ Älä siis waiti ole/ HERRA älä kaukana ole minusta.

Ps 35:23 Yleshere ia nouse catzoman minun Oikiuttani ia Syyteni/ minun Jumalan ia HERRAN.
Ylösherää ja nouse katsomaan minun oikeuttani ja syytäni/ minun Jumalani ja HERRANI.
Ps 35:24 HERRA minun Jumalan domitze minua sinun Oikiudhes ielkin/ ettei he riemuitzisi minun ylitzeni.
HERRA minun Jumalani tuomitse minua sinun oikeutesi jälkeen/ ettei he riemuitsisi minun ylitseni.
Ps 35:25 Ele salli heite sydhemisens sanoman/ Nin/ Nin/ site me tadhoimme/ Ele anna heiden sanoa/ Me olema henen ylesniellyet.
Älä salli heitä sydämissänsä sanoman/ Niin/ Niin/ sitä me tahdoimme/ Älä anna heidän sanoa/ Me olemme hänen ylös nielleet.
Ps 35:26 Häueisteköön ia nauruxi ioutucot/ caiki iotca heitens minun pahudestani iloitzeuat/ he mactauat Häpielle ia pilcalla puietettuna olla/ iotca minua wastan itzens kerskauat.
Häwäistäköön ja nauruksi joutukoot/ kaikki jotka heitänsä minun pahuudestani iloitsewat/ he mahtawat häpeällä ja pilkalla puetettuina olla/ jotka minua wastaan itsensä kerskaawat.
Ps 35:27 Iloitkat ia riemuitkat iotca minulle oikiudhen szouat/ ia aina sanokan/ HERRA olcoon swresta kijtetty/ ioca henen Palueliallens hyue szopi.
Iloitkaat ja riemuitkaat jotka minulle oikeuden suowat/ ja aina sanokaan/ HERRA olkoon suuresti kiitetty/ jotka hänen palwelijallensa hywää suopi.
Ps 35:28 Ja minun Kielen pite puhuman Wanhurskauttas/ ia sinua iocapeiue kijttemen.
Ja minun kielen pitää puhuman wanhurskauttasi/ ja sinua joka päiwä kiittämän.

XXXVI. Psalmi.

On yxi coco Seurakunnan Rucous/ wastoin nijte Wärie Opettaija/ iotca tesse wlosmaalataan/ ette he ouat Irtat/ ylpiet/ ia Pilcurit muita wastan/ Walecteliat/ Curittomat/ Kerket wahingoittaman etc. Wimein rucollan/ Ette Jumala warielis Sananssa nijte Jumalattomia wasta'.

Ps 36:1 Dauidin sen HERRAN paluelian Psalmi edelweisattapa.
Dawidin sen HERRAN palwelijan psalmi edeltäweisattawa.
Ps 36:2 Mlne sanon sen todhexi/ ette ne Jumalattomat ouat pahat Coirat/ Sille ettei heiden tykenens ole ychten Jumalan pelco.
Minä sanon sen todeksi/ että ne jumalattomat owat pahat koirat/ Sillä ettei

heidän tykönänsä ole yhtään Jumalan pelko.
Ps 36:3 He caunisteleuat keskenens/ Ette he saisit heiden pahan Asiansa aia/ ia muita häueiste.
He kaunistelewat keskenänsä/ Että he saisit heidän pahan asiansa ajaa/ ja muita häwäistä.
Ps 36:4 Caiki heiden Opins on wahingolinen ia walhe/ Euet he salli heitens mös neuuoa/ ette he iotakin hyue tekisit
Kaikki heidän oppinsa owat wahingollinen ja walhe/ Eiwät he salli heitänsä myös neuwoa/ että he jotakin hywää tekisit.
Ps 36:5 Mutta he aiatteleuat Woteisans wahingon ielkin/ ia wahwasti seisouat sen pahan Tien päle/ ia euet he miten paha carta.
Mutta he ajattelewat wuoteissansa wahingon jälkeen/ ja wahwasti seisowat pahan tien päällä/ ja eiwät he mitään pahaa karta.
Ps 36:6 HERRA sinun Laupiudhes vlottupi nin leuield quin Taiuas on/ ia sinun Totudhes nin auarald quin Piluet iooxeuat.
HERRA sinun laupiutesi ulottuupi niin lewiältä kuin taiwas on/ ja sinun totuutesi niin awaralta kuin pilwet juoksewat.
Ps 36:7 Sinun Wanhurskaudhes seisopi ninquin ne * Jumalan Wooret/ ia sinun Oikiutes ninquin swret Sywyet/ HERRA sine autat seke Inhimiset ette Eleimet.
Sinun wanhurskautesi seisoopi niinkuin ne Jumalan wuoret/ ja sinun oikeutesi niinkuin suuret sywyydet/ HERRA sinä autat sekä ihmiset että eläimet.
Ps 36:8 Quin callis on sinun Hywuydhes Jumala/ ette Inhimisten lapset sinun Sipeis warion ala wskaldauat.
Kuin kallis on sinun hywyytesi Jumala/ että ihmisten lapset sinun siipeisi warjon alla uskaltawat.
Ps 36:9 He ioopuuat sinun Hoones hywuydhen rickaudhest/ ia sine iootat heite Hecumalla/ ninquin Wirdhalla.
He juopuwat sinun huoneesi hywyyden rikkaudesta/ ja sinä juotat heitä hekumalla/ niinkuin wirralla.
Ps 36:10 Sille sinun tykenes on se eleue Lädhe/ ia sinun Walkiudhesas me * walkiudhen näemme.
Sillä sinun tykönäsi on se eläwä lähde/ ja sinun walkeudessasi me walkeuden näemme.
Ps 36:11 Wlosleuite sinun Laupiudhes ninen päle/ iotca sinua tundeuat/ ia sinun Wanhurskaudhes ninen Toimelisten ylitze.
Uloslewitä sinun laupeutesi niiden päälle/ jotka sinua tuntewat/ ja sinun wanhurskautesi niiden toimellisten ylitse.

Ps 36:12 Ele salli minua tallatta nijlde Coreilda/ ia ninen Jumalattomidhen käsi elken minua cukistaco.
Älä salli minua tallattaa niiltä koreilta/ ja niiden jumalattomien käsi älkään minua kukistako.
Ps 36:13 Waan anna ne Pahointekiet sijhen langeta/ ette he poissöstyxi tulisit/ ia ei seisoall pysyisi.
Waan anna ne pahantekijät siihen langeta/ että he poissyöstyksi tulisit/ ja ei seisoalla pysyisi

XXXVII. Psalmi.

Dauidin Psalmi. On ialo Oppi ia Lohutos/ ettei me Pahannuisi Ristis ia wastoinkeumises/ waan olisima Jumalan cwliaiset/ eike heneste loopuisi/ coska me Näem Jumalattomiten onnen/ ia Mötekeumisen.

Ps 37:1 ELe kiuoittele ninen Pahain ylitze/ ia ele cadhedhi ylitze ninen Pahointekiedhen.
Älä kilwoittele niiden pahain ylitse/ ja älä kadehdi ylitse niiden pahantekijäin.
Ps 37:2 Sille ninquin Roho he pian poishacatan/ ia ninquin vihottapa yrtti pite heide' poisquiuaman.
Sillä niinkuin ruoho he pian poishakataan/ ja niinkuin wihoittawa yrtti pitää heidän poiskuiwaaman.
Ps 37:3 Toiuo HERRAN päle ia tee hyue/ Asu maassa/ ia elete itzes toimelisesta.
Toiwo HERRAN päälle ja tee hywää/ Asu maassa/ ja elätä itsesi toimellisesti.
Ps 37:4 Pidhe Lustis HERRASA/ ia hen andapi sinulle mite sinun Sydhemes halaia.
Pidä lystisi HERRASSA/ ja hän antaapi sinulle mitä sinun sydämesi halajaa.
Ps 37:5 Anna HERRAN haltuun sinun Ties/ ia toiuo henen pälens/ kylle Hen sen teke.
Anna HERRAN haltuun sinun tiesi/ ja toiwo hänen päällensä/ kyllä hän sen tekee.
Ps 37:6 Ja hen edestoopi sinun Wanhurskaudhes ninquin walkiudhen/ ia sinun Oikiuttas ninquin Polipeiuen.
Ja hän edestuopi sinun wanhurskautesi niinkuin walkeuden/ ja sinun oikeutesi niinkuin puolipäiwän.
Ps 37:7 Odhotta HERRA/ ia wartioitze hende/ ele kiuoittele ylitze sen/ ionga mieliwalta onnelisesta menestypi.
Odota HERRAA/ ja wartioitse häntä/ älä kilwoitte ylitse sen/ jonka mieliwalta onnellisesti menestyypi.

Ps 37:8 Poislacka wihasta/ ia ylenanna iulmaudhes/ Ele nin wihastu/ ettes itzeki paha teet.
Poislakkaa wihasta/ ja ylenanna julmuutesi/ Älä niin wihastu/ ettäs itsekin pahaa teet.
Ps 37:9 Sille ne Pahat ylesiwritetaan/ Mutta iotca HERRA odhottauat/ pite Maan perimen.
Sillä ne pahat ylösjuuritetaan/ Mutta jotka HERRAA odottawat/ pitää maan perimän.
Ps 37:10 Wielepä wähe hetki ombi/ nin se Jumalatoin ei olecka/ ia quin sine catzot henen Sians perest/ nin hen pois ombi.
Wieläpä wähän hetki ompi/ niin se jumalatoin ei olekaan/ ja kuin sinä katsot hänen sijansa perästä/ niin hän pois ompi.
Ps 37:11 Mutta ne Siuiet pite Maan perimen/ ia lustins piteuet swres Rauhas.
Mutta ne siweät pitää maan perimän/ ja lystinsä pitäwät suuressa rauhassa.
Ps 37:12 Se Jumalatoin haastapi site Wanhurskasta/ ia hambaans kiristele henen ylitzens.
Se jumalatoin haastaapi wanhurskasta/ ja hampaansa kiristelee hänen ylitsensä.
Ps 37:13 Mutta HERRA naura hende/ Sille hen näkepi henen peiuens ioutuuan.
Mutta HERRA nauraa häntä/ Sillä hän näkeepi hänen päiwänsä joutuwan.
Ps 37:14 Ne Jumalattomat wlosweteuet Miecansa/ ia iennitteuet heiden Joutzens/ ette he cukistaisit site Radholista ia Kieuhe/ ia teurastauat ne Hurskat.
Ne jumalattomat uloswetäwät miekkansa/ ja jännittäwät heidän jousensa/ että he kukistaisit sitä raadollista ja köyhää/ ja teurastawat ne hurskaat.
Ps 37:15 Mutta heiden Miecans pite keumen heiden sydhemens sisel/ ia heiden Joutzens pite rickuman.
Mutta heidän miekkansa pitää käymän heidän sydämeensä sisälle/ ja heidän jousensa pitää rikkoutuman.
Ps 37:16 Se wähe quin Wanhurskalla on/ ombi parambi/ Quin monein Jumalattomiten swret Tauarat.
Se wähä kuin wanhurskaalla on/ ompi parempi/ Kuin monen jumalattoman suuret tawarat.
Ps 37:17 Sille sen Jumalattoman Käsiuarsi pite ricottaman/ mutta HERRA ylespite ne Wanhurskat.
Sillä sen jumalattoman käsiwarsi pitää rikottaman/ mutta HERRA ylöspitää ne wanhurskaat.

Ps 37:18 HERRA tiete nijnen Hurskasten peiuet/ ia heiden Perimisens pite ijancaikisesta pysymen.
HERRA tietää niiden hurskasten päiwät/ ja heidän perimisensä pitää iankaikkisesti pysymän.
Ps 37:19 Ei heiden pidhe häpiehen tuleman pahalla aialla/ ia Nälkewosilla pite heille kylle oleman.
Ei heidän pidä häpeähän tuleman pahalla ajalla/ ja nälkäwuosilla pitää heillä kyllin oleman.
Ps 37:20 Sille ne Jumalattomat huckuuat/ Ja ne HERRAN Wiholiset/ waicka he wiele olisit/ ninquin lustilinen Nijttu/ nin heiden quitengin pite poiskatoman/ ninquin Sauu poiskato.
Sillä ne jumalattomat hukkuwat/ Ja ne HERRAN wiholliset/ waikka he wielä olisit/ niinkuin lustillinen niitty/ niin heidän kuitenkin pitää poiskatoaman/ niinkuin sawi poiskatoaa.
Ps 37:21 Se Jumalatoin lainan ottapi/ ia ei maxa/ Mutta se Hurskas ombi Laupias ia runsas.
Se jumalatoin lainan ottaapi/ ja ei maksa/ Mutta se hurskas ompi laupias ja runsas.
Ps 37:22 Sille henen Siugnatunsa pite Maan perimen/ Mutta henen Kirotunsa pite ylesiwritettaman.
Sillä hänen siunattunsa pitää maan perimän/ Mutta hänen kirottunsa pitää ylös juuritettaman
Ps 37:23 HERRALDA sencaltaisen Miehen waellus hallitaan/ ia henelle on lusti henen Tiestens.
HERRALTA senkaltaisen miehen waellus hallitaan/ ja hänellä on lysti hänen tiestänsä.
Ps 37:24 Jos hen langepi/ nin ei hen poisheitete/ Sille HERRA tukepi henen kädheste.
Jos hän lankeepi/ niin ei hän pois heitetä/ Sillä HERRA tukeepi hänen kädestä.
Ps 37:25 Mine olin Noori/ ia Wanhenuin/ ia en ikenens nähnyt site Wanhurskast ylenannetuxi/ eike henen Siemenens Leipe etziuen.
Mina olin nuori/ ja wanhennuin/ ja en ikänänsä nähnyt sitä wanhurskasta ylenannetuksi/ eikä hänen siemenensä leipää etsiwän.
Ps 37:26 Hen on aina Laupias ia kernasti lainapi/ ia henen Siemenens pite siughnattu oleman.
Hän on aina laupias ja kernaasti lainaapi/ ja hänen siemenensä pitää siunattu oleman.
Ps 37:27 Welte pois pahasta/ ia tee hyue/ ia pysy ijancaikisesta.

Wältä pois pahasta/ ja tee hywää/ ja pysy iankaikkisesti.
Ps 37:28 Sille HERRA racastapi Oikiutta/ ia ei ylenanna henen Pyhiens/ ijancaikisesta ne ketketen/ Mutta ninen Jumalattomidhen Siemen pite ylesiwritettaman.
Sillä HERRA rakastaapi oikeutta/ ja ei ylenanna hänen pyhiänsä/ iankaikkisesti ne kätketään/ Mutta niiden jumalattomien siemen pitää ylösjuuritettaman.
Ps 37:29 Ne Hurskat Maan periuet/ ia asuuat sijnä ijancaikisesta.
Ne hurskaat maan periwät/ ja asuwat siinä iankaikkisesti.
Ps 37:30 Sen Wanhurskan swu puhu wijsautta/ ia henen Kielens opetapi Oikiutta.
Sen wanhurskaan suu puhuu wiisautta/ ja hänen kielensä opettaapi oikeutta.
Ps 37:31 Henen Jumalans Laki ombi henen sydhemesens/ ia ei henen askelens lipisty.
Hänen Jumalansa laki ompi hänen sydämessänsä/ ja ei hänen askeleensa lipisty.
Ps 37:32 Se Jumalatoin weijupi site Wanhurskast/ ia etzipi hende tappaxens.
Se jumalatoin wäijyypi wanhurskasta/ ja etsiipi häntä tappaaksensa.
Ps 37:33 Mutta ei HERRA iäte hende henen Käsijns/ ia ei Domitze hende/ coska hen domitaan.
Mutta ei HERRA jätä häntä hänen käsiinsä/ ja ei tuomitse häntä/ koska hän tuomitaan.
Ps 37:34 Odhota HERRA/ ia ketke henen Tiense/ nin hen sinun yleskorghotta/ ettes Maan perit/ Sine saadh nädhä/ coska ne Jumalattomat ylesiwritetaan.
Odota HERRAA/ ja kätke hänen tiensä/ niin hän sinun ylöskorottaa/ ettäs maan perit/ Sinä saat nähdä/ koska ne jumalattomat ylösjuuritetaan.
Ps 37:35 Mine näin ydhen Jumalattoman/ sangen ialon ia waltian/ ia wlosleuitti itzens ia wihotti/ ninquin yxi Laurberinpw.
Minä näin yhden jumalattoman/ sangen jalon ja waltiaan/ ja uloslewitti itsensä ja wihoitti/ niinkuin yksi laurberinpuu.
Ps 37:36 Ja ohitzekeuin/ catzo/ nin hen oli pois/ Mine kysyin sen perest/ nin ei hen cussan leutty.
Ja ohitsekäwin/ katso/ niin hän oli pois/ Minä kysyin sen perästä/ niin ei hän kussan löydetty
Ps 37:37 Ole wighatoin/ ia pidhe sinus Oikein/ Sille sencaltaisten pite wimein hyuestimenestymen.
Ole wiatoin/ ja pidä sinus oikein/ Sillä senkaltaisten pitää wiimein hywästi menestymän.

Ps 37:38 Mutta ne Ylitzekeumerit pite ynne huckuman/ ia ne Jumalattomat wimein pite ylesiwritettaman.
Mutta ne ylitsekäymärit pitää ynnä hukkuman/ ja ne jumalattomat wiimein pitää ylösjuuritettaman.
Ps 37:39 Mutta HERRA auttapi nijte Wanhurskaita/ hen on heiden Wäkewydhens Tuskan aialla.
Mutta HERRA auttaapi niitä wanhurskaita/ hän on heidän wäkewyytensä tuskan ajalla.
Ps 37:40 Ja HERRA auttapi heite/ ia pästepi heite/ ia nijste Jumalattomist hen heite pelastapi/ ia wapactapi heite/ Sille he vskalsit henen pälens.
Ja HERRA auttaapi heitä/ ja päästääpi heitä/ ja niistä jumalattomista hän heitä pelastaapi/ ja wapahtaapi heitä/ Sillä he uskalsit hänen päällensä.

XXXVIII. Psalmi.

On yxi ahkera Rucous Jumalan tyge/ sydhemen hocauxes ia kiws/ coska syndi tutan ia HERRAN wihan Whkaus/ ia Surman hirmuisus/ ette Synnit andexiannetaisijn/ ia ne ylenpaldiset rangastoxet wäheteisijn/ Ettei Jumalalda ylenannetaisi/ ia Wiholistein iulmaudhesta polietaisi/ Ettei hen huckuisi ninquin Pharao/ Saul ia sencaltaiset.

Ps 38:1 Dauidin Psalmi muistoxi.
Dawidin psalmi muistoksi.
Ps 38:2 HERRA ele minua rangaise sinun wihasas/ ia ele minua curita sinun hirmudhesas.
HERRA älä minua rankaise sinun wihassasi/ ja älä minua kurita sinun hirmuidessasi.
Ps 38:3 Sille sinun Noles ouat minuhun kijnitetut/ ia sinun kätes paina minua.
Sillä sinun nuolesi owat minuun kiinnitetyt/ ja sinun kätesi painaa minua.
Ps 38:4 Ei ole terueys minun Rumysani/ sinun wchkauxes tedhen/ ia ei ole ycten Rauha minun Luisani minun Syndieni tedhen.
Ei ole terweys minun ruumiissani/ sinun uhkauksesi tähden/ ja ei ole yhtään rauhaa minun luissani minun syntieni tähden.
Ps 38:5 Sille minun syndini keuuet ylitze minun Pääni/ ninquin raskas Coorma/ ouat he minulle ylenraskaxi tulluet.
Sillä minun syntini käywät ylitse minun pääni/ niinkuin raskas kuorma/ owat he minulle ylenraskaaksi tulleet.
Ps 38:6 Minun Haauani haiseuat ia mäteneuet/ minun Hulludheni tedhen.
Minun haawani haisewat ja mätänewät/ minun hulluuteni tähden.
Ps 38:7 Mine Keun kymeres ia Cumaras/ Ylipeiue mine Keun murehisani.

Minä käyn kyyryssä ja kumarassa/ Yli päiwää minä käyn murheessani.
Ps 38:8 Sille minun Cupeheni iuri poisquiuauat/ ia ei miten Terueytte ole minun Rumini päle.
Sillä minun kupeeni juuri poiskuiwaawat/ ja ei mitään terweyttä ole minun ruumiini päällä.
Ps 38:9 Mine olen ylenpalio runneltu ia rickilöty/ mine mäyren minun Sydhemeni kiwun tedhen.
Minä olen ylenpaljon runneltu ja rikki lyöty/ minä mäyren (parun) minun sydämeni kiwun tähden.
Ps 38:10 HERRA sinun edeses on caiki minun Haluni/ ia minun hocauxen ei ole sinulda salattu.
HERRA sinun edessäsi on kaikki minun haluni/ ja minun huokaukseni ei ole sinulta salattu.
Ps 38:11 Minun Sydhemen wärise/ minun woiman ombi minun ylenandanut/ ia minun Silmeini walkius ei ole minun tykeneni.
Minun sydämeni wärisee/ minun woimani ompi minun ylenantanut/ ja minun silmäini walkeus ei ole minun tykönäni.
Ps 38:12 Minun Ysteueni ia Langoni seisouat codhastans minua wastoin/ ia catzouat minun waiuani/ ia minun Lehimeiseni cauuas astuuat.
Minun ystäwäni ja lankoni seisowat kohdastansa minua wastoin/ ja katsowat minun waiwaani/ ja minun lähimmäiseni kauas astuwat.
Ps 38:13 Ja ne/ iotca minun Sieluni ielkin seisouat/ he wiritteleuet minun eteeni/ Ja iotca minulle paha soouat/ he neuuo piteuet quinga he wahingoittaisit/ ia sulilla ioonilla he ymberikierteuet.
Ja ne/ jotka minun sieluni jälkeen seisowat/ he wirittelewät minun eteeni/ Ja jotka minulle pahaa suowat/ he neuwoa pitäwät kuinka he wahingoittaisit/ ja sulilla juonilla he ympärikiertäwät.
Ps 38:14 Mutta minun teuty olla/ ninquin Cwroin/ ia ei mite cwleman/ Ja ninquin Myken/ ioca Swtans ei auaia.
Mutta minun täytyy olla/ niinkuin kuuroin/ ja ei mitään kuuleman/ Ja niinkuin mykän/ joka suutansa ei awaa.
Ps 38:15 Ja teuty minun olla/ ninquin se/ ioca ei miten cwle/ ia ionga Suusa ei olle ychten Luchtimust.
Ja täytyy minun olla/ niinkuin se/ joka ei mitään kuule/ ja jonka suussa ei ole yhtään lystimystä.
Ps 38:16 Mutta mine odhotan HERRA sinun ielkes/ Sine HERRA minun Jumalan cwldelet minua.
Mutta minä odotan HERRA sinun jälkeesi/ Sinä HERRA minun Jumalani kuuntelet minua.

Ps 38:17 Sille mine aiattelen/ ettei he swingan iloitzisi minun ylitzeni/ Jos minun Jalcan waan combastuisi/ nin he sangen kerskaisit minua wastan.
Sillä minä ajattelen/ ettei he suinkaan iloitsisi minun ylitseni/ Jos minun jalkani waan kompastuisi/ niin he sangen kerskaisit minua wastaan.
Ps 38:18 Sille mine olen techty kersimen/ ia minun Kipuni on alati minun edesseni.
Sillä minä olen tehty kärsimään/ ja minun kipuni on alati minun edessäni.
Ps 38:19 Sille mine iulghistan Pahateconi/ ia murhedin minun Syndini tedhen.
Sillä minä julkistan pahat tekoni/ ja murehdin minun syntini tähden.
Ps 38:20 Mutta minun Wiholiseni eleuet ia ouat wäkeuet/ ne ouat swret/ iotca minua ilman syyte wihauat.
Mutta minun wiholliseni eläwät ja owat wäkewät/ ne owat suuret/ jotka minua ilman syytä wihaawat.
Ps 38:21 Ja iotca minulle pahalla maxauat hyuen/ ne asettauat heitens minua wastan/ Senuoxi ette mine hyue noutele'.
Ja jotka minulle pahalla maksawat hyvän/ ne asettawat heitänsä minua wastaan/ Sen wuoksi että minä hywää noutelen.
Ps 38:22 Ele ylenanna minua HERRA minun Jumalan/ ele caucana minusta ole.
Älä ylenanna minua HERRA minun Jumalani/ älä kaukana minusta ole.
Ps 38:23 Rienne sinuas minua auttaman/ o HERRA minun Apun.
Riennä sinuasi minua auttamaan/ Oi HERRA minun apuni.

Ja se Colmas Ölucu.

XXXIX. Psalmi.

On yxi Lohutos wastan site Pahannost/ quin tulepi Jumalattomidhen Onnist ia Mötekieumisesta/ ia ninen Jumalistein Onnettomuest ia Wastoinkieumisest.

Ps 39:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa. Jeduthun edest.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa. Jedutun edestä.
Ps 39:2 MIne olen aigoinut/ waarin ottaxeni/ eten mine synditee minun Kieleni cansa.
Minä olen aikonut/ waarin ottaakseni/ etten minä syntiä tee minun kieleni kanssa.
Ps 39:3 Mine tadhon minun Suuni suiszta/ ninquin suitzilla/ ette mine näen sen Jumalattoman edhesseni.
Minä tahdon minun suuni suitsia/ niinkuin suitsilla/ että minä näen sen

jumalattoman edessäni.
Ps 39:4 Mine myckenin ia hiliaistuin/ ia waikenin riemusta/ ia minun teuty mureheni vdhista minussa.
Minä mykkenin ja hiljastuin/ ja waikenin riemusta/ ja minun täytyy murheeni uudistaa minussa.
Ps 39:5 Minun sydhemen on palaua minussa/ ia quin mine sen päle aiattelen/ nin mine ylessytyteten/ Mine puhun Kieleni cansa.
Minun sydämeni on palawa minussa/ ja kuin minä sen päälle ajattelen/ niin minä ylössytytetään/ Minä puhun kieleni kanssa.
Ps 39:6 Mutta HERRA opeta sis minua/ ette se lopun saapi minun cansani/ ia minun Elemelleni onopi yxi mitta/ ia minun pite tälde erkaneman.
Mutta HERRA opeta siis minua/ että se lopun saapi minun kanssani/ ja minun elämälläni ompi yksi mitta/ ja minun pitää täältä erkaneman.
Ps 39:7 Catzo/ minun peiueni ouat kämmenen leueys sinun tykenes/ Ja minun Elemen on ninquin ei miteken sinun edeses/ Quinga iuri tyhiet ouat caiki Inhimiset/ iotca quitengin nin irdhalisest eleuet. Sela.
Katso/ minun päiwäni owat kämmenen leweys sinun tykönäsi/ Ja minun elämäni on niinkuin ei mitäkään sinun edessäsi/ Kuinka juuri tyhjät owat kaikki ihmiset/ jotka kuitenkin niin irrallisesti eläwät. Sela
Ps 39:8 Oho quinga he poismeneuet/ ninquin Wario/ ia tekeuet huckan heillens swren murhen/ He cocouat/ ia eiuet tiedhe cuca sen saapi.
Oho kuinka he pois menewät/ niinkuin warjo/ ja tekewät hukkaan heillensä suuren murheen/ He kokoawat/ ja eiwät tiedä kuka sen saapi.
Ps 39:9 Ja nyt HERRA/ mihinge minun pite itzeni loottaman? Sinun päles mine toiuon.
Ja nyt HERRA/ mihinkä minun pitää itseni luottaman? Sinun päällesi minä toiwon.
Ps 39:10 Wapadha minua caikista minun synnisteni/ ia ele minua salli ninen Hulludhen pilcaxi tulla.
Wapahda minua kaikista minun synnistäni/ ja älä minua salli niiden hulluuden pilkaksi tulla.
Ps 39:11 Mine myckenyn/ ia en aua minun Suutani kyllepe sine sen teet.
Minä mykkenin/ ja en awaa minun suutani kylläpä sinä sen teet.
Ps 39:12 Poiskenne sinun rangastoxes minusta/ Sille mine olen nändynyt sinun kädhes piexemisest.
Pois käännä sinun rangaistuksesi minusta/ Sillä minä olen nääntynyt sinun kätesi pieksämisestä.
Ps 39:13 Coskas iongun rangaiset synnin tedhen/ nin henen Caunistoxens culutetaan ninquin Coista/ woy quinga iuri tyhie ouat caiki Inhimiset. Sela.

Koskas jonkun rankaiset synnin tähden/ niin hänen kaunistuksensa kulutetaan niinkuin koista/ woi kuinka juuri tyhjät owat kaikki ihmiset. Sela.
Ps 39:14 Cwldele minun Rucouxeni HERRA/ ia ymmerdhe minun parguni/ ia ele waikene minun kynelteni ylitze. Sille mine olen yxi Mucalainen sinun edeses/ ia Wieras/ ninquin caiki minun Esijseni.
Kuuntele minun rukoukseni HERRA/ ja ymmärrä minun parkuni/ ja älä waikene minun kyynelteni ylitse. Sillä minä olen yksi muukalainen sinun edessäsi/ ja wieras/ niinkuin kaikki minun esi-isäni.
Ps 39:15 Lacka minusta/ ette mine itzeni wirghotaisin/ ennenquin mine poismenen/ ia en sille tesse ole.
Lakkaa minusta/ että minä itseni wirkoittaisin/ ennenkuin minä poismenen/ ja en silleen tässä ole.

XL. Psalmi.

Tesse Christus itzestens puhupi/ quin sijne Epistolas Ebreerin tyge todhistetan/ henen Pinastans ia wapadhuxestans. Nin mös Lain poispanemisest/ ia Eua'geliumin iulgistoxest/ ia Christusen hyuisteghoista meiden cochtan.

Ps 40:1 Dauidin Psalmi edhelweisattapa.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa.
Ps 40:2 Mlne odhotin HERRA/ ia hen callisti henens minun tyköni/ ia hen cwldeli minun parguni.
Minä odotin HERRAA/ ja hän kallisti hänens minun tyköni/ ja hän kuunteli minun parkuni.
Ps 40:3 Ja hen wlosweti minun sijte hirmuisesta haudhasta/ ia paskaisest loghasta/ ia asetti minun Jalcani Callion päle/ ia hallitzi minun keumiseni.
Ja hän ulosweti minun siitä hirmuisesta haudasta/ ja paskaisesta loasta/ ja asetti minun jalkani kallion päälle/ ja hallitsi minun käymiseni.
Ps 40:4 Ja hen annoi minun Suhuni wdhen Weisun/ kijttemen meiden Jumalatan. Site saauat monda nähde/ ia HERRA pelkeuet/ ia toiuouat henen pälens.
Ja hän antoi minun suuhuni uuden weisun/ kiittämään meidän Jumalatan. Sitä saawat monta nähdä/ ja HERRAA pelkääwät/ ja toiwowat hänen päällensä.
Ps 40:5 Autuas on se/ ioca wskalluxens panepi HERRAN päle/ ia ei käenne ninen Corein tyge/ ia iotca walhen cansa waeldauat.
Autuas on se/ joka uskalluksensa paneepi HERRAN päälle/ ja ei käännä niiden koreiden tykö/ ja jotka walheen kanssa waeltawat.
Ps 40:6 HERRA minun Jumalan/ swret ouat sinun Ihmes/ ia sinun Aiatoxes/

iotcas meillen osotat/ ei miten ole sinun wertas/ Mine tadhon nijste ilmoitta ia sanoa/ waicka he ouat epelucuiset.
HERRA minun Jumalani/ suuret owat sinun ihmeesi/ ja sinun ajatuksesi/ jotkas meillen osotat/ ei mitään ole sinun wertaasi/ Minä tahdon niistä ilmoittaa ja sanoa/ waikka he owat epälukuiset.
Ps 40:7 Wffri ia Rocauffri ei sinulle kelpa/ waan Coruat sine minullen auasit/ Et sine tadho Poltwffri eli Synninwffri.
Uhri ja ruokauhri ei sinulle kelpaa/ waan korwat sinä minulleni awasit/ Et sinä tahdo polttouhria eli syntiuhria.
Ps 40:8 Silloin mine sanoin/ Catzo/ Mine tulen/ Kirian Ramatus on minusta kirioitettu. Sinun Tactos/ minun Jumalan/ teen mine kernasti/ ia sinun Lakis ombi minun Sydhemesseni.
Silloin minä sanoin/ Katso/ Minä tulen/ Kirjan Raamatussa on minusta kirjoitettu. Sinun tahtosi/ minun Jumalani/ teen minä kernaasti/ ja sinun lakisi ompi minun sydämessäni.
Ps 40:9 Mine tadhon sarnata sinun Wanhurskauttas sijne swres Seurakunnas/ Catzo/ em mine tadho anda tukitta minun Suutani/ HERRA sine sen tiedhet.
Minä tahdon saarnata sinun wanhurskauttasi siinä suuressa seurakunnassa/ Katso/ en minä tahdo antaa tukittaa minun suutani/ HERRA sinä sen tiedät.
Ps 40:10 Sinun Wanhurskauttas em mine sala minun sydhemesseni/ Sinun Totudhestas ia sinun Terueyxestes puhun mine/ Em mine peite sinun Laupiuttas ia wakuttas/ sijnä swres Seurakunnas.
Sinun wanhurskauttasi en minä salaa minun sydämessäni/ Sinun totuudestasi ja sinun terweydestäsi puhun minä/ En minä peitä sinun laupiuttasi ja wakuuttasi/ siinä suuressa seurakunnassa.
Ps 40:11 Mutta sine HERRA/ ele känne sinun Laupiuttas pois minusta/ Anna sinun Laupiudhes ia Wakudhes aina minua wariella.
Mutta sinä HERRA/ älä käännä sinun laupeuttasi pois minusta/ Anna sinun laupeutesi ja wakuutesi aina minua warjella.
Ps 40:12 Sille ette lukemattomat pahudhet ouat minun ymberipiritteneet/ minun syndini ouat minun kiniottaneet/ nin eten mine nähdhe taidha/ He ouat wsiamat quin hiuxet minun pääszeni/ ia minu' sydhemen on minun ylenandanut.
Sillä että lukemattomat pahuudet owat minun ympäripiirittäneet/ minun syntini owat minun kiinniottaneet/ niin etten minä nähdä taida/ He owat useammat kuin hiukset minun päässäni/ ja minun sydämeni on minun ylenantanut.
Ps 40:13 Keluatkoon se sinulle HERRA/ ettes minun wapadhat/ rienne

HERRA minua auttaman.
Kelwatkoon se sinulle HERRA/ ettäs minun wapahdat/ riennä HERRA minua auttamaan.
Ps 40:14 Häuetköön ia caiki pilcaxi tulkoon/ iotca minun Sieluni ielkin seisouat/ hende hucataxens/ tacaperin langetkoon/ ia häpien tulcoon/ iotca minulle paha szouat.
Häwetköön ja kaikki pilkaksi tulkoon/ jotka minun sieluni jälkeen seisowat/ häntä hukataksensa/ takaperin langetkoon/ ja häpeään tulkoon/ jotka minulle pahaa suowat.
Ps 40:15 Hemmestyköön he heiden häpiesens/ iotca eikisteleuet minua sanodhen/ Ninpiti/ Ninpiti.
Hämmästyköön he heidän häpeässänsä/ jotka äikistelewät minua sanoen/ Niin piti/ Niin piti.
Ps 40:16 Iloitkaan ia riemuitkaan caiki/ iotca sinua etziuet/ Ja iotca sinun Terueydhes racastauat/ ia sanocat aina/ HERRA olcoon corkiast kijtetty.
Iloitkaan ja riemuitkaan kaikki/ jotka sinua etsiwät/ Ja jotka sinun terweytesi rakastawat/ ja sanokaat aina/ HERRA olkoon korkeasti kiitetty.
Ps 40:17 Sille mine olen Kieuhe ia waiuanen/ Mutta HERRA surepi minun edesteni/ Sine olet minun Auttaian ia wapactaian/ Minun Jumalan ele wiwy.
Sillä minä olen köyhä ja waiwainen/ Mutta HERRA sureepi minun edestäni/ Sinä olet minun auttajain ja wapahtajain/ Minun Jumalani älä wiiwy.

XLI. Psalmi

On yxi Christusen ia coco Seurakunnan Rucous/ wapadhuxen tedhen/ wastan Sinagogan Neuuoia/ Ja on mös yxi Ennustos Christusen Ylesnousemisesta/ ioca Itzens tunnusta Syndisexi meiden tedhen.

Ps 41:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa.
Ps 41:2 AWtuas on se/ ioca sen Kieuhen päle aiattele. Site HERRA auttapi sinä pahana peiuene.
Autuas on se/ joka sen köyhän päälle ajattelee. Sitä HERRA auttaapi sinä pahana päiwänä.
Ps 41:3 HERRA ketkepi henen/ ia pitepi henen eleuene/ ette hen menestypi maan päle/ ia ei hende ylenanna wiholistens käsijn.
HERRA kätkeepi hänen/ ja pitääpi hänen eläwänä/ että hän menestyypi maan päällä/ ja ei häntä ylenanna wihollistensa käsiin.
Ps 41:4 HERRA wirghottapi hende Tautiwotens päle/ Sine autat henen caikesta henen Sairaudhestans.

HERRA wirwoittaapi hänen tautiwuoteensa päällä/ Sinä autan hänen kaikesta hänen sairaudestansa.
Ps 41:5 Mine sanoin/ HERRA ole minulle armolinen/ paranna minun Sielun/ Sille mine synditein sinua wastoin.
Minä sanoin/ HERRA ole minulle armollinen/ paranna minun sieluni/ Sillä minä syntiä tein sinua wastoin.
Ps 41:6 Minun Wiholiseni puhuit pahoia minua wastoin/ Coska se coollepi? ia henen Nimens cadhonepi?
Minun wiholliseni puhuit pahoja minua wastoin/ Koska se kuoleepi? ja hänen nimensä kadonneepi?
Ps 41:7 Ja quin he tuleuat catzeleman/ nin euet he site sydhemestens tee/ Waan iotaki etziuet/ iota he laittaisit/ nin he poismeneuet/ ia site panetteleuat.
Ja kuin he tulewat katselemaan/ niin eiwät he sitä sydämestänsä tee/ Waan jotakin etsiwät/ jota he laittaisit/ niin he poismenewät/ ja sitä panettelewat.
Ps 41:8 Caiki iotca minua wihauat he keskenens nuriseuat minua wastoin/ ia aiatteleuat paha minua wastan.
Kaikki jotka minua wihaawat he keskenänsä nurisewat minua wastoin/ ja ajattelewat pahaa minua wastaan.
Ps 41:9 He ouat päättenyet ydhen Coiranparin minun ylitzeni/ Coska hen maca/ ei hen iellens ylesnouse.
He owat päättäneet yhden koiranparin minun ylitseni/ Koska hän makaa/ ei hän jällens ylösnouse.
Ps 41:10 Nin mös minun Ysteuen/ ionga mine itzeni vskalsin/ Joca minun Leipeni söy/ se tallasi minun Jalcains ala.
Niin myös minun ystäwäni/ jonka minä itseni uskalsin/ Joka minun leipääni söi/ se tallasi minun jalkainsa alle.
Ps 41:11 Mutta sine HERRA ole minulle armolinen/ ia ylesherette minua/ nin mine sen heille costan.
Mutta sinä HERRA ole minulle armollinen/ ja ylösherätä minua/ niin minä sen heille kostan.
Ps 41:12 Sijte mine merkitzen/ ettes hyuen sosion minulle pidhet/ Ettei minun Wiholiseni saa kerskata minun ylitzeni.
Siitä minä merkitsen/ ettäs hywän suosion minulle pidät/ Ettei minun wiholliseni saa kerskata minun ylitseni.
Ps 41:13 Mutta minua sine ylespidhet minun vighattomueni tedhen/ ia asetat minun sinun Casuos eten ijancaikisest.
Mutta minua sinä ylöspidät minun wiattomuuteni tähden/ ja asetat minun sinun kaswos eteen iankaikkisesti.

Ps 41:14 Kijtetty olcoon HERRA Israelin Jumala/ teste nyt ia hamaan ijancaikisuteen asti/ Amen/ Amen.
Kiitetty olkoon HERRA Israelin Jumala/ tästä nyt ja hamaan iankaikkisuuteen asti/ Amen/ Amen.

On yxi Rucous/ iossa vlosmaalatan se Omantiedhon ia Tunnon Campaus/ ia raskain Uskon ia Toiuon pyrkimus/ ioca painelepi hengese Epeusko Epelyste ia Toiuottomust wastan/ silloin coska synnit/ rangastoxet ia Jumalan Vihat/ sielun Silmein edes ouat. Jossa Campaudhes Dauid itze oli/ coska hen oli Radholinen.

XLII. Psalmi

Ps 42:1 Corachin Lastein Opetus edelweisattapa.
Corahin lastein opetus edeltäweisattawa.
Ps 42:2 NInquin Peura parkupi tooren Wedhen ielken/ nin minun Sielun hutapi sinun tyges Jumala.
Niinkuin peura parkuupi tuoreen weden jälkeen/ niin minun sieluni huutaapi sinun tykösi Jumala.
Ps 42:3 Minun Sielun ianopi Jumalan ielken/ sen eleuen Jumalan ielken/ Coska mine tulen sihen/ ette mine Jumalan Caswon näkisin?
Minun sieluni janoopi Jumalan jälkeen/ sen eläwän Jumalan jälkeen/ Koska minä tulen siihen/ että minä Jumalan kaswon näkisin?
Ps 42:4 Minun kyneleni ouat minun Rocani peiuel ia ööll/ Ette iocapeiue minulle sanotan/ Cussa on nyt sinun Jumalas?
Minun kyyneleeni owat minun ruokani päiwät ja yöllä/ että jokapäiwä minulle sanotaan/ Kussa on nyt sinun Jumalasi?
Ps 42:5 Coska mine neite muistelen/ nin mine wloswodhatan minun Sydhemeni itzesseni/ Sille kernasti mine menisin Joukon cansa/ ia heiden cansans waellaisin Jumalan Honeseen/ ihastoxen ia kijtoxen cansa/ sen Joukon seas/ iotca iuhlauat.
Koska minä näitä muistelen/ niin minä uloswuodatan minun sydämeni itsessäni/ Sillä kernaasti minä menisin joukon kanssa/ ja heidän kanssansa waeltaisin Jumalan huoneeseen/ ihastuksen ja kiitoksen kanssa/ sen joukon seassa/ jotka juhliwat.
Ps 42:6 Mites murhedhit sinuas minun Sielun ia nin leuotoin olet minussa? Turua Jumalan päle/ Sille mine wiele nytkin hende kijten/ Ette hen minua auttais henen Casuollans.
Mitäs murehdit sinuas minun sieluni ja niin lewoton olet minussa? Turwaa Jumalan päälle/ Sillä minä wielä nytkin häntä kiitän/ että hän minua auttaisi hänen kaswoillansa.

Ps 42:7 Minun Jumalan/ murheisans on minun Sielun minussa/ Senteden mine muistan sinun päles sijnä Maasa Jordanin ia Hermonin tykene/ sijte wähest Woresta.
Minun Jumalani/ murheissansa on minun sieluni minussa/ Sentähden minä muistan sinun päällesi siinä maassa Jordanin ja Hermonin tykönä/ siitä wähästä wuoresta.
Ps 42:8 Sinun * Wirtas pauhuuat couan/ nin ette yxi sywys pauha tesse ia toinen sywys sielle/ Caiki sinun Wesi laines ia altos keuuet minun ylitzeni.
Sinun wirtasi pauhaawat kowin/ niin että yksi sywyys pauhaa tässä ja toinen sywyys siellä/ Kaikki sinun wesilaineesi ja aaltosi käywät minun ylitseni.
Ps 42:9 Peiuelle ombi HERRA vlosluuanut henen Hywydhens/ ia öölle mine henelle weisan/ ia rucolen minun Elemeni Jumalan tyge.
Päiwälla ompi HERRA ulosluwannut hänen hywyytensä/ ja yöllä minä hänelle weisaan/ ja rukoilen minun elämäni Jumalan tykö.
Ps 42:10 Mine sanon Jumalalle minun Calliolleni/ Mixis olet minun vnochtanut? Mixi minun pite nin murheisani keumen? Coska minun wiholiseni minua adhista?
Mina sanon Jumalalle minun kalliolleni/ Miksis olet minun unohtanut? Miksi minun pitää niin murheissani käymän? Koska minun wiholliseni minua ahdistaa?
Ps 42:11 Se on ninquin murha minun Luissani/ ette minun Wiholiseni häueiseuet minua/ Coska he iocapeiue minulle sanouat. Cussa on nyt sinun Jumalas?
Se on niinkuin murha minun luissani/ että minun wiholliseni häpäisewät minua/ Koska he jokapäiwä minulle sanowat. Kussa on nyt sinun Jumalasi?
Ps 42:12 Mites murhedhit sinuas minun Sielun/ ia nin leuotoin olet minussa? Turua Jumalan päle/ Sille mine wiele nytkin hende kijten/ Ette hen minua autais henen Casuollans/ ia ette hen minun Jumalan on.
Mitäs murehdit sinuas minun sieluni/ ja niin lewotoin olet minussa? Turwaa Jumalan päälle/ Sillä minä wielä nytkin häntä kiitän/ että hän minua auttaisi hänen kaswollansa/ ja että hän minun Jumalani on.

XLIII. Psalmi

Samast Asiast/ quin se Entinen Psalmi/ teme mainitze. Sille hen Rucole ette Jumala olis Domari ia oikean asian warielis nijte wastan/ Jotca ei waiuoin hende tappa tactonuet/ waan mös henen Syyns ia Oppins cadhotta. Ninquin nytkin tapactu. Senteden anokam ia apu odhottakam.

Ps 43:1 DOmitze minua Jumala/ ia ratkaise minun asian/ wastan site

pyhetöind Canssa/ ia päste minua nijste wärist ia caualoist Inhimisist.
Tuomitse minua Jumala/ ja ratkaise minun asiani/ wastaan sitä pyhätöintä kansaa/ ja päästä minua niistä wääristä ja kawaloista ihmisistä.
Ps 43:2 Sille sine olet Jumala minun wäkewudhen/ mixis minun poissöxet? Mixis minun annat murehissani kieudhe/ Coska wiholinen minua adhista?
Sillä sinä olet Jumala minun wäkewyyteni/ miksis minut poissyökset? Miksis minun annat murheessani käydä/ Koska wihollinen minua ahdistaa?
Ps 43:3 Lehete sinun Walkiudes ia sinun Totudhes/ ette he minun saattaisit/ ia toisit sinun pyhen Wores tyge/ ia sinun Asumises tyge.
Lähetä sinun walkeutesi ja sinun totuutesi/ että he minun saattaisit/ ja toisit sinun pyhän wuoresi tykö/ ja sinun asumisesi tykö.
Ps 43:4 Ja mine siselkeuisin Jumalan Alltarin tyge/ sen Jumalan tyge/ ioca minun ilon ia riemun on/ ia sinua Jumala Candelis kijtteisin/ minun Jumalan.
Ja minä sisälle käwisin Jumalan alttarin tykö/ sen Jumalan tykö/ joka minun iloni ja riemuni on/ ja sinua Jumala kantelissa kiittäisin/ minun Jumalani.
Ps 43:5 Mites murhedhit sinuas minun Sielun/ ia nin leuotoin olet minussa? Turua Jumalan päle/ Sille mine wiele nytkin hende kijten/ Ette hen minua auttais henen Casuollans/ ia ette hen minun Jumalan on.
Mitäs murehdit sinuas minun sieluni/ ja niin lewotoin olet minussa? Turwaa Jumalan päälle/ Sillä minä wielä nytkin häntä kiitän/ että hän minua auttaisi hänen kaswollansa/ ja että hän minun Jumalani on.

XLIV. Psalmi

On yxi sangen ialo Rucous Jumalan pyhen Seurakunnan Wiholisten wastan/ ia on caikein Aikain Seurakunnan Cuua/ nin hyuesti nyt Meiden aiallam/ iotca mös moninaist waiua kersima/ quin Juttain/ iotca olit ia ouat fangiuxis/ tuskis ia paghois/ ia wiele nytkin ouat.

Ps 44:1 Corachin Lasten Opetus edelwisattapa.
Corahin lasten opetus edeltäweisattawa.
Ps 44:2 JUmala/ me olema coruillan cwlluet/ Meiden Iset ouat meille luetelluet/ Mites heiden Aicanans ia muinen tehnyt olet.
Jumala/ me olemme korwillan kuulleet/ Meidän isät owat meille luetelleet/ Mitäs heidän aikanansa ja muinen tehnyt olet.
Ps 44:3 Sine olet kädhelles ne Pacanat poisaianut/ Mutta nijte sine olet iellens istuttanut/ Sine olet ne Canssat cadhottanut/ Mutta nijte sine olet wlosleuittenyt.

Sinä olet kädelläsi ne pakanat poisajanut/ Mutta niitä sinä olet jällens istuttanut/ Sinä olet ne kansat kadottanut/ Mutta niitä olet uloslewittänyt.
Ps 44:4 Sille eipe he ole Miecallans site Maata omistaneet/ ia heiden Käsiuartens eipe heite auttanut/ Waan sinun Oikiakätes/ sinun Käsiuartes/ ia sinun Casuos walkius/ sille sinulle oli heisse mielennoudhe.
Sillä eipä he ole miekallansa sitä maata omistaneet/ ja heidän käsiwartensa eipä heitä auttanut/ Waan sinun oikea kätesi/ sinun käsiwartesi/ ja sinun kaswosi walkeus/ sillä sinulla oli heissä mielennoude.
Ps 44:5 Jumala sine ole minun Kuningan/ Joca apua Jacobin lupat.
Jumala sinä olet minun kuninkaani/ joka apua Jakobin lupaat.
Ps 44:6 Sinun cauttas me Wiholiseni mahanpaiskam/ sinun Nimeses me alastallam meiden wastan carcaiauaiset.
Sinun kauttasi me wiholliseni maahan paiskaamme/ sinun nimessäsi me alas tallaamme meidän wastaan karkaawaiset.
Ps 44:8 Mutta sine meite autat meiden Wiholisistan/ ia saatat nijte hepiehen/ iotca meite wihauat.
Mutta sinä meitä autat meidän wihollisistan/ ja saatat niitä häpeään/ jotka meitä wihaawat.
Ps 44:9 Jumalasta me tadhoma iocapeiue kerskata/ ia kijtte sinun Nimees ijancaikisesta. Sela.
Jumalasta me tahdomme jokapäiwä kerskata/ ja kiittää sinun nimeäsi iankaikkisesti. Sela.
Ps 44:10 Mixis Nyt meite poissyset/ ia häueiset meite? ia et sine vloskeu meiden Sotawekein cansa.
Miksis nyt meitä poissysäät/ ja häwäiset meitä? je et sinä uloskäy meidän sotawäkein kanssa.
Ps 44:11 Sine sallit meite Wiholisten edesse pakeneman/ ette ne meite ratelisit/ iotca meite wihauat.
Sinä sallit meitä wihollisen edessä pakeneman/ että ne meitä raatelisit/ jotka meitä wihaawat.
Ps 44:12 Sine annat meite ylessödhe ninquin Lambaita/ ia haiotat meite Pacanoiten secan.
Sinä annat meitä ylössyödä niinkuin lampaita/ ja hajoitat meitä pakanoitten sekaan.
Ps 44:13 Sine myid sinun Canssas ilman hinnata/ ia eipes miteken maxo ota.
Sinä myit sinun kansasi ilman hinnatta/ ja eipäs mitäkään maksua ota.
Ps 44:14 Sine meite panet Pilcaxi meiden Naburillen/ sadhatoxexi ia nauruxi nijlle/ iotca meiden ymberillen ouat.

Sinä meitä panen pilkaksi meidän naapurillen/ sadatukseksi ja nauruksi niille/ jotka meidän ympärillän owat.
Ps 44:15 Sine teet meite Jaritoxexi Pacanain seas/ ia ette Canssat päätens wendeleuet meiden ylitzenne.
Sinä teet meitä jaaritukseksi pakanain seassa/ ja että kansat päätänsä wääntelewät meidän ylitsemme.
Ps 44:16 Jocapeiue on minun häueistuxen minun edeseni/ ia minun Casuon on teunens häpiete.
Joka päiwä on minun häwäistyksen minun edessäni/ ja minun kaswoni on täynnänsä häpeätä.
Ps 44:17 Ette minun pitene Pilcurit ia Laittaiat cwleman/ ia ne Wiholiset ia kercket kostaiat näkemen.
Että minun pitää pilkkaajat ja laittajat kuulemaan/ ja ne wiholliset ja kärkeät kostajat näkemään.
Ps 44:18 Neme caiki ouat tulluet meiden pälen/ ia eipe me senwoxi ole sinua wnochtanuet/ eike vskottomast sinun Lijtosas keuttenyet.
Nämä kaikki owat tulleet meidän päällen/ ja eipä me senwuoksi ole sinua unohtaneet/ eikä uskottomasti sinun liitossasi käyttäytyneet.
Ps 44:19 Ja ei meiden sydhemen tacaperin mennyt/ eike meiden keumisen poikenut sinun tiestes.
Ja ei meidän sydämen takaperin mennyt/ eikä meidän käymisen poikennut sinun tiestäsi.
Ps 44:20 Ettes meite nin rickilööt Lohikermein seas/ ia meite yldepeitet pimeydhelle.
Ettäs meitä niin rikkilyöt lohikäärmein seassa/ ja meitä yltäpeität pimeydellä.
Ps 44:21 Jos me olisim meiden Jumalan Nimen vnochtanuet/ ia meiden Kätem ylesnostanuet wieran Jumalan tyge.
Jos me olisimme meidän Jumalan nimen unohtaneet/ ja meidän kätemme ylösnostaneet wieraan Jumalan tykö.
Ps 44:22 Sen madhais Jumala kylle etzije? waan nyt hen itze tiete meiden sydhemen pohian.
Sen mahtaisi Jumala kyllä etsiä? waan nyt hän itse tietää meidän sydämen pohjan.
Ps 44:23 Sille sinun tedhens me surmatamma iocapeiue/ ia luetamma ninquin teuraxi tecteuet Lambat.
Sillä sinun tähden me surmataamme jokapäiwä/ ja luetaamme niinkuin teuraaksi tehtäwät lampaat.
Ps 44:24 Yleshereitze HERRA/ Mixis macat? waluo/ ia ele meite poissyse caiketicka.

Ylösheräitse HERRA/ Miksis makaat? walwo/ ja älä meitä poissyökse kaiketiki.
Ps 44:25 Mixis peitet sinun Casuos? ia wnodhat meiden radholisudhen ia adhistoxen.
Miksis peität sinun kaswosi? ja unohdat meidän raadollisuuden ja ahdistuksen.
Ps 44:26 Sille meiden Sielun ombi alaspainettu mahan asti/ meiden watzan maassa kinirippu.
Sillä meidän sielun ompi alaspainettu maahan asti/ meidän watsan maassa kiinni riippuu.
Ps 44:27 Ylesnouse auta meite/ ia lunasta meite sinun Laupiudhes tedhen.
Ylösnouse auta meitä/ ja lunasta meitä sinun laupeutesi tähden.

XLV. Psalmi

Ja waicka Jumalattomat ynne henes messeuet/ quitengin teme Messias woiton saapi/ ia pitepi ijancaikisen Waldakunnan.

Ps 45:1 Corachin Lasten yxi Morsianwirsi ia Opetus sijte Cuckaisest ia Liliost/ edelweisattapa.
Korahin lasten yksi morsianwirsi ja opetus siitä kukkaisesta ja liljoista/ edelweisattawa.
Ps 45:2 MInun sydhemen tichtera ydhen caunin Weison/ Mine tadhon weisata ydhest Kuningasta/ Minun Kielen on ydhen hyuen Kirioittaian Kynä.
Minun sydämeni tichteeraa yhden kauniin weisun/ Minä tahdon weisata yhdestä kuninkaasta/ Minun kieleni on yhden hywän kirjoittajan kynä.
Ps 45:3 Sine olet se Caunihin Inhimisten lasten seas/ Sulaiset ouat sinun Hwles/ Senteden siugnapi Jumala sinua ijancaikisesta.
Sinä olet se kaunihin ihmisten lasten seassa/ Sulaiset owat sinun huulesi/ Sentähden siunaapi Jumala sinua iankaikkisesti.
Ps 45:4 Wööte sinun Miecas sinun Lantes päle/ sine Kempi/ ia caunista itzes cunnialisesta.
Wyötä sinun miekkasi sinun lanteesi päälle/ sinä kemppi/ ja kaunista itsesi kunniallisesti.
Ps 45:5 Hyuesti sine menestykö sinun Cauniudhessas/ edesaia Totudhes parahaxi/ ia nijte Radholisi pidhe Oikiudhesa/ Nin sinun Oikiakätes Ihmelisie osottapi.
Hywästi sinä menestyköön sinun kauneudessasi/ edesaja totuudessa parhaaksi/ ja niitä raadollisia pidä oikeudessa/ Niin sinun oikea kätesi ihmeellisiä osoittaapi.

Ps 45:6 Nin ylen tereuet ouat sinun Nooles/ Ette Canssat sinun etees mahanlangeuat/ keskelle sen Kuningan Wiholistein.
Niin ylen teräwät owat sinun nuolesi/ että kansat sinun eteesi maahan lankeawat/ keskellä sen kuninkaan wihollistein.
Ps 45:7 Jumala sinun Stolis pysypi aina ia ijancaikisesta/ Sinun Waldakunnas Waltica/ on yxi hurskas Waltica.
Jumala sinun tuolisi pysyypi aina ja iankaikkisesti/ Sinun waltakuntasi waltikka/ on yksi hurskas waltikka.
Ps 45:8 Sine racastat wanhurskaudhen/ ia wihat sen Jumalattoman menon/ Senteden ombi Jumala/ sinun Jumalas sinua woidhellut Ilonöliolla/ ylitze sinun Osawelieis.
Sinä rakastat wanhurskauden/ ja wihaat sen jumalattoman menon/ Sentähden ompi Jumala/ sinun Jumalasi sinua woidellut iloöljyllä/ ylitse sinun osaweljiesi.
Ps 45:9 Sinun Waattes ouat sula Mirrham/ Aloes ia * Kezia/ coskas Nursanluisest Salist wloskeudh/ sinun ialoimas pramisas.
Sinun waatteesi owat sula mirrham/ Aloes ja kezia/ koskas norsunluisesta salista yloskäyt/ sinun jaloimmassa pramissasi.
Ps 45:10 Sinun Caunistoxesas keuuet ne Kuningain Tytteret/ se Morsian seisopi oikialkädhelles/ sulas callimas Cullas.
Sinun kaunistuksessasi käywät ne kuninkain tyttäret/ se morsian seisoopi oikealla kädelläsi/ sulassa kalliimmassa kullassa.
Ps 45:11 Cwle Tyter/ ia catzo/ ia callista Coruas/ Wnodha sinun Canssas/ ia sinun Ises Hoone.
Kuule tytär/ ja katso/ ja kallista korwasi/ Unohda sinun kansasi/ ja sinun isäsi huone.
Ps 45:12 Nin saapi Kuningas halun sinun Cauniutees/ Sille hen ombi sinun HERRAS/ ia sinun pite hende cumartaman.
Niin saapi kuningas halun sinun kauneuteesi/ Sillä hän ompi sinun HERRASI/ ja sinun pitää häntä kumartaman.
Ps 45:13 Sen Tytteren * Tyrin pite mös sihen Lahijoinens tuleman/ Ja ne Rickaimat Canssois pite sinun edheses rucoleman.
Sen tyttären Tyron pitää myös siihen lahjoinensa tuleman/ Ja ne rikkaimmat kansoissa pitää sinun edessäsi rukoileman.
Ps 45:14 Se Kuningan Tyter ombi coconans caunis * siselde/ Hen on Cullaises wattes puetettu.
Se kuninkaan tytär ompi kokonansa kaunis sisältä/ Hän on kultaisessa waatteessa puetettu.
Ps 45:15 Hen wiedhen monencudhotuis waatteis Kuningan tyge/ ia henen

Leickisisarens/ ne Neitzyet/ iotca hende noudhattauat/ toodhan sinun tyges.
Hän wiedään monenkudotuissa waatteissa kuninkaan tykö/ Ja hänen leikkisisarensa/ ne neitsyet/ jotka häntä noudattawat/ tuodaan sinun tykösi.
Ps 45:16 Ne wiedhen Ilon ia riemun cansa/ ia he Kuningan Salin siselkeuuet.
Ne wiedään ilon ja riemun kanssa/ ja ne kuninkaan saliin sisälle käywät.
Ps 45:17 Sinun Isedhes polesta pite sinun Lapsia saaman/ Jotca sinun Päämiehixi asettaman pite caikeen Mailmaan.
Sinun isiesi puolesta pitää sinun lapsia saaman/ jotka sinun päämieheksi asettaman pitää kaikkeen maailmaan.
Ps 45:18 Mine tadhon muista sinun Nimes päle/ Sucukunnasta nin Sucukundahan. Senteden pite ne Canssat sinua kijttemen aina ia ijancaikisesta.
Minä tahdon muistaa sinun nimesi päälle/ sukukunnasta niin sukukuntahan. Sentähden pitää ne kansat sinua kiittämän aina ja iankaikkisesti.

XLVI. Psalmi

On sangen swri Lohutus/ ia Kijtossana Seurakunnan warieluxesta/ caikein Perchelein weijutuxi ia Mailmaisen pahuden wastoin. Wimein/ hen keske nijste warinotta/ ia ninen edest Jumalata Christuses kijttemen.

Ps 46:1 Yxi Corachin Lasten Weisu/ sijte Norudhesta/ edelweisattapa/ Alamothin päle.
Yksi Corahin lasten weisuu/ siitä nuoruudesta/ edeltäweisattawa/ Alamothin päälle.
Ps 46:2 JUmala ombi meiden Turuan ia Wäkewydhen/ Yxi Apu nijsse swrissa tuskissa/ iotca meiden pälen ouat sattuneet.
Jumala ompi meidän turwan ja wäkewyytein/ Yksi apu niissä suurissa tuskissa/ jotka meidän päällen owat sattuneet.
Ps 46:3 Senteden eipe me miteken pelke/ ios wiele Mailma huckuis/ Ja wooret keskellen Merte waiosit.
Sentähden eipä me mitäkään pelkää/ jos wielä maailma hukkuisi/ Ja wuoret keskelle merta wajoisit.
Ps 46:4 Waicka wiele Meri pauhais ia culkis/ nin ette sen paisumisen tedhen/ Mäet alascukistuisit. Sela.
Waikka wielä meri pauhaisi ja kulkisi/ niin että sen paisumisen tähden/ mäet alaskukistuisit. Sela.
Ps 46:Ps 46:5 Quitengi pite se Jumalan Caupungi carskist lustilinen oleman/ henen Wirtains cansa/ iossa ne pyhet sen Corkeiman Asumiset ouat.
Kuitenkin pitää se Jumalan kaupunki karskisti lustillinen oleman/ hänen

wirtainsa kanssa/ jossa ne pyhät sen korkeimman asumiset owat.
Ps 46:6 Jumala ombi heiden tykenens sielle siselle/ Senteden se kylle pysypi/ Jumala auttapi hende warahin.
Jumala ompi heidän tykönänsä siellä sisällä/ Sentähden se kyllä pysyypi/ Jumala auttaapi häntä warhain.
Ps 46:7 Pacanadhen pite hemmestymen/ ia ne Kuningadhen waldakunnat langeman/ ia Maa huckupi/ coska hen änens andapi.
Pakanaiden pitää hämmästymän/ ja ne kuninkaiden waltakunnat lankeeman/ ja maa hukkuupi/ koska hän äänensä antaapi..
Ps 46:8 Se HERRA Zebaoth on meiden cansan/ se Jacobin Jumala ombi meiden Tuken. Sela.
Se HERRA Zebaoth on meidän kanssan/ se Jakobin Jumala ompi meidän tukena. Sela.
Ps 46:9 Tulcat/ ia catzocat ne HERRAN teghot/ ioca Maan päle sencaltaiset haiotoxet tekepi.
Tulkaat/ ja katsokaat ne HERRAN teot/ joka maan päälle senkaltaiset hajoitukset tekeepi.
Ps 46:10 Joca hilitze Sodhat caikes Mailmas/ Joca Joutzen serke/ ia rickopi Keihet ia Rattat tulesa ylespolta.
Joka hillitsee sodat kaikessa maailmassa/ joka jousen särkee/ ja rikkoopi keihäät ja rattaat tulessa ylöspolttaa.
Ps 46:11 Lacatka/ ia tundekat ette mine Jumala olen/ minun pite Cunnian woittaman Pacanain seas/ ia minun pite ylistoxen Maan päle saaman.
Lakatkaa/ ja tuntekaat että minä Jumala olen/ minun pitää kunnian woittaman pakanain seassa/ ja minun pitää ylistyksen maan päällä saaman.
Ps 46:12 Se HERRA Zebaoth on meiden cansan/ se Jacobin Jumala ombi meiden Tuken. Sela.
Se HERRA Zebaoth on meidän kanssan/ se Jakobin Jumala ompi meidän tuken. Sela.

XLVII. Psalmi

On yxi Kijtoswirsi/ Woitonlaulu ia yxi Ennustos Messiasen Waldakunnan asettamisest/ seke Juttain ette Pacanain seas/ Jonga hen Synnist/ Colemast/ Perkelen angarudhest ia caikista waiuasta pästepi. Ja ette hen on totinen Jumala heilde omistettaua.

Ps 47:1 Corachin Lasten Psalmi edelweisattapa sijte Norudhesta.
Corahin lasten psalmi edeltäweisattawa siitä nuoruudesta.
Ps 47:2 CAicki Canssat paukuttacat käsien/ Ja ihastucat Jumalalle/ iloisen änen cansa.

Kaikki kansat paukuttawat käsiään/ Ja ihastukaat Jumalalle/ iloisen äänen kanssa.
Ps 47:3 Sille HERRA se caikein corkein ombi hirmulinen/ yxi swri Kuningas coco maan päle.
Sillä HERRA se kaikkein korkein ompi hirmullinen/ yksi suuri Kuningas koko maan päällä.
Ps 47:4 Hen alendapi Canssat meiden alanne/ ia ne Pacanat meiden Jalcain ala.
Hän alentaapi kansat meidän allemme/ ja ne pakanat meidän jalkain alle.
Ps 47:5 Hen wloswalitze meite henen Perimisexens/ sen Jacobin Cunnian/ iota hen racasta. Sela.
Hän uloswalitsee meitä hänen perimiseksensä/ sen Jakobin kunnian/ jota hän rakastaa. Sela.
Ps 47:6 Jumala ylesastui ihastuxen cansa/ ia se HERRA heliseuen Basunan cansa.
Jumala ylösastui ihastuksen kanssa/ ja se HERRA helisewän basuunan kanssa.
Ps 47:7 Kijtosweisatcat/ Kijtosweisatcat Jumalan/ Kijtosweisatcat kijtosweisatcat meiden Kuningallen.
Kiitos weisatkaat/ Kiitos weisatkaat Jumalan/ Kiitos weisatkaat Kiitos weisatkaat meidän Kuninkaallen.
Ps 47:8 Sille Jumala ombi Kuningas coco Maan päle/ kijtosweisatcat henelle * wisaasta.
Sillä Jumalan ompi Kuningas koko maan päällä/ Kiitos weisatkaat hänelle wiisaasti.
Ps 47:9 Jumala on Kuningas Pacanaidhen ylitze/ Jumala istupi henen pyhen Stolins päle.
Jumala on Kuningas pakanaiden ylitse/ Jumala istuupi hänen pyhän tuolinsa päälle.
Ps 47:10 Canssain Päämiehet ouat cocondunuet sen Abrahamin Jumalan Canssan tyge/ Sille Jumala ombi sangen corghotettu ninen Herrain tygene Maan päle.
Kansain päämiehet owat kokoontuneet sen Abrahamin Jumalan kansan tykö/ Sillä Jumala ompi sangen korotettu niiden herrain tykönä maan päällä.

XLVIII. Psalmi

On yxi Kijtoswirsi swrimast Jumalan Hyuisteghoista/ ette hen wissimille tydhille itzens ilmoitti/ Lupauxens annoi/ Palueluxens asetti/ ia ette Hen Paican walitzi/ cussa olis/ eli leutteisijn/ se oikia Seurakunda/ nimiten sielle/ cussa Sana Zionista caijachtapi.

Ps 48:1 Corachin Lasten Psalmin weisu.
Corahin lasten psalmin weisuu.
Ps 48:2 SWri on se HERRA ia sangen kijtettäpä/ meiden Jumalan Caupungis/ henen pyhen worens päle.
Suuri on se HERRA ja sangen kiitettäwä/ meidän Jumalan kaupungissa/ hänen pyhän wuorensa päällä.
Ps 48:3 Se Wori Zion on ninquin yxi caunis Wesa/ ionga päle coco maa turuapi/ sinne pohian polen macapi sen swren Kuningan Caupungi.
Se wuori Zion on niinkuin yksi kaunis wesa/ jonka päälle koko maa turwaapi/ sinne pohjan puolen makaapi sen suuren sen suuren Kuninkaan kaupunki.
Ps 48:4 Jumala on tuttaua henen Salisans/ ette hen on sen Warielia.
Jumala on tuttawa hänen salissansa/ että hän on sen warjelija.
Ps 48:5 Sille catzo/ Kuningat ouat coconuet/ ia ynne edesmenit.
Sillä katso/ Kuninkaat owat kokoontuneet/ ja ynnä edesmenit.
Ps 48:6 He ihmectelit/ coska he täte näit/ ia hemmestuit/ ia alaskukistettijn.
He ihmettelit/ koska he tätä näit/ ja hämmästyit/ ja alaskukistettiin.
Ps 48:7 Wapistos ombi heite sielle käsittänyt/ ia Adhistos ninquin Synnytteueisen.
Wapistus ompi heitä siellä käsittänyt/ ja ahdistus niinkuin synnyttäwäisen.
Ps 48:8 Sine säriet Hadhet meresse/ sen Ite Twlen cautta.
Sinä särjet haahdet meressä/ sen itätuulen kautta.
Ps 48:9 Quin me cwlimma/ nin me sen näemme HERRAN Zebaothin caupungissa meiden Jumalan Caupungis/ Jumala sen ylespitepi ijancaikisesta. Sela.
Kuin me kuulimme/ niin me sen näemme HERRAN Zebaothin kaupungissa meidän Jumalan kaupungissa/ Jumala sen ylöspitääpi iankaikkisesti. Sela.
Ps 48:10 Jumala me odhotamme sinun Hywuyttes/ keskel sinun Templises.
Jumala me odotamme sinun hywyyttäsi/ keskellä sinun templissäsi.
Ps 48:11 Jumala/ quin sinun Nimes on/ nin mös on sinun Kijtoxes hama Mailman loppuin asti/ sinun Oikia kätes on teunens Vanhurskautta.
Jumala/ kuin sinun nimesi on/ niin myös on sinun kiitoksesi hamaan maailman loppuun asti/ sinun oikea kätesi on täynnänsä wanhurskautta.
Ps 48:12 Riemuitkan se Zionin wori/ ia ne Judan Tytteret olcoon iloiset/ sinun Oikiudhes tedhen.
Riemuitkaan se Zionin wuori/ ja ne Judan tyttäret olkoon iloiset/ sinun oikeutesi tähden.
Ps 48:13 Menget Zionin ymberi/ ia syletke hende/ lukecat henen Tornins.

Menkäät Zionin ympäri/ ja syletkää (piirittäkää) häntä/ lukekaat hänen torninsa.
Ps 48:14 Wariottacat henen Mwristans/ ia yleskorghottacot henen Salinsa/ ette te sen mainitzitte sille noutauaisel Sucukunnalle.
Waarinottakaat hänen muuristansa/ ja ylöskorottakoot hänen salinsa/ että te sen mainitsette sille noutawaiselle sukukunnalle.
Ps 48:15 Sille teme Jumala ombi meiden Jumalan aina ia ijancaikisesta/ hen wiepi meite ninquin Norudhen.
Sillä tämä Jumala ompi meidän Jumalan aina ja iankaikkisesti/ hän wiepi meitä niinkuin nuoruuden.

XLVIX. Psalmi

Teme ychtepite sen iiij ia xxxvij Psalmin cansa/ iossa se pyhe Christikunda lohutetan site Pahannosta wastan/ Ette ne Jumalattomat menestyuet/ ja Ne Jumaliset waiuatan/ iosta eipe heiden tule närkestye. Sille tesse opetetan sijte tuleuaisesta Domiosta ia Mailmasta/ iossa ne Jumalattomat cadhotetan/ Ja ne Jumaliset ijancaikisen Cunnian sauat.

Ps 49:1 Corachin Lasten Psalmi edelweisattapa.
Corahin lasten psalmi edeltäweisattawa.
Ps 49:2 CWlcat täte caiki Canssat/ ottacat Coruijn caiki iotca telle aialla elette.
Kuulkaat tätä kaikki kansat/ ottakaat korwiin kaikki jotka tällä ajalla elätte.
Ps 49:3 Seke se ycteinen Canssa/ quin HERRAT/ seke Rickat ette Kieuhet/ yxi toisen cansa.
Sekä se yhteinen kansa/ kuin herrat/ seka rikkaat että köyhät/ yksi toisen kanssa.
Ps 49:4 Minun swni pite puhuman Wisautta/ ia minun Sydhemen ymmerdhyxen.
Minun suuni pitää puhuman wiisautta/ ja minun sydämen ymmärryksen.
Ps 49:5 Me tadhon ydhen hyuen Wertauxen cwlla/ ia ydhen caunijn Tapauxen Candelein päle leikite.
Me tahdon yhden hywän wertauksen kuulla/ ja yhden kauniin tapauksen kantelein päälle leikittää.
Ps 49:6 Mixi mine pelkeisin nijne pahoina peiuine/ coska minun Sortaiadheni pahateghot minua ymberikeuuet.
Miksi minä pelkäisin niinä pahoina päiwinä/ koska minun sortajaiden pahat teot minua ympärikäywät.
Ps 49:7 Jotca loottauat heiden Tauarans päle/ ia kerskauat heiden Rickaudhes palioudhen päle.

Jotka luottawat heidän tawaransa päälle/ ja kerskaawat heidän rikkautensa paljouden päälle.
Ps 49:8 Ei weliken taida keteken iellenslunasta/ Eike Jumalalle käteken souitta.
Ei welikään taida ketäkään jällens lunastaa/ Eikä Jumalalle ketäkään sowittaa.
Ps 49:9 Sille palio se culuttapi heiden Sieluans iellenslunasta/ Nin ette henen teuty site anda olla tekemet ijancaikisesta.
Sillä paljon se kuluttaapi heidän sieluansa jällens lunastaa/ Niin että hänen täytyy siitä antaa olla tekemät iankaikkisesti.
Ps 49:10 Waicka hen mös wiele cauuan eleis/ ia Hauta ei näkisi.
Waikka hän myös wielä kauan eläisi/ ja hautaa ei näkisi.
Ps 49:11 Sille quitengin saadhan nähdhä/ ette semmotoiset Wijsat coleuat/ nin ikenens quin ne Tyhmet ia Hullut catouat/ ia teuty muille iätte heiden Rickaudhensa.
Sillä kuitenkin saadaan nähdä/ että semmoiset wiisaat kuolewat/ niin ikänänsä kuin ne tyhmät ja hullut katoawat/ ja täytyy muille jättää heidän rikkautensa.
Ps 49:12 Ja sijttekin he aiatteleuat/ Ette heiden Honehens pysyuet ijancaikisesta/ ia heiden Cotons sughusta sucuhun/ ia heiden Nimens olis ialo Maan päle.
Ja sittenkin he ajattelewat/ että heidän huoneensa pysywät iankaikkisesti/ ja heidän kotinsa suwusta sukuun/ ja heidän nimensä olisi jalo maan päällä.
Ps 49:13 Waan ei semmengen taida Inhiminen sijnä cunniasa pysyueinen olla/ Mutta henen teuty teste lopua ninquin Eleimetki.
Waan ei kuitenkaan taida ihminen siinä kunniassa pysywäinen olla/ Mutta hänen täytyy tästä luopua niinkuin eläimetkin.
Ps 49:14 Teme heiden Tieens ombi sula hulluus/ Quitengin heiden Jelken tuleuaisens site swns cansa kijtteuet. Sela.
Tämä heidän tiensä ompi sula hulluus/ Kuitenkin heidän jälkeentulewaisensa siitä suunsa kanssa kiittäwät. Sela.
Ps 49:15 He macauat Heluetis ninquin Lambat/ Colema se heite caluapi. Mutta ne Hurskat sangen pian hallitzeuat heiden ylitzens/ ia heiden vskalluxens pite huckuman/ ia Heluetin teuty heiden iedhe.
He makaawat niinkuin lampaat/ Kuolema se heitä kalwaapi. Mutta ne hurskaat sangen pian hallitsewat heidän ylitsensä/ ja heidän uskalluksensa pitää hukkuman/ ja helwettiin täytyy heidän jäädä.
Ps 49:16 Mutta Jumala quitengin wapacta minun Sieluni Heluetin wallast/ Sille hen minua yleskoriasi. Sela.

Mutta Jumala kuitenkin wapahtaa minun sieluni helwetin wallasta/ Sillä hän minua ylöskorjasi. Sela.
Ps 49:17 Ele site tottele coska iocu ricastupi/ eli ios henen Honens Cunnia swrexi tule.
Älä sitä tottele koska joku rikastuupi/ eli jos hänen huoneensa kunnia suureksi tulee.
Ps 49:18 Sille quin hen coole/ eipe hen mite mötens wie/ eike henen Cunnians henen cansans alasmene.
Sllä kuin hän kuolee/ eipä hän mitäkään myötänsä wie/ eikä hänen kunniansa hänen kanssansa alas mene.
Ps 49:19 Waan hen vskalta temen Hyuen Elemen päle/ ia kijtte site/ coska iocu itzellens hywie peiuie saatta.
Waan hän uskaltaa tämän hywän elämän päälle/ ja kiittää sitä/ koska joku itsellensä hywiä päiwiä saattaa.
Ps 49:20 Nin he meneuet Iseins ielkijn/ ia euet ikenens walkiutta näge.
Niin he menewät isäinsä jälkeen/ ja eiwät ikänänsä walkeutta näe.
Ps 49:21 Sille coska Inhiminen Cunniasa onopi/ ia ei ole ymmerdhöst/ nin hen tälde menepi/ quin Eleimet.
Sillä koska ihminen kunniassa onpi/ ja ei ole ymmärrystä/ niin hän täältä meneepi/ kuin eläimet.

L. Psalmi

On yxi Ennustos Euangeliumin iulghistamisest ia Lain poispanemisest/ wffrein ia caiken Lain menon cansa/ Ja osottapi ne oikeat Jumalan palueluxet. Tesse mös Jumala vhcapi wihans ia rangastoxens nijlle/ wlcocullatuille/ iotca/ ehkei he tiedhe nite oikeita Palueluxi/ Uskoa ia Auxenhutamista/ quitengin he kerskauat heidens oleuan Jumalan oma Canssat/ vlcoisten menoin tedhen etc. ia sen Jumalan Armon/ ioca Christuses taritan/ he ylencatzouat.

Ps 50:1 Assaphin Psalmi.
Asaphin psalmi.
Ps 50:1 HERRA Jumala se wäkeuin puhupi ia cutzupi Mailman/ hamast Auringoisen coitosta nin Laskemisen asti.
HERRA Jumala se wäkewin puhuupi ja kutsuupi maailman/ hamasta aurinkoisen koitosta niin laskemiseen asti.
Ps 50:2 Zionista yleskeupi/ se kircas Jumalan paiste.
Zionista ylöskäypi/ se kirkas Jumalan paiste.
Ps 50:3 Meiden Jumalan tulepi ia ei waikene/ culuttauainen Tuli keupi henen edhellens/ ia henen ymberillens yxi swri Ilma.

Meidän Jumalan tuleepi ja ei waikene/ kuluttawainen tuli käypi hänen edellänsä/ ja hänen ympärillänsä yksi suuri ilma.
Ps 50:4 Hen cutzupi Taiuan ia maan/ domitaxens henen Canssans.
Hän kutsuupi taiwaan ja maan/ tuomitaksensa hänen kansansa.
Ps 50:5 Cootka minulle Pyheni/ iotca sijte Lijtosta enemen piteuet/ quin wffreista.
Kootkaa minun pyhäni/ jotka siitä liitosta enemmän pitäwät/ kuin uhreista.
Ps 50:6 Ja ne Taiuat pite henen wanhurskauttans ilmoittaman/ Sille Jumala on Domari. Sela.
Ja ne taiwaat pitää hänen wanhurskauttansa ilmoittaman/ Sillä Jumala on tuomari. Sela.
Ps 50:7 Cwle minun Canssan/ anna minun puhua/ Israel anna minua sinun seasas todhista/ Mine Jumala/ olen sinun Jumalas.
Kuule minun kansani/ anna minun puhua/ Israel anna minun sinun seassasi todistaa/ Minä Jumala/ olen sinun Jumalasi.
Ps 50:8 Sinun wffreis polesta/ em mine sinua nuchtele/ Sille sinun Poltwffris ouat alati minun edesseni.
Sinun uhreisi puolesta/ en minä sinua nuhtele/ Sillä sinun polttouhrisi owat alati minun edessäni.
Ps 50:9 Em mine Härkie ota sinun Honestas/ Eike Caurita sinun Nauetastas.
En minä härkiä ota sinun huoneestasi/ Eikä kauriita sinun nawetastasi.
Ps 50:10 Sille caiki Eleimet Metzes ouat minun/ ia Cariat Mäkein päle Tuhannes lughussa.
Sillä kaikki eläimet metsässä owat minun / ja karjat mäkein päällä tuhannessa luwussa.
Ps 50:11 Mine tunnen caiki Linnut Wortein päle/ ia caikinaiset Pedhot Metzes ouat minun edesseni.
Minä tunnen kaikki linnut wuorten päällä/ ja kaikkinaiset pedot metsässä owat minun edessäni.
Ps 50:12 Jos mine ison/ en mine site sanoisi sinulle/ Sille ette se Maanpiri ombi minun/ ia caiki mite henesse on.
Jos minä isoan/ en minä sitä sanoisi sinulle/ Sillä että se maanpiiri ompi minun/ ja kaikki mitä hänessä on.
Ps 50:13 Lwletkos minun söuen Härien Liha/ elicke Cauristen werte iouan?
Luuletkos minun syöwän härkien lihaa/ elikkä kauristen werta juowan?
Ps 50:14 Wffra Jumalalle Kijtoswffri/ ia maxa sille Ylimeiselle sinun Lupauxes.
Uhraa Jumalalle kiitosuhri/ ja maksa sille ylimmäiselle sinun lupauksesi.
Ps 50:15 Ja auxeshwdha minua Hädheses/ Nin mine autan sinua/ ia sinun pite minua cunnioitzeman.

Ja awuksihuuda minua hädässäsi/ Niin minä autan sinua/ ja sinun pitää minua kunnioitseman.
Ps 50:16 Mutta sille Jumalattomalle sanopi Jumala/ Mixis ilmoitat minun Oikiuxiani/ ia otat minun Lijtoni sinun suulles?
Mutta sille jumalattomalle sanoopi Jumala/ Miksis ilmoitat minun oikeuksiani/ ja otat minun liittoni sinun suullesi?
Ps 50:17 Ettes quitengi curitoxen wihat/ ia heitet minun Sanani taghas.
Että kuitenkin kurituksen wihaat/ ja heitä minun sanasi taaksesi.
Ps 50:18 Coskas iongun Warcan näet/ nin sine ioxet henen cansans/ ia pidhet Osas Hoorintekiedhen cansa.
Koskas jonkun warkaan näet/ niin sinä juokset hänen kanssansa/ ja pidät osaasi huorintekijäiden kanssa.
Ps 50:19 Sinun sws sallit sine paha puhua/ ia sinun Kieles Falskiutta matkan saatta.
Sinun suusi sallit sinä pahaa puhua/ ja sinun kielesi falskiutta matkaan saattaa.
Ps 50:20 Sine istut ia puhut sinun Velies vastan/ sine panettelet sinun Eites Poica.
Sinä istut ja puhut sinun weljeäsi wastaan/ sinä panettelet sinun äitisi poikaa.
Ps 50:21 Neites teet/ ia mine olen wait/ Nijnpes lwlet/ ette mine olen sinun wertaises. Mutta mine rangaitzen sinua/ ia asetan neite Silmeis eten.
Näitäs teet/ ja mnä olen waiti/ Niinpäs luulet/ että minä olen sinun wertaisesi. Mutta minä rankaisen sinua/ ja asetan näitä silmäisi eteen.
Ps 50:22 Merkitke sis neite/ Te iotca Jumalan vnodhatte/ ettej mine ioskus poistemmaisi/ ia ei olisi enembi vapactaia.
Merkitkää siis näitä/ Te jotka Jumalan unohdatte/ ettei minä joskus poistempaisi/ ja ei olisi enempi wapahtajaa.
50:23 Joca Kijtosta wffrapi/ se ylistepi minua/ Ja sijnä ombi se Tie/ ette mine osotan henelle sen Jumalan Terueydhen.
Joka kiitosta uhraapi/ se ylistääpi minua/ Ja siinä ompi se tie/ että minä osoitan hänelle sen Jumalan terweyden.

LI. Psalmi

On yxi Callis/ Cwllainen ia Palauainen Rucous/ ette Perisyndi ia mwdh pahattöödh ia teghot andexiannetaisin. Sille tesse Synnin/ alcu ia jwri osotetan nimittein/ Sikiemisest ia Lonnon turmeluxest/ Ja quinga se poispyhiten/ Quinga me vdhest synnyme/ Ja cutka Palueluxet ouat Jumalan otoliset/ Ja Wimein hen coco seurakunnan edest rucole.

Ps 51:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa/
Dawidin psalmi edeltäweisattawa/
Ps 51:2 Coska se Propheta Nathan henen tygens tuli/ Quin hen Bathsaban tyge oli siselkeunyt.
Koska se propheta Nathan hänen tykönsä tuli/ Kuin hän Bathsaban tykö oli sisälle käynyt.
Ps 51:3 JUmala ole minun armolinen/ sinun Hywydhes cautta/ ia poispyhi minun Syndini/ sinun swren Laupiudhes cautta.
Jumala ole minulle armollinen/ sinun hywyytesi kautta/ ja pois pyyhi minun syntini/ sinun suuren laupeutesi kautta.
Ps 51:4 Pese minua hyuesti minun Pahateghostani/ ia pudhista minua/ minun Synninisteni.
Pese minua hywästi minun pahat teostani/ ja puhdista minua/ minun synnistäni.
Ps 51:5 Sille mine tunnen minun Pahateconi/ Ja minun Syndini ombi alati minun edesseni.
Sillä minä tunnen minun pahat tekoni/ Ja minun syntini ompi alati minun edessäni.
Ps 51:6 Sinun ainoan wastan mine syndie tein/ ia pahasti tein sinun edesses. Senpäle ette sine oikia olisit sinun Sanasas/ ia ei laitetuxi tulisi/ coska sine domitaan.
Sinun ainoan wastaan minä syntiä tein/ ja pahasti tein sinun edessäsi. Senpäälle että sinä oikea olisit sinun sanassasi/ ja ei laitetuksi tulisi/ koska sinä tuomitaan.
Ps 51:7 Catzo/ mine olen synnilisest Siemenest syndynyt/ ia minun Eiten ombi synnisse minun syttenyt.
Katso/ minä olen synnillisestä siemenestä syntynyt/ ja minun äitini ompi synnissä minun siittänyt.
Ps 51:8 Catzo/ sine halaiat Totutta/ ioca salaudhes onopi/ ia sen peitetyn Wijsaudhen sine iulghistit minulle.
Katso/ sinä halajat totuutta/ joka salaudessa ompi/ ja sen peitetyn wiisauden sinä julkistit minulle.
Ps 51:9 * Viska minua Hyssopil/ ette mine pudhastusin/ Pese minua/ ette mine Lumiwalkiaxi tulisin.
Wiskaa minua isopilla/ että minä puhdistuisin/ Pese minua/ että minä lumiwalkeaksi tulisin.
Ps 51:10 Anna minun cwlda ilo ia riemua/ ette ne Luudh/ iotcas serkenyt olet/ ihastuisit.
Anna minun kuulla iloa ja riemua/ että ne luut/ jotkas särkenyt olet/

ihastuisit.
Ps 51:11 Poiswerho sinun Casuos minun Synnisteni/ ia poispyhi caiki minun Pahatteconi.
Pois werhoa sinun kaswosi minun synnistäni/ ja pois pyyhi kaikki minun pahat tekoni.
Ps 51:12 Jumala loo minussa yxi pudhas Sydhen/ ia wdhista minussa yxi wsi wissi Hengi.
Jumala luo minussa yksi puhdas sydän/ ja uudista minussa yksi uusi wissi henki.
Ps 51:13 Ele poisheite minua sinun Casuos edhest/ ia ele minulda poisota sinun pyhe Henges.
Älä poisheitä minua sinun kaswosi edestä/ ja älä minulta pois ota sinun Pyhää Henkeäs.
Ps 51:14 Wahuista minua taas sinun Auus cansa/ ia sille wäkeuelle Hengelle tuke minua.
Wahwista minua taas sinun awus kanssa/ ja sillä wäkewällä hengellä tue minua.
Ps 51:15 Sille mine tadhon nijlle ylitzekieumerille sinun Tiees opetta/ ette ne Synniset sinun tyges palaiaisit.
Sillä minä tahdon niille ylitsekäymäreille sinun tiesi opettaa/ että ne syntiset sinun tykösi palajaisit.
Ps 51:16 Päste minua Verenwighoista/ sine Jumala/ ioca minun Terueydhen Jumala olet/ ette minun Kielen sinun Wanhurskauttas kerskais.
Päästä minua weren wioista/ sinä Jumala/ joka minun terweyden Jumala olet/ että minun kieleni sinun wanhurskautta kerskaisi.
Ps 51:17 Aua HERRA minun Hwleni/ ette minun Swn ilmoitais sinun Kijtoxes.
Awaa HERRA minun huuleni/ että minun suuni ilmoittaisi sinun kiitoksesi.
Ps 51:18 Sille ettei sinulle ole wffrisa lusti/ mwtoin mine sen kernast annaisin/ ia ei Poltwffri sinun ensingen kelpa.
Sillä ettei sinulle ole uhrissa lysti/ muutoin minä sen kernaasti antaisin/ ja ei polttouhri sinulle ensinkään kelpaa.
Ps 51:19 Ne wffrit/ iotca Jumalan kelpauat/ ne ouat murhelinen Hengi/ Adhistettua ia seriettue Sydhende/ et sine Jumala ylencatzo.
Ne uhrit/ jotka Jumalalle kelpaawat/ ne owat murheellinen henki/ Ahdistettua ja särjettyä sydäntä/ et sinä Jumala ylenkatso.
Ps 51:20 Tee hyuesti Zionin wastan sinun Armos ielkin/ ylesrakena ne Murit Jerusalemis.
Tee hywästi Zionin wastaan sinun armosi jälkeen/ ylösrakenna ne muurit Jerusalemis.

Ps 51:21 Silloin sinulle otoliset ouat ne Wanhurskaudhen Wffrit/ poltwffrit ia caikinaiset wffrit/ Silloin sinun Altaris päle Härkie wffratan.
Silloin sinulle otolliset owat ne wanhurskaat uhrit/ polttouhrit ja kaikkinaiset uhrit/ Silloin sinun alttarisi päällä härkiä uhrataan.

LII. Psalmi

Waan seurakunda ia ne Jumaliset wariellan ia autetaan. Ombi sangen raskas wchkaus wastoin nite Tyrannit Sangarit ia Jumalattomit/ iotca wainouat ia wihauat nite Jumalisi/ ionga tedhen he wimein pereti huckuuat.

Ps 52:1 Yxi Dauidin Oppi edelweisattapa/ quin se Edomiti Doeg tuli/ ia sanoi Saulil/ Dauid ombi tullut Abimelechin Hoonesen.
Yksi Dawidin oppi edeltäweisattawa/ kuin se Edomiti Doeg tuli/ ja sanoit Saulille/ Dawid ompi tullut Abimelechin huoneeseen.
Ps 52:2 Mltes kerskat sine Tyranni/ ette sine taidhat wahingoitta? ette quitengi Jumalan Laupius wiele iocapeiue pysy.
Mitäs kerskaat sinä tyranni/ että sinä taidat wahingoittaa? Että kuitenkin Jumalan laupeus wielä jokapäiwä pysyy.
Ps 52:3 Sinun Kieles ongipi wahingon ielkin/ ia leickapi walhellans ninquin tereue Partaweitzi.
Sinun kielesi onkiipi wahingon jälkeen/ ja leikkaapi walheellansa niinkuin terweeksi partaweitsi.
Ps 52:4 Sine puhut paramin Paha quin hyue/ ia Walhen pikemin quin Oikiudhen. Sela.
Sinä puhut paremmin pahaa kuin hywää/ ja walheen pikemmin kuin oikeuden. Sela.
Ps 52:5 Sine puhut kernasti caiki mite cadhotoxen sopiuat/ wären Kielen cansa.
Sinä puhut kernaasti kaikki mitä kadotukseen sopiwat/ wäärän kielen kanssa.
Ps 52:6 Senteden Jumala serkepi sinun iuri coconans/ ia murenda sinun/ Ja Maiasta sinun vlostemmapi/ ia ninen Eleuiten maalda hen vlosiwrittapi sinun. Sela.
Sentähden Jumala särkeepi sinun juuri kokonansa/ ja murentaa sinun/ Ja majasta sinun ulostempaapi/ ja niiden eläwien maalta hän ulosjuurittaapi sinun. Sela.
Ps 52:7 Ja ne Wanhurskat sen näkeuet/ ia pelkeuet/ ia henen ylitzens naurauat.
Ja ne wanhurskaat sen näkewät/ ja pelkääwät/ ja hänen ylitsensä naurawat.
Ps 52:8 Catzo/ Teme on se Mies/ ioca ei pitenyt Jumalata henen

Turuanans/ Waan vskalsi henen swren Rickaudhens päle/ ia oli wäkeue wahingota tekemen.
Katso/ Tämä on se mies/ joka ei pitänyt Jumalata hänen turwanansa/ Waan uskalsi hänen suuren rikkautensa päälle/ ja on wäkewä wahinkoa tekemän.
Ps 52:9 Mutta Mine pysyn ninquin Hedhelmelinen Oliupw Jumalan Honesza/ mine vskallan Jumalan Laupiudhen päle/ aina ia ijancaikisesta.
Mutta minä pysyn niinkuin hedelmällinen öljypuu Jumalan huoneesta/ minä uskallan Jumalan laupeuden päälle/ aina ja iankaikkisesta.
Ps 52:10 Mine kijten sinua ijancaikisesta/ ettes sen teit/ ia mine odhotan sinun Nimeäs/ Sille sinun Pyhes sijte iloitzeuat.
Minä kiitän sinua iankaikkisesti/ että sen teit/ ja minä odotan sinun nimeäsi/ Sillä sinun pyhäsi siitä iloitsewat.

Se Nelies Ölucu.

LIII. Psalmi

Tesse hartasti canneta'/ ia couan vlosmalatan coco Inhimisen Loondo/ Ettei hen Jumalata tunne/ eike tottele/ Waan ylencatzopi/ Sitelehin hen nuctele ne Phariseuset ia Ulcocullatut/ iotca Jumalan Canssa rateleuat ia nykiuet. Lopusa/ hen Ennusta sijte Tuleuaisest Messiasest/ ia ette Euangelium piti Zionista vlosleuitettemen.

Ps 53:1 Yxi Dauidin Opetus/ Choris edelweisattapa Mahelathin päle/ worottain.
Yksi Dawidin opetus/ Kuorissa edeltäweisattawa Mahalethin päälle/ wuorottain.
Ps 53:2 NE tyhmet sanouat heiden Sydhemisens/ Eipe Jumala olecka/ Euet he miteken kelpa/ ia ouat yxi Ilkeys heiden Menons cansa/ Ei ole yxiken ioca hyue teke.
Ne tyhmät sanowat heidän sydämissänsä/ Eipä Jumalaa olekaan/ Eiwät he mitäkään kelpaa/ ja owat yksi ilkeys heidän menonsa kanssa/ Ei ole yksikään joka hywää tekee.
Ps 53:3 Jumala catzoi Taiuahast inhimisten Lasten päle/ ette hen näkis/ ios iocu ymmerdheis/ ioca etzis Jumalan ielkin.
Jumala katsoi taiwahasta ihmisten lasten päälle/ että hän näkisi/ jos joku ymmärtäisi/ joka etsisi Jumalan jälkeen.
Ps 53:4 Mutta he ouat caiki poislangenet/ ia caiki tynni ouat keluottomat/ Ei ole yxiken ioca hyue teke/ ei yxi ainoakan.
Mutta he owat kaikki poislangenneet/ ja kaikki tyynni owat kelwottomat/ Ei

ole yksikään joka hywää tekee/ ei yksi ainoakaan.
Ps 53:5 Eikö sis ne Pahointekiet site Hoomaitze? Jotca minun Canssani ylessöuet/ rauita itzeäns/ waan HERRA euet he auxenshwdha.
Eikö siis ne pahantekijät sitä huomaitse? Jotka minun kanssani ylössyöwät/ rawita itseänsä/ waan HERRA eiwät he awuksensa huuda.
Ps 53:6 Sielle he pelgholla pelkesit/ cussa ei miteken peliettepe ollu/ Sille Jumala haiottapi ninen Vaatiuadhen luudh/ sine häueiset heite/ Ette Jumalaki heite ylencatzo.
Siellä he pelolla pelkäsit/ kussa ei mitäkään peljättäwää ollut/ Sillä Jumala hajoittapi niiden waltiaiden luut/ sinä häwäiset heitä/ Että Jumalakin heitä ylen katsoo.
Ps 53:7 Oy/ ios apu tulis Zionist Israelin ylitze/ ia Jumala henen fangitun Canssans pästeis/ nin Jacob iloitzis/ ia Israel riemuitzis.
Oi/ jos apu tulisi Zionista Israelin ylitse/ ja Jumala hänen wangitun kansansa päästäisi/ niin Jakob iloitsisi/ ja Israel riemuitsisi.

LIIII. Psalmi

On sangen ialo Rucous wastan Seurakunnan ia ninen Jumalisten Wiholsia ia hätie/ Ja ouat tesse swret Lohutoxet/ ette Mekin semmotoisist Tuskista ia waaroista päsemme/ Ja ette ne Wiholiset caiketi huckuuat.

Ps 54:1 Yxi Dauidin Opetus Candelein päle edelweisattapa/
Yksi Dawidin opetus kantelein päälle edeltäweisattawa/
Ps 54:2 coska ne Zipheit tulit/ ia ilmoitit Saulil/ Dauid on lymynyt meiden tykönen.
koska ne Sipheit tulit/ ja ilmoitit Saulille/ Dawid on lymynnyt meidän tykönne.
Ps 54:3 AUta minua Jumala/ sinun Nimes cautta/ ia saata minulle Oikius sinun Vallas cautta.
Auta minua Jumala/ sinun nimesi kautta/ ja saata minulle oikeus sinun waltasi kautta.
Ps 54:4 Jumala cwle minun Rucouxen/ Ota coruilles minun swni sanat.
Jumala kuule minun rukoukseni/ Ota korwillesi minun suuni sanat.
Ps 54:5 Sille Coriat ylescarcasit minua wastan/ ia Wäkiuallaiset seisouat minun Sieluni ielkin/ ia euet pide Jumalata silmeins edes. Sela.
SIllä korwat ylöskarkasit minua wastaan/ ja wäkiwaltaiset seisowat minun sieluni jälkeen/ ja eiwät pidä Jumalata silmäinsä edes. Sela.
Ps 54:6 Catzos/ Jumala autapi minua/ ia HERRA tukepi minun Sieluni.
Katsos/ Jumala auttaapi minua/ ja HERRA tukeepi minun sieluni.

Ps 54:7 Henen pite minun wiholisteni pahudhen costaman/ haiota ne sinun Wakudhes cautta.
Hänen pitää minun wihollisteni pahuuden kostaman/ hajoita ne sinun wakuutesi kautta.
Ps 54:8 Nin mine mielelisest sinulle wffran/ ia kijten HERRA sinun Nimees/ ette se nin turualinen on.
Niin minä mielelllisesti sinulle uhraan/ ja kiitän HERRA sinun nimeäsi/ että se niin turwallinen on.
Ps 54:9 Sille sine pelastat minun caikesta hädhesteni/ ette minun Silmeni näkisit lustins minun wiholisteni päle.
Sillä sinä pelastat minun kaikesta hädästäni/ että minun silmäni näkisit lystinsä minun wihollisteni päälle.

LV. Psalmi

On yxi Christusen ia Seurakunna' Rucous Juttaita vastan/ ia erinomaisest/ ninen Pyhein Wiholistein vastan/ iotca quitengin teetteleuet quin euet he nite ensingen wihaisi.

Ps 55:1 Yxi Dauidin Opetus edelweisattapa kielden päle.
Yksi Dawidin opetus edeltäweisattawa kielten päälle.
Ps 55:2 JUmala cwldele minun Rucouxen/ ia ele peite sinuas/ minun Rucouxeni edeste.
Jumala kuuntele minun rukoukseni/ ja älä peitä sinuasi/ minun rukoukseni edestä.
Ps 55:3 Ota wari minusta/ ia cwldele minua/ ette mine surkiast walitan minun Rucouxisani/ ia parghun.
Ota waari minusta/ ja kuuntele minua/ että minä surkeasti walitan minun rukouksissani/ ja parun.
Ps 55:4 Ette se Wiholinen nin hwtapi/ ia se Jumalatoin adhistapi/ sille he tactouat minua wahingoitta/ ia ouat minulle sangen wihaiset.
Että se wihollinen niin huutaapi/ ja se jumalatoin ahdistaapi/ sillä he tahtowat minua wahingoittaa/ ja owat minulle sangen wihaiset.
Ps 55:5 Minun sydhemen wapise minun siselleni/ Ja se coleman pelko langesi minun päleni.
Minun sydämeni wapisee minun sisälläni/ Ja se kuoleman pelko lankesi minun päälleni.
Ps 55:6 Pelko ia wapistos tulit minun päleni/ ia Cauhistos minun ylitzeni langesi.
Pelko ja wapistus tulit minun päälleni/ ja kauhistus minun ylitseni lankesi.
Ps 55:7 Mine sanoin/ Joska minulla olis Sijuet ninquin Mettiselle/ ette mine

lenneisin ia ioskus leueisin.
Minä sanoin/ Josko minulla olis siiwet niinkuin mettisellä/ että minä lentäisin ja joskus lepäisin.
Ps 55:8 Catzo/ nin mine cauuas pakenisin/ ia coruesa olisin. Sela.
Katso/ niin minä kauas pakenisin/ ja korwessa olisin. Sela.
Ps 55:9 Mine rienneisin/ ette mine wälteisin/ sijte Twlen wininest/ ia Twlispääst.
Minä rientäisin/ että minä wälttäisin/ siitä tuulen wininestä (puuskasta)/ ja tuulispäästä.
Ps 55:10 Cadhota HERRA/ ia haiota heiden Kielense/ Sille mine näen wärydhen ia rijdhan Caupungissa.
Kadota HERRA/ ja hajoita heidän kielensä/ Sillä minä näen wääryyden ja riidan kaupungissa.
Ps 55:11 Ne Peiuelle ia öölle keuuet ymberi heiden Mwrinsa/ Sijne on waiua ia töö siselle.
Ne päiwällä ja yöllä käywät ympäri heidän muurinsa/ Siinä on waiwa ja työ sisällä.
Ps 55:12 Wäryys sielle hallitzepi/ walhe ia Petos ei loowu heiden Cadhuildans.
Wääryys siellä hallitseepi/ walhe ja petos ei luowu heidän kaduiltansa.
Ps 55:13 Jos sis minun Wiholisen häueisis minua/ kylle mine site kersisin/ Ja ios minun Cadhectiuan minua eikistelis/ nin mine poislymyisin heneste.
Jos siis minun wihollisen häpäisisi minua/ kyllä minä siitä kärsisin/ Ja jos minun kadehtiwan minua äikistelisi/ niin minä poislymyisin hänestä.
Ps 55:14 Waan nyt sine olet minun Cumpanin/ minun Haltian/ ia minun Tuttauan.
Waan nyt sinä olet minun kumppanini/ minun haltijani/ ja minun tuttawani.
Ps 55:15 Me quin ysteuelisest toinen toisen cansa olima keskenen/ Me ynne Jumalan Honesa vaelsimma.
Me kuin ystäwällisest toinen toisen kanssa olimme keskenään/ Me ynnä Jumalan huoneessa waelsimme.
Ps 55:16 Riendeken colema heiden pälens/ ia alasmengen Heluetijn eleuene/ Sille sula Pahuus ombi heiden Joukossans.
Rientäkään kuolema heidän päällensä/ ja alasmenkään helwettiin eläwänä/ Sillä sula pahuus ompi heidän joukossansa.
Ps 55:17 Mutta mine tadhon hwta Jumalan tyge/ ia HERRA autapi minua.
Mutta minä tahdon huutaa Jumalan tykö/ ja HERRA auttapi minua.
Ps 55:18 Ectona/ ia amulla/ ia polipeiuene tadhon mine walitta ia idke/ ia nin hen cwldelepi minun äneni.

Ehtoona/ ja aamulla/ ja puolipäiwänä tahdon minä walittaa ja itkeä/ ja niin hän kuuleepi minun ääneni.
Ps 55:19 Hen lunastapi minun Sieluni nijste/ iotca sotiuat minun wastani/ ia rauhan henelle saattapi/ waicka monda ouat minun wiholiseni.
Hän lunastaapi minun sieluni niistä/ jotka sotiwat minun wastaani/ ja rauhan hänelle saattaapi/ waikka monta owat minun wiholliseni..
Ps 55:20 Jumala site cwlkan/ ia heite neuritteköön/ ioca alati pysypi. Sela. Sille eipe he paranna heitens/ ia euet Jumala pelke.
Jumala sitä kuulkaan/ ja heitä nöyryttäköön/ joka alati pysyypi. Sela. Sillä eipä he paranna heitänsä/ ja eiwät Jumalaa pelkää.
Ps 55:21 Sille he laskeuat kädhense henen Rauhalistens päle/ ia riuauat henen Lijtonsa.
Sillä he laskewat kätensä heidän rauhallistensa päälle/ ja riiwaawat hänen liittonsa.
Ps 55:22 Liuckambi quin Woi/ on heiden Swns/ ia piteuet quitengin Sodhan mielisens/ Heiden sanans ouat siliemmet quin Oliu/ ia ouat quitengin paliat Miecat.
Liukkaampi kuin woi/ on heidän suunsa/ ja pitäwät kuitenkin sodan mielessänsä/ Heidän sanansa owat sileämmät kuin öljy/ ja owta kuitenkin paljaat miekat.
Ps 55:23 Loota sinun Surus HERRAN päle/ hen elettepi sinua/ Ja ei hen salli sen Wanhurskan olla culcuiana ijancaikisesta.
Luota sinun surusi HERRAN päälle/ hän elättääpi sinua/ Ja ei hän salli sen wanhurskaan olla kulkijana iankaikkisesti.
Ps 55:24 Mutta sine Jumala alassöxet heite sihen syuehen Copahan/ Ne Verenahnet ia Petteiet euet tule polelle ikeens/ Waan mine toiuon sinun päles.
Mutta sinä Jumala alassyökset heitä siihen sywään kuoppahan/ Ne werenahneet ja pettäjät eiwät tule puolelle ikäänsä/ Waan minä toiwon sinun päällesi.

LVI. Psalmi

On yxi Rucous tuskassa/ wapadhuxen teden/ Ja ombi mös yxi Lohutos. Sille quin rucoili/ ia wapadhettijn/ Nin mös me rucolkam ia uskossa wapadhust odhottakam. Ette Dauid oli mucalaisten seas ia ei iulghenut sielle puhua eli iotakin walitta Saulit wastan. Senteden cutzupi hen itzens tesse Mykexi Mettisexi.

Ps 56:1 Yxi Dauidin Cullainen Cappale/ sijte mykest Mettisest/ ninen Mucalaisten seas/ Coska ne Philisterit käsitit henen Gathis.

Yksi Dawidin kultainen kappale/ siitä mykästä mettisestä/ niiden muukalaisten seassa/ Koska ne philisterit käsitit hänen Gathissa.

Ps 56:2 JUmala ole minulle armolinen/ sille Inhimiset tactouat minua alassulloa/ Jocapeiue he sotiuat ia minua adhistauat.

Jumala ole minulle armollinen/ sillä ihmiset tahtowat minua alas sulloa/ Jokapäiwä he sotiwat ja minua ahdistawat.

Ps 56:3 Minun wiholiseni alassullouat minua iocapeiue/ Sille monda sotiuat coriasti minua wastan.

Minun wiholliseni alas sullowat minua joka päiwä/ Sillä monta sotiwat koreasti minua wastaan.

Ps 56:4 Coska mine pelken itzeeni/ nin mine toiuon sinun päles.

Koska minä pelkään itseeni/ niin minä toiwon sinun päällesi.

Ps 56:5 Mine tadhon yliste Jumalan Sanan/ Jumalan päle mine tadhon toiuo/ ia en pelke minuani/ Mite iocu liha minun tekis?

Minä tahdon ylistää Jumalan sanan/ Jumalan päälle minä tahdon toiwoa/ ja en pelkää minuani/ Mitä joku liha minun tekisi?

Ps 56:6 Jocapeiue he minun sanani wäritteleuet/ caiki heiden aiatoxens ouat minua wahingoittaxens.

Joka päiwä he minun sanaani wääristelewät/ kaikki heidän ajatuksensa owat minua wahingoittaaksensa.

Ps 56:7 He piteuet ycte ia weijuuet/ ia warinottauat minun Candapästeni/ quinga he minun Sieluni käsiteisit.

He pitäwät yhtä ja wäijywät/ ja waarin ottawat minun kantapäästäni/ kuinka he minun sieluni käsittäisit.

Ps 56:8 Mite he paha tekeuet/ iopa se on andexiannettu/ Jumala sencaltaisia Inhimisie alassöskön ilman caikita armoita.

Mitä he pahaa tekewät/ jopa sen on anteeksiannettu/ Jumala senkaltaisia ihmisiä alas syösköön ilman kaikkea armotta.

Ps 56:9 Lue minun Packoni/ pane minun Kyneleni sinun Leilihis/ Sine heite ilman epelemet luet.

Lue minun pakkoni/ pane minun kyyneleeni sinun leilihisi/ Sinä heitä ilman epäilemätä luet.

Ps 56:10 Silloin pite minun Wiholiseni tacaperin pakeneman/ coska mine hwdhan/ nin mine homaitzen/ Ettes minun Jumalan olet.

Silloin pitää minun wiholliseni takaperin pakeneman/ koska minä huudan/ niin minä huomaitsen/ Ettäs minun Jumalan olet.

Ps 56:11 Mine tadhon yliste Jumalan Sanan/ Mine tadhon yliste sen HERRAN Sanan.

Minä tahdon ylistää Jumalan sanan/ Minä tahdon ylistää sen HERRAN sanan.

Ps 56:12 Jumalan päle mine toiuon/ ia en pelke itzeni/ Mite iocu Inhiminen minun tekis?
Jumalan päälle minä toiwon/ ja en pelkää itseäni/ Mitä joku ihminen minun tekisi?
Ps 56:13 Mine olen sinulle Jumala Lupauxen tehnyt/ Ette mine tadhon sinua kijtte.
Minä olen sinulle Jumala lupauksen tehnyt/ että minä tahdon sinua kiittää.
Ps 56:14 Sille sine olet pelastanut minun Sieluni Colemasta/ minun Jalcani langemisest/ Ette mine waellaisin Jumalan edesse/ ninen Eleuiten walkiuxes.
Sillä sinä olet pelastanut minun sieluni kuolemasta/ minun jalkani lankeamisesta/ että minä waeltaisin Jumalan edessä/ niiden eläwien walkeuksessa.

LVII. Psalmi

On yxi Rucous/ sen entisen Psalmin caltainen/ waan toises Dauidin Tuskas.

Ps 57:1 Yxi Dauidin Cullainen Cappale edelweisattapa (ettei hen huckuisi) coska hen Saulin edheste pakeni Loolahan.
Yksi Dawidin kultainen kappale edeltäweisattawa (ettei hän hukkuisi) koska hän Saulin edestä pakeni luolahan.
Ps 57:2 JUmala ole minulle armolinen/ ole minulle armolinen/ Sille sinun päles minun Sielun vskalta/ Ja sinun Sipeis warion ala mine turuan/ Sihenasti ette se Onnettomus ohitzekeupi.
Jumala ole minulle armollinen/ ole minulle armollinen/ Sillä sinun päällesi minun sieluni uskaltaa/ Ja sinun siipeisi warjon alle minä turwaan/ Siihenasti että se onnettomuus ohitse käypi.
Ps 57:3 Mine hwdhan Jumalan tyge/ sen caikeincorkeiman/ sen Jumalan tyge ioca minun wihleitzyenj loputtapi.
Minä huudan Jumalan tykö/ sen kaikkein korkeimman/ sen Jumalan tykö joka minun wiheliäisyyteni lopettaapi.
Ps 57:4 Hen lehettepi Taiuahast ia auttapi minua/ minun Wpottaiani pilcoista/ Sela/ Lehetteken Jumala henen Armons ia Wakudhens.
Hän lähettääpi taiwahasta ja auttaapi minua/ minun upottajaini pilkoista/ Sela/ Lähettäkään Jumala hänen armonsa ja wakuutensa.
Ps 57:5 Mine macan Sieluni cansa Jalopeurain seas/ Ne Inhimisten Lapset ouat Liekit/ Heiden Hambans ouat Keihet ia Noolet/ ia heiden Kielens tereue Miecka.
Minä makaan sieluni kanssa jalopeuran seassa/ Ne ihmisten lapset owat

liekit/ Heidän hampaansa owat keihäät ja nuolet/ ja heidän kielensä teräwä miekka.
Ps 57:6 Yleskorghota itzes Jumala Taiuahan ylitze ia sinun Cunnias caiken Mailman ylitze.
Ylöskorota itsesi Jumala taiwahan ylitse ja sinun kunniasi kaiken maailman ylitse.
Ps 57:7 Werkon he wiritteuet minun keumiseni eteen/ ia alaspainauat minun Sieluni/ Copan he minun eteeni caiuauat/ ia sihen he itze sisellelangeuat. Sela.
Werkon he wirittäwät minun käymiseni eteen/ ja alas painawat minun sieluni/ Kuopan he minun eteeni kaiwawat/ ja siihen he itse sisälle lankeawat. Sela.
Ps 57:8 Walmis ombi minun Sydhemen/ Jumala/ walmis ombi minun sydhemen/ ette mine weisaisin ia kijtteisin.
Walmis ompi minun sydämeni/ Jumala/ walmis ompi minun sydämeni/ että minä weisaisin ja kiittäisin.
Ps 57:9 Ylesherä minun Cunnian/ ylesherä Psaltari ia Candele/ warhan mine tadhon ylesheräte.
Ylös herätä minun kunniani/ ylös herätä psalttari ja kantele/ warhain minä tahdon ylösherätä
Ps 57:10 HERRA sinua mine tadhon Kijtte Canssain seas/ ia tadhon sinulle Kijtostweisata Sucukunnissa.
HERRA sinua minä tahdon kiittää kansain seassa/ ja tahdon sinulle kiitosta weisata sukukunnissa.
Ps 57:11 Sille ette sinun Laupiudhes on nin auara quin Taiuas on/ ia sinun Totudhes nin auara quin Piluet keuuet.
Sillä että sinun laupeutesi on niin awara kuin taiwas on/ ja sinun totuutesi niin awara kuin pilwet käywät.
Ps 57:12 Yleskorghota sinus Jumala ylitze Taiuahan/ ia sinun Cunnias ylitze caiken mailman.
Ylös korota sinus Jumala ylitse taiwahan/ ja sinun kunniasi ylitse kaiken maailman.

LVIII. Psalmi

On samast Asiast/ quin Entiset Psalmit/ Saulin wastan ia ninen/ iotca hende yllytit Dauidj wainoman/ ninquin Capinannostaia wastan. Ja on yxi Lohutos Ette turhat ouat Seurakunna' ia Jumaliste' wainouaisten wihaiain iulmaus/ Jotca huckuuat/ waan ne pyhet wapadhetaan.

Ps 58:1 Yxi Dauidin Cullainen Cappale edelweisattapa/ Ettei hen huckuisi.
Yksi Dawidin kultainen kappale edeltäweisattawa/ ettei hän hukkuisi.
Ps 58:2 OLlettaco te sis iuri nin Myket/ ettei te tadho puhua mite Oikeus on/ ia domita mite coctuus on/ Te Inhimisten Lapset?
Oletteko te siis juuri niin mykät/ ettei te tahdo puhua mitä oikeus on/ ja tuomita mitä kohtuus on/ Te ihmisten lapset?
Ps 58:3 Ja/ sulast pahudhest te wärydhen teette Makunnasa/ ia cocta riennet teiden Käsillen Wäkiualta tekemen.
Ja/ sulasta pahuudesta te wääryyden teette maakunnassa/ ja kohta riennät teidän käsillän wäkiwaltaa tekemään.
Ps 58:4 Nuriat ouat ne Jumalattomat Eitins codhusta/ Ne walecteliat exyuet hamast Eitins codhusta.
Nurjat owat ne jumalattomat äitinsä kohdusta/ Ne walehtelijat eksywät hamasta äitinsä kohdusta.
Ps 58:5 Heiden iulmistoxens on ninquin Kermen iulmistus/ Ninquin cwroin Kykermen/ ioca Coruans kijnitukitze.
Heidän julmistuksensa on niinkuin käärmeen julmistus/ Niinkuin kuuroin kyykäärmeen/ joka korwiansa kiinni tukitsee.
Ps 58:6 Ettei hen cwlisi Lumoians ände/ sen Lumoians/ ioca hyuesti lumoia taita.
Ettei hän kuulisi lumoijansa ääntä/ sen lumoojansa/ joka hywästi lumoja taitaa.
Ps 58:7 Jumala serie heiden Hambaans heiden Swhuns/ Rickimurena HERRA ne Nooren Jalopeuran Söme Hambahat.
Jumala särje heidän hampaansa heidän suuhunsa/ Rikki murenna HERRA ne nuoren jalopeuran syömähampaat.
Ps 58:8 Heiden pite poissulaman ninquin wotaua Wesi/ he ambuuat heiden Noolillans/ Mutta ne samat rickanduuat.
Heidän pitää poissulaman niinkuin wuotawa wesi/ he ampuwat heidän nuolillansa/ Mutta ne samat rikkoontuwat.
Ps 58:9 He huckuuat ninquin Näkincodhat rauckeuat/ Ja ninquin waimon Lodhencando/ euet he Auringoista näe.
He hukkuwat niinkuin näkinkodat raukeawat/ Ja niinkuin waimon luodenkanto/ eiwät he aurinkoista näe.
Ps 58:10 Ennen quin teiden Oriantappuran kypsyuet Pensaans päle/ nin pite ydhen Wihan heite toorehnans poiszrepeisemen.
Ennen kuin teidän orjantappuran kypsywät pensaansa päällä/ niin pitää yhden wihan heitä tuoreenansa poisrepäiseman.
Ps 58:11 Se wanhurskas sijte iloitzepi/ coska hen sencaltaisen Coston

näkepi/ ia pesepi henen Jalcans sen Jumalattoman * weresse.
Se wanhurskas siitä iloitseepi/ koska hän senkaltaisen koston näkeepi/ ja peseepi hänen jalkansa sen jumalattoman weressä.
Ps 58:12 Ette Jocaitzen sanoman pite/ Sen Wanhurskan pite sen quitengin nautitzeman/ Ette Jumala tosin wiele Domari ombi Maan päle.
Että jokaisen sanoman pitää/ Sen wanhurskaan pitää sen kuitenkin nautitseman/ että Jumala tosin wielä tuomari ompi maan päällä.

LIX. Psalmi

On yxi Rucous Wapatoxen teden. Sille ette caiki Dauidin Historiat/ waiuat ia Pacot/ ouat Christusen ia Seurakunnan Esikuuat. Joinenga Wiholisia wastan tesse Psalmis rucollan.

Ps 59:1 Yxi Dauidin Cullainen Cappale (ettei hen huckuisi) coska Saul lehetti henen Honetans skantzaman/ saadhaxens hende tappa.
Yksi Dawidin kultainen kappale (ettei hän hukkuisi) koska Saul lähetti hänen huonettansa skantsaman (piirittämään)/ saadaksensa häntä tappaa.
Ps 59:2 PElasta minua minun Jumalan minun wiholisistani/ ia wariele minua nijste/ iotca heitens minun wastani asettauat.
Pelasta minua minun Jumalani minun wihollisistani/ ja warjele minua niistä/ jotka heitänsä minua wastaani asettawat.
Ps 59:3 Pelasta minua nijste Pahointekijst/ ia auta minua nijste Werenahneista.
Pelasta minua niistä pahantekijäistä/ ja auta minua niistä werenahneista.
Ps 59:4 Sille catzos HERRA/ he weijuuet minun Sieluni ielkin/ Ne Wäkeuet cocouat heitens minun wastani/ Ilman minun syteni ia ricostani.
Sillä katsos HERRA/ he wäijywät minun sieluni jälkeen/ Ne wäkewät kokoowat heitänsä minun wastaani/ ilman minun syytäni ja rikostani.
Ps 59:5 He ioxeuat ilman minun syteni/ ia walmistauat heitens/ Ylesnouse ia cochta minua/ ia catzo sihen.
He juoksewat ilman minun syytäni/ ja walmistawat heitänsä/ Ylösnouse ja kohtaa minua/ ja katso siihen.
Ps 59:6 Sine HERRA Jumala Zebaoth/ Israelin Jumala/ Ylesherä etziskelemän caiki Pacanat/ Ele ketegen heiste armaitze/ iotca sencaltaiset padhitut Pahointekiet ouat.
Sinä HERRA Jumala Zebaoth/ Israelin Jumala/ Ylösherää etsiskelemään kaikki pakanat/ Älä ketäkään heistä armaitse/ jotka senkaltaiset paatuneet pahointekijät owat.
Ps 59:7 Anna/ heite Ecton polen palata/ ia vlwocan ninquin Coirat/ ia samotcaan ymberi Caupungin.

Anna/ heitä ehtoon puolen palata/ ja ulwokaan niinkuin koirat/ ja samotkaan ympäri kaupungin.
Ps 59:8 Catzos/ he puhuuat keskenens/ Miecat ouat heiden Hwlisans/ Cuca sen cwlis?
Katsos/ he puhuwat keskenänsä/ Miekat owat heidän huulissansa/ Kuka sen kuulisi?
Ps 59:9 Mutta sine HERRA naureskelet heite/ ia nietelet caiki Pacanat.
Mutta sinä HERRA naureskelet heitä/ ja nietelet (pilkkaat) kaikki pakanat.
Ps 59:10 Heiden wäkewydhens teden mine turuan sinun tyges/ Sille Jumala ombi minun warieluxen.
Heidän wäkewyytensä tähden minä turwaan sinun tykösi/ Sillä Jumala ompi minun warjelukseni.
Ps 59:11 Jumala osotta minulle runsasti henen Hywydhens/ Jumala andapi minun lustin nädhexeni minun Wiholisteni päle.
Jumala osoittaa minulle runsaasti hänen hywyytensä/ Jumala antaapi minun lystin nähdäkseni minun wihollisteni päälle.
Ps 59:12 Ele heite tapa/ ettei minun Canssan site wnodhais/ Mutta haiota heite sinun woimallas/ HERRA ombi meiden Kilpen/ ia alaspaiskapi heite.
Älä heitä tapa/ ettei minun kansan sitä unohtaisi/ Mutta hajoita heitä sinun woimallasi/ HERRA ompi meidän kilpen/ ja alaspaiskaapi heitä.
Ps 59:13 Heiden Opetuxens on sula syndi/ ia wijpyuet heiden Coreuxisans/ ia euet mwta sarna/ quin sula Kiroust ia Napistost.
Heidän opetuksensa on sula synti/ ja wiipywät heidän koreuksissansa/ ja eiwät muuta saarnaa/ kuin sulaa kirousta ja napistusta.
Ps 59:14 Ulospyhgi heite wihasas/ vlospyhgi heite/ ettei he olisickan/ ia ymmerdheisi ette Jumala ombi Haltia ylitze Jacobin caikesa mailmasa. Sela.
Ulospyyhi heitä wihassasi/ ulospyyhi heitä/ ettei he oliskaan/ ja ymmärtäisi että Jumala ompi haltija ylitse Jakobin kaikessa maailmassa. Sela.
Ps 59:15 Anna heite Ecton polen palata/ ia vluocan ninquin Coirat/ ia samotcan ymberi Caupungin.
Anna heitä ehtoon puolen palata/ ja ulwokaan niinkuin koirat/ ja samotkaan ympäri kaupungin.
Ps 59:16 Anna heite ioosta sinne ia tenne Roan teden/ ia vluocan/ coska euet he rauituxi tule.
Anna heitä juosta sinne ja tänne ruoan tähden/ ja ulwokaan/ koska eiwät he rawituksi tule.
Ps 59:17 Mutta mine tadhon weisata sinun Wäkewydhestäs/ ia Homenelda kerskata sinun Hywyttes. Sille sine olet minun Warieluxen ia Turuan minun Hädhesseni.

Mutta minä tahdon weisata sinun wäkewyydestäsi/ ja huomeneltain kerskata sinun hywyyttäsi. Sillä sinä olet minun warjelukseni ja turwani minun hädässäni.
Ps 59:18 Mine tadhon sinulle minun Turuan Kijtostweisata/ Sille sine Jumala olet minun Warieluxen/ ia minun armolinen Jumalan.
Minä tahdon sinulle minun turwani kiitosta weisata/ Sillä sinä Jumala olet minun warjelukseni/ ja minun armollinen Jumalani.

LX. Psalmi

On yxi Kijtoswirsi/ Ette Waldakunda on Wiholisest warieltu/ ia sen saadhun Woiton tedhen/ ia ette Lijton Arki iellenssaatin. Nin mös sen tedhen Opin ia Wissin Jumalan palueluxen edest/ iotca Saulin aican olit mahanlangeneet/ Ja tesse hen todista/ ettei ne ole Inhimisten woimisist/ waan Jumalan Lahiat. Mutta sen ialon Waldakunnans/ hen Cuckaisexi cutzupi.

Ps 60:1 Yxi Dauidin Cullainen Cappale/ edelweisattapa/ ydhest Cullaisest Cuckaisen Seppeleist/ opettaman/
Yksi Dawidin kultainen kappale/ edeltäweisattawa/ yhdestä kultaisesta kukkaisen seppeleistä/ opettamaan/
Ps 60:2 Coska hen oli sotinut Syrein cansa Mesopotamiast/ ia ninen Zoban Syrein cansa. Coska Joab palasi/ ia Löi ne Edomiterit sijnä Solanlaxos/ caxitoistakymmende Tuhatta
Koska hän oli sotinut Syrein kanssa Mesopotamiasta/ ja niiden Zoban Syrein kanssa. Koska Joab palasi/ ja löi ne edomiterit siinä solan laaksossa/ kaksitoista kymmentä tuhatta.
Ps 60:3 JUmala sine quin meite poislyckesit ia haiotit/ ia wihainen olit/ Wahuista taas meite.
Jumala sinä kuin meitä poislykkäsit ja hajoitit/ ja wihainen olit/ Wahwista taas meitä.
Ps 60:4 Sine quin Maan lijkuttanut/ ia haliettanut olet/ Paranna henen Raghonsa/ ioca nin wierinnyt on.
Sinä kuin maan liikuttanut/ ja haljettanut olet/ Paranna hänen rakonsa/ joka niin wierinyt on.
Ps 60:5 Sille sine olet sinun Canssalles cowutta osottanut/ Sine wijnalla meite iootit ette me combistuisim.
Sillä sinä olet sinun kansallesi kowuutta osoittanut/ Sinä wiinalla meitä juotit että me kompastuisimme.
Ps 60:6 Mutta sine quitengin annoit sinun Pelkeueistes ydhen Merkin/ Jonga he ylesoiensit/ ette he turuatut olisit. Sela.

Mutta sinä kuitenkin annoit sinun pelkääwäistesi yhden merkin/ jonka he ylösojensit/ että he turwatut olisit. Sela
Ps 60:7 Ette sinun Ysteues wapatuxi tulisit/ Nin auta nyt sinun oikialla Kädhelles/ ia cwldele meite.
Että sinun ystäwäsi wapahdetuksi tulisit/ Niin auta nyt sinun oikealla kädelläsi/ ja kuuntele meitä.
Ps 60:8 Jumala puhupi henen Pyhydhesens/ sijte mine iloitzen/ ia tadhon Sichem iaca/ ia sen Suchetin Laxon vlosmitata.
Jumala puhuupi hänen pyhyydessänsä/ siitä minä iloitsen/ ja tahdon Sichem jakaa/ ja sen Suchetin laakson ulosmitata.
Ps 60:9 Gilead ombi minun/ minun ombi Manasses/ Ephraim on minun Pääni woima/ Juda on minun Päruchtinan.
Gilead ompi minun/ minun ompi Manasses/ Ephraim on minun pääni woima/ Juda on minun pääruhtinaani.
Ps 60:10 Moab on minun pesin Patan/ ylitze Edomin mine vloswenyten minun Kengeni/ Philistea se minuhun ihastupi.
Moab on minun pesinpatani/ ylitse Edomin minä uloswenytän minun kenkäni/ Philistea se minuun ihastuupi.
Ps 60:11 Cuca wiepi minua ychten wahuan Caupungin? Cuca iodhattapi minua haman Edomin?
Kuka wiepi minua yhteen wahwaan kaupunkiin? Kuka johdattaapi minua hamaan Edomiin?
Ps 60:12 Etkö sine Jumala site tee/ ioca meite poislyckesit? Ja etpes vlosmene Jumala meiden Sotawäen cansa?
Etkö sinä Jumala sitä tee/ joka meitä poislykkäsit? Ja etpäs ulosmene Jumala meidän sotawäen kanssa?
Ps 60:13 Saata meille apu tuskasa/ Sille ette Inhimisten Apu ombi turha.
Saata meille apu tuskassa/ Sillä että ihmisten apu ompi turha.
Ps 60:14 Jumalan cautta me tadhomma wäkeuet Teghot päätte/ Ja hen alastallapi meiden Wiholiset.
Jumalan kautta me tahdomme wäkewät teot päättää/ Ja hän alas tallaapi meidän wiholliset.

LXI. Psalmi

On yxi Rucous/ Esiuallan/ Waldakunnan/ ia Kuningan edest/ ia osotetan cutka ouat ne wahwimat Waldakundain aset ia warieluxet/ nimiten/ se totinen Jumalan Auxihwtamus/ Ei Sodhan hangistoxen/ harniskain/ aseis/ eli muihin vskaltaman/ Waan ainoan Jumalan päle. coska se wissi Oppi ia Jumalanpaluelus ketketen ia pideten.

Ps 61:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa Candelein päle.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa kantelein päälle.
Ps 61:2 CWldele HERRA minun Hwtoni/ ia wariota minun Rucouxistani.
Kuuntele HERRA minun huutoni/ ja waarinota minun rukouksistani.
Ps 61:3 Tesse alhalla Maan päle hwdhan mine sinun tyges/ coska minun Sydhemen adhistoxes on/ wie minua sis yhden corckian Callion päle.
Tässä alhaalla maan päällä huudan minä sinun tykösi/ koska minun sydämeni ahdistuksessa on/ wie minua siis yhden korkean kallion päälle.
Ps 61:4 Sille sine olet minun Turuan/ yxi wahua Torni minun wiholisteni edhes.
Sillä sinä olet minun turwani/ yksi wahwa torni minun wihollisteni edessä.
Ps 61:5 Mine tadhon asua sinun Maiasas ijancaikisesta/ ia vskallan sinun Sipeis ala. Sela.
Minä tahdon asua sinun majassasi iankaikkisesti/ ja uskallan sinun siipeisi alle. Sela.
Ps 61:6 Sille sine Jumala cwlet minun Lupauxeni/ Sine hyuesti maxat nijlle/ iotca sinun Nimees pelkeuet.
Sillä sinä Jumala kuulet minun lupaukseni/ Sinä hywästi maksat niille/ jotka sinun nimeäsi pelkääwät.
Ps 61:7 Sine annat Kuningalle pitken ijen/ ette henen wotens olisit sucukunnasta nin sucukundahan.
Sinä annat kuninkaalle pitkän iän/ että hänen wuotensa olisit sukukunnasta niin sukukuntahan.
Ps 61:8 Ette he alati istuuana pysyisit Jumalan edes/ Osota henelle Hywytte ia Totutta/ iotca hende warielisit.
Että he alati istuwana pysyisit Jumalan edessä/ Osoita hänelle hywyyttä ja totuutta/ jotka häntä warjelisit.
Ps 61:9 Nin mine tadhon sinun Nimelles Kijtostweisata ijancaikisesta/ Ette mine maxaisin minun Lupauxeni peiue peiuelde.
Niin minä tahdon sinun nimellesi kiitosta weisata iankaikkisesti/ että minä maksaisin minun lupaukseni päiwä päiwältä.

LXII. Psalmi

Tesse on Jalo Esicuua tauoitettapa Tuskissa/ ettei me silloin epelisi Jumalan auusta. Teme on mös tylyn Hoouijn vlosmalaus. Ja ettei me vskallaisi Lihalisijn helpoin/ iotca turhat ouat hädhisse. waan käsittekem Jumalan Laupius vskolla/ quin hen caikille lupapi/ ia olcam kersiueiset.

Ps 62:1 Dauidin Psalmi Jeduthun edhest/ edelweisattapa.

Dawidin psalmi Jedutun edestä/ edeltäweisattawa.
Ps 62:2 Mlnun Sielun odhottapi ainoast Jumalan ielkin/ ioca minua auttapi.
Minun sieluni odottaapi ainoastaan Jumalan jälkeen/ joka minua auttaapi.
Ps 62:3 Sille hen ombi minun Uskalluxen/ minun Apun/ minun Warieluxen/ ettei minua mikeen Paha cukistais/ edhes quinga swri se oliska.
Sillä hän ompi minun uskallukseni/ minun apuni/ minun warjelukseni/ ettei minua mikään paha kukistaisi/ edes kuinka suuri se oliskaan.
Ps 62:4 Quinga cauuan te caiki ychte weijutte/ ette te hende surmaisit/ Ninquin iocu Callistapa Seine/ ia halkeua Mwri?
Kuinka kauan te kaikki yhtä wäijytte/ että he häntä surmaisit/ Niinkuin joku kallistaapi seinää/ ja halkeawa muuri?
Ps 62:5 He waiuoin aiatteleuat/ quinga he hende mahanpolkisit/ achkeroitzeuat heitens Walehese/ Andauat hyuie sanoia/ waan sydhemissens he kiroleuat. Sela.
He waiwoin ajattelewat/ kuinka he häntä maahanpolkisit/ ahkeroitsewat heitänsä walheessa/ Antawat hywiä sanoja/ waan sydämissänsä he kiroilewat. Sela.
Ps 62:6 Mutta minun Sielun wartioitze waiuoin Jumalan päle/ Sille hen on minun Toiuon.
Mutta minun sieluni wartioitsee waiwoin Jumalan päälle/ Sillä hän on minun toiwoni.
Ps 62:7 Hen on minun Uskalluxen/ minun Apun/ ia minun Warieluxen/ etten mine lange.
Hän on minun uskallukseni/ minun apuni/ ja minun warjelukseni/ etten minä lankea.
Ps 62:8 Jumalan tykene ombi minun Terueydhen/ minun Cunnian/ minun Wekewydheni Callio/ Minun Turuan ombi Jumalan päle.
Jumalan tykönä ompi minun terweyteni/ minun kunniani/ minun wäkewyyteni kallio/ Minun turwani ompi Jumalan päällä.
Ps 62:9 Toiuocat henen pälens aina rackat Inhimiset/ vloswodhattacat teiden sydhemen henen eteens/ Jumala ombi meiden Turuan. Sela.
Toiwokaat hänen päällensä aina rakkaat ihmiset/ uloswuodattakaat teidän sydämen hänen eteensä/ Jumala ompi meidän turwan. Sela.
Ps 62:10 Mutta Inhimiset euet sijsken miteken ole/ ia ne Kempit mös puuttuuat/ he painauat wähemen quin Tyhie/ nin monda quin he ouat.
Mutta ihmiset eiwät siiskään mitäkään ole/ ja ne kempit (sankarit) myös puuttuwat/ he painawat wähemmän kuin tyhjä/ niin monta kuin he owat.
Ps 62:11 Elket vskalco Wärydhen ia Wäkiuallan päle/ Elket teiten pitekö nihin/ iotca ei miten ole/ Jos teille Rickautta tygelange/ nin elket

sydhenden sihen laskeco.
Älkäät uskatako wääryyden ja wäkiwallan päälle/ Älkäät teitän pitäkö niihin/ jotka ei mitään ole/ Jos teille rikkautta tykölankeaa/ niin älkäät sydäntän siihen laskeko.
Ps 62:12 Jumala on ydhen Sanan puhunut/ sen olen mine vsein cwllut/ Ette Jumala yxinens wäkeue on.
Jumala on yhden sanan puhunut/ sen olen minä usein kuullut/ että Jumala yksinänsä wäkewä on.
Ps 62:13 Ja sine HERRA olet armolinen/ ia maxat iocaitzen ansionsa ielkin.
Ja sinä HERRA olet armollinen/ ja maksat jokaisen ansionsa jälkeen.

LXIII. Psalmi

On yxi Walitos/ ette hen radholinen oli Jerusalemist/ Jumalan Seurakunnast ia Palueluxest/ sijnä Ziphin corues/ iossa hen pitken aian lymyi/ sihenasti ette hen wimein ilmoitettijn Saulin edes/ ninen ziphein cautta. Ja ette Dauid pysi ööte ia peiue/ Jumalan Cunnian yliste/ muidhen pyhein cansa Jerusalemis/ ia ei saanut/ ette hen radholinen oli. Nin hen quitengin site Hengesse alati teki sijnä Corues. Ja wchkapi Wiholisens/ iotca täte teit/ Jumalalda pahan Coston. Quin mös nijlle tapactupi/ iotca muilda Jumalan sanan poisesteuet.

Ps 63:1 Dauidin Psalmi coska hen oli sijnä Judan Corues.
Dawidin psalmi koska hän oli siinä Judan korwessa.
Ps 63:2 JUmala sine olet minun Jumalan/ warahin mine waluo' sinun ielkes/ sinun tyges minu' Sielun ianopi/ Minun Lihan sinua halapi/ carkias ia quiuas Maas/ ioca ombi wesitöin.
Jumala sinä olet minun Jumalani/ warhain minä walwon sinun jälkeesi/ sinun tykösi minun sielun janoaapi/ minun lihan sinua halaapi/ karkeassa ja kuiwassa maassa/ joka ompi wesitöin.
Ps 63:3 Sielle mine catzon sinun ielkes/ sinun Pyhydhesses/ ette mine näkisin sinun Woimas ia Cunnias.
Siellä minä katson sinun jälkeesi/ sinun pyhyydessäsi/ että minä näkisin sinun woimasi ja kunniasi.
Ps 63:4 Sille sinun Hywydhes ombi parambi quin Eleme/ minun Hwleni kijtteuet sinua.
Sillä sinun hywyytes ompi parempi kuin elämä/ minun huuleni kiittäwät sinua.
Ps 63:5 Sielle mine kernasti sinua Cunnioitaisin minun Ikepeiueni/ Ja minun Käteni ylesnostan sinun Nimehes.
Siellä minä kernaasti sinua kunnioittaisin minun ikäpäiwäni/ ja minun käteni ylösnostan sinun nimeesi.

Ps 63:6 Se olis minun sydhemeni ilo ia riemu/ coska mine kijteisin sinua ilolisen swn cansa.
Se olisi minun sydämeni ilo ja riemu/ koska minä kiittäisin sinua iloisen suun kanssa.
Ps 63:7 Coska mine Wooteseni lasken/ nin mine muistan sinun päles/ Coska mine ylesheren/ nin mine puhun sinusta.
Koska minä wuoteeseeni lasken/ niin minä muistan sinun päällesi/ koska minä ylösherään/ niin minä puhun sinusta.
Ps 63:8 Sille sine olet minun Auttaian/ ia sinun Sipeis Warion alla mine kerskan.
Sillä sinä olet minun auttajani/ ja sinun siipeisi warjon alla minä kerskaan.
Ps 63:9 Minun Sielun rippupi sinusta/ Sinun Oikia kätes minun ylespite.
Minun sielun riippuupi sinusta/ sinun oikea kätesi minun ylöspitää.
Ps 63:10 Mutta he etziuet cadhottaxens minun Sieluani/ heiden teuty Maan ala menne.
Mutta he etsiwät kadotaaksensa minun sieluani/ heidän täytyy maan alle mennä.
Ps 63:11 Heiden pite Miecahan langeman/ ia Ketuille osaxi tuleman.
Heidän pitää miekkaan lankeeman/ ja ketuille osaksi tuleman.
Ps 63:12 Mutta se Kuningas iloitzepi Jumalas/ Joca henen cauttans wanno/ se cunnioitetaan/ Sille ne walhenswdh pitte kijnitukittaman.
Mutta se kuningas iloitseepi Jumalassa/ joka hänen kauttansa wannoo/ se kunnioitetaaan/ sillä ne walheen suut pitää kiinnitukittaman.

LXIIII. Psalmi

On yxi caunis Rucous Seurakunnan Wiholistein ia Panetteliadhen myrkyleisten kielein/ ia Pahan elkisten Neuuoin wastan/ Jotca mailmas aina ne Jumaliset weijuuet ia wainouat.

Ps 64:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa
Dawidin psalmi edeltäweisattawa.
Ps 64:2 CWldele Jumala minun Ändeni minun Walituxessani/ Wariele minun Elemen silde hirmuliselda wiholiselda.
Kuuntele Jumala minun ääntäni minun walituksessani/ Warjele minun elämäni siltä hirmuiselta wiholliselta.
Ps 64:3 Peite minua ninen Pahoin cocouxist/ ninen Pahantekiedhen Kimbusta.
Peitä minua niiden pahoin kokouksista/ niiden pahaintekijäiden kimpusta.
Ps 64:4 Jotca heiden Kielens hiouat ninquin Miecan/ Jotca ambuuat heiden myrkylisille sanoilans/ ninquin Nolilla.

Jotka heidän kielensä hiowat niinkuin miekan/ Jotka ampuwat heidän myrkyllisillä sanoillansa/ niinkuin nuolilla.
Ps 64:5 Ette he salaisest ambuisit sen Hurskan/ Ekilisest he ambuuat henen pälens/ ilman pelgota.
Että he salaisesti ampuisit sen hurskaan/ Äkillisesti he ampuwat hänen päällensä/ ilman pelkoa.
Ps 64:6 He ouat rochkiat heiden pahain aighotustens cansa/ ja puhuuat quinga he Paulat wiriteisit/ ia sanouat/ Cuca taita ne nähdä?
He owat rohkeat heidän pahain aikomustensa kanssa/ ja puhuwat kuinka he paulat wirittäisit/ ja sanowat/ Kuka taitaa ne nähdä?
Ps 64:7 He tichterauat Coirutta/ ia sala sen piteuet/ he ouat pahaelkiset ia piteuet caualat Joonet.
He tihteeraawat (ajattelewat) koiruutta/ ja salaa sen pitäwät/ he owat pahanilkiset ja pitäwät kawalat juonet.
Ps 64:8 Mutta Jumalan pite heite ekist ambuman/ nin ette heiden kiuistemen pite.
Mutta Jumalan pitää heitä äkisti ampuman/ niin että heidän kiwistämän pitää.
Ps 64:10 Ja caiki Inhimiset iotca sen näkeuet/ pite sanoman/ Sen Jumala on tehnyt/ ia astaitzeman sen oleuan Jumalan teghon.
Ja kaikki ihmiset jotka sen näkewät/ pitää sanoman/ Sen Jumala on tehnyt/ ja astaitseman sen olewan Jumalan teon.
Ps 64:11 Heiden oma Kielens pite heite langettaman/ ette iocainen quin heite näke/ pite heite häueisemen.
Heidän oma kielensä pitää heitä langettaman/ että jokainen kuin heitä näkee/ pitää heitä häwäisemän.
Ps 64:12 Ne Wanhurskat pite heidens HERRASSA riemuitzeman/ ia henen pälens vskaldaman/ Ja caiki hurskat sydhemet pite sijte kerskaman
Ne wanhurskaat pitää heitänsä HERRASSA riemuitseman/ ja hänen päällensä uskaltaman/ ja kaikki hurskaat sydämet pitää siitä kerskaaman.

LXV. Psalmi

Teme Psalmi kijttepi Jumalan hiliasudhen/ rauhalisen/ ia leuolisen Aian edest/ Ja ensin Jumalan sanan/ ia syndein andexiandamisen teden. Sijtte hen mainitze ne vlcoiset Jumalan lahiat/ quin on/ Rauha/ Pellon casuo/ Elatus ia sencaltaiset/ nin/ ette coco Woosi on quin ymrienen Crunu/ moninaisist Jumalan Lahioista ommeltu/ cudhottu ia souitettu. Joca Psalmi mös ymmerteten Christusen waldakunnasta ia sijte vdhesta Testamentiste.

Ps 65:1 Dauidin Psalmi weisoxi edelweisattapa.
Dawidin psalmi weisuuksi edeltäweisattawa.
Ps 65:2 JUmala sinua Kijtetän Zionin hiliasudhes/ ia sinulle Lupaus maxetan.
Jumala sinua kiitetään Zionin hiljaisuudessa/ ja sinulle lupaus maksetaan.
Ps 65:3 Sine cwldelet Rucouxet/ Senteden tulepi caiki Liha sinun tyges.
Sinä kuuntelet rukoukset/ Sentähden tuleepi kaikki liha sinun tykösi.
Ps 65:4 Meiden Pahatteghot raskauttauat meite hartasti/ waan anna sine meille synnit andexi.
Meidän pahat teot raskauttawat meitä hartaasti/ waan anna sinä meille synnit anteeksi.
Ps 65:5 Autuas on se/ iongas vlosualitzet ia tyges sen otat/ ette hen sinun Cartanoisas asuis/ Henelle ombi runsas vskallus sinun Honestas ia pyhest Templistes.
Autuas on se/ jonkas uloswalitset ja tykösi sen otat/ että hän sinun kartanoissassa asuisi/ Hänellä ompi runsas uskallus sinun huoneestasi ja pyhästä templistäsi.
Ps 65:6 Cwldele meite sen ihmelisen Wanhurskaudhes ielkin/ Jumala meiden Autudhen/ Jocas olet caikein Turua Maan päle/ ia caucana Meresse.
Kuuntele meitä sen ihmeellisen wanhurskautesi jälkeen/ Jumala meidän autuutein/ Jokas olet kaikkein turwa maan päällä/ ja kaukana meressä.
Ps 65:7 Sine ioca Wooret wahuistat auusans/ ia hangittu olet woimalla.
Sinä joka wuoret wahwistat awussansa/ ja hankittu (puetettu) olet woimalla
Ps 65:8 Sine quin asetat Meren pauhinan/ sen Alloin iylinän/ ia Canssain metelin.
Sinä kuin asetat meren pauhinan/ sen aaltoin jylinän/ ja kansain metelin.
Ps 65:9 Ette ne hemmestuisit/ iotca nijsse Maanäris asuuat/ sinun Merkis teden/ Sine iloitat caiki mite lijckupi/ seke Homeneltain ia Echtoisen.
Että ne hämmästyisit/ jotka niissä maan äärissä asuwat/ sinun merkkisi tähden/ Sinä iloitat kaikki mitä liikkuupi/ sekä huomeneltain ja ehtoissan.
Ps 65:10 Sine etziskelet Maan ia liotat sen/ ia teet sen ylenrickaxi/ Jumalan * wirta ombi teunens wettä/ sine heiden Jyuens casuatat/ ettes nein Maan walmistat.
Sinä etsiskelet maan ja liotat sen/ ja teet sen ylenrikkaaksi/ Jumalan wirta ompi täynnänsä wettä/ sinä heidän jywänsä kaswatat/ ettäs näin maan walmistat.
Ps 65:11 Sine iotat henen Wacons/ ia merghietet henen Kyndöns/ Sateella sine ne pehmitet/ ia siughnat henen Laihonsa.
Sinä juotat hänen wakonsa/ ja merkitset hänen kyntönsä/ sateella sinä ne pehmität/ ja siunaat hänen laihonsa.

Ps 65:12 Sine crunat Wodhen sinun Hywydhelles/ ia sinun Askeles tiuckuuat rasuasta.
Sinä kruunaat wuoden sinun hywyydelläsi/ ja sinun askeleesi tiukkuwat raswasta.
Ps 65:13 Ne Asumiset Corues ouat mös Lihauat/ ette he tiuckuuat/ ia ne Cuckulat ouat ymberins iloisans.
Ne asumiset korwessa owat myös lihawat/ että he tiukkuwat/ ja ne kukkulat owat ympäriinsä iloissansa.
Ps 65:14 Laitumat ouat teunens Lauma/ ia ne Laxot tihkiet Jyuist seisouat/ nin ette sijte ihastutan ia Lauletan.
Laitumet owat täynnänsä laumaa/ ja ne laaksot tihkiät jywistä seisowat/ niin että siitä ihastutaan ja lauletaan.

LXVI. Psalmi

On yxi Kijtossana moninaisten Seurakunnan ia Jumalisten wapatoxest. Ninquin mös tapactui sijnä Punaises Meres/ coska hen Juttat sijte Tijrannist Pharaonist wapachti.

Ps 66:1 Dauidin Psalmi Weisoxi edelweisattapa.
Dawidin psalmi weisuuksi edeltäweisattawa.
Ps 66:2 lHastucat Jumalallen/ caiki Maa/ Kijtostweisacat henen Nimens cunniaxi/ ylisteket hende Herraten.
Ihastukaat Jumalallen/ kaikki maa/ Kiitosta weisatkaat hänen nimensä kunniaksi/ ylistäkäät häntä hurraten.
Ps 66:3 Sanocat Jumalalle/ quinga ihmeliset ouat sinun Töös/ Sinun wiholisilles pite pwttuman sinun swren wäes tedhen.
Sanokaat Jumalalle/ kuinka ihmeelliset owat sinun työsi/ Sinun wihollisillesi pitää puuttuman sinun suuren wäkesi tähden.
Ps 66:4 Caiki Maa cumartakon sinua/ ia kijtostweisakan sinun Nimees. Sela.
Kaikki maa kumartakoon sinua/ ja kiitosta weisatkaan sinun nimeesi. Sela.
Ps 66:5 Tulcat/ ia catzocat Jumalan teghot/ ioca nin ihmelinen on henen töidhens cansa Inhimisten Lasten seas.
Tulkaat/ ja katsokaat Jumalan teot/ joka niin ihmeellinen on hänen töidensä kansa ihmisten lasten seassa.
Ps 66:6 Hen mwttapi Meren quiuaxi/ nin ette Jalghasin ylitze wädhen keudhen/ Sijte me heneste iloitzemma.
Hän muuttaapi meren kuiwaksi/ niin että jalkaisin ylitse wäen käyden/ Siitä me hänestä iloitsemme.
Ps 66:7 Hen hallitzepi Wallans cautta ijancaikisesta/ henen Silmens catzeleuat Canssain päle/ Ne poislangeuaiset ei pidhe woiman heitens

ylescorghotta. Sela.
Hän hallitseepi waltansa kautta iankaikkisesti/ hänen silmänsä katselewat kansan päälle/ Ne poislankeewaiset ei pidä woiman heitäns ylöskorottaa. Sela.
Ps 66:8 Kijtteket te Pacanat meiden Jumalan/ andacat henen Kijtoxens änen caucana caiacta.
Kiittäkäät te pakanat meidän Jumalaa/ antakaat hänen kiitoksensa äänen kaukana kajahtaa.
Ps 66:9 Joca meiden sielun elemese pite/ ia ei salli meiden Jalcoijanna liukastella.
Joka meidän sielun elämässä pitää/ ja ei salli meidän jalkojemme liukastella.
Ps 66:10 Sille sine Jumala olet meite coetellut/ ia valanut/ ninquin Hopia waletan.
Sillä sinä Jumala olet meitä koetellut/ ja walanut/ niinkuin hopea waletaan.
Ps 66:11 Sine weit meite fangiuxehen/ ia panit coorman meiden Landen päle.
Sinä weit meitä wankeukseen/ ja panit kuorman meidän lanteen päälle.
Ps 66:12 Sine olet andanut Inhimiset meiden Päänne ylitze menne/ Me olema Tuleen ia wäteen tulluet/ Mutta sine meite vlosweit ia wirghotit.
Sinä olet antanut ihmiset meidän päämme ylitse mennä/ Me olemme tuleen ja weteen tulleet/ Mutta sinä meitä ulosweit ja wirwoitit.
Ps 66:13 Senteden mine tadhon Poltwffrin cansa sinun Hooneses siselkieudhe/ ia minun Lupauxeni sinulle maxa.
Sentähden minä tahdon polttouhrin kanssa sinun huoneeseesi sisälle käydä/ ja minun lupaukseni sinulle maksaa.
Ps 66:14 Jotca minun Hwleni lupasit/ ia minun Swn puhunut on/ minun tuskassani.
Jotka minun huuleni lupasit/ ja minun suuni puhunut on/ minun tuskassani.
Ps 66:15 Lihauat Poltwffrit mine teen sinulle poltetuista Oinaista/ mine wffran sinulle Naudhat Cauristen cansa. Sela.
Lihawat polttouhrit minä teen sinulle poltetuista oinaista/ minä uhraan sinulle naudat kauristen kanssa. Sela.
Ps 66:16 Tulkat/ cwlkat/ te caiki iotca Jumalata pelket/ Mine tadhon ilmoitta mite hen minun Sieluni tehnyt on.
Tulkaat/ kuulkaat/ te kaikki jotka Jumalata pelkäät/ Minä tahdon ilmoittaa mitä hän minun sieluni tehnyt on.
Ps 66:17 Henen tygens mine swni cansa hwsin/ ia ylistin henen minun Kielelleni.
Hänen tykönsä minä suuni kanssa huusin/ ja ylistin hänen minun kielelläni.

Ps 66:18 Jos mine iotakin wärytte pidheisin minun sydhemesseni/ nin eipe HERRA minua cwldelis.
Jos minä jotakin wääryyttä pitäisin minun sydämessäni/ niin eipä HERRA minua kuuntelisi.
Ps 66:19 Senteden cwldelepi minua Jumala/ ia waarinottapi minun Rucouxen äneste.
Sentähden kuunteleepi minua Jumala/ ja waarinottaapi minun rukoukseni äänestä.
Ps 66:20 Kijtetty olcoon Jumala/ ioca minun Rucoustani ei poishylie/ eike henen Hywyttens minusta poiskäenne.
Kiitetty olkoon Jumala/ joka minun rukoustani ei poishylkää/ eikä hänen hywyyttänsä minusta poiskäännä.

LXVII. Psalmi

On yxi Rucous/ ette Se luuattu Messias leheteteisijn/ ia ette Se Euangeliumin äni/ mös Pacanoitten seas/ ymberi caiken mailman haiotetaisijn/ iosta Christusen Waldakunda lisennyis.

Ps 67:1 Yxi Psalmiweisu edelweisattapa kieldein päle.
Yksi psalminweisuu edeltäweisattawa kielten päälle.
Ps 67:2 JUmala olcon meillen armolinen ia siugnatkon meite/ hen walistacan aina Casuonsa meiden pällen. Sela.
Jumala olkoon meillen armollinen ja siunatkoon meitä/ hän walistakaan aina kaswonsa meidän päällen. Sela
Ps 67:3 Ette me Maan päle henen Tiens tundisimma/ ia caikein Pacanadhen seas henen Terueydhens.
Että me maan päällä hänen tiensä tuntisimme/ ja kaikkein pakanaiden seassa hänen terweytensä.
Ps 67:4 Sinua Jumala Canssat kijtteuet/ sinua caiki Canssat kijtteuet.
Sinua Jumala kansat kiittäwät/ sinua kaikki kansat kiittäwät.
Ps 67:5 Ne Canssat iloitzeuat ia ihastuuat/ ettes Canssat oikein Domitzet/ ia hallitzet ne Canssat Maan päle. Sela.
Ne kansat iloitsewat ja ihastuwat/ että kansat oikein tuomitset/ ja hallitset ne kansat maan päällä. Sela
Ps 67:6 Sinua Jumala Canssat kijtteuet/ sinua caiki Canssat kijtteuet.
Sinua Jumala kansat kiittäwät/ sinua kaikki kansat kiittäwät.
Ps 67:7 Maa andapi henen hedhelmens/ siugnatkan meite Jumala/ meiden Jumalan.
Maa antaapi hänen hedelmänsä/ siunatkaan meitä Jumala/ meidän Jumalan.

Ps 67:8 Siugnatkan meite Jumala/ ia caiki Mailma hende pelietkön.
Siunatkaan meitä Jumala/ ja kaikki maailma häntä peljätköön.

LXVIII. Psalmi

Teme on yxi Jalo Psalmi/ ia Woiton wirsi/ Christusesta ia henen Waldakunnastans/ quin on se oikea Christikunda. Ja on tesse yxi Ennustos Christusen Personast/ ia henen Ylesnousemisestans/ Taiuahan astumisestans/ Pyhen hengen Lahiain lehettemisest/ Ja Apostolist/ Opettaist/ Prophetist/ ia ioista Euangelium piti sarnattaman/ iolla Perkele tallatan/ ia Christusen waldakunda leuiteten. Nin mös ennustetaan. Juttain/ Sinagogan/ waldakunnan/ Pappiudhen/ Lain ia sen Jumalanpalueluxen poispanemisest/ Ja mös sijte vdhest ia ijancaikisesta Waldakunnasta/ Lopusa hen neuuo rucoleman/ ette Jumala neite wahuistais/ ioista hen sijtte Kijtetuxi tulis.

Ps 68:1 Yxi Dauidin Psalmiweisu edelweisattapa.
Yksi Dawidin psalmiweisu edeltäweisattawa.
Ps 68:2 YLesnoskan Jumala/ ette henen Wiholisens haiotetaisijn/ Ja iotca hende wihauat/ paetkan henen edestens.
Ylösnouskaan Jumala/ että hänen wihollisensa hajotettaisiin/ Ja jotka häntä wihaawat/ paetkaan hänen edestänsä.
Ps 68:3 Poisaia heite ninquin Sauu poisaietan/ Ninquin Medeuaha sulapi Tulen edes/ Nin huckucan ne Jumalattomat Jumalan casuon edes.
Pois aja heitä niinkuin sawu poisajetaan/ Niinkuin medenwaha sulaapi tulen edessä/ Niin hukkukaan ne jumalattomat Jumalan kaswon edessä.
Ps 68:4 Mutta ne Wanhurskat riemuitkan ia iloitkan Jumalan edes/ ia riemuitkan sydhemestens.
Mutta ne wanhurskaat riemuitkaan ja iloitkaan Jumalan edessä/ ja riemuitkaan sydämestänsä.
Ps 68:5 Weisacat Jumalalle/ Kijtostweisatka henen Nimellens tehket henelle Tiete/ ioca hiliast edesmene/ henen Nimens on HERRA/ ia iloitka henen edesens.
Weisatkaat Jumalalle/ Kiitosta weisatkaa hänen nimellensä tehkäät hänelle tietä/ joka hiljasesti edessä menee/ hänen nimensä on HERRA/ ja iloitkaa hänen edessänsä.
Ps 68:6 Joca ombi Oruoille yxi Ise/ ia Leskein Domari/ Hen ombi Jumala henen pyhesse asumisesans.
Joka ompi orwoille yksi Isä/ ja leskein tuomari/ Hän ompi Jumala hänen pyhässä asumisessansa.
Ps 68:7 Yxi Jumala ioca yxineisten andapi Honen teunens Lapsia/ Joca ne Fangit vloswiepi oikialla aialla/ ia andapi ne poislangenet Quiuasa aswa.

Yksi Jumala joka yksinäisten antaapi huoneen täynnänsä lapsia/ Joka ne wangit uloswiepi oikealla ajalla/ ja antaapi ne poislangenneet kuiwassa asua.
Ps 68:8 Jumala/ coskas sinun Canssas edelkeuit/ Coskas waelsit Coruesa. Sela.
Jumala/ koskas sinun kansansa edellä käwit/ Koskas waelsit korwessa. Sela.
Ps 68:9 Nin Maa wapisi/ ia ne Taiuahat tiukuidh/ temen Jumalan edes Sinais/ sen Jumalan edes/ ioca Israelin Jumala on.
Niin maa wapisi/ ja ne taiwaat tiukkui/ tämän Jumalan edessä Sinaissa/ sen Jumalan edessä/ joka Israelin Jumala on.
Ps 68:10 Mutta nyt sine Jumala annat ydhen armolisen Sateen/ Ja sinun Perimises/ ioca quiua on/ sine wirghotat.
Mutta nyt sinä Jumala annat yhden armollisen sateen/ ja sinun perimisesi/ joka kuiwa on/ sinä wirkotat.
Ps 68:11 Ette sinun Eleimes sijne asuisit/ Jumala sine wirghotat ne Radholiset sinun Hywydhelles.
Ettäs sinun eläimesi siinä asuisit/ Jumala sinä wirwoitat ne raadolliset sinun hywyydellesi.
Ps 68:12 HERRA andapi Sanan/ swren Euangelisterin ioukon cansa.
HERRA antaapi sanan/ suuren ewankelisterin joukon kanssa.
Ps 68:13 Ne Sotawäen * Kuningat ouat keskenens Ysteuet/ ia se * Honen Cunnia vlosiakapi Röueyxet.
Ne sotawäen kuninkaat owat keskenänsä ystäwät/ ja se huoneen kunnia ulosjakaapi ryöwäykset.
Ps 68:14 Coska te Scantzit rakennat/ nin se kijldepi quin Mettisen Siuet/ iotca ninquin * Hopia ia Culda leuckyuet.
Koska ne skantzit rakennat/ niin se kiiltääpi kuin mettisen siiwet/ jotka niinkuin hopea ja kulta läikkywät.
Ps 68:15 Coska se Caikiualdias iocapaicas heiden seasans Kuningat asettapi/ nin seijes tulepi/ cussa syngy on.
Koska se Kaikkiwaltias jokapaikassa heidän seassansa kuninkaat asettaapi/ niin seljäs (selkeä) tuleepi/ kussa synkiä on.
Ps 68:16 Se Jumalan Mäki on yxi * Hedhelmelinen mäki/ yxi swri ia hedhelmelinen mäki.
Se Jumalan mäki on yksi hedelmällinen mäki/ yksi suuri ja hedelmällinen mäki.
Ps 68:17 Mixi te yleskarkat swret Wooret? teme ombi se Jumalan Woori/ iossa hen mielistu asuman/ ia HERRA pysypi siele ijancaikisesta.
Miksi te ylöskarkaat suuret wuoret? Tämä ompi se Jumalan wuori/ jossa hän mielistyy asuman/ ja HERRA pysyypi siellä iankaikkisesti.

Ps 68:18 Ne Jumalan Rattat ouat monda tuhatta kerta tuhat/ se HERRA ombi heisse sijnä Pyhes Sinais.
Ne Jumalan rattaat owat monta tuhatta kertaa tuhat/ se HERRA ompi heissä siinä pyhässä Sinaissa.
Ps 68:19 Sine ylesastuit corkiuxeen/ ia olet fangittanut sen Fangiuxen/ sine olet Lahioia sanut Inhimisie warten/ Ne * poislangeuaiset mös/ ette sen HERRAN Jumalan cummigin siele asuman pite.
Sinä ylösastuit korkeuksiin/ ja olet wanginnut sen wankeuksen/ sinä olet lahjoja saanut ihmisiä warten/ Ne poislankeawaiset myös/ että sen HERRAN Jumalan kumminkin siellä asuman pitää.
Ps 68:20 Kijtetty olcon se HERRA iocapeiue/ Jumala panepi ydhen Corman meiden pälen/ Mutta hen auttapi mös meite. Sela.
Kiitetty olkoon se HERRA jokapäiwä/ Jumala paneepi yhden kuorman meidän päällen/ Mutta hän auttaapi myös meitä. Sela.
Ps 68:21 Meille ombi yxi Jumala/ ioca auttapi/ ia se HERRA Jumala/ ioca Colemasta wapacta.
Meillä ompi yksi Jumala/ joka auttaapi/ ja se HERRA Jumala/ joka kuolemasta wapahtaa.
Ps 68:22 Mutta Jumalan pite henen Wiholisens Päädh serkemen/ ynne heiden Päälakiens cansa/ iotca pysyuet heiden Synnissens.
Mutta Jumalan pitää hänen wihollisensa päät särkemän/ ynnä heidän päälakiensa kanssa/ jotka pysywät heidän synnissänsä.
Ps 68:23 Quitengin sanopi HERRA/ Mwtamat nijste Lihauista mine tadhon hakia/ Meren sywydheste mine tadhon mutamita hakia.
Kuitenkin sanoopi HERRA/ Muutamat niistä lihawista minä tahdon hakea/ Meren sywyydestä minä tahdon muutamia hakea.
Ps 68:24 Senteden pite sinun Jalcas/ wiholises Weres ferietuxi tuleman/ ia sinun Coiras pite sen noleman.
Sentähden pitää sinun jalkasi/ wihollisesi weressä wärjätyksi tuleman/ ja sinun koirasi pitää sen nuoleman.
Ps 68:25 Se näkypi Jumala quingas waellat/ Quinga sine minun Jumalan ia Kuningan Pyhydhes waellat.
Se näkyypi Jumala kuinkas waellat/ Kuinka sinä minun Jumalan ja kuninkaan pyhyydessä waellat.
Ps 68:26 Ne laulaiat edelkeuuet/ Sitelehin ne Leicarit Picadhen seas/ iotca Trumboin päle löuet.
Ne laulajat edellä käywät/ Siitälähin ne leikarit piikain seassa/ jotka rumpuin päälle lyöwät.
Ps 68:27 Kijtteket HERRA Jumala Seurakunnissa/ sen Israelin Lechten teden.

Kiittäkäät HERRAA Jumalaa seurakunnissa/ sen Israelin lähteen tähden.
Ps 68:28 Siele hallitzepi heiden seasans se pieni BenJamin/ Ne Judan Pämiehet heiden Joukoinens/ Ne Zebulonin Pämiehet/ ia ne Nephthalin Pämiehet.
Siellä hallitseepi heidän seassansa se pieni Benjamin/ Ne Judan päämiehet heidän joukkoinensa/ Ne Zebulonin päämiehet/ ja ne Nephtalin päämiehet.
Ps 68:29 Sinun Jumalas/ ombi sinun Waldakundas ylesoijendanut/ Wahuista site Jumala meisse/ Sille se ombi sinun Tekos.
Sinun Jumalasi/ ompi sinun waltakuntasi ylösojentanut/ Wahwista sitä Jumala meissä/ Sillä se ompi sinun tekosi.
Ps 68:30 Sinun Templis polesta/ quin on Jerusalemis/ pite Kuningat sinulle Lahioia wiemen.
Sinun templisi puolesta/ kuin on Jerusalemissa/ pitää kuninkaat sinulle lahjoja wiemän.
Ps 68:31 Nuchtele se * Peto Roghossa/ Ne Herkein Laumat heiden Wasickaidhes seas/ iotca waatiuat Rahan teden/ Hen haiotta ne Canssat/ iotca kernasti sotiuat.
Nuhtele se peto ruohossa/ Ne härkäin laumat heidän wasikkaidensa seassa/ jotka waatiwat rahan tähden/ Hän hajoittaa ne kansat/ jotka kernaasti sotiwat.
Ps 68:32 Ne Pämiehet Egyptist pite tuleman/ se Ethiopia pite Käsiens Jumalan tyge vlosoiendaman.
Ne päämiehet Egyptistä pitää tuleman/ se Ethiopia pitää käsiensä Jumalan tykö ulosojentaman.
Ps 68:33 Te Kuningain Waldakunnat maan päle weisacat Jumalalle/ Kijtostweisatka HERRALLE. Sela.
Te kuninkaan waltakunnat maan päällä weisatkaat Jumalalle/ Kiitosta weisatkaa HERRALLE. Sela.
Ps 68:34 Se quin asupi Taiuahissa iocapaicas haman alghusta/ Catzo/ hen andapi henen Jylinens woiman.
Se kuin asuupi taiwahissa jokapaikassa haman alusta/ Katso/ hän antaapi hänen jylinänsä woiman.
Ps 68:35 Andacat Jumalalle Woima/ henen Herraudhens ombi Israelis/ ia henen Woimans piluis.
Antakaat Jumalalle woima/ hänen herrautensa ompi Israelissa/ ja hänen woimansa pilwissä.
Ps 68:36 Jumala on ihmelinen henen Pyhydhesens/ Hen on Israelin Jumala/ Hen andapi Canssalle wäen ia woiman/ Kijtetty olcon Jumala.
Jumala on ihmeellinen hänen pyhyydessänsä/ Hän on Israelin Jumala/ Hän

antaapi kansalle wäen ja woiman/ Kiitetty olkoon Jumala.

Se Wides Ölucu.

LXIX. Psalmi

On Christusen Rucous/ ristis ia surimis pinois/ iotca hen meiden Syndien teden kersi. Mutta coco Seurakunnan teden hen rucolepi wapadhosta/ Ninquin hen sanopi. Elket ne wilpistelkö minun teden/ iotca sinua odhottauat. Waan Juttat hen kirole ia poishylke. Mutta Lohutos ia henen pina's hedhelme lopussa ouat sijne/ Ne waiuatudh sen näkeuet ia iloitzeuat.

Ps 69:1 Dauidin Psalmi/ Cuckoisista edelweisattapa.
Dawidin psalmi/ kukkaisista edeltäweisattawa.
Ps 69:2 JUmala auta minua/ Sille ette wädhet keuuet haman minun Sieluuni asti.
Jumala auta minua/ Sillä että wedet käywät hamaan minun sieluuni asti.
Ps 69:3 Mine waion syuehen Mutahan/ iossa ei pohia ole/ Mine olen tullut syuihin Wäsihin/ ia wirta minun vpotti.
Minä wajoan sywähan mutahan/ jossa ei pohjaa ole/ Minä ole tullut sywihin wesihin/ ja wirta minun upotti.
Ps 69:4 Mine hwtaen wäsyin/ minun Curckun raukeni/ minun näkyni waipuuat/ ette mine nincauuan minun Jumalani ielkin odhotan.
Minä huutaen wäsyin/ minun kurkkuni raukeni/ minun näkyni waipuwat/ että minä niinkauan minun Jumalani jälkeen odotan.
Ps 69:5 Nijte on enembi quin minun Päsäni hiuxit/ iotca ilman syte minua wihauat.
Niitä on enempi kuin minun päässäni hiukset/ jotka ilman syytä minua wihaawat.
Ps 69:6 Jotca wärydhelle minun Wiholiseni ouat/ ia minua hucuttauat/ ouat wäkeuet/ nijte teuty minun maxa/ iota em mine röuennyt.
Jotka wääryydellä minun wiholliseni owat/ ja minua hukuttawat/ owat wäkewät/ niitä täytyy minun maksaa/ jota en minä ryöwännyt.
Ps 69:7 Jumala sinepä tiedhet minun Tyhmydheni/ ia minun Ricoxeni euet ole sinun edeses salatut.
Jumala sinäpä tiedät minun tyhmyyteni/ ja minun rikokseni eiwät ole sinun edessäsi salatut.
Ps 69:8 Ele salli heite häpiehen tulla minusta/ iotca sinua odhottauat HERRA HERRA Zebaoth/ Ele anna heite häueiste/ minun tecteni/ iotca sinua etziuet Israelin Jumala.

Älä salli heitä häpeähän tulla minusta/ jotka sinua odottawat HERRA HERRA Zebaoth/ Älä anna heitä häwäistä/ minun tähteni/ jotka sinua etsiwät Israelin Jumala.
Ps 69:9 Sille sinun tedhes mine pilca kersin/ Minun Casuon ombi teunens häpie.
Sillä sinun tähtesi minä pilkkaa kärsin/ Minun kaswoni ompi täynnänsä häpeää.
Ps 69:10 Mine olen Mucalaisexi minun Welghilleni tullut/ ia Oudoxi minun Eiteni Lapsille.
Minä olen muukalaiseksi minun weljilleni tullut/ ja oudoksi minun äitini lapsille.
Ps 69:11 Sille sinun Hones Kiuaus minua ylessöpi/ Ja heiden Pilcans iotca sinua pilcasit/ langesit minun pälleni.
Sillä sinun huoneesi kiiwaus minua ylössyöpi/ Ja heidän pilkkansa jotka sinua pilkkasit/ lankesit minun päälleni.
Ps 69:12 Ja mine idkin ia paastosin hartahasta/ ia pälisexi mine pilcattijn.
Ja minä itkin ja paastosin hartaasti/ ja päälliseksi minä pilkattiin.
Ps 69:13 Ja mine puin Sekin minun päleni/ Waan he sijttekin Leickie teit.
Ja minä puin säkin minun päälleni/ Waan he sittekin leikkiä teit.
Ps 69:14 Jotca Portissa istuuat ne minusta iaritteleuat/ ia Joopumises he minusta weisauat.
Jotka portissa istuwat ne minusta jaarittelewat/ ja juopumisessa he minusta weisaawat.
Ps 69:15 Mutta mine HERRA/ rucolen sinun tyges/ ettes armolinen olet/ Jumala sinun swren Laupiuxes polesta/ cwdele minua sinun waghan Aws cautta.
Mutta minä HERRA/ rukoilen sinun tykösi/ ettäs armollinen olet/ Jumala sinun suuren laupiuksesi puolesta/ kuuntele minua wakaan awusi kautta.
Ps 69:16 Pelasta minua Loghasta/ ettei mine alaswaioisi/ ette mine pelastetuxi tulisin minun Wiholisistani/ ia nijste syuiste Wäsiste.
Pelasta minua sywästa loasta/ ettei minä alaswajoisi/ että minä pelastetuksi tulisn minun wiholliseni/ ja niistä sywistä wesistä.
Ps 69:17 Ettei ne Wedhen Kymit minua vpotaisi/ ia ne syueydhet ei minua yleslainoisi/ ia eike se Caiuon aucko sulietaisi minun ylitzeni.
Ettei ne weden kymit (wirrat) minua upottaisi/ ja ne sywyydet ei minua ylöslainoisi/ ja eikä se kaiwon aukko suljettaisi minun ylitseni.
Ps 69:18 Cwldele minua HERRA/ sille sinun Hywydhes ombi turualinen/ Käenne sinuas minuhun pein/ sinun swren Laupiudhes teden.
Kuuntele minua HERRA/ sillä sinun hywyytesi ompi turwallinen/ Käännä

sinuas minuhun päin/ sinun suuren laupeutesi tähden.
Ps 69:19 Ja ele werhoa sinun Casuoas sinun Paluelialdas/ Sille mine adhistetaan/ Cwldele minua nopiasti.
Ja älä werhoa sinun kaswojasi sinun palwelijaltasi/ Sillä minä ahdistetaan/ Kuuntele minua nopeasti.
Ps 69:20 Lehennä sinuas minun Sieluni tyge/ ia päste hende minun Wiholisteni teden pälasta minua.
Lähennä sinuas minun sieluni tykö/ ja päästä häntä minun wihollisteni tähden pelasta minua.
Ps 69:21 Sinepä tiedhet minun pilcani/ häpieni ia häueistoxeni/ caiki minun Wiholiseni ouat sinun edesses.
Sinäpä tiedät minun pilkkani/ häpeäni ja häwäistykseni/ kaikki minun wiholliseni owat sinun edessäsi.
Ps 69:22 Pilca rickiserke minun sydhemeni/ ia murehutta minua/ Mine odhotan ios iocu armachtais/ ia eikengen ole/ Ja Lohuttaian ielkin/ Waan em mine keten leudhe.
Pilkka rikkisärkee minun sydämeni/ ja murehuttaa minua/ Minä odotan jos joku armahtaisi/ ja eikenkään ole/ Ja lohduttajan jälkeen/ Waan en minä ketään löydä.
Ps 69:23 Ja he annoit minulle Sappe södhexeni/ ia Eticata iodhaxeni/ minun swrimas Janosani.
Ja he annoit minulle sappea syödäkseni/ ja etikkaa juodakseni/ minun suurimmassa janossani.
Ps 69:24 Heiden Peutens olcon heille Paulaxi/ seke Costoxi ette Langemisexi.
Heidän pöytänsä olkoon heille paulaksi/ sekä kostoksi että lankeamiseksi.
Ps 69:25 Tulcon heiden Silmens pimiexi/ ettei he näkisi/ ia heiden Landeins salli aina horiua.
Tulkoon heidän silmänsä pimeäksi/ ettei he näkisi/ ja heidän lanteinsa salli aina horjua.
Ps 69:26 Uloswodhata sinun Närkestyxes heiden pälens/ ia sinun hirmulinen Wihas käsittekön heite.
Uloswuodata sinun närkästyksesi heidän päällensä/ ja sinun hirmullinen wihasi käsittäköön heitä.
Ps 69:27 Olcon heiden Asumisens kylmille/ ia eikengen olco/ ioca heiden Maiasans asuisi.
Olkoon heidän asumisensa kylmille/ ja eikenkään olko/ joka heidän majassansa asuisi.
Ps 69:28 Sille he wainouat sen ionga sine lönyt olet/ ia kerskauat ettes sinun Omaitzes pahasti haauoitat.

Sillä he wainoawat sen jonka sinä lyönyt olet/ ja kerskaawat että sinun omaisesi pahasti haawoitat.
Ps 69:29 Laske heite synniste syndihin langeta/ ettei he tulisi sinun * Wanhurskaudhes tyge.
Laske heitä synnistä syntihin langeta/ ettei he tulisi sinun wanhurskautesi tykö.
Ps 69:30 Ulospyhi heite sijte Eleuiten Kiriasta/ ettei he nijnen Wanhurskasten cansa yleskirioitetuxi tulisit.
Ulospyyhi heitä siitä eläwien kirjasta/ ettei he niihin wanhurskasten kanssa ylöskirjoitetuksi tulisit.
Ps 69:31 Mutta mine olen Radholinen/ ia murhelinen/ Jumala sinun Apus soielkoon minua.
Mutta minä olen raadollinen/ ja murheellinen/ Jumala sinun apusi suojelkoon minua.
Ps 69:32 Mine tadhon kijtte Jumalan Nimee weisun cansa/ ia tadhon hende sangen yliste Kijtoxella.
Minä tahdon kiittää Jumalan nimeä weisuun kanssa/ ja tahdon häntä sangen ylistää kiitoksella.
Ps 69:33 Sen pite HERRALLE paramin kelpaman/ quin iocu Herke taicka Mulli/ Jolla ouat Saruet ia Sorcat.
Sen pitää HERRALLE paremmin kelpaaman/ kuin joku härkä taikka mulli/ Jolla owat sarwet ja sorkat.
Ps 69:34 Ne Radholiset sen näkeuet ia iloitzeuat/ ia iotca Jumalata etziuet/ heille pite sydhemen elemen.
Ne raadolliset sen näkewät ja iloitsewat/ ja jotkas Jumalata etsiwät/ heille pitää sydämen elämän.
Ps 69:35 Sille HERRA cwlepi ne Kieuhet/ ia eipe hen Fangians ylencatzo.
Sillä HERRA kuuleepi ne köyhät/ ja eipä hän wankiansa ylenkatso.
Ps 69:36 Kijtteken hende Taiuat/ Maa ia Meri/ caiki mite nijsse lijckuuat.
Kiittäkään häntä taiwaat/ Maa ja meri/ kaikki mitä niissä liikkuwat.
Ps 69:37 Sille Jumala auttapi Zionin/ ia ne Judan Caupungit rakendapi/ ette sielle asutan/ ia ne periexens saauat.
Sillä Jumala auttaapi Zionin/ ja ne Judan kaupungit rakentaapi/ että siellä asutaan/ je ne periäksensä saawat.
Ps 69:38 Ja henen Paluelians Siemenen pite ne perimen/ ia iotca henen Nimens racastauat/ pite nijsse asuman.
Ja hänen palwelijansa siemenen pitää ne perimän/ ja jotka hänen nimeänsä rakastawat/ pitää niissä asuman.

LXX. Psalmi

Ombi Rucous samast Asiast/ quin se entinen Psalmi. Sille hen rucolepi sen vskomattoman Juttain Sinagogan wastan/ ia nijnen Pyhein Seurakundain edeste.

Ps 70:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa Muistoxi.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa muistoksi.
Ps 70:2 Rlenne Jumala minua wapactaman/ HERRA (kijrucdha) minua auttaman.
Riennä Jumala minua wapahtamaan/ HERRA (kiiruhda) minua auttamaan.
Ps 70:3 Häwetkön ia häueistäkön/ iotca minun Sieluni ielkin seisouat.
Häwetköön ja häwäistäköön/ jotka minun sieluni jälkeen seisowat.
Ps 70:4 Tacaperin he kietkön/ ia tulcon häueistetyxi/ Jotca minulle pahoia souat.
Takaperin he käyköön/ ja tulkoon häwäistetyksi/ jotka minulle pahoja suowat.
Ps 70:5 Ette he iellens häpien ala tulisit/ iotca minun ylitzeni hwtauat/ Ninpe/ Ninpe.
Että he jällens häpeän alle tulisit/ jotka minun ylitseni huutawat/ Niinpä/ Niinpä.
Ps 70:6 Iloitkan ia riemuitkan sinussa caiki/ iotca sinua etziuet/ ia iotca sinun Terueyttes racastauat/ aina sanocat/ Jumala olcon sangen ylistetty.
Iloitkaan ja riemuitkaan sinussa kaikki/ jotka sinua etsiwät/ ja jotka sinun terweyttäsi rakastawat/ aina sanokaat/ Jumala olkoon sangen ylistetty.
Ps 70:7 Mutta mine olen Radholinen ia Kieuhe/ rienne Jumala minun tykeni/ Sille sine olet minun Auttaian ia Pelastaian/ minun Jumalan Ele viwyte.
Mutta minä olen raadollinen ja köyhä/ riennä Jumala minun tyköni/ Sillä sinä olet minun auttajain ja pelastajain/ minun Jumalan älä wiiwytä.

LXXI. Psalmi

Eipe telle Psalmilla Esipuhet ole/ Ette se ombi sen wanheneuaisen Seurakunnan Rucous/ ettei hen/ Wanhudhens wicain teden/ quin usko/ Toiuo/ Rackaus/ ia mwdh Auudh taipuuat/ Jumalalda poishylieteisi. Waan ette Jumala ne Tyrannit/ Sangarit ia Angarat/ Pyhein Wiholiset/ asetaisi hilitzisi ia alaspainaisi.

Ps 71:1 SInun päles HERRA mine vskallan/ ele laske minua ikenens häpien ala tulla.
Sinun päällesi HERRA minä uskallan/ älä laske minua ikänänsä häpeän alle tulla.

Ps 71:2 Wapata minua sinun Wanhurskaudhes cautta/ ia auta minua vlos/ Callista sinun Coruas minun poleeni/ ia auta minua.
Wapahda minua sinun wanhurskautesi kautta/ ja auta minua ulos/ Kallista sinun korwasi minun puoleeni/ ja auta minua.
Ps 71:3 Ole minulle yxi wahua Turua/ iohonga mine aina pakenisin/ Jocas aina autta luuanut olet/ Sille sine olet minun Callion ia Linnan.
Ole minulle yksi wahwa turwa/ johonka minä aina pakenisin/ Joka aina auttaa luwannut olet/ Sillä sinä olet minun kallioni ja linnani.
Ps 71:4 Minun Jumalan auta minua sen Jumalattoman kädheste/ sen Nurian ia Wäritteliän kädheste.
Minun Jumalan auta minua sen jumalattoman kädestä/ sen nurjan ja wääristelijän kädestä
Ps 71:5 Sille sine olet minun Turuan HERRA Jumala/ Minun Toiuon hamast minun Norudhestani.
Sillä sinä olen minun turwani HERRA Jumala/ Minun toiwon hamasta minun nuoruudestani.
Ps 71:6 Sinun päles mine olen loottanut hamast Eiteni codhusta/ Sine minun vloswedhit Eiteni codhusta/ sinusta ombi aina minun kerskaudhen.
Sinun päällesi minä olen luottanut hamasta äitini kohdusta/ Sinä minun uloswedit äitini kohdusta/ sinusta ompi aina minun kerskaukseni.
Ps 71:7 Ninquin iocu Ihme mine olen monille techty/ Mutta sine olet minun wahua Turuan.
Niinkuin joku ihme minä olen monille tehty/ Mutta sinä olet minun wahwa turwani.
Ps 71:8 Täyte minun Swn sinun Kijtoxestas/ ia sinun Cunniastas iocapeiue.
Täytä minun suu sinun kiitoksestasi/ ja sinun kunniastasi jokapäiwä.
Ps 71:9 Ele minua poisheite minun Wanhudhesani/ ele minua ylenanna coska mine heikoxi tulen.
Älä minua poisheitä minun wanhuudessani/ älä minua ylenanna koska minä heikoksi tulen.
Ps 71:10 Sille minun Wiholiseni puhuuat minua wastan/ ia iotca minun Sieluani weijuuet/ he keskenens neuuo piteuet.
Sillä minun wiholliseni puhuwat minua wastaan/ ja jotka minun sieluani wäijywät/ he keskenänsä neuwoa pitäwät.
Ps 71:11 Ja sanouat/ Jumala ylenannoi henen/ wainocat ia käsitteket hende/ Sille eipe ole ychte wapactaia.
Ja sanowat/ Jumala ylenantoi hänen/ wainotkaat ja käsittäkäät häntä/ Sillä eipä ole yhtään wapahtajaa.
Ps 71:12 Jumala ele cauuas erkane minusta/ Minun Jumalan rienne minua

auttaman.
Jumala älä kauas erkane minusta/ Minun Jumalan riennä minua auttamaan.
Ps 71:13 Häwetkön ia huckucon iotca minun Sieluni wastan ouat/ häpielle ia häueistöxellä olcohon ne werhoitetut/ iotca minulle pahutta etziuet.
Häwetköön ja hukkukoon jotka minun sieluni wastaan owat/ häpeällä ja häwäistyksella olkoon ne werhoitetut/ jotka minulle pahuutta etsiwät.
Ps 71:14 Mutta mine tadhon alati odhotta/ ia tadhon aina sinun kijtoxes corghotta.
Mutta minä tahdon alati odottaa/ ja tahdon aina sinun kiitoksesi korottaa.
Ps 71:15 Minun Swni pite ilmoittaman sinun Wanhurskauttas/ Jocapeiue sinun Terueyttes/ iota em mine caikia Lukia woi.
Minun suuni pitää ilmoittaman sinun wanhurskauttasi/ Jokapäiwä sinun terweyttäsi/ jota en minä kaikkia lukea woi.
Ps 71:16 Mine waellan HERRAN Jumalan wäkewyxes/ Mine ylisten ainoastans sinun Wanhurskauttas.
Minä waellan HERRAN Jumalan wäkewyydessä/ Minä ylistän ainoastansa sinun wanhurskauttasi.
Ps 71:17 Jumala sine olet minua Norudhestani opettanut/ Senteden mine iulghistan sinun Ihmeites.
Jumala sinä olet minua nuoruudestani opettanut/ Sentähden minä julistan sinun ihmeitäsi.
Ps 71:18 Ja minun wanhudheni ia harmaudheni aialla ele Jumala minua ylenanna/ Sihenasti ette mine ilmoitan sinun Käsiuardhes Lastein lapsille/ Ja sinun Wäkewydhes caikille tuleuaisille.
Ja minun wanhuuteni ja harmauteni ajalla älä Jumala minua ylenanna/ Siihenasti että minä ilmoitan sinun käsiwartesi lastein lapsille/ ja sinun wäkewyytesi kaikille tulewaisille.
Ps 71:19 Ja tosin Jumala sinun Wanhurskaudhes ombi sangen corkia/ sine swrimat teedh/ Jumala cuca on sinun wertaitzses?
Ja tosin Jumala sinun wanhurskautesi ompi sangen korkea/ sinä suurimmat teet/ Jumala kuka on sinun wertaisesi?
Ps 71:20 Sille sine annat minun kiusata paliot ia swret adhistoxet/ ia iellenswirghotat minua/ ia taas sine haet minua vlos sijte Maan sywydheste.
Sillä sinä annat minun kiusata paljot ja suuret ahdistukset/ ja jällens wirwotat minua/ ja taas sinä haet minua ulos siitä maan sywyydestä.
Ps 71:21 Sine teet minun sangen swrexi/ ia iellens sine lohutat minua.
Sinä teet minun sangen suureksi/ ja jällens sinä lohdutat minua.
Ps 71:22 Nin mineki mös kijten sinua Psaltarinleikille/ sinun Wacudhes polesta/ minun Jumalan/ Mine kijtostweisan sinulle Candelein päle/ o sine

Pyhe Israelis.
Niin minäkin myös kiitän sinua psaltarinleikillä/ sinun wakuutesi puolesta/ minun Jumalani/ Minä kiitosta weisaan sinulle kantelein päällä/ Oi sinä Pyhä Israelissa.
Ps 71:23 Minun Hwleni ia minun Sielun/ ionga sine lunastit/ iloitzeuat ia Kijtostweisauat sinulle.
Minun huuleni ja minun sieluni/ jonka sinä lunastit/ iloitsewat ja kiitosta weisaawat sinulle.
Ps 71:24 Ja mös minun Kielen tichterapi iocapeiue sinun Wanhurskaudhestas/ senteden häuetket he/ ia häpiehen tulcohon/ iotca minulle Pahutta etziuet.
Ja myös minun kieleni tichteeraapi (puhuu) jokapäiwä sinun wanhurskaudestasi/ sentähden häwetkään he/ ja häpeähän tulkohon/ jotka minulle pahuutta etsiwät.

LXXII. Psalmi

Sille Salomonille. On yxi Ennustos Christusesta ia henen Waldakunnastans/ ette hen on Jumala ia totinen Inhiminen. Sille tesse sanotan. Heiden pite hende pelkemen/ nincauuan quin Auringo ia Cw ouat etc. Senteden Dauid rucolepi/ ette Jumala annais Christuses (ioca lupauxen ielkin henen Siemenestens/ se on/ Neitzest Mariast oli syndyueinen) henen woimans/ ia meiden wiholiset domitzeman ia cadhottaman/ quin ouat/ Synnin/ Coleman/ ia Perkelen. etc. Tesse mös on Pyhein Ristist/ ia heiden Lohutoxestans yxi Oppi. Wimein on Jumalanpalueluxest ia Hyuistteghoist yxi Mainitos.

Ps 72:1 JUmala anna sinun Domios sille Kuningalle/ Ja sinun Wanhurskaudhes Kuningan Poialle.
Jumala anna sinun tuomiosi sille kuninkaalle/ Ja sinun wanhurskautesi kuninkaan pojalle.
Ps 72:2 Ette Hen weis sinun Canssas Wanhurskautehen/ ia sinun Radholises autaisi.
Että hän weisi sinun kansasi wanhurskautehen/ ja sinun raadollisesi auttaisi.
Ps 72:3 Edestocan ne Woret sen Rauhan Canssalle/ ia ne Cuckulat sen Wanhurskaudhen.
Edestuokaat ne wuoret sen rauhan kansalle/ ja ne kukkulat sen wanhurskauden.
Ps 72:4 Henen pite sen radholisen Canssan Oikiudhesa pitemen/ ia ne Kieuhet auttaman/ ia serkemen ne Pilcurit.
Hänen pitää sen raadollisen kansan oikeudessa pitämän/ ja ne köyhät auttaman/ ja särkemään ne pilkkurit.

Ps 72:5 Sinua pelieten/ nincauuan quin Auringo ia Cw ouat/ Lapsista nin Lastein Lapsihin.
Sinua peljätään/ niinkauan kuin aurinko ja kuu owat/ lapsista niin lastein lapsihin.
Ps 72:6 Henen pite alasastuman ninquin Sadhe Willan päle/ Ninquin ne Pisarat/ iotca Maan liottauat.
Hänen pitää alasastuman niinkuin sade willan päälle/ niinkuin ne pisarat/ jotka maan liottawat.
Ps 72:7 Henen aicanans pite sen Wanhurskaudhen cucoistaman/ ia swri Rauha/ sihenasti ette se Cw ei olecan.
Hänen aikanansa pitää sen wanhurskauden kukoistaman/ ja suuri rauha/ siihenasti että se kuu ei olekaan.
Ps 72:8 Ja henen pite hallitzeman Mereste haman Merehen/ ia sijte Wirdhasta haman Mailman ärijn saadhen.
Ja hänen pitää hallitseman merestä hamaan merehen/ ja siitä wirrasta hamaan maailman ääriin saaden.
Ps 72:9 Henen edessens heiden notkistaman pite/ iotca Coruessa ouat/ ia henen Wiholisens pite tomun noleman.
Hänen edessänsä heidän notkistaman pitää/ jotka korwessa owat/ ja hänen wihollisensa pitää tomun nuoleman.
Ps 72:10 Ne Kuningat Meren tyköne/ ia Lotoin päle pite Lahioia edescandaman/ Ne Kuningat sijte rickast Arabiast ia Sebast pite Annot tygetoman.
Ne kuninkaat meren tykönä/ ja luotoin päälle pitää lahjoja edeskantaman/ Ne kuninkaat siitä rikkaasta Arabiasta ja Sebasta pitää annot tykötuoman.
Ps 72:11 Caiki Kuningat pite hende cumartaman/ ia caiki Pacanat pite hende palueleman.
Kaikki kuninkaat pitää häntä kumartaman/ ja kaikki pakanat pitää heitä palweleman.
Ps 72:12 Sille henen pite wapactaman sen hwtauaisen * Kieuhen/ ia sen Radholisen/ iolla ei ole ychten Auttaia.
Sillä hänen pitää wapahtaman sen huutawaisen köyhän/ ja sen raadollisen/ jolla ei ole yhtään auttajaa.
Ps 72:13 Henen pite armolinen oleman sen Waiuasen ia Kieuhen ylitze/ ia ninen Kieuheden Sieluia henen pite auttaman.
Hänen pitä armollinen oleman se waiwaisen ja köyhän ylitse/ ja niiden köyhien sieluja hänen pitää auttaman.
Ps 72:14 Henen pite lunastaman heiden Sielunsa petoxest ia wäkiuallast/ ia heiden werens pite callixi luettaman henen edesens.

Hänen pitää lunastaman heidän sielunsa petoksesta ja wäkiwallasta/ ja heidän werensä pitää kalliiksi luettaman hänen edessänsä.
Ps 72:15 Ja henen pite elemen/ ia henelle annetan Culta sijte rickast Arabiast/ ia alati henen edhesens cumartaan/ Jocapeiue pite henen kijtettemen.
Ja hänen pitää elämän/ ja hänelle annetaan/ ja hänelle annetaan kulta siitä rikkaasta Arabiasta/ ja alati hänen edessänsä kumartaman/ Jokapäiwä pitää hänen kiittämän.
Ps 72:16 Maan päle ninen Worein ylitze pite tichkien Tulon seisoman/ Henen Hedhelmens pite * horiuman ninquin Libanin/ Ja pite sen cucoistaman Caupungeissa/ ninquin Roho maan päle.
Maan päälle niiden wuorein ylitse pitää tihkeän tulon seisoman/ Hänen hedelmänsä pitää horjuman niinkuin Libanon/ Ja pitää sen kukoistaman kaupungeissa/ niinkuin ruoho maan päällä.
Ps 72:17 Henen Nimens pite ijancaikisesta pysymen/ Nincauuan quin Auringo onopi/ pite henen Nimens Jelkentuleuaisten päle vlottuman/ Ja henen cauttans pite heiden siughnatuxi tuleman/ Caiki Pacanat pite hende ylistemen Kijtetty olcon Jumala/ se HERRA Israelin Jumala/ ioca yxinens Ihmeite tekepi.
Hänen nimensä pitää iankaikkisesti pysymän/ Niinkauan kuin aurinko ompi/ pitää hänen nimensä jälkeentulewaisten päälle ulottuman/ Ja hänen kauttansa pitää heidän siunatuksi tuleman/ Kaikki pakanat pitää häntä ylistämän. Kiitetty olkoon Jumala/ se HERRA Israelin Jumala/ joka yksinänsä ihmeitä tekeepi.
Ps 72:18 Ja Kijtetty olcon henen Herralisens Nimi ijancaikisesta/ ia caiki Maa tulcohon henen Cunniastans teutetyxi.
Ja kiitetty olkoon hänen Herrallisensa nimi iankaikkisesti/ ja kaikki maa tulkohon hänen kunniastansa täytetyksi.
Ps 72:19 AMEN/ Amen.
AMEN/ Amen

Loppu Dauidin isain poian rucouxist.

LXXIII. Psalmi

Samast Asiast tai on/ quin se xxxvij Psalmi on/ Sille tesse opetetan ettei me närkestyisi/ coska me näem ne Jumalattomat hyuesti menestyuen. Mutta ne iumaliset waiuatan. Jumala quitengin racasta ne Jumaliset/ waicka hen salli heite waiuatta hetkexi. Ja wihapi ne Jumalattomat ehke quinga autuat ia onneliset he ouat.

Ps 73:1 Yxi Assaphin Psalmi.
Yksi Asaphin psalmi.
Ps 73:1 TOtta on Jumala Israelille hyue/ nijlle waan iotca puchtat Sydhemest ouat.
Totta on Jumala Israelille hywä/ niille waan jotka puhtaat sydämestä owat.
Ps 73:2 Mutta mine olin lehes Jalghoillani horiunut/ minun askeleni ouat lehes liukastuneet.
Mutta minä olin lähes jaloillani horjunut/ minun askeleeni owat lähes liukastuneet.
Ps 73:3 Sille närkestys tuli minulle nijste Euckeriste/ että mine näin ne Jumalattomat menestyuen.
Sillä närkästys tuli minulle niistä öykkäreistä/ että minä näin jumalattoman menestywän.
Ps 73:4 Sille euet he ole misseken Coleman hädhes/ waan he seisouat wahwan/ ninquin iocu Linna.
Sillä eiwät he ole missäkään kuoleman hädässä/ waan he seisowat wahwana/ kuin joku linna.
Ps 73:5 Euet he ole wastoinkeumises ninquin mwdh Inhimiset/ ia ei ninquin mwdh Inhimiset waiuata.
Eiwät he ole wastoinkäymisessä niinkuin muut ihmiset/ ja ei niinkuin muut ihmiset waiwata.
Ps 73:6 Senteden on heiden ylpeydhens yxi callis cappale/ ia heiden Wäkiualtans/ teuty Hyuexitööxi cutzutta.
Sentähden on heidän ylpeytensä yksi kallis kappale/ ja heidän wäkiwaltansa/ täytyy hywäksityöksi kutsuttaa.
Ps 73:7 He paisuuat Casuos ninquin Lihaua Watza/ He tekeuet waiuoin mite heiden lystende.
He paisuwat kaswonsa niinkuin lihawa watsa/ He tekewät waiwoin mitä heidän lystää.
Ps 73:8 Caickia he ylencatzouat/ ia sijte pahasti puhuuat/ ia puhuuat ia laittauat ylpiellisest.
Kaikkia he ylenkatsowat/ ja siitä pahasti puhuwat/ ja puhuwat ja laittawat ylpeällisesti.
Ps 73:9 Mite he puhuuat/ sen teuty olla Taiuahasta puhuttu/ Mite he sanouat/ sen teuty Maan päle keluata.
Mitä he puhuwat/ sen täytyy olla taiwahasta puhuttu/ Mitä he sanowat/ sen täytyy maan päälle kelwata.
Ps 73:10 Senteden langepi heiden tygens se ychtinen Canssa/ Sille he nautitzeuat heiden wedhens teutydhexi.

Sentähden lankeepi heidän tykönsä se yhteinen kansa/ Sillä he nautitsewat heidän wetensä täytetyksi.
Ps 73:11 Ja sanouat/ Mite Jumalan pidheis heiden ielkins kysymen? Mite pidheis sen Corkeiman heite totteleman?
Ja sanowat/ Mitä Jumalan pitäisi heidän jälkeensä kysymän? Mitä pitäisi sen Korkeimman heitä totteleman?
Ps 73:12 Catzo/ ne ouat ne Jumalattomat/ He ouat Onneliset Mailmassa/ ia Ricastuuat.
Katso/ ne owat jumalattomat/ He owat onnelliset maailmassa/ ja rikastuwat.
Ps 73:13 Pidheiskö sis sen turhalisen oleman/ ette minun Sydhemen nudhetoinna elepi/ ia mine pesen wighattomises minun Käteni?
Pitäiskö siis sen turhallisen oleman/ että minun sydämeni nuhteetoinna elääpi/ ja minä pesen wiattomuudessa minun käteni?
Ps 73:14 Ja rooskitan iocapeiue/ ia minun rangastoxen ombi ioca Homen käsis?
Ja ruoskitaan jokapäiwä/ ja minun rangaistuksen ompi joka huomen käsissä?
Ps 73:15 Mine olisin lehes nin sanonut/ quin hekin/ Mutta catzo/ sillens mine olisin Dominnut caiki sinun Lapses/ iotca ikenens olleet ouat.
Minä olisin lähes niin sanonut/ kuin hekin/ mutta katso/ sillens minä olisin tuominnut kaikki sinun lapsesi/ jotka ikänänsä olleet owat.
Ps 73:16 Mine aiattelin sen perest/ Ette mine site käsiteisin/ Mutta se oli minulle sangen raskas.
Minä ajattelin sen perästä/ että minä sitä käsittäisin/ mutta se oli minulle sangen raskas.
Ps 73:17 Sihenasti quin mine menin Jumalan Pyhydheen/ ia astaitzin heiden Lopustans.
Siihenasti kuin minä meni Jumalan pyhyyteen/ ja astaitsin (ymmärsin) heidän lopustansa.
Ps 73:18 Mutta sine asetit heite sen liuckaudhen päle/ ia söxet heite pohiahan.
Mutta sinä asetit heitä sen liukkauden päälle/ ja syökset heitä pohjahan.
Ps 73:19 Quinga he nin pian ei mixiken tule/ He huckuuat ia saauat Lopuns cauhistoxen cansa.
Kuinka he niin pian ei miksikään tule/ He hukkuwat ja saawat lopun kauhistuksen kanssa.
Ps 73:20 Ninquin yxi Uni/ coska iocu yleshereitze/ Ninpes HERRA teet heiden Cuuans Caupungis ylencatzotuxi.
Niinkuin yksi uni/ koska joku ylösheräitsee/ Niinpäs HERRA teet heidän kuwan kaupungissa ylenkatsotuksi.

Ps 73:21 Waan se caruastele minun Sydhemeni/ ia se pistepi minun Munaskwni.
Waan se karwastelee minun sydämeni/ ja se pisteleepi minun munaskuuni.
Ps 73:22 Ette minun pite Tyhmen oleman/ ia ei miteken tietemen/ Ja teuty minun olla ninquin Naudhan sinun edheses.
että minun pitää tyhmän oleman/ ja ei mitäkään tietämän/ Ja täytyy minun olla niinkuin naudan sinun edessäsi.
Ps 73:23 Quitengin mine pysyn alati sinun tykenes/ Sille sine pidhet kädhelles minun Oikian käteni.
Kuitenkin minä pysyn alati sinun tykönäsi/ Sillä sinä pidät kädelläsi minun oikean käteni.
Ps 73:24 Sine talutat minua sinun Neuuolas/ ia ylescoriat minua wimeiselde cunnialla.
Sinä talutat minua sinun neuwollasi/ ja ylenkoreat minua wiimeisella kunnialla.
Ps 73:25 Quin minulla waiuoin sine olisit/ Eipe mine ensingen sijtte Taiuahasta eli Maasta tottelisi.
Kuin minulla waiwoin sinä olisit/ Eipä minä ensinkään siitä taiwahasta eli maasta tottelisi.
Ps 73:26 Waicka minulle wiele Rumis ia Sielu taipuisi/ nin sine Jumala quitengin olet aina minun Sydhemeni Uskallus/ ia minun Osani.
Waikka minulla wielä ruumis ja sielu taipuisi/ niin sinä Jumala kuitenkin olet aina minun sydämeni uskallus/ ja minun osani.
Ps 73:27 Sille catzo/ Jotca sinusta heitens poiserittäwet/ ne huckuuat/ Sine cadhotat caiki/ iotca sinun wastas horutta tekeuet.
Sillä katso/ Jotka sinusta heitänsä poiserittäwät/ ne hukkuwat/ Sinä kadotat kaikki/ jotka sinun wastaan huoruutta tekewät.
Ps 73:28 Mutta se ombi minun Ilon/ Ette mine itzeeni Jumalan tyge pidhen/ ia panen minun Toiuoni HERRAN Jumalan päle/ ia mainitzisin quinga sine sen teet.
Mutta se ompi minun iloni/ että minä itseeni Jumalan tykö pidän/ ja panen minun toiwoni HERRAN Jumalan päälle/ ja mainitsin kuinka sinä sen teet.

LXXIV. Psalmi

On yxi Prophetian Rucous/ Seurakunnan/ pyhein/ ia Jumalan palueluxen Wiholisia ia Sortaita wastan. Coska ne Pacanat Caldeit/ ia sijte Antiochus/ seke Juttat Fangina poisweit/ ette mös Jerusalemin Templin/ menoinens/ riuasit.

Ps 74:1 Yxi Assaphin opetus. JUmala mixis meite ratki nin poissöxet? Ja olet

nin hirmulisesta wihainen sinun Laitumes lammasten ylitze?
Yksi Asaphin opetus. Jumala miksis meitä ratki niin poissyökset? Ja olet niin hirmullisesti wihainen sinun laitumesi lammasten ylitse?
Ps 74:2 Muista sinun Seurakunnas päle/ iongas alghusta omistit/ ia sinulles Perimisexi lunastanut olet/ temen Zionin woren päle iossas asut.
Muista sinun seurakuntasi päälle/ jonkas alusta omistit/ ja sinulles perimiseksi lunastanut olet/ tämän Zionin wuoren päälle jossas asut.
Ps 74:3 Talla heite Jalghoillas/ ia syse heite iuri pohiahan/ Se wiholinen ombi caiki raiskanut Pyhydheses.
Tallaa heitä jaloillasi/ ja sysää heitä juuri pohjahan/ Se wihollinen ompi kaikki raiskannut pyhyydessäsi.
Ps 74:4 Sinun wiholises kiliuuat sinun Honeisas/ ia asettauat heiden Epeiumalans ninen siselle.
Sinun wihollisesi kiljuwat sinun huoneissasi/ ja asettawat heidän epäjumalansa niiden sisälle.
Ps 74:5 Kirueet näkyuet welkyuen ylehelle/ Ninquin metzes hacataisin.
Kirweet näkywät wälkkyen ylhäällä/ Niinkun metsässä hakattaisiin.
Ps 74:6 Ja rickihackauat caiki henen Snickarincaunistoxet/ seke Bijluil ette kiruehille.
Ja rikki hakkaawat kaikki hänen nikkarin kaunistukset/ sikä biijuille (keihäillä) että kirweillä.
Ps 74:7 He ylespoltauat sinun Pyhydhes/ he riuauat sinun Nimes Asuinsian pohian asti.
He ylöspolttawat sinun pyhyydessäsi/ he riiwaawat sinun nimesi asuinsijan pohjaan asti.
Ps 74:8 He puhuuat sydhemissens/ Ratelkam heite ynne/ He ylespoltauat caiki Jumalan Honeet Maan päle.
He puhuwat sydämissänsä/ Raadelkaamme heitä ynnä/ He ylöspolttawat kaikki Jumalan huoneet maan päällä.
Ps 74:9 Eipe me näe meiden Merckien/ eike sille yxiken Propheta sarna/ eikengen Opettaia meite enembi opeta.
Eipä me näe meidän merkkien/ eikä sille yksikään propheta saarnaa/ eikenkään opettaja meitä enempi opeta.
Ps 74:10 Ah Jumala/ Quincauuan pite sen wiholisen häueisemen/ Ja sen Wainolisen sinun Nimees ratki nin pilcaman?
Ah Jumala/ Kuinkauan pitää sen wihollisen häwäisemän/ Ja sen wainollisen sinun nimeäsi ratki niin pilkkaaman?
Ps 74:11 Mixis poiskäennet sinun Kätes? Ja sinun oikiankädhes ratki nin sinun * Pouestas?

Miksis poiskäännät sinun kätesi? Ja sinun oikean kätesi ratki niin sinun powestasi?
Ps 74:12 Mutta Jumala ombi minun Kuningan alghusta/ ioca caiki Awt matkan saatta Maan päle.
Mutta Jumala ompi minun kuninkaani alusta/ joka kaikki awut matkaan saattaa maan päällä.
Ps 74:13 Sine haiotat Meren sinun woimallas/ Ja sine murennat * Lohikermetten päädh wesis.
Sinä hajoitat meren sinun woimallasi/ Ja sinä murennat lohikäärmeitten päät wesissä.
Ps 74:14 Sine musersit Walaskalain päädh/ ia annat ne Roaxi sille Canssalle metzencorues.
Sinä musersit walaskalan päät/ ja annat sinä ruoaksi sillä kansalle metsänkorwessa.
Ps 74:15 Sine annat cohutta Lectet ia wirdhat/ sine annat poisquiuata wäkeuet Cosket.
Sinä annat kuohuttaa lähteet ja wirrat/ sinä annat poiskuiwata wäkewät kosket.
Ps 74:16 Peiue ia öö sinun ouat/ sine rakennat Auringoisen ia Tehdhet wissin iooxuns pitemen.
Päiwä ja yö sinun owat/ sinä rakennat aurinkoisen ja tähdet wissin juoksunsa pitämän.
Ps 74:17 Sine souitit iocaitzen Maan raiat/ Suuen ia Taluen sine teet.
Sinä sowitit jokaisen maan rajat/ suwen ja talwen sinä teet.
Ps 74:18 Nin muista sis se/ ette Wiholinen häueise HERRA/ ia yxi hullu Canssa laittauat sinun Nimees.
Niin muista siis se/ että wihollinen häwäisee HERRAA/ ja yksi hullu kansa laittawat sinun nimeesi.
Ps 74:19 Ele sis anna Pedhoille sinun Mettises Sielu/ ia ele nin ratki wnodha sinun Kieuhie Eleimites.
Älä siis anna pedoille sinun mettisesi sielua/ ja älä niin ratki unohda sinun köyhien eläimitäs.
Ps 74:20 Muista sen Lijtos päle/ Sille ette Maa ombi iocapaicas surkiasti häuitetty/ Ja Hoonet ouat serietyt.
Muista sen liittosi päälle/ Sillä että maa ompi jokapaikassa surkeasti häwitetty/ Ja huoneet owat särjetyt.
Ps 74:21 Ele anna ne honot poismenne häpien cansa/ Sille ne Kieuhet ia Radholiset kijtteuet sinun Nimees.
Älä anna ne huonot poismennä häpeän kanssa/ Sillä ne köyhät ja

raadolliset kiittäwät sinun nimeesi.
Ps 74:22 Ylesnouse Jumala ia wariele sinun Syys/ Muista ninen häueistyxin päle/ iotca sinulle iocapeiue nilde Hulluilda tapactuuat.
Ylösnouse Jumala ja warjele sinun syysi/ Muista niiden häwäistyksen päälle/ jotka sinulle jokapäiwä niiltä hulluilta tapahtuwat.
Ps 74:23 Ele wnodha sinun wiholistes parghuia/ sinun wainolistes metele tule ieriestens swremmaxi.
Älä unohda sinun wihollisesi parkuja/ sinun wainollisesi meteli tulee järjestänsä suuremmaksi.

LXXV. Psalmi

On yxi Lohutos Seurakunnalle/ Christusen personan alla/ ioca henen Waldakundans hallitze ia domitzepi Mailmas/ Sanallans. Ja Seurakunnas hen tedhellepite/ Mutta ne Jumalattomat/ ne patuneet Opettaiat/ ia Seurakunnans Wiholiset/ hen cadhotuxeen whkapi/ waan Seurakunnan hen lupapi pysyueisen oleuan.

Ps 75:1 Yxi assaphin Psalmi ia weisu/ ettei hen huckunut/ edelweisattapa.
Yksi Asaphin psalmi ja weisuu/ ettei hän hukkunut/ edeltäweisattawa.
Ps 75:2 ME kijtemme sinua Jumala/ me Kijtemme sinua/ Ja ilmoitamme sinun Imeites/ ette sinun Nimes nin leszne on.
Me kiitämme sinua Jumala/ me kiitämme sinua/ ja ilmoitamme sinun ihmeitäsi/ että sinun nimesi niin läsnä on.
Ps 75:3 Sille ette aiallans/ pite minun oikein domitzeman.
Sillä että ajallansa/ pitää minun oikein tuomitseman.
Ps 75:4 Maa wapise ia caiki iotca sen päle asuuat/ Mutta mine ylespidhen henen Patzahans luiasta. Sela.
Maa wapise ja kaikki jotka sen päällä asuwat/ Mutta minä ylöspidän hänen patsahansa lujasti. Sela
Ps 75:5 Mine sanoin nijlle Euckerille/ elke nin kerskaco/ Ja nijlle Jumalattomille/ Elket wallan päle haastaco.
Minä sanoin niille öykkäreille/ älkää niin kerskatko/ ja niille jumalattomille/ älkäät wallan päälle haastako.
Ps 75:6 Elket nin palio haastaco teiden wallanne päle/ Elket Puhuco nin niskurist.
Älkäät niin paljon haastako teidän waltanne päälle/ Älkäät puhuko niin niskurista.
Ps 75:7 Ninquin ei olis mite häte/ eike Idheste eli Lenneste/ Taicka nijste Woriste/ iotca Coruis ouat.
Niinkuin ei olis mitään hätää/ eikä idästä eli lännestä/ taikka niistä

wuorista/ jotka korwessa owat.
Ps 75:8 Sille Jumala on Domari/ Joca temen alendapi ia sen toisen ylendepi.
Sillä Jumala on tuomari/ joka tämän alentaapi ja sen toisen ylentääpi.
Ps 75:9 Sille HERRAN Kädhes on yxi Malia teunens/ ia wäkeuelle winalla teuten pandu/ ia sijte hen skenckepi/ Waan niten Jumalattomaten teuty caikein ioodha/ ia sen Rahgangi vlosrypemen.
Sillä HERRAN kädessä on yksi malja täynnänsä/ ja wäkewällä wiinalla täyteen pantu/ ja siitä hän skenskeepi/ waan niiden jumalattomaiden täytyy kaikkein juoda/ ja sen rahkankin ulosryyppäämän.
Ps 75:10 Mutta mine tadhon ilmoitta ijancaikisesta/ Ja kijtostweisan Jacobin Jumalan.
Mutta minä tahdon ilmoittaa iankaikkisesti/ ja kiitosta weisaan Jakobin Jumalan.
Ps 75:11 Ja mine tadhon serkie caiken ninen Jumalattomadhen Wallan/ Ette ninen Wanhurskasten wallan pite yleskorghotettaman.
Ja minä tahdon särkeä kaiken niiden jumalattomaiden wallan/ että niiden wanhurskasten wallan pitää ylöskorotettaman.

LXXVI. Psalmi

On Kijtossana seke Jumalan Sanan Lahian edest/ ette mös Seurakunda/ Wiholistens iulmaudhesta/ wariellan.

Ps 76:1 Yxi Assaphin Psalmi weisu/ Candelein päle edelweisattapa.
Yksi Asaphin psalmi weisuu/ kantelein päälle edeltäweisattawa.
Ps 76:2 JUmala on Judeas tuttu/ Israelis on henen Nimens swri.
Jumala on Judeassa tuttu/ Israelissa on hänen nimensä suuri.
Ps 76:3 Salemis ombi henen Maians/ Ja henen Asumisens Zionis.
Salemissa ompi hänen majansa/ ja hänen asumisensa Zionissa.
Ps 76:4 Sielle hen serkepi Joutzen Noolet/ Kiluet/ Miecan ia Sodhan. Sela.
Siellä hän särkeepi jousen nuolet/ kilwet/ miekan ja sodan. Sela.
Ps 76:5 Sine olet kircambi ia wäkeuembi/ quin ne Röueri wooret.
Sinä olet kirkkaampi ja wäkewämpi/ kuin ne ryöwäri wuoret.
Ps 76:6 Ne Coreat pite röuettemen ia poisnuckuman/ Ja caiki Sotamiehet teuty käsistens heruottomaxi tulla.
Ne koreat pitää ryöwättämän ja poisnukkuman/ Ja kaikki sotamiehet täytyy käsistänsä herwottomaksi tulla.
Ps 76:7 Sinun Rangastoxestas Jacobin Jumala/ vnehen waio seke Ori ette Ratas.

Sinun rangaistuksestasi Jakobin Jumala/ unehen wajoaa sekä ori että ratas.
Ps 76:8 Sine olet hirmulinen/ Cuca woipi sinun edheses seiso/ coskas wihastut?
Sinä olet hirmullinen/ Kuka woipi sinun edessäsi seisoa/ koskas wihastut?
Ps 76:9 Coskas Domion annat cwlua Taiuahast/ nin Maa wapisepi ia waickenepi.
Koskas tuomion annat kuulua taiwahasta/ niin maa wapiseepi ja waikeneepi.
Ps 76:10 Coska Jumala ylesnouse Domitzeman/ Ette hen auttais caikia Radholisia maan päle. Sela.
Koska Jumala ylös nousee tuomitseman/ että hän auttaisi kaikkia raadollisia maan päällä. Sela.
Ps 76:11 Quin sine iongun Inhimisen nuctelet/ nin sine sijte tunnustetaan/ Ettes hangittu olet muita mös nucteleman.
Kuin sinä jonkun ihmisen nuhtelet/ niin siinä sitä tunnustetaan/ ettäs hankittu olet muita myös nuhteleman.
Ps 76:12 Luuacat ia pitekät se teiden HERRALLEN Jumalalle/ caiki iotca henen ymberillens oletta/ edeswieket Lahioia sille Hirmuliselle.
Luwatkaa ja pitäkäät se teidän HERRALLEN Jumalalle/ kaikki jotka hänen ympärillänsä olette/ edeswiekää lahjoja sille hirmulliselle.
Ps 76:13 Joca Pämiehilde mielen ottapi/ ia on hirmulinen Kuningasten seas Maan päle.
Joka päämiehiltä mielen ottaapi/ ja on hirmullinen kuningasten seassa maan päällä.

LXXVII. Psalmi

On Sangen Jalo Lohutos ia Oppi/ quinga ne wapiseuat sydhemet/ Jumalan wihan tundemisesta/ pite heitens ylesoiendaman ia wahuistaman/ Jumalan swrein hyueintecoin muistosta.

Ps 77:1 Yxi Assaphin Psalmi Jeduthun edest edelweisattapa.
Yksi Asaphin psalmi Jeduthun edestä edeltäweisattawa.
Ps 77:2 MIne hwdhan änelleni Jumalan tyge/ Jumalan tyge mine hwdhan/ ia hen cwldelepi minun.
Minä huudan äänelläni Jumalan tykö/ Jumalan tykö minä huudan/ ja hän kuunteleepi minun.
Ps 77:3 Minun häte aialani HERRA mine etzin/ Minun Käten on öölle vlosoijettu/ ia ei lacka/ Sille ettei minun Sielun salli hendens lohutta.
Minun hätäajallani HERRAA minä etsin/ Minun käteni on yöllä ulosojennettu/ ja ei lakkaa/ Sillä ettei minun sieluni salli häntänsä lohduttaa.

Ps 77:4 Quin mine murheisani olen/ nin mine aiatelen Jumalan päle/ Quin minun Sydhemen ombi adhistoxes/ nin mine puhun. Sela.
Kuin minä murheissani olen/ niin minä ajattelen Jumalan päälle/ Kuin minun sydämeni ompi ahdistuksessa/ niin minä puhun. Sela.
Ps 77:5 Sine pidhet minun Silmeni ette he waluouat/ Mine olen nin woimatoin/ ettei mine puhua woi.
Sinä pidät minun silmäni, että he walwowat/ Minä olen niin woimaton/ ettei minä puhua woi.
Ps 77:6 Mine aiattelen sen wanhan aian päle/ Ninen entisten woten päle.
Minä ajattelen sen wanhan ajan päälle/ niiden entisten wuotten päälle.
Ps 77:7 Mine aiattelen minun Candeleni päle öölle/ ia puhun minun Sydhemelleni/ ia minun Hengen tutkipi.
Minä ajattelen minun kanteleeni päälle yöllä/ ja puhun minun sydämelleni/ ja minun hengeni tutkiipi.
Ps 77:9 Puuttuneko ratki henen Laupiudhens ijancaikisesta? Ja ongo sille Lupauxella io Loppu?
Puuttuneeko ratki hänen laupeutensa iankaikkisesti? Ja onko sillä lupauksella jo loppu?
Ps 77:10 Ongo sis Jumala vnoctanut Armolinen olla? ia kijnnisulkenut henen Laupiudhens/ wihansa woxi? Sela.
Onko siis Jumala unohtanut armollinen olla? ja kiinni sulkenut hänen laupeutensa/ wihansa wuoksi? Sela.
Ps 77:11 Mutta quitengin mine sanoin/ Sillens mine itzeni sairautan/ Se ylimeisen oikia käsi woipi caikia muutta.
Mutta kuitenkin minä sanoin/ Sillens minä itseni sairautan/ Se ylimmäisen oikea käsi woipi kaikkia muuttaa.
Ps 77:12 Senteden mine muistan HERRAN Töidhen päle/ Ja mine aiattelen sinun entisten Ihmeites päle.
Sentähden minä muistan HERRAN töiden päälle/ ja minä ajattelen sinun entisten ihmeittesi päälle.
Ps 77:13 Ja puhun caikista sinun Töistes/ ia sanon sinun Teghoistas.
Ja puhun kaikista sinun töistäsi/ ja sanon sinun teoistasi.
Ps 77:8 Poisheittenekö Jumala ijancaikisesta/ ia ei ychten Armo sillä osottane?
Pois heittäneekö Jumala iankaikkisesti/ ja ei yhtään armoa sillä osoitttane?
Ps 77:14 Jumala sinun Ties ombi pyhe/ Cussa on nin wäkeue Jumala quin sine olet?
Jumala sinun tiesi ompi pyhä/ Kussa on niin wäkewä Jumala kuin sinä olet?
Ps 77:15 Sinepe olet se Jumala/ ioca Ihmeite tekepi/ sine osotit woimas

Canssain seas.
Sinäpä olet se Jumala/ joka ihmeitä tekeepi/ sinä osoitit woimasi kansain seassa.
Ps 77:16 Sine lunastit Canssas woimalisest/ Ne Jacobin ia Josephin Lapset. Sela.
Sinä lunastit kansasi woimallisesti/ Ne Jakobin ja Josephin lapset. Sela.
Ps 77:17 Ne Wedhet näit sinua Jumala/ ne Wedhet näit sinua/ ia ikeuoitzit/ ia ne Syueydhet messesit.
Ne wedet näit sinua Jumala/ ne wedet näit sinua/ ja ikäwöitsit/ ja ne sywyydet messasit (pauhasit).
Ps 77:18 Ne paxut Piluet vloswodhit wette/ Ne Piluet iylisit ia ne Noolet lensit sihen secaan.
Ne paksut pilwet uloswuodatit wettä/ Ne pilwet jylisit ja ne nuolet lensit siihen sekaan.
Ps 77:19 Se iylisi Taiuasa/ ia sinun Leimauxes welkyi Maan pirin päle/ Maa sijte lijckui ia wärisi.
Se jylisi taiwaassa/ ja sinun leimauksesi wälkkyi maan piirin päällä/ Maa siitä liikkui ja wärisi.
Ps 77:20 Sinun Ties oli Meres/ ia sinun Polghus olit swris Wesis/ ia eipe sinun askeldas kengen homainut.
Sinun tiesi oli meressä/ ja sinun polkusi olit suurissa wesissä/ ja eipä sinun askeltasi kenkään huomannut.
Ps 77:21 Sine weit sinun Canssas ninquin Lammasten Lauman/ Mosesen ia Aaronin cautta.
Sinä weit sinun kansasi niinkuin lammasten lauman/ Moseksen ja Aaronin kautta.

LXXVIII. Psalmi

Coco teme Psalmi on sula Mainitos/ ia Menoidhen muisto Jumalan moninaisist hyuiste Teghoista/ Juttan Canssan coctan/ iuri Alghusta/ haman Dauidin asti/ Jossa opetetan vskallus/ Toiuo Pelco ia Tottelemus Jumalan coctan. Waan Epelys/ ylpeys/ Irtaus/ ia Couacoruasus heisse tesse laitetaan/ Ja molembadhen Esicuuat edespannan/ Nin/ ette ne vskoliset ouat warieltut/ Mutta ne vskomattomat ouat raskasti rangastetut. Päldisken/ osotta Teme Psalmi selkeesti/ ette caiki pyhen Ramatun Hystoriat ia Menot/ pite Uskon ia Pelghon Opista vlostoimitettaman.

Ps 78:1 Yxi Assaphin Opetus.
Yksi Asaphin opetus.
Ps 78:1 CWle minun Canssan minun Lakini/ Callistacat teiden Coruanna

minun Swni Sanain tyge.
Kuule minun kansani minun lakini/ Kallistakaat teidän korwanne minun suuni sanain tykö.
Ps 78:2 Mine auaian minun Swni Sananlaskon/ ia wanhat Tapauxet mainitzen.
Minä awajan minun suuni sananlaskuun/ ja wanhat tapaukset mainitsen.
Ps 78:3 Jotca me cwlleet olema ia tiedhemme/ ia meiden Isenne meille iutelluet ouat.
Jotka me kuulleet olemme ja tiedämme/ ja meidän isämme meille jutelleet owat.
Ps 78:4 Ettei me site salaisi heiden Lapsildans/ iotca Jelkentuleuaiset ouat/ Waan iulghistaman HERRAN kijtoxet ia henen Woimans ia Ihmeens/ iotca hen tehnyt on.
Ettei me sitä salaisi heidän lapsiltansa/ jotka jälkeentulewaiset owat/ Waan julkistaman HERRAN kiitokset ja hänen woimansa ja ihmeensä/ jotka hän tehnyt on.
Ps 78:5 Hen ylesoiensi ydhen Todhistoxen Jacobis/ ia annoi ydhen Lain Israelis/ Jonga hen keski meiden Isillen opetta heiden Lapsillens.
Hän ylösojensi yhden todistuksen Jakobissa/ ja antoi yhden lain Israelissa/ jonka hän käski meidän isillen opettaa heidän lapsillensa.
Ps 78:6 Ette ne Jelkentuleuaiset oppisit/ ia ne Lapset/ iotca wiele syndymen pite.
Että ne jälkeentulewaiset oppisit/ ja ne lapset/ jotka wielä syntymän pitää.
Ps 78:7 Quin he ylestuleuat/ Ette hekin mös sen ilmoitaisit heiden Lapsillens.
Kuin he ylöstulewat/ että hekin myös sen ilmoittaisit heidän lapsillensa.
Ps 78:8 Ette he panisit Toiuonsa Jumalan päle/ Ja ei vnoctaisit Jumalan teghot/ ia henen Keskyns pidheisit.
Että he panisit toiwonsa Jumalan päälle/ ja ei unohtaisit Jumalan teot/ ja hänen käskynsä pitäisit.
Ps 78:9 Ja ei tulisit ninquin heiden Isens/ yxi kirrinen ia cangia Sucu/ ioca ei wahuistanut sydhemens/ Ja heiden Hengens eipe vskolisesta rippunut Jumalasta.
Ja ei tulisit niinkuin heidän isänsä/ yksi kirrinen ja kankea suku/ joka ei wahwistanut sydämensä/ Ja heidän henkensä eipä uskollisesti riippunut Jumalasta.
Ps 78:10 Ninquin ne * Ephraimin Lapset/ harniskoitut/ Joutzella ambuit/ poislangesit * Sodhan aialla.
Niinkuin ne Ephraimin lapset/ haarniskoidut/ jousella ampuit/ poislankesit sodan ajalla.

Ps 78:11 Eipe he pitenyet Jumalan Lijtoa/ Ja euet tactonet waelta henen Laisans.
Eipä he pitäneet Jumalan liittoa/ Ja eiwät tahtoneet waeltaa hänen laissansa.
Ps 78:12 Ja he vnhotit henen Teghonsa ia henen Ihmeens/ iotca hen heille osottanut oli.
Ja he unhotit hänen tekonsa ja hänen ihmeensä/ jotka hän heille osoittanut oli.
Ps 78:13 Heiden Iseins eteen teki hen Ihmeite Ägyptin Maasa/ sijllä Zoan kedholla.
Heidän isäinsä eteen teki hän ihmeitä Egyptin maassa/ sillä Zoan kedolla.
Ps 78:14 Hen halcaisi Meren/ ia heite sen lepitzewei/ ia asetti sen Wedhen/ ninquin ydhen Murin.
Hän halkaisi meren/ ja heitä sen läwitse wei/ ja asetti sen weden/ niinkuin yhden muurin.
Ps 78:15 Ja hen talutti heite ylipeiue Piluelle/ ia coco ööte walkialla Tulella.
Ja hän talutti heitä ylipäiwä pilwellä/ ja koko yötä walkealla tulella.
Ps 78:16 Hen halghaisi Callion Coruesa/ ia iootti heite wedhelle ninquin swres Sywydhes.
Hän halkaisi kallion korwessa/ ja juotti heitä wedellä niinkuin suuressa sywyydessä.
Ps 78:17 Ja hen laski Oijat wootaman sijte Calliosta/ Nin ette he sieldä vloswoosit quin wirdhat.
Ja hän laski ojat wuotamaan siitä kalliosta/ Niin että he sieltä uloswuosit kuin wirrat.
Ps 78:18 Ja wiele he sijttengi syndieteit henen wastans/ ia wihoitit sen Corkeiman sijnä Coruessa.
Ja wielä he sittenkin syntiä teitä hänen wastaansa/ ja wihoitit sen Korkeimman siinä korwessa.
Ps 78:19 Ja he kiusasit Jumala heiden sydhemisens/ Ette he anoit Roca heiden Sieluillens.
Ja he kiusasit Jumalaa heidän sydämissänsä/ että he anoit ruokaa heidän sielullensa.
Ps 78:20 He puhuit Jumalata wastan ia sanoit/ Woineko Jumala walmista Peudhen Coruesa?
He puhuit Jumalata wastaan ja sanoit/ Woineeko Jumala walmistaa pöydän korwessa?
Ps 78:21 Catzo/ kylle hen tosin Callion löi/ ia wedhet vloswosit ia Oiat vlosioxit.

Katso/ kyllä hän tosin kallion löi/ ja wedet uloswuosit ja ojat ulosjuoksit.
Ps 78:22 Mutta quinga hen woi mös Leiuen anda/ eli henen Canssallens Liha saatta?
Mutta kuinka hän woi myös leiwän antaa/ eli hänen kansallensa lihaa saattaa?
Ps 78:23 Quin nyt HERRA sen cwli/ nin hen kiukustui/ ia Tuli sytytettijn Jacobis/ ia iulmaus tuli Israelin ylitze.
Kuin nyt HERRA sen kuuli/ niin hän kiukustui/ ja tuli sytytettiin Jakobissa/ ja julmaus tuli Israelin ylitse.
Ps 78:24 Ettei he vskoneet Jumalan päle/ ia euet vskaltanuet henen Apunsa päle. Ja hen keski piluille ylhelde/ ia auasi ne Taiuan ouet.
ettei he uskoneet Jumalan päälle/ ja eiwät uskaltaneet hänen apunsa päälle. Ja hän käski pilwille ylhäältä/ ja awasi taiwaan owet.
Ps 78:25 Ja annoi sataa heille Manna södhexens/ Ja annoi heille Taiuan Leipe.
Ja antoi sataa heille mannaa syödäksensä/ ja antoi heille taiwaan leipää.
Ps 78:26 He söit Engeliten Leipe/ hen lehetti heille kylle Roca rauinoxexi.
He söit enkelten leipää/ hän lähetti heille kyllin ruokaa rawinnoksi.
Ps 78:27 Hen annoi Itetwlen puhalta Taiuan alla/ ia henen wäkewydhens cautta yleskihoitti EteleTwlen.
Hän antoi itätuulen puhaltaa taiwaan alla/ ja hänen wäkewyytensä kautta ylöskiihoitti etelätuulen.
Ps 78:28 Ja annoi sata Ninquin tomun Liha heiden pälens/ Ja Linduia ninquin Sannan Meresse.
Ja antoi sataa niinkuin tomun lihaa heidän päällensä/ ja lintuja niinkuin sannan meressä.
Ps 78:29 Ja salli ne langeta keskelle heiden Scantzians/ Jocapaicas quin he asuit.
Ja salli ne langeta keskelle heidän skantsiansa (leiriänsä) / jokapaikassa kuin he asuit.
Ps 78:30 Nin he söit ia tulit sangen rauitetuxi/ ia annoi sammutta heiden himonsa.
Niin he söit ja tulit sangen rawitetuksi/ ja antoi sammuttaa heidän himonsa.
Ps 78:31 Quin he nyt Himonsa sammutit/ ia he wiele sijte söit.
Kuin he nyt himonsa sammutit/ ja he wielä siitä söit.
Ps 78:32 Nin tuli Jumalan wiha heiden ylitzens/ ia tapoi ne Jaloimat heiden seastans/ ia ne Parahimmat Israelis hen mahanlöi.
Niin tuli Jumalan wiha heidän ylitsensä/ ja tappoi ne jaloimmat heidän seastansa/ ja ne parhaimmat Israelissa hän maahan löi.

Ps 78:33 MUtta ylitze neite caikia he wiele sijttekin synditeit/ ia euet vskoneet henen Ihmeitens päle.
Mutta ylitse näitä kaikkia he wielä sittenkin syntiä teitä/ ja eiwät uskoneet hänen ihmeittensä päälle.
Ps 78:34 Senteden annoi hen heite poiscoolla/ nin ette he miteken saanuet/ ia teutyi heiden Eliaicanans rangaistetta.
Sentähden antoi hän heitä pois kuolla/ niin että he mitäkään saaneet/ ja täytyi heidän elinaikanansa rangaistettaa.
Ps 78:35 Quin hen heite tappoi/ etzit he hende/ Ja he palasit/ ia warahin tulit Jumalan tyge.
Kuin hän heitä tappoi/ etsit he häntä/ ja he palasit/ ja warhain tulit Jumalan tykö.
Ps 78:36 Ja muistelit/ Ette Jumala on heiden Turuans/ Ja Jumala se Corkein heiden Lunastaians.
Ja muistelit/ että Jumala on heidän turwansa/ ja Jumala se Korkein heidän lunastajansa.
Ps 78:37 Ja he wiekastelit henen edhesens heiden Suullans/ ia walectelit henelle heiden Kielillens. Mutta heiden sydemens ei ollut wahua henen tygens/ ia euet pitenyet vskolisesta henen Lijtostans.
Ja he wiekastelit hänen edessänsä heidän suullansa/ ja walehtelit hänelle heidän kielillänsä. Mutta heidän sydämensä ei ollut wahwa hänen tykönsä/ ja eiwät pitäneet uskollisesti hänen liitostansa.
Ps 78:38 MUtta hen oli Armolinen/ ia andexiannoi ne Pahatteghot/ ia ei hukuttanut heite/ ia vsein hen poiskiäensi wihans/ ettei hen laskenut caikia wihans menemen.
Mutta hän oli armollinen ja anteeksiantoi ne pahat teot/ ja ei hukuttanut heitä/ ja usein hän poiskäänsi wihansa/ ettei hän laskenut kaikkia wihansa menemään.
Ps 78:39 Sille hen muisti ette he Liha olit/ yxi Twli quin poismene/ ia ei palaia.
Sillä hän muisti että he liha olit/ yksi tuuli kuin poismenee/ ja ei palaja.
Ps 78:40 He wihoitit hende sangen vsein Coruesa/ ia Kihoitit henen sijnä Aukiasmaas.
He wihoitit häntä sangen usein korwessa/ ja kiihoitit hänen siinä aukeassa maassa.
Ps 78:41 Ja he kiusasit taas Jumalata iocapaicas/ ia hersyttelit sen Pyhen Israelis.
Ja he kiusasit taas Jumalata joka paikassa/ ja härsyttelit sen Pyhän Israelissa.

Ps 78:42 Euet he muistanuet henen Kädhens päle/ sinä Peiuene iona hen lunasti heite Wiholisiste.
Eiwät he muistaneet hänen kätensä päälle/ sinä päiwänä jona hän lunasti heitä wihollisista.
Ps 78:43 Ninquin hen oli henen Merkins Egyptis tehnyt/ ia henen Ihmeens sijnä Zoan maassa.
Niinkuin hän oli hänen merkkinsä Egyptissä tehnyt/ ja hänen ihmeensä siinä Zoan maassa.
Ps 78:44 Coska hen heiden Wedhens werexi mwtti/ ettei he heiden Oistans tainnet ioodha.
Koska hän heidän wetensä wereksi muutti/ ettei he heidän ojistansa tainneet juoda.
Ps 78:45 Coska hen Turilat heiden secans lehetti/ iotca heite söit/ ia Sammacot quin heite hukutit.
Koska hän turilaat heidän sekaansa lähetti/ jotka heitä söit/ ja sammakot kuin heitä hukutit.
Ps 78:46 Ja annoi heiden Elonsa Roostille/ ia heiden Kyluöns Toukille.
Ja antoi heidän elonsa roostille (ruohomadoille)/ ja heidän kylwönsä toukille.
Ps 78:47 Coska hen Rakehilla heiden Winapuuns löi/ ia heiden Willificunans Pacaisella.
Koska hän rakeilla heidän wiinapuunsa löi/ ja heidän williwiikunansa pakkasella.
Ps 78:48 Coska hen löi heiden Carians Rakehilla/ ia heiden Laumans pitkeisentulella.
Koska hän löi heidän karjansa rakeilla/ ja heidän laumansa pitkäisen tulella.
Ps 78:49 Coska hen hirmulises wihassans lehetti heiden secaans pahat Engelit/ ia annoi heite radhella ia cadhotetta/ ia wahingoitta.
Koska hän hirmullisessa wihassansa lähetti heidän sekaansa pahat enkelit/ ja antoi heitä raadella ja kadotettaa/ ja wahingoittaa.
Ps 78:50 Coska hen annoi wihans edeskeudhe/ Ja heiden Sieluiansa eipe Coolemasta sästenyt/ Ja cooletti Ruttotaudhilla heiden Eleimens.
Koska hän antoi wihansa edeskäydä/ ja heidän sielujansa eipä kuolemasta säästänyt/ ja kuoletti ruttotaudilla heidän eläimensä.
Ps 78:51 Coska hen caiki Esicoiset Egyptis löi/ ne ensimeiset Periliset sen Chamin Maioissa.
Koska hän kaikki esikoiset Egyptissä löi/ ne ensimmäiset perilliset sen Chamin majoissa.
Ps 78:52 JA vloslaski ninquin Lambat henen Canssans/ ia wei heite ninquin iongun Lauman Coruesa.

Ja uloslaski niinkuin lampaat hänen kansansa/ ja wei heitä niinkuin jonkun lauman korwessa.
Ps 78:53 Ja hen saattoi heite irstasta/ ettei he pelienyet/ waan heiden wiholisens peitti se Meri.
Ja hän saattoi heitä irstaasta/ ettei he peljänneet/ waan heidän wihollisensa peitti se meri.
Ps 78:54 Ja hen siseltoi heite henen Pyhydens Raiohin/ temen Mäen tyge/ ionga henen Oikia kätens saanut oli.
Ja hän sisälle toi heitä hänen pyhyytensä rajoihin/ tämän mäen tykö/ jonka hänen oikea kätensä saanut oli.
Ps 78:55 Ja hen poisheitti heiden eteens Pacanat/ ia heille aruolla Perimisen vlosiacoi/ Ja nijnnen Maioissa hen annoi Israelin Sucukunnat siselasua.
Ja hän poisheitti heidän edestänsä pakanat/ ja heille arwoilla perimisen ulosjakoi/ Ja niiden majoissa hän antoi Israelin sukukunnat sisällä asua.
Ps 78:56 Mutta he kiusasit ia wihoitit Jumalan sen Corkeiman/ Ja euet pitenyet henen Todhistoxians.
Mutta he kiusasit ja wihoitit Jumalan sen Korkeimman/ ja eiwät pitäneet hänen todistuksiansa.
Ps 78:57 Waan he tacaperin langesit/ ia ylencatzoit caikia/ nin quin heiden Isenssecki/ ia euet pitenet/ ninquin leuhä Joutzi.
Waan he takaperin lankesit/ ja ylenkatsoit kaikkia/ niinkuin heidän isänsäkin/ ja eiwät pitäneet/ niinkuin löyhä jousi.
Ps 78:58 Ja he yllytit henen wihahan heiden Hijsillens/ ia hersyttelit henen heiden Epeiumaloillans.
Ja he yllytit hänen wihahan heidän hiisillänsä/ ja härsyttelit hänen heidän epäjumaloillansa.
Ps 78:59 Ja quin Jumala sen cwli/ nin hen närkestyi/ ia sangen poisheitti Israelin.
Ja kuin Jumala sen kuuli/ niin hän närkästyi/ ja sangen poisheitti Israelin.
Ps 78:60 Nin ette hen ylenannoi henen Asumisens Silos/ sen Maian/ iossa hen Inhimisten seas asui.
Niin että hän ylenantoi hänen asumisensa Silossa/ sen majan/ jossa hän ihmisten seassa asui.
Ps 78:61 Ja annoi heiden Woimans Fangiuxehen/ ia heiden Cauniudhens wiholisten käsijn.
Ja antoi heidän woimansa wankeuteen/ ja heidän kauneutensa wihollisten käsiin.
Ps 78:62 Ja hen ylenannoi kanssans Miecan ala/ ia närkestyi henen

Perimistens wastan.
Ja hän ylenantoi kansansa miekan alle/ ja närkästyi hänen perimisensä wastaan.
Ps 78:63 Heiden Miehucaisens Tuli ylessöi/ ia heiden Neitzydhens teutyi hoolemata iedhä.
Heidän miehukaisensa tuli ylössöi/ ja heidän neitsyytensä täytyi huolemata jäädä.
Ps 78:64 Heiden Pappins miecan cautta langesit/ ia ei Leski ollutkan/ ioca sen ylitzen idki.
Heidän pappinsa miekan kautta lankesit/ ja ei leski ollutkaan/ joka sen ylitsen itki.
Ps 78:65 Ja se HERRA heräsi/ ninquin iocu Macauainen/ ninquin iocu Wekeue rämäie Winan ioopumisest.
Ja se HERRA heräsi/ niinkuin joku makaawainen/ niinkuin joku wäkewä rämääjä wiinan juopumisesta.
Ps 78:66 Ja löi henen Wiholisens perewierihin/ ia pani ijancaikisen häpien heiden pälens.
Ja löi hänen wihollisensa periwierihin/ ja pani iankaikkisen häpeän heidän päällensä.
Ps 78:67 Ja poisheitti sen Josephin Maian/ ia ei vloswalinut sitä Ephraimin Sucukunda.
Ja poisheitti sen Josephin majan/ ja ei uloswalinnut sitä Ephraimin sukukuntaa.
Ps 78:68 Waan hen vloswalitzi sen Judan Sucukunnan/ Sen woren Zion/ iota hen racasti.
Waan hän uloswalitsi sen Judan sukukunnan/ sen wuoren Zion/ jota hän rakasti.
Ps 78:69 Ja rakensi henen Pyhydhens corkeuxeen/ ninquin ijancaikisesta pysyueisen Maan.
Ja rakensi hänen pyhyytensä korkeukseen/ niinkuin iankaikkisesti pysywäisen maan.
Ps 78:70 Ja vloswalitzi henen Paluelians Dauidin/ Ja otti henen Lammasten hoonesta.
Ja uloswalitsi hänen palwelijansa Dawidin/ ja otti hänen lammasten huoneesta.
Ps 78:71 Nijste imetteuiste Lampaista/ hen haki henen Ette Hen henen Canssans Jacobin caitzisi/ ia Israelin henen Perimisens.
Niistä imettäiwäisistä lampaista/ hän haki hänen että hän hänen kanssans Jakobin kaitsisi/ ja Israelin hänen perimisensä.

Ps 78:72 Ja hen caitzi mös heite caikella sydhemens wakudhella/ Ja hallitzis heite caikella achkerudhella.
Ja hän kaitsi myös heitä kaikella sydämensä wakuudella/ ja hallitsisi heitä kaikella ahkeruudella.

LXXIX. Psalmi

Ombi samast Asiast/ quin se lxxiiij. Psalmi oli/ Sille teme on yxi Rucous/ nijte Wiholisia wastan/ iotca Kircot ia Scoulut ynne Jumalanpalueluxen cansa/ rateleuat/ hucuttauat ia riuauat. Erinens hen puhupi sijte rateluxest/ ioca Caldeerin ia Antiochusen cautta tapactui/ ia Apu Jumalalda rucole.

Ps 79:1 Yxi Assaphin Psalmi. HERRA/ Pacanat ouat Perikundaas carghaneet/ he ouat saastuttanuet sinun pyhen Templis/ Ja Jerusalemista Kiuiraunion tehenet.
Yksi Asaphin psalmi. HERRA/ Pakanat owat perikuntaasi karanneet/ he owat saastuttaneet sinun pyhän templisi/ Ja Jerusalemista kiwiraunion tehneet.
Ps 79:2 He annoit sinun Palueliadhes Rumit Linnuille taiuasalla roaxi/ ia sinun Pyheis Lihat maan Pedhoille.
He annoit sinun palwelijaidesi ruumiit linnuille taiwasalla ruoaksi/ ja sinun pyhäisi lihat maan pedoille.
Ps 79:3 He vloswodhatit heiden Werens ninquin wedhen Jerusalemin ymberille/ ia eikengen haudhanut.
He uloswuodatit heidän werensä niinkuin weden Jerusalemin ympärillä/ ja eikenkään haudannut.
Ps 79:4 Me olema meiden Napureillen nauruxi tulleet/ häueistyxi ia pilcaxi nijlle/ iotca meiden ymberillen ouat.
Me olemme meidän naapureillen nauruksi tulleet/ häwäistykseksi ja pilkaksi niille/ jotka meidän ympärillän owat.
Ps 79:5 HERRA quincauuan sine tadhot ratki nin wihainen olla? Ja sinun Kiuauxes ninquin Tulen annat pala?
HERRA kuin kauan sinä tahdot ratki niin wihainen olla? Ja sinun kiiwauksesi niinkuin tulen annat palaa?
Ps 79:6 Uloswodhata sinun Hirmusudhes Pacanoidhen päle/ iotca euet sinua tunne/ Ja ninen Waldakundain päle/ iotca euet sinun Nimees auxenshwdha.
Uloswuodata sinun hirmuisuutesi pakanoiden päälle/ jotka eiwät sinua tunne/ Ja niiden waltakuntain päälle/ jotka eiwät sinun nimeäsi awuksensa huuda.
Ps 79:7 Sille he ouat Jacobin ylessönyet/ ia henen Honensa häuittenyet.
Sillä he owat Jakobin ylössyöneet/ ja hänen huoneensa häwittäneet.

Ps 79:8 Ele muistele meiden endisten Pahatecoin päle/ Armahda pian meiden pälen/ sille me olema sangen kieuhexi tulluet.
Älä muistele meidän entisten pahain tekoin päälle/ Armahda pian meidän päällen/ sillä me olemme sangen köyhäksi tulleet.
Ps 79:9 Auta sine meite Jumala meiden Auttaian/ sinun Nimes Cunnian tedhen/ Pelasta meite ia anna meille synnit andexi/ sinun Nimes tedhen.
Auta sinä meitä Jumala meidän auttajan/ sinun nimesi kunnian tähden/ Pelasta meitä ja anna meille synnit anteeksi/ sinun nimesi tähden.
Ps 79:10 Mixis sallit Pacanat sanoman? Cussa nyt on heiden Jumalans? Ilmoitettacan Pacanain seas/ meiden silmein edes/ se Costo/ sinun Palueliais weren ylitze/ ioca vloswodhatettu on.
Miksis sallit pakanat sanoman? Kussa nyt on heidän Jumalansa? Ilmoitettakaan pakanaiden seassa/ meidän silmäin edessä/ se kosto/ sinun palwelijaisi weren ylitse/ joka uloswuodatettu on.
Ps 79:11 Anna sinun etees tulla ne fangein hocauxet/ sinun swren Käsiuardhes cautta coria ne Cooleuaiset Lapset.
Anna sinun eteesi tulla ne wankein huokaukset/ sinun suuren käsiwartesi kautta korjaa ne kuolewaiset lapset.
Ps 79:12 Ja costa meiden Napurillen seitzemenkerdoin heiden pilcans heiden helmaansa/ iolla he HERRA sinua pilcaneet ouat.
Ja kosta meidän naapurilleni seitsemän kerroin heidän pilkkansa heidän helmaansa/ jolla he HERRA sinua pilkanneet owat.
Ps 79:13 Mutta me sinun Canssas/ ia sinun wehmas Lauma/ kijtemme sinua ijancaikisesta/ ia iulghistamma sinun Kijtostas ilman Loppumat.
Mutta me sinun kansasi/ ja sinun wehmas lauma/ kiitämme sinua iankaikkisesti/ ja julkistamme sinun kiitostasi ilman loppumatta.

LXXX. Psalmi

On yxi Rucous/ ninquin se Endinen Psalmi/ Seurakunnan Wiholisia wastan/ Jonga hen winatarhan caltaisexi wetäpi/ Ette se Egyptist nin Cananean Maan sijrtin.

Ps 80:1 Yxi Assaphin Psalmi/ sijte Cullaisesta Cuckaisest/ edelweisattapa.
Yksi Asaphin psalmi/ siitä kultaisesta kukkaisesta/ edeltäweisattawa.
Ps 80:2 CWle sine Israelin Paimen/ iocas saattat Josephin ninquin Lambat/ ilmoita sinus Joca istut Cherubin päle.
Kuule sinä Israelin paimen/ jokas saatat Josephin niinkuin lampaat/ ilmoita sinusi joka istut cherubin päällä.
Ps 80:3 Ylesheräte sinun waltas/ sine quin Ephraimin BenJamin ia Manassen edes olet/ ia tule meiden auxenne.

Ylösherätä sinun waltasi/ sinä kuin Ephraimin BenJamin ja Manassen edessä olet/ ja tule meidän awuksemme.
Ps 80:4 Jumala lohuta meite/ ia anna sinun Casuos paista/ nin me autetuxi tulemma.
Jumala lohduta meitä/ ja anna sinun kaswosi paistaa/ niin me autetuksi tulemme.
Ps 80:5 HERRA Jumala Zebaoth/ quincauuan sine wihastut sinun Canssas Rucouxen päle?
HERRA Jumala Zebaoth/ kuinkauan sinä wihastut sinun kansasi rukouksen päälle?
Ps 80:6 Sine heite Rokit Kynelden Leiuelle/ ia iootat heite swrella mitalla teunens kijnelite.
Sinä heitä ruokit kyynelten leiwällä/ ja juotat heitä suurella mitalla täynnänsä kyyneliä.
Ps 80:7 Sine annat caiki meiden Napurin meite kiroilla/ Ja meiden Wiholiset meite pilcata.
Sinä annat kaikki meidän naapurin meitä kiroilla/ ja meidän wiholliset meitä pilkata.
Ps 80:8 Jumala Zebaoth lohutta meite/ ia walista sinun Casuos/ nin me autetuxi tulema.
Jumala Zebaoth lohduta meitä/ ja walista sinun kaswosi/ niin me autetuksi tulemme.
Ps 80:9 Winapuun sine Egyptist vlossijrsit/ ia olet Pacanat poiskarcottanut/ ia sen saman istuttanut.
Wiinapuun sinä Egyptistä ulossiirsit/ ja olet pakanat poiskarkoittanut/ ja sen saman istuttanut.
Ps 80:10 Sine percasit Tien henen eteens/ ia annoit henen hyuesti iwrtua/ nin ette se Maan teutti.
Sinä perkasit tien hänen eteensä/ ja annoit hänen hywästi juurtua/ niin että se maan täytti.
Ps 80:11 Mäet ouat sen Wariolla peitetyt/ ia henen Oxillans ne Jumalan Cedrinpuudh.
Mäet owat sen warjolla peitetyt/ ja hänen oksillansa ne Jumalan sedripuut.
Ps 80:12 Sine vlosleuitit henen wesans haman Meren asti/ ia henen warwns haman * Wirdhan tyge.
Sinä uloslewitit hänen wesansa hamaan mereen asti/ ja hänen warwunsa hamaan wirran tykö.
Ps 80:13 Mixis sis serghit henen Aitans/ ette sen repiuet caiki ohitzekeupiet.
Miksis siis särjit hänen aitansa/ että sen repiwät kaikki ohitsekäywät.

Ps 80:14 Se Metzesica ombi sen ylescaiuanut/ ia ne Pedhot ouat sen poiskaluonuet.
Se metsäsika ompi sen ylöskaiwanut/ ja ne pedot owat sen pois kalunneet.
Ps 80:15 Jumala Zebaoth käenne sis sinuas/ alascatzo Taiuahast/ ia näe site/ ia etziskele täte Winapuuta.
Jumala Zebaoth käännä siis sinuasi/ alaskatso taiwaasta/ ja näe sitä/ ja etsiskele tätä wiinapuuta.
Ps 80:16 Ja pidhe se kijndiest/ ionga sinun Oikia kätes istuttanut on/ Ja iongas sinulles luiasti vlosualinut olet.
Ja pidä se kiinteästi/ jonka sinun oikea kätesi istuttanut on/ Ja jonkas sinullesi lujasti uloswalinnut olet.
Ps 80:17 Catzo sihen ia nuctele/ Ette sijte poltamisest ia repimisest iocu Loppu tulis.
Katso siihen ja nuhtele/ että siitä polttamisesta ja repimisestä joku loppu tulisi.
Ps 80:18 Sinun kätes warielkon sen sinun Oikian kädhes Canssan/ Ja ne Inhimiset iotcas sinulles luiasti vloswalinut olet.
Sinun kätesi warjelkoon sen sinun oikean kätesi kanssa/ Ja ne ihmiset jotkas sinullesi lujasti uloswalinnut olet.
Ps 80:19 Nin eipe me sinusta poismene/ szoo meite eleuen/ Nin me sinun Nimees auxenihwdham.
Niin eipä me sinusta poismene/ suo meitä eläwän/ Niin me sinun nimeäsi awuksi huudamme.
Ps 80:20 HERRA Jumala Zebaoth lohuta meite/ ia anna sinun Casuos paista/ nin me autetuxi tulemma.
HERRA Jumala Zebaoth lohduta meitä/ ja anna sinun kaswosi paistaa/ niin me autetuksi tulemme.

Se Cwdes Ölucu.

LXXXI. Psalmi

Teme Psalmi weisattin Maiain Juhlisa/ sixi Egiptin/ lechtemisen muistoxi/ Ja on yxi Manaus coco Seurakunnalle/ sijte Ensimeisen/ Keskyn Opetoxest. Ette se ainoa Jumala tule cumarta/ ioca wissille Todhistoxilla ia Sanalla itzens ilmoitti/ seke sijnä/ ette hen Israelin Canssan Egiptist vloswei/ ette Nytt telle aialla/ quin hen Poicans lehetti/ ia Pyhen Hengen annoi. Telle Manauxella liseten lopusa/ kesky Paranoxesta.

Ps 81:1 Githithin päle edelweisattapa/ Assaphin.
Githithin päälle edeltäweisattawa/ Asaphin.

Ps 81:2 VEisacat iloisast Jumalalle/ ioca meiden Wäkewydhen on/ Ihastucat Jacobin Jumalalle.
Weisatkaat iloisesti Jumalalle/ joka meidän wäkewyyden on/ Ihastukaat Jakobin Jumalalle.
Ps 81:3 Ottacat ne Psalmit ia toocat Trummut/ Lustiliset Candelet Psaltarin cansa.
Ottakaat ne psalmit ja tuokaat rummut/ lystilliset kanteleet psalttarin kanssa.
Ps 81:4 Soittacat Pasunilla Udescuus/ meiden Lectimaianne Juhla peiuene.
Soittakaat pasuunilla uudessa kuussa/ meidän lehtimajanne juhlapäiwänä.
Ps 81:5 Sille se on yxi Tapa Israelis/ Ja sen Jacobin Jumalan yxi Oikius.
Sillä se on yksi tapa Israelissa/ Ja sen Jakobin Jumalan yksi oikeus.
Ps 81:6 Sen hen pani Josephis ydhexi Todhistoxexi/ coska he Egiptin maalda vloslexi/ ia Oudhon Kielen cwlluet olit.
Sen hän pani Josephin yhdeksi todistukseksi/ koska he Egyptin maalta ulosläksi/ ja oudon kielen kuulleet olit.
Ps 81:7 Ja hen oli heiden Olcans coormasta wapactanut/ ia heiden Kädhens pääsit Tijlie tekemest.
Ja hän oli heidän olkansa kuormasta wapahtanut/ ja heidän kätensä pääsit tiiliä tekemästä.
Ps 81:8 Coska sine Tuskasas minua auxeshwsit/ nin mine autin sinua/ Ja cwldelin sinua coska Twlispä sinun ylitzes langesi/ ia coettelin sinua Rijtawedhes. Sela.
Koska sinä tuskassasi minua awuksesi huusit/ niin minä autin sinua/ Ja kuuntelen sinua koska tuulispää sinun ylitsesi lankesi/ ja koettelin sinun riitaweljesi. Sela.
Ps 81:9 Cwle minun Canssan/ Mine tadhon todhista sinun seasas/ Israel sinun pite minua cwleman.
Kuule minun kansani/ Minä tahdon todistaa sinun seassasi/ Israel sinun pitää minua kuuleman.
Ps 81:10 Ettei sinun seasas iocu mucalainen Jumala olisi/ ia ettei sine iotakan Wierast Jumalat cumardha.
Ettei sinun seassasi joku muukalainen Jumala olisi/ ja ettei sinä jotakin wierasta jumalat kumarra.
Ps 81:11 Mine olen se sinun HERRAS Jumalas/ ioca sinun Egiptin maalda vloswein/ Leuite Sws/ nin mine sen teuten.
Minä olen se sinun HERRASI Jumalasi/ joka sinun Egyptin maalta uloswein/ lewitä suusi/ niin minä sen täytän.
Ps 81:12 Mutta minun Canssani ei cwllut minun Ändeni/ ia Israel ei totellut minua.

Mutta minun kansani ei kuullut minun ääntäni/ ja Israel ei totellut minua.
Ps 81:13 Nin mine laskin heite heiden sydhemens pahutehen/ Ette he waellaisit Neuuonsa ielkin.
Niin minä laskin heitä sydämensä pahuuteen/ että he waeltaisit neuwonsa jälkeen.
Ps 81:14 Jos minun Canssani cwlisi minua/ Ja Israel minun Teisseni keuisi.
Jos minun kansani kuulisi minua/ ja Israel minun teissäni käwisi.
Ps 81:15 Jwripian mine heiden Wiholisens alaspainaisin/ ia minun käteni ylitze heiden Wainolistens kendeisin.
Juuri pian minä heidän wihollisensa alaspainaisin/ ja minun käteni ylitse heidän wainollistensa kääntäisin.
Ps 81:16 Ja iotca HERRA wihauat/ huckan he pyrkeuet hende wastan/ Mutta heiden Aicans olisi ijancaikisesta pysyue.
Ja jotka HERRA wihaawat/ hukkaan he pyrkiwät häntä wastaan/ mutta heidän aikansa olisi iankaikkisesti pysywä.
Ps 81:17 Ja mine roockisin heite parahilla Nisuilla/ Ja Hunaialla Calliosta rauitzisin heite.
Ja minä ruokkisin heitä parhailla nisuilla/ ja hunajalla kalliosta rawitsisin heitä.

LXXXII. Psalmi

Ombi yxi raskas vchkaus sen Esiuallan wastan/ ioca wircans vnottapi/ Waan haaskauat wallans Kieuhie sortadhen/ Ja Rickautta culuttauat heiden irtaudhesans. Nin hen hirmuisesta kekepi/ ette ne pahat Tyrannit pite huckuman/ ninen Jumalisten Lohutoxexi. Mutta ette hen Esiuallat Jumaloixi cutzupi/ sille se tapactui/ ette he ouat Jumalan Sädhyt Ro. 13. Ja ette heiden pite Jumaliset Asiat toimittaman quin on/ Rauhan/ Souinon/ Hyuen Menon/ Ja Pahoia estemen ia rangaiseman.

Ps 82:1 Yxi Assaphin Psalmi.
Yksi Asaphin psalmi.
Ps 82:2 JUmala seiso sijnä Jumalan Seurakunnassa/ Ja ombi Domari Jumaloiten seas.
Jumala seisoo siinä Jumalan seurakunnassa/ ja ompi tuomari jumaloiden seassa.
Ps 82:3 Quincauuan te tadhotta wärin Domita/ ia sen Jumalattoman Personan modhon edelpanna? Sela.
Kuinkauan te tahdotte wäärin tuomita/ ja sen jumalattoman persoonan muodon edelle panna? Sela.
Ps 82:4 Techket oikius sille Kieuhelle ia Öruoille/ Ja autacat ne Radholiset

ia waiuaset oikiudhella.
Tehkäät oikeus sille köyhälle ja orwoille/ ja auttakaat ne raadolliset ja waiwaiset oikeudella.
Ps 82:5 Pelastacat sitä Ylencatzotua ia Kieuhe/ ia pästeket hende sen Jumalattoman wallasta.
Pelastakaat sitä ylenkatsottua ja köyhää/ ja päästäkäät häntä sen jumalattoman wallasta.
Ps 82:6 Mutta euet he tottele/ eike Lucu pidhe/ he keuuet iäriestens pimeis/ Senteden teuty caiki Maan Perustoxet caatuman.
Mutta eiwät he tottele/ eikä lukua pidä/ he käywät järjestänsä pimeässä/ Sentähden täytyy kaikki maan perustukset kaatuman.
Ps 82:7 Mine tosin sanoin/ Te oletta Jumalat/ ia caiki tyyni sen Corkeiman Lapset.
Minä tosin sanoin/ Te olette jumalat/ ja kaikki tyynni sen Korkeimman lapset.
Ps 82:8 Quitengin teuty teiden coolla ninquin Inhimisetki/ Ja ninquin iocu Tyranni hucutta.
Kuitenkin täytyy teidän kuolla niinkuin ihmisetkin/ Ja niinkuin joku tyranni hukuttaa.
Ps 82:9 Ylesnouse Jumala/ ia Domitze Maa/ Sille sine olet yxi HERRA ylitze caikein Pacanoidhen.
Ylösnouse Jumala/ ja tuomitse maa/ Sillä sinä olet yksi HERRA ylitse kaikkein pakanoiden.

LXXXIII. Psalmi

Ombi samast Asiast quin se lxxx. Psalmi/ Jossa seurakunda rucolepi Tyranni/ Angarita ia Rateleuaisia wastan/ ia ette itze Jumala Pämiesten mielet hallitzis/ ia Ycteitzetcalut warielis. Nin mös tesse rucollan/ Jumalan Canssan Wiholisi/ Tyrannein/ Eriseurain/ ia Tuimain Hengein wastan.

Ps 83:1 Yxi Assaphin Psalmi weisu.
Yksi Asaphin psalmi weisuu.
Ps 83:2 JUmala ele ratki nin waikene/ Ja ele nin caiketi hiliainen ole/ Jumala ele site nin kersi.
Jumala älä ratki niin waikene/ ja älä niin kaiketi hiljainen ole/ Jumala älä sitä niin kärsi.
Ps 83:3 Sille catzo/ sinun Wiholises kiuckuitzeuat/ ia iotca sinua wihauat/ ylendeuet päänse.
Sillä katso/ sinun wihollisesi kiukuitsewat/ ja jotka sinua wihaawat/

ylentäwät päänsä.
Ps 83:4 He piteuet caualat Joonet sinun Canssas wastoin/ ia Neuuolaskeuat sinun Salattuidhes wastoin.
He pitäwät kawalat juonet sinun kansaasi wastoin/ ja neuwoa laskewat sinun salattuidesi wastoin.
Ps 83:5 Sanoden/ Tulcat/ ylesiurittacam heite/ nin ettei he ensingen Canssa olisickan/ Ettei Israelin Nimen päle sille muistellaisi.
Sanoen/ Tulkaat/ ylös juurittakaamme heitä/ niin ettei he ensinkään kansa olisikaan/ ettei Israelin nimen päälle sillä muisteltaisi.
Ps 83:6 Sille he ouat yximieliseste Kicurisa/ ia ydhen Souinon sinun wastas tehnyet.
Sillä he owat yksimielisesti kicurisa (neuwossa)/ ja yhden sowinnon sinun wastaasi tehneet.
Ps 83:7 Ne Edomitin ia Israelitin Maiat/ Ne Moabitin ia Hagariten.
Ne Edomitin ja Israelitin majat/ Ne Moabitin ja Hagaritin.
Ps 83:8 Ne Gebaliterin/ Amoniterin ia Amalechitin/ Ne Philisteerit ynne ninen cansa Tirosa.
Ne Gebaliterin/ Ammoniterin ja Amalechitin/ Ne philisterit ynnä niiden kansa Tirossa.
Ps 83:9 Assur ombi mös henens heihin lijttenyt/ ia auttaman Lothin Lapsia. Sela.
Assur ompi myös hänensä heihin liittänyt/ ja auttaman Lothin lapsia. Sela.
Ps 83:10 Teghe nijlle ninquin Midianiterin/ Ninquin Sisseran/ ninquin Jabin sen Kison oijan tykene.
Tee niille niinkuin Midianiterin/ Niinkuin Sisseran/ niinkuin Jabin sen Kison ojan tykönä.
Ps 83:11 Jotca mestattin Endorin tyge/ ia tulit Loaxi Maan päle.
Jotka mestattiin Endorin tykö/ ja tulit loaksi maan päälle.
Ps 83:12 Teghe heiden Päructinans ninquin Oreb/ ia Seeb/ Ja caiki heiden ylimeisens ninquin Sebah/ ia Zalmuna.
Tee heidän pääruhtinaansa niinkuin Oreb/ ja Seeb/ Ja kaikki heidän ylimmäisensä niinkuin Sebah/ ja Zalmuna.
Ps 83:13 Jotca sanouat/ Me tadhoma ne Jumalan Hoonet meillen omista.
Jotka sanowat/ Me tahdomme ne Jumalan huoneet meillen omistaa.
Ps 83:14 Jumala teghe heite ninquin Pörä/ Ninquin Corsi Twlen edes.
Jumala tee heitä niinkuin pyörre/ Niinkuin korsi tuulen edessä.
Ps 83:15 Ninquin yxi Culo/ ioca Metzen polta/ Ja ninquin yxi Liecki/ ioca Mäet ylessytytte.
Niinkuin yksi kulo/ jotka metsän polttaa/ Ja niinkuin yksi liekkki/ joka mäet

ylössytyttää.
Ps 83:16 Jwrinin wainoa heite sinun Twlispäälles/ ia hemmestyte heite sinun Tuiskuillas.
Juuri niin wainoa heitä tuulispäälläsi/ ja hämmästytä heitä sinun tuiskullasi.
Ps 83:17 Teghe heiden Casuons teuten Häpielle/ ette he sinun Nimes ielken etzisit.
Tee heidän kaswonsa heitä häpeällä/ että he sinun nimesi jälkeen etsisit.
Ps 83:18 Häuetkeet ia hemmestykeet ijancaikisesta/ ia häpieen tulcoot ia huckucoot.
Häwetkäät ja hämmästykäät iankaikkisesti/ ja häpeään tulkoon ja hukkukoot.
Ps 83:19 Nin he saauat tuta/ Ette sine Nimes cansa ainoaxi HERRAXI cutzutaan/ Ja se Ylimeinen caikessa Mailmasa.
Niin he saawat tuta/ että sinä nimesi kanssa ainoaksi HERRAKSI kutsutaan/ Ja se Ylimmäinen kaikessa maailmassa.

LXXXIV. Psalmi

Teme Psalmi iaetan cachtia/ Sille ensin hen kijtte Jumalan Sanan/ Templin ia sen Palueluxen edheste/ ia hen mainitze quin se sangen hyue on/ iolla neite onopi/ Ette hen on Jumalan Honekunnainen. Seurakunda on ninquin iocu Pese/ ionga päle pyhe Hengi hauto vloskorittaman ia iellenssynnyttemen Jumalan poiat. Sijtte rucollan ette Jumala neite warielis etc.

Ps 84:1 Yxi Corachin Lasten Psalmi Githithin päle edelweisattapa.
Yksi Korachin lasten psalmi Githithin päälle edeltäweisattawa.
Ps 84:2 QUinga rackahat ouat sinun Asumises/ HERRA Zebaoth.
Kuinka rakkahat owat sinun asumisesi/ HERRA Zebaoth.
Ps 84:3 Minun Sieluni ikeuöitze ia halapi HERRAN Esicartanoihin/ Minun Rumin ia Sielun iloitze sijnä eleueises Jumalas.
Minun sieluni ikäwöitsee ja halaapi HERRAN esikartanoihin/ Minun ruumiin ja sielun iloitsee siinä eläwäisessä Jumalassa.
Ps 84:4 Sille ette Lindu on ydhen Hoonen leutenyt/ Ja se Peskynen henen Pesens/ cunga he Poicans laskeuat/ nimiten/ sinun Altaris HERRA Zebaoth/ Minun Kuningan ia minun Jumalan.
Sillä että lintu on yhden huoneen löytänyt/ Ja se pääskynen hänen pesänsä/ kuhunka he poikansa laskewat/ nimittäin/ sinun alttarisi HERRA Zebaoth/ minun kuninkaani ja minun Jumalani.
Ps 84:5 Autuat ouat ne iotca sinun Hoonesas asuuat/ he kijtteuet sinua ijancaikisesta. Sela.
Autuaat owat ne jotka sinun huoneessasi asuwat/ he kiittäwät sinua

iankaikkisesti. Sela.
Ps 84:6 Autuat ouat ne Inhimiset/ iotca sinun piteuet heiden Wäkenens/ ia sydhemestens sinun ielkes waeldauat.
Autuaat owat ne ihmiset/ jotka sinun pitäwät heidän wäkenänsä/ ja sydämestänsä sinun jälkeesi waeltawat.
Ps 84:7 Jotca sen idkunlaxon lepitzekeuuet/ ia tekeuet sielle Caiuoia/ Ja ne Opettaiat tuleuat monen Siugnausten cansa caunistetuxi.
Jotka sen itkunlaakson läwitse käywät/ ja tekewät siellä kaiwoja/ ja ne opettajat tulewat monen siunauksen kanssa kaunistetuksi.
Ps 84:8 He sauat ydhen Woiton sen toisen ielken/ Ette Homataisijn sen oikian Jumalan Zionis oleuan.
He saawat yhden woiton sen toisen jälkeen/ että huomattaisiin sen oikean Jumalan Zionissa olewan.
Ps 84:9 HERRA Jumala Zebaoth cwldele minun Rucouxen/ ota tete coruijs Jacobin Jumala. Sela.
HERRA Jumala Zebaoth kuuntele minun rukoukseni/ ota tätä korwiisi Jakobin Jumala. Sela.
Ps 84:10 Catzele sis Jumala meiden Kilpen/ catzo sinun Christuses waldakunnan päle.
Katsele siis Jumala meidän kilpen/ katso sinun Kristuksesi waltakunnan päälle.
Ps 84:11 Sille yxi peiue sinun Esicartanosas/ ombi parambi quin tuhat muall/ Ennen mine olisin Ouenwartia minun Jumalani Honessa/ quin cauuan asuisin ninen Jumalattomidhen Maioissa.
Sillä yksi päiwä sinun esikartanoissasi/ ompi parempi kuin tuhat muualla/ ennen minä olisin owenwartija minun Jumalani huoneessa/ kuin kauan asuisin niiden jumalattomien majoissa.
Ps 84:12 Sille se HERRA Jumala ombi * Auringoinen ia Kilpi/ HERRA andapi Armon ia Cunnian/ nijlle Hurskaille ei pidhe miteen pwttuman.
Sillä se HERRA Jumala ompi aurinkoinen ja kilpi/ HERRA antaapi armon ja kunnian/ niiltä hurskailta ei pidä mitään puuttuman.
Ps 84:13 HERRA Zebaoth/ Autuas on se Inhiminen/ ioca sinun päles vskalta.
HERRA Zebaoth/ Autuas on se ihminen/ joka sinun päällesi uskaltaa.

LXXXV. Psalmi

Tesse rucollan ette Jumalan wiha lackaisi/ Ja anopi sen totisen Opin/ wissit Jumalan palueluxet/ ia hyuet Jumaliset Opettaiat iellenssadha. Ja ette Pämiehet lakiat ia coctuliset olisit/ Ette Rauha ia Maan hedelme tulis. Mwtamat Waldakunnast neite ymmerteuet Hengelisil Tauoilla.

Ps 85:1 Yxi corachin Lasten Psalmi/ edelweisattapa.
Yksi Korachin lasten psalmi/ edeltäweisattawa.
Ps 85:2 HERRA sine quin muinen olit Armolinen/ sinun Maakundas coctan/ ia ne Fangit Jacobista/ lunastit.
HERRA sinä kuin muinen olit armollinen/ sinun maakuntaasi kohtaan/ ja ne wangit Jakobista/ lunastit.
Ps 85:3 Sine quin muinen olet andexiandanut sinun Canssas pahatteghot/ ia caiki heiden Synnins peittenyt. Sela.
Sinä kuin muinen olet anteeksiantanut sinun kansasi pahatteot/ ja kaikki heidän syntinsä peittänyt. Sela.
Ps 85:4 Sine quin muinen lepytit caiki sinun wihas/ ia käensit sinuas/ sinun wihas iulmauxesta.
Sinä kuin muinen lepytit kaikki sinun wihasi/ ja käänsit sinuasi/ sinun wihasi julmauksesta.
Ps 85:5 Lohutta meite Jumala meiden Wapactaian/ ia poiskäenne sinun wihas meiste.
Lohduta meitä Jumala meidän wapahtajain/ ja poiskäännä sinun wihasi meistä.
Ps 85:6 Tadhocos sis ijancaikisesta wihastu meiden pälen? Eli vloswenytte sinun wihas Sucukunnasta Sucukundahan.
Tahdotkos siis iankaikkisesti wihastua meidän päällen? Eli uloswenyttää sinun wihasi sukukunnasta sukukuntahan.
Ps 85:7 Etkös tadho meite iellenswirghotta? ette sinun Canssas sinussa iloitzisi?
Etkös tahdo meitä jällens wirwottaa? että sinun kansasi sinussa iloitsisi?
Ps 85:8 HERRA osota meille sinun Armos/ ia auta meite.
HERRA osoita meille sinun armosi/ ja auta meitä.
Ps 85:9 Josko mine cwlisin mite HERRA Jumala puhune/ Ette hen Rauhan lupaisi henen Canssallens ia henen Pyhillens/ Ettei he ychtengen Hulluteen langeisit.
Josko minä kuulisin mitä HERRA Jumala puhunee/ että hän rauhan lupaisi hänen kansallensa ja hänen pyhillensä/ ettei he yhteenkään hulluuteen lankeisit.
Ps 85:10 Quitengin ombi henen Apunsa ninen tykene/ iotca hende pelkeuet/ Ette meiden Maalla Cunnia asuis.
Kuitenkin ompi hänen apunsa niiden tykönä/ jotka häntä pelkääwät/ että meidän maalla kunnia asuisi.
Ps 85:11 Ette Laupius ia Totuus keskenens coctaisit/ Wanhurskaus ia Rauha

heidens swtaandaisit.
Että laupeus ja totuus keskenänsä kohtaisit/ wanhurskaus ja rauha heitänsä suuta antaisit.
Ps 85:12 Ette Totuus Maasta yleswesoisi/ Ja Wanhurskaus Taiuahast alascatzois.
Että totuus maasta ylös wesoisi/ ja wanhurskaus taiwaasta alas katsoisi.
Ps 85:13 Ette meille mös se HERRA hyuin tekis/ ia meiden Maan henen hedhelmens annaisi.
Että meille myös se HERRA hywin tekisi/ ja meidän maan hänen hedelmänsä antaisi.
Ps 85:14 Ette Wanhurskaus sijttekin henen edhesens pysyis/ ia saisi henen Oikian keumisens.
Että wanhurskaus sittenkin hänen edessänsä pysyisi/ ja saisi hänen oikean käymisensä.

LXXXVI. Psalmi

Joca on sangen palaua ia halulinen/ ette hen wapatetuxi tulis Tuskistans ia wiholisistans/ Ja ei hen loota mingen ansions/ waan sulan Jumalan armon ia Laupiudhen päle/ ionga caltainen eikengen ole. Ja rucolepi sijnä vskalluxes pysymen/ ionga Sanan hen sarnapi/ wimein hen kijtte/ ette Jumala hende cwlellut oli.

Ps 86:1 Yxi Dauidin Rucous.
Yksi Dawidin rukous.
Ps 86:2 CAllista HERRA sinun Coruas ia cwldele minua/ Sille mine olen Radholinen ia Kieuhe.
Kallista HERRA sinun korwasi ja kuuntele minua/ sillä minä olen raadollinen ja köyhä.
Ps 86:3 Ketke minun Sielun/ sille mine olen pyhe/ Auta minua minun Jumalan sinun Paluelias/ ioca itzeni sinun päles lootan.
Kätke minun sieluni/ sillä minä olen pyhä/ Auta minua minun Jumalani sinun palwelijaasi/ joka itseni sinun päällesi luotan.
Ps 86:4 HERRA ole minun Armolinen/ Sille mine hudhan ylipeiue sinun tyges.
HERRA ole minun armollinen/ sillä minä huudan ylipäiwä sinun tykösi.
Ps 86:5 Ilahuta sinun Paluelias sielu/ Sille sinun ielkes HERRA mine ikeuöitzen.
Ilahuta sinun palwelijasi sielu/ sillä sinun jälkeesi HERRA minä ikäwöitsen.
Ps 86:6 Sille sine HERRA olet Hyue ia Armolinen/ ia ricas Laupiudhesta caikille/ iotca sinua Auxenshwtauat.
Sillä sinä HERRA olet hywä ja armollinen/ ja rikas laupeudesta kaikille/ jotka

sinua awuksensa huutawat.
Ps 86:7 Ymmerdha HERRA minun Rucouxen/ ia wariota minun Rucouxeni äniste.
Ymmärrä HERRA minun rukoukseni/ ja waarin ota minun rukousteni äänistä.
Ps 86:8 Tuskasani mine sinua auxenihwdhan/ ettes sis minua cwldelisit/ HERRA ei ole yxiken Jumaloissa sinun caltaises/ ia eikengen ole/ ioca nin tedhä taita quin sine.
Tuskassani minä sinua awukseni huudan/ että siis minua kuuntelisit/ HERRA ei ole yksikään jumaloissa sinun kaltaisesi/ ja eikenkään ole/ joka niin tehdä taitaa kuin sinä.
Ps 86:9 Caiki sis Pacanat iotcas tehnyt olet/ pite tuleman ia cumartaman sinun edeses HERRA/ ia sinun Nimees cunnioitzeman.
Kaikki siis pakanat jotkas tehnyt olet/ pitää tuleman ja kumartaman sinun edessäs HERRA/ ja sinun nimeesi kunnioitseman.
Ps 86:10 Ette sine nin swri olet/ ia teet Imeite/ ia sine olet yxinens Jumala.
Että sinä niin suuri olet/ ja teet ihmeitä/ ja sinä olet yksinänsä Jumala.
Ps 86:11 Osota minulle HERRA sinun Ties/ ette mine waellaisin sinun Totudhesas/ Kinipidhe minun Sydhemen sijnä Ydhes/ ette mine sinun Nimes pelkeisin.
Osoita minulle HERRA sinun tiesi/ että minä waeltaisin sinun totuudessasi/ Kiinni pidä minun sydämeni siinä yhdessä/ että minä sinun nimeesi pelkäisin.
Ps 86:12 Mine kijten sinua HERRA minun Jumalan caikesta sydhemesteni/ ia cunnioitzen sinun Nimees ijancaikisesta.
Minä kiitän sinua HERRA minun Jumalani kaikesta sydämestäni/ ja kunnioitsen sinun nimeesi iankaikkisesti.
Ps 86:13 Sille sinun Hywydhes ombi swri minun päleni/ ia sine olet pelastanut minun Sieluni sijte syuimest Heluetiste.
Sillä sinun hywyytesi ompi suuri minun päälläni/ ja sinä olet pelastanut minun sieluni siitä sywimmästä helwetistä.
Ps 86:14 Jumala/ ne Coriat yleskarkaiauat minua wastan/ Ja ne Tyrannein Joukot seisouat minun Sieluni ielkin/ ia euet sinua pidhe silmeins edes.
Jumala/ ne koreat ylöskarkaawat minua wastaan/ ja ne tyrannein joukot seisowat minun sieluni jälkeen/ ja eiwät sinua pidä silmäinsä edessä.
Ps 86:15 Mutta sine HERRA Jumala olet Armolinen ia Laupias/ Kersiueinen/ ia sangen Hyue/ ia Waca.
Mutta sinä HERRA Jumala olet armollinen ja laupias/ kärsiwäinen/ ja sangen hywä/ ja wakaa.
Ps 86:16 Käenne itzes minuhun pein/ ole minulle Armolinen/ Wahuista Paluelias sinun woimallas/ ia auta sinun Pijcas poica.

Käännä itsesi minuun päin/ ole minulle armollinen/ Wahwista palwelijasi sinun woimallasi/ ja auta sinun piikasi poikaa.
Ps 86:17 Tee Mercki minun Canssani/ ette minun hyuesti keuis/ ia he sen näkisit/ iotca minua wihauat/ ia häpieisit/ ette sine HERRA autat ia wahuistat minua.
Tee merkki minun kanssani/ että minun hywästi käwisi/ ja he sen näkisit/ jotka minua wihaawat/ ja häpeäisit/ että sinä HERRA autat ja wahwistat minua.

LXXXVII. Psalmi

On yxi Ennustos/ sen Udhen Testamentin Seurakunnasta/ ia henen leuittemisestens ymberi coco Mailman pijrin. Sille Seurakunda ombi yxi nächteue Cocous ia vdhest syndynyt Euangeliumin änen ia pyhen Hengen cautta/ seke Juttaista/ Pacanoista/ Ethiopist/ ia Egipterit/ Babilonit/ Caldeit/ Tijrij/ Palastunit/ assirit etc. ette caikinaisist Canssoista/ coco Mailmas/ Joca on ninquin iocu Caupungi. Jossa on ychteleinen meno/ Tapa/ Oppi ia Jumalanpaluelus/ ette Euangelium cautta Jumalan Cunnia ia Laupius sarnatan ia ilmoitetan.

Ps 87:1 Yxi Corachin Lasten Psalmiweisu.
Yksi Korachin lasten psalmiweisuu.
Ps 87:2 HEn on wahuasti perustettu ninen Pyhein Wordhein päle. HERRA racastapi ne Zionin portit/ ylitze caiki Jacobin Asumiset.
Hän on wahwasti perustettu niiden pyhäin wuorten päälle. HERRA rakastaapi ne Zionin portit/ ylitse kaikki Jakobin asumiset.
Ps 87:3 Cunnialiset Asiat sinussa sarnatan/ Sine Jumalan Caupungi. Sela.
Kunnialliset asiat sinussa saarnataan/ Sinä Jumalan kaupunki. Sela.
Ps 87:4 Mine annan sarnata Rahab ia Babelin edes/ ette heiden pite minun tundeman/ Catzo/ ne Philisterit ia Tijrit ynne Ethiopiaisten cansa/ pite sielle syndymen.
Minä annan saarnata Rahabin ja Babelin edessä/ että heidän pitää minun tunteman/ Katso/ ne philisterit ja tiirit ynnä ethiopialaisten kansa/ pitää siellä syntymän.
Ps 87:5 Zionille pite sanottaman/ Ette caikinaiset Canssat sen siselle syndymen pite/ Ja ette Se Corkein/ site rakendapi.
Zionille pitää sanottaman/ että kaikkinaiset kansat sen sisälle syntymän pitää/ ja että se Korkein/ sitä rakentaapi.
Ps 87:6 HERRA andapi sarnata caikinaisilla Kielille/ ette mös mwtomat heiste pite sielle syndymen. Sela.
HERRA antaapi saarnata kaikkinaisilla kielillä/ että myös muutamat heistä

pitää siellä syntymän. Sela.
Ps 87:7 Ja ne Weisaiat ninquin Tantzis/ pite caiki worottain sinussa weisaman.
Ja ne weisaawat niinkuin tanssissa/ pitää kaikki wuorottain sinussa weisaaman.

LXXXVIII. Psalmi

Coska Sydhemet pelkeuet Jumalan wiha/ syndiens teden/ ia tundepi Cooleman haikiudhen/ Jumalan Domiosta/ ia Heluetin hirmusudhen. Ja adhistetaan omastiedhos ia tunnos/ Epeuskoon langeman/ ninquin ei misseken Lohutosta olis/ silloin nein tule rucoella. Jonga caltaiset Psalmit mös ouat. vi. xxii. xxx. xxxi.

Ps 88:1 HERRA Jumala minun Wapactaian/ Mine hwdhan öölle ia peiuelle sinun edhesses.
HERRA Jumala minun wapahtajain/ Minä huudan yöllä ja päiwällä sinun edessäsi.
Ps 88:2 Anna minun Rucouxen sinun etees tulla/ Callista sinun Coruas minun Hwtoni poleen.
Anna minun rukoukseni sinun eteesi tulla/ Kallista sinun korwasi minun huutoni puoleen.
Ps 88:3 Sille minun Sielun ombi surkiutta teunens/ ia minun Elemen on iuri liki Heluettite.
Sillä minun sieluni ompi surkeutta täynnänsä/ ja minun elämän on juuri liki helwettiä.
Ps 88:4 Mine olen aruattu ninen caltaisexi/ iotca Heluettijn meneuet/ Mine olen ninquin se Mies/ iolla ei ychten Apua ole.
Minä olen arwattu niiden kaltaiseksi/ jotka helwettiin menewät/ Minä olen niinkuin se mies/ jolla ei yhtään apua ole.
Ps 88:5 Mine macan ylenannettu ninen Coollutten seas/ ninquin ne Haauoitut/ iotca Haudhasa macauat/ ioita et sine sillen muista/ ia iotca sinun kädhestes poiseroitetut ouat.
Minä makaan ylenannettuna niiden kuolleitten seassa/ niinkuin haawoitetut/ jotka haudassa makaawat/ joita et sinä silleen muista/ ja jotka sinun kädestäsi pois eroitetut owat.
Ps 88:6 Sine olet minun alaspainanut sihen alemaisen Caiuohon/ pimeytehen ia syueytehen.
Sinä olet minun alaspainanut siihen alimmaiseen kaiwohon/ pimeyteen ja sywyytehen.
Ps 88:7 Sinun hirmusudhes adhistapi minua/ ia packopi minua sinun Alloilas.

Sela.
Sinun hirmuisuutesi ahdistaapi minua/ ja pakottaapi minua sinun aalloillasi. Sela.
Ps 88:8 Cauuas sine poiseroitit minun ysteueni minusta/ sine olet minun tehnyt heillen Cauhistoxexi/ mine macan fangittuna/ ettei mine woi vlospäste.
Kauas sinä pois eroitit minun ystäwäni minusta/ sinä olet minun tehnyt heillen kauhistukseksi/ minä makaan wangittuna/ ettei minä woi ylöspäästä.
Ps 88:9 Minun Casuoni ombi surkia Radholisudhen teden/ HERRA/ mine sinua iocapeiue auxenihwdhan/ Mine vlosoienan käteni sinun polees.
Minun kaswoni ompi surkea raadollisuuden tähden/ HERRA/ minä sinua jokapäiwä awukseni huudan/ Minä ylösojennan käteni sinun puoleesi.
Ps 88:10 Teekös sis Ihmeit ninen Coollutten seasa? Eli ylesnouseuatko ne Coolluet sinua kijttemehen? Sela.
Teetkös siis ihmeitä niiden kuolleitten seassa? Eli ylösnousewatko ne kuolleet sinua kiittämähän? Sela
Ps 88:11 Yleslukeneco iocu Haudhoissa sinun Hywyttes? ia sinun Wacuttas cadhotuxesa.
Ylöslukeneeko joku haudoissa sinun hywyyttäsi? ja sinun wakuuttasi kadotuksessa.
Ps 88:12 Tutahango sinun Ihmees pimiesse? Eli sinun Wanhurskaudhes sijnä Maasa/ iossa caiki vnhotetaan?
Tutaanko sinun ihmeesi pimeässä? Eli sinun wanhurskautesi siinä maassa/ jossa kaikki unhoitetaan?
Ps 88:13 Mutta mine hwdhan sinun tyges HERRA/ ia minun Rucouxen tule warahan sinun etees.
Mutta minä huudan sinun tykösi HERRA/ ja minun rukoukseni tulee warhain sinun eteesi.
Ps 88:14 Mixis HERRA poisheittet minun Sielun/ ia peitet sinun Casuos minulda?
Miksis HERRA poisheität minun sieluni/ ja peität sinun kaswosi minulta?
Ps 88:15 Mine olen Radholinen ia wäetöin/ ette mine nin poishylietty olen/ Mine kersin sinun Hirmuisuttas/ ette mine lehes epelisin.
Minä olen raadollinen ja wäetöin (woimaton)/ että minä niin pois hyljätty olen/ Minä kärsin sinun hirmuisuuttasi/ että minä lähes epäilisin.
Ps 88:16 Sinun iulmauxes minun ylitzeni keuuet sinun pelkeyxes minua likisteuet.
Sinun julmauksesi minun ylitseni käywät sinun pelkäyksesi minua likistäwät.
Ps 88:17 Ne minun ymberilaskeuat iocapeiue ninquin Wesi/ ia ynne minua

ymberi piritteuet.
Ne minun ympärilaskewat jokapäiwä niinkuin wesi/ ja ynnä minua ympäri piirittäwät.
Ps 88:18 Sine teet ette minun Ysteueni ia Lehimeiseni/ ia minun Tuttauani wedhexet cauuas minusta/ sencaltaisen Surkiudhen teden.
Sinä teet että minun ystäwäni ja lähimmäiseni/ ja minun tuttawani wetäytywät kauas minusta/ senkaltaisen surkeuden tähden.

LXXXIX. Psalmi

On yxi Jalo Ennustos Christusesta ia henen Waldakunnastans/ ioca seisopi Euangeliumin sarnamises/ Jossa Jumalan Armo ia Laupius/ ia se Dauidhille ia Esijsille luuattu Siugnaus/ iulghistetaan. Senteden hen hokepi site Dauidin Siemenen Lupausta/ quin on ijancaikinen. Sille ettei sanottu ollu Dauidin rumilisesta Waldaku'nasta/ Waan Christusest ia henen Seurakunnastans/ Sille se aialinen Juttain Walta io lackaisi. Mutta quitengin Engeli totta Christusest sanoi. Luce. i. Henen pite istuman Dauidin Stolin päle. etc. Nin mös ennustetan Juttain moninaisist Rangaistoxist/ fangiudhest etc. heide' syndeins ia Jumalan Lain ylitzekeumisen teden. Ja wimein hen nijste helpo ia Apua rucolepi.

Ps 89:1 Yxi Ethanin/ sen Esrahiten Opetus.
Yksi Ethanin/ sen Esrahiten opetus.
Ps 89:2 MIne tadhon weisata HERRAN Armoista ijancaikisesta/ ia henen Totudhens ilmoitta swni cansa/ sughusta sucuhun.
Minä tahdon weisata HERRAN armoista iankaikkisesti/ ja hänen totuutensa ilmoittaa suuni kanssa/ suwusta sukuhun..
Ps 89:3 Ja sanon nin/ Ette ydhen ijancaikisen Armon pite yleskeumen/ Ja sine vscolisest pidhet sinun Totudhes * Taiuassa.
Ja sanon niin/ että yhden iankaikkisen armon pitää ylöskäymän/ Ja sinä uskollisesti pidät sinun totuutesi taiwaassa.
Ps 89:4 Mine olen ydhen Lijton tehnyt minun Ulosualittudheni cansa/ Mine olen Dauidille minun Palueliallen wannonut.
Minä olen yhden liiton tehnyt minun uloswalittujeni kanssa/ Minä olen Dawidille minun palwelijalleni wannonut.
Ps 89:5 Haman ijancaikisudheen mine saattan sinulle Siemenen/ ia rakenan sinun Stolis sughusta sucuhun. Sela.
Hamaan iankaikkisuuteen minä saatan sinulle siemenen/ ja rakennan sinun tuolisi suwusta sukuhun. Sela.
Ps 89:6 Ja ne Taiuaat HERRA pite ylistemen sinun Ihmeites ia sinun Totuttas/ ninen Pyhein Seurakunnas.
Ja ne taiwaat HERRA pitää ylistämän sinun ihmeitäsi ja sinun totuuttasi/

niiden pyhäin seurakunnassa.
Ps 89:7 Sille cuca taita Piluisse HERRAN wertautta? Ja cuca HERRAN caltainen on Jumaloitten lasten seas?
Sillä kuka taitaa pilwissä HERRAN wertautta? Ja kuka HERRAN kaltainen on jumaloitten lasten seassa?
Ps 89:8 Jumala on sangen wäkeue ninen Pyheins Cocouxissa/ ia ihmelinen ylitze caikein nijdhen/ iotca henen ymberillens ouat.
Jumala on sangen wäkewä niiden pyhäin kokouksissa/ ja ihmeellinen ylitse kaikkein niiden/ jotka hänen ympärillänsä owat.
Ps 89:9 HERRA Jumala Zebaoth/ cuca on ninquin sine yxi wäkeue Jumala? ia sinun Totudhes on sinun ymberilles Sine wallitzet ylitze sen hymeueisen Meren/ Sine hilitzet ne paisuuaiset Allot.
HERRA Jumala Zebaoth/ kuka on niinkuin sinä yksi wäkewä Jumala? ja sinun totuutesi on sinun ympärilläsi sinä wallitset ylitse sen hymäwäisen meren/ Sinä hillitset ne paisuwaiset aallot.
Ps 89:10 Sine löödh Rahabin cooliaxi/ Sine haiotat sinun Wiholises sinun vrhollisel Käsiuardhellas.
Sinä lyöt Rahabin kuoliaaksi/ Sinä hajoitat sinun wihollisesi sinun urhoolliset käsiwarrellasi.
Ps 89:11 Taiuas ia Maa on sinun/ Sine olet perustanut Maan pirin/ ia mite sijnä siselle on.
Taiwas ja maa on sinun/ Sinä olet perustanut maan piirin/ ja mitä siinä sisällä on.
Ps 89:12 Pohian ia Etelen olet sine loonut/ Thabor ia HErmon ihastuuat sinun Nimehes.
Pohjan ja etelän olet sinä luonut/ Thabor ja Hermon ihastuwat sinun nimeesi.
Ps 89:13 Sinulle ombi waldainen Käsiuarsi/ wekeue on sinun kädhes/ ia Corkia on sinun Oikiakätes.
Sinulla ompi waltainen käsiwarsi/ wäkewä on sinun kätesi/ ja korkea on sinun oikea kätesi.
Ps 89:14 Wanhurskaus ia Domio on sinun Stolis wahuistos/ Armo ia Totuus ouat sinun Casuos edes.
Wanhurskaus ja tuomio on sinun tuolisi wahwistus/ Armo ja totuus owat sinun kaswosi edessä.
Ps 89:15 Autuas on se Canssa/ ioca taita ihastuua/ HERRA/ heiden pite waeldaman sinun Casuos walkiudhesa.
Autuas on se kansa/ joka taitaa ihastua/ HERRA/ heidän pitää waeltaman sinun kaswosi walkeudessa.

Ps 89:16 Heiden pite iocapeiue iloitzeman sinun Nimestes/ ia sinun Wanhurskaudhesas cunnialliset oleman.
Heidän pitää jokapäiwä iloitseman sinun nimestäsi/ ja sinun wanhurskaudestasi kunnialliset oleman.
Ps 89:17 Sille sine olet heiden Wäkewydhens kerskaus/ Ja sinun Armos cautta/ sine meiden Saruen ylesnostat.
Sillä sinä olet heidän wäkewyytensä kerskaus/ Ja sinun armosi kautta/ sinä meidän sarwen ylösnostat.
Ps 89:18 Sille HERRA ombi meiden Kilpen/ Ja se Pyhe Israelis ombi meiden Kuningan.
Sillä HERRA ompi meidän kilpen/ ja se Pyhä Israelissa ompi meidän kuninkaan.
Ps 89:19 Silloin sine puhut Näwyse sinun Pyhilles/ Ja sanoit.
Silloin sinä puhut näyissä sinun pyhillesi/ ja sanoit.
Ps 89:20 Mine olen ydhen Kempin ylesherättenyt/ ionga auttaman pite/ Mine olen ylescorghottanut Ydhen Uloswalitun Canssasta.
Minä olen yhden kempin ylösherättänyt/ jonka auttaman pitää/ Minä olen ylöskorottanut yhden uloswalitun kansasta.
Ps 89:21 Mine olen leutenyt minun Palueliani Dauidin/ Mine olen henen woidhellut minun Pyhen Öliuni cansa.
Minä olen löytänyt minun palwelijani Dawidin/ Minä olen hänen woidellut minun pyhän öljyni kanssa.
Ps 89:22 Minun käteni pite henen ylespitemen/ ia minun Käsiuarteni hende wahuistaman.
Minun käteni pitää hänen ylöspitämän/ ja minun käsiwarteni häntä wahwistaman.
Ps 89:23 Ei pidhe wiholiset hende ylitzeuoittaman/ Ja ne Wääret ei pidhe hende alassulloman.
Ei pidä wiholliset häntä ylitse woittaman/ Ja ne wäärät ei pidä häntä alassulloman.
Ps 89:24 Waan mine tadhon henen Wiholisens lödhe henen edestens/ ia iotca hende wihauat/ mine tadhon waiuata.
Waan minä tahdon hänen wihollisensa lyödä hänen edestänsä/ ja jotka häntä wihaawat/ minä tahdon waiwata.
Ps 89:25 Mutta minun Totudheni ia Armoni pite henen tykenens oleman/ Ja henen Saruens pite minun Nimeheni ylesnostettaman.
Mutta minun totuuteni ja armoni pitää hänen tykönänsä oleman/ Ja hänen sarwensa pitää minun nimeheni ylösnostettaman.
Ps 89:26 Mine tadhon asetta henen Kätens Merehen/ ia henen Oikiakätens

Wirtoihin.
Minä tahdon asettaa hänen kätensä merehen/ ja hänen oikean kätensä wirtoihin.
Ps 89:27 Nein henen pite minua cutzuman/ Sine olet minun Iseni/ Minun Jumalani ia Turuani/ ioca minua autta.
Näin hänen pitää minua kutsuttaman/ Sinä olet minun Isäni/ Minun Jumalani ja turwani/ joka minua auttaa.
Ps 89:28 Ja mine tadhon asetta henen Esicoisexi/ Caickein corkeimaxi Kuningasten seas Maan päle.
Ja minä tahdon asettaa hänen esikoiseksi/ Kaikkein korkeimmaksi kuningasten seassa maan päällä.
Ps 89:29 Iiancaikisesta mine tadhon henelle minun Armoni tedhelepite/ Ja minun Lijttoni pite henelle wahuan oleman.
Iankaikkisesti minä tahdon hänelle minun armoni tähdellä pitää/ Ja minun liittoni pitää hänelle wahwa oleman.
Ps 89:30 Mine tadhon henelle ijancaikisen Siemenen anda/ Ja henen Stolins ylöspite/ nincauuan quin Taiuat pysyuet.
Minä tahdon hänelle iankaikkisen siemenen antaa/ Ja hänen tuolinsa ylöspitää/ niinkauan kuin taiwaat pysywät.
Ps 89:31 MUtta ios henen Lapsens minun Lakini ylenandauat/ Ja euet waella minun Oikiudhessani.
Mutta jos hänen lapsensa minun lakini ylenantawat/ Ja eiwät waella minun oikeudessani.
Ps 89:32 Jos he minun Sätyni riuauat/ ia euet minun Keskyeni pidhe.
Jos he minun säätyni riiwaawat/ ja eiwät minun käskyäni pidä.
Ps 89:33 Nin mine tadhon heiden Synnins Witzalla rangaista/ Ja heiden Pahatteghonsa haauoilla.
Niin minä tahdon heidän syntinsä witsalla rangaista/ Ja heidän pahat tekonsa haawoilla.
Ps 89:34 Mutta minun Armoiani en tadho/ Heneste poiskäendä/ engä salli minun Totudheni wilpistelle.
Mutta minun armojani en tahdo/ Hänestä poiskääntää/ enkä salli minun totuuteni wilpistellä.
Ps 89:35 Em mine tadho minun Lijttoni riuata/ ia mite minun Suustani vloskeunyt on/ em mine tacaperinwedhe.
En minä tahdo minun liittoni riiwata/ ja mitä minun suustani uloskäynyt on/ en minä takaperin wedä.
Ps 89:36 Widhoin mine olen wannonut minun Pyhydheni cautta/ Em mine tadho Dauidin edes waledhella.

Wihdoin minä olen wannonut minun pyhyyteni kautta/ En minä tahdo Dawidin edessä walehdella.
Ps 89:37 Henen siemenens pite ijancaikisesta oleman/ Ja henen Stolins minun edesseni ninquin Auringoinen.
Hänen siemenensä pitää iankaikkisesti oleman/ Ja hänen tuolinsa minun edessäni niinkuin aurinkoinen.
Ps 89:38 Ja ninquin se Cw/ pite henen wahuistettaman ijancaikisesta/ Ja ninquin se Todhistos piluis wissin oleman. Sela.
Ja niinkuin se kuu/ pitää hänen wahwistettaman iankaikkisesti/ Ja niinkuin se todistus pilwissä wissin oleman. Sela.
Ps 89:39 WAan nyt sine poissöxet ia poisheitet/ Ja wihastut sinun woidheltus cansa.
Waan nyt sinä poissyökset ja poisheität/ Ja wihastut sinun woideltusi kanssa.
Ps 89:40 Sine seriet sinun Paluelias Lijton/ ia alastallat henen Crununs mahan.
Sinä särjet sinun palwelijasi liiton/ ja alastallaat hänen kruununsa maahan.
Ps 89:41 Sine ricot henen Murinsa/ Ja annat henen Linnansa seriette.
Sinä rikot hänen muurinsa/ Ja annat hänen linnansa särjettää.
Ps 89:42 Hende raateleuat caiki ne ohitzekeuueiset/ Hen on tullut/ henen Naburillens Nauroxi.
Häntä raatelewat kaikki ne ohitsekäywäiset/ Hän on tullut/ hänen naapurillensa nauruksi.
Ps 89:43 Sine yleskorghotat henen Wiholistens Oikiankädhen/ Ja ilahutat caiki henen wainolisens.
Sinä ylöskorotat hänen wihollistensa oikean käden/ Ja ilahdutat kaikki hänen wainollisensa.
Ps 89:44 Henen Miecans woiman sine olet mös poisottanut/ ia et sine salli henen woitta sodhassa.
Hänen miekkansa woiman sinä olet myös poisottanut/ ja et sinä salli hänen woittaa sodassa.
Ps 89:45 Sine häuitit henen Puchtaudhens/ ia paiskat henen Stolins Maan päle.
Sinä häwitit hänen puhtautensa/ ja paiskaat hänen tuolinsa maan päälle.
Ps 89:46 Sine lyhennet henen Norudhens aiat/ Ja peitet henen häpien cansa. Sela.
Sinä lyhennät hänen nuoruutensa ajat/ Ja peität hänen häpeän kanssa. Sela.
Ps 89:47 HERRA/ quincauuan sine tadhot ratki sinus nin salata? Ja annat sinun Hirmudhes pala ninquin Tulen?

HERRA/ kuinkauan sinä tahdot ratki sinussa niin salata? Ja annat sinun hirmuitesi palaa niinkuin tulen?
Ps 89:48 Muista/ quinga lyhyt minun Elemen on/ Mixis tadhot caiki Inhimiset huckan loodhuxi saatta?
Muista/ kuinka lyhyt minun elämäni on/ Miksis tahdot kaikki ihmiset hukkaan luoduksi saattaa?
Ps 89:49 Cussa on iocu quin elepi/ ia ei näe Coolematta? Joca Sielunsa Heluetin käsiste pelastapi? Sela.
Kussa on joku kuin elääpi/ ja ei näe kuolematta? Joka sielunsa helwetin käsistä pelastaapi? Sela.
Ps 89:50 HERRA/ cussa ouat sinun entiset Armos? Jotcas Dauidhille wannonut olet sinun Totudhesas?
HERRA/ kussa owat sinun entiset armosi? Jotkas Dawidille wannonut olet sinun totuudessasi?
Ps 89:51 Muista HERRA sinun Palueliadhes pilcan päle/ Jonga mine cannan helmassani/ caikista nin monista Canssoista.
Muista HERRA sinun palwelijasi pilkan päälle/ Jonka minä kannan helmassani/ kaikista niin monista kansoista.
Ps 89:52 Joilla HERRA sinun Wiholises sinua pilcauat/ Joilla he pilcauat ia Jalghoillans tallauat sinun Christuses.
Joilla HERRA sinun wihollisesi sinua pilkkaawat/ Joilla he pilkkaawat ja jaloillansa tallaawat sinun Kristuksesi.
Ps 89:53 Kijtetty olcohon HERRA ijancaikisesta/ AMEN/ AMEN.
Kiitetty olkohon HERRA iankaikkisesti/ AMEN/ AMEN.

XC. Psalmi .

Yxi Mosesen/ sen Jumalan Miehen/ Rucous. Jossa mainitan/ anotan/ ia Walitetaan meiden turmelun Loonnon polesta/ ia temen Elemen surkeimast waiuast. Ja osotetaan ette seke Perisyndi/ ette mwdh Ricoxet/ ouat ninen caikein Pääsyyt ia wiat. Joista caikista Pahoista/ tesse osotetaan/ ette me sulasta Jumalan Armosta/ sen luuattun Christusen tedhen/ wapadhetuxi tulema. Sille tesse rucollen/ ette hen tenne leheteteisijn. Waan Lopusa rucollan/ ette Jumala itze hallitzis Waldakunnat/ Kircot eli Seurakunnat warielis/ ia Honen hallitoxen siugnaisi.

Ps 90:1 HERRA Jumala sine olet meiden Turuan/ sughusta sucuhun.
HERRA Jumala sinä olet meidän turwan/ suwusta sukuhun.
Ps 90:2 Ennenquin woret olit/ eli Maa/ ia Mailma loodhuxi tuli/ Sine olet Jumala ijancaikisudhesta ijancaikisehen.
Ennenkuin wuoret olit/ eli maa/ ja maailma luoduksi tuli/ Sinä olet Jumala

iankaikkisuudesta iankaikkiseen.
Ps 90:3 Sine ioca lasket Inhimiset colemahan/ ia sanot/ Tulcat iellens te Inhimisten Lapset.
Sinä joka lasket ihmiset kuolemahan/ ja sanot/ Tulkaat jällens te ihmisten lapset.
Ps 90:4 Sille tuhat Aijastaica ouat sinun edeses/ ninquin yxi Peiue ioca Eilen edesioutui/ Ja ninquin yxi Ön wartius.
Sillä tuhat ajastaikaa owat sinun edessäsi/ niinkuin yksi päiwä joka eilen edesjoutui/ Ja niinkuin yksi yön wartius.
Ps 90:5 Sine lasket heite poiswotaman ninquin Cosken/ ia ouat ninquin yxi Uni/ Ninquin iocu Roho/ ioca iuri lackamastu.
Sinä lasket heitä poiswuotaman niinkuin kosken/ ja owat niinkuin yksi uni/ niinkuin joku ruoho/ joka juuri lakastuu.
Ps 90:6 Joca warahin cucoista/ ia nopiasta quiua/ Ja Echtona poisleicataan/ ia quiuettupi.
Joka warhain kukoistaa/ ja nopeasti kuiwaa/ ja ehtoona poisleikataan/ ja kuiwettuupi.
Ps 90:7 Sen teke sinun wihas/ ette me nin hucumma/ Ja sinun Hirmusudhes/ ette me nin ekiste tälde temmatamme.
Sen tekee sinun wihasi/ että me hukumme/ Ja sinun hirmuisuutesi/ että me niin äkisti täältä temmataamme.
Ps 90:8 Sille meiden Pahatteghot sine asetat etees/ Meiden tundemattomat Synnit walkiahan sinun Casuos eteen.
Sillä meidän pahat teot sinä asetat eteesi/ Meidän tuntemattomat synnit walkeaan sinun kaswosi eteen.
Ps 90:9 Senteden culuuat caiki meiden peiuet matkahans/ sinun Wihas cautta/ Meiden woodhet pikemin loppuuat quin iocu Jaritos.
Sentähden kuluwat kaikki meidän päiwät matkahansa/ sinun wihasi kautta/ Meidän wuodet pikemmin loppuun kuin joku jaaritus.
Ps 90:10 Meiden Eliaicam pysypi Seitzemenkymmende wootta/ taicka eninneki Cadhexankymmende wootta/ Ja quin se parahin on ollut/ nin on se Tuska ia Töö ollut/ Sille se pian poismenepi/ ninquin me poislenneisin.
Meidän elinaikamme pysyypi seitsemänkymmentä wuotta/ taikka enintäänkin kahdeksankymmentä wuotta/ Ja kuin se parahin on ollut/ niin on se tuska ja työ ollut/ Sillä se pian poismeneepi/ niinkuin me poislentäisin.
Ps 90:11 Mutta cuca sen usko/ ette sine nin raskasti wihastut/ Ja cuca itzens pelke/ sencaltaisen sinun Hirmusudhes teden?
Mutta kuka sen uskoo/ että sinä niin raskaasti wihastut/ Ja kuka itsensä pelkää/ senkaltaisen sinun hirmuisuutesi tähden?

Ps 90:12 Totuta meite aiatteleman/ ette meiden pite cooleman/ senpäle ette me ymmerteueisexi tulisimma.
Totuta meitä ajatteleman/ että meidän pitää kuoleman/ senpäälle että me ymmärtäwäiseksi tulisimme.
Ps 90:13 HERRA käenne sis itzes taas meiden poleen/ Ja ole sinun Palueliais armolinen.
HERRA käännä siis itsesi taas meidän puoleen/ ja ole sinun palwelijaisi armollinen.
Ps 90:14 Teutte meite pian sinun Armollas/ Nin me tadhom riemuita ia iloita caikin meiden Elinaicanna.
Täytä meitä pian sinun armollasi/ Niin me tahdomme riemuita ja iloita kaiken meidän elinaikamme.
Ps 90:15 Ilahuta nyt meite iellens/ Ettes meite nin cauuan waiuanut olet/ Senuoxi ette me nin cauuan Onnettomut kersineet olema.
Ilahduta nyt meitä jällens/ ettäs meitä niin kauan waiwannut olet/ Senwuoksi että me niin kauan onnettomuutta kärsineet olemme.
Ps 90:16 Osota sinun Palueliailles sinun Teghos/ ia sinun Cunnias heiden Lapsillens.
Osoita sinun palwelijallesi sinun tekosi/ ja sinun kunniasi heidän lapsillensa.
Ps 90:17 Ja HERRA meiden Jumalan olcohon meillen suloinen/ ia teutekön meiden kätenne Teghot meiden cansan/ Ja/ meiden kättemme Teghot hen päätteken.
Ja HERRA meidän Jumalan olkohon meillen suloinen/ ja täyttäköön meidän kätemme teot meidän kanssan/ Ja/ meidän kättemme teot hän päättäkään.

XCI. Psalmi .

On sangen ialo Lohutos/ Ette iotca HERRAN päle turuauat/ ia henen pyhen Lupauxijns loottauat/ tukeeuat ia harniskoitzeuat/ ne Jumalalda/ Tuskissa warieldaan ia autetaan. Sille ette Tesse usko Jumalan päle/ caikinaisis hädhisse/ opetetaan. Mutamat lwleuat temen Psalmin oleuan sijte Ruttotaudhist (2. Reg. 24.) Dauidin Synnein teden/ Canssan secan lehetetyn. Jolla ne Jumaliset heitens pite/ sijnä hädhes/ lohuttaman.

Ps 91:1 JOca sen Corkeiman warieluxes istupi/ Ja sen Caickiualtian warion alla wipypi.
Joka sen Korkeimman warjeluksessa istuupi/ Ja sen Kaikkiwaltiaan warjon alla wiipyypi.
Ps 91:2 Hen sanopi HERRALLE/ Minun Toiuon/ ia minun Linnan/ minun Jumalan/ ionga päle mine vskallan.
Hän sanoopi HERRALLE/ Minun toiwoni/ ja minun linnani/ minun Jumalani/

jonka päälle minä uskallan.
Ps 91:3 Sillä hen pelastapi minun sijte Weijuuen Paulast/ ia sijte wahingolisesta Ruttotaudhista.
Sillä hän pelastaapi minun siitä wäijywän paulasta/ ja siitä wahingollisesta ruttotaudista.
Ps 91:4 Henen pite Kynillens sinua warioman/ ia sinun Turuas pite oleman henen Sijpeins alla/ Henen Totudhens ombi Keihes ia Kilpi.
Hänen pitää kynillänsä sinua warjoaman/ ja sinun turwasi pitää oleman hänen siipeinsä alla/ Hänen totuutensa ompi keihäs ja kilpi.
Ps 91:5 Ettei sine pelkeisi sijte Öen Cauhistoxest/ ia nijste Noolista/ iotca Peiuelle lendeuet.
Ettei sinä pelkäisi sitä yön kauhistusta/ ja niistä nuolista/ jotka päiwällä lentäwät.
Ps 91:6 Sijte Ruttotaudhista ioca pimeisse iskepi/ Ja sijte Sairaudhest quin Polipeiuelle raatelepi.
Siitä ruttotaudista joka pimeässä iskeepi/ Ja siitä sairaudesta kuin puolipäiwällä raateleepi.
Ps 91:7 Waicka tuhatta langeisit sinun siwulles/ ia Kymmenen Tuhatta sinun Oikialles/ Nin eipe sen pidhe sinuhun sattuman.
Waikka tuhat lankeisi sinun siwullesi/ ja kymmenen tuhatta sinun oikeallesi/ Niin eipä sen pidä sinuhun sattumaan.
Ps 91:8 Ja tosin sinun pite Silmilles sinun Lustis näkemen/ ia catzoman quinga sen Jumalattoman se costetaan.
Ja tosin sinun pitää silmilläsi sinun lystisi näkemän/ ja katsomaan kuinka sen jumalattoman se kostetaan.
Ps 91:9 Sille ette se HERRA ombi sinun Toiuos/ Se Ylimeinen ombi sinun Turuas.
Sillä että HERRA ompi sinun toiwosi/ Se Ylimmäinen ompi sinun turwasi.
Ps 91:10 Eipe miten paha sinua cochta/ Ja ei ychten Witzausta pidhe sinun Maias lehestymen.
Eipä mitään pahaa sinua kohtaa/ Ja ei yhtään witsausta pidä sinun majaasi lähestymän.
Ps 91:11 Sille hen on keskynandanut henen Engelillens sinusta/ Ette he sinua ketkeuet caikissa sinun Teisses.
Sillä hän on käskyn antanut hänen enkelillensä sinusta/ että he sinua kätkewät kaikissa sinun teissäsi.
Ps 91:12 Ette heiden pite käsisens sinun candaman/ Ettei sine Jalkas iongun Kiueen louckaisi.
Että heidän pitää käsissänsä sinua kantaman/ ettei sinä jalkaasi jonkun

kiween loukkaisi.
Ps 91:13 Jalopeuran ia Kykermen päle sinun pite keumen/ Ja tallaman sen Nooren Jalopeuran ia Lohikermen päle.
Jalopeuran ja kyykäärmeen päälle sinun pitää käymän/ ja tallaaman sen nuoren jalopeuran ja käärmeen päälle.
Ps 91:14 Ette hen minua halasi/ Nin mine henen vlospästen/ Hen tundepi minun Nimeni/ Senteden mine warielen hende.
että hän minua halasi/ Niin minä hänen ulospäästän/ Hän tunteepi minun nimeni/ Sentähden minä warjelen häntä.
Ps 91:15 Hen minua auxenshwta/ Sille mine hende cwldelen/ Henen tykenens mine olen Tuskassa/ sielde mine henen poistemman/ ia saatan henen Cunniahan.
Hän minua awuksensa huutaa/ Sillä minä häntä kuuntelen/ Hänen tykönänsä minä olen tuskassa/ sieltä minä hänen poistempaan/ ja saatan hänen kunniahan.
Ps 91:16 Mine tadhon rauita henen pitkelle lielle/ ia osotan henelle minun Terueyteni.
Minä tahdon rawita hänen pitkällä iällä/ ja osoitan hänelle minun terweyteni.

XCII. Psalmi .

On yxi Kijtossana teunens Lohutosta/ Ette Jumala Seurakundans ia Jumalisens warielepi/ Ja ne Jumalattomat cadhotta/ esquinga he ennen cucoistit.

Ps 92:1 Yxi Psalmi Sabbathin peiuelle weisattapa.
Yksi psalmi sabbathin päivälle weisattava
Ps 92:2 HYue ombi HERRA kijtte/ Ja Kijtostweisata sinun Nimelles caikein Ylimeinen.
Hyvä ompi HERRAA kiittää/ Ja kiitosta weisata sinun nimellesi kaikkein ylimmäinen.
Ps 92:3 Amulla iulghista sinun Armos/ ia Echtona sinun Totuttas.
Aamulla julkistaa sinun armosi/ ja ehtoona sinun totuuttasi.
Ps 92:4 Kymmenenkielten ia Psaltarin päle/ leikitteis Candelein päle.
Kymmenen kielten ja psaltarien päälle/ leikittäisi kantelein päälle.
Ps 92:5 Sille sine ilahutit minua HERRA weisaten sinun Teghoistas/ Ja mine kerskan sinun Kätes Töite.
Sillä sinä ilahdutit mina HERRA weisaten sinun teoistasi/ Ja minä kerskaan sinun kätesi töitä.
Ps 92:6 HERRA/ quinga sinun Teghos nin swret ouat?
HERRA/ kuinka sinun tekosi niin suuret owat?

Ps 92:7 Sinun Aiatuxes ouat nin ylen syuet.
Sinun ajatuksesi owat niin ylen sywät.
Ps 92:8 Yxi hullu eipe site usko/ Ja yxi Tompeli eipe nijte ymmerdhä.
Yksi hullu eipä sitä usko/ Ja yksi tomppeli eipä niitä ymmärrä.
Ps 92:9 Ne Jumalattomat wiherteuet ninquin Roho/ Ja ne Pahoijntekiet cukoistauat caiki/ sihenasti quin he huckuuat ijancaikisesta.
Ne jumalattomat wihertäwät niinkuin ruoho/ Ja ne pahointekijät kukoistawat kaikki/ siihen asti kuin he hukkuwat iankaikkisesti.
Ps 92:10 Mutta sine HERRA olet se Corkein/ ia pysyt ijancaikisesta.
Mutta sinä HERRA olet se korkein/ ja pysyt iankaikkisesti.
Ps 92:11 Sille catzo/ sinun Wiholises HERRA/ catzo/ sinun Wiholises pite catoman/ ia caiki Pahointekiet pite haiotetuxi tuleman.
Sillä katso/ sinun wihollisesi HERRA/ katso/ sinun wihollisesi pitää katoaman/ ja kaikki pahointekijät pitää hajoitetuksi tuleman
Ps 92:12 Mutta minun Sarueni pite ylescorghotetuxi tuleman ninquin ydhen Yxisaruisen/ Ja mine woidhellan toorella Oliulla Ja minun Silmeni pite lustins näkemen minun wiholisteni päle. Ja minun Coruani pite lustins cwleman nijste Pahoista/ iotca heitens minua wastan asettauat.
Mutta minun sarweni pitää ylöskoroitetuksi tuleman niinkuin yhden yksisarwisen/ Ja minä woidellaan tuoreella öljyllä. Ja minun silmäni pitää lystinsä näkemän minun wihollisteni päälle. Ja minun korwani pitää lystinsä kuulemaan niistä pahoista/ jotka heitänsä minua wastaan asettawat.
Ps 92:13 Sen Wanhurskan pite wihertemen ninquin Palmupuun/ Henen pite casuaman ninquin Cedrinpu Libanon päle.
Sen wanhurskaan pitää wihertämän niinkuin palmupuun/ Hänen pitää kaswaman niinkuin sedripuun Libanonin päällä
Ps 92:14 Jotca istutetut ouat sijnä HERRAN Honees/ heiden pite meiden Jumalan Cartanoissa wihertemen.
Jotka istutetut owat siinä HERRAN huoneessa/ heidän pitää meidän Jumalan kartanoissa wihertämän.
Ps 92:15 Ja wiele heiden pite wanhudhessans wesoiman/ hedhelmeitzemen ia toorechtuman.
Ja wielä heidän pitää wanhurskaudessa wesoaman/ hedelmäitsemän ja tuorehtuman.
Ps 92:16 Ette heiden pite iulghistaman/ Ette HERRA nin hurskas on/ Minun Turuan/ Ja ei ole henesse wärytte.
Että heidän pitää julkistaman/ Etta HERRA niin hurskas on/ Minun turwani/ Ja ei ole hänessä wääryyttä.

XCIII. Psalmi .

On yxi Ennustos Christusen Waldakunnast/ ylitze' caiken Mailman pirin leuitetteue/ sen Pyhen Euangeliumin sarnan cautta/ ioca onopi Jumalan woima caikille vskouille Terueydhexi/ jonga cautta hen Mailmasa wallitze. Jolla hen mös Seurakunnans pyhitte. Johan. 15. Nyt te oletta puctat/ Sanan teden. etc. Ja waicka Perkele ia Mailma/ ninquin hirmuiset Meren allot ia ilmat/ site wastan kiuckuitzeuat/ quitengi se Kuningas ia Waldakunda ijancaikisesta pysyuet.

Ps 93:1 HERRA ombi Kuningas/ ia ialost caunistettu/ HERRA ombi caunistettu/ ia on alcanut ydhen Waldakunnan/ nin leuielde quin Mailma on/ Ja sen walmistanut/ ette sen pite pysymen.
HERRA ompi kuningas/ ja jalosti kaunistettu/ HERRA ompi kaunistettu/ ja on alkanut yhden waltakunnan/ niin leweältä kuin maailma on/ Ja sen walmistanut/ että sen pitää pysymän.
Ps 93:2 Sijte aiasta sinun Stolis seiso wahwana/ Sine olet ijancaikinen.
Siitä ajasta sinun tuolisi seisoo wahwana/ Sinä olet iankaikkinen.
Ps 93:3 HERRA/ ne Wesicosket ylespaisuuat/ ne Wesicosket ylespaisuttauat heiden pauhinans/ Ne Wesicosket ylespaisuttauat heiden Culiunssa.
HERRA/ ne wesikosket ylöspaisuwat/ ne wesikosket ylöspaisuttawat heidän pauhinansa/ Ne wesikosket ylöspaisuttawat heidän kuljunsa (aaltonsa).
Ps 93:4 Ne Wedhelnallot meresse ouat swret/ Ja pauhuuat hirmuisesta/ Mutta se HERRA wiele wäkeuembi on Corkiuxes.
Ne wedenaallot meressä owat suuret/ Ja pauhuwat hirmuisesti/ Mutta se HERRA wielä wäkewämpi on korkeuksissa.
Ps 93:5 Sinun Sanas ombi yxi oikia Oppi/ Pyhitös ombi sinun Hones caunistos ijancaikisesta.
Sinun sanasi ompi yksi oikea oppi/ Pyhitys ompi sinun huoneesi kaunistus iankaikkisesti.

XCIV. Psalmi .

On yxi Rucous ninen Ulcocullattudhen/ Wärein Opettaiadhen ia Tyrannein wastan/ iotca ne Jumaliset sortauat ia alaspainauat/ Ette he huckuisit ia ne Jumaliset tulisit wapadhexi.

Ps 94:1 HERRA Jumala ionga ne Costot ouat/ Jumala ionga ne Costot ouat/ selkiesti itzes näytä.
HERRA Jumala jonka ne kostot owat/ Jumala jonka ne kostot owat/ selkeästi itsesi näytä.
Ps 94:2 Yleskorghota sinuas sine Mailman Domari/ maxa nille Coreille mite

he ansaineet ouat.
Ylöskorota sinuas sinä maailman tuomari/ maksa niille koreille mitä he ansainneet owat.
Ps 94:3 HERRA/ he quincauuan pite ne Jumalattomat/ HERRA quincauuan pite ne Jumalattomat pramaman?
HERRA/ he kuinkauan pitää ne jumalattomat/ HERRA kuin kauan pitää ne jumalattomat pramaaman? (koreileman)
Ps 94:4 Ja nin ylpiest puhuman/ ia caiki Pahointekiet heitens nin kerskaman.
Ja niin ylpeästi puhuman/ ja kaikki pahointekijät heitänsä niin kerskaaman.
Ps 94:5 HERRA/ he alaspolkeuat sinun Canssas/ Ja Sinun Perimises he waiuauat.
HERRA/ he alaspolkewat sinun kansasi/ Ja sinun perimisesi he waiwaawat.
Ps 94:6 Lesket ia Mwcalaiset he tappauat/ ia ne Oruoit he colettauat.
Lesket ja muukalaiset he tappawat/ ja ne orwot he kuolettawat.
Ps 94:7 Ja sanouat/ Eipe HERRA site näe/ Ja se Jacobin Jumala ei site tottele.
Ja sanowat/ Eipä HERRA sitä näe/ Ja se Jakobin Jumala ei sitä tottele.
Ps 94:8 Merkitke sijs te Hullut Canssan seas/ ia te Tyhmet/ coska te wijsaaxi tuletta?
Merkitse siis te hullut kansan seassa/ ja te tyhmät/ koska te wiisaaksi tulette?
Ps 94:9 Se quin Coruan istuttanut on/ eikö henen pidheis cwleman? eli ioca silmen loi/ eikö henen pidheis näkemen?
Se kuin korwan istuttanut on/ eikö hänen pitäisi kuuleman? eli joka silmän loi/ eikö hänen pitäisi näkemän?
Ps 94:10 Joca ne Pacanat curitta/ eikö henen pidheis rangaiseman? Joca Inhimisen opetta mite he tieteuet.
Joka ne pakanat kurittaa/ eikö hänen pitäisi rankaiseman? Joka ihmisen opettaa mitä he tietäwät.
Ps 94:11 Mutta se HERRA tietepi Inhimisten Aiatoxet/ Ette he turhat ouat.
Mutta se HERRA tietääpi ihmisten ajatukset/ että ne turhat owat.
Ps 94:12 Autuas on se ionga sine HERRA curitat/ ja opetat henen sinun Lais cautta.
Autuas on se jonka sinä HERRA kuritat/ ja opetat hänen sinun lakisi kautta.
Ps 94:13 Ette henelle Kersimus olis/ coska wastoin keupi/ Sihenasti quin sille Jumalattomalle Hauta walmistetuxi tule
Että hänellä kärsimys olisi/ koska wastoin käypi/ Siihenasti kuin sille jumalattomalle hauta walmistetuksi tulee.
Ps 94:14 Sille eipe HERRA poisheite henen Canssans/ eli ylenanna henen

Perimistens.
Sillä eipä HERRA poisheitä hänen kansaansa/ eli ylenanna hänen perimistänsä.
Ps 94:15 Sille Oikiudhen pitä sijttekin Oikiudhen oleman/ Ja sille caiki hurskat Sydhemet tygelangeuat.
Sillä oikeuden pitää sittenkin oikeuden oleman/ Ja sillä kaikki hurskaat sydämet tykölankeawat.
Ps 94:16 Cuca seisopi minun cansani nijte Pahoia wastan? Cuca astupi minun tykeni ninen Pahointeckiedhen wastan?
Kuka seisoopi minun kanssani niitä pahoja wastaan? Kuka astuupi minun tyköni niiden pahointekijäin wastaan?
Ps 94:17 Ellei HERRA minua auttaisi/ Nin minun Sielun lehes macaisi sijnä Hiliasudhes.
Ellei HERRA minua auttaisi/ Niin minun sieluni lähes makaisi siinä hiljaisuudessa.
Ps 94:18 Mine sanoin/ Minun Jalcan ombi horiunut/ wan sinun Armos HERRA/ minun ylespiti.
Minä sanoin/ Minun jalkani ompi horjunut/ waan sinun armosi HERRA/ minun ylöspiti.
Ps 94:19 Minulla oli palio suru sydhemesseni/ Mutta sinun Lohutoxet ilahutti minun Sieluni.
Minulla oli paljon surua sydämessäni/ Mutta sinun lohdutukset ilahutti minun sieluni.
Ps 94:20 Eipes coskan mielistyt tosin sen wahingolisen Stolin cansa/ Joca Lain heijusti vlostoimitta.
Etpäs koskaan mielistyt tosin sen wahingollisen tuolin kanssa/ Joka lain häijysti ulostoimittaa.
Ps 94:21 He hangitzeuat heitens sen Wanhurskan Sielua wastan/ Ja domitzeuat wighattoman weren.
He hankitsewat heitänsä sen wanhurskaan sielua wastaan/ Ja tuomitsewat wiattoman weren.
Ps 94:22 Mutta HERRA ombi minun Warieluxen/ Minun Jumalan ombi minun Uskalloxeni turua.
Mutta HERRA ompi minun warjelukseni/ Mlnun Jumalan ompi minun uskallukseni turwa.
Ps 94:23 Ja henen pite heiden Wärydhens costaman/ ia pite heite hucuttaman heiden Pahudhens teden/ HERRA se meiden Jumalan pite heite hucuttaman.
Ja hänen pitää heidän wääryytensä kostaman/ ja pitää heitä hukuttaman

heidän pahuutensa tähden/ HERRA se meidän Jumalan pitää heitä hukuttaman.

XCV. Psalmi .

Teme on yxi Ennustos Christusesta ia henen Waldkunnastans/ Ja yxi Manaus/ ette Me temen Kuningan cwlisim/ Ellei se tapachtu/ nin eipe Me/ sihen ijancaikisen Elemen Lepoon/ siseltule/ Ninquin eike mös Esijset sihen luuatun Cananin mahan/ cangiudhens teden/ siseltulluet/ waan Coruesa poiscoolit. Sille ette me olema Christusen oma Lauma/ ionga teden hen caiki loonut on. Ja se Epistola Ebreerin tyge temen Psalmin ialosti ia auaralda vlostoimittapi.

Ps 95:1 TUlcat/ weisacam HERRALLE/ ia iloitkam meiden Autuudhen Turuan edes.
Tulkaat/ weisatkaamme HERRALLE/ ja iloitkaamme meidän autuuden turwan edessä.
Ps 95:2 Ennettekem henen Casuonsa Kijtoxesa/ ia henelle riemuitkam Psalmeissa.
Ennätkäämme hänen kaswonsa kiitoksessa/ ja hänelle riemuitkaamme psalmeissa.
Ps 95:3 Sille HERRA on yxi swri Jumala/ ia yxi swri Kuningas ylitze caikia Jumaloita.
Sillä HERRA on yksi suuri Jumala/ ja yksi suuri kuningas ylitse kaikkia jumaloita.
Ps 95:4 Sille henen Kädhesens ombi mite ikenens Maa canda/ Ja ne Woren Cuckulat ouat mös henen.
Sillä hänen kädessänsä ompi mitä ikänänsä maa kantaa/ Ja ne wuoren kukkulat owat myös hänen.
Ps 95:5 Sille henen ombi Meri/ ia hen on sen tehnyt/ ia henen Kädhens ouat sen Carkian walmistanuet.
Sillä hänen ompi meri/ ja hän on sen tehnyt/ ja hänen kätensä owat sen karkean walmistanut.
Ps 95:6 Tulcat/ cumartacam/ ia poluillen langetkam/ ia mahanlaskecam HERRAN meiden Loian eteen.
Tulkaat/ kumartakaamme/ ja polwillen langetkaamme/ ja maahan laskekaamme HERRAN meidän Luojan eteen.
Ps 95:7 Sille hen on meiden Jumalan/ ia me henen Elatus Canssans/ ia henen Kättens Lauma.
Sillä hän on meidän Jumalan/ ja me hänen elatuskansansa/ ja hänen kättensä lauma.

Ps 95:8 Tenepene/ Jos te henen Änens cwletta/ nin elket padhuttaco teiden Sydhemiten/ Ninquin Meribas tapachtui/ Ninquin Massas iochtui Coruesa.
Tänäpänä/ Jos te hänen äänensä kuulette/ niin älkäät paaduttako teidän sydämitän/ Niinkuin Meribassa tapahtui/ Niinkuin Massassa johtui korwessa.
Ps 95:9 Jossa teiden Iset minua kiusasit/ coettelit minua/ ia neit möös minun Teconi.
Jossa teidän isät minua kiusasit/ koettelit minua/ ja näit myös minun tekoni.
Ps 95:10 Ette mine neliekymende Aiastaica waiua kersin teste Canssasta/ ia sanoin/ Se on sencaltainen Canssa/ ionga Sydhemet aina Willitiete tactouat. Ja iotca minun Tieteni euet tactonuet oppia.
Että minä neljäkymmentä ajastaikaa waiwaa kärsin tästä kansasta/ ja sanoin/ Se on senkaltainen kansa/ jonka sydämet aina willitietä tahtowat. Ja jotka minun tietäni eiwät tahtoneet oppia.
Ps 95:11 Joille mine wannoin minun Wihoissani/ Ei pidhe heiden minun Lepohoni siseltuleman.
Joille minä wannoin minun wihoissani/ Ei pidä heidän minun lepohoni sisälle tuleman.

XCVI. Psalmi .

On samast Asiast/ quin Se entinen Psalmi/ Christusest ia henen Waldakunnastans/ yli caiken Maan pirin leuitetteue/ ia Caikis Pacanoissa/ ia Manapi kijtoxehen/ ioca seiso Lahiain wfframises/ se on/ Jumalan pelghos/ Cumardhoxes/ ia henen Nimens sarnamises/ Ette Christus ombi se Kuningas/ ioca wanhurskaudhes domitzepi/ se on/ Synnit andexianda ilman Ansiota/ ia wanhurskautta. Quin hen päldiskein sanois. Menget caikeen Mailmaan/ ia sarnacat Euangelium caikille Loodhuille. Sille se ombi se Wsi Weisu ia Sarna/ sijte armolisesta Syndien Andexiandamisest Christusen teden.

Ps 96:1 VEisakat HERRALLE yxi Usi Weisu/ Weisaca HERRALLE caiki Mailma.
Weisatkaat HERRALLE yksi uusi weisu/ Weisatkaa HERRALLE kaikki maailma.
Ps 96:2 Weisacat HERRALLE/ ia kijtteket henen Nimense/ Sarnacat peiue piuelde henen Terueyttens.
Weisatkaat HERRALLE/ ja kiittäkään hänen nimeänsä/ Saarnatkaat päiwä päiwältä hänen terweyttänsä.
Ps 96:3 Yleslukecat Pacanain seas henen Cunnians/ caikein Canssain seas henen Ihmeitens.
Ylöslukekaat pakanain seassa hänen kunniansa/ kaikkein kansain seassa hänen ihmeitänsä.
Ps 96:4 Sille se HERRA ombi swri/ ia sangen Kijtettepe/ Ihmelinen caikein

Jumaloitten ylitze.
Sillä se HERRA ompi suuri/ ja sangen kiitettäwä/ Ihmeellinen kaikkein jumalattomien ylitse.
Ps 96:5 Sille caiki ne Canssain Jumalat/ ouat Epeiumalat/ Mutta HERRA ombi Taiuat tehnyt.
Sillä kaikki ne kansain jumalat/ owat epäjumalat/ Mutta HERRA ompi taiwaat tehnyt.
Ps 96:6 Se seiso caunista ia cunnilisesta henen edhesens/ Ja keupi wäkeuellisest ia sulaisest henen Pyhydhessens.
Se seisoo kauniisti ja kunniallisesti hänen edessänsä/ Ja käypi wäkewällisesti ja sulaisesti hänen pyhyydessänsä.
Ps 96:7 Te Canssat adestoocat HERRALLE/ Edestoocat HERRALLE Cunnia ia woima.
Te kansat edestuokaat HERRALLE/ Edestuokaat HERRALLE kunnia ja woima.
Ps 96:8 Edestoocat HERRALLE henen Nimens Cunnia/ edestoocat Lahioia/ ia tulcat henen Esihonesenssa.
Edestuokaat HERRALLE hänen nimensä kunnia/ edestuokaat lahjoja/ ja tulkaat hänen esihuoneeseensa.
Ps 96:9 Cumartacat HERRA pyhes Caunistoxes/ Pelietken hende caiki Mailma.
Kumartakaat HERRAA pyhässä kaunistuksessa/ Peljätkään häntä kaikki maailma.
Ps 96:10 Sanocat Pacanain seas/ Ette se HERRA Kuningas liene/ Ja pitepi Waldakunnans/ nin leuielde quin Mailma on/ walmistettu/ ette sen pysymen pite/ Ja domitzepi Canssan oikein.
Sanokaat pakanain seassa/ että se HERRA kuningas lienee/ ja pitääpi waltakuntansa/ niin leweältä kuin maaima on/ walmistettu/ että sen pysymän pitää/ ja tuomitseepi kansan oikein.
Ps 96:11 Taiuaat riemuitkan ia Maa iloikaan/ Meri pauhacan/ ia mike sielle siselle on.
Taiwaat riemuitkaan ja maa iloitkaan/ Meri pauhatkaan/ ja mikä siellä sisällä on.
Ps 96:12 Kedhot olcat iloiset/ ia Caiki quin sen päle ouat/ ia ihastucan caiki Puudh Metzisse.
Kedot olkaat iloitse/ ja kaikki kuin sen päällä owat/ ja ihastukaan kaikki puut metsissä.
Ps 96:13 HERRAN edhesse/ sille hen tulepi/ Sille hen tulepi domitzeman Maan.
HERRAN edessä/ sillä hän tuleepi/ Sillä hän tuleepi tuomitseman maan.
Ps 96:14 Henen pite sen Maan pirin domitzeman Wanhurskaudhesa/ Ja

Canssat henen Totudhellans.
Hänen pitää sen maanpiirin tuomitseman wanhurskaudessa/ Ja kansat hänen totuudellansa.

XCVII. Psalmi .

Tai on samast Asiast/ nimiten Christusen Waldakunnast/ quin se entinen Psalmi. Ja hen osottapi tesse ette sijnä ouat cachtalaiset hallitoxet ia Menot. Sille nijlle Jumalisille ombi Piluis wahuistettu Waldakunda/ wanhurskaudhes/ domios ia Totudhes/ se on/ Euangelium cautta he cutzutan Paranoxeen/ ia vscohon/ syndein andexiandamisen cautta/ iolla he mös wariellan. Mutta nijlle Jumalattomille ia vskottomille ombi se yxi tulinen/ palaua ia ijancaikisesta culuttaua waldakunda. Senteden manatan tesse ne Jumaliset/ ette he temen Waldakunnan wastanottaisit/ Ja lupapi tuskissa heille wapadhuxen.

Ps 97:1 HERRA on Kuningas/ sijte Maa iloitkan/ ia olcoon riemuisat ne Saaret/ nin monda quin he ouat.
HERRA on kuningas/ siitä maa iloitkaan/ ja olkoon riemuisat ne saaret/ niin monta kuin he owat.
Ps 97:2 Piluet ia syngit ouat henen ymberins/ Wanhurskaus ia Domio ouat henen Stolins wahuistos.
Pilwet ja synkeys owat hänen ympärinsä/ Wanhurskaat ja tuomio owat hänen tuolinsa wahwistus.
Ps 97:3 Tuli keupi henen edhellens/ ia ylespoltapi ymberille/ henen Wiholisens.
Tuli käypi hänen edellänsä/ ja ylöspolttaapi ympärillä/ hänen wihollisensa.
Ps 97:4 Henen Leimauxens welkyuet Maan pirin ylitze/ Sen Maa näke ia wapitze.
Hänen leimauksensa wälkkywät maan piirin ylitse/ Sen maa näkee ja wapisee.
Ps 97:5 Wooret sulauat ninquin Medenuaha HERRAN edes/ coco Mailman Haltian edes.
Wuoret sulawat niinkuin medenwaha HERRAN edessä/ koko maaiman haltijan edessä.
Ps 97:6 Taiuahat iulghistauat HERRAN wanhurskautta/ ia caiki Canssat näkeuet henen Cunnians.
Taiwaat julkistawat HERRAN wanhurskautta/ ja kaikki kansat näkewät hänen kunniansa.
Ps 97:7 Häuetken caiki iotca Cuuia palueleuat/ Ja kerskauat heitens Epeiumaloista/ Cumarttacat henen eteens te caiki Jumalat.

Häwetkään kaikki jotka kuwia palwelewat/ Ja kerskaawat heitänsä epäjumaloista/ Kumartakaat hänen eteensä kaikki jumalat.
Ps 97:8 Zion site cwle ia iloitze/ ia ne Judan Tytteret ouat riemuisans/ HERRA sinun Hallituxes ylitze.
Zion sitä kuule ja iloitsee/ ja ne Judan tyttäret owat riemuissansa/ HERRA sinun hallituksesi ylitse.
Ps 97:9 Sille sine HERRA olet se Ylimeinen caiken Maan ylitze/ Sine olet sangen yleskorghotettu caikein Jumaloitten päle.
Sillä sinä HERRA olet se ylimmäinen kaiken maan ylitse/ Sinä olet sangen ylöskorotettu kaikkein jumaloitten päälle.
Ps 97:10 Te quin rakastat HERRA/ wihatka site paha/ HERRA hen ketkepi henen Pyheins Sielut/ Ninen Jumalattomiten käsiste hen heite pelastapi.
Te kuin rakastat HERRAA/ wihatkaa sitä pahaa/ HERRA hän kätkeepi hänen pyhäinsä sielut/ Niiden jumalattomien käsistä hän heitä pelastaapi.
Ps 97:11 Sille wanhurskalle pite aina Walkiudhen iellenscoittaman/ Ja ilo nijlle hurskaille Syhdemille.
Sillä wanhurskaalle pitää aina walkeuden jällens koittaman/ Ja ilo niille hurskaille sydämille.
Ps 97:12 Te Wanhurskaat iloitka teiten HERRASSA/ Ja kijtteket hende ia yliskeket henen Pyhyttens.
Sillä wanhurskaat iloitkaa teitän HERRASSA/ Ja kiittäkäät häntä ja ylistäkäät hänen pyhyyttänsä.

Se Seitzemes Ölucu.

XCVIII. Psalmi .

Yxi Psalmi. Tai on mös samast Asiast/ quin ne Entiset/ Ja on sangen makialinen. Sille hen sarnapi Christusen Waitost/ synnin Coleman ia Perkelen wastan/ Jolla hen meille Terueydhen saattoi. Jongateden tesse meite neuuotan hende ylistemen ia kijttemen.

Ps 98:1 VEisacat HERRALLE yxi vsi Weisu/ Sille hen teke Ihmite.
Weisatkaat HERRALLE yksi uusi weisu/ Sillä hän tekee ihmeitä.
Ps 98:2 Hen woittapi Oikialla kädhellens woiton/ ia henen pyhen Käsiuartens cansa.
Hän woittapi oikealla kädellänsä woiton/ ja häne pyhän käsiwartensa kanssa.
Ps 98:3 HERRA andapi tietteuexi tedhä henen Terueydens/ Canssain eteen hen andapi ilmoitta henen Wanhurskauttans.
HERRA antaapi tiettäwäksi tehdä hänen terweytensä/ Kansain eteen hän antaapi ilmoittaa hänen wanhurskauttansa.

Ps 98:4 Hen muistapi henen Armons ia Totudhens päle/ sille Israelin Honelle/ Caiki Mailman äret näkeuet sen meiden Jumalan Terueytte.
Hän muistaapi hänen armonsa ja totuutensa päälle/ sille Israelin huoneelle/ Kaikki maaiman ääret näkewät sen meidän Jumalan terweyttä.
Ps 98:5 Ihastucat sille HERRALLE caiki Mailma/ Weisacat/ ylisteket ia kijtteket.
Ihastukaat sille HERRALLE kaikki maaima/ Weisatkaat/ ylistäkäät ja kiittäkäät.
Ps 98:6 Kijtteket site HERRA Candelilla/ Candeleilla ia Psalmilla.
Kiittäkäät sitä HERRA kantelilla/ kanteleilla ja psalmilla.
Ps 98:7 Trumbuin ia Pasunain cansa/ Ihastucat sen HERRAN Kuningan edes.
Rumpuin ja pasuunain kanssa/ Ihastukaat sen HERRAN Kuninkaan edessä.
Ps 98:8 Meri pauhacan ia miteikenens henesse on/ Se Maan pijri ia iotca sen päle asuuat.
Meri pauhatkaan ja mitä ikänänsä hänessä on/ Sen maan piiri ja jotka sen päällä asuwat.
Ps 98:9 Ne Wesicosket ihastucan/ Ja caiki Woret olcat iloiset.
Ne wesikosket ihastukaan/ Ja kaikki wuoret olkaat iloiset.
Ps 98:10 HERRAN edhes/ Sille hen tulepi Maan domitzeman/ Henen pite sen Maan pirin domitzeman Wanhurskaudhella/ ia Canssat Oikiudhella.
HERRAN edessä/ Sillä hän tuleepi maan tuomitseman/ Hänen pitää sen maan piirin tuomitseman wanhurskaudella/ ja kansat oikeudella.

XCIX. Psalmi .

Temeki ombi samast Asiast. Mutta tesse manatan Seurakunda ieristens/ Ette hen kijtteis Jumalata sen Christusen Waldakunnan teden/ ioca Zionis/ ia sijne Canssas ensin alcui/ ioille hen Sanans annoi/ Lupauxens ia wissin palueluxen/ Annoi heille Prophetat/ Pämiehet/ Kuningat/ Opettaiat/ iotca hen autti ia cwldeli. Nin hen wiele aina nytkin Opettaiat andapi/ cwlda ia Seurakunnans wariella.

Ps 99:1 HERRA on Kuningas/ sille Canssat nuriseuat/ Hen istupi Cherubin päle/ senteden yleslijcku Mailma.
HERRA on kuningas/ sillä kansat nurisewat/ Hän istuupi cherubin päälle/ sentähden ylösliikkuu maaima.
Ps 99:2 Swri ombi se HERRA Zionis/ ia corkia ylitze caikein Canssain.
Suuri ompi HERRA Zionissa/ ja korkea ylitse kaikkein kansain.
Ps 99:3 Kijteteken sinun swrta ia ihmeliste Nimees/ ioca Pyhe on.
Kiittäkään sinun suurta ja ihmeellistä nimeäsi/ joka pyhä on.
Ps 99:4 Ja temen Kuningan Waldakunnassa racastetaan Oikius/ Sine annat Hurskaudhen/ Sine saattat Domion ia Wanhurskaudhen Jacobis.

Ja tämän kuninkaan waltakunnassa rakastetaan oikeus/ Sinä annat hurskauden/ Sinä saatat tuomion ja wanhurskauden Jakobissa.
Ps 99:5 Yleskorghottacat HERRA meiden Jumalatan/ Ja cumartacat henen Astilaudhans iureen/ Sille se on Pyhe.
Ylöskorottakaat HERRA meidän Jumalatan/ Ja kumartakaat hänen astinlautansa juureen/ Sillä se on pyhä.
Ps 99:6 Moses ia Aaron henen Pappeins seas/ Ja Samuel ninen seas/ iotca henen Nimens auxenshutauat/ he HERRAN auxenshwdit/ ia hen cwldeli heite.
Moses ja Aaron hänen pappeinsa seassa/ Ja Samuel niiden seassa/ jotka hänen nimeänsä awuksensa huutawat/ he HERRAN awuksen huudit/ ja hän kuunteli heitä.
Ps 99:7 Hen puhui heille Piluenpilarin cautta/ He pidhit henen Todhistoxens ia Keskyns/ iotca hen heille annoi.
Hän puhui heille pilwenpilarin kautta/ He pidit hänen todistuksensa ja käskynsä/ jotka hän heille antoi.
Ps 99:8 HERRA sine olet meiden Jumalan/ sine cwldelit heite/ Sine Jumala heille andexiannoit/ ia laittit heiden Tööns.
HERRA sinä olet meidän Jumalan/ sinä kuuntelit heitä/ Sinä Jumala heille anteeksiannoit/ ja laitit heidän työnsä.
Ps 99:9 Yleskorghottacat HERRA meiden Jumalan/ Ja cumartacat henen pyhen Worens päle/ Sille HERRA meiden Jumalan ombi pyhe.
Ylöskorottakaat HERRAA meidän Jumalan/ Ja kumartakaat hänen pyhän wuorensa päälle/ Sillä HERRA meidän Jumalan ompi pyhä.

C. Psalmi.

Yxi Kijtos Psalmi. On lyhyt waan machialinen Psalmi ninen entisten caltainen. Sille hen manapi Kijtoxehen/ Ja tunnustapi Christusen Jumalaxi/ loiaxi ia meiden Laupiaxi ia Armolisexi Herraxenna. Ja seke tesse/ ette muissa Psalmis cussa Kijtoxehen manatan/ sala osotetan ette se Lain Jumalanpaluelus piti poistuleman.

Ps 100:1 IHastucat HERRALLE caiki Mailma/ paluelcat HERRA ilon cansa/ tulcat henen Casuons eteen ihastuxella.
Ihastukaat HERRALLE kaikki maailma/ palwelkaat HERRAA ilon kanssa/ tulkaat hänen kaswonsa eteen ihastuksella.
Ps 100:2 Tundecat ette se HERRA/ Jumala omhi/ henpe meite teki/ ia eipe me itze meiten/ henen Canssaxens ia henen Laitumens Lambaixi.
Tuntekaat että se HERRA/ Jumala ompi/ hänpä meitä teki/ ja eipä me itse meitän/ hänen kansaksensa ja hänen laitumensa lampaiksi.
Ps 100:3 Menget siselle henen Portistans Kijtoxen cansa/ henen

Esihonehisens weisulla/ Kijtteket hende/ ylisteket henen Nimens.
Menkäät siälle hänen portistansa kiitoksen kanssa/ hänen esihuoneeseensa weisuulla/ Kiittäkäät häntä/ ylistäkäät hänen nimeensä.
Ps 100:4 Sille se HERRA ombi sulainen/ ia henen Armons pysy ijancaikisesta/ ia henen Totudhens sucukunnasta sucukundahan.
SIllä se HERRA ompi suloinen/ ja hänen armonsa pysyy iankaikkisesti/ ja hänen totuutensa sukukunnasta sukukuntahan.

CI. Psalmi .

Yxi Dauidin Psalmi. Teme on iuri Honelinen Psalmi/ Joca opetapi Kuningat ia Esiuallat/ Mingecaltaiset heiden Itze ia mingemotoinen Waldakundain ia se wlcoinen Mailmalinen Hallitus oleman pite/ Ja millisille Paluelioilla heiden pite wallitzeman. Nin hen tesse mainitze ne erinomaiset Houin wighat/ Ette he Nuriat ouat/ Kiroliset/ ylpiet/ walecteliat/ Himonsa ielkin kerket etc. Waan mutamat temen Psalmin ymmerteuet Christusen waldakunnasta Euangeliumin cautta/ Ette hen wimeises Versus sano/ tactouans caiki Jumalattomat Maalda hucutta.

Ps 101:1 ARmosta ia Oikiudhesta mine tadhon weisata/ Ja sinulle HERRA kijtoxensanoa.
Armosta ja oikeudesta minä tahdon weisata/ Ja sinulle HERRA kiitoksen sanoa.
Ps 101:2 Mine keuten minuni wijsasti ia toimelisesta ninen cochtan/ iotca omani ouat/ Ja waellan vskolisest minun Honessani.
Minä käytän minun wiisaasti ja toimellisestiniiden kohtaan/ jotka omani owat/ Ja waellan uskollisesti minun huoneessani.
Ps 101:3 Em mine ota ychten paha Asia minun eteeni/ Mine wihan ne Ylitzekeumerit/ enge salli heite olla minun tykeneni.
En minäota yhtään pahaa asiaa minun eteeni/ Minä wihaan ne ylitsekäymärit/ enkä salliheitä olla minun tykönäni.
Ps 101:4 Yxi nuria sydhen poiswelteken minusta/ Site Paha em mine kersi.
Yksi nurja sydän poiswälttäkään minusta/ Sitä pahaa en minä kärsi.
Ps 101:5 Joca Lehimeisens sala panettele/ sen mine hucutan/ Em mine malta site kersi/ quin röyckion menon ia corian mielen pite.
Joka lähimmäisens salaa panettelee/ sen minä hukutan/ En minä malta sitä kärsiä/ kuin röykkiön menon jakorean mielen pitää.
Ps 101:6 Minun silmeni catzouat ninen vskolisten ielkin Maan päle/ ette he asuisit minun tykeneni/ Ja pidhen kernasti hurstat Palueliat.
Minun silmäni katsowat niiden uskollisten jälkeen maan päällä/ että he asuisit minun tykönäni/ ja pidän kernaasti hurskaat palwelijat.

Ps 101:7 Falskit Inhimiset em mine pidhe minun Honessani/ Ei walecteliat menesty minun tyköneni.
Falskit ihmiset en minä pidä minun huoneessani/ Ei walehtelijat menesty minun tykönäni.
Ps 101:8 Warahin mine hucutan caiki Jumalattomat Maassa/ Ette mine caiki Pahointekiät poisiuritaisin sijte HERRAN Caupungista.
Warhain minä hukutan kaikki jumalattomat maassa/ että minä kaikki pahaintekijät poisjuurittaisin siitä HERRAN kaupungista.

CII. Psalmi .

On sen Wanhan Testamentin Seurakunnan Rucous/ ioca synnins/ Jumalan wihan/ ia Coleman tunsi. Joista hen pyte Christusen tulelemisen/ ia Waldakunnan cautta/ wapacta. Senteden hen mös sangen corkiasti yliste Jumalan Laupiudhen ia Hywydhen/ ioca cwldele ne waiwaiset ia heite armaitze.

Ps 102:1 Yxi sen Radholisen Rucous/ quin hen mureisans on/ ia henen Walitoxens HERRAN eteen vloswodhatta.
Yksi sen raadollisen rukous/ kuin hän murheissansa on/ ja hänen walituksensa HERRAN eteen uloswuodattaa.
Ps 102:2 HERRA cwldele minun Rucouxeni/ ia anna minun Parcuni sinun tyges tulla.
HERRA kuuntele minun rukouksessani/ ja anna minun parkuni sinun tykösi tulla.
Ps 102:3 Ele sinun Casuoas minulda poispeite/ Hädhesse callista sinun Coruas minun poleni/ Coska mine sinua auxenihudhan/ nin cwldele pian minua.
Älä sinun kaswojasi minulta pois peittää/ Hädässä kallista sinun korwasi minun puoleeni/ Koska minä sinua awukseni huudan/ niin kuuntele pian minua.
Ps 102:4 Sille minun Peiueni ouat culuneet ninquin Sauu/ Ja minun Lwni ouat poltetut ninquin kekäle.
Sillä minun päiwäni owat kuluneet niinkuin sawu/ Ja minun luuni owat poltetut niinkuin kekäle.
Ps 102:5 Minun sydhemen ombi lööty ia quiuettunut/ ninquin Heine/ Nin ette mine mös vnohdan minun
Minun sydämeni ompi lyöty ja kuiwettunut/ niinkuin heinä/ Niin että minä myös unohdan minun.
Ps 102:6 Minun Lwni tuskalla takistuuat minun Lihahani/ itkemisest ia Hocamisest.

Minun luuni tuskalla takistuwat minun lihaani/ itkemisestä ja huokaamisesta.
Ps 102:7 Mine olen iuri quin Pellicani Coruesa/ Mine olen ninquin iocu Hypie nijsse häuitetyis Caupungeissa.
Minä juuri kuin pelikaani korwessa/ Minä olen niinkuin joku hyypiö niissä häwitetyissa kaupungeissa.
Ps 102:8 Mine waluon/ ia olen ninquin Yxineinen Lindu Caton päle/
Minä walwon/ ja olen niinkuin yksinäinen lintu katon päällä/
Ps 102:9 Jocapeiue häueiseuet minun Wiholiseni minua/ Ja iotca minua sylieskeleuet/ he wannouat minun cauttani.
Joka päiwä häwaisewät minun wiholliseni minua/ Ja jotka minua syljeskelewät/ he wannowat minun kauttani.
Ps 102:10 Sille mine söön Tuchka ninquin Leipe/ Ja secoitan minun Joomani itkulla.
Sillä minä syön tuhkaa niinkuin leipää/ ja sekoitan minun juomani itkulla.
Ps 102:11 Sinun vhkauxes ia wihas teden/ Ettes minun ottanut olet/ ia pohian alaspaiskasit.
Sinun uhkauksesi ja wihasi tehdän/ ettäs minun ottanut olet/ ja pohjaan alaspaiskasit.
Ps 102:12 Minun peiueni ouat cvluneet ninquin Wario/ ia mine poisquiuan ninquin Roho.
Minun päiwäni owat kuluneet niinkuin warjo/ ja minä poiskuiwun niinkuin ruoho.
Ps 102:13 Mutta sine HERRA pysyt ijancaikisesta/ ia sinun Muistos sucukunnasta sucukundaan.
Mutta sinä HERRA pysyt iankaikkisesti/ ja sinun muistosi sukukunnasta sukukuntaan.
Ps 102:14 Ylesnouse sis ia armadha sinuas Zionin ylitze/ Sille aica ombi/ ettes hende armadhaisit/ Ja se aica on tullut.
Ylösnouse siis ja armahda sinuas Zionin ylitse/ Sillä aika ompi/ ettäs häntä armahtaisit/ Ja se aika on tullut.
Ps 102:15 Sille sinun Paluelias halaiauat site raketta/ ia näkisit sen kernasti/ ette henen Kiuens ia Calkins walmijt olisit.
SIllä sinun palwelijasi halajawat sitä rakentaa/ ja näkisit sen kernaasti/ että hänen kiwensä ja kalkkinsa walmiit olisit.
Ps 102:16 Ette ne Pacanat HERRA sinun Nimees pelkeisit/ ia caiki Kuningat Maan päle sinun Cunniatas.
Että ne pakanat HERRA sinun nimeäsi pelkäisit/ ja kaikki kuninkaat maan päällä sinun kunniaasi.
Ps 102:17 Ette HERRA rakendapi Zion/ Ja ilmandupi henen Cunniasans.

Että HERRA rakentaapi Zionin/ ja ilmaantuupi hänen kunniassansa.
Ps 102:18 Hen käendepi itzens ninen Ylenannettudhen Rucouxen polen/ Ja ei ylencatzo heiden Rucoustans.
Hän kääntääpi itsens niiden ylenannettujen rukouksen puoleen/ Ja ei ylenkatso heidän rukoustansa.
Ps 102:19 Sen pite kirioitettaman Tuleuaisille Sucukunnille/ Ja se Canssa quin loodhahan sen pite kijttemen HERRA.
Sen pitää kirjoitettaman tulewaisille sukukunnille/ Ja se kansa kuin luodahan sen pitää kiittämän HERRAA.
Ps 102:20 Sille hen catzelepi henen pyheste Corkiuxistans/ Ja HERRA näkepi Taiuahasta Maan päle.
Sillä hän katseleepi hänen pyhästä korkeuksistansa/ Ja HERRA näkeepi taiwaasta maan päälle.
Ps 102:21 Ette henen pite cwleman ninen Fangein Hocauxet/ Ja kiruottaman ne Cooleman Lapset.
Että hänen pitää kuuleman niiden wankein huokaukset/ Ja kirwottaman ne kuoleman lapset..
Ps 102:22 Senpäle ette heiden pite HERRAN Nimen Zionis sarnaman/ ia henen Kijtostans Jerusalemis.
Senpäälle että heidän pitää HERRAN nimen Zionin saarnaaman/ ja hänen kiitostansa Jerusalemissa.
Ps 102:23 Coska Canssat cocondeuat/ Ja Kuningasten Waldakunnat HERRA palueleman.
Koska kansat kokoontuwat/ Ja kuningasten waltakunnat HERRAA palweleman.
Ps 102:24 Hen neurittepi Tiesse minun Woimani/ Hen lyhendepi minun peiueni.
Hän nöyryyttääpi tiessä minun woimani/ Hän lyhentääpi minun päiwäni.
Ps 102:25 Mine sanoin/ Minun Jumalan ele minua poisota/ minun peiueini keskijes.
Minä sanoin/ Minun Jumalan älä minua poisota/ minun päiwäini keski-iässä.
Ps 102:26 Sinun woosicaudhes ouat ijancaikiset/ Sine olet ennen Maan perustanut/ Ja Taiuat ouat sinun käsialas.
Sinun wuosikautesi owat iankaikkiset/ Sinä olet ennen maan perustanut/ Ja taiwaat owat sinun käsialaasi.
Ps 102:27 Ne pite catoman/ Mutta sine pysyt/ Ne caiki pite wanhaneman ninquin Waate/ Ne mwttuuat/ ninquin Pucuwaate/ coska sine heite mwttelet.
Ne pitää katoaman/ Mutta sinä pysyt/ Ne kaikki pitää wanheneman niinkuin waate/ Ne muuttuwat/ niinkuin pukuwaate/ koska sinä heitä muuttelet.
Ps 102:28 Mutta sine pysyt ninkuttas olet/ Ja sinun Woodhes euet loppua

saa.
Mutta sinä pysyt niinkuins olet/ Ja sinun wuotesi eiwät loppua saa.
Ps 102:29 Sinun Palueliais Lapset pysymen pite/ Ja heiden Sikiens pite sinun edesses menestymen.
Sinun palwelijaisi lapset pysymän pitää/ Ja heidän sikiönsä pitää sinun edessäsi menestymän.

CIII. Psalmi .

Yxi Dauidin Psalmi. Ombi ychteinen Kijtossana caikinaisten Jumalan Lahiain ia Hyueintecoin edhest/ seke Hengelisten ette Rumilisten/ Ette hen Synnit andexianda/ Ette hen Elemen wariele/ Ette hen lohutta/ Ette hen Sanans andapi/ ia Hengens/ etc. Lopussa hen ennusta Christusen Waldakunnast/ ette Neite vdhes Tastamentis pite Apostolitten cautta coco Mailmas sarnattaman.

Ps 103:1 Kljte HERRA minun Sielun/ ia caiki mite minussa on/ henen pyhe Nimeens.
Kiitä HERRAA minun sieluni/ ja kaikki mitä minussa on/ hänen pyhää nimeänsä.
Ps 103:2 Kijte HERRA minun Sielun/ ia ele vnodha mite Hyue hen minun tehnyt on.
Kiitä HERRAA minun sieluni/ ja älä unohda mitä hywää hän minun tehnyt on.
Ps 103:3 Joca sinulle caiki synnis andexianda/ ia paranda caiki sinun Ricoxes.
Joka sinulle kaikki syntisi anteeksiantaa/ ja parantaa kaikki sinun rikoksesi.
Ps 103:4 Joca sinun Henges coolemasta pästepi/ Joca sinun crunapi Armolla ia Laupiudhella.
Joka sinun henkesi kuolemasta päästääpi/ Joka sinun kruunaapi armolla ja laupeudella.
Ps 103:5 Joca sinun vskalloxel teutte/ ette sine caunistuisit/ ia teke sinun Noorexi ia Toreexi ninquin Cotkan.
Joka sinun uskalluksesi täyttää/ että sinä kaunistuisit/ ja tekee sinun nuoreksi ja tuoreeksi niinkuin kotkan.
HERRA hän saattaa wanhurskauden ja tuomion kaikille/ jotka wääryyttä kärsiwät.
Ps 103:6 HERRA hen saatta Wanhurskaudhen ia Domion caikille/ iotca Wärytte kersiuet.
HERRA hän saattaa wanhurskauden ja tuomion kaikille/ jotka wääryyttä kärsiwät.
Ps 103:7 Hen ombi henen Tiense Mosesel tietteuexi tehnyt/ Israelin Lapsille

henen Teghonsa.
Hän ompi hänen tiensä Mosekselle tiettäwäksi tehnyt/ Israelin lapsille hänen tekonsa.
Ps 103:8 Laupias ia Armolinen ombi HERRA/ Kersiueinen ia swresta Hywydhest.
Laupias ja armollinen ompi HERRA/ Kärsiwäinen ja suuresta hywyydestä.
Ps 103:9 Eipe hen ijeti rijtele/ eike ijancaikisesta wihastu.
Eipä hän iäti riitele/ eikä iankaikkisesti wihastu.
Ps 103:10 Ej hen meiden syndein perest meiden cansan teghe/ Eike costa meille Pahatecoin ielkin.
Ei hän meidän syntien perästä meidän kanssan tee/ Eikä kosta meille pahaintekoin jälkeen.
Ps 103:11 Sille nin corkia quin Taiuas ombi Maan ylitze/ Andapi hen Armonsa wallita ninen päle/ iotca hende pelkeuet.
Sillä niin korkea kuin taiwas ompi maan ylitse/ antaapi hän armonsa wallita niiden päälle/ jotka häntä pelkääwät.
Ps 103:12 Nin cauuas quin Ite ombi lennest/ poissijrsi hen meiste meiden Pahatteghonna.
Niin kauas kuin itä ompi lännestä/ pois siirsi hän meistä meidän pahat tekomme.
Ps 103:13 Ninquin Ise Lastans armachta/ nin HERRAKI armachtapi henen pelkeueistens päle.
Niinkuin isä lastansa armahtaa/ niin HERRAKIN armahtaapi hänen pelkääwäistensä päälle.
Ps 103:14 Sille hen tietepi mingecaltainen Teco me olema/ hen muistapi ette me tomu olema.
Sillä hän tietääpi minkä kaltainen teko me olemme/ hän muistaapi että me tomu olemme.
Ps 103:15 Inhiminen ombi eleisens ninquin Roho/ hen cucoista quin Cuckainen kedholla.
Ihminen ompi eläissänsä niinkuin ruoho/ hän kukoistaa kuin kukkanen kedolla.
Ps 103:16 Coska Twli sen pälitze keupi/ nin eipe hen sillen kestä/ eike henen Siansa tunne hende ensingen.
Koska tuuli sen päällitse käypi/ niin eipä hän silleen kestä/ eikä hänen sijansa tunne häntä ensinkään.
Ps 103:17 Mutta HERRAN Armot vlottuuat ijancaikisesta ijancaikisehen/ henen pelkeueistens ylitze/ Ja henen wanhurskaudhens/ lasten lapsihin saacka.
Mutta HERRAN armot ulottuwat iankaikkisesta iankaikkiseen/ hänen

pelkääwäistensä ylitse/ Ja hänen wanhurskautensa/ lasten lapsihin saakka.
Ps 103:18 Ninen tykene iotca henen lijto'sa piteuet/ Ja aiatteleuat henen Keskydhens päle/ ette he nijte tekeuet.
Niiden tykönä jotka hänen liittonsa pitäwät/ Ja ajattelewat hänen käskyjensä päälle/ että he niitä tekewät.
Ps 103:19 HERRA on walmistanut henen Stolins Taiuasa/ Ja henen Waldakundans pite caikein ylitze hallitzeman.
HERRA on walmistanut hänen tuolinsa taiwaassa/ Ja hänen waltakuntansa pitää kaikkein ylitse hallitseman.
Ps 103:30 Kijtteke HERRA te henen Engelins/ te wäkeuet Kempit/ Jotca henen Keskyns vlostoimitatte/ ette henen Sanans äni cwltaisijn.
Kiittäkää HERRAA te hänen enkelinsä/ te wäkewät kempit (sankarit)/ Jotka hänen käskynsä ulostoimitatte/ että hänen sanansa ääni kuultaisiin.
Ps 103:21 Kijtteke HERRA caiki henen Sotawäkens/ Te henen Paluelians/ iotca henen Tadhons teette.
Kiittäkää HERRAA kaikki hänen sotawäkensä/ Te hänen palwelijansa/ jotka hänen tahtonsa teette.
Ps 103:22 Kijtteke HERRA caiki henen Töönse/ Caikissa henen HERRAUDHENS paicoissa/ Kijte minun Sieluni HERRA.
Kiittäkää HERRAA kaikki hänen työnsä/ Kaikissa hänen HERRAUTENSA paikoissa/ Kiitä minun sieluni HERRAA.

CIV. Psalmi .

Toinen Kijtossana/ Caikein Londocappalein/ ia heiden ihmelisen menons teden. Quin hen sanois. Jumalata mine kijten/ iocaitzen Londocappalen teden/ Joista henen Wijsaudhens/ Hywydhens ia wanhurskaudhens tutaan ia ymmerteteen. Sille ette ieriestens hen ylesluke ne Taiuan/ Meren/ ia Maan Ihmeliset Cappalet/ Joista hen kijttepi.

Ps 104:1 Kljte HERRA minun Sielun/ HERRA minun Jumalan/ sine olet caikenni Cunnialinen/ Sine olet Caunis/ ia ialosti puietettu.
Kiitä HERRAA minun sieluni/ HERRA minun Jumalani/ sinä olet kaikenni kunniallinen/ Sinä olet kaunis/ ja jalosti puetettu.
Ps 104:2 Walkius ombi sinun Waattes/ iollas puietettu olet/ Sine vlosleuitet Taiuat ninquin Hurstin.
Walkeus ompi sinun waatteesi/ jollas puetettu olet/ Sinä uloslewitit taiwaat niinkuin hurstin.
Ps 104:3 Sine holuat sen pälyxen Wedhelle/ Sine menet Piluis ninquin Rattan päle/ ia keudh Twlen Sijpein päle.
Sinä holwaat sen päällyksen wedelle/ Sinä menet pilwissä niinkuin rattaan

päällä/ ja käyt tuulen siipein päällä.
Ps 104:4 Sine ioca teet Engelis Twlexi/ ia sinun Paluelias Tuliliekixi/
Sinä joka teet enkelisi tuuleksi/ ja sinun palwelijasi tuleliekiksi/
Ps 104:5 Sine ioca Maan alustit henen pohians päle/ nin ette hen pysy ijancaikisesta.
Sinä joka maan alustin hänen pohjansa päälle/ niin että hän pysyy iankaikkisesti.
Ps 104:6 Sywydhelle sine hende peitet/ ninquin Waattella/ ia wedhet seisouat Wordhen päle.
Sywyydellä sinä häntä peität/ niinkuin waateella/ ja wedet seisowat wuorten päällä.
Ps 104:7 Mutta sinun rangaistoxestas he pakeneuat/ sinun Jylinestes he poismeneuet.
Mutta sinun rangaistuksestasi he pakenewat/ sinun jylinästäsi he poismenewät.
Ps 104:8 Wooret ylesastuuat/ ia Laxot alasastuuat/ siallens iongas heite pärustanut olet.
Wuoret ylösastuwat/ ja laaksot alasastuwat/ sijallensa jonkas heitä perustanut olet.
Ps 104:9 Märän sine panit/ Jota he ei ylitzekeu/ eike palaia Maata peittemen.
Määrän sinä panit/ Jota he ei ylitsekäy/ eikä palaa maata peittämään.
Ps 104:10 Sine annat Lectet Laxoissa ylescohuua/ nin ette wedhet Mäkein welitze wootauat.
Sinä annat lähteet laaksoissa ylöskuohua/ niin että wedet mäkein wälitse wuotawat.
Ps 104:11 Ette caiki Eleimet Metzes ioisit/ ia ette Peurat heiden ianons sammutaisit.
Että kaikki eläimet metsässä joisit/ ja että peurat heidän janonsa sammuttaisit.
Ps 104:12 Heiden tykenens Taiuahan Linnut istuuat/ ia wiserteleuet Oxilla.
Heidän tykönänsä taiwaan linnut istuwat/ ja wisertelewät oksilla.
Ps 104:13 Sine lijotat Wooret ylheldepein/ Sine teutet Maan hedhelmelle/ iongas saatat.
Sinä liotat wuoret ylhäältäpäin/ Sinä täytän maan hedelmillä/ jonkas saatat.
Ps 104:14 Sine Rohot casuatat Caria wastoin/ Ja Jyuet Inhimisten tarpehexi/ Ettes Leiuen Maasta toottaisit.
Sinä ruohot kaswatat karjaa wastoin/ ja jywät ihmisten tarpeeksi/ että leiwän maasta tuottaisit.

Ps 104:15 Ja ette Winan pite Inhimisen Sydhemen ilahuttaman/ ia henen Casuons caunistuman Öliusta/ Ja Leiuen wahwistaman Inhimisen sydhende.
Ja että wiinan pitää ihmisen sydämen ilahduttaman/ ja hänen kaswonsa kaunistuman öljystä/ ja leiwän wahwistamaan ihmisen sydäntä.
Ps 104:16 Ette ne HERRAN Puut Nestestä teune olisit/ Ne Cedrin Puut Libanis/ iotca hen on istuttanut.
Että ne HERRAN puut nesteestä täynnä olisit/ Ne sedrin puut Libanonissa/ jotka hän on istuttanut.
Ps 104:17 Sielle Linnut pesiuet/ ia Haicarat hongisa asuuat.
Siellä linnut pesiwät/ ja haikarat hongissa asuwat.
Ps 104:18 Ne corkiat Wooret ouat Williuochtein turua/ Ja ne Kiuirauniot Canelitin. Ijlkottein.
Ne korkeat wuoret owat williwuohten turwa/ ja ne kiwirauniot kaninein. liskojein.
Ps 104:19 Sine teet Cuun wootta iacaman/ Ja se Auringo tiete henen Laskons.
Sinä teet kuun wuotta jakaman/ Ja se aurinko tietä hänen laskunsa.
Ps 104:20 Sine teet Pimeydhen/ ette Öö tule/ silloin caiki Pedhot lytiuet.
Sinä teet pimeyden/ että yö tulee/ silloin kaikki pedot lytiwät (tulewat ulos: 1776 Biblia)
Ps 104:21 Ne nooret Jalopeurat Saalihin ielkin kiliuuat/ Ja heiden Elatostans Jumalalda he etziuet.
Ne nuoret jalopeurat saaliin jälkeen kiiluwat/ Ja heidän elastustansa Jumalalta he etsiwät.
Ps 104:22 Mutta coska Auringo taas ylescoitta/ nin he sijte lymeuet/ ia Lolihins renteleuet.
Mutta koska aurinko taas ylöskoittaa/ niin he siitä lymyäwät/ ja luolihinsa entäilewät.
Ps 104:23 Nin menepi mös Inhiminen henen Töhöns/ ia henen Peltons waiuaman haman Ecton asti.
Niin meneepi myös ihminen hänen työhönsä/ ja hänen peltonsa waiwaamaan hamaan ehtoon asti.
Ps 104:24 HERRA quin swret ia monet ouat sinun Käsialas? Sine olet ne caiki wijsasti sätenyt/ Ja Maa ombi teunens sinun Tauarastas.
HERRA kuin suuret ja monet owat sinun käsialasi? Sinä olet ne kaikki wiisaasti säätänyt/ ja maa on täynnänsä sinun tawarastasi.
Ps 104:25 Teme Meri ioca nin swri ia Lauia ombi/ henesse epelughut coikistelauat/ seke isoit ette pienet Eleimet.
Tämä meri joka niin suuri ja lawea ompi/ hänessä epäluwut koikistelewat/

sekä isot että pienet eläimet.
Ps 104:26 Sielle Hadhet culieskeleuat/ sijnä Walascalat ouat/ iotcas tehnyt olet/ ette he henesse leikitzisit.
Siellä haahdet kuljeskelewat/ siinä walaskalat owat/ jotkas tehnyt olet/ että he hänessä leikitsewät.
Ps 104:27 Caiki odhottauat sinua/ Ettes heille annaisit Roan aiallans.
Kaikki odottawat sinua/ että heille antaisit ruoan ajallansa.
Ps 104:28 Coskas heille annat/ nin he cocouat/ Coskas Kädhes auaiat/ nin he hywydhelle rauitahan.
Koskas heille annat/ niin he kokoawat/ koskas kädet awajat/ niin he hywyydellä rawitaan.
Ps 104:29 Jos sine Casuos peitet/ nin he hemmestyuet/ Coskas poisotat heiden Hengens/ nin he huckuuat/ ia Tomuxi iellenstuleuat.
Jos sinä kaswos peität/ niin he hämmästywät/ Koskas poisotat heidän henkensä/ niin he hukkuwat/ ja tomuksi jällens tulewat.
Ps 104:30 Sine vloslasket sinun Henges/ nin he loodhuxi tuleuat/ ia sine vdhistat Maan Modhon.
Sinä uloslasket sinun henkesi/ niin he luoduksi tulewat/ ja sinä uudistat maan muodon.
Ps 104:31 HERRAN Cunnia ombi ijancaikinen/ HERRALLE ombi mielennoudhe henen Käsialans poleen.
HERRAN kunnia ompi iankaikkinen/ HERRALLE ompi mielennoude hänen käsialansa puoleen.
Ps 104:32 Hen catzacta Maan päle/ nin se wapise/ Hen rupepi worihin/ nin he suitzeuat.
Hän katsahtaa maan päälle/ niin se wapisee/ Hän rupeepi wuorihin/ niin he suitsewat.
Ps 104:33 Mine tadhon HERRALLE weisata minun Elin aicanani/ Ja kijten minun Jumalatan nincauuan quin mine olen.
Minä tahdon HERRALLE weisata minun elinaikanani/ Ja kiitän minun Jumalatani niinkauan kuin minä olen.
Ps 104:34 Ja minun puhen pite henelle kelpaman/ ia mine ihastun HERRASSA.
Ja minun puheeni pitää hänelle kelpaaman/ ja minä ihastun HERRASSA.
Ps 104:35 Syndiset Maalda lopetetaan/ Ja ne Jumalattomat ei sillen pidhe oleman/ Kijte HERRA minun Sielun. Halleluia.
Syntiset maalta lopetetaan/ ja ne jumalattomat ei silleen pidä oleman/ Kiitä HERRAA minun sieluni. Halleluja.

CV. Psalmi .

On Kijtossana moninaisist Jumalan hyuisttöist/ Juttan Canssalle/ hamast Abrahamist nin sihenasti quin he omistit sen Canaan Maakunnan/ osotetut sulasta Jumalan Armosta/ paitzi heiden Ansiotans/ Waan ainoan Lupauxen teden/ quin Esijsille tapactanut oli. Deut. 29. iuri samalmodholla ne sielle ylesluetaan.

Ps 105:1 Kljteket HERRA ia sarnacat henen Nimeens/ Julghistacat henen Töitens Canssain seas.
Kiittäkäät HERRAA ja saarnatkaat hänen nimeensä/ Julkistakaat henen töitänsä kansain seassa.
Ps 105:2 Weisacat heneste ia kijtteket hende/ Puhucat caikista henen Ihmeistens.
Weisatkaat hänen pyhästä nimestänsä/ Iloitkaan niiden sydämet jotka häntä etsiwät.
Ps 105:3 Riemuitkat henen pyheste Nimestens/ Iloitkan ninen Sydhemet iotca hende etziuet.
Riemuitkaat hänen pyhästä nimestänsä/ Iloitkaan niiden sydämet jotka häntä etsiwät.
Ps 105:4 Kysyket HERRAN ielkin ia henen Woimans ielkin/ Etziket henen Casuons alati.
Kysykäät HERRAN jälkeen ja hänen woimansa jälkeen/ Etsikäät hänen kaswonsa alati.
Ps 105:5 Muistacat henen Ihmelisten Töidhens päle/ iotca hen tehnyt ombi/ henen Ihmeitens ia henen Sanans päle.
Muistakaat hänen ihmeellisten töidensä päälle/ jotka hän tehnyt ompi/ hänen ihmeitänsä ja hänen sanansa päälle.
Ps 105:6 Te quin oletta Abrahamin henen Paluelians/ Siemen/ Te Jacobin henen vloswalituns/ Lapset.
Te kuin olette Abrahamin hänen palwelijansa/ siemen/ Te Jakobin hänen uloswalittunsa/ lapset.
Ps 105:7 Henpe ombi HERRA meiden Jumalan/ Hen domitzepi caikes Mailmas.
Hänpä ompi HERRA meidän Jumalan/ Hän tuomitseepi kaikessa maailmassa.
Ps 105:8 Hen muistapi ijancaikisesta henen Lijtonsa päle/ Sen Sanans/ ionga hen luuanut on/ monen Tuhanen sughusta sucuhun.
Hän muistaapi iankaikkiesesti hänen liittonsa päälle/ Sen sanansa/ jonka hän luwannut on/ monen tuhannen suwusta sukuhun.
Ps 105:9 Jonga hen lijttosi Abrahamin cansa/ Ja sen Walan päle Isaachin

cansa.
Jonka hän liittosi Abrahamin kanssa/ Ja sen walan päälle Isaachin kanssa.
Ps 105:10 Ja säti sen Jacobille Oikiudhexi/ Ja Israelille ijancaikisexi Lijtoxi.
Ja sääti sen Jakobille oikeudeksi/ Ja Israelille iankaikkiseksi liitoksi.
Ps 105:11 Ja sanoi/ Sinulle mine annan sen Maan Canaan/ teiden Perimisen Arpan.
Ja sanoi/ Sinulle minä annan sen maan Kanaan/ teidän perimisen arwan.
Ps 105:12 Coska he wehelucuiset ia haruat olit/ Ja mwcalaiset henesse.
Koska he wähälukuiset ja harwat olit/ Ja muukalaiset hänessä.
Ps 105:13 Ja he waelsit Canssasta Canssahan/ Ja ydhest Waldakunnasta toisen Canssahan.
Ja he waelsit kansasta kansahan/ Ja yhdestä waltakunnasta toiseen kansahan.
Ps 105:14 Eipe hen sallinut ychte Inhimiste heite wahingoitta/ Ja rangaisi Kuningatki heiden tedens.
Eipä hän sallinut yhtään ihmistä heitä wahingoittaa/ Ja rankaisi kuninkaatkin heidän tähtensä.
Ps 105:15 Elket ruuetko minun Woidheltuijn/ Ja elket pahatehkö minun Prophetilleni.
Älkäät ruwetko minun woideltuihin/ Ja älkäät pahaa tehkö minun prophetilleni.
Ps 105:16 Ja hen cutzui Nälien Maan päle/ Ia poiswei caiken Leiuen waran.
Ja hän kutsui nälän maan päälle/ Ja pois wei kaiken leiwän waran.
Ps 105:17 Hen lehetti ydhen Miehen heiden eteens/ Joseph Oriaxi myytijn.
Hän lähetti yhden miehen heidän eteensä/ Joseph orjaksi myytiin.
Ps 105:18 He adhistit henen Jalcans Jalcapuhun/ Henen Rumijns teutyi Raudhois maata.
He ahdistit hänen jalkansa jalkapuuhun/ Hänen ruumiinsa täytyi raudoissa maata.
Ps 105:19 Sihenasti ette henen Sanans tuli/ Ja se HERRAN puhe ninquin Tuli coetteli henen.
Siihen asti että hänen sanansa tuli/ Ja se HERRAN puhe niinkuin tuli koetteli hänen.
Ps 105:20 Nin lehetti Kuningas ia pästetti henen/ Se Canssain Pämies keski henen vloslasketta.
Niin lähetti kuningas ja päästätti hänen/ Se kansain päämies käski hänen uloslaskettaa.
Ps 105:21 Ja asetti henen HERRAXI henen Honens ylitze/ Ja Haltiaxi caiken henen Tauarans päle.

Ja asetti hänen HERRAKSI hänen huoneensa ylitse/ Ja haltijaksi kaiken hänen tawaransa päälle.
Ps 105:22 Ette hen opetais henen Päructinans henen oman tadhons ielkin/ Ja opetais henen Wanhemillens Wijsautta.
Että hän opettaisi hänen pääruhtinaansa hänen oman tahtonsa jälkeen/ Ja opettaisi hänen wanhemmilleen wiisautta.
Ps 105:23 Ja Israel meni Egyptijn/ Ja Jacob tuli Mwcalaisexi Hanin maalla.
Ja Israel meni Egyptiin/ Ja Jakob tuli muukalaiseksi Hanin maalla.
Ps 105:24 Ja hen annoi Canssans sangen casua/ ia teki heite wäkeuemexi quin heiden Wiholisens.
Ja hän antoi kansan sangen kaswaa/ ja teki heitä wäkewämmäksi kuin heidän wihollisensa.
Ps 105:25 Hen käensi heiden Sijdhemens/ Ette he henen Canssans wihasit/ Ja he tachtoit ionilla henen Paluelians alaspaina.
Hän kääsi heidän sydämensä/ että he hänen kansaansa wihasit/ Ja he tahtoit juonilla hänen palwelijansa alaspainaa.
Ps 105:26 Hen lehetti Mosen henen Paluelians/ Ja Aaron ionga hen vloswalitzi.
Hän lähetti Mosen hänen palwelijansa/ Ja Aaron jonka hän uloswalitsi.
Ps 105:27 Ne samat teit henen Merckins heiden seassans/ Ja henen Ihmeens Hamin maalla.
Ne samat teit hänen merkkinsä heidän seassansa/ Ja hänen ihmeensä Hamin maalla.
Ps 105:28 Hen annoi Pimeydhen tulla/ ia sen pimeytti/ Ja ei olluet he henen Sanoillens cwlemattomat.
Hän antoi pimeyden tulla/ Ja sen pimeytti/ Ja ei olleet he hänen sanoillensa kuulemattomat.
Ps 105:29 Hen mwtti heiden Wedhense werexi/ Ja coletti heiden Calansa.
Hän muutti heidän wedensä wereksi/ Ja kuoletti heidän kalansa.
Ps 105:30 Heiden Maans vloskohutti Sammacoitta henestens/ heiden Kuningastens Cammioissa.
Heidän maansa uloskuohutti sammakoita hänestänsä/ heidän kuningastensa kammioissa.
Ps 105:31 Hen sanoi/ Nin tulit Turilat ia Luteet heiden Maans ärihin.
Hän sanoi/ Niin tuli turilaat ja luteet heidän maansa äärihin.
Ps 105:32 Hen annoi Rakeet heille Satexi/ Tulenliekit heiden Maallens.
Hän antoi rakeet heille sateeksi/ tulenliekit heidän maallensa.
Ps 105:33 Ja löi heiden Winapuuns ia Ficunapuuns/ Ja hen rickiserki ne Puut heiden maans Äris.

Ja löi heidän wiinapuunsa ja wiikunapuunsa/ Ja hän rikkisärki ne puut heidän maansa äärissä.
Ps 105:34 Hen sanoi/ Nin tulit Parmat ia Wapsaiset epelughut.
Hän sanoi/ Niin tuli paarmat ja wapsaiset epälukuisat.
Ps 105:35 Ja he ylessöit caiki Rohot heiden Maaldans/ Ja ylessöit caiken heiden Maans hedhelmen.
Ja he ylössöit kaikki ruohot heidän maaltansa/ Ja ylössöit kaiken heidän maansa hedelmän.
Ps 105:36 Ja löi caiki Esicoiset Egiptis/ Caiki heiden Ensimeiset Periliset.
Ja löi kaikki esikoiset Egyptissä/ kaikki heidän ensimmäiset perilliset.
Ps 105:37 Ja hen vloswei heite Hopian ia Cullan cansa/ Ja heiden Sucukunnisans ei ollut yxiken Sairas.
Ja hän uloswei heitä hopean ja kullan kanssa/ Ja heidän sukukunnissansa ei ollut yksikään sairas.
Ps 105:38 Egypti oli iloisans heiden poislechtemisestens/ Sille heiden Pelcons oli langenut heiden pälens.
Egypti oli iloissansa heidän poislähtemisestänsä/ Sillä heidän pelkonsa oli langennut heidän päällensä.
Ps 105:39 Hen vlosleuitti Piluen werhoxi/ ia Tulen öölle heite walghistamaan.
Hän uloslewitti pilwen werhoksi/ ja tulen yöllä heitä walkistamaan.
Ps 105:40 He anoit/ Nin hen annoi Metzecanat tulla/ Ja hen rauitzi heite Taiuan Leiuelle.
He anoit/ Niin hän antoi metsäkanat tulla/ Ja hän rawitsi heitä taiwaan leiwällä.
Ps 105:41 Hen auasi Callion/ Nin Wesi sielde vloswoti/ Ette Oiat iooxit sihen carkijan Erimaan.
Hän awasi kallion/ niin wesi sieltä uloswuoti/ että ojat juoksit siihen karkeaan erämaahan.
Ps 105:42 Sille hen muisteli henen Pyhen Sanans päle/ quin hen Abrahamille Palueliallens puhunut oli.
Sillä hän muisteli hänen pyhän sanansa päälle/ kuin hän Abrahamille palwelijallensa puhunut oli.
Ps 105:43 Ja sillens hen vloswei Canssans ilolla/ Ja henen Uloswalitunsa riemulla.
Ja sillens hän uloswei kansan ilolla/ ja hänen uloswalittunsa riemulla.
Ps 105:44 Ja annoi heille ninen Pacanain Maan/ Nin ette he cansain Hywydhet heillens omistit.
Ja antoi heille niiden pakanoiden maan/ niin että he kansain hywyydet heillensä omistit.

Ps 105:45 Senpäle ette he pidheisit henen Oikiuttans/ Ja henen Lakins ketkisit. Halleluia.
Senpäälle että he pitäisit hänen oikeuttansa/ Ja hänen lakinsa kätkisit. Halleluja.

CVI. Psalmi .

On Kijtossana/ Sille quin hen ennen mainitzi ia ylesluki HERRAN Hyuetteghot/ nin hen tesse/ Canssan Synnit ia Rangastoxet ylesluke/ Ette Jumalan Laupius sillens corghotetaisijn/ ioca iuri nin Pahoille ia kijttemettömille/ henen swren pwttomattoman Hywydens Lahiat osotti. Tesse ombi mös Rippi eli Syndein Tundemus ia Ilmoitus/ Ja rucollan/ Ette Jumala ne Andexiannaisi/ Ja muistais henen vseiman Lupauxens päle/ Ja Canssans edespein tadhois wapachta. Halleluia.

Ps 106:1 Kljtteket HERRA/ Sille hen on Armachtaia/ Ja henen Laupiudhens pysypi ijancaikisesta.
Kiittäkäät HERRA/ Sillä hän on armahtaja/ Ja hänen laupeutensa pysyypi iankaikkisesti.
Ps 106:2 Cuca taita vlospuhua HERRAN swret Töödh? ia yliste caiki henen Kijtoliset Teghonsa?
Kuka taitaa ulospuhua HERRAN suuret työt? ja ylistaa kaikki hänen kiitolliset tekonsa?
Ps 106:3 Autuat ouat ne/ iotca Keskyn piteuet/ ia aina Oikein tekeuet.
Autuaat owat ne/ jotka käskyn pitäwät/ ja aina oikein tekewät.
Ps 106:4 HERRA muista minun päleni/ sen Armos perest/ iongas sinun Canssalles luuanut olet/ Osota meille sinun apusi.
HERRA muista minun päälleni/ sen armon perästä/ jonkas sinun kansallesi luwannut olet/ Osoita meille sinun apusi.
Ps 106:5 Ette me näkisim sinun Uloswalitudhes Mötekeumisen/ ia meiten iloitta/ Ette sinun Canssas menestypi/ ia meiten kerskaisim sinun Perimises cansa.
Että me näkisimme sinun uloswalittujesi myötäkäymisen/ ja meidän iloita/ että sinun kansasi menestyypi/ ja meitän kerskaisimme sinun perimisesi kanssa.
Ps 106:6 Me synditeimma ynne meiden Isein cansa/ me wärin teimmä/ ia olema Jumalattomat olluet.
Me syntiä teimme ynnä meidän isäin kanssa/ me wäärin teimme/ ja olemme jumalattomat olleet.
Ps 106:7 Euet meiden Iset Egyptis tactonuet sinun Ihmeites ymmertä/ Eike muistanuet sinun swren Laupiuxes päle/ Ja olit Meren tykene

tottelemattomat/ nimittein sen punaisen Meren tykene.
Eiwät meidän isät Egyptissä tahtoneet sinun ihmeitäsi ymmärtää/ eikä muistaneet sinun suuren laupeutesi päälle/ Ja olit meren tykönä tottelemattomat/ nimittäin sen Punaisen Meren tykönä.
Ps 106:8 Mutta hen autti heite/ henen Nimens teden/ Nin ette hen Woimans osotti.
Mutta hän autti heitä/ hänen nimensä tähden/ Niin että hän woimansa osoitti.
Ps 106:9 Ja hen vhkasi sen Punaisen Meren/ Nin se quiuettui/ Ja wei heite sen Sywydhen lepitze/ ninquin iongun Coruen lepitze.
Mutta hän uhkasi sen Punaisen meren/ Niin se kuiwettui/ Ja wei heitä sen sywyyden läwitse/ niinkuin jonkun korwen läwitse.
Ps 106:10 Ja wapachti heite ninen käsiste/ iotca heite wihasit/ ia lunasti heite Wiholisteins käsiste.
Ja wapahti heitä niiden käsistä/ jotka heitä wihasit/ ja lunasti heitä wihollistensa käsistä.
Ps 106:11 Ja ne Wedhet vpotit heiden wainolisens/ Nin ettei yxiken eleuexi ienyt.
Ja ne wedet upotit heidän wainollisensa/ Niin ettei yksikään eläwäksi jäänyt.
Ps 106:12 Silloin he vskoit henen Sanans päle/ Ja weisasit henen Kijtoxens.
Silloin he uskoit hänen sanansa päälle/ Ja weisasit hänen kiitoksensa.
Ps 106:13 Mutta pian he vnodhit henen hyuet tööns/ Ja euet odhottanuet henen Neuuoansa.
Mutta pian he unohdit hänen hywät työnsä/ Ja eiwät odottaneet hänen neuwoansa.
Ps 106:14 Ja he kehuit Himossa sijnä Coruesa/ ia kiusasit Jumalata sijnä Erimaas.
Ja he kehuit himossa siinä korwessa/ ja kiusasit Jumalata siinä erämaassa.
Ps 106:15 Mutta hen annoi heille heiden anomisens/ ia lehetti heille kylle/ Sihenasti ette he sijte ilghoitit.
Mutta hän antoi heille heidän anomisensa/ ja lähetti heille kyllä/ Siihenasti että he siita iloitit.
Ps 106:16 Ja he yleskarkaisit Mosest wastan Scantzissa/ Aaronin sen HERRAN Pyhen wastan.
Ja he ylöskarkaisit Mosesta wastaan skantzissa (leirissä)/ Aaronin sen HERRAN pyhän wastaan.
Ps 106:17 Maa aukeni/ ia ylesnieli Dathan ia peitti sen Abyronin Joukon.
Maa aukeni/ Ja ylösnieli Dathan ja peitti sen Abyronin joukon.
Ps 106:18 Ja Tuli ylessyttyi heiden Jouckoins seas/ Se Liecki ylespolti ne

Jumalattomat.
Ja tuli ylössyttyi heidän joukkoinsa seassa/ Se liekki ylöspoltti ne jumalattomat.
Ps 106:19 He teit ydhen Wasican Horebis/ ia cumarsit site walettuta Cuua.
He teit yhden wasikan Horebissa/ ja kumarsit sitä walettua kuwaa.
Ps 106:20 Ja he mwttelit heiden Cunnians/ ychten Härien motohon/ quin Heinie sööpi.
Ja he muuttelit heidän kunniansa/ yhteen härän muotohon/ kuin heiniä syöpi.
Ps 106:21 He vnodhit Jumalan heiden Wapachtaians/ Joca nin swria Töite tehnyt oli Egyptis.
He unohdit Jumalan heidän wapahtajansa/ Joka niin suuria töitä tehnyt oli Egyptissä.
Ps 106:22 Ihmeite Hamin maalla/ ia hirmulisia Töite sijnä Punaises Meres.
Ihmeitä Hamin maalla/ ja hirmullisia töitä siinä Punaisessa Meressä.
Ps 106:23 Ja hen sanoi/ Ette hen tactoi heite hucutta/ Ellei Moses henen Uloswalittuns site Rangaistost estenyt olisi/ poiskäten henen hirmuisudhens/ ettei hen ratki heite cadhottanut.
Ja hän sanoi/ että hän tahtoi heitä hukuttaa/ Ellei Moses hänen uloswalittunsa sitä rangaistusta estänyt olisi/ poiskääntäen hänen hirmuisuutensa/ ettei hän ratki heitä kadottanut.
Ps 106:24 Ja he ylencatzoit sen Carskin Maan/ Eike vskonuet henen Sanans päle.
Ja he ylenkatsoit sen karskin maan/ eikä uskoneet hänen sanansa päälle.
Ps 106:25 Ja napisit heiden Maioisans/ eike ollut cwliaiset HERRAN änelle.
Ja napisit heidän majoissansa/ eikä ollut kuuliaiset HERRAN äänelle.
Ps 106:26 Ja hen ylesnosti Kätens heite wastan/ Ette hen heite mahanlöis Coruessa.
Ja hän ylösnosti kätensä heitä wastaan/ että hän heitä maahanlöisi korwessa.
Ps 106:27 Ja heitteis heiden Siemenens Pacanain secaan/ Ja haiotais heite Makundihin.
Ja heittäisi heidän siemenensä pakanain sekaan/ ja hajoittaisi heitä maakuntiin.
Ps 106:28 Ja he ryhdhyit sihen Baalpeorin/ Ja söit nijste coolluiten Epeiumalitten wffreista.
Ja he ryhdyit siihen baalpeoriin/ Ja söit niistä kuolleitten epäjumalten uhreista.
Ps 106:29 Ja wihoitit Henen heiden Töillens/ nin iulmistui mös Rangaistus

heiden secaans.
Ja wihoitit hänen heidän töillensä/ niin julmistui myös rangaistus heidän sekaansa.
Ps 106:30 Nin Pinehas edesastui/ ia lepytti sen syyn/ Nin se Rangaistos lackaisi.
Niin Pinehas edesastui/ ja lepytti sen syyn/ niin se rangaistus lakkaisi.
Ps 106:31 Ja se luettin henelle Wanhurskaudhexi/ sughusta ia sucuhun ijancaikisesta.
Ja se luettiin hänelle wanhurskaudeksi/ suwusta sukuhun iankaikkisesti.
Ps 106:32 Ja he wihoitit henen Rijtawedhen tykene/ Ja Mosen he sangen waiuasit.
Ja he wihoiti hänen riitaweden tykönä/ Ja Mosen he sangen waiwasit.
Ps 106:33 Sille he haikiutit henen Sydhemens/ nin ette mutomat sanat henelde laskettin.
Sillä he haikiutit hänen sydämensä/ niin että muutamat sanat häneltä laskettiin.
Ps 106:34 Eike he hucuttanuet nijte Pacanoita/ quin HERRA quitengin heille keskenyt oli.
Eikä he hukuttaneet niitä pakanoita/ kuin HERRA kuitenkin heille käskenyt oli.
Ps 106:35 Waan he secoitit heitens Pacanain secaan/ ia opit heiden Töitens.
Waan he sekoitit heitänsä pakanain sekaan/ ja opit heidän töitänsä.
Ps 106:36 Ja paluelit heiden Epeiumaloitans/ Ne yllytit heite Pahenoxihin.
Ja palwelit heidän epäjumaloitansa/ Ne yllytit heitä pahennuksiin.
Ps 106:37 Ja he wffrasit heiden Poicans/ ia Tytterens Perkeleille.
Ja he uhrasit heidän poikansa/ ja tyttärensä perkeleille.
Ps 106:38 Ja vloswodhatit wighattoman weren/ heiden Poicains ia Tyttereins weren/ iotca he wffrasit nijlle Cananein Epeiumaloille/ Nin ette se maa werenwighoista turmeltijn.
Ja uloswuodatit wiattoman weren/ heidän poikainsa ja tyttäreinsä weren/ jotka he uhrasit niille Kanaanin epäjumaloille/ niin että se maa werenwioista turmeltiin.
Ps 106:39 Ja hieroit heitens omissa Töisens/ Ja hooriateit heiden Tecoins cansa.
Ja hieroit heitänsä omissa töissänsä/ ja huoriateit heidän tekoinsa kanssa.
Ps 106:40 Nin iulmastui se HERRAN wiha/ henen Canssans ylitze/ ia hen cauhistui henen Perimiseens.
Niin julmistui se HERRAN wiha/ hänen kansansa ylitse/ ja hän kauhistui hänen perimiseensä.
Ps 106:41 Ja ylenannoi ne Pacanoiten käsihin/ Ette ne ylitze heiden

wallitzit/ iotca heite wihasit.
Ja ylenantoi ne pakanoitten käsiin/ että ne ylitse heidän wallitsit/ jotka heitä wihasit.
Ps 106:42 Ja heiden Wiholisens adhistit heite/ Ja he alaspainettijn heiden käteins ala.
Ja heidän wihollisensa ahdistit heitä/ Ja he alaspainettiin heidän käteinsä alla.
Ps 106:43 Hen pelasti heite mondakerta/ Mutta he wihoitit henen heiden Neuuoins cansa/ Ja he wähenyit heiden pahaintecoins teden.
Hän pelasti heitä monta kertaa/ Mutta he wihoitit hänen heidän neuwonsa kanssa/ ja he wähennyti heidän pahain tekoinsa tähden.
Ps 106:44 Ja hen näki heiden Tuskans/ coska hen heiden walituxens cwli.
Ja hän näki heidän tuskansa/ koska hän heidän walituksensa kuuli.
Ps 106:45 Ja muisti henen Lijtoins päle/ quin hen heiden cansans tehnyt oli/ ia site hen catui henen swresta Laupiudhestans.
Ja muisti hänen liittoinsa päälle/ kuin hän heidän kanssansa tehnyt oli/ ja sitä hän katui hänen suuresta laupeudestansa.
Ps 106:46 Ja annoi heite armoitetta/ caikein edes/ quin heite Fanginuet olit.
Ja antoi heitä armoitettaa/ kaikkein edessä/ kuin heitä wanginneet olit.
Ps 106:47 Auta meite HERRA meiden Jumalan/ ia cocouta meite Pacanoista/ Ette me kijteisim sinun pyhe Nimees/ ia kehuisim sinun Kijtoxesas.
Auta meitä HERRA meidän Jumalani/ ja kokoa meitä pakanoista/ että me kiittäisimme sinun pyhää nimeäsi/ ja kehuisimme sinun kiitoksessasi.
Ps 106:48 Kijtetty olcoon se HERRA Israelin Jumala/ ijancaikisudhesta nin ijancaikisutehen/ Ja sanocan caiki Canssat/ Amen. Halleluia.
Kiitetty olkoon se HERRA Israelin Jumala/ iankaikkisuudesta niin iankaikkisuutehen/ ja sanokaan kaikki kansat/ Amen. Halleluja.

CVII. Psalmi .

Quin ne Caxi entiste Psalmi ouat Kijtossanat Hyuisttöist Israelin Canssalle osotetut/ Nin tesse peldiskein/ caikinaiset Hyuettödh/ Jocaitzel Inhimisel/ Jumalalda osotetan/ caikis tuskis ia hädhis. Ette hen Keuhie autta/ Fangituit pelasta/ Sairahit paranda/ Ne Mereen Hätenyet holhopi/ ne Nelkeitzet rauitzepi/ ia ioilla Elo puuttupi/ nijte hen roocki/ Ne quin Tyrannilda ia Angarilda adhistetan ia waiuatan/ hen wapactapi. etc. Senteden tai on yxi Ycteinen Kijtossana. Ja nijte mös Jumala erinomaisest autta/ iotca Syndiens teden murectiuat/ ios he mutoin Apu toiuouat/ ia site Rucouxillans Jumalalda anouat.

Ps 107:1 Kljtteket HERRA/ Sille hen on Armachtaia/ Ja henen Laupiudhens

pysypi ijancaikisesta.
Kiittäkäät HERRAA/ Sillä hän on armahtaja/ ja hänen laupeutensa pysyypi iankaikkisesti.
Ps 107:2 Sanocat te/ iotca oleta HERRAN cautta lunastetut/ Jotca hen on Tuskista wapactanut.
Sanokaat te/ jotka olette HERRAN kautta lunastetut/ Jotka hän on tuskista wapahtanut.
Ps 107:3 Ja iotca hen on Maakunnista coonut/ hamast Idest ia Lennest/ hamast Pohiaisest ia Etelest.
Ja jotka hän on maakunnista koonnut/ hamasta idästä ja lännestä/ hamasta pohjoisesta ja etelästä.
Ps 107:4 NE quin exysis waelsit Coruesa/ cussa vmbi Tie oli/ ia ei leutenyet Caupungita asuaxens/
Ne kuin eksyksissä waeltawat korwessa/ kussa umpitie oli/ ja ei löytänyt kaupunkia asuaksensa.
Ps 107:5 Nelkeisset ia Janouaiset/ ia heiden Sieluns waiwi.
Nälkäiset ja janoawaiset/ ja heidän sielunsa waipui.
Ps 107:6 Ja he hwsit HERRAN tyge heiden Tuskisans/ ia hen pelasti heite hädhistens.
Ja he huusit HERRAN tykö heidän tuskissansa/ ja hän pelasti heitä hädistänsä.
Ps 107:7 Ja wei heite oikeata tiete/ Ette he menit sihen asuuaisen Caupungijn.
Ja wei heitä oikeata tietä/ että he menit siihen asuwaiseen kaupunkiin.
Ps 107:8 Kijtteken he sis HERRA henen Laupiuns edest/ Ja henen Ihmeitens teden/ iotca hen Inhimisten Lasten coctan teke.
Kiittäkään he siis HERRAA hänen laupeutensa edestä/ ja hänen ihmeittensä tähden/ jotka hän ihmisten lasten kohtaan tekee.
Ps 107:9 Ette hen rauitzepi sen ianouaisen Sielun/ ia ylesteuttepi sen Isouaisen Sielun hywydhelle.
Että hän rawitseepi sen janoawaisen sielun/ ja ylöstäyttääpi sen isoawaisen sielun hywyydellä.
Ps 107:10 NE quin istuuat pimeis ia cooleman warios/ Fangitut Adhistoxes ia raudhas.
Ne kuin istuwat pimeässä ja kuoleman warjossa/ Wangitut ahdistuksessa ja raudoissa.
Ps 107:11 Ette he olit Jumalan Kesky wastan couacoruaiset/ ia sen ylimeisen Lain olit Häueisnyet.
Että he olit Jumalan käskyä wastaan kowakorwaiset/ ja sen ylimmäisen lain

olit häwäisseet.
Ps 107:12 Senteden teuty heiden Sydhemens Onnettudhen cansa waiuatta/ nin ette he langesit/ ia eikengen heite autanut.
Sentähden täytyy heidän sydämensä onnettomuuden kanssa waiwattaa/ niin että he lankesit/ ja eikenkään heitä auttanut.
Ps 107:13 Ja he hwsit HERRAN tyge heiden Tuskisans/ ia hen autti heite hädhistens.
Ja he huusit HERRAN tykö heidän tuskissansa/ ja hän autti heitä hädistänsä.
Ps 107:14 Ja vloswei heite sijte Pimeydhest ia cooleman wariost/ ia serki heiden siteens.
Ja uloswei heitä siitä pimeydestä ja kuoleman warjosta/ ja särki heidän siteensä.
Ps 107:15 Kijtteken he sis HERRA henen Laupiuns edest/ ia henen Ihmeitens teden/ iotca hen Inhimisten Lasten coctan teke.
Kiittäkään he siis HERRAA hänen laupeutensa edestä/ ja hänen ihmeittensä tähden/ jotka hän ihmisten lasten kohtaan tekee.
Ps 107:16 Ette hen serkepi Cupariportit/ Ja rickilöpi Raudhaiset Saluat.
Että hän särkeepi kupariporitit/ ja rikkilyöpi rautaiset salwat.
Ps 107:17 NE Hullut iotca rangastettijn heiden ylitzekeumisens teden/ ia heiden Syndiens teden.
Ne hullut jotka rangaistettiin heidän ylitsekäymisensä tähden/ ja heidän syntiensä tähden.
Ps 107:18 Ette heiden Sieluns ilghoitti caikista Roasta/ Ja he sairastit haman Coolemans asti.
Että heidän sielunsa inhoitti (kauhistui 1776) kaikista ruoasta/ Ja he sairastit hamaan kuolemaansa asti.
Ps 107:19 Ja he hwsit HERRAN tyge heiden Tuskissans/ ia hen autti heite hädhistens.
Ja he huusit HERRAN tykö heidän tuskissansa/ ja hän autti heitä hädistänsä.
Ps 107:20 Hen lehetti Sanans ia paransi heite/ ia pelasti heite ettei he coolluet.
Hän lähetti sanansa ja paransi heitä/ ja pelasti heitä ettei he kuolleet.
Ps 107:21 Kijtteken he sis HERRA henen Laupiudhens edest/ ia henen Ihmeitens teden/ iotca hen Inhimisten Lasten cochtan teke.
Kiittäkään he siis HERRAA hänen laupeutensa edestä/ ja hänen ihmeittensä tähden/ jotka hän ihmisten lasten kohtaan tekee.
Ps 107:22 Ja wffracan Kijtoswffri/ ia yleslukecaan henen Teghonsa ilolla.
Ja uhratkaan kiitosuhri/ ja ylöslukekaan hänen tekonsa ilolla.
Ps 107:23 NE quin Haaxilla Meren päle meneuet/ Ja töte prucauat swrissa

wesis.
Ne kuin haaksilla meren päälle menewät/ ja työtä pruukaawat suurissa wesissä.
Ps 107:24 He ouat tundenuet ne HERRAN teghot/ ia henen Ihmeitens sywydhes.
He owat tunteneet HERRAN teot/ ja hänen ihmeittensä sywyydessä.
Ps 107:25 Quin hen sanoi/ Ja ylespaisutti swren Ilman/ ioca ne Allot ylesnosti.
Kuin hän sanoi/ ja ylöspaisutti suuren ilman/ joka ne aallot ylösnosti.
Ps 107:26 Nin he ylesmenit Taiuasta codhen/ ia alasmenit Sywytehen/ Ette heiden Sielunsa Adhistoxesta epeili.
Niin he ylösmenit taiwasta kohden/ ja alasmenit sywyytehen/ että heidän sielunsa ahdistuksessa epäili.
Ps 107:27 Ette he horiut ia hoipertelit ninquin Joopunut/ ia euet sillen ycten Neuuo tietenyet.
Että he horjuit ja hoipertelit niinkuin juopunut/ ja eiwät silleen yhtään neuwoa tietäneet.
Ps 107:28 Ja he hwsit HERRAN tyge heiden Tuskissans/ ia hen autti heite hädhistens.
Ja he huusit HERRAN tykö heidän tuskissansa/ ja hän autti heitä hädistänsä.
Ps 107:29 Ja hen hilitzi sen couanilman/ Ette ne Allot heitens asetit.
Ja hän hillitsi sen kowan ilman/ että ne aallot heitänsä asetit.
Ps 107:30 Ja he tulit iloisaxi/ Ette se tyueni/ ia hen wei heite Satamahan/ heiden mielens ielkin.
Ja he tulit iloiseksi/ että se tyweni/ ja hän wei heitä satamaan/ heidän mielensä jälkeen.
Ps 107:31 Kijtteken he sis HERRA henen Laupiudhens edest/ ia henen Ihmeitens teden/ iotca hen Inhimisten Lasten cochtan teke.
Kiittäkään he siis HERRAA hänen laupeutensa edestä/ ja hänen ihmeittensä tähden/ jotka hän ihmisten lasten kohtaan tekee.
Ps 107:32 Ja ylisteken hende Canssain Seurakunnissa/ ia kijtteken hende ninen Wanhimmaidhen seas.
Ja ylistäkään häntä kansain seurakunnissa/ ja kiittäkään häntä niiden wanhimmaiden seassa.
Ps 107:33 NE/ ioinenga Oiat poisquiuetuit/ Wesilectet wotamast lackasit.
Ne/ joidenka ojat poiskuiwetuit/ Wesilähteet wuotamasta lakkasit.
Ps 107:34 Ette yxi hedhelmelinen Maa ei miteken candanut/ heiden Pahudhens teden/ iotca sijne asuit.
Että yksi hedelmällinen maa ei mitäkään kantanut/ heidän pahuutensa

tähden/ jotka siinä asuit.
Ps 107:35 Ja se quin Quiua oli/ sen hen taas Wetisexi teki/ Ja quiuan Maa wesilecteixi.
Ja se kuin kuiwa oli/ sen hän taas wetiseksi teki/ ja kuiwan maan wesilähteiksi.
Ps 107:36 Ja ne Isouaiset hen sinne asetti/ Ette he sihen Caupungin walmistaisit/ cussa he asuisit.
Ja ne isoawaiset hän sinne asetti/ että he siihen kaupunkiin walmistaisit/ kussa he asuit.
Ps 107:37 Ja Pellot kylueisit/ ia Winatarhoia istutaisit/ Ja woosittain Hedhelmen saisit.
Ja pellot kylwäisit/ ja wiinatarhoja istuttaisit/ ja wuosittaisen hedelmän saisit.
Ps 107:38 Ja hen siugnasi heite/ Ette he sangen heitens enäneisit/ ia heille palio Caria annoi.
Ja hän siunasi heitä/ että he sangen heitäns enentäisit/ ja heille paljon karjaa antoi.
Ps 107:39 NE quin alaspainetut ia heicotetut olit nijlde Pahoilda/ Jotca heite waatinuet ia waiuanuet olit.
Ne kuin alaspainetut ja heikotetetut olit niiltä pahoilta/ jotka heitä waatineet ja waiwanneet olit.
Ps 107:40 Coska ylencatzotus Pämiesten päle vloswodhatettu oli/ Ja caiki maa exysis ia autiana seisoi.
Koska ylenkatsotus päämiesten päälle uloswuodatettu oli/ Ja kaikki maa eksyksissä ja autiona seisoi.
Ps 107:41 Ja hen site Kieuhe warieli Radholisudhesta/ Ja henen Sughunsa enensi/ Ninquin Lammasten Lauman.
Ja hän sitä köyhää warjeli raadollisuudesta/ ja hänen sukunsa enensi/ niinkuin lammasten lauman.
Ps 107:42 Neite ne Wanhurskat pite näkemen/ ia iloitzeman/ Ja iocaitzen Pahudhen Swn pite tukittaman.
Näitä ne wanhurskaat pitää näkemän/ ja iloitseman/ ja jokaisen pahuuden suun pitää tukittaman.
Ps 107:43 Cuca on Wijsas/ ia neite ketkepi? Nin he astaitzeuat/ quinga monet Hyuet Teghot HERRA osottapi?
Kuka on wiisas/ ja näitä kätkeepi? Niin he astaitsewat (ymmärtäwät)/ kuinka monet hywät teot HERRA osoittapi?

CVIII. Psalmi .

On Kijtossana/ iossa Christusen Waldakunnan teden/ kijtetten/ ioca Armon Waldakunda tuleua oli/ Ja mös sen Dauidin Rumilisen Waldakunnan teden/ Joca oli Ninquin yxi alcukyluö sihen Christusen tuleuaisen Waldakundahan. Sille ette Juttaista Terueys on.

Ps 108:1 Yxi Dauidin Psalmi weisu.
Yksi Dawidin psalmi weisuu.
Ps 108:2 VAlmis ombi minun Sydhemen Jumala/ Mine tadhon weisata ia kijtte/ ia mös minun Cunnian.
Walmis ompi minun sydämeni Jumala/ Minä tahdon weisata ja kiittää/ ja myös minun kunniani.
Ps 108:3 Ylesnouse Psaltari ia Candele/ Mine tadhon warahin ylesnosta.
Ylösnouse psalttari ja kantele/ Minä tahdon warhain ylösnostaa.
Ps 108:4 Sinua HERRA mine tadhon kijtte Canssain seas/ Mine tadhon sinulle Kijtostweisata Sucukunnissa.
Sinua HERRA minä tahdon kiittää kansain seassa/ Minä tahdon sinulle kiitosta weisata sukukunnissa.
Ps 108:5 Sille sinun Armos vlottu nin leuielde quin Taiuas on/ Ja sinun Totudhes nin leuielde quin Piluet keuuet.
Sillä sinun armosi ulottuu niin leweältä kuin taiwas on/ Ja sinun totuutesi niin leweältä kuin pilwet käywät.
Ps 108:6 Yleskorghota sinuas Jumala ylitze Taiuahan/ Ja sinun Cunnias ylitze caiken Maan.
Ylöskorota sinuas Jumala ylitse taiwaan/ Ja sinun kunniasi ylitse kaiken maan.
Ps 108:7 Ette sinun rackat Ysteues wapadhexi tulisi/ Auta sinun Oikialla kädhelles/ ia cwldele minua.
Että sinun rakkaat ystäwäsi wapaaksi tulisi/ Auta sinun oikealla kädelläsi/ ja kuuntele minua.
Ps 108:8 Jumala puhupi henen Pyhydhessens/ sijte mine iloitzen/ Ja tadhon Sichemin iaca/ ia sen Laxon Suchoth mitat.
Jumala puhuupi hänen pyhyydessänsä/ siitä minä iloitsen/ Ja tahdon Sichemin jakaa/ ja sen laakson Suchot mitata.
Ps 108:9 Gilead on minun/ Manasse on mös minun/ Ja Ephraim on minun Pääni wäkewys/ Juda on minun Pämiehen.
Gilead on minun/ Manasse on myös minun/ Ja Ephraim on minun pääni wäkewyys/ Juda on minun päämieheni.
Ps 108:10 Moah on minun Pesinastian/ Mine tadhon wenytte minun Kengeni Edomin ylitze/ Ninen Philisterin ylitze mine tadhon ihastua.

Moah on minun pesinastian/ Minä tahdon wenyttää minun kenkäni Edomin ylitse/ Niiden philistein ylitse minä tahdon ihastua.
Ps 108:11 Cuca wiepi minua iongun wahuan Caupungin? Cuca wiepi minua haman Edomin.
Kuka wiepi minua jononkin wahwaan kaupunkiin? Kuka wiepi minua hamaan Edomiin.
Ps 108:12 Etkö sine Jumala site tee? Joca meite poisheittenyt olet. Ja etpes vlosmene Jumala meiden Sotawäen cansa?
Etkö sinä Jumala sitä tee? Joka meitä poisheittänyt olet. Ja etpäs ulosmene Jumala meidän sotawäen kanssa?
Ps 108:13 Saata meille Apua Tuskissan/ Sille Inhimisten Apu on turha.
Saata meille apua tuskissan/ sillä ihmisten apu on turha.
Ps 108:14 Jumalas me tadhoma Wrholisia prucata/ ia henen pite meiden Wiholistein alaspolkeman.
Jumala me tahdomme urhoollisia pruukata/ ja hänen pitää meidän wihollistein alaspolkeman.

CIX. Psalmi .

On Christusen Rucous seke Judan ette coco Sinagoga ia Juttai wastan/ Joille hen caikia paha sadhatta/ Waan itzens teden hen rucole/ ette Jumala henen tykenens seisois. Se on Sadhatoxen syy/ ette he Christusen ristinnaulitzit/ ia euet Armon sarna Apostoleilda wastanottanuet. Nin teme mös on alati Seurakunnan ia caikein Pyhein Rucous/ heiden wainolistens wastan.

Ps 109:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa.
Ps 109:2 JWMALA minun Kijtoxen/ ele waickene. Sille he ouat heiden Jumalattoman ia petteueisen Suuns minua wastan ylesauanuet/ Ja puhuit wieckaalla Kielelle minua wastan.
JUMALA minun kiitokseni/ älä waikene. Sillä he owat heidän jumalattoman ja pettäwäisen suunsa minua wastaan ylösawanneet/ Ja puhuit wiekkaalla kielellä minua wastaan.
Ps 109:3 Ja he puhuuat myrkylisest alati minua wastan/ Ja sotiuat minua wastan ilman syyte.
Ja he puhuwat myrkyllisesti alati minua wastaan/ ja sotiwat minua wastaan ilman syytä.
Ps 109:4 Senteden ette mine heite racastan/ ouat he minua wastan/ Mutta mine rucolen.
Sentähden että minä heitä rakastan/ owat he minua wastaan/ Mutta minä

rukoilen.
Ps 109:5 He osottauat minulle paha hyuen edeste/ Ja wiha rackaudhen teden.
He osoittawat minulle pahaa hywän edestä/ ja wihaa rakkauden tähden.
Ps 109:6 Aseta Jumalattomat henen ylitzens/ Ja Perkele seisokan henen Oikialla kädhellens.
Aseta jumalattomat hänen ylitsensä/ ja perkele seisokaan hänen oikealla kädellänsä.
Ps 109:7 Joca henens sijte sanasta Opetta anda/ sen Eleme olcoon Jumalatoin/ Ja henen Rucouxens olcoon syndi.
Joka hänen siitä sanasta opettaa antaa/ sen elämä olkoon jumalatoin/ ja hänen rukouksensa olkoon synti.
Ps 109:8 Olcoon henen Peiuens haruat/ Ja henen Wircans ottacon toinen.
Olkoon hänen päiwänsä harwat/ ja hänen wirkansa ottakoon toinen.
Ps 109:9 Henen Lapsens olcoon Oruoit/ Ja henen Emendens Leski.
Hänen lapsensa olkoon orwot/ ja hänen emäntänsä leski.
Ps 109:10 Keukeen henen Lapsens Culkiana/ ia kerietkeen/ ia etziken Elatoxens Radholisudhes.
Käykään hänen lapsensa kulkijana/ ja kerjätkään/ ja etsikään elatuksensa raadollisuudessa.
Ps 109:11 Ulosimekeen se Corcorahainen caiki mite henelle onopi/ Ja ne mucalaiset poisrepikeen henen Hywydhens.
Ulos imekään se korkorahainen kaikki mitä hänellä ompi/ Ja ne muukalaiset poisrepikään hänen hywyytensä.
Ps 109:12 Ja eikengen henelle hyue techkö/ Eike yxiken armachtaco henen Oruoins päle.
Ja eikenkään hänelle hywää tehkö/ Eikä yksikän armahtako hänen orwoinsa päälle.
Ps 109:13 Henen Jelkintuleuaisens olcoon poisiuritetut/ heiden Nimens olcoon toises Polues poispyhitty.
Hänen jälkeentulewaisensa olkoon poisjuuritetut/ heidän nimensä olkoon toisessa polwessa poispyyhitty.
Ps 109:14 Henen Iseins Pahatteghot tulcoon muistoxi HERRAN eteen/ Ja henen Eitins Syndi ei pide poispyhitteme'.
Hänen isäinsä pahatteot tulkoon muistoksi HERRAN eteen/ ja hänen äitinsä synti ei pidä poispyyhittämän.
Ps 109:15 Olcoon ne alati HERRAN Casuon edes/ Ja poishuckucoon heiden Muistons Maan pälde.
Olkoon ne alati HERRAN kaswon edessä/ ja pois hukkukoon heidän

muistonsa maan päältä.
Ps 109:16 Senteden/ Ettei henelle ensingen Laupiutta ollutkan/ waan wainosi site Radholista ia Kieuhe/ Ja site Murhelista hende tappaxens.
Sentähden/ ettei hänellä ensinkään laupeutta ollutkaan/ waan wainosi sitä raadollista ja köyhää/ ja sitä murheellista häntä tappaaksensa.
Ps 109:17 Ja hen tachtoi sen Kirotuxen saadha/ sen mös pite henelle tuleman/ Eipe hen tactonut Siugnausta/ nin sen pite mös cauuas heneste erkaneman.
Ja hän tahtoi sen kirouksen saada/ sen myös pitää hänelle tuleman/ eipä hän tahtonut siunausta/ niin sen pitää myös kauas hänestä erkaneman.
Ps 109:18 Ja hen puki Kirouxen henen pälens/ Ninquin Paidhans/ Ja se siselmeni henen sisellyxijns ninquin wesi/ Ja ninquin Oliu henen Luihins.
Ja hän puki kirouksen hänen päällensä'/ niinkuin paidan/ ja se sisälle meni hänen sisällyksiinsä niinkuin wesi/ ja niinkuin öljy hänen luihinsa.
Ps 109:19 Se olcoon henelle/ ninquin iocu Waate/ iolla hen werhotan/ Ja ninquin iocu Wöö/ iolla hen aina itzens wöötte.
Se olkoon hänelle/ niinkuin joku waate/ jolla hän werhotaan/ ja niinkuin joku wyö/ jolla hän aina itsensä wyöttää.
Ps 109:20 Jwri tellens tapachtucon heillen HERRALDA/ iotca minun wastani ouat/ Ja pahoia puhuuat minun Sielun wastan.
Juuri tällens tapahtukoon heillen HERRALTA/ jotka minun wastaani owat/ ja pahoja puhuwat minun sieluuni wastaan.
Ps 109:21 Mutta sine HERRA/ HERRA ole sine minun cansani sinun Nimes teden/ Sille sinun Armos ombi minun Turuan/ pelasta minua.
Mutta sinä HERRA/ HERRA ole sinä minun kanssani sinun nimesi tähden/ Sillä sinun armosi ompi minun turwani/ pelasta minua
Ps 109:22 Sille mine olen Kieuhe ia Radholinen/ Minun Sydhemen ombi serietty minussa.
Sillä minä olen köyhä ja raadollinen/ Minun sydämeni ompi särjetty minussa.
Ps 109:23 Mine poismenen/ ninquin se Wario ioca poisaietaan/ Ja vlospudhistetaan ninquin Cascaat.
Minä poismenen/ niinkuin se warjo joka poisajetaan/ ja ulospuhdistetaan niinkuin kaskaat (heinäsirkat 1933/38).
Ps 109:24 Minun polueni ouat heicot paastosta/ Ja minun Lihani ombi Laiha/ ia ei ole ensingen lihawtta.
Minun polweni owat heikot paastosta/ ja minun lihani ompi laiha/ ja ei ole ensinkään lihawuutta.
Ps 109:25 Ja minun teuty olla heiden Pilcans/ Coska he minua näkeuet nin he Päätens pudhistauat.

Ja minun täytyy olla heidän pilkkansa/ koska he minua näkewät niin he päätänsä pudistawat.
Ps 109:26 Auta minua HERRA minun Jumalan/ Auta minua sinun Armos pereste.
Auta minua HERRA minun Jumalani/ Auta minua sinun armosi perästä.
Ps 109:27 Ette he tundisit/ Ette se on sinun Kätes/ ette sine HERRA sen teet.
Että he tuntisit/ että se on sinun kätesi/ että sinä HERRA sen teet.
Ps 109:28 Quin he sadhatteleuat/ nin siugna sine/ Quin he yleskarkauat minua wastan/ nin häpiehen he tulcoot/ Mutta sinun Paluelias iloitkaan.
Kuin he sadattelewat/ niin siunaa sinä/ Kuin he ylöskarkaawat minua wastaan/ niin häpeään he tulkoot/ mutta sinun palwelijasi iloitkaan.
Ps 109:29 Olcoon minun Wainoliseni häuestoxen cansa puetetut/ ia olcoon heiden häpiens cansa werhotut/ ninquin Hamehella.
Olkoon minun wainolliseni häwäistyksen kanssa puetetut/ ja olkoon heidän häpeänsä kanssa werhotut/ niinkuin hameella.
Ps 109:30 Mine tadhon sangen Kijtte HERRA minun Swni cansa/ Ja hende yliste monein seas.
Minä tahdon sangen kiittää HERRA minun suuni kanssa/ Ja häntä ylistää monein seassa.
Ps 109:31 Sille hen seiso sen Kieuhen oikialla kädhelle/ Ette hen autaisi hende nijste/ iotca henen Sieluns domitzeuat.
Sillä hän seisoo sen köyhän oikealla kädellä/ että hän auttaisi häntä niistä/ jotka hänen sielunsa tuomitsewat.

CX. Psalmi .

Yxi Dauidin Psalmi. On Ennustos Christusest/ ette hen on Jumala ia Inhiminen/ ijancaikinen Kuningas ia Pappi/ Et Aaronin waan Melchisedechin sädhyn ielkin/ warieleman ia pyhittemen Seurakunnans. Ja ette hen istupi Isens Oikialla/ ia on sanut caiken Wallan/ Nin hen sis vlosiacapi/ rumiliset ia Hengeliset/ taiualiset ia ijancaikiset Lahiat nijlle anouaisille ia pyteueysille. Siteuarten hen on Pappi/ Ette hen meiden teden Itzens wffrasi/ ombi Welimies/ lepytti Jumalan/ Poisotti Synnin/ Meite Jumalan cansa souitta/ Jonga Pijspaudhen teden me cwlamme/ ia meiden Rucouxe' Isens eteen toopi ioca vdhen Sana' annoi/ iolla hen wirghotta ijancaikisella Elemelle. Kuningas hen senwoxi on/ Ette hen woitta Perkelen/ Synnin/ Coleman/ ia Heluetin/ ia andapi pyhen Hengen/ vdhen ia ijancaikisen walkiudhen/ Wanhurskaudhen ia Elemen/ Ette hen ketke ia hallitze Seurakunnans/ etc. Ja waicka telle Kuningalle/ Papille ia Seurakunnalle ouat monet Wiholiset/ nin he quitengin Jumalan wäelle poishuckuuat/ 1. Cor. xv. Se Wimeinen Wiholinen/ Colema poisserieten. Lopussa/ osotetan Ette Christusen piti neuritettemen ia kersimen/ ia nin Cunniahan tuleman. Sempe Oian Jominen merkitze.

Ps 110:1 SAnoi HERRA minun HERRALLENI/ istu minun Oikialle kädhelleni/ Sihenasti ette mine panen sinun Wiholises sinun Jalcais Astinlaudhaxi.
Sanoi HERRA minun HERRALLENI/ Istu minun oikealle kädelleni/ Siihenasti että minä panen sinun wihollisesi sinun jalkaisi astinlaudaksi.
Ps 110:2 HERRA lehettepi sinun Waldakunnas waltican Zionista/ wallitze sinun Wiholistes seas.
HERRA lähettääpi sinun waltakuntasi waltikan Zionista/ wallitse sinun wihollistensa seassa.
Ps 110:3 Sinun Woitos pereste/ pite sinun Canssas sinulle mieleliseste wfframan/ pyhis Caunistoxis/ Sinun Lapses synnyteten sinulle/ Ninquin se Caste Amunruskosta.
Sinun woittosi perästä/ pitää sinun kansasi sinulle mielisesti uhraaman/ pyhässä kaunistuksessa/ Sinun lapsesi synnytetään sinulle/ Niinkuin se kaste aamunruskosta.
Ps 110:4 Se HERRA on wannonut/ ia eipe henen sitä catuman pidhe/ Sine olet yxi Pappi ijancaikisesta/ sen Melchisedechin Sädhyn ielkin.
Se HERRA on wannonut/ ja eipä hänen sitä katuman pidä/ Sinä olet yksi pappi iankaikkisesti/ sen Melchisedekiin säädyn jälkeen.
Ps 110:5 HERRAN sinun Oikialla kädhelles/ pite piexemen Kuningaita/ henen Wihans aicana.
HERRAN sinun oikealla kädelläsi/ pitää pieksemän kuninkaita/ hänen wihansa aikana.
Ps 110:6 Henen pite domitzeman Pacanaiten seas/ henen pite swret mestauxet tekemen/ Henen pite musertaman sen Pään ylitze swrten Maaiden.
Hänen pitää tuomitseman pakanaitten seassa/ hänen pitää suuret mestaukset tekemän/ Hänen pitää musertaman sen pään ylitse suurten maiden.
Ps 110:7 Henen pite iooman Oiasta Tielle/ Senteden henen pite Pääns ylesnostaman.
Hänen pitää juoman ojasta tiellä/ sentähden hänen pitää päänsä ylösnostaman.

CXI. Psalmi .

On Kijtossana Seurakunnan/ Pappiudhen/ Waldakunnan/ Lain/ wapatoxen Egiptist/ Pässieisen Juhlan/ Rauhan/ ia caikinaisten Hengelisten ia Rumilisten Hyuistteghoista/ ia Liaten sen Lunastuxen tedhen/ ioca Christusen cautta tuleua oli/ Ja sen Udhen ia ijancaikisen Testamentin teden. Nin mös teme Psalmi Judeas weisatin Pesieisin coska se Lammas sötijn/ Joca oli sen totisen Lamban Christusen Esicuua/ Jonga werelle mekin

olema heluetist/ ia sijte ijancaikisesta Fangiuxesta/ sijhen taiualiseen waldakundan sijrdhetyt. Temen mös Christus Opetuslastens cansa/ Ectolisens ielkin/ vskotan weisanexi/ Matt. 26. Et Hymno dicto. etc.

Ps 111:1 Mlne kijten HERRA caikesta sydhemesteni/ ninen Hurskasten Neuuos ia Seurakunnassa.
Minä kiitän HERRAA kaikesta sydämestäni/ niiden hurskasten neuwossa ja seurakunnassa.
Ps 111:2 Swret ouat ne HERRAN Teghot/ ioca nijste warinotta/ henelle on nijste sula riemu.
Suuret owat HERRAN teot/ joka niistä waarinottaa/ hänellä on niistä sula riemu.
Ps 111:3 Mite hen asetta/ se on Cunnialinen ia ialo/ Ja henen Wanhurskaudhens pysy ijancaikisesta.
Mitä hän asettaa/ se on kunniallinen ja jalo/ Ja hänen wanhurskautensa pysyy iankaikkisesti.
Ps 111:4 Hen on säätenyt henen Ihmeillens ydhen Muiston/ se Armolinen ia Laupius HERRA.
Hän on säätänyt hänen ihmeillensä yhden muiston/ se armollinen ja laupias HERRA.
Ps 111:5 Hen andapi Roan henen pelkeueistens/ Hen muistapi ijancaikisesta henen Lijtonsa päle.
Hän antaapi ruoan hänen pelkääwäistensä/ Hän muistaapi iankaikkisesti hänen liittonsa päälle.
Ps 111:6 Hen andapi ilmoitta wäkewydhens Teghot henen Canssallens/ Ette hen annais heille sen Pacanain Perimisen.
Hän antaapi ilmoittaa wäkewyytensä teot hänen kansallensa/ että hän antaisi heille pakanain perimisen.
Ps 111:7 Henen Kätens Teghot ouat Totudhet ia Oikiat/ Caiki henen Keskyns ouat toimeliset.
Hänen kätensä teot owat totuudet ja oikeat/ Kaikki hänen käskynsä owat toimelliset.
Ps 111:8 Ne pysyuet wahuana aina ia ijancaikisesta/ Ja tapactuuat vskolisesta ia coctulisesta.
Ne pysywät wahwana aina ja iankaikkisesti/ Ja tapahtuwat uskollisesti ja kohtuullisesti.
Ps 111:9 Hen lehetti Canssallens Lunastoxen/ hen Lupapi/ ette henen Lijtonsa pite ijancaikisesta pysymen/ Pyhe ia hirmulinen ombi henen Nimens.
Hän lähetti kansallensa lunastuksen/ hän lupasi/ että hänen liittonsa pitää iankaikkisesti pysymän/ Pyhä ja hirmullinen ompi hänen nimensä.

Ps 111:10 Se HERRAN pelco ombi Wijsaudhen alcu/ se on yxi hyue ymmerdhys/ ioca sen perest teke/ Henen kijtoxens pysy ijancaikisesta.
Se HERRAN pelko ompi wiisauden alku/ se on yksi hywä ymmärrys/ joka sen perästä tekee/ Hänen kiitoksensa pysyy iankaikkisesti.

CXII. Psalmi .

On yxi Lohutos/ ia Manaus Jumalan Pelcohon/ ia hyuihin Töihin/ Joilla hen lisepi swret Lupauxet/ ioissa Sydhemet Tuskissa wahwistetaan/ ia Wapadhus ombi odhotettaua. Halleluia.

Ps 112:1 AUtuas on se quin HERRA pelke/ Joca henen Keskyiens sangen himoitze.
Autuas on se kuin HERRAA pelkää/ Joka hänen käskyjänsä sangen himoitsee.
Ps 112:2 Henen Siemenens pite Maan päle/ waldian oleman/ Ninen Hurskasten Sughut pite siugnatuxi tuleman.
Hänen siemenensä pitää maan päällä/ waltiaan oleman/ niiden hurskasten suwut pitää siunatuksi tuleman.
Ps 112:3 Rickaus ia runsaus pite henen Honesans oleman/ Ja henen Wanhurskaudhens pysypi ijancaikisesta.
Rikkaus ja runsaus pitää hänen huoneessansa oleman/ ja hänen wanhurskautensa pysyy iankaikkisesti.
Ps 112:4 Nijlle Hurskaille ylescoittapi Walkius Pimeis/ Silde Armoliselda/ Laupialda ia Wanhurskaalda.
Niille hurskaille ylöskoittaapi walkeus pimeydessä/ siltä armolliselta/ laupiaalta ja wanhurskaalta.
Ps 112:5 Autuas on se quin Laupias on/ Ja kernasti lainna/ ia nin Asians souitta/ ettei hen kenengen wärytte tee.
Autuas on se kuin laupias on/ Ja kernaasti lainaa/ ja niin asiansa sowittaa/ ettei hän kenenkään wääryyttä tee.
Ps 112:6 Sille henen pite ijancaikisesta pysymen/ Eipe se Wanhurskas ijancaikisesta vnodheta.
Sillä hänen pitää iankaikkisesti pysymän/ eipä se wanhurskas iankaikkisesti unohdeta.
Ps 112:7 Coska iocu Rangastus tule/ nin ei hen pelke/ henen Sydhemens vskalta luiasti HERRAN päle.
Koska joku rangaistus tulee/ niin ei hän pelkää/ hänen sydämensä uskaltaa lujasti HERRAN päälle.
Ps 112:8 Henen Sydhemens on wahwistettu ia ei pelke/ Sihenasti. ette hen

lustins näkepi Wiholisens ylitze.
Hänen sydämensä on wahwistettu ja ei hän pelkää/ Siihenasti että hän lystinsä näkeepi wihollistensa ylitse.
Ps 112:9 Hen vloshaiotta ia anda ninen waiuaisten/ Henen wanhurskaudhens pite oleman ijancaikisesta/ Henen Saruens pite yleskorghotettaman Cunnialla.
Hän uloshajoittaa ja antaa niiden waiwaisten/ Hänen wanhurskautensa pitää oleman iankaikkisesti/ Hänen sarwensa pitää uloskoroitettaman kunnialla.
Ps 112:10 Se Jumalatoin site näkepi/ ia sijte närkeskypi/ Hen pureskele hambaitans ia nändypi/ Sille mite ne Jumalattomat halaiauat/ se tyhiexi tule.
Se jumalatoin sitä näkeepi/ ja siitä närkästyypi/ Hän pureskelee hampaitansa ja nääntyypi/ Sillä mitä ne jumalattomat halajawat/ se tyhjäksi tulee.

CXIII. Psalmi .

On yxi ialo Kijtossana ia Ennustos Christusen Waldakunnasta/ ia Euangeliumist/ ymberi mailman pirin iulghistettauan/ Jolla Jumalan Laupius sarnatan/ Ette hen wissist armaitze/ catzele/ holho/ autta ia wariele/ ne Neuret/ waiuatut/ poishylietut. Sille eipe hen siteuarten meite waiua/ alaspaina/ ia ylenanna/ ette hen meite hucutais/ Waan ette me henen Auxenihwdhaisim/ ia vskoten wapadhuisim. Nijste corkeimist Hyuisteghoist hen keske Seurakunda Jumalata kijttemen. Halleluia.

Ps 113:1 Kljtteke te HERRAN palueliat/ kijtteke HERRAN Nime.
Kiittäkää te HERRAN palwelijat/ Kiittäkää HERRAN nimeä.
Ps 113:2 Kijtetty olcoon HERRAN Nimi/ hamast nyt ia haman ijancaikisehen.
Kiitetty olkoon HERRAN nimi/ hamasta nyt ja hamaan iankaikkiseen.
Ps 113:3 Auringon coitolda haman henen Laskons asti olcoon HERRAN Nimi kijtetty.
Auringon koitolta hamaan hänen laskunsa asti olkoon HERRAN nimi kiitetty.
Ps 113:4 HERRA ombi corkia ylitze caikein Pacanain/ ia henen Cunnians keupi nin lauialda quin Taiuas on.
HERRA ompi korkea ylitse kaikkein pakanain/ ja hänen kunniansa käypi niin lawealta kuin taiwas on.
Ps 113:5 Cuca on ninquin HERRA meiden Jumalan? ioca nin corkialla asupi?
Kuka on niinkuin HERRA meidän Jumalan? joka niin korkealla asuupi?
Ps 113:6 Ja quitengi alimaisten päle catzopi/ Taiuahas ia Maasa.
Ja kuitenkin alimmaisten päälle katsoopi/ taiwaassa ja maassa.
Ps 113:7 Joca sen Kieuhen tomusta ylende/ ia sen waiuaisen loghasta yleskorghotta.

Joka sen köyhän tomusta ylentää/ ja sen waiwaisen loasta ylöskorottaa.
Ps 113:8 Ette hen istuttapi henen Pämiesten siwhun/ ia henen Canssans Pämiesten siwhun.
Että hän istuttaapi hänen päämiesten siwuun/ hänen kansansa päämiesten siwuun.
Ps 113:9 Joca ne Hedhelmettömet saatta Honesen asuman/ Ette hen riemulisexi Lasten Eiteixi tule. Halleluia.
Joka ne hedelmättömät saattaa huoneeseen asumaan/ että hän riemulliseksi lastein äiteiksi tulee. Halleluja

CXIV. Psalmi .

On yxi Kijtossana/ sen wapatoxen edest sijte Egyptin fangiuxesta Pesieises/ ia sen luuatun Maan teden. Mutta meille se on Kijtossana/ Ette me Christusen cautta/ wapadhetut olema/ Synnin/ Coleman ia Perkelen Waldakunnast/ Ja sijrtyt olema henen ijancaikisehen Armons ia Elemen Waldakundaan/ Ja alati wiele henelde hallitamme ia wariellamme.

Ps 114:1 QUin Israel Egiptist vloslexi/ Se Jacobin Hoone sijte mucalaisest Canssasta.
Kuin Israel Egyptistä ulosläksi/ Se Jakobin huone siitä muukalaisesta kansasta.
Ps 114:2 Nin Juda tuli henen Pyhydhexens/ Israel henen Wallaxens.
Niin Juda tuli hänen pyhyydeksensä/ Israel hänen wallaksensa.
Ps 114:3 Sen Meri näki ia pakeni/ Se Jordani palasi tacaperin.
Sen meri näki ja pakeni/ Se Jordan palasi takaperin.
Ps 114:4 Ne Wooret hyppesit ninquin Oinaat/ ia ne Cuckulat ninquin nooret Lambaat.
Ne wuoret hyppäsit niinkuin oinaat/ ja ne kukkulat niinkuin nuoret lampaat.
Ps 114:5 Mike sinun oli Meri ettes pakenit? Ja sine Jordani/ ettes palasit tacaperin?
Mikä sinun oli meri että pakenit? Ja sinä Jordan/ että palasit takaperin?
Ps 114:6 Te wooret/ ette te hyppesit Ninquin Oinaat/ Te Cuckulat/ ninquin nooret Lambaat.
Te wuoret/ että te hyppäsit niinkuin oinaat/ Te kukkulat/ niinkuin nuoret lampaat.
Ps 114:7 HERRAN edes wapisi Maa/ sen Jacobin Jumalan edes.
HERRAN edessä wapisi maa/ sen Jakobin Jumalan edessä.
Ps 114:8 Joca Calliot mwttapi wesisexi Merixi/ Ja Kiuen wesi lectexi.
Joka kalliot muuttaapi wesiseksi mereksi/ Ja kiwen wesilähteeksi.

CXV. Psalmi .

On yxi Kijtossana/ ia sen Israelin Jumalan Ylistos/ ette hen wissin Lupauxens anda/ Ette hen cwldele ia wapacta ne Jumaliset/ Ja wastoinpein ne Jumalattomat hen Rangaitze/ Senteden tule Jumalan päle vskoa/ Ja auxihwta/ ette hen wissist cwldele/ ia andapi ne vlosluuatut. Nin hen Wasthacoisen pane/ Ettei Pacanain Jumalat/ sencaltiset ole/ iotca eike cwldele eli tottele heiden Palueliatans. Sille he molemat seke Sokiat/ Curoit etc ouat. Mutta caiki ne Epeiumaloit piteuet/ Jotca euet usko/ Ette Jumala heite tottele/ autta/ cwldele.

Ps 115:1 EI meille HERRA/ ei meille/ waan sinun Nimelles anna Cunnia/ sinun Armos ia Totudhes teden.
Ei meille HERRA/ ei meille waan sinun nimellesi anna kunnia/ sinun armos ja totuutes tähden.
Ps 115:2 Mixi Pacanat sanouat/ Cussa on nyt heiden Jumalans?
Miksi pakanat sanowat/ Kussa on nyt heidän Jumalansa?
Ps 115:3 Mutta meiden Jumalan ombi Taiuasa/ mite ikenens hen tacto/ site hen tekepi.
Mutta meidän Jumalan ompi taiwaassa/ mitä ikänänsä hän tahtoo/ sitä hän tekeepi.
Ps 115:4 Waan heiden Epeiumalans ouat Hopia ia Cwlda/ Inhimisten käsille tedhyt.
Waan heidän epäjumalansa owat hopea ja kulta/ ihmisten käsillä tehdyt.
Ps 115:5 Heille on Sw ia euet puhu/ Heille ouat Silmet ia euet näe.
Heillä on suu ja eiwät puhu/ Heillä on silmät ja eiwät näe.
Ps 115:6 Heille ouat Coruat ia euet cwle/ Heille ouat Sieramet ia euet he haista.
Heillä owat korwat ja eiwät kuule/ Heillä on sieraimet ja eiwät he haista.
Ps 115:7 Heille ouat Kädhet ia euet rupe/ Jalghat heille ouat/ ia euet keu/ Ja euet puhu heiden Curckuns cautta.
Heillä owat kädet ja eiwät rupea/ Jalat heillä owat/ ja eiwät käy/ Ja eiwät puhu heidän kurkkunsa kautta.
Ps 115:8 Jotca sencaltaisit tekeuet/ he ouat heiden motoisens/ Ja caiki iotca heiden pälens vskaltauat.
Jotka senkaltaisia tekewät/ he owat heidän muotoinensa/ ja kaikki jotka heidän päällensä uskaltawat.
Ps 115:9 Mutta Israel toiuocan HERRAN päle/ Hen ombi heiden Apunsa ia Kilpense.
Mutta Israel toiwokaan HERRAN päälle/ Hän ompi heidän apunsa ja kilpensä.
Ps 115:10 Se Aaronin Hone toiuocan HERRAN päle/ Hen ombi heiden

Apunsa ia Kilpense.
Se Aaronin huone toiwokaan HERRAN päälle/ Hän ompi heidän apunsa ja kilpensä.
Ps 115:11 Jotca HERRA pelkeuet/ ne toiuocan mös HERRAN päle Hen ombi heiden Apunsa ia Kilpense.
Jotka HERRAA pelkääwät/ ne toiwokaan myös HERRAN päälle/ Hän ompi heidän apunsa ja kilpensä.
Ps 115:12 HERRA muistapi meiden pälen ia siugnapi meite/ Hen siugnapi Israelin Honen/ Hen siugnapi Aaronin Honen.
HERRA muistaapi meidän päällen ja siunaapi meitä/ Hän siunaapi Israelin huoneen/ Hän siunaapi Aaronin huoneen.
Ps 115:13 Hen siugnapi ne quin HERRA pelkeuet/ seke pienet ette swret.
Hän siunaapi ne kuin HERRAA pelkääwät/ sekä pienet että suuret.
Ps 115:14 HERRA siugnatkan teite/ iota enemen site enemin/ Teite ia teiden Lapsianne.
HERRA siunatkaan teitä/ jota enemmin sitä enemmin/ teitä ja teidän lapsianne.
Ps 115:15 Te oletta ne HERRAN siugnatut/ Joca Taiuan ia Maan tehnyt on.
Te olette ne HERRAN siunatut/ joka taiwaan ja maan tehnyt on.
Ps 115:16 Se Taiuas ombi coconans HERRAN/ Mutta Maan hen on Inhimisten Lapsille andanut.
Se taiwas ompi kokonansa HERRAN/ mutta maan hän on ihmisten lapsille antanut.
Ps 115:17 Ne Coolluet euet taidha sinua HERRA kijtte/ Eike mös caiki ne quin alasmeneuet sihen hiliasutehen.
Ne kuolleet eiwät taida sinua HERRAA kiittää/ eikä myös kaikki ne kuin alasmenewät siihen hiljaisuuteen.
Ps 115:18 Mutta me kijtemme HERRA/ hamast nyt ia ijancaikisutehen asti. Halleluia.
Mutta me kiitämme HERRAA/ hamasta nyt ja iankaikkisuuteen asti. Halleluja.

CXVI. Psalmi .

Ensin hen kijttepi Jumalata/ ette henen Rucouxens cwltu oli/ ia mös wapadhuxens teden. Joista ialot Lupauxet lisetyt ouat. Sijtte hen swresta yliste Jumalan Palueluxen/ Ette me kersiueisest henen tactons kersisim/ hende auxemhwdhaisim ia kijtteisim/ echke me waiuatama Opin todhistoxen teden.

Ps 116:1 SIte mine racastan/ Ette HERRA minun Rucouxeni änen cwldele.
Sitä minä rakastan/ että HERRA minun rukoukseni äänen kuuntelee.

Ps 116:2 Ette hen Coruans minun poleeni callisti/ Senteden mine hende Auxenihwdhan minun Eliaicanani.
että hän korwians minun puoleeni kallisti/ Sentähden minä hänta awukseni huudan minun elinaikanani.
Ps 116:3 Ne Cooleman Paulat ouat minun ymberipiritenyet/ Ja ne Heluetin adhistoxet ouat minun leutenyet/ Mine leusin waiuan ia tuskan.
Ne kuoleman paulat owat minun ympäripiirittäneet/ ja ne helwetin ahdistukset owat minun löytäneet/ Minä löysin waiwan ja tuskan.
Ps 116:4 Mutta mine auxenihwsin HERRAN Nimen/ O HERRA pelasta minun Sielun.
Mutta minä awukseni huudan HERRAN nimeä/ Oi HERRA pelasta minun sieluni.
Ps 116:5 Se HERRA on Armolinen ia Oikia/ ia meiden Jumalan ombi Laupias.
Se HERRA on armollinen ja oikea/ ja meidän Jumalan ompi laupias.
Ps 116:6 HERRA hen ketkepi ne Yxikerdaiset/ Quin mine allamacasin/ nin hen minua autti.
HERRA hän kätkeepi ne yksinkertaiset/ kuin minä alla makasin/ niin hän minua autti.
Ps 116:7 Ole nyt taas rauhas minun Sielun/ Sille HERRA hyuestitekepi sinulle.
Ole nyt taas rauhassa minun sieluni/ Sillä HERRA hywästi tekeepi sinulle.
Ps 116:8 Sille sine olet minun Sieluni Coolemasta poisreuäisnyt/ Minun Silmeni Kyneliste/ Minun Jalcani poisreueisnijt combastoxest.
Sillä sinä olet minun sieluni kuolemasta poisrewäissyt/ minun silmäni kyynelistä/ Minun jalkani poisrewäisit kompastuksesta.
Ps 116:9 Mine tadhon sijs waelda HERRAN edes/ Ninen Eeleuiten Maassa.
Minä tahdon siis waeltaa HERRAN edessä/ niiden eläwien maassa.
Ps 116:10 Mine Uskon/ senteden mine puhun/ Mutta mine sangen waiuataan.
Minä uskon/ sentähden minä puhun/ mutta minä sangen waiwataan.
Ps 116:11 Mine sanoin minun hemmestöxesäni/ Caiki Inhimiset ouat Walecteliat.
Minä sanoin minun hämmästyksessäni/ kaikki ihmiset owat walehtelijat.
Ps 116:12 Quinga minun pite HERRALLE maxaman/ caiki henen Hyuetteghonsa/ iotca hen minulle teki?
Kuinka minun pitää HERRALLE maksaman/ kaikki hänen hywät tekonsa/ jotka hän minulle teki?
Ps 116:13 Mine tadhon sen teruelisen Calkin otta/ ia sen HERRAN Nimen

sarnata.
Minä tahdon sen terweellisen kalkin ottaa/ ja sen HERRAN nimeen saarnata.
Ps 116:14 Mine tadhon Lupauxeni maxa HERRALLE caiken henen Canssans edes.
Minä tahdon lupaukseni maksaa HERRALLE kaiken hänen kansansa edessä.
Ps 116:15 Se henen Pyheins Coolema/ ombi Callis HERRAN edes.
Se hänen pyhäinsä kuolema/ ompi kallis HERRAN edessä.
Ps 116:16 O HERRA mine olen sinun Paluelias/ Mine olen sinun Paluelias/ Sinun Picas poica/ Sine olet minun Siteeni rickireueisnyt.
Oi HERRA minä olen sinun palwelijasi/ Minä olen sinun palwelijasi/ sinun piikasi poika/ sinä olet minun siteeni rikkirewäissyt.
Ps 116:17 Sinulle mine tadhon Lijtostwffrata/ Ja sen HERRAN Nimen sarnata.
Sinulle minä tahdon kiitosta uhrata/ ja sen HERRAN nimeen saarnata.
Ps 116:18 Mine tadhon HERRALLE minun Lupauxeni maxa/ caiken henen Canssans edes.
Minä tahdon HERRALLE minun lupaukseni maksaa/ kaiken hänen kansansa edessä.
Ps 116:19 Nijsse HERRAN Honeen Esicartanois/ keskella sinus Jerusalem. Halleluia.
Niissä HERRAN huoneen esikartanoissa/ keskellä sinuas Jerusalem. Halleluja.

CXVII. Psalmi .

Ennustos Christusest ia henen Hengelisest ia ijancaikisest Waldalku'nastans/ ymberi Mailman pirin leuitetteue/ Nin ette yxi on Seurakunda Juttaist ia Pacanoista coghottu/ Euangeliumin änen cautta. Jotca site vskouat totteleuat ia cwleuat/ ne ilman Lait ia ymberisleickamiseth wapadetaan. Sille temen Waldakunnan Paluelus/ ei ole vlcoinen/ waan Hengelinen/ uskos/ pelghos/ kijtoxes/ ylistoxes etc. Jossa Waldakunnas/ sula Laupius/ sen on/ Ansiotoin Synnein andexiandamus wallitze/ Christusen teden. Sille/ vskolisille ia anouaisille annetaan Pyhe Hengi ia ijancaikine' Eleme/ Ette sielle on Totuus/ se on/ Lupauxet ouat waghat/ wissit ia wahwat Seurakunnan ylitze.

Ps 117:1 Kltteket HERRA caiki Pacanat/ ylisteket hende caiki Canssa.
Kiittäkäät HERRAA kaikki pakanat/ ylistäkäät häntä kaikki kansa.
Ps 117:2 Sille henen Armons ia Totudhens/ wallitzepi meiden ylitzen ijancaikisesta. Halleluia.
Sillä hänen armonsa ja totuutensa/ wallitseepi meidän ylitsen iankaikkisesti. Halleluja.

CXVIII. Psalmi .

On Ennustos ia Kijtos Christusen Waldakunnast/ ia henen Pinastans ia kircaudhestans/ Ninquin hen itze sen vlostoimitta. Matt. 21. Ja P. Petari Act. 4. Eninpoli alghusta/ ouat Christusen Sarnauan Israelis omat änet/ ette hen pinasans autettijn/ holhottijn/ ia kircastettijn. Sijtte hen manapi Kijtossanoihin/ Item nin Rucolepi Seurakunna' Menestöxens teden etc.

Ps 118:1 KItteket HERRA/ Sille hen on Armactaia/ Ja henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Kiittäkäät HERRAA/ Sillä hän on armahtaja/ ja hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 118:2 Sanocan nyt Israel/ henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Sanokaan nyt Israel/ hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 118:3 Sanocan nyt se Aaronin Hone/ henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Sanokaan nyt se Aaronin huone/ hänen hywyytens pysyypi iankaikkisesti.
Ps 118:4 Sanocan nyt caiki iotca HERRA pelkeuet/ henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Sanokaan nyt kaikki jotka HERRAA pelkääwät/ hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 118:5 Tuskissani mine HERRA auxenihwdhin/ ia HERRA cwldeli minua/ ia lohutti minua.
Tuskissani minä HERRAA awukseni huusin/ ja HERRA kuunteli minua/ ja lohdutti minua.
Ps 118:6 HERRA on minun cansani/ senteden em mine pelke/ Mite Inhimiset minun tekisit?
HERRA on minun kanssani/ sentähden en minä pelkää/ Mitä ihmiset minun tekisit?
Ps 118:7 HERRA on minun cansani auttaman minua/ Ja mine tadhon lustin nädhe minun Wiholisteni ylitze.
HERRA on minun kanssani auttaman minua/ ja minä tahdon lystin nähdä minun wihollisteni ylitse.
Ps 118:8 Parambi on vskalta HERRAN päle/ quin lootta Inhimisten päle.
Parempi on uskaltaa HERRAN päälle/ kuin luottaa ihmisten päälle.
Ps 118:9 Parambi on wskalta HERRAN päle/ quin lootta Pämiesten päle.
Parempi on uskaltaa HERRAN päälle/ kuin luottaa päämiesten päälle.
Ps 118:10 Caiki Pacanat ymberipiritteuet minua/ Mutta HERRAN Nimehen mine tadhon heite rickiserke.
Kaikki pakanat ympäripiirittäwät minua/ Mutta HERRAN nimeen minä tahdon

heitä rikkisärkeä.
Ps 118:11 He ymberipiritteuet minua ninquin Kimalaiset/ ia he sammuttauat ninquin Tuli Oriantappurois/ Mutta HERRAN Nimehen mine tadhon heite rickiserke.
He ympäripiirittäwät minua niinkuin kimalaiset/ ja he sammuttawat niinkuin tuli orjantappuroissa/ Mutta HERRAN nimeen minä tahdon heitä rikkisärkeä.
Ps 118:12 Mine syseten/ ette mine langeisin/ Mutta HERRA hen autta minua.
Minua sysätään/ että minä lankeisin/ Mutta HERRAN hän auttaa minua.
Ps 118:13 HERRA on minun wäkewydhen/ Ja minun Psalmin/ ia on minun Terueydhen.
HERRA on minun wäkewyyteni/ ja minun psalmin/ ja on minun terweyteni.
Ps 118:14 Ilolla weisatan Woitosta ninen Wanhurskasten Maioissa/ Se HERRAN Oikia käsi saapi woiton.
Ilolla weisataan woitosta niiden wanhurskasten majoissa/ Se HERRAN oikea käsi saapi woiton.
Ps 118:15 Se HERRAN Oikia käsi on yleskorghotettu/ se HERRAN Oikia käsi saapi Woiton.
Se HERRAN oikea käsi on ylöskorotettu/ Se HERRAN oikea käsi saapi woiton.
Ps 118:16 Em mine Coole/ waan elen/ ia sen HERRAN Teghot ilmoitan.
En minä kuole/ waan elän/ ja sen HERRAN teot ilmoitan.
Ps 118:17 Kylle HERRA minua curitta/ waan ei hen minua Coolemalle anna.
Kyllä HERRA minua kuritti/ waan ei hän minua kuolemalle anna.
Ps 118:18 Auacat minulle ne Wanhurskaudhen Portit/ Ette mine sihen sisellekeuisin/ Ja site HERRA kijteisin.
Awatkaat minulle ne wanhurskauden portit/ että minä siihen sisälle käwisin/ ja sitä HERRAA kiittäisin.
Ps 118:19 Se on se HERRAN Porti/ ne Wanhurskat pite sihen siselkeumen.
Se on HERRAN portti/ ne wanhurskaat pitää siihen sisälle käymän.
Ps 118:20 Mine kijten sinua/ ettes minua neuritit/ Ja autit minua.
Minä kiitän sinua/ että minua nöyrytit/ ja autit minua.
Ps 118:21 Se kiui/ ionga ne Rakendaiat hyliesit/ ombi techty Culmakiuexi.
Se kiwi/ jonka rakentajat hylkäsit/ ompi tehty kulmakiweksi.
Ps 118:22 HERRALDA se ombi techty/ ia ombi yxi Ihme meiden Silmein edes.
HERRALTA se ompi tehty/ ja ompi yksi ihme meidän silmäin edessä.
Ps 118:23 Teme ombi se Peiue/ ionga HERRA tekepi/ iloitkam ia riemuitkam henes.
Tämä ompi se paiwä/ jonka HERRA tekeepi/ iloitkaamme ja riemuitkaamme hänessä.
Ps 118:25 O HERRA autta/ o HERRA anna hyuesti menestyue.

Oi HERRA auttaa/ o HERRA anna hywästi menestyä.
Ps 118:26 Kijtetty olcoon se/ ioca tulepi HERRAN nimehen/ Me siugnama teite/ quin HERRAN Honesta oletta.
Kiitetty olkoon se/ joka tuleepi HERRAN nimeen/ Me siunaamme teitä/ kuin HERRAN huoneesta olette.
Ps 118:27 HERRA ombi Jumala/ ioca meite yleswalghistapi/ Caunistacat site Juhla meijuledhille/ haman sen Altarin Saruein asti.
HERRA ompi Jumala/ joka meitä ylöswalkistaapi/ Kaunistakaat sitä juhlaa lehdillä/ hamaan sen alttarin sarwiin asti.
Ps 118:28 Sine olet minun Jumalan/ Ja mine kijten sinua/ Minun Jumalan/ sinua mine ylisten.
Sinä olet minun Jumalan/ ja minä kiitän sinua/ Minun Jumalan/ sinua minä ylistän.
Ps 118:29 Kijtteket site HERRA/ sille hen on Armactaia/ Ja henen Hywydhens pysy ijancaikisesta.
Kiittäkäät sitä HERRAA/ sillä hän on armahtaja/ ja hänen hywyytensä pysyy iankaikkisesti.

CXIX. Psalmi .

Ylitze caiken temen Psalmin rucolepi Dauid/ ette Hen Jumalan Sanassa ketketeisijn. Jonga hen sangen ylistepi/ Ette Se Opetapi/ waikuttapi/ hallitze/ Lohutta/ wapacta/ synniste wariele/ ei wilpistele etc. Eipe me miten neiste ilman site Sana saa. Nin hen sis neuuopi Jumalan Sanan tundemisehen ia harioittamisehen/ Joilla hen monet ia swret Lahiat lupapi. Waan wärille Opettaille/ Ja Sanan ylencatzouaisille/ hen Rangastoxet ennusta ia kekepi. Teme Psalmi on Ebreerin Bokstauin ielkin asetettu/ ette cungin alla cadhexan Wersue on. Eike yxiken Wersu ole/ Joista ei yxi neiste Sanoista leute. Thora/ Lex/ Laki/ ette se meite opetta iota emme me tiedhe/ ia curitta/ Ettei me Naudhan tauaiset olisi/ ia pimeydhes eleisi. Huka/ Statuta/ Sädyt/ ouat Ceremoniat/ Tauat ia mwdh Pyhet Menot/ iotca Kircoissa ia Jumalan Palueluxis pidheten. Eduth/ Testimonia/ Todhistoxet/ Ette Jumala Sana's ia Lains cautta itzens Todhistapi lesseoleuan/ meite coriapi ia hallitze/ Ette meille olis Omatieto Jumalalda/ iota me mwtoin emmeke tunne/ enge näe/ eike ymmerdhe waicka hen aina iocapaicas/ meiden tykenen ombi/ quin vscottapa on. Mizua/ Precepta/ Keskyt/ Ette he meite sitouat heihins/ waatiuat ia anouat/ Ettei me irtaast ne ylencatzoisi/ ioita me oppenuet olema/ waan nijte pidheisim ia tekisim. Pikuda/ Mandata/ Neuuot/ Etzicot/ Asetuxet/ Toimitoxet ia Oiennoxet. Opettauat quinga meiden tule ele ia waelda seke Jumalan coctan ette Inhimisten. Se merkitze mös/ nijsse Asioissa/ sen Hallitoxen wirghan/ Quin Grekixi Episcopen/ eli Diokesin cutzutan/ Ja Somexi Pijspan wirca. Mispat/ Juditia siue Jura/ Oikius/ Oijennus/ Souitos/ taicka Toimitos/ se on Hallitzemisen/ Domion ia iongun wirghan pääettemys. Jolla Inhimiset keskenens/ ylcoises Asiois ia menoissa/ souitetaan ia toimitetaan/ Usein se mös otetaan/ Jongun Tauan ia Tottumisen eli sen Pacanain ia Loonolisen Lain edeste. Sana/ Puhe/ Lausumus/ Joilla Jumala iotakin Opetta/ keskepi/ Neuuopi/ mana/

kieldepi/ vchkapi/ haastapi. etc. Sille se Sana Eloquium/ Enimitten langepi Lupauxijn ia wchkauxijn pein/ iotca Keskyis ia Laissa ouat. Joissa toisinans Hyuie luuatan/ ia Pahoia käeten. Cartamus/ Cauatus eli waarinottamus/ Ettei me Hitat/ vneliat/ torckuuaiset ia Laiskat olisimma/ Nijte caikia pitemen/ ketkemen ia tekemen. Via/ Tie/ se otetan vsein/ Oikian keuttemisen ia hyuen Elemen Tauan ia menon edeste. Veritas/ Totuus/ se on/ Ette Jumala ombi Waca/ hurskas ia Sanans piteue/ seke Hyue luuataxens ette pahwt vchkataxens. Hyue Jumalisille/ ia Paha Jumalattomille. Coska neme caxi Sana/ quin/ Feci Justiciam et Juditium/ ynneseisouat/ Nin ne iaetan/ Ette Juditium/ se on/ Domio/ cutzutan/ coska Hen ne Wighaliset ia Pahuden witzapi/ rangaise ia cadhotta. Ja Justitia/ se on/ Oikeus Coska Hen ne Wighattomat eli Todheliset autta/ holho/ wariele ia wanhurscautta. Quin pyhis Ramatuis vsein homaitan. Nin sis caikilla neille moninaisilla Sanoilla/ se yxi ainoa Jumalan Laki/ monis pyhein Ramattuin paicoissa/ cutzutan. Päldiskein ia wimein ombi merkitzeminen/ Ette tesse Psalmis rucoellan/ Ette Itze Jumala meite iodhatais/ hallitzis/ opetais/ ia henen Teisens/ Keskyissens/ Euangeliumisans ia Sanoisans meite cohennais/ Ja warielis meite Inhimisten Opista/ walhesta/ Sädhyste/ Taicouxista ia vlconcullasudhest. etc.

Ps 119:1 AUtuat ouat ne quin wighattomasti eleuet/ Ne iotca HERRAN Laissa waeldauat.
Autuaat owat ne kuin wiattomasti eläwät/ Ne jotka HERRAN laissa waeltawat.
Ps 119:2 Autuat ouat ne quin henen Todhistoxians piteuet/ ia coco sydhemest hende etziuet.
Autuaat owat ne kuin hänen todistuksensa pitäwät/ ja koko sydämestä häntä etsiwät.
Ps 119:3 Sille iotca henen Tiens päle waeldauat/ euet he miten paha teghe.
Sillä jotka hänen tiensä päällä waeltawat/ eiwät he mitään pahaa tee.
Ps 119:4 Sine olet keskenyt/ wisusta pidhette sinun keskys.
Sinä olet käskenyt/ wisusti pidettää sinun käskysi.
Ps 119:5 Josko minun Elemen pidheis sinun Oikiuttas/ teudhen totuden cansa.
Josko minun elämän pitäisi sinun oikeuttasi/ täyden totuuden kanssa.
Ps 119:6 Coska mine waiuoin catzon caikein sinun Keskydhes päle/ Nin em mine tule häpiehen.
Koska minä waiwoin katson kaikkein sinun käskyjesi päälle/ Niin en minä tule häpeään.
Ps 119:7 Mine kijten sinua oikiast sydhemest/ Ettes opetat minua ne sinun Wanhurskaudhes Oikiudhes.
Minä kiitän sinua oikeasta sydämestä/ ettäs opetat minua ne sinun wanhurskautes oikeudessa.
Ps 119:8 Sinun Oikiuttas mine tadhon pite/ ele minua ikenens ylenanna.
Sinun oikeuttasi minä tahdon pitää/ älä minua ikänänsä ylenanna.
Ps 119:9 QUinga iocu Norucainen henen Tiesens nuctettomasti waelda?

Coska hen itzens keutte sinun Sanais ielken.
Kuinka joku nuorukainen hänen tiessänsä nuhteettomasti waeltaa? Koska hän itsensä käyttää sinun sanaisi jälkeen.
Ps 119:10 Mine etzin sinua coco sydhemesteni/ ele salli minua exyue sinun Keskyistes.
Minä etsin sinua koko sydämestäni/ älä salli minua eksyä sinun käskyistäsi.
Ps 119:11 Mine pidhen sydhemesseni sinun Sanas/ ettei mine rickoisi sinua wastan.
Minä pidän sydämessäni sinun sanasi/ ettei minä rikkoisi sinua wastaan.
Ps 119:12 Kijtetty olgon sine HERRA/ opeta minulle sinun Oikiuttas.
Kiitetty olkoon sinä HERRA/ opeta minulle sinun oikeuttasi.
Ps 119:13 Mine tadhon Hwlteni cansa/ yleslukia caiki sinun Sws Oikiuxet.
Minä tahdon huulteni kanssa/ ylöslukea kaikki sinun suusi oikeudet.
Ps 119:14 Sinun Todhistostes tiese mine iloitzen/ Ninquin caikinaisista Rickauxista.
Sinun todistuksesi tiessä minä iloitsen/ Niinkuin kaikkinaisista rikkauksista.
Ps 119:15 Mine puhun mites keskenyt olet/ Ja catzelen sinun Teidhes päle.
Minä puhun mitä käskenyt olet/ Ja katselen sinun teidesi päälle.
Ps 119:16 Sinun Oikiudhes pein mine halaian/ Ja en vnodha sinun Sanoias.
Sinun oikeutesi päin minä halajan/ ja en unohda sinun sanojasi.
Ps 119:17 TEe hyuesti sinun Paluelialles/ ette mine eleisin/ ia sinun Sanas pidheisin.
Tee hywästi sinun palwelijallesi/ että minä eläisin/ ja sinun sanasi pitäisin.
Ps 119:18 Aua minun Silmeni/ Ette mine näkisin ne Ihmet sinun Laistas.
Awaa minun silmäni/ että minä näkisin ne ihmeet sinun laistasi.
Ps 119:19 Wieras mine olen Maan päle/ ele peite minusta sinun Keskyies.
Wieras minä olen maan päällä/ älä peitä minusta sinun käskyjäsi.
Ps 119:20 Minun Sielun on rickimusertu ikewydhen teden/ Alati sinun Oikiudhes ielkin.
Minun sieluni on rikkimuserrettu ikäwyyden tähden/ alati sinun oikeutesi jälkeen.
Ps 119:21 Sine rangaiset ne Coriat/ Forbannatut ouat ne quin sinun Keskyistes poickeuat.
Sinä rankaiset ne koreat/ Forbannatut (kirotut) owat ne kuin sinun käskyistäsi poikkeawat.
Ps 119:22 Poiskäenne minusta pilca ia ylencatzous/ Sille mine pidhen sinun Todhistoxes.
Poiskäännä minusta pilkka ja ylenkatsous/ Sillä minä pidän sinun todistuksesi.

Ps 119:23 Istuuat möski ne Pämiehet/ ia puhuuat minua wastan/ Mutta sinun Paluelias puhupi sinun Oikiuxistas.
Istuwat myöskin ne päämiehet/ ja puhuwat minua wastaan/ Mutta sinun palwelijasi puhuupi sinun oikeuksistasi.
Ps 119:24 Sille sinun Todhistoxias mine halaian/ ne ouat minun Neuuonandaiat.
Sillä sinun todistuksiasi minä halajan/ ne owat minun neuwonantajat.
Ps 119:25 MInun Sielun tomussa macapi/ wirgota minua sinun Sanas ielkin.
Minun sielun tomussa makaapi/ wirwota minua sinun sanasi jälkeen.
Ps 119:26 Mine ylesluen minun Teiteni/ Ja sine cwldelet minua/ Opeta minulle sinun Oikiuttas.
Minä ylösluen minun teitäni/ ja sinä kuuntelet minua/ Opeta minulle sinun oikeuttasi.
Ps 119:27 Anna minun ymmertä sinun Keskyes tiete/ Nin mine tadhon sinun Ihmeistes puhua.
Anna minun ymmärtää sinun käskyjesi tietä/ Niin minä tahdon sinun ihmeistäsi puhua.
Ps 119:28 Nin mine suren/ Ette sydhen minussa sulapi/ wahuista minua sinun Sanas ielken.
Niin minä suren/ että sydän minussa sulaapi/ wahwista minua sinun sanasi jälkeen.
Ps 119:29 Poiskäenne minusta se wäre Tie/ Ja szoo minulle sinun Lakis.
Poiskäännä minusta se väärä tie/ Ja suo minulle sinun lakisi.
Ps 119:30 Sen Totudhen Tien mine olen vloswalinut/ Sinun Oikeutes mine olen eteeni asettanut.
Sen totuuden tien minä olen uloswalinnut/ Sinun oikeutes minä olen eteeni asettanut.
Ps 119:31 Mine kiniripun sinun Todhistuxistas/ HERRA ele salli minua häpien ala tulla.
Minä kiinniriipun sinun todistuksistasi/ HERRA älä salli minua häpeään tulla.
Ps 119:32 Coskas minun Sydhemeni wahuistat/ Nin mine iooxen sinun Keskydhes Tiete möte.
Koskas minun sydämeni wahwistat/ Niin minä juoksen sinun käskyjesi tietä myöten.
Ps 119:33 OPeta minulle HERRA/ se sinun Oikiuttes tie/ ette mine sen loppuun asti ketkisin.
Opeta minulle HERRA/ se sinun oikeuttesi tie/ että minä sen loppuun asti kätkisin.
Ps 119:34 Anna minulle ymmerdhys/ Ette mine ketkisin sinun Lakis/ ia

pidheisin sen coco sydhemesteni.
Anna minulle ymmärrys/ että minä kätkisin sinun lakisi/ ja pitäisin sen koko sydämestäni.
Ps 119:35 Wie minua sen sinun Keskydhes Polghun päle/ Sille nihin mine halaian.
Wie minua sen sinun käskyjesi polun päälle/ Sillä niihin minä halajan.
Ps 119:36 Callista minun Sydhemen sinun Todhistoxees pein/ Ja ei Ahneudhen poleen.
Kallista minun sydämeni sinun todistukseesi päin/ ja ei ahneuden puoleen.
Ps 119:37 Poiskäenne minun Silmeni/ ettei he catzelisi turha Opetusta. Waan wirgota minua sinun Tiehes.
Poiskäännä minun silmäni/ ettei he katselisi turhaa opetusta. Waan wirota minua sinun tiehesi.
Ps 119:38 Anna sinun Paluelias sinun Keskys luiasti sinun Sanas teden pite/ Ette mine sinua pelkeisin.
Anna sinun palwelijasi sinun käskyis lujasti sinun sanasi tähden pitää/ että minä sinua pelkäisin.
Ps 119:39 Poiskäenne minusta site pilca/ iota mine pelken/ Sille sinun Oikiudhes ouat sulaiset.
Poiskäännä minusta se pilkka/ jota minä pelkään/ sillä sinun oikeutesi owat suloiset.
Ps 119:40 Catzo/ mine pydhen sinun Keskyies/ wirgota minua sinun Wanhurskaudhellas.
Katso/ minä pyydän sinun käskyjäsi/ wirkoita minua sinun wanhurskaudellasi.
Ps 119:41 HERRA/ anna sinun Armos minulle tapactua/ Sinun Apus/ sinun Sanas ielken.
HERRA/ Anna sinun armosi minulle tapahtua/ sinun apusi/ sinun sanasi jälkeen.
Ps 119:42 Ette mine woisin wastata minun Pilcuritani/ Sille mine lootan itzeni sinun Sanas päle.
että minä woisin wastata minun pilkkareitani/ Sillä minä luotan itseni sinun sanasi päälle.
Ps 119:43 Ele swingan poisota minun Suustani sen Totudhen Sana/ Sille mine toiuon sinun Oikiudhes päle.
Älä suinkaan pois ota minun suustani sen totuuden sanaa/ Sillä minä toiwon sinun päälle.
Ps 119:44 Mine tadhon sinun Lais alati pite/ aina ia ijancaikisesta.
Minä tahdon sinun lakisi alati pitää/ aina ja iankaikkisesti.
Ps 119:45 Ja mine waellan ilossa/ Sille mine etzin sinun Keskyies.

Ja minä waellan ilossa/ Sillä minä etsin sinun käskyjäsi.
Ps 119:46 Mine puhun sinun Todhistuxistas Kuningasten edes/ Ja en häpie.
Minä puhun todistuksistasi kuningasten edessä/ ja en häpeä.
Ps 119:47 Ja mine halaian Keskyies/ ioita mine racastan.
Ja minä halajan käskyjäsi/ joita minä rakastan.
Ps 119:48 Ja ylesnostan käsieni sinun Keskyhis/ ioita mine racastan/ Ja puhun sinun Oikiuxistas.
Ja ylösnostan käsiäni sinun käskyihisi/ joita minä rakastan/ Ja puhun sinun oikeuksistasi.
Ps 119:49 MUista sinun Sanallas Paluelias coctan/ Jonga päle sine annoit minun toiuoa.
Muista sinun sanallasi palwelijaasi kohtaan/ jonka päälle sinä annoit minun toiwoa.
Ps 119:50 Se ombi minun Turuan minun Waiuassani/ Sille sinun Sanas wirgotta minun.
Se ompi minun turwani minun waiwassani/ sillä sinun sanasi wirwottaa minun.
Ps 119:51 Ne Coriat iruitteleuet sangen minua/ em mine senuoxi sinun Laistas poicke.
Ne koreat irwittelewät sangen minua/ en minä senwuoksi sinun laistasi poikkea.
Ps 119:52 HERRA/ quin mine aiattelen/ quinga sine Mailman alghusta dominut olet/ Nin mine lohutetaan.
HERRA/ kuin minä ajattelen/ kuinka sinä maailman alusta tuominnut olet/ Niin minä lohdutetaan.
Ps 119:53 Mine kiukustun ylitze nijten Jumalattomaten/ iotca sinun Lakis ylenandauat.
Minä kiukustun ylitse niiden jumalattomien/ jotka sinun lakisi ylenantawat.
Ps 119:54 Sinun Oikiutes ouat minun Weisuni/ minun Honesani.
Sinun oikeutesi owat minun weisuni/ minun huoneessani.
Ps 119:55 HERRA mine aiattelen öölle sinun Nimes päle/ ia pidhen sinun Lakis.
HERRA minä ajattelen yöllä sinun nimesi päälle/ ja pidän sinun lakisi.
Ps 119:56 Sepä minun Techty olis/ Ette mine sinun Keskys pidheisin.
Sepä minun tehty olisi/ että minä sinun käskysi pitäisin.
Ps 119:57 MIne olen sanonut/ HERRA/ sen pite minun Perimiseni oleman/ Ette mine sinun Teites pidhen.
Minä olen sanonut/ HERRA/ sen pitää minun perimiseni oleman/ että minä sinun teitäsi pidän.

Ps 119:58 Mine rucolen sinun Casuos edes teudhest Sydhemest/ ole minulle Armolinen sinun Sanas pereste.
Minä rukoilen sinun kaswois edessä täydestä sydämestä/ ole minulle armollinen sinun sanasi perästä.
Ps 119:59 Mine tutkin minun Teiteni/ Ja käennen minun Jalcani sinun Todhistoxijs pein.
Minä tutkin minun teitäni/ Ja käännän minun jalkani sinut todistuksiisi päin.
Ps 119:60 Mine riennen/ ia en wiwy/ sinun Keskyies pitemen.
Minä riennän/ ja en wiiwy/ sinun käskyjäsi pitämään.
Ps 119:61 Ninen Jumalattomain Kicuri raatele minua/ Mutta em mine vnodha sinun Lakias.
Niiden jumalattomien kikuri (joukko) raatelee minua/ Mutta en minä unohda sinun lakiasi.
Ps 119:62 Poli öölle mine ylesnousen sinua kijttemen/ ninen sinun Wanhurskaudhens Oikiutten teden.
Puoli yöllä minä ylösnousen sinua kiittämään/ niiden sinun wanhurskaitten oikeutten tähden.
Ps 119:63 Ninen Cumpani mine olen/ iotca sinua pelkeuet/ ia sinun Keskyies piteuet.
Niiden kumppani minä olen/ jotka sinua pelkääwät/ ja sinun käskyjäsi pitäwät.
Ps 119:64 O HERRA/ Maa ombi teunens sinun Hywydhestes/ opeta minulle sinun Oikiuttas.
Oi HERRA/ Maa ompi täynnänsä sinun hywyydestäsi/ opeta minulle sinun oikeuttasi.
Ps 119:65 HYuesti sine teit HERRA/ sinun Paluelias coctan/ sinun Sanas ielkin.
Hywästi sinä teit HERRA/ sinun palwelijaasi kohtaan/ sinun sanasi jälkeen.
Ps 119:66 Opeta minulle hyuie Tauoia/ ia Tietemistä/ Sille mine uskon sinun Keskyies.
Opeta minulle hywiä tapoja/ ja tietämistä/ Sillä minä uskon sinun käskyjäsi.
Ps 119:67 Ennenquin mine neuritettijn/ nin mine exyin/ Mutta nyt mine pidhen sinun Sanas.
Ennenkuin minä nöyrytettiin/ niin minä eksyin/ Mutta nyt minä pidän sinun sanasi.
Ps 119:68 Sine olet Hyue ia Runsas/ opeta minulle sinun Oikiuttas.
Sinä olet hywä ja runsas/ opeta minulle sinun oikeuttasi.
Ps 119:69 Ne Coriat tichterauat Walhen minun päleni/ Mutta mine pidhen teudhest Sydhemest sinun Keskyies.

Ne koreat tichteerawat (ajattelewat) walheen minun päälleni/ Mutta minä pidän täydestä sydämestä sinun käskyjäsi.
Ps 119:70 Paxu ombi heiden Sydhemens ninquin Raszua/ Mutta mine halaian sinun Lakeis tyge.
Paksu ompi heidän sydämensä niinkuin raswa/ Mutta minä halajan sinun lakiesi tykö.
Ps 119:71 Sepä minulle kelpa/ ettes minun asetit/ Ette mine sinun Oikiuttas oppisin.
Sepä minulle kelpaa/ ettäs minun asetit/ Etta minä sinun oikeuttasi oppisin.
Ps 119:72 Sinun sws Laki ombi minulle otolisembi/ quin monda tuhatta cappalet Culta ia Hopia.
Sinun suusi laki ompi minulle otollisempi/ kuin monta tuhatta kappaletta kultaa ja hopeaa.
Ps 119:73 SInun Kädhes ouat minun tehnyet/ ia walmistanuet/ anna minulle ymmerdhöst/ ette mine sinun Kekyies oppisin.
Sinun kätesi owat minun tehneet/ ja walmistaneet/ anna minulle ymmärrystä/ että minä sinun käskyjäsi oppisin.
Ps 119:74 Jotcka sinua pelkeuet/ ne minua näkeuet/ ia iloitzeuat/ Sille mine toiuon sinun Sanas päle.
Jotka sinua pelkääwät/ ne minua näkewät/ ja iloitsewat/ Sillä minä toiwon sinun sanasi päälle.
Ps 119:75 HERRA mine tiedhen/ Ette sinun Domios ouat Oikiat/ ia olet minun vskolisesta asettanut.
HERRA minä tiedän/ että sinun tuomiosi owat oikeat/ ja olet minun uskollisesti asettanut.
Ps 119:76 Olcoon sis sinun Armos minun Lohutoxen/ ninquin sine Paluelias luuanut olet.
Olkoon siis sinun armosi minun lohdutuksen/ niinkuin sinä palwelijallesi luwannut olet.
Ps 119:77 Anna minulle sinun Laupiudhes tapactua/ Ette mine eleisin/ Sille mine halaian sinun Lakis tyge.
Anna minulle sinun laupeutesi tapahtua/ että minä eläisin/ Sillä minä halajan sinun lakisi tykö.
Ps 119:78 Ah ioska ne Coriat häpien ala tulisit/ iotca minua walhellans alaspainauat/ Mutta mine puhun sinun Keskyistes.
Ah josko ne koreat häpeän alle tulisit/ jotka minua walheellansa alaspainawat/ mutta minä puhun sinun käskyistäsi.
Ps 119:79 Ah ioska ne langeisit minun tygeni/ Jotca sinua pelkeuet/ Ja sinun Todhistoxes tundeuat.

Ah josko ne lankeisit minun tyköni/ Jotka sinua pelkääwät/ Ja sinun todistuksesi tuntewat.
Ps 119:80 Olcoon minun Sydhemen toimelinen sinun Oikiuxissas/ Etten mine häueistuisi.
Olkoon minun sydämen toimellinen sinun oikeuksissasi/ etten minä häwäistäisi.
Ps 119:81 MInun Sieluni ikeuöitze sinun Terueydhes ielken/ Mine toiuon sinun Sanas päle.
Minun sieluni ikäwöitsee sinun terweytesi jälkeen/ Minä toiwon sinun sanasi päälle.
Ps 119:82 Minun Silmeni hiueltyuet sinun Sanas ielkijn/ Ja sanouat/ Coskas minua lohutat.
Minun silmäni hiweltywät sinun sanasi jälkeen/ ja sanowat/ koska minua lohdutat.
Ps 119:83 Sille mine olen ninquin yxi Leili saws/ Sinun Oikiuttas/ em mine vnodha.
Sillä minä olen niinkuin yksi leili sawussa/ sinun oikeuttasi/ en minä unohda.
Ps 119:84 Quinga cauuan sinun Paluelias pite odhottaman? Coskas tadhot domion pite ylitze minun Wainoiani?
Kuinka kauan sinun palwelijasi pitää odottaman? Koskas tahdon tuomion pitää ylitse minun wainoojani?
Ps 119:85 Ne Coriat minulle Coopat caiuauat/ iotca euet ole sinun Lais pereste.
Ne koreat minulle kuopan kaiwawat/ jotka eiwät ole sinun lakisi perästä.
Ps 119:86 Caicki sinun Keskys ouat Totuus/ ne walhella minua waiuauat/ Auta minua.
Kaikki sinun käskysi owat totuus/ ne walheella minua waiwaawat/ Auta minua.
Ps 119:87 He olisit iuri lehes minun Maan päle hucutanuet/ Mutta em mine sinun Keskyies ylenanna.
He olisit juuri lähes minun maan päällä hukuttaneet/ Mutta en minä sinun käskyjäsi ylenanna.
Ps 119:88 Wirgota minua sinun Armos cautta/ Ette mine pidheisin sinun Sws Todhistoxet.
Wirwoita minua sinun armosi kautta/ että minä pitäisin sinun suusi todistukset.
Ps 119:89 HERRA sinun Sanas pysypi ijancaikisesta/ Nin lauialda quin Taiuas on.
HERRA sinun sanasi pysyypi iankaikkisesti/ Niin lawealta kuin taiwas on.

Ps 119:90 Sinun Totudhes iepi Sughusta nin Sucuhun/ sine Maan perustit/ ia se pysy seisouana.
Sinun totuutesi jääpi suwusta sukuhun/ sinä maan perustit/ ja se pysyy seisowana.
Ps 119:91 Se pysy iocapeiue sinun Sanas ielken/ Sille ette caiki teuty sinua paluella.
Se pysyy jokapäiwä sinun sanasi jälkeen/ Sillä että kaikki täytyy sinua palwella.
Ps 119:92 Ellei sinun Lakis olis minun Lohutoxen ollut/ Nin mine olisin Radholisesani huckunut.
Ellei sinun lakisi olis minun lohdutukseni ollut/ Niin minä olisin raadollisuudessani hukkunut.
Ps 119:93 Eipe mine ikenens tadho sinun Keskyies vnocta/ Sille sine nijllä minua wirgotat.
Eipä minä ikänänsä tahdo sinun käskyjäsi unohtaa/ Sillä sinä niillä minua wirwoitat.
Ps 119:94 Sinun mine olen/ Auta minua/ Sille mine etzin sinun Keskyies.
Sinun minä olen/ Auta minua/ Sillä minä etsin sinun käskyjäsi.
Ps 119:95 Ne Jumalattomat minun päleni wartioitzeuat/ ette he minua hucutaisit/ Mutta sinun Todhistoxestas mine warinotan.
Ne jumalattomat minun päälleni wartioitsewat/ että he minua hukuttaisit/ Mutta sinun todistuksestasi minä waarin otan.
Ps 119:96 Caikista cappaleista mine lopun olen nähnyt/ Mutta sinun Keskys pysypi.
Kaikista kappaleista minä lopun olen nähnyt/ Mutta sinun käskysi pysyypi.
Ps 119:97 QUinga mine racastan sinun Lais? Jocapeiue mine sijte puhun.
Kuinka minä rakastan sinun lakiasi? Jokapäiwä minä siitä puhun.
Ps 119:98 Sine teit minua wijsamaxi keskylles/ quin minun Wiholiseni ouat/ Sille sepe ombi minun ijancaikinen Tauaran.
Sinä teitä minua wiisaammaksi käskylläsi/ kuin minun wiholliseni owat/ Sillä sepä ompi minun iankaikkinen tawaran.
Ps 119:99 Mine olen oppenuembi quin caiki minun Opettaiani/ Sille sinun Todhistoxes ouat minun puheeni.
Minä olen oppineempi kuin kaikki minun opettajani/ Sillä sinun todistuksesi owat minun puheeni.
Ps 119:100 Enemen mine ymmerdhen quin ne Wanhemmat/ Sille mine pidhen sinun Keskyies.
Enemmän minä ymmärrän kuin ne wanhemmat/ Sillä minä pidän sinun käskyjäsi.

Ps 119:101 Mine welten Jalcani caikista pahoista Teiste/ Ette mine sinun Sanas pidheisin.
Minä wältän jalkani kaikista pahoista teistä/ että minä sinun sanasi pitäisin.
Ps 119:102 Eipe mine poickene sinun Oikiuxistas/ Sille sine opetat minua.
Eipä minä poikkene sinun oikeuksistasi/ Sillä sinä opetat minua.
Ps 119:103 Sinun Sanas ouat minun Suulleni makiamat/ Quin Hunaia.
Sinun sanas owat minun suulleni makeammat/ kuin hunaja.
Ps 119:104 Sinun Sanas tekepi minun ymmertteueisexi/ Senteden mine wihan caiki wäret Tiet.
Sinun sanasi tekeepi minun ymmärtäwäiseksi/ Sentähden minä wihaan kaikki wäärät tiet.
Ps 119:105 SInun Sanas ombi minun Jalcani Lyffty/ Ja yxi Walkivs minun Tieni päle.
Sinun sanasi ompi minun jalkani lyhty/ Ja yksi walkius minun tieni päälle.
Ps 119:106 Mine wannon ia tadhon sen pite/ Ette mine ne sinun Wanhurskaudhes Oikiudhet pitee tadhon.
Minä wannon ja tahdon sen pitää/ että minä ne sinun wanhurskautesi oikeudet pitää tahdon.
Ps 119:107 Sangen mine olen waiuattu/ HERRA wirgota minua sinun Sanas pereste.
Sangen minä olen waiwattu/ HERRA wirwoita minua sinun sanasi perästä.
Ps 119:108 Otoliset olcoon sinulle HERRA ne mieliset minun Swni wffrit/ Ja opeta minulle sinun Sws Oikiudhet.
Otolliset olkoon sinulle HERRA ne mieliset minun suuni uhrit/ Ja opeta minulle sinun suusi oikeudet.
Ps 119:109 Mine cannan alati minun Sieluani käsiseni/ Ja em mine vnodha sinun Lakias.
Minä kannan alati minun sieluani käsissäni/ Ja en minä unohda sinun lakiasi.
Ps 119:110 Ne Jumalattomat wiritteuet minulle Paulat/ Mutta em mine exy sinun Keskyistes.
Ne jumalattomat wirittäwät minulle paulat/ Mutta en minä eksy sinun käskyistäsi.
Ps 119:111 Sinun Todhistoxes ouat minun ijancaikiset Perimiseni/ Sille he ouat minun Sydhemeni riemut.
Ne todistukset owat minun iankaikkiset perimiseni/ Sillä he owat minun sydämeni riemut.
Ps 119:112 Mine callistan sydhemeni/ tekemen sinun Oikiudhes ielkin/ aina ia ijancaikisesta.

Minä kallistan sydämeni/ tekemään sinun oikeutesi jälkeen/ aina ja iankaikkisesti.
Ps 119:113 Mlne wihan ne Tuimat Henget/ Ja racastan sinun Lakis.
Minä wihaan ne tuimat henget/ Ja rakastan sinun lakiasi.
Ps 119:114 Sine olet minun Warieluxen ia Kilpen/ Mine toiuon sinun Sanas päle.
Sinä olet minun warjelukseni ja kilpeni/ Minä toiwon sinun sanasi päälle.
Ps 119:115 Poickecat minusta te Pahanelkiset/ Mine tadhon pite minun Jumalani Keskyt.
Poiketkaat minusta te pahanilkiset/ Minä tahdon pitää minun Jumalani käskyt.
Ps 119:116 Ylespidhe minua sinun Sanallas/ Ette mine eleisin/ Ja ele anna minun Toiuoni wilpistelle.
Ylöspidä minua sinun sanallasi/ että minä eläisin/ Ja älä anna minun toiwoni wilpistellä.
Ps 119:117 Wahuista minua/ ette mine autuaxi tulisin/ Nin mine alati halaian sinun Oikiuttas.
Wahwista minua/ että minä autuaaksi tulisin/ Niin minä alati halajan sinun oikeuttasi.
Ps 119:118 Sine alastallat caiki iotca sinun Oikiuxistas horiuuat/ Sille heiden wiettelyxens ombi sula Walhe.
Sinä alastallaat kaikki jotka sinun oikeuksistasi horjuwat/ Slllä heidän wiettelyksensä ompi sula walhe.
Ps 119:119 Caiki Jumalattomat Maan pälde sine poisheitet nin quin loan. Senteden mine racastan sinun Todhistoxes.
Kaikki jumalattomat maan päältä sinä poisheität niinkuin loan. Sentähden minä rakastan sinun todistuksiasi.
Ps 119:120 Mine pelken itzeni sinusta/ nin ette minun ihon wärise/ Ja wapitzen sinun Domios teden.
Minä pelkään itseni sinusta/ niin että minun ihoni wärisee/ Ja wapisen sinun tuomiosi tähden.
Ps 119:121 Mlne warinotan Oikiudhesta ia Vanhurskaudhesta/ Ele minua ylenanna nijlle/ iotca minulle wäkiwalta tekeuet.
Minä waarinotan oikeudesta ja wanhurskaudesta/ Älä minua ylenanna niille/ jotka minulle wäkiwaltaa tekewät..
Ps 119:122 Wasta sine Paluelias edeste/ Ja lohuta hende/ Ettei ne Coriat tekisi minulle wäkiualta.
Wastaa sinä palwelijasi edestä/ Ja lohduta häntä/ ettei ne koreat tekisi minulle wäkiwaltaa.

Ps 119:123 Minun Silmeni hiueltyuet sinun Terueydhes pereste/ Ja sen sinun Wanhurskaudhes Sanan ielken.
Minun silmäni hiweltywät sinun terweytesi perästä/ Ja sen sinun wanhurskautesi sanan jälkeen.
Ps 119:124 Toimita sinun Paluelias cansa sinun Armos pereste/ Ja opeta minulle sinun Oikiuttas.
Toimita sinun palwelijasi kanssa sinun armosi perästä/ Ja opeta minulle sinun oikeuttasi.
Ps 119:125 Sinun Paluelias mine olen/ anna minulle ymmerdhöst/ Ette mine sinun Todhistoxes tundisin.
Sinun palwelijasi minä olen/ anna minulle ymmärrystä/ että minä sinun todistuksesi tuntisin.
Ps 119:126 Jopa aica on/ Ette HERRA sihen iotaki tekis/ He ouat sinun Lakis serkenyet.
Jopa aika on/ että HERRA siihen jotakin tekisi/ He owat sinun lakisi särkeneet.
Ps 119:127 Senteden mine racastan sinun Keskys/ ylitze Cullan/ ia ylitze cauniman Cullan.
Sentähden minä rakastan sinun käskysi/ ylitse kullan/ ja ylitse kauniimman kullan.
Ps 119:128 Senteden mine ieristens pidhen sinun caickia Keskyies/ Mine wihan caicki wäret Tiet.
Sentähden minä järjestänsä pidän sinun kaikkia käskyjäsi/ Minä wihaan kaikki wäärät tiet.
Ps 119:129 lHmeliset ouat sinun Todhistoxes/ Senteden minun Sieluni ne pitepi.
Ihmeelliset owat sinun todistuksesi/ Sentähden minun sieluni ne pitääpi.
Ps 119:130 Quin sinun Sanas iulgistetaan/ nin se ilahutta/ ia nijlle Yxikerdhaisille andapi ymmerdhyxen.
Kuin sinun sanasi julkistetaan/ niin se ilahduttaa/ ja niille yksinkertaisille antaapi ymmärryksen.
Ps 119:131 Mine auan Swni/ ia hoocan/ Sille mine halaian sinun Keskyies.
Minä awaan suuni/ ja huokaan/ Sillä minä halajan sinun käskyjäsi.
Ps 119:132 Käenne sinuas minun poleeni/ Ja ole minulle Armolinen/ Ninquin sine nijlle totudh tekemen/ iotca sinun Nimees racastauat.
Käännä sinuas minun puoleeni/ Ja ole minulle armollinen/ Niinkuin sinä niille totut tekemään/ jotka sinun nimeäsi rakastawat.
Ps 119:133 Anna minun keumiseni wissin olla sinun Sanasas/ Ja ele anna iongun wäkiuallan ylitze minua wallita.

Anna minun käymiseni wissin olla sinun sanassasi/ Ja älä anna jonkun wäkiwallan ylitse minun wallita.
Ps 119:134 Lunasta minua Inhimisten wäryttelyxist/ nin mine tadhon pite sinun Keskyies.
Lunasta minua ihmisten wääryyttelyksistä/ niin minä tahdon pitää sinun käskyjäsi.
Ps 119:135 Yleswalista sinun Casuos Paluelias päle/ Ja opeta minulle sinun Oikiuttas.
Ylöswalista sinun kaswosi palwelijasi päälle/ Ja opeta minulle sinun oikeuttasi.
Ps 119:136 Wedhen oiat wootauat minun Silmesteni/ Ettei sinun Keskyies pidhete.
Weden ojat wuotawat minun silmistäni/ ettei sinun käskyjäsi pidetä.
Ps 119:137 WAnhurskas sine olet HERRA/ Ja oikia ombi sinun Sanas.
Wanhurskas sinä olet HERRA/ ja oikea ompi sinun sanasi.
Ps 119:138 Sine olet ne sinun Wanhurskaudhes Todistoxet/ ia Totudhen hartasti keskenyt.
Sinä olet ne sinun wanhurskautesi todistukset/ ja totuuden hartaasti käskenyt.
Ps 119:139 Mine olen lehes surmaxeni kiuanut/ Ette minun Wiholiseni ouat sinun Sanas vnoctaneet.
Minä olen lähes surmakseni kiiwannut/ että minun wiholliseni owat sinun sanasi unohtaneet.
Ps 119:140 Sinun Puhes ombi sangen coeteldu/ Ja sinun paluelias sen rakasna pite.
Sinun puheesi ompi sangen koeteltu/ Ja sinun palwelijasi sen rakkaana pitää.
Ps 119:141 Mine olen piskuinen ia ylencatzottu/ Mutta em mine vnodha sinun Keskyies.
Minä olen piskuinen ja ylenkatsottu/ Mutta en minä uhohda sinun käskyjäsi.
Ps 119:142 Sinun Wanhurskaudhes ombi ijancaikinen Wanhurskaus/ Ja sinun Lakis ombi Totuus.
Sinun wanhurskautesi on iankaikkinen wanhurskaus/ Ja sinun lakisi ompi totuus.
Ps 119:143 Adhistos ia tuska ouat minuhun sattunuet/ Mutta mine halaian sinun Keskyhis.
Ahdistus ja tuska owat minuhun sattuneet/ Mutta minä halajan sinun käskyihis.
Ps 119:144 Ne sinun Wanhurskaudhes Todhistoxet ouat ijancaikiset/ anna

minulle ymmerdhös/ nin mine elen.
Ne sinun wanhurskautesi todistukset owat iankaikkiset/ anna minulle ymmärrys/ niin minä elän.
Ps 119:145 MIne hwdhan coco Sydhemesteni/ cwldele minua HERRA/ Ette mine sinun Oikiuttas pidheisin.
Minä huudan koko sydämestäni/ kuuntele minua HERRA/ että minä sinun oikeuttasi pitäisin.
Ps 119:146 Sinun tyges mine hwdhan/ Auta minua/ Ette mine sinun Todhistoxes pidheisin.
Sinun tykösi minä huudan/ Auta minua/ että minä sinun todistuksesi pitäisin.
Ps 119:147 Warahin mine enneten/ Ja hwdhan/ Sinun Sanas päle mine toiuon.
Warhain minä ennätän/ ja huudan/ Sinun sanasi päälle minä toiwon.
Ps 119:148 Ennen puhdhetta mine waluon/ Ette puhuisin sinun Sanoistas.
Ennen puhdetta minä walwon/ että puhuisin sinun sanoistasi.
Ps 119:149 Cwldele minun äneni sinun Armos pereste HERRA/ wirgota minua sinun Oikiudhes ielken.
Kuuntele minun ääneni sinun armosi perästä HERRA/ Wirwoita minua sinun oikeutesi jälkeen.
Ps 119:150 Minun pahanelkiset Wainoliseni carkauat päleni/ Ja ouat caucana sinun Laistas.
Minun pahanilkiset wainolliseni karkaawat päälleni/ Ja owat kaukana sinun laistasi.
Ps 119:151 HERRA/ sine tykene olet/ Ja sinun Keskys ouat caiki sula Totuus.
HERRA/ sinä tykönä olet/ Ja sinun käskysi owat kaikki sula totuus.
Ps 119:152 Mutta site wastan mine tiedhen/ Ette sine olet sinun Todhistoxes ijancaikisesta perustanut.
Mutta sitä wastaan minä tiedän/ että sinä olet sinun todistuksesi iankaikkisesti perustanut.
Ps 119:153 CAtzo minun Radholisudheni/ ia pelasta minua/ vlosauta minua/ Sille eipe mine vnodha sinun Lakias.
Katso minun raadollisuuteni/ ja pelasta minua/ ulosauta minua/ Sllä eipä minä unohda sinun lakiasi.
Ps 119:154 Toimita minun Syyn/ ia päste minua/ wirgota minua sinun Sanas cautta.
Toimita minun syyni/ ja päästä minua/ Wirwoita minua sinun sanasi kautta.
Ps 119:155 Se Terueys ombi caucana nijlde Jumalattomilde/ Sille euet he

tottele sinun Oikiuttas.
Se terweys ompi kaukana niilta jumalattomilta/ Sillä eiwät he tottele sinun oikeuttasi.
Ps 119:156 HERRA/ sinun Laupius ombi swri/ Wirgota minua sinun Oikiuttes pereste.
HERRA/ sinun laupeus ompi suuri/ Wirwoita minua sinun oikeuttes perästä.
Ps 119:157 Minun Wainoiani ia Wiholiseni ouat monet/ Mutta em mine poickene sinun Todhistoxistas.
Minun wainoojani ja wiholllisen owat monet/ Mutta en poikkene sinun todistuksistasi.
Ps 119:158 Mine näen ne Ylencatzoiat/ Ja se teke minulle paha/ Ettei he sinun Sanaas pidhe.
Minä näen ne ylenkatsojat/ Ja se tekee minulle pahaa/ ettei he sinun sanaasi pidä.
Ps 119:159 Catzo/ Mine racastin sinun Keskyies/ HERRA wirgota minua sinun Armos pereste.
Katso/ Minä rakastin sinun käskyjäsi/ HERRA wirwoita minua sinun armosi perästä.
Ps 119:160 Sinun Sanas ombi alghusta Totuus ollut/ caiki sinun Wanhurskaudhes Oikiudhet pysyuet ijancaikisesta.
Sinun sanas iompi alusta totuus ollut/ kaikki sinun wanhurskautesi oikeudet pysywät iankaikkisesti.
Ps 119:161 PÄmiehet wainouat minua ilman syyte/ Ja minun Sydhemen pelkepi sinun Sanoistas.
Päämiehet wainoawat minua ilman syytä/ Ja minun sydämeni pelkääpi sinun sanoistasi.
Ps 119:162 Mine iloitzen sinun Puhees ylitze/ Ninquin iocu sais swren Saalijn.
Minä iloitsen sinun puheesi ylitse/ Niinkuin joku saisi suuren saaliin.
Ps 119:163 Walhen mine wihan/ Ja sijte cauhistun/ Mutta sinun Lakis mine racastan.
Walheen minä wihaan/ Ja siitä kauhistun/ Mutta sinun lakisi minä rakastan.
Ps 119:164 Seitzemesti peiues mine kijten sinua/ Sinun Wanhurskaudhes Oikiudhen poolesta.
Seitsemästi päiwässä minä kiitän sinua/ Sinun wanhurskautesi oikeuden puolesta.
Ps 119:165 Swri Rauha ombi nijlle/ iotca sinun Lais racastauat/ ia ei heiden pidhe horiuman.
Suuri rauha ompi niilla/ jotka sinun lakiasi rakastawat/ ja ei heidän pidä

horjuman.
Ps 119:166 HERRA/ mine odhotan sinun Terueydhes ielkin/ ie teen sinun Keskys pereste.
HERRA/ minä odotan sinun terweytesi jälkeen/ ja teen sinun käskysi perästä.
Ps 119:167 Minun Sielun pitepi sinun Todhistoxes/ Ja sangen ne racastan.
Minun sielun pitääpi sinun todistuksesi/ ja sangen ne rakastan.
Ps 119:168 Mine pidhen sinun Keskyies ia sinun Todhistoxias/ Sille caiki minun Tieni ouat sinun edeses.
Minä pidän sinun käskyjäsi ja sinun todistuksiasi/ Sillä kaikki minun tieni owat sinun edessäsi.
Ps 119:169 HERRA/ anna minun Candeeni sinun etees tulla/ anna minulle ymmerdhöstä sinun Sanas ielkin.
HERRA/ anna minun kanteeni sinun eteesi tulla/ anna minulle ymmärrystä sinun sanasi jälkeen.
Ps 119:170 Anna minun Rucouxeni sinun etees tulla/ Pelasta minua sinun Sanas ielkin.
Anna minun rukoukseni sinun eteesi tulla/ Pelasta minua sinun sanasi jälkeen..
Ps 119:171 Minun Hwleni pite kijttemen/ Coskas minulle opetat sinun Oikiuttas.
Minun huuleni pitää kiittämän/ Koskas minulle opetat sinun oikeuttasi.
Ps 119:172 Minun Kieleni pite puhuman sinun Sanastas/ Sille caiki sinun Keskys ouat oikiat.
Minun kieleni pitää puhuman sinun sanastasi/ Sillä kaikki sinun käskysi owat oikeat.
Ps 119:173 Olcoon sinun Kädhes minulle awlinen/ Sille mine olen vloswalinut sinun Keskys.
Olkoon sinun kätesi minulle awullinen/ Sillä minä olen uloswalinnut sinun käskysi.
Ps 119:174 HERRA/ mine ikeuöitzen sinun Terueydhes ielken/ Ja halaian sinun Lakias.
HERRA/ minä ikäwöitsen sinun terweytesi jälkeen/ Ja halajan sinun lakiasi.
Ps 119:175 Anna minun Sieluni ele/ Ette hen sinua kijtteis/ Ja sinun Oikeutes auttacon minua.
Anna minun sieluni elää/ että hän sinua kiittäisi/ Ja sinun oikeutesi auttakoon minua.
Ps 119:176 Mina olen ninquin iocu exyue ia cadhotettu Lammas/ etzi sinun Paluelias/ Sille em mine vnodha sinun Keskyies.
Minä olen niinkuin joku eksywä ja kadotettu lammas/ etsi sinun palwelijasi/

Sillä en minä unohda sinun käskyjäsi.

CXX. Psalmi .

On yxi Rucous/ iolla Propheta/ rucolepi warielta Walecteleuast Kieleste/ se on/ Jumalattomast Opista/ ia Opettaista/ iotca sen oikian Opin raiskauat ia turmeleuat/ Ja ne Jumaliset Opettaiat wihauat. Jonga hen werdautta tereuille Nonilla/ ia swrella Culolla eli Tulipalolla. Neme noutauaiset xv. Psalmit cutzutan Trappuin eli ylesastumisen Psalmit/ Ninquin mwtomat Hebreerit Iwleuat/ Ette Leuitit Papit ne weisasit xv. Trapuissa/ Joilla Templijn ylesmentin/ waimoin Honesta/ nin Miesten honesen. Ja mwtomat sanouat/ Ette ne/ sijttequin caiki Wffrin meno oli pätetty/ lopussa weisattin.

Ps 120:1 Yxi Weisu Corkemas Choris.
Yksi weisuu korkeimmassa kuorissa.
Ps 120:1 Mlne hwdhan HERRAN tyge/ minun tuskissani/ Ja hen cwldeli minua.
Minä huudan HERRAN tykö/ minun tuskissani/ Ja hän kuunteli minua.
Ps 120:2 HERRA pelasta minun Sieluni nijste Walecteleuista suista/ Ja wäriste Kieliste.
HERRA pelasta minun sieluni niistä walehtelewista suista/ ja wääristä kielistä.
Ps 120:3 Mite se wäre Kieli taidha sinulle tedhä? Ja mite se taita vlostoimitta.
Mitä se väärä kieli taitaa minulle tehdä? Ja mitä se taitaa ulostoimittaa.
Ps 120:4 Se on ningun iongun Wäkeuen tereuet Noolet/ Ninquin * Tuli Catauis.
Se on niinkuin jonkun wäkewän teräwät nuolet/ niinkuin tuli katajissa.
Ps 120:5 Woi minua/ ette mine mwcalainen olen * Mesechin seas/ teuty minun asua Kedarin Maiain seas.
Woi minua/ että minä muukalainen olen Mesechin seassa/ täytyy minun asua Kedarin majain seassa.
Ps 120:6 Se tule minun Sieluleni ikeuexi/ Asuua ninen tykene/ iotca Rauha wihauat.
Se tulee minun sielulleni ikäwäksi/ Asua niiden tykönä/ jotka rauhaa wihaawat.
Ps 120:7 Mine pidhen Rauhan/ Mutta quin mine puhun/ nin he Sodhan nostauat.
Minä pidän rauhan/ Mutta kuin minä puhun/ niin he sodan nostawat.

CXXI. Psalmi .

On sen waiuatun Seurakunnan/ ia cungin Jumalisten Lohutos/ Ette Jumala/ ioca Sionis wissille sanalla/ Ja ihmelisille Todhistoxille/ seke poians tulemisen ia pyhen Hengen andamisen/ ette mös Euangeliumins cautta/ itzens ilmoitti/ catzele/ cwldele/ ia auttapi henen Auxenshwtauaiset totisella vskaluxella.

Ps 121:1 Yxi Weisu corkeimas Choris. Mlne ylesnostan silmeni Mekihin pein/ Joista minulle Apu tulepi.
Yksi weisuu korkeimmassa kuorissa. Minä ylösnostan silmäni mäkihin päin/ Joista minulle apu tuleepi.
Ps 121:2 Minun Apun tulepi HERRALDA/ ioca Taiuan ia Maan tehnyt on.
Minun apuni tuleepi HERRALTA/ joka taiwaan ja maan tehnyt on.
Ps 121:3 Ei hen salli sinun Jalcas horiuman/ Eike se maca/ ioca sinua ketke.
Ei hän salli sinun jalkasi horjuman/ Eikä se makaa/ joka sinua kätkee.
Ps 121:4 Catzo/ se Israelin wartia/ Eike hen maca eli torcu.
Katso/ se Israelin wartija/ Eikä hän makaa eli torku.
Ps 121:5 Se HERRA ketkeköön sinua/ HERRA ombi sinun Wartios ylitze sinun Oikiankätes.
Se HERRA kätkeköön sinua/ HERRA ompi sinun wartiosi ylitse sinun oikean kätesi.
Ps 121:6 Ettei Auringoisen pidhe sinua peiuelle poltaman/ Eikä Cuun öölle.
Ettei aurinkoisen pidä sinua päiwällä polttaman/ Eikä kuu yöllä.
Ps 121:7 HERRA ketkeköön sinua caikista pahoista/ hen ketkekön sinun Sielus.
HERRA kätkeköön sinua kaikista pahoista/ hän kätkeköön sinun sielusi.
Ps 121:8 HERRA ketkeköön sinun vloskeumises ia siselkeumises/ hamast nyt ia haman ijancaikisehen.
HERRA kätkeköön sinun uloskäymisesi ja sisälle käymisesi/ hamasta nyt ja hamaan iankaikkiseen.

CXXII. Psalmi .

On Kijtossana/ ette Jumala henen Seurakunnans ketkepi ia warielepi/ ynne henen Palueluxens cansa/ ette Canssa tulis Jumalan Sanan cwleman/ rucoleman ia kijttemen/ Ette synnit rangastetaisin/ ia andexiannetaisin/ Ette Seuracunda cucoistais caikinaisist hywydist/ souinost/ Rauhast/ ia lohutoxest tuskissa/ seke Esimiehis/ kircois/ Esiuallois ette Perehis ia Honenhallitoxis. Joissa palio Lehimeisten teden/ kerssiten. 2. Tim. 2. Caiki mine kersin ninen Ulosualitudhen teden/ ette hekin autuaxi tulisit.

Ps 122:1 Yxi Dauidin Weisu/ Corkeimas Choris. Mlne iloitzen nijste quin minulle sanotut ouat/ Ette meiden pite sihen HERRAN Honesen siselkeumen.
Yksi Dawidin weisuu/ korkeimmassa kuorissa. Minä iloitsen niistä kuin minulle sanotut owat/ että meidän pitää siihen HERRAN huoneeseen sisälle käymän.
Ps 122:2 Ja ette meiden Jalcanne pite seisoman/ sinun Porteisas Jerusalem.
Ja että meidän jalkamme pitää seisoman/ sinun porteissasi Jerusalem.
Ps 122:3 Jerusalem ombi rakettu/ ette sen Caupungin oleman pite/ Johonga cocontuleminen on.
Jerusalem ompi rakennettu/ että sen kaupungin oleman pitää/ Johonka kokoon tuleminen on.
Ps 122:4 Ette Sucukunnat sinne ylesastuman pite/ Nimiten se HERRAN Sucukunda/ sarnaman Israelin Canssalle/ ia kijttemen HERRAN nime.
Että sukukunnat sinne ylösastuman pitää/ Nimittäin se HERRAN sukukunta/ saarnaaman Israelin kansalle/ ja kiittämän HERRAN nimeä.
Ps 122:56 Sille sielle ouat Stolit asetetut domittaman/ ne Dauidin Honen Stolit.
Sillä siellä owat tuolit asetetut tuomittaman/ ne Dawidin huoneen tuolit.
Ps 122:6 Toiuottaca Jerusalemille Onnia/ he menestyköot/ iotca sinua racastauat.
Toiwottakaa Jerusalemille onnea/ he menestyköot/ jotka sinua rakastawat.
Ps 122:7 Rauha olcoon sises sinun Muries/ ia Onni sinun Pallacisas.
Rauha olkoon sisässä sinun muuriesi/ ja onni sinun palatsissasi.
Ps 122:8 Minun welieni ia Ysteueni teden/ mine toiuotan sinulle * Rauhan.
Minun weljeni ja ystäwäni tähden/ minä toiwotan sinulle rauhan.
Ps 122:9 Meiden HERRAN Jumalan Honen teden/ tadhon mine sinun parastas etzie.
Meidän HERRAN Jumalan huoneen tähden/ tahdon minä sinun parastasi etsiä.

CXXIII. Psalmi .

On Seurakunnan Rucous/ ioca Mailmas ylencatzotan/ wastan Ulconcullatuita/ Hecumarita/ Epicureita/ Väkeuite/ ia muidhen Seurakunnan Wiholisia.

Ps 123:1 Yxi Weisu corkeimas Choris. Mlne ylesnostan Silmeni sinun tyges/ Joca asut Taiuassa.
Yks weisuu korkeimmassa kuorissa. Minä ylösnostan silmäni sinun tykösi/ Joka asut taiwaassa.
Ps 123:2 Catzo/ Quin ne Paluelian silmet/ heiden HERRAINS käsijn catzouat.
Katso/ Kuin palwelijan silmät/ heidän herrainsa käsiin katsowat.

Ps 123:3 Quin ne Picain silmet/ heiden Emendens Käsijn catzouat.
Kuin ne piikain silmät/ heidän emäntäinsä käsiin katsowat.
Ps 123:4 Nin meiden silmenne catzouat meiden HERRAN Jumalan päle/ Sihenasti ette hen meille Armolisexi tule.
Niin meidän silmämme katsowat meidän HERRAN Jumalan päälle/ Siihenasti että hän meille armolliseksi tulee.
Ps 123:5 Ole meille Armolinen HERRA/ Ole meille Armolinen/ Sille me olem sangen teutetyt ylencatzomisesta.
Ole meille armollinen HERRA/ Ole meille armollinen/ Sillä me olemme sangen täytetyt ylenkatsomisesta.
Ps 123:6 Sangen teunens ombi meiden Sielunna/ ninen ylpiein pilcoista/ ia ninen Corein ylencatzomisesta.
Sangen täynnänsä ompi meidän sielumme/ niiden ylpeäin pilkoista/ ja niiden korein ylenkatsomisesta.

CXXIV. Psalmi .

On makia Seurakunnan Lohutos ia Kijtossana warieluxen ia wapadhoxen teden/ Nin monein Wiholistein hirmusutta ia Julmautta wastan/ quin ouat/ Kuningasten/ Pämiesten/ Canssain/ Eriseurain/ Ja Ulcocullasuttein/ Jotca Seurakunnan tactouat/ pereti cadhotta/ Joinenga Julmauxen Propheta wertautta swren Wirdhan eli Cosken wotamisen cautta.

Ps 124:1 Yxi Dauidin Weisu/ Corkeimas Choris.
Yksi Dawidin weisuu/ Korkeimmassa kuorissa.
Ps 124:2 ELLei itze HERRA olis meiden cansan/ Nin sanocan Israel.
Ellei itse HERRA olisi meidän kanssan/ Niin sanokaan Israel.
Ps 124:3 Ellei itze HERRA olis meiden cansan/ Coska Inhimiset meite wastan carkaiauat.
Ellei Itse HERRA olisi meidän kanssan/ Koska ihmiset meitä wastaan karkaawat.
Ps 124:4 Nin he ylesnielisit meite eleuene/ Coska heiden Wihans meiden ylitzen iulmistu.
Niin hän ylösnielisit meitä eläwänä/ Koska heidän wihansa meidän ylitsen julmistuu.
Ps 124:5 Nin Vesi meite vpotais/ Cosket keuisit ylitze meiden Sielunna.
Niin wesi meitä upottaisi/ Kosket käwisit ylitse meidän sielumme.
Ps 124:6 Kijtetty olcoon se HERRA/ Ettei hen meite anna Raateluxexi heiden Hambaisens.
Kiitetty olkoon HERRA/ Ettei hän meitä anna raatelukseksi heidän hampaisiinsa.

Ps 124:7 Meiden Sielun päsi ninquin iocu Lindu sijte Lindurin paulasta. Se Paula on serietty/ ia me pästetut olema.
Meidän sieluni pääsi niinkuin joku lintu siitä linturin paulasta. Se paula on särjetty/ ja me päästetyt olemme.
Ps 124:8 Meiden Apun ombi HERRAN Nimes/ Joca on Taiuan ia Maan tehnyt.
Meidän apun ompi HERRAN nimessä/ Joka on taiwaan ja maan tehnyt.

CXXV. Psalmi .

On Rucous ia Kijtossana/ Ette HERRA warielepi Seurakunnans ia ne Jumaliset Opettaiat/ iotca Tyrannilde sordhetaan/ Ja vhckapi ette Jumala ne Ulcocullatut/ quin oikiasta Opista poickeuat/ cadhottapi. Waan ne Pyhet hen päste ia cunnioitta.

Ps 125:1 Yxi Weisu Corkeimas Choris.
Yksi weisuu korkeimmassa kuorissa.
Ps 125:2 JOtca vskaltauat HERRAN päle/ eipe he lange/ waan ijancaikisesta pysyuet/ ninquin se Woori Zion.
Jotka uskaltawat HERRAN päälle/ eipä he lankea/ waan iankaikkisesti pysywät/ niinkuin se wuori Zion.
Ps 125:3 Ymberi Jerusalemin ouat Wooret/ Ja se HERRA ombi henen Canssans ymberille/ hamast nyt ia nin ijancaikisudhen asti.
Ympäri Jerusalemin owat wuoret/ Ja se HERRA ompi hänen kansansa ympärillä/ hamasta nyt ja niin iankaikkisuuteen asti.
Ps 125:4 Sille ninen Jumalattomain Waltica ei pidhe pysymen ylitze sen Wanhurskasten Joukon/ Ettei ne Wanhurskaat vlosoiennaisi Käsiens Wäryteen pein.
Sillä niiden jumalattomain waltikka ei pidä pysymän ylitse sen wanhurskasten joukon/ ettei ne wanhurskaat ulosojentaisi käsiänsä wääryyteen päin.
Ps 125:5 HERRA tee hyuesti/ Nijlle hyuille ia hurskaille Sydhemiste.
HERRA tee hywästi/ Niille hywille ja hurskaille sydämille.
Ps 125:6 Mutta iotca poickeuat heiden wärijn teihins/ Nijte Jumala poisaiapi/ ninen pahaintekiedhen cansa/ Mutta Rauha olcoon ylitze Israelin.
Mutta jotka poikkeawat heidän wääriin teihinsä/ Niitä Jumala pois ajaapi/ niiden pahantekijäiden kanssa/ Mutta rauha olkoon ylitse Israelin.

CXXVI. Psalmi .

On Kijtossana ia Päsemisen Lupaus sijte Babilonian Fangiuxesta/ ia caikista muista pahoista/ Ja liatekin Synniste/ Colemasta/ Laista. etc. Christusen ia Euangeliumin

cautta/ Jolla Christusen Waldakunda leuiteteen/ Coolema ia Perkele woitetan/ Ja caikinainen Pahws poispyhiten.

Ps 126: Yxi Weisu Corkeimas Choris. COska HERRA pästepi ne Zionin Fangit/ Nin me olema ninquin Unennäkeueiset.
Yksi weisuu korkeimmassa kuorissa. Koska HERRA päästääpi Zionin wangit/ Niin me olemme niinkuin unennäkewäiset.
Ps 126:2 Silloin meiden suun Naurulla teuteten/ Ja meiden Kielen teunens riemua/ Silloin sanotan Pacanoissa/ se HERRA on Swria heiden coctans tehnyt.
Silloin meidän suun naurulla täytetään/ Ja meidän kielen täynnänsä riemua/ Silloin sanotaan pakanoissa/ se HERRA on suuria heidän kohtaan tehnyt.
Ps 126:3 Se HERRA on Swria tehnyt meiden coctan/ Sille me iloiset olema.
Se HERRA on suuria tehnyt meidän kohtaan/ Sillä me iloiset olemme.
Ps 126:4 Käenne HERRA meiden Fangiuxen/ Ninquin sine ne Wirdhat Etelen pein poisquiuanut olet.
Käännä HERRA meidän wankeuksen/ Niinkuin sinä ne wirrat etelään päin poiskuiwannut olet.
Ps 126:5 Jotca kynelille kylueuet/ Pite ilolla ylesnijttemen.
Jotka kyynelillä kylwäwät/ Pitää ilolla ylösniittämän.
Ps 126:6 He meneuet ia idkeuet/ ia vloscandauat callin Siemenen/ Ja tuleuat Riemulla ia touat heiden Lychtehens.
He menewät ja itkewät/ ja uloskantawat kalliin siemenen/ Ja tulewat riemulla ja tuowat heidän lyhtehensä.

CXXVII. Psalmi .

Teme Psalmi opetta Ettei Walta/ Kirco/ ia Honeenhallitos woidha eli taita asetetta/ hallitta/ taica warielta/ Ellei HERRA siugna/ Sen Sananparden ielkin/ HERRAN Siugnaus se rickauttapi.

Ps 127:1 Yxi Salomonin Weisu Corkeimas Choris. ELLei HERRA Honetta rakennaisi/ Nin he huckan tötetekisit/ iotca senpäle rakendauat.
Yksi Salomonin weisuu korkeimmassa kuorissa. Ellei HERRA huonetta rakentaisi/ Niin he hukkaan työtä tekisit/ jotka senpäälle rakentawat.
Ps 127:2 Ellei HERRA Caupungia warielis/ Nin ne Wartiat huckan waluouat.
Ellei HERRA kaupunkia warjelisi/ Niin ne wartijat hukkaan walwowat.
Ps 127:3 Se on turha/ ette te warhan ylesnouset/ ia hilian maata menet/ Ja swrella töölle Elatoxen walmistat/ Sille hen andapi ne Ysteuillens heiden maatessans.

Se on turha/ että te warhain ylösnouset/ ja hiljan maata menet/ Ja suurella työllä elatuksen walmistat/ Sillä hän antaapi ne ystäwäillensä heidän maatessansa.
Ps 127:4 Catzo/ Lapset ouat HERRAN Lahia/ Ja Rumin hedhelme on yxi Andamus.
Katso/ Lapset owat HERRAN lahja/ Ja ruumiin hedelmä on yksi antamus.
Ps 127:5 Quin Noolet iongun Väkeuen kädhesse/ Nin ouat ne Nooret Piltit.
Kuin nuolet jonkun wäkewän kädessä/ Niin owat nuoret piltit.
Ps 127:6 Autuas on se/ ionga Wijni nijte teunens on/ Euet ne häueistete/ Coska he Wiholisteins cansa Portissa toimittauat.
Autuas on se/ jonka wiini niitä täynnänsä on/ Eiwät ne häwäistetä/ Koska he wihollistensa kanssa portissa toimittawat.

CXXVIII. Psalmi .

Quin se entinen Psalmi opetti/ Ette caiki menestypi Jumalan Siugnauxesta/ ia ei meiden töösten ia surustan. Nin teme opettapi sen Siugnauxen Jumalan pelkeueisten Auioskeskuin ia pyhein tyge oleuan. Nin tai on yxi Häidenlaulu ia Morssianwirsi/ Jolla ne Auiot seke lohutetan/ ette caiki Onneliset heille toiuotetaan/ ia Jumalalda luuatan.

Ps 128:1 Yxi Weisu Corkeimas Choris. AUtuas on iocainen quin HERRA pelkeuet/ ia henen Teidhens päle waeldauat.
Yksi weisuu korkeimmassa kuorissa. Autuas on jokainen kuin HERRAA pelkääwät/ ja hänen teidensä päällä waeltawat.
Ps 128:2 Sine eletet sinuas sinun Käteis töiste/ Autuas sine olet/ Ja hyuesti sinulle keupi.
Sinä elätät sinuas sinun kätteisi töistä/ Autuas sinä olet/ Ja hywästi sinulle käypi.
Ps 128:3 Sinun Emendes pite oleman ninquin iocu Hedhelmelinen Winapuu/ ymberi sinun Hones louckat/ Sinun Lapses ninquin ne Oliunwesat/ sinun Peudhes ymberille.
Sinun emäntäsi pitää oleman niinkuin joku hedelmällinen wiinapuu/ ympäri sinun huoneesi loukkaast/ Sinun lapsesi niinkuin ne öljynwesat/ sinun pöytäsi ympärillä.
Ps 128:4 Catzos/ Tellens se Mies siugnatan/ Joca HERRA pelke.
Katsos/ Tällens mies siunataan/ joka HERRAA pelkää.
Ps 128:5 Sen HERRAN pite sinua Zionista siugnaman/ Ette sinun näkemen pite sen Jerusalemin Onnen/ caiken sinun Eliaicanas.
Sen HERRAN pitää sinua Zionista siunaaman/ että sinun näkemän pitää sen Jerusalemin onnen/ kaiken sinun elinaikanasi.

Ps 128:6 Ja saat nädhexes sinun lastes Lapset/ Rauhan ylitze Israelin.
Ja saat nähdäksesi sinun lastesi lapset/ Rauhan ylitse Israelin.

CXXIX. Psalmi .

On caunis Rucous/ Kijtossana/ Mainitos ia Walitus Seurakunnan Wiholisia wastan/ Joista hen quitengi wariellan lohutetan ia pästeten/ mös caikia Heluetin Portia wastan Waicka hen hamast Norudhestans on sordhettu/ Wimein hen vhkapi Jumalan Canssan Wiholisille cadhotuxen.

Ps 129:1 Yxi Weisu Corkeimas Choris. USein he ouat minua adhistanuet hamast minun Norudhestani/ sanocan nyt Israel.
Yksi weisuu korkeimmassa kuorissa. Usein he owt minua ahdistaneet hamasta minun nuoruudestani/ sanokaan nyt Israel.
Ps 129:2 Usein he ouat minua adhistanuet hamast minun Norudhestani/ Mutta euet he minua ylitzewoittanuet.
Usein he owat minua ahdistaneet hamasta minun nuoruudestani/ Mutta eiwät he minua ylitsewoittaneet.
Ps 129:3 Ne Kyndeiet ouat minun Selkeni päle kyndenyet/ Ja heiden Wacons pitkeen wetenyet.
Ne kyntäjät owat minun selkäni päällä kyntäneet/ ja heidän wakonsa pitkään wetäneet.
Ps 129:4 Se HERRA quin Wanhurskas on/ ombi ninen Jumalattomidhen Köudhet poishacanut.
Se HERRA kuin wanhurskas on/ ompi niiden jumalattomien köydet poishakannut.
Ps 129:5 Ah ioska he häpiehen tulisit/ ia tacaperin käendyisit/ Caiki iotca Zioni wihauat.
Ah josko ne häpeään tulisit/ ja takaperin kääntyisit/ Kaikki jotka Zionia wihaawat.
Ps 129:6 Ah ioska he olisit ninquin ne Rohot Cattoin päle/ Jotca ennen quiuettuuat/ quin he ylesreueisten.
Ah josko he olisit niinkuin ne ruohot kattoin päällä/ Jotka ennen kuiwettuwat/ kuin he ylösrewäistään.
Ps 129:7 Joista se Nijtteie kättens ei teute/ Eike mös se Lychtensitoia henen Syliäns teute.
Joista se niittäjä kättänsä ei täytä/ eikä myös se lyhteensitoja hänen syliänsä täytä.
Ps 129:8 Eike yxiken Ohitzekeupe sano/ Olcoon HERRAN siugnaus teiden pälen/ Me siugnama teite sihen HERRAN Nimehen.

Eikä yksikään ohitsekäypä sano/ Olkoon HERRAN siunaus teidän päällän/ Me siunaamme teitä siihen HERRAN nimeen.

CXXX. Psalmi .

Teme on murhelisen mielen hocaus ia Rucous/ quin hen synnins raskaudhen tundepi/ ia ette Jumala ninen teden wihainen on. Waan se on paras lohutos/ Ettei hen mwta miteken Synnins souinoxi asetta/ quin sulan Jumalan Armon ia Laupiudhen/ Jumalan Poian Welinkeumisen teden/ henen lupauxens teden. Gen. 3. 12 etc.

Ps 130:1 Yxi Weisu Corkeimas Choris. SYuiste hwdhan mine sinun tyges HERRA.
Yksi weisuu korkeimmassa kuorissa. Sywyydestä huudan minä sinun tykösi HERRA.
Ps 130:2 HERRA cwle minun Änen/ warinottacan sinun Coruas minun Rucouxeni äneste.
HERRA kuule minun ääneni/ waarinottakaan sinun korwasi minun rukoukseni äänestä.
Ps 130:3 Jos sine HERRA soimat syndie? HERRA cuca sis pysypi?
Jos sinä HERRA soimaat syntiä? HERRA kuka siis pysyypi?
Ps 130:4 Sille sinun tykönes ombi Synnein se Andexiandamus/ Ette sinua pelieteisin.
Sillä sinun tykönäsi ompi syntein se anteeksiantamus/ että sinua peljättäisiin.
Ps 130:5 Mine odhotan HERRAN ielkin/ Minun Sielun odhotta/ Ja mine toiuon henen Sanans päle.
Minä odotan HERRAN jälkeen/ Minun sieluni odottaa/ Ja minä toiwon hänen sanansa päälle.
Ps 130:6 Minun Sielun wartioitze HERRA/ Homen wartiasta ia haman homen wartiahan.
Minun sieluni wartioitsee HERRAA/ Huomen wartiosta ja hamaan huomen wartioon.
Ps 130:7 Israel toiuocan HERRAN päle/ Sille HERRAN tykene ombi Armo/ ia runsas lunastos henen tykenens.
Israel toiwokaan HERRAN päälle/ Sillä HERRAN tykönä ompi armo/ ja runsas lunastus hänen tykönänsä.
Ps 130:8 Ja hen lunastapi Israelin/ caikista henen Synneistens.
Ja hän lunastaapi Israelin/ kaikista hänen synneistänsä.

CXXXI. Psalmi .

Omasta Esicuuastans hen mana ia keske/ Ette me Jumalan Sanas/ ia sulas Armos tydhyisim/ Ninquin Lapsi Eitins helmas ia parmahil/ Nisie imepi/ Ettei me loottaisim omahan wäkeen/ wisauteene/ wanhurskautene/ ansionne eli tööne päle.

Ps 131:1 Yxi Dauidin Weisu corkeimas Choris. HERRA/ eipe minun Sydhemen ole coria/ Eike minun Silmeni ylpie ole/ enge waella swris asiois/ iotca minulle ylenpaltiset ouat.
Yksi Dawidin weisuu korkeimmassa kuorissa. HERRA/ eipä minun sydämeni ole korea/ Eikä minun silmäni ylpeä ole/ enkä waella suurissa asioissa/ jotka minulle ylenpalttiset owat.
Ps 131:2 Coska em mine pannut Sieluani ia hilinyt/ Nin minun Sielun tuli wieroitetuxi/ Ninquin Lapsi Eitestens wieroitetaan.
Koska en minä pannut sieluani ja hillinnyt/ Niin minun sieluni tuli wieroitetuksi/ Niinkuin lapsi äidistänsä wieroitetaan.
Ps 131:3 Israel toiuocan HERRAN päle/ hamast nyt ia ijancaikisehen.
Israel toiwokaan HERRAN päälle/ hamasta nyt ja iankaikkisehen.

CXXXII. Psalmi .

On Rucous seke Seurakunnan/ ette Waldakunnan Jumalan Canssan ia Pappiudhen edest/ lupauxens teden/ quin Dauidin tapactui ette hen/ Ne tadhois ketke wariella ia tedhelpite. Nin mös sen vdhen ia ijancaikisen Christusen Waldakunnan ia Pappiudhen teden/ Ja mös ninen Waldakundain edest/ iotca Seurakunnan holhouat/ auttauat. etc.

Ps 132:1 Yxi Weisu corkeimas Choris. MUista HERRA Dauidin päle/ caiken henen waiuans päle.
Yksi weisuu korkeimmassa kuorissa. Muista HERRA Dawidin päälle/ kaiken hänen waiwansa päälle.
Ps 132:2 Joca HERRALLE wannoi/ Ja lupauxens lupasi sille Jacobin Wekeuelle.
Joka HERRALLE wannoi/ ja lupauksensa lupasi sille Jakobin wäkewälle.
Ps 132:3 Em mine siselkeu minun Honeheni Maiahan/ enge nouse minun woteeni Macauxen päle.
En minä sisälle käy minun huoneeni majahan/ enkä nouse minun wuoteeni makauksen päälle.
Ps 132:4 Em mine anna silmeni Unda sadha/ Enge silmiloindeni torcumista.
En minä anna silmäni unta saada/ enkä silmäluomieni torkkumista.
Ps 132:5 Sihenasti quin mine Sian leudhen HERRALLE/ Sen Jacobin Wäkewen Asumisexi.

Siihenasti kuin minä sijan löydän HERRALLE/ Sen Jakobin wäkewän asumiseksi.
Ps 132:6 Catzo/ me cwlima heneste Ephratas/ me olema sen leunet Metzen Kedhoissa.
Katso/ me kuulimme hänestä Ephratassa/ me olimme sen löytäneet metsän kedoissa.
Ps 132:7 Me tadhoma henen Asumisijns siselkeudhe/ Ja cumardham henen Jalcains Astinlaudhan edes.
Me tahdomme hänen asumisiinsa sisälle käydä/ ja kumarramme hänen jalkainsa astinlaudan edessä.
Ps 132:8 Ylesnouse HERRA sinun Lepohos/ Sine ia sinun Wäkewydhes Arckis.
Ylösnouse HERRA sinun lepoosi/ Sinä ja sinun wäkewyytesi arkissa.
Ps 132:9 Anna sinun Pappies pukia heitens Wanhurskaudhella/ Ja sinun Pyhes riemuitkan.
Anna sinun pappiesi pukea heitänsä wanhurskaudella/ ja sinun pyhäsi riemuitkaan.
Ps 132:10 Ele poisota sen sinun Woidhellus Hallitost/ Sinun Paluelias Dauidin teden.
Älä poisota sinun woideltusi hallitusta/ Sinun palwelijasi Dawidin tähden.
Ps 132:11 HERRA ombi wannonut Dauidil ydhen totisen Walan/ Ja eipe hen hende wilpistele/ Sinun Rumis hedelmeste mine tadhon istutta sinun Stolis päle.
HERRA ompi wannonut Dawidille yhden totisen walan/ ja eipä hän häntä wilpistele/ Sinun ruumiisi hedelmästä minä tahdon istuttaa sinun tuolisi päälle.
Ps 132:12 Jos sinun Lapses minun Lijttoni piteuet/ ia minun Todhistoxeni/ iotca mine heille opetan/ Nin pite mös heiden Lapsens sinun Stolis päle istuman ijancaikisesta.
Jos sinun lapsesi minun liittoni pitäwät/ ja minun todistukseni/ jotka minä heille opetan/ Niin pitää myös heidän lapsensa sinun tuolisi päällä istuman iankaikkisesti.
Ps 132:13 Sille HERRA ombi Zionin vloswalinut/ Ja halapi sielle asuaxens.
Sillä HERRA ompi Zionin uloswalinnut/ Ja halaapi siellä asuaksensa.
Ps 132:14 Tai on minun Leponi ijancaikisesta/ Tesse mine tadhon asua/ Sille se hyuesti minulle kelpa.
Tai on minun leponi iankaikkisesti/ Tässä minä tahdon asua/ Sillä se hywästi minulle kelpaa.
Ps 132:15 Mine tadhon henen Elatoxens siugnata/ Ja henen Kieuhillens kylle Leipe anda.

Minä tahdon hänen elatuksensa siunata/ Ja hänen köyhillensä kyllä leipää antaa.
Ps 132:16 Henen Pappins mine tadhon Terueydhelle puietta/ Ja henen Pyheins pite riemuitzeman.
Hänen pappinsa minä tahdon terweydellä puettaa/ ja hänen pyhäinsä pitää riemuitseman.
Ps 132:17 Sielle pite Dauidin Saruen ylespuhkeman/ mine walmistin minun Lyfftyni minun woidheltuani warten.
Siellä pitää Dawidin sarwen ylöspuhkeaman/ minä walmistin minun lyhtyni minun woideltuani wastaan.
Ps 132:18 Henen Wiholisens mine tadhon häpielle puietta Mutta henen pälens pite henen Crununs cucoistaman.
Hänen wihollisensa minä tahdon häpeällä puettaa. Mutta hänen päällänsä pitää hänen kruununsa kukoistamaan.

CXXXIII. Psalmi .

Hen neuuopi yximielisudhen pidhette Seurakunnas/ Waldakunnas ia Perehis/ Ja ette sijte Lahiasta Jumala kijteteisijn. Joca werdaxi tedhen makialla Haiulla/ quin leuielle haiopi. Item Taiuan Nestelle/ iolla Maa/ Pellot/ Nitut ia Kedhot/ Poudhast liotetan/ castetan/ toretan ia höisteten.

Ps 133:1 Yxi Dauidin Weisu Corkeimas Choris. CAtzos/ quin hyue ia suloinen se on/ Ette Weliet sosiolisest keskenens * asuuat.
Yksi Dawidin weisuu korkeimmassa kuorissa. Katsos/ kuin hywä ja suloinen se on/ että weljet suosiollisesti keskenänsä asuwat.
Ps 133:2 Ninguin se Callis Balsami on/ Joca Aaronin Pääste alaswoota coco henen Partahans/ Joca alaswoota henen Watteisens.
Niinkuin kallis balsami on/ joka Aaronin päästä alaswuotaa koko hänen partahansa/ Joka alaswuotaa hänen waatteisiinsa.
Ps 133:3 Ninquin se Neste/ ioca Hermonist alaslangepi sen Zionin woorein päle/ Sille sielle Lupapi HERRA Siugnauxen ia Elemen alati ia ijancaikisesta.
Niinkuin se neste/ joka Hermonista alaslankeepi sen Zionin wuoren päälle/ Sillä siellä lupaapi HERRA siunauksen ja elämän alati ja iankaikkisesti.

CXXXIV. Psalmi .

Hen neuuopi Sanan ia Seurakunnan Paluelioille/ Ette he wisusti Wircans tekisit/ sarnaten/ rucolen ia kijtten Jumalata Seurakunnan edeste. Ja manapi muita Jumalisia sen Wirghan cunnioitta/ yliste/ ia autta. Jotca ouat Jumalalle otoliset.

Ps 134:1 Yxi Weisu Corkeimas Choris. CAtzo/ Kijtteket HERRA caiki te HERRAN Paluelit/ Jotca öölle seisotta HERRAN Honesa.
Yksi weisuu korkeimmassa kuorissa. Katso/ Kiittäkäät HERRAA kaikki te HERRAN palwelijat/ jotka yöllä seisotte HERRAN huoneessa.
Ps 134:2 Ylesnostacat teiden Kätenne Pyhitöxeen pein/ ia kijtteket HERRA.
Ylösnostakaat teidän kätenne pyhitykseen päin/ ja kiittäkäät HERRAA.
Ps 134:3 Se HERRA siugnatkon sinua Zionista/ Joca Taiuan ia Maan tehnyt on.
Se HERRA siunatkoon sinua Zionista/ joka taiwaan ja maan tehnyt on.

CXXXV. Psalmi .

Teme on Seurakunnan/ quin Mailmas vihatan ia vaiuatan/ Rucous/ henen wiholisteins wastan/ Waan syy tesse mainitan/ nimitein/ seke ychteitzet ette erinomaiset Ihmet ia hyuetteghot/ quin Jumala Jacobin Honella/ Waldakunnalle ia Pappiudhelle vsein ia monikerdaisest osottanut on/ Egiptin pästemisest/ Monein Kuningain woittamisest/ Canaan Maan vlosiacamisest. etc. Ette hen wiele nytkin samalmoto Seurakunnans auttais. etc. Halleluia.

Ps 135:1 YListeket sen HERRAN Nime/ Kijtteket te HERRAN Palueliat.
Ylistäkäät sen HERRAN nimeä/ Kiittäkäät te HERRAN palwelijat.
Ps 135:2 Te quin seisotta HERRAN Honessa/ Nijsse meiden Jumalan Esihoneissa.
Te kuin seisotte HERRAN huoneessa/ Niissä meidän Jumalan esihuoneissa.
Ps 135:3 Kijtteket site HERRA/ Sille se HERRA ombi Armachtaia/ Kijtostweisacat henen Nimellens/ sille se ombi suloinen.
Kiittäkäät sitä HERRAA/ Sillä se HERRA ompi armahtaja/ Kiitosta weisatkaat hänen nimellensä/ sillä se ompi suloinen.
Ps 135:4 Sille HERRA on itzellens Jacobin vloswalinut/ Israel henen Erinomaisexens.
Sillä HERRA on itsellensä Jakobin uloswalinnut/ Israel hänen erinomaiseksensa.
Ps 135:5 Sille mine tiedhen/ ette se HERRA swri on/ Ja meiden Jumalan caikein Jumalaten edes.
Sillä minä tiedän/ että se HERRA suuri on/ ja meidän Jumalan kaikkein jumalaitten edessä.
Ps 135:6 Caiki mite HERRA tacto/ nijte hen teke/ Taiuas/ Maan päle/ Meres/ ia caikis Sywydhes.
Kaikki mitä HERRA tahtoo/ niitä hän tekee/ Taiwas/ maan päällä/ meressä/ ja kaikissa sywyydessä.

Ps 135:7 Joca Piluet andapi yleskeude nijste Maan äriste/ Joca Pitkeisentulen ynne Saten cansa tekepi/ Joca Twlet salaisist Paicoista andapi vlospuhalta.
Joka pilwet antaapi ylöskäydä niistä maan ääristä/ joka pitkäisen tulen ynnä sateen kanssa tekeepi/ joka tuulet salaisista paikoista antaapi ulospuhaltaa.
Ps 135:8 Joca ne Esicoiset Egiptis löi/ Seke Inhimisiste ette Cariasta.
Joka ne esikoiset Egyptissä löi/ sekä ihmisistä että karjasta.
Ps 135:9 Ja annoi Merkins ia Ihmeens tulla ylitze sinun Egiptin Maa/ Ylitze Pharaon ia caikein henen Palueliains.
ja antoi merkkinsä ja ihmeensä tulla ylitse sinun Egyptin maa/ ylitse pharaon ja kaikkein hänen palwelijainsa.
Ps 135:10 Joca palion Canssa löi/ Ja tappoi wäkeuet Kuningat.
Joka paljon kansaa löi/ ja tappoi wäkewät kuninkaat.
Ps 135:11 Sihon sen Amorein Kuningan/ Ja Oh sen Kuningan Basas/ Ja caiki Kuningasten wallat Canaanis.
Sihon se Amorein kuninkaan/ ja Oh se kuninkaan Basassa/ ja kaikki kuningasten wallat Kanaanissa.
Ps 135:12 Ja annoi heiden Maans Perimisexi/ Israelin henens Canssans perimisexi.
Ja antoi heidän maansa perimiseksi/ Israelin hänen kansansa perimiseksi.
Ps 135:13 HERRA sinun Nimes pysy ijancaikisesta/ sinun Muistos HERRA pysy ilman loppumat.
HERRA sinun nimesi pysyy iankaikkisesti/ sinun muistoisi HERRA pysyy ilman loppumatta.
Ps 135:14 Sille HERRAN pite henen Canssans domitzeman/ Ja henen Paluelioillens armolinen oleman.
Sillä HERRAN pitää hänen kansansa tuomitseman/ ja hänen palwelijoillensa armollinen oleman
Ps 135:15 Ne Pacanain Epeiumalat ouat Hopia ia Culda/ Inhimisten käsille tedhyt.
Ne pakanain epäjumalat owat hopea ja kulta/ ihmisten käsillä tehdyt.
Ps 135:16 Heille on Sw/ ia euet miten puhu/ Heille ouat Silmet/ ia euet miten näe.
Heillä on suu/ ja eiwät mitään puhu/ Heillä owat silmät/ ja eiwät mitään näe.
Ps 135:17 Heille ouat Coruat/ ia euet miten cwle/ Eike ole ensingen Hengi heiden Suusans.
Heillä owat korwat/ ja eiwät mitään kuule/ eikä ole ensinkään henki heidän suussansa.

Ps 135:18 Jotca sencaltaiset tekeuet/ he ouat heiden caltaisens/ Ja caiki iotca heiden pälens vskaltauat.
Jotka senkaltaiset tekewät/ he owat heidän kaltaisensa/ ja kaikki jotka heidän päällensä uskaltawat.
Ps 135:19 Se Israelin Hone kijtteken HERRA/ Te Aaronin Honesta kijtteke HERRA.
Te Israelin huone kiittäkään HERRAA/ Te Aaronin huoneesta kiittäkää HERRAA.
Ps 135:20 Te Leuin Honesta kijtteke HERRA/ Te quin HERRA pelkette/ kijtteke HERRA.
Te Lewin huoneesta kiittäkää HERRAA/ Te kuin HERRAA pelkäätte/ kiittäkää HERRAA.
Ps 135:21 Kijtetty olcoon se HERRA Zionista/ Joca Jerusalemis asupi. Halleluia.
Kiitetty olkoon se HERRA Zionista/ joka Jerusalemissa asuupi. Halleluja.

CXXXVI. Psalmi .

On Kijtossana/ ninquin se entinen. Sille tesse ylesluetan Loomisen hyuetteghot/ ia iotca hen erinomaisesta Israelin Canssalle osotti/ Ja neuuopi heite Kijtossanoihin.

Ps 136:1 Kljtteket HERRA/ Ette hen on Armachtaia/ Sille henen Hywydhens pysypi ijacaikisesta.
Kiittäkäät HERRAA/ että hän on armahtaja/ sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:2 Kijtteket caikein Jumalain Jumala/ Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Kiittäkäät kaikkein Jumalain Jumalaa/ Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:3 Kijtteket site caikein HERRAIN HERRA/ Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Kiittäkäät sinä kaikkein HERRAIN HERRAA/ Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:4 Joca yxinens swret Ihmet tekepi/ Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Joka yksinänsä suuret ihmeet tekeepi/ Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:5 Joca ne Taiuaat * sädhylisesta tehnyt on. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Joka ne taiwaat säädyllisesti tehnyt on. Sillä hänen hywyytensä pysyypi

iankaikkisesti.
Ps 136:6 Joca Maan on wedhen päle leuittenyt/ Sille henen hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Joka maan on weden päälle lewittänyt/ Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:7 Joca swret Walkiudhet tehnyt ombi/ Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Joka suuret walkeudet tehnyt ompi/ Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:8 Auringoisen ette hen Peiuen edesseisois. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Aurinkoisen että hän päiwän edesseisoit. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:9 Cuun ia Tedhet ette he Ön edesseisoisit. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Kuun ja tähdet että he yön edessä seisoiit. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:10 Joca Egyptin Esicoiset löi. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Joka Egyptin esikoiset löi. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:11 Ja sielde Israelin vloswei. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Ja sieltä Israelin uloswei. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:12 Wäkeuelle Kädhelle ia vlosoijetulla Käsiwardhella. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Wäkewällä kädellä ja ulosojennetulla käsiwarrella. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:13 Joca sen Punaisen Meren iacoi cadhexi osaxi. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Joka sen Punaisen Meren jakoi kahdeksi osaksi. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:14 Ja annoi Israelin sen lepitzekeudhe. Sille henen Hywydhes pysypi ijancaikisesta.
Ja antoi Israelin sen läwitsekäydä. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:15 Joca Pharaonin Sotawäkinens sihen Punaisen Merehen vpotti. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Joka pharaon sotawäkinensä siihen Punaiseen Mereen upotti. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.

Ps 136:16 Joca henen Canssans wei Coruen lepitze/ Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Joka hänen kansansa wei korwen läwitse/ Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:17 Joca swret Kuningat löi. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Joka suuret kuninkaat löi. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:18 Ja tappoi wäkeuet Kuningaat. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Ja tappoi wäkewät kuninkaat. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:19 Sihon sen Amorrein Kuningan. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Sihon sen Amoreitten kuninkaan. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:20 Ja Og sen Basan Kuningan. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Ja Og sen Basan kuninkaan. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:21 Ja annoi heiden Maans perimisexi. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Ja antoi heidän maansa perimiseksi. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:22 Perimisexi henen Palueliallens Israelile. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Perimiseksi hänen palwelijallensa Israelille. Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:23 Sille hen muisti meiden pälene/ coska me alaspainetut olima/ Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Sillä hän muisti meidän päällemme/ koska me alaspainetut olimme/ Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:24 Ja lunasti meite meiden Wiholisistan/ Sille henne Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Ja lunasti meitä meidän wihollisistan/ Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:25 Joca andapi caikelle Lihalle Roans/ Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.
Joka antaapi kaikelle lihalle ruokansa/ Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.
Ps 136:26 Kijtteket site Taiuan Jumala. Sille henen Hywydhens pysypi ijancaikisesta.

Kiittäkäät sitä Taiwaan Jumalaa/ Sillä hänen hywyytensä pysyypi iankaikkisesti.

CXXXVII. Psalmi .

Ensimeinen Osa Psalmist on yxi Walitos sijte Babilonian Fangiuxest/ Ja sijte Pacanain coriast ia Ylpiest Eikistuxest/ pidhoitoxest ia Osottelemisest. Waan toinen poli/ ombi Lohutoxest/ Ette Juttain Fangius lopetetaan/ Ja ette heiden Wiholisens pite sangen rangastettaman.

Ps 137:1 Llki nijte Wirtoia Babelis me istuime/ Ja idkimme/ Coska me Zionin päle muistimme.
Liki niitä wirtoja Babelissa me istuimme/ ja itkimme/ koska me Zionin päälle muistimme.
Ps 137:2 Meiden Candelenna me ripustimme Paiuhin/ Jotca sielle ouat.
Meidän kanteleemme me ripustimme puihin/ jotka siellä owat.
Ps 137:3 Sille sielle he keskit meite weisata/ iotca meite Fangina pidhit/ ia iloita meiden Idkussanna/ Weisatka meille iongun Zionin Weisu.
Sillä siellä he käskit meitä weisata/ jotka meitä wankina pidit/ ja iloita meidän itkussamme/ Weisatkaa meille jonkun Zionin weisuu.
Ps 137:4 Quinga me Weisasim HERRAN Weisun/ Wieralla Maalla?
Kuinka me weisasimme HERRAN weisuun/ wieraalla maalla?
Ps 137:5 Jos mine vnodhan sinua Jerusalem/ Nin olcoon minun Oikia käten vnodhettu.
Jos minä unohdan sinua Jerusalem/ niin olkoon minun oikea käteni unohdettu.
Ps 137:6 Kijnitartucon minun Kielen minun kitaani/ Ellen mine sinun päles muista/ Ellen mine tee Jerusalemit minun ylimeisexi iloxeni.
Kiinni tarttukoon minun kieleni minun kitaani/ ellen minä sinun päällesi muista/ ellen minä tee Jerusalemia minun ylimmäiseksi ilokseni.
Ps 137:7 HERRA muista Edomin Lasten päle sinä Jerusalemin peiuene/ Jotca sanouat/ Ratelkat/ Ratelkat caiki haman henen Perustoxens asti.
HERRA muista Edomin lasten päälle sinä Jerusalemin päiwänä/ jotka sanowat/ Raadelkaat/ Raadelkaat kaikki hamaan hänen perustukseensa asti.
Ps 137:8 Sine häuitetty Tyter Babel/ Autuas ombi se ioca sinulle costapi/ Ninquin sine meille tehnyt olet.
Sinä häwitetty tytär Babel/ Autuas ompi se joka sinulle kostaapi/ niinkuin sinä meille tehnyt olet.
Ps 137:9 Autuas on se ioca sinun Piskuiset lapses ottapi/ Ja paiskapi kiuihin.

Autuas on se joka sinun piskuiset lapses ottaapi/ ja paiskaapi kiwihin.

CXXXVIII. Psalmi .

On Kijtossana/ Christusen Waldakunnast ia Euangeliumin andamisest. Jonga hen lopusa lupasi rucolepi warielta.

Ps 138:1 Dauidin. Mlne kijten sinua coco sydhemesteni/ Jumaloitten edes mine tadhon sinulle Kijtostweisata.
Dawidin. Minä kiitän sinua koko sydämestäni/ jumaloitten edessä minä tahdon sinulle kiitosta weisata.
Ps 138:2 Mine tadhon cumarta sinun pyhen Templis poleen/ ia sinun Nimees kijtte/ sinun Hywydhes ia Wakudhes polesta/ Sille sine teit sinun Nimes Cunnialisexi caikein ylitze/ sinun Sanallas.
Minä tahdon kumartaa sinun pyhän templisi puoleen/ ja sinun nimeäsi kiittää/ sinun hywyytesi ja wakuutesi puolesta/ sillä sinä teit sinun nimesi kunnialliseksi kaikkein ylitse/ sinun sanallasi.
Ps 138:3 Coska mine sinua auxenihwdhan/ Nin cwldele minua/ Ja anna minun Sieluni swri wäkewys.
Koska minä sinua awukseni huudan/ niin kuuntele minua/ Ja anna minun sieluuni suuri wäkewyys.
Ps 138:4 HERRA sinua kijtteuet caiki Kuningat Maan päle/ Ette he cwleuat sinun Sws Sanoia.
HERRA sinua kiittäwät kaikki kuninkaat maan päällä/ että he kuulewat sinun suusi sanoja.
Ps 138:5 Ja weisauat sen HERRAN teidhen päle/ Ette se HERRAN Cunnia swri ombi.
Ja weisaawat sen HERRAN teiden päälle/ että se HERRAN kunnia suuri ompi.
Ps 138:6 Sille HERRA on corkia/ Ja nijte Neurie hen catzele/ Ja ne ylpiet hen cauca tunde.
Sillä HERRA on korkea/ ja niitä nöyriä hän katselee/ ja ne ylpeät hän kaukaa tuntee.
Ps 138:7 Jos mine waellaisin adhistoxeni keskelle/ Nin sine wirgotat minua/ Ja oiennat sinun Kätes ylitze minun Wiholisteni wihan/ Ja autat minua sinun Oikialla kädhelles.
Jos minä waeltaisin ahdistukseni keskellä/ Niin sinä wirkotat minua/ ja ojennat sinun kätesi ylitse minun wihollisteni wihan/ ja autat minua sinun oikealla kädelläsi.
Ps 138:8 HERRA sihen lopun tekepi minun techteni/ HERRA sinun Hywydhes ombi ijancaikinen/ Ele sinun Käsialas ylenanna.

HERRA siiihen lopun tekeepi minun tähteni/ HERRA sinun hywyytes ompi iankaikkinen/ Älä sinun käsialaasi ylenanna.

CXXXIX. Psalmi .

Se ensimeinen poli Psalmist/ on Kijtossana Pyhein loomisesta ia ihmelisesta hallituxesta/ Joca coconans seiso Jumalan käsis/ paitzi Inhimisten wäkie/ aiatoxeia/ neuuoia ia toimia. Jotca Jumalan ihmeliset teghot/ pite Seurakunnan merkitzemen. Joista mös pite yleshereymen uskon/ Rucousen/ Auxihwtamsen/ ia Jumalan pelgon Toises Osas rucoellan/ Ette seke Jumalan/ ia henen Sanans/ Ette Seurakunnan Wiholiset huckuisit/ iotca oman wäens vskalluxel caikinaiset rochkiauat. Waan ette hen itze ketketeisin ia hallitaisin Jumalan Sanas ia Pyhes Henges.

Ps 139:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa. HERRA sine vlostutkit minua/ Ja tunnet minun.
Dawidin psalmi edeltäweisattawa. HERRA sinä ulostutkit minua/ ja tunnet minun.
Ps 139:2 Waicka mine istun eli ylesnousen/ Nin sine sen tiedhet/ Sine ymmerdhet taambata minun Aiatoxeni.
Waikka minä istun eli ylösnousen/ niin sinä sen tiedät/ Sinä ymmärrät taempaa minun ajatukseni.
Ps 139:3 Ehke mine keun eli macan/ nin sine olet minun ymberilleni/ Ja näet caiki minun Tieni.
Ehkä minä käyn eli makaan/ niin sinä olet minun ympärilläni/ ja näet kaikki minun tieni.
Ps 139:4 Sille catzo/ eipe sanacan ole minun Kieleni päle/ iota et sine HERRA caikia tiedhe.
Sillä katso/ eipä sanaakaan ole minun kieleni päällä/ jota et sinä HERRA kaikkia tiedä.
Ps 139:5 Sinepe site toimitat/ mite mine ennen eli ielkin teen/ Ja pidhet sinun kädhes minun ylitzeni.
Sinäpä sitä toimitat/ mitä minä ennen eli jälkeen teen/ Ja pidät sinun kätesi minun ylitseni.
Ps 139:6 Sencaltainen Tieto ombi minulle ylenihmelinen ia ylencorkia/ Eipe mine woi site käsitte.
Senkaltainen tieto ompi minulle ylen ihmeellinen ja ylen korkea/ Eipä minä woi sitä käsittää.
Ps 139:7 Cuhunga mine menen sinun Hengestes? Ja cuhunga mine sinun Casuostas pakenen?
Kuhunka minä menen sinun Hengestäsi? Ja kuhunka minä sinun kaswostasi

pakenen?
Ps 139:8 Jos mine ylesastuisin Taiuasen/ nin sine sielle olet/ Jos mine Woteni Heluetis rakennaisin/ Catzo/ sine mös sielle olet.
Jos minä ylösastuisin taiwaaseen/ niin sinä siellä olet/ Jos minä wuoteeni helwetissä rakentaisin/ Katso/ sinä myös siellä olet.
Ps 139:9 Jos mine ottaisin ne AmunRuskon Sijuet/ Ja asuisin Meren wimeisis.
Jos minä ottaisin ne aamuruskon siiwet/ Ja asuisin meren wiimeisissä.
Ps 139:10 Nin sinun kätes quitengin sinne minua weis/ Ja sinun Oikiakätes pidheis minun.
Niin sinun kätesi kuitenkin sinne minua weisi/ Ja sinun oikea kätesi pitäisi minun.
Ps 139:11 Jos mine sanoisin/ Pimeys macta minun peitte/ Nin mös itzepe Öön teuty Walkiuden olla minun ymberilleni.
Jos minä sanoisin/ pimeys mahtaa minun peittää/ Niin myös itsepä yön täytyy walkeuden olla minun ympärilläni.
Ps 139:12 Sille eipe mös Pimeys suingan Pimeys ole sinun tykenes/ Ja Öö walghista ninquin peiue/ Pimeys on ninquin Walkius.
Sillä eipä myös pimeys suinkaan pimeys ole sinun tykönäsi/ Ja yö walkistaa niinkuin päiwä/ Pimeys on niinkuin walkeus.
Ps 139:13 Sille sinun woimasas ouat minun Munaskwni/ Sine vastan otit minun Eiteni codhus.
Sillä sinun woimassasi owat minun munaskuuni/ Sinä wastaan otit minun äitini kohdussa.
Ps 139:14 Mine kijten sinua senedhest/ Ette mine ihmelisesta techty olen/ Ihmeliset ouat sinun Teghos/ Ja sen minun Sielun kylle tiete.
Minä kiitän sinua sen edestä/ että minä ihmeellisesti tehty olen/ Ihmeelliset owat sinun tekosi/ Ja sen minun sieluni kyllä tietää.
Ps 139:15 Eipe minun Luuni olluet sinulle salatut/ Coska mine sijnä salaises techty olin/ Coska mine lootu olin alahal maan siselle.
Eipä minun luuni olleet sinulle salatut/ koska minä siinä salaisesti tehty olin/ koska minä luotu olin alhaalla maan sisällä.
Ps 139:16 Sinun Silmes näit minua/ coska mine en wiele walmistettu ollu/ Ja caiki päiuet sinun Kiriaas siselkirioitetut olit/ Jotca wiele oleman piti/ ioista ei yxiken silloin tullut ollu.
Sinun silmäsi näit minua/ koska minä en wielä walmistettu ollut/ ja kaikki päiwät sinun kirjaasi sisälle kirjoitetut olit/ jotka wielä oleman piti/ joista ei yksikään silloin tullut ollut.
Ps 139:17 Mutta quinga callihit ouat minun edesseni Jumala sinun Aiatoxes?

oho quinga swri on heiden Lucuns.
Mutta kuinka kallihit owat minun edessäni Jumala sinun ajatuksesi? oho kuinka suuri on heidän lukunsa.
Ps 139:18 Jos mine heite lukisin/ Nin he Sannan Lughun ylitzekeuisit/ Coska mine yleshereitzen/ olen wiele silloin tykenes.
Jos minä heitä lukisin/ Niin he sannan luwun ylitsekäwisit/ Koska minä ylösheräitsen/ olen wielä silloin tykönäsi.
Ps 139:19 Joskos Jumala tappaisit ne Jumalattomat/ Ja ne WerenAhnet minusta poickeisit.
Joskos Jumala tappaisit ne jumalattomat/ ja ne werenahneet minusta poikkeisit.
Ps 139:20 Sille he puhuuat pilcalisest sinusta/ Ja sinun Wiholises yleskorghottauat heitens ilman syyte.
Sillä he puhuwat pilkallisesti sinusta/ ja sinun wihollisesi ylöskorottawat heitänsä ilman syytä.
Ps 139:21 Mine tosin HERRA wihaan nijte/ iotca sinua wihauat/ Ja mine närkestyn heiste/ iotca sinua wastan carkauat.
Minä tosin HERRA wihaan niitä/ jotka sinua wihaawat/ ja minä närkästyn heistä/ jotka sinua wastaan karkaawat.
Ps 139:22 Toisel wihalla mine heite wihan/ Senteden he ouat minulle Wiholiset.
Toisella wihalla minä heitä wihaan/ Sentähden he owat minulle wiholliset.
Ps 139:23 Ulostutki minua Jumala/ ia coettele minun Sydhemen/ kiusa minua/ ia ymmerde/ quinga mine sen aiattelen.
Ulostutki minua Jumala/ ja koettele minun sydämeni/ kiusaa minua/ ja ymmärrä/ kuinka minä sen ajattelen.
Ps 139:24 Ja catzos/ Jos mine pahan tien pälä Lienen/ Ja saatta minua sen ijancaikisen Tien pälä.
Ja katsos/ Jos minä pahan tien päällä lienen/ ja saata minua sen iankaikkisen tien päälle.

CXL. Psalmi.

On Seurakunnan Rucous/ henen wiholisians wastan/ iotca seke petoxel/ caualuxel ia Jonilla/ ette mös iulki wäkiuallalla iulmistuuat ninnen Jumalisten wastan/ esteuet ia poiskeldeuet sen Teruelisen Opin/ wäelle/ Miecalla/ Tulella. etc. Jotca wimein/ omilla neuuoillans itzens hucuttauat/ Ninquin vsein tapactu. Sille HERRAPA on Domari Maan päle.

Ps 140:1 Dauidin Psalmi edelweisattapa.

Dawidin psalmi edeltäweisattawa.
Ps 140:2 PElasta minua HERRA pahoista Inhimisiste/ wariele minua wäriste Miehiste.
Pelasta minua HERRA pahoista ihmisistä/ warjele minua wääristä miehistä.
Ps 140:3 Jotca paha aiatteleuat heiden sydhemisens/ ia ylipeiue Sota hangitzeuat.
Jotka pahaa ajattelewat heidän sydämissänsä/ ja ylipäiwää sotaa hankitsewat.
Ps 140:4 He hiiouat heiden Kielens ninquin Kerme/ Kykermen myrcki on heiden Kielens alla. Sela.
He hiowat heidän kielensä kuin käärme/ Kyykäärmeen myrkky on heidän kielensä alla. Sela.
Ps 140:5 Wariele minua HERRA ninen Jumalattomain käsiste/ wariele minua wäriste Inhimisiste. Jotca aiatteleuat minun keumiseni alascukista.
Warjele minua HERRA niiden jumalattomien käsistä/ warjele minua wääristä ihmisistä. Jotka ajattelewat minun käymiseni alaskukistaa.
Ps 140:6 Ne Coriat asettauat Paulat minun eteeni/ Ja vloswenytteuet Norat wercoxi minun eteeni/ Ja wiritteleuet Tien wieres minua warten. Sela.
Ne koreat asettawat paulat minun eteeni/ ja uloswenyttäwät nuorat werkoksi minun eteeni/ ja wirittelewät tien wieressä minua warten. Sela.
Ps 140:7 Mutta mine sanon HERRALLE/ Sine olet minun Jumalan/ HERRA ymmerdhä minun Rucouxeni äni.
Mutta minä sanon HERRALLE/ Sinä olet minun Jumalani/ HERRA ymmärrä minun rukoukseni ääni.
Ps 140:8 Ole HERRA minun wäkeue Apun/ Sine warielet minun Pääni/ Sodhan aicana.
Ole HERRA minun wäkewä apuni/ Sinä warjelet minun pääni/ sodan aikana.
Ps 140:9 HERRA ele salli sille Jumalattomalle henen Himoansa/ Ele wahuista henen paha Tachtoans/ Ettei hen sijte ylpennysi. Sela.
HERRA älä salli sille jumalattomalle hänen himoansa/ Älä wahwista hänen pahaa tahtoansa/ ettei hän siitä ylpeentyisi. Sela.
Ps 140:10 Se pahuus iosta Wiholiseni neuuolaskeuat/ Langetkon heiden Pääns päle.
Se pahuus josta wiholliseni neuwoa laskewat/ langetkoon heidän päänsä päälle.
Ps 140:11 Henen pite vloswaristaman heiden pälens Pitkeisen Tulen/ henen pite Tulella heite lömen sywehen alas maan siselle/ Ettei heidhen ikenens pidhe ylesnouseman.
Hänen pitää uloswaristaman heidän päällensä pitkäisen tulen/ hänen pitää

tulella heitä lyömän sywään alas maan sisälle/ ettei heidän ikänänsä pidä ylösnouseman.
Ps 140:12 Ydhen pahan Suun ei pidhe menestymen Maan päle/ Ydhen heijun wären Inhimisen pite carcotettaman/ ia alascukistettaman.
Yhden pahan suun ei pidä menestymän maan päällä/ Yhden häijyn wäärän ihmisen pitää karkoitettaman/ ja alaskukistettaman.
Ps 140:13 Sille mine tiedhen/ ette HERRAN pite sen Radholisen syyn/ Ja sen Kieuhen Oikiudhen vlostoimittaman.
Sillä minä tiedän/ että HERRAN pitää sen raadollisen syyn/ ja sen köyhän oikeuden ulostoimittaman.
Ps 140:14 Ja ne Wanhurskat pite sinun Nimees kijttemen/ ne waghat pite sinun Casuos edes pysymen.
Ja ne wanhurskaat pitää sinun nimeäsi kiittämän/ ne wakaat pitää sinun kaswosi edessä pysymän.

CXLI. Psalmi.

Tesse cachtalaist Rucoellan. Ensin/ ette hen Teruelises Opis/ ia pyhes Elemes pidheteisijn. Sitelehin Ette Risti aina nite Jumalisia totta seura/ Nin hen pästemisen anopi. Tellens Seurakunda iocapaicas edespannan ia vlosmalatan/ Ette hen ombi kieuhe ia Mailmasa monelmodholla waiuattu.

Ps 141:1 Dauidin Psalmi. HERRA mine hwdhan sinun tyges/ rienne sinuas minun poleheni/ ymmerdhe minun änen/ coska mine sinua auxenihwdhan.
Dawidin psalmi. HERRA minä huudan sinun tykösi/ riennä sinuas minun puoleeni/ ymmärrä minun ääneni/ koska minä sinua awukseni huudan.
Ps 141:2 Keluatkon minun Rucouxen sinun edesses Ninquin yxi Sawwffri/ Minun Käteni ylennys/ ninquin yxi Ildawffri.
Kelwatkoon minun rukoukseni sinun edessäsi niinkuin yksi sawu-uhri/ Minun käteni ylennys/ niinkuin yksi iltauhri.
Ps 141:3 HERRA ketke minun Suun/ ia wariele minun hwleni.
HERRA kätke minun suuni/ ja warjele minun huuleni.
Ps 141:4 Ele callista minun Sydhendeni mihingen pahuteen/ Ettei se pidheis Jumalattondt Menoa Pahointekiein cansa/ Eten mine söisi nijste/ iotca heiden lystende.
Älä kallista minun sydäntäni mihinkään pahuuteen/ ettei se pitäisi jumalatonta menoa pahointekijäin kanssa/ etten minä söisi niistä/ jotka heidän lystäntää.
Ps 141:5 Se Wanhurskas löken minua ysteuelliseste/ ia laittacan minua/ Sen pite minun iwri hyue tekemen/ Ninquin Balsam minun Pääni päle/ Sille mine

alati rucolen ettei he minua wahingoitzisi.
Se wanhurskas lyököön minua ystäwällisesti/ ja laittakaan minua/ Sen pitää minun juuri hywää tekemän/ niinkuin balsam minun pääni päälle/ Sillä minä alati rukoilen ettei he minua wahingoitsisi.
Ps 141:6 Heiden Opettaians sysetteköön yhteen Kiueen/ Nin sijtte cwllaan minun Opetuxen/ ette se swlaisa ombi.
Heidän opettajansa sysättäköön yhteen kiween/ niin sitten kuullaan minun opetukseni/ että se sulaisa ompi.
Ps 141:7 Meiden Luun ouat haiotetut haman Heluetijn asti/ Ninquin iocu Maan repis ia caiuais.
Meidän luut owat hajoitetut hamaan helwettiin asti/ niinkuin joka maan repisi ja kaiwaisi.
Ps 141:8 Sille sinun tyges HERRA Jumala minun Silmeni catzouat/ Mine vskallan sinun päles ele minun Sieluani poishylke.
Sillä sinun tykösi HERRA Jumala minun silmäni katsowat/ Minä uskallan sinun päällesi älä minun sieluani poishylkää.
Ps 141:9 Wariele minua sijte Paulasta/ ionga he eteeni asetit/ Ja ninen Pahointekiein Ansasta.
Warjele minua siitä paulasta/ jonka he eteeni asetit/ Ja niiden pahointekijäin ansasta.
Ps 141:10 Ne Jumalattomat langeuat toinen toisens cansa heiden omihin Wercohins/ Mutta mine sillä wälillä welten.
Ne jumalattomat lankeawat toinen toisensa kanssa heidän omiin werkkoihinsa/ Mutta minä sillä wälillä wältän.

CXLII. Psalmi.

Seurakunnan Rucous/ henen/ Ja Jumalisten Opettain Wiholisia wastan.

Ps 142:1 Yxi Dauidin Oppi/ rucoelta/ Coska hen Lolas oli.
Yksi Dawidin oppi/ rukoelma/ koska hän luolassa oli.
Ps 142:2 Mlne parghun HERRAN tyge/ minun Änelleni/ Ja rucolen HERRA minun Hwdhollani.
Minä parun HERRAN tykö/ minun äänelläni/ ja rukoilen HERRAA minun huudollani.
Ps 142:3 Mine vloswodhatan minun puheni henen edesens/ ia osotan henelle minun Häteni.
Minä uloswuodatan minun puheeni hänen edessänsä/ ja osoitan hänelle minun hätäni.
Ps 142:4 Coska minun Hengeni adhistoxes ombi/ nin sine coriat minua/ He

asettauat Paulat minun eteheni/ tielleni/ iota mödhen mine waellan.
Koska minun henkeni ahdistuksessa ompi/ niin sinä korjaat minua/ He asettawat paulat minun eteeni/ tielleni/ jota myöten minä waellan.
Ps 142:5 Catzele Oikialle kädhelle/ ia näe/ sielle ei yxiken tadho minua tuta/ em mine taidha paeta/ eikengen tottele minun Sieluani.
Katsele oikealle kädelle/ ja näe/ siellä ei yksikään tahdo minua tuta/ en minä taida paeta/ eikenkään tottele minun sieluani.
Ps 142:6 HERRA/ sinun tyges mine hwdhan ia sanon/ Sine olet minun Toiuon/ Ja minun Osan/ nijnen Eleuiten maalla.
HERRA/ sinun tykösi minä huudan ja sanon/ Sinä olet minun toiwoni/ ja minun osani/ niiden eläwien maalla.
Ps 142:7 Wari ota minun neurest Rucouxestani/ Sille ette mine sangen waiuatan/ Pelasta minua minun Wainolisistani/ Sille he ouat minulle wäkeuemmet.
Waarin ota minun nöyrästä rukouksestani/ sillä että minä sangen waiwataan/ Pelasta minua minun wainollisistani/ sillä he owat minulle wäkewämmät.
Ps 142:8 Uloswie minun Sielun Tornista/ ette mine madhaisin kijtte sinun Nimees/ Ne wanhurskat minun tykeni cocoundeuat coskas hyuesti teet minua wastan.
Uloswie minun sieluni tornista/ että minä mahtaisin kiittää sinun nimeäsi/ Ne wanhurskaat minun tyköni kokoontuwat koskas hywästi teet minua wastaan.

CXLIII. Psalmi.

On Rucous/ Omantunnon Sodhas/ Raskais halois/ Synnin Kiusauxes/ ia Jumalan hirmulisen Domion etzicos/ coska me ei ycten Ansiota eike Wanhurskautta meisse itzesem leudhe/ Mutta caiki domittauat/ ia Epeileuet meiden Töisem ia Ansioisam. Nin me sis sula Armo kerietkem/ Ninquin mwtkin Jumaliset Mailman alghusta pysit/ ia sait/ Christusen teden. Sille sepe Jumalan Wanhurskaus on/ ette hen Andimexi Christusen teden synnit meille andexiandapi/ ia meite wanhurskasten edest lukepi.

Ps 143:1 Dauidin Psalmi. HERRA cwldele minun Rucouxen/ Ymmerdhe minun anomisen sinun Totudhes teden/ Cwldele minua sinun Wanhurskaudhes teden.
Dawidin psalmi. HERRA kuuntele minun rukoukseni/ Ymmärrä minun anomiseni sinun totuutesi tähden/ Kuuntele minua sinun wanhurskautesi tähden.
Ps 143:2 Ja ele keu Domiolle sinun Paluelias cansa/ Sille ettei yxiken Eleue

ole waca sinun edesses.
Ja älä käy tuomiolle sinun palwelijasi kanssa/ Sillä ettei yksikään eläwä ole wakaa sinun edessäsi.
Ps 143:3 Sille se Wiholinen wainoapi minun Sieluani/ ia rickilöpi minun Elemeni Mahan asti/ Hen pane minun Pimeytehen/ ninquin ne Cooleuaiset Mailmassa.
Sillä se wihollinen wainoaapi minun sieluani/ ja rikkilyöpi minun elämäni maahan asti/ Hän pani minut pimeyteen/ niinkuin ne kuolewaisessa maailmassa.
Ps 143:4 Ja minun Hengen ombi minussa adhistettu/ Minun Sydhemen ombi minussa culutettu.
Ja minun henkeni ompi minussa ahdistettu/ Minun sydämeni ompi minussa kulutettu.
Ps 143:5 Mine muistelen ninen entisten Aicain päle/ Mine puhun caikista sinun Töistes/ Ja sanelen sinun Käsialastas.
Minä muistelen niiden entisten aikain päälle/ Minä puhun kaikista sinun töistäsi/ ja sanelen sinun käsialastasi.
Ps 143:6 Mine vlosleuiten minun käteni sinun poles/ Minun Sielun ianoapi sinun ielkes ninquin yxi carkia Maa. Sela.
Minä uloslewitän minun käteni sinun puoleesi/ Minun sieluni janoaapi sinun jälkeesi niinkuin yksi karkea maa. Sela.
Ps 143:7 HERRA cwldele minua nopiasti/ minun Hengen catopi/ Ele sinun Casuoas minulda ketke/ ettei mine ninen caltaisexi tulisi/ iotca Hautan meneuet.
HERRA kuuntele minua nopeasti/ minun henkeni katoaapi/ Älä sinun kaswojasi minulta kätke/ ettei minä niiden kaltaiseksi tulisi/ Jotka hautaan menewät.
Ps 143:8 Szoo minun warahin cwlda sinun Armoias/ Sille sinun päles mine toiuon/ Ilmoita minulle se Tie/ iota mödhen minun pite keumen/ Sille mine ikeuöitzen sinun ielkes.
Suo minun warhain kuulla sinun armoasi/ Sillä sinun päällesi minä toiwon/ Ilmoita minulle se tie/ jota myöten minun pitää käymän/ sillä minä ikäwöitsen sinun jälkeesi.
Ps 143:9 Pelasta minua HERRA minun Wiholisistani/ Sinun tyges mine pakenen.
Pelasta minua HERRA minun wihollisistani/ sinun tykösi minä pakenen.
Ps 143:10 Opeta minua tekemen sinun Sosios ielkin/ Sille sine olet minun Jumalan/ sinun hyue Henges wieken minun tasaisen Tien päle.
Opeta minua tekemään sinun suosiosi jälkeen/ Sillä sinä olet minun

Jumalani/ sinun hywä Henkesi wieköön minua tasaisen tien päällä.
Ps 143:11 HERRA wirgota minua sinun Nimes teden/ vloswie minun Sielun hädheste/ sinun Oikiudhes teden.
HERRA wirwota minua sinun nimesi tähden/ uloswie minun sielun hädästä/ sinun oikeutesi tähden.
Ps 143:12 Ja mesta minun Wiholiseni sinun Hywydhes teden/ Ja cadhota caiki ne/ iotca minun Sieluani adhistauat/ Sille mine olen sinun Paluelias.
Ja mestaa minun wiholliseni sinun hywyytesi tähden/ ja kadota kaikki ne/ jotka minun sieluani ahdistawat/ sillä minä olen sinun palwelijasi.

CXLIV. Psalmi.

On Kijtossana Waldakunnan/ Esiuallan ia Seurakunnan edeste/ ia heiden wiholistens/ quin ouat/ meteliset Porgharit ia Wäretprophetat. Nin tesse osotetaan/ Ette Sodhan ia Woiton meno/ Wallan hallitzemus/ Alemaisten Cwlemus/ Ja Waldakundain menestys/ ei oleuan Inhimisten toimest eli wäeste/ waan Jumalan lahiat. Senteden Kuningat ia Pämiehet/ Jumalalda nijte anoman pite/ ia odhottaman. Wimein hen sangen Ihmechtele ette Jumala on nin runsas pahoia ia Cunniattomita wastan/ iosta hen sangen walita.

Ps 144:1 Dauidin Psalmi. Kljtetty olcon HERRA minun Turuan/ ioca minun käteni oppeta sotiman/ ia minun sormeni tappeluxen.
Dawidin psalmi. Kiitetty olkoon HERRA minun turwani/ joka minun käteni opettaa sotimaan/ ja minun sormeni tappeluksen.
Ps 144:2 Minun Laupiudhen ia minun Linnan/ minun Warieluxen ia minun Wapactaian/ minun Kilpen/ iohonga mine vskallan/ Joca minun Canssani alati waati.
Minun laupeuteni ja minun linnani/ minun warjelukseni ja minun wapahtajani/ minun kilpeni/ johonka minä uskallan/ joka minun kanssani alati waatii.
Ps 144:3 HERRA/ mike sis Inhiminen on/ ettes hende nein coriat? Eli Inhimisen poica/ Ettes heneste nin warinotat?
HERRA/ mikä siis ihminen on/ ettäs häntä näin korjaat? Eli ihmisen poika/ ettäs hänestä niin waarinotat?
Ps 144:4 Ombi sijtteki Inhiminen Tyhien werta/ henen Aicans cato ninquin wario.
Ompi sittenkin ihminen tyhjän wertaa/ hänen aikansa katoaa niinkuin warjo.
Ps 144:5 HERRA callista Taiuas ia alasastu/ rupe Worihin/ ette he suitzisit.
HERRA kallista taiwas ja alasastu/ rupee wuoriin/ että he suitsuisit.
Ps 144:6 Anna leimauxet iskia/ ia haiota heite/ ammu sinun Nolias ia cauhista heite.
Anna leimaukset iskeä/ ja hajoita heitä/ ammu sinun nuolillasi ja kauhista

heitä.
Ps 144:7 Lehete sinun Kätes ylehelde/ ia kiruota minua/ ia pelasta minua swrista wesiste/ Ja mucalaisten Lasten käsiste.
Lähetä sinun kätesi ylhäältä/ ja kirwoita minua/ ja pelasta minua suurista wesistä/ ja muukalaisten lasten käsistä.
Ps 144:8 Joinenga Opetus on keluotoin/ Ja heiden Tönse wäret.
Joidenka opetus on kelwotoin/ Ja heidän työnsä wäärät.
Ps 144:9 Jumala/ mine weisan sinulle vdhen Wirdhen/ Mine leikitzen sinulle kymmenenkieliselle Psaltarilla.
Jumala/ minä weisaan sinulle uuden wirren/ Minä leikitsen sinulle kymmenkielisillä psaltareilla.
Ps 144:10 Sine ioca Kuningaillen Woitot annat/ Ja wapadhat Dauid sinun Papuelias/ ninen Heijudhen Murha miecasta.
Sinä joka kuninkaille woitot annat/ ja wapahdat Dawid sinun palwelijas/ niiden häijyen murhamiekasta.
Ps 144:11 Päste mös minua/ ia pelasta minua ninen mucalaisten Lasten kädhest/ Joinenga Opetus on keluotoin/ ia heiden Töönse wäret.
Päästä myös minua/ ja pelasta minua niiden muukalaisten lasten kädestä/ joidenka opetus on kelwotoin/ ja heidän työnsä wäärät.
Ps 144:12 Ette meiden Poiat yleskasuaisit heiden Norudhellans ninquin Plantut/ ia meiden Tytteret/ ninquin Templin caunistetut Seinet/ ia quin Palacit.
Että meidän pojat ylöskaswaisit heidän nuoruudellansa niinkuin plantut (wesat)/ ja meidän tyttäret/ niinkuin templin kaunistetut seinät/ ja kuin palatsit.
Ps 144:13 Meiden Aittanna olcoon teunne/ iotca runsat Elatoxet vlosandaisit/ toinen toisens pereste/ Ette meiden Lamban poikisit Tuhanet/ ia sata tuhatta/ meiden Kylissen.
Meidän aittamme olkoon täynnä/ jotka runsaat elatukset ulosantaisit/ toinen toisensa perästä/ että meidän lampaamme poikisit tuhannet/ ja sata tuhatta/ meidän kylissän.
Ps 144:14 Ette meiden härien olisit wahuat töhön/ Ettei ychten Wahingo/ eike walitost elike Cannet olis meiden Cadhuillan.
Että meidän härät olisit wahwat työhön/ ettei yhtään wahinkoa/ eikä walitusta elika kannet olisi meidän kaduillan.
Ps 144:15 Autuaxi he lausuuat sen Canssan/ ionga nin keupi/ Waan autuas on se Canssa/ Jonga HERRA Jumalana on.
Autuaaksi he lausuwat sen kansan/ jonka niin käypi/ waan autuas on se kansa/ jonka HERRA Jumalana on.

CXLV. Psalmi.

On sangen ialo Kijtoswirsi/ Jumalan Ihmeistä/ Laupiudhest ia henen ijancaikisesta Waldakunnastans/ ette hen caiki Loodhut edescatzo/ enimiten vskoliset. Jossa liatekin kijteten Christusen Waldakunnan teden/ ette se on Laupiudhen/ ia Armon ijancaikinen Waldakunda. Jossa ne Langetut/ ylesoijetan/ ne Rucoleuaiset/ cwldellan. Ne Tuskaliset holhotan/ ia ne waiuatut/ autetan. Nemet ialot hyuetteghot/ tesse nykyses Eelemes Christusest osotetan/ iota ijancaikinen Eleme seurapi.

Ps 145:1 Yxi Dauidin kijtos taica Ylistos. Mlne tadhon sinua yliste minun Jumalan/ sine Kuningas/ Ja kijten sinun Nimees aina ia ijancaikisesta.
Yksi Dawidin kiitos taikka ylistys. Minä tahdon sinua ylistää minun Jumalani/ sinä Kuningas/ ja kiitän sinun nimeäsi aina ja iankaikkisesti.
Ps 145:2 Jocapeiue mine cunnioitzen sinua/ ia iulghistan sinun Nimees aina ia ijancaikisesta.
Joka päiwä minä kunnioitsen sinua/ ja julkistan sinun nimeäsi aina ja iankaikkisesti.
Ps 145:3 Swri ombi HERRA ia sangen Cunnialinen/ ia henen swruens ombi sanomatoin.
Suuri ompi HERRA ja sangen kunniallinen/ ja hänen suuruutensa ompi sanomatoin.
Ps 145:4 Lasten Lapset pite sinun Töites ylistemen/ Ja sinun Woimastas puhuman.
Lasten lapset pitää sinun töitäsi ylistämän/ ja sinun woimastasi puhuman.
Ps 145:5 Mine tadhon puhua sinun cunnialisesta caunista HERRAUTTAS/ ia sinun Ihmeistes.
Minä tahdon puhua sinun kunniallisesti kauniista HERRAUTTASI/ ja sinun ihmeistäsi.
Ps 145:6 Ette pite puhuttaman sinun cunnialisesta Teghoistas/ Ja ette sinun HERRAuttas mainitaisijn.
Että pitää puhuttaman sinun kunniallisista teoistasi/ ja että sinun HERRAUTTASI mainittaisiin.
Ps 145:7 Ette sinun swri Hywydhes ylisteteisijn/ Ja sinun Wanhurskaudhes kijteteisijn.
Että sinun suuri hywyytesi ylistettäisiin/ ja sinun wanhurskautesi kiitettäisiin.
Ps 145:8 Armolinen ia Laupias ombi HERRA/ hidhas wihaan/ ia runsas Hywydhest.
Armollinen ja laupias ompi HERRA/ hidas wihaan/ ja runsas hywyydestä.
Ps 145:9 Sulois ombi HERRA caikille/ ia armaitze caiken henen Tecoinsa päle.

Sulous ompi HERRA kaikille/ ja armaitsee kaiken hänen tekoinsa päälle.
Ps 145:10 Kijtteken sinua HERRA caiki sinun Teghos/ ia sinun Pyhes kijtteken sinua.
Kiittäkään sinua HERRA kaikki sinun tekosi/ ja sinun pyhäsi kiittäkään sinua.
Ps 145:11 Julghistacan sinun Waldakunnas Cunnian/ ia puhucan sinun Woimastas.
Julkistakaan sinun waltakuntasi kunnian/ ja puhukaan sinun woimastasi.
Ps 145:12 Ette sinun Woimas tulis Inhimisten Lapsille tietteuexi/ Ja sinun Waldakunnas swri cunnialinen Wäki.
että sinun woimasi tulisi ihmisten lapsille tiettäwäksi/ ja sinun waltakuntasi suuri kunniallinen wäki.
Ps 145:13 Sinun Waldakunnas ombi ijancaikinen Waldakunda/ ia sinun HERRAudhes pysypi ilman loppumat.
Sinun waltakuntasi ompi iankaikkinen waltakunta/ ja sinun HERRAUTESI pysyypi ilman loppumatta.
Ps 145:14 HERRA ylespite caiki iotca caatuuat/ ia ylesnostapi caiki alassullotut.
HERRA ylöspitää kaikki jotka kaatuwat/ ja ylösnostaapi kaikki alassullotut.
Ps 145:15 Caikein silmet sinun päles wartioitzeuat/ Ja sine annat heillen Roan aiallans.
Kaikkein silmät sinun päällesi wartioitsewat/ ja sinä annat heillen ruoan ajallansa.
Ps 145:16 Sine auat sinun Kädes/ ia ylesteutet caikia quin eleuet sosiolla.
Sinä awaat sinun kätesi/ ja ylöstäytä kaikkia kuin eläwät suosiolla.
Ps 145:17 Wanhurskas ombi HERRA caikisa henen Teisense/ Ja Pyhe caikissa Töissense.
Wanhurskas ompi HERRA kaikissa hänen teissänsä/ ja pyhä kaikissa töissänsä.
Ps 145:18 Leszne ombi HERRA caikia henen Auxenshwtauaisians/ caikia tosin iotca Totudhessa hende auxenshwtauat.
Läsnä ompi HERRA kaikkia hänen awuksihuutawaisiansa/ kaikkia tosin jotka totuudessa häntä awuksensa huutawat.
Ps 145:19 Hen tekepi mite ne Jumalan pelkeueiset halaiauat/ ia cwlepi heiden parghunsa ia auttapi heite.
Hän tekeepi mitä ne Jumalan pelkääwäiset halajawat/ ja kuuleepi heidän parkunsa ja auttaapi heitä.
Ps 145:20 HERRA warielepi caiki henen Racastaiansa/ ia caiki Jumalattomat hen hucuttapi.
HERRA warjeleepi kaikkia hänen rakastajainsa/ ja kaikki jumalattomat hän

hukuttaapi.

Ps 145:21 Minun suuni pite puhuman HERRAN kijtoxen/ Ja caiki Liha cunnioittacan henen Pyhe Nimense alanomati ia ijancaikisesta.

Minun suuni pitää puhuman HERRAN kiitoksen/ ja kaikki liha kunnioittakaan hänen Pyhää Nimeänsä alanomati ja iankaikkisesti.

CXLVI. Psalmi.

Tesse ylesluetan Jumalan Hyuetteghot/ ette hen Loia on/ ette hen lupauxens pitepi/ ette hen wariele/ wapautta synnit andexi anda/ ne waiuatut hen autta. etc. Nin ette Christusen waldakunda/ hyuetteghot ia Oppi/ eipe seiso Inhimisten hallus eli woimas/ Waan Jumalan päle/ caiki wskallus ombi lootetapa/ ioca eiswingan wilpistele. Waan se vskallus Inhimisten päle/ wiettele. Joista caikista Jumala ombi Kijtettepä.

Ps 146:1 Halleluia.

Halleluja.

Ps 146:2 Kljte HERRA minun Sielun/ Mine kijten HERRA/ nincauuan quin mine elen/ Ja minun Jumalan Kijtoxen weisan/ nincauuan quin mine täälle olen.

Kiitä HERRAA minun sieluni/ Minä kiitän HERRAA/ niinkauan kuin minä elän/ ja minun Jumalani kiitoksen weisaan/ niinkauan kuin minä täällä olen.

Ps 146:3 Elket vskaltaco Pämiesten päle/ Inhimiset he ouat/ euet he woi miten autta.

Älkäät uskaltako päämiesten päälle/ ihmiset he owat/ eiwät woi mitään auttaa.

Ps 146:4 Sille Inhimisen Hengi pite erkaneman/ Ja henen teuty iellens Maaxi tulla/ Silloin ouat caiki henen Aiuotuxens hukas.

Sillä ihmisen henki pitää erkaneman/ ja hänen täytyy jällens maaksi tulla/ Sillon owat kaikki hänen ajatuksensa hukassa.

Ps 146:5 Autuas on se/ ionga Apu Jacobin Jumala ombi/ ionga toiuo HERRAN henen Jumalans päle seiso.

Autuas on se/ jonka apu Jakobin Jumala ompi/ jonka toiwo HERRAN hänen Jumalansa päällä seisoo.

Ps 146:6 Joca Taiuan/ Maan/ Meren/ ia caiki iotca nijsse ouat/ tehnyt ombi/ Joca Uskon pite ijancaikisesta.

Joka taiwaan/ maan/ meren/ ja kaikki jotka niissä owat/ tehnyt ompi/ joka uskon pitää iankaikkisesti.

Ps 146:7 Joca Oikiudhen saatta nijllen/ quin Wäkiualda kersiuet/ Joca ne Isouaiset rauitze.

Joka oikeuden saattaa niillen/ jotka wäkiwaltaa kärsiwät/ joka ne isoawaiset

rawitsee.

Ps 146:8 HERRA hen kiruotta ne Fangitut/ HERRA hen yleswalgaise ne Sokiat.

HERRA hän kirwoittaa ne wangitut/ HERRA hän ylöswalaisee ne sokeat.

Ps 146:9 HERRA hen ylesnosta ne alascukistetut/ HERRA hen racasta ne Wanhurskat.

HERRA hän ylösnostaa ne alaskukistetut/ HERRA hän rakastaa ne wanhurskaat.

Ps 146:10 HERRA hen warielepi ne Wieraat ia Oruoit/ Ja ylespite ne Lesket/ Ja ninen Jumalattomiten Tien hen haiotta.

HERRA hän warjeleepi ne wieraat ja orwot/ ja ylöspitää ne lesket/ ja niiden jumalattomien tien hän hajoittaa.

Ps 146:11 HERRA on Kuningas ijancaikisesta/ Sinun Jumalas Zion ilman loppumat. Halleluia.

HERRA on kuningas iankaikkisesti/ Sinun Jumalasi Zion ilman loppumatta. Halleluja.

CXLVI. Psalmi.

On Kijtossana seke Jumalan Hengelisten ette Rumilisten Hywein tekoin edest/ iotca ieristens ylesluetan/ ia edespannan Seurakunnalle ia caikille Jumalisille tiete ia aiattelda. Ette hen rakenda särietyt/ cocopi/ haiotetudh/ ia Rauitze seke Eleimet ette Linnut/ Ja enimitten hen Uskolisens holhopi.

Ps 147:1 Kljtteket HERRA/ Sille meiden Jumalata kijtte/ on yxi callis Asia/ Se kijtos ombi suloinen ia caunis.

Kiittäkäät HERRAA/ Sillä meidän Jumalata kiittää/ on yksi kallis asia/ Se kiitos ompi suloinen ja kaunis.

Ps 147:2 HERRA hen rakenda Jerusalem/ ia cocopi ne haiotetut Israelitit.

HERRA hän rakentaa Jerusalemin/ ja kokoopi ne hajoitetut Israelitit.

Ps 147:3 Hen paranda ne muretudh Sydhemet/ ia läkitze heiden Kiwnssa.

Hän parantaa ne murretut sydämet/ ja lääkitsee heidän kipunsa.

Ps 147:4 Hen lukepi Tädhet/ ia cutzu heite caikia Nimeldens.

Hän lukeepi tähdet/ ja kutsuu heitä kaikkia nimeltänsä.

Ps 147:5 Swri ombi meiden HERRAN/ ia mittamatoin henen Woimans/ Ja se on käsitemätoin quinga hen hallitze.

Suuri ompi meidän HERRAN/ ja mittaamatoin hänen woimansa/ Ja se on käsittämätöin kuinka hän hallitsee.

Ps 147:6 HERRA hen ylesoijenda ne Radholiset/ ia ne Jumalattomat hen mahan paiska.

HERRA hän ylösojentaa ne raadolliset/ ja ne jumalattomat hän maahan paiskaa.
Ps 147:7 Woroin weisacat HERRALLE kijtossanalla/ ia weisatca meiden HERRALLEN Candelella.
Wuoroin weisatkaat HERRALLE kiitossanalla/ ja weisatkaa meidän HERRALLEN kanteleilla.
Ps 147:8 Joca Taiuan Piluille peitte/ ia Saten anda Maan päle/ Joca Rohot wortein päle casuatta.
Joka taiwaan pilwillä peittää/ ja sateen antaa maan päälle/ joka ruohot wuorten päälle kaswattaa.
Ps 147:9 Joca Eleinden anda heiden Roans/ Ja Corpin poille/ iotca hende auxenshwtauat.
Joka eläinten antaa heidän ruokansa/ ja korpin pojille/ jotka häntä awuksensa huutawat.
Ps 147:10 Ei henen tachtons ole Orin wäkeuxes/ eike mös miehen Särisse ole henen Mielennoudhe.
Ei hänen tahtonsa ole orin wäkeyksessä/ eikä myös miehen säärissä ole hänen mielennoude.
Ps 147:11 HERRALLE ombi mielennoudhe ninen päle/ iotca hende pelkeuet/ Ja iotca hene' Laupiudens päle vskaltauat.
HERRALLE ompi mielennoude niiden päälle/ jotka häntä pelkääwät/ ja jotka hänen laupeutensa päälle uskaltawat.
Ps 147:12 YListe Jerusalem HERRA/ kijte Zion sinun Jumalatas.
Ylistä Jerusalem HERRAA/ kiitä Zion sinun Jumalatasi.
Ps 147:13 Sille hen wahwista sinun Portis Salpat/ ia siugnapi sinun Lapses sinussa.
Sillä hän wahwistaa sinun porttisi salwat/ ja siunaapi sinun lapsesi sinussa.
Ps 147:14 Hen saatta Rauhan sinun Ärihis/ ia rauitzepi sinua parahilla Nisuilla.
Hän saattaa rauhan sinun äärihisi/ ja rawitseepi sinua parhailla nisuilla.
Ps 147:15 Hen lehette Puheens maan päle/ Henen Sanansa nopiasti iooxe.
Hän lähettää puheensa maan päälle/ Hänen sanansa nopeasti juoksee.
Ps 147:16 Hen andapi Lumen ninquin Willan/ Hen haiotta Hermen ninquin Tuhgan.
Hän antaapi lumen niinkuin willan/ Hän hajoittaa härmeen niinkuin tuhkan.
Ps 147:17 Hen wiska Rakeens ninquin Palat/ Cuca henen Packaisens edes keste?
Hän wiskaa rakeensa niinkuin palat/ Kuka hänen pakkasensa edessä kestää?
Ps 147:18 Hen sanopi/ Nin se sulapi/ Hen andapi Twlens puhalda/ nin se

soienne.
Hän sanoopi/ Niin se sulaapi/ Hän antaapi tuulensa puhaltaa/ niin se suojenee.
Ps 147:19 Hen ilmoitta Jacobille henen Sanans/ Ja Israelille henen Tauans ia Oikiudhens.
Hän ilmoitta Jakobille hänen sanansa/ Ja Israelille hänen taiwaansa ja oikeutensa.
Ps 147:20 Eipe hen sillemoto tehnyt ydhengen Pacanain/ Eike andanut heille tiete henen Oikiuttans/ Halleluia.
Eipä hän sillä muotoa tehnyt yhdenkään pakanain/ eikä antanut heille tietää hänen oikeuttansa/ Halleluja.

CXLVIII. Psalmi.

Kijtossana Jumalalle caikilda Loondocappaleilda/ Ensin Taiualisist ia sijtte Malisist/ ette he heiden Looians ia Haltians ylisteisit/ Joissa hen osotapi/ Ensin henen Woimans/ iolla he caiki loodhut ouat ia alati ylespidheten/ Ja henen Wijsaudhens/ iolla hen caiki hyuesti sääta hallitze ia toimitta/ Nin mös henen Laupiudhens/ iolla he wariellan/ ketketen ia codhallanspidheten. Ette Mekin oppisimma/ nin Woimalisen/ Wijsan ia Laupian Jumalan päle/ caikis Asiois/ Cappaleis ia Menois/ vskalta/ lootta/ turuata. Ja hende ainoata racasta ia peliete. Halleluia.

Ps 148:1 Kljtteket te Taiuat HERRA/ kijtteket hende corkiuxes.
Kiittäkäät te taiwaat HERRAA/ kiittäkäät hänen korkeuksissa.
Ps 148:2 Kijtteket hende caiki henen Engelins/ Kijtteket hende caiki henen Sotawäkens.
Kiittäkäät häntä kaikki hänen enkelinsä/ Kiittäkäät häntä kaikki hänen sotawäkensä.
Ps 148:3 Kijtteket hende Auringo ia Cuu/ kijtteket hende caiki kircaat Tedhet.
Kiittäkäät häntä aurinko ja kuu/ kiittäkäät häntä kaikki kirkkaat tähdet.
Ps 148:4 Kijtteket hende te Taiuasten Taiuat iocapaicas/ Ja ne Wedhet/ iotca Taiuain päle ouat.
Kiittäkäät häntä te taiwasten taiwaat joka paikassa/ ja ne wedet/ jotka taiwaan päällä owat.
Ps 148:5 Heiden pite HERRAN Nime kijttemen/ Sille hen keskepi/ nin se loodhuxi tule.
Heidän pitää HERRAN nimeä kiittämän/ Sillä hän käskeepi/ niin se luoduksi tulee.
Ps 148:6 Hen pitepi ne aina ia ijancaikisesta/ hen asettapi heite/ ettei

heiden toisin keumen pidheis.
Hän pitääpi ne aina ja iankaikkisesti/ hän asettaapi heitä/ ettei heidän toisin käymän pitäisi.
Ps 148:7 Kijtteket HERRA Maan päle/ Te Walaskalat ia caiki Syweydhet.
Kiittäkäät HERRA maan päällä/ te walaskalat ja kaikki sywyydet.
Ps 148:8 Tuli/ Rakeet/ Lumi/ ia Sumu/ Ja Twlispä Ilma/ iotca henen Sanans vlostoimittauat.
Tuli/ rakeet/ lumi/ ja sumu/ ja tuulispää ilma/ jotka hänen sanansa ulostoimittawat.
Ps 148:9 Woret ia caiki Cuckulat/ hedhelmeiset Puudh ia caiki Cedrit.
Wuoret ja kaikki kukkulat/ hedelmäiset puut ja kaikki cedrit.
Ps 148:10 Pedhot ia caiki Eleimet/ Mateliat ia lendeuet Linnut.
Pedot ja kaikki eläimet/ matelijat ja lentäwät linnut.
Ps 148:11 Te Kuningat Maan päle/ ia caiki Canssat/ Pämiehet ia caiki Domarit.
Te kuninkaat maan päällä/ ja kaikki kansat/ päämiehet ja kaikki tuomarit.
Ps 148:12 Noricaiset ia Neitzyet/ Wanhat ynne Noorten cansa.
Nuorukaiset ja neitsyet/ wanhat ynnä nuorten kanssa.
Ps 148:13 Pite kijttemen HERRAN Nime/ Sille henen ainoa Nimens ombi corkia/ ionga kijtos Taiuat ia Maadh ylitzekeupi.
Pitää kiittämän HERRAN nimeä/ Sillä hänen ainoa nimensä ompi korkea/ jonka kiitos taiwaat ja maat ylitsekäypi.
Ps 148:14 Joca henen Canssans * Sarue' ylescorghottapi/ caiki henen Pyhens kijttekeet/ Ne Israelin Lapset/ se Canssa quin hende paluele/ Halleluia.
Joka hänen kansansa sarwen ylöskorottaapi/ kaikki hänen pyhänsä kiittäkäät/ Ne Israelin lapset/ se kansa kuin häntä palwelee/ Halleluja.

CXLIX. Psalmi.

On Kijtossana/ ia Woiton Weisu/ Ette Jumala ne Israelit fangiuxistans wapacti/ cocosi/ omisti/ Ja swret woitot annoi/ Ja ette Nytki Euangeliumin aialla/ hengelisille Aseille/ coco Mailman Kuningat ia Seurakunnat woitetan Christusen ala. Jonga cautta Jumala mielistupi Canssains cochtan/ se on/ eipe hen heille wihastu/ Waan Laupiudhens cautta synnit andexiandapi/ Joca sen waiuatun Seurakunnans mailmas warielepi/ Nin ette Se Sanan cautta saa Woiton ylitze Canssain ia Kuningasten/ ette he cwlisit ia tottelisit Euangeliumita. Sille se on/ Ne Tornit/ Bultit/ Cahlet/ Stukit ia Siteet/ ioilla Liha adhistetan. etc.

Ps 149:1 Halleluia. VEisacat HERRALLE vsi Weisu/ se Pyhein Seurakunda pite hende kijttemen.

Halleluja. Weisatkaat HERRALLE uusi weisuu/ se pyhäin seurakunta pitää häntä kiittämän.
Ps 149:2 Iloitkan Israel Henesse/ ioca henen teki/ ne Zionin Lapset ihastucon heiden Kuningastans.
Iloitkaan Israel hänessä/ joka hänen teki/ ne Zionin lapset ihastukoon heidän Kuninkaastansa.
Ps 149:3 Heiden pite Tantzis henen Nimens kijttemen/ Trumbuille ia Candeleille heiden pite henelle leikitzemen.
Heidän pitää tanssissa hanen nimeänsä kiittämän/ rummuilla ja kanteleilla heidän pitää hänelle leikitsemän.
Ps 149:4 Sille HERRALLA ombi mielennoudhe henen Canssahans/ hen auitta Herroittain site Culkeuata.
Sillä HERRALLA ompi mielennoude hänen kansahansa/ hän auttaa herroittain sitä kulkewata.
Ps 149:5 Ne Pyhet pite iloitzeman ia ylistemen/ Ja kijttemen heiden Cammiosans.
Ne pyhät pitää iloitseman ja ylistämän/ ja kiittämään heidän kammiossansa.
Ps 149:6 Heiden Suus pite Jumalata ylistemen/ Ja caxitereiset Miecat heiden käsisens.
Heidän suunsa pitää Jumalata ylistämän/ ja kaksiteräiset miekat heidän käsissänsä.
Ps 149:7 Coston tekemen Pacanain seas/ Ja Rangaistoxen Canssain keskene.
Koston tekemään pakanain seassa/ ja rangaistuksen kansain keskellä.
Ps 149:8 Heiden Kuningaitans sitoman Cahleise/ ia heiden Knapins Rautabultijn.
Heidän kuninkaitansa sitomaan kahleissa/ ja heidän knapinsa (jaloimpansa) rautapulttiin.
Ps 149:9 Ja tekemen heille sen kirioitetun Oikiudhen/ Ja temen Cunnian pite caikein henen Pyheins oleman. Halleluia.
Ja tekemään heille sen kirjoitetun oikeuden/ ja tämän kunnian pitää kaikkein hänen pyhäinsä oleman. Halleluja.

CL. Psalmi.

On Kijtossana caikinaisten Jumalan swrtein ia monikerdaisten/ hyueintecoin teden/ seke quin hen Israelin Canssalle/ Lain alla osotti/ Ette nyt Seurakunnallens tesse vdhes Testamentis. Quin tapactu Euangeliumin sarnamises/ Jolla Jumala ylisteten/ Ja Me meiden kijtoxen paitzi vlcocullasutta woroin henelle osotamma.

Ps 150:1 Halleluia. Kljtteket HERRA henne Pyhydhesens/ kijtteket hende/ henen Wäkewydhens wahwdhes.
Halleluja. Kiittäkäät HERRAA hänen pyhyydessänsä/ kiittäkäät häntä/ hänen wäkewyytensä wahwuudessa.
Ps 150:2 Kijtteket hende henen Jaloimain Tecoins teden/ kijtteket hende henen ylenpaltisen HERRAUDSENS teden.
Kiittäkäät häntä hänen jaloimman tekoinsa tähden/ kiittäkäät häntä hänen ylenpalttisen HERRAUTENSA tähden.
Ps 150:3 Kijtteket hende Basunilla/ kijtteket hende Psaltarilla ia Candeleilla.
Kiittäkäät häntä pasuunilla/ kiittäkäät häntä psalttarilla ja kanteleilla.
Ps 150:4 Kijtteket hende Trumbuilla ia Tantzilla/ Kijtteket hende Harpunkielille ia Huiluilla.
Kiittäkäät häntä rummuilla ja tanssilla/ Kiittäkäät hänt harpunkielillä ja huiluilla.
Ps 150:5 Kijtteket hende kymiseuille Culkuisilla/ kijtteket hende cumiseuilla Cimbelille.
Kiittäkäät häntä kymisewilla kulkusilla/ kiittäkäät häntä kumisewilla kymbaleilla.
Ps 150:6 Caiki Hengelliset/ kijtteken HERRA/ Halleluia.
Kaikki hengelliset/ kiittäkään HERRAA/ Halleluja.

Psaltarin Loppu.

Propheta Esaia

Alcupuhest Esaian Prophetan Päle/ paras Osa.
Ensin on sangen tarpelinen/ ette ioca temen Prophetan keluolisesta lukia tacto/ henen pite Titulust warinottaman/ ia hyuesti sen wimeisen Kuningain Kirian/ ia mös sen wimeisen Cronikan kirian/ ia nijste Tegoist/ puheist ia Tiloist/ quin ninen Kuningain alla tapactui/ iotca tesse Tituluxes ouat mainitut/ samain kiriain loppun asti/ wisusti merkitzemen. Nin teme Prophetia site paramin ymmerteten coska tieten quingacaltainen meno Judeas silloin oli/ cuista Asioista hen on sarnanut/ Milliset Canssat olluet ouat/ eli mike heiden Aighotuxens on ollut/ heiden Napurins/ Ysteuins/ taica Wiholisins cansa eli wastan. Ja liaten/ quinga he Jumalan coctan sijnä Makunnas heitens keutit/ ia Prophetan/ henen Opins/ ia Jumalan palueluxen wastan/ eli Epeiumalten paluelusta pitenyet ouat. Sitelehin tarpelinen on/ ette se ymmerteisin/ quinga ne Makunnat/ iotca tesse ia muissa Prophetissa mainitan/ Jerusalemin ia Judean maan lehin eli ymberi macauat/ ettei se Lukeita esteisi eli swttuuaisexi tekis. Nin ombi lten pein Jerusalemist eli Judeast lehinen se CoolluMeri/ cussa muinen Sodoma ia Gomorra seisonut olit. Sillepolella site Coollut Mertä/ macapi se Moabin maakunda/ ia se Ammonin lasten. Sijtte wiele edhemben maca Babilon eli Caldea/ Ja sijtteki edhemben/ Se Persian maa/ Joista Esaias palio puhupi. Pohian pein/ macapi se wori Libanon/ ia sen ylitze Damascus ia

Siria. Mutta sijtte edhemben Idhen poolen/ macapi Assiria/ Josta Esaias mös palio iuttele. Länten pein/ macauat ne Philisterit sen swren Meren tykene/ ne Juttain pahimmat wiholiset. Ja sijte samasta Mereste iuri pohian polehen/ ombi Sidon ia Tyrus/ Joinenga äret Galilean cansa ycten ioxeuat. Etelen pein/ ouat monda maat/ quin Egiptus/ Ethiopia/ Arabia/ se Punainen Meri/ Edom ia Midian/ Nin ette Egiptus länten pein Etelestmacapi. Neiste Makunnist Esaias >etc sarnapi/ iotca Judean Maan ymberille macasit/ ninquin Sudhen ioukot/ iongun LambainHonen ymberille. Ninen mutamain canssa he toisnans Lijttot ia Souinnot teit/ waan ei miteken heille se auttanut. Teme tosin Propheta ombi teunens eleuist/ lohulisist/ ia sydhemelisist/ Puheist ia Sanoista/ caikein kieuhein Omatundoin/ Sieluin/ ia surkiain murhelistein Sydhenden coctan. Nin ouat mös tesse couat vhkauxet ia hirmuiset kekeyxet/ nijte Paadhituita/ Coreita/ niskurita/ couacoruaisi Jumalattomita wastan/ ios se mutoin autaisi. Wimein on merkitzeminen/ Ette hen Juttan Canssa enimen nucteli/ laitti ia rangaisi Epeiumalten palueluxest/ Samalmoto mös Pramin Coreutta/ Yleniomist/ Ahneutta/ ia mwdh synnit hen vsein rangaisi. Mutta sen ylpien vskalluxen ia turuan/ quin he panit heiden vlosualitun Epeiumalten Palueluxen ia omain töidhens/ Eli heiden taica mucalistein Kuningain/ ia Lijttoin loottamisen päle/ Esaias hartamasti laitta ia nuctele. Joita ei Canssa kersie maltanuet/ Sille he tactoit nijsse asioissa Oikiudhen oleuan/ Waicka heille oli sula exytos/ walhe/ wieckaus ia wärys. Senteden mös Kuningas Manasses wimein andoi henen tapetta/ Ninquin Kettarin ia Eriseuraian/ Ja quin Juttat sanouat/ nin hen keskelde Sahalla leickatin.

Propheta Esaia

I. Lucu.

1:1 TEme on se Esaian Amozin poian * Näky/ ionga hen näki Judan ia Jerusalemin päle/ Usian/ Jotham/ Aham/ ia Jehiskiam/ ninen Judan Kuningasten aicana.

Tämä on se Esaian Amosin pojan näky/ jonka hän näki Judan ja Jerusalemin päälle/ Ussian/ Jotham/ Aham/ ja Jehiskian/ niiden Judan kuningasten aikana.

1:2 Cwlcat te Taiuat/ ia Maa ota Coruijs/ sille se HERRA puhupi. Mine olen Lapset vloscaszuattanut ia ylescorghottanut/ ia he ouat minusta poislangeneet.

Kuulkaat te taiwaat/ ja maa ota korwiisi/ sillä se HERRA puhuupi. Minä olen lapset uloskaswattanut ja ylöskorottanut/ ja he owat minusta poislangenneet.

1:3 Herke tundepi henen HERRANS/ ia Asi henen HERRAS seimen/ Mutta eipe Israel minua tunne/ ia minun Canssan ei ymmerdhä.

Härkä tunteepi hänen herransa/ ja aasi hänen herransa seimen/ Mutta eipä Israel minua tunne/ ja minun kansani ei ymmärrä.

1:4 O we sille syndiselle Canssalle/ site Canssa swresta pahastteghosta/

sille pahaelkiselle Siemenelle/ nijlle Wahingolisille Lapsille. Jotca HERRAN ylenannoit/ sen Israelin Pyhen pilcasit/ he poickesit tacaperin.
Oi wie sille syntiselle kansalle/ sitä kansaa suuresta pahasta teosta/ sille pahanilkiselle siemenelle/ niille wahingollisille lapsille. Jotka HERRAN ylenannoit/ se Israelin Pyhän pilkkasit/ he poikkesit takaperin.
1:5 Mite warten mine teite enemin löön/ ette te ne poickemiset waiuoin site enemin teet? * Coco pää ombi sairas/ ia coco sydhen omqi wäsynyt/
Mitä warten minä teitä enemmin lyön/ että te niin poikkeamiset waiwoin sitä enemmin teet? Koko pää ompi sairas/ ja koko sydän ompi wäsynyt/
1:6 Hamast Candapäst nin Lakipähän asti/ eipe miten terueytte henesse ole. Waan * Haaua ia sinimaria ia wiharacot/ iotca euet ole ommellut/ eike sidhotut/ eike Öliulle siueltyt.
Hamasta kantapäästä niin lakipäähän asti/ eipä mitään terweyttä hänessä ole. Waan haawa ja sinimarja ja wiharakot/ jotka eiwät ole ommellut/ eikä sidotut/ eikä öljyllä siwellyt.
1:7 * Teiden Maan ombi autiana/ teiden Caupungit ouat tulella poltetut. Mucalaiset ylessöuet teiden Pellon teiden silmein edes/ ia ombi autia/ ninquin se/ ioca Mucalaisilda radheltu ombi.
Teidän maan ompi autiona/ teidän kaupungit owat tulella poltetut. Muukalaiset ylössyöwät teidän pellon teidän silmäin edessä/ ja ompi autio/ niinkuin se/ joka muukalaisilta raadeltu ompi.
1:8 Mutta mite wiele iellens onopi Zionin Tytterest/ se on ninquin * Lectimaia Winatarhas/ ia ninquin iocu Hacomaia Sengipellossa/ Ninquin iocu häuitettu Caupungi.
Mutta mitä wielä jällens onpi Zionin tyttärestä/ se on niinkuin lehtimaja wiinitarhassa/ ja niinkuin joku hakomaja sänkipellossa./ Niinkuin joku häwitetty kaupunki.
1:9 Ellei se HERRA Zebaoth meille iotakin wähe annais ylitziedhe/ Nin me olisima quin Sodoma/ ia Gomorran caltaiset.
Ellei se HERRA Zebaoth meille jotakin wähää antaisi ylitsejäädä/ Niin me olisimme kuin Sodoma/ ja Gomorran kaltaiset.
1:10 * Cwlcat HERRAN Sana/ te Pämiehet Sodomast/ ottacat coruijn meiden Jumalan Laki/ sine Canssa Gomorrasta.
Kuulkaat HERRAN Sana/ te päämiehet Sodomasta/ ottakaat korwiin meidän Jumalan laki/ sinä kansa Gomorrasta.
1:11 * Mite minulle teiden Wffrein palioudhest? sanopi HERRA/ Mine olen sijte Oinasten poltwffrist/ ia ninen Söttilesten rasuasta rauitettu/ ia en tottele wasicain/ Lambain ia Cauristen wertä.
Mitä minulle teidän uhrein paljoudesta? sanoopi HERRA/ Minä olen siitä

oinasten polttouhrista/ ja niiden syöttilästen raswasta rawitettu/ ja en tottele wasikkain/ ja lampaiden ja kauristen werta.
1:12 Coska te ilmestytte minun Casuoni eten/ cuca sencaltaisita wati teiden käsisten/ ette te waellaisit minun Esihonesani?
Koska te ilmestytte minun kaswoni eteen/ kuka senkaltaisia waatii teidän käsistän/ että te waeltaisit minun esihuoneessani?
1:13 Elket sillen teiden Rocawffrian huckan edestoco/ Se haijuwffri ombi minulle yxi Cauhistos.
Älkäät silleen teidän ruokauhrian hukkaan edestuoko/ Se haju-uhri ompi minulle yksi kauhistus.
1:14 Site wttacuuta ia Sabbathia/ coska te cocon tuletta/ em mine kersi/ Sille te prucat nijsse Epeiumalten paluelust ia wäkiualta. Minun Sielun wihapi teiden Wttacuutan ia Juhlapeiuien/ mine olen nijste suuttunut/ mine wäsyn site kersieseni.
Sitä uuttakuuta ja Sabbattia/ koska te kokoon tulette/ en minä kärsi/ Sillä te pruukaat niissä epäjumalan palwelusta ja wäkiwaltaa. Minun sielun wihaapi teidän uuttakuutan ja juhlapäiwiän/ minä olen niistä suuttunut/ minä wäsyn sitä kärsiessäni.
1:15 Ja quin te paralans käsienne ylesnostat/ nin mine quitengin silmeni teiste poiskäennen. Ja waicka te palio rucolisitta/ em mine quitengan teite cwle/ Sille teiden * kädhen ouat Werta teunens.
Ja kuin te parhaallansa käsiänne ylösnostat/ niin minä kuitenkin silmäni teistä poiskäännän. Ja waikka te paljon rukoilisitte/ en minä kuitenkaan teitä kuule/ Sillä teidän käten owat werta täynnänsä.
1:16 * Peskät/ pudhastacat teiten/ poispangat teiden Paha menon minun Silemein edest.
Peskää/ puhdistakaat teitän/ poispankaat teidän paha menon minun silmäin edest.
1:17 Lackacat pahasta/ oppecat hyue tekemen/ etziket Oikiudhen ielkin. * Auttacat site alaspainettu/ Saattacat nijlle Oruoille Oikiutta/ ia auttacat Lesken asia/
Lakatkaat pahasta/ oppikaat hywää tekemään/ etsikäät oikeuden jälkeen. Auttakaat sitä alaspainettua/ Saattakaat niille orwoille oikeutta/ ja auttakaat lesken asiaa/
1:18 ia sijtte tulcat/ ia catzocam cummalla * Oikius on/ sanopi HERRA. Jos teiden Synnit wiele * Weriruskiat olisit/ nin heiden pite quitengin Lumi walkiaxi tuleman. Ja waicka he olisit ninquin Rosincaruaiset/ pite heiden quitengin ninquin Willa tuleman.
Ja sitten tulkaat/ ja katsokaamme kummalla oikeus on/ sanoopi HERRA. Jos

teidän synnit wielä weriruskeat olisit/ niin heidän pitää kuitenkin lumiwalkeaksi tuleman. Ja waikka he olisit niinkuin ruosteenkarwaiset/ pitää heidän kuitenkin niinkuin willa tuleman.
1:19 Jos te minua cwlisitta/ nin teiden pidheis maan hywydhen nautitzeman.
Jos te minua kuulisitte/ niin teidän pitäisi maan hywyyden nautitseman.
1:20 Mutta ios te poisweltet/ ia oletta couacoruaiset/ nin Miecan pite teite ylessömen/ Sille sempe HERRAN sw puhupi.
Mutta jos te poiswältät/ ja olette kowakorwaiset/ niin miekan pitää teitä ylössyömän/ Sillä senpä HERRAN suu puhuupi.
1:21 * Quinga se tapactu/ ette se hurskas caupungi on Horaxi tullut? Hen oli teunens Oikiutta/ Wanhurskaus henesse asui/ Mutta nyt Murhaiat.
Kuinka se tapahtuu/ että se hurskas kaupunki on huoraksi tullut? Hän oli täynnänsä oikeutta/ Wanhurskaus hänessä asui/ Mutta nyt murhaajat.
1:22 Sinun Hopias ombi Cardhexi tullut/ ia sinun * Winas ombi wedhelle secoitettu.
Sinun hopeasi ompi karreksi tullut/ ja sinun wiinasi ompi wedellä sekoitettu.
1:23 Sinun * Pämiehes ouat wäret ia Warcain cumpanit/ Caiki he kernasti Lahia ottauat/ ia seisouat Andimiten ielkin. Nijlle Oruoille euet he Oikiutta tee/ ia Leskein Asia ei tule heiden eteens.
Sinun päämiehesi owat wäärät ja warkain kumppanit/ Kaikki he kernaasti lahjaa ottawat/ ja seisowat antimien jälkeen. Niille orwoille eiwät he oikeutta tee/ ja leskein asia ei tule heidän eteensä.
1:24 * Senteden sanopi se HERRA Jumala Zebaoth/ se Wäkeue Israelis/ O We/ Mine tadhon itzeni lohutta wiholisteni cautta/ ia minun wiholisteni * cautta wihan sammutta.
Sentähden sanoopi HERRA Jumala Zebaoth/ se wäkewä Israelissa/ Oi woi/ Minä tahdon itseni lohduttaa wihollisteni kautta/ ja minun wihollisteni kautta wihan sammuttaa.
1:25 Ja mine käennen minun Käteni sinun wastas/ ia sinun * Cardhes puchtaimaxi seliten/ ia caiken sinun Tinas poiswien.
Ja minä käännän minun käteni sinun wastaasi/ ja sinun karres puhtaimmaksi selitän/ ja kaiken sinun tinasi poiswien.
1:26 Ja saatan sinun * Domaris entisellens/ ia Radhimiehes ninquin alghustaki. Senperest sine cutzutaan wanhurskaxi Caupungixi/ ia toimelisexi caupungixi.
Ja saatan sinun tuomarisi entisellensä/ ja raatimiehesi niinkuin alustakin. Senperästä sinä kutsutaan wanhurskaaksi kaupungiksi/ ja toimelliseksi kaupungiksi.
1:27 Zion pite * Oikiudhen cautta lunastettaman/ ia henen fanginsa

Wanhurskaudhen cautta.
Zion pitää oikeuden kautta lunastettaman/ ja hänen wankinsa wanhurskauden kautta.
1:28 Ette ne Ylitzekeumerit ia Syndiset ynne pite serietuxi tuleman/ ia iotca HERRAN ylenandauat/ huckuman.
Että ne ylitsekäymärit ja syntiset ynnä pitää särjetyksi tuleman/ ja jotka HERRAN ylenantawat/ hukkuman.
1:29 Sille heiden teuty häpien tulla * Tammein wooxi/ Joihin the lustina piditte/ ia häueistyxi tuleman ninen Yrtitarhain teden/ iotca te vloswalitzit.
Sillä heidän täytyy häpeään tulla tammein wuoksi/ Joihin te lystinä piditte/ ja häwäistyksi tuleman niiden yrttitarhain tähden/ jotka te uloswalitsit.
1:30 Coska te tulletta/ ninquin iocu Tammi quiuain Lectein cansa/ ia ninquin iocu Wedhetöin Yrtitarha.
Koska te tulette/ niinkuin joku tammi kuiwain lehtein kanssa/ ja niinkuin joku wedetöin yrttitarha.
1:31 Ja coska teiden * Warieluxen tulepi ninquin Roctimen neuchte/ ia teiden * tecona ninquin iocu Kipinä. Ja he molemat pite ynne ylessytytetyxi tuleman/ iota eikengen samuta.
Ja koska teidän warjeluksen tuleepi niinkuin rohtimen nöyhtä/ ja teidän tekonne niinkuin joku kipinä. Ja he molemmat ptää ynnä ylössytytetyksi tuleman/ jota eikenkään sammuta.

II Lucu

2:1 Teme on quin Jesaias Amozin poica näki Judast ia Jerusalemist.
Tämä on kuin Jesaias Amosin poika näki Judasta ja Jerusalemista.
2:2 WImeiszne aicana/ pite sen Woren cussa HERRAN Hone on/ walmixi tuleman/ corkeimaxi quin caiki Woret/ ia ylitze caikein Cuckulain corghotettaman. Ja caiki Pacanat pite sen tyge iooxeman/
Wiimeisenä aikana/ pitää sen wuoren kussa HERRAN huone on/ walmiiksi tuleman/ korkeimmaksi kuin kaikki wuoret/ ja ylitse kaikkein kukkulain korotettaman. Ja kaikki pakanat pitää sen tykö juokseman/
2:3 ia palio Canssa sinne menemen/ ia sanoman. Tulcat/ ylesastucam HERRAN Worelle/ sen Jacobin Jumalan Honesen. Ette hen Opetais meille henen Teitens/ ia me waellaisim henen Polkuins päle. Sille Zionista pite Lain vloskeumen/ Ja sen HERRAN Sanan Jerusalemist.
ja paljon kansaa sinne menemän/ ja sanoman. Tulkaat/ ylös astukaamme HERRAN wuorelle/ sen Jakobin Jumalan huoneeseen. Että hän opettaisi meille hänen teitänsä/ ja me waeltaisimme hänen polkuinsa päällä. Sillä

Zionista pitää lain uloskäymän/ Ja sen HERRAN sanan Jerusalemista.
2:4 Ja henen pite Pacanain seas domitzeman/ ia rangaitzeman monda Canssa. Silloin heiden pite Miecans tekemen Auraxi/ ia heiden Keihens Wicatexi. Sille ei ydhengen Canssan pidhe toista Canssa wastan Miecka ylesnostaman/ eike sille tottuua sotiman.
Ja hänen pitää pakanain seassa tuomitseman/ ja rankaitseman monta kansaa. Silloin heidän pitää miekkansa tekemään auraksi/ ja heidän keihään wiikatteeksi. Sillä ei yhdenkään kansan pidä toista kanssa wastaan miekkaa ylösnostaman/ eikä sillä tottua sotimaan.
2:5 Tulcat te Jacobin Honesta/ waeldacam sen HERRAN walkiudhes.
Tulkaat te Jakobin huoneesta/ waeltakaamme sen HERRAN walkeudessa.
2:6 Mutta sine olet sinun Canssas/ sen Jacobin Honen/ laskenut menne. Sille he enemin rickouat/ quin ne Iteläiset/ ia ouat Peiuein Walitziat/ Ninquin ne Philisterit/ Ja salliuat ne mwcalaiset Lapset monexi tulla.
Mutta sinä olet sinun kansasi/ sen Jakobin huoneen/ laskenut mennä. Sillä he enemmin rikkowat/ kuin ne itäläiset/ ja owat päiwäin walitsijat/ Niinkuin ne philisterit/ Ja salliwat ne muukalaiset lapset moneksi tulla.
2:7 Heiden Maans ombi teunens Culda ia Hopia/ ia heiden Rickaudhestans ei ole ychten Loppu.
Heidän maansa ompi täynnänsä kultaa ja hopeaa/ ja heidän rikkaudestansa ei ole yhtään loppua.
2:8 Heiden Maans ombi teunens Orhita/ ia heiden Rattaistans ei ole Loppu. On mös heiden Maans teunens Epeiumaloita/ ia he cumartauat heiden Käsialans/ iotca heiden Sormens tehnyet ouat.
Heidän maansa ompi täynnänsä orhia/ ja heidän rattaistansa ei ole loppua. On myös heidän maansa täynnänsä epäjumaloita/ ja he kumartawat heidän käsialaansa/ jotka heidän sormensa tehneet owat.
2:9 Sielle se ychteinen Canssa notkista/ Sielle ne Sangarit heitens neuritteuet/ iotas et heille andexianna.
Siellä se yhteinen kansa notkistaa/ Siellä ne sankarit heitänsä nöyryttäwät/ jotas et heille anteeksi anna.
2:10 Mene Callion siselle/ ia ketke sinus maassa/ HERRAN pelghon edeste/ ia henen Cunnialisen Maiestetins edeste.
Mene kallion sisälle/ ja kätke sinus maassa/ HERRAN pelon edestä/ ja hänen kunniallisen majesteettinsa edestä.
2:11 Sille caiki corkiat Silmet pite alettaman/ ia mitke ialoimat Canssois ouat/ teuty itzens notkista/ Sille HERRA yxinens pite sinä aicana corkein oleman.
Sillä kaikki korkeat silmät pitää alettaman/ ja mitkä jaloimmat kansoissa

owat/ täytyy itsensä notkistaa/ Sillä HERRA yksinänsä pitää sinä aikana korkein oleman.
2:12 Sille se HERRAN Zebaothin peiue/ pite keumen ylitze caiken Coreudhen ia corkiudhen/ ia ylitze caiki ylespaisutut/ ette sen pite alettu oleman.
Sillä se HERRAN Zebaothin päiwä/ pitää käymän ylitse kaiken koreuden ja korkeuden/ ja ylitse kaikki ylöspaisutut/ että sen pitää alettu olemaan.
2:13 Ja ylitze caiki corkiat Cedrit Libanis ia ylesnostetut/ ia ylitze caikein Tammein Basanis.
Ja ylitse kaikki korkeat sedrit Libanonissa ja ylösnostetut/ ja ylitse kaikkein tammein Basanissa.
2:14 Nin mös ylitze caiki corkiat Woret/ ia ylitze caiki corghotetut Cuckulat.
Niin myös ylitse kaikki korkeat wuoret/ ja ylitse kaikki korotetut kukkulat.
2:15 Ja ylitze iocaitzen corkian Tornin/ ia ylitze caikein wahuain Mwrein.
Ja ylitse jokaisen korkean tornin/ ja ylitse kaikkein wahwain muurein.
2:16 Nin mös ylitze caikein Hactein Meresse/ ia ylitze caikein callein Hactein Lippoin.
Niin myös ylitse kaikkein haahtein meressä/ ja ylitse kaikkein kallein haahtein lippoin.
2:17 Ette caiki Inhimisten Corkius pite henens notkistaman/ ia neurittemen itzens mite Inhimises corkia liene/ Ja HERRA yxinens sinä aicana corkia oleman pite/
Että kaikki ihmisten korkeus pitää hänens notkistaman/ ja nöyryttämän itsensä mitä ihmisessä korkea lienee/ Ja HERRA yksinänsä sinä aikana korkea oleman pitää/
2:18 Ja ne Epeiumalat pite ratki huckuman.
Ja ne epäjumalat pitää ratki hukkuman.
2:19 Silloin Wortein rotkohin siselkeudhen/ Ja maan Cooppijn/ HERRAN pelghon teden/ ia henen cunnialisen Maiestetins teden/ quin hen ylesnouse maata peliettexens.
Silloin wuorten rotkoin sisälle käydään/ ja maan kuoppiin/ HERRAN pelon tähden/ ja hänen kunniallisen majesteetin tähden/ kuin hän ylösnousee maata peljättääksensä.
2:20 Sinä aicana pite iocaitzen poisheittemen henen Hopians Culdans Epeiumalat (iotca hen on teettenyt cumartaxens) ia myret ia Ölinnut cunnioittaxens.
Sinä aikana pitää jokaisen poisheittämän hänen hopeansa kultansa epäjumalat (jotka hän on teettänyt kumartaaksensa) ja myyrät ja yölinnut kunnioittaaksensa.
2:21 Ette hen lytisi Kiuirakohin/ ia Wortein rotkohin/ HERRAN pelghon

teden/ ia henen cunnialisen Maiestetins teden/ quin hen ylesnouse maata peliettexens.
Että hän lytisi kiwirakoihin/ ja wuorten rotkoihin/ HERRAN pelon tähden/ ja hänen kunniallisen majesteetin tähden/ kuin hän ylösnousee maata peljättääksensä.
2:22 Nin lakaicat sis Inhimisest/ ionga Hengi Sieramis on/ Sille eipe te tiedhe/ quinga corkiaxi hen on luettu.
Niin lakatkaat siis ihmisestä/ jonka henki sieraimissa on/ Sillä eipä te tiedä/ kuinka korkeaksi hän on luettu.

IV. Lucu.

Esa. iiij. Lupaus Christusen Cunnialisest Waldakunnast.

4:2 SInä Peiuene pite HERRAN Wesan/ oleman rackan ia callijn/ ia se maan Hedhelme ialo ia cunnialinen/ ninen tykene/ iotca Israelist wapadhetuxi tuleuat.
Sinä päiwänä pitää HERRAN Wesan/ oleman rakkaan ja kalliin/ ja sen maan hedelmä jalo ja kunniallinen/ niiden tykönä/ jotka Israelista wapahdetuksi tulewat.
4:3 Ja ioca Zionis ylitze on/ ia Jerusalemis ylitziänyt/ sen pite Pyhexi cutzuttaman/ Jocainen quin kirioitettu on/ ninen Eleuiten seas Jerusalemis.
Silloin HERRA poispesepi/ ne Zionin Tytteren saastaudhet/ ia ne Jerusalemin weren wighat heneste/ sen domitzeuan ia ylessyttyuen Hengen cautta.
Ja joka Zionissa ylitse on/ ja Jerusalemissa ylitse jäänyt/ sen pitää pyhäksi kutsuttaman/ Jokainen kuin kirjoitettu on/ niiden eläwien seassa Jerusalemissa. Silloin HERRA pois peseepi/ ne Zionin tyttären saastaudet/ ja ne Jerusalemin weren wirrat hänestä/ sen tuomitsewan ja ylössyttywän hengen kautta.
4:5 Ja HERRA saattapi ylitze caiki sen Zionin woren asumisen/ ia cussa ikenens se coottu on/ Ylipeiue sawn ia Piluen/ ia Tulenpaisteen yli ööte palaman.
Ja HERRA saattaapi ylitse kaikki sen Zionin wuoren asumisen/ ja kussa ikänänsä se koottu on/ Ylipäiwää sawun ja pilwen/ ja tulenpaisteen yli yötä palaman.
4:6 Sille yxi Skermi pite oleman ylitze nijte caikia/ quin Cunnialinen on/ Ja pite yxi Werho oleman peiuen warioxi Helten eteen/ ia yxi turua ia wariellus ilmasta ia sateesta.
Sillä yksi skermi pitää oleman ylitse niitä kaikkia/ kuin kunniallinen on/ Ja

pitää yksi werho oleman päiwän warjoksi helteen eteen/ ja yksi turwa ja warjelus ilmasta ja sateesta.

V. Lucu.

Esa. v. Telle Weisulla hen cutzu Juttat ia mwdh Paranoxeen wchkamisen cautta

5:1 LACH/ Mine tadhon nyt weisata ysteuelleni Minun Säteni Weisun/ henen * Winatarhastans.
Lach/ Minä tahdon nyt weisata ystäwälleni minun säteeni weisun/ hänen wiinatarhastansa.
5:2 Minun Ysteuellen on yxi Winatarha/ ydhes Lihauas paicas. Ja hen ymberinsaitasi hende/ ia Kiuiraunioilla hende warieli/ ia istutti sihen kempit Winapuut. Hen mös sihen ydhen Tornin rakensi/ ia caiuoi sielle ydhen Persyn. Ja odhotti sen Winamarioia candauan/ Waan hen cannoi Willimariat.
Minun ystäwälläni on yksi wiinatarha/ yhdessä lihawassa paikassa. Ja hän ympäri aitasi häntä/ ja kiwirauniolla häntä warjeli/ ja istutti siihen kempit (parhaat) wiinapuut. Hän myös siihen yhden tornin rakensi/ ja kaiwoi siellä yhden pärsyn (wiinakuurnan). Ja odotti sen wiinamarjoja kantawan/ waan hän kantoi willimarjat.
5:3 Nyt te Domitkat te Jerusalemin Asuiat/ ia te Judan miehet/ minun welillen ia minun Winatarhani.
Nyt te tuomitkaat te Jerusalemin asujat/ ja te Judan miehet/ minun wälilläni ja minun wiinatarhani.
5:4 * Mite sis olis enembi tekemist minun Winatarhalleni/ iota em mine henesse tehnyt ole? Mixi hen cannoi Willimariat/ coska mine odhotin hende Winamarioia candaman?
Mitä siis olisi enempi tekemistä minun wiinatarhalleni/ jota en minä hänessä tehnyt ole? Miksi hän kantoi willimarjat/ koska minä odotin häntä wiinamarjoja kantaman?
5:5 Lach nyt/ Mine tadhon teille ilmoitta/ mite mine tadhon Winatarhalleni tedhä. Henen Aitans pite poisotettaman/ ette henen pite aukiana oleman/ Ja henen Mwrins pite rickiseriettemen/ ette hen tallataisijn.
Lach nyt/ Minä tahdon teille ilmoittaa/ mitä minä tahdon wiinatarhalleni tehdä. Hänen aitansa pitää poisotettaman/ että hänen pitää aukeana olema/ Ja hänen muurinsa pitää rikkisärjettämän/ että hän tallattaisiin.
5:6 Mine tadhon sen ylenannetuxi Laskia/ ettei kengen henes pidhe leickaman eli caiuaman. Waan odhaket ia Oriantappurat pite henes casuaman/ ia tadhon Piluille kielde/ ettei he henen pälens sataisi.

Mutta minä tahdon sen ylenannetuksi laskea/ ettei kenkään pidä leikkaaman eli kaiwaman. Waan ohdakkeet ja orjantappurat pitää hänessä kaswaman/ ja tahdon pilwille kieltää/ ettei he hänen päällensä sataisi.
5:7 MUtta se Zebaothin HERRAN Winatarha/ on nyt se Israelin Hone/ ia ne Judan henen suloinen Istuttamans. Hen odhottapi Oikiutta/ catzo/ nin ei mwta ole quin Wäkiualta/ Wanhurskautta/ catzo/ nin on sula Cannetus.
Mutta se Zebaothin HERRAN wiinatarha/ on nyt se Israelin huone/ ja ne Judan hänen suloinen istuttamansa. Hän odottaapi oikeutta/ katso/ niin ei muuta ole kuin wäkiwaltaa/ wanhurskautta/ katso/ niin on sula kannetus.
5:8 We nijlle/ quin ydhen Honen toisehen wetäuet/ ia ydhen Pellon toisehen saattauat Sihenasti ettei Kieuhelle paickacan ole/ ette he yxinens Maan päle asuisit.
Woi niille/ kuin yhden huoneen toiseen wetäwät/ ja yhden pellon toiseen saattawat. Siihen asti ettei köyhällä paikkaakaan ole/ että he yksinänsä maan päällä asuisit.
5:9 Neme ouat HERRAN Zebaothin coruihin tulluet/ Mite maxa/ ellei ne monet Honet kylmille tule/ ia ne Swret ia Caunijt ilman Asuuita ieuet?
Nämä owat HERRAN Zebaothin korwiin tulleet/ Mitä maksaa/ ellei ne monet huoneet kylmille tule/ ja ne suuret ja kauniit ilman asutta jääwät?
5:10 sille * kymmenen Winatarhain Sarca/ pite waiuoin ydhen Emperin andaman/ ia colmekymmende kyluo Spannia tekeuet ainostans ydhen wacan.
sillä kymmenen wiinatarhan sarka/ pitää waiwoin yhden ämpärin antaman/ ja kolmekymmentä kylwöä spannia (siemeniä 1642) tekewät ainoastansa yhden wakan.
5:11 We nijlle/ quin warahin homeltan ylhel ouat/ Jopumutta nouteleman/ ia istuuat haman öön asti/ ette he winasta hechkuisit.
Woi niille/ kuin warhain huomeneltain ylhäällä owat/ Juopumusta nouteleman/ ja istuwat hamaan yöhön asti/ että he wiinasta hehkuisit.
5:12 Joilla ouat Candelet/ Psaltarit/ Trumbut/ Huilut/ ia Wina heiden Hecumisisans/ ia euet catzo/ sen HERRAN * teghon päle/ eike tottele henen käsialans.
Joilla owat kanteleet/ psalttarit/ rummut/ huilut/ ja wiina heidän hekumissansa/ ja eiwät katso/ sen HERRAN teon päälle/ eikä tottele hänen käsialaansa.
5:13 Senteden minun Canssan tapaturmast poiswiedhen Fangiuxehen/ ia henen Cunnialistens teuty Nelke kerssie/ Ja heiden Ychteinen Canssans Jano kersi.
Sentähden minun kansani tapaturmasta poiswiedään wankeukseen/ ja hänen kunniallistensa täytyy nälkää kärsiä/ ja heidän yhteinen kansansa janoa

kärsiä.
5:14 Siteuarten ombi Helueti Sielunsa lauialda auanut/ ia henen kitans ylesammottanut ilman mitat. Ette sinne alasmenis seke heiden Cunnialisens/ ette se Ychteinen Canssa/ seke heiden Rickaans ette ne Riemuliset.
Sitä warten ompi helwetti sielunsa lawealta awannut/ ja hänen kitansa ylösammottanut ilman mitat. Että sinne alasmenisi sekä heidän kunniallisensa/ että se yhteinen kansa/ sekä heidän rikkaansa että ne riemulliset.
5:15 Ette iocainen notkistaman pite/ ia itzecungin neuritetyxi tuleman/ ia ninen Coreiten silmet neuritetyxi tulisit.
Että jokainen notkistaman pitää/ ja itsekunkin nöyryytetyksi tuleman/ ja niiden koreitten silmät nöyryytetyksi tulisit.
5:16 Mutta sen HERRAN Zebaothin pite domios * ylistettemen/ Ja Jumalan sen Pyhen pite wanhurskaudhes pyhitettemen.
Mutta sen HERRAN Zebaothin pitää tuomiossa ylistettämän/ Ja Jumalan sen Pyhän pitää wanhurskaudessa pyhitettämän.
5:17 Silloin pite * Lambat laitumellens keumen heiden siohins/ ia Mwcalaiset pite heitens elettemen ninen * Lihauaisten aukiudhes.
Silloin pitää lampaat laitumellansa käymään heidän sijoihinsa/ ja muukalaiset pitää heitäns elättämän niiden lihawaisten aukeudessa.
5:18 We nijlle/ quin heitens kicurtauat irtasten Noorarin cansa/ wärytte tekemen/ Ja ninquin Rattainköydhel synditekemen/
Woi niille/ kuin heitänsä kikurtawat (kietowat) irtaisten nuorain kanssa/ wääryyttä tekemän/ Ja niinkuin rattainköydet syntiä tekemän/
5:19 ia sanouat. Anna henen Tecons riende/ ia pian tulla/ ette me sen näkisim. Lehestykön ia tulcoon Israelis Pyhen Aiuotus/ ette me sen tiedheisimme.
ja sanowat. Anna hänen tekonsa rientää/ ja pian tulla/ että me sen näkisimme. Lähestyköön ja tulkoon Israelin Pyhän aiwoitus/ että me sen tietäisimme.
5:20 We nijlle/ quin site Paha hyuexi/ ia Hyue pahaxi sanouat/ Jotca Pimeydhesta walkiudhen/ ia Walkiudhesta pimeydhen tekeuet. Jotca Happamast makian/ ia Makiasta happaman tekeuet.
Woi niille/ kuin sitä pahaa hywäksi/ ja hywää pahaksi sanowat/ jotka pimeydestä walkeuden/ ja walkeudesta pimeyden tekewät. Jotka happamasta makean/ ja makeasta happaman tekewät.
5:21 We nijlle/ quin itzestens Wijsat ouat/ ia heitens itze toimelisexi piteuet.
Woi niille/ kuin itsestänsä wiisaat owat/ ja heitänsä he toimelliseksi pitäwät.
5:22 We nijlle/ quin Kempit ouat Wina iooman/ ia kiluoitteleuat iomahan/

Woi niille/ kuin kempit (jalot) owat wiinaa juoman/ ja kilwoittelewat juomahan/
5:23 Jotca sen Jumalattoman Lahiain teden wanhurskauttauat/ Ja nijste wanhurskaista heiden Oikiudhens heiste poiskäendeuet.
Jotka sen jumalattomain lahjan tähden wanhurskauttawat/ Ja niistä wanhurskaista heidän oikeutensa heistä poiskääntäwät.
5:24 Senteden ninquin Tulenlieki cordhen culutta/ ia poissiualda Acanat/ Jwri sillens pite heiden Jurens mätenemen/ Ja heiden Wesans poishaioman ninquin tomu.
Sentähden niinkuin tulenliekki korren kuluttaa/ ja pois siwaltaa akanat/ Juuri sillens pitää heidän juurensa mätänemän/ Ja heidän wesansa poishajoaman niinkuin tomu.
5:25 Sille he ylencatzouat sen HERRAN Zebaothin Lain/ ia pilcauat sen Pyhen sanat Israelis. Senteden HERRAN wiha Canssans ylitze iulmistupi/ ia heiden pälens Kätens vlosoijenda. Ja löpi heite/ nin ette Woret wapiszeuat/ ia heiden Rumins ouat ninquin Loca Catun päle. Ja caikissa neisse eipe henen Käthens lackane/ Waan henen käthens on wiele vlosoijettu.
Sillä he ylenkatsowat sen HERRAN Zebaothin lain/ ja pilkkaawat sen Pyhän sanat Israelissa. Sentähden HERRAN wiha kansansa ylitse julmistuu/ ja heidän päällensä kätensä ulosojentaa. Ja lyöpi heitä/ niin että wuoret wapisewat/ ja heidän ruumiinsa owat niinkuin loka kadun päällä. Ja kaikissa näissä eipä hänen kätensä lakanne/ Waan hänen kätensä on wielä ulosojennettu.
5:26 Sille henen pite ydhen * Fäniken ylesnostama'/ haucutteleman Maan äriste. Ja catzo/ ekist ia nopiast he tuleuat/ ia eikengen heiste ole wäsyue eli heicko/ eikengen torcu eli maca.
Sillä hänen pitää yhden fäniken (lipun 1642) ylösnostaman/ houkuttelemaan maan ääristä. Ja katso/ äkisti ja nopeasti he tulewat/ ja eikenkään heistä ole wäsywä eli heikko/ eikenkään torku eli makaa.
5:27 * Eikengen Wööt landestans päste/ ia eikenengen Kengenrihmat ricota.
Eikenkään wyöt lanteestansa päästä/ ja eikenkään kengänrihmat rikota.
5:28 Heiden Noolens ouat tereuet/ ia caiki heiden Joutzens yleswedhetyt. Heiden Orijns cauiat ouat ninquin Limpsie/ ia heiden Rattainspööret/ ninquin ilman Twlispä.
Heidän nuolensa owat teräwät/ ja kaikki heidän jousensa uloswedetyt. Heidän orinsa kaulat owat niinkuin limpsiä (pii 1933)/ ja heidän rattainsa pyörät niinkuin ilman tuulispää.
5:29 He kiliuuat ninquin Jalopeurat/ ia kiliuuat ninquin noret Jalopeurat. He kiristeleuet ia Saalijn temmauat/ ia sen omistauat/ ettei kengen site

iellenssa.
He kiljuwat niinkun jalopeurat/ ja kiljuwat niinkuin nuoret jalopeurat. He kiristelewät ja saaliin tempaawat/ ja sen omistawat/ ettei kenkään sitä jällens saa.
5:30 Ja * sihen aican heiden ylitzens pauhatan/ ninquin iocu Meri. Coska silloin * Maan päle catzotan/ Catzo/ nin ombi Pimeys adhistoxest/ ia eipe walkius sillen paista pimeydhen tedhen.
Ja siihen aikaan heidän ylitsensä pauhataan/ niinkuin joku meri. Koska silloin maan päälle katsotaan/ Katso/ niin ompi pimeys ahdistuksesta/ ja eipä walkeus silleen paista pimeyden tähden.

VI. Lucu.

Christusen Cunnia nächtijn. Sinä Woonna/ iona Kuningas Usia Cooli/ sanoi Esaias neite/ coska hen Christusen Cunnian näki. Joan. xij.

6:1 MIne näin HERRAN istuuan ydhen corkian ia ylesnostetun Stolin päle/ ia henen Wattens Helmat ylesteutit Templin.
Minä näin HERRAN istuwan yhden korkean ja ylösnostetun tuolin päällä/ ja hänen waattensa helmat ylöstäytit templin.
6:2 Seraphin seisoit henen ylitzens/ ia cullaki oli cwsi sijpie. Cadhella he peitit heiden Casuons/ ia cadhella he peitit heiden Jalcaians/ ia cadhella he lensit.
Seraphit seisoit hänen ylitsensä/ ja kullakin oli kuusi siipeä. Kahdella he peitit heidän kaswonsa/ ja kahdella he peitit heidän jalkansa/ ja kahdella he lensit.
6:3 Ja toinen toisens tyge hwsi/ ia sanoit/ Pyhe/ Pyhe/ Pyhe on se HERRA Zebaoth/ caiki * Maa on teunens henen Cunniatans.
Ja toinen toisensa tykö huusi/ ja sanoit/ Pyhä/ Pyhä/ Pyhä on se HERRA Zebaoth/ kaikki maa on täynnänsä hänen kunniatansa.
6:4 Nin ette ne Pichtipielet wapisit heiden Hwdhons äneste/ ia se Hoone teutetin Sauusta.
Niin että ne pihtipielet wapisit heidän huutonsa äänestä/ ja se huone täytettiin sawusta.

VIII. Lucu.

Jumala pilcasi henen Canssans Wiholiset/ ia nuctele ne vskottomat henen Canssans seas/ ette he enemin vskalsit Inhimisten Auun päle/ quin Jumalan Sanan päle/ iota eike he pelienyet eike pyhitteneet

8:9 OLcat tuimat te Canssat/ ia paetkat quitengin. Cuulcat te caiki iotca oletta caukaisis Maakunnis? hangicat teiten Sotahan/ ia paetkat quitengin.
Olkaat tuimat te kansat/ ja paetkaat kuitenkin. Kuulkaat te kaikki jotka olette kaukaisissa maakunnissa? hankitkaat teitän sotahan/ ja paetkaat kuitenkin.
8:10 Hangicat teiten/ ia paetkat quitengin/ päätteket ioku Neuuo/ ia eipe se mixike tule. Puhucat keskenen/ ia eipe se seisocan/ Sille tesse ombi Immanuel.
Hankitkaat teitän/ ja paetkaat kuitenkin/ päättäkäät joku neuwo/ ja eipä se miksikään tule. Puhukaat keskenään/ ja eipä se seisokaan/ Sillä tässä ompi Immanuel.
8:11 Sille nein sanopi HERRA minulle/ Ninquin hen kädheste minua rupeis/ ia osotais minulle/ ettei mine waellaisi temen Canssan Tiesse/ ia sano.
Sillä näin sanoopi HERRA minulle/ Niinkuin hän kädestä minua rupeisi/ ja osottaisi minulle/ ettei minä waeltaisi tämän kansan tiessä/ ja sano.
8:12 Elket sanoco/ Lijtto. Eipe teme Canssa misteken puhu/ waan Lijtosta. Elket te nin pelietkö/ quin he tekeuet/ eike wapisko/
Älkäät sanoko/ liitto. Eipä tämä kansa mistäkään puhu/ waan liitosta. Älkäät te niin peljätkö/ kuin he tekewät/ älkäät wawisko/
8:13 Waan pyhiteket se HERRAN Zebaoth/ se olcoon teiden pelcon ia wapistoxen/
Waan pyhittäkäät se HERRAN Zebaoth/ se olkoon teidän pelkon ja wawistuksen/
8:14 Nin hen onopi yxi Pyhitös. Mutta yxi Caadhekiui/ yxi Pahannoxen Callio/ nijlle cadhelle Israelin Honeille/ Paulaxi ia Langemisexi Jerusalemin Porgharille/
Niin hän on yksi pyhitys. Mutta yksi kaadekiwi/ yksi pahennuksen kallio/ niille kahdelle Israelin huoneelle/ paulaksi ja lankeamiseksi Jerusalemin porgharille/
8:15 nin ette moni henesse louckauat/ langeuat/ serkeuet/ kiedhoittauat ia Fangitetaan.
niin että moni hänessä loukkaawat/ lankeawat/ särkewät/ kiedottawat ja wangitaan.
8:16 Coconsidho se Todhistos/ insigla Laki minun Opetuslapsisani.
Kokoon sido se todistus/ insiglaa laki minun opetuslapsissani.
8:17 Sille mine toiuon HERRAN päle/ ioca Casuons Jacobin Honesta poisketkenyt on. Mutta mine odhotan hende.
Sillä minä toiwon HERRAN päälle/ joka kaswons Jakobin huoneesta

poiskätkenyt on. Mutta minä odotan häntä.
8:18 Catzos/ tesse mine olen ia ne Lapset/ iotca HERRA minulle andanut on/ merkixi ia ihmexi Israelis/ HERRAST Zebaothist/ ioca Zionin wores asupi.
Katsos/ tässä minä olen ja ne lapset/ jotka HERRA minulle antanut on/ merkiksi ja ihmeeksi Israelissa/ HERRASTA Zebaotista/ joka Zionin wuoressa asuupi.
8:19 Coska he sis teille sanouat. Kysyket Noidhille ia merkien tulkille/ iotca iaritteleuat ia tutkiuat/ nin sanocat. Eikö iocu Canssa madha Jumalans ielkin kysyue? Eikö parambi ole Eleuilde quin Colleilda kysyue?
Koska he siis teille sanowat. Kysykäät noidilta ja merkkein tulkilta/ jotka jaarittelewat ja tutkiwat/ niin sanokaat. Eikö joku kansa mahda Jumalansa jälkeen kysyä? Eikö parempi ole eläwilta kuin kuolleilta kysyä?
8:20 Ja Lain ielken pikimin ia Todhistoxen. Ellei he site sanoisi/ Nin eipe heiden site AmunRusko pidhe saaman/
Ja lain jälkeen pikimmin ja todistuksen. Ellei he sitä sanoisi/ Niin eipä heidän sitä aamuruskoa pidä saaman/
8:21 Waan heiden pite keumen Maakunnas couan piexetyt ia nelkeitzet. Mutta quin he nelke kerssiuet/ nin he wihastuuat ia kiroleuat heiden Kuningastans ia Jumalatans/
Waan heidän pitää käymän maakunnassa kowin piestynä ja nälkäisenä. Mutta kuin he nälkää kärsiwät/ niin he wihastuwat ja kiroilewat heidän kuningastansa ja Jumalatansa/
8:22 Ja he yles ia alas catzouat Maan päle/ ia ei miteken mwta leudhe/ quin Murehet ia Pimeyet. Sille he ouat pimitetyt adhistoxes/ ia keuuet willis pimeydhes.
Ja he ylös ja alas katsowat maan päälle/ ja ei mitäkään muuta löydä/ kuin murheet ja pimeydet. Sillä he owat pimitetyt ahdistuksessa/ ja käywät willissä pimeydessä.
8:23 Sille wielepe yxi toinen pimeys tulepi/ ioca heite adhistapi/ quin entises Aighas oli/ coska se keuieste tapachtui zabulonin ia Nepthalin Maasa. Ja senielkin raskamaxi tuli sen Meren tien wieres/ tellepolella Jordanin ninen Pacanain ärisse.
Sillä wieläpä yksi toinen pimeys tuleepi/ joka heitä ahdistaapi/ kuin entisessä ajassa oli/ koska se kewiästi tapahtui Zabulonin ja Nephtalin maassa. Ja senjälkeen raskaammaksi tuli sen meren tien wieressä/ tällä puolella Jordanin niiden pakanain äärissä.

XI. Lucu.

Se Lectio Esa. ix. Käsikirias leuten. Se Canssa ioca Pimeydhes waelsi etc. Christus ia henen Hengelisens Waldakunnans. Esa. xj.

11:1 NEite HERRA Jumala sanopi/ yxi witza pite putkactaman Isain cannosta/ ia wesan henen Jurestans hedhelmeitzemen.
Näitä HERRA Jumala sanoopi/ yksi witsa pitää putkahtaman Isain kannosta/ ja wesan hänen juurestansa hedelmäitsemän.
11:2 Jonga päle pite HERRAN hengen leueiemen/ Se wisaudhen ia ymmerdhyxen hengi/ Se Neuuon ia wäkewydhen hengi.
Jonka päällä pitää HERRAN hengen lepäämän/ se wiisauden ja ymmärryksen henki/ Se neuwon ja wäkewyyden henki.
11:3 Se Tietemisen ia HERRAN pelghon hengi/ Ja Sen pite heneen puhaldaman HERRAN pelghon. Ei henen pide domitzeman Silmeins näghon ielken Eike nucteleman Coruains Cwlon ielkin.
Se tietämisen ja HERRAN pelon henki/ Ja sen pitää häneen puhaltaman HERRAN pelon. Ei hänen pidä tuomitseman silmäinsä näön jälkeen eikä nuhteleman korwainsa kuulon jälkeen.
11:4 Waan henen pite domitzeman wanhurskaudhesa ne kieuhet/ ia nucteleman coctuella Maan radholistein edheste/ Ja pite lömen maan/ henen Swns Sanalla. Ja henen hwlens hengelle/ pite henen tappaman/ sen iumalattoman.
Waan hänen pitää tuomitseman wanhurskaudessa ne köyhät/ ja nuhteleman kohtuudella maan raadollisten edestä/ ja pitää lyömän maan/ hänen suunsa sanalla. Ja hänen huulensa hengellä/ pitää hänen tappaman/ sen jumalattoman.
11:5 Ja wanhurscaus pite oleman henen Cupeins wöön/ ia vscon henen mwnaskudhens siteen.
Ja wanhurskaus pitää oleman hänen kupeinsa wyön/ ja uskon hänen munaskuidensa siteen.
11:6 Sudhet pite asuman Lammasten seghas/ ia Pardus wohlan cansa pite macaman. Wasicka mös ia Jalopeurukainen/ ia teuras naudhat ynne wijpyuet/ ia vähe sorri heite caitze.
Sudet pitää asuman lammasten seassa/ ja pardus wohlan kanssa pitää makaaman. Wasikka myös ja jalopeurakainen/ ja teurasnaudat ynnä wiipywät/ ja wähä sorri heitä kaitsee.
11:7 Nin mös lehmet ia Carhut ynne caidaan/ ynne mös heijden wasikans pite macaman.
Niin myös lehmät ja karhut ynnä kaidaan/ ynnä myös heidän wasikkansa

pitää makaaman.
11:8 Ja Jalopeuran pite sömen olkia ninquin naudhan/ ia imeuen lapsen pite ihastuman ylitze waskikermen läuen. Ja wieroijtetun Lapsen pite ketens pistemen päkermen loolaan.
Ja jalopeuran pitää syömän olkia niinkuin naudan/ ja imewän lapsen pitää ihastuman ylitse waskikäärmeen läwen. Ja wieroitetun lapsen pitää kätensä pistämän pääkäärmeen luolaan.
11:9 Eijkengen wahingoita/ eijke turmella caikella minun pyhydheni mäghelle. Sille ette maa ombi teunens HERRAN tunnosta/ ninquin meri wedhelle peitetty.
Ei kenkään wahingoita/ eikä turmella kaikella minun pyhyyteni mäellä. Sillä että maa ompi täynnänsä HERRAN tunnosta/ niinkuin meri wedellä peitetty.
11:10 Ja sen pite tapactuman sine peiuene/ ette Isain iuri/ ioca seiso cansain lippuna sen ielken pacanaiten pite etzimen/ Ja henen lepuns pite cunnian oleman.
Ja sen pitää tapahtuman sinä päiwänä/ että Isain juuri/ joka seisoo kansain lippuna sen jälkeen pakanaittein pitää etsimän/ Ja hänen leponsa pitää kunnian oleman.
11:11 Ja pite HERRAN wiele widhoin sine peijuen vlosoijendaman kethens/ omistaman henen Canssans techteite/ iotca ienyet olit. Nijlde Assirilde/ Egijptilde/ Patrosilde/ musta canssalda/ Elamitilde/ Sineareilda hamateilda/ ia nijlde meren Lodhoijlda.
Ja pitää HERRAN wielä wihdoin sinä päiwänä ulosojentaman kätensä/ omistaman hänen kansansa tähteitä/ jotka jääneet olit. Niiltä Assurilta/ Egyptiltä/ Patrosilta/ musta kansalta/ Elamitilta/ Sineareilta hamateilta/ ja niiltä meren luodoilta.
11:12 Ja henen pite nostaman lipon pacanoijssa/ ia cocoman ne poijsaietut Israelista/ ia ne haiotetudh Judald cocoman nijste nelieste maan culmista.
Ja hänen pitää nostaman lipun pakanoissa/ ja kokoaman ne poisajetut Israelista/ ja ne hajoitetut Judalta kokoaman niistä neljästä maan kulmasta.
11:13 Ja se kwaus Epraim wastan pite lackaman/ Ja Judan wihamiehet pite pereti katoman/ nijn etteij Ephraim kijua Judasta/ Ja Judan ei pide adhistaman Ephraim vastan.
Ja se kiiwaus Ephraimia wastaan pitää lakkaaman/ Ja Judan wihamiehet pitää peräti katoaman/ niin ettei Ephraim kadehdi Judasta/ Ja Judan ei pidä ahdistaman Ephraimia wastaan.
11:14 Mutta heiden pite leten carkaman Philisterin caulan päle/ ia ynne haparoijtzeman idhen asuuaiset. Edom/ ia Moab pite heiden kesijnse langeman. Ja Ammonin poijghat pite cwliaiset oleman.

Mutta heidän pitää länteen karkaaman philisterin kaulan päälle/ ja ynnä haparoitseman idän asuwaiset. Edom/ ja Moab pitää heidän käsiinsä lankeeman. Ja Ammonin pojat pitää kuuliaiset oleman.
11:15 Ja HERRAN pite kiroman sen Egyptin meren wirdhan/ Ja pudhistapi ketens ylitzen kymin henen twlens wekewydhese. Ja löpi ne seitzemen coskia/ nin ette quiuis kengis ylitzekeudhen/
Ja HERRAN pitää kiroaman sen Egyptin meren wirran/ Ja puhdistaapi kätensä ylitsen kymin hänen tuulensa wäkewyydessä. Ja lyöpi ne seitsemän koskea/ niin että kuiwissa kengissä ylitse käydään.
11:16 Ja oleman pite rata henen techde Canssallens. Jotca ietetty olit Assirilde/ ninquin Israelin tapachtuij/ sine peijuen/ iona hen Egyptin maalda vlgoslexi.
Ja oleman pitää rata hänen tehdä kansallensa. Joka jätetty olit Assurilta/ niinkuin Israelin tapahtui/ sinä päiwänä/ jona hän Egyptin maalta ulosläksi.

XII. Lucu.

Weisu sijte vdhesta armosta Christusen cautta/ lain poispanemisen ielken. Esa. xij.

12:1 Sille samalla aijalla/ pite sinun Sanoman. Mlne kijten sinua HERRA/ ettes wihainen olet ollut minun päleni/ Ja sinun wihas on palainut/ ia sine lohutat minua.
Sillä samalla ajalla/ pitää sinun sanoman. Minä kiitän sinua HERRA/ että wihainen olet minun päälleni/ Ja sinun wihasi on palannut/ ja sinä lohdutat minua.
12:2 Catzo/ Jumala on minun Terueydhen/ mine olen Turuas/ ia en miten pelke/ Sille HERRA Jumala ombi minun Wäkewydhen/ ia minun Psalmin/ ia minun Terueyten.
Katso/ Jumala on minun terweyden/ minä olen turwassa/ ja en mitään pelkää/ Sillä HERRA Jumala ompi minun wäkewyyteni/ ja minun psalmini/ ja minun terweyteni.
12:3 Ammultaman teiden pite Wette ilon cansa/ nijste Terueydhen Lecteiste.
Ammentaman teidän pitää wettä ilon kanssa/ niistä terweyden lähteistä.
12:4 Ja silloin te sanotta/ Kijtteke HERRA/ ia sarnacat henen Nimens/ iulghistacat Canssoissa henen Tecoiansa/ muistacat quinga corkia henen Nimens on.
Ja silloin te sanotte/ Kiittäkää HERRAA/ ja saarnatkaat hänen nimeänsä/ julkistakaat kansoissa hänen tekojansa/ muistakaat kuinka korkea hänen nimensä on.
12:5 Kijtostweisacat HERRALLE/ Sille hen on woimalisesta itzens osottanut/

Se olcoon tietteue iocaitzes Maas.
Kiitosta weisatkaat HERRALLE/ Sillä hän woimallisesti itsensä osoittanut/ Se olkoon tiettäwä jokaisessa maassa.
12:6 Ihastu ia iloitze sine Zionin Asuuainen/ Sille se Israelin Pyhe ombi swri/ sinun tykenes.
Ihastu ja iloitse sinä Zionin asuwainen/ Sillä se Israelin Pyhä ompi suuri/ sinun tykönäsi

XIX. Lucu.

Ette Yxi on Christusen Seurakunda Juttaista ia Pacanoista. Esa. xix. Sijttequin Egiptus surkiasti Radheltu oli.

19:18 SIhen aican pite wijsi Caupungit Egyptin Maassa/ sen Canaanin Puhen ielken puhuman/ ia wannoman sen HERRAN Zebaothin cautta/ yxi heiste pite Irheres cutzuttaman.
Siihen aikaa pitää wiisi kaupungia Egyptin maassa/ sen Kanaanin puheen jälkeen puhuman/ ja wannoman sen HERRAN Zebaothin kautta/ yksi heistä pitää Irheres kutsuttaman.
19:19 Silloin pite HERRAN Zebaothin Altari oleman keskelle Egyptin maata/ Ja HERRAN Maalikiui henen ärissens/
Silloin pitää HERRAN Zebaothin alttari olemaan keskellä Egyptin maata/ Ja HERRAN maalikiwi hänen äärissänsä.
19:20 ioca merkixi a Todhistoxexi pite oleman HERRALLE Zebaothin Egyptin maassa. Sille heidhen pite HERRAN tyge hwtaman/ heiden Rangastaians edest/ Nin hen lehettepi heille Wapactaian ia Mestarin/ ionga heite auttaman pite.
joka merkiksi ja todistukseksi pitää oleman HERRALLE Zebaothille Egyptin maassa. Sillä heidän pitää HERRAN tykö huutaman/ hänen rangaistajansa edestä/ Niin hän lähettääpi heille wapahtajan ja mestarin/ jonka heitä auttaman pitää.
19:21 Sille HERRA tulepi tietteuexi nijlle Egipterille/ Ja ne Egipterit pite HERRA tundeman sinä aicana. Ja heiden pite hende palueleman wffrilla/ ia Rocawffrilla/ ia lupaman HERRALLE Lupausta/ ia site pitemen.
Sillä HERRA tulee tiettäwäksi niille egypterilla/ Ja ne egypterit pitää HERRAN tunteman sinä aikana. Ja heidän pitää häntä palweleman uhrilla/ ja ruokauhrilla/ ja lupaaman HERRALLE lupausta/ ja sitä pitämän.
19:22 Ja HERRAN pite ne Egipterit lömen/ ia heite parandaman. Sille he HERRAN tyge palaiauat/ ia hen andapi henens rucoella/ ia heite paranda.
Sillä HERRAN pitää ne Egypterit lyömän/ ja heitä parantaman. Sillä he

HERRAN tykö palajawat/ ja hän antaapi hänens rukoilla/ ja heitä parantaa.
19:23 Silloin ombi auoin Tie Egiptist nin Assyrian/ ette ne Assyrit menisit Egiptijn/ Ja ne Egipterit Assyriahan/ ia ynne Assyrit ia Egipterit Jumalata paluella.
Silloin ompi awoin tie Egyptistä niin Assyriaan/ että ne Assyrit menisit Egyptiin/ Ja ne egypterit Assyriaan/ ja ynnä assyrit ja egypterit Jumalata palwella.
19:24 Silloin Israel pite itze Colmanden oleman/ ynne ninnen Assyrein ia Egypterein cansa/ sen Siugnauxen cautta/ ionga pite Maan päle oleman.
Silloin Israel pitää itse kolmantena olema/ ynnä niiden assyrein ja egypterein kanssa/ sen siunauksen kautta/ jonka pitää maan päällä oleman.
19:25 Sille se HERRA Zebaoth pite heite siugnaman ia sanoman. Siugnattu olcoon sine Egypti minun Canssan/ ia sine Assuri minun Käsialani/ Ja sine Israel minun perimisen.
Sillä se HERRA Zebaoth pitää heitä siunaaman ja sanoman. Siunattu olkoon sinä Egypti minun kansani/ ja sinä Assuri minun käsialani/ Ja sinä Israel minun perimisen.

XXV. Lucu.

Canssain Jepyueisten Techtein Autuudhest.

25:1 HERRA sine olet minun Jumalan/ sinua mine ylisten/ Mine kijten sinun Nimees. Sille sine Ihmeit teet/ sinun wanhat aiuotuxes ouat vskoliset ia todhet.
HERRA sinä olet minun Jumalani/ sinua minä ylistän/ Minä kiitän sinun nimeäsi. Sillä sinä ihmeitä teit/ sinun wanhat aiwotuksesi owat uskolliset ja todet.
25:2 Sille sine teet Caupungin Kiuiraunioxi/ sen wahwan Caupungin/ ette hen ydhes coos maca/ ninen mucalaisten Pallacit. Nin ettei ne sillen Caupungit ole/ ia ettei se coskan enemin ylesraketa.
Sillä sinä teet kaupungin kiwirauniokSi/ sen wahwan kaupungin/ että hän yhdessä koossa makaa/ niiden muukalaisten palatsit. Niin ettei ne silleen kaupungit ole/ ja ettei se koskaan enemmin ylösrakenneta.
25:3 Senteden cunnioittapi sinua se wäkeue Canssa/ ne wrholiset Pacanain Caupungit sinua pelkeuet.
Sentähden kunnioittaapi sinua se wäkewä kansa/ ne urhoolliset pakanain kaupungit sinua pelkääwät.
25:4 Sille sine olet ninen Hauracten wäkewys/ ninen Kieuhein vrhous heiden

waiuoisans. Twlispääste turua/ yxi wario Helteste/ coska ne Tijrannit iulmastuuat/ ninquin Twlispä Seine wastoin.
Sillä sinä olet niiden haurasten wäkewyys/ niiden köyhäin urhous heidän waiwoissansa. tuulispäästä turwa/ yksi warjo helteestä/ koska ne tyrannit julmastuwat/ niinkuin tuulispää seinää wastaan.
25:5 Sine neuritet ninen mucalaisten metelin/ ninquin Helten quiuas paicas. Ette se Helle ninen Tijrannein Winanoxat ylespoltais/ Ja ne Piluet quitengin warions andaisit.
Sinä nöyryytät niiden muukalaisten metelin/ niinkuin helteen kuiwassa paikassa. että se helle niiden tyrannein wiinanoksat ylöspolttaisi/ Ja ne pilwet kuitenkin warjonsa antaisit.
25:6 Ja se HERRA Zebaoth tekepi caikille Canssoille telle worelle ydhen lihauan Wieraspidhon/ Wieraspidhon selkiest winast/ Rasuasta/ Ytymest/ ia Hiuattomast winasta.
Ja se HERRA Zebaoth tekeepi kaikille kansoille tällä wuorella yhden lihawan wieraspidon/ wieraspidon selkeästä wiinasta/ raswasta/ ytimestä/ ja hiiwattomasta wiinasta.
25:7 Ja henen pite tesse woressa site kärilina poispaneman/ iolla caiki Inhimiset käritty ouat/ ia site Peittouatet/ poisottaman/ iolla caiki Pacanat peitetyt ouat.
Ja hänen pitää tässä wuoressa sitä käärinliina poispaneman/ jolla kaikki ihmiset käärityt owat/ ja sitä peittowaatteet/ pois ottaman/ jolla kaikki pakanat peitetyt owat.
25:8 Sille ette se Coolema pite ratki ylesnieltemen/ Ja HERRAN Zebaothin pite iocaitzesta Casuoista Kynelet poispychkimen. Ja henen pite Canssans Häueistyxet caikis makunnis poisottaman/ Sille HERRA ombi site sanonut.
Sillä että se kuolema pitää ratki ylösnieltämän/ Ja HERRAN Zebaothin pitää jokaisesta kaswoista kyyneleet poispyyhkimän. Ja hänen pitää kansansa häwäistykset kaikissa maakunnissa pois ottaman/ Sillä HERRA ompi sitä sanonut.
25:9 Sihen aican sanotan/ Catzo/ tai ombi meiden Jumalan/ iota me odhotamme/ ia hen auttapi meite. Tai ombi se HERRA/ Hende me odhotamme/ ette me iloitzisim ia riemuitzisim henen Terueydhesens/
Siihen aikaan sanotaan/ Katso/ tai ompi meidän Jumalan/ jota me odotamme/ ja hän auttaapi meitä. Tai ompi se HERRA/ Häntä me odotamme/ että me iloitsisimme ja riemuitsisimme hänen terweydessänsä/
25:10 Sille HERRAN käsi telle Worella läpeie. Mutta Moab sen ala runnellan/ ninquin cordhet runnellan/ ia ninquin Loca.
Sillä HERRAN käsi tällä wuorella lepäilee. Mutta Moab sen alle runnellaan/

niinkuin korret runnellaan/ ja niinkuin loka.
25:11 Ja HERRAN pite henen kätens vlosoijendaman heiden secaans/ ninquin iocu Wipia heite vlosoijenda/ vimahan.
Ja HERRAN pitää hänen kätensä ulosojentaman heidän sekaansa/ niinkuin joku uija heitä ulosojentaa/ uimahan.
25:12 Ja henen pite heiden Pramiudhens henen kätens käsiuardhella alendaman/ ia teiden Murein corkiat wahuistoxet alascallistaman/ alendaman/ ia tomuhun mahan heittemen.
Ja hänen pitää heidän prameutensa hänen kätensä käsiwarrella alentaman/ ja teidän muurein korkeat wahwistukset alaskallistaman/ alentaman/ ja tomuhun maahan heittämän.

XXVI. Lucu.

Sen Hengelisen Jerusalemin Weisu/ ioca on Seurakunnast ia Christusest/ henen Runingastans ia Pispastans. Esa. xxvj.

26:1 Sihen aican/ pite Judan Maassa/ sencaltainen Weisu weisattaman. MEille on wahua Caupungi/ Murit ia Wernit ouat Terueys.
Siihen aikaan/ pitää Judan maassa/ senkaltainen weisuu weisattaman. Meillä on wahwa kaupunki/ muurit ja wernit (warjelus) owat terweys.
26:2 Auacat Portit/ ette se Wanhurskas Canssa/ ioca Uskon pite/ siselkeuis.
Awatkaat portit/ että se wanhurskas kansa/ joka uskon pitää/ sisälle käwisi.
26:3 Sine aina pidhet Rauhan/ wahwan Lupauxen ielkin/ Sille sinun päles turuatan.
Sinä aina pidit rauhan/ wahwan lupauksen jälkeen/ Sillä sinun päällesi turwataan.
26:4 Senteden loottacat teiten HERRAN päle ijancaikisesta/ Sille HERRA Jumala on yxi Callio ijancaikisesta.
Sentähden luottawat teitän HERRAN päälle iankaikkisesti/ Sillä HERRA Jumala on yksi kalllio iankaikkisesti.
26:5 Ja hen alasnotkista ne/ iotca Corkialla asuuat/ sen ylescorghotetun Caupungin hen alendapi/ Ja/ hen sysä sen hamaan Mahan saacka/ nin ette hen tomussa maca.
Ja hän alasnotkistaa ne/ jotka korkealla asuwat/ sen ylöskorotetun kaupungin hän alentaapi/ Ja/ hän sysää sen hamaan maahan saakka/ niin että hän tomussa makaa.
26:6 Ette hen Jalghoilla polietaan/ ia/ sijtteken ninen waiuasten ialghoilla/ ia semmengin ninen Kieuhein Candapäille.
Että hän jaloilla poljetaan/ ja / sittenkin niiden waiwasten jaloilla/ ja

semmenkin niiden köyhäin kantapäillä.
26:7 Mutta ninen Wanhurskasten Tie on tasainen/ Ninen Wanhurskasten Polghut sine oijennat.
Mutta niiden wanhurskasten tie on tasainen/ Niiden wanhurskasten polut sinä ojennat.
26:8 HERRA sinua me odhotamme sinun Oikiudhes tiell/ sydhemen Halu seiso sinun Nimehes ia Sanaas pein.
HERRA sinua me odotamme sinun oikeutesi tiellä/ sydämen halu seisoo sinun nimeesi ja sanaasi päin.
26:9 Sydhemesteni mine sinua öölle halaian/ ynne hengelleni mine warhan waluon minussani sinun tyges. Sille cussa sinun Oikiudhes ombi Maakunnas/ Nin oppeuat ne Maanpirin Asuuaiset wanhurskautta.
Sydämestäni minä sinua yöllä halajan/ ynnä hengelläni minä warhain walwon minussani sinun tykösi. Sillä kussa sinun oikeutesi ompi maakunnassa/ Niin oppiwat ne maanpiirin asuwaiset wanhurskautta.
26:10 Mutta echke nijlle iumalattomille Armoia taritaisijn/ nin euet he quitengan Wanhurskautta ope. Waan tekeuet waiuoin paha sijnä Oikiudhes maas/ Sille euet he HERRAN HERRAutta näe.
Mutta ehkä niille jumalattomille armoa tarittaisiin/ niin eiwät he kuitenkaan wanhurskautta opi. Waan tekewät waiwoin pahaa siinä oikeuden maassa/ Sillä eiwät he HERRAN HERRAUTTA näe.
26:11 HERRA sinun kätes ombi yletty/ euet he site näe/ Mutta quin he sen nähdä saauat/ Nin häpien alaisexi tuleuat (sen kiuaudhen teden ette Pacanatki/ ouat heite hurskamat) Ja wiele sijski sinun pite heite Tulella culuttaman/ iollas sinun wiholises culutat.
HERRA sinun kätesi ompi ylennetty/ eiwät he sitä näe/ Mutta kuin he sen nähdä saawat/ Niin häpeän alaiseksi tulewat (sen kiiwauden tähden että pakanatkin/ owat heitä hurskaammat) Ja wielä siiskin sinun pitää heitä tulella kuluttaman/ jollas sinun wihollisesi kulutat.
26:12 Mutta meille HERRA sine Rauhan saatat/ Sille caiki mite me vlostoimitamma/ ne sine meille andanut olet.
Mutta meille HERRA sinä rauhan saatat/ Sillä kaikki mitä me ulostoimitamme/ ne sinä meille antanut olet.
26:13 HERRA meiden Jumalan/ Mwtkin tosin HERrat meille Herroitzeuat paitzi sinun/ Mutta me muistamma quitengin waiuoin Sinun/ ia sinun Nimes päle/
HERRA meidän Jumalan/ Muutkin tosin herrat meille herroitsewat paitsi sinun/ Mutta me muistamme kuitenkin waiwoin sinun/ ja sinun nimesi päälle/
26:14 Euet ne Coolluet Elemes pysy/ ne Hengettömet euet ylesnouse. Sille

sine olet heite etziskellyt ia mestanut/ ia caiken heiden Muistons cadhottanut.
Eiwät ne kuolleet elämässä pysy/ ne hengettömät eiwät ylösnouse. Sillä sinä olet heitä etsiskellyt ja mestannut/ ja kaiken heidän muistonsa kadottanut.
26:15 Mutta sine HERRA sen edhespidhet pacanain seas/ sine sen ieriestens nin edespidhet pacanain seas/ Sine osotat sinun HERRAUTTAS/ ia tulet cauuas haman Mailman loppun asti.
Mutta sinä HERRA sen edes pidät pakanain seassa/ sinä sen järjestänsä niin edespidät pakanain seassa/ Sinä osoitat sinun HERRAUTTASI/ ja tulet kauas hamaan maailman loppuun asti.
26:16 HERRA/ coska Tuska tule/ nin sinua etziten/ Coskas heite curitat/ nin he parkuuat surkiasti.
HERRA/ Koska tuska tulee/ niin sinua etsitään/ Koskas heitä kuritat/ niin he parkuwat surkeasti.
26:17 Ninquin Wastoinoleua/ coska hen io synnyttemellens on/ nin henelle on adhistos/ ia parku kiwuillans/ Jwri nin meille mös iochtu/ HERRA sinun Casuos edes.
Niinkuin wastoin olewa/ Koska hän jo synnyttämäisillänsä on/ niin hänellä on ahdistus/ ja parku kiwullansa/ Juuri niin meille myös johtuu/ HERRA sinun kaswosi edessä.
26:18 Ja mekin Wastoinolemma/ ia on meille kipu/ ette me tuskalla hengitemme. Quitengan Eipe me woi Maata autta/ eike Maanpijrin Asuuaiset tactonet langeta.
Ja mekin wastoin olemme/ ja on meillä kipu/ että me tuskalla hengitämme. Kuitenkaan eipä me woi maata auttaa/ eikä maanpiirin asuwaiset tahtoneet langeta.
26:19 Mutta sinun Coollues pite elemen/ Ja Rumillans ylesnouseman. Yleshäretke ia kerskacat/ Te iotca Maan alla macatta/ Sille sinun Castes/ on wiherieisen Kedhon Caste/ ia maan pite ne Coolluet henestens vlosandaman.
Mutta sinun kuolleesi pitää elämän/ ja ruumiillansa ylösnouseman. Ylös herätkää ja kerskatkaat/ te jotka maan alla makaatte/ sillä sinun kasteesi/ on wiheriäisen kedon kaste/ ja maan pitää ne kuolleet hänestänsä ulosantaman.
26:20 Mene minun Canssan sinun Cammios/ ia sulie Ouet ielkes/ lymy yrielde silmen räpeys/ nincauuan ette wiha ylitzekeupi.
Mene minun kansan sinun kammioosi/ ja sulje owet jälkeesi/ lymyä silmän räpäys/ niinkauan että wiha ylitsekäypi.
26:21 Sille catzo/ HERRAN pite vloskeumen Siastans/ etziskelemen Maan

Asuuaisten Pahutta heiden ylitzens/ Nin ette Maan pite ilmoittaman heiden Werens/ Ja ei sillen peittemen nijte/ iotca henen pälens tapetut ouat.
Sillä katso/ HERRAN pitää uloskäymän sijastansa/ etsiskelemään maan asuwaisten pahuutta heidän ylitsensä/ Niin että maan pitää ilmoittaman heidän werensä/ ja ei silleen peittämään niitä/ jotka hänen päällänsä tapetut owat.

XXIX. Lucu.

Jumalattomain Sokiudhest/ Inhimisten Sädhyste/ Euangeliumita wastan/ haikiast Soimudhest ia Sadhatoxist/ iotca Mielicaruaudhest/ pahoia wastan/ vloskeuuet. Ellei te tadho Sana wastan otta/ Nin langecat Sokiana teiden oman mieliwaltaan.

29:9 PAatucot ia olcot tyhmetyt/ Soghaiska teiten/ ia tulcat iuoxin/ ei quitengan Winasta/ Horiucat/ ei quitengan wäkeueste Joomasta.
Paatukaat ja olkaat tyhmetyt/ Sokaiskaa teitän/ ja tulkaat juowuksiin/ ei kuitenkaan wiinasta/ Horjukaat/ ei kuitenkaan wäkewästä juomasta.
29:10 Sille HERRA ombi teille ydhen raskan vnen hengen siselpannut/ ia teiden Silmen sulkenut. Teiden Prophetat ia Pämiehet/ ynne Näkeiten cansa/ ombi hen soghaisznut/
Sillä HERRA ompi teille yhden raskaan unen hengen sisälle pannut/ ja teidän silmän sulkenut. Teidän prophetat ja päämiehet/ ynnä näkijäin kanssa/ ompi hän sokaissut./
29:11 Nin ette caikein Prophetain Näyt pite teille oleman ninquin Insiglatun Kirian sanat. Jonga ios iocu andane sille quin lukia taita/ ia sanotaisin henelle/ Lue täte/ Ja hen wastapi/ En taidha/ Sille se on insiglattu.
Niin että kaikkein prophetain näyt pitää teille oleman niinkuin insiglatut kirjan sanat. Jonka jos joku antanee sille kuin lukea taita/ ja sanottaisiin hänelle/ Lue tätä/ ja hän wastaapi/ En taida/ Sillä se on insiglattu (sinetöity).
29:12 Eli ios iocu annais sille quin ei Lukia taitaisi/ ia sanois/ Lue täte/ ia hen wastapi. En taidha lukia.
Eli jos joku antaisi sille kuin ei lukea taitaisi/ ja sanoisi/ Lue tätä/ ja hän wastaapi/ En taida lukea.
29:13 Ja HERRA sanopi/ Ette teme Canssa lehestypi minua suullans/ ia hwlillans cunnioitzeuat/ Mutta heiden sydhemens on caucana minusta/ Ja pelkeuet minua Inhimisten Keskyn ielkin/ quin he opettauat.
Ja HERRA sanoopi/ Että tämä kansa lähestyypi minua suullansa/ ja huulillansa kunnioitsewat/ Mutta heidän sydämensä on kaukana minusta/ ja pelkääwät minua ihmisten käskyn jälkeen/ kuin he opettawat.
29:14 Nin mine mös tadhon temen Canssan cansa ihmelisesta menne/

hirmulisesta ia camalasta. Ette heiden Wijsaans Wijsaudhen pite huckuman/ ia heiden Ymmerteueistens ymmerdhyxen mine poisheiten.
Niin minä myös tahdon tämän kansan kanssa ihmeellisesti mennä/ hirmullisesti ja kamalasti. että heidän wiisaansa wiisauden pitää hukkuman/ ja heidän ymmärtäwäistensä ymmärryksen minä pois heitän.
29:15 We nijlle/ iotca salatut tactouat olla HERRAN edhes/ heiden Aiuotuxens peitte/ ia heiden Teghonsa pimeydhes pite/ ia sanouat/ cuca meite näke? Eli cuca tundene meite?
Woi niille/ jotka salatut tahtowat olla HERRAN edessä/ heidän aiwoituksensa peittää/ ja heidän tekonsa pimeydessä pitää/ ja sanowat/ kuka meitä näkee? Eli kuka tuntenee meitä?
29:16 Oij mixi te nin nuriat oletta? Jwri quin iocu Sauenualain saui aiattelis/ ia iocu Käsiala puhuis henen Mestaristans/ Eipe hen minua tehnyt/ Ja iocu Teco sanois henen Tekiestens/ Eipe hen minua tunne.
Oi miksi te niin nurjat olette? Juuri kuin joku sawenwalajan sawi ajattelisi/ ja joku käsiala puhuisi mestaristansa/ Eipä hän minua tehnyt/ Ja joku teko sanoisi hänen tekijästänsä/ Eipä hän minua tunne.
29:17 Lach nyt/ wähen hetken pereste/ pite Libanon pellon Kedhoxi tuleman/ Ja Pellonkäto pite Metzexi luettaman.
Lach nyt/ Wähän hetken perästä/ pitää Libanonin pellon kedoksi tuleman/ ja pellonkätö pitää metsäksi luettaman.
29:18 Sille samalla aialla/ pite ne Cwroit cwleman temen Kirian Sanoia/ ia ninen Sokiain silmet pite näkemen pimeydheste ia syngyste.
Sillä samalla ajalla/ pitää ne kuurot kuuleman tämän kirjan sanoja/ ja niiden sokeain silmät pitää näkeman pimeydestä ja synkeydestä.
29:19 Ja ne Radholiset iellenssaauat ilon HERRASA/ Ja ne Kieuhet Inhimisten seas/ pite riemuitzeman sijnä Israelin Pyhes.
Ja ne raadolliset jällens saawat ilon HERRASSA/ Ja ne köyhät ihmisten seassa/ pitää riemuitseman siinä Israelin Pyhässä.
29:20 Coska ne Tyrannit huckuuat/ ia ne Pilcurit Lopuns saauat/ Ja ne caiki mestatuxi tulisit/ iotca waluouat Waiua matkan saattaxens.
Koska ne tyrannit hukkuwat/ ja ne pilkkurit loppunsa saawat/ Ja ne kaikki mestatuksi tulisit/ jotka walwowat waiwaa matkaan saattaaksensa.
29:21 Jotca saattauat Inhimisie synditekemen Sarnan cautta/ ia wainouat Rangastaians Portissa/ ia poickeuat Oikiudhesta walhen cautta.
Jotka saattawat ihmisiä syntiä tekemään saarnan kautta/ ja wainoawat rankaisijaansa portissa/ ja poikkeawat oikeudesta walheen kautta.
29:22 Senteden sanopi HERRA/ Abrahamin Lunastaia tellens Jacobin Honelle/ Ei Jacob pide sillen häpien ala tuleman/ ia ei pide henen Casuons

enämbi häpiemen.
Sentähden sanoopi HERRA/ Abrahamin Lunastaja tällens Jakobin huoneelle/ Ei Jakob pidä silleen häpeän alle tuleman/ ja ei pidä hänen kaswonsa enempi häpeämän.
29:23 Sille coska he saauat Lapsens nädhexens/ ne minun käsialani/ heiden seasans/ nin he Pyhittteuet minun Nimeni. Ja heiden pite sen pyhen Jacobis pyhittemen/ ia site Israelin Jumalat pelkemen.
Sillä koska he saawat lapsensa nähdäksensä/ ne minun käsialani/ heidän seassansa/ niin he pyhittäwät minun nimeni. Ja heidän pitää sen pyhän Jakobissa pyhittämän/ ja sitä Israelin Jumalata pelkäämän.
29:24 Sille ne/ ioilla exyueinen Hengi onopi/ wastanrupeuat ymmerdhöste/ ia ne Turhanpuhuiat salliuat heitens opetta.
Sillä ne/ joilla eksywäinen henki on/ wastaanrupeawat ymmärrystä/ ja ne turhanpuhujat salliwat heitänsä opettaa.

XXX. Lucu.

Parannoxen Tekeueisille Jumala lupapi Rumilisia ia Hengelisie/ sanallans.

30:18 SEnteden odhottapi HERRA/ ette henen pite teille oleman Armolisen/ ia on ylesnosnut teite armactaxens. Sille HERRA on yxi Jumala quin Domiolla asettapi/ Autuat ne caiki/ iotca hende odhottauat.
Sentähden odottaapi HERRA/ että hänen pitää teille oleman armollinen/ ja on ylösnoussut teitä armahtaaksensa. Sillä HERRA on yksi Jumala kuin tuomiolla asettaapi/ Autuaat ne kaikki/ jotka häntä odottawat.
30:19 Sille Zionin Canssa pite Jerusalemis asuman/ ia ei sinun pidhe idkemen. Wissist hen armactapi sinun päles/ coskas hwdhat/ Hen wastapi sinua/ quin pian hen sen cwle.
Sillä Zionin kansa pitää Jerusalemissa asuman/ ja ei sinun pidä itkemän. Wissiste hän armahtaapi sinun päällesi/ koskas huudat/ Hän wastaapi sinua/ kuin pian hän sen kuulee.
30:20 Ja HERRA andapi teille tuskassa Leiuen/ ia Wettä teidhen Adhistoxissan. Sille eipe hen sinun Opetaias sillen sinusta poislende/ waan sinun silmes pite sinun Opetaias näkemen/
Ja HERRA antaapi teille tuskassa leiwän/ ja wettä teidän ahdistuksessan. Sillä eipä hän sinun opettajasi silleen sinusta poislennä/ waan sinun silmäsi pitää sinun opettajasi näkeman/
30:21 Ja sinun Coruas pite cwleman sanan perest/ tellens sanoden. Tai ombi Tie/ keuket site möte/ ia elket weltekö eike Oikiallen/ eike wasemelle.
Ja sinun korwasi pitää kuuleman sanan perästä/ tällens sanoen. Tai ompi

tie/ käykäät sitä myöten/ ja älkäät wälttäkö eikä oikeallen/ eikä wasemmalle.
30:22 Silloin teiden pite riuaman teiden Ylihopiatut Epäiumalanne/ ia teiden Cuuain cullaiset Waattet/ Ja teiden pite ne ninquin Loghan poisheittemen/ ia nijlle sanoman/ Ulosteste.
Silloin teidän pitää riiwaaman teidän ylihopeatut epäjumalanne/ ja teidän kuwain kultaiset waatteet/ Ja teidän pitää ne niinkuin loan poisheittämän/ ja niille sanoman/ Ulos tästä.
30:23 Silloin hen andapi Saten siemenelles/ iotas Pelloles kyluenyt olet/ ia Leiuen Pellon tulosta/ ia sengin ylen runsasti.
Silloin hän antaapi sateen siemenellesi/ jota pellollesi kylwänyt olet/ ja leiwän pellon tulosta/ ja senkin ylen runsaasti.
30:24 Silloin sinun Carias pite auaralla Rohokedholla caittaman/ Seke Häriet ette Warsat/ iotca Pellos prucauat/ pite secoitetut Ohrat sömen/ ioca Wiskimel ia Pochtimel ombi podhettu.
Silloin sinun karjasi pitää awaralla ruohokedolla kaittaman/ Sekä härät että warsat/ jotka pellos pruukaawat/ pitää sekoitetut ohrat syömän/ joka wiskimet ja pohtimet ompi pohdettu.
30:25 Ja caikein swrein Wortein päle/ ia caikein swrein Cwckulain päle/ pite eroitetut Wäsiuirdhat keumen/ sen swren Mestauxen aicana/ coska Tornit langeuat.
Ja kaikkein suurein wuorten päälle/ ja kaikkein suurein kukkulain päälle/ pitää eroitetut wesiwirrat käymän/ ja sen suuren mestauksen aikana/ koska tornit lankeawat.
30:26 Ja Cuun walun pite ninquin Auringoisen paisten oleman/ ia Aurigoisen paiste pite seitzemenkerta kircambi oleman/ quin se nyt on. Coska HERRA kijnisitopi henen Canssans wahingonsa/ ia henen Haauans parendapi.
Ja kuun walon pitää niinkuin aurinkoisen paisteen oleman/ ja aurinkoisen paisteen pitää seitsemän kertaa kirkkaampi oleman/ kuin se nyt on. Koska HERRA kiinni sitoopi hänen kansansa wahingon/ ja hänen haawansa parantaapi.
30:27 Catzo/ HERRAN Nimi tulepi cauca/ henen Wihans poltapi/ ia on sangen raskas. Henen Hwlens ouat hirmusutta teunens/ ia henen Kielens ninquin culuttapa Tuli.
Katso/ HERRAN nimi tuleepi kaukaa/ hänen wihansa polttaapi/ ja on sangen raskas. Hänen huulensa owat hirmuisuutta täynnänsä/ ja hänen kielensä niinkuin kuluttawa tuli.
30:28 Ja henen Hengens ninquin yxi Wesiuirta/ ioca haman caulan asti vlottu. Nijte Pacanoita haiottaman/ sihenasti ette he tyhiexi tuleuat/ ia

aiaman Canssan sinne ia tenne Suitzilla heiden suusans.
Ja hänen henkensä niinkuin yksi wesiwirta/ joka hamaan kaulaan asti ulottuu. Niitä pakanoita hajoittaman/ siihen asti että he tyhjäksi tulewat/ ja ajaman kansan sinne ja tänne suitsilla heidän suustansa.
30:29 Silloin teiden pite weisaman/ ninquin ydhen Juhla peiuen ön/ ia teiden sydhemesten riemuitzeman/ Ninquin Huilulla keudheisin HERRAN Woren päle/ Israelin Turuan tyge.
Silloin teitän pitää weisaaman/ niinkuin yhden juhlapäiwän yön/ ja teidän sydämestän riemuitseman/ Niinkuin huilulla käytäisin HERRAN wuoren päälle/ Israelin turwan tykö.
30:30 Ja HERRAN pite henen cunnialisen änens cwluttaman/ ette henen vlosoijettu Käsiuartens nädheisijn. Wihalisen haastamisen cansa/ ia culuttauan Tulen Liekin cansa/ wäkeuen Saten ia Raken cansa.
Jaa HERRAN pitää hänen kunniallisen äänensä kuuluttaman/ että hänen ulosojennettu käsiwartensa nähtäisiin. Wihallisen haastamisen kanssa/ ja kuluttawaisen tulen liekin kanssa/ wäkewän sateen ja rakeen kanssa.
30:31 Sille Assurin pite peleistetyxi tuleman sen HERRAN äneste/ ioca henen witzalla löpi. Sille sen Witzan pite kylle sattuman ia hyuesti lepitzekeumen. Coska HERRA sen heiden ylitzens wiepi Trumboin ia Candelein cansa/ ia iocapaicas heiden wastans sotipi.
Sillä Assurin pitää pelästetyksi tuleman sen HERRAN äänestä/ joka hänen witsalla lyöpi. Sillä sen witsan pitää kyllä sattuman ja hywästi läwitsekäymän. Koska HERRA sen heidän yllitsensä wiepi rumpuin ja kantelein kanssan/ ja jokapaikassa heidän wastaansa sotiipi.
30:32 Sille se Cooppa on eileisest walmistettu/ Ja se sama ombi Kuningalle walmistettu/ kylle Syue ia leuie. Nin on se Asumus sielle siselle/ Tuli ia palio Puita/ HERRAN Hengen pite sen ylessytyttemen ninquin iongun Tulikiuisen wirdhan.
Sillä se kuoppa on eilisestä walmistettu/ Ja se sama ompi kuninkaalle walmistettu/ kyllä sywä ja leweä. Niin on se asumus siellä sisällä/ tuli ja paljon puita/ HERRAN hengen pitää sen ylössytyttämän niinkuin jonkun tulikiwisen wirran.

XXXV. Lucu.

Seurakunda se on Christusen Waldakunda/ waicka hen näky ylenannetuxi/ Nin hen quitengin Henges ombi sangen cunnialinen.

35:1 NEite sanopi HERRA Jumala. Ne Coruet ia Erimaat pite iloitzeman. Ja se aukijoin sija pite lustinen oleman/ ia cucoistaman ninquin Cuccainen.

Näitä sanoopi HERRA Jumala. Ne korwet ja erämaat pitää iloitseman. Ja se aukioin sija pitää lystinen oleman/ ja kukoistamaan niinkuin kukkanen.
35:2 Henen pite casuain wihottaman/ ia riemuliszna seisoman caikes Ilos ia riemudes. Sille ette Libanon cunnia henelle annetan/ se Carmelin ia Saron caunistos. Ja he näkeuet sen HERRAN Herrauden/ ia sen meiden Jumalan Cauniudhen.
Hänen pitää kaswain wihottaman/ ja riemuisena seisoman kaikessa ilossa ja riemussa. Sillä että Libanonin kunnia hänelle annetaan/ se Karmelin ja Saron kaunistus. Ja he näkewät sen HERRAN herrauden/ ja sen meidän Jumalan kauneuden.
35:3 Wahuistacat ne wäsyuet kädhet/ ia tuetkat ne nändynet Poluet.
Wahwistakaat ne wäsyneet kädet/ ja tuetkaa ne nääntyneet polwet.
35:4 Sanocat nijlle heickomielisille. Olcat turuas/ ia elket pelietkö. Catzocat/ Teiden Jumalan tulepi costamahan/ se Jumala ioca maxapi/ hen tulepi ia wapactapi teite.
Sanokaat niille heikkomielisille. Olkaat turwassa/ ja älkäät pelätkö. Katsokaat/ Teidän Jumalan tuleepi kostamaan/ se Jumala joka maksaapi/ hän tuleepi ja wapahtaapi teitä.
35:5 Silloin auaitan ninen Sokiadhen Silmet/ ia Curoin coruat aukeneuat.
Silloin awataan niiden sokeain silmät/ ja kuuroin korwat aukenewat.
35:6 Silloin ne Rambat hyppeuet ninquin Peurat. Ja se Myckein kieli pacachtapi kijtoxehen. Sille ette Coruesa Wedhet pite wloswotaman/ ia Wirdhat Erimaasa.
Silloin ne rammat hyppiwät niinkuin peurat. Ja se mykkäin kieli pakahtuupi kiitokseen. Sillä että korwessa wedet pitää uloswuotaman/ ja wirrat erämaasssa.
35:7 Ja carckia paicka pite Järuexi souitettaman. Ja quiua Maa/ pite Cohuuaxi wedhexi tuleman. Ja sijnä Coopas/ cussa Kerme macasi/ pite heinen ia Roghon ia Caisilan seisoman.
Ja karkea paikka pitää järweksi sowitettaman. Ja kuiwa maa/ pitää kuohuwaksi wedeksi tuleman. Ja siinä kuopassa/ kussa käärme makasi/ pitää heinän ja ruohon ja kaislan seisoman.
35:8 Ja sijne mös pite Matka ia Tie oleman/ ia se pite Pyhexi Tiexi cututzttaman/ ettei Kengen sastainen site möden waellaisi. Ja se sama pite heiden edesens oleman/ ionga päle keudhen/ nin/ ette mös ne Tyhmet/ euet taidha exyue.
Ja siinä myös pitää matka ja tie oleman/ ja se pitää pyhäksi tieksi kutsuttaman/ ettei kenkään saastainen sitä myöten waeltaisi. Ja se sama pitää heidän edessänsä oleman/ jonka päällä käyden/ niin/ että myös ne

tyhmät/ eiwät taida eksyä.
35:9 Eipe sielle Jalopeura oleman pidhe/ eike iocu iulma Peto site möden mene/ eikä sielle leute. Wan ne Lunastetut pite site möden waeldaman.
Eipä siellä jalopeura oleman pidä/ eikä joku julma peto sitä myöten mene/ eikä siellä löytää. Waan ne lunastetut pitää sitä myöten waeltaman.
35:10 Ne HERRAN Lunastetut palaiauat ia tuleuat sen cautta Zionihin riemun cansa/ ia ijancaikinen Ilo pite oleman heiden pääns päle. Ilon ia Riemun he käsitteuet/ ia mureh ia Hocaus pite pakeneman/ sanoi HERRA Caikiwaldias.
Ne HERRAN lunastetut palajawat ja tulewat sen kautta Zioniin riemun kassa/ ja iankaikkinen ilo pitää oleman heidän päänsä päällä. Ilon ja riemun he käsittäwät/ ja murhe ja huokaus pitää pakeneman/ sanoi HERRA Kaikkiwaltias.

XXXVIII. Lucu.

Ezechian Weisu.

38:9 Ezechian Judan Kuningan Kirioitus sittequin hen Taudhistans parani.
Ezechian Judan kuninkaan kirjoitus sittenkuin hän taudistansa parani.
38:10 Mlne sanoin/ Nyt minun teuty Heluetin Portijn menne/ ennenquin mine sen homaitzin/ Ja aiattelin wiele edheme elexen.
Minä sanoin/ Nyt minun täytyy helwetin porttiin mennä/ ennenkuin minä sen huomaitsin/ Ja ajattelin wielä edemmä eläkseni.
38:11 Mine sanoin/ Eipe mine sille HERRA enembi näe/ Ja/ sitä HERRA ninen Eleuiten Maasa? Em mine sillen Inhimisie näe/ ninen tykene/ iotca heiden aicans vloseleuet.
Minä sanoin/ Eipä minä silleen HERRAA enempi näe/ Ja sitä HERRAA niiden eläwien maassa? En minä silleen ihmisiä näe/ niiden tykönä/ jotka hänen aikaansa uloseläwät.
38:12 Minun aican poiscului/ ia minulda poisotettu on/ Ninquin iongun Paimenen maia/ Ja mine poisreuein ninen minun Elemeni/ ninquin iocu Canguri.
Minun aikani poiskului/ ja minulta poisotettu on/ Niinkuin jonkun paimenen maja/ ja minä poisrewäisen minun elämäni/ niinkuin joku kankuri.
38:13 Hen minua poiscatkaisi ninquin Hienon langan/ Sine loputat minun peiueni ennen Echtota. Mine aiattelin/ Joska mine eleisin Amun asti/ Mutta hen serki caiki minun Luuni/ ninquin Jalopeura/ Sille sine loputat minun peiueni ennen Echtota.
Hän minun poiskatkaisi niinkuin jonkun hienon langan/ Sinä lopetat päiwäni

ennen ehtoota. Minä ajattelin/ Koska minä eläisin aamuun asti/ mutta hän särki kaikki minun luuni/ niinkuin jalopeura/ Sillä sinä lopetat päiwäni ennen ehtoota.
38:14 Ninquin Curki ia Päskynen mine panin/ ia Cudersin ninquin Mettinen/ minun Silmeni rupesit puchkeman/ HERRA mine tuska kersin/ hookiuta minua.
Niinkuin kurki ja pääskynen minä panin/ ja kujersin niinkuin mettinen/ minun silmäni rupesit puhkeamaan/ HERRA minä tuskaa kärsin/ huojenna minua.
38:15 O quinga iloisesta mine puhua tadhon/ ette hen minulle site lupasi/ ia sen mös teke. Senteden mine tadhon/ caiki minun Eliaicani temen minun Sieluni Murhen teden kijtte.
Oi kuinka iloisesti minä puhua tahdon/ että hän minulle sitä lupasi/ ja sen myös tekee. Sentähden minä tahdon/ kaikki minun elinaikani tämän minun sieluni murheen tähden kiittää.
38:16 HERRA sijtte eleten/ Ja minun Hengeni Eleme sihen coconans seisopi/ Sille sine annoit minun nuckua/ ia minun eleuexi teit.
HERRA siitä eletään/ Ja minun henkeni elämä siihen kokonansa seisoopi/ sillä sinä annoit minun nukkua/ ja minun eläwäksi teit.
38:17 Catzo/ swri häte oli minulle Turuasta/ Mutta sine olet minun Sieluni sydhemestes wapachtanut/ ettei se huckuisi/ Sille sine poisheitit caiki minun Syndini sinun selies tagha.
Katso/ suuri hätä oli minulle turwasta/ mutta sinä olen minun sieluni sydämestäsi wapahtanut/ ettei se hukkuisi/ sillä sinä poisheitit kaikki minun syntini sinun selkäsi taa.
38:18 Sille eipe Heluetti sinua kijte/ eike mös Coolema sinua yliste/ eike ne sinun Totuttas odhota/ iotca Coopan alasmeneuet.
Sillä eipä helwetti sinua kiitä/ eikä myös kuolema sinua ylistä/ eikä ne sinun totuuttasi odota/ jotka kuoppaan alasmenewät.
38:19 Waan ainostans ne Eleuet/ kijtteuet sinua/ Ninquin mineki nyt teen/ Isen pite Lapsillens sinun Totuttas ilmoittaman.
Waan ainoastansa ne eläwät/ kiittäwät sinua/ niinkuin minäkin nyt teen/ Isän pitää lapsillensa sinun totuuttasi ilmoittaman.
38:20 HERRA auta minua/ nin me weisamme minun Weisuni/ nincauuan quin me Eleme/ HERRAN Honessa.
HERRA auta minua/ niin me weisaamme minun weisuni/ niinkauan kuin me elämme/ HERRAN huoneessa.

XL. Lucu.

Messiasen Waldakunda ia Euangelium/ Joannesen Castain ia Apostolein cautta iulghistettaua. Esa. xl.

40:1 LOhutacat/ Lohutacat/ minun Canssan/ sanopi teiden Jumalan.
Lohduttakaa/ Lohduttakaa/ minun kansani/ sanoopi teidän Jumalan.
40:2 Puhucat suloisest Jerusalemin cansa/ ia sarnacat henelle/ Ette henen Sotimisens on lopetettu. Sille henen Ricoxens on andexiannettu/ Ette hen on saanut caxikerdhaiset HERRAN kädheste/ caikein henen Syndiens teden.
Puhukaat suloisesti Jerusalemin kanssa/ ja saarnatkaat hänelle/ että hänen sotimisensa on lopetettu. Sillä hänen rikoksensa on anteeksiannettu/ että hän on saanut kaksikertaiset HERRAN kädestä/ kaikkein hänen syntiensä tehden.
40:3 Hwtauaisen äni ombi Corues/ walmistacat HERRAN tiete/ Techket Erimaasa tasaiset Polghut meiden Jumalalle.
Huutawaisen ääni ompi korwessa/ Walmistakaat HERRAN tietä/ Tehkäät erämaassa tasaiset polut meidän Jumalalle.
40:4 Caiki Laxot pite ylescorghotettaman/ ia caiki Woret ia Cuckulat pite alettaman. Ja mite tasattomat ouat/ pite tasattaman/ ia iotca Coleat ouat/ pite siliexi tuleman.
Kaikki laaksot pitää ylöskoroitettaman/ ja kaikki wuoret ja kukkulat pitää alennettaman. Ja mitä tasottamattomat owat/ pitää tasattaman/ ja jotka koleat owat/ pitää sileäksi tuleman.
40:5 Sille HERRAN Cunnia ilmoitetaan/ ia caiki Liha pite ynne näkemen HERRAN Suun puhuuan.
Sillä HERRAN kunnia ilmoitetaan/ ja kaikki liha pitää ynnä näkemään HERRAN suun puhuwan.
40:6 Yxi äni sanopi/ Sarna sine/ Ja hen sanoi. Mite minun pite sarnaman? caiki Liha ombi Heine/ ia caiki henen Hywydhens/ ninquin Kedhon Cuckainen.
Yksi ääni sanoopi/ Saarnaa sinä/ Ja hän sanoi. Mitä minun pitää saarnaaman? Kaikki liha ompi heinä/ ja kaikki hänen hywyytensä/ niinkuin kedon kukkainen.
40:7 Heine poisquiuapi/ ia Cuckainen lakastu/ Sille HERRA puhalsi sihen.
Heinä poiskuiwaapi/ ja kukkainen lakastuu/ Sillä HERRA puhalsi siihen.
40:8 Ja tosin/ Canssa ombi Heine/ Se Heine poisquiuettui/ ia Cuckainen poisputosi. Mutta se meiden Jumalan Sana pysy ijancaikisesta.
Ja tosin/ Kansa ompi heinä/ Se heinä poiskuiwettui/ ja kukkainen pois putosi. Mutta se meidän Jumalan sana pysyy iankaikkisesti.

40:9 Zion sine quin sarnat ylesastu corkian Woren päle/ Jerusalem sine quin sarnat ylescorghota wrholisest sinun änes/ ylescorghota ia ele pelke. Sanos Judan Caupungeille/ Catzos/ sijne ombi teiden Jumalan.
Zion sinä kuin saarnaat, ylösastu korkean wuoren päälle/ Jerusalem sinä kuin saarnaat ylöskorota urhoollisesti sinun äänesi/ ylöskorota ja älä pelkää. Sanos Judan kaupungeille/ Katsos/ siinä ompi teidän Jumalan.
40:10 Sille catzo/ se HERRA Jumala tulepi wäkewydhen cansa/ henen käsiuardhens pite hallitzeman. Catzo/ henen Töns ia Tecons ei pide hedhelmetoin oleman.
Sillä katso/ se HERRA Jumala tuleepi wäkewyyden kanssa/ hänen käsiwartensa pitää hallitseman. Katso/ hänen työnsä ja tekonsa ei pidä hedelmätöin oleman.
40:11 Ninquin Paimenen henen pite Laumans caitzeman/ hen cocopi sylijns Caritzat/ ia candapi ne helmasans/ ia ne Emelambat hen saatapi.
Niinkuin paimenen hänen pitää laumansa kaitseman/ hän kokoopi syliinsä karitsat/ ja kantaapi ne helmassansa/ ja ne emälampaat hän saattaapi.
40:12 Cuca mitanne Wedhet käsillens/ ia kemmenellens taiuat käsitte? ia Maanpirin sulkepi colmen Sormen mitalla? Ja woret punnitze wichdin cansa/ ia Cuckulat waaghan cansa?
Kuka mitannee wedet käsillänsä/ ja kämmenellänsä taiwaat käsittää? ja maanpiirin sulkeepi kolmen sormen mitalla? Ja wuoret punnitsee wihtin kanssa/ ja kukkulat waakan kanssa?
40:13 Cuca HERRAN hengelle osottapi? eli cuca oli henen Neuuonandaians?
Kuka HERRA hengelle osoittaapi? eli kuka oli hänen neuwonantajansa?
40:14 Keldä hen Neuuo kysy/ ioca henelle ymmerdhöst andapi? ia opettapi henelle sen Oikiudhen tien? Ja opettapi henelle Clokiun/ ia osottapi henelle sen ymmerdhöxen Tien?
Keltä hän neuwoa kysyy/ joka hänelle ymmärrystä antaapi? ja opettaapi hänelle sen oikeuden tien? Ja opettaapi hänelle klokiun (tiedon 1642)/ ja osoittaapi hänelle sen ymmärryksen tien.
40:15 Catzo/ Pacanat pidheten ninquin pisara quin Emperijn iepi/ ia ninquin yxi rachtu/ quin Waacan iepi.
Katso/ Pakanat pidetään niinkuin pisara kuin ämpäriin jääpi/ ja niinkuin yksi rahtu/ kuin waakaan jääpi.
40:16 Catzo/ Lodhot ouat ninquin piskuinen Tomu/ Se Libanon olis sangen wähe Tulexi/ ia henen Eleimens ylenharuat Poltwffrixi.
Katso/ Luodot owat niinkuin piskuinen tomu/ Se Libanon olisi sangen wähän tuleksi/ ja hänen eläimensä ylen harwat polttouhriksi.
40:17 Caiki Pacanat ouat ninquin ei miteken henen edesens/ ia ninquin iuri

tyhie ia turhan edest pidheten.
Kaikki pakanat owat niinkuin ei mitäkään hänen edessänsä/ ja niinkuin juuri tyhjä ja turhan edestä pidetään.
40:28 Se HERRA ijancaikinen Jumala/ ioca Maan äret loonut ombi/ ei wäsy eike nänny/ henen ymmerdhyxens ombi tutkimatoin.
Se HERRA iankaikkinen Jumala/ joka maan ääret luonut ompi/ ei wäsy eikä näänny/ hänen ymmärryksensä ompi tutkimatoin.
40:29 Hen andapi nijlle wäsyuille woiman/ ia nijlle wäettömille kylle wäke.
Hän antaapi niille wäsyneille woiman/ ja niille wäettömille kyllin wäkeä.
40:30 Ne Noricaiset wäsyuet ia nändyuet/ Ja ne vrholliset Miehet langeuat.
Ne nuorukaiset wäsywät ja nääntywät/ ja ne urhoolliset miehet lankeawat.
40:31 Mutta iotca HERRA odhottauat/ ne saauat vdhen woiman/ nin ette he ylesmeneuet Siuillä quin Cotkat. Ette heiden pite iooxeman/ ia ei nändymen/ heiden pite waeldaman/ ia ei wäsymen.
Mutta jotka HERRAA odottawat/ ne saawat uuden woiman/ niin että he ylösmenewät siiwillä kuin kotkat. Että heidän pitää juokseman/ ja ei nääntymän/ heidän pitää waeltaman/ ja ei wäsymään.

XLII. Lucu.

Christus on Jumalan Paluelia ette hen meille toi Isens Sanan/ ia meiden Pinan alakeui.

42:1 CAtzo tai on minun Paluelian/ Mine hende ylespidhen/ ia minun Ulosualitun/ iossa minun Sielun hyuesti mielistu. Mine olen henelle minun Hengeni andanut/ Henen pite Oikiudhen saattaman Pacanain seas.
Katso tai on minun palwelijan/ Minä häntä ylöspidän/ ja minä uloswalitun/ jossa minun sielun hywästi mielistyy. Minä olen hänelle minun henkeni antanut/ Hänen pitää oikeuden saattaman pakanain seassa.
42:2 Eipe henen pite hwtaman eli parkuman/ ia henen Änens ei Cadhuilla cwlla.
Eipä hänen pidä huutaman eli parkuman/ ja hänen äänensä ei kadulla kuulla.
42:3 Site seriettye Rokoa/ ei henen pidhe rickimurendaman/ ia suitzeuaist Pellauaist ei pide henen sammuttaman/ Henen pite opettaman Oikiutta pidhette Totudhes.
Sitä särjettyä ruokoa/ ei hänen pidä rikkimurentaman/ ja suitsewaista pellawaista ei pidä hänen sammuttaman/ Hänen pitää opettaman oikeutta pidettää totuudessa.
42:4 Eipe henen pidhe nuriseuan oleman/ eike hirmulisen/ ette henen pite

Oikiudhen maan päle säätemen. Ja loodhot pite henen Lakians odhottaman.
Eipä hänen pidän nurisewan oleman/ eikä hirmullisen/ että hänen pitää oikeuden maan päälle säätämän. Ja luodot pitää hänen lakiansa odottaman.
42:5 Neite sanopi HERRA Jumala/ ioca loopi ia vloswenyttepi Taiuat/ ioca Maan tekepi ia henen Casuons. Joca sille Canssalle quin henesse on/ Elemisen andapi/ ia Hengen nijlle quin sen päle keuuet.
Näitä sanoopi HERRA Jumala/ joka luopi ja uloswenyttääpi taiwaat/ joka maan tekeepi ja hänen kaswonsa. Joka sille kansalle kuin hänessä on/ elämisen antaapi/ ja hengen niille kuin sen päällä käywät.
42:6 Mine HERRA olen sinun cutzunut Wanhurskaudhes/ ia rupesin sinun kätes/ ia warielin sinua. Ja olen sinua andanut Canssoisa Lijtoxi/ ia Pacanoille Walkiudhexi.
Minä HERRA olen sinun kutsunut wanhurskaudessa/ ja rupesin sinun käteesi/ ja warjelin sinua. Ja olen sinua antanut kansoissa liitoksi/ ja pakanoille walkeudeksi.
42:7 Ettes ninen Sokiain silmet auaisit/ ia ne Fangit vlosweisit Fangiudhesta/ ia ne Tornista quin Pimeydhes istuuat.
Että niiden sokeain silmät awaisit/ ja ne wangit ulosweisit wankeudesta/ ja ne tornista kuin pimeydessä istuwat.
42:8 Minepe se HERRA/ se on minun Nimen/ ia em mine anna kenengen Cunniatani/ eike minun Ylistötäni Epeiumalille.
Minäpä se HERRA/ se on minun nimeni/ ja en minä anna kenenkään kunniatani/ eikä minun ylistystäni epäjumalille.
42:9 Catzo/ mite tapactuman pite/ ne mine ennustan/ ia vutta mine ilmoitan/ Ennenquin se tapactu/ annan mine sen teille cwlta.
Katso/ mitä tapahtuman pitää/ ne minä ennustan/ ja uutta minä ilmoitan/ ennenkuin se tapahtuu/ annan minä sen teille kuulla.
42:10 VEisacat HERRALLE vutta Weisua/ Henen ylistoxens ouat Mailman Loppuin asti. Jotca Meres waeldauat/ ia mite henes onopi/ Loodhot ia iotca nijsse asuuat.
Weisatkaat HERRALLE uutta weisua/ Hänen ylistyksensä owat maailman loppuin asti. Jotka meressä waeltawat/ ja mitä hänessä on/ Luodot ja jotka niissä asuwat.
42:11 Hwtacat corkiast te Coruet/ ia Caupungit nijsse/ ynne ninen Kylein cansa/ cussa Kedar asupi. Ne ihastuuat iotca Calliois asuuat/ ia hwtauat nijste Wortein corkeudhista.
Huutakaat korkeasti te korwet/ ja kaupungit niissä/ ynnä niiden kyläin kanssa/ kussa Kedar asuupi. Ne ihastuwat jotka kallioissa asuwat/ ja huutawat niistä wuorten korkeudesta.

42:12 Sallicat heiden HERRALLE Cunniat anda/ ia henen Nimeens Loodhoisa ilmoitta.
Sallikaat heidän HERRALLE kunniat antaa/ ja hänen nimeänsä luodoissa ilmoittaa.
42:13 HERRAN pite vloskeumen ninquin iocu Sangari/ hen yleshärettepi Kiuauxens ninquin Sotamies. Henen pite ihastuman ia hyminän tekemen/ henen pite Wiholistens ylitzeuoittaman.
HERRAN pitää uloskäymän niinkuin joku sankari/ hän ylösherättääpi kiiwauksensa niinkuin sotamies. Hänen pitää ihastuman ja hyminän tekemän/ hänen pitää wihollistensa ylitsewoittaman.
42:14 Kylle mine waikenen wähen hetken/ ia olen hiliainen/ ia pidheten itzeni. Mutta nyt mine tadhon ninquin Wastoinoleua/ hwta/ Mine tadhon heite haiotta ia caiki ylesnielte.
Kyllä minä waikenen wähän hetken/ ja olen hiljainen/ ja pidätän itseni. Mutta nyt minä tahdon niinkuin wastoinolewa/ huutaa/ Minä tahdon heitä hajoittaa ja kaikki ylösnieltää.
42:15 Mine tadhon häuitte Wooret ia Cuckulat/ ia caiki heiden Rohons poisquiuata/ ia teen Wedhenwirdhat Loodhoixi/ ia Meret poisquiuata.
Minä tahdon häwittää wuoret ja kukkulat/ ja kaikki heidän ruohonsa poiskuiwata/ ja teen wedenwirrat luodoiksi/ ja meret poiskuiwata.
42:16 Mutta ne Sokiat mine tadhon iodhatta sen Tien päle/ iota euet he tiedhe/ Mine tadhon heite wiedhe ninen polkuin päle/ ioita euet he tunne. Mine tadhon pimeydhen heille Walkiudhexi panna/ ia site Colea tasaisexi/ Neite tadhon mine heille tedhä/ ia ei heite ylenanda.
Mutta ne sokeat minä tahdon johdattaa sen tien päälle/ jota eiwät he tiedä/ Mlnä tahdon heitä wiedä niiden polkuin päälle/ joita eiwät he tunne. Minä tahdon pimeyden heille walkeudeksi panna/ ja sitä koleaa tasaiseksi/ Näitä tahdon minä heille tehdä/ ja ei heitä ylenantaa.
42:17 Mutta iotca vskaldauat Epeiumaloihin/ ia waletuille Cuuille sanouat. Te oletta meiden Jumalat/ heiden pite tacaperin käendemen/ ia häpiehen tuleman.
Mutta jotka uskaltawat epäjumaloihin/ ja waletuille kuwille sanowat. Te olette meidän jumalat/ heidän pitää takaperin kääntämän/ ja häpeään tuleman.
42:18 Cwlcat te Cwroit/ ia catzocat tähen te Sokiat/ ette te näkisittä.
Kuulkaat te kuurot/ ja katsokaat tähän te sokeat/ että te näkisitte.
42:19 Cuca on nin Sokia quin minun Paluelian? Ja cuca on nin Curoi quin minun Keskyleisen/ ionga mine leheten? Cuca on nin sokia quin se Teudhelinen? ia nin Sokia quin se HERRAN Paluelia?
Kuka on niin sokea kuin minun palwelijani? Ja kuka on niin kuuro kuin

minun käskyläiseni/ jonka minä lähetän? Kuka on niin sokea kuin se täydellinen? ja niin sokea kuin se HERRAN palwelija?
42:20 Kylle tosin sarnatan/ waan ei sitä quitengan pidhete Kylle heille sanotan/ Waan euet cwlla tadho.
Kyllä tosin saarnataan/ waan ei sitä kuitenkaan pidetä kyllä heille sanotaan/ waan eiwät kuulla tahdo.
42:21 Quitengin HERRA hyue heille soopi henen Wanhurskaudhens teden/ ia ette henen pite Lains cunnialisexi ia swrexi tekemen.
Kuitenkin HERRA hywää heille suopi hänen wanhurskautensa tähden/ ja että hänen pitää lakinsa kunnialliseksi ja suureksi tekemän.
42:22 Se on yxi radheldu ia röuettu Canssa/ he ouat caiki tynni paulatut Coopasa/ ia Fangein Honesen lymytetut. He ouat Röuetyxi tedhyt/ ia ei ychten Auttaia ole/ radhellut/ ia eikengen sano/ Too ne iellens.
Se on yksi raadeltu ja ryöwätty kansa/ he owat kaikki tyynni paulatut kuopassa/ ja wankein huoneeseen lymytetyt. He owat ryöwätyksi tehdyt/ ja ei yhtään auttajaa ole/ raadellut/ ja eikenkään sano/ Tuo ne jällens.
42:23 Cuca on teiden seassan/ ioca neite Coruijns otta? se merkitken ia cwlcan/ mite testedes tulepi?
Kuka on teidän seassanne/ joka näitä korwiinsa ottaa? se merkitkään ja kuulkaan/ mitä tästedes tuleepi?
42:24 Cuca on Jacobin Rateluxexi ylenandanut? ia Israelin nijlle Röuerille? Eikö itze HERRA site tehnyt? ionga wastan me synditehnyet olema? Ja euet he tactoneet henen Tiens päle waelda/ ia ei totelluet henen Lakians.
Kuka on Jakobin raatelukseksi ylenantanut? ja Israelin niille ryöwärille? Eikö itse HERRA sitä tehnyt? jonka wastaan me syntiä tehneet olemme? Ja eiwät he tahtoneet hänen tiensä päällä waeltaa/ ja ei totelleet hänen lakiansa.
42:25 Senteden hen on heiden ylitzens vlospudhistanut henen wihans hirmusudhen/ ia wäkeuen Sodhan. Ja on heite ymberins ylessytyttenyt/ Mutta euet he tundenuet/ Ja hen sytytti heite waan euet he site mielijns ottaneet.
Sentähden hän on heidän ylitsensä ulospuhdistanut hänen wihansa hirmuisuuden/ ja wäkewän sodan. Ja on heitä ympäriinsä ylössytyttänyt/ Mutta eiwät he tunteneet/ Ja hän sytytti heitä waan eiwät he siitä mieliinsä ottaneet.

XLIII. Lucu.

Sen Piskuraisen Lauman ia Seurakunnan Lohutos/ Wastan site swrta huckuuaista Joucko. Esa. xliij.

43:1 Ja nyt sanopi HERRA/ ioca sinun Loi Jacobi ia ioca sinun tehnyt on Israel. ELE pelke/ Sille mine olen sinun lunastanut/ Mine olen sinun Nimeldes cutzunut/ Sine olet minun.
Ja nyt sanoopi HERRA/ joka sinun loi Jakob ja joka sinun tehnyt on Israel. Älä pelkää/ Sillä minä olen sinun lunastanut/ Minä olen sinun nimeltäsi kutsunut/ Sinä olet minun.
43:2 Sille ios sine Wettein lepitze keut/ nin mine tadhon tykenes olla/ ettei wirdhat pidhe sinua vpottaman. Ja ios sine Tulehen keut/ eipe sinun palaman pidhe/ ia Lieckiön ei pidhe sinuhun pistymen.
Sillä jos sinä wetten läwitse käyt/ niin minä tahdon tykönäsi olla/ ettei wirrat pidä sinua upottaman. Ja jos sinä tulehen käyt/ eipä sinun palaman pidä/ ja liekkiön ei pidä sinuhun pystymän.
43:3 Sille mine olen HERRAS/ ia se Pyhe Israelis/ sinun wapactaias. Mine olen Egiptin/ Ethiopin ia Seban andanut souinoxi sinun edestes.
Sillä minä olen HERRASI/ ja se Pyhä Israelissa/ sinun wapahtajasi. Minä olen Egyptin/ Ethiopian ja Seban antanut sowinnoksi sinun edestäsi.
43:4 Ettes nin callijxi luettu olet minun Casuoni edes/ teuty sinun mös cunnialisen olla. Ja mine racastan sinua/ senteden mine annan Inhimiset sinun edestes/ ia Canssat sinun Sielus edeste.
Että niin kalliiksi luettu olet minun kaswoni edessä/ täytyy sinun myös kunniallisen olla. Ja minä rakastan sinua/ sentähden minä annan ihmiset sinun edestäsi/ ja kansat sinun sielusi edestä.
43:5 Nin ele nyt sinuas pelke/ Sille mine olen sinun tykenes/ Idheste mine tadhon sinun Siemenes saatta/ ia Länneste tadhon sinua coota.
Niin älä nyt sinuas pelkää/ Sillä minä olen sinun tykönäsi/ Idästä minä tahdon sinun siemenesi saattaa/ ja lännestä tahdon sinua koota.
43:6 Mine tadhon sanoa Pohiaisel/ Tooxtenne/ Ja Etelel/ Ele kielle. Tooxtenne minun Poicani taambata/ ia minun Tyttereni hamast Mailman lopusta.
Minä tahdon sanoa pohjoiselle/ Tuoks tänne/ Ja etelälle/ Älä kiellä. Tuoks tänne minun poikani taampata/ ja minun tyttäreni hamasta maailman lopusta.
43:7 Caiki iotca minun Nimelleni ouat nimitetut/ nimiten/ iotca mine loonut olen/ cuuattanut ia tehnyt minun Cunniaxeni.
Kaikki jotka minun nimelleni owat nimitetyt/ nimittäin/ jotka minä luonut olen/ kuwattanut ja tehnyt minun kunniakseni.
43:10 Mutta te oletta minun Todhistaiani/ sanopi HERRA/ ia minun Paluelian/ ionga mine vloswalinut olen. Senpäle ette te tiedheisit ia vskoisit minua/ ia ymmerdheisit/ ette Mine Se olen.

Mutta te olette minun todistajani/ sanoopi HERRA/ ja minun palwelijani/ jonka minä uloswalinnut olen Senpäälle että te tietäisit ja uskoisit minua/ ja ymmärtäisit/ että minä se olen.
43:11 Eipe ychten Jumala ole minun edhelleni techty/ nin eipe mös kengen minun ielkin tule/ Mine/ Mine olen Se HERRA/ ia paitzi minua ei ole yxiken Wapachtaia.
Eipä yhtään Jumalaa ole minun edelleni tehty/ niin eipä myös kenkään minun jälkeen tule/ Minä/ Minä olen se HERRA/ ja paitsi minua ei ole yksikään wapahtajaa.
43:12 Mine sen olen ilmoittanut/ ia olen mös auttanut/ ia olen site teille andanut sanotta/ ia ei ole mucalainen Jumala teiden seassan. Tepe minun Todhistaiani olet/ sanopi HERRA/ Nin mine Jumala olen.
Minä sen olen ilmoittanut/ ja olen myös auttanut/ ja olen sitä teille antanut sanottaa/ ja ei ole muukalainen Jumala teidän seassanne. Tepä minun todistajani olet/ sanoopi HERRA/ Niin minä Jumala olen.
43:13 Ja mine olen ennequin iocu Peiue olikan/ ia eikengen woi minun kädhesteni pelasta/ Mine prucan/ cuca tachto site poiskäendä?
Ja minä olen ennenkuin joku päiwä olikaan/ ja eikenkään woi minun kädestäni pelastaa/ Minä pruukaan/ kuka tahtoo sitä poiskääntää?
43:21 Temen Canssan olen minä minulleni walmistanut/ sen pite minun Ylistöxeni ylestukeman.
Tämän kansan olen minä minulleni walmistanut/ sen pitää minun ylistykseni ylöstukeman.
43:22 Ei/ ette sine Jacob minua cutzuit/ eli ette sine Israel olet tötetehnyt minua saadhaxes.
Ei/ että sinä Jakob minua kutsuit/ eli että sinä Israel olet työtä tehnyt minua saadaksesi.
43:23 Etpes tosin Minulle edestoonut sinu' Poltuffris Lambait/ etkes minua cunnioittanut sinun Uffrillas. Em mine lustinen ollut coskas Rocauffris pyrghit/ enge mös ihastunu sinun Pyhesauus Tööste.
Etpäs tosin minulle edestuonut sinun polttouhrisi lampaita/ etkäs minua kunnioittanut sinun uhrillasi. En minä lystinen ollut koska ruokauhrisi pyrit/ enkä myös ihastunut sinun pyhän sawusi työstä.
43:24 Etpes minulle ostanut rahalla haiauat Calmusta/ etkes mös minua sinun Wffris raszualla teuttenyt. ia/ Sine teit Minua sinun Synnises tötetekemen/ ia olet minulle waiua tehnyt sinun Pahatecoisas.
Etpäs minulle ostanut rahalla hajaawaa kalmusta/ etkäs myös minua sinun uhrisi raswalla täyttänyt/ ja/ Sinä teit minua sinun synnissäsi työtätekemään/ ja olet minulle waiwaa tehnyt sinun pahassa teoissasi.

43:25 Mine/ Mine poispyhin sinun Ylitzekeumises minun techteni/ ia sinun Syndies ensuingan muista.
Minä/ Minä poispyyhin sinun ylitsekäymisesi minun tähteni/ ja sinun syntiäsi en suinkaan muista.
43:26 Muistuta minulle/ Taistelkam keskenen Oikiudhes/ Sanos/ millemodholla sine tadhot wanhurskaxi tulla?
Muistuta minulle/ Taistelkaamme keskenään oikeudessa/ Sanos/ millä muodolla sinä tahdot wanhurskaaksi tulla?
43:27 Sinun Ises ouat syndiätehnyet/ ia sinun Opettaias ouat minua wastan wärytte tehnyet.
Sinun isäsi owat syntiä tehneet/ ja sinun opettajasi owat minua wastaan wääryyttä tehneet.
43:28 Senteden mine sen Pyhydhen Esimiehet riuasin/ Ja olen Jacobin Raateluxexi andanut/ ia Israelin Pilcaxi.
Sentähden minä sen pyhyyden esimiehet riiwasin/ Ja olen Jakobin raatelukseksi antanut/ ja Israelin pilkaksi.

XLIV. Lucu.

Ette se Uskon Wanhurskaus/ quin Euangeliumist tule/ sarnan cautta/ ainoa wapacta/ ia ei Lain/ töiden/ eli oman Wanhurskaudhen cautta. Nin ne iumaliset Lohutetaan/ ia ne Jumalattomat vchkataan. Esa. xliiij.

44:1 Nln cwle nyt minun Paluelian Jacob/ Ja Israel ionga mine vloswalitzin.
Näin kuule nyt minun palwelijani Jakob/ Ja Israel jonka minä uloswalitsin.
44:2 Nein sanopi HERRA/ ioca sinun tehnyt ia walmistanut on/ ioca sinua hamast eitis codhusta auttapi. Ele sinuas pelke minun paluelian Jacob/ ia sine Hurskas/ ionga mine vloswalitzin.
Näin sanoopi HERRA/ joka sinun tehnyt ja walmistanut on/ joka sinua hamasta äitisi kohdusta auttaapi. Älä sinuas pelkää minun palwelijan Jakob/ ja sinä hurskas/ jonka minä uloswalitsin.
44:3 Sille mine tadhon Wedhet sen Janouaisen päle vloswodhatta/ ia wirdhat sen carkian päle. Mine tadhon minun Hengeni sinun Siemenes päle vloswodhata/ ia minun Siugnauxeni sinun Jelkintuleuaistes päle.
Sillä minä tahdon wedet sen janoawaisen päälle uloswuodattaa/ ja wirrat sen karkean päälle. Minä tahdon minun henkeni sinun siemenesi päälle uloswuodattaa/ ja minun siunaukseni sinun jälkeentulewaistesi päälle.
44:4 Ette he casuaisit ninquin Rohot/ ia ninquin Paiut wesiwirtain tykene.
Että he kaswaisit niinkuin ruohot/ ja niinkuin pajut wesiwirtain tykönä.
44:5 Temen pite sanoman/ HERRAN mine olen/ ia se pite Jacobin Nimen

alla cutzuttaman. Ja temen pite itzens omalla kädhellens HERRALLE kirioittaman/ Ja pite nimitettemen Israelin Nimelle.
Tämän pitää sanoman/ HERRAN minä olen/ ja se pitää Jakobin nimen alla kutsuttaman. Ja tämän pitää itsensä omalla kädellänsä HERRALLE kirjoittaman/ Ja pitää nimitettämän Israelin nimelle.
44:21 Aiattele sen päle Jacob ia Israel/ Sille sine olet minun Paluelian/ Mine olen sinun cuuannut/ ettes minun Paluelian olisit/ Israel ele minua vnodha.
Ajattele sen päälle Jakob ja Israel/ Sillä sinä olet minun palwelijani/ Minä olen sinun kuwannut/ ettäs minun palwelijan olisit/ Israel älä minua unohda.
44:22 Mine poispyhin ninquin Piluen sinun Pahatteghos/ ia sinun Synnis ninquin Sumun/ Käenne sinuas minuhun pein/ Sille mine sinun lunastin.
Minä poispyyhin niinkuin pilwen sinun pahat tekosi/ ja sinun syntisi niinkuin sumun/ Käännä sinuas minuun päin/ Sillä minä sinun lunastin.
44:23 Iloitka te Taiuat/ sille itzepe HERRA sen teki/ Ihastu sine Maa tällä alhalla/ paucuckat te Woret ihastoxella/ metze ia caiki puudh henesse. Sille HERRA Lunasti Jacobin/ ia ombi cunnialinen Israelis.
Iloitkaa te taiwaat/ sillä itsepä HERRA sen teki/ Ihastu sinä maa täällä alhaalla/ paukkukaat te wuoret ihastuksella/ metsä ja kaikki puut hänessä. Sillä HERRA lunasti Jakobin/ ja ompi kunniallinen Israelissa.
44:24 Neite sanopi se HERRA sinun Lunastaias/ ioca sinun Eitis Codhusta cuuannut ombi. Mine olen se HERRA ioca caiki teke/ Joca Taiuat yxineni vlosuenyten ia Maan vlosleuiten ilman apulaista.
Näitä sanoopi se HERRA sinun lunastajasi/ joka sinun äitisi kohdusta kuwannut ompi. Minä olen se HERRA joka kaikki tekee/ Joka taiwaat yksinäni uloswenytin ja maan uloslewitin ilman apulaista.
44:25 Joca Noitain merkit tyhiexi teen/ Ja ne Welholiset hullutan. Joca ne Wijsat tacaperin aijan/ ia heiden Constins Hulludhexi teen.
Joka noitain merkit tyhjäksi teen/ Ja ne welholliset hullutan. Joka ne wiisaat takaperin ajan/ ja heidän konstinsa hulluudeksi teen.
44:26 Mutta hen wahuista henen Paluelians Sanan/ ia henen Keskyleistens Neuuon teuttepi. Joca Jerusalemil sanopi/ Ole asuua/ ia nijlle Judan Caupungille/ Olcat raketut/ ia mine heiden Aukions ylesoijennan.
Mutta hän wahwistaa hänen palwelijansa sanan/ ja hänen käskyläistensä neuwon täyttääpi. Joka Jerusalemille sanoopi/ Ole asuwa/ ja niille Judan kaupungille/ Olkaat raketut/ ja minä heidän aukionsa ylösojennan.
44:27 Mine ioca Sywydhelle sanon. Poiskatoka/ ia nijlle Wirghoille/ poisquiuetucat.
Minä joka sywyydelle sanon. Pois kadotkaa/ ja niille wirroille/ pois

kuiwettukaat.
44:28 Mine ioca sanon Coresil/ Hen on minun Paimenen/ ia pite caiki minun tactoni teuttemen. Nin ette Jerusalemil sanotan/ Ole rakettu/ ia Templil/ ole perustettu.
Minä joka sanon Kooresille/ Hän on minun paimeneni/ ja pitää kaikki minun tahtoni täyttämän. Niin että Jerusalemille sanotaan/ Ole rakettu/ ja templille/ ole perustettu.

XLV. Lucu.

Pacanat mös cutzutan Euangeliumin Wanhurskaudhen tyge. Esa. xlv.

45:15 TOtisesta sine olet yxi Salattu Jumala/ sine Israelin Jumala se Wapactaia.
Totisesti sinä olet yksi salattu Jumala/ sinä Israelin Jumala se wapahtaja.
45:16 Mutta ne Epeiumalten tekiet/ teuty caiki häpielle ia häueistoxella pysye/ ia ynne keskenens häueistetun poismenne.
Mutta ne epäjumalten tekijät/ täytyy kaikki häpeällä ja häwäistyksellä pysyä/ ja ynnä keskenänsä häwäistettynä poismennä.
45:17 Mutta Israel lunastetan HERRAN cautta ijancaikisesta/ ia ei tule häpiexi eli pilcaxi coskan ia ijancaikisesta.
Mutta Israel lunastetaan HERRAN kautta iankaikkisesti/ ja ei tule häpeäksi eli pilkaksi koskaan ja iankaikkisesti.
45:18 Sille nin sanopi HERRA/ ioca Taiuan loonut on/ Se Jumala quin Maan on walmistanut/ ia ombi sen tehnyt ia hanginut. Ja ei nin sitä tehnyt/ ette henen piti tyhiänä oleman/ waan sen walmistanut/ ette henesse asutaisijn/ Minepe HERRA olen ia eikengen mw.
Sillä niin sanoopi HERRA/ joka taiwaan luonut on/ Se Jumala kuin maan on walmistanut/ ja ompi sen tehnyt ja hankinnut. Ja ei niin sitä tehnyt/ että hänen piti tyhjänä oleman/ waan sen walmistanut/ että hänessä asuttaisiin/ Minäpä HERRA olen ja eikenkään muu.
45:19 Em mine sala puhunut ole/ iossakin pimies paicas Maan päle/ En ole huckan Jacobin Siemenel sanonut/ Etziket minua. Sille mine olen se HERRA/ ioca Wanhurskaudhesta puhupi/ ia ilmoitan Oikiutta.
En minä salaa puhunut ole/ jossakin pimeässä paikassa maan päällä/ En ole hukkaan Jakobin siemenelle sanonut/ Etsikäät minua. Sillä minä olen se HERRA/ joka wanhurskaudesta puhuupi/ ja ilmoitan oikeutta.
45:20 Anna ninen Pacanain Sangarit heitens coota ia ynne yctentulla/ iotca euet miten tiedhä/ ia candauat heiden Epeiumaloidhens Cannot/ ia site

Jumalata rucoleuat quin ei autta taidha.
Anna niiden pakanain sankarit heitänsä koota ja ynnä yhteen tulla/ jotka eiwät mitään tiedä/ ja kantawat heidän epäjumaloidensa kannot/ ja sitä jumalata rukoilewat kuin ei auttaa taida.
45:21 Ilmoittacat ia tulcat tenne/ Neuuolaskecat keskenen/ Cuca neite cwlutti alghusta/ ia silloin on site ilmoittanut? Engö mine HERRA site tehnyt ole? Ja ei ole ensingen Jumala paitzi minua/ Yxi hurskas Jumala ia Wapactaia/ ia eikengen ole paitzi minua.
Ilmoittakaat ja tulkaat tänne/ Neuwo laskekaat keskenän/ Kuka näitä kuulutti alusta/ ja silloin on sitä ilmoittanut? Enkö minä HERRA sitä tehnyt ole? Ja ei ole ensinkään jumala paitsi minua/ Yksi hurskas Jumala ja Wapahtaja/ ja eikenkään ole paitsi minua.
45:22 Käendeket teiten minun tykeni/ Nin te autuaxi tuletta caiki Mailman äret/ Sille minepe Jumala olen ia eikengen mw.
Kääntäkäät teitän minun tyköni/ Niin te autuaaksi tulette kaikki maailman ääret/ Sillä minäpä Jumala olen ja eikenkään muu.
45:23 Mine wannon Itzeni cautta/ Ja minun Suustani pite Wanhurskaudhen sana vloskeumen/ Ja sillens se iepi. Nimitten se/ Ette minulle pite caiki Poluet notkistaman/ ia caiki Kielet wannoman ia sanoman/ HERRASSA minulle on Wanhurskaus ia Wäkewys.
Minä wannon itseni kautta/ Ja minun suustani pitää wanhurskauden sana uloskäymän/ Ja sillens se jääpi. Nimittäin se/ että minulle pitää kaikki polwet notkistaman/ ja kaikki kielet wannoman ja sanoman/ HERRASSA minulle on wanhurskaus ja wäkewyys.
45:24 Sencaltaiset henen tygens tuleuat/ Mutta caiki iotca hende wastanseisouat/ ne häpiehen tuleuat.
Senkaltaiset hänen tykönsä tulewat/ Mutta kaikki jotka häntä wastaanseisowat/ ne häpeään tulewat.
45:25 Sille HERRASSA caiki Israelin Siemen wanhurskautetan/ ia pite itzens heneste kerskaman.
Sillä HERRASSA kaikki Israelin siemen wanhurskautetaan/ ja pitää itsensä hänestä kerskaaman.

XLVI. Lucu.

Jumala Lohutta caikinaiset Waiuatut ia murheliset/ ettei he epeilisi henen Auuns päle/ ia mualda Apua pydheisit. Esa. xlvj.

46:3 CWlcat minua te Jacobin Honesta/ ia caiki tehteet Israelin Honesta/ iotca Codhussa cannetan/ ia Eitissen macat.

Kuulkaat minua te Jakobin huoneesta/ ja kaikki tähteet Israelin huoneesta/ jotka kohdussa kannetaan/ ja äitissänne makaat.
46:4 Mine/ Mine tadhon teite canda haman wanhuteen/ ia sihenasti quin harmaxi tuletta/ Mine site teen/ Mine tadhon ylesnosta/ ia canda ia pelasta.
Minä/ Minä tahdon teitä kantaa hamaan wanhuuteen/ ja siihenasti kuin harmaaksi tulette/ Minä sen teen/ Minä tahdon ylösnostaa/ ja kantaa ja pelastaa.
46:5 Kellen te werdhautat minun/ Ja kennen caltaisexi te minun teet? Ja kenenge werdhaxi te minua mittat? ionga caltainen mine olisin?
Kellen te wertautat minun/ Ja kenen kaltaiseksi te minun teet? Ja kenenkä werraksi te minua mittaat? jonka kaltainen minä olisin?
46:6 He pudhistauat Culda Sekiste/ ia Hopian wichtille waacauat/ ia Hopiasepen palcauat/ ette hen sijte ydhen Jumalan tekis/ Jonga eten he poluillens langeuat ia site cumartauat.
He pudistawat kultaa säkistä/ ja hopean wihtille waakaawat/ ja hopeasepän palkkaawat/ että hän siitä yhden jumalan tekisi/ jonka eteen he polwillensa lankeawat ja sitä kumartawat.
46:7 He nostauat sen Hartioillens ia site candauat/ ia paneuat sen siallens/ Sijnä hen seiso/ ia ei siastans lijcu. Jos iocu henen tygens hwta/ Nin ei hen wasta/ ia ei auta hende henen Tuskastans.
He nostawat sen hartioillensa ja sitä kantawat/ ja panewat sen sijallensa/ Siinä hän seisoo/ ja ei sijastansa liiku. Jos joku hänen tykönsä huutaa/ Niin ei hän wastaa/ ja ei auta häntä hänen tuskassansa.
46:8 Sencaltaista muistacat/ ia olcat wahuat/ te ylitzekeumerit menget Sydhemen tyge.
Senkaltaista muistakaat/ ja olkaat wahwat/ te ylitsekäymärit menkäät sydämen tykö.
46:9 Muistacat site entiste quin ijest on ollut/ Sille mine olen Jumala/ ia eikengen mw/ Yxi Jumala/ ionga wertainen ei cussacan ole.
Muistakaat sitä ensista kuin ijäst (wanhasta 1642) on ollut/ Sillä minä olen Jumala/ ja eikenkään muut/ Yksi Jumala/ jonka wertainen ei kussakaan ole.
46:10 Mine quin ennustan edhelle/ mite edespein tuleman pite/ ia ennenquin se tapactupi/ ia sanon. Minun aiuotuxeni pysyuet/ ia mine teen caiki mieleni tahdhot.
Minä kuin ennustan edelle/ mitä edespäin tuleman pitää/ ja ennenkuin se tapahtuupi/ ja sanon. Minun aiwoitukseni pysywät/ ja minä teen kaikki mieleni tahdot.
46:11 Mine cutzun Linnun idheste/ ia ydhen Miehen ioca minun aiuotuxeni

tekepi/ caucaiselda Maalda.
Minä kutsun linnun idästä/ ja yhden miehen joka minun aiwoitukseni tekeepi/ kaukaiselta maalta.
46:12 Mite mine sanon/ site mine annan tulla/ Mite mine aiattelen/ site mine mös teen.
Mitä minä sanon sitä minä annan tulla/ Mitä minä ajattelen/ sitä minä myös teen.

XLIX. Lucu.

Christusen Waldakunnasta/ ei waiuoin Juttaille/ mutta coco Mailmas/ henen Hengens puhupi Esa. xlix.

49:1 CWlcat minua te Lodhot/ ia te caucaiset Canssat wariottacat. HERRA ombi Eitin Cocdhusta minun cutzunut.
Kuulkaat minua te luodot/ ja te kaukaiset kansat waarin ottakaat. HERRA ompi äitini kohdusta minun kutsunut.
49:2 Hen muisti Nimeni päle/ Ja pani minun Suuni ninquin Tereuen Miecan. Henen Kädhens warion ala hen minun peitti.
Hän muisti nimeni päälle/ Ja pani minun suuni niinkuin terween miekan. Hänen kätensä warjon alle hän minun peitti.
49:3 Ja pani minun kijlteuexi Noolexi/ ia pisti minun henen Winehense/ ia sanoi minulle. Sine olet minun paluelian/ Israeli sine olet/ iossa mine cunnioitetan.
Ja pani minun kiiltäwäksi nuoleksi/ ja pisti minun hänen wiinehensä/ ja sanoi minulle. Sinä olet minun palwelijani/ Israel sinä olet/ jossa minä kunnioitetaan.
49:4 Mutta mine sanoin/ Huckan mine Tötetein/ turhan ia tyhien mine culutin wäkeni temen päle. Quitengi ombi minun syyn HERRAN tekene/ ia minun Wircan ombi minun Jumalani.
Mutta minä sanoin/ Hukkaan minä työtä tein/ turhan ja tyhjän minä kulutin wäkeni tämän päälle. Kuitenkin ompi minun syyni HERRAN tykönä/ ja minun wirkani ompi minun jumalani.
49:5 Ja sanopi HERRA/ ioca loij cochdosta minun henelle Palueliaxi/ ette minun pite palauttaman Jacob henellen/ senpäle ettei Israel hucastuisi.
Ja sanoopi HERRA/ joka loi kohdusta minun hänelle palwelijaksi/ että minun pitää palauttaman Jakob hänellen/ senpäälle ettei Israel hukastuisi.
49:6 Senteden olen mine caunis HERRAN edese/ ia minun Jumalan ombi minun wäken. Ja sanopi/ Wehe se on ettes olet minun Paluelian Jacobin sucu yleskoriaman/ ia iellenstoman ne Israelin haiotetut. Mutta mine panin

sinun mös Pacanoiten walkiudexi/ ette sinun pite oleman minun Terueyten mailman loppun asti.
Sentähden olen minä kaunis HERRAN edessä/ ja minun Jumalani ompi minun wäkeni. Ja sanoopi/ Wähän se on ettäs olet minun palwelijan Jakobin sukua ylöskorjaaman/ ja jällens tuoman ne Israelin hajoitetut. Mutta minä panin sinun myös pakanoitten walkeudeksi/ että sinun pitää oleman minun terweyteni maailman loppuun asti.
49:7 Nin puhupi HERRA Israelin Lunastaia/ henen pyhense/ nijlle ylencatzotuille sieluille/ sille Canssalle iosta me cauhistumma. Sille Paluelialle/ ioca Sangareitten alla onopi/ Kuningasten pite näkemen ia ylesnouseman. Ja Esimiesten pite rucoleman HERRAN tedhen ioca wskolinen on/ sen pyhen tedhen Israelise/ ioca sinun wloswalinut on.
Niin puhuupi HERRA Israelin lunastaja/ hänen pyhänsä/ niille ylenkatsotuille sieluille/ sille kansalle josta me kauhistumme. Sille palwelijalle/ joka sankareitten alla on/ Kuningasten pitää näkemän ja ylösnouseman. Ja esimiesten pitää rukoileman HERRAN tähden joka uskollinen on/ sen pyhän tähden Israelissa/ joka sinun uloswalinnut on.
49:8 NEin sanopi HERRA/ mine olen sinun Rucouxes otolisella Aijalla cwllut/ ia olen Terueydhen peiuenä sinua auttanut. Ja olen warielut sinua/ Ja Lijtoxi Canssain seas olen sinun sätenyt. Ette sinun pite Maan ylesoijendaman/ ia ne haaskatut Perimiset omistaman.
Näin sanoopi HERRA/ minä olen sinun rukouksesi otollisella ajalla kuullut/ ja olen terweyden päiwänä sinua auttanut. Ja olen warjellut sinua/ ja liitoksi kansain seassa olen sinun säätänyt. Että sinun pitää maan ylösojentaman/ ja ne haaskatut perimiset omistaman.
49:9 Sanomahan nijlle Fangituille/ Wlosmenget/ ia nijlle iotca pimeis ouat/ Tulcat edes. Ette he Tiedhein ohesa heitens eleteisit.
Sanomahan niille wangituille/ ulosmenkäät/ ja niille jotka pimeässä owat/ Tulkaat edes. Että he teiden ohessa heitäns elättäisit.
49:10 Ja saisit ioca hyperelle heiden elatoxens/ Eipe heiden pide isoman eike ianoman. Ja helleh eli Auringo ei pide heite poltaman. Sille ette heiden Armactaians heite wiepi/ ia iodhattapi heiet Wesilectein tyge.
Ja saisit joka hyperellä (kukkulalla 1642) elatuksensa/ Eipä heidän pidä isoaman eikä janoaman. Ja helle eli aurinko ei pidä heitä polttaman. Sillä että heidän armahtajansa heitä wiepi/ ja johdattaapi heidät wesilähtein tykö.
49:11 Ja mine panen caiki minun Woreni tiexi/ ia minun Polcuni pite tallattaman.
Ja minä panen kaikki minun wuoreni tieksi/ ja minun polkuni pitää tallattaman.

49:12 Catzos/ nemet cauca tuleuat/ Ja catzos/ nemet Pohianpolest/ ia nemet Merenpolest/ ia ne mwdh Etelen maalda.
Katsos/ nämät kaukaa tulewat/ Ja katsos/ nämät pohjan puolesta/ ja nämät meren puolesta/ ja ne muut etelän maalta.
49:13 Iloitka te Taiuat/ Riemuitze sine Maa/ kijtteket te Wooret ihastuxella. Sille ette HERRA ombi henen Canssans lohuttanut/ ia ombi henen Radholisians armactanut.
Iloitkaa te taiwaat/ Riemuitse sinä maa/ kiittäkäät te wuoret ihastuksella. Sillä että HERRA ompi hänen kansansa lohduttanut/ ja ompi hänen raadollisiansa armahtanut.
49:14 Mutta Zion sanopi. HERRA minun ylenannoi/ Ja HERRA minun wnocti.
Mutta Zion sanoopi. HERRA minun ylen antoi/ Ja HERRA minun unohti.
49:15 Taitako iocu Waimo Lapsucaisens wnocta/ nin ettei hen armaitze henen Rumins poica? Ja waicka hen wnoctais/ Nin em mine sitteken sinua vnodha.
Taitaako joku waimo lapsukaisensa unohtaa/ niin ettei hän armaitse hänen ruumiinsa poikaa? Ja waikka hän unohtaisi/ Niin en minä sittenkään sinua unohda.
49:16 Catzos/ Käsihini mine olen sinua pyeldenyt/ Sinun Muris ouat alati minun Silmeini edes.
Katsos/ Käsihini minä olen sinut pyältänyt (piirtänyt 1933)/ Sinun muurisi owat alati minun silmäini edessä.
49:17 Sinun Rakendaias riendeuet Mutta sinun Cukistaias ia häuitteies sinusta pite poispakeneman.
Sinun rakentajasi rientäwät. Mutta sinun kukistajasi ja häwittäjäsi sinusta pitää poispakeneman.
49:18 Ylesnosta silmes ymberins/ ia catzo. Caiki neme cootudh tuleuat sinun tyges. Nin totta quin mine olen (ma HERRA) Sinun pite caikein neinen cansa/ ninquin Cauniudhella puietettaman.
Ylösnosta silmäsi ympäriinsä/ ja katso. Kaikki nämä kootut tulewat sinun tykösi. Niin totta kuin minä ole (ma HERRA) Sinun pitää kaikkein näiden kanssa/ niinkuin kauneudella puetettaman.
49:19 Ja sine kärit ne ymberilles/ ninquin Morsian. Sille ette sinun autia/ häuitetty/ ia turmeldu Maas/ pite silloin ahdhas oleman/ sinun asuaxes/ coska sinun Ratelias cauuas sinusta tuleuat.
Ja sinä käärit ne ympärillesi/ niinkuin morsian. Sillä että sinun autio/ häwitetty/ ja turmeltu maasi/ pitää silloin ahdas oleman/ sinun asuaksesi/ koska sinun raatelijasi kauas sinusta tulewat.
49:20 Nin ette sinun Hedhelmettydhes Lapset/ pite wiele sinun Coruahas

sanoman. Ahdhas ombi minulla sija/ Istu polees/ ette mineki mahdaisin sinun tykenes asua.
Niin että sinun hedelmättömyytesi lapset/ pitää wielä sinun korwahasi sanoman. Ahdas ompi minulla sija/ Istu puoleesi/ että minäkin mahtaisin sinun tykönäsi asua.
49:21 Mutta sinun pite sanoman sydhemeses. Cuca nemet minulle synnytti? Ette mine olen hedhelmetoin/ Yxineinen/ poisaijettu ia wlossösty. Cuca neme ombi minulle ylesrockinut? Catzos/ Mine olin yxinens ietettu/ ia cussa neme silloin olit?
Mutta sinun pitää sanoman sydämessäsi. Kuka nämät minulle synnytti? Että minä olen hedelmätöin/ yksinäinen/ poisajettu ja ulossyösty. Kuka nämä ompi minulle ylösruokkinut? Katsos/ Minä olin yksinänsä jätetty/ ja kussa nämä silloin olit?
49:22 Nin sanopi HERRA Jumala/ Catzos/ Mine ylesnostan minun Käteni Pacanain tyge/ ia Canssain seas ylesoijennan minun Lipponi. Nin he edescandauat helmasans sinun Poikias/ ia sinun Tytterites hartioillansa.
Niin sanoopi HERRA Jumala/ Katsos/ Minä ylösnostan minun käteni pakanain tykö/ ja kansain seassa ylösojennan minun lippuni. Niin he edeskantawat helmassansa sinun poikiasi/ ja sinun tyttäriäsi hartioillansa.
49:23 Ja Kuningat pite oleman sinun Eletteies/ ia heiden Trötingins sinun Ammas. Casuoillens heiden pite mahan langeman sinun edeses/ ia noleskeleman sinun Jalcais tomun. Silloin sine tiedhet ettet mine HERRA olen/ ia ettei kengen häpien tule/ ioca minua toiuouat.
Ja kuninkaat pitää oleman sinun elättäjäsi/ ja heidän trötinginsä (kuningattaret) sinun ämmäsi (imettäjäs). Kaswoillensa heidän pitää maahan lankeaman sinun edessäsi/ ja nuoleskeleman sinun jalkaisi tomun. Silloin sinä tiedät että minä HERRA olen/ ja ettei kenkään häpeään tule/ joka minua toiwowat.
49:24 Otetanko mös Ratelus pois ioldaki Sangarilda? Eli taitako iocu pästä iongun Hurskan Fangit?
Otetaanko myös raatelus pois joltakin sankarilta? Eli taitaako joku päästää jonkun hurskaan wangit?
49:25 Sille ette nein sanopi HERRA. Nyt Fangit pite Kempilde poisotettaman/ ia ninen Wekeuedhen Salis irdhalle päsemen. Ja mine tadhon ridhelle sinun Rijtauelies cansa/ ia autta sinun Lapszes/
Sillä että näin sanoopi HERRA. Nyt wangit pitää kempiltä (sankarilta) poisotettaman/ ja niiden wäkewäiden saalis irralle pääsemän. Ja minä tahdon riidellä sinun riitaweljesi kanssa/ ja auttaa sinun lapsesi/
49:26 Ja mine tahdon roockia sinun Häuitteies heiden omalla Lihallans. Ja

heiden pite iopuman omasta werestense/ ninquin makiast Winasta. Ja caiki Liha pite tietemen. Ette mine olen se HERRA/ sinun Lunastaias ia sinun Wapactaias/ se Wekeue Jacobisa.
Ja minä tahdon ruokkia sinun häwittäjäsi heidän omalla lihallansa. Ja heidän pitää juopuman omasta werestänsä/ niinkuin makeasta wiinasta. Ja kaikki liha pitää tietämän. että minä olen se HERRA/ sinun lunastajasi ja sinun wapahtajasi/ se Wäkewä Jakobissa.

L. Lucu.

Ristin alla Jumalan Sanan Paluelus seisopi.

50:4 HERRA Jumala annoi minulle Oppinuen Kielen/ ette mine taidhan nijlle Wäsynyille aiallans puhua.
HERRA Jumala antoi minulle oppineen kielen/ että minä taidan niille wäsyneille ajallansa puhua.
50:5 Hen ylesherette minua ioca Amu/ ylesherette minulle Coruan/ ette mine cwlen ninquin Opetuslapsi. HERRA Jumala auasi minulle Coruan/ ia en ole tottelematoin/ ia en tacaperin mene.
Hän ylösherättää minua joka aamu/ ylösherättää minulle korwan/ että minä kuulen niinkuin opetuslapsi. HERRA Jumala awasi minulle korwan/ ja en ole tottelematoin/ ja en takaperin mene.
50:6 Mine annoin minun Selkeni/ nijlle quin minua piexit/ ia minun Poskeni nijlle/ quin minua näpistit.
Minä annoin minun selkäni/ niille kuin minua pieksit/ ja minun poskeni niille/ kuin minua näpistit.
50:7 Em mine poiskäendenyt Casuoani häueistyxist ia Sylgist/ Ette HERRA Jumala minua auttapi/ senteden em mine häpien ala tule. Siteuarten mine taritzin heille minun Casuoni/ ninquin Limpsion/ Sille mine tiedhen/ etten mine häpien ala tule.
En minä poiskääntänyt kaswoani häwäistyksistä ja syljistä/ Että HERRA Jumala minua auttaapi/ sentähden en minä häpeään tule. Sitäwarten minä taritsin heille minun kaswoni/ niinkuin limpsiön (piikiven 1933)/ Sillä minä tiedän/ etten minä häpeän alle tule.
50:8 Henpe lesse ombi ioca minun Wanhurskautta/ cuca tacto minun cansani ridhelle? Keukem ychten/ Kelle ombi Oikius minun wastani? Se tulcoon tenne minun tykeni.
Hänpä läsnä ompi joka minun wanhurskauttaa/ kuka tahtoo minun kanssani riidellä? Käykäämme yhteen/ Kellä ompi oikeus minua wastaani? Se tulkoon

tänne minun tyköni.
50:9 Catzo/ se HERRA Jumala minua auttapi/ cuca se on/ quin tacto minua cadhotta? Catzo/ ne caiki ninquin Waate wanheneuat/ Coit heite ylessöuet.
Katso/ se HERRA Jumala minua auttaapi/ kuka se on/ kuin tahtoo minun kadottaa? Katso/ ne kaikki niinkuin waate wanhenewat/ Koit heitä ylössyöwät.
50:10 Cuca on teisse ioca HERRA pelke. Joca henen Paluelians änen cwldele/ ioca pimeydhes waelda/ eike Walkiutta näe? Hen toiuocan HERRAN Nimen päle/ ia loottacan itzens henen Jumalans päle.
Kuka on teissä joka HERRAA pelkää. Joka hänen palwelijansa äänen kuuntelee/ joka pimeydessä waeltaa/ eikä walkeutta näe? Hän toiwokaan HERRAN nimen päälle/ ja luottakaan itsensä hänen Jumalansa päälle.
50:11 Catzo/ te caiki iotca ydhen Tulen ylessytytet/ Lieckille hangitut/ waelcat Teiden Tulen Walkiuxes/ ia sijnä Lieckisse/ ionga te ylessytytit. Neite teille minun Kädhesteni tapactupi/ Kiwussa teuty teiden leuete.
Katso/ te kaikki jotka yhden tulen ylössytytät/ liekilla hankitut/ waeltakaat teidän tulen walkeuksessa/ ja siinä liekissä/ jonka te ylössytytit. Näitä teille minun kädestäni tapahtuupi/ kiwussa täytyy teidän lewätä.

LI. Lucu.

Sangen ialo Lohutos wastan Seurakunnan Wiholisia/ Ja ettei Jumalan Sanan Wainoiat pidhe swingan pelkemen. Esa. lj

51:1 CWLcat minua/ te quin Wanhurskautta noutelet/ te iotca HERRA etzitte. Catzocat sen Callion päle/ iosta te vloshacatut oletta/ Ja sijte Caiuon coopast/ iosta te vloscaiuetut oletta.
Kuulkaat minua/ te kuin wanhurskautta noutelet/ te jotka HERRAA etsitte. Katsokaat sen kallion päälle/ josta te uloshakatut olette/ Ja siitä kallion kuopasta/ josta te uloskaiwetut olette.
51:2 Catzocat Abrahamin teiden Isen päle/ ia Saran/ iosta te syndyneet oletta. Sille mine cutzuin henen/ coska hen wiele yxineinen oli/ ia siugnasin henen ia enensin henen.
Katsokaat Abrahamin teidän isän päälle/ ja Saran/ josta te syntyneet olette. Sillä minä kutsuin hänen/ koska hän wielä yksinäinen oli/ ja siunasin hänen ja enensin hänen.
51:3 Sille HERRA lohuttapi Zionin/ hen lohuttapi/ caiki henen Aukiudhens/ ia tekepi henen Aukiudhens ninquin Lustitarhat. Ja henen Erimaans/ ninquin HERRAN Yrtitarhan/ ette sielle leuten ilo ia riemu/ Kijtos ia Kijtoswirsi.

Sillä HERRA lohduttaapi Zionin/ hän lohduttaapi/ kaikki hänen aukeudensa/ ja tekeepi hänen aukeudensa niinkuin lystitarhat/ Ja hänen erämaansa/ niinkuin HERRAN yrttitarhan/ että siellä löytään ilo ja riemu/ Kiitos ja kiitoswirsi.
51:4 Wariottacat minusta minun Canssan/ ia cwlcat minua minun Sucukundan/ Sille minulda pite Lain vloskeumen/ ia minun Oikiudheni mine tadhon panna canssoille Walkiudhexi.
Waarinottakaat minusta minun kansani/ ja kuulkaat minua minun sukukuntani/ Sillä minulta pitää lain uloskäymän/ ja minun oikeuteni minä tahdon panna kansoille walkeudeksi.
51:5 Sille minun Wanhurskaudhen on leszne/ minun Wapactaian vloswaelta/ ia minun Käsiuarteni pite canssoia domitzeman. Ne Loodhot minua odhottauat/ ia wartioitzeuat minun Käsiuarttani.
Sillä minun wanhurskauteni on läsnä/ minun wapahtajan uloswaeltaa/ ja minun käsiwarteni pitää kansoja tuomitseman. Ne luodot minua odottawat/ ja wartioitsewat minun käsiwarttani.
51:6 Ylesnostacat teiden Silmen Taiuasen/ ia alascatzocat Maan päle. Sille Taiuan pite ninquin Sauun catoman/ ia Maa ninquin Waate wanhene/ Ja iotca sen pälä asuuat/ ne pite poiscooleman/ ninquin Temeki. Mutta minun Terueydheni pysy ijancaikisesta/ ia minun Wanhurskaudhen ei pidhe puuttuman.
Ylösnostakaat teidän silmänne taiwaaseen/ ja alaskatsokaat maan päälle. Sillä taiwaan pitää niinkuin sawun katoaman/ ja maa niinkuin waate wanhenee/ Ja jotka sen päällä asuwat/ ne pitää poiskuoleman/ niinkuin tämäkin. Mutta minun terweyteni pysyy iankaikkisesti/ ja minun wanhurskauden ei pidä puuttuman.
51:7 Cwlcat minua te quin Wanhurskaudhen tunnetta/ Sine Canssa/ ionga sydhemes minun Lakin on. Elket pelietkö/ cussa Inhimiset teite häueiseuet/ ia elket wapisko/ coska he teite pilcauat.
Kuulkaat minua te kuin wanhurskauden tunnette/ Sinä kansa/ jonka sydämessä minun lakini on. Älkäät peljätkö/ kussa ihmiset teitä häwäisewät/ ja älkäät wapisko/ koska he teitä pilkkaawat.
51:8 Sille Coit pite heite ylessömen ninquin Waaten/ ia Madhot pite heite sömen ninquin Willancudhet. Mutta minun Wanhurskaudhen pysypi ijancaikisesta/ ia minun Terueydhen ilman loppumat.
Sillä koit pitää heitä ylössyömän niinkuin waatteen/ ja madot pitää heitä syömän niinkuin willankuteet. Mutta minun wanhurskauteni pysyypi iankaikkisesti/ ja minun terweyteni ilman loppumatta.
51:9 Yles/ yles/ puie päles wäkewyt sine HERRAN Käsiuarsi/ yles ninquin

entisen aigan ijeste.
Ylös/ ylös/ pue päällesi wäkewyyttä sinä HERRAN käsiwarsi/ ylös niinkuin entisen aikain iästä.
51:10 Etkö sine se ole/ ioca sen Ylpien lönyt/ ia sen Lohikermen hauoittanut olet? Etkö sine se ole/ ioca Meren/ sen swren syuen wedhen poisquiuanut olet? Joca Meren pohian tiexi teki/ ette ne Lunastetut site möte keuit.
Etkö sinä se ole/ joka sen ylpeän lyönyt/ ja sen lohikäärmeen hajoittanut olet? Etkö sinä se ole/ joka meren/ sen suuren sywän weden poiskuiwannut olet? Joka meren pohjan tieksi teki/ että ne lunastetut sitä myöten käwit.
51:11 Sillens pite ne HERRAN Lunastetut iellenskäendemen/ ia Zionin tyge tuleman Riemun cansa/ ia ijancaikisen ilon pite heiden Päens päle oleman. Ilon ia riemun pite heite käsittemen/ Mutta murhen ia hocauxen pite heiste pakeneman.
Sillens pitää ne HERRAN lunastetut jällens kääntämän/ ja Zionin tykö tuleman riemun kanssa/ ja iankaikkisen ilon pitää heidän päänsä päällä oleman. Ilon ja riemun pitää heitä käsittämän/ Mutta murheen ja huokauksen pitää heistä pakeneman.
51:12 Mine/ Mine olen teiden Lohuttaian/ Cuca sis sine olet/ ettes Cooleuaist Inhimiste pelket? Ja Inhimisten Lapsia/ iotca ninquin Heine culutetan.
Minä/ Minä olen teidän lohduttajan/ Kuka siis sinä olet/ että kuolewaista ihmistä pelkäät? Ja ihmisten lapsia/ jotka niinkuin heinä kulutetaan.
51:13 Ja vnodhat site HERRA/ ioca sinun tehnyt on/ ioca Taiuat vloswenytte ia Maan perustapi? Mutta sine pelket alati ylipeiue/ sen Waiuaian iulmaudhest/ coska hen rupepi hucuttaman.
Ja unohdat sitä HERRAA/ joka sinun tehnyt on/ joka taiwaat uloswenyttää ja maan perustaapi? Mutta sinä pelkäät alati ylipäiwää/ sen waiwaajan julmaudesta/ koska hän rupeepi hukuttaman.
51:14 Cuhunga iei sen Waiuaijan iulmaus? coska hen wadhittin riendemen/ ia ymberins iooxeman/ ette hen pästeisi/ ettei he coolisi Cadhottaialda/ eli heiden Leipens puuttuisi?
Kuhunka jäi sen waiwaajan julmaus? koska hän waadittiin rientämän/ ja ympärinsä juoksemaan/ että hän päästäisi/ ettei he kuolisi kadottajalta/ eli heidän leipänsä puuttuisi?
51:15 Sille mine olen se HERRA sinun Jumalas/ ioca Meren licutan/ ette sen Allot pauhauat/ Henen Nimens ombi HERRA Zebaoth.
Sillä minä olen se HERRA sinun Jumalasi/ joka meren liikutan/ että sen aallot pauhaawat/ Hänen nimensä ompi HERRA Zebaoth.

51:16 Mine panen Sanani sinun Suhus/ ia peiten sinua minun Käteni Warion ala. Senpäle ette mine Taiuan istutaisin/ ia Maan perustaisin/ ia Zionil sanoisin/ Sine olet minun Canssan.
Minä panen sanani sinun suuhusi/ ja peitän sinua minun käteni warjon alle. Senpäälle että minä taiwaan istuttaisin/ ja maan perustaisin/ ja Zionille sanoisin/ Sinä olet minun kansani.
51:17 Ylesherä/ Ylesherä ylesnouse Jerusalem/ ioca HERRAN kädhest ioit henen hirmusudhens Calkin. Sen vnen Calkin rahgan sine olet vlosioonut/ ia mös ne pisarat noleskellut.
Ylösherää/ ylösherää ylösnouse Jerusalem/ joka HERRAN kädestä joit hänen hirmuisuutensa kalkin. Sen unen kalkin rahkan sinä ole ulosjuonut/ ja myös ne pisarat nuoleskellut.
51:18 Eikengen henen Poistans/ iotca hen synnyttenyt oli/ hende ylespitänyt/ Eikengen caikista henen Lapsistans/ iotca hen oli yleskasuattanut/ henen Kätehens ruwennu.
Eikenkään hänen pojistansa/ jotka hän synnyttänyt oli/ häntä ylöspitänyt/ Eikenkään kaikista hänen lapsistansa/ jotka hän ylöskaswattanut/ hänen kätehensä ruwennut.
51:19 Näme caxi sinun coctasit/ Cuca armaitzi sinua? Häuitus/ Wahingo/ Nelke ia Miecka oli sielle/ cuca sinua lohutais?
Nämä kaksi sinun kohtasit/ Kuka armaitsi sinua? Häwitys/ Wahinko/ Nälkä ja miekka oli siellä/ kuka sinua lohduttaisi?
51:20 Sinun Lapses olit pindunuet/ he macasit caikilla Cadhuilla/ ninquin yxi paulattu Metzehärke/ teunens wiha HERRASTA/ ia rangastosta sinun Jumalastas.
Sinun lapsesi olit piintuneet (tajuttomat 1933)/ he makasit kaikilla kaduilla/ niinkun yksi paulattu metsähärkä/ täynnänsä wihaa HERRASTA/ ja rangaistusta sinun Jumalastasi.
51:21 Senteden cwle neite sine Radolinen ia ioopunu ilman vinata/
Sentähden kuule näitä sinä raadollinen ja juopunut ilman wiinatta/
51:22 Nin sanopi se HERRA sinun Haltias ia sinun Jumalas/ ioca Canssans costapi. Catzo/ mine otan sen Unen calkin sinun Kädhestes ynne minun Wihani Calkin Raghan cansa/ Eipe sinun site sille iooman pidhe.
Niin sanoopi se HERRA sinun haltijasi ja sinun Jumalasi/ joka kansan kostaapi. Katso/ minä otan sen unen kalkin sinun kädestäsi ynnä minun wihani kalkin rahkan kansa/ Eipä sinun sitä juoman pidä.
51:23 Waan mine annan sen sinun Raateliais käsijn/ iotca sinun Sielulles sanoit. Notkista ette me sinun ylitzes keuisim/ ia pane sinun Selkes maan päle/ ia ninquin yxi Catu/ ette sen ylitze ioostasin.

Waan minä annan sen sinun raatelijasi käsiin/ jotka sinun sielullesi sanoit. Notkista että me sinun ylitsesi käwisimme/ ja panen sinun selkäsi maan päälle/ ja niinkuin yksi katu/ että me sen ylitse juostaisiin.

LII. Lucu.

Christus Lohuttapi sen waiuatun Seurakunnans. Esa. lij.

52:1 NOuse yles/ Nouse yles Zion/ Pue sinun Wäkewytes sinun päles/ caunista sinuas Herroittain sine Pyhe Caupungi Jerusalem.
Nouse ylös/ Nouse ylös Zion/ Pue sinun wäkewyytesi sinun päällesi/ kaunista sinuas herrottain sinä pyhä kaupunki Jerusalem.
52:2 Sille ette testedes ei yxiken ymberileickamatoin eike Sastainen pide sinussa hallitzeman. Nouse yles tomusta. Nouse yles sine Fangittu Jerusasem.
Sillä että tästedes ei yksikään ympärileikkaamatoin eikä saastainen pidä sinussa hallitseman. Nouse ylös tomusta. Nouse ylös sinä wangittu Jerusalem.
52:3 Päste sinus Cahleistas/ sine Fangittu Zionin tyter. Sille ette nein sanopi HERRA/ Te oletta tyhijehen mydhyt/ Ja ilman Penningite te mös lunastetan.
Päästä sinus kahleistasi/ sinä wangittu Zionin tytär. Sillä että näin sanoopi HERRA/ Te olette tyhjiin myydyt/ ja ilman penninkiä te myös lunastetaan
52:4 Sille ette nin sanopi HERRA Jumala. Minun Canssan ensin alasmeni Egiptijn/ oleman sielle wieraszna. Ja Assur ombi heille wäkiualta tehnyt ilman syyte.
Sillä että niin sanoopi HERRA Jumala. Minun kansani ensin alasmeni Egyptiin/ oleman siellä wierasna. Ja Assur ompi heille wäkiwaltaa tehnyt ilman syytä.
52:5 Wan mite teste ombi tekeminen? Ma HERRA. Sille ette minun Canssan huckan poiswiedhen/ Ette iotca heite hallitzeuat/ ne saattauat heite idkemen/ ma HERRA.
Waan mitä tästä ompi tekeminen? Ma HERRA. Sillä että minun kansan hukkaan poiswiedään/ että jotka heitä hallitsewat/ ne saattawat heitä itkemään/ ma HERRA.
52:6 Ja minun Nimen peiue peiuelde pilcataan. Senteden pite minun Canssan/ sinä peiuenä minun Nimeni tundeman.
Ja minun nimeni päiwä päiwältä pilkataan. Sentähden pitää minun kansani/ sinä päiwänä minun nimeni tuntemaan.
52:7 Sille catzos/ Mine tahdon itze puhua. O quinga suloisat ouat Worden

päle ninen Jalghat/ iotca Rauhan iulijstauat/ ne quin hyue sarnauat/ Terueydhen ilmoittauat.
Sillä katsos/ Minä tahdon itse puhua. Oi kuinka suloiset owat wuoren päällä niiden jalat/ jotka rauhan julistawat/ ja kuin hywää saarnaawat/ terweyden ilmoittawat.
52:8 Jotca Zionil sanouat. Sinun Jumalas ombi Kuningas. Sinun vartias corkiast hwtauat änellens/ ia ynne iloitzeuat/ Sille ette se nähden silmelle/ cosca HERRA Zionin kiendä.
Jotka Zionille sanowat. Sinun Jumalasi ompi kuningas. Sinun wartijasi korkeasti huutawat äänellänsä/ ja ynnä iloitsewat/ Sillä että se nähdään silmällä/ koska HERRA Zionin kääntää.
52:9 Iloitkat ynne ia Riemutkat te Jerusalemin autiat. Sille ette HERRA ombi henen Canssans wahuistanut/ ia Jerusalemin pästenyt.
Iloitkaat ynnä ja riemuitkaat te Jerusalemin autiat. Sillä että HERRA ompi hänen kansansa wahwistanut/ ja Jerusalemin päästänyt.
52:10 HERRA ombi ilmottanut henen pyhen Käsiuartens caikein pacanain silmein edesse/ nin/ ette caiki Mailman äret pite meiden Jumalan Terueydhen näkemen.
HERRA ompi ilmoittanut hänen pyhän käsiwartensa kaikkein pakanain silmäin edessä/ niin/ että kaikki maailman ääret pitää meidän Jumalan terweyden näkemän.
52:13 CAtzos/ Minun Paluelian toimelisesta tekepi/ ia corgotetan/ ylesnostetan/ ia sangen corckiaxi tulepi.
Katsos/ Minun palwelijani toimellisesti tekeepi/ ja korotetaan/ ylösnostetaan/ ja sangen korkeaksi tuleepi.
52:14 Nin ette monda sinusta heitens pahendauat/ Ette henen Motonsa rymembi on muita Inhimisie/ Ja henen Hahmons quin Inhimisten Lastein.
Niin että monta sinusta heitänsä pahentawat/ että hänen muotonsa rumempi on muita ihmisiä/ Ja hänen hahmonsa kuin ihmisten lastein.
52:15 Mutta nin henen pite monda Pacanata wiscoiman/ ette mös Kuningahatki pite heiden swnssa henen edesens kijnituckiman. Sille ette ioilla ei miten heneste ilmoitettu ollut/ nekin ilolla henen nekeuet. Ja iotca ei mite sijte cwlleet ole/ ne sen astaitzeuat.
Mutta niin hänen pitää monta pakanata wiskoiman (priiskottawa)/ että myös kuninkaatkin pitää heidän suunsa hänen edessänsä kiinnitukkiman. Sillä että jolle ei mitään hänestä ilmoitettu ollut/ nekin ilolla hänen näkewät. Ja jotka ei mitään siitä kuulleet ole/ ne sen astaitsewat (hawaitsewat)

LIII. Lucu.

Christusen Pinast/ Colemast ia Cunniasta.

53:1 Mutta cuca vskopi meiden Sarnam? Ja kellen HERRAN Käsiuarsi ilmoitetan?
Mutta kuka uskoopi meidän saarnamme? Ja kellen HERRAN käsiwarsi ilmoitetaan?
53:2 Sille ette hen ylescarckapi Henen edesens/ ninquin yxi Wesa/ Ja ninquin yxi Jwri quiuasta Maasta. Eipe henellä ole ychten moto eike cauniutta. Me näime henen/ Wan ei ollut henelle meille kelpauata moto.
Sillä että hän ylöskarkaapi hänen edessänsä/ niinkuin yksi wesa/ Ja niinkuin yksi juuri kuiwasta maasta. Eipä hänellä ole yhtään muotoa eikä kauneutta, Me näimme hänen/ Waan ei ollut hänellä meille kelpaawata muotoa.
53:3 Hen oli se caikein ylencatzottapa/ ia caikein haluin/ kipua ia Sairautta teunens. Hen oli nin ylencatzottu/ ettei kengen maltanut henen pälens catzoa/ Senuoxi eipe me hende mixiken piteneet.
Hän oli se kaikkein ylenkatsottawa/ ja kaikkein halwin/ kipua ja sairautta täynnänsä. Hän oli niin ylenkatsottu/ ettei kenkään malttanut hänen päällensä katsoa/ Senwuoksi eipä me häntä miksikään pitäneet.
53:4 Wissiste hen candoi meiden Sairaudhen/ Ja meiden kiwudh hen pälense sälytti. Mutta me pidhim Henen sixi ioca Jumalalda rangaistu/ piexettu/ ia pinattu oli.
Wissiste hän kantoi meidän sairauden/ Ja meidän kiwut hän päällensä sälytti. Mutta me pidimme hänen siksi joka Jumalalta rangaistu/ pieksetty/ ja piinattu oli.
53:5 Wan hen ombi haauoittu meiden Pahatecoin teden/ ia meiden Syndein teden hosuttu. Se Rangastus macapi henen pälens/ Senpäle ette meille Rauha olis/ Ja henen Haauains cautta me olema läkitud.
Waan hän ompi haawoitettu meidän pahain tekoin tähden/ ja meidän syntein tähden hosuttu. Se rangaistus makaapi hänen päällänsä/ Senpäälle että meillä rauha olisi/ Ja hänen haawainsa kautta me olemme lääkityt.
53:6 Me waelsim Caiki Exyxise/ ninquin Lambat/ itzecukin omalle tiellens poickesi.
Me waelsimme kaikki eksyksissä/ niinkuin lampaat/ itsekukin omalle tiellensä poikkesi.
53:7 Mutta HERRA hen heitti caikein meiden synnit henen pälens. Coska hen rangastijn ia pinattijn/ ei hen Swtansa auanut. Ninquin Caritza ioca teurahaxi wiedhen/ ia ninquin Lammas/ ioca keritziense edese waickeni/ nin ei henengen pide Swtans auaman.

Mutta HERRA hän heitti kaikkein meidän synnit hänen päällensä. Koska hän rangaistiin ja piinattiin/ ei hän suutansa awannut. Niinkuin karitsa joka teuraaksi wiedään/ ja niinkuin lammas/ joka keritsijänsä edessä waikeni/ niin ei hänenkään pidä suutansa awaaman.
53:8 Mutta hen ombi adhistoxest ia domiosta poisotettu/ Cuca henen Elemens pitudhen wlospuhupi? Sille ette hen ombi ninen Eleuiten maalda poissiwaltu/ coska hen minun Canssani Pahatecoin teden rangastijn.
Mutta hän ompi ahdistuksesta ja tuomiosta poisotettu/ Kuka hänen elämänsä pituuden ulospuhuupi? Sillä että hän ompi niiden eläwien maalta poissiwaltu/ koska hän minun kansani pahatekoin tähden rangaistiin.
53:9 Ja hen ombi haudhattu ninquin ne Jumalattomat/ Ja coollut ninquin iocu Ricas. Waicka ei hen kellengen wärytte tehnyt/ eikä petos henen Swsans ollut. Mutta HERRA tachtoi henen nin pieste Sairaudhella.
Ja hän ompi haudattu niinkuin ne jumalattomat/ Ja kuollut niinkuin joku rikas. Waikka ei hän kellenkään wääryyttä tehnyt/ eikä petos hänen suussansa ollut. Mutta HERRA tahtoi hänen niin piestä sairaudella.
53:10 Coska hen ombi Hengens Ricosuffrixi wlosandanut/ nin hen Siemenen saapi/ ia cauuan ele. Ja HERRAN Aiuotus pite henen Kädhesens menestymen/
Koska hän ompi henkensä rikosuhriksi ulosantanut/ niin hän siemenen saapi/ ja kauan elää. Ja HERRAN aiwotus pitää hänen kädessänsä menestymän/
53:11 Senteden ette Henen Sielunsa ombi töte tehnyt. Sapi hen Lustinsa nähde/ ia Kyllyytte oleman. Ja henen tundemisens cautta/ Minun paluelian se Wanhurscas/ pite monda wanhurskauttaman. Sille ette hen candapi heiden synninse. Senteden mine annan henelle Monda swrexi Saalijxi/ ia henelle pite ne Wekeuet Raatelussa oleman.
Sentähden että hänen sielunsa ompi työtä tehnyt. Saapi hän lystinsä nähdä/ ja kyllyyyttä oleman. Ja hänen tuntemisensa kautta/ Minun palwelijani se wanhurskas/ pitää monta wanhurskauttaman. Sillä että hän kantaapi heidän syntinsä. Sentähden minä annan hänelle monta suureksi saaliiksi/ ja hänellä pitää ne wäkewät raatelussa oleman.
53:12 Senteden ette hen andoi henen Hengense coolemahan/ ia oli Pahantekiein caltaisexi luettu. Ja monen Synnit hen candoi/ ia rucoli ninen Ylitzekeupein edheste.
Sentähden että hän antoi hänen henkensä kuolemahan/ ja oli pahaintekijäin kaltaiseksi luettu. Ja monen synnit hän kantoi/ ja rukoili niiden ylitsekäypäin edestä.

LIV. Lucu.

Seurakunnan Lohutoxet ia Lupauxet/ ioca Christusen cansa ristin alla on alaspainettu. Esa. liiij.

54:1 RIemuitze sine Hedhelmetoin/ ioca ei synnyte/ Iloitze weisun cansa/ ia ihastu ioca ei wastoin ole. Senteden sille Yxineisel ombi enembi Lapsia/ quin sillä iolla Mies on/ sanopi HERRA.
Riemuitse sinä hedelmätöin/ joka ei synnytä/ Iloitse weisun kanssa/ ja ihastu joka ei wastoin ole. Sentähden sillä yksinäisellä ompi enemmän lapsia/ kuin sillä jolla mies on/ sanoopi HERRA.
54:2 Leuite sinun Teldas sia/ ia vloswenyte sinun Asumises hursti. Ele säste/ pidhenne sinun Köydhes/ ia kijnite sinun waias Luiasti.
Lewitä sinun telttasi sija/ ja uloswenytä sinun asumisesti hursti. (waate 1642) Älä säästä/ pidennä sinun köytesi/ ja kiinnitä sinun waajasi lujasti.
54:3 Sille sinun pite sekä Oikialla ette wasemelle polella vlospughistuman/ ia sinun Siemenes pite ne Pacanat perimen/ ia nijsse aukeis Caupungeis asuman.
Sillä sinun pitää sekä oikealla että wasemmalle puolelle ulospullistuman/ ja sinun siemenesi pitää ne pakanat perimän/ ja niissä aukeissa kaupungeissa asuman.
54:4 Ele pelke/ sille et sine tule häpien ala/ ele caino ole/ sille ei sinun pidhe häpiehen tuleman. Waan sinun pite sinun Neitzydhes kehnoudhen vnoctaman/ ia sinun Leskiudhes cainousta ei sillen muistaman.
Älä pelkää/ sillä et sinä tule häpeän alle/ älä kaino ole/ sillä ei sinun pidä häpeään tuleman. Waan sinun pitää sinun neitsyytesi kehnouden unohtaman/ ja sinun leskiytesi kainousta ei silleen muistaman.
54:5 Sille se ioca sinun tehnyt on/ se ombi sinun Miehes/ HERRA Zebaoth on henen Nimens/ ia sinun Lunastaias se Pyhe Israelis/ ioca caiken Mailman Jumalaxi cutzutan.
Sillä se joka sinun tehnyt on/ se ompi sinun miehesi/ HERRA Zebaoth on hänen nimensä/ ja sinun lunastajasi se Pyhä Israelissa/ joka kaiken maailman Jumalaksi kutsutaan.
54:6 Sille HERRA annoi sinun olla sijnä sanomas/ ettes olet ninquin iocu hyliettu/ ia sydhemest murhelinen Waimo/ ia ninquin yxi Noori Emende/ quin poisaiettu on/ sanopi sinun Jumalas.
Sillä HERRA antoi sinun olla siinä sanomassa/ että olet niinkuin joku hyljätty/ ja sydämestä murheellinen waimo/ ja niinkuin yksi nuori emäntä/ kuin poisajettu on/ sanoopi sinun Jumalasi.
54:7 Mine olen wähes Silmenräpäyxes sinun ylenandanut/ Mutta swrella

Laupiudhella tadhon minä sinua iellens etziä.
Minä olen wähäksi silmänräpäykseksi sinun ylenantanut/ mutta suurella laupeudella tahdon minä sinua jällens etsiä.
54:8 Mine olen Casuoni wihassani wäheisen Silmenräpeyxen aigan sinusta poisketkenyt/ Mutta ijancaikises Armos mine tadhon armacta sinun päles/ sanopi HERRA sinun Lunastaias.
Minä olen kaswoni wihassani wähäisen silmänräpäyksen ajan sinusta poiskätkenyt/ Mutta iankaikkisessa armossa minä tahdon armahtaa sinun päällesi/ sanoopi HERRA sinun lunastajasi.
54:9 Sille temen pite minulle oleman Ninquin Noachin Wädenpaisumus/ coska mine wannoin/ Ettei se Noachin Wädenpaisumus pitenyt sillen Maan ylitze keumen. Jwrinin mine olen wannonut/ ettei minun sille pidhe wihastuman sinun päles/ eli rangaiseman sinua.
Sillä tämän pitää minulle oleman niinkuin Noachin wedenpaisumus/ koska minä wannoin/ Ettei se Noachin wedenpaisumus pitänyt silleen maan ylitse käymän. Juuri niin minä olen wannonut/ ettei minun silleen pidä wihastuman sinun päällesi/ eli rankaiseman sinua.
54:10 Sille Wooret pite weltemen/ ia Cuckulat langeman/ Mutta minun Armoni ei pidhe sinusta poickeman/ Ja minun Rauhani Lijton ei pidhe poislangeman/ sanopi HERRA sinun Armactaias.
Sillä wuoret pitää wälttämän/ ja kukkulat lankeeman/ Mutta minun armoni ei pidä sinusta poikkeaman/ Ja minun rauhan liiton ei pidä poislankeaman/ sanoopi HERRA sinun armahtajasi.
54:11 Sine Radholinen/ ionga ylitze caiki Twlet keuuet/ Ja sine Turuatoin/ Catzo/ Mine tadhon sinun Kiues panna/ ninquin iongun Caunistoxen/ ia tadhon sinun Perustoxes Saphirein cansa laskea.
Sinä raadollinen/ jonka ylitse kaikki tuulet käywät/ ja sinä turwatoin/ Katso/ Minä tahdon sinun kiwesi panna/ niinkuin jonkun kaunistuksen/ ja tahdon sinun perustuksesi saphirein kanssa laskea.
54:12 Ja sinun Ackunas Chrijstallist raketa/ ia sinun Portis Rubinist/ ia caiki sinun Äres vloswalituist Kiuist.
Ja sinun akkunasi kristallista rakentaa/ ja sinun porttisi rubiinista/ ja kaikki sinun ääresi ulowalituista kiwistä.
54:13 Ja caiki sinun Lapses opetetut HERRALDA/ ia swri Rauha sinun Lapsilles/ Wanhurskaudhen cautta sine walmistetan.
Ja kaikki sinun lapsesi opetetut HERRALTA/ ja suuri rauha sinun lapsillesi/ wanhurskauden kautta sinä walmistetaan.
54:14 Caucan sinun pite oleman wäkiuallast ia wärydhest/ ettet sine nijte pelkeisi/ ia hemmestyxest/ Sille eipe sen pidhe sinua lehestymen.

Kaukana sinun pitää oleman wäkiwallasta ja wääryydestä/ ettet sinä niitä pelkäisi/ ja hämmästyksestä/ Sillä eipä sen pidä sinua lähestymän.
54:15 Catzo/ cuca tacto sinua wastan coota/ ia sinua sorta/ Jos he ilman minuta coconduuat?
Katso/ kuka tahtoo sinua wastaan koota/ ja sinua sortaa/ Jos he ilman minua kokoontuwat?
54:16 Catzo/ Minepe sen teen/ ette Seppe/ quin Hijlet Tulesa hechkutta/ ydhen Aseen sijte tekepi/ henen tötens warten/ Sille mine mös teen ette se Raatelia huckupi.
Katso/ Minäpä sen teen/ että seppä/ kuin hiilet tulessa hehkuttaa/ yhden aseen siitä tekeepi/ hänen työtänsä warten/ Sillä minä myös teen että se raatelija hukkuupi.
54:17 Sille iocainen Ase/ ioca sinun wastas walmistetan/ ei sen pidhe menestymen/ Ja caiki Kielet/ iotca sinua wastan heitens asettauat/ ne sinun pite Domios cadhottaman. Teme ombi sen HERRAN Paluelian Perimus/ ia heiden Wanhurskaudhens minusta/ sanopi HERRA.
Silä jokainen ase/ joka sinun wastaasi walmistetaan/ ei sen pidä menestymän/ ja kaikki kielet/ jotka sinua wastaan heitänsä asettawat/ ne sinun pitää tuomiossa kadottaman. Tämä ompi sen HERRAN palwelijan perimys/ ja heidän wanhurskautensa minusta/ sanoopi HERRA.

LV. Lucu.

Suttumista wastan Jumalan Sanoista Seuracunnasa/ ia Manaus ette Hen alati Sanan prucaisi. Esa. lv.

55:1 O Te caiki ianouaiset/ tulcat wetten tyge/ Tekin mös/ ioilla ei ole penningite/ tulcat/ ostacat ia söket. Tulcat (ma mine) ostacat ilman rahata/ ia ilman caiketa hinnata Wina ia rieska.
Oi te kaikki janoawaiset/ Tulkaat wetten tykö/ Tekin myös/ joilla ei ole penninkiä/ tulkaat/ ostakaat ja syökäät (ma minä) ostakaat ilman rahatta/ ja ilman kaiketta hinnatta wiinaa ja rieskaa.
55:2 Mixi te vlospanetta rahan/ ei Leipein edeste/ ia teiden töön/ ei rauitoxen edeste? Cwlcat/ cwlcat minua/ ia söket site hyue/ ia teiden sielun itzens riemuitkan lihoituxes.
Miksi te ulospanette rahan/ ei leipäin edestä/ ja teidän työn/ ei rawituksen edestä? Kuulkaat/ kuulkaat minua/ ja syökäät sitä hywää/ ja teidän sielun itsensä riemuitkaan lihoituksessa.
55:3 Callistacat teiden coruan/ ia tulcat minun tykeni/ cwlcat (ma mine) ia nin teiden Sieluna elemen pite. Ja mine isken teiden cansan ydhen

ijancaikisen Lijtton/ nimittein/ ne wissit Dauidin Armot.
Kallistakaat teidän korwan/ ja tulkaat minun tyköni/ kuulkaat (ma minä) ja niin teidän sielunne elämän pitää. Ja minä isken teidän kanssan yhden iankaikkisen liiton/ nimittäin/ ne wissit Dawidin armot.
55:4 Catzos/ Mine panin henen Canssoille Todhistaiaxi/ Pämiehexi ia Opetaiaxi Canssoille.
Katsos/ Minä panin hänen kansoille todistajaksi/ päämieheksi ja opettajaksi kansoille.
55:5 Catzos/ sinun pite cutzuman Pacanat/ ioita et sine tunne/ ia ne Pacanat/ iotca sinua ei tundenuat pite sinun tyges iooxeman. Sinun HERRAS Jumalas teden/ ia sen Israelin Pyhen teden/ ioca sinua ylistepi.
Katsos/ sinun pitää kutsuman pakanat/ joita et sinä tunne/ ja ne pakanat/ jotka sinua ei tunteneet pitää sinun tykösi juokseman. Sinun HERRASI Jumalasi tähden/ ja sen Israelin Pyhän tähden/ joka sinua ylistääpi.
55:6 Etziket HERRA coska hen taita leutte/ Auxennehwtacat hende/ coska hen lesse ombi.
Etsikäät HERRAA koska hän taitaa löytää/ awuksenne huutakaat häntä/ koska läsnä ompi.
55:7 Se Jumalatoin hen ylenandakan henen Tiense/ ia se pahointekia henen aiatoxensa/ ia palaitcan HERRAN tyge. Nin hen armactapi henen pälens/ ia meiden Jumalan tyge. Sille ette henen tykenens ombi palio andexiandamus.
Se jumalatoin hän ylenantakaan hänen tiensä/ ja se pahointekijä hänen ajatuksensa/ ja palatkaan HERRAN tykö. Niin hän armahtaapi hänen päällensä/ ja meidän Jumalan tykö. Sillä että hänen tykönänsä ompi paljon anteeksiantamus.
55:8 Sille ette minun aiatoxeni/ euet ole teiden aiatoxene/ ia teiden tiet euet ole minun tieni/ sanopi HERRA.
Sillä että minun ajatukseni/ eiwät ole teidän ajatuksenne/ ja teidän tiet eiwät ole minun tieni/ sanoopi HERRA.
55:9 Wan nin palio corkiambi quin Taiuas ombi Maasta/ nin ouat mös minun tieni corkiamat quin teiden tieet/ ia minun Aiatoxeni/ quin teiden aiatoxet.
Waan niin paljon korkeampi kuin taiwas ompi maasta/ niin owat myös minun tieni korkeammat kuin teidän tiet/ ja minun ajatukseni/ kuin teidän ajatukset.
55:10 Sille quin Sadhe ia Lumi Taiuahast langepi/ ia eipe sinne iellenstule. Wan tooreuttapi Maan/ ia tekepi sen hedhelmeitzemen ia casuaman/ Ja hen andapi Siemenen kyluette/ ia Leiuen sööte.
Sillä kuin sade ja lumi taiwahasta lankeepi/ ja eipä sinne jällens tule. Waan

tuoreuttaapi maan/ ja tekeepi sen hedelmäitsemän ja kaswaman/ Ja hän antaapi siemenen kylwettää/ ja leiwän syödä.
55:11 Nein pite mös se Sana/ quin minun Suustani wloskeupi oleman/ eipe sen pide tyhiene minun tykeni iellenspalaiaman. Wan tekemen mite minulle otolinen on/ ia sen pite site menestyuexi tekemen/ iota warten mine sen lehetin.
Näin pitää myös se sana/ kuin minun suustani uloskäypi olemen/ eipä sen pidä tyhjänä minun tyköni jällens palaaman. Waan tekemän mitä minulle otollinen on/ ja sen pitää sitä menestywäksi tekemän/ jota warten minä sen lähetin.
55:12 Sille ette ilosa teiden pite wloslectemen/ rauhasa saatettaman. Wooret ia Cuckulat pite ihastoxella teide' eten kerscamisen cansa carcaiaman.
Sillä että ilossa teidän pitää uloslähtemän/ rauhassa saatettaman. Wuoret ja kukkulat pitää ihastuksella teidän eteen kerskaamisen kanssa karkaaman.
55:13 Ja caiki puud kedholla käsillens yctenlömen. Hongat pite Orienpappuroin edheste casuaman/ ia Mirtus Orientappuran pensan edheste. Ja HERRALLE pite yxi Nimi oleman/ ia yxi ijancaikinen merki/ ioca eisuingan poisiwriteta.
Ja kaikki puut kedolla käsillänsä yhteen lyömän. Hongat pitää orjantappurain edestä kaswaman/ ja Mirtus orjantappura pensaan edestä. Ja HERRALLE pitää yksi nimi oleman/ ja yksi iankaikkinen merkki/ joka ei suinkaan pois juuriteta.

LVI. Lucu.

Pacanain cutzumisesta/ ninen Uten Juttain ia Cohittudhen nimen alla/ ycten Seurakundan Juttain cansa. Esa. lvj.

56:1 Nein sanopi HERRA. Plteket Oikius ia tecket Wanhurskautta. Sille minun Terueydhen ombi lesse/ ette se tulepi/ ia minun Wanhurskaudhen/ ette se ilmoitetan.
Näin sanoopi HERRA. Pitäkäät oikeus ja tehkäät wanhurskautta. Sillä minun terweyden ompi läsnä/ että se tuleepi/ ja minun wanhurskauteni/ että se ilmoitetaan.
56:2 Autuas on se Inhiminen/ ioca sen tekepi/ Ja se Inhimisen Lapsi/ ioca sen käsittepi. Ette hen Sabbathin pidheis/ ia ei arkioxi tekisi/ ia pidhäteis kädhens/ ettei hen miten paha tekis.
Autuas on se ihminen/ joka sen tekeepi/ Ja se ihmisen lapsi/ joka sen käsittääpi. Että hän sabbathin pitäisi/ ja ei arkioksi tekisi/ ja pidättäisi kätensä/ ettei hän mitään pahaa tekisi.

56:3 Ja se Mucalinen ioca henen HERRAN tyge annoi/ ei pidhe sanoman/ HERRA eroittapi minua henen Canssastans. Ja se Cohittu ei pidhe sonoman/ Catzo/ mine olen yxi quiua puu.
Ja se muukalainen joka hänen HERRAN tykö antoi/ ei pidä sanoman/ HERRA eroittaapi minua hänen kansastans.a Ja se kuohittu ei pidä sanoman/ Katso/ minä olen yksi kuiwa puu.
56:4 Sille nein sanopi HERRA nijlle Cohituille/ Jotca minun Sabbathini piteuet/ ia vloswalitzeuat mite Minulle kelpapi/ ia minun Lijttoni luiasti piteuet.
Sillä näin sanoopi HERRA niille kuohituilla/ Jotka minun sabbathini pitäwät/ ja uloswalitsewat mitä minulle kelpaapi/ ja minun liittoni lujasti pitäwät.
56:5 Mine annan heille minun Honesani/ ia minun Mwrisani ydhen Paican/ ia paraman Nimen/ quin on poilla ia Tytterille. Ydhen ijancaikisen Nimen mine heille annan/ ioca ei ikenens huku.
Minä annan heille minun huoneessani/ ja minun muurissani yhden paikan/ ja paremman nimen/ kuin on pojilla ja tyttärillä. Yhden iankaikkisen nimen minä heille annan/ joka ei ikänänsä huku.
56:6 Ja Mucalaisten Lapsille/ iotca heitens HERRAN hooman andanuet ouat/ hende palueleman ia henen Nimiens racastaman/ ia henen Paluelians olisit. Jocainen heiste quin Sabbathin pite/ ettei hen site riuaisi/ ia minun Lijttoni luiasti pidheis.
Ja muukalaisten lapsille/ jotka heitäns HERRAN huomaan antaneet owat/ häntä palwelemaan ja hänen nimeänsä rakastaman/ ja hänen palwelijansa olisit. Jokainen heistä kuin sabbathin pitää/ ettei hän sitä riiwaisi/ ja minun liittoni lujasti pitäisi.
56:7 Ne samat mine tadhon wiedhe minun Pyhen Woreni tyge/ ia tadhon heite ilahutta minun Rucoshonesani. Ja heiden Wffrins ia Poltwffrins pite minulle otoliset oleman/ minun Altarini päle. Sille minun Honen/ cutzutan Rucoshonexi caikilda Canssoilda.
Ne samat minä tahdon wiedä minun pyhän wuoreni tykö/ ja tahdon heitä ilahduttaa minun rukoushuoneessani. Ja heidän uhrinsa ja polttouhrinsa pitää minulle otolliset oleman/ minun alttarini päällä. Sillä minun huoneen/ kutsutaan rukoushuoneeksi kaikilta kansoilta.
56:8 Se HERRA Jumala/ ioca ne poisheitetut Israelis cocopi/ sanopi/ Mine tadhon wiele enemen sihen coottuun Jouckohon/ coota.
Se HERRA Jumala/ joka ne poisheitetyt Israelissa kokoopi/ sanoopi/ Minä tahdon wielä enemmin siihen koottuun joukkohon/ koota.
56:9 Caiki Pedhot kedholla tulcat ia söket/ ia caiki Pedhot metzesse.
Kaikki pedot kedolla tulkaat ja syökäät/ ja kaikki pedot metsässä.

56:10 Caiki heiden Wartians sokiat ouat/ eike he miteken tiedhe/ Myket Coirat he ouat/ iotca ei laitta woi/ he ouat Laiskat/ macauat ia vnda racastauat.
Kaikki heidän wartijansa sokeat owat/ eikä he mitäkään tiedä/ mykät koirat he owat/ jotka ei laitta woi/ he owat laiskat/ makaawat ja unta rakastawat.
56:11 Mutta he ouat rumistans wäkeuet Coirat/ iotca ei ikenens rauituxi taidha tulla. Ne samat Paimenet euet miteken tiedhe eli ymmerdhä/ iocainen omasta Tiestens warinottapi/ Cuki Ahneuttans noutele henen Wirghasans.
Mutta he owat ruumiistansa wäkewät koirat/ jotka ei ikänänsä rawituksi taida tulla. Ne samat paimenet eiwät mitäkään tiedä eli ymmärrä/ jokainen omasta tiestänsä waarinottaapi/ Kukin ahneuttansa noutelee hänen wirassansa.
56:12 Tulcat/ ottacam Wijna ia ioopucam/ ia olcoon Homen ninquin Tenepeneki/ ia wiele palio enembi.
Tulkaat/ ottakaamme wiinaa ja juopukaamme/ ja olkoon huomen niinkuin tänä päiwänäkin/ ja wielä paljon enempi.

LVII. Lucu.

Jumalan Sanan Wainoista henen Palueluxens warion alla. Esa. lvij

57:1 Waan sillewelil se wanhurskas huckupi/ ia eikengen site sydhemesens aiattele. Ja Pyhet Miehet poistemmatan/ ia eikengen sijte waariapidhe.
Waan sillä wälilla se wanhurskas hukkuupi/ ja eikenkään sitä sydämessänsä ajattele. Ja pyhät miehet poistemmataan/ ja eikenkään sitä waaria pidä.
57:2 Sille ne Wanhurskat poisotetan Onnettomudhest/ ia ne iotca toimelisesta waeldanuet ouat/ Rauhaan tuleuat ia lepeuet heiden Cammioisans.
Sillä ne wanhurskaat poisotetaan onnettomuudesta/ ja ne jotka toimellisesti waeltaneet owat/ Rauhaan tulewat ja lepääwät heidän kammioissansa.
57:12 Mlne tadhon sinun Wanhurskaudhes ilmoitta/ ia eipe sinun Tecos pidhe mihingen tarpexi tuleman.
Minä tahdon sinun wanhurskautesi ilmoittaa/ ja eipä sinun tekosi pidä mihinkään tarpeeksi tuleman.
57:13 Coskas hwdhat/ nin auttacan sinun Jouckos sinua/ Mutta Twlen pite ne caiki poiswiemen/ ia turhuden pite heite poisottaman.
Koskas huudat/ niin auttakaan sinun joukkosi sinua/ Mutta tuulen pitää ne kaikki poiswiemän/ ja turhuuden pitää heitä poisottaman.
57:14 Mutta ioca minun päleni vskalda/ se Maan peripi/ ia minun pyhen Woreni omistapi/ ia sanopi. * Techket tiete/ techket tiete/ Leuiteket polcu/

poissyseket ne louckauxet minun Canssani tielde.
Mutta joka minun päälleni uskaltaa/ se maan periipi/ ja minun pyhän wuoreni omistaapi/ ja sanoopi. Tehkäät tietä/ tehkäät tietä/ Lewittäkäät polku/ pois sysikää ne loukkaukset minun kansani tieltä.
57:15 Sille nein sanopi se Corkia ia Ylistetty/ ioca ijancaikisesta asupi/ ionga Nimi ombi pyhe. Mine quin asun corkiuxes ia Pyhydhes/ ia ninen tykene/ iotca serietylle ia neurelle Hengelle ouat. Sen päle ette mine wirghotaisin sen Neuritetyn Hengen/ ia sen Serietyn sydhemen.
Sillä näin sanoopi se korkea ja ylistetty/ joka iankaikkisesti asuupi/ jonka nimi ompi pyhä. Minä kuin asun korkeudessa ja pyhyydessä/ ja niiden tykönä/ jotka särjetyllä ja nöyrällä hengellä owat. Senpäälle että minä wirwoittaisin sen nöyrytetyn hengen/ ja sen särjetyn sydämen.
57:16 Em mine ijeti tadho ridhellä/ ia enge ijancaikisesta wihastu/ Waan minun Casuostani pite yxi Hengi vloslectemen/ ia mine tadhon puhalluxen tädhe.
En minä iäti tahdo riidellä/ ja enkä iankaikkisesti wihastu/ Waan minun kaswostani pitää yksi henki uloslähtemän/ ja minä tahdon puhalluksen tehdä.
57:17 Mine olin wihainen ylitze heiden Ahneudhens wärydhen/ ia löin heite/ lymitin itzeni ia närkestyn. Silloin he menit exyueisse/ heiden oman sydhemens tiesse.
Minä olin wihainen ylitse heidän ahneutensa wääryyden/ ja löin heitä/ lymytin itseni ja närkästyin. Silloin he menit eksyksissä/ heidän oman sydämensä tiessä.
57:18 Mutta quin mine näin heiden teitens/ paransin mine heite/ ia iodhatin heite/ ia annoin heille lohutoxen/ ia nijlle quin heiden ylitzens murhedhit.
Mutta kuin minä näin heidän teitäns/ paransin minä heitä/ ja johdatin heitä/ ja annoin heille lohdutuksen/ ja niille kuin heidän ylitsensä murehdit.
57:19 Mine tadhon vlosleuitetyt * Hwlet saatta/ iotca sarnaman pite/ Rauha Rauha/ seke caucaisille ette lehisille/ sanopi HERRA ia tadhon heite parata.
Minä tahdon uloslewitetyt huulet saattaa/ jotka saarnaaman pitää/ Rauha Rauha/ sekä kaukaisille että läheisille/ sanoopi HERRA ja tahdon heitä parantaa.
57:20 Mutta ne Jumalattomat ouat ninquin purskaua Meri/ ioca ei tyuendyue woi/ Waan henen Allons Loghan ia Törghyn vlosheitteuet.
Mutta ne jumalattomat owat niinkuin purskaawa meri/ joka ei tywentyä woi/ Waan hänen aaltonsa loan ja töryn ulosheittäwät.
57:21 Nijlle Jumalattomilla ei ole Rauha/ sanopi minun Jumalan.
Niillä jumalattomilla ei ole rauha/ sanoopi minun Jumalan.
57:22 Epeuskon ia Ulcocullasudhen hedhelmist. Neite sanopi HERRA Jumala.

Epäuskon ja ulkokultaisuuden hedelmistä/ Näitä sanoopi HERRA Jumala.

LVIII. Lucu.

58:1 HWdha rochkiasti/ Ele säste/ Corghota sinun änes ninquin Basuna. Ja ilmoita minun Canssalleni/ heiden ylitzekeumisens/ ia Jacobin Honelle heiden syndiens.
Huuda rohkeasti/ Älä säästä/ Korota sinun äänesi niinkuin pasuuna. Ja ilmoita minun kansalleni/ heidän ylitsekäymisensä/ ja Jakobin huoneelle heidän syntinsä.
58:2 Minua tosin he iocapeiue etziuet/ ia tactouat minun Teiteni tietä/ ninquin se Canssa/ ioca io Wanhurscaudhen tehnyt ombi/ ia heiden Jumalans oikiutta ei ole ylenandanut. He pyteuet minua Oikiudhen eteen/ ia ne tactouat heiden Jumalans cansa Oikiudhen eteen keudhä.
Minua tosin he jokapäiwä etsiwät/ ja tahtowat minun teitäni tietää/ niinkuin se kansa/ joka jo wanhurskauden tehnyt ompi/ ja heidän Jumalansa oikeutta ei ole ylenantanut. He pyytäwät minua oikeuden eteen/ ja ne tahtowat heidän Jumalansa kanssa oikeuden eteen käydä.
58:3 Mingetedhen me pastoma/ ia eipes site catzo? Mixi me meiden Rumin waiuama/ ia et sine tachdo site tietä? Catzos/ Cosca te pastotta/ nin te prucat teiden tacton/ ia waadhitta caikia teiden Welgolisian.
Minkätähden me paastoamme/ ja eipäs sitä katso? Miksi me meidän ruumiin waiwaamme/ ja et sinä tahdo sitä tietää? Katsos/ Koska te paastoatte/ niin te pruukaat teidän tahton/ ja waaditte kaikkia teidän welkollisianne.
58:4 Catzos/ te pastotta toraxi ia rijdhaxi/ ia Rusicalla piexette Jumalattomast. Elkette pastotko/ ninquin te nyt teet/ ette yxi parcu teiste Corkiutehen cwlupi.
Katsos/ te paastoatte toraksi ja riidaksi/ ja rusikalle pieksätte jumalattomasti. Älkäätte paastotko/ niinkuin te nyt teet/ että yksi parku teistä korkeuteen kuuluupi.
58:5 Pidheiskö se Sencaltainen pasto oleman/ ionga mine vloswalitzen/ ette Inhiminen Rumistans peiuelle waiuapi. Eli Pääns callistapi/ ninquin Caisila eli Säkise ia Tughas macapi. Senkö te pastoxi cutzutta? ia HERRAN otolisexi peiuexi?
Pitäiskö se senkaltainen paasto oleman/ jonka minä uloswalitsen/ että ihminen ruumistansa päiwällä waiwaapi. Eli päänsä kallistaapi/ niinkuin kaisla eli säkissä ja tuhassa makaapi. Senkö te paastoksi kutsutte? ja HERRAN otolliseksi päiwäksi?
58:6 Mutta teme ombi se pasto/ ionga mine wloswalitzen/ Laske ne

wallalens iotcas wärydhella sitonut olet. Päste ne irdhalle iotkas raskautat. Laske ne wapahaxi/ iotcas adhistat. Poisota caikinainen Coorma.
Mutta tämä ompi se paasto/ jonka minä uloswalitsen/ Laske se wallallensa jotkas wääryydellä sitonut olet. Päästä ne irralle jotkas raskautat. Laske ne wapaaksi/ jotkas ahdistat. Pois ota kaikkinainen kuorma.
58:7 Taita nijlle Isouille sinun Leipes. Ja ne Radholiset/ wie hooneses. Jos sine iongun Alastoman näet/ nin waatitze hende/ Ja ele sinun Lihas ylencatzo.
Taita niille isowille sinun leipäsi. Ja ne raadolliset/ wie huoneeseesi. Jos sinä jonkun alastomana näet/ niin waatitse häntä/ ja älä sinun lihaasi ylenkatso.
58:8 Silloin sinun Walkius nin wlospuchkepi/ quin Amurusko/ ia sinun Paranoxes pite nopiasti caszuaman/ Ja sinun Wanhurscautes sinun edhelles waeldapi. Ja se HERRAN cunnia pite sinun henellens coriaman.
Silloin sinun walkeus niin ulospuhkeepi/ kuin aamurusko/ ja sinun parannuksesi pitää nopeasti kaswaman/ Ja sinun wanhurskautes sinun edelläsi waeltaapi. Ja se HERRAN kunnia pitää sinun hänellens korjaaman.
58:9 Silloin sine auxeshwda/ nin HERRA wastapi sinua. Coskas hwdhat/ nin hen sanopi/ Catzos/ tesse mine olen. Ellei sine keten tykenes raskauta/ Etke sormelas osota/ etke pahasti puhu.
Silloin sinä awuksesi huuda/ niin HERRA wastaapi sinua. Koskas huudat/ niin hän sanoopi/ Katsos/ tässä minä olen. Ellei sinä ketään tykönäsi raskauta/ Etkä sormellasi osoita/ etkä pahasti puhu.
58:10 Ja ios sine auat Sydhemes Isouaiselle/ ia rauitzet ne radholiset Sielut/ Nin sinun Walkiudhes pite pimiese coittaman/ ia sinun Hämeres pite oleman ninquin polipeiue.
Ja jos sinä awaat sydämes isoawaiselle/ ja rawitset ne raadolliset sielut/ Niin sinun walkeutesi pitää pimeässä koittaman/ ja sinun hämäräsi pitää oleman niinkuin puolipäiwä.
58:11 Ja HERRA se aina sinua iodhattapi/ ia rauitzepi sinun Sielus Poutaaicana/ ia wahuistapi sinun Lws. Ja sinun pite oleman ninquin yxi Castettu Yrtitarha/ ia ninquin yxi Wesiledhe/ iosta ei coskan wesi putu.
Ja HERRA se aina sinua johdattaapi/ ja rawitseepi sinun sieluasi pouta aikana/ ja wahwistaapi sinun luusi. Ja sinun pitää oleman niinkuin yksi kastettu yrttitarha/ ja niinkuin yksi wesilähde/ josta ei koskaan wesi puutu.
58:12 Ja sinun cauttas pite se ylesrakettaman/ quin cauuan autiana on ollut/ ia sinun pite ydhen perustoxen laskeman/ ioca ijancaikisesta pysymen pite. Ja sinun pite cutzuttaman Lahon tuckiaxi/ ia Tiedein raiuoiaxi/ ette sijnä asuua sadaisijn.
Ja sinun kauttas pitää se ylösrakettaman/ kuin kauan autiona on ollut/ ja

sinun pitää yhden perustuksen laskeman/ joka iankaikkisesti pysymän pitää. Ja sinun pitää kutsuttaman lahon tukijaksi. Ja teiden raiwaajaksi/ että siinä asua saataisiin.
58:13 Jos sine pois käennet Jalghas Sabbathista/ nin/ ettei sine tee sinun tachtos minun pyhe peiueni päle. Nin se pite Lustisexi Sabbathixi cutzuttaman HERRA pyhittemen ia ylistemen. Sille nimbe sine hende ylistet/ coska et sine tee sinun Teites/ Etke nijste leute/ quin sinulle kelpauat/ eli mites puhut.
Jos sinä pois käännät jalkasi sabbathista/ niin/ ettei sinä tee sinun tahtosi minun pyhä päiwäni päällä. Niin se pitää lystiseksi sabbathiksi kutsuttaman HERRA pyhittämään ja ylistämän. Sillä niinpä sinä häntä ylistät/ koska et sinä tee sinun teitäsi/ Etkä niistä löydä/ kuin sinulle kelpaawat/ eli mitäs puhut.
58:14 Tellens sinulle pite lusti oleman HERRASTA. Ja mine ylennen sinun/ Maan cuckulain ylitze/ ia mine sinua rockia tahdon. Jacobin/ sinun Ises perimisest. Sille HERRAN sw temen puhupi.
Tällens sinulle pitää lysti oleman HERRASTA. ja minä ylennän sinun/ maan kukkulain ylitse/ ja minä sinua ruokkia tahdon. Jakobin/ sinun isäsi perimisestä. Sillä HERRAN suu tämän puhuupi.

LX. Lucu.

Tehenasti ombi Esaias Propheta mananut/ curittanut ia laittanut Lain cautta/ Waan nyt hen Canssoillens Euangelium sarnapi.

60:1 NOuse yles/ ole kircas/ Sille ette sinun Walkiudhes tulepi/ ia HERRAN Cunnia sinun ylitzes coittapi.
Nouse ylös/ ole kirkas/ Sillä että sinun walkeutesi tuleepi/ ja HERRAN kunnia sinun ylitsesi koittaapi.
60:2 Sille catzos/ Pimeys peittepi Maan/ ia syngeus Canssa/ Mutta sinun päles HERRA ylescoittapi/ ia henen cunnians pite sinun ylitzes nächtemen.
Sillä katsos/ Pimeys peittääpi maan/ ja synkeys kansaa/ Mutta sinun päällesi HERRA ylöskoittaapi/ ja hänen kunniansa sinun ylitsesi nähtämän.
60:3 Ja pacanat pite waeldaman sinun walkiudhesas/ ia Kuningat sinun paistesas/ quin sinun ylitzes coittapi.
Ja pakanat pitää waeltaman sinun walkeudessasi/ ja kuninkaat sinun paisteessasi/ kuin sinun ylitsesi koittaapi.
60:4 Ylesnosta sinun silmes/ catzos ymberilles/ Caiki näme cootudh tuleuat sinulle/ Sinun Poias tuleuat cauca/ ia sinun Tytteres kylkien wieresse ylescasuatetaan.

Ylösnosta sinun silmäsi/ katso ympärillesi/ Kaikki nämä kootut tulewat sinulle/ sinun poikasi tulewat kaukaa/ ja sinun tyttäresi kylkien wieressä ylöskaswatetaan.
60:5 Silloin sine saat ilos nädhä/ ia wlospacadhat/ ia sinun Sydhemes imechtele/ ia wlosleuitte henense.
Silloin sinä saat ilosi nähdä/ ja ulospakahdat/ ja sinun sydämesi ihmettelee/ ja uloslewittää hänensä.
60:6 Cosca se swri palious Meren tykene kiendepi henens sinun tyges/ ia se pacanaiden woima sinulle/ Ja Camelienwarsat Midiast ia Ephast. Caiki he Sabast tuleuat/ Culta ia Pyhesaw he toouat/ ia HERRAN kijtoxen he ilmoittauat.
Koska se suuri paljous meren tykönä kääntääpi hänensä sinun tykösi/ ja se pakanaiden woima sinulle/ ja kamelien warsat Midiasta ja Ephasta. Kaikki he Sabasta tulewat/ Kultaa ja pyhää sawua he tuowat/ ja HERRAN kiitoksen he ilmoittawat.
60:7 Caiki Laumat Kedaris pite sinun tyges cocondeman/ Ja ne Järet Nabaiothis pite sinua palueleman. Heiden pite minun otolisen Altarini päle wffrattaman/ Sille mine tadhon minun Maiestetini Honen caunista.
Kaikki laumat Kedarissa pitää sinun tykösi kokoontuman/ Ja ne jäärät Nabajotissa pitää sinua palweleman. Heidän pitää minun otollisen alttarini päällä uhrattaman/ Sillä minä tahdon minun majesteetin huoneen kaunistaa.
60:8 Cutka ouat ne/ iotca lendeuet ninquin Piluet/ ia ninquin Mettiset heiden Ackunoillens?
Kutka owat ne/ jotka lentäwät niinkun pilwet/ ja niinkuin mettiset heidän akkunoillensa?
60:9 Ne Caaret odhottauat minua/ ia ne Meren Hahdet/ io aica tehenasti. Ette he sinun Lapses cauca tehen toisit ynne heiden Hopians ia Cultans cansa/ sinun HERRAS Jumalas Nimeen ia sen Pyhen Israelis/ ioca sinua cunnioitti.
Ne kaaret odottawat minua/ ja ne meren haahdet/ jo aika tähänasti. Että sinun lapsesi kaukaa tähän toisit ynnä heidän hopeansa ja kultansa kanssa/ sinun HERRASI Jumalasi nimeen ja sen Pyhän Israelissa/ joka sinua kunnioitti.
60:10 Mucalaiset pite sinun Mwris rakendaman/ ia heiden Kuningaans pite sinua palueleman. Sille minun wihasani mine löin sinua/ ia minun Armosani mine armaitzen sinua.
Muukalaiset pitää sinun muurisi rakentaman/ ja heidän kuninkaansa pitää sinua palweleman. Sillä minun wihassani minä löin sinua/ ja minun armossani minä armaitsen sinua.

60:11 Ja sinun Portis pite alati auoi seisoman/ eike Peiuelle eike öelle pidhe kijnisuliettaman. Ette se Pacanain woima sinun tyges todhaisijn/ ia heiden Kuningaans sinun tyges wiedheisijn.
Ja sinun porttisi pitää alati awoin seisoman/ eikä päiwällä eikä yöllä pidä kiinni suljetteman. Että ne pakanain woima sinun tykösi tuotaisiin/ ja heidän kuninkaansa sinun tykösi wietäisiin.
60:12 Sille iotca Pacanat eli Waldakunnat ei tacdho sinua paluella/ ne pite huckuman/ ia ne Pacanat pite autiaxi tuleman.
Sillä jotka pakanat eli waltakunnat ei tahdo sinua palwella/ ne pitää hukkuman/ ja ne pakanat pitää autioksi tuleman.
60:13 Sen Libanin cunnian pite sinun tyges tuleman/ Honga/ Cwsi/ ynne Busipuun cansa/ caunistaman site minun Pyhyteni sia/ Sille mine tadhon minun Jalcani Sian cunnioitta.
Sen Libanin kunnian pitää sinun tykösi tuleman/ honka/ kuusi/ ynnä busipuun kanssa/ kaunistamaan sitä minun pyhyyteni sijaa/ Sillä minä tahdon minun jalkani sijan kunnioittaa.
60:14 Heiden pite mös cumaroisans sinun tyges tuleman/ iotca sinua alaspainanuet ouat/ ia caiki quin sinua pilcanuet ouat/ pite mahanlangeman sinun Jalcais eteen. Ja heiden pite sinua cutzuman HERRAN Caupungixi/ sen Pyhen Israelis Zionin.
Heidän pitää myös kumaroissans sinun tykösi tuleman/ jotka sinua alaspainaneet owat/ ja kaikki kuin sinua pilkanneet owat/ pitää maahanlankeeman sinun jalkais eteen. Ja heidän pitää sinua kutsuman HERRAN kaupungiksi/ sen Pyhän Israelissa Zionin.
60:15 Sille senuoxi/ ettes olit Ylenannettu ia Wihattu ollut/ cussa eikengen waeldanut/ tadhon mine sinua ijancaikisexi Pramixi tedhe/ ia iloxi ijancaikisesta.
Sillä senwuoksi/ että olit ylenannettu ja wihattu ollut/ kussa eikenkään waeltanut/ tahdon minä sinua iankaikkisesti prameaksi tehdä/ ja iloksi iankaikkisesti.
60:16 Ette sinun pite Pacanoista Rieska imemen/ Ja ne Kuningain rinnat pite sinua imettemen. Ettes tundisit/ ette mine se HERRA olen sinun Wapactaias/ Ja mine se Wäkeue Jacobis/ olen sinun Lunastaias.
Että sinun pitää pakanoista rieska imemän/ Ja ne kuninkain rinnat pitää sinua imettämän. Että tuntisit/ että minä se HERRA olen sinun wapahtajasi/ Ja minä se Wäkewä Jakobissa/ olen sinun lunastajasi.
60:17 Mine tadhon Culta wasken edest/ ia Hopia raudhan edest saatta/ ia cuparia puidhen edest/ ia Rauta Kiuein edest. Ja mine tadhon tedhe/ ette sinun Esimiestes pite Rauha opettaman/ ia sinun Wanhimmas Wanhurskautta

sarnaman.
Minä tahdon kultaa wasken edestä/ ja hopeaa raudan edestä saattaa/ ja kuparia puiden edestä/ ja rautaa kiwein edestä. Ja minä tahdon tehdä/ että sinun esimiestesi pitää rauhaa opettaman/ ja sinun wanhimmas wanhurskautta saarnaaman.
60:18 Eipe sillen pidhe sinun Maallas wäryen cwluman/ eike wahingon eli cadhotusen sinun Ärises. Waan sinun Mwris pite Terueydhexi/ ia sinun Portis Kijtosexi cutzuttaman.
Eipä silleen pidä sinun maallasi wääryyden kuuluman/ eikä wahingon eli kadotuksen sinun ääressäsi. Waan sinun muurisi pitää terweydeksi/ ja sinun porttisi kiitokseksi kutsuttaman.
60:19 Eipe Auringon pidhe sillen peiuellä sinulle paistaman/ ia sen Cuun walun ei pidhe sinua walistaman/ Waan sen HERRAN pite sinun ijancaikisen Walkiudes/ ia sinun Jumalas pite sinun ylistoxes oleman.
Eipä auringon pidä silleen päiwällä sinulle paistaman/ ja sen kuun walon ei pidä sinua walistaman/ Waan sen HERRAN pitää sinun iankaikkisen walkeudessa/ ja sinun Jumalasi pitää sinun ylistyksesi oleman.
60:20 Sinun Auringoises ei pidhe sillen laskeman/ eike sinun Cuus walkuans cadhottaman. Sille HERRAN pite sinun ijancaikisen Walkiudhes oleman/ ia sinun Murehpeiues loppuuat.
Sinun aurinkoisesi ei pidä silleen laskeman/ eikä sinun kuusi walkuansa kadottaman. Sillä HERRAN pitää sinun iankaikkisen walkeudessa oleman/ ja sinun murhepäiwäsi loppuwat.
60:21 Ja sinun Canssas pite aiua Wanhurskaat oleman/ ia pite Maanpirin ijancaikisesta omistaman/ Ninquin ne minun Istutoxeni wesat/ ia minun käsialani ouat/ ylistoxexi.
Ja sinun kansasi pitää aiwan wanhurskaat oleman/ ja pitää maanpiirin iankaikkisesti omistaman/ Niinkuin minun istutukseni wesat/ ja minun käsialaani owat/ ylistykseksi.
60:22 Sijte pienimest pite Tuhat oleman/ ia sijte Honoimasta yxi wäkeue Canssa. Minepe HERRA/ tadhon aialans neite pian vlostoimitta.
Siitä pienimmästä pitää tuhat oleman/ ja siitä huonoimmasta yksi wäkewä kansa. Minäpä HERRA/ tahdon ajallansa näitä pian ulostoimittaa.

LXI. Lucu.

Edhelises Lughus hen Christusen Rumin ia Waldakunnan vlosmalasi/ Nyt hen itze Kuningan Christusen ia Pään/ vlostoimittapi. Esa. lxj.

61:1 HERRAN Hengi ombi minun päleni/ senteden ombi itze HERRA minua

woidhellut. Hen on lehettenyt minun waiuaisille Euangelium sarnaman/ parandaman ne serietut sydhemet. Ja sarnaman Fangeille lunastusta/ nijlle Sidhotuille auamiset.
HERRAN henki ompi minun päälläni/ sentähden ompi itse HERRA minua woidellut. Hän on lähettänyt minun waiwaisille ewankelium saarnaaman/ parantamaan ne särjetyt sydämet. Ja saarnaaman wangeille lunastusta/ niille sidotuille awaamiset.
61:2 Ja sarnaman HERRAN armolisen Wodhen/ ia meiden Jumalan Costo peiuen/ lohutaman caiki murheliset. Ette mine saattaisin nijlle Murhelisille Zionis/ Caunistoxen tuhgan edest/ ia Ilonölio murhen edest/ ia caunit waatteet murhelisen Hengen edest.
Ja saarnaaman HERRAN armollisen wuoden/ ja meidän Jumalan kostopäiwän/ lohduttaman kaikki murheelliset. Että minä saattaisin niille murheellisille Zionissa/ Kaunistuksen tuhkan edestä/ ja ilonöljyä murheen edestä/ ja kauniit waatteet murheellisen hengen edestä.
61:3 Ette he Wanhurskaudhen Puuxi cutzutaisijn/ HERRAN istuttamisen ylistoxexi.
Että ne wanhurskauden puuksi kutsuttaisiin/ HERRAN istuttamisen ylistykseksi.
61:4 Ja heiden pite ne wanhat Autiat ylesrakendaman/ ia mite muinen häuitetty on/ ylesoijendaman. Heiden pite/ ne autiat Caupungit/ iotca sugust sukuhun tehenasti häuitettynä macasit/ vdhistaman.
Ja heidän pitää ne wanhat autiat ylösrakentaman/ ja mitä muinen häwitetty on/ ylösojentaman. Heidän pitää/ ne autiat kaupungit/ jotka suwusta sukuhun tähän asti häwitettynä makasit/ uudistaman.
61:5 Mucalaiset pite seisoman ia teiden Lauman caitzeman/ Ja Ulcomaiset pite teiden peltomiehen ia Winatarhamiehen oleman.
Muukalaiset pitää seisoman ja teidän lauman kaitseman/ Ja ulkomaiset pitää teidän peltomiehen ja wiinatarhamiehen oleman.
61:6 Mutta teite pite HERRAN Papeixi cutzuttaman/ ia teille sanotan/ Te oletta meiden Jumalan Palueliat. Ja teiden pite Pacanain Hywydhet sömen/ ia heiden Cunniastans pite teiden pramaman.
Mutta teitä pitää HERRAN papeiksi kutsuttaman/ ja teille sanotaan/ Te olette meidän Jumalan palwelijat. Ja teidän pitää pakainain hywyydet syömän/ ja heidän kunniastans pitää teidän pramaaman.
61:7 Teiden häueistuxen teden pite cactalaisen Cunnian oleman/ ia häpien teden pite heiden riemuitzeman heiden Pelloisans. Sille heiden pite cactalaista omistaman heiden Maasans/ heille pite ijancaikisen riemun oleman.
Teidän häwäistyksen tähden pitää kahtalaisen kunnian oleman/ ja häpeän

tähden pitää teidän riemuitseman heidän pelloillansa. Sillä heidän pitää kahtalaista omistaman heidän maassansa/ heille pitää iankaikkisen riemun oleman.
61:8 Sille minepe se HERRA olen/ ioca Oikiutta racastan/ ia wihan radheltut Poltwffrit. Ja tadhon saatta ettei heiden Tööns pidhe turha oleman/ ia ijancaikisen Lijton mine heiden cansans teen.
Sillä minäpä se HERRA olen/ joka oikeutta rakastan/ ja wihaan raadellut polttouhrit. Ja tahdon saattaa ettei heidän työnsä pidä turha oleman/ ja iankaikkisen liiton minä heidän kanssansa teen.
61:9 Ja heiden Siemenens pite Pacanain seas tuttaman/ ia heiden Jelkintuleuans Canssain seas. Ette iocainen quin heiet näke/ pite heite tundeman/ ette he yxi Siugnattu Siemen ouat HERRALDA.
Ja heidän siemenensä pitää pakanain seassa tuttaman/ ja heidän jälkeentulewaisensa kansain seassa. Että jokainen kuin heidät näkee/ pitää heitä tunteman/ että he yksi siunattu siemen owat HERRALTA.
61:10 Mine iloitzen HERRASA/ ia minun Sielun riemuitzepi minun Jumalasani. Sille hen puetti minun Terueydhen Waatteil/ ia sille Wanhurskaudhen Hameella hen minun watitzi. Ninquin iocu Ylke henen Caunistoxesans/ quin iocu Pappi pramapi/ Ja ninquin Morsian Tircatillans caunistetun.
Minä iloitsen HERRASSA/ ja minun sieluni riemuitseepi minun Jumalassani. Sillä hän puetti minun terweyden waatteilla/ ja sillä wanhurskauden hameella hän minut waatitsi. Niinkuin joku ylkä hänen kaunistuksessansa/ kuin joku pappi pramaapi/ Ja niinkuin morsian tirkatillans kaunistetun.
61:11 Sille ninquin Hedhelme Maasta casuapi/ ia Siemen Yrtitarhas yleskeupi. Nin ikenens pite Wanhurskaus ia Kijtos ylescasuaman caikein Pacanain edes/ HERRAST Jumalast.
Sillä niinkuin hedelmä maasta kaswaapi/ ja siemen yrttitarhas ylöskäypi. Niin ikänänsä pitää wanhurskaus ja kiitos ylöskaswaman kaikkein pakanain edes/ HERRASTA Jumalasta.

LXII. Lucu.

Cuki oikea Sarnaia itzens wahuistapi/ nijste ialomista Lupauxista Christusest/ quin Seurakunnalle luuatut ouat Jumalan Sanan Ylencatzomista wastan. Esa. lxij.

62:1 Em mine waikene Zionin teden/ ia Jerusalemin teden em mine lacka/ sihenasti ette Wanhurskaudhens yleskeupi ninquin Paiste/ ia henen Terueydhens palapi ninquin iocu Lampu.
En minä waikene Zionin tähden/ ja Jerusalemin tähden en minä lakkaa/ siihenasti että wanhurskautensa ylökäypi niinkuin paiste/ ja hänen

terweytensä palaapi niinkuin joku lamppu.
62:2 Pacanatkin näkisit sinun Wanhurscaudhes/ ia caiki Kuningat sinun cunnias. Ja sinun pite wdhella Nimelle nimitettemen/ ionga HERRAN Sw pite nimittemen.
Pakanatkin näkisit sinun wanhurskautesi/ ja kaikki kuninkaat sinun kunniasi. ja sinun pitää uudella nimellä nimitettämän/ jonka HERRAN suu pitää nimitettämän.
62:3 Ja sinun pite oleman Cunnian crunu HERRAN kädhese/ ia Kuningan Hijppa sinun Jumalas kädhese.
Ja sinun pitää oleman kunnian kruunu HERRAN kädessä/ ja kuninkaan hiippa sinun Jumalasi kädessä.
62:4 Eipe sine sille cutzuta ylenannetuxi/ eike sinun Maalles enembi sanota/ kylmille/ Wan sine pite cutzuttaman/ Minun himon henessä. Ja sinun Maas/ henelle ombi Isende. Sille ette HERRALLA ombi himo sinuhun/ Ja sinun Maallas ombi Isende.
Eipä sinä sille kutsuta ylenannetuksi/ eikä sinun maallesi enempi sanota/ kylmille/ Waan sinä pitää kutsuttaman/ Minun himon hänessä. Ja sinun maasi/ hänellä ompi isäntä. Sllä että HERRALLA ompi himo sinuhun/ Ja sinun maallasi ompi isäntä.
62:5 Sille ette ninquin yxi Nooricainen iongun Neitzen racastapi/ nin sinun Lapses pite sinua racastaman. Ja ninquin Ylke iloitze Morsiamestans. Nin mös sinun Jumalas sinusta iloitzepi.
Sillä että niinkuin yksi nuorukainen jonkun neitseen rakastaapi/ niin sinun lapsesi pitää sinua rakastaman. Ja niinkuin ylkä iloitsee morsiamestansa. Niin myös sinun Jumalasi sinusta iloitseepi.
62:6 O Jerusalem mine tadhon sinun Muris päle Wartiat asetta/ iotca alati yli peiue ia yli öte ei pidhe waickeneman/ ia iotca HERRAN päle muistaman pite.
Oi Jerusalem minä tahdon sinun muurisi päälle wartiat asettaa/ jotka alati yli päiwää ja yli yötä ei pidä waikeneman/ ja jotka HERRAN päälle muistaman pitää.
62:7 Sen päle ettei teiden tykenen pidhe ychten waikitust oleman/ ia eipe teiden pidhe henesti waidholeman/ sihenasti ette Jerusalem tule walmistetuxi ia asetetuxi Maan päle Kijtoxexi.
Senpäälle ettei teidän tykönän pidä yhtään waikenemista oleman/ ja eipä teidän pidä hänestä waiti oleman/ siihenasti että Jerusalemi tulee walmistetuksi ja asetetuksi maan päälle kiitokseksi.
62:8 HERRA wannoi henen Oikiankädhens cautta/ ia henen woimans Käsiuardhen cautta. Eipe mine tadho sinun Jyuies sillen anda Wiholistes

södhe/ engä Wijnamahlas/ iostas töteteit/ nijlle Mucalaisille ioota.
HERRA wannoi hänen oikean kätensä kautta/ ja hänen woimansa käsiwarren kautta. Eipä minä tahdon sinun jywiäsi silleen antaa wiholistesi syödä/ eikä wiinamahlaasi/ josta työtä teit/ niille muukalaisille juottaa.
62:9 Waan iotca sen coconwetäuet/ pite site sömen/ ia HERRA kijttemen/ ia iotca site cocouat/ pite site iooman minun Pyhyteni Esihonesa.
Waan jotka sen kokoon wetäwät/ pitää sitä syömän/ ja HERRAA kiittämän/ ja jotka sitä kokoawat/ pitää sitä juoman minun pyhyyteni esihuoneessa.
62:10 Menget/ Menget * Portein cautta/ perghatka Tiete Canssalle/ silitteket/ silitteket Polghut/ poissijrteket heneste * Kiuet/ ylendeket yxi * Lippo Canssoille.
Menkäät/ menkäät porttein kautta/ perkatkaa tietä kansalle/ silittäkäät/ silittäkäät polut/ pois siirtäkäät hänestä kiwet/ ylentäkäät yksi lippu kansoille.
62:11 Catzos/ HERRA andapi itzens * cwlutta haman Mailman ärin asti/ sanocat Zionin tytterille.
Katsos/ HERRA antaapi itsensä kuuluttaa hamaan maailman ääriin asti/ sanokaat Zionin tyttärille.
62:12 Heite pite Pyhexi Canssaxi cutzuttaman/ ne Lunastetut HERRALDA/ Waan sinun pite cutzuttaman Se ylesetzitty ia ei ylenannettu Caupungi.
Heitä pitää pyhäksi kansaksi kutsuttaman/ ne lunastetut HERRALTA/ Waan sinun pitää kutsuttaman se ylös etsitty ja ei ylenannettu kaupunki.

LXIII. Lucu.

Jalo Weisu wanhoist Jumalan Tunnustedheist ia Hyuisteghoist/ ioilla hen Uskons wahuista/ ia Fangein edest Babilonias rucolepi.

63:7 MIne tadhon HERRAN Hywyten päle muistella/ ia HERRAN Kijtoxen päle/ nijsse caikissa quin hen meille tehnyt on. Ja sen swren Hywydhen päle/ Israelin Honen coctan/ quin hen sille tehnyt ombi henen Laupiudhens ia swren Hywydhens cautta.
Minä tahdon HERRAN hywyyden päälle muistella/ ja HERRAN kiitoksen päälle/ niissä kaikissa kuin hän meille tehnyt on. Ja sen suuren hywyyden päälle/ Israelin huoneen kohtaan/ kuin hän sille tehnyt ompi hänen laupeutensa ja suuren hywyytensä kautta.
63:8 Sille hen sanopi/ Ja tosin sinun Canssan he ouat/ Lapset iotca euet Eperet ole/ Senteden oli hen heiden Wapactaians.
Sillä hän sanoopi/ Ja tosin sinun kanssansa he owat/ Lapset jotka eiwät äpärät ole/ Sentähden oli hän heidän wapahtajansa.

63:9 Joca heite adhisti/ he adhistit mös hende/ Ja se Engeli/ ioca henen edhesens ombi/ autti heite. Hen lunasti heite/ sille hen racasti heite ia armaitzi heite. Hen ylesotti heite/ ia candoi heite aina wanhasta tehenasti.
Joka heitä ahdisti/ he ahdistit myös häntä/ Ja se enkeli/ joka hänen edessänsä ompi/ autti heitä. Hän lunasti heitä/ sillä hän rakasti heitä ja armaitsi heitä. Hän ylösotti heitä/ ja kantoi heitä aina wanhasta tähän asti.
63:10 Mutta he haikiutit ia wihoitit henen Pyhen Hengens/ Senteden Hen tuli heiden Wiholisexi ia soti heite wastan.
Waan he haikiutit ja wihoitit hänen Pyhän Henkensä/ Sentähden hän tuli heidän wiholliseksi ja soti heitä wastaan.
63:11 Ja hen muisti taas sen entisen aian päle/ sen Mosesen päle/ ioca henen Canssasans oli.
Ja hän muisti taas sen entisen ajan päälle/ sen Moseksen päälle/ joka hänen kanssansa oli.
63:12 Cussa on sis nyt se/ ioca heite Mereste vloswei/ henen laumans Paimenden cansa. Cussa on se/ ioca henen Pyhen Hengens heiden secaans annoi? ioca oikean Kätens cautta Mosesen wei/ henen cunnialisen Käsiuardhes cautta? Joca wedhet iaghotti heiden edhellens/ tedhexens itzellens ijancaikisen Nimen.
Kussa on siis nyt se/ joka heitä merestä uloswei/ häne laumansa paimenten kanssa. Kussa on se/ joka hänen Pyhän Henkensä heidän sekaansa antoi? joka oikean kätensä kautta Moseksen wei/ hänen kunniallisen käsiwartensa kautta? Joka wedet jaotti heidän edellänsä/ tehdäksensä itsellensä iankaikkisen nimen.
63:13 Joca heite wei sywydhen cautta/ ninquin Orijt corueisa/ combastumata/
Joka heitä wei sywyyden kautta/ niinkuin oriit korwessa/ kompastumatta/
63:14 Ninquin ne Cariat quin Kedholle meneuet/ iotca HERRAN puhallus aiapi. Nin ikenens sine mös Canssas iodhatit/ tedhexes itzelles ijancaikisen Nimen.
Niinkuin ne karjat kuin kedolle menewät/ jotka HERRAN puhallus ajaapi. Niin ikänänsä sinä myös kansasi johdatit/ tehdäksesi itsellesi iankaikkisen nimen.
63:15 Nin Catzo nyt Taiuahast/ ia catzo tehen alas sinun pyhest ia cunnialisest Asumisestas. Cussa nyt ombi sinun Kiuautes ia sinun Woima? Sinun swri sydhemelinen Laupiues couetan minua wastan.
Niin katso nyt taiwahasta/ ja katso tähän alas sinun pyhästä ja kunniallisesta asumisestasi. Kussa nyt ompi sinun kiiwautesi ja sinun woima? Sinun suuri sydämellinen laupeus kowetaan minua wastaan.
63:16 Sine quitengin meiden Ise olet/ Sille eipe Abraham meiste miten

tiedhe/ ia Israel ei tunne meite. Mutta sine HERRA olet meiden Isen ia Lunastaian/ ia se ombi ijesti sinun Nimes.
Sinä kuitenkin meidän isä olet/ Sillä eipä Abraham meistä mitään tiedä/ ja Israel ei tunne meitä. Mutta sinä HERRA olet meidän isän ja lunastajain/ ja se ompi iäti sinun nimesi.
63:17 Mixi sine HERRA sallit exymen sinun Teildes/ ia meiden sydhemen paatua/ ettei me sinua pelienyet? Palaia sinun Palueliais teden/ ia sinun Perimises Sucukunnan teden.
Miksi sinä HERRA sallit eksymän sinun teiltäsi/ ja meidän sydämen paatua/ ettei me sinua peljänneet? Palaja sinun palwelijaisi tähden/ sinun perimisesi sukukunnan tähden.
63:18 He omistauat lehes caiken sinun Pyhen Canssas/ sinun Wastanseisoias alaspolkeuat sinun Pyhydhes.
He omistawat lähes kaiken sinun pyhän kansasi/ sinun wastaanseisojasi alaspolkewat sinun pyhyytesi.
63:19 Me olema iuri quin ennengi/ coskas et meiden ylitzen HERrauttanut/ ia eipe me olluetka nimitetyt sinun Nimehes.
Me olemme juuri kuin ennenkin/ koskas et meidän ylitsen herrauttanut/ ja eipä me ollutkaan nimitetyt sinun nimehesi.

LXIV. Lucu.

64:1 Joskas Taiuahat halcaisisit ia alasastuisit/ Ette Wooret sinun edeses wootaisit/ ninquin palaua Wesi wäkeuelle Tulella poiskiehupi.
Joskos taiwahat halkaisisit ja alasastuisit/ että wuoret sinun edessäsi wuotaisit/ niinkuin palawa wesi wäkewällä tulella poiskiehuupi.
64:2 Ette sinun Nimes tietteuexi tulis sinun Wiholistes seas/ ia ette sinun edeses Pacanat wapitzisit.
Että sinun nimesi tiettäwäksi tulisi sinun wihollistesi seassa/ ja että sinun edessäsi pakanat wapitsisit.
64:3 Ninen Ihmecten cautta iotcas teet/ ioita eikengen toiuonut/ Coskas alasmenit ia Wooret edeses coconsulaisit.
Niiden ihmeitten kautta jotkas teet/ joita eikenkään toiwonut/ Koskas alasmenit ja wuoret edessäsi kokoonsulaisit.
64:4 Ninquin ei ensingen Mailman alghusta cwltu ole/ eike Coruille tullut/ eike yxiken Silme nähnyt ole/ paitzi sinua Jumala/ mite nijlle tapactupi/ iotca sinua odhottauat.
Niinkuin ei ensinkään maailman alusta kuultu ole/ eikä korwille tullut/ eikä yksikään silmä nähnyt ole/ paitsi minua Jumala/ mitä niille tapahtuwat/

jotka sinua odottawat.
64:5 Sine coctasit heite iloiszna/ ia nijlle iotca Wanhurskautta harioittelit/ ia sinun teilles muistelit sinun päles. Catzo/ kylle sine wihastuit/ quin me synditeim/ ia nijsse cauuan wiwymme/ Mutta quitegin meite autettijn.
Sinä kohtasit heitä iloisena/ ja niille jotka wanhurskautta harjoittelit/ ja sinun teilläsi muistelit sinun päällesi. Katso/ kyllä sinä wihastuit/ kuin me syntiä teimme/ ja niissä kauan wiiwyimme/ Mutta kuitenkin meitä autettiin.
64:6 Mutta nyt me caikitynni olema/ ninquin saastaiset/ ia caiki meiden Wanhurskaudhen on ninquin hiereltu waate. Me olema caiki lacastunuet/ ninquin Lehdet/ ia meiden Synnin wiscoiuat meite/ ninquin Twli.
Mutta nyt me kaikki tyynni olemme/ niinkuin saastaiset/ ja kaikki meidän wanhurskauten on niinkuin hierottu waate. Me olemme kaikki lakastuneet/ niinkuin lehdet/ ja meidän synnit wiskoiwat meitä/ niinkuin tuuli.
64:7 Eikengen sinun Nimees auxeshwdha Taica ylesnouse sinua käsittemen. Sille sine peitet sinun Casuos meilde/ ia laskit nendymen meiden Syndihim.
Eikenkään sinun nimeesi awuksensa huuda taikka ylösnouse sinua käsittämän. Sillä sinä peität kaswosi meiltä/ ja laskit nääntymään meidän syntihimme.
64:8 Mutta nyt HERRA/ sine olet meiden Ise/ ia me Loca olema/ Sine olet meiden Walaian/ ia me caiki sinun Käsialas olema.
Mutta nyt HERRA/ sinä olet meidän Isä/ ja me loka olemme/ Sinä olet meidän walajan/ ja me kaikki sinun käsialaasi olemme.
64:9 HERRA ele sangen wihastu/ ia ele ijexi aiattele Synnin päle/ Catzo sis sen päle/ ette Me caiki sinun Canssas olema.
HERRA älä sangen wihastu/ ja älä iäksi ajattele synnin päälle/ Katso siis sen päälle/ että me kaikki sinun kansasi olemme.
64:10 Ne sinun Pyhydhes Caupungit häuitetyt ouat/ Zion ombi autiaxi tecty/ ia Jerusalem macapi kylmille.
Ne sinun pyhyytesi kaupungit häwitetyt owat/ Zion ompi autioksi tehty/ ja Jerusalem makaapi kylmillä.
64:11 Meiden Pyhydhen ia Cunniaudhen Höne/ iossa meiden Iset sinua cunnioitit/ ombi Tulella poltettu/ Ja caiki meiden Caunijt/ ouat häueistyt.
Meidän pyhyyden ja kunniauden huone/ josa meidän isät sinua kunnioitit/ ompi tulella poltettu/ Ja kaikki meidän kauniit/ owat häwäistyt.
64:12 HERRA maltacos sinus neist nin couana pite/ ia wait istua/ ia meite nin harttasti alaslödhe?
HERRA maltatkos sinus näistä niin kowana pitää/ ja waiti istua/ ja meitä niin hartaasti alaslyödä?

LXV. Lucu.

Ninen Uskolisten Lohuttos wastan nite Ulcocullatuita. Esa. lxv.

65:13 CAtzos/ minun Palueliani pite sömen/ Mutta teiden pite isoman. Catzos/ minun Palueliani pite iooman/ Mutta teiden pite ianoman. Catzos/ minun Palueliani pite riemuitzeman/ Mutta teiden pite häpiehen tuleman.
Katsos/ minun palwelijani pitää syömän/ Mutta teidän pitää isoaman. Katsos/ minun palwelijani pitää juoman/ Mutta teidän pitää janoman. Katsos/ minun palwelijani pitää riemuitseman/ Mutta teidän pitää häpeään tuleman.
65:14 Catzos/ minun Palueliani pite hyueste mieleste ihastuman/ Mutta teiden pite sydhemenkiwsta parcuman/ ia surkiaudhest vluoman.
Katsos/ minun palwelijani pitää hywästä mielestä ihastuman/ Mutta teidän ptää sydämen kiwusta parkuman/ ja surkeudesta ulwoman.
65:15 Ja teiden pite iettemen teiden Nimen/ minun Uloswalituilleni Walaxi. Ja sen HERRAN Jumalan pite sinua tappaman/ ia henen Paluelians nimittemen toisella nimelle.
Ja teidän pitää jättämän teidän nimen/ minun uloswalituilleni walaksi. Ja sen HERRAN Jumalan pitää sinua tappaman/ ja hänen palwelijansa nimittämän toisella nimellä.
65:16 Ette ioca henens siugnapi Maan päle/ hen siugnapi henens totises Jumalas. Ja ioca wannopi Maan päle/ se wannopi totisen Jumalan cautta. Sille ninen Entisten adhistoxet ouat vnotetut/ ia ouat minun Silmisteni peitetut.
Että joka hänensä siunaapi maan päällä/ hän siunaapi hänensä totisessa Jumalassa. Ja joka wannoopi maan päällä/ se wannoopi totisen Jumalan kautta. Sillä niiden entisten ahdistukset owat unhotetut/ ja owat minun silmistäni peitetyt.
65:17 Sille catzos/ Mine tadhon vdhen Taiuan ia vdhen Maan loodha/ ettei nijte entisitä muistetaisi eike mielen otetaisi.
Sillä katsos/ Minä tahdon uuden taiwaan ja uuden maan luoda/ ettei niitä entisiä muistettaisi eikä mieleen otettaisi.
65:18 Waan heiden pite ijancaikisesta riemuitzeman/ ia iloitzeman nijsse quin mine loon. Sille catzos/ Mine tadhon Jerusalemin iloxi saatta/ ia henen Canssans riemuxi.
Waan heidän pitää iankaikkisesti riemuitseman/ ja iloitseman niissä kuin minä luon. Sillä katsos/ Minä tahdon Jerusalemin iloksi saattaa/ ja hänen kansansa riemuksi.

65:19 Ja mine tadhon iloita Jerusalemist/ ia riemuita minun Canssastani. Ja eipe henes pidhe sillen cwluman idku äni eli walitoxen äni.
Ja minä tahdon iloita Jerusalemista/ ja riemuita minun kansastani. Ja eipä hänessä pidä silleen kuuluman itku eli walituksen ääni.
65:20 Eipe sillen pidhe sielle Lapset oleman/ iotca euet peiuihins vlotu/ eli Wanhat/ iotca heiden Wosians ei teute. Waan ne sata woteiset Piltit pite cooleman/ ia ne sata aiastaicaiset Synniset pite förbannatut oleman.
Eipä silleen pidä siellä lapset oleman/ jotka eiwät päiwihinsä ulotu/ eli wanhat/ jotka heidän wuosiansa ei täytä. Waan ne satawuoteiset piltit pitää kuoleman/ ja ne sata ajastaikaiset syntiset förbannatut (kirotut 1642) oleman.
65:21 He Honet rakendauat ia sisel asuuat/ he Winatarhat istuttauat/ ia ninen Hedhelmiste söuet.
He huoneet rakentawat ja sisällä asuwat/ he wiinatarhat istuttawat/ ja niiden hedelmistä syöwät.
65:22 Eipe heiden pidhe muidhen varaxi rakendaman/ ia ei istuttaman/ muidhen södhe. Sille minun Canssani peiuet pite oleman/ ninquin Puun peiuet/ ia heiden Käsialans pite wanhaneman minun Uloswalittudheni tykene.
Eipä heidän pidä muiden waraksi rakentaman/ ja ei istuttaman/ muiden syödä. Sillä minun kansani päiwät pitää oleman/ niinkuin puun päiwät/ ja heidän käsialansa pitää wanheneman minun uloswalittujen tykönä.
65:23 Eipe heiden pidhe huckan tötetekemen/ eike Lodhencannettut synnyttemen. Sille he ouat ninen HERRAN Siugnattudhen Siemen/ ia heiden Jelkentuleuaisens heiden cansans.
Eipä heidän pidä hukkaan työtä tekemän/ eikä lodhenkannetut (häwitykseksi 1642) synnyttämän. Sillä he owat niiden HERRAN siunattujen siemen/ ja heidän jälkeentulewaisensa heidän kansansa.
65:24 Ja tapactuman pite/ Ette ennenquin he hwtauat/ mine tadhon wastata/ quin he wiele puhuuat/ mine tadhon cwlla.
Ja tapahtuman pitää/ että ennenkuin he huutawat/ minä tahdon wastata/ kuin he wielä puhuwat/ minä tahdon kuulla.
65:25 Susi ia Lammas pite ynne caittaman/ Jalopeuran pite corsia sömen/ ninquin Nauta/ ia Kermet pite maata sömen. Eipe heiden pidhe wahingoittaman eike raateleman minun coco pyhen Woreni päle/ sanopi HERRA.
Susi ja lammas pitää ynnä kaittaman/ Jalopeuran pitää korsia syömän/ niinkuin nauta/ ja käärmeet pitää maata syömän. Eipä heidän pidä wahingoittaman eikä raateleman minun koko pyhän wuoreni päällä/ sanoopi HERRA.

LXVI. Lucu.

Quinga Prophetat vsein laittauat Inhimisten Itzeualitut Jumalan palueluxet/ Nin Esaias tesse Lxvj. Ja wimeses lughus/ site JumalanPaluelust/ quin Itze Jumalalda säätty oli/ ette ne Ulcocullatut nijte waiuoin tekeuet/ ia töidhens päle/ ilman vskota/ ilman Jumalan pelgota/ vlskaltauat/ quin ne Töödh heite wanhurskauttaisit/ paitzi Jumalan Lijtto/ Lupaust/ ia Reskye. Joita mös pyhe Stephanus/ Act. vij. Laitti. Jongateden hen Phariseusilde kiuitettin/ heiden mielestens/ quin Eriseuraia ia Jumalan Lain Pilcaia. etc.

66:1 Nein sanopi HERRA. TAiuas ombi minun Stolin/ ia Maa minun astinlautan. Cuca sis ombi se Hone/ ionga te tadhotta minulle raketa? Eli cuca se Sia on/ cussa minun pite lepeiemen.
Näin sanoopi HERRA. Taiwas ompi minun tuolin/ ja maa minun astinlautani. Kuka siis ompi se huone/ jonka te tahdotte minulle rakentaa? Eli kuka se sija on/ kussa minun pitää lepäämän.
66:2 Minun Käteni ombi caiki tehnyt/ mite ikenens onopi/ sanopi HERRA. Mutta mine catzon sen tyge/ ioca Radholinen ia serietylle Hengelle on/ ia ioca wapise minun Sanani edes.
Minun käteni ompi kaikki tehnyt/ mitä ikänänsä on/ sanoopi HERRA. Mutta minä katson sen tykö/ joka raadollinen ja särjetyllä hengellä on/ ja joka wapisee minun sanani edessä.
66:3 Sille ioca Härien teurasta/ ombi iuri quin hen Miehen tappais. Joca Lamban wffrapi/ ombi quin iocu Coiran caulan murtais. Joca Rocawffri toopi/ ombi nin quin iocu Sicain weren wffrais. Joca Pyhesaw muistele/ ombi quin iocu Wärytte kijteis. Sencaltaiset he vloswalitzeuat heiden Teisens/ Ja heiden Sielunsa mielistupi heiden ilkeyxistäns.
Sillä joka härän teurastaa/ ompi juuri kuin hän miehen tappaisi. Joka lampaan uhraapi/ ompi kuin joku koiran kaulan murtaisi. Joka ruokauhrin tuopi/ ompi niin kuin joku sikain weren uhraisi. Joka pyhää sawua muistelee/ ompi kuin joku wääryyttä kiittäisi.
Senkaltaiset uloswalitsewat heidän teissänsä/ Ja heidän sielunsa mielistyypi heidän ilkeyksistänsä.
(wertaa 1933 Joka teurastaa härän, mutta myös tappaa miehen, joka uhraa lampaan, mutta myös taittaa koiralta niskan, joka uhraa ruokauhrin, mutta myös sian verta, joka polttaa suitsuketta, mutta myös ylistää epäjumalaa: nämä ovat valinneet omat tiensä. Ja niinkuin heidän sielunsa on mielistynyt heidän iljetyksiinsä,)
66:4 Senteden mine mös tadhon vloswalita/ mite he naurauat/ ia iota he pelkeuet/ site saathan heiden pälens. Sille mine cutzuin/ ia eikengen wastauat/ Quin mine puhuin/ nin euet he cwlleet. Ja he teit mite ei minulle

keluanut/ ia vloswalitzit/ iota em mine tactonut.
Sentähden minä myös tahdon uloswalita/ mitä he naurawat/ ja jota he pelkääwät/ sitä saawat heidän päällensä. Sillä minä kutsuin/ ja eikenkään wastannut/ Kuin minä puhuin/ niin eiwät he kuulleet. Ja he teit mitä ei minulle kelwannut/ ja uloswalitsit/ jota en minä tahtonut.
66:5 CWlcat HERRAN sana/ iotca teiten pelket henen Sanastans. Teiden Weliet iotca teite wihasit ia teite pannan cwluttauat minun Nimeni teden. He sanouat (* Catzocam quinga cunnialinen HERRA ombi/ ilmanducan hen teiden ilohonna) heiden pite häpien tuleman.
Kuulkaat HERRAN sana/ jotka teitän pelkäät heidän sanastansa. Teidän weljet jotka teitä wihasit ja teitä pannaan kuuluttawat minun nimeni tähden. He sanowat (Katsokaamme kuinka kunniallinen HERRA ompi/ ilmaantukan hän teidän iloonne) heidän pitää häpeään tuleman.*
66:6 Sille metelin äni pite Caupungis cwluman/ yxi äni Templist/ sen HERRAN äni/ ioca henen Wiholisens costapi.
Sillä metelin ääni pitää kaupungissa kuuluman/ yksi ääni templistä/ se HERRAN ääni/ joka hänen wihollisensa kostaapi.
66:7 Hen synnyttepi ennenquin hen Kiwun saapi/ hen synnytti Piltin/ ennenquin hen Lapsenhäten tuli.
Hän synnyttääpi ennenkuin hän kiwun saapi/ hän synnytti piltin/ ennenkuin hän lapsenhätä tuli.
66:8 Cuca sencaltaista ikenens cwllut on? Cuca sencaltaista ikenens nähnyt on? Syndynekö ynne iocu Canssa/ ennenquin se synnyttemisens Kiwun saapi? Nyt ombi Zion quitengi ilman Kiwutans henen Lapsens synnyttenyt.
Kuka senkaltaista ikänänsä kuullut on? Kuka senkaltaista ikänänsä nähnyt on? Syntyneekö ynnä joku kansa/ ennenkuin se synnyttämisen kiwun saapi? Nyt ompi Zion kuitenkin ilman kiwuttansa hänen lapsensa synnyttänyt.
66:9 Pidheisko minun ioca mwdh saatan synnyttemen/ ei Itze mös synnyttemen/ sanopi HERRA? Pidheiskö minun andaman muidhen synnytte/ ia itze hedhelmetoin oleman/ sanopi sinun Jumalas.
Pitäiskö minun joka muut saatan synnyttämän/ ei itse myös synnyttämän/ sanoopi HERRA? Pitäiskö minun antaman muiden synnyttää/ ja itse hedelmätöin oleman/ sanoopi sinun Jumalasi.
66:10 Iloitka sis Jerusalemin cansa/ ia ihastucat heneste/ caiki te iotca hende racastat. Iloitka henen cansans/ caiki te/ iotca tehenasti oletta henen tedhens mureliset olleet.
Iloitkaa siis Jerusalemin kansa/ ja ihastukaat hänestä/ kaikki te jotka häntä rakastat. Iloitkaa hänen kanssansa/ kaikki te/ jotka tähän asti olette hänen tähtensä murheelliset olleet.

66:11 Sille senteden pite teiden imemen ia rauittaman henen Lohutoxens Nisiste. Teiden pite senedest imemen/ ia teiten ilahuttaman henen Cunniaudhens teudhelisudhest.
Sillä sentähden pitää teidän imemän ja rawittaman hänen lohdutuksensa nisistä. Teidän pitää sen edestä imemän/ ja teitän ilahduttaman hänen kunniautensa täydellisyydestä.
66:12 Sille nein sanopi HERRA/ Catzos/ mine vlosleuiten Rauhan henen tykenens/ ninquin wirdhan/ ia Pacanain Cunniaudhen/ ninquin vloswotauan cosken. Silloin te saat imie/ Ja Nisise teite pite cannettaman/ ia poluein päle teite pite ihandeleman.
Sillä näin sanoopi HERRA/ Katsos/ minä uloslewitän rauhan hänen tykönsä/ niinkuin wirran/ ja pakanain kunniauden/ niinkuin uloswuotawan kosken. Silloin te saatte imeä/ ja nisissä teitä pitää kannettaman/ ja polwein päällä teitä pitää ihanteleman.
66:13 Mine tadhon teite lohutta/ ninquin iocu henen Eitens lohuttapi/ Ja teiden pite Jerusalemin polest ilahutettaman.
Minä tahdon teitä lohduttaa/ niinkuin joku hänen äitiänsä lohduttaapi/ Ja teidän pitää Jerusalemin puolesta ilahdutettaman.
66:14 Teiden pite sen näkemen/ ia teiden sydhemen pite iloitzeman/ ia Lwt pite wihottaman ninquin Roho. Nin HERRAN käsi tutan henen Paluelioisans/ ia sen wiha henen Wiholisisans.
Teidän pitää sen näkemän/ ja teidän sydämen pitää iloitseman/ ja luut pitää wihoittaman niinkuin ruoho. Niin HERRAN käsi tutaan hänen palwelijoissansa/ ja sen wiha hänen wihollisissansa.
66:15 SIlle catzos/ HERRA Tulella tulepi/ Ja henen Rattans ouat ninquin Twlispä. Ette hen costais wihans hirmusudhes/ ia henen rangastoxens Tulenliekis.
Sillä katsos/ HERRA tulella tuleepi/ Ja hänen rattaansa owat niinkuin tuulispää. Että hän kostaisi wihansa hirmuisuudessa/ ja hänen rangaistuksensa tulenliekissä.
66:16 Sille HERRAN pite Tulen lepitze domitzeman/ ia henen Miecans cautta/ caiken Lihan/ ia ne Mestatut HERRALDA pite palio oleman.
Sillä HERRAN pitää tulen läwitse tuomitseman/ ja hänen miekkansa kautta/ kaiken lihan/ ja ne mestatut HERRALTA pitää paljon oleman.
66:17 Jotca heitens pyhitteuet ia pudhastauat Yrtitarhoissa/ yxi täälle toinen sielle/ ia söuet Sianliha/ Cauhistoxia ia Hijrie/ caiki ne pite ynne poistemmattaman/ sanopi HERRA.
Jotka heitänsä pyhittäwät ja puhdistawat yrttitarhoissa/ yksi täällä toinen siellä/ ja syöwät sianlihaa/ kauhistuksia ja hiiriä/ kaikki ne pitää ynnä

poistemmattaman/ sanoopi HERRA.
66:18 Sille mine tadhon tulla ia coota heiden tecons ia aiatoxens/ ynne caikein Pacanin ia Kieldein cansa/ ette he tulisit ia minun Cunniani näkisit.
Sillä minä tahdon tulla ja koota heidän tekonsa ja ajatuksensa/ ynnä kaikkein pakanain ja kieltein kanssa/ että he tulisit ja minun kunniani näkisit.
66:19 JA mine asetan Ydhen Lipon heiden secans/ Ja mutomat nijste quin pelastetut ouat/ mine leheten Pacanoille Meren tyge/ ninen Joutzimiesten polen Phul ia Lud. Tubalin ia Jauan pein/ ia nihin caucaisin pein Saarissa/ ioissa ei tehenasti miten ole minusta cwltu. Ja iotca minun Cunniauttani ei ole nähneet/
Ja minä asetan yhden lipun heidän sekaansa/ ja muutamat niistä kuin pelastetut owat/ minä lähetän pakanoille meren tykö/ niiden jousimiesten puoleen Phul ja Lud. Tubaliin ja Jaawan päin/ ja niihin kaukaisiin päin saarissa/ joissa ei tähän asti mitään ole minusta kuultu. Ja jotka minun kunniauttani ei ole nähneet/
66:20 ia heiden pite minun HERrauttani Pacanain seas ilmoittaman. Ja he edestoouat caiki teiden Welienne vlos caikista Pacanoista/ HERRALLE Rocawffrixi/ Oritten ia Ratasten päle/ Paarein päle/ Mulein ia Kerruin päle/ Jerusalemin minun pyhen Wooreni polehen/ sanopi HERRA. Samalmoto quin Israelin Lapset Rocawffrin puchtas Astias edestoouat HERRAN Honen tyge.
ja heidän pitää minun Herrauttani pakanain seassa ilmoittaman. Ja he edestuowat kaikki teidän weljenne ulos kaikista pakanoista/ HERRALLE ruokauhriksi/ oritten ja ratasten päällä/ paarein päällä/ Muulein ja kärryin päällä/ Jerusalemiin minun pyhän wuoreni puoleen/ sanoopi HERRA. Samalla muotoa kuin Israelin lapset ruokauhrin puhtaassa astiassa edestuowat HERRAN huoneen tykö.
66:21 JA mine tadhon nijste vlosotta Papit ia Leuitit/ sanopi HERRA.
Ja minä tahdon niistä ulosottaa papit ja lewitat/ sanoopi HERRA.
66:22 Sille ninquin se wsi Taiuas ia wsi Maa/ iotca mine teen/ seisouat minun edeseni/ sanopi HERRA/ Juri nin pite teiden Siemenen ia teiden Nimen seisoman.
Sillä niinkuin se uusi taiwas ja uusi maa/ jotka minä teen/ seisowat minun edessäni/ sanoopi HERRA/ Juuri niin pitää teidän siemenen ja teidän nimen seisoman.
66:23 Ja iocainen Liha pite ydhest Cucaudhest nin toisen/ ia ydhest Sabbathist nin toisen tuleman/ cumartaman minun eteeni/ sanopi HERRA.
Ja jokainen liha pitää yhdestä kuukaudesta niin toiseen/ ja yhdestä Sabbathista niin toiseen tuleman/ kumartaman minun eteeni/ sanoopi HERRA.

66:24 Ja heiden pite vloskeumen/ ia ninen Inhimisten Raatoia catzeleman/ iotca minua wastan wärinteit. Sille ei pidhe heiden Matons cooleman/ eike heiden Tulens sammuman/ Ja heiden pite iocaitzelle Lihalle yxi Cauhistos oleman.

ja heidän pitää uloskäymän/ ja niiden ihmisten raatoja katseleman/ jotka minua wastaan wäärin teit. Sillä ei pidä heidän matonsa kuoleman/ eikä heidän tulensa sammuman/ ja heidän pitää jokaiselle lihalle yksi kauhistus oleman.

Propheta Jeremia

Jeremiast Prophetast. Ne catumattomat Christusen Waldakunnasta Hylieten/ ia ne Catuuaiset iellenstodhan.

II. Lucu.

3:6 Sanoi HERRA minulle/ Josian Kuningan aicana. ETkös nähnyt ole/ mite se wasthacoinen Israel tehnyt on? Hen poismeni iocaitzen corkean Wooren päle/ ia iocaitzen wiherieisen Puun ala ia sielle Horutta teki.

Sanoi HERRA minulle/ Josian kuninkaan aikana. Etkös nähnyt ole/ mitä se wastahakoinen Israel tehnyt on? Hän poismeni jokaisen korkean wuoren päälle/ ja jokaisen wiheriäisen puun alle ja siellä huoruutta teki.

3:7 Ja mine sanoin/ quin he neite caikia tehneet olit/ palaia minun tykeni/ Waan ei hen palaianut.

Ja minä sanoin/ kuin he näitä kaikkia tehneet olit/ palaja minun tyköni/ Waan ei hän palannut.

3:8 Ja waicka se paadhutettu Juda/ sen Sisar/ nähnyt olis/ quinga mine sen wasthacoisen Israelin Horudhen rangaisin/ ia sen ylenannoin/ ia henelle Erokirian annoin. Eipe se padhutettu Juda/ henen Sisarens/ site pelienyt/ Waan poismeni/ ia mös Horutta teki.

Ja waikka se paadutettu Juda/ sen sisar/ nähnyt olisi/ kuinka minä sen wastahakoisen Israelin huoruuden rankaisin/ ja sen ylenannoin/ ja hänelle erokirjan annoin. Eipä se paadutettu Juda/ hänen sisarensa/ sitä peljännyt/ waan poismeni/ ja myös huoruutta teki.

3:9 Ja sijte henen Horudhens sanomasta/ ombi Maa saastutettu/ Sille se Horia teke Kiuein ia Puidhen cansa.

Ja siitä hänen huoruutensa sanomasta/ ompi maa saastutettu/ Sillä se huoria tekee kiwen ja puiden kanssa.

3:10 Ja neisse caikissa/ eipe se paadhutettu Juda/ henen Sisarens/ minun tykeni palainut caikesta sydhemestens/ Waan nin wiecastele sanopi HERRA.

Ja näissä kaikissa/ eipä se paadutettu Juda/ hänen sisarensa/ minun tyköni palannut kaikesta sydämestänsä/ waan niin wiekasteli sanoopi HERRA.
3:11 Ja HERRA sanopi minulle/ Se wasthacoinen Israel ombi hurskambi/ quin se padhutettu Juda.
Ja HERRA sanoopi minulle/ Se wastahakoinen Israel ompi hurskaampi/ kuin se paadutettu Juda.
3:12 Mene ia sarna nein pohian pein/ ia sano/ Palaia sine wasthacoinen Israel/ sanopi HERRA/ nin en mine tadho Casuoani teilde poiskäende. Sille mine olen Laupias/ sanopi HERRA/ ia en tadho ijancaikisesta wihastua.
Mene ja saarnaa näin pohjaan päin/ ja sano/ Palaja sinä wastahakoinen Israel/ sanoopi HERRA/ niin en minä tahdo kaswojani teiltä poiskääntää. Sillä minä olen laupias/ sanoopi HERRA/ ja en tahdo iankaikkisesti wihastua.
3:13 Waiuoin tunnusta sinun pahatecos/ ettes HERRA wastan synditehnyt olet/ ia iooxit sinne ia tenne/ ninen wierasten Jumalain tyge/ iocaitzen wiherieisen Puun ala/ ia ette te minun ändeni cwlluet/ sanopi HERRA.
Waiwoin tunnusta sinun pahat tekosi/ ettäs HERRAA wastaan syntiä tehnyt olet/ ja juoksit sinne ja tänne/ niiden wierasten Jumalain tykö/ jokaisen wiheriäisen puun alle/ ja ette te minun ääntäni kuulleet/ sanoopi HERRA.
3:14 Palaitka/ te wasthacoiset lapset/ sanopi HERRA/ Sille mine teite itzelleni Kihilan/ ia tadhon teite coriata. Ette yxi coco Caupungin/ ia caxi coco Makunnan wiemen pite/
Palatkaa/ te wastahakoiset lapset/ sanoopi HERRA/ Sillä minä teitä itselleni kihlaan/ ja tahdon teitä korjata. Että yksi koko kaupungin/ ja kaksi koko maakunnan wiemän pitää/
3:15 ia tadhon teite Zionijn saatta. Ja tadhon teille Paimenet anda/ minun sydhemeni ielken/ iotca teite opilla ia wisaudhella caitzeman pite. Ja tapactuman pite/ Coska te casuatte ia Maasta enenette/
ja tahdon teitä Zioniin saattaa. Ja tahdon teille paimenet antaa/ minun sydämeni jälkeen/ jotka teitä opilla ja wiisaudella kaitseman pitää. Ja *tapahtuman pitää/ koska te kaswatte ja maasta enenette/*
3:16 sihen aican (sanopi HERRA) eipe sillen sanota/ sijte HERRAN Lijton Arcusta. Ettei site sama enembi pidhe mainittaman/ eike sijte sarnattaman/ eike site etzittemen/ eike sielle enembi wffrattaman.
Siihen aikaan (sanoopi HERRA) eipä silleen sanota/ siitä HERRAN liiton arkusta. Ettei sitä samaa enempi pidä mainittaman/ eikä siitä saarnattaman/ eikä sitä etsittämän/ eikä siellä enempi uhrattaman.
3:17 WAan sillä samalla aialla/ pite Jerusalem cutzuttaman/ HERRAN Stolixi/ ia sinne caiki Pacanat heitens cocouat/ HERRAN Nimen wooxi Jerusalemis/ ia euet sille waella heiden pahan sydhemens aiatoxen ielkin.

Waan sillä samalla ajalla/ pitää Jerusalem kutsuttama/ HERRAN tuoliksi/ ja sinne kaikki pakanat heitänsä kokoawat/ HERRAN nimen wuoksi Jerusalemissa/ ja eiwät siellä waella heidän pahan sydämensä ajatuksen jälkeen.
3:18 Sihen aican/ menepi Judan Hone Israelin Honen tyge/ ia ynne palaiauat Pohiaisest/ sihen Maan/ ionga mine teiden Isille Perimisexi andanut olen.
Siihen aikaan/ meneepi Judan huone Israelin huoneen tykö/ ja ynnä palajawat pohjoisesta/ siihen maan/ jonka minä teidän isille perimiseksi antanut olen.
3:19 Ja mine sanon sinulle/ O quin monda Lasta mine tadhon sinulle anda/ ia sen rackan Maan/ sen lustisen perimisen/ sen Pacanain sotawäen? Ja mine sanon/ cutzu minua Isexes/ ia ele minusta poickene.
Ja minä sanon sinulle/ Oi kuin monta lasta minä tahdon sinulle antaa/ ja sen rakkaan maan/ sen lystisen perimisen/ sen pakanain sotawäen? Ja minä sanon/ kutsu minua Isäksesi/ ja älä minusta poikkene.
3:20 Mutta se Israelin Hone ei tottele minua/ Samalmoto quin iocu waimo henen wertamiestens ei sillen tottele/ sanopi HERRA.
Mutta se Israelin huone ei tottele minua/ Samalla muotoa kuin joku waimo hänen wertamiestensa ei silleen tottele/ sanoopi HERRA.
3:21 Senteden pite Corkiuxis yxi Israelin Lastein surkia/ parcu ia idku cwluman. Ette he pahasti teit/ ia heiden HERRANS Jumalans vnhotit.
Sentähden pitää korkeuksissa yksi Israelin lasten surkea/ parku ja itku kuuluman. Että he pahasti teit/ ja heidän HERRANSA Jumalansa unhotit.
3:22 Nin palaitka nyt/ te wasthacoiset Lapset/ nin mine tadhon parata teite teidhen couacoruasudhestan.
Niin palatkaa nyt/ te wastahakoiset lapset/ niin minä tahdon parantaa teitä teidän kowakorwaisuudestan.
3:23 Catzo/ me tulema sinun tyges/ Sille sine olet se HERRA meiden Jumalan. Totisesta/ se on sula petos/ caikein Cuckuladhen ia Wortein cansa. Totisesta/ eipe Israelin mualda apu ole/ waan meiden HERRALDA Jumalalda.
Katso/ me tulemme sinun tykösi/ Sillä sinä olet se HERRA meidän Jumalan. Totisesti/ se on sula petos/ kaikkein kukkulaiden ja wuorten kanssa. Totisesti/ eipä Israeliin muualta apu ole/ waan meidän HERRALTA Jumalalta.
3:24 Ja meiden Isein Sädhyt/ iotca me Norudhesta pitenyet olema/ pite häpielle alaskeumen/ heiden Lammastens/ Carians/ Poicains ia Tyttereins cansa.
Ja meidän isäin säädyt/ jotka me nuoruudesta pitäneet olemme/ pitää

häpeällä alaskäymän/ heidän lammastensa/ karjansa/ poikansa ja tyttäreinsä kanssa.
3:25 Sille ionga päle me lootimma/ se on nyt meille sula häpie/ Ja ionga päle me vskalsimma/ site meiden nyt pite häpiemen. Sille sen cautta me synditein meiden HERRAN Jumalan wastan/ seke me ette meiden Iset/ hamast meiden Norudhestan. Nin mös tehen peiuen asti/ ia eipe me totelluet meiden HERRAN Jumalan ände.
Sillä jonka päälle me luotamme/ se on nyt meille sula häpeä/ Ja jonka päälle me uskalsimme/ sitä meidän nyt pitää häpeämän. Sillä sen kautta me syntiä teimme meidän HERRAN Jumalan wastaan/ sekä me että meidän isät/ hamasta meidän nuoruudestan. Niin myös tähän päiwään asti/ ja eipä me totelleet meidän HERRAN Jumalan ääntä.

VII. Lucu.

Eipe Sastaisille miteken pudhas ole/ iotca nijste Pyhityiste euckeuet/ ia euet he quitengan itze ole Pyhetyt Jumalan Sanalla ia Uskolla. Jere. vij.

7:3 Neite sanopi HERRA Zebaoth Israelin JUMALA. PArandacat teiden elemen ia menon/ Nin mine tadhon teiden tykenen asua thesse paicas.
Näitä sanoopi HERRA Zebaoth Israelin JUMALA. Parantakaat teidän elämän ja menon/ Niin minä tahdon teidän tykönän asua tässä paikassa.
7:4 Elket vskaldaco walhen päle/ sanoden Tesse on HERRAN Templi/ Tesse on HERRAN Templi/ Tesse on HERRAN Templi.
Älkäät uskaltako walheen päälle/ sanoen tässä on HERRAN templin/ Tässä on HERRAN templi/ Tässä on HERRA templi.
7:5 Waan parandacat teiden Elemen ia menon/ ette te Coctutta tekisit toinen toisellen. Ja elket Mucalaiselle/ Oruoille/ ia Leskelle wärytte techkö/
Waan parantakaat teidän elämän ja menon/ että te kohtuutta tekisit toinen toisellen. Ja älkäät muukalaiselle/ orwoille/ ja leskelle wääryyttä tehkö/
7:6 ia elket wighatoindha werta vloswodhataco tesse paicas. Ja elket waeltaco muidhen Jumaloitten ielkin/ teillen omaxi wahingoxi.
ja älkäät wiatointa werta uloswuodattako tässä paikassa. Ja älkäät waeltako muiden jumaloitten jälkeen/ teillen omaksi wahingoksi.
7:7 Nin mine tadhon alati ia ijancaikisesta teiden tykenen asua tesse paicas/ sijnä Maasa/ ionga mine teiden Isillen annoin.
Niin minä tahdon alati ja iankaikkisesti teidän tykönän asua tässä paikassa/ siinä maassa/ jonka minä teidän isillen annoin.
7:8 Mutta nyt te vskallat Walecten päle/ iotca keluottamat ouat.
Mutta nyt te uskallat walheitten päälle/ jotka kelwottomat owat.

7:9 Ja semmingi te oletta Warcat/ Murhaiat/ Horintekiet/ ia Walapatot/ ia szuitzutat Baalille. Ja te waellat mucalaisten Jumaloitten ielkin/ ioita ette te tunne.
Ja semmoinenkin te olette warkaat/ murhaajat/ huorintekijät/ ja walapatot/ ja suitsutat baalille. Ja te waellat muukalaisten jumaloitten jälkeen/ joita ette te tunne.
7:10 Sytte te tuletta ia seisotta minun edesseni/ tesse Honesa/ ioca minun Nimeni ielken nimitettu on/ ia te sanotta. Eipe meille miten tuska ole/ sittequin me sencaltaiset Cauhistoxet teimme.
Syyttä te tulette ja seisotte minun edessäni/ tässä huoneessa/ joka minun nimeni jälkeen nimitetty on/ ja te sanotte. Eipä meillä mitään tuskaa ole/ sittenkuin me senkaltaiset kauhistukset teimme.
7:11 Pidhettekö sis temen Honen/ ioca minun Nimeni ielkin/ nimitettu on/ Röuerein Loolana? Catzos/ kylle mine sen näen/ sanopi HERRA.
Pidättekö siis tämän huoneen/ joka minun nimeni jälkeen/ nimitetty on/ ryöwärein luolana? Katsos/ kyllä minä sen näen/ sanoopi HERRA.
7:12 Menget minun Paicani tyge Silos/ iossa minun Nimen ennen asunut ombi/ ia catzocat/ mite mine sielle tehnyt olen/ minun Canssani Israelin pahuden teden.
Menkäät minun paikkani tykö Silossa/ jossa minun nimeni ennen asunut ompi/ ja katsokaat/ mitä minä siellä tehnyt olen/ minun kansani Israelin pahuuden tähden.
7:13 Ette te sijs caiki nämet Cappalet teette/ sanopi HERRA/ ia mine alati teille sarnata annan/ ia eipe te tadho cwlla/ Mine hwdhan/ ia eipe te taidha wastata.
Eäät te siis kaikki nämät kappaleet teette/ sanoopi HERRA/ ja minä alati teille saarnata annan/ ja eipä te tahdo kuulla/ Minä huudan/ ja eitä te taida wastata.
7:14 Nin mine sijs tadhon sen Honen/ ioca minun Nimeni ielkin nimitettu on/ ionga päle te vskallat/ Ja sen Paican/ ionga mine teiden Isillen andanut olen/ iuri nin tedhä/ quin mine olen Silon tehnyt.
Niin minä siis tahdon sen huoneen/ joka minun nimeni jälkeen nimitetty on/ jonka päälle te uskallat/ Ja sen paikan/ jonka minä teidän isillen antanut olen/ juuri niin tehdä/ kuin minä olen Silon tehnyt.
7:15 Ja tadhon teite minun Casuoni edest poisheitte/ ninquin mine poisheittenyt olen caiki teiden Welien/ coco Ephraimin siemenen.
Ja tahdon teitä minun kaswoni edestä poisheittää/ niinkuin minä poisheittänyt olen teidän weljen/ koko Ephraimin siemenen.
7:16 Mutta ele sine rucuele temen Canssan edeste/ ia ele ycten Walitosta

eike anomista edestooco/ eles mös edesastuco heiden tedens minun eteeni/ Sille embe mine tadho sinua cwlla.
Mutta älä sinä rukoile tämän kansan edestä/ ja älä yhtään walitusta eikä anomista edestuoko/ äläs myös edesastuko heidän tähtensä minun eteeni/ Sillä empä minä tahdo sinun kuulla.
7:17 Sille etkös näe/ mite he tekeuet Judan Caupungeisa? ia Jerusalemin Catuilla?
Sillä etkös näe/ mitä he tekewät Judan kaupungeissa? ja Jerusalemin kaduilla?
7:18 Lapset puita hakeuat/ nin Iset Tulen wiritteuet/ ia waimot sotkeuat Taikina. Ette he Taiwahan Drötingille Mariancacoia leipoisit/ ia Joomawffrit mucalaisille Jumalaloille annaisit/ ette he minun wihoitaisit.
Lapset puita hakewat/ niin isät tulen wirittäwät/ ja waimot sotkewat taikinaa. Että he taiwaan drötingille (kuningattarelle) Mariankakkuja leipoisit/ ja juomauhrit muukalaisille jumaloille antaisit/ että he minun wihottaisit.
7:19 Mutta ei heiden pidhe minua sen cautta/ waan itzeheitens wahingoittaman/ heiden häpiexens.
Mutta ei heidän pidä minua sen kautta/ waan itse heitänsä wahingoittaman/ heidän häpeäksensä.
7:20 Senteden sanopi HERRA Jumala/ Catzos/ minun wihan ia minun Hirmusudhen on vloscaattu temen Paican päle. Seke ylitze Inhimisten ette ylitze Eleinden/ ia Puidhen päle Kedhossa/ ia Maan Jyuein päle/ ia sen pite nin tynipoltaman/ ettei kengen sammutta woi.
Sentähden sanoopi HERRA Jumala/ Katsos/ minun wihani ja minun hirmuisuuteni on ulos kaadettu tämän paikan päälle. Sekä ylitse ihmisten että ylitse eläinen/ ja puiden päälle kedossa/ ja maan jywäin päälle/ ja sen pitää niin tyynipolttaman/ ettei kenkään sammuttaa woi.
7:21 NEin sanopi/ HERRA Zebaoth/ se Israelin Jumala/ Cootka ycten teiden poltwffrit ia mwdh wffrit/ ia söket Liha.
Näin sanoopi/ HERRA Zebaoth/ se Israelin Jumala/ Kootkaa yhteen teidän polttouhrit ja muut uhrit/ ja syökäät lihaa.
7:22 Sille embe mine ole sanonut enge keskenyt Poltwffrist ia muista Wffrista/ teiden Isillen/ sinä peiuene/ coska mine heite Egiptin maalda vloswein.
Sillä empä minä ole sanonut enkä käskenyt polttouhrista ja muista uhrista/ teidän isillen/ sinä päiwänä/ koska minä heitä Egyptin maalta ulos wein.
7:23 Waan täte mine heille keskin/ ia sanoin/ Cwlcat minun Sanan/ Nin mine tadhon teiden Jumalan olla/ ia teiden pite minun Canssan oleman. Ja waeldacat caikia nijte Teite mödhen/ ioita mine teille neuuon/ ette teille

hyuesti keuis.
Waan tätä minä heille käskin/ ja sanoin/ Kuulkaat minun sanan/ Niin minä tahdon teidän Jumalan olla/ ja teidän pitää minun kansani oleman. Ja waeltakaat kaikkia niitä teitä myöten/ joita minä teille neuwon/ että teille hywästi käwisi.
7:24 Mutta euet he tactoneet cwlla/ eike Coruiansa sihen callista/ waan waelsit heiden oman Neuuons ielkin ia heiden pahan sydhemens Lwlon ielkin/ ia keuit tacaperin ia ei edespein.
Mutta eiwät he tahtoneet kuulla/ eikä korwiansa siihen kallistaa/ waan waelsit heidän oman neuwonsa jälkeen ja heidän pahan sydämensä luulon jälkeen/ ja käwit takaperin ja ei edespäin.
7:25 Ja tosin hamast sijte peiueste/ iona mine teiden Iset Egiptin maalda vloswienyt olen/ nin tehen peiuen asti/ olen mine iocapeiue teiden tyken lehettenyt caiki minun Palueliani/ ne Prophetat.
Ja tosin hamasta siitä päiwästä/ jona minä teidän isät Egyptin maalta uloswienyt olen/ tähän päiwään asti/ olen minä jokapäiwä teidän tykön lähettänyt kaikki minun palwelijani/ ne prophetat.
7:26 Mutta euet he tactoneet cwlla/ eike heiden Coruians sihen callista. Waan ouat Niskurit/ ia wiele pahemin tekeuet/ quin heiden Isens.
Mutta eiwät he tahtoneet kuulla/ eikä heidän korwillansa siihen kallistaa. Waan owat niskurit/ ja wielä pahemmin tekewät/ kuin heidän isänsä.
7:27 Ja waickas neite caikia heille ratki sanoisit/ euet he senuoxi cwle/ Echkes hwdhaisit/ euet he quitengan wasta.
Ja waikkas näitä kaikkia heille ratki sanoisit/ eiwät he senwuoksi kuule/ Ehkäs huutaisit/ eiwät he kuitenkaan wastaa.
7:28 Sano sis heille/ Teme on se Canssa/ ioca henen HERRA Jumalatans ei tadho cwlla/ eike heitens parata. Se oikea Oppi ombi iuri huckunut/ ia euet he sijte miteken sarna.
Sano siis heille/ Tämä on se kansa/ joka hänen HERRAA Jumalatansa ei tahdo kuulla/ eikä heitänsä parantaa. Se oikea oppi ompi juuri hukkunut/ ja eiwät he siitä mitäkään saarnaa.

VIII. Lucu.

8:1 SIlle samalla aialla/ sanopi HERRA/ pite sen Judan Kuningan Luudh/ henen Pämiestens luudh/ ia Pappein Luudh/ Prophetain Luudh/ ia Jerusalemin Borgharein Lwdh/ heiden Haudhoistans vlosheitettemen/
Sillä samalla ajalla/ sanoopi HERRA/ pitää sen Judan kuninkaan luut/ hänen päämiestensä luut/ ja pappein luut/ prophetain luut/ ja Jerusalemin

borgharein (asukkaiden) luut/ heidän haudoistansa ulosheitettämän/
8:2 ia heite vlosleuiteteen Auringon ala/ Cuun/ ia caiken Taiuan Sotawäen ala/ Joita he racastit ia paluelit/ ia ioita he seurasit/ ia etzit/ ia cumarsit. Eipe heite pidhe sillen yleshaettaman/ ia haudhattaman/ Waan Sondatungioxi Maan päle tuleuat.
ja heitä uloslewitetaan auringon alle/ kuun/ ja kaiken taiwaan sotawäen alle/ Joita he rakastit ja palwelit/ ja joita he seurasit/ ja etsit/ ja kumarsit. Eipä heitä pidä silleen ylöshaettaman/ ja haudattaman/ Waan sontatunkioksi maan päälle tulewat.
8:3 Ja caiki techteet teste pahasta Canssasta/ cuhunga paiccan he tuleuat/ iohonga mine heite poissösnyt olen/ paramin he coolla quin ele tactouat/ sanopi se HERRA Zebaoth. Nijte wastan/ iotca enemen Inhimisten Sädhyste/ quin Jumalan Sanoista piteuet.
Ja kaikki tähteet tästä pahasta kansasta/ kuhunka paikkaan he tulewat/ johonka minä heitä poissyössyt olen/ paremmin he kuolla kuin elää tahtowat/ sanoopi se HERRA Zebaoth. Niitä wastaan/ jotka enemmin ihmisten säädystä/ kuin Jumalan sanoista pitäwät.
8:4 Senteden sanos heille. Nein se HERRA sanopi. CUca lange/ ia ei tadho iellens ylesnosta? Cuca exypi/ ia ei kernasti oikialle Tielle palaiaisi?
Sentähden sanos heille. Näin se HERRA sanoopi. Kuka lankeaa/ ja ei tahdo jällens ylösnostaa? Kuka eksyypi/ ja ei kernaasti oikealle tielle palajaisi?
8:5 Mutta teme Canssa Jerusalemis tacto alati exyxis keudhe. Nin kijndiest he piteuet heitens wäres JumalanPalueluxes/ ettei he sijte taidha lacata.
Mutta tämä kansa Jerusalemissa tahtoo alati eksyksissä käydä. Niin kiinteästi he pitäwät heitänsä wäärässä jumalanpalweluksessa/ ettei he siitä taida lakata.
8:6 Mine näen ia cwlen/ ettei he miten oikein opeta/ Eikengen Pahuttans cadhu/ ia sano/ Mite mine sis tein? He ioxeuat caiki heiden ioxuuns/ ninquin iocu tuyma Hingisti sodhassa.
Minä näen ja kuulen/ ettei he mitään oikein opeta/ Eikenkään pahuuttansa kadu/ ja sanoo/ Mitä minä siis tein? He juoksewat kaikki heidän juoksunsa/ niinkuin joku tyhmä hingisti sodassa.
8:7 Haicara Taiuas alla tiete henen aigans/ Mettinen/ Curki ia Päsky warinottauat palaiamisens aiasta. Mutta minun Canssan/ ei tadho HERRAN Lakia tiete.
Haikara taiwasalla tietää hänen aikansa/ mettinen/ kurki ja pääsky waarinottawat palaajamisensa ajasta. Mutta minun kansani/ ei tahdo HERRAN lakia tietää.
8:8 Quinga te sis madhat sanoa/ Me tiedheme mite oikius on/ ia Pyhe

Ramattu on meiden edessen? Ja se on quitengi sula walhe/ mite ne Kirianoppeneet/ sääteuet.
Kuinka te siis mahdat sanoa/ Me tiedämme mitä oikeus on/ ja Pyhä Raamattu on meidän edessän? Ja se on kuitenkin sula walhe/ mitä ne kirjanoppineet/ säätäwät.
8:9 Senteden teuty sencaltaisten Opettaiain häpie sadha/ peliestye ia fangixi tulla. Sille mite hyue he opetta taitauat/ ette he HERRAN Sanan ylenandauat.
Sentähden täytyy senkaltaisten opettajain häpeään saada/ peljästyä ja wangiksi tulla. Sillä mitä hywää he opettaa taitawat/ että se HERRAN sanan ylenantawat.
8:10 Senteden mine tadhon heiden Emendens Mucalaisille anda/ ia heiden Pellons nijlle/ iotca heite wainouat. Sille caiki tynni he woitto ahnectiuat/ seke pienet ette swret/ ia seke Papit ette Prophetat opettauat wäre Jumalanpaluelusta.
Sentähden minä tahdon heidän emäntänsä muukalaisille antaa/ ja heidän peltonsa niille/ jotka heitä wainoawat/ Sillä kaikki tyynni he woittoa ahnehtiwat/ sekä pienet että suuret/ ja sekä papit että prophetat opettawat wäärää jumalanpalwelusta.
8:11 Ja lohuttauat minun Canssani heiden Tuskasans/ ette he sen haluaxi lukisit/ ia sanouat. Rauha/ Rauha/
Ja lohduttawat minun kansaani heidän tuskassansa/ ettei he sen halwaksi lukisit/ ja sanowat. Rauha/ Rauha/
8:12 ia ei Rauha olecan. Senteden pite heiden häpien saaman/ Ette he sencaltaisen Cauhistoxen matkan saattauat. Waicka euet he tacto häweistyne olla/ ia euet tadho häuete/ Senteden heidet pite ycten cocon catuman. Ja quin mine heille costaman rupean/ nin heiden langeman pite/ sanopi HERRA.
ja ei rauhaa olekaan. Sentähden pitää heidän häpeän saaman/ Että he senkaltaisen kauhistuksen matkaan saattawat. Waikka eiwät he tahdo häwäistynä olla/ ja eiwät tahdo häwetä/ Sentähden heidät pitää yhteen kokoon kaatuman. Ja kuin minä heille kostaman rupean/ niin heidän lankeeman pitää/ sanoopi HERRA:
8:13 Mine tadhon heite iurinin poishakia/ sanopi HERRA/ Ettei ycten Winamaria eike Ficuna Ficunapwsa iämen pidhe/ ia mös ledhetki poiswariseman pite. Ja mite mine heille andanut olen/ ne pite heilde poisotettaman/
Minä tahdon heitä juuri niin poishakea/ sanoopi HERRA/ Ettei yhtään wiinamarjaa eikä wiikunaa wiikunapuunsa jäämän pidä/ ja myös lehdetkin

poiswariseman pitää. Ja mitä minä heille antanut olen/ ne pitää heiltä poisotettaman/
8:14 Cussa meiden pite sis silloin asuman? Ja cootka sis teiten/ ia siselmengem nijhin wahuoin Caupungeihin/ ia sielle Apu odhottacam. Sille se HERRA meiden Jumala/ auttapi meite catkeralla Jomalla/ ette me nin synditein HERRA wasta'.
Kussa meidän pitää siis silloin asuman? Ja kootkaa siis teitän/ ja sisälle menkäämme niihin wahwoihin kaupunkeihin/ ja siellä apu odottakaamme. Sillä se HERRA meidän Jumala/ auttaapi meitä katkeralla juomalla/ että me niin syntiä tein HERRAA wastaan.
8:15 Ja/ loottacat teiten sen päle/ Ei tuska olecan/ Coska ei miteken hyue käsis ole/ Ja ette teiden pidheis paratuxi tuleman/ Coska waiuoin sula wahingo käsis on.
Ja/ luottakaat teitän sen päälle/ Ei tuska olekaan/ Koska ei mitäkään hywää käsissä ole/ Ja että teidän pitäisi paratuksi tuleman/ Koska waiwoin sula wahinko käsissä on.

IX. Lucu

Teste P. Prophetast Päsumma. Jere. ix

9:23 Nein HERRA sanopi. ELken Wisas kerskatko henen Wisaudhestans/ Elken Wäkeue kerskatko henen Wäkewydhestens/ Elken Ricas kerskatko henen Rickaudhestans
Näin HERRA sanoopi. Älkään wiisas kerskatko hänen wiisaudestansa/ Älkään wäkewä kerskatko hänen wäkewyydestänsä/ Älkään rikas kerskatko hänen rikkaudestansa.
9:24 Waan ioca henens kerskata tacto/ Se kerskacan sijte/ ette hen minun tiete ia tunde/ ette mine se HERRA olen/ Joca Laupiudhen/ Oikiudhen/ ia Wanhurskaudhen harioitan Maan päle/ Sille nemet minulle kelpauat/ sanopi HERRA
Waan joka hänens kerskata tahtoo/ Se kerskatkaan siitä/ että hän minun tietää ja tuntee/ että minä se HERRA olen/ joka laupeuden/ oikeuden/ ja wanhurskauden harjoitan maan päällä/ Sillä nämät minulle kelpaawat/ sanoopi HERRA.

X. Lucu.

Huckan tosin me Opetamma nijte Jumalattomita/ ellei itze Jumala siselmeisest hengellens ia Armollans Opetais. Jere. x.

10:23 Mlne tiedhen HERRA/ ettei Inhimisten teco seiso henen wallasans/ ia eike ole kennengen woimas/ quinga hen waeltais eli keumisens oijennais.
Minä tiedän HERRA/ ettei ihmisten teko seiso hänen wallassansa/ ja eikä ole kenenkään woimassa/ kuinka hän waeltaisi eli käymisensä ojentaisi.
10:24 Curita minua HERRA/ quitengin modholla/ ia ei sinun hirmusudhesas/ ette sine lehes minua ei mixiken saattais.
Kurita minua HERRA/ kuitenkin muodolla/ ja ei sinun hirmuisuudessasi/ että sinä lähes minua ei miksikään saattaisi.
10:25 Mutta vloswodhata sinun wihas pacanain päle/ iotca euet sinua tunne/ ia nijnnen Sucukundain ylitze/ iotca sinun Nimees ei auxenshwdha. Sille he ouat Jacobin ylessönyet ia ylesnielyet/ ia he ouat henen poiskuluttanuet/ ia henen Asumisens autiaxi tehnyet.
Mutta uloswuodata sinun wihasi pakanain päälle/ jotka eiwät sinua tunne/ ja niiden sukukuntain ylitse/ jotka sinun nimeäsi ei awuksensa huuda. Sillä he owat Jakobin ylössyöneet ja ylösnielleet/ ja he owat hänen poiskuluttaneet/ ja hänen asumisensa autioksi tehneet.

XIV. Lucu.

Canssan Nuchtet hylieten Heiden Petostens päle. Jere. xiiij.

14:13 Mlne sanoin/ Ah HERRA Jumala/ Catzo/ Prophetat heillen sanouat/ ei teiden pide ycten Miecka näkemen/ eikä Nelke teiden tykenen oleman/ Waan mine tadhon teille anda hyuen Rauhan tesse paicas.
Minä sanoin/ Ah HERRA Jumala/ Katso/ prophetat heillen sanowat/ ei teidän pidä yhtään miekkaa näkemän/ eikä nälkä teidän tykönän oleman/ Waan minä tahdon teille antaa hywän rauhan tässä paikassa.
14:14 Ja HERRA sanoi minulle/ Ne Prophetat noituuat wärin minun Nimesseni. Embe mine heite lehettenyt/ ia en miteken heille keskenyt/ eli miteken heiden cansans puhunut ole. He sarnauat teille walhet Näghyt/ Tulkituxet/ Epeiumaludhen/ ia heiden sydhemens wiettelyxet.
Ja HERRA sanoi minulle/ Ne prophetat noituwat wäärin minun nimessäni. Empä minä heitä lähettänyt/ ja en mitäkään heille käskenyt/ eli mitäkään heidän kanssansa puhunut ole. He saarnaawat teille walheet näyt/ tulkitukset/ epäjumaluuden/ ja heidän sydämensä wiettelykset.
14:15 Senteden sanopi HERRA nijste Prophetiste/ iotca minun Nimesseni noituuat/ waicka em mine quitenga heite lehettenyt ole. Ja he wiele sijttekin sarnauat/ Eipe ycten Nelke tehen Maan tulecka. Sencaltaiset Prophetat pite Miecas ia Nelies cooleman.
Sentähden sanoopi HERRA niistä prophetista/ jotka minun nimessäni

noituwat/ waikka en minä kuitenkaan heitä lähettänyt ole. Ja he wielä sittenkin saarnaawat/ Eipä yhtään nälkää tähän maahan tulekkaan. Senkaltaiset prophetat pitää miekassa ja nälässä kuoleman.
14:16 Ja se Canssa iolla he noituuat/ pite Miecast ia Neliest sielle ia tälle Jerusalemin Catuilla macaman/ ettei kengen pidhe heite hautaman. Samalmoto mös heiden Emenens/ Poiat ia Tytteret/ ia tadhon heiden pahudhens heiden ylitzens wodhatta.
Ja se kansa jolla he noituwat/ pitää miekasta ja nälästä siellä ja täällä Jerusalemin kaduilla makaaman/ ettei kenkään pidä heitä hautaaman. Samalla muotoa myös heidän emäntänsä/ pojat ja tyttäret/ ja tahdon heidän pahuudensa heidän ylitsensä wuodattaa.
14:17 Ja sinun pite sanoman heille temen sanan/ Minun silmeni wootauat kynelite peiue ia öte/ ia euet lacka. Sille se Neitzy minun Canssani Tyter/ ombi hirmulisesta witzoittu ia surkiasti hosuttu.
Ja sinun pitää sanoman heille tämän sanan/ Minun silmäni wuotawat kyyneliä päiwää ja yötä/ ja eiwät lakkaa. Sillä se neitsyt minun kansani tytär/ ompi hirmuisesti witsoittu ja surkeasti hosuttu.
14:18 Jos mine Kedholle vlosmenen/ Catzo/ nin sielle macauat/ ne Miecalla tapetut/ Jos mine Caupungijn tulen/ nin sielle macauat ne Neliest hiukahtunuet. Sille teuty mös ne Prophetat/ nin mös ne Papit/ sihen Mahan menne/ iota euet he tunne.
Jos minä kedolle ulosmenen/ Katso/ niin he siellä makaawat/ ja miekalla tapetut/ Jos minä kaupunkiin tulen/ niin sielllä makaaawat ne nälästä hiukahtuneet. Sillä täytyy myös ne prophetat/ niin myös ne papit/ siihen maahan mennä/ jota eiwät he tunne.
14:19 Oletkos sijs Judan ratki poisheittenyt? Eli lienekö sinun Sielus ilghistynyt Zionijn? Mixi sine sijs meite nin olet lönyt/ ettei kengen meite taidha parata? Me toiuoim Rauhan tuleuan/ Nin ei miten hyue tullut/ Me toiuoim/ Ette meiden pidheis teruexi tuleman/ Mutta catzos/ nin on enembi Wahingo käsis.
Oletkos siis Judan ratki poisheittänyt? Eli lieneekö sinun sielusi ilkistynyt Zioniin? Miksi sinä siis meitä niin olet lyönyt/ ettei kenkään meitä taida parata? Me toiwoimme rauhan tulewan/ Niin ei mitään hywää tullut/ Me toiwoimme/ että meidän pitäisi terweeksi tuleman/ Mutta katsos/ niin on enempi wahinkoa käsissä.
14:20 HERRA me tunnema meiden Jumalattoman menon/ ia meiden Isein pahatteghot. Sille me olema sinun wastas synditehnyet/ Mutta sinun Nimes teden/ ele salli meite häueistette. Ele sinun Cunniaudhes Stoli anna pilcatta/ Muista sijs/ ia ele sinun Lijttoas meiden cansan rico.

HERRA me tunnemme meidän jumalattoman menon/ ja meidän isäin pahat teot. Sillä me olemme sinun wastaasi syntiä tehnyt/ Mutta sinun nimesi tähden/ älä salli meitä häwäistettää. Älä sinun kunniautesi tuolia anna pilkattaa/ Muista siis/ ja älä sinun liittoasi meidän kanssan riko.
14:21 Ei ole sijtteken Pacanain Epeiumalois yxiken/ ioca Saten taita anda/ Nin eipe mös Taiuaska itzestens taidha sata. Sine quitengin olet tosin meiden HERRAN Jumalan/ ionga päle me toiuomma/ Sille sine taidhat caickia neite tedhä.
Ei ole sittenkään pakanain epäjumaloissa yksikaan/ joka sateen taitaa antaa/ Niin eipä myös taiwaskaan itsestänsä taida sataa. Sinä kuitenkin olet tosin meidän HERRAN Jumalan/ jonka päälle me toiwomme/ Sillä sinä taidat kaikkia näitä tehdä.

XV. Lucu.

Prophetan Rucous ia Lohutos/ ette se Tecteinen Canssa/ Jumalan Sanas ieriestens pysyis.

15:15 Ah HERRA/ Sinepe sen tiedhet/ muista meiden pälen/ ia pidhe murhe meiste/ ia costa meiden polestan meiden Wiholisillen. Coria meite/ ia ele sinun Wihas heite wastan wiwyte/ Sille sine tiedhet/ Ette me sinun tedhes pilcatam.
Ah HERRA/ Sinäpä sen tiedät/ muista meidän päällen/ ja pidä murhe meistä/ ja kosta meidän puolestan meidän wihollisillen. Korjaa meitä/ ja älä sinun wihaasi heitä wastaan wiiwytä/ Sillä sinä tiedät/ että me sinun tähtesi pilkataamme.
15:16 Silleuelil pidhettele meille sinun Sanas/ coska me sen saama/ Ja se sama sinun Sanas ombi meiden sydhemen riemu ia lohutos. Sille me tosin olema sinun Nimes ielkin nimitetut/ HERRA Jumala Zebaoth.
Sillä wälillä pidättele meille sinun sanasi/ koska me sen saamme/ Ja se sama sinun sanasi ompi meidän sydämen riemu ja lohdutus. Sillä me tosin olemme sinun nimesi jälkeen nimitetyt/ HERRA Jumala Zebaoth.
15:17 Eipe me ryhdhyte meiten nijnen Pilcuriten secan/ enge meiten riemuitze heiden cansans. Waan me pysyme ainostans sinun Kätes edes/ Sille sine wihastut sangen meiden cansan.
Eipä me ryhdytä meidän niiden pilkkareitten sekaan/ eikä meitän riemutse heidän kanssansa. Waan me pysymme ainoastansa sinun kätesi edessä/ Sillä sinä wihastut sangen meidän kanssan.
15:18 Mixi sijs meiden Kiwun nincauuan wipy/ Ja meiden Haauan nin ylenpahat ouat/ ettei kengen nijte parata woi? Sine olet meille tecty/

ninquin Lehdhe/ ioca ei sillen cohua tadho.
Miksi siis meidän kiwun niinkauan wiipyy/ Ja meidän haawan niin ylen pahat owat/ ettei kenkään niita parantaa woi? Sinä olet meille tehty/ niinkuin lähde/ joka ei silleen kuohua tahdo.
15:19 Senteden nein sanopi HERRA/ Jos sine minussa kijnirippuisit/ nin mine tadhon sinussa kijnirippua/ ia sinun pite minun Sarnaiani oleman. Ja ios sine ne Hurskat opetat/ nijste pahoista Inhimisist heitens eroittaman/ nin sinun pite minun Opettaiani oleman. Ja ennenquin sinun pidheis heiden tygens käendemen/ nin heiden pidheis ennen sinun tyges heitens käendemen.
Sentähden näin sanoopi HERRA/ Jos sinä minussa kiinni riippuisit/ niin minä tahdon sinussa kiinni riippua/ ja sinun pitää minun saarnaajani olemaan. Ja jos sinä ne hurskaat opetat/ niistä pahoista ihmisistä heitänsä eroittaman/ niin sinun pitää minun opettajani oleman. Ja ennenkuin sinun pitäis heidän tykönsä kääntämän/ niin heidän pitäisi ennen sinun tykönsä heitäns kääntämän.
15:20 Sille mine olen sinun tehnyt tellen Canssallen/ wahwaxi cupari Murixi. Waicka he sinua wastan sotisit/ nin euet he quitengan sinua ylitzeuoita. Sille mine olen sinun tykenes/ ette mine autaisin sinua ia pelastaisin sinua/ sanopi HERRA.
Sillä minä olen tehnyt sinun tällen kansallen/ wahwaksi kuparimuuriksi. Waikka he sinua wastaan sotisit/ niin eiwät he kuitenkaan sinua ylitsewoita. Sillä minä olen sinun tykönäsi/ että minä auttaisin sinua ja pelastaisin sinua/ sanoopi HERRA.
15:21 Ja tadhon mös sinua pelasta nijnen Coreiten käsiste/ ia nijnen Tyrannein käsiste sinua wapacta.
Ja tahdon myös sinua pelastaa niiden koreitten käsistä/ ja niiden tyrannein käsistä sinua wapahtaa.

XVI. Lucu.

Pacanain Cutzumisest. Jere. xvj.

16:16 CAtzo/ Mine vlosleheten monda Calamieste/ sanopi HERRA/ ne pite heite calaman. Ja sitelehin mine vlosleheten monda Hakiata/ iotca heite pite fangitzeman iocaitzest woresta/ caikista Cuckuloista/ ia iocaitzest Kiuiraoista.
Katso/ Minä uloslähetän monta kalamiestä/ sanoopi HERRA/ ne pitää heitä kalastaman. Ja siitä lähin minä uloslähetän monta hakijaa/ jotka heitä pitää wangitseman jokaisesta wuoresta/ kaikista kukkuloista/ ja jokaisesta kiwiraoista.
16:17 Sille minun Silmeni catzouat caikein heiden Teidens päle/ ettei heiden

pidhe minun Casuoni edest taitaman heitens salata/ ia heiden Pahateghons ei ole minun silmisteni peitetty.
Sillä minun silmäni katsowat kaikkein heidän teidensä päälle/ ettei heidän pidä minun kaswoni edestä taitaman heitänsä salata/ ja heidän pahat tekonsa ei ole minun silmistäni peitetty.
16:18 Mutta ensin mine tadhon heiden pahatecons ia syndins/ cactalaisest costa/ Senteden ette he minun Maani saastutit heiden Epeiumaloittens Vainain cansa ia minun Perimiseni heiden ilkeydellens teuttenyet ouat.
Mutta ensin minä tahdon heidän pahat tekonsa ja syntinsä/ kahtalaisesti kostaa/ Sentähden että he minun maani saastutit heidän epäjumaloittensa wainain kanssa ja minun perimiseni heidän ilkeydellänsä täyttäneet owat.
16:19 HERRA sine olet minun Wäkewyten ia woiman/ ia minun Turuan Tuskassa. Ne Pacanat pite sinun tyges Mailman äriste tuleman/ ia sanoman. Meiden Iset ouat pitenyet wärie ia turhia Jumaloita/ iotca euet autta woinuet.
HERRA sinä olet minun wäkewyyteni ja woimani/ ja minun turwani tuskassa. Ne pakanat pitää sinun tykösi maailman ääristä tuleman/ ja sanoman. Meidän isät owat pitäneet wääriä ja turhia jumaloita/ jotka eiwät auttaa woineet.
16:20 Quinga iocu Inhiminen taita ne Jumaloixi tedhä/ iotca euet ole Jumalat? Senteden catzo/ Nyt mine tadhon heite opetta/ ia minun Käteni ia waltani heille tietteuexi tedhä/ ette he tundisit/ ette mine HERRAXI cutzutan.
Kuinka joku ihminen taitaa ne jumaloiksi tehdä/ jotka eiwät ole jumalat? Sentähden katso/ Nyt minä tahdon heitä opettaa/ ja minun käteni ja waltani heille tiettäwäksi tehdä/ että he tuntisit/ että minä HERRAKSI kutsutaan.

XVII. Lucu.

Sen Ensimeisen Taulun ialo Toimitos.

17:5 Nein HERRA sanopi. Klrottu ombi se mies/ ioca Inhimisten päle vskalta/ ia pitepi lihan henen Käsiuardhens edest/ ia sydhemellens HERRASTA poiswelte.
Näin HERRA sanoopi. Kirottu ompi se mies/ joka ihmisten päälle uskaltaa/ ja pitääpi lihan hänen käsiwartensa edestä/ ja sydämellänsä HERRASTA pois wälttää.
17:6 Henen pite oleman ninquin Caneruan coruesa/ ia ei hen saa nädhe site tuleuaista Lohutosta. Waan henen pite iemen sihen quiuahan coruesa/ hedelmettömes ia autias Maasa.
Hänen pitää oleman niinkuin kanerwan korwessa/ ja ei hän saa nähdä sitä

tulewaista lohdutusta. Waan hänen pitää jäämän siihen kuin kuiwahan korwessa/ hedelmättömässä ja autiossa maassa.
17:7 Mutta siugnattu on se Mies/ ioca HERRAN päle loottapi/ ia ionga turua HERRA ombi.
Mutta siunattu on se mies/ joka HERRAN päälle luottaapi/ ja jonka turwa HERRA ompi.
17:8 Hen on ninquin iocu istutettu Puu wedhen tykene/ ia wirdhan wierelle iwritettu. Sille waicka iocu helleh tule/ nin ei hen senuoxi quiuetu/ waan henen Lectens wiherieiszne pysyuet/ ia ei murhedi/ quin iocu quiua woosi tule/ Waan se candapi lackamat Hedhelmen.
Hän on niinkuin joku istutettu puu weden tykönä/ ja wirran wierellä juuritettu. Sillä waikka joku helle tulee/ niin ei hän senwuoksi kuiwettuu/ waan hänen lähteensä wiheriäisenä pysywät/ ja ei murehdi/ kuin joku kuiwa wuosi tulee/ Waan se kantaapi lakkaamat hedelmän.
17:9 Yxi wiecas ia nuria ase caikein ylitze/ ombi sydhen/ Cuca sen taita vlostutkia?
Yksi wieras ja nurja ase kaikkein ylitse/ ompi sydän/ Kuka sen taitaa ulostutkia?
17:10 Minepe HERRA taidhan sydhemet vlostutkia/ ia ne munaskuut coetella/ ia annan iocaitzen tööns ielkin henen tecoins hedelmen ielkin.
Minäpä HERRA taidan sydämet ulostutkia/ ja ne munaskuut koetella/ ja annan jokaisen työnsä jälkeen hänen tekoinsa hedelmän jälkeen.
17:11 Sille quin iocu Lindu Munians hauto/ ia ei nijte coori/ Nin ikenens ombi se iocu wärie Tauaroita cocopi. Sille quin hen wähimen pelke/ nin henen teuty ne iette/ ia wiele pälisexi hen pilcatan.
Sillä kuin joku lintu muniansa hautoo/ ja ei niitä kuori/ Niin ikänänsä ompi se joka wääriä tawaroita kokoopi. Sillä kuin hän wähimmin pelkää/ niin hänen täytyy ne jättää/ ja wielä päälliseksi hän pilkataan.
17:12 Mutta meiden Pyhydhen Sia/ nimitten/ se Jumalan Cunnian Stoli/ aina wahwana pysy/
Mutta meidän pyhyyden sija/ nimittäin/ se Jumalan kunnian tuoli/ aina wahwana pysyy/
17:13 Sille sine HERRA olet Israelin toiuo. Caiki iotca sinua ylenandauat/ pite häpien tuleman/ ia ne poislangetut pite maan päle kirioitetuxi tuleman. Sille he HERRAN ylenannoit/ sen eleuen Wedhen cohumisen.
Sillä sinä HERRA olet Israelin toiwo. Kaikki jotka sinua ylenantawat/ pitää häpeän tuleman/ ja ne poislangetut pitää maan päällä kirjoitetuksi tuleman. Sillä he HERRAN ylenannoit/ sen eläwän weden kuohumisen.
17:14 Paranna sine minua HERRA/ nin mine paranen/ Auta sine minua/ nin

mine olen autettu/ Sille sine olet minun kerskauxen.
Paranna sinä minua HERRA/ niin minä paranen/ Auta sinä minua/ niin minä olen autettu/ Sillä sinä olet minun kerskaukseni.
17:15 Catzos/ he sanouat minulle/ Cussa on sijs HERRAN sana? annaxi sen tulla.
Katsos/ he sanowat minulle/ Kussa on siis HERRAN sana? anna sen tulla.
17:16 Mutta em mine senuoxi sinulda poispaennut/ minun Paimenen/ enge mine halainut Inhimisten kerskautta. Sinepe tiedhet sen Sanan oikean oleuan sinun edeses/ iota mine sarnanut olen.
Mutta en minä senwuoksi sinulta poispaennut/ minun paimenen/ enkä minä halainnut ihmisten kerskautta. Sinäpä tiedät sen sanan oikean olewan sinun edessäsi/ jota minä saarnannut olen.
17:17 Ele sine ole minulle hirmudhexi/ ole minun Turuan tuskissa.
Älä sinä ole minulle hirmuudeksi/ ole minun turwani tuskissa.
17:18 Häueise heite iotca minua wainouat/ ia ei minua/ wapiskat he/ ia em mine. Toota heiden ylitzens sen Onnettomudhen peiue/ ia murenna heite caxikerdhaisest.
Häwäise heitä jotka minua wainoawat/ ja ei minua/ wapiskaat he/ ja en minä. Tuota heidän ylitsensä sen onnettomuuden päiwä/ ja murenna heitä kaksinkertaisesti.
17:19 Nein sano HERRA minulle/ Mene ia seiso sen Canssan Portis/ ionga cautta ne Judan Kuningat vlos ia siselkeuuet/ ia caikissa Porteis Jerusalemis/ ia sano heille.
Näin sanoo HERRA minulle/ Mene ja seiso sen kansan portissa/ jonka kautta ne Judan kuninkaat ulos ja sisälle käywät/ ja kaikissa porteissa Jerusalemissa/ ja sano heille.
17:20 CWlcat HERRAN Sana te Judan Kuningat/ ia coco Juda/ ia caiki Jerusalemin Asuuaiset/ iotca neinein Portein siselkeut/ Nein sanopi HERRA.
Kuulkaat HERRAN sana te Judan kuninkaat/ ja kokoa Juda/ ja kaikki Jerusalemin asuwaiset/ jotka näiden porttein sisälle käywät/ Näin sanoopi HERRA.
17:21 Cauattacat teiten/ ia elket candaco ycten Corma Sabbathin peiuen/ Portein cautta/ Jerusalemin sisel.
Kawahtakaat teitän/ ja älkäät kantako yhtään kuorma Sabbathin päiwän/ porttein kautta/ Jerusalemin sisälle.
17:22 Ja elket wiekö ycten corma Sabbathina/ teiden Honeistan/ ia elket ycten töte techkö. Waan pyhitteke Sabbathin peiue/ ninquin mine teiden Isillen keskenyt olen.
Ja älkäät wiekö yhtään kuormaa Sabbathina/ teidän huoneistan/ ja älkäät

yhtään työtä tehkö. Waan pyhittäkää sabbathin päiwä/ niinkuin minä teidän isillen käskenyt olen.
17:23 Mutta euet he cwle eike tenne coruians callista/ waan niskurixi tuleuat/ ettei he minua cwle/ eli salli heitens opetetta.
Mutta eiwät he kuule eikä tänne korwiansa kallista/ waan niskuriksi tulewat/ ettei he minua kuule/ eli salli heitänsä opetettaa.
17:24 Jos te minua cwlisit/ sanopi HERRA/ ettei te ycten corma candaisi Sabbathin peiuene temen Caupungin Portein cautta. Waan site pyhiteisit/ ette te ycten töte tekisi sen peiuen päle.
Mutta ellei te tahdo minua kuulla/ että te Sabbathin päiwän pyhittäisit/ ja ei yhtään kuormaa Sabbathin päiwän päälle kantaisi porttein kautta Jerusalemiin. Niin minä tahdon ylössytyttää tulen hänen portteinsa/ jonka ne huoneet Jerusalemissa kuluttaman pitää/ ja ei ulossammuteta.
17:25 Nin pidheis mös temen Caupungin portein cautta/ vlos ia siselkeumen/ Kuningat ia Pämiehet/ iotca Dauidin Stolin päle istuuat. Ja he aiaisit ia menisit seke hewoisten ette Rattain cansa/ ne ynne heiden Pämiestens ia caikein. Judan ia Jerusalemin asuuaisten cansa. Ja temen Caupungin pite ijancaikisesta asuttaman/
Niin pitäisi myös tämän kaupungin porttein kautta/ ulos ja sisälle käymän/ Kuninkaat ja päämiehet/ jotka Dawidin tuolin päälle istuwat. Ja he ajaisit ja menisit sekä hewosten että rattain kanssa/ ne ynnä heidän päämiestensä ja kaikkein. Judan ja Jerusalemin asuwaisten kanssa. Ja tämän kaupungin pitää iankaikkisesti asuttaman/
17:26 ia pite tuleman Judan Caupungeista/ ia iotca ymberi Jerusalemin macauat. Ja sijte BenJamin maasta/ Laxoista ia Worista/ ia Lounasta/ iotca pite edestooman Poltwffri/ Wffri/ Rocawffri/ ia Kijtoswffri/ HERRAN Honehesen.
ja pitää tuleman Judan kaupungeista/ ja jotka ympäri Jerusalemin makaawat. Ja siitä BenJamin maasta/ laaksoista ja wuorista/ ja lounaasta/ jotka pitää edestuoman polttouhrin/ uhrin/ ruokauhrin/ ja kiitosuhrin/ HERRAN huoneeseen.
17:27 Mutta ellei te tadho minua cwlla/ ette te Sabbathin peiuen pyhidheisit/ ia ei ycten corma Sabbathin peiuen päle cannaisi portein cautta Jerusalemijn. Nin mine tadhon ylessytytte Tulen henen Porteins/ ionga ne Honet Jerusalemis culuttaman pite/ ia ei vlossammuteta.
Mutta ellei te tahdo minua kuulla/ että te Sabbathin päiwän pyhittäisit/ ja ei yhtään kuormaa Sabbathin päiwän päälle kantaisi porttein kautta Jerusalemiin. Niin minä tahdon ylössytyttää tulen hänen portteinsa/ jonka ne huoneet Jerusalemissa kuluttaman pitää/ ja ei ulossammuteta.

XVIII. Lucu.

Yxi Wertaus Sauenualaiast.

18:1 Teme on se sana/ quin HERRALDA tapactui Jeremian tyge.
Tämä on se sana/ kuin HERRALTA tapahtui Jeremian tykö.
18:2 YLesnouse ia alasmene Sauenualaian Honesen/ iossa mine tadhon anda sinun cwlla minun Sanani.
Ylösnouse ja alasmene sawenwalajan huoneeseen/ jossa minä tahdon antaa sinun kuulla minun sanani.
18:3 Nin mine alasmenin sen Sauenualaian Honesen/ ia catzo/ hen töteteki sen Pörens päle.
Niin minä alasmenin sen sawenwalajan huoneeseen/ ja katso/ hän työtä teki sen pyöränsä päällä.
18:4 Ja se Crusi/ ionga hen sauesta teki/ serkeindyi henen käsisens.
Ja se kruusi (astia/ruukku)/ jonka hän sawesta teki/ särkiintyi hänen käsissänsä.
18:5 Nin hen taas teki toisen Crwsin/ ninquin hen tactoi/ silloin HERRAN sana tapactui minun tykeni/ ia sanoi.
Niin hän taas teki toisen kruusin/ niinkuin hän tahtoi/ silloin HERRAN sana tapahtui minun tyköni/ ja sanoi.
18:6 Engö Mine mös/ ninquin teme Sauenualaia woi teille tedhä/ o te Israelin Honesta/ sanopi HERRA? Catzos/ quin Saui on Walaians käsis/ nin mös te Israelin Honesta/ minun kädhesseni oletta.
Enkö minä myös/ niinkuin tämä sawenwalaja woi teille tehdä/ oi te Israelin huoneesta/ sanoopi HERRA? Katsos/ kuin sawi on walajansa käsissä/ niin myös te Israelin huoneestä/ minun kädessäni olette.
18:7 Ekiste mine puhun iongun Canssan eli Waldakunnan wastan/ ette mine sen tadhon ylesiuritta/ serkie ia cadhotta.
Äkisti minä puhun jonkun kansan eli waltakunnan wastaan/ että minä sen tahdon ylösjuurittaa/ särkeä ja kadottaa.
18:8 Mutta ios se Canssa henen Pahudhestans poiskäendepi/ iota wastan mine puhun/ nin mineki mös cadhun site paha quin mine heille aiattelin tedhexeni.
Mutta jos se kansa hänen pahuudestansa poiskääntääpi/ jota wastaan minä puhun/ niin minäkin myös kadun sitä pahaa kuin minä heille ajattelin tehdäkseni.
18:9 Ja ekiste mine puhun iostaki Canssast eli Waltakunnast/ ette mine sen ylesraketa ia istutta tadhon.
Ja äkisti minä puhun jostakin kansasta eli waltakunnasta/ että minä sen

ylösrakennan ja istuttaa tahdon.
18:10 Mutta ios se paha tekepi minun Silmeini edes/ ettei hen minun ändeni cwle/ Nin mineki mös tadhon catua site hyue/ quin mine heille olen luuanut tedhexeni.
Mutta jos se pahaa tekeepi minun silmäini edessä/ ettei hän minun ääntäni kuule/ Niin minäkin myös tahdon katua sitä hywää/ kuin minä heille olen luwannut tehdäkseni.
18:11 Nin sanos sis nijlle iotca Judeas ouat ia Jerusalemin Borgharille/ nein sanopi HERRA. Catzo/ mine walmistan teille ydhen Onnettomudhen/ ia aiattelen iotakin teiden wastan. Senteden palaitkan iocainen henen pahudhestans/ ia parandacat teiden menon ia tecon.
Niin sanos siis niille jotka Judeassa owat ja Jerusalemin borgharille (asuwaisille 1642)/ näin sanoopi HERRA. Katso/ minä walmistan yhden onnettomuuden/ ja ajattelen jotakin teidän wastaan. Sentähden palatkaan jokainen hänen pahuudestansa/ ja parantakaat teidän menonne ja tekonne.
18:12 Mutta he sanoit. Eisuingan se tapactu/ Me tadhoma waelda oman aiatoxen ielken/ ia iocainen tedhä henen pahan sydhemens Lwlon ielkin.
Mutta he sanoit. Ei suinkaan se tapahdu/ Me tahdomme waeltaa oman ajatuksen jälkeen/ ja jokainen tehdä hänen pahan sydämensä luulon jälkeen.
18:18 MUtta he sanoit/ Tulcat/ ia pitekem neuuo Jeremiast wastan. Sille eipe Papit taidha Laisa exye/ eike nijlle wanhoille neuuo pwtu/ eike Prophetat taidha wärin opetta. Tulcat/ ia Kielelle hende tappacam/ ia elkem totelco mite hen puhupi.
Mutta he sanoit/ Tulkaat/ ja pitäkäämme neuwo Jeremiasta wastaan. Sillä eipä papit taida laissa eksyä/ eikä niille wanhoilla neuwo puutu/ eikä prophetat taida wäärin opettaa. Tulkaat/ ja kielellä häntä tappakaamme/ ja älkäämme totelko mitä hän puhuupi.
18:19 HERRA/ otauari minusta/ ia cwle minun wastanseisoiadheni ände.
HERRA/ ota waari minusta/ ja kuule minun wastaanseisojaideni ääntä.
18:20 Ongo se oikein/ ette hyue pahalla costetan? Sille he ouat minun Sieluleni ydhen Cropin caiuanuet. Muista sis quinga mine olen sinun edeses seisonut/ ette mine heiden parastans puhuisin/ ia sinun hirmusudhes heiste poiskäendeisin.
Onko se oikein/ että hywä pahalla kostetaan? Sllä he owat minun sielulleni yhden cropin (kuopan 1642) kaiwaneet. Muista siis kuinka minä olen sinun edessäsi seisonut/ että minä heidän parastansa puhuisin/ ja sinun hirmuisuutesi heistä poiskääntäisin.
18:21 Nin rangaise nyt heiden Lapsens Nelghien cansa/ ia Mieckahan langetkaat. Ette heiden Emenens ia Leskens/ Lapsittomat olisit/ ia heiden

Miehens tapetaisijn/ Ja heiden Urohons sodhasa miecan cautta mestatuxi tulisit.
Niin rankaise nyt heidän lapsensa nälän kanssa/ ja miekkaan langetkaat. Että heidän emäntänsä ja leskensä/ lapsettomat olisit/ ja heidän miehensä tapettaisiin/ Ja heidän urhonsa sodassa miekan kautta mestatuksi tulisit.
18:22 Ette Parcu heiden Honeistans cwluisi/ quinga ekiste sine olet heiden ylitzens andanut Sotawäen tulla. Sille he ouat Cropin caiuanuet minua kijniottaxens/ ia minun Jalcani eteen Paulan virittenyet.
Että parku heidän huoneistansa kuuluisi/ kuinka äkisti sinä olet heidän ylitsensä antanut sotawäen tulla. Sillä he owat cropin kaiwaneet minua kiinniottaaksensa/ ja minun jalkani eteen paulan wirittäneet.
18:23 Ja ette sine HERRA tiedhet caiki heiden aiuotuxens minua wastan/ ette he minun tappaisit/ nin ele heille andexianna heiden pahatecoans/ ia elken heiden syndins sinun edeses poispyhityt olgo. Anna heite sinun edestes söxette/ ia tee heiden cansans sinun wihas ielkin.
Ja että sinä HERRA tiedät kaikki heidän ajatuksensa minua wastaan/ että he minun tappaisit/ niin älä heille anteeksianna heidän pahaa tekoansa/ ja älkään heidän syntiänsä sinun edessäsi poispyyhityt olko. Anna heitä sinun edessäsi syöksettää/ ja tee heidän kanssansa sinun wihasi jälkeen.

XX. Lucu.

Prophetan Kiusaus tesse vlosmaalatan/ Ettes näkisit mingecaltaiset me itzesten olema/ coska me ylenannetam itzellenne. Sille hen Jumalata laitta/ nyt hen kijtte ia vskalta henen hywydens päle/ Nyt hen syndymiste's sadhattele. etc.

20:7 AH HERRA/ sine vskotit minun/ ia mine annoin itzeni wietelte/ sine olet ollut minulle ylenwäkeue/ ia olet woittanut. Mutta mine olen sen polesta iocapeiue pilcattu/ ia iocainen minua naura.
Ah HERRA/ sinä uskotit minun/ ja minä annoin itseni wieteltää/ sinä olet ollut minulle ylen wäkewä/ ja olet woittanut. Mutta minä olen sen puolesta joka päiwä pilkattu/ ja jokainen minua nauraa.
20:8 Sille sijttequin mine puhuin/ hwsin ia sarnasin sijte Witzaudhest ia Raateluxest/ ombi minulle se HERRAN Sana/ pilcaxi ia häpiexi iocapeiue tullut.
Sillä sitten kuin minä puhuin/ huusin ja saarnasin siitä witsaudesta ja raateluksesta/ ompi minulle se HERRAN sana/ pilkaksi ja häpeäksi joka päiwä tullut.
20:9 Silloin iochtui minun mieleheni/ Lach/ Em mine sillen tadho sen päle aiatella/ ia ei enembi henen Nimehens sarnata. Waan se tuli minun

sydhemeni ia minun Luihini/ quin palaua Tuli/ nin etten mine site maltanut kersie ia olin lehes heruochtunut.
Silloin johtui minun mieleeni/ Lach/ En minä silleen tahdo sen päälle ajatella/ ja en enempi hänen nimehensä saarnata. Waan se tuli minun sydämeeni ja minun luihini/ kuin palawa tuli/ niin etten minä sitä malttanut kärsiä ja olin lähes herwohtunut (herwoton).
20:10 Sille mine cwlen/ quinga monda minua kirouat/ ia mine alati wapisen. Candacat/ Huy/ Me tadhon canda henen pälens (sanouat caiki minun Ysteueni ia Cumpanini) ios me henen woittaisim/ ia vlotuisim heneen/ ia costaisim henelle.
Sillä minä kuulen/ kuinka monta minua kiroawat/ ja minä alati wapisen. Kantakaat/ Me tahdon kantaa hänen päällensä (sanowat kaikki minun ystäwäni ja kumppanini) jos me hänen woittaisimme/ ja ulottuisimme häneen/ ja kostaisimme hänelle.
20:11 Mutta HERRA ombi minun cansani ninquin iocu wäkeue Kempi/ senteden pite minun Sortaiani langeman/ ia ei ylitzewoittaman. Waan heiden pite sangen häpiemen/ senteden ette he nin tyhmesti tekeuet. Sen häpien pite ijancaikisen heille oleman/ ioca ei ikenens vnodheta.
Mutta HERRA ompi minun kanssani niinkuin joku wäkewä kemppi (sankari 1642)/ sentähden pitää minun sortajani lankeeman/ ja ei ylitse woittaman. Waan heidän pitää sangen häpeämän/ sentähden että he niin tyhmästi tekewät. Sen häpeän pitää iankaikkisen heille oleman/ joka ei ikänänsä unohdeta.
20:12 Ja nyt HERRA Zebaoth/ sine quin ne Hurskat coettelet/ munaskuut ia sydhemet näet. Anna minun nädhä sinun Costos heiden ylitzens/ sille mine olen minun syyni andanut sinun haltus.
Ja nyt HERRA Zebaoth/ sinä kuin ne hurskaat koettelet/ munaskuut ja sydämet näet. Anna minun nähdä sinun kostosi heidän ylitsensä/ sillä minä olen minun syyni antanut sinun haltuusi.
20:13 Weisacat HERRALLE/ kijtteket HERRA/ ioca sen Waiuaisen sielun ninen Pahatekiedhen käsist wapactapi.
Weisatkaat HERRALLE/ kiittäkäät HERRA/ joka sen waiwaisen sielun niiden pahantekijäiden käsistä wapahtaapi.
20:14 Kirottu olcoon se peiue/ iona mine syndynyt olin/ elken se peiue siugnattu olco/ iona minun Eiten synnytti minun.
Kirottu olkoon se päiwä/ jona minä syntynyt olin/ älkään se päiwä siunattu olko/ jona minun äitini synnytti minun.
20:15 Kirottu olcoon se/ ioca minun Isälleni hyue sanomata toi/ ia sanoi/ Sinulle poica syndyi hende ilahuttaxens.

Kirottu olkoon se/ joka minun isälleni hywää sanomaa toi/ ja sanoi/ Sinulle poika syntyi häntä ilahduttaaksensa.
20:16 Se sama Mies olcoon ninquin ne Caupungit/ iotca HERRA cukisti/ ia ei hen site catunut. Hen cwlcan ydhen parun amulla/ ia polipeiuelle ydhen surkiudhen.
Se sama mies olkoon niinkuin ne kaupungit/ jotka HERRA kukisti/ ja ei hän sitä katunut. Hän kuulkaan yhden parun aamulla/ ja puolipäiwällä yhden surkeuden.
20:17 Oy ettet sine ole minua tappanut minun Eiteni codhussa/ ette minun Eiten olis minun Hautani ollut/ ia henen Rumins olis ijancaikisesta wastaoin ollut.
Oi ettet sinä ole mina tappanut minun äitini kohdussa/ että minun äitini olisi minun hautani ollut/ ja hänen ruumiinsa olisi iankaikkisesti wastoin ollut.
20:18 Mixi mine sis Eiteni codhusta vlostullut olen/ ette minun teuty sencaltaisen surkiudhen ia sydhemenkiwun nädhe/ ia minun peiueni häpien cansa culutta?
Miksi minä siis äitini kohdusta ulostullut olen/ että minun täytyy senkaltaisen surkeuden ja sydämenkiwun nähdä/ ja minun päiwäni häpeän kanssa kuluttaa?

XXII. Lucu.

Raatelioita ia wärie wastan. Jer. xxij.

22:13 WE henelle/ ioca Honens synnin cansa ylesrakenda/ ia henen Asumaians wärydhelle. Joca Lehimeisens andapi ilman palcata tötetedhe/ ia ei maxa henelle henen palcans/
Woi hänelle/ joka huoneensa synnin kanssa ylösrakentaa/ ja hänen asunmajansa wääryydellä. Joka lähimmäisensä antaapi ilman palkatta työtä tehdä/ ja ei maksa hänelle hänen palkkaansa/
22:14 ia aiattele. Lach/ mine tadhon minulleni ydhen swren Honen raketa/ ia leuiet Pallacit/ ia Ackunat henesse vloshacata/ ia lijttepi sen Cedrin puun cansa/ ia sen punaisexi maala.
ja ajattelee. Lach/ minä tahdon minulleni yhden suuren huoneen rakentaa/ ja leweät palatsit/ ja akkunat hänessä uloshakata/ ja liittäpi sen cedrin puun kanssa/ ja sen punaiseksi maalaa.
22:15 Lwlecos/ sinus Kuningasna oleuas/ ettes Cedrein cansa pramat? Eikö sinun Ises mös sönyt ia ioonut/ ia quitengin piti Oikiutta ia Wanhurskautta/ ia hen hyuesti menestyi.
Luuletkos/ sinussa kuningasna olewasi/ ettäs cedrein kanssa pramaat? Eikö

sinun isäsi syönyt ja juonut/ ja kuitenkin piti oikeutta ja wanhurskautta/ ja hän hywästi menestyi.
22:16 Hen autti sen Raadholisen ia Kieuhen Oikiutehen/ ia hen hyuesti menestyi. Eikö tämä nin ole/ Minua oikein tuta/ sanopi HERRA?
Hän autti sen raadollisen ja köyhän oikeuteen/ ja hän hywästi menestyi. Eikö tämä niin ole/ Minua oikein tuta/ sanoopi HERRA?
22:17 Mutta sinun Silmes ia sinun sydhemes/ euet sencaltaisten polehen catzo/ waan paramin Ahneuteen/ ia wighattoman Weren vloswodhattaman/ wäryttelemen/ ia wäkiualta tekemen.
Mutta sinun silmäsi ja sinun sydämesi/ eiwät senkaltaisten puoleen katso/ waan paremmin ahneuteen/ ja wiattoman weren uloswuodattaman/ wääryyttelemän/ ja wäkiwaltaa tekemän.

XXIII. Lucu.

Wärie Paimenita ia Petteite wastan waan Christus ombi se totinen Paimen. Jere. xxiij.

23:1 WE teille paimenille/ iotca minun Laitumeni Laumat hucutat ia haaskat/ sanopi HERRA.
Woi teille paimenilla/ jotka minun laitumeni laumat hukutat ja haaskaat/ sanoopi HERRA.
23:2 Senteden sanopi HERRA se Israelin Jumala/ nijste Paimenista/ iotca minun Canssani hallitzeuat. Te oletta haaskanuet minun Laumani/ ia poissöxenyet ia ette site etzinyet. Catzo/ mine tadhon teite etziskelle teiden pahain tecoina teden/ sanopi HERRA.
Sentähden sanoopi HERRA se Israelin Jumala/ niistä paimenista/ jotka minun kansaani hallitsewat. Te olette haaskanneet minun laumani/ ja poissyökseneet ja ette sitä etsineet. Katso/ minä tahdon teitä etsiskellä teidän pahain tekoinne tähden/ sanoopi HERRA.
23:3 Ja mine tadhon ne tehteet minun Laumastani coghota/ caikista Makunnist/ iohonga mine heite poissysenyt olen. Ja tadhon heite iellenswiedhe heiden Nawettaans/ ette he casuaisit ia enenisit.
Ja minä tahdon ne tähteet minun laumastani koota/ kaikista maakunnista/ johonka minä heitä poissysännyt olen. Ja tahdon heitä jällens wiedä heidän nawettaansa/ että he kaswaisit ja enenisit.
23:4 Ja mine tadhon Paimenet heiden ylitzens asetta/ iotca heite caitzeman pite/ nin ettei heidhen pidhe sillen pelkemen/ eli wapiseman/ eike etziskeldemen/ sanopi HERRA.
ja minä tahdon paimenet heidän ylitsensä asettaa/ jotka heitä kaitseman pitää/ niin ettei heidän pidä silleen pelkäämän/ eli wapiseman/ eikä

etsiskelemän/ sanoopi HERRA.
23:5 Catzos/ Se aica tulepi/ sano HERRA/ ette mine tadhon Dauidille ydhen wanhurskaudhen wesan yleshärette. Ja sen pite Kuningan oleman/ ioca hyuesti hallitzepi/ ia Oikiutta ia Wanhurskautta hen asettapi maan päle.
Katsos/ se aika tuleepi/ sanoo HERRA/ että minä tahdon Dawidille yhden wanhurskauden wesan ylösherättää. Ja sen pitää kuninkaan oleman/ joka hywästi hallitseepi/ ja oikeutta ja wanhurskautta asettaapi maan päälle.
23:6 Sille samalla aialla/ pite Juda autetuxi tuleman/ ia Israel irstasti asuman. Ja teme pite henen Nimens oleman/ ette hen cutzuttan/ Se HERRA/ ioca meite wanhurskauttapi.
Sillä samalla ajalla/ pitää Juda autetuksi tuleman/ ja Israel irstasti (turwallisesti) asuman. Ja tämä pitää hänen nimensä oleman/ että hän kutsutaan/ Se HERRA/ joka meitä wanhurskauttaapi.
23:7 Senteden catzos/ Ne peiuet tuleuat/ sanopi HERRA/ coska ei sillen sanota/ Nin totta quin Jumala elepi/ ioca Israelin Lapset Egiptist vloswei.
Sentähden katsos/ Ne päiwät tulewat/ sanoopi HERRA/ koska ei silleen sanota/ Niin totta kuin Jumala elääpi/ joka Israelin lapset Egyptistä ulos wei.
23:8 Waan/ Nin totta quin se HERRA elepi/ ioca Israelin Honen siemenen ombi vloswienyt/ ia toonut sijte pohiaisest maasta/ ia iocaitzist makunnist/ iohonga mine heite vlossysenyt olen/ ette heiden pite omasa Maasans asuman.
Waan/ Niin totta kuin se HERRA elääpi/ joka Israelin huoneen siemenen ompi uloswienyt/ ja tuonut pohjoisesta maasta/ ja jokaisesta maakunnista/ johonka minä heitä ulossysännyt olen/ että heidän pitää omassa maassansa asuman.
23:9 Wastan nijte prophetie. Mlnun sydhemen murendupi minussa/ caiki minun Luuni wapiseuat. Mine olen ninquin iocu iouxis Mies/ ia ninquin iocu Winasta horiuisi/ HERRAN edesse/ ia henen pyhein Sanains edesse.
Wastaan niitä prophetia. Minun sydämeni murentuupi minussa/ kaikki minun luuni wapisewat. Minä olen niinkuin joku juowuksissa mies/ ja niinkuin joku wiinasta horjuisi/ HERRAN edessä/ ja hänen pyhäin sanainsa edessä.
23:10 Senteden ette Maa nin teunens Horintekijst ombi/ ette Maakunda nin surkiasti seisopi/ ette se nin kirottu on/ ia ne lustiset Kedhot coruesa poisquiuauat. Ja heiden Elemens ombi paha/ ia heiden Hallitoxens ei miteken kelpa.
Sentähden että maa niin täynnänsä huorintekijäistä ompi/ että maakunta niin surkeasti seisoopi/ että se niin kirottu on/ ja ne lystiset kedot korwessa poiskuiwawat. Ja heidän elämänsä ompi paha/ ja heidän hallituksensa ei

mitäkään kelpaa.
23:11 Sille seke Prophetat ette Papit/ ouat pahaelkiset/ Ja leudhen mös minun Honesani heiden pahudhens/ sanopi HERRA.
Sillä sekä prophetat että papit/ owat pahailkiset/ Ja löydän myös minun huoneessani heidän pahuutensa/ sanoopi HERRA:
23:12 Senteden ombi heiden Tiens/ ninquin iocu liucastua tie pimeydhes/ ionga päle he lipistyuet ia langeuat. Sille mine tadhon Onnettomudhen heiden pälens anda tulla/ sen heiden Etzicoxens wodhen/ sanopi HERRA.
Sentähden ompi heidän tiensä/ niinkuin joku liukastuwa tie pimeydessä/ jonka päälle he lipistywät ja lankeawat. Sillä minä tahdon onnettomuuden heidän päällensä antaa tulla/ sen heidän etsikoksensa wuoden/ sanoopi HERRA.
23:13 Ninen tosin Prophetain tykene Samarias/ mine Hulludhen näin/ ette he ennustit Baalin cautta/ ia wiettelit minun Canssani Israel.
Niiden tosin prophetain työnä Samariassa/ minä hulluuden näin/ että he ennusti baalin kautta/ ja wiettelit minun kansani Israel.
23:14 Mutta ninen Prophetain tykene Jerusalemis/ mine näen ratki cauhistoxen/ quinga he Horutta tekeuet/ ia walhen cansa meneuet/ ia wahuistauat nijte Pahoia/ etteikengen Pahudhestans poiskäendyisi. Caiki he ouat minun edesseni/ ninquin Sodoma/ ia heiden Borgharins ninquin Gomorrha.
Mutta niiden prophetain työnä Jerusalemissa/ minä näen ratki kauhistuksen/ kuinka he huoruutta tekewät/ ja walheen kanssa menewät/ ja wahwistawat niitä pahoja/ ettei kenkään pahuudestansa poiskääntyisi. Kaikki he owat minun edessäni/ niinkuin Sodoma/ ja heidän borgharinsa niinkuin Gomorra.
23:15 Senteden sanopi se HERRA Zebaoth/ nijste Prophetiste/ nein/ Catzo/ mine tadhon heite Coiroholla söötte/ ia Sapelle iootta. Sille ette nijste Prophetist Jerusalemis/ vlostulepi Ulcocullasus caiken Makunnan ylitze.
Sentähden sanoopi se HERRA Zebaoth/ niistä prophetista/ näin/ Katso/ minä tahdon heitä koiruoholla syöttää/ ja sapella juottaa. Sillä että niistä prophetista Jerusalemissa/ ulostuleepi ulkokultaisuus kaiken maakunnan ylitse.
23:16 Neite sanopi se HERRA Zebaoth/ Elket cwlco ninen Prophetain sanoia/ iotca teille ennustauat. He wietteleuet teite/ Sille he sarnauat heiden sydhemens näghyt/ ia ei HERRAN suusta.
Näitä sanoopi se HERRA Zebaoth/ Älkäät luulko niiden prophetain sanoja/ jotka teille ennustawat. He wiettelewät teitä/ Sillä he saarnaawat heidän sydämensä näyt/ ja ei HERRAN suusta.

23:17 He sanouat nijlle/ iotca minua pilcauat/ HERRA ombi sen sanonut/ Teille hyuesti keupi. Ja caikille iotca heiden sydhemens lwlon ielkin waeldauat he sanouat/ Ei tule ycten Onnettomust teiden pälen.
He sanowat niille/ jotka minua pilkkaawat/ HERRA ompi sen sanonut/ Teille hywästi käypi. Ja kaikille jotka heidän sydämensä luulon jälkeen waeltawat he sanowat/ Ei tule yhtään onnettomuusta teidän päällen.
Näitä sanoopi se HERRA Zebaoth/ Älkäät luulko niiden prophetain sanoja
23:18 Sille cuca on HERRAN neuuosa seisonut/ ioca henen Sanans nähnyt ia cwllut on? Cuca on merkinyt ia cwllut henen Sanans?
Sillä kuka on HERRAN neuwossa seisonut/ joka hänen sanansa nähnyt ja kuullut on? Kuka on merkinnyt ja kuullut hänen sanansa?
23:19 Catzos/ HERRAN Twlispän pite Hirmudhen cansa tuleman/ ia yxi iulma wachto langepi ninen iumalattomiten Pään päle.
Katsos/ HERRAN tuulispään pitää hirmuuden kanssa tuleman/ ja yksi julma waahto lankeepi niiden jumalattomien pään päälle.
23:20 Ja se HERRAN wiha ei pidhe lackaman/ sihenasti quin hen teke ia toimitta/ mite hen aiatteli/ Edespein kylles neite saat tuta.
Ja se HERRAN wiha ei pidä lakkaaman/ siihenasti kuin hän tekee ja toimittaa/ mitä hän ajatteli/ Edespäin kylläs näitä saat tuta.
23:21 Em mine lehettenyt nijte Propheti/ ia quitengin he iooxit/ em mine heillen puhunut/ ia quitengin he Propheterasit.
En minä lähettänyt niitä prophetia/ ja kuitenkin he juoksit/ en minä heillen puhunut/ ja kuitenkin he propheteerasit.
23:22 Sille ios he olisit minun Neuuosani pysyneet/ ia olisit minun Canssalleni sarnaneet Minun Sanoiani/ Nin he olisit heite poiskäendenyet heiden pahast menostans/ ia heiden pahast elemestens.
Sillä jos he olisit minun neuwossani pysyneet/ ja olisit minun kansalleni saarnanneet minun sanojani/ Niin he olisit poiskääntyneet heidän pahasta menostansa/ ja heidän pahasta elämästänsä.
23:23 ENgö Mine ole yxi Jumala/ ioca iuri lesse ombi sanopi HERRA/ ia ei iocu caucainen Jumala.
Enkö minä ole yksi Jumala/ joka juuri läsnä ompi sanoopi HERRA/ ja ei joku kaukainen jumala.
23:24 Lwlecos/ ette iocu nin taita henens salata/ eten Mine woi hende nädhe/ sanopi HERRA. Eikö Mine se ole/ ioca Taiuan ia Maan ylesteutte/ sanopi HERRA?
Luuletkos/ että joku niin taitaa hänensä salata/ etten minä woi häntä nähdä/ sanoopi HERRA. Eikö minä se ole/ joka taiwaan ja maan ylöstäyttää/ sanoopi HERRA?

23:25 Mine sen kylle cwlen/ ette Prophetat sarnauat/ ia ennustauat walhen minun Nimeheni/ ia sanouat. Mine vndanäen/ Mine vndanäen.
Minä sen kyllä kuulen/ että prophetat saarnaawat/ ja ennustawat walheen minun nimeeni/ ja sanowat. Minä unta näen/ Minä unta näen.
23:26 Coska tactouat sis ne Prophetat lacaita? Jotca walhet ennustauat/ ia heiden sydhemens Petosta ennustauat.
Koska tahtowat siis ne prophetat lakata? Jotka walheet ennustawat/ ja heidän sydämensä petosta ennustawat.
23:27 Ja tactouat ette minun Canssan pite minun Nimeni vnoctaman/ heiden Undens teden/ iotca toinen toiselle sarnapi/ Ninquin heiden Isens minun Nimeni vnodhit Baalin teden.
Ja tahtowat että minun kansan pitää minun nimeni unohtaman/ heidän untensa tähden/ jotka toinen toiselle saarnaapi/ Niinkuin heidän isänsä minun nimeni unohdit baalin tähden.
23:28 Jolla Prophetalla Unia on/ se Unians sarnatkan/ Mutta iolla Minun Sanani on/ se sarnatkan Minun Sanani Oikein. Sille quinga Acanat ia Nisut wertaitzet ouat? sanopi HERRA.
Jolla prophetan unia/ se uniansa saarnatkoon/ Mutta jolla minun sanani on/ se saarnatkaan minun sanani oikein. Sillä kuinka akanat ja nisut wertaiset owat? sanoopi HERRA.
23:29 Eikö minun sanani ole ninquin tuli/ sanopi HERRA/ ia ninquin wasara ioca calliot serke.
Eikö minun sanani ole niinkuin tuli/ sanoopi HERRA/ ja niinkuin wasara joka kalliot särkee.
23:30 Senteden/ catzo/ mine tadhon ninen Prophetain wastan tedhä/ sanopi HERRA/ iotca minun sanani warastauat toinen toiseldans.
Sentähden/ katso/ minä tahdon niiden prophetain wastaan tehdä/ sanoopi HERRA/ jotka minun sanani warastawat toinen toiseltansa.
23:31 Catzo/ mine tadhon ninen Prophetain wastan tedhä/ sanopi HERRA/ iotca heiden omia sanoians wieuet/ ia sanouat/ hempä sen sanonut on.
Katso/ minä tahdon niiden prophetain wastaan tehdä/ sanoopi HERRA/ jotka heidän omia sanojansa wiewät/ ja sanowat/ hänpä sen sanonut on.
23:32 Catzo/ mine tadhon tedhä nijte wastan/ iotca wärie vnia ennustauat/ sanopi HERRA. Joita he sarnauat/ ia minun Canssani wietteleuet heiden walehillans ia liuckailla opetoxillans. Waicka em mine heite lehettenyt/ enge miten heille keskenyt/ ia eike he mös ole telle Canssalle tarpeliset/ sanopi HERRA.
Katso/ minä tahdon tehdä niitä wastaan/ jotka wääriä unia ennustawat/ sanoopi HERRA. Joita he saarnaawat/ ja minun kansani wiettelewät heidän

walheillansa ja liukkailla opetuksillansa. Waikka en minä heitä lähettänyt/ enkä mitään heille käskenyt/ ja eikä he myös ole tälle kansalle tarpeelliset/ sanoopi HERRA.

XXXI. Lucu.

Quin se päsemys sijte seitzemenkymmenen wodhen fangiuxest/ oli ilolinen/ nin sijtte mös palio iloisambi on Christusen euangeliun Judasten ia pacanain coctan. Jere. xxxj.

31:1 Sille samalle aialla/ sanopi HERRA/ mine tahhon caikein Israelin sucukundain Jumala olla/ ia heiden pite minun Canssani oleman.
Sillä samalla ajalla/ sanoopi HERRA/ minä tahdon kaikkein Israelin sukukuntain Jumala olla/ ja heidän pitää minun kansani oleman.
31:2 Nein sanopi HERRA/ se Canssa quin miecalda ylitzeiei/ on armon coruesa löytenyt. Israel poismene lepons tyge/ HERRA minulle ilmestui caucaisella maalla.
Näin sanoopi HERRA/ Se kansa kuin miekalta ylitse jäi/ on armon korwessa löytänyt. Israel pois menee leponsa tykö/ HERRA minulle ilmestyi kaukaisella maalla.
31:3 Mine olen aina ia alati sinun rakasna pitenyt/ senteden mine olen sinua poleheni wetenyt sulasta armosta.
Minä olen aina ja alati sinun rakasna pitänyt/ sentähden minä olen sinua puoleheni wetänyt sulasta armosta.
31:4 Lach/ mine tadhon sinun iellnesraketa/ ettes raketuxi pite cutzuttaman/ sine neitzy Israel. Wielepe sinun pite ilon cansa trumbu lömen/ ia vloskeymen tantzijn.
Lach/ Minä tahdon sinun jällens rakentaa/ että raketuksi pitää kutsuttaman/ sinä neitsyt Israel. Wieläpä sinun pitää ilon kanssa rumpua lyömän/ ja uloskäymän tanssiin.
31:5 Sinun pite iellensistuttaman winatarhat/ ninen samarian wortein päle/ istutetan ia huilulla soitetan.
Sinun pitää jällens istuttaman wiinatarhat/ niiden Samarian wuorten päälle/ istutetetaan ja huilulla soitetaan.
31:6 Sille wielepe se aica pite tuleman/ ette ne wartiat ninen ephrain wortein päle/ pite hwtaman. Ylesnoskat/ keukem yles Zionin tyge/ meiden Herran Jumalan tyge.
Sillä wieläpä se aika pitää tuleman/ että ne wartijat niiden Ephraim wuorten päälle/ pitää huutaman. Ylösnouskaat/ käykäämme ylös Zionin tykö/ meidän HERRAN Jumalan tykö.
31:7 Sille nein sanopi HERRA/ hwtacat Jacobin ylitze ilon cansa/ ia ihastuca

sen pään ylitze pacanain seas/ hwtacat corkiasti/ ylisteket ia sanocat. HERRA auta sinun Canssas/ ne techtet Israelis.
Sillä näin sanoopi HERRA/ huutakaat Jakobin ylitse ilon kanssa/ ja ihastukaa sen pään ylitse pakanain seassa/ huutakaat korkeasti/ ylistäkäät ja sanokaat. HERRA auta sinun kansaasi/ ne tähteet Israelissa.
31:8 Catzo/ mine tadhon heite sijte pohiaisest makunnast anda tulla. Ja tadhon heite coghota maan äriste/ seke sokiat/ rammat/ wastoinoleuaiset ette lastenemet ette heidhen tenne swrella iouckolla iellenstuleman pite.
Katso/ minä tahdon heitä siitä pohjoisesta maakunnasta antaa tulla. Ja tahdon heitä koota maan ääristä/ sekä sokeat/ rammat/ wastoinolewaiset että lasten emät että heidän tänne suurella joukolla jällens tuleman pitää.
31:9 Heiden pite idkein ia rucuellen tuleman/ nin mine heite iodhatan. Mine tadhon heite iodhatta wesi oiain möten tasaises matkas/ ettei he heitens louckaisi. Sille mine olen Israelin ISE/ ia ephraim on minun esicoisen.
Heidän pitää itkein ja rukoellen tuleman/ niin minä heitä johdatan. Minä tahdon heitä johdattaa wesiojain myöten tasaisessa matkassa/ ettei he heitänsä loukkaisi. Sillä minä olen Israelin ISÄ/ ja Ephraim on minun esikoiseni.
31:10 Cwlcat te pacanat sen Herran sana/ ia iulghistacat site caucana loodhoissa/ ia sanocat. Joca Israelin haiotti/ se mös hende iellenscocopi/ ia pite hende wartioitzeman/ ninquin paimen henen laumans.
Kuulkaat te pakanat sen HERRAN sana/ ja julkistakaat sitä kaukana luodoissa/ ja sanokaat. Joka Israelin hajoitti/ se myös häntä jällens kokoaapi/ ja pitää häntä wartioitseman/ niinkuin paimen hänen laumaansa.
31:11 Sille Herran pite Jacobin pästemen/ ia sen wäkeuen kädheste hende auttaman.
Sillä Herran pitää Jakobin päästämän/ ja sen wäkewän kädestä häntä auttaman.
31:12 Ja heiden pite tuleman/ ia Zionin corkiudhes ihastuman. Ja heiden pite ioukolla HERRAN Lahioihin etzimen/ nimiten/ Jyuihin/ Torenwinahan/ Oliuhun/ Caritzoihin ia Herkijn. Nin ette heiden Sieluns pite oleman/ quin iocu wetinen Yrtitarha/ ia ei enembi surulisen oleman.
Ja heidän pitää tuleman/ ja Zionin korkeudessa ihastuman. Ja heidän pitää joukolla HERRAN lahjoihin etsimän/ nimittäin/ Jywihin/ Tuoreen wiinahan/ Öljyhyn/ karitsoiin ja härkiin. Niin että heidän sielunsa pitää oleman/ kuin joku wetinen yrttitarha/ ja ei enempi surullinen oleman.
31:13 Silloin pite Neitzyet tantzisa iloiset oleman/ sihen mös noret Miehet/ ynne ninen Wanhain cansa. Sille mine tadhon heiden Murehens iloxi käte ia heite lohutta/ ia heite ilahutta ielkin heiden murehens.

Silloin pitää neitsyt tanssissa iloiset oleman/ siihen myös nuoret miehet/ ynnä niiden wanhain kanssa. Sillä minä tahdon heidän murheensa iloksi kääntää ja heitä lohduttaa/ ja heitä ilahduttaa jälkeen heidän murheensa.
31:14 Ja mine tadhon Pappein sydhemet ilolla teutte/ ia minun Canssani pite minun Lahiani kyllydhen saman/ sanopi HERRA.
Ja minä tahdon pappein sydämet ilolla täyttää/ ja minun kansani pitää minun lahjani kyllyyden saaman/ sanoopi HERRA.
31:15 Nein sanopi HERRA/ Corkiudhes cwlu ninen Parcuuaisten äni ia catkera idku. Rachel idkepi henen Lapsens ylitze/ ia ei tachdo anda hendens lohutetta henen Lastens ylitze/ sille he hucutetut ouat.
Näin sanoopi HERRA/ korkeudessa kuuluu niiden parkuwaisten ääni ja katkera itku. Rachel itkeepi hänen lastensa ylitse/ ja ei tahdo antaa häntänsä lohdutettaa hänen lastensa ylitse/ sillä ne hukutetut owat.
31:16 Mutta HERRA nein sanopi/ Lacka parghustas ia idkustas/ ia sinun Silmeis kynelist/ Sille eipe sinun Töös pidhe turha oleman/ sanopi HERRA.
Mutta HERRA näin sanoopi/ Lakkaa parustasi ja itkustasi/ ja sinun silmäisi kyynelistä/ Sillä eipä sinun työsi pidä turha oleman/ sanoopi HERRA.
31:17 Heiden pite palaiaman sijte Wiholistein Maasta/ ia palio Hywytte sinun Jelkintuleuaises pite odhottaman/ sanopi HERRA/ Sille sinun Lapses pite Maallens iellenstuleman.
Heidän pitää palajaman siitä wihollisten maasta/ ja paljon hywyyttä sinun jälkeentulewaisensa pitää odottaman/ sanoopi HERRA/ Sillä sinun lapsesi pitää maallensa jällenstuleman.
31:18 Kylle mine cwllut olen/ quinga Epraim walitta/ Sine olet minun curittanut/ ia mine olen mös curitettu/ ninquin iocu carias Wasicka. Palauta minua/ nin mine palaian/ Sille sine HERRA/ olet minun Jumalan.
Kyllä minä kuullut olen/ kuinka Ephraim walittaa/ Sinä olet minun kurittanut/ ja minä olen myös kuritettu/ niinkuin joku karjasi wasikka. Palauta minua/ niin minä palajan/ Sillä sinä HERRA/ olet minun Jumalani.
31:19 Jos mine iellens cotia tulen/ nin mine tadhon itzeni parata/ Sille sijttequin mine taitauaxi tulin/ nin mine * löön landeitani. Sille mine olen häueisty/ ia häpien/ Sille minun teuty sen ylencatzen kersie/ ionga mine ennen ansaitzin.
Jos minä jällens kotia tulen/ niin minä tahdon itseni parata/ Sillä sitten kuin minä taitawaksi tulin/ niin minä lyön lanteitani. Sillä minä olen häwäisty/ ja häpeän/ Sillä minun täytyy ylenkatseen kärsiä/ jonka minä ennen ansaitsin.
31:20 Eikö Epraim ole minun rackain Poican/ ia minun ihainen Lapsen? Sille wielepe mine kylle muistan/ mite mine henen cansans puhunut olen/ Senteden minun sydhemen halke Laupiudhesta henen coctans/ ette mine

wissist henen ylitzens armaitzen/ sanopi HERRA.
Eikö Ephraim ole minun rakkain poikan/ ja minun ihanainen lapseni? Sillä wieläpä minä kyllä muistan/ mitä minä hänen kanssansa puhunut olen/ Sentähden minun sydämeni halkeaa laupeudesta hänen kohtaansa/ että minä wissisti hänen ylitsensä armaitsen/ sanoopi HERRA.
31:21 Ylösoienna sinulles Muistomerkit/ ia asetta sinulles Murhenmuisto/ ia cohenna sinun Sydhemes sen oikean tien päle/ ionga päle sinun pite waeldaman. Jellenspalaia sine Neitzy Israel/ Jellenspalaia neidhen sinun Caupungidhes tyge.
Ylösojenna sinulles muistomerkit/ ja aseta sinullesi murheen muisto/ ja kohenna sinun sydämesi sen oikean tien pääle/ jonka päällä sinun pitää waeltaman. Jällens palaja sinä neitsyt Israel/ Jällens palaja näiden sinun kaupunkiesi tykö.
31:22 Quincauuan sine tadhot itzes poiskendhe/ sine Tyter/ ionga mine tadhon iellenstoodha? Sille HERRAN pite iotaki wtta Maan päle saattaman/ Waimon pite Miehen ymberisulkeman.
Kuinka kauan sinä tahdot itsesi poiskääntää/ sinä tytär/ jonka minä tahdon jällenstuoda? Sillä HERRAN pitää jotakin uutta maan päälle saattaman/ waimon pitää miehen ympärisulkeman.
31:23 Nein sanopi se HERRA Zebaoth/ se Israelin Jumala/ Wielepe sanotan teme sana Judean Maasa/ ia henen Caupungeisans coska mine heiden Fangiudhens käendeue olen. Se HERRA siugnatkon sinua/ sine Wanhurskaudhen asumus/ sine pyhe Wori.
Näin sanoopi se HERRA Zebaoth/ se Israelin Jumala/ Wieläpä sanotaan tämä sana Judean maassa/ ja hänen kaupungeissansa koska minä heidän wankeutensa kääntäwä olen. Se HERRA siunatkoon sinua/ sinä wanhurskauden asumus/ sinä pyhä wuori.
31:24 Ja iudan ynne caikein henen Caupungeins cansa pite sielle asuman/ sihen Peltomiehet ia iotca Laumans cansa ymberi waeldauat.
Ja Judan ynnä kaikkein kaupunkeinsa kansa pitää siellä asuman/ siihen peltomiehet ja jotka laumansa kanssa ympäri waeltawat.
31:25 Sille mine tadhon ne wesytetut Sielut wirghotta/ ia ne surkiat Sielut rauita.
Sillä minä tahdon ne wäsytetyt sielut wirottaa/ ja ne surkeat sielut rawita.
31:26 Senteden mine yleshereitzin ia ylescatzoin/ iossa mine makiasti olin maanut.
Sentähden minä ylösheräitsen ja ylöskatsoin/ jossa minä makeasti olin maannut.
31:27 Catzo/ aica tulepi/ sano HERRA/ ette mine tadhon sen Israelin Honen

ia Judan Honen/ kyluä/ seke Canssalle ette Carialle.
Katso/ aika tuleepi/ sanoo HERRA/ että minä tahdon sen Israelin huoneen ja Judan huoneen/ kylwää/ sekä kansalle että karjalle.
31:28 Ja quin mine waluoin heiden ylitzens/ ylesiurittaman/ repimen/ raateleman/ cadhottaman ia rangaiszeman. Nin minun mös pite waluoman heiden ylitzens/ rakendaman ia istuttaman/ sanopi HERRA.
Ja kuin minä walwoin heidän ylitsensä/ ylösjuurittaman/ repimän/ raateleman/ kadottaman ja rankaitseman. Niin minun myös pitää walwoman heidän ylitsensä/ rakentamaan ja istuttamaan/ sanoopi HERRA.
31:29 Eipe silloin enembete sanota/ Iset ouat hapanuet Winamariat sönyet/ ia Lasten hampat ouat heltyneet.
Eipä silloin enempätä sanota/ Isät owat hapanneet wiinamarjat syöneet/ ja lasten hampaat owat heltyneet.
31:30 Waan iocainen pite henen pahatecons teden cooleman/ ia cuca Inhiminen sööpi raaca winamaria/ henen hampans pite heltymen.
Waan jokainen pitää hänen pahantekonsa tähden kuoleman/ ja kuka ihminen syöpi raakaa wiinamarjaa/ hänen hampaansa pitää heltymän.
31:31 CAtzo/ se aica tulepi/ sano HERRA/ silloin minun pite tekemen Udhen Lijton Israelin ia Judan Honen cansa.
Katso/ se aika tuleepi/ sanoo HERRA/ silloin minun pitää tekemän uuden liiton Israelin ja Judan huoneen kanssa.
31:32 Ei sencaltaista quin se entinen Lijtto oli/ ionga mine heiden Iseins cansa tein/ coska mine heiden käteens rupesin/ heite Egiptin maalda vloswiedhexeni. Jota Lijtto euet he piteneet/ ia minun pite heite watiman/ sanopi HERRA.
Ei senkaltaista kuin se entinen liitto oli/ jonka minä heidän isäinsä kanssa tein/ koska minä heidän käteensä rupesin/ heitä Egyptin maalta uloswiedäkseni. Jota liittoa eiwät he pitäneet/ ja minun pitää heitä waatiman/ sanoopi HERRA.
31:33 Mutta teme pite se Lijtto oleman/ ionga mine teen Israelin Lasten cansa/ temen aian pereste/ sanopi HERRA. Mine tadhon minun Lakini anda heiden sydhemens/ ia ne heiden mielihins kirioitta/ Ja heiden pite minun Canssan oleman/ Nin mine tadhon olla heiden Jumalans.
Mutta tämä pitää se liitto oleman/ jonka minä teen Israelin lasten kanssa/ tämän ajan perästä/ sanoopi HERRA. Minä tahdon minun lakini antaa heidän sydämeensä/ ja ne heidän mielihinsä kirjoittaa/ Ja heidän pitää minun kansani oleman/ Niin minä tahdon olla heidän Jumalansa.
31:34 Ja eikenge pidhe toistans opettaman/ eike Weli Weliens/ ia sanoman/ Tunne HERRA. Mutta he caiki pite minun tundeman/ seke pienet

ette swret/ sanopi HERRA. Sille mine tadhon heiden pahatecons andexianda/ ia ei ikenens enembete muista heiden syndiens päle.
Ja eikenkään pidä toistansa opettaman/ eikä weli weljeänsä/ ja sanoman/ Tunne HERRA. Mutta kaikki pitää minun tunteman/ sekä pienet että suuret/ sanoopi HERRA. Sillä minä tahdon heidän pahat tekonsa anteeksi antaa/ ja ei ikänänsä enempätä muistaa heidän syntiensä päälle.
31:35 Nein sanopi HERRA/ ioca andapi Auringoisen peiuelle walkiudhexi/ ia Cuun ia Techdet heiden culkemisens ielkin/ ölle walkiudhexi. Joca Meren licutta/ ette henen Allons prwskauat/ HERRA Zebaoth on henen Nimens.
Näin sanoopi HERRA/ joka antaapi aurinkoisen päiwälle walkeudeksi/ ja kuun ja tähdet heidän kulkemisensa jälkeen/ yöllä walkeudeksi. Joka meren liikuttaa/ että hänen aaltonsa purskawat/ HERRA Zebaoth on hänen nimensä.
31:36 Coska sencaltaiset Sädhyt minun edesteni huckuuat/ sanopi HERRA/ silloin mös Israelin Siemenen pite pwttuman/ ettei se ole sillen iocu Canssa minun edesseni.
Koska senkaltaiset säädyt minun edestäni hukkuwat/ sanoopi HERRA/ silloin myös Israelin siemenen pitää puuttuman/ ettei se ole silleen joku kansa minun edessäni.
31:37 Nein sanopi HERRA/ Jos Taiuas ylhelle taitan mitatta/ ia se Maan perustos tynni vlostutkistelda/ silloin mös tadhon mine coco Israelin Siemenen poisheitte/ caikein edheste quin he tekeuet/ sanopi HERRA.
Näin sanoopi HERRA/ Jos taiwas ylhäällä taitaan mitatta/ ja se maan perustus tyynni ulostutkiskella/ silloin myös tahdon minä koko Israelin siemenen poisheittää/ kaikkein edestä kuin he tekewät/ sanoopi HERRA.
31:38 Catzo/ se aica tulepi/ sano HERRA/ ette sen HERRAN Caupungin pite ylesrakettaman/ sijte Hananeelin Tornista/ sihen culma Portijn asti.
Katso/ se aika tuleepi/ sanoo HERRA/ että sen HERRAN kaupungin pitää ylösrakennettaman/ siitä Hananeelin tornista/ siihen kulmaporttiin asti.
31:39 Ja sen Tasanooren pite sielde codhastans edeskeumen/ haman sihen cuckulaan asti Gared/ ia se käteen Gaathin pein.
Ja sen tasanuoran pitää sieltä kohdastansa edeskäymän/ hamaan siihen kukkulaan asti Gared/ ja se käteen Gaathin päin.
31:40 Ja se coco Coolemanlaxo ia se Tuhganpaicka/ ynne sen coco Coolemanpellon/ haman sihen Kidronin Oiaan sahca/ Ja haman sihen Oriten Portin culman Iteen pein/ pite Pyhe HERRALLE oleman. Nin ettei se ikenens seriete/ eli poisricotuxi tule.
Ja se koko kuolemanlaakso ja se tuhkanpaikka/ ynnä sen koko kuolemanpellon/ hamaan siihen Kidronin ojaan saakka/ Ja hamaan siihen

oritten portin kulmaan itään päin/ pitää pyhä HERRALLE oleman. Niin ettei se ikänänsä särjetä/ eli pois rikotuksi tule.

XXXII. Lucu.

Lupaus ettei sillen Jumalan Canssa pidhe moninaisilla Opilla/ Eriseurille eli wärille Jumalan Palueluxilla wieteltemen. Jere. xxxij.

32:37 CAtzos/ Mine tadhon heite coghota caikista Makunnista/ iohonga mine heite poissysenyt olen/ minun swren wihani/ hirmusudhen ia iulmaudheni cautta. Ja tadhon heite tehen paickan iellenstoodha/ ette heiden irstasti asuman pite.
Katsos/ Minä tahdon heitä koota kaikista maakunnista/ johonka minä heitä poissysännyt olen/ minun suuren wihani/ hirmuisuuden ja julmauteni kautta. Ja tahdon heitä tähän paikkaan jällens tuoda/ että heidän (turwallisesti 1776) asuman pitää.
32:38 Ja heiden pite minun Canssan oleman/ ia mine heiden Jumalans tadhon olla.
Ja heidän pitää minun kansani oleman/ ja minä heidän Jumalansa tahdon olla.
32:39 Ja tadhon heille ydhencaltaisen sydhemen ia menon anda/ ette he minua pelkeisit caickena heiden eliaicanans/ ette heille ia heiden Lapsillens heiden ielkins/ pidheis hyuesti keumen.
Ja tahdon heille yhdenkaltaisen sydämen ja menon antaa/ että he minua pelkäisit kaikkena heidän elinaikanansa/ että heillä ja heidän lapsillansa heidän jälkeensä/ pitäisi hywästi käymän.
32:40 Ja tadhon ydhen ijancaikisen Lijton heiden cansans tedhä/ Nin ettei mine tadho lacata/ heille hyuesti tekemest. Ja tadhon heille minun pelkoni sydhemehen anda/ ettei he minusta poiswelteisi.
Ja tahdon yhden iankaikkisen liiton heidän kanssansa tehdä/ Niin ettei minä tahdo lakata/ heille hywästi tekemästä. Ja tahdon heille minun pelkoni sydämehen antaa/ ettei he minusta poiswälttäisi.
32:41 Ja sen pite minun lustin oleman/ ette mine heille tekisin hyue. Ja mine tadhon heite tehen Mahan vskolisesta istutta/ coco minun Sielustani ia caikesta sydhemesteni.
Ja sen pitää minun lystin oleman/ että minä heille tekisin hywää. Ja minä tahdon heitä tähän maahan uskolisesti istuttaa/ koko minun sielustani ja kaikesta sydämestäni.

XXXIII. Lucu.

Ette Dauidin Valdakunda ombi ijancaikinen ia henesse Papit ia Leuitit. Jere. xxxiij.

33:14 CAtzos/ Se aica tulepi/ sano HERRA/ ette mine tadhon sen Armolisen Sanan ylesherette/ ionga mine puhunut olen Israelin Honen/ ia Judan Honen ylitze.
Katsos/ Se aika tuleepi/ sanoo HERRA/ että minä tahdon sen armollisen sanan ylösherättää/ jonka minä puhunut olen Israelin huoneen/ ja Judan huoneen ylitse.
33:15 Ninä peiuine ia sillä samalla aialla/ mine tadhon anda Dauidille Wanhurskaudhen Wesan (ia sen pite ydhen Kuningan oleman/ ionga hyuesti hallitzeman pite) ia pite Oikiutta ia Wanhurskautta Maan päle ylesoiendaman.
Niinä päiwinä ja sillä samalla ajalla/ minä tahdon antaa Dawidille wanhurskauden wesan (ja sen pitää yhden kuninkaan oleman/ jonka hywästi hallitseman pitää) ja pitää oikeutta ja wanhurskautta maan päälle ylösojentaman.
33:16 Sille samalla aialla/ pite Juda autetuxi tuleman/ ia Jerusalem irstana asuman/ Ja hen cutzutan/ Se HERRA/ ioca meite wanhurskauttapi.
Sillä samalla ajalla/ pitää Juda autetuksi tuleman/ ja Jerusalem irstana (turwallisena)/ ja hän kutsutaan/ Se HERRA/ joka meitä wanhurskauttaapi.
33:17 Sille nin sanopi HERRA/ Eipe se pidhe pwttuman/ Yxi Dauidhista pite Israelin Honen Stolilla istuman.
Sillä niin sanoopi HERRA/ Eipä se pidä puuttuman/ Yksi Dawidista pitää Israelin huoneen tuolilla istuman.
33:18 Samalmoto eike mös pidhe coskan pwttuman/ Ette Papit ia Leuitit pite minun edesseni oleman/ iotca Poltwffri tekeuet/ ia Rocawffri ylessytytteuet/ ia wffria ijancaikisesta teurastauat.
Samalla muotoa eikä myös pidä koskaan puuttuman/ Että papit ja lewitat pitää minun edessäni oleman/ jotka polttouhria tekewät/ ja ruokauhria ylössytyttäwät/ ja uhria iankaikkisesti teurastawat.
33:19 Ja sen HERRAN sana/ tapactui Jeremian tyge/ ia sanoi.
Ja sen HERRAN sana/ tapahtui Jeremian tykö/ ja sanoi.
33:20 Neite sanopi HERRA/ Jos minun Lijttoni lackapi Peiuen ia Öen cansa/ ettei peiue eli öö aiallans ole.
Näitä sanoopi HERRA/ Jos minun liittoni lakkaapi päiwän ja yön kanssa/ ettei päiwä eli yö ajallansa ole.
33:21 Nin eipe mös minun Lijttoni Dauidin minun Palueliani cansa/ mixiken oleman pidhe/ ettei henelle ycten poica ole Kuningaxi henen Stolins päle/

Ja Leuitein ia Pappein minun Palueliain cansa.
Niin eipä myös minun liittoni Dawidin minun palwelijan kanssa/ miksikään oleman pidä/ ettei hänellä yhtään poikaa ole kuninkaaksi hänen tuolinsa päällä/ Ja lewitain ja pappein minun palwelijain kanssa.
33:22 Quin se Taiuaan Sotaueki ei taita ylesluetta/ eike Meren Sanda mitata/ Jurinin mine tadhon minun Palueliani Dauidin Siemenen enende/ ia ne Leuitit/ iotca minua palueleuat.
Kuin se taiwaan sotawäki ei taida ylösluettaa/ eikä meren santaa mitata/ Juuri niin minä tahdon minun palwelijani Dawidin siemenen enentää/ ja ne lewitat/ jotka minua palwelewat.

XLIV. Lucu.

Waicka caiki Paicat Judean Maas raateltut olit/ nijlde Caldeilde/ quitengin Juttat Egiptis Radholiset Jumalan ylencatzoit. Jere. xliiij.

44:15 NIN wastasit Jeremialle caiki ne Miehet/ iotca kylle tiesit/ ette heiden Emenens/ muiden iumaloitten Pyhesaw suitzutit. Ja caiki Waimot/ iotca sielle swres Joukos seisoit/ ynne caiken Canssan cansa/ quin Egiptin Maalla ia Pathros asuit/ ia sanoit.
Niin wastasit Jeremialle kaikki ne miehet/ jotka kyllä tiesit/ että heidän emäntänsä/ muiden jumaloitten pyhää sawua suitsutit. Ja kaikki waimot/ jotka siellä suuressa joukossa seisoit/ ynnä kaiken kansan kanssa/ kuin Egyptin maalla ja Pathrossa asuit/ ja sanoit.
44:16 Sen Sanan ielkin/ iongas HERRAN Nimehen meillen sanot/ eipe me tadho sinua suingan cwlla.
Sen sanan jälkeen/ jonkas HERRAN nimehen meillen sanoit/ eipä me tahdo sinua suinkaan kuulla.
44:17 Waan me tadhon tedhä caiken sen Sanan pereste/ ioca meiden Suustan vloskeupi/ ia tadhon sillen Taiuan Trötingille suitzutta/ ia henelle Joomawffri wffrata. Samalmoto quin me/ ia meiden Iset/ meiden Kuningat/ ia Pämiehet tehnyet ouat/ Judan Caupungeis ia Jerusalemin Catuin päle. Silloin meille Leipe oli kylle/ ia me autuat olima/ ia eipe me ycten Onnettomust nähnyet.
Waan me tahdon tehdä kaiken sen sanan perästä/ joka meidän suusta uloskäypi/ ja tahdon sillen taiwaan trötingille (kuningattarelle) suitsuttaa/ ja hänelle juomauhria uhrata. Samalla muotoa kuin me/ ja meidän isät/ meidän kuninkaat/ ja päämiehet tehneet owat/ Judan kaupungeissa ja Jerusalemin katuin päällä. Silloin meillä leipää oli kyllä/ ja me autuaat olimme/ ja eipä me yhtään onnettomusta nähneet.

44:18 Mutta sittequin me lackasimma sille Taiuan Trötingille suitzumast/ ia Joomawffri henelle wfframast/ nin me caiki Kieuhytte kersimme/ ia olema Miecan ia Nelghien cautta huckunuet.
Mutta sitten kuin me lakkasimme sille taiwaan trötingille suitsuttamasta/ ja juomauhria hänelle uhraamasta/ niin me kaikki köyhyyttä kärsimme/ ja olemme miekan ja nälän kautta hukkuneet.
44:19 Ja echke me sille Taiuan Trötingille suitzutaisim/ ia Joomawffri wffraisim/ eipe me site tee paitzi meiden Miesten tacto/ coska me henelle Cackoia leiuomme/ ia Joomawffri wffram hende paluelaxen.
Ja ehkä me sillen taiwaan trötingille suitsuttaisimme/ ja juomauhria uhraisimme/ eipä me sitä tee paitsi meidän miesten tahtoa/ koska me hänelle kakkuja leiwomme/ ja juomauhria uhraamme häntä palwellaksen.
44:20 Silloin sanoi Jeremias caikelle Canssalle/ seke Miehille ette waimoille/ ia caikelle Canssalle/ quin henelle nin wastanut oli.
Silloin sanoi Jeremias kaikelle kansalle/ sekä miehille että waimoille/ ja kaikelle kansalle/ kuin hänelle niin wastannut oli.
44:21 Sitepe tosin mine lwlen/ ette HERRA on muistanut sen suitzumisen päle/ quin te Judan Caupungeisa ia Jerusalemin Catuilla/ tehnyet oletta/ ynne teiden Isein/ Kuningasten/ Pämiesten ia caiken Makunnan Canssan cansa. Ja nin hen site sydhemens päle laski/
Sitäpä tosin minä luulen/ että HERRA on muistanut sen suitsuttamisen päälle/ kuin te Judan kaupungeissa ja Jerusalemin kaduilla/ tehneet olette/ ynnä teidän isäin/ kuningasten/ päämiesten ja kaiken maakunnan kansan kanssa. Ja niin hän siitä sydämensä päälle laski.
44:22 nin ettei hen woinut teiden paha menoan sillen kersie/ ia nijte Cauhistoxia/ ioita te teit. Joista mös teiden Maa on autiaxi/ ihmexi/ ia kirouxexi tullut/ nin ettei kengen sijne sisel asu/ quin tenepene nächteue ombi.
niin ettei hän woinut teidän pahaa menoanne silleen kärsiä/ ja niitä kauhistuksia/ joita te teit. Joista myös teidän maa on autioksi/ ihmeeksi/ ja kiroukseksi tullut/ niin ettei kenkään siinä sisällä asu/ kuin tänäpänä nähtäwä ompi.
44:23 Senteden/ ette te suitzutitte/ ia HERRA wastan synditeit/ ia ette te HERRAN ände totelluet/ eike henen Laisans/ Oikiudesans ia Todhistuxisans/ waeldaneet. Senteden mös se Onnettomus teille tapactui/ quin tenepene nächteue ombi.
Sentähden/ että te suitsutitte/ ja HERRAA wastaan syntiä teit/ ja ette te HERRAN ääntä totelleet/ eikä hänen laissansa/ oikeudessansa ja todistuksissansa/ waeltaneet. Sentähden myös se onnettomuus teille

tapahtui/ kuin tänäpänä nähtäwä ompi.
44:24 Ja Jeremias sanoi caikelle Canssalle/ ia caikille waimoille/ culcat HERRAN sana/ caiki quin Judast oletta Egiptin maasa/
Ja Jeremias sanoi kaikelle kansalle/ ja kaikille waimoille/ kuulkaat HERRAN sana/ kaikki kuin Judasta olette Egyptin maassa/
44:25 Nein sanopi HERRA Zebaoth/ se Israelin Jumala. Te ia teiden Waimon oletta teiden suulan puhunuet/ ia teiden käsillen teuttenyet/ mite te sanoitta. Meiden Lupauxet me tadhoma pite/ ioita me Taiuan Trötingin luuanet olema/ ette me henelle Pyhesaw suitzutaisim/ ia Joomawffri wffraisim. Lach/ te oletta teiden Lupauxet pitenyet/ ia teiden Lupauxet töidhen cansa teuttenyet.
Näin sanoopi HERRA Zebaoth/ se Israelin Jumala. Te ja teidän waimon olette teidän suullan puhuneet/ ja teidän käsillän täyttäneet/ mitä te sanoitte. Meidän lupaukset me tahdomme pitää/ joita me taiwaan trötingille luwanneet olemme/ että me hänelle pyhää sawua suitsuttaisimme/ ja juomauhria uhraisimme. Lach/ te olette teidän lupaukset pitäneet/ ja teidän lupauksen töiden kanssa täyttäneet.
44:26 Nin cwlcat sis sen HERRAN Sana/ caiki te Judast/ iotca Egiptin maasa asutta. Catzo/ mine wannon minun swren Nimeni cautta/ sanopi HERRA. Ettei minun Nimeni pidhe sillen iongun Inhimisen suun cautta Judast coco Egiptin maasa nimitettu oleman/ ioca sanois/ Nin totta quin se HERRA Jumala elepi.
Niin kuulkaat siis sen HERRAN sana/ kaikki te Judasta/ jotka Egyptin maassa asutte. Katso/ minä wannon minun suuren nimeni kautta/ sanoopi HERRA. Ettei minun nimeni pidä sillen jonkun ihmisen suun kautta Judasta koko Egyptin maassa nimitetty oleman/ joka sanoisi/ niin totta kuin se HERRA Jumala elääpi.
44:27 Catzo/ Mine tadhon waluoa heiden ylitzens/ heiden pahudhexens ia ei hywydhexens. Nin/ ette ioca Judast Egiptin maasa on/ sen pite Miecan ia Nelghien cautta huckuman/ sihenasti ette he loputetuxi tuleuat.
Katso/ Minä tahdon walwoa heidän ylitsensä/ heidän pahuudeksensa ja ei hywyydeksensä. Niin/ että joka Judasta Egyptin maassa on/ sen pitää miekan ja nälän kautta hukkuman/ siihenasti että he loputetuksi tulewat.
44:28 Mutta iotca Miecan welteuet/ heiden pite quitegin Egiptin maalda/ Judean mahan iellenstuleman wähen Joukon cansa. Ja sillens pite sis caiki ne ylitzeienyet Judast/ iotca Egiptin mahan asuman mennyet olit/ ymmertemen/ Cumban sanat todhexi tuleuat/ Minun elike heiden.
Mutta jotka miekan wälttäwät/ heidän pitää kuitenkin Egyptin maalta/ Judean maahan jällens tuleman wähän joukon kanssa. Ja sillens pitää siis

kaikki ne ylitsejääneet Judasta/ jotka Egyptin maahan asumaan menneet olit/ ymmärtämän/ Kumman sanat todeksi tulewat/ Minun elikkä heidän.

XLV. Lucu.

Jumala surepi Jeremian Paluelian ia Kirioittaian/ Baruchin edest. Jere. xlv.

45:2 NEin sanopi HERRA Zebaoth/ se Israelin Jumala/ sinusta Baruch.
Näin sanoopi HERRA Zebaoth/ se Israelin Jumala/ sinusta Baruch.
45:3 Sine sanot/ We minulle/ Quinga on HERRA minulle murhen minun Kipuni päle lisenyt/ mine hoocan minuni wesyxijn/ ia en leude ycten lepo.
Sinä sanot/ Woi minulle/ Kuinka on HERRA minulle murheen minun kipuni päälle lisännyt/ minä huokaan minun wäsyksiin/ ja en löydä yhtään lepoa.
45:4 Sanos henelle/ Nein sanopi HERRA/ Catzo/ mite mine ylesrakensin/ site mine ricon/ ia mite mine istutin/ site mine ylesiuritan/ ynne coco temen minun Maani cansa. Ja sine etzit itzelles swret cappalet/
Sanos hänelle/ Näin sanoopi HERRA/ Katso/ mitä minä ylösrakensin/ sitä minä rikon/ ja mitä minä istutin/ sitä minä ylösjuuritan/ ynnä koko tämän minun maani kansa. Ja sinä etsit itselles suuret kappaleet/
45:5 Ele site pydhe/ Sille catzo/ Mine tadhon Onnettomudhen caiken Lihan ylitze anda tulla/ sanopi HERRA. Mutta sinun Sielus mine tadhon sinulle ninquin Saalihin anda/ edeskuhungas waellat.
Älä sitä pyydä/ Sillä katso/ Minä tahdon onnettomuuden kaiken lihan ylitse antaa tulla/ sanoopi HERRA. Mutta sinun sielusi minä tahdon sinulle niinkuin saaliin antaa/ edes kuhunkas waellat.

LI. Lucu.

Weisu Babilonian ia Seurakunnan Wiholisia wastan. Jere. lj.

51:15 JOca Maan henen Woimallans tehnyt on/ ia Mailmanpijrin henen Wisaudhellans walmisti/ ia Taiuan toimelisella sädhylle vloswenytti.
Joka maan hänen woimallansa tehnyt on/ ja maailmanpiirin hänen wiisaudellansa walmisti/ ja taiwaat toimellisella säädyllä uloswenytti.
51:16 Coska hen iylise/ nin palio wette Taiuas ala tulepi. Hen ylestemma Piluet/ hamast Maan äreste. Hen tekepi Leimauxet Satees/ ia vlostoopi Twlen salaisist sioistans.
Koska hän jylisee/ niin paljon wettä taiwasalle tuleepi. Hän ylöstempaa pilwet/ hamasta maan äärestä. Hän tekeepi leimaukset sateessa/ ja ulostuopi tuulen salaisista sijoistansa.

51:17 Caiki Inhimiset ouat Tompelit heiden konstins cansa/ ia iocainen Cullanseppe häueisteten heiden Cuuains cansa.
Kaikki ihmiset owat tomppelit heidän konstinsa kanssa/ ja jokainen kultaseppä häwäistetään heidän kuwainsa kanssa.
51:18 Sille heiden Epeiumalans ouat wietteluxet/ ia ei ole heisse eleme. He ouat sula turhaus ia petteueiset teghot/ teuty heiden huckuua/ coska heite etziskellen.
Sillä heidän epäjumalansa owat wiettelykset/ ja ei ole heissä elämää. He owat sula turhuus ja pettäwäiset teot/ täytyy heidän hukkua/ koska heitä etsiskellään.
51:19 Mutta eipe Se nin ole/ ioca Jacobin Tauara on/ Waan sepe se on/ ioca caiki loopi/ Ja Israel ombi henen Perimisens waltica/ HERRA Zebaoth on henen Nimens.
Mutta eipä se niin ole/ joka Jakobin tawara on/ Waan sepä se on/ joka kaikki luopi/ Ja Israel ompi hänen perimisensä waltikka/ HERRA Zebaoth on hänen nimensä.

Ne Jeremian Walitos Weisut

I. Lucu.

Coco tesse kirias Propheta toisinans walitta Jerusalemin Rateluxest/ waiuast/ Nelghiest/ Tuskast etc. Toisinans hen Puhens käendepi sen Caupungin ette sen Canssan ia Borgharein tyge. Ninquin hen iongun murhelisen neitzyen/ waimon eli Lesken cansa puhuis.

1:1 QUinga se Caupungi nin autiona maca/ ioca teunens Cassasta oli? Hen on ninquin iocu Leski. Joca kempi oli Pacanain seas/ ia wallan pälä oli Makunnisa/ sen teuty nyt weronalaiszna olla.
Kuinka se kaupunki niin autiona makaa/ joka täynnänsä kansasta oli? Hän on niinkuin joku leski. Joka kempi oli pakanain seassa/ ja wallan päällä oli maakunnissa/ sen täytyy nyt weronalaisena olla.
1:2 Yli öte hen idke/ nin ette kynelet poskilda wotauat/ Eikengen henen Ysteueins seas ole/ ioca hende lohutta. Waan caiki henen Leehimeisens/ ylencatzouat hende/ ia ouat henen wiholisexens tulluet.
Yli yötä hän itkee/ niin että kyyneleet poskilta wuotawat/ Eikenkään hänen ystäwäinsä seassa ole/ joka häntä lohduttaa. Waan kaikki hänen lähimmäisensä/ ylenkatsowat häntä/ ja owat hänen wiholliseksensa tulleet.
1:3 Juda on fangittu Radholisudhes ia raskaas oriudhes/ Hen asu Pacanain seas/ ia ei ycten lepo leude/ Caiki henen Wiholisens pahasti meneuet

henen cansans.
Juda on wangittu raadollisuudessa ja raskaassa orjuudessa/ Hän asuu pakanain seassa/ ja ei yhtään lepoa löydä/ Kaikki hänen wihollisensa pahasti menewät hänen kanssansa.
1:4 Ne Tiet Zionin pein autiat ouat/ ettei kengen Juhlille tule/ Caiki henen Portins autiona seisouat/ henen Papins hoocauat/ ia henen Neitzydhens surkiasti vloscatzouat/ ia itze hen on murheissans.
Ne tiet Sionin päin autiat owat/ ettei kenkään juhlille tule/ Kaikki hänen porttinsa autiona seisowat/ hänen pappinsa huokaawat/ ja hänen neitsyensä surkiasti uloskatsowat/ ja itse hän on murheissansa.
1:5 Henen Wiholisens sait ylikädhen/ Henen Wiholisillens hyuesti keupi/ Sille HERRA on henen surkiudhesta teuttenyt/ henen pahatecoins palioudhen teden/ Ja hene' Lapsens ouat Fangiudhes poisaietut Wiholistein eteen.
Hänen wihollisensa sait ylikäden/ Hänen wihollisillensa hywästi käypi/ Sillä HERRA on hänen surkeudesta täyttänyt/ hänen pahatekoinsa paljouden tähden/ Ja hänen lapsensa owat wankiudessa poisajetut wihollisten eteen.
1:6 Ja caiki Caunistos on Zionin Tytterilde poislectenyt/ Henen Pämiehens ouat ninquin ne Jääret iotca ei ycten Laituma leude ia woimattomat edeskeuuet Waatian eteen.
Ja kaikki kaunistus on Zionin tyttäriltä poislähtenyt/ Hänen päämiehensä owat niinkuin ne jäärät jotka ei yhtään laitumia löydä ja woimattomat edeskäywät waatijan eteen.
1:7 Jerusalem muistapi telle aialla/ quinga Radholinen ia ylenannettu hen on/ Ja quinga palio Hyue/ hen wanhast pitenyt on/ ette caiki henen Canssans alasmaka viholisen edes/ ia eikengen heite auta/ Henen wiholisens näkeuet heiden Lustins henen pälens/ ia naurauat henen Sabbathins Lepo.
Jerusalem muistaapi tällä ajalla/ kuinka raadollinen ja ylenannettu hän on/ Ja kuinka paljon hywää/ jän wanhasta pitänyt on/ että kaikki hänen kansansa alasmakaa wihollisen edessä/ ja eikenkään heitä auta/ Hänen wihollisensa näkewät heidän lystinsä hänen päällänsä/ ja naurawat hänen Sabbathinsa lepoa.
1:8 Jerusalem on synditehnyt/ Senteden henen teuty olla/ ninquin iocu saastainen Waimo/ Caiki iotca hende cunnioitit/ ylencatzouat nyt henen/ ette he henen häpiens näkeuet/ Mutta hen hoocapi/ ia mahan langepi.
Jerusalem on syntiä tehnyt/ Sentähden hänen täytyy olla/ niinkuin joku saastainen waimo/ Kaikki jotka häntä kunnioitit/ ylenkatsowat nyt hänen/ että hänen häpeänsä näkewät/ Mutta hän huokaapi/ ja maahan lankeaapi.
1:9 Henen Törkyns kijnitarttu henen liepesens/ Eipe hen olisi lwlut/ ette

henelle nein pidheis wimein keumen/ hen on tosin ylenhirmulisesta mahancukistettu/ ia eikengen sitteken ole/ ioca hende lohutta/ Ah HERRA/ catzo minun Radholisudheni päle/ Sille Wiholinen sangen pramapi.
Hänen törkynsä kiinni tarttuu hänen liepeeseensä/ Eipä hän olisi luullut/ että hänelle näin pitäisi wiimein käymän/ hän on tosin ylen hirmullisesti maahan kukistettu/ ja eikenkään sittenkään ole/ joka häntä lohduttaa/ Ah HERRA/ katso minun raadollisuuteni päälle/ Sillä wihollinen sangen pramaapi
1:10 Se Wiholinen on Kätens caiken henen Clenodiains päle pannut/ Sille henen teuty päldecatzo/ ette Pacanat henen Pyhydhens siselkeuit/ Joista sine kieldenyt olet/ ettei heiden pitenyt sinun Seurakundas tuleman.
Se wihollinen on kätensä kaiken hänen klenodiainsa (kalliitten kaluinsa) päälle pannut/ Sillä hänen täytyy päälle katsoa/ että pakanat hänen pyhyytensä sisälle käwit/ Joista sinä kieltänyt olet/ ettei heidän pitänyt sinun seurakuntaasi tuleman.
1:11 Caiki henen Canssans hoocauat leipe keriädhen/ He vlosannoit Clenodians Roan edest/ ette he Sieluns wirgotaisit/ Ah HERRA/ catzos sis/ ia näe/ quinga mine olen haluaxi tullut.
Kaikki hänen kansansa huokaawat leipää kerjäten/ He ulosannoit klenodiansa (kalliit kalut) ruoan edestä/ että he sielunsa wirwottaisit/ Ah HERRA/ katsos siis/ ja näe/ kuinka minä olen halwaksi tullut.
1:12 Teille mine sanon caikille/ iotca teste edeskeutte/ Catzocat sis ia nächket/ ios iocu Kipu onopi/ ninquin minun Kipun/ ioca minun nin yles söpi/ Sille HERRA teutti minua surulla/ henen hirmulisen wihans peiuenä.
Teille minä sanon kaikille/ jotka tästä edeskäytte/ Katsokaat siis ja nähkäät/ jos joku kipu onpi/ niinkuin minun kipuni/ joka minun niin ylössyöpi/ Sillä HERRA täytti minua surulla/ hänen hirmullisen wihansa päiwänä.
1:13 Corkiudhesta hen lehetti Tulen minun Luihini siselle/ ia annoi sen hartaan olla nijsse/ Minun Jalcani eteen hen wercon wiritti/ ia minun tacaperin syseisi/ Hen on tehnyt minun Autioxi/ ette minun ylipeiue teuty murectia.
Korkeudesta hän lähetti tulen minun luihini sisälle/ ja antoi sen hartaan olla niissä/ Minun jalkani eteen hän werkon wiritti/ ja minun takaperin sysäsi/ Hän on tehnyt minun autioksi/ että minun ylipäiwää täytyy murehtia.
1:14 Minun raskat syndini ouat henen Rangastoxens cautta ylesherenyet/ ia ynne caiki minun Caulani päle tulluet/ nin ette caiki minun wäkeni minus huckupi/ Nin HERRA on minun cansani mennyt/ ettei mine woi sillen ylesnosta.
Minun raskaat syntini owat hänen rangaistuksensa kautta ylösherännyt/ ja

ynnä kaikki minun kaulani päälle tulleet/ niin että kaikki minun wäkeni minussa hukkuupi/ Niin HERRA on minun kanssani mennyt/ ettei minä woi silleen ylösnostaa.
1:15 HERRA ombi alastallanut caiki ne Wäkeuet/ quin minulla olit/ hen on andanut minun ylitzeni ydhen Juhlan vloscwlutta/ minun Nooria Miehieni cadhottaman/ HERRA annoi sen Neitzyen/ Tytteren Judan/ ydhen Persyn polkia.
Herra ompi alas tallannut kaikki ne wäkewät/ kuin minulla olit/ hän on antanut minun ylitseni yhden juhlan uloskuuluttaa/ minun nuoria miehiä kadottaman/ HERRA antoi sen neitsyen/ tyttären Judan/ yhden persyn polkea.
1:16 Senteden mine nin idken/ ia molemat minun Silmeni wette wotauat/ Sille ette se Lohuttaia/ ioca minun sieluni pidheis wirgottaman/ caucana minusta ombi/ Minun Lapseni ouat pois/ Sille se Wiholinen on ylikädhen saanut.
Sentähden minä niin itken/ ja molemmat minun silmäni wettä wuotawat/ Sillä että se lohduttaja/ joka minun sieluni pitäis wirkoittaman/ kaukana minusta ompi/ Minun lapseni owat pois/ Sillä se wihollinen on ylikäden saanut.
1:17 Quin Zion kätens vlosoienda/ nin eikengen ole ioca hende lohutta/ Sille HERRA on ymberi Jacobin/ henen Wiholisillens keskenyt/ ette Jerusalem pite heiden seasans/ ninquin iocu Sastainen Waimo oleman.
Kuin Zion kätensä ulosojentaa/ niin eikenkään ole joka häntä lohduttaa/ Sillä HERRA on ympäri Jakobin/ hänen wihollisensa käskenyt/ että Jerusalem pitää heidän seassansa/ niinkuin joku saastainen waimo oleman.
1:18 Wanhurskas ombi HERRA/ Sille mine olen henen suullens tottelematoin ollut. Cwlcat caiki Canssat ia catzocat minun Kipuani/ Minun Neitzyeni ia Nooricaiseni ouat Fangiuteen mennyet.
Wanhurskas ompi HERRA/ Sillä minä olen hänen suullansa tottelematoin ollut. Kuulkaat kaikki kansat ja katsokaat minun kipuani/ Minun neitsyeni ja nuorukaiseni owat wankeuteen menneet.
1:19 Mine cutzuin Ysteueni auxeni/ Mutta he ouat minun wietelluet. Minun Pappini ia Wanhimmat Caupungisa ouat nändyneet/ Sille he Leipe keriäuet/ Ette he Hengens wirgotaisit.
Minä kutsuin ystäwäni awukseni/ Mutta he owat minun wietelleet. Minun pappini ja wanhimmat kaupungissa owat nääntyneet/ Sillä he leipää kerjääwät/ että he henkensä wirwoittaisit.
1:20 Ah HERRA/ catzo sis/ quinga mine olen adhistoxes/ ette se caiki minun siselyxeni kiuiste/ Minun sydhemen sytty minun Rumissani/ Sille mine

olen/ teunens murechta. Wlcona Miecka/ ia Honesa Coolema ombi minun Leskexi tehnyt.
Ah HERRA/ katso siis/ kuinka minä olen ahdistuksessa/ että se kaikki minun sisällykseni kiwistää/ Minun sydämen syttyy minun ruumiissani/ Sillä minä olen/ täynnänsä murhetta. Ulkona miekka/ ja huoneessa kuolema ompi minun leskeksi tehnyt.
1:21 Kylle se cwlu/ ette mine hoocan/ ia ei quitengan minulla ole Lohuttaia. Caiki minun Wiholiseni cwleuat minun Onnettomudheni/ ia sijte riemuitzeuat/ sinepe sen teet. Nin anna sijs se peiue tulla/ iongas vloscwluttanut olet/ ette heiden samalmoto keuis/ quin minulleki.
Kyllä se kuuluu/ että minä huokaan/ ja ei kuitenkaan minulla ole lohduttajaa. Kaikki minun wiholliseni kuulewat minun onnettomuuteni/ ja siitä riemuitsewat/ sinäpä sen teet. Niin anna siis se päiwä tulla/ jonkas uloskuuluttanut olet/ että heidän samalla muotoa käwisi/ kuin minullekin.
1:22 Anna caiki heiden pahudhens sinun etees tulla/ ia tee heille/ nincuttas minullen teit caikein minun pahatecoini teden/ Sille minun Hoocauxen on swri/ ia minun sydhemen ombi murheissans.
Anna kaikki heidän pahuutensa sinun eteesi tulla/ ja tee heille/ niinkuin minullen teit kaikkein minun pahantekoini tähden/ Sillä minun huokaukseni on suuri/ ja minun sydämen ompi murheissansa.

II. Lucu.

2:1 QUinga HERRA ombi wihoisans sen Tytteren Zionin pimittenyt? Hen on sen Israelin HERRAUDHEN Taiuasta Maan päle heittenyt. Ei hen ole muistanut Astillaudhans päle/ henen wiha peiuenens?
Kuinka HERRA ompi wihoissansa sen tyttären Zionin pimittänyt? Hän on sen Israelin herrauden taiwaasta maan päälle heittänyt. Ei hän ole muistanut astinlautansa päälle/ hänen wihapäiwänänsä?
2:2 HERRA ombi cadhottanut ilman Laupiudheta caiki Jacobin Asumiset. Hen ombi hirmudhesans sen Tytteren Judan Scantzit serkenyt/ ia heite mahan lönyt. Hen on riuanut/ seke henen Waldakundans/ ette henen Pämiehens.
HERRA ompi kadottanut ilman laupeudetta kaikki Jakobin asumiset. Hän ompi hirmuudessansa sen tyttären Judan skantzit särkenyt/ ja heitä maahan lyönyt. Hän on riiwannut/ sekä hänen waltakuntansa/ että hänen päämiehensä.
2:3 Hen ombi sen Israelin Wäkewydhen henen hirmulises wihassans serkenyt. Hen on henen oikian kätens tacaperin wätenyt/ coska wiholinen tuli/ ia on Jacobis ydhen Tulen ylessytyttenyt/ ioca caiki ymberins culutta.

Hän ompi sen Israelin wäkewyyden hänen hirmullisessa wihassansa särkenyt. Hän on hänen oikean kätensä takaperin wetänyt/ koska wihollinen tuli/ ja on Jakobissa yhden tulen ylössytyttänyt/ joka kaikki ympärins kuluttaa.
2:4 Hen ombi Joutzens wetenyt/ ninquin iocu Wiholinen/ Henen Oikian kätens on hen wienyt/ ninquin iocu Wainolinen/ ia on tappanut caiki mite oli sulainen nähdä/ Ja henen Wihans/ ninquin Tulen/ vloswodhattanut/ sihen Tytteren Zionin Maiahan.
Hän ompi jousensa wetänyt/ niinkuin joku wihollinen/ Hänen oikean kätensä on hän wienyt/ niinkuin joku wainollinen/ ja on tappanut kaikki mitä oli sulainen nähdä/ Ja hänen wihansa/ niinkuin tulen/ uloswuodattanut/ siihe tyttären Zionin majahan.
2:5 HERRA on ninquin iocu wiholinen/ hen on Israelin radhellut/ Hen on caiki henen Pallatzins radhellut/ ia on henen Scantzins turmellut. Hen on Tytterille Juda palio walitost ia murecht tehnyt.
HERRA on niinkuin joku wihollinen/ hän on Israelin raadellut/ Hän on kaikki hänen palatsinsa raadellut/ ja on hänen skantzinsa turmellut. Hän on tyttärille Judan paljon walitusta ja murhetta tehnyt.
2:6 Ja hen haiotti henen Maians/ ninquin iongun Yrtitarhan/ ia henen Asumisens turmeli/ HERRA on andanut vnochta Zionis seke Juhlat ette Sabbathit/ ia on andanut henen hirmulises Wihasans/ seke Kuningat ette Papit häueiste.
Hän hajoitti hänen majansa/ niinkuin jonkun yrttitarhan/ ja hänen asumisensa turmeli/ HERRA on antanut unohtaa Zionissa sekä juhlat että Sabbathit/ ja on antanut hänen hirmullisessa wihassansa/ sekä kuninkaat että papit häwäistä.
2:7 HERRA on henen Altarins poisheittenyt/ ia henen Pyhydhens niedhellut/ ia hen on ylenandanut henen Palatzins Mwrit Wiholisen käsijn/ Nin ette he ouat HERRAN Honesa hwtanuet/ ninquin iollaki Juhlalla.
HERRA on hänen alttarinsa poisheittänyt/ ja hänen pyhyytensä niellyt/ ja hän on ylenantanut hänen palatsinsa muurit wihollisten käsiin/ Niin että he owat HERRAN huoneessa huutaneet/ niinkuin jollakin juhlalla.
2:8 HERRA aiatteli haiottaxens Tytteren Zionin mwrit/ hen on nooran sen ylitze wetenyt/ ia ei poiskäendenyt käsiens/ sihenasti ette hen site hucutaisi/ Torni seiso surkiast/ ia Muri maca cukistettuna.
HERRA ajatteli hajottaaksensa tyttären Zionin muurit/ hän on nuoran sen ylitse wetänyt/ ja ei poiskääntänyt käsiänsä/ siihenasti että hän sitä hukuttaisi/ Torni seisoo surkeasti/ ja muuri makaa kukistettuna.
2:9 Henen Portins waijotetut ouat Maan siselle/ Hen on serkenyt henen Salpans ia tyhiexi tehnyt/ Henen Kuningans ia Pämiehens ouat Pacanain

seas/ iossa euet he Lakia prucata taidha/ Eike heiden Prophetins ychten Näkye HERRALDA leudhe.
Hänen porttinsa wajotetut owat maan sisälle/ Hän on särkenyt hänen salpansa ja tyhjäksi tehnyt/ Hänen kuninkaansa ja päämiehensä owat pakanain
seassa/ jossa eiwät he lakia pruukata taida/ Eikä heidän prophetinsa yhtään näkyä HERRALTA löydä.
2:10 Ne Tytterein Zion Wanhimat maan päle macauat/ ia ouat hiliain/ He heitteuet Tuchka päens päle/ ia ouat Sekit pälens wätenyet/ Ne Neitzyet Jerusalemist Päitens alaslaskit Maan pein.
Ne tyttärein Zionin wanhimmat maan päällä makaawat/ ja owat hiljain/ He heittelewät tuhkaa päänsä päälle/ ja owat säkit päällensä wetäneet/ Ne neitsyet Jerusalemista päitänsä alaslaskit maahan päin.
2:11 Mine olen lehes silmeni vlositkenyt/ nin ette minun siselyxeni sijte kiuiste/ Minun maxani ouat vloswodhatetut Maan päle/ minun Canssani Tytteren ylitze/ Coska Nisurit ia ne Piskuiset Caupungin Cadhuilla nändyit.
Minä olen lähes silmäni ulos itkenyt/ niin että minun sisällykseni siitä kiwistää/ Minun maksani owat uloswuodatetut maan päälle/ minun kansani tyttärein ylitse/ Koska nisurit (imewäiset 1642) ja ne piskuiset kaupungin kaduilla nääntyit.
2:12 Coska he Eitillens sanoit/ Cussa on Leipe ia wina? coska he Caupungin Caudhuilla nännyit/ ninquin ne surmaan haauoitetut/ ia heiden Eitins sylijn hengens ylenannoit.
Koska he äitillensä sanoit/ Kussa on leipä ja wiina? Koska he kaupungin kaduilla näännyit/ niinkuin ne surmaan haawoitetut/ ja heidän äitinsä syliin henkensä ylenannoit.
2:13 Ah sine Tyter Jerusalem/ Kelle mine wertautan sinua/ Eli mixi mine sinua pidhen? Sine Neitzy tyter Zion. Mille mine sinua wertautan/ Jolla mine sinua lohutaisin? Sille sinun Wahingos on swri ninquin iocu Meri/ cuca taita sinua parandha?
Ah sinä tytär Jerusalem/ Kelle minä wertautan sinua/ Eli miksi minä sinua pidän? Sinä neitsyt tytär Zion. Millä minä sinua wertautan/ Jolla minä sinua lohduttaisin? Sillä sinun wahinkosi on suuri niinkuin joku meri/ kuka taitaa sina parantaa?
2:14 Sinun Prophetis ouat sinulle sarnanut irtat/ ia hullut Näghyt/ ia euet sinun Pahatecoas sinulle ilmoittanuet/ Jolla he olisit sinun fangiudhes estä taineet/ Waan ouat sinulle sarnanuet irtat sarnat/ iolla he sinun Maastas vlossarnasit.
Sinun prophetas owat sinulle saarnanneet irtaat/ ja hullut näyt/ ja eiwät sinun pahaa tekoasi sinulle ilmoittaneet/ Jolla he olisit sinun wankeutesi

estää tainneet/ Waan owat sinulle saarnanneet irtaat saarnat/ jolla he sinun maastasi ulos saarnasit.
2:15 Caiki ohitzekeuueiset paucuttauat käsillens sinun ylitzes/ tissauat sinulle/ ia pudhisteleuat pätens sen Tytteren Jerusalemin ylitze. Temekö se Caupungi on/ iosta sanotan/ Ette se on caikein Jaloin/ iosta coco Makunda hendens iloitze?
Kaikki ohitsekäywäiset paukuttawat käsillänsä sinun ylitsesi/ tissawat (wiheltäwät 1642) sinulle/ ja pudistelewat päätänsä tyttären Jerusalemin ylitse. Tämäkö se kaupunki on/ josta sanotaan/ että se on kaikkein jaloin/ josta koko maakunta häntänsä iloitsee?
2:16 Caiki sinun Wiholises iruitteleuet suullans sinua wastan/ tissauat sinulle/ ia kiristeuet hambaitans/ ia sanouat/ Huy/ me olema hende hucuttanuet/ Tai on se peiue/ iota me halaisim/ Me sen saimme/ Me olema nin cauuan eleneet.
Kaikki sinun wihollisesi irwistelewät suullansa sinua wastaan/ tissaawat (wiheltäwät) sinulle/ ja kiristelewät hampaitansa/ ja sanowat/ me olemme häntä hukuttaneet/ Tämä on se päiwä/ jota me halaisimme/ Me sen saimme/ Me olemme niin kauan eläneet.
2:17 Se HERRA ombi tehnyt/ ninquin hen aiatellut oli/ Hen on teuttenyt henen Sanans/ ionga hen cauuan ennen keskenyt oli/ hen on laupiattomasti hucuttanut/ Hen on ilahuttanut Wiholises sinun ylitzes/ ia sinun Wainolistes wallan yleskorghottanut.
Se HERRA ompi tehnyt/ niinkuin hän ajatellut oli/ Hän on täyttänyt hänen sanansa/ jonka hän kauan ennen käskenyt oli/ hän on laupiattomasti hukuttanut/ Hän on ilahduttanut wihollisesi sinun ylitsesi/ ja sinun wainollisesi wallan ylöskorottanut.
2:18 Heiden sydhemens hwsi HERRAN tyge/ O sine Mwri sen Tytteren Zionin/ anna peiuelle ia ölle kynelet alaswota/ ninquin Oian/ Ele mös lacka/ eike leueitkö sinun Silmeis munat.
Heidän sydämensä huusi HERRAN tykö/ Oi sinä muuri sen tyttären Zionin/ anna päiwällä ja yöllä kyyneleet alaswuotaa/ niinkuin ojan/ Älä myös lakkaa/ älkää lewätkö sinun silmäisi munat.
2:19 Ylesnouse ölle ia hwdha/ vloswodhata sinun Sydhemes Ensimeises waluos HERRAN eteen/ ninquin Wettä. Ylesnosta sinun kätes henen poleens/ sinun piskuraistes Sieluin teden/ iotca Nelghieste nändyneet ouat/ iocaitzen Catuin nurkissa.
Ylösnouse yöllä ja huuda/ uloswuodata sinun sydämesi ensimmäisessä walwossa HERRAN eteen/ niinkuin wettä. Ylösnosta sinun kätesi hänen puoleensa/ sinun piskuraistes sielun tähden/ jotka nälästä nääntyneet owat/

jokaisten katuin nurkissa.
2:20 HERRA näe ia catzo sis/ iongas nin turmelut olet/ Pitekö mös waimotki heiden Rumins Hedelmet sömen/ nekin noorimmat Lapsucaiset/ tuskal waaxan pituet? Pitekö Prophetat ia Papit HERRAN Pyhydhes nin tapetuxi tuleman?
HERRA näe ja katso siis/ jonkas niin turmellut olet/ Pitääkö myös waimotkin heidän ruumiinsa hedelmät syömän/ nekin nuorimmat lapsukaiset/ tuskalla waaksan pituiset? Pitääkö prophetat ja papit HERRAN pyhyydessä niin tapetuksi tuleman?
2:21 Macasit Cadhuilla maan päle/ piltit ia wanhat/ Minun Neitzydheni ia Nooricaiseni ouat Miecan cautta Langenuet/ Sine olet tappanut sinun wiha peiuenes/ sine olet laupiattomast teurastanut.
Makasit kaduilla maan päällä/ piltit ja wanhat/ Minun neitsyyteni ja nuorukaiseni owat miekan kautta langenneet/ Sinä olet tappanut sinun wihapäiwänäsi/ sinä olet laupeudettomasti teurastanut.
2:22 Sine olet ymberilde minun Wiholiseni cutzunut/ nin quin Juhla peiuelle/ nin ettei kengen HERRAN wiha peiuene ole poispäsznyt ia ylitzeienyt. Sille iotca mine ylescasuatin ia ylesrookin/ nijte minun Wiholisen on mestanut.
Sinä olet ympäriltä minun wiholliseni kutsunut/ niinkuin juhlapäiwälle/ niin ettei kenkään HERRAN wihapäiwänä ole poispäässyt ja ylitse jäänyt. Sillä jotka minä ylöskaswatin ja ylösruokin/ niitä minun wiholliseni on mestannut.

III. Lucu.

3:1 MIne olen yxi radholinen Mies/ ionga henen Hirmusudhens witzan nädhe teuty.
Minä olen yksi raadollinen mies/ jonka hänen hirmuisuutensa witsan nähdä täytyy.
3:2 Hen iodhatti minua ia poiswei pimeyteen ia ei walkiuteen.
Hän johdatti minua ja pois wei pimeyteen ja ei walkeuteen.
3:3 Hen ombi kätens käendenyt/ ia toimitta toisin aina minun cansani.
Hän ompi kätensä kääntänyt/ ja toimittaa toisin aina minun kanssani.
3:4 Hen on tehnyt minun Lihani ia minun Nahkani wanhaxi/ ia minun Luuni musertanut.
Hän on tehnyt minun lihani ja minun nahkani wanhaksi/ ja minun luuni musertanut.
3:5 Hen rakensi minua wastan/ ia sapella ia waiualla hen minua käri/
Hän rakensi minua wastaan/ ja sapella ja waiwalla hän minua kääri/
3:6 Hen on minun pannut pimeyteen/ ninquin ne Coolluet Mailmasa.

Hän on minun pannut pimeyteen/ niinkuin ne kuolleet maailmassa.
3:7 Hen on minun siselmwranut/ etten mine vlospäse/ ia minua couihin Bultijn pannut.
Hän on minun sisälle muurannut/ etten minä ulospääse/ ja minua kowihin bultteihin pannut.
3:8 Ja waicka mine parghun ia hwdhan/ nin hen Coruans kijnitukitze minun Rucouxeni edest.
Hän on minun tieni kiinni muurannut wuoltuin kiwein kanssa/ ja minun polkuni sulkenut.
3:9 Hen on minun Tieni kijnimwranut wooltuinkiuein cansa/ ia minun Polcuni sulkenut.
Hän on minun tieni kiinni muurannut wuoltuin kiwein kanssa/ ja minun polkuni sulkenut.
3:10 Hen on weijunut minua/ ninquin Carhu/ ninquin Jalopeura salaudhes.
Hän on wäijynyt minua/ niinkuin karhu/ niinkuin jalopeura salaudessa.
3:11 Hen on minun andanut/ tielde heirehte/ Hen on minua repinyt säpälexi/ ia turhaxi tehnyt.
Hän on minun antanut/ tieltä hairahtaa/ Hän on minua repinyt säpäleeksi/ ja turhaksi tehnyt.
3:12 Hen ombi Joutzens yleswetenyt/ ia asetti minun Maalixi Noolen eteen.
Hän ompi jousensa uloswetänyt/ ja asetti minun maaliksi nuolen eteen.
3:13 Hen lehetti minun Munaskuihini henen Winins * Tytteret/
Hän lähetti minun munaskuihini hänen wiinensä tyttäret/
3:14 Mine olen caiken minun Canssani nauru/ ia heiden iocapeiuenen Wirtens/
Minä olen kaiken minun kansani nauru/ ja heidän jokapäiwäinen wirtensä/
3:15 Hen on haikiudhella minun rauinnut/ ia Coiroholla minua iowuttanut.
Hän on haikeudella minun rawinnut/ ja koiruoholla minua juowuttanut.
3:16 Hen ombi minun Hambani säpälexi musertanut/ Hen Tuhghassa minun kieritti/
Hän ompi minun hampaani säpäleeksi musertanut/ Hän tuhassa minun kieritti/
3:17 Minun Sielun ombi Rauhasta poisaiettu/ Minun teuty hyuie peiuie vnochta/
Minun sieluni ompi rauhasta pois ajettu/ Minun täytyy hywiä päiwiä unohtaa/
3:18 mine sanoin/ Minun toiuon on pois/ ette minun pite ioskus enembi HERRAN tykene oleman.
Minä sanoin / Minun toiwoni on pois/ että minun täytyy joskus enempi

HERRAN tykönä oleman.
3:19 Muista sis/ quinga mine nin radholinen ia ylenannettu/ Coiroholla ia sapella iotettu olen.
Muista siis/ kuinka minä niin raadollinen ja ylenannettu/ Koiruoholla ja sapella juotettu olen.
3:20 Sine quitengin sen päle aiattelet/ Sille minun Sielun site sano/
Sinä kuitenkin sen päälle ajattelet/ Sillä mnun sieluni sitä sanoo/
3:21 site mine lasken sydhemeheni/ Senteden mine wiele nyt toiuon.
sitä minä lasken sydämeeni/ Sentähden minä wielä nyt toiwon.
3:22 HERRAN Laupiudhesta se ombi/ ettei me ratki cadhoneet/ Eipe henen Laupiudhens wiele loppunut/
HERRAN laupeudesta se ompi/ ettei me ratki kadonneet/ Eipä hänen laupeutensa wielä loppunut/
3:23 Waan ioca hoomen se ombi wsi/ Ja sinun Uskos on swri.
Waan joka huomen se ompi uusi/ Ja sinun uskosi on suuri.
3:24 HERRA ombi minun Osan sanopi minun Sielun/ Senteden mine tadhon henen pälens toiuo.
HERRA ompi minun osani sanoopi minun sieluni/ Sentähden minä tahdon hänen päällensä toiwoa.
3:25 Sille HERRA ombi Hyue nijlle/ iotca henen pälens toiuouat/ Ja nijlle Sieluille/ iotca henen ielkins kysyuet.
Sillä HERRA ompi hywä niille/ jotka hänen päällensä toiwowat/ ja niille sieluille/ jotka hänen jälkeensä kysywät.
3:26 Se on yxi callis asia/ kersiueinen olla/ ia HERRAN awun päle toiuoa/
Se on yksi kallis asia/ kärsiwäinen olla/ ja HERRAN awun päälle toiwoa/
3:27 Se on yxi callis asia/ Ette iocu Iken canda Norudhessans.
Se on yksi kallis asia/ että joku ikeen kantaa nuoruudessansa.
3:28 Ette iocu ylenannettu kersiueinen on/ coska iotakin henen pälens tule/
Että joku ylenannettu kärsiwäinen on/ koska jotakin hänen päällensä tulee/
3:29 Ja pane henen Suuns tomuhun/ ia odhottapi Toiuons ielkin/
Ja panee hänen suunsa tomuhun/ ja odottaapi toiwonsa jälkeen/
3:30 Ja andapi lödhe Poskillens/ ia palio pilca pälensotta.
Ja antaapi lyödä poskillensa/ ja paljon pilkkaa päällensä ottaa.
3:31 Sille eipe HERRA poissöxe ijancaikisesta/ Waan kylle hen murehen saatta/
Sillä eipä HERRA poissyökse iankaikkisesti/ Waan kyllä hän murheen saattaa/
3:32 ia taas hen armaitze/ henen swren Laupiudhens peresti/
ja taas hän armaitsee/ hänen suuren laupeutensa perästä/

3:33 Sille eipe hen sydhemestens Inhimisie curita ia murhesen saata.
Sillä eipä hän sydämestänsä ihmisiä kurita ja murheeseen saata.
3:34 Ninquin hen tadhois ne Radholiset maan päle/ ratki alaspaina anda/
Niinkuin hän tahtoisi ne raadolliset maan päällä/ ratki alaspainaa antaa/
3:35 ia heiden syyns anda Jumalan edes wärin olla/
ja heidän syynsä antaa Jumalan edessä wäärin olla/
3:36 ia heite wärin domitta anda/ Ninquin HERRA ei site näkisi.
ja heitä wäärin tuomittaa antaa/ Niinkuin HERRA ei sitä näkisi.
3:37 Cuca tochti sijs sano sencaltaiset tapactuuat ilman HERRAN keskyte?
Kuka tohtii siis sanoa senkaltaiset tapahtuwat ilman HERRAN käskyä?
3:38 Ja ettei Hyue eli Paha tule henen Keskyns cautta?
Ja ettei hywää eli pahaa tule hänen käskynsä kautta?
3:39 Mixi sis Inhimiset nein nuriseuat heiden Eleisens? Jocainen nuriscan henen syndeins wastan.
Miksi siis ihmiset näin nurisewat heidän eläissänsä? Jokainen nuriskaan hänen synteinsä wastaan.
3:40 Tutkistelkam ia etzikem meiden menon ia palaitkam HERRAN tyge.
Tutkiskelkaamme ja etsikäämme meidän menon ja palatkaamme HERRAN tykö.
3:41 Ylesnostacam meiden sydhemen ynne käsien cansa Taiuasen pein/ Jumalan tyge.
Ylösnostakaamme meidän sydämen ynnä käsien kanssa taiwaaseen päin/ Jumalan tykö.
3:42 Me/ me olema synditehnyet/ ia couacoruaiset olluet/ Senteden et sine cochtudhen cansa sästenyt ole.
Me/ me olemme syntiä tehneet/ ja kowakorwaiset olleet/ Sentähden et sinä kohtuuden kanssa säästänyt ole.
3:43 Waan sine olet wihalla meite pimittenyt/ ia wainonut/ ia Laupiottomast mestanut.
Waan sinä olet wihalla meitä pimittänyt/ ja wainonnut/ ja laupeudettomasti mestannut.
3:44 Sine werhotit itzes piluelle/ ettei ychten Rucoust sen lepitze maltanut tulla.
Sinä werhotit itsesi pilwellä/ ettei yhtään rukousta sen läwitse malttanut tulla.
3:45 Sine olet meite loghaxi ia ilkeudhexi Canssain seas tehnyt.
Sinä olet meitä loaksi ja ilkeydeksi kansain seassa tehnyt.
3:46 Caiki meiden Wiholiset ouat swtans meiden wastan ammottaneet/ Minun silmeni wotauat.

Kaikki meidän wiholliset owat suutansa meidän wastaan ammottaneet/ Minun silmäni wuotawat.
3:47 Me alaspainetam ia rangaistetam pelgholla ia adhistoxella/
Me alaspainetaamme ja rangaistaamme pelolla ja ahdistuksella/
3:48 wesi oiain cansa ylitze minun Canssani Tytteren surkiudhen.
wesiojain kanssa ylitse minun kansani tyttären surkeuden.
3:49 Minun Silmeni wotauat/ ia ei taidha lacaita/
Minun silmäni wuotawat/ ja ei taida lakata/
3:50 sille eipe hen asetu/ sihenasti ette HERRA Taiuahast alascatzo ia sihen näke.
sillä eipä hän asetu/ siihenasti että HERRA taiwahasta alas katsoo ja siihen näkee.
3:51 Minun Silmeni poisculutta Elemen minulda/ caikein minun Caupungin Tytterein tedhen.
Minun silmäni poiskuluttaa elämän minulta/ kaikkein minun kaupungin tyttärein tähden.
3:52 Minun Wiholiseni ouat minun paulanuet/ ninquin iongun Linnun ilman syyte.
Minun wihollliseni owat minun paulanneet/ niinkuin jonkun linnun ilman syytä.
3:53 He ouat minun Elemeni ychten Cooppahan salpanuet/ ia Kiuet minun päleni heittenyet.
He owat minun elämäni yhteen kuoppaan salwanneet/ ja kiwet minun päälleni heittäneet.
3:54 He ouat mös minun Pääni wedhellä walanuet/ Nin mine sanoin/ Nyt mine ratki pois olen.
He owat myös minun pääni wedellä walaneet/ Niin minä sanoin/ Nyt minä ratki pois olen.
3:55 Mutta mine auxenihwsin sinun Nimes/ HERRA/ alhalda Coopasta/
Mutta minä awukseni huusin sinun nimeäsi/ HERRA/ alhaalta kuopasta/
3:56 ia sine cwldelit minun äneni. Ele sinun Coruias poiskäenne minun hoocauxestani ia hwdhostani/
ja sinä kuuntelit minun ääneni. Älä sinun korwiasi poiskäännä minun huokauksestani ja huudostani/
3:57 Lehenne sinus minun tykeni/ coska mine sinua auxenihwdhan/ ia sano/ Ele pelke.
Lähennä sinus minun tyköni/ koska minä sinua awukseni huudan/ ja sano/ Älä pelkää.
3:58 Ulostoimita sine HERRA/ minun Sieluni asia/ ia lunasta minun Hengen.
Ulostoimita sinä HERRA/ minun sieluni asia/ ja lunasta minun henkeni.

3:59 HERRA catzos/ quinga minun nin wärytte tedhen/ ia auta minun Oikiudheni päle.
HERRA katsos/ kuinka minun niin wääryyttä tehdään/ ja auta minun oikeuteni päälle.
3:60 Sine näet caiki heiden Costons ia caiki heiden aiatoxens minua wastan.
Sinä näet kaikki heidän kostonsa ja kaikki heidän ajatuksensa minua wastaan.
3:61 HERRA/ sine cwlet heiden pilcans/ ia caiki heiden aiatoxens minua wastan/
HERRA/ sinä kuulet heidän pilkkansa/ ja kaikki heidän ajatuksensa minua wastaan/
3:62 Minun Wainolisteni Hwlet ia heiden Neuuolaskons minua wastan yli peiue/
Minun wainollisteni huulet ja heidän neuwonlaskunsa minua wastaan yli päiwää/
3:63 Catzo/ sis/ waicka he maata paneuat eli ylesnouseuat/ nin he minusta Wirsie laulauat.
Katso/ siis/ waikka he maata panewat eli ylösnousewat/ niin he minusta wirsiä laulawat.
3:64 Costa heille HERRA ninquin he ansaneet ouat/
Kosta heille HERRA niinkuin he ansainneet owat/
3:65 anna heiden sydhemens wapista/ ia sinun kiroustas tuta.
anna heidän sydämensä wapista/ ja sinun kiroustasi tuta.
3:66 Waino heite hirmudhella/ ia hucutta heite HERRAN Taiuan alla.
Wainoa heitä hirmuudella/ ja hukuttaa heitä HERRAN taiwaan alla.

IV. Lucu.

4:1 QUinga on Culta ratki nin mustennut? Ja se Jalo culta ratki nin mwttunut? Ja ne Pyhydhen Kiuet macauat iocaitzen Catuin päle haiotetut.
Kuinka on kulta ratki niin mustennut? Ja se jalo kulta ratki niin muuttunut? Ja ne pyhyyden kiwet makaawat jokaisten katuin päälle hajoitetut.
4:2 Ne Kempit Zionin Poiat/ Cullan werdhaxi luetut/ quinga he nyt ouat Sauen Crusin caltaisexi aruatut/ iotca Sauenwalaia tekepi.
Ne kempit (sankarit) Zionin pojat/ kullan werraksi luetut/ kuinka he nyt owat sawenkruusin (sawiruukun) kaltaiseksi arwatut/ jotka sawenwalaja tekeepi.
4:3 Ne Lohikermet taritzeuat Niset heiden poillens/ ia imetteuet heite/ Mutta minun Canssani Tytteren teuty Laupiatoin olla/ Ninquin iocu Strutzi Coruesa.
Ne lohikäärmeet taritsewat nisät heidän pojillensa/ ja imettäwät heitä/ Mutta

minun kansani tyttären täytyy laupiatoin olla/ Niinkuin joku strutsi korwessa.
4:4 Nisurille tartui kieli heiden Lakeens ianon teden/ Ne Nooret Lapsucaiset anouat Leipe/ ia eikengen ole/ ioca heille site iacapi.
Nisurilla (imewäisillä) tarttuu kieli heidän lakeensa janon tähden/ Ne nuoret lapsukaiset anowat leipää/ ja ei kenkään ole/ joka heille sitä jakaapi.
4:5 Jotca muinen söit herculisesta/ he ouat Catuin päle nändynyet/ Jotca muinen olit silkis yleskasuatetut/ heiden teuty nyt loghassa maata.
Jotka muinen söit herkullisesti/ ja owat katuin päälle nääntyneet/ Jotka muinen olit silkissä ylöskaswatetut/ heidän täytyy nyt loassa maata.
4:6 Minun Canssani Tytteren syndi on swrembi/ quin Sodomin syndi/ ioca ydhes silmenräpeyxes alaskukistettu oli/ ia ei yxiken käsi sihen ruuennut.
Minun kansani tyttären synti on suurempi/ kuin Sodoman synti/ joka yhdessä silmänräpäyksessä alaskukistettu oli/ ja ei yksikään käsi siihen ruwennut.
4:7 Henen Nazareins olit puchtamat quin Lumi/ ia walkeemat quin rieska/ heiden Loondons punaisembi oli/ quin Corilo/ heiden päle catzomisens oli ninquin Saphiri.
Hänen nazirinsa olit puhtaammat kuin lumi/ ja walkeammat kuin rieska/ heidän luontonsa punaisempi oli/ niinkuin koralli/ heidän päälle katsomisensa oli niinkuin Saphiri.
4:8 Mutta nyt ombi heiden Loondons nin mustennuet syngydhest/ ettei he Cadhuilla taita tuta/ Heiden nachkans rijppu heiden Luisans/ se quiuettui ninquin pw.
Mutta nyt ompi heidän luontonsa mustennut synkyydestä/ ettei he kaduilla taita tuta/ Heidän nahkansa riippuu heidän luissansa/ se kuiwettui niinkuin puu.
4:9 Nijlle Miecalla tapetuille oli parembi/ quin nijlle/ iotca Nelken coolit/ Jotca nändymen ia huckuman pitä Nelghien teden.
Niillä miekalla tapetuille oli parempi/ kuin niillä/ jotka nälkään kuolit/ Jotka nääntymän ja hukkuman pitää nälän tähden.
4:10 Ne laupialisemat Waimot teuty omia Lapsians keitte roaxens/ minun Cansani Tytteren surkiudhes
Ne laupiaallisemmat waimot täytyy omia lapsiansa keittää ruoaksensa/ minun kansani tyttären surkeudessa.
4:11 HERRA ombi henen hirmusudhens teuttenyt. Hen ombi vloswodhattanut henen iulman Wihans/ Hen ombi Zionis ydhen Tulen ylessytyttenyt/ ioca mös henen Perustoxens ylespoltanut on.
HERRA ompi hänen hirmuisuutensa täyttänyt. Hän ompi uloswuodattanut hänen julman wihansa/ Hän ompi Zionissa yhden tulen ylössytyttänyt/ joka

myös hänen perustuksensa ylöspolttanut on.
4:12 Eipe Kuningat Maan päle site vskoneet olisi/ eike caiki Inhimiset Maan päle/ Ette sen wainolisen ia wiholisen piti Jerusalemin Portist siseltuleman.
Eipä kuninkaat maan päällä sitä uskoneet olisi/ eikä kaikki ihmiset maan päällä/ että sen wainoollisen ja wihollisen piti Jerusalemin portista sisälle tuleman.
4:13 Mutta se ombi henen Prophetins syndein tedhen/ ia heiden Pappeins Pahatecoin teden/ iotca sielle siselle ninen Wanhurskasten weren vloswodhatit.
Mutta se ompi hänen prophetainsa syntein tähden/ ja heidän pappeinsa pahatekoin tähden/ jotka siellä sisällä niiden wanhurskaiden weren uloswuodatit.
4:14 He keuit sinne ia tenne Catuilla/ ninquin Sokiat/ ia Werelle olit ryuetetut/ ia euet tainuet mös heiden waatteins ruueta.
He käwit sinne ja tänne kaduilla/ niinkuin sokeat/ ja werellä olit rywetetyt/ ja eiwät tainneet myös heidän waatteinsa ruweta.
4:15 Waan hwsit heiden tygens/ Welteket te saastaiset/ welteket/ welteket/ elket mihinge ruuetko. Sille he wältit heiste/ ia poispakenit heiste. Nin ette mös Pacain seas sanottijn/ Eipe he cauuan sielle pysy.
Waan huusit heidän tykönsä/ Wälttäkäät te saastaiset/ wälttäkäät/ wälttäkäät/ eikä mihinkään ruwetko. Sillä he wältit heistä/ ja poispakenit heistä. Niin että myös pakanain seassa sanottiin/ Eipä he kauan siellä pysy.
4:16 Senteden ombi HERRAN wiha heite haiottanut/ ia ei tadho heiden pälens sillen catzo/ Ettei he Pappia cunnioittaneet/ ia eike nite wanhoia armachtanuet.
Sentähden ompi HERRAN wiha heitä hajoittanut/ ja ei tahdo heidän päällensä silleen katsoa/ Ettei he pappia kunnioittaneet/ ja eikä niitä wanhoja armahtaneet.
4:17 Quitengin meiden Silmen curkistelit tyhien Awn ielkin/ sihenasti ette he wäsyit/ Coska me odhotimma ychte Canssa/ ioca ei meite autta woinut.
Kuitenkin meidän silmän kurkistelit tyhjän awun jälkeen/ siihenasti että he wäsyit/ Koska me odotimme yhtä kansaa/ joka ei meitä auttaa woinut.
4:18 He weijuuet meiden askelen/ nin ettei me rohckenuet meiden Catuin päle keudhe/ silloin mös meiden loppun tuli/ meiden peiuen edesioudhuit/ meiden loppun on tullut.
He wäijywät meidän askeleen/ niin ettei me rohjenneet meidän katuin päällä käydä/ sillon myös meidän loppun tuli/ meidän päiwän pois jouduit/ meidän loppun on tullut.
4:19 Meiden Wainoliset olit nopiammat/ quin Cotkat Taiuas alla/ Worijn he

mös meite wainosit/ ia Coruesa he meiden ielkin wartioitzit.
Meidän wainolliset olit nopeammat/ kuin kotkat taiwasalla/ Wuoriin he myös meitä wainosit/ ja korwessa he meidän jälkeen wartioitsit.
4:20 Se HERRAN Woidheltu/ ioca meiden turuan oli/ ombi Fangittu heiden wercohins/ coska he meite haiotit/ Johonga me turuasim/ Ette me henen Warions alla eleisim Pacanain seas.
Se HERRAN woideltu/ joka meidän turwan oli/ ompi wangittu heidän werkkoihinsa/ koska he meitä hajoitit/ Johonka me turwasimme/ että me hänen warjonsa alla eläisimme pakanain seassa.
4:21 Iloitze ia riemuitze sine Tyter edom/ iocas asut Uzin maalla/ Sille sen Calkin pite mös sinun ylitzes tuleman/ pitä mös sinun ioopuman ia alasti tuleman.
Iloitse ja riemuitse sinä tytär Edom/ joka asuit Uzin maalla/ Sillä sen kalkin pitää myös sinun ylitsesi tuleman/ pitää myös sinun juopuman ja alasti tuleman.
4:22 Mutta sinun Pahategholles ombi loppu/ sine Tyter Zion/ Eipe hen sille anna sinua poiswiedhe/ Mutta sinun pahatteghos Tyter Edom/ pite henen etziskelemen/ ia sinun syndies ylesauaman.
Mutta sinun pahateollesi ompi loppu/ sinä tytär Zion/ Eipä hän silleen anna sinua poiswiedä/ Mutta sinun pahat tekosi tytär Edom/ pitää hänen etsiskelemän/ ja sinun syntiäs ylösawaaman.

V. Lucu.

5:1 MUista HERRA/ quinga meille tapactui/ Catzo/ ia näe meiden ylencatzetta.
Muista HERRA/ kuinka meille tapahtui/ Katso/ ja näe meidän ylenkatsetta.
5:2 Meiden perimys ombi mwcalaisten osaxi tullut/ Ja meiden hoonet wlconaisten. Me olema orwot ja Isettömet/
Meidän perimys ompi muukalaisten osaksi tullut/ Ja meidän huoneet ulkonaisten. Me olemme orwot ja isättömät.
5:3 Meiden äitit ouat ninquin Lesket.
Meidän äitit owat niinkuin lesket.
5:4 Wesi/ ioca meiden oma oli/ rahallam me ioijmma/ Omat halghot/ hinnalla me ostimma.
Wesi/ joka meidän oma oli/ rahallamme me joimme/ Omat halot/ hinnalla me ostimme.
5:5 Caulan perest he meite waatiuat/ Ja echke me io wäsynyet olema/ ei quitengan meille ychten lepo annettu

Kaulan perästä he meitä waatiwat/ Ja ehkä me jo wäsyneet olemme/ ei kuitenkaan meille yhtään lepoa annettu.
5:6 Meiden piti Egiptin ja Assirian ala meiten andaman/ senpäle/ ette me sijttekin leipe rawinnoxi saijsimma/
Meidän piti Egyptin ja Assurian alle meitä antaman/ senpäälle/ että me sittenkin leipää rawinnoksi saisimme/
5:7 Meiden Iset ouat synditehnyet/ ia euet sillen ole käsis/ Ja meiden pite heiden pahatekoijansa nautitzeman/
Meidän isät owat syntiä tehneet/ ja eiwät sillleen ole käsissä/ Ja meitä heidän käsistänsä pelastaa.
5:8 Oriat meiden ylitzen wallitzeuat/ Ja eijkengen ole/ ioca meite heiden käsistens pelasta/
Orjat meidän ylitsen wallitsewat/ Ja eikenkään ole/ joka meitä heidän käsistänsä pelastaa/
5:9 Meiden pite hakeman meiden leipen hengen pacolla/ miecan edhes/ coruesa/
Meidän pitää hakeman meidän leipän hengen pakolla/ miekan edessä/ korwessa/
5:10 Meiden ihoma ombi poltettu/ ninquin wghnis/ sen hirmuisan Nelghien tähden.
Meidän ihomme ompi poltettu/ niinkuin uunissa/ sen hirmuisen nälän tähden.
5:11 He ouat waijmot Zionis raijskanut/ ia Neitzyet Judan caupungeisa/
He owat waimot Zionissa raiskanneet/ ja neitsyet Judan kaupungeissa/
5:12 ouat Ruchtinat yleshirtenet/ Ja wanhimpain mootho euet armoinuet.
owat ruhtinaat ylöshirttäneet/ Ja wanhimpain muotoa eiwät armonneet.
5:13 Ne Noricaiset piti mylly kiue wetäme'/ Ja ne piskuiset puita ca'daisa's piti co'bastuma'/
Ne nuorukaiset piti myllykiwiä wetämän/ Ja ne piskuiset puita kantaissans piti kompastuman/
5:14 Ne wanhat pwtuijt porteista/ Ja ne Nooricaiset eij sillen candelecta soijta/
Ne wanhat puuttuit porteista/ Ja ne nuorukaiset ei silleen kanteletta soita/
5:15 Meiden sydhemen riemu loppuij/ Meiden Tantzin on kiendynyt murehexi/
Meidän sydämen riemu loppui/ Meidän tanssin on kääntynyt murheeksi/
5:16 Meiden päästem ombi Crunu poijspudhonnut/ Woij ette me nijn olema syndije tehnyet/
Meidän päästämme ompi kruunu poispudonnut/ Woi että me niin olemme

syntiä tehneet/
5:17 Senteden ombi mös meiden Sydhemet murehisans/ Ja meiden silmet ouat caichtunuet
Sentähden ompi myös meidän sydämet murheissansa/ Ja meidän silmät owat kuihtuneet.
5:18 Zionin woren tehden/ ette se nijn häwitetty on/ Ette Kethut sen ylitze iooxendeluat.
Zionin wuoren tähden/ että se niin häwitetty on/ että ketut sen ylitse juoksentelewat.
5:19 Mutta sine HERRA/ ioca ijancaikisesta olet/ Ja sinun Istuimes ijeste ikehen/
Mutta sinä HERRA/ joka iankaikkisesti olet/ Ja sinun istuimes iästä ikään/
5:20 Mixis meidet nijn caiketi wnodat? Ja nijncauwa' meite iuri ylena'nat?
Miksis meidän niin kaiketi unohdat? ja niinkauan meitä juuri ylenannat?
5:21 Palauta HERRA meite iellens sinun tyges/ ette me taas cotia palaiaisima/ Wdhista meiden peiuet/ ninquin he alghusta olit/
Palauta HERRA meitä jällens sinun tykösi/ että me taas kotia palaisimme/ Uudista meidän päiwät/ niinkuin ne alusta olit/
5:22 Sille sine olet meite poysheittenyt ia ylenpaltisesta sine meiden pälem olet wihastunut.
Sillä sinä olet meitä poisheittänyt ja ylenpalttisesti sinä meidän päällemme olet wihastunut

Jeremia' Walitos Weisuin Loppu.

Propheta Ezekiel

XIII. Lucu.

EZEchielist. Wäret Opettaiat/ Sarnaiat ia Petteiet Laitetan. Ezech. xiij.

13:1 Ja HERRAN Sana tapactui minulle/ sanoden. SINE Inhimisen Poica/ Prophetera Israelin Prophetie wastan/ ia sanos heille/ iotca omasta sydhemestens propheterauat.
Ja HERRAN sana tapahtui minulle/ sanoen. Sinä ihmisen poika/ Propheteeraa Israelin prophetia wastaan/ ja sanos heille/ jotka omasta sydämestä propheteeraawat.
13:2 Cwlcat HERRAN Sana/ Neite sanopi HERRA Jumala.
Kuulkaat HERRAN sana/ Näitä sanoopi HERRA Jumala.

13:3 We nijlle hulluille Prophetille/ iotca heiden oma Hengens seurauat/ ia ei ole heille ycten Näkyä.
Woi niille hulluille prophetille/ jotka heidän omaa henkeänsä seuraawat/ ja ei ole heillä yhtään näkyä.
13:4 O Israel/ sinun Prophetis ouat ninquin Ketut coruessa/
Oi Israel/ sinun prophetasi owat niinkuin ketut korwessa/
13:5 Euet he aucon eten tule/ eike aseta heitens Mwrixi Israelin Honen ymberille. Ja euet Sodhas seiso HERRAN peiuene/
Eiwät he aukon eteen tule/ eikä aseta heitänsä muuriksi Israelin huoneen ympärille. Ja eiwät sodassa seiso HERRAN päiwänä.
13:6 Heiden Näköns euet miteken ole/ ia heiden Noitudhens ombi sula walhe. He sanouat/ HERRA sen sanoi/ Waika ei HERRA ole heite lehettenyt/ ia achkeroitzeuat ette he heiden Oppins kijniteisit.
Heidän näkynsä ei mitäkään ole/ ja heidän noituutensa (ennustuksensa) ompi sula walhe. He sanowat/ HERRA sen sanoi/ Waikka HERRA ei ole heitä lähettänyt/ ja ahkeroitsewat että heidän oppinsa kiinnitettäisiin.
13:7 Eikö teiden Näghyn ole turha/ ia teiden Noitudhen sula walhe. Ja quitengin te sanotta/ HERRA ombi sen sanonut/ Waicka em mine site sanonut ole.
Eikö teidän näkynne ole turha/ ja teidän noituutenne sula walhe. Ja kuitenkin te sanotte/ HERRA ompi sen sanonut/ Waikka en minä sitä sanonut ole.
13:8 Senteden sanopi HERRA Jumala nein/ Ette te site sarnatte/ iosta ei miteken tule/ ia walecht noidhutte. Nin mine tadhon teiden wastan tedhä/ sanopi HERRA Jumala/
Sentähden sanoopi HERRA Jumala näin/ että te sitä saarnaatte/ josta ei mitäkään tule/ ja walhetta noidutte. Niin minä tahdon teidän wastaan tehdä/ sanoopi HERRA Jumala/
13:9 Ja minun käteni pite ninen Prophetin päle tuleman/ iotca sarnauat iosta ei miteken tule/ ia noituuat walecht. Ei heiden pide oleman minun Canssani Cocouxes/ ia Israelin Honen lughussa ei kirioitetu/ eli Israelin Maalle tulla Ja teiden pite tundeman/ Ette mine HERRA Jumala olen/
Ja minun käteni pitää niiden prophetain päälle tuleman/ jotka saarnaawat josta ei mitäkään tule/ ja noituwat walhetta. Ei heidän pidä oleman minun kansani kokouksessa/ ja Israelin huoneen luwussa ei kirjoitettu/ eli Israelin maalle tulla. Ja teidän pitää tunteman/ että minä HERRA Jumala olen.
13:10 Senteden ette he minun Canssani wietteleuet/ ia sanouat/ Rauha/ quin ei ole quitenga Rauha. Canssa seinen ylesrakenda/ nin he sen saman pyhckiuet irdhalisen Calkin cansa.

Sentähden että he minun kansaani wiettelewät/ ja sanowat/ Rauha/ kuin ei ole kuitenkaan rauha. Kansa seinän ylösrakentaa/ niin he saman pyyhkiwät irrallisen kalkin kanssa.
13:11 Sanos nijlle pyhckijlle/ iotca irdhalisella Calkilla pyhckiuet/ ette sen pite poislangeman. Sille ette Sadhe cwro ombi tuleua/ ia swret Rakeet langeuat/ ia Twlispä pite sihen söxemen/ Catzo/ Nin se Seine langepi. Mite maxa/ eikö silloin teille sanottane/
Sanos niille pyyhkijöille/ jotka irrallisella kalkilla pyyhkiwät/ että sen pitää pois lankeaman. Sillä että sadekuuro ompi tulewa/ ja suuret rakeet lankeawat/ ja tuulispää pitää siihen syöksemän/ Katso/ Niin se seinä lankeaapi. Mitä maksaa/ eikö silloin teille sanottane/
13:12 Cussa nyt on se pyhckimys/ ionga te pyhckinyet oletta?
Kussa nyt on se pyyhkimys/ jonka te pyyhkineet olette?
13:13 Nein sanopi HERRA Jumala/ Mine tadhon anda ydhen winiseuen Twlispään minun iulmaudhessani pauhata/ ia Saten cwron minun wihassani/ ia swret Rakeen kiuet hirmudhessani/ ne pite caiki cukistaman.
Näin sanoopi HERRA Jumala/ Minä tahdon antaa yhden winisewän tuulispään minun julmaudessani pauhata/ ja sateen kuuron minun wihassani/ ja suuret rakeen kiwet minun hirmuudessani/ ne pitää kaikki kukistaman.
13:14 Sillens mine tadhon alaslödhe seinen/ ionga te irdhalisella Calkilla pyhitte/ ia mahan heitite/ Nin ette sen macauan Perustoxen nächtemen pite/ ette se Maas maca. Ja teiden pite mös sielle siselle huckuman/ ia ymmertemen/ ette mine se HERRA olen.
Sillens minä tahdon alaslyödä seinän/ jonka te irrallisella kalkilla pyyhitte/ ja maahan heititte/ Niin että sen makaawan perustuksen nähtämän pitää/ että se maassa makaa. Ja teidän pitää myös siellä sisällä hukkuman/ ja ymmärtämän/ että minä se HERRA olen.
13:15 Juritellens mine tadhon teutte minun Hirmusudheni sen Seinen päle/ ia ninen päle/ iotca sen irdhalisel Calkilla pyhkiuet/ ia teillen sanoa/ Eike tesse ole Seine eli Pyhckie.
Juuri tällens minä tahdon täyttää minun hirmuisuuteni sen seinän päälle/ ja niiden päälle/ jotka sen irrallisella kalkilla pyyhkiwät/ ja teillens sanoa/ Eikä tässä ole seinää eli pyyhkijää.
13:16 Näme ouat ne Israelin Prophetat/ iotca Jerusalemille noituuat/ ia sarnauat Rauhasta/ waicka ei Rauha olecka/ sanopi HERRA Jumala.
Nämä owat ne Israelin prophetat/ jotka Jerusalemille noituwat/ ja saarnaawat rauhasta/ waikka ei rauha olekaan/ sanoopi HERRA Jumala.
13:17 Ja sine Inhimisen Poica oienna sinun casuos vastan sinun Canssas Tytterit/ iotca heiden sydhemestens noituuat. Ja Prophetera heiden wastans/

ia sanos/ Nein HERRA Jumala sanopi.
Ja sinä ihmisen poika, ojenna sinun kaswosi wastaan sinun kansasi tyttäriä/ jotka sydämessänsä noituwat. Ja propheteeraa heidän wastaansa/ ja sanos/ Näin HERRA Jumala sanoopi.
13:18 We teille/ iotca teet * Pänalaiset Inhimisille heiden Cainolons ala/ ia Niskatynyt * Päite warten/ seke Norille ette wanhoille Sieluija ottaxenna. Coska te nyt weijunyet oletta minun Canssani Sielut/ nin te lupat heille Elemen/
Woi teille/ jotka teet päänalaiset ihmisille heidän kainalonsa alle/ ja niskatyynyt päitä warten/ sekä nuorille että wanhoille sieluja ottaaksenne. Koska te nyt wäijyneet olette minun kansani sielut/ niin te lupaatte heille elämän.
13:19 Ja minun te riuatta minun Canssani seas/ Ohra pion ia ydhen Leiuenpalan tedhen. Sen cautta/ ette te ne Sielut Coolemahan domitzetta/ iotca ei pitenyt cooleman/ Ja domitzetta nijte Elemehen/ iotca ei pide elemen. Ja se tapactu teiden Walhecten cautta minun Canssassani/ ioca kernasti Walhen cwle.
Ja minun te riiwaatte minun kansani seassa/ Ohrapion ja yhden leiwänpalan tähden. Sen kautta/ että te ne sielut kuolemaan tuomitsette/ jotka ei pitänyt kuoleman/ Ja tuomitsette niitä elämään/ jotka ei pidä elämän. Ja se tapahtuu teidän walheitten kautta minun kansassani/ joka kernaasti walheen kuulee.
13:20 Senteden sanopi HERRA Jumala/ Catzo/ mine tadhon tedhä wastan teiden Pänalaisten/ iolla te Sielut otatta ia lohutat. Ja tadhon heite poistemmat teiden Cainalastan/ ia ne Sielut/ iotca te otatta ia lohutat/ tadhon päste.
Sentähden sanoopi HERRA Jumala/ Katso/ minä tahdon tehdä wastaan teidän päänalaisten/ jolla te sielut otatte ja lohdutat. Ja tahdon heitä pois temmata teidän kainalostan/ ja ne sielut/ jotka te otatte ja lohdutat/ tahdon päästää.
13:21 Ja tadhon teiden Niskatynyn rickirepie ia minun Canssani teiden käsisten wapautta/ ettei teiden pidhe hende enämbi ottaman/ Ja ymmertemen ette mine se HERRA olen.
Ja tahdon teidän niskatyynyn rikkirepiä ja minun kansani teidän käsistän wapauttaa/ ettei teidän pidä häntä enempi ottaman/ Ja ymmärtämään että minä se HERRA olen.
13:22 Senteden/ ette te ninen Hurskasten sydhemet coetelet Falskista/ ioita em mine muresen saattanut ole. Ja oletta wahuistanuet ninen iumalattomiten kädhet/ nin ettei he käenne heitens heiden pahasta menostans/ ette he

eleisit.
Sentähden/ että te niiden hurskasten sydämet koettelet falskisti/ joita en minä murheeseen saattanut ole. Ja olette wahwistaneet niiden jumalattomien kädet/ niin ettei he käännä heitänsä heidän pahasta menostansa/ että he eläisit..
13:23 Senteden ei pidhe teiden turha Opetosta sillen sarnaman eike noituman. Waan mine tadhon wapacta minun Canssani teiden Käsisten/ Ja teiden pite ymmertemen/ ette mine HERRA olen.
Sentähden ei pidä teidän turhaa opetusta silleen saarnaaman eikä noituman. Waan minä tahdon wapahtaa minun kansani teidän käsistän/ Ja teidän pitää ymmärtämän/ että minä HERRA olen.

XIV. Lucu.

Nelie Jumalan Rangastusta syndein teden.

14:13 COska iocu Maakunda minua wastan synditekepi/ ia se wiele sijtte minua pilcapi/ Nin mine tadhon käteni sen ylitze vlosoienda/ ia caiken Leiuen waran poisotta. Ja tadhon sinne Nelghien lehette/ ette mine sielle seke Inhimiset ette Eleimet ylesiuritan.
Koska joku maakunta minua wastaan syntiä tekeepi/ ja se wielä siitä minua pilkkaapi/ Niin minä tahdon käteni sen ylitse ulosojentaa/ ja kaiken leiwän waran pois ottaa. Ja tahdon sinne nälän lähettää/ että minä siellä sekä ihmiset että eläimet ylösjuuritan.
14:14 Ja waicka silloin olisit sielle ne Colme Mieste/ Noe/ Daniel ja Job/ nin he waiuoin heiden omat Sieluns wapadhaisit heiden Wanhurskaudhellans/ sanopi HERRA Jumala.
Ja waikka silloin olisit siellä ne kolme miestä/ Noa/ Daniel ja Job/ niin he waiwoin heidän omat sielunsa wapahtaisit heidän wanhurskaudellansa/ sanoopi HERRA Jumala.
14:15 Ja ios mine pahat pedhot maan siselle leheteisin/ iotca Inhimiset poissiualdaisit/ ia sen raatelisit/ nin ettei sielle yxiken Petoin teden waelta taidhais. Ja neme Colme Mieste olisit sielle siselle/
Ja jos minä pahat pedot maan sisälle lähettäisin/ jotka ihmiset pois siwaltaisit/ ja sen raatelisit/ niin ettei siellä yksikään petoin tähden waeltaa taitaisi. Ja nämä kolme miestä olisit siellä sisällä/
14:16 Nin totta quin mine elen sanopi HERRA Jumala/ eike he taidha Poikians eike Tytteritens wapacta/ waan ainostans itzens/ Mutta itze se Maa autioxi tule.

Niin totta kuin minä elän sanoopi HERRA Jumala/ eikä he taida poikiansa eikä tyttäriänsä wapahtaa/ waan ainoastansa itsensä/ Mutta itse se maa autioksi tulee.
14:17 Eli ios mine Miecan sen Maan päle annaisin tulla/ ia sanoisin/ Miecka/ mene sen Maan lepitze/ ia nin tulis seke Inhimiset ette Eleimet ylesiuritetuxi. Ja ne colme mieste olisit henesse/
Eli jos minä miekan sen maan päälle antaisin tulla/ ja sanoisin/ Miekka/ mene sen maan läwitse/ ja niin tulisi sekä ihmiset että eläimet ylösjuuritetuksi. Ja ne kolme miestä olisit hänessä/
14:18 Nin totta quin mine elen sanopi HERRA Jumala/ eike he taidha Poikians eike Tytteritens wapacta/ waan heiden ainoastans pite wapadhetuxi tuleman.
Niin totta kuin minä elän sanoopi HERRA Jumala/ eikä he taida poikiansa eikä tyttäriänsä wapahtaa/ waan heidän ainoastansa pitää wapahdetuksi tuleman.
14:19 Taica ios mine Ruttotaudhin Maan siselle leheteisin/ ia minun hirmusudheni sen ylitze vloswodhataisin/ ette mine sielde cadhotaisin seke Inhimiset ette Eleimet.
Taikka jos minä ruttotaudin maan sisälle lähettäisin/ ja minun hirmuisuuteni sen ylitse uloswuodattaisin/ että minä sieltä kadottaisin sekä ihmiset että eläimet.
14:20 Jo Noe/ Daniel ia Job olisit sielle siselle/ Nin totta quin mine elen/ sanopi HERRA Jumala/ eipe heiden pidheis heiden wanhurskaudhens cautta/ eike poikians eli Tytteritens taita wapacta/ waan heiden omat Sieluns.
Jos Noa/ Daniel ja Job olisit siellä sisällä/ Niin totta kuin minä elän/ sanoopi HERRA Jumala/ eipä heidän pitäisi heidän wanhurskautensa kautta/ eikä poikiansa eli tyttäriänsä taitaa wapahtaa/ waan heidän omat sielunsa.
14:21 Sille nin sanopi HERRA Jumala/ Jos mine leheteisin ne Nelie minun Paha Rangaistustani/ quin on/ Miecka/ Nelke/ pahat Pedhot ia Ruttotaudhin Jerusalemin ylitze. Nin/ ette mine sielle cadhotaisin seke Inhimiset ette Eleimet/
Sillä niin sanoopi HERRA Jumala/ Jos minä lähettäisin ne neljä minun pahaa rangaistustani/ kuin on/ Miekka/ nälkä/ pahat pedot ja ruttotaudin Jerusalemin ylitse. Niin/ että minä siellä kadottaisin sekä ihmiset että eläimet/
14:22 Catzo/ nin mutomat sielle siselle pidheis ietettemen/ iotca Poiat ia Tytteret sielde pidheis vloswiemen/ ia tulla tenne teiden tygen. Ette te näkisit quinga heiden keuis/ ia lohutaisit teiten sen Onnettomudhen päle/ ionga mine Jerusalemin ylitze olen andanut tulla/ ynne caikein muidhen

cansa/ quin mine heiden ylitzens olen andanut tulla.
Katso/ niin muutamat siellä sisällä pitäisi jätettämän/ jotka pojat ja tyttäret sieltä pitäisi uloswiemän/ ja tulla tänne teidän tykönne. Että te näkisit kuinka heidän käwisi/ ja lohduttaisit teitän sen onnettomuuden päälle/ jonka minä Jerusalemin ylitse olen antanut tulla/ ynnä kaikkein muiden kanssa/ kuin minä heidän ylitsensä olen antanut tulla.
14:23 Ne pite teiden lohutoxen oleman/ coska te saatta nähdä quinga heiden keupi/ ia taidhat ymmerdhe/ ettei mine ilman syyte tehnyt ole/ mite mine sielle sisellä tehnyt olen/ sanopi HERRA Jumala.
Niin pitää teidän lohdutuksen oleman/ koska te saatte nähdä kuinka heidän käypi/ ja taidat ymmärtää/ ettei minä ilman syytä tehnyt ole/ mitä minä siellä sisällä tehnyt olen/ sanoopi HERRA Jumala.

XVIII. Lucu.

Lue Ezech. xvj. Cap. Jalon Wertauxen Sanan ylencatzomisen teden/ ia sijte Epeiumalten Palueluxest/ Lijtosta/ ia sijte Ensimeisest vskosta/ iosta Paulus sano. Sen Ensimeisen Uskon he tyhiexi teit. Synnein andexiandamus luuatan nijlle catuuaisille. Ezech. xviij.

18:1 Ja se HERRAN sana tapactui minulle/ ia sanoi.
Ja se HERRAN sana tapahtui minulle/ ja sanoi.
18:2 MIxi te prucat Israelin maasa teiden seassan/ temen SananLaskun/ ia sanotta. Iset ouat Hapatut winamariat sönyet/ Waan Lastein Hampat ouat sijte heltynyet.
Miksi te pruukaat Israelin maassa teidän seassanne/ tämän sananlaskun/ ja sanotte. Isät owat hapatut wiinamarjat syöneet/ waan lastein hampaat owat siitä heltyneet.
18:3 Nin totta quin mine elen/ sanopi HERRA Jumala/ Eipe sencaltainen Sananlasku pidhe oleman teiden seasan Israelis.
Niin totta kuin minä elän/ sanoopi HERRA Jumala/ Eipä senkaltainen sananlasku pidä oleman teidän seassan Israelissa.
18:4 Sille catzo/ caiki Sielut ouat minun/ nin Isen Sielu quin Poiangin minun on. Se Sielu quin Synditeke/ sen pite cooleman.
Sillä katso/ kaikki sielut owat minun/ niin isän sielu kuin pojankin minun on. Se sielu kuin syntiä tekee/ sen pitää kuoleman.
18:5 Jos nyt iocu Hurskas on/ ioca oikein ia hyuestiteke/
Jos nyt joku hurskas on/ joka oikein ja hywästi tekee/
18:6 Joca ei Wortein päle * söö/ eike henen Silmiens ylesnosta Israelin Honen Epeiumalten polehen. Joca ei saastuta henen Lehimeisens Emende/ eike maca Waimon cansa henen taudhissans.

Joka ei wuorten päällä syö/ eikä hänen silmiänsä ylösnosta Israelin huoneen epäjumalten puoleen. Joka ei saastuta hänen lähimmäisensä emäntää/ eikä makaa waimon kanssa hänen taudissans.
18:7 Joca ei kennengen warytte te/ ioca Welgholistens henen Pantins iellensanda/ eike miteken wäkiuallalla keldeke poisota. Joca andapi Isouaisille Leiuestens/ ia sen Alastoman waatetta.
Joka ei kellekään wääryyttä tee/ joka welollistensa hänen pantin jällens antaa/ eikä mitäkään wäkiwallalla keltäkään poisota. Joka antaapi isowaisille leiwästänsä/ ja sen alastoman waatetta.
18:8 Joca ei corkoraha ota/ ioca eiketen Asioisans pete. Joca ei auta wärytehen/ Joca riteleueisten waihel oikein domitze.
Joka ei korkorahaa ota/ joka ei ketään asioissansa petä. Joka ei auta wääryyteen/ Joka riitelewäisten waiheella oikein tuomitsee.
18:9 Joca minun Oikiudheni ielkin waelda/ ia pitepi minun Keskyni/ nin ette hen todhest ninen ielkin teke. Se on yxi Hurskas Mies/ henen pite wissist Elemen/ sanopi HERRA Jumala.
Joka minun oikeuteni jälkeen waeltaa/ ja pitääpi minun käskyni/ niin että hän todesta niiden jälkeen tekee. Se on yksi hurskas mies/ hänen pitää wissisti elämän/ sanoopi HERRA Jumala.
18:10 Mutta ios hen iongun Poian synnytte/ ia se sama tulepi Murhaiaxi ioca werte vloswodhatta/ eli iotaki neiste cappaleista tekepi/ ia ei ycten nijste muist cappaleist teghe.
Mutta jos hän jonkun pojan synnyttää/ ja se sama tuleepi murhaajaksi joka werta uloswuodattaa/ eli jotakin näistä kappaleista tekeepi/ ja ei yhtään niistä muista kappaleista tee.
18:11 Waan sööpi woortein päle/ ia saastutta henen Lehimeisens Emenen.
Waan syopi wuorten päällä/ ja saastuttaaa hänen lähimmäisensä emännän.
18:12 Tekepi nijlle Kieuhille ia waiuasille wahingot/ ottapi iotakin wäkiuallalla. Ei Panti iellensanna/ ylesnosta Silmens Epeiumalten pein/ iolla hen Cauhistoxen tekepi. Ulosandapi Corkorahan päle/ ia Asioisa pettepi/
Tekeepi niille köyhille ja waiwaisille wahingot/ ottaapi jotakin wäkiwallalla. Ei panttia jällens anna/ ylösnosta silmänsä epäjumalten päin/ jolla hän kauhistuksen tekeepi. Ulosantaapi korkorahan päälle/ ja asioissa pettääpi/
18:13 pidheiskö henen elemen ? Ei tosin henen elemen pidhe. Waan ette hen nämet Cauhistoxet tehnyt on/ henen pite coolemalla cooleman/ Henen werens pite henen ylitzens oleman.
pitäiskö hänen elämän? Ei tosin hänen elämän pidä. Waan että hän nämät kauhistukset tehnyt on/ hänen pitää kuolemalla kuoleman/ Hänen werensä pitää hänen ylitsensä oleman.

18:14 Mutta ios hen iongun Poian synnytte/ ioca caikia sencaltaisi syndie näke/ quin henen Isens teke/ ia hen itzens pelke/ ia ei nin tee.
Mutta jos hän jonkun pojan synnyttää/ joka kaikkia senkaltaisia syntiä näkee/ kuin hänen isänsä tekee/ ja hän itsensä pelkää/ ja ei niin tee.
18:15 Ei söö Wortein päle/ eike silmens ylesnosta Israelin Hoonen Epeiumalten tyge. Ei saastuta henen lehimeisens Emende/
Ei syö wuorten päällä/ eikä silmäänsä ylösnosta Israelin huoneen epäjumalten tykö. Eikä saastuta hänen lähimmäisensä emäntää/
18:16 Eikete wahingoita/ Ei tacanans Pantia pidhe/ eike miteken ota Wäkiuallal. Jacapi Leiuestens Nelkeitzille/ ia sen Alastoman waatetta/
Ei ketään wahingoita/ ei takanansa panttia pidä/ ei mitäkään ota wäkiwallalla. Jakaapi leiwästänsä nälkäisille/ ja sen alastoman waatettaa/
18:17 Ei auta site Radholista wastan. Ei ota corkoraha eli Asioisa pete/ Waan minun Keskyni pite/ ia minun Oikiudheni ielkin elepi. Ei temen pidhe henen Isens pahateghon tedhen cooleman/ waan elemen.
Ei auta sitä raadollista wastaan. Ei ota korkorahaa eli asioissa petä/ Waan minun käskyni pitää/ ja minun oikeuteni jälkeen elääpi. Ei tämän pidä hänen isänsä pahanteon jälkeen kuoleman/ waan elämän.
18:18 Mutta henen Isens/ ioca Wäkiualta ia Wärytte prucasi/ Ja henen Canssans seas site tehnyt on/ quin ei luualinen ole. Catzo/ Henen pite cooleman henen Pahateghons teden.
Mutta hänen isänsä/ joka wäkiwaltaa ja wääryyttä pruukasi/ Ja hänen kansansa seassa sitä tehnyt on/ kuin ei luwallinen ole. Katso/ Hänen pitää kuolemaan hänen pahantekonsa tähden.
18:19 Nln te sanotta/ Mixei Poian pidhe henen Isens Pahatteghot candaman. Senteden pite henen elemen/ ette hen hyuesti ia oikiasti teki/ ia caiki minun Oikiuteni pitenyt ia tehnyt on/
Niin te sanotte/ Miksei pojan pidä hänen isänsä pahatteot kantaman. Sentähden pitää hänen elämän/ että hän hywästi ja oikeasti teki/ ja kaikki minun oikeuteni pitänyt ja tehnyt on/
18:20 Waan se Sielu/ quin synditekepi sen pite cooleman. Sille ei Poian pidhe Isens pahatecoia candaman/ eike mös Ise pidhe Poians pahatecoia candaman. Waan sen Hurskan wanhurskauden/ pite henen ylitzens oleman/ ia sen Wären Wäryys pite henen ylitzens oleman.
Waan se sielu/ kuin syntiä tekeepi sen pitää kuoleman. Sillä ei pojan pidä isäns pahatekoja kantaman/ eikä myös isä pidä pojansa pahatekoja kantaman. Waan sen hurskaan wanhurskauden/ pitää hänen ylitsensä oleman/ ja sen wäärän wääryys pitää hänen ylitsensä oleman.
18:21 Mutta ios iocu Jumalatoin itzens käende/ caikista henen synneistens/

quin hen on tehnyt. Ja pitepi caiki minun Oikiuten/ ia tekepi oikein ia hyuesti/ nin henen pite elemen ia ei cooleman.
Mutta jos joku jumalatoin itsensä kääntää/ kaikista hänen synneistänsä/ kuin hän on tehnyt. Ja pitääpi kaikki minun oikeuteni/ ja tekeepi oikein ja hywästi/ niin hänen pitää elämän ja ei kuoleman
18:22 Mutta caickein henen ylitzekeumisens/ iotca hen on tehnyt/ ei pidhe muistettaman/ Waan henen pite elemen sen wanhurskaudhen teden/ quin hen teke.
Mutta kaikkein hänen ylitsekäymisensä/ jotka hän on tehnyt/ ei pidä muistettaman/ Waan hänen pitää elämän sen wanhurskauden tähden/ kuin hän tekee.
18:23 Lwletkos/ ette mine halaian sen Jumalattoman coolemata/ sanopi HERRA Jumala/ ia ei paremin ette hen palaiais henen pahasta menostans ia elemestens/ ia eleis.
Luuletkos/ että minä halajan sen jumalattoman kuolemata/ sanoopi HERRA Jumala/ ja ei paremmin että hän palajaisi hänen pahasta menostansa ja elämästänsä/ ja eläisi.
18:24 Ja ios se Wanhurskas/ palaiapi henen Wanhurskaudhestans/ ia tekepi site quin paha on/ ia elepi caiken sen Cauhistoxen ielkin/ quin iocu Jumalatoin teke. Pidheiskö henen elemen? Ja caiki henen Wanhurskautens/ quin hen tehnyt on/ ei pidhe ensingen muistettaman.
Ja jos se wanhurskas/ palaapi hänen wanhurskaudestansa/ ja tekeepi sitä kuin paha on/ ja elääpi kaiken sen kauhistuksen jälkeen/ kuin joku jumalatoin tekee. Pitäiskö hänen elämän? Ja kaikki hänen wanhurskautensa/ kuin hän tehnyt on/ ei pidä ensinkään muistettaman.
18:25 Waan henen pite cooleman henen Jumalan pilcaudhes ia synnins tädhen/ iotca hen tehnyt on. Ja quitengin te sanotta/ Eipe HERRA oikein tee.
Waan hänen pitää kuolemaan hänen Jumalan pilkkaudessa ja syntinsä tähden/ jotka hän tehnyt on. Ja kuitenkin te sanotte/ Eipä HERRA oikein tee.
18:26 Nin cwlcat sis te Israelin Honesta/ Engö mine oikein tee/ Mutta te wärin ? Sille coska se Wanhurskas poiskäendepi itzens henen Wanhurskaudhestans/ ia tekepi paha/ nin teuty henen coolla. Mutta henen teuty coolla henen Pahudhens teden/ quin hen tehnyt on.
Niin kuulkaat siis te Israelin huoneesta/ Enkö minä oikein tee/ Mutta te wäärin? Sillä koska se wanhurskas poiskääntääpi itsensä hänen wanhurskaudestansa/ ja tekeepi pahaa/ niin täytyy hänen kuolla. Mutta hänen täytyy kuolla hänen pahuutensa tähden/ kuin hän tehnyt on.

18:27 Wastoinpein/ coska se Jumalatoin poiskäendepi itzens henen Wärydhestens/ ionga hen tehnyt on/ ia teke nyt Oikein ia hyuesti/ hen Sielunsa eleuene pitepi.
Wastoin päin/ koska se jumalatoin pois kääntääpi itsensä hänen wääryydestänsä/ jonka hän tehnyt on/ ja tekee oikein ja hywästi/ hän sielunsa eläwänä pitääpi.
18:28 Sille ette hen pelkepi/ ia pahudhestans weltepi/ Nin henen pite elemen ia ei cooleman.
Sillä että hän pelkääpi/ ja pahuudestansa wälttääpi/ Niin hänen pitää elämän ja ei kuoleman.
18:29 Ja wiele nyt ne Israelin Honesta sanouat/ Eipe HERRA oikein tee/
Ja wielä nyt ne Israelin huoneesta sanowat/ Eipä HERRA oikein tee/
18:30 pidheiskö minun oleman wären? Teille Israelin Honesta on wäryys. Senteden mine tadhon domita teite/ iotca Israelin Honesta oletta/ iocaitzen henen menons pereste/ sanopi HERRA Jumala. Nin käendeket sis teiten/ caikista teiden ylitzekeumisesten/ ettei teiden pidheis langeman pahatecoinne teden.
pitäiskö minun oleman wäärän? Teille Israelin huoneesta on wääryys. Sentähden minä tahdon tuomita teitä/ jotka Israelin huoneesta olette/ jokaisen hänen menonsa perästä/ sanoopi HERRA Jumala. Niin kääntäkäät siis teitän/ kaikista teidän ylitsekäymisestän/ ettei teidän pitäisi lankeeman pahain tekoinne tähden.
18:31 Poisheitteket caiki teiden ylitzekeumisen/ ioilla te oletta ylitzekeunyet/ ia techket teillen vsi sydhen ia vsi Hengi.
Poisheittäkäät kaikki teidän ylitsekäymisen/ joilla te olette ylitsekäyneet/ ja tehkäät teillen uusi sydän ja uusi henki.
18:32 Sille mingeteden sine tadhot nin coolla/ sine Israelin Hone? Sille em mine tadho sen cooleuaisen coolemata/ sanopi HERRA Jumala/ senteden käendeket teiten/ nin te saatta ele.
Sillä minkätähden sinä tahdot niin kuolla/ sinä Israelin huone? Sillä en minä tahdo sen kuolewaisen kuolemaa/ sanoopi HERRA Jumala/ sentähden kääntäkäät teitän/ niin te saatte elää.

XXXIII. Lucu.

Sarnaia ombi ninquin Wartia/ ia quin Pasuna ioca hädheste waarapi. Ezech. xxxiij.

33:1 Ja se HERRAN sana minulle tapactui ia sanoi.
Ja se HERRAN sana minulle tapahtui ja sanoi.

33:2 SIne Inhimisen Lapsi/ sarna sinun Canssas wastan/ ia sanos heille. Coska mine Miecka iongun Maan ylitze weisin/ ia sen Maan Canssa ottaisi ydhen Miehen heiden seastans/ ia tekisit sen heiden Wartiaxens.
Sinä ihmisen lapsi/ saarnaa sinun kansaasi wastaan/ ja sanos heille. Koska minä miekan jonkun maan ylitse weisin/ ja sen maan kansa ottoisi yhden miehen heidän seastansa/ ja tekisit sen heidän wartijaksensa.
33:3 Ja hen näkepi Miecan sen Maan ylitze tuleuan/ ia pasunalla soitta ia Canssans waarapi.
Ja hän näkeepi miekan sen maan ylitse tulewan/ ja pasuunalla soittaa ja kansansa waarantaapi..
33:4 Joca nyt sen pasunan helinen cwlepi/ ia ei tadhoisi hendens neuuotta/ ia se Miecka tulis ia hende poisottais/ sen oma Weri olcoon henen pääns päle.
Joka nyt se pasuuna helinän kuuleepi/ ja ei tahtoisi häntänsä neuwottaa/ ja se miekka tulisi ja häntä pois ottaisi/ sen oma weri olkoon hänen päänsä päällä.
33:5 Sille hen cwli sen Pasunan helinen/ ia ei quitengan hendens waaroinut/ senteden olcoon henen Werens henen ylitzens. Mutta ioca hendens cauatta/ hen Sielunsa wapacta.
Sillä hän kuuli sen pasuunan helinän/ ja ei kuitenkaan häntäns waronut/ sentähden olkoon hänen werensä hänen ylitsensä. Mutta joka häntäns kawahtaa/ hän sielunsa wapahtaa.
33:6 Waan ios Wartia näkis Miekan tuleuan/ ia hen ei pasunalla soittaisi/ ia henen Canssans ei waaroinut/ ia Miecka tulis ia poisottaisi mutamita. Ne samat tosin heiden syndiens teden poisotetaisijn/ Mutta heiden Werens mine tadhon sen Wartian kädheste waatia.
Waan jos wartija hänen miekan tulewan/ ja hän ei pasuunalla soittaisi/ ja hänen kansaansa waroittanut/ ja miekka tulisi ja pois ottaisi muutamia. Ne samat tosi heidän syntiensä tähden pois otettaisiin/ Mutta heidän werensä minä tahdon sen wartijan kädestä waatia.
33:7 Ja nyt sine Inhimisen Lapsi/ Mine olen asettanut sinun Wartiaxi Israelin Honen ylitze. Coskas iotakin cwlet minun Suustani/ ettes heite manaisit.
Ja nyt sinä ihmisen lapsi/ Minä olen asettanut sinun wartijaksi Israelin huoneen ylitse. Koskas jotakin kuulet minun suustani/ että heitä manaisit.
33:8 Quin mine nyt sillen Jumalattomalle sanon. Sine Jumalatoin sinun teuty coolemalla coolla. Ja et sine site henelle sano/ Ette se Jumalatoin henen menostans cartais. Nin se Jumalatoin pite henen Jumalattoman Menons teden cooleman/ Waan henen Werens mine tadhon sinun kädhestes waatia.
Kuin minä nyt silleen jumalattomalle sanon. Sinä jumalatoin sinun täytyy

kuolemalla kuolla. Ja et sinä sitä hänelle sano/ Että se jumalatoin hänen menostansa karttaisi. Niin se jumalatoin pitää hänen jumalttoman menonsa tähden kuoleman/ waan hänen werensä minä tahdon sinun kädestäsi waatia.
33:9 Mutta ios sine waaraiat sen Jumalattoman henen menons teden/ ette hen sijte hendens käendeis/ Ja ei hen tadhoisi hendens sijte ketä. Nin henen pite syndiens teden cooleman/ Mutta sine olet sinun Sielus wapactanut.
Mutta jos sinä warotat sen jumalattoman hänen menonsa tähden/ että hän siitä häntäns kääntäisi/ Ja ei hän tahtoisi häntäns siitä kääntää. Niin hänen pitää syntiensä tähden kuoleman/ Mutta sinä olet sinun sielusi wapahtanut.

XXXIV. Lucu.

Tesse pahat/ ette Hyuet Paimenet vlosmaalatan/ Christus se hyue Paimen on.

34:1 JA se HERRAN sana tapactui minulle/ ia sanoi/
Ja se HERRAN sana tapahtui minulle/ ja sanoi/
34:2 Sine Inhimisen Lapsi/ Prophetera Israelin Paimenita wastan/ Prophetera/ ia sanos heillen. Nein sanopi HERRA Jumala/ We Israelin Paimenille/ iotca itzeheitens roockiuat/ Eikö paimenet pidheis Laumans caitzeman?
Sinä ihmisen lapsi/ Propheteeraa Israelin paimenia wastaan/ Propheteeraa/ ja sanos heillen. Näin sanoopi HERRA Jumala/ Wie Israelin paimenille/ jotka itse heitäns ruokkiwat/ Eikö paimenet pitäisi laumansa kaitseman?
34:3 Mutta te sööt site Lihauata/ ia Willoilla te itzenne waateitta/ ia teurastit site Sötetty/ Mutta nijte Lambaita ette te tadho roockia.
Mutta te syöt sitä lihawa/ ja willoilla te itsenne waatetatte/ ja teurastit sitä syötettyä/ Mutta niitä lampaita ette te tahdo ruokkia.
34:4 Nijte Heiccoia ette te wahuistanuet/ ia nijte Sairaita ette te paranneet/ Ne Haauoitetut/ eipe te sitonuet/ Ne Exyueiset eipe te iellenshakenuet/ Ja site Hucutettu eipe te etzinyet. Waan angarast ia hartaast te oletta heiden ylitzens wallaneet/
Niitä heikkoja ette te wahwistaneet/ ja niitä sairaita ette te parantaneet/ Ne haawoitetut/ eipä te sitoneet/ Ne eksywäiset eipä te jällens hakeneet/ Ja sitä hukutettua eipä te etsineet. Waan ankarasti ja hartaasti te olette heidän ylitsensä wallanneet/
34:5 ia minun Lambani ouat haiotetut/ ninquin heillä ei olisicka Paimenda. Ja ouat caikille pedhoille Roaxi tulluet/ ia ratki hawoitetut/
ja minun lampaani owat hajoitetut/ niinkuin heillä ei olisikaan paimenta. Ja

owat kaikille pedoille ruoaksi tulleet/ ja ratki haawoitetut/
34:6 ia exyuen keuuet wortein päle/ sinne ia tenne/ ia caikein corkein Cuckulain päle. Ja ouat caiken Maan päle haiotetut/ ia eikengen ole/ ioca heiden ielkens kysy/ eli iotaki heiste tottele.
ja eksywän käywät wuorten päälle/ sinne ja tänne/ ja kaikkein korkein kukkulain päälle. Ja owat kaiken maan päälle hajoitetut/ ja eikenkään ole/ joka heidän jälkeensä kysy/ eli jotakin heistä tottele.
34:7 Senteden cwlcat te paimenet HERRAN sana/
Sentähden kuulkaat te paimenet HERRAN sana/
34:8 Nin totta quin mine elen sanopi HERRA Jumala. Ette te ylenannat minun Lambani Raateluxexi ia minun Laumani caikille Pedhoille roaxi/ coska ei heille ole ycten Paimenda/ eike minun Paimeneni tottele minun Laumastani. Waan he ouat sencaltaiset Paimenet/ iotca itzeheitens caitzeuat/ Mutta minun Lambaitani euet he tadho roockia.
Niin totta kuin minä elän sanoopi HERRA Jumala. Että te ylenannat minun lampaani raatelukseksi ja minun laumani pedoille ruoaksi/ koska ei heillä ole yhtään paimenta/ eikä minun paimeneni tottele minun laumastani. Waan he owat senkaltaiset paimenet/ joka itseheitänsä kaitsewat/ Mutta minun lampaitani eiwät he tahdo ruokkia.
34:9 Senteden te Paimenet cwlcat HERRAN sana/ nein sanopi HERRA Jumala.
Sentähden te paimenet kuulkaat HERRAN sana/ näin anoopi HERRA Jumala.
34:10 Catzo/ Mine tadhon ninen Paimenden tyge/ Ja tadhon waatia minun Laumani heiden käsistens. Ja tadhon heite lopetta/ ettei he sillen pidhe Paimenet oleman/ ia ei sillen itzeheitens caitzeman. Mine tadhon pelasta minun Lambani heiden suustans/ ettei he sillen pidhe heite ylessömen.
Katso/ Minä tahdon niiden paimenten tykö/ Ja tahdon waatia minun laumani heidän käsistänsä. Ja tahdon heitä lopettaa/ ettei he silleen pidä paimenet oleman/ ja ei silleen itseheitänsä kaitseman. Minä tahdon pelastaa minun lampaani heidän suustansa/ ettei he silleen pidä heitä ylössyömän.
34:11 SIlle nein sanopi HERRA Jumalan/ Catzo mine itze tadhon murhen pite minun Lambaistani. Ja etzie minun Lambaitani/ ninquin Paimen etzipi henen Lambaitans/ iotca heiden Laumastans poisexyneet ouat.
Sillä näin sanoopi HERRA Jumalan/ Katso minä itse tahdon murheen pitää minun lampaistani. Ja etsiiä minun lampaitani/ niinkuin paimen etsiipi hänen lampaitansa/ jotka heidän laumastansa pois eksyneet owat.
34:12 Nin ikenens mine tadhon etzie minun Lambaitani/ ia tadhon heite pelasta iocaizes Paicas/ sielle quin he haiotetut ouat/ sihen aican/ coska syngy ia Pimie oli.

Niin ikänänsä minä tahdon etsiä minun lampaitani/ ja tahdon heitä pelastaa jokaisessa paikassa/ siellä kuin he hajoitetut owat/ siihen aikaan/ koska synkeä ja pimeä oli.
34:13 Mine tadhon heite caikista Canssoissa vloswiedhe/ ia caikist Makunnist heite coghota/ ia tadhon heite omijn Maihins wiedhe. Ja tadhon heite caita Israelin Mekein päle/ ia caikis Laxois/ ia caiken Maan wehman päle.
Minä tahdon heitä kaikista kansoista uloswiedä/ ja kaikista maakunnista heitä koota/ ja tahdon heitä omiin maihinsa wiedä. Ja tahodn heitä kaita Israelin mäkein päällä/ ja kaikissa laaksoissa/ ja kaiken maan wehmaan päällä.
34:14 Mine tadhon heite wiele nihin parahin Laitumihin/ ia heiden Pihaittans pite ninen Corkein Wortein päle Israelis seisoman. Sielle heiden pite lustilisis Pihaittois macaman/ ia lihauan Laituman saadha Israelin mekein päle.
Minä tahdon heitä wieä niihin parhaihin laitumiin/ ja heidän pihaittainsa pitää niiden korkein wuorten päällä Israelissa seisoman. Siellä heidän pitää lystillisissä pihaitoissa makaaman/ ja lihawan laitumen saada Israelin mäkein päällä.
34:15 Mine tadhon itze caita minun Lambani/ ia annan heidhen macailla/ sanopi HERRA Jumala.
Minä tahdon itse kaita minun lampaani/ ja annan heidän makailla/ sanoopi HERRA Jumala.
34:16 Mine tadhon site cadhotettua ylesetziä/ ia site exyueiste iellenstoodha/ ia site haauoitettu situa/ ia site Heicko wahuista. Ja mite lihaua ia wäkeue on/ tadhon mine kätke/ ia tadhon heite caita/ ninquin cuki taruitze.
Minä tahdon sitä kadotettua ylösetsiä/ ja sitä eksywäistä jällens tuoda/ ja sitä haawoitettua sitoa/ ja sitä heikkoa wahwistaa. ja mitä lihawa ja wäkewä on/ tahdon minä kätkeä/ ja tahdon heitä kaita/ niinkuin kukin tarwitsee.
34:17 MUtta teille minun Lauman/ sanopi HERRA Jumala nein/ Catzo/ mine tadhon domita Lamban waihel/ ia Järein ia Cauristen waihel.
Mutta teille minun lauman/ sanoopi HERRA Jumala näin/ Katso/ minä tahdon tuomita lampaan waiheella/ ja jääräin ja kauristen waiheella.
34:18 Eikö sijne kylle ole/ ette teille nin hyue wehmas on/ ia nin yldekylle/ ette te sen ialghoillan tallatte. Ja nin lustiset Läctet iodhaxen/ nin yldekylle/ ette te sisellenkeut/ ia ne pyterexi teet?
Eikö siinä kyllä ole/ että teillä niin hywä wehmas on/ ja niin yltäkyllä/ että te sen jaloillanne tallaatte. Ja niin lystiset lähteet juodaksenne/ niin yltäkyllä/ että te sisällen käytte/ ja ne pytereeksi teet?
34:19 Nin ette minun Lambani teuty södhe/ iotca te tallaneet oletta/ ia

iodha site/ ionga te Jalghoillan pydhertenyet oletta?
Niin että minun lampaani täytyy syödä/ jotka te tallanneet olette/ ja juoda sitä/ jotka te jaloillanne pydertäneet (tallanneet 1776) olette?
34:20 Senteden nein sanopi HERRA Jumala nijlle/ Catzo/ mine tadhon domita Laihain ia Lihauain Lambain waihel.
Sentähden näin sanoopi HERRA Jumala niille/ Katso/ minä tahdon tuomita laihain ja lihawain lampain waiheella.
34:21 Senteden ette te potkitta teiden Jalghoillan/ ia nijte Heickoia te poispusket teiden Saruillan/ sihenasti ette te heite caikia teisten poishaiotat.
Sentähden että te potkitte teidän jaloillanne/ ja niitä heikkoja te poispusket teidän sarwillan/ siihenasti että te heitä kaikkia teistän poishajoitat.
34:22 Ja mine tadhon autta minun Laumani/ ettei hen sillen pidhe Raateluxexi tuleman/ ia mine tadhon domita lammasten ia Lammasten waihel.
Ja minä tahdon auttaa minun laumaani/ ettei hän silleen pidä raatelukseksi tuleman/ ja minä tahdon tuomita lammasten ja lammasten waiheella.
34:23 Ja mine tadhon heille ydhen ainoan Paimenen ylesherette/ ionga heite caitzeman pite/ nimitein/ Minun Palueliani Dauidin. Henen pite heite caitzeman/ ia heiden Paimenens oleman.
Ja minä tahdon heille yhden ainoan paimenen ylösherättää/ jonka heitä kaitseman pitää/ nimittäin/ Minun palwelijan Dawidin. Hänen pitää heitä kaitseman/ ja heidän paimenensa oleman.
34:24 Ja mine HERRA tadhon olla heiden Jumalans/ Mutta minun Palueliani Dauid pite heiden seaszans Pämiehen oleman/ Site mine HERRA itze sanon.
Ja minä HERRA tahdon olla heidän Jumalansa/ Mutta minun palwelijani Dawid pitää heidän seassansa päämiehen oleman/ Sitä minä HERRA itse sanon.
34:25 Ja mine tadhon heiden cansans ydhen RauhaLijton tedhä/ ia caiki pahat Pedhot maasta poiskarcotta/ ette Lambat pite irstast asuman Corues/ ia metzis macaman.
Ja minä tahdon heidän kanssansa yhden rauhaliiton tehdä/ ja kaikki pahat pedot maasta poiskarkottaa/ että lampaat pitää irstaasti (turwalllisena) asuman korwessa/ ja metsissä makaaman.
34:26 Mine tadhon heite/ ia caiki minun Cuckulani siugnata/ ia annan sata heiden pälens oikialla aialla/ sen pite Armolisen Sateen oleman.
Minä tahdon heitä/ ja kaikkia minun kukkulaani siunata/ ja annan sataa heidän päällensä oikealla ajalla/ sen pitää armollisen sateen oleman.
34:27 Ette ne Puudh kedholla pite heiden hedhelmens candaman/ ia heidhen Casuons andaman pite/ ia heiden pite irstana Maasa asuman. Ja

heiden pite ymmertemen/ ette mine HERRA olen/ coska mine heiden Ikens serkenyt olen/ ia lunastanut heite ninen käsiste/ ioita he paluelit.
Että ne puut kedolla pitäää heidän hedelmansä kantaman/ ja heidän kaswonsa antaman pitää/ ja heidän pitää irstana (turwallisena) maassa asuman. Ja heidän pitää ymmärtämän/ että minä HERRA olen/ koska minä heidän ikeensä särkenyt olen/ ja lunastanut heitä niiden käsistä/ joita he palwelit.
34:28 Ja eipe heiden pidhe sillen Pacanoille Raateluxexi oleman/ ia ei yxiken Peto Maan päle/ pidhe heite sillen ylessömen/ Waan irstana asuman/ ilman caiketa pelghota.
Ja eipä heidän pidä silleen pakanoille raatelukseksi oleman/ ja ei yksikään peto maan päällä/ pidä heitä silleen ylössyömän/ waan irstana asuman/ ilman kaiketa pelkoa.
34:29 Ja mine tadhon heille ydhen kerskatun Plantun ylesherette/ ettei heiden pidhe sillen Maasa Nelke kersimen/ ia ei enembe heiden pilcans Pacanain seas kersie.
Ja minä tahdon heille yhden kerskatun plantun (wesan 1642) ylösherättää/ ettei heidän pidä silleen maassa nälkää kärsimän/ ja ei enempää heidän pilkkansa pakanain seassa kärsiä.
34:30 Ja heiden pite tietemen/ ette mine se HERRA/ heiden Jumalans olen heiden tykenens/ ia ette ne Israelin Honesta ouat minun Canssani/ sanopi HERRA Jumala.
Ja heidän pitää tietämän/ että minä se HERRA/ heidän Jumalansa olen heidän tykönänsä/ ja että ne Israelin huoneesta owat minun kanssani/ sanoopi HERRA Jumala.
34:31 Ja tosin/ te Inhimiset pite oleman minun Wehmani Lambat/ ia Mine tadhon teiden Jumalan olla/ sanopi HERRA Jumala.
Ja tosin/ te ihmiset pitää oleman minun wehmaani lampaat/ ja minä tahdon teidän Jumalan olla/ sanoopi HERRA Jumala.
Lue Käsikiriast Ezech. xxxviij. sen sine Rumin hautamises leudhet.

Danielist.

Alcupuhe.
DANIEL Propheta sihen hen enimen hendens achkeroitze/ Ette hen HERRAN Christusen cunnialisen ia ijancaikisen Waldakunnan ialoimast ylisteis ia sarnais/ ia sen cochtan hen caiken Mailman Waldacunnat/ turhaxi ia catouaxi osotta.
Ombi henelle mös sijte kijtos Prophetain seas/ ette hen iuri site hetken rachtu tarcoitta/ iolla ne Juttain Ceremoniat lackaman/ ia Christusen Waldakunnan alcaman piti. Quin Tai Norucainen oli/ nin hen poiswietijn Babiloniaan/ sen Juttan Kuningan Joachimin colmandena Wooten/ Ja sielle hen lwltan Seitzemenkymmende aijastaica olleexi/ se on/

haman Jerusalemin ylesrakendamisen asti/ quin Ensimeisest Luusta näky. Ja waicka Daniel oli ensin Fangixi Jerusalemist poiswiety/ ombi hen quitengin mös Mailman edes/ yxi swri ialo Mies ollut. Sille hen on ne caxi Ensimeist Ylimeiset Waldacunnat/ Babilonias ia Persias/ quin iocu nijste Corkeimaist/ hallitzenyt Jumalan sädhyn ielkin. Ja echkei hen ole Kuningas ollut/ eike swrta cunniat eli tauarat taica Hywytte sijte pitenyt/ Nin hen on quitengin ne Kuningaliset Teghot/ Asiat/ ia Wirghat pitenyt ia vlostoimittanut. Joista hen Mailman iooxun ia tauan perest/ woitti enemen wiha/ cateut/ tuska ia wainoust quin hywytte. Mutta eipe se Danielin minteken wahingoittanut. Sille site rackahambana Jumala hende piti/ Joca site runsamast henelle maxoj/ nin/ ette HEN asetti henen Babelis ia Persias Kuningan sian/ waicka ei hen Kuningan Persona eli Nime candanut. Catzos/ nein Jumala taita henen fangitut Juttans ia mwdh ysteuens lohuta ia cunnioitta/ Nin/ ette hen ydhen Borgharin poian/ sijte radheltust Jerusalemist/ cachtalaisexi Keisarixi/ Babelis ia Persias teki. Summa ia päldiskein/ Ei ole caikein Abrahamin Lastein seas/ iocu nin corkiasti Mailmas Jumalalda ylistetty/quin teme Daniel. Oli tosin Joseph Egiptis Kuningan Pharaonin tykene/ sangen swri/ Nin mös Dauid ia Salomon olit swret Israelis. Mutta he ouat caiki haluat Kuningat ia Herrat olluet/ ninen Babelin ia Persian Kuningasten cochtan/ ioissa Daniel se Ylimeinen Pämies oli. Jotca molemat hen mös ihmelisest Jumalan tyge käensi/ ia ilman epeilemet/ hen on molemis Keisaricunnis/ swren hedelmen monis canssois/ matkan saattanut/ iotca henen cauttans Jumalan tundemiseen tulleet ouat/ ia autuaxi. Joista ne Tieteiet ia wisaat Idhest/ iotca Christusen Lassa ollesans/ Culta/ Pyhesaw ia Mirham wffraisit/ ouat olluet/ ia henen Corkian Schouluns Opetuslapsist/ ioca sanotan nijsse Makunnis wiele nyt seisoua. Ninquin mös ne samat Keisarit ouat Preiuins ia keskyns cautta cwluttanuet/ ette se Danielin Jumala iocaitzes Maakunnas piti cunnioitettaman. Danielis. ij. Ja vj. Ouat mös monet mwdh swret syyt/ mingeteden iocainen hurskas Christittu/ pidheis temen Danielin racastaman/ lukeman/ ia liaten telle wimeisel surkialla aialla/ lohutoxens ia tarpexens hende prucaman. Ninquin ne/ iotca teste näkeuet heiden surkiudhens lopun saauan/ ette he Synnist/ Coolemast/ Perkelest/ ia caikista pahoista (iota he hoaten halaiauat) Päsisit Taiuahan Christusen tyge/ henen autuan aijncaikisen Waldakunnan sisel. Quin mös itze Christus omains lohutta Luce. xxj. Sen hirmulisen Aian menon cautta (iosta Daniel Näghys/ Esicuuis/ ia Camalois salaisis merkis/ prophetera) ia sano. Coska te neite näet/ nin ylescatzocat/ ia ylesnostacat teiden päiten. Sille teiden Autudhen silloin lehestupi. Sihen auttacoon meite se sama meiden racas HERRAN ia Wapactaian/ ynne Isen ia Pyhen Hengen cansa kijtettu ijancaikisudhes.
AMEN.

II. Lucu.

2:27 Nin rupeis Daniel Kuningan NebucadNezarin edes/ ja Sanoi. SITE Salaust/ quin Kuningas anoi tiete eipe ne wisaat/ Opetetut/ Tecteintutkiat ia Noidhat/ woi Kuningalle ilmoitta.
Niin rupesi Daniel kuninkaan Nebukadrezarin edessä/ ja sanoi. Sitä salausta/ kuin kuningas anoi tietää eipä ne wiisaat/ opetetut/ tähteintutkijat ja noidat/ woi kuninkaalle ilmoittaa.

2:28 Waan Jumala Taiuahast/ hen taita salaiset Asiat iulghista/ ia tietteuexi teki Kuningalle Nebucatnezar/ mite tuleuaisis aighois tapactuman pite.
Waan Jumala taiwahasta/ hän taitaa salaiset asiat julkistaa/ ja tiettäwäksi teki kuninkaalle Nebukadnezar/ mitä tulewaisissa ajoissa tapahtuman pitää.
2:29 Nin on teme sinun Unes/ ia sinun Näkys/ quin sine macasit. Sine Kuningas/ quin sine olit sinun Wotes päle/ nin sine aiattelit mite edespein tapactuman pidheis. Ja se ioca salaiset ilmoittapi/ hen ombi sinulle osottanut/ quin tapactuman pite.
Niin on tämä sinun unesi/ ja sinun näkysi/ kuin sinä makasit. Sinä kuningas/ kuin sinä olit sinun wuoteesi päällä/ niin sinä ajattelit mitä edespäin tapahtuman pitäisi. Ja se joka salaiset ilmoittaapi/ hän ompi sinulle osoittanut/ kuin tapahtuman pitää.
2:30 Nin ouat sencaltaiset salaiset Asiat minulle ilmoitetut/ ei minun Wisaudheni cautta/ quin se olis swrembi/ quin caickein/ iotca eleuet. Waan senteden ombi se minulle ilmoitettu/ Ette sen Tulkitos pidheis Kuningalle tietteuexi tuleman/ ia sine saisit sinun sydhemes aiatoxet tiete.
Niin owat senkaltaiset salaiset asiat minulle ilmoitetut/ ei minun wiisauteni kautta/ kuin se olisi suurempi/ kuin kaikkein/ jotka eläwät. Waan sentähden ompi se minulle ilmoitettu/ että sen tulkitus pitäis kuninkaalle tiettäwäksi tuleman/ ja sinä saisit sinun sydämesi ajatukset tietää.
2:31 Sine Kuningas näit/ ia catzo/ yxi swri ia corkia Cuua seisoi sinun edheses/ ia Se oli hirmulinen pälecatzo.
Sinä kuningas näit/ ja katso/ yksi suuri ja korkea kuwa seisoi sinun edessäsi/ ja se oli hirmuinen päälle katsoa.
2:32 Sen saman Cuuan Pää oli parahimmast Cullast/ Mutta sen Rinda ia Käsiuardhet olit Hopiast. Sen Watza ia Landet olit Cuparist/
Sen saman kuwan pää oli parhaimmasta kullasta/ Mutta sen rinta ja käsiwarret olit hopeasta. Sen watsa ja lanteet olit kuparista/
2:33 Sen Sääret olit Raudhast/ Sen Jalghat olit politain Raudhast/ ia politain Sauest.
Sen sääret olit raudasta/ sen jalat olit puolittain raudasta/ ja puolittain sawesta.
2:34 Sencaltaista sine näit/ Sihenasti yxi Kiui alasräueistin/ ilman Käsite/ ia löi sen Cuuan Jalcohin/ iotca Raudhast ia Sauest olit/ ia murenfi heite.
Senkaltaiset sinä näit/ siihenasti yksi kiwi alasrewäistiin/ ilman käsiä/ ja löi sen kuwan jalkoihin/ jotka raudasta ja sawesta olit/ ja murensi heitä.
2:35 Silloin tulit ynne musertuxi/ se Rauta/ Saui/ Cupari/ Hopia ia Culta/ ia tulit ninquin Acanat Suuiloghas. Ja Twli sen poiswei/ nin ettei site sillen tainut leutte. Mutta se Kiui/ ioca site Cuua löi/ tuli swrexi worexi/ nin/ ette

se coco Mailman teutti.
Silloin tulit ynnä muserretuksi/ se rauta/ sawi/ kupari/ hopea ja kulta/ ja tulit niinkuin akanat suwilokassa. Ja tuuli sen pois wei/ niin ettei sitä silleen tainnut löyttää. Mutta se kiwi/ joka sitä kuwaa löi/ tuli suureksi wuoreksi/ niin/ että se koko maailman täytti.
2:36 Teme se Uni ombi/ Nyt me tadhoma Kuningan edes sen Toimituxen sanoa.
Tämä se uni ompi/ Nyt me tahdomme kuninkaan edessä sen toimituksen sanoa.
2:37 Sine Kuningas olet caikein Kuningain Kuningas/ Jolla Jumala Taiuahast/ Waldakunnan/ woiman/ ia Wäkewydhen/ ia Cunnian andanut on.
Sinä kuningas olet kaikkein kuningasten kuningas/ jolla Jumala taiwahasta/ waltakunnan/ woiman/ ja wäkewyyden/ ja kunnian antanut on.
2:38 Ja caiki/ ioissa Inhimisen Lapset asuuat/ ia Eleimet Kedholla/ ia Linnut Taiuas alla/ on hen sinun Käsihis andanut/ ia sinulle neinen caikein ylitze wallan lainasi.
Ja kaikki/ joissa ihmisen lapset asuwat/ ja eläimet kedolla/ ja linnut taiwasalla/ on hän sinun käsiisi antanut/ ja sinulle näiden kaikkein ylitse wallan lainasi.
2:39 SIne se Cullainen pää olet/ Sinun ielkes pite ydhen toisen Waldakunnan ylestuleman/ haluambi quin sinun. Sitelehin se Colmas Waldakunda/ ioca Cuparinen on/ ionga pite ylitze caiki Makunnat hallitzeman.
Sinä se kultainen pää olet/ Sinun jälkeesi pitää yhden toisen waltakunnan ylöstuleman/ halwempi kuin sinun. Siitä lähin se kolmas waltakunta/ joka kuparinen on/ jonka pitää ylitse kaikki maakunnat hallitseman.
2:40 Sen Nelienen pite couan oleman/ ninquin Raudhan/ Sille ninquin Rauta serkepi ia murenda caiki/ ia ninquin Rauta caiki rickopi/ Jurinin temen pite mös caiki serkemen ia murendaman.
Sen neljännen pitää kowan oleman/ niinkuin raudan/ Sillä niinkuin rauta särkeepi ja murentaa kaikki/ ja niinkuin rauta kaikki rikkoopi/ Juurineen tämän pitää myös kaikki särkemän ja murentaman.
2:41 Mutta ettes neit Jalghat ia warpaat/ politain Sauest ia politain Raudhast/ sen pite ydhen iaetun Waldacunnan oleman. Quitengin pite sijte Raudhan istuttamisest sijhen sisel iemen/ ninquin sine neit Raudhan oleuan Sauen cansa secoitetun.
Mutta että näit ne jalat ja warpaat/ puolittain sawesta ja puolittain raudasta/ sen pitää yhden jaetun waltakunnan oleman. Kuitenkin pitää sitä raudan istuttamisesta siihen sisälle jäämän/ niinkuin sinä näit raudan olewan

sawen kanssa sekoitetun.
2:42 Ja ette Warpaat sen ialghois/ politain Rauta/ ia politain Sauinen oli/ Sen pite politain wahuan/ ia politain heicon Waldakunnan oleman.
Ja että warpaat sen jaloissa/ puolittain rauta/ ja puolittain sawinen oli/ Sen pitää puolittain wahwan/ ja puolittain heikon waltakunnan oleman.
2:43 Ja ettes nägit Raudhan secoitetun Sauen cansa/ kylle he heitens Inhimisen weren peresti ycten secoittauat/ Mutta euet he quitengin toinen toisestans kijnirijpu/ Nin quin ei Rauta taita Sauen cansa yctensecoitetta.
Ja ettäs näit raudan sekoitetun sawen kanssa/ kyllä he heitänsä ihmisen weren perästä yhteen sekoittawat/ Mutta eiwät he kuitenkaan toinen toisessansa kiinni riipu/ Niinkuin ei rauta taida sawen kanssa yhteen sekoitettaa.
2:44 MUtta neinen Waldacundain aicana/ pite Jumala Tiuahasta ydhen Waldacunnan ylessaattama'/ iotca ei ikenens radhelta. Ja henen Waldakundans ei pidhe toiselle Canssalle haltunannettaman. Sen pite caiki näme Waldacunnat särkemen/ ia haiottaman/ Mutta sen pite ijancaikisesta pysijmen.
Mutta näiden waltakuntain aikana/ pitää Jumala taiwahasta yhden waltakunnan ylössaattaman/ jotka ei ikänänsä raadella. Ja hänen waltakuntansa ei pidä toiselle kansalle haltuun annettaman. Sen pitää kaikki nämä waltakunnat särkemän/ ja hajoittaman/ Mutta se pitää iankaikkisesti pysymän.
2:45 Samalmoto quin sine neit ydhen Kiuen/ ilman Käsite poisreueistyn/ ioca Raudhan/ Cuparin/ Sauen/ Hopian ia Cullan musersi.
Samalla muotoa kuin sinä näit yhden kiwen/ ilman käsittä poisrewäistyn/ joka raudan/ kuparin/ sawen/ hopean ja kullan musersi.

VII. Lucu.

Ja ette Mahometin ielkin pideis Turkin tuleman. Daniel. vij.

7:9 NEite mine näin/ sihenasti ette Stolit pandijn/ ia se Wanha itzens istutti. Henen Waattens oli walkia ninquin Lumi/ ia henen Pääns Hiuxet/ ninquin pudhas willa. Henen Stolins oli sula Tulenleicki/ ia henen Rattaans/ paloit tulesta/
Näitä minä näin/ siihenasti että tuolit pantiin/ ja se wanha itsensä istutti. Hänen waatteensa oli walkea niinkuin lumi/ ja hänen päänsä hiukset/ niinkuin puhdas willa. Hänen tuolinsa oli sula tulenliekki/ ja hänen rattaansa/ paloit tulesta/

7:10 ia nijste vloskeui yxi pitke tulinen leimaus. Tuhakerta tuhatta paluelit hende/ ia kymmenen kerta sata tuhatta seisoit henen edhesens. Ja domio pidhettin/ ia ne kiriat auattin.
ja niistä uloskäwi yksi pitkä tulinen leimaus. Tuhat kertaa tuhatta palwelit häntä/ ja kymmenen kertaa satatuhatta seisoi hänen edessänsä. Ja tuomio pidettiin/ ja ne kirjat awattiin.
7:11 Mutta mine catzelin/ ninen swrein Sanain teden/ iotca se Sarui puhui. Mine catzelin/ sihenasti ette se Peto cooletettu oli/ ia henen Rumins huckuis/ ia tulehen heitettijn/
Mutta minä katselin/ niiden suurein sanain tähden/ jotka se sarwi puhui. Minä katselin/ siihen asti että se peto kuoletettu oli/ ja hänen ruumiins hukkuisi/ ja tuleen heitettiin/
7:12 ia ninen muidhen Petoin woima poisotettijn. Sille aica ia hetki oli heille märetty/ quinga cauuan cuki pysymen piti.
ja niiden muiden petoin woima poisotettiin. Sillä aika ja hetki oli heille määrätty/ kuinka kauan kukin pysymän piti.
7:13 Mine näin tesse näghys öllä/ Ja catzos/ yxi tuli Taiuan piluis/ ninquin/ iongun Inhimisen Poica/ haman sihen Wanhan asti/ ia edestootin henen tygens.
Minä näin tässä näyssä yöllä/ Ja katsos/ yksi tuli taiwan pilwissä/ niinkuin/ jonkun Ihmisen Poika/ hamaan siihen Wanhaan asti/ ja edestuotiin hänen tykönsä.
7:14 Hen annoi henelle wallan/ Cunnian ia Waldacunnan/ ette caiki Canssat/ Sucukunnat/ ia Kielet pidheis hende Palueleman. Henen Waltans ombi ijancaikinen/ ioca ei ikenens cadho/ ia henen Waldacunnallens ei ole Loppua.
Hän antoi hänelle wallan/ kunnian ja waltakunnan/ että kaikki kansat/ sukukunnat/ ja kielet pitäisi häntä palweleman. Hänen waltansa ompi iankaikkinen/ joka ei ikänänsä katoa/ ja hänen waltakunnallansa ei ole loppua.
7:15 Mine Daniel neiste hemmestuin/ ia teme Näky minua heiritzi. Ja mine menin ydhen ninen tyge/ iotca sielle seisoit/ ia rucuelin hende/ ette hen minulle neite caikia vlostoimitais.
Minä Daniel näistä hämmästyin/ ja tämä näky minua häiritsi. Ja minä menin yhden niiden tykö/ jotka siellä seisoit/ ja rukoilin häntä/ että hän minulla näitä kaikkia ulostoimittaisi.
7:16 Ja hen puhui minulle/ ia osotti minulle/ mite nämet merkitzit.
Ja hän puhui minulle/ ja osoitti minulle/ mitä nämät merkitsit.
7:17 NÄmet nelie swrta Petho/ ouat nelie Waldacunda/ iotca Maan päle

tuleman pite.
Nämä neljä suurta petoa/ owat neljä waltakuntaa/ jotka maan päälle tuleman pitää.
7:18 Mutta ne Pyhet sen Corkeiman pite sen Waldacunnan omistaman/ ia pite sen alati ia ijancaikisesta nautitzeman.
Mutta ne pyhät sen Korkeimman pitää sen waltakunnan omistaman/ ja pitää sen alati ja iankaikkisesti nautitseman.
7:19 Sitelehin mine kernasti tahdoin oppia sijte Nelienest Pedhosta/ ioca sangen toisin oli/ quin caicki ne mwdh/ ia ylen hirmulinen. Jolla raudhaiset hambaat oli ia waskiset Kynnet/ ioca ymberillens söi ia musersi/ ia techtet hen Jalghoillans tallasi.
Siitälähin minä kernaasti tahdoin oppia siitä neljännestä pedosta/ joka sangen toisin oli/ kuin kaikki ne muut/ ja ylen hirmuinen. Jolla rautaiset hampaat oli ja waskiset kynnet/ joka ympärillänsä soi ja musersi/ ja tähden hän jaloillansa tallasi.
7:20 Ja nijste Kymmeniste Saruist/ iotca henen Pääns päle olit. Ja sijte toisesta/ ioca ylesnousi/ ionga edes Colme poislangesit. Ja mixi sille Saruella/ Silme oli/ ia Swu/ ioca swret Asiat puhui/ ia swrembi oli/ quin ne mwdh.
Ja niistä kymmenestä sarwesta/ jotka hänen päänsä päällä olit. Ja siitä toisesta/ joka ylösnousi/ jonka edessä kolme pois lankesit. Ja miksi sillä sarwella/ Silmä oli/ ja suu/ joka suuret asiat puhui/ ja suurempi oli/ kuin ne muut.
7:21 Ja mine näin sen Saruen sotiuan nijte Pyhie wastan/ ia sai Woiton heiden wastans/
Ja minä näin sen sarwen sotiwan niitä pyhiä wastaan/ ja sai woiton heidän wastaansa/
7:22 Sihenasti se Wanha tuli/ ia Domion teki/ sen Corkeiman Pyhein edeste. Ja se aica ioutui/ ia ne Pyhet omistit site Waldacunda.
Siihenasti se Wanha tuli/ ja tuomion teki/ sen Korkeimman pyhäin edestä. Ja se aika joutui/ ja ne pyhät omistit sitä waltakuntaa.
7:23 Nin Engeli sanoi/ Se Nelies Peto/ ombi se Nelies Waldakunda/ Maan päle/ ioca wäkeuemexi tule/ quin caiki waldacunnat. Sen pite caiki Makunnat ylessömen/ tallaman ia musertaman.
Niin enkeli sanoi/ Se neljäs peto/ ompi neljäs waltakunta/ Maan päällä/ joka wäkewämmäksi tulee/ kuin kaikki waltakunnat. Sen pitää kaikki maakunnat ylössyömän/ tallaamaan ja musertaman.
7:24 Ne henen Kymmenen Saruens/ merkitzeuet/ kymmenen Kuningast/ iotca sijte samasta Waldakunnasta ylesnouseuat. Mutta sen saman perestä

pite ydhen toisen ylestuleman/ sen pite wäkeuemmen oleman/ quin iocu nijste entisiste/ ia pite Colme Kuningast neurittemen.
Ne hänen kymmenen sarweansa/ merkitsewät/ kymmenen kuningasta/ jotka siitä samasta waltakunnasta ylösnousewat. Mutta sen saman perästä pitää yhden toisen ylöstuleman/ sen pitää wäkewämmän oleman/ kuin joku niistä entisistä/ ja pitää kolme kuningasta nöyrittämän.
7:25 Hen pilcapi sen Corkeiman/ ia ne sen Corkeiman Pyhet hen raatelepi/ ia hen kechta mwtta aighat ia Lain. Mutta henen Käsijns he ylenannetan/ ycten aican/ ia iotaki aica/ ia ycten polen aican.
Hän pilkkaapi sen Korkeimman/ ja ne sen Korkeimman pyhät hän raateleepi/ ja hän kehtaa muuttaa ajat ja lain. Mutta hänen käsiinsä he ylenannetaan/ yhden aikaa/ ja jotakin aikaa/ ja yhden puolen aikaa.
7:26 Senielkin pite Domion oleman/ Silloin pite henen waltans poisotettaman/ ette hen pereti hucutetaan ia cadhotetaan.
Senjälkeen pitää tuomion oleman/ Silloin pitää hänen waltansa pois otettaman/ että hän peräti hukutetaan ja kadotetaan.
7:27 Mutta Waldacunda/ wäki ia woima coco Taiuan alla/ pite sen Corkeiman Canssalle annettaman. Jonga Waldakunda ombi ijancaikinen/ ia caiki walda pite hende palueleman ia cwleman/
Mutta waltakunta/ wäki ja woima koko taiwaan alla/ pitää sen Korkeimman kansalle annettaman. Jonka walta ompi iankaikkinen/ ja kaikki walta pitää häntä palweleman ja kuuleman/
7:28 Teme oli sen Puhen loppu.
Tämä oli sen puheen loppu.

IX. Lucu.

Danielin Rucous. Danielis. jx. Lue Rucouskiriast. folio xxiiij. Nijste Seitzemenkymmenden Wijckoista.

9:22 Ja Gabriel sanoi minulle/ Nyt mine olen vloskeunyt/ opettaman sinulle ymmerdhyst/
Ja Gabriel sanoi minulle/ Nyt minä olen ulos käynyt/ opettamaan sinulle ymmärrystä/
9:23 Sille quin sine rupesit rucoleman/ nin teme Kesky vloskeui/ ia siteuarten mine tulin site sinulle ilmoittaman. Sille sine olet racastettu ia rackahin/ Nin ota sis waari ettes sen Näghyn ymmerdheisit.
Sillä kuin sinä rupesit rukoilemaan/ niin tämä käsky uloskäwi/ ja sitäwarten minä tulin sitä sinulle ilmoittamaan. Sillä sinä olet rakastettu ja rakkahin/ Niin ota siis waarii että sen näyn ymmärtäisit.

9:24 SEitzemekymmende Wijckoa ouat sinun Canssas päle märetyt/ ia sinun Pyhes Caupungis ylitze. Silloin ne ylitzekeumiset poistoriutan/ ia se Syndi peiteten/ ia se pahateco poissouitetaan. Ja se ijancaikinen Wanhurskaus edestoodhan/ ia ne Näghyt ia Ennustoxet * insiglatan/ ia se caikein Pyhein Pyhe woidhellaan.
Seitsemänkymmentä wiikkoa owat sinun kansasi päälle määrätyt/ ja sinun pyhän kaupunkisi ylitse. Silloin ne ylitsekäymiset pois torjutaan/ ja se synti peitetään/ ja se pahateko pois sowitetaan. Ja se iankaikkinen wanhurskaus edestuodaan/ ja ne näyt ja ennustukset insiglataan/ ja se kaikkein pyhäin pyhä woidellaan.
9:25 Nin tiedhe sis nyt ia merkitze/ sijte aiasta/ coska se Kesky vloskeupi/ ette Jerusalem iellens ylesraketan/ haman Christusen/ sihen * Pämiehen asti/ ouat seitzemen Wijckoa/ ia caxi cudetkymmende Wijckoa. Nin ne cadhut ia mwrit iellens ylesraketan/ waicka surkias Aiasa.
Niin tiedä siis nyt ja merkitse/ siitä ajasta/ koska se käsky uloskäypi/ että Jerusalem jällens ylösraketaan/ hamaan Kristukseen/ siihen päämieheen asti/ owat seitsemän wiikkoa/ ja kaksi kuudettakymmentä wiikkoa. Niin ne kadut ja muurit jällens ylösraketaan/ waikka surkeassa ajassa.
9:26 Mutta ninen cadhen * cudenkymmenen Wijckoin ielkin/ nin Christus tapetan/ ia euet he hende tactonuet. Ja yxi sen Pämiehen Canssa tulepi/ ia raatelepi sen Caupungin ia Pyhydhen/ iotca loputetan ninquin Wädhenpaisumises/ ia haman Sodhan loppwun asti pite sen autiana oleman.
Mutta niiden kahden kuudenkymmenen wiikon jälkeen/ niin Kristus tapetaan/ ja eiwät he häntä tahtoneet. Ja yksi sen päämiehen kanssa tuleepi/ ja raateleepi sen kauupungin ja pyhyyden/ jotka lopetetaan niinkuin wedenpaisumisessa/ ja hamaan sodan loppuun asti pitää sen autiona oleman.
9:27 Mutta hen monille Lijton wahuistapi yctene Wijckona/ ia keskelle sijnä wijcossa/ se wffri ia Rocawffri lackapi. Ja Sipein tykene seisouat sen Autiuxen Cauhistoxet/ Ja se ombi pätetty/ ette sen pidhe loppun asti autiana seisoman.
Mutta hän monille liiton wahwistaapi yhtenä wiikkona/ ja keskellä siinä wiikossa/ se uhri ja ruokauhri lakkaapi. Ja siipein tykönän seisowat sen autiuksen kauhistukset/ Ja se ompi päätetty/ että sen pitää loppuun asti autiona seisoman.

XI. Lucu.

Antichristuxest/ henen Waldacunnastans/ henen Jumalan Palueluxestans ia henen cadhotuxestans. Danielis. xij.

11:36 Ja sen Kuningan pite tekemen mite hen tacto/ Ja hen corghottapi itzens ia ylendepi itzens caikia wastan quin Jumala onopi. Ja wastan site Jumaloitten Jumalata/ hen hirmulisesta puhupi. Ja sen pite henelle menestymen/ sihenasti ette se Wiha teuteteen. Sille se ombi pätetty/ quinga cauuan sen pite wipymen.
Ja se kuninkaan pitä tekemään mitä hän tahtoo/ Ja hän korottaapi itsensä ja ylentääpi itsensä kaikkia wastaan kuin Jumala onpi. Ja wastaan sitä Jumaloitten Jumalata/ hän hirmullisesti puhuupi. Ja sen pitää hänelle menestymän/ siihen asti että se wiha täytetään. Sillä se ompi päätetty/ kuinka kauan sen pitää wiipymän.
11:37 Hene' * Iseins Jumalata eipe henen pidhe totteleman/ eike * Waimoin rackausta/ eike iostaki Jumalasta lucupitemen. Sille caikia wastan henen pite itzens corghottaman.
Hänen isäinsä jumalata eipä hänen pidä tottelemaan/ eikä waimoin rakkausta/ eikä jostakin jumalasta lukua pitämän. Sillä kaikkia wastaan hänen pitää itsensä korottaman.
11:38 Mutta henen omans Jumalans Maosim pite henen palueleman/ Sille * ydhen Jumalan/ iosta henen Iseins ei miteken tienyt/ pite henen cunnioittaman/ Cullalla/ Hopialla/ callilla Kiuille/ ia Clenodialla.
Mutta hänen omansa jumalansa maosim pitää hänen palweleman/ Sillä yhden jumalan/ josta hänen isäinsä ei mitäkään tiennyt/ pitää hänen kunnioittaman/ kullalla/ hopealla/ kalliilla kiwillä/ ja klenodialla.
11:39 Ja henen pite nijlle/ iotca hende auttauat site * Maosim wahuistaman/ sen mucalaisen Jumalan cansa/ ionga hen vloswalinut on/ swren Cunnian tekemen. Ja asettapi heite HERRAXI swren Hywydhen päle/ ia vlosiacapi heille Maan Palcaxens.
Ja hänen pitää niille/ jotka häntä auttawat sitä maosim wahwistaman/ sen muukalaisen jumalan kanssa/ jonka hän uloswalinnut on/ suuren kunnian tekemään. Ja asettaapi heitä HERRAKSI suuren hywyyden päälle/ ja ulos jakaapi heille maan palkaksensa.
11:40 JA lopusa pite sen Etelen Kuningan henen cansans söxemen/ Ja sen pohiaisen Kuningan pite ninquin Twlispään henen wastans carkaiaman/ Rattailla/ Ratzasmiehille/ ia monilla haaxilla. Ja henen pite Maadhen siselmenemen/ ia haaskaman ia lepitze waeldaman.
Ja lopussa pitää sen etelän kuninkaan hänen kanssansa syöksemään/ Ja sen pohjan kuninkaan pitää niinkuin tuulispään hänen wastaansa karkaaman/ rattailla/ ratsasmiehillä/ ja monilla haaksilla. Ja hänen pitää maahan sisälle menemän/ ja haaskaaman ja läwitse waeltaman.
11:41 Ja henen pite sihen Lustisen Maan siseltuleman/ ia monda pite

surmattaman.
Ja hänen pitää siihen lustiseen maan sisälle tuleman/ ja monta pitää surmattaman.
11:42 Mutta nämet pite henen Kädhestens poisweltemen/ Edom/ Moab/ ia ne Ammonin lasten Pämiehet. Ja henen pite woimans maihin lehettemen/ Ja Egijpti ei pidhe heneste päsemen.
Mutta nämät pitää hänen kädestänsä pois wälttämän/ Edom/ Moab/ ja ne Ammonin lasten päämiehet. Ja hänen pitää woimansa maihin lähettämän/ Ja Egypti ei pidä hänestä pääsemän.
11:43 Waan henen pite Matkustoxens cautta/ ylitze Cullan ia Hopian/ ia caiken Egijptin/ Lijbian/ ia Ethiopian tauaran hallitzeman.
Waan hänen pitää matkustuksen kautta/ ylitse kullan ja hopean/ ja kaiken Egyptin/ Libyan/ ja Ethiopian tawaran hallitseman.
11:44 Mutta yxi sanoma Idheste ia Pohiaisesta pite hende heiritzemen/ ia hen vloskeupi surella iulmaudhella/ aiatellen/ monda cadhotta ia hucutta.
Mutta yksi sanoma idästä ja pohjoisesta pitää häntä häiritseman/ ja hän uloskäypi suurella julmaudella/ ajatellen/ monta kadottaa ja hukuttaa.
11:45 Ja henen pite Pallatzins hurstit vlosleuittemen cadhen Meren keskel/ sen cunnialisen Pyhydhen Woren tykene. Sihenasti ette henen Loppuns tulepi/ ia eikengen hende pide auttaman.
Ja hänen pitää palatsins hurstit uloslewittämän kahden meren keskelle/ sen kunniallisen pyhyyden wuoren tykönä. Siihenasti että hänen loppunsa tuleepi/ ja eikenkään häntä pidä auttaman.

XII. Lucu.

12:1 SIlle samalla aialla/ ylesnousepi se swri Pämies Michael/ ioca sinun Canssas edesseiso. Sille ette yxi nin surkia aica pite tuleman/ ionga caltainen ei ikenens ollut ole/ sittequin Inhimiset rupesit oleman/ haman sihen aican asti. Sille samalla aialla/ sinun Canssas wapadhetan/ caiki iotca Kirias ouat kirioitetut.
Sillä samalla ajalla/ ylösnouseepi se suuri päämies Michael/ joka sinun kansasi edessä seisoo. Sillä että yksi niin surkea aika pitää tuleman/ jonka kaltainen ei ikänänsä ollut ole/ sittenkuin ihmiset rupesit oleman/ hamaan siihen aikaan asti. Sillä samalla ajalla/ sinun kansasi wapahdetaan/ kaikki jotka kirjassa owat kirjoitetut.
12:2 Ja monda/ iotca maan mullas macauat/ yleshereieuet/ mutomat ijancaickisehen Elemehen/ ia mutomat ijancaikisehen pilcahan ia häpiehen.
Ja monta/ jotka maan mullassa makaawat/ ylösheräjäwät/ muutamat

iankaikkiseen elämähän/ ja muutamat iankaikkiseen pilkkahan ja häpeähän.
12:3 Mutta ne Opettaiat paistauat/ ninquin Taiuan kircaus/ Ja iotca monda kiendeuet Wanhurskautehen/ ninquin ne Techtet alati ia ijancaikisesta.
Mutta ne opettajat paistawat/ niinkuin taiwaan kirkkaus/ Ja jotka monta kääntäwät wanhurskauteen/ niinkuin ne tähdet alati ja iankaikkisesti.
12:4 Ja sine Daniel peite nämet sanat/ ia insigla näme Kirioituxet/ Haman sihen wimeisen aicahan. Silloin pite SEN tyge monda tuleman/ ia swren ymmerdhyxen leutemen.
Ja sinä Daniel peitä nämät sanat/ ja insiglaa nämä kirjoitukset/ Hamaan siihen wiimeiseen aikahan. Sillon pitää sen tykö monta tuleman/ ja suuren ymmärryksen löytämän.
12:5 JA Mine Daniel näin/ ia catzos/ Caxi mwta sielle seisoit/ toinen telle Wirdhan Actel/ ia se toinen sille toisella actella.
Ja minä Daniel näin/ ja katsos/ Kaksi muuta siellä seisoit/ toinen tällä wirran actella (rannalla) / ja se toinen sillä toisella actella.
12:6 Ja sanoi hen sille/ ioca oli Linaisel waatteil puietettu/ ioca ylembänseisoi Wirdhan tyken Coska neinen Ihmein loppu tulle ?
Ja sanoi hän sille/ joka oli liinaisella waatteilla puetettu/ joka ylempänä seisoi wirran tykön. Koska näiden ihmein loppu tulee?
12:7 Nin mine warinotin heneste/ ioca Linaisel waatteilla puietetu oli/ ioca ylembänseiso Wirdhan tyken. Ja hen ylesnosti henen Oikean ia wasemen Kädhens Taiuasen pein/ ia wannoi sen cautta ioca ijancaikisesta elepi/ Ette Sen pite ydhen aigan/ ia mutomat aighat/ ia ydhen polen aighan wipymen. Ja quin sen Pyhen Canssan haiotus lopun saa/ silloin caiki näme tapactuuat.
Niin minä waarin otin hänestä/ joka liinaisilla waatteila puetettu oli/ joka ylempänä seisoi wirran tykönä. Ja hän ylösnosti hänen oikean ja wasemman kätensä taiwaaseen päin/ ja wannoi sen kautta joka iankaikkisesti elääpi/ Että sen pitää yhden ajan/ ja muutamat ajat/ ja yhden puolen ajan wiipymän. Ja kuin sen pyhän kansan hajoitus lopun saa/ silloin kaikki nämä tapahtuwat.
12:8 Mine tosin temen cwlin/ waan em mine ymmertenyt/ ia sanoin/ Racas HERRA/ mite sijtte tapactune?
Minä tosin tämän kuulin/ waan en minä ymmärtänyt/ ja sanoin/ Rakas HERRA/ mitä sitten tapahtunee?
12:9 Mutta hen sanoi/ Mene Daniel/ sille se on peitetty ia insiglattu/ haman sihen wimeisen aicahan.
Mutta hän sanoi/ Mene Daniel/ sillä se on peitetty ja insiglattu/ hamaan siihen wiimeiseen aikaan.

12:10 Monda pudhastetaan/ tulella waletaan/ ia coetellan/ Mutta ne Jumalattomat piteuet Jumalattoman menon. Ja ne Jumalattomat euet neite tottele/ Mutta ne ymmerteueiset neiste warinottauat.
Monta puhdistetaan/ tulella waletaan/ ja koetellaan/ Mutta ne jumalattomat pitäwät jumalattoman menon. Ja ne jumalattomat eiwät näitä tottele/ Mutta ne ymmärtäwäiset näistä waarin ottawat.
12:11 Ja sijte aighasta/ coska se iocapeiueinen Wffri poisotettu on/ Ja yxi autiudhen Cauhistos sielle pannan/ ouat tuhat/ caxisata ia ydhexenkymmende peiue.
Ja siitä ajasta/ koska se joka päiwäinen uhri poisotettu on/ Ja yksi autiuden kauhistus siellä pannaan/ owat tuhat/ kaksisataa ja yhdeksänkymmentä päiwää.
12:12 Autuas se on/ ioca odhottapi ia vlottupi nihin tuhanden/ colmensadhan ia widhen nelietkymmendeen peiuijn.
Autuas se on/ joka odottaapi ja ulottuupi niihin tuhanteen/ kolmeensataan ja wiiden neljätkymmenensiin päiwiin.
12:13 Mutta sine Daniel/ mene pois/ sihenasti quin loppu tule/ ia leue/ ettes ylesnousisit sinun Osahas.
Mutta sinä Daniel/ mene pois/ siihenasti kuin loppu tulee/ ja lepää/ että ylösnousisit sinun osaasi.

Loppu Danielist ia muista swremist Prophetista.

Alcupuhe Hosean Prophetan päle.

HOSEAS eli/ ia sarnasi (ninquin hen itze Esimerkise osottapi) sen Toisen/ ia iälkimeisen Jerobeamin aicana Israelin Kuningan. Jolla aialla mös Esaias Judeas/ nijn mös Amos/ ia Micha elit/ Mutta Hoseas quitengin oli vanhin Heiste. Nin oli mös Jeroboam yxi toimelinen ia onnelinen Kuningas/ ioca palio päätthi Israelin Kuningan waldakunnas/ Ninquin se toinen Kuningan Ramattu nelienes toistkymenes luusa todhistapi. Jeij hen quitengi henen Esiwanhemans Israelin Kuningaisten epeiumalutehen/ Ja ouat tosin olluet sihen aican monda merkilliste Mieste Canssas/ Ja euet quitengan tainuet Canssa paramaxi sadha. Sille perkele oli canssan saattanut sihen hullutehen/ ette he alati tapoit Prophetat/ ia ylespoltit heiden Lapsens Äpeiumaladhen wffrixi/ Ja nin ylesteutit Maan wiattomal werele/ Ninquin hen tesse Ensimeises lughusa Iesraeli sen edheste vhckapi. Mutta nin näky/ quin temen Prophetan Hosean Noytws/ caikeni coconainen ia teusi/ ei ole kirioitettu/ Mutta waiwoin monicadhat cappalet ia sanat henen Sarnastans haietut ia ychten Ramattun cootut/ Quitengin leuten henesse nijn palio/ quinga he molemat wirghat runsasta/ ia teudheliseste on edhestottanut. Ensiste ette hen Äpeiumaludhen wastan aiallans hartasti sarnasi/ Ja Canssa ialosta nuchteli/ ynne Kuningan ia henen Ruchtinans/ ia Pappia/ Jonga tedhen hen wissist (ninquin ne mwdh) cooleman maisti/ Ja ninquin Eriseurainen Pappia wastan/ Ja quin yxi Meteli Kuningast wastan/ piteis

tapettaman/ Sille se on yxi Prophetinen/ ia Apostolinen coolema/ Nin mös itze Christus piti cooleman. Sitelehin/ ombi hen Christusest/ ia henen Waldakunnastans wäkeuest ia sangen rochkiast ennustanut/ Ninquin toises Colmanes ia Nelienes toistakymmenes lughusa osotetaan. Mutta ette hen nin vsein sen sanan (Hoora ia Horwt) hariottapi/ Ja ensimeises luusa/ ychte Hoora naipi/ Ei pidhe kengen aiatteleman/ ette hen nin hauralinen ombi/ seke töisens ette sanoisans. Sille hen puhupi hengelisestä/ Ja se sama Hoora on ollut henen Awio emendens/ Ja on synnyttenyt Awiolapsia henen cansans/ Mutta se Emende/ ia ne lapset/ piti sencaltaisen häpielisen Nimen candaman/ sen Äpeiumalaisen canssan merkixi ia nuchteexi/ ioca canssa oli monen hengelisen Hoorudhen/ se on (Äpeiumalutta) teunne/ ninquin hen itzeki Textis sanopi. Maakunda iooxepi pois HERRAsta Hoorudhen ielken/ Ninkutta Jeremias nite puisia Cahleita/ ia picarin cannoi/ ydhexi merkixi/ Ja caicki Prophetat iulkisesta iotakin camalat teitt Canssallä merkixi. Nin mös tesse henen Awio Emenens/ ia Lapsens möski piti Hooran nime candaman/ merkixi wastan sen Hooralisen/ se on Äpeiumalisen Canssan/ Sille ei se ole vskottapa/ ette Jumalan piti ychte Prophetat keskemen Hooria tekemehen/ Ninquin monicahdat tesse Hosean tachtouat tulkita. Se Propheta Hoseas.

Propheta Hosea

I. Lucu.

1:1 TEME on HERRAN Sana/ ioca tapactui Hosealle Beherin poialle/ wsian/ Jotham/ Ahas/ Judan Kuningasten aialla/ Ja Jerobeam/ sen Joasen poian Israelin Kuningan aialla.
Tämä on HERRAN sana/ joka tapahtui Hosealle Beherin pojalle/ Ussian/ Jotham/ Ahasin/ Judan kuningasten ajalla/ ja Jerobeam/ sen Joasen pojan Israelin kuninkaan ajalla.
1:2 Ja cosca HERRA ensiste rupesi Hosean cautta puhuman/ nin hen sanoi henelle/ Mene nai/ ia ota yxi Hoora awioxes/ ia Hooran Lapset/ Sille Maakunda poiskarcapi HERRALDA Hoorudhen ielken.
Ja koska HERRA ensisti rupesi Hosean kautta puhumaan/ niin hän sanoi hänelle/ Mene nai/ ja ota yksi huora awioksesi/ ja huoran lapset/ Sillä maakunta poiskarkaapi HERRALTA huoruuden jälkeen.
1:3 Ja hen meni/ ia otti Gomer Diblain Tytteren/ Joca tuli wastoin/ ia synnytti henelle poian/
Ja hän meni/ ja otti Gomer Diblain tyttären/ joka tuli wastoin/ ja synnytti hänelle pojan/
1:4 Ja HERRA sanoi henelle/ Nimite hende Jesreel. Sille wiele ombi wähe hetki/ nin mine tadhon etzie ne wiattomat weret Jehun Honen päle/ Ja tadhon loputta Israelin waldakunnan/
Ja HERRA sanoi hänelle/ Nimitä häntä Jesreel. Sillä wielä ompi wähä hetki/ niin minä tahdon etsiä ne wiattomat weret Jehun huoneen päälle/ ja tahdon

lopettaa Israelin waltakunnan.
1:5 Ja sihen aican mine tadhon ricko Israelin ioudzen Israelin laxos.
Ja siihen aikaan minä tahdon rikkoa Israelin jousen Israelin laaksossa.
1:6 Ja taas hen sikiön synnytti Tytteren/ ia hen sanoi henelle. Nimite se Lorihamo/ se on (Osatoin laupiudest) Sille em mine tadho änembe Armachta Israelin Hoonen päle/ Mutta mine tadhon heite poisheitte.
Ja taas hän sikiön synnytti tyttären/ ja hän sanoi hänelle. Nimitä se Lorihamo/ se on (osatoin laupeudesta) Sillä en minä tahdo enempää armahtaa Israelin huoneen päälle/ mutta minä tahdon heitä poisheittää.
1:7 Ylitze Judan Hoonen mine tadhon quitengi armachta/ ia tadhon heite autta/ HERRAN heiden Jumalans cautta/ Mutta em mine tadho heite autta/ ioutzen lepitze/ mieckan lepitze/ sodhan lepitze/ orichten lepitze/ taicka sotawäen lepitze.
Ylitse Judan huoneen minä tahdon kuitenkin armahtaa/ ja tahdon heitä auttaa/ HERRAN heidän Jumalansa kautta/ mutta en minä tahdo heitä auttaa/ jousen läwitse/ miekan läwitse/ sodan läwitse/ oritten läwitse/ taikka sotawäen läwitse.
1:8 Ja cosca hen oli Lorihamon wieroittanut sen osattoman Laupiudhesta/ nin hen taas sijtti ia synnytti poian/
Ja koska hän oli Lorihamon wieroittanut sen osattoman laupeudesta/ niin hän taas siittii ja synnytti poian/
1:9 Ja hen sanoi/ Nimitte hende LoAmmi/ se on/ Ei minun canssan/ Sille ettei te ole minun Canssan/ nin en mineke tadho olla teiden Jumalan.
Ja hän sanoi/ nimitä häntä LoAmmi/ se on/ ei minun kansani/ Sillä ettei te ole minun kansani/ niin en minäkään tahdo olla teidän Jumalan.
1:10 Mutta Israelin lasten Lucu/ pite oleman ninquin meren sanda/ iota eike mitata/ eike luieta taita. Ja oleman pite sijne siassa cussa heillen sanottu on/ Ette te ole minun Canssan/ siele sanotan heille. O te eläwen Jumalan lapset/
Mutta Israelin lasten luku/ pitää oleman niinkuin meren santa/ joka eikä mitata/ eikä luettaa taida. Ja oleman pitää siinä sijassa kussa heillen sanottu on/ että te ole minun kansani/ siellä sanotaan heille. Oi te eläwän Jumalan lapset/
1:11 Sille Judan Lapset. Ja Israelin lapset pite cocowndeman/ ia piteuet ynne heidens pitemen ydhen pään alla/ ia yles maasta poismeneuet. Sille Israelin peiue pite swren oleman/
Sillä Judan lapset. Ja Israelin lapset pitää kokoontuman/ ja pitäwät ynnä heidänsä pitämään yhden pään alla/ ja ylös maasta poismenewät. Sillä Israelin päiwä pitää suuren oleman/

II. Lucu.

Juttaista ia Pacanoista iotca Laupiudhen saanuet ouat/ ia domitzeuat ia sadhatteleuat Synagogan/ heiden Eitins/ ette hen palauttais pois Hoorudhestans/ Jumalan/ henen AuioMiehens tyge. Hosee. ij.

2:1 Sanokat teiden welillenne/ he ouat minun Canssan/ ia teiden Sisarillen/ he ouat Armosa.
Sanokaat teidän weljillenne/ he owat minun kansani/ ja teidän sisarillen/ he owat armossa.
2:2 SAnocat Domio ylitzen teiden Eitine/ ridhelcät/ Sille ettei hen ole minun Emenden/ enge mine ole henen Polisens. Käskeket hende Hooruttans poisheitte henen Caszuostans/ ia henen Portuttans henen Rinnastans.
Sanokaat tuomio ylitsen teidän äitinne/ riidelkäät/ Sillä ettei hän ole minun emäntän/ enkä minä ole hänen puolisonsa. Käskekäät häntä huoruuttansa poisheittää hänen kaswostansa/ ja hänen portouttensa hänen rinnastansa.
2:3 Ettei mine hende alastirisu/ raatelen/ ia panen henen ninquin hen oli coska hen syndyi. Ja panisin henen ninquin häuitetyn/ ia ninquin carkian Maan/ ia en ianoon hende colettaisi.
Ettei minä häntä alasti riisu/ raatelen/ ja panen hänen niinkuin hän oli koska hän syntyi. Ja panisin hänen niinkuin häwitetyn/ ja niinkuin karkean maan/ ja en janoon häntä kuolettaisi.
2:4 Ja en armadhaisi henen lastens päle/ Sille he ouat Hooran lapset/ ia heiden Eitins ombi Hoora.
Ja en armahtaisi hänen lastensa päälle/ Sillä he owat huoran lapset/ ja heidän äitinsä ompi huora.
2:5 Ja ioca heiden cannoi hen keutte itzens häpielisestä/ ia sanopi. Mine tadhon caraita minun Wertamiesteni ielkin/ Jotca minullen andauat Leipe/ Wätte/ Willoia/ Pellauaitzi/ Oliu ia Jooma.
Ja joka heidän kantoi hän käyttää itsensä häpeällisesti/ ja sanoopi. Minä tahdon karata minun wertamiesteni jälkeen/ jotka minullen antawat leipää/ wettä/ willoja/pellawaisia/ öljyä ja juomaa.
2:6 Senteden catzo/ Mine tadhon sinun Ties aidhata Oriantappuroilla/ ia panna ydhen Aidhan eteen/ ettei hen leudheisi henen Polkuians.
Sentähden katso/ Minä tahdon sinun tiesi aidata orjantappuroilla/ ja panna yhden aidan eteen/ ettei hän löytäisi hänen polkujansa.
2:7 Ja quin hen carkaia Wertamiestens ielkin/ ei henen pidhe heite käsittemen/ Ja ei leutemen/ coska hen nijte etzipi/ ia henen pite sanoman. Mine menen ia palan minun entisen Mieheni tyge/ cussa mine paramin menestyn/ quin minun nyt käteni keupi.

Ja kuin hän karkaa wertamiestensä jälkeen/ ei hänen pidä heitä käsittämän/ Ja ei löytämän/ koska hän niitä etsiipi/ ja hänen pitää sanoman. Minä menen ja palaan minun entisen mieheni tykö/ kussa minä paremmin menestyn/ kuin minun nyt käteni käypi.
2:8 Ja eipe hen tachdo tiete/ Minun sen oleuan/ ioca henellen annoin Jyuen/ Winan/ ia Oliun/ ia ette Mine annoin henelle palion Hopia/ ia Culda/ iosta he Baalin teit.
Ja eipä hän tahdo tietää/ Minun sen olewan/ joka hänellen antoi jywän/ winan/ ja öljyn/ ja että minä annoin hänelle paljon hopeaa/ ja kultaa/ josta he baalin teit.
2:9 Senteden mine tadhon iellensotta aiallans/ minun Jyuen ia Winan/ ia minun Willan/ ia Pellauaitzen raatelen/ iolla hen häpiens peitte.
Sentähden minä tahdon jällens ottaa ajallans/ minun jywän ja winan/ ja minun willan/ ja pellawaitsen raatelen/ jolla hän häpeänsä peitää.
2:10 Ja nyt mine tadhon risua henen Häpiens/ henen Wertamiestens silmein eteen/ ia eikengen pidhe hende minun käsisteni pästemen.
Ja nyt minä tahdon riisua hänen häpeänsä/ hänen wertamiestensä silmäin eteen/ ja eikenkään pidä häntä minun käsistäni päästämän.
2:11 Ja mine lackautan caiken henen Ilons henen Juhlans/ henen Udencwdhens/ henen Lepopeiuens/ ia iocaitzen henen Pyheinpeiuens.
Ja minä lakkautan kaiken hänen ilonsa hänen juhlansa/ hänen uudenkuunsa/ hänen lepopäiwänsä/ ja jokaisen hänen pyhäinpäiwänsä.
2:12 Mine mös tadhon häuitte henen Winapuuns/ Ja Ficunapuuns/ ioista hen sanoi. Se ombi minun Palcan/ ionga minun Wertamieheni minullen andauat. Minun pite nijste ydhen Metzen tekemen/ ette Metzeläiset pite nijte ylessömen.
Minä myös tahdon häwittää hänen wiinapuunsa/ ja wiikunapuunsa/ joista hän sanoi. Se ompi minun palkkaan/ jonka minun wertamieheni minullen antawat. Minun pitää niistä yhden metsän tekemän/ että metsäläiset pitää niitä ylössyömän.
2:13 Juri nijn mine tadhon etziskelle henen ylitzens Baalin peiuet/ iolla hen Sawnwffri ylessytytti/ ia itzens caunista Cultaledhille/ ia Caulahopeillans. Ja iooxepi henen Wertamiestens ielkin/ ia vnocti minun/ sanopi HERRA.
Juuri niin minä tahdon etsiskellä hänen ylitsensä baalin päiwät/ jolla hän sawu uhrin ylössytytti/ ja itsensä kaunistaa kultalehdillä/ ja kaulahopeillansa. Ja juokseepi hänen wertamiestensä jälkeen/ ja unohti minun/ sanoopi HERRA.
2:14 Senteden catzo/ Mine tadhon hende haucutella/ ia wien henen Corpehen/ ia sulaisesta puhun henen cansans.

Sentähden katso/ Minä tahdon häntä houkutella/ ja wien hänen korpeen/ ja sulaisesti puhun hänen kanssansa.
2:15 Sille mine tadhon henelle anda henen oikeat Winatarhans/ ia Acharin Laxon/ cussa saarnattaman/ mite toiuottapa on. Sielle henen pite lauleskelema'/ ninquin hene' Norudens aicana/ Ja ninquin sinä peiuene/ iona hen Egiptin maalda vloslexi.
Sillä minä tahdon hänelle antaa hänen oikeat wiinatarhansa/ ja Acharin laakson/ kussa saarnattaman/ mitä toiwottawa on. Siellä hänen pitää lauleskeleman/ niinkuin hänen nuoruutensa aikana/ Ja niinkuin sinä päiwänä/ jona hän Egyptin maalta ulosläksi.
2:16 Ja oleman pite sinä peiuene/ sano HERRA/ Ette sinun pite minua Cutzuman/ Miehexes/ ia eisillen minua cutzuman/ Minun Baal.
ja oleman pitää sinä päiwänä/ sanoo HERRA/ että sinun pitää minua kutsuman/ mieheksesi/ ja ei silleen minua kutsuman/ Minun baal.
2:17 Sille mine tadhon Baalin nimet henen suustans poisotta/ nin ettei kengen sen saman Nimen päle pidhe sillen muistaman.
Sillä minä tahdon baalin nimet heidän suustansa poisottaa/ niin ettei kenkään sen saman nimen päälle pidä silleen muistaman.
2:18 Waan mine tadhon samalla aialla Lijton tedhe heille/ Petoin cansa kedholla/ linduin cansa Taiuas alla/ ia matoin cansa Maan päle. Ja tadhon Joutzen/ Miecan/ ia Sodhan Maalda poisotta/ ia annan heite asuua vskolisesta.
Waan minä tahdon samalla ajalla liiton tehdä heille/ petoin kanssa kedolla/ lintuin kanssa taiwaan alla/ ja matoin kanssa maan päällä. Ja tahdon jousen/ miekan/ ja sodan maalta poisottaa/ ja annan heidän asua uskollisesti.
2:19 MIne kihilan sinun itzelleni ijancaikisesta/ Mine (ma) kihillan sinun itzelleni Wanhurskaudhes/ ia Domios/ ia Armos ia Laupiudhes.
Minä kihlaan sinun itselleni iankaikkisesti/ Minä kihlaan sinun itselleni wanhurskaudessa/ ja tuomiossa/ ja armossa ja laupeudessa.
2:20 Uskossa tosin mine kihilan sinua itzelleni/ ia sinun pite HERRAN tundeman.
Uskossa tosin minä kihlaan sinua itselleni/ ja sinun pitää HERRAN tunteman.
2:21 Samalla aialla sanopi HERRA/ Mine tadhon cwlella/ Mine tadhon Taiuan cwlella/ Ja Taiuan pite Maan cwleman.
Samalla ajalla sanoopi HERRA/ Minä tahdon kuulla/ Minä tahdon taiwaan kuunnella/ Ja taiwaan pitää maan kuuleman.
2:22 Mutta Maan pite cwleman Jywen/ Winan/ ia Oliun/ ia ninen pite Isreel cwleman.

Mutta maan pitää kuuleman/ jywän/ wiinan/ ja öljyn/ ja niiden pitää Israelia kuuleman.
2:23 Ja mine tadhon sen itzelleni pite Siemenexi Maan päle/ ia tadhon sen ylitze armachta/ ioca oli ilman Armoita. Ja sanon henelle/ ioca ei ollut minun Canssan/ sine olet minun Canssan/ ia Sen pite sanoman/ Sine olet minun Jumalan.
Ja minä tahdon sen itselleni pitää siemeneksi maan päällä/ ja tahdon sen ylitse armahtaa/ joka oli ilman armoja. Ja sanon hänelle/ joka ei ollut minun kansan/ sinä olet minun kansan/ ja sen pitää sanoman/ Sinä olet minun Jumalani.

III. Lucu.

Quin Propheta Näghys kesketän site Waimo racasta/ ioca muita Miehie palauasti racasti. Nin Jumala Juttat racasti/ ionga he hylkesit/ ia Epeiumaloit racastit paramin.

3:1 JA sanoi HERRA minulle. Mene wiele taas/ ia halaia site Waimo/ ioca racastetaan Lehimeisest/ ioca ombi Hoora. Ninquin HERRA racastapi Israelin Lapsia/ iotca quitengin käennexet Mucalaisten Jumaloitten tyge/ ia halaiauat ydhen Winakannun teden.
Ja sanoi HERRA minulle. Mene wielä taas/ ja halaja sitä waimoa/ joka rakastetaan lähimmäisestä/ joka ompi huora. Niinkuin HERRA rakastaapi Israelin lapsia/ jotka kuitenkin kääntyäksen muukalaisten jumaloitten tykö/ ja halajawat yhden wiinakannun tähden.
3:2 Ja mine souin henen cansans/ widhentoistakymmenen Hopiapenningijn/ ia Polentoista Homerin Cumerkein/ ia sanoin henelle.
Ja minä sowin hänen kanssansa/ wiidentoista kymmenen hopeapenningin/ ja puolentoista homerin kumerkein (ohrien)/ ja sanoin hänelle.
3:3 Odhota minua monda peiue/ ia ele Hoorutta tee/ ia ele toisehen rydhy/ Sille ette mineki tadhon sinua odhotta.
Odota minua monta päiwää/ ja älä huoruutta tee/ ja älä toiseen ryhdy/ Sillä että minäkin tahdon sinua odottaa.
3:4 Senuoxi ette Israelin Lapset pite monda peiue/ ilman Kuningata/ ia ilman Pämieste/ ilman Wffrita/ ilman Altarita/ ia ilman Messuserkit/ ia ilman (Teraphin) Jumalanpaluelust oleman.
Senwuoksi että Israelin lapset pitää monta päiwää/ ilman kuningasta/ ja ilman päämiestä/ ilman uhria/ ilman alttaria/ ja ilman messusärkit (messuhametta)/ ja ilman (Teraphin) jumalanpalwelusta oleman.
3:5 Sijtte ne Israelin Lapset palaiauat/ ia heiden HERRANS Jumalans/ ia Dauidin heiden Kuningastans etziuet. Ja pite HERRA ia henen Armonsa

wimeiselle aialla cunnioitettaman.
Siitä ne Israelin lapset palajawat/ ja heidän HERRANSA Jumalansa/ ja Dawidin heidän kuningastansa etsiwät. Ja pitää HERRA ja hänen armonsa wiimeisellä ajalla kunnioitettaman.

IV. Lucu.

Wicoia wastan/ iotca ouat Epeuskon ia wären Jumalanpalueluxen hedhelmet/ waicka Usko sarnattu on. Hosee. iiij.

4:1 CWlcat HERRAN Sana/ te Israelin Lapset/ Sille HERRALLA ombi Syy rangaitzeman nijte/ iotca Maasa asuuat. Senuoxi ettei ole ychten Totuut/ eike Rackaut/ eike Jumalan Sana maasa.
Kuulkaat HERRAN sana/ te Israelin lapset/ Sillä HERRALLA ompi syy rankaiseman niitä/ jotka maassa asuwat. Senwuoksi ettei ole yhtään totuutta/ eikä rakkautta/ eikä Jumalan sanaa maassa.
4:2 Mutta paramin pilca/ Walhe/ Murha/ Warkaus/ ia Hooruus/ ne ouat ylenkädhen saanuet/ ia yxi Werenwica toinen toisen wetäuet.
Mutta paremmin pilkka/ walhe/ murha/ warkaus/ ja huoruus/ ne owat ylenkäden saaneet/ ja yksi werenwika toinen toisen wetäwät.
4:3 Senteden Makunnan pite surkiasti seisoman/ ia caiki/ iotca henes asuuat/ pite vlosiuritettaman. Sille ette Metzän pedhot/ ia Linnut Taiuas alla/ ia Calat Meres/ mös huckandeuat.
Sentähden maakunnan pitää surkeasti seisoman/ ja kaikki/ jotka hänes asuwat/ pitää ulosjuuritettaman. Sillä että metsän pedot/ ja linnut taiwasalla/ ja kalat meressä/ myös hukkaantuwat.
4:4 Elken (ma he) kengen nudhelko/ eli rangaisko ketäken/ Sille sinun Canssas ombi ninquin Papin rangaitziat.
Älkään kenkään nuhdelko/ eli rangaisko ketäkään/ Sillä sinun kansasi ompi niinkuin papin rankaisijat.
4:5 Senteden sinun pite päiuelle langeman/ ia mös Prophetas öölle cansas/ Tellemoto mine tadhon Eites hilite.
Sentähden sinun pitää päiwällä lankeeman/ ja myös prophetat yöllä kanssasi/ Tällä muotoa minä tahdon äitisi hillitä.
4:6 Minun Canssan ombi turmeltu/ senuoxi ettei hen tadho Oppia. Sille ette sine poishylkeisit Jumalan Sanat/ Senpäle Mine mös sinua poishylien/ ettei sinun pidhe minun Pappin oleman. Ja sine vnodhat sinun Jumalas Lain/ Senteden mineki mös vnodhan sinun Lapses.
Minun kansani ompi turmeltu/ senwuoksi ettei hän tahdo oppia. Sillä että sinä poishylkäsit Jumalan sanat/ Senpäälle minä myös sinua poishyljän/

ettei sinun pidä minun pappini oleman. Ja sinä unohdat sinun Jumalasi lain/ Sentähden minäkin myös unohdan sinun lapsesi.
4:7 Jota änembi heite on/ site änemin he minun wastani syndytekeuet. Senteden mine tadhon heite iuri nin corkiasti häpien saatta/ quin he Cunniasa corkiat ouat.
Jota enempi heitä on/ sitä enemmin he minun wastaani syntiä tekewät. Sentähden minä tahdon heitä juuri niin korkeasti häpeän saattaa/ kuin he kunniassa korkeat owat.
4:8 He söuet minun Canssani synnit/ ia heiden pahatecoins ylitze he Sieluns * corghottauat.
He syöwät minun kansani synnit/ ja heidän pahat tekoinsa ylitse he sielunsa korottawat.
4:9 Senteden pite Canssalle/ ninquin Pappeille iochtuman. Sille minun pite heiden Pahateconsa etziskelemen/ ia costaman heille ninquin he ansaneet ouat.
Sentähden pitää kansalle/ niinkuin pappeille unohtuman. Sillä minun pitää heidän pahat tekonsa etsiskelemän/ ja kostaman heille niinkuin he ansainneet owat.
4:10 Nin ette heiden pite sömen/ ia ei tytymen/ Hoorutta tekemen/ ia ei heite auttaman. Senteden ette He ouat HERRAN ylenandaneet/ ia ei hende toteleet.
Niin että heidän pitää syömän/ ja ei tyytymän/ huoruutta tekemän/ ja ei heitä auttaman. Sentähden että he owat HERRAN ylenantaneet/ ja ei häntä totelleet.
4:11 Hooruus/ Wina ia Jooma/ tekeuet tompelixi.
Huoruus/ wiina ja juoma/ tekewät tomppeliksi.
4:12 Minun Canssan tutki henen Puuns/ ia henen Sauuans henelle sarnapi. Sille Hoorudhen Hengi wiettele heite/ nin ette he Hoorinteit heiden Jumalans wastan.
Minun kansani tutki hänen puunsa/ ja hänen sauwansa hänelle saarnaapi. Sillä huoruuden henki wiettelee heitä/ niin että he huorinteit heidän Jumalaansa wastaan.
4:13 Wordhein hyppyrille he wffrauat/ ia Cuckulain päle/ he suitzuttauat/ Tammein alla/ Pernan/ ia Pökeni alla/ ette ne andauat sulaisen warion. Senteden mös teiden Tytteret Portoixi tuleuat/ ia teiden Morsiamet Hooraxi.
Wuorten hyppyrillä he uhraawat/ ja kukkulain päällä/ he suitsuttawat/ tammein alla/ pernan/ ja pyökkini alla/ että he antawat sulaisen warjon. Sentähden myös teidän tyttäret portoksi tulewat/ ja teidän morsiamet huoraksi.

4:14 Ja em mine tadho site este/ coska teiden Tytteren/ ia Morsiamet häueisten/ ia Hooraxi tuleuat. Ette tekin toista Jumalan paluelusta ylesotat/ Hooradhen cansa/ ia wffrata ninen ilkein portoin cansa. Sille se hullu/ etzipi haauoia.
Ja en minä tahdo sitä estää/ koska teidän tyttären/ ja morsiamet häwäistään/ ja huoraksi tulewat. Että tekin toista jumalan palwelusta ylösotat/ huorain kanssa/ ja uhraawat niiden ilkein porttoin kanssa. Sillä se hullu/ etsiipi haawoja.
4:15 ISRAEL/ ios sine caikeni tadhot Hoorintedhä/ elken senuoxi Juda wighalisexi tulco. Elket mengö Gilgalin/ ia elket ylestulco Beth Auen/ ia elket wannoko/ Nin totta quin HERRA ele.
ISRAEL/ jos sinä kaikenni tahdot huorin tehdä/ älkään senwuoksi Juda wialliseksi tulko. Älkäät menkö Gilgaliin/ ja älkäät ylöstulko Beth Aween/ ja älkäät wannoko/ niin totta kuin HERRA elää.
4:16 Sille Israel hen * kylipi ninquin härilinen Läheme/ Nin pite HERRAN nyt heite caitzeman/ quin Exyueisen Lamban auaras paicas.
Sillä Israel hän kyyliipi niinkuin härällinen lehmä/ Niin pitää HERRAN nyt heitä kaitseman/ kuin eksywäisen lampaan awarassa paikassa.
4:17 Sille ette Ephraim on rychtynyt Epeiumaloihin/ nin laske sis (O Propheta) henen edhollans.
Sillä että Ephraim on ryhtynyt epäjumaloihin/ niin laske siis (oi propheta) hänen ehdollansa.
4:18 He ouat Jopumiseen ia Hooruteen heitens laskenuet/ heiden * waldamiestens iloitzeuat Pahannoxijn kihotuxist.
He owat juopumiseen ja huoruuteen heitänsä laskeneet/ heidän waltamiestensä iloitsewat pahennoksiin kiihotuksesta.
4:19 Twlispä pite Sijuillens heite poisaiaman Sidhottuna/ ia heiden pite häpiemen Jumalanpalueluxen polesta.
Tuulispää pitää siiwilllänsä heitä poisajaman sidottuna/ ja heidän pitää häpeämän jumalanpalweluksen puolesta.

V. Lucu.

Israel laitetan ette hen Jumalasta lowuij/ ia heiden Rangastoxens ennustetaan/ ettei kengen woi nijte päste/ iotca hen rangaista tacto. Sille ei ole hyue Inhimisten päle lootta.

5:1 NIn cwlcat sis te Papit täte/ ia te Israelin Hoone warinottacat/ ia ota coruahas sine Kuninga' hoone. Sille rangastos pite teiden ylitzen keumen/ Te iotca Paulan * Mispas/ ia vlosleuitetyn Wercon Taboris oletta wirittäneet.
Niin kuulkaat siis te papit tätä/ ja te Israelin huoneen waarin ottakaat/ ja

ota korwahasi sinä kuninkaan huone. Sillä rangaistus pitää teidän ylitsen käymän/ Te jotka paulan Mispassa/ ja uloslewitetyn werkon Taborissa olette wirittäneet.
5:2 He teurastauat * sangen palio/ ia wietteleuet Canssa nijlle. Senteden minun tule heite kaikia rangaista.
He teurastawan sangen paljon/ ja wiettelewät kansaa niillä. Sentähden minun tulee heitä kaikkia rangaista.
5:3 Kylle mine tunnen Ephraim/ ia ei Israel ole minun edeseni peitetty/ ette Ephraim ombi yxi porto/ ia Israel yxi ialo Hoora.
Kyllä minä tunnen Ephraim/ ja ei Israel ole minun edessäni peitetty/ että Ephraim ompi yksi portto/ ja Israel yksi jalo huora.
5:4 Euet he sijhen aiattele/ ette he palaiaisit/ heiden Jumalans tyge. Sille ette heille ombi yxi Hooralinen sydhen/ ia euet he HERRA tottele.
Eiwät he siihen ajattele/ että he palajaisiwat/ heidän Jumalansa tykö. Sillä että heillä ompi yksi huorallinen sydän/ ja eiwät he HERRAA tottele.
5:5 Senteden Israelin Coreus pite heiden Casuoins edes neuritettemen/ ia seke Israel ette Ephraim pite heiden Pahatecoins teden langeman. Pite mös Juda ynne heiden cansans langeman/
Sentähden Israelin koreus pitää heidän kaswoinsa edes nöyrytettämän/ ja sekä Israei että Ephraim pitää heidän pahatekoinsa tähden lankeaman. Pitää myös Juda ynnä heidän kanssansa lankeaman/
5:6 Carioinens ia Lambainens heiden pite sijtte HERRA etzimen/ ia euet sijtteken leutemen pidhe.
Karjoinensa ja lampainensa heidän pitää sitten HERRAA etsimän/ ja eiwät sittenkään löytämän pidä.
5:7 Sille hen on itzens heilde poiskäendenyt/ He ylencatzouat HERRAN/ ia synnytteuet Äpäre Lapsia. Senteden pite mös Usicuu/ heite ylessömen wffrinens.
Sillä hän on itsensä heiltä poiskääntänyt/ He ylenkatsowat HERRAN/ ja synnyttäwät äpärälapsia. Sentähden pitää myös uusikuu/ heitä ylössyömän uhrinensa.
5:8 Ja/ Soittacat Basuna Gibeas/ Ja/ Luickurita Ramasa/ Ja/ Hwtacat Beth Auenis/ toollapolen Beniamin. Sille Ephraim pite kylmille oleman Rangastos peiuene/ Josta mine Israelin Sucukunnat vskolisesta warasin.
Ja/ Soittakaat basuna Gibeassa/ Ja / Luikurita (torwea) Ramassa/ Ja/ Huutakaat Beth Awenissa/ tuolla puolen BenJamin. Sillä Ephraim pitää kylmillä oleman rangaistuspäiwänä/ Josta minä Israelin sukukunnat uskollisesti warasin.
5:10 NE Judan Pämiehet/ ouat ninquin Raiain Sijrteiet/ Senteden mine

tadhon minun Wihan heiden pälens vloswodhatta/ ninquin wädhen.
Ne Judan päämiehet/ owat niin kuin rajain siirtäjät/ Sentähden minä tahdon minun wihan heidän päällensä uloswuodattaa/ niinkuin weden.
5:11 Ephraim kersi wäkiualta/ ia adhistetaan/ iota henelle oikein tapactu/ Sille hen annoi itzens Inhimisten keskydhen päle.
Ephraim kärsi wäkiwaltaa/ ja ahdistetaan/ jota hänelle oikein tapahtuu/ Sillä hän antoi itsensä ihmisten käskyjen päälle.
5:12 Mine olen Ephraimin ninquin Coi/ ia Judan Honelle yxi witzaus.
Minä olen Ephraim niinkuin koi/ ja Judan huoneelle yksi witsaus.
5:13 Mutta quin Ephraim tunsi henen Sairaudhens/ ia Juda henen Hauans/ nin lexi Ephraim Assurijn/ ia lehetti Kuningan tyge Jarebis. Waan ei hen woinut teite quitengan autta/ eike läkite teiden Haauanna.
Mutta kuin Ephraim tunsi hänen sairautensa/ ja Juda hänen haawansa/ niin läksi Ephraim Assuriin/ ja lähetti kuninkaan tykö Jarebissa. Waan ei hän woinut teitä kuitenkaan auttaa/ eikä lääkitä teidän haawanne.
5:14 Sille mine olen Ephraimil ninquin iocu Jalopeura/ ia Judan Honelle ninquin Jalopeuran penicka. Mine/ mine itze heite raatelen/ ia poismenen/ mine heite poiswien/ ia eikengen woi heite pelasta.
Sillä minä olen Ephraimille niinkuin joku jalopeura/ ja Judan huoneelle niinkuin jalopeuran penikka. Minä/ minä itse heitä raatelen/ ja poismenen/ minä heitä poiswien/ ja eikenkään woi heitä pelastaa.
5:15 Mine mänen/ palaian taas Siallen/ sihenasti ette he synninse tundeisit/ ia minun Casuoan etzisit.
Minä menen/ palajan taas sijallen/ siihenasti että he syntinsä tuntisit/ ja minun kaswojani etsisit.

VI. Lucu.

6:1 COska heillen wastankeupi/ nin heiden pite minua etzimen ia sanoman. Twlcat/ ia palatkam HERRAN tyge/ Sille Hen on meite repinyt/ Hen mös meite paranda.
Koska heillen wastaankäypi/ niin heidän pitää minua etsimän ja sanoman. Tulkaat/ ja palatkaamme HERRAN tykö/ Sillä Hän om meitä repinyt/ Hän myös meitä parantaa.
6:2 Hen on meite lönyt/ Hen mös meite läkitze. Hen tekepi meite eläuexi cadhen peiuen pereste/ Colmanna peiuene Hen meite wirghotta/ nin ette me saame elä henen edesens.
Hän on meitä lyönyt/ Hän myös meitä lääkitsee. Hän tekeepi meitä eläwäksi kahden päiwän perästä/ Kolmantena päiwänä hän meitä wirkottaa/ niin että

me saamme elää hänen edessänsä.
6:3 Nin me sen päle waarin otam/ ia pytelem/ ette me HERRAN tundisim. Sille Hen ylescoittapi ninquin se caunis AmuRusko/ ia Hen tulepi meille ninquin Sadhe/ ninquin wihmasadhe ioca Maan toorehutta.
Niin me sen päälle waarin otamme/ ja pyytelemme/ että me HERRAN tuntisimme. Sillä Hän ylöskoittaapi niinkuin se kaunis aamurusko/ ja Hän tuleepi meille niinkuin sade/ niinkuin wihmasade joka maan tuorehuttaa.
6:4 Quinga mine tadhon hyuesti tedhä sinulle o Ephraim ? Quinga mine tadhon hyuesti tedhä sinulle o Juda ? Sille se Armo/ ionga mine tadhon teillen osotta/ pite oleman ninquin Amulinen Pilui/ ia ninquin yxi Caste/ ioca Homeneltan warhan langepi.
Kuinka minä tahdon hywästi tehdä sinulle oi Ephraim? Kuinka minä tahdon hywästi tehdä sinulle oi Juda? Sillä se armo/ jonka minä tahdon teille osoittaa/ pitää oleman niinkuin aamullinen pilwi/ ja niinkuin yksi kaste/ joka huomeneltain warhain lankeaapi.
6:5 Senteden Mine heite woleskelin Prophetain cautta/ ia coletan heite lepitze minun Suuni Sanain/ ette sinun Jumalas Sanat pidheis ilmaundeman.
Sentähden minä heitä wuoleskelin prophetain kautta/ ja kuoletan heitä läwitse minun suuni sanain/ että sinun Jumalasi sanat pitäisi ilmaantuneman.
6:6 Sille minulla ombi lusti Rackaudhen polen/ ia ei Wffrista/ Ja Jumalan tundemisehen ia ei Poltwffrista.
Sillä minulla ompi lysti rakkauden puoleen/ ja ei uhrista/ Ja Jumalan tuntemisehen ja ei polttouhrista.
6:7 Mutta he ylitzekeuuet sen Lijton ninquin Adam/ sijnä he ylencatzouat minua.
Mutta he ylitsekäywät sen liiton niinkuin Adam/ siinä he ylenkatsowat minua.
6:8 Sille Gilead on yxi Caupungi/ teunens Epeiumalutta ia Werenwighoista.
Sillä Gilead on yksi kaupunki/ täynnänsä epäjumaluutta ja werenwioista.
6:9 Ja ne Papit ynne heiden Cumpaniens ouat ninquin Röuerit/ iotca weijuuet ia murhauat sille Tielle/ ioca Sichem pein mäne/ Sille he tekeuet mite he tactouat.
Ja ne papit ynnä heidän kumppaninsa owat niinkuin ryöwärit/ jotka wäijywät ja murhaawat sille tielle/ joka Sichem päin meni/ Sillä he tekewät mitä he tahtowat.
6:10 Site mine näen Israelin Honesa/ iosta mine cauhistun/ Sille sijnä Ephraim Hoorinteke/ Nin Israel itzens saastutta.
Sitä minä näen Israelin huoneessa/ josta minä kauhistun/ Sillä siinä Ephraim huorin tekee/ Niin Israel itsensä saastuttaa.
6:11 Mutta Judalla pite wiele oleman Elonaica edesens/ coska mine minun

Canssan Fangiuxen palaiutan.
Mutta Judalla pitää wielä oleman elonaika edessänsä/ koska minä minun kansan wankeuksen palautan.

VII. Lucu.

Tes se kymmenen Israelin Sucukunnan Waldakunnan Jumalattomus ensin vlosmalatan/ ioca Canssan Jumalasta poisweti/ sihen cullaisen wasican palueluxen/ ionga Kuningas Jeroboam asetti. Ja ette he tapoit ne Prophetat/ iotca site laitoit. Mingeteden he mös nin rangastettin/ ettei yxiken woinut heite autta.

7:1 COska mine Israelin autta tadhon/ nin esken leuten Ephraimin Epeusko/ ia Samarian Pahuus/ nin ette he site änemen Epeiumalutta piteuet.
Koska minä Israelin auttaa tahdon/ niin äsken löydetään Ephraimin epäusko/ ja Samarian pahuus/ niin että he sitä enemmin epäjumaluutta pitäwät.
7:2 Sille waicka he keskenens Warasten/ ia vlcona Röueriten cansa/ rangaistut ouat/ euet he quitengan merkitze/ ette mine sen cautta/ caiken heiden Pahudhens päle warin pidhen. Mutta mine kylle näen heiden menons/ ionga he iocapaicas piteuet.
Sillä waikka he keskenänsä warasten/ ja ulkona ryöwärien kanssa/ rangaistut owat/ eiwät he kuitenkaan merkitse/ että minä sen kautta/ kaiken heidän pahuutensa päälle waarin pidän. Mutta minä kyllä näen heidän menonsa/ jonka he joka paikassa pitäwät.
7:3 He ilahuttauat Kuningan Epeiumaludhens cautta/ ia heiden Walheisans Pämiehet/ ia ouat caiki tynni Hoorintekiet.
He ilahduttawat kuninkaan epäjumaluutensa kautta/ ja heidän walheissansa päämiehet/ ja owat kaikki tyynni huorintekijät.
7:4 Ninquin yxi Pätzi/ ionga Leipoia lämmitte/ coska hen on sotkenut/ ia andapi taikinan pänens hapata/ ia ylesnosta.
Niinkuin yksi pätsi/ jonka leipoja lämmittää/ koska hän on sotkenut/ ja antaapi taikinan hapata/ ja ylösnostaa.
7:5 Tenepene ombi meiden Kuningan Juhla (ma he sanouat) nin lämbieuet sijtte ne Pämiehet/ ninquin Winasta/ nin hen cutzutta ne wäret Opettaiat tygens.
Tänäpänä ompi meidän kuninkaan juhla (he sanowat) niin lämpeäwät siitä ne päämiehet/ niinkuin wiinasta/ niin he kutsuttaa ne wäärät opettajat tykönsä.
7:6 Sille heiden sydhemens ombi palauas Jumalan menos/ ninquin yxi Pätzi/ coska he wffrauat/ ia Canssa wietteleuet. Mutta heiden Leipoians caiken ön

macauat/ ia Amulla hen pala eläues Tulesa. Wiele he ouat silloingi nin palauas Jumalan menos/ ninquin yxi Pätzi.
Sillä heidän sydämensä ompi palawassa Jumalan menossa/ niinkuin yksi pätsi/ koska he uhraawat/ ja kansaa wiettelewät. Mutta heidän leipojansa kaiken yön makaawat/ ja aamulla hän palaa eläwässä tulessa. Wielä he owat silloinkin niin palawassa Jumalan menossa/ niinkuin yksi pätsi.
7:7 Waicka heiden Domarins ylessödhehen/ ia caiki heiden Kuningans langeuat/ ei sijtteken ole yxiken heiden seasans/ iotca minua auxenshwtauat.
Waikka heidän tuomarinsa ylössyödähän/ ja kaikki heidän kuninkaansa lankeawat/ ei sittenkään ole yksikään heidän seassansa/ jotka minua awuksensa huutawat.
7:8 Ephraim pite Pacanoilda ylitzekarcotettama'/ Ephraim on ninquin yxi Cacku/ iota eikengen ymberikäenne.
Ephraim pitää pakanoita ylitse karkoitettaman/ Ephraim on niinkuin yksi kakku/ jota eikenkään ympäri käännä.
7:9 Waan mucalaiset ylessöuet henen Woimans/ ei hen quitengan site tottele. Hen on mös harman caruan saanut/ ei hen sitteken site tottele.
Waan muukalaiset ylössyöwät hänen woimansa/ ei hän kuitenkaan sitä tottele. Hän on myös harmaan karwan saanut/ ei hän sittenkään sitä tottele.
7:10 Ja se Israelin Coreus heiden silmeins edes neuriteten/ euet he sengenwoxi itzens käenne heiden HERRAN Jumalans tyge/ ia euet mös heneste lucua pidhe neisse caikissa.
Ja se Israelin koreus heidän silmäinsä edes nöyrytetään/ eiwät he senkään wuoksi itsensä käännä heidän HERRAN Jumalansa tykö/ ja eiwät myös hänestä lukua pidä näissä kaikissa.
7:11 Sille Ephraim on ninquin yxi hullu Mettinen/ ioca ei miten merkitze/ mwna hen auxenshwtauat Egiptin/ mwna he ioxeuat Assurin.
Sillä Ephraim on niinkuin yksi hullu mettinen/ joka ei mitään merkitse/ muuna hän awuksensa huutawat Egyptin/ muuna he juoksewat Assuriin.
7:12 Mutta ette he nyt nin ioxendeleuat sinne ia tenne/ nin mine tadhon minun Werconi heiden pälens heitte ia alastemmata heite/ ninquin Linnut Taiuas alda. Mine tadhon heite rangaista/ ninquin sarnatan heiden Seurakunnisans.
Mutta että he nyt niin juoksentelewat sinne ja tänne/ niin minä tahdon minun werkkoni heidän päällensä heittää ja alastemmata heitä/ niinkuin linnut taiwasalta. Minä tahdon heitä rangaista/ niinkuin saarnataan heidän seurakunnissansa.
7:13 We heiden/ ette he minusta horiachtauat/ heiden teuty turmelda/ Sille

he ouat minusta poislangenuet. Mine olisin heite kylle pästenyt/ iollei he olisi Epeiumalutta opettaneet.
Woi heidän/ että he minusta horjahtawat/ heidän täytyy turmeltaa/ Sillä he owat minusta pois langenneet. Minä olisin heitä kyllä päästänyt/ jollei he olisi epäjumaluutta opettaneet.
7:14 Nin euet he mös minua auxenshwtaneet sydhemeste's/ waan vluouat heiden Lolisans. He cocoundeuat sömisen ia iomisen teden/ ia ouat minulle couacoruaiset.
Niin eiwät he myös minua awuksensa huutaneet sydämestänsä/ waan ulwowat heidän luolissansa. He kokoontuwat syömisen ja juomisen tähden/ ja owat minulle kowakorwaiset.
7:15 Mine heite opetan ia wahuistan/ Mutta pahasti he minua kijtteuet.
Minä heitä opetan ja wahwistan/ mutta pahasti he minua kiittäwät.
7:16 He palaiauat/ mutta ei oikein/ waan ouat ninquin carsas Joutzi. Senteden pite heiden Pämiestens Miecan cautta langeman/ Heiden Wchkauxens pite Egiptin maas nauruxi tuleman.
He palajawat/ mutta ei oikein/ waan owat niinkuin karsas jousi. Sentähden pitää heidän päämiestensä miekan kautta lankeeman/ Heidän uhkauksensa pitää Egyptin maassa nauruksi tuleman.

VIII. Lucu.

Judan wastan hen ensin sarnapi/ ette henen pite huckuman Jumalan Lijton ylitzekeumisen teden. Sijtte Israelin/ sen on/ ninen kymmenen Sucukundain wastan/ heiden Epeiumalans teden. Wimein hen taas Judan wastan sarnapi. Hosee. viij.

8:1 HWdha selkiest ninquin Pasuna/ ia sano/ Hen tule io ylitze HERRAN Honehen/ ninquin yxi Cotka.
Huuda selkeästi niinkuin pasuna/ ja sano/ Hän tulee jo ylitse HERRAN huoneeseen/ niinkuin yksi kotka.
8:2 Senteden ette he ouat minun Lijttoni ylitze astunuet/ ia ouat minun Laistani poislangeneet/ nin heiden pite minun tykeni hwtaman. Sine olet minun Jumalan/ me tunnem sinun/ me Israel sinua tunnem.
Sentähden että he owat minun liittoni ylitse astuneet/ ja owat minun laistani poislangenneet/ niin heidän pitää minun tyköni huutaman. Sinä olet minun Jumalani/ me tunnemme sinun/ me Israel sinua tunnemme.
8:3 Mutta quinga me parahin lwlema/ ei Israel sijtteken tottele/ senteden Wiholinen pite heite waiuaman.
Mutta kuinka me parahin luulemme/ ei Israel sittenkään tottele/ sentähden wihollinen pitää heitä waiwaaman.

8:4 He etziuet Kuningahit/ ia euet minua tottele/ He loottauat itzens Pämiesten päle/ ia ei minun pidhe site tietemen. Cullastans ia Hopiastans he tekeuet Epeiumaloita/ ette he iuri nopiasta poishäuiemen pite.
He etsiwät kuninkaita/ ja eiwät minua tottele/ He luottawat itsensä päämiesten päälle/ ja ei minun pidä sitä tietämän. kullastansa ja hopeastansa he tekewät epäjumaloita/ että he juuri nopeasti pois häwäistamän pitää.
8:5 Sinun Wasicas o Samaria hen poissysepi/ minun wihan ombi iulmandunut/ heiden pälens/ ei se taidha cauuan olla/ heiten pite rangaistettaman.
Sinun wasikkasi oi Samaria hän pois sysää/ minun wihan ompi julmaantunut/ heidän päällensä/ ei se taida kauan olla/ heidän pitää rangaistettaman.
8:6 Sille Wasica on ollut Israelist/ ia Wircamies on sen tehnyt/ ia ei se taidha Jumala olla. Senteden pite Samarian Wasican tomuxi tectemen/
Sillä wasikka on ollut Israelista/ ja wirkamies on sen tehnyt/ ja ei taida jumala olla. Sentähden pitää Samarian wasikan tomuksi tehtämän/
8:7 Sille he twleen kyluit/ ia heiden pite iellens Twlispäen nittemen. Ei heiden Siemenens pidhe ylestuleman/ eike hedhelmens ychten Jauho andaman. Ja ios hen wiele annais/ nin mucalaiset pite sen sömen.
Sillä he tuuleen kylwit/ ja heidän pitää jällens tuulispään niittämän. Ei heidän siemenensä pidä ylöstuleman/ eikä hedelmänsä yhtään jauhoa antaman. Ja jos hän wielä antaisi/ niin muukalaiset pitää sen syömän.
8:8 Israel tule ylessödhyxi/ Pacanoihin he on secandunut/ ninquin yxi saastainen Astia.
Israel tulee ylössyödyksi/ pakanoihin he on sekaantunut/ niinkuin yksi saastainen astia.
8:9 Senteden ette he ylesioxit Assurin tyge/ ninquin Hirui williyxens.
Sentähden että he ylösjuoksit Assurin tykö/ niinkuin hirwi williyksensä.
8:10 Ephraim hen lahioipi henen Werttamiehiens/ ia Pacanoille andapi Weron. Ne samat Pacanat mine tadhon coota heiden pälens/ Heiden pite nopiasti sen Kuningan ia Pämiesten swttuman.
Ephraim hän lahjoopi hänen wertamiehiänsä/ ja pakanoille antaapi weron. Ne samat pakanat minä tahdon koota heidän päällensä/ Heidän pitää nopeasti sen kuninkaan ja päämiesten suuttuman.
8:11 Sille ette Ephraim on tehnyt monda Altarita synditekemehen/ nin pite mös Altarit henelle synnixi luettaman.
Sillä että Ephraim on tehnyt monta alttaria syntiä tekemähän/ niin pitää myös alttarit hänelle synniksi luettaman.

8:12 Waicka mine palio heille minun Laistani sarnan/ nin he sen quitengi cutzuuat Eriseuraudhexi.
Waikka minä paljon heille minun laistani saarnaan/ niin he sen kuitenkin kutsuwat eriseuraisuudeksi.
8:13 Ette he nyt palio wffrauat/ ia Liha edescandauat ia söuet/ nin eipe se quitengan ole HERRALLEN otolinen. Mutta hen tacto muista heiden Pahudens päle/ ia heiden synninse etziskellä/ iotca Egiptijn heitens käendeuet.
Että he nyt paljon uhraawat/ ja lihaa edeskantawat ja syöwät/ niin eipä se kuitenkaan ole HERRALLEN otollinen. Mutta hän tahtoo muistaa heidän pahuutensa päälle/ ja heidän syntinsä etsiskellä/ jotka Egyptiin heitänsä kääntäwät.
8:14 Israel Loijans vnochta/ ia Kirco rakenda/ Nin teke Juda monda wahwa Caupungita/ Mutta mine tadhon Tulen laske henen Caupungijns/ se pite henen Honens poltaman.
Israel Luojansa unohtaa/ ja kirkkoja rakentaa/ Niin tekee Juda monta wahwaa kaupunkia/ Mutta minä tahdon tulen laskea hänen kaupunkiinsa/ se pitää hänen huoneensa polttaman.

IX. Lucu.

Tesse ix. Luusa/ seke se Jumalatoin Israelin waldakunda/ ette mös mwdh Epeiumaloiset/ nudhellan/ Nelghien/ Sodhan ia Hedhelmettudhen cansa. etc. ix.

9:1 EI sinun taruitze riemuitzeman Israel/ eike itzes öyckemen muidhen Canssain ylitze.
Ei sinun tarwitse riemuitseman Israel/ eikä itses öykkäämän muiden kansain ylitse.
9:2 Sille sinun Jumalanpalueluxes on Hooruus sinun Jumalatas wastan/ iollas taruectas etzit/ ette caiki Aitat Jyuille teuteteisin. Senteden ei pidhe Aitat ia Perssut sinua elettemen/ ia ei pidhe Winan sinulle menestymen.
Sillä sinun jumalanpalweluksesi on huoruus sinun Jumalatasi wastaan/ jollas tarwettasi etsit/ että kaikki aitat jywillä täytettäisiin. Sentähden ei pidä aitat ja perssut (kuurnat) sinua elättämän/ ja ei pidä wiinan sinulle menestymän.
9:3 Ja ei heiden pidhe oleman HERRAN maalla/ mutta Ephraim pite iellens Egytijn/ ia pite Assirias site Sastaista sömen. Jossa ei HERRALLE taidha iomawffria Winasta tedhä/ eli mwta tedhä henen Mielensnoutexi.
Ja ei heidän pidä oleman HERRAN maalla/ mutta Ephraim pitää jällens Egyptiin/ ja pitää Assyriassa sitä saastaista syömän. Jossa ei HERRALLE taida juomauhria wiinasta tehdä/ eli muuta tehdä hänen mielensä nouteeksi.
9:4 Heiden wffrins pite oleman ninquin murhelisten Leipe/ ioista caiki

saastuuat/ iotca site söuet. Sille heiden Leiuens pite heiden itze sömen/ ia ei se pidhe HERRAN Honen siselwietemen.
Heidän uhrinsa pitää oleman niinkuin murheellisten leipää/ joista kaikki saastuwat/ jotka sitä syöwät. Sllä heidän leiwänsä pitää heidän itse syömän/ ja ei se pidä HERRAN huoneen sisälle wietämän.
9:5 Mite te silloin tadhotta Wosicaunna ia HERRAN Juhlapeiuine tedhä?
Mitä te silloin tahdotte wuosikautena ja HERRAN juhlapäiwinä tehdä?
9:6 Catzo/ heiden pite poispakeneman Raatelian edeste/ Egyptus pite heidet cocoman/ ia Moph pite heidet hautaman. Noculiaiset pite sielle casuaman/ cussa nyt heiden iloisat Epeiumalains hopiat seisouat/ ia Oriantappurat heiden Maioisans.
Katso/ heidän pitää poispakeneman raatelijan edestä/ Egypti pitää heidän kokoaman/ ja Moph pitää heidät hautaaman. Nokulaiset pitää siellä kaswaman/ kussa nyt heiän iloiset epäjumalansa hopeat seisowat/ Ja orjantappurat heidän majoissansa.
9:7 Se etzittelemisen aica on tullut/ se costamisen aica/ Sen Israel kylle pite tundeman. Ne Prophetat ouat Tompelit/ ia ne Hengeliset ouat Mielipolet/ sinun swren Pahanteghos teden/ ia sen swren wainolisen Epeiumaludhen teden.
Se etsimisen aika on tullut/ se kostamisen aika/ Sen Israel kyllä pitää tunteman. Ne prophetat owat tomppelit/ ja ne hengelliset owat mielipuolet/ sinun suuren pahantekosi tähden/ ja sen suuren wainollisen epäjumaluuden tähden.
9:8 Ne Wartiat Ephraimis pidhit heidens hetken minun Jumalani tyge/ Mutta nyt ouat ne Prophetat/ iotca henelle Paulan paneuat caikilla henen Teillens sen wainolisen Epeiumaludhen cautta/ heiden Jumalans Honesa.
Ne wartijat Ephraimis pidit heidäns hetken minun Jumalani tykö/ Mutta nyt owat ne prophetat/ jotka hänelle paulan panewat kaikilla hänen teillänsä sen wainollisen epäjumaluuden kautta/ heidän Jumalansa huoneessa.
9:9 He keuuet ylensyuesti/ ia ouat turmellut/ ninquin Gibean aialla/ senteden pite henen heiden Pahatteghons muistaman/ ia heiden synninse etzittele.
He käywät ylen sywästi/ ja owat turmellut/ niinkuin Gibean ajalla/ sentähden pitää hänen heidän pahat tekonsa muistaman/ ja heidän syntinsä etsiä.
9:10 Mine leusin Israelin coruesa/ ninquin Winamariat/ ia näin teiden Iset/ ninquin ne toretficunat Ficunapuus. Mutta sitte he menit Baal Peorin tyge/ ia lupasit itzens sen häpielisen Epeiumalan tyge/ ia tulit iuri nin iulmaxi quin heidenki Wertamiehense.

Minä löysin Israelin korwessa/ niinkuin wiinamarjat/ ja näin teidän isät/ niinkuin ne tuore wiikunat wiikunapuussa. Mutta siten he menit baal beorin tykö/ ja lupasit itsensä sen häpeällisen epäjumalan tykö/ ja tulit juuri niin julmaksi kuin heidänkin wertamiehensä (rakastajansa).
9:11 Senteden pite Ephraimin HERRAUDEN/ quin iocu Lindu/ poislendemen/ nin ettei he cumbacan pidhe synnyttämen eike candaman eli sijttemen.
Sentähden pitää Ephraimin herrauden/ kuin joku lintu/ poislentämän/ niin ettei he kumpaakan pidä synnyttämän eikä kantaman eli siittämän.
9:12 Ja echke he wiele Lapsians ylescasuataisit/ nin mine tadhon quitengin heite Perimettömexi tedhä/ ettei heiden pidhe ensingen Canssa oleman Ja we heillen/ costa mine mös heilde poiswelten.
Ja ehkä he wielä lapsiansa ylöskaswattaisit/ niin minä tahdon kuitenkin heitä perinnöttömäksi tehdä/ ettei heidän pidä ensinkään kansa oleman. Ja woi heillen/ koska minä myös heiltä poiswältän.
9:13 Ephraim/ quin mine näen/ ombi istutettu ia caunis ninquin Tyrus/ mutta sen teuty nyt Mestaialle henen Lapsens vlosandaman.
Ephraim/ kuin minä näen/ ompi istutettu ja kaunis niinkuin Tyrus/ mutta sen täytyy nyt mestaajalle hänen lapsensa ulosantaman.
9:14 HERRA anna heille/ Mutta mites tadhot heille anda ? Anna heillen hedelmetoin Coctu ia quiuat Rinnat
HERRA anna heille/ Mutta mitäs tahdot heille antaa? Anna heillen hedelmätöin kohtu ja kuiwat rinnat.
9:15 Caiki heiden Pahudhens Gilgalis tapactu/ sielle mine heite wihan/ ia mine tadhon heite poisaia/ heiden pahan menons teden/ minun Honestani. Ja en ycten Rackautta heille sillen osota/ Sille caiki heiden Pämiehens ouat poislangeneet.
Kaikki heidän pahuutensa Gilgalissa tapahtui/ siellä minä heitä wihaan/ ja minä tahdon heitä pois ajaa/ heidän pahan menonsa tähden/ minun huoneessani. Ja en yhtään rakkautta heille silleen osoita/ Sillä kaikki heidän päämiehensä owat pois langenneet.
9:16 Ephraim on löty/ henen Jurens on quiuetut/ ettei he sillen taidha hedelmete canda. Ja waicka he wiele cannaisit/ nin mine tadhon quitengin sen ihanan hedelmen heiden Rumistans cooletta.
Ephraim on lyöty/ hänen juurensa on kuiwetut/ ettei he silleen taida hedelmätä kantaa. ja waikka he wielä kantaisit/ niin minä tahdon kuitenkin sen ihanan hedelmän heidän ruumiistansa kuolettaa.
9:17 Minun Jumalan pite heidet poisheittemen/ senteden ettei he tactoneet hende cwlla/ ia heiden pite Pacanoiten seas exyxisa keumen.
Minun Jumalan pitää heidät poisheittämän/ sentähden ettei he tahtoneet

häntä kuulla/ ja heidän pitää pakanoitten seassa eksyksissä käymän.

X. Lucu.

Hen nuctele ia ennusta/ Ette se Israelin Waldakunda/ ia mös mwdh wallat pite syndeins teden huckuman/ Ellei he Paranosta tee/ ette Wanhurskaus kylueteisijn/ ia Rackaus nijteteisijn/ Ja ette HERRA etziteisijn/ cosca aica on/ Mwtoin seke Kuningas ette Canssa huckandepi.

10:1 ISRAEL on tullut tarpetomaxi Winapuuxi/ semmotoinen ombi mös henen hedelmens. Ja quin palio Hedelmete henelle ombi/ nin monda Altarita hen teke. Sijnä quin Maa on paras/ sihen he rakendauat caunimat Kircot.
ISRAEL on tullut tarpeettomaksi wiinapuuksi/ semmoinen ompi myös hänen hedelmänsä. Ja kuin paljon hedelmätä hänellä ompi/ niin monta alttaria hän tekee. Siinä kuin maa on paras/ siihen he rakentawat kauniimmat kirkot.
10:2 Heiden sydhemens on iaetut/ ia he nyt syndie tekeuet. Mutta heiden Altarins pite cukistettaman/ ia heiden Sädhyns pite häuitettemen.
Heidän sydämensä on jaetut/ ja he nyt syntiä tekewät. Mutta heidän alttarinsa pitää kukistettaman/ ja heidän säätynsä pitää häwitettämän.
10:3 Sille nyt he kehuuat ia sanouat. Ei se Kuningas ole wiele meite sanut/ Nin ei meiden taruitze * HERRA pelkemen/ Mite sen Kuningan piteis meille tekemen?
Sillä nyt he kehuwat ja sanowat. Ei se kuningas ole wielä meitä saanut/ Niin ei meidän tarwitse HERRAA pelkäämän/ Mltä sen kuninkaan pitäisi meille tekemän?
10:4 He wannouat huckan heidens ycteen/ ia ydhen Lijton tekeuet/ ia semmotoinen Neuuo wihottapi ninquin Lijcaroho caikis waghois kedholla.
He wannowat hukkaan heidäns yhteen/ ja yhden liiton tekewät/ ja semmoinen neuwo wihoittaapi niinkuin liikaruoho kaikissa waoissa kedolla.
10:5 Ne Samarian Asuiat cocouat heitens Wasican tyge Beth Auenis. Sille henen Canssans on parcunut henen ylitzens/ ionga henen Hengelisens ouat tottuneet riemuitzeman henen Cunniaudhens polesta. Sille hen on heilde poiswiety/
Ne Samarian asujat kokoowat heitänsä wasikkain tykö Beth Awenissa. Sillä hänen kansansa on parkunut hänen ylitsensä/ jonka hänen hengellisensä owat tottuneet riemuitsemaan hänen kunniauden puolesta. Sillä hän on heiltä poiswiety/
10:6 Ja/ se Wasica on wiety Assiriahan/ Kuningan Lahiaxi Jarebis. Nin ikenens pite Ephraimin häpien cansa seisoman/ ia Israelin häpelist keumen henen Aiuotuxens cansa.

Ja/ se wasikka on wiety Assyriaan/ Kuninkaan lahjaksi Jarebissa. Niin ikänänsä pitää Ephraimin häpeän kanssa seisoman/ ja Israelin häpeällisesti käymän hänen aiwoituksensa kanssa.
10:7 Sille se Samarian Kuningas raukenut on/ ninquin Waaxi wedhen pälde.
Sillä se Samarian kuningas rauennut on/ niinkuin waaksi weden päältä.
10:8 Ne cuckulat * Auenis ouat poispyhityt/ ionga cansa Israel on synditehnyt. Odhacket ia Oriantappurat caszuauat heiden Altarins päle/ ia heiden pite sanoman/ te Wooret peitteket meite/ ia te Mäet catucat meiden pälen.
Ne kukkulat Awenissa owat poispyyhityt/ jonka kanssa Israel on syntiä tehnyt. Ohdakkeet ja orjantappurat kaswawat heidän alttarinsa päällä/ ja heidän pitää sanoman/ te wuoret peittäkäät meitä/ ja te mäet kaatukaat meidän päällen.
10:9 Israel sine olet synditehnyt hamast Gibean aiasta/ sihen mös he ouat iänehet. Mutta sencaltainen Sota/ quin nijte Pahoia Inhimisi wastoin Gibeas tapactui/ ei pidhe heite käsittemen.
Israel sinä olet syntiä tehnyt hamasta Gibean ajasta/ siihen myös he owat jäänehet. Mutta senkaltainen sota/ kuin niitä pahoja ihmisiä wastoin Gibeassa tapahtui/ ei pidä heitä käsittämän.
10:10 Waan Mine tadhon heite rangaista minun mieleni ielkin. Nin ette Canssat pite heiden ylitzens cocoundeman/ coska mine heite ijesten heiden molembain Wasicains cansa.
Waan minä tahdon heitä rangaista minun mieleni jälkeen. Niin että kansat pitää heidän ylitsensä kokoontuman/ koska minä heitä ijästän heidän molempain wasikkainsa kanssa.
10:11 Ephraim on yxi Wasica/ ioca itzens anda wiete/ Mine mös tadhon henen cansans Richtätappa/ ia tadhon keudhe ylitze henen caunijn Caulans. Minun pite opettaman Ephraim aiaman/ ia Judan kyndemen/ ia Jacobin harauoitzeman.
Ephraim on yksi wasikka/ joka itsensä antaa wiedä/ Minä myös tahdon hänen kanssansa riihtä tappaa/ ja tahdon käydän ylitse hänen kauniin kaulansa. Minun pitää opettaman Ephraim ajaman/ ja Judan kyntämän/ Ja Jakobin harawoitseman.
10:12 SEnteden kylueke Wanhurskautta/ ia nijtteket Rackautta/ ia kyndeket toisin. Ette nyt aica on HERRA etziä/ sihenasti hen tulepi/ ia opetta teille Wanhurskautta.
Sentähden kylwäkää wanhurskautta/ ja niittäkäät rakkautta/ ja kyntäkäät toisin. Että nyt aika on HERRAA etsiä/ siihenasti hän tuleepi/ ja opettaa teille wanhurskautta.

10:13 Sille te kynnette Jumalattomudhen/ ia ylesnitette pahatteghot ia sööte Walhen hedelme. Ette sine sis turuat sinus oman menos päle/ ia sinun mones Sangaris päle/ nin pite yxi Meteli ylesnouseman sinun Canssas seas.
Sillä te kynnätte jumalattomuuden/ ja ylösniitätte pahat teot ja syötte walheen hedelmän. Että sinä siis turwaat sinun oman menosi päälle/ ja sinun monen sankarisi päälle/ niin pitää yksi meteli ylösnouseman sinun kansasi seassa.
10:14 Nin ette caiki sinun Linnas pite häuitettemen/ quin Salman cadhotti Arbelin Honen/ Sodhan aicana/ coska Eiti lapsens päle tapettijn.
Niin että kaikki sinun linnasi pitää häwitettämän/ kuin Salman kadotti Arbelin huoneen/ sodan aikana/ koska äiti lapsensa päälle tapettiin.
10:15 Nin ikenens pite teidhengi Betelis keumen/ teiden swren Pahuden teden/ ette Israelin Kuningas pite Amulla warahin mahanlötämen.
Niin ikänänsä pitää teidänkin Betelissä käymän/ teidän suuren pahuuden tähden/ että Israelin kuningas pitää aamulla warhain maahan lyötämän.

XI. Lucu.

On sangen ialo Sarna/ iossa monista Jumalan Hyuiste töist/ Armons ia Euangeliumins cautta/ iulghistetaan.

11:1 COska Israel noori oli/ pidhin mine hende rackahana/ ia cutzuin hende minun poiaxeni vlos Egyptist.
Koska Israel nuori oli/ pidin minä häntä rakkaana/ ja kutsuin häntä minun pojakseni ulos Egyptistä.
11:2 Mutta coska hen nyt cutzutan/ nin he poiskäennexet/ ia wffrauat Baalim/ ia suitzuttauat Cuuain edes.
Mutta koska hän nyt kutsutaan/ niin he poiskäännät/ ja uhraawat baalille/ ja suitsuttawat kuwain edessä.
11:3 Mine otin Ephraimin Käsiuardhesta ia talutin henen/ Waan nyt he ouat vnoctanuet/ quinga mine heite autin.
Minä otin Ephraimin käsiwarresta ja talutin hänen/ waan nyt he owat unohtaneet/ kuinka minä heitä autoin.
11:4 Mine annoin heite wetä hookian Ikehen/ ia keudhe notkeisa Ohisa/ ia risuin heilde Ikehen/ ia annoin heillen Elatoxen/ ettei he Egyptin palaiaisi.
Minä annoin heitä wetää huokeaan ikeehen/ ja käydä notkeissa ohjissa/ ja riisuin heiltä ikehen/ ja annoin heille elatuksen/ ettei he Egyptiin palajaisi.
11:5 Nin on nyt Assur tullut heiden Kuningaxens/ Sille euet he tadho palaita.
Niin on nyt Assur tullut heidän kuninkaaksensa/ Sillä eiwät he tahdo palata.
11:6 Senteden pite Miecan tuleman heiden Caupungins päle/ ia pite heiden

Salpans ylestemmata ia ylessömen/ heiden Aiuotuxens polesta.
Sentähden pitää miekan tuleman heidän kaupunkinsa päälle/ ja pitää heidän salpansa ylöstemmata ja ylössyömän/ heidän aiwoituksensa puolesta.
11:7 Eipe minun Canssan tottele käende minun poleni/ Edesquinga heille sarnatan/ nin eikengen hangitze cwleman.
Eipä minun kansani tottele kääntää minun puoleeni/ Edeskuinka heille saarnataan/ niin eikenkään hankitse kuulemaan.
11:8 Mite minun pite sinusta tekemen Ephraim ? ia quinga minun pite sinua rangaitzeman Israel ? * Eikö minun pidhe coctolist ydhen Adaman sinusta tekemen/ ia asetta sinua ninquin Zeboim?
Mitä minun pitää sinusta tekemän Ephraim? ja kuinka minun pitää sinua rankaitseman Israel? Eikö minun pidä kohtuullisesti yhden Adamin sinusta tekemän/ ja asettaa sinua niinkuin Zeboim?
11:9 Mutta minun sydhemellen ombi yxi toinen mieli/ minun Laupiudhen ombi ylenpalaua/ Ettei mine tedhä tadho/ minun hirmulisen Wihan perest/ enge palaia Ephraim cadhottaman. Sille Jumala mine olen ia en Inhiminen/ ia olen Se Pyhe teiden keskellen/ quitengin ei pide minun Waldakundan Caupungis oleman.
Mutta minun sydämelläni ompi yksi toinen mieli/ minun laupeuteni ompi ylenpalawa/ Ettei minä tehdä tahdo/ minun hirmullisen wihan perästä/ enkä palaja Ephraim kadottaman. Sillä Jumala minä olen ja en ihminen/ ja olen se Pyhä teidän keskellän/ kuitenkin ei pidä minun waltakunnan kaupungissa oleman.
11:10 Silloin HERRA nouadhatan/ ia henen pite ninquin Jalopeuran kiliuman. Ja quin hen kiliupi/ nin he pelestyuet iotca Ländehen pein ouat.
Silloin HERRAA noudatetaan/ ja hänen pitää niinkuin jalopeuran kiljuman. Ja kuin hän kiljuupi/ niin he pelästywät jotka läntehen päin owat.
11:11 Ja ne Egyptis mös pelestyuet/ ninquin iocu Lindu/ ia Assurin maasta/ ninquin Mettiset/ ia tadhon heite asetta heiden honehisins/ sanopi HERRA.
Ja ne Egyptissä myös pelästywät/ niinkuin joku lintu/ ja Assurin maasta/ niinkuin mettiset/ ja tahdon heitä asettaa heidän huoneisiinsa/ sanoopi HERRA.
11:12 EPhraimis ompi iocapaicas Epeiumalus minua wastan/ ia Israelin Honesa wäre Jumalanpaluelus. Mutta Juda pite henens wiele kijni Jumalasta/ ia sihen oikian pyhen Jumalanpalueluxen.
Ephraimissa ompi joka paikassa epäjumaluus minua wastaan/ ja Israelin huoneessa wäärä jumalanpalwelus. Mutta Juda pitää hänens wielä kiinni Jumalasta/ ja siihen oikean pyhän jumalanpalweluksen.

XII. Lucu.

Propheta laittapi sen Israelin Waldakunnan/ ette hen Pacanain cansa/ aina Lijton teki/ Ja ette hen piti erinomaisen Jumalanpalueluxen/ Bethelis/ Gilgalis/ Gileadis/ etc. paitzi ia wastan Jumalan keskyn/ Joca Jerusalemis ainostans keski hendens paluelta. Nin ei Meken taidha hende oikein paluella oman hyuen lwlon ielkin/ ilman henen Sanoitans ia keskytens.

12:1 Waan Ephraim ammottele Twlen ielkin/ ia sanopi Itetwlen peresti/ ia teke iocapeiue Epeiumalutta ia wahingota. He tekeuet Assurin cansa Lijton/ ia wieuet Balsam Egyptihin.
Waan Ephraim ammottelee tuulen jälkeen/ ja sanoopi itätuulen perästä/ ja tekee jokapäiwä epäjumaluutta ja wahinkoa. He tekewät Assurin kanssa liiton/ ja wiewät balsamia Egyptiin.
12:2 Senteden HERRAN pite Judan warieleman/ ia Jacobin etzittelemen henen Menons peresti/ ia henelle costaman henen Ansions ielkin.
Sentähden HERRAN pitää Judan warjeleman/ ja Jakobin etsiskelemän hänen menonsa perästä/ ja hänelle kostaman hänen ansionsa jälkeen.
12:3 Ja (ma he) Hen on Eitins codhusa henen Weliens alaspolkenut/ ia caikilla woimallans Jumalan cansa campailut.
Ja (myös hän) Hän on äitinsä kohdussa hänen weljensä alaspolkenut/ ja kaikella woimallansa Jumalan kanssa kamppaillut.
12:4 Hen paineli mös Engelin cansa/ ia woitti/ Sille hen idki ia rucueli hende/ Bethelis tosin hen leusi henen/ ia sielle hen on puhunut meiden cansan.
Hän paini myös enkelin kanssa/ ja woitti/ Sillä hän itki ja rukoili häntä/ Bethelissä tosin hän löysi hänen/ ja siellä hän on puhunut meidän kanssan.
12:5 Mutta se HERRA ombi se Jumala Zebaoth/ HERRA on henen Nimens.
Mutta se HERRA ompi se Jumala Zebaoth/ HERRA on hänen nimensä.
12:6 Nin käenne nyt sinuas sinun Jumalas tyge/ Tee Laupiutta ia Oikiutta/ ia toiuo alati sinun Jumalas päle.
Niin käännä nyt sinuas sinun Jumalasi tykö/ Tee laupeutta ja oikeutta/ ja toiwo alati sinun Jumalasi päälle.
12:7 Mutta cauppamiehelle ombi wäre Waaca henen kädhesens/ ia kernasti wiettele.
Mutta kauppamiehelle ompi wäärä waaka hänen kädessänsä/ ja kernaasti wiettelee.
12:8 Sille Ephraim sanopi/ Mine olen ricas/ minulla ombi kylle/ eike caikis minun Töissen leute Pahateco/ quin syndi olis.
Sillä Ephraim sanoopi/ Minä olen rikas/ minulla ompi kyllä/ eikä kaikissa

minun toissän löydy pahateko/ kuin synti olisi.
12:9 Mutta mine olen sinun Jumalas hamast Egyptin maasta/ ioca sinua wiele andapi Maioissa asua/ ninquin mös Wosicunnais totuttijn
Mutta minä olen sinun Jumalasi hamasta Egyptin maasta/ joka sinua wielä antaapi majoissa asua/ niinkuin myös wuosikuntaisi totuttiin.
12:10 Prophetille puhumahan. Ja mine se olen/ ioca nin monet Ennustoxet annan/ ia Prophetain cautta iulghistan/ cuca mine olen.
Prophetille puhumaan. Ja minä se olen/ joka niin monet ennustukset annan/ ja prophetain kautta julkistan/ kuka minä olen.
12:11 Sille Gileadis onopi Epeiumalus/ ia Gilgalis he Häriet wffrauat huckan/ Ja heille ouat nin monda Altarit/ quin Cuhilat pelloisa seisouat.
Sillä Gilgalissa ompi epäjumalaluus/ ja Gilgalissa he härät uhraawat hukkaan/ Ja heillä owat niin monta alttarit/ kuin kuhilaat pelloissa seisowat.
12:12 Jacobin teuty Sirian mahan paeta/ Ja Israelin teuty paluella ydhen waimon tedhen/ ydhen waimon tosin tedhen/ teuty henen caita.
Jakobin täytyy Syyrian maahan paeta/ Ja Israelin täytyy palwella yhden waimon tähden/ yhden waimon tosin tähden/ täytyy hänen kaita.
12:13 Mutta sitelehin vloswei HERRA Israelin Egiptistä/ ydhen Prophetan cautta/ ia annoi sen Prophetan cautta henen coriata.
Mutta siitä lähin uloswei HERRA Israelin Egyptistä/ yhden prophetan kautta/ ja antoi sen prophetan kautta hänen korjata.
12:14 Waan nyt wihoitta Henen Ephraim Epeiumaloittens cautta. Senteden pite heiden Werens tuleman heiden ylitzens/ ia heiden HERRANS pite costaman heiden pilcans.
Waan nyt wihottaa hänen Ephraim epäjumaloittensa kautta. Sentähden pitää heidän werensä tuleman heidän ylitsensä/ ja heidän HERRANSA pitää kostaman heidän pilkkansa.

XIII. Lucu.

Hen Laittapi sen Israelin Waldakunnan/ ette henen pite syndins teden/ Assyrerein cautta häuitettemen. Etc. Sijtte hen lohuttapi heite Christusen Waldakunnast/ iossa hen Synnin/ Heluetin ia Cooleman pideis ylessömen. etc.

13:1 COska Ephraim oli Israelis corghotettu/ nin hen teutteriuie Epeiumalutta oppi/ sijtte hen synditeki Baalin cautta/ ia tulit sen cautta surmatuxi.
Koska Ephraim oli Israelissa korotettu/ niin hän täyttä riwiä epäjumaluutta oppi/ sitten hän syntiä teki baalin kautta/ ja tulit sen kautta surmatuksi.
13:2 Mutta nyt he palio enemin synditekeuet/ Ja tekeuet Cuuia heiden Hopiastans/ quin he taitauat heite ylesaiatella/ nimitten Epeiumalat/ iotca

quitengi sula Sepänteco ouat. Quitengi he nijste sarnauat/ Joca tacto nijnen Wasicain swtaanda/ sen pite Inhimisiä wfframan/
Mutta nyt he paljon enemmin syntiä tekewät/ Ja tekewät kuwia heidän hopeastansa/ kuin he taitawat heitä ylösajatella/ nimittäin epäjumalat/ jotka kuitenkin sula sepänteko owat. Kuitenkin he niistä saarnaawat/ Joka tahtoo niiden wasikkain suuta antaa/ sen pitää ihmisiä uhraaman/
13:3 Ninen samain pite saaman Amuudhun/ ia sen Casten/ ioca warahin langepi. Ja/ ninquin Acanat/ iotca Luuasta poispuhaltan/ ia ninquin Saw Totoista.
Niiden samain pitää saaman aamu-udun/ ja sen kasteen/ joka warhain lankeepi. Ja/ niinkuin akanat/ joka luwasta poispuhaltaan/ niinkuin sawu totoista (ikkunoista).
13:4 Mutta mine olen sinun HERRAS Jumalas hamast Egiptin maalda/ ia sinun pideis tosin ei mwta Jumalata tundeman/ paitzi minun/ ia ei ycten Wapactaia/ waan minua ainoata.
Mutta minä olen sinun HERRASI Jumalasi hamasta Egyptin maalta/ ja sinun pitäisi tosin ei muuta jumalata tunteman/ paitsi minun/ ja ei yhtää wapahtajaa/ waan minua ainoata.
13:5 Mine tosin surin sinusta Coruessa/ sijnä carckias maasa/
Minä tosin surin sinusta korwessa/ siinä karkeassa maassa/
13:6 Mutta ette he rauitut ouat/ ia kyllä saanuet/ nin heiden sydhemens ylespaisui/ senuoxi he minua vnoctauat.
Mutta että he rawitut owat/ ja kyllä saaneet/ niin heidän sydämensä ylöspaisui/ senwuoksi he minua unohtawat.
13:7 Nin mine mös tadhon olla heiden coctans quin iocu Jalopeura/ ia quin Pardi tielle tadhon heite weijuue/
Niin minä myös tahdon olla heidän kohtaansa kuin joku jalopeura/ ja kuin pardi tiellä tahdon heitä wäijyä/
13:8 Mine tadhon heite cohdata/ ninquin se Carhu/ ionga Poiat poisotetut ouat. Ja tadhon heiden paadhitun sydhemens rickireueiste/ Ja tadhon heite sielle ylessödhe/ quin iocu Jalopeura/ Pedhot pite heite rickirepimän.
Minä tahdon heitä kohdata/ niinkuin se karhu/ jonka pojat poisotetut owat. Ja tahdon heidän paadutetun sydämensä rikkirewäistä/ Ja tahdon heitä siellä ylössyödä/ kuin joku jalopeura/ Pedot pitää heitä rikki repimän.
13:9 Israel sine wiet sinus Onnettomudhen/ Waan sinun Terueydhes minus ainoas seisopi.
Israel sinä wiet sinusi onnettomuuteen/ Waan sinun terweytesi minussa ainoassa seisoopi.
13:10 Cussa ombi sinun Kuningas/ ioca sinua auttais caikis sinun

Caupungeis/ Ja sinun Domaris/ ioista sine sanoit/ Anna minulle Kuningas ia Pämiehie.
Kussa ompi sinun kuningas/ joka sinua auttaisi kaikissa sinun kaupungeissa/ Ja sinun tuomarisi/ joista sinä sanoit/ Anna minulle kuningas ja päämiehiä.
13:11 Mine tosin annoin sinulle * Kuningan/ minun wihasani/ ia tadhon sen sinulda poisotta minun hirmudhesani.
Minä tosin annoin sinulle kuninkaani/ minun wihassani/ ja tahdon sen sinulta pois ottaa minun hirmuisuudessani.
13:12 Se Ephraimin Pahateco ombi coconsidhottu/ ia henen syndins ombi salattu/
Se Ephraimin pahateko ompi kokoonsidottu/ ja hänen syntinsä ompi salattu/
13:13 Sille henelle pite Kipu tapactuman ninquin Wastoinoleuaisella. Sille hen on yxi tyhme Lapsi/ sen aian pite tuleman/ ette heiden Lapsens pite huckanduman.
Sillä hänellä pitää kipu tapahtuman niinkuin wastoinolewaisella. Sillä hän on yksi tyhmä lapsi/ sen ajan pitää tuleman/ että heidän lapsensa pitää hukkaantuman.
13:14 * Mutta Mine tadhon heite Heluetist vlospäste/ ia Coolemasta wapacta. Coolema/ Mine tadhon sinulle yxi Myrcki olla/ Heluetti/ Mine tadhon sinulle yxi Surma olla.
Mutta minä tahdon heitä helwetistä ulospäästää/ ja kuolemasta wapahtaa. Kuolema/ Minä tahdon sinulle yksi myrkky olla/ Helwetti/ Minä tahdon sinulle yksi surma olla.
13:15 Quitengi ombi se Lohutos minun silmeni edest peitetty/ Sille henen pite weliesten waihel eroittaman.
Kuitenkin ompi se lohdutus minun silmäni edestä peitetty/ Sillä hänen pitää weljesten waiheilla eroittaman.
13:16 Ydhen Itetwlen pite tuleman yles Coruesta/ ia henen Caiuons curactuman/ ia henen Lecteins quiuama'. Sen saman pite raateleman caikein calliman Calun Tauaran.
Yhden itätuulen pitää tuleman ylös korwesta/ ja hänen kaiwonsa kurahtuman/ ja hänen lähteensä kuiwaman. Sen saman pitää raateleman kaikkein kalliimman kalun tawaran.
XIV. Lucu.

Hen sosittele ia cutzupi caiki Euangeliumin tyge/ Syndiens tundeman ia nijte Uskossa andexianoman/ ia Christusen teden sulan Jumalan Armon ia laupiudhen päle Loottaman.

14:1 Samarian pite autiaxi tuleman/ Sille he ouat heiden Jumalans

couacoruaiset/ Heiden pite Miecan lepitze langeman/ ia heiden Nooret Lapsens rickipaiskattaman/ ia heiden Wastoinoleuaiset Waimot pite rickireuäistemen.
Samarian pitää autioksi tuleman/ Sillä he owat heidän Jumalansa kowakorwaiset/ Heidän pitää miekan läwitse lankeaman/ ja heidän nuoret lapsensa rikki paiskattaman/ ja heidän wastoinolewaiset waimot pitää rikki rewäistämän.
14:2 Klenne sinus Israel sinun HERRAS Jumalas tyge/ Sille sine olet la'genut sinun Pahateghos tedhen.
Käännä sinus Israel sinun HERRASI Jumalasi tykö/ Sillä sinä olet langennut sinun pahantekosi tähden.
14:3 Ottacat nämet Sanat teillen/ ia käendeket teiten HERRAN tyge/ ia sanocat henelle. Anna meille caiki synnit andeixi/ ia tee meille hyue/ nin me tadhom wffrata meiden Hwlten Mullit.
Ottakaat nämät sanat teillen/ ja kääntäkäät teitän HERRAN tykö/ ja sanokaat hänelle. Anna meille kaikki synnit anteeksi/ ja tee meille hywää/ niin me tahdomme uhrata meidän huulten mullit.
14:4 Eipe Assurin pidhe meite auttaman/ enge me tadho sillen astua Oricten päle/ eike enembete sanoa meiden Käsialanne tyge/ Te oletta meiden Jumalan. Waan anna nijlle Oruoillen Armo leute sinun tykös.
Eipä Assurin pidä meitä auttaman/ enkä me tehdo silleen astua orien päällä/ eikä enempää sanoa meidän käsialamme tykö/ Te olette meidän jumalan. Waan anna niille orwoille armo löytää sinun tykösi.
14:5 Nin minun pite taas parandaman heiden poiskeumisens/ kernasti mine heite racastan/ Nin minun pite Wihani heiste poiskändemen.
Niin minun pitää taas parantaman heidän poiskäymisensä/ kernaasti minä heitä rakastan/ Niin minun pitää wihani heistä poiskääntämän.
14:6 Mine tadhon Israelil olla ninquin iocu Amuncaste/ ette henen pite/ ninquin Rosin/ cucostaman/ ia henen Jwrttens pite läuiemen ninquin Libanon.
Minä tahdon Israelille olla niinkuin joku aamukaste/ että hänen pitää/ niinkuin ruusun/ kukoistaman/ ja hänen juurten pitää lewiämän niinkuin Libanon.
14:7 Ja henen Oxians heitens vloswenyttemen/ ette hen itze olis nin lustinen/ quin iocu Oliupw/ ia henen pite haijun andaman ninquin Libanon.
Ja hänen oksiansa heitäns uloswenyttämän/ että hän itse olisi niin lystinen/ kuin joku öljypuu/ ja hänen pitää hajun antaman niinkuin Libanon.
14:8 Ja heiden pite taas istuman heiden Winapuuns warion ala/ Jyuiste heitens rauitzeman/ ia cucostaman ninquin Winapuun. Ja Henen muistons

pite ninquin Libanon winan oleman.
Ja heidän pitää taas istuman heidän wiinapuunsa warjon alla/ Jywistä heitänsä rawitseman/ ja kukoistaman niinkuin wiinapuun. Ja hänen muistonsa pitää niinkuin Libanon wiinan oleman.
14:9 O Ephraim/ Pois Epeiumaloittes cansa/ Mine tadhon henen cwlella ia iodhatta. Mine tadhon olla ninquin wiherieinen Hånga/ Minussa pite sinun Hedelmes leutemen.
Oi Ephraim/ Pois epäjumaloittesi kanssa/ Minä tahdon hänen kuulla ja johdattaa. Minä tahdon olla niinkuin wiheriäinen honka/ Minussa pitää sinun hedelmäsi löytämän.
14:10 Cuca on wijsas/ ette hen neite ymmerdheis/ ia nopsa/ ioca neite merkitzis ? Sille ne HERRAN Tiet ouat oikiat/ ia ne Wanhurskat heisse waeldauat/ Mutta ne ylitzekeumerit nijsse samois langeuat.
Kuka on wiisas/ että hän näitä ymmärtäisi/ ja nopsa/ joka näitä merkitsisi? Sillä ne HERRAN tiet owat oikeat/ ja ne wanhurskaaat heissä waeltawat/ Mutta ne ylitsekäymärit niissä sanoissa lankeewat.

Hoseast Prophetast Loppu.

JOelin Prophetan päle.

Alcupuhe. CUca tai Joel Propheta on ollut/ custa Sucukunnast/ millä aialla/ eli quinen Kuningasten alla hen eli ia sarnasi/ se on mös nijlle Hebreille tietemetöin/ Waan mutomat nijste Wanhoista sanouat/ henen olluexi Hosean ia AmoSen aicana/ sen Kuningan Jehoram/ Achabin poian alla/ ette hen sijte Nelest ia moninaisist witzauxist ennustapi/ iotca Mailman/ ia liaten Juttaille/ silloin tapactui/ heiden monein surdhen syndiens teden. Ja senteden hen cutzu ia mana heite siueille sanoilla parannoxehen. Nin hen mös Christusen Waldakunnan salauxist/ ia Pyhen HENGEN lehetoxest/ sangen selkest iulghista. Josta Pyhe Petari Udhes Testamentis/ Heluntai peiuene/ Jerusalemis/ sijne Christilises Seurakunnas/ sittequin se sama Pyhe Hengi oli annettu/ henen ensimeisens Sarnans rupesi. Act. ij. etc. On yxi Ennustos ette Juttat piti Babilonian Fangittuna wietemen. Ja Propheta werdhautta ne Juttat/ sille aialla/ cussa woosi wodhelda/ wastaluku waiua tapactu/ iosta Maan casuo turmellan. Nin mös Juttan Naburit/ ne Syrit ia Egypterit. Sijtte ne Assyrit/ wimein se Babelin Kuningas tuli/ ia sekä Maan/ ia Templin ette Caupungin raateli/ ylespolti ia Canssan poiswei. Neite tulis muistelta ia parannosta tedhä/ Jumalan Sanan ia tadhon ielkin.

Propheta JOel

I. Lucu.

1:1 TEME on se HERRAN Sana/ ioca tapactui Joelin Pethuelin Poian tyge.

Tämä on se HERRAN sana/ joka tapahtui Joelin Petuelin pojan tykö.

1:2 Cwlcat te Wanhimat ia coruijn ottacat te caiki Maan Asuuat/ Jos on semmotoist teiden/ eli teiden Isein aicana tapactunut?

Kuulkaat te wanhimmat ja korwiin ottakaat te kaikki maan asuwat/ Jos on semmoista teidän/ eli teidän isäin aikana tapahtunut?

1:3 Sanocat sijte teiden Lapsillen/ ia andacat teiden Lapsenna site heiden Lapsillens sanoa/ Ja nekin samat Lapset muillen heiden Jelkintuleuaistens.

Sanokaat siitä teidän lapsillen/ ja antakaat teidän lapsenne sitä heidän lapsillensa sanoa/ Ja nekin samat lapset muillen heidän jälkeentulewaistensa.

1:4 Nimitein/ Ette mite Rohomato ietti/ site Sijuicot ylessöit/ Ja mite Sijuicot ietit/ site Wapsaiset ylessöit/ ia mite Wapsaiset ietit/ site Etanat ylessöit.

Nimittäin/ Että mitä ruohomato jätti/ sitä siwikot (heinäsirkka 1776) ylössöit/ Ja mitä siwikot jätit/ sitä wapsaiset (lehtimato1776) ylössöit/ ja mitä wapsaiset jätit/ sitä etanat ylössöit.

1:5 Ylesherätke te iopuneet ia idkeke/ ia vluocat te caiki Winan Jomarit/ sen nooren winan teden/ Joca ombi teiden Suustan poistemmattu.

Ylösherätkää te juopuneet ja itkekää/ ja ulwokaa te kaikki wiinanjuomarit/ sen nuoren wiinan tähden/ Joka ompi teidän suustan pois temmattu

1:6 Sille ette yxi wäkeue Canssa minun Maani päle ylesmenepi/ ia se on lukematoin/ iolla ouat Hambaat/ quin Jalopeural/ ia sömehambat/ quin Narasialopeural.

Sillä että yksi wäkewä kansa minun maani päälle ylösmeneepi/ ja se on lukematoin/ jolla owat hampaat/ kuin jalopeuralla/ ja syömähampaat/ kuin naaras jalopeuralla.

1:7 Se sama minun Winatarhani häuitti/ ia minun Ficunapuuni caluapi/ cooripi sen ia poisheitte sen/ ette henen Oxans walkeina seisouat.

Se sama minun wiinatarhani häwitti/ ja minun wiikunapuuni kalwaapi/ kuoriipi sen ja poisheittää sen/ että hänen oksansa walkeina seisowat.

1:8 Parghu/ ninquin Neitzy/ ioca Säkin pälens wetä/ henen Ylghiens teden.

Paru/ niinkuin neitsyt/ joka säkin päällensä wetää/ hänen ylkänsä tähden.

1:9 Sille ette Rocawffri ia Jomawffri ombi pois HERRAN Honesta/ ia ne Papit HERRAN palueliat murectiuat/

Sillä että ruokauhri ja juomauhri ompi pois HERRAN huoneesta/ ja ne papit HERRAN palwelijat murehtiwat/

1:10 Kedhot ouat häuinneet/ ia peldo surkiasti seisopi/ Ette Jyue ombi haaskattu/

Kedot owat häwinneet/ ja pelto surkiasta seisoopi/ Että jywä ompi haaskattu/

1:11 Wina surkiasti seisopi/ ia Oliu walittamisest. Peldomiehet Honosta vloscatzouat/ Ja ne Winatarhanmiehet parcuuat/ Nisuen teden ia Ohran teden/ Ettei wainiosta ole miten Tulo.
Wiina surkiasti seisoopi/ ja öljy walittamisesta. Peltomiehet huonosti ylöskatsowat/ Ja ne wiinatarhamiehet parkuwat/ Nisuin tähen ja ohran tähden/ Ettei wainiosta ole mitään tuloa.
1:12 Winapw poisquiuaisi/ ia Ficunapw on lahoinut/ Nin mös se Granatinpw/ Palmupw/ Omenapw/ ia caiki Kedhon Pwdh ouat poisquiuetut/ Sille se Inhimisten riemu ombi surkiudhexi tullut.
Wiinapuu poiskuiwaisi/ ja wiikunapuu on lahonnut/ Niin myös se granaattipuu/ palmupuu/ omenapuu/ ja kaikki kedon puut owat poiskuiwetut/ Sillä se ihmisten riemu ompi surkeudeksi tullut.
1:13 Sonnustacat teiten ia walittacat te papit/ Parkucat te Haltarin Palueliat/ menget Templin siselle/ ia yli öte leuetke Säkeis/ te Jumalan Palueliat. Sille ette Rocawffri ia Jomawffri ombi pois teiden Jumalan Honeest.
Sonnustakaat teitän ja walittakaat te papit/ Parkukaat te alttarin palwelijat/ menkäät templiin sisälle/ ja yli yötä lewätkää säkeissä/ te Jumalan palwelijat. Sillä että ruokauhri ja juomauhri ompi pois Jumalan huoneesta.
1:14 Pyhitteket ychte Paasto/ Cutzucat Seura ychten/ ia cootcat ne Wanhimmat ia caiki Makunnan Asuuaiset teiden HERRAN Jumalan Honeseen/ ia hwtacat HERRAN tyge/
Pyhittäkäät yhteen paasto/ Kutsukaat seura yhteen/ ja kootkaat ne wanhimmat ja kaikki maakunnan asuwaiset teidän HERRAN Jumalan huoneeseen/ ja huutakaat HERRAN tykö/
1:15 Oy/ oy/ site peiue/ Sille HERRAN peiue ombi iuri leszne/ ia tule ninquin Cadhotus silde Caikiualdialda.
Oi/ oi/ sitä päiwää/ Sillä HERRAN päiwä ompi juuri läsnä/ ja tulee niinkun kadotus siltä Kaikkiwaltiaalta.
1:16 Silloin Roca meiden Silmein edest poisotetaan/ ia meiden Jumalan Honesta ilo/ ia riemu.
Silloin ruoka meidän silmäin edestä poisotetaan/ ja meidän Jumalan huoneesta ilo/ ja riemu.
1:17 Jyuet poismätenit Maas. Ohra Larit seisouat tyhiene/ Rihet ouat langenuet. Sille ette Elo ombi turmeltu.
Jywät poismätänewät maassa. Ohralaarit seisowat tyhjänä/ Riihet owat langenneet. Sillä että elo ompi turmeltu.
1:18 Woi quinga Cariat hocauat/ ia Laumat ammuuat. Sille ettei heille ole Laidhuinda/ ia Lambat hiucachtuuat.
Woi kuinka karjat huokaawat/ ja laumat ammuwat. Sillä ettei heillä ole

laidunta/ ja lampaat hiukaantuwat.
1:19 HERRA/ sinun tyges mine hwdhan/ ette Culo on poltanut ne Kedhot warpeis/ Ja Liecki ombi caiki Puudh Wainiois ylessytyttenyt. Hwtauat mös sinun tyges ne Metzän Eleiemet/ ette WesiOiat quiuanuet ouat/ ia ette Culo ombi poltanut ne Kedhot warpeis.
HERRA/ sinun tykösi minä huudan/ etta kulo on polttanut ne kedot warpeissa/ Ja liekki ompi kaikki puut wainioissa ylössytyttänyt. Huutawat myös sinun tykösi ne metsän eläimet/ että wesiojat kuiwenneet owat/ ja että kulo ompi polttanut ne kedot warpeissa.

II. Lucu.

Ensin hen manapi Parannoxehen/ Ettei se Babelin Kuningas Maata häuiteis. Sijtte hen Christusen Waldakunnast ia Pyhest Hengest sanopi/ ia mös sijte ijancaikisesta Jerusalemista.

2:1 SOittacat Basunal Zionis/ Hwtacat minun Pyhen Wooren päle/ Wapiskat caiki maan Asuiamet/
Soitttakaat basuunalla Zionissa/ Huutakaat minun pyhän wuoren päälle/ Wapiskaat kaikki maan asujaimet/
2:2 Sille se HERRAN peiue tulepi/ ia on leszne. Pimie peiue/ musta peiue/ ia sumuinen peiue/ ia vtuinen peiue/ Ninquin se Amurusko itzens vlosleuitte ylitze Worten/ nimitein yxi swri ia wäkeue Canssa/ ionga caltainen ei ikenens ole ollut/ eike edespein tule ijancaikisehen aican/
Sillä se HERRAN päiwä tuleepi/ ja on läsnä. Pimeä päiwä/ musta päiwä/ ja sumuinen päiwä/ ja utuinen päiwä/ Niinkuin se aamurusko itsensä uloslewittää ylitse wuorten/ nimittäin yksi suuri ja wäkewä kansa/ jonka kaltainen ei ikänänsä ole ollut/ eikä edespäin tule iankaikkiseen aikaan/
2:3 henen edhellens keupi yxi techtetöin Tuli/ ia henen ielkins yxi palaua liecki. Maa ombi henen edhesens/ ninquin iocu Lustitarha/ Mutta henen ielkins/ ninquin synghie Erima/ ia eikengen pidhe henelde poispäsemen.
hänen edelläns käypi yksi tähdetöin tuli/ ja hänen jälkeens yksi palawa liekki. Maa ompi hänen edessänsä/ niinkuin joku lustitarha/ Mutta hänen jälkeens/ niinkuin synkeä erämaa/ ja eikenkään pidä häneltä poispääsemään.
2:4 Henen Hahmons on ninquin Orihit/ ia carkaiauat ninquin Ratzaiset.
Hänen hahmonsa on niinkuin orhit/ ja karkaawat niinkuin ratsaiset.
2:5 He hyppeuet ylhel Woorein päle/ ninquin Rattat kituisit/ ia ninquin Liecki corsis kähisis/ ninquin iocu wäkeue Canssa/ ioca Sotahan hangittu on.
Ne hyppääwät ylhäällä wuortein päälle/ niinkuin rattaat kituisit/ ja niinkuin liekki korsissa kähisisi/ niinkuin joku wäkewä kansa/ joka sotaan hankittu on.

2:6 Canssat henen edesens pite hemmestymen/ ette caiki Casuot tuleuat nin Pleikixi quin Sauicrwsi.
Kansat hänen edessänsä pitää hämmästymän/ että kaikki kaswot tulewat pläikiksi (walkeiksi) kuin sawikruusi.
2:7 Heiden pite ioxeman ninquin Uliat/ ia mwrit ylitzecarkaman/ ninquin Sotamiehet. Ja cukin pite codhastans edeskeumen/ ia ei heitens wiwyttemen.
Heidän pitää juokseman niinkuin uljaat/ ja muurit ylitsekarkaaman/ niinkuin sotamiehet. Ja kukin pitää kohdastansa edeskäymään/ ja ei heitäns wiiwyttelemän.
2:8 Eikengen toistans este/ Waan cukin pite henen asetoxesans matkustaman. Ja quin he tungeuat ia sisellangeuat/ nin eipe he haauoiteta.
Eikenkään toistansa estä/ Waan kukin pitää hänen asetuksissansa matkustama. Ja kuin he tunkewät ja sisälle lankeawat/ niin eipä heitä haawoiteta.
2:9 Heiden pite Caupngis ymberins aieleman/ ia mwrin päle ioxeman/ ia Honein siselkijpemen/ ia ninquin Waras lepi Ackona siselkeumen.
Heidän pitää kaupungissa ympäriins ajeleman/ ja muurin päälle juoksemaan/ ja huoneisiin sisälle käymän/ ja niinkuin waras läpi ikkunan sisälle käymään.
2:10 HEnen edesens wapise Maa/ Ja Taiuas wärise/ Auringo ia Cw tuleuat pimiexi/ ia Tedhet peixouat heiden walkiudhens.
Hänen edessänsä wapisee maa/ ja taiwas wärisee/ Aurinko ja kuu tulewat pimeäksi/ ja tähdet peittoawat heidän walkeutensa.
2:11 Sille HERRAN pite henen Jylinens laskeman henen Sotawäens edhelkeumen. Sille hene' Sotawäkens ombi sangen swri ia waltias/ ioca henen Keskyns pite päättemen. Sille se HERRAN peiue ombi swri/ ia sangen hirmulinen/ cuca sen woi kersie?
Sillä HERRAN pitää hänen jylinänsä laskemaan hänen sotawäkensä edellä käymän. Sillä hänen sotawäkensä ompi sangen suuri ja waltias/ joka hänen käskynsä pitää päättämän. Sillä se HERRAN päiwä ompi suuri/ ja sangen hirmullinen/ kuka sen woi kärsiä?
2:12 Nin sanopi nyt se HERRA/ Käendeket teiten minun tyköni coco sydhemesten/ paastolla/ idkulla/ ia murehella.
Niin sanoopi nyt se HERRA/ Kääntäkäät teitänne minun tyköni koko sydämestänne/ paastolla/ itkulla/ ja murheella.
2:13 Leickacat teiden sydhemen/ ia ei teiden Waateitan ia palaiakat teiden HERRAN Jumalan tyge. Sille hen on Armolinen/ Laupias/ Kersiueinen/ ia swresta Hywydhestä/ ia pian Catuua Rangastoxens päle.
Leikatkaa teidän sydämenne/ ja ei teidän waatteitanne ja palatkaa teidän HERRAN Jumalan tykö. Sillä hän on armollinen/ laupias/ kärsiwäinen/ ja

suuresta hywyydestä/ ja piankatuwa rangaistuksensa päälle.
2:14 Wiele hen taas nytki armachtapi/ ia rangastoxens ielkin Armons hen osotta/ Rocawffrixi ia Jomawffrixi HERRALLE teiden Jumalalle.
Wielä hän taas nytkin armahtaapi/ ja rangaistuksensa jälkeen armonsa hän osoittaa/ Ruokauhriksi ja juomauhriksi HERRALLE teidän Jumalalle.
2:15 SOittacat Pasunalla Zionissa/ pyhitteket ychte Paasto/ coconcutzucat Seurakunnat/ cootkata Canssa/ Pyhitteket ne Ychteyxet/ ychtencutzucat ne Wanhimmat/ ychtenwieket ne Norucaiset ia Imeueiset.
Soittakaat pasuunalla Zionissa/ pyhittäkäät yhteen paasto/ kokoon kutsukaat seurakunnat/ kootkaat kansa/ pyhittäkäät ne yhteydet/ yhteen kutsukaat ne wanhimmat/ yhteen wiekäät ne nuorukaiset ja imewäiset.
2:16 Ylke vlosmengehen Cammiostans/ ia Morsian henen macaus Honeestans.
Ylkä ulos menkään kammiostansa/ jamorsian hänen makaus huoneestansa.
2:17 Papit ne HERRAN palueliat/ Esihonen ia Altarin welille idkeket/ ia sanocat. HERRA armaitze sinun Canssas/ ia ele laske sinun Perikundas pilcahan/ nin ettei Pacanat walda saisi heiden pälens.
Papit ne HERRAN palwelijat/ Esihuoneenja alttarin wälillä itkekäät/ ja sanokaat. HERRA armaitsesinun kansaas/ ja älä laske sinun perikuntaas pilkkaan/ niin ettei pakanat waltaa saisi hänen päällensä.
2:18 Mixis sallit sanotta Canssain seas/ Cussa nyt ombi heiden Jumalans. Nin HERRALLA pite Kiuaus oleman henen Maastans/ ia henen Canssans päle armaitzeman.
Miksi sallit sanottaa kansain seassa/ Kussa nyt ompi heidän Jumalansa. Niin Herralla pitää kiiwas oleman hänen maastansa/ ja hänen kansansa päälle armaitseman.
2:19 Ja se HERRA wastapi/ ia sano Canssallens/ Catzos/ Mine lehetin teille Jyue/ Wina ia Oliu runsasti/ ette teille nijste kylle piti oleman. Ja em mine salli teite/ sillen häpiexi tuleman/ pacanain seas.
Ja se HERRA wastaapi/ ja sanoo kansallensa/ Katsos/ Minä lähetin teille jywiä/ wiinaa ja öljyä runsaasti/ eetä teillä niistä kyllä piti oleman. Ja en minä salli teitä/ silleen häpeäksi tuleman/ pakanain seas.
2:20 Ja tadhon sen pohiaisest caucan teilde poisaia/ ychten carckian ia häuitetyn Maan/ nimittein/ henen Casuons sen Ite Merehen pein/ ia henen Loppuns sen ärimeisen Meren polen.
Ja tahdon sen pohjoisesta kauas teiltä poisajaa/ yhden karkean ja häwitetyn maan/ nimittäin/ hänen kaswonsa sen itämerehen päin/ ja hänen loppunsa sen äärimmäisen meren puoleen.
2:21 Henen pite mätenemen ia Haiseman/ henen Coreudhens teden. Ele pelke sine Maa/ waan paramin iloitze ia ole turuas/ Sille HERRA mös taita swria tedhä.

Hänen pitää mätänemän ja haiseman/ hänen koreutensa tähden. Älä pelkää sinä maa/ waan paremmin iloitse ja ole turwassa/ Sillä HERRA myös taitaa suuria tehdä.
2:22 Elket pelkekö te Pedhot kedhossa/ Sille ne Asumiset Corues pite wihertemen. Ja Puudh pite heiden hedelmens candaman/ Ficunapuudh ia Winapuudh pite kylle hedelmeitzemen.
Älkäät pelätkö te pedot kedossa/ Sillä ne asumiset korwessa pitää wihertämän. Ja puut pitää heidän hedelmänsä kantaman/ Wiikunapuut ja wiinapuut pitää kyllä hedelmäitsemän.
2:23 Ja te Zionin lapset iloitka/ ia riemuitka teiden HERRAS Jumalas/ ioca andapi teille Wanhurskaudhen Opettaiat/ ia alaslaskepi teille amun ia echton Sathen/ ninquin ennengi.
Ja te Zionin lapset iloitkaa/ ja riemuitkaa teidän HERRASSA Jumalas/ joka antaapi teille wanhurskauden opettajat/ ja alaslaskeepi teille aamun ja ehtoon sateen/ niinkuin ennenkin.
2:24 Ette aitat iyuille/ ia Perssut Norest winast ia Oliusta teunens olisit.
Että aitat jywille/ ja perssut (kuurnat) nuoresta wiinasta ja öljystä täynnäns olisit.
2:25 Ja mine tadhon teille ne Woodhet iellenssaatta/ iotca ne Rohomadhot/ wapsaiset Sijuicot/ Teijt ia Etanot (iotca minun swri Sotawäken oli/ iotca mine teiden secan lehetin) ylessönyt olit.
Ja minä tahdon teille ne wuodet jälleens saattaa/ jotka ne ruohomadot/ wapsaiset sijuikot (heinäsirkat) / Täit ja etanat (jotka minun suuri sotawäkeni oli/ jotka minä teidän sekaan lähetin) ylössyönyt olit.
2:26 Ette teille pidheis kylle söteuete oleman/ ia teiden Herran Jumalan Nimen ylisteisit/ ioca Ihmet ombi teiden seassan tehnyt/ ia eipe minun Canssan pidhe sillen häpien tuleman.
Että teillä pitäis kyllä syötäwätä oleman/ ja teidän Herran Jumalan nimen ylistäisit/ joka ihmeet ompi teidän seassan tehnyt/ ja eipä minun kansan pidä silleen häpeään tuleman.
2:27 Ja teiden pite ymmertemen/ ette mine olen Israelin keskene/ ia ette mine olen teiden HERRAN Jumalan/ ia eikengen mw/ Ja eipe minun Canssan pidhe sillen häpien tuleman.
Ja teidän pitää ymmärtämän/ että minä olen Israelin keskellä/ ja että minä olen teidän HERRAN Jumalan/ ja eikenkään muu/ Ja eip minun kansan pidä silleen häpeään tuleman.
2:28 JA sitelehin mine tadhon vloswodhatta minun Hengesteni/ caiken Lihan päle. Ja teiden Poiat ia teiden Tytteret pite propheteraman/ teiden Wanhimat pite Unia vnestuman/ ia teiden Noricaiset pite Näghyt näkemen. *Ja siitälähin minä tahdon uloswuodattaa minun Hengestäni/ kaiken lihan*

päälle. Ja teidän pojat ja teidän tyttäret pitää propheteeraamaan/ teidän wanhimmat pitää unia uneksuman/ ja teidän nuorukaiset pitää näyt näkemän.
2:29 Ja nine peiuine mine tadhon minun Hengeni/ seke ylitze piltit ette Picat/ vloswodhatta.
Ja niinä päiwinä minä tahdon minun Henkeni/ sekä ylitse piltit että piikat/ uloswuodattaa.
2:30 Ja tadhon anda Tunnustechti Taiuas ia Maas/ nimittein/ Weren/ Tulen/ ia Sauunsuitzun.
Ja tahdon antaa tunnustähtiä taiwaassa ja maassa/ nimittäin/ weren/ tulen/ ja sawunsuitsun.
2:31 Auringo pite mwttuman pimeyxi/ ia Cw werexi/ ennenquin se swri ia hirmulinen HERRAN peiue tulepi.
Aurinko pitää muuttuman pimeydeksi/ ja kuu wereksi/ ennenkuin se suuri ja hirmuinen HERRAN päiwä tuleepi.
2:32 Ja sen tapactuman pite/ Ette Jocainen/ quin HERRAN Nime auxenshwtapi/ henen pite autuaxi tuleman. Sille sen Zionin Wooren päle/ ia Jerusalemis pite ydhen wapadhuxen oleman/ ninquin HERRA luuannut on/ ia ninen muidhen Jänyten tyge/ iotca HERRA cutzuman pite.
Ja sen tapahtuman pitää/ että jokainen/ kuin HERRAN nimeä awuksihuutaapi/ hänen pitää autuaaksi tuleman. Sillä sen Zionin wuoren päälle/ ja Jerusalemissa pitää yhden wapahduksen oleman/ niinkuin HERRA luwannut on/ ja niiden muiden jääneiden tykö/ jotka HERRA kutsuman pitää.

III. Lucu.

On yxi Ennustos/ quinga Mailma hendens Euangelium wastan keutte/ nimitten/ teutteriuie site alaspaina pyte. Senteden Jumala site Asia/ Josaphatin Laxos (quin on tulkittu/ Jumalan domio nein toimitta. Ette ioca Euangelium wastanottapi/ hen autuaxi tule/ mutta ioca ei site wastanota/ se cadhotetan.

3:1 SIllä catzo/ Nine peiuine/ ia sillä samalla aialla/ coska mine sen Judan ia Jerusalemin Fangiuxe' palautan/ nin mine tadhon caiki Pacanat coota/
Sillä katso/ niinä päiwinä/ ja sillä samalla ajalla/ koska minä sen Judan ja Jerusalemin wankeukseen palautan/ niin minä tahdon kaikki pakanat koota/
3:2 ia tadhon heite Josaphatin Laxon alaswiedhä/ ia tadhon sielle heiden cansans taistella/ minun Canssan ia minun Perimisen Israelin teden/ Jonga he Pacanain secahan haiotit/ ia iaghoit minun Maani heillens/ ia ouat Aruan minun ca'ssani ylitze heittenyet.
ja tahdon heitä Josaphatin laaksoon alaswiedä/ ja tahdon siellä heidän

kanssans taistella/ minun kanssani ja minun perimisen Israelin tähden/ Jonka he pakanain sekaan hajoitit/ ja jaoit minun maani heillens/ ja owat arwan minun kanssani ylitse heittäneet.
3:3 Ja ouat Piltit Roasta andanuet/ ia Picat Winan edest myynyet/ ia ioonuet.
Ja owat piltit ruoasta antaneet/ ja piiat wiinan edest myyneet/ ja juoneet.
3:4 Mite mös minulle ombi teiden cansan/ te Zorrist ia Zidonist ia caiki Philisterin Raiat? waj tadhottaco te minun cansan haastella ? Aha/ haastelet te minua/ Nin mine tadhon sen pian ia ekist costa teiden pään päle.
Mitä myös minulle ompi teidän kanssan/ te Zorrista ja Zidonista ja kaikki Philisterin rajat? wai tahdotteko te minun kanssan haastella? Ahaa/ haastelet te minua/ Niin minä tahdon sen pian ja äkisti kostaa teidän pään päälle.
3:5 Te quin oletta ottanuet minun Hopiani ia Rahani/ ia minun caunit Clenodiat/ ia oletta ne teiden Kircona siselwienyet.
Te kuin olette ottaneet minun hopeani ja rahani/ ja minun kauniit klenodiat (kappaleeni)/ ja olette ne teidän kirkkonne sisälle wieneet.
3:6 Sihin te mös ne Juttain ia Jerusalemin Lapset myytte/ Grekille/ senpäle ette teiden pitenyt heite caucan saattaman heiden raioistans.
Siihen te myös ne juuttain ja Jerusalemin lapset myytte/ Krekille/ senpäälle että teidän pitänyt heitä kaukaan saattaman heidän rajoistans.
3:7 Catzo/ mine tadhon heite yleshärette sijte Siasta/ iohonga te heite myynyet oletta/ ia tadhon teille site costa teiden pään päle.
Katso/ minä tahdon heitä ylösherättää siitä sijasta/ johonka te heitä myyneet olette/ ja tahdon teille sitä kostaa teidän pään päälle.
3:8 Ja tadhon iellensmyydhe teiden Poiat ia Tytteret/ Judan lastein cautta/ ne pite heite sijhen Rickahan Arabiahan/ ychten caucaisen Maan Canssan/ myymen/ Sille HERRA ombi site puhunut.
Ja tahdon jälleensmyydä teidän pojat ja tyttäret/ Judan lastein kautta/ ne pitää heitä siihen rikkaaseen Arabiaan/ yhteen kaukaisen maan kansaan/ myymän/ Sillä HERRA ompi sitä puhunut.
3:9 Julghistacat neite (sanouat he) Pacanain seas/ Pyhitteket ydhen Sodhan/ ylesherätteket ne Wäkeuet/ edeskeuken ia ylesmengen caiki Sotawäki.
Julkistakaat näitä (sanowat he) pakanain seassa/ Pyhittäkäät yhden sodan/ ylösherättäkäät ne wäkewät/ edeskäykään ja ylösmenkäät kaikki sotawäki.
3:10 Techket teiden Wannastan Miecat/ ia teiden Sirpisten keihet.
Tehkäät teidän wannastanne miekat/ ja teidän sirpistänne keihäät.
3:11 Ja ioca Heico on/ se sanocan/ Mine wäkeue olen. Waulocat teiten/ ia tulkat tenne caiki Pacanat/ caiki ymberilde/ ia cootka teiten/ Sielle HERRAN pite sinun wäkeuetes alaspaiskaman.
Ja joka heikko on/ se sanokaa/ Minä wäkewä olen. Walwokaat teitän/ ja

tulkaat tänne kaikki pakanat/ kaikki ympäriltä/ ja kootkaa teitän/ Siellä HERRAN pitää sinun wäkewyytes alaspaiskaaman.
3:12 Ylesnoskat te Pacanat/ ia ylesmenget sijhen Josaphatin Laxon. Sille mine tadhon sielle istua/ ia caiki Pacanat domita/ caiki ymberilde.
Ylösnouskaat te pakanat/ ja ylösmenkäät siihen Josaphatin laaksoon. Sillä minä tahdon siellä istua/ ja kaikki pakanat tuomita/ kaikki ympäriltä.
3:13 Paiskacat wicattella/ sille ette Elo ombi kypsi/ tulcat ia alasastucat/ Sille ne Persut ouat teudhet/ ia ne Persut ylitzecohuuat/ Sille heiden Pahudens on swri.
Paiskatkaat wiikatteella/ sillä että elo ompi kypsä/ tulkaat ja alasastukaat/ Sillä ne persut owat täydet/ ja ne persut ylitse kuohuwat/ Sillä heidän pahuutensä on suuri.
3:14 Palio Canssa pite oleman ymberile iocapaicas/ sijnä Erilaxos. Sille HERRAN peiue ombi leszne/ sijnä Domion Laxos.
Paljon kansaa pitää oleman ympärillä jokapaikassa/ siinä eri laaksossa. Sillä HERRAN päiwä ompi läsnä/ siinä tuomion laaksossa.
3:15 Auringo ia Cw tuleuat pimiexi/ ia Tädhet peixouat heiden walkiudhens.
Aurinko ja kuu tulewat pimeäksi/ ja tähdet peittäwat heidän walkeutens.
3:16 Ja HERRAN pite Zionist kiliuman/ ia andapi Jerusalemist cwlla henen änens/ ette Taiuas ia maa pite wapiseman.
Ja HERRAN pitää Zionista kiljuman/ ja antaapi Jerusalemista kuulla hänen äänensä/ että taiwas ja maa pitää wapiseman.
3:17 Mutta HERRAN pite henen Canssans turuan oleman/ ia yxi Linna Israelin Lapsille. Ja teiden pite tundeman/ ette mine se HERRA teiden Jumalan/ Zionis minun pyhen Wooreni päle asun. Silloin pite Jerusalem Pyhexi tuleman/ ia eikengen mucalainen pide sillen henen lepitzens keumen.
Mutta HERRAN pitää hänen kansans turwan oleman/ ja yksi linna Israelin lapsille. Ja teidän pitää tunteman/ että minä se HERRA teidän Jumalan/ Zionista minun pyhän wuoreni päällä asun. SIllon pitää Jerusalem pyhäksi tuleman/ ja eikenkään muukalainen pidä silleen hänen läwitsens käymän.
3:18 Samalla aialla/ pite ne Wooret makiata wina tiuckuman/ ia ne Cuckulat pite Rieska wotaman/ ia caiki Judan Oiat pite teunens wette oleman. Ja pite yxi Lädhe HERRAN honesta vloskeumen/ sen pite site wirtha Sittin wetyttemen.
Samalla ajalla/ pitää ne wuoret makeata wiinaa tiukkuman/ ja ne kukkulat pitää rieskaa wuotaman/ ja kaikki Judan ojat pitää täynnänsä wettä oleman. Ja pitää yksi lähde HERRAN huoneesta uloskäymän/ sen pitää sitä wirtaa Sittin wetyttämän.
3:19 Waan Egyptin pitepi autiana oleman/ Ja Edom yxi synghie Erimaa/ sen

wärydhen teden/ ioca Judan Lapsille tecty on/ ette he wighattoman weren heiden Maasans vloswoadhtanuet ouat.
Waan Egyptin pitää autiona oleman/ Ja Edom yksi synkeä erämaa/ sen wääryyden tähden/ joka Judan lapsille tehty on/ että he wiattoman weren heidän maassans uloswuodattaneet owat.
3:20 Mutta Judan pite ijancaikisesta asuttaman/ ia Jerusalem ijancaikisehen aican.
Mutta Judan pitää iankaikkisesti asuttaman/ ja Jerusalem iankaikkiseen aikaan.
3:21 Ja em mine tadho salli heiden Werens costottomaxi/ ia HERRAN pite asuman Zionis.
Ja en minä tahdo sallia heidän werensä kostottamaksi/ ja HERRAN pitää asuman Zionissa

Joelin Prophetan Loppu.

Alcupuhe AMOS Prophetan päle.

AMOS quin hen oli Paimen ia Taloinmies/ ia ei Prophetan Poica/ ekist ia Jumalisil Ihmeel hen Prophetain wircan cutzuttijn/ Ninquin mös Pyhe Hengi tyhmist ia oppemattomist Calamiehist teki Apostolit/ Jotca Terueydhen sanoman coco mailmalle iulghistit/ ia ylenannoi nin monda ialo oppenuet Miehet/ iotca Israelin Waldakunnas olit. Sille ne quin tyhmet ia heicot ouat mailman edes/ nijte Jumala vloswalitze ia racasta/ ette hen ne Wijsat häueisis. Ja mös ette ne hylietyt ia ylencatzotut tesse Mailmas/ pidheis hyuen toiuon/ ia vskoisit site enemin Jumalan heiste murhen piteuen/ iota enemin he mailmassa ylencatzotan. Nin Amos ychteitzen Tauan muidhen Prophetain cansa pite/ nimittein/ Ette hen Synnit nuctele/ manapi Parannoxehen/ ia wimein hen Christusen Waldakunnan/ lupauxen cansa/ sarnapi. Ensin hen prophetera/ ninen Israelin Maan Lehimeisi Pacanoit wastan/ Sijtte ninen Kymmenen Sucukundain wastan/ ia sitelehin Judan Sucukunnan ia waldakunnan wastan. Nin mös itze Templin wastan. Waicka ei telle Sädhylle Rangastus sattunut/ waan ensin ne Israelitit ia Judan Sucukunda rangastettijn/ Ja sijtte ne Pacanat rangastettin. Hosean ia Esaian aialla/ Amos sarnasi ninen samain synnein/ wicain/ ia Epeiumalutta/ eli falskia Pyhie wastan/ ninquin nekin. Hen mös sijte Assirian Fangiuxest Ennusti. Cadhesti tai Propheta Udhes Testamentis mainitan/ Ensin Act. vij. Cussa pyhe Stephanus henen siselwetä. Toisen kerdhan coska S. Jacobi sijne ensimeises Apostolein Neuuos henen siselwetä/ teste Wijmeiseste Luusta/ osottain site Christilist Wapadhutta/ Ettei Pacanat/ vdhes Testamentis ole welcapäädh Mosen Lain pitemen/ Ninquin ei itzeke Juttat olluet site ikenens pitenyet/ ia ei semmengin tainuet eli woinuet pite. Quin mös P. Petari Act. xv. sarnapi. Ja ette tai Amos oli Judan Sucukunnast syndynyt Tekoast/ ia Israelin valdakundaan läctenyt/ ninquin Mucalainen/ saarnaman/ Senteden sanotan/ ette se Pappi Amazia (iota hen vij Luussa nuchtele) on hende Corennalla cooliaxi lönyt. On Ennustos wastan/ Juttain Lehinaburita/ sen Runingan Siriast/ Palestinan/ Tyrin/ Edom/ Ammon ia Moab/ iotca armottamast Jumalan Canssa

waiuasit/ Jotca samalmoto piti mös Jumalalda taas woroin waiuattama' armattomast. etc.

Propheta Amos

I. Lucu.

1:1 TEME ombi se/ quin Amos/ ioca Paimenen seas Thekoas oli/ nähnyt oli Israelin ylitze/ Usian Judan Kuningan aialla/ ia Jerobeamin sen Joan Poian Israelin Kuningan/ cachta wootta ennen Maan ieristösta.
Tämä ompi se/ kuin Amos/ joka paimenen seassa Thekoassa oli/ nähnyt oli Israelin ylitse/ Ussian Judan kuninkaan ajalla/ ja Jerobeamin se Jooan pojan Israelin kuninkaan/ kahta wuotta ennen maanjäristystä.
1:2 Ja sanoi. HERRAN pite Zionista wingaiseman/ ia Jerusalemist hen andapi cwlla henen Änens/ Ette se Paimen wehmas/ nin surkiasti seisoman pite/ Ja Carmeli ylehelde poisquiuapi.
Ja sanoi. HERRAN pitää Sionista winkaiseman/ ja Jerusalemista hän antaapi kuulla hänen äänensä/ Että se paimen wehmaassa/ niin surkeasti seisoman pitää/ ja Karmel ylhäältä poiskuiwaapi.
1:3 Nein sanopi HERRA/ * Colmen ia Nelien Damascin wicain teden/ em mine tadho hende sääste/ Senuoxi ette he Gilead raudhaisilla Harauoilla warstoit/
Näin sanoopi HERRA/ Kolmen ja neljän Damaskon wikain tähden/ en minä tahdo häntä säästää/ Senwuoksi että he Gilead rautaisilla harawoilla warstoit/
1:4 Waan mine tadhon lehette ydhen Tulen Hasaelin Honesen/ sen pite Benhadadin Pallasit ylessömen.
Waan minä tahdon lähettää yhden tulen Hasaelin huoneeseen/ sen pitää Benhadadin palatsit ylössyömän.
1:5 Ja tadhon ne Damascin Saluat ricko/ Ja tadhon vlosiuritta Asuuaiset sijte Auenin laxosta/ ynne sen cansa/ ioca Waltican pite/ sijte caunista Honesta/ Nin ette se Canssa Sirias pite Kir pein/ poiswietemen/ sanopi HERRA.
Ja tahdon ne Damascon salwat rikkoa/ Ja tahdon ulosjuurittaa asuwaiset siinä Awenin laaksosta/ ynnä sen kanssa/ joka waltikan pitää/ siitä kauniista huoneesta/ Niin että sen kansa Syriassa pitää Kiriin päin/ poiswietämän/ sanoopi HERRA.
1:6 Nein sanopi HERRA/ Colmen ia Nelien Gasan wicain teden/ em mine tadho heite sääste/ Senuoxi/ ette he ouat ne Fangitut/ edhemme fangittanut/ ia Edomin maan heite poisaianuet/

Näin sanoopi HERRA/ Kolmen ja neljän Gasan wikain tähden/ en minä tahdo heitä säästää/ Senwuoksi/ että he owat wangitut/ ettemme wanginneet/ ja Edomin maan heitä poisajaneet/
1:7 Waan mine tadhon ydhen Tulen Gasan murijn lehette/ sen pite heiden Pallacins ylessömen.
Waan minä tahdon yhden tulen Gasan muuriin lähettää/ sen pitää heidän palatsinsa ylössyömän.
1:8 Ja tadhon ne Asuiat Asodis/ ynne sen cansa/ ioca Waltican pite/ Ascalonist vlosiurittaman/ Ja minun käteni Akronin wastan käende/ nin ette huckuman pite/ mite nijste Philisterist wiele ylitze iänyt on/ sanopi HERRA Jumala.
Ja tahdon ne asujat Asodissa/ ynnä sen kansan/ joka waltikan pitää/ Ascalonista ulosjuurittaman/ Ja minun käteni Akronin wastaan kääntää/ niin että hukkuman pitää/ mitä niistä Philisteristä wielä ylitse jäänyt on/ sanoopi HERRA Jumala.
1:9 Nein sanopi HERRA/ Colmen ia Nelien sen Zorrin Caupungin wicain teden/ em mine tadho hende sääste/ Senuoxi/ ette he ouat ne Fangit edhemme Edomin maan poisaianuet/ ia ei ole muistanuet nijnen Weliesten Lijton päle.
Näin sanoopi HERRA/ Kolmen ja neljän sen Zorrin kaupungin wikain tähden/ en minä tahdo häntä säästää/ Sen wuoksi/ että he owat ne wangit edemmäs Edomin maan poisajaneet/ ja ei ole muistaneet niiden weljesten liiton päälle.
1:10 Waan mine tadhon ydhen Tulen Zorrin murijn lehette/ sen pite henen Pallacins ylessömen.
Waan minä tahdon yhden tulen Zorrin muuriin lähettää/ sen pitää hänen palatsinsa ylössyömän.
1:11 Nein sanopi HERRA/ Colmen ia Nelien Edomin wicain teden/ em mine tadho hende sääste/ Senuoxi/ ette hen on Weliens miecalla wainonut/ ia henen Lapsens hucuttanut/ ia aina on ollut henelle paha henen wihoillans/ ia alati henen hirmudhens prucanut/
Näin sanoopi HERRA/ Kolmen ja neljän Edomin wikain tähden/ en minä tahdo häntä säästää/ Sen wuoksi/ että hän on weljensä miekalla wainonnut/ ja hänen lapsensa hukuttanut/ ja aina on ollut hänelle pahan hänen wihoillansa/ ja alati hänen hirmuisuutensa pruukannut/
1:12 Waan mine tadhon ydhen Tulen lehette/ Themanin pein/ sen pite ne Pallacit Basras ylessömen.
Waan minä tahdon yhden tulen lähettää/ Themaniin päin/ sen pitää ne palatsit Basrassa ylössyömän.

1:13 Nein sanopi HERRA/ Colmen ia Nelien Ammonin Lasten wicain teden/ em mine tadho heite sääste/ Senuoxi/ ette he ouat ne Wastoinoleuaiset Gileadis rickihacannuet/ ette he heiden Raians sen cautta leuitteisit.
Näin sanoopi HERRA/ Kolmen ja neljän Ammonin lasten wikain tähden/ en minä tahdo heitä säästää/ Sen wuoksi/ että he owat ne wastoin olewaiset Gileadissa rikki hakanneet/ että he heidän rajansa sen kautta lewittäisit.
1:14 Waan mine tadhon ydhen Tulen Rabban murin siselsytyttä/ sen pite henen Pallacins ylessömen/
Waan minä tahdon yhden tulen Rabban muurin sisällä sytyttää/ sen pitää heidän palatsinsa ylössyömän/
1:15 quin parghutan sodhan aican/ ia quin se Twli tulepi/ Twlispään aicana. Nin pite sis heiden Kuningans/ ynne henen Pämiestens cansan/ fangittuna poiswietemen/ sanopi HERRA.
kuin parkutaan sodan aikaan/ ja kuin se tuuli tuleepi/ tuulispään aikana. Niin pitää siis heidän kuninkaansa/ ynnä hänen päämiestensä kanssa/ wangittuna poiswietämän/ sanoopi HERRA.

II. Lucu.

On yxi Ennustos Israelin ia Judan Waldakundain wastan/ Ette Jumala mös heite tactoi heiden syndeins teden witzata. Israelin Assyrein cautta. Mutta Judan NebucadNezarin cautta. Nemet heiden syndins olit. Ette heille oli Jumalan sana/ ia sen ylencatzoit/ ia wäret Opit seurasit. Olit he mös Ahnehet. Ne Kieuhet he alaspainoit. Ja heiden Oikiudhens he poissorsit. Hauriutta prucasit. Wärelle Otolla ia Corkorahalla he heite raskautit. Rahan ia Hywyden he waiuoin Irtaudhes ylenpaltisest haaskasit. Ja caikinaiset Jumalan Hyuetteghot he vnotit/ Quin nytkin/ site pahemin/ kylle tapactu. Senteden tulis meiden parannos aiallans tedhä/ Ennenquin Witzaus quin heilleki) sattuis.

2:1 Nein sanopi HERRA/ Colmen ia Nelien Moabin wicain teden/ em mine tadho sääste/ Senuoxi/ ette he ouat sen Edomin Kuningan Luudh tuhaaxi ylespoltaneet.
Näin sanoopi HERRA/ Kolmen ja neljän Moabin wikain tähden/ en minä tahdo säästää/ senwuoksi/ että he owat sen Edomin kuninkaan luut tuhaksi ylöspolttaneet.
2:2 Waan mine tadhon ydhen Tulen Moabihin lehette sen pite ne Pallaci Kirioitthis ylessömen.
Waan minä tahdon yhden tulen Moabiin lähettää sen pitää ne palatsit Kiriotissa ylössyömän.
2:3 Ja Moab pite metelis cooleman/ parghus ia Pasuman hymines. Ja mine tadhon Domarin henelde poisiuritta/ ia caiki henen Pämiestens/ ynne henen

cansans/ tappa/ sanopi HERRA.
Ja Moab pitää metelissä kuolemaan/ parussa ja pasuunan hyminässä. Ja minä tahdon tuomarin häneltä poisjuurittaa/ ja kaikki hänen päämiestensä/ ynnä heidän kansansa/ tappaa/ sanoopi HERRA.
2:4 NEin sanopi HERRA/ Colmen ia Nelien Judan wicain teden/ em mine tadho sääste/ Senuoxi/ ette he HERRAN Lain ylencatzouat/ ia euet henen Oikiuttans piteneet/ ia andauat heidens Walhel heitens wietelle/ ionga heiden Iseins ouat ielkinnoutaneet/
Näin sanoopi HERRA/ Kolman ja neljän Judan wikain tähden/ en minä tahdo säästää/ senwuoksi/ että sen HERRAN lain ylenkatsowat/ ja eiwät hänen oikeuttansa pitäneet/ ja antawat heidäns walheella heitänsä wietellä/ jonka heidän isäinsä owat jälkeennoutaneet.
2:5 Waan mine tadhon ydhen Tulen Judahan lehette/ sen pite ne Pallacit Jerusalemis ylessömen.
Waan minä tahdon yhden tulen Judaan lähettää/ sen pitää ne palatsit Jerusalemissa ylössyömän.
2:6 Nein sanopi HERRA/ Colmen ia Nelien Israelin wicain teden/ em mine tadho sääste/ Senuoxi/ ette hen ne Wanhurskat Rahan teden/ ia ne Kieuhet/ kengein teden myynyet ouat. He ialghoillans ne Waiuaiset tallauat/ ia esteuet nijte Radholisia iocapaicas.
Näin sanoopi HERRA/ Kolman ja neljän Israelin wikain tähden/ en minä tahdo säästää/ senwuoksi/ että hän ne wanhurskaat rahan tähden/ ja ne köyhät/ kenkäin tähden myyneet owat. He jaloillansa ne waiwaiset tallaawat/ ja estäwät niitä raadollisia jokapaikassa.
2:7 Poica ia Ise macauat ydhen Pican cansa/ iolla he minun Nimeni riuauat.
Poika ja isä makaawat yhden piian kanssa/ jolla he minun nimeni riiwaawat.
2:8 Ja iocaitzen Altarin tyge he rundauat ninen pantti waattein päle/ ia Wina iouat heiden Epeiumaltens Honesa/ Sacko rahasta.
Ja jokaisen alttarin tykö he rundaawat (pitoa pitäwät) niiden panttiwaattein päällä/ ja wiinaa juowat heidän epäjumaltensa huoneessa/ sakkorahasta.
2:9 Nyt mine quitengin olen sen Amorein heiden edestens poiscadhottanut/ ionga corkius oli ninquin Cedrein/ ia oli nin wäkeue quin Tammet ouat/ Ja mine turmelin ylhelde henen hedelmens/ Ja henen Jurens alhalda.
Nyt minä kuitenkin olen sen amorein heidän edestänsä poiskadottanut/ jonka korkeus oli niinkuin cedrien/ ja oli niin wäkewä kuin tammet owat/ Ja minä turmelin ylhäältä heidän hedelmänsä/ ja hänen juurensa alhaalta.
2:10 Minepe se olen/ ioca teite Egiptin maalda vloswein/ ia iodhatin teite Coruesa Neliekymmende aiastaica/ ette te sen Amorein maan omistaisitte.
Minäpä se olen/ joka teitä Egyptin maalta uloswein/ ja johdatin teitä

korwessa neljäkymmentä ajastaikaa/ että te sen amorein maan omistaisitte.
2:11 Ja olen teiden Lapsistan Prophetat ylesherettenyt/ ia teiden Noricaisist Nazareit/ Eikö se nin ole/ te Israelin Lapset/ sanopi HERRA?
Ja olen teidän lapsistanne prophetat ylösherättänyt/ ja teidän nuorukaisista nasiirit/ Eikö se niin ole/ te Israelin lapset/ sanoopi HERRA?
2:12 Mutta te annoitta nijlle Nazareille wina iodha/ ia Prophetille te haastoit/ sanoden/ ei teiden pidhe propheteraman.
Mutta te annoitte niille naziireille wiinaa juoda/ ja prophetille te haastoitte/ sanoen/ ei teidän pidä propheteeraaman.
2:13 Catzo/ Mine tadhon teiden seasan ydhen kitinen tedhä/ ninquin iocu Ratas/ Lychteit teunens/ kitise.
Katso/ Minä tahdon teidän seassan yhden kitinän tehdä/ niinkuin joku ratas/ lyhteitä täynnäns/ kitisee.
2:14 Ette se quin nopia on/ ei pidhe poispäsemen/ eike se Wäkeue miteken woiman/ eike se wrholinen pidhe Hengens woiman wapacta.
Että se kuin nopea on/ ei pidä poispääseman/ eikä se wäkewä mitäkään woiman/ eikä sen urhoollinen pidä henkens woiman wapahtaman.
2:15 Ja ne Joutzimiehet ei pidhe seisoman/ Ja ioca on nopia ioxeman/ ei pidhe poispäsemen. Ja iotca ratzastauat/ ei pidhe Hengens wapactaman.
Ja ne jousimiehet ei pidä seisoman/ Ja joka on nopea juoksemaan/ ei pidä poispääsemän. Ja jotka ratsastawat/ ei pidä henkensä wapahtamaan.
2:16 Ja ioca ninen Wäkeuiten seas/ se caikein miehulinen on/ sen pite alasti poispakeneman/ sille aialla/ sanopi HERRA.
Ja jotka niiden wäkewien seassa/ se kaikkein miehuullinen on/ sen pitää alasti poispakeneman/ sillä ajalla/ sanoopi HERRA.

III. Lucu.

On yxi Manaus. Ettei me Jumalata/ henen Prophetisans/ ioca hen Hyuie lupa/ eli paha käke/ ylencatzoisi. Sille eipe hene' Sana's hucka' iulghisteta. Ja ehke Israelin Canssa Assyriahan pidheis poiswietemen/ Nin Jumala quitengin ydhen Joukoisen. Jotca site wähe Christusen Lauma/ merkitze.

3:1 CWlcat mite HERRA teille puhupi/ te Israelin Lapset/ nimitein/ caikein ninen Perikundain/ iotca mine Egiptin maalda vloswienyt olen/ ia sanoin.
Kuulkaat mitä HERRA teille puhuupi/ te Israelin lapset/ nimittäin/ kaikkein niiden perikuntain/ jotka minä Egyptin maalta uloswienyt olen/ ja sanoin.
3:2 Caikista Sucukunnista Maan päle/ olen mine teite ainoastans corianut/ Senteden mine mös tadhon teite etziskelle/ caikissa teiden Pahoisteghoisanne.

Kaikista sukukunnista maan päällä/ olen minä teitä ainoastansa korjannut/ Sentähden minä myös tahdon teitä etsiskellä/ kaikissa teidän pahoissa teoissanne.
3:3 Maltauatko caxi ynne waelda/ ellei he ychteleiset keskens ole.
Malttawatko kaksi ynnä waeltaa/ ellei he yhtäläiset keskenään ole,
3:4 * Kiliuco Jalopeura metzäs/ coska ei henelle Roca ole? Parcuko mös Jalopeuran penicka henen Lolastans/ ellei hen iotakin saanut ole?
Kiljuuko jalopeura metsäs/ koska ei hänellä ruokaa ole? Parkuuko myös jalopeuran penikka hänen luolastansa/ ellei hän jotakin saanut ole?
3:5 Langeneko iocu Lindu Paulahan maan päle/ cussa ei ycten Linduri ole? Ylesottaneko hen Paulans maasta/ ioca ei wiele miteken käsittenyt ole?
Lankeeko joku lintu paulahan maan päällä/ kussa ei yhtään linturia ole? Ylösottaneeko hän paulans maasta/ joka ei wielä mitäkään käsittänyt ole?
3:6 Soittaneko iocu Basunata Caupungis/ ia ei Canssa hemmestu? Eli ongo mös iotaki Paha Caupungis/ iota ei HERRA tee?
Soittaneeko joku pasuunaa kaupungissa/ ja ei kansa hämmästy? Eli onko myös jotakin pahaa kaupungissa/ jota ei HERRA tee?
3:7 Sille HERRA Jumala miteken tee/ ellei hen ilmoita henen Salautans/ henen Paluelioillens Prophetis.
Sillä HERRA Jumala mitäkään tee/ ellei hän ilmoita hänen salauttansa/ hän palwelijoillensa prophetissa.
3:8 Jalopeura kiliupi/ cuca ei pelkeis? HERRA Jumala puhupi/ cuca ei propheterais?
Jalopeura kiljuupi/ kika ei pelkäisi? HERRA Jumala puhuupi/ kuka ei propheteeraisi?
3:9 Julghistacat nijsse Pallacis/ iotca Asdodis ouat/ ia nijsse Pallacis Egypti maalla/ ia sanocat. Cootka teiten ninen Samarian wortein päle/ ia catzocat/ quinga swri Wärys ia Pelghonparku sielle on.
Julkistakaat niissä palatsissa/ jotka Asdodissa owat/ ja niissä palatsissa Egyptin maalla/ ja sanokaat. Kootkaa teitän niiden Samarian wuorten päällä/ ja katsokaat/ kuinka suuri wääryys tai pelonparku siellä on.
3:10 Euet he ychten Oikiutta tottele/ sanopi HERRA/ waan wäkiualta ia wahingo toinen toistans noutauat heiden Honeisans.
Eiwät he yhtään oikeutta tottele/ sanoopi HERRA/ waan wäkiwalta ja wahinko toinen toistansa noutawat heidän huoneissansa.
3:11 Senteden sanopi HERRA Jumala/ Teme Maa ymberijns scantzatan/ ia alaspaiska sinua sinun wallastas/ ia sinun Hones raatele.
Sentähden sanoopi HERRA Jumala/ Tämä maa ympäriinsä scantsataan/ ja alaspaiskaa sinua sinun wallastasi/ ja sinun huoneesi raatele.

3:12 Nein sanopi HERRA. Quin Paimen pelastapi Jalopeuran suusta caxi Reitte/ eli coruan Rouskon/ ninikenens pite Israelin Lapset vlostemmatuxi tuleman/ iotca Samarias asuuat/ ia piteuet Culmas ydhen Wooten/ ia Damascos ydhen Sengyn.
Näin sanoopi HERRA. Kuin paimen pelastaapi jalopeuran suusta kaksi reittä/ eli korwan rouskon/ niin ikänänsä pitää Israelin lapset ulostemmatuksi tuleman/ jotka Samariassa asuwat/ ja pitäwät kulmassa yhden wuoteen/ ja Damaskos yhden sängyn.
3:13 Cwlcat ia todhistacat Jacobin Hone/ sanopi HERRA Jumala Zebaoth.
Kuulkaat ja todistakaat Jakobin huone/ sanoopi HERRA Jumala Zebaoth.
3:14 Sille sinä aicana/ iona mine Israelin synnit etziskelen/ nin mine tadhon ne Altarit Bethelis etziskelle/ ia sen Altarin culmat poistaitta/ ette heiden pite mahan langeman.
Sillä sinä aikana/ jona minä Israelin synnit etsiskelen/ niin minä tahdon ne alttarit Bethelissä etsiskellä/ ja sen alttarin kulmat poistaittaa/ että heidän pitää maahan lankeeman.
3:15 Ja tadhon seke Taluihonen ia Suuihonen lödhe/ ia ne Norsanluidhen Honet pite huckuman/ ia monet Honet pite häuiemen sanopi HERRA.
Ja tahdon sekä talwihuoneen ja suwihuoneen lyödä/ ja ne norsunluiset huoneet pitää hukkuman/ ja monet huoneet pitää häwiämän sanoopi HERRA.

IV. Lucu.

On Ennustos tuleuaisist Onnetuxist ia Rangastoxist/ quin on/ Nelest/ Poudhast/ Hallast/ Rutost/ Pellon wrast ia waarast/ Sodhast ia muista sencaltaisist/ Joilla Jumala/ ninquin keskyleisillens/ meite Parannoxeen cutzu ia wetä. Ja wiele hen couimin käke/ ellei me carta/ Ja wimein/ ninquin Sodoman ia Gomorrhan cadottapi ne Jumalattomat.

4:1 CWlcat täte sana/ te lihauat Lehmet/ iotca Samarian Woren päle oletta/ ia nijlle Kieuhille wärytte teet/ ia murennat sen waiuaisen/ ia sanotta teiden HERRALLEN/ Tooxi tenne/ anna meiden iodha.
Kuulkaat tätä sanaa/ te lihawat lehmät/ jotka Samarian wuoren päällä olette/ ja niille köyhille wääryyttä teet/ ja murennat sen waiwaisen/ ja sanotte teidän HERRALLEN/ Tuo se tänne/ anna meidän juoda.
4:2 Se HERRA Jumala ombi pyhydhens cautta wannonut. Catzo/ sen aian pite teiden ylitzen tuleman ette te Corendain päle/ ia teiden Jelkintuleuaiset Calaincattilais pite poiswietemen/
Se HERRA Jumala ompi pyhyytensä kautta wannonut. Katso/ sen ajan pitää teidän ylitsen tuleman että te korentoin päällä/ ja teidän jälkeentulewaiset kalain kattilaissa pitää poiswietämän/

4:3 ia Auckoin cautta vlosmeneme'/ cuki itze edestens/ Ja Harmonin cautta poisheitetuxi tulla/ sanopi HERRA.
ja aukkoin kautta ulosmenemän/ kukin itse edestänsä/ ja Harmonin kautta poisheitetyksi tulla/ sanoopi HERRA.
4:4 Ja/ tulcat tenne Bethelin/ ia prucakat/ syndie/ ia Gilgalin tyge/ ette te syndie liseisitte/ Ja edestocat Amulla teiden wffrina/ ia teiden Tijundinne colmandena peiuene/
Ja tulkaat tänne Betheliin/ ja pruukatkaat/ syntiä/ ja Gilgalin tykö/ että te syntiä lisäisitte/ Ja edestuokaat aamulla teidän uhrina/ ja teidän tijuntinne kolmantena päiwänä/
4:5 ia suitzuttacat Hapatoxest kijtoswffrixi/ Ja sarnacat wapaEdhon wffrist/ ia site tietteuexi tehket. Sille ninpe te sen kernasta pidhette/ te Israelin Lapset/ sanopi HERRA Jumala.
ja suitsuttakaat hapatuksesta kiitosuhriksi/ ja saarnatkaat wapaaehdon uhrista/ ja sitä tiettäwäksi tehkäät. Sillä niinpä te sen kernaasti pidätte/ te Israelin lapset/ sanoopi HERRA Jumala.
4:6 * Senteden mine mös olen caikis Caupungis teille ioutilat Hambaat andanut/ ia Leiuen pwttumisen iocaitzis teiden paicois/ Ja eipe te sijtteken kiendenyet teiten minun tykeni/ sanopi HERRA.
Sentähden minä myös olen kaikissa kaupungissa teille joutilaat hampaat antanut/ ja leiwän puuttumisen jokaisessa teidän paikoissa/ Ja eipä te sittenkään kääntänyt teitän minun tyköni/ sanoopi HERRA.
4:7 Olen mös mine teilde Saten poispitenyt/ quin wiele colme Cwcautta olit Elonaicahan asti/ Ja mine annoin sata sen ydhen Caupngin päle/ ia toisen Caupungin päle/ en andanut sata. Yxi peldo satanuexi tuli/ ia se toinen Peldo/ ioca ei tullut satanuexi/ poisquiuettui.
Olen myös teiltä sateen poispitänyt/ kuin wielä kolme kuukautta olit elonaikaan asti/ Ja minä annoin sataa sen yhden kaupungin päälle/ ja toisen kaupungin päälle/ en antanut sataa. Yksi pelto sataneeksi tuli/ ja se toinen pelto/ joka ei tullut sataneeksi/ poiskuiwettui.
4:8 * Ja menit caxi eli colmet Caupungit/ ydhen Caupungin tyge/ ette he saisit wette ioodha/ ia euet sanuet heiden taruetans/ Ja eipe te sijttekin kiendenyet teiten minun tykeni/ sanopi HERRA.
Ja menit kaksi eli kolmet kaupungit/ yhden kaupungin tykö/ että he saisit wettä juoda/ ja eiwät saaneet heidän tarwettansa/ ja eipä te sittenkään kääntäneet teitän minun tyköni/ sanoopi HERRA.
4:9 Mine rangaitzin teite Poudhalla ia Lemulla/ Nin ylessöit Rohomadhot caiki mite teiden Lustitarhas/ Winatarhas/ teiden Ficunapuis ia Oliupuis casuoi. Eipe te sijtteke' kiendenyet teiten minun tykeni/ sanopi HERRA.

Minä rankaisin teitä poudalla ja lemulla/ Niin ylössöit ruohomadot kaikki mitä teidän lystitarhassa/ wiinatarhassa/ ja teidän wiikunapuissa ja öljypuissa kaswoi. Eipä te sittenkään kääntäneet teitän minun tyköni/ sanoopi HERRA.
4:10 Mine lehetin Ruttotaudhin teiden secan/ Ninquin Egyptijn. Ja mine tapoin Miecalla teiden nooret Miehet/ ia annoin teiden Hewoisten fangina poiswiedhä. * Ja mine annoin teiden Scantzein haisun teiden Sieramihinne siselmenne. Eipe te sijtteken kiendenyet teiten minun tykeni/ sanopi HERRA.
Minä lähetin ruttotaudin teidän sekaan/ niinkuin Egyptiin. Ja minä tapoin miekalla teidän nuoret miehet/ ja annoin teidän hewoisten wankina poiswiedä. Ja minä annoin teidän skantzein haisun teidän sieraimiinne sisälle mennä. Eipä te sittenkään kääntäneet teitän minun tyköni/ sanoopi HERRA.
4:11 Mine cukistin ylesalaisin mutamat teiste/ Ninquin Jumala cukisti Sodoman ia Gomorrhan cukisti/ Ette te olitta ninquin Kekäle tulesta poissiualtu. Eipe te sijtteken kiendenyet teiten minun tykeni/ sanopi HERRA.
Minä kukistin ylösalaisin muutamat teistä/ Niinkuin Jumala kukisti Sodoman ja Gomorran kukisti/ että te olitte niinkuin kekäle tulesta poissiwaltu. Eipä te sittenkään kääntäneet teitän minun tyköni/ sanoopi HERRA:
4:12 Senteden mine tadhon nein sinullen tedhä Israel. * Ette mine sis iuri nein tadhon sinullen tedhä/ Nin walmista sinuas Israel sinun Jumalas cochtahan.
Sentähden minä tahdon näin sinullen tehdä Israel. Että minä siis juuri näin tahdon sinullen tehdä/ Niin walmista sinuasi Israel sinun Jumalas kohtaaman.
4:13 Sille catzo/ Hempe se on/ ioca ne Woret on tehnyt/ Ja loonut on Twlen/ Ja ilmoitta Inhimisille/ mite henen pite puhuman. Hänpe Amuruskon ia Pimeydhen tekepi/ Ja hen keupi Maan corkiuxen päle/ Henen Nimens on/ HERRA Jumala Zebaoth.
Sillä katso/ Hänpä se on/ joka ne wuoret on tehnyt/ ja luonut on tuulen/ ja ilmoittaa ihmisille/ minä hänen pitää puhuman. Hänpä aamuruskon ja pimeyden tekeepi/ ja hän käypi maan korkeuksen päällä/ Hänen nimensä on/ HERRA Jumala Zebaoth.

V. Lucu.

On yxi Ennustos Israelin waldakunda wastan/ Ette sen piti Assyrist poiswietemen. Ensin hen parannoxeen manapi/ ette he sijnä Paicas/ cussa Jumala sääsi Palueluxens/ piti hende palueldama'/ ia ei mualla Epeiumalutta prucaman Ja wchkapi/ Ette cussa ne Kieuhet/ Ahneudhen cautta/ raskautetaan/ ia vlosimeteen/ Eipe sielle pidhe Onni eli Terueys ensingen olema'. Waan sula Jumalan wiha ia rangastos. etc.

5:1 CWlcat te Israelin Honesta/ näite sanoia/ Sille minun teuty temen Walitosweisun teiden ylitzen nosta.
Kuulkaat te Israelin huoneesta/ näitä sanoja/ Sillä minun täytyy tämän walitusweisuun teidän ylitsen nostaa.
5:2 Se Neitzy Israel on langenut/ nin ettei hen iellens woi ylesnosta/ Hen on mahan cukistettu/ ia eikengen hende ylesauta.
Se neitsyt Israel on langennut/ niin ettei hän jällens woi ylösnostaa/ Hän on maahan kukistettu/ ja eikenkään häntä ylös auta.
5:3 Sille nein sanopi HERRA Jumala/ Se Caupungi iosta Tuhatta vloskeuuet/ pite waiuoin Sata ylitziemen/ Ja custa Sata vloskeuuet/ pite waiuoin Kymmenen ylitziemen/ Israelin Honesa.
Sillä näin sanoopi HERRA Jumala/ se kaupunki josta tuhatta uloskäywät/ pitää waiwoin sata ylitsejäämän/ Ja kusta sata yloskäywät/ pitää waiwoin kymmenen ylitsejäämän/ Israelin huoneessa.
5:4 Senteden sanopi HERRA Israelin Honellen/ Etziket minua/ nin teiden pite elemen/
Sentähden sanoopi HERRA Israelin huoneellen/ Etsikäät minua/ Niin teidän pitää elämän/
5:5 Elket Bethel etzicö/ ia elket tulco Gilgalin pein/ ia elket mengö BerSeban pein. Sille Gilgalin pite fangittuna poiswietemen/ ia Bethelin pite tyhiexi tuleman.
Älkäät Betheliä etsikö/ ja älkäät tulko Gilgaliin päin/ ja älkäät menkö BerSebaan päin. Sillä Gilgalin pitää wangittuna poiswietämän/ ja Bethelin pitää tyhjäksi tuleman.
5:6 Etziket HERRA/ nin teiden pite elemen/ Ettei Tuli Josephin Honehesen sytyteteisi/ ioca culuttapi/ ia eikengen sammutais site Bethelis.
Etsikäät HERRAA/ niin teidän pitää elämän/ ettei tuli Josephin huoneeseen sytytettäisi/ joka kuluttaapi/ ja eikenkään sammuttaisi sitä Bethelissä.
5:7 Te käennet Oikiudhen Coirohoxi/ ia Wanhurscaudhen te mahan cukistat.
Te käännät oikeuden koiruohoksi/ ja wanhurskauden te maahan kukistat.
5:8 Hen tekepi Otauan ia Idhäntedhen/ Joca pimeydhest amun/ Ja peiuest/ pimien öen tekepi. Joca Wedhen meres cutzupi/ ia vloskaata ne Maan pirin päle/ henen njmens on HERRA.
Hän tekeepi Otawan ja Idäntähden/ joka pimeydestä aamun/ ja päiwästä/ pimeän yön tekeepi. Joka weden meressä kutsuupi/ ja uloskaataa ne maan piirin päälle/ hänen nimensä on HERRA.
5:9 Joca sen wäkeuen ylitze ydhen Raateluxen asettapi/ ia ette se Raatelia kechta ydhen wahuan Caupungin pälecarghata.
Joka sen wäkewän ylitse yhden raateluksen asettaapi/ ja että se raatelija

kehtaa yhden wahwan kaupungin päällekarata.
5:10 Mutta he wihauat hende/ ioca heite iulkisesta nuchtele/ Ja site he Cauhistauat/ ioca oikiata opetta.
Mutta he wihaawat hänetä/ joka heitä julkisesti nuhtelee/ ja sitä he kauhistawat/ joka oikeata opettaa.
5:11 Senteden ette te sen Kieuhen sordhatte/ Ja otatta Jyuet henelde swris Coormis/ Nin ei teiden pite nijsse Honeisse asuman/ iotca te vloshacatuist kiuiste rakendanuet oletta. Ja ei teden pide site wina ioman/ iota te nijsse caunis Winatarhois istuttanuet oletta.
Sentähden että te sen köyhän sorratte/ ja otatte jywät häneltä suurissa kuormissa/ Niin ei teidän pidä niissä huoneissa asuman/ jotka te uloshakatuista kiwistä rakentaneet olette. Ja ei teidän pidä sitä wiinaa juoman/ jota te niissä kauniissa wiinatarhoissa istuttaneet olette.
5:12 Sille mine tiedhen teiden ylitzekeumisen/ iotca palio on/ Ja teiden Syndien/ iotca wäkeuet ouat/ quinga te adhistat ne Wanhurskat/ ia Lahiat otatte/ Ja ne waiuaiset Domion edhes sordhatte.
Sillä minä tiedän teidän ylitsekäymisen/ jotka paljon on/ Ja teidän syntien/ jotka wäkewät owat/ kuinka te ahdistat ne wanhurskaat/ ja lahjat otatte/ Ja ne waiwaiset tuomion edessä sorratte.
5:13 Senteden teuty sen caualan/ sille aialla/ waickeneman/ Sille se on yxi paha aica.
Sentähden täytyy sen kawalan/ sillä ajalla/ waikeneman/ Slllä se on yksi paha aika.
5:14 Etziket site hyue ia ei site paha/ senpäle ette te madhaisit ele/ Nin se HERRA Jumala Zebaoth teiden cansan onopi/ quin te kerskatta.
Etsikäät sitä hywää ja ei sitä pahaa/ senpäälle että te mahtaisit elää/ Niin se HERRA Jumala Zebaoth teidän kanssanne onpi/ kuin te kerskaatte.
5:15 Wihacat site paha ia racastacat site Hyue/ Ja asettacat Oikiutta Portissa/ nin se HERRA Jumala Zebaoth ombi Armolinen Josephin Techteille.
Wihatkaa sitä pahaa ja rakastakaat sitä hywää/ Ja asettakaat oikeutta portissa/ niin HERRA Jumala Zebaoth ompi armollinen Josephin tähteille.
5:16 Senteden sanopi se HERRA Jumala Zebaoth/ se waldias/ Jocaitzes Gatuissa pite Weparcu oleman/ ia iocaitzes cuias sanotan/ We/ we. Ja se Peldomies cutzutan murehen tyge/ ia weparcuman/ ioca idke taita/
Sentähden sanoopi se HERRA Jumala Zebaoth/ se waltias/ jokaisessa kaduissa pitää woi parku oleman/ ja jokaisessa kujassa sanotaan/ Woi/ woi. Ja se peltomies kutsutaan murheen tykö/ ja woi parkumaan/ joka itkeä taitaa/
5:17 Nin mös iocaitzes winatarhas pite weparcu oleman/ Sille mine tadhon

sinun cauttas waelda/ sanopi HERRA.
Niin myös jokaisessa wiinatarhassa pitää woi parku oleman/ Sillä minä tahdon sinun kauttasi waeltaa/ sanoopi HERRA.
5:18 We nijlle/ iotca HERRAN peiuen pyteuet/ Sille mitewarten hen teille/ quin HERRAN peiue pimeys ombi/ ia ei walkius?
Woi niille/ jotka HERRAN päiwän pyytäwät/ Sillä mitä warten hän teille/ kuin HERRAN päiwä pimeys ompi/ ja ei walkeus?
5:19 ninquin iocu Jalopeura pakenis/ ia coctais Carhun/ ia quin iocu tulis iongun Honen sisel/ ia kätens Seinen pein callistais/ ia Kärmehelde pisteteisijn.
niinkuin joku jalopeura pakenisi/ ja kohtaisi karhun/ ja kuin joku tulisi jonkun huoneen sisälle/ ja kätensä seinään päin kallistaisi/ ja käärmeeltä pistettäisiin.
5:20 Sille se HERRAN peiue pite tosin pimien ia ei walkian oleman/ synghien ia ei sekehen.
Sillä se HERRAN päiwä pitää tosin pimeän ja ei walkean oleman/ synkeän ja ei selkeän.
5:21 Mine wihan teiden Juhlapeiuenne/ ia ylencatzon heite/ ia en malta kärsie teiden Suitzwffrain/ teiden Cocouxissan.
Minä wihaan teidän juhlapäiwiänne/ ja ylenkatson heitä/ ja en malta kärsiä teidän suitsutusuhrian/ teidän kokouksissan.
5:22 Ja waicka te minulle wffraisit Poltwffri ia Rocawffri/ em mine quitengan nijte otolisexi ota/ enge catzo teiden lihauan Kijtoswffrin pein.
Ja waikka te minulle uhraisit polttouhrin ja ruokauhrin/ en minä kuitenkaan niitä otolliseksi ota/ enkä katso teidän lihawaan kiitosuhriin päin.
5:23 Poiswie minusta sinun Wirtes iyriät/ Sille eipe mine woi sinun Psaltarinleikies cwlla.
Poiswie minusta sinun wirtesi jyrinä/ Sillä eipä minä woi sinun psalttarinleikkiäsi kuulla.
5:24 Mutta Oikiudhen pite ninquin Wedhen iulghistettaman/ ia Wahurskaus ninquin wäkeue wirta.
Mutta oikeuden pitää niinkuin weden julkistettaman/ ja wanhurskaus niinkuin wäkewä wirta.
5:25 Olettaco te Israelin Honesta minulle Teuraswffri ia Rocawffri/ nelienne Kymmenne wootena/ corues wffranuet? ia hyuesti?
Oletteko te Israelin huoneesta minulle teurasuhrin ja ruokauhrin/ neljänä kymmenenä wuotena/ korwessa uhranneet? ja hywästi?
5:26 Te cannoitta ne teiden Molochin Maiat/ ia teiden Epeiumalten Cuuia/ ia sen teiden Jumaloitten Tedhän/ iotca te itze teillene tehnyet olitta.

Te kannoitte ne teidän molochin majat/ ja teidän epäjumalten kuwia/ ja sen teidän jumaloitten tähden/ jotka te itse teillenne tehneet olitte.
5:27 Nin mine tadhon teite sis teste anda edhembene Damascon poiswiedhe/ sanopi se HERRA Jumala/ ioca Zebaoth cutzutan.
Niin minä tahdon teitä siis tästä antaa edempänä Damaskoon pois wiedä/ sanoopi se HERRA Jumala/ joka Zebaoth kutsutaan.

VI. Lucu.

Taas hen hartaasti Ennustapi Israelin Waldakunnan wastan. Sille iota lehemin Onnettomus ioutu/ site irttamax ia pahemaxi he tuleuat. Quin nytkin tapactu/ iota enemin Sarnatan/ site ylpiemexi Inhimiset ioutuuat/ Ette he waiuoin Coreuns/ Häcumans/ Ahnens/ walhens/ etc. hakeuat ia noutauat. Sihenasti ette Rangastos heite hauaitzemata käsitte.

6:1 WE nijlle Coreille Zionis/ ia nijlle/ iotca heitens sen Samarian woren päle loottauat/ iotca heitens caikein parahimmat caikessa Mailmassa/ ia hallitzeuat/ quin he tactouat/ Israelin Honesa.
Woi niille koreille Zionissa/ ja niille/ jotka heitänsä sen Samarian wuoren päälle luottawat/ jotka heitänsä kaikkein parhaimmat kaikessa maailmassa/ ja hallitsewat/ kuin he tahtowat/ Israelin huoneessa.
6:2 Menget * Calneen ia catzocat/ ia sielde menget sihen swren Caupungijn Hemath/ ia alaskeuket sihen Philisterein Gathin pein/ iotca ouat paramat Waldakunnat olluet/ quin nämet/ ia heiden Raioins swremat/ quin teiden Raianna/
Menkäät Kalneen ja katsokaat/ ja sieltä menkäät siihen suureen kaupunkiin Hemathiin/ ja alas käykäät siihen philisterein Gathiin päin/ jotka owat paremmat waltakunnat olleet/ kuin nämät/ ja heidän rajainsa suuremmat/ kuin teidän rajanne/
6:3 Quitengin he poiskarcotin/ coska heiden paha hetkens tuli. Ja te hallitzet wäkiuallalla/
Kuitenkin he poiskarkoitin/ koska heidän paha hetkensä tuli. Ja te hallitset wäkiwallalla/
6:4 ia sille wälille te macat Nursanluidhen Sengys/ ia cariastat teiden Tepetin päle. Te sööt ne parahimmat Laumast/ ia ne sötetut Wasicat carian seast.
ja sillä wälillä te makaat norsunluiden sängyssä/ ja koriastat teidän tapetin päällä. Te syötte ne parhaimmat laumasta/ ja ne syötetyt wasikat karjan seasta.
6:5 Ja leikitzet Psaltarin päle/ ia ticterat teille Weisut/ ninquin Dauitki/
Ja leikitse psalttarin päälle/ ja tihteerat teille weisuut/ niinkuin Dawidkin/

6:6 Ja winan Malioista iootta/ ia woitelet teiten Balsamilla. Ja ette te miten sure Josephin wahingon ylitze.
Ja wiinan maljoista juotte/ ja woitelet teitän balsamilla. Ja ette te mitään sure Josephin wahingon ylitse.
6:7 Senteden pite heiden nyt ninen edelkeumen/ iotca fangittuna poiswiedhen/ Ja ninen Pramarein rundaus pite poislackaman.
Sentähden pitää heidän nyt niiden edellä käymän/ jotka wangittuna poiswiedään/ Ja niiden prameiden rundaus (tuhlaus) pitää poislakkaaman.
6:8 Sille HERRA ombi wannonut Sieluns cautta/ sanopi se HERRA Jumala Zebaoth/ Mine närkestyn site Jacobin Coreutta/ ia wihan henen Pallacins/ ia tadhon sen Caupungin ylenanda/ ia caiki mitke henes on.
Sillä HERRA ompi wannonut sielunsa kautta/ sanoopi se HERRA Jumala Zebaoth/ Minä närkästyn sitä Jakobin koreutta/ ja wihaan hänen palatsinsa/ ja tahdon sen kaupungin ylenantaa/ ja kaikki mitkä hänessä on.
6:9 Ja/ waicka wiele kymmene' Mieste ydhes Hones ylitzieisit/ pite heiden quitengin cooleman/
Ja/ waikka wielä kymmenen miestä yhdessä huoneessa ylitsejäisit/ pitää heidän kuitenkin kuoleman/
6:10 Ette cuki henen Setäns ia Enons ottais/ vloswiedhexens ne Luudh Honeesta/ ia sanoman nijlle/ iotca sen Honen Camaris ouat/ Wielekö sielle äni on? ia sen pite wastaman. He ouat caiki matkasans. Ja sanoman pite. Ole wait/ Sille euet he tactoneet ette HERRAN Nimen päle pidheis muistettaman.
Että kukin hänen setänsä ja enonsa ottaisi/ uloswiedäksensä ne luut huoneesta/ ja sanoman niille/ jotka sen huoneen kamarissa owat/ Wieläkö siellä ääni on? ja sen pitää wastaaman. He owat kaikki matkassansa. Ja sanoman pitää. Ole waiti/ Sillä eiwät he tahtoneet että HERRAN nimen päälle pitäisi muistettaman.
6:11 Sille catzo/ HERRA ombi keskenyt/ Ette ne swret Honet pite lötemen aucoxi/ ia ne pienet Honet ette he Raghot saisit.
Sillä katso/ HERRA ompi käskenyt/ että ne suuret huoneet pitää lyötämän aukoksi/ ja ne pienet huoneet että ne raot saisit.
6:12 Cuca taita Orichten cansa samota/ Eli Härkein cansa Callion päle kyndä? Sille te mwttelet Oikiudhen Sapexi/ ia sen Wanhurskaudhen Hedelmen Coirohoxi/
Kuka taitaa oritten kanssa samota/ Eli härkäin kanssa kallion päällä kyntää? Sillä te muuttelet oikeuden sapeksi/ ja sen wanhurskauden hedelmän koiruohoksi/
6:13 Ja turuat iuri turhan asian päle/ ia sanotta. Eikö me kylle woipat ia

wäkeuet ole?
Ja turwaat juuri turhan asian päälle/ ja sanottaa. Eikö me kyllä woiwat ja wäkewät ole?
6:14 Senteden catzo/ Mine tadhon ydhen Canssan teiden Israelin Honesta/ ylesherette/ sanopi HERRA Jumala Zebaoth/ ioca teite adhistaman pite sijte Paicast/ quin Hemathin pein mennehen/ haman * Halapaijun Oiahan asti.
Sentähden katso/ Minä tahdon yhden kansan tehdä teidän Israelin huoneesta/ ylös herättää/ sanoopi HERRA Jumala Zebaoth/ joka teitä ahdistaman pitää siitä paikasta/ kuin Hemathin päin menehen/ hamaan Halapaijun ojahan asti.

VII. Lucu.

Tesse ouat Colme Näghöt/ ioilla hen Canssat Parannoxeen mana/ Waan quin ei se miten auta/ nin hen laske Mucalaiset heiden Mans mittaman/ iacaman ia omistaman. Tesse mös merkiten/ ette Prophetan waiua ia sarnan palca/ oli sula pilca ia ylencatze/ Ja hen mös Capina' Nostaiaxi soimattijn Waan ei hen senuoxi nuctelemast ia sarnamast lacanut.

7:1 NEin osotti minulle HERRA Jumala ydhen Näghyn/ Ja catzo/ yxi seisoi ioca Rohomadhot teki/ iuri silloin quin Oras vlosputkachta/ sijttequin Kuningas oli andanut Lambahans keritä.
Näin osoitti minulle HERRA Jumala yhden näyn/ Ja katso/ yksi seisoi joka ruohomadot teki/ juuri silloin kuin oras ulosputkahti/ sittenkuin kuningas oli antanut lampahansa keritä.
7:2 Quin he nyt tadhoit ne Wiheriet coconans ylessödhe maan pälde/ sanoin mine. Ah HERRA Jumala ole armolinen/ Cuca tacto Jacobin taas ylesautta? Sille hen tosin on sangen Hoono.
Kuin he nyt tahdoit ne wiheriät kokonansa ylössyödä maan päältä/ sanoin minä. Ah HERRA Jumala ole armollinen/ Kuka tahtoo Jakobin taas ylösauttaa? Sillä hän toisin on sangen huono.
7:3 Nin HERRA site catuij/ Ja sanoi. Ei sen pidhe tapactuman.
Niin HERRA sitä katui/ Ja sanoi. Ei sen pitä tapahtuman.
7:4 HERRA Jumala osotti minulle ydhen Näghyn/ Ja catzo/ HERRA Jumala cutzui Tulen/ sen cansa rangaitzeman/ ia piti swren syueydhen ylessömen/ ia io poissöi paran polen matkans.
HERRA Jumala osoitti minulle yhden näyn/ Ja katso/ HERRA Jumala kutsui tulen/ sen kansaa rankaiseman/ ja piti suuren sywyyden ylössyömän/ ja jo poissöi parhaan puolen matkaansa.
7:5 Nin mine sanoin/ Ah HERRA Jumala/ lacka/ cuca tacto Jacobin taas

ylessautta? Sille hen tosin on sangen Hoono.
Niin minä sanoin/ Ah HERRA Jumala/ lakkaa/ kuka tahtoo Jakobin taas ylösauttaa? Sillä hän tosin on sangen huono.
7:6 Nin HERRA mös site catuij. Ja HERRA Jumala sanoi. Ei sengen pidhe tapactuman.
Niin HERRA myös sitä katui. Ja HERRA Jumala sanoi. Ei senkään pidä tapahtuman.
7:7 Mutta hen osotti minulle temen Näghyn/ Ja catzo/ HERRA seisoi ydhen Mwrin päle/ ioca Loodhinnooralla mitattu oli/ ia hen pithi sen Mittanooran Kädhesens.
Mutta hän osoitti minulle tämän näyn/ Ja katso/ HERRA seisoi yhden muurin päälle/ joka luodinnuoralla mitattu oli/ ja hän piti sen mittanuoran kädessänsä.
7:8 Ja HERRA sanoi minulle. Mites näet Amos? Mine sanoin. Ydhen Mittanooran. Nin sanoi HERRA minulle. Catzo/ Mine tadhon ydhen Mittanooran wetä keskel minun Canssani Israelin cautta/ ia ei sillen hende ylitzecatzo.
Ja HERRA sanoi minulle. Mitäs näet Amos? Minä sanoin. Yhden mittanuoran. Niin sanoi HERRA minulle. Katso/ Minä tahdon yhden mittanuoran wetää keskelle minun kansani Israelin kautta/ ja ei silleen häntä ylitse katso.
7:9 Waan ne Isaachin Hijdhet pite autiaxi tuleman/ ia ne Israelin Kircot pite häuitetuxi tuleman/ Ja mine tadhon Miecan cans ylesnosta Jerobeam Honen ylitze.
Waan ne Isaachin hiidet (korkeudet) pitää autioksi tuleman/ ja ne Israelin kirkot pitää häwitetyksi tuleman/ Ja minä tahdon miekan kanssa ylösnostaa Jerobeamin huoneen ylitse.
7:10 Nin lehetti se Pappi Bethelis/ Amazias/ sen Israelin Kuningan Jerobeamin tyge/ sanoden. Se Amos tekepi ydhen Capinan/ sinua wastan/ Israelin Honesa/ eipe itze Maa woi henen Sanoians kersie.
Ja lähetti se pappi Bethelissä/ Amazias/ sen Israelin kuninkaan Jerobeamin tykö/ sanoen. Se Amos tekeepi yhden kapinan/ sinua wastaan/ Israelin huoneessa/ eipä itse maa woi hänen sanojansa kärsiä.
7:11 Sille nein Amos sanopi. Jerobeam teuty Miecan cautta coolla/ Ja Israelin pite henen Maastans/ Fangittuna poiswietemen.
Sillä näin Amos sanoopi. Jerobeam täytyy miekan kautta kuolla/ Ja Israelin pitää hänen maastansa/ wangittuna poiswietämän.
7:12 Ja Amazia sanoi Amosel. Sine Näkiä/ mene pois/ ia pakene Judan maalle/ ia eläte sielle sinuas/ ia prophetera sielle.
Ja Amazia sanoi Amokselle. Sinä näkijä/ mene pois/ ja pakene Judan

maalle/ ja elätä siellä sinuassa/ ja propheteeraa siellä.
7:13 Ja ele Bethelis sillen prophetera. Sille se on Kuningan Kirco/ ia Waldakunnan Hone.
Ja älä Bethelissä silleen propheteeraa. Sillä se on kuninkaan kirkko/ ja waltakunnan huone.
7:14 Amos wastasi/ ia sanoi Amazial/ Eipe mine Propheta ole/ eike iongun Prophetan poica/ Waan mine olen Lehmeinpaimen/ ia Willificunain hakia.
Amos wastasi/ ja sanoi Amazialle/ Eipä minä propheta ole/ eikä jonkun prophetan poika/ Waan minä olen lehmäin paimen/ ja williwiikunain hakija.
7:15 Mutta HERRA poisotti minun Cariasta/ ia sanoi minulle. Mene/ ia Prophetizera minun Canssan/ Israelin wastan. Nin cwle sis sen HERRAN Sana.
Mutta HERRA poisotti minun karjasta/ ja sanoi minulle. Mene/ ja propheteeraa minun kanssani/ Israelin wastaan. Niin kuule siis se HERRAN sana.
7:16 Sine sanot/ Ele Prophetizera Israelin wastan/ ia ele puhu Isaachin Honen wastan.
Sinä sanot/ Älä propheteeraa Israelin wastaan/ ja älä puhu Isaachin huoneen wastaan.
7:17 Senteden sanopi HERRA nein. Sinun Emendes pite Caupungis raiskatuxi tuleman/ ia sinun Poicas ia Tytteres pite Miecan lepitze langeman/ Ja sinun Peldos pite Noralla mitattaman/ Mutta sinun pite ydhes saastaises maas cooleman/ Ja Israelin pite henen Maastans poisaiettaman.
Sentähden sanoopi HERRA näin. Sinun emäntäsi pitää kaupungissa raiskatuksi tuleman/ ja sinun poikasi ja tyttäresi pitää miekan läwitse lankeaman/ Ja sinun peltosi pitää nuoralla mittaaman/ Mutta sinun pitää yhdessä saastaisessa maassa kuoleman/ Ja Israein pitää hänen maastansa pois ajettaman.

VIII. Lucu.

On Ennustos ia Rangastus ninen Rickain Ahneuxest/ iotca nijte Rieuhie raskauttauat/ Jyuein hinnan corghottauat/ Mitat ia wacat wähendeuet/ Ja waacat/ Pundarit/ wichtit ynne waaruin cansa/ wärytteuet. Quin nytkin/ site pahembi/ ylenpalio prucatan. Joinenga teden Jumala coco Makunnan rangaitze ia witzapi/ ei waiuoin Sodhalla ia Nelelle/ waan mös henen oman Sanans ia caiken Lohutoxen poisottamisen cansa/ iota he ylencatzouat. Neite tulis meille Speilin ia Esicuuan pite/ Ettei meilleke sencaltaista sattuis.

8:1 HERRA Jumala osotti minulle ydhen Nägyn/ Ja catzo/ sielle seisoi yxi Corghi Suuitulost.
HERRA Jumala osoitti minulle yhden näyn/ Ja katso/ siellä seisoi yksi suuri

kori suwitulosta.
8:2 Ja hen sanoi. Mites näet Amos? Nin mine wastasin/ Ydhen Corghin Suuitulost. Nin sanoi HERRA minulle. Loppu on tullut minun ca'ssani Israelin ylitze/ Em mine tado he'de sille' ylitzecatzoa.
Ja hän sanoi. Mitäs näet Amos? Niin minä wastasi/ Yhden korin suwitulosta. Niin sanoi HERRA minulle. Loppu on tullut minun kansani Israelin ylitse/ En minä tahdo häntä silleen ylenkatsoa.
8:3 Ja ne Weisut Templeis pite sinä peiuene Idkuxi kiendymen/ sanopi HERRA. Monet Coolluet Rumihit pite monissa paicoissa macaman/ iotca sala poiswiedheen.
Ja ne weisuut templeissä pitää sinä päiwänä itkuksi kääntymän/ sanoopi HERRA. Monet kuolleet ruumiit pitää monissa paikoissa makaaman/ jotka salaa poiswiedään.
8:4 Cwlcat tete/ te iotca ne Kieuhet sordhatta/ ia ne Waiuaiset Makunnas häuitete/
Kuulkaat tätä/ te jotka ne köyhät sorratte/ ja ne waiwaiset maakunnassa häwitätte/
8:5 ia sanotta. Coska tacto se Usicu loppua/ ette me Jyuie saisim myydhe/ Ja se Sabbathi/ ette me madhaisin Ohra caupata ia Spannin wäheneisin/ ia Hinnan corghotaisim/ ia ne Waacat wärytteisim?
ja sanotte. Koska tahtoo se uusikuu loppua/ että me jywiä saisimme myydä/ Ja se sabbathi/ että me mahtaisin ohraa kaupata ja spannin (mitan) wähentäsin/ ja hinnan korottaisimme/ ja ne waakat wääryttäisimme?
8:6 Senpäle ette me saisim ne Kieuhet Rahallam/ ia ne Hätennyet Kengein edest/ meiden haltuna/ ia Acanat Jyuein edest myisim.
Senpäälle että me saisimme ne köyhät rahallamme/ ja ne hätäntyneet kenkäin edestä/ meidän haltuumme/ ja akanat jywäin edestä myisimme.
8:7 HERRA on wannonut Jacobin Honen Coreutta wastan/ Mite maxa/ ios minun pite sencaltaisi heiden Töitens vnochtaman?
HERRA on wannonut Jakobin huoneen koreutta wastaan/ Mitä maksaa/ jos minun pitää senkaltaisia heidän töitänsä unohtaman?
8:8 Eikö Maan pidheis semmodhoisen Asiain teden wapiseman/ ia caiki sisel Asuuaiset murechtiman? Ja sen pite coconans/ ninquin ydhen Wedhen/ ylitze ioxeman ia poiswietemen ia ylitzepeitetuxi tuleman/ Ninquin se Wirta Egiptis tekepi.
Eikö maan pitäisi semmotoisen asian tähden wapiseman/ ja kaikki sisällä asuwaiset murehtiman? Ja sen pitää kokonansa/ niinkuin yhden weden/ ylitse juokseman ja poiswietämän ja ylitsepeitetyksi tuleman/ Niinkuin se wirta Egyptissä tekeepi.

8:9 Sille aialla sanopi HERRA Jumala/ tadhon mine Auringon Polipeiuest alaslaskia/ ia Man kircalla peiuelle pimittemen/
Sillä ajalla sanoopi HERRA Jumala/ tahdon minä auringon puolipäiwästä alaslaskea/ ja maan kirkkaalla päiwällä pimittämän/
8:10 Mine tadhon teiden Juhlapeiuet murhexi/ ia caiki teiden Weisut weparcuhun käte/ Ja mine tadhon anda Sekin iocaitzen Lanten päle tulla/ Ja caiki Päädh paliaxi tedhä/ Ja tadhon heille ydhen Murhen saatta/ Ninquin iocu ainota Poica murechti/ ia heiden pite ydhen surkian Lopun saaman.
Minä tahdon teidän juhlapäiwät murheeksi/ ja kaikki teidän weisut woiparkuhun kääntää/ Ja minä tahdon antaa säkin jokaisen lanteen päälle tulla/ Ja kaikki päät paljaaksi tehdä/ Ja tahdon heille yhden murheen saattaa/ Niinkuin joku ainoata poikaa murehtii/ ja heidän pitää yhden surkean lopun saaman.
8:11 Catzo/ ne peiuet tuleuat sanopi HERRA Jumala ette minun pite ydhen Nelen maan päle lehettemen. Ei Nelen leiuen perest/ eli Janon Wedhen ielkin/ Waan HERRAN Sanan cwlemisen ielkin.
Katso ne päiwät tulewat sanoopi HERRA Jumala että minun pitää yhden nälän maan päälle lähettämän. Ei nälän leiwän perästä/ eli janon weden jälkeen/ Waan HERRAN sanan kuulemisen jälkeen.
8:12 Nin ette heiden pite ymberinsioxeman ydhest Merest/ nin toisehen/ Pohiast nin Iteen pein/ etziskellen HERRAN Sana/ ia ei quitengan pidhe leutemen.
Niin että heidän pitää ympärinsä juokseman yhdestä merestä/ niin toisehen/ Pohjasta niin itään päin/ etsiskellen HERRAN sanaa/ ja ei kuitenkaan pidä löytämän.
8:13 Sinä peiuene pite caunit Neitzyet ia Noricaiset nändymen Janosta/
Sinä päiwänä pitää kauniit neitsyet ja nuorukaiset nääntymän janosta/
8:14 iotca nyt wannouat Samarian Kirouxen cautta. Ja sanouat/ Nin totta quin sinun Jumalas Danis elepi/ Nin totta quin sinun Jumalas Bersebas elepi/ Sille heiden pite nin langeman/ ettei heiden pidhe woiman iellens ylesnouseman.
jotka nyt wannowat Samarian kirouksen kautta. Ja sanowat/ Niin totta kuin sinun Jumalasi Danissa elääpi/ Niin totta kuin sinun Jumalasi Bersebassa elääpi/ Sillä heidän pitää niin lankeeman/ ettei heidän pidä woiman jällens ylösnouseman.

IX. Lucu.

Taas hen Ahneutta wastan sarnapi/ Jota meiden mös tulis mielehen otta/ ia meiten parata/ Ellei me sama Rangastost/ quin Israelki/ kersi/ Nimittein/ ette se Assirian Kuningas/ ychte Osa Canssast hirmulisest tapoi/ ia toista Osa hen fangittuna poiswei. Sitelehin hen Christusen Waldakunnast sarnapi. etc.

9:1 Mlne näin HERRAN Altarin päle seisouan/ Ja hen sanoi. Löö Pichtipielen päle/ nin ette Ouenpuudh wärisisit. Sille heiden Ahneudhens pite tuleman heiden caikein Pääns päle. Ja tadhon heiden Jelkintuleuaistens Miecalla tappa/ ettei kengen pidhe pakeneman/ eike iocu pidhe sijte poispäsemen.
Minä näin HERRAN alttarin päällä seisowan/ Ja hän sanoi. Lyö pihtipielen päälle/ niin että owenpuut wärisisit. Sillä heidän ahneutensa pitää tuleman heidän kaikkein päänsä päälle. Ja tahdon heidän jälkeentulewaisensa miekalla tappaa/ ettei kenkään pidä pakeneman/ eikä joku pidä siitä poispääsemän.
9:2 Ja waicka he heitens hamaan Heluetijn caiuaisit/ nin minun Käteni pite quitengin heite sielde hakeman. Ja ios ylesastuisit Taiuahasen/ nin mine tadhon heite quitengin alassööste.
Ja waikka he heitänsä hamaan helwettiin kaiwaisit/ niin minun käteni pitää kuitenkin heitä sieltä hakeman. Ja jos ylösastuisit taiwaaseen/ nin minä tahdon heitä kuitenkin alassyöstä.
9:3 Ja ios he heitens lymyisit ylhelle sen Carmelin päle/ nin mine tadhon heite sielde ylesetzie ia poistemman heite. Ja ios he heitens minun Casuoni edest werhoisit Meren sywydhes/ nin mine tadhon Kermelle käske/ ioca heite sielle pistemen pite.
Ja jos he heitänsä lymyisit ylhäälle sen Carmelin päälle/ niin minä tahdon heitä sieltä ylös etsiä ja poistempaan heitä. Ja jos he heitänsä minun kaswoni edestä werhoisit meren sywyydessä/ niin minä tahdon käärmeelle käskeä/ joka heitä siellä pistämän pitää.
9:4 Ja ios he heiden Wiholistens edes Fangina käuisit/ nin mine quitengin tadhon Miecalle keske/ ette se heite sielle tappais. Sille mine tadhon minun Silmeni heiden ylitzens pite pahudhexi ia en Hywydhexi.
Ja jos he heidän wihollistensa edessä wankina käwisit/ niin minä kuitenkin tahdon miekalle käskeä/ että se heitä siellä tappaisi. Sillä minä tahdon minun silmäni heidän ylitsensä pitää pahuudeksi ja en hywyydeksi.
9:5 Sille se HERRA Jumala Zebaoth sencaltainen on/ quin hen ydhen Maan rupepi/ nin se sulapi/ ette caiki sisel asuuaiset idkemen pite/ ette sen pite caiken heiden ylitzens ioxeman ninquin Wedhen/ ia se waiotetahan/ ninquin se Wirta Egiptis tekepi.

Sillä se HERRA Jumala Zebaoth senkaltainen on/ kuin hän yhden maan rupeepi/ niin se sulaapi/ että kaikki sisällä asuwaiset itkemän pitää/ että sen pitää kaiken heidän ylitsensä juokseman niinkuin weden/ ja se wajotetaan/ niinkuin se wirta Egyptissä tekeepi.
9:6 Henpä se on/ ioca Salins Taiuaseen rakenda/ ia henen Maians perustapi maan päle. Hen cutzupi Wedhen meresse/ ia wodhatta sen maan päle/ HERRA henen Nimens on.
Hänpä se on/ joka salinsa taiwaaseen rakentaa/ ja hänen majansa perustaapi maan päälle. Hän kutsuupi weden meressä/ ja wuodattaa sen maan päälle/ HERRA hänen nimensä on.
9:7 Eikö te Israelin Lapset minulle nin oletta quin ne Ethiopit/ sanopi HERRA? Eikö mine Israelin Egyptista vloswienyt/ ia ne philisterit vlos Caphthorist/ ia ne Syrit vlos Kirrist?
Eikö te Israelin lapset minulle niin olette kuin ne Ethiopit/ sanoopi HERRA? Eikö minä Israelin Egyptistä uloswienyt/ ja ne philisterit ulos Caphtorista/ ja ne Syrit ulos Kirristä?
9:8 Catzo/ ne HERRAN Jumalan Silmet näkeuet ydhen syndisen Waldakundan päle/ Nin ette mine sen Maan pirin pälde iuri poiskadhotan/ Waicka em mine site Jacobin Honet ratki poiskadhotta tadho/ sanopi HERRA/
Katso/ ne HERRAN Jumalan silmät näkewät yhden syntisen waltakunnan päälle/ Niin että minä sen maan piirin päältä juuri poiskadotan/ Waikka en minä sitä Jakobin huonetta ratki poiskadottaa tahdo/ sanoopi HERRA/
9:9 Sille catzo mine tadhon keskie/ ia sen Israelin Honen caikein Pacanain seas/ anda seulotta/ Ninquin ydhel Seulal seulotahan/ ia ne Jyuet ei pidhe maan päle langeman.
Sillä katso minä tahdon käskeä/ ja sen Israelin huoneen kaikkein pakanain seassa/ antaa seulottaa/ Niinkuin yhdellä seulalla seulotahan/ ja ne jywät ei pidä maan päälle lankeeman.
9:10 Caiki Syndiset minun Canssasani pite Miecalla cooletettaman/ iotca sanouat/ Eipe se Onnettomus nin leszne ole/ eike meille cochta.
Kaikki syntiset minun kansassani pitää miekalla kuoletettaman/ jotka sanowat/ Elpä se onnettomuus niin läsnä ole/ eikä meille kohtaa.
9:11 Sille aialla/ Mine tadhon sen caatunehen Dauidin Maian taas ylesrakenda/ ia tadhon henen Reiens paicata/ ia mite poisseriettu on/ iellens ylesoienda/ ia tadhon heite raketa/ ninquin se entises aias ollut on
Sillä ajalla/ Minä tahdon sen kaatuneen Dawidin majan taas ylösrakentaa/ ja tahdon hänen reikänsä paikata/ ja mitä poissärjetty on/ jällens ylösojentaa/ ja tahdon heitä rakentaa/ niinkuin se entisessä ajassa ollut on.

9:12 Senpäle ette heiden pite nautitzeman ne Edomin Techteet/ ia ne Techteet caikein Pacanain seas/ Joinenga ylitze minun Nimeni pite sarnattaman/ sanopi se HERRA/ ioca neite tekepi.
Senpäälle että heidän pitää nautitseman ne Edomin tähteet/ ja ne tähteet kaikkein pakanain seassa/ Joidenka ylitse minun nimeni pitää saarnattaman/ sanoopi se HERRA/ joka näitä tekeepi.
9:13 Catzo/ Se * aica tulepi/ sano HERRA/ Ette tasan pite kynnettemen ia nijtettemen/ Ja tasan pite wina pusertaman ia kyluettemen Ja Woret pite makiat Wina tiuckuman/ Ja caiki Mäet pite hedelmeliset oleman.
Katso/ Se aika tuleepi/ sanoo HERRA/ että tasan pitää kynnettämän ja niitettämän/ Ja tasan pitää wiina pusertaman ja kylwettämän. Ja wuoret pitää makeaa wiinaa tiukkuman/ Ja kaikki mäet pitää hedelmälliset oleman.
9:14 Sille mine tadhon minun Canssan Israelin Fangiuxen kiende/ ette heiden pite ne Autiat Caupungit rakendaman ia asuman. Winatarhat istuttaman/ ia sijte wina ioman/ Pwtarhat tekemen/ ia Hedelme sijte sömen.
Sillä minä tahdon minun kansan Israelin wankeuksen kääntää/ että heidän pitää ne autiot kaupungit rakentaman ja asuman. Wiinatarhat istuttaman/ ja siitä wiinaa juoman/ puutarhat tekemän/ ja hedelmää siitä syömän.
9:15 Sille mine tadhon heite heiden Maans sisel istutta/ nin ettei se sillen pidhe heiden Maastans vlosiuritetut oleman/ Jonga mine heille andanut olen/ sanopi HERRA sinun Jumalas.
Sillä minä tahdon heitä heidän maansa sisälle istuttaa/ niin ettei se silleen pidä heidän maastansa ulosjuuritetut oleman/ Jonka minä heille antanut olen/ sanoopi HERRA sinun Jumalasi.

Obadian Prophetan päle.

Alcupuhe.
OBadia tulkitan HERRAN Palueliaxi/ ioca lwllan Ahabin ia Jezabelin aicana olluexi/ ioca ketki Sata Prophetat Coopasa. 1. Reg. 17. Mutomat lwleuat henen olluexi Edomeast yxi Proselijti/ Ette henen Näkyns ninen Edomeiten wastan erinens Ennustettu on/ Silloin quin se Babilonian Fangius tapactui. Sille hen lohuttapi sen Judan Canssan/ ette henen pite Zionin iellenstuleman. Ja on tieteminen ette sille Esijsel Isaachil oli caxi Poica/ Joista toinen cutzuttin nyt Esau/ nyt Seir/ nyt Edom/ iosta se Edumeerin makunda Idumea Grekixi cutzutan/ Lounan polen Judeast macaua/ kylle wäkeue ette henelle oli änemin quin caxikymmende/ muratut corkeis woreis/ Päcaupungit ioinenga Pää oli Theman. Mutta toinen Poica oli Jacob/ ioca mös Israel. Cutzutan/ iosta Israelitit/ iotca Judeas/ cussa Jerusalem oli/ asuit. Joca nyt Jerusolima/ nyt Dauidin Hone/ nyt Jacobin Hone/ nyt Josephin Hone/ nyt Judan Hone/ nyt se Zionin Worexi cutzutan. Waan molemat makunnat ouat mäkiset ia kiuiset. Ja quin se Esau/ weliens Jacobi wihasi/ ette Hen ennettein henelde poissiualsi sen Esicoisen hyuestisiugnauxen/ nin coco henen Jelkintuleuaisens/ wihasit ia palio paha teit/ custa he sait/ Jacobin Jelkintuleuaisille/ se

on/ Israelitille/ ia olit aina heiden Wiholisillens auuliset/ heite wainoman/ sortaman/ fangitta/ pilcata ia häuitte/ Nin ette he pidhit Israelitein sordhost/ fangiuxest/ waiuast ia Radholisudhest swriman ilon ia riemun. Teme sis Canssa on Antichristin iouckon ia falskein weliein esicuua/ iotca achkeroitzeuat aina ia iocapaicas Jumalan Canssa wahingoitta.

Ninquin enimest caiki Prophetat nucteleuat ia laittauat ne Edomitit sencaltaisen iulman Pahuden teden. Ninquin mös se cxxxvij. Psalmi heiste walitta. Ette nyt se ylitze mären mielen caruahutta/ quin ne Radholiset ia Murheliset (ioinenga tulis lohutetta) heiden waiuans ia surkiudhens ylitze/ pilcatan/ nauretan eikistellen/ ia pidhetellen/ Josta se Usko Jumalan tyge ydhen swren wäkeuen Kiusauxen kersipi/ ia Epeuskohon ia Epelyxehen wäkeuesti wetäpi.

Nin asettapi Jumala tesse ydhen erinomaisen Prophetan/ sencaltaisten tuijmain Pilcuriten ia Kiusaiadhen wastan/ ia lohuttapi ne Murheliset/ ia wahuista heiden Uskons/ käkeuxel ia nuctella/ sen caltaisten iulmain Edomitein/ se on/ ninen Radholistein wastan/ ia lupauxel tuleuaisest Auust ia wapatuxest.

Ja se tosin on sangen tarpelinen Lohutos ia yxi hyue Obadia/ semotoises Onnettuxes. Lopusa hen prophetera lyhysille sanoilla Christusen Waldakunnast/ ette sen pite/ ei waiuoin Jerusalemis/ Mutta caikis Canssoisa oleman/ quin hen sanopi HERRAN pite Waldakunnan oleman. Tesse Prophetas/ Nämet Päcappalet ouat. J. Christusen wiholistein Cumpanit mös Jumalalda rangaistan. Ij. Ne Jumalattomat rangaistetaan Jumalattomiten cautta/ ia sillens Jumala heite sihen prucapi. Iij. Christusen Waldakunda ombi ijancaikinen. Iiij. Ne Jumalattomat vskaltauat Linnains ia Kiuimurins päle/ Sotawäens/ Wallans/ Rickaudhens/ Wijsaudhens/ Mucalaisten auttamisen/ ia Sota Asetten hangitoxen päle. >etc. V. Se witza/ ionga Jumala rangastoxesans prucasi/ wimein Tulehen heitetehen. Vj. Waicka Seurakunda on caiken lens/ monella modholla waiuattu/ quitengin Jumala sen ylesrakenda/ wirghotta/ ia wahuista.

1:1 TEME ombi Obadian Näky. Nein sanoi HERRA Jumala Edomist. Me olema HERRALDA cwlluet/ Ette yxi Lehetussana on Pacanain secahan lehetetty. Ylesnoskat/ ia sotikam heiden wastans.

Tämä ompi Obadjan näky. Näin sanoi HERRA Jumala Edomista. Me olemme HERRALTA kuulleet/ Että yksi lähetyssana on pakanain sekaan lähetetty. Ylösnouskaat/ ja sotikaamme heidän wastaansa.

1:2 Catzo/ mine olen hoonoxi tehnyt pacanaidhen seas/ ia sangen ylencatzotetuxi.

Katso/ minä olen huonoksi tehnyt pakanaiden seassa/ ja sangen ylenkatsotuksi.

1:3 Sinun sydhemes Coreus on sinun wietellut/ ettes wortein Rotkois asut/ sinun corkeis Linnoisas/ ia sanot sinun Sydhemeses/ Cuca tacto minun teste mahansöste?

Sinun sydämesi koreus on sinun wietellyt/ että wuorten rotkoissa asut/ sinun korkeissa linnoissasi/ ja sanot sinun sydämessäsi/ Kuka tahtoo minun tästä maahan syöstä?

1:4 Waicka sine wiele ylhel Corkiuxeen menis/ ninquin Cotka/ ia tekis sinun Persäs Techtein keskelle/ nin mine quitengin tadhon sinun sielde alassöste/ sanopi HERRA.
Waikka sinä wielä ylhäälle korkeukseen menisit/ niinkuin kotka/ ja tekisi sinun pesäsi tähtein keskelle/ niin minä kuitenkin tahdon sinun sieltä alassyöstä/ sanoopi HERRA.
1:5 Jos Warcat eli Raateliat tuleuat Öelle sinun ylitzes/ quinga sinun pite nin wait oleman. Ja heiden pite kylle warastaman/ Ja ios Winanhakiat sinun ylitzes tuleuat/ nin ei heiden pidhe sinulle ychten Jelkinpoimitost/ iettemen.
Jos warkaat eli raatelijat tulewat yöllä sinun ylitsesi/ kuinka sinun pitää niin waiti oleman. Ja heidän pitää kyllä warastaman/ Ja jos wiinanhakijat sinun ylitsesi tulewat/ niin ei heidän pidä sinulle yhtään jälkeenpoimimista/ jättämän.
1:6 Ah quinga heiden pite sen Esaun vlostutkiman/ ia henen Tauarans ylesetzimen?
Ah kuinka heidän pitää sen Esaun ulostutkiman/ ja hänen tawaransa ylösetsimän?
1:7 Caiki sinun omas Lijttowelies pite sinun Maaldas vlossöxemen. Ne miehet/ ioinenga päle sine panet sinun turuas/ pite sinun wiettelemen ia sortaman/ Jotca sinun leiues söuet/ pite sinun pettemen/ ennenquin sine homaitzet.
Kaikki sinun omas liittoweljesi pitää sinun maaltasi ulossyöksemän. Ne miehet/ joidenka päälle sinä panet sinun turwasi/ pitää sinun wiettelemän ja sortaman/ Jotka sinun leipäsi syöwät/ pitää sinun pettämän/ ennenkuin sinä huomaat sen.
1:8 Mite maxa/ sanopi HERRA/ Mine tadhon samalla aialla/ ne Wijsat Edomis/ houckioxi tedhä/ ia Caualutta Esaun woren päle?
Mitä maksaa/ sanoopi HERRA/ Minä tahdon samalla ajalla/ ne wiisaat Edomissa/ houkkioiksi tehdä/ ja kawaluutta Esaun wuoren päälle?
1:9 Sille sinun Wäkeues Themanis pite epeilemen/ senpäle ette he caiki pite sen Esaun woren päle/ murhan cautta/ huckanduman.
Sillä sinun wäkewäsi Themanissa pitää epäilemän/ senpäälle että he kaikki pitää sen Esaun wuoren päälle/ murhan kautta/ hukkaantuman.
1:10 Sen sinun Welies Jacobin wären sordhamisen teden/ sihen aican coskas henen wastans seisoit/
Sen sinun weljesi Jakobin wäärän sortamisen tähden/ siihen aikaan koskas hänen wastaansa seisoit/
1:11 quin ne Mucalaiset henen Sotawäens fangittuna poisweit/ ia Ulcomaiset henen Porteins lepitze siselmenit/ Ja ylitze Jerusalemin aruan heitit/ nin

sine olit ninquin yxi heisteki/ Senteden pite sinun caiken häpien ala tuleman/ ia ijancaikisesta vlosiuritetuxi tulla.
kuin ne muukalaiset hänen sotawäkensä wangittuna poisweit/ ja ulkomaiset hänen portteinsa läwitse sisälle menit/ ja ylitse Jerusalemin arwan heitit/ niin sinä olit niinkuin yksi heistäkin/ Sentähden pitää sinun kaiken häpeän alle tuleman/ ja iankaikkisesti ulosjuuritetuksi tulla.
1:12 Eipe sinun pidhe sillen enembete nin näkemen sinun Lustis/ sinun Welies päle/ henen Radholisudhens aicana. Ja ei sinun pidhe riemuitzeman ylitze Judan Lasten/ heiden surkiudhens aicana. Ja ei sinun Suus pidhe nin röyckiet Sanat puhuman/ heiden waiuans aicana.
Eipä sinun pidä sillen enempää niin näkemään sinun lystisi/ sinun weljesi päälle/ hänen raadollisuutensa aikana. Ja ei sinun pidä riemuitsemaan ylitse Judan lasten/ heidän surkeuden aikana. Ja ei sinun suusi pidä niin röyhkeitä sanoja puhuman/ heidän waiwansa aikana.
1:13 Ei sinun pidhe minun Canssani Portein lepitze siselmenemen/ heiden surkiudhens aicana. Ei sinun pidhe lustis näkemen/ heiden Onnetuxens ylitze heiden surkiudhens aicana.
Ei sinun pidä minun kansani porttein läwitse sisälle menemän/ heidän surkeutensa aikana. Ei sinun pidä lystisi näkemään/ heidän onnettomuutensa ylitse heidän surkeutensa aikana.
1:14 Ei sinun pidhe heiden Sotawäens wastan lehettemen/ heiden surkiudhens aicana. Ei sinun pidhe Tienharois seisoman/ henen Pakeneuaisians murhaman. Ei sinun pidhe henen Ylitzijeuiens sulkeman/ heiden adhistoxens aicana.
Ei sinun pidä heidän sotawäkeä wastaan lähettämän/ heidän surkeutensa aikana. Ei sinun pidä tienhaaroissa seisoman/ hänen pakenewaisiansa murhaaman. Ei sinun pidä hänen ylitsejääwiänsä sulkeman/ heidän ahdistuksensa aikana.
1:15 Sille se HERRAN peiue ombi lesse/ ylitze caiki Pacanat/ Quin sine tehnyt olet/ nin sinulle pite tapachtuman/ ia quin sine olet ansainut/ nin sen pite sinun Pääs päle iellenstuleman.
Sillä se HERRAN päiwä ompi läsnä/ ylitse kaikki pakanat/ Kuin sinä tehnyt olet/ niin sinulle pitää tapahtuman/ ja kuin sinä olet ansainnut/ niin sen pitää sinun pääsi päälle jällens tuleman.
1:16 Sille quin te oletta minun pyhen Woreni päle ioonuet/ Nin pite caiki Pacanat ymberins iooman. Ja heiden pite vlosryppeiemen ia ylesnielemen/ Ja heiden pite oleman/ ninquin he ei ensingen olisi olluet.
Sillä kuin te olette minun pyhän wuoreni päällä juoneet/ Niin pitää kaikki pakanat ympäriinsä juomaan. Ja heidän pitää ylösryyppäämän ja

ylösnielemän/ Ja heidän pitää oleman/ niinkuin he ei ensinkään olisi olleet.
1:17 Mutta Zionin woresa/ pite wiele mutomat wapadhetuxi tuleman heiden pite pyhituxi oleman ia Jacobin Hone pite hene' Haltiains ylitze wallitzeman. Ja Jacobin Honen pite Tulen oleman/ ia Josephin Honen ydhen Lieckien.
Mutta Zionin wuoressa/ pitää wielä muutamat wapahdetuksi tuleman heidän pitää pyhitetyksi oleman ja Jakobin huone pitää heidän haltijansa ylitse wallitseman. Ja Jakobin huoneen pitää tulen oleman/ ja Josephin huoneen yhden liekin.
1:18 Mutta Esaun Honen/ corsia/ sen heiden pite ylessytyttemen ia poisculuttaman/ nin ettei Esauin Honeste pidhe miteken techteixi iemen. Sille HERRa sen puhunut on.
Mutta Esaun huoneen/ korsia/ sen heidän pitää ylössytyttämän ja poiskuluttaman/ niin ettei Esaun huoneesta pidä mitäkään tähteeksi jäämän. Sillä HERRA sen puhunut on.
1:19 Ja ne Launaiset pite ne Esaun Woret/ ia ne Laxoin Asuuaiset pite ne Philisterit omistaman/ Ja mös heiden pite sen Ephraimin ia Samarian Kedhon omistaman/ Ja BenJamin pite sen woren Gilead omistaman.
Ja ne lounaiset pitää ne Esaun wuoret/ ja ne laaksoin asuwaiset pitää ne Philisterit omistaman/ Ja myös heidän pitää sen Ephraimin ja Samarian kedon omistaman/ Ja BenJamin pitää sen wuoren Gilead omistaman.
1:20 Ja ne poisaietut teste Israelin Lastein Sotawäest/ iotca ninen Cananeerin seas/ haman Zarphatin pein ouat/ Ja ne poisaietut Jerusalemin Caupungist/ iotca Sepharadis ouat/ pite ne Caupungit Etelen pein omistaman.
Ja ne poisajetut tästä Israelin lasten sotawäestä/ jotka niiden kananein seassa/ hamaan Zarphatin päin owat/ Ja ne poisajetut Jerusalemin kaupungista/ jotka Sephadadissa owat/ pitää ne kaupungit etelään päin omistaman.
1:21 Ja Wapactaiat pite sen Zionin woren päle tuleman/ ne Esaun woret Domitzeman. Ja sillens pite Waldakunda HERRAN oleman.
Ja wapahtajat pitää sen Zionin wuoren päälle tuleman/ ne Esaun wuoret tuomitseman. Ja sillens pitää waltakunta HERRAN oleman.

Obadian Prophetan Loppu.

Jonan Prophetan päle.

Alcupuhe.
TEme Propheta Jonas tulkitan Mettisexi/ iolla se Pyhe Hengi Ramatuis vsein merkiten/ ioca alati meiden cansan olcoon. Temen Ise Amathai cutzuttin/ Latinaxi Werax/ Somexi

Vaca nimitetty/ Ja tai on ollut Gath Hepherist/ ioca Caupungi sijnä Sucukunnas Zebulonis macapi/ Josua. xix. Cap. Sille nein on kirioitettu sijnä toises Kuningan Kirias. xiiij. Cap. 2 Kun 14:25 Se Kuningas Jerobeam iellensai Israelin Raiain tyge/ haman Hemathist/ sihen Merehen Eremahan asti/ sen HERRAN Israelin Sanan ielkin/ ionga hen on puhunut henen Paluelians/ Jonan/ Amathain poian suun cautta/ sen Prophetan Gath Hepherist. Senteden ei hen ollut sen Pacanain Lesken poica Zarphatist/ Zidonin tyge/ ioca sen Prophetan Elian/ Nelen aicana rocki/ ionga poian hen cooluest yleshereytti. Josta Christus Luce. iiij. Mainitze. Waan tai oli Ebreus/ quin hen itze j. Ca. todhista. Ja henen aicanans se Kuningas Usia ylitze Judan hallitzi/ ia silloin mös Israelin Waldakunnas/ ne Prophetit Hoseas/ Amos/ Joel/ Esaias/ muissa paicois ia Caupungis sarnasit. Neiste kylle merkiten/ quinga ialo/ callis Mies teme Jonas/ Israelin Waldakunnas on ollut/ Ja Jumala swret Asiat henen cauttans tehnyt on/ Nimittein/ ette henen sarnans cautta/ se Kuningas Jerobeam/ nin onnelinen oli/ ette hen caiki iellenswoitti/ mite Hasael se Syrian Kuningas/ oli Israelin Waldakunnast poisottanut. Mutta teme on caikein ylitze (nijste quin hen oman Canssans seas teki) ette hen nin swren wäkeuen Waldakundan/ Assyrian/ rochkesi ruueta/ Ja nin hedelmelisest Pacanain seas sarnasi/ ioca henen omains tykene ei woinut nin palio/ monein Sarnains cautta vlostoimitta. Nin quin Jumala tadhois sen cansa osotta sen Esaian Prophetan Sanan. Joca ei site cwllut ole/ henen pite site cwleman. Sixi Esicuuaxi/ ette caikille/ ioilla Sana runsasti onopi/ sen he pian ylencatzouat/ ia iotca site ei taidha saadha/ he kernasti sen wastanottauat. Ninquin itze Christus sano. Matt. xxj. Matt 21:43 Jumalan Waldakunda pite teilde poisotettaman/ ia Pacanoille annettaman/ iotca nijste hedelmen tekisit. Teste Jonan Hystoriast me ensin Opimma/ Ette ioca ei mielellens ia rackaudhest tadho Jumalata seurata/ henen teuty site ylenmielens tedhä/ Ninquin Jonan tapactui. Senteden pite iocaitzen Wirghasans Jumalata cwleman ia henen mielens noutaman/ Eli hen mös saapi rangastoxen.

Propheta Jona

I. Lucu.

1:1 SE HERRAN sana tapactui Jonan/ sen Amithain Poian tyge/ sanoden/
Se HERRAN sana tapahtui Jonan/ sen Amithain pojan tykö/ sanoen/
1:2 Ylesnouse/ ia mene sihen swren Caupungijn Nineuen/ ia sarna henesse/ Sille heiden Pahudens on minun Casuoni eteen ylestullut.
Ylösnouse/ ja mene siihen suureen kaupunkiin Niniween/ ja saarnaa hänessä/ Sillä heidän pahuutensa on minun kaswoni eteen ylös tullut.
1:3 Mutta Jona ylesnousi pakeneman HERRAN casuon edest/ ia tachtoi Meren päle/ ia alastuli haman Japhon pein. Ja quin hen ydhen Haden leusi/ ioca tactoi Merelle menne/ annoi hen frachtin ia sihen siselastui/ ette hen heiden cansans Merelle menis/ HERRAN Casuon edest.
Mutta Jona ylös nousi pakenemaan HERRAN kaswon edestä/ ja tahtoi meren päälle/ ja alastuli hamaan Japhon päin. Ja kuin hän yhden haahden löysi/

joka tahtoi merelle mennä/ antoi hän frachtin (palkan) ja siihen sisälle astui/ että hän heidän kanssansa merelle menisi/ HERRAN kaswon edestä.
1:4 Nin annoi HERRA ydhen swren Twlen/ sen Meren päle tulla/ ia nousi yxi swri Ilma sen meren päle/ ette se Haaxi lwltin serietyxi.
Niin antoi HERRA yhden suuren tuulen/ sen meren päälle tulla/ ja nousi yksi suuri ilma sen meren päälle/ että se haaksi luultiin särjetyksi.
1:5 Ja ne Haaximiehet pelkesit/ ia hwsit/ cuki henen Jumalans tyge. Ja vlosheitit ne Calut/ quin Hadhes oli Merehen/ ette se olis keuiemexi tullut. Mutta Jona oli alas Haden sisel astunut/ ia macasi vnesta raskautettu.
Ja ne haaksimiehet pelkäsit/ ja huusit/ kukin hänen jumalansa tykö. Ja ulos heitit ne kalut/ kuin haahdessa oli merehen/ että se olis keweämmäksi tullut. Mutta Jona oli alas haahden sisälle astunut/ ja makasi unesta raskautettuna.
1:6 Nin Skippari meni henen tygens/ ia sanoi henelle. Mites macat? Nouse yles/ ia sinun Jumalas auxeshwdha. Jos Jumala lehes meiden pälen tadhois muista/ ettei me huckuisi.
Niin kippari meni hänen tyköns/ ja sanoi hänelle. Mitäs makaat? Nouse ylös/ ja sinun Jumalaasi awuksesi huuda. Jos Jumala lähes meidän päällensä tahtoisi muistaa/ ettei me hukkuisi.
1:7 Nin he sanoit toinen toisellens/ Tulcat/ ia aruat heittekem/ ette me tiedheisim Kenenge tedhen meille nin pahasti keupi. Ja quin he aruan heitit/ nin langesi arpa Jona' päle.
Niin he sanoit toinen toisellensa/ Tulkaat/ ja arwat heittäkäämme/ että me tietäisimme kenenkä tähden meille niin pahasti käypi. Ja kuin he arwan heitit/ niin lankesi arpa Jonan päälle.
1:8 Nin sanoit he henelle. Sanos nyt meille/ mixi nin pahasti meille keupi? mite sinu' tecos on? ia custas tulit? custa Maaku'nast sine olet? Ja mista Ca'ssast sine olet?
Niin sanoit he hänelle. Sanos nyt meille/ miksi niin pahasti meille käypi? Mitä sinun tekosi on? ja kustas tulit? kusta maakunnasta sinä olet? Ja mistä kansasta sinä olet?
1:9 Hen sanoi heille. Mine ole' yxi Ebreeri/ ia site HERRA Jumala taiuahast mine pelken/ ioca teki Mere' ia sen Carkian.
Niin hän sanoi heille. Minä olen yksi hebreeri/ ja sitä HERRAA Jumalaa taiwaasta minä pelkään/ joka teki meren ja sen karkean.
1:10 Nin ne Miehet swrella pelgholla pelkesit/ ia sanoit henelle. Mixis temen teit? Sille he tiesit/ ette hen HERRAN edest pakeni/ Sille hen oli heille site sanonut.
Niin ne miehet suurella pelolla pelkäsit/ ja sanoit hänelle/ Miksis tämän teit?

Sillä he tiesit/ että hän HERRAN edestä pakeni/ Sillä hän oli heille sitä sanonut.
1:11 Nin he sanoit. Mite meiden pite sinulle tekemen/ Ette Meri meille tyuenis? Sille Meri keui/ ia lainecti heiden ylitzens.
Niin he sanoit. Mitä meidän pitää sinulle tekemän/ että meri meille tywenisi? Sillä meri käwi/ ja lainehti heidän ylitsensä.
1:12 Hen sanoi/ Ottaca minua/ ia heitteke Merehen/ Nin Meri teille tyuene. Sille mine tiedhen/ ette teme swri Ilma tulepi teiden pälen minun techteni.
Hän sanoi/ Ottakaa minua/ ja heittäkää mereen/ Niin meri teille tywenee. Sillä minä tiedän/ että tämä suuri ilma tuleepi teidän päällen minun tähteni.
1:13 Ja ne Miehet soudhit/ ette he Maan iellenssaisit/ Mutta euet he woinuet/ Sille Meri keui wäkeuesti heiden ylitzens.
Ja ne miehet soudit/ että he maan jällens saisit/ Mutta eiwät he woineet/ Sillä meri käwi wäkewästi heidän ylitsensä.
1:14 Nin he hwdhit HERRAN tyge/ ia sanoit/ Ah HERRA/ Ele anna meite huckua/ temen Miehen sielun polesta/ ia ele meiden pälen wighattoinda werda lue/ Sille sine HERRA teet/ quin sine tadhot.
Niin he huusit HERRAN tykö/ ja sanoit/ Ah HERRA/ Älä anna meidän hukkua/ tämän miehen sielun puolesta/ ja älä meidän päällen wiatointa werta lue/ Sillä sinä HERRA teet/ kuin sinä tahdot.
1:15 Nin he otit Jonan/ ia heitit henen Merehen/ ia Meri asettuy lainectimast.
Niin he otit Jonan/ ja heitit hänen merehen/ ja meri asettui lainehtimasta.
1:16 Ja ne Miehet pelkesit HERRA swrella pelgholla/ Ja teit HERRALLE Wffri ia Lupausta.
Ja ne miehet pelkäsit HERRAA suurella pelolla/ Ja teit HERRALLE uhria ja lupausta.

II. Lucu.

On Kijtosweisu/ iossa hen Jumalata auxenshwsi/ ia autetuxi tuli. Senteden hen yliste Jumalan armo ia hyuyttä/ kijtte ia Cunnioitta/ Jumalata/ iota se otolisembi wffri on. Meille Esicuuaxi Rucoleman. etc. Coska häte keske.

2:1 Mutta HERRA walmisti ydhen swren Walascalan/ Jonan ylesnielemen. Ja Jona oli sijnä Walascalan watzas/ colme peiue ia colme öte.
Mutta HERRA walmisti yhden suuren walaskalan/ Jonan ylösnielemään. Ja Jona oli siinä walaskalan watsassa/ kolme päiwää ja kolme yötä.
2:2 JA Jonas Rucueli henen HERRANS Jumalans tyge/ sen Walascalan watzast/ ia sanoi.

Ja Jonas rukoili hänen HERRANSA Jumalansa tykö/ sen walaskalan watsasta/ ja sanoi.
2:3 Mine hwsin minun HERRANI tyge/ minun adhistoxissan/ ia hen wastasi minua/ Mine parghuin Heluetin watzast/ ia sine cwlit minun äneni.
Minä huusin minun HERRANI tykö/ minun ahdistuksessani/ ja hän wastasi minua/ Minä paruin helwetin watsasta/ ja sinä kuulit minun ääneni.
2:4 Sine nackasit minun Sywydhen/ keskelle Merte/ nin ette Allot minun ymberinspörydhit/ Caiki sinun Lainehes ia Allos langesit minun päleni.
Sinä nakkasit minun sywyyteen/ keskelle merta/ niin että aallot minun ympärins pyörihit/ Kaikki sinun lainehesi ja aaltosi lankesit minun päälleni.
2:5 Nin ette mine aiattelin/ minun poisheitetyxi sinun Silmeis edest/ Quitengin mine taas saan nähde sinun Pyhen Templis.
Niin että minä ajattelin/ minun poisheitetyksi sinun silmäisi edestä/ Kuitenkin minä taas saan nähdä sinun pyhän templisi.
2:6 Wedhet minun ymberipijrsit Sieluni asti/ ne Syweydhet minun ymberinswipoitit/ Cahilisto peitti minun Pääni.
Wedet minun ympäripiirsit sieluuni asti/ ne sywyydet minun ympärinsä upotit/ Kaislisto peitti minun pääni.
2:7 Wortein peruxehen sahca mine waioin/ Maa henen Telillens minun salpasi ijancaikisesta. Mutta sine vlosweit cadhotuxesta minun Sieluni/ HERRA minun Jumalan.
Wuorten perustukseen saakka minä wajoisin/ Maa hänen teillänsä minun salpasi iankaikkisesti. Mutta sinä ulosweit kadotuksesta minun sieluni/ HERRA minun Jumalani.
2:8 Coska minun Sieluni minussa epeili/ nin mine HERRAN päle muistin/ Ja minun Rucouxen tuli sinun tyges/ sinun Pyhes Templises.
Koska minun sieluni minussa epäili/ niin minä HERRAN päälle muistin/ Ja minun rukouksen tuli sinun tykösi/ sinun pyhässä templissäsi.
2:9 Mutta iotca loottauat töidhens päle/ iotca quitengin tyhiet ouat/ euet he Armo tottele.
Mutta jotka luottawat töidensä päälle/ jotka kuitenkin tyhjät owat/ eiwät he armoa tottele.
2:10 Mutta mine kijtoxella tadhon wffrata/ mine pidhen Lupauxen HERRALLE/ ette hen minua autti.
Mutta minä kiitoksella tahdon uhrata/ minä pidän lupauksen HERRALLE/ että hän minua autti.
2:11 Ja HERRA sanoi Walascalalle/ ette hen Jonan vloscacaisis Maan päle.
Ja HERRA sanoi walaskalalle/ että hän Jonan uloskakaisisi maan päälle.

III. Lucu.

Tesse on yxi iuri toimelinen/ Christilinen parannoxen Esicuua/ ette ne Nineuitit vskoit/ synnins tunsit/ ia Elemens paransit/ ia Jumalan päle vskalsit/ ette hen sulast Laupiudhestans/ sen ansatun Witzauxens/ armolisesta poiskiensi. Ja wiele sijttekin/ teme meiden Uskon päcappale wissixi ia wahuaxi pysy/ Ette me sulasta Armosta/ paitzi Ansiota/ ia Töidhen helpota/ synniste wapadhetam/ ia autuaxi tulemma.

3:1 NIN tapactui HERRAN sana toisenkerdan Jonan tyge/ sanoden.
Niin tapahtui HERRAN sana toisen kerran Jonan tykö/ sanoen.
3:2 Nouse yles ia mene sihen swren Caupungin Nineuen/ ia sarna hene' wastans site Sarna/ ionga mine sinulle sanon.
Nouse ylös ja mene siihen suureen kaupunkiin Niniween/ ja saarnaa hänen wastaansa sitä saarnaa/ jonka minä sinulle sanon.
3:3 Nin Jonas ylesnousi/ ia lexi Nineuehen/ HERRAN sanan ielkin. Mutta Nineue oli yxi Jumalan Caupungi/ colmet peiuekunda swri.
Niin Jonas ylösnousi/ ja läksi Niniwehen/ HERRAN sanan jälkeen. Mutta Niniwe oli yksi Jumalan kaupunki/ kolme päiwäkuntaa suuri.
3:4 Ja quin Jona rupeis siselkeumen ydhen peiuekunnan/ sarnasi hen/ ia sanoi/ Wiele ouat neliekymmende peiue/ nin pite Nineuen huckuman.
Ja kuin Jona rupeis sisälle käymään yhden päiwäkunnan/ saarnasi hän/ ja sanoi/ Wielä owat neljäkymmentä päiwää/ niin pitää Niniwen hukkuman.
3:5 Nin ne Nineuitin Miehet vscoit Jumalan päle/ ia annoit sarnata/ Ette paastoman pidheis/ ia Säkit pälens puit/ seke swret ette pienet.
Niin ne Niniwetin miehet uskoit Jumalan päälle/ ja annoit saarnata/ että paastoaman pitäsi/ ja säkit päällensä puit/ sekä suuret että pienet.
3:6 Ja quin se Nineuen Kuningan eten tuli/ nin hen Stolistans ylesnousi/ ia poisrisui henen Purpurin waattens/ ia kiäri itzens Säckihin/ ia istui tuhckahan.
Ja kuin se Niniven kuninkaan eteen tuli/ niin hän tuolistans ylösnousi/ ja poisriisui hänen purppuran waatteensa/ ja kääri itsensä säkkihin/ ja istui tuhkahan.
3:7 Ja annoi vloshwta/ ia sanoa Nineuen lepitze/ Kuningan ia henen Sangarins keskyste/ tellens Inhiminen ia Eleien/ Naudhat ia Cariat/ ei pidhe miteken maistaman/ eike Laitumehen aiettaman/ ia ei wetteken iooman/
Ja antoi uloshuutaa/ ja sanoa Niniven läwitse/ kuninkaan ja hänen sankarinsa käskystä/ tällens ihminen ja eläin/ naudat ja karjat/ ei pidä mitäkään maistamaan/ eikä laitumehen ajettaman/ ja ei wettäkään juomaan/
3:8 Waan seke Inhimiset ette Eleijemet pite Säckin kiäritteman/ ia luiasti

Jumalan tyge hwtaman/ Ja iocainen palatkaan henen pahasta tiestens/ ia henen kädhens wäkiuallast.
Waan sekä ihmiset että eläimet pitää säkkiin käärittämän/ ja lujasti Jumalan tykö huutaman/ ja jokainen palatkaan hänen pahasta tiestänsä/ ja hänen kätensä wäkiwallasta.
3:9 Cuca tiete? Jumala mactais käte/ ia catuua/ ia hendens poiskiende henen hirmulisens wihastans/ ettei me huckuisi.
Kuka tietää? Jumala mahtaisi kääntyä/ ja katua/ ja häntänsä poiskääntää hänen hirmullisesta wihastansa/ ettei me hukkuisi.
3:10 Mutta quin Jumala näki heiden Töijtens/ ette he palaisit he pahasta tiestens/ nin Jumala catuy sen pahuden ylitze/ ionga hen oli puhunut heille tedhexens/ ia ei tehnytken.
Mutta kuin Jumala näki heidän töitänsä/ että he palaisit he pahasta tiestänsä/ niin Jumala katui sen pahuuden ylitse/ jonka hän oli puhunut heille tehdäksensä/ ja ei tehnytkään.

IV. Lucu.

Erinens tesse Jumalan Armo/ Laupius ia Hywys ylisteten/ Ettei hen pydhe Syndisite cadhotta/ waan paramin sääste ia armacta. Jos he mutoin heitens parandauat. Sihen seke Jonas ette Nineue ouat sangen lohuliset Esicuuat. Ette Jumala tacto Armolinen ia Laupias olla/ nijlle/ iotca heidens parandauat/ ia paha tecons catuuat.

4:1 SYte Jonas närkestuy sangen swresti/ ia tuli wihoisens/
Siitä Jonas närkästyi sangen suuresti/ ja tuli wihoissansa/
4:2 Ja rucueli Jumalan tyge/ ia sanoi. Ah HERRA/ Sepe se on quin mine sanoin/ quin mine wiele olin Maasani/ Senteden mine mös tahdoin ennetten poispaeta Merehen. Sille mine tiedhen/ ettes armolinen/ Laupias/ pitkemielinen/ ia swresta Hywydhest olet/ ia site pahutta catuuainen.
Ja rukoili Jumalan tykö/ ja sanoi. Ah HERRA/ Sepä se on kuin minä sanoin/ kuin minä wielä olin maassani/ Sentähden minä myös tahdoin ennättäen poispaeta merehen. Sillä minä tiedän/ että armollinen/ laupias/ pitkämielinen/ ja suuresta hywyydestä olet/ ja sitä pahuutta katuwainen.
4:3 Nin ota nyt minun Sieluni pois minusta HERRA/ Sijne mine tadhoisin ennen coolla/ quin ele.
Niin ota nyt minun sieluni pois minusta HERRA/ Siinä minä tahtoisin ennen kuolla/ kuin elää.
4:4 Mutta HERRA sanoi. Lwlecos oikiasti wihastunues?
Mutta HERRA sanoi. Luuletkos oikeasti wihastuneesi?
4:5 Ja ionas vloslexi Caupungist/ ia istuij Caupungist Iteen pein/ Ja teki

sielle henellens Maian/ ia oli sen alla wariosa/ sihenasti hen näkis/ mite Caupungille tapactuis.
Ja Jonas ulosläksi kaupungista/ ja istui kaupungista itään päin/ Ja teki siellä hänellensä majan/ ja oli sen alla warjossa/ siihenasti hän näkisi/ mitä kaupungille tapahtuisi.
4:6 Mutta HERRA Jumala walmisti ydhen Curbitan/ se casuoi Jonan ylitze/ ette sen piti henen Pääns ylitze warioman/ ia hende wirghotais henen waiuasans. Ja Jonas sangen riemuitzi sen Curbitan ylitze.
Mutta HERRA Jumala walmisti yhden kurbitan (pensaan)/ se kaswoi Jonan ylitse/ että sen piti hänen päänsä ylitse warjoaman/ ja häntä wirottaisi hänen waiwassansa. Ja Jonas sangen riemuitsi sen kurbitan ylitse.
4:7 Mutta HERRA walmisti ydhen madhon homeneltan/ quin Amurusko coitti/ ia se söi site Curbitat/ ette se poisquiuetui.
Mutta HERRA walmisti yhden madon huomeneltain/ kuin aamurusko koitti/ ja se soi sitä kurbitat/ että se poiskuiwettui.
4:8 Mutta quin Auringo ylesnosnut oli/ walmisti Jumala ydhen quiuan Itetwlen/ Ja Auringoinen iski Jonan pään/ ette hen woimattomaxi tuli. Nin hen toiuotti henen Sieluns coleman/ ia sanoi. Mine tadhoisin ennen coolla/ quin ele.
Mutta kuin aurinko ylösnoussut oli/ walmisti Jumala yhden kuiwan itätuulen/ Ja aurinkoinen iski Jonan pään/ että hän woimattomaksi tuli. Niin hän toiwotti hänen sielunsa kuoleman/ ja sanoi. Minä tahtoisin ennen kuolla/ kuin elää.
4:9 Nin sanoi Jumala Jonan tyge/ Lwlecos oikein wihastunues sen Curbitan ylitze? Ja hen sanoi. Oikein mine wihastun haman coleman asti.
Niin sanoi Jumala Jonan tykö/ Luuletkos oikein wihastuneesi sen kurbitan ylitse? Ja hän sanoi. Oikein minä wihastuin hamaan kuolemaan asti.
4:10 Ja HERRA sanoi. Sine armaitzet site Curbitat/ iostas ei mite tötetehnyt ole/ etke site ylescasuattanut/ Joca ycten Öen tuli/ ia ycten öen poiscatosi.
Ja HERRA sanoi. Sinä armaitset sitä kurbitat/ josta ei mitään työtätehnyt ole/ etkä sitä ylöskaswattanut/ Joka yhden yön tuli/ ja yhtenä yönä poiskatosi.
4:11 Ja ei minun pidheis armaitzeman Nineuen sen swren Caupungin ylitze? Jossa ouat enemin quin sata tuhatta ia caxikymmende tuhatta Inhimiste/ iotca euet tiedhä eroitta/ cumbi oike eli wasenkäsi on/ Sijhen mös palio Eleimit.
Ja ei minun pitäis armaitseman Niniwen sen suuren kaupungin ylitse? Jossa owat enemmin kuin sata tuhatta ja kaksikymmentä tuhatta ihmista/ jotka

eiwät tiedä eroittaa/ kumpi oikea eli wasen käsi on/ Siihen myös paljon eläimiä.

Jonan Prophetan Loppu.

Michan Prophetan päle.

Alcupuhe.
SE Propheta micha/ ioca Neureyxi tulkitan/ oli Morasthist syndynyt/ quin Perimisen/ Somexi merkitze. Ja oli se Morasthi/ yxi Kylä/ Palestinas/ se Eleutheropolin Caupungin tyge Quin P. Ieronimus todhista. Tai eli ia sarnasi Esaian/ Hosean/ ia Amosen aicana/ ninen samain Kuningasten alla/ quin Heki/ iota temen Prophetian Titulus osotta. Nin hen prophetera Kuningait Domariten/ Pappein/ ia falskein Prophetain wastan/ seke Judeas ette Israelis/ Ja heiden cadhotuxens ennustapi/ ette he Jumalan Sanan poisheitit/ ia paitzi henen pelcons Epeiumalutta seurasit.
On hen sis yxi ninen ialoin Prophetain seas/ ioca mös ycteitzen Canssan/ heiden Epeiumaludhens teden/ wäkeuesti nuctele/ Ja sen Tuleuan Christusen ia henen Waldakunans/ alati mainitze. Nin ette hen quin Sormellans sen Bethlehemin Caupungin osotta/ iossa Christus wissist piti syndymen. Ja senteden hen mös Udhes Testamentis sangen ylistetty on. Matth. ij. cap.
Päldiskein/ hen laitta/ toru/ mana/ ennusta/ sarna etc. quin hen sanois. Coska Israelin ia Judan waldakunda huckaunde/ nin Christus tulepi/ ioca caiki pite hyuexi tekemen. Ninquin Mekin nyt laitan/ torum/ manam etc. Ette caiki lehes ylencatzotan. Christus quitengin wimeisse peiuene/ caiki vdhista/ ia meite caikista pahoista wapautta. On yxi Torusarna Israelin ia Judan Waldakunnan wastan/ heiden Epeiumaludhens teden/ Ette hen tacto Temen/ Jerusalemin asti häuitte/ Ja sen Canssa/ Assyrien Kuningan cautta/ poiswiedhä. Meille Uskon/ pelghon/ Parannoxen etc Esicuuaxi.

Propheta Micha

I. Lucu.

1:1 TEME on se HERRAN Sana/ ioca tapactuy Michan tyge/ Maresast/ Jothan/ Ahasin/ ia Jehiskian Judan Kuningain aicana. Jonga hen näki ylitze Samarian ia Jerusalemin.
Tamä on se HERRAN sana/ joka tapahtui Michan tykö/ Maresasta/ Jothan/ Ahasin/ ja Jehiskian Judan kuninkaan aikana. Jonka hän näki ylitse Samarian ja Jerusalemin.
1:2 Cwlcat caiki Canssa/ sine Maa wariota/ ia caiki * mite henes on/ Sille HERRALLA Jumalalla on puhumist teiden cansan/ Ja/ se HERRA henen pyheste Templistens.
Kuulkaat kaikki kansa/ sinä maa waarinota/ ja kaikki mitä hänessä on/ Sillä

HERRALLA Jumalalla on puhumista teidän kanssan/ Ja/ se HERRA hänen pyhästä templistänsä.
1:3 Sille catzo/ HERRAN pite vloskeumen henen Siastans/ ia alasastuman ia tallaman Maan Corkiutta/
Sillä katso/ HERRAN pitää uloskäymän hänen sijastansa/ ja alasastuman ja tallaaman maan korkeutta/
1:4 Nin ette Woretki pite henen allans sulaman/ ia Laxot pite halkeman/ Ninquin Medenuaha Tulen edes sula/ Ninquin ne Wedhet/ quin alaswotauat.
Niin että wuoretkin pitää hänen allansa sulaman/ ja laaksot pitää halkeaman/ Niinkuin medenwaha tulen edessä sulaa/ Niinkuin ne wedet/ kuin alaswuotawat.
1:5 Caiki nämet Jacobin ylitzekeumisen teden/ Ja Israelin Honen syndein teden. Cuca on se Jacobin ylitzekeumys ? Eikö se Samaria ole ? Ja cutka ouat iudan Hijdet ? Eikö se Jerusalem ole?
Kaikki nämä Jakobin ylitsekäymisen tähden/ ja Israelin huoneen syntein tähden. Kuka on se Jakobin ylitsekäymys? Eikö se Samaria ole? ja kutka owat Judan hiidet (korkeudet)? Eikö se Jerusalem ole?
1:6 Ja mine tadhon Samarian Kiuiraunioxi tedhä Kedhon päle/ iotca Winatarhan ymberinspannan. Ja tadhon heiden Kiuens Laxohon wieritte/ ia Perustoxen asti mahanserke.
Ja minä tahdon Samarian kiwirauniokst tehdä kedon päälle/ jotka wiinatarhan ympärinsä pannaan. Ja tahdon heidän kiwensä laaksohon wierittää/ ja perustukseen asti maahansärkeä.
1:7 Caiki heiden Epeiumalans pite rickilötemen/ Ja caiki heiden Saalins pite tulella ylespoltettaman/ ia tadhon caiki heiden Cuuans poishäuitte. Sille he ouat Hooranpalcasta cootut/ senteden heiden iellens Hooranpalcaxi pite tuleman.
Kaikki heidän epäjumalansa pitää rikkilyötämän/ Ja kaikki heidän saaliinsa pitää tulella ylöspoltettaman/ ja tahdon kaikki heidän kuwansa poishäwittää. Sillä he owat huoranpalkasta kootut/ sentähden heidän jälleensä huoranpalkaksi pitää tuleman.
1:8 Sen ylitze minun teuty walitta ia parcua. Minun teuty paliasna ia alastoinna keudhe/ Minun teuty walitta ninquin Lohikermet/ ia murhectia ninquin Struthit.
Sen ylitse minun täytyy walittaa ja parkua. Minun täytyy paljaana ja alastonna käydä/ Minun täytyy walittaa niinkuin lohikäärmeet/ ja murehtia niinkuin Strutsit.
1:9 Sille tehen Witzauxen ei ole ycten Neuuo/ sille se on tullut io haman Judan asti/ ia pite haman minun Canssani portin asti Jerusalemis vlottuman.

Sillä tähän witsaukseen ei ole yhtään neuwoa/ sillä se on tullut jo hamaan Judaan asti/ ja pitää hamaan minun kansaani porttiin asti Jerusalemissa ulottuman.
1:10 Elket site Gathis ilmoittaco/ Elket andaco teiten cwlda idkeue/ Waan menget Murehcammion siselle/ ia Tuckahan istucat.
Älkäät sitä Gatissa ilmoittako/ Älkäät antako teidän kuulla itkua/ waan menkäät murhekammioon sisälle/ ja tuhkahan istukaat.
1:11 Sine caunis Caupungi cukistan caikilla häpielle. Eipe sen Jalon pidhe sillen pramaman adhistoxens teden. Sille * Naburin pite henelde poisottaman mite henelle on.
Sinä kaunis kaupunki kukistetaan kaikella häpeällä. Eipä sen jalon pidä silleen pramaman (koreileman) ahdistuksen tähden. Sillä naapurin pitää häneltä poisottaman mitä hänellä on.
1:12 Se cangia Caupungi toiuo/ ettei nin pahaxi pidhe tuleman. Waan se Onnetus pite HERRALDA tuleman/ ia haman Jerusalemin portin asti.
Se kankea kaupunki toiwoo/ ettei niin pahaksi pidä tuleman. Waan se onnettomuus pitää HERRALTA tuleman/ ja hamaan Jerusalemin porttiin asti.
1:13 Sine Caupungi Lachis/ waliasta Rattan eteen Wiret Orijt/ ia mene matkas. Sille sine olet sen tytteren Zionin Esicuua synnixi ollut/ ia olet sen Israelin Epeiumaludhet pitenyt/
Sinä kaupunki Lachissa/ waljasta rattain eteen wireät orhit/ ja mene matkaasi. Sillä sinä olet sen tyttären Zionin esikuwa synniksi ollut/ ja olet sen Israelin epäjumaluudet pitänyt/
1:14 Sinun teuty nin Fangit anda/ quin Gadkin. Sine Caupungi Achsib pite Lijtost Israelin Kuningain cansa pwttuman.
Sinun täytyy niin wangit antaa/ kuin Gadkin. Sinä kaupunki Achsib pitää liitosta Israelin kuninkain kanssa puuttuman.
1:15 Mine tadhon sinulle Maresa/ sen oikian Perilisen saatta. Ja se cunnialinen Israelin Waldakunda pite Coopaxi tuleman.
Minä tahdon sinulle Maressa/ sen oikean perillisen saattaa. Ja se kunniallinen Israelin waltakunta pitää kuopaksi tuleman.
1:16 Paliasta ia keritze sinuas ylitze sinun Herculistes Lastes/ Tee sinuas iuri paliaxi ninquin Cotka/ sille he ouat sinusta fangittuna poiswiedhyt.
Paljasta ja keritse sinuas ylitse sinun herkullisten lastesi/ Tee sinuas juuri paljaaksi niinkuin kotka/ sillä he owat sinusta wangittuna poiswiedyt.

II. Lucu.

Ette Epeiumalus/ Inhimisten oppi/ ia wäre Jumalan paluelus/ caikinaiset Pahannoxet ia Syndiset elemet Mötens wetäuet/ Senteden/ hen tesse Laitta Ahneudhen ia Wäkiuallan.

Joilla ne Hengeliset Esimiehet nijte Rieuhie ratelit. Jota euet he tactonuet anda rangaista. Lopus hen Ennusta ette Christusen waldakunda quitengin tule/ Waicka se Israelin Canssa Assyriahan poiswiedhen fangittuna.

2:1 VE nijlle/ iotca aiattelevat wahingoitta/ ia achkeroitzeuat pahoia Jonia heiden Cammioisans/ ette he site warhaisin/ quin amu walghista/ teutteisit. Sille nepä HERRAT ouat.
Woi niille/ jotka ajattelewat wahingoittaa/ ja ahkeroitsewat pahoja juonia heidän kammioissansa/ että he sitä warhaisin/ kuin aamu walkistaa/ täyttäisit. Sillä nepä herrat owat.
2:2 He repiuet tygens Pellot/ ia ottauat honet/ iotca he pyteuet. Sillens he Wäkiualta harioittauat iocaitzen Honen cansa/ ia iocaitzen Perimisen cansa.
He repiwät tykönsä pellot/ ja ottawat huoneet/ jotka he pyytäwät. Sillens he wäkiwaltaa harjoittawat jokaisen huoneen kanssa/ ja jokaisen perimisen kanssa.
2:3 Senteden sanopi HERRA nein/ Catzo/ Mine aiattelen temen Sughun ylitze/ paha/ iosta ei teiden pide woiman/ teiden Caulan poiswetemen/ Eike teiden pidhe nin coriasti keumen/ Sille ette yxi paha aica tulepi.
Sentähden sanoopi HERRA näin/ Katso/ Minä ajattelen tämän suwun ylitse/ pahaa/ josta ei teidän pidä woiman/ teidän kaulan poiswetamän/ Eikä teidän pidä niin koreasti käymän/ Sillä että yksi paha aika tuleepi.
2:4 Samalla aialla/ teiste Wirsi weisatan/ ia Walitos. Jopa on techty (ma sanotan) me olema raadheltut. Minun Canssan Maa oudhon Haltian saapi. Coska hen meille ne Pellot iellensanda/ iotca hen meilde poisotti?
Samalla ajalla/ teistä wirsi weisataan/ ja walitus. Jopa on tehty (me sanotaan) me olemme raadellut. Minun kansan maa oudon haltijan saapi. Koska hän meille ne pellot jällens antaa/ jotka hän meiltä pois otti.
2:5 Ja tosin eipe teille osakan pidhe HERRAN Seurakunnas oleman.
Ja tosin eipä teille osakaan pidä HERRAN seurakunnassa oleman.
2:6 He sanouat/ Ei tule sarnata/ sille semmotoiset sarnat/ euet he meihin tartu/ Eipe me nin ratki häpiehen tule.
He sanowat/ Ei tule saarnata/ sillä semmoiset saarnat/ eiwät he meihin tartu/ Eipa me niin ratki häpeähän tule.
2:7 Telle taualla se Jacobin Hone itzens lohutta/ Lwlecos HERRAN He'ge' nin ratki poismennyexi ? Neitekö henen pidheis tekemen ? Se on tosi/ Minun Puheni ouat suloiset nijlle Hurskaille.
Tällä tawalla se Jakobin huone itsensä lohduttaa/ Luuleekos HERRAN Hengen niiin ratki poismenneeksi? Näitäkö hänen pitäisi tekemän? Se on tosi/ Minun puheeni owat suloiset niille hurskaille.
2:8 Mutta minun Canssan nin tekepi/ ette minun teuty henen Wiholisens

olla. Sille he röueuet seke Hamen ette Caawn ninquin Sodhassa nijlde/ iotca irstana euet heitens miteken pelke.
Mutta minun kansani niin tekeepi/ että minun täytyy hänen wihollisensa olla. Sillä he ryöwääwät seka hameen että kaawun niinkuin sodassa niiltä/ jotka irstaana eiwät heitänsä mitäkään pelkää.
2:9 Te poisaiat minun Canssan waimot heiden rackahimat Honeistans/ ia poisotat alati heiden piskuistans minun Caunistoxen.
Te pois ajat minun kansani waimot heidän rakkahimmista huoneistansa/ ja pois otat alati heidän piskuisistansa minun kaunistuksen.
2:10 Senteden ylesnoskat ia poismenget/ sille ettei te saa tesse olla/ teiden Epeiumaludhen teden/ pite teiden armottomast häuitettemen.
Sentähden ylösnouskaat ja poismenkäät/ Sillä ette te saa tässä olle/ teidän epäjumaluuden tähden/ pitää teidän armottomasti häwitettämän.
2:11 Jos mine olisin yxi Lipilari/ ia Walhensarnaia/ ia sarnaisin/ quinga heiden pidheis iopuman ia runduman/ sencaltainen olis telle Canssalle souelias Propheta.
Jos minä olisin yksi lipilaari/ ja walheen saarnaaja/ ja saarnaisin/ kuinka heidän pitäisi juopuman ja runtuman (hywiä päiwiä pitämään) / senkaltainen olisi tälle kansalle sowelias propheta.
2:12 Mutta mine tadhon sinua Jacob coconans cokoman/ ia ne ylitzieuet Israelis cocouxeen saatta/ Ja mine tadhon heite/ ninquin iongun Lauman/ ydhen toisen cansa/ ychteen Stallin siseltoodha/ Ja ninquin iocu Lauma henen pihaitasans/ ette sen Inhimisist copiseman pite.
Mutta minä tahdon sinua Jakob kokonansa kokoaman/ ja ne ylitsejääneet Israelissa kokoon saattaa/ Ja minä tahdon heitä/ niinkuin jonkun lauman/ yhden toisen kanssa/ yhteen talliin sisälle tuoda/ Ja niin kuin joku lauma hänen pihatossa/ että sen ihmisistä kopiseman pitää.
2:13 Sen Sangarin pite heiden etens lepitzesärkemen. Heiden pite lepitzeserkemen/ ia Portist vlos ia siselkeumen/ Ja heiden Kuningans pite heiden edellens keumen/ Ja HERRA esimeinen.
Sen sankarin pitää heidän eteensä läwitse särkemän. Heidän pitää läwitse särkemän/ ja portista ulos ja sisälle käymän/ Ja heidän kuninkaansa pitää heidän edellänsä käymän/ Ja HERRA ensimmäinen.

III. Lucu.

Wastan Angarita Tyranni ia wärie Prophetat/ iotca seke wärin opetit/ ette pahasti hallitzit/ Nin ette caiki heiden tecons sihen seisoi/ sadhaxens Rickautta/ ia nijte Kieuhie häuitte. etc.

3:1 JA mine sanoin/ Cwlcat sis te Pämiehet Jacobin Hones/ ia te Esimiehet Israelin Hones. Teiden tulis oikein olla ne iotca Oikiudhen tietemen pidheis.
Ja minä sanoin/ Kuulkaat siis te päämiehet Jakobin huoneessa/ ja te esimiehet Israelin huoneessa. Teidän tulisi oikein olla ne jotka oikeuden tietämän pitäisi.
3:2 Mutta te wihatta site hyue/ ia racastat site paha. Te kiskotta heiden Nahans heilde/ ia Lihan heiden Luistans/ ia söötte minun Canssani Lihan.
Mutta te wihaatte sitä hywää/ ja rakastat sitä pahaa. Te kiskotte heidän nahkansa heiltä/ ja lihan heidän luistansa/ ja syötte minun kansani lihan.
3:3 Ja quin te oletta heilde Nahan poisnylkenyet/ nin te mös heiden lwns säriette/ ia rickihaccat ne/ ninquin ychteen Pataan/ ia ninquin Lihan ychteen Cattilahan.
Ja kuin te olette heiltä nahan poisnylkeneet/ niin te myös heidän luunsa särjette/ ja rikkihakkaat ne/ niinkuin yhteen pataan/ ja niinkuin lihan yhteen kattilaan.
3:4 Senteden coska te nyt HERRAN tyge hwdhatta/ nin ei hen teite cwldele/ Waan hen peittepi Casuons teiste sille aialla/ ninquin te oletta teiden pahan menon cansa ansainuet.
Sentähden koska te nyt HERRAN tykö huudatte/ niin ei hän teitä kuuntele/ waan hän peittääpi kaswonsa teistä sillä ajalla/ niinkuin te olette teidän pahan menon kanssa ansainneet.
3:5 NEin sanoi HERRA niste prophetist/ iotca minun Canssani wietteleuet. He sarnauat ette hyuesti pite keumen/ coska heille söteuet annetan. Mutta quin ei miteken heiden suuns anneta/ nin he sarnauat/ ette Sota tulepi.
Näin sanoi HERRA niistä prophetista/ jotka minun kansani wiettelewät. He saarnaawat että hywästi pitää käymän/ koska heille syötäwätä annetaan. Mutta kuin ei mitäkään heidän suuhunsa anneta/ niin he saarnaawat/ että sota tuleepi.
3:6 Senteden pite teiden näkhyn Ööxi/ ia teiden Noituxe'/ pimeydhexi tuleman. Auringoisen pite ylitze nijte Prophetat laskeman/ Ja peiuen pite heiden ylitzens pimiexi tuleman.
Sentähden pitää teidän näyn yöksi/ ja teidän noituuksen/ pimeydeksi tuleman. Aurinkoisen pitää ylitse niitä prophetat laskeman/ Ja päiwän pitää heidän ylitsensä pimeäksi tuleman.
3:7 Ja ne Näkiet pite häpiehen/ ia ne Noidhat pilcaxi tuleman/ ia teuty caiki heiden suuns werhoman/ ettei sielle ole ychten Jumalan sana.
Ja ne näkijät pitää häpeähän/ ja ne noidat pilkaksi tuleman/ ja täytyy kaikki heidän suunsa werhooman/ ettei sillä ole yhtään Jumalan sanaa.
3:8 Mutta mine olen teunens woimasta ia HERRAN Hengeste/ teunens

Oikiutta ia wäkewytte/ ette mine Jacobin henen ylitzekeumisens/ ia Israelin henen Synnins todhin ilmoitta.
Mutta minä olen täynnänsä woimasta ja HERRAN hengestä/ täynnänsä oikeutta ja wäkewyyttä/ että minä Jakobin hänen ylitsekäymisensä/ ja Israelin hänen syntinsä tohdin ilmoittaa.
3:9 Nin cwlcat sis täte/ te Jacobin Honen Pämiehet/ ia te Israelin Honen Esimiehet/ te quin Oikiutta cauhistat/ ia toisinkäennet caiki mite toimeliset ouat.
Niin kuulkat siis tätä/ te Jakobin huoneen päämiehet/ ja te Israelin huoneen esimiehet/ te kuin oikeutta kauhistat/ ja toisin käännät kaikki mitä toimelliset owat.
3:10 Te quin Zionin weren cansa ylesrakennat/ ia Jerusalemin wärydhen cansa.
Te kuin Zionin weren kanssa ylösrakennat/ ja Jerusalemin wääryyden kanssa.
3:11 Henen Pämiehens Domitzeuat Lahiain teden/ Henen Pappeins opettauat Palcan teden/ ia heiden Prophetins noituuat Rahain teden. Loottauat heitens HERRAN päle/ ia sanouat. Eikö HERRA ole meiden seassan ? Ei woi ychten Onnettomust meiden pälen tulla.
Hänen päämiehensä tuomitsewat lahjain tähden/ Hänen pappinsa opettawat palkan tähden/ ja heidän prophetansa noituwat rahain tähden. Luottawat heitänsä HERRAN päälle/ ja sanowat. Eikö HERRA ole meidän seassan? Ei woi yhtään onnettomuusta meidän päällen tulla.
3:12 Senteden pite Zionin/ teiden tedhen/ ninquin iocu Peldo kynnetuxi/ Ja Jerusalem Kiuiraunioxi/ ia se Templin Wori metzen warpexi tuleman.
Sentähden pitää Zionin/ teidän tähden/ niinkuin joku pelto kynnetyksi/ Ja Jerusalem kiwirauniokSi/ ja se templin wuori metsän warpeeksi (kukkulaksi) tuleman.

IV. Lucu.

On sangen caunis Lupaus/ ia Lohutos Christusen Waldakunnast. Sille Euangeliumin cautta/ tuleuat sydhemet Jumalan Laupiudhen/ ia Christusen Ansion cansa/ wahwistetuxi/ synnin/ coleman/ Perkelen ia caiken Pahuden wastan. Sihen Propheta Canssans manapi vskoman/ turuaman ia Apu pytemen. etc.

4:1 MUtta sijnä wimeiszne aicana/ pite sen * Woren/ ionga päle se HERRAN Hone seisopi/ walmistetuxi tuleman/ corkeimaxi quin caiki Woret/ ia pite ylitze ne Cuckulat corghotetuxi tuleman.
Mutta siinä wiimeisenä aikana/ pitää sen wuoren/ jonka päällä se HERRAN huone seisoopi/ walmistetuksi tuleman/ korkeimmaksi kuin kaikki wuoret/ ja

pitää ylitse ne kukkulat korotetuksi tuleman.
4:2 Ja Canssat pite sinne ioxeman/ ia monet pacanat sinne meneuet/ ia sanouat. Tulcat/ ia ylesastucam HERRAN Woren päle/ ia sen Jacobin Jumalan Honen tyge. Ette hen Opetais meille henen Teitens/ ia me waellaisim henen Polghuins päle. Sille Zionista pite Lain vloskeumen/ ia HERRAN Sana Jerusalemista.
Ja kansat pitää sinne juokseman/ ja monet pakanat sinne menewät/ ja sanowat. Tulkaat/ ja ylösastukaamme HERRAN wuoren päälle/ ja sen Jakobin Jumalan huoneen tykö. Että hän opettaisi meille hänen teitänsä/ ja me waeltaisimme hänen polkunsa päällä. Sillä Zionista pitää lain uloskäymän/ ja HERRAN sana Jerusalemista.
4:3 Henen pite domitzeman swren Canssan seas/ ia rangaitzeman palio Pacanat caucaisis Makunnis. Silloin heiden pite Miecans Wannaxi/ ia heiden Keihens Wicadhexi tekemen. Ei ychten Canssa pidhe toista Canssa wastan Miecca ylesnostaman/ Eike heiden pidhe sillen Sota harioittaman.
Hänen pitää tuomitseman suuren kansan seassa/ ja rankaiseman paljon pakanat kaukaisissa maakunnissa. Silloin heidän pitää miekkansa wantaiksi/ ja heidän keihäänsä wiikatteeksi tekemän.. Ei yhtään kansaa pidä toista kansaa wastaan miekkaa ylösnostaman/ Eikä heidän pidä silleen sotaa harjoittaman.
4:4 * Jocaitzen pite henen Winapuuns alla/ ia henen Ficunapuuns alla asuman/ ilman pelghota/ Sille sen HERRAN Zebaothin suu ombi sen puhunut.
Jokaisen pitää hänen wiinapuunsa alla/ ja hänen wiikunapuunsa alla asuman/ ilman pelkoa/ Sillä sen HERRAN Zebaothin suu ompi sen puhunut.
4:5 Sille iocainen Canssa pite henen Jumala's Waeldama'/ Mutta meide' pite waeldama' meide' HERRAN Jumala' Nimes aina ia ijancaikisesta
Sillä jokainen kansa pitää hänen jumalansa waeltaman/ Mutta meidän pitää waeltaman meidän HERRAN Jumalan nimessä aina ja iankaikkisesti.
4:6 sille aialla/ sano HERRA Jumala/ mine tadhon sen * Onduuaisen coota/ ia sen poishylietun cocon saatan/ ia sen ionga mine waiuanut olen.
Sillä ajalla/ sanoo HERRA Jumala/ minä tahdon sen ontuwaisen koota/ ja sen poishyljätyn kokoon saatan/ ja sen jonka minä waiwannut olen.
4:7 Ja tadhon sen Onduuaisen perilisie saatta/ ia sen Heicon swrexi Canssaxi tedhä. Ja HERRAN pite heiden pälens Kuningan oleman Zionin woren päle/ teste aiasta haman ijancaikisesta.
Ja tahdon sen ontuwaisen perillisiä saattaa/ ja sen heikon suureksi kansaksi tehdä. Ja HERRAN pitää heidän päällensä Kuninkaan oleman Zionin wuoren päällä/ tästä ajasta hamaan iankaikkisesti.

4:8 Ja sine Torni Eder/ sen Zionin Tytterin linna/ Sinun Culdainen Rosis pite tuleman/ se entinen Esiualta/ sen tytterin Jerusalemin Waldakunda.
Ja sinä torni Eder/ sen Zionin tyttären linna/ Sinun kultainen rosis pitää tuleman/ se entinen esiwalta/ sen tyttären Jerusalemin waltakunta.
4:9 Mixis sis nyt muihin Ysteuihin sinus lootat/ ninquin et sine tete Kuningast saisi ? Eli ninquin teste Neuuonandaiast ei miteken olis/ Ette kipu sinuhun tartui ninquin wastoinoleuaisen?
Miksis siis nyt muihin ystäwihin sinussa luotat/ niinkuin et sinä tätä kuningasta saisi? Eli niinkuin tästä neuwonantajasta ei mitäkään olisi/ että kipu sinuun tarttui niinkuin wastoin olewaisen?
4:10 Armas kersi sis sencaltaisia Kipuia/ ia lietzota sine Tyter Zion/ ninquin iocu wastoinoleua. Sille sinun teuty totta vlos caupungist menne/ ia kedhon päle asuman/ ia Babiloniahan tuleman. Mutta sinun pite taas sielde pästettemen/ sielle HERRAN pite sinua pästemen sinun Wiholisistas.
Armas kärsi siis senkaltaisia kipuja/ ja lietsota sinä tytär Zion/ niinkuin joku wastoinolewa. Sillä sinun täytyy totta ulos kaupungista mennä/ ja kedon päällä asuman/ ja Babyloniaan tuleman. Mutta sinun pitää taas sieltä päästettämän/ siellä HERRAN pitää sinua päästämän sinun wihollisistasi.
4:11 Sille monet pacanat pite sinun wastas cocoundeman/ ia sanoman. Hen ombi raateluxi techty/ Me tadhom meiden himon Zionist nädhä.
Sillä monet pakanat pitää sinun wastaasi kokoontuman/ ja sanoman. Hän ompi raateluksi tehty/ Me tahdomme meidän himon Zionista nähdä.
4:12 Mutta euet he miteken HERRAN aiatoxist tiedhe/ ia euet henen Neuuostans wariaottanuet/ ette hen heite ychtenhakenut on/ ninquin Lychtet Luuahan.
Mutta eiwät he mitäkään HERRAN ajatuksista tiedä/ ja eiwät hänen neuwoistansa waarinottaneet/ että hän heitä yhteen hakenut on/ niinkuin lyhteet luwahan (riiheen).
4:13 Senteden ylesnouse ia warstoa sine tyter Zion/ sille mine tadhon sinulle tedhä Rautaiset Saruet ia Cupariset Kynnet/ ia sinun pite palio Canssa rundeleman/ Nin mine tadhon heiden Tauarans raateluxen HERRALLE anda/ ia heiden Hywydhens sillen caiken Mailman Haltialle.
Sentähden ylösnouse ja warstoa sinä tytär Zion/ sillä minä tahdon sinulle tehdän rautaiset sarwet ja kupariset kynnet/ ja sinun pitää paljon kansaa runteleman/ Niin minä tahdon heidän tawaransa raateluksen HERRALLE antaa/ ja heidän hywyytensä silleen kaiken maailman haltijalle.
4:14 Mutta nyt sine Sotanainen hangitze sinuas. Sille meite skantzatan/ ia se Israelin Domari Witzan cansa Poskelle lödhen.
Mutta nyt sinä sotanainen hankitse sinuasi. Sillä meitä skantsataan/ ja se

Israelin tuomari witsan kanssa poskelle lyödään.

V. Lucu.

On iuri caunis Ennustos Christusest ia henen Waldakunnastans/ ia hen osotta Bethlehem/ henen Syndymisens paican/ aialisest/ vaicka hen on ijancaikisesta ollut. Nin hen opetta henen Wirghastans/ Syndie ia Colemata wastan. Etc. Wimein hen Apostolist/ iotca ninquin Caste/ caiki maat torectiuat/ ennusta/ Jotca Inhimiset Perkelen wallast poistemmauat.

5:1 JA sine Bethlehem Ephrata/ ioca pieni olet/ ninen Juda' tuha'ni cochta'/ Sinusta sen pite tulema' ioca Israelis pite HERRAN olema'. Jo'ga vloskeumys alghusta on ollut ia ijancaikisudhesta.
Ja sinä Bethlehem Ephrata/ joka pieni olet/ niiden Judan tuhansia kohtaan/ Sinusta sen pitää tuleman joka Israelissa pitää HERRAN oleman. Jonka uloskäymys alusta on ollut ja iankaikkisuudesta.
5:2 Siteweli hen andapi heite waiuata/ haman sihen aican asti/ ette se/ ioca synnyttemen pite/ olis syndynyt. Silloin ne ylitzienyet henen Weliestens pite iellenstuleman Israelin Lastein tyge.
Sitäwäli hän antaapi heitä waiwata/ hamaan siihen aikaan asti/ että se/ joka synnyttämän pitää/ olis syntynyt. Silloin ne ylitsejääneet hänen weljestänsä pitää jällens tuleman Israelin lastein tykö.
5:3 Mutta henen pite ylesastuman ia HERRAN wäkewydhen cautta hallitzeman/ ia henen Jumalans Nimen HERRAUDHEN cautta/ ia heiden pite irstana asuman. Sille henen pite samalla aialla Cunnialisexi tuleman/ nin lauialda quin Mailma on.
Mutta hänen pitää ylösastuman ja HERRAN wäkewyyden kautta hallitseman/ ja hänen Jumalansa nimen HERRAUDEN kautta/ ja heidän pitää irstana asuman. Sillä hänen pitää samalla ajalla kunnialliseksi tuleman/ niin lawealta kuin maailma on.
5:4 Sihin me mös Rauha saama sijte Assurist/ ioca nyt meiden Maan sisellangenut on/ ia meiden Honet tallanut on. Sille henen wastans seitzemen Paimenda ia cadhexen Pämiest henen ylitzens pite ylesheräytettemen/
Siihen me myös rauhan saamme siitä Assurista/ joka meidän maan sisälle langennut on/ ja meidän huoneet tallannut on. Sillä hänen wastaansa seitsemän paimentä ja kahdeksan päämiestä hänen ylitsensä pitää ylösheräyttämän/
5:5 iotca sen Assurin Maan pite Miecalla häuittemen/ Ja * Nimrodin maan heiden paliailla Aseillans. Sillens me Assurist pästetuxi tulema/ ioca meiden

Maan sisellangenut on/ ia meiden Raianna tallanut on.
jotka sen Assurin maan pitää miekalla häwittämän/ Ja Nimrodin maan heidän paljailla aseillansa. Sillens me Assurista päästetyksi tulemme/ joka meidän maan sisälle langennut on/ ja meidän rajanne tallannut on.
5:6 Ja pite mös ne Ylitzienyet Jacobis/ monein Canssain seas oleman/ ninquin Caste HERRAST/ ia ninquin ne Pisarat rohoin päle/ ioca ei keteken odhota/ eike wartioitze Inhimisten ielkin.
Ja pitää myös ne ylitsejääneet Jakobissa/ monein kansain seassa olemaan/ niinkuin kaste HERRASTA/ ja niinkuin ne pisarat ruohoin päällä/ joka ei ketäkään odota/ eikä wartioitse ihmisten jälkeen.
5:7 Ja/ ne ylitzienyet Jacobist pite monein Canssan seas oleman/ ninquin Jalopeura Petoin seas metzes/ nin quin nori Jalopeura Lambain Lauman seas/ iotca eikengen woi poiskarcotta/ quin hen lepitzemene/ alassotke ia repele.
Ja/ ne ylitsejääneet Jakobista pitää monein kansan seassa oleman/ niinkuin jalopeura petoin seassa metsässä/ niinkuin nuori jalopeura lampain lauman seassa/ jotka eikenkään woi poiskarkoittaa/ kuin hän läwitse menee/ alas sotkee ja repäilee.
5:8 * Sille sinun Kätes pite Woiton saaman caikia sinun Wiholisis wastan/ ette caiki sinun wiholises teuty Ulosiuritettaman.
Sillä sinun kätesi pitää woiton saaman kaikkia sinun wihollisesi wastaan/ että kaikki sinun wihollisesi täytyy ulosjuuritettaman.
5:9 Samalla aialla/ sano HERRA/ mine tadhon sinusta poisotta sinun Orihijs/ ia cadhotta sinun Rattas.
Samalla ajalla/ sanoo HERRA/ minä tahdon sinusta poisottaa sinun oriisi/ ja kadottaa sinun rattaasi.
5:10 Ja tadhon sinun Maas caupungit Ulosiuritta/ ia caiki sinun Linnas alasserke.
Ja tahdon sinun maasi kaupungit ulosjuurittaa/ ja kaikki sinun linnasi alassärkeä.
5:11 Ja tadhon ne Welholiset sinus vlosiuritta/ ettei yxike' Merkeintulkit pide sinun tykenes olema'.
ja tahdon welholliset sinus ulosjuurittaa/ ettei yksikään merkeintulkit pidä sinun tykönäsi oleman.
5:12 Mine tadhon sinun Cuuas ia Epeiumaloittes sinusta vlosiuritta/ ettei sinun pidhe sillen cumartaman sinun Käteis Teghoi/
Minä tahdon sinun kuwasi ja epäjumaloitesi sinusta ulosjuurittaa/ ettei sinun pidä silleen kumartaman sinun käteisi
tekoja.

5:13 Ja tadhon sinun Hijdhes mahanhakat/ ia sinun Caupungeis häuitte.
Ja tahdon sinun hiidesi (metsäsi) maahanhakata/ ja sinun kaupunkisi häwittää.
5:14 Ja mine tadhon Coston harioitta hirmudhella ia wihalla/ caikein Pacanain wastan/ iotca ei cwlla tadho.
Ja minä tahdon koston harjoittaa hirmuudella ja wihalla/ kaikkein pakanain wastaan/ jotka ei kuulla tahdo.

VI. Lucu.

On sangen ialo Sarna wastan Canssan Cangiudhen ia Kijttemettydhen monein swrein Jumalan Hyueintecoin coctan. Sille eipe se ole oikia Jumalan paluelus/ poluia notkista/ Päät callista/ Poltwffri tedhä. etc. Maan Jumalan Sanoia cwlla/ cunnioitta ia ketke/ racasta/ ia neure Jumalan edes/ Ja wastoinkeumises kersiue olla/ Oikia Mitta/ Waaca. etc. Prucat.

6:1 CWlcat sis/ mite HERRA sanopi/ Nouse yles ia nuctele ne Woret/ ia cwlkan Cuckulat sinun Änes.
Kuulkaat siis/ mitä HERRA sanoopi/ Nouse ylös ja nuhtele ne wuoret/ ja kuulkaan kukkulat sinun äänesi.
6:2 Cwlkat te Woret quinga HERRA tacto rangaista/ ynne sen wäkeuen Maan Perustosten cansa. Sille HERRA tactopi henen Canssans rangaista/ ia Israelin cansa taistella.
Kuulkaat te wuoret kuinka HERRA tahtoo rangaista/ ynnä sen wäkewän maan perustusten kanssa. Sillä HERRA tahtoopi hänen kansansa rangaista/ ja Israelin kanssa taistella.
6:3 Minun Canssan/ mite mine olen sinulle tehnyt/ eli mille mine olen sinua raskauttanut ? sanos se minulle.
Minun kansani/ mitä minä olen sinulle tehnyt/ eli millä minä olen sinua raskauttanut? sanos se minulle.
6:4 Mine quitengin olen sinun Egyptin maalda vloswienyt/ ia sijte Oriaudhen Honesta sinun Lunastin/ Ja lehetin sinun etees Mosen/ Aaron ia Miriam.
Minä kuitenkin olen sinun Egyptin maalta uloswienyt/ ja siitä orjuuden huoneesta sinun lunastin/ Ja lähetin sinun eteesi Moseksen/ Aaron ja Mirjamin.
6:5 Minun Canssan/ aiattele sis/ mite Neuuo Balach se Moabin Kuningas piti/ Ja mite Bileam se Peorin Poica hende wastasi/ Sittimist haman Gilgalin asti/ Ette te sijte merkitzisit/ millemoto HERRA caiki hyue teille tehnyt on.
Minun kansani/ ajattele siis/ mitä neuwoa Balach se Moabin kuningas piti/ Ja mitä Bileam se Peorin poika häntä wastasi/ Sittimista hamaan Gilgaliin

asti/ että te siita merkitsit/ millämuotoa HERRA kaikkea hywää teille tehnyt on.
6:6 Mille minun pite HERRA lepyttemen ? Wai pään callistoxella sen corkian Jumalan eteen? Pitekö minun he'de lepytteme' Poltwffrilla ia wosicunnaisilla Wasicoilla?
Millä minun pitää HERRAA lepyttämän? Wai pään kallistuksella sen korkean Jumalan eteen? Pitääkö minun häntä lepyttämän polttouhrilla ja wuosikuntaisilla wasikoilla?
6:7 Lwletkos/ ette HERRALLE ombi mielennoudhe monista tuhanist Oinaist ? taica Oliusta/ waicka wiele sijte epelughuiset Wirdhat teunens olisit ? Eli/ pitekö minun andaman minun Esicoisen Poian/ minun ylitzekeumisen teden ? Eli minun Rumin Hedelme/ minun Sieluni synnin teden?
Luuletkos/ että HERRALLE ompi mielennouden monista tuhansista oinaista? taikka öljystä/ waikka wielä siitä epälukuiset wirrat täynnänsä olisit? Eli/ pitääkö minun antaman minun esikoisen pojan/ minun ylitsekäymisen tähden? Eli minun ruumiin hedelmän/ minun sieluni synnin tähden?
6:8 Se on sinulle sanottu/ o Inhiminen/ mite hyue on/ ia mite HERRA sinulda waati/ Nimitein/ Ettes ketkisit Jumalan Sanan/ ia rackautta hariottaisit/ Ja ole Neure sinun Jumalas edes.
Se on sinulle sanottu/ oi ihminen/ mitä hywää on/ ja mitä HERRA sinulta waatii/ Nimittäin/ ettäs kätkisit Jumalan sanan/ ja rakkautta harjoittaisit/ Ja ole nöyrä sinun Jumalasi edes.
6:9 HERRAN änen pite ylitze Caupungin hwtaman/ Mutta ioca sinun Nimes pelkepi/ henen pite menestymen. Cwlcat te Sucukunnat/ mite sarnataan.
HERRAN äänen pitää ylitse kaupungin huutaman/ Mutta joka sinun nimes pelkääpi/ hänen pitää menestymän. Kuulkaat te sukukunnat/ mitä saarnataan.
6:10 Eikö minun pidheis wihastuman sen wären Tauaran ylitze sen Jumalattoman Honesa/ Ja ette Mitta wähemexi tedhän?
Eikö minun pitäis wihastuman sen wäärän tawaran ylitse sen jumalattoman huoneessa/ ja että mitta wähemmäksi tehdään?
6:11 Eli pidheiskö minun ne wäret Waaghat ia falskit Wictit säkeise coctulisexi aruaman?
Eli pitäiskö minun ne wäärät waakat ja falskit wictit (puntarit) säkeissä kohtuulliseksi arwaaman?
6:12 Joinenga cautta/ henen Rickahins palio wärytte tekeuet/ ia henen Siselasuuaisens walhen prucauat/ ia petteueinen Kieli ombi heiden suusans.
Joidenka kautta/ hänen rikkahansa paljon wääryyttä tekewät/ ja hänen sisällä asuwaisensa walheen pruukaawat/ ja pettäwäinen kieli ompi heidän

suussansa.
6:13 Senteden mine mös rupen sinua rangaitzeman/ ia sinua häuitte sinun syndeis teden.
Sentähden minä myös rupean sinua rankaiseman/ ja sinua häwittää sinun synteisi tähden.
6:14 Ei sinulle pidhe kylle söteuete oleman/ ia pite nändymen. Ja mites käsitet/ eipe se quitengan pidhe päsemen. Ja mite päsepi/ site mine Miecalle ylenannan.
Ei sinulla pidä kyllä syötäwätä oleman/ ja pitää nääntymän. Ja mitäs käsität/ eipä se kuitenkaan pidä pääsemän. Ja mitä pääseepi/ sitä minä miekalla ylenannan.
6:15 Sinun pite kyluämen/ ia ei ylesleickaman. Sinun pite Oliun persaman/ Ja ei sille itzes woiteleman/
Sinun pitää kylwämän/ ja ei ylösleikkaaman. Sinun pitää öljyn persaaman (kuurnaaman)/ Ja ei sillä itsesi woiteleman/
6:16 Ja nooren Winan persaman/ ia ei site wina iooman. Sille te pidhet ne Amrin Epeiumalan palueluxet/ ia caiki Ahabin Honen teghot/ ia seurat heiden Oppins.
Ja nuoren wiinan persaaman/ ja ei sitä wiinaa juoman. Sillä te pidät ne Amrin epäjumalan palwelukset/ ja kaikki Ahabin huoneen teot/ ja seuraat heidän oppinsa.
6:17 Senteden mine tadhon sinua autiaxi panna/ ia hene' Siselasuuaisens/ nin ette heille tissatan/ ia pite minun Canssani häpien candaman.
Sentähden minä tahdon sinua autioksi panna/ ja hänen sisällä asuwaisensa/ niin että heille tissataan (pilkataan)/ ja pitää minun kansani häpeän kantaman.

VII. Lucu.

On yxi Walitos Mailman pahuden wastan/ Ettei kengen/ paitzi Jumalan Sana/ ole wskottapa/ Sille Tai itzens/ nijste ainoasta lohuttapi caikis tuskisans/ murheisans/ ia sydhemen Kiwuisans. Lopus hen Christusen waldakunnast ennustapi/ caikis Mailmas pacanain seas sarnattaua/ Jumalan armost Euanuangeliumin cautta.

7:1 OY/ Ette minulle nin tapactupi quin sille/ ioca Winatarhas techtet hakepi/ cussa ei ycten Wina Marioi leute sötä/ ia quitengin kernasti pydheisin sen kypsynen Hedelmen.
Oi/ että minulle niin tapahtuupi kuin sille/ joka wiinatarhasta tähteet hakeepi/ kussa ei yhtään wiinamarjoja löytää syödä/ ja kuitenkin kernaasit pyytäisin sen kypsyneen hedelmän.

7:2 Hyuet Miehet poisouat tesse maassa/ Ja ne Wanhurskat euet sillen Inhimisten seas ole. Caiki he weijuuet wertä vloswodhataxens. Jocainen wacopi site toista/ sadhaxens hende häuitte/
Hywät miehet pois owat tässä maassa/ Ja ne wanhurskaat eiwät silleen ihmisten seassa ole. Kaikki he wäijywät werta uloswuodattaaksensa. Jokainen wakoopi sitä toista/ saadaksensa häntä häwittää/
7:3 ia lwleuat heidens hyuesti tekeuens/ coska he pahasti tekeuet. Mite Pämies tactopi/ site Domari sanopi/ ette se henelle iotaki kyue iellenstekis. Ne Wäkeuet puhuuat oman tactons peresti/ wahingottaxens/ ia wändeuet quin he tactouat.
ja luulewat heitänsä hywästi tekewän/ koska he pahasti tekewät. Mitä päämies tahtoopi/ sitä tuomari sanoopi/ että se hänelle jotakin kyllä jällens tekis. Ne wäkewät puhuwat oman tahtonsa perästä/ wahingoittaaksensa/ ja wääntäwät kuin he tahtowat.
7:4 Se caikein paras heiden seasans/ on ninquin Oriantappura/ Ja se caikein Toimelisembi/ ninquin Odhaket. Mutta coska sinun Sarnaiadhes päiuet tuleuat/ coskas etziskeltuxi tulet/ silloin he tuleuat epetiedhoisexi/ cuhunga heiden pite.
Ja kaikkein paras heidän seassansa/ on niinkuin orjantappura/ Ja se kaikkein toimellisempi/ niinkuin ohdakkeet. Mutta koska sinun saarnaajaidesi päiwät tulewat/ koskas etsiskellyksi tulet/ silloin he tulewat epätietoiseksi/ kuhunka heidän pitää.
7:5 Eikengen vskoco henen Lehimeistens/ Eikengen vskaltaco Pämiesten päle. Ketke sinun Suus oui/ heneste/ ioca macapi sinun helmasas.
Ei kenkään usko hänen lähimmäistänsä/ Eikenkään uskaltako päämiestensä päälle. Kätke sinun suusi owi/ hänestä/ joka makaapi sinun helmassasi.
7:6 Sille poica yle'catzopi Isens/ Tyter yleskarca Eitins wastan/ ia Minie henen Anoppins wastan. Ja Inhimisen Wiholiset/ ouat henen oma Perehens.
Sillä poika ylöskatsoopi isänsä/ tytär ylöskarkaa äitiänsä wastaan/ ja miniä hänen anoppinsa wastaan/ Ja ihmisen wiholliset/ owat hänen oma perheensä.
7:7 MUtta mine tadhon HERRAN tyge catzoa/ ia minun Terueydhen Jumalan ielkin odhotta/ Minun Jumalan pite minua cwldeleman.
Mutta minä tahdon HERRAN tykö katsoa/ ja minun terweyden Jumalan jälkeen odottaa/ Minun Jumalan pitää minua kuunteleman.
7:8 Ele iloitze minun Wihanaisian minun ylitzeni/ ette mine mahanlangeisin/ Minun pite taas ylesnouseman/ Ja waicka mine pimeydhes istun/ nin HERRA quitengi minun Walkiudhen on.
Älä iloitse minun wihanaisijan (wiholliseni) minun ylitseni/ että minä

maahanlankeisin/ Minun pitää taas ylösnouseman/ Ja waikka minä pimeydessä istun/ niin HERRA kuitenkin minun walkeuteni on.
7:9 Mine tadho' HERRAN wiha' canda/ Sille mine ole' henen wastans synditehnyt/ sihenasti hen minun Sackoni toimitta/ ia minulle Oikiutta saatta. Henen pite minua Walkiutehen wiemen/ ette mine iloiszna henen Armons saan nädhä.
Minä tahdon HERRAN wihan kantaa/ Sillä minä olen hänen wastaansa syntiä tehnyt/ siihenasti hän minun sakkoni toimittaa/ ja minulle oikeutta saattaa. Hänen pitää minua walkeutehen wiemän/ että minä iloisena hänen armonsa saan nähdä.
7:10 Site minun Wihanaisen pite näkemen/ ia caikilla häpielle seisoman/ ioca nyt minulle sanopi/ Cussa on se HERRA sinun Jumalas ? Minun Silmeni pite sen näkemen/ ette Sen pite nin quin Loghan Catuilla poliettaman.
Siltä minun wihanaisen pitää näkemän/ ja kaikella häpeällä seisoman/ joka nyt minulle sanooopi/ Kussa on se HERRA sinun Jumalasi? Minun silmäni pitää sen näkemän/ että sen pitää niinkuin loan kaduilla poljettaman.
7:11 Sille aialla/ pite sinun Muris ylesrakettaman/ ia Jumalan Sana lauialda iulghistettaman.
Sillä ajalla/ pitää sinun muuris ylösrakennettaman/ ja Jumalan sana lawealta julkistettaman.
7:12 Samalla aialla/ heiden pite sinun tyges Assyriast/ ia nijste wahwoista Caupungeista tuleman/ hamast nijste wahwoista Caupungeista nin Wirtahan asti/ ydhest Merest nin toisehen ydhest woresta/ nin toisehen.
Samalla ajalla/ heidän pitää sinun tykös Assyriasta/ ja niistä wahwoista kaupungeista tuleman/ hamasta niista wahwoista kaupungeista niin wirtahan asti/ yhdestä merestä niin toisehen yhdestä wuoresta/ niin toisehen.
7:13 Sille Maan pite autiaxi tuleman henen Siselasuuaistens teden/ heiden Töidhens hedelmen teden.
Sillä maan pitää autioksi tuleman hänen sisällä asuwaistensa tähden/ joka töidensä hedelmän tähden.
7:14 Mutta caitze Canssas sinun Sauualas/ sinun Perimises Lauman/ ioca asupi seke yxinens Metzes/ ette Pellon Nurmis. Anna heite caita Basanis ia Gileadis/ ninquin entises aighas.
Mutta kaitse kansaasi sinun sauwallasi/ sinun perimisesi lauman/ joka asuupi sekä yksinänsä metsässä/ että pellon nurmissa. Anna heitä kaita Basanissa ja Gileadissa/ niinkuin entisessä ajassa.
7:15 Mine annan heille Ihmeit nädhä/ Ninquin muinen coska he Egyptin maalda vloslexit.
Minä annan heille ihmeitä nähdä/ Niinkuin muinen koska he Egyptin maalta

ulosläksit.
7:16 Ette ne Pacanat näkisit/ ia caiki heiden Woipans häpieisit/ ia panisit kädhens heiden suuns päle/ ia heiden Coruians kijnitukisisit.
Että ne pakanat näkisit/ ja kaikki heidän woipansa häpeäisit/ ja panisit kätensä heidän suunsa päälle/ ja heidän korwiansa kiinni tukkisisit.
7:17 Heiden pite tomun noleman/ ninquin Kermet/ ia wärisemen heiden Auckoisans/ ninquin Madhot maan päle. Heiden pite pelkemen heitens/ meiden HERRAN Jumalan edes/ ia wapitzeman sinun edeses.
Heidän pitää tomun nuoleman/ niinkuin käärmeet/ ja wärisemän heidän aukoissansa/ niinkuin madot maan päällä. Heidän pitää pelkäämän heitänsä/ meidän HERRAN Jumalan edessä/ ja wapiseman sinun edessäsi.
7:18 Cuca ombi sencaltainen Jumala quin sine olet ? Joca synnit andexiannat/ ia souit ninen cansa/ iotca ouat sinun Perimises Tecteit/ ioca ei wihans ijäti pidhe.
Kuka ompi senkaltainen Jumala kuin sinä olet? Joka synnit anteeksiannat/ ja sowit niiden kanssa/ jotka owat sinun perimisesi tähteet/ joka ei wihaansa iäti pidä.
7:19 Sille hen on Laupias/ Henen pite wiele nytki armactaman meiden pälen/ meiden Pahateghot alassotkeman/ ia caiki meiden Synnit Meren syueytehen heittemen.
Sillä hän on laupias/ Hänen pitää wielä nytkin armahtaman meidän päällen/ meidän pahat teot alassotkeman/ ja kaikki meidän synnit meren sywyytehen heittämän.
7:20 Sinun pite Jacobil Wacuden/ ia Abrahamil Armon pitemen/ ninquin sine meiden Isillen muinen wannonut olet.
Sinun pitää Jakobille wakuuden/ ja Abrahamille armon pitämän/ niinkuin sinä meidän isillen muinen wannonut olet.

Loppu Micast Prophetast.

Nahum Prophetan päle.

Alcupuhe.
SE Propheta Nahum ennustapi sijte häuitoxest/ ionga ne Assyrit Israelin ia Judan Canssan wastan/ prucaman piti/ ninquin mös Salmanassarin ia Sennacheribin cautta tapactui/ heiden surein syndeins teden. Nin quitengin/ ette ne hurskat Ylitzienyet/ piti tedhelle pysymen/ Quin Ezechian ia henen werteitzens tapachtui. Waicka nin näky/ quin Tai on Esaian edhelle ollut/ taica sille samalla aialla. Quitengi se Ramattu/ Sedar Olam/ sano henen sarnanexi Joelin ia Habacuchin aicana/ sen caikein Jumalattoman Kuningan Manassen alla/ ia senuoxi eipe hen henen Nimens mainitze/ ninquin mwdh tekeuet Kuningaillens. Teme ennustapi sen Assyrian Waldakunnan häuitoxest/ ia liaten sen

Caupungin Nineuen/ iotca sijtte rupesit synditekemen/ quin Jonas heite parannoxeen sai. Joca wodhes sen Chaldeerin Kuningan NebucadNezarin/ seke Nineues ette coco Assyrian Waldakunnas tapactui. Jota mös Tobias heille noitui ia sanoi. Heiden Pahudhens pite heite lepyttäman. Sille he ylenpaldisest waiuaisit ne Israelist Fangitut. Senteden tai lohuttapi henen Nimens perest (Sille Nahun Ebreixi/ ombi Lohuttaia Somexi) se Jumalan Canssa/ Ette heiden Wiholisens/ ne Assyrit/ pite wastoinpein häuitetuxi tuleman/ quin he Juttaille teit. Lopus se on mös/ yxi Ennustos Christusest. Cap. 1. Nijste hyuiste Sarnaist/ iotca Rauha ia Terueytte iulghistauat/ Woren päle/ Ja keskeuet Judan iloitzeman/ Ette Judaas pite se hyue sanoma/ ia se iloinen Jumalan paluelus/ henen Sanans cautta/ oleman/ opettu ia wahuistettu. Senteden hen macta kylle yxi Oikea Nahum/ Lohuttaia/ cutzutta ia olla. On yxi Ennustos/ Ette se Assyrian Kuningas piti Israelin fangittuna poiswiemen/ Ja sen Judan Waldakunnan/ haman Jerusalemin asti/ häuittemen. Ette Me oppisim/ Jumalan seke Armolisen ette wihaisen oleuan. Armolisen heille/ iotca henen pälens vskaltauat. Wihaisen/ nijlle/ iotca ilman Jumalan pelcota/ synnis eleuet/ ia oman wäens ia wallans päle turuauat.

Propheta Nahum

I. Lucu.

1:1 TEME on se Raskaus Nineuen ylitze/ ia se Nahumin Elkost/ Ennustos.
Tämä on se raskaus Niniwen ylitse/ ja se Nahumin Elkosta/ ennustus.
1:2 HERRA on yxi kiuas Jumala/ ia Costaia/ Ja/ yxi Costaia on HERRA ia hirmulinen.
HERRA on yksi kiiwas Jumala/ ja kostaja/ Ja/ yksi kostaja on HERRA ja himullinen.
1:3 HERRA on yxi Costaia henen Wiholistens wastan/ ia ioca henen Wainolisians ei vnochda. HERRA on Kersiueinen/ ia swri woimasta/ ia ei mite iete rangaitzemat. Henpe HERRA on/ ionga Tiet twlis ia * Twlispäis ouat/ ia henen Jalcains alla paxut piluet.
HERRA on yksi kostaja hänen wihollistansa wastaan/ ja joka hänen wainollisiansa ei unohda. HERRA on kärsiwäinen/ ja suuri woimasta/ ja ei mitään jätä rankaiseman. Hänpä HERRA on/ jonka tiet tuulissa ja tuulispäissä owat/ ja hänen jalkainsa alla paksut pilwet.
1:4 Joca nuctele Meren ia quiuapi sen/ ia caiki Wirdhat meriettömexi tekepi. Basan ia Carmel taipupi/ ia mite sen woren Libanon päle cucoista/ nändypi.
Joka nuhtelee meren ja kuiwaapi sen/ ja kaikki wirrat märättömäksi tekeepi. Basan ja Carmel taipuupi/ ja mitä sen wuoren Libanonin päällä kukoistaa/ nääntyypi.
1:5 Wooret wapitzeuat henen edesens/ ia Cuckulat huckuuat/ Maa iärise henen edesens/ Sihen mös se Maanpijri/ ia caiki iotca henes asuuat.

Wuoret wapisewat hänen edessänsä/ ja kukkulat hukkuwat/ Maa järisee hänen edessänsä/ Siihen myös se maanpiiri/ ja kaikki jotka hänessä asuwat.
1:6 Ja cuca seisone henen Wihans edes? Eli cuca woi pysyä henen Hirmusudhens edes? Henen wihans palapi ninquin Tuli/ ia Calliot lochkeuat heneste.
Ja kuka seisonee hänen wihansa edessä? Eli kuka woi pysyä hänen hirmuisuutensa edessä? Hänen wihansa palaapi niinkuin tuli/ ja kalliot lohkeawat hänestä.
1:7 HERRA ombi laupias/ ia yxi Turua hädhen aialla/ ia tundepi ne/ iotca henen pälens vskaldauat.
HERRA ompi laupias/ ja yksi turwa hädän ajalla/ ja tunteepi ne/ jotka hänen päällensä uskaltawat.
1:8 Coska Wedhenpaisumus ylitze iooxe/ nin hen tekepi sen cansa ydhen lopun. Mutta henen Wiholisians hen pimeydhen cansa wainopi.
Koska wedenpaisumus ylitse juoksee/ niin hän tekeepi sen kanssa yhden lopun. Mutta hänen wihollisiansa hän pimeyden kanssa wainoaapi.
1:9 Mite se sis on/ ette te HERRAN wastan iotakin aiattelet? Hen quitengin sijte Lopun tekepi. Eipe se Onnettomus cadhesti tule.
Mitä se siis on/ että te HERRAN wastaan jotakin ajattelet? Hän kuitenkin siitä lopun tekeepi. Eipä se onnettomuus kahdesti tule.
1:10 Sille ninquin ne Oriantappurat/ iotca secaseurain casuauat/ ia parahiman Nesten piteuet/ tuleuat ylespoltetuxi quin quiuat Cordhet/
Sillä niinkuin ne orjantappurat/ jotka sekaseurain kaswawat/ ja parhaimman nesteen pitäwät/ tulewat ylöspoltetuksi kuin kuiwat korret/
1:11 Jwri nin pite oleman se Coiralinen Neuuo/ ioca sinusta tulepi/ ia paha HERRAN wastan aiattele.
Juuri niin pitää oleman se koirallinen neuwo/ joka sinusta tuleepi/ ja paha HERRAN wastaan ajattelee.
1:12 Neite sanopi HERRA/ He tulcoon nin hangitetuxi/ ia wäkeuexi quin he tactouat/ Pite heiden quitengin mahanhakatuxi tuleman/ ia poismenemen. Mine olen sinua neurittenyt/ Mutta em mine tadho iellens sinua neurytte.
Näitä sanoopi HERRA/ He tulkoon niin hankituksi/ ja wäkewäksi kuin he tahtowat/ Pitää heidän kuitenkin maahanhakatuksi tuleman/ ja poismenemän. Minä olen sinua nöyryyttänyt/ Mutta en minä tahdo jällens sinua nöyryyttää.
1:13 Waan tadhon silloin henen Ikeens sinusta/ iotas cannat/ serkie/ ia sinun Siteis rickireuäiste.
Waan tahdon silloin hänen ikeensä sinusta/ jotas kannat/ särkeä/ ja sinun siteesi rikkirewäistä.
1:14 * Mutta sinun wastas ombi HERRA keskenyt/ ettei yxiken sinun Nimes

Siemende pysymen pite. Sinun Jumalas Honesta mine tadhon sinun hucutta. Ne Epeiumalas ia Cuuas mine tadhon sinulle Haudhaxi tedhä/ Sille sine olet tyhiexi tullut.
Mutta sinun wastaasi ompi HERRA käskenyt/ ettei yksikään sinun nimesi siementä pysymän pitää. Sinun Jumalasi huoneesta minä tahdon sinun hukuttaa. Ne epäjumalasi ja kuwasi minä tahdon sinulle haudaksi tehdä/ Sillä sinä olet tyhjäksi tullut.
1:15 CAtzo/ Wortein päle tuleuat ydhen hyuen Sanoman Jalghat/ iotca Rauha sarnauat/ Pidhe sinun Juhla peiues Juda/ ia maxa sinun Lupauxes. Sille eipe se Jumalatoin Tyranni pidhe sillen sinun ylitzes tuleman Se on ratki vlosiuritettu.
Katso/ wuorten päälle tulewat yhden hywän sanoman jalat/ jotka rauhaa saarnaawat/ Pidä sinun juhlapäiwäsi Juda/ ja maksa sinun lupauksesi. Sillä eipä se jumalatoin tyranni pitä silleen sinun ylitsesi tuleman. Se on ratki ulosjuuritettu.

II. Lucu.

On yxi Ennustos sen Assyrian Waldakunnan ia Nineuen Päcaupungin wastan/ Ette se Babelin Kuningas Nebucadnezar/ sen woittaman/ raateleman/ ia häuittemen piti/ Quin heki Juttaille tehnyt olit. Sixi Esicuuaxi/ ettei ychten Walda/ Wäke/ woima/ paitzi Jumalan pelghon/ woi/ pysy henen wihans ia rangastoxens wastan etc.

2:1 SE Haaskaia pite sinun wastas ylesastuman/ ia ne Linnas scantzaman/ Mutta hyuesti wariota Teistes/ hangitze itzes parahin/ ia wahuista sinus ylenwäkeuest/ Quitengin sine ratki poispoimetan/ ia sinun Oxas turmellan.
Se haaskaaja pitää sinun wastaasi ylösastuman/ ja ne linnas scantsaaman/ Mutta hywästi waarin ota teistäsi/ hankitse itsesi parahin/ ja wahwista sinun ylen wäkewästi/ Kuitenkin sinä ratki poispoimitaan/ ja sinun oksasi turmellaan.
2:2 Sille HERRAN pite Jacobille Woiton andaman/ Ninquin hen Israelingi woiton annoi.
2:3 Henen Wäkeuens Kiluet ouat ruskiat/ Henen Sotawäkens vloscatzo/ ninquin Purpura/ henen Rattans walistauat ninquin Tuli/ coska sotaan mennen/ Heiden Speitzins häilyuet.
SIllä HERRAN pitää Jakobille woiton antaman/ Niinkuin hän Israelinkin woiton antoi.
Hänen wäkewänsä kilwet owat ruskeat/ Hänen sotawäkensä uloskatsoo/ niinkuin purppura/ hänen rattaansa walistawat niinkuin tuli/ koska sotaan mennen/ Heidän peitsensä häilywät.

2:4 Raattat Caduilla wieriuet/ ia kitiseuet/ matkoista/ He walcuuat ninquin plusut/ ia kieuuet toinen toistans ohitzen/ ninquin pitkeisen leimaus.
Rattaat kadulla wieriwät/ ja kitisewät/ matkoista/ He wälkkywät niinkuin plusut (tulisoihtu)/ ja käywät toinen toistensa ohitsen/ niinkuin pitkäisen leimaus.
2:5 Mutta henen pite aiatteleman henen Wäkeueistens päle/ Quitengin heiden pite langeman edeskuhunga he tactouat/ ia heiden pite riendemen Mureins pein/ ia Sihen Scantzijn cussa he irstana olisit.
Mutta hänen pitää ajatteleman hänen wäkewäistensä päälle/ Kuitenkin heidän pitää lankeeman edes kuhunka he tahtowat/ ja heidän pitää rientämän muureins päin/ ja siihen skantziin kussa he irstaana olisit.
2:6 Mutta ne Portit Wirtain tykene quitengin ylesauatan/ ia sen Kuningan Pallacin pite alaslötemen.
Mutta ne portit wirtain tykönä kuitenkin ylösawataan/ ja sen kuninkaan palatsin pitää alaslyötämän.
2:7 Sen Trötingin pite fangittuna poiswietemen/ ia henen Neitzyens pite hoocaman ninquin Mettiset/ ia Rindoians löuet.
Sen trötingin (kuningattaren) pitää wangittuna poiswietämän/ ja hänen neitsyensä pitää huokaaman niinkuin mettiset/ ja rintojansa lyöwät.
2:8 Sille Nineue on ninquin iocu Lammico teunens wette/ Mutta sen saman teuty poiswota. Seisocat Seisocat (pite heide' hwtaman) Mutta eikengen sielle pidhe iellenspalaiaman.
Sillä Niniwe on niinkuin joku lammikko täynnänsä wettä/ Mutta sen saman täytyy poiswuotaa. Seisokaat seisokaat (pitää heidän huutaman) Mutta eikenkään siellä pidä jällens palajaman.
2:9 Nin röueket nyt Hopiat/ röueket Culda/ Sille tesse on se Rickaus ilman loppumat/ ia caikinaisten Callijn Clenodiain palius.
Niin ryöwätkää ne hopeat/ ryöwätkää kulta/ Sillä tässä on se rikkaus ilman loppumatta/ ja kaikkinaisten kalliin klenodiain paljous.
2:10 Mutta nyt sen teuty iuri poispoimetuxi ia vloshäuitetyxi tuleman/ Ette henen Sydhemens machtais epeile/ ne Poluet horiuuat/ caiki Landet wapiseuat/ ia caiki posket pleikixi tuleuat/ ninquin iocu Sauicrusi.
Mutta nyt sen täytyy juuri poispoimituksi ja uloshäwitetyksi tuleman/ että hänen sydämensä mahtaisi epäillä/ ne polwet horjuwat/ kaikki lanteet wapisewat/ ja kaikki posket pläikiksi (walkeiksi) tulewat/ niinkuin joku sawikruusi.
2:11 Cussa nyt on se Jalopeuran Asumus/ ia Jalopeurain penickain wacowarpe/ iossa se Jalopeura/ ia se Narasialopeura ninen Jalopeurain penickain cansa asuij. Ja eikengen tochtinut heite poiskarcotta?

Kussa nyt on se jalopeuran asumus/ ja jalopeurain penikkain wakowarpe (laidun)/ jossa se jalopeura/ ja se naarasjalopeura niiden jalopeurain penikkain kanssa asui. Ja eikenkään tohtinut heitä pois karkoittaa?
2:12 Waan se ialopeura runsasti raateli Penickains warten/ Ja läkeytti henen Narains Jalopeurain warten/ Ja henen Loolans hen teuty Raateluxestans/ Ja henen Coopains Röuetuxestans.
Waan se jalopeura runsaasti raateli penikkainsa warten/ Ja läkäytti hänen naarainsa jalopeurain warten/ Ja hänen luolansa hän täytti raateluksestansa/ ja hänen kuoppansa ryöwäyksistänsä.
2:13 Catzo/ Mine tadhon sinun tyges/ sanopi se HERRA Zebaoth/ ia ylessytytte henen Rattains sauussa/ Ja Miecan pite sinun Noores Jalopeuras ylessömen/ ia tadhon lopun tedhä sinun Röuetuxes päle Maassa Ettei sillen pidhe sinun Lehetussanas äni cwluman.
Katso/ Minä tahdon sinun tykösi/ sanoopi se HERRA Zebaoth/ ja ylössytytti hänen rattainsa sawussa/ Ja miekan pitää sinun nuores jalopeuras ylössyömän/ ja tahdon lopun tehdän sinun ryöwäyksesi päällä maassa ettei silleen pidä sinun lähetyssanasi ääni kuuluman.

III. Lucu.

On Ennustos Assyrian Waldakunnan wasta'/ Juttain lohutoxexi/ ettei he caiketin heiden cauttans häuiteteisi. Colmeist Synneist he laitetan. Horudhest/ quin on/ wäre Jumalan paluelus Röuetuxest/ quin on/ ylinen Raskaus ia Ratelus Jonga Esiualta Alemaistens/ paitzi oikiutta/ sulast Ahneest/ pälepanepi walhest/ quin on wäre Sarna ia Oppi. Jotca Synnit Costons witzauxens ia Rangastoxens pian iellenswäteuet.

3:1 WE sen murhalisen Caupungin/ ioca teunens Walechta ia Röueyst ombi/ ia ei tahdo henen Röuetuxestans lakata.
Woi sen murhallisen kaupungin/ jokatäynnänsä waletta ja ryöwäystä ompi/ ja ei tahdo hänen ryöwäyksestänsä lakata.
3:2 Sille sijnä cwllan ne Rooskat winisepä/ Ja ne Pöret kitiseuen/ Orhijt hirnuuat ia Rattat wieryuet.
Sillä siinä kuullaan ruoskat winisewän/ ja ne pyörät kitisewän/ orhit hirnuwat ja rattaat wieriwät.
3:3 Hen yleswiepi Reisznärit cumain Miecain cansa/ ia wälkyuen Glauion cansa. Sijnä monda Tapettu macauat/ ia swret coghot Rwmijt/ nin ette he lukemattomat ouat/ ia heiden Rwmijns ylitze teuy langeta.
Hän ylöswiepi reiznärit (ratsastajat)kuumain miekkan kanssa/ja wälkkywän glawion (keihäin) kanssa. Siinä montatapettua makaawat/ ja suuret kokot ruumiita/niin että he lukemattomat owat/ja heidän ruumiinsa ylitse täytyy

langeta.
3:4 Caiki nämet sen Caunin rackan Hooran swren Hoorudhen teden/ ia ioca Welhousta pruca/ ioca henen Hoorudhellans ne Pacanat/ ia henen Welhollans Maat ia Canssat ansainut on.
Kaikki nämät sen kauniin rakkaan huoran suuren huoruuden tähden/ ja joka welhousta pruukaa/ joka hänen huoruudellansa ne pakanat/ ja hänen welhollansa maat ja kansat ansainnut on.
3:5 Catzo/ Mine tadhon sinun wastas/ sanopi se HERRA Zebaoth/ Minun pite sinun waattes paltet ylesauata sinun Casuosas/ ia tadhon sinun paliaudhes pacanoille/ ia Waldakunnille sinun häpies/ osotta.
Katso/ Minä tahdon sinun wastaasi/ sanoopi se HERRA Zebaoth/ Minun pitää sinun waatteesi palteet ylösawata sinun kaswossasi/ ja tahdon sinun paljautesi pakanoille/ ja waltakunnille sinun häpeäsi/ osoittaa.
3:6 Ja mine tadhon sinun sangen cauhistettawaxi tedhä/ ia sinun häueiste ia tedhe sinusta ydhen Cauhistoxen/
Ja minä tahdon sinun sangen kauhistettawaksi tehdä/ ja sinun häwäistä ja tehdä sinusta yhden kauhistuksen/
3:7 ette caki iotca sinua näkeuet/ pite sinusta poispakeneman/ ia sanoman. Nineue on radheltu/ Ja cuca tachto hende armachta? Ja custa minun pite sinulle lohuttaia etzimen?
että kaikki jotka sinua näkewät/ pitää sinusta poispakeneman/ ja sanoman. Niniwe on raadeltu/ Ja kuka tahtoo häntä armahtaa? Ja kusta minun pitää sinulle lohduttaja etsimän?
3:8 Olecos parambi/ quin se isoi Caupungi No? ioca Wirtain tykene macasi/ ia oli wesi caiki henen ymberillens/ ionga mwrit ia wahuistoxet/ oli Meri.
Oletkos parempi/ kuin se iso kaupunki No? joka wirtain tykönä makasi/ ja oli wesi kaikki hänen ympärillänsä/ jonka muurit ja wahwistukset/ oli meri.
3:9 Ethiopia ia Egyptus oli henen lukematoin wäkens/ Aphrica ia Lybia olit sinun Apunas.
Ethiopia ja Egypti oli hänen lukematoin wäkensä/ Afrikka ja Lybia oli sinun apunasi.
3:10 Ja quitengi henen teuty poisaietuna oleman/ ia fangittuna poismenemen/ Ja henen Lapsens ouat caikein Catuin päle lödhyxi tulleet/ Ja henen Jaloins päle arpa heitettijn/ ia caiki henen Ylimeisens pandijn Cahlein ia Bultijn.
Ja kuitenkin hänen täytyy poisajettuna oleman/ ja wangittuna poismenemän/ Ja hänen lapsensa owat kaikkein katuin päällä lyödyksi tulleet/ Ja hänen jalkoinsa päälle arpa heitettiin/ ja kaikki hänen ylimmäisensä pantiin kahlein ja pulttin.

3:11 Jwrinin teuty sinun mös ioopuua/ ia sinuas lymytte/ ia Linna sinun Wiholisistas edest etzimen.
Juuri niin täytyy sinun myös juopua/ ja sinuas lymyttää/ ja linna sinun wihollisista edestä etsimän.
3:12 Caiki sinun wahuat Caupungis/ ouat ninquin Ficunapuut kypsein Ficunain cansa/ coska ne pudhistetaan/ nin langeuat henen Suuns/ ioca heite södhe tachto.
Kaikki sinun wahwat kaupunkisi/ owat niinkuin wiikunapuut kypsäin wiikunain kanssa/ koska ne puhdistetaan/ niin lankeawat hänen suunsa/ joka heitä syödä tahtoo.
3:13 Catzo/ sinun Canssas pite sinussa Waimoixi tuleman/ ia sinun Maas ouet pite sinun Wiholisilles aukeneman/ Ja Tulen pite sinun Salpas ylessömen.
Katso/ sinun kansasi pitää sinussa waimoiksi tuleman/ ja sinun maas owet pitää sinun wihollisillesi aukeaman/ Ja tulen pitää sinun salpasi ylössyömän.
3:14 Ammunna sinus Wette/ sille sinun pite scantzattaman/ Paranna sinun Linnas/ Mene Sauen sisel/ ia sotke site/ ia teghe wäkeuet tijlit. Mutta Tulen pite sinun ylessömen/ ia Miecan surmaman.
Ammenna sinus wettä/ sillä sinun pitää skantzattaman (piiritettämän)/ Paranna sinun linnasi/ Mene sawein sisälle/ ja sotke sitä/ ja tee wäkewät tiilet. Mutta tulen pitää sinun ylössyömän/ ja miekan surmaaman.
3:15 Sen pite sinun ylessömen ninquin Parmas/ Sen pite sinun ylitzes langeman/ ninquin parman/ Sen pite sinun ylitzes langeman ninquin Castiset.
Sen pitää sinun ylössyömän niinkuin paarmasi/ Sen pitää sinun ylitsesi lankeeman/ niinkuin paarman/ Sen pitää sinun ylitsesi lankeeman niinkuin kastiset (ruohomadot)
3:16 Enembi sinulla on Cauppamiehie/ quin Techtie Taiuas. Mutta nyt heiden pite itziens vloshaiottaman/ ninquin Parmat/ ia poislendemen.
Enempi sinulla on kauppamiehiä/ niinkuin tähtiä taiwaassa. Mutta nyt heidän pitää itseänsä uloshajoittaman/ niinkuin paarmat/ ja poislentämän.
3:17 Sinun HERRAS ouat nin monda quin Castiset/ ia sinun Pämiehes/ ninquin Parmat/ iotca heitens Aitain päle wilupeiuine asettauat. Mutta quin Auringo ylesnouse/ nin he sielde heitens wieuet/ ettei heiden Sians tiedhä/ cuhunga he iäuet.
Sinun herrasi owat niin monta kuin kastiset/ ja sinun päämiehesi/ niinkuin paarmat/ jotka heitänsä aitain päälle wilupäiwinä asettawat. Mutta kuin aurinko ylösnousee/ niin he sieltä heitänsä wiewät/ ettei heidän sijansa tiedä/ kuhunka he jääwät.

3:18 Sinun Paimenes pite macaman/ o Assurin Kuningas/ ia sinun Wäkeueises pite maata paneman/ Ja sinun Canssas pite Wortein päle haiotettaman/ ia eikengen pidhe heite cocoman.

Sinun paimenesi pitää makaaman/ oi Assurin kuningas/ ja sinun wäkewäisesi pitää maata paneman/ Ja sinun kansasi pitää wuorten päälle hajoitettaman/ ja eikenkään pidä heitä kokoaman.

3:19 Eikengen pidhe sinun wahingotas walittaman/ eike sinun Rangastoxestas sureman. Waan caiki iotca neite sinusta cwleuat/ pite käsillens sinun ylitzes paukuttaman. Sille kenenge ylitze ei ole sinun Pahudhes ilman lackamat ylitzekeunyt?

Eikenkään pidä sinun wahinkoasi walittaman/ eikä sinun rangaistustasi sureman. Waan kaikki jotka näitä sinusta kuulewat/ pittä käsillänsä sinun ylitses paukuttaman. Sillä kenenkä ylitse ei sinun pahuutesi ilman lakkaamatta ylitse käynyt?

HAbacuc Prophetan päle.

Alcupuhe.

TEME Habacuc on yxi Lohutos Propheta/ ioca Canssan pite wahuistaman ia tukeman/ ettei he epeilisi Christusen tygetulemisest/ edesquinga camalast se keupi. Senteden hen pruca caiki constit ia cappalet/ iotca sihen sopiuat/ Ette vsko mahdais wahwasti pysyä heiden Sydhemisens/ sijte vlosluuatust Christusesta/ Ja nein sarnapi. Kylle se tosi on/ Ette sen Maan pite heiden Syndeins teden/ sen Babelin Kuningan cautta häuitetyxi tuleman. Ei senuoxi pidhe Christusen ia henen Waldakunnans tyhiexi tuleman. Mutta sen Häuitteien/ Babelin Kuningan/ ei pidhe sijte palio höistymen/ ionga teuty mös sordhetuxi tuleman Sille iurinin ombi Jumalan loondo ia tapa/ ette hen autta/ coska häte on/ ia tule iuri keskelle parahasen aican/ Ja ninquin henen Weisusans seiso. Hen muistapi Laupiudhen päle/ coska murhe käsis on/ Ja quin Sananlasku on. Quin keysi enemin pingotetaan/ nin se pikemin katkepi.

Ninquin meidhenki teuty ne Christitut Jumalan Sanalla ylespite/ wimeisen peiuen asti/ Waicka se nin näkyis/ ette Christus sen cansa cauuan viwytte/ quin ei hen tuliskaan. Quin hen mös itze sanopi/ Ette henen tuleman pite/ quin wähin lwllan/ Coska he rakendauat/ istuttauat/ ostauat/ myyuet/ söuet/ iouat/ naiuat/ hooleuat/ etc. Senpäle/ ette mutomat/ ellei caiki taidhaisi/ Uscosa pysyueiset olla. Sille tesse taruitan/ ette sarnataisijn ia vskotaisijn/ ninquin iocapeiue kylle silmen edes on. Neiste caikista kylle näky/ ette tai Habacuc/ on ollut ennen site Babilonian fangiutta/ lehes Jeremian aicana. On mös keuie ymmerte/ mite hen tacto ia aiattele. Mutta ette monicadhat Kiriat/ Habacuchist mainitzeuat/ henen wieneexi Judean maalda sille Prophetal Danielille rooca Babiloniahan sijnä Fangiuxes/ eipe sille ole ychten perustos eli walcu. Nin eipe se mös aian lughun cansa ychte pidhe/ Quin Habacuchin Prophetia ia Ennustos cwlu/ nin hen on wanhembi quin Jeremias/ ioca sen Jerusalemin häuitoxen ylitze eli. Mutta Habacuc sijte ennustapi. Waan Daniel oli Jeremian ielkin/ ia cauuan eli/ ennenquin hen Fangiuxehen heitettijn. Mutta Habacuchil ombi wircans pärest se oikea Nimi. Sille Habacuc

tulkitan Syleliexi/ eli ioca rackasti painele Jumalan cansa. Nin hen mös tekepi henen Prophetians cansa/ Ette hen Canssan sylelepi/ se on/ Hen lohutta heite ia ylespite/ Ninquin iocu kieuhe idkeue Lapsi coriatan/ sylenotetan/ ia silotetan/ ette sen waikeneman ia hiliemen pite/ Senuoxi/ ette (ios Jumala tacto) pite paramaxi tuleman. Hen sarnapi Juttain wastan/ iotca euet heitens parandaneet/ ette heiden piti Babelin Kuningan cautta/ fangittuna poiswietemen. Sille seke he Jumalan sanat ylencatzoit/ ette ne kieuhet he wärydhel/ Ahnens cautta/ raskautit. Ja rucuele sen Armolisen witzan curitoxeen/ ia ei häuitoxeen oleman/ Wimein hen whkapi nijlle Babiloniein heiden Coreyxens ia ylpiuxens/ ette he sen Onnins/ oman wäens ia Wisauxens etc. tygeluit.

Propheta Habacuc

I. Lucu.

1:1 TEME on se Raskaus/ ionga se Propheta Habacuc nähnyt on.
Tämä on se raskaus/ jonka se propheta Habacuc nähnyt on.
1:2 HERRA quincauuan minun pite parcuman/ ia et sine tadho cwlla ? Quincauuan minun pite sinun tyges parcuman wäkiuallan ylitze/ ia et sine tadho autta ?
HERRA kuinkauan minun pitää parkuman/ ja et sinä tahdo kuulla? Kuinkauan minun pitää sinun tykösi parkuman wäkiwallan ylitse/ ja et sinä tahdo auttaa?
1:3 Mixis osotat minulle waiua ia tötä ? Mixis osotat minulle Röueust ia Wäkiualta. Walda ylitzekeupi Oikiudhen/
Miksis osoitat minulle waiwaa ja työtä? Miksis osoitat minulle ryöwäystä ja wäkiwaltaa. Walta ylitsekäypi oikeuden/
1:4 Senteden teuty Lain horiuua/ ia ei ychten Oikius taidha Loppua saadha. Sille se Jumalatoin sortapi site Wanhurskasta/ Senteden wäret Domiot tedhän.
Sentähden täytyy lain horjua/ ja ei yhtään oikeus taida loppua saada. Sillä se jumalatoin sortaapi sitä wanhurskasta/ sentähden wäärät tuomiot tehdään.
1:5 Catzocat Pacanain seas/ Catzocat ia ihmectelkö ia hemmestykö/ Sille mine tadhon iotaki tedhe teiden aicanan/ iota ei teiden vskoman pidhe/ coska sijte puhutan.
Katsokaat pakanain seassa/ Katsokaat ja ihmetelkää ja hämmästykää/ Sllä minä tahdon jotakin tehdän teidän aikanan/ jota ei teidän uskoman pidä? koska siitä puhutaan.
1:6 Sille catzo/ mine tadhon ylesherette ne Caldeit/ ydhen haikian ia nopian Canssan/ ioca waeldaman pite/ nin leuielde quin Maa on/ omistaman ne Asumiset/ iotca ei heiden omans ole.

Sillä katso/ minä tahdon ylösherättää ne Kaldeit/ yhden haikean ja nopean kansan/ joka waeltaman pitää/ niin lewiältä kuin maa on/ omistaman ne asumiset/ jotka ei heidän omansa ole.

1:7 Ja pite hirmulisen ia iulman oleman/ ia keskemen ia waatiman/ ninquin hen tacto.

Ja pitää hirmullisen ja julman oleman/ ja käskemään ja waatimaan/ niinkuin hän tahtoo.

1:8 Henen Orhins ouat nopiammat/ quin Sudhet echtona. Henen Reisznärins waeldauat swrein Jouckoin cansa caucaisesta/ quin he lendeisit/ ninquin Cotka riende Raatoin tyge.

Hänen orhinsa owat nopeammat/ kuin sudet ehtoona. Hänen räisnärinsä (ratsasmiehensä) waeltawat suurein joukkoin kanssa kaukaisesta/ kuin he lentäisit/ niinkuin kotka rientää raatoin tykö.

1:9 He tuleuat caikitynni wahingoittaman/ Edescuhunga he tactouat/ nin he lepitzecarcauat/ ninquin Itetwli/ ia Fangit he ychtencocouat/ ninquin Sanda.

He tulewat kaikki tyynni wahingoittamaan/ Edes kuhunka he tahtowat/ niin he läwitsekarkaawat/ niinkuin itätuuli/ ja wangit he yhteen kokoawat/ niinkuin santaa.

1:10 Heiden pite Kuningaista nauru pitemen/ ia Pämiehie he pilcauat/ Caiki Linnat pite heille leickinä oleman. Sille heiden pite Coopat tekemen/ ia sijttekin woittaman heite.

Heidän pitää kuninkaista nauru pitämän/ ja päämiehiä he pilkkaawat/ Kaikki linnat pitää heille leikkinä oleman. Sillä heidän pitää kuopat tekemän/ ja sittenkin woittaman heitä.

1:11 Silloin he ottauat vdhen mielen/ edesmeneuet ia synditekeuet. Ja sijte teuty heiden Woittons heiden Jumalans omistetta.

Silloin he ottawat yhden mielen/ edesmenewät ja syntiä tekewät. Ja siitä täytyy heidän woittonsa heidän jumalansa omistettaa.

1:12 Mutta sine HERRA/ minun Jumalan/ minun Pyhen/ sine quin olet ijancaikisesta/ ele anna meite coolla/ Waan anna heite olla o HERRA/ meille waiuoin ydhexi Rangastoxexi/ Ja anna heite/ O meiden Turuan/ meite waiuoin curita.

Mutta sinä HERRA/ minun Jumalani/ minun Pyhäni/ sinä kuin olet iankaikkisesti/ älä anna meitä huolla/ Waan anna heitä olla oi HERRA/ meille waiwoin yhdeksi rangaistukseksi/ Ja anna heitä/ Oi meidän turwan/ meitä waiwoin kurittaa.

1:13 Sinun Silmes ouat puchtat/ nin ettei sine woi site paha nädhe/ ia eipes malta catzoa site surkiutta. Mixis catzot sis ninen Ylencatzoiadhen päle/ ia waickenet/ coska se Jumalatoin ylesnielepi sen/ ioca hende

hurskambi on?
Sinun silmäsi owat puhtaat/ niin ettei sinä woi sitä pahaa nähdä/ ja eipäs malta katsoa sitä surkeutta. Miksis katsot siis niiden ylenkatsojain päälle/ ja waikenet/ koska se jumalatoin ylösnieleepi sen/ joka häntä hurskaampi on?
1:14 Ja annat Inhimiset keudhe ninquin Calat Meresse/ ninqiun Madhot/ ioilla ei ychten Haltia ole.
Ja annat ihmiset käydä niinkuin kalat meressä/ niinkuin madot/ joilla ei yhtään haltijaa ole.
1:15 He wetäuet caiki Ongella/ ia sait heiden Nootallans/ ia cocosit heiden Wercoillans/ Sijte he iloitzeuat ia riemuitzeuat/
He wetäwät kaikki ongella/ ja sait heidän nuotallansa/ ja kokosit heidän werkoillansa/ Siitä he iloitsewat ja riemuitsewat/
1:16 Senteden he wffrauat heiden Nootillens/ ia szuitzuttauat heiden Wercoillens/ senuoxi ette heiden Osans ninen samain cautta nin lihauaxi/ ia heiden Rocans nin herculisexi tullut on.
Sentähden he uhraawat heidän nuotillensa/ ja suitsuttawat heidän werkoillensa/ senwuoksi että heidän osansa niiden samain kautta niin lihawaksi/ ja heidän ruokansa niin herkulliseksi tullut on.
1:17 Senteden he wlosloouat wiele alati heiden Noottans/ ia euet lacka/ Canssa tappamast.
Sentähden he ulosluowat wielä alati heidän nuottansa/ ja eiwät lakkaa/ kansaa tappamasta.

II. Lucu.

2:1 TEsse mine seison minun Wartiani päle/ ia astun minun Linnani päle/ ia catzelen ette mine näkisin/ mite minulle sanotuxi tule/ Ja mite minun wastaman pite/ sille/ ioca minua nuctele.
Tässä minä seison minun wartiani päällä/ ja astun minun linnani päällä/ ja katselen että minä näkisin/ mitä minulle sanotuksi tulee/ Ja mitä minun wastaaman pitää/ sillä/ joka minua nuhtelee.
2:2 Mutta HERRA wastapi minua/ ia sanopi/ Kirioitta site Näky ia maala site ydhen Taulun päle/ ette sen lukia taidhais/ ioca sijte ohitzekeupi/
Mutta HERRA wastaapi minua/ ja sanoopi/ Kirjoita se näky ja maalaa siitä yhden taulun päälle/ että sen lukea taitaisi/ joka siitä ohitse käypi/
2:3 Nimitein. Sen Ennustoxen pite wiele aialans teutetuxi tuleman/ ia pite sijttekin ilmanduman ia ei wilpistelemen.
Nimittäin. Sen ennustuksen pitää wielä ajallansa täytetyksi tuleman/ ja pitää siitäkin ilmaantuman ja ei wilpistelemän.

2:4 Mutta ios se wipypi/ Nin odhota hende/ hen tulepi wissiste/ ia ei wiwy. Mutta ioca site wastanseiso/ ei pidhe henen Sieluns menestymen. Sille se Wanhurskas pite vskostans elemen.
Mutta jos se wiipyypi/ Niin odota häntä/ hän tuleepi wissiste/ ja ei wiiwy. Mutta joka sitä wastaan seisoo/ ei pidä hänen sielunsa menestymän. Sillä sen wanhurskas pitää uskostansa elämän.
2:5 MUtta Wina pettepi sen corian Miehen/ ettei hen woi pysyue/ ioca henen Sieluns vlosleuitte/ ninquin Helueti/ ia on iuri quin Coolema/ ioca tytymetöin on. Waan temmapi polens caiki Pacanat/ ia cochoutta tygens caiki Canssat.
Mutta wiina pettääpi sen korean miehen/ ettei hän woi pysyä/ joka hänen sielunsa uloslewittää/ niinkuin helwetti/ ja on juuri kuin kuolema/ joka tyytymätöin on. Waan tempaapi puoleensa kaikki pakanat/ ja kokoaa tykönsä kaikki kansat.
2:6 Mite maxa ? Nemet caiki tynni pite ydhen Sananlaskon tekemen/ ia ydhen puhen ia Tapauxen heneste/ ia sanoman. We henelle/ ioca Tauarans corghotta muidhen Hywydhest/ Quincauuan se kestepi ? Ja sälyttepi palio Loca pälens?
Mitä maksaa? Nämät kaikki tyynni pitää yhden sananlaskun tekemän/ ja yhden puheen ja tapauksen hänestä/ ja sanoman. Woi hänelle/ joka tawaransa kokoaa muiden hywyydestä/ Kuinka kauan se kestääpi? ja säilyttääpi paljon lokaa päällensä?
2:7 O quin ekiste ne ylesnouseman pite/ iotca sinua pureuat/ ia ne ylesheräuet/ iotca sinun poissöxeuet/ ia sinun teuty tulla heiden osallens.
Oi kuin äkisti ne ylösnouseman pitää/ jotka sinua purewat/ja ne ylösherääwät/ jotka sinua poissyöksewät/ ja sinuntäytyy tulla heidän osallensa.
2:8 Ette sine olet monet Pacanat röuenyt/ nin pite caiki iellensieneet Canssoista taas sinua röuemen/ Inhimisten weren teden/ Ja sen Wärydhen tede'/ quin Maas ia Caupungis/ ia caikein hene' Siselasuuaisteins/ prucattu on.
että sinäolet monet pakanat ryöwännyt/ niin pitää kaikki jällensjääneet kansoista taas sinua ryöwäämän/ ihmisten weren tähden/ Ja sen wääryyden tähden/ kuin maassa ja kaupungissa/ ja kaikkein hänen sisällä asuwaistensa/ pruukattu on.
2:9 We henelle/ ioca ahne on/ oma' Honens pahudhexi/ senpäle hen panis Pesens corkiuten/ ette hen Onnettomuxen welteis.
Woi hänelle/ joka ahne on/ oman huoneensa pahuudeksi/ senpäälle hän panisi pesänsä korkeuteen/ että hän onnettomuuden wälttäisi.

2:10 Mutta sinun Neuuolaskus/ pite sinun Hones häpiexi iochtuman. Sille sine olet ylenpalio Canssoia lönyt/ ia ylpiesti synditehnyt.
Mutta sinun neuwolaskusi/ pitää sinun huoneesi häpeäksi johtuman. Sillä sinä olet ylen paljon kansoja lyönyt/ ja ylpeästi syntiä tehnyt.
2:11 Sille kiuetki Mwreis pite hwtaman/ ia ne Malat Hariuxista pite heite wastaman.
Sille kiwetkin muureissa pitää huutaman/ ja ne malat harjaksista pitää heitä wastaaman.
2:12 We henelle/ ioca Caupungin werelle rakendapi/ ia walmistapi Caupungin wärydhelle.
Woi hänelle/ joka kaupungin werelle rakentaapi/ ja walmistaapi kaupungin wääryydelle.
2:13 Eikö nämet HERRALDA Zebaothilda tapactu ? Mite Canssat ouat sinulle tötetehnyet/ sen teuty ylespoltetta Tules/ ia ionga päle Inhimiset ouat wäsytuxi tulluet/ sen teuty hucutetta.
Eikö nämät HERRALTA Zebaothilta tapahdu? Mitä kansat owat sinulle työtä tehneet/ sen täytyy ylöspoltettaa tulessa/ ja jonka päällä ihmiset owat wäsytetyksi tulleet/ sen täytyy hukutettaa.
2:14 Sille Maan pite teunens tuleman sijte HERRAN Cunnian Tundemisesta/ ninquin ne wedhet iotca Meren peitteuet.
SIllä maan pitää täynnänsä tuleman siitä HERRAN kunnian tuntemisesta/ niinkuin ne wedet jotka meren peittäwät.
2:15 We sinulle/ quin Lehimeiselles siselskenket/ ia secotat sinun Sappes sihen sisel/ ia ioowtat/ ettes henen häpiens näkisit.
Woi sinulle/ kuin lähimmäisellesi sisälle skänkäät (paret sisälle 1642)/ ja sekoitat sinun sappesi siihen sisälle/ ja juotat/ että̈s hänen häpeänsä näkisit.
2:16 Sinepe häpielle pite rauitettaman Cunnian edest. Nin ioo sine mös nyt/ ettes maas macaisit. Sille se HERRAN oikian kädhen Calki pite sinun ymberinssattuman/ ia sinun teuty häpielisestä oxendaman sinun Cunniaudhes teden.
Sinäpä häpeällä pitää rawitettaman kunnian edestä. Niin juo sinä myös nyt/ että̈sä maassa makaisit. Sillä se HERRAN oikean käden kalkki pitää sinun ympärinsä sattuman/ ja sinun täytyy häpeällisesti oksentaman sinun kunniautesi tähden.
2:17 Sille se wärys Libanon päle prucattu/ sinun ylitzes langeman/ ia ne haaskatut Eleimet pite sinun peliettemen/ Inhimisten weren teden/ ia sen wärydhen teden/ quin Maas ia Caupungis/ caikein henen Siselasuuaistein/ prucattu on.

Sillä se wääryys Libanonin päälle pruukattu/ sinun ylitsesi lankeeman/ ja ne haaskatut eläimet pitää sinun peljättämän/ ihmisten weren tähden/ ja sen wääryyden tähden/ kuin maassa ja kaupungissa/ kaikkein hänen sisällä asuwaisten/ pruukattu on.
2:18 Mite sis Cuua taita autta/ Jonga sen Snickari cuuanut on/ ia se falski walettu Cuua/ ionga päle henen Snickarins lootti/ ette hen myket Epeiumalat teki?
Mitä siis kuwa taitaa auttaa/ Jonka se nikkari kuwannut on/ ja se falski walettu kuwa/ jonka päälle hänen nikkarinsa luotti/ että hän mykät epäjumalat teki?
2:19 We henelle/ ioca sanopi Cannolle/ Ylesherä ia mykelle Kiuelle/ Nouse yles. Quinga sen piti iongun opettaman ? Catzo/ se on Cullalla ia Hopialla ylitzewedhettu/ ia ei ole ychten Henge heisse.
Woi hänelle/ joka sanoopi kannolle/ Ylösherää ja mykälle kiwelle/ Nouse ylös. Kuinka sen piti jonkun opettaman? Katso/ se on kullalla ja hopealla ylöswedetty/ ja ei ole yhtään henkeä heissä.
2:20 Mutta HERRA ombi henen pyhes Templisens. Waickenecan caiki Mailma henen edesens.
Mutta HERRA ompi hänen pyhässä templissänsä. Waikenekoon kaikki maailma hänen edessänsä.

III. Lucu.

On yxi Rucous/ iossa ensin hen yliste ia kijtte Jumalata/ caickinaisist hyuisteghoista/ iotca hen Canssallens haman Egiptin vloslectemisest/ nin Domarein/ Dauidin ia Salomonin asti/ alati osotti. Sijtte hen Babylonian Waldakunnan wastan/ rucuele/ Lopus hen Canssans lohutta ia lupapi sen Fangiuxen lackaman. Ette he wimein Christusen cautta wapadhetut iloitzeman pite.

3:1 TEme on sen Prophetan Habacuchin Rucous/ Ninen Wighattomien edest.
Tämä on sen prophetan Habacuchin rukous/ niiden wiattomien edestä.
3:2 HERRA/ Mine olen sinun Sanomas cwllut/ nin ette mine hemmestuin. HERRA/ sine wirghotat sinun Käsialas wotein wälille/ ia teet sen tietteuexi wotein wälille. Coska Tuska pälenkeupi/ nin sine Laupiudhes muistat.
HERRA/ Minä olen sinun sanomasi kuullut/ niin että minä hämmästyin, HERRA/ sinä wirotat sinun käsialasi wuotein wälillä/ ja teet sen tiettäwäksi wuotein wälillä. Koska tuska päälle käypi/ niin sinä laupeutesi muistat.
3:3 Jumala tuli Etelest/ ia se Pyhe sijte worest Pharast. Sela. Henen kijtoxestans olit Taiuahat teunens/ ia henen Cunniastans oli Maa teunens.
Jumala tuli etelästä/ se se Pyhä siitä wuoresta Pharasta. Sela. Hänen

kiitoksestansa oli taiwahat täynnänsä/ ja hänen kunniastansa oli maa täynnänsä.
3:4 Hene' paiste's oli ninquin Walkius/ keihexet keuit hene' käsistens/ sielle oli henen wäkewydhens salattu.
Hänen paisteensa oli niinkuin walkeus/ keihäkset käwit hänen käsistänsä/ siellä oli hänen wäkewyytensä salattu.
3:5 Henen eteens keui Pestilentia/ ia Witzaus vlosmeni/ edescuhunga hen meni.
Hänen eteensä käwi pestilentia (rutto)/ ja witsaus ulosmeni/ edeskuhunka hän meni.
3:6 Hen seisoi ia mittasi Maata/ hen catzeli ia haiotti ne Pacanat/ nin ette Mailman woret musertijn/ ia caiki Cuckulat Mailmasa notkistit/ coska hen waelsi Mailmasa.
Hän seisoi ja mittasi maata/ hän katseli ja hajoitti ne pakanat/ niin että maailman wuoret musertiin/ ja kaikki kukkulat maailmassa notkistit/ koska hän waelsi maailmassa.
3:7 Mine näin ne Etioperin Maiat murhectiuaiset/ Ja ne Madianiterin teldat wapitzeuaiset.
Minä näin ne Ethiopian majat murehtiwaiset/ ja ne Midianterin teltat wapisewaiset.
3:8 Etkös wihainen ollut HERRA Wirtain wastan ? Ja sinun hirmusudhes nijsse Wesis/ ia sinun närkestyxes Meresse ? Coskas aioit sinun Orhittes päle/ ia sinun Rattas sait woiton.
Etkös wihainen ollut HERRAN wirtain wastaan? Ja sinun hirmuisuutesi niissä wesissä/ ja sinun närkästyksesi meressä? Koskas ajoit sinun orhittesi päällä/ ja sinun rattaasi sait woiton.
3:9 Sine mös edesweit sinun Joutzes/ ninquin sine olet Sucukunnille wannonut/ Sela/ ia iaghoit ne Wirdhat Maassa.
Sinä myös edesweit sinun jousesi/ niinkuin sinä olet sukukunnille wannonut/ Sela/ ja jaoit ne wirrat maassa.
3:10 Ne Woret näit sinun/ ia tulit murheisens/ Se Wesiwirta poismeni/ Syweys annoi änen henestens/ corkius käsiens ylesnosti.
Ne wuoret näit sinun/ ja tulit murheissansa/ Se wesiwirta poismeni/ Sywyys antoi äänen hänestänsä/ korkeus käsiänsä ylösnosti.
3:11 Auringo ia Cuu seisoit alalans/ Sinun Noles menit kircaudhen cansa/ ia sinun Tornios pitkeisen Leimauxella.
Aurinko ja kuu seisoit alallansa/ Sinun nuolesi meni kirkkauden kanssa/ ja sinun tornisi pitkäisen leimauksella.
3:12 Sine alastallasit Maan wihasas/ ia sine Pacanat rickiwarstoit

hirmudhesas.
Sinä alastallasit maan wihassasi/ ja sinä pakanat rikkiwarstoit hirmuisuudessasi.
3:13 Sine vloslexit sinun Canssas auttaman/ auttaman sinun woidheltuas. Sine serghit sen pään ninen Jumalattomiten Honesa/ ia alastirisuit ne Perustoxet haman Caulan asti. Sela.
Sinä ulosläksit sinun kansaasi auttamaan/ auttamaan sinun woideltuasi. Sinä särit sen pään niiden jumalattomien huoneessa/ ja alas riisuit ne perustukset hamaan kaulaan asti. Sela.
3:14 Joska sine wiele nyt kirosit sen Pään Waltica/ ynne henen Kyläins cansa/ iotca ninquin yxi Twlispä tuleuat/ minua haiottaman/ ia iloitzeuat/ ninquin he ylessöisit sen Kieuhen salaudhes.
Josko sinä wielä nyt kirosit sen pään waltikan/ ynnä hänen kyläinsä kanssa/ jotka niinkuin yksi tuulispää tulewat/ minua hajoittaman/ ja iloitsewat/ niinkuin he ylössöisit sen köyhän salaudessa.
3:15 Sinun Orhidhes keuuet Meres/ swrein wesien Loghas.
Sinun orhisi käwit meressä/ suurten wesien loassa.
3:16 Ette mine sencaltaista cwlen/ nin minun watzan murhectu/ Minun Hwleni wäriseuet Hwdhosta/ merkiä keupi minun Luuni sisel/ Mine olen itzesseni murheisan. Josko mine saisin leueide minun waiuani aialla/ coska me ylesmenem sen Canssan tyge/ ioca meiden wastan sotipi.
Että minä senkaltaista kuulen/ niin minun watsani murehtuu/ Minun huuleni wärisewät huudosta/ märkää käypi minun luuni sisällä/ Minä olen itsessäni murheissani. Josko minä saisin lewätä minun waiwani ajalla/ koska minä ylösmenen sen kansan tykö/ joka meidän wastaan sotiipi.
3:17 Sille eipe Ficunapuun pidhe wihertämen/ ia ei pidhe ychten hedelmet Winapuus oleman. Se töö Oliunpuista wilpistele/ ia euet pellot Elatost too. Jo Lambat pite pihaitasta poisreuäistemen/ eike Cariat pidhe Nauitas oleman.
Sillä eipä wiikunapuun pidä wihertämän/ ja ei pidä yhtään hedelmät wiinapuussa oleman. Se työ öljynpuista wilpistele/ ja eiwät pellot elatusta tuo. Jo lampaat pitää pihatosta poisrewäistämän/ eikä karjat pidä nawetassa oleman.
3:18 Mutta mine iloitzen HERRASSA/ ia riemuitzen Jumalasa minun Lunastaiasan.
Mutta minä iloitsen HERRASSA/ ja riemuitsen Jumalassa minun lunastajassani.
3:19 Sille HERRA Jumala ombi minun Woiman/ ia asettapi minun Jalcani/ ninquin Peurain ialat. Ja pitepi wiemen minua corkiallen/ nin ette mine

weisan minun Candelen päle.

Sillä HERRA Jumala ompi minun woimani/ ja asettaapi minun jalkani/ niinkuin peuran jalat. Ja pitääpi wiemän minua korkeallen/ niin että minä weisaan minun kanteleen päällä.

Loppu Habacuc Prophetast.

Ne Prophetat. Haggaj. Sacharia. Maleachi.

Stocholmis.
Heneste caiki Prophetat todhistauat/ ette iocainen/ quin Usko henen pälens/ pite henen Nimens cautta/ synnein andexiandamisen saman.
Alcupuhe.
Christilisen Lukian. Michael Agricola Torsbyus teruette.
TErue Racas Pappi ia Ise/ iocas rookit Sielut/ qui' Lapset Nise. HERRAN Opilla ia Sanalla. Nin mös Elemen Esicuualla. Terueket caiki mös Somen Wäki/ ionga pein HERRAN Armo näki. Tehenasti/ nyt ia alati/ quin hen Meille Lahiains iacapi. SE Mulloin Dauidin Psaltaris Tapactui/ nin mös Prophetais. Joista silloin ne Colmet ieit prentemet/ Taluen estet sen teit. Jotca nyt noutauat muidhen möte/ Pruca ne yli peiue ia öte. Nin Itze Jumalan Poica Christus/ quin on iocaitzen Walgistus. Ombi meiden Turua ia Tukia/ Oho Christilinen Lukia. Sanans/ Hengens/ ia Armoins cautta/ aina hen tacto meite autta. Jos Me sen vskom ia rucolem/ ioco me elem taica coolem. Nin me olema henen Omans/ pandut henen haltuns ia hoomans. HEn Sielun/ Rumin/ ia caiki mwdh annoi/ iäsenet ia iocaitzet lwdh. Aiatoxet sis Sanat ia Töödh/ kijtteken hende Peiuet ia öödh. Ydhexen Cucaut/ Eitin cochtu/ Meille maiaxi ensin iochtui. Senperest mös caiki Mailma/ Tuli/ Twli/ Meri/ ia Maa/ senielkin/ quin he heitens iaca. Ja mitke heisse ele ia on/ näghyliset ia salatoin. Hen Meite warten teki ia loi/ ennenquin Hen meiden ilman toi. Rauhan/ terueydhen/ ia Roan/ Rickaudhen/ Honet ia Tauaran. Helten/ Sateen/ Kyluön ia mwdh/ Peiuen/ öön/ Auringon/ Tehdet ia Cwdh/ Lemmin/ ia Wilun/ woritoin/ quin HERRA cungin sätenyt on. Keuen/ Suuen/ ia Sykysen/ iouta iää/ kirdhen ia Taluen. Hetket/ aighat/ ioca wijcko/ quin Taiuas/ Cucaudhet lijcko/ Nin caszua Ruist/ Ohras/ Caura/ Nisut/ pawdh/ Hernet/ ia mwdh Jyuein sisut. Caalit/ Naurit/ Hamput ia Linat/ Hunaiat/ Medhet ia Winat. Yrtit/ ia Rohot moninaiset/ quin Miehet prucauat ia Naiset. Linnut/ Calat/ Cariat ia Pedhot/ pellot/ Nijttut/ Metzet/ ia kedhot/ Cartanot/ Maiat/ Waatet ia mwdh/ sihen mös moniharaiset pwdh. Nin mös Waimot ia Lapset hyuet vskolinen Pere/ ia ysteuet/ Culta/ Hopia/ Tina ia Waske/ Cupari/ Rauta/ HERRA laske Maasta tulla/ ia Woreista/ Kiuiste/ Caiuoist/ ia Copeista. Talon tarpexi/ ia Rentoxi/ Caupaxi/ nin mös Rauinnoxi. Ja muita palio sencaltaiset/ seke Taiualiset ette Maaliset. SIhen mös HERRA meillen anda Rumin Lahiat/ quin cukin canda. Lapsest/ Piltist/ ia Norudhest/ vrhost/ Miehest/ ia Wanhudhest. Eiest/ Ucost/ ike ia wäki/ Iseden woima/ quin HERRA teki. NE Widhet Tunnot Ulcoiset/ säsi hen meille Ychteitzet. Silmenterä/ caruat eroitta/ sittequin Walkius ylescoitta. Nin mös Pimeydhen walkiudhest/ ia caiki mös toinen toisest. Näky halun/ ia Halu Himon/ himo yllytte tadhon ia pydhon. Cwlemus on heicko ia pieni/ quin arua wisust monda äni. Teräuen/ raskan/ eli couan/ hiliaisen/ selkien ia corkian. Cwlemus Opin vastanotta/ ios se on wärin eli totta. Cwroi eikengen opetta taita/ ioilla änen Oui

ombi caita. HAisto/ haijun haisust eroitta/ quin cuki Sisuns osotta. Hyuen/ heijun/ makian ia caruan/ happan/ keskimeisen ia haruan. MAisto/ Roan ia Jooman coke/ haikiat se hylke/ ia makiat hake. Catkerat/ caruat/ soueliat/ hapatut/ soolaiset/ maghottomat. RUpemus/ rumijt tundepi/ tartu/ arua/ ia siuelepi. Quinga pehme/ ia coua cuki on/ eli pite ionguun motoon. Lemmin/ Kylme/ Merke/ Quiua/ ia quin ne toinen toistans riua. Paliat/ caruat/ siliet/ ia tasat/ rypiet/ rymet/ coleat/ masiat. Onsat/ tylset ia teräuet/ quin Jocaitzen Hahmot lieneuet. Syelun mös HERRA meille soi/ ionga hen Loonnostans meisse loi. Coska hen meihin hengens puhalsi/ taidhot ia toimet walghaisi. Nin hen Mielen cuuamiset tei/ aiatuxet ia muistot/ aruos iei. Caikein Sielun Lahiain cansa. ioita henelle Christus ansa. Uskon/ Toiuon ia Rackaudhen/ Neurydhen ia Kersemisen. Ilon/ Rauhan/ ia Laupiudhen/ Lakiudhen ia Pitkemielisudhen. Siweys/ ia Coctuus tule sijtte/ iotca Souinos Mielet lijtte. Puctaus ia Cunnialisus/ hallitus ia Mielennouteus. Taito/ wijsaus/ tieto ia Jerckie/ quin caikein pein kylle kerckie. Uskallus/ Wacuus/ ia Totuus/ Jumalan Sana ia Lupaus. Sacramentit/ Lijtot ia Märet/ iotca cohendauat monda wäret. Toimi on Aiuus/ Wiha sydhemes/ wijsaus halu/ ia himo mös. Pyhe Hengi mwdh Awdh mös waikutta/ quin hen Armoillans Sielut licutta. Nin Omatieto/ kylle se itze/ hyuet ia pahat teghot domitze. Jumalattomis/ hen Lauia on/ quin eleuet paitz pelcon ia Uskon. Julmis/ hen on caita ia poltettu/ Wiecois/ ia welhois heiritzettu. Exyueisis/ quin cartauat curia/ camala hen on ia nuria. Wan Jumalisis/ ia Wighattomis/ oikea hen on Mielis ia teghois.

Catuuaisis hen on oijettu/ quin Sydhen parannoxeen mielistu. HERRA on hyuis Sieluis lesse/ wan pahois/ se ryme Hengi messe. Coskas sis Psalmit ia Prophetat luet/ ninpes muistos ia mieles tuket. Quin seluet Sanat lijckuuat kieles/ nin he sarnates/ ioxeuat mieles. Joilla Seuran pelto kylueteen/ wan pyhest Hengest ne idhetteen. Ellei caiki ole tulkittu selkexi/ nin me kernast anom andexi. Se paramin techken ioca woi/ iollei tai kelpa/ quin JESUS soi.

Panettelia/ quin neite laitta/ se pangan hamballens lucun aitta. Taicca techken paramat itze/ ios hen taita eli wijtze. Eikö se tyly ia willi on ? quin hyuist anda wären aruion ? Hyttynen vsein cwrnitaan/ wan coco Cameli nieletaan. Mamiesteni cansa mine Laulan/ Lihainen kieli leicka luisen caulan. Cateus temen wei monen hädhen/ Christusen/ Sanan ia Nimen teden. Monen Jonen ia Walhen cansa/ wirittin sille Paula ia ansa. Ette hen cunnioittomaxi olis/ sijhenasti ette hen teste coolis. Uskon ia Kersimisen lise/ O Taiualinen racas Ise. Ette hen nijte wetä wois/ ennenquin hen teste nuckuis pois. HERRA heille andexiandacoon/ site Mine rucolen ia szoon. Tesse nyt Prophetain Ytyme on/ heiste imettu lepitze vskon. Wiele Bibliast mwdh tulisit/ ios nemet otoliset olisit. Ostetaisin ia prucataisin/ quin olis kylle mös coctolin. Sen Aian vskon pian tuleuan/ ette Somen kiriain ielkin tutketan. Van tuskal ne silloin käsiteteen/ iotca nyt Monilda hylieteen. Coska sis Porsas taritan/ nin aua Seckis/ ios se taruitan. Alcupuhe Haggain Prophetan päle.

HAggai ombi se Ensimeinen Propheta/ ioca oli annettu Juttan Canssalle/ sen Babilonian Fangiuxen ielken/ Seitzemenkymmenen aiastain perest/ quin he sinne wietin.

Nin tai ia Zacharias Addonin poica propheterasit ninen Juttain tyge/ iotca Judeas ia Jerusalemis olit/ Israelin HERRAN Nimeen. Silloin ylesnousit zorobabel se Salatielin poica ia Jesus Josedechin poica/ ia rupesit taas rakendaman Jumalan Templin Jerusalemis/ ia Jumalan Prophetat autit heite.

Sille waicka Esdras sen Altarin oli ennen tehnyt/ ia Templin Peruxen laskenyt/ nin se Kuningas Artaxerxes/ sen Töön preiuillens esti/ haman Dariusen/ sen Persian Kuningan

toisen vooteen asti/ Coska Romis se seitzemes Romulist/ se Coria Tarquinius hallitzenut oli. 27. aiastaica/ ionga Bruto/ cadhexan wodhen ielken/ Wallasta poisaioi/ ia sijtte Borgmestarit Regimentin pidhit 464. aiastaica sihen Julium Keisarin asti/ ionga aicana meiden HERRAN Christus syndyi. Näme sanotan (o rackat Somalaiset) ette se tieteisin mille aialla Teme Haggeus sarnasi. Ja on henellä ia Zacharialla yxi swri wäkeue hengi ollut/ ette he/ quin ylencatzotut kieuhet personat olit/ rohenut sen ylenwäkeuen swren Kuningan Artaxerxen/ Samariterein ia caikein ymberi lehicanssain/ kieldön ia haastamisen wastan/ sen Templin rakennoxen/ kesketten ylesraketa. Ombi sekin ihmelinen/ ette Zorobabel ia se Jesus Josedechin poica/ ia möskin se Canssa/ ioca heiden mötens olit/ vskoit ia cwlit ne caxi kieuhe Prophetat (iota nyt puuttu) quin sen Jalon swren Sa'garin kieldön/ Ja wiele sijttekin/ ette se Canssa sangen itze epelis/ ios Se Templi ikenens iellensraketuxi tulis. Sille nämet Jumalan keskyt/ ylenpaltisesta ninen Inhimisten keskyt/ woitit/ quin ainaki. Mutta hen laittapi Canssan/ ettei he toteluet sen Templin ia Jumalanpalueluxen ylesoijendaman. Waan caicki kijrudit omans Hywuytens ia Honeitans coriaman. Senteden he mös waiuatin hallawoosil/ Elosta/ Winast/ Jyuist ia caikinaisist Hedelmist ia Vodencaszuoist. Caikille Jumalattomille Esicuuaxi. Jotca Jumalan Sanat ia palueluxet euet tottele. Ja alati raateleuat/ haparoitzeuat ia Ahneudhens cautta Seckins repiuet. Nijlle caikille teme Texti rupe ia kellä/ quin hen sano. Heiden Seckins pite Läuilisen ia pohiattoman oleman. Nin mös leuten caikis Hystorijs/ cussa ei rookita Jumalan Palueliat/ eli auteta henen Sanans ylespitemen/ sielle hen salli heitte kylle coconhaparoita/ ia itziens warten kärkytte ia aina haeta. Mutta wimein hen Sen Sekin päle läuen teke/ ia sihen puhalda/ nin ette se vlostomupi/ ia poishaiotetaan/ ettei kengen tiedhe cuhunga se iänepi. Hen möskin södhe tachto/ Taicka ei heiden pidhe miteken söteuet leutemen. Hen ennustapi mös Christusest/ iij luusa/ Ette henen io pian tuleman pite/ caikein Pacanain Lohuttaiaxi. Jolla hen salaisest osotta/ Ette se Juttain Waldakunda ia Laki piti lopun saaman/ ia caiken Mailman Waldakunnat häuitettemen/ ia Christuselle alaannettaman. Jota tehenasti tapactunut on/ ia haman wimeisen peiuen alati tapactupi/ Silloin sis caiki teutetyxi tuleuat. Manaus ia coua wchkaus/ Epeusko ia Ahneutta wastan/ Ettei Jumalan Templin Rakennoxexi miteken annettu/ Jota hen rangaitze Näliele ia caikinaisille kirotuxilla. Itzem wartten kylle cootan/ Ja ei miteken sen oikean Jumalan Palueluxen warten.

Propheta Haggai

I. Lucu.

1:1 TOisna Woonna sen Kuningan Darion Cwdhendena Cwcautena/ ensimeiszne peiuene Cwsta/ Tapactui HERRAN Sana/ sen Prophetan Haggain cautta/ SeruBabelin/ sen Sealthielin poian tyge/ sen Judan Pämiehen/ Ja Jesuan/ sen Jozadachin poian tyge/ sen ylimeisen Papin/ ia sanoi.
Toisena wuonna sen kuninkaan Darion kuudentena kuukautena/ ensimmäisenä päiwänä kuusta/ Tapahtui HERRAN sana/ sen prophetan Haggain kautta/ Serubabelin/ sen Sealthielin pojan tykö/ sen Judan päämiehen/ Ja Jesuan/ sen Jozadachin pojan tykö/ sen ylimmäisen papin/

ja sanoi.
1:2 Nin sano se HERRA Zebaoth/ Teme Canssa sano/ Eipe se Aica wiele tullut/ ette se HERRAN Hoone ylesraketaisijn.
Niin sanoo se HERRA Zebaoth/ Tämä kansa sanoo/ Eipä se aika wielä tullut/ että se HERRAN huone ylösrakettaisiin.
1:3 Ja HERRAN Sana tapactui/ sen Prophetan Haggain cautta/ sanoden/
Ja HERRAN sana tapahtui/ sen prophetan Haggain kautta/ sanoen/
1:4 Mutta iopa teiden aican on tullut/ ette te holuatuisa Honeisa asuisitta/ ia Temen Honen teuty autiona seiso?
Mutta jopa teidän aikan on tullut/ että te holwatuissa huoneissa asuisitte/ ta tämän huoneen täytyy autiona seisoa?
1:5 Nyt/ nin sanopi se HERRA Zebaoth/ Catzocat sijs quinga teille kieupi.
Nyt/ niin sanoopi se HERRA Zebaoth/ Katsokaat siis kuinka teille käypi.
1:6 Te kyluette palion/ ia wähe siselwieet. Te söötte/ Ja ette te tule quitengan rauituxi. Te iootta/ Ja ette te quitengan ianottamaxi tule. Te waatteiset teiten/ Ja ette te quitengan lembymexi tule. Ja ioca Raha ansaitze/ Hen pane ne ychten läuisen Cuckarohon.
Te kylwätte paljon/ ja wähän sisälle wiette. Te syötte/ Ja ette te tule kuitenkaan rawituksi. Te juotte/ a ette kuitenkaan janottomaksi tule. Te waatetatte teitän/ Ja ette kuitenkaan lämpimäksi tule. Ja joka rahaa ansaitsee/ Hän panee ne yhteen läwiseen kukkaroon.
1:7 Nin sanopi se HERRA Zebaoth/ Catzocat sis quinga teille kieupi.
Niin sanoopi se HERRA Zebaoth/ Katsokaat siis kuinka teille käypi.
1:8 Menget vlos Wortein päle/ ia hakecat Puita/ ia rakendacat sijte Hone/ Sen pite minulle otolisen oleman/ ia tadhon minun Cunniani osotta/ sanopi HERRA.
Menkäät ulos wuorten päälle/ ja hakekaat puita/ ja rakentakaat siitä huone/ Sen pitää minulle otollisen oleman/ ja tahdon minun kunniani osoittaa/ sanoopi HERRA.
1:9 Kylle te tosin palion toiuotta/ ia catzo/ Se tule wähexi. Ja waicka te site parallans cotian weisitte/ nin mine site quitengin poispuhallan. Mixi nin/ sano se HERRA Zebaoth ? Senteden/ ette Minun Honeni nin autiana macapi/ Ja itzecukin riende oman Honens cansa.
Kyllä te tosin paljon toiwotte/ ja katso/ Se tulee wähäksi. Ja waikka te sitä parhaallansa kotian weisitte/ niin minä sitä kuitenkin poispuhallan. Miksi niin/ sanoo se HERRA Zebaoth? Sentähden/ että minun huoneeni niin autiona makaapi/ Ja itsekukin rientää oman huoneensa kanssa.
1:10 Senteden ombi Taiuas teiden ylitzen Castens pidhettenyt/ ia Maa henen Hedhelmens.

Sentähden ompi taiwas teidän ylitsen kasteen pidättänyt/ ja maa hänen hedelmänsä.
1:11 Ja mine olen Poudhan cutzunut/ seke Maan päle ette Wortein/ ylitze Jyuen/ Norenwinan/ Oliun/ ia ylitze sen caiken quin Maasta tule/ Ja ylitze Inhimiset ia Cariat/ ia ylitze caikein Kätein töödh.
Ja minä ole poudan kutsunut/ sekä maan päälle että wuorten/ ylitse jywän/ nuorenwiinan/ öljyn/ ja ylitse sen kaiken kuin maasta tulee/ Ja ylitse ihmiset ja karjat/ ja ylitse kaikkein kättein työt.
1:12 Nin cwli SeruBabel se Sealthielin poica/ ia Jesua se Jozadachin poica/ se ylimeinen Pappi/ ia caiki Ylitzijenyet Canssasta/ sencaltaisen heiden HERRANS Jumalans änen/ ia sen Prophetan Haggain sanat/ ninquin HERRA heiden Jumalans henen lehettenyt oli/ Ja se Canssa pelkesi HERRAN edhese.
Niin kuuli sen Serubabel se Sealthielin poika/ ja Jesua se Jozadachin poika/ se ylimmäinen pappi/ ja kaikki ylitsejääneet kansasta/ senkaltaisen heidän HERRANSA Jumalansa äänen/ ja sen prophetan Haggain sanat/ niinkuin HERRA heidän Jumalansa hänen lähettänyt oli/ Ja se kansa pelkäsi HERRAN edessä.
1:13 Nin sanoi Haggai HERRAN Engelil/ iolla HERRAN Sanansaattamus oli sen Canssan tyge. Mine olen teiden cansan/ sanopi HERRA.
Niin sanoi Haggai HERRAN enkelille/ jolla HERRAN sanansaattamus oli sen kansan tykö. Minä olen teidän kanssanne/ sanoopi HERRA.
1:14 Ja HERRA ylesherätti sen SeruBabelin/ sen Sealthielin poian/ sen Judan Pämiehen Hengen/ Ja Jesuan sen Jozadachin poian/ sen ylimeisen Papin Hengen/ ia sen caiken ylitzeienydhen Canssan Hengen/ Ette he tulit ia töteteit sen HERRAN Zebaothin heiden Jumalans Honesa.
Ja HERRA ylösherätti sen Serubabelin/ sen Sealthielin pojan/ sen Judan päämiehen hengen/ Ja Jesuan sen Jozadachin pojan/ sen ylimmäisen papin hengen/ ja sen kaiken ylitsejääneiden kansan hengen/ että he tulit ja työtä teit sen HERRAN Zebaothin heidän Jumalansa huoneessa.

II. Lucu.

Temen Templin Rakenus/ oli Esicuua sihen Christilisen Kircoon ia Seurakundan/ ioca Euangeliumin cautta/ Christusen/ sen oikean Callion päle/ caikes Mailmas/ piti luiasti rakettaman/ Jota ei caiki Heluetin Portit ylitzewoitta. Sijnä murheliset Sydhemet Euangelium cautta lohutetaan/ Ette Jumala Christusen teden synnit andexiandapi sulasta Armostans/ ia ijancaikisen Elemen.

2:1 NEliendene colmatkymmenen peiuene/ sijnä Cwdhendena Cwcautena/

sen Kuningan Dariusen toisna Woonna/
Neljäntenä kolmattakymmenen päiwänä/ siinä kuudentena kuukautena/ sen kuningas Dareuksen toisena wuonna/
2:2 ensimeisne colmatkymmendenä peiuene/ sille seitzemendenä Cwcautena/ Tapactui HERRAN Sana sen Prophetan Haggain cautta/ ia sanoi.
ensimmäisenä kolmatkymmenentenä päiwänä/ sillä seitsemäntenä kuukautena/ Tapahtui HERRAN sana sen prophetan Haggain kautta/ ja sanoi.
2:3 Sanos SeruBabelin sen Sealthielin poian/ sen Juttain Pämiehen tyge/ Ja Jesuan sen Jozadachin poian/ sen Ylimeisen Papin tyge/ ia sen ylitzeietetum Canssan tyge/ ia sanos.
Sanos SeruBabelin sen Sealthielin pojan/ sen juuttain päämiehen tykö/ ja Jesuan sen Josadachin pojan/ sen ylimmäisen papin tykö/ ja sen ylitse jätetyn kansan tykö/ ja sanos.
2:4 Cwca teiden seasan ombi ylitzeienyt/ Joca temen Honen henen entises Cunniasans nähnyt on ? Ja quinga se nyt teille näky ? Eikö se mixiken nädhä sen entisen cochtan.
Kuka teidän seassan ompi ylitse jäänyt/ Joka tämän huoneen hänen entisessä kunniassansa nähnyt on? ja kuinka se nyt teille näkyy? Eikö se miksikään nähdä sen entisen kohtaan.
2:5 Ja nyt/ SeruBabel/ ole hyues turuas/ sanopi HERRA/ Ole sineki turuas Jesua Jozadachin poica/ sine ylimeinen Pappi/ Olcat hyues turuas caiki Canssa Makunnasa/ sanopi HERRA/ ia tötetechket/ Sille ette mine olen teiden cansanna/ sano se HERRA Zebaoth/
Ja nyt/ SeruBabel/ ole hywässä turwassa/ sanoopi HERRA/ Ole sinäkin turwassa Jesua Josadachin poika/ sinä ylimmäinen pappi/ Olkaat hywässä turwassa kaikki kansa maakunnassa/ sanoopi HERRA/ ja työtä tehkäät/ Sillä minä olen teidän kanssanne/ sanoo Se HERRA Zebaoth/
2:6 Sen sanan ielkin/ coska mine teiden cansanna ydhen Lijton tein/ coska te Egyptist vloswaelsit/ pite minun Hengen teiden seasan pysymen/ Elket pelietkö.
Sen sanan jälkeen/ koska minä teidän kanssanne yhden liiton tein/ koska te Egyptistä uloswaelsit/ pitää minun Hengen teidän seassanne pysymän/ Älkäät peljätkö.
2:7 Sille nin sano se HERRA Zebaoth/ Wiele nyt on wähe aica/ Ette minun pite Taiuan ia Maan/ Meren ia Manderen lijcuttaman/ Hija/ caiki Pacanat tadhon mine lijcutta.
Sillä niin sanoo se HERRA Zebaoth/ Wielä nyt on wähän aikaa/ että minun pitää taiwaan ja maan/ meren ja mantereen liikuttaman/ Hiljaa/ kaikki

pakanat tahdon minä liikuttaa.
2:8 Silloin sis tulepi Se caikein Pacanain TURVA. Ja mine tadhon temen Honen teunens Cunniata tedhä/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Silloin siis tuleepi se kaikkein pakanain turwa. Ja minä tahdon tämän huoneen täynnänsä kunniata tehdä/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
2:9 Sille ette minun on seke Hopia ette Culda/ sano se HERRA Zebaoth.
Sillä että minun on sekä hopea että kulta/ sanoo se HERRA Zebaoth.
2:10 Temen ielkimeisen Honen Cunnian pite swreman oleman/ quin se Ensimeinen on ollut/ sanopi se HERRA Zebaoth. Ja mine tadhon Rauhan anda tesse Paicas/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Tämän jälkimmäisen huoneen kunnian pitää suuremman oleman/ kuin se ensimmäinen on ollut/ sanoopi se HERRA Zebaoth. Ja minä tahdon rauhan antaa tässä paikassa/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
2:11 Neliendene colmatkymmendene peiuene/ sijnä ydhexennä Cwcautena/ toisna sen Darion woonna/ Tapactui HERRAN Sana sen Prophetan Haggain tyge/ ia sanoi.
Neljäntenä kolmattakymmenentenä päiwänä/ siinä yhdeksäntenä kuukautena/ toisena sen Darion wuonna/ Tapahtui HERRAN sana sen prophetan Haggain tykö/ ja sanoi.
2:12 Nin sanopi se HERRA Zebaoth/ Kysy Papeille Laista/ ia sanos.
Niin sanoopi se HERRA Zebaoth/ kysy papeilta laista/ ja sanos.
2:13 Jos iocu cannais pyhitetyn Lihan henen waatens helmasa/ ia satutais sijtte waateins helmalla Leipe/ Pwron/ Winan/ Olium/ eli mike Rooca se olis/ Tulisko se mös Pyhexi?
Jos joku kantaisi pyhitetyn lihan hänen waatteensa helmassa/ ja satuttais sitten waatteinsa helmalla leipää/ puuron/ wiinan/ öljyn/ eli mikä ruoka se olisi/ Tulisko hän myös pyhäksi?
2:14 Ja ne Papit wastasit/ ia sanoit. Ei/ Haggai sanoi. Mutta ios iocu Saastainen iostacusta satutetusta Radhosta/ ychte neiste sattuuis/ tulisco se mös saastaisexi ? Ne Papit wastasit/ ia sanoit. Se tulis saastaisexi.
Ja ne papit wastasit/ ja sanoit. Ei/ Haggai sanoi. Mutta jos joku saastainen jostakusta satutetusta raadosta/ yhtä näistä sattuisi/ tulisko se myös saastaiseksi? Ne papit wastasit/ ja sanoit. Se tulisi saastaiseksi.
2:15 Nin wastasi Haggai/ ia sanoi. Juri nin mös ombi teme Canssa ia nemet Inhimiset minun edeseni/ sano HERRA/ ia caiki heiden Kätens tööt/ ia mite he wffrauat/ on saastainen.
Niin wastasi Haggai/ ja sanoi. Juuri niin myös ompi tämä kansa ja nämät ihmiset minun edessäni/ sanoo HERRA/ ja kaikki heidän kätensä työt/ ja mitä he uhraawat/ on saastainen.

2:16 Ja nyt catzocat/ quinga se teille kieunyt on/ teste peiueste ia ennen quin iocu Kiui toisen päle pannuxi tuli/ HERRAN Templisse/
Ja nyt katsokaat/ kuinka se teille käynyt on/ tästä päiwästä ja ennen kuin joku kiwi toisen päälle pannuksi tuli/ HERRAN templissä/
2:17 Ette coska iocu tuli Ohraläijen tyge/ iolla piti caxikymmende Mitta oleman/ Nin olit sielle näpieste kymmenen. Tuli hen Perssyn tyge/ ia lwli wisikymmende Amia teutteuens/ Nin olit sielle näpieste/ Caxikymmende.
että koska joku tuli ohraläjien tykö/ jolla piti kaksikymmentä mittaa oleman/ Niin olit siellä näpiesti kymmenen. Tuli hän pärssyn tykö/ ja luuli wiisikymmentä amia täyttäwänsä. Niin oli siellä näpiesti/ kaksikymmentä.
2:18 Sille ette mine waiuasin teite Poudhalla/ Palo Jyuille ia Rakeilla/ caikissa teiden töissenne. Eipe te quitengan kiendenyet teiten minun tykeni/ sanopi HERRA.
Sillä että minä waiwasin teitä poudalla/ Paljon jywillä ja rakeilla/ kaikissa teidän töissänne. Eipä te kuitenkaan kääntäneet teitän minun tyköni/ sanoopi HERRA.
2:19 Nin catzocat nyt sen päle/ teste peiueste/ ia ennen/ nimittein/ sijtä Nelienest colmatkymmenest peiuest/ sine ydhexennä Cwcaudhenna/ haman sihen peiuen asti/ coska se HERRAN Templi perustettijn/ Catzokat sen päle/
Niin katsokaat nyt sen päälle/ tästä päiwästä/ ja ennen/ nimittäin/ siitä neljännestä kolmattakymmenestä päiwästä/ sinä yhdeksäntenä kuukautena/ hamaan siihen päiwään asti/ koska se HERRAN teḿpli perustettiin/ Katsokaat sen päälle/
2:20 Sille ette Siemenet wiele macauat Laareis/ ia eipe wiele miteken canna/ eike Winapw/ Ficunapw/ Granatinpw/ eike Oliupw. Mutta teste peiueste saadhen/ mine tadhon anda hyuestisiugnauxen.
Sillä että siemenet wielä makaawat laareissa/ ja eipä wielä mitäkään kanna/ eikä wiinapuu/ wiikunapuu/ granaattipuu/ eikä öljypuu. Mutta tästä päiwästä saaden/ minä tahdon antaa hywästi siunauksen.
2:21 Ja HERRAN Sana tapactui toisen kerdan Haggain tyge/ neliendene colmatkymmenen peiuene sijnä Cwcaudhes/ ia sanoi.
Ja HERRAN sana tapahtui toisen kerran Haggain tykö/ neljäntenä kolmatkymmenen päiwänä siinä kuukaudessa/ ja sanoi.
2:22 SAnos SeruBabelin sen Judan Pämiehen tyge/ ia sano. Mine tadhon Taiuan ia Maan lijcutta/
Sanos SeruBabelin sen Judan päämiehen tykö/ ja sano. Minä tahdon taiwaan ja maan liikuttaa/
2:23 ia tadhon ne Waldakundain Stolit alascukista/ ia ninen Pacanain woipiat Waldakunnat cadhotta. Ja tadhon alascukista seke Rattat/ ette

Ratzasmiehet/ Nin ette seke Orhi ette Mies pite alascukistettaman/ itzecukin sen toisen Miecan cautta.
Ja tahdon ne waltakuntain tuolit alaskukistaa/ ja niiden pakanain woipiat waltakunnat kadottaa. Ja tahdon alaskukistaa sekä rattaat/ että ratsasmiehet/ Niin että sekä orhi että mies pitää alaskukistettaman/ itsekukin sen toisen miekan kautta.
2:24 Sille samalla aialla/ sano se HERRA Zebaoth/ nin mine tadhon coriat sinua SeruBabel/ sine Sealthielin poica minun Palueliani/ sanopi HERRA/ Ja tadhon sinua/ ninquin iongun Insiglinsormuxen pite/ Sille ette mine olen sinun vloswalinut/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Sillä samalla ajalla/ sanoo se HERRA Zebaoth/ niin minä tahdon korjata sinua SeruBabel/ sinä Sealthielin poika minun palwelijani/ sanoopi HERRA/ Ja tahdon sinua/ niinkuin jonkun insiglisormuksen pitää/ Sillä että minä olen sinun uloswalinnut/ sanoopi se HERRA Zebaoth.

ZephanJan Prophetan päle.

Alcupuhe. ZEphanJa ombi sen Prophetan Jeremian aialla ollut. Sille hen Propheterasi sen Jumalisen Kuningan Josian alla/ ioca oli se xix. Juttain Kuningas. Senteden hen ennustapi nijte sanoia/ ioita Jeremiaski/ waicka lyhylisille sanoilla. Ette Jerusalem ia coco Judan Waldakunda piti häuitettemen/ ia Canssa/ heiden parandamatoin paha Elemens teden/ piti poiswietemen.
Sille Jumala ensin yleshäretti se Babylonian Kuningan/ ette hen caiki auaralda omistais/ raatelis/ ia surkiasti häuitteis/ ninquin henen Wihans witza/ ette hen heite iollaki modholla parannoxeen wedhäis. Waan se Babylonian Tyranni/ woroin Persiste ia Medist ialoist waiuattin/ raadheltin ia häuitettijn. Nin ei woinut caiki Prophetat/ site Canssalle vskotta/ Ette Jumala oli heiden pälens wihainen/ Sille euet he tactoneet vskoa/ ette Jumalan piti henen Canssans nin ylenandaman/ ia senteden he wainosit Prophetans/ ninquin nytkin ne wihatan/ iotca sarnauat Inhimisten syndie ia pahatecoia wastan. Ei hen waiuoin Juttaille sencaltaist witzaust ennusta/ Mutta mös caikille Lehimakunnille ia Naburille/ Quin nijlle Philisterille/ Moabin/ ia mös nijlle Ethiopiaisil ia Assurille/ iotca Jumala rangaisi sen Babylonian Kuningan cautta.
Colmanes Luusa/ Hen ylen ialost ia selkiest prophetera Christusen ilolisen ia autuan Waldakunnast/ ioca caikes Mailmas vlosleuitettemen piti. Sille ette Prophetat Jesusen Christusen Palueliat/ sen totisen Israelin teden vloslehetetyt/ tottuuat anssatun Rangastoxen wchkauxein ia Härituxein ielkin/ aina makiasti ia runsasti ne Ulosualitut lohutta/ Lupauxilla Christusesta/ sijte oikiasta Wapactaiast/ ia henen ijancaikisesta waldakunnastans/ ettei ne Jumaliset Fangiuxesans epeuskon langeisi/ ninquin Jumala ijexi tadois wihastu/ ia site luuattu apu Christuses/ tacaperin wetä/ quin ne ialoimat asiat Prophetis ouat Lupauxet Christusest/ ioca se sula ia totinen Euangelium ouat. Senteden he mös aina Christusen ilmoittauat. Nin mös tai ZephanJa/ Lopus lohuttapi ne Juttat/ ettei sijnä Babilonian Fangiuxes heickomielistysit/ eike Jumalan sanasta epelisi/ nin hen ennustapi ette Jumalan pite heite taas wäkeuesti cocoman/ Christusen lehettemen/ ia

henen Waldakunnans ymberi caiken Mailman vlosleuittemen/ ia henen Canssans ylimeisen Cunnian corkiutehen ylessattaman. Waan sille wälille heiden piti Fangiudhens waiuan kernasti kersimen/ Jumalan Nimen Cunnian/ ninen Pacaniten seas iulghistaman/ ioissa he haiotut olit/ sihenasti ette se ARMON aica lehestuis/ iolla Ise Jumala/ poians Jesusen Euangeliumis/ iocapaicas piti totisesta tuttaman ia Cunnioitettaman. On yxi Ennustos ia nudhesarna Juttaita wastan/ ette Jumala tachtoi heite sen Babelin Kuningan cautta/
rangaista/ heiden Epeiumaludhens/ Ahneudes ia muidhein synnein teden. Jota wastan eike Hopia eli Cwlta tainut autta. Meille mös Esicuuaxi caikinaises tuskas ia hädhes.

Propheta Zephania

I. Lucu.

1:1 TEME on se HERRAN Sana/ ioca tapactui Zephanian tyge/ sen Chusin poian/ Gedalian poian/ Amarian poian/ Hiskiasen poian/ Sen Josian Amonin poian aialla/ sen Juttain Kuningan.
Tämä on se HERRAN sana/ joka tapahtui Zephanian tykö/ sen Chusin pojan/ Gedaljan pojan/ Amarian pojan/ Hiskian pojan/ Sen Josian Amonin pojan ajalla/ sen juuttain kuninkaan.
1:2 Mine tadhon caiki Maalda poisotta/ sanopi HERRA.
Minä tahdon kaikki maalta poisottaa/ sanoopi HERRA.
1:3 Mine tadhon seke Inhimiset ia Cariat/ seke Linnut taiuas alla/ ette Calat Meres poisotta/ ynne sen Pahannoxen ia sen Jumalattoman/ Ja/ mine tadhon ne Inhimiset Maasta vlosiuritta/ sanopi HERRA.
Minä tahdon sekä ihmiset ja karjat/ sekä linnut taiwasalla/ että kalat merestä poisottaa/ ynnä sen pahennuksen ja sen jumalattoman/ ja minä tahdon ne ihmiset maasta ulosjuurittaa/ sanoopi HERRA.
1:4 Mine tadhon minun Käteni vlosoienda Judan ylitze/ ia ylitze nijte caikia/ iotca Jerusalemis asuuat. Jurinin mine tadhon ne Techteet Baalist vlosiuritta/ sijhen mös se Camarim nime/ Munckit ia Papit teste Paicasta.
Minä tahdon minun käteni ulosojentaa Judan ylitse/ ja ylitse niitä kaikkia/ jotka Jerusalemissa asuwat. Juuri niin minä tahdon ne tähteet baalista ulosjuurittaa/ siihen myös se camarimin nimen/ munkit ja papit tästä paikasta.
1:5 Ja ne/ iotca cattoin päle Taiuan Sotawäki cumartauat/ Jotca site cumartauat/ ia wannouat quitengin HERRAN cautta/ ia mös tasan Malchom cautta/
ja ne/ jotka kattoin päällä taiwaan sotawäkeä kumartawat/ Jotka sitä kumartawat/ ja wannowat kuitenkin HERRAN kautta/ ja myös tasan malchom kautta/

1:6 ia ne iotca HERRALDA poislangeuat/ ia iotca euet HERRA ensingen etzi/ eike hende tottele.
ja ne jotka HERRALTA poislankeawat/ ja jotka eiwät HERRAA ensinkään etsi/ eikä häntä tottele.
1:7 Waickenecat sen HERRAN Jumalan casuon edeste/ Sille ette leszne ombi HERRAN peiue. Sille ette HERRA ombi ydhen Teuraswffrin walmistanut/ Ja henen * Wierahans sihen cutzunut/
Waietkaa sen HERRAN Jumalan kaswon edestä/ Sillä että läsnä ompi HERRAN päiwä. Sillä että HERRA ompi yhden teurasuhrin walmistanut/ Ja hänen wierahansa siihen kutsunut/
1:8 Ja sinä HERRAN Teuraswffrin peiuene/ tadhon mine etziskelle ne Pämiehet ia sen Kuninga' Lapset/ ia caiki ne * iotca Oudhot waattet candauat.
Ja sinä HERRAN teurasuhrin päiwänä/ tahdon minä etsiskellä ne päämiehet ja sen kuninkaan lapset/ ja kaikki ne jotka oudot waatteet kantawat.
1:9 Mine tadhon mös sille samalla aialla nijte etziskelle/ iotca ylitze Kynnyxen hyppeuet/ iotca heiden HERRANSA Honet teutteuet röuetuxilla ia petoxilla.
Minä tahdon myös sillä samalla ajalla niitä etsiskellä/ jotka ylitse kynnyksen hyppääwät/ jotka heidän HERRANSA huoneet täyttäwät ryöwäyksillä ja petoksilla.
1:10 Sille samalla aialla/ sanopi HERRA/ pite ydhen ilmeisen Parghun nostettaman sijte Calaportista/ ia yxi Uluotus sijte toisesta portista/ ia swri surkius Cuckulaisten päle.
Sillä samalla ajalla/ sanoopi HERRA/ pitää yhden ilmeisen parun nostettaman siitä kalaportista/ ja yksi ulwotus siitä toisesta portista/ ja suuri surkeus kukkulaisten päällä.
1:11 Uluocat te iotca asutta Myllys/ Sille caiki se Kremarin canssa ombi poishäuitetty/ ia caika/ iotca Rahan cocouat/ ouat poiscadhotetut.
Ulwokaat te jotka asutte myllyssä/ Sillä kaikki se kremarin kanssa ompi poishäwitetty/ ja kaikki/ jotka rahan kokoowat/ owat poiskadotetut.
1:12 Sille samalla aialla/ mine tadhon Jerusalemin Lychtyn cansa vlostutkia/ ia tadhon etziskellä ne Miehet/ iotca heiden Rahcans päle macauat/ ia sanouat heiden sydhemisens/ Eipe HERRA tee hyuesti eike pahasti.
Sillä samalla ajalla/ minä tahdon Jerusalemin lyhdyn kanssa ulostutkia/ ja tahdon etsiskellä ne miehet/ jotka heidän rahkansa päällä makaawat/ ja sanowat heidän sydämissänsä/ Eipä HERRA tee hywästi eikä pahasti.
1:13 Ja heiden Tauarans pite Raatelemisexi tuleman/ ia Heiden Honens Autioxi. Heiden pite honet ylesrakendaman/ ia ei nijsse asuman. Heiden pite

Winatarhoia istuttaman/ ia ei ychten Wina nijste iooman.
Ja heidän tawaransa pitää raatelemiseksi tuleman/ ja heidän huoneensa autioksi. Heidän pitää huoneet ylösrakentaman/ ja ei niissä asuman. Heidän pitää wiinatarhoja istuttaman/ ja ei yhtään wiinaa niistä juoman.
1:14 Sille se HERRAN isoi peiue ombi leszne/ hen ombi (ma mine) leszne/ ia sangen kiruchta. Quin se Parcu HERRAN peiueste tuleua ombi/ Nin pite ne Wäkeuet silloin caruahasti parcuman.
Sillä se HERRAN iso päiwä ompi läsnä/ hän ompi läsnä/ ja sangen kiiruhtaa. Kuin se parku HERRAN päiwästä tulewa ompi/ Niin pitää ne wäkewät silloin karwaasti parkuman.
1:15 Sille se peiue ombi Hirmudhen peiue/ yxi waiuan ia Adhistoxen peiue/ yxi Twlen ia Twlispään peiue/ Yxi Pimeydhen ia Syngydhen peiue. Yxi Piluen ia Sumun peiue/
Sillä se päiwä ompi hirmuuden päiwä/ yksi waiwan ja ahdistuksen päiwä/ yksi tuulen ja tuulispään päiwä/ Yksi pimeyden ja synkkyyden päiwä. Yksi pilwen ja sumun päiwä/
1:16 Yxi Pasunan ia Trometein peiue/ wastan nijte wahwoia Caupungita ia corkeit Linnoia wastan.
Yksi pasuunan ja trometein (waskitorwen) päiwä/ wastaan niitä wahwoja kaupunkija ja korkeita linnoja wastaan.
1:17 Mine tadhon Canssalle adhistosta tedhä/ ette heiden pite ymberikeumen/ ninquin Sokiat/ Senteden/ ette he ouat HERRA wastan synditehnyet. Heiden werens pite vloswodatettaman/ ninquin se Tomu olis/ ia heiden Rwmijns/ ninquin se Loca olis.
Minä tahdon kansalle ahdistuksen tehdä/ että heidän pitää ympärikäymän/ niinkuin sokeat/ sentähden/ että he owat HERRAA wastaan syntiä tehneet. Heidän werensä pitää uloswuodatettaman/ niinkuin se tomu olisi/ ja heidän ruumiinsa/ niinkuin se loka olisi.
1:18 Eipe heiden Hopians ia Cwltans pidhe woiman heite autta/ sinä HERRAN wiha peiuene. Waan coco Maan pite henen Kiuaudhens Twlella ylessödyxi tuleman. Sille henen pite nopiasti ydhen Lopun tekemen/ caikein ninen cansa/ iotca Maasa asuuat.
Eipä heidän hopeansa ja kultansa pitää woiman heitä auttaa/ sinä HERRAN wiha päiwänä. Waan koko maan pitää hänen kiiwautensa tuulella ylössyödyksi tuleman. Sillä hänen pitää nopeasti yhden lopun tekemän/ kaikkein niiden kanssa/ jotka maassa asuwat.

II. Lucu.

Ensin/ Parannoxeen manatan. Sille ne Hyuentekiet pite HERRAN wiha peiuen/ warieltaman. Sijtte ne Lehimaat ia Waldakunnat/ quin on/ Nineue ia Assyria/ pite mös rangaistettaman/ ia sijttekin Christusen Waldakunnan tuleman. Caiki Lotolaiset Pacanain seas pite hende cumartaman. Joh. iiij. Henges ia totudhes. Nin Juttain meno huckupi.

2:1 COotka teiten/ ia tulcat tenne/ te wihattaua Canssa/ ennenquin Domio vloskeupi/
Kootkaa teitän/ ja tulkaat tänne/ te wihattawa kansa/ ennenkuin tuomio uloskäypi/
2:2 Ette te (ninquin ne Acanat peiuen eten) poissiuallaisijn. Ennenquin se HERRAN hirmulinen wiha teiden ylitzen tulepi/ Ennenquin (ma mine) se HERRAN wiha peiue teiden ylitzen tulepi.
Että te (niinkuin ne akanat päiwän eteen) pois siwaltaisiin. Ennenkuin se HERRAN hirmullinen wiha teidän ylitsen tuleepi/ ennenkuin se HERRAN wiha päiwä teidän ylitsen tuleepi.
2:3 Etziket HERRA caiki te Radholiset Maasa/ te iotca henen Oikiutansa pidhette. Etziket Wanhurskautta. Etziket Neurytte/ ette te madhaisitta sinä HERRAN wihapeiuene warieltuxi tulla.
Etsikäät HERRAA kaikki te raadolliset maassa/ te jotka hänen oikeutensa pidätte. Etsikäät wanhurskautta. Etsikäät nöyryyttä/ että te mahtaisitte sinä HERRAN wihapäiwänä warjelluksi tulla.
2:4 Sille Ette Gasa pite ylenannettaman/ ia Ascalon autioxi techtemen. Asdod pite mös Polipeiuelle poisaiettaman/ ia Accaron ylesiuritettaman.
Sillä että Gasa pitää ylenannettaman/ ja Ascalon autioksi tehtämän. Asdod pitää myös puolipäiwällä poisajettaman/ ja Accaron ylösjuuritettaman.
2:5 We ninen/ iotca Meren polen asuuat/ ninen Sotalaisten. HERRAN Sanan pite teiden ylitzen tuleman/ Sine Canaan Philisteerin Makunda. Mine tadhon sinua hucutta/ etteikengen pidhe sinus sillen asuman.
Woi niiden/ jotka meren puolen asuwat/ niiden sotalaisten. HERRAN sanan pitää teidän ylitsen tuleman/ Sinä Kanaan philisterin maakunta. Minä tahdon sinua hukuttaa/ ettei kenkään pidä sinussa silleen asuman.
2:6 Meren polen pite sula Paimenen maiat ia Lambain pihaitat oleman.
Meren puolen pitää sulaa paimenen majat ja lampain pihatot oleman.
2:7 Ja ne sanat pite nijlle Judan Honesta iellensietetylle osaxi tuleman/ ioissa heiden pite caitzeman. Ectona heiden pite Ascalonin Honesa maiottaman/ quin nyt HERRA heiden Jumalans ombi heite etziskellut/ ia heiden Fangiudhens palauttanut on.
Ja ne sanat pitää niille Judan huoneesta jällens jätetylle osaksi tuleman/

joissa heidän pitää kaitseman. Ehtoona heidän pitää Ascalonin huoneessa majoittaman/ kuin nyt HERRA heidän Jumalansa ompi heitä etsiskellyt/ ja heidän wankeutensa palauttanut on.
2:8 Mine olen Moabin pilcan/ ia Amonin Lasten Häueisemisen cwllut/ ioilla he minun Canssani soimaneet/ ia heiden Raiains päle kerskanuet ouat.
Minä olen Moabin pilkan/ ja Amonin lasten häwäisemisen kuullut/ joilla he minun kansaani soimanneet/ ja heidän rajainsa päälle kerskanneet owat.
2:9 Lach/ Nin totta quin mine elen/ sanopi HERRA Zebaoth/ se Israelin Jumala/ Moab pite ninquin Sodoma/ ia ne Ammonin lapset ninquin ydhen Noculiaspensan ia Szolacopan/ ia quin ijancaikinen Autios. NE iellensiätetyt minun Canssastani pite heite röuemen/ Ja ne ylitzeiätetyt minun Canssastani pite heite perimen.
Lach/ Niin totta kuin minä elän/ sanoopi HERRA Zebaoth/ se Israelin Jumala/ Moab pitää niinkuin Sodoma/ ja ne Ammonin lapset niinkuin yhden nokuliaspensaan ja suolakuopan/ ja kuin iankaikkinen autius. Ne jällensjätetyt minun kansastani pitää heitä ryöwäämään/ Ja ne ylitsejätetyt minun kansastani pitää heitä perimän.
2:10 Sen pite heille tapactuman/ heiden Coreudhens teden/ ette he ouat sen HERRAN Zebaothin Canssan pilcaneet/ ia heitens sijte kerskaneet.
Sen pitää heille tapahtuman/ heidän koreutensa tähden/ että he owat sen HERRAN Zebaothin kansan pilkanneet/ ja heitänsä siitä kerskanneet.
2:11 Hirmulisen pite HERRAN heiden wastans oleman. Sille henen pite caiki Jumalat Maan pälde * poiscadhottaman. Ja caiki Loodhot pite hende cumartaman/ Cuki henen Siasans.
Hirmullisen pitää HERRAN heidän wastaansa oleman. Sillä hänen pitää kaikki jumalat maan päältä poiskadottaman. Ja kaikki luodot pitää häntä kumartaman/ kukin hänen sijassansa.
2:12 Mös tekin * Ethiopialaiset pite minun Miecani cautta tapettaman.
Myös tekin ethiopialaiset pitää minun miekkani kautta tapettaman.
2:13 Ja henen pite Kätens pohian pein oiendaman/ ia Assurin cadhottaman. Nineuen pite henen autiaxi tekemen/ carkiaxi/ ninquin Warpen/
Ja hänen pitää kätensä pohjaan päin ojentaman/ ja Assurin kadottaman. Niiniwen pitää hänen autioksi tekemän/ karkeaski/ niinkuin warpen (korwen)/
2:14 ette sen siselle pite maiottaman heitens caikinaiset Eleimet Pacanoiden seas. Ja Cacarit ia Hypiet pite heiden Tornisans asuman/ ia pite laulaman heiden Accunaisans/ ia Corpit heiden Lettupalkisans. Sille ette ne Cedrinlaudhat pidhe poisreuituxi tuleman.
että hän sisälle pitää majoittaman heitänsä kaikkinaiset eläimet pakanoiden seassa. Ja kakarit ja hyypiöt ptää heidän tornissansa asuman/ ja pitää

laulaman heidän akkunaissansa/ ja korpit heidän lettupalkissansa. Sillä että ne sedrinlaudat pitää poisrewityksi tuleman.
2:15 Teme ombi se iloinen Caupungi/ ioca nin irstana asupi/ ia sanoi heiden sydhemesens/ Minepe se olen/ ia eikengen mw. Quinga hen on nin autiaxi tullut? ette ne Eleimet sijnä siselle asuuat/ ia ioca sen siwitze keupi/ hen tissapi hende/ ia paucutta käsiäns henen ylitzens.
Tämä ompi se iloinen kaupunki/ joka niin irstaana asuupi/ ja sanoi heidän sydämessänsä/ Minäpä se olen/ ja eikenkään muu. Kuinka hän on niin autioiksi tullut? että ne eläimet siinä sisällä asuwat/ ja joka sen siwutse käypi/ hän tissaapi (wiheltää) häntä/ ja paukuttaa käsiänsä hänen ylitsensä.

III. Lucu.

Jerusalem laitetan cangiudhestans. Pämiehet ia Herrat ouat ninquin Jalopeurat ia Sudhet/ iotca Canssans raateleuat ia vlosimeuet. Sarnaiat Ramatun toisinkiendeuet Rahan teden/ Canssan wetäuet Epeiumaloita palueleman. Ja waicka ne rangaistetan nilde Hurskailda Prophetilda/ eipe se miteken auta. Senteden teuty Jumalan heite witzata. etc.

3:1 WE sen cauhialisen/ rietan/ wäkiualdaisen Caupungin/
Woi sen kauhiaisen/ riettaan/ wäkiwaltaisen kaupungin/
3:2 Ei hen tacdho cwlda/ eikä henens anda curitta. Eipe hen tacdho HERRAN päle vskalta/ eike henens pidhe henen Jumalans tyge.
Ei hän tahdo kuulla/ eikä hänens antaa kurittaa. Eipä hän tahdo HERRAN päälle uskaltaa/ eikä hänens pidä hänen Jumalansa tykö.
3:3 Henen Pämiestens ouat henes ninquin kiliuuat Jalopeurat/ ia henen Domarins Sudhet ectona/ Jotca euet miteken iete homenen asti.
Hänen päämiehensä owat hänessä niinkuin kiljuwat jalopeurat/ ja hänen tuomarinsa sudet ehtoona/ jotka eiwät mitäkään jätä huomeneen asti.
3:4 Henen Prophetans ouat irtaiset ia ylencatzoiat/ Henen Pappeins riuauat sen Pyhydhen/ Ja * vlostoimittauat Lain wäkiuallaisest.
Hänen prophetansa owat irtaiset ja ylenkatsojat/ Hänen pappinsa riiwaawat sen pyhyyden/ ja ulostoimittawat lain wäkiwaltaisesti.
3:5 Mutta se HERRA/ ioca heiden seasans on/ opetapi kylle oikein/ ia ei tee ychten wärytte. Waan ioca amulla hen andapi henen Oikiudhens iulkisest opetta/ ia ei lacka. Mutta se Paha Canssa/ ei tadho oppia häpiemehen.
Mutta se HERRA/ joka heidän seassansa on/ opettaapi kyllä oikein/ ja ei tee yhtään wääryyttä. Waan joka aamulla hän antaapi hänen oikeutensa julkisesti opettaa/ ja ei lakkaa. Mutta se paha kansa/ ei tahdo oppia häpeämän.
3:6 Senteden mine tadhon temen Canssan vlosiuritta/ heiden Linnans autioxi

tedhä/ ia heiden Cadhunsa nin tyhiendemen/ etteikengen sen päle keumen pidhe. Heiden Caupungins pite poishäuitettemen/ etteikengen heisse sillen asu.
Sentähden minä tahdon tämän kansan ulosjuurittaaa/ heidän linnansa autioksi tehdä/ ja heidän katunsa niin tyhjentämän/ ettei kenkään sen päällä käymän pidä. Heidän kaupunkinsa pitää poishäwitettämän/ ettei kenkään heissä silleen asu.
3:7 Mine annoin sinulle sano. Minua pite sinun pelkemen/ ia sinua anda curitta/ Nin ei olis henen Asumisens vlosiuritettu/ ia eikengen tulis/ iolla mine hende etziskelisin. Mutta he achkeroitzeuat caikinaista pahutta prucaman.
Minä annoin sinulle sanoa. Minua pitää sinun pelkäämän/ ja sinua antaa kurittaa/ Niin olisi hänen asumisensa ulosjuuritettu/ ja eikenkään tulisi/ jolla minä häntä etsiskelisin. Mutta he ahkeroitsewat kaikkinaista pahuutta pruukaaman.
3:8 Senteden (sanopi HERRA) teuty mös teiden minua odhottaman/ Sihenasti ette mineki aiallani ylesnousen/ Coska mineki domitzen/ ia ne Pacanat cootan/ ia ne Waldakunnat ychtensaatan/ ia minun Wihani heiden ylitzens wodhatan/ ia/ caiken minun Wihan hirmusudhen. Sille coco Mailman pite minun Kiuaudhen Tulen cautta ylessötemen.
Sentähden (sanoopi HERRA) täytyy myös teidän minua odottaman/ Siihenasti että minäkin ajallani ylösnousen/ Koska minäkin tuomitsen/ ja ne pakanat kootaan/ ja ne waltakunnat yhteensaatetaan/ ja minun wihani heidän ylitsensä wuodatan/ ja / kaiken minun wihan hirmuisuuden. Sillä koko maailman pitää minun kiiwauden tulen kautta ylössyötämän.
3:9 SIlloin mine tadhon Canssoille toisin anda sarnata/ suloisel Hwlella/ Ette heiden caiki pite HERRAN Nimen auxenshwtaman/ ia hende yximielisestä palueleman.
Silloin minä tahdon kansoille toisin antaa saarnata/ suloisella huulella/ että heidän kaikki pitää HERRAN nimen awuksensa huutaman/ ja häntä yksimielisesti palweleman.
3:10 Minun Cumartauaiseni/ nimitein/ ne haiotetut silde polelda sijte Ethiopian Wirdhast/ pite minulle Lahiaxi edestoottaman.
Minun kumartawaiseni/ nimittäin/ ne hajoitetut siltä puolelta siitä Ethiopian wirrasta/ pitää minulle lahjaksi edestuottaman.
3:11 Sihen aican ei pidhe sinun sillen häpiemen/ caikista sinun teghoistas/ ioillas minun wastani synditehnyt olet. Sille mine tadhon ne coriat pyhet sinun seastas silloin poisotta/ Ettei sinun pidhe sillen sinuas ylesnostaman minun pyhen Woren teden.

Siihen aikaan ei pidä sinun silleen häpeämän/ kaikista sinun teoistasi/ joillas minun wastaani syntiä tehnyt olet. Sillä minä tahdon ne koreat pyhät sinun seastasi silloin poisottaa/ ettei sinun pidä silleen sinuas ylösnostaman minun pyhän wuoren tähden.
3:12 Mine tadhon sinus anda ylitziedhe ydhen Kieuhen/ halpan Canssan/ Heiden pite HERRAN Nimen päle turuaman/
Minä tahdon sinussa antaa ylitsejäädä yhden köyhän/ halwan kansan/ Heidän pitää HERRAN nimen päälle turwaaman.
3:13 Ne Jellensietetyt Israel euet miteken paha pidhe tekemen/ eike walhen puhuman/ Ja ei heiden swsans pidhe ychten wiecas Kieli leutemen. Waan he caitzetan ia lepeieuet/ ilman caikita pelghota.
Ne jällensjätetyt Israel eiwät mitäkään pahaa pidä tekemän/ eikä walheen puhuman/ Ja ei heidän suussansa pidä yhtään wieras kieli löytämän. Waan he kaitsetaan ja lepääwät/ ilman kaikkia pelkoja.
3:14 Riemuitze sine Tyter Zion/ hwdha Israel/ iloitze ia riemuitze caikista sydhemestes/ sine tyter Jerusalem.
Riemuitse sinä tytär Zion/ huuda Israel/ iloitse ja riemuitse kaikesta sydämestäsi/ sinä tytär Jerusalem.
3:15 Sille ette HERRA ombi sinun rangastuxes poisottanut/ Ja sinun Wiholises poiskiendenyt. HERRA se Israelin Kuningas ombi sinun tykenes/ ettei sine taruitze sillen ydhengen Onnettomuxesta sinuas pelkemen.
Sillä että HERRA ompi sinun rangaistuksesi poisottanut/ Ja sinun wihollisesi poiskääntänyt. HERRA se Israelin kuningas ompi sinun tykönäsi/ ettei sinä tarwitse silleen yhdenkään onnettomuudesta sinuas pelkäämän.
3:16 Sihen aican sanotan Jerusalemin tyge/ Ele pelke. Ja Zionin tyge. Ele Käsies alaslaske.
Siihen aikaan sanotaan Jerusalemin tykö/ Älä pelkää. Ja Zionin tykö. Älä käsiäsi alaslaske.
3:17 Sille se HERRA sinun Jumalas ombi sinun tykenes/ yxi wäkeue Wapactaia.
Sillä se HERRA sinun Jumalasi ompi sinun tykönäsi/ yksi wäkewä wapahtaja.
3:18 Henen pite sinun ylitzes riemuitzeman/ ia oleman suloisen sinun wastas/ ia andexiandaman/ ia pite sinun ylitzes caiachtoxella riemuitzeman. Ne/ iotca Inhimisten Sätydhen cautta adhistetut olit/ tadho mine poissaatta/ ette he sinusta poistulisit/ Jotca Sädhyt sinun Raskaudhes oli/ ioista sine Nudheltijn.
Hänen pitää sinun ylitsesi riemuitseman/ ja oleman suloisen sinun wastaasi/ ja anteeksiantaman/ ja pitää sinun ylitsesi kajahduksella riemuitseman/ Ne/ jotka ihmisten säätyjen kautta ahdistetut olit/ tahdon minä poissaattaa/ että

he sinusta poistulisit/ jotka säädyt sinun raskaudesi oli/ joista sinä nuhdeltiin.
3:19 Catzo/ mine tadhon caiki lopetta/ sihen aican/ iotca sinua waiuauat. Ja tadhon sen Onduuaisen autta/ ia ne poissöxetut coota/ ia tadhon heite Kitoxexi ia Cunniaxi panna caikissa Maas/ iossa he ylencatzotan.
Katso/ minä tahdon kaikki lopettaa/ siihen aikaan/ jotka sinua waiwaawat. Ja tahdon sen ontuwaisen auttaa/ ja ne poissyöksetyt koota/ ja tahdon heitä kiitokseksi ja kunniaksi panna kaikissa maassa/ jossa he ylenkatsotaan.
3:20 Sihen aican mine tadhon teite tehen siseltoodha/ ia teite samal aialla coota/ Sille mine tadhon teite kijtoxexi ia cunniaxi caikein Canssain seas Maan päle/ coska mine teide' Fangiuxen kiennen teide' Silmein edes/ sanopi HERRA.
Siihen aikaan minä tahdon teitä tähän sisälle tuoda/ ja teitä samalla ajalla koota/ Sillä minä tahdon teitä kiitokseksi ja kunniaksi kaikkein kansain seassa maan päällä/ koska minä teidän wankeuden käännän teidän silmäin edessä/ sanoopi HERRA.

Loppu Zephaniast Prophetast.

Alcupuhe ZacharJan Prophetan päle.

SAmalla aialla quin Haggeuski/ nin temekin ZacharJa sarnasi/ Ette Jerusalem ia se Templi pidheis iellens ylesrakettaman/ Ja sen haiotetun Canssan/ iellens ychteen cocoman.
Senpäle ette yxi Regimenti ia Asetus pidheis taas sen Lxx/ woodhen Fangiuxen perestä sijnä Makunnas ylesoiettaman. Ja hen on tosin yxi nijste caikein lodhulinen Prophetaist. Sille hen edestoopi monet suloiset ia turualiset Näghyt/ ia monet ysteueliset ia makiat Sanat andapi. Joilla hen site murhelist ia haiottu Canssa/ lohutta ia wahuista/ site Rakennosta ia Regimenti päle rupeaman.
Jotca haman sihen aican asti/ oli swren ia moninaisen wastanseisomisen kersinyt. Neite hen tekepi. v. Lucuhun asti. Nyt/ ette henelle olit sangen syuet/ salaat ia Pimiet Näghyt (iotca lehes Danielin Näghöin caltaiset ouat) ilmoitetydh.
Joinenga Näkyin toimituxis/ seke ne Hebreerit/ ette mös Ne Christitut hicouat ia tölens nijte ymmerteuet. Senteden Me nijte ylitzecarkam tesse Somen Tulkituxes/ ia nin me haem ia poimem teste Prophetast (quin muistakin pidhemist) ne selkeimet ia meille tarpelisemat Sententiat/ Puhet/ Sarnat/ Opit ia Weisut.

Joska HERRA Jumala ette seke Ne/ ette mwdh pyhet Ramatut tesse Seurakunnas/ quin tuliski/ alati/ aina ia wisusti Luetaisijn/ sarnataisijn/ weisataisijn Lexyis/ ia mutoin prucataisijn. Sille caiki mite kirioitettu ombi/ se on meiden Opixi kirioitettu. Ro. xv. ZacharJa Propheta

Propheta ZacharJa

I. Lucu.

Hen neuuopi Parannosta tekemen/ Ettei me synnises Elemes ia muis Pahudes meiden Isiä noudhatasimma.

1:1 Cadhexenna Cwcautena sine Toisna woonna Kuningan Dariusen/ tapactui Teme HERRAN Sana ZacharJan tyge/ sen Berechian poian/ Iddon poian/ sen Prophetan/ ia sanoi.
Kahdeksantena kuukautena sinä toisena wuonna kuningas Dareuksen/ tapahtui tämä HERRAN sana Zacharjan tykö/ sen Berechian pojan/ Iddon pojan/ sen prophetan/ ja sanoi.
1:2 HERRA ombi wihainen ollut teidem Isein päle. Ja sanos heille.
HERRA ompi wihainen ollut teidän isäin päälle. Ja sanos heille.
1:3 NIN sanopi se HERRA Zebaoth/ Kiendeket teiten minun tykeni/ sanopi se HERRA Zebaoth/ Nin mine tadhon kiete minun teiden tygenne/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Niin sanoopi se HERRA Zebaoth/ Kääntäkäät teitän minun tyköni/ sanoopi se HERRA Zebaoth/ Niin minä tahdon kääntää minun teidän tykönne/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
1:4 Elket olco ninquin teiden Iseet/ ioille ne entiset Prophetat sarnasit/ sanoden/ Palatkat teiden pahoista Teisten/ ia teiden heijusta menostan. Mutta euet he cwlluet/ eike minua totelluet/ sanopi se HERRA.
Älkäät olko niinkuin teidän isät/ joille ne entiset prophetat saarnasit/ sanoen/ Palatkaat teidän pahoista teistän/ ja teidän häjystä menostan. Mutta eiwät he kuulleet/ eikä minua totelleet/ sanoopi se HERRA.
1:5 Cwssa nyt ouat teiden Iset ia Prophetat? Wielekö he eleuet?
Kussa nyt owat teidän isät ja prophetat? Wieläkö he eläwät?
1:6 Eikö nin ole tapactanut? Ette minun Sanan/ ia minun Oikiudhen/ iotca mine keskin/ minun Palueliani/ Prophetain cautta/ ouat teiden Isein sattunut? Ette heiden teuty palaiaman/ ia sanoman/ Quin se HERRA Zebaoth aiatteli meille tedhexens/ senielkin quin me kieuttim meiden/ ia teimme/ nin ikenens hen mös meille tehnyt on.
Eikö niin ole tapahtunut? Että minun sanani/ ja minun oikeuden/ jotka minä

käskin/ minun palwelijani/ prophetain kautta/ owat teidän isiin sattunut? Että heidän täytyy palaaman/ ja sanoman/ Kuin se HERRA Zebaoth ajatteli meille tehdäksensä/ senjälkeen kuin me käytimme meitän/ ja teimme/ niin ikänänsä hän myös meille tehnyt on.
1:12 Nin wastasi se HERRAN Engeli ioca minun cansan puhui ia sanoi. HERRA Zebaoth/ Quincauuan et sine tachdo armachta Jerusalemin ylitze/ Ja ninen Judan Caupungein ylitze/ ioinenga päle sine olet wihainen ollut neisse seitzemenkymmenden aiastaican?
Niin wastasi se HERRAN enkeli joka minun kanssani puhui ja sanoi. HERRA Zebaoth/ Kuin kauan et sinä tahdo armahtaa Jerusalemin ylitse/ Ja niiden Judan kaupunkein ylitse/ joidenka päälle sinä olet wihainen ollut näissä seitsemänkymmentä ajastaikaan?
1:13 Ja se HERRA wastasi sille Engelille/ ioca minun cansani puhui/ ysteueliset sanat ia lohuliset sanat.
Ja se HERRA wastasi sille enkelille/ joka minun kanssani puhui/ ystäwälliset ja lohdulliset sanat.
1:14 Ja se Engeli ioca minua puhutteli/ sanoi minulle/ Sarna ia sano/ Neite sanopi se HERRA Zebaoth. Mine olen sangen kiuanut Jerusalemin ia Zionin ylitze/
Ja se enkeli joka minua puhutteli/ sanoi minulle/ Saarnaa ja sano/ Näitä sanoopi se HERRA Zebaoth. Minä olen sangen kiiwannut Jerusalemin ja Zionin ylitse/
1:15 Mutta mine olen iwri wihainen ninen corein Pacanain päle. Sille mine olin waan wähe wihainen/ Mutta he autit häuitoxehen.
Mutta minä olen juuri wihainen niiden korein pakanain päälle. Sillä minä olin waan wähän wihainen/ Mutta he autit häwitykseen.
1:16 Senteden sanopi HERRA/ Mine tadhon palaita Jerusalemin tyge Laupiudhen cansa/ Ja minun Honen pite henes ylesrakettaman.
Sentähden sanoopi HERRA/ Minä tahdon palata Jerusalemin tykö laupeuden kanssa/ Ja minun huoneen pitää hänessä ylösrakettaman.
1:17 Ja sarna enembi/ ia sanos/ Neite sanopi se HERRA Zebaoth. Taas minun Caupungini pite hyuesti kieumen/ Ja HERRAN pite Zionin taas lohuttaman/ ia Jerusalemin taas wloswalittaman.
Ja saarnaa enempi/ ja sanos/ Näitä sanoopi se HERRA Zebaoth. Taas minun kaupunkini pitää hywästi käymän/ Ja HERRAN pitää Zionin taas lohduttaman/ ja Jerusalem taas uloswalittaman.

II. Lucu.

Jerusalem/ pite sen ffangiuxen ielkin/ sangen toisen modhon saaman. Joca Christusen Waldakunnan/ kirkon ia Sarnan. merkitze.

2:1 JA mine ylesnostin silmeni/ ia näin/ ia catzo/ yxi Mies piti kädhesens Mitan Nooran.
Ja minä ylösnostan silmäni/ ja näin/ ja katso/ yksi mies piti kädessänsä mittanuoran.
2:2 Ja mine sanoin/ Cuhungas menet? Mutta hen sanoi minulle. Että mine Jerusalemin mittaisin/ ia catzoisin/ quinga pitken ia quinga Laauian sen oleman pite.
Ja minä sanoin/ Kuhunkas menet? Mutta hän sanoi minulle. Että minä Jerusalemin mittaisin/ ja katsoisin/ kuinka pitkän ja kuinka lawean sen oleman pitää.
2:3 Ja catzo/ Se Engeli/ ioca minun cansan puhui vloslexi/ Ja yxi toinen Engeli vlosmeni henen wastans/ ia sanoi.
Ja katso/ Se enkeli/ joka minun kanssani puhui ulosläksi/ Ja yksi toinen enkeli ulosmeni hänen wastaansa/ ja sanoi.
2:4 Jooxe toonna/ ia puhu sille piltille/ ia sanos. Jerusalem pite asutetuxi tuleman ilman Mwrita/ sen swriman Inhimisten ia Cariain palioudhen teden/ iotca henes oleman pite.
Juokse tuonne/ ja puhu sille piltille/ ja sanos. Jerusalem pitää asutetuksi tuleman ilman muuritta/ sen suurimman ihmisten ja karjain paljouden tähden/ jotka hänessä oleman pitää.
2:5 Ja Mine tadhon/ sanopi HERRA/ yxi tulinen Mwri henen ymberillens oleman/ ia tadhon henesse olla/ Ja tadhon Minuani Cunnialisesta henesse osotta.
Ja minä tahdon/ sanoopi HERRA/ yksi tulinen meri hänen ympärillensä olemaan/ ja tahdon hänessä olla/ Ja tahdon minuani kunniallisesti hänessä osoittaa.
2:6 Woi/ woi Paecat vlos/ sijte Pohian Maasta/ sanopi HERRA/ Sille mine haiotin teite Neliehin Twlihin Taiwan ala/ sanopi HERRA.
Woi/ woi paetkaat ulos/ siitä pohjan maasta/ sanoopi HERRA/ Sillä minä hajoitin teitä neljään tuuleen taiwaan alla/ sanoopi HERRA:
2:7 Woi Zion/ ioca asut sen Tytteren Babelin tyken/ poispakene/
Woi Zion/ joka asut sen tyttären Babelin tykönä/ poispakene/
2:8 Sille nin sanopi se HERRA Zebaoth. Hen lehetti minua ninen pacanain tyge/ iotca teite raatelluet olit/ Heiden Waltans sai lopun. Joca teihin rupepi/ SE rupepi henen Silmenstären päle.

Sillä niin sanoopi se HERRA Zebaoth. Hän lähetti minua niiden pakanain tykö/ jotka teitä raadelleet olit/ Heidän waltansa sai lopun. Joka teihin rupeepi/ Se rupeepi hänen silmänteränsä päälle.
2:9 Sille catzo/ mine tadhon minun käteni heiden ylitzens ylesnosta/ ette heiden pite nijllen Raateluxexi oleman/ iotca ennen paluelit heite. Ette teiden pite ymmertemen/ ette se HERRA Zebaoth minun lehettenyt on.
Sillä katso/ minä tahdon minun käteni heidän ylitsensä ylösnostaa/ että heidän pitää niillen raatelukseksi oleman/ jotka ennen palwelit heit. Että teidän pitää ymmärtämän/ että se HERRA Zebaoth minun lähettänyt on.
2:10 Iloitze ia riemuitze sine tyter Zion/ Sille catzo/ Mine tulen/ ia tadhon asua sinun tykenes/ sanopi HERRA.
Iloitse ja riemuitse sinä tytär Zion/ Sillä katso/ Minä tulen/ ja tahdon asua sinun tykönäsi/ sanoopi HERRA.
2:11 Silloin palio pacanoit pite heitens HERRALLE altiaxi andaman/ Ja ne pite minun Cansan oleman. Ja mine tadhon sinun tykenes asua/ ettes ymmerdheisit/ Ette minun se HERRA Zebaoth sinun tyges lehettenyt on.
Silloin paljon pakanoita pitää heitänsä HERRALLE alttiiksi antamaan/ Ja ne pitää minun kansan olemaan. Ja mene tahdon sinun tykönäsi asua/ ettäs ymmärtäisit/ Että minun se HERRA Zebaoth sinun tykösi lähettänyt on.
2:12 Ja HERRAN pite Judan perimen Osaxens sijnä pyhese Maasa/ ia pite Jerusalemin taas vloswalitzeman.
Ja HERRAN pitää Judan perimän osaksensa siinä pyhässä maassa/ ja pitää Jerusalemin taas uloswalitseman.
2:13 Caiki Liha waickenecon HERRAN edes/ Sille hen on ylesnosnut henen pyheste Siastans.
Kaikki liha waietkoon HERRAN edes/ Sillä hän on ylösnoussut hänen pyhästä sijastansa.

III. Lucu.

Sarnaian edest ialo Lohutos/ Nin mös Christusest.

3:1 JA minulle osotettijn se Ylimeinen pappi Josua/ seisodhen sen HERRAN Engelin edes. Ja Satan seisoi henen oikealla kädhellens/ ette hen hende wastanseisois.
Ja minulle osoitettiin se ylimmäinen pappi Josua/ seisoen sen HERRAN enkelin edessä. Ja satan seisoi hänen oikealla kädellänsä/ että hän häntä wastaan seisoisi.
3:2 Ja HERRA sanoi Satan tyge/ HERRA se rangaiskon sinua Satan/ Ja/ se

HERRA sinua rangaiskon ioca Jerusalemin vloswalitzi. Eikö teme ole yxi Kekäle/ ioca Tulesta temmattu on?
Ja HERRA sanoi satan tykö/ HERRA se rankaiskoon sinua satan/ Ja / se HERRA sinua rankaiskoon joka Jerusalemin uloswalitsi. Eikö tämä ole yksi kekäle/ joka tulesta temmattu on?
3:3 Ja Josua oli puetettu saastaisis waatteis/ ia seisoi sen Engelin edes.
Ja Josua oli puetettu saastaisissa waatteissa/ ja seisoi sen enkelin edessä.
3:4 Joca wastaten sanoi nijlle/ iotca henen tykenens seisoit. Poisottacat heneste ne saastaiset waattet/ ia hen sanoi henelle. Catzo/ Mine olen sinun synnis sinusta poisottanut/ ia puettanut sinun Juhla waatteilla/
Joka wastaten sanoi niille/ jotka hänen tykönänsä seisoit. Poisottakaat hänestä ne saastaiset waatteet/ ja hän sanoi hänelle. Katso/ Minä olen sinun syntisi sinusta poisottanut/ ja puettanut sinun juhlawaatteilla/
3:5 ia sanoi. Pangat puchdas Lacki henen Pääns päle/ ia he panit puchtan Lakin henen pääns päle/ ia he puetit waattet henen pälens. Ja HERRAN Engeli seisoi sielle.
ja sanoi. Pankaat puhdas lakki hänen päänsä päälle/ ja he panit puhtaan lakin hänen päänsä pääle/ ja he puetit waatteet hänen päällensä. Ja HERRAN enkeli seisoi siellä.
3:6 Ja se HERRAN Engeli todhisti Josualle/ ia sanoi/ Nein sanopi se HERRA Zebaoth.
Ja se HERRAN enkeli todisti Josualle/ ja sanoi/ Näin sanoopi se HERRA Zebaoth.
3:7 Jos sine waellat minun Teiteni päle/ ia pidhet minun wartion/ Nin sinun pite minun Honen hallitzeman/ ia minun Cartanoitan ketket. Ja mine annan sinulle mutomat nijste/ quin tesse seisouat/ ette he sinun saattaisit.
Jos sinä waellat minun teitteni päällä/ ja pidät minun wartion/ Niin sinun pitää minun huoneeni hallitseman/ ja minun kartanoitani kätket. Ja minä annan sinulle muutamat niistä/ kuin tässä seisowat/ että he sinun saattaisit.
3:8 Waariota Josua sine ylimeinen Pappi/ sine ia sinun ysteues/ iotca sinun edeses asuuat/ Sille he ouat sulat Ihmeet.
Waarinota Josua sinä ylimmäinen pappi/ sinä ja sinun ystäwäsi/ jotka sinun edessäsi asuwat/ Sillä he owat sulat ihmeet.
3:9 Sille Catzo/ mine tadhon anda minun Paluelian Zemah tulla/ Sille catzo sen ainoan Kiuen päle/ ionga mine Josuan eten laskenut olen/ pite seitzemen Silme oleman. Mutta catzo/ Mine tadhon sen vloshacata/ sanopi se HERRA Zebaoth/ Ja tadhon sen Maan Synnit/ ychtene peiuene poisotta.
Sillä katso/ minä tahdon antaa minun palwelijan Zemah tulla/ Sillä katso sen ainoan kiwen päälle/ jonka minä Josuan eteen laskenut olen/ pitää

seitsemän silmää oleman. Mutta katso/ Minä tahdon sen uloshakata/ sanoopi se HERRA Zebaoth/ Ja tahdon sen maan synnit/ yhtenä päiwänä poisottaa.
3:10 Silloin sanopi se HERRA Zebaoth/ cutzupi toinen toisens Winapuuns ia ficunapuuns ala.
Sillon sanoopi se HERRA Zebaoth/ kutsuupi toinen toisens wiinapuunsa ja wiikunapuunsa alle.

IV. Lucu.

Se Cullainen Kyntilenialka/ ombi Jumalan Sana Canssan seas Prophetain cautta sarnattu. Jolla ne heicot omattiedhot lohutetan ia yleswalghistetaan/ Wan ne Caxi Oliunpwth on Josua Hengelises/ Ja SeruBabel Mailmaises wirghas

4:1 JA se Engeli/ ioca minun cansan puhui/ tuli iellens/ ia ylesherätti minun/ ninquin iocu vnest ylesheräteteisijn. Ja sanoi minulle/ Mites näet?
Ja se enkeli/ joka minun kanssan puhui/ tuli jällens/ ja ylösherätti minun/ niinkuin joku unesta ylösherätettäisiin. Ja sanoi/ Mitäs näet?
4:2 Mutta mine sanoin/ Mine näen/ ia catzo. Nin seisoi yxi Kyntilialka coconans Cullasta/ ydhen Malian cansa sen Pään päle/ Ja seitzemen Lampu henen pälens olit Ja aina seitzemen Cauha cullakin Lampus.
Mutta minä sanoin/ Minä näen/ ja katso. Niin seisoi yksi kynttilänjalka kokonansa kullasta/ yhden maljan kanssa sen pään päällä/ Ja seitsemän lamppua hänen päällänsä olit. Ja aina seitsemän kauhaa kullakin lampussa.
4:3 Olit mös caxi Oliopuuth sen tykene. Yxi sen Malian oikealla polella/ se toinen wasemalla.
Olit myös kaksi öljypuuta sen tykönä. Yksi sen maljan oikealla puolella/ ja toinen wasemmalla.
4:4 Ja mine wastasin ia sanoin sen Engelin tyge ioca minun cansani puhui. Minun HERRAN/ Mite se on?
Ja minä wastasin ja sanoin sen enkelin tykö joka minun kanssani puhui. Minun HERRAN/ Mitä se on?
4:5 Ja se Engeli/ ioca minun cansani puhui/ wastasi/ ia sanoi minulle. Etkös tiedhe mite se on? Mutta mine sanoin/ En/ minun Herran/
Ja se enkeli/ joka minun kanssani puhui/ wastasi/ ja sanoi minulle. Etkös tiedä mitä se on? Mutta minä sanoin/ En/ minun Herran/
4:6 Ja hen wastasi/ ia sanoi minulle. Se on se HERRAN sana Serubabelist/ Eipe sen pidhe tapactuman iongun Sotawäen eli woiman cautta/ Wan minun Hengeni cautta/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Ja hän wastasi/ ja sanoi minulle. Se on HERRAN sana Serubabelista/ Eipä

sen pidä tapahtuman jonkun sotawäen eli woiman kautta/ Waan minun Henkeni kautta/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
4:7 Cucas olet sine swri woori/ ionga teuty quitengin Serubabelin eten/ tasaisexi Kedhoxi tuleman. Ja henen pite sen ensimeisen Kiuen laskeman/ Nin ette hwdhetan/ Onnexi/ Onnexi.
Kukas olet sinä suuri wuori/ jonka täytyy kuitenkin Serubabelin eteen/ tasaiseksi kedoksi tuleman. Ja hänen pitää sen ensimmäisen kiwen laskeman/ Niin että huudetaan/ Onneksi/ Onneksi.

V. Lucu.

Se Lendeue Kiria henen Mitans cansa ouat Inhimisten Opit/ iotca caiki tachtouat mitat heiden Regulains/ Sätyins/ ia pitemisens cansa/ Jotca Jumalan Sanat toisinkiendeuet. Caxi sielle ouat Wala/ se on/ Wäre Oppi/ ia Warcaus/ quin on/ Ahneus/ Jotca quitengin Jumalan Sanan ia Palueluxen edest pidheten.

5:1 JA mine ylesnostin minun Silmeni/ ia näin/ Ja catzo/ sijnä oli yxi Lendeue Kiria.
Ja minä ylösnostin minun silmäni/ ja näin/ Ja katso/ siinä oli yksi lentäwä kirja.
5:2 Ja hen sanoi minulle/ mites näet? Mutta mine sanoin/ Mine näen ydhen Lendeuen Kirian/ ioca on caxikymmende Kynere pitke/ ia Kymmende kynere leuiä.
Ja hän sanoi minulle/ mitäs näet? Mutta minä sanoin/ Minä näen yhden lentäwän kirjan/ joka on kaksikymmentä kyynärää pitkä/ ja kymmentä kyynärää leweä.
5:3 Ja hen sanoi minulle/ Se on se Kirous/ ioca vloskieupi ylitze caiken Maan. Sille iocainen Warghas temen Kirian perest/ hurscaxi Domitaan/ ia caiki Walapattoiset temen Kirian perest Wighattomaxi Domitaan.
Ja hän sanoi minulle/ Se on kirous/ joka ylöskäypi ylitse kaiken maan. Sillä jokainen waras tämän kirjan perästä/ hurskaaksi tuomitaan/ ja kaikki walapattoiset tämän kirjan perästä wiattomaksi tuomitaan.
5:4 Mutta Mine tadhon sen edestootta/ sanopi se HERRA Zebaoth/ ette sen pite tuleman Warcaille cotians/ ia nijlle/ iotca minun Nimeni cautta wärin wannouat. Ja sen pite pysymen heiden Honeisans/ ia pite sen poisculuttaman henen puidhens ia Kiueins cansa.
Mutta minä tahdon sen edestuottaa/ sanoopi se HERRA Zebaoth/ että sen pitää tuleman warkaille kotiansa/ ja niille/ jotka minun nimeni kautta wäärin wannowat. Ja sen pitää pysymän heidän huoneissansa/ ja pitää sen poiskuluttaman hänen puidensa ja kiwiensä kanssa.

5:5 Ja se Engeli/ ioca minun cansan puhui/ vloslexi/ ia sanoi minulle/ Ylesnosta Silmes ia näe/ mite sielde vloskeu.
Ja se enkeli/ joka minun kanssan puhui/ ulosläksi/ ja sanoi minulle/ Ylösnosta silmäsi ja näe/ mitä sieltä ylöskäwi.
5:6 Ja mine sanoin/ Mite se on? Mutta hen sanoi. Yxi Mitta sielde vloskieupi/ Ja sanoi/ Se ombi heiden Mootons iocaitzes Makunnas.
Ja minä sanoin/ Mitä se on? Mutta hän sanoi. Yksi mitta sieltä uloskäypi/ Ja sanoi/ Se ompi heidän muotonsa jokaisessa maakunnassa.
5:7 Ja catzo/ yxi Centneri Siantina twles häilyi/ Ja oli sielle yxi waimo istudhen Mitan keskelle/
Ja katso/ yksi sentneri siantinaa tuulessa häilyi/ Ja oli siellä yksi waimo istuen mitan keskellä/
5:8 Ja hen sanoi/ Se ombi see Jumalatoin Oppi. Ja hen heitti sen Mitan keskelle/ Ja laski sen Siantinan Pistyn ylhelle sen Mitan aucon päle.
Ja hän sanoi/ Se ompi se jumalatoin oppi. Ja hän heitti sen mitan keskelle/ Ja laski sen siantinan pystin ylhäälle sen mitan aukon päälle.
5:9 Ja mine ylesnostin Silmeni ia näin/ ia catzo/ Caxi Waimoa vloslexit/ ia heille olit Sijuet/ ioita Twli aioi/ ia Sijuet olit ninquin Storckein sijuet. Ja he ylesnostit sen Mitan Maan ia Taiuan wälille/
Ja minä ylösnostin silmäni ja näin/ ja katso/ Kaksi waimoa ulosläksit/ ja heillä olit siiwet/ joita tuuli ajoi/ ja siiwet oli niinkuin storkein (nälkäkurjen) siiwet. Ja he ylösnostit sen mitan maan ja taiwaan wällille/
5:10 Ja mine sanoin Engelille/ ioca minun cansan puhui/ Cuhunga he sen Mitan wieuet?
Ja minä sanoin enkelille/ joka minun kanssan puhui/ Kuhunka he sen mitan wiewät?
5:11 Mutta hen sanoi minulle/ Ette henelle yxi Hoone raketaisijn (Sinearin maalle/ ia sielle walmistetaisijn/ ia henen Peruxens päle asetetaisijn.
Mutta hän sanoi minulle/ että hänelle yksi huone rakettaisiin (Sinearin maalle/ ja siellä walmistettaisiin/ ja hänen peruksensa päälle asetettaisiin.

VI. Lucu.

Euangelium cautta ylen palio hywytte saadhan Sille se Zemach/ ioca tulkitan Casuoxi/ ia Christusen merkitze/ Hen on Templin ia Christikunnan Pijspa ia Kuningas/ iotca Wirgat ne Caxi cullan ia Hopian Crwnu merkitzeuet.

6:1 JA mine taas ylesnostin Silmeni/ ia näin/ Ja catzo/ Sielle olit Neliet Rattat/ ne vloskeuit cadhen Woren keskelde/ Ja ne Woret olit Cupariset woret.

Ja minä taas ylösnostit silmäni/ ja näin/ Ja katso/Siellä olit neljät rattaat/ ne uloskäwit kahden wuoren keskeltä/ Ja ne wuoret olit kupariset wuoret.
6:2 Ensimeisen Rattan edes olit Ruskiat Orhit/ ia sen toisen Rattan edes olit Mustat Orhit.
Ensimmäisen rattaan edessä olit ruskeatorhit/ ja sen toisenrattaan edessä oli mustat orhit.
6:3 Mutta sen Colmanen Rattan edes olit Walkiat Orhit/ Sen Neliennen Rattan edes olit Prokit wäkeuet Orhit.
Mutta sen kolmannen rattaan edessäolit walkeat orhit/ Sen neljännen rattaan edessä olit prokit (kirjawat) wäkewät orhit.
6:4 Ja mine wastasin/ ia sanoin sille Engelille/ ioca minun cansan puhui/ Minun HERRAN/ Cutca näme ouat?
Ja minä wastasin/ ja sanoin sille enkelille/ joka minun kanssani puhui/ Minun HERRAN/ Kutka nämä owat?
6:5 ia wastaten Engeli/ sanoi minulle. Ne ouat ne Neliet Twlet Taiuan alla/ iotca vloskieuuet/ ette he edesastuisit sen caikein Maiadhen Haltian edes. *ja wastaten enkeli/ sanoi minulle. Ne owat ne neljät tuulet taiwaan alla/ jotka yloskäwit/ että he edesastuit sen kaikkein maiden haltijan edessä.*
6:6 Jossa ne Mustat Orhit olit/ ne menit Pohian pein/ ia ne walkiat heite noudhatit/ Mutta ne Prokit menit Lounan pein.
Jossa ne mustat orhit olit/ ne menit pohjaan päin/ ja ne walkeat heitä noudatit/ Mutta ne prokit lounaan päin.
6:7 Ja ne Wäkeuet lexit ia ymberinsmenit/ nin ette he caiken lepitzekeuit/ Ja hen sanoi Menget ia ymberins waeldacat Maata.
Ja ne wäkewät läksit ja ympärinsmenit/ niin että he kaiken läwitse käwit/ Ja hän sanoi Menkäät ja ympäriinsä waeltakaat maata.
6:8 Ja he waelsit Maan lepitze/ Ja hen cutzui minua ia puhutteli minua/ ia sanoi. Catzo/ ne iotca Pohian pein vlosmeneuet/ andauat minun Hengen leuäte sijnä Pohian Maasa.
Ja he waelsit maan läwitse/ Ja hän kutsui minua ja puhutteli minua/ ja sanoi. Katso/ ne jotka pohjaan päin ulosmenewät/ antawat minun henkeni lewätä siinä pohjan maassa.
6:9 Ja se HERRAN Sana tapactui minulle/ ia sanoi/
Ja se HERRAN sana tapahtui minulle/ ja sanoi/
6:10 Ota nijlde fangilda/ Heldaist ia Tobiast/ ia Jedaiast/ Ja tule sinne samalla peiuelle/ ia siselmene Josian sen Zephanian Honesen/ iotca Babiloniast tulluet ouat.
Ota niiltä wangilta/ Heldailta ja Tobialta/ ja Jedaialta/ Ja tule sinne samalla päiwällä/ ja sisälle menee Josian sen Zephanian huoneeseen/ jotka

Babyloniasta tulleet owat.
6:11 Mutta ota Hopia ia Culta/ ia tee Crunut/ ia pane Josuan/ sen ylimeisen Papin pään päle/ sen Jozadachin poian.
Mutta ota hopea ja kulta/ ja tee kruunut/ ja pane Josuan/ sen ylimmäisen papin pään päälle/ sen Jozadachin pojan.
6:12 Ja sanos Henelle/ Nin sanopi se HERRA Zebaoth/ Catzo/ yxi Mies on/ ioca cutzutan Zemach. Sille henen alans pite sen casuaman/ Ja sen pite rakendaman sen HERRAN Templin/
Ja sanos hänelle/ Niin sanoopi se HERRA Zebaoth/ Katso/ Yksi mies on/ joka kutsutaan Zemach. Sillä hänen allansa pitää sen kaswaman/ Ja sen pitää rakentaman sen HERRAN templin/
6:13 Ja sen HERRAN Templin pite henen rakendaman. Ja henen pite Cunnian candaman/ ia istuman ia hallitzeman henen Stolins päle. Henen pite mös Papin oleman Stolins päle/ Ja Rauhan pite heiden molemilla oleman.
Ja sen HERRAN templin pitää hänen rakentaman. Ja hänen pitää kunnian kantaman/ ja istuman ja hallitseman hänen tuolinsa päällä. Hänen pitää myös papin oleman tuolinsa päällä/ Ja rauhan pitää heidän molemmilla oleman.
6:14 Ja ne Crunut pite oleman/ sen Helemin/ Tobiam/ Jedaian/ ia Henin sen Zephanian Poian/ muistoxi sijnä HERRAN Templise.
Ja ne kruunut pitää oleman/ sen Helemin/ Tobian/ Jedaian/ ja Henin sen Zephanian pojan/ muistoksi siinä HERRAN templissä.
6:15 Silloin te ymmerdhette/ ette se HERRA Zebaoth ombi minun lehettenyt teiden tygen. Ja sen pite tapactuman/ ios te mwtoin cwleuaiset olisitta sen teiden HERRAN Jumalan änen.
Silloin te ymmärrätte/ että se HERRA Zebaoth ompi minun lähettänyt heidän tykön. Ja sen pitää tapahtuman/ jos te muutoin kuulewaiset olisitte sen teidän HERRAN Jumalan äänen.

VII. Lucu.

Eipe Paastot eli mwdh Inhimisten Sädhyt miteken Jumalan edes kelpa/ ellei Jocaitzille Oikiutta tedhä/ ia liaten ninen Waiuaisten ia Lehimeisten.

7:1 JA se tapactui Nelienden Wooten sen Kuningan Dariusen ette HERRAN. Sana tapactui Zacharian tyge/ Nelienden peiuen/ sijte ydhexest Cwcaudhest/ ioca Chisleu cutzutan.
Ja se tapahtui neljännen wuoden sen kuningas Dareuksen että HERRAN sana tapahtui Zacharian tykö/ neljännen päiwän/ siitä yhdeksännestä kuukaudesta/ joka Chisleu kutsutaan.

7:2 Coska SarEzer ia RegemMelech/ ynne heiden Miestens cansa/ lähetit Bethelin rucoleman HERRAN eteen.
Koska Sarezer ja RegemMelech/ ynnä heidän miestensä kanssa/ lähetit Betheliin rukoilemaan HERRAN eteen.
7:3 Ja annoit sanoa Papeille/ iotca olit sen HERRAN Zebaothin Honen ymberille/ ia Prophetille. Wielekö minun nyt tule idkijä widhendenä Cwcautena/ ia waiuaman minuani ninquin mine sen tein tehenasti mutamis aiastais?
Ja annoit sano papeille/ jotka olit sen HERRAN Zebaothin huoneen ympärillä/ ja prophetaille. Wieläkö minun nyt tulee itkeä wiidentenä kuukautena/ ja waiwaaman minuani niinkuin minä sen tein tähän asti muutamissa ajastajois?
7:4 Ja se HERRAN Zebaothin Sana tapactui minulle/ ia sanoi.
Ja se HERRAN Zebaothin sana tapahtui minulle/ ja sanoi.
7:5 Sanos caikille Maan Canssaille ia Papeille. Coska te paastosit ia parghuitta widhenes ia seitzemennes Cwcaudhes/ neisse Seitzemes kymmenes wosis/ Olettaco te nin Minulle paastonuet.
Sanos kaikille maan kansoille ja papeille. Koska te paastosit ja paruitte wiidennessä ja seitsemännessä kuukaudessa/ näissä seitsemässä kymmenessä wuosissa/ oletteko te niin minulle paastonneet.
7:6 Eli coska te söit ia ioitta/ Eikö te sönyet ia ionuet Teillen itzellen? Eikö teme se ole/ iota HERRA annoi sarnata ninen entisten Prophetain cautta/ coska wiele Jerusalem asutettin/ ia oli kylle/ ynne henen Caupungeins ymberille/ ia quin Inhimiset sielle asuit/ seke Etelen pein ette Laxoissa.
Eli koska te söit ja joitte/ Eiko te syöneet ja juoneet teille itsellen? Eikö tämä ole se/ jota HERRA antoi saarnata niiden entisten prophetain kautta/ koska wielä Jerusalem asutettiin/ ja oli kyllä/ ynnä hänen kaupunkeinsa ympärille/ ja kuin ihmiset siellä asuit/ sekä etelään päin että laaksoissa.
7:7 Ja se HERRAN Sana tapactui ZachariJan tyge/ sanoden/
Ja se HERRAN sana tapahtui Zacharian tykö/ sanoen.
7:9 Nin sanopi se HERRA Zebaoth. Oikein Domitkat/ ia Jokainen osottacan Hywytte ia Laupiutta henen Weliens cochtan.
Niin sanoopi se HERRA Zebaoth. Oikein tuomitkaat/ ja jokainen osoittakaan hywyyttä ja laupeutta hänen weljeänsä kohtaan.
7:10 Ja elket wärytte techkö Leskille/ ia Oruoille/ Mucalaisille/ ia keuhille/ Ja elken kengen paha aiatelko henen Sydhemesens/ weliens wastan.
Ja älkäät wääryyttä tehkö leskille/ ja orwoille/ muukalaisille/ ja köyhille/ Ja älkään kenkään pahaa ajatelko hänen sydämessänsä/ weljeänsä wastaan.
7:11 Mutta euet he neiste tactonuet wariotta/ ia kiensit selkens minun

tykeni/ ia he Coruans tukitzit/ ettei heiden cwleman pideis.
Mutta eiwät he näistä tahtoneet warjottaa/ ja käänsit selkänsä minun työnni/ ja he korwansa tukitsit/ ettei heidän kuuleman pitäisi.
7:12 Ja asetit heiden Sydhemens/ ninquin (Adamantin ettei he cwlisit Laki ia Sanoia/ iotca HERRA Zebaoth lehetti Hengelläns ninen entisten Prophetain cauta.
Ja asetit heidän sydämensä/ niinkuin (Adamantin ettei he kuulisit lakia ja sanoja/ jotka HERRA Zebaoth lähetti hengellänsä niiden entisten prophetain kautta.
7:13 Senteden ombi nin swri wiha HERRALDA Zebaothilda tullut/ ia nin on tapactunut quin sarnattijn. Mutta ettei he tactonuet cwlla/ Nin en mineken tadhonnut cwlla coska he hwsit/ sanopi HERRA Zebaoth.
Sentähden ompi niin suuri wiha HERRALTA Zebaothilta tullut/ ja niin on tapahtunut kuin saarnattiin. Mutta ettei he tahtoneet kuulla/ Niin en minäkään tahdonnut kuulla koska he huusit/ sanoopi HERRA Zebaoth.
7:14 Jurinin mine olen heite haiottanut caickein Pacanain seas/ ioita euet he tundenuet. Ja Maa on heiden ielkens autiaxi ienyt/ ettei kengen sijnä sisel waella eli asu/ ia se kempinen Maa ombi autiaxi techty.
Juuri niin minä olen heitä hajoittanut kaikkein pakanain seassa/ joita eiwät he tunteneet. Ja maa on heidän jälkeensä autioksi jäänyt/ ettei kenkään siinä sisälle waella eli asu/ ja se kempinen maa ompi autioksi tehty.

VIII. Lucu.

Lupauxet Jumalan Siugnauxist/ Ette ne Hengelisest Oikiutta puhuisit ia Sarnaisit/ ia ne Mailmaiset oikein domitzisit ia hallitzisit/ Ja mös päldiskein racastaisit keskenens.

8:1 JA HERRAN Sana tapactui minulle/ ia sanoi/ Nein se HERRA Zebaoth sanopi.
Ja HERRAN sana tapahtui minulle/ ja sanoi/ Näin se HERRA Zebaoth sanoopi.
8:2 Mine olen Zionin ylitze sangen kiuanut/ ia olen swres wihas heiden ylitzens kiuanut.
Minä olen Zionin ylitse sangen kiiwannut/ ja olen suures wihassa heidän ylitsensä kiiwannut.
8:3 Nein sanopi HERRA/ Mine kiennen itzeni taas Zionin tyge/ Ja tadhon Jerusalemis asua. Nin ette Jerusalem pite Totudhen Caupungixi cutzuttaman/ ia se HERRAN Zebaothin wori/ Pyhydhen Worexi.
Näin sanoopi HERRA/ Minä käännän itseni taas Zionin tykö/ Ja tahdon Jerusalemissa asua. Niin että Jerusalem pitää totuuden kaupungiksi

kutsuttaman/ ja se HERRAN Zebaothin wuori/ pyhyyden wuoreksi.
8:4 Nein sanopi se HERRA Zebaoth/ Edespein pite asuman Jerusalemin Cadhuilla wanhat Miehet ia waimot/ iotca Sauualla noiauat swren wanhudhens teden.
Näin sanoopi se HERRA Zebaoth/ Edespäin pitää asuman Jerusalemin kadulla wanhat miehet ja waimot/ jotka sauwalla nojaawat suuren wanhuutensa tähden.
8:5 Ja ne Caupungin Catut pite teunens oleman pienist Piltist ia Picoista/ iotca sen Cadhuilla leikitzeuet.
Ja ne kaupungin kadut pitää täynnänsä oleman pienistä piltistä ja piikoista/ jotka sen kaduilla leikitsewät.
8:6 Nein sanopi se HERRA Zebaoth/ Jos teme näky madhotoin/ olis temen ylitzeienydhen Canssan silmein edes telle aialla/ Pidheiskö se senteden madhotoin oleman minun Silmeni edes/ sanopi se HERRA Zebaoth
Näin sanoopi se HERRA Zebaoth/ Jos tämä näky mahdotoin/ olit tämän ylitse jääneiden kansan silmäin edessä tällä ajalla/ Pitäiskö se sentähden mahdotoin oleman minun silmäni edessä/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
8:7 Nein sanopi se HERRA Zebaoth/ Catzo/ Mine tadhon lunasta minun Canssan/ sijte Itemaalda/ ia sijte Lensimaalda tadhon heite saatta Jerusalemin asuman.
Näin sanoopi se HERRA Zebaoth/ Katso/ Minä tahdon lunastaa minun kansani/ siltä itämaalta/ ja siitä länsimaalta tahdon heitä saattaa Jerusalemiin asuman.
8:8 Ja heiden pite minun Canssan oleman/ Ja minun pite heiden Jumalans oleman/ Totudhes ia wanhurskaudhes.
Ja heidän pitää minun kansani oleman/ Ja minun pitää heidän Jumalansa oleman/ totuudessa ja wanhurskaudessa.
8:9 NEin sanopi se HERRA Zebaoth/ Wahuistacat teiden kädhen/ iotca telle aialla/ nämet Sanat cwletta/ Prophetain swun cautta/ sinä peiuene/ iona se HERRAN Zebaothin Honen perustos laskettijn ette Templi raketaisijn.
Näin sanoopi se HERRA Zebaoth/ Wahwistakaat teidän käden/ jotka tällä ajalla/ nämät sanat kuulettaa/ prophetan suun kautta/ sinä päiwänä/ jona se HERRAN Zebaothin huoneen perustus laskettiin että templi rakettaisiin.
8:10 Sille ennen neite peiuie olit Inhimisten töödh turhat/ ia se Juchtain töö ei miteken ollut/ Ja ei ollut waiuasta Rauha/ heille iotca vlos ia silselmenit. Waan mine sallin caiki Inhimiset menne/ cungin henen Lehimeistens wastan.
Sillä ennen näitä päiwiä olit ihmisten työt turhat/ ja se juhtain työ ei mitäkään ollut/ Ja ei ollut waiwasta rauhaa/ heille jotka ulos ja sisälle menit. Waan minä sallin kaikki ihmiset mennä/ kunkin hänen lähimmäistänsä

wastaan.
8:11 Mutta em mine nyt tadho nin tedhä minun ylitzeienydhen Canssalle/ quin nijlle entisille peiuille/ sanopi se HERRA Zebaoth/
Mutta en minä nyt tahdo niin tehdä minun ylitsejääneiden kansalle/ kuin niille entisillä päiwillä/ sanoopi se HERRA Zebaoth/
8:12 wan heiden pite Rauhan Siemen oleman. Winapuun pite henen Hedelmens andaman/ Ja Maan henen Casuons andaman/ ia Taiuan pite henen Castens andaman/ ia ne minun Canssani ylitzeienyet pite neite caikia omistaman.
waan heidän pitää rauhan siemen oleman. Wiinapuun pitää hänen hedelmänsä antaman/ Ja maan hänen kaswonsa antaman/ ja taiwaan pitää hänen kasteensa antaman/ ja ne minun kansani ylitse jääneet pitää näitä kaikkia omistaman.
8:13 Ja sen pite tapactuman/ ette quin te/ iotca Judan Honesta/ ia Israelin Honesta/ oletta olluet yxi Kirous Pacanaiten seas/ nin mine tadhon teite lunasta/ ette teiden pite ydhen Siugnauxen oleman. Nin elket sijs pelietkö/ ia wahuistacat teiden kädhen.
Ja sen pitää tapahtuman/ että kuin te/ jotka Judan huoneesta/ ja Israelin huoneesta/ olette olleet yksi kirous pakanaiden seassa/ niin minä tahdon teitä lunastaa/ että teidän pitää yhden siunauksen oleman. Niin älkäät siis peljätkö/ ja wahwistakaat teidän kädet.
8:14 Nein sanopi se HERRA Zebaoth/ Quin mine aiattelin teite cadhotta/ coska teiden Iset minun wihoitit/ sanopi se HERRA Zebaoth/ ia en site catunut.
Näin sanoopi se HERRA Zebaoth/ Kuin minä ajattelin teitä kadottaa/ koska teidän isät minun wihoitit/ sanoopi se HERRA Zebaoth/ ja en sitä katunut.
8:15 Juri nin mine nyt woroin aiattelen neille peiuille hyuesti tedhä Jerusalemin ia Judan Honen wastan Elket swingan/ pelieckö.
Juuri niin minä nyt wuoroin ajattelen näille päiwillä hywästi tehdä Jerusalemin ja Judan huoneen wastaan. Älkäät suinkaan/ peljätkö.
8:16 Mutta teme on se/ quin teiden tekemen pite/ Jocainen puhucan Totudhen Lehimeisens cansa/ oikein domitcat/ ia saattacat Rauha teiden Porteisan.
Mutta tämä on se/ kuin teidän tekemän pitää/ Jokainen puhukaan totuuden lähimmäisensä kanssa/ oikein tuomitkaat/ ja saattakaat rauha teidän porteissan.
8:17 Ja elken kengen paha aiatelco sydhemesens henen Lehimeisens wastan/ ia elket wärie waloia racastaco. Sille ette neite caickia mine wihan/ sanopi HERRA.

Ja älkäät kenkään pahaa ajatelko sydämessänsä hänen lähimäisensä wastaan/ ja älkäät wääriä waloja rakastakako. Sillä että näitä kaikkia minä wihaan/ sanoopi HERRA.
8:18 Ja se Herran Zebaothin sana tapactui minulle/ ia sanoi/
Ja se Herran Zebaothin sana tapahtui minulle/ ja sanoi.
8:19 Nin sanopi se HERRA Zebaoth. Ne nelienen/ widhenen/ seitzemenen/ ia kymmenennen Cwcaudhen Paastot/ pite kiendymen Judan Honelle iloxi ia riemuxi/ ia ihaisexi wodhen iuhlaxi/ waiuoin racastacat Tottwtta ia Rauha.
Niin sanoopi se HERRA Zebaoth. Ne neljännen/ wiidennen/ seitsemännen/ ja kymmenennen kuukauden paastot/ pitää kääntymän Judan huoneelle iloksi ja riemuksi/ ja ihanaiseksi wuoden juhlaksi/ waiwoin rakastakaat totuutta ja rauhaa.
8:20 Neite sanopi se HERRA Zebaoth/ Edespeiten pite wiele palio Canssa tuleman/
Näitä sanoopi se HERRA Zebaoth/ Edespäiten pitää wielä paljon kansaa tuleman/
8:21 ia monein Caupungen Burgharit/ Ja ydhen Caupungin Burgharit pite sen toisen tyge menemen/ ia sanoman. Kieukem rucoleman HERRAN eteen/ ia etzimen site HERRA Zebaoth/ Me tadhoma kieudhe teiden cansan.
Ja monien kaupunkein purgharit (asuwaiset)/ ja yhden kaupungin purgharit pitää sen toisen tykö menemän/ ja sanoman. Käykäämme rukoilemaan HERRAN eteen/ ja etsimään sitä HERRAA Zebaothia/ Me tahdomme käydä teidän kanssan.
8:22 Sillens tuleuat palio Canssa/ ia Pacanat iouckolla tuleuat/ etzimen site HERRA Zebaoth Jerusalemis/ rucoleman HERRAN eteen.
Sillens tulewat paljon kansaa/ ja pakanat joukolla tulewat/ etsimään sitä HERRA Zebaothia Jerusalemissa/ rukoilemaan HERRAN eteen.
8:23 Nin sanopi se HERRA Zebaoth/ Sille aialla pite kymmenen Mieste caikinaisist Pacanain kieliste käsittemen ydhen Judalaisen Miehen waattenpalten/ ia sanoman. Me tadhomma kieudhe teiden cansan/ Sille me cwlimma ette Jumala teiden cansan ombi.
Niin sanoopi se HERRA Zebaoth/ Sillä ajalla pitää kymmenen miestä kaikkinaisista pakanain kielistä käsittämän yhden juutalaisen miehen waatteenpalteen/ ja sanoman. Me tahdomme käydä teidän kanssan/ Sillä me kuulimme että Jumala teidän kanssan ompi.

IX. Lucu.

Ensin on Ennustos/ Ette Pacanat pite Christusen Euangeliumijn tuleman. Sijtte Hen itze ia henen Waldakunnans caunist vlosmaalatan Nin mös henen Oppins/ iosta sydhemet

Jumalas ia Lehimeises ysteueliset ouat/ sen Christusen Weren Lijton cauta/ Jotca Pitkeisen Leimaudhexi/ Jyuexi/ ia Pwroxi werdhautetaan.

9:7 JA Mine tadhon poisotta Pacanain Weren heiden Suustans/ ia heiden Cauhistoxens heiden Hambaistans. Ette heiden pite mös meiden Jumalalle ylitziemen/ ette he olisit ninquin ne Pämiehet Judas/ Ja Ekron olis ninquin ne Jebuseit.
Ja minä tahdon poisottaa pakanain weren heidän suustansa/ ja heidän kauhistuksensa heidän hampaistansa. Että heidän pitää myös meidän Jumalalle ylitse jäämän/ että he olisit niinkuin ne päämiehet Judassa/ Ja Ekron olisi niinkuin ne Jebuseit.
9:8 Ja Mine tadhon Itze scantzata ymberi minun Honein Sotawäelle/ iotca vlos ia siselwaeldauat/ Ettei sillen pidhe heiden pälens se Waatia menemen/ Sille nyt mine catzoin sen minun Silmilleni.
Ja minä tahdon itse skantsata ympäri minun huoneen sotawäelle/ jotka ulos ja sisälle waeltawat/ Ettei silleen pidä heidän päällensä se waatia menemään/ Sillä nyt minä katsoin sen minun silmilläni.
9:9 Mutta Sine Tyter Zion iloitze wäkeuesti/ Ja Sine Tyter Jerusalem riemuitze. Catzo/ sinun Kuningas tulepi sinulle/ Wanhurskas ia Auttaia/ Kieuhe/ ia aiapi ydhen Asin päle/ ia ydhen Asintamman warsan päle.
Mutta sinä tytär Zion iloitse wäkewästi/ Ja sinä tytär Jerusalem riemuitse. Katso/ sinun kuningas tuleepi sinulle/ Wanhurskas ja auttaja/ Köyhä/ ja ajaapi yhden aasin päällä/ ja yhden aasintamman warsan päällä.
9:10 Sille mine tadhon Rattan poisotta Ephraimist/ ia Orhit Jerusalemist/ ia se Sodhan Joutzi pite seriettemen/ Sille henen pite Rauhan opettaman Pacanain seas. Ja henen HERRAUDENS pite oleman Merest/ nin haman Meren asti/ ia Wirdhasta hamaan Mailman loppuhun asti.
Sillä minä tahdon rattaan poisottaa Ephraimista/ ja orhit Jerusalemista/ ja se sodan jousi pitää särjettämän/ Sillä hänen pitää rauhan opettaman pakanaiden seassa. Ja hänen HERRAUTENSA pitää oleman merestä/ niin hamaan mereen asti/ ja wirrasta hamaan maailman loppuun asti.
9:11 Sine mös vloslasket sinun Weres Lijton cautta/ sinun fangijs/ sijte Coopasta iossa ei wettäken ollut.
Sinä myös uloslasket sinun weresi liiton kautta/ sinun wankisi/ siitä kuopasta jossa ei wettäkään ollut.
9:12 Nin palaitkat sis Linnahan/ Te quin Toiuossa fangitut oletta. Sille mös tenepene tadhon mine ilmoitta/ ia caxikertaiset sinulle maxa.
Niin palatkaat siis linnahan/ Te kuin toiwossa wangitut olette. Sillä myös tänäpänä tahdon minä ilmoittaa/ ja kaksikertaiset sinulle maksaa.
9:13 Sille mine olen Judan minullen Joutzexi wetänyt/ ia Ephraimin hanginut.

Ja tadhon o Zion sinun Lapses ylesherätte/ ylitze sinun Lapses o Grekinmaa/ ia asetan sinun ninquin Sangaritein Miecan.
Sillä minä olen Judan minullen jouseksi wetänyt/ ja Ephraimin hankinnut. Ja tahdon oi Zion sinun lapsesi ylösherättää/ ylitse sinun lapsesi oi Krekinmaa/ ja asetan sinun niinkuin sankareitten miekan.
9:14 HERRAN pite heiden ylitzens ilmestymen/ ia henen Noolens pite vloslectemen/ ninquin Pitkeisen Leimaus. Ja HERRAN Jumalan pite * Basunalla soittaman/ ia menepi ninquin Lounat twli.
HERRAN pitää heidän ylitsensä ilmestymän/ ja hänen nuolensa pitää uloslähtemän/ niinkuin pitkäisen leimaus. Ja HERRAN Jumalan pitää basuunalla soittaman/ ja meneepi niinkuin lounat tuuli.
9:15 Sen HERRAN Zebaothin pite heite soieleman/ ette he ylessöisit/ ia alans saisit Lingokiuein cansa. Ette he ioisit ia rämeieisit ninquin Winasta/ ia teutetyxi tulisit ninquin Malia/ ia ninquin Altarin saruet.
Sen HERRAN Zebaothin pitää heitä suojeleman/ että he ylössöisit/ ja alansa saisit linkokiwein kanssa. Että he joisit ja riemuitsisit niinkuin wiinasta/ ja täytetyksi tulisit niinkuin malja/ ja niinkuin alttarin sarwet.
9:16 Ja HERRA heiden Jumalans pite sillä aialla heite auttaman/ ninquin henen Canssans Lauman/ Sille pyhet Kiuet pite henen Maallans ylesnostettaman.
Ja HERRA heidän Jumalansa pitää sillä ajalla heitä auttaman/ niinkuin hänen kansansa lauman/ Sillä pyhät kiwet pitää hänen maallansa ylösnostettaman.
9:17 Sille mite hyue heille ombi muidhen edest? eli mite cauniutta heille ombi muidhen edest? Jyue/ quin Nooricaiset Ja Wina/ quin Neitzyet/ elette
Sillä mitä hywää heillä ompi muiden edestä? eli mitä kauneutta heillä ompi muiden edestä? Jywiä/ kuin nuorukaiset. Ja wiina/ kuin neitsyet/ elätte

** Basunalla) se on/ Euangelium/ ioca vinisepi ninquin Lounat twli ia on pwskambi quin mwdh Twlet. Nin oli Apostoliten Sarna quin yleswedhetty Joutzi/ ia quin Isoin Ilma/ pitkeisen Jylinet ia Leimauxet/ coska he iulghistit Jumalan Wihan ylitze caiken Jumalattoman pysyuen. Ja ettei Hyuet Töödh Inhimist Wapadha/ Wan sula Wsko Christusen päle. Ja quin Mailma ei maltanut nämet Jylinet kerssie nin osotetan/ quinga Jumala omans wariele/ sihenasti he ylessöisit ia woittaisit Christuselle ne vskottomat/ Ja heite Jumalan Sanalla/ ninquin Lingolla/ alaspaiskasit. Nin ne Christusen kieuhet Sanansaattaiat keuit ymberi Mailman/ wäkeuimmet Waldakunnat/ ia quin Joopunet/ ei Vinasta/ wan pyhen Hengen armosta/ he teutit Jumalan keskyn wirghan pelkemete. Ette he Euangeliumin Jyuen ia Winan/ annoit Inhimisten maista/ ioista he wekeuexi ia iloisexi Hengisse tulit.*

X. Lucu.

10:1 Nln anocat nyt HERRALDA * Ectosadhet/ nin HERRAN pite * Piluen tekemen/ ia andapi teille kylle Sadhet/ caiken Casuon warten Kedhossa.
Niin anokaat nyt HERRALTA ehtoosateet/ niin HERRAN pitää pilwen tekemään/ ja antaapi teille kyllä sateet/ kaiken kaswun warten kedossa.
10:2 Sille ne Epeiumalat puhuuat sula Waiua/ Ja ne Noidhat näkeuet sulan Walhen/ ia puhuuat waiuoin Unia/ Ja heiden Lohutoxens ei Miteken ole. Senteden he kieuuet exyxis ninquin Lauma/ ia nändyuet/ ettei heille ole ychten Paimenda.
Sillä ne epäjumalat puhuwat sulaa waiwaa/ Ja ne noidat näkewät sulan walheen/ ja puhuwat waiwoin unia/ Ja heidän lohdutuksensa ei mitäkään ole. Sentähden he käywät eksyksissä niinkuin lauma/ ja nääntywät/ ettei heille ole yhtään paimenta.
10:3 Minun wihan ombi iulmistunut nijnen Paimenten ylitze/ ia mine tadhon ne Caurit etziskelle. Sille se HERRA Zebaoth pite henen Laumans etziskelemen/ nimiten/ site Judan honecht/ ia hangitzepi heite ninquin ylenwalmistetun Sotahewoisen.
Minun wihani ompi julmistunut niiden paimenten ylitse/ ja minä tahdon ne kauriit etsiskellä. Sillä se HERRA Zebaoth pitää hänen laumansa etsiskelemän/ nimittäin/ sitä Judan huonetta/ ja hankitseepi heitä niinkuin ylenwalmistetun sotahewosen.
10:4 Ne * Nurcat/ * Naulat/ Sotaioutzi/ ia Waatiat/ pite caiki heilde poistuleman.
Ne nurkat/ naulat/ sotajousi/ ja waatijat/ pitää kaikki heiltä poistuleman.
10:5 Ja quitengin pite heiden oleman/ ninquin Kempit/ iotca Loghan tallauat Cadhuilla Sodhassa/ ia pite sotiman. Sille HERRAN pite heiden cansans oleman/ ette ne Ratzasmiehet häpiehen tulisit.
Ja kuitenkin pitää heidän oleman/ niinkuin kempit/ jotka lokaan tallaawat kaduilla sodassa/ ja pitää sotiman. Sillä HERRAN pitää heidän kanssansa oleman/ että ne ratsasmiehet häpeään tulisit.
10:6 Ja mine tadhon wahwista sen Judan Honen/ ia sen Josephin Honen autta. Ja tadhon heite iellens sillenpanna Sioillens. Sille mine armaitzen heiden pälens/ Ja heiden pite oleman/ ninquin he ennengin olit/ quin mine heite poissyseisin.
Ja minä tahdon wahwistaa sen Judan huoneen/ ja sen Josephin huoneen auttaa. Ja tahdon heitä jällens silleen panna sijoillens. Sillä minä armaitsen heidän päällensä/ Ja heidän pitää oleman/ niinkuin he ennenkin olit/ kuin minä heitä poissysäisin.

10:7 Sille mine HERRA heiden Jumalans tadhon heite cwllella/ ia Ephraimin pite oleman/ ninquin iocu Sangari/ ia heiden sydhemens pite iloitzeman ninquin Winasta. Sihen pite mös heiden Lapsens näkemen/ ia riemuitzeman/ ette heiden Sydhemens pite HERRASSA iloiszna oleman.
Sillä minä HERRA heidän Jumalansa tahdon heitä kuulla/ ja Ephraimin pitää oleman/ niinkuin joku sankari/ ja heidän sydämensä pitää iloitseman niinkuin wiinasta. Siihen pitää myös heidän lapsensa näkemän/ ja riemuitseman/ että heidän sydämensä pitää HERRASSA iloisena oleman.
10:8 Mine tadhon heillen puhalta ia heite coota/ Sille mine tadhon heite lunasta/ ia heiden pite paliouttaman ninquin he olit ennengin olluet.
Minä tahdon heillen puhaltaa ja heitä koota/ Sillä minä tahdon heitä lunastaa/ ja heidän pitää paljouttaman niinkuin he olit ennenkin olleet.
10:9 Ja mine tadhon heite kylue Canssain secan/ ette he minua muistaisit caucaisis mais/ ia elemen pite Lasteins cansa/ ia palaiaman.
Ja minä tahdon heitä kylwää kansain sekaan/ että he minua muistaisit kaukaisissa maissa/ ja elämän pitää lasteinsa kanssa/ ja palajamaan.
10:10 Sille mine tadhon heite iellenstoodha Egyptin maalda/ ia tadhon heite coota Assyriast/ ia saattaman heite Gileadijn maan ia Libanon/ ia ei se pidhe heille vlottuman siaxi.
Ja minä tahdon heitä jällens tuoda Egyptin maalta/ ja tahdon heitä koota Assyriasta/ ja saattaman heitä Gileadin maan ja Libanon/ ja ei se pidä heille ulottuman sijaksi.
10:11 Ja Henen pite sen achtan Meren lepitze kieumen/ ia ne Meren allot lömen/ ette caiki Wirdhat poisquiuaisit. Silloin se prami Syrias pite alettaman/ ia se Waltica Egyptis lackaman pite.
Ja hänen pitää sen ahtaan meren läwitse käymän/ ja ne meren aallot lyömän/ että kaikki wirrat poiskuiwaisit. Silloin se prami Syriassa pitää alettaman/ ja se waltikka Egyptissä lakkaaman pitää.
10:12 Mine tadhon heite wahwista HERRASSA/ ette heiden pite henen Nimehens waeldaman/ sanopi HERRA
Minä tahdon heitä wahwistaa HERRASSA/ että heidän pitää hänen nimehensä waeltaman/ sanoopi HERRA.

XI. Lucu.

Ennustos/ ette Juttain Waldakunda/ ionga he pysit wastan Euangelium wariella/ tuli Romarein cautta huckan. Sille Libanon ia Basan/ se on/ Templi ia Jerusalemin Caupungi/ pite ynne autiaxi tuleman. Senuoxi/ ettei he Christusta heiden oikiat HERRANS omistaneet/ Van wäret Prophetat/ iotca Ahneudhens teden/ Canssan wiettelit. Teste Sarnasta he tahdoit Zacharian tappa. Sihen Judas heite auttoi myydhen heille

Colmenkymmenen peningijn. Oho site ialo hinda. Senteden Christus on serkenyt sen sulaisen Paimene' Sauuan/ se on/ Euangelium/ Jwttailda poisottanut. Ja sen toisen Couan Sauuan/ se on/ Lain/ wffrinens etc. Haaskanut. Nin ette heiden Oikia käsiuartens poisquiui/ Ja Oikia Silme on soghaistu. Se on/ Seke Oppi ette Eleme/ ouat heiden epeuskons teden/ turmeltut. etc.

11:1 AVA * Libane sinun Porteis/ ette Tvli sinu' Cedris ylespoltais.
Avaa Libanon sinun porttisi/ että tuuli sinun sedris ylöspolttaisi.
11:2 Uluocat te Hongat/ Sille Cedrit ouat langenuet/ Ja se cunnialinen Rakennos on häuitetty. Uluocat te Tammet Basan/ Sille se wahwa Metze ombi poishacattu.
Ulwokaat te hongat/ Sillä sedrit owat langenneet/ Ja se kunniallinen rakennus on häwitetty. Ulwokaat ne tammet Basan/ Sillä se wahwa metsä ompi poishakattu.
11:3 Paimenet cwllan vluouan/ Sille heiden cunnialinen Rakennos ombi häuitetty. Cwllan ninen * Jalopeurain penickain kiliuus/ Sille se * Jordanin pramaus on häuitetty.
Paimenet kuullaan ulwowan/ Sillä heidän kunniallinen rakennus ompi häwitetty. Kuullaan niiden jalopeurain penikkain kiljuwuus/ Sillä se Jordanin prameus on häwitetty.
11:4 Neite sanopi se HERRA minun Jumalan/ * Caitze ne Teuras Lambat.
Näitä sanoopi se HERRA minun Jumalani/ Kaitse ne teuraslampaat.
11:5 Sille heiden herrans nijte teurastauat/ eike lwle site syndi oleuan. Myuet nijte/ ia sanouat/ Kijtetty olcoon HERRA/ iopa mine Ricas olen/ ia heiden paimenens euet heite säste.
Sillä heidän herransa niitä teurastawat/ eikä luule sitä synti olewan. Myywät niitä/ ja sanowat/ Kiitetty olkoon HERRA/ jopa minä rikas olen/ ja heidän paimenensa eiwät heitä säästä.
11:6 Senteden eipe mine tadho sillen säste Maan asuuaisi/ sanopi HERRA. Ja catzo/ Mine iäten Inhimiset iocaitzen toinen toisens käsijn/ ia heiden * Kuningains käsijn/ ette he Maan musertaisit/ enge mine tadho heite autta heiden käsistens.
Sentähden eipa minä tahdo silleen säästää maan asuwaisia/ sanoopi HERRA. Ja katso/ Minä jätän ihmiset jokaisen toinen toisensa käsiin/ ja heidän kuninkainsa käsiin/ että he maan musertaisit/ enkä minä tahdo heitä auttaa heidän käsistänsä.
11:7 Ja * mine caitzen teuras Lambat/ ninen radholisten Lambaiten polesta. Ja otin minullen caxi * Sauua/ Ydhen mine cutzuin Sulaisen/ Mutta sen toisen Couan/ ia caitzin Lambait.
Ja minä kaitsen teuraslampaat/ niiden raadollisten lampaiden puolesta. Ja

otin minullen kaksi sauwaa/ Yhden minä kutsuin sulaisen/ mutta sen toisen kowan/ ja kaitsin lampaita.
11:8 Ja mine huckasin colmet * Paimenda ychten Cwcauten/ Sille em mine heite maltanut kersie/ Eike he minua kersineet.
Ja minä hukkasin kolmet paimenta yhteen kuukautena/ Sillä en minä heitä mahtanut kärsiä/ Eikä he minua kärsineet.
11:9 Ja mine sanoin/ Em mine tadho teite * caitzea/ Mike coole/ se coolkaan/ Mike nändy/ se nändyken/ ia ne Ylitziänyet ylessöken toinen toisens Lihan.
Ja minä sanoin/ En minä tahdo teitä kaitsea/ Mikä kuolee/ se kuolkaan/ Mikä nääntyy/ se nääntyköön/ ja ne ylitse jääneet ylössyököön toinen toisensa lihan.
11:10 Ja mine otin minun Sauuan/ Sulaisen/ ia särijn sen/ ette mine rickoisin minun * Lijttoni/ ionga mine caikille Canssoille tehnyt olin/
Ja minä otin minun sauwan/ sulaisen/ ja särjin sen/ että minä rikkoisin minun liittoni/ jonka minä kaikille kansoille tehnyt olin/
11:11 ia se ricottijn sinä peiuenä. Ja ne radholiset Lambat/ iotca minun cansani pidhit/ sijte sen tunsit/ ette se HERRAN Sana oli.
ja se rikottiin sinä päiwänä. Ja ne raadolliset lampaat/ jotka minun kansani pidit/ siitä sen tunsit/ että se HERRAN sana oli.
11:12 Ja mine mös sanoin heille. * Jos nin teille kelpapi/ nin edestoocat tenne/ nin palio quin mine maxan/ Jollei/ nin sallicat olla. Ja he punnitzit nin palio quin mine maxoin/ colmekymmende Hopia penningit.
Ja minä myös sanoin heille. Jos niin teille kelpaapi/ niin edestuokaat tänne/ niin paljon kuin minä maksan/ Jollei/ niin sallikaat olla. Ja he punnitsit niin paljon kuin minä maksoin/ kolmekymmentä hopeapenningit.
11:13 Nin sanoi HERRA minulle/ Heite pois/ ette se annetaisijn Sauenwalaialle/ oho se ialo Summa/ iolla mine heilde aruattu olen. Ja mine otin ne colmekymmende Hopia penningit/ ia heitin ne HERRAN Honesen/ ette ne annetaisijn Sauenwalaialle.
Niin sanoi HERRA minulle/ Heitä pois/ että se annettaisiin sawenwalajalle/ oho se jalo summa/ jolla minä heiltä arwattu olen. Ja minä otin ne kolmekymmentä hopeapenningitä/ ja heitin ne HERRAN huoneeseen/ että ne annettaisiin sawenwalajalle.
11:14 Ja mine särijn sen toisen minun * Sauuani/ Couan/ ette mine rickoisin welieinkeskuxet Judan ia Israelin vaihel.
Ja minä särjin sen toisen minun sauwani/ kowan/ että minä rikkoisin weljein keskukset Judan ja Israelin waiheella.
11:15 Ja HERRA sanoi minulle/ Ota wiele sinulles sen * Hullun Paimenen

Aset.
Ja HERRA sanoi minulle/ Ota wielä sinullesi sen hullun paimenen aseet.
11:16 Sille catzos/ mine ylesheräten Paimenet Maasa/ iotca site Nändyue euet etzi/ Site rickilötye ia site musertu euet paranna/ Ja site Teruechte euet tottele. Wan söuet paramin ninen Lihauiten Lihat/ ia heiden sorcans he rickireuäiseuet.
Sillä katsos/ minä ylösherätän paimenet maassa/ jotka sitä nääntywää eiwät etsi/ Sitä rikkilyötyä ja sitä musertua eiwät paranna/ Ja sitä terwettä eiwät tottele. Waan syöwät paremmin niiden lihawien lihat/ ja heidän sorkkansa he rikkirewäiset.
11:17 O Epeiumaliset Paimenet/ iotca Lauman ylenandauat. Tulcaan * Miecca heiden Käsiuardhens päle/ ia heiden oikian Silmens päle. Poisquiuakon heiden Käsiuardhens/ ia heiden oikia Silmens tulcoon pimiexi.
Oi epäjumaliset paimenet/ jotka lauman ylenantawat. Tulkaan miekka heidän käsiwartensa päälle/ ja heidän oikean silmänsä päälle. Poiskuiwakoon heidän käsiwartensa/ ja heidän oikea silmänsä tulkoon pimeäksi.

XII. Lucu.

Seke Juttat ette Pacanat/ tactouat cutzua ne Wapatut Jelkiniänyet/ Wan he ouat heillen myrcky/ Coorma/ Köysi/ cadhotus etc. Ja tesse hen/ ne Jerusalemin Porgharit/ se on/ Christikunnan lohutta/ waicka Mailma/ Euangelium poishylke ia cadhotta pyte/ Ne Christitut quitengin voittauat/ iotca ouat henelle Coormakiui/ ioca Sijrtteiens leicka ia loucka/ Ja quin Cuma vgni/ iossa eike pw eli Corsi kestä. Tähen Campauxen hen lupa Christikunnallens/ Armon/ se on/ Synnein andexiandamisen/ Ja Rucouxen Hengen. Ette heille tesse kersimises olis Rauhalinen ia leuolinen Omatieto/ Jumalan Laupiuden/ ia henen awns päle vissin turuan/ Rucouxens cautta/ ia sillens Christusen cansa Ristins candauat.

12:1 TEME on se HERRAN Sanan Coorma ylitze Israelin. Sanopi HERRA/ ioca Taiuat vloswenyttä/ ia Maan perusta/ ia tekepi Inhimisen Hengen henesse.
Tämä on se HERRAN sanan kuorma ylitse Israelin. Sanoopi HERRA/ joka taiwaat uloswenyttää/ ja maan perustaa/ ja tekeepi ihmisen hengen hänessä.
12:2 Catzo/ mine tadhon * Jerusalemin tädhe Horiumisen Picarixi/ caikille Canssoille sielle ymberille. Sille sen pite mös * Judan cochtaman/ coska Jerusalem scantzatan.
Katso/ minä tahdon Jerusalemin tähden horjumisen pikariksi/ kaikille kansoille siellä ympärillä. Sillä sen pitää myös Judan kohtaaman/ koska Jerusalem skantzataan.
12:3 Ja quitengin samalla aialla tadhon mine Jerusalemin tedhä *

Coormakiuexi caikillen Canssoillen. Ninmonda quin henen tactouat poissijrtä/ pite heitens sihen repimen. Sille caicki Pacanat Maan päle/ pite heitens cocoman hende vastan.
Ja kuitenkin samalla ajalla tahdon minä Jerusalemin tehdä kuormakiweksi kaikille kansoille. Niin monta kuin hänen tahtowat pois siirtää/ pitää heitänsä siihen repimän. Sillä kaikki pakanat maan päällä/ pitää heitänsä kokoaman häntä wastaan.
12:4 Silloin/ sanopi se HERRA/ tadhon mine caicki * Orhit carcauaisexi saatta/ ia heiden Ratzaians tyhmexi. Mutta ylitze Judan Honen/ mine tadhon auata minun Silmeni/ ia caickein Canssain Orhit sokiudhella rangaista.
Silloin/ sanoopi se HERRA/ tahdon minä kaikki orhit karkaawaiseksi saattaa/ ja heidän ratsastajansa tyhmäksi. Mutta ylitse Judan huoneen/ minä tahdon awata minun silmäni/ ja kaikkein kansain orhit sokeudella rangaista.
12:5 Ja ne Judan Pämiehet pite heiden sydhemisens sanoman/ Olcoon ne Porgharit Jerusalemis waan hyues turuas/ HERRAS Zebaothis heiden Jumalassans.
Ja ne Judan päämiehet pitää heidän sydämissänsä sanoman/ Olkoon ne porgharit Jerusalemissa waan hywässä turwassa/ HERRASSA Zebaothissa heidän Jumalassansa.
12:6 Sille aialla/ Mine tadhon ne Judan Pämiehet cwmaxi * Ugnixi panna puidhen seas/ ia quin tulisen kekälen Cordhes. Ette he ylessöisit seke oikialla ette wasemalla polella/ caiki Canssat ymberillens. Ja * Jerusalem pite taas asuttaman Siallens/ Jerusalemis.
Sillä ajalla/ Minä tahdon ne Judan päämiehet kuumaksi uuniksi panna puiden seassa/ ja kuin tulisen kekäleen korressa. Etä he ylössöisit sekä oikealla että wasemmalla puolella/ kaikki kansat ympärillänsä. Ja Jerusalem pitää taas asuttaman sijallensa/ Jerusalemissa.
12:7 Ja HERRAN pite ne Judan Maiat wapactaman/ ninquin muinengi. Senpäle ettei se Dauidin * Hone pideis ylensangen kerskaman/ eike ne Jerusalemin Porgharit Judan wastan.
Ja HERRAN pitää ne Judan majat wapahtaman/ niinkuin muinenkin. Senpäälle ettei se Dawidin huone pitäis ylensangen kerskaaman/ eikä ne Jerusalemin porgharit Judan wastaan.
12:8 Nijlle peiuille pite HERRAN ne Jerusalemin Porgharit warieleman/ ia sen pite tapactuman/ ette se quin silloin * heicko on/ heiden seasans/ sen pite oleman ninquin Dauid. Ja se Dauidin Hone pite nin oleman/ quin Jumalan Hone/ ninquin HERRAN Engeli heiden edessens.
Niillä päiwillä pitää HERRAN ne Jerusalemin porgharit warjeleman/ ja sen pitää tapahtuman/ että se kuin silloin heikko on/ heidän seassansa/ sen

pitää oleman niinkuin Dawid. Ja se Dawidin huone pitää niin oleman/ kuin Jumalan huone/ niinkuin HERRAN enkeli heidän edessänsä.
12:9 Silloin mine tadhon aiatella poishucutta caiki Pacanat/ iotca Jerusalemin vastan lecteneet ouat.
Silloin minä tahdon ajatella poishukuttaa kaikki pakanat/ jotka Jerusalemin wastaan lähteneet owat.
12:10 MUTTA ylitze Dauidin Honen/ ia ylitze Jerusalemin Porgharein/ tadhon * mine vloswodhatta SEN ARMON ia RUCOUXEN HENGEN. Sille heiden pite minun poleni * catzoman/ ionga he Läuistenyet ouat/ ia * parcuman ninquin iocu Ainocaistans parcupi. Ja heiden pite henen ylitzens murechtiman/ ninquin Ainocaistans idkisi.
Mutta ylitse Dawidin huoneen/ ja ylitse Jerusalemin porgharein/ tahdon minä uloswuodattaa sen armon ja rukouksen hengen. Sillä heidän pitää minun puoleeni katsoman/ jonka läwistäneet owat/ ja parkuman niinkuin joku ainokaistansa parkuupi. Ja heidän pitää hänen ylitsensä murehtiman/ niinkuin ainokaistansa itkisi.
12:11 Silloin pite swren Walitosidkun oleman Jerusalemis/ ninquin se oli liki * Hadadrimon/ sijnä kedhos * Megiddos.
Sillon pitää suuren walitusitkun oleman Jerusalemissa/ niinkuin se oli liki Hadadrimon/ siinä kedossa Megiddos.
12:12 Ja sen Maan pite * walittaman/ iocainen Sucukunda erinens. Dauidin Honen Sucukunda erinens/ ia heiden waimons erinens.
Ja sen maan pitää walittaman/ jokainen sukukunta erinensä. Dawidin huoneen sukukunta erinensä/ ja heidän waimonsa erinensä.
12:13 Nathan Honen Sucukunda erinens/ ia heiden Waimons erinens. Leuin Honen Sucukunda erinens/ ia heiden Waimons erinens. Simein Honen Sucukunda erinens/ ia heiden Waimons erinens.
Nathan huoneen sukukunta erinensä/ ja heidän waimonsa erinensä. Lewin huoneen sukukunta erinensä/ ja heidän waimonsa erinensä. Simein huoneen sukukunta erinensä/ ja heidän waimonsa erinensä.
12:14 Nin mös caiki mwdh ylitziänyet Sucukunnat/ itzecuki erinens/ ia heiden Waimons mös erinens.
Niin myös kaikki muut ylitsejääneet sukukunnat/ itsekukin erinensä/ ja heidän waimonsa myös erinensä.

XIII. Lucu.

Tai mös on Ennustos Christusen Waldakunnast/ Udhes Testamentis/ iossa pite Auoian ledhe/ se on/ pyhe Caste/ syndie wastan/ oleman. Jolla Me Christusen weres/ synnein andexiandamises ia pyhes Henges/ castettaman. Item/ sijne pite mös pudhas Oppi

oleman/ iolla wighat laitetan/ ia Inhimiset paratan. Sitelehin ennustetan/ ette Miecan/ se on/ Cooleman pite Christusen tappaman/ Surexi Pahanoxexi. Ja echke caxi Osa langeuat/ nin se Colmas Tule/ se on/ Ristin cautta/ wiedhen/ coetellan ia kircastetan/ ette he Jumalata Auxenshutaisit/ tundisit ia kijtteisit. Sille paitzi Ristit ia Waiuat/ eike vsko eli Rucous harioiteta.

13:1 SILLE aialla/ pite auoion * Lädhe/ Dauidin Honelle ia Jerusalemin Porgharille/ oleman synnin ia saastaudhen wastan.
Sillä ajalla/ pitää awoin lähde/ Dawidin huoneelle ja Jerusalemin porgharille/ oleman synnin ja saastauden wastaan.
13:2 Sille aialla/ sanopi se HERRA Zebaoth/ tadhon mine ne Epeiumaloiten Nimet Maasta poiscadhotta/ ettei sillen pidhe heite muistettaman. Tadhon mös ne Noidhat ia Saastaiset Henget poisaia maalda.
Sillä ajalla/ sanoopi HERRA Zebaoth/ tahdon minä ne epäjumaloitten nimet maasta poiskadottaa/ ettei silleen pidä heitä muistettaman. Tahdon myös ne noidat ja saastaiset henget poisajaa maalta.
13:3 Ette tapactuman pite/ ios iocu sijtte noidhuisi/ nin pite henen Isens ia Eitens henelle sanoman/ iotca henen synnyttenet ouat/ teuty sinun coolla/ Sille sine puhut walecht HERRAN Nimeen. Ja nin henen Isens ia eitens/ iotca henen synnyttenet ouat/ hende * lepitzepistemen/ coska hen noitu.
Että tapahtuman pitää/ jos joku siitä noituisi/ niin pitää hänen isänsä ja äitinsä hänelle sanoman/ jotka hänen synnyttäneet owat/ täytyy sinun kuolla/ Sillä sinä puhut waletta HERRAN nimeen. Ja niin hänen isänsä ja äitinsä/ jotka hänen synnyttäneet owat/ häntä läwitsepistämän/ koska hän noituu.
13:4 Sille sen pite sille aialla tapactuman/ Ette ne Noidhat pite häpien alaisexi tuleman heiden Näkyens cansa/ quin he nijste noituuat. Ja euet pidhe enembe * Jouhi waatet pukeman/ iolla he wietteleuet.
Sillä sen pitää sillä ajalla tapahtuman/ että ne noidat pitää häpeän alaiseksi tuleman heidän näkyensä kanssa/ kuin he niistä noituwat. Ja eiwät pidä enempää jouhiwaattees pukeman/ jolla he wiettelewät.
13:5 Wan hen sanopi/ Em mine Propheta ole/ wan Peltomies/ Sille mine olen norudhestani oriana ollut.
Waan hän sanoopi/ En minä propheta ole/ waan peltomies/ Sillä minä olen nuoruudestani orjana ollut.
13:6 Mutta ios sijs henelle sanotaisijn/ Mitke * Haauat ne ouat sinun käsises? Nin hen wastapi/ Nein mine olen haauoittu heiden Honeissans/ iotca minua racastauat.
Mutta jos siis hänelle sanottaisiin/ Mitkä haawat ne owat sinun käsissäsi? Niin hän wastaapi/ Näin minä olen haawoitettu heidän huoneissansa/ jotka

minua rakastawat.
13:7 YLesherä/ o Miecca/ minun Paimenen ylitze/ ia sen Miehen ylitze/ ioca minulle se Lehinen ombi/ sanopi se HERRA Zebaoth. Löö Paimen/ ia nin Lauma haiopi/ Nin mine tadon käteni kände nihin * piskuisten pein.
Ylösherää/ oi miekka/ minun paimeneni ylitse/ ja sen miehen ylitse/ joka minulle se läheinen ompi/ sanoopi se HERRA Zebaoth. Lyö paimenta/ ja niin lauma hajoaapi/ Niin minä tahdon käteni kääntää niihin piskuisten päin.
13:8 Ja sen pite tapactuman/ sanopi HERRA/ Jossa Makunnas caxi Osa olisit/ ne pite poisiuritettaman ia huckuman/ Ja se colmas osa sihen iellensiepi.
Ja sen pitää tapahtuman/ sanoopi HERRA/ jossa maakunnas kaksi osaa olisit/ ne pitää poisjuuritettaman ja hukkuman/ ja se kolmas osa siihen jällens jääpi.
13:9 Ja sen Colmanen Osan mine tadhon viedhä * Tulen lepitze/ ia sen pudhista/ ninquin Culta pudhistetaan/ ia kircasta/ ninquin Culta kircastetaan. Nemet sijs minun Nimeni auxens hutaman pite/ ia mine tadhon heite cwllella. Mine tadhon sanoa/ Se on minun Canssan/ Ja heiden pite sanoman/ HERRA minun Jumalan.
Ja sen kolmannen osan minä tahdon wiedä tulen läwitse/ ja sen puhdistaa/ niinkuin kulta puhdistetaan/ ja kirkastaa/ niinkuin kulta kirkastetaan. Nämät siis minun nimeni awuksensa huutaman pitää/ ja minä tahdon heitä kuunnella. Minä tahdon sanoa/ Se on minun kansani/ ja heidän pitää sanoman/ HERRA minun Jumalani.

XIV. Lucu.

Waicka mutomat temen Luun/ Antichristusest/ ia ninen Uskolistein kiusamisest/ ioca piti aiallans tapactuman/ ymmersit. Mutomat taas luleuat Prophetan puhuuan sijte wimeisest Jerusalemin Häuitoxest quin iocu wooren Lohckemus ioca nijlde Romarilda tapactui/ quin tosiki on. Ja ette Se Hengelinen Jerusalem pite caikes Mailmas Euangeliumin cautta vlosleuitettemen/ sijte Oliun Meeste ruueten/ iosta Christus ylesastui. Nin ette nijlle Christituille pite Peiue ilman walkiuta oleman/ ioca Ectost ensin walghista. Se on/ heille pite vscossa ia Omastiedhossa lohutos oleman. Wan Mailman edes (Toimen aruiost nijlle on murhe ia waiua/ tuleuaisen Elemeen saccha.

14:1 CATZO/ se peiue HERRALLE tuleui/ Ette sinun Saalihis pite sinussa vlosiaettaman.
Katso/ se päiwä HERRALLE tulewi/ että sinun saalihisi pitää sinussa ulosajettaman.
14:2 Sille minun pite cocoman caikinaiset Pacanat/ Jerusalemin wastan

sotimaan. Ja se caupungi pite woitettaman/ ne Honet röueten/ ia Waimot raiskatan. Poli Osa Caupungista pite Fangittuna poiswietemen/ ia se ylitziänyt Canssa ei * pidhe Caupungist vlosaiettaman.
Sillä minun pitää kokoaman kaikkinaiset pakanat/ Jerusalemin wastaan sotimaan. Ja se kaupunki pitää woitettaman/ ne huoneet ryöwätään/ ja waimot raiskataan. Puoli osaa kaupungista pitää wangittuna poiswietämän/ ja se ylitsejäänyt kansa ei pidä kaupungista ulosajettaman.
14:3 Mutta HERRAN pite vloslectemen ia * sotima' nijte Pacanoita wastan/ ninquin hen on tottunut Sodhan aialla sotiman.
Mutta HERRAN pitää uloslähtemän jasotimaan niitä pakanoita wastaan/ niinkuin hän on tottunut sodanajalla sotimaan.
14:4 Silloin henen Jalcans pite sen Oliu * mäen päle seisoman/ ioca lesse Jerusalemi on Iteen pein. Ja se oliu Meki pite halkeman/ Idheste haman Lendeen/ sangen lauialda toinen toisestans. Nin ette se toinen Osa Mäke/ pohiaisen pein/ ia se toinen Lounan pein.
Silloin hänen jalkansa pitää sen Öljymäen päällä seisoman/ joka läsna Jerusalemiaon itään päin. Ja se Öljymäki pitää halkeaman/ idästä hamaan länteen/ sangen lawialta toinen toisestansa. Niin että se toinen osa mäkeä/ pohjoiseen päin/ ja setoinen lounaan päin.
14:5 Ja teiden pite pakeneman sen Laxon teden/ ioca ombi neinen minun Worteni waihel/ Sille se Laxo Mäkein waihel pite vlottuman Azalin asti. Ja pakeneman pite ninquin muynen pakenit sen Maa' Järistoxen teden/ sen Judan Kuningan * Usian aicana. Silloin minun HERRAN Jumalan pite tuleman/ ia * caiki Pyhet sinun cansas.
Ja teidän pitää pakeneman sen laakson tähden/ joka ompi näiden minun wuorteni waiheella/ Sillä se laakso mäkein waiheella pitää ulottuman Azaliin asti. Ja pakeneman pitää niinkuin muinen pakenit sen maanjäristyksen tähden/ sen Judan kuninkaan Ussian aikana. Silloin sinun HERRAN Jumalan pitää tuleman/ ja kaikki pyhät sinun kanssasi.
14:6 Sihen aican ei pidhe Walkius oleman/ wan wilu ia Pacainen/
Siihen aikaan ei pidä walkeus olemaan/ waan wiluja pakkanen/
14:7 ia yxi peiue pite oleman/ ioca HERRALLE tuttaua on/ Eike peiue taica öö/ Ja Echton polen pite walkius oleman.
ja yksi päiwä pitää oleman/ joka HERRALLE tuttawa on/ eikä päiwä taikka yö/ Ja ehtoon puolen pitää walkeus oleman.
14:8 Silloin pite Jerusalemist eleuet * wedhet vloswotaman/ Poli osa nijste sen ite Meren pein/ ia se toinen poli Osa sen wimeisen poleen/ Ja sen pite seke kesel ette Taluel tapactuman.
Silloin pitää Jerusalemista eläwät wedet uloswuotamaan/ puoli osaa niista

sen itämereen päin/ ja se toinen puoli osa sen wiimeisen puoleen/ Ja sen pitää sekä kesällä että talwella tapahtuman.
14:9 Ja HERRAN pite Kuningan oleman/ caiken Maan ylitze. Sihen aican/ pite HERRAN wan ainoan oleman/ ia henen Nimens wan ainoan.
Ja HERRAN pitää kuninkaan oleman/ kaiken maan ylitse. Siihen aikaan/ pitää HERRAN waan ainoan oleman/ ja hänen nimensä waan ainoan.
14:10 Ja coco * Makunnas ymberikeudhen/ ninquin tasaisen Kedhon päle/ Gibeast nin Rimon asti/ Lounast nin Jerusalemin asti. Sille SEN pite yleskorghotettaman/ ia asetettaman henen Sialens. BenJamin Portist/ haman sen ensimeisen Portin sian/ ia haman sihen Culmain Portin/ Ja sijte Hananeelin Tornist/ haman Kuningan Perssuin asti.
Ja koko maakunnassa ympärikäyden/ niinkuin tasaisen kedon päälle/ Gibeasta niin Rimoon asti/ lounaasta niin Jerusalemiin asti. Sillä sen pitää ylöskorotettaman/ ja asetettaman hänen sijallensa. Benjamin portista/ hamaan sen ensimmäisen portin sijaan/ ja hamaan siihen kulmain portin/ ja siitä Hananelin tornista/ hamaan kuninkaan perssuin (wiinakuurnaan) asti.
14:11 Ja henese pite asuttaman/ ia ei sillen pidhe ychten Raatelust oleman. Sille Jerusalem pite sangen irstasti asuman.
Ja hänessa pitää asuttaman/ ja ei silleen pidä yhtään raatelusta oleman. Sillä Jerusalem pitää sangen irstaasti asuman.
14:12 Ja teme pite Rangastoxen oleman/ iolla HERRA caiki Canssa rangaiseman pite/ iotca sotineet ouat Jerusalemin wastan. Heiden * Lihans pite poisraukeneman/ quin he wiele Jalcains päle seisouat/ Ja heiden Silmens waipuuat heiden leuissens/ ia heiden Kielens poisraukene heiden suusans.
Ja tämä pitää rangaistuksen oleman/ jolla HERRA kaikki kanssa rankaiseman pitää/ jotka sotineet owat Jerusalemin wastaan. Heidän lihansa pitää poisraukeneman/ kuin he wielä jalkansa päällä seisowat/ Ja heidän silmänsä waipuwat heidän läwissänsä/ ja heidän kielensä poisraukenee heidän suussansa.
14:13 Sihen aican pite Herran swren metelen heiden secans yleskihoittaman/ ette iocainen pite sen toisens kädheste rupeman/ ia kätens laskeman sen toisen kädhen päle.
Siihen aikaan pitää Herran suuren metelin heidän sekaan ylöskiihoittaman/ että jokainen pitää sen toisensa kädestä rupeeman/ ja kätensä laskeman se toisen käden päälle.
14:14 Sille mös * Judan pite Jerusalemin wastan sotiman/ ette cootan caikein Pacanain Tauarat sen ymberille/ Culda/ Hopia/ Waattet sangen palio.

Sillä myös Judan pitää Jerusalemin wastaan sotiman/ että kootaan kaikkein pakanain tawarat sen ympärillä/ kultaa/ hopeaa/ waatteet sangen paljon.
14:15 Ja silloin pite teme Rangastus ylitzekeumen/ Orichten/ Mulein/ Camelien/ Asein/ ia caikinaisten Eleinden iotca ninen Sotawäes ouat/ ninquin temeki Rangastus on.
Ja silloin pitää tämä rangaistus ylitsekäymän/ oritten/ muulein/ kamelien/ aasein/ ja kaikkinaisten eläinten jotka niiden sotawäessä owat/ niinkuin tämäkin rangaistus on.
14:16 JA Caiki ylitziänyet caikein Pacanain seas/ iotca Jerusalemin wastan lexit/ pite iocawosi ylesastuman site HERRA Kuningast Zebaoth cumartaman/ ia sen * Lectimaian Juhla pitemen.
Ja kaikki ylitsejääneet kaikkein pakanain seassa/ jotka Jerusalemin wastaan läksit/ pitää jokawuosi ylösastuman sitä HERRAA kuningasta Zebaothia kumartaman/ ja sen lehtimajan juhlan pitämään.
14:17 Mutta iocainen Sucukunda Maan päle/ quin ei tenne Jerusalemin * ylesmenis/ site Kuningasta/ HERRA Zebaoth cumartaman/ heiden ylitzens ei pide Saadhe tuleman.
Mutta jokainen sukukunta maan päällä/ kuin ei tänne Jerusalemiin ylösmenisi/ sitä kuningasta/ HERRAA Zebaothia kumartaman/ heidän ylitsensä ei pidä sade tuleman.
14:18 Ja ellei ne Egypterein Sucukunda ylesmenisi/ ia tulisi/ eike heiden pälens pidheis mös sataman. Temen pite sen Rangastoxen oleman/ iolla HERRAN pite caiki Pacanat rangaiseman/ Jotca euet ylestule sitä Lectimaian Juhla pitemeen.
Ja ellei ne egypterein sukukunta ylösmenis/ ja tulisi/ eikä heidän päällens pitäis myös sataman. Tämän pitää sen rangaistuksen oleman/ jolla HERRAN pitää kaikki pakanat rankaiseman/ jotka eiwät ylöstule sitä lehtimajan juhlaa pitämään.
14:19 Sille sen pite ninen Egypterein ia caikein Pacanain syndi oleman/ Jotca euet ylestule site Lectimaian Juhla pitemeen.
Sille sen pitää niiden egypterein ja kaikkein pakanain synti oleman/ jotka eiwät ylöstule sitä lehtimajan juhlaa pitämään.
14:20 Sihen aican/ pite sen * Orichten Sodhanhangitoxen HERRALLE Pyhen oleman. Ja ne Cattilat HERRAN Honees pite oleman ninquin ne Waskimaliat Altarin edes.
Siihen aikaan/ pitää sen oritten sodanhankituksen HERRALLE pyhän oleman. Ja ne kattilat HERRAN huoneessa pitää oleman niinkuin ne waskimaljat alttarin edessä.
14:21 Sille Cattilat/ seke Judaas ette Jerusalemis/ pite HERRAN Zebaothin

pyhitetty oleman. Nin ette caicki/ iotca vffrata tactouat/ pite tuleman/ ia ottaman nijte/ ia nijsse keittemen. Ja eikengen * Cananeus pide sillen HERRAN Zebaothin Hones oleman/ sihen aican Loppu Zachariast Prophetast.
Sillä kattilat/ sekä Judassa että Jerusalemissa/ pitää HERRAN Zebaothin pyhitetty oleman. Niin että kaikki/ jotka uhrata tahtowat/ pitää tuleman/ ja ottaman niitä/ ja niissä keittämän. Ja eikenkään kananeus pidä silleen HERRAN Zebaothin huoneessa oleman/ siihen aikaan loppu Zachariast prophetasta.

Maleachin Prophetan päle Alcupuhe.

TEME Maleachi on se wimeinen nijste Cadhestoistkymmenist Pienimist Prophetist (iotca coconans ouat vlosprentetut) ionga Nimen ne Seitzemenkymmende Tulkit/ iotca Wanhan Testamentin Ebraicast/ nin Grekin kieleen kensit/ Egyptin Kuningan Ptholemein Philadelphin rucouxen ia Culutoxen cautta (Jotca se Juttain Pijspa Eleazarus Onian poican sinne lehetti) vlostulkitzit/ sanouat merkitzeuen/ HERRAN Engelixi. Joca ei senuoxi Engeli ollutka/ echke Origenes henen kirioisans/ Sen sixi lwli. Cussa teme ij. Cap. Cutzupi Johannesen Castaian Christusen Engelixi. Nin mös Matt. Xj. Cap. Wan ne Ebreerin Rabinit lwleuat henen/ sen Papin Esdram olluexi. Sille molembain Ramatut lehes ychtepiteuet/ Site mös heiden Ikeaicans osotta. Sille Malachi/ se on/ Esdras se Saraian Poica/ haman Aaronin sughusta/ quin P. Ieronimus sano/ sarnasi Haggeusen ia Zacharian ielkin/ sen Monarchan Dariusen/ ia Artaxerxin Persian Kuningan/ ia muidhen aicana/ Coska Juttat ensin lexit Babiloniast menemen/ Nin annoi henelle Kuningas/ henen HERRANS Jumalans möte kädhen cautta/ caiki mite HEN anoi. Nin/ ette henen cansans Israelin/ Pappein ia Leuitein Lapsist/ ia Weisaist/ ia Oueinwartioist/ ia Nathinneist Jerusalemijn ylesmenit sen Kuningan Artaxerxin vij woonna/ ia v. Cwcaudhella he Jerusalemijn tulit/ ia sijtte Sen iellensrakendaman rupesit. Olcoon quinga se taita. Wan site me ymmerdhem henen Ennustoxistans/ ettei HEN cauuan ennen Christusen Syndymisen/ ia tosin se Wimeinen Propheta on ollut. Sille HEN wissist sanopi. ij. Cap. Ette se HERRA Christus pian tuleman piti. Ja on yxi carski Propheta/ ioca sangen selkiest Christusest/ ia Henen Euangeliumistans puhupi/ Jonga hen cutzupi Puchtaxi Wffrixi caikes mailmas.
Sille sen Euangeliumin cautta Jumalan Armo ylisteteen/ quin on se oikia pudhas Kijtoswffri. Item hen Ennusta mös Johannest Castaiast/ Quin Itze Christus Matth. xj. Cap. Ja cutzupi Johannem Engelixens ia Eliaxi/ iosta Maleachi kirioitta. Pälist/ hen nuctele mös Canssans hartaasti/ Ettei He andaneet PApille heiden Tijunditans/ Werot ia mwdh Oikeudhet. Ja coska he wiele ne annoit/ nin HE sen annoit caiken Falskiudhen ia Petoxen cansa/ quin olit Hoonomat Jyuet/ Laihat/ kerityt ia Rupiset Lambat. Ja mite ei heille Itzelle keluanut/ Nijte teuty/ kieuhillen Papillen ia Sarnaillen hyuesti kelpaman. Ninquin vsein tädhengi/ ia site pahembi/ kylle tapactu/ Ette/ cussa se oikia Jumalan Sana/ ia vskoliset Sarnaiat ouat/ ninen teuty Nelke ia waiua kersie/ Mutta wärille Opettaille teuty alati kylle samaan. Waicka ne Papit sencaltaisten Wffrein polesta nudheltijn/ ette He sencaltaisia wastanotit ia vffrasit/ Site se armas Ahneus matkat saattoi. Mutta Jumala tesse osottapi/ ette henelle oli sijte sangen suri närkestus. Ja

cutzupi sencaltaisen wärydhen/ ia pahuden/ pilcaxens/ ioca henelle Itze tapactui. Senteden hen mös heite vchka/ Ette hen tacto heite ylenanda/ ia ne Pacanat itzellens Canssaxi omista ia coriata.
Sitelehin hen nuctele nijte Pappia erinens/ ette he Jumalan Sanan wärittelit/ ia vskottomast opetit/ ia sille he monda wiettelit. Ja sillens raiskasit heiden Pappiudhen Wircans/ Ettei he nudhellet nijte samoia/ iotca keluottomat cappalet vffrasit/ Eike mutoin toimeliset olluet/ Wan kijtit nijte/ ia cutzuit heite Toimelisexi. Senpäle/ ette He waiuoin Wffrij ia Taruecht heilde madhaisit saadha. Sillens ombi Ahneus ia Watzanholi/ aina Jumalan sanan ia Palueluxen wahingoittanut/ ia tekepi alati Sarnaista Ulcocullatut ia Mötekieliset. Nin hen mös heite nuctele/ Ette he heiden Waimoins murehutit ia ylencatzoit/ Jolla he mös heiden Uffrins ia Jumalan Palueluxens saastutit. Sille ette Mosen Lais se oli poiskielty/ Ufframan Jumalalle murhelisi Uffri/ Ja iotca murehetut olit/ ei pitenyt vfframan/ eike Uffrista sömen. Sihen he itze tila ia syypä olit/ iotca heiden Waimoins murehutit ia saatoit idkemen. Ja tahdoit heitens Abrahamin Esicuualla autta/ ionga teuty henen Agarins vlosaia ia murehutta. Mutta eipe Hen site tehnyt mieliuallast/ Ninquin hen ei mös ottanut Auioxens lenuisudhest. On yxi Laitossarna Juttain ia heiden Ahneutans vastan/ Josta HERRA heite witzapi/ ia ei ratki cadhota ninquin Pacanat/ Jonga Armon teden he kijttömet olit/ Uffraten ne Honomat/ ia Itze pitein ne paramat. Senteden seke Templi/ ette Papit ia Uffrit piti huckuman/ Ja se Usi Christusen Waldakunda Euangelium cautta/ henen Armostans/ caikis Mailmas/ pacanain seas/ iulghistettaman/ henelle otolisemaxi Uffrixi.

Propheta maleachi

1:1 TEME on se Raskaus/ ionga HERRA puhui Israelin vastan/ Maleachin cautta.
Tämä on se raskaus/ jonka HERRA puhui Israelin wastaan/ Maleachin kautta.
1:2 Mine racastin teite/ sanopi HERRA. Nin te sanot/ Misse sine meite racastit? Eikö Esau ole Jacobin weli/ sanopi HERRA? Ja quitengin mine Jacobin racastan/
Minä rakastin teitä/ sanoopi HERRA. Niin te sanot/ Missä sinä meitä rakastit? Eikö Esau ole Jakobin weli/ sanoopi HERRA? Ja kuitenkin minä Jakobin rakastan/
1:3 Ja wihan Esau/ ia olen autioxi tehnyt henen Worens/ ia henen Perimisens Lohikermeille erimaaxi.
Ja wihaan Esau/ ja olen autioksi tehnyt hänen wuorensa/ ja hänen perimisensä lohikäärmeille erämaaksi.
1:4 Ja ios Edom sanois/ Me olema turmeltut/ Mutta me tadhoma site autiota iellensrakenda. Nin sanopi se HERRA Zebaoth nein. Jos he rakendauat/ nin mine tadhon mahanserke/ Ja heiden pite nijte cutzuman Cadhotuxen Maanärijn/ ia sixi Canssaxi/ iolle HERRA wihainen ombi ijancaikisesta.

Ja jos Edom sanoisi/ Me olemme turmeltut/ Mutta me tahdomme sitä autiota jällens rakentaa. Niin sanoopi se HERRA Zebaoth näin. Jos he rakentawat/ niin minä tahdon maahan särkeä/ Ja heidän pitää niitä kutsuman kadotuksen maan ääriin/ ja siksi kansaksi/ jolla HERRA wihainen ompi iankaikkisesti.
1:5 Sen pite teiden Silmen näkemen/ Ja teiden pite sanoman/ Se HERRA ombi ylistetty Israelin Maanäris.
Sen pitää teidän silmän näkemän/ Ja teidän pitää sanoman/ Se HERRA ompi ylistetty Israelin maan äärissä.
1:6 Poian pite Isens cunnioittaman/ ia Paluelia henen HERRANS. Jos Mine sis Ise olen/ Cussa on minun cunnian? Jos Mine HERRA olen/ Cussa ombi minun pelconi? sanopi se HERRA Zebaoth teille Papille/ iotca minun Nimen ylencatzotta. Nin te sis sanotta. Mille me sinun Nimes ylencatzomma?
Pojan pitää isäänsä kunnioittaman/ ja palwelijan hänen HERRAANSA. Jos minä siis Isä olen/ Kussa on minun kunniani? Jos minä HERRA olen/ Kussa ompi minun pelkoni? sanoopi se HERRA Zebaoth teille papeille/ jotka minun nimen ylenkatsottaa. Niin te siis sanotte. Millä me sinun nimesi ylenkatsomme?
1:7 Sille quin te vffrat minun Altarin päle saastaisen Leiuen. Nin te sanotta/ Mille me vffram sinulle iotakin saastaista? Sijne ette te sanotta/ Se HERRAN pöyte on ylencatzottu. Ja quin te vffrat iotakin Sokia/ nin eipe te site sano Pahaxi.
Sillä kuin te uhraat minun alttarin päälle saastaisen leiwän. Niin te sanotte/ Millä me uhraamme sinulle jotakin saastaista? Siinä että te sanotte/ Se HERRAN pöytä on ylenkatsottu. Ja kuin te uhraat jotakin sokeaa/ niin eipä te sitä sano pahaksi.
1:8 Ja quin te vffrat iotakin onduua eli Sairasta/ nin eipe seken pahaxi sanota. Wie sencaltaiset sinun Pämiehelles/ Mite maxa/ ios sine tulet henelle otolisexi/ Eli ios hen tacto sinun Personas pein catzoa/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Ja kuin te uhraat jotakin ontuwaa eli sairasta/ niin eipä sekään pahaksi sanota. Wie senkaltaiset sinun päämehellesi/ Mitä maksaa/ jos sinä tulet hänelle otolliseksi/ Eli jos hän tahtoo sinun persoonaasi päin katsoa/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
1:9 Nin rucolcat nyt Jumalan casuo/ ette hen armactais meiden pälen. Sille se on tapactunut teilde. Lwlettaco ette hen pite catzoman teiden Personam pein? sanopi se HERRA Zebaoth?
Niin rukoilkaat nyt Jumalan kaswoja/ että hän armahtaisi meidän päällen. Sillä se on tapahtunut teiltä. Luuletteko että hän pitää katsoman teidän

persoonaan päin? sanoopi se HERRA Zebaoth?
1:10 Cuca on mös teiden seassan/ Joca ydhen Ouen kijnisulkis? Eipe te mös wirite iongun tulen minun Altarilleni andimexi. Ei ole minulle mielennoudhe teisse/ sanopi se HERRA Zebaoth. Ja se Rocawffri teiden käsisten/ ei ole minulle otolinen.
Kuka on myös teidän seassanne/ Joka yhden owen kiinni sulkisi? Eipä te myös wiritä jonkun tulen minun alttarilleni antimeksi. Ei ole minulla mielennoude teissä/ sanoopi HERRA Zebaoth. ja se ruokauhri teidän käsistän/ ei ole minulle otollinen.
1:11 Wan haman Auringon coittamisest nin Laskemiseen asti/ pite minun Nimen ylistetty oleman Pacanain seas. Ja iocaitzes Paicas pite minun Nimelleni suitzutettaman/ ia yxi pudhas Rocawffri pite vffrattaman. Sille minun Nimen pite ylistetyxi tuleman Pacanain seas/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Waan hamaan auringon koittamisesta niin laskemiseen asti/ pitää minun nimeni ylistetty olemaan pakanain seassa. Ja jokaisessa paikassa pitää minun nimelleni suitsutettaman/ ja yksi puhdas ruokauhri pitää uhrattaman. Sillä minun nimeni pitää ylistetyksi tuleman pakanain seassa/ sanoopi HERRA Zebaoth.
1:12 Mutta te oletta sen riuannuet/ sille quin te sanotta/ Se HERRAN pöyte ombi saastutettu/ ia sen Uffri on ylencatzottu/ ynne henen Rocans cansa.
Mutta te olette sen riiwanneet/ sillä kuin te sanotte/ Se HERRAN pöytä ompi saastutettu/ ja sen uhri on ylenkatsottu/ ynnä hänen ruokansa kanssa.
1:13 Ja te sanotta/ Catzos/ se on sula waiua/ ia lööt sen twleen/ sanopi se HERRA Zebaoth. Ja te vffrat site quin röuetty/ onduua ia sairas on/ ia nin te vffrat Rocawffrin. Pidheiskö minulle sencaltaiset oleman otoliset teiden käsisten/ sanopi HERRA?
Ja te sanotte/ Katsos/ se on sula waiwa/ ja lyöt sen tuulee/ sanoopi HERRA Zebaoth. Ja te uhraat sitä kuin ryöwätty/ ontuwa ja sairas on/ ja niin te uhraat ruokauhrin. Pitäiskö minulle senkaltaiset olemaan otolliset teidän käsistänne/ sanoopi HERRA?
1:14 Mutta forbannattu olcoon se Wiettelie/ iolla ombi Laumassans Järe/ ia quin hen Lupauxen teke/ nin hen vffrapi HERRALLE site keluotoinda. Sille mine olen yxi swri Kuningas/ sanopi se HERRA Zebaoth/ Ja minun Nimen ombi pelgholinen Pacanain seas.
Mutta forbannattu olkoon se wiettelijä/ jolla ompi laumassansa jäärä/ ja kuin hän lupauksen tekee/ niin hän uhraapi HERRALLE sitä kelwotointa. Sillä minä olen yksi suuri kuningas/ sanoopi se HERRA Zebaoth/ Ja minun nimeni on peljättäwä pakanain seassa.

II. Lucu.

On yxi Laitossarna/ nijte Pappia wastan/ iossa he menostans Opetetaan/ Ette he Jumalata pelkeisit/ oikein opetaisit/ ia Jumalisesta eleisit/ iosta coco Seurakunda parannuisit/ Senuoxi he mös Jumalan Engelixi ia Sanansaattaixi cutzuttan/ Wan ette he wastahacoiset olit/ nin hen heite ylesiuritti/ ia henen Waldakunnastans poisheitti/ Laitetan mös ne Miehet/ iotca ylenangarat waimoins vastan olit/ heite poishylkeisit ia heistens eritit soottans/ Ettei Abrahamin Esicuua heite sihen miteken auta.

2:1 JA nyt te Papit/ teme Kesky teite waarapi/
Ja nyt te papit/ tämä käsky teitä waaraapi/
2:2 Ellei te site cwle/ taica sydhemen päle site laske/ Nin/ ette te minun Nimelleni cunnian annaisitta/ sanopi se HERRA Zebaoth. Nin minun pite ydhen Kirouxen teiden secan lehettemen/ ia teiden Siugnauxet kiroleman/ Ja/ minun pite nijte kiroleman/ ettei te tactoneet site sydhemen päle laske.
Ellei te sitä kuule/ taikka sydämen päälle sitä laske/ Niin/ että te minun nimelleni kunnian annatte/ sanoopi se HERRA Zebaoth. Niin minun pitää yhden kirouksen teidän sekaan lähettämään/ ja teidän siunaukset kiroileman/ Ja/ minun pitää niitä kiroileman/ ettei te tahtoneet sitä sydämen päälle laskea.
2:3 Catzo/ mine tadhon teite ynne teiden Jelkentuleuaisten cansa sadhatella/ ia paiskan teiden Juhlan paskan teiden Casuoin vastan/ nin ette se ijexi teisse tartuman pite.
Katso/ minä tahdon teitä ynnä teidän jälkeen tulewaisten kanssa sadatella/ ja paiskaan teidän juhlan paskan teidän kaswoin wastaan/ niin että se iäksi teissä tarttuman pitää.
2:4 Silloin te saatha tuta/ ette mine sencaltaisen Keskyn teille lehettenyt olen/ ette sen piti minun Lijttoni Leuin cansa oleman/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Silloin te saatte tuta/ että minä senkaltaisen käskyn teille lähettänyt olen/ että sen piti minun liittoni Lewin kanssa oleman/ sanoopi HERRA Zebaoth.
2:5 Sille minun Lijtton oli henen cansans Elemen ia Rauhan polen/ ia Mine annoin henelle Pelghon/ ette hen minua pelkeisi/ ia minun Nimeni cauatti.
Sillä minun liittoni oli hänen kanssansa elämän ja rauhan puoleen/ ja minä annoin hänelle pelon/ että hän minua pelkäisi/ ja minun nimeni kawahti.
2:6 Se Totudhen Laki oli henen Suusans/ ia ei miteken paha henen Hwlisans löytty. Hen waelsi rauhalisesta ia toimelisesta minun eteni/ ia monda poiskiensi synniste.
Se totuuden laki oli hänen suussansa/ ja ei mitäkään pahaa hänen huulissansa löydetty. Hän waelsi rauhallisesti ja toimellisesti minun eteeni/ ja

monta pois käänsi synnistä.
2:7 Sille Papin Hwlet/ pite Opin kätkemen/ ette Laki henen Suustans kysytteisijn/ Sille hen on sen HERRAN Zebaothin Engeli.
Sillä papin huulet/ pitaa opin kätkemän/ että laki hänen suustansa kysyttäisiin/ Sillä hän on sen HERRAN Zebaothin enkeli.
2:8 Mutta te oletta tielde poikennuet/ ia pahoitat monda Laissa/ ia oletta sen Leuin Lijton rickonuet/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Mutta te olette tieltä poikenneet/ ja pahoitat monta laissa/ ja olette sen Lewin liiton rikkoneet/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
2:9 Senteden mine olen mös tehnyt/ ette te oletta ylencatzotut ia hylietyt coco Canssan edes/ ettei te pidhe minun teiteni/ ia Personan ielkin catzotta Laissa.
Sentähden minä olen myös tehnyt/ että te olette ylenkatsotut ja hyljätyt koko kansan edessä/ ettei te pidä minun teitäni/ ja persoonan jälkeen katsotte laissa.
2:10 Sille eikö meille caikilla ole yxi Ise? Eike yxi Jumala meite loonut ole? Mixi sijs toinen toisenne ylencatzome? ia riuamma sen Lijton quin meiden Isein cansa tecty oli?
Sillä eikö meillä kaikilla ole yksi Isä? Eikö yksi Jumala meitä luonut ole? Miksi siis toinen toisenne ylenkatsomme? ja riiwaamme sen liiton kuin meidän isäin kanssa tehty oli?
2:11 sille Juda on Ylencatzoiaxi tullut/ ia Israelis ia Jerusalemis Cauhistos tapactui. Sille Juda hen riuapi HERRAN Pyhydhen/ iota hen Itze racasti/ ia macapi ydhen wieran Jumalan tytteren cansa.
sillä Juda on ylenkatsojaksi tullut/ ja Israelissa ja Jerusalemissa kauhistus tapahtui. Sillä Juda hän riiwaapi HERRAN pyhyyden/ jota hän itse rakasti/ ja makaapi yhden wieraan jumalan tyttären kanssa.
2:12 Wan HERRAN pite sen/ ioca sen tekepi/ ylesiurittaman Jacobin Maiasta/ seke Mestarin/ ette Opetuslapsen/ ynne sen cansa ioca HERRALLE Zebaothille Rocawffri wiepi.
Waan HERRAN pitää sen/ joka sen tekeepi/ ylösjuurittaman Jakobin majasta/ sekä mestarin/ että opetuslapsen/ ynnä sen kanssa joka HERRALLE Zebaothille ruokauhrin wiepi.
2:13 Llateckin te mös teet/ ette HERRAN Altarin edes ouat sulat Kynelet/ idkut ia hocauxet. Nin ettei mine malta enembet Rocawffrin pein catzoa/ eli iotakin otolista/ teiden käsisten wastanotta.
Liiatenkin te myös teet/ että HERRAN alttarin edessä owat sulat kyyneleet/ itkut ja huokaukset. Niin ettei minä malta enempää ruokauhriin päin katsoa/ eli jotakin otollista/ teidän käsistän wastaaanottaa.

2:14 Ja te sonotte/ Mingeteden? Senteden/ ette se HERRA ombi sinun ia sinun Norudhens Waimon waihel todhistanut/ iongas ylencatzot/ ioca on sinun elemes Cumpani/ Jollen sine itzes Lijtolla kinisidoit.
Ja te sanotte/ Minkä tähden? Sentähden/ että se HERRA ompi sinun ja sinun nuoruutesi waimon waiheella todistanut/ jonkas ylenkatsot/ joka on sinun elämäsi kumppani/ Jollen sinä itsesi liitolla kiinni sidoit.
2:15 Eipe se Ainoa nin tehnyt/ ia quitengin oli swrest Hengeste. Mutta mite se * Ainoa teki? Hen etzi site Siemende/ ioca Jumalalda oli luuattu. Senteden cartacat teiten/ teiden Hengesten/ ia eikengen ylencatzocon henen Norudhens Waimo.
Eipä se ainoa niin tehnyt/ ja kuitenkin oli suuresta hengestä. Mutta mitä se ainoa teki? Hän etsi sitä siementä/ joka Jumalalta on luwattu. Sentähden karttakaat teitän/ teidän hengestän/ ja ei kenkään ylenkatsokon hänen nuoruutensa waimoa.
2:16 Mutta ios sine hende wihat/ nin eroita site itzestes/ sanopi se HERRA Israelin Jumala/ ia anna henelle Werho henen waatestans/ sen häueistuxen teden/ sanopi se HERRA Zebaoth. Senteden cartacat teiten/ teiden Hengesten/ ia elket heite nin ylencatzoco.
Mutta jos sinä häntä wihaat/ niin eroita sitä itsestäsi/ sanoopi se HERRA Israelin Jumala/ ja anna hänelle werho hänen waatteestansa/ sen häwäistyksen tähden/ sanoopi HERRA Zebaoth. Sentähden karttakaat teitän/ teidän hengestän/ ja älkäät heitä niin ylenkatsoko.
2:17 Te olette HERRAN teiden puhellan hersyttenyet. Nin te sis sanotta/ Mille me henen härsyttelim? Sille quin te sanotta. Joca paha tekepi/ se HERRALLE kelpapi/ ia sencaltaiset henelle ouat otoliset/ Eli cussa on se Jumala/ ioca rangaise?
Te olette HERRAN teidän puheellan härsyttänyt. Niin te siis sanotte/ Millä me hänen härsyttelimme? Sillä kuin te sanotte. Joka pahan tekeepi/ se HERRALLE kelpaapi/ ja senkaltaiset hänelle owat otolliset/ Eli kussa on se Jumala/ joka rankaisee?

III. Lucu.

Ensin on Lupaus Christusen tulemisest/ ioca on se Engeli Armonlijtosta/ quin Euangeliumins cautta/ sen oikean Pappiudhen ylesoijendaman/ ia ne Jumalattomat Menot rangaiseman piti. Sitelehin hen Juttat nuctele/ ettei he Tijundi ia Wffria/ iotca Jumala oli Pappein Elatoxexi sätenyt/ vskolisexi andanut/ Jota hen Kirouxella tactoi costa/ ette caiki heiden käsistens catois. Wastoinpein/ Jos kircon paluelioille vskolisesta annetan/ Nin hen tacto Taiuans auata/ ia Siugnauxens sielde alascaatua. Wimein/ ne Jumalattomat huckuuat/ ia ne Jumaliset wapadhetaan.

3:1 CAtzo/ Mine leheten minun Engelin/ ioca minun eteni Tien valmistaman pite. Ja cocta tulepi henen Templins tyge/ se HERRA/ iota te etzitte/ Ja se Lijton Engeli/ iota te halaiat/ Catzos/ hen tulepi/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Katso/ Minä lähetän minun enkelini/ joka minun eteeni tien walmistaman pitää. Ja kohta tuleepi hänen templiinsä tykö/ se HERRA/ jota te etsitte/ Ja se liiton enkeli/ jota te halajatte/ Katsos/ hän tuleepi/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
3:2 Mutta cuca woipi henen Tulemisens peiuen kersie? ia cuca woipi seiso/ coska hen ilmandupi? Sille hen ombi ninquin Hopiasepen tuli/ ia ninquin Peseueisen Saipua.
Mutta kuka woipi hänen tulemisensa päiwän kärsiä? ja kuka woipi seisoa/ koska hän ilmaantuupi? Sillä hän ompi niinkuin hopeasepän tuli/ ja niinkuin pesewäisen saippua.
3:3 Henen pite istuman ninquin Walaian ia sulattaman/ ia sen Hopian selittemen/ Henen pite pudhastaman ia hiuttaman ne Leuin poiat/ ninquin Hopian ia Cullan.
Hänen pitää istuman niinkuin walajan ja sulattaman/ ja sen hopean selittämän/ Hänen pitää puhdistaman ja hiwuttaman ne Lewin pojat/ niinkuin hopean ja kullan.
3:4 Silloin heiden pite HERRALLE Rocawffri edestooman Wanhurskaudhes/ Ja Judan ia Jerusalemin Rocowffrit pite HERRALLE kylle kelpaman/ ninquin muinen/ ia nijne entisine wosina.
Silloin heidän pitää HERRALLE ruokauhrin edestuomaan wanhurskaudessa/ Ja Judan ja Jerusalemin ruokauhrit pitää HERRALLE kyllä kelpaaman/ niinkuin muinen/ ja niinä entisinä wuosina.
3:5 Ja mine tadhon tulla teiden tygen ia rangasta teite/ ia tadhon olla nopia Todhistaia nijte Noitia/ Horintekiein/ ia Walapattoin wastan. Ja nijte wastan/ iotca wäkiualta ia wärytte tekeuet palcolistein/ Leskille ia Oruoille/ ia iotca sen Mwcalaisen sortauat/ ia euet Minua pelke/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Ja minä tahdon tulla teidän tykönne ja rangaista teitä/ ja tahdon olla nopea todistaja niitä noitia/ huorintekijäin/ ja walapattoin wastaan. Ja niitä wastaan/ jotka wäkiwaltaa ja wääryyttä tekewät palkollisten/ Leskille ja orwoille/ ja jotka sen muukalaisen sortawat/ ja eiwät minua pelkää/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
3:6 Sille Mine se HERRA olen/ ioca ei walectele/ Ja te Jacobin Lapset eipe te caiki pide huckuman.
Sillä minä se HERRA olen/ joka ei walehtele/ Ja te Jacobin lapset eipä te

kaikki pidä hukkuman.
3:7 Te oletta hamast teiden Isein aiast alati poikennuet minun Keskysteni/ ia eipe te nijte pitenyet ole. Nin kendeket nyt teiten minun tykeni/ Nin mine tadhon mös minuni teiden tygen käte/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Te olette hamasta teidän isäin ajasta alati poikenneet minun käskystäni/ ja eipä te niitä pitäneet ole. Niin kääntäkäät nyt teitän minun tyköni/ Niin minä tahdon myös minuni teidän tykön kääntää/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
3:8 Nin te sanotta/ Misse meiden pite meiten kendemen? Ongo se oikein/ ette Inhimisen pite Jumalata pettemen/ Ninquin te Minua petet? Nin te sanotta/ Mille me sinua * petemme? Tijunnilla ia Utisis.
Niin te sanotte/ Missä meidän pitää meitän kääntämän? Onko se oikein/ että ihmisen pitää Jumalata pettämän/ Niinkuin te minua petät? Niin te sanotte/ Millä me sinua petämme? Tijunnilla ja uutisis.
3:9 Senteden te Förbannatut oletta/ nin ette caikinaiset catouat teiden käsisten/ Sille te caiki minun petette.
Sentähden te förbannatut olette/ niin te kaikkinaiset katoowat teidän käsistän/ Sillä te kaikki minun petätte.
3:10 Mutta edeswieket teudhelisen Tijunnin Minun Tijundiaittahani/ ette minun Honessani madhais Roca olla. Ja coetelkat minua sen cautta/ sanopi se HERRA Zebaoth/ ellei mine mös ylesauaia teille Taiuan Ackunat/ ia sielde alaswodhatan runsasti Siugnauxen.
Mutta edeswiekäät täydellisen tijunnin minun tijuntiaittaani/ että minun huoneessani mahtaisi ruoka olla. Ja koetelkaat minua sen kautta/ sanoopi se HERRA Zebaoth/ ellei minä myös ylösawaa teille taiwaan akkunat/ ja sieltä alaswuodatan runsaasti siunauksen.
3:11 Ja mine tadhon teiden polestan sen Söyan/ rangaista/ ettei hen teille ne Maan hedhelmet hucutaisi/ ia ettei teille pidhe Winapu Pellosa hedhelmetoin oleman/ sanopi se HERRA Zebaoth.
ja minä tahdon teidän puolestanne sen syöjän/ rangaista/ ettei hän teille ne maan hedelmät hukuttaisi/ ja ettei teille pidä wiinapuu pellossa hedelmätöin oleman/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
3:12 Nin ette caiki Pacanat pite teite autuaxi sanoman/ Sille teiden pite yxi halaittapa Maa oleman/ sanopi se HERRA Zebaoth.
Niin että te kaikki pakanat pitää teitä autuaaksi sanoman/ Sillä teidän pitää yksi halattawa maa olemaan/ sanoopi se HERRA Zebaoth.
3:13 Couasti te puhutta minua wastan/ sanopi HERRA ia te sanotta/ Mite me puhuma sinua vastan.
Kowasti te puhutte minua wastaan/ sanoopi HERRA ja te sanotte/ Mitä me puhumme sinua wastaan.

3:14 Sille ette te sanotta/ Se on turha quin Jumalata paluellan/ ia mite se autta/ ette me pidhem henen Keskyns/ Ja waiuamma meiden elemen sen HERRAN Zebaothin edes?
Sillä että te sanotte/ Se on turha kuin Jumalata palwelen/ ja mitä te auttaa/ että me pidämme hänen käskynsä/ Ja waiwaamme meidän elämän sen HERRAN Zebaothin edessä?
3:15 Senteden me ylistemme nijte Ylencatzoit/ Sille ne Jumalattomat menestyuet/ he kiusauat Jumala/ ia se kieupi heille mötekäsin.
Sentähden me ylistämme niitä ylenkatseita/ Sillä ne jumalattomat menestywät/ he kiusaawat Jumalaa/ ja se käypi heille myötäkäsin.
3:16 Mutta ne Jumaliset tellens toinen toistans lohuttauat/ HERRA sijte warinotta ia sen cwle. Ja se on yxi Muistokiria heiden etens/ iotca HERRA pelkeuet ia muistauat henen Nimens päle.
Mutta ne jumaliset tällens toinen toistansa lohduttawat/ HERRA siitä waarinottaa ja sen kuulee. Ja se on yksi muistokirja heidän eteensä/ jotka HERRAA pelkääwät ja muistawat hänen nimensä päälle.
3:17 Ninen pite (sanopi se HERRA Zebaoth) sinä peiuene/ ionga mine teen/ oleman minun Erinomaisudhen. Ja mine tadhon heite armacta/ ninquin iocu Mies henen Poicans armaitze/ ioca hende paluele.
Niiden pitää (sanoopi se HERRA Zebaoth) sinä päiwänä/ jonka minä teen/ olemaan minun erinomaisuuden. Ja minä tahdon heitä armahtaa/ niinkuin joku mies hänen poikaansa armaitsee/ joka häntä palwelee.
3:18 Ja teiden pite site wastan iellensnäkemen/ mike eroitus ombi sen Wanhurskan ia sen Jumalattoman waihel/ ia sen waihel ioca Jumalata paluele/ ia sen ioca ei hende paluele.
Ja teidän pitää sitä wastaan jällens näkemän/ mikä eroitus ompi sen wanhurskaan ja sen jumalattoman waiheella/ ja sen waiheella joka Jumalata palwelee/ ja sen joka ei häntä palwele.

IV. Lucu.

On yxi Manaus/ ette me Hurskat olisimma/ mwtoin Jumala ne Jumalattomat Wesain ia Jwrtein cansa ylesiuritta. Mutta HERRAN Nimen pelkeueiset/ pite heitens sijte lohuttaman ia ilahuttaman/ ette heiden pite/ ninquin se caunis kircas Auringo paistaman Wanhurskaudhes ia ijancaikises Elemes. Jotca Euangeliumin sarnan cautta coco Mailmalle taritan/ Ette Jumalan wiha on Christusen vffrin cautta lepytetty/ ia ei sillen Syndisten päle wihastu. Tai on Christilisten Roca vskosa/ iosta he itzens ia mwdh paranneuat. Senteden meiden tule hurskat olla/ ia henen Lains cwliaiset. Sihenasti/ ette Elias/ se on/ Johannes Castaia tulis/ Silloin Mosen Hallitus lacka/ ia Christusen Waldakunda ymberi caiken Mailman rupesi leuiemen Pacanain seas. Jotca nyt sen vskouat/ ninen tyge Iseden sydhen käten/ se on/ Heille on iuri sama Usko/ Hengi/ Toiuo/ Christus/

Jumala/ quin Isilleki oli. P. Pauali sano. Ette Jotca vskos ouat/ ne Abrahamin Lapset ouat. Wan ne vskottomat tuleuat ijancaikisesta kirotuxi. Ninquin Juttaille tapactui ette Christusen ylencatzoit.

4:1 SILLE catzo/ Yxi peiue tulepi/ ionga palaman pite/ ninquin Ughnin. Silloin pite caiki Ylencatzoiat/ ia Jumalattomat Olki oleman. Ja se tuleua peiue pite heite ylessytyttemen/ sanopi se HERRA Zebaoth/ ia eipe hen heille iäte eike iwri eike Oxa.

Sillä katso/ Yksi päiwä tuleepi/ jonka palaman pitää/ niinkuin uunin. Silloin pitää kaikki ylenkatsojat/ ja jumalattomat olkia oleman. Ja se tulewa päiwä pitää heitä ylössytyttämän/ sanoopi se HERRA Zebaoth/ ja eipä hän heille jätä eikä juurta eikä oksaa.

4:2 Mutta teille iotca minun Nimen pelket/ pite se Wanhurskaudhen Auringo ylescoittaman/ ia Terueys henen Sipeins ala. Ja teiden pite vloskeumen ia siselkeumen/ ia lihoiman ninquin söttilät Wasicat.

Mutta teille jotka minun nimen pelkäätte/ pitää se wanhurskauden aurinko ylöskoittaman/ ja terweys hänen siipeinsä alla. Ja teidän pitää uloskäymän ja sisälle käymän/ ja lihomaan niinkuin syöttiläät wasikat.

4:3 Teiden pite ne Jumalattomat tallaman/ Sille heiden pite Tughaxi teiden Jalcain alla oleman/ sinä peiuene/ ionga mine tadhon tedhä/ sanopi se HERRA Zebaoth.

Teidän pitää ne jumalattomat tallaaman/ Sillä heidän pitää tuhkaksi teidän jalkain alla oleman/ sinä päiwänä/ jonka minä tahdon tehdä/ sanoopi HERRA Zebaoth.

4:4 Muistacat Mosen minun Paluelian Lain päle/ ionga mine henen keskenyt olen/ sen Woren Horebin päle/ caiken Israelin tyge/ Keskydhen ia Lakein cansa.

Muistakaat Moseksen minun palwelijan lain päälle/ jonka minä hänen käskenyt olen/ sen wuoren Horebin päällä/ kaiken Israelin tykö/ käskyjen ja lakein kanssa.

4:5 Catzo/ Minun pite teille lehettemen sen Prophetan Eliam/ ennenquin se swri ia hirmwlinen HERRAN peiue tulepi.

Katso/ Minun pitää teille lähettämän sen prophetan Elian/ ennenkuin se suuri ja hirmuinen HERRAN päiwä tuleepi.

4:6 Henen pite Iseden sydhemet kiendemen Lastein tyge/ ia Lastein sydhemet/ heiden Iseins tyge/ ettei mine tulisi/ ia Mahan löisi Pannan cansa.

Hänen pitää isien sydämet kääntämän lastein tykö/ ja lasten sydämet/ heidän isäinsä tykö/ ettei minä tulisi/ ja maahan löisi pannaan kansaa.

Sen Prophetan Maleachin. Loppu.

Noutauaiset Siugnauxet/ pite Messun/ Amun ia Ecton Weisuin etc. Lopuisa/ Voroin ia Usein Canssan ylitze/ mainittaman.

4 Moos 6:24 HERRA siugnatkon meite/ ia warielkon mete/
HERRA siunatkoon meitä/ ja warjelkoon meitä/
4 Moos 6:25 hen valistacon Casuons meiden pälen ia olcoon meille armolinen/
Hän walistakoon kaswonsa meidän päällen ja olkoon meille armollinen/
4 Moos 6:26 HERRA kiendeken casuons meiden poleen/ ia andacon meille nykysen ia ijancaikisen Rauhan/
HERRA kääntäkään kaswonsa meidän puoleen/ ja antakoon meille nykyisen ja iankaikkisen rauhan/
4 Moos 6:27 Nimen Isen ia Poian ia pyhen Hengen Amen.
nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen Amen.

Toinen Siugnaus

Itze meiden HERRAN Jesus Christus/ ia Jumala/ ia meiden Isen/ ioca meite racasti/ ia annoi meille ijancaikisen lohutoxen/ ia ydhen hyuen toiuon/ Armon cautta se lohuttacon meiden sydhemet/ ia wahuistacon meite/ caikinaisis pyhis Opis/ hyuisse töisse. HERRA hen asettacon mös meiden Sydemen/ Jumalan rackauteen/ ia Christusen odhottamiseen/
Itse meidän HERRA Jesus Kristus/ ja Jumala/ ja meidän Isän/ joka meitä rakasti/ ja antoi meille iankaikkisen lohdutuksen/ ja yhden hywän toiwon/ Armon kautta lohduttakoon meidän sydämet/ ja wahwistakoon meitä/ kaikkinaisis pyhis opis/ hywissä töissä. HERRA hän asettakoon myös meidän sydämen/ Jumalan rakkauteen/ ja Kristusen odottamiseen
2Tess 4:16 Ja itzepe Rauhan HERRA/ hen andocon meille Rauhan aina/ caikella modholla/ HERRA se olcoon alati meiden caikein cansa/ Amen.
Ja itsepä Rauhan HERRA/ hän antakoon meille rauhan aina/ kaikella muodolla/ HERRA se olkoon alati meidän kaikkein kanssa/ Amen.

Toinen Siugnaus

SEn caikiualtian Isen Jumalan Siugnaus/ alasastuco' meiden pälen/ ia olcoon meille aina turuaus. Amen.
Lexuin Edhelle etc. Siugnauxet.
Se pyhen hengen waikutos auacon meille/ temen Lexun ymmerdhyxen/ muiston ia

prucamisen ette me waellaisim oikialle tielle. Amen.
Sine ijancaikinen ISE/ siugna meite/ ia armos aina lise. Amen.
Sine Jumalan Ainocainen poica/ siugna meite/ ia alati auta Amen.
Sen pyhen Hengen moninaiset Armot/ yleswalghistaco' meiden sydhemen ia taidhon/ Amen.
Se caikiualtias Jumala ijancaikinen olcoon meille aupias ia armolinen/ Amen.
Christusen armo meite saattacoon/ sijhen loppumattoon paradisijn iloon/ Amen.
Jumala sytyttekön meiden sydhemehin/ henen rackaudhens tulen ia tudemisen. Amen.
Toiset.
Se meite hyuestisiugnatkon/ ionga Waldakunda ilman loput on/ Amen.
Se Euangeliumin iulghistus/ olcoon meille ijancaikimen turua ia autuus/ Amen.
Jumalan apu ia armo/ meite alati auttacoon. Amen.
Sihen Taiualistein Seuran iouckoon/ se Engelitten Kuningas meite saattacoon/ Amen.
Euangeliumin Sanain cautta/ anna HERRA synnit andexi/ ia meite auta/ Amen.
Caikissa tuskis ia waiuas/ wariele sine quin asut ylhelle Taiuas/ Amen.
Neitzyn Marian Juhlis/ Siugnauxet. Jesus neitzyn Maria' poica/ olcoon meille armolinen nyt ia ioca aica/ Amen.
Se quin puchtaast Neitzyst syndynyt on/ Se wahwistacon meiden Uskon/ Amen.
Joca meite loi ia lunasti/ Se mös corghottacon meite iloons asti/ Amen.
Coska Ristist Juhlatan. Jumala andacoon meille henen pyhest Ramatuxest/ ette me caikia oikein ymmerdheisim ia käsitteisim/ Jolla me henen Lohutoxens cautta/ kersimises pysyueiset seisoisim Ame' Se kersimise' ia Lohutoxen Jumala andacon meille/ Ette me yximieliseste keskenen eleisim Christuse' Jesusen teille Ame'.

O HERRA Jesu sine pian söxe ia talla/ Sathanam meiden Jalkamme ala. AMEN.

2 Kor 13: Meiden HERRAN Jesusen Christusen Armo/ ia Jumalan rackaus/ ia pyhen Hengen Osaliseus/ olcoon meiden caikein casan nyt/ aina ia ijancaikisesta. AMEN.

Se Wsi Testamentti 1548

Pyhen Mattheusen Eleme. P. Hyeronimusen cautta.

MAttheus/ ioca mös Leui cutzutan/ tuli Weronottaiast Apostolixi/ ensimeinen kirioitti Christusen Euangeliu' Judeas Hebraican bockstauil ia sanoilla ninen teden iotca ymberileickauxest olit Uskonuuat. Jonga Eua'geliu' ei ole hyuesti tietteue/ cuka sijtte sen Grekixi tulkitazi. Mutta se sama Hebraican Ramattu wiele tehen peiuen asti Caesarian kiriacammios pideten/ ionga Pamphilus Martyr sange' wisuimasti cocosi. Ja minulle mös se lainattin wloaskirioittaxen Nazareilde/ iotca Beraeas/ Syrian caupungis tete Ramattu nautitzeuat. Jossa ombi merckitteminen/ ette cussa jkenens Euangelista/ taicka izestens/ eli HErran wapactaian polesta/ wanhan ramattun todhistoxia edhestootta/ ettei hen ninen Seitzemenkymenein tulkein toime noudha/ mutta sen Hebraican totudhen/ iosta nemet caxi ouat. Egiptist mine cutzuin poicani/ Ja Sille henen pite Nazareusexi cutzuttaman.

Pyhen Mattheusen Euangelion.

Ensimeinen Lucu.

1:1 TEme ombi Kiria Iesusen Christusen syndymest * Dauidin poian/ Abrahamin poian.
Tämä ombi kirja Jesuksen Christuksen syntymästä Dawidin pojan / Abrahamin pojan.
1:2 Abraham synnytti Isaac. Isaac synnytti Jacob. Jacob synnytti Judam/ ia henen weliense.
Abraham synnytti Isaac. Isaac synnytti Jacob. Jacob synnytti Judam/ ja hänen weljensä.
1:3 Judas synnytti Pharez ia Saram sijte Tamarist. Pharez synnytti Hezron. Hezron synnytti Ram.
Judas synnytti Pharez ja Saram siitä Tamarista. Pharez synnytti Hezron. Hezron synnytti Ram.
1:4 Ram synnytti Aminadab. Aminadab synnytti Nahasson Nahasson synnytti Salma.
Ram synnytti Aminadab. Aminadab synnytti Nahasson Nahasson synnytti Salma.
1:5 Salma synnytti Boaz/ Rahabist. Boaz synnytti Obed/ Rutist. Obed synnytti Jesse.
Salma synnytti Boaz/ Rahabista. Boaz synnytti Obed/ Rutist. Obed synnytti Jesse.
1:6 Jesse synnytti sen Kuningan Dauid. Kuningas Dauid * synnytti

Salomonem/ Urian emeneste. Salomon synnytti Roboam.
*Jesse synnytti sen Kuninkaan Dawid. Kuningas Dawid * synnytti Salomonin/ Urian emännästä. Salomon synnytti Roboam.*
1:7 Roboam synnytti Abia. Abia synnytti Assa.
Roboam synnytti Abia. Abia synnytti Assa.
1:8 Assa synnytti Josaphat. Josaphat synnytti Joram.
Assa synnytti Josaphat. Josaphat synnytti Joram.
1:9 Joram synnytti Osian. Osia synnytti Jothan. Jothan synnytti Achas. Achas synnytti Ezechia.
Joram synnytti Osian. Osia synnytti Jothan. Jothan synnytti Achas. Achas synnytti Ezechia.
1:10 Ezechia synnytti Manasse. Manasse synnytti Amon. Amon synnytti Josia.
Ezechia synnytti Manasse. Manasse synnytti Amon. Amon synnytti Josia.
1:11 Josia synnytti Jechonia/ ia henen weliens/ sijne Babilonian (fangeuxes Mutta ielkin sen Babilonian fangeuxen)/ synnytti Jechonia Sealthiel
Josia synnytti Jechonia/ ia hänen weljens/ siinä Babylonian (wankeudes Mutta jälkeen sen Babylonian wankeuksen)/ synnytti Jechonia Sealthiel
1:12 Sealthiel synnytti Zorobabel.
Sealthiel synnytti Zorobabel.
1:13 Zorobabel synnytti Abiud. Abiud synnytti Eliachim Eliachim synnytti Asor.
Zorobabel synnytti Abiud. Abiud synnytti Eliachim Eliachim synnytti Asor.
1:14 Asor synnytti Zadoch. Zadoch synnytti Achin. Achin synnytti Eliud.
Asor synnytti Zadoch. Zadoch synnytti Achin. Achin synnytti Eliud.
1:15 Eliud synnytti Eleazar. Eleazar synnytti Mathan. Mathan synnytti Jacob.
Eliud synnytti Eleazar. Eleazar synnytti Mathan. Mathan synnytti Jacob.
1:16 Jacob synnytti Joseph Marian miehen * iosta on syndynyt Iesus/ ioca cutzutan Christus.
*Jacob synnytti Joseph Marian miehen * josta on syntynyt Jesus/ joka kutsutan Kristus.*
1:17 Nin ouat caiki poluet Abrahamist Dauidin asti nelietoistakymende polue. Dauidhist haman sen Babilonian fangiuxen asti/ mös nelietoistakymende polue. Sijte Babilonia' fangiuxest hama' Christusen asti/ ouat mös nelietoistakymende polue.
Niin owat kaikki polwet Abrahamista Dawidiin asti neljätoistakymmentä (140) polwea. Dawidista hamaan sen Babylonian vankeukseen asti / myös neljätoistakymmentä polwea. Siitä Babylonian wankiuksesta hamaan Kristukseen asti/ owat myös neljätoistakymmentä polwea.
1:18 IesuSEN CHRISTUSEN syndymys/ nein oli. Cosca Maria hene' eitens oli Josephijn kihlattu/ enne' quin hen weij sen cotians/ leuttin hen oleua raskas

pyheste Hengest.
Jesuksen CHRISTUKSEN syntymys/ näin oli. Koska Maria hänen äitinsä oli Josephin kihlattu/ ennen kuin hän wei sen kotiansa/ löydettiin hän oleva raskas Pyhästä Hengestä.
1:19 Mutta ette Joseph henen miehens oli hurskas/ ia ei tactonut hende * häweiste/ mutta aiatteli salaisest henen ylenanda.
Mutta että Joseph hänen miehensä oli hurskas/ ja ei tahtonut häntä häwäistä/ mutta ajatteli salaisesti hänen ylenantaa.
1:20 Cosca hen nyt tete aiatteli/ Catzo/ nijn ilmestui Josephille wnesa Herran Engeli/ ia sanoi/ Joseph Dauidin poica/ Ele pelke ottaxes Maria sinun awioxes/ Sille että see quin henesse ombi sijnnyt/ se on Pyheste Hengest.
Koska hän nyt tätä ajatteli/ Katso/ niin ilmestyi Josephille unessa Herran enkeli/ ja sanoi/ Joseph Dawidin poika/ Älä pelkää ottaaksesi Maria sinun awioksesi/ Sillä että se kuin hänessä ompi siinnyt/ se on Pyhästä Hengestä.
1:21 Ja hene' pite Poijan synnyttemen/ ia sinun pite henen nimens IesuS cutzuman/ Sille henen pite wapactaman henen Canssans heiden synneistens.
Ja hänen pitää Pojan synnyttämän/ ja sinun pitää hänen nimensä Jesus kutsuman/ Sillä hänen pitää wapahtaman hänen kansansa heidän synneistänsä.
1:22 Mutta teme caiki ombi tapactanut/ Senpäle/ että teutettemen pideis se/ quin Herralda on sanottu/ Prophetan cautta/ ioca sanoi/
Mutta tämä kaikki ompi tapahtunut/ Sen päälle/ että täytettämän pitäisi se/ Kuin Herralta on sanottu/ prophetan kautta/ joka sanoi/
1:23 Catzo Yxi Neitzut pite wastoin oleman/ ia synnyttemen Poian/ Ja henen nimens pite cutzutaman EmanuEl/ se ombi tulkittu/ Jumala meiden cansam.
Katso yksi neitsyt pitää wastoin oleman/ ja synnyttämän Pojan/ Ja hänen nimensä pitää kutsuttaman EmanuEl/ se ompi tulkittu/ Jumala meidän kanssamme.
1:24 Cosca nyt Joseph wnesta heräsi/ teki hen nijn quin Herran Engeli henen keski/
Koska nyt Joseph unesta heräsi/ teki hän niin kuin Herran enkeli hänen käski/
1:25 Ja otti polisans tygens/ ia ei tunnut hende * sihenasti quin hen synnytti henen Esikoisens/ Ja cutzui henen nimense IesuS.
Ja otti puolisonsa tykönsä/ ja ei tunnut häntä, siihenasti kuin hän synnytti hänen esikoisensa/ Ja kutsui hänen nimensä Jesus.

** Dauid synnytti) Abrahamin ia Dauidin poica Christus tesse ensin nimiteten/ ette hen oli heille molemille erinomaisesta luuattu.*
** P. Mattheus iette mutomat poluet pois/ ia wie Christusen sugut Salomonist lain ielken/ Mutta P. Lucas wiepi henen loonnon ielken Natanist Salomonin weliest. Sille laki lukepi ne mös lapsixi. iotca welieste/ ia ielkinienyist emenniste syndynyt ouat Deut. 25.*
** Häweiste) Se on/ eipe hen tactonut he'de häpijän saatta canssan eten quin henelle olis kylle wara ollut/ Lain ielkin. Ja että Joseph tellens henen oikiudhestans welti rackaudhen poolest ia sentähden P. Mattheus henen hurscaudhens ylistepi.*
** Sihenasti) Ei se ole nin ymmertäpe/ Että Joseph sijtte Marijan rychtyi.*
Waan se on yxi Ramatun puhen tapa/ Quin Gen. 8. Ei Corpi palainut/ sihenasti quin Maa quiueni.

Toinen Lucu.

2:1 Cosca sis Iesus syndynyt oli Bethlehemis Judea' maalla/ Kuningan Herodesen aica'/ Catzo/ silloin tulit Tieteijet idheste Jerusalemijn/ Ja sanoit
Koska siis Jesus syntynyt oli Beetlehemissä Judean maalla/ Kuningas Herodeksen aikaan/ Katso/ silloin tuli tietäjät idästä Jerusalemiin/ ja sanoit
2:2 Cussa ombi se esken syndynyt Judain Kuningas? Sille me neimme hene' Tächdens Idhese/ Ja tulimma hende cumartaman.
Kussa ompi se äsken syntynyt Judan Kuningas? Sillä me näimme hänen tähtensä Idässä/ Ja tulimme häntä kumartaman.
2:3 Mutta cosca Kuningas Herodes sen culi/ he'mestyi he' ia caiki Jerusalem caupungi henen cansans.
Mutta koska kuningas Herodes sen kuuli/ hämmästyi hän ja kaikki Jerusalem kaupunki hänen kanssansa.
2:4 Ja annoi hen cootha caiki ne ylimeiset Papit/ ia kirianoppenuuat Canssan seghas/ ia kyseli heilde cussa Christusen syndymen piti.
Ja antoi hän koota kaikki ne ylimmäiset papit/ ja kirjanoppineet kansan seassa/ ja kyseli heiltä kussa Kristuksen syntymän piti.
2:5 Ja he sanoit henelle/ Bethlehemis Judean maalla. Sille nin kirioitettu ombi Prophetain cautta/
Ja he sanoit hänelle/ Beetlehemissä Judean maalla. Sillä niin kirjoitettu ompi profeetain kautta/
2:6 Ja sine Bethlehem Judean maas/ edh ole sine swingan wähin Judan päructinasten seghas/ Sille sinusta pite minulle tuleman se Waldamies/ ioca ylitze minun Canssan Israelin Herran pite oleman.
Ja sinä Beetlehem Judean maassa/ et ole sinä suinkaan wähin Judan pääruhtinasten seassa/ Sillä sinusta pitää minulle tuleman se waltamies/ joka ylitse minun kansan Israelin Herran pitää oleman.
2:7 Silloin cutzui Herodes sala ne Tieteijet/ ia wisusti tutkisteli heilde/ mille

aiala tächti ilmestyi.
Silloin kutsui Herodes salaa ne tietäjät/ ja wisusti tutkiskeli heiltä/ millä ajalla tähti ilmestyi.
2:8 Ja lehetti heiden Bethlehemin/ ia sanoi/ Menget sinne/ ia kysykette wisusti Lapsesta/ Mutta cosca te leudhet/ nin sanasattacat minulle/ että minekin tulisin/ ia cumardhaisin hende.
Ja lähetti heidät Beetlehemiin/ ja sanoi/ Menkäät sinne/ ja kysykäätte wisusti lapsesta/ Mutta koska te löydät/ niin sana saattakaat minulle/ että minäkin tulisin/ ja kumartaisin häntä.
2:9 Cosca he olit kuningan cwlluet menit he matcans. Ja catzos/ Tächti/ ionga he olit nähnyuet Idhes/ kieui heiden edhelens/ nincauuan quin edheskieudhen seisatti sen paican päle/ iossa Lapsi oli.
Koska he olit kuninkaan kuulleet menit he matkaansa. Ja katsos/ Tähti/ jonka he olit nähneet idässä/ käwi heidän edellänsä/ niin kauan kuin edeskäyden seisahti sen paikan päälle/ jossa lapsi oli.
2:10 Cosca he nyt tächden neit/ ihastuit he sangen swrella ilolla.
Koska he nyt tähden näit/ ihastuiwat he sangen suurella ilolla.
2:11 Ja sisellemenit hoonesen/ leusit Lapsen/ sen eitens Marian cansa/ ia mahanlangesit/ ia cumarsit hende. Ja awasit tauarans/ Lahijoit henelle Culda/ Pyhäsaw/ ia Mirrham.
Ja sisälle menit huoneeseen/ löysit Lapsen/ sen äitinsä Marian kanssa/ ja maahanlankesit/ ja kumarsit häntä. Ja awasit tawaransa/ Lahjoitit hänelle kulta/ pyhä sawu/ ja mirham.
2:12 Ja Jumala käski heite wnesa/ ettei heiden pitenyt Herodesen tyge palaiaman. Ja menit toista tiete omalle maallens.
Ja Jumala käski heitä unessa/ ettei heidän pitänyt Herodeksen tykö palajaman. Ja menit toista tietä omalle maallensa.
2:13 Mutta cosca he olit poismennyet/ Catzo nin Herran Engeli ilmestui Josephil wnesa/ sanoden/ Ylesnouse/ ia ota Lapsi ia henen eitens/ ia pakene Egyptijn/ ia ole sielle/ sihenasti mine sanon sinulle. Sille tuleua on/ että Herodes etzepi lasta hucuttaxens.
Mutta koska he olit poismenneet/ Katso niin Herran enkeli ilmestyi Josephille unessa/ sanoen/ Ylösnouse/ ja ota lapsi ja hänen äitinsä/ ja pakene Egyptiin/ ja ole siellä/ siihenasti minä sanon sinulle. Sillä tulewa on/ että Herodes etsii lasta hukuttaaksensa.
2:14 Nin hen ylesnousi/ ia otti Lapsen eitinens/ öelle tygens/ ia pakeni Egyptijn/ ia oli sielle Herodesen coleman asti.
Niin hän ylösnousi/ ja otti lapsen äitinensä/ yöllä tykönsä/ ja pakeni Egyptiin/ ja oli siellä Herodeksen kuolemaan asti.

2:15 Ette sen pideis teutettemen/ quin sanottu oli Herralda Prophetan cautta/ ioca sanoi/ Egyptist kuszuin mine Poicani.
Että sen pitäisi täytettämän/ kuin sanottu on Herralta prophetan kautta/ joka sanoi/ Egyptistä kutsuin minä Poikani.
2:16 Cosca Herodes nyt näki henens nijlde Wijsailda wietellyn/ wihastuij hen sangen cowan/ Ja lehetti hoouins tappama' caiki poicalapset Bethlehemis/ Ja sen caikisa haaroisa quin monda caxiwotiset olit taica nooremat/ sen aijan peräst/ quin hen oli tarcasti tutkinut Wijsailda.
Koska Herodes nyt näki hänensä niiltä wiisailta wietellyn/ wihastui hän sangen kowin/ Ja lähetti howinsa tappamaan kaikki poikalapset Beetlehemissä/ Ja sen kaikissa haaroissa kuin monta kaksivuotiset oli taikka nuoremmat/ sen ajan perästä/ kuin hän oli tarkasti tutkinut wiisailta.
2:17 Silloin se teutettin quin Jeremiald Prophetald sanottu oli/ cosca hen sanoi/
Sillon se täytettiin kuin Jeremialta prophetalta sanottu oli/ koska hän sanoi/
2:18 Corkialla ombi äni cwlunut/ swri walitus/ idku ia isoi parcu/ Rachel idke henen lapsians/ Ja eij tactonut hendens lodhutetta/ sille * ettei he ole.
Korkealla ompi ääni kuulunut/ suuri walitus/ itku ja iso parku/ Raakel itkee hänen lapsiansa/ Ja ei tahtonut häntänsä lohdutettaa/ Sillä ettei he (heitä) ole.
2:19 Mutta cosca Herodes oli coollut. Catzo/ nin Herran Engeli ilmestui Josephil wnesa Egyptias/ Ja sanoi/
Mutta koska Herodes oli kuollut. Katso/ niin Herran enkeli ilmestyi Josephille unessa Egyptissä/ Ja sanoi/
2:20 Nouse/ ia ota Lapsi eitinens/ ia mene Israelin maalle/ Sille ne ouat coolluuat/ iotca etzit Lapsen henge.
Nouse/ ja ota lapsi äitinensä/ ja mene Israelin maalle/ Sillä ne owat kuolleet/ jotka etsit lapsen henkeä.
2:21 Nin hen ylesnousi/ ia otti Lapsen eitinens/ ia tuli Israelin maalle.
Niin hän ylösnousi/ ja otti lapsen äitinensä/ ja tuli Israelin maalle.
2:22 Mutta cosca hen cwli ette Archelaus waldasi Judeas henen isens Herodesen sijas/ pelkesi hen sinne menne. Ja wnesa hen sai Jumalalda käskyn/ ia poickesi Galilean äärijn/
Mutta koska hän kuuli että Archelaus waltasi Judeassa hänen isänsä Herodeksen sijassa/ pelkäsi hän sinne mennä. Ja unessa hän sai Jumalalta käskyn/ ja poikkesi Galilean ääriin.
2:23 ia tuli ia asui sijne caupungis/ ioca cutzutan Nazareth. Että sen teutettemen pideis/ quin Prophetadhen cautta sanottu oli/ Henen pite Nazareus cutzuttaman.

Ja tuli ja asui siinä kaupungissa/ joka kutsutaan Nasareth. Että sen täytettämän pitäisi/ kuin profeettain kautta sanottu oli/ Hänen pitää Nasareus kutsuttaman.

** Wijsaat) Jotca Mattheus Magos cutzupi/ ne ouat Loonnon tundijat ia wijsat Papit Persias olluat.*

** Swingan) Echke Bethlehem itzestens halpa oli/ quitengin/ että Christus hänesse synduj/ sendädhen hen ylescorgotti hende.*

** Ettei he ole) Siteuarten Mattheus täte sanoi/ Että cosca waiua Christikunnan pälekieupi/ Nin näky quin he io olisit hucatudh ia peräti cadhotetud mailman edhes. Quitengi vastoin caicke Heluetin walta he Jumalan cautta Variellan.*

Ja neisse Lapsisa näky yxi oikia Christilisen kersimisen meno.

III Lucu.

3:1 Nijne peiuine/ tuli Joha'nes Castaia/ ia saarnasi Judean corues/ ia sanoi/

Niinä päiwinä/ tuli Johannes Kastaja/ ja saarnasi Judean korwessa/ ja sanoi/

3:2 Techket para'nost/ Sille taiuan waldakunda ombi iuri lehestenyt/

Tehkäät parannusta/ Sillä taiwaan waltakunta ompi juuri lähestynyt/

3:3 Ja hen on se/ iosta Esaias Propheta puhui/ ioca sanoi/ * Hwtauaisen äni on corues/ walmistakat Herran tiete/ techket henen ialcatiens oikeaxi.

Ja hän on se/ josta Esaias propheta puhui/ joka sanoi/ Huutawaisen ääni on korwessa/ walmistakaat Herran tietä/ tehkäät hänen jalkatiensä oikeaksi.

3:4 Mutta Joha'nesel oli waathe Camelin caruoist/ ia hihnainen wöö henen solisans/ Nin olit henen rocans kimalaiset/ ia metze honaia

Mutta Johanneksella oli waate kamelin karwoista/ ja hihnainen wyö hänen solissansa (kupeillansa)/ Niin oli hänen ruokansa kimalaiset/ ja metsähunaja.

3:5 Silloin wloskeui henen tygens Hierosolima ia coco Judea/ ia caicki maaku'da ymberi Jordanin/ ia he castettin henelde Jordanis/ tunnustadhen heiden synninse.

Silloin uloskäwi hänen tykönsä Jerusalem ja koko Judea/ ja kaikki maakunta ympäri Jordanin/ ja he kastettiin häneltä Jordanissa/ tunnustaen heidän syntinsä.

3:6 Cosca hen nyt mo'da Phariseusist/ ia Sadduseusist näki tuleua' hene' Castens tyge/ sanoi hen heille/

Koska hän nyt monta phariseuksista/ ja saddukeuksista näki tulewan hänen kasteensa tykö/ sanoi hän heille

3:7 Te * Kykärme' sikijet/ cuca teille osotti/ että teidhen pite pakeneman sijte tuleuaisesta wihasta?

Te kyykäärmeen sikiöt/ kuka teille osoitti/ että teidän pitää pakeneman siitä

tulewaisesta wihasta?
3:8 Techkette sijs Paranoxen toimeliset hedhelmet/
Tehkäätte siis parannuksen toimelliset hedelmät/
3:9 Ja elkette nin aiatelko/ että te itze teissen tahdotta sanoa/ Meille on Abraham Isene. Sille mine sanon teille/ Että Jumala woipi neiste kiweiste Abrahamile lapset ylesherätte.
Ja älkäätte niin ajatelko/ että te itse teissän tahdotte sanoa/ Meillä on Abraham isänä. Sillä minä sanon teille/ Että Jumala woipi näistä kiwistä Abrahamille lapset ylösherättää.
3:10 Nyt ombi mös kirues pandu puun iurele/ Jocaijnen sis puu quin ei tege hywe hedhelme/ se poishakatan/ ia tuleen heiteten.
Nyt ompi myös kirwes pantu puun juurelle/ Jokainen siis puu kuin ei tee hywää hedelmää/ se poishakataan/ ja tuleen heitetään.
3:11 Mine tosin castan teite wedhellä parannoxeen/ Mutta se/ ioca minu' ielkin tuleua ombi/ se wäkewembi minua on/ ionga en ole mine keluoline' kengi candama'/ Sen pite teite pyhel He'gel/ ia tulella castama'.
Minä tosin kastan teitä wedellä parannukseen/ Mutta se/ joka minun jälkeen tulewa ompi/ se wäkewämpi minua on/ jonka en ole minä kelwollinen kenkiä kantaman/ Sen pitää teitä Pyhällä Hengellä/ ja tulella kastaman.
3:12 Jonga wiskin on henen kädhesens/ ia hene' pite luga's percama'/ ia hene' pite nisuns aittaans cocoma'/ Mutta rwmenet/ pite henen ijancaikises tules poltaman.
Jonka wiskin on hänen kädessänsä/ ja hänen pitää lugansa (riihensä) perkaamaan/ ja hänen pitää nisunsa aittaansa kokoaman/ Mutta ruumenet/ pitää hänen iankaikkisessa tulessa polttaman.
3:13 Silloin tuli Iesus Galileast Jordanijn Johannesen tyge/ että hen castetaisijn henelde.
Silloin tuli Jesus Galileasta Jordaniin Johanneksen tykö/ että hän kastettaisiin häneltä.
3:14 Mutta Johannes welti hende/ sanodhen/ Mine taruitzen sinulda Castetta/ ia sine tulet minu' tygeni?
Mutta Johannes wältti häntä/ sanoen/ Minä tarwitsen sinulta kastetta/ ja sinä tulet minun tyköni?
3:15 Nin wastasi Iesus ia sanoi henelle/ Salli nyt/ Sille nein sopi meidhen/ caiki * wanhurscautta teutte. Nin hen salli henen.
Niin wastasi Jesus ja sanoi hänelle/ Salli nyt/ Sillä näin sopii meidän/ kaikki wanhurskautta täyttää. Niin hän salli hänen.
3:16 Ja cosca Iesus castettu oli/ ylesastui hen cochta wedhestä. Ja catzo/ nin Taiuat aukenit henel/ ia hen näki Jumalan Hengen alasastuuan ninquin

Mettisen/ ia tuleuan henen pälens.
Sillä koska Jesus kastettu oli/ ylösastui hän kohta wedestä. Ja katso/ niin taiwaat aukenit hänelle/ ja hän näki Jumalan Hengen alasastuwan niinkuin mettisen/ ja tulewan hänen päällensä.
3:17 Ja catzo/ äni Taiuahast sanoi/ Teme on minun racas Poican/ iossa minul on hyue sosijo.
Ja katso/ ääni taiwahasta sanoi/ Tämä on minun rakas Poikani/ jossa minulla on hywä suosio.

** Hutauaisen) Teme piti oleman Juttaille yxi vahua merki/ Että Christus se Messias oli tullut/ cosca sencaltanen Sarna ei Te'plis eike Synagogas/ waan metzen corues iulkisesta sarnattin/ Jonga Johannes teki.*
** Kykärme) Näme kärmeet cutzutan Latinaxi Vipere/ ia he tuskalla nimelte tietän Somexi/ Quitengi että ne ouat nijn viha täyne/ ia pahinda laija/ Nimitetän he tessä Kykärmexi/ eli Vaskikärmexi/ Ja heille ombi sencaldainen londo/ että he emensä tappauat syndyesens/ ionga tähden mös Phariseuset cutzutan tessä/ sencaltaisten Kärmetten sikiexi/ Sille ette heidhen Isens tapoit Prophetat iotca nijnnen opettaiat olit.*
** Wanhurscautta) Caiki vanhurcaus teyteten/ Coska me caikista meden wanhurcaudesta ia cunniasta wälteme/ Ette ainoa Jumala wanhurskana pidetäisijn/ ia että hen ne wskoliset wanhurskauttapi. Sen Joha'nes teki quin hän pyysi/ ninqui yxi Syndinen castetta Christuselda/ ia hänelde wanhurskautta. Sen mös Christus teki/ ettei hen Cunniaas ia wanhurcauttans omistanut/ waan annoi itzens castetta ia coletetta/ ninquin iocu mw Syndinen.*

IV Lucu.

4:1 Silloin Iesus wietin Hengeld corpehen/ senpäle/ ette hen kijusataisin perchelelde.
Silloin Jesus wietiin Hengeltä korpehen/ senpäälle/ että hän kiusattaisiin perkeleeltä.
4:2 Ja cosca hen pastonut oli neliekymme'de peiue ia neliekymmende öte/ sijtte hen isosi.
Ja koska hän paastonnut oli neljäkymmentä päiwää ja neljäkymmentä yötä/ sitten hän isosi.
4:3 Ja kiwsaia edheskeui/ ia sanoi/ Jos sine olet Jumalan poica/ sanos ette nemet kiuet leiuixi tulisit.
Ja kiusaaja edeskäwi/ ja sanoi/ Jos sinä olet Jumalan poika/ sanos että nämät kiwet leiwiksi tulisit.
4:4 Mutta hen wastaden sanoi * Kirioitettu ombi/ Ei ainoas leiues Inhiminen elä/ Mutta iocaitzest sanast/ quin Jumalan suust wloskieupi.
Mutta hän wastaten sanoi Kirjoitettu ompi/ ei ainoastaan leiwästä ihminen

elä/ Mutta jokaisesta sanasta/ kuin Jumalan suusta uloskäypi.
4:5 Silloin otti henen perchele cansans/ sihen pyhen caupungin/ ia asetti henen Templin harian päle/ ia sanoi henelle/
Silloin otti hänen perkele kanssansa/ siihen pyhän kaupunkiin/ ja asetti hänen templin harjan päälle/ ja sanoi hänelle/
4:6 Jos sine olet Jumalan poica/ nin sööxe sinus alaspein/ Sille kirioitettu ombi/ Henen pite Engeleins käskyn andaman sinusta/ ia he käsisens candauat sinun/ ettei sine ioskus ialcas kiwen loucka.
Jos sinä olet Jumalan poika/ niin syökse sinus alaspäin/ Sillä kirjoitettu ompi/ Hänen pitää enkeleinsä käskyn antaman sinusta/ ja he käsissänsä kantawat sinun/ ettei sinä joskus jalkaasi kiween loukkaa.
4:7 Nin Iesus sanoi hänelle/ Taas kiriotettu on/ Ei pide sinu' * kiwsaman sinu' Herras Jumalatas.
Niin Jesus sanoi hänelle/ Taas kirjoitettu on/ Ei pidä sinun kiusaaman sinun Herraasi Jumalatasi.
4:8 Taas otti henen perchele cansans sangen corkialle wårelle/ ia osotti henele caiki mailman waldakunnat/ ia heiden cunnians/ ia sanoi henelle/
Taas otti hänen perkele kanssansa sangen korkialle wuorelle/ ja osoitti hänelle kaikki maailman waltakunnat/ ja heidän kunniansa/ ja sanoi hänelle/
4:9 Nemet caiki mine annan sinun/ ios sinä mahanlanget/ ia cumardhat minua.
Nämät kaikki minä annan sinun/ jos sinä maahan lankeat/ ja kumarrat minua.
4:10 Nin sanoi Iesus henelle/ Mene poijs Sathan. Sille kiriotettu on/ Sinun Herras Jumalas pite sinu' cumartama'/ ia hende * ainoa paluelema'.
Niin sanoi Jesus hänelle/ Mene pois satan. Sillä kirjoitettu on/ Sinun Herraasi Jumalaasi pitää sinun kumartaman/ ja häntä ainoaa palweleman.
4:11 Silloin ietti henen perchele. Ja catzo Engelit edheskeuit/ ia paluelit hende.
Silloin jätti hänen perkele. Ja katso enkelit edeskäwit/ ja palwelit häntä.
4:12 Cosca nyt Iesus cuuli/ ette Joha'nes oli kijniotettu/ poijckesi hen Galileaan/ ia ietti Nazaretin/
Koska nyt Jesus kuuli/ että Johannes oli kiinniotettu/ poikkesi hän Galileaan/ ja jätti Nazaretin/
4:13 tuli ia asuij Capernaumis/ ioca on meri caupungi/ Zabulon ia Nephthalim raioisa/
tuli ja asui Kapernaumissa/ joka on merikaupunki/ Zebulon ja Naftalin rajoissa/
4:14 senpälle/ ette teutettemen piti se quin sanottu oli Esaian prophetan

caut/ ioca sanoi/
senpäälle/ että täytettämän piti se kuin sanottu oli Esaian prophetan kautta/ joka sanoi/
4:15 Se Zabulon ma/ ia se Nephthalin ma/ leszne meri tiete/ sillepolel Jordanin/ ia se Pacanaiden Galilea/
Se Zebulonin maa/ ja se Naftalin maa/ läsnä meritietä/ sillä puolella Jordanin/ se pakanoiden Galilea/
4:16 Se canssa ioca istui pimijes/ ia coleman warios/ näki swren valkeudhen/ ia ne/ iotca istuit maanculmas/ ia coleman warios/ heille walkeus coitti.
Se kansa joka istui pimeässä/ ja kuoleman warjossa/ näki suuren walkeuden/ ja ne/ jotka istuit maankulmassa/ ja kuoleman warjossa/ heille *walkeus koitti.*
4:17 Sijte aiasta rupesi Iesus saarnaman/ ia sanoman/ Techkett para'nost/ sille Taiuan waldaku'da * lehestypi.
Siitä ajasta rupesi Jesus saarnaaman/ ja sanoman/ Tehkäät parannusta/ sillä taiwaan waltakunta lähestyypi.
4:18 Cosca nyt Iesus keui sen Galilean meren tykene/ näki hen caxi weliest/ Sijmon/ ioca cutzutan Petari/ ia andrean henen weliens laskeuan werckons meren/ Sille he olit Calamiehet.
Koska nyt Jesus käwi sen Galilean meren tykönä/ näki hän kaksi weljestä/ Simon/ joka kutsutaan Petari/ ja Andrean hänen weljensä laskewan werkkonsa mereen/ Sillä he olit kalamiehet.
4:19 Ja sanoi heille/ Seuratca minua/ ia mine teghen teiden Inhimisten calamiehixi.
Ja sanoi heille/ Seuratkaa minua/ ja minä teen teidän ihmisten kalamiehiksi.
4:20 Nin cochta he ietit wercot/ ia seurasit hende.
Niin kohta he jätit werkot/ ja seurasit häntä.
4:21 Ja cosca hen sielde edheskeui/ näki hen toiset caxi weliest/ Jacobin Zebedeusen poian/ ia Johannem henen weliens wenees henen isens Zebedeusen cansa parandaua' heiden werckoians/ ia hen cutzui heite.
Ja koska hän sieltä edeskäwi/ näki hän toiset kaksi weljestä/ Jakobin Zebedeuksen pojan/ ja Johanneksen hänen weljensä weneessä hänen isänsä Zebedeuksen kanssa parantawan heidän werkkojansa/ ja hän kutsui heitä.
4:22 Nin he cochta ietit wenhen/ ia heiden isens/ ia seurasit hende.
Niin he kohta jätit wenheen/ ja heidän isänsä/ ja seurasit häntä.
4:23 Ja Iesus waelsi ymberi caike' Galilea'/ ia opetti heidhe' Sijnagogisans/ ia sarnasi waldaku'nan Eua'gelium/ ia paransi caikinaset Taudhit/ ia caiken

saijraudhen canssan seas/ Ja henen sanomans cuului caiken Sijrian maan sisel.
Ja Jesus waelsi ympäri kaikkeen Galileaan/ ja opetti heidän synagoogissansa/ ja saarnasi waltakunnan ewankeliumia/ ja paransi kaikkinaiset taudit/ ja kaiken sairauden kansan seassa/ Ja hänen sanomansa kuului kaiken Syyrian maan sisällä.
4:24 Ja he toijt henen tygens caikinaijset saijrat/ moninaisista taudheista ia kiwuista kiewretudh/ ia ne piruldariuatut/ ia Cuuntaudhilliset/ ia haluatut.
Ja he toit hänen tykönsä kaikkinaiset sairaat/ moninaisista taudeista ja kiwuista kiedotut/ ja ne pirulta riiwatut/ ja kuuntaudilliset/ ja halwatut.
4:25 Ja hen paransi heiden caiki/ ia seurasi hende palio wäki Galileast/ ia nijste kymmenest caupungist/ ia Jerosolimast/ ia Judeast/ ia nijste makunnist sille polel Jiordanin.
Ja hän paransi heidän kaikki/ ja seurasi häntä paljon wäki Galileasta/ ja niistä kymmenestä kaupungista/ ja Jerusalemista/ ja Judeasta/ ja niistä maakunnista sillä puolella Jordanin.

** Inhiminen elä) Ei wan teste rumillisest rogast inhiminen taida elä/ mutta sijtä että hen lootta itzense Jumalan päle/ ioca ombi luua'nut caickein niden edhen catzo/ quin hänen pälens vskouat/ iosta edeskatzomisesta mös se rumillinen elatos tapachtu.*
** Kiwsaman) Se olis tapachtunut/ ios hän olis itzens ilman pacota alaspudhottanut/ ia loottanut itzensä senpäle että Jumala' piti hende auttaman/ coska hänelle olit traput edhesens/ ioita mödhen hen taisi mwtoin alasmenne.*
** Aijnoa) Kussa kirijoituxet leuten/ että meidhen pite iotakuta lontocappaletta palueleman/ ei se täte vastoin ole/ sille että sittengi wiele me ainoata Jumalata paluele'ma/ ioca sen käskenyt on/ että meiden pitä nijn tekemen.*
** Lähestypi) Se on/ Taiuan valdakunda ei ole caucan/ se on io käsise ia owen edhes/ Sille että Christus oli tullut ioca taiuan waldakunnan ylestoimitti/ ia Perkelen waldakunnan alaspainoi.*

V Lucu.

5:1 COsca hen nyt näki Canssan/ ylesastui hen worelle/ ia quin hen oli istunut/ edheskeuit henen opetuslapsens henen tygens.
Koska hän nyt näki kansan/ ylösastui hän wuorelle/ ja kuin hän oli istunut/ edeskäwit hänen opetuslapsensa hänen tykönsä.
5:2 Nin hen auasi suuns/ opetti heite/ ia sanoi.
Niin hän awasi suunsa/ opetti heitä/ ja sanoi.
5:3 Autuat ouat ne Hengeliset waiuaiset/ sille heiden ombi Taiuan waldakunda.
Autuaat owat ne hengelliset waiwaiset/ sillä heidän ompi taiwaan waltakunta.

5:4 Autuat ouat ne murelliset/ sille heiden pite saaman lodhutoxe'.
Autuaat owat ne murheelliset/ sillä heidän pitää saaman lohdutuksen.
5:5 Autuat ouat ne Siwiet/ sille heide' pite maan * perime'.
Autuaat owat ne siweät/ sillä heidän pitää maan perimän.
5:6 Autuat ouat ne/ iotca isouat/ ia ianouat wa'hurskautta/ sille he rauitetan.
Autuaat owat ne/ jotka isoawat/ ja janoawat wanhurskautta/ sillä he rawitetaan.
5:7 Autuat ouat ne Laupiat/ sille heiden pite saman laupeuden.
Autuaat owat ne laupiaat/ sillä heidän pitää saaman laupeuden.
5:8 Autuat ouat ne puchtat sydhemest/ sille heide' pite Jumala' näkemen.
Autuaat owat ne puhtaat sydämestä/ sillä heidän pitää Jumalan näkemän.
5:9 Autuat ouat ne * rauhantekiet/ sille ne pite Jumalan poijaxi cutzuttaman.
Autuaat owat ne rauhantekijät/ sillä ne pitää Jumalan pojaksi kutsuttaman.
5:10 Autuat ouat ne/ iotca wanhurscauden tähde' waiua kerssiuet/ sille heiden ombi Taiuan waldakunda.
Autuaat owat ne/ jotka wanhurskauden tähden waiwaa kärsiwät/ sillä heidän ompi taiwaan waltakunta.
5:11 Autuat oletta te/ cosca Inhimiset pilcauat ia wainouat teite/ ia puhuuat caikinaist pahwtta teite wastoin/ walehdellen/ minun techteni/
Autuaat olette te/ koska ihmiset pilkkaawat ja wainoawat teitä/ ja puhuwat kaikkinaista pahuutta teitä wastoin/ walehdellen/ minun tähteni/
5:12 Ilotcat ia riemucat/ sille teiden palckan ombi swri Taiuasa. Sille nein he wainosit prophetidh iotca teiden edhelen olit.
Iloitkaat ja riemuitkaat/ sillä teidän palkkanne ompi suuri taiwaassa. Sillä näin he wainosit propheettia jotka teidän edellän olit.
5:13 Te oletta maan * Soola. Jos nyt sola tule maguttomaxi/ mille se solatan? Ei se mihinge' sitten kelpa/ mutta että se poisheitethen/ ia Inhimisilde tallatan.
Te olette maan suola. Jos nyt suola tulee mauttomaksi/ millä se suolataan? Ei se mihinkään sitten kelpaa/ mutta että se pois heitetään/ ja ihmisiltä tallataan.
5:14 Te oletta mailman walkeus. Ei taidha se caupungi peitette/ ioca seiso woren päle.
Te olette maailman walkeus. Ei taida se kaupunki peitettää/ joka seisoo wuoren päällä.
5:15 Eike mös he ylessytyte kyntelete/ ia pane wacan ala/ mutta kynttelialghan päle/ walghaseman caikillen nijlle'/ iotca hoones ouat.
Eikä myös he ylössytytä kynttilätä/ ja pane wakan alle/ mutta kynttelijalan

päälle/ walaiseman kaikillen niille/ jotka huoneessa owat.
5:16 Nein walijstacan teidhen walkeun Inhimisten edhes/ että he näkisit teiden hyuet töönne/ ia cunnijottaisit teiden Isen ioca Taiuas ombi.
Näin walistakaan teidän walkeus ihmisten edessä/ että he näkisit teidän hywät työnne/ ja kunnioittaisit teidän Isään joka taiwaassa ompi.
5:17 Elket lulco/ että mine tullut olen Laki eli Prophetij pästemen/ Ja en totta mine tullut pästemen/ waan teuttemen.
Älkäät luulko/ että minä tullut olen lakia eli propheettia päästämän/ Ja en totta minä tullut päästämän/ waan täyttämän.
5:18 Sille tosin sanon mine teille/ sihenasti ette Taiuas ia maa catopi/ ei pide catoman se wehin boockstaui/ eike mös yxi rachtu laista/ sijhenasti että caiki tapachtuuat.
Sillä tosin sanon minä teille/ siihenasti että taiwas ja maa katoopi/ ei pidä katooman se wähin bookstawi/ eikä myös yksi rahtu laista/ siihenasti että kaikki tapahtuwat.
5:19 Cuca sis yhden neiste wehimiste käskyste pästepi/ ia nein opettapi Inhimiset/ se * wehimexi pite Taiuan waldakunnas cutzuttaman/ Mutta cuca sen teke/ ia opetta/ se pite cutzuttaman swrexi Taiuan waldakunnas.
Kuka siis yhden näistä wähimmistä käskyistä päästääpi/ ja näin opettaapi ihmiset/ se wähimmäksi pitää taiwaan waltakunnassa kutsuttaman/ Mutta kuka sen tekee/ ja opettaa/ se pitää kutsuttaman suureksi taiwaan waltakunnassa.
5:20 Sille mine sanon teille/ Ellei teiden wanhurscaudhen ylitzekieu enämin quin nijnen kirijan oppenutten/ ia * Phariseusten/ ette te woij siselkieudhe Taiuan waldakundan.
Sillä minä sanon teille/ Ellei teidän wanhurskauden ylitse käy enemmin kuin niiden kirjan oppinutten/ ja phariseusten/ ette te woi sisälle käydä taiwaan waltakuntaan.
5:21 Te kulitta mite sanottu oli wanhoille/ Ei sinun pide tappama'. Mutta iocahine'/ quin tappapi/ hene' pite domioho' wicapä olema'.
Te kuulitta mitä sanottu oli wanhoille/ Ei sinun pidä tappaman. Mutta jokahinen/ kuin tappaapi/ hänen pitä tuomiohon wikapää oleman.
5:22 Waan mine sano' teille/ että iocahine' quin wihastupi welijense päle/ hene' pite domioho' wicapä olema'. Mutta iocahine' quin sanopi weliens Racha/ hene' pite neuuo' ala wicapä olema'. Mutta iocahine' quin sanopi/ Sine tyhme/ hänen pite heluetin tulee' wicapä olema'.
Waan minä sanon teille/ että jokahinen kuin wihastuupi weljensä päälle/ hänen pitää tuomiohon wikapää oleman. Mutta jokahinen kuin sanoopi weljens rakha (raakki)/ hänen pitää neuwon ala wikapää oleman. Mutta

jokahinen kuin sanoopi/ Sinä tyhmä/ hänen pitää helwetin tuleen wikapää oleman.
5:23 Jos sine sis wffrat lahias altarille ia sine sielle muistat/ ette sinun welieles on iotakin sinua wasta'
Jos sinä siis uhraat lahjasi alttarille ja sinä siellä muistat/ että sinun weljelläsi on jotakin sinua wastaan.
5:24 iete sinne sinu' lahias altarin eten/ Ja mene ensin sopiman sinun welies cansa/ ia sitte tule wfframan sinun lahias.
jätä sinne sinun lahjasi alttarin eteen/ Ja mene ensin sopimaan sinun weljesi kanssa/ ja sitten tule uhraaman sinun lahjasi.
5:25 Soui nopiast sinun ritawelies cans/ coscas wiele tielle olet henen cansans/ etteijke ritawelies anna sinua ioskus domarille/ ia domari andapi sinun paluelialle/ ia sine heiteten tornihin.
Sowi nopeasti sinun riitaweljesi kanssa/ koskas wielä tiellä olet hänen kanssansa/ etteikä riitaweljesi anna sinua joskus tuomarille/ ja tuomari antaapi sinun palwelijalle/ ja sinä heitetään tornihin.
5:26 Totisesta mine sanon sinulle/ ettei sine sielde wlospäse sihenasti ettes maxat wimeisen ropon.
Totisesti minä sanon sinulle/ ettei sinä sieltä ulospääse siihenasti että maksat wiimeisen rowon.
5:27 Te culitta ette wanhoille oli sanottu/ Ei pidhe sinun horitekemen.
Te kuulitta että wanhoille oli sanottu/ Ei pidä sinun huorintekemän.
5:28 Mutta mine sanon teille/ että iocahinen quin catzopi ydhen waijmon päle/ himotaxens hende/ io hen horin teki henen cansans sydhemesens.
Mutta minä sanon teille/ että jokahinen kuin katsoopi yhden waimon päälle/ himoitaksensa häntä/ jo hän huorin teki hänen kanssanas sydämessänsä.
5:29 Jos sinun oijkia silmes pahenda sinun/ nin * puchghais se wlhgos/ ia heite pois tykees. Sille para'bi on sinulle/ ette yxi sinun iesenes hucutetan/ quin coko sinun rumijs pideis heitettemen heluetin tuleen.
Jos sinun oikea silmäsi pahentaa sinun/ niin puhkaise se ulos/ ja heitä pois tykösi. Sillä parempi on sinulle/ että yksi sinun jäsenesi hukutetaan/ kuin koko sinun ruumiisi pitäisi heitettämän helwetin tuleen.
5:30 Ja ios sinun oijkea käthes pahenda sinun/ nin poishacka se/ ia heite pois tykees. Sille parambi on sinulle/ ette yxi sinun iesenes hucutetan/ quin coko sinun rumijs pideis heitettemen heluetin tuleen.
Ja jos sinun oikea kätesi pahentaa sinun/ niin pois hakkaa se/ ja heitä pois tykösi. Sillä parempi on sinulle/ että yksi sinun jäsenesi hukutetaan/ kuin koko sinun ruumiisi pitäisi heitettämän helwetin tuleen.
5:31 Sanottu mös ombi/ iocahinen quin emendens hylkee/ se andacan

henelle erokirian.
Sanottu myös ompi/ jokahinen kuin emäntänsä hylkää/ se antakaan hänelle erokirjan.
5:32 Mutta mine sanon teille/ ette iocahinen quin henen emendens hylke/ mutoin quin hoorin tedhen/ hen saatta henen hoori tekemen/ ia ioca sen hylietyn naipi/ hen hooria tekepi.
Mutta minä sanon teille/ että jokahinen kuin hänen emäntänsä hylkää/ muutoin kuin huorintehden/ hän saattaa hänen huorintekemän/ ja joka sen hyljätyn naipi/ hän huoria tekeepi.
5:33 Taas te culitta/ ette sanottu oli wanhoille/ Ele wanno sinuas walapatton/ mutta anna Herran sinun walas.
Taas te kuulitte/ että sanottu oli wanhoille/ Älä wanno sinuas walapatton/ mutta anna Herran sinun walasi.
5:34 Waan mine sano' teille/ Elkette swingan * wa'nuco/ eike taiuan päle/ sille se on Jumalan istuin.
Waan minä sanon teille/ Älkäätte suinkaan wannoko/ eikä taiwaan päälle/ sillä se on Jumalan istuin.
5:35 Eike maan päle/ sille hen on Jumalan astinlauta. Eike Jerosoliman päle/ sille se on sen swren Kuninga' caupungi.
Eikä maan päälle/ sillä hän on Jumalan astinlauta. Eikä Jerusalemin päälle/ sillä se on sen suuren kuninkaan kaupunki.
5:36 Eike pääs cautta pide sinun wannoman/ sentehden ettei sine woi yhte hiusta walkiaxi/ eli mustaxi tehde.
Eikä pääsi kautta pidä sinun wannoman/ sentähden ettei sinä woi yhtään hiusta walkeaksi/ eli mustaksi tehdä.
5:37 Waan teiden puhen pite oleman/ On/ on/ ei/ ei/ Mutta mite sen ylitzen lisetän/ se pahast wlgoslechte.
Waan teidän puheen pitää oleman/ On/ on/ ei/ ei/ Mutta mitä sen ylitsen lisätään/ se pahasti uloslähtee.
5:38 Te culitta että sanottu oli/ Silme silmest/ hammas hampast.
Te kuulitte että sanottu oli/ Silmä silmästä/ hammas hampaasta.
5:39 Ja mine sanon teille * Elket paha wasta' seiso/ waan iocahinen quin sinua löpi oikealle poskelle/ nin kienne mös henele toinen.
Ja minä sanon teille. Älkäät pahaa wastaan seiso/ waan jokahinen kuin sinua lyöpi oikealle poskelle/ niin käännä myös hänelle toinen.
5:40 Ja sille/ ioca tacto sinun oikeuden eteen wetä/ ia sinun hames otta/ salli henen mös capu.
Ja sille/ joka tahtoo sinun oikeuden eteen wetää/ ja sinun hameesi ottaa/ salli hänen myös kaapu.

5:41 Ja ioca sinua wati ydhen penicwlman/ mene henen cansans caxi.
Ja joka sinua waatii yhden peninkulman/ mene hänen kanssansa kaksi.
5:42 Anna sille ioca sinulda anopi/ ia lainan pyteue ele welttele.
Anna sille joka sinulta anoopi/ ja lainan pyytäwää älä wälttele.
5:43 Te culitta että sanottu oli/ Racasta sinu' lehimeistes/ ia wiha sinun wiholistas.
Te kuulitte että sanottu oli/ Rakasta sinun lähimäistäsi/ ja wihaa sinun wihollistasi.
5:44 Waan mine sanon teille/ Racastacat teiden wiholisi. Hyuestisiughnacat nijte/ iotca teite sadhattauat. Hyuestitechket nijnen/ iotca teite wihauat. Rucolcat nijnen edhest/ iotca teite wahingoittauat ia wainouat.
Waan minä sanon teille/ Rakastakaat teidän wihollisia. Hywästi siunatkaat niitä/ jotka teitä sadattawat. Hywästi tehkäät niiden/ jotka teitä wihaawat. Rukoilkaat niiden edestä/ jotka teitä wahingoittawat ja wainoawat.
5:45 Että te olisit teiden Isenne poiat/ ioca ombi Taiuaisa. Sille hen sallij Auringoisens coittauan ylitze pahain ia hywein/ ia laskepi sateen ylitze wanhurskasten ia wärein.
Että te olisit teidän Isänne pojat/ joka ompi taiwaissa. Sillä hän sallii aurinkoisensa koittawan ylitse pahain ja hywäin/ ja laskeepi sateen ylitse wanhurskasten ja wääräin.
5:46 Sille ios te racastat nijte iotca teite racastauat/ mite teille sijte on palca? Eikö * Publicanit nijn mös teghe?
Sillä jos te rakastat niitä jotka teitä rakastawat/ mitä teille siitä on palkka? Eikö publikaanit niin myös tee?
5:47 Ja ios te oletta waiuoin soweliaiset teiden weliedhe' cansa/ mite ialoa te teette? Eikö mös Publicanit nijn teghe?
Ja jos te oletta waiwoin soweliaiset teidän weljenne kanssa/ mitä jaloa te teette? Eikö myös publikaanit niin tee?
5:48 Olcat sijs teudheliset ninquin teiden Taiualinen Isen teudhelinen on.
Olkaat siis täydelliset niinkuin teidän Taiwaallinen Isän täydellinen on.

** Costa) Tesse lugusa ei Christus puhu mailmaisest Esiwallast. Waan hen opetta Christikunnalens oikeat elemät Jumalan edes Hengese pitemen. * Perimen) Mailma lulepi maan omistauans/ ia nautitzeuans tauarans/ coska hen wäkiualda tekepi. Waan Christus opetta/ että maa periteen ia nautitan Siueydhesä. * Rauhantekiet) Ne ouat enämbj quin Rauhaliset/ nimittäin/ iotca rauhan tekeuet/ saattauat/ piteuät ia muita souittauat. Ninquin Christus ombi meille rauhan tehnyt Jumalan cansa. * Soola) Cosca opettaiat Jumalan sanat wnohtauat/ nin he maguttomaxi tuleuat Inhimisten opin cautta Ja soola pure/ caruastele ia leicka/ Nin mös Sarnaiat pitä Syndi rangaseman sanalla Ellei he cadhotuxen/ tungion ia sondan tahdho polietta. * Wehimexi) Se on Ei heneste pidhe palio pidhettemen/ waan poisheitettemen. Swrexi) Se on/ Heneste pite palio pidhettemen.*

** Phariseusten) Joinenga Wanhurscaus sejsoi waiuoin wlconaisis töise/ ia wlconcullasudhes. Mutta Christus anopi waiuoin Sydhemen wanhurskautta wskon cautta henen pälens. * Puchghais se wlgos) Hengelinen wlgospuchghastus ombi tesse käsketty/ se on/ coska Silmein himot esteten ia cooletetaan sydhemese. * Wannoco) Caiki wannomiset ia walat ouat tesse kieltyt/ iotca Inhiminen itzestens tekepi. Mutta cosca Rackaus/ häte/ Lehimeisen tarue eli Jumalan Cunnia site anopi/ nin se on hyuesti techty. Ninquin mös Wiha on kieltu/ ia on quitengin luualinen/ cosca se Rackaudhesta ia Jumalan Cunnian waraxi tapachtupi. * Elket paha wastanseiso) Se on Ei kenengen pidhe itze wärytte costaman. Mutta esiuallan/ iolla mjecka on/ pite sen tekemen. Romanos 18. * Publicanit) Latinaxi. Ne cutzutan Somexi Weronottaiat/ ia olit ne/ iotca Romariten Weron ia räntyn edesseisoit ia ylescannoit. Ja ne olit enimest Jumalattomat Pacanat/ siteuarten Romarilde sihen pannut.*

VI. Lucu.

6:1 Cauattacat ettei te Almusatan anna Inhimisten edhes/ että teiden pite heilde nächtemen/ Mwtoin ette te saa palca teiden Iselden/ ioca ombi Taiuaisa.
Kawahtakaat ettei te almujanne anna ihmisten edes/ että teidän pitää heiltä nähtämän/ Muutoin ette te saa palkkaan teidän Isältän/ joka ompi taiwaissa.
6:2 Cosca sis sine annat Almusan/ ele toruella soijta edhelles/ ninquin ne wlcocullatut tekeuet Synagogisans/ ia cathuin harois/ että heiden pideis cunnioijtettaman Inhimisilde. Totisesta sanon mine teille/ He ouat palcans sanet.
Koska siis sinä annat almusan/ älä torwella soita edelläsi/ niinkuin ne ulkokullatut tekewät synagogissansa/ ja katuin haaroissa/ että heidän pitäisi kunnioitettaman ihmisiltä. Totisesti sanon minä teille/ He owat palkkansa saaneet.
6:3 Mutta cosca sine annat Almusan/ elken sinun wasen kätes tietkö mite sinun oikia kätes teke.
Mutta koska sinä annat almusan/ älkään sinun wasen kätesi tietkö mitä sinun oikea kätesi tekee.
6:4 Että sinun almusas olis salaudhes/ ia sinun Ises/ ioca näke salaudhes/ hen maxapi sinulle iulkisesta.
Että sinun almusas olis salaudessa/ ja sinun Isäsi/ joka näkee salaudessa/ hän maksaapi sinulle julkisesti.
6:5 Ja cosca sine rucolet/ ei pidhe sinun oleman ninquin ne wlcocullatut. Sille että he seisouat Synagogisa ia catuin harois rucoellen/ senpäle/ että he nädhaisin Inhimisilde. Totisesta sanon mine teille/ He ouat palcans sanet.
Ja koska sinä rukoilet/ ei pidä sinun oleman niinkuin ne ulkokullatut. Sillä että he seisowat synagogissa ja katuin haaroissa rukoellen/ senpäälle/ että

he nähtäisiin ihmisiltä. Totisesti sanon minä teille/ He owat palkkansa saaneet.
6:6 Waan cosca sine rucolet/ mene sinun camaris sisel/ ia sulghe oues/ ia rucole sinun Ises salaisest/ ia sinun Ises/ ioca näke salaudhes/ hen maxa sinun iulkisest.
Waan koska sinä rukoilet/ mene sinun kamariisi sisälle/ ja sulje owesi/ ja rukoile sinun Isääs salaisesti/ ja sinun Isäsi/ joka näkee salaudessa/ hän maksaa sinun julkisesti.
6:7 Ja cosca te rucolet/ Elke olco paliopuhuuaiset/ ninquin pacanat. Sille he lwleuat/ että he palionpuheens tedhen cwldut ouat.
Ja koska te rukoilet/ Älkää olko paljopuhuwaiset/ niinkuin pakanat. Sillä he luulewat/ että he paljon puheensa tähden kuullut owat.
6:8 Sentedhen elke olko heidhen caltaisens. Sille teidhen Isen tiete kylle mite te taruitzetta/ ennen quin te rucoletta henelde.
Sentähden älkää olko heidän kaltaisensa. Sillä teidän Isän tietää kyllä mitä te tarwitsette/ ennen kuin te rukoilette häneltä.
6:9 Nein sis teiden pite rucoleman. Ise meiden ioca olet Taiuais. Pyhetty olcon sinun nimes.
Näin siis teidän pitää rukoileman/ Isä meidän joka olet taiwaissa. Pyhitetty olkoon sinun nimesi.
6:10 Lehestulkon sinun waldakundas. Olcon sinun tactos nin maasa/ quin on Taiuais.
Lähestyköön sinun waltakuntasi. Olkoon sinun tahtosi niin maassa/ kuin on taiwaissa.
6:11 Anna meille tenepeiuenä meiden iocapeiuenen leipen.
Anna meille tänäpäiwänä meidän jokapäiwäinen leipän.
6:12 Ja anna meille synnime andexi ninquin me annama meiden welgholisten. Ja ele iohdata meite kiusauxen. Mutta päste meite pahasta.
Ja anna meille syntimme anteeksi niinkuin me annamme meidän welkollisten. Ja älä johdata meitä kiusaukseen. Mutta päästä meitä pahasta.
6:13 Sille ette sinun ombi waldakunda/ ia woijma/ ia cunnia ijancaikisudhes. Amen.
Sillä että sinun ompi waltakunta/ ja woima/ ja kunnia iankaikkisuudessa. Amen.
6:14 Sentedhen ios te andexiannat Inhimisten heiden ricoxens nin mös teiden taiualinen Isen anda teiden andexi.
Sentähden jos te anteeksi annat ihmisten heidän rikoksensa niin myös teidän taiwaallinen Isän antaa teidän anteeksi.
6:15 Waan iollei te andexi anna Inhimisten heiden ricoxitans/ nin ei mös

teiden Isen andexianna teiden ricoxitan.
Waan jollei te anteeksi anna ihmisten heidän rikoksian/ niin ei myös teidän Isän anteeksi anna teidän rikoksianne
6:16 Mutta cosca te pastotta/ elke nin olko Suruliset quin ne wlcocullatut. Sille he mwttauat heiden caszuonsa/ senpäle/ että he näghyisit Inhimisilde pastouaiset. Totisesta sanon mine teille/ he ouat palcans sanet.
Mutta koska te paastotte/ Älkää niin olko surulliset kuin ne ulkokullatut. Sillä he muuttawat heidän kaswonsa/ senpäälle/ että he näkyisit ihmisiltä paastowaiset. Totisesti sanon minä teille/ he owat palkkansa saaneet.
6:17 Waan cosca sine pastot/ nin woitele sinun pääs/ ia pese sinun casuos/
Waan koska sinä paastoot/ niin woitele sinun pääsi/ ja pese sinun kaswosi/
6:18 ettei se nächteue olis Inhimisilde ettäs pastot/ Mutta sinun Iselles/ ioca on salaudhes/ ia sinun Ises/ ioca näke salaudhes/ maxa sinun iulkisest.
ettei se nähtäwä oli ihmisiltä ettäs paastoot/ Mutta sinun Isällesi/ joka on salaudessa/ ja sinun Isäsi/ joka näkee salaudessa/ maksaa sinun julkisesti.
6:19 Elket rickautta maan päle coghotko/ cussa rooste ia coit raiskauat/ ia cussa warcat caiwauat ia warastauat.
Älkäät rikkautta maan päälle kootko/ kussa ruoste ja koit raiskaawat/ ja kussa warkaat kaiwawat ja warastawat.
6:20 Waan coghotcatta teillen rickaudet Taiuahas/ cussa eike rooste/ eike coit raiska/ ia cussa warcat eiuet caiua/ eike warast.
Waan kootkaatte teillen rikkaudet taiwahassa/ kussa eikä ruoste/ eikä koit raiskaa/ ja kussa warkaat eiwät kaiwa/ eikä warasta.
6:21 Sille cussa teiden rickaudhen on sielle on/ mös teiden sydhemen.
Sillä kussa teidän rikkauden on siellä on/ myös teidän sydämen.
6:22 Silme on rumin walkeus/ Jos sis sinun silmes ombi yxikertainen/ nin sinun coco rumijs on walkia.
Silmä on ruumiin walkeus/ Jos siis sinun silmäsi ompi yksikertainen/ niin sinun koko ruumiisi on walkia.
6:23 Waan ios sinun silmes ombi paha/ nin sinun coco rumijs ombi pimijä. Jos sis se walkeus ioca sinus on/ pimeys ombi/ quinga swret sijs ne pimeydhet ouat?
Waan jos sinun silmäsi ompi paha/ niin sinun koko ruumiisi ompi pimeä. Jos siis se walkeus joka sinussa on/ pimeys ompi/ kuinka suuret siis ne pimeydet owat?
6:24 Eikenge' woi cachta Herra paluela/ Sille taicka hen tete wihapi/ ia toista racastapi/ Taicka hen telle kijnitarttu/ ia toisen ylencatzo. Ei te woi

paluella Jumalata ia Mammon.
Eikenkään woi kahta herraa palwella/ Sillä taikka hän tätä wihaapi/ ja toista rakastaapi/ Taikka hän tälle kiinni tarttuu/ ja toisen ylös katsoo. Ei te woi palwella Jumalata ja mammonaa.
6:25 Sentehde' mine sanon teille/ Elket murehtico teidhen Hengen edeest/ mite teiden pite sömen taicka iooman/ Eike mös teiden rumin edhest mille waateil te teidhen werhoman pite. Eikö Hengi enämbi ole/ quin rooca? ia rumis parambi quin waate?
Sentähden minä sanon teille/ Älkäät murehtiko teidän Hengen edestä/ mitä teidän pitää syömän taikka isoaman/ Eikä myös teidän ruumiin edestä millä waatteilla te teidän werhoaman pitää. Eikö Henki enempi ole/ kuin ruoka? ja ruumis parempi kuin waate?
6:26 Catzocat taiuan linduin päle/ sille ettei he kylue/ eike nijte/ eike mös cocoa rijheen/ ia teiden taiualinen Isen roocki heite. Ettekö te palio enämbi oli quin hö?
Katsokaat taiwaan lintuin päälle/ sillä ettei he kylwä/ eikä niitä/ eikä myös kokoa riiheen/ ja teidän taiwaallinen Isän ruoki heitä. Ettekö te paljon enempi olle kuin hyö.
6:27 Eli cuca on teiste ioca henen swruns cansa woipi lisäte henen pituudhellens yhden kynären?
Eli kuka on teistä joka hänen surunsa kanssa woipi lisätä hänen pituudellensa yhden kyynärän?
6:28 Ja mingetähden te swretta watteista? Catzocat Cuckaisita kedholla quinga he casuauat/ Ei he töteteghe/ eike kehrä.
Ja minkätähden te suretta waatteista? Katsokaat kukkaisia kedolla kuinka he kaswawat/ Ei he työtä tee/ eikä kehrää.
6:29 Quidengin sanon mine teille/ ettei Salomon caikes henen cunniasans ollut nin watittu/ quin yxi heiste.
Kuitenkin sanon minä teille/ ettei Salomon kaikessa hänen kunniassansa ollut niin waatetettu/ kuin yksi heistä.
6:30 Jos nyt Jumala watitze nein pellon rohon/ ioca tenepenä seiso/ ia hoomen heitetän wghnijn/ eikö hen palio enämin teiden site teghe/ o te wähe vskoiset?
Jos nyt Jumala waatitsee näin pellon ruohon/ joka tänäpänä seisoo/ ja huomenna heitetään uuniin/ eikö hän paljo enemmin teidän sitä tee/ oi te wähäuskoiset?
6:31 Elket sis swruliset olco/ sanodhen/ Mite me söömе? Taicka mite me ioomma? Taicka mille me werhoita'? Sille caikia neite pacanat etziuet.
Älkäät siis surulliset olko/ sanoen/ Mitä me syömme? Taikka mitä me

isoamme? Taikka millä me werhoitan? Sillä kaikkia näitä pakanat etsiwät.
6:32 Teiden Taiualinen Isen kylle tietä/ että te caiki näme taruitzet.
Teidän Taiwaallinen Isän kyllä tietää/ että te kaikki nämä tarwitsewat.
6:33 Etziket ensin Jumala' waldaku'da/ ia hene' wa'hurscautta's/ ia nin nemet caiki teille tyghelangeuat/
Etsikäät ensin Jumalan waltakunta/ ja hänen wanhurskauttansa/ ja niin nämät kaikki teille tykö lankeewat/
6:34 Elkett sen tehden swreco hoomenesta päiuest/ Sille hoomenisel päiuelle ombi suru itzestens. Tytyken itzecukin päiue * surullens.
Älkäät sen tähden sureko huomenesta päiwästä/ Sillä huomiselle päiwälle ompi suru itsestänsä/ Tyytykään itsekukin päiwä surullensa.

** Silme) Se on Ninquin muilla iäsenille ei ole itzestens walkiutta/ wan loottauat silmen päle/ coska se on hyuesti näkeue/ Nin caicki mwdh iäsenet menestyuet ia woiuat sijtä hyuesti. Samalmoto on mös caickein meidhen töidhen cansa/ ios meidhen Sydhen on hyue ia yleswalghistettu Jumalan wanhurscaudhen cansa/ tuleuat mös caiki meiden Töön hyuexi/ iotca sijte wlgoskeuuet/ Mutta ios Silme on Pimije/ se on/ Ellei se ole Jumalan wanhurscaudhen cansa yleswalghistettu/ nin caiki töödh tuleuat pahaxi/ iotca sijte wlgoskeyuet. * Mammon) Sirian kielille Rickaudhet cutzuttan/ ninquin Ieronimus sanopi. * Päiue surullensa) se on/ Henen iocapäiuelinen tööns. Quin hen sanois. Sijne on kylle/ ette me iocapeiue töte teemme/ ia ei enembä murhedhi.*

VII. Lucu.

7:1 Elket * domitco/ ettei te domitaisi.
Älkäät tuomitko/ ettei te tuomittaisi.
7:2 Sille että samalla domiolla/ iolla te domitzetta/ pite te domittaman. Ja samalla mitalla/ iolla te mittat/ pite teillen mitattaman.
Sillä että samalla tuomiolla/ jolla te tuomitsette/ pitää te tuomittaman. Ja samalla mitalla/ jolla te mittaat/ pitää teillen mitattaman.
7:3 Mixi sijs sine näet raiskan sinun welies silmes/ ia ett sine äckäie hirte/ ioca ombi sinun silmeses?
Miksi siis sinä näet raiskan sinun weljesi silmässä/ ja et sinä äkkää hirttä/ joka ompi sinun silmässäsi?
7:4 Taica quinga sine sanot welielles/ pidhes/ mine otan raiskan sinun silmestes/ ia catzo hirsi on sinun silmeses?
Taikka kuinka sinä sanot weljellesi/ pidäs/ minä otan raiskan sinun silmästäsi/ ja katso hirsi on sinun silmässäsi?
7:5 Sine vlcocullattu/ heite ensin hirsi vlgos sinun silmestes/ ia sijtte catzo quingas wlosotaisit raiskan sinun welies silmest.
Sinä ulkokullattu/ heitä ensin hirsi ulos sinun silmästäsi/ ja sitten katso

kuinkas ulos ottaisit raiskan sinun weljesi silmästä.
7:6 Elket andaco * coirain site quin * pyhe on/ ia elket teiden perlöien heittekö * sikaden eteen/ ettei he nijte ioskus talla ialgoilans/ ia heidens teidhen wastan kiendeuet/ ia repiuet teite.
Älkäät antako koirain sitä kuin pyhä on/ ja älkäät teidän pärlyjän heittäkö sikain eteen/ ettei he niitä joskus tallaa jaloillansa/ ja heidäns teidän wastaan kääntäwät/ ja repiwät teitä.
7:7 Anocat/ ia teille annetan. Etziket/ ia te leudhette/ Colkuttacat/ ia teille awatan.
Anokaat/ ja teille annetaan. Etsikäät/ ja te löydätte/ Kolkuttakaat/ ja teille awataan.
7:8 Sille iocahinen quin ano/ hen saapi/ Ja cukaikenens etzipi/ hen leutepi/ ia colcuttaialle awatan.
Sillä jokahinen kuin anoo/ hän saapi/ ja kuka ikänänsä etsiipi/ hän löytääpi/ ja kolkuttajalle awataan.
7:9 Eli ongo ioku teiste Inhiminen/ iolda/ ios henen poica's leipe anois/ andaco hen henelle kiwen?
Eli onko joku teistä ihminen/ jolta/ jos hänen poikansa leipää anoisi/ antaako hän hänelle kiwen?
7:10 Taicka ios hen cala anois/ andaco hen henelle Kärmen?
Taikka jos hän kalaa anoisi/ antaako hän hänelle käärmeen?
7:11 Jos nyt te/ iotca pahat oletta/ taidhat hyuet lahiat anda teiden lastenna/ Quinga palio enämin teiden Isen/ ioca on Taiuais/ andapi hyuije nijlle iotca anouat henelde?
Jos nyt te/ jotka pahat oletta/ taidat hywät lahjat antaa teidän lastenne/ Kuinka paljon enemmin teidän Isän/ joka on taiwaissa/ antaapi hywiä niille jotka anowat häneltä?
7:12 Caicki sis mite te tahdotta/ että Inhimiset pite teiden tekemen/ nijn mös te techkette heille. Sille nemet ouat Laki ia Prophetat.
Kaikki siis mitä te tahdotte/ että ihmiset pitää teidän tekemän/ niin myös te tehkäätte heille. Sillä nämät owat laki ja profeetat.
7:13 Menget sisele sijte achtast portist/ Sille että lauia ombi se porti/ ia awara tije/ ioca poiswete cadhotuxen/ ia mo'da ouat/ iotca sen cautta waeldauat.
Menkäät sisälle siitä ahtaasta portista/ Sillä että lawea ompi se portti/ ja awara tie/ joka pois wetää kadotukseen/ ja monta owat jotka sen kautta waeltawat.
7:14 Ja se porti ombi ahdas/ ia tie caita/ ioca wetäpi elemehen/ ia haruat ne ouat/ iotca sen leuteuet.

Ja se portti ompi ahdas/ ja tie kaita/ joka wetääpi elämähän/ ja harwat ne owat/ jotka sen löytäwät.
7:15 Cauattacat sijs teiden nijste wäriste Prophetaijst/ iotca tuleuat teiden tygene lammasten watteilla/ mutta siseldä he ouat rateleuaiset swdhet.
Kawahtakaat siis teidän niistä wääristä prophetaista/ jotka tulewat teidän tykönne lammasten waatteilla/ mutta sisältä he owat raatelewaiset sudet.
7:16 Heiden hedhelmestens pite teiden tundeman heiden. Hakeco iocu winamarioi orientappuroist? taicka ficunita ohdakeista?
Heidän hedelmästänsä pitää teidän tunteman heidän. Hakeeko joku wiinamarjoja orjantappuroista? taikka wiikunia ohdakkeista?
7:17 Nin iocahinen hyue puu/ teke hyuet hedhelmet/ Mutta paha puu teke heiudh hedhelmet.
Niin jokahinen hywä puu/ tekee hywät hedelmät/ Mutta paha puu tekee häijyt hedelmät.
7:18 Yxi hyue puu/ ei se taida häiyie hedhelmit tehdä/ Eike mös häiu puu hyuije hedhelmit.
Yksi hywä puu/ ei se taida häjyjä hedelmiä tehdä/ Eikä myös häjy puu hywiä hedelmiä.
7:19 Jocahinen puu/ quin ei teghe hyue hedhelmet/ se poishacatan/ ia heitete' tulehen.
Jokahinen puu/ kuin ei tee hywä hedelmät/ se pois hakatahan/ ja heitetään tulehen.
7:20 Sentähde' pite teiden tundeman heite hedhelmestens.
Sentähden pitää teidän tunteman heitä hedelmästänsä.
7:21 Ei iocahinen quin sano minulle/ Herra Herra/ pide siseltuleman Taiuan waldakundan/ mutta se ioca teke minun Iseni tachdon/ quin on Taiuais.
Ei jokahinen kuin sanoo minulle/ Herra Herra/ pidä sisälle tuleman taiwaan waltakuntaan/ mutta se joka tekee minun Isäni tahdon/ kuin on taiwaissa.
7:22 Monda sanouat minulle sine peiuene/ Herra/ Herra/ Emmekö me sinun nimes caut * Propheteranuut/ ia sinun nimelles perchelet wlgosaianuuat/ ia sinun nimes caut me olemma monda wäkeuet awu tehenyuet?
Monta sanowat minulle sinä päiwänä/ Herra/ Herra/ Emmekö me sinun nimesi kautta propheteerannut/ ja sinun nimelläsi perkeleet ulosajaneet/ ja sinun nimesi kautta me olemme monta wäkewät awut tehneet?
7:23 Ja silloin minun pite tunnustaman heille/ En ikenens mine teite tundenut/ Menget pois minun tyköeni te wäärin tekijet.
Ja silloin minun pitää tunnustaman heille/ En ikänänsä minä teitä tuntenut/ Menkäät pois minun tyköäni te wäärin tekijät.
7:24 Sentehde' iocahine' quin minulda nämet puhet cwle/ ia * tekepi ne/

mine tegen hene' wijsaa' miehen werdaxi/ ioca rakensi henen hooneens callion päle.
Sentähden jokahinen kuin minulta nämät puheet kuulee/ ja tekeepi ne/ minä teen hänen wiisaan miehen wertaiseksi/ joka rakensi hänen huoneensa kallion päälle.
7:25 Ja sadhe langeis/ ia wirdhat tulit/ ia twlet puhalsit/ ia syseijsit sen hoonen päle/ ia ei quitengan cukistunut/ Sille että hen oli callion päle perustettu.
Ja sade lankesi/ ja wirrat tulit/ ja tuulet puhalsit/ ja sysäisit sen huoneen päälle/ ja ei kuitenkaan kukistunut/ Sillä että hän oli kallion päälle perustettu.
7:26 Ja iocahinen quin cwle minulda näme puhet/ ia ei teghe nijte/ se tehden tyhmen miehen werdhaxi/ ioca hoonens rakensi sannan päle/ ia syseisit sen honen päle/
Ja jokahinen kuin kuulee minulta nämä puheet/ ja ei tee niitä/ se tehdään tyhmän miehen wertaiseksi/ joka huoneensa rakensi sannan päälle/ ja sysäisit sen huoneen päälle/
7:27 ia sadhe langeis/ ia wirdhat tulit/ ia twlet puhalsit/ ia syseisit sen hoonen päle/ ia se cukistui/ ia sen langeus oli swri.
ja sade lankesi/ ja wirrat tulit/ ja tuulet puhalsit/ ja sysäisit sen huoneen päälle/ ja se kukistui/ ja sen lankeus oli suuri.
7:28 Ja se tapactui/ cosca Iesus lopetti nemet puhet/ että canssat hämmestuit henen oppins päle/ Sille että hen opetti heite woimalisest/ ia ei ninquin kirianoppenuuat.
Ja se tapahtui/ koska Jesus lopetti nämät puheet/ että kansat hämmästyit hänen oppinsa päälle/ Sillä että hän opetti heitä woimallisesti/ ja ei niinkuin kirjanoppineet.

** Elket domitko) Jumalalle tule Domio. Senteden se quin Domitzepi ilman Jumalan Kesky/ se Jumalan Cunnian omista. Ja se wica/ ombi se suri Malca. * Coirat) Ouat ne/ iotca wihauat ia wainouat Jumalan Sana. * Quin Pyhe on) Teme Pyheys ombi Jumalan sana/ ionga cautta caiki cappalet Pyhexi tuleuat. * Sighat) Ouat ne/ iotca Lihallisis Himoisa wpotetut ouat nin/ ettei he taidha ychten waari otta sanasta. * Propheterannut) Neille on olluet ialod töödh/ waan ei ole ollut hyue Sydhende. Senteden pitä Jumalan sanoman/ Ettei hen heite tunne omixensa. * Tekepi sen ielkin) Tesse Christus mös anopi Wscoa/ Sille cussa ei wsco ole/ sine ei kesky pidhete/ Ro. 3. Ja caiki hyuet Tööd/ ilman wscota tehdhyt/ echke quinga hyuet ne näkyuet/ ouat syndi. Wastoinpein/ cussa Wsco on/ sijnä pite iwri oikiat hyuet Töödh noudhattama'. Sen Christus (tekemisexi) cutzu/ että sydhemest tehdheisin. Mutta Wsco puhdistapi sydhemen Act. 15. Ja teme wanhurskaus caikinaisi twlia wahwana wastanseiso/ se on/ wastan caiki heluetin woima. Sille se wanhurskaus ombi rakettu wahwan Perustoxen päle/ Christusen sen wscon cautta. Mutta*

hyuet töödh ilman wscota/ ne ouat ninen tyhmein Neitzytten Lampudh/ ilman öliuta.

VIII. Lucu.

8:1 Coska hen nyt alasastui worelda/ seurasi hende palio Canssa.
Koska hän nyt alas astui wuorelta/ seurasi häntä paljon kansaa.
8:2 Ja catzo/ yxi Spitalimies edheskeui/ cumarsi hende/ ia sanoi/ Herra/ ios sine tahdhot/ sine woit minu' puhdhista.
Ja katso/ yksi spitalimies edeskäwi/ kumarsi häntä/ ja sanoi/ Herra/ jos sinä tahdot/ sinä woit minun puhdistaa.
8:3 Nin oiensi Iesus kätens/ ia rupeis häneen/ sanodhen/ Mine tahdon/ Ole puhdhas.
Niin ojensi Jesus kätensä/ ja rupesi häneen/ sanoen/ Minä tahdon/ Ole puhdas.
8:4 Ja cocta hen puhdhistuij spitalista. Ja sanoi Iesus henelle/ Catzo/ ettet sine kellecken sano/ mutta mene ia nägyte itzes Papillen/ Ja wffra sinun Lahias/ ionga Moses keskenyt on heille * todhistoxexi.
Ja kohta hän puhdistui spitalista. Ja sanoi Jesus hänelle/ Katso/ ettet sinä kellekään sano/ mutta mene ja näytä itsesi papillen/ ja uhraa sinun lahjasi/ jonka Moses käskenyt on heille todistukseksi.
8:5 Mutta coska Iesus siselmeni Capernaum/ tuli yxi Pämies henen tygens rucoeli hende/ sanodhen/
Mutta koska Jesus sisälle meni Kapernaumiin/ tuli yksi päämies hänen tykönsä rukoili häntä/ sanoen/
8:6 Herra/ minun paluelian sairasta coton haluattuna/ ia cowan waiuatan.
Herra/ minun palwelijani sairastaa kotona halwattuna/ ja kowin waiwataan.
8:7 Ja sanoi henelle Iesus/ Coska mine tulen/ nin mine paranan henen.
Ja sanoi hänelle Jesus/ Koska minä tulen/ niin minä parannan hänen.
8:8 Nin wastasi pämies/ ia sanoi/ Herra/ en ole mine mahdolinen/ että sine tulet minun cattoni ala/ Waan sano yxi sana/ ia nin minun paluelian paranee.
Niin wastasi päämies/ ja sanoi/ Herra/ en ole minä mahdollinen/ että sinä tulet minun kattoni alle/ Waan sano yksi sana/ ja niin minun palwelijani paranee.
8:9 Sille mine mös olen Inhiminen toisen wallan alla/ ia minulla on sotamiehije minun allani. Ja * sanon telle/ Mene/ ia hen mene. Ja toiselle/ Tule/ ia hen tulepi. Ja minun palueliallen/ Teghe teme/ ia hen teke.
Sillä minä myös olen ihminen toisen wallan alla/ ja minulla on sotamiehiä minun allani. Ja sanon tälle/ Mene/ ja hän menee. Ja toiselle/ Tule/ ja hän

tuleepi. ja minun palwelijalleni/ Tee tämä/ ja hän tekee.
8:10 Coska Iesus temen cwli/ imehteli hen/ ia sanoi heille/ iotca hende seurasit. Totisesta sanon mine teille/ En tosin mine ole leynnyt * Israelis sencaltaist wsko.
Koska Jesus tämän kuuli/ ihmetteli hän/ ja sanoi heille/ jotka häntä seurasit. Totisesti sanon minä teille/ En tosin minä ole löytänyt Israelissa senkaltaista uskoa.
8:11 Mutta mine sanon teille/ että monda ouat tuleuaiset * idhest ia lennest/ ia Abrahamin/ Isaac/ ia Jacobin cansa pite Taiuan waldakunnas istuman.
Mutta minä sanon teille/ että monta owat tulewaiset idästä ja lännestä/ ja Abrahamin/ Isakin/ ja Jakobin kanssa pitää taiwaan waltakunnassa istuman.
8:12 Mutta Waldakunnan lapset heiteten sijhen ärimeisen pimeyteen/ Sielle pite idku/ ia ha'masten kiristös oleman.
Mutta waltakunnan lapset heitetään siihen äärimmäiseen pimeyteen/ Siellä pitää itku/ ja hammasten kiristys oleman.
8:13 Ja Iesus sanoi Pämiehelle/ Mene ia ninquin sine wscot/ nin sinun tapactucon. Ja sille hetkelle parani henen paluelians.
Ja Jesus sanoi päämiehelle/ Mene ja niinkuin sinä uskot/ niin sinun tapahtukoon. Ja sillä hetkellä parani hänen palweliansa.
8:14 Ja coska Iesus tuli Petarin hoonesen ia näki henen anoppins wootes sairastauan wilutadhis.
Ja koska Jesus tuli Petarin huoneeseen ja näki hänen anoppinsa wuoteessa sairastawan wilutaudissa.
8:15 Nin hen rupeis sen käten/ ia wilutauti lowuij heneste. Ja hen ylesnousi ia palueli heite.
Niin hän rupesi sen käteen/ ja wilutauti luopui hänestä. Ja hän ylösnousi ja palweli heitä.
8:16 Mutta coska echto tuli/ toijt he henelle monda pirulda riuatuta/ ia hen wlgosaioi sanalla henget/ ia teki caikinaiset sairat teruexi.
Mutta koska ehtoo tuli/ toit he hänelle monta pirulta riiwattua/ ja hän ulos ajoi sanalla henget/ ja teki kaikkinaiset sairaat terweeksi.
8:17 Senpäle/ että teutettemen piti/ quin sanottu oli Esaian Prophetan caut/ coska hen sanoi/ Hen on ottanut meiden heickudhen/ ia taudhinna hen cannoi.
Senpäälle/ että täytettämän piti/ kuin sanottu oli Esaian prophetan kautta/ koska hän sanoi/ Hän on ottanut meidän heikkouden/ ja tautimme hän kantoi.
8:18 Coska nyt Iesus näki palion canssa henen ymberillens/ keski hen

sillepolelle merta menne.
Koska nyt Jesus näki paljon kansaa hänen ympärillänsä/ käski hän sille puolelle merta mennä.
8:19 Ja quin yxi kirianoppenut edheskeui sanoi se henelle/ Mestari/ Mine tahdon sinua seurata * cuhungas ikenens menet.
Ja kuin yksi kirjanoppinut edeskäwi sanoi se hänelle/ Mestari/ Minä tahdon sinua seurata kuhunkas ikänänsä mene.
8:20 Ni Iesus sanoi henelle/ Ketuilla on loolat/ ia Taiuan linnuilla on pesät/ mutta Inhimisen poiala ei ole cuhunga hen päens cumarta.
Niin Jesus sanoi hänelle/ Ketuilla on luolat/ ja taiwaan linnuilla on pesät/ mutta ihmisen pojalla ei ole kuhunka hän päänsä kumartaa.
8:21 Toinen henen opetuslapsistans sanoi henelle/ Herra/ salli minua ensin menemen/ ia hautaman minun Iseni.
Toinen hänen opetuslapsistansa sanoi hänelle/ Herra/ salli minua ensin menemän/ ja hautaaman minun isäni.
8:22 Nin Iesus sanoi henelle/ Seura minua/ ia anna ne coolluet * haudhata heiden coolluitans.
Niin Jesus sanoi hänelle/ Seuraa minua/ ja anna ne kuolleet haudata heidän kuolleitansa.
8:23 Ja quin hen oli hacten astunut/ seurasit hende henen opetuslapsens.
Ja kuin hän oli haahteen astunut/ seurasit häntä hänen opetuslapsensa.
8:24 Ja catzo/ swri ilma nowsi merelle/ nin että aldu löij ylitze hahden/ Mutta hen itze macasi.
Ja katso/ suuri ilma nousi merelle/ niin että aalto löi ylitse haahden/ Mutta hän itse makasi.
8:25 Nin edheskeuit opetuslapset/ ia herätit henen/ ia sanoit/ Herra/ auita meite/ me hucu'ma.
Niin edeskäwit opetuslapset/ ja herätit hänen/ ja sanoit/ Herra/ auta meitä/ me hukumme.
8:26 Nin hen sanoi heille/ Mite te heicko wskoiset pelket? Hen nousi yles/ ia asetti twlen/ ia meren. Ja tuli iuri tyuenexi.
Niin hän sanoi heille/ Mitä te heikkouskoiset pelkäät? Hän nousi ylös/ ja asetti tuulen/ ja meren. Ja tuli juuri tyweneksi.
8:27 Nin Inhimiset imehtelit/ sanodhen/ Millinen teme on. Sille että twlet ia meri mös ouat henen cwliaiset?
Niin ihmiset ihmettelit/ sanoen/ Millainen tämä on. Sillä että tuulet ja meri myös owat hänen kuuliaiset?
8:28 Ja quin hen tuli sillepolen merta/ nijnen Gergesenerin makundan/ nin iooxit henen wastans caxi pirulda riuattut haudhoista wlgoslectenet/ ia he

olit sangen hirmuiset/ nin ettei kengen tainut site tiette waelta.
Ja kuin hän tuli sille puolen merta/ niiden Gergeserin maakuntaan/ niin juoksit hänen wastaansa kaksi pirulta riiwatut haudoista ulos lähteneet/ ja he olit sangen hirmuiset/ niin ettei kenkään tainnut sitä tietä waeltaa.
8:29 Ja catzo/ he hwdhit ia sanoit/ Mite meille on sinun cansas Iesu Jumalan Poica?
Ja katso/ he huusit ja sanoit/ Mitä meillä on sinun kanssasi Jesus Jumalan Poika?
8:30 Olecos tenne tullut meite waiuaman ennen aica? Nin keui caukan heiste sangen swri sicain ioucko wehmaal.
Oletkos tänne tullut meitä waiwaaman ennen aikaa? Niin käwi kaukana heistä sangen suuri sikain joukko wehmaalla.
8:31 Nin percheleet rucoilit hende ia sanoit/ Jos sine wlgosaiat meite/ nin salli meiden menne toon sica lauman siselle. Sanoi hen heille/ Menget.
Niin perkeleet rukoilit häntä ja sanoit/ Jos sinä ulos ajat meitä/ niin salli meidän mennä tuon sikalauman sisälle. Sanoi hän heille/ Menkäät
8:32 Nin he menit wlgos ia siselkeuit sijhen sicain laumaan. Ja catzo/ coco sica lauma sööxijhin mereen/ ia wpposit weteen.
Niin he menit ulos ja sisälle käwit siihen sikain laumaan. Ja katso/ koko sikalauma syöksyi mereen/ ja upposit weteen.
8:33 Mutta paimenet poispakenit/ ia menit caupungin/ ia sanoit ne caiki/ Ja quinga nijnen pirulda riuattudhen oli tapactanut.
Mutta paimenet pois pakenit/ ja menit kaupunkiin/ ja sanoit ne kaikki/ Ja kuinka niiden pirulta riiwattujen oli tapahtunut
8:34 Ja catzo/ coco caupungi keui wlgos Iesusen wastan. Ja coska he näit henen/ rucolit he hende poismenemen heiden Maansärilde.
Ja katso/ koko kaupunki käwi ulos Jesusta wastaan. Ja koska he näit hänen/ rukoilit he häntä pois menemän heidän maansa ääriltä.

IX. Lucu.

9:1 Ja nin hen astui hacte'/ ylitzemeni iellens/ ia tuli omaa' caupu'gijns.
Ja niin hän astui haahteen/ ylitse meni jällens/ ja tuli omaan kaupunkiinsa.
9:2 Ja catzo/ he edhestoit yhde' Haluatu' wootes sairastaua'. Coska nyt Iesus näki heiden wscons/ sanoi hen Haluatulle/ Poican oe hyues turuas/ sinun synnis andexiannetan sinulle.
Ja katso/ he edestoit yhden halwatun wuoteessa sairastawan. Koska nyt Jesus näki heidän uskonsa/ sanoi hän halwatulle/ Poikani ole hywässä turwassa/ sinun syntisi anteeksiannetaan sinulle.

9:3 Ja catzo/ mutamat kirianoppenuist sanoit keskenens/ Täme pilca Jumalata.
Ja katso/ muutamat kirjanoppineista sanoit keskenänsä/ Tämä pilkkaa Jumalata.
9:4 Coska nyt Iesus heiden aiatoxens näki/ sanoi hen/
Koska nyt Jesus heidän ajatuksensa näki/ sanoi hän/
9:5 Mixi te paha aiattelet teiden sydhemisenne? Cumbi keuiembi on sano/ Synnit andexiannetan sinulle/ taica sanoa/ Nouse yles ia kiew?
Miksi te pahaa ajattelet teidän sydämissänne? Kumpi kewiämpi on sanoa/ Synnit anteeksi annetaan sinulle/ taikka sanoa/ Nouse ylös ja käy?
9:6 Mutta että teiden pite tietemen/ että Inhimisen poialla on walta maasa synnit andexianda/
Mutta että teidän pitää tietämän/ että Ihmisen Pojalla on walta maassa synnit anteeksiantaa.
9:7 Sijtte sanoi hen sille Haluatulle/ Nouse yles/ ia ota sinun wootes/ ia mene cotias. Ja hen ylesnousi/ ja meni cotians.
Sitten sanoi hän sille halwatulle/ Nouse ylös/ ja ota sinun wuoteesi/ ja mene kotiasi. Ja hän ylös nousi/ ja meni kotiansa.
9:8 Ja coska canssa sen neit/ imehtelit he/ ia cunnioitit Jumala/ ioca oli andanut Inhimisten sencaltaisen wallan.
Ja koska kansa sen näit/ ihmettelit he/ ja kunnioitit Jumalaa/ joka oli antanut ihmisten senkaltaisen wallan.
9:9 Ja quin Iesus sielde ohitzekieui/ näki hen Inhimisen tullihones istuuan/ nimelde Mattheus/ Ja hen sanoi henelle/ Seura minua. Nin hen ylesnousi/ ia seurasi hende.
Ja kuin Jesus sieltä ohitse käwi/ näki hän ihmisen tullihuoneessa istuwan/ nimeltä Mattheus/ Ja hän sanoi hänelle/ Seuraa minua. Niin hän ylös nousi/ ja seurasi häntä.
9:10 Ja tapactui/ ette Iesus atrioitzi henen hoonesans/ ia catzo/ monda Publicani ia synneiste iotca olit tulluuat/ ynne atrioitzit Iesusen ia henen opetuslastens cansa.
Ja tapahtui/ että Jesus aterioitsi hänen huoneessansa/ ja katso/ monta publikaania ja syntistä jotka olit tulleet/ ynnä aterioitsit Jesuksen ja hänen opetuslastensa kanssa.
9:11 Coska Phariseuset sen neit/ sanoit he henen opetuslapsillens/ Mixi teiden Mestarin sööpi publicanein ia synneisten cansa?
Koska phariseukset sen näit/ sanoit he hänen opetuslapsillensa/ Miksi teidän mestari syöpi publikaanein ja syntisten kanssa?
9:12 Coska Iesus sen cwli/ sanoi hen heille/ Ei taruitze ne/ iotca teruet on

läkerite/ waan iotca sairastauat.
Koska Jesus sen kuuli/ sanoi hän heille/ Ei tarwitse ne/ jotka terweet on lääkäriä/ waan jotka sairastawat.
9:13 Mutta paramin menget/ ia oppecat mike se on/ Laupiutta mine tahdon/ ia * en wffri/ Sille en tullut mine * wanhurskaita cutzuman/ mutta synneitzit parannoxelle.
Mutta paremmin menkäät/ ja oppikaat mikä se on/ Laupeutta minä tahdon/ ja en uhria/ Sillä en tullut minä wanhurskaita kutsuman/ mutta syntiset parannukselle.
9:14 Silloin Johannesen opetuslapset käuit henen tygens/ ia sanoit/ Mingetähden me/ ia Phariseuset nin palion paastwme/ Mutta sinun opetuslapses ei paastuua/
Silloin Johanneksen opetuslapset käwit hänen tykönsä/ ja sanoit/ Minkä tähden me/ ja phariseukset niin paljon paastoamme/ Mutta sinun opetuslapsesi ei paastoa/
9:15 Nin sanoi Iesus heille/ Taitauatco ylghen poiat murechtija nin cauuan/ quin ylkä on heiden cansans? Mutta ne peiuet tuleuat/ coska ylkä heilde poisotetan/ ia silloin heiden pite paastoman.
Niin sanoi Jesus heille/ Taitawatko yljän pojat murehtia niin kauan/ kuin ylkä on heidän kanssansa? Mutta ne päiwät tulewat/ koska ylkä heiltä pois otetaan/ ja silloin heidän pitää paastoaman.
9:16 * Ei kengen paicka wanha werca/ wdhen werghan tilghalla/ Sille se paicka reweise quitengin henense pois wateesta/ ia se aucku tule pahemaxi.
Ei kenkään paikkaa wanhaa werkaa/ uuden weran tilkulla/ Sillä se paikka rewäisee kuitenkin hänensä pois waatteesta/ ja se aukko tulee pahemmaksi.
9:17 Ei kengen mös pane torecta wijna wanhoin leilein/ mwtoin leilit pacachtauat/ ia wijna wlgoswota/ ia leilit hucastuuat/ Mutta he laskeuat nooren wijnan wsin leilein/ nin he molomat ouat tähdelle.
Ei kenkään myös pane tuoretta wiinaa wanhoin leileihin/ muutoin leilit pakahtuwat/ ja wiina ulos wuotaa/ ja leilit hukastuwat/ Mutta ne laskewat nuoren wiinan uusiin leilein/ niin ne molemmat owat tähdellä.
9:18 Coska hen oli näme puhunut heille/ Catzo/ nin tuli yxi Pämies/ ia cumarsi hende sanoden/ Herra/ minun tytteren nyt cooli/ Mutta tule/ ia pane sinun kätes henen pälens/ ia nin hen eläuexi tule.
Koska hän oli nämä puhunut heille/ Katso/ niin tuli yksi päämies/ ja kumarsi häntä sanoen/ Herra/ minun tyttäreni nyt kuoli/ Mutta tule/ ja pane sinun kätesi hänen päällensä/ ja niin hän eläwäksi tulee.
9:19 Nin nousi Iesus yles ia seurasi hende/ ia henen opetuslapsens.
Niin nousi Jesus ylös ja seurasi häntä/ ja hänen opetuslapsensa.

9:20 Ja catzo/ yxi waimo/ ioca caxitoistakymende wootta oli punaist tauti sairastanut/ hen käui henen tacanans/ rupeis henen watens leepesen/ Sille hen oli sanonut itzellens/
Ja katso/ yksi waimo/ joka kaksitoistakymmentä wuotta oli punaista tautia sairastanut/ hän käwi hänen takanansa/ rupesi hänen waatteensa liepeeseen/ Sillä hän oli sanonut itsellensä/
9:21 Jos mine waiuoin rupen henen wateesens/ nin mine tulen teruexi.
Jos minä waiwoin rupean hänen waatteeseensa/ niin minä tulen terweeksi.
9:22 Mutta nin Iesus kiensi henens/ ia näki henen ia sanoi/ Ole hyues turuas Tytteren/ sinun wskos on tehnyt sinun teruexi. Ja se waimo tuli teruexi samalla hetkelle.
Mutta niin Jesus käänsi hänensä/ ja näki hänen ja sanoi/ Ole hywässä turwassa tyttärein/ sinun uskosi on tehnyt sinut terweeksi. Ja se waimo tuli terweeksi samalla hetkellä.
9:23 Ja coska Iesus tuli pämiehen honesen/ ia näki * huijlunsoijttaiat/ ia canssan hymiseuen sanoi hen heille/
Ja koska Jesus tuli päämiehen huoneeseen/ ja näki huilunsoittajat/ ja kansan hymisewän sanoi hän heille/
9:24 Menget pois/ ei ole pica coollut/ mutta hen maca. Ja he nauroit hende.
Menkäät pois/ ei ole piika kuollut/ Mutta hän makaa. Ja he nauroit häntä.
9:25 Coska nyt canssa oli wlgosaiettu/ käui hen sisel/ ia rupeis henen kätens/ ia ylesnousi pica.
Koska nyt kansa oli ulosajettu/ käwi hän sisälle/ ja rupesi hänen käteensä/ ja ylösnousi piika.
9:26 Ja se sanoma cwlui ylitze kaiken sen maan.
Ja se sanoma kuului ylitse kaiken sen maan.
9:27 Ja coska Iesus sielde poijslexi/ seurasit hende caxi sokiata/ hwsit ia sanoit/ Armadha meite Dauidin poica. Ja coska hen tuli hoonesen/ edheskeuit ne sokiat henen tygens.
Ja koska Jesus sieltä pois läksi/ seurasit häntä kaksi sokeata/ huusit ja sanoit/ Armahda meitä Dawidin poika. Ja koska hän tuli huoneeseen/ edeskäwit ne sokeat hänen tykönsä.
9:28 Ja sanoi heille Iesus/ wskottaco että mine woin sen tehdä teille? He sanoit henelle/ Herra/ me wskoma.
Ja sanoi heille Jesus/ uskotteko että minä woin sen tehdä teille? He sanoit hänelle/ Herra/ me uskomme.
9:29 Nin hen rupeis heiden silmeins päle/ sanodhen/ Teiden wskon ielken olcon teille. Ja heiden silmet aukenit.

Niin hän rupesi heidän silmien päälle/ sanoen/ Teidän uskon jälkeen olkoon teille. Ja heidän silmät aukenit
9:30 Nin Iesus haasti heite/ sanoden/ Catzocat ettei kengen täte saa tiete.
Niin Jesus haastoi heitä/ sanoen/ Katsokaat ettei kenkään tätä saa tietää.
9:31 Waan coska he poismenit iulghistit he henen sanomans caikella sille maalla.
Waan koska he pois menit julkistit he hänen sanomansa kaikella sillä maalla.
9:32 Coska nyt nämet olit wlgosmennyuet/ Catzo/ nin he toit mycken ia Pirulda riwatun Inhimisen henen eteens. Ja quin perchele oli wlgosaiettu/ puhui mycke.
Koska nyt nämät olit ulos menneet/ Katso/ niin he toit mykän ja pirulta riiwatun ihmisen hänen eteensä. Ja kuin perkele oli ulos ajettu/ puhui mykkä.
9:33 Ja Canssa imehteli/ ia sanoi/ Sencaltaista ei ikenens Israelis ilmestenyt.
Ja kansa ihmetteli/ ja sanoi/ Senkaltaista ei ikänänsä Israelissa ilmestynyt.
9:34 Mutta Phariseuset sanoit/ Percheleden päructinan caut/ hen wlgosaia percheleet.
Mutta phariseukset sanoit/ perkeleiden pääruhtinaan kautta/ hän ulos ajoi perkeleet.
9:35 Ja Iesus ymberins keui caiki caupungit/ ia kylet/ ia opetti heiden Synagogisans/ sarnaten Waldakunnan Euangelium/ ia paransi caikinaiset taudhit/ ia caiken saijraudhen Canssas.
Ja Jesus ympäriinsä käwi kaikki kaupungit ja kylät ja opetti heidän synagoogissansa/ saarnaten waltakunnan ewankeliumia/ ja paransi kaikkinaiset taudit/ ja kaiken sairauden kansassa.
9:36 Ja coska hen nyt näki Canssat/ Armachti hen heiden pälens/ että he olit ylenannetut/ ia haiotetut/ ninquin lambat/ joilla ei ole Paimenda.
Ja koska hän nyt näki kansat/ Armahti hän heidän päällensä/ että he olit ylenannetut/ ja hajoitetut/ niinkuin lampaat/ joilla ei ole paimenta.
9:37 Silloin sanoi hen opetuslapsillens/ Elo tosin ombi sangen palio/ mutta wähe on tööwäki/
Silloin sanoi hän opetuslapsillensa/ Eloa tosin ompi sangen paljon/ mutta wähän on työwäkeä/
9:38 Rucolcat sentähden Elon Herra/ että hen wlgoslähäteis tööwäkie henen eloonsa.
Rukoilkaat sentähden Elon Herraa/ että hän ulos lähettäisi työwäkeä hänen eloonsa

** En wffri) Se on Jumalan otollisembi että me keskenem hyue tegeme/ quin me wffraisimma. * Wanhurskaita) Christus poisheittepi caiken Inhimillisen wanhurskaudhen/ ia tachtopi että me ainoast henen wanhurskaudhens päle rakennaisim. Sentäden hen mös tessä sanopi/ että hen waiuoin nijte Syndisite cutzupi. Ninquin P. Paueli sanopi 1. Timot. 1. Christus tuli Mailmaan Syndisite wanhurskaaxi tekemen. * Eikengen paicka) Se on Ej kengen taidha tete wtta Euangeliumin oppia wanhalla lihallisella sydhemelle käsitte. Ja coska se Lihallisille Inhimisille saarnatan/ nin ne tuleuat waiuoin pahemaxj. Ninquin nyt tapachtupi/ että coska se hengelinen wapadhus sarnatan/ nin Liha sen kientepi oman pahan sisuns ielkijn. * Huilunsoittaiat) Jotca Wainaiten ia Rwmisten tykene leikitzit Ninquin nyt meidhen seas kelloilla soitetaan/ ia peijaita weisataan. Sen se merkitze/ että colema waikuttapi ia tutan Lain opin cautta.*

X. Lucu.

10:1 IA hen cutzui caxitoistakymende Opetuslastans tygens/ ia annoi heille wallan wastoin reetaisit hengije/ että he heite wlgosaiaisit/ ia parannaisit caikinaiset Taudhit/ ia iocaitzen sairaudhen.
Ja hän kutsui kaksitoistakymmentä opetuslastansa tykönsä/ ja antoi heille wallan wastoin riettaisit henkiä/ että he heitä ulosajaisit/ ja parantaisit kaikkinaiset taudit/ ja jokaisen sairauden.
10:2 Mutta näme ouat nijnen cadhentoistakymenen Apostolin nimet. Ensimeinen/ Symon/ ioca cutzutan Petari/ ia Andreas henen weliens Jacobus Zebedeusen poica/ ia Johannes henen weliens/
Mutta nämä owat niiden kahdentoistakymmenen apostoli nimet. Ensimmäinen/ Simon/ joka kutsutaan Petari/ ja Andreas hänen weljensä Jakobus Zebedeuksen poika/ ja Johannes hänen weljensä
10:3 Philippus/ ia Bartholomeus/ Thomas/ ia Mattheus/ ioca oli Publicanus ollut/ Jacobus Alphein poica/ Ja Lebbeus ligalnimelle Taddeus/
Philippus/ ja Bartholomeus/ Thomas/ ja Mattheus/ joka oli publikanus ollut/ Jakobus Alphein poika/ Ja Lebbeus liikanimelle Taddeus/
10:4 Symon Cananeus/ ia Judas Ischariotes/ ioca mös petti henen.
Simon Kananeus/ ja Judas Iskariotes/ joka myös petti hänen.
10:5 Nämet caxitoistakymende wlgoslehetti Iesus ioille hen käskenyt oli/ sanoden/ Elket mengö pacanaiden tielle/ ia Samaritanein caupungin elket sisel mengö/
Nämät kaksitoistakymmentä ulos lähetti Jesus joille hän käskenyt oli/ sanoen/ Älkäät menkö pakanaiden tielle/ ja Samaritain kaupunkiin älkäät sisälle menkö/
10:6 Mutta menget paramin nijnen cadhotettuin lammasten tyge Israelin hoonest.
Mutta menkäät paremmin niiden kadotettuin lammasten tykö Israelin

huoneesta.
10:7 Nin menget ia sarnatkat/ sanoden/ Taiuan waldakunda ombi iuri lehestynyt.
Niin menkäät ja saarnatkaat/ sanoen/ Taiwaan waltakunta ompi juuri lähestynyt.
10:8 Kipiet techket teruexi/ Spitaliset puhdistaca. Colluet yleswirghottaca. Perchelet wlgosaiacat. Lahiaxi te saitta/ nin mös lahiaxi andacat.
Kipeät tehkäät terweeksi/ Spitaliset puhdistakaa. Kuolleet ylös wiroittakaa. perkeleet ulos ajakaat. Lahjaksi te saitte/ niin myös lahjaksi antakaat.
10:9 Ei teiden pidhe Culda/ eike hoopia/ eike Raha * pitemen teiden cuckaroisan/ eike ewessecki matkas/ eike cachta hamet/ eike kengije/ eike sauua/
Ei teidän pidä kultaa/ eikä hopeaa/ eikä rahaa pitämän teidän kukkaroissan/ eikä ewässäkkiä matkassa/ eikä kahta hametta/ eikä kenkiä/ eikä sauwaa/
10:10 Sille että Tömies ombi roghans ansiolinen.
Sillä että työmies ompi ruokaansa ansiollinen.
10:11 Waan cungaikenens caupungin tadica kylen te siselkieytte/ Kyselket cuka sijne on otolinen/ Ja olcatta sielle sijhenasti että te poislehdette.
Waan kuinka ikänänsä kaupunkiin taikka kylään te sisälle käytte/ Kyselkäät kuka siinä on otollinen/ Ja olkaatte siellä siihen asti että te pois lähdette.
10:12 Mutta coska te hoonen siselmenet/ nin teruetteke hende. Ja sanokat/ Rauha olcoon tehen hoonesen/
Mutta koska te huoneen sisälle menet/ niin terwehtäkää häntä. Ja sanokaat/ Rauha olkoon tähän huoneeseen/
10:13 Ja ios se hoone on otolinen/ nin tulkan teidhen rauhan sen päle. Jollei hen ole otolinen/ nin teiden rauhan teille palaiapi.
Ja jos se huone on otollinen/ niin tulkaan teidän rauhan sen päälle. Jollei hän ole otollinen/ niin teidän rauhan teille palaapi.
10:14 Ja cussa eikengen teite wastanrupee/ eike cwle teiden sanoian/ nin wlgosmenget nijstä hooneist/ tadica sijte caupungist/ Ja * pudhistakat tommu teiden ialghoistanna.
Ja kussa ei kenkään teitä wastaan rupeaa/ eikä kuule teidän sanojan/ niin ulos menkäät niistä huoneista/ taikka siitä kaupungista/ ja pudistakaa tomu teidän jaloistanne.
10:15 Totisesta sanon mine teille/ Hookembi pite oleman Sodoman ia Gomorrhan maan/ domio peiuene quin sille caupungilla.
Totisesti sanon minä teille/ Huokeampi pitää Sodoman ja Gomorran maat/ tuomio päiwänä kuin sillä kaupungilla.

10:16 Catzo mine lehetten teiden/ ninquin lambat swttein keskelle. Olkat sentehden taitauat/ ninquin kermet/ ia yxikerdhaijset ninquin mettiset.
Katso minä lähetän teidän/ niinkuin lampaat sutten keskelle. Olkaa sentähden taitawät/ niinkuin käärmeet/ ja yksikertaiset niinkuin mettiset.
10:17 Mutta cauattacat teiden nijlde Inhimisilde/ sille he edhesweteuet teiden heiden radstupins/ ia heiden Synagogisans pite heiden hoosuman teite.
Mutta kawahtakaat teidän niiltä ihmisiltä/ sill he edeswetäwät teidän heidän raastupiinsa/ ja heidän synagoogissansa pitää heidän hosuman teitä.
10:18 Nin mös Pämiesten ia Kuningaiden eteen te wiedhen/ minun tehden/ heille ia pacanoille todistoxexi.
Niin myös päämiesten ja kuninkaiden eteen te wiedään/ minun tähden/ heille ja pakanoille todistukseksi.
10:19 Coska he nyt teite edhesweteuet/ Elket murehtigo/ quinga/ taica mite teiden pite puhuman/ Sille että teille annetan samalla hetkel mite teiden pite puhuman.
Koska he nyt teitä edeswetäwät/ Älkäät murehtiko/ kuinka/ taikka mitä teidän pitää puhuman/ Sillä että teille annetaan samalla hetkellä mitä teidän pitää puhuman.
10:20 Sille ette te ole ne/ iotca puhuuat/ waan teiden Isen Hengi/ ioca teisse puhupi.
Sillä ette te ole ne/ jotka puhuwat/ waan teidän Isän Henki/ joka teissä puhuupi.
10:21 Se yxi welij edeswete sen toisen welien colemaan/ Ja Ise Poians/ ia lapset carkauat wanhimbaidens wastan/ ia tappauat heite.
Se yksi weli edeswetää sen toisen weljensä kuolemaan/ ja isä poikansa/ ja lapset karkaawat wanhempaidensa wastaan/ ja tappawat heitä.
10:22 Ja caiki teite wihauat minun Nimeni tähden. Mutta ioca loppun asti wahuast seiso/ hen tule autuaxi.
Ja kaikki teitä wihaawat minun nimeni tähden. Mutta joka loppuun asti wahwana seisoo/ hän tulee autuaaksi.
10:23 Coska he nyt wainouat teite ydhes caupungis/ nin paetkat toisen. Sille totisesta sanon mine teille/ ette te woi caiki Israelin caupungeit toimitta sijhenasti että Inhimisen Poica tulepi.
Koska he nyt wainoawat teitä yhdessä kaupungissa/ niin paetkaat toiseen. Sillä totisesti sanon minä teille/ ette te woi kaikki Israelin kaupungit toimittaa siihenasti että Ihmisen Poika tuleepi.
10:24 Ei ole opetuslapsi ylitze Mestarins/ Eike paluelia ylitze henen Herrans. Tytyken Opetuslapsi ios hen ombi ninquin henen Mestarins/ ia Paluelia

ninquin henen Herrans.
Ei ole opetuslapsi ylitse mestarinsa/ Eikä palwelija ylitse hänen herransa. Tyytykään opetuslapsi jos hän ompi niinkuin hänen mestarinsa/ ja palwelija niinkuin hänen herransa.
10:25 Jos he ouat itze Isenen Beelzebub cutzuneet/ quinga palio enämin he henen pereens cutzuuat?
Jos he owat itse Isännän beelzebub kutsuneet/ kuinka paljon enemmin he hänen perheensä kutsuwat?
10:26 Elket sentehden heite pelietkö. Sille ettei miteken ole peitetty/ ioca ei pidhe ilmoitettaman/ ia ei miten salattu/ quin ei tule tietteuexi.
Älkäät sentähden heitä peljätkö. Sillä ettei mitäkään ole peitetty/ joka ei pidä ilmoitettaman/ ja ei mitään salattu/ kuin ei tule tiettäwäksi.
10:27 Jota mine sanon teille pimeise/ site sanokat walkiudhes/ ia mite teiden coruaa'ne sanotan/ site sarnatcat cattoin päle.
Jota minä sanon teille pimeässä/ sitä sanokaat walkeudessa/ ja mitä teidän korwaanne sanotaan/ sitä saarnatkaat kattoin päällä.
10:28 Ja elket teiten pelietkö nijlde/ iotca rumin tappauat/ ia eiuet woi sielua tappa/ Mutta pelietkä enämin site/ ioca woipi seke sielun että rumin heluettin hucutta.
Ja älkäät peljätkö niitä/ jotka ruumiin tappawat/ ja eiwät woi sielua tappaa/ Mutta peljätkää enemmin sitä/ joka woipi sekä sielun että ruumiin helwettiin hukuttaa.
10:29 Eikö caxi warwuist ychten ropoin myydhe? ia yxi heiste ei puto maan päle/ ilman teiden Iseten.
Eikö kaksi warpusta yhteen ropoon myydä? ja yksi heistä ei putoaa maan päälle/ ilman teidän Isättänne.
10:30 Nin ouat nyt mös caiki teiden päen hiuxet luettudh/
Niin owat nyt myös kaikki teidän pään hiukset luetut/
10:31 Elket sis pelietkö/ Te oletta paramat/ quin monda warwuista.
Älkäät siis peljätkö/ Te olette paremmat/ kuin monta warpusta.
10:32 Sentähden/ iocahine' quin minun tunnusta Inhimisten edhes/ sen tunnustan mös mine/ minun Iseni edhes/ ioca on Taiuaisa.
Sentähden/ jokainen kuin minun tunnustaa ihmisten edessä/ sen tunnustan myös minä/ minun Isäni edessä/ joka on taiwaissa.
10:33 Mutta iocahinen quin minun kieltä Inhimisten edhes/ kiellen mine mös henen minun Iseni edhes/ ioca on Taiuaisa.
Mutta jokainen kuin minun kieltää ihmisten edessä/ kiellän minä myös hänen minun Isäni edessä/ joka on taiwaissa.
10:34 Elket luulco/ että mine olen tullut * rauhan lehettemen maan päle/

En ole tullut rauha/ mutta mieckan lehettemen.
Älkäät luulko/ että minä olen tullut rauhan lähettämän maan päälle/ En ole tullut rauhaa/ mutta miekan lähettämän.
10:35 Sille mine tulin Inhimiste Isens wastan rijdhaisexi tekemen/ Ja tytärtä eitiens wastan/ ia Minien henen anoppians wastan.
Sillä minä tulin ihmistä isäänsä wastaan riitaiseksi tekemän/ ja tytärtä äitiänsä wastaan/ ja miniän hänen anoppiansa wastaan.
10:36 Ja Inhimisen oma pereh tuleuat henen wihamiehexens.
Ja ihmisen oma perhe tulewat hänen wihamieheksensä.
10:37 Joca racasta Isens taica Eitiens minun ylitzen ei se ole minulle otolinen. Ja ioca racastapi poicans/ taicka tyterdhens minun ylitzen ei se ole minun otolinen.
Joka rakastaa isäänsä taikka äitiänsä minun ylitseni ei se ole minulle otollinen. Ja joka rakastaapi poikaansa/ taikka tytärtänsä minun ylitseni ei se ole minun otollinen.
10:38 Ja cuca ei ota oma * Ristiens/ ia seura minua/ ei se ole minun otolinen.
Ja kuka ei ota omaa ristiänsä/ ja seuraa minua/ ei se ole minun otollinen.
10:39 Joca leyte henen hengens/ henen pite sen cadhottaman/ Ja ioca hengens cadhottapi/ minun techten/ henen pite sen leutemen.
Joka löytää hänen henkensä/ hänen pitää sen kadottaman/ Ja joka henkensä kadottaapi/ minun tähteni/ hänen pitää sen löytämän.
10:40 Joca teite holhoo/ se minua holhopi/ ia ioca minua holho/ hen holhopi sen/ ioca minun lehdetti.
Joka teitä holhoaa/ se minua holhoaapi/ ja joka minua holhoaa/ hän holhoaapi sen/ joka minun lähetti.
10:41 Joca Prophetan holhopi Prophetan nimelle/ hen saa Prophetan palcan. Ja ioca wanhurskan holhopi wanhurskan nimelle/ hen saa wanhurskan palcan.
Joka prophetan holhoopi prophetan nimelle/ hän saa prophetan palkan. Ja joka wanhurskaan holhoopi wanhurskaan nimelle/ hän saa wanhurskaan palkan.
10:42 Ja cucaikenens annais yhden neiste wähimiste iodha picarin kylme wettä waiuoin Opetuslapsen nimelle/ Totisesta sanon mine teille/ ei henen pide palcans cadhottaman.
Ja kuka ikänänsä antaa yhden näistä wähimmistä juoda pikarin kylmää wettä waiwoin opetuslapsen nimelle/ Totisesti sanon minä teille/ ei hänen pidä palkkaansa kadottaman.

** Raha pitemen) Teme pitemys on ninquin Mammonin Ahneus/ ioca sydhemelle Rickaudhest rippupi/ ia site murechtipi/ Joca sarnan wirgan estepi. Mutta tarpexi ia oikeaxi elatoxexi/ piti möös Christus Rahan/ Cuckaron ia Leipekorin. * Pudhistacat) Nin ei miteken teidhen pidhe heilde ottaman/ että te mös ialgoistan ia kengisten tomun poispudhistat/ Että he mahdaisit ymmertä/ ettei te etzi teidhen woiton ielkin/ waan heidhen Autudhensa ielkijn. * Rauhan lehettemen) Teme packo sijte tulepi/ että mwtamat wastanottauat Ewangeliumi ia sijhen heidhens wahwasti kijnitteuet Olis echke Ise taicka Eitei/ Sisar eli Welij wastahan. Ja iotca taas ei Euangeliumi wastaanota/ ne sijte nin cauhistuuat/ että he sentähden wihawat ia tappauat seke jsens että eitens/ sisarens ia weliens*

** Ristins ottaman) Se on Walmis oleman kersimen wastoin kieumiste Jumalan sanan tähden.*

XI. lucu

11:1 JA se tapachtui/ Coska Iesus lackasi sencaltaisi henen cadhelle toistakymmenelle Opetuslapsillens keskemest/ keui hen sielde edespeiten/ että henen piti opettaman/ ia sarnaman heiden caupu'geisans.
JA se tapahtui/ Koska Jesus lakkasi senkaltaisia hänen kahdelle toistakymmenelle opetuslapsillensa käskemästä/ käwi hän sieltä edespäiten/ että hänen piti opettaman/ ja saarnaaman heidän kaupungeissansa.
11:2 Coska nyt Johannes/ ioca silloin oli fangiuxes/ cwli Christusen töödh/ lehdetti hen caxi Opetuslastans/ kysymen hende/
Koska nyt Johannes/ joka silloin oli wankeuksessa/ kuuli Kristuksen työt/ lähetti hän kaksi opetuslastansa/ kysymään häntä/
11:3 Oletco sine se tuleua/ taicka pitekö meiden toista odhottaman?
Oletkos sinä se tulewa/ taikka pitääkö meidän toista odottaman?
11:4 Nin Iesus wastasi/ ia sanoi heille/ Menget ia sanocat Johannesel/ ne quin te cwlette ia nägette.
Niin Jesus wastasi/ ja sanoi heille/ Menkäät ja sanokaat Johannekselle/ ne kuin te kuulette ja näette.
11:5 Sokiat saauat nägöns/ Onduuat keuuet/ Spitaliset puhdistetan/ ia Cwroit cwleuat/ ia Colluet ylesheräteten/ ia nijlle kieuhille sarnatan Euangelium/
Sokeat saawat näkönsä/ Ontuwat käywät/ Spitaaliset puhdistetaan/ ja kuurot kuulewat/ ja kuolleet ylös herätetään/ ja niille köyhille saarnataan ewankeliumi/
11:6 ia autuas ombi se/ ioca ei * pahane minun cauttani.
ja autuas ompi se/ joka ei pahene minun kauttani.
11:7 Coska nyt he poismenit/ rupeis Iesus sanoman cansalle Joha'nesest/ Mite te lexitte wlgos corpehen catzoman? Max roco/ ioca häilytetan twlelda?

Koska nyt he pois menit/ rupesi Jesus sanomaan kansalle Johanneksesta/ Mitä te läksitte ulos korpeen katsomaan/ Maksaruokoa/ joka häilytetään tulelta?
11:8 Taicka mite te lexitte wlgos catzoman? Max Inhimist watittu pehmeil waatteil? Catzo iotca pehmeite candauat/ ne ouat Kuningaiden hooneisa.
Taikka mitä te läksitte ulos katsomaan? Maks ihmistä waatettu pehmeillä waatteilla? Katso jotka pehmeitä kantawat/ ne owat kuninkaiden huoneissa.
11:9 Taicka mite te lexitte wlgos catzoma'? Max Prophetaat? Wissist/ sanon mine teille/ Teme on ialombi quin Propheta/
Taikka mitä te läksitte ulos katsomaan? Maks profeettaa? Wissiste/ sanon minä teille/ Tämä on jalompi kuin profeetta/
11:10 Sille että teme on se/ iosta kirioitettu on/ Catzo mine lehdeten minun Engelin sinun casuos eten/ ioca walmistapa on sinu' tijes sinun etees.
Sillä että tämä on se/ josta kirjoitettu on/ Katso minä lähetän minun enkelin sinun kaswosi eteen/ joka walmistawa on sinun tiesi sinun eteesi.
11:11 Totisesta sanon mine teille/ Caikein nijnen seghas/ iotca waimoist syndyneet ouat/ ei ole yxigen swrembi ylestullut/ quin Johannes castaia. Mutta quitengin se quin on wähin Taiuan waldakunnas/ hen on hende swrembi.
Totisesti sanon minä teille/ Kaikkein niiden seassa/ jotka waimoista syntyneet owat/ ei ole yksikään suurempi ylöstullut/ kuin Johannes Kastaja. Mutta kuitenkin se kuin on wähin taiwaan waltakunnassa/ hän on häntä suurempi.
11:12 Mutta hamast Johannesen Castaijan peiuiste/ nin tehen peiue' asti kersi Taiuaa' * waldaku'da/ wäkiwalda/ ia ne wägelliset sen repiuet heillens.
Mutta hamasta Johannes Kastajan päiwistä/ niin tähän päiwään asti käsi taiwaan waltakunta/ wäkiwalta/ ja ne wäelliset sen repiwät heillens.
11:13 Sille että caiki Prophetat/ ia mös itze laki/ ouat Johannesen asti noijtuneet.
Sillä että kaikki prophetat/ ja myös itse laki/ owat Johannekseen asti noituneet.
11:14 Ja ios te tahdotta wastan otta/ Hen on se Elias/ ioca oli tuleuainen.
Ja jos te tahdotte wastaan ottaa/ Hän on se Elias/ joka oli tulewainen.
11:15 Jolla on coruat cwlla/ hen cwlkan.
Jolla on korwat kuulla/ hän kuulkaan.
11:16 Waan minge werdaxi mine wedhen temen sughun? Hen on nijnen lasten werta iotca Turulla istuuat/ ia hwtauat cumpaniens tyge/ ia sanouat/
Waan minkä wertaksi minä wedän tämän suwun? Hän on niiden lasten werta jotka turulla istuwat/ ja huutawat kumppaniensa tykö/ ja sanowat/

11:17 Me hwilua soijttima teiden edhesen/ ia ette te hypenyuet/ Me olemma weisannut mureen wirsie teillen/ ia ette te idkenyuet.
Me huilua soitimme teidän edessän/ ja ette te hypänneet/ Me olemme weisanneet murheen wirsiä teillen/ ja ette te itkeneet.
11:18 Sille Johannes hen tuli/ ei södhen/ eike iodhen/ ia he sanouat/ Henelle on Perchele.
Sillä Johannes hän tuli/ ei syöden/ eikä juoden/ ja he sanowat/ Hänellä on perkele.
11:19 Inhimisen poica tuli södhen ia iodhen/ ia he puhuuat/ Catzo/ site sömeri ia winan ioomari/ Publicanein/ ia synnijsten ysteue? Ja * wijsaudelle oijkeus annetan henen lapsildans.
Ihmisen Poika tuli syöden ja juoden/ ja he puhuwat/ Katso/ sitä syömäri ja wiinan juomari/ Publikanein/ ja syntisten ystäwä? Ja wiisaudelle oikeus annetaan hänen lapsiltansa.
11:20 Silloin hen rupeis soimaman nijte caupungeita/ ioissa hen oli tehnyt swrimat awud/ ia eiuet quitengan heidens parandaneet.
Silloin hän rupesi soimaaman niitä kaupungeita/ joissa hän oli tehnyt suurimmat awut/ ja eiwät kuitenkaan heidäns parantaneet.
11:21 We sinun Chorazin/ We sinun Bethsaidan. ios sencaltaiset awudh olisit techdyt Tyros ia Sidonis/ iotca teisä tehdyt ouat/ He olisit aamut säckis ia tuhghas tehnyt synnin parannuxen.
Woi sinun Korasin/ Woi sinun Betsaidan jos senkaltaiset awut olisit tehdyt Tyrossa ja Sidonissa/ jotka teissä tehdyt owat/ He olisit aamut säkissä ja tuhassa tehnyt synnin parannuksen.
11:22 Mutta quitengin mine sanon teille/ Että Tyronin ia Sidonin pite oleman hokiamman Domio päiuen quin teiden.
Mutta kuitenkin minä sanon teille/ Että Tyronin ja Sidonin pitää oleman huokiamman tuomiopäiwän kuin teidän.
11:23 Ja sine Capernaum/ ioca olet yleskorgotettu taiuasen asti/ sinun pite haman heluettin sysettemen. Sille ios Sodomis olisit sencaltaiset awudh tehdyt/ ninquin sinus/ he seisoisit wiele tenepäne.
Ja sinä Kapernaum/ joka olet ylökorotettu taiwaaseen asti/ sinun pitää hamaan helwettiin sysättämään. Sillä jos Sodomassa olisit senkaltaiset awut tehdyt/ niinkuin sinussa/ he seisoisit wielä tänäpänä.
11:24 Mutta quitengin sano mine teille/ Että Sodoman maan pite hookijman oleman Domio päiuen/ quin sinun.
Mutta kuitenkin sanon minä teille/ Että Sodoman maan pitää huokeamman oleman tuomiopäiwän/ kuin sinun.
11:25 Sille samalla aialla/ wastasi Iesus/ ia sanoi/ Mine kijten sinua Ise/

Taiuan ia maan Herra/ että sine olet ketkenyt nämet wijsailda ia toimellisilde/ ia olet nämet ilmoittanut pienille/
Sillä samalla ajalla/ wastasi Jesus/ ja sanoi/ Minä kiitän sinua Isä/ Taiwaan ja maan Herra/ että sinä olet kätkenyt nämät wiisailta ja toimellisilta/ ja olet nämät ilmoittanut pienille/
11:26 Tosin Ise/ nin oli sinun hyue tactos sinun edheses.
Tosin Isä/ niin oli sinun hywä tahtosi sinun edessäsi.
11:27 Caiki minulle ouat annetudh minu' Iseldeni/ ia eikengen tunne poica mutta Ise/ eike Ise yxiken tunne mutta poica/ ia kellenikenens poica tacto sen ilmoitta.
Kaikki minulle owat annetut minun Isältäni/ ja eikenkään tunne poikaa mutta Isä/ eikä Isää yksikään tunne mutta poika/ ja kelle ikänänsä poika tahtoo sen ilmoittaa.
11:28 Tulkat Te Caiki Minun Tykeni/ iotca töteteghett ia raskautetudh oletta/ ia mine tahdon teidhen wirghotta.
Tulkaa te kaikki minun tyköni/ jotka työtä teette ja raskautetut olette/ ja minä tahdon teidän wirwottaa.
11:29 Ottacat minun ikeen teiden pälen/ ia oppecat minust/ Että mine olen laupias ia neure sydhemest/ Ja teiden pite leutemen lewon teiden sijeluillen/
Ottakaat minun ikeeni teidän päällen/ ja oppikaat minusta/ Että minä olen laupias ja nöyrä sydämestä/ Ja teidän pitää löytämän lewon teidän sieluillen/
11:30 Sille että minun ikeen ombi souelias/ ia minun corman on kewijä.
Sillä että minun ikeeni ompi sowelias/ ja minun kuormani on keweä.

XII. Lucu.

12:1 SIhen aican keui Iesus Sabbathina laihoin lepitze. Nin henen Opetuslapsens isosit/ ia rupeisit tächkäpeite ylesrepimen/ ia sömen.
Siihen aikaan käwi Jesus sabbathina laihoin läwitse. Niin hänen opetuslapsensa isosit/ ja rupesit tähkäpäitä ylösrepimän/ ja syömään.
12:2 Coska nyt Phariseuset sen negit/ sanoit he henelle/ Catzo/ sinun Opetuslapses site tekeuet/ quin ei soui Sabbathina tehdä.
Koska nyt phariseukset sen näkit/ sanoit he hänelle/ Katso/ sinun opetuslapsesi sitä tekewät/ kuin ei sowi sabattina tehdä.
12:3 Mutta hen sanoi heille/ Ettekö te lukenuuat/ mitke Dauid teki coska hen isosi/ ia ne iotca henen cansans olit?
Mutta hän sanoi heillä/ Ettekö te lukeneet/ mitä Dawid teki koska hän

isosi/ ja ne jotka hänen kanssansa olit?
12:4 quinga hen Jumalan hooneen siselmeni/ ia söij edespanemisen leiuet/ ioita ei henen sopinut söödhe/ ei mös ninen iotca henen cansans olit/ mutta ainouain pappein.
kuinka hän Jumalan huoneeseen sisälle meni/ ja söi edespanemisen leiwät/ joita ei hänen sopinut syödä/ ei myös niiden jotka hänen kanssansa olit/ mutta ainoastaan pappein.
12:5 Taicka ettekö te lagis lukenuuat/ että Sabbathina rickouat papit Templis Sabbathin/ ia ouat quitengin nuchtettomat?
Taikka ettekö te laissa lukeneet/ että sabbathina rikkowat papit templissä sabbathin/ ja owat kuitenkin nuhteettomat?
12:6 Mutta mine sanon teille/ Että tesse se ombi ioca mös swrembi on/ quin Templi.
Mutta minä sanon teille/ Että tässä se ompi joka myös suurempi on/ kuin templi.
12:7 Mutta ios te tiedheisitte mike se on/ Laupiudhen mine tahdon/ ia en wffri/ sijtte ette te swingan domitzisi wighattomia.
Mutta jos te tietäisitte mikä se on/ Laupiuden minä tahdon/ ja en uhri/ siitä ette te suinkaan tuomitsisi wiattomia.
12:8 Sille että Inhimisen Poica on mös Herra * Sabbathin päle.
Sillä että Ihmisen Poika on myös Herra sabbathin päälle.
12:9 Ja hen sielde edheskeui/ ia tuli heiden Synagogaans.
Ja hän sieltä edeskäwi/ ja tuli heidän synagoogaansa.
12:10 Ja catzo/ sielle oli yxi Inhimine'/ iolla oli quiuettu käsi. Ja he kysyit henelle/ sanodhe'/ Sopico Sabbathina para'da? Se'päle/ ette he saisit canda henen pälens.
Ja katso/ siellä oli yksi ihminen/ jolla oli kuiwettu käsi. Ja he kysyit hänelle/ sanoen/ Sopiiko sabbathina parantaa? Senpäälle/ että he saisit kantaa hänen päällensä.
12:11 Nin sanoi hen heille/ Cuca on teiste Inhiminen/ iolla olis yxi lammas/ ia ios se Sabbathina putois caiuon/ eikö hen rupeisi sihen/ ia yleswedhä?
Niin sanoi hän heille/ Kuka on teistä ihminen/ jolla olisi yksi lammas/ ja jos se sabbathina putoisi kaiwoon/ eikä hän rupeaisi siihen/ ja ylöswedä?
12:12 Quinga palio ialombi sis Inhiminen on quin lammas? Sentedhen sopi kylle hyue tehdä Sabbathina.
Kuinka paljon jalompi siis ihminen on kuin lammas? Sentähden sopii kyllä hywää tehdä sabbathina.
12:13 Nin hen sanoi Inhimiselle/ wlgosoienna kätes. Ja hen wlgosoiensi. Ja se tuli teruexi ninquin toinengi.

Niin hän sanoi ihmiselle/ ulos ojenna kätesi. Ja hän ulos ojensi. Ja se tuli terweeksi niinkuin toinenkin.
12:14 Silloin Phariseuset wlgoskeuit/ ia neuuopidhit henen wastans/ quinga he henen huckaisit.
Silloin phariseukset uloskäwit/ ja neuwoa pidit hänen wastaansa/ kuinka he hänen hukkaisit.
12:15 Mutta coska Iesus sen ymmersi/ keui hen sielde pois. Ja palio Canssa seurasit hende.
Mutta koska Jesus sen ymmärsi/ käwi hän sieltä pois. Ja paljon kansaa seurasit häntä.
12:16 Ja hen teki caiki teruexi/ ia haastoi heite hendens ilmoittamast.
Ja hän teki kaikki terweeksi/ ja haastoi heitä häntänsä ilmoittamasta.
12:17 Senpäle ette sen piti teutettemen/ quin sanottu oli Esaian Prophetan cautta/ ioca sanoi.
Senpäälle että sen piti täytettämän/ kuin sanottu oli Esaian prophetan kautta/ joka sanoi.
12:18 Catzo minun Poican/ ionga mine wlgoswalitzin/ minun rackan/ iossa minun sieluni ombi hyue sosijo. Mine panen henen pälens minun Hengeni/ ia henen pite Domion Pacanoille iulghistaman.
Katso minun Poikani/ jonka minä ulos walitsin/ minun rakkaan/ jossa minun sieluni ompi hywä suosio. Minä panen hänen päällensä minun Henkeni/ ja hänen pitää tuomion pakanoille julkistaman.
12:19 Ei hen ritele/ eike hwdha/ eike yhdengen pidhe cwleman henen äändens catuilla.
Ei hän riitele/ eikä huuda/ eikä yhdenkään pidä kuuleman hänen ääntänsä kaduilla.
12:20 Murettua rokoa ei henen pidhe serckemen/ ia switzeuat pellauaist ei pidhe henen sammuttaman/ sihenasti ette hen wlgoswiepi Domion woitoxi.
Murrettua ruokoa ei hänen pidä särkemän/ ja suitsewat pellawaista ei pidä hänen sammuttaman/ siihenasti että hän ulos wiepi tuomion woitoksi.
12:21 Ja hene' Nimens päle pite Pacanoiten toiuoman.
Ja hänen nimensä päälle pitää pakanoitten toiwoman.
12:22 Silloin edestootijn henen tygens yxi ioca piruldariwattin/ sockia ia myckä/ ia hen paransi henen/ nin että sockia ia myckä seke puhui ette näki.
Silloin edes tuotiin hänen tykönsä yksi joka pirulta riiwattiin/ sokea ja mykkä/ ja hän paransi hänen/ niin että sokea ja mykkä sekä puhui että näki.
12:23 Ja canssa hemmestuit ia sanoit/ olleco teme se Dauidin poica?

Ja kansa hämmästyit ja sanoit/ olleeko tämä se Dawidin poika?
12:24 Mutta cosca Phariseuset sen cwlit/ sanoit he/ ei hen wlgosaia perchelei/ mutta Beelzebubin percheleitten pämiehen wäelle.
Mutta koska phariseukset sen kuulit/ sanoit he/ ei hän ulosaja perkeleitä/ mutta beelsebubin perkeleitten päämiehen wäellä.
12:25 Coska nyt Iesus tunsi heiden aiatoxens/ sanoi hen heille/ Jocainen waldakunda erinyt itze wastaans/ se kylmille tule. Ja iocainen caupungi taicka hoone/ eranut itzeens wastan/ ei se seiso.
Koska nyt Jesus tunsi heidän ajatuksensa/ sanoi hän heille/ Jokainen waltakunta erinnyt itse wastaansa/ se kylmille tulee. Ja jokainen kaupunki taikka huone/ erinnyt itseensä wastaan/ ei se seiso.
12:26 Ja ios perchele wlgosaia perchelen/ nin hen erinyt on itzeens wastaan/ Quinga sis henen waldakundans seisois?
Ja jos perkele ulos ajaa perkeleen/ niin hän erinnyt on itseensä wastaan/ Kuinka siis hänen waltakuntansa seisoisi?
12:27 Ja ios mine Beelzebubin wäelle perchelet wlgosaiaisin/ kenengä wäelle sis teiden poianna heite wlgosaiauat? Sentäden pite heiden teiste domitzeman.
Ja jos minä beelsebubin wäellä perkeleet ulos ajaisin/ kenenkä wäellä siin teidän poikanne heitä ulos ajawat? Sentähden pitää heidän teistä tuomitseman.
12:28 Mutta ios mine Jumalan Hengel perchelet wlgosaian/ Nin tuli Jumalan waldacunda teiden tygene.
Mutta jos minä Jumalan Hengellä perkeleet ulos ajaisin/ Niin tuli Jumalan waltakunta teidän tykönne.
12:29 Mutta quinga ioku taita ionghun wäkeuen hoonesen siselkeudhe ia henen taloons poisröwete/ ellei hen ensin sidho site wäkeuete/ ia sitte röwe henen hoonetans?
Mutta kuinka joku taitaa jonkun wäkewän huoneeseen sisälle käydä ja hänen talonsa pois ryöwätä/ ellei hän ensin sido sitä wäkewätä/ ja sitten ryöwää hänen huonettansa?
12:30 Joca ei ole minun cansani/ hen on minua wastan. Ja ioca ei minun cansani cocoo/ hen haiottapi.
Joka ei ole minun kanssani/ hän on minua wastaan. Ja joka ei minun kanssani kokoa/ hän hajottaapi.
12:31 Sentäden sanon mine teille/ Caiki synnit ia pilca andexiannetan Inhimisten/ Mutta se pilca pyhe * Henge wastan/ ei andexianneta Inhimisten.
Sentähden sanon minä teille/ Kaikki synnit ja pilkka anteeksi annetaan ihmisten/ Mutta se pilkka Pyhää Henkea wastaan/ ei anteeksi anneta

ihmisten.
12:32 Ja cukaikenens sanopi iotachin sana Inhimisen Poica wastan/ se henen andexiannetan. Mutta ioca sanopi iotachin pyhe Henge wastan/ ei henen andexianneta/ eike tesse/ eike tuleuaises mailmas.
Ja kuka ikänänsä sanoopi jotakin sanaa Ihmisen Poikaa wastaan/ se hänen anteeksi annetaan. Mutta joka sanoopi jotakin Pyhää Henkeä wastaan/ ei hänen anteeksi anneta/ eikä tässä/ eikä tulewaisessa maailmassa.
12:33 Taicka tehckette hywe puu/ nin tule henen hedhelmens hyuexi/ taicka techkette heiju puu/ nin tule hene' hedhelme's heijuxi. Sille ette hedhelmeste tutan puu.
Taikka tehkäätte hywä puu/ niin tulee hänen hedelmänsä hywäksi/ taikka tehkäätte häijy puu/ niin tulee hänen hedelmänsä häijyksi. Sillä että hedelmästä tutaan puu.
12:34 Te Kykärmen sughut/ quinga te woitte hyue puhua/ coska te oletta itze pahat? Sille että sydheme' kyllydhest sw puhupi.
Te kyykäärmeen suwut/ kuinka te woitte hywää puhua/ koska te olette itse pahat? Sillä että sydämen kyllyydestä suu puhuupi.
12:35 Hyue Inhiminen edheswetä hyuest sydhemen tauarast hyuie. Ja paha Inhiminen edeswetä pahast sydhemen tauarast pahoia.
Hywä ihminen edeswetää hywästä sydämen tawarasta hywää. Ja paha ihminen edeswetää pahasta sydämen tawarasta pahoja.
12:36 Mutta mine sanon teille/ että iocahitzest turhast sanast ionga Inhimiset puhuuat/ pite heidhen luguntekemen Domiopäiuene.
Mutta minä sanon teille/ että jokahisesta turhasta sanasta jonka ihmiset puhuwat/ pitää heidän luwun tekemän tuomiopäiwänä.
12:37 Sille että sinun sanoistas sine wanhurscautetan/ ia sinun sanoistas sine domitan.
Sillä että sinun sanoistasi sinä wanhurskautetaan/ ja sinun sanoistasi sinä tuomitaan.
12:38 Silloin kysyit henelle monicahdat nijste kirianoppeneist ia Phariseusista/ sanodhen/ Mestari me tahdoma nähde merckie sinulda.
Silloin kysyit hänelle monikahdat niistä kirjanoppineista ja phariseuksista/ sanoen/ Mestari me tahdomme nähdä merkkiä sinulta.
12:39 Nin hen wastasi/ ia sanoi heille/ Temä häiju ia horalinen suku etzipi mercki/ ia ei anneta henelle merckie/ waan Jonan Prophetan mercki.
Niin hän wastasi/ ja sanoi heille/ Tämä häijy ja huorallinen suku etsiipi merkkiä/ ja ei anneta hänelle merkkiä/ waan Jonan prophetan merkki.
12:40 Sille samalmodholla quin Jonas oli walaskalan watzas colme päiue ia colme öte/ nin pite Inhimisen Poian oleman maan sydhemes colme päiue ia

colme öte.
Sillä samalla muodolla kuin Jonas oli walaskalan watsassa kolme päiwää ja kolme yötä/ niin pitää Ihmisen Pojan olemaan maan sydämessä kolme päiwää ja kolme yötä.
12:41 Ne Niniuitin miehet pite ylesnouseman domiolla tämen sugun cansa/ ia sen domitzeman/ Sille ette he paransit heidhens Jonasen sarnasta. Ja catzo/ tessa on enämbi quin Jonas.
Niin Niniwiten miehen pitää ylösnouseman tuomiolla tämän suwun kanssa/ ja sen tuomitseman/ Sillä että he paransit heitänsä Jonasen saarnasta. Ja katso/ tässä on enempi kuin Jonas.
12:42 Drötingin Eteleste pite ylesnouseman Domiolla tämen sugun cansa/ ia sen domitzema'/ Sille ette hen tuli maan äriste cwlemaan Salomonin wisautta. Ja catzo/ tesse on enembi quin Salomon.
Drötingin etelästä pitää ylösnouseman tuomiolle tämän suwun kanssa/ ja sen tuomitseman/ Sillä että hän tuli maan ääristä kuulemaan Salomonin wiisautta. Ja katso/ tässä on enempi kuin Salomon.
12:43 Coska nyt se riettaisa He'gi on wlgosme'nyt Inhimisest/ nin hen waelda lepitze quiwia paickoi/ etzipi lepoa/ ia ei leydhä.
Koska nyt se riettaisa henki on ulos mennyt ihmisestä/ niin hän waeltaa läwitse kuiwia paikkoja/ etsiipi lepoa/ ja ei löydä.
12:44 Silloin hen sano/ Mine palaian minu' hoonesen ielle's/ custa mine wlgoslexin. Ja quin hen tule/ nin hen leutepi sen tyhien/ ia käweistyxi/ ia caunistetuxi.
Silloin hän sanoo/ Minä palajan minun huoneeseen jällens/ kusta minä ulosläksin. Ja kuin hän tulee/ niin hän löytääpi sen tyhjänä/ ja käwäistyksi/ ja kaunistetuksi.
12:45 Sijtte hen poismenee/ ia ottapi tyge's seitzeme' mwta Hengie/ itzeens pahe'bata/ ia siselmeneuet ia asuat sielle. Ja tuleuat sen Inhimisen wijmeiset pahemaxi quin ensimeiset. Nein mös tapactu telle pahalle sucucu'nale.
Sitten hän pois menee/ ja ottaapi tykönsä seitsemän muuta henkeä/ itseensä pahempata/ ja sisälle menewät ja asuwat siellä. Ja tulewat sen ihmisen wiimeiset pahemmaksi kuin ensimäiset. Näin myös tapahtuu tälle pahalle sukukunnalle.
12:46 Coska hen wiele nyt puhui canssalle/ Catzo henen eitins ia weliens seisoit wlcon ia pydhit hende puhutella.
Koska hän wielä nyt puhui kansalle/ Katso hänen äitinsä ja weljensä seisoit ulkon ja pyysit häntä puhutella.
12:47 Nin yxi sanoi henelle/ Catzo sinun eitis ia sinun welies wlcon seisouat/ tachtouat sinua puhutella.

Niin yksi sanoi hänelle/ Katso sinun äitisi ja sinun weljesi ulkona seisowat/ tahtowat sinua puhutella.
12:48 Nin wastasi hen/ ia sanoi sille sanansaattaialle/ Cuca on minun eiten/ taicka cutka ouat minun welijeni?
Niin wastasi hän/ ja sanoi sille sanansaattajalle/ Kuka on minun äitini/ taikka kutka owat minun weljeni?
12:49 Ja hen wlgosoiensi kätens Opetuslastens polen/ ia sanoi/ Catzo minun eiteni/ ia minun welieni.
Ja hän ulosojensi kätensä opetuslastensa puoleen/ ja sanoi/ Katso minun äitini/ ja minun weljeni.
12:50 Sille että iocainen quin tekepi minun Iseni tachton/ ioca on Taiuaisa/ hen on minun welien/ ia sisaren/ ia eiten.
Sillä että jokainen kuin tekeepi minun Isäni tahdon/ joka on taiwaassa/ hän on minun weljeni/ ja sisareni/ ja äitini.

** Sabbatthin ylitze) Se on/ ioca Chrjstusen pälle wskopi/ hen on ylitze caiken Lagin/ ia ei taidha Laista nuhdelta/ echke hen rickois/ coska Rackaus ia Häte site waati ia ano. * Henge wastan) Syndi pyhe Henge wastan/ se on Euangeliumin ylencatzotus. Nincauuan quin se seisopi/ ei ensingen Syndi andexianneta. Sille se sotipi iwri wsko wastan/ iota paitzi ei ole ychteken Synnin andexiandamist/ Waan coska se poispannan nin wsko sijtte siseltule/ ia caiki synnit poispyhiteen*

XIII. Lucu.

13:1 Slne peiue'/ wlgoskeui Iesus honesta/ ia istui meren tyghe.
Sinä päiwänä/ ulos käwi Jesus huoneesta/ ja istui meren tykö.
13:2 Ja hene' tyge's cocostuijt palio Canssa/ nin että hen siselkeui hacten/ ia istui/ ia caiki Canssa seisoit rannalla.
Ja hänen tykönsä kokoontui paljon kansaa/ niin että hän sisälle käwi haahteen/ ja istui/ ja kaikki kansa seisoit rannalla.
13:3 Ja hen sanoi heille monella wertauxella/ sanodhen/
Ja hän sanoi heille monella wertauksella/ sanoen/
13:4 Catzo yxi kylueie wlgosmeni kyluemen/ ia coska hen kylui/ langeisit monicahdhat tien ohen/ Ja tulit linnut/ ia ylessöit nee.
Katso yksi kylwäjä ulos meni kylwämään/ ja koska hän kylwi/ lankeisit monikahdat tien oheen/ Ja tulit linnut/ ja ylös söit ne.
13:5 Mutamat taas langeisit kiwistön/ cussa ei ollut heille palio mulda/ ia pijan ylesnousit/ Sille ettei heille ollut sywe maa/
Muutamat taas lankesit kiwistöön/ kussa ei ollut heille paljo multaa/ ja pian ylös nousit/ Sillä ettei heille ollut sywä maa/

13:6 Mutta coska auringo coitti/ nin he poudhittin/ Sille ettei heille ollut iwrta/ nin he poisquiuetuijdt.
Mutta koska aurinko koitti/ niin he pouditttiin/ Sillä ettei heillä ollut juurta/ niin he poiskuiwetuit.
13:7 Mutamat la'gesit oriantappuroihin/ ia oria'tappurat yleskaswoit/ ia läkehytit heiden.
Muutamat lankesit orjantappuroihin/ ja orjantappurat ylös kaswoit/ ja läkähdytit heidän.
13:8 Mutamat taas langesit hyueen mahan/ ia teijt hedhelmen/ Monicadhat satakerdaisen/ monicadhat cwsikymenkerdaise'/ ia monicadhat colme'kymenkerdaisen.
Muutamat taas lankesit hywään maahan/ ja teit hedelmän/ Monikahdat satakertaisen/ monikahdat kuusikymmenkertaisen/ ja monikahdat kolmekymmenkertaisen.
13:9 Jolla on coruat cwlla/ se cwlkan.
Jolla on korwat kuulla/ se kuulkaan.
13:10 Nin Opetuslapset edhesastuit/ ia sanoit henelle/ Mixi sine puhudh heille wertauxilla?
Niin opetuslapset edesastuit/ ja sanoit hänelle/ Miksi sinä puhut heille wertauksilla?
13:11 Nin hen wastasi/ ia sanoi heille/ Teiden on annettu tuta Taiuan waldakunnan salaudhet/ Waan ei heille ole annettu.
Niin hän wastasi/ ja sanoi heille/ Teidän on annettu tuta taiwaan waltakunnan salaudet/ Waan ei heille ole annettu.
13:12 Sille että iolla * ombi/ henelle pite annettaman/ ia henellä pite kyll oleman. Mutta silde iolla ei ole/ pite mös sekin poisotettaman/ quin henelle on.
Sillä että jolla ompi/ hänelle pitää annettaman/ ja hänellä pitää kyllä oleman. Mutta siltä jolla ei ole/ pitää myös sekin pois otettaman/ kuin hänellä on.
13:13 Sentedhen mine puhun heille wertauxilla. Ettei näkeueiset pide näkemen/ eike cwleuaiset/ cwleman/ eike ymmertämen.
Sentähden minä puhun heille wertauksilla. Ettei näkewäiset pidä näkemään/ eikä kuulewaiset/ kuuleman/ eikä ymmärtämän.
13:14 Ja heisse teyteten Esaian noituus/ ioca sanoi/ Coruillan pite teiden cwleman/ ia ei ymmertämen/ ia näkeweisne pite teiden näkemen/ ia ei eckemen.
Ja heissä täytetään Esaian noituus/ joka sanoi/ Korwillan pitää teidän kuuleman/ ja ei ymmärtämän/ ja näkewäisenä pitää teidän näkemän/ ja ei

äkkäämän
13:15 Sille että teme' Canssan sydhen on cowettu/ Ja coruillans he raskasti cwlit/ Ja silmens he wmpen panit. Ettei he ioskus näkisi silmille/ ia coruilla cwlisi/ ia sydhemelle ymmerdheisi/ ja palaiaisit/ ia mine parannaisin heite.
Sillä että tämän kansan sydän on kowettu/ Ja korwillansa he raskaasti kuulit/ Ja silmänsä he umpeen panit. Ettei he joskus näkisi silmillä/ ja korwilla kuulisi/ ja sydämellä ymmärtäisi/ ja palajaisit/ ja minä parantaisin heitä.
13:16 Mutta autuat teiden silmenne ouat/ sille he näkeuet/ ia teiden coruanna/ sille he cwleuat.
Mutta autuaat teidän silmänne owat/ sillä ne näkewät/ ja teidän korwanne/ sillä ne kuulewat.
13:17 Sentähden totisesta sano mine teille/ että mo'da prophetat/ ia wa'hurskast halasit nähdhä iotca te näghette/ ia eiuet nähnyet/ ia cwlla/ iotca te cwletta/ ia eiuet cwlluuat.
Sentähden totisesti sanon minä teille/ että monta prophetat/ ja wanhurskaat halasit nähdä jotka te näette/ ja eiwät nähneet/ ja kuulla/ jotka te kuulette/ ja eiwät kuulleet.
13:18 Nin cwlcat te sis sen kylueien wertaus.
Niin kuulkaat te siis sen kylwäjän wertaus.
13:19 Coska iocu cwle waldakunnan sanan/ ia ei ymmerdhä/ nin tulepi se paha ia poistemma sen quin henen sydhemens kyluettin. Teme on se/ ioca tien ohen oli kyluetty.
Koska joku kuulee waltakunnan sanan/ ja ei ymmärrä/ niin tuleepi se paha ja pois tempaa sen kuin hänen sydämeensä kylwettiin. Tämä on se/ joka tien oheen on kylwetty.
13:20 Mutta se quin kiuistön kyluettin/ se ombi/ quin cwle sanan/ ia cocta ilolla sen ottapi.
Mutta se kuin kiwistöön kylwettiin/ se ompi/ kuin kuulee sanan/ ja kohta ilolla sen ottaapi.
13:21 Mutta ei ole henelle itzesens iwrta/ waan hen ombi aialinen/ Nin coska waiua ia tuska pälekieupi sanan tehden/ cocta hen pahane.
Mutta ei ole hänellä itsessänsä juurta/ waan hän ompi ajallinen/ Niin koska waiwa ja tuska päälle käypi sanan tähden/ kohta hän pahenee.
13:22 Mutta ioca oriantappurain secan oli kyluetty/ se ombi/ quin cwle sanan/ ia temen Mailma' suru/ ia rickaudhen petos/ läkeytte Sanan/ ia hen tule hedhelmettömexi.
Mutta joka orjantappurain sekaan oli kylwetty/ se ompi/ kuin kuulee sanan/ ja tämän maailman suru/ ja rikkauden petos/ läkähdyttää sanan/ ja hän

tulee hedelmättömäksi.
13:23 Mutta ioca oli hyuen Mahan kyluetty/ se ombi quin cwle Sanan/ ia ymmertä/ ia mös tootta hedhelmen ia teke/ Nin että mwtama teke satakerdaiset/ monicachta kusikymenkerdaiset/ ia monicachta colmekymenkerdaiset.
Mutta joka on hywään maahan kylwetty/ se ompi kuin kuulee sanan/ ja ymmärtää/ ja myös tuottaa hedelmän ja tekee/ Niin että muutama tekee satakertaiset/ monikahta kuusikymmenkertaiset/ ja monikahta kolmekymmenkertaiset.
13:24 Toisen wertauxen hen pani heiden eteens/ sanoden. Taiuan waldakunda ombi yhden Inhimisen wertainen/ ioca kylui hyuen Siemenen henen peltons.
Toisen wertauksen hän pani heidän eteensä/ sanoen. Taiwaan waltakunta ompi yhden ihmisen wertainen/ joka kylwi hywän siemenen hänen peltoonsa.
13:25 Mutta Inhimisten maates/ tuli henen wihollissens/ ia kylui ohdakeet nisuijn sekan/ ia poismeni.
Mutta ihmisen maatessa/ tuli hänen wihollisensa/ ja ohdakkeet nisujen sekaan/ ja pois meni.
13:26 Coska nyt oras rupeis casuaman/ ia hedhelmeitzemen/ nin näghyit mös ohdacket.
Koska nyt oras rupesi kaswamaan/ ja hedelmäitsemään/ niin näkyit myös ohdakkeet.
13:27 Silloin edheskeuit perenisennen palueliat/ ia sanoit henelle/ Herra eikös hyue Sieme'de kyluenyt peltos/ custa sis henelle ombi ohdackeet?
Silloin edeskäwit perheenisännän palwelijat/ ja sanoit hänelle/ Herra etkös hywää siementä kylwänyt peltoosi/ kusta siis hänelle ompi ohdakkeet?
13:28 Nin sanoi hen heille/ Wiholinen Inhiminen sen teki. Sanoit palueliat henelle/ Tadhocos sis ette me menem/ ia nee poishaghem?
Niin sanoi hän heille/ Wihollinen ihminen sen teki. Sanoit palwelijat hänelle/ Tahdotkos siis että me menemme/ ja ne pois hakkaamme?
13:29 Mutta hen sanoi/ En/ senpäle ette coska te ohdacket ylesrewitte/ ettei te ynne nisuia yleste'ma.
Mutta hän sanoi/ En/ sen päälle että koska te ohdakkeet ylös rewitte/ ettei te ynnä nisuja ylös tempaa.
13:30 Sallicat ynne caswa molemat elonaica' asti. Ja elon aighala sanon mine elomiehille. Cootkat ensin ohdacket/ ia sitocat heite lychteixi/ poltetta/ Mutta nisut cootkat minun aittaani.
Sallikaat ynnä kaswaa molemmat elonaikaan asti. Ja elon ajalla sanon minä elomiehille. Kootkaat ensin ohdakkeet/ ja sitokaat heitä lyhteiksi/ poltettaa/

Mutta nisut kootkaat minun aittaani.
13:31 Toisen wertauxen hen pani heiden eteens sanodhe'. Taiuan waldakunda ombi Sinapin * iyuen wertainen/ ionga Inhiminen otti ia kylui peltoons/ ioca on pienin caikija siemenite.
Toisen wertauksen hän pani heidän eteensä sanoen. Taiwaan waltakunta ompi sinapinjywän wertainen/ jonka ihminen otti ja kylwi peltoonsa/ joka on pienin kaikkia siemeniä.
13:32 Mutta coska se ylescaswoi/ nin hen ombi swrin caalein seghas/ ia tule puuxi/ nin että Taiuan linnut tuleuat/ ia tekeuet pesens sen oxain päle.
Mutta koska se ylös kaswoi/ niin hän ompi suurin kaalein seassa/ ja tulee puuksi/ niin että taiwaan linnut tulewat/ ja tekewät pesänsä sen oksain päälle.
13:33 Toisen wertauxe' sanoi hen heille. Taiuan waldakunda ombi * Hapatoxe' wertaine' ionga waimo otti/ ia seghoitti colmen wacan iauhoia/ sijhen asti quin caiki happani.
Toisen wertauksen sanoi hän heille. Taiwaan waltakunta ompi hapatuksen wertainen jonka waimo otti/ ja sekoitti kolmen wakan jauhoja/ siihen asti kuin kaikki happani.
13:34 Näme caiki Iesus puhui Cansalle wertauxilla/ ia ilman wertauxit ei hen miteken heille puhunut. Että se teuteteisin/ quin oli Prophetan cautta sanottu/ ioca sanoi/
Nämä kaikki Jesus puhui kansalle wertauksilla/ ja ilman wertauksia ei hän mitäkään heille puhunut. Että se täytettäisiin/ kuin oli prophetan kautta sanottu/ joka sanoi/
13:35 Minun pite awaman suuni wertauxis/ ia minun pite wlgosröyhemen salatut mailman alghusta.
Minun pitää awaaman suuni wertauksissa/ ja minun pitää ulos röyhäämän salatut maailman alusta.
13:36 Silloin laski Iesus Canssan/ ia tuli cotija. Ja henen Opetuslapsens edheskeuit/ sanoden/ Wlgostoimita meille se wertaus Pellon ohdackeist.
Silloin laski Jesus kansan/ ja tuli kotia. Ja hänen opetuslapsensa edeskäwit/ sanoen/ Ulos toimita meille se wertaus pellon ohdakkeista.
13:37 Nin hen wastasi/ ia sanoi heille/ Inhimisen Poica on se ioca hyuen sijemenen kylui. Pelto on mailma. Se hyue Sijemen on Waldakunnan lapset.
Niin hän wastasi/ ja sanoi heille/ Ihmisen Poika on se joka hywän siemenen kylwi. Pelto on maailma. Se hywä siemen on waltakunnan lapset.
13:38 Mutta ohdacket ouat sen pahan lapset.
Mutta ohdakkeet owat sen pahan lapset.
13:39 Wihoilinen ioca sen kylui/ on perchele. Elonaica on Mailma' loppu.

Elomiehet ouat Engelit.
Wihollinen joka sen kylwi/ on perkele. Elonaika on maailman loppu. Elomiehet owat enkelit.
13:40 Sentehden ninquin ohdacket coconhaghetan/ ia tulella poltetan/ nin pite mös oleman temen Mailman loppuna.
Sentähden niinkuin ohdakkeet kokoon haetaan/ ja tulella poltetaan/ niin pitää myös oleman tämän maailman loppuna.
13:41 Inhimisen Poica lehdettepi Engelinse/ ia heiden pite cocoman caiki pahoitoxet/ ia ne iotca wärytte tekeuet/ henen Waldakunnastans.
Ihmisen Poika lähettääpi enkelinsä/ ja heidän pitää kokoaman kaikki pahoitukset/ ja ne jotka wääryyttä tekewät/ hänen waltakunnastansa.
13:42 Ja heitteuet heiden cwman wgnijn/ Sielle pite oleman idku/ ia hambain kiristus.
Ja heittäwät heidän kuumaan uuniin/ Siellä pitää oleman itku/ ja hampain kiristys.
13:43 Silloin pite ne wanhurskat kijltemen/ ninquin Auringo heiden Isens Waldakunnas. Jolla on coruat cwlla hen cwlkan.
Silloin pitää ne wanhurskaat kiiltämän/ niinkuin aurinko heidän Isänsä waltakunnassa. Jolla on korwat kuulla hän kuulkaan.
13:44 Taas on Taiuaan waldakunda * Ardohaudhan wertainen/ ioca on Pellos kätketty/ ionga Inhiminen leusi/ ia kätki sen. Ja ilon tähden/ quin henelle sijte oli/ meni hen pois/ ia myi caiki mite henelle oli/ ia osti sen pellon.
Taas on taiwaan waltakunta arwohaudan wertainen/ joka on pellossa kätketty/ jonka ihminen löysi/ ja kätki sen. Ja ilon tähden/ kuin hänelle siitä oli/ meni hän pois/ ja myi kaikki mitä hänellä oli/ ja osti sen pellon.
13:45 Taas on Taiuaan Waldakunda Caupamiehen wertainen/ ioca hyui Perlye etzei/
Taas on taiwaan waltakunta kauppamiehen wertainen/ joka hywää päärlyä etsi/
13:46 Ja quin hen leusi yhden callijn Perlyn/ meni hen pois/ ia myi caiki mite henelle oli/ ia osti sen.
Ja kuin hän löysi yhden kalliin päärlyn/ meni hän pois/ ja myi kaikki mitä hänellä oli/ ja osti sen.
13:47 Taas on Taiuaan Waldakunda Nootan wertainen/ ioca on mereen heitetty/ cocoman caikinaisi caloia/ Coska se sis teuten tuli/
Taas on taiwaan waltakunta nuotan wertainen/ joka on mereen heitetty/ kokoaman kaikkinaisia kaloja/ Koska se siis täyteen tuli/
13:48 Yleswedhit he sen rannalle/ ia istuit ia eroitit ne hyuet astijoijhens/

mutta ne pahat he poisheittit.
Ylöswedit he sen rannalle/ ja istuit ja eroitit ne hywät astioihinsa/ mutta ne pahat poisheitit.
13:49 Nein mös on tuleua Mailma' lopusa. Tuleuat Engelit/ ia poiseroittauat ne pahat waa'hurskaista/
Näin myös on tulewa maailman lopussa. Tulewat enkelit/ ja pois eroittawat ne pahat wanhurskaista/
13:50 ia heitteuet heiden cwmaan wgnijn/ Sielle pite olema' idku/ ia hampain kiristus.
ja heittäwät heidän kuumaan uuniin/ Siellä pitää oleman itku/ ja hampain kiristys.
13:51 Sanoi Iesus heille/ Ymmersittekö te nämet caiki? He sanoit henelle/ Ja Herra.
Sanoi Jesus heille/ Ymmärsittekö te nämät kaikki? He sanoit hänelle/ Ja Herra.
13:52 Nin sanoi hen heille/ Sentähden iocainen kirianoppenutt/ ioca on Taiuan waldakunda warten oppenut/ se on pereenisenen wertainen/ ioca henen Tauarastans edhestoopi * wtta ia wanha.
Niin sanoi hän heille/ Sentähden jokainen kirjanoppinut/ joka on taiwaan waltakuntaa warten oppinut/ se on perheenisännän wertainen/ joka hänen tawarastansa edestuopi uutta ja wanhaa.
13:53 Ja tapactui/ Coska Iesus lopetti nämet puhet/ poislexi hen sielde/
Ja tapahtui/ Koska Jesus lopetti nämät puheet/ pois läksi hän sieltä/
13:54 Ja tuli henen syndyme maallens/ ia opetti heiden Synagogasans/ nin ette he hämmestuit/ ia sanoit/ Custa telle on teme Wijsaus/ ia näme awudh?
Ja tuli hänen syntymämaallensa/ ja opetti heidän synagoogassansa/ niin että he hämmästyit/ ja sanoit/ Kusta tällä on tämä wiisaus/ ja nämä awut?
13:55 Eikö teme ole se sepen poica? Eikö henen eitens cutzuta Mariaxi? Ja henen weliens Jacob ia Joses/ ia Simon ia Judas/
Eikö tämä ole se sepän poika? Eikö hänen äitinsä kutsuta Mariaksi? Ja hänen weljensä Jakob ja Joses/ ja Simon ja Judas/
13:56 Ja henen Sisarensa/ eikö nee caiki ole meiden tykene'? Custa sis telle on neme caiki?
Ja hänen sisarensa/ eikö ne kaikki ole meidän tykönän? Kusta siis tällä on nämä kaikki?
13:57 Ja he pahenit henen ylitzens. Nin sanoi Iesus heille/ Ei Propheta cussan wähembi maxa/ quin cotonans/ ia omisans.
Ja he pahenit hänen ylitsensä. Niin sanoi Jesus heille/ Ei propheta kussaan

wähempi maksa/ kuin kotonansa/ ja omissansa.
13:58 Ja ei hen sielle monda tunnustechtie tehnyt/ heiden epäwskons tähden.
Ja ei hän siellä monta tunnustähtiä tehnyt/ heidän epäuskonsa tähden.

** Jolla ombi) Cussa Jumala' sana ymmertään/ sielle se itzens enendepi/ ia Inhimiset paranda. Mutta cussa se ei ymmertä/ sijne Inhimiset pahetaan/ ia se wähenepi. * Sinapin iywe) Ei yxiken sana näghy nin ylencatzotuxi eike hoono'maxi/ quin Euangelium/ Ja ei quitengan ole ychten wäkeuembe quin se. Sille ette se wanhurscautta caiki ne/ iotca sen pälle wskouat. Mutta Laki ia töödh eiuet site tege. * Hapannos) Se ombi mös se sana/ ioca Inhimiset mwttelepi ia wdhistapi. * Ardhohauta) Teme peitettu ia salattu Ardhohauta ombi Eua'gelium/ quin on meiden Ymmerdyxesta salattu/ ia tesse Taiuan walda kunnaxi cutzutaan/ ioca meille Ardon ia wanhurscaudhen andapi ilman ansiota. Sentäden coska se leuten/ nin se ilahutta/ se on/ iloisen sydheme' se saattapi/ iota ei yxiken töö taidha matkan saatta. Teme Euangelium ombi mös se callis Perlö. * Wtta ia wanha) Se Wanha ombi laki. Se wsi ombi Euangelium*

XIV. Lucu.

14:1 SIhen aijcan/ cwli Herodes * Neliesruhtinas Iesusen sanoma' ia sanoi paluelioijlle's/
Siihen aikaan/ kuuli Herodes neljännesruhtinas Jesuksen sanoman ja sanoi palwelijoillensa/
14:2 Teme o'bi se Joha'nes castaia/ hen on ylesnosnut cooluista/ Se'teden hen tekepi sencaltaiset awudh.
Tämä ompi se Johannes Kastaja/ hän on ylösnoussut kuolleista/ Sentähden hän tekeepi senkaltaiset awut.
14:3 Sille Herodes oli Joha'nesen kiniottanut/ sitonut/ ia fangeuxen pannut/ Herodiaxen/ henen weliense Philippusen emänen tehden.
Sillä Herodes oli Johanneksen kiinni ottanut/ sitonut/ ja wankeukseen pannut/ Herodiaksen/ hänen weljensä Philippuksen emännän tähden.
14:4 Sille ette Johannes oli henelle sanonut/ Ei soui sinun hende pite.
Sillä että Johannes oli hänelle sanonut/ Ei sowi sinun häntä pitää.
14:5 Ja quin hen tahdhoi henen tappa/ Pelkesi hen Canssa/ Sille he pidhit henen Prophetan edhest.
Ja kuin hän tahtoi hänen tappaa/ Pelkäsi hän kansaa/ Sillä he pidit hänen prophetan edestä.
14:6 Coska sis Herodesen syndyme Juhla pidhettin/ hyppeisi Herodian tyter heiden edhesens. Ja se kelpas Herodesen.
Koska siis Herodeksen syntymäjuhla pidettiin/ hyppäsi Herodiaan tytär heidän edessänsä. Ja se kelpasi Herodeksen.

14:7 Sentädhen hen lupasi henelle wannotul walalla/ että hen tachtoi henelle anda/ mitekutakin hen anoijs.
Sentähden hän lupasi hänelle wannotulla walalla/ että hän tahtoi hänelle antaa/ mitä kukin hän anoisi.
14:8 Nin hen sanoi/ quin henen eitens ennen henelle oli opettanut/ Anna minulle (ma hen) tesse fatilla Johannesen castaian päe.
Niin hän sanoi/ kuin hänen äitinsä ennen hänelle oli opettanut/ Anna minulle tässä wadilla Johannes Kastajan pää.
14:9 Ja Kuningas tuli murheisens. Mutta quitengin sen wa'notun wala' tähden/ ia nijnnen iotca ynne atrioitzit/ käski hen anda henelle.
Ja kuningas tuli murheiseensa. Mutta kuitenkin sen wannotun walan tähden/ ja niiden jotka ynnä aterioitsit/ käski hän antaa hänelle.
14:10 Ja lehetti böwelit leickaman Johannisen caula tornissa.
Ja lähetti pyöwelit leikkaamaan Johanneksen kaulan tornissa.
14:11 Ja hene' päens edheska'nettin fadis/ ia a'netin picalle. Ja hen weij sen eitelle's.
Ja hänen päänsä edeskannettiin wadissa/ ja annettiin piialle. Ja hän wei sen äitillensä.
14:12 Ja edeskeuit hene' opetuslapsens/ ia poisotit henen rumins/ ia hautasit sen ia menit ia ilmoitit sen Iesuselle.
Ja edeskäwit hänen opetuslapsensa/ ja pois otit hänen ruumiinsa/ ja hautasit sen ja menit ja ilmoitit sen Jesukselle.
14:13 Coska nyt Iesus sen cwli/ poismeni hen sielde hahdella äri malle harhaan. Ja coska Canssa sen cwlit/ noudhatit he hende ialgha' caupu'geista.
Koska nyt Jesus sen kuuli/ pois meni hän sieltä haahdella äärimaalle harhaan. Ja koska kansa sen kuulit/ noudatit he häntä jalan kaupungeista.
14:14 Ja Iesus wlgoskeui/ ia näki palion Canssan/ ia armachti heiden pälens/ ia paransi heiden Sairaansa.
Ja Jesus uloskäwi/ ja näki paljon kansaa/ ja armahti heidän päällensä/ ja paransi heidän sairaansa.
14:15 Mutta echtona edheskeuit Opetuslapset henen tyhens/ ia sanoit/ Teme ombi ärima/ ia öö tulepi/ Laske Canssa tykyes kylijn menemen/ ia heillense roca ostaman.
Mutta ehtoona edeskäwit opetuslapset hänen tykönsä/ ja sanoit/ Tämä ompi äärimaa/ ja yö tuleepi/ Laske kansa tyköäsi kyliin menemän/ ja heillensä ruokaa ostamaan.
14:16 Nin sanoi Iesus heille/ Ei taruitze heiden poismenne/ andacat te heiden södhe.

Niin sanoi Jesus heille/ Ei tarwitse heidän pois mennä/ antakaat te heidän syödä.
14:17 He sanoit henelle/ Ei ole meillä tesse enämbi quin wisi leipe/ ia caxi cala.
He sanoit hänelle/ Ei ole meillä tässä enempi kuin wiisi leipää/ ja kaksi kalaa.
14:18 Sanoi hen/ Tocatta minulle nee tenne. Ja keski Ca'san istua roholle sömen.
Sanoi hän/ Tuokaatte minulle ne tänne. Ja käski kansan istua ruoholle syömään.
14:19 Ja otti nee wisi leipe/ ia caxi cala/ Ylescatzatti Taiuasen/ kijtti Jumala/ murssi ia annoi ne leiuet Opetuslapsillens/ ia Opetuslapset annoit ne Canssalle/
Ja otti ne wiisi leipää/ ja kaksi kalaa/ Ylös katsahti taiwaaseen/ kiitti Jumalaa/ mursi ja antoi ne leiwät opetuslapsillensa/ ja opetuslapset annoit ne kansalle/
14:20 Ja he söijt caiki/ ia rawittijn.
Ja he söit kaikki/ ja rawittiin.
14:21 Nin he cocoisit muruia caxitoistakymende corghia teunnä/ quin ylitze ieit. Mutta ne iotca olit sönuet/ oli lehes wisi tuhat miest ilman waimoita ia lapsita.
Niin he kokosit muruja kaksitoistakymmentä koria täynnä/ kuin ylitse jäit. Mutta ne jotka olit syöneet/ oli lähes wiisi tuhatta miestä ilman waimoja ja lapsia.
14:22 Ja cocta wadi Iesus henen Opetuslapsens että heiden hachten astuman piti/ ia menemen henen edhellens toiselle ra'nalle/ nincauuan että hen Canssan heneldens laski.
Ja kohta waati Jesus hänen opetuslapsensa että heidän haahteen astuman piti/ ja menemään hänen edellänsä toiselle rannalle/ niinkauan että hän kansan häneltänsä laski.
14:23 Ja coska hen oli Canssat heneldens laskenut/ astui hen yxinens woorellen rucoelman. Ja coska echto ioudui/ oli hen sielle yxinens.
Ja koska hän oli kansan häneltänsä laskenut/ astui hän yksinänsä wuorelle rukoileman. Ja koska ehtoo joutui/ oli hän siellä yksinänsä.
14:24 Mutta haaxi oli io keskelle mertä/ ia ahdistettin alloilta/ Sille että wasta twli oli.
Mutta haaksi oli jo keskellä merta/ ja ahdistettiin aalloilta/ Sillä että wastatuuli oli.
14:25 Mutta öelle * nelienes wartios/ tuli Iesus heiden tygens/ kieudhe'

mere' pälä.
Mutta yöllä neljännes wartiossa/ tuli Jesus heidän tykönsä/ käyden meren päällä.
14:26 Ja coska Opetuslapset neijt henen meren päle kieuuen/ peliestyit he/ ia sanoit/ Köpeli se on/ ia pelgon tehden hwdhit.
Ja koska opetuslapset näit hänen meren päällä käywän/ peljästyit he/ ja sanoit/ Kyöpeli se on/ ja pelon tähden huudit.
14:27 Nin Iesus puhui cocta heille/ ia sanoi/ Olcat hyues turuas/ mine olen/ elket peliestyckö.
Niin Jesus puhui kohta heille/ ja sanoi/ Olkaat hywässä turwassa/ minä olen/ älkäät peljästykö.
14:28 Nin wastasi Petari hende/ ia sanoi/ Herra/ ios sine olet/ sitte käske minua tyges tulla wettein päle.
Niin wastasi Pietari häntä/ ja sanoi/ Herra/ jos sinä olet/ sitten käske minua tykösi tulla wetten päällä.
14:29 Nin hen sanoi/ Tule. Ja coska Petari hahdest wlgosastui/ ia kieui wettein päle että hen menis Iesusen tyge.
Niin hän sanoi/ Tule. Ja koska Pietari haahdesta ulos astui/ ja käwi wetten päällä että hän menisi Jesuksen tykö.
14:30 Mutta coska hen näki ialon ilman nin hen cauhistui/
Mutta koska hän näki jalon ilman (ankaran tuulen 1642) niin hän kauhistui/
14:31 ia rupesi waioman/ hwti hen sanoden/ Herra/ auta minua. Nin Iesus cocta oiensi kätens/ ia tartui heneen kijnni/
ja rupesi wajoaman/ huuti hän sanoen/ Herra/ auta minua. Niin Jesus kohta ojensi kätensä/ ja tarttui häneen kiinni/
14:32 Ja sanoi henelle/ O sine heicowskoinen/ mixi sine epälit? Ja coska he astuit hadhen siselle/ nin tyueni ilma.
Ja sanoi hänelle/ Oi sinä heikkouskoinen/ miksi sinä epäilit? Ja koska he astuit haahden sisälle/ niin tyweni ilma.
14:33 Mutta ne/ iotca olit hahdesa/ edheskeuit/ ia kumarsit hende/ ia sanoit/ Totisesta olet sine Jumalan Poica.
Mutta ne/ jotka olit haahdessa/ edeskäwit/ ja kumarsit häntä/ ja sanoit/ Totisesti olet sinä Jumalan Poika.
14:34 Ja coska he olit ylitze mennyuet/ tulit he Genezarethin maalle.
Ja koska he olit ylitse menneet/ tulit he Genezarethin maalle.
14:35 Ja coska sen paican Canssa tunsit henen/ wlgoslehetit he ymberins caiken sen maan sanansaattaiat/ ia tooit henelle caikinaiset kipijet/
Ja koska sen paikan kansa tunsit hänen/ ulos lähetit he ympäriinsä kaiken sen maan sanansaattajat/ ja toit hänelle kaikkinaiset kipeät/

14:36 Ja rucolit hende että he waiuoin henen waatens paltesen rupeaisit. Ja caiki iotca sihen rupeisit/ ne teruexi tulit.
Ja rukoilit häntä, että he waisoin hänen waatteensa palteeseen rupeaisit. Ja kaikki jotka siihen rupeisit/ ne terweeksi tulit.

** Neliesruchtinas) Judean makunda oli iaghettu Nelien Walla ala/ Senteden cutzuttin iocainen Waldamies Tetrarchaxj/ se on Neliesruchtinas. * Wartius eli walueus) Muinein Öö iaghettijn neliehen Wartiahan/ ia cullakin oli colmet hetki.*

XV. Lucu.

15:1 SIlloin edheskeuit Iesusen tyge/ kirianoppenuuat ia Phariseuset iotca Jerosolimast tulluuat olit/ ia sanoit.
Silloin edeskäwit Jesuksen tykö/ kirjanoppineet ja phariseukset jotka Jerusalemista tulleet olit/ ja sanoit
15:2 Mixi sinun Opetuslapses ylitzkieuuet nijnen wanhinbaiden sädhöt? Sille eiuet he pese käsiense/ coska he leipe söuet.
Miksi sinun opetuslapsesi ylitse käywät niinen wanhimpaiden säännöt? Sillä eiwät he pese käsiänsä/ koska he leipää syöwät.
15:3 Nin hen wastaden/ sanoi heille/ Mixi mös te ylitzkieut Jumalan käskyn teiden sätyn tähden? Sille että Jumala käski sanoden/
Niin hän wastaten/ sanoi heille/ Miksi myös te ylitse käytte Jumalan käskyn teidän säädyn tähden? Sillä että Jumala käski sanoen/
15:4 Cunnioita Isees ia eitees/ Ja ioca kirolepi Iseens eli eitiens/ henen pite colemalla cooleman.
Kunnioita isääsi ja äitiäsi/ Ja joka kiroileepi isäänsä eli äitiänsä/ hänen pitää kuolemalla kuoleman.
15:5 Mutta te sanotta Isellen taicka eitillen/ iocahinen sanocan/ Se ombi Jumalan annettu/ iolla minun piti sinua autaman/
Mutta te sanotte isällen taikka äitillen/ jokainen sanokaan/ Se ompi Jumalan annettu/ jolla minun piti sinua auttaman/
15:6 ia ei cunnioita henen Isens taicka eiteens/ Ja te olette tyhijexi tehnyuet Jumalan käskyn/ teiden sädhyn tähden.
ja ei kunnioita hänen isäänsä taikka äitiänsä/ Ja te olette tyhjäksi tehneet Jumalan käskyn/ teidän säädyn tähden.
15:7 Te wlcocullatud/ Esaias oijkein noidhui teiste sanoden/
Te ulkokullatut/ Esaias oikein noitui teistä sanoen/
15:8 Teme Canssa lehestypi minua suullansa/ ia hwlillans minua cunnioitzeuat/ mutta heiden sydhemens on caukan minusta.
Tämä kansa lähestyypi minua suullansa/ ja huulillansa minua kunnioitsewat/

mutta heidän sydämensä on kaukana minusta.
15:9 Wan turhan he palueleuat minua/ opettaden site opetost ioca on Inhimisten käsky.
Waan turhaan he palwelewat minua/ opettaen sitä opetusta joka on ihmisten käsky.
15:10 Ja hen cutzui Canssan tygens/ ia sanoi heille/ Cwlkat ia ymmerteket.
Ja hän kutsui kansan tykönsä/ ja sanoi heille/ Kuulkaat ja ymmärtäkäät.
15:11 Ei se quin suusta siselkieupi saastuta Inhimiste/ Mutta se quin suusta wlgoskieupi/ se sastuta Inhimisen.
Ei se kuin suusta sisälle käypi saastuta ihmista/ Mutta se kuin suusta uloskäypi/ se saastuttaa ihmisen.
15:12 Nin edheskeuit henen Opetuslapsens/ ia sanoit henelle/ Tiesickös että Phariseuset pahenit/ coska he cwlit tämen Puheen?
Niin edeskäwit hänen opetuslapsensa/ ja sanoit hänelle/ Tiesitkös että phariseukset pahenit/ koska he kuulit tämän puheen?
15:13 Mutta hen wastasi ia sanoi/ * Jocainen istutos/ iota ei minun Taiualinen Isen istuttanut pite iurinens ylesreuittemen.
Mutta hän wastasi ja sanoi/ Jokainen istutus/ jota ei minun Taiwaallinen Isän istuttanut pitää juurinensa ylös rewittämän.
15:14 Andacat heiden olla/ he ouat sockiat/ ia sockiadhen taluttaiat. Jos nyt sockia sockiata taluttapi/ nin he molemat kropijn langeuat.
Antakaat heidän olla/ he owat sokiat/ ja sokiaiden taluttajat. Jos nyt sokia sokiata taluttaapi/ niin he molemmat kuoppiin lankeawat.
15:15 Nin wastasi Petari ia sanoi henelle/ Wlgostoijmita meille täme tapaus.
Niin wastasi Petari ja sanoi hänelle/ Ulos toimita meille tämä tapaus.
15:16 Nin sanoi Iesus/ Wielekö te nyt pwtutt ymmerdhyst?
Niin sanoi Jesus/ Wieläkö te nyt puutut ymmärrystä?
15:17 Ettekö wiele ymmerdä? Että caiki mite suusta siselmene/ se mene watzan/ ia sille on loonnolinen wlgosmeno?
Ettekö wielä ymmärrä? Että kaikki mitä suusta sisälle menee/ se menee watsaan/ ja sille on luonnollinen ulosmeno?
15:18 Mutta ne iotca suusta wlgoskieuuet/ ne lechteuet itze sydhemeste/ ia ne saastuttauat Inhimisen.
Mutta ne jotka suusta ulos käywät/ ne lähtewät itse sydämestä/ ja ne saastuttawat ihmisen.
15:19 Sille ette sydhemeste wlgoskieuuet pahat aiatoxet/ murhat/ hooruuet/ hauriuxet/ warcauxet/ wäret todhistuxet/ pilcat.
Sillä että sydämestä ulos käywät pahat ajatukset/ murhat/ huoruudet/ haureukset/ warkaukset/ wäärät todistukset/ pilkat.

15:20 Neme saastuttauat Inhimisen. Mutta Pesemettömille käsille söödhe ei se Inhimiste saastuta.
Nämä saastuttawat ihmisen. Mutta pesemättömille käsille syödä ei ihmistä saastuta.
15:21 Ja Iesus sielde poiskeui/ ia tuli Tyrin ia Sidonin maan ären.
Ja Jesus sieltä pois käwi/ ja tuli Tyyron ja Sidonin maan ääreen.
15:22 Ja catzo/ yxi Cananean waimo/ ioca nijste maan äriste oli tullut/ hwti henen tygens sanoden/ O Herra/ Dauidin Poica/ armadha minun päleni/ Minun tytteren hirmuisest rijwatan perchelelde.
Ja katso/ yksi Kananean waimo/ joka niistä maan ääristä oli tullut/ huuti hänen tykönsä sanoen/ Oi Herra/ Dawidin Poika/ armahda minun päälleni/ Minun tyttäreni hirmuisesti riiwataan perkeleeltä.
15:23 Mutta ei sanakan hende wastanut. Nin henen Opetuslapsens edheskeuit/ ia rucolit hende/ sanoden/ Eroita hende sinustas/ sille hen hwta meiden ielkin.
Mutta ei sanakaan häntä wastannut. Niin hänen opetuslapsensa edeskäwit/ ja rukoilit häntä/ sanoen/ Eroita häntä sinusta/ sillä hän huutaa meidän jälkeen.
15:24 Nin hen wastaten sanoi/ En ole mine lehetetty/ waan nijnen cadhotettuin lammasten tyge Israelin hoonesta.
Niin hän wastaten sanoi/ En ole minä lähetetty/ waan niinen kadotettuin lammasten tykö Israelin huoneesta.
15:25 Mutta se tuli ia cumarsi hende sanoden/ Herra/ auta minua.
Mutta se tuli ja kumarsi häntä sanoen/ Herra/ auta minua.
15:26 Nin hen wastaten sanoi/ Ei olle se souelias/ otta lastein leipe ia heitte penickoille.
Niin hän wastaten sanoi/ Ei ole se sowelias/ ottaa lasten leipää ja heittää penikoille.
15:27 Nin se wastasi/ Totta Herra. Sööuet quitengin penickat nijste muruista/ iotca heiden Herrains peudhelde putuuat.
Niin se wastasi/ Totta Herra. Syöwät kuitenkin penikat niistä muruista/ jotka heidän herrainsa pöydältä putoawat.
15:28 Silloin Iesus wastaten sanoi henelle/ O waimo/ swri ombi sinun wskos/ olcon sinulle ninquins sine tahdot. Ja henen tytterens tuli teruexi samalla hetkelle.
Silloin Jesus wastaten sanoi hänelle/ Oi waimo/ suuri ompi sinun uskosi/ Olkoon sinulle niinkuin sinä tahdot. Ja hänen tyttärensä tuli terweeksi samalla hetkellä.
15:29 Ja Iesus sielde edheskeui/ tuli Galilean meren tyge/ ia ylesastui

worelle/ istui sijhen.
Ja Jesus sieltä edes käwi/ tuli Galilean meren tykö/ ja ylös astui wuorelle/ istui siihen.
15:30 Ja palio Canssa edeskeuit henen tygens/ Ja toijdh cansans onduuat/ sokiat/ kuroit/ myket/ Raiarickot/ ia palio muita/ Ja heitit ne Iesusen ialkaden eteen.
Ja paljon kansaa edeskäwit hänen tykönsä/ ja toit kansansa ontuwat/ sokiat/ kuurot/ mykät/ raajarikot/ ja paljon muita/ Ja heitit ne Jesuksen jalkaiden eteen.
15:31 Ja hen paransi heiden/ nin että Canssat imechtelit/ coska he neijt ne myket puhuuan/ Raiarickot teruet oleuan/ Onduuat kieuuen/ sockiat näkeuen/ ia cunnioitzit Israelin Jumalat.
Ja hän paransi heidän/ niin että kansat ihmettelit/ koska he näit ne mykät puhuwan/ Raajarikot terweet olewan/ Ontuwat käywän/ sokiat näkewän/ ja kunnioitsit Israelin Jumalata.
15:32 Ja Iesus cutzui Opetuslapsens tygens/ ia sanoi/ Mine armadhan Canssan päle/ Sentähden että he ouat io colmet peiue minun tykeneni wijpyneet/ Ja ei ole heille söteuet/ Ja en mine tahdo heite tyköeni paastuten poislaske/ ettei he tielle wäsy.
Ja Jesus kutsui opetuslapsensa tykönsä/ ja sanoi/ Minä armahdan kansan päälle/ Sen tähden että he owat jo kolme päiwää minun tyköni wiipyneet/ Ja ei ole heille syötäwätä/ Ja en minä tahdo heitä tyköäni paastoten poislaskea/ ettei he tielle wäsy.
15:33 Nin sanoit hene' Opetuslapsens henelle/ Custa me saa'ma tesse ärimaas nin mo'da leipe/ ette me rauitzemma nein palion Canssan?
Niin sanoit hänen opetuslapsensa hänelle/ Kusta me saamme tässä äärimaassa niin monta leipää/ että me rawitsemme näin paljon kansaa?
15:34 Ja Iesus sanoi heille/ Mittoman leipe teille on? He sanoit/ Seitzemen/ Ja wehe calaisija.
Ja Jesus sanoi heille/ Monta leipää teillä on? He sanoit/ seitsemän/ Ja wähän kalaisia.
15:35 Nin hen käski Canssan maan päle atrioijtzeman.
Niin hän käski kansan maan päälle aterioitsemaan.
15:36 Ja hen otti ne seitzemen leipe/ ia calat/ kijtti Jumalat/ mursi/ ia annoi Opetuslastens/ ia Opetuslapset annoit Canssalle/ Ja he caikin söijt/ ia rawittijn.
Ja hän otti ne seitsemän leipää/ ja kalat/ kiitti Jumalata/ mursi/ ja annoi opetuslastensa/ ja opetuslapset annoit kansalle/ Ja he kaikki söit/ ja rawittiin.

15:37 Ja ylesotit mite lighaxi ieij/ seitzemen corghia teunnens muruia.
Ja ylös otit mitä liiaksi jäi/ seitsemän koria täynnänsä muruja.
15:38 Mutta ne iotca söijt/ olit nelie tuhatta mieste/ ilman waimoita ia lapsita.
Mutta ne jotka söit/ olit neljä tuhatta miestä/ ilman waimoitta ja lapsitta.
15:39 Ja quin hen oli Canssan tyköens laskenut/ astui hen hachteen/ ia tuli Magdalan raioille.
Ja kuin hän oli kansan tyköänsä laskenut/ astui hän haahteen/ ja tuli Magdalan rajoille.

** Jumalan annetu) Se on/ eipe mine taidha sinulle site anda/ se on kircolle luuattu/ Mine tahdon sen anda Jumalan palueluxexi * Jocainen istutos) Se on caiki oppi ia Waicutos/ quin ei Jumala waicuta Inhimises/ se ombi Syndi. Ja teste nähden quin Omaechto ombi iwri woimatoin Jumalisis asioisa.*

XVI. Lucu.

16:1 NIn edhesastuit henen tygens ne Phariseuset ia Sadduceuset kiusaten hende/ että hen merkin Taiuasta osotais heille.
Niin edesastuit hänen tykönsä ne phariseukset ja saddukeukset kiusaten häntä/ että hän merkin taiwaasta osottaisi heille.
16:2 Nin hen wastasi ia sanoi heille/ Echtolla te sanotta/ Seijes ilma tulepi/ sille että Taiuas ruskotta.
Niin hän wastasi ja sanoi heille/ Ehtoolla te sanotte/ Selkeä ilma tuleepi/ sillä että taiwas ruskottaa.
16:3 Ja homeneltain/ Tenepene tule coua ilma/ Sille että Taiuas ruskotta/ ia on pytere. Te wlcocullatut/ Te taidhat Taiuan moodhon domita/ Ettekö te taidha mös tämen aigan * merkie domita?
Ja huomeneltain/ Tänäpänä tulee kowa ilma/ Sillä että taiwas ruskottaa/ ja on pytere. (pimiä) Te ulkokullatut/ Te taidat taiwaan muodon tuomita/ Ettekö te taida myös tämän ajan merkkiä tuomita?
16:4 Teme heijw ia hooralinen sucukunda etzipi merki/ ia ei anneta henelle merkie/ wan Jonan Prophetan merki. Ja hen ietti heiden/ ia poismeni.
Tämä häijy ja huorallinen sukukunta etsiipi merkkiä/ ja ei anneta hänelle merkkiä/ waan Jonan prophetan merkki. Ja hän jätti heidän/ ja pois meni.
16:5 Ja coska henen Opetuslapsens olit tulluuat ylitze toiselle rannalle/ olit he wnochtanuuat leiuet otta mötens.
Ja koska hänen opetuslapsensa olit tulleet ylitse toiselle rannalle/ olit he unohtaneet leiwät ottaa myötänsä.
16:6 Nin Iesus sanoi heille/ Catzocat ia cauattacat teiden Phariseusten ia

Sadduceuste' hapatoxest.
Niin Jesus sanoi heille/ Katsokaat ja kawahtakaat teidän phariseusten ja saddukeusten hapatuksesta.
16:7 Nin he aiattelit itzellens sanoden/ Emme me leipie ottaneet cansam.
Niin he ajattelit itsellensä sanoen/ Emme me leipiä ottaneet kanssamme.
16:8 Quin nyt Iesus sen tunsi/ sanoi hen heille/ Te wehevskoiset/ mite te suretta keskenen etett te leipie ottaneet cansan?
Kuin nyt Jesus sen tunsi/ sanoi hän heille/ Te wähäuskoiset/ mitä te surette keskenään ettet te leipiä ottaneet kanssan?
16:9 Ettekö wiele ymmerdhe? Taicka eikö te muista nite wijtte leipe/ ia wijtte tuhatta inhemiste/ ia mittoman korgia te ylesotitta?
Ettekö wielä ymmärrä? Taikka eikö te muista niitä wiittä leipää/ ja wiittä tuhatta ihmistä/ ja miten monta koria te ylös otitte
16:10 Eike mös nite seitzende Leipe/ ia nelie tuhatta Inhimiste/ ia mittoman corghia te ylesotitta?
Eikö myös niitä seitsentä leipää/ ja neljä tuhatta ihmistä/ ja miten monta koria te ylös otitte?
16:11 Quinga sis se tule ettei te ymmerdä (etten mine leiuest teille site sanonut/ ette teiden pideis cauattaman sijte Phariseusten ia Sahduceusten hapatuxest?)
Kuinka siis se tulee ettei te ymmärrä (etten minä leiwästä teille sitä sanonut/ että teidän pitäisi kawahtaman siitä phariseusten ja saddukeusten hapatuksesta?)
16:12 Silloin he ymmersit/ ettei hen käskenyt cauatta leiuen hapatuxest/ mutta Phariseusten ia Sadduceusten opetuxest.
Silloin he ymmärsit/ ettei hän käskenyt kawahtaa leiwän hapatuksesta/ mutta phariseusten ja saddukeusten opetuksesta.
16:13 Silloin tuli Iesus Cesarean maan ären/ ioca cutzutan Philippusen/ ia kysyi Opetuslapsillens ia sonoi/ Kenenge sanouat Inhimiset minun Inhimisen Poijan oleuan?
Silloin tuli Jesus Kesarean maan ääreen/ joka kutsutaan Philippuksen/ ja opetuslapsillensa ja sanoi/ Kenenkä sanowat ihmiset minun Ihmisen Pojan olewan?
16:14 Nin he sanoit. Monicadhat Johannem castaian. Mutta mutomat Heliam. Mutomat taas Jeremiam/ taicka yhden Prophedade' lugusta.
Niin he sanoit. Monikahdat Johannes Kastajan. Mutta muutamat Elian. Muutamat taas Jeremian/ taikka yhden prophetaiden luwusta.
16:15 Sanoi hen heille/ Mutta kene'ge te sanotta minun oleuan?
Sanoi hän heille/ Mutta kenenkä te sanotte minun olewan?

16:16 Nin wastasi Simon Petari/ ia sanoi/ Sine olet se Christus eläuen Jumalan Poica.
Niin wastasi Simon Petari/ ja sanoi/ Sinä olet se Kristus Eläwän Jumalan Poika.
16:17 Ja Iesus wastaden sanoi henelle/ Autuas olet sine Simon Jonan poica/ sille että liha ia weri ei ilmoittanut sinulle/ mutta minun Isen ioca on Taiuaisa.
Ja Jesus wastaten sanoi hänelle/ Autuas olet sinä Simon Jonan poika/ sillä että liha ja weri ei ilmoittanut sinulle/ mutta minun Isäni joka on taiwaissa.
16:18 Mutta mine woroin sanon sinulle/ että sine * olet Petari/ ia temen callion päle tahdon mine rakeda minun Seurakundani/ ia heluetin portit ei pide hende ylitzewoittama'.
Mutta minä wuoroin sanon sinulle/ että sinä olet Petari/ ja tämän kallion päälle tahdon minä rakentaa minun seurakuntani/ ja helwetin portit ei pidä häntä ylitse woittaman.
16:19 Ja mine annan sinulle Taiuan waldakunnan Awaimet/ Ja caiki quin sine maan päle sidhot/ pite sidhottun oleman Taiuaisza/ Ja caiki quin sine pästet maan päle/ ne pite mös pästetyt oleman Taiuaisza.
Ja minä annan sinulle taiwaan waltakunnan awaimet/ Ja kaikki kuin sinä maan päällä sidot/ pitää sidotun oleman taiwaissa/ Ja kaikki kuin sinä päästät maan päällä/ ne pitää myös päästetyt oleman taiwaissa.
16:20 Nin hen haasti Opetuslapsillans kellengen sanomast että hen oli se Iesus Christus.
Niin hän haasti opetuslapsillensa kellenkään sanomasta että hän oli se Jesus Kristus.
16:21 Sijte aighasta rupeis Iesus iulgistaman Opetuslapsillens/ että henen pite Jerosoliman menemen/ ia palion kersimen nijlde Wanhimilda/ ia Pappedhen pämiehilde/ ia kirianoppenuilda/ ia tapettama' ia colmanden peiuen ylesnouseman.
Siitä ajasta rupesi Jesus julkistamaan opetuslapsillensa/ että hänen pitää Jerusalemiin menemään/ ja paljon kärsimään niiltä wanhimmilta/ ja pappeuden päämiehiltä/ ja kirjanoppineilta/ ja tapettaman ja kolmannen päiwän ylösnouseman.
16:22 Ja quin Petari otti henen eränens/ rupesi hen nuchteleman hende/ sanoden/ Armadha itzees Herra/ elken se sinun tapachtuco.
Ja kuin Pietari otti hänen erillensä/ rupesi hän nuhtelemaan häntä/ sanoen/ Armahda itseäsi Herra/ älkään se sinun tapahtuko.
16:23 Nin hen kensijn ymberins/ ia sanoi Petarille/ Mene pois minun tyköeni Satana/ sine estet minua/ Sille ettet sine ymmerdä nijte/ iotca ouat

Jumalan/ mutta ne quin Inhimisten ouat.
Niin hän käänsi ympärinsä/ ja sanoi Petarille/ Mene pois minun tyköäni satana/ sinä estät minua/ Sillä ettet sinä ymmärrä niitä/ jotka owat Jumalan/ mutta ne kuin ihmisten owat.
16:24 Silloin Iesus sanoi Opetuslapsillens/ Jos ioku tactopi minua seurata/ hen kieldeken itzens/ ia ottakan ristins pälens/ ia seuratkaan minua.
Silloin Jesus sanoi opetuslapsillensa/ Jos joku tahtoopi minua seurata/ hän kieltäkään itsensä/ ja ottakaan ristinsä päällensä/ ja seuratkaan minua.
16:25 Sille että ioca tacto henen hengens kätkije/ hen huckutta sen. Mutta ioca henen hengens hucutta minun tehten/ hen leutepi sen.
Sillä että joka tahtoo henkensä kätkeä/ hän hukuttaa sen. Mutta joka hänen henkensä hukuttaa minun tähteni/ hän löytääpi sen.
16:26 Mite se autta Inhimisen/ ios hen caiken Mailman woitta/ ia sielunsa wahingon tekepi? Taicka mite andapi Inhiminen/ iolla hen sielunsa lunastapi?
Mitä se auttaa ihmisen/ jos hän kaiken maailman woittaa/ ja sielunsa wahingon tekeepi? Taikka mitä antaapi ihminen/ jolla hän sielunsa lunastaapi?
16:27 Sille se tosin tapachtupi/ että Inhimisen Poigan pite tuleman henen Isens cunnias Engeleitens cansa/ ia silloin hen maxapi itzekungin tödhens ielskin.
Sillä se tosin tapahtuupi/ että Ihmisen Pojan pitää tuleman hänen Isänsä kunniassa enkeleittensä kanssa/ ja silloin hän maksaapi itsekunkin töidensä jälkeen.
16:28 Totisesta sanon mine teille/ Ouat mwtamat tessä seisouista/ iotca ei pide * colemata maistaman/ sihenasti quin he näkeuet Inhimisen Poigan tuleuan henen waldakunnasans.
Totisesti sanon minä teille/ Owat muutamat tässä seisowista/ jotka ei pidä kuolemata maistaman/ siihen asti kuin he näkewät Ihmisen Pojan tulewan hänen waltakunnassansa.

** Aigan mercki) Christus heite nuchtele/ ettei he tainued ymmerdä hende tullehexi/ nijste merckiste ia wäkeuiste teghoista/ quin hen teki/ iotca merckit Prophetat olit ennustanuet henen aialans tapachtumaan/ * Sine olet Petari) Cepha Syriaxi/ Petros Grekixi/ cutzutan Somexi Callio. Ja caiki Christitudh ouat Petarit/ sen tunnustoxen cautta/ ionga Petari tesse tekepi/ ioca tunnustos on se Callio/ ionga päle itze Petari ia caiki Chistitudh ylesraketudh ouat/ Nin ettei caiki heluetin portit/ se on Syndi/ coolema/ heluetti/ Mailmainen wijsaus/ walta etc. woi site ylitzewoitta. * Coolemata) Se on/ ioca wskopi minun päleni/ ei henen pidhe colemata näkemen. Joh. 8. 11. 12.*

XVII. Lucu.

17:1 JA cudhen peiuen peräst/ otti Iesus Petarin/ ia Jacobin ia Johannem henen weliense tygens/ ia weij heiden erinens corckian wooren päle/ ia kirkastettin heiden edhesens.
Ja kuuden päiwän perästä/ otti Jesus Petarin/ ja Jakobin ja Johanneksen hänen weljensä tykönsä/ ja wei heidän erinensä korkean wuoren päälle/ ja kirkastettiin heidän edessänsä.
17:2 Ja henen caswons paisti ninquin auringoinen/ ia henen waattens tulit walkiaxi ninquin yxi walkeus.
Ja hänen kaswonsa paisti niinkuin aurinkoinen/ ja hänen waatteensa tulit walkeaksi niinkuin yksi walkeus.
17:3 Ja catzo/ heille ilmestyit Moses ia Elias henen cansans ynnepuhuuaiset.
Ja katso/ heille ilmestyi Moses ja Elias hänen kanssansa ynnä puhuwaiset.
17:4 Nin wastasi Petari/ ia sanoi Iesuselle/ Herra/ hyue on meiden tesse olla/ ios sine tahdot/ nin me teemme tähen colmet maia/ sinulle yhden ia Mosesen yhden/ ia Elian yhden.
Niin wastasi Petari/ ja sanoi Jesukselle/ Herra/ hywä on meidän tässä olla/ jos sinä tahdot/ niin me teemme tähän kolme majaa/ sinulle yhden ja Mosekselle yhden/ ja Elian yhden.
17:5 Wiele henen puhuesans/ catzo/ walkia pilui ymberiwarios heiden. Ja catzo/ ääni piluest sanoi/ Teme on minun racas Poican/ iossa minulle on hyue soosijo/ Cwlcat hende.
Wielä hänen puhuessansa/ katso/ walkea pilwi ympäri warjosi heidän. Ja katso/ ääni pilwestä sanoi/ Tämä on minun rakas Poikani/ jossa minulla on hywä suosio/ Kuulkaat häntä.
17:6 Ja quin Opetuslapset sen cwlit/ langesit he caswoillens/ ia peliestyit sangencouan.
Ja kuin opetuslapset sen kuulit/ lankesit he kaswoillensa/ ja pelästyit sangen kowin.
17:7 Ja Iesus edheskeui/ ia rupeis heihin/ ia sanoi/ Noskat ia elket pelietkö.
Ja Jesus edeskäwi/ ja rupesi heihin/ ja sanoi/ Nouskaat ja älkäät peljätkö.
17:8 Coska he nyt silmense ylesnostit/ eiuet he keteken nähnyuet/ mutta Iesusen yxinens.
Koska he nyt silmänsä ylös nostit/ eiwät he ketäkään nähneet/ mutta Jesuksen yksinänsä.
17:9 Ja quin he alasmenit worelda haastoi heite Iesus/ sanoden/ Elket kelleken täte näkyä sanoko/ sihenasti Inhimisen Poica coolluista ylesnouse.

Ja kuin he alas menit wuorelta haastoi heitä Jesus/ sanoen/ Älkäät kellekään tätä näkyä sanoko/ siihen asti Ihmisen Poika kuolleista ylösnousee.
17:10 Nin kysyit henen Opetuslapsens henelle sanoden/ Mixi sis ne kirianoppenuuat sanouat/ että Elian pite ennen tuleman?
Niin kysyit hänen opetuslapsensa hänelle sanoen/ Miksi siis ne kirjanoppineet sanowat/ että Elian pitää ennen tuleman?
17:11 Nin Iesus wastaden/ sanoi heille/ Elias tosin ennen tulepi/ ia caiki cohendapi.
Niin Jesus wastaten/ sanoi heille/ Elias tosin ennen tuleepi/ ja kaikki kohentaapi.
17:12 Mutta mine sanon teille/ että Elias io on tullut/ ia eiuet he tundenuuat hende/ mutta teghit hänen mite he tachtoit. Nin mös Inhimisen Poica on heilde kerssiue.
Mutta minä sanon teille/ että Elias jo on tullut/ ja eiwät he tunteneet häntä/ mutta teki hänen mitä he tahtoit. Niin myös Ihmisen Poika on heiltä kärsiwä.
17:13 Silloin ymmersit Opetuslapset/ että hen Johannesest castaiast oli sanonut.
Niin ymmärsit opetuslapset/ että hän Johannes Kastajasta oli sanonut.
17:14 Ja quin he Canssan tyge tulit/ edheskeui yxi mies henen tygens/ ia langesi poluillens henen etens sanodhen/
Ja kuin he kansan tykö tulit/ edeskäwi yksi mies hänen tykönsä/ ja lankesi polwillensa hänen eteensä sanoen/
17:15 Herra/ armada minun poicani päle/ sille hen on kuutaudhilinen/ ia hartasti waiuatan/ sille wsein hen langepi tuleen ia wsein weteen.
Herra/ armahda minun poikani päällä/ sillä hän on kuutaudillinen/ ja hartaasti waiwataan/ sillä usein hän lankeepi tuleen ja usein weteen.
17:16 Ja mine toin hene' sinun Opetuslapsilles/ ia eiuet he woinuuat hende parata.
Ja minä toin hänen sinun opetuslapsillesi/ ja eiwät he woineet häntä parantaa.
17:17 Nin Iesus wastaden sanoi/ O epewskoinen/ ia canghia sucukunda/ Quingacauan minun pite teiden cansan oleman? Quingacauan minun pite teite kersimen? Tocat hende tenne.
Niin Jesus wastaten sanoi/ Oi epäuskoinen/ ja kankea sukukunta/ Kuinka kauan minun pitää teidän kanssan oleman? Kuinka kauan minun pitää teitä kärsimän? Tuokaa häntä tänne.
17:18 Ja Iesus sen rangaisi/ ia perchele heneste wlgosmeni. Ja se pilti parani sille hetkelle.

Ja Jesus sen rankaisi/ ja perkele hänestä ulos meni. Ja se piltti parani sillä hetkellä.
17:19 Silloin edheskeuit Opetuslapset Iesusen tyge ohelle/ ia sanoit/ Mixei me woinuuat site wlgosaia?
Silloin edeskäwit opetuslapset Jesuksen tykö ohella/ ja sanoit/ Miksei me woineet sitä ulos ajaa?
17:20 Nin Iesus sanoi heille/ Teiden epäwskon tähden. Totisesta sanon mine teille/ Jos teille olis wsko ninquin Sinapin iyue/ nin te mahdaisit sano tälle worelle/ Sijrdhe sinus teste sinne/ nin se sijrtäis. Ja ei teille miten ole mahdotondh.
Niin Jesus sanoi heille/ Teidän epäuskon tähden. Totisesti sanon minä teille/ Jos teillä olisi usko niinkuin sinapin jywä/ niin te mahtaisit sanoo tälle wuorelle/ Siirrä sinus tästä sinne/ niin se siirtäisi. Ja ei teille mitään ole mahdoton.
17:21 Waan teme suku ei wlgosmene/ mwtoin quin rucuuxella/ ia paastolla.
Waan tämä suku ei ulosmene/ muutoin kuin rukouksella/ ja paastolla.
17:22 Coska he nyt asuijt Galileas/ sanoi Iesus heillen/ Tuleua on/ että Inhimisen Poica ylenannetan Inhimisten käsijn/
Koska he nyt asuit Galileassa/ sanoi Jesus heillen/ Tulewa on/ että Ihmisen Poika ylenannetaan ihmisten käsiin/
17:23 ia he tappauat henen/ ia colman peiuen hen ylesnousepi. Ja he tulit sangen murehisens.
ja he tappawat hänen/ ja kolmen päiwän hän ylös nouseepi. Ja he tulit sangen murheissansa.
17:24 Ja coska he tulit Capernaumijn/ edheskeuit ne iotca werorahan yleskannoit Petarin tyge/ Ja sanoit/ Eikö teiden Mestarin ole hariaannut Weroraha maxaman?
Ja koska he tulit Kapernaumiin/ edeskäwit ne jotka werorahan ylös kannoit Petarin tykö/ Ja sanoit/ Eikö teidän Mestarin ole harjaannut weroraha maksaman?
17:25 Sanoi hen/ On nijnghin. Ja quin hen siselle tuli hoonesen/ ennetti henen Iesus ia sanoi/ Mites lulet Simon? Cuilda maan Kuningat ottauat Weron? Omilda lapsildans/ taicka werailda?
Sanoi hän/ On niinkin. Ja kuin hän sisälle tuli huoneeseen/ ennätti hänen Jesus ja sanoi/ Mitäs luulet Simon? Keiltä maan kuninkaat ottawat weron? Omilta lapsiltansa/ taikka wierailta?
17:26 Sanoi Petari henelle. Werailda. Sanoi Iesus henelle/
Sanoi Pietari hänelle. Wierailta. Sanoi Jesus hänelle/
17:27 Sis * lapset ouat wapadhet/ Mutta senpäle ettem me heite pahannaisi

mene merelle/ ia heite onges/ ia se cala/ iongas esin saadh/ ota ia awa henen suuns/ nin sine leudhet yhden pe'ningin/ ota se/ ia anna heille/ minun ia sinu' edhestes.
Siis lapset owat wapahdetut/ Mutta sen päälle ettemme me heitä pahentaisi. Mene merelle/ ja heitä onkesi/ ja se kala/ jonkas ensin saat/ ota ja awaa hänen suunsa/ niin sinä löydät yhden penningin/ ota se/ ja anna heille/ minun ja sinun edestäsi.

** Lapset ouat wapahat) Waicka Christus wapa oli/ quitengin hen Weron andoi/ Lehimeisens mielennoutexi/ Nin mös ombi yxi Christitu mones asias wapa itzepolestans. Mutta quitengin hen andapi itzemielellens Lehimeisens awuxi ia palueluxexi.*

XVIII. Lucu.

18:1 SIhen aican edheskeuit Opetuslapset Iesusen tyge/ sanoden/ Cuca on sis se swurin Taiuan waldakunnas?
Siihen aikaan edeskäwit opetuslapset Jesuksen tykö/ sanoen/ Kuka on siis suurin taiwaan waltakunnassa?
18:2 Ja Iesus cutzui tygens yhden lapsen/ ia seisatti sen heiden keskellens ia sanoi/
Ja Jesus kutsui tykönsä yhden lapsen/ ja seisotti sen heidän keskellänsä ja sanoi/
18:3 Totisest sanon mine teille/ Ellette te kienny ia tule ninquin lapset/ nin ette te siselkieu taiua' waldaku'dan.
Totisesti sanon minä teille/ Ellette te käänny ja tule niinkuin lapset/ niin ette te sisälle käy taiwaan waltakuntaan.
18:4 Joca nyt itzens alistapi/ ninquin teme lapsi/ se ombi swrin Taiuan waldakunnas.
Joka nyt itsensä alistaapi/ niinkuin tämä lapsi/ se ompi suurin taiwaan waltakunnassa.
18:5 Ja ioca holhopi yhden sencaltaisen minun nimeeni/ hen holho minun.
Ja joka holhoaapi yhden senkaltaisen minun nimeeni/ hän holhoaa minun.
18:6 Mutta ioca pahendapi yhden neiste pienimist/ iotca minun päleni wskouat/ Parambi henen olis/ että Myllyn kiwi ripustetaisin henen caulans/ ia wpotetaisin meren syueyteen.
Mutta joka pahentaapi yhden näistä pienimmistä/ jotka minun päälleni uskowat/ Parempi hänen olisi/ että myllynkiwi ripustettaisiin hänen kaulaansa/ ja upotettaisiin meren sywyyteen.
18:7 We mailman pahannoxen tähden. Sille pahannos kumminghin tule. We quitengin sen Inhimisen/ ionga cautta pahannos tule.

Woi maailman pahennuksen tähden. Sillä pahennus kumminkin tulee. Woi kuitenkin sen ihmisen/ jonka kautta pahennus tulee.
18:8 Mutta ios sinun kätes/ taicka sinun ialkas pahendapi sinun/ nin leicka se pois/ ia heite pois tykees. Parambi on sinun elemehen onduuana siselkieudhe/ taicka raiarickon/ quin sinulla olis caxi kätte ia caxi ialca/ ia heiteteisin sihen ijancaikiseen Tuleen.
Mutta jos sinun kätesi/ taikka sinun jalkasi pahentaapi sinun/ niin leikkaa se pois/ ja heitä pois tykösi. Parempi on sinun elämähän ontuwana sisälle käydä/ taikka raajarikon/ kuin sinulla olis kaksi kättä ja kaksi jalkaa/ ja heitettäisiin siihen iankaikkiseen tuleen.
18:9 Ja ios sinun silmes pahendapi sinun/ nin puhckais se wlgos/ ia heite pois tykees. Parambi on sinun elemehen siselkieudhe silmepoolla/ quin sinulla olis caxi silme/ ia heiteteisin heluetin Tuleen.
Ja jos sinun silmäsi pahentaapi sinun/ niin puhkaise se ulos/ ja heitä pois tykösi. Parempi on sinun elämähän sisälle käydä silmäpuolella/ kuin sinulla olisi kaksi silmää/ ja heitettäisiin helwetin tuleen.
18:10 Catzocat ettet te ylencatzo ychte neiste pienimist/ Sille mine sanon teille/ että heiden Engelins Taiuaisa/ aina näkeuet minun Iseni caswon/ ioca on Taiuaisa.
Katsokaat ettet te ylenkatso yhtään näistä pienimmistä/ Sillä minä sanon teille/ että heidän enkelinsä taiwaissa/ aina näkewät minun Isäni kaswon/ joka on taiwaissa.
18:11 Sille että Inhimisen Poica tuli wapauttaman/ site quin catonut oli.
Sillä että Ihmisen Poika tuli wapauttaman/ sitä kuin kadonnut oli.
18:12 Mite te luletta? Jos iollakin Inhimiselle olis sata lammast/ ia yxi heiste exyis? Eikö hen iätäis ne yhdexenkymme'd ia yhdexen mäghillen/ ia menis/ ia etzeis site exynyttä?
Mitä te luulette? Jos jollakin ihmisellä olisi sata lammasta/ ja yksi heistä eksyisi? Eikö hän jättäisi ne yhdeksänkymmentä ja yhdeksän mäkeen/ ja menisi/ ja etsisi sitä eksynyttä?
18:13 Ja ios nin tapactu/ että hen leutepi henen/ Totisesta sano' mine teille/ hen iloitzepi enämin sen ylitze/ quin yhdexenkymmenen ia yhdexen/ iotca eiuet exynyuet.
Ja jos niin tapahtuu/ että hän löytääpi hänen/ Totisesti sanon minä teille/ hän iloitseepi enemmin sen ylitse/ kuin yhdeksänkymmenen ja yhdeksän/ jotka eiwät eksyneet.
18:14 Ei ole mös nin teiden Taiualisen Isenne tachto/ että yxiken neiste wähimiste huckuis.
Ei ole myös niin teidän Taiwaallisen Isänne tahto/ että yksikään näistä

wähimmistä hukkuisi.
18:15 Mutta ios sinun welies wastas ricko/ nin mene ia rangaise hende/ sinun keskenes ia henen yxinens. Jos hen sinua cwle/ Nin sine olet woitoxi sanut sinun welies.
Mutta jos sinun weljesi wastaasi rikkoo/ niin mene ja rankaise häntä/ sinun keskenäsi ja hänen yksinänsä. Jos hän sinua kuulee/ Niin sinä olet woitoksi saanut sinun weljesi.
18:16 Jos ei hen sinua cwle/ Nin ota wiele nyt yxi eli caxi cansas/ senpäle että caiki asiat pite cahden taicka colmen todhistaian suusa seisoman.
Jos ei hän sinua kuule/ Niin ota wielä nyt yksi eli kaksi kanssasi/ senpäälle että kaikki asiat pitää kahden taikka kolmen todistajan suussa seisomaan.
18:17 Ellei hen nijte cwle/ nin sano Seurakunnalle. Ellei hen Seurakunda cwle/ Nin pidhe hende ninquin Pacana ia Publicani.
Ellei hän niitä kuule/ niin sano seurakunnalle. Ellei hän seurakuntaa kuule/ Niin pidä häntä niinkuin pakana ja publikaani.
18:18 Totisesta mine sanon teille/ Caiki mite te maan päle sidhotta/ pite mös Taiuas oleman sidhottudh. Ja caicki mite te pästet maan päle/ pite mös Taiuas oleman pästetydh.
Totisesti minä sanon teille/ Kaikki mitä te maan päällä sidottu/ pitää myös taiwaassa oleman sidottuna. Ja kaikki mitä te päästät maan päällä/ pitää myös taiwaassa oleman päästetyt.
18:19 Taas sano' mine teille/ Että misse ikenens cappalesa caxi teiste sopiuat maan päle/ iota he rucoleuat/ sen heiden pite saaman minun Iseldeni/ ioca on Taiuaisa.
Taas sanon minä teille/ Että missä ikänänsä kappaleessa kaksi teistä sopiwat maan päällä/ jota he rukoilewat/ sen heidän pitää saaman minun Isältäni/ joka on taiwaissa.
18:20 Sille että cusa caxi taicka colme coco'tuleuat * minun nimeeni/ sijne mine olen heiden keskellens.
Sillä että kussa kaksi taikka kolme kokoon tulewat minun nimeeni/ siinä minä olen heidän keskellänsä.
18:21 Silloin Petari edheskeui henen tygens ia sanoi/ Herra/ Quinga wsein minun welie' ricko minua wasta'/ ia mine henelle antexianna'? Ongo seitzemen kerda kylle?
Silloin Petari edeskäwi hänen tykönsä ja sanoi/ Herra/ Kuinka usein minun weljeni rikkoo minua wastaan/ ja minä hänelle anteeksi annan? Onko seitsemän kertaa kyllä?
18:22 Sanoi Iesus henelle/ En sano mine sinulle waiuoin seitzemen kerta/ mutta seitzemenkymende kerta seitzemen.

Sanoi Jesus hänelle/ En sano minä sinulle waiwoin seitsemän kertaa/ mutta seitsemänkymmentä kertaa seitsemän.
18:23 Sentäden ombi Taiuaan waldakunda yhten Kuningan werdattu/ ioca tachtoi lucua laske palueliains cansa.
Sentähden ompi taiwaan waltakunta yhteen kuninkaan werrattu/ joka tahtoi lukua laskea palwelijainsa kanssa.
18:24 Ja quin hen rupeis laskeman/ tuli yxi henen eteens/ ioca oli henen welca kymenen tuhatta leiuisket.
Ja kuin hän rupesi laskeman/ tuli yksi hänen eteensä/ joka oli hänen welkaa kymmenen tuhatta leiwiskät.
18:25 Ja ettei henelle ollut wara maxa/ käski Herra henen myytä/ ia henen emendens/ ia lapsens/ ia caiki mite henelle oli/ ia maxetta.
Ja ettei hänelle ollut waraa maksaa/ käski Herra hänen myydä/ ja hänen emäntänsä/ ja lapsensa/ ja kaikki mitä hänellä oli/ ja maksettaa.
18:26 Nin se paluelia mahanlangesi/ ia rucoli hende sanoden/ Herra/ Ole kersiueinen minun cansani/ ia caiki mine maxan sinulle.
Niin se palwelija maahan lankesi/ rukoili häntä sanoen/ Herra/ Ole kärsiwällinen minun kanssani/ ja kaikki minä maksan sinulle.
18:27 Nin armachti Herra sen paluelian päle/ ia pästi henen/ ia welghan andexiannoi henelle.
Niin armahti Herra sen palwelijan päälle/ ja päästi hänen/ ja welan anteeksi antoi hänelle.
18:28 Nin se paluelia wlgosmeni/ ia leysi yhden henen cansapaluelioistans/ ioca oli henen welca sata penningit. Ja hen rupeis henen kijni/ ia saij henen caulasta/ ia weti/ sanoden/ Maxa welcas.
Niin se palwelija ulos meni/ ja löysi yhden hänen kanssapalwelijoistansa/ joka oli hänen welkaa sata penninkiä. Ja hän rupesi häneen kiinni/ ja sai hänen kaulasta/ ja weti/ sanoen/ Maksa welkasi.
18:29 Nin henen cansapaluelians mahanlanges/ ia rucoli he'de sanode'/ Ole kersiueinen minun ca'san/ ia caiki mine maxan sinulle.
Niin hänen kanssapalwelijansa maahan lankesi/ ja rukoili häntä sanoen/ Ole kärsiwäinen minun kanssani/ ja kaikki minä maksan sinulle.
18:30 Mutta ei hen tactonut/ waan meni ia heitti henen tornin/ sihenasti että hen welghan maxais.
Mutta ei hän tahtonut/ waan meni ja heitti hänen torniin/ siihenasti että hän welan maksaisi.
18:31 Coska nyt mwdh henen cansapaluelians sen neghit/ mite techtin/ murehdit he sangen ia tulit/ ia ilmotit heiden Herralle's caike' mite oli techty.

Koska nyt muut hänen kanssapalwelijansa sen näit/ mitä tehtiin/ murehdit he sangen ja tulit/ ja ilmoitit heidän Herrallensa kaiken mitä oli tehty.
18:32 Silloin cutzui hene' Herra's sen etee's ia sanoi henelle/ Sine paha paluelia/ caiken sen welgan mine sinun andexiannoin ettes minua rucoilit.
Silloin kutsui hänen Herransa sen eteensä ja sanoi hänelle/ Sinä paha palwelija/ kaiken sen welan minä sinun anteeksi annoit ettäs minua rukoilit.
18:33 Eikö mös sinun pitenyt armachtaman sinun cansa paluelias päle/ ninquin minekin armadhin sinua?
Eikö myös sinun pitänyt armahtaman sinun kanssapalwelijasi päälle/ niinkuin minäkin armahdin sinua?
18:34 Ja henen Herrans wihastui/ ia ylenannoi henen böueleille/ sihenasti että hen maxais caiki mite hen oli henelle welca.
Ja hänen Herransa wihastui/ ja ylenannoi hänen pyöweleille/ siihenasti että hän maksaisi kaikki mitä hän oli hänelle welkaa.
18:35 Nin mös minun Taiualinen Isen teiden tekepi/ iollei itzecukin andexianna henen weliens teiden sydhemisten heiden ricoxitans.
Niin myös minun Taiwaallinen Isän teidän tekeepi/ jollei itsekukin anteeksi anna hänen weljensä teidän sydämistän heidän rikoksiansa.

** Minun Nimeheni) Se on/ Minun keskyni ielkin/ ia minun Cunniaxeni/ nin se caiki hyuesti menesty ia kieupi.*

XIX Lucu.

19:1 JA se tapactui/ Coska Iesus oli teuttenyt näme puheet/ poislexi hen Galileast/ ia tuli Judean maan raioille sillepolel Jordanin.
Ja se tapahtui/ Koska Jesus oli täyttänyt nämä puheet/ pois läksi hän Galileasta/ ja tuli Judean maan rajoille sillä puolella Jordanin.
19:2 Ja palio Canssa seurasit hende/ ia sielle heite paransi.
Ja paljon kansaa seurasit häntä/ ja siellä heitä paransi.
19:3 Ja edeskeuit Phariseuset henen tygens kiusaten hende/ ia sanoit henelle/ Mactako mies eritä emännestens caikinaisen syyn tehden?
Ja edeskäwit phariseukset hänen tykönsä kiusaten häntä/ ja sanoit hänelle/ Mahtaako mies eritä emännästänsä kaikkinaisen syyn tähden?
19:4 Nin hen wastasi/ ia sanoi heille/ Ettekö te lukenuuat/ että ioca alghusta Inhimisen teki/ miehe' ia waimon hen heide' teki.
Niin hän wastasi/ ja sanoi heille/ Ettekö ole lukeneet/ että joka alusta ihmisen teki/ miehen ja waimon hän heidän teki.
19:5 Ja sanoi/ Sentäden loopu mies isestens ia eitestens/ ia kijniteten emändehens/ ia tuleuat caxi ychten lihan/

Ja sanoi/ Sentähden luopuu mies isästänsä ja äitistänsä/ ja kiinnitetään emäntähänsä/ ja tulewat kaksi yhteen lihan/
19:6 Nin eiuet he ole nyt caxi/ mutta yxi liha. Jonga sis Jumala ychten souitti/ ei pide Inhimisen site eroittaman.
Niin eiwät he ole nyt kaksi/ mutta yksi liha. Jonka siis Jumala yhteen sowitti/ ei pidä ihmisen sitä eroittaman.
19:7 Nin he sanoit henelle/ Mixi sis Moses käski anda eroitus kirian/ ia sen ylena'da?
Niin he sanoit hänelle/ Miksi siis Moses käski antaa eroituskirjan/ ja sen ylenantaa?
19:8 Sanoi hen heille/ Teiden sydheme' * cowudhen tähde' salli Moses eroitta teite teide' emäniste'. Waan alghusta ei nijn ollut.
Sanoi hän heille/ Teidän sydämen kowuuden tähden salli Moses eroittaa teitä teidän emännistän. Waan alusta ei niin ollut.
19:9 Mutta mine sano' teille/ että cukaikene's hylke henen emände's mwtoin quin horudhen tehden/ ia naipi toisen/ hen teke horin. Ja ioca sen hylietyn ottapi/ se horin teke.
Mutta minä sanon teille/ että kuka ikänänsä hylkää hänen emäntänsä muutoin kuin huoruuden tähden/ ja naipi toisen/ hän tekee huorin. Ja joka sen hyljätyn ottaapi/ se huorin tekee.
19:10 Henen Opetuslapsens sanoit henelle/ Jos miehen syy nin on emänen cansa/ sijtte ei ole hyue awioskeskuu' itzeens anda?
Hänen opetuslapsensa sanoit hänelle/ Jos miehen syy niin on emännän kanssa/ Sitten ei ole hyvä awiokäskyyn itseensä antaa?
19:11 Hen sanoi heille/ ei caiki tete sana ota/ Mutta ne ioille se annettu on.
Hän sanoi heille/ ei kaikki tätä sanaa ota/ Mutta ne joille se annettu on.
19:12 Sille että mutomat ouat cohitut/ iotca eitins cochdust nin syndynyuet ouat. Ja ouat cohitut/ iotca Inhimisilde/ cohitut ouat. Ja ouat cohitut/ iotca * itzeheidens cohitzit Taiua' waldakunnan tehden. Joca woipi otta/ se ottacan.
Mutta että muutamat owat kuohitut/ jotka äitinsä kohdusta niin syntyneet owat. Ja owat kuohitut/ jotka ihmisiltä/ kuohitut owat. Ja owat kuohitut/ jotka itse heitänsä kuohitsit taiwaan waltakunnan tähden. Joka woipi ottaa/ se ottakaan.
19:13 Silloin wietin henelle lapset/ että hen laskis käte's heide' päle's ia rucoilis. Mutta Opetuslapset nuchtelit heite.
Silloin wietiin hänelle lapset/ että hän laskisi kätensä heidän päällensä ja rukoilisi. Mutta opetuslapset nuhtelit heitä.

19:14 Waan Iesus sanoi heille/ Sallicat lapset ia elkete estekö heite tulemast minu' tykeni/ sille ette sencaltaisten ombi Taiuan walaku'da.
Waan Jesus sanoi heille/ Sallikaat lapset ja älkäätte estäkö heitä tulemasta minun tyköni/ sillä että senkaltaisten ompi taiwaan waltakunta.
19:15 Ja quin hen oli pa'nut kätens heiden päle's poismeni hen sielde.
Ja kuin hän oli pannut kätensä heidän päällensä pois meni hän sieltä.
19:16 Ja catzo yxi edheskeui ia sanoi henelle/ Hyue Mestari/ mite hyue minun pite tekemen/ että minulle olis ijancakinen eläme?
Ja katso yksi edeskäwi ja sanoi hänelle/ Hywä Mestari/ mitä hywää minun pitää tekemän/ että minulle olisi iankaikkinen elämä?
19:17 Nin hen sanoi henelle/ Mixi sine cutzut * minun hyuexi? Eikenge' ole hyue wan ainoa Jumala. Mutta ios sine tachto elämen siselkieudä/ nin pidhe käskyt.
Niin hän sanoi hänelle/ Miksi sinä kutsut minun hywäksi? Eikenkään ole hywä waan ainoa Jumala. Mutta jos sinä tahtoo elämään sisälle käydä/ niin pidä käskyt.
19:18 Nin hen sanoi henelle/ Cutka? Iesus sanoi/ Ele tapa. Ele hooriteghe. Ele warghasta. Ele wärin todhista.
Niin hän sanoi hänelle/ Kutka? Jesus sanoi/ Älä tapa. Älä huorin tee. Älä warasta. Älä wäärin todista.
19:19 Cunnioita Ises ia eites. ia racasta sinun lähimeistes ninquin itzesinuas.
Kunnioita isääsi ja äitiäsi. ja rakasta sinun lähimmäistäsi niinkuin itsesinuas.
19:20 Sanoi henelle se nooricainen/ caiki näme mine pidhin minun noorudhestan/ mite wiele minun pwtthu?
Sanoi hänelle se nuorukainen/ kaikkin nämä minä pidin minun nuoruudestani/ mitä wielä minun puuttuu?
19:21 Sanoi henelle Iesus/ Jos sine tahdot * teudeline' olla/ nin mene ia myy mite sinulla on/ ia anna waiuasten/ ia sinun pite saaman tauaran Taiuasa/ ia tule seura minua.
Sanoi hänelle Jesus/ Jos sinä tahdot täydellinen olla/ niin mene ja myy mitä sinulla on/ ja anna waiwasten/ ja sinun pitää saaman tawaran taiwaassa/ ja tule seuraa minua.
19:22 Coska nyt noricainen cwli sen puhen/ poismeni hen murehisans/ Sille että henelle oli palio rickautta.
Koska nyt nuorukainen kuuli sen puheen/ pois meni hän murheissansa/ Sillä että hänellä oli paljon rikkautta.
19:23 Mutta Iesus sanoi Opetuslapsillens. Totisesta sano mine teille/ Ricas töleesti siselkieupi Taiuan waldakundan/
Mutta Jesus sanoi opetuslapsillensa. Totisesti sanon minä teille/ Rikas

työläästi sisälle käypi taiwaan waltakuntaan/
19:24 Ja taas sanon mine teille/ Keuiämbi on Camelin neulan silmen lepitze kieudhe/ quin rickan Jumalan waldakundaan siselkieudhe.
Ja taasa sanon minä teille/ Kewiämpi on kamelin neulan silmän läwitse käydä/ kuin rikkaan Jumalan waltakuntaan sisälle käydä.
19:25 Coska nyt Opetuslapset ne cwlit/ peliestyit he sangen/ ia sanoit/ Cuca sijs woipi autuaxi tulla?
Koska nyt opetuslapset sen kuulit/ peljästyit he sangen/ ja sanoit/ Kuka siis woipi autuaaksi tulla?
19:26 Nin Iesus catzatti heiden pälens/ ia sanoi heille/ Inhimisten tyken ombi se mahdotoin/ Mutta Jumalan tyken caiki mahdoliset ouat.
Niin Jesus katsahti heidän päällensä/ ja sanoi heille/ Ihmisten tykön ompi se mahdotoin/ Mutta Jumalan tykönä kaikki mahdolliset owat.
19:27 Silloin wastasi Petari ia sanoi henelle/ Catzo me lowumma caikista/ ia seurama sinua/ mite sis meiden senedheste ombi?
Silloin wastasi Petari ja sanoi hänelle/ Katso me luowuimme kaikista/ ja seuraamme sinua/ mitä siis meidän sen edestä ompi?
19:28 Nin sanoi Iesus henelle/ Totisesta sanon mine teille/ että te iotca minua seuratta/ sijne wdhessyndymes/ coska Inhimisen Poica istupi henen cunnians istumella/ pite mös teiden istuma' cahdeltoistakymenel istuimella/ domiten ne caxitoistakyme'de Israelin sucucu'da.
Niin sanoi Jesus hänelle/ Totisesti sanon minä teille/ että te jotka minua seuraatte/ siinä uudessa syntymisessä/ koska Ihmisen Poika istuupi hänen kunniansa istuimelle/ pitää myös teidän istuman kahdellatoistakymmenellä istuimella/ tuomiten ne kaksitoistakymmentä Israelin sukukuntaa.
19:29 Ja iocaine' quin loopui hooneistans/ taicka welieistens/ taicka Sisaristans/ taicka Isestens taicka eitestens/ taicka emännestens/ taicka lapsistans/ taicka pellostans/ minun nimeni tähden/ henen pite satakertaised saama'/ ia ijancaikisen elämen perimen.
Ja jokainen kuin luopui huoneistansa/ taikka weljistänsä/ taikka sisaristansa/ taikka isästänsä taikka äitistänsä/ taikka emännästänsä/ taikka lapsistansa/ taikka pellostansa/ minun nimeni tähden/ hänen pitää satakertaiset saaman/ ja iankaikkisen elämän perimän.
19:30 Mutta monda ensimeist tuleuat wimeisixi/ ia wimeiset/ ensimeisixi.
Mutta monta ensimmäiset tulewat wiimeisiksi/ ja wiimeiset/ ensimmäisiksi.

** Cowudhen) Mutomat lait opettauat hyuie/ ia mutomat kieldeuet pahoia/ ettei pahemman pide tapachtuman. Senteden laki toisina's palio paha salli/ Ninquin se mailmainen Miecka mös tekepi. * Itzeheihdens) Ei Rumilinen waan Hengeline' Cohitus/ quin on erinomainen Jumalan Lahia iwri puchtaas Elemes/ ilman caikinaist ureutta. **

*Minun hyuexi) Sen Christus puhupi henen Miehudhestans/ ionga cautta hen meite Jumalan tyge alati wetepi/ ninquin Joh. vij. Minun oppin ei ole minun. * Teudhelinen) Teudhelisuus ombi tosin coco Lain teuttemus. Senteden selkiesti näky/ ettei hen ole Laki sydhemestens pitenyt/ ninquin hen quitengin lwli. Sen Christus henelle sijne osotta/ ette hen panepi henen etehens ne oikiat Lain töödh/ ia domitzepi ettei yxiken rikas taidha autuaxi tulla/ Joista teme Nooricainen yxi ombi. Quitengin ne tulisit autuaxi/ iotca woisit teudhelisesta Lain teutte. Jota eikengen paitzi Christusen tehnyt ole.*

XX. Lucu.

20:1 SIlle Taiuaan waldakunda ombi Perenisenen wertainen/ ioca warha' homenelta wlgoslexi/ palcaman töweki henen winatarhans.
Sillä taiwaan waltakunta ompi perheenisännän wertainen/ joka warhain huomenelta ulosläksi/ palkkaamaan työwäki hänen wiinitarhaansa.
20:2 Ja quin hen oli mären tehnyt tömiestens cansa/ wissist päiwe penningist/ lehetti hen heijen winatarhans.
Ja kuin hän oli määrän tehnyt työmiestensä kanssa/ wissist päiwä penningistä/ lähetti hän heidät wiinitarhaans.a
20:3 Nin hen wlgosmeni/ liki colmanel hetkel/ näki hen mwita seisouan turulla ioutilassa/ ia sanoi heille/
Niin hän ulosmeni/ liki kolmannella hetkellä/ näki hän muita seisowan turulla joutilassa/ ja sanoi heille/
20:4 Menget mös tö minun winatarhan/ ia mite cochtolinen on/ mine annan teille. Nin he menit sinne.
Menkäät myös te minun wiinitarhaan/ ja mitä kohtuullinen on/ minä annan teille. Niin he menit sinne.
20:5 Ja taas hen wlgosmeni liki cudhenel ia yhdexenel hetkel/ ia teki samallamoto.
Ja taas hän ulosmeni liki kuudennella ja yhdeksännellä hetkel/ ja teki samalla muotoa.
20:6 Mutta yhdelletoistakymenelle hetkelle/ hen wlgoslexi/ ia leysi mwita ioutilassa seisomast/ ia sanoi heille/ Mixi te tesse caiken päiuen ioutilassa seisotta?
Mutta yhdennellätoistakymmenellä hetkellä/ hän ulosläksi/ ja löysii muita joutilassa seisomasta/ ja sanoi heille/ Miksi te tässä kaiken päiwän joutilassa seisotte?
20:7 He wastasit/ Sille ettei kengen ole meite palcanut. Hen sanoi heille/ Menget te mös minun winatarhani/ ia mite cochtus on/ sen pite teiden saama'.
He wastasit/ Sillä ettei kenkään ole meitä palkannut. Hän sanoi heille/

Menkäät te myös minun wiinitarhaani/ ja mitä kohtuus on/ sen pitää teidän saaman.
20:8 Coska nyt echto tuli/ sanoi winatarha' Herra henen Perenhaltiallens/ Cutzu töueki/ ia maxa heiden palcans/ ruueten wimeisist haman ensimeisin asti.
Koska nyt ehtoo tuli/ sanoi wiinitarhan Herra hänen perheenhaltijallensa/ Kutsu työwäki/ ja maksa heidän palkkansa/ ruweten wiimeistä hamaan ensimmäisiin asti.
20:9 Ja quin he tulit/ iotca liki ychte toistakyme'de hetke tulleet olit/ ia sait cukin peiue palcan.
Ja kuin he tulit/ jotka liki yhtä toistakymmentä hetkeä tulleet olit/ ja sait kukin päiwäpalkan.
20:10 Coska nyt ne ensimeiset tulit/ lulit he enäme' saua's.
Koska nyt ne ensimmäiset tulit/ luulit he enemmän saawansa.
20:11 Ja he mös cukin sait peiue palcans Ja quin he sait/ napitzit he Pere'isendet wastan/ ia sanoit/
Ja he myös kukin sait päiwäpalkkansa. Ja kuin he sait/ napisit he perheen isäntää wastaan/ ja sanoit/
20:12 Nämet wimeiset olit yhde' hetke' töese/ ia sine teghit heiden meide' werdaxem/ iotca olema candanuuat peiuen corman ia helten.
Nämät wiimeiset olit yhden hetken työssä/ ja sinä teit heidän meidän werraksemme/ jotka olemme kantaneet päiwän kuorman ja helteen.
20:13 Nin hen wastasi yhdelle heiste ia sanoi/ Ysteuen/ en teghe mine sinun wärytt/ Etkö sine märenyt minun cansani wissist päiue pe'ningist?
Niin hän wastasi yhdelle heistä ja sanoi/ Ystäwän/ en tee minä sinun wääryyttä/ Etkö sinä määrännyt minun kanssani wissiste päiwää penningistä?
20:14 Ota se quin sinu' tule/ ia mene matcaas. Mine tahdo' mös täme' wimeisen anda ninquin sinungin.
Ota se kuin sinun tulee/ ja mene matkaasi. Minä tahdon myös tämä wiimeisen antaa niinkuin sinunkin.
20:15 Waij engö mine mahda tehdä minun calustani/ mite mine tahdo'? Taicka catzocos sentedhe' carsast/ että mine hyue olen?
Wai enkö minä mahda tehdä minun kalustani/ mitä minä tahdon? Taikka katsotkos sentähden karsaasti/ että minä hywä olen?
20:16 Nin wimeset tuleuat ensimeisix/ ia ensimeiset wimesix. Sille että monda ouat cutzuttut/ mutta haruat ouat wlgoswalitut.
Niin wiimeiset tulewat ensimmäisiksi/ ja ensimmäiset wiimeisiksi. Sillä että monta owat kutsutut/ mutta harwat owat uloswalitut.
20:17 Ja Iesus ylesastui Jerosoliman/ ia otti caxitoistakymende

Opetuslastans erinens tiellä tygens.
Ja Jesus ylösastu Jerusalemiin/ ja otti kaksitoistakymmentä opetuslastansa erinensä tiellä tykönsä.
20:18 Ja sanoi heille/ Catzo/ me ylesastum Jerusalemin/ Ja Inhimisen Poica pite ylenannettaman pappein pämiehille/ ia kijrianoppenuille/ ia he domitzeuat henen colemaan/
Ja sanoi heille/ Katso/ me ylösastumme Jerusalemiin/ Ja Ihmisen Poika pitää ylenannettaman pappein päämiehille/ ja kirjanoppineille/ ja he tuomitsewat hänen kuolemaan/
20:19 Ja he ylenandauat henen pacanoille pilcatta/ ia rooskitta/ ia ristinnaulitta/ ia colmandena peiuen hen ylesnousepi.
Ja he ylenantawat hänen pakanoille pilkattaa/ ja ruoskittaa/ ja ristiinnaulita/ ja kolmantena päiwän hän ylösnouseepi.
20:20 Silloin edheskeui henen tygens Zebedeusen poicain eitei poikinens/ cumartadhen/ ia anodhen iotain henelde.
Silloin edeskäwi hänen tykönsä Zebedeuksen poikain äiti poikinensa/ kumartaen/ ja anoen jotain häneltä.
20:21 Ja hen sanoi henelle/ Mites tahdot? Sanoi hen henelle/ Sanos ette nämet caxi minun poicani istuisit yxi sinun oikial kädhelles/ ia toinen sinun wasemalles sinun waldakunnasas.
Ja hän sanoi hänelle/ Mitäs tahdot? Sanoi hän hänelle/ Sanos että nämät kaksi minun poikaani istuisit yksi sinun oikealla kädelläsi/ ja toinen sinun wasemmallasi sinun waltakunnassasi.
20:22 Nin Iesus wastaden sanoi/ Ette te tiede mite te annotta. Woittaco ioodha sen * Calkin/ ionga minun pite iooman? ia castetta sille castel/ iolla mine castetan?
Niin Jesus wastaten sanoi/ Ette te tiedä mitä te anotte. Woitteko juoda sen kalkin/ jonka minun pitää juoman? ja kastettaa sillä kasteella/ jolla minä kastetaan?
20:23 He sanoit henelle/ Me woima. Hen sanoi heille/ Minun Calkin tosin te iootta/ ia sille castel/ iolla mine castetan/ te castetan. Mutta istua minun oikeal kädhelen/ taicka wasemalla/ ei ole minun andaminen mutta ioille walmistettu ombi minun Iseldeni.
He sanoit hänelle/ Me woimme. Hän sanoi heille/ Minun kalkin te tosin juotte/ ja sillä kasteella/ jolla minä kastetaan/ te kastetaan. Mutta istua minun oikealla kädelläni/ taikka wasemmalla/ ei ole minun antaminen mutta joille walmistettu ompi minun Isältäni.
20:24 Coska nyt ne kymmenen sen cwlit/ närckestyt he nijstä cahdest weliest.

Koska nyt ne kymmenen sen kuulit/ närkästyit he niistä kahdesta weljestä.
20:25 Mutta Iesus cutzui heidet tygens/ ia sanoi/ Te tiedhette/ että pacanaiden pämiehet heite waltauat/ ia iotca ialot ouat/ he wallan harioittauat heiden pälens.
Mutta Jesus kutsui heidät tykönsä/ ja sanoi/ Te tiedätte/ että pakanoiden päämiehet heitä waltaawat/ ja jotka jalot owat/ he wallan harjoittawat heidän päällänsä.
20:26 Ei nin pidhe oleman teiden keskenen/ mutta cuka ikenens tactoisi teiden seghasan ialo olla/ se olkan teiden paluelian.
Ei niin pidä oleman teidän keskenän/ mutta kuka ikänänsä tahtoisi teidän seassan jalo olla/ se olkaan teidän palwelijan.
20:27 Ja ioca tactoisi teiden seghasan ensimeinen olla/ se olcon teiden drengine.
Ja joka tahtoisi teidän seassan ensimmäinen olla/ se olkoon teidän renkinne.
20:28 Ninquin Inhimisen Poica ei tullut että hende piti palueltama'/ mutta että hen paluelis/ ia annais henen Hengens lunastuxexi monen edheste.
Niinkuin Ihmisen Poika ei tullut että häntä piti palweltaman/ mutta että hän palwelisi/ ja antaisi hänen henkensä lunastukseksi monen edestä.
20:29 Ja heide' wlgoskieudesens Jerichost/ seurasi he'de palio Ca'ssa.
Ja heidän ulos käydessänsä Jerikosta/ seurasi häntä paljon kansaa.
20:30 Ja catzo/ Caxi sokiata istuit tijen ohes. Coska he cwlit/ että Iesus keui/ hwdhit he sanodhen/ O Herra Dauidin Poica armadha meite/
Ja katso/ Kaksi sokeata istuit tien ohessa. Koska he kuulit/ että Jesus käwi/ huusit he sanoen/ Oi Herra Dawidin Poika armahda meitä.
20:31 Nin Canssa nuchteli heite waickeneman. Mutta he enämin hwsit sanodhen/ O Herra Dauidin Poica armadha meite.
Niin kansa nuhteli heitä waikenemaan. Mutta he enemmin huusit sanoen/ Oi Herra Dawidin Poika armahda meitä/
20:32 Ja Iesus seisatti/ ia cutzui heite tygens/ ia sanoi/ Mite te tahdot että minu' pite teide' tekeme'?
Ja Jesus seisahti/ ja kutsui heitä tykönsä/ ja sanoi/ Mitä te tahdot että minun pitää teidän tekemän?
20:33 Sanoit he henelle/ Herra/ että meiden silmen aukenisit.
Sanoit he hänelle/ Herra/ että me meidän silmäin aukenisit.
20:34 Nin Iesus armachti heiden pälens/ rupeisi heiden silmijnse. Ja cocta heiden silmens sait näghön/ Ja he seurasit hende.
Niin Jesus armahti heidän päällensä/ rupesi heidän silmiinsä. Ja kohta heidän silmänsä sait näön/ Ja he seurasit häntä.

** Calkin) Se on/ Kerssimisen ia pijnan. Mutta Liha tachtopi aina ennen cunnialisexi tulla/ quin hen ristijnnaulitan ia waiuatan/ ia ennen ylistettä/ quin hen olis alattu.*

XXI. Lucu.

21:1 JA quin he lehestuit Jerosolimat ia tulit Bethphagen Oliomäen tyge/ silloin Iesus lehetti caxi Opetuslastans sanoden heille/
Ja kuin hän lähestyit Jerusalemia ja tuli Beetfageen Öljymäen tykö/ silloin Jesus lähetti kaksi opetuslastansa sanoen heille/
21:2 Menget kyleen ioca on teiden edhesen/ ia cocta te leudhet asintamman sidhottuna/ ia warsan henen cansans/ pästeket ne ia tokat minulle.
Menkäät kylään joka on teidän edessän/ ja kohta te löydät aasin tamman sidottuna/ ja warsan hänen kanssansa/ päästäkään ne ja tuokaat minulle.
21:3 Ja ios iocu teille iotakin sanopi/ nin sanocat/ Herra nijte taruitze/ ia cocta hen laske heiden.
Ja jos joku teille jotakin sanoopi/ niin sanokaat/ Herra niitä tarwitsee/ ja kohta hän laski heidän.
21:4 Mutta näme caiki tapacduit/ että se teutetäisin/ quin sanottu oli Prophetan cautta ioca sanoi/
Mutta nämä kaikki tapahtuit/ että se täytettäisiin/ kuin sanottu oli prophetain kautta joka sanoi.
21:5 Sanocat Syonin tytterelle/ Catzo sinun Kuningas tule sinulle siwije istudhen asintamman päle/ ia ikeen alaisen asin warsan päle.
Sanokaat Sionin tyttärelle/ Katso sinun kuningas tulee sinulle siwiä istuen aasintamman päällä/ ja ikeen alaisen aasin warsan päällä.
21:6 Opetuslapset menit/ ia tegit ninquin Iesus heide' oli käskenyt/ ia talutit hene' tyge's asin ta'man ia warsan.
Opetuslapset menit/ ja teitä niinkuin Jesus heidän oli käskenyt/ ja talutit hänen tykönsä aasintamman ja warsan.
21:7 Ja panit nijnen päle heiden waattens/ ia istutit henen nijnen päle.
Ja panit niiden päälle heidän waatteensa/ ja istutit hänen niiden päälle.
21:8 Nin palio canssa haijotit waattens tielle. Mutta monicadhat carseit oxia puista/ ia haijotit tielle.
Niin paljon kanssa hajotit waatteensa tielle. Mutta monikahdat karsit oksia puista/ ja hajotit tielle.
21:9 Mutta Canssat iotca edhellekeuit/ ia iotca seurasit/ hwsit sanoden/ Hosianna Dauidhin poialle * Hyuestisiugnattu olcon se ioca tulepi Herran nimeen Hosianna corkiudhes.
Mutta kansat jotka edelläkäwit/ ja jotka seurasit/ huusit sanoen/ Hoosianna

Dawidin pojalle hywästi siunattu olkoon se joka tuleepi Herran nimeen Hosianna korkeudessa.
21:10 Ja quin hen siseltuli Jerusalemijn/ hämmestui coco caupungi sanodhen/ Cuca ombi teme?
Ja kuin hän sisälle tuli Jerusalemiin/ hämmästyi koko kaupunki sanoen/ Kuka ompi tämä?
21:11 Nin canssat sanoit/ Teme on Iesus se Propheta Nazaretist Galilean maalda.
Niin kansat sanoit/ Tämä on Jesus se propheta Nazaretista Galilean maalta.
21:12 Ja Iesus siselkeui Jumalan Templijn/ ia wlgosaioi caicki myiet ia ostaiat Templist.
Ja Jesus sisälle käwi Jumalan templiin/ ja ulos ajoi kaikki myyjät ja ostajat templistä.
21:13 Ja nijnen waiechtaiadhen peudhet ia mettisten caupitzijain istuimet hen cukisti. Ja sanoi heille. Kirioijtettu on/ Minun hoonen pite rucuus hoonexi cutzuttaman/ mutta te oletta sen tehnyuet Röueriten loolaxi.
Ja niiden waihtajaiden pöydät ja mettisten kaupitsijain istuimet hän kukisti. Ja sanoi heille. Kirjoitettu on/ Minun huoneen pitää rukoushuoneeksi kutsuttaman/ mutta te olette sen tehneet ryöwärien luolaksi.
21:14 Ja edheskeuit henen tygens sockiat ia onduuat Templis/ ia hen paransi heite.
Ja edeskäwit hänen tykönsä sokeat ja ontuwat templissä/ ja hän paransi heitä.
21:15 Coska nyt Pappein pämiehet ia kirianoppenuuat näghit ne imehet/ iotca hen teki/ ia lapset Templis hwtauan/ ia sanouan/ Hosianna Dauidin Poialle/ Närkestyit he/ ia sanoit henelle/
Koska nyt pappein päämiehet ja kirjanoppineet näit ne ihmeet/ jotka hän teki/ ja lapset templissä huutawan/ ja sanowan/ Hosianna Dawidin Pojalle/ Närkästyit he/ ja sanoit hänelle/
21:16 Cwlecos mite näme sanouat? Nin Iesus sanoi heille/ Mixengä/ Ettekö te coskan lukenuuet. Lasten ia imeweisten suusta olet sine kitoxen teutenyt?
Kuuletkos mitä nämä sanowat? Niin Jesus sanoi heille/ Miksikö/ Ettekö te koskaan lukeneet. Lasten ja imewäisten suusta ole sinä kiitoksen täyttänyt?
21:17 Ja hen lowui heiste/ ia wlgosmeni caupungista Bethanian/ ia oli sielle.
Ja hän luopui heistä/ ja ulos meni kaupungista Bethaniaan/ ja oli siellä.
21:18 Mutta homenelda palaitesans caupungihin/ isosi hen.
Mutta huomenelta palatessansa kaupunkihin/ isosi hän.
21:19 Ja quin hen näki yhden ficuna puun tien ohes/ meni hen sen tyge/ ia ei leunyt henesse miten mutta waan lehdet. Ja hen sanoi henelle/ Elken

ikenens temen ielkin sinust hedhelme caswaco. Ja cocta fikuna puu quiuettui.
Ja kuin hän näki yhden wiikunapuun tien ohessa/ meni hän sen tykö/ ja ei löytänyt hänessä mitää mutta waan lehdet. Ja hän kohta sanoi hänelle/ Älkään ikänänsä tämän jälkeen sinusta hedelmää kaswako. Ja kohta wiikunapuu kuiwettui.
21:20 Ja quin Opetuslapset sen näghit/ imehtelit he sanoden/ Quinga se fikuna puu cocta quiuettui/
Ja kuin opetuslapset sen näit/ ihmettelit he sanoen/ Kuinka se wiikunapuu kohta kuiwettui/
21:21 Iesus wastaden sanoi heille/ Totisesta sano' mine teille/ ios teille olis wsko/ ia ette epälisi ette te waiuoin täte tekis/ quin fikuna puun tapactui/ Mutta mös ios te sanoisitta telle worelle/ Yleskargha/ ia heite sinus mereen/ nin se tapactuis.
Jesus wastaten sanoi heille/ Totisesti sanon minä teille/ jos teillä olis usko/ ja että epäilisi että te waiwoin tätä tekisi/ kuin wiikunapuun tapahtui/ Mutta myös jos te sanoisitte tälle wuorelle/ Ylös karkaa/ ja heitä sinus mereen/ niin se tapahtuisi.
21:22 Ja caiki mite te anotta rucuuxesa wskoden/ sen te saatta.
Ja kaikki mitä te anotte rukouksessa uskoen/ sen te saatte.
21:23 Ja quin hen tuli Templijn edheskeuit henen tygense/ ne pappein pämiehet ia canssan wa'himat/ sinne cussa hen opetti sanoden/ Mille woimalla sine neite teghet? Taicka cuka sinulle sen woiman annoi?
Ja kuin hän tuli templiin edeskäwit hänen tykönsä/ ne pappein päämiehet ja kansan wanhimmat/ sinne kussa hän opetti sanoen/ Millä woimalla sinä näitä teet? Taikka kuka sinulle sen woiman antoi?
21:24 Nin Iesus wastaden sanoi heille/ Mine tahdon mös teillen kysyue yhden sanan/ ios te sen sanotta minulle/ nin mine mös teille sanon/ mille woimalla mine neite teghen.
Niin Jesus wastaten sanoi heille/ Minä tahdon myös teillen kysyä yhden sanan/ jos te sen sanotte minulle/ niin minä myös teille sanon/ millä woimalla minä näitä teen.
21:25 Custa oli Johannesen caste/ Taiuasta/ taicka Inhimisiste? Nin he aiattelit itzellens/ sanodhen/ Jos me sano'ma/ Taiuahast/ nin hen sanopi meille/ Mixi te sis ei wskonuuat hende?
Kusta oli Johanneksen kaste/ Taiwaasta/ taikka ihmisistä? Niin he ajattelit itsellensä/ sanoen/ Jos me sanomme/ Taiwahasta/ niin hän sanoopi meille/ Miksi te siis ei uskoneet häntä?
21:26 Mutta ios me sano'ma/ Inhimisilde se oli/ nin me pelkemme Canssa/ Sille että caiki pidhit Johannesen ninquin Prophetan.

Mutta jos me sanomme/ Ihmisistä se oli/ niin me pelkäämme kansaa/ Sillä että kaikki pidit Johanneksen niinkuin prophetan.
21:27 Ja he wastaden Iesusta sanoit. Emme me tiedhe. Sanoi hen mös heille/ Em mine mös sano teille/ mille woimalla mine neite teghen.
Ja he wastaten Jesusta sanoit. Emme me tiedä. Sanoi hän myös heille/ En minä myös sano teille/ millä woimalla minä näitä teen.
21:28 Mutta quinga te luletta? Yhdellä miehelle oli caxi poica/ ia hen meni sen ensimeise' tyge ia sanoi/ Poican mene tenepene tötetekemen minun winatarhani.
Mutta kuinka te luulette? Yhdellä miehellä oli kaksi poikaa/ ja hän meni sen ensimmäisen tykö ja sanoi/ Poikani mene tänäpänä työtä tekemään minun wiinatarhaani.
21:29 Nin hen wastaden sanoi/ En tahdo. Mutta sijtte hen cadhui/ ia meni.
Niin hän wastaten sanoi/ En tahdo. Mutta sitten hän katui/ ja meni.
21:30 Nin hen meni sen toisen tyge/ ia sanoi samalmooto. Mutta hen wastaden sanoi/ Menen nijngi Herra/ Ja ei mennytken.
Niin hän meni sen toisen tykö/ ja sanoi samalla muotoa. Mutta hän wastaten sanoi/ Menen niinkin Herra/ Ja ei mennytkään.
21:31 Cumbi neiste cahdesta teki Isens tahdon? Ja he sanoit henelle/ Se ensimeine'. Sanoi Iesus heille/ Totisesta sanon mine teille/ Että Publicanit ia porttot teiden * edellen kieuuet Taiuaa' walda kundaa'.
Kumpi näistä kahdesta teki isänsä tahdon? Ja he sanoi hänelle/ Se ensimmäinen. Sano Jesus heille/ Totisesti sanon minä teille/ Että publikaanit ja portot teidän edellän käywät taiwaan waltakuntaan.
21:32 Sille että Joha'nes tuli teiden tygen wanhurskauden tietä opettain/ ia ette te hende wskonuat/ mutta Publicanit ia portot wskoit henen. Waicka te sen näghit/ ette te sijtteken paranosta tehnyuet/ että te henen wskoisitta.
Sillä että Johannes tuli teidän tykön wanhurskauden tietä opettain/ je ette te häntä uskoneet/ mutta publikaanit ja portot uskoit häneen. Waikka te sen näit/ ette te sittenkään parannusta tehneet/ että te häneen uskoisitte.
21:33 Toine' wertaus cwlcat. Oli yxi Perenisende ioca istutti wina tarhan ia ymberins aitasi hene'/ ia caiwoi henesse winacoopan/ ia rakensi tornin/ ia pani sen palcoile/ winatarhamiehille/ ia waelsi weralle maalle.
Toinen wertaus kuulkaat. Oli yksi perheenisäntä joka istutti wiinatarhan ja ympärinsä aitasi hänen/ ja kaiwoi hänessä wiinakuopan/ ja rakensi tornin/ ja pani sen palkoille/ wiinatarhamiehille/ ja waelsi wieraalle maalle.
21:34 Coska nyt hedhelmeitten aica lehestyi/ lehetti hen paluelians winatarhamiesten tyge/ yleskandaman sen hedhelmedh.
Koska nyt hedelmäitten aika lähestyi/ lähetti hän palwelijansa

wiinatarhamiesten tykö/ ylöskantamaan sen hedelmät.
21:35 Nin winatarhamiehet kijniotit henen paluelians/ yhden he piexit/ toisen he tapoit/ colmanen he kiweittit.
Niin wiinatarhamiehet kiinniotit hänen palwelijansa/ yhden he pieksit/ toisen he tapoit/ kolmannen he kiwitit.
21:36 Taas hen lehetti toiset palueliat enemet quin ensimeiset ia teghit heiden samalmooto.
Taas hän lähetti toiset palwelijat enemmin kuin ensimmäiset ja teit heidän samalla muotoa.
21:37 Mutta wimen hen lehetti heiden tygens Poighans sanoden/ He cartauat minun Poickani.
Mutta wiimein hän lähetti heidän tykönsä Poikansa sanoen/ He karttawat minun Poikaani.
21:38 Coska nyt winatarhamiehet neghit poighan/ sanoit he keskenens/ Teme on perilinen/ tulcat/ tappakam hende/ ia nin me saamma henen perimisens.
Koska nyt wiinatarhamiehet näit pojan/ sanoit he keskenänsä/ Tämä on perillinen/ tulkaat/ tappakaamme häntä/ ja niin me saamme hänen perimisensä.
21:39 Ja he kijniotit henen wlgosheitit winatarhasta/ ia tapoit henen.
Ja he kiinni otit hänen ulosheitit wiinatarhasta/ ja tapoit hänen.
21:40 Coska sis wina tarhan Herra tule/ Mite hen nijnnen winatarhamiesten teke?
Koska siis wiinatarhan Herra tulee/ Mitä hän niiden wiinatarhamiesten tekee?
21:41 He sanoit henelle/ Että he pahat ouat/ pahasti hen heiden cadhotta/ ia winatarhans panepi toisille winatarhamiehille palcoilla/ iotca henen andauat hedhelmen aighoillans.
He sanoit hänelle/ Että he pahat owat/ pahasti hän heidän kadottaa/ ja wiinatarhansa paneepi toisille wiinatarhamiehille palkoilla/ jotka hänen antawat hedelmän ajoillansa.
21:42 Sanoi heille Iesus/ Ettekö ikenens ramatuisa lukenuuat. Sen kiuen/ ionga rakendaiat hyliesit/ se on techty/ culmakiuexi.
Sanoi heille Jesus/ Ettekö ikänänsä raamatuissa lukeneet. Sen kiwen/ jonka rakentajat hylkäsit/ se on tehty/ kulmakiweksi.
21:43 Herralda ombi teme techty ia on imehelinen meide' silmein edes? Sentäde' sano' mine teille/ että Jumala' waldakunda pite teilde poisotettama'/ ia pite annettama' pacanille/ ioca sen hedelme' teke.
Herralta ompi tämä tehty ja on ihmeellinen meidän silmäin edessä? Sentähden sanon minä teille/ että Jumalan waltakunta pitää teiltä pois

otettaman/ ja pitää annettaman pakanoille/ joka sen hedelmän tekee.
21:44 Ja ioca * langepi täme' kiuen päle/ hen ru'nellaan. Mutta ionga päle hen langepi/ sen hen murenda.
Ja joka lankeepi tämän kiwen päälle/ hän runnellaan. Mutta jonka päälle hän lankeepi/ sen hän murentaa.
21:45 Ja quin pappein pämiehet/ ia Phariseuset cwlit henen wertauxens/ ymmersit he että hen heiste sanoi.
Ja kuin pappein päämiehet/ ja phariseukset kuulit hänen wertauksensa/ ymmärsit he että hän heistä sanoi.
21:46 Ja he pysit hende kijniotta/ mutta he pelkesit Canssa/ sille että he pidhit henen ninquin Prophetan.
Ja he pyysit häntä kiinni ottaa/ mutta pelkäsit kansaa/ silllä että he pidit hänen niinkuin prophetan.

** Hosianna) se on Somexi sanottu/ Ah auta/ eli ah anna apu/ Onni/ terueys ia Rauha. * Edhellekieuuet) Palio mahdolisembi on että hoorat ia Publicanit autuaxi tulisit/ Sille ne wimein machtauat heiden syndins tuta/ Quin ne Coriat pyhet/ iotca cooleuat omassa pyhydhesens/ ellei he imehellisest ymberikietyxi tule. * Langepi) Caiki heidens louckauat Christusen päle/ Mwtomat paranoxexi/ ia mwtomat pahannoxexi.*

XXII. Lucu.

22:1 JA Iesus wastade' taas puhui heille wertauxilla/ ia sanoi.
Ja Jesus wastaten taas puhui heille wertauksilla/ ja sanoi.
22:2 Taiuan waldakunda on yhden Kuningan wertainen/ ioca teki häitä Poighallens.
Taiwaan waltakunta on yhden kuninkaan wertainen/ joka teki häitä pojallensa.
22:3 Ja wlgoslehetti henen paluelians/ cutzuman nijte cutzutuit häihin/ ia eiuet tactonet tulla.
Ja ulos lähetti hänen palwelijansa/ kutsumaan niitä kutsutuita häihin/ ja eiwät tahtoneet tulla.
22:4 Taas hen wlgoslehetti toiset palueliat sanoden/ Sanocat cutzutuille/ Catzo/ mine walmistin minun atrian/ minun härckeni ia söttiläni ouat tapetut/ ia caiki ouat walmistetut/ Tulcat häihin.
Taas hän ulos lähetti toiset palwelijat sanoen/ Sanokaat kutsutuille/ Katso/ minä walmistin minun aterian/ minun härkäni ja syöttilääni owat tapetut/ ja kaikki owat walmistetut/ Tulkaat häihin.
22:5 Mutta he sen ylencatzoit. Ja poismenit/ Yxi henen maankartanoos/ toinen caupallens.

Mutta he sen ylenkatsoit. Ja pois menit/ Yksi hänen maan kartanoonsa/ toinen kaupallensa.
22:6 Mutta ne mwudh kijniotit henen paluelians/ ia pilckasit heite/ ia tapoit.
Mutta ne muut kiinniotit hänen palwelijansa/ ja pilkkasit heitä/ ja tapoit.
22:7 Coska nyt Kuningas sen cwli/ nin hen wihastui/ ia lehetti sotawekens/ ia hucutti ne murhamiehet ia heiden caupungins polti.
Koska nyt kuningas sen kuuli/ niin hän wihastui/ ja lähetti sotawäkensä/ ja hukutti ne murhamiehet ja heidän kaupunkinsa poltti.
22:8 Silloin hen sanoi paluelioillens/ Häädh tosin ouat walmistetut/ mutta ne iotca cutzutut olit/ eiuet olleet keluolliset.
Silloin hän sanoi palwelijoillensa/ Häät tosin owat walmistetut/ mutta ne jotka kutsutut olit/ eiwät olleet kelwolliset.
22:9 Menget sis tieden haaroin/ ia caiki iotca te leudhette/ cutzucat häihin.
Menkäät siis teiden haaroihin/ ja kaikki jotka te löydätte/ kutsukaat häihin.
22:10 Ja henen paluelians tieden päle wlgosmenit/ cocosit caiki quin he leusit/ Pahat ia Hyuet/ ia Häähone teutettin werahista.
Ja hänen palwelijansa teiden päälle ulosmenit/ kokosit kaikki kuin he löysit/ Pahat ja hywät/ ja häähuone täytettiin wierahista.
22:11 Nin Kuningas siselkeui catzoman werahitans/ Coska hen näki sielle yhden Inhimisen ei watetun hääwattella.
Niin kuningas sisälle käwi katsomaan wierahintansa/ Koska hän näki siellä yhden ihmisen ei waatetun hääwaatteella.
22:12 Ja hen sanoi henelle/ Ysteuen/ quingas tehen siseltulit/ ia ei sinulla ole * Hääwatet? Nin hen waickeni.
Ja hän sanoi hänelle/ Ystäwän/ kuinkas tähän sisälle tulit/ ja ei sinulla ole hääwaatteet? Niin hän waikeni.
22:13 Silloin sanoi Kuningas paluelioillen/ Sitocat henen kätens ia ialcans/ ia heiteket hende sihen wlcoisehen pimeydeen/ Sielle pite oleman idku/ ia hambain kiristus.
Silloin sanoi kuningas palwelijoillensa/ Sitokaat hänen kätensä ja jalkansa ja heittäkäät häntä siihen ulkoisehen pimeyteen/ Siellä pitää oleman itku/ ja hampain kiristys.
22:14 Sille että monda ouat cutzutut mutta haruat wlgoswalittut.
Sillä että monta owat kutsutut mutta harwat uloswalitut.
22:15 Silloin Phariseuset poismenit/ neuuo pitämen quinga he solmeaisit henen puheesa.
Silloin phariseukset pois menit/ neuwoa pitämään kuinka he solmisiwat hänen puheessa.
22:16 Ja he lehetit henelle Opetuslapsens Herodianein cansa sanoden/

Mestari/ me tiedhem/ että sine olet totinen/ ia sine Jumalan tijen opetat totudhes/ etke sine ketän tottele/ Sille ettet sine catzo Inhimisten moodhon ielken.
Ja he lähetit hänelle opetuslapsensa Herodianein kanssa sanoen/ Mestari/ me tiedämme/ että sinä olet totinen/ ja sinä Jumalan tien opetat totuudessa/ etkä sinä ketään tottele/ Sillä ettet sinä katso ihmisten muodon jälkeen.
22:17 Sano sis meille quingas lulet? Sopico Keisarin anda wero taicka ei?
Sano siis meille kuinkas luulet? Sopiiko keisarille antaa weroa taikka ei?
22:18 Coska nyt Iesus ymmersi heiden pahudhens/ sanoi hen/ Mite te kiusat minua wlkocullatut? Osottacat minulle Weromynti.
Koska nyt Jesus ymmärsi heidän pahuutensa/ sanoi hän/ Mitä te kiusaat minua ulkokullatut? Osoittakaat minulle weromynti.
22:19 Nin he annoit henelle werorahan.
Niin he annoit hänelle werorahan.
22:20 Ja hen sanoi heille/ Kenenge on täme cuua/ ia pälekirioitus?
Ja hän sanoi heille/ Kenenkä on tämä kuwa/ ja päällekirjoitus?
22:21 He sanoit henelle/ Keisarin. Nin sanoi hen heille/ Andacat sis ne Keisarin iotca Keisarin ouat/ ia ne Jumalan iotca Jumalan ouat.
He sanoit hänelle/ Keisarin. Niin sanoi hän heille/ Antakaat siis ne keisarin jotka keisarin owat/ ja ne Jumalan jotka Jumalan owat.
22:22 Ja quin he neme cwlit/ imehtelit he/ ia lowuit heneste ia poismenit.
Ja kuin he nämä kuulit/ ihmettelit he/ ja luowuit hänestä ja pois menit.
22:23 Sine peiuenä keuit ne Sadduceuset henen tygens/ iotca sanouat/ ei oleuan ylesnousemista/ Ja kysyit henelle sanoden/
Sinä päiwänä käwit ne saddukeukset hänen tykönsä/ jotka sanowat/ ei olewan ylösnousemista/ Ja kysyit häneltä sanoen/
22:24 Mestari/ Moses sanoi/ Jos ioku coole lapsitoin/ nin pite henen weliens henen emändens naiman/ ia ylesherättemen henen weliens siemenen.
Mestari/ Moses sanoi/ Jos joku kuolee lapsetoin/ niin pitää hänen weljensä hänen emäntänsä naiman/ ja ylösherättämään hänen weljensä siemenen.
22:25 Nin olit meiden tykenem seitzemen weliestä/ Ensimeinen quin naij/ se cooli. Ja etteike henelle ollut siemend/ ietti hen emendens weliellens.
Niin olit meidän tykönämme seitsemän weljestä/ Ensimmäinen kuin nai/ se kuoli. Ja ettei hänellä ollut siementä/ jätti hän emäntänsä weljellensä.
22:26 Samalmodolla se toinen ia colmas haman seitzemenden asti.
Samalla muodolla se toinen ja kolmas hamaan seitsemänteen asti.
22:27 Mutta caikein wijmen cooli mös se waimo. Kenenge sis nijste

seitzemest emäne' henen oleman pite ylesnousemises?
Mutta kaikkein wiimein kuoli myös se waimo. Kenenkä siis niistä seitsemästä emännän hänen oleman pitää ylösnousemisessa?
22:28 Sille että iocainen hende piti.
Sillä että jokainen häntä piti.
22:29 Nin Iesus wastaden/ sanoi heille/ Te exytte ia ette te ymmerde ramatuita/ eikä Jumalan awua.
Niin Jesus wastaten/ sanoi heille/ Te eksytte ja ette te ymmärrä Raamatuita/ eikä Jumalan awua.
22:30 Sille ettei ylesnousemises/ eike naida eike hoolla mutta ouat ninquin Jumala' Engelit Taiuas.
Niin ettei ylösnousemisessa/ eikä naida eikä huolla mutta owat niinkuin Jumalan enkelit taiwaassa.
22:31 Ettekö te ole lukenuuat coolluden ylesnousemisest/ iota teille on Jumalast sanottu/ ioca sanoi/
Ettekö te ole lukeneet kuolleiden ylösnousemisesta/ jota teille on Jumalasta sanottu/ joka sanoi/
22:32 Mine olen Abrahamin Jumala/ ia Isaachin Jumala/ ia Jacobin Jumala. Ei ole Jumala coolutten Jumala mutta eleuiten.
Minä olen Abrahamin Jumala/ ja Isachin Jumala/ ja Jakobin Jumala. Ei ole Jumala kuolleitten Jumala mutta eläwien.
22:33 Ja quin Canssat sen cwlit/ hemestyit he henen opetoxestans.
Ja kuin kansat sen kuulit/ hämmästyit he hänen opetuksestansa.
22:34 Coska nyt Phariseuset cwlit että hen oli Sadduceusille suun tukinnut/ cocounsit he ychten.
Koska nyt phariseukset kuulit että hän oli saddukeuksilta suun tukinnut/ kokounsit he yhteen.
22:35 Ja kysyi henelle yxi heiste/ laijn opettaia/ kiusaten hende ia sanoi/
Ja kysyi häneltä yksi heistä/ lain opettaja/ kiusaten häntä ja sanoi/
22:36 Mestari/ cuca on swrin käsky lagisa? Sanoi henelle Iesus/
Mestari/ kuka on suurin käsky laissa? sanoi hänelle Jesus/
22:37 Racasta sinun Herras Jumalas/ caikest sinun sydhemestes/ ia caikest sinun sielustas/ ia caikest sinun mielestes/
Rakasta sinun Herraasi Jumalaasi/ kaikesta sinun sydämestäsi/ ja kaikesta sinun sielustasi/ ja kaikesta sinun mielestäsi/
22:38 Teme on swrin ia ensimeinen käsky.
Tämä on suurin ja ensimmäinen käsky.
22:39 Se toinen ombi tämen caltainen/ Racasta sinun lehimeistes ninquin itzesinus/

Se toinen ompi tämän kaltainen/ Rakasta sinun lähimmäistäsi niinkuin itse sinuas/
22:40 Nijse cahdesa käskys caiki Laki ia Prophetat rippuuat.
Niissä kahdessa käskyssä kaikki laki ja prophetat riippuwat.
22:41 Coska nyt Phariseuset coghos olit/ kysyi heille Iesus/ sanoden/
Koska nyt phariseukset koossa olit/ kysyi heiltä Jesus/ sanoen/
22:42 Mite teille näky Chtistusest/ Kenenge poica hen on? He sanoit/ Dauidin.
Mitä teille näkyy Kristuksesta/ Kenenkä poika hän on? He sanoit/ Dawidin.
22:43 Sanoi hen heille/ Quinga sis Dauid cutzupi henen Herraxi/ Hengesä? sanoden/
Sanoi hän heille/ Kuinka siis Dawid kutsuupi hänen Herraksi/ Hengessä? sanoen/
22:44 Sanoi Herra minu' Herralleni/ istu minu' oikialle kädelleni/ Sihe'asti että mine panen sinun wihoilises ialcais astinlaudhaxi.
Sanoi Herra minun Herralleni/ istu minun oikealle kädelleni/ Siihen asti että minä panen sinun wihollisesi jalkasi astinlaudaksi.
22:45 Jos sis Dauid cutzu henen Herraxi/ quingast hen on henen poicans?
Jos siis Dawid kutsui hänen Herraksi/ kuinkaste hän on hänen poikansa?
22:46 Ja eikengen tainnut hende mite wastata. Ja eike mös rochgennut yxiken sen päiuen perest henelle enämbete kysyue.
Ja ei kenkään tainnut häntä mitään wastata. Ja eikä myös rohjennut yksikään sen päiwän perästä häneltä enempää kysyä.

** Hääwate) Se on Wsko. Jolla ei wsko ole/ Ei se taidha milleken omalla töllens Jumalan keluata. Sentäden täme Euangelium poishylkepi ne Tecoin pyhet/ ia coriapi ne wskoliset.*

XXIII. Lucu.

23:1 Silloin Iesus puhui Cansalle/ ia henen opetuslapsillens/ sanoden
Silloin Jesus puhui kansalle/ ja hänen opetuslapsillensa/ sanoen
23:2 * Mosesen stolilla istuuat kirianoppenuet/ ia Phariseuset.
Moseksen tuolilla istuwat kirjanoppineet/ ja phariseukset.
23:3 Caiki sis mite he käskeuet teiden pite/ se piteket/ ia techket/ Mutta heiden töidens ielken elket te techkö. Sille että he sanouat ia eiuet teghe.
Kaikki siis mitä he käskewät teidän pitää/ se pitäkäät/ ja tehkäät/ Mutta heidän töidensä jälkeen älkäät te tehkö. Sillä että he sanowat ja eiwät tee.
23:4 Sille että he cocon sitouat raskat/ ia candamattomat coormat/ ia paneuat Inhimisten hartioijlle/ mutta heiden sormellans ei he tachto nijte licutta.

Sillä että he kokoon sitowat raskaat/ ja kantamattomat kuormat/ ja panewat ihmisten hartioille/ mutta heidän sormellansa ei he tahdo niitä liikuttaa.
23:5 Nin caiki heiden töensä he tekeuet sen päle/ että he neghyisit Inhimisilde.
Niin kaikki heidän työnsä he tekewät sen päälle/ että he näkyisit ihmisiltä.
23:6 He leuitteuet heiden mwisto kirians/ ia swrexi tekeuet heiden waattens kerdhat/ Ja racastauat ensimeiset istumet weraspidhoisa/ ia Synagogisa ylimeiset sijat/
He lewittäwät heidän muistokirjansa/ ja suureksi tekewät heidän waatteensa kerrat/ Ja rakastawat ensimmäiset istuimet wieraspidoissa/ ja synagoogissa ylimmäiset sijat/
23:7 ia teruetyxie twrulla/ ia cutzutta Inhimisilde Rabbi.
ja terwehdyksiä turuilla/ ja kutsuttaa ihmisiltä rabbi.
23:8 Mutta elkette teiten a'daco cutzutta Rabbi. Sille yxi on teiden Mestarin quin on Christus/ mutta caiki te weliexet oletta.
Mutta älkäätte teitän antako kutsua rabbi. Sillä yksi on teidän mestarin kuin on Kristus/ mutta kaikki te weljekset olette.
23:9 Ja elkete keteke cutzuco isexen maan päle. Sille että yxi on teiden Isen/ ioca ombi Taiuaisa.
Ja älkäätte ketäkään kutsuko isäksi maan päällä. Sillä että yksi on teidän Isän/ joka ompi taiwaissa.
23:10 Ja elkette andaco cutzu teiten Mestarixi/ Sille että yxi on teiden Mestarin/ quin on Christus.
Ja älkäätte antako kutsua teitän mestariksi/ Sillä että yksi on teidän mestarin/ kuin on Kristus.
23:11 Joca teiste swrin on/ se olcan teiden paluelian.
Joka teistä suurin on/ se olkaan teidän palwelijan.
23:12 Mutta ioca itzens ylistey/ se alatahan/ ia ioca itzens alenda se yletehen.
Mutta joka itsensä ylistäy (ylentää) / se aletahan/ ja joka itsensä alentaa se yletähän.
23:13 Mutta we teille Kiria'oppeneet/ ia phariseuset te Wlcokullatud/ että te * suliette Taiua' waldaku'nan Inhimiste' edeste/ sille ette te itze sisellemene/ eike te salli sisellemeneueisi siselletulla.
Mutta woi teille kirjanoppineet/ ja phariseukset te ulkokullatut/ että te suljette taiwaan waltakunnan ihmisten edestä/ sillä ette te itse sisälle mene/ eikä te salli sisälle menewäisiä sisälle tulla.
23:14 We telle Kirianoppeneet ia Phariseuset te Wlcokullatudh/ että te ylessööt leskeden honeet/ ia sen pitkein Rucousten ionella/ Sentähden te

site coweman cadhotuxen saatta.
Woi teille kirjanoppineet ja phariseukset te ulkokullatut/ että te ylös syöt leskien huoneet/ ja sen pitkäin rukousten juonella/ Sentähden te sitä kowemman kadotuksen saatte.
23:15 We teille Kirianoppeneet ia Phariseuset/ te Wlcocullatudh/ että te Merte ia Mannerta ymberiwaellat tehdexen yhden Proselitin. Ja coska hen techty on/ nin te heneste teette cachta enemen heluetin lapsen/ quin itze oletta.
Woi teille kirjanoppineet ja phariseukset/ te ulkokullatut/ että te merta ja mannerta ympäri waellat tehdäksen yhden proselitin (käännynnäisen). Ja koska hän tehty on/ niin te hänestä teette kahta enemmin helwetin lapsen/ kuin itse olette.
23:16 We teille sockiat Taluttaiat/ että te sanotta. Jocainen/ quin wanno Templin päle/ ei se miten ole/ mutta ioca wannopi Templin Cullan päle/ se on welcapä.
Woi teille sokeat taluttajat/ että te sanotte. Jokainen/ kuin wannoo templin päälle/ ei se mitään ole/ mutta joka wannoopi templin kullan päälle/ se on welkapää.
23:17 Te Hullut ia Sockiat/ sille cumbi on swrembi/ se culta eli Templi? Joca Cullan pyhittepi?
Te hullut ja sokeat/ sillä kumpi on suurempi/ se kulta eli templi? Joka kullan pyhittääpi?
23:19 Ja iocainen/ quin wanno Altarin päle/ ei se miten ole/ Mutta ioca wannopi sen Lahian päle/ quin sen päle on/ se on welcapä.
Ja jokainen/ kuin wannoo alttarin päälle/ ei se mitään ole/ Mutta joka wannoopi sen lahjan päälle/ kuin sen päälle on/ se on welkapää.
23:20 Te Hullut ia Sockiat/ cumbi on Jalombi/ Lahiaco eli Altari/ ioca Lahian pyhittepi?
Te hullut ja sokeat/ kumpi on jalompi/ Lahjako eli alttari/ joka lahjan pyhittääpi?
23:21 Joca sis wanno Altarin päle/ nin hen wanno henesse ia caikissa iotca sen päle ouat.
Joka siis wannoo alttarin päälle/ niin hän wannoo hänessä ja kaikissa jotka sen päällä owat.
23:22 Ja iocainen/ quin wanno Templin päle se wanno henesse/ ia sen päle/ ioca sen sisel asu.
Ja jokainen/ kuin wannoo templin päällä se wannoo hänessä/ ja sen päällä/ joka sen sisällä asuu.
23:23 Ja ioca wanno Taiuan päle/ se wanno Jumalan Stolin päle/ ia sen

päle ioca henes istu.
Ja joka wannoo taiwaan päälle/ se wannoo Jumalan tuolin päälle/ ja sen päälle joka hänessä istuu.
23:24 We teille Kirianoppeneet ia Phariseuset/ te Wlcokullatudh/ että te Tijunin teet Minduist/ Dilleist/ ia Kuminoist/ ia poisiätett ne raskamat lagista/ quin ouat/ Domio/ Laupius/ ia Wsko. Neite pideis techtemen/ ia ei nijte iättemen.
Woi teille kirjanoppineet ja phariseukset/ te ulkokullatut/ että te tiunnin teet mintuista/ tilleistä/ ja kuminoista/ ja pois jätätte ne raskaammat laista/ kuin owat/ tuomio/ laupeus/ ja usko. Näitä pitäisi tehtämän/ ja ei niitä jättämän.
23:24 Te sockiat Taluttaijat * cwrnitzet Hyttysen/ ia Kamelin ylesnielette.
Te sokeat taluttajat kuurnitset hyttysen/ ja kamelin ylös nielette.
23:25 We teille Kirianoppeneet ia Phariseuset/ te Wlcokullatudh että te puhdastat Jomaastian ia Tiskin wlcoisen polen/ mutta siseld oletta te täynens ratelemist/ ia * tytymettömyst.
Woi teitä kirjanoppineet ja phariseukset/ te ulkokullatut että te puhdistat juoma-astian ja tiskin ulkoisen puolen/ mutta sisältä olette täynnänsä raatelemista/ ja tyytymättömyyttä.
23:26 Sine sockia Pharisee/ puhdasta ensin siselde Jomaastia ia Tiski/ että mös ne wlcoiset polet/ puhdastetuxi tulisit.
Sinä sokea phariseus/ puhdista ensin sisältä juoma-astia ja tiski/ että myös ne ulkoiset puolet/ puhdistetuksi tulisit.
23:27 We teille Kirianoppeneet/ ia Phariseuset/ te wlcokullatudh/ ette te oletta walghastettudhen Hautain caltaiset/ iotca wlco caunissa näkyuet/ mutta siseld ouat teynens Colutten luita/ ia caike riettautta.
Woi teille kirjanoppineet/ ja phariseukset/ te ulkokullatut/ että te olette walkastettujen hautain kaltaiset/ jotka ulkoa kauniisti näkywät/ mutta sisält owat täynnänsä kuolleitten luita/ ja kaikkea riettautta.
23:28 Nin mös te/ wlco oletta nähdhe Inhimisten edhes hurskat/ mutta siselde te oletta teunens wieckautt/ ia wärytte.
Niin myös te/ ulkoa olette nähdä ihmisten edes hurskaat/ mutta sisältä te olette täynnänsä wiekkautta/ ja wääryyttä.
23:29 We teille Kirianoppeneet ia Phariseuset/ te wlcokullatud/ että te rakenat Prophetain Haudhat/ ia caunistat Wanhurskasten muistomerckit/ ia sanotta/
Woi teille kirjanoppineet ja phariseukset/ te ulkokullatut/ että te rakennat prophetain haudat/ ja kaunistat wanhurskasten muistomerkit/ ja sanotte/
23:30 Jos me olisima olluet meiden Isedhen aigoilla/ em me olisi olluet

osalliset heiden cansans Prophetain weres.
Jos me olisimme olleet meidän isien ajoilla/ emme me olisi olleet osalliset heidän kanssansa prophetain weressä.
23:31 Nin te sis itze teiden pälen tunnustat että te oletta ninen Lapset/ iotca tapoidh Prophetat.
Niin te siis itse teidän päällen tunnustat että te olette niiden lapset/ jotka tapoit prophetat.
23:32 Nin tekin teutteket teiden Isedhen märedh.
Niin tekin täyttäkäät teidän isäin määrät.
23:33 Te Kärmet/ te Kyikärmetten sikijet/ Quinga te weltet heluetin cadotuxen?
Te käärmeet/ te kyykäärmeitten sikiöt/ Kuinka te wältät helwetin kadotuksen?
23:34 Senteden/ catzo/ Mine leheten teille Prophetat ia Wijsat/ ia Kirianoppeneet/ ia nijste mutamadh te tapatta/ ja ristinnaulitzetta/ ia heiste monicahdat te piexette teiden Synagogisan/ ia wainotta Caupungista caupungihin/
Sen tähden katso/ Minä lähetän teille prophetat ja wiisaat/ ja kirjanoppineet/ ja niistä muutamat te tapatte/ ja ristiinnaulitsette/ ja heistä monikahdat te pieksätte teidän synagoogissan/ ja wainoatte kaupungista kaupunkihin/
23:35 että teiden pälen pite tuleman iocainen Wanhurskas Weri/ ioca wlgoswodhatettu on Maan päle * hamast Wanhurskan Abelin wereste/ nin Zacharian Barachiasen poijan wereen asti/ ionga te tapoitta Templin ia Altarin waihel.
että teidän päällen pitää tuleman jokainen wanhurskas weri/ joka uloswuodatettu on maan päälle hamasta wanhurskaan Abelin werestä/ niin Zachariaan Barachiasen pojan wereen asti/ jonka te tapoitte templin ja alttarin waiheilla.
23:36 Totisesta mine sanon teille/ että nämet caiki pite tuleman temen sughun päle.
Totisesti minä sanon teille/ että nämät kaikki pitää tuleman tämän suwun päälle.
23:37 Jerusalem Jerusalem/ sine ioca tapat Prophetadh/ ia kiuilsurmat ne/ iotca sinun tyges lehetetydh ouat/ Quinwsein mine tahdoin coota sinun lapses/ ninquin Cana cocoo poijans Sipeins ala/ ia ette te tachtoneet?
Jerusalem Jerusalem/ sinä joka tapat prophetat/ ja kiwillä surmaat ne/ jotka sinun tykösi lähetetyt owat/ Kuin usein minä tahdoin koota sinun lapsesi/ niinkuin kana kokoaa poikansa siipein alle/ ja ette te tahtoneet?

23:38 Catzo/ teiden Honen pite teille iämen häwitetyxi.
Katso/ teidän huoneen pitää teille jäämän häwitetyksi.
23:39 Sille mine sanon teille/ Eiswingan te minua näge testedhes/ sihenasti quin te sanotta. Hyuestisigunattu olcohon se/ ioca tulepi Herran Nimeen.
Sillä minä sanon teille/ Ei suinkaan te minua näe tästedes/ siihenasti kuin te sanotte. Hywästi siunattu olkohon se/ joka tuleepi Herran nimeen.

** Mosesen stoolilla) Mosesen opetus oli Jumalan Sana/ Sentehden eikengen sanota istuua Mosesen istuimel mutta ne quin Jumalan sanoia opettauat/ Ja coska he sen tekeuet/ nin me welcapädh olem heite cwleman quin Christus tesse käske/ wann Jos he iotakin mwta opettauat/ lijotecki/ iolla Jumalan käsky ylencatzotan/ nin emme me ole nijte welca pädh cwleman/ quin ennen Matt. 15. licutettu on * Suliette) Awamet ne ouat se woima/ iolla Taiuan waldakunda opetetan/ Eiuet ne site opetaneet/ mutta Inhimisten opilla he estit ne/ iotca site oikeat oppi olisit cwluuat. * Proselitin) Nin ne Pacanat cutzuttin/ iotca Jwttat lain ala kiensit/ Se on/ Wsi Judas eli Outo Judas. * Cwrnitzet) se on/ Te tegette Inhimisten swren mielicarwaan pienise asioisa/ ia ne swret asijat te wnohdatte. * Tytymettömyst) se on/ Että he caiki polens temmauat/ ia swresa hercusa eleuät/ ia ei tottele Jumalasta eike sielusta. * Hamast) Telle Barachialla ombi caxi Nime/ Sille 2. Parali. 24. hen cutzutan Joiada/ ninquin tapa on Ramatusa ia muissa.*

XXIV. Lucu.

24:1 JA Iesus wlgosmeni/ poislexi Templist/ ia henen Opetuslapsens edeskeuit/ osottaman henelle Templin rakennuxi.
Ja Jesus ulos meni/ poisläksi templistä/ ja häne opetuslapsensa edeskäwit/ osoittaman hänelle templin rakennukseksi.
24:2 Nin sanoi Iesus heille/ Ettekö te caikia neite näge? Totisesta sanon mine teille/ ei pide iätettemen tesse kiui kiuen päle/ ioca ei alassäriete.
Niin Jesus sanoi heille/ Ettekö te kaikkia näitä näe? Totisesti sanon minä teille/ ei pidä jätettämän tässä kiwi kiwen päälle/ joka ei alas särjetä.
24:3 Mutta coska hen istui Ölio mägen päle/ edeskeuit henen tygens Opetuslapset erinens/ ia sanoit. Sanos meille/ coska teme tapactu? Ja mike ollepi sinun Tulemises mercki/ Ja mailman lopun?
Mutta koska hän istui Öljymäen päällä/ edeskäwit hänen tykönsä opetuslapset erinensä/ ja sanoit. Sanos meille/ koska tämä tapahtui? ja mikä olleepi sinun tulemisesi merkki/ Ja maailman lopun?
24:4 Mutta Iesus wastasi/ ia sanoi heille/ Catzocat ettei kengen teite wiettele/
Mutta Jesus wastasi/ ja sanoi heille/ Katsokaat ettei kenkään teitä wiettele/
24:5 Sille että monda tuleuat minun Nimeeni/ sanoden/ Mine olen Christus/ ia wietteleuet monda.

Sillä että monta tulewat minun nimeeni/ sanoen/ Minä olen Kristus/ ja wiettelewät monta.
24:6 Nin te saatta cwlla Sotia/ ia sanomita sodhista/ Catzocat ettei te cauhistu.
Niin te saatte kuulla sotia/ ja sanomia sodista/ Katsokaat ettei te kauhistu.
24:7 Sille caiki nämet pite tapactuman/ mutta ei wiele ole cochta loppu. Sille että Canssan pite cansa wastan ylesnouseman/ ia waldakunda wastan waldakunda/ Ja tuleuat Ruttotaudhit/ ia nälke/ ia maan iäristos mones paicas.
Sillä kaikki nämä pitää tapahtuman/ mutta ei wielä ole kohta loppu. Sillä että kansan pitää kansaa wastaan ylösnouseman/ ja waltakunta wastaan waltakunta/ Ja tulewat ruttotaudit/ ja nälkä/ ja maanjäristys monessa paikassa.
24:8 Mutta caiki nämet ouat murechten alcu.
Mutta kaikki nämät owat murheitten alku.
24:9 Silloin he ylenandauat teite waiuaan/ ia tappauat teiden ia te tuletta ylencatzotuxi caikilda pacanoilda/ minun Nimeni tehden.
Silloin he ylenantawat teitä waiwaan/ ja tappawat teidän ja te tulette ylenkatsotuksi kaikilta pakanoilta/ minun nimeni tähden.
24:10 Ja silloin monda paheneuat/ ia keskenens petteuet toinen toisens/ ia wihauat keskenens.
Ja silloin monta pahenewat/ ja keskenänsä pettäwät toinen toisensa/ ja wihaawat keskenänsä.
24:11 Ja monda Falski prophetadt ylesnouseuat/ ia wietteleuet monda.
Ja monta falskia profeetta ylösnousewat/ ja wiettelewät monta.
24:12 Ja että wäryys saapi wallan/ nin Rackaus monisa kylmene.
Ja että wääryys saapi wallan/ niin rakkaus monissa kylmenee.
24:13 Mutta ioca wahwana pysy loppun asti/ se tule wapadhexi.
Mutta joka wahwana pysyy loppuun asti/ se tulee wapahaksi.
24:14 Ja pite teme Euangelium waldakunnast sarnattaman caikesa mailmasa/ tunnustoxexi caikille pacanoille/ ia silloin se loppu tule.
Ja pitää tämä ewankelium waltakunnasta saarnattaman kaikessa maailmassa/ tunnustukseksi kaikille pakanoille/ ja silloin se loppu tulee.
24:15 Coska te sis nägette sen häwitoxen * iulmaudhen/ iosta sanottu on Daniel Prophetan cautta/ seisouan sijne pyhese sijas/ ioca temen luke/ se ymmerteken/
Koska te siis näette sen häwityksen julmauden/ josta sanottu on Daniel prophetan kautta/ seisowan siinä pyhässä sijassa/ joka tämän lukee/ se ymmärtäkään.

24:16 Silloin ne quin Judeas ouat/ paetkat woortein päle.
Silloin ne kuin Judeassa owat/ paetkaat wuorten päälle.
24:17 Ja iotca caton päle ouat elken alasastuco ottaman miteken honestans.
Ja jotka katon päällä owat älkään alastulko ottamaan mitäkään huoneestansa.
24:18 Ja ioca Pellolla on/ elken iellens palatko waattetans ottaman.
ja joka pellolla on/ älkään jällens palatko waatteitansa ottamaan.
24:19 Mutta we raskasten ia imetteweisten nijlle peiwille.
Mutta woi raskasten ja imettäwäisten niillä päiwillä.
24:20 Mutta rucolcat/ ettei teiden paconna tapactuisi * Taluella/ eike Sabbathin päle.
Mutta rukoilkaat/ ettei teidän pakonne tapahtuisi talwella eikä Sabbathin päällä.
24:21 Sille että silloin pite swren waiuan oleman/ iongacaltainen ei ole ollut mailman alghusta/ tehen aican asti/ elken mös tulco.
Sillä että silloin pitää suuren waiwan oleman/ jonka kaltaista ei ole ollut maaiman alusta/ tähän aikaan asti/ älkään myös tulko.
24:22 Ja ellei ne peiuet lyheteisi/ nin ei yxiken * Liha tulisi wapadhexi/ mutta wlgoswalittudhen tehden ne peiuet lyheten.
Ja ellei ne päiwät lyhennettäisi/ niin ei yksikään liha tulisi wapahdetuksi/ mutta uloswalittujen tähden ne päiwät lyhennetään.
24:23 Silloin ios iocu teille sanois. Catzo * Tesse on se Christus/ taicka sielle/ nin elket wskoo.
Silloin jos joku teille sanoisi. Katso tässä on se Kristus/ taikka siellä/ niin älkäät usko.
24:24 Sille että Falskit Christuset/ ia Falskit Prophetadh ylesnouseuat/ ia tekeuet swret tunnostehdhet ia imehet/ nin että mös/ ios taidhais olla/ nekin Wlgoswalitudh exymiseen wieteisijn.
Sillä että falskit kristukset/ ja falskit prophetat ylösnousewat/ ja tekewät suuret tunnusteot ja ihmeet/ niin että myös/ jos taitaisi olla/ nekin uloswalitut eksymiseen wietäisiin.
24:25 Catzo/ mine olen teille edhelle sanonudh. Jos he sijs teille sanouat.
Katso/ minä olen teille edellä sanonut. Jos he siis teille sanowat.
24:26 Catzo/ hen on corwes/ nin elket wlgosmengö Catzo/ Hen on Camaris/ elket wskoo.
Katso/ hän on korwessa/ niin älkäät ulos menkö katso/ Hän on kamarissa/ älkäät uskoko.
24:27 Sille ninquin pitkesen tuli leimachta/ Idheste ia näkypi hama' Ländehen/ Nin mös ombi Inhimisen Poigan Tulemus.

Sillä niinkuin pitkäisen tuli leimahtaa/ Idästä ja näkyypi hamaan läntehen/ Niin myös ompi Ihmisen Pojan tulemus.
24:28 Mutta cussa * Rato on sihen mös Cotkat cokounduuat.
Mutta kussa raato on siihen myös kotkat kokoontuwat.
24:29 Mutta cocta ninnen peiwein waiwan ielken Auringoinen pimijepi/ ia ei Cw walghista/ ia Tächdhet langeuat Taiuahast/ ia Taiwan auwudh wapitzeuat.
Mutta kohta niiden päiwäin waiwan jälkeen aurinkoinen pimeneepi/ ja ei kuu walista/ ja tähden lankeawat taiwahasta/ ja taiwaan awut wapisewat.
24:30 Ja silloin näkypi Inhimisen Poiga' mercki Taiwasa. Ja silloin caiki Sucukunnat maasa parcuuat/ Ja saauat nähdhä Inhimisen Poigan tuleuan Taiuan piluis/ swrella auwulla ia cunnialla.
Ja silloin näkyypi Ihmisen Pojan merkki taiwaassa. Ja silloin kaikki seurakunnat maassa parkuwat/ Ja saawat nähdä Ihmisen Pojan tulewan taiwaan pilwissä/ suurella awulla ja kunnialla.
24:31 Ja hen lehettepi Engelins Pasunan swren änen cansa/ ia he cokouat henen wlgoswalituns * neliest Twlest/ Taiwasten corckiudhesta haman heiden ärijns asti.
Ja hän lähettääpi enkelinsä pasuunan suuren äänen kanssa/ ja he kokoawat hänen uloswalittunsa neljästä tuulesta/ Taiwasten korkeudesta hamaan heidän ääriinsä asti.
24:32 Ficuna puusta oppicat wertaus/ coska nyt sen oxa on heicko ia lehdhet wlgospacachtauat/ nin te tiedhette Suuen lesse oleuan.
Wiikunapuusta oppikaat wertaus/ koska nyt sen oksa on heikko ja lehdet ulos pakahtuwat/ niin te tiedätte suwen läsnä olewan.
24:33 Nin mös te/ coska te näget nämet caicki/ sijtte tietke että se on iwri ouen edes.
Niin myös te/ koska te näet nämät kaikki/ siitä tietkää että se on juuri owen edessä.
24:34 Totisesta sanon mine teille. Ei teme Sucu ku'da pidhe huckuma'/ sihenasti quin caicki nämet * tapactuuat.
Totisesti sanon minä teille. Ei tämä sukukunta pidä hukkuman/ siihen asti kuin kaikki nämät tapahtuwat.
24:35 Taiuas ia Maa pite huckuman/ Mutta minun Sanani ei pide huckandeman.
Taiwas ja maa pitää hukkuman/ Mutta minun sanani ei pidä hukkaantuman.
24:36 Waan sijte peiuest ia hetkest eikengen tiedhe/ ei Taiwasten Engelitke/ waan minun Isen yxinens.
Waan siitä päiwästä ja hetkestä ei kenkään tiedä/ ei taiwasten enkelitkään/

waan minun Isän yksinänsä.
24:37 Mutta ninquin Noen aigalla oli/ nin pite mös Inhimisen Poian Tulemisen oleman.
Mutta niinkuin Noan ajalla oli/ niin pitää myös Ihmisen Pojan tulemisen oleman.
24:38 Sille ninquin he olit nijne peiwine edhelle Wedhenpaisuman/ söit ia ioit/ nait ia hoolit/ haman sihen peiwen asti/ iona Noe Archin sisellemeni/
Sillä niinkuin he olit niinä päiwinä edellä wedenpaisuman/ söit ja joit/ nait ja huolit/ hamaan siihen päiwään asti/ jona Noa arkkiiin sisälle meni/
24:39 ia eiuet tienehet ennenquin Wedhen paisumus tuli/ ia caiki poisotti. Nin pite mös Inhimisen Poian Tulemus oleman.
ja eiwät tienneet ennenkuin wedenpaisumus tuli/ ja kaikki pois otti. niin pitää myös Ihmisen Pojan tulemus oleman.
24:40 Silloin caxi pite oleman kedholla/ yxi ylesotetan/ ia toinen iäteten.
Silloin kaksi pitää oleman kedolla/ yksi ylös otetaan/ ja toinen jätetään.
24:41 Caxi pite iauhaman yhdelle myllyl/ yxi ylesotetan/ ia toinen iäteten.
Kaksi pitää jauhaman yhdellä myllyllä/ yksi ylösotetaan/ ja toinen jätetään.
24:42 Waluocat sis/ sille ette te tiedhe/ mille hetkelle teiden Herran on tuleua.
Walwokaat siis/ sillä ette te tiedä/ millä hetkellä teidän Herran on tulewa.
24:43 Mutta se te tietke/ ios tiedheis Perenisende/ mille hetkelle Warghas olis tuleua/ caikeni hen waluois/ ia ei sallisi henen honetans lepitzencaiua.
Mutta se te tietäkää/ jos tietäisi perheenisäntä/ millä hetkellä waras olisi tulewa/ kaikenni hän walwoisi/ ja ei sallisi hänen huonettansa läwitsen kaiwaa.
24:44 Senteden olcata te mös walmit/ sille että mille hetkelle ette te lwlecka/ sille Inhimisen Poica tule.
Sentähden olkaatte te myös walmiit/ sillä että millä hetkellä että te luulekaan/ sillä Ihmisen Poika tulee.
24:45 Mutta cuca ombi nyt wskolinen ia nopsa Paluelia/ ionga Herra pani Perehense päle/ andamahan heille rooca aigallans.
Mutta kuka ompi nyt uskollinen ja nopsa palwelija/ jonka Herra pani perheensä päälle/ antamahan heille ruokaa ajallansa.
24:46 Autuas on se Paluelia/ ionga Herra leute nin tehneexi/ coska hen tule.
Autuas on se palwelija/ jonka Herra löytää niin tehneeksi/ koska hän tulee.
24:47 Totisesta sanon mine teille. Hen panepi henen caiken hywuydhens päle.
Totisesti sanon minä teille. Hän paneepi hänen kaiken hywyytensä päälle.

24:48 Mutta ios se paha Paluelia sanopi henen sydhemesens/ Minun Herran wipy tulemast/
Mutta jos se paha palwelija sanoopi sydämessänsä/ Minun Herran wiipyy tulemasta/
24:49 ia rupe piexemeen cansa paluelians/ semmengin sömen ia ioman iomariten cansa/
ja rupeaa pieksemään kanssapalwelijaansa/ sillenkin syömän ja juoman juomaritten kanssa/
24:50 Nin tule sen Paluelian Herra/ sine peiwene/ cuna ei hen lwle/ ia sille hetkelle quin ei hen tiedhe/
Niin tulee sen palwelijan Herra/ sinä päiwänä/ kuna ei hän luule/ ja sillä hetkellä kuin ei hän tiedä/
24:51 ia hen rickileicka henen/ Ja andapi henelle palcans Ulcokullattudhen cansa. Sielle pite oleman idku ia hambain kiristus.
Ja hän rikki leikkaa hänen/ Ja antaapi hänelle palkkansa ulkokullattujen kanssa. Siellä pitää oleman itku hampain kiristys.

** Julmaudhen) Täme taisi olla kylle caunis wlgoisen pyhydhen cauneus ia mooto Inhimisten edhesse/ waicka se quitengin oli Julmaus ia Cauhistos Jumalan edhese/ Ninquin on inhimisten opetuxet/ Nin mös Juttain ia Pacanadhen Epeiumalan paluelus on ollut. * Taluella) Se on paetkat oikealla aijgalla. Sille taluella ei ole hyue waelda Ja Sabbathin waellus oli iwttaille kielty. * Liha) Se on/ ei yxiken Inhiminen/ Telle tawalla se Sana on Wsein Ramatuisa. * Tesse on Christus) Ne ouat Eriseurat/ ia Sädhyt/ iotca hyue Elemet wlcoisist cappaleist eli töiste etziuet. Waan ne Camarit/ Ne ouat nyt caiki Hengeliset Clostarit/ Mutta ne Corwet ouat Toiwio ionet/ Pilagrimin tiedh ia Metzekirkot. * Rato) Se on Sananlasko ia on nin palio. Kylle me cokounnem/ Cussa mine olen/ sijne mös te oletta. Ninquin Rato ia Cotkat leuten yhdest/ ilman paican märe panemat. * Neliest) Se on/ Idhest ia Lennest/ Lounast ia Pohiast/ ia yhdest mailman ärest nin toisen. * Tapactuuat) Se on/ Caicki neme rupiauat tapactuman io telle aijalla/ teiden eläisen.*

XXV. Lucu.

25:1 SIlloin pite Taiuan waldakunnan oleman Kymenen Neitzen caltainen/ iotca otit heiden Lampuns/ ia wlgosmenit ylke wastan.
Silloin pitää taiwaan waltakunnan oleman kymmenen neitseen kaltainen/ jotka otit heidän lamppunsa/ ja ulosmenit ylkää wastaan.
25:2 Mutta wijsi heiste olit tyhmet/ ia wijsi wijsast.
Mutta wiisi heistä olit tyhmät/ ja wiisi wiisasta.
25:3 Ne tyhmet otit heiden Lampuns/ ia ei öliu mötens.
Ne tyhmät otit heidän lamppunsa/ ja ei öljy myötänsä.

25:4 Mutta ne wijsat otit ölijun heiden astians ynne * Lampuden cansa.
Mutta ne wiisaat otit öljyn heidän astiansa ynnä lamppujen kanssa.
25:5 Coska nyt Ylke wiwuyij/ tulit he caiki wneliaxi ia macaisit.
Koska nyt ylkä wiipyi/ tulit hekaikki uneliaiksi ja makasit.
25:6 Mutta poliööne hwto tuli/ Catzo/ Ylke tule/ wlgosmenget hende wastan.
Mutta puoli yönnä huuto tuli/ Katso/Ylkä tulee/ ulosmenkäät häntä wastaan.
25:7 Nin ylesnousit caicki nämet Neitzet/ ia walmistit heiden Lampuns.
Niin ylösnousit kaikki nämät neitseet/ ja walmistit heidän lamppunsa.
25:8 Nin sanoit ne tyhmet nijlle wijsaille. Andacat meille teiden öliustan/ sille meiden Lampudh sammuuat.
Niin sanoit ne tyhmät niille wiisaille.Antakaat meilleteidän öljystän/ sillä meidän lamput sammuwat.
25:9 Nin wastasit ne wijsat/ sanoden. Eiswingan/ senpäle ettei meille ia teille pide pwttuman/ Mutta menget paramin nijnen tyge/ iotca Myuet/ ia ostakat itzellen.
Niin wastasit ne wiisaat/ sanoen. Eisuinkaan/ sen päälle ettei meillä ja teillä pidä puuttuman/ Mutta menkäät paremmin niiden tykö/ jotka myywät/ ja ostakaat itsellen.
25:10 Nin coska he menit ostaman/ tuli Ylke. Ja iotca walmit olit sisellekeuit henen cansans Häihin/ ia Oui kinisaluattin.
Niin koska he menit ostamaan/ tuli ylkä. Ja jotka walmiit olit sisälle käwit hänen kanssansa häihin/ ja owi kiinni salwattiin.
25:11 Wimein tulit nekin toiset Neitzet/ ia sanoit/ Herra/ Herra/ aua meiden eteen.
Wiimein tulit nekin toiset neitseet/ ja sanoit/ Herra/ Herra/awaa meidän eteen.
25:12 Mutta hen wastasi/ ia sanoi/ Totisesta sanon mine teille/ En tunne mine teitä.
Mutta hän wastasi/ ja sanoi/ Totisesti sanon minäteille/ En tunne minä teitä.
25:13 Walwocat sentehden/ sille ette te tiedhe peiwe eike hetke/ iona Inhimisen Poica tulepi.
Walwokaat sentähden/ sillä että te tiedä päiwää eikä hetkeä/ jona Ihmisen Poika tuleepi.
25:14 Sille ninquin yxi Inhiminen muille maille lechteisens/ cutzui henen Paluelians/ ia annoi heille Tauarans.
Sillä niinkuin yksi ihminen muillemaille lähteissänsä/ kutsui hänen

palwelijansa/ ja annoi heille tawaransa.
25:15 Ja yhdelle hen annoi wijsi * Leiuiske/ mutta toiselle caxi/ ia colmanelle yhden/ ia iocahitzelle oman taghansa ielkin/ Ja meni cocta matkans.
Ja yhdelle hän annoi wiisi leiwiskää/ mutta toiselle kaksi/ ja kolmannelle yhden/ ja jokaiselle oman tapansa tawansa jälkeen/ Ja meni kohta matkaansa.
25:16 Nin poiskeui se/ ioca Wijsi Leiwisket oli ottanut/ ia caupitzi ninen cautta/ ia woitti toiset wijsi Leiuiske.
Niin pois käwi se/ joka wiisi leiwiskät oli ottanut/ ja kaupitsi niiden kautta/ ja woitti toiset wiisi leiwiskää.
25:17 Samalamodholla mös se/ ioca caxi oli ottanut/ woitti hen mös toiset caxi.
Samalla muodolla myös se/ joka kaksi olit ottanut/ woitti hän myös toiset kaksi.
25:18 Mutta se/ ioca yhden oli ottanut/ poiskeui ia caiwoi mahan/ ia ketki Herrans rahan.
Mutta se/ joka yhden oli ottanut/ pois käwi ja kaiwoi maahan/ ja kätki Herransa rahan.
25:19 Nin pitken aigan peräst/ tuli ninen Palueliain Herra/ ia laski luku heiden cansans.
Niin pitkän ajan perästä/ tuli niiden palwelijan Herra/ ja laski lukua heidän kanssansa.
25:20 Ja edheskeui se/ ioca oli ottanut wijsi Leiwisket/ ia edheskannoi toiset wijsi Leiwiske/ sanoden. Herra/ Wijsi Leiwisket sine annoit minulle/ Catzo/ mine olen toiset wijsi Leiwiske nijnen cautta woittanut.
Ja edeskäwi se/ joka oli ottanut wiisi leiwiskät/ ja edeskannoi toiset wiisi leiwiskää/ sanoen. Herra/ Wiisi leiwiskäät sinä annoit minulle/ Katso/ minä olen toiset wiisi leiwiskää niiden kautta woittanut.
25:21 Sanoi henen Herrans henelle/ Aha sine hyue ia wskolinen paluelia/ wähen päle sine olit wskolinen/ mine panen sinun palion päle/ Sisellemene sinun Herras iloon.
Sanoi hänen Herransa hänelle/ Aha sinä hywä ja uskollinen palwelija/ wähän päälle sinä olit uskollinen/ minä panen sinun paljon päälle/ Sisälle mene sinun Herrasi iloon.
25:22 Nin mös se edheskeui/ ioca oli ottanut caxi Leiwisket/ ia sanoi. Herra/ Caxi Leiwiske sine annoit minulle/ Catzo/ toiset caxi mine olen ninen cautta woittanut.
Niin myös se edeskäwi/ joka oli ottanut kaksi leiwiskät/ ja sanoi. Herra/

kaksi leiwiskää sinä annoit minulle/ Katso/ toiset kaksi minä olen niiden kautta woittanut.
25:23 Sanoi henen Herrans henelle/ Aha sine hyue ia wskolinen paluelia/ wähen päle sine olit wskolinen/ mine panen sinun palion päle/ sisellemene sinun Herras iloon.
Sanoi hänen Herransa hänelle/ Aha sinä hywä ja uskollinen palwelija/ wähän päälle sinä olit uskollinen/ minä panen sinun paljon päälle/ sisälle mene sinun Herrasi iloon.
25:24 Nin mös se edheskeui ioca yhden Leiwisken oli ottanut/ ia sanoi/ Herra/ mine tiesin/ ettäs angara mies olet/ Sine nijtedh cuhungas edh kyluenyt/ ia sielde sine cokot/ cuhungas edh haijottanut/
Niin myös se edeskäwi joka yhden leiwiskän oli ottanut/ ja sanoi/ Herra/ minä tiesin/ että ankara mies olet/ Sinä niität kuhunkas et kylwänyt/ ja sieltä sinä kokoat/ kuhunkas et hajottanut/
25:25 Ja mine pelieten poismenin ia ketkin sinun Leiwiskes mahan.
Ja minä peljäten pois menin ja kätkin sinun leiwiskäsi maahan.
25:26 Catzo/ tesse on sinun omas. Mutta henen Herrans wastasi/ ia sanoi henelle. Sine paha ia laiska paluelia/ tiesickös että mine nijtän cuhunga en kylue/ ia cokoon sielde cuhunga en ole haiottanut/
Katso/ tässä on sinun omasi. Muttta hänen Herransa wastasi/ ja sanoi hänelle. Sinä paha ja laiska palwelija/ tiesitkös että minä niitän kuhunka en kylwä/ ja kokoon sieltä kuhunka en ole hajottanut/
25:27 Nin sinun sijs olis tullut/ wlgosanda minun rahan Cauppalaisten/ ia coska mine olisin tullut/ nin mine olisin tosin omani iellensesanut corghon cansa.
Niin sinun siis olis ollut/ ulos antaa minun rahan kauppalaisten/ ja koska minä olisin tullut/ niin minä olisin tosin omani jällens saanut koron kanssa.
25:28 Ottacat sis henelde se Leiwiske/ ia andacat sille/ iolla on kymenen Leiwiske.
Ottakaat siis häneltä se leiwiskä/ ja antakaat sille/ jolla on kymmenen leiwiskää.
25:29 Sille että iocahitzelle/ iolla on/ sille pite annettaman/ ia henelle pite kylle oleman. Mutta iolla ei ole/ sekin mös quin henelle on/ pite henelte poisotettaman.
Sillä että jokaisella/ jolla on/ sille pitää annettaman/ ja hänelle pitää kyllä oleman. Mutta jolla ei ole/ sekin myös kuin hänellä on/ pitää häneltä pois otettaman.
25:30 Ja se epekeluotoin paluelia heitteket wlcoisen pimeyten/ sielle pite oleman idku ia hambain kiristos.

Ja se epäkelwotoin palwelija heittäkäät ulkoiseen pimeyteen/ siellä pitää oleman itku ja hampain kiristys.
25:31 Coska nyt Inhimisen Poica tulepi henen cunniasans/ ia caiki pyhet Engelit henen cansans. Silloin hen istupi henen cunnian Stolins päle/ ia cootan henen eteens caiki Canssat.
Koska nyt Ihmisen Poika tuleepi hänen kunniassansa/ ja kaikki pyhät enkelit hänen kanssansa. Silloin hän istuupi hänen kunnian tuolinsa päälle/ ja kootaan hänen eteensä kaikki kansat.
25:32 Ja hen eroittapi heidhet/ toiset toisistans/ ninquin Paimen eroitta Lambat Wohista/
Ja hän eroittaapi heidät/ toiset toisistansa/ niinkuin paimen eroittaa lampaat wuohista/
25:33 Ja nin hen asettapi Lambat Oikeallen polellens/ mutta ne wohet Wasemallens.
Ja niin hän asettaapi lampaat oikeallen puolellensa/ mutta ne wuohet wasemmallensa.
25:34 Silloin sanopi Kuningas nijlle/ iotca henen oikealla polelans ouat. Tulcat minun Iseni hyuestisiugnatud/ omistakat se waldakunda/ ioca teille on walmistettu mailman alghusta.
Silloin sanoopi kuningas niille/ jotka hänen oikealle puolellansa owat. Tulkaa minun Isäni hywästisiunatut/ omistakaat se waltakunta/ joka teille on walmistettu maailman alusta.
25:35 Sille/ mine Isoisin/ ia te minun rokitte. Mine ianosin/ ia te minun iotitte. Mine olin Outo/ ia te minun honesenotitta.
Sillä/ minä isosin/ ja te minun ruokitte. Sairas/ ja te opitte minua. Minä olin wankina/ ja te minun huoneeseen otitte.
25:36 Mine olin Alasti/ ia te wateitit minun. Sairas/ ia te opitte minua. Mine olin Fangina/ ia te tulitta minun tykeni.
Minä olin alasti/ ja te waatetit minun. Sairas/ ja te opitte minua. Minä olin wankina/ ja te tulitte minun tyköni.
25:37 Silloin ne Wanhurskat hende wastauat/ ia sanouat. Herra/ coska me negime sinun Isouan/ ia rokim sinun/ Taicka ianouan/ ia annoime sinun ioma?
Silloin ne wanhurskaat häntä wastaawat/ ja sanowat. Herra/ koska me näimme sinun isoawan/ ja ruokimme sinun/ taikka janoawan/ ja annoimme sinun juoman?
25:38 Coska me negime sinun Outona/ ia honesen otima sinun? Taicka Alastoina/ ia wateitim sinua?
Koska me näimme sinun outona/ ja huoneeseen otimme sinun? Taikka

alastonna/ ja waatetimme sinua?
25:39 Eli coska me negime sinun Sairassa/ Taicka Fangina/ ia tulima sinun tyges?
Eli koska me näimme sinun sairaassa/ taikka wankina/ ja tulimme sinun tykösi?
25:40 Nin wastapi Kuningas/ ia sanopi heille/ Totisesta sanon mine teille/ Sen quin te oletta tehneet yhdhen neiste wehimist minun Welghisteni/ sen te minun teitte.
Niin wastaapi kuningas/ ja sanoopi heille/ Totisesti sanon minä teille/ Sen kuin te olette tehneet yhden näistä wähimmistä minun weljistäni/ sen te minun teitte.
25:41 Silloin hen mös sanopi nijlle/ iotca henen wasemellans ouat. Menget pois minusta te pahastikirotudh ijancaikisen tuleen/ ioca walmistettu on Percheleen/ ia henen Engelittens.
Silloin hän myös sanoopi niille/ jotka hänen wasemmallansa owat. Menkäät pois minusta te pahasti kirotut iankaikkiseen tuleen/ joka walmistettu on perkeleen/ ja hänen enkelittensä.
25:42 Sille mine Isoisin ia ette minua rokineet. Mine Janosin/ ia ette minua iottaneet.
Sillä minä isoisin ja ette minua ruokkineet. Minä janosin/ ja ette minua juottaneet.
25:43 Mine olin Outo/ ia ette minua Honesen ottaneet. Alastoin/ ia ette minua watettaneet. Mine olin Sairas/ ia Fangina/ ia ette minua Oppineet.
Minä olin outo/ ja ette minua huoneeseen ottaneet. Alastoin/ ja ette minua waatettaneet. Minä olin sairas/ ja wankina/ ja ette minua oppineet.
25:44 Silloin mös nekin hende wastauat/ sanoden/ Herra/ coska me neim sinun Isouan/ taicka ianouan/ taicka outona/ eli Alastoina/ eli Sairana/ taicka Fangina/ ia em me sinua palueluet?
Silloin myös nekin häntä wastaawat/ sanoen/ Herra/ koska me näim sinun isoawan/ taikka janoawan/ taikka outona/ eli alastonna/ eli sairaana/ taikka wankina/ ja emme sinua palwelleet?
25:45 Nin hen wastapi heite sanoden. Totisesta sanon mine teille/ mite te ette tehnet yhden neiste wehimist/ site ette te tehneet minun.
Niin hän wastaapi heitä sanoen. Totisesti sanon minä teille/ mitä te ette tehneet yhden näistä wähimmistä/ sitä ette te tehneet minun.
25:46 Ja neinen pite silloin menemen ijancaikisen Pijnaan. Mutta ne Wanhurskat ijancaikiseen elämen.
Ja näiden pitää silloin menemään iankaikkiseen piinaan. Mutta ne wanhurskaat iankaikkiseen elämään.

** Lampudh) Ne Lampudh ilman öliuta/ ouat ne hyuet Tödh ilman wskota/ ne caiki pite sammoman. Mutta ölio Astiat/ on Wsko omastunnos Jumalan Armon päle. Se tekepi hyuet tödh/ iotca pysyuet. Mutta ninquin tesse eikengen toisen anna öliju/ nin pite mös itzecungi edhestens wskoman. * Leiwiske) Teme Leiwiske on Jumalen Sana/ Haltun annettu/ ioca sen hyuesti edhestootta/ henelle sijte on palio/ ia opetta monen mwun Joca sen laske macaman/ sille sijte wähe on. Sille että itzestens se ombi yxikertainen Sana/ Mutta monicachtain cautta se enämen Hedhelme saatta/ quin mutamin. Sentehden se cutzutan toisinans Widhexi/ toisinans cahdexi Leiwiskexi.*

XXVI. Lucu.

26:1 IA se tapactui/ coska Iesus oli lopettanut caiki näme puhet/ sanoi hen Opetuslapsillens
Ja se tapahtui/ koska Jesus oli lopettanut kaikki nämä puheet/ sanoi hän opetuslapsillensa.
26:2 Te tiedhette ette cahden peiuen peräst tule Päsieinen/ Ja Inhimisen Poica pite ylenannettaman ristinnaulitta.
Te tiedätte että kahden päiwän perästä tule Pääsiäinen/ Ja Ihmisen Poika pitää ylenannettaman ristiinnaulittaa.
26:3 Silloin cokounsit Pappein pämiehet/ ia Kirianoppenuet/ ia Canssan wanhimat/ sihen ylimeisen Papin salijn/ ioca cutzuttin Caiphas/
Silloin kokoonsit pappein päämiehet/ ja kirjanoppineet/ ja kansanwanhimmat/ siihen ylimmäisen papin saliin/ joka kutsuttiin Kaiphas/
26:4 Ja neuuo pidhit/ quinga he Iesusen caualuxel kijniotaisit/ ia tapaisit.
Ja neuwo pidit/ kuinka he Jesuksen kawalluksella kiinni ottaisit/ ja tappaisit.
26:5 Mutta he sanoit/ Ei Juhla peiuen/ ettei Canssas tule Meteli.
Mutta he sanoit/ Ei juhlapäiwänä/ ettei kansassa tule meteli.
26:6 Coska nyt Iesus oli Bethanias/ sen Spitalin Simonin hones/
Koska nyt Jesus oli Bethaniassa/ sen spitalin Simonin huoneessa/
26:7 edheskeui yxi Waimo henen tygens/ iolla oli yxi Clasi callist woidhet/ ia wlgoskasi sen henen Päens päle atrioidhesans.
edeskäwi yksi waimo hänen tykönsä/ jolla oli yksi lasi kallista woidetta/ ja uloskaasi sen hänen päänsä päälle aterioidessansa.
26:8 Coska nyt Opetuslapset sen negit/ nerckestyit he/ ia sanoit/ Mihinge kelpa teme Haaskaus?
Koska nyt opetuslapset sen näit/ närkästyit he/ ja sanoit/ Mihinkä kelpaa tämä haaskaus?
26:9 Teme woidhe olis kylle tyrijst taittu myyte/ ia annetta waiwasten.
Tämä woide olisi kyllä tyyriisti taidettu myydä/ ja annettaa waiwaisten.
26:10 Mutta coska Iesus sen ymmersi/ sanoi hen heille/ Mite te oletta

waiwaliset telle waimolle? Sille hen teki * hyuen töen minun coctaani.
Mutta koska Jesus sen ymmärsi/ sanoi hän heille/ Mitä te olette waiwalliset tälle waimolle? Sillä hän teki hywän työn minun kohtaani.
26:11 Sille aina teille ombi tykenen waiwaset/ mutta em mine teille aina ole.
Sillä aina teille ompi tykönän waiwaiset/ mutta en minä teille aina ole.
26:12 Sille sen woiten quin hen wlgoskasi minun Rumin päle/ sen hen on tehnyt minun hautamisexen.
Sillä sen woiteen kuin hän uloskaasi minun ruumiin päälle/ sen hän on tehnyt minun hautaamisekseni.
26:13 Totisesta sanon mine teille/ cussaikenens teme Euangelium sarnatan/ caikes mailmas/ nin teme mös quin hen teki/ pite mainittaman henen muistoxens.
Totisesti sanon minä teille/ kussa ikänänsä tämä ewankelium saarnataan/ kaikessa maailmassa/ niin tämä myös kuin hän teki/ pitää mainittaman hänen muistoksensa.
26:14 Silloin poislexi yxi nijste Cadhestoistakymenest/ ioca cutzuttin Judas Iscarioth/ Pappeiden pämiesten tyge/ ia sanoi heille.
Silloin poisläksi yksi niistä kahdestoistakymmenestä/ joka kutsuttiin Judas Iskariotin/ pappein päämiesten tykö/ ja sanoi heille.
26:15 Mite te tahdot minun anda/ ia mine teille henen saatan? Ja he märesit henelle colmekymende Hopia peningi.
Mitä te tahdot minun antaa/ ja minä teille hänen saatan? Ja he määräsit hänelle kolmekymmentä hopeapenninkiä.
26:16 Ja sijte aigasta etzi hen tila/ sadhaxens hende pette.
Ja siitä ajasta etsi hän tilaa/ saadaksensa häntä pettää.
26:17 Mutta ensimeiszne Makialeiuen peiuen edhskeuit Opetuslapset Iesusen tyge/ sanoden henelle. Cussas tahdot että meiden pite sinulle walmistaman Päsieslamban sötä?
Mutta ensimäisenä makeanleiwän päiwänä edeskäwit opetuslapset Jesuksen tykö/ sanoen hänelle. Kussas tahdot että meidän pitää sinulle walmistaman pääsiäislampaan syödä?
26:18 Nin hen sanoi/ Menget caupungin/ yhden tyge/ ia sanocat henelle/ Mestari käski sinulle sano/ minun aican ombi Lesne/ sinun tykenes mine tahdo' Päsieiste pite minun Opetuslasten cansa.
Niin hän sanoi/ Menkäät kaupunkiin/ yhden tykö/ ja sanokaat hänelle/ Mestari käski sinulle sanoa/ minun aikani ompi läsnä/ sinun tykönäsi minä tahdon Pääsiäistä pitää minun opetuslasten kanssa.
26:19 Ja ne Opetuslapset teit/ quin Iesus oli heille neuuonut/ ia walmistit Päsieislamban.

Ja ne opetuslapset teit/ kuin Jesus oli heille neuwonut/ ja walmistit pääsiäislampaan.
26:20 Mutta Echtona/ istui hen Peudhelle Cahdentoistakymene' cansa.
Mutta ehtoona/ istui hän pöydälle kahdentoistakymmenen kanssa.
26:21 Ja heiden södhesens sanoi hen/
Ja heidän syödessänsä sanoi hän/
26:22 Totisesta sanon mine teille/ yxi teiste minun pettepi.
Totisesti sanon minä teille/ yksi teistä minun pettääpi.
26:23 Ja he tulit sangen murhesens/ ia rupeisit iocahinen sanoman/ Herra/ lienengö mine se? Hen wastasi ia sanoi/ Joca minun cansani piste kädhens fatijn/ se pettepi minun.
Ja he tulit sangen murheeseensa/ ja rupesit jokainen sanomaan/ Herra/ lienenkö minä se? Hän wastasi ja sanoi/ Joka minun kanssani pistää kätensä watiin/ se pettääpi minun.
26:24 Inhimisen Poica tosin mene/ ninquin heneste on kirioitettu. Mutta We sen Inhimisen/ ionga cautta Inhimisen Poica peteten/ parambi olis henelle ollut/ ettei se inhiminen olisi syndynyt.
Ihmisen Poika tosin menee/ niinkuin hänestä on kirjoitettu. Mutta woi sen ihmisen/ jonka kautta Ihmisen Poika petetään/ parempi olis hänelle ollut/ ettei se ihminen olisi syntynyt.
26:25 Nin wastasi Judas/ ioca henen petti/ ia sanoi/ Mestari/ Olengo mine se? Hen sanoi henelle/ Sinepe sen sanoit.
Niin wastasi Judas/ joka hänen petti/ ja sanoi/ Mestari/ Olenko minä se? Hän sanoi hänelle/ Sinäpä sen sanoit.
26:26 Coska he nyt söit/ otti Iesus Leiuen/ kijtti/ ia murssi/ ia annoi Opetuslastens ia sanoi/ Ottacat/ söket/ teme on minun Lihan.
Koska he nyt söit/ otti Jesus leiwän/ kiitti/ ja mursi/ ja antoi opetuslastensa ja sanoi/ Ottakaat/ syökäät/ tämä on minun lihani.
26:27 Ja hen otti Calkin/ ia kijtti/ annoi heille ia sanoi/ Jocat teste caiki.
Ja hän otti kalkin/ ja kiitti/ antoi heille ja sanoi/ Juokaat tästä kaikki.
26:28 Sille teme on minun Weren/ sen wdhen Testamentin/ ioca wlgoswodhatetan monein tehdn' synnein andexiandamuxi.
Sillä tämä on minun wereni/ ja sen uuden testamentin/ joka ulos wuodatetaan monein tähden syntein anteeksiantamukseksi.
26:29 Mine sanon teille/ Em mine sillen * ioo teste winapuun Hedelmest/ sihen peiuen asti/ coska mine ioon teiden cansan sen wdhen minun Isen waldakunnas.
Minä sanon teille/ En minä silleen juo tästä wiinapuun hedelmästä/ siihen päiwään asti/ koska minä juon teidän kanssan sen uuden minun Isän

waltakunnassa.
26:30 Ja coska he olit Kijtoswirdhen weisanuet/ nin he wlgosmenit Ölijomäelle.
Ja koska he olit kiitoswirren weisanneet/ niin he ulosmenit Öljymäelle.
26:31 Silloin sanoi Iesus heille/ Täne öene te caiki pahennoxen kersitte minun techten. Sille kirioitettu on. Minun pite lömen Paimenda/ ia Lambat pite Laumasta haijotettaman.
Sillon sanoi Jesus heille/ Tänä yönä te kaikki pahennuksen kärsitte minun tähteni. Sillä kirjoitettu on. Minun pitää lyömän paimenta/ ja lampaat pitää laumasta hajoitettaman.
26:32 Mutta sijtte quin mine ylesnousen/ nin mine teiden edhellenkieun Galilean.
Mutta sitten kuin minä ylösnousen/ niin minä teidän edellä käyn Galileaan.
26:33 Nin wastasi Petari/ ia sanoi henelle. Jos wiele caiki mwdh sinustas pahennuisit/ em mine quitengan ikenens pahenne.
Niin wastasi Petari/ ja sanoi hänelle. Jos wielä kaikki muut sinustas pahentuisit/ en minä kuitenkaan ikänänsä pahennu.
26:34 Iesus sanoi henelle. Totisesta mine sanon sinulle. Täne Ööne/ ennen quin Cuckoi laula/ colmasti sine minu' kielet.
Jesus sanoi hänelle. Totisesti minä sanon sinulle. Tänä yönä/ ennenkuin kukko laulaa/ kolmasti sinä minun kiellät.
26:35 Petari sanoi henelle. Ja waicka minu' pideis sinun cansas coleman/ en kielle mine sinua. Samallamodholla sanoit mös caiki Opetuslapset.
Petari sanoi hänelle. ja waikka minun pitäisi sinun kanssasi kuoleman/ en kiellä minä sinua. Samalla muodolla sanoit myös kaikki opetuslapset.
26:36 Silloin tuli Iesus heiden cansans ychten Kylen/ ioca cutzutan Gethsemane/ ia sanoi Opetuslapsillens/ Istucat tesse/ nincauuan quin mine menen too'na ia rucolen.
Silloin tuli Jesus heidän kanssansa yhteen kylään/ joka kutsutaan Gethsemane/ ja sanoi opetuslapsillensa/ Istukaat tässä/ niinkauan kuin minä menen tuonne ja rukoilen.
26:37 Ja hen otti Petarin cansans/ ia caxi Zebedeusen poica/ ia rupeisi murechtiman ia wapitzeman.
Ja hän otti Petarin kanssansa/ ja kaksi Zebedeuksen poikaa/ ja rupesi murehtiman ja wapiseman.
26:38 Nin sanoi Iesus heille/ Minun sielun ombi murehisans haman coleman asti. Olcat tesse/ ia waluocat minun cansan/
Niin sanoi Jesus heille/ Minun sieluni ompi murheissansa hamaan kuolemaan asti. Olkaat tässä/ ja walwokaat minun kanssani/

26:39 Ja hen keui wähe taamma heiste/ langesi Caswoillens/ rucoellen ia sanoden/ Minun Isen/ ios mahdolinen on/ nin mengen minulda teme Calki. Ei quitengan ninquin mine tahdon/ mutta ninquin sine.
Ja hän käwi wähän taemma heistä/ lankesi kaswoillensa/ rukoillen ja sanoen/ Minun Isäni/ jos mahdollinen on/ niin menkään minulta tämä kalkki. Ei kuitenkaan niinkuin minä tahdon/ mutta niinkuin sinä.
26:40 Ja hen tuli Opetuslastens tyge/ ia leusi heiden macamast/ ia sanoi Petarille/ Ningö? Ettekö te woineet ychte hetke waluo minun cansan?
Ja hän tuli opetuslastensa tykö/ ja löysi heidän makaamasta/ ja sanoi Petarille/ Niinkö? Ettekö te woineet yhtään hetkeä walwoa minun kanssani?
26:41 Waluocat ia rucolcat/ ettei te kiusauxen langeisi/ Hengi tosin on walmis/ mutta * Liha ombi heicko.
Walwokaat ja rukoilkaat/ Ettei te kiusaukseen lankeisi/ Henki tosin on walmis/ Mutta liha ompi heikko.
26:42 Taas hen meni toisen kerdan/ ia rucoeli sanoden/ Minun Isen/ ellei teme Calki woi minulda poismenne/ mutoin ettei mine site ioo/ nin olcoon sinun tachtos.
Taas hän meni toisen kerran/ ja rukoili sanoen/ Minun Isäni/ ellei tämä kalkki woi minulta pois mennä/ muutoin ettei minä sitä juo/ niin olkoon sinun tahtosi.
26:43 Ja hen tuli/ ia leusi heidhet taas macamast/ sille heiden silmens olit raskat.
Ja hän tuli/ ja löysi heidät taas makaamasta/ sillä heidän silmänsä olit raskaat.
26:44 Ja hen iättein heite/ meni iellens pois/ ia rucoeli colmanen kerdhan/ ia puhui ne samat sanat.
Ja hän jättäin heitä/ meni jällens pois/ ja rukoili kolmannen kerran/ ja puhui ne samat sanat.
26:45 Nin hen tuli Opetuslastens tyge/ ia sanoi heille/ Oij tahdottaco nyt maata ia leuäte? Catzo se hetki on lähestynyt/ ia Inhimisen Poica pite ylenannettaman synnisten käsijn.
Niin hän tuli opetuslastensa tykö/ ja sanoi heille/ Oi tahdotteko nyt maata ja lewätä? Katso se hetki on lähestynyt/ ja Ihmisen Poika pitää ylenannettaman syntisten käsiin.
26:46 Noskat ia kieukem/ Catzo/ se lähesty ioca minun pette.
Nouskaat ja käykäämme/ Katso/ se lähestyy joka minun pettää.
26:47 Wiele henen puhuesans/ catzo Judas yxi nijste cahdesttoistakymenest tuli/ ia henen cansans palio weki mieckain ia Seiwesten cansa/ wlgoslehetetydh Pappein pämiehilde ia Canssan wanhimilda.

Wielä hänen puhuessansa/ katso Judas yksi niistä kahdestatoista kymmenestä tuli/ ja hänen kanssansa paljon wäkeä miekkain ja seiwästen kanssa/ ulosslähetetyt pappein päämiehiltä ja kansan wanhimmilta.
26:48 Mutta se ioca henen petti oli andanut heille Merkin sanoden/ Kenenge mine swta annan/ se on se/ ruuetkat heneen.
Mutta se joka hänen petti oli antanut heille merkin sanoen/ Kenenkä minä suuta annan/ se on se/ ruwetkaa häneen.
26:49 Ja cochta astui hen Iesusen tyge/ ia sanoi. Terue Rabbi. Ja swta annoi henen. Nin sanoi Iesus henelle/ Ysteuen mite warten sine tulit?
Ja kohta astui hän Jesuksen tykö/ ja sanoi. Terwe Rabbi. Ja suuta antoi hänen. Niin sanoi Jesus hänelle/ Ystäwäni mitä warten sinä tulit?
26:50 Silloin ne edhesastuit/ ia laskit kädhens Iesusen päle/ Ja kijniotidh henen.
Silloin ne edes astui/ ja laskit kätensä Jesuksen päälle/ Ja kiinni otit hänen.
26:51 Ja catzo/ Yxi nijste iotca olit Iesusen cansa/ wlgosoijensi kädhens wlgosweti Mieckans/ ia löi Ylimeisen Papin paluelia/ poishackasi henen coruans.
Ja katso/ Yksi niistä jotka olit Jesuksen kanssa/ ulosojensi kätensä ulosweti miekkansa/ ja löi ylimmäisen papin palwelijaa/ pois hakkasi hänen korwansa.
26:52 Nin Iesus sanoi henelle/ Piste sinun Mieckas sialens/ Sille caiki iotca * Mieckaan rupeuat ne mieckalla hucatan.
Niin Jesus sanoi hänelle/ Pistä sinun miekkasi sijallensa/ Sillä kaikki jotka miekkaan rupeawat ne miekalla hukataan.
26:53 Taicka lulecos etten mine nyt woisi wiele rucoella minun Isen/ että hen leheteis minulle enemen quin caxitoistakymende Legiot Engelit?
Taikka luuletkos etten minä nyt woisi wielä rukoilla minun Isääni/ että hän lähettäisi minulle enemmin kuin kaksitoistakymmentä legiota enkeleitä?
26:54 Quinga sis Ramatudh teuteten/ että nin pite oleman?
Kuinka siis Raamatut täytetään/ että niin pitää oleman?
26:55 Sille hetkelle sanoi Iesus iouckolle/ Ninquin Röuerin tyge te wlgoslexitte mieckain ia Seiwesten cansa minua kijni ottamahan/ iocapeiue mine istuin teiden tykenen opettain Templis/ ia ette te minua kijniottaneet.
Sillä hetkellä sanoi Jesus joukolle/ Niinkuin ryöwärin tykö te ulos läksitte miekkain ja seiwästen kanssa minua kiinni ottamaan/ joka päiwä minä istuin teidän tykönän opettain templissä/ ja ette te minua kiinni ottaneet.
26:56 Mutta teme on caiki techty/ että Prophetain Kirioituxet pideis teutettemen. Silloin caiki Opetuslapset iätidh henen ia pakenit.
Mutta tämä on kaikki tehty/ että prophetain kirjoitukset pitäisi täytettämän. Silloin kaikki opetuslapset jätit hänen ja pakenit.

26:57 Mutta ne iotca Iesusen olit kijniottaneet/ weit henen Caiphan sen ylimeisen Papin tyge/ cussa Kirianoppeneet ia Canssan wanhimat olit heidens cooneet.
Mutta ne jotka Jesuksen olit kiinniottaneet/ weit hänen Kaiphan sen ylimmäisen papin tykö/ kussa kirjanoppineet ja kansan wanhimmat olit heidäns koonneet.
26:58 Mutta Petari seurasi hende ielieste taamban haman ylimeisen Papin Salin porstuan/ ia sisellemeni/ ia istui palueliain seas/ että henen piti näkemen lopun.
Mutta Petari seurasi häntä jäljestä taempana hamaan ylimmäisen papin salin porstuaan/ ja sisälle meni/ ja istui palwelijain seassa/ että häen piti näkemän lopun.
26:59 Mutta Pappedhen pämiehet ia Wanhimat/ ia caiki Radhi/ etzit wäre todhistust Iesusta wastan/ että he saisit henen tappa ia eiwet leunet.
Mutta pappeuden päämiehet ja wanhimmat/ ja kaikki raati/ etsit wäärää todistusta Jesusta wastaan/ että he saisit hänen tappaa ja eiwät löytäneet.
26:60 Waicka monda wäre todhistaija edheskeuit/ ei sitteken leuneet/ Mutta wimein tulit caxi wäre todhistaia/ ia sanoit/
Waikka monta wäärää todistajaa edeskäwit/ ei sittenkään löytäneet/ Mutta wiimein tulit kaksi wäärää todistajaa/ ja sanoit/
26:61 Teme on sanonut/ Mine woin mahanricko Jumalan Templin ia colmena peiuen sen ylesrakenda.
Tämä on sanonut/ Minä woin maahan rikkoa Jumalan templin ja kolmena päiwänä sen ylös rakentaa.
26:62 Ja se Pappein pämies ylesnousi/ ia sanoi henelle. Etkös miten wasta? Mixi nämet sinun wastas todhistauat?
Ja se pappein päämies ylös nousi/ ja sanoi hänelle. Etkös mitään wastaa? Miksi nämät sinun wastaasi todistawat?
26:63 Mutta Iesus oli äneti. Ja se Pappein pämies wastasi ia sanoi henelle. Mine wannotan sinua Eleuen Jumalan cautta/ ettäs sanot meille/ ios sine olet Christus Jumalan Poica?
Mutta Jesus oli ääneti. Ja se pappein päämies wastasi ja sanoi hänelle. Minä wannotan sinua Eläwän Jumalan kautta/ ettäs sanot meille/ jos sinä ole Kristus Jumalan Poika?
26:64 Sanoi Iesus henelle. Sinepe sen sanoit. Quitengin sanon mine teille/ testedes pite teiden näkemen Inhimisen Poian istuan Jumalan Auwudhen Oikealla polella/ ia tuleuan Taiuahan Piluise.
Sanoi Jesus hänelle. Sinäpä sen sanoit. Kuitenkin sanon minä teille/ tästedes pitää teidän näkeman Ihmisen Pojan istuwan Jumalan awuuden

oikealla puolella/ ja tulewan taiwaan pilwissä.
26:65 Silloin rewäisi Pappein Pämies waattens ricki/ sanoden. Hen on pilcanut Jumalan/ Mite me sillen todhistust taruitzem? Catzo/ nyt te cwlitta henen Pilcans/ Mite te luletta?
Silloin rewäisi pappein päämies waatteensa rikki/ sanoen. Hän on pilkannut Jumalan/ Mitä me sitten todistusta tarwitsemme? Katso/ nyt te kuulitte hänen pilkkansa/ Mitä te luulette?
26:66 He wastasit/ ia sanoit/ Hen on wikapä colemaa'/
He wastasit/ ja sanoit/ Hän on wikapää kuolemaan/
26:67 Silloin he sylieskelit henen Casuoillens/ ia Löidh hende rusicoilans.
Silloin he syljeskelit hänen kaswoillensa/ ja löit häntä rusikoillansa.
26:68 Ja mwtomat piexit hende poskelle/ ia sanoit/ Arua meille Christe/ cuca se on ioca sinua löi?
Ja muutamat pieksit häntä poskelle/ ja sanoit/ Arwaa meille Kristus/ kuka se on joka sinua löi?
26:69 Mutta Petari istui wlcona Salin porstuas/ Ja edheskeui henen tygens yxi pika/ ia sanoi. Sine mös olit Iesusen cansa Galileasta.
Mutta Petari istui ulkona salin porstuassa/ Ja edeskäwi hänen tykönsä yksi piika/ ja sanoi. Sinä myös olit Jesuksen kanssa Galileasta.
26:70 Mutta hen kielsi caikein edhese/ ia sanoi/ En tiedhe mine mites sanot.
Mutta hän kielsi kaikkein edessä/ ja sanoi/ En tiedä minä mitäs sanot.
26:71 Nin coska hen Ouest wlgoslexi/ näki henen yxi toinen pika/ ia sanoi nijlle/ iotca sielle olit/ Ja temeki oli Iesusen Nazarenin cansa.
Niin koska hän owesta ulosläksi/ näki hänen yksi toinen piika/ ja sanoi niille/ jotka siellä olit/ Ja tämäkin oli Jesuksen Nazarenin kanssa.
26:72 Ja taas hen kielsi wa'notull walalla/ En tunne mine site Inhimist.
Ja taas hän kielsi wannotulla walalla/ En tunne minä sitä ihmistä.
26:73 Ja wehen hetken peräst edheskeuit ne/ iotca sielle seisoit/ ia sanoit Petarille/ Wissiste olet sine yxi heist/ Sille sinun puhes mös sinun ilmoitta
ja wähän hetken perästä edeskäwit ne/ jotka siellä seisoit/ ja sanoit Petarille/ Wissiste olet sinä yksi heistä/ Sillä sinun puheesi myös sinun ilmoittaa.
26:74 Nin hen rupesi itzens sadhattelemaan/ ia wannoman ettei hen tundenut site Inhimiste. Ja cocta cuckoi lauloi.
Niin hän rupesi itsensä sadattelemaan/ ja wannomaan ettei hän tuntenut sitä ihmistä. Ja kohta kukko lauloi.
26:75 Nin Petari muisti Iesusen Sanan/ ioca oli henelle sanonut. Ennen quin Cuckoi laulapi/ colmaiste sine minun kiellet. Ja hen wlgosmeni/ ia idki

catkerast.
Niin Petari muisti Jesuksen sanan/ joka oli hänelle sanonut. Ennen kuin kukko laulaapi/ kolmesti sinä minun kiellät. Ja hän ulosmeni/ ja itki katkerasti.

** Hyue töe) Tesse nähden/ että wsko ainosta Töedh saatta hyuexi. Sille caiki toimi olis temen Töen dominut pahaxi/ ninquin itzekin Apostolit tegit. * Joo) Se on/ Ei meille sillen ycten rumillist meno ole toinen toisen cansa/ Ja teme nyt pite Oleman se Lexieinen. * Liha) Quin hen tahdois sano/ Mieli on kylle hyue/ mutta rumin heickous colemata welte ia waroipi. * Miecka) Jotca site ilman sädhetty wirka eli ilman wallan käskemete likuttauat. Ne ouat domitudh Mieckan ala/ waicka Esiwalta sen toisinans mwttauat.*

XXVII Lucu.

27:1 MUtta Homeneltan pidit caiki Pappein pämiehet ia Canssan Wanhimat neuuo Iesusta wastan/ että he saisit henen coletta.
Mutta huomeneltain pidit kaikki pappein päämiehet ja kansan wanhimmat neuwoa Jesusta wastaan/ että he saisit hänen kuolettaa.
27:2 Ja sidhoit henen/ poisweit/ ia ylenannoit henen waldamiehelle Pontio Pilato.
Ja sidoit hänen/ pois weit/ ja ylenannoit hänen waltamiehelle Pontius Pilatukselle.
27:3 Coska nyt Judas/ ioca henen petti näki että hen oli colemaa' domittu/ nin hen catui/ Ja iellenstoi ne colmekymende Hopia peningit Pappein pämiehille ia Wanhimille/ ia sanoi/
Koska nyt Judas/ joka hänen petti näki että hän oli kuolemaan tuomittu/ niin hän katui/ Ja jällens toi ne kolmekymmentä hopeapenningitä pappein päämiehille ja wanhimmille/ ja sanoi/
27:4 Mine pahasti tein että mine wighattoman weren pettenyt olen. Nin he sanoit/ Mite meiden sihen tule? Catzo sinuas.
Minä pahasti tein että minä wiattoman weren pettänyt olen. Niin he sanoit/ Mitä meidän siihen tulee? Katso sinuas.
27:5 Ja hen heitti ne Hopia peningit Templijn/ keui sielde/ ia meni pois ia hirtti itzens noralla.
Ja hän heitti ne hopeapenningit templiin/ käwi sieltä/ ja meni pois ja hirtti itsensä nuoralla.
27:6 Mutta Pappein pämiehet otit hopia peningit ia sanoit/ Ei soui neite panna wffriarckon/ sille se on weren hinda.
Mutta pappein päämiehet otit hopeapenningit ja sanoit/ Ei sowi näitä panna uhriarkkuun/ sillä se on weren hinta.

27:7 Nin he pidhit neuuo/ ia ostit nijlle yhden Sawenualaian pellon/ Pilagrimein Hautamisexi.
Niin he pidit neuwoa/ ja ostit niillä yhden sawenwalajan pellon/ pilagrimein (wieraiden) hautaamiseksi
27:8 Senteden se pelto cutzutan wiele tehen peiwen asti/ Weripelloxi.
Sentähden se pelto kutsutaan wielä tähän päiwään asti/ Weripelloksi.
27:9 Silloin teutettin se quin sanottu oli lepitze Jeremian Prophetan/ ioca sanoi/
Silloin täytettin se kuin sanottu oli läwitse Jeremian prophetan/ joka sanoi/
27:10 Ja he otit colmekymende Hopia penningite/ iolla se myyty maxettijn/ Jonga he ostit Israelin lapsilda/ ia annoit ne Sauenwalaian pellosta/ ninquin HERRA ombi minun keskenyt.
Ja he otit kolmekymmentä hopeapenninkiä/ jolla se myyty maksettiin/ Jonka he ostit Israelin lapsilta/ ja annoit ne sawenwalajan pellosta/ niinkuin HERRA ompi minun käskenyt.
27:11 Mutta Iesus seisoi Waldamiehen edhese/ Nin kysyi waldamies henelle sanoden/ Oleckos se Judasten Kuningas?
Mutta Jesus seisoi waltamiesten edessä/ Niin kysyi waltamies häneltä sanoen/ Oletkos se Judasten kuningas?
27:12 Nin sanoi Iesus henelle/ Sinepe sen sanot. Ja quin henen pälens cannetijn Pappein pämiehilde/ ia wanhimilda ei hen miteken wastanut.
Niin sanoi Jesus hänelle/ Sinäpä sen sanoit. Ja kuin hänen päällensä kannettiin pappein päämiehiltä/ ja wanhimmilta ei hän mitäkään wastannut.
27:13 Silloin sanoi Pilatus henelle/ Etkös cwle quin monda todhistosta he sinun wastas sanouat?
Silloin sanoi Pilatus hänelle/ Etkös kuule kuin monta todistusta he sinun wastaan sanowat?
27:14 Ja ei hen wastanut hende ychteken sana/ nin että mös Waldamies sangen imechteli.
Ja ei hän wastannut häntä yhtäkään sanaa/ niin että myös waltamies sangen ihmetteli.
27:15 Mutta Juhlana oli Waldamies tottunut pästämen Canssalle yhde' Fangin irdhalle ionga he tachtoit.
Mutta juhlana oli waltamies tottunut päästämään kansalle yhden wangin irralle jonka he tahtoit.
27:16 Nin oli henellä silloin yxi cwluisa Fangi sidottuna/ ioca cutzuttin Barrabas.
Niin oli hänellä silloin yksi kuuluisa wanki sidottuna/ joka kutsuttiin Barrabas.
27:17 Ja coska he sijs cokonut olit/ sanoi Pilatus heille/ Cumman te

tahdotta että mine lasken teillen irdhalle/ Barrabam taicka Iesusen/ ioca cutzutan Christus?
Ja koska he siis kokoonnut olit/ sanoi Pilatus heille/ Kumman te tahdotte että minä lasken teillen irralle/ Barrabaan taikka Jesuksen/ joka kutsutaan Kristus?
27:18 Sille hen tiesi että he henen cateudhen tehden olit ylenandaneet.
Sillä hän tiesi että he hänen kateuden tähden olit ylen antaneet.
27:19 Mutta quin hen Domiostolin päle istui/ lehetti henen Emendens henen tygens/ ia käski henelle sanoa/ Ele sine miten teghe sille wanhurskalle/ Sille mine olen palio kerssinyt tenepene wnesani/ henen tehdens.
Mutta kuin hän tuomiotuolin päälle istui/ lähetti hänen emäntänsä hänen tykönsä/ ja käski hänelle sanoa/ Älä sinä mitään tee sille wanhurskaalle/ Sillä minä olen paljon kärsinyt tänäpänä unessani/ hänen tähtensä.
27:20 Mutta ne Pappein pämiehet ia ne Wanhimat yllytit Canssan anoman Barrabast/ mutta Iesusta huckaman.
Mutta ne pappein päämiehet ja ne wanhimmat yllytit kansan anomaan Barrabasta/ mutta Jesusta hukkaaman.
27:21 Nin wastasi Waldamies ia sanoi heille/ Cumman neiste cahdesta te tahdotta että mine lasken teille irdhalle? Mutta he sanoit/ Barrabam.
Niin wastasi waltamies ja sanoi heille/ Kumman näistä kahdesta te tahdotte että minä lasken teille irralle? Mutta he sanoit/ Barraban.
27:22 Pilatus sanoi heille/ Miteste sijs minun pite tekemen Iesusest/ ioca cutzutan Christus? Sanoit he caiki henelle/ Ristinnaulitakan.
Pilatus sanoi heille/ Mitä tästä siis minun pitää tekemän Jesuksesta/ joka kutsutaan Kristus? Sanoit he kaikki hänelle/ Ristiinnaulittakaan.
27:23 Nin sanoi Waldamies/ Mite hen sijs teki? Mutta he hwdhit site enämin/ ia sanoit/ Ristinnaulitakan.
Niin sanoi waltamies/ Mitä hän siis teki? Mutta he huusit sitä enemmin/ ja sanoit/ Ristiinnaulittakaan.
27:24 Coska nyt Pilatus näki ettei miteken auttanut/ mutta enämbi mässe tuli/ otti hen wedhen/ pesi kädhensä Canssan edhes/ sanoden/ Wighatoin mine olen temen Wanhurskan werest/ catzocat teiten.
Koska nyt Pilatus näki ettei mitäkään auttanut/ mutta enempi mässe tuli/ otti hän weden/ pesi kätensä kansan edessä/ sanoen/ Wiatoin minä olen tämän wanhurskaan werestä/ katsokaat teitän.
27:25 Ja wastasi caiki Canssa/ ia sanoi/ Henen werens tulcan meiden pälen/ ia meiden lasten päle.
Ja wastasi kaikki kansa/ ja sanoi/ Hänen werensä tulkaan meidän päällen/ ja meidän lasten päälle.

27:26 Silloin hen laski irdhalle Barrabam/ mutta Iesusen hen annoi rooskitta/ ia ylenannoi henen ristinnaulitta.
Silloin hän laski irralle Barrabaan/ mutta Jesuksen hän annoi ruoskittaa/ ja ylenantoi hänen ristiinnaulittaa.
27:27 Silloin Waldamiehe' Houit otit Iesusen Radztuuas/ ia cokosit henen tygens caiken iouckon/
Silloin waltamiehen howit otti Jesuksen raastuwassa/ ja kokosit hänen työnsä kaiken joukon/
27:28 Ja quin he olit henen risuneet/ nin he pughetit henen Purpuraisen Capuun/
Ja kuin he olit hänen riisuneet/ niin he puetit hänen purppuraiseen kaapuun/
27:29 ia orientappuroist wäthyn Crunon panit henen Päens päle/ ia Roghon annoit henen oikeaan käteens/ ia cumarsit poluians henen edhesens/ ia pilcasit hende/ ia sanoit/ Terue Judasten Kuningas.
Ja orjantappuroista wäännetyn kruunun panit hänen päänsä päälle/ ja ruowon annoit hänen oikeaan käteensä/ ja kumarsit polwiansa hänen edessänsä/ ja pilkkasit häntä/ ja sanoit/ Terwe Judasten kuningas.
27:30 Ja quin he olit sylkeneet henen pällens/ pilcasit he hende/ otit Roghon/ ia löit henen pähens.
Ja kuin he olit sylkeneet hänen päällensä/ pilkkasit he häntä/ otit ruowon/ ja löit hänen päähänsä.
27:31 Ja sijtte quin he olit hende pilcanuet/ nin he risuit henelde Capun/ ia pughetit henen omijn Waatteins/ ia poisweit henen ristinnaulitta.
Ja sitten kuin he olit häntä pilkanneet/ niin he riisuit häneltä kaawun/ ja puetit hänen omiin waatteihinsa/ ja poisweit hänen ristiinnaulittaa.
27:32 Ja coska he wlgoskeuit/ leusit he yhden Miehen Kyrenest/ ioca cutzuttin Simon/ sen he waadhit henen ristiens candamahan.
Ja koska he uloskäwit/ löysit he yhden miehen Kyrenestä/ joka kutsuttiin Simon/ sen he waadit hänen ristiänsä kantamaan.
27:33 Ja tulit sihen siaan/ quin cutzutan Golgatha/ se on * Päcalloin paicka.
ja tulit siihen sijaan/ kuin kutsutaan Golgatha/ se pääkalloin paikka.
27:34 Ja he annoit henelle Eticat ioodha sapella secoitettua/ Ja quin hen maisti/ ei hen tahdonut ioodha.
Ja he annoit hänelle etikat juoda sapella sekoitettua/ Ja kuin hän maisti/ ei hän tahtonut juoda.
27:35 Mutta sijttequin he olit henen ristinnaulinneet/ iaghoit he henen waattens/ ia heitit arwan/ senpäle että pideis teutettemen/ quin sanottu oli

Prophetan cautta/ He ouat heille's minun waateeni iacaneet/ ia minu' waatetteni päle he ouat heittenet arpoi.
Mutta sitten kuin he olit hänen ristiinnaulinneet/ jaoit he hänen waatteensa/ ja heitit arwan/ sen päälle että pitäisi täytettämän/ kuin sanottu oli prophetain kautta/ He owat heillens minun waatteeni jakaneet/ ja minun waatteeni päälle he owat heittäneet arpaa.
27:36 Ja istudhen he wartioitzit hende sijne.
Ja istuen he wartioitsit häntä siinä.
27:37 Ja he panit henen Päens päle henen syyns kirioitetun/
Ja he panit hänen päänsä päälle hänen syynsä kirjoitetutn/
27:38 Teme on Iesus Judasten Kuningas. Silloin he ristinnaulitzit caxi Röuerite henen cansas/ yxi oikealle polelle/ ia toinen wasemelle.
Tämä on Jesus Judasten kuningas. Sillon he ristiinnaulitsit kaksi ryöwäriä hänen kanssansa/ yksi oikealle puolelle/ ja toinen wasemmalle.
27:39 Mutta ohitzekieuueiset pilcaisit hende/ wändelit pätens/ ia sanoit/
Mutta ohitsekäywäiset pilkkasit häntä/ wääntelit päätänsä/ ja sanoit.
27:40 Sinekö se olet ioca särghet Jumalan Templin/ ia colmena peiwen sen ylesrakennat/ auta itzes/ Jos sine olet Jumalan Poica alasastu Ristin pälte.
Sinäkö se olet joka säret Jumalan templin/ ja kolmena päiwän sen ylösrakennat/ auta itseäsi/ Jos sinä olet Jumalan Poika alas astu ristin päältä.
27:41 Samallamodholla Pappein pämiehet Kirianoppenutten cansa/ ia Wanhimat pilcasit hende/ ia sanoit/
Samalla muodolla pappein päämiehet kirjanoppineitten kanssa/ ja wanhimmat pilkkasit häntä/ ja sanoit/
27:42 Muita hen on autanut/ ia ei hen itzens woi autta. Jos hen on Israelin Kuningas/ sijtte alasastucan nyt Rististe/ ia me wskom henen.
Muita hän on auttanut/ ja ei hän itsensä woi auttaa. Jos hän on Israelin kuningas/ sitten alas astukoon nyt ristiltä/ ja me uskomme häneen.
27:43 Hen turuasi Jumalan päle/ pästeken henen nyt/ ios hen tachto. Sille hen sanoi/ Jumalan Poica mine olen.
Hän turwasi Jumalan päälle/ päästäkään hänen nyt/ jos hän tahtoo. Sillä hän sanoi/ Jumalan Poika minä olen.
27:44 Ja sitesama mös Röuerit henelle soimasit/ iotca olit ristinnaulitudt henen cansans.
Ja sitä samaa myös ryöwärit hänelle soimasit/ jotka olit ristiinnaulitut hänen kanssansa.
27:45 Mutta cudenest hetkeste haman ydhexenden asti/ oli pimije ylitze caiken Maan.

Mutta kuudennesta hetkestä hamaan yhdeksänteen asti/ oli pimeä ylitse kaiken maan.
27:46 Ja liki yhdexette hetke hwti Iesus corckial änelle/ sanoden/ Eli Eli lamasabachtani/ se on/ minun Jumalan/ minun Jumalan/ mixis minun ylenannoit?
Ja liki yhdeksättä hetkeä huuti Jesus korkealla äänellä/ sanoen/ Eli Eli lama sabachtani/ se on/ minun Jumalani/ minun Jumalani/ miksis minun ylenannoit?
27:47 Mutta monicahdat/ iotca sijne seisoit/ coska he sen cwlit/ sanoit he/ Heliasta hen hwta.
Mutta monikahdat/ jotka siinä seisoit/ koska he sen kuulit/ sanoit he/ Eliasta hän huutaa.
27:48 Ja cochta iooxi yxi heiste/ quin hen oli ottanut Sienen/ ia teuttenyt Eticalla/ pani sen Roghon pähen/ ia annoi henen iodha.
Ja kohta juoksi yksi heistä/ kuin hän oli ottanut sienen/ ja täyttänyt etikalla/ pani sen ruowon päähän/ ja antoi hänen juoda.
27:49 Mutta ne mwdh sanoit/ Pidhexi/ catzocam ios Helias tulepi hende pästemen.
Mutta ne muut sanoit/ Pidäs/ katsokaamme jos Elias tuleepi häntä päästämän.
27:50 Nin Iesus taas hwti corckiall änelle/ ia ylesannoi Hengens.
Niin Jesus taas huuti korkealla äänellä/ ja ylenannoi henkensä.
27:51 Ja catzos/ templin Esirippu halkeisi cahdexi cappalexi/ ylhelde haman alas/ ia maa iärisi/ ia Kiuet halkesit.
Niin katsos/ templin esirippu halkesi kahdeksi kappaleeksi/ ylhäältä hamaan alas/ ja maa järisi/ ja kiwet halkesit.
27:52 Ja haudhat aukenit/ ia monda pyhein rumist/ iotca manneet olit/ ylesnousit/
Ja haudat aukenit/ ja monta pyhäin ruumista/ jotka maanneet olit/ ylösnousit/
27:53 ia wlgoslexit heiden Haudhoistans/ henen ylesnousemisens ielkin. Ja tulit sihen pyhen caupungin/ Ja ilmestyit monelle.
ja ulosläksit heidän haudoistansa/ hänen ylösnousemisensa jälkeen. Ja tulit siihen pyhään kaupunkiin/ Ja ilmestyit monelle.
27:54 Mutta pämies/ ia ne iotca henen cansans olit/ ia wartioitzit Iesusta/ coska he neit maan iärinen/ ia ne quin sielle tapachtui/ peliestyit he sangen/ ia sanoit/ Wissist oli teme Jumalan Poica.
Mutta päämies/ ja ne jotka hänen kanssansa olit/ ja wartioitsit Jesusta/ koska he näit maan järisseen/ ja ne kuin siellä tapahtui/ peljästyit he

sangen/ ja sanoit/ Wissiste oli tämä Jumalan Poika.
27:55 Ja nin oli sielle palio waimoija taamba catzelit iotca Iesusta olit seuraneet Galileasta/ paluellen hende/
Ja niin oli siellä paljon waimoja taampana katselit jotka Jesusta olit seuranneet Galileasta/ palwellen häntä/
27:56 Joinen seas oli Maria Magdalene/ ia Maria Jacobi/ ia Josen eiti/ Ja Zebedeusen poicain eiti.
Joinen seassa oli Maria Magdalena/ Ja Maria Jakobi/ ja Josen äiti/ Ja Zebedeusen poikain äiti.
27:57 Nin coska Echto tuli/ tuli yxi ricas mies Arimateast/ ionga nimi oli Joseph/ ioca mös oli Iesusen Opetuslapsi/ teme edheskeui Pilatusen tyge/ ia pyti Iesusen rumista.
Niin koska ehtoo tuli/ tuli yksi rikas mies Arimateasta/ jonka nimi oli Joseph/ joka myös oli Jesuksen opetuslapsi/ tämä edeskäwi Pilatuksen tykö/ ja pyyti Jesuksen ruumista.
27:58 Silloin Pilatus käski anda henelle Iesusen rumin.
Silloin Pilatus käski antaa hänelle Jesuksen ruumiin.
27:59 Ja coska Joseph oli rumin ottanut/ käri hen sen puchtasen linaan/
Ja koska Joseph oli ruumiin ottanut/ kääri hän sen puhtaaseen liinaan/
27:60 ia pani sen henen oman wten hautans/ ionga hen oli wlgoshakanut calliohon/ Ja wieritti swren kiuen Haudhan ouelle/ ia poismeni.
ja pani sen hänen omaan uuteen hautaansa/ jonka hän oli uloshakannut kallioon/ Ja wieritti suuren kiwen haudan owelle/ ja pois meni.
27:61 Silloin olit sielle Maria Magdalene/ ia se toinen Maria/ istuit haudhan cohdalla.
Silloin olit siellä Maria Magdalene/ ja se toinen Maria/ istuit haudan kohdalla.
27:62 Mutta toisna päiuene/ ielken Walmistuxen peiuen cokounsit Pappein pämiehet/ ia Phariseuset Pilatusen tyge/ sanoden/
Mutta toisena päiwänä/ jälkeen walmistuksen päiwänä kokoontui pappein päämiehet/ ja phariseukset Pilatuksen tykö/ sanoen.
27:63 Herra me muistimme että se wiettelia sanoi wiele henen eleisens/ colmen päiuen perest mine ylesnousen.
Herra me muistimme että se wiettelijä sanoi wielä hänen eläissänsä/ kolmen päiwän perästä minä ylösnousen.
27:64 Käske sijs warielta Hauta colmanden päiuen asti/ ettei henen Opetuslapsens tule/ ia wargasta hende/ ia sanouat Canssalle/ hen ylesnousi colluista/ Ja nin tule se ielkimeinen willitus pahemaxi quin se ensimeinen.

Käske siis warjella hauta kolmanteen päiwään asti/ ettei hänen opetuslapsensa tule/ ja warasta häntä/ ja sanowat kansalle/ hän ylösnousi kuolleista/ Ja niin tulee se jälkimmäinen willitys pahemmaksi kuin se ensimmäinen.
27:65 Sanoi heille Pilatus/ Sijne on wartija. Menget warielcat ninquin te taidhatt.
Sanoi heille Pilatus/ Siinä on wartija. Menkäät warjelkaat niinkuin te taidatte.
27:66 Mutta he poismenit/ ia warielit Haudhan Wartijadhen cansa/ ia Insiglasit kiuen.
Mutta he poismenit/ ja warjelit haudan wartijaiden kanssa/ ja insiglasit (sinetöiwät) kiwen

** Päcalloin) Jossa ne pahointeckiet mestatan/ quin Hirsipu/ Lutarha etc. että sielle monda Päcalloa ouat.*

XXVIII. Lucu.

28:1 Mutta Sabbathin peiuen Echtona/ ioca rupesi walgaiseman toista Sabbathin peiue/ tuli Maria Magdalene/ ia se toinen Maria/ näkemeen Hauta.
Mutta Sabbathin päiwän ehtoona/ joka rupesi walaisemaan toista Sabbathin päiwää/ tuli Maria Magdalene/ ja se toinen Maria/ näkemään hauta.
28:2 Ja catzos/ sijne tapachtui swri maan iäristus. Sille HERRAN Engeli alasastui Taiuahast/ ia edheskeui/ wieritti Kiuen ouelda/ ia istui sen päle.
Ja katsos/ siinä tapahtui suuri maanjäristys. Sillä HERRAN enkeli alas astui taiwahasta/ ja edeskäwi/ wieritti kiwen owelta/ ja istui sen päälle.
28:3 Nin hen oli nähde quin pitkeisentuli/ ia henen waattens walkia ninquin Lumi.
Niin hän oli nähdä kuin pitkäisen tuli/ ja hänen waatteensa walkea kuin lumi.
28:4 Mutta henen pelghostans wartiat hemmestuit/ ia tulit ninquin olisit coolleet.
Mutta hänen pelostansa wartijat hämmästyit/ ja tulit niinkuin olisit kuolleet.
28:5 Mutta se Engeli wastasi ia sanoi Waimoille/ Elket pelietkö/ Sille mine tiedhen/ että te etzitte site ristinnaulittu Iesusta.
Mutta se enkeli wastasi ja sanoi waimoille/ Älkäät peljätkö/ Sillä minä tiedän/ että te etsitte sitä ristiinnaulittua Jesusta.
28:6 Ei hen ole tesse/ Hen on ylesnosnut/ ninquin hen sanoi. Tulcat/ catzocat Sija cuhunga HERRA pandu oli.
Ei hän ole tässä/ Hän on ylösnoussut/ niinkuin hän sanoi. Tulkaat/ katsokaat sijaa kuhunka HERRA pantu oli.

28:7 Ja pian menget sanocat henen Opetuslapsillens/ että hen ylesnousi coolluista. Ja catzo/ Hen teiden edhelenmenepi Galileaan/ sielle teiden pite henen näkemen/ Catzos/ mine sanoin teille.
Ja pian menkäät sanokaat hänen opetuslapsillensa/ että hän ylös nousi kuolleista. Ja katso/ Hän teidän edellän meneepi Galileaan/ siellä teidän pitää hänen näkemän/ Katsos/ minä sanoin teille.
28:8 Ja he menit nopiast Haudhalda pelghon ia swren ilon cansa/ iooxit ilmoittaman henen Opetuslapsillens.
Ja he menit nopeasti haudalta pelon ja suuren ilon kanssa/ juoksit ilmoittamaan hänen opetuslapsillensa.
28:9 Mutta quin he menit ilmoittamaan henen Opetuslapsillens/ ia catzos/ nin Iesus cohdasi heiden/ ia sanoi/ Terue teiden. Nin he edeskeuit ia rupesit henen Jalcoinsa/ ia cumarsit hende.
Mutta kuin he menit ilmoittamaan hänen opetuslapsillensa/ ja katsos/ niin Jesus kohtasi heitän/ ja sanoi/ Terwe teidän. Niin he edeskäwit ja rupesit hänen jalkoinsa/ ja kumarsit häntä.
28:10 Silloin sanoi Iesus heille/ Elket pelietkö/ Menget ia ilmoittacat minun welgilleni/ että he menisit Galileaan/ sielle he sauat minun nähde.
Silloin sanoi Jesus heille/ Älkää peljätkö/ Menkäät ja ilmoittakaat minun weljilleni/ että he menisit Galileaan/ siellä he saawat minun nähdä.
28:11 Coska he nyt poismenit/ Catzo/ nin tulit mwtamat wartioista Caupungihin/ ia ilmoitidh temen caiken nijlle Ylimeisille Papeille mite tapachtunudh oli.
Koska he nyt pois menit/ Katso/ niin tulit muutamat wartijoista kaupunkiin/ ja ilmoitit tämän kaiken niille ylimmäisille papeille mitä tapahtunut oli.
28:12 Nin he cokounsit Wanhimbadhen cansa/ ia Neuuo pidhit/ ia annoit Sotamiehille kylle Raha/ ia sanoit/
Niin he kokoontui wanhimpaiden kanssa/ ja neuwoa pidit/ ja annoit sotamiehille kyllä rahaa/ jaa sanoit/
28:13 Sanocat/ että henen Opetuslapsens tulit Öelle/ ia warghastit henen/ meiden matesam.
Sanokaat/ että hänen opetuslapsensa tulit yöllä/ ja warastit hänen/ meidän maatessamme.
28:14 Ja ios se tule Waldamiehen coruille/ nin me tahdomme henen lepytte/ ia saatam teidhet syyttömexi.
Ja jos se tulee waltamiehen korwille/ niin me tahdomme hänen lepyttää/ ja saatamme teidät syyttömäksi.
28:15 Nin he otit Rahan/ ia teit quin he olit opetetudh. Ja teme puhe on änixi otettu Judasten keskene haman tehen peiuen asti.

Niin he otit rahan/ ja teit kuin he olit opetetut. Ja tämä puhe on ääniksi otettu Judasten keskenän hamaan tähän päiwään asti.
28:16 Mutta ne yxitoistakymende Opetuslasta menit Galilean/ sille Mäelle/ iohonga Iesus oli heite neuuonut.
Mutta ne yksitoistakymmentä opetuslasta menit Galileaan/ sille mäelle/ johonka Jesus oli heitä neuwonut.
28:17 Ja coska he negit henen/ cumarsit he hende/ mutta monicahdat epeilit.
Ja koska he näit hänen/ kumarsit he häntä/ mutta monikahdat epäilit.
28:18 Ja edheskeui Iesus/ puhutteli heite/ sanoden. Annettu on minulle caiki weki Taiwahas ia Maasa/
Ja edeskäwi Jesus/ puhutteli heitä/ sanoen. Annettu on minulle kaikki wäki taiwahassa ja maassa/
28:19 Menget sijs wlgos ia opettaca caiki Canssa/ ia castakat heite Nimeen Isen ia Poian ia pyhen Hengen.
Menkäät siis ulos ja opettakaa kaikki kansa/ ja kastakaat heitä nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen.
28:20 Ja opetaca heite pitemen caiki/ iota mine olen teiden käskenyt. Ja catzo/ Mine olen teiden tykenen iocapeiue Mailman Loppun asti.
Ja opettakaa heitä pitämään kaikki/ jota minä olen teidän käskenyt. Ja katso/ Minä olen teidän tykönän joka päiwä maailman loppuun asti.

** Sabbathin echtona) Ramattu alca peiuen sijte Echtosta quin edesioutui/ ia sen echtoon Loppu/ se on toisen peiuen Homen eli amu. Nin sano mös P. Mattheus tesse/ että Christus oli ylesnosnut homenelda ioca oli echton loppu/ Ja alcu ensimeisen Pyhe peiuen/ Sille he lwghit ne Cwsi peiue sen corckiman Päsieisen ielken/ caiki Pyhexi Ja rupesi se ensimeinen cochta ielken Päsieisen. Loppu P. Mattheusen Euangeliumist.*

Pyhen Marcusen Eleme P. Hieronimusen cautta.

MArcus oli Petarin Opetuslapsi ia Tulki/ sen ielken quin hen oli cwlut Petarin sarnauan/ nin hen kirioitti Lyhykeisen Euangeliumin/ että weliet Romisa hende rucoilit. Coska/ nyt Petari sen cwli/ nin hen wahwisti sen Luetta Seurakunnissa/ ninquin Clemens cwdhenes Kirias Hypotiposeonis mainitzepi. Ja Papias Jerosalim Pijspa tete Marcusta muistapi/ ia Petari henen Ensimeises Lehetuskiriasans/ Babilonin nimen alla/ merkitze modholisesta Romin/ sanopi/ Teruechte teite se seuracu'da Babilonias/ sen rackaha' cansa/ mös Marcus minun poica'. Nin hen otti sijs sen Euangeliumins/ ionga hen oli cokonpannut/ ia matkusti Egyptin/ ia ensin Alexandrias Christusta ilmoitti/ sielle hen asetti Seurakunnan nin swrella Opilla ia Elemen hallitoxella/ että caiki Christusen Seuraijat/ hen saatti henen Esicuuans ielkeen elemen. Wimein Philo se caikein Judasten seas puhelias/ coska hen näki Alexandrias/ sen ensimeisen Seurakunnan wiele Judan taualla eleuen/ nin hen kirioiti ychden kiria' quin henen cansans cunniaxi/ heiden menostans/ Ja ninquin Lucas

sanopi/ että ne wskowaiset Jerusalemis pidhit caiki ychteisse/ nin hen mös/ iota hen Alexandrias näki Marcusen opetuxist tapachtauan/ yleskirioitti. Mutta hen cooli Cadhexan aiastaican Neronin aigalla/ ia haudhattin Alexandrias/ ionga ielkin Anianus tuli.

P. Marcusen Euangelium.

Ensimeinen Lucu.

1:1 ALcu Iesusen Christusen Jumala' Poian Euägeliumist/ ninquin kirioitettu on Prophetis/
Alku Jesuksen Kristuksen Jumalan Pojan ewankeliumista/ niinkuin kirjoitettu on prophetissa/
1:2 Catzo mine leheten minun Engelin sinun casuos eten/ ioca walmistaman pite sinun Tietes sinun edheses.
Katso minä lähetän minun enkelin sinun kaswosi eteen/ joka walmistaman pitää sinun tietäsi sinun eteesi.
1:3 Hwtawaisen äni on corwesa/ Walmistaka Herran tiete/ oijendacat henen polghunsa.
Huutawaisen ääni on korwessa/ Walmistakaa Herran tietä/ ojentakaat hänen polkunsa.
1:4 Johannes castoi coruesa/ sarnaten Paranoxen Castetta syndein andexiandamisexi.
Johannes kastoi korwessa/ saarnaten parannuksen kastetta syntein anteeksiantamiseksi.
1:5 Ja vlgoskeuit henen tygens coko Judean makunda/ ia ne Jerusalemist/ ia castettin caiki henelde Jordanin wirdhasa/ tunnustaden heiden Synninse.
Ja uloskäwit hänen tykönsä koko Judean maakunta/ ja ne Jerusalemista/ ja kastettiin kaikki häneltä Jordanin wirrassa/ tunnustaen heidän syntinsä.
1:6 Mutta Johannes oli pugetettu Camelin caruoilla/ ia henen Solinsa ymberi hihinainen Wöö/ ia söi Kimalaisi ia Metzehonaia/
Mutta Johannes oli puetettu kamelin karwoilla/ ja hänen suolinsa ympäri hihnainen wyö/ ja soi kimalaisia ja metsähunajaa/
1:7 ia sarnasi/ sanoden. Se tule minun ielkin/ ioca on minua wekeuembi/ Jonga em mine keluolinen ole/ cumartuna pästemen Kengäin rihima.
ja saarnasi/ sanoen. Se tulee minun jälkeen/ joka on minua wäkewämpi/ Jonka en minä kelwollinen ole/ kumartuna päästämään kenkäin rihmoja.
1:8 Mine tosin castan teite wedhelle/ mutta hen Castapi teite pyhelle Hengelle.
Minä tosin kastan teitä wedellä/ mutta hän kastaapi teitä Pyhällä Hengellä.
1:9 Ja se tapactui nine peiuine/ että Iesus Galilean Nazaretist tuli/ ia

castettin Johanneseld Jordanis.
Ja se tapahtui niinä päiwinä/ että Jesus Galilean Nazaretista tuli/ ja kastettiin Johannekselta Jordanissa.
1:10 Ja cochta quin hen ylesastui wedheste/ näki hen aukeneuan Taiuat/ ia Hengen/ ninquin Mettisen alastuleuan henen pälens.
Ja kohta kuin hän ylös astui wedestä/ näki hän aukenewan taiwaat/ ja Hengen/ niinkuin mettisen alas tulewan hänen päällensä.
1:11 Ja äni tuli Taiuahist/ Sine olet minun se Racas Poican/ iossa minulle ombi soosio.
Ja ääni tuli taiwahista/ Sinä olet minun se rakas Poikani/ jossa minulla ompi suosio.
1:12 Ja cochta Hengi aijoi henen corpehen/
Ja kohta Henki ajoi hänen korpehen/
1:13 ia oli sijne coruesa neliekymende peiue/ ia kiusattin perchelelde/ Ja oli Petoin seas. Ja Engelit paluelit hende.
ja oli siinä korwessa neljäkymmentä päiwää/ ja kiusattiin perkeleeltä/ Ja oli petoin seassa. Ja enkelit palwelit häntä.
1:14 Mutta sijttequin Johannes kiniotettu oli/ tuli Iesus Galileaan/ sarnaten Jumalan Waldakunnan Euangeliumi/ ia sanoi/
Mutta sittenkuin Johannes kiinniotettu oli/ tuli Jesus Galileaan/ saarnaten Jumalan waltakunnan ewankeliumi/ ja sanoi/
1:15 Aica ombi teutetty/ ia Jumalan Waldakunda on lehestynyt/ Tehcket paranost/ ia wskokat/ Euangelium.
Aika ompi täytetty/ ja Jumalan waltakunta on lähestynyt/ Tehkäät parannusta/ ja uskokaat/ ewankeliumi.
1:16 Mutta coska Iesus keui Galilean meren sijw/ näki hen Simonin ia Andrean henen weliens/ werckoians heitteuen merehen/ sille he olit Calamiehet/
Mutta koska Jesus käwi Galilean meren siwu/ näki hän Simonin ja Andrean hänen weljensä/ werkkojansa heittäwän merehen/ sillä he olit kalamiehet/
1:17 ia sanoi heille Iesus/ Seuratka minua/ ia mine tegen teiden Inhimisten calamiehixi.
ja sanoi heille Jesus/ Seuratkaa minua/ ja minä teen teidän ihmisten kalamiehiksi.
1:18 Ja cochta he iätit heiden werckonsa/ ia seurasit hende.
Ja kohta he jätit heidän werkkonsa/ ja seurasit häntä.
1:19 Ja quin hen sielde wehen edheskeui/ näki hen Jacobin Zebedeusen poian ia Johannem henen weliens/ että he wenehese paransit Werckoians/ Ja cochta hen heite cutzui.

Ja kuin hän sieltä wähän edeskäwi/ näki hän Jakobin Zebedeuksen pojan ja Johanneksen hänen weljensä/ että he weneessä paransit werkkojansa/ Ja kohta hän heitä kutsui.
1:20 Ja he iätit heiden Isens Zebedeusen wenehesen palcolisten cansa/ ia seurasit hende.
Ja he jätit heidän isänsä Zebedeuksen weneeseen palkollisten kanssa/ ja seurasit häntä.
1:21 Ja he sisellemenit Capernaum/ ia cochta Lepopeiuene hen sisellemeni Synagogan/ ia opetti.
Ja he sisälle menit Kapernaumiin/ ja kohta lepopäiwänä hän sisälle meni synagogaan/ ja opetti.
1:22 Ja he hemmestyit henen Opetuxens päle. Sille että hen opetti heite * woimalisesta/ ia ei ninquin Kirianoppenuet.
Ja he hämmästyit hänen opetuksensa päälle. Sillä että hän opetti heitä woimallisesti/ ja ei niinkuin kirjanoppineet.
1:23 Ja oli heiden Sinagogas yxi Inhiminen riuattu sastaisest Hengest/ ia hen hwsi sanoden/
Ja oli heidän synagogassa yksi ihminen riiwattu saastaisesta hengestä/ ja hän huusi sanoen/
1:24 Oy mite meiden on tekemiste sinun cansas Iesu Nazarene? Tulicos meite cadhottaman? Mine tieden mikes olet/ iuri se Jumalan Pyhe.
Oi mitä meidän on tekemistä sinun kanssasi Jesus Nazarene? Tulitkos meitä kadottamaan? Minä tiedän mikäs olet/ juuri se Jumalan Pyhä.
1:25 Ja Iesus nuchteli hende sanoden/ Waickene ia wlgosmene Inhimiseste.
Ja Jesus nuhteli häntä sanoen/ Waikene ja ulos mene ihmisestä.
1:26 Ja quin se sastainen hengi reueisi henen ia hwsi surella änelle/ nin hen wlgoslexi heneste.
Ja kuin se saastainen henki rewäisi hänen ja huusi suurella äänellä/ niin hän ulosläksi hänestä.
1:27 Ja he caiki hemmestyit/ nin että he keskenens kyselit sanoden/ Mike on teme? Mike wsi Oppi teme on? Sille hen woimalla mös sastaiset henget käske/ ia he cwleuat hende?
Ja he kaikki hämmästyit/ niin että he keskenänsä kyselit sanoen/ Mikä on tämä? Mikä uusi oppi tämä on? Sillä hän woimalla myös saastaiset henget käskee/ ja he kuulewat häntä?
1:28 Ja henen Sanomans cochta cwlui ymberi caiken Galilean Lehimakunnan.
Ja hänen sanomansa kohta kuului ympäri kaiken Galilean lähimaakunnan.
1:29 Ja he cochta wlgoskeuit Sinagogasta/ ia tulit Simonin ia Andreasen honesen/ Jacobin ia Johannesen cansa.

Ja he kohta uloskäwit synagogasta/ ja tulit Simonin ja Andreaan huoneeseen/ Jakobin ja Johanneksen kanssa.
1:30 Mutta Simonin Anoppi macasi wilutaudis/ ia cochta he heneste sanoit henelle.
Mutta Simonin anoppi makasi wilutaudissa/ ja kohta he hänestä sanoit hänelle.
1:31 Ja hen edeskeui ia yleskohensi hene'/ ia rupesi hene' käteens/ ia sillens Wilutauti ietti henen/ ia hen palueli heite.
Ja hän edeskäwi ja ylös kohensi hänen/ ja rupesi hänen käteensä/ ja sillens wilutauti jätti hänen/ ja hän palweli heitä.
1:32 Mutta Echtona coska Auringo laskijn/ toidh he henen tygens caikinaiset Sairat ia Riuatudh percheleilde.
Mutta ehtoona koska aurinko laski/ toit he hänen tykönsä kaikkinaiset sairaat ja riiwatut perkeleiltä.
1:33 Ja coko Caupungi cokounsi Ouen eteen/
Ja koko kaupunki kokoontui owen eteen/
1:34 ia paransi hen monda/ iotca sairastit moninaisis Taudhis/ ia palio perkelie hen wlgosaioi/ ia ei hen sallinut perkeletten puhua että he tunsit henen.
ja paransi hän monta/ jotka sairastit moninaisissa taudissa/ ja paljon perkeliä hän ulosajoi/ ja ei hän sallinut perkeleitten puhua että he tunsit hänen.
1:35 Ja homeneltan sangen warhan ennen peiue/ quin hen ylesnousi/ wlgosmeni hen/ Ja poiskeui Iesus ychten erineisen Sijan/ ia sielle rucoeli/
Ja huomeneltain sangen warhain ennen päiwää/ kuin hän ylös nousi/ ulos meni hän/ Ja pois käwi Jesus yhteen erinäiseen sijaan/ ja siellä rukoili/
1:36 ia Petari riensi henen ielkens/ ia ne iotca henen cansans olit.
Ja Petari riensi hänen jälkeensä/ ja ne jotka hänen kanssansa olit.
1:37 Ja coska he leusit henen/ sanoit he henelle/
Ja koska he löysit hänen/ sanoit he hänelle/
1:38 Jocainen sinu etzi. Ja hen sanoi heille/ Mengeme lähimeisin kylihin/ että mine sielleki sarnaisin/ sille site warten mine olen tullut/
Jokainen sinua etsii. Ja hän sanoi heille/ Menkäämme lähimmäisiin kyliin/ että minä sielläkin saarnaisin/ sillä sitä warten minä olen tullut/
1:39 Ja hen sarnasi heiden Sinagogasans coko Galileas/ ia wlgosaijoi perchelet.
Ja hän saarnasi heidän synagogassansa koko Galileassa/ ja ulos ajoi perkeleet.
1:40 Ja tuli henen tygens yxi Spitalinen rucoli hende/ langesi poluillens

henen etens/ ia sanoi henelle/ Jos sine tahdot/ sine woit minun puhdista.
Ja tuli hänen tykönsä yksi spitalinen rukoili häntä/ lankesi polwillensa hänen eteensä/ ja sanoi hänelle/ Jos sinä tahdot/ sinä woit minun puhdistaa.
1:41 Ja Iesus armachti henen pälens/ ia wlgosoijensi kätens/ rupesi heneen/ ia sanoi henelle/ Mine tahdon/ ole puhdas.
Ja Jesus armahti hänen päällensä/ ja ulos ojensi kätensä/ rupesi häneen/ ja sanoi hänelle/ Minä tahdon/ ole puhdas.
1:42 Ja quin hen oli sanonut/ cochta spitali heneste poislexi/ ia hen tuli puchtaxi.
Ja kuin hän oli sanonut/ kohta spitali hänestä poisläksi/ ja hän tuli puhtaaksi.
1:43 Ja Iesus hastoi hende/ ia cochta tyköens poislehetti/ ia sanoi henelle/
Ja Jesus haastoi häntä/ ja kohta tyköänsä pois lähetti/ ja sanoi hänelle/
1:44 Catzos ettes kellengen miten sanone/ mutta mene osotta itzes papille/ ia wffra sinun puhdistoxes edheste/ mitke Moses on käskenyt/ heille todhistuxexi.
Katsos ettes kellenkään mitään sanone/ mutta mene osoita itsesi papille/ ja uhraa sinun puhdistuksesi edestä/ mitkä Moses on käskenyt/ heille todistukseksi.
1:45 Mutta coska hen wlgoskeui/ rupesi hen sarnamaa' palio ia ilmoittaman site Töte/ Nin ettei Iesus sijtte tainud iulkisesta caupugijn siselletulla/ mutta wlcona erineisis Sijoisa hen oli/ ia caikilda polilda he tulit hene' tygens.
Mutta koska hän uloskäwi/ rupesi hän saarnaaman paljon ja ilmoittamaan sitä työtä/ Niin ettei Jesus siitä tainnut julkisesti kaupunkiin sisälle tulla/ mutta ulkona erinäisissä sijoissa hän oli/ ja kaikilta puolilta he tulit hänen tykönsä.

** Woimalisesta) Se on/ caiki henen sarnans oli ninquin sen/ ioca todhesta iotakin tekepi. Ja mite hen sanoi sille oli woima/ ia oli eleue.*

Toinen Lucu.

2:1 JA taas mwtamain peiuein ielkin/ sisellemeni hen Capernaumin/ Ja se tuli cwluxi/ että hen hones oli.
Ja taas muutamain päiwäin jälkeen/ sisälle meni hän Kapernaumiin/ Ja se tuli kuulluksi/ että hän huoneessa oli.
2:2 Ja cochta cokounsit monda/ nin ettei io ne sijat/ quin Ouen tykene olit/ heite wetänyet/ ia hen puhui heille sarnan.
Ja kohta kokoontui monta/ niin ettei jo ne sijat/ kuin owen tykönä olit/ heitä wetäneet/ ja hän puhui heille saarnan.

2:3 Ja tulit henen tygens wiedhen ychte Ramba/ ioca nelielde cannettin.
Ja tulit hänen tykönsä wieden yhtä rampaa/ joka neljältä kannettiin.
2:4 Ja quin eiuet he woinuet hende lehestyue canssan tehden/ nin he kiskoit honecten caton/ ioissa hen oli/ ia lepitzencaiwoit caton/ ia kieusille alaslaskit wooten/ iossa se Ramba macasi.
Ja kuin eiwät he woineet häntä lähestyä kansan tähden/ niin he kiskoit huoneitten katon/ jossa hän oli/ läwitse kaiwoit katon/ ja köysillä alaslaskit wuoteen/ jossa se rampa makasi.
2:5 Quin nyt Iesus neki heiden wskons/ sanoi hen Rammalle/ Poican/ sinun synnis andexiannetan sinulle.
Kuin nyt Jesus näki heidän uskonsa/ sanoi hän rammalle/ Poikani/ sinun syntisi anteeksiannetaan sinulle.
2:6 Nin olit sielle mwtamat Kirianoppenuist/ istudhen/ ia aijattelit heiden sydhemisens/ Mite teme nein pilca puhupi?
Niin olit siellä muutamat kirjanoppineista/ istuen/ ja ajattelit heidän sydämissänsä/ Mitä tämä näin pilkkaa puhuupi?
2:7 Cuca woipi synnit andeexianda/ mutta ainoa Jumala?
Kuka woipi synnit anteeksi antaa/ mutta ainoa Jumala?
2:8 Ja cochta quin Iesus tunsi Hengesens/ että he nin aiattelit itzellens/ sanoi hen heille. Mite te neite aiattelette teiden sydhemisen?
Ja kohta kuin Jesus tunsi hengessänsä/ että he niin ajattelit itsellensä/ sanoi hän heille. Mitä te näitä ajattelette teidän sydämissän?
2:9 Cumbi on keuiembi sanoa sillen rammalle/ synnit andexiannetaan sinulle/ taicka sano/ Nouse ota sinun wotes/ ia mene?
Kumpi on keweämpi sanoa sillen rammalle/ synnit anteeksi annetaan sinulle/ taikka sanoa/ Nouse ota sinun wuoteesi/ ja mene?
2:10 Mutta senpäle että teiden pite tietemen/ että Inhimisen Poialla/ ombi woima maan päle syndi andexianda/ nin hen sanoi Rammalle/
Mutta sen päälle että teidän pitää tietämän/ että Ihmisen Pojalla/ ompi woima maan päällä synti anteeksi antaa/ niin hän sanoi rammalle/
2:11 Sinulle mine sanon/ nouse ota wootes ia mene cotias.
Sinulle minä sanon/ nouse ota wuoteesi ja mene kotiasi.
2:12 Ja cochta hen nousi otti wootens ia wlgosmeni caikein nähden/ nin että he caiki hemmestyit ia cunnioitzit Jumalata sanoden/ Emme me ikenens semmotoista nähneet.
Ja kohta hän nousi otti wuoteensa ja ulosmeni kaikkein nähden/ niin että he kaikki hämmästyit ja kunnioitsit Jumalata sanoen/ Emme me ikänänsä semmotoista nähneet.
2:13 Ja hen wlgoslexi/ taas meren poleen/ ia caiki Canssa tuli henen

tygens/ ia hen opetti heite.
Ja hän ulosläksi/ taas meren puoleen/ ja kaikki kansa tuli hänen tykönsä/ ja hän opetti heitä.
2:14 Ja quin Iesus ohitzemeni/ näki hen Leuin Alphein poian/ istuuan Tullin tykene/ ia sanoi henelle/ Seura minua.
Ja kuin Jesus ohitse meni/ näki hän Lewin Alphein pojan/ istuwan tullin tykönä/ ja sanoi hänelle/ Seuraa minua.
2:15 Ja hen ylesnousi/ seurasi hende. Ja se tapachtui/ coska hen atrioitzi henen honesans monda mös Publicani ia Syndiste ynne atroitzit Iesusen/ ia henen Opetuslastens cansa/ sille nijte oli monda iotca hende olit seuraneet.
Ja hän ylösnousi/ seurasi häntä. Ja se tapahtui/ koska hän aterioitsi hänen huoneessansa monta myös publikaania ja syntistä ynnä aterioitsit Jesuksen/ ja hänen opetuslastensa kanssa/ sillä niitä oli monta jotka häntä olit seuranneet.
2:16 Ja ne Kirianoppeneet ia Phariseuset quin he neit henen söuen Publicanein ia Syndiste' cansa/ sanoit he henen Opetuslapsillens/ Mixi hen söödpi ia ioopi Publicanein ia Synneisten cansa?
Ja ne kirjanoppineet ja phariseukset kuin he näit hänen syöwän publikanein ja syntisten kanssa/ sanoit he hänen opetuslapsillensa/ Miksi hän syöpi ja juopi publikanein ja syntisten kanssa?
2:17 Coska Iesus sen cwli/ sanoi hen heille. Ei taruitze ne Teruet läkerite/ mutta ne Sairahat. Em mine ole tullut cutzuman wanhurskaita/ mutta synnisite parannoxelle.
Koska Jesus sen kuuli/ sanoi hän heille. Ei tarwitse ne terweet lääkäriä/ mutta ne sairaat. En minä ole tullut kutsumaan wanhurskaita/ mutta syntisiä parannukselle.
2:18 Ja ne Johannesen ia Phariseusten Opetuslapset paastosit palio/ Ja nin he tulit ia sanoit henelle/ Mixi Johannesen ia Phariseusten Opetuslapset paastouat/ mutta sinun Opetuslapses eiuet paasto?
Ja ne Johanneksen ja phariseusten opetuslapset paastosit paljon/ Ja niin he tulit ja sanoit hänelle/ Miksi Johanneksen ja phariseusten opetuslapset paastoawat/ mutta sinun opetuslapsesi eiwät paastoa?
2:19 Ja sanoi heille Iesus/ Quinga Häächansa taita paastota/ nincauuan quin Ylke on heiden cansans? Quincauuan Ylke on heiden cansans ei he woi paastota.
Ja sanoi heille Jesus/ Kuinka hääkansa taitaa paastota/ niinkauan kuin ylkä on heidän kanssansa? Kuin kauan ylkä oon heidän kanssansa ei he woi paastota.
2:20 Mutta ne peiuet tuleuat/ coska Ylke heilde poisotetan/ ia silloin nijne

peiuine he paastouat.
Mutta ne päiwät tulewat/ koska ylkä heiltä pois otetaan/ ja silloin niinä päiwinä he paastoawat.
2:21 Eikengen wtta Paicka ombele wanhan waattein/ mutoin se wsi Paicka reuäise quitengin sijte wanhasta/ ia lepi tule pahemaxi.
Ei kenkään uutta paikkaa ompele wanhan waatteihin/ muuton se uusi paikka rewäisee kuitenkin siitä wanhastä ja läpi tulee pahemmaksi.
2:22 Ja eikengen pane Norta wina wanhoin Leilijn/ mutoin se nori wina särcke Leilit ia wina haaskandu/ ia Leilit huckanduuat/ mutta noori wina pite pandama' wsijn Leilijn.
Ja ei kenkään pane nuorta wiinaa wanhoihin leileihin/ muutoin se nuori wiina särkee leilit ja wiina haaskaantuu/ ja leilit hukkaanuwat/ mutta nuori wiina pitää pantaman uusiin leiliin.
2:23 Ja se tapachtui että hen Sabbathina keui Laihoin lepitze/ ia rupesit henen Opetuslapsens tien ohes tehckepeite catkoimahan/
Ja se tapahtui että hän sabbathina käwi laihoin läwitse/ ja rupesit hänen opetuslapsensa tien ohessa tähkäpäitä katkomahan/
2:24 Ja ne Phariseuset sanoit henelle/ Catzos mixi he tekeuet Sabbathina quin ei soui?
Ja ne phariseukset sanoit hänelle/ Katsos miksi he tekewät sabbathina kuin ei sowi?
2:25 Ja hen sanoi heille/ Ettekö te ole ikenens lukeneet mite Dauid hädhillens teki coska hen isoisi/ ia ne iotca henen cansans olit?
Ja hän sanoi heille/ Ettekö te ole ikänänsä lukeneet mitä Dawid hädällänsä teki koska hän isosi/ ja ne jotka hänen kanssansa olit?
2:26 Quinga hen sisellemeni Jumalan Honesen/ sen ylimeisen Papin Abiatharin aican/ ia söi * Näkyleiuet/ ioita eikengen mactanut södhe/ mutta wan Papit/ Ja hen annoi mös ninen/ iotca henen cansans olit.
Kuinka hän sisälle meni Jumalan huoneeseen/ sen ylimmäisen papin Abiatharin aikaan/ ja söi näkyleiwät/ joita eikenkään mahtanut syödä/ mutta waan papit/ Ja hän antoi myös niiden/ jotka hänen kanssansa olit.
2:27 Ja hen sanoi heille/ Sabbathi on Inhimiste warten techty/ ia ei Inhiminen Sabbathi warten.
Ja hän sanoi heille/ Sabbathi on ihmistä warten tehty/ ja ei ihminen sabbathia warten.
2:28 Nin ombi mös Inhimisen Poica Herra Sabbathin päle.
Niin ompi myös Ihmisen Poika Herra sabbathin päälle.

** Näkyleiuet) cutzutan Hebraican taualla Panis facierum/ se ombi se Leipe/ quin aina on silmein edes/ ninquin Jumalan sanat aina meiden Sydhemen edes ölle ia peiuel oleman*

pite Psal. 23.

III. Lucu.

3:1 IA hen iellens Sinagogan sisellemeni/ ia sielle oli yxi Inhiminen/ iolla oli quiuettu Käsi.
Ja hän jällens synagogaan sisälle meni/ ja siellä oli yksi ihminen/ jolla oli kuiwettu käsi.
3:2 Ja he otit heneste waarin ios hen Sabbathina piti parandaman henen/ että he saanet olisit canda henen pälens.
Ja he otit hänestä waarin jos hän sabbathina piti parantaman hänen/ että he saaneet olisit kantaa hänen päällensä.
3:3 Ja hen sanoi sille Inhimiselle/ iolla oli quiuettu Käsi/ Seiso keskelle.
Ja hän sanoi sille ihmiselle/ jolla oli kuiwettu käsi/ Seiso keskellä.
3:4 Ja sanoi hen heille/ Cumbi sopi Sabbathina/ hyuesti eli pahasti tehdä? Henge wapautta taicka tappa? Mutta he waickenit.
Ja sanoi hän heille/ Kumpi sopii sabbathina/ hywästi eli pahasti tehdä? Henki wapauttaa taikka tappaa? Mutta he waikenit.
3:5 Nin hen heidhen pälens catzoi wihaisesta/ ia oli murehesans heiden Sydhemens sockiudhen ylitze/ Ja sanoi Inhimiselle/ Ulosoienna sinun Kätes. Ja hen oiensi/ Ja se Käsi tuli henen teruexi/ ninquin toinen.
Niin hän heidän päällensä katsoi wihaisesti/ ja oli murheessansa heidän sydämensä sokeuden ylitse/ Ja sanoi ihmiselle/ Ulos ojenna sinun kätesi. Ja hän ojensi/ Ja se käsi tuli hänen terweeksi/ niinkuin toinen.
3:6 Ja ne Phariseuset vloskeuit/ ia pidhit cochta ynne Herodianusten cansa Neuuo hende wastan/ quinga he henen huckaisit.
Ja ne phariseukset uloskäwit/ ja pidit kohta ynnä herodianusten kanssa neuwoa häntä wastaan/ kuinka he hänen hukkaisit.
3:7 Mutta Iesus Opetuslastens cansa poickesi meren tyge/ ia swri Canssa Galileasta hende seurasi ia Judeasta/
Mutta Jesus opetuslastensa kanssa poikkesi meren tykö/ ja suuri kansa Galileasta häntä seurasi ja Judeasta/
3:8 ia Jerosolimista/ ia Idumeasta/ ia tooldapolen iordanin/ ia iotca Tyron ia Sidonin ymberille asuit/ Inhimisi swri ioucko/ iotca henen Teghonsa cwlit/ ne tulit henen tyghens.
Ja Jerusalemista/ ja Idumeasta/ ja tuolta puolen Jordanin/ ja jotka Tyron ja Sidonin ympärillä asuit/ Ihmisiä suuri joukko/ jotka hänen tekonsa kuulit/ ja ne tulit hänen tykönsä.
3:9 Ja hen sanoi Opetuslapsillens/ että heiden piti saattaman henelle yhden

wenehe' Canssan tehden/ ettei he hende ahdistaisi.
Ja hän sanoi opetuslapsillensa/ että heidän piti saattaman hänelle yhden weneen kansan tähden/ ettei he häntä ahdistaisi.
3:10 Sille hen oli monda parandanut/ nin että he tunghit henen pälens/ caiki iotca waiwattin/ että he olisit heneen ruuenueet.
Sillä hän oli monta parantanut/ niin että he tungit hänen päällensä/ kaikki jotka waiwattiin/ että he olisit häneen ruwenneet.
3:11 Ja quin ne Saastaiset Henget negit henen/ mahanlangesit he henen eteens/ hwsit ia sanoit/ Sine olet Jumalan Poica.
Ja kuin ne saastaiset henget näit hänen/ maahan lankesit he hänen eteensä/ huusit ja sanoit/ Sinä olet Jumalan Poika.
3:12 Ja hen hartasta heite hastoi/ ettei he hende pitenyt ilmoittaman.
Ja hän hartaasti heitä haastoi/ ettei he häntä pitänyt ilmoittaman.
3:13 Ja hen ylesastui worelle/ ia cutzui tygens/ iotca hen itze tachtoi/ ia he tulit henen tygens.
Ja hän ylös astui wuorelle/ ja kutsui tykönsä/ jotka hän itse tahtoi/ ja he tulit hänen tykönsä.
3:14 Ja hen sääsi ne Caxitoistakymende oleman henen tykenens/ ia että hen heite vloslehetteis sarnaman/
Ja hän sääsi ne kaksitoistakymmentä olemaan hänen tykönänsä/ ja että hän heitä ulos lähettäisi saarnaaman/
3:15 ia että heille piti woima oleman Taudhit parata/ ia percheleit vlosaia.
ja että heille piti woima oleman taudit parata/ ja perkeleet ulos ajaa.
3:16 Ja annoi Simonille sen Nimen Petari/
Ja antoi Simonille sen nimen Petari/
3:17 ia Jacobille Zebedeusen poialle/ ia Johannesel Jacobin welielle/ ia annoi heille sen Nimen * Bnehargem/ se on sanottu/ Pitkesen poiat/
ja Jakobille Zebedeuksen pojalle/ ja Johannekselle Jakobin weljelle/ ja antoi heille sen nimen Bnehargem/ se on sanottu/ Pitkäisen pojat/
3:18 Ja Andreasel Philippusel/ ia Bartholomeusel/ ia Mattheusel ia Tomal ia Jacobil Alphein poialle/ ia Taddeusel ia Simonin Cananeusel/
Ja Andealle Philippukselle/ ja Bartholomeuselle/ ja Mattheukselle ja Tomalle ja Jabobille Alphein pojalle/ ja Taddeukselle ja Simon Kananeukselle/
3:19 ia Judalle Ischariotille/ ioca mös henen petti.
ja Judalle Ischariotille/ joka myös hänen petti.
3:20 Ja he tulit Honesen ia Canssa taas cokounsi/ nin ettei heille ollut tila södhecke/
Ja he tulit huoneeseen ja kansa taas kokoontui/ niin ettei heillä ollut tilaa syödäkään.

3:21 Ja coska ne cwlit/ iotca henen omahitzens olit/ nin he vloslexit ia tahdoit henen kijniotta/ Sille he sanoit/ Hen on tullut * mielettömexi.
ja koska ne kuulit/ jotka hänen omaisensa olit/ niin he ulosläksit ja tahdoit hänen kiinniottaa/ Sillä he sanoit/ Hän on tullut mielettömäksi.
3:22 Mutta ne Kirianoppenuet/ iotca Jerusalemist alastullet olit sanoit * Beelzebub henelle on/ ia sen percheleiden pämiehen cautta hen percheleet wlosaiapi.
Mutta ne kirjanoppineet/ jotka Jerusalemista alastulleet olit sanoit beelsebub hänellä on/ ja sen perkeleiden päämiehen kautta hän perkeleet ulosajaapi.
3:23 Ja hen cutzui heite tygens/ ia sanoi heille werdauxisa. Quinga yxi Sathanas toisen taita vlosaia?
Ja hän kutsui heitä tykönsä/ ja sanoi heille wertauksissa. Kuinka yksi satanas toisen taitaa ulos ajaa?
3:24 Ja ios Waldakunda itzens wastan erkane/ ei se waldakunda woi seiso/
Ja jos waltakunta itseensä wastaan erkanee/ ei se waltakunta woi seisoa/
3:25 Ja ios Hone itzens wastan erkanepi/ ei se Hone woi seiso/
Ja jos huone itsensä wastaan erkaneepi/ ei se huone woi seisoa/
3:26 Ja ios Sathanas ylescarkapi itzeens wastan/ ia ombi eroitettu/ nin ei hen woi seiso/ mutta hen häuiepi.
Ja jos sathanas ylös karkaapi itseensä wastaan/ ja ompi eroitettu/ niin ei hän woi seisoa/ mutta hän häwiääpi.
3:27 Ei woi kengen yhden Wekeuen Honeseen yllette/ ia henen Calunsa poisröuete/ ellei hen ennen site Wekewete kijnisido/ ia sijtte henen Honetans röue.
Ei woi kenkään yhden wäkewän huoneeseen yllättää/ ja hänen kalunsa pois ryöwätä/ ellei hän ennen sitä wäkewää kiinni sido/ ja sitten hänen huonettansa ryöwää.
3:28 Totisesta sanon mine teille/ Caiki synnit andexiannetan Inhimisten Lasten/ möskin ne pilcat/ iolla he JUMALATA pilcauat/
Totisesti sanon minä teille/ Kaikki synnit anteeksiannetaan ihmisten lasten/ myöskin ne pilkat/ jolla he JUMALATA pilkkaawat/
3:29 Mutta ioca pilca puhu pyhe Hengi wastan/ ei hen saa ijancaikisesta andexi/ mutta hen on wicapä ijancaikisen Domion.
Mutta joka pilkkaa puhuu Pyhää Henkeä wastaan/ ei hän saa iankaikkisesti anteeksi/ mutta hän on wikapää iankaikkiseen tuomioon.
3:30 Sille he sanoit/ Henelle on se Sastainen Hengi.
Sillä he sanoit/ Hänellä on saastainen henki.
3:31 Ja tulit henen Eitens ia Weliense/ ia vlcona seisoit/ lehetit henen tygens/ iotca henen piti vloscutzuman.

Ja tulit hänen äitinsä ja weljensä/ ja ulkona seisoit/ lähetin hänen tykönsä/ jotka hänen piti uloskutsuman.
3:32 Ja Canssa istui henen ymberillens/ ia he sanoit henelle/ Catzo sinun Eites ia Welies vlcona sinua kysyuet.
Ja kansa istui hänen ympärillensä/ ja he sanoit hänelle/ Katso sinun äitisi ja weljesi ulkona sinua kysywät.
3:33 Ja hen wastasi heite sanode'/ Cuca on minun Eiten ia minun welieni?
Ja hän wastasi heitä sanoen/ Kuka on minun äitini ja minun weljeni?
3:34 Ja coska hen oli ymberijnscatzonut henen opetuslastens päle iotka henen ymberillens istuidh/ sanoi hen/ Catzo minun Eiteni ia minun Welieni.
Ja koska hän oli ympäriinsä katsonut hänen opetuslasten päälle jotka hänen ympärillänsä istuit/ sanoi hän/ Katso minun äitini ja minun weljeni.
3:35 Sille ioca tekepi Jumalan tahdon/ hen minun Welien ia minun Sisaren ia Eiten ombi.
Sillä joka tekeepi Jumalan tahdon/ hän minun weljeni ja minun sisareni ja äitini ompi.

** Bnehargem) se on pitkesen lapset/ se merkitze/ että Johannes erinens pideis kirioittaman site oikea Euangeliumi/ Quin on yxi wekeue Sarna/ Joca caiki Pelette/ sercke/ ia ymberikiende/ ia maan hedelmelisexi saatta. * Mielettömexi) He pelkesit/ että hen olis ylen palio henens waiwanut. Ninquin me Sanoma. Sine willitet pääs ia Aiuos. * Beelzebub) on nin palio/ Quin Isoikerueinen/ wapsainen eli kerueisten Kuningas. Sille nin perchele andapi itzens omains cautta ylencatzotta/ ia wietteltä ninquin ne tekoin Pyhet.*

IV Lucu.

4:1 JA taas rupesi hen opettaman meren tykene ia cokounsi palio Canssa henen tygense/ nin että henen piti astuma' hachtee'/ ia istuma' meren päle.
Ja taas rupesi hän opettamaan meren tykönä ja kokoontui paljon kanssa hänen tykönsä/ niin että hänen piti astuman haahteen/ ja istumaan meren päälle.
4:2 Ja caiki Canssa iäi maalle mere' tyge/ Ja hen opetti heite palio werdausten cautta/ Ja hen sanoi heille henen Sarnasans/
Ja kaikki kansa jäi maalle meren tykö/ Ja hän opetti heitä paljon wertausten kautta/ Ja hän sanoi heille hänen saarnassansa.
4:3 Cwlcat. Catzo vloslexi kylueije kyluemen.
Kuulkaat. Katso ulosläksi kylwäjä kylwämään.
4:4 Ja tapachtui kyluetteis/ että monicahda langesit Tien wiereen/ Nin tulit Taiuas alda linnut ia söit sen.
Ja tapahtui kylwettäissä/ että monikahdat lankesit tien wiereen/ Niin tulit

taiwas alta linnut ja söit sen.
4:5 Monicadhat langesit Kiuiraunion/ iossa ei ollut palio multa/ ia cochta se ylescasuoi/ sille ettei henelle ollut syue maata/
Monikahdat lankesit kiwiraunioon/ jossa ei ollut paljon muita/ ja kohta se ylöskaswoi/ sillä ettei hänellä ollut sywää maata/
4:6 Coska nyt Auringo ylescoitti/ nin se poudhittijn/ ia sille ettei hen ollut iwrdunut/ nin se quiuettijn.
Koska nyt aurinko ylös koitti/ niin se pouditttiin/ ja sillä ettei hän ollut juurtunut/ niin se kuiwettiin.
4:7 Ja mwtamat langesit Oriantappuroijn/ ia ne Oriantappurat ylescasuoit/ ia läkeytit ne/ ia ei candanut hedelmete.
Ja muutamat lankesit orjantappuroihin/ ja ne orjantappurat ylös kaswoit/ ja läkähdytit ne/ ja ei kantanut hedelmätä.
4:8 Ja mwtamat langesit hyuen mahan/ ia se cannoi hedhelmen/ ioca ylespuhckesi ia casuoi. Ja mwtamat edhestoit colmenkymenkerdhaiset/ ia mwtamat cwsikymenkerdhaiset/ ia mwtamat sadhankerdhaiset/
Ja muutamat lankesit hywään maahan/ ja se kantoi hedelmän/ joka ylöspuhkesi ja kaswoi. Ja muutamat edestoit kolmenkymmenkertaiset/ ja muutamat kuusikymmenkertaiset/ ja muutamat sadankertaiset/
4:9 ia hen sanoi heille. Jolla coruat on cwlla/ hen cwlcaan.
ja hän sanoi heille. Jolla korwat on kuulla/ hän kuulkaan.
4:10 Ja quin hen rupesi yxinens oleman/ nin ne/ iotca henen ymberillens olit cahde'toistakymenen cansa kysyit henelde/ sijte werdauxest/
Ja kuin hän rupesi yksinänsä olemaan/ niin ne/ jotka hänen ympärillänsä olit kahdentoistakymmenen kanssa kysyit häneltä/ siitä wertauksesta/
4:11 ia hen sanoi heille/ Teille on annettu tuta Jumalan Waldakunnan salaus/ mutta nijlle/ iotca vlcon ouat/ Wertauxen cautta/ caiki tapachtuuat/
ja hän sanoi heille/ Teille on annettu tuta Jumalan waltakunnan salaus/ mutta niille/ jotka ulkona owat/ wertauksen kautta/ kaikki tapahtuwat/
4:12 senpäle että heidhen pite näkeueisil silmille näkemen/ ia ei sitteken tundeman/ ia cwleuaisilla Coruilla cwleman/ ia ei sitteken ymmertemen/ ettei he ioskus palaiaisi/ ia heiden synnit andexiannetaisi.
sen päälle että heidän pitää näkewäisin silmillä näkemän/ ja ei sittenkään tunteman/ ja kuulewaisilla korwilla kuuleman/ ja ei sittenkään ymmärtämän/ ettei he joskus palaisi/ ja heidän synnit anteeksi annettaisiin.
4:13 Ja sanoi heille/ Eikö te ymmerdä tetä Wertausta? Ja quinga sijs te tahdotta caiki wertauxet ymmerte?
Ja sanoi heille/ eikö te ymmärrä tätä wertausta? ja kuinka siis te tahdotte

kaikki wertaukset ymmärtää?
4:14 Se Kylueije sanan kyluepi.
Se kylwäjä sanan kylwääpi.
4:15 Mutta nemet ouat ne quin Tien wieresse ouat/ cussa sana kyluetten/ ia quin he sen ouat cwlluet/ cochta tulepi Sathanas/ ia poisotta Sanan ioca kyluetty oli heidhen Sydhemihins.
Mutta nämät owat ne kuin tien wieressä owat/ kussa sana kylwettiin/ ja kuin he sen owat kuulleet/ kohta tuleepi satanas/ ja pois ottaa sanan joka kylwetty oli heidän sydämihinsä.
4:16 Ja mwtamad ouat sencaltaiset/ iotca Kiuiraunion Kylwetydh owat/ coska he sarnan cwlleet ouat/ cochta he ilon cansa site wastan rupeuat/
Ja muutamat owat senkaltaiset/ jotka kiwiraunioon kylwetyt owat/ koska he saarnan kuulleet owat/ kohta he ilon kanssa sitä wastaan rupeewat/
4:17 ia ei ole heisse iwrta mutta ouat aijaliset/ Sitte coska mureh taicka waiua sattu sanan tedhen/ nin he cochta pahaneuat.
ja ei ole heissä juurta mutta owat ajalliset/ Sitten koska murhe taikka waiwa sattuu sanan tähden/ niin he kohta pahenewat.
4:18 Ja mwtamadh ouat iotca Oriantappuroihin ouat kyluetyt/
Ja muutamat owat jotka orjantappuroihin owat kylwetyt/
4:19 Ne ouat iotca sanan cwleuat/ ia temen mailman surut/ ia rickaudhen wiettelus/ ia muidhen rijstain himodh siselemeneuet/ ia läkäyttewet sanan ia se saatetan hedhelmettömexi.
Ne owat jotka sanan kuulewat/ ja tämän maailman surut/ ja rikkauden wiettelys/ ja muiden riistain himot sisälle menewät/ ja läkähdyttäwät sanan ja se saatetaan hedelmättömäksi.
4:20 Ja mwtamadh ouat iotca hyueen Mahan ouat kyluetydh/ Ne ouat iotca sarnan cwleuat/ ia wastanrupeuat/ ia hedhelmeitzeuet/ Nin ette mwtamadh candauat colmenkymenin/ ia mwtamat cusinkymenin/ ia mwtamat Sadhoin kerdhoin.
Ja muutamat owat jotka hywään maahan owat kylwetyt/ Ne owat jotka saarnan kuulewat/ ja wastaan rupeawat/ ja hedelmäitsewät/ Niin että muutamat kantawat kolmenkymmenen/ ja muutamat kuusinkymmenen/ ja muutamat sadoin kerroin.
4:21 Ja sanoi hen heille/ Sytytetengö Kyntele sitewarten että se wacan ala pannan/ eli woten ala? Eikö että se pannan kynttelijalgan päle?
Ja sanoi hän heille/ Sytytetäänkö kynttilä sitä warten että se wakan alle pannaan/ eli wuoteen alle? Eikö että se pannaan kynttiläjalan päälle?
4:22 Sille ettei ole miten peitetty/ quin ei ilmoiteta/ ia ei ole Salaista/ quin ei iulghisteta.

Sillä ettei ole mitään peitetty/ kuin ei ilmoiteta/ ja ei ole salaista/ kuin ei julkisteta.
4:23 Jolla coruat on cwleman/ hen cwlkan.
Jolla korwat on kuuleman/ hän kuulkaan.
4:24 Ja hen sanoi heille/ Catzocat mite te cwletta. Jolla mitalla te mittatta/ sille mwdh teille mittauat/ ia wiele liseteen teille iotca temen cwletta/
Ja hän sanoi heille/ Katsokaat mitä te kuulette. Jolla mitalla te mittaatte/ sillä muut teille mittaawat/ ja wielä lisätään teille jotka tämän kuulette/
4:25 Sille iolla ombi/ henelle annetan/ Ja iolla ei ole/ sekin mös quin henelle on/ se henelde poisotetan.
Sillä jolla ompi/ hänelle annetaan/ Ja jolla ei ole/ sekin myös kuin hänellä on/ se häneltä pois otetaan.
4:26 Ja hen sanoi/ Nin Jumalan Waldakunda on/ quin ios Inhiminen heitteis siemenen mahan/
Ja hän sanoi/ Niin Jumalan waltakunta on/ kuin jos ihminen heittäisi siemenen maahan/
4:27 ia macais/ ia ylesnousis öte ia peiue/ ia se Laiho wihottais/ ia casuais coska ei hen tiedhecken.
ja makaisi / ja ylös nousisi yötä ja päiwää/ ja se laiho wihottaisi / ja kaswaisi koska ei hän tiedäkään.
4:28 Sille ette maa mielellens hedhelmeitzepi/ ensin Oraxen/ sijtten tehckepäen/ sijtte teudhen iyuen tehckepäes.
Sillä että maa mielellänsä hedelmöitsee/ ensin oraksen/ sitten tähkäpään/ sitten täyden jywän tähkäpäässä.
4:29 Mutta coska hedhelme edhestulepi/ cochta hen sirpin Lehette/ sille että Elonaica ombi Lesse.
Mutta koska hedelmä edestuleepi/ kohta hän sirpin lähettää/ sillä että elonaika ompi läsnä.
4:30 Ja hen sanoi/ Kelle me werdhoittamme Jumalan Waldakunnan? Taicka minge wertauxen cansa me sen werdautam?
Ja hän sanoi/ Kelle me wertautamme Jumalan waltakunnan? Taikka minkä wertauksen kanssa me sen wertautamme?
4:31 Se ombi ninquin Sinapin iyue/ coska se mahan kyluetän/ nin se ombi wehin caikia siemenite iotca maasa ouat/
Se ompi niinkuin sinapin jywä/ koska se maahan kylwetään/ niin se ompi wähin kaikkia siemeniä jotka maassa owat/
4:32 Ja quin hen kyluetty on/ nin hen ylesnouse/ ia tule swremaxi quin iocu Caali/ ia teke swret Oxat/ nin ette Linnut Taiuas alla henen warions alla pesiuet.

Ja kuin hän kylwetty on/ niin hän ylös nousee/ ja tulee suuremmaksi kuin joku kaali/ ja tekee suuret oksat/ niin että taiwaan linnun taiwasalla hänen warjonsa alla pesiwät.
4:33 Ja semmotoisille monella wertauxella puhui hen heille Sarnan/ semperäst quin he woisit cwlla/
Ja semmosilla monella wertauksella puhuin hän heille saarnan/ sen perästä kuin he woisit kuulla/
4:34 mutta ilman werdauxita ei hen miten heille puhunut/ waan erinens hen caiki Opetuslapsillens vlgostoimitti.
mutta ilman wertauksia ei hän mitäään heille puhunut/ waan erinänsä hän kaikki opetuslapsillensa ulos toimitti.
4:35 Ja saman Peiuen Echtona sanoi hen heille/ Mengem ylitze toiseen ra'taan.
Ja saman päiwän ehtoona sanoi hän heille/ Menkäämme ylitse toiseen rantaan.
4:36 Ja he laskit Canssan/ ia otit henen Hahden cansa/ iosa hen io sisell oli/ ia oli mös muita Haaxia henen cansans.
Ja he laskit kansan/ ja otit hänen haahden kanssa/ jossa hän jo sisällä oli/ ja oli myös muita haaksia hänen kanssansa.
4:37 Ja nousi swri Tuulispä/ ia Aldhot löit siselle Hachten/ nin ette se io teutettin.
Ja nousi suuri tuulispää/ ja aallot löit sisälle haahteen/ niin että se jo täytettiin.
4:38 Ja hen oli Peräs ia macasi Penalaisen päle. Ja he heräytit henen ia sanoit henelle/ Mestari etkös tottele että me hukuma?
Ja hän oli perässä ja makasi päänalaisen päällä. Ja he heräytit hänen ja sanoit hänelle/ Mestari etkös tottele että me hukumme?
4:39 Ja quin hen ylesherätetty oli/ nuchteli hen Tuulda/ ia sanoi merelle/ Waickene ia asetu/
Ja kuin hän ylösherätetty oli/ nuhteli hän tuulta/ ja sanoi merelle/ Waikene ja asetu/
4:40 Nin Tuuli asettui ia tuli swri tyuen. Ja hen sanoi heille/ Mite te oletta nin palio pelkeueiset? Quinga se tule ettei teille ole vsko?
Niin tuuli asettui ja tuli suuri tywen. Ja hän sanoi heille/ Mitä te olette niin paljon pelkääwäiset? Kuinka se tulee ettei teillä ole usko?
4:41 Ja he peliestyit sangen/ ia sanoit keskenens/ Cuca teme on/ sille seke Tuuli ia meri henen ouat cwliaiset?
ja he peljästyit sangen/ ja sanoit keskenänsä/ Kuka tämä on/ sillä sekä tuuli ja meri hänen owat kuuliaiset?

V Lucu.

5:1 JA he tulit ylitze meren/ ninen Gadarenein makundan/
Ja he tulit ylitse meren/ niiden Gadarenein maakunnan/
5:2 ia quin hen Hahdest vlgosmeni/ cochta henen cochtasi Haudhoista yxi Inhiminen Sastaisel Hengel riuattu/ iolla oli maia Haudhoisa.
ja kuin hän haahdesta ulos meni/ kohta hänen kohtasi haudoista yksi ihminen saastaisella hengellä riiwattu/ jolla oli maja haudoissa.
5:3 Ja eikengen woinut he'de cahleilla sitoa/
Ja ei kenkään woinut häntä kahleilla sitoa/
5:4 sille että hen oli vsein Jalcapuis ia Cahleis sidhottuna/ ia Cahleet oli serckenyt/ ia Jalcapuudh rickonut/ ia eikengen woinut hende asetta.
sillä että hän oli usein jalkapuissa ja kahleissa sidottuna/ ja kahleet oli särkenyt/ ja jalkapuut rikkonut/ ja ei kenkään woinut häntä asettaa.
5:5 Ja hen oli aina öte ia peiue Woorisa ia Haudhoisa parckui/ ia hosui itzens kiuille.
Ja hän oli aina yötä ja päiwää wuorissa ja haudoissa parkui/ ja hosui itsensä kiwillä.
5:6 Coska hen nyt taamban näki Iesusen/ ioxi hen/ ia cumarsi hende/ ia hutain swrella änelle/ sanoi/
Koska hän nyt taampana näki Jesuksen/ juoksi hän/ ja kumarsi häntä/ ja huutain suurella äänellä/ sanoi/
5:7 Mite minun ombi sinun cansas Iesu/ sen corckeiman Jumalan Poica? mine wannotan sinua Jumalan cautta/ etet sine minua waiwaisi.
Mitä minun ompi sinun kanssasi Jesus/ sen Korkeimman Jumalan Poika? minä wannotan sinua Jumalan kautta/ ettet sinä minua waiwaisi.
5:8 Nin hen sanoi henelle/ Uloslehdhe sine Sastainen Hengi Inhimisest.
Niin hän sanoi hänelle/ Ulos lähde sinä saastainen henki ihmisestä.
5:9 Ja hen kysyi henelde/ Mike sinun Nimes on? Ja hen wastasi sanoden henelle/ Legio minun Nimen on/ sille meite ombi monda.
Ja hän kysyi häneltä/ Mikä sinun nimesi on? Ja hän wastasi sanoen hänelle/ Legio minun nimeni on/ sillä meitä ompi monta.
5:10 Ja hen rucoli palio hende/ ettei hen poisleheteisi hende sijte makunnasta.
Ja hän rukoili paljon häntä/ ettei hän pois lähetettäisi häntä siitä maakunnasta.
5:11 Nin oli sine woortein tyken swri Sica Lauma laitumellans/
Niin oli siinä wuorten tykönä suuri sikalauma laitumellansa/
5:12 Ja rucolit hende caiki ne Perchelet sanoden/ Laske meite sikohin/ että

me heiden sisellens menisim.
Ja rukoilit häntä kaikki ne perkeleet sanoen/ Laske meitä sikoihin/ että me heidän sisällensä menisimme.
5:13 Ja cochta Iesus salli heiden. Ja ne sastaiset Henget vlosmenit/ ia sikain sisellemenit. Ja se Lauma söxihin cohdastans merehen. Ja oli heite Lehes caxi tuhatta/ Ja läkehdyit merehen.
Ja kohta Jesus salli heidän. Ja ne saastaiset henget ulosmenit/ ja sikain sisälle menit. Ja se lauma syöksihin kohdastansa merehen. Ja oli heitä lähes kaksi tuhatta/ ja läkähdyit merehen.
5:14 Mutta ne sikurit poispakenit/ ia sanoman satid Caupungihin ia maan kylijn. Ja he vlosmenit catzoman mite tapachtunut oli/
Mutta ne sikurit pois pakenit/ ja sanoman sait kaupunkihin ja maan kyliin. Ja he ulos menit katsomaan mitä tapahtunut oli/
5:15 ia tulit IesuSEN tyge/ ia neit henen/ ioca Perchelelda oli riuattu/ istuuan ia wateitun/ ia toimelissa/ iolla se Legio oli ollut/ ia he pelkesit.
ja tulit Jesuksen tykö/ ja näit hänen/ joka perkeleeltä oli riiwattu/ istuwan ja waatetun/ ja toimelissa/ jolla se legio oli ollut/ ja he pelkäsit.
5:16 Ja ne sanelit heille iotca sen nähnyet olit/ mite sen riuatun Perchelelda tapachtunut oli/ ia sighoista.
Ja ne sanelit heille jotka sen nähneet olit/ mitä sen riiwatun perkeleeltä tapahtunut oli/ ja sioista.
5:17 Ja he rupesit hende rucoleman/ poismenemen heiden maaldans.
ja he rupesit häntä rukoileman/ pois menemän heidän maaltansa.
5:18 Ja quin hen astui Hachten/ nin se ioca oli Perchelelde riuattu rucoli/ että hen mahdais henen cansans olla/
Ja kuin hän astui haahteen/ niin se joka oli perkeleeltä riiwattu rukoili/ että hän mahtaisi hänen kanssansa olla/
5:19 Mutta ei IesuS hende sallinut/ waan sanoi henelle/ Mene cotias omais tyge/ ia ilmoita heille quinga swren hyuenteghon HERRA on tehnyt sinun cansas/ ia on armachtanut sinu' päles.
Mutta ei Jesus häntä sallinut/ waan sanoi hänelle/ Mene kotiasi omiesi tykö/ ja ilmoita heille kuinka suuren hywän teon HERRA on tehnyt sinun kanssasi/ ja on armahtanut sinun päällesi.
5:20 Ja hen poismeni/ ia rupeis sarnaman nijsse Kymenes Caupungis/ quinga swren hyuentegon IesuS oli henelle tehnyt. Ja caiki imechtelit.
Ja hän pois meni/ ja rupeis saarnaaman niissä kymmenessä kaupungissa/ kuinka suuren hywän teon Jesus oli hänelle tehnyt. Ja kaikki ihmettelit.
5:21 Ja quin Iesus taas ylitzemeni Hahdella toiseen rantaan/ cokounsi palio Canssa henen tygens/ ia oli lesse merta.

Ja kuin Jesus taas ylitse meni haadella toiseen rantaan/ kokoontui paljon kanssa hänen tykönsä/ ja oli läsnä merta.
5:22 Ja catzo/ Nin tuli yxi Sinagogan Pämies/ Jairus nimelde/ ia quin hen näki henen/ langesi hen henen ialcains tyge/
Ja katso/ Niin tuli yksi synagogan päämies/ Jairus nimeltään/ ja kuin hän näki hänen/ lankesi hän hänen jalkainsa tykö/
5:23 ia rucoli hende palio sanoden/ Minun Tytteren wimeisillens ombi/ mine rucolen ettäs tulisit/ ia panisit Kätes henen pälens/ että hen paranis ia eläis.
ja rukoili häntä paljon sanoen/ Minun tyttäreni wiimeisillänsä ompi/ minä rukoilen ettäs tulisit/ ja panisit kätesi hänen päällensä/ että hän paranisi ja eläisi.
5:24 Nin hen meni henen cansans/ ia palio Canssa seurasi hende/ ia ahdistit.
Niin hän meni hänen kanssansa/ ja paljon kansaa seurasi häntä/ ja ahdistit.
5:25 Ja yxi waimo/ ioca oli sairastanut punaista Tautia io caxitoistakymende aiastaica/
Ja yksi waimo/ joka oli sairastanut punaista tautia jo kaksitoistakymmentä ajastaikaa/
5:26 ioca oli palio kerssinyt monilda Läkerilde/ ia oli culuttanut caiken Hywuydens/ ia ei miteken apu tundenut/ waan palio pahembi tuli henen cansans/
joka oli paljon kärsinyt monilta lääkäriltä/ ja oli kuluttanut kaiken hywyytensä/ ja ei mitäkään apua tuntenut/ waan paljon pahempi tuli hänen kanssansa/
5:27 Quin hen cwli IesuSESTA/ tuli hen ioukon seas taka/ ia rupesi henen Waatteinsa/
Kuin hän kuuli Jesuksesta/ tuli hän joukon seassa takaa/ ja rupesi hänen waatteisiinsa/
5:28 Sille hen sanoi/ Jos mine waiwoin henen Waatteinsa rupeisin/ nin mine paranen.
Sillä hän sanoi/ Jos minä waiwoin hänen waatteisiinsa rupeisin/ niin minä paranen.
5:29 Ja cochta henen weri lechtens quiuettui/ Ja hen tunsi Rumihistans/ että hen oli henen Witzauxestans parattu.
Ja kohta hänen werilähteensä kuiwettui/ Ja hän tunsi ruumiistansa/ että hän oli hänen witsauksestansa parattu.
5:30 Ja IesuS cochta tunsi itzesens sen auwun/ ioca heneste vloskieunyt oli/ ia kiensi hene's Canssan seasa ia sanoi/ Cuka minun Watteini rupeisi?

Ja Jesus kohta tunsi itsessänsä sen awun/ joka hänestä ulos käynyt oli/ ja käänsi hänen kansan seassa ja sanoi/ Kuka minun waatteini rupesi?
5:31 Ja henen Opetuslapsens sanoit henelle/ Sine näget että Canssa sinua ymberins ahdista/ ia sine sanot? Cuca minuun rupesi?
Ja hänen opetuslapsensa sanoi hänelle/ Sinä näet että kansa sinua ympäriinsä ahdistaa/ ja sinä sanot? Kuka minuun rupesi?
5:32 Ja hen ymberinscatzoi/ että hen näkis sen/ ioca sen teki.
Ja hän ympärinsä katsoi/ että hän näkisi sen/ joka sen teki.
5:33 Mutta waimo pelkesi ia wapitzi/ Sille hen tiesi mite henen cochtaansa tapachtunut oli/ Nin hen tuli ia langesi henen eteens/ ia sanoi henelle caiken totudhen.
Mutta waimo pelkäsi ja wapisi/ Sillä hän tiesi mitä hänen kohtaansa tapahtunut oli/ Niin hän tuli ja lankesi hänen eteensä/ ja sanoi hänelle kaiken totuuden.
5:34 Mutta hen sanoi henele/ Tytteren/ sinun vskos sinun wapautti/ Mene rauhan cansa/ ia ole terueh sinun witzauxestas.
Mutta hän sanoi hänelle/ Tyttäreni/ sinun uskosi sinun wapautti/ Mene rauhan kanssa/ ja ole terwe sinun witsauksestasi.
5:35 Quin hen wiele puhui/ nin tulit mwtamat Sinagogan pämiehelde/ iotca sanoit/ Sinun tytteres on coollut/ mites sillen Mestarita waiwat?
Kuin hän wielä puhui/ niin tulit muutamat synagogan päämieheltä/ jotka sanoit/ Sinun tyttäresi on kuollut/ mitäs silleen Mestaria waiwaat?
5:36 Nin IesuS cochta sen sanan cwltuans quin sanottijn/ sanoi Sinagogan pämihelle/ Ele pelke/ waiwoin vskoo.
Niin Jesus kohta sen sanan kuultuansa kuin sanottiin/ sanoi synagogan päämiehelle/ Älä pelkää/ waiwoin usko.
5:37 Ja ei hen sallinut että iocu hende piti seuraman/ waan Petari ia Jacobus/ ia Johannes Jacobin welij.
Ja ei hän sallinut että joku häntä piti seuraaman/ waan Petari ja Jakobus/ ja Johannes Jakobin weli.
5:38 Ja hen tuli Sinagogan pämiehen hoonesen/ ia näki sen tohun/ ia ne iotca idkit ia parghuit sangen/
Ja hän tuli synagogan päämiehen huoneeseen/ ja näki sen touhun/ ja ne jotka itkit ja parkuit sangen/
5:39 Ja hen sisellemeni/ ia sanoi heille/ Mite te messet ia idkette? Ei pika ole collut/ waan macapi.
Ja hän sisälle meni/ ja sanoi heille/ Mitä te mesoat ja itkette? Ei piika ole kuollut/ waan makaapi.
5:40 Ja he nauroit hende. Mutta quin hen oli caiki vlosaianut/ nin hen

cansans otti pican Isen ia Eitin/ ia ne iotca henen cansans olit/ ia sinne sisellemeni/ cussa pica macasi/ ia ruueten pican käteen/ sanoi henelle/
Ja he nauroit häntä. Mutta kuin hän oli kaikki ulos ajanut/ niin hän kanssansa otti piian isän ja äitin/ ja ne jotka hänen kanssansa olit/ ja sinne sisälle meni/ kussa piika makasi/ ja ruweten piian käteen/ sanoi hänelle/
5:41 Talitha cumi/ se on somexi sanottu/ Pica/ mine sanon sinulle/ Nouse yles. Ja cochta pica ylesnousi/ ia keui.
Talitha kumi/ se on suomeksi sanottu/ Piika/ minä sanon sinulle/ Nouse ylös. Ja kohta piika ylös nousi/ ja käwi.
5:42 Sille hen oli cahdentoistakymenen aijastaikanen.
Sillä hän oli kahdentoistakymmenen ajastaikainen.
5:43 Ja he hämmestuit swrella hämmestuxella. Ja hen haastoi heite hartasti/ ettei kengen site pideisi tietemen/ ia käski anda henelle söteuete.
Ja he hämmästyit suurella hämmästyksellä. Ja hän haastoi heitä hartaasti/ ettei kenkään sitä pitäisi tietämän/ ja käski antaa hänelle syötäwää.

VI. Lucu.

6:1 IA hen vlosmeni sielde ia tuli henen Isense maalle/ ia henen Opetuslapsens seurasit hende.
Ja hän ulos meni sieltä ja tuli hänen isänsä maalle/ ja hänen opetuslapsensa seurasit häntä.
6:2 Ja quin Sabbathi Lehestui/ rupesi hen Sinagogas opettaman/ ia monda cwleuaista hämmestyit/ sanode'/ Custa telle nämet ouat? ia mike Wijsaus teme on/ quin henelle annettu on/ ia sencaltaiset auwudh henen kättens cautta tapachtuuat?
Ja kuin Sabbathi lähestyi/ rupesi hän synagogassa opettamaan/ ja monta kuulewaista hämmästyit/ sanoen/ Kusta tällä nämät owat? ja mika wiisaus tämä on/ kuin hänelle annettu on/ ja senkaltaiset awut hänen kättensä kautta tapahtuwat?
6:3 Eikö teme se Seppe ole Marian poica/ Jacobin ia Josen ia Judan ia Simonan welij? Eikö mös henen Sisarens tesse meiden cansam ole? Ja he pahenit henen cauttans.
Eikö tämä se seppä ole Marian poika/ Jakobin ja Josen ja Judan ja Simonin weli? Eikö myös hänen sisarensa tässä meidän kanssamme ole? ja he pahenit hänen kauttansa.
6:4 Mutta IesuS sanoi heille/ Ei ole Propheta ylencatzottu waa' henen Isense maalla/ ia langoins seasa/ ia omas perehesens.
Mutta Jesus sanoi heille/ Ei ole propheta ylenkatsottu waan hänen isänsä

maalla/ ja lankojensa seassa/ ja omassa perheessänsä.
6:5 Ja ei hen woinut sielle ychten auwua tehdä/ waan ette hen haruain sairasten päle kätens pani/ ia paransi heijet/
Ja ei hän woinut siellä yhtään awua tehdä/ waan että hän harwain sairasten päälle kätensä pani/ ja paransi heidät.
6:6 ia imechteli heiden epeuskoans. Ja hen ymberinswaelsi caicki käsin Kyläin cautta opettade'.
ja ihmetteli heidän epäuskoansa. Ja hän ympärinsä waelsi kaikki käsin kyläin kautta opettaen.
6:7 Ja hen cutzui ne caxitoistakymende/ ia rupeis ne caxin ia caxin lehettemen/ ia annoi heille woiman sastaisi Hengi wastoin.
Ja hän kutsui ne kaksitoistakymmentä/ ja rupesi ne kaksin ja kaksin lähettämän/ ja antoi heille woiman saastaisia henkiä wastaan.
6:8 Ja hen kielsi heite miten ottamasta tielle cansans/ mutta waa' sauuan. Ei prentzelite/ ei leipe/ ei raha cuckarosa/ mutta olema' kengese/
Ja hän kielsi heitä mitään ottamasta tielle kanssansa/ mutta waan sauwan. Ei prentzelitä/ ei leipää/ ei rahaa kukkarossa/ mutta olemaan kengissä/
6:9 ia ettei he pukisi cachta hametta.
ja ettei he pukisi kahta hametta.
6:10 Ja hen sanoi heille/ Cuhunga honesen te siselle tuletta/ sijne te olcat/ nincauuan quin te sielde poismenette.
Ja hän sanoi heille/ Kuhunka huoneeseen te sisälle tulette/ siinä te olkaat/ niinkauan kuin te sieltä pois menette.
6:11 Ja cutca ei teite wastanrupe/ eike cwle teite/ Nin vlosmenget sielde/ ia pyhckiket tomu/ quin teiden ialcain alla on/ todhistoxexi heiden ylitzens. Totisesta sanon mine teille/ Että Sodoman ia Gomorran tulepi Domio peiuen hookiambi/ quin sille Caupungille.
Ja kutka ei teitä wastaan rupeaa/ eikä kuule teitä/ Niin ulos menkäät sieltä/ ja pyyhkikäät tomu/ kuin teidän jalkain alla on/ todistukseksi heidän ylitsensä. Totisesti sanon minä teille/ Että Sodoman ja Gomorran tuleepi tuomiopäiwän huokeampi/ kuin sille kaupungilla.
6:12 Ja he vloslexit ia sarnasit että heiden piti parannosta tekemen.
Ja he ulosläksit ja saarnasit että heidän piti parannusta tekemään.
6:13 Ja monda Perkelette he vlosaioit/ ia he woitelit * öliolla monda sairasta/ ia paransit.
Ja monta perkelettä he ulos ajoit/ ja he woitelit öljyllä monta sairasta/ ja paransit.
6:14 Ja Kuningas Herodes saij sen cwlla (sille henen Nimense oli io iulghistettu) ia hen sanoi/ Se Johannes ioca castoi/ on ylesnosnudh

coolluista/ ia sentehden auwudh waickuttauat hänese.
Ja kuningas Herodes sai sen kuulla (sillä hänen nimensä oli jo julkistettu) ja hän sanoi/ Se Johannes joka kastoi/ on ylösnoussut kuolleista/ ja sentähden awut waikuttawat hänessä.
6:15 Mutamat sanoit/ Se on Elias/ mutta monicahdat sanoit/ Se on yxi Propheta/ taicka ninquin yxi Prophetaista.
Muutamat sanoit/ Se on Elias/ mutta monikahdat sanoit/ Se on yksi propheta/ taikka niinkuin yksi prophetaista.
6:16 Coska nyt Herodes sen cwli/ sanoi hen. Se on se Johannes ionga mine caulan leickautin/ se on coolleista ylesnosnudh.
Koska nyt Herodes sen kuuli/ sanoi hän. Se on se Johannes jonka minä kaulan leikkautin/ se on kuolleista ylösnoussut.
6:17 Sille se Herodes oli lehettenyt Houi Johannest kijniottaman/ ia oli pannut henen tornihin/ Herodiasen tähden/ henen weliens Philippusen Emenen/ sille hen oli henen nainudh.
Sillä se Herodes oli lähettänyt howin Johannesta kiinniottamaan/ ja oli pannut hänen tornihin/ Herodiasen tähden/ hänen weljensä Philippuksen emännän/ sillä hän oli hänen nainut.
6:18 Mutta Johannes oli sanonut Herodesel/ Ei soui sinun pite sinun welies Emende.
Mutta Johannes oli sanonut Herodekselle/ Ei sowi sinun pitää sinun weljesi emäntää.
6:19 Nin Herodias wäijyi hende/ ia tachtoi henen tappa/ eike woinut.
Niin Herodias wäijyi häntä/ ja tahtoi hänen tappaa/ eikä woinut.
6:20 Sille Herodes pelkesi Johannest/ tieten henen oleuan hurskan miehen ia pyhen/ ia otti uarin heneste/ ia cwli henen monisa Asijoisa/ ia kernasti cwldeli hende.
Sillä Herodes pelkäsi Johannesta/ tietäen hänen olewan hurskaan miehen ja pyhän/ ja otti waarin hänestä/ ja kuuli hänen monissa asioissa/ ja kernaasti kuunteli häntä.
6:21 Ja coska souelias peiue tuli/ että Herodes Syndyme peiuens päle/ Echtolisen teki nijnen ylimeisten ia Pämiesten ia Sangariten Galileas/
Ja koska sowelias päiwä tuli/ että Herodes syntymäpäiwänsä päälle/ Ehtoollisen teki niiden ylimmäisten ja päämiesten ja sankarien Galileassa/
6:22 ia quin Herodiasen tytter siselletuli/ ia hyppesi/ ia se kelpasi Herodeselle ia ynne atrioitzeuille/ Nin sanoi Kuningas Picalle/ Ano minulda mites tahdot/ ia mine annan sinulle.
ja kuin Herodiasen tytär sisälle tuli/ ja hyppäsi/ ja se kelpasi Herodekselle ja ynnä aterioitsewille/ Niin sanoi kuningas piialle/ Ano minulta mitäs

tahdot/ ja minä annan sinulle.
6:23 Ja hen wannoi henelle yhden walan/ Mitkes minulda anot mine annan sinulle/ haman poleen minun Waldakundani.
Ja hän wannoi hänelle yhden walan/ Mitkäs minulta anot minä annan sinulle/ hamaa puoleen minun waltakuntani.
6:24 Hen vlgosmeni ia sanoi Eitillens. Mite minun pite anoman? Se sanoi. Johannesen castaian pätä.
Hän ulos meni ja sanoi äitillensä. Mitä minun pitää anoman? Se sanoi. Johannes Kastajan päätä.
6:25 Ja hen cochta kijruusti sisellemeni Kuningan tyge/ anoi ia sanoi/ Mine tahdo'/ ettäs minun cochta sillens annat Johannesen Castaian pään yhden Fatin päle.
Ja hän kohta kiiruusti sisälle meni kuninkaan tykö/ anoi ja sanoi/ Minä tahdon/ ettäs minun kohtasillens annat Johannes Kastajan pään yhden wadin päällä.
6:26 Nin Kuningas tuli murehesens/ Quitengin Walans tähden ia ninen/ iotca ynne atrioitzit/ ei hen tachtonut hende poisaija.
Niin kuningas tuli murheeseensa/ Kuitenkin walansa tähden ja niiden/ jotka ynnä aterioitsit/ ei hän tahtonut häntä pois ajaa.
6:27 Ja cochta lehetti Kuningas sinne Böuelins/ ia käski hene' päens siselletoda. Nin hen poismeni ia mestasi henen Tornis/
ja kohta lähetti kuningas sinne pyöwelinsä/ ja käski hänen päänsä sisälle tuoda. Niin hän pois meni ja mestasi hänen tornissa/
6:28 ia edhestoi henen päens Fatisa/ ia annoi sen Picalle/ ia Pica annoi sen eitillens.
Ja edestoi hänen päänsä wadissa/ ja antoi sen piialle/ ja piika antoi sen äidillensä.
6:29 Coska henen Opetuslapsens sen cwlit/ tulit he ia otit henen Rumins/ ia panit sen Hautan.
Koska hänen opetuslapsensa sen kuulit/ tulit he ja otit hänen ruumiinsa/ ja panit sen hautaan.
6:30 Ja ne Apostolit cokounsit IesuSEN tyge/ ia ilmoitidh henelle caikia/ seke mite he teit että opetit.
Ja ne apostoli kokoontui Jesuksen tykö/ ja ilmoitit hänelle kaikkia/ sekä mitä he teit että opetit.
6:31 Ja hen sanoi heille/ Tulkat te waan erinens corpeen/ ia leuätke yrielde. Sille sielle olit monda/ iotca tulit ia menit/ nin ettei he södhä ioutaneet.
Ja hän sanoi heille/ tulkaa te waan erinensä korpeen/ ja lewätkää yrjältä

(wähän). Sillä siellä oli monta/ jotka tulit ja menit/ niin ettei he syödä joutaneet.
6:32 Ja hen meni Hahdhella erineiseen sijaan/ Ja Canssa neit henen matkustauan/ ia moni tunsit henen/
Ja hän meni haahdella erinäiseen sijaan/ Ja kansa näit hänen matkustawan/ ja moni tunsit hänen/
6:33 Ja ioxit sinne ialgan/ caikista Caupungeista/ ia he ennetit heidhet/ ia he cokounsit henen tygens.
Ja juoksit sinne jalan/ kaikista kaupungeista/ ja he ennätit heidät/ ja he kokoontui hänen tykönsä.
6:34 Ja IesuS vlgoskeui/ ia näki palio Canssa/ ia hen armachti heiden pälens/ Sille he olit ninquin La'bat ilman Paimeneta. Ja rupesi heite palio opettaman.
Ja Jesus uloskäwi/ ja näki paljon kansaa/ ja hän armahti heidän päällensä/ Sillä he olit niinkuin lampaat ilman paimenia. Ja rupesi heitä paljon opettamaan.
6:35 Ja coska nyt peiue palio culunut oli/ edheskeuit Opetuslapset henen tygens/ sanoden/
Ja koska nyt päiwä paljon kulunut oli/ edeskäwit opetuslapset hänen tykönsä/ sanoen/
6:36 Teme sija ombi eremaa/ ia aica ombi io culunut/ laske heite menemähen ymberins Kylihin ia maiohin ostaman heidens leipe/ sille ettei ole heille söteuete. Mutta hen wastaten sanoi heille/
Tämä sija ompi erämaa/ ja aika ompi jo kulunut/ laske heitä menemähän ympäriinsä kyliin ja majoihin ostamaan heidäns leipää/ sillä ettei ole heille syötäwää. Mutta hän wastaten sanoi heille/
6:37 Andaca te heille söteuete. Ja he sanoit henelle/ Pitekö meiden meneme' ia cahdel sadhalla peningil leipe ostama'/ ia andama' heiden södhe?
Antakaa te heille syötäwää. Ja he sanoit hänelle/ Pitääkö meidän menemän ja kahdella sadalla penningillä leipää ostamaan/ ja antaman heidän syödä?
6:38 Mutta hen sanoi heille/ Mondaco leipe teille on? Menget ia catzocat. Ja coska he tiesit/ sanoit he/ Wijsi/ ia caxi cala.
Mutta hän sanoi heille/ Montako leipää teillä on? Menkäät ja katsokaat. Ja koska he tiesit/ sanoit he/ Wiisi/ ja kaksi kalaa.
6:39 Ja hen käski heite että he caiki istutaisit atrioitzema'/ iaghetuihin iouckohin wiherieisen Rohon päle.
Ja hän käski heitä että he kaikki istuttaisit aterioitsemaan/ jaettuihin joukkoihin wiheriäisen ruohon päälle.

6:40 Ja he istuit iouckoisa sadhoin ia wisinkymenin.
Ja he istuit joukoissa sadoin ja wiisinkymmenin.
6:41 Ja quin hen otti ne wisi leipe ia caxi cala/ Yles catzoi Taiuasen pein/ kijtti Jumala murssi ne leiuet/ ia annoi henen Opetuslastens/ että heiden piti ninen eten paneman/ ia ne caxi cala hen iakoi caikille.
Ja kuin hän otti ne wiisi leipää ja kaksi kalaa/ Ylös katsoi taiwaaseen päin/ kiitti Jumalaa mursi ne leiwät/ ja antoi hänen opetuslastensa/ että heidän piti niiden eteen paneman/ ja ne kaksi kalaa hän jakoi kaikille.
6:42 Ja he söit caiki ia rauitettihin.
Ja he söit kaikki ja rawittiin.
6:43 Ja he coriasit caxitoistakymende Corgia teunens muruia/ ia nijste caloista.
Ja he korjatsit kaksitoistakymmentä koria täynnänsä muruja/ ja niistä kaloista.
6:44 Nin oli nijte iotca söit/ wijsi tuhatta mieste.
Niin oli niitä jotka söit/ wiisi tuhatta miestä.
6:45 Ja cochta hen aijoi Opetuslapsens astuman Hachten/ että he edhelmenisit ylitze meren Bethsaidahan/ sihenasti quin hen laskis Canssan.
Ja kohta hän ajoi opetuslapsensa astumaan haahteen/ että he edellä menisit ylitse meren Bethsaidaan/ siihen asti kuin hän laskisi kansan.
6:46 Ja coska hen oli lowuttanut heiden/ meni hen mäelle rucoleman.
Ja koska hän oli luowuttanut heidän/ meni hän mäelle rukoilemaan.
6:47 Ja quin Echto tuli/ Haaxi oli keski meres/ ia hen yxinens maalla/
Ja kuin ehtoo tuli/ Haaksi oli keskimeressä/ ja hän yksinänsä maalla/
6:48 ia hen näki heijet hädese soutauan/ Sille että tuuli oli heille wastainen. Ja liki nelienne öen wartiona hen tuli heiden tygens/ kieudhen meren päle/
ja hän näki heidät hädässä soutawan/ Sillä että tuuli oli heille wastainen. Ja liki neljännen yön wartionsa hän tuli heidän tykönsä/ käyden meren päällä/
6:49 ia tahdoi heiden ohitzens me'ne.
ja tahtoi heidän ohitsensa mennä.
6:50 Ja quin he neit henen kieuuen meren päle/ luulit he Köpelin oleuan ia parghuit. Sille caiki he neit henen ia hämmestuit.
Ja kuin he näit hänen käywän meren päällä/ luulit he köpelin olewan ja parkuit. Sillä kaikki he näit hänen ja hämmästyit.
6:51 Ja cochta hen puhui heiden cansans/ ia sanoi heille/ Olcat hyues turuas/ Mine olen/ elket pelietkö. Ja hen astui heiden tygens Hachten/ ia tuuli heickeni. Ja he hämmestyit/ ia imehtelit ylitze mären.
Ja kohta hän puhui heidän kanssansa/ ja sanoi heille/ Olkaat hywässä turwassa/ Minä olen/ älkäät peljätkö. Ja hän astui heidän tykönsä

haahteen/ ja tuuli heikkeni. Ja he hämmästyit/ ja ihmettelit ylitse määrän.
6:52 Sille eiuet he * ymmerteneet Leiuiste/ ia heiden Sydhemens oli soghennut.
Sillä eiwät he ymmärtäneet leiwistä/ ja heidän sydämensä oli soennut.
6:53 Ja quin he ylitzemennyet olit/ tulit he Genezarethin maalle/ ia laskit satamahan.
Ja kuin he ylitsemenneet olit/ tulit he Genesarethin maalle/ ja laskit satamaan.
6:54 Ja quin he vloskeuit Hahdesta cochta he tunsit henen/
Ja kuin he ulos käwit haahdesta kohta he tunsit hänen/
6:55 ia ymberi iooxit caiken sen makunnan/ ia rupesit nijte Sairahita ymberinswiemen heiden Wooteisans sinne cussa he cuulit henen oleuan/
ja ympäri juoksit kaiken sen maakunnan/ ja rupesit niitä sairaita ympärins wiemään heidän wuoteissansa sinne kussa he kuulit hänen olewan/
6:56 Ja cuhunga hen sisellemeni Kylihin eli Caupungihin/ taicka Maiohin/ nin he panit cuialle Sairaita/ ia rucolit hende/ että he waiwoin henen waatteins Palteseen mahdaisit ruueta. Ja nin monda quin rupesit/ he paranit.
Ja kuhunka hän sisälle meni kyliin ja kaupunkiin/ taikka majoihin/ niin he panit kujalle sairaita/ ja rukoilit häntä/ että he waiwoin hänen waatteinsa palteeseen mahtaisit ruweta. Ja niin monta kuin rupesit/ he paranit.

** Se öliu paransi ne Sairat ia Kipiet Josta sijtte hullusti yxi Sacramenti techtin Coleuaisten tehden. Joca paramin mahdetaisin cutzutta Magdalenan Woitehexi/ Sille että hen mös woiteli Cristusta hautamisexi. Matt 27. * Ymmerteneet) se on/ Sencaltaisist ielkimerkeist/ piti heiden oleman wahuistettuna wskoon/ ettei heiden taruinut pelkemen iongumotoista Köpelite.*

VII. Lucu.

7:1 IA cokounsit henen tygens Phariseuset/ ia mutamat Kirianoppenuista/ iotca Jerusalemist olit tulluet/
Ja kokoontui hänen tykönsä phariseukset/ ja muutamat kirjanoppineista/ jotka Jerusalemista olit tulleet/
7:2 ia quin he neit mutamat henen Opetuslapsistans ychteitzille käsille/ se on/ pesemettömille söuen leipe/ laitoit he sen.
ja kuin he näit muutamat hänen opetuslapsistansa yhteisillä käsillä/ se on/ pesemättömillä käsillä syöwän leipää/ laitoit he sen.
7:3 Sille Phariseuset ia caicki Juttaat/ eiuet söö ellei he wsein pese käsijens/ pitedhen wanhembain säty/ ia quin he turulda tuleuat/ eiuet he söö pesemete.

Sillä phariseukset ja kaikki juuttaat/ eiwät syö ellei he usein pese käsiänsä/ pitäen wanhempain säätyä/ ja kuin he turuilta tulewat/ eiwät he syö pesemättä.
7:4 Ja palio muita ouat/ quin he otit pitexens/ quin on/ Jomaastioiten/ ia emberiten ia cupariastioiten/ ia Peutedhen pesemiset.
Ja paljon muita owat/ kuin he otit pitääksensä/ kuin on/ Juoma-astioitten/ ja ämpärien ja kupariastioiden/ ja pöytäiden pesemiset.
7:5 Sijtte kysyit henelle Phariseuset ia Kirianoppenuet/ Mixei sinun Opetuslapses waella wanhembadhen sädhyn ielkin/ mutta pesemettemille käsille söuet Leiuen?
Sitten kysyit häneltä phariseukset ja kirjanoppineet/ Miksei sinun opetuslapsesi waella wanhempaiden säädyn jälkeen/ mutta pesemättömillä käsillä syöwät leiwän?
7:6 Nin hen wastaten sanoi heille/ Hyuesti ombi Esaias noitunut teiste vlcokullatuista/ ninquin Kirioitettu on. Teme Canssa hwlilla minua cu'nioitze/ mutta heiden Sydheme's ombi taambana minusta.
Niin hän wastaten sanoi heille/ Hywästi ompi Esaias noitunut teistä ulkokullatuista/ niinkuin kirjoitettu on. Tämä kansa huulilla minua kunnioitsee/ mutta heidän sydämensä ompi taampana minusta.
7:7 Mutta he turhaan minua palueleuat opettaden site oppi/ quin on Inhimisten käsky/
Mutta he turhaan minua palwelewat opettaen sitä oppia/ kuin on ihmisten käsky/
7:8 Te ylenannatta Jumalan käskyt/ ia pidhette Inhimisten Sädhyt/ emberiten ia iomaistiain pesemiseste/ ia semmotoista monda mwta te teette.
Te ylenannatte Jumalan käskyt/ ja palwelette ihmisten säädyt/ ämpärien ja juoma-astiain pesemisestä/ ja semmoisia monta muuta te teette.
7:9 Ja hen sanoi heille/ Ratki hyuesti te poisheitette JUMALAN käskyn/ ia teiden Sädhyn te pidhette/
Ja hän sanoi heille/ Ratki hywästi te pois heitätte JUMALAN käskyn/ ja teidän säädyn te pidätte/
7:10 Sille Moses sanoi/ Sinun pite cunnioitzeman sinun Ises ia Eites/ ia cuca kirole Isens eli eitens/ colemalla henen pite coleman.
Sillä Moses sanoi/ Sinun pitää kunnioitseman sinun isääsi ja äitiäsi/ ja kuka kiroilee isänsä eli äitinsä/ kuolemalla hänen pitää kuoleman.
7:11 Mutta te sanotta/ Jocu Inhiminen machta sanoa Isellens taicka eitillens/ *
Corban/ se on sanottu/ JUMALALLE se on annettu/ mitke sinun pideis minunlda tarpexes saaman.

Mutta te sanotte/ Joku ihminen mahtaa sanoa isällensä taikka äitillensä/ Corban/ se on sanottu/ JUMALALLE se on annettu/ mitkä sinun pitäisi minulta tarpeeksesi saaman.
7:12 Ja nin sijtte ette te salli henen miteken tekemeen Isens taicka eitens/
Ja niin sitten ette salli hänen mitään tekemään isänsä taikka äitinsä/
7:13 ia nin te turmeletta JUMALAN Sanan teiden sädhynne cautta/ ionga te sätenyet oletta. Ja semmotoista monda mwta te teette.
ja niin te turmelette JUMALAN sanan teidän säätynne kautta/ jonka te säätänyt olette. Ja semmoista monta muuta te teette.
7:14 Ja hen cutzui tygens caiken Canssan/ ia sanoi heille/ Culcat minua caiki ia ymmerteket/
Ja hän kutsui tykönsä kaiken kansan/ ja sanoi heille/ Kuulkaat minua kaikki ja ymmärtäkäät/
7:15 Ei ole miten vlcona Inhimises/ quin henen sisellens mene ioca taita henen sastutta/ mutta ne iotca Inhimiseste vlosmeneuet/ ne ouat quin sastuttauat Inhimisen.
Ei ole mitään ulkona ihmisestä/ kuin hänen sisällensä menee joka taitaa hänen saastuttaa/ mutta ne jotka ihmisestä ulos menewät/ ne owat kuin saastuttawat ihmisen.
7:16 Jos iollaki coruat on cwlemaan se cwlcan.
Jos jollakin korwat on kuulemaan se kuulkaan.
7:17 Ja coska hen Canssalda welti meni hen Honesen. Nin kysyit henen Opetuslapsens henelde teste Werdauxesta.
Ja koska hän kansalta wältti meni hän huoneeseen. Niin kysyit hänen opetuslapsensa häneltä tästä wertauksesta.
7:18 Ja sanoi hen heille/ Ningö mös tekin ymmertemettömet oletta? Ettekö te wiele nyt ymmerdhä? Että caiki vlcoa Inhimisen siselle meneue/ ei se woi hende sastutta?
Ja sanoi hän heille/ Niinkö myös tekin ymmärtämättömät olette? Ettekö te wielä nyt ymmärrä? Että kaikki ulkoa ihmisen sisälle menee/ ei se woi häntä saastuttaa?
7:19 Sille ettei se mene henen sydhemens siselle/ mutta watzan/ ia loonnolisesta vlosmenepi/ quin puhdista caiki roghat.
Sillä ettei se mene hänen sydämensä sisälle/ mutta watsaan/ ja luonnollisesti ulosmeneepi/ kuin puhdistaa kaikki ruoat.
7:20 Ja hen sanoi/ Mite Inhimisest vlosmene/ se saastutta Inhimisen/
Ja hän sanoi/ Mitä ihmisestä ulos menee/ se saastuttaa ihmisen/
7:21 Sille että siselliseste Inhimisten sydhemest vloskeuuet pahat aijatoxet/ Horudhet/ salawoteet/ miestapot/

Sillä että sisällisestä ihmisen sydämestä uloskäywät pahat ajatukset/ huoruudet/ salawuoteet/ miestapot/
7:22 warkaudhet/ Ahnaudhet/ Petoxet/ wiettelyxet/ häpiemettys/ paha silme/ JUMALAN pilkat/ Coreus * hulluus.
warkaudet/ ahneudet/ wiettelykset/ häpeämättömyys/ paha silmä/ JUMALAN pilkat/ coreus hulluus.
7:23 Caiki neme pahat/ siselde vloskeuuet/ ia sastuttauat Inhimisen.
Kaikki nämä pahat/ sisältä ulos käywät/ ja saastuttawat ihmisen.
7:24 Nin hen ylesnousi/ ia sielde poismeni ninen Tyrin ia Sidonin maan ärihin/ ia meni honen siselle/ Ja ei tachtonut site kene'ge tiete.
Niin hän ylös nousi ja sieltä poismeni niiden Tyron ja Sidonin maan ääriin/ ja meni huoneen sisälle/ Ja ei tahtonut sitä kenenkään tietää.
7:25 Ja ei quitengan tainut sala olla/ Sille että yxi Waimo cochta quin hen cwli heneste/ ionga Tytterelle oli se sastainen Hengi/ hen tuli/ ia langeisi henen ialcains iureen/
Ja ei kuitenkaan tainnut salaa olla/ Sille että yksi waimo kohta kuin hän kuuli hänestä/ jonka tyttärellä oli se saastainen henki/ hän tuli/ ja lankesi hänen jalkainsa juureen/
7:26 Ja se oli Grekilainen Waimo/ Syrophenias syndynyt/ Ja hen rucoli hende perkelet poisaijaman henen tytterestens.
Ja se oli krekiläinen waimo/ Syropheniassa syntynyt/ Ja hän rukoili häntä perkeleet ulos ajamaan hänen tyttärestänsä.
7:27 Nin sanoi IesuS henelle/ Salli ensin Lapset rauitta. Sille ei ole se cochtolinen otta Lasten leipe/ ia heitte Penickadhen eteen.
Niin sanoi Jesus hänelle/ Salli ensin lapset rawittaa. Sillä ei ole se kohtuullinen ottaa lasten leipää/ ja heittää penikoiden eteen.
7:28 Mutta hen wastasi ia sanoi henelle/ Ja tosin HERRA/ Söuet mös Penicatki peudhen alla Lasten muruista.
Mutta hän wastasi ja sanoi hänelle/ Ja tosin HERRA/ Syöwät myös penikatkin pöydän alta lasten muruja.
7:29 Ja hen sanoi henelle/ Teme' puhen tedhen mene/ Perkele vloslexi sinu' tytterestes.
Ja hän sanoi hänelle/ Tämän puheen tähden mene/ perkele ulosläksi sinun tyttärestäsi.
7:30 Ja quin hen meni Cotijns/ nin hen leusi perkelen vloslechteneexi/ ia Tytteren macauan wooten päl.
Ja kuin hän meni kotiinsa/ niin hän löysi perkeleen ulos lähteneeksi/ ja tyttären makaawan wuoteen päällä.
7:31 Ja taas quin hen vlosmeni Tyrin ia Sidonin maanäriste/ tuli hen

Galilean meren tyge/ ninen kymenen Caupungein maan ärten keskitze.
Ja taas kuin hän ylosmeni Tyron ja Sidonin maan ääristä/ tuli hän Galilean meren tykö/ niiden kymmenen kaupunkein maan äärten keskitse.
7:32 Ja nin he toit henen tygens Cwroin/ ioca mös Mycke oli/ Ja he rucolit hende paneman kättens henen pälens.
Ja niin he toit hänen tykönsä kuuron/ joka myös mykkä oli/ Ja he rukoilit häntä panemaan kättänsä hänen päällensä.
7:33 Ja hen otti henen erinäns canssasta/ ia pisti sormens hene' coruijns/ ia Sylki ia rupesi henen kielehens/
Ja hän otti hänen erinänsä kansasta/ ja pisti sormensa hänen korwiinsa/ ja sylki ja rupesi hänen kieleensä/
7:34 ylescatzachtain Taiuasen/ hoghasi/ ia sanoi henelle/ Hephethah/ se on/ Aukene.
ylös katsahtain taiwaaseen/ huokasi/ ja sanoi hänelle/ Hephathah/ se on/ Aukene.
7:35 Ja cochta Aukesit henen coruans/ Ja henen kielens sidhe tuli wallalens/ ia puhui selkiest.
Ja kohta aukesit hänen korwansa/ Ja hänen kielensä side tuli wallallensa/ ja puhui selkeästi.
7:36 Ja hen hastoi heiden kellengen sanomasta. Mutta iota enämin quin hen hastoi/ site enämin he ilmoitit.
Ja hän haastoi kellenkään sanomasta. Mutta jota enemmin kuin hän haastoi/ sitä enemmin he ilmoitit.
7:37 Ja ylitze mären he hämmestyit/ sanoden/ Hyuesti hen caiki teki/ Cwroit hen teki culeman/ ia Myket puhuman.
Ja ylitse määrän he hämmästyit/ sanoen/ Hywästi hän kaikki teki/ Kuurot hän teki kuulemaan/ ja mykät puhumaan.

** Corban) Cutzutan yxi wffri/ sen on/ Parambi olis että mine sen wffraisin/ quin autaisin Wanhembitani. Sille se annetan Jumalalle/ se tule seke wanhembain että meiden hyuexi. Teme' wären toimituxen Christus tesse laitta. * Hulluus) se on/ Tompelus ia iäriettömös/ Lehimeiste' wastan/ Nin quin ne/ iotca ylpiest ia coriast muita ylencatzouat.*

VIII. Lucu.

8:1 NIne peiuine/ coska sangen palio Canssa oli/ eike ollut heille miteken sömist/ cutzui IesuS Opetuslapset tygens/ ia sanoi heille/
Niinä päiwinä/ koska sangen paljon kansaa oli/ eikä ollut mitään syömistä/ kutsui Jesus opetuslapset tykönsä/ ja sanoi heille/
8:2 Mine armadhan Canssan päle/ Sille io he colme peiue wipyneet ouat

minun tykeneni/ ia ei ole heille miteken sömist/
Minä armahdan kansan päälle/ Sillä jo he kolme päiwää wiipyneet owat minun tykönäni/ ja ei ole heillä mitäkään syömistä/
8:3 Ja ios mine lasken heijen minuldani cotijns sömete/ nin he waipuuat tielle/ Sille että mwtamat heiste olit cauka tulluat.
Ja jos minä lasken heidät minultani kotiinsa syömättä/ niin he waipuwat tielle/ Sillä että muutamat heistä olit kaukaa tulleet.
8:4 Wastasit hende Opetuslapsens/ Custa iocu woipi neite rauita Leiuille tesse Eremaas?
Wastasit häntä opetuslapsensa/ Kusta joku woipi näitä rawita leiwällä tässä erämaassa?
8:5 Ja hen kysyi heille/ Mondaco Leipe teille on? Nin he sanoit/ Seitzmen.
Ja hän kysyi heiltä/ Montako leipää teillä on? Niin he sanoit/ Seitsemän.
8:6 Ja hen käski Canssan istua atrioitzeman maan päle. Ja hen otti ne seitzemen Leipe/ quin hen kijttenyt oli/ murssi hen/ ia annoi Opetuslastens/ ia ne panit Canssan eteen.
Ja hän käski kansan istua aterioitsemaan maan päälle. Ja hän otti ne seitsemän leipää/ kuin hän kiittänyt oli/ mursi hän/ ja antoi opetuslapsensa/ ja ne panit kansan eteen.
8:7 Ja heille oli wähe calaisita/ ia hen kijtti/ ia käski mös ne edhespanda.
Ja heillä oli wähän kalaisia/ ja hän kiitti/ ja käski myös ne edes panna.
8:8 Nin he söit/ ia rauittin. Ja he ylesotit ne tächteet/ Jotca ieneet olit/ seitzemen Corgia muruia.
Ja he söit/ ja rawittiin. Ja he ylös otit ne tähteet/ Jotka jääneet olit/ seitsemän koria muruja.
8:9 Ja oli nijte iotca söit liki nelie tuhatta. Ja hen laski heidet.
Ja oli niitä jotka söit liki neljä tuhatta. Ja hän laski heidät.
8:10 Ja cochta hen astui Hachten Opetuslastens cansa/ ia tuli Dalmanuthan maan paickoin.
Ja kohta hän astui haahteen opetuslastensa kanssa/ ja tuli Dalmanuthan maan paikkoihin.
8:11 Ja vloslexit Phariseuset/ ia rupesit henen cansans campaileman/ kiusasit hende/ pyten henelde mercki Taiuahast.
Ja ulosläksit phariseukset/ ja rupesit hänen kanssansa kamppailemaan/ kiusasit häntä/ pyytäen häneltä merkkiä taiwahasta.
8:12 Ja quin hen hoghanut oli Hengesens/ nin hen sanoi/ Mixi teme suku mercki pyte? Totisesta sanon mine teille/ Ei anneta telle Sughulle mercki.
Ja kuin hän hokannut (huomannut) oli hengessänsä/ niin hän sanoi/ Miksi tämä suku merkkiä pyytää? Totisesti sanon minä teille/ Ei anneta tälle

suwulle merkkiä.
8:13 Ja hen iätti heijen/ ia taas hachten astui/ ia meni ylitze meren.
Ja hän jätti heidän/ ja taas haahteen astui/ ja meni ylitse meren.
8:14 Ja he olit wnochtaneet Leipe cansans otta/ Ja ei ollut heille enä ychte Leipe Hahdes mötens.
Ja he olit unohtaneet leipää kanssansa ottaa/ Ja ei ollut heillä enää yhtään leipää haahdessa myötänsä.
8:15 Ja hen käski heite sanoden/ Catzocat ia carttacat Phariseusten Hapatoxest/ ia Herodesen Hapatoxest.
Ja hän käski heitä sanoen/ Katsokaat ja karttakaat phariseusten hapatuksesta/ ja Herodeksen hapatuksesta.
8:16 Ja he aijattelit sinne ia tenne/ sanoden keskenens/ Se se on/ ettei meille ole Leipe.
Ja he ajattelit sinne ja tänne/ sanoen keskenänsä/ Se se on/ ettei meillä ole leipää.
8:7 Ja quin Iesus sen ymmersi sanoi hen heille/ Mite te sijs tutkistelette ettei teille Leipe ole? Ettekö te wiele nyt homaitze ia ymmerdhä? Wielekö teille nyt on soghaistu sydhen?
Ja kuin Jesus sen ymmärsi sanoi hän heille/ Mltä te siist tutkiskelette ettei teillä leipää ole? Ettekö te wielä nyt huomaitse ja ymmärrä? Wieläkö teillä nyt on sokaistu sydän?
8:18 Silmet teille on/ ia ette te näghe/ ia Coruat teille on/ ia ette te cwle/
Silmä teillä on/ ja ette te näe/ ja korwat teillä on/ ja ette te kuule/
8:19 Ja ettekö te muista/ coska mine wijsi Leipe mursin/ widen tuhanen Inhimisen/ quin monda Corgia te teunens techteite ylesotitta?
Ja ettekö te muista/ koska minä wiisi leipää mursin/ wiiden tuhannen ihmisen/ kuin monta koria te täynnänsä tähteitä ylös otitte?
8:20 Nin he sanoit/ Caxitoistakymende. Nin mös coska mine ne seitzemen murssin/ Nelien tuhanen seas/ Quin monda Corgia teunens tehde muruia te silloin ylesotitta? Nin he sanoit/ Seitzemen.
Niin he sanoit/ Kaksitoistakymmentä. Niin myös koska minä ne seitsemän mursin/ Neljän tuhannen seassa/ Kuin monta koria täynnänsä tähdemuruja te silloin ylös otitte? Niin he sanoit/ Seitsemän.
8:21 Ja sanoi hen heille/ Mixei te sijs ymmerdhä?
Ja sanoi hän heille/ Miksei te siis ymmärrä?
8:22 Ja hen tuli Bethsaidan/ Ja he edhestoit yhden Sokian/ ia rucolit hende/ että hen rupeis henehen.
Ja hän tuli Bethsaidaan/ Ja he edestoit yhden sokean/ ja rukoilit häntä/ että hän rupeisi häneen.

8:23 Ja hen rupesi sen Sokian käten/ ia vloswei henen Kylest/ ia sylki henen Silmijns/ ia pani kätens henen pälens/ ia kysyi henelle/ Jos hen iotaki näkis.
Ja hän rupesi sen sokean käteen/ja ulos wei hänen kylästä/ ja sylki hänen silmiinsä/ ja pani kätensä hänen päällensä/ ja kysyi häneltä/ Jos hän jotakin näkisi.
8:24 Nin hen catzoi yles ia sanoi/ Mine näen Inhimiset keuxendeluen ninquin näkisin puudh.
Niin hän katsoiylös ja sanoi/ Minä näen ihmiset käyskentelewän niin kuin näkisin puut.
8:25 Sijtte hen taas pani Kädhens henen Silmeins päle/ ia teki henen näkemähen. Ja tuli paratuxi/ nin että hen selkeste caiki wastwdhest näki.
Sitten hän taas pani kätensä hänensilmäinsä päälle/ ja teki hänen näkemään. Ja tuli paratuksi/ niin että hän selkeästi kaikki wastuudesta näki.
8:26 Ja hen lehetti henen Cotians sanoden/ Ele Kyleen mene/ ele mös kellengen tete sielle sano.
Ja hän lähetti hänen kotiansa sanoen/ Älä kylään mene/ älä myös kellenkään tätä siellä sano.
8:27 Ja IesuS vloslexi ia henen Opetuslapsens nihin Kylihin Cesarean tyge/ ioca cutzuttan Philippi. Ja tielle hen kysyi Opetuslapsillens sanoden heille/ Kenengä sanouat Inhimiset minun oleuan?
Ja Jesusulos läksi ja hänen opetuslapsensa niihin kyliin Kesarean tykö/ joka kutsutaan Philippi. Ja tiellä hän kysyi opetuslapsiltansa sanoen heille/ Kenenkä sanowat ihmiset minun olewan?
8:28 Nin he wastasit/ Johannesen castaian/ ia mutamat Eliam/ mutamat taas yhden Prophetain lughusta.
Niin he wastasit/ Johannes Kastajan/ja muutaman Elian/ muutamat taas yhden prophetain luwusta.
8:29 Ja hen sanoi heille/ Mutta kenengä te sanotta minun oleuan? Nin Petari wastasi ia sanoi henelle/ Sine olet se CHRISTUS.
Ja hän sanoi heille/ Mutta kenenkä te sanotte minun olewan? Niin Petari wastasi ja sanoi hänelle/ Sinä olet se KRISTUS.
8:30 Ja hen hastoi heite/ ettei he kellekä sanoisi heneste.
Ja hän haastoi heitä/ ettei he kellekään sanoisi hänestä.
8:31 Ja hen rupesi heite opettaman/ ette Inhimisen Poian pite palio kerssimen/ ia poishyliettemen Wanhimilda ia ylimeisilde Papeilda/ ia Kirianoppenuilda/ ia tapettaman/ ia colmen peiuen peräst ylesnousema'. Nin iulkisesta hen sen Puhen puhui.
Ja hän rupesi heitä opettaman/ että Ihmisen Pojan pitää paljon kärsimän/

ja pois hyljättämän wanhimmilta ja ylimmäisiltä papeilta/ ja kirjanoppineilta/ ja tapettaman/ ja kolmen päiwän perästä ylösnouseman. Niin julkisesti hän sen puheen puhui.
8:32 Ja Petari otti henen tygens/ rupesi hende rangaitzeman.
Ja Petari otti hänen tykönsä/ rupesi häntä rangaitseman.
8:33 Mutta hen känsijn/ ia catzoi Opetuslapsijns pein nuchteli Petarita sanoden. Mene minun ielkeni sine Sathanas/ sille ettei sine ymmerdhä mitke JUMALAN ouat/ waan mite Inhimisten ouat.
Mutta hän käänsi/ ja katsoi opetuslapsiinsa päin nuhteli Petaria sanoen. Mene minun jälkeeni sinä sathanas/ sillä ettei sinä ymmärrä mitkä JUMALAN owat/ waan mitä ihmisten owat.
8:34 Ja hen cutzui tygens Ca'ssan ynne Opetuslaste's cansa/ ia sanoi heille/ Cuca minua tachto seurata hen poiskielken itzens/ ia ottacan henen Ristins pälens ia seuratkan minua.
Ja hän kutsui tykönsä kansan ynnä opetuslastensa kanssa/ ja sanoi heille/ Kuka minua tahtoo seurata hän pois kielkään itsensä/ ja ottakaan hänen ristinsä päällensä ja seuratkaan minua.
8:35 Sille että cucaikenens tachto Hengens wapatta/ se hucutta sen. Mutta cucaikenens Hengens hucutta minun ia Euangeliumin tedhen/ se henen wapatta.
Sillä että kuka ikänänsä tahtoo henkensä wapahtaa/ se hukuttaa sen. Mutta kuka ikänänsä henkensä hukuttaa minun ja ewankeliumin tähden/ se hänen wapahtaa.
8:36 Sille mite se autta Inhimisen/ ios hen woittais caiken mailman/ ia sapi henen Hengens wahingon?
Sillä mitä se auttaa ihmisen/ jos hän woittaisi kaiken maailman/ ja sapi hänen henkensä wahingon?
8:37 Eli mite Inhiminen on andaua iolla hen taita Hengens lunasta?
Eli mitä ihminen on antawa jolla hän taitaa henkensä lunastaa?
8:38 Mutta ioca häpepi minua ia minun Sanani tesse hooralises ia synnises sughusa/ site mös pite Inhimisen Poian häpiemen/ coska hen tulepi henen Isens cunniasa pyhein Engelittein cansa.
Mutta joka häpeepi minua ja minun sanaani tässä huorallisessa ja syntisessä suwussa/ sitä myös pitää Ihmisen Pojan häpeämän/ koska hän tuleepi hänen Isänsä kunniassa pyhäin enkelitten kanssa.

IX Lucu.

9:1 Ja hen sanoi heille/ Totisesta sano mine teille/ Ouat mutamat neisse/

iotca tesse seisouat/ iotca ei maistaman pide colemata/ Sihenasti quin he näkeuet JUMALAN Waldakunnan woimalla tulluexi.
Ja hän sanoi heille/ Totisesti sanon minä teille/ Owat muutamat näistä/ jotka tässä seisowat/ jotka ei maistaman pidä kuolemaa/ Siihen asti kuin he näkewät JUMALAN waltakunnan woimalla tulleeksi.
9:2 IA Cudhen peiuen peräst/ otti IesuS tygens Petarin ia Jacobin ia Johannesen/ ia wei heidet corckian Wooren päle erinens yxineiset/ ia kirkastettijn heiden edhesens/
Ja kuuden päiwän perästä/ otti Jesus tykönsä Petarin ja Jakobin ja Johanneksen/ ja wei heidät korkian wuoren päälle erinänsä yksinäiset/ ja kirkastettiin heidän edessänsä/
9:3 Ja henen Wattens tulit kijldeuexi ia sangen walkiaxi ninquin Lumi/ ettei yxiken Waatten painaija taida nin walkiaxi paina maan päle.
Ja hänen waatteensa tuli kiiltäwäksi ja sangen walkeaksi niinkuin lumi/ ettei yksikään waattein painaja taida niin walkeaksi painaa maan päällä.
9:4 Ja ilmestui heille Elias Mosesen cansa/ ia puhelit IesuSEN cansa.
Ja ilmestyi heille Elias Moseksen kanssa/ ja puhelit Jesuksen kanssa.
9:5 Ja Petari wastaten sanoi IesuSelle Rabbi/ Hyue o'bi meiden tesse olla/ Tehckeme tähen colme maia/ sinu' yxi/ Mosesen yxi/ ia Elian yxi.
Ja Petari wastaten sanoi Jesukselle Rabbi/ Hywä ompi meidän tässä olla/ Tehkäämme tähän kolme majaa/ sinun yksi/ Moseksen yksi/ ja Elian yksi.
9:6 Waan ei hen tienyt mite he' puhui/ Sille he olit hämmestynyet.
Waan ei hän tiennyt mitä hän puhui/ Silllä he olit hämmästyneet.
9:7 Ja tuli Pilui quin wariosi heijet. Ja äni tuli pilueste sanoden/ TEME Ombi Minun Racas Poican/ site cwlcat.
Ja tuli pilwi kuin warjosi heidät. Ja ääni tuli pilwestä sanoen/ Tämä ompi minun rakas poikani/ sitä kuulkaat.
9:8 Ja cochta quin he ymberinscatzadhit/ nin eiuet he sille' Kete mwta nähnyet/ mutta yxinens IesuSEN heiden tykenens.
Ja kohta kuin he ympärinsä katsahdit/ niin eiwät he silleen ketään muuta nähneet/ mutta yksinänsä Jesuksen heidän tykönänsä.
9:9 Coska he nyt Worelda alasmenit/ kielsi heite IesuS ettei he kellengen sanoisi nijte quin he neit/ sihenasti quin Inhimisen Poica colluista ylesnousis.
Koska he nyt wuorelta alasmenit/ kielsi heitä Jesus ettei he kellenkään sanoisi niitä kuin he näit/ siihenasti kuin Ihmisen Poika kuolleista ylösnousisi.
9:10 Ja he pidhit sen Sanan tykenens/ ia tutkit keskenens/ mite olis se quin hen sanoi/ Ylesnouse coolemasta.
Ja he pidit sen sanan tykönänsä/ ja tutkit keskenänsä/ mitä olisi se kuin hän sanoi/ Ylös nouse kuolemasta.

9:11 Ja he kysyit henelle sanoden/ Mite se on quin ne Kirianoppeneet sanouat/ Ette Elian pite ennen tuleman?
Ja he kysyit häneltä sanoen/ Mitä se on kuin ne kirjanoppineet sanowat/ Että Elian pitää ennen tuleman?
9:12 Hen wastasi ia sanoi heille/ Elias tosin coska hen edhelletulepi/ nin hen caiki cohdhe'da. Ja ninquin kirioitettu on Inhimisen Poiasta/ ette henen palio pite kerssime'/ ia ylencatzottama'.
Hän wastasi ja sanoi heille/ Elias tosin koska hän edellä tuleepi/ niin hän kaikki kohdentaa. Ja niinkuin kirjoitettu on Ihmisen Pojasta/ että häne paljon pitää kärsimän/ ja ylenkatsottaman.
9:13 Mutta mine sanon teille/ Elias ombi tullut/ ia he teit henelle/ mitke he tachtoit/ ninquin heneste kirioitettu oli.
Mutta minä sanon teille/ Elias ompi tullut/ ja he teit hänelle/ mitkä he tahtoit/ niinkuin hänestä kirjoitettu oli.
9:14 Ja quin hen tuli Opetuslastens tyge/ ia näki palio Canssa heiden ymberillens ia Kirianoppenuet campaileuan heiden ca'sans.
Ja kuin hän tuli opetuslastensa tykö/ ja näki paljon kansaa heidän ympärillänsä ja kirjanoppineet kamppailewan heidän kanssansa.
9:15 Ja cochta quin caiki Canssa neit hene'/ hämmestyit he ia wastan ioosten teruetit hende.
Ja kohta kuin kaikki kansa näit hänen/ hämmästyit he ja wastaan juosten terwehdit häntä.
9:16 Ja hen kysyi Kirianoppenuilda/ Mitke te Campalet teidhen keskenen?
Ja hän kysyi kirjanoppineilta/ Mitkä te kamppailet teidän keskenän?
9:17 Nin yxi Ca'ssan seas wastasi ia sanoi/ Mestari/ mine edhestoin sinun tyges minun Poicani/ iolla on mycke Hengi/
Niin yksi kansan seassa wastasi ja sanoi/ Mestari/ minä edestoin sinun tykösi minun poikani/ jolla on mykkä henki/
9:18 ia coska ikenens hen riuapi hene'/ nin hen räpele henen/ ia hen Waachtupi/ ia kiristele hambaillans ia quiuettu. Ja mine sanoin sinun Opetuslapsilles/ että he henen vlosaijaisit/ ia eiuet he woinuet.
ja koska ikänänsä hän riiwaapi häntä/ niin hän repii häntä/ ja hän waahtoaapi/ ja kiristelee hampaillansa ja kuiwettuu. Ja minä sanoin sinun opetuslapsillesi/ että he hänen ulosajaisit/ ja eiwät he woineet.
9:19 Nin hen wastasi ia sanoi/ O sine vskotoin Sucukunda/ quincauuan minun pite oleman teiden cansa? Quincauuan mine teite kerssin? Tookat hende minun tykeni.
Niin hän wastasi ja sanoi/ Oi sinä uskotoin sukukunta/ niin kauan minun pitää oleman teidän kanssa? Kuin kauan minä teitä kärsin? Tuokaat häntä

minun tyköni.
9:20 Ja he edhestoit sen henen tygens. Ja cochta quin se Hengi näki henen/ reueisi hen henen/ Ja la'ngesi mahan/ ia kieritteli henens ia Waachtui.
Ja he edestoit sen hänen tykönsä. ja kohta kuin se henki näki hänen/ rewäisi hän hänen/ Ja lankesi maahan/ ja kieritteli hänensä ja waahtoi.
9:21 Ja hen kysyi hene' Iseldens/ Quinpalio aica on sijtte quin teme on henelle tullut? Hen sanoi/ Lapsest saadhen/
Ja hän kysyi hänen isältänsä/ Kuin paljon aikaa on siitä kuin tämä on hänelle tullut? Hän sanoi/ Lapsesta saaden/
9:22 ia monaiste hen seke tuleen ette wesijn hene' heitti/ ette hen hucutais henen. Mutta ios sine iotakin woidh/ nin armadha meiden pälen ia auta meite.
ja monesti hän sekä tuleen että wesiin hänen heitti/ että hän hukuttaisi hänen. Mutta jos sinä jotakin woit/ niin armahda meidän päällen ja auta meitä.
9:23 Nin sanoi IesuS henelle/ Jos sine sen woidh vskoa/ Caiki ouat vskowaisten mahdoliset.
Niin sanoi Jesus hänelle/ Jos sinä sen woit uskoa/ kaikki owat uskowaisten mahdolliset.
9:24 Ja cochta Poian Ise hwsi idku kynelille/ ia sanoi/ HERRA/ Mine wskon/ Auta minun epewskoani.
Ja kohta pojan isä huusi itku kyynelillä/ ja sanoi/ HERRA/ Minä uskon/ Auta minun epäuskoani.
9:25 Coska nut IesuS näki että Canssa ynne tyge iooxi/ nuchteli hen site sastaist Henge sanoden henelle/ Sine mycke ia Cwroi Hengi/ Mine manan sinun/ vlosmene heneste/ ia ele testedhes henen sisellensmene.
Koska nyt Jesus näki että kansaa ynnä tykö juoksi/ nuhteli hän sitä saastaista henkeä sanoen hänelle/ Sinä mykkä ja kuuro henki/ Minä manaan sinun/ ulos mene hänestä/ ja älä tästedes hänen sisällensä mene.
9:26 Nin se Hengi parghui/ ia couan repeli hende/ ia vloslexi. Ja se tuli ninquin coollut/ nin ette moni sanoi/ Hen on coollut.
Niin se henki parkui/ ja kowin repi häntä/ ja ulosläksi. Ja se tuli niinkuin kuollut/ niin että moni sanoi/ Hän on kuollut.
9:27 Mutta IesuS tarttui henen käteens/ ia codhensi henen/ Ja se ylesnousi.
Mutta Jesus tarttui hänen käteensä/ ja kohdensi hänen/ Ja se ylösnousi.
9:28 Ja quin hen oli honesen sisellemennyt/ kysyit henen Opetuslapsens henelde erinens/ Mixei me woinuet hende vlosaija?
Ja kuin hän oli huoneeseen sisälle mennyt / kysyit hänen opetuslapsensa

häneltä erinänsä/ Miksei me woineet häntä ulos ajaa?
9:29 Ja hen sanoi/ Teme suku ei woidha mille mwla/ quin rucouxen ia paston cautta vlosaijetta.
Ja hän sanoi/ Tämä suku ei woida millä kuulla/ kuin rukouksen ja paaston kautta ulosajettaa.
9:30 Ja he sielde poiskeuit ia waelsit Galilean lepitze/ ia eike tahtonut site kenengen tiete/
Ja he sieltä pois käwit ja waelsit Galilean läwitse/ ja eikä tahtonut sitä kenenkään tietää/
9:31 Nin hen opetti Opetuslapsians ia sanoi heille/ Inhimisen Poica ylenannetan Inhimisten käsijn/ ia he tappauat henen/ Ja quin hen on tapettu/ nin hen colmandena peiuen ylesnouse.
Niin hän opetti opetuslapsiansa ja sanoi heille/ Ihmisen Poika ylenannetaan ihmisten käsiin/ ja he tappawat hänen/ Ja kuin hän on tapettu/ niin hän kolmantena päiwänä ylös nousee.
9:32 Mutta ei he ymmertenet site quin hen sanoi/ Ja he pelkesit henelde kysyue.
Mutta ei he ymmärtäneet sitä kuin hän sanoi/ Ja he pelkäsit häneltä kysyä.
9:33 Ja hen tuli Capernaumin/ ia quin hen honesen tuli/ kysyi hen heille/ Mite te tielle keskenen campalitta?
Ja hän tuli Kapernaumiin/ ja kuin hän huoneeseen tuli/ kysyi hän heiltä/ Mitä te tiellä keskenään kamppailitte?
9:34 Mutta he waikenit/ Sille he olit campaleet keskenens tielle cuca heiste olis Swrin.
Mutta he waikenit/ Sillä he olit kamppaileet keskenään tiellä kuka heistä olis suurin.
9:35 Ja quin hen istui cutzui hen ne caxitoistakymende/ ia sanoi heille/ Joca tachto ensimeinen olla/ sen pite oleman caikein wimeisen/ ia caikedhen paluelian.
Ja kuin hän istui kutsui hän ne kaksitoistakymmentä/ ja sanoi heille/ Joka tahtoo ensimmäinen olla/ sen pitää oleman kaikkein wiimeisin/ ja kaikkein palwelijan.
9:36 Ja nin hen temmasi yhden Lapsen/ ia seisatti sen heiden keskellens.
Ja niin hän tempasi yhden lapsen/ ja seisatti sen heidän keskellensä.
9:37 Ja quin hen otti sen sylihins/ sanoi hen heille/ Cuca yhden sen caltaisen Lapsen coriapi minun Nimeni tehden se minu' coriapi. Ja ioca minun coriapi/ ei hen minua coria/ mutta sen ioca minu' lehetti.
Ja kuin hän otti sen sylihinsä/ sanoi hän heille/ Kuka yhden sen kaltaisen lapsen korjaapi minun nimeni tähden se minun korjaapi. Ja joka minun

korjaapi/ ei hän minua korjaa/ mutta sen joka minun lähetti.
9:38 Mutta Johannes wastasi henelle sanoden/ Mestari/ Me neime yhden sinun Nimes cautta Perkelet vlosaijauan/ eike hen meite seura/ ia me kielsime henen/ sentedhen ettei hen meite seura.
Mutta Johannes wastasi hänelle sanoen/ Mestari/ Me näimme yhden sinun nimesi kautta perkeleet ulos ajawan/ eikä hän meitä seuraa/ ja me kielsimme hänen/ sen tähden ettei hän meitä seuraa.
9:39 Nin sanoi IesuS/ Ei teiden pitenyt hende kieldemen/ Sille ettei kengen ole ioca teke iongun auwun minun Nimeni cautta/ ioca malta cochta pahasti puhu minusta.
Niin sanoi Jesus/ Ei teidän pitänyt ketään kieltämän/ Sillä ettei kenkään ole joka tekee jonkun awun minun nimeni kautta/ joka maltaa kohta pahasti puhua minusta.
9:40 Sille cuca ei ole meite wastan/ se on meiden edhestem.
Sillä kuka ei ole meitä wastaan/ se on meidän edestämme.
9:41 Ja cuca iootta teite wesi picarilla minun Nimeeni/ senteden että te oletta Christusen/ Totisesta sano' mine teille/ ei hen swingan cadhottaman pidhe henen palcans.
Ja kuka juottaa teitä wesipikarilla minun nimeeni/ sentähden että te olette Kristuksen/ Totisesti sanon minä teille/ ei hän suinkaan kadottaman pidä hänen palkkansa.
9:42 Ja cuca yhde' nijste wehimist/ iotca vskaltauat minu' päleni pahoittapi/ parambi henelle olis/ ios myllyn kiui henen caulans riputettu olis/ ia mereen heitettu olis.
Ja kuka yhden niistä wähimmistä/ jotka uskaltawat minun päälleni pahoittaapi/ parempi hänelle olisi/ jos myllynkiwi hänen kaulaansa ripustettu olis/ ja mereen heitetty olisi.
9:43 Ja ios sinun Kätes olis sinulle pahanoxexi/ nin poishacka se/ Parambi on sinun kesipoola elemehen sisellemenne/ quin sinulla olis caxi kätte ia poismenne Heluettijn/ sihen Iancaickiseen tuleen/
Ja jos sinun kätesi olis sinulle pahennukseksi/ niin pois hakkaa se/ Parempi on sinun käsipuolena elämähän sisälle mennä/ kuin sinulla olis kaksi kättä ja pois mennä helwettiin/ siihen iankaikkiseen tuleen/
9:44 cussa heiden matons ei cole ia tuli ei sammuteta.
kussa heidän matonsa ei kuole ja tuli ei sammuteta.
9:45 Ja ios sinu' Jalcas pahanoxexi sinulle olis/ poishacka se/ Parambi on ettes onduuana elemen sisellemenet/ quin sinulla caxi Jalca olis ia heiteteisin Heluettin/ sihen Iancaickiseen tuleen/
Ja jos sinun jalkasi pahennukseksi sinulle olisi/ pois hakkaa se/ Parempi on

ettäs ontuwana elämään sisälle menet/ kuin sinulla kaksi jalkaa olisi ja heitettäisiin helwettiin/ siihen iankaikkiseen tulee/
9:46 cussa ei heiden matons cole/ eike tuli sammuteta.
kussa heidän matonsa ei kuole ja tuli ei sammuteta.
9:47 Ja ios sinun Silmes ombi sinulle pahanoxexi/ nin puchkaise se/ Parambi on sinun Silmepoolla JUMALAN Waldakunnan sisellemenne/ quin sinulla caxi silme olis/ ia heiteteisin Heluettin tuleen/
Ja jos sinun silmäsi ompi sinulle pahennukseksi/ niin puhkaise se/ Parempi on sinun silmäpuolla JUMALAN waltakuntaan sisälle mennä/ kuin sinulla kaksi silmää olisi/ ja heitettäisiin helwettiin tuleen/
9:48 cussa heiden matons ei cole/ ia tuli ei sammuteta.
kussa ei heidän matonsa kuole/ eikä tuli sammuteta.
9:49 Sille iocainen Inhiminen pite tulella * solattama'/ ia iocainen wffri pite solalla solattama'.
Sillä jokainen ihminen pitää tulella suolattaman/ ja jokainen uhri pitää suolalla suolattaman.
9:50 Hyue calu ombi soola/ mutta ios sola tule maguttomaxi/ mille te sen höistette? Piteket itzeteisenne sola/ ia rauha teiden keskenen.
Hywä kalu ompi suola/ mutta jos suola tulee mauttomaksi/ millä te sen höystätte? Pitäkäät itse teissänne suola/ ja rauha teidän keskenään.

** Solattaman) Wanhas Testamentis caiki vffri solattijn/ ia caikista vffreista iotakin poltettijn. Sen Christus tenne sisellewetä/ ia vlostoimitta sen Hengelisesta/ se on/ ette Euangeliumin opin cautta/ ninquin tulen ia solan cautta/ pite se wanha Adam/ se on Inhimisen paha sisu asetetuxi ia solatuxi tuleman/ Cuhunga ei se oppi tule/ nin casuauat sielle madhot/ se on/ sijne on yxi paha omatundo Ja että sola leicka/ sentäden taruitan kärsimys ia rauha/ ninquin Christus tesse käskepi.*

X. Lucu.

10:1 IA quin hen sielde ylesnousi/ tuli hen Judean maan ärille/ sen makunnan cautta/ ioca on sille polella Jordanin. Ja taas Canssa cokounsi henen tygens/ Ja ninquin hen tottunut oli/ taas hen heite opetti.
Ja kuin hän sieltä ylös nousi/ tuli hän Judean maan äärille/ sen maakunnan kautta/ joka on sillä puolella Jordanin. Ja taas kansa kokoontui hänen tykönsä/ Ja niinkuin hän tottunut oli/ taas hän heitä opetti.
10:2 Ja ne Phariseuset edheskeude' kysyit henelle/ Sopico miehen waimons hyliete? kiusaten hende.
Ja ne phariseukset edeskäwit kysyit häneltä/ Sopiiko miehen waimonsa hylätä? kiusaten häntä.

10:3 Mutta hen wastaten sanoi heille/ Mite Moses teille käski?
Mutta hän wastaten sanoi heille/ Mitä Moses teille käski?
10:4 He sanoit/ Moses salli eroitus kirian kirioitta/ ia eroitta.
He sanoit/ Moses salli eroituskirjan kirjoittaa/ ja eroittaa.
10:5 IesuS Wastaten sanoi heille/ Teiden sydhemen cangiudhen tehden kirioitti hen teille sen käskyn.
Jesus wastaten sanoi heille/ Teidän sydämen kankeuden tähden kirjoitti hän teille sen käskyn.
10:6 Mutta loomisen alghusta/ ombi JUMALA heijet loonudh miehen ia waimon.
Mutta luomisen alusta/ ompi JUMALAheidät luonut miehen ja waimon.
10:7 Sentedhen pitepi Inhimisen ylenandaman henen Isens ia eitens/ ia pite waimoonsa kijnitarttuman/ ia caxi tuleuat yhdexi lihaxi.
Sentähden pitääpi ihmisen ylenantamanhänen isänsä ja äitinsä/ ja pitää waimoonsa kiinni tarttumaan/ jakaksi tulewat yhdeksi lihaksi.
10:8 Nin eiuet he nyt ole caxi/ mutta yxi liha.
Niin eiwät he nyt ole kaksi/ mutta yksi liha.
10:9 Mite sijs JUMALA on ychten sitonut/ site ei Inhimisen pidhe eroittaman.
Mitä siis JUMALA on yhteen sitonut/ sitä ei ihmisen pidä eroittaman.
10:10 Ja honesa kysyit taas hene' Opetuslapse's sijte samasta asijasta.
Ja huoneessa kysyit taas hänen opetuslapsens siitä samasta asiasta.
10:11 Ja hen sanoi heille/ Joca hene's eroitta waimostans/ ia toisen naipi/ se tekepi Hoori henen wastans.
Ja hän sanoi heille/ Joka hänens eroittaa waimostansa/ ja toisen naipi/ se tekeepi huorin hänen wastaansa.
10:12 Ja ios waimo erijepi miehestens/ ia hoole toiselle/ hen tekepi Hoorin.
Ja jos waimo eriääpi miehestänsä/ ja huolee toiselle/ hän tekeepi huorin.
10:13 Ja he toit henen tygens Lapsia/ ette hen heihin rupeis. Nin Opetuslapset nuchtelit heite/ iotca nijte edhestoit.
Ja he toit hänen tykönsä lapsia/ ettähän heihin rupeisi. Niin opetuslapset nuhtelit heitä/ jotka niitä edestoit.
10:14 Coska nyt IesuS sen näki/ närckestyi hen/ Ja sanoi heille/ Sallicat lasten tulla minun tyken/ ia elkette kieldekö heite Sille että sencaltaisten ombi JUMALAN Waldakunda.
Koska nyt Jesus sen näki/ närkästyi hän/Ja sanoi heille/ Sallikaat lasten tulla minun tyköni/ ja älkäätte kieltäköheitä sillä että senkaltaisten ompi JUMALAN waltakunta.
10:15 Totisesta mine sanon teille/ Jocainen quin JUMALAN Waldakunda ei ota ninquin Lapsi/ ei hen swingan sinne sisellemene.

Totisesti minä sanoin teille/ Jokainen kuin JUMALAN waltakuntaa ei ota niinkuin lapsi/ ei hän suinkaan sinne sisälle mene.
10:16 Ja hen otti heidhet sylijns/ ia pani kätens heidhen pälens/ ia siugnasi heijet.
Ja hän otti heidät syliinsä/ ja pani kätensä heidän päällensä/ ja siunasi heidät.
10:17 Ja quin hen vloslechtenyt oli tielle/ edhesiooxi yxi/ ia cumarsi hende ia kysyi henelle/ Hyue Mestari/ mite minun tekemen pite/ että mine ijancaikisen eleme' omistaisin?
Ja kuin hän ulos lähtenyt oli tielle/ edesjuoksi yksi/ ja kumarsi häntä ja kysyi häneltä/ Hywä Mestari/ mitä minun tekemän pitää/ että minä iankaikkisen elämän omistaisin?
10:18 Nin Iesus sanoi henelle/ Mixi sine sanot minu' hyuexi? Eikengen ole hyue/ mutta se ainoa JUMALA.
Niin Jesus sanoi hänelle/ Miksi sinä sanot minun hywäksi? Ei kenkään ole hywä/ mutta se ainoa JUMALA.
10:19 Kylles keskyt tiedhet. Ei pidhe sinun hoori tekemen/ ei tappaman/ ei warghastaman/ ei wäre todhistust sanoman/ ei wiettelemen/ Cunnioita Ises ia eites.
Kylläs käskyt tiedät. Ei pidä sinun huorin tekemän/ ei tappaman/ ei warastaman/ ei wäärää todistusta sanoman/ ei wiettelemän/ Kunnioita isääsi ja äitiäsi.
10:20 Nin se wastasi ia sanoi henelle/ Mestari/ nemet caiki olen mine pitenyt hamast Norudhestani.
Niin se wastasi ja sanoi hänelle/ Mestari/ nämät kaikki olen minä pitänyt hamasta nuoruudestani.
10:21 Mutta Iesus quin hen catzachti hene' pälens/ racasti hende ia sanoi henelle * Yxi sinulda puuttupi/ Mene/ ia myy caiki mite sinulla ombi ia anna waiuasten/ ia sine saadh rickaudhen Taiuahas/ ia tule seuraman minua/ ottadhen hartiolles risti.
Mutta Jesus kuin hän katsahti hänen päällensä/ rakasti häntä ja sanoi hänelle/ Yksi sinulta puuttuupi/ Mene/ ja myy kaikki mitä sinulla ompi ja anna waiwasten/ ja sinä saat rikkauden taiwahassa/ ja tulee seuraamaan minua/ ottaen hartioillesi risti.
10:22 Mutta hen tuli murehesans sen puhen tedhen/ ia murehisans poismeni. Sille henelle oli palio Tauarata.
Mutta hän tuli murheessansa sen puheen tähden/ ja murheessansa pois meni. Sillä hänellä oli paljon tawarata.
10:23 Ja quin IesuS ymberinscatzachti sanoi hen Opetuslapsillens/ Quinga

tölest ne rickat tuleuat JUMALAN Waldakundan.
Ja kuin Jesus ympäriinsä katsahti sanoi hän opetuslapsillensa/ Kuinka työläästi ne rikkaat tulewat JUMALAN waltakuntaan.
10:24 Mutta Opetuslapset he hämmestyit hene' sanans päle. Nin IesuS taas wastaten sanoi heille/ Rackat poijat/ quinga töles on heille sisellekieudhe JUMALAn Waldakundan/ iotca vskaldauat peningihin.
Mutta opetuslapset he hämmästyit hänen sanansa päälle. Niin Jesus wastaten sanoi heille/ Rakkaat pojat/ kuinka työläs on heille sisälle käydä JUMALAN waltakuntaan/ jotka uskaltawat penninkeihin.
10:25 Keuiembi on Camelin neulan silmen lepitze kieudhe/ quin rickan/ JUmalan Waldakunnan sisellekieudhe.
Keweämpi on kamelin neulan silmän läwitse käydä/ kuin rikkaan/ Jumalan waltakuntaan sisälle käydä.
10:26 Mutta he wiele sijtte ylitze mären imehtelit sanoden keskenens/ Ja cuca woipi wapaxi tulla?
Mutta he wielä siitä ylitse määrän ihmettelit sanoen keskenänsä/ Ja kuka woipi wapaaksi tulla?
10:27 Nin IesuS catzachti heiden pälens ia sanoi/ Inhimisten tykene ombi se mahdotoin/ mutta ei JUMALAN tykene/ Sille caiki cappalet ouat mahdoliset JUMALAN tykene.
Niin Jesus katsahti heidän päällensä ja sanoi/ Ihmisten tykönä ompi se mahdotoin/ mutta ei JUMALAN tykönä/ Sillä kaikki kappaleet owat mahdolliset JUMALAN tykönä.
10:28 Nin rupeis Petari sanoman henelle/ Catzo me olema caiki ylen andaneet/ ia seuranuet olema sinua.
Niin rupesi Petari sanomaan heille/ Katso me olemme kaikki ylen antaneet/ ja seuranneet olemme sinua.
10:29 Nin IesuS wastasi ia sanoi/ Totisesta mine sanon teille/ Eikengen ole/ ioca iätti hone's/ taicka welie's eli Sisare's/ taicka Isens eli Eitens/ taicka waimo's eli lapsens/ taicka pello's minun ia Eua'geliumin tehde'/
Niin Jesus wastasi ja sanoi/ Totisesti minä sanon teille/ Ei kenkään ole/ joka jätti huoneensa/ taikka weljensä eli sisarensa/ taikka isänsä eli äitinsä/ taikka waimonsa eli lapsensa/ taikka peltonsa minun ja ewankeliumin tähden/
10:30 ellei hen ielles saa sada'kerdaiset nyt telle aijalla honet ia weliet/ sisaret ia eitet/ lapset ia pellot * wastoinkieumisen cansa/ ia tuleuaises mailmas ijancaikisen elemen.
ellei hän jällens saa sadankertaiset nyt tällä ajalla huoneet ja weljet/ sisaret ja äitit/ lapset ja pellot wastoinkäymisen kanssa/ ja tulewaisessa maailmassa

iankaikkisen elämän.
10:31 Mutta monda nite ensimeiste tuleuat ielkimeisexi/ ia ne ielkimeiset esimeisixi.
Mutta monta niitä ensimmäisistä tulewat jälkimmäiseksi/ ja ne jälkimmäiset ensimmäisiksi.
10:32 Ja he olit tielle meneueiset Jerosoliman/ Ja IesuS heiden edelenskeui/ ia he olit hämmestynyet/ seurasit hende ia pelkesit.
Ja he olit tielle menewäiset Jerusalemiin/ Ja Jesus heidän edellänsä käwi/ ja he olit hämmästyneet/ seurasit häntä ja pelkäsit.
10:33 Ja Iesus otti taas ne caxitoistakymende tygens/ rupesi heille sanoman/ mitke henelle tapachtuman piti. Catzo/ me ylesmene'me Jerusalemijn/ ia Inhimisen Poica ylenannetaan Pappein Pämiehille ia Kirianoppenuille. Ja he domitzeuat henen colemaha'/ ia he ylenandauat henen pacanoille/
Ja Jesus otti taas ne kaksitoistakymmentä tykönsä/ rupesi heille sanomaan/ mitkä hänelle tapahtumaan piti. Katso/ me ylösmenemme Jerusalemiin/ ja Ihmisen Poika ylenannetaan pappein päämiehille ja kirjanoppineille. Ja he tuomitsewat hänet kuolemahan/ ja he ylenantawat hänen pakanoille/
10:34 ia he pilcauat hende/ ia piexeuet henen ia sylkeuet henehen ia tappauat/ Ja colmandena peiuen hen ylesnouse.
Ja he pilkkaawat häntä/ ja pieksäwät hänen ja sylkewät hänehen ja tappawat/ Ja kolmantena päiwän hän ylösnousee.
10:35 Nin edheskeuit henen tygens Jacobus ia Johannes Zebedeusen poijat sanoden/ Mestari/ me tadhoma ettes teet meille mite me anoma.
Niin edeskäwit hänen tykönsä Jakobus ja Johannes Zebedeuksen pojat sanoen/ Mestari/ me tahdomme ettäs teet meille mitä me anomme.
10:36 Hen sanoi heille/ Mite te tahdotta ette minun pite tekemen teille?
Hän sanoi heille/ Mitä te tahdotte että minun pitää tekemän teille?
10:37 Nin sanoit he henelle/ Anna meille että toinen sinun oikealla/ ia toinen wasemella polelas istu'ma sinun cunniasas.
Niin sanoit he hänelle/ Anna meille että toinen sinun oikealla/ ja toinen wasemmalla puolellas istuman sinun kunniassasi.
10:38 Nin sanoi IesuS heille/ Ei te tiedhe mite te anotta/ Woitteco te ioodha sen calkin ionga mine ioon/ ia sille castella castetta iolla mine castettan?
Niin sanoi Jesus heille/ Ei te tiedä mitä te anotte/ Woitteko te juoda sen kalkin jonka minä juon/ ja sillä kasteella kastettaa jolla minä kastetaan?
10:39 Nin he sanoit/ Me wooimma. Nin sanoi heille IesuS/ sen calkin tosin te iootta ionga mine ioon/ ia sille castella te castetat iolla mine castetan/

Niin he sanoit/ Me woimme. Niin sanoi heille Jesus/ sen kalkin tosin te juotte jonka minä juon/ ja sillä kasteella te kastetaan jolla minä kastetaan/
10:40 Mutta istuman minun oikealle ia minu' wasemalle poleleni/ ei se ole minun andamallani/ mutta nijlle se tapachtu/ ioille walmistettu on.
Mutta istuman minun oikealla ja minun wasemmalla puolelleni/ ei se ole minun antamallani/ mutta niille se tapahtui/ joille walmistettu on.
10:41 Ja quin ne Kymenen sen cwlit/ rupesit he närckestymen Jacobist ia Johannesest.
Ja kuin ne kymmenen sen kuulit/ rupesit he närkästymään Jakobista ja Johanneksesta.
10:42 Mutta coska IesuS cutzui heite tygens/ sanoi hen heille/ Te tiedhettä ette mailmaiset Pämiehet waldauat/ Ja ne iotca woimaliset ouat heiden seasans/ Nijlle on walda/
Mutta koska Jesus kutsui heitä tykönsä/ sanoi hän heille/ Te tiedätte että maailmaiset päämiehet waltaawat/ Ja ne jotka woimalliset owat heidän *seassansa/ Niillä on walta/*
10:43 Mutta ei nin pidhe oleman teiden keskenen/ waan ioca teiden seasan tachtopi swrin olla/ sen pite teiden palwelian oleman/
Mutta ei niin pidä oleman teidän keskenän/ waan joka teidän seassan tahtoopi suurin olla/ sen pitää teidän palwelijan oleman/
10:44 Ja ioca teiste tachto olla ensimeinen/ henen pite caikein oriana oleman.
Ja joka teistä tahtoo olla ensimmäinen/ hänen pitää kaikkein orjana oleman.
10:45 Sille että Inhimisen Poica ei ole tullut paluelta/ mutta että hen paluele/ ia annais henen Hengens lunastuxexi monen edheste.
Sillä että Ihmisen Poika ei ole tullut palweltaa/ mutta että hän palwelee/ ja antais hänen henkensä lunastukseksi monen edestä.
10:46 Ja he tulit Jericon. Ja quin hen vloskeui Jericon Caupungist/ ia hene' Opetuslapsens/ ia swri iocko Canssa. Nin istui tien ohesa yxi Sockia Bartimeus Timein poica ia keriesi/
Ja he tulit Jerikoon. Ja kuin hän uloskäwi Jerikon kaupungista/ ja hänen opetuslapsensa/ ja suuri joukko kansaa. Niin istui tien ohessa yksi sokea Bartimeus Timein poika ja kerjäsi/
10:47 ia coska hen cwli ette se oli Iesus Nazaretist/ Rupesi hen hwtaman ia sanoman/ Iesu Dauidin Poica/ armadha minua.
Ja koska hän kuuli että se oli Jesus Nazaretista/ Rupesi hän huutamaan ja sanomaan/ Jesus Dawidin Poika/ armahda minua.
10:48 Ja moni hende nuchteli/ ette henen piti waickeneman. Mutta site enämin hen hwsi/ Dauidin poica armadha minua.

Ja moni häntä nuhteli/ että hänen piti waikeneman. Mutta sitä enemmin hän huusi/ Dawidin poika armahda minua.
10:49 Ja IesuS seisatti ia käski hende cutzu. Ja he cutzuit sen sockian ia sanoit henelle/ Ole hyues mieles/ nouse hen cutzu sinua.
Ja Jesus seisahti ja käski hänen kutsua. Ja he kutsuit sen sokean ja sanoit hänelle/ Ole hywässä mielessä/ nouse hän kutsuu sinua.
10:50 Nin hen poisheitti waattens yldens/ nousi ia tuli Iesusen tyge.
Niin hän pois heitti waatteensa yltänsä/ nousi ja tuli Jesuksen tykö.
10:51 Ja wastasi Iesus ia sanoi henelle/ Mites tachtot minua sinun tekemen? Nin se sockia sanoi henelle/ Rabboni/ ette mine saisin näköni.
Ja wastasi Jesus ja sanoi hänelle/ Mitäs tahdot minua sinun tekemän? Niin se sokea sanoi hänelle/ Rabboni/ että minä saisin näköni.
10:52 Nin sanoi IesuS henelle/ Mene/ sinun vskos teki sinun teruexi. Ja cochta hen näköns ielle'ssai/ ia hen seurasi IesuSTA tiellä.
Niin sanoi Jesus hänelle/ Mene/ sinun uskosi teki sinun terweeksi. Ja kohta hän näkönsä jällens sai/ ja hän seurasi Jesusta tiellä.

** Yxi) Se on/ Caiki sinulda pänens pwttu/ Sille sine tahdot hurskas olla/ ia ett tahdo lopua hywydhestes minun tehteni/ eike minun kansani kärssie. Sentedhen ombi Mammon totisest sinun Jumalas/ ia sen sine rackamban pidhe/ quin minun. * Wastoinkieumisen) Se on/ ioca vsko henen tule wastoinkieumist ia wiha kerssie/ ia caiki cappalet sen päle wogaman/ Ja quitengi on henelle kylle/ cunna hen tule/ hen leute Isen/ Eiten/ Sisaren ia welien/ lapset ia Tauaron ia Carttanon/ enemen quin hen taisi ylenanda.*

XI. Lucu.

11:1 IA quin he lehestyit Jerosoliman Bethphagin tyge ia Bethanian ölio mäen tyge/ nin hen vloslehetti caxi Opetuslastans/ ia sanoi heille/
Ja kuin he lähestyit Jerusalemin Bethphagin tykö ja Bethanian öljymäen tykö/ niin hän ulos lähetti kaksi opetuslastansa/ ja sanoi heille/
11:2 Menget sihen Kylen ioca ombi teiden edhesen ia cochta sinne siselletultuan leudhette te warsan sidhottun/ ionga päle ei yxiken Inhiminen istunut ole/ pästeket se/ ia toocat tenne.
Menkäät siihen kylään joka ompi teidän edessän ja kohta sinne sisälle tultuan löydätte te warsan sidotun/ jonka päällä ei yksikään ihminen istunut ole/ päästäkäät se/ ja tuokaat tänne.
11:3 Ja ios iocu sano teille/ Mixi te sen teette? Sanocat että HERRA site taruitze/ ia cochta hen laske henen tenne.
Ja jos joku sanoo teille/ Miksi te sen teette? Sanokaat että HERRA sitä tarwitsee/ ja kohta hän laskee hänen tänne.

11:4 Nin he menit/ ia leusit warsan sidhottun vlcona ouen tykön tien haaras/ Ja he pästit henen.

Niin he menit/ ja löysit warsan sidotun ulkona owet tykö tien haarassa/ Ja he päästit hänen.
11:5 Ja mwtamat nijste/ iotca sielle seisoit/ sanoit heille/ Mite te teette warsa pästein?
Ja muutamat niistä/ jotka siellä seisoit/ sanoit heille/ Mltä te teette warsan päästäin?
11:6 Mutta he sanoit heille ninquin IesuS oli keskenyt. Nin he sallit heijet/
Mutta he sanoit heille niinkuin Jesus oli käskenyt. Niin he sallit heidät/
11:7 Ja he edhestoit warsan IesuSEN tyge/ ia heitit heiden waatteins henen pälens/ ia hen istui sihen päle.
Ja he edestoit warsan Jesuksen tykö/ ja heitit heidän waatteensa hänen päällensä/ ja hän istui siihen päälle.
11:8 Mutta moni heiden waatteins haijotit tijelle/ Ja monicadhat oxi carsit puista/ ia haijotit tielle.
Mutta moni heidän waatteensa hajoitit tielle/ Ja monikahdat oksia karsit puista/ ja hajoitit tielle.
11:9 Ja iotca edhellekeuit/ ia iotca seurasit hwdhit sanoden/
Ja jotka edellä käwit/ ja jotka seurasit huusit sanoen/
11:10 Hosianna/ Hyuestisiugnattu olcon se/ ioca tule HERRAN Nimeen/ Hyuestisiugnattu olcon se Dauidin meiden Isen Waldakunda/ ioca tulepi HERRAN Nimeen/ Hosianna corkeuxes.
Hosianna/ Hywästi siunattu olkoon se/ joka tulee HERRAN nimeen/ Hywästi siunattu olkoon se Dawidin meidän isän waltakunta/ joka tuleepi HERRAN nimeen/ Hosianna korkeuksessa.
11:11 Ja HERRA sisellekeui Jerusalemin/ ia Templijn/ ia quin hen caiki catzeli. Nin hen Echtona vloslexi Bethaniaan ninen Cahdentoistakymenen cansa.
Ja HERRA sisälle käwi Jerusalemiin/ ja templiin/ ja kuin hän kaikki katseli. Niin hän ehtoona ulosläksi Bethaniaan niiden kahdentoista kymmenen kanssa.
11:12 Ja toisna peiuen/ koska he vloslexit Bethaniasta isoisi hen.
Ja toisna päiwän/ koska he ulosläksit Bethaniasta isosi hän.
11:13 Ja hen näki taambata Fikunapuun/ iolla lehdhet olit/ Nin hen leheskeui ios hen iotaki henesse leunyt olis. Ja quin hen tuli sen tyge/ nin ei hen mwta leunyt quin lehdhet/ Sille ei ollut wiele Fikunain aica.
Ja hän näki taempana wiikunapuun/ jolla lehdet olit/ Niin hän lähes käwi jos hän jotakin hänessä löytänyt olisi. Ja kuin hän tuli sen tykö/ niin ei hän

muuta löytänyt kuin lehdet/ Sillä ei ollut wielä wiikunain aika.
11:14 Ja wastaten IesuS sanoi Fikunapuulle/ Elken testedes kengen sinusta sökö hedhelmete ijancaikisesta. Ja henen Opetuslapsens cwlit sen.
Ja wastaten Jesus sanoi wiikunapuulle/ Älkään tästedes kenkään sinusta syökö hedelmätä iankaikkisesti. Ja hänen opetuslapsensa kuulit sen.
11:15 Ja he tulit Jerusalemijn. Ja IesuS sisellekeui Templijn/ Ja rupesi vlosaiaman Caupitzijat ia Ostaiat Templis/ ia Waiechtaiain Peudhet/ ia Mettiste' Myiein istuimet hen cukisti.
Ja he tulit Jerusalemiin. Ja Jesus sisälle käwi templiin/ Ja rupesi ulos ajamaan kaupitsijat ja ostajat templissä/ ja waihtajain pöydät/ ja mettisten myyjien istuimet hän kukisti.
11:16 Ja ei hen sallinut että iocu piti candaman iotaki Templin lepitze/
Ja ei hän sallinut että joku piti kantaman jotakin templin läwitse/
11:17 Ja hen opetti ia sanoi heille. Eikö kirioitettu ole? Minun Honen pite cutzuttaman Rucous Honexi caikelle Canssalle/ Mutta te oletta henen tehnyet Röuerein lolaxi.
Ja hän opetti ja sanoi heille. Eikö kirjoitettu ole? Minun huoneeni pitää kutsuttaman rukoushuoneeksi kaikelle kansalle/ Mutta te olette tehneet siitä ryöwärein luolaksi.
11:18 Ja kirianoppenuet ia papein pämiehet sen cuulit/ Nin he etzit quinga he hene' hucutaisit/ Sille he pelkesit hende/ ette coko Canssa imechteli henen Opetustans.
Ja kirjanoppineet ja pappein päämiehet sen kuulit/ Niin he etsit kuinka he hänen hukuttaisit/ Sillä he pelkäsit häntä/ että koko kansa ihmetteli hänen opetustansa.
11:19 Ja quin io Echto oli/ vlosmeni Iesus Caupugista.
Ja kuin jo ehtoo oli/ ulosmeni Jesus kaupungista.
11:20 Ja quin he homeneltan ohitzekeuit neit he Ficunapuun quiuetuxi iurinens.
Ja kuin hän huomeneltain ohitse käwit näit he wiikunapuun kuiwetuksi juurinensa.
11:21 Ja Petari muisti ia sanoi henelle/ Rabbi/ catzo se Ficunapw iongas kirosit o'bi quiuettu.
Ja Petari muisti ja sanoi hänelle/ Rabbi/ katso se wiikunapuu jonkas kirosit ompi kuiwettu.
11:22 Nin wastasi Iesus ia sanoi henelle/ Wscalca Jumala' tyge.
Niin wastasi Jesus ja sanoi hänelle/ Uskaltakaa Jumalan tykö.
11:23 Totisesta mine sanon teille/ että iocainen/ quin telle woorelle sanoisi/ Temma sinuas ia laske sinus merehen/ Ja ei epele henen

sydhemesens/ mutta Wscopi tapachtuuan sen mite hen sanois/ nin henelle tulepi mitke hen sanois.
Totisesti minä sanon teille/ että jokainen/ kuin tälle wuorelle sanoisi/ Tempaa sinuas ja laske sinus merehen/ Ja ei epäile hänen sydämessänsä/ mutta uskoopi tapahtuwan sen mitä hän sanoisi/ niin hänelle tuleepi mitkä hän sanoisi.
11:24 Sentede' sano' mine teille/ Mite te Rucoellen anotta wscocat teiden saauan/ nin se tulepi teille.
Sentähden sanon minä teille/ Mitä te rukoellen anotte uskokaat teidän saawan/ niin se tuleepi teille.
11:25 Ja coska te seisotta ia rucoletta/ nin andexiandacat/ ios teille iotakin on iongun wastan/ Senpälle/ että teiden Isen ioca ombi Taiuhais/ teille mös ricoxet andexiannais.
Ja koska te seisotte ja rukoilette/ niin anteeksi antakaat/ jos teillä jotakin on jonkun wastaan/ Senpäälle/ että teidän Isän joka ompi taiwahassa/ teille myös rikokset anteeksi antaisi.
11:26 Ja he tulit taas Jerusalemijn/ Ja quin hen keui Templise/ tulit henen tygens Pappein Pämiehet/ ia Kirianoppenuet/ ia ne Wanhimat ia sanoit henelle/
Ja he tulit taas Jerusalemiin/ Ja kuin hän käwi templissä/ tulit hänen tykönsä pappein päämiehet/ ja kirjanoppineet/ ja ne wanhimmat ja sanoit hänelle/
11:27 Mille woimalla sine neite teet? ia cuca annoi sinulle sen woiman ettes neite teet?
Millä woimalla sinä näitä teet? ja kuka antoi sinulle sen woiman ettäs näitä teet?
11:28 Nin IesuS wastaten sanoi heille/ Wielepä mineki kysyn mös iotakin teilde/ ia wastatcat minu/ Nin mine sanon teille mille woimalla mine neite teen.
Niin Jesus wastaten sanoi heille/ Wieläpä minäkin kysyn myös jotakin teiltä/ ja wastatkaat minun/ Niin minä sanon teille millä woimalla minä näitä teen.
11:29 Johannesen Caste/ olico hen Taiuahast elicke Inhimisilde? Wastacat minu.
Johanneksen kaste/ oliko hän taiwahasta elikkä ihmisiltä? Wastatkaat minun.
11:30 Nin he aijattelit keskenens sanoden/ Jos me sanom/ Taiuahast/ Nin hen sanopi/ Mingeteden ette te vskonuet hende?
Niin he ajattelit keskenänsä sanoen/ Jos me sanomme/ Taiwahasta/ Niin hän sanoopi/ Minkä tähden ette te uskoneet häntä?
11:31 Mutta ios me sanoma/ Inhimisilde/ Nin me pelkem Canssa/ Sille että

caiki pidit Johannesen että hen oli totisesta Propheta.
Mutta jos me sanomme/ Ihmisiltä/ Niin me pelkäämme kansaa/ Sillä että kaikki pidit Johanneksen että hän oli totisesti propheta.
11:32 Ja wastasit/ sanoden IesuSELle/ Emme me tiedhe. Ja Iesus wastasi ia sanoi heille/ em mineken sano teille mille woimalla mine neite teien.
Ja wastasit/ sanoen Jesukselle/ Emme me tiedä. Ja Jesus wastasi ja sanoi heille/ en minäkään sano teille millä woimalla minä näitä teen.

XII. Lucu.

12:1 JA hen rupeis heille wertauxilla puhuman. Yxi Inhiminen istutti Winatarhan/ ia pani Aidhan sen ymberins/ ia caiwoi Wina Copan/ * Rakensi Tornin/ ia pani sen woroille Winatarhamiehille/ ia hen matkusti muille maille.
Ja hän rupesi heille wertauksilla puhuman. Yksi ihminen istutti wiinatarhan/ ja pani aidan sen ympärinsä/ ja kaiwoi wiinakuopan/ Rakensi tornin/ ja pani sen wuorolle wiinatarhamiehille/ ja hän matkusti muille maille.
12:2 Ja lehetti yhden paluelian coska aica tuli/ Winatarha miesten tyge ette henen piti ottaman hedhelmen Winatarhamiehilde winatarhast.
Ja lähetti yhden palwelijan koska aika tuli/ Wiinatarha miesten tykö että hänen piti ottaman hedelmän wiinatarhamiehiltä wiinatarhasta.
12:3 Mutta he otit henen kijni/ ia hosuit henen ia laskit henen tyhijene.
Mutta he otit hänen kiinni/ ja hosuit hänen ja laskit hänen tyhjänä.
12:4 Taas hen lehetti heiden tygens toisen paluelian/ sen pään he kiuille särijt ia laskit henen pois pilcattuna.
Taas hän lähetti heidän tykönsä toisen palwelijan/ sen pään he kiwillä särjit ja laskit hänen pois pilkattuna.
12:5 Ja taas hen lehetti toisen/ sen he tapoit ia monda mwta/ Mwtamat tosin he hosuit/ ia monicadhat he tapoit.
Ja taas hän lähetti toisen/ sen he tapoit ja monta muuta/ Muutamat tosin he hosuit/ ja monikahdat he tapoit.
12:6 Nin henelle wiele oli yxi ainoa Poica/ ioca oli henelle racas/ Sen lehetti hen mös wimein heiden tygens sanoden/ He cartauat minun Poicani.
Niin hänellä wielä oli yksi ainoa poika/ joka oli hänelle rakas/ Sen lähetti hän myös wiimein heidän tykönsä sanoen/ He karttawat minun poikaani.
12:7 Mutta ne winatarhamiehet sanoit keskenens/ Teme ombi se Perilinen/ Tulcat tappacam hende/ nin Perimys ieepi meillen.
Mutta ne wiinatarhamiehet sanoit keskenänsä/ Tämä ompi se perillinen/ Tulkaat tappakaamme häntä/ niin perimys jääpi meillen.
12:8 Ja he temmasit henen ia tapoit/ Ja vlosheitit henen Winatarhast.

Ja he tempasit hänen ja tapoit/ ja ulos heitit hänen wiinatarhasta.
12:9 Mite sijs nyt Winatarha' Herra ombi tekeue? Hen tulepi ia huckapi ne Winatarhamiehet/ ia andapi sen Winatarhan muille.
Mitä siis nyt wiinatarhan Herra ompi tekewä? Hän tuleepi ja hukkaapi ne wiinatarhamiehet/ ja antaapi sen wiinatarhan muille.
12:10 Ettekö mös te ole lukenuet tete Kirioitust? Se kiui ionga rakendaijat ouat poishylijenyet/ se ombi techty nurcka kiuexi.
Ettekö myös te ole lukeneet tätä kirjoitusta? Se kiwi jonka rakentajat owat pois hyljänneet/ se ompi tehty nurkkakiweksi.
12:11 HERRALda on teme techty/ ia on ihmelinen meiden Silmisem.
HERRALTA on tämä tehty/ ja on ihmeellinen meidän silmissämme.
12:12 Ja he etzit hende kijniottaxens/ ia pelkesit quitengi Canssa. Sille he ymmersit/ että hen heite wastoin temen Tapauxen oli sanonut. Ja he ietit henen ia poismenit.
Ja he etsit häntä kiinniottaaksensa/ ja pelkäsit kuitenkin kansaa. Sillä he ymmärsit/ että hän heitä wastoin tämän tapauksen oli sanonut. Ja he jätit hänen ja pois menit.
12:13 Ja he lehetit henen tygens mwtamat Phariseusist ia Herodesen paluelioist/ että he solmiaisit henen Sanasa.
Ja he lähetit hänen tykönsä muutamat phariseuksista ja Herodeksen palwelijoista/ että he solmisiwat hänen sanassa.
12:14 Ja quin he tulit sanoit he henelle/ Mestari/ Me tiedhem ettes waca olet/ ia et sine tottele kestekän/ Sille ettet sine catzo Inhimisen moodhon ielken/ mutta totudhen cansa sine opetat JUMAlan tiete. Ongo se oikein/ Ette me Keisarin Weron annama/ taicka ei?
Ja kuin he tulit sanoit he hänelle/ Mestari/ Me tiedämme ettäs wakaa olet/ ja et sinä tottele kestäkään/ Sillä ettet sinä katso ihmisen muodon jälkeen/ mutta totuuden kanssa sinä opetat Jumalan tietä. Onko se oikein/ Että me keisarin weron annamme/ taikka ei?
12:15 Pitekö meiden andaman/ taicka ei andaman? Nin hen tiesi heiden caualuxe's/ ia sanoi heille/ Mite te minua kiusatte? Tokat minulle Raha nädhexen. Ja he toit.
Pitääkö meidän antaman/ taikka ei antaman? Niin hän tiesi heidän kawaluutensa/ ja sanoi heille/ Mitä te minua kiusaatte? Tuokaat minulle raha nähdäksen. Ja he toit.
12:16 Nin sanoi hen heille/ Kenenge ombi teme Cuua/ ia pällekirioitus? He sanoit henelle/ Keisarin.
Niin hän sanoi heille/ Kenenkä ompi tämä kuwa/ ja päällekirjoitus? He sanoit hänelle/ Keisarin.

12:17 Nin wastasi IesuS ia sanoi heille/ Andaca Keisarin mite Keisarin tule/ ia JUMALAN mite JUMALAN tule. Ja he imehttelit heneste.
Niin wastasi Jesus ja sanoi heille/ Antakaa keisarin mitä keisarin tulee/ ja JUMALAN mitä JUMALAN tulee. Ja he ihmettelit hänestä.
12:18 Nin edheskeuit henen tygens ne Sadduceuset/ iotca sanouat/ Ei oleuan Ylesnousemista/ ne kysyit henelle ia sanoit/ Mestari/ Moses kirioitti meille/
Niin edeskäwit hänen tykönsä ne saddukeukset/ jotka sanowat/ Ei olewan ylösnousemista/ ne kysyit häneltä ja sanoit/ Mestari/ Moses kirjoitti meille/
12:19 Jos iongun Welij coolis/ ia iättepi Waimon/ ia ei iäte Lapsia/ Nin pite henen Weliens ottaman sen Waimon/ ia saattaman welijellens Siemenen.
Jos jonkun weli kuolisi/ ja jättääpi waimon/ ja ei jätä lapsia/ Niin pitää hänen weljensä ottaman sen waimon/ ja saattaman weljellensä siemenen.
12:20 Nyt seitzemen Welie ouat olluet/ ia ensimeinen otti waimon/ ia coollesans ei iättenut hedhelme.
Mutta seitsemän weljeä owat olleet/ ja ensimmäinen otti waimon/ ja kuollessansa ei jättänyt hedelmää.
12:21 Ja se toinen otti henen/ ia cooli/ ia ei henke iättenyt hedhelme.
Ja se toinen otti hänen/ ja kuoli/ ja ei hänkään jättänyt hedelmää.
12:22 Se colmas samallamoto/ ia otit henen caiki seitzemen/ ia ei iättenyuet siemende.
Ja kolmas samalla muotoa/ ja otit hänen kaikki seitsemän/ ja ei jättänyt siementä.
12:23 Caikein wimein cooli mös se waimo. Nyt sijs ylesnousemises coska he ylesnouseuat/ kenenge heiste se waimo pite oleman? Sille ette seitzeme' pidhit site waimo.
Kaikkein wiimein kuoli myös se waimo: Nyt siis ylösnousemisessa koska he ylösnousewat/ kenenkä heistä se waimo pitää oleman? Sillä että seitsemän piti sitä waimoa.
12:24 Ja IesuS wastaten sanoi heille/ Te exytte/ Sille ettei te tiedhe kiriotuxia/ eike JUMALAN auwu.
Ja Jesus wastaten sanoi heille/ Te eksytte/ Sillä ettei te tiedä kirjoituksia/ eikä JUMALAN awua.
12:25 Sille coska he coluista ylesnouseuat/ Eike he nai/ eike hoole/ mutta he ouat ninquin Engelit Taiuasa.
Sillä koska he kuolleista ylösnousewat/ Eikä he nai/ eikä huole/ mutta he owat kuin enkelit taiwaassa.
12:26 Mutta coolluista/ että he ylesheräytetän/ Ettekö te lukeneet ole Mosesen Ramatus/ Quinga JUMALA pensahas henelle puhui sanoden/ Mine

olen se Abrahamin JUMALA/ ia Isaachin JUMALA/ ia Jacobin JUMALA?
Mutta kuolleista/ että he ylösheräytetään/ Ettekö te lukeneet ole Moseksen Ramatussa/ Kuinka JUMALA pensaassa hänelle puhui sanoen/ Minä olen se Abrahamin JUMALA/ ja Isaachin JUMALA/ ja Jakobin JUMALA?
12:27 Mutta ei hen ole colutten JUMALA/ waan ninen JUMALA iotca eleuet. Sentedhen te sangen exytte.
Mutta ei hän ole kuolleitten JUMALA/ waan niiden JUMALA jotka eläwät. Sentähden te sangen eksytte.
12:28 Ja quin yxi Kirianoppenuista edheskeui/ ia cuuli heidhet ychten Campaleuan/ ia näki että hen hyuesti wastasi heite/ kysyi hen henelde/ Cuca ombi se caikein ialoin käsky?
Ja kuin yksi kirjanoppineista edeskäwi/ ja kuuli heidät yhteen kamppailewan/ ja näki että hän hywästi wastasi heitä/ kysyi hän häneltä/ Kuka ompi se kaikkein jaloin käsky?
12:29 Nin wastasi IesuS hende/ Teme caikista käskyiste ialoin on/ Cuule Israel/ HERRA meiden JUMALA/ ainoa JUMALA on/
Niin wastasi Jesus häntä/ Tämä kaikista käskyistä jaloin on/ Kuule Israel/ HERRA meidän JUMALA/ ainoa JUMALA on/
12:30 Ja sinun pite rakastaman sinun HERRAS JUMALAS caikesta sinun sydhemestes/ ia kaikesta sinun Sielustas/ ia caikesta sinun mielestes/ ia caikesta sinun wäestes. Teme ombi se ialoin käsky.
Ja sinun pitää rakastaman sinun HERRAASI JUMALAASI kaikesta sinun sydämestäsi/ ja kaikesta sinun sielustasi/ ja kaikesta sinun mielestäsi/ ja kaikesta sinun wäestäsi. Tämä ompi se jaloin käsky.
12:31 Ja se toinen ombi temen caltainen/ Sinun pite racastaman sinun Lehimeistes ninquin itze sinuas. Ei ole neite swremba käsky.
Ja se toinen ompi tämän kaltainen/ Sinun pitää rakastaman sinun lähimmäistäsi niinkuin itse sinua. Ei ole näitä suurempaa käskyä.
12:32 Ja sanoi henelle se Kirianoppenut/ Mestari/ sine olet totisesta oikein puhunut/ Että yxi ombi JUMALA/ ia ei ole toista paitzi henen.
Ja sanoi häneltä se kirjanoppinut/ Mestari/ sinä olet totisesti oikein puhunut/ Että yksi ompi JUMALA/ ja ei ole toista paitsi hän.
12:33 Ja rakasta site caikest sydhemest/ ia caikest ymmerdhyxest/ ia caikest sielust/ ia caikest wäest/ ia racastaman Lehimeist ninquin itzense/ se ombi enäy quin caiki Poltewffri/ ia caikinaiset wffrit.
Ja rakasta sitä kaikesta sydämestä/ ja kaikesta ymmärryksestä/ ja kaikesta sielusta/ ja kaikesta wäestä/ ja rakastaman lähimmäistä niinkuin itsensä/ se ompi enemmin kuin kaikki polttouhri/ ja kaikkinaiset uhrit.
12:34 Nin IesuS näki että hen toimelisesta wastasi/ sanoi hen henelle/ Edh

ole sine caucan JUMALAN Waldakunnasta. Ja ei kenge' tochtinut sijtte henelle kysye.
Niin Jesus näki että hän toimellisesti wastasi/ sanoi hän hänelle/ Et ole sinä kaukana JUMALAN waltakunnasta. Ja ei kenkään tohtinut siitä häneltä kysyä.
12:35 Ja IesuS wastasi ia sanoi opettain Templis/ Quinga sanouat ne Kirianoppenuet/ CHRISTUSEN oleuan Dauidin Poian?
Ja Jesus wastasi ja sanoi opettajain templissä/ Kuinka sanowat ne kirjanoppineet/ KRISTUKSEN olewan Dawidin pojan?
12:36 Sille itze Dauid sanoi pyhen Hengen cautta/ HERRA sanoi minun Herraleni/ Istu minun oikealle Kädheleni/ sihenasti quin mine panen sinun wiholises sinun ialcais astilaudhaxi.
Sillä itse Dawid sanoi Pyhän Hengen kautta/ HERRA sanoi minun Herralleni/ Istu minun oikealle kädelleni/ siihen asti kuin minä panen sinun wihollisesi sinun jalkaisi astinlaudaksi.
12:37 Sijne Dauid sijs cutzupi henen Herraxens. Custa hen ombi sijs henen poicans? Ja enimitten Canssa cuuli hende kernasta.
Siinä Dawid siis kutsuupi hänen Herraksensa. Kusta hän ompi siis hänen poikansa? Ja enimmiten kansa kuuli häntä kernaasti.
12:38 Ja hen opetti heite/ ia sanoi heille/ Cauattaca teiten nijlde Kirianoppenuilda/ iotca pitkise waatteisa kieuuet/ ia andauat kernasta heitens teruechte turulla/
Ja hän opetti heitä/ ja sanoi heille/ Kawahtakaat teitän niiltä kirjanoppineilta/ jotka pitkissä waatteissa käywät/ ja antawat kernaasit heitänsä terwehtiä turulla/
12:39 ia kernasta istuuat ylimeis Cokouxisa/ ia ensimeisis sijois Echtolisis.
Ja kernaasti istuwat ylimmäisenä kokouksissa/ en ensimmäisissä sijoissa ehtoollisissa.
12:40 Jotca ylessöuet Leskein hooneet/ ia edhesweteuet pitket Rucouxet. Neme samat saauat site raskaman cadhotuxen.
Jotka ylössyöwät leskein huoneet/ je edeswetäwät pitkät rukoukset. Nä mä samat saawat siitä raskaamman kadotuksen.
12:41 Ja quin IesuS istui wffriarkun cohdhalla/ ia catzeli quinga Canssa pani peningite wffriarkun. Ja monda ricasta panit palion.
Ja kuin Jesus istui uhriarkun kohdalla/ ja katseli kuinka kanssa pani penninkiä uhriarkkuun. Ja monta rikasta pani paljon.
12:42 Nin tuli yxi kieuhe leski/ ia pani caxi ropoija/ ne tekeuet yhden peningin.
Niin tuli yksi köyhä leski/ ja pani kaksi ropoa/ ne tekewät yhden penningin.

12:43 Nin hen cutzui Opetuslapsens tygens ia sanoi heille/ Totisesta sanon mine teille/ että teme keuhe Leski pani enäme' wffriarkun/ quin caiki ne iotca sinne sisellepanit/
Niin hän kutsui opetuslapsen tykönsä ja sanoi heille/ Totisesti sanon minä teille/ että tämä köyhä leski pani enemmin uhriarkkuun/ kuin kaikki ne jotka sinne sisälle panit/
12:44 Sille että he caiki ouat pa'nuuet nijste/ quin heille lijaxi oli/ mutta teme ombi henen kieuhydhestens caiki mite henelle oli/ caike' henen tauarans pannut.
Sillä että he kaikki owat panneet niistä/ kuin heille liiaksi oli/ mutta tämä ompi hänen köyhyydestänsä kaikki mitä hänellä oli/ kaiken hänen tawaransa pannut.

XIII. Lucu.

13:1 IA quin hen vlosmeni Templist/ sanoi yxi henen Opetuslapsistans/ Mestari/ catzo mingemootoiset kiuet/ ia quin caltaiset rakennuxet ouat neme?
Ja kuin hän ulos meni templistä/ sanoi yksi hänen opetuslapsistansa/ Mestari/ katso minkä muotoiset kiwet/ ja kuin kaltaiset rakennukset owat nämä?
13:2 Ja IesuS wastaten sanoi henelle/ Näetkös nemet swret rakennoxet? Ei iätete kiui kiuen päle ioca ei särijetä.
Ja Jesus wastaten sanoi hänelle/ Näetkös nämät suuret rakennukset? Ei jätetä kiwi kiwen päälle joka ei särjetä.
13:3 Ja coska hen istui ölio mäelle Templin cohdalla/ kysyit henelde erinens Petari ia Jacobus ia Johannes ia Andreas/ Sanos meille coska nemet tapachtuuat?
Ja koska hän istui Öljymäellä templin kohdalla/ kysyit häneltä erinensä Petari ja Jakobus ja Johannes ja Andreas/ Sanos meille koska nämät tapahtuwat?
13:4 Ja mite mercki on/ coska nemet caiki päteteen?
Ja mitä merkki on/ koska nämät kaikki päätetään?
13:5 Nin IesuS wastaten heite rupeis sanoman/
Niin Jesus wastaten heitä rupesi sanomaan/
13:6 Catzocat ettei iocu teite petä/ Sille ette mo'da tuleuat minu' nimeeni sanoden/ Mine olen CHRISTUS. Ja petteuet monda.
Katsokaat ettei joku teitä petä/ Sillä että monta tulewat minun nimeeni sanoen/ Minä ole KRISTUS. Ja pettäwät monta.

13:7 Mutta coska te cwletta Sotija/ ia Sotain sanomita/ Nin elkette pelietkö/ Sille ette ne pite tapachtuman/ waan ei cochta loppu ole.
Mutta koska te kuulette sotia/ ja sotain sanomia/ Niin älkäätte peljätkö/ Slllä että ne pitää tapahtuman/ waan ei kohta loppu ole.
13:8 Sille Canssa carckapi Canssa wastan/ ia Waldakunda waldakunnan wastan. Ja maan iäristyxet pite oleman iocahitzes paicas/ Ja tuleuat Nelke/ ia pelghot. Nemet ouat murechten alghut.
Sillä kansa karkaapi kansaa wastaan/ ja waltakunta waltakunnan wastaan. Ja maanjäristykset pitää oleman jokaisessa paikassa/ Ja tulewat nälkä/ ja pelot. Nämät owat murheitten alut.
13:9 Mutta te cauattacat teiten. Sille he ylenandauat teiden Radztupijn ia Sinagogijn. Ja te piexeteen ia edhesiohdatetan Pämiesten ia Kuningasten eteen minun techten/ heille todhistoxexi.
Mutta te kawahtakaat teitän. Sillä he ylenantawat teidän raastupiin ja synagogiin. Ja te pieksetään ja edes johdatetaan päämiesten ja kuningasten eteen minun tähteni/ heille todistukseksi.
13:10 Ja ennen pite sarnataman Euangelium caikesa Canssas.
Ja ennen pitää saarnattaman ewankelium kaikessa kansassa.
13:11 Coska he nyt iohdattauat teite ia ylenandauat/ nin elkette murehtico/ mite teiden puhuman pite/ Nin elket mös ennen aiattelco/ waan mite teille samalla hetkelle annetaan se te puhucat. Sille ettei te ole ne/ iotca puhutta/ waan pyhe Hengi.
Koska he nyt johdattawat teitä ja ylenantawat/ niin älkäätte murehtiko/ mitä teidän puhuman pitää/ Niin älkäät myös ennen ajatelko/ waan mitä teille samalla hetkellä annetaan se te puhukaat. Sillä ettei te ole ne/ jotka puhutte/ waan Pyhä Henki.
13:12 Nin ombi Welij weliens ylenandawa colemahan/ ia Ise poicans/ ia Lapset ylescarckauat wanhembitans wastan/ ia saattauat heijet colemahan.
Niin ompi weli weljensä ylenantawa kuolemaan/ ja isä poikansa/ ja lapset ylöskarkaawat wanhempiansa wastaan/ ja saattawat heidät kuolemaan.
13:13 Ja caiki teite wihauat minun Nimeni tedhen. Waan ioca pysypi haman loppun asti/ se tule autuaxi.
Ja kaikki teitä wihaawat minun nimeni tähden. Waan joka pysyypi hamaan loppuun asti/ se tulee autuaaksi.
13:14 Nin coska te saatta nähde heuitöxe' iulmaudhe'/ iosta Daniel Propheta' cautta sanottu on/ seisouan cussa ei tulisi (ioca sen lukepi hen ymmerteke') Silloin iotca ouat Judeas ne paetkan wortein päle.
Niin koska te saatte nähdä häwityksen julmauden/ josta Daniel prophetan kautta sanottu on/ seisowan kussa ei tulisi (joka sen lukeepi hän

ymmärtäkään) Silloin jotka owat Judeassa ne paetkaan wuorten päälle.
13:15 Ja ioca o'bi caton päle/ elken alasastuco honesen Ja elken sisellemengö hakeman iotacan honestans.
Ja joku ompi katon päällä/ älkään alas tulko huoneeseen. Ja älkään sisälle menkö hakemaan jotakin huoneestansa.
13:16 Ja ioca ombi Pellolla/ nin elken palaitko ninen ielkin/ quin hen tagans ietti/ ottaman henen waattetans.
Ja joka ompi pellolla/ niin älkään palatko niiden jälkeen/ kuin hän taaksensa jätti/ ottamaan hänen waatteitansa.
13:17 Mutta we olcoon nijlle wastoin oleuaisille/ ia imetteuein nijne peiuine.
Mutta woi olkoon niille wastoin olewaisille/ ja imettäwäin niinä päiwinä.
13:18 Mutta rucolcat/ ettei teiden packonna tapachtuisi taluella.
Mutta rukoilkaat/ ettei teidän pakonne tapahtuisi talwella.
13:19 Sille että nijne aicoina pite oleman sencaltainen waiwa quin ei ole ollut loonnon alghusta iotca JUMALA oli loonut tehenasti/ eike mös tuleua ole.
Sillä että niinä aikoina pitää oleman senkaltainen waiwa kuin ei ole ollut luonnon alusta jotka JUMALA oli luonut tähän asti/ eikä myös tulewa ole.
13:20 Ja ellei HERRA lyhenneisi nijte peiui/ ei tulisi yxiken Inhiminen wapadhexi. Mutta ninen vloswalitudhen tedhen iotca hen on vloswalinnut/ hen lyhensi ne peiuet.
Ja ellei HERRA lyhentäisi niitä päiwiä/ ei tulisi yksikään ihminen wapahdetuksi. Mutta niiden uloswalittujen tähden jotka hän on uloswalinnut/ hän lyhensi ne päiwät.
13:21 Ja silloin ios iocu teille sanopi/ Catzo/ tesse ombi CHRISTUS/ catzo/ sielle ombi CHRISTUS. nin elket vskoko.
Ja silloin jos joku teille sanoopi/ Katso/ tässä ompi KRISTUS/ katso/ siellä ompi KRISTUS. niin älkäät uskoko.
13:22 Sille että wäret Christuset ylesnouseuat ia falskit Prophetat iotca merckie ia tunnustechti tekeuet/ ette he mös ne vloswalitudh petteuet/ ios se taidhais olla.
Sillä että wäärät Kristukset ylösnousewat ja falskit prophetat jotka merkkiä ja tunnustähtiä tekewät/ että he myös ne uloswalitut pettäwät/ jos se taitaisi olla.
13:23 Mutta te cauattaca teiten/ catzo mine olen teille caiki ennen sanonut.
Mutta te kawahtakaat teitän/ katso minä olen teille kaikki ennen sanonut.
13:24 Mutta nijne peiuine/ temen waiwan ielken Auringoisen pite pimieme'/ ia cuu ei anna hene' waluuans/
Mutta niinä päiwinä/ tämän waiwan jälkeen aurinkoisen pitää pimenewän/ ja

kuu ei anna hänen waloansa/
13:25 techdet Taiuahast putouat/ ia ne auwudh iotca taiuas ouat/ cokonsyseiten.
tähdet taiwahasta putoawat/ ja ne awut jotka taiwaassa owat/ kokoon sysätään.
13:26 Ja silloin heiden pite näkemen Inhimisen Poian tuleuan piluise swrella woimalla ia cunnialla.
Ja sillon heidän pitää näkemän Ihmisen Pojan tulewan pilwissä suurella woimalla ja kunnialla.
13:27 Ja silloin hen vloslehette Engelins/ ia hen cokopi henen vloswalituns nelielde twlelda/ hamast maan lopusta ia Taiuan loppun asti.
Ja sillon hän ulos lähettää enkelinsä/ ja hän kokoopi hänen uloswalittunsa neljältä tuulelta/ hamasta maan lopusta ja taiwaan loppuun asti.
13:28 Mutta Ficuna Puusta oppecat Wertaus/ coska nyt henen oxans heikot ouat/ ia Lehdhet puhckeuat/ nin te tiedhet/ ette Suui ombi lesne.
Mutta wiikunapuusta oppikaat wertaus/ koska nyt hänen oksansa heikot owat/ ja lehdet puhkeawat/ niin te tiedät/ että suwi ompi läsnä.
13:29 Nin mös te coska te näme näet tapachtuuan/ nin tietket ette lesne ombi io ouen edhes.
Niin myös te koska te nämä näet tapahtuwan/ niin tietkää että läsnä ompi jo owen edessä.
13:30 Totisesta sanon mine teille/ Ettei teme sucukunda hucku sihenasti quin caiki näme tapachtuuat.
Totisesti sanon minä teille/ Ettei tämä sukukunta huku siihen asti kuin kaikki nämä tapahtuwat.
13:31 Taiuas ia maa pite huckuman/ mutta minun Sanani ei pidhe huckandeman.
Taiwas ja maa pitää hukkuman/ mutta minun sanani ei pidä hukkaantuman.
13:32 Mutta sijte peiueste ia sijte aijasta ei tiedhe kengen/ Ei Engelitken iotca ouat Taiuahas/ Ja ei itze Poicakan/ waan ainoa Ise.
Mutta siitä päiwästä ja siitä ajasta ei tiedä kenkään/ Ei enkelitkään jotka owat taiwahassa/ Ja ei itse Poikakaan/ waan ainoa Isä.
13:33 Cauattaca/ waluoca ia rucolca/ Sille ettei te tiedhe coska se aica on.
Kawahtakaa/ walwokaa ja rukoilkaa/ Sillä ettei te tiedä koska se aika on.
13:34 Ninquin yxi Inhiminen ioca muille maille waelsi/ iätti henen Honens/ ia annoi Paluelioillens woiman/ ia culleki henen askareens/ ia käski Ouenwartian walua.
Niinkuin yksi ihminen joka muille maille waelsi/ jätti hänen huoneensa/ ja antoi palwelijoillensa woiman/ ja kullekin hänen askareensa/ ja käski

owenwartijan walwoa.
13:35 Nin waluacat sijs/ sille ettei te tiedhe coska Honen Herra tuleua on/ echtona taicka poli öen/ eli cukoin laulais/ eli homenelda/
Niin walwokaat siis/ sillä ettei te tiedä koska huoneen Herra tulewa on/ ehtoona taikka puoli öin/ eli kukon laulaissa/ eli huomenelta/
13:36 Senpäle ettei hen eckiste tvle/ ia leudhe teite macamast.
Senpäälle ettei hän äkisti tule/ ja löydä teitä makaamasta.
13:37 Mutta mite mine sanon teille/ sen mine caikille sanon/ Waluacat.
Mutta mitä minä sanon teille/ sen minä kaikille sanon/ Walwokaat.

XIV. Lucu.

14:1 Nln oli cahden peiuen peräste Päsieinen/ ia makijaleiuen peiuet. Ja ne ylimeiset Papit ia Kiria'oppenuet etzit quinga he caualuxel hene' kijniotaisit/ ia tappaisit.
Niin oli kahden päiwän perästä Pääsiäinen/ ja makeanleiwän päiwät. Ja ne ylimmäiset papit ja kirjanoppineet etsit kuinka he kawaluksella hänen kiinniottaisit/ ja tappaisit.
14:2 Nin he sanoit/ Ei Juhla peiuen ette capina nousisi Canssasa.
Niin he sanoit/ Ei juhlapäiwän että kapina nousisi kansassa.
14:3 Ja quin hen oli Bethanias/ sen Spitalisen Simonin hoonesa ia atrioitzi/ nin tuli yxi waimo iolla oli yxi Clasi turmelematoind ia callist Nardusen woidhet/ Ja hen serki Clasin/ ia wodhatti henen päens päle.
Ja kuin hän oli Bethaniassa/ ja sen spitaalisen Simonin huoneessa ja aterioitsi/ niin tuli yksi waimo jolla oli yksi klasi turmelematointa ja kallista narduksen woidetta/ Ja hän särki klasin/ ja wuodatti hänen päänsä päälle.
14:4 Nin olit mutamat/ iotca närckestyit itzellens/ ia sanoit/ Mihinge teme woiten haaskaus?
Niin oli muutamat/ jotka närkästyit itsellensä/ ja sanoit/ Mihinkä tämä woiteen haaskaus?
14:5 Sille teme olis taittu mytä enämpeen quin colmen satan peningijn/ ia annetta waiuasten. Ja he napitzit hende wastan.
Sillä tämä olis taidettu myydä enempään kuin kolmeen sataan penninkiin/ ja annettaa waiwasten. Ja he napitsit häntä wastaan.
14:6 Nin IesuS sanoi/ Sallicat hende rauhas/ mixi te hende waiuat?
Niin Jesus sanoi/ Sallikaat hänen rauhassa/ miksi te häntä waiwaat?
14:7 Hyuen töen hen teki minun cochtaani/ Sille aina ouat teille waiuaset tykenen/ ia coska ikenens te tahdotta/ nin te taidhatta heille hyuetehde. Mutta em mine teille aina ole/

Hywän työn hän teki minun kohtaani/ Sillä aina owat teilllä waiwaiset tykönän/ ja koska ikänänsä te tahdotte/ niin te taidatte heille hywää tehdä. Mutta en minä teille aina ole/
14:8 Teme teki mite hen woi/ hen ennetti minun Rumin woitileman Hautamisexi.
Tämä teki mitä hän woi/ hän ennätti minun ruumiin woiteleman hautaamiseksi.
14:9 Totisesta sanon mine teille/ Cussa teme Euangelium sarnatan caikes mailmas/ nin mös teme quin hen nyt teki/ sarnattaman pite henen muistoxens.
Totisesti minä sanon teille/ Kussa tämä ewankeliumi saarnataan kaikessa maailmassa/ niin myös tämä kuin hän nyt teki/ saarnattaman pitää hänen muistoksensa.
14:10 Ja Judas Ischarioth yxi nijste cadhestoistakymenest poismeni ylimeisten Pappein tyge/ ette henen piti heille henen pettemen.
Ja Judas Ischariot yksi niistä kahdestatoista kymmenestä pois meni ylimmäisten pappein tykö/ että hänen piti heille hänen pettämän.
14:11 Coska he sen cwlit/ ihastuidh he ia lupasit henen penningite andaxens. Ja hen etzi quinga hen soueliasti henen petteis.
Koska he sen kuulit/ ihastuit he ja lupasit hänen penninkiä antaaksensa. Ja hän etsi kuinka hän soweliaasti hänen pettäisi.
14:12 Ja ensimeisne makianleiuen peiuen coska Päsieis Lammas wffrattijn/ sanoit henelle henen Opetuslapsens/ Cussa sine tahdot ette me meneme/ ia walmistam sinun södhexes Päsieis Lamban?
Ja ensimmäisenä makeanleiwän päiwänä koska pääsiäislammas uhrattiin/ sanoit hänelle hänen opetuslapsensa/ Kussa sinä tahdot että me menemme/ ja walmistamme sinun syödäksesi pääsiäislampaan?
14:13 Ja hen vloslehetti caxi henen Opetuslapsistans/ ia sanoi heille/ Menget Caupungin/ ia nin yxi Inhimine' teiden cohdapi candain wesi Crusi/ noudhattaca hende/
Ja hän ulos lähetti kaksi hänen opetuslapsistansa/ ja sanoi heille/ Menkäät kaupunkiin/ ja niin yksi ihminen teidän kohtaapi kantain wesikrusia/ noudattakaa häntä/
14:14 ia cuhunga hen sisellemenepi/ sanocat Peren Isenelle/ Mestari käski sinulle sanoa/ Cussa ombi wieraste' hone/ iossa mine Opetuslasten cansa Päsieis Lamban söön?
ja kuhunka hän sisälle meneepi/ sanokaat perheen isännälle/ Mestari käski sinulle sanoa/ Kussa ompi wierasten huone/ jossa minä opetuslasten kanssa pääsiäislampaan syön?

14:15 Ja hen osottapi teille yhden swren Salin/ leuitettyn ia walmistettun/ sielle walmistacat meiden eten.
Ja hän osoittaapi teille yhden suuren salin/ lewitetyn ja walmistetun/ siellä walmistakaat meidän eteen.
14:16 Ja henen Opetuslapsens ulosmenit/ ia tulit Caupungin/ Ja leusit ninquin hen oli sanonut heille. Ja walmistit Päsieis Lamban.
Ja hänen opetuslapsensa ulos menit/ ja tulit kaupunkiin/ Ja löysit niinkuin hän oli sanonut heille. Ja walmistit pääsiäislampaan.
14:17 Nin quin ioo Echto oli/ tuli hen Cahdhentoistakymenen cansa.
Niin kuin jo ehtoo oli/ tuli hän kahdentoista kymmenen kanssa.
14:18 Ja quin he istuit peudhen tyken ia söit/ sanoi IesuS/ Totisesta mine sanon teille/ Yxi teiste ioca söpi minun cansani/ ombi minun petteue.
Ja kuin he istuit pöydän tykönä ja söit/ sanoi Jesus/ Totisesti minä sanon teille/ Yksi teistä syöpi minun kanssani/ ompi minun pettäwä.
14:19 Ja he tulit murehisans/ ia rupeisit henelle itzecuki sanoman/ Ollengo mine? Ja toinen/ Ollengo mine?
Ja he tulit murheisiinsa/ ja rupesit hänelle itsekukin sanoman/ Ollenko minä? Ja toinen/ Ollenko minä?
14:20 Nin hen wastasi ia sanoi heille/ Yxi Cahdestatoistakymenest ioca minun cansani Fatijn rupeile.
Niin hän wastasi ja sanoi heille/ Yksi kahdestatoista kymmenestä joka minun kanssani watiin rupeilee.
14:21 Inhimisen Poica tosin mene ninquin heneste on kirioitettu/ Mutta we sen Inhimisen ionga cautta Inhimisen Poica peteteen/ Se olis sen Inhimisen paranbi/ ios ei hen olisi syndynyt.
Ihmisen Poika tosin menee niinkuin hänestä on kirjoitettu/ Mutta woi sen ihmisen jonka kautta Ihmisen Poika petetään/ Se olisi sen ihmisen parempi/ jos ei hän olisi syntynyt.
14:22 Ja heiden atrioidhesans otti IesuS Leiuen/ kijtti ia murssi/ ia annoi heille/ ia sanoi/ Ottacat/ söket/ Teme on minu' Rumin.
Ja heidän aterioidessanssa otti Jesus leiwän/ kiitti ja mursi/ ja antoi heille/ ja sanoi/ Ottakaat/ syökäät/ Tämä on minun ruumiini.
14:23 Ja otti Calkin kijtti/ ia annoi heille. Ja he iooit caiki heneste.
Ja otti kalkin kiitti/ ja antoi heille. Ja he joit kaikki hänestä.
14:24 Ja hen sanoi heille/ Teme on minun weren/ sen vden Testamentin/ ioca monen edhest vloswodhatetan.
ja hän sanoi heille/ Tämä on minun wereni/ sen uuden testamentin/ joka monen edestä uloswuodatetaan.
14:25 Totisesta mine sanon teille/ Em mine sillen ioo Winapuun hedhelmest

sihen peiuen asti/ coska mine sen wden ioon JUMALAN Waldakunnas.
Totisesti minä sanon teille/ En minä silleen juo wiinapuun hedelmästä siihen päiwään asti/ koska minä sen uuden juon JUMALAN waltakunnassa.
14:26 Ja quin he Kijtoswirdhen olit sanonuet/ vlosmenit he Ölio mäen päle.
Ja kuin he kiitoswirren olit sanoneet/ ulos menit he Öljymäen päälle.
14:27 Ja Iesus sanoi heille/ Caiki te pahannet minun techteni tene öenä. Ninquin kiriotettu ombi/ Minun pite lömen Paimene'/ ia La'bat pite haioma'.
Ja Jesus sanoi heille/ Kaikki he pahennat minun tähteni tänä yönä. Niinkuin kirjoitettu ompi/ Minun pitää lyömän paimenen/ ja lampaat pitää hajoaman.
14:28 Mutta sijtte quin mine ylesnousen/ nin mine teidhe' edhellen kieun Galilean.
Mutta sitten kuin minä ylösnousen/ niin minä teidän edellän käyn Galileaan.
14:29 Nin Petari sanoi henelle/ Ja ios wiele caiki pahenisit/ quitenga' em mine pahene.
Niin Petari sanoi hänelle/ Ja jos wielä kaikki pahenisit/ Kuitenkin en minä pahene.
14:30 Ja Iesus sanoi henelle/ Totisesta mine sano' sinulle Ette tenepene/ ennenquin tene öene Cuckoi cahdiste laula/ sine colmaisti minun kiellet.
Ja Jesus sanoi hänelle/ Totisesti minä sanon sinulle että tänä päiwänä/ ennenkuin tänä yönä kukko kahdesti laulaa/ sinä kolmesti minun kiellät.
14:31 Mutta hen wiele wekeuemest sanoi Eipe semmengen ios minun pideis coleman sinun cansas/ em mine sinua kielleisi. Samallamodholla mös caiki sanoit.
Mutta hän wielä wäkewämmästi sanoi Eipä semmenkään jos minun pitäisi kuoleman sinun kanssasi/ en minä sinua kieltäisi. Samalla muodolla myös kaikki sanoit.
14:32 Ja he tulit sijhen Sijan ionga Nimi oli Gethsemani. Ja hen sanoi Opetuslapsillens/ Istucat tesse nincauuan quin mine menen toonna rucoleman.
Ja he tulit siihen sijaan jonka nimi oli Gethsemane. Ja hän sanoi opetuslapsillensa/ Istukaat tässä niinkauan kuin minä menen tuonne rukoilemaan.
14:33 Ja hen otti Petarin ia Johannese' ia Jacobuse' ca'sans/ ia rupesi wapitzemaa' ia cauhistuma' ia sanoi heille/
Ja hän otti Petarin ja Johanneksen ja Jakobuksen kanssansa/ ja rupesi wapisemaan ja kauhistumaan ja sanoi heille/
14:34 Minun sielu' o'bi murehisans colema' asti/ Olca tesse ia waluacat.
Minun sielun ompi murheissansa kuolemaan asti/ Olkaa tässä ja walwokaat.
14:35 Ja hen wehe edheme keui/ la'gesi maan päle ia rucoili/ ette ios se

mahdoline' olis/ se aica henelde paitzi keuis
Ja hän wähän edemmä käwi/ lankesi maahan ja rukoili/ että jos se mahdollinen olisi/ se aika häneltä paitsi käwisi.
14:36 ia sanoi/ Abba minu' Isen/ caiki ouat sinu' woimaliset/ poisota minulda teme Calki. Mutta ei quitengan ninquin mine tadhon/ waan ninquin sine.
ja sanoi/ Abba minun Isäni/ kaikki owat sinun woimalliset/ pois ota minulta tämä kalkki. Mutta ei kuitenkaan niinkuin minä tahdon/ waan niinkuin sinä.
14:37 Ja hen tuli ia leusi heiden macamast/ ia sanoi Petarille/ Simon macakos? Etkös maltanut ychte hetke walua?
Ja hän tuli ja löysi heidän makaamasta/ ja sanoi Petarille/ Simon makaatkos? Etkös malttanut yhtä hetkeä walwoa?
14:38 Waluocat/ ia rucolcat/ ettei te tulisi kiusauxeen. Hengi tosin walmis on/ Mutta Liha o'bi heicko.
Walwokaat/ ja rukoilkaat/ ettei te tulisi kiusaukseen. Henki tosin walmis on/ Mutta liha ompi heikko.
14:39 Nin hen taas poismeni/ ia rucoli/ ia sanoi saman puhen.
Niin hän taas pois meni/ ja rukoili/ ja sanoi saman puheen.
14:40 Ja palaitesans leusi hen taas heiden macamast/ Sille ette heiden silmense olit wneliset/ Ja eiuet tienneet mite heiden piti hende wastaman.
Ja palatessansa löysi hän taas heidän makaamasta/ Sillä että heidän silmänsä olit uneliaiset/ Ja eiwät tienneen mitä heidän piti häntä wastaaman.
14:41 Ja hen tuli colmanen kerdhan ia sanoi heille/ Ah/ nytkö maata tahdotta/ ia leueite? Jo kylle on. Se Hetki on tullut/ catzo Inhimisen Poica ylenannetan syndisten käsijn/
Ja hän tuli kolmannen kerran ja sanoi heille/ Ah/ nytkö maata tahdotte/ ja lewätä? Jo kyllä on. Se hetki on tullut/ katso Ihmisen Poika ylenannetaan syntisten käsiin/
14:42 Noskat ia mengeme. Catzo/ ioca minun pette/ se lehestypi.
Nouskaat ja menkäämme. Katso/ joka minun pettää se lähestyypi.
14:43 Ja cochta wiele henen puhuesans edhesastui Judas/ ioca oli yxi Cahdesttoistakymenest/ ia henen cansans palio weki Mieckain ia Seiweste' ca'sa nijlde ylimeisilde Papeilda ia Kirianoppenuilda ia Wanhimilda.
Ja kohta wielä hänen puhuessansa edesastui Judas/ joka oli yksi kahdestatoista kymmenestä/ ja hänen kanssansa paljon wäkeä miekan ja seiwästen kanssa niiltä ylimmäisiltä papeilta ja kirjanoppineilta ja wanhimmilta.
14:44 Nin oli se ioca henen petti/ andanut heille ychteitzen merckin sanoden/ Kenenge mine swta anna'/ se ombi se/ kijniottaca hende/ ia

wisusta poiswiekä.
Niin oli se joka hänen petti/ antanut heille yhteisen merkin sanoen/ Kenenkä minä suuta annan/ se ompi se/ kiinni ottakaa häntä/ ja wisusti pois wiekää.
14:45 Ja quin hen tuli/ astui hen ekiste henen tygens ia sanoi henelle/ Rabbi/ Rabbi/ Ja annoi henelle swta.
Ja kuin hän tuli/ astui hän äkisti hänen tykönsä ja sanoi hänelle/ Rabbi/ Rabbi/ Ja antoi hänelle suuta.
14:46 Mutta ne paiskasit kädhens henen pälens/ ia kijniotit henen.
Mutta ne paiskasit kätensä hänen päällensä/ ja kiinni otit hänen.
14:47 Nin yxi nijste iotca tykene seisoit vlosweti Mieckans/ ia löi sen ylimeisen Papin paluelia/ ia poishackasi henen coruans.
Niin yksi niistä jotka tykönä seisoit ulos weti miekkansa/ ja löi sen ylimmäisen papin palwelijaa/ ja poishakkasi hänen korwansa.
14:48 Ja wastate' IesuS sanoi heille/ Te olette vloslechtenet ninquin Röuerin tyge Mieckain ia Seiuesten cansa minua kijniottaman.
Ja wastaten Jesus sanoi heille/ Te olette ulos lähteneet niinkuin ryöwärin tykö miekkain ja seiwästen kanssa minua kiinni ottamaan.
14:49 Mine olen iocapeiue teiden tykenen ollut/ ia opettanut Templis/ ia ette te minua kiniottanuet. Mutta nemet tapachtuuat/ ette Ramattu pite teutetemen.
Minä olen jokapäiwä teidän tykönän ollut/ ja opettanut templissä/ ja ette te minua kiinni ottaneet. Mutta nämät tapahtuwat/ että Raamattu pitää täytettämän.
14:50 Nin caiki Opetuslapset ylenannoit henen ia pakenit.
Niin kaikki opetuslapset ylenannoit hänen ja pakenit.
14:51 Ja oli yxi Noricainen se seurasi hende/ Lijnaisel waatteel palian rumin päle pughetettu.
Ja oli yksi nuorukainen se seurasi häntä/ Liinaisilla waatteilla paljaan ruumiin päälle puetettu.
14:52 Ja noret miehet henen kijniotit/ Mutta hen iätti Lijna waatten ia alasti pakeni heilde.
Ja nuoret miehet hänen kiinni otit/ Mutta hän jätti liinawaateen ja alasti pakeni heiltä.
14:53 Ja he poisweit IesuSEN sen ylimeisen Papin tyge/ cuhunga caiki ylimeiset Papit ia Wanhimat ia Kiria'oppenuet olit cokonduneet.
Ja he pois weit Jesuksen sen ylimmäisen papin tykö/ kuhunka kaikki ylimmäiset papit ja wanhimman ja kirjanoppineet olit kokoontuneet.
14:54 Mutta Petari noudhatti hende taambana/ sihenasti quin hen tuli sen

ylimeisen Papin Salin porstoan/ Ja hen ynne istui sielle palueliain seas/ ia lemmitteli Tulen tykene.
Mutta Petari noudatti häntä taampana/ siihen asti kuin hän tuli sen ylimmäisen papin salin porstuaan/ Ja hän ynnä istui siellä palwelijain seassa/ ja lämmitteli tulen tykönä.
14:55 Mutta ne ylimeiset Papit/ ia caiki Radhi etzi todhistusta IesuSTA wastan/ senpäle/ ette he saattaisit henen colemahan/
Mutta ne ylimmäiset papit/ ja kaikki raati etsi todistusta Jesusta wastaan/ senpäälle/ että he saattaisit hänen kuolemahan/
14:56 ia ei leuneet/ Sille ette moni sanoit Wären todhistuxen hende wastan. Mutta heiden todhistuxens ei olluet soueliat.
ja ei löytäneet/ Sillä että moni sanoit wäärän todistuksen häntä wastaan. Mutta heidän todistuksensa ei olleet soweliaat.
14:57 Ja mutamat ylesnousit/ ia ca'noit wären todhistuxen henen wastans sanoden/
Ja muutamat ylös nousit/ ja kannoit wäärän todistuksen hänen wastaansa sanoen/
14:58 Me olema cwluet henen sanouan/ Mine tahdon temen Templin/ ioca käsille ombi techty/ sercke/ ia colmena peiuen toisen ylesrakenda/ ioca ei ole käsille techty.
Me olemme kuulleet hänen sanowan/ Minä tahdon tämän templin/ joka käsillä ompi tehty/ särkeä/ ja kolmena päiwän toisen ylösrakentaa/ joka ei ole käsillä tehty.
14:59 Ja ei wiele nijngä ollet heiden todhistuxens soueliat.
Ja ei wielä niinkään olleet heidän todistuksen soweliaat.
14:60 Ja se ylimeinen Pappi nousi keskelle/ ia kysyi Iesuselle/ sanoden/ Etkös wasta miteken nijhin quin nemet sinun wastas todhistauat?
Ja se ylimmäinen pappi nousi keskelle/ ja kysyi Jesukselta/ sanoen/ Etkös wastaa mitäkään niihin kuin nämät sinun wastaasi todistawat?
14:61 Mutta hen oli waijt/ eike miteken wastanut. Taas se ylimeinen Pappi kysyi ia sanoi henelle/ Oleco sine se CHRISTUS sen hyuestisiugnatun Poica?
Mutta hän oli waiti/ eikä mitäkään wastannut. Taas se ylimmäinen pappi kysyi ja sanoi hänelle/ Oletko sinä se KRISTUS sen hywästi siunatun Poika?
14:62 Nin sanoi IesuS/ Mine olen/ ia teiden pite näkeme' Inhimisen Poia' istuua' auwn oikealla polela/ ia tuleua' Taiuahan piluisse.
Niin sanoi Jesus/ Minä olen/ ja teidän pitää näkeman Ihmisen Pojan istuwan awun oikealla puolella/ ja tulewan taiwaan pilwissä.
14:63 Nin se ylimeinen Pappi rickireueisi waattens ia sanoi/ Mite me sillen todhistoxia taruitzem?

Niin se ylimmäinen pappi rikkirewäisi waatteensa ja sanoi/ Mitä me silleen todistuksia tarwitsemme?
14:64 Te oletta cuulluet JUMALAN pilcan. Mite te luletta? Nin he caiki domitzit henen wicapexi colemahan.
Te olette kuulleet JUMALAN pilkan. Mitä te luulette? Niin he kaikki tuomitsit hänen wikapääksi kuolemahan.
14:65 Ja nin mwtamat rupesit sylkemen henen pälens/ ia peittemen henen caswoitans/ ia rusicoitzeman hende ia sanoman henelle/ Arua/ Ja palueliat annoit henelle coruapwstit.
Ja ne muutamat rupesit sylkemään hänen päällensä/ ja peittämään hänen kaswojansa/ ja rusikoitsemaan häntä ja sanoman hänelle/ Arwaa/ Ja palwelijat annoit hänelle korwapuustit.
14:66 Ja Petari oli alhalla Salis/ Nin tuli yxi ylimeisen Papin picoista/
Ja Petari oli alhaalla. Salissa/ Niin tuli yksi ylimmäisen papin piioista/
14:67 ia coska hen näki Petarin itzens le'mittelue'/ catzachti se henen pälens ia sanoi/ Ja sineki olit IesuSEN Nazarenusen cansa?
ja koska hän näki Petarin itsensä lämmittelewän/ katsahti se hänen päällensä ja sanoi/ Ja sinäkin olit Jesuksen Nazarenuksen kanssa?
14:68 Mutta hen kielsi sanoden/ Em mine tunne hende/ Enge mös tiedhe mitkes sanot. Ja hen vlosmeni porstoan/ ia Cuckoi lauloi.
Mutta hän kielsi sanoen/ En minä tunne häntä/ Enkä myös tiedä mitkäs sanot. Ja hän ulosmeni porstuaan/ ja kukko lauloi.
14:69 Ja se pika/ coska hen näki henen/ rupesi hen taas sanoman nijlle/ iotca tykene seisoit/ Teme heiste on.
Ja se piika/ koska hän näki hänen/ rupesi hän taas sanomaan niille/ jotka tykönä seisoit/ Tämä heistä on.
14:70 Mutta hen taas kielsi. Ja hetken perest iellens/ iotca lesse seisoit/ sanoit Petarille/ Totisesta sine heiste olet/ Sille ette sine olet Galileus/ ia sinun puhes mös nin cwlu.
Mutta hän taas kielsi. Ja hetken perästä jällens/ jotka läsnä seisoit/ sanoit Petarille/ Totisesti sinä heistä olet/ Sille että sinä olet Galileus/ ja sinun puheesi myös niin kuuluu.
*M*14:71 Mutta nin rupeis hen itzens sadhatteleman/ ia sanoman/ Em mine tunne site mieste iosta te puhutta. Ja Cuckoi toisen hauan lauloi.
Mutta niin rupesi hän itsensä sadattelemaan/ ja sanoman/ En minä tunne sitä miestä josta te puhutte. Ja kukko toisen haawan lauloi.
14:72 Nin muisti Petari sen Sanan/ ionga IesuS henelle oli sanonut/ Ennenquin Cuckoi laulapi cahdiste/ pite sinun kieldemen minun colmaiste. Ja hen rupeis idkemen.

Niin muisti Petari sen sanan/ jonka Jesus hänelle oli sanonut/ Ennenkuin kukko laulaapi kahdesti/ pitää sinun kieltämän minun kolmesti. Ja hän rupesi itkemään.

XV. Lucu.

15:1 IA cochta Homeneltain pidhit ne ylimeiset Papit neuuo/ ninen vanhimbaiden/ ia Kirianoppenutten cansa/ Ja mös caiken Radhin cansa/ Ja sidhottuna IesuSEN poisweit/ ia yle'annoit Pilatuselle.
Ja kohta huomeneltain pidit ne ylimmäiset papit neuwoa/ niiden wanhimpaiden/ ja kirjanoppineittein kanssa/ ja myös kaiken raadin kanssa/ Ja sidottuna Jesuksen poisweit/ ja ylenannoit Pilatukselle.
15:2 Ja Pilatus kysyi henelle/ Oleco sine Judasten Kuningas? Nin hen wastasi ia sanoi henelle/ Sinäpe sen sanot.
Ja Pilatus kysyi häneltä/ Oletko sinä judasten kuningas? Niin hän wastasi ja sanoi hänelle/ Sinäpä sen sanoit.
15:3 Ja ne ylimeiset Papit cannoit hartasti henen pälens.
Ja ne ylimmäiset papit kannoit hartaasti hänen päällensä.
15:4 Nin Pilatus kysyi taas henelle ia sanoi/ Etkös miteken wasta? Catzo quin palio he sinu' päles candauat?
Niin Pilatus kysyi taas häneltä ja sanoi/ Etkös mitäkään wastaa? Katso kuin paljon he sinun päällesi kantawat?
15:5 Mutta ei Iesus sijtte ensingen wastanut/ nin ette Pilatus ihmetteli.
Mutta ei Jesus sitten ensinkään wastannut/ niin että Pilatus ihmetteli.
15:6 Mutta Päsieis iuhlana he' pästi heille yhden Fa'gin kete he anoit.
Mutta Pääsiäisjuhlana hän päästi heille yhden wangin ketä he anoit.
15:7 Nin oli yxi ioca cutzuttin Barrabas/ ioca ninen Capina' nostaite' cansa sidottu oli/ Ja capinan cautta murha' tehenyt oli.
Niin oli yksi joka kutsuttiin Barrabas/ joka niiden kapinan nostajain kanssa sidottu oli/ Ja kapinan kautta murhan tehnyt oli.
15:8 Ja nin Canssa ylesmeni/ rupeisit rucoleman/ ette hen tekis ninquin hen aina tottunut oli heiden tekemen.
Ja niin kansa ylös meni/ rupesit rukoileman/ että hän tekin niinkuin hän aina tottunut oli heidän tekemän.
15:9 Nin Pilatus wastasi heite sanoden/ Tadhottako ette mine pästen teille sen Judasten Kuningan?
Niin Pilatus wastasi heitä sanoen/ Tahdotteko että minä päästän teille sen judasten kuninkaan?
15:10 Sille hen tiesi/ ette ne ylimeiset Papit olit henen ylenandanuet

catehuden tedhen.
Sillä hän tiesi/ että ne ylimmäiset papit olit hänen ylenantaneet kateuden tähden.
15:11 Mutta ne ylimeiset Papit Canssan yllytit/ ette hen heille paramin pästeis Barrabam.
Mutta ne ylimmäiset papit kansan yllytit/ että hän heille paremmin päästäisi Barrabaan.
15:12 Nin Pilatus taas wastasi ia sanoi heille/ Mite sijs te tadhotta ette minun pite henelle tekemen/ ionga te cutzutta Judaste' Kuningaxi? Nin he taas hwdhit/ Ristinnaulitze hende.
Niin Pilatus taas wastasi ja sanoi heille/ Mitä siis te tahdotte että minun pitää hänelle tekemän/ jonka te kutsutte judasten kuninkaaksi? Niin he taas huusit/ Ristiinnaulitse häntä.
15:13 Nin sanoi Pilatus heille/ Miteste hen paha tehnyt ombi?
Niin sanoi Pilatus heille/ Mitä hän pahaa tehnyt ompi?
15:14 Mutta he wiele cowemin hwdhit/ Ristinnaulitze hende.
Mutta he wielä kowemmin huusit/ Ristiinnaulitse häntä.
15:15 Mutta Pilatus tachtoi Canssan mielen nouta/ ia laski Barraban. Ja ylenannoi IesuSEN Roskitta ia Ristinnaulitta.
Mutta Pilatus tahtoi kansan mielen noutaa/ ja laski Barrabaan. Ja ylen antoi Jesuksen ruoskittaa ja ristiinnaulittaa.
15:16 Nin Houit poisweit henen siselle Radhinhoneseen/ ia cokon cutzuit caiken iouckon/
Niin howit pois weit hänen sisälle raatihuoneeseen/ ja kokoon kutsuit kaiken joukon/
15:17 Ja he pughetit henen purpuran waattehin/ ia he wänsit Orientappuroisen Crunon/ panit henen pähens/
Ja he puetit hänen purppurawaatteihin/ ja he wäänsit orjantappuraisen kruunun/ panit hänen päähänsä/
15:18 ia rupeisit hende teruettemen/ Terue Judasten Kuningas.
ja rupesit häntä terwehtämään/ Terwe judasten kuningas.
15:19 Ja he löit henen päens Rogholla/ ia sylijt henen pälens/ laskit poluillens ia cumarsit hende.
Ja he löit hänen päänsä ruokolla/ ja syljit hänen päällensä/ laskit polwillensa ja kumarsit häntä.
15:20 Ja quin he olit henen pilcanuet/ rijsuit he henelde sen purpuran waatten/ ia pughetit henen omin waattehins/ Ja vlosweit henen Ristinnaulitta.
Ja kuin he olit hänen pilkanneet/ riisuit he häneltä sen purppurawaatteen/

ja puetit hänen omiin waatteihinsa/ Ja ulosweit hänen ristiinnaulittaa.
15:21 Ja nin he waadhit yhden/ ioca ohitzekeui nimelde Simon Kyrenesta/ quin tuli pellolda (Alexandrin ia Ruffin Ise) candaman henen Ristiens.
Ja niin he waadit yhden/ joka ohitse käwi nimeltä Simon Kyrenestä/ kuin tuli pellolta (Alexandrin ja Ruffin isä) kantamaan hänen ristiänsä.
15:22 Ja he weit henen sihen Sijan/ quin cutzuttan Golgata/ se on tulkittu/ Päcalloin paicka.
Ja he weit hänen siihen sijaan/ kuin kutsutaan Golgata/ se on tulkittu/ Pääkallon paikka.
15:23 Ja he annoit henelle ioodha Myrrhatun winan. Waan ei hen ottanut.
Ja he annoit hänelle juoda Mirrhatun wiinan. Waan ei hän ottanut.
15:24 Ja coska he olit henen Ristin naulinuet/ iaghoit he henen waatteins/ heitedhen arpa ninen päle/ mite cunghi piti saaman.
Ja koska he olit hänen ristiinnaulinneet/ jaoit he hänen waatteensa/ heittäen arpaa niiden päälle/ mitä kunkin piti saaman.
15:25 Ja se oli colmas hetki coska he Ristinnaulitzit henen.
Ja se oli kolmas hetki koska he ristiinnaulitsit hänen.
15:26 Ja oli henen päens päle kirioitettu mike henen syyns oli/ nimittein/ Judasten Kuningas.
Ja oli hänen päänsä päälle kirjoitettu mikä hänen syynsä oli/ nimittäin/ judasten kuningas.
15:27 Ja he ristinnaulitzit caxi Röuerite hene' cansans/ yxi oikealle ia toinen wasemella polelle.
Ja he ristiinnaulitsit kaksi ryöwäriä hänen kanssansa/ yksi oikealle ja toinen wasemmalle puolelle.
15:28 Ja nin teutettin se kirioitus ioca sanopi/ Hen ombi Pahointekiedhen cansa luettu.
Ja niin täytettiin se kirjoitus joka sanoopi/ Hän ompi pahointekijäiden kanssa luettu.
15:29 Ja ne iotca sijte ohitzekeuit/ pilcasit hende ia wändelit pätens sanoden/ Pfui sinuas/ quinga hyuesti sine Templin mahanricot/ ia sen colmena peiuen ylesrakennat/
Ja ne jotka siitä ohitsekäwit/ pilkkasit häntä ja wääntelit päätänsä sanoen/ Woi sinuas/ kuinka hywästi sinä templin maahanrikot/ ja sen kolmena päiwän ylösrakennat/
15:30 Wapadha nyt itzes/ ia alasastu Ristild.
Wapahda nyt itses/ ja alasastu ristiltä.
15:31 Samalamoto mös ne ylimeiset Papit pilcasit hende keskenens Kirianoppenutten cansa/ ia sanoit/ Muita hen autti/ mutta ei hen woi itzens

autta.
Samalla muotoa myös ne ylimmäiset papit pilkkasit häntä keskenänsä kirjanoppineitten kanssa/ ja sanoit/ Muita hän autti/ mutta ei hän woi itseensä auttaa.
15:32 Jos hen ombi Christus/ ia Kuningas Israelis/ nin alasastucan nyt Rististe/ ette me näkisim/ ia vskoisim. Ja ne iotca henen cansans Ristinnaulitut olit pilcasit mös hende.
Jos hän ompi Kristus/ ja kuningas Israelissa/ niin alas astukaan nyt rististä/ että me näkisimme/ ja uskoisimme. ja ne jotka hänen kanssansa ristiinnaulitut olit pilkkasit myös häntä.
15:33 Ja quin Cudes Hetki tapachtui/ tuli Pimeys caiken maan päle haman Yhdexenden Hetken asti.
Ja kuin kuudes hetki tapahtui/ tuli pimeys kaiken maan päälle hamaan yhdeksänteen hetkeen asti.
15:34 Nin yhdexenel hetkel hwsi IesuS swrella änelle sanoden/ ELI/ ELI lama asabthani/ se on tulkittu/ Minun JUMALAN/ Minun JUMALAN/ Mixis minun ylenannoit?
Niin yhdeksännellä hetkellä huusi Jesus suurella äänellä sanoen/ ELI/ ELI lama sabaktani/ se on tulkittu/ Minun JUMALANI/ Minun JUMALANI/ Miksi minun ylenannoit?
15:35 Ja mwtamat iotca tykene seisoit/ quin he sen cwlit/ sanoit he/ Catzo hen cutzupi Eliast.
Niin muutamat jotka tykönä seisoit/ kuin he sen kuulit/ sanoit he/ Katso hän kutsuupi Eliasta.
15:36 Nin yxi iooxi ia teutti Sienen Eticalla/ ia pani sen Roghon pähen/ taritzi henen iooma sanoden/ Sallicat/ catzokam ios Elias tule hende poispaneman.
Niin yksi juoksi ja täytti sienen etikalla/ ja pani sen ruokon päähän/ taritsi hänen juomaan sanoen/ Sallikaat/ Katsokaamme jos Elias tulee häntä pois paneman.
15:37 Mutta IesuS hwti swrella änelle/ ia ylesa'noi Henge's
Mutta Jesus huusi suurella äänellä/ ja ylösantoi henkensä.
15:38 Ja Templin purie halkeisi cachtia/ ylhelde hamaha' alhalle.
Ja templin purje halkesi kahtia/ ylhäältä hamaan alhaalle.
15:39 Coska nyt Pämies/ ioca sijne hene' Cohdalla's seisoi/ näki ette hen semmotoisella hwdholla/ Hengens annoi/ sanoi hen/ Totisesta teme Inhiminen oli JUMALAN Poica.
Koska nyt päämies/ joka siinä hänen kohdallansa seisoi/ näki että hän semmoisella huudolla/ Henkensä antoi/ sanoi hän/ Totisesti tämä ihminen

oli JUMALAN Poika.
15:40 Ja olit mös Waimot sielle taamba catzelit/ ioinenga seas oli Maria Magdalena ia Maria sen wehen Jacobin ia Josesin eiti ia Salome/
Ja olit myös waimot siellä taempana katselit/ joidenka seassa oli Maria Magdaleena ja Maria sen wähän Jakobin ja Josesin äiti ja Salome/
15:41 iotca mös/ coska hen oli Galileas/ hende seuraneet ia paluelluet olit/ ia monda mwta iotca ynne ylesmennyet olit henen cansans Hierosoliman.
jotka myös/ koska hän oli Galileassa/ häntä seuranneet ja palwelleet olit/ ja monta muuta jotka ynnä ylös mennyt olit hänen kanssansa Jerusalemiin.
15:42 Ja Echtona sill ette Walmistus peiue oli/ ioca ombi se Esisabbathi/
Ja ehtoona sillä että walmistuspäiwä oli/ joka ompi esisabbathi/
15:43 tuli Joseph Arimathiast/ Yxi cunnialinen Radhin mies/ ioca mös odhotti JUMALAN Waldacu'da. Hen rohkeisi/ ia sisellemeni Pilatusen tyge/ ia anoi henelde Iesusen Rumista.
tuli Joseph Arimatiasta/ Yksi kunniallinen raadin mies/ joka myös odotti JUMALAN waltakuntaa. Hän rohkaisi/ ja sisälle meni Pilatuksen tykö/ ja anoi häneltä Jesuksen ruumista.
15:44 Nin Pilatus imehteli ette hen io coollut oli/ ia cutzui tygens Pämiehen ia kysyi henelde/ Jos hen io Amu coollut oli/
Niin Pilatus ihmetteli että hän jo kuollut oli/ ja kutsui tykönsä päämiehen ja kysyi häneltä/ Jos hän jo aamulla kuollut oli/
15:45 Ja quin hen ymmersi asian Pämiehelde/ Annoi hen Josephille Rwmijn.
Ja kuin hän ymmärsi asian päämieheltä/ Antoi hän Josephille ruumiin.
15:46 Ja hen osti Linawaatten/ ia poisotti henen/ ia käri Linawaattehin Ja pani hene' Hautan quin oli hacattu Callion ia wieritti kiuen Haudhan ouelle.
Ja hän osti liinawaatteen/ ja pois otti hänen/ ja kääri liinawaatteihin. Ja pani hänen hautaan kuin oli hakattu kallioon ja wieritti kiwen haudan owelle.
15:47 Mutta Maria Magdalena ia Maria Jose catzelit cuhunga hen pandijn.
Mutta Maria Magdaleena ja Maria Jose katselit kuhunka hän pantiin.

XVI. Lucu.

16:1 Ja coska Sabbathi edesioutunut oli/ ostit Maria Magdalena ia Maria Jacobi ia Salome Hyuenhaiulisi Yrtie ette he tulisit ia woitelisit hene'.
Ja koska Sabbathi edes joutunut oli/ ostin Maria Magdaleena ja Maria Jakob ja Salome hywänhajuisia yrttejä että he tulisit ja woitelisit hänen.
16:2 Ja he tulit Haudhalle ensimeisne Sabbathin peiue' sange' waraha'/ coska Auringo coitti/
Ja he tulit haudalle ensimmäisenä Sabbathin päiwän sangen warhain/ koska

aurinko koitti/
16:3 ia he puhuit keskene's/ Cuca meille kiue' wieritte hauda' ouelda?
ja he puhuit keskenänsä/ Kuka meille kiwen wierittää haudan owelta?
16:4 Ja quin he catzoit/ neit he Kiuen poiswieritettyn/ sille hen oli sange' swri.
Ja kuin he katsoit/ näit he kiwen pois wieritetyn/ sillä hän oli sangen suuri.
16:5 Ja quin he olit Hauda' siselleme'net/ nin he neit yde' Noricaise' istuua' oikealla pole'/ ioca oli waatteittu pitkil walkeil waatteil/ Ja he he'mestuit.
Ja kuin he olit haudan sisälle menneet/ niin he näit yhden nuorukaisen istuwan oikealla puolen/ joka oli waatetettu pitkillä walkeilla waatteilla/ Ja he hämmästyit.
16:6 Mutta hen sanoi heille Elkette He'mestykö/ te etzitta Iesust Nazarenusta/ ioca oli Ristinnaulittu/ hen ylesnousi/ ei ole hen tälle/ Catzos/ sija cunga he henen panit.
Mutta hän sanoi heille. Älkäätte hämmästykö/ te etsitte Jesusta Nazarenusta/ joka oli ristiinnaulittu/ hän ylös nousi/ ei hän ole täällä/ Katsos/ sijaa kuhunka he hänen panit.
16:7 Mutta me'get ia sanocatta henen Opetuslapsillens/ ia petarille/ ette hen teiden edellenkieupi Gallieaa'/ sielle te hene' näette/ ninquin he' sanoi teille.
Mutta menkäät ja sanokaatte hänen opetuslapsillensa/ ja Petarille/ että hän teidän edellä käypi Galileaan/ siellä te hänen näette/ niinkuin hän sanoi teille.
16:8 Ja he nopiasta wlosmenit/ ia pakenit Haudhalda/ Sille ette wapistus ia hämmestus oli heiden Ylitze's tullut/ Eike he mös kellekä miten sanonuet/ Sille ette he pelkesit.
Ja he nopeasti ulos menit/ ja pakenit haudalta/ Sillä että wawistus ja hämmästys oli heidän ylitsensä tullut/ Eikä he myös kellekään mitään sanoneet/ Sillä he pelkäsit.
16:9 Mutta quin Iesus Ylesnosnut oli warahin ensimeis Sabbathin peiuene/ ilmestyi hen ensin Maria Magdalenale/ iosta hen Setzemen Perckelet wlosaijanut oli.
Mutta kuin Jesus ylösnoussut oli warhain ensimmäisenä Sabbathin päiwänä/ ilmestyi hän ensin Maria Magdalenalle/ josta hän seitsemän perkelettä ulos ajanut oli.
16:10 Ja se meni matka's ia ilmoitti nijlle iotca olit tottunuet henen cansans oleman/ iotca murehisans ia idkeueisse olit.
Ja se meni matkaansa ja ilmoitti niille jotka olit tottuneet hänen kanssansa olemaan/ jotka murheessansa ja itkewäisenä olit.

16:11 Ja quin ne samat cwlit ette he' eleuene oli/ ia hen nechty oli henelde/ eiuet he wskoneet.
Ja kuin ne samat kuulit että hän eläwänä oli/ ja hän nähty oli häneltä/ eiwät he uskoneet.
16:12 Sijtte/ cosca Caxi heiste waelsit/ ilmestij hen heille toisenmoissa coska he maalle menit.
Sitten/ koska kaksi heistä waelsit/ ilmestyi hän heille toisen moisessa koska he maalle menit.
16:13 Ja ne samat menit ia iulgistit nille muylle Eike he mös nijteken wstonuat.
Ja ne samat menit ja julkistit niille muille. Eikä he myös niitäkään uskoneet.
16:14 Wimein/ cosca ne Yxitoistakymende atrioitzit nin hen ilmestyi/ ia soimasi heijen epevskonsa/ ia heiden Sydeme's cangiutta/ ettei he vskconuet nijte iotca henen nähnyet olit/ Ylesnosnuexi.
Wiimein/ koska ne yksitoista kymmentä aterioitsit niin hän ilmestyi/ ja soimasi heidän epäuskonsa/ ja heidän sydämensä kankeutta/ ettei he uskoneet niitä jotka hänen nähneet olit/ ylosnousseeksi.
16:15 Ja sanoi heille/ Menget caicke' mailman/ ia sarnatka Euangeleumi caikille lodhuille/
Ja sanoi heille/ Menkäät kaikkeen maailmaan/ ja saarnatkaa ewankelium kaikille luoduille/
16:16 ioca wskopi ia tule Castetuxi/ se autuaxi tulepi. Mutta ioca ei wsko/ se tule cadhotetuxi.
Joka uskoopi ja tulee kastetuksi/ se autuaaksi tuleepi. Mutta joka ei usko/ se tulee kadotetuksi.
16:17 Mutta näme ouat ne merckit/ iotca noudhattauat nijte quin wskouat. Minu' Nimeni cauta pitte heiden Perkelet wlosaijaman. Wsilla Kielille puhuma'/ Kermeet poisaiama'.
Mutta nämä owat ne merkit/ jotka noudattawat niitä kuin uskowat. Minun nimeni kautta pitää heidän perkeleet ulosajaman. Uusilla kielillä puhuman/ käärmeet pois ajaman.
16:18 Ja ios he iotaki myrcky ioouat/ ei heille miten wahingoitta. Sairasten pälle heiden pite Kädhens paneman/ ia ne paraneuat.
Ja jos he jotakin myrkkyä juowat/ ei heille mitään wahingoita. Sairasten päälle heidän pitää kätensä paneman/ ja he paranewat.
16:19 Ja se Herra/ sijttequin hen oli heille puhunut/ ylesotettihin Taiuasee'/ ia istupi Jumala' Oikealla kädelle.
Ja se Herra/ sittenkuin hän oli heille puhunut/ Ylös otettiin taiwaaseen/ ja istuupi Jumalan oikealla kädellä.

16:20 Mutta he wllosmenit/ ia sarnasit Jocapaicas. Ja HErra teeskeli heide' ca'sans ia wahwisti Sanan/ noutauaisten Merckien cautta.
Mutta he ulosmenit/ ja saanasit joka paikassa. Ja HERRA työskenteli heidän kanssansa ja wahwisti sanan/ noutawaisten merkkien kautta.

Loppu P. Marcusen Euangeliumista.

Pyhen Lucan Eleme P. Hieronimusen cautta.

LUcas oli Antiochias yxi Läkeri/ ninquin henen Kirioituxens osottauat/ ioca hyuesti taisi Grecan kielen/ ia oli Pyhen Paualin Apostolin seuraia/ ia caikis matkois henen Cumpanins/ se kirioitti Eua'gelium/ Josta sama Pauali puhupi sanoden. 1 Cor. 8. Me lehetim henen cansans/ yhden welien ionga sanoma Euangeliumis ombi caikis Seurakunnis. Ja Coloss. 4. Teruette teite se rackain Lucas Läkeri. Ja mös Timotheusel hen sanopi. 2. Tim. 4. Lucas ainoa ombi minun cansani. Julisti hen mös toisen ialon Kirian/ quin cutzutan Apostolein Teco/ iossa mainitan nijste menoista iotca tapachtuit haman nihin cahcten aijastaican/ quin Pauali Romis oli/ se on hama' nelienden Neronin wooten. Josta me ymmerdem/ ette teme Kiria ombi samas Caupungis techty. Ja senteden mwtomat luleuat/ nin wsein quin Pauali puhupi henen Lehetuskiriasans/ Minun Euangeliumin cautta/ ette hen aijattele teste Lucan Euangeliumist/ Ja mös ettei hen waan Paualilde Apostolilde oppenut Euangeliumi/ ioca ei Rumilisest Herran cansa ollut/ mutta muilda Apostoleilda/ ninquin hen itzeki ilmoitta henen Ramatuns algus/ sanoden. Ninquin ne meille andanuet ouat/ iotca sen algusta itze nähnet ouat/ ia sen Sanan palueliat ouat olluet. Senteden hen ombi kirioitanut Euangelium/ ninquin hen oli muilda cwllut/ Mutta Apostolein Tegon hen cokonpani/ ninquin hen itze näki. Ja hen eli Cadhexankymende ia nelie aiastaica Waimotoin. Ja Haudhattin Constantinopolis/ iohonga Caupungijn/ henen Luuns/ pyhen Andreasen Apostolin lwdhen cansa/ wietin Acaiast/ Cadhelkymmenelle Keisarin Constantinusen wodhella.

P. Lucan Euangelium.

Ensimeinen Lucu.

1:1 ETte monet ouat ruuenet szätemen ne Puhet nijste iotca meiden keskenem waghimast ouat pätetyd/
Että monet ovat ruvenneet säätämään ne puheet niistä, jotka meidän keskenämme wanhimmasta owat päätetyt/
1:2 Ninquin ne meille sanonuet ouat/ iotca sen algusta itze nähnyet ouat/ ia sen Sana' palueliat ouat olluet/
Niinkuin ne meille sanoneet owat/ jotka sen alusta itse nähneet owat/ ja sen Sanan palwelijat owat olleet/
1:3 näky mös minulle se coctolinen oleua/ sijtequin mine algusta caiki

cappalet wisusta ole' tutkinut että mine sinulle (O paras Teophile) sitelehin iärghestens kirioitaisin/
näkyy myös minulle se kohtuullinen olewan/ siitäkuin minä alusta kaikki kappaleet wisusti olen tutkinut että minä sinulle (O paras Teophile) siitä lähin järjestänsä kirjoittaisin/
1:4 Senpäle ettes tundisit nijnen cappaleidhen wissituxen/ ioista sine neuuottu olet.
Sen päälle ettäs tuntisit niiden kappaleitten wissituksen/ joista sinä neuwottu olet.
1:5 OLi Herodesen Judea' Kuninga' aicana yxi Pappi/ Zacharias nimelde/ Abian worosta/ ia henen Eme'dens Aaronin Tyttereist/ ia henen nimens Elizabeth.
Oli Herodeksen Judean kuninkaan aikana yksi pappi/ Zacharias nimeltä/ Abian wuorosta/ ja hänen emäntänsä Aaronin tyttäristä/ ja hänen nimensä Elisabeth.
1:6 Mutta he olit molemat hurskat JUMALAN edes waeltawaiset caikisa HERRAN käskyise ia Sädhyise laittamattomat.
Mutta he olit molemmat hurskaat JUMALAN edes waeltawaiset kaikissa HERRAN käskyissä ja säädyissä laittamattomat.
1:7 Ja ei ollut heille Lasta/ Sille ette Elizabet oli Hedhelmetoin/ Ja molemat olit io ijäliset.
Ja ei ollut heillä lasta/ Sillä että Elisabeth oli hedelmätöin/ Ja molemmat olit jo iälliset.
1:8 Ja se tapachtui/ coska hen worollans Papin wircka piti JUmala' edes/ Pappiude' tauan ielkin/
Ja se tapahtui/ koska hän wuorollansa papin wirkaa piti JUMALAN edessä/ pappiuden tawan jälkeen/
1:9 ia arpa la'gesi henelle/ ette henen piti haijud sytyttäme'/ meni hen HErran Te'plin siselle.
ja arpa lankesi hänelle/ että hänen piti hajut sytyttämän/ ja hän meni Herran templiin sisälle.
1:10 Ja caiki Canssan palious oli vlcona ia rucoli sen Haijun aigan.
Ja kaikki kansan paljous oli ulkona ja rukoili sen hajun ajan.
1:11 Nin ilmestui henelle HERRAN Engeli seisodhen Haiju' altarin oikealla polella.
Niin ilmestyi hänelle HERRAN enkeli seisoen hajun alttarin oikealla puolella.
1:12 Ja quin Zacharias henen näki hämmestui hen/ ia pelcous langesi henen pälens.
Ja kuin Zacharias hänen näki hämmästyi hän/ ja pelkous lankesi hänen

päällensä.
1:13 Mutta se Engeli sanoi henelle/ Ele pelke Zacharia/ Sille sinun Rucouxes on cwltu. Ja sinun Emendes Elizabet synnyttepi sinulle poijan/ ionga nimen sinun pite cutzuman Johannes/
Mutta se enkeli sanoi hänelle/ Älä pelkää Zacharia/ Sillä sinun rukouksesi on kuultu. Ja sinun emäntäsi Elisabet synnyttääpi sinulle pojan/ jonka nimen sinun pitää kutsuman Johannes/
1:14 ia sinun ilo ia ihastus tulepi. Ja monda iloitzeuat ylitze henen syndymisens.
ja sinun ilo ja ihastus tuleepi. Ja monta iloitsewat ylitse hänen syntymisensä.
1:15 Sille ette hen tulepi swrexi HERRAN edhes. Wina ia wäkeuete iooma ei hen ioo. Ja pyhelle Hengelle hen teuteten io hamast hene' Eitins Cohdusta.
Sillä että hän tuleepi suureksi HERRAN edessä. Wiinaa ja wäkewätä juomaa ei hän juo. Ja Pyhällä Hengellä hän täytetään jo hamasta hänen äitinsä kohdusta.
1:16 Ja monda Israelin Lapsista hen kiendepi heiden HERRANS JUMALANS tyge.
Ja monta Israelin lapsista hän kääntääpi heidän HERRANSA JUMALANSA tykö.
1:17 Ja hen edheskeupi henen edhelle's Elian Hengen ia Auwun cansa/ ette henen kiendemen pite Iseden sydhemet Lasteins tyge/ ia ne tottelemattomat hurskaste' toimen tyge/ ia walmistaman Herralle teudhelisen Canssan.
Ja hän edeskäypi hänen edellänsä Elian hengen ja awun kanssa/ että hänen kääntämään piti isien sydämet lasteinsa tykö/ ja ne tottelemattomat hurskasten toimen tykö/ ja walmistamaan Herralle täydellisen kansan.
1:18 Ja sanoi Zacharias Engelille/ Miste mine sen tunnen? Sille mine olen wanha/ ia minun Emenden on io ijälinen.
Ja sanoi Zacharias enkelille/ Mistä minä sen tunnen? Sillä minä olen wanha/ ja minun emäntän on jo iällinen.
1:19 Nin Engeli wastasi ia sanoi henelle/ Mine ole' Gabriel ioca seison JUMALAN edes/ ia olen lehetetty puhuman sinun tyges/ ia saattaman neite ilolisi sanomita sinulle.
Niin enkeli wastasi ja sanoi hänelle/ Minä olen Gabriel joka seison JUMALAN edessä/ ja olen lähetetty puhumaan sinun tykösi/ ja saattaman näitä iloisia sanomia sinulle.
1:20 Ja catzo sine tulet kielettömexi/ ia ed woi puhua haman sihen peiuen asti/ iona nemet tapactuuat/ Senteden ettet sine vskonut minun Sanoiani iotca aijalans teuteten.
Ja katso sinä tulet kielettömäksi/ ja et woi puhua hamaan siihen päiwään

asti/ jona nämät tapahtuwat/ Sentähden ettet sinä uskonun minun sanojani jotka ajallansa täytetään.
1:21 Ja se Canssa odhotti Zachariast/ ia imehtteli ette hen nijn wiwyi Te'plis.
Ja se kansa odotti Zachariasta/ ja ihmettelit että hän niin wiipyi templissä.
1:22 Ja quin hen vloskeui/ ei hen sanut heille puhua. Ja he ymmersit ette hen oli ionghu' Nägön Te'plis nähnyt. Ja hen wijttasi heille/ ia ieij mykexi.
Ja kuin hän uloskäwi/ ei hän saanut heille puhua. Ja he ymmärsit että hän oli jonkun näyn templissä nähnyt. Ja hän wiittasi heille/ ja jäi mykäksi.
1:23 Ja se tapachtui ette henen wirghans peiuet olit teytetyd/ meni hen cotians.
Ja se tapahtui että hänen wirkansa päiwät olit täytetyt/ meni hän kotiansa.
1:24 Ja ninen peiueden ielkin tuli henen Eme'dens Elizabeth raskaxi/ ia salasi itzens wijsi Cucautta/ sanoden/
Ja niiden päiwien jälkeen tuli hänen emäntänsä Elisabeth raskaaksi/ ja salasi itsensä wiisi kuukautta/ sanoen/
1:25 Nein ombi HErra minulle tehnyt nijnä peiuine/ quina hen minu' poleeni catzoi ette hen poisotais minu' yle'catzeni Inhimisten seas.
Näin ompi Herra minulle tehnyt niinä päiwinä/ kuina (joina) hän minun puoleeni katsoi että hän pois ottaisi minun ylenkatseeni ihmisten seassa.
1:26 Mutta cudhena Cwcaunna/ lehetettin JUMALAST Engeli Gabriel ychten Galilean Caupungin/ ionga nimi oli Nazareth/
Mutta kuudentena kuukautena/ lähetettiin JUMALASTA enkeli Gabriel yhteen Galilean kaupunkiin/ jonka nimi on Nazareth/
1:27 yhden Neitzen tyge/ iota oli kihlattu miehelle ionga nimi oli Joseph/ Dauidin honesta/ ia Neitzen nimi oli Maria.
Yhden neitseen tykö/ jota oli kihlattu miehelle jonka nimi oli Joseph/ Dawidin huoneesta/ ja neitseen nimi oli Maria.
1:28 Ja Engeli tuli siselle henen tygens ia sanoi/ Terue armoitettu/ HErra on sinun cansas * hyuestisiugnattu olet sine waimoden seas.
Ja enkeli tuli sisälle hänen tykönsä ja sanoi/ Terwe armoitettu/ Herra on sinun kanssasi hywästi siunattu olet sinä waimojen seassa.
1:29 Mutta quin hen näki henen/ hämmestui hen henen puhestans/ ia aijatteli millinen olis se teruetys.
Mutta kuin hän näki hänen/ hämmästyi hän hänen puheestansa/ ja ajatteli millainen olisi se terwehdys.
1:30 Ja sanoi Engeli henelle/ Ele pelke Maria/ Sille sine * leudhit Armon JUMALAN tykene.
Ja sanoi enkeli hänelle/ Älä pelkää Maria/ Sillä sinä löysit armon JUMALAN

tykönä
1:31 Catzo sine sijtet cohdusas ia synnytet poian/ ia sinun pite cutzuman henen Nime's IesuM.
Katso sinä siität kohdussasi ja synnytät pojan/ ja sinun pitää kutsuman hänen nimensä Jesus.
1:32 Sen pite oleman swren/ ia pite cutzuttaman ylimeisen Poiaxi. Ja HERra JUMALA andapi henelle Dauidin henen Isens istumen/
Sen pitää oleman suuren/ ja pitää kutsuttaman ylimmäisen pojaksi. Ja Herra JUMALA antaapi hänelle Dawidin hänen isänsä istuimen/
1:33 ia hen hallitzepi ylitze Jacobin honen ijancaikisesta/ ia henen Waldakunnallans ei pide oleman loppu.
ja hän hallitseepi ylitse Jakobin huoneen iankaikkisesti/ ja hänen waltakunnallansa ei pidä olemaan loppua.
1:34 Nin sanoi Maria Engelille/ Quinga teme tulepi/ Sille ette mine mieheste miten tiedhe?
Niin sanoi Maria enkelille/ Kuinka tämä tuleepi/ Sillä että minä miehestä mitään tiedä?
1:35 Ja Engeli wastasi ia sanoi henelle Pyhe He'gi tulepi sinu' päles/ ia sen ylimeisen auwu pite sinu' ylitzewariottaman. Senteden mös se Pyhe quin sinusta syndypi pite cutzuttaman Jumalan Poiaxi.
Ja enkeli wastasi ja sanoi hänelle Pyhä Henki tuleepi sinun päällesi/ ja sen ylimmäisen awun pitää sinun ylitse warjoaman. Sentähden myös se pyhä kuin sinusta syntyypi pitää kutsuttaman Jumalan Pojaksi.
1:36 Ja catzo Elizabeth sinu' langos mös szijtti poian henen wanhalla ijellens/ ia teme on nyt cudes Cwcausi henelle/ ioca sanottin Hedhelmettomaxi/
Ja katso Elisabeth sinun lankosi myös siitti pojan hänen wanhalla ijällänsä/ ja tämä on nyt kuudes kuukausi hänelle/ joka sanottiin hedelmättömäksi/
1:37 Sille ette Jumala' edes ei ole ychte' asija mahdotoinda.
Sillä että Jumalan edessä ei ole yhtään asiaa mahdotointa.
1:38 Nin sanoi Maria/ Catzo Herra' pica/ Olcon minulle sinu' sanas ielkin. Ja Engeli poislexi hene' tykeens.
Niin sanoi Maria/ Katso Herran piika/ Olkoon minulle sinun sanassa jälkeen. Ja enkeli pois läksi hänen tyköänsä.
1:39 Mutta Maria ylesnousi nijne peiuine. Ja meni kirusta yles Mekikylihin Judan Caupungin/
Mutta Maria ylös nousi niinä päiwinä. Ja meni kiiruusti ylös mäkikyliin Judan kaupunkiin/
1:40 ia sisellekeui Zacharian honesen/ ia teruetti Elizabethi

ja sisälle käwi Zacharian huoneeseen/ ja terwehti Elisabethia.
1:41 Ja se tapachtui/ sijtte quin Elizabeth cwli Marian teruetyxen/ hyppesi lapsi henen cohdusans. Ja Elizabeth teutettin Pyhelle Hengelle/
Ja se tapahtui/ Sitten kuin Elisabeth kuuli Marian terwehdyksen/ hyppäsi lapsi hänen kohdussansa. Ja Elisabeth täytettiin Pyhällä Hengellä/
1:42 ia hwsi swrella änelle/ ia sanoi/ Hyuestisiugnattu olet sine waimodhen seas/ ia hyuestisiugnattu on sinun cochtus hedhelme.
ja huusi suurella äänellä/ ja sanoi/ Hywästi siunattu olet sinä waimojen seassa/ ja hywästi siunattu on sinun kohtusi hedelmä.
1:43 Ja custa se minulle tuli/ ette minun HERrani Eiti minun tykeni tule?
Ja kusta se minulle tuli/ että minun Herrani äiti minun tyköni tulee?
1:44 Sille catzo ette sijttequin sinun teruetyxes äni tuli minun Coruihini/ hyppesi lapsi ilosta minun Cohdusani.
Sillä katso että sitten kuin sinun terwehdyksesi ääni tuli minun korwiini/ hyppäsi lapsi ilosta minun kohdussani.
1:45 Ja autuas olet sine ioca vskoit/ Sille ette ne teutetten/ iotca sinulle ouat sanotudh HERRALDA.
Ja autuas olet sinä joka uskoit/ Sillä että ne täytetään/ jotka sinulle owat sanotut HERRALTA.
1:46 Ja Maria sanoi. MInun Sielun ylistepi HERra.
Ja Maria sanoi. Minun sielun ylistääpi Herraa.
1:47 Ja minun Hengen iloitze JUMALAsa minun Wappattaiasani.
Ja minun henkeni iloitsee Jumalassa minun wapahtajassani.
1:48 Ette hen catzoi Picans neurytte/ Catzo sijs nyt testelehin pitepi caikein sukuden minua Pyhexi sanoman.
Että hän katsoi piikansa nöyryyttä/ Katso siis nyt tästä lähin pitääpi kaikkein sukujen minua pyhäksi sanoman.
1:49 Sille se ombi swria tehnyt minun coctani ioca Wäkeue on/ ia henen Nimens ombi pyhe.
Sillä se ompi suuria tehnyt minun kohtaani joka wäkewä on/ ja hänen nimensä ompi pyhä.
1:50 Ja henen Laupiuns on sughusta sucuun/ iotca hende pelkeuet.
Ja hänen laupeutensa on suwusta sukuun/ jotka häntä pelkääwät.
1:51 Hen teki wäghen käsiwardhellans/ ia haijotti ne Coriat heiden Sydhemens mieleste.
Hän teki wäen käsiwarrellansa/ ja hajotti ne koreat heidän sydämensä mielestä.
1:52 Ne woimaliset ombi hen cukistanut istumelda/ ia corgotti ne Neuret.
Ne woimalliset ompi hän kukistanut istuimelta/ ja korotti ne nöyrät.

1:53 Isouat teutti hen hyuille/ ia rickat laski tyhijexi.
Isoawat täytti hän hywillä/ ja rikkaat laski tyhjäksi.
1:54 Hen coriasi Israelin henen Paluelians/ muistaden oman Laupiuns päle.
Hän korjasi Israelin hänen palwelijansa/ muistaen oman laupiutensa päälle.
1:55 Ninquin hen ombi puhunut meiden Iseden tyge/ Abrahamin ia henen semenellens ijancaikisesta.
Niinkuin hän ompi puhunut meidän isien tykö/ Abrahamin ja hänen siemenellensä iankaikkisesti.
1:56 Ja Maria ieij henen tygens lehes colmexi Cwcaudhexi/ ia palasi cotiansa.
Ja Maria jäi hänen tykönsä lähes kolmeksi kuukaudeksi/ ja palasi kotiansa.
1:57 Mutta Elizabethin synnyttemisen aica teutettin/ ia hen synnytti poighan.
Mutta Elisabethin synnyttämisen aika täytettiin/ ja hän synnytti pojan.
1:58 Coska henen Naburins ia Langonsa cwlit ette HERRA oli tehnyt swren Laupiuden henen ca'sans/ ia he iloitzit henen cansans.
Koska hänen naapurinsa ja lankonsa kuulit että HERRA oli tehnyt suuren laupeuden hänen kanssansa/ ja he iloitsit hänen kanssansa.
1:59 Ja se tapactui Cahdexa'dena peiuene/ he tulit Pilti ymberinsleickaman/ ia cutzuit henen Zachariam Isens Nimelde.
Ja se tapahtui kahdeksantena päiwänä/ he tulit piltti ympärileikkauttamaan/ ja kutsuit hänen Zacharian isänsä nimeltä.
1:60 Nin wastasi henen Eitens ia sanoi/ Eiswinga'/ waan hen pite cutzuttaman Johannes.
Niin wastasi hänen äitinsä ja sanoi/ Ei suinkaan/ waan hän pitää kutsuttaman Johannes.
1:61 Ja he sanoit henen tygens/ Eiketen ole sinu'/ sughusas ioca cutzutan silde Nimelde.
Ja he sanoit hänen tykönsä/ Ei ketään ole sinun/ suwussasi joka kutsutaan siltä nimeltä.
1:62 Nin he wijttasit henen Isellens mille nimelle hen tactoi henen cutzua.
Niin he wiittasit hänen isällensä millä nimellä hän tahtoi hänen kutsua.
1:63 Ja hen anoi taulua/ kirioitti sanoden/ Johannes ombi hene' Nime's. Ja iocainen site imechteli.
Ja hän anoi taulua/ kirjoitti sanoen/ Johannes ompi hänen nimensä. Ja jokainen sitä ihmetteli.
1:64 Nin cochta aukeni henen suuns ia henen kielens/ ia puhui/ kijtteden Jumalata. Ja pelcaus sattui caikein heiden Naburins päle.
Niin kohta aukeni hänen suunsa ja hänen kielensä/ ja puhui/ kiittäen Jumalata. Ja pelkous sattui kaikkein heidän naapurinsa päälle.

1:65 Ja caikisa Judean Mäkicanssas ilmaunsit caiki nämet tegot.
Ja kaikissa Judean mäkikansassa ilmaantui kaikki nämä teot.
1:66 Ja caiki iotca sen culit panit heiden sydhemihins sanode'/ Mitkes Lulet teste Lapsesta tulepi? Sille ette Herran käsi oli henen cansans.
Ja kaikki jotka sen kuulit panit heidän sydämiinsä sanoen/ Mitkäs luulet tästä lapsesta tuleepi? Sillä että Herran käsi oli hänen kanssansa.
1:67 Ja henen Isens Zacharias teutettin Pyhelle Hengelle/ ia noidhui sanoden.
Ja hänen isänsä Zacharias täytettiin Pyhällä Hengellä/ ja noitui sanoen.
1:68 KItetty olcon Herra Israelin Jumala/ sille hen on etzinyt ia lunastanut henen Canssans.
Kiitetty olkoon Herra Israelin Jumala/ sillä hän on etsinyt ja lunastanut hänen kansansa.
1:69 Ja ombi meille Ylesnostanut Terueyde' * Sarue'/ Dauidin henen Paluelians Honesa.
Ja ompi meille ylösnostanut terweyden sarwen/ Dawidin hänen palwelijansa huoneessa.
1:70 Ninquin hen on muinen puhunut henen pyhein Prophetains suun cautta.
Niinkuin hän on muinen puhunut hänen pyhäin prophetain suun kautta.
1:71 Ette hen meite wapachtaman pideis meiden wiholisild/ ia caikein kädhest/ iotca meite wihauat.
Että hän meitä wapahtaman pitäisi meidän wihollisilta/ ja kaikkein kädestä/ jotka meitä wihaawat.
1:72 Ja osottaman Laupiuden meiden Isillen/ ia muistaman henen pyhen Lijtons päle.
Ja osoittamaan laupeuden meidän isillen/ ja muistamaan hänen pyhän liittonsa päälle.
1:73 Ja sen walan päle/ ionga hen wannoi Abraham meiden Iselen/ meille andaxens.
Ja sen walan päälle/ jonka hän wannoi Abraham meidän isällen/ meille antaaksensa.
1:74 Ette me Lunastetudh meiden wiholisten kädhest/ hende paluelisim ilman pelkemet.
Että me lunastetut meidän wihollisten kädestä/ häntä palwelisimme ilman pelkäämät.
1:75 Pyhydhes ia hurscaudhes ioca henen edesens kelpa caikina meiden ikä peiwine.
Pyhyydessä ja hurskaudessa joka hänen edessänsä kelpaa kaikkina meidän ikäpäiwinä.

1:76 Ja sine Pilti pite cutzutaman sen Ylimeisen Propheta/ sille sinun pite edhelkieumen Herran Caswon edes/ valmistama' henen Teitens.
Ja sinä piltti pitää kutsuttaman sen ylimmäisen propheta/ sillä sinun pitää edellä käymän Herran kaswon edessä/ walmistamaan hänen teitänsä.
1:77 Ja andaman Terueydhen tunnon henen Canssans/ heiden syndiens andexisamisen cautta.
Ja antamaan terweyden tunnon hänen kanssansa/ heidän syntien anteeksisaamisen kautta.
1:78 Meiden Jumalan sydhemellisen Laupiun cautta/ iolla meite etzinyt on Coitto * Ylehelde.
Meidän Jumalan sydämellisen laupeuden kautta/ jolla meitä etsinyt on koitto ylhäältä.
1:79 Walistamaan nijte/ iotca pimeis ia coolon warios istuuat Ja oijendaman meiden ialcam Rauhan tielle.
Walistamaan niitä/ jotka pimeissä ja kuolon warjossa istuwat. Ja ojentamaan meidän jalkamme rauhan tielle.
1:80 Ja se Lapsi caswoi ia wachwistui Henges. Ja aswi Corues/ sihenasti ette se peiue tulis/ iona henen piti Israelin Canssan eten tuleman.
Ja se lapsi kaswoi ja wahwistui Hengessä. Ja asui korwessa/ siihenasti että se päiwä tulisi/ jona hänen piti Israelin kansan eteen tuleman.

** Saruen) se on wäki eli woima/ nin on Christus terueyden Sarui/ se on/ hen on se/ ionga cautta Jumala on wäkeuesti päättenyt meiden autuahuden/ ninquin hen Prophetain cautta oli toiwottanud.*

Toinen Lucu.

2:1 Se tapactui sijs nijnä Peiuine/ Ette Yxi Käsky wloskeui Keisarild Augustuselda/ ette caiki Mailma piti * Werolisexi laskettaman.
Ja tapahtui siis niinä päiwinä/ Että yksi käsky uloskäwi keisarilta Augustukselta/ että kaikki maailma piti werolliseksi laskettaman.
2:2 Ja teme weron Laskema oli ensimeine'/ ia silloin tapactui coska Kyrenius oli Waldamies Ylitze Syrian maan.
Ja tämä weronlaskema oli ensimmäinen/ ja silloin tapahtui koska Kyrenius oli waltamies ylitse Syrian maan.
2:3 Ja menit itzecukin Caupungihins andaman heidens arwatta.
Ja menit itsekukin kaupunkihinsa antaman heidäns arwattaa.
2:4 Nin mös Joseph Galileast Nazaretin Caupu'gist ylesmeni Judeaa' Dauidin Caupu'gin ioca cutzuta' Bethlehem/ Sille ette hen oli Dauidin Honest ia perehest/ ette hene' piteis mös itzens aruauttaman

Niin myös Joseph Galileasta Nazarethin kaupungista ylös meni Judeaan Dawidin kaupungin joka kutsutaan Bethlemem/ Sillä että hän oli Dawidin huoneesta ja perheestä/ että hänen pitäisi myös itsensä arwattaman.
2:5 Maria' hene' kihlatun Eme'dens ca'sa ioca oli rascas.
Marian hänen kihlatun emäntänsä kanssa joka oli raskas.
2:6 Nin tapactui heide' sielle ollesans/ ette synnyttemise' peiuet tulit teutetyxi.
Niin tapahtui heidän siellä ollessansa/ että synnyttämisen päiwät tulit täytetyksi.
2:7 Ja hen synnytti Poian henen Esikoisens/ ia kiäri henen capalohin/ ia laski henen Seimen/ sille ettei ollut heille sija maiasa.
Ja hän synnytti pojan hänen esikoisensa/ ja kääri hänen kapaloihin/ ja laski hänen seimeen/ sillä ettei ollut heille sijaa majassa.
2:8 Ja Paimenet olit samas Paicakunnas walwadhen Pellola laumans Ylitze/ iotca wartioitzit öölle heiden Carians.
Ja paimenet olit samassa paikkakunnassa walwoen pellolla laumansa ylitse/ joka wartioitsit yöllä heidän karjaansa.
2:9 Ja catzo/ HERRAN Engeli seisoi heiden tykenens/ ia HERRAN kircaus heite ymberinswalghisti/ ia he peliestyit swrella pelgolla.
Ja katso/ HERRAN enkeli seisoi heidän tykönänsä/ ja HERRAN kirkkaus heitä ympärins walkisti/ ja he peljästyit suurella pelolla.
2:10 Ja sanoi heille Engeli/ Elkette te pelietkö/ Sille catzo mine ilmotan teile swren ilon/ ioca tuleua on caikelle Canssalle
Ja sanoi heille enkeli/ Älkäätte te peljätkö/ Sillä katso minä ilmoitan teille suuren ilon/ joka tulewa on kaikelle kansalle.
2:11 Sille ette teille ombi tenepene syndynyt Wapactaija/ ioca ombi HERRA Christus Dauidin Caupungis.
Sillä että teille ompi tänäpänä syntynyt wapahtaja/ joka ompi HERRA Kristus Dawidin kaupungissa.
2:12 Ja teme on teille mercki. Te leudhet Lapsen Capalohin kiärityn/ panduna seimeen.
Ja tämä on teille merkki. Te löydät lapsen kapaloihin kääritytyn/ pantuna seimeen.
2:13 Ja cocta oli Engelin cansa swri Taiualisen sotawägen ioucko/ iotca kijtit Jumalata ia sanoit/
Ja kohta oli enkelin kanssa suuri taiwaallisen sotawäen joukko/ joka kiitit Jumalata ja sanoit/
2:14 Cunnia olcon Jumala' corkiuxijs Ja maasa Rauha/ Ja inhimisis hyue Tacto.

Kunnia olkoon Jumalan korkeuksissa ja maassa rauha/ Ja ihmisissä hywä tahto.
2:15 Ja se tapactui/ ette Engelit heiste poislexit Taiuasen/ Nin puhuit ne Paimenet keskenens/ Kieukemme haman Bethleheman/ ia catzokam site asia ioca tapactui/ ionga Herra ilmoitti meille.
Ja se tapahtui/ että enkelit heistä poisläksit taiwaaseen/ Niin puhuit ne paimenet keskenänsä/ Käykäämme hamaan Bethlehemiin/ ja katsokaamme sitä asiaa joka tapahtui/ jonka Herra ilmoitti meille.
2:16 Ja he tulit kijruchtadhen/ ia Leudhit Marian. Ja Joseph/ ynne lapsen cansa ioca macas seimes.
Ja he tulit kiiruhtaen/ ja löysit Marian. Ja Joseph/ ynnä lapsen kanssa joka makasi seimessä.
2:17 Coska he sijs sen nähnyet olit/ iulghistit he sen Sanoman/ ioca heille sanottu oli teste Lapsesta.
Koska he siis sen nähneet olit/ julkistit he sen sanoman/ joka heille sanottu oli tästä lapsesta.
2:18 Ja caiki/ iotca sen cwlit/ imechtelit nijte puheita quin heille sanottu oli Paimenilda.
Ja kaikki/ jotka sen kuulit/ ihmettelit niitä puheita kuin heille sanottu oli paimenilta.
2:19 Mutta Maria ketki caiki nämet sanat/ tutkistellen hene' sydhemesens
Mutta Maria kätki kaikki nämät sanat/ tutkiskellen hänen sydämessänsä.
2:20 ia Paimenet palasit/ ylisteijn ia cunniottaijn Jumalata/ caikista quin he cwlluet ia nähnyet olit/ ninquin heille sanottu oli.
Ja paimenet palasit/ ylistäin ja kunnioittain Jumalata/ kaikista kuin he kuulleet ja nähneet olit/ niinkuin heille sanottu oli.
2:21 Ja sijttequin Cahdexan peiue olit culunet/ ette Lapsi piteis ymberinsleicattaman/ cutzuttijn henen Nimens IesuS. ioca oli Engelilde io ennen cutzuttu/ quin hen cohdusa sikisi.
Ja sittenkuin kahdeksan päiwää olit kuluneet/ että lapsi pitäisi ympärinsleikattaman/ kutsuttiin hänen nimensä Jesus. joka oli enkeliltä jo ennen kutsuttu/ kuin hän kohdussa sikisi.
2:22 Ja sijttequin heiden Puhdistus peiuet olit teutetydh Mosesen Lain ielken/ weidh he henen Jerusalemin/ ette he seisotaisit henen HERRAN eteen/
Ja sittenkuin heidän puhdistuspäiwät olit täytetyt Moseksen lain jälkeen/ weit he hänen Jerusalemiin/ että he seisottaisit hänen HERRAN eteen/
2:23 ninquin Kirioitettu on HERRAN Lais/ Caiki miehenpoli/ ioca ensin auapi Eitins cohdhun/ pite cutzuttama' HERRALLE pyhexi.

niinkuin kirjoitettu on HERRAN laissa/ Kaikki miehenpuoli/ joka ensin awaapi äitinsä kohdun/ pitää kutsuttaman HERRALLE pyhäksi.
2:24 Ja ette heiden pideis andaman wffrin sen ielken quin sanottu ombi HERRAN lais/ pari mettisi eli caxi Kyhckylesen poica.
Ja että heidän pitäisi antaman uhrin sen jälkeen kuin sanottu ompi HERRAN laissa/ pari mettistä eli kaksi kyyhkysen poikaa.
2:25 Ja catzo/ Yxi Mies oli Jerusalemis/ ionga nimi oli Simeon/ Ja teme mies oli Hurskas ia Jumalalinen odhottadhen Israelin lohdutosta. Ja Pyhe Hengi oli henes.
Ja katso/ Yksi mies oli Jerusalemissa/ jonka nimi on Simeon/ Ja tämä mies oli hurskas ja jumalinen odottaen Israelin lohdutusta. Ja Pyhä Henki oli hänessä.
2:26 Ja henelle oli wastaus annettu Pyhelde Hengelde/ ettei henen pitenyt colemata näkemen/ ennen quin hen näkis HERRa' Christusen.
Ja hänellä oli wastaus annettu Pyhältä Hengeltä/ ettei hänen pitänyt kuolemaa näkemän/ ennen kuin hän näkis HERRAN Kristuksen.
2:27 Ja hen tuli hengen cautta Templijn.
Ja hän tuli hengen kautta templiin.
2:28 Ja quin ne Wanhemat Piltin Iesusen Templin siselletoid/ ette heiden piti tekemen henen edestens Lain tauan ielken/ nin se otti mös henen sylijns/ ia kijtti Jumalata ia sanoi.
Ja kuin ne wanhemmat piltin Jesuksen templiin sisälletoit/ että heidän piti tekemään hänen edestänsä lain tawan jälkeen/ niin se otti myös hänen syliinsä/ ja kiitti Jumalata ja sanoi.
2:29 Laske nyt HERRA sinun Paluelias * Rauhan menemen/ sinun sanas ielken.
Laske nyt HERRA sinun palwelijasi rauhaan menemään/ sinun sanasi jälkeen.
2:30 Sille minun Silmeni ouat nähnet sinun Terueydhes.
Sillä minun silmäni owat nähneet sinun terweytesi.
2:31 Jonga sine walmistit caikein Canssain caswon ethen.
Jonka sinä walmistit kaikkein kansani kaswon eteen.
2:32 Yhdexi walkeuxi walghistaman Pacanita/ Ja sinun Canssas Israelin Cunniaxi.
Yhdeksi walkeudeksi walistamaan pakanoita/ Ja sinun kansas Israelin kunniaksi.
2:33 Ja henen Isens ia Eitins olit imechteleueiset nijste quin heneste sanottin.
Ja hänen isänsä ja äitinsä olit ihmettelewäiset niistä kuin hänestä sanottiin.
2:34 Ja Simeon hyuestisiugnasi heite/ ia sanoi Marialle henen Eitillens/

Catzo teme ombi pandu langemisexi/ ia Ylesnousemisexi monen Israelis/ ia sixi merckixi/ cuta wastan sanottan.
Ja Simeon hywästisiunasi heitä/ ja sanoi Marialle hänen äitillensä/ Katos tämä ompi pantu lankeemiseksi/ ja ylösnousemiseksi monen Israelissa/ ja siksi merkiksi/ kuta wastaan sanotaan.
2:35 Ja sinungin mös sielus läpitze mieckan pite kieumen/ senpälle ette monen sydhenden aijatoxet pite ilmoitettaman.
Ja sinunkin myös sielusi läwitse miekan pitää käymän/ sen päälle että monen sydämen ajatukset pitää ilmoitettaman.
2:36 Ja oli Anna Prophetissa Phanuelin Tyter Aserin sughusta teme oli ioutunudh pitkelle ijelle/ ia oli elenyt miehens cansa seitzemen wootha hene' Neitzydeste's/
Ja oli Anna prophetissa Phanuelin tytär Asserin suwusta tämä oli joutunut pitkälle iälle/ ja oli elänyt miehensä kanssa seitsemän wuotta häne neitsyydestänsä/
2:37 Ja oli Lesken lähes Cadexan kymende ia nelie vootta/ Ja ei poislechtenyt Templist paluelemast Jumala/ Paastoisa ia Rucouxisa ööte ia peiue.
Ja oli leskenä lähes kahdeksankymmentä ja neljä wuotta/ Ja ei pois lähtenyt templistä palwelemasta Jumalaa/ Paastoissa ja rukouksissa yötä ja päiwää.
2:38 Ja mös teme sama sille hetkelle siehen tuli/ ia cu'nioitzi HERRA/ ia puhui heneste caikille/ iotca Wapadhutta Jerusalemis odhotit.
Ja myös tämä sama sillä hetkellä siihen tuli/ ja kunnioitsi HERRAA/ ja puhui hänestä kaikille/ jotka wapautta Jerusalemista odotit.
2:39 Ja sijttequin he olit caiki teuttenyet HERRAn lain ielken/ palasit he Galileaan heiden Caupu'gijns Nazarettin.
Ja sitten kuin he olit kaikki täyttänyt HERRAN lain jälkeen/ palasit he Galileaan heidän kaupunkiinsa Nazaretiin.
2:40 Mutta Pilti ylescaswoi ia wahwistui Henges/ ia teutettin wijsaudhella/ ia JUMALAN armo oli henen cansans.
Mutta piltti ylös kaswoi ja wahwistui Hengessä/ ja täytettiin wiisaudella/ ja JUMALAN armo oli hänen kanssansa.
2:41 Ja henen Wanhemans waelsit ioca wosi päsieis iuhlalle Jerusalemin/
Ja hänen wanhempansa waelsit joka wuosi pääsiäisjuhlalle Jerusalemiin/
2:42 ia quin hen io oli caxitoistakymenen woothinen ylesmenit he Jerusalemin iuhla peiuen tauan ielken/
ja kuin hän jo oli kaksitoistakymmenen wuotinen ylösmenit he Jerusalemiin juhlapäiwän tawan jälkeen/

2:43 ia quin peiuet olit teutetyt/ palasit he cotians/ nin Pilti IesuS ieij Jerusalemin/ ia eike homanet henen wanhemans. Waan he lwlit henen oleuan seuras.
ja kuin päiwät olit täytetyt/ palasit he kotiansa/ ja piltti Jesus jäi Jerusalemiin/ ja eikä huomanneet hänen wanhempansa. Waan he luulit hänen olewan seurassa.
2:44 Ja edheskeuit yhden peiuekunnan/ ia etzit hende Langoins ia Tuttawains sekan.
Ja edeskäwit yhden päiwäkunnan/ ja etsit häntä lankojens ja tuttawains sekaan.
2:45 Ja quin ei he hende leuteneet/ palasit he Jerusalemin ia etzit hende.
Ja kuin ei he häntä löytäneet/ palasit he Jerusalemiin ja etsit häntä.
2:46 Ja se tapachtui/ colmanen peiuen peräst/ leudhit he henen Templis istuuan Opettaijadhen keskelle/ cwldeleuan heite/ ia kysyuen heille.
Ja se tapahtui/ kolmannen päiwän perästä/ löydit he hänen templissä istuwan opettajaiden keskellä/ kuuntelewan heitä/ ja kysywän heille.
2:47 Ja caiki iotca henen cwlit hemmestuit ylitze henen ymmerdhyxens ia wastauxens.
Ja kaikki jotka hänen kuulit hämmästyit ylitse hänen ymmärryksensä ja wastauksensa.
2:48 Ja quin he henen neit ihmettelit he/ Ja sanoi henen Eitins henelle/ Poican/ Mixi sine meille neijn teit? Catzo/ sinun Ises ia mine olem murehtien etzinyet sinua.
Ja kuin he hänen näit ihmettelit he/ Ja sanoi hänen äitinsä hänelle/ Poikani/ Miksi sinä meille näin teit? Katso/ sinun isäsi ja minä olen murehtien etsineet sinua.
2:49 Ja hen sanoi heiden tyge's/ Mite se on ette te etzitte minua? Ettekö te tietenyet ette minun pite nijse oleman/ iotca minun Iseni ouat?
Ja hän sanoi heidän tykönsä/ Mitä se on että te etsitte minua? Ettekö te tietäneet että minun pitää niissä oleman/ jotka minun Isäni owat?
2:50 Ja eiuet he ymmertenyet site Sana ionga hen heille puhui.
Ja eiwät he ymmärtäneet sitä sanaa jonka hän heille puhui.
2:51 Ja hen alasmeni heiden cansans/ ia tuli Nazarettin/ ia oli heille alamaine'. Mutta henen Eitins ketki caiki nämet sanat sydhemehens.
Ja hän alas meni heidän kanssansa/ ja tuli Nazaretiin/ ja oli heille alamainen. Mutta hänen äitinsä kätki kaikki nämät sanat sydämehensä.
2:52 Ja IesuS menestui wisaudhes/ ia ijes/ ia Armos JUMALAN ia Inhimisten edes.
Ja Jesus menestyi wiisaudessa/ ja ijässä/ ja armossa JUMALAN ja ihmisten

edessä.

III Lucu.

3:1 Wldhel sijs toistakymmenel wodhel Keisarin Tiberiusen Wallan aialla/ coska Pontius Pilatus Judean Waldamies oli/ Ja Herodes yxi Neliesructinas Galileas oli/ ia henen weliens Philippus oli Neliesructinas Itureas/ Ja sijnä Trachonitin Ma ku'nas/
Wiidellä siis toistakymmenellä wuodella keisari Tiberiuksen wallan ajalla/ koska Pontius Pilatus Judean waltamies oli/ Ja Herodes yksi neljäsruhtinas Galileassa oli/ ja hänen weljensä Philippus oli neljäsruhtinas Itureassa/ Ja siinä Trachonitin maakunnassa/
3:2 Ja Lysanias oli Abilenen Neliesructinas/ Coska Hannas ia Caiphas olit Ylimeiset Papit/ silloin tapactui Jumala' käsky Joha'nesen Zacharia' poian tyge corues.
Ja Lysanius oli Abilenen neljäsruhtinas/ Koska Hannas ja Kaifas olit ylimmäiset papit/ silloin tapahtui Jumalan käsky Johanneksen Zacharian pojan tykö korwessa.
3:3 Ja hen tuli caickijn Manpaickoin Jordanin ymberins/ Ja sarnasi Paranoxen Castet syndein andexi andamisexi.
Ja hän tuli kaikkiin maan paikkoihin Jordanin ympärinsä/ Ja saarnasi parannuksen kastetta syntein anteeksiantamiseksi.
3:4 Ninquin kirioitettu ombi Esaian Prophetan sarnan Ramatus ioca sanopi/ Hwtauaisen äni on Corues/ Walmistacat HERRAN tiete/ ia tehcket henen Polghuns oikeaxi.
Niinkuin kirjoitettu ompi Esaian prophetan saarnan Raamatussa joka sanoopi/ Huutawaisen ääni on korwessa/ Walmistakaat HERRAN tietä/ ja tehkäät hänen polkunsa oikeaksi.
3:5 Caiki Laxot pite teutettemen/ ia caiki Woret ia Mäghet pite alettaman/ Ja mitke wäret ouat ne pite oijettaman/ ia mitke coleat ouat ne pite tasaisexi matkaxi tuleman/
Kaikki laakso pitää täytettämän/ ja kaikki wuoret ja mäet pitää alettaman/ Ja mitkä wäärat owat ne pitää oijettaman/ ja mitä koleat owat ne pitää tasaiseksi matkaksi tuleman/
3:6 Ja caiki Liha pite näkemen JUMALAN Terueydhen.
Ja kaikki liha pitää näkemän JUMALAN terweyden.
3:7 Nin sanoi hen sis Canssalle ioca vloskeui andaman heidens casta henelde/ Te Kykermetten sikiet/ Cuca ombi teille osottanut ette teiden pideis welteme' sen tuleuaisen Wihan?

Niin sanoi hän siis kansalle joka ylos käwi antamaan heidän kastaa häneltä/ Te kyykäärmeitten sikiät/ Kuka ompi teille osoittanut että teidän pitäisi wälttämän tulewaisen wihan?
3:8 Tehcket sis otoliset Paranoxen hedhelmet/ ia elkette ruuetko sanoman itzellen/ Abraham ombi meiden Isen. Sille mine sanon teille/ Ette JUMALA woipi neiste Kiuiste ylesherettä poighat Abrahamille.
Tehkäät siis otolliset parannuksen hedelmät/ ja älkäätte ruwetko sanomaan itsellen/ Abraham ompi meidän isän. Sillä minä sanon teille/ Etta JUMALA woipi näistä kiwistä ylös herättää pojat Abrahamille.
3:9 Mutta io nyt ombi Kirues Puiden iurelle pandu/ Jocainen sis Pw quin ei teghe hyue hedhelmet/ se poickihacatan/ ia Tuleen heiteten.
Mutta jo nyt ompi kirwes puiden juurelle pantu/ Jokainen siis puu kuin ei tee hywää hedelmät/ se pois hakataan/ ja tuleen heitetään.
3:10 Ja Canssa kysyi henelle sanoden/ Mite sis meiden pite tekeme'?
Ja kansa kysyi häneltä sanoen/ Mitä siis meidän pitää tekemän?
3:11 Nin hen wastate' sanoi heille/ Jolla ombi caxi hametta/ andacan iolla ei ychten ole/ Ja iolla ombi Rocha/ hen tehcken samallamoto.
Niin hän wastaten sanoi heille/ Jolla ompi kaksi hametta/ antakaan jolla ei yhtään ole/ Ja jolla ompi ruoka/ hän tehkään samalla muotoa.
3:12 Tulit mös Weronottaijat/ andaman heidens casta/ ia sanoit henelle/ Mestari/ Mite sis meiden pite tekemen?
Tulit myös weronottajat/ antamaan heidänsä kastaa/ ja sanoit hänelle/ Mestari/ Mitä siis meidän pitää tekemän?
3:13 Sanoi hen heille/ Elkette miten enämbi waatico/ quin on teille säätty.
Sanoi hän heille/ Älkäätte mitään enempi waatiko/ kuin ei teille säädetty.
3:14 Nin kysyit mös henelde Houit sanoden/ Mite sis meiden pite tekemen? Sanoi hen heille/ Elkette kenengen * Wäkiwalda tehkö taicka * wäryttä/ ia tytyket teiden Palcallen.
Niin kysyit myös häneltä howit sanoen/ Mitä siis teidän pitää tekemän? Sanoi hän heille/ Älkäätte kenenkään wäkiwaltaa tehkö taikka wääryyttä/ ja tyytykäät teidän palkallen.
3:15 Mutta quin Canssa odhotti/ ia caiki aijattelit heiden Sydhemisens Johannesesta/ Lienekö hen se CHRISTUS.
Mutta kuin kansa odotti/ ja kaikki ajattelit heidän sydämissänsä Johanneksesta/ Lieneekö hän se KRISTUS.
3:16 Wastasi Johannes sanoden iocaitzelle/ Mine tosin wedhelle castan teite/ wan minua Wäkeuembi tulepi ionga Kengein rihima en ole mine keluolinen pästemen/ Hen castapi teite pyhelle Hengelle ia Tulella/
Wastasi Johannes sanoen jokaiselle/ Minä tosin wedellä kastan teitä/ waan

minua wäkewämpi tuleepi jonka kenkäin rihmoja en ole minä kelwollinen päästämän/ Hän kastaapi teitä Pyhällä Hengellä ja tulella/
3:17 ionga wiski ombi henen Kädhesens/ ia hen puhdistapi henen Lugansa/ ia cokopi Nisuns henen Aittans/ Mutta Acanat hen poltapi sammomatomal Tulella.
jonka wiskin ompi hänen kädessänsä/ ja hän puhdistaapi hänen lugansa/ ja kokoopi nisunsa hänen aittaansa/ Mutta akanat hän polttaapi sammumattomalla tulella.
3:18 Palio tosin mös muita hen neuuodhen iulghisti Canssalle.
Paljon tosin myös muita hän neuwoen julkisti kansalle.
3:19 Mutta se Neliesructinas Herodes/ coska hen henelde rangaistihin Herodiasen henen weliens Emenen tedhen/
Mutta se neljäsruhtinas Herodes/ koska hän häneltä rangaistihin Herodiasen hänen weljensä emännän tähden/
3:20 ia caikista pahoista/ quin Herodes teki/ lisesi hen mös temen caikeden ylitze/ ia salpasi Johannesen Tornijn.
ja kaikista pahoista/ kuin Herodes teki/ lisäsi hän myös tämän kaiken ylitse/ ja salpasi Johanneksen torniin.
3:21 Ja se tapactui/ Coska caiki Canssa castettijn/ ia quin IesuS mös castettin ia rucoli/ Aukeni Taiuas.
Ja se tapahtui/ Koska kaikki kansa kastettiin/ ja kuin Jesus myös kastettiin ja rukoili/ Aukeni taiwas.
3:22 Ja pyhe Hengi alastuli rumisel modholla ninquin Mettinen henen pälens/ ia äni Taiuasta tuli/ ioca sanoi/ Sine Olet Se Minun Racas Poican/ Sinussa Ombi Minulle Hyue sosio.
Ja Pyhä Henki alastuli ruumiillisella muodolla niinkuin mettinen hänen päällensä/ ja ääni taiwaasta tuli/ joka sanoi/ Sinä olet se minun rakas poikani/ Sinussa ompi minulla hywä suosio.
3:23 Ja itze IesuS oli lehes colmekymmenen wootinen/ coska hen rupesi. Ja hen luultin oleuan Josephin Poica/ ioca oli Elin poica.
Ja itse Jesus oli lähes kolmenkymmenen wuotinen/ koska hän rupesi. Ja hän luultiin olewan Josephin poika/ joka oli Elin poika
3:24 Joca oli Mathatian poica. Joca oli Leuin poica. Joca oli Melchin poica. Joca oli Jannen poica. Joca oli Josephin poica.
Joka oli Mathatian poika. Joka oli Lewin poika. Joka oli Melchin poika. Joka oli Jannen poika. Joka oli Josephin poika.
3:25 Joca oli Mathatian poica. Joca oli Amosen poica. Joca oli Naumin poica. Joca oli Eslin poica. Joca oli Naggin poica.
Joka oli Mathatian poika. Joka oli Amosen poika. Joka oli Naumin poika.

Joka oli Eslin poika. Joka oli Naggin poika.
3:26 Joca oli Maathin poica. Joca oli Mathatian poica. Joca oli Semein poica. Joca oli Josechin poica. Joca oli Judan poica.
Joka oli Maathin poika. Joka oli Mathatian poika. Joka oli Semein poika. Joka oli Josechin poika. Joka oli Judian poika.
3:27 Joca oli Joannan poica. Joca oli Rhesian poica. Joca oli Zorobabelin poica. Joca oli Salathielin poica. Joca oli Nerin poica.
Joka oli Joannan poika. Joka oli Rhesian poika. Joka oli Zorobabelin poika. Joka oli Salathielin poika. Joka oli Nerin poika.
3:28 Joca oli Melchin poica. Joca oli Addin poica. Joca oli Kosamin poica. Joca oli Elmadam poica. Joca oli Herrin poica.
Joka oli Melchin poika. Joka oli Addin poika. Joka oli Kosamin poika. Joka oli Elmadam poika. Joka oli Herrin poika.
3:29 Joca oli Jesonin poica. Joca oli Eliezerin poica. Joca oli Joramin poica. Joca oli Matthan poica. Joca oli Leuin poica.
Joka oli Jesonin poika. Joka oli Eliezerin poika. Joka oli Joramin poika. Joka oli Matthan poika. Joka oli Lewin poika.
3:30 Joca oli Simeonin poica. Joca oli Judan poica. Joca oli Josephin poica. Joca oli Jonan poica. Joca oli Eliachimin poica.
Joka oli Simeonin poika. Joka oli Judan poika. Joka oli Josephin poika. Joka oli Jonan poika. Joka oli Eliachimin poika.
3:31 Joca oli Meliamin poica. Joca oli Menamin poica. Joca oli Mathatan poica. Joca oli Nathan poica. Joca oli Dauidin poica. Joca oli Jessen poica.
Joka oli Meliamin poika. Joka oli Menamin poika. Joka oli Mathatan poika. Joka oli Nathan poika. Joka oli Dawidin poika. Joka oli Jessen poika.
3:32 Joca oli Obedin poica. Joca oli Boozin poica. Joca oli Salmonin poica. Joca oli Naasonin poica.
Joka oli Obedin poika. Joka oli Boozin poika. Joka oli Salmonin poika. Joka oli Naasonin poika.
3:33 Joca oli Aminadabin poica. Joca oli Aram poica. Joca oli Esromin poica. Joca oli Pharesin poica. Joca oli Judan poica.
Joka oli Aminadabin poika. Joka oli Aram poika. Joka oli Esromin poika. Joka oli Pharesin poika. Joka oli Judan poika.
3:34 Joca oli Jacobin poica. Joca oli Isaachin poica. Joca oli Abrahamin poica. Joca oli Taran poica. Joca oli Nachorin poica.
Joka oli Jakobin poika. Joka oli Isachin poika. Joka oli Abrahamin poika. Joka oli Taran poika. Joka oli Nachorin poika.
3:35 Joca oli Jaruchin poica. Joca oli Ragahun poica. Joca oli Phalechin poia. Joca oli Heberin poica. Joca oli Salemin poica. Joca oli Cainan poica.

Joka oli Jaruchin poika. Joka oli Ragahun poika. Joka oli Phalechin poika. Joka oli Heberin poika. Joka oli Salemin poika. Joka oli Cainan poika.
3:36 Joca oli Arphaxattin poica. Joca oli Sem poica. Joca oli Noen poica. Joca oli Lamechin poica.
Joka oli Arphaxattin poika. Joka oli Sem poika. Joka oli Noen poika. Joka oli Lamechin poika.
3:37 Joca oli Mathusalem poica. Joca oli Enochin poica. Joca oli Jaredin poica. Joca oli Malalehelin poica. Joca oli Cainan poica. Joca oli Enosin poica. Joca oli Sethin poica. Joca oli Adamin poica. Joca oli JUMALAN poica.
Joka oli Mathusalem poika. Joka oli Enochin poika. Joka oli Jaredin poika. Joka oli Malahelin poika. Joka oli Kainan poika. Joka oli Enosin poika. Joka oli Sethin poika. Joka oli Adamin poika. Joka oli JUMALAN poika.

IV Lucu

4:1 NIn IesuS teunens Pyhe Hengi palasi Jordanist. Ja wietin Hengeste Corpehen/
Niin Jesus täynnänsä Pyhää Henkeä palasi Jordanista. Ja wietiin hengestä korpehen/
4:2 ia neliekymende peiue kiusatin Perkelehelde. Ja ei hen miten sönyt nijnä peiuinä/ ia quin ne lopuit sijtte hen isoisi.
ja neljäkymmentä päiwää kiusattiin perkeleeltä. Ja ei hän mitään syönyt niinä päiwinä/ ja kuin ne lopulta sitten hän isosi.
4:3 Nin sanoi Perchele henelle/ Olecos JUMALAN Poica/ nin sano telle Kiuelle/ ette hen Leiuexi tulis.
Niin sanoi perkele hänelle/ Oletkos JUMALAN Poika/ niin sano tälle kiwelle/ että hän leiwäksi tulisi.
4:4 Nin wastasi IesuS sanoden/ Kirioitettu on/ Ei ainoast Leiuest Inhiminen elä vaan iocaitzest Jumalan sanasta.
Niin wastasi Jesus sanoen/ Kirjoitettu on/ Ei ainoasta leiwästä ihminen elä waan jokaisesta Jumalan sanasta.
4:5 Ja Perkele wei henen Corckian woren pälle/ ia osotti henelle caiki Maan pijrin Waldakunnat silmen räpäyxelle.
Ja perkele wei hänen korkean wuoren päälle/ ja osoitti hänelle kaikki maan piirin waltakunnat silmän räpäyksellä.
4:6 Ja sanoi henelle Perkele/ Sinulle mine annan caiken temen Wallan/ ia heiden Cunnians/ Sille minun Haltuni ouat ne annetut ia mine annan ne kelle mine tahdon/

Ja sanoi hänelle perkele/ Sinulle minä annan kaiken tämän wallan/ ja heidän kunniansa/ Sillä minun haltuuni owat ne annetut ja minä annan ne kelle minä tahdot/
4:7 Jos sine sis nyt mahan langet ia rucolet minua/ nin he ouat caiki sinun.
Jos sinä siis nyt maahan lankeat ja rukoilet minua/ niin he owat kaikki sinun.
4:8 Ja IesuS wastaten sanoi henelle/ Mene matcaas minusta Sathan/ Sille ette kirioitettu on/ Sinun HERRAS Jumalas pite sinun cwmartaman/ ia hende ainoata palueleman.
Ja Jesus wastaten sanoi hänelle/ Mene matkaasi minusta satan/ Sillä kirjoitettu on/ Sinun HERRAASI Jumalaasi pitää sinun kumartaman/ ja häntä ainoata palweleman.
4:9 Ja hen wei henen Jerusalemin/ ia asetti henen Templin Harian päle ia sanoi henelle/ Olecos JUMALAN poica/ nin laske itzies teste alas.
Ja hän wei hänen Jerusalemiin/ ja asetti hänen templin harjan päälle ja sanoi hänelle/ Oletkos JUMALAN Poika/ niin laske itseäsi tästä alas.
4:10 Sille kirioitettu ombi/ ette hen Engeleins keskenyt on sinusta/ warieleman sinua/
Sillä kirjoitettu ompi/ että hän enkeleinsä käskenyt on sinusta/ warjeleman sinua/
4:11 ia käsisens candauat sinua/ ettet sine coskan loucka ialcas Kiueen.
ja käsissänsä kantawat sinua/ ettet sinä koskaan loukkaa jalkaasi kiween.
4:12 Ja IesuS wastaten sanoi henelle/ Sanottu on/ Ele kiusa sinun HERRAS JUMALAS.
Ja Jesus wastaten sanoi hänelle/ Sanottu on/ Älä kiusaa sinun HERRAASI JUMALAASI.
4:13 Ja quin caiki kiusaus oli pätetty/ poislexi Perkele henelde hetkexi.
Ja kuin kaikki kiusaus oli päätetty/ pois läksi perkele häneltä hetkeksi.
4:14 Ja palasi IesuS Hengen wäes iellens Galilean. Ja sanoma vloslexi ymberi caiken lehimakunnan heneste.
Ja palasi Jesus Hengen wäessä jällens Galileaan. Ja sanoma ylosläksi ympäri kaiken lähimaakunnan hänestä.
4:15 Ja hen opetti heiden Sinagogasans/ ia caikilda cunnioitettin.
Ja hän opetti heidän synagogissansa/ ja kaikilta kunnioitettiin.
4:16 Ja hen tuli Nazarettin cussa hen oli yleskasuatettu/ Ja hen sisellemeni Sinagogan tauans ielken Sabbathin peiuene ia ylesnousi lukeman.
Ja hän tuli Nazaretiin kussa hän oli ylös kaswatettu/ Ja hän sisälle meni synagogaan tawansa jälkeen Sabbathin päiwänä ja ylös nousi lukemaan.
4:17 Ja annettin henelle Esaian Prophetan Ramattu. Ja quin hen Ramatun

auasi/ nin hen leusi paican cussa kirioitettu oli/
Ja annettiin hänelle Esaian prophetan Raamattu. Ja kuin hän Ramatun awasi/ niin hän löysi paikan kussa kirjoitettu oli/
4:18 HERRAN Hengi ombi minun päleni/ senteden ette hen woiteli minun/ ia on lehdettenyt minun sarnaman Euangeliumi waiwaisille/ Parandaman ne särietydh sydhemet/
HERRAN Henki ompi minun päälläni/ sentähden että hän woiteli minun/ ja on lähettänyt minun saarnaaman ewankeliumi waiwaisille/ parantamaan ne särjetyt sydämet/
4:19 ilmoittaman Fangeille lunastusta/ Ja Sokeillen näghön/ Ja nijlle hosutuille ette heiden pite wapadhet oleman/ Ja ette minun pite iulghistama' HERRAN Wodhen.
ilmoittaman wangeille lunastusta/ Ja sokeillen näön/ Ja niille hosutuille että heidän pitää wapaudet olemaan/ Ja että minun pitää julkistaman HERRAN wuoden.
4:20 Ja quin hen Ramatun Kijnipani/ nin hen annoi Paluelialle. Ja istui taas/ ia caikein silmet quin olit Sinagogas catzelit henen pälens.
Ja kuin hän Ramatun kiinni pani/ niin hän antoi palwelijalle. Ja istui taas/ ja kaikkein silmät kuin olit synagogassa katselit hänen päällensä.
4:21 Ja hen rupeis heille sanoman/ Tenepene ombi teme Kirioitus teutetty teiden coruisanna.
Ja hän rupeisi heille sanomaan/ Tänä päiwänä ompi tämä kirjoitus täytetty teidän korwissanne.
4:22 Ja caiki annoit henelle todhistuxen/ ia imehtelit nijnnen armolisten sanaden päle iotca henen suustans vloskeuit/ Ja sanoit/ Eikö teme ole * Josephin poica?
Ja kaikki annoit hänelle todistuksen/ ja ihmettelit niitä armollisten sanojen päälle jotka hänen suustansa ulos käwit/ Ja sanoit/ Eikö tämä ole Josephin poika?
4:23 Ja hen sanoi heille/ Caiketin sanocat minulle teme wertaus/ Läkeri parana itzes. Caiki mite me cwlima tehdyn Capernaumis/ tege mös tesse sinu' Ises maalla.
Ja hän sanoi heille/ Kaiketin sanokaa minulle tämä wertaus/ Lääkäri paranna itsesi. Kaikki mitä me kuulimme tehdyn Kapernaumissa/ tee myös tässä sinun isäsi maalla.
4:24 Nin hen sanoi Totisesta sanon mine teille/ Eikengen Propheta ole otolinen henen Isensmaalla.
Niin hän sanoi totisesti sanon minä teille/ Ei kenkään propheta ole otollinen hänen isänsä maalla.

4:25 Wan totudhesa sanon mine teille/ Monda Leske olit Israelis Eliasen aican/ coska Taiuas suliettu oli colmet wootta/ ia cwsi cwkautta/ coska swri Nelke tapactui ylitze caiken Maakunnan/
Waan totuudessa sanon minä teille/ Monta leskeä olit Israelissa Eliaksen aikaan/ koska taiwas suljettu oli kolme wuotta/ ja kuusi kuukautta/ koska suuri nälkä tapahtui ylitse kaiken maakunnan/
4:26 ia ei kenengen heiden tygens lehetetty Elias wan yhden Lesken waimon tyge Sarephthan Sidonias.
ja ei kenenkään heidän tykönsä lähetetty Elias waan yhden lesken waimon tykö Sarephtan Sidoniassa.
4:27 Ja monda Spitalista olit Israelis Heliseusen Prophetan aijalla/ ia eikengen heiste puhdastettu/ wan Naaman Syrialainen.
Ja monta spitaalista olit Israelissa Elisan prophetan ajalla/ ja ei kenkään heistä puhdistettu/ waan Naaman syrialainen.
4:28 Ja caiki iotca olit Sinagogas tulit teuten wihoija quin he nämet cwlit.
Ja kaikki jotka olit synagogassa tulit täyteen wihoja kuin he nämät kuulit.
4:29 Ja yleskarckasit/ ia vlosaijoit henen Caupungist/ ia weit henen haman wooren hypärelle/ ionga päle heiden Caupungins oli rakettu/ ette he henen olisit alassöxenet.
Ja ylöskarkasit/ ja ulosajoit hänen kaupungista/ ja weit hänen hamaan wuoren hypäreelle/ jonka päälle heidän kaupunkinsa oli rakennettu/ että he hänen olisit alas syökseneet.
4:30 Mutta hen meni kieudhen heiden keskelläns.
Mutta hän meni käyden heidän keskeltänsä.
4:31 Ja alastuli Capernaumijn Galilean Caupungin/ ia sijne opetti heite Sabbathin peiuinä.
Ja alastuli Kapernaumiin Galilean kaupunkiin/ ja siinä opetti heitä Sabbatin päiwinä.
4:32 Ja he hämmestuit henen opetuxens ylitze/ Sille ette henen puhens oli woimalinen.
Ja he hämmästyit hänen opetuksensa ylitse/ Sillä että hänen puheensa oli woimallinen.
4:33 Ja oli Sinagogas Inhiminen iolla oli rettasen Perkelen Hengi/ ia hen hwsi swrella änelle sanodhen/
Ja oli synagogassa ihminen jolla oli rietasten perkeleen henki/ ja hän huusi suurella äänellä sanoen/
4:34 Woi/ mite sinun ombi meiden cansam Iesu Nazarene? Tulicos meite hukuttaman? Mine tiedhen cuka sine olet/ Jwri se JUMALAN Pyhe.
Woi/ mitä sinun ompi meidän kanssamme Jesus Nazarene? Tulitkos meitä

hukuttaman? Minä tiedän kuka sinä olet/ Juuri se JUMALAN Pyhä.
4:35 Ja nuchteli IesuS hende sanoden/ Waickene/ ia poismene henest. Ja quin Perkele oli henen heiden keskellens heittenyt/ nin hen vlosmeni henest/ ia ei miten hende wahingottanut.
Ja nuhteli Jesus häntä sanoen/ Waikene/ ja pois mene hänestä. Ja kuin perkele oli hänen heidän keskellensä heittänyt/ niin hän ulos meni hänestä/ ja ei mitään heitä wahingoittanut.
4:36 Ja tuli Pelcaus caikein päle/ ia puhuit keskenens/ sanoden/ Mike puhe teme on? sille hen mana wäelle ia woimalla rettasita hengi/ ia he vlosmeneuet.
Ja tuli pelkäys kaikkein päälle/ ja puhuit keskenänsä/ sanoen/ Mikä puhe tämä on? sillä hän manaa wäellä ja woimalla riettaita henkiä/ ja he ulos menewät.
4:37 Ja sanoma iulghistui henest caikis sen maakunnan lehipaikois.
Ja sanoma julkistui hänestä kaikissa sen maakunnan lähipaikoissa.
4:38 Ja quin IesuS ylesnousi Sinagogast/ meni hen Simonin honen siselle/ Mutta Simonin Anoppi waiuattin swrest Wilutaudista. Ja he rucolit hende henen edhestens.
Ja kuin Jesus ylös nousi synagogasta/ meni hän Simonin huoneen sisälle/ Mutta Simonin anoppi waiwattiin suuresta wilutaudista. ja he rukoilit hänen edestänsä.
4:39 Ja hen astui henen tygens/ ia manasi Wilutautia. Ja Wilutauti loopui henest. Ja cocta hen ylesnousi/ ia palueli heite.
ja hän astui hänen tykönsä/ ja manasi wilutautia. Ja wilutauti luopui hänestä. Ja kohta hän ylös nousi/ ja palweli heitä.
4:40 Ja quin Auringo laskihin/ nin caiki ioilla oli Sairahita moninaisis Taudhis/ weit he henen tygens. Ja hen pani iocaitzen päle Kätens/ ia paransi heidet.
Ja kuin aurinko laski/ niin kaikki joilla oli sairaita moninaisissa taudissa/ weit he hänen tykönsä. Ja hän pani jokaisen päälle kätensä/ ja paransit heidät.
4:41 Nin vloslexit mös monesta Perkelet hwtadhen ia sanoden/ Sine olet CHRISTus se JUMALAN Poica. Nin hen rangaisi ne/ ia ei sallinut heidhen puhua/ Sille ette he tiesit henen oleuan CHRISTUSEN.
Niin ulosläksit myös monesta perkeleet huutaen ja sanoen/ Sinä olet Kristus se JUMALAN Poika. Niin hän rankaisi ne/ ja ei sallinut heidän puhua/ Sillä että he tiesit hänen olewan KRISTUKSEN.
4:42 Mutta quin peiue tuli/ vlosmeni hen erineiseen sijaan. Ja Canssa etzit hende ia tulit haman henen tygens/ ia estelit hende/ ettei henen pitenyt

poislechtemen heilde.
Mutta kuin päiwä tuli/ ulos meni hän erinäiseen sijaan. Ja kansa etsit häntä ja tulit hamaan hänen tykönsä/ ja estelit häntä/ ettei hänen pitänyt pois lähtemään heiltä.
4:43 Nin sanoi hen heille/ Minun tule mös muille Caupungeille Euangelium JUMALAN Waldaku'nast sarnata. Sille site warten mine lehdetetty olen.
Niin sanoi hän heille/ Minun tulee myös muille kaupungeille ewankelium JUMALAN waltakunnasta saarnata. Sillä sitä warten minä lähetetty olen.
4:44 Ja hen sarnasi Galilean Sinagogisa.
Ja hän saarnasi Galilean synagogissa.

V. Lucu.

5:1 NIn se tapactui/ coska Canssa tu'gihit henen tygens/ cwleman Jumalan Sana. Ja hen seisoi Genezarethin meren tyken.
Niin se tapahtui/ koska kansa tungit hänen tykönsä/ kuulemaan Jumalan Sanaa. Ja hän seisoi Genesarethin meren tykönä.
5:2 Ja näki caxi Wenehte seisoua' Meren tykön/ mutta Calamiehet olit heiste vloskieunet ia pesit heiden Wercoijans.
Ja näki kaksi wenettä seisowan meren tykönä/ mutta kalamiehet olit heistä ulos käyneet ja pesit heidän werkkojansa.
5:3 Nin hen yhden Wenhen sisellemeni/ ioca oli Simonin/ ia keski henen wehe maasta vloslaskea. Ja hen istudhen opetti Wenheste Canssa.
Niin hän yhden wenheen sisälle meni/ joka oli Simonin/ ja käski hänen wenhe maasta uloslaskea. Ja hän istuen opetti wenheestä kansaa.
5:4 Ja quin he' lackasi puhumast/ sanoi he' Simonille/ Wie syuelle/ ia wlosheitteke teiden wercko'na apaialle.
Ja kuin hän lakkasi puhumasta/ sanoi hän Simonille/ Wie sywälle/ ja ulos heittäkää teidän werkkonne apajalle.
5:5 Ja Simon wastate' sanoi henelle/ Mestari/ Me olema caiken öen töte tehnyet/ ia ei miteken szanuet/ Mutta sinu' käskylles mine quitengin vlosheiten wercon.
Simon wastaten sanoi hänelle/ Mestari/ Me olemme kaiken yön työtä tehneet/ ja ei mitäkään saaneet/ Mutta sinun käskylläsi minä kuitenkin ulos heitän werkon.
5:6 Ja quin he sen teit/ sulghit he swren Calain palioudhen/ Ja heiden wercons repeisit.
Ja kuin he sen teit/ suljit he suuren kalain paljouden/ Ja heidän werkkonsa repesit.

5:7 Ja he wijttasit Cu'panille's iotca olit toises wenhes/ tulema' ia auttaman heite's. Ja he tulit/ ia teutit molemat wenhet/ nijn ette he rupesit waiomaa'.
Ja he wiittasit kumppanillensa jotka olit toisessa wenheessä/ tulemaan ja auttamaan heitänsä. Ja he tulit/ ja täytit molemmat wenheet/ niin että he rupesit wajoaman.
5:8 Coska Simon Petari sen näki/ langes hen Iesusen poluein tyge sanoden/ HERRA/ poismene minun tykeeni/ Sille mine olen syndinen Inhiminen.
Koska Simon Petari sen näki/ lankesi hän Jesuksen polwien tykö sanoen/ HERRA/ pois mene minun tyköäni/ Sillä minä olen syntinen ihminen.
5:9 Sille ette hämmestus oli henen käsittenyt/ Ja caicki iotca henen cansans olit/ Calan Salin ylitzen/ ionga he olit szaneet.
Sillä että hämmästys oli hänen käsittänyt/ Ja kaikki jotka hänen kanssansa olit/ kalan saaliin ylitsen/ jonka he olit saaneet.
5:10 Samalmoto mös Jacobin ia Johannesen Zebedeusen poigat/ iotca olit Simonin Cumpanit. Ja sanoi IesuS Simonille/ Ele pelke/ testedes sine saad Inhimisi.
Samalla muotoa myös Jakobin ja Johanneksen Zebedeuksen pojat/ jotka olit Simonin kumppanit. Ja sanoi Jesus Simonille/ Älä pelkää/ tästedes sinä saat ihmisiä.
5:11 Ja he wedhit wenhens maalle/ ia ylenannoit caiki/ ia seurasit hende.
Ja he wedit wenheensä maalle/ ja ylenannoit kaikki/ ja seurasit häntä.
5:12 Ja se tapachtui/ coska hen oli yhdes Caupungis/ Ja catzo/ sijnä oli yxi Mies spitalita teunnä. Quin hen näki IesuM langes hen caswoillens/ rucoli hende sanoden/ HERRA/ ios sine tahdot/ Sine woit minun puhdista.
Ja se tapahtui/ koska hän oli yhdessä kaupungissa/ Ja katso/ siinä oli yksi mies spitaalia täynnä. Kuin hän näki Jesuksen lankesi hän kaswoillensa/ rukoili häntä sanoen/ HERRA/ jos sinä tahdot/ Sinä woit minun puhdistaa.
5:13 Ja hen oijensi kätens ia rupeis henen ia sanoi/ Mine tahdon/ ole puhdas. Ja cochta Spitali lexi henest.
Ja hän ojensi kätensä ja rupesi häneen ja sanoi/ Minä tahdon/ ole puhdas. Ja kohta spitali läksi hänestä.
5:14 Ja hen kielsi henen/ ettei hen kellengen sanoisi/ waan mene (ma hen) osota itzes Papille/ ia wffra sinun puhdastuxes edhest/ ninquin Moses keski heille todhistoxexi.
Ja hän kielsi hänen/ ettei hän kellenkään sanoisi/ waan mene osoita itsesi papille/ ja uhraa sinun puhdistuksesi edestä/ niinkuin Moses käski heille todistukseksi.
5:15 Nin sanoma wiele leuisi enemin henest/ Ja palio Canssa cokounsi cwleman/ ia henen cauttans parattaman heiden Taudhistans.

Niin sanoma wielä lewisi enemmin hänestä/ Ja paljon kansaa kokoontui kuulemaan/ ja hänen kauttansa parannettaman heidän taudistansa.
5:16 Mutta hen poismeni harhaan corpeen/ ia rucoli.
Mutta hän pois meni harhaan korpeen/ ja rukoili.
5:17 Ja se tapchtui ychten peiuen coska hen opetti/ ia sielle istuit mös Phariseuset/ ia lain opettaijat/ iotca tullet olit iocaitzest Caupungist Galileast ia Judeast ia Jerusalemist. Ja HERRAN Woima lesse oli parandaman heite.
Ja se tapahtui yhtenä päiwän koska hän opetti/ ja siellä istuit myös phariseukset/ ja lain opettajat/ jotka tulleet olit jokaisesta kaupungista Galileasta ja Judeasta ja Jerusalemista. Ja HERRAN woima läsnä oli parantamaan heitä.
5:18 Ja catzo/ mutamat miehet cannoit yhden Inhimisen wooteisa/ ioca oli Haluattu/ Ja he pydhit hende sisellewiedhä pannaxens henen etens.
Ja katso/ muutamat miehet kannoit yhden ihmisen wuoteissa/ joka oli halwattu/ Ja he pyydit häntä sisälle wiedä pannaksen hänen eteensä.
5:19 Ja quin eiuet he leunneet Canssan tähden/ custa polesta he olisit henen parahin siselleszaneet/ ylesastuit he Caton päle/ ia Caton lepitze alaslaskit henen Woteinens keskelle Iesusen eten.
Ja kuin eiwät he löynneet kansan tähden/ kusta puolesta he olisit hänen parahin sisälle saaneet/ ylösastuit he katon päälle/ ja katon läwitse alaslaskit hänen wuoteinensa keskelle Jesuksen eteen.
5:20 Ja quin hen näki heiden vskons sanoi hen sille/ Inhiminen/ sinun syndis annetan sinulle andexi.
Ja kuin hän näki heidän uskonsa sanoi hän sille/ Ihminen/ sinun syntisi annetaan sinulle anteeksi.
5:21 Ja ne Kirianoppenuet ia Phariseuset rupesit aijattelman sanoden/ Cuca ombi teme/ ioca JUMALAN pilcka puhupi? Cuca woipi synnit andexianda/ mutta ainoa JUMALA?
Ja ne kirjanoppineet ja phariseukset rupesit ajattelemaan sanoen/ Kuka ompi tämä/ joka JUMALAN pilkkaa puhuupi? Kuka woipi synnit anteeksi antaa/ mutta ainoa JUMALA?
5:22 Coska nyt IesuS tunsi heiden aijatoxens/ wastaten sanoi hen heille/ Mite te aiattelette teiden sydemesen?
Koska nyt Jesus tunsi heidän ajatuksensa/ wastaten sanoi hän heille/ Mitä te ajattelette teidän sydämessän?
5:23 Cumbi on keuie'bi sanoa/ sinulle synnit andexiannetan/ taicka sanoa/ Ylesnouse ia kiew?
Kumpi on keweämpi sanoa/ sinulle synnit anteeksi annetaan/ taikka sanoa/ Ylös nouse ja käy?

5:24 Senteden sis ette teiden pite tietemen/ ette Inhimisen Poialla on walda maan päle syndi andexianda/ sanoi hen Haluattulle/ Sinulle mine sanon/ Ylesnouse ia ota Wotes/ ia mene Cotias.
Sentähden siis että teidän pitää tietämän/ että Ihmisen Pojalla on walta maan päällä synti anteeksi antaa/ sanoi hän halwatulle/ Sinulle minä sanon/ Ylös nouse ja ota wuoteesi/ ja mene kotiasi.
5:25 Ja cochta sillens hen ylesnousi heiden edhesens/ ia coriasi wotens/ iossa hen maanut oli/ ia meni Cotians cunnioittain JUMALATA.
Ja kohta sillens hän ylösnousi heidän edessänsä/ ja korjasi wuoteensa/ jossa hän maannut oli/ ja meni kotiansa kunnioittaen JUMALATA.
5:26 Ja he hämmestuit caiki/ ia cunnioitzit JUMALATA/ Ja he caiki teutettin pelgolla sanoden/ Me neime tenepene camaloit.
Ja he hämmästyit kaikki/ ja kunnioitsit JUMALATA/ Ja he kaikki täytettiin pelolla sanoen/ Me näimme tänäpänä kamaloita.
5:27 Ja sijtte hen vloslexi/ ia näki weronottaian nimelde Leui istuuan Tulli hones/ ia sanoi henelle/ Seura minua.
Ja sitten hän ulos läksi/ ja näki weronottajan nimeltä Lewi istuwan tullihuoneessa/ ja sanoi hänelle/ Seuraa minua.
5:28 Ja hen ylenannoi caiki/ ylesnousi ia seurasi hende.
Ja hän ylen antoi kaikki/ ylös nousi ja seurasi häntä.
5:29 Ja teki Leui henelle swren weraspidhon cotonans/ ia oli palio Weronottaiaden wäki/ ia muita/ iotca heiden cansans atrioitzit.
Ja teki Lewi hänelle suuren wieraspidon kotonansa/ ja oli paljon weronottajaiden wäkeä/ ja muita/ jotka heidän kanssansa aterioitsit.
5:30 Ja ne Kirianoppenet ia Phariseuset napitzit henen Opetuslastens wastan/ sanoden/ Mixi te weronottaiten ia Synneisten cansa sööte ia iootta?
Ja ne kirjanoppineet ja phariseukset napitsit hänen opetuslastensa wastaan/ sanoen/ Miksi te weronottajaiden ja syntisten kanssa syötte ja juotte?
5:31 Ja IesuS wastaten sanoi heille/ Ei ne Teruehet taruitze Läkerite/ waan ne Sairat.
Ja Jesus wastaten sanoi heille/ Ei ne terweet tarwitse lääkäriä/ waan ne sairaat.
5:32 Em mine ole tullut nijte wanhurskaita cutzuma'/ waan nijte Syndisite Paranoxeen.
En minä ole tullut niitä wanhurskaita kutsumaan/ waan niitä syntisiä parannukseen.
5:33 Nin he sanoit henelle/ Mixi Joha'nesen Opetuslapset wsein paastouat ia rucoleuat/ samalmoto mös Phariseuste' opetuslapset Mutta sinu'

Opetuslapses söuet ia iouat?
Niin he sanoit hänelle/ Miksi Johanneksen opetuslapset usein paastoawat ja rukoilewat/ samalla muotoa myös phariseusten opetuslapset. Mutta sinun opetuslapsesi syöwät ja juowat?
5:34 Sanoi he' heille/ Ette te woi Hääcanssa paastoman watija nincauuan quin Ylke ombi heiden cansans.
Sanoi hän heille/ Ette te woi hääkansa paastoamaan waatia niinkauan kuin ylkä ompi heidän kanssansa.
5:35 Waan ne peiuet tuleuat/ coska Ylke heilde poisotetan/ silloin he paastouat nijne peiuine.
Waan ne päiwät tulewat/ koska ylkä heiltä pois otetaan/ sillon he paastoawat niinä päiwinä.
5:36 Nin hen sanoi mös heille wertauxen/ Eikengen wdhen waathen tilca paicka wanha' waatesen/ mutoin hen reueise sen wdhen/ ia se paicka sijte wdhest ei souita itzens sen wa'han möte.
Niin hän sanoi myös heille wertauksen/ Eikenkään uuden waatteen tilkka paikkaa wanhaan waatteeseen/ muutoin hän rewäisee sen uuden/ ja se paikka siita uudesta ei sowita itsensä sen wanhan myötä.
5:37 Ja eikenge' pane Norta wijna wanhoin Leilein/ mutoin se nori wijna ricko Leilit/ ia se vloskatu/ ia Leilit huckuuat.
Ja eikenkään pane nuorta wiinaa wanhoihin leileihin/ muutoin se nuori wiina rikkoo leilit/ ja se ulos kaatuu/ ja leilit hukkuwat.
5:38 Mutta nori wijna pite pandaman wsijn Leilijn/ nin he molemat ouat tallella.
Mutta nuori wiina pitää pantaman uusiin leiliin/ niin ne molemmat owat tallella.
5:39 Ja eikengen/ ioca wanha wina ioopi/ cochta tachto site noorta/ sille hen sanopi/ Se wanha ombi parambi.
Ja eikenkään/ joka wanhaa wiinaa juopi/ kohta tahdo sitä nuorta/ sillä hän sanoopi/ Se wanha ompi parempi.

VI. Lucu.

6:1 IA se tapachtui Sabbathin peiuen * Homenis/ ette hen keui Laihon lepitze/ ia henen Opetuslapsens catkoit tehcki/ hierten käsillens/ ia söit.
Ja se tapahtui Sabbathin päiwän huomenissa/ että hän käwi laihon läwitse/ ja hänen opetuslapsensa katkoit tähkiä/ hiertäen käsillänsä/ ja söit.
6:2 Nin mwtomat Phariseusist sanoit heille/ Mixi te teette/ iota ei soui tehdä Sabbathina?

Niin muutamat phariseukset sanoit heille/ Miksi te teette/ jota ei sowi tehdä Sabbathina?
6:3 Ja IesuS wastaten sanoi heiden tygens/ Ettekö te site lukenet ole/ mite Dauid teki/ coska hen itze isois/ ia iotca henen cansans olit?
Ja Jesus wastaten sanoi heidän tykönsä/ Ettekö te sitä lukeneet ole/ mitä Dawid teki/ koska hän isosi/ ja jotka hänen kanssansa olit?
6:4 Quinga hen sisellemeni JUMALAN honesen/ ia otti Näkyleiuet ia söi/ ia annoi mös nijlle iotca henen cansans olit/ Joita ei muinen sopinut södhe/ mutta waiuoin Pappien.
Kuinka hän sisälle meni JUMALAN huoneeseen/ ja otti näkyleiwät ja söi/ ja antoi myös niille jotka hänen kanssansa olit/ Joita ei muiden sopinut syödä/ mutta waiwoin pappien.
6:5 Ja hen sanoi heille/ Inhimisen Poica ombi HERRA/ ia mös Sabbathin pälle.
Ja hän sanoi heille/ Ihmisen Poika ompi HERRA/ ja myös Sabbathin päälle.
6:6 Nin se tapachtui toisna Sabbathina/ ette hen sisellemeni Sinagogan ia opetti/ Ja oli sielle yxi Inhiminen/ ionga oikea käsi oli quiuettu.
Niin se tapahtui toisena Sabbathina/ että hän sisälle meni synagogaan ja opetti/ Ja oli siellä yksi ihminen/ jonka oikea käsi oli kuiwettu.
6:7 Nin Kirianoppeneet ia Phariseuset wartioitzit he'de ios hen mös Sabbathina para'daua olis/ Ette he leyteisit iosta he cannaisit henen pälens.
Niin kirjanoppineet ja phariseukset wartioitsit häntä jos hän myös Sabbathina parantawa olis/ Että he löytäisit josta he kantaisit hänen päällensä.
6:8 Mutta hen tiesi heiden aijatoxens/ ia sanoi sille Inhimisel/ iolla oli se quiuettu käsi/ Ylesnouse ia seiso keskelle.
Mutta hän tiesi heidän ajatuksensa/ ja sanoi sille ihmiselle/ jolla oli se kuiwettu käsi/ Ylös nouse ja seiso keskelle.
6:9 Nin hen nousi ia seisoi. Nin sanoi IesuS heille/ Mine kysyn teile/ cumbi sopi Sabbathina tehdä hyuesti taicka pahasti? Henge wapachta/ eli cadhotta?
Niin hän nousi ja seisoi. Niin sanoi Jesus heille/ Minä kysyin teiltä/ kumpi sopii Sabbathina tehdä hywästi taikka pahasti? Hengen wapahtaa/ eli kadottaa?
6:10 Ja quin hen catzatti ymberins heiden caikein päle/ sanoi hen sille Inhimisel/ Oijenna sinun kätes. Ja hen oiensi. Nin tuli henen kätens teruexi/ ninquin se toinengi.
Ja kuin hän katsahti ympäriinsä heidän kaikkein päälle/ sanoi hän sille ihmiselle/ Ojenna sinun kätesi. Ja hän ojensi. Niin tuli hänen kätensä terweeksi/ niinkuin se toinenkin.

6:11 Mutta he tulit mielettomexi/ ia puhuit keskenens/ mite heiden piteis lesusest tekemen.
Mutta he tulit mielettömäksi/ ja puhuit keskenänsä/ mitä heidän pitäisi Jesuksesta tekemän.
6:12 Mutta se tapactui nijnä peiuine/ ette hen meni Mäelle rucoleman/ ia hen oli yli öen JUMALAN rucouxis.
Mutta se tapahtui niinä päiwinä/ että hän meni mäelle rukoilemaan/ ja hän oli yli yön JUMALAN rukouksissa.
6:13 Ja quin peiue oli tullut/ cutzui hen Opetuslapsens/ ia vloswalitzi Caxitoistakymende heiste/ iotca hen mös Apostolixi nimitti/
Ja kuin päiwä oli tullut/ kutsui hän opetuslapsensa/ ja uloswalitsi kaksitoista kymmentä heistä/ jotka hän myös apostoliksi nimitti.
6:14 Simon ionga hen mös Petarixi cutzui/ Ja Andream henen weliens/ Jacobin ia Johannesen/ Philippum ia Bartholomeusen/
Simon jonka hän myös Petariksi kutsui/ Ja Andreaan hänen weljensä/ Jakobin ja Johanneksen/ Philippun ja Bartholomeuksen/
6:15 Mattheusen ia Thoman/ Jacobin Alphein poian ia Simone' ioca cutzutan
Zelotes/
Mattheuksen ja Thomaan/ Jakobin Alphein pojan ja Simonin joka kutsutaan Zelotes/
6:16 ia Judan Jacobin poian/ ia Judam Ischariothem sen Petteijen.
Ja Judan Jakobin pojan/ ja Judan Ischariotin sen pettäjän.
6:17 Ja coska hen alasastui heiden cansans/ ia seisoi yhdelle lakial paical/ ia henen Opetuslastens ioucko/ ia Canssan swri palious caikest Judeast ia Jerusalemist ia Randalaiset Tyrost ia Sidonist/
Ja koska hän alas astui heidän kanssansa/ ja seisoi yhdelle lakealla paikalle/ ja hänen opetuslastensa joukko/ ja kansan suuri paljous kaikesta Judeasta ja Jerusalemista ja rantalaiset Tyrosta ja Sidonista.
6:18 iotca olit tulluet hende cwleman/ ia paraneman heiden taudhistans. Ja iotca waiwattin reettaisilde hengilde/ ia he paranit.
jotka olit tulleet häntä kuulemaan/ ja paranemaan heidän taudeistansa. Ja jotka waiwattiin riettaisilta hengiltä/ ja he paranit.
6:19 Ja caiki Canssa pysit heneen ruueta/ Sille ette auwu vloskeui henest/ ia paransi caiki.
Ja kaikki kansa pyysi häneen ruweta/ Sillä että awu ulos käwi hänestä/ ja paransi kaikki.
6:20 Ja hen ylesnosti silmens Opetuslapsijns pein ia sanoi/ Autuat oletta te Waiwaset/ Sille teiden on JUMALAN waldakunda.

Ja hän ylösnosti silmänsä opetuslapsiin päin ja sanoi/ Autuaat olette te waiwaiset/ Sillä teidän on JUMALAN waltakunta.
6:21 Autuat oletta te iotca nyt isotte/ Sille te rauitetan. Autuat oletta te iotca nyt idkette/ Sille teiden pite nauraman.
Autuaat olette te jotka nyt isoatte/ Sillä te rawitaan. Autuaat olette te jotka nyt itkette/ Sillä teidän pitää nauraman.
6:22 Autuat oletta te coska Inhimiset wihauat teite ia eroittauat teiden/ ia pilcauat teite/ ia poisheitteuet teiden Nimen ninquin pahuden Inhimisen Poian tedhen/
Autuaat olette te koska ihmiset wihaawat teitä ja eroittawat teidän/ ja pilkkaawat teitä/ ja pois heittäwät teidän nimen niinkun pahuuden Ihmisen Pojan tähden/
6:23 Iloitca sinä peiuenä/ ia ihastucat/ sille catzo teiden Palcan ombi swri Taiuahis. Samalmoto teit mös heiden Wanhemans Prophetaden.
Iloitse sinä päiwänä/ ja ihastukaat/ sillä katso teidän palkkan ompi suuri taiwahissa. Samalla muotoa teit myös heidän wanhempansa prophetaiden.
6:24 Mutta we teiden Rickat/ Sille ette teiden lodutuxen ombi teillä.
Mutta woi teidän rikkaat/ Sillä että teidän lohdutuksen ompi teillä.
6:25 We teiden iotca rauitudh oletta/ sille teiden pite isoman. We teiden iotca nyt nauratta/ Sille teiden pite idkemen ia parckuman.
Woi teidän jotka rawitut olette/ sillä teidän pitää isoaman. Woi teidän jotka nyt nauratte/ Sillä teidän pitää itkemän ja parkuman.
6:26 We teiden coska caiki Inhimiset teite kijtteuet/ Sille samalmoto teit mös heiden wanhemans wärein Prophetain.
Woi teidän koska kaikki ihmiset teitä kiittäwät/ Sillä samalla muotoa teit myös heidän wanhempansa wääräin prophetaiden.
6:27 Mutta mine sanon teille iotca cwletta/ Racastacat teiden Wiholisian. Hyuetehcket nijlle iotca teite wihauat. Hyue puhucat nijste iotca teite kirouat.
Mutta minä sanon teille jotka kuulette/ Rakastakaat teidän wihollisian. Hywästi tehkäät niille jotka teitä wihaawat. Hywää puhukaat niistä jotka teitä kiroawat.
6:28 Rucolcat nijnen edhest iotca teide' wärytte tekeuet.
Rukoilkaat niiden edestä jotka teidän wääryyttä tekewät.
6:29 Ja ioca sinua löö poskelle/ taritze mös henelle toinen/ ia ioca sinulda Caapun wiepi/ ele mös henelde Hametta kiellä.
Ja joka sinua lyö poskelle/ taritse myös hänelle toinen/ ja joka sinulta kaawun wiepi/ älä myös häneltä hametta kiellä.
6:30 Jocaitzen quin sinulda anopi anna/ ia silde ioca sinun omas poiswei/ ele iellensano.

Jokaisen kuin sinulta anoopi anna/ ja siltä joka sinun omaasi pois wie/ älä jällens sano.
6:31 Ja ninquin te tahdotta ette Inhimisten pite teiden tekemen/ nin tehkette te mös heille samalmoto.
Ja niinkuin te tahdotte että ihmisten pitää teidän tekemän/ niin tehkäätte te myös heille samalla muotoa.
6:32 Ja ios te racastat nijte iotca teite racastauat/ mike kijtos teille sijte on? Sille Syndisetki racastauat nijte ioilda he racastetan.
Ja jos te rakastat niitä jotka teitä rakastawat/ mikä kiitos teillä siitä on? Sillä syntisetkin rakastawat niitä joilta he rakastetaan.
6:33 Ja ios te hyue teet teiden hyuin tekijllen/ mike kijtos teille sijte on? Sille Syndiset sen mös tekeuet.
Ja jos te hywää teet teidän hywäntekijällen/ mikä kiitos teille siitä on? Sillä syntiset sen myös tekewät.
6:34 Ja ios te lainat nijlle ioilda te toiuot iellessauanne/ mike kijtos teille sijte on? Sille Syndisetki synnisille lainauat/ ette he tasan iellensse sauat.
Ja jos te lainaat niille joilta te toiwot jällens saawanne/ mikä kiitos teille siitä on? Sillä syntisetkin syntisille lainaawat/ että he tasan jälleensä saawat.
6:35 Mutta paramin racastacat teiden wiholisian/ ia hyuetehcket ia lainacat/ ei miten sijte toiuoden/ ia teiden Palcana pite oleman swren/ Ja teiden pite oleman sen Ylimeisen Poiat. Sille hen ombi Laupias cunniattomadehen ia pahain cochtan.
Mutta paremmin rakastakaat teidän wihollisian/ ja hywää tehkäät ja lainatkaat/ ei mitään siitä toiwoen/ ja teidän palkkana pitää oleman suuren/ Ja teidän pitää oleman sen ylimmäisen pojat. Sillä hän ompi laupias kunniattomaiden ja pahain kohtaan.
6:36 Olcat Senteden Laupiat/ ninquin mös teiden Isen Laupias ombi.
Olkaat sentähden laupiaat/ niinkuin myös teidän Isän laupias ompi.
6:37 Elket domitko/ nin ette te domita. Elkette sadhatelco/ nin ette te sadhateta. Andexiandaca/ nin teiden andexiannetan. Andacat/ nin teiden annetan.
Älkäät tuomitko/ niin ette te tuomita. Älkäätte sadatelko/ niin ette te sadateta. Anteeksi antakaa/ niin teidän anteeksi annetaan. Antakaat/ niin teidän annetaan.
6:38 Hyuen Mitan/ ia likistetyn/ ia sullotun ia ylitzewotauan he andauat teiden helmana. Sille iwri samalla mitalla iolla te mittatte pite muudh teille mittaman.
Hywän mitan/ ja likistetyn/ ja sullotun ja ylitsewuotawan he antawat teidän helmaanne. Sillä juuri samalla mitalla jolla te mittaatte pitää muut teille

mittaaman.
6:39 Ja hen sanoi heille Wertaudhen/ Woico yxi Sokia toista sokiata talutta? Eikö he molemat Hautan lange?
Ja hän sanoi heille wertauksen/ Woiko yksi sokea toista sokeata taluttaa? Eikö he molemmat hautaan lankee?
6:40 Ei ole Opetuslapsi henen Mestarins päle/ Mutta coska Opetuslapsi ombi ninquin henen Mestarins/ nin hen ombi teudhelinen.
Ei ole opetuslapsi hänen mestarinsa päälle/ Mutta koska opetuslapsi ompi niinkuin hänen mestarinsa/ niin hän ompi täydellinen.
6:41 Wai mites näet raiskan sinun welies silmes/ mutta ett sine hauaitze Malka ioca on omas silmeses?
Wai mitäs näet raiskan sinun weljesi silmässä/ mutta et sinä hawaitse malkaa joka on omassa silmässäsi?
6:42 Eli quinga sine woit sano welielles/ pidhexi welien/ mine otan raiskan vlos silmestes/ ia ett sine itze näe Malka omas silmeses? Sine vlcokullattu/ ota ensin Malka omast silmestes/ ia sijtte catzo/ ettes vlosotaisit raiskan ioca on sinun welies silmes.
Eli kuinka sinä woit sanoa weljellesi/ piteeksi weljen/ minä otan raiskan ulos silmästäsi/ ja et sinä itse näe malkaa omas silmässäsi? Sinä ulkokullattu/ ota ensin malka omasta silmästäsi/ ja sitten katso/ että ulosottaisit raiskan joka jon sinun weljesi silmässä.
6:43 Sille ei ole se hyue Pw/ ioca pahan hedhelmen teke/ Eike paha Pw teghe hyue hedhelmete.
Sillä ei ole se hywä puu/ joka pahan hedelmän tekee/ Eikä paha puu tee hywää hedelmätä.
6:44 Sille iocainen Pw tutan henen hedhelmestens. Sille eiuet he coko Orientappuroist Ficonita/ Eike mös haijeta Winamaria Odhakeist.
Sillä jokainen puu tutaan hänen hedelmästänsä. Sillä eiwät he kokoaa orjantappuroista wiikunia/ Eikä myös haeta wiinamarjaa ohdakkeista.
6:45 Hyue Inhiminen henen sydhemens hyuest tauarast/ edestootta hyue Ja paha Inhiminen henen sydhemens pahast tauarast edestootta paha. Sille ette Sydhemen runsaudhest puhu henen suuns.
Hywä ihminen hänen sydämestänsä hywästä tawarasta/ edestuotte hywää. Ja paha ihminen hänen sydämensä pahasta tawarasta edestuotte pahaa. Sillä että sydämen runsaudesta puhuu hänen suunsa.
6:46 Mite te cutzutta sis minua HERRA/ HERRA/ ia ette te teghe mite mine sanon?
Mitä te kutsutte siis minua HERRA/ HERRA/ ja ette te tee mitä minä sanon?
6:47 Cuca ikenens tule minun tykeni ia cwle minun puheni ia teke ne/ sen

mine osotan teille kenenge caltainen hen on.
Kuka ikänänsä tulee minun tyköni ja kuulee minun puheeni ja tekee sen/ sen minä osoitan teille kenenkään kaltainen hän on.
6:48 Hen on sen Inhimisen caltainen/ ioca henen Honeens rakenda/ ia caiua syuehen ia panepi aluxen callion päle. Coska sis loodhe tule/ nin wirta sen honen päle sysäpi/ ia ei woinut hende licutta/ Sille se oli perustettu Callion päle.
Hän on sen ihmisen kaltainen/ joka hänen huoneensa rakentaa/ ja kaiwaa sywähän ja paneepi aluksen kallion päälle. Koska siis luoda tulee/ niin wirta sen huoneen päälle sysääpi/ ja ei woinut häntä liikuttaa/ Slllä se oli perustettu kallion päälle.
6:49 Joca taas cwli/ ia ei tehnyt/ se on sen Inhimisen caltainen ioca Honensa rakensi maan päle ilman aluxeta Jonga päle wirta syses ia cocta cukistui/ ia sen Honen langeus oli swri.
Joka taas kuuli/ ja ei tehnyt/ se on sen ihmisen kaltainen joka huoneensa rakensi maan päälle ilman aluksia. Jonka päälle wirta sysäsi ja kohta kukistui/ ja sen huoneen lankeus on suuri.

VII. Lucu.

7:1 COska hen nyt Canssan edhes oli vlospuhunut caiki sanans/ meni hen Capernaumin pein.
Koska hän nyt kansan edessä oli ulos puhunut kaikki sanansa/ meni hän Kapernaumiin päin.
7:2 Ja yhden Sadhanpämiehen Paluelia sairasti colemallans/ ia oli henelle racas.
Ja yhden sadanpäämiehen palwelija sairasti kuolemaisillansa/ ja oli hänelle rakas.
7:3 Cosca hen sis IesuSESTA cwli lehetti hen ne Judasten Wanhimat henen tygens rucollen hende/ Ette hen tulis ia parandais henen Paluelians.
Koska hän siis Jesuksesta kuuli lähetti hän ne Judastan wanhimmät hänen tykönsä rukoillen häntä/ Että hän tulisi ja parantaisi hänen palwelijansa.
7:4 Coska he sis tulit IesuSEN tyge/ rucolit he hende hartast ia sanoit/ Hen on sijhen ansiolinen ettes henelle sen tekisit/
Koska he siis tulit Jesuksen työ/ rukoilit he häntä hartaasti ja sanoit/ Hän on siihen ansiollinen että hänelle sen tekisit/
7:5 Sille hen racasta meiden Canssa/ ia Sinagogan hen meille rakensi. Nin IesuS meni heiden cansans.
Sillä hän rakastaa meidän kansaa/ ja synagogan hän meille rakensi. Niin

Jesus meni heidän kanssansa.
7:6 Ja quin hen nyt ei caukan ollut honesta/ lehetti se Sadhanpämies ysteuitens henen tygens ia keski sanoa/ Ah HERRA/ ele sinuas waiua/ En ole mine keluolinen ette sine siseltulet minun Cattoni ala/
Ja kuin hän nyt ei kaukana ollut huoneesta/ lähetti se sadanpäämies ystäwänsä hänen tykönsä ja käski sanoa/ Ah HERRA/ älä sinuas waiwaa/ En ole minä kelwollinen että sinä sisälle tulet minun kattoni alle/
7:7 Sentedhen mine mös itzeni en lukenut keluolisexi tuleman sinun tyges/ Mutta sano Sanalla/ nin minun Piltin tule teruexi.
Sentähden minä myös itseni en lukenut kelwolliseksi tuleman sinun tykösi/ Mutta sano sanalla/ niin minun pilttin tulee terweeksi.
7:8 Sille ette mineki olen Inhiminen Esiwallan alamainen/ ia minun allani on sotamiehi/ ia sanon telle/ mene/ nin hen menepi. Ja toiselle/ tule/ ia hen tulepi. Ja minun Paluelialleni/ Tege teme/ ia hen tekepi.
Sillä että minäkin olen ihminen esiwallan alamainen/ ja minun allani on sotamiehiä/ ja sanon tälle/ mene/ niin hän meneepi. Ja toiselle/ tule/ ja hän tuleepi. Ja minun palwelijalleni/ Tee tämä/ ja hän tekeepi.
7:9 Coska nyt IesuS ne cwli/ ihmetteli hen hende/ ia kiensi henens ia sanoi sille Canssalle ioca hende seurasi/ Mine sanon teille/ Sencaltaista vsko en tosin ole mine Israelis leunyt.
Koska nyt Jesus ne kuuli/ ihmetteli hän häntä/ ja käänsi hänensä ja sanoi sille kansalle joka häntä seurasi/ Minä sanon teille/ Senkaltaista uskoa en tosin ole minä Israelissa löytänyt.
7:10 Ja quin ne Lehetetydh palasit Cotijn/ leusit he sen paluelian teruene ioca sairasti.
Ja kuin ne lähetetyt palasit kotiin/ löysit he sen palwelijan terweenä joka sairasti.
7:11 Ja se tapachtui sen ielkin ette hen meni ychten Caupungin/ ioca Naim cutzuttin/ ia henen cansans menit palio hene' opetuslapsians/ ia ylenpalio wäke.
Ja se tapahtui sen jälkeen että hän meni yhteen kaupunkiin/ joka Naim kutsuttiin/ ja hänen kanssans meni paljon hänen opetuslapsians/ ja ylenpaljon wäkeä.
7:12 Coska hen nyt Caupungin Portia lehestui/ catzo/ coollut vloskannettin/ ioca oli Eitins ainoa Poica/ ia se Leski oli. Ja palio Caupungin Canssa keui henen cansans.
Koska hän nyt kaupungin porttia lähestyi/ katso/ kuollut ulos kannettiin/ joka oli äitinsä ainoa poika/ ja se leski oli. Ja paljon kaupungin kansaa käwi hänen kanssansa.

7:13 Coska HERRA sen näki/ armachti hen henen pälens/ ia sanoi henelle/ Ele idke.
Koska HERRA sen näki/ armahti hän hänen päällensä/ ja sanoi hänelle/ Älä itke.
7:14 Ja edheskeui ia rupesi Paarijn. Ja ne Candaiat seisetit. Ja hen sanoi/ Noricainen/ Mine sanon sinulle/ nouse yles.
Ja edeskäwi ja rupesi paariin. Ja ne kantajat seisahdit. Ja hän sanoi/ Nuorukainen/ Minä sanon sinulle/ nouse ylös.
7:15 Ja se Coollu ylesistui/ ia rupeis puhuman. Ja hen annoi sen Eitillens.
Ja se kuollut ylös istui/ ja rupesi puhumaan. Ja hän antoi sen äitillensä.
7:16 Ja pelco tuli caikein päle/ ia cunnioitzit JUMALATA sanoden/ Swri Propheta ombi ylesnosnut meiden sekan/ Ja JUMALA ombi henen Canssans etzinyt.
Ja pelko tuli kaikkein päälle/ ja kunnioitsit JUMALATA sanoen/ Suuri propheta ompi ylösnoussut meidän sekaan/ Ja JUMALA ompi hänen kanssansa etsinyt.
7:17 Ja teme Sanoma heneste vloslexi caiken Judean ymberins/ ia caikein Lehimakundain.
Ja tämä sanoma hänestä ulosläksi kaiken Judean ympärinsä/ ja kaikkein lähimaakuntain.
7:18 Ja Johannesen Opetuslapset ilmoitit henelle nämet caiki.
Ja Johanneksen opetuslapset ilmoitit hänelle nämät kaikki.
7:19 Ja hen cutzui tygens caxi henen Opetuslapsistans/ ia lehetti ne IesuSEN tyge/ sanoden/ Oleco sine se tuleuainen? Eli pitekö meiden toista odhottaman?
Ja hän kutsui tykönsä kaksi hänen opetuslapsistansa/ ja lähetti ne Jesuksen tykö/ sanoen/ Oletko sinä se tulewainen? Eli pitääkö meidän toista odottaman?
7:20 Coska nyt nämet miehet tulit henen tugens/ sanoit he/ Johannes se Castaia lehetti meite sinun tyges sanoden/ Oleco sine se tuleuainen? Eli pitekö meiden toista odhottaman?
Koska nyt nämät miehet tulit hänen tykönsä/ sanoit he/ Johannes se Kastaja lähetti meitä sinun tykösi sanoen/ Oletko sinä se tulewainen? Eli pitääkö meidän toista odottaman?
7:21 Sille samalla hetkelle hen paransi monda Taudheista ia Witzauxista ia pahoista Hengiste/ ia monen Sockian lahiasi hen nägön.
Sillä samalla hetkellä hän paransi monta taudeista ja witsauksista ja pahoista hengistä/ ja monta sokean lahjoitti hän näön.
7:22 Ja IesuS wastasi ia sanoi heille/ Menget ia sanocat Joha'nesel mite te

nähnyet ia cwlluet oletta. Ette Sokiat näkeuet/ Rambat kieuuet/ Spitaliset puhdistetan/ Cwroit cwleuat/ Coolluet ylesnouseuat/ ia waiuasille sarnatan Euangelium.
Ja Jesus wastasi ja sanoi heille/ Menkäät ja sanokaat Johannekselle mitä te nähneet ja kuulleet olette. Että sokeat näkewät/ Rammat käywät/ Spitaaliset puhdistetaan/ Kuurot kuulewat/ kuolleet ylösnousewat/ ja waiwaisille saarnataan ewankelium.
7:23 Ja autuas on se ioca ei henens pahene minusta.
Ja autuas on se joka ei hänens pahene minusta.
7:24 Ja coska nyt Johannesen Lehetus poismenit/ rupesi hen Johannesest sanoman Canssalle/ Mite te vlosmenit Corpeen catzoman? Tahdoittako te nähdä Roco/ ioca twlesta hääly?
Ja koska nyt Johanneksen lähetys pois menit/ rupesi hän Johanneksesta sanoman kansalle/ Mitä te ulosmenit korpeen katsomaan? Tahdoitteko te nähdä ruokoa/ joka tuulesta häilyy?
7:25 Eli mite te vlosmenit catzoman? Tahdoittako te nähdä Inhimiste/ Hienoijn waattein puietettun? Catzo/ ne iotca Kircailla waatteilla puietetan ia herckuisa eleuet/ ne ouat Kuningasten Cartanois.
Eli mitä te ulos menit katsoman? Tahdoitteko te nähdä ihmistä/ Hienoihin waatteihin puetetun? Katso/ ne jotka kirkkailla waatteilla puetetaan ja herkuissa eläwät/ ne owat kuningasten kartanoissa.
7:26 Taicka mite te vlosmenit catzoman? Tahdoittako nähdä Prophetan? Caikitin mine sanon teille/ ia enembi quin Propheta. Teme on se/ iosta kirioitettu ombi/
Taikka mitä te ulos menit katsomaan? Tahdoitteko nähdä prophetan? Kaiketin minä sanon teille/ ja enempi kuin propheta. Tämä on se/ josta kirjoitettu ompi/
7:27 Catzo/ Mine leheten minun Engelin sinun Caswos eten/ ionga pite walmistaman sinun Ties sinun edhelles.
Katso/ Minä lähetän minun enkelin sinun kaswosi eteen/ jonka pitää walmistaman sinun tiesi sinun edellesi.
7:28 Sille mine sanon teille/ ette nijnen seas iotca waimosta syndynet ouat/ ei ole swrembi Propheta quin Johannes Castaia. Quitengin se ioca wähembi on JUMALAN waldakunnas/ se ombi hende swrembi.
Sillä minä sanon teille/ että niiden seassa jotka waimosta syntyneet owat/ ei ole suurempi propheta kuin Johannes Kastaja. Kuintenkin se joka wähempi on JUMALAN waltakunnassa/ se ompi häntä suurempi.
7:29 Ja caiki Canssa quin cwli henen/ ia ne Weronottaiat/ annoit JUMALALLE Oikeuden/ ia he annoit heidens casta Johannesen Castella.

Ja kaikki kansa kuin kuuli hänen/ ja ne weronottajat/ annoit JUMALALLE oikeuden/ ja he annoit heidäns kastaa Johanneksen kasteelle.
7:30 Mutta Phariseuset ia Lainoppenuet ylencatzoit JUMALAN Neuuon itze heitens wastan/ ia ei andanet heidens casta henelde.
Mutta phariseukset ja lainoppineet ylenkatsoit JUMALAN neuwon itse heitänsä wastaan/ ja ei antaneet heidäns kastaa häneltä.
7:31 Nin sanoi HERRA/ Kelle sis minun pite temen Sughu' Inhimiset wertauttaman? Ja kenen caltaiset he ouat?
Niin sanoi HERRA/ Kelle siis minun pitää tämän suwun ihmiset wertaaman? Ja kenen kaltaiset he owat?
7:32 He ouat nijnen Lasten caltaiset/ iotca Turulla istuuat/ ia hwtauat toinen toisellens ia sanouat/ Me olema teille huiluilla soittaneet/ ia ette te hypeneet. Me olema teille weisaneet Surulisi/ ia ette te idkeneet.
He owat niiden lasten kaltaiset/ jotka turulla istuwat/ ja huutawat toinen toisellensa ja sanowat/ Me olemme teille huiluilla soittaneet/ ja ette te hypänneet. Me olemme teille weisanneet surullisia/ ja ette te itkeneet.
7:33 Sille Johannes Castaia tuli/ eike leipe sönyt/ eike Wina ionut/ Ja te sanotta/ Henelle ombi Perkele.
Sillä Johannes Kastaja tuli/ eipä leipää syönyt/ eikä wiinaa juonut/ Ja te sanotte/ Hänellä ompi perkele.
7:34 Inhimisen Poica ombi tullut/ söpi ia iopi/ Ja te sanotta/ Catzo/ Se Inhiminen on yxi Sömeri ia Winaniomari/ Wero'ottaiaden ia Synnisten Ysteue.
Ihmisen Poika ompi tullut/ syöpi ja juopi/ Ja te sanotte/ Katso/ Se ihminen on yksi syömäri ja wiinanjuomari/ Weronottajaiden ja syntisten ystäwä.
7:35 Ja Wijsaudhelle annettin oikeus caikilda henen Lapsildans.
Ja wiisaudelle annettiin oikeus kaikilta hänen lapsiltansa.
7:36 Nin rucoli hende yxi Phariseus sömen henen cansans. Ja hen sisellemeni Phariseusen Honesen/ ia atrioitzi.
Niin rukoili häntä yksi phariseus syömään hänen kanssansa. Ja hän sisälle meni phariseuksen huoneeseen/ ja aterioitsi.
7:37 Ja catzo/ yxi Waimo oli Caupungis/ ioca oli Synneinen/ ia quin hen tiesi/ ette hen atriotzi Phariseusen Hones/ toi hen Clasin callista Woidhetta/
Ja katso/ yksi waimo oli kaupungissa/ joka oli syntinen/ ja kuin hän tiesi/ että hän aterioitsi phariseuksen huoneessa/ toi hän lasin kallista woidetta/
7:38 ia seisoi takana henen Jalcains iures idkein/ ia rupeis Kynelilens castaman henen Jalcoians/ Ja henen päens Hiuxilla quiuaman/ ia swtaannoi henen Jalcains/ ia Woiteli ne Woiteila.
ja seisoi hänen takana hänen jalkainsa juuressa itkein/ ja rupes kyynelillänsä kastamaan hänen jalkojansa/ Ja hänen päänsä hiuksilla kuiwaamaan/ ja

suuta antoi hänen jalkainsa/ ja woiteli ne woiteella.
7:39 Coska se Phariseus sen näki/ ioca henen pyyttenyt oli/ sanoi hen itzellens/ Jos teme olis Propheta/ nin hen tieteis/ mike ia millinen teme Waimo ombi/ ioca henen rupepi/ Sille hen on Synneinen.
Koska se phariseus sen näki/ joka hänen pyytänyt oli/ sanoi hän itsellensä/ Jos tämä olis propheta/ niin hän tietäisi/ mikä ja millainen tämä waimo ompi/ joka hänen rupeepi/ Sillä hän on syntinen.
7:40 Iesus wastaten sanoi henen tygens/ Simon/ Minulla ombi iotakin sinulle sanomist. Sanoi hen/ Mestari sanos.
Jesus wastaten sanoi hänen tykönsä/ Simon/ Minulla ompi jotakin sinulle sanomista. Sanoi hän/ Mestari sanos.
7:41 Caxi welcamiest oli yhdelle Lainaijalla/ Yxi oli welca wisisata peningite/ ia toinen wisikymmende.
Kaksi welkamiestä oli yhdellä lainaajalla/ Yksi oli welkaa wiisisataa penninkiä/ ja toinen wiisikymmentä.
7:42 Coska nyt ei heille ollut wara maxa/ hen annoi molembain andexi. Sano sis/ Cumbi neiste hende enemin racasti?
Koska nyt ei heillä ollut wara maksaa/ hän antoi molempain anteeksi. Sano siis/ Kumpi näistä häntä enemmin rakasti?
7:43 Simon wastaten sanoi/ Mine lwlen ette se iollen hen enemen andexiannoi. Nin sanoi hen henelle/ Oikein sine domitzit.
Simon wastaten sanoi/ Minä luulen että se jollen hän enemmin anteeksi antoi. Niin sanoi hän hänelle/ Oikein sinä tuomitsit.
7:44 Ja hen kiensijn Waimon pein ia sanoi Simonal/ Näekös temen Waimon? Mine tulin sinun Hones siselle/ ett sine andanut wettä minun Jalghoilleni/ Mutta Teme Kynelille castoi minun Jalcani/ ia Päens Hiuxill quiuasi.
Ja hän kääntyi waimoon päin ja sanoi Simonille/ Näetkös tämä waimon? Minä tulin sinun huoneesi sisälle/ et sinä antanut wettä minun jaloilleni/ Mutta tämä kyynelillä kastoi minun jalkani/ ja päänsä hiuksilla kuiwasi.
7:45 Ett sine minun Suta andanut/ mutta teme/ sittequin hen tehen siselletuli/ ei ole lacanut minun Jalcaini swtaandamast.
Et sinä minun suuta antanut/ mutta tämä/ sittenkuin hän tähän sisälle tuli/ ei ole lakannut minun jalkaini suuta antamasta.
7:46 Ett sine minun Päteni Öliulla woidhellut/ teme Woitella minun Jalcani woiteli.
Et sinä minun päätäni öljyllä woidellut/ tämä woiteella minun jalkani woiteli.
7:47 Senteden mine sanon sinulle/ henelle palio synnit andexiannetan/ Sille ette hen palion racasti. Mutta iollen taas wähembi andexiannetan/ se wähemin racasta.

Sentähden minä sanon sinulle/ hänelle paljon synnit anteeksi annetaan/ Sillä että hän paljon rakasti. Mutta jollen taas wähempi anteeksi annetaan/ se wähemmin rakastaa.
7:48 Nin hen sanoi henelle/ Sinulle Synnit ouat andexinanetudh. Nin rupesit ne/ iotca ynne atrioitzit/ sanoman keskenens/ Cuca ombi teme/ ioca mös Synnit andexianda?
Niin hän sanoi hänelle/ Sinulle synnit owat anteeksiannetut. Niin rupesit ne/ jotka ynnä aterioitsit/ sanomaan keskenänsä/ Kuka ompi tämä/ joka myös synnit anteeksiantaa?
7:49 Nin sanoi hen Waimolle/ Sinun vskos ombi sinun wapaxi tehnyt/ Mene rauhan.
Niin sanoi hän waimolle/ Sinun uskosi ompi sinun wapaaksi tehnyt/ Mene rauhaan.

VIII. Lucu

8:1 JA se tapachtui sitelehin/ Ette hen waelsi lepitze Caupungeita ia Kylijä sarnaten ia ilmottadhen Euangelium Jumalan Waldakunnast/ ia ne Caxitoistakymende henen cansans.
Ja se tapahtui siitä lähin/ Että hän waelsi läwitse kaupunkeita ja kyliä saarnaten ja ilmoittaen ewankeliumia Jumalan waltakunnasta/ ja ne kaksitoista kymmentä hänen kanssansa.
8:2 Nin mös mutamat Waimot/ iotca hen oli parandanut pahoist Hengist/ ia Taudheist/ nimitten/ Maria ioca cutzuttin Magdalena/ iosta seitzemen Perkelet olit vloslectenet/
Niin myös muutamat waimot/ jotka hän oli parantanut pahoista hengistä/ taudeista/ nimittäin/ Maria joka kutsuttiin Magdalena/ josta seitsemän perkeleet olit ulos lähteneet/
8:3 Ja Johanna Chusan Herodesen Foudhin Emende/ ia Susanna/ ia monda mwta/ iotca hende paluelit heiden Tauarastans.
Johanna Chusan Herodeksen woudin emäntä/ ja Susanna/ ja monta muuta/ jotka häntä palwelit heidän tawarastansa.
8:4 Coska nyt palio Canssa cokounsi/ ia iocahitzest Caupungeist riensit henen tygens/ sanoi hen Wertauxen cautta.
Koska nyt paljon kansaa kokoontui/ ja jokaisesta kaupungista riensit hänen tykönsä/ sanoi hän wertauksen kautta.
8:5 Ulosmeni kylueijä henen Siemeniens kyluemen/ Ja quin hen kylui/ langesit mutamat Tien ohen/ ia ne tallattin/ ia Taiuas alda Linnut ylessöit sen.

Ulos meni kylwäjä hänen siemeniänsä kylwämään/ Ja kuin hän kylwi/ lankesi muutamat tien oheen/ ja ne tallattiin/ ja taiwasalta linnut ylössöit sen.
8:6 Ja mutamat langesit Kiuen päle/ ia coska ne yleskeuit quiuettui se/ Sille/ ettei henelle ollut märckyttä.
Ja muutamat lankesit kiwen päälle/ ja koska ne ylös käwit kuiwettui se/ Sillä/ ettei hänellä ollut märkyyttä.
8:7 Ja mwtamat langesit Orientappuroiten sekan/ ia Orientappurat ynne yleskeuit ia tucahutit ne.
Ja muutamat lankesit orjantappuroitten sekaan/ ja orjantappurat ynnä ylöskäwit ja tukahdutit ne.
8:8 Ja mwtamat langesit hyuen Mahan/ ia ne yleskeuit ia teit Satakerdhaisen hedhelmen. Coska hen temen sanoi/ hwsi hen/ Jolla on Coruat cwlla/ se cwlkaan.
Ja muutamat lankesit hywään maahan/ ja ne ylös käwit ja teit satakertaisen hedelmän. Koska hän tämän sanoi/ huusi hän/ Jolla on korwat kuulla/ se kuulkaan.
8:9 Nin kysyit henen Opetuslapsens henelde/ sanoden/ Mike olis teme Werthaus?
Niin kysyit hänen opetuslapsensa häneltä/ sanoen/ Mikä oli tämä wertaus?
8:10 Nin hen sanoi/ Teille on annettu tuta JUMALAN Waldakunnan salaus/ Mutta muille wertauxen cautta/ Ettei heiden site näkemen pideis waicka he näkisit/ Ja ei ymmerdhe/ waicka he cwleuat.
Niin hän sanoi/ Teille on annettu tuta JUMALAN waltakunnan salaus/ Mutta muille wertauksen kautta/ Ettei heidän sitä näkemän pitäisi waikka he näkisit/ Ja ei ymmärrä/ waikka he kuulewat.
8:11 Nin on sis teme se Wertaus. Se Siemen on JUMALAN Sana.
Niin on siis tämä wertaus. Se siemen on JUMALAN sana.
8:12 Mutta iotca Tien ohen langesit ne ouat/ iotca cwleuat/ sijtte tulepi Perkele ia ottapi Sanan heiden sydhemestens ettei he vskodhen wapaxi tulisi.
Mutta jotka tien oheen lankesit ne owat/ jotka kuulewat/ sitten tuleepi perkele ja ottaapi sanan heidän sydämestänsä ettei he uskoen wapaaksi tulisi.
8:13 Mutta iotca Kiuen päle/ ouat ne/ coska he cwleuat/ ottauat he ilon cansa Sanan wastan/ ia ei ole heille iurta/ Hetkexi he vskouat/ ia kiusauxen aijalla he poislangeuat.
Mutta jotka kiwen päälle/ owat ne/ koska he kuulewat/ ottawat he ilon kanssa sanan wastaan/ ja ei ole heillä juurta/ Hetkeksi he uskowat/ ja kiusauksen ajalla he pois lankeawat.

8:14 Mutta iotca Orientappuroin langesit/ ouat ne quin cwlit/ ia poismeneuet Surusta/ Rickaudhesta/ ia Elemen hecumast tucahutetan/ eike hedhelmete canna.
Mutta jotka orjantappuroin lankesit/ owat ne kuin kuulit/ ja pois menewät surusta/ rikkaudesta/ ja elämän hekumasta tukahdutetaan/ eikä hedelmätä kanna.
8:15 Mutta iotca hyuen Mahan/ ouat ne/ iotca Sanan cwleuat ia kätkeuet hyues ia toimelises sydhemes/ ia saattauat hedhelmen Kersimises.
Mutta jotka hywään maahan/ owat ne/ jotka sanan kuulewat ja kätkewät hywässä ja toimellisessa sydämessä/ ja saattawat hedelmän kärsimisessä.
8:16 Eikengen coska hen Kyntelen sytytte peite site Astian ala/ eli pane site Penkin ala/ mutta hen pane sen Kyntelen ialghan päle/ Senpäle ette sisellemeneueiset näkisit walkiudhen.
Ei kenkään koska hän kynttilän sytyttää peitä sitä astian alle/ eli pane sitä penkin alle/ mutta hän panee sen kynttilän jalan päälle/ Sen päälle että sisälle menewäiset näkisit walkeuden.
8:17 Sille ei miten ole sala/ ioca ei ilmei tule/ eike peitetty/ ioca ei tietteuexi tule/ Ja iulkisexi on tuleua.
Sillä ei mitään ole salaa/ joka ei ilmi tule/ eikä peitetty/ joka ei tiettäwäksi tule/ Ja julkiseksi on tulewa.
8:18 Nin catzocat sis quinga te cwletta. Sille ette iolla ombi henelle pite annettaman/ iolla taas ei ole/ se mös ionga hen lwle henens oleuan poisotetan henelde.
Niin katsokaat siis kuinka te kuulette. Sillä että jolla ompi hänelle pitää annettaman/ jolla taas ei ole/ se myös jonka hän luulee hänens olewan pois otetaan häneltä.
8:19 Nin tulit henen tygens henen Eitins ia weliens/ ia eiuet päszneet hene' tygens Ca'ssalda.
Niin tulit hänen tykönsä hänen äitinsä ja weljensä/ ja eiwät päässeet hänen tykönsä kansalta.
8:20 Ja se sanottin henelle/ Sinun Eites ia sinun welies vlcona seisouat/ ia tactouat sinua nähdä.
Ja se sanottiin hänelle/ Sinun äitisi ja sinun weljesi ulkona seisowat/ ja tahtowat sinua nähdä.
8:21 Nin wastasi hen ia sanoi heiden tygens/ Minun Eiten ia welieni ouat ne/ iotca JUMALAN Sanan cwleuat ia tekeuet sen.
Niin wastasi hän ja sanoi heidän tykönsä/ Minun äitini ja weljeni owat ne/ jotka JUMALAN sanan kuulewat ja tekewät sen.
8:22 Ja se tapactui ychten peiuen/ ette hen Hacten astui ynne

Opetuslastens cansa ia sanoi heiden tygens/ Mengeme ylitzen toiselle rannalle. Ja he laskit maalda.
Ja se tapahtui yhtenä päiwänä/ että hän haahteen astui ynnä opetuslastensa kanssa ja sanoi heidän tykönsä/ Menkäämme ylitsen toiselle rannalle. ja he laskit maalta.
8:23 Nin coska he purietit/ nuckui hen. Ja Twlispä nosti Aallon meres/ ia lainet heiden ylitzenlöit/ ia he olit swres hädhes.
Niin koska he purjehdit/ nukkui hän. Ja tuulispää nosti aallon meressä/ ja laineet heidän ylitse löit/ ja he olit suuressa hädässä.
8:24 Nin he astuit henen tygens/ ia heräytit henen sanoden/ Mestari/ Mestari/ me hukum. Nin hen ylesnousi nuchteli twlda/ ia wedhen ilma. Ja ne lackasit/ ia tuli tywen.
Niin he astuit hänen tykönsä/ ja herätit hänen sanoen/ Mestari/ Mestari/ me hukumme. Niin hän ylösnousi nuhteli tuulta/ ja weden ilmaa. Ja ne lakkasit/ ja tuli tywen.
8:25 Nin sanoi hen heille/ Cussa teiden vskona on? Mutta he peliestyit ia ihmectelit keskenens/ sanoden/ Cuca ombi teme? sille hen mös käskepi Twlda ia wettä/ ia he ouat henen cwliaiset?
Niin sanoi hän heille/ Kussa teidän uskonne on? Mutta he peljästyit ja ihmettelit keskenänsä/ sanoen/ Kuka ompi tämä? sillä hän myös käskeepi tuulta ja wettä/ ja he owat hänen kuuliaiset?
8:26 Ja he purietit Gadarenin Maan polen ioca ombi Galilean cohdalla.
Ja he purjehdit Gadarenin maan puoleen joka ompi Galilean kohdalla.
8:27 Ja quin hen Hahdest maalla meni/ coctasi Caupungist henen yxi Mies iolla oli Perkele io cauuan aica/ ia ei pukenut waatet pälens/ eike ollut Honees/ waan Haudhois.
Ja kuin hän haahdesta maalle meni/ kohtasi kaupungista hänen yksi mies jolla oli perkele jo kauan aikaa/ ja ei pukenut waatteet päällensä/ eikä ollut huoneessa/ waan haudoissa.
8:28 Quin hen sis näki Iesusen/ hwsi hen ia mahan langesi henen etens/ ia sanoi swrella änelle/ Mite minun ombi tekemist sinun cansas Iesu Ylimeisen Jumalan Poica? Mine rucolen sinua/ ele minua waiwa.
Kuin hän siis näki Jesuksen/ huusi hän ja maahan lankesi hänen eteensä/ ja sanoi suurella äänellä/ mitä minun ompi tekemistä sinun kanssasi Jesus Ylimmäisen Jumalan Poika? Minä rukoilen sinua/ älä minua waiwaa.
8:29 Sille hen oli käskenyt sen rietaisen Hengen Inhimisest vlosmenemen/ Sille hen oli vsein hende waiuanut. Ja hen oli cahleilla sidhottu/ ia Jalcapuisa pidhetty/ Ja rickoi Siteit/ ia wietin Perkelelda Corpeen.
Sillä hän oli käskenyt sen riettaisen hengen ihmisestä ulosmenemän/ Sillä

hän oli usein häntä waiwannut. Ja hän oli kahleilla sidottu/ ja jalkapuussa pidetty/ Ja rikkoi siteet/ ja wietiin perkeleelta korpeen.
8:30 Ja Iesus kysyi hende ia sanoi/ Mike sinun Nimes on? Nin hen sanoi Legio/ Sille ette monda Perkelet olit henen sisellens mennyet.
Ja Jesus kysyi häntä ja sanoi/ Mikä sinun nimesi on? Niin hän sanoi legio/ Sillä että monta perkeleet olit hänen sisällensä menneet.
8:31 Ja he rucolit hende/ ettei henen pitenyt käskemen heite sywytehen menemen.
Ja he rukoilit häntä/ ettei hänen pitänyt käskemän heitä sywyyteen menemän.
8:32 Nin sielle oli isoij lauma Sicoija szömes Wooren paltas. Ja he rucolit hende/ ette henen piti salliman heiden nijnen siselle menne. Ja hen salli heite.
Niin siellä oli iso lauma sikoja syömässä wuoren paltaassa. Ja he rukoilit häntä/ että hänen piti salliman heidän niiden sisälle mennä. Ja hän salli heitä.
8:33 Nin Perkelet vlosmenit sijte Inhimisest/ ia menit Sicain siselle. Ja se Lauma söxijn Meren/ ia läkettyi.
Niin perkeleet ulosmenit siitä ihmisestä/ ja meni sikain sisälle. Ja se lauma syöksin mereen/ ja läkähtyi.
8:34 Coska nyt paimenet näit mite sijnä tapachtui/ pakenit he/ ia ilmoitit sen sanoman Caupungis ia Kylis.
Koska nyt paimenet näit mitä siinä tapahtui/ pakenit he/ ja ilmoitit sen sanoman kaupungissa ja kylissä.
8:35 Nin he vlosmenit catzoman mite tapachtanut oli/ ia tulit Iesusen tyge/ ia leusit sen Inhimisen iosta Perkelet vloslectenet olit/ istuuan Iesusen ialcan iures waattetun/ ia mielesens/ ia he pelkesit.
Niin he ulosmenit katsomaan mitä tapahtunut oli/ ja tulit Jesuksen tykö/ ja löysit sen ihmisen josta perkeleet uloslähteneet olit/ istuwan Jesuksen jalkain juuressa waatettuna/ ja mielessänsä/ ja he pelkäsit.
8:36 Ja ne iotca sen nähnet olit/ ilmoitit mös heille quinga se Riuattu oli teruexi tullut.
Ja ne jotka sen nähneet olit/ ilmoitit myös heille kuinka se riiwattu oli terweeksi tullut.
8:37 Ja rucoli hende caiki Gadarenin culmakunnan Wäki/ ette henen piti heiste poismenemen. Sille ette heiden pälens oli tullut swri pelco. Nin hen meni Hacten/ ia palasi iellens.
Ja rukoili häntä kaikki Gadarenin kulmakunnan wäki/ että hänen piti heistä pois menemän. Sillä että heidän päällensä oli tullut suuri pelko. Niin hän

meni haahteen/ ja palasi jällens.
8:38 Nin rucoli hende se Mies/ iosta Perkelet olit vloslectenet/ ette hen sais olla henen cansans. Mutta Iesus poislehetti henen/ Ja sanoi/
Niin rukoili häntä se mies/ josta perkeleet olit uloslähteneet/ että hän saisi olla hänen kanssansa. Mutta Jesus pois lähetti hänen/ Ja sanoi/
8:39 palaia Cotias/ ia sano quinga swret asijat Jumala ombi sinulle tehnyt. Ja hen poismeni/ ia sarnasi ymberi caiken Caupungin/ mitecutakin Iesus oli henelle tehnyt.
palaja kotiasi/ ja sano kuinka suuret asiat Jumala ompi sinulle tehnyt. Ja hän pois meni/ ja saarnasi ympäri kaiken kaupungin/ mitä kutakin Jesus oli hänelle tehnyt.
8:40 Ja se tapachtui/ Coska Iesus palasi/ rupeis Canssa hende wastan/ Sille ette caiki odhotit hende.
Ja se tapahtui/ Koska Jesus palasi/ rupesi kansa häntä wastaan/ Sillä että kaikki odotit häntä.
8:41 Ja catzo/ tuli yxi Mies/ ionga Nimi oli Jairus/ Sinagogan Pämies/ ia langesi Iesusen Jalcain iuren rucolen hende/ menemen henen Honesens/
Ja katso/ tuli yksi mies/ jonka nimi oli Jairus/ synagogan päämies/ ja lankesi Jesuksen jalkain juureen rukoillen häntä/ menemään hänen huoneeseensa/
8:42 Sille henelle oli ainoa Tyter lehes caxitoistakymen Wotinen/ ia se oli colemallans. Ja mennesens Canssa adhistit hende.
Sillä hänellä oli ainoa tytär lähes kaksitoistakymmen wuotinen/ ja se oli kuolemaisillansa. Ja mennessänsä kansa ahdistit häntä.
8:43 Ja yxi Waimo/ ioca oli Punatauti caxitoistakymende wootta pitenyt/ se oli caiki Tauarans Läkeritten päle culuttanut. Ja eikelden woitu paratta/
Ja yksi waimo/ joka oli punatautia kaksitoista kymmentä wuotta pitänyt/ se oli kaikki tawaransa lääkäritten päälle kuluttanut. Ja ei keltään woitu parattaa/
8:44 hen keui takana/ ia rupeis henen waatteins paltein/ Ja cochta asettui henen werens ioxu.
hän käwi takana/ ja rupes hänen waatteinsa palteen/ Ja kohta asettui hänen werensä juoksu.
8:45 Ja Iesus sanoi/ Cuca ombi minuun ruuenut? Coska he sis caiki kielsit/ sanoi Petari/ ia iotca henen cansans olit/ Mestari/ Canssa sinua ahdista ia tunge/ ia sine sanot/ Cuca minuun rupesi?
Ja Jesus sanoi / Kuka ompi minuun ruwennut? Koska he siisä kaikki kielsit/ sanoi Petari/ ja jotka hänen kanssansa olit/ Mestari/ Kansa sinua ahdistaa ja tunkee/ ja sinä sanot/ Kuka minuun rupesi?

8:46 Nin sanoi Iesus/ Jocu minuun rupes/ Sille mine tunsin auwun minustani vloskieuuen.
Niin sanoi Jesus/ Joku minuun rupesi/ Sillä minä tunsin awun minustani ulos käywän.
8:47 Coska sis Waimo näki ettei se sala ollut/ tuli hen wäristen/ ia langeis henen ialcains eten/ ia iulghisti caiken Canssan edhes/ minge syyn tedhen/ hen oli heneen ruuenut/ Ja quinga hen cocta teruexi tuli.
Koska siis waimo näki ettei se salaa ollut/ tuli hän wäristen/ ja lankesi hänen jalkainsa eteen/ ja julkisti kaiken kansan edessä/ minkä syyn tähden/ hän oli häneen ruwennut/ Ja kuinka hän kohta terweeksi tuli.
8:48 Mutta hen sanoi henelle/ Ole turuas Tytteren/ sinun vskos ombi sinua autanut/ mene rauhan cansa.
Mutta hän sanoi hänelle/ Ole turwassa tyttäreni/ sinun uskosi ompi sinua auttanut/ mene rauhan kanssa.
8:49 Coska hen wiele puhui/ tuli yxi Sinagogan Pämiehen honest/ sanoden henelle/ Sinun Tytteres on coollu ele Mestarita waiwa.
Koska hän wielä puhui/ tuli yks synagogan päämiehen huoneesta/ sanoen hänelle/ Sinun tyttäresi on kuollut älä Mestaria waiwaa.
8:50 Coska nyt Iesus cwli temen sanan/ sanoi hen Pican Iselle/ Ele pelke. Usko waiwoin/ nin hen parane.
Koska nyt Jesus kuuli tämän sanan/ sanoi hän piian isälle/ Älä pelkää. Usko waiwoin/ niin hän paranee.
8:51 Mutta quin hen Honesen tuli/ ei hen sallinut keten sisellekieudhe cansans/ waan Petarin ia Jacobin ia Johannesen/ Ja sen Pican Isen ia Eitin.
Mutta kuin hän huoneeseen tuli/ ei hän sallinut ketään sisälle käydä kanssansa/ waan Petarin ja Jakobin ja Johanneksen/ Ja sen piian isän ja äidin.
8:52 Caiki he idkit ia parghuit hende. Nin hen sanoi/ Elkette idkekö/ ei ole Pica coollut wan maka.
Kaikki he itkit ja parkuit häntä. Niin hän sanoi/ Älkäätte itkekö/ ei ole piika kuollut waan makaa.
8:53 Ja he nauroit hende/ tieten ette hen coollut oli.
Ja he nauroit häntä/ tietäen että hän kuollut oli.
8:54 Nin hen caiki vlosaijoi/ rupesi henen kätens/ hwsi sanoden/ Pica ylesnouse.
Niin hän kaikki ulosajoi/ rupesi hänen käteensä/ huusi sanoen/ Piika ylös nouse.
8:55 Ja henen Hengens palasi/ Ja se cocta ylesnousi. Ja hen käski annetta henelle Roca. Ja henen Wanhemans hemmestuit. Mutta hen haastoi heite/

ettei he kellengen sanoisi mite sielle tapachtunut oli.
Ja hänen henkensä palasi/ Ja se kohta ylös nousi. Ja hän käski annettaa hänelle ruokaa. Ja hänen wanhempansa hämmästyit. Mutta hän haastoi heitä/ ettei he kellekään sanoisi mitä siellä tapahtunut oli.

IX. Lucu

9:1 SItte ychten cutzui Iesus ne Caxitoistakymende/ ia annoi heille wäen ia wallan caikein Perkelitten päle/ Ja ette he Taudhit mös para'naisit/
Sitten yhteen kutsui Jesus ne kaksitoista kymmentä/ ja antoi heille wäen ja wallan kaikkein perkeleitten päälle/ Ja että he taudit myös parantaisit/
9:2 Ja vloslehetti heijet sarnaman Jumalan Waldakunda/ ia parandaman Sairaita.
Ja ulos lähetti heidän saarnaaman Jumalan waltakuntaa/ ja parantamaan sairaita.
9:3 Ja sanoi heiden tygens/ Elket ottaco miteken möten Tiehen/ eike Sauua/ eike Prentzeli/ eike Leipä/ eike peningit/ Elket mös cachta Hamecht pitekö.
Ja sanoi heidän tykönsä/ Älkäät ottako mitäkään myöten tiehen/ eikä sauwaa/ eikä prentzeliä/ eikä leipää/ eikä penningit/ Älkäät myös kahta hamet pitäkö
9:4 Ja cunga te Honesen tuletta/ olcat sielle sihenasti ette te sielde poismenet.
Ja kun te huoneeseen tulette/ olkaat siellä siihen asti että te sieltä pois menet.
9:5 Ja cukaikenens ei teite wastanrupe/ nin vlosmenget sijte Caupungist ia muldakin mos pudhistacat teiden ialghoistan heiden wastans tunnostoxexi.
Ja kuka ikänänsä ei teitä wastaan rupea/ niin ulos menkäät siitä kaupungista ja multakin myös puhdistakaat teidän jaloistan heidän wastaan tunnustukseksi.
9:6 Ja he vlosmenit/ ia waelsit Kylein lepitze sarnaten Euangeliumi ia paransit iocapaicas.
Ja he ulos menit/ ja waelsit kylien läwitse saarnaten ewankeliumia ja paransit joka paikassa.
9:7 Mutta Herodes se Neliesructinas cwli caiki mite heneste päätettin. Ja hen waroi itzeens ette monicadhat sanoit Johannesen ylesnosnexi colehista.
Mutta Herodes se neljännesruhtinas kuuli kaikki mitä hänestä päätettiin. Ja hän waroi itseensä että monikahdat sanoit Johanneksen ylösnousseeksi kuolleista.

9:8 Mutta mwtamilda/ Ette Elias oli ilmandunut. Nin tas muilda/ Ette iocu nijste wanhoist Prophetist oli ylesnosnut.
Mutta muutamilta/ Että Elias on ilmaantunut. Niin taas muilta/ Että joku niistä wanhoista prophetista on ylösnoussut.
9:9 Ja sanoi Herodes/ Johannesen mine caulanleickasin. Cuca sis teme on iosta mine sencaltaisita cwlen? Ja hen pysi hende nähdä.
Ja sanoi Herodes/ Johanneksen minä kaulan leikkasin. Kuka siis tämä on josta minä senkaltaisia kuulen? Ja hän pyysi häntä nähdä.
9:10 Ja Apostolit palasit/ ia luettelit henelle caiki mite he olit tehnyet. Ja hen otti heidet tygens/ poismeni harhaan ylenannettun sijaan sen Caupungin tyge ioca cutzutan Bethsaida.
Ja apostolit palasit/ ja luettelit hänelle kaikki mitä he olit tehneet. Ja hän otti heidät tykonsä/ pois meni harhaan ylenannettuun sijaan sen kaupungin tykö joka kutsutaan Bethsaida.
9:11 Coska Canssa sen tunsit/ noudhatit he hende. Ja he' rupesi heite wastan/ ia puhui heille Jumalan Waldakunnast/ ia ne iotca terueytta taruitzit/ teki hen teruexi. Nin peiue rupesi io laskeman.
Koska kansa sen tunsit/ noudatit he häntä. Ja hän rupesi heitä wastaan/ ja puhui heille Jumalan waltakunnasta/ ja ne jotka terweyttä tarwitsit/ teki hän terweeksi. Niin päiwä rupesi jo laskemaan.
9:12 Ja ne Caxitoistakymende edheskieuden sanoit henelle/ Pääste Canssa menemen Caupungijn ia Lehikylijn/ ette he Maiat ia Roca saisit/ Sille ette me olema tääle erämas.
Ja ne kaksitoista kymmentä edeskäyden sanoit hänelle/ Päästä kansa menemaan kaupunkiin ja lähikyliin/ että he majat ja ruokaa saisit/ Sillä että me olemme täällä erämaassa.
9:13 Nin hen sanoi heille/ Andacat te heille söteuet. Mutta ne sanoit/ Ei ole meille enembi quin wijsi leipe/ ia caxi Cala/ ellei me mene/ ia osta Roca caikelle tälle swrella wäelle
Niin hän sanoi heille/ Antakaat te heille syötäwät. Mutta he sanoit/ Ei ole meillä enempi kuin wiisi leipää/ ja kaksi kalaa/ ellei me men/ ja osta ruokaa kaikelle tälle suurelle wäelle.
9:14 (Sille heite oli lehes wijsi tuhatta miest) Nin sanoi hen Opetuslapsillens/ Pangat heite istuman cuhungi Jouckoon wisinkymmenin.
(Sillä heitä oli lähes wiisi tuhatta miestä/ Niin sanoi hän opetuslapsillensa/ Pankaat heitä istumaan kuhunkiin joukkoon wiisinkymmenin.
9:15 Ja he teit nijn/ ia asetit heiet caiki atrioitzeman.
Ja he teit niin/ ja asetit heidät kaikki aterioitsemaan.
9:16 Nin otti hen ne wisi leipe ia caxi Cala/ ia yleskatzoi Taiuasen/ Ja kijtti

sen ylitze/ Mursi ne ia annoi Opetuslapsille ette he Canssan eten ne panisit.
Niin otti hän ne wiisi leipää ja kaksi kalaa/ ja ylös katsoi taiwaaseen/ Ja kiitti sen ylitse/ Mursi ne ja antoi opetuslapsille että he kansan eteen ne panisit.
9:17 Ja he söit ia tulit caiki rauituxi. Ja yleskoottin Techteit quin ieit/ caxitoistakymende Corgia.
Ja he söit ja tulit kaikki rawituksi. Ja ylöskoottiin tähteet kuin jäit/ kaksitoista kymmentä koria.
9:18 Ja se tapachtui coska hen yxinens oli rucolemas/ nin olit mös Opetuslapset henen cansans/ Kysyi hen heille sanoden/
Ja se tapahtuii koska hän yksinänsä oli rukoilemassa/ niin olit myös opetuslapset hänen kanssansa/ Kysyi hän heille sanoen/
9:19 Kenenge sanouat Canssa minun oleuan? He wastasit ia sanoit/ He sanouat/ Ettes olet se Johannes Castaia. Ja mwtomat Eliam. Mwtomat taas ioncun wanhoist Prophetaist ylesnosnuexi.
Kenenkä sanowat kansa minun olewan? He wastasit ja sanoit/ He sanowat/ että olet se Johannes Kastaja. Ja muutamat Elian. Muutamat taas wanhoista prophetaista ylösnousseeksi.
9:20 Nin sanoi hen heille/ Kenenge sis te sanotta minun oleuan? Wastasi Simon Petari ia sanoi/ Sine olet se JUMALAN CHRISTus.
Niin sanoi hän heille/ Kenenkä siis te sanotte minun olewan? Wastasi Simon Petari ja sanoi/ Sinä olet se JUMALAN KRISTUS.
9:21 Ja hen haastoi heite ia kielsi ettei he kellengen pitenyt site sanoman/ ia sanoi/
Ja hän haastoi heitä ja kielsi ettei he kellenkään pitänyt sitä sanoman/ ja sanoi/
9:22 Inhimisen Poian tule palio kerssie/ ia ylencatzotta Wanhimilda ia Pappeden Pämiehilde ia Kirianoppenuilda ia tapettaman/ ia colmandena peiuene ylesnouseman.
Ihmisen Pojan tulee paljon kärsiä/ ja ylenkatsottaa wanhimmilta ja pappien päämiehiltä ja kirjanoppineilta ja tapettaman/ ja kolmantena päiwänä ylösnouseman.
9:23 Nin sanoi hen caikille/ Joca minua tachto seurata hen kielken itzens ia ottacan Ristins iocapeiue ia seuratcahan minua.
Niin sanoi hän kaikille/ Joka minua tahtoo seurata hän kieltäkään itsensä ja ottakaan ristin joka päiwä ja seuratkaan minua.
9:24 Sille ioca Hengens tedhelle pite tachto/ henen pite sen cadottaman. Mutta ioca cadhotta Hengens minun techten/ se henen tedhelle pite.
Sillä joka henkensä tähdellä pitää tahtoo/ hänen pitää se kadottaman. Mutta

joka kadottaa henkensä minun tähten/ se hänen tähdellä pitää.
9:25 Ja mite se hödhytte Inhimist ios hen caiken mailman woitais ia itzens cadhotta/ eli itzens wahingon saatta?
Ja mitä se hyödyttää ihmista jos hän kaiken maailman woittaisi ja itsensä kadottaa/ eli itsensä wahingon saattaa?
9:26 Mutta cukaikenens minua häpie ia minun sanoiani/ Site mös Inhimisen Poian pite häpiemen/ coska hen on tuleua Henen/ ia hene' Isens ia pyhein Engelitte' Cu'niasa.
Mutta kuka ikänänsä minua häpeää ja minun sanojani/ Sitä myös Ihmisen Pojan pitää häpeämän/ koska hän tulewa hänen/ ja hänen Isänsä ja pyhäin enkeleitten kunniassa.
9:27 Mutta mine sanon teille totisesta/ Ouat mwtomat tesse seisouaiset/ iotca ei colemata maista/ sihenasti ette he näkeuet JUMALAN waldakunnan.
Mutta minä sanon teille totisesti/ owat muutamat tässä seisowaiset/ jotka ei kuolemata maista/ siihen asti että he näkewät JUMALAN waltakunnan.
9:28 Ja se tapactui Cahdexan peiuen peräst/ neinen Sanain ielkin/ ette hen otti tygens Petarin ia Jacobusen ia Johannesen/ Ja ylesnousi woren päle rucoleman.
Ja se tapahtui kahdeksan päiwän perästä/ näiden sanain jälkeen/ että hän otti tykönsä Petarin ja Jakobuksen ja Johanneksen/ Ja ylösnousi wuoren päälle rukoilemaan.
9:29 Ja quin hen rucoli/ mwthui henen caswons/ ia henen waattens tuli walkiaxi ia kijldeuexi.
Ja kuin hän rukoili/ muuttui hänen kaswonsa/ ja hänen waatteen tuli walkeaksi ja kiiltäwäksi.
9:30 Ja catzo/ caxi Mieste puhuit henen cansans/ quin olit Moses ia Elias/
Ja katso/ kaksi miestä puhuit hänen kanssansa/ kuin olit Moses ja Elias/
9:31 iotca ilmestuit Kircaudes/ ia puhuit henen Wloslectemisestens/ ionga hen teutteueinen oli Jerusalemis. Mutta Petari/ ia iotca henen cansans olit/ olit wnesta raskautetut.
jotka ilmestyit kirkkaudessa/ ja puhuit hänen uloslähtemisestänsä/ jonka hän täyttäwäinen oli Jerusalemissa. Mutta Petari/ ja jotka hänen kanssansa olit/ olit unesta raskautetut.
9:32 Mutta coska he ylesheräisit/ neit he henen Kircaudhens/ ia ne caxi mieste henen tykenens seisouan.
Mutta koska he ylösheräisit/ näit he hänen kirkkautensa/ ja ne kaksi miestä hänen tykönänsä seisowan.
9:33 Ja se tapactui/ coska he poislexit henen tykeens/ sanoi Petari IesuSEN tyge/ Mestari/ hyue on meiden tesse olla/ Tehckem tähen colmet Maia/

Sinulle yxi Mosesel yxi ia Elial yxi. Ja ei hen tienyt mite hen sanoi.
Ja se tapahtui/ koska he poisläksit hänen tyköänsä/ sanoi Petari Jesuksen tykö/ Mestari/ hywä on meidän tässä olla/ Tehkäämme tähän kolmet majaa/ Sinulle yksi Mosekselle yksi ja Elialle yksi. Ja ei hän tiennyt mitä hän sanoi.
9:34 Ja henen neite puhuesans/ tuli pilui ia ymberiwariosi heiden. Ja he peliestyit coska pilui heijet peitti.
Ja hänen näitä puhuessansa/ tuli pilwi ja ympäri warjosi heidän. Ja he peljästyit koska pilwi heidän peitti.
9:35 Ja äni tuli Piluest sanoden/ TEME On Minun Racas Poican/ hende te cwlca.
Ja ääni tuli pilwestä sanoen/ Tämä on minun rakas Poikani/ häntä te kuulkaan.
9:36 Ja quin äni paralans cwlui/ leusit he IesuSEN yxinens. Ja he waickenit ia eikelleken he miten sanoneet nijnä peiuin nijstä quin he nähnet olit.
Ja kuin ääni parhaallansa kuului/ löysit he Jesuksen yksinänsä. Ja he waikenit ja ei kellekään he mitään sanoneet niinä päiwinä niistä kuin he nähneet olit..
9:37 Mutta se tapactui toisna peiuen coska he Worelda alasastuit/ cohdasi heiden palio wäki.
Mutta se tapahtui toisena päiwänä koska he wuorelta alasastuit/ kohtasi heidän paljon wäkeä..
9:38 Ja catzo/ yxi Mies Canssast hwsi sanoden/ Mestari/ Mine rucolen sinua/ catzo minu' Poicani polen/
Ja katso/ yksi mies kansasta huusi sanoen/ Mestari/ Minä rukoilen sinua/ katso minun poikani puoleen/
9:39 sille hen on minun ainocainen/ Catzo/ se Hengi kijniotta henen/ ia cocta hen hwta/ ia hen repi henen/ nin ette hen wachtupi/ ia tuskal hen lopu henest quin hen henen repinyt on.
sillä hän on minun ainokainen/ Katso/ se henki kiinni ottaa hänen/ ja kohta hän huutaa/ ja hän repii hänen/ niin että hän waahtoaapi/ ja tuskalla hän luopuu hänestä kuin hän hänen repinyt on.
9:40 Ja mine rucolin sinun Opetuslapsias hende vlosaiaman/ ia eiuet woinet.
Ja minä rukoilin sinun opetuslapsiasi häntä ulos ajamaan/ ja eiwät woineet.
9:41 Nin wastasi IesuS ia sanoi/ O vskomatoin ia heiju Sucukunda quincauuan minun pite teiden tykenen oleman ia kersimen teite? Johdata sinun Poicas tenne.
Niin wastasi Jesus ja sanoi/ Oi uskomatoin ja häijy sukukunta niin kauan minun pitää teidän tykönän oleman ja kärsimän teitä? Johdata sinun poikasi

tänne.
9:42 Ja coska hen wiele menolla oli/ repeli hende Perkele ia muserteli. Mutta IesuS nuchteli site rietaist Henge/ ia paransi Piltin/ ia andoi henen iellens Isellens.
Ja koska hän wielä menolla oli/ repeili häntä perkele ja muserteli. Mutta Jesus nuhteli sitä rietteista henkeä/ ja paransi piltin/ ja antoi hänen jällens isällensä.
9:43 Ja he hämmestuit caiki JUMALAN Cunnian ylitze.
Ja he hämmästyit kaikki JUMALAN kunnian ylitse.
9:44 Coska he nyt caiki imehtelit/ caikia nijte mite hen teki/ sanoi hen henen Opetuslapsillens/ Pangat nemet Puhet teiden Coruijn/ Sille ette tuleua on Inhimisen Poica ylenanneta' Inhimisten käsijn.
Koska he nyt kaikki ihmettelit/ kaikkia niitä mitä hän teki/ sanoi hän hänen opetuslapsillensa/ Pankaat nämät puheet teidän korwiin/ Sillä että tulewa on Ihmisen Poika ylenannettaa ihmisten käsiin.
9:45 Mutta eiuet he ymmertenet site Sana/ ia se oli heilde peitetty/ ettei he site ymmertenet. Ja he pelkesit kysyue henelde site Sana.
Mutta eiwät he ymmärtäneet sitä sanaa/ ja se oli heiltä peitetty/ ettei he sitä ymmärtäneet. Ja he pelkäsit kysyä häneltä sitä sanaa.
9:46 Nin tuli mös aijatus heiden keskenens/ Cuca heiste swrin olis.
Niin tuli myös ajatus heidän keskenänsä/ Kuka heistä suurin olisi.
9:47 Coska sis IesuS näki heiden sydhemens aijatuxen/ otti hen Lapsen/ ia asetti sen tygens/ ia sanoi heille/
Koska siis Jesus näki heidän sydämensä ajatuksen/ otti hän lapsen/ ja asetti sen tykönsä/ ja sanoi heille/
9:48 Cucaikenens täte Pilti wastanrupe minu' Nimeni tedhen/ hen minua wastanrupe. Ja cucaikenens minua wastanrupe/ hen wastan rupe site ioca minun lehetti. Sille ioca wähin on teiden keskenen/ hen tulepi swrimaxi.
Kuka ikänänsä tätä pilttiä wastaan rupeaa minun nimeni tähden/ hän minun wastaan rupeaa. Ja kuka ikänäns minua wastaan rupeaa/ hän wastaan rupeaa sitä joka minun lähetti. Sillä joka wähin on teidän keskenän/ hän tuleepi suurimmaksi.
9:49 Nin wastasi Johannes/ ia sanoi/ Mestari/ Me neim yhden sinun Nimes cautta Perkelet vlosaiauan/ ia me kielsime he'de/ sille ettei hen seura meiden cansam.
Niin wastasi Johannes/ ja sanoi/ Mestari/ Me näimme yhden sinun nimesi kautta perkeleet ulos ajawan/ ja me kielsimme häntä/ sillä ettei hän seuraa meidän kanssamme
9:50 Ia sanoi IesuS henen tygens/ Elkette kielkö/ Sille ioca ei ole meiden

wastan/ hen on meiden cansam.
Ja sanoi Jesus hänen tykönsä/ Älkäätte kieltäkö/ Sillä joka ei ole meidän wastaan/ hän on meidän kanssam.
9:51 IA se tapactui/ Coska aica teutetty oli/ ette henen piti tälde otettaman/ kiensi hen cochta Caswons menemen Jerusalemin polen.
Ja se tapahtui/ Koska aika täytetty oli/ että hänen piti tältä otettaman/ kielsi hän kohta kaswonsa menemän Jerusalemin puoleen.
9:52 Ja lehetti Sanancandaijat edhellens/ Ja he menit ychten Samaritanein Caupungin/ henelle Maia walmistaman.
Ja lähetti sanankantajat edellänsä/ Ja he menit yhteen samaritanein kaupunkiin/ hänelle majaa walmistaman.
9:53 Ja eiuet he hende wastanruueneet/ senteden ette henen caswons oli kietty menemen Jerusalemin pein.
Ja eiwät he häntä wastaan ruwenneet/ sen tähden että hänen kaswonsa oli käännetty menemän Jerusalemiin päin.
9:54 Quin nyt henen Opetuslapsens Jacobus ia Johannes sen neit/ sanoit he/ HERRA tahdocos/ nin me sanoma ette Tulen pite Taiuahast alastulema' ia cadhottama' heidet ninquin Eliaski teki?
Kuin nyt hänen opetuslapsensa Jakobus ja Johannes sen näit/ sanoit he/ HERRA tahdotkos/ niin me sanomme että tulen pitää taiwaasta alastuleman ja kadottamaan heidät niinkuin Eliaskin teki?
9:55 Mutta IesuS kiensi henens Ja nuchteli heite sanoden/ Ettekö te tiedä kene'ge Henge' Poiat te oletta?
Mutta Jesus käänsi hänensä. Ja nuhtelit heitä sanoen/ Ettekö te tiedä kenenkä hengen pojat te olette?
9:56 Sille ette Inhimise' Poica ei ole tullut cadhottaman Inhimiste' Sieluia/ mutta wapattaman.
Sillä että Ihmisen Poika ei ole tullut kadottamaan ihmisten sieluja/ mutta wapahtamaan.
9:57 Ja he menit toisehe' Kylehe'. Ja se tapactui/ quin he tielle waelsit ette yxi henelle sanoi/ Mine seuran sinua cungas ikenens menet.
Ja he menit toiseen kylään. Ja se tapahtui/ kuin hän tiellä waelsit että yks hänelle sanoi/ Minä seuraan sinua kuhunkas ikänänsä menet.
9:58 Ja sanoi henelle IesuS/ Ketuilla lolat ouat ia Taiuahisilla Linnuilla peset/ mutta Inhimisen Poialla ei ole cuhunga hen päens cumarta.
Ja sanoi hänelle Jesus/ Ketuilla on luolat ja taiwahisilla linnuilla pesät/ mutta Ihmisen Pojalla ei ole kuhunka hän päänsä kumartaa.
9:59 Ja hen sanoi yhdele toisele/ Seura minua. Nin hen sanoi/ HERRA/ salli minua enne' menemen ia hautamaha' minun Iseni.

Ja hän sanoi yhdelle toiselle/ Seuraa minua. Niin hän sanoi/ HERRA/ salli minua ennen menemään ja hautaamaan minun isäni.
9:60 Nin sanoi henelle IesuS/ Salli ette coolluet hautauat heiden coolluitans/ mutta sine mene ia iulghista JUMALAN waldakunda.
Niin sanoi hänelle Jesus/ Salli että kuoleet hautaawat heidän kuolleitansa/ mutta sinä mene ja julkista JUMALAN waltakuntaa.
9:61 Ja toinen sanoi/ HERRA/ mine seuran sinua/ Mutta salli minua ennen terueysi looman nijlle iotca minun Cotonani ouat.
Ja toinen sanoi/ HERRA/ minä seuraan sinua/ Mutta salli minua ennen terweisiä luoman niille jotka minun kotonani owat.
9:62 Sanoi henelle IesuS/ Cucaikenens kätens Auran laske ia taghans catzo/ ei ole se souelias JUMALAN weldakundan.
Sanoi hänelle Jesus/ Kuka ikänäns kätens auraan laskee ja taaksensa katsoo/ ei ole se sowelias JUMALAN waltakuntaan.

X. Lucu

10:1 SItelehin sis eroitti HERRA toiset seitzemen Kymmende/ ia lehetti heite caxin ia caxin henen edhellens caikin Caupungijn ia Paickoin cuhunga hen itze oli tuleua/ ia sanoi heille/
Siitä lähin siis eroitti HERRA toiset seitsemän kymmentä/ ja lähetti heitä kaksin ja kaksin hänen edellänsä kaikkiin kaupunkiin ja paikkoin kuhunka hän itse oli tulewa/ ja sanoi heille/
10:2 Elo tosin ombi swri/ waan Töwäki on wähe/ Rucoelca sis Elon HERRA/ ette hen vlosleheteis Töwäki henen Elohons/
Elo tosin ompi suuri/ waan työwäkeä on wähän/ Rukoilkaa siis Elon HERRAA/ että hän uloslähettäisi työwäkeä hänen elohonsa/
10:3 Menget/ Catzo/ Mine leheten teijen ninquin Caritzat Suttein keskelle.
Menkäät/ Katso/ Minä lähetän teidän niinkuin karitsat sutten keskelle.
10:4 Elket candaco Prentzelite/ eike Tasku/ eike Kengie/ ia elket keteken terwettäkö matcas.
Älkäät kantako prentzeliä/ eikä taskua/ eikä kenkiä/ ja älkäät ketäkään terwehtäkö matkassa.
10:5 Cuhu'ga honese' te sisellemenet nin ensin sanocat/ Rauha olcohon tesse Hones. Ja ios sielle ombi Rauhan Lapsi/ Nin teiden rauhan henen pälens iäpi.
Kuhunka huoneessa te sisälle menet niin ensin sanokaat/ Rauha olkoon tässä huoneessa. Ja jos siellä ompi rauhan lapsi/ Niin teidän rauhan hänen päällensä jääpi.

10:6 Mutta ios toisin/ nin teiden rauhan iellens teille palaia.
Mutta jos toisin/ niin teidän rauhan jällens teille palajaa.
10:7 Sijne sis samas Hones wijpykä/ södhen ia iodhen mite heilde annetan/ Sille ette Tömies on Palckans ansiolinen.
Älkäät huoneesta huoneeseen käykö. Ja kuhunka kaupunkiin te tulette ja he teitä wastaan rupeawat/ niin syökäät mitä teidän eteen pannaan/
10:8 Elket Honest Honesen kieukö. Ja cuhunga Caupungin te tuletta ia he teite wastarupeuat/ nin söket mite teiden eten pannan/
ja paratkaa sairaita jotka hänessä owat ja sanokaat heille/ Jumalan waltakunta on lähes teitä tullut.
10:9 ia paratka Sairahita iotca henesse ouat ia sanocat heille/ Jumalan Waldakunda on lehes teite tullut.
ja paratkaa sairaita jotka hänessa owat ja sanokaat heille/ Jumalan waltakunta on lähes teitä tullut.
10:10 Mutta cunga caupungin te sisellemenette/ ia ei he rupe teite wastan/ nin vlosmenget henen Cadhuillens ia sanocat.
Mutta kuhunka kaupunkiin te sisälle menette/ ja ei he rupea teitä wastaan/ niin ulos menkäät hänen kadullensa ja sanokaat.
10:11 Tomunghin mös/ ioca teiden Caupungist meihin tarttui/ me poispudhistam teiden pälen. Quitengi te se tietkä/ Ette Jumalan waldakunda oli teite lehestenyt.
Tomunkin myös/ joka teidän kaupungista meihin tarttui/ me pois pudistamme teidän päällen. Kuitenkin te se tietäkää/ Että Jumalan waltakunta oli teitä lähestynyt.
10:12 Mine sanon teille/ Ette Sodomalle sinä peiuene pite hokiambi oleman/ quin sille Caupungille.
Minä sanon teille/ Että Sodomalla sinä päiwänä pitää huokeampi oleman/ kuin sillä kaupungilla.
10:13 We sinulle Chorazin/ We sinulle Bethsaida/ Sille ios Tyros ia Sidonis olis sencaltaiset auwut tehdyt iotca teisse tehdyt ouat/ he olisit muinen Jouhiwattees ia tuhgas istuden tehnyet parannoxen.
Woi sinulle Chorazin/ Woi sinulle Bethsaida/ Sillä jos Tyrossa ja Sidonissa olisi senkaltaiset awut tehdyt jotka teissä tehdyt owat/ he olisi muinen jouhiwaatteessa ja tuhkassa istuen tehneet parannuksen.
10:14 Quitengi Tyron ia Sidonin pite hokiambi oleman Domiolla/ quin teille.
Kuitenkin Tyron ja Sidonin pitää huokeampi oleman tuomiolla/ kuin teillä.
10:15 Ja sine Capernaum ioca olet Taiuasen asti corghotettu/ sinun pite Heluettin alassysetteme'.
Ja sinä Kapernaum joka olet taiwaaseen asti korotettu/ sinun pitää

helwettiin alas sysättämän.
10:16 Joca teite cwle/ se cwle minun. Ja ioca teite ylencatzo/ se ylencatzo minun/ Joca taas minun ylencatzo/ hen ylencatzo sen ioca minun lehetti.
Joka teitä kuulee/ se kuulee minun. Ja joka teitä ylenkatsoo/ se ylenkatsoo minun/ Joka taas minun ylenkatsoo/ hän ylenkatsoo sen joka minun lähetti.
10:17 Nin ne Seitzemenkymende ilon cansa iellenspalasit sanoden/ HERRA/ Perkelet mös meiden alanannetan sinun Nimes cautta.
Niin ne seitsemänkymmentä ilon kanssa jällens palasit sanoen/ HERRA/ perkeleet myös meidän alle annetaan sinun nimesi kautta.
10:18 Nin sanoi hen heille/ Mine nein Sathanam Taiuahast langeuan ninquin Pitkesen leimauxen.
Niin sanoi hän heille/ Mlnä näin sathanan taiwahasta lankeawan niinkuin pitkäisen leimauksen.
10:19 Catzo/ Mine annan teille woiman tallata kärmetten ia Scorpionin päle/ ia caiken Wiholisen wäen päle/ ia ei miten teille wahingoita.
Katso/ Minä annan teille woiman tallata käärmeitten ja scorpionin päälle/ ja kaiken wihollisen wäen päälle/ ja ei mitään teitä wahingoita.
10:20 Quitengi elkette sijte iloitko ette Henget teiden alana'neta'/ waan iloitkat paramin ette teide' Nime' ouat kirioitetut Taiuahis.
Kuitenkin älkäätte siitä iloitko että henget teidän allenne annetaan/ waan iloitkaat paremmin että teidän nimen owat kirjoitetut taiwahissa.
10:21 Samalla hetkelle riemuitzi Iesus Henges ia sanoi/ Mine kite' sinu Ise/ Taiuan ia Maan Herra/ ettes neme salasit wijsailda ia toimelisilda/ ia olet ne ilmoittanut Tyhmille/ Ja tosin/ sille ette näin sine olet mieltynyt Ise/
Samalla hetkellä riemuitsi Jesus Hengessä ja sanoi/ Minä kiitän sinua Isä/ Taiwaan ja maan Herra/ että nämä salasit wiisailta ja toimellisilta/ ja olet ne ilmoittanut tyhmille/ ja tosi/ sillä että näin sinä olen mieltynyt Isä/
10:22 Caiki ouat minulle a'netud minu' Iseldeni. Ja eikengen tiede cuca ombi Poica/ waan Ise/ Ja cuca ombi Ise/ waan Poiea/ ia kelle' Poica tachto ilmoitta.
Kaikki owat minulle annetut minun Isältäni. Ja eikenkään tiedä kuka ompi Poika/ waan Isä/ Ja kuka ompi Isä/ waan Poika/ ja kellen Poika tahtoo ilmoittaa.
10:23 Ja he' kiensi hene's Opetuslaste's tyge ia sanoi erinens/ Autuat ouat ne Silmet iotca näkeuet iota te näette/
Ja hän käänsi hänens opetuslastensa tykö ja sanoi erinensä/ Autuaat owat ne silmät jotka näkewät jota te näette/
10:24 Sille mine sano' teille ette mo'da prophetat ia Kuningast tahdoit nähdä iota te näette/ ia eiuet nähnet/ ia cwlla iota te cwletta/ ia eiuet

cwluet.
Sillä minä sanon teille että monta prophetat ja kuningasta tahdoit nähdä jota te näette/ ja eiwät nähneet/ ja kuulla jota te kuulette/ ja eiwät kuulleet.
10:25 Ja catzo/ nin yxi Lainoppenut ylesnousi/ kiusasi hende sanoden/ Mestari/ mite minun pite tekemen ette mine ijancaikisen Elemen perisin?
Ja katosi/ niin yksi lainoppinut ylösnousi/ kiusasi hänta sanoen/ Mestari/ mitä minun pitää tekeman että minä iankaikkisen elämän perisin?
10:26 Nin hen sanoi henelle/ Mite Lais kirioitettu on? Quingas luet?
Niin hän sanoi hänelle/ Mitä laissa kirjoitettu on? Kuinkas luet?
10:27 Hen wastasi ia sanoi/ Racasta sinun HErras Jumalas caikest sinun sydhemestes ia caikest sinun Sielustas/ ia caikest sinun woimastas/ ia caikest sinun mielestes. Ja sinun Lehimeistes/ ninquin itzies.
Hän wastasi ja sanoi/ Rakasta sinun Herraasi Jumalaasi kaikesta sinun sydämestäsi ja kaikesta sinun sielustasi/ ja kaikesta sinun woimastasi/ ja kaikesta sinun mielestäsi. Ja sinun lähimmäistäsi niinkuin itseäsi.
10:28 Nin sanoi he' henelle/ Oikein sine wastasit/ Teghe se/ nin sine saat ele.
Niin sanoi hän hänelle/ Oikein sinä wastasit/ Tee se/ niin sinä saat elää.
10:29 Mutta hen tactoi itzens wanhurskaxi tehdä/ ia sanoi Iesuselle/ Ja cuca sis ombi minun Lehimeisen?
Mutta hän tahtoi itsensä wanhurskaaksi tehdä/ ja sanoi Jesukselle/ Ja kuka siis ompi minun lähimmäiseni?
10:30 Nin wastasi Iesus ia sanoi/ Yxi Inhiminen alasmeni Jerusalemist nin Jerichoon/ ia tuli Röueriten käsijn/ iotca mös hene' alastirijsuit/ ia Haauoitit henen/ ia poismenit ia ietit hene' policolun.
Niin wastasi Jesus ja sanoi/ Yksi ihminen alas meni Jerusalemista niin Jerichoon/ ja tuli ryöwärien käsiin/ jotka myös hänen alasti riisuit/ ja haawoitit hänen/ ja pois menit ja jätit hänen puolikuolleeksi.
10:31 Nin se tapactui ette yxi Pappi sama tiete alastuli/ ia quin he' hene' näki/ meni he' ohitze.
Niin se tapahtui että yksi pappi samaa tietä alas tuli/ ja kuin hän hänen näki/ meni hän ohitse.
10:32 Samalmoto mös yxi Leuita quin hen tuli sille paical/ edeskewi he' ia näki hene'/ ia meni ohitze.
Samalla muotoa myös yksi lewita kuin hän tuli sille paikalle/ edeskäwi hän ja näki hänen/ ja meni ohitse.
10:33 Mutta yxi Samaritan9 waelsi sama tiete/ tuli hene' tygens/ ia quin hen näki hene'/ armachti hen henen pälens/

Mutta yksi samaritan waelsi samaa tietä/ tuli hänen tykönsä/ ja kuin hän näki hänen/ armahti hän hänen päällensä/
10:34 ia edeskeuden sidoi henen Hawans/ ia sisellewodhatti Ölio ia wina/ ia pani henen iuchtans päle/ ia wei henen Maiahan/ ia coriasi hende.
ja edeskäyden sitoi hänen haawansa/ ja sisälle wuodatti öljyä ja wiina/ ja pani hänen juhtansa päälle/ ja wei hänen majahan/ ja korjasi häntä.
10:35 Ja toisna peiuen waelsi hen/ ia edhesweti caxi peningite/ ia annoi Isenelle/ ia sanoi henelle/ Coria hende/ ia ios sine iotain sen ylitzen cwlutat/ mine palaitesan maxan sinun.
Ja toisena päiwän waelsi hän/ ja edesweti kaksi penninkiä/ ja antoi isännälle/ ja sanoi hänelle/ Korjaa häntä/ ja jos sinä jotain sen ylitsen kulutat/ minä palatessan maksan sinun.
10:36 Cuca neist colmest sinun nähdexes oli henen Lehimeisens ioca Röuerin käsijn oli tullut?
Kuka näistä kolmesta sinun nähdäksesi oli hänen lähimmäisensä joka ryöwärin käsiin oli tullut?
10:37 Nin hen sanoi/ Joca Laupiudhen teki henen coctans. Nin sanoi sis Iesus henelle/ Mene ia teghe samalmoto.
Niin hän sanoi/ Joka laupeuden teki hänen kohtaansa. Niin sanoi siis Jesus hänelle/ Mene ja tee samalla muotoa.
10:38 Nin se tapactui coska he waelsit/ meni hen ychten wähen Kylen/ ia yxi waimo Martha nimelde/ hen otti henen Honesens.
Niin se tapahtui koska he waelsit/ meni hän yhteen wähään kylään/ ja yksi waimo Martha nimeltä/ hän otti hänen huoneeseensa.
10:39 Ja henelle oli yxi Sisar/ ioca cutzuttin Maria/ hen istui Iesusen ialcain iureen/ ia cwli hene' Puhens.
Ja hänellä oli yksi sisar/ joka kutsuttiin Maria/ hän istui Jesuksen jalkain juureen/ ja kuuli hänen puheensa.
10:40 Mutta Martha ylenpalio askareita teki heite paluellen. Hen edheskeui ia sanoi/ HErra eckös site tottele ette minun Sisaren ietti minun yxine' askaroitzeman? Sano sis henelle ette hen minua auttais.
Mutta Martha ylen paljon askareita teki heitä palwellen. Hän edeskäwi ja sanoi/ Herra etkös sitä tottele että minun sisaren jätti minun yksinään askaroitsemaan? Sano siis hänelle että hän minua auttaisi.
10:41 Nin Iesus wastasi ia sanoi henelle/ Martha Martha/ palio sine suret/ ia pyrghet monessa/ Waan yxi ombi tarpelinen.
Niin Jesus wastasi ja sanoi hänelle/ Martha Martha/ paljon sinä suret/ ja pyrit monessa/ Waan yksi ompi tarpeellinen.
10:42 Maria on hyuen Osan wloswalinut/ ioca ei poisotetan henelde.

Maria on hywän osan uloswalinnut/ joka ei pois oteta häneltä.

XI. Lucu

11:1 IA se tapactui/ Coska hen rucoli yhdes Paicas. Ja quin hen lackasi sanoi henelle yxi henen Opetuslapsista's/ HErra opeta meite rucolema' ninquin mös Johannes opetti henen Opetuslapsens.
Ja se tapahtui/ Koska hän rukoili yhdessä paikassa. Ja kuin hän lakkasi sanoi hänelle yksi hänen opetuslapsistansa/ Herra opeta meitä rukoilemaan niinkuin myös Johannes opetti hänen opetuslapsensa.
11:2 Nin sanoi hen heille/ Coska te rucoletta/ nin sanocat. Ise meiden/ ioca olet Taiuahis. Pyhetty olcon sinun Nimes. Lehestulkon sinun Waldakundas. Olcon sinun tactos nin maassa quin on Taiuasa.
Niin sanoi hän heille/ Koska te rukoilette/ niin sanokaat Isä meidän/ joka olet taiwahissa. Pyhätty olkoon sinun nimesi. Lähestulkoon sinun waltakuntasi. Olkoon sinun tahtosi niin maassa kuin on taiwaassa.
11:3 Anna meille tenepene meiden iocapeiuene' leipe.
Anna meille tänäpänä meidän jokapäiwäinen leipä.
11:4 Ja a'na meide' syndine andexi/ Sille ette meki caikein meide' welgolisten andexi anname. Ja ele iohdata meit kiusauxe'. Mutta päste meite pahasta.
Ja anna meidän syntimme anteeksi/ Sillä että mekin kaikkein meidän welkollisten anteeksi annamme. Ja älä johdata meitä kiusaukseen. Mutta päästä meitä pahasta.
11:5 Ja hen sanoi heille/ Culla teiste ombi Ysteue/ ia menepi henen tygens poliööst ia sanopi henelle/ Racas ysteue/ laina minulle colmet Leipe/
Ja hän sanoi heille/ Kulla teistä ompi ystäwä/ ja meneepi hänen tykönsä puoliyöstä ja sanoopi hänelle/ Rakas ystäwä/ lainaa minulle kolme leipää/
11:6 Sille minun ysteuen tuli matcast minun tygen/ ia ei ole minulla mite mine henen etenspanen.
Sillä minun ystäwäni tuli matkasta minun tyköni/ ja ei ole minulla mitä minä hänen eteensä panen.
11:7 Ja hen siselde wastaten sano/ Ele minua waiua/ io on owi suliettu/ ia minun Lapseni ouat minun cansan Cammios/ ia em mine woi nosta/ ia anda sinun.
Ja hän sisältä wastaten sanoo/ Älä minua waiwaa/ jo on owi suljettu/ ja minun lapseni owat minun kanssani kammiossa/ ja en minä woi nousta/ ja antaa sinun.
11:8 Mine sanon teille/ Ellei hen ylesnouse ia anna henelle ette hen on

henen Ysteuens/ nin hen quitengi henen achkerudhens tehden ylesnousepi/ ia andapi henelle nin monda quin hen taruitze.
Minä sanon teille/ Ellei hän ylös nouse ja anna hänelle että hän on hänen ystäwänsä/ niin hän kuitenkin hänen ahkeruutensa tähden ylösnouseepi/ ja antaapi hänelle niin monta kuin hän tarwitsee.
11:9 Nin mine mös sanon teille/ Annocat/ nin teille annetan. Etziket/ nin te leudhet. Colkutacat/ nin teille auatan.
Niin minä myös sanon teille/ Anokaat/ niin teille annetaan. Etsikäät/ niin te löydät. Kolkuttakaat/ niin teille awataan.
11:10 Sille iocainen quin anopi/ se saapi/ ia ioca etzipi/ se leute/ Ja ioca colkutta/ sille auatan.
Sillä jokainen kuin anoopi/ se saapi/ ja joka etsiipi/ se löytää/ Ja joka kolkuttaa/ sille awataan.
11:11 Cuca teiste se Ise ombi/ iolda Poica Leipe anopi/ andako hen sen edhest Kiuen? Eli ios hen Cala anopi/ andako hen henelle sen edhest Kärmen?
Kuka teistä se Isä ompi/ jolta poika leipää anoopi/ antaako hän sen edestä kiwen? Eli jos hän kalaa anoopi/ antaako hän hänelle sen edestä käärmeen?
11:12 Eli ios hen Muna anopi/ andako hen henelle sen edhest Scorpion?
Eli jos hän munaa anoopi/ antaako hän hänelle sen edestä scorpion?
11:13 Jos nyt te/ iotca pahat oletta/ taidhatta hyui Lahioia anda teiden Lapsillen/ Palio enemin teiden Taiualinen Isen/ andapi pyhen Hengen anouaisille.
Jos nyt te/ jotka pahat olette/ taidatte hywiä lahjoja antaa teidän lapsillen/ Paljon enemmin teidän taiwaallinen Isän/ antaapi Pyhän Hengen anowaisille.
11:14 Ja hen vlosaioi yhden Perkelen/ ia se oli mycke. Ja coska Perkele oli vlosaiettu/ nin se mycke puhui. Ja cansa imechtelit.
Ja hän ulos ajoi yhden perkeleen/ ja se oli mykkä. Ja koska perkele oli ulos ajettu/ niin se mykkä puhui. Ja kansa ihmettelit.
11:15 Mutta monicadhat heiste sanoit/ Hen vlosaia Perkelet sen Beelzebubin Perkeletten pämiehen cautta.
Mutta monikahdat heistä sanoit/ Hän ulos ajaa perkeleet sen beelzebubin perkeleitten päämiehen kautta.
11:16 Mutta mutomat kiusaten anoit tunnustecti Taiuahast henelde.
Mutta muutamat kiusaten anoit tunnustähteä taiwahasta häneltä.
11:17 Mutta ette hen tiesi heiden aiatoxens sanoi hen heille/ Jocainen Waldakunda ioca itzens wastan erkane se tule kylmille/ Ja Hone langepi Honen päle.
Mutta että hän tiesi heidän ajatuksensa sanoi hän heille/ Jokainen

waltakunta joka itseens wastaan erkanee se tulee kylmille/ Ja huone lankeepi huoneen päälle.
11:18 Jos nyt Satanas o'bi itzens wasta' erinyt quinga sijs henen waldakundans seisopi? Ette te sanotta Minun Perkelet vlosaiauan Beelzebubin cautta.
Jos nyt satanas ompi itseensä wastaan erinnyt kuinka siis hänen waltakuntansa seisoopi? Että te sanotte minun perkeleet ulos ajawan beelzebubin kautta.
11:19 Mutta ios mine Perkelet Beelzebubin woimalla vlosaian/ Kenenge cautta sis teiden Poijat nijte vlosaiauat? Senteden heiden pite oleman teiden Domarin/
Mutta jos minä perkeleet beelzebubin woimalla ulos ajan/ Kenenkä kautta siis teidän pojat niitä ulos ajawat? Sentähden heidän pitää oleman teidän tuomarin/
11:20 Waan ios mine Jumalan sormella Perkelet vlosaian/ nin tosin on Jumalan Waldakunda teiden tygen tullut.
Waan jos minä Jumalan sormella perkeleet ulos ajan/ niin tosin on Jumalan waltakunta teidän tykön tullut.
11:21 Coska Wäkeue harniskoittu henen Cotons wariele/ nin henen omans ouat rauhas.
Koska wäkewä haarniskoituu hänen kotonsa warjelee/ niin hänen omansa owat rauhassa.
11:22 Mutta coska wäkeuembi hende tule ia ylitzewoitta henen/ Nin hen poisotta caiki henen aseens/ ioihinga hen turuasi/ ia henen Saalijns iacapi.
Mutta koska wäkewämpi häntä tulee ja ylitse woittaa hänen/ Niin hän poisottaa kaikki hänen aseensa/ joihinka hän turwasi/ ja hänen saaliinsa jakaapi.
11:23 Joca ei ole minu' cansani se ombi minua wastan/ Ja ioca ei minun cansan cokoa/ hen haijotta.
Joka ei ole minun kanssani se ompi minua wastaan/ Ja joka ei minun kanssani kokoaa/ hän hajoittaa.
11:24 Coska se Rietainen hengi Inhimisest wloslechte/ Nin hen lepitzewaelda carckeit paickoia/ etzipi lepo/ ia ei leudhe. Nin hen sanopi/ Mine palaia' iellens minun Honeseni iostan vloslexin.
Koska se riettainen henki ihmisesta ulos lähtee/ Niin hän läwitse waeltaa karkeita paikkoja/ etsiipi lepoa/ ja ei löydä. Niin hän sanoopi/ Minä palajan jällens minun huoneeseeni josta ulos läksin.
11:25 Ja quin he' tulepi/ nin he' leutepi sen lwdhilla lacastu' ia caunistetu'.
Ja kuin hän tuleepi/ niin hän löytääpi sen luudilla lakastun ja kaunistetun.

11:26 Silloin hen menepi ia ca'sansottapi seitzeme' mwta hende pahe'bata henge/ ia quin he siseltuleuat/ asuuat he sielle/ Ja sen Inhimisen wijmeiset tuleuat pahemaxi quin ensimeiset.
Silloin hän meneepi ja kanssansa ottapi seitsemän muuta häntä pahempaa henkeä/ ja kuin he sisälle tulewat/ asuwat he siellä/ Ja sen ihmisen wiimeiset tulewat pahemmiksi kuin ensimmäiset.
11:27 Ja se tapactui/ coska hen neite sanoi/ ylescorgotti yxi Waimo Canssan seast änens ia sanoi henelle/ Autuas on se Cochtu ioca sinun candanut on/ ia ne Niset ioitas imit.
Ja se tapahtui/ koska hän näitä sanoi/ ylös koroitti yksi waimo kansan seasta äänensä ja sanoi hänelle/ Autuas on se kohtu joka sinun kantanut on/ ja ne nisät joitas imit.
11:28 Nin hen sanoi/ Ja/ Autuat ouat ne iotca cwleuat Jumalan Sanan/ ia ketkeuet sen.
Niin hän sanoi/ Ja / Autuaat owat ne jotka kuulewat Jumalan sanan/ ja kätkewät sen.
11:29 Mutta coska Canssa tungijt/ rupeisi hen sanoman/ Teme Sucukunda ombi paha/ hen kysy mercki/ ia ei anneta henelle Mercki waan Jonan Prophetan mercki.
Mutta koska kansa tungit/ rupesi hän sanomaan/ Tämä sukukunta ompi paha/ hän kysyy merkkiä/ ja ei anneta hänelle merkki waan Jonan prophetan merkki.
11:30 Sille ninquin Jonas oli Niniuiteille mercki/ Nin Inhimisen Poica pite mös olema' telle Sucuku'nalle.
Sillä niinkuin Jonas oli niiniweläisille merkki/ Niin Ihmisen Poika pitää myös oleman tälle sukukunnalla.
11:31 Se Etele' Trötingi pite ylesastuma' Domio' ethe' teme' Sucuku'na' Miesten ca'sa/ ia pite heite domitzeman. Sille ette hen tuli mailman äriste cwleman Salomonin wijsautta. Ja catzo/ tesse ombi enämbi quin Salomon.
Se etelän trötinki pitää ylösastuman tuomion eteen tämän sukukunnan miesten kanssa/ ja pitää heitä tuomitseman. Sillä että hän tuli maailman ääristä kuulemaan Salomonin wiisautta. Ja katso/ tässä ompi enemmän kuin Salomon.
11:32 Ne Niniuitit pite ylesastuman domion ethen/ temen Sucuku'nan cansa/ ia sen cadhottaman. Sille ette he teit parannoxen Jonasen sarnast/ Ja catzo/ tesse ombi enembi quin Jonas.
Niin niiniwetit pitää ylösastuman tuomion eteen/ tämän sukukunnan kanssa/ ja sen kadottaman. Sillä että he teit parannuksen Jonaksen saarnasta/ Ja katso/ tässä ompi enempi kuin Jonas.

11:33 Eikengen sytyte Kynttelete/ ia pane ketköön/ eike mös wacan ala/ mutta Kyntteleialgan päle/ ette ne iotca sisellekieuuet walkeudhen näkisit.
Ei kenkään sytytä kynttilätä/ ja pane kätköön/ eikä myös wakan alle/ mutta kynttiläjalan päälle/ että ne jotka sisälle käywät walkeuden näkisit.
11:34 Silme ombi Rumin Kyntele/ Coska sis sinun silmes olis yxikertaine'/ nin sinun coko Rumis tulepi walkiaxi. Mutta ios se paha olis/ nin mös sinun Rumis ombi pimije.
Silmä ompi ruumiin kynttilä/ Koska siis sinun silmäsi olisi yksinkertainen/ niin sinun koko ruumisi tuleepi walkeaksi. Mutta jos se paha olisi/ niin sinun ruumiisi ompi pimeä.
11:35 Catzo sis ettei se Walkeus quin sinus on/ tulisi pimeydhexi.
Katso siis ettei se walkeus kuin sinussa on/ tulisi pimeydeksi.
11:36 Jos sis sinun Rwmis on caickinens Walkeus/ ia ei ole henelle ychten osaa pimeydhest/ nin se tule cokonans walkeudhexi/ ia walista sinun ninquin kircas leimaus.
Jos siis sinun ruumiisi on kaikkinensa walkeus/ ja ole hänellä yhtään osaa pimeydestä/ niin se tulee kokonansa walkeudeksi/ ja walistaa sinun niinkuin kirkas leimaus.
11:37 JA henen puhuesans/ rucoli hende yxi Phariseus/ peiueliselle ca'sans. Nin Iesus sisellemeni ia atrioitzi.
Ja hänen puhuessansa/ rukoili häntä yksi phariseus/ päiwälliselle kanssansa. Niin Jesus sisälle meni ja aterioitsi.
11:38 Mutta coska Phariseus näki/ imecteli hen/ ettei hen ennen sömens pesnyt.
Mutta koska phariseus näki/ ihmetteli hän/ ettei hän ennen syömistänsä pessyt.
11:39 Nin sanoi HERRA henelle/ Te Phariseuset puhdistatte wlcoisen polen Malioist ia Astioist/ Mutta teiden siseliset ouat teunens ratelust ia pahutta.
Niin sanoi HERRA hänelle/ Te phariseukset puhdistatte ulkoisen puolen maljoista ja astioista/ Mutta teidän sisälliset owat täynnänsä raatelusta ja pahuutta.
11:40 Te Hullut/ lulettaco ettei se ioca wlcoisen polen teki/ tehnyt mös siselmeist polda?
Te hullut/ luuletteko ettei se joka ulkoisen puolen teki/ tehnyt myös sisälmäistä puolta?
11:41 Quitengi andacat Almusat nijste quin teille on/ ia catzo/ nin teille ouat caiki puchtat.
Kuitenkin antakaat almuset niistä kuin teillä on/ ja katso/ niin teille owat kaikki puhtaat.

11:42 Mutta we teille Phariseuset/ ette te Tiunin teete Minduist ia Rudast/ ia caikinaisest Caalist/ ia te poisietet Domion ia Jumalan Rackauden. Neite tosin tulis tehde/ ia site toista ei ylenanda.
Mutta woi teille phariseukset/ että te tiunnin teette mintuista ja rudasta/ ja kaikkinaisesta kaalista/ ja te pois jätät tuomion ja Jumalan rakkauden/ Näitä tosin tulisi tehdän/ ja sitä toista ei ylenantaa.
11:43 We teille Phariseuset/ iotca pydhet ylimeiset istumet Sinagogisa/ ia tadhotta teruetettä Turwlla.
Woi teille phariseukset/ jotka pyydät ylimmäiset istuimet synagogissa/ ja tahdotte terwehtettää turuilla.
11:44 We teille Kirianoppenuet ia Phariseuset/ te Ulcokullatut/ sille te oletta ninquin peitetyt haudhat/ ioinenga päle Inhimiset tietemet kieuuet.
Woi teille kirjanoppineet ja phariseukset/ te ulkokullatut/ sillä te olette niinkuin peitetyt haudat/ joinenka päällä ihmiset tietämättä käywät.
11:45 Nin wastasi yxi nijste Lainoppenuista ia sanoi henelle/ Mestari/ neille sanoilla sine meite mös pilcat.
Niin wastasit yksi niistä lainoppineista ja sanoi hänelle/ Mestari/ näillä sanoilla sinä meitä myös pilkkaat.
11:46 Nin sanoi hen/ Ja we mös teille Lainoppenuille/ Sille että te raskautatte Inhimiset nijlle Coormilla quin he ei woi canda/ Ja ette te itze yhdelle sormelaka tadho nijhin ruueta.
Niin sanoi hän/ Ja woi myös teille lainoppineille/ Sillä te raskautatte ihmiset niillä kuormilla kuin he ei woi kantaa/ Ja ette itse yhdellä sormellakaan tahdo niihin ruweta.
11:47 We teille ette te rakennat Prophetadhen haudat/ Mutta teiden Iset tapoit ne.
Woi teille että te rakennat prophetain haudat/ Mutta teidän isät tapoit ne.
11:48 Nin te tosin todhistat ia ynnesostutta teiden Isein töihin/ Sille ette he tapoit ne/ mutta te rakennat nijnen Haudhat.
Niin te tosin todistat ja ynnä suostutte teidän isäin töihin/ Sillä että he tapoit ne/ mutta te rakennatte niiden haudat.
11:49 Senteden mös Jumalan Wisaus sanoi/ Mine leheten Prophetat ia Apostolit heiden tygens/ ia mutamat nijste he tappauat ia wainouat/
Sentähden myös Jumalan wiisaus sanoo/ Minä lähetän prophetat ja apostolit heidän tykönsä/ ja muutamat niistä he tappawat ja wainoawat/
11:50 Senpäle ette teste Sucukunnast kysyttemen pite caickein Prophetain weri/ ioca wloswodhatettu on mailman alghust/
Senpäälle että tästä sukukunnasta kysyttämän pitää kaikkein prophetain weri/ joka uloswuodatettu on maailman alusta/

11:51 Abelin werest saacka/ haman Zacharian weren asti/ ioca hucattijn Templin ia Altarin waihel. Tosin sano' mine teille. Se kysyten telde Sucukunnalda.
Abelin werestä saakka/ hamaan Zacharian wereen asti/ joka hukattiin templin ja alttarin waiheilla. Tosin sanon minä teille. Se kysytään tältä sukukunnalta.
11:52 We teille Lainoppenuille/ Sille te oletta ottanet Taidho' auaimen ette te itze sisellemenyuet ia ne sisellemeneueiset oletta poistorijuneet.
Woi teille lainoppineille/ Silä te olette ottaneet taidon awaimen ette te itse sisälle menneet ja ne sisälle menewäiset olette pois torjuneet.
11:53 Mutta coska he' oli nemet heille sanonut/ rupesit ne Lainoppenet ia Phariseuset hartasti hende adistama' ia caualasta kysyme' henelde monesta/
Mutta koska hän olin nämät heille sanonut/ rupesit ne lainoppineet ja phariseukset hartaasti häntä ahdistaman ja kawalasti kysymään häneltä monesta/
11:54 Ja wäigyit he'de ia etzit iotakin henen suustans onghia/ iosta he saisit canda henen pälens.
Ja wäijyit häntä ja etsit jotakin hänen suustansa onkia/ josta he saisit kantaa hänen päällensä.

XII. Lucu

12:1 COska nyt peeluku Canssa olit cokondunuet/ nin ette he toinen toisens päle tallasit rupesi hen sanoma' Opetuslastens tyge ensin/ Cauattacat itzeteiten Phariseusten Hapanoxest/ quin on Ulcokullatus/
Koska nyt pääluku kansaa olit kokoontuneet/ niin että he toinen toisensa päälle tallasit rupesi hän sanomaan opetuslastensa tykön ensin/ Kawahtakaat itseteitän phariseustan hapatuksesta/ kuin on ulkokullatus/
12:2 Sille ettei miten ole peitetty quin ei ilmei tule/ eike salattu/ quin ei tieteuexi tule.
Sillä ettei mitään ole peitetty kuin ei ilmi tule/ eikä salattu/ kuin ei tiettäwäksi tule.
12:3 Se'tede' mite te pimeis sanoitta ne walkeudes cwllaan/ Ja mite te coruaa' puhuita Ca'mios/ se pite sarnattama' Cattoin päle.
Sentähden mitä te pimeässä sanoitte ne walkeudessa kuullan/ Ja mitä te korwaan puhuitte kammioissa/ se pitää saarnattaman kattoin päällä.
12:4 Mutta mine sanon teille minu' Ysteuillen/ Elket nijte pelietkö iotca Rumin tappauat/ ia senperäst ei ole heille enämbete tekemist.
Mutta minä sanon teille minun ystäwäilleni/ Älkäät niitä peljätkö jotka

ruumiin tappawat/ ja sen perästä ei ole heille enempätä tekemistä.
12:5 Mutta mine tadhon osotta teille ketä teiden tule peliete. Pelietke hende iolla wäki ombi/ sijttequin hen tappanut on/ mös Heluettin syseite. Totta sanon mine teille/ site te pelietke.
Mutta minä tahdon osoittaa teille ketä teidän tulee peljätä. Peljätkää häntä jolla wäki ompi/ sittenkuin hän tappanut on/ myös helwettiin sysätä. Totta sanon minä teille/ sitä te peljätkää.
12:6 Eikö wijsi Warpulaist osteta cahdhel ropoilla? Ja ei yxike heiste ole Jumalan edhes wnohdettu.
Eikö wiisi warpulaista osteta kahdella rowolla? Ja ei yksikään heistä ole Jumalan edessä unohdettu.
12:7 Ouat mös caiki teiden päen hiuxet luetudh. Elkette sis pelietkö/ Sille te oletta paramat/ quin monda Warpulaista.
Owat myös kaikki teidän pään hiukset luetut. Älkäätte siisä peljätkö/ Sillä te olette paremmat/ kuin monta warpulaista.
12:8 Mutta mine sanon teille/ Jocainen quin minun tunnusta Inhimisten edes/ Sen mös Inhimisen Poian pite tunnustaman Jumalan Engeliten edes/
Mutta minä sanon teille/ Jokainen kuin minun tunnustaa ihmisten edessä/ Sen myös Ihmisen Pojan pitää tunnustaman Jumalan enkelitten edes/
12:9 Joca taas minun kieldä Inhimisten edes/ Se kielteen Jumalan Engeliten edes.
Joka taas minun kieltää ihmisten edes/ Se kielletään Jumalan enkelitten edessä.
12:10 Ja ioca puhupi sana' Inhimise' Poica wastan/ se henelle a'dexia'netan. Mutta ioca pyhe Henge pilcapi/ ei se henelle andexianneta.
Ja joka puhuupi sanan Ihmisen Poikaa wastaan/ se hänelle anteeksi annetaan. Mutta joka Pyhää Henkeä pilkkaapi/ ei se hänelle anteeksi anneta.
12:11 Coska he nyt teite edesweteuet heiden Sinagogins/ Esiuallan ia Waldamiesten eten/ nin elket murectiko/ quinga taicka mite te wastatta/ eli mite teiden sanoman pite/
Koska he nyt teitä edeswetäwät heidän synagogiinsa/ Esiwallan ja waltamiesten eteen/ niin älkäät murehtiko/ kuinka taikka mitä te wastaatte/ eli mitä teidän sanoman pitää/
12:12 Sille ette pyhe Hengi opetapi teien sille hetkelle/ mite teiden tule sanoa.
Sillä että Pyhä Henki opettapi teidän sillä hetkellä/ mitä teidän tulee sanoa.
12:13 Nin sanoi henelle yxi Canssast/ Mestari/ sanos minun welielleni/ ette hen iacais minun cansan Perimisen.
Niin sanoi hänelle yksi kansasta/ Mestari/ sanos minun weljelleni/ että hän

jakaisi minun kanssani perimisen.
12:14 Mutta hen sanoi henelle/ Inhiminen/ cuka minun pani Domarixi eli Perijakaiaxi teiden pälen?
Mutta hän sanoi hänelle/ Ihminen/ kuka minun pani tuomariksi eli perijakajaksi teidän päällen?
12:15 Ja sanoi hen heille/ Catzocat ia cauattacat Ahneudhest/ Sille ettei Inhiminen sijte ele/ ette henelle palio Tauara on.
Ja sanoi hän heille/ Katsokaat ja kawahtakaat ahneudesta/ Sillä ettei ihminen siitä elä/ että hänellä paljon tawaraa on.
12:16 Nin hen sanoi heille yhden Wertauxen sanoden.
Niin hän sanoi heille yhden wertauksen sanoen.
12:17 Oli yxi Ricas mies/ ionga Pelto palio Laiho cannoi/ Ja se aijatteli itzellens ia sanoi/ Mite mine teen? Ettei minulla ole cuhunga cokoon minun Eloni/
Oli yksi rikas mies/ jonka pelto paljon laihoa kantoi/ Ja se ajatteli itsellensä ja sanoi/ Mitä minä teen? Ettei minulla ole kuhunka kokoan minun eloni/
12:18 ia sanoi/ Sen mine teen/ Mine purghan minun Aittani ia swreman ylesrakena'/ Ja sinne cokoon caiki minun tuloni/ ia minun Hywuydheni.
ja sanoi/ Sen minä teen/ Minä puran minun aittani ja suuremman ylös rakennan/ Ja sinne kokoon kaikki minun tuloni/ ja minun hywyyteni.
12:19 Ja sanon Sieluleni/ Racas Sielu/ Sinulle ombi swri wara monexi wodexi pandu/ Lewä/ söö/ ioo/ remuitze.
Ja sanon sielulleni/ Rakas sielu/ Sinulla ompi suuri wara moneksi wuodeksi pantu/ Lepää/ syö/ juo/ riemuitse.
12:20 Mutta Jumala sanoi henelle/ Sine tompeli/ Tene ööne sinun Sielus sinulda poiskutzutan/ Cuca ne saapi iotcas walmistanut olet?
Mutta Jumala sanoi hänelle/ Sinä tomppeli/ Tänä yönä sinun sielusi sinulta pois kutsutaan/ Kuka ne saapi jotkas walmistanut olet?
12:21 Nein mös henelle kieupi/ ioca itzellens tauaroitze/ ia ei ole Ricas Jumalan edes.
Näin myös hänelle käypi/ joka itsellensä tawaroitsee/ ja ei ole rikas Jumalan edessä.
12:22 Nin hen sanoi Opetuslapsillens/ Senteden sanon mine teille/ Elket mwrectico teiden elemen eteen/ mite teiden pite sömen/ Eike mös Rumistan/ mille te sen puetatt.
Niin hän sanoi opetuslapsillensa/ Sentähden sanon minä teille/ Älkäät murehtiko teidän elämän eteen/ mitä teidän pitää syömän/ Eikä myös ruumiistan/ millä te sen puetat.
12:23 Eleme ombi enämbi quin Roca/ ia Rumis enämbi quin Wate.

Elämä ompi enempi kuin ruoka/ ja ruumis enempi kuin waate.
12:24 Catzelcat Corppi/ eiuet ne Kylue/ eike mös eloleicka/ ei ole heille mös Kellarite/ eike Aitta/ ia Jumala heite quitengi elette/ Quinga palio paramat te oletta quin Linnut?
Katselkaa korppia/ eiwät ne kylwä/ eikä myös elonleikkaa/ ei ole heille myös kellaria/ eikä aittaa/ ja Jumala heitä kuitenkin elättää/ Kuinka paljon paremmat te olette kuin linnut?
12:25 Cuca nyt teiste henen murehellans woipi lisete henen wardhellens yhden kynären?
Kuka nyt teistä hänen murheellansa woipi lisätä hänen warrellensa yhden kyynärän?
12:26 Ellei te sis woi site quin wähin ombi/ mixi te muista muredhitta?
Ellei te siis woi sitä kuin wähin ompi/ miksi te muista murehditte?
12:27 Catzelcat Cuckaisita quinga he caswauat/ Ei ne tötetee/ eike mös kehrä/ Nin sanon mine teille/ ettei Salomon caikes henen cunniasans nin ollut watittu quin yxi nijste.
Katselkaat kukkaisia kuinka ne kaswawat/ Ei ne työtä tee/ eikä myös kehrää/ Niin sanon minä teille/ ettei Salomon kaikessa hänen kunniassansa niin ollut waatettu kuin yksi niistä.
12:28 Jos sis Rohon ioca tenepene Kedholla seiso/ ia Homen vgnin heiteten Jumala nin watitzepi/ Quinga palio enämin hen teite watitzepi/ O te heickovskoiset?
Joka siis ruohon joka tänäpänä kedolla seisoo/ ja huomen uuniin heitetään Jumala niin waatitseepi/ Kuinka paljon enemmin hän teitä waatitseepi/ Oi te heikkouskoiset?
12:29 Senteden mös te elkette etzikö/ mite teiden sömen eli ioman pite/ ia elket corkiuteen mengö/
Sentähden myös te älkäätte etsiko/ mitä teidän syömän eli juoman pitää/ ja älkäät korkeuteen menkö/
12:30 Sille neinen caikein ielken pacanat mailmas seisouat.
Sillä näiden kaikkein jälkeen pakanat maailmassa seisowat.
12:31 Mutta teiden Isen tiete ette te neite taruitzett. Wan paramin etziket Jumalan Waldakunnan ielken/ nin nemet caiki teille tygelangeuat.
Mutta teidän Isän tietää että te näitä tarwitsette. Waan paremmin etsikäät Jumalan waltakunnan jälkeen/ niin nämät kaikki teille tykö lankeawat.
12:32 ELE Pelke piskurainen Lauma/ Sille ette teiden Isen hyue tachto ombi andaman teille waldakunda *
Älä pelkaa piskuruinen lauma/ Sillä että teidän Isän hywä tahto ompi antaman teille waltakunta.

12:33 Myyke mite teille ombi/ ia andacat Almuisat. Tehcket teillen Säckit iotca ei wanhane ychten puuttumattoman Tauaran Taiuahis/ Cuhunga ei warghas wlotu/ eike Coi raiska.
Myykää mitä teillä ompi/ ja antakaat almuset. Tehkäät teillen säkit jotka ei wanhene yhtään puuttumattoman tawaran taiwahissa/ Kuhunka ei waras ulotu/ eikä koi raiskaa.
12:34 Sille cussa teiden Tauaran ombi sielle mös onopi teiden sydhemen.
Sillä kussa teidän tawaran ompi siellä myös ompi teidän sydämen.
12:35 Olcoon teiden Solinna wötetyt/ ia teiden Kyntelet sytytetyt/
Olkoon teidän kupeenne wyötetyt/ ja teidän kynttilät sytytetyt/
12:36 Ja olcatta ninen Inhimisten caltaiset iotca heiden Herrans odhottauat coska hen Häistä palaiapi/ Ette coska hen tulepi ia pälecolkutta/ nin he cocta henen etens awauat.
Ja olkaatte niiden ihmisten kaltaiset jotka heidän Herrans odottawat koska hän häistä palajaapi/ Että koska hän tuleepi ja päälle kolkuttaa/ niin he kohta hänen eteens awaawat.
12:37 Autuat ouat ne palueliat iotca HERRA tultuans leutepi waluomast. Totisesta sanon mine teille/ ette hen sonnusta henens ia asetta heidet atrioitzemaan/ ia kieudhen hen paluelepi heite.
Ja olkaatte niiden ihmisten kaltaiset jotka heidän Herraansa odottawat koska hän häistä palajaapi/ Että koska hän tuleepi ja päälle kolkuttaa/ niin he kohta hänen eteensä awaawat.
12:38 Ja ios hen tulepi toises Waluos/ eli colmannes Waluos/ ia nein leutepi/ Autuat ouat ne palueliat.
Ja jos hän tuleepi toisessa walwossa/ eli kolmannessa walwos/ ja näin löytääpi/ Autuaat owat ne palwelijat.
12:39 Mutta se te tietkä/ ette ios Perenisende tiedheis mille hetkelle warghas tulis/ tosin hen waluois/ ia ei sallis henen Honetans yleslödhä.
Mutta se te tietkää/ että jos perheenisäntä tietäisi millä hetkellä waras tulisi/ tosin hän walwoisi/ ja ei sallist hänen huonettansa ylös lyödä.
12:40 Senteden olcata te mös walmit. Sille ette Inhimisen Poica tulepi sille hetkelle/ iolla ette te lulecka.
Sentähden olkaatte te myös walmiit. Sillä että Ihmisen Poika tuleepi sillä hetkellä/ jolla ette te luulekaan.
12:41 Nin sanoi Petari henelle/ HERRA/ sanocos temen Wertauxen meille eli mös caickille?
Niin sanoi Petari hänelle/ HERRA/ sanotkos tämän wertauksen meille eli myös kaikille?
12:42 Nin sanoi HERRA/ Cuka ombi wskolinen ia toimelinen Perenhaltia

ionga henen Herrans asetta henen Perehens päle/ ette hen heille oikealla aijalla Taruet andapi/
Niin sanoi HERRA/ Kuka ompi uskollinen ja toimellinen perheenhaltija jonka hänen Herransa asettaa hänen perheensäpäälle/ että hän heille oikealla ajalla. Tarpeet antaapi/
12:43 Autuas ombi se paluelia ionga Herra tultuans nein leute tekemest/
Autuas ompise palwelija jonka Herra tultuansa näinlöytää tekemästä/
12:44 Totisesta mine sanon teille/ ette hen asetta sen caikein ylitze mite henelle onopi.
Totisesti minä sanon teille/ että hän asettaa sen kaikkein ylitse mitä hänellä ompi.
12:45 Mutta ios se Paluelia sanopi sydhemesens/ Minun Herran wijpy tulemast/ ia rupepi Hosuman trengi ia picoi/ ia sömen ia iooman ia iopuman/
Mutta jos se palwelija sanoopi sydämessänsä/ Minun Herrani wiipyy tulemasta/ ja rupeaapi hosumaanrenkiä ja piikoja/ ja syömänja juoman ja juopuman/
12:46 Nin tulepi sen paluelian HERRA sine peiuen/ iona ei hen waroinut/ ia sine hetken/ quin ei hen tiedhe/ ia poickileickapi henen/ ia panepi henen osansa wskomattoin cansa.
Niin tuleepi sen palwelijan HERRA sinä päiwänä/ jona ei hän waronut/ ja sinä hetkenä/ kuin ei hän tiedä/ japoikkileikkaapi hänen/ja paneepi hänen osansa uskomattoimain kanssa.
12:47 Mutta se Paluelia ioca tiesi henen Herrans tadhon/ ia ei itzens walmistanut eike mös tehnyt henen tadho's ielken/ henen teuty palio hawoi kerssi.
Mutta sepalwelija jokatiesi hänen Herransa tahdon/ ja ei itsensä walmistanut eikä myös tehnyt hänen tahtonsa jälkeen/ hänen täytyy paljon haawoja kärsiä.
12:48 Joca taas ei tienyt/ ia quitengi teki hauain ansiota/ sen pite wähemen hawoi kerssimen. Sille ette kelle palio annettu ombi/ palio mös henen takaans etziten/ ia kelle palio on haltun annettu/ silde mös palio kysyten.
Joka taas ei tiennyt/ ja kuitenkin teki haawan ansiota/ sen pitää wähemmin haawoja kärsimän. Sillä että kelle paljon annettu ompi/ paljon myös hänen takaansa etsitään/ ja kelle paljon onhaltuun annettu/ siltä myös paljon kysytään.
12:49 Mine tulin sytytemen * Tulda maan päle/ ia mite mine paramin tachtoisin quin ette se io palais/

Minä tulin sytyttämään tulta maan päälle/ ja mitä minä paremmin tahtoisin kuin että se jo palaisi/
12:50 Mutta minun pite ennen Castella castettaman/ ia quinga mine ikewoitzen sihenasti ette se teuteten?
Mutta minun pitää ennen kasteella kastettaman/ ja kuinka minä ikäwöitsen siihen asti että se täytetään?
12:51 Lwlettaco ette mine tulin Rauha lehettemen Maan päle? En/ ma mine/ Mutta eroitust.
Luuletteko että minä tulin rauhaa lähettämään maan päälle? En/ sanon minä/ Mutta eroitusta.
12:52 Sille ette testedes pite wijsi oleman yhdes Hones eroitetudh/ colmet cachta wastan/ ia caxi colme wastan.
Sillä että tästedes pitää wiisi oleman yhdes huoneessa eroitetut/ kolme kahta wastaan/ ja kaksi kolmea wastaan.
12:53 Ise eroitetan poicans wastan/ ia Poica Isen wastan/ Eiti tytertens wasta'/ ia Tyter eitins wastan/ Anoppi Miniens wastan Ja Minie anoppins wastan.
Isä eroitetun poikaansa wastaan/ ja poika isäänsä wastaan/ Äiti tytärtänsä wastaan/ ja tytär äitiänsä wastaan/ Anoppi miniäänsä wastaan. Ja miniä anoppiansa wastaan.
12:54 Nin sanoi hen mös Canssalle/ Coska te näet Piluen nouseuan Lennest/ nin te cochta sanotta/ Sadhe tule/ Ja nin mös tulepi.
Niin sanoi hän myös kansalle/ Koska te näet pilwen nousewan lännestä/ niin te kohta sanotte/ Sade tulee/ Ja niin hän myös tuleepi.
12:55 Ja coska te näet Etelen twleuan/ nin te sanotta/ Helle tule/ ia nin mös tulepi.
Ja koska te näet etelän tulewan/ niin te sanotte/ Helle tulee/ ja niin myös tuleepi.
12:56 Te wlcokullatut/ Taiuan ia Maan modhon te taidhat coetella/ Mixei te sis täte aica coettele?
Te ulkokullatut/ Taiwaan ja maan muodon te taidat koetella/ Miksei te siis tätä aikaa koettele?
12:57 Mingeteden sis ette te itzesten domitze mike oikeus ombi?
Minkä tähden siis että te itsestänne tuomitse mikä oikeus ompi?
12:58 Sille coskas nyt menet sinun Rijtawellies ca'sa Esiwallan eten/ nin pydhe tielle ettes heneste päsisit/ Senpäle ettei hen sinua lehes Domarin eten weteisi/ ia se Domari yle'annais sinun Böuelille/ ia se Böueli heittepi sinun Tornihin.
Sillä koskas nyt menet sinun riitaweljesi kanssa esiwallan eteen/ niin pyydä

tiellä ettäs hänestä pääsisit/ Senpäälle ettei hän sinua lähes tuomarin eteen wetäisi/ ja se tuomari ylenantaisi sinun pyöwelille/ ja se pyöweli heittääpi sinun torniin.
12:59 Mine sanon sinule/ Ei sine sielde ennen wlostule/ quin sine wimeisen Ropoin maxat.
Minä sanon sinulle/ Ei sinä sieltä ennen ulos tule/ kuin sinä wiimeisen ropoin maksat.

** Myket) Mydhe/ kielde/ ylencatzo/ wihat/ ei asu/ ei tauaroitzeman/ ei miteken omistaman etc. ne caiki merckitzeuet ettei kengen pide miteken ylitze Jumalata/ ia henen Sanans racastaman/ eli etzinen/ Waan nin quin P. Pauali sanopi 1. Cor. 7. Tanquam nihil habentes. Sille ette iocainen Christittu pite caiki Ychteitze pitemen/ ia lehimeisille's tarpexi ehcke mite hen woipi ia taita/ Quinga ia coska hen taruitze hende ninquin Christus henen wastaans teki. * Tulda) se on sen Sananlaskon taual (Mine tadhon Tulen sytyte) se on/ Mine tadho' rida' nosta Euangelium cautta/ ia soisin kernaast sen io oleuan/ Mutta minun Hengen se ennen costanda/ ia site mine ikeuöitzen.*

XIII. Lucu.

13:1 Nln olit mutamat samal aijal sijne tykene/ iotca iulghistit henelle nijste Galileist/ ioinenga weren Pilatus oli heiden wffrins cansa secoittanut.
Niin olit muutamat samalla ajalla siinä tykönä/ jotka julistit hänelle niistä Galileista/ joinenka weren Pilatus oli heidän uhrinsa kanssa sekoittanut.
13:2 Ja Iesus wastasi ia sanoi heille/ Lwlettaco ette nämet Galileit olit synniset caikein Galileusten ylitze ette he semmotoisi kersit?
Ja Jesus wastasi ja sanoi heille/ Luuletteko että nämät Galileit olit syntiset kaikkein Galileusten ylitse että semmoisia kärsit?
13:3 Ei/ ma mine/ Wan ellei te paranna teiten/ nin te caiki samalmoto huckan tuletta/
Ei / sanon minä/ Waan ellei te paranna teitän/ niin te kaikki samalla muotoa hukkaat tulette/
13:4 Taicka lwlettako/ ette ne cadexantoistakymende ioinenga päle Torni Silohas langesi/ ia tappoi heijet/ olit wighaliset caikein Inhimisten ylitzen/ iotca Jerusalemis asuit?
Taikka luuletteko/ että ne kahdeksantoista kymmentä joinenka päälle torni Siloassa lankesi/ ja tappoi heidät/ olit wialliset kaikkein ihmisten ylitsen/ jotka Jerusalemissa asuit?
13:5 Ei/ ma mine/ Wan ellei te paranna teiten/ nin te caiki samalmoto huckan tuletta.
Ei/ sanon minä/ Waan ellei te paranna teitän/ niin te kaikki samalla muotoa hukkaan tulette.

13:6 Sanoi hen mös temen Wertauxen. Yhdelle oli Ficuna pw/ hene' Winatarhasans istutettu/ ia tuli ia etzi hedelmete henes/ ia ei leutenyt.
Sanoi hän myös tämän wertauksen. Yhdellä oli wiikunapuu/ hänen wiinatarhassansa istutettu/ ja tuli ja etsi hedelmätä hänessä/ ja ei löytänyt.
13:7 Nin sanoi hen Winatarha' Haltialle/ Catzos/ io colmet wootta mine olen tullut/ ia etzinyt hedelmet teste Ficuna puust/ ia en leudhe/ Hacka hende pois/ mixi hen maata estepi?
Niin sanoi hän wiinatarhan haltijalle/ Katsos/ jo kolme wuotta minä olen tullut/ ja etsineet hedelmät tästä wiikunapuusta/ ja en löydä/ Hakkaa häntä pois/ mikis hän maata estääpi?
13:8 Mutta hen wastasi ia sanoi henelle/ HERRA/ salli henen wielle tene woonna/ nincauuan quin mine caiuan henen ymberins ia sonnitan henen/
Mutta hän wastasi ja sanoi hänelle/ HERRA/ salli hänen wielä tätä wuonna/ niin kauan kuin minä kauan hänen ympäriinsä ja sonnitan (lannoitan) hänen/
13:9 ios hen sijttekin hedelmeitzis/ iolleika/ nin hacka hende sijtte pois.
jos hän sittenkin hedelmäitsisi/ jolleika/ niin hakkaa häntä sitten pois.
13:10 Ja hen opetti Sabbathina yhdes Sinagogas/
Ja hän opetti Sabbathina yhdessä synagogassa/
13:11 Ja catzos/ Yxi Waimo iolla oli Sairaudhen Hengi cadexantoistakymende wootta/ ia se oli rammittu/ ia ei woinut pätens ylesoijenda.
Ja katsos/ Yksi waimo jolla oli sairauden henki kahdeksantoista kymmentä wuotta/ ja se oli rammattu/ ja ei woinut päätänsä ylös ojentaa.
13:12 Mutta coska Iesus sen näki/ cutzui hen henen tygens/ ia sanoi henelle/ Waimo/ ole wapah sinun taudhistas.
Mutta koska Jesus sen näki/ kutsui hän hänen tykönsä/ ja sanoi hänelle/ Waimo/ ole wapaa sinun taudistasi.
13:13 Ja pani kätens henen pälens. Ja cochta se itzens ylesoijensi ia kijtti Jumala.
Ja pani kätensä hänen päällensä. Ja kohta se itsensä ylös ojentaa ja kiittää Jumalaa.
13:14 Nin wastasi Sinagogan Pämies/ ia närckestyi ette Iesus paransi Sabbathina/ ia sanoi Canssalle/ Cwsi peiue ouat ioina sopi tötetedhe/ nijne tulcat sis ia andacat teiten paratta/ ia ei Sabbathina.
Niin wastasi synagogan päämies/ ja närkästyi että Jesus paransi Sabbathina/ ja sanoi kansalle/ Kuusi päiwää owat joina sopii työtä tehdä/ niinä tulkaat siis ja antakaat teitän parattaa/ ja ei Sabbattina.
13:15 Nin wastasi hende HERRA ia sanoi/ Sine vlcokullattu/ Eikö itzecukin teiste päste henen Nautans eli Asins Sabbathina seimeste ia iohdata

iomalle?
Niin wastasi häntä HERRA ja sanoi/ Sinä ulkokullattu/ Eikö itsekukin teistä päästää hänen nautansa eli aasinsa Sabbathina seimestä ja johdata lomalle?
13:16 Eikö mös pideis teme Abrahamin Tyter Sabbathina pästettemen teste siteeste/ iolla Sathanas on io cadhexantoistakymende wootta henen sitonut?
Eikö myös pitäisi tämä Abrahamin tytär Sabbathina päästettämän tästä siteestä/ jolla satanas on jo kahdeksantoista kymmentä wuotta hänen sitonut?
13:17 Ja quin hen neite sanoi/ nin caiki häpeisit iotca hende wastanseisoit. Ja caiki Canssa iloitzi caikein cunnialisten Töiden ylitze iotca henelde techtin.
Ja kuin hän näitä sanoi/ niin kaikki häpeäisit jotka häntä wastaan seisoit. Ja kaikki kansa iloitsi kaikkein kunniallisten töiden ylitse jotka häneltä tehtiin.
13:18 Nin hen sis sanoi/ Kenenge Wertainen on Jumalan waldakunda/ Ja kenenge caltaisexi mine sen teen?
Niin hän siis sanoi/ Kenenkä wertainen on Jumalan waltakunta/ Ja kenenkä kaltaiseksi minä sen teen?
13:19 Se on Sinapin siemenen wertainen/ ionga Inhiminen otti/ ia kylui henen Yrttitarhans/ ia se caswoi ia tuli swrexi puuxi/ ia Linnut Taiuas alda pesiuet sen oxain ala.
Se on sinapin siemenen wertainen/ jonka ihminen otti/ ja kylwi hänen yrttitarhaansa/ ja se kaswoi ja tuli suureksi puuksi/ ja linnut taiwasalta pesiwät sen oksain alla.
Ja taas hän sanoi/ Kenenkä wertaiseksi minä Jumalan waltakunnan teen?
13:20 Ja taas hen sanoi/ Kenenge Wertaisexi mine Jumalan Waldakunnan teen?
hen wasta ia sanopi teille/ Em mine teite tunne custa te oletta.
Ja taas hän sanoi/ Kenenkä wertaiseksi minä Jumalan waltakunnan teen? hän wastaa ja sanoopi teille/ En minä teitä tunne kusta te olette.
13:21 Se on Hapatoxen caltainen/ ionga yxi Waimo otti/ ia pani sen colmen wacan iauhoin secaan/ siehenasti quin se caiki hapansi.
Se on hapatuksen kaltainen/ jonka yksi waimo otti/ ja pani sen kolmen wakan jauhoin sekaan/ siihen asti kuin se kaikki hapansi.
13:22 Ja hen waelsi Caupungeite ia Kylie mödhen ia opetti/ Ja matkusti Jerusalemin pein.
Ja hän waelsi kaupungeita ja kyliä myöten ja opetti/ Ja matkusti Jerusalemiin päin.
13:23 Nin sanoi yxi henelle/ HERRA/ Wähekö nijte on iotca wapadhetan? Nin sanoi hen heille/

Niin sanoi yksi hänelle/ HERRA/ Wähäkö niitä on jotka wapahdetaan? Niin sanoi hän heille/
13:24 Kiluoittacat sen achtan portin cautta siselkeudhe/ Sille ette mo'da ouat (sanon mine teille) iotca pyteuet siselkieudhe/ ia eiuet woi.
Kilwoittakaa sen ahtaan portin kautta sisälle käydä/ Sillä että monta owat/ (sanon minä teille) jotka pyytäwät sisälle käydä/ ja eiwät woi
13:25 Coska nyt Perenisende on ylesnosnut/ ia ouen sulkenut/ Nin te rupiat vlconseisoman/ ia ouen päle colkuttaman ia sanoman/ HERRA/ HERRA/ aua meille. Ja
Koska nyt perheenisäntä on ylös noussut/ ja owen sulkenut/ Niin te rupeat ulkona seisomaan/ ja owen päälle kolkuttamaan ja sanomaan/ HERRA/ HERRA/ awaa meille.
13:26 Nin te rupiat sanoman/ Me olema sönyet ia ionuet sinun edeses/ ia catuilla sine meite opetit.
Niin te rupeat sanomaan/ Me olemme syöneet ja juoneet sinun edessäsi/ ja kaduilla sinä meitä opetit.
13:27 Ja henen pite sanoman/ Mine sanon teille/ Em mine teite tunne custa te oletta/ Poismenget minun tykeni caiki te Pahointekiet/
Ja hänen pitää sanoman/ Minä sanon teille/ En minä teitä tunne kusta te olette/ Pois menkäät minun tyköäni kaikki te pahointekijät/
13:28 Sielle pite olema' idku ia Hamban kiristus/ coska te näette Abrahamin ia Isaachin ia Jacobin/ ia caiki Prophetat Jumalan waldakunnas/ mutta teidene vlosaiettauan.
Siellä pitää oleman itku ja hammasten kiristys/ koska te näette Abrahamin ja Isachin ja Jakobin/ ja kaikki prophetat Jumalan waltakunnassa/ mutta teitänne ulos ajettawan.
13:29 Ja heiden pite tuleman Idest ia Lennest/ pohiasest ia Etelest/ ia Jumalan Waldakunnas Istuman.
Ja heidän pitää tuleman idästä ja lännestä/ pohjoisesta ja etelästä/ ja Jumalan waltakunnassa istuman.
13:30 Ja catzo/ Ne ouat wijmeiset/ iotca tuleuat ensimeisixi/ ia ne ouat ensimeiset/ iotca tuleuat wimeisixi.
Ja katso/ Ne owat wiimeiset/ jotka tulewat ensimmäisiksi/ ja ne owat ensimmäiset/ jotka tulewat wiimeisiksi.
13:31 Samana peiuene edeskeuit mutomat Phariseusist/ ia sanoit henelle/ Rienne/ ia mene telde pois/ Sille ette Herodes tachto sinun tappa.
Samana päiwänä edeskäwit muutamat phariseuksista/ ja sanoit hänelle/ Riennä/ ja mene täältä pois/ Sillä että Herodes tahtoo sinun tappaa.
13:32 Ja hen sanoi heille/ Menget ia sanocat sille Ketulle/ Catzos/ mine

vlosaian Perkeleit/ ia parannan tenepene ia home'na/ ia colman peiuen mine loputetaa'.
Ja hän sanoi hänelle/ Menkäät ja sanokaat sille ketulle/ Katsos/ minä ulos ajan perkeleet/ ja parannan tänäpänä ja huomenna/ ja kolmen päiwänä minä lopetetaan.
13:33 Quite'gi pite minu' tenepene ia homena ia homene' taca waeltama'/ Sille ettei taida olla/ ette Propheta mwalla hucatan/ quin Jerusalemis.
Kuitenkin pitää minun tänäpänä ja huomenna ja huomenen takaa waeltaman/ Sillä ettei taida olla/ että propheta muualla hukataan/ kuin Jerusalemissa.
13:34 Jerusalem/ Jerusalem/ ioca tapat Prophetat/ ia kiuitet heite iotca sinun tyges leheteten/ Quinwsein mine tahdoin coota sinun Poijas ninquin Lindu Pesens henen sipeins ala/ ia ette te tactonuat?
Jerusalem/ Jerusalem/ joka tapat prophetat/ ja kiwität heitä jotka sinun tykösi lähetetään/ Kuin usein minä tahdoin koota sinun poikasi niinkuin lintu pesänsä hänen siipeinsä alle/ ja ette te tahtoneet?
13:35 Catzocat teiden Honen ietete' teille kylmille/ Sille mine sano' teille ette te minua ennen näe/ quin se aica tule coska te sanotta/ Hyuestisiugnattu olco' se ioca tulepi Herra' Nimeen
Katsokaat teidän huoneen jätetään teille kylmille/ Sillä minä sanon teille että te minua ennen näe/ kuin se aika tulee koska te sanotte/ Hywästi siunattu olkoon se joka tuleepi Herran nimeen.

XIV. Lucu

14:1 IA se tapactui/ ette hen tuli yhden Phariseusten Pämiehen Honen sisel Sabbathina roca ottaman. Ja he wartioitzit hende/
Ja se tapahtui/ että hän tuli yhden phariseusten päämiehen huoneen sisälle Sabbathina ruokaa ottamaan. Ja he wartioitsit häntä/
14:2 Ja catzo/ sijne oli yxi Wesitautinen Inhiminen henen edesens.
Ja katso/ siinä oli yksi wesitautinen ihminen hänen edessänsä.
14:3 Ja Iesus wastasi Lainoppenuille ia phariseusille ia sanoi/ Sopico Sabbathina paranda?
Ja Jesus wastasi lainoppineille ja phariseuksille ja sanoi/ Sopiika Sabbathina parantaa?
14:4 Nin he waikenit. Mutta hen rupesi heneen/ ia paransi henen ia laski menemen.
Niin he waikenit. Mutta hän rupesi häneen/ ja paransi hänen ja laski menemään.

14:5 Ja hen wastaten sanoi heille/ Kenengen teiden Nauta eli Asi Caiuon putopi/ ia ei cochta hende yleswedhä Sabbathin peiuene?
Ja hän wastaten sanoi heille/ Kenenkä teidän nauta eli aasi kaiwoon putoopi/ ja ei kohta häntä ylös wedä Sabbathin päiwänä?
14:6 Ja eiuet he taineet hende tehen wastata.
Ja eiwät he tainneet häntä tähän wastata.
14:7 Mutta hen sanoi Wierahille wertauxe'/ coska hen merckitzi quinga he walitzit ylimeisi istuimita/ ia sanoi heille/
Mutta hän sanoi wieraille wertauksen/ koska hän merkitsi kuinka he walitsit ylimmäisiä istuimia/ ja sanoi heille/
14:8 Coskas cutzutaan ioldaculda Häihin/ nin ele ylimeisexi istu ettei lehes iocu cunnialisembi sinua/ ombi henelde cutzuttu/
Koskas kutsutaan joltakulta häihin/ niin älä ylimmäiseksi istu ettei lähes joku kunniallisempi sinua/ ompi häneltä kutsuttu/
14:9 ia nin tule se ioca seke sinun ette henen on cutzunut/ ia sanopi sinulle/ Anna telle sija. Ja nin sine häpien cansa rupiat alambana istuman.
ja niin tulee se joka sekä sinun että hänen on kutsunut/ ja sanoopi sinulle/ Anna tälle sija. Ja niin sinä häpeän kanssa rupeat alempana istumaan.
14:10 Mutta paramin coskas cutzuttu olet/ nin mene ia istu alamaisen sijaan Senpäle/ ette coska se tule ioca sinun cutzunut on/ sanois sinulle/ Ysteuen/ nouse ylemmä/ Silloin sinulle on cunnia ninen edhes/ iotca ynne atrioitzeuat.
Mutta paremmin koskas kutsuttu olet/ niin mene ja istu alimmaiseen sijaan. Sen päälle/ että koska se tulee joka sinun kutsunut on/ sanoisi sinulle/ Ystäwäni/ nouse ylemmäs/ Silloin sinulla on kunnia niiden edessä/ jotka ynnä aterioitsewat.
14:11 Sille ette ioca itzens ylende/ hen aletaan/ Ja ioca itzens alendapi/ se yleteen.
Sillä että joka itsensä ylentää/ hän alennetaan/ Ja joka itsensä alentapi/ se yletään.
14:12 Sanoi hen mös sille/ ioca henen cutzunut oli/ Coskas teet Peiuelist taica Echtolist/ nin ele cutzu Ysteuites/ eike welijes/ eike Langoijas/ eike Rickaita Naburitas/ ettei he sinua woroin cutzuisi/ ia sinulle hyuenteghos maxaisit.
Sanoi hän myös sille/ joka hänen kutsunut oli/ Koskas teet päiwällistä taikka ehtoollista/ niin älä kutsu ystäwiäsi/ eikä weljiäsi/ eikä lankojasi/ eikä rikkaita naapuriasi/ ettei he sinua wuoroin kutsuisi/ ja sinulle hywän tekosi maksaisit.
14:13 Mutta paramin coskas Wieraspidhon teet/ nin cutzu Kieuhet/ Sairat/

Onduuat/ Sockiat/
Mutta paremmin koskas wieraspidon teet/ niin kutsu köyhät/ sairaat/ ontuwat/ sokeat/
14:14 nin sine olet autuas/ Sille ettei heille ole wara sinulle maxa/ Mutta sinule pite maxettaman ninen Wanhurskasten ylesnousemises.
niin sinä olet autuas/ Sllä ettei heillä ole wara sinulle maksaa/ Mutta sinulle pitää maksettaman niiden wanhurskasten ylösnousemisessa.
14:15 Mutta coska yxi nijste ynne atrioitzeuist nämet cwli/ sanoi hen henelle/ Autuas ombi se ioca söpi Leipe Jumalan Waldakunnas.
Mutta koska yksi niistä ynnä aterioitsit nämät kuuli/ sanoi hän hänelle/ Autuas ompi se joka syöpi leipää Jumalan waltakunnassa.
14:16 Nin sanoi hen henelle/ Yxi Inhiminen oli walmistanut swren Echtolisen/ ia cutzui monda/
Niin sanoi hän hänelle/ Yksi ihminen oli walmistanut suuren ehtoollisen/ ja kutsui monta/
14:17 Ja wloslehetti henen paluelinas Ectolisen hetkelle sanoma' nijlle cutzutuille. Tulcat/ sille ette caiki ouat walmistetut.
Ja uloslähetti hänen palwelijansa ehtoollisen hetkellä sanoman niille kutsutuille. Tulkaat/ sillä että kaikki owat walmistetut.
14:18 Ja he rupesit ierestens caiki heidens estelemen. Se ensimeinen sanoi henelle/ Mine ostin Maancartanon/ ia pite menemen site catzoman/ Mine rucolen sinua/ sano minun esten.
Ja he rupesit järestänsä kaikki heitänsä estelemään. Se ensimmäinen sanoi hänelle/ Minä ostin maankartanon/ ja pitää menemän sitä katsomaan/ Minä rukoilen sinua/ sano minun estetyksi.
14:19 Ja se toinen sanoi/ Mine ostin wijsi pari hercki/ ia menen heite coetteleman/ Mine rucolen sinua/ sano minun esten.
Ja se toinen sanoi/ Minä ostin wiisi paria härkiä/ ja menen heitä koettelemaan/ Minä rukoilen sinua/ sano minun estetyksi.
14:20 Ja se colmas sanoi/ Mine olen Emennen nainut/ ia senteden en taidha mine tulla. Ja paluelia palasi/ ia sanoi caiki nämet iellens Herrallens.
Ja se kolmas sanoi/ Minä olen emännän nainut/ ja sen tähden en taida minä tulla. Ja palwelija palasi/ ja sanoi nämät jällens Herrallensa.
14:21 Nin wihastui Perenisende/ ia sanoi palueliallens/ Mene nopiast vlos Caupungin Catuille ia Cuijlle ia saata tenne waiuaset ia Sairat/ Onduuat ia Sokiat.
Niin wihastui perheenisäntä/ ja sanoi palwelijallens/ Mene nopeasti ulos kaupungin kaduille ja kujille ja saata tänne waiwaiset ja sairaat/ ontuwat ja sokeat.

14:22 Ja sanoi paluelia/ Herra/ mine olen technyt quin sine keskit/ Ja wiele nyt sija on.
Ja sanoi palwelija/ Herra/ minä olen tehnyt kuin sinä käskit/ Ja wielä nyt sijaa non.
14:23 Ja sanoi Herra paluelialle/ Mene vlos maanteille ia aidhoille/ ia wadhi heite siseltuleman/ ette minun Honen teuteteisin.
Ja sanoi Herra palwelijalle/ Mene ulos maan teille ja aidoille/ ja waadi heitä sisälle tulemaan/ että minun huoneeni täytettäisiin.
14:24 Mutta mine sanon teille/ Ettei yxiken nijste Miehiste quin cutzuttin/ pide maistaman minun Ectolistan.
Mutta minä sanon teille/ Ettei yksikään niistä miehistä kuin kutsuttiin/ pidä maistaman minun ehtoollistani.
14:25 Nin palio Wäki henen cansans waelsi. Ja hen kiensi henens/ ia sanoi heille/
Niin paljon wäkeä hänen kanssansa waelsi. Ja hän käänsi hänens/ ja sano heille/
14:26 Jos iocu tulepi minun tykeni ia ei wiha henen Isens/ Eitins/ Emendens/ Lapsians/ weliens ia Sisaritans/ ia wiele senpälen henen oma Hengiens/ ei se taidha olla minun opetuslapsen.
Jos joku tuleepi minun tyköni ja ei wihaa hänen isäänsä/ äitiänsä/ emäntäänsä/ lapsiansa/ weljiänsä ja sisariansa/ ja wielä senpäällen hänen omaa henkeänsä/ ei se taida olla minun opetuslapseni.
14:27 Ja cuca Ristiens ei canna ia minua seura/ ei se taida olla minun opetuslapsen.
Ja kuka ristiänsä ei kanna ja minua seuraa/ ei se taida olla minun opetuslapseni.
14:28 Sille cuca teiste se ombi ioca tahdon Tornin raketa/ ia ei ennen istudhen laske sen Culunnosta ios henelle ombi wara site teuttä?
Sillä kuka teistä se ompi joka tahtoo tornin rakentaa/ ja ei ennen istuen laske sen kulunnasta jos hänellä ompi wara sitä täyttää?
14:29 Senpäle ettei hen/ coska hen peruxen laskenut on/ ia ei woi teuttä/ tule caikein nijnen pilcaxi iotca sen näkeuet/ ia sanouat/
Sen päälle ettei hän/ koska hän perustuksen laskenut on/ ja ei woi täyttää/ tule kaikkein niiden pilkaksi jotka sen näkewät/ ja sanowat/
14:30 Teme inhiminen rupesi rakendaman ia ei woinut teuttä.
Tämä ihminen rupesi rakentamaan ja ei woinut täyttää.
14:31 Taicka cuca Kuningas tachtopi waelta sotimaan toisen Kuningan wastan/ eikö hen ennen istudhen aiattele/ Jos hen woisi Kymenelle tuhanella cohdhata sen ioca henen wastahans tule cahden kymenen tuhanen

cansa?
Taikka kuka kuningas tahtoopi waeltaa sotimaan toisen kuninkaan wastaan/ eikö hänen ennen istuen ajattele/ Jos hän woisi kymmenellä tuhannella kohdata sen joka hänen wastahansa tulee kahdenkymmenen tuhannen kanssa?
14:32 Mwtoin/ coska hen wiele caucan on/ nin hen lehettä henelle Sanoman/ ia Rauha rucolepi.
Muutoin/ koska hän wielä kaukana on/ niin hän lähettää hänelle sanoman/ ja rauha rukoileepi.
14:33 Nin mös iocainen teiste quin ei louu caikista iotca henelle on/ ei se taidha olla minun Opetuslapsen.
Niin myös jokainen teistä kuin ei luowu kaikista jotka hänellä on/ ei se taida olla minun opetuslapseni.
14:34 Sola ombi hyue/ Mutta ios Sola tule maghuttomaxi/ mille se höistetän?
Suola ompi hywä/ Mutta jos suola tulee mauttomaksi/ millä se höystetään?
14:35 Eike se Maasa/ Eike Sonnasa ole tarpelinen/ Mutta se poisheitetän. Jolla Coruat on cwlla/ se cwlkan.
Eikä se maassa/ eikä sonnassa ole tarpeellinen/ Mutta se pois heitetään. Jolla korwat on kuulla/ se kuulkaan.

XV. Lucu

15:1 JA henen tygens keuit caiki Weronottaiat ia Synniset/ hende cwleman.
Ja hänen tykönsä käwit kaikki weronottajat ja syntiset/ häntä kuulemaan.
15:2 Nin napitzit Phariseuset ia Kirianoppeneet ia sanoit/ Teme Syndisite wastanrupe/ ia söpi heiden cansans.
Niin napitsit phariseukset ja kirjanoppineet ja sanoit/ Tämä syntisiä wastaan rupeaa/ ja syöpi heidän kanssansa.
15:3 Nin hen sanoi heille temen Wertauxen sanoden/
Niin hän sanoi heille tämän wertauksen sanoen/
15:4 Cuca ombi teiste se Inhiminen/ iolla on sata Lammast/ ia ios hen yhden nijste cadhotta/ Eikö hen iäte yhdexe'kymende ia yhdexe' Corpehen/ ia mene sen ielken ioca o'bi cadonut/ sihenasti ette he' sen leutepi?
Kuka ompi teistä se ihminen/ jolla on sata lammasta/ ja jos hän yhden niistä kadottaa/ Eikö hän jätä yhdeksänkymmentä ja yhdeksää korpeen/ ja mene sen jälkeen joka ompi kadonnut/ siihen asti että hän sen löytääpi?
15:5 Ja quin hen leutepi sen/ nin hen panepi sen olallens iloiten.
Ja kuin hän löytääpi sen/ niin paneepi sen olallensa iloiten.

15:6 Ja coska hen tulepi Cotians/ nin hen cokoncutzu hene' Ysteue's ia Naburins/ ia sanopi heille/ Iloitka minun cansani/ Sille ette mine leusin minun Lampani ioca cadhonut oli.
Ja koska hän tuleepi kotians/ niinhän kokoon kutsuu hänen ystäwänsä ja naapurinsa/ ja sanoopi heille/ Iloitkaa minun kanssani/ Slllä että minä löysin minun lampaani jokakadonnut oli.
15:7 Mine sanon teille/ Ette nin mös pite ilo olema' Taiuaas yhden Synneisen päle/ ioca henens paranda/ enemin quin yhdexenkymenen ia yhdexen Hurskasten päle/ iotca ei taruitze paranosta.
Minä sanon teille/ Että niin myös pitää ilo oleman taiwaassa yhden syntisen päälle/ joka hänensä parantaa/ enemmin kuin yhdeksänkymmenen ja yhdeksän hurskasten päälle/ jotkaei tarwitse parannusta.
15:8 Taica cuca Waimo ombi iolla on kymenen peningite/ ios hen yhden heiste cadhotta/ Eikö hen ylessytyte Kyntelete/ ia lakaise Honecta/ ia wisusta etzi nincauua' quin he' sen leute?
Taikka kuka waimo ompijolla on kymmenen penninkiä/ jos hän yhden heistä kadottaa/ Eikö hänylös sytytäkynttilätä/ ja lakaise huonetta/ ja wisusti etsi niinkauan kuin hän sen löytää?
15:9 Ja quin hen sen leutenyt on/ cokoncutzu hen Ysteuens ia Kylenswaimot ia sanopi/ Iloitka minun cansani/ Sille ette mine leusin minun peningin/ ionga mine cadhotin.
Ja kuin hän se löytänyt on/ kokoon kutsuu hän ystäwänsä ja kyläns ä waimot ja sanoopi/ Iloitkaa minun kanssani/ Sillä että minä löysin minun penningin/ jonka minä kadotin.
15:10 Nin mös sano' mine teille/ pite ilo oleman Jumalan Engeliten edes yhden Syndisen ylitze ioca henens paranda.
Niin myös sanon minä teille/ pitääilo oleman Jumalan enkelitten edes yhden syntisen ylitse joka hänensä parantaa.
15:11 JA hen sanoi/ Yhdel Miehelle oli caxi Poica/
Ja hän sanoi/ Yhdellä miehellä oli kaksi poikaa/
15:12 Ja se Norembi heiste sanoi Isellens/ Ise/ Anna minulle se osa Tauarast quin minun tule. Ja hen iacoi heille Tauaran.
Ja se nuorempiheistä sanoi isällensä/ Isä/Anna minulle se osa tawarasta kuin minun tulee. Ja hän jakoi heille tawaran.
15:13 Ja ei cauuan sen ielken/ coska se Norembi poica oli caiki coonut/ lexi hen erehen caukaisel makunnalle/ ia sielle hen huckasi caike' henen Tauarans haureudes Elemes.
Ja ei kauan sen jälkeen/ koska ne nuorempi poika oli kaikki koonnut/ läksi hän eräälle kaukaisella maakunnalle/ ja siellä hän hukkasi kaiken hänen

tawaransa haureellisessa elämässä.
15:14 Coska hen nyt caiki oli haaskanut/ nin tuli swri Nelke caickeen sihen Makundan/ Ja hen rupeis hätendemen.
Koska hän nyt kaikki oli haaskannut/ niin tuli suuri nälkä kaikkeen siihen maakuntaan/ Ja hän rupesi hätääntymän.
15:15 Ja poismeni/ ia hen kinirippui yhdes sen makunnan Caupamiehes/ ioca henen lehetti pellollens caitzeman henen Sicoians.
Ja pois meni/ ja hän kiinni riippui yhdessä maakunnan kauppamiehessä/ joka hänen lähetti pellollensa kaitsemaan hänen sikojansa.
15:16 Ja hen pyti watzans Raual teutte/ iota Sigat söit/ ia eikengen henelle site andanut.
Ja hän pyyti watsansa rawalla täyttää/ jota siat söit/ ja ei kenkään hänelle sitä antanut.
15:17 Nin hen aijatteli itzellens/ ia sanoi/ Quinga monella minun Iseni palcolisille ombi kylle Leipe/ ia mine nelken coolen?
Niin hän ajatteli itsellensä/ ja sanoi/ Kuinka monella minun isäni palkollisella ompi kyllä leipää/ ja minä nälkään kuolen?
15:18 Mine ylesnousen/ ia kieun minun Iseni tyge/ ia sanon henelle/ ISE/ mine olen synditehnyt Taiuan ia sinun edeses/
Minä ylös nousen/ ja käyn minun isäni tykö/ ja sanon hänelle/ ISÄ/ minä olen syntiä tehnyt taiwaan ja sinun edessäsi/
15:19 ia en ole sillen mahdolinen sinun Poijaxes cutzutta/ Tee minun ninquin yhden sinun Palcolisistas. Ja hen ylesnousi/ ia tuli Isens tyge.
ja en ole silleen mahdollinen sinun pojaksesi kutsuttaa/ Tee minun niinkuin yhden sinun palkollisistasi/ ja hän ylös nousi/ ja tuli isänsä tykö.
15:20 Coska hen wiele nyt taambana oli/ näki henen Isens henen/ ia armachti henen pälens iooxi/ ia langesi henen Caulans/ ia sutaannoi henen.
Koska hän wielä nyt taempana oli/ näki hänen isänsä hänen/ ja armahti hänen päällensä juoksi/ ja lankesi hänen kaulaansa/ ja suuta antoi hänen.
15:21 Nin sanoi Poica henelle/ ISE/ mine olen synditehnyt Taiuan ia sinun edeses/ ia en ole mahdolinen testedes sinun Poiaxes cutzutta.
Niin sanoi poika hänelle/ ISÄ/ minä olen syntiä tehnyt taiwaan ja sinun edessäsi/ ja en ole mahdollinen tästedes sinun pojaksesi kutsuttaa.
15:22 Nin sanoi Ise Paluelijllens/ Edestoocat ne parahat waatteet/ ia puettaca henen pälens/ ia andacat Sormus henen käteens/ ia kenget henen ialkoins/
Niin sanoit Isä palwelijallensa/ Edestuokaat parhaat waatteet/ ja puettakaa hänen päällensä/ ja antakaat sormus hänen käteensä/ ja kengät hänen jalkoinsa/

15:23 Ja edestoocat se sötettu Wasicka/ ia tappacat/ Sökem/ riemuitkam/
Ja edestuokaat se syötetty wasikka/ ja tappakaat/ Syökäämme/ riemuitkaamme/
15:24 Sille teme minun Poican coollut oli/ ia iellenswircosi. Hen oli cadhonnut/ ia on iellensleutty. Ja he rupeisit riemuitzeman.
Sillä tämä minun poikani kuollut oli/ ja jällens wirkosi. Hän oli kadonnut/ ja on jällens löydetty. Ja he rupesit riemuitseman.
15:25 Mutta henen wanhembi Poicans oli pellolla. Ja quin hen tuli/ ia lehestui Honetta/ cwli hen Laulun ia Tantzit.
Mutta hänen wanhempi poikansa oli pellolla. Ja kuin hän tuli/ ja lähestyi huonetta/ kuuli hän laulun ja tantzit.
15:26 Ja cutzui yhden Paluelioistans ia kysyi/ mike se oli.
Ja kutsui yhden palwelijoitansa ja kysyi/ mikä se oli.
15:27 Nin hen sanoi henelle/ Sinun Welies tuli/ ia Ises andoi tappa sen sötetun Wasickan/ ette hen sai henen teruene iellens.
Niin hän sanoi hänelle/ Sinun weljesi tuli/ ja Isäsi antoi tappaa sen syötetyn wasikan/ että hän sai hänen terweenä jällens.
15:28 Nin wihastui hen/ ia ei tachtonut sisellemenne. Nin meni sis henen Isens wlos/ ia rucoli hende.
Niin wihastui hän/ ja ei tahtonut sisälle mennä. Niin meni siis hänen Isänsä ulos/ ja rukoili häntä.
15:29 Mutta hen wastasi ia sanoi Isellens/ Catzos/ nin monda wootta mine paluelen sinua/ ia en ole coskan sinun keskys ylitzekeunyt/ ia ett sine ole coskan andanut minulle Wohlaca/ ette mine madhaisin riemuita Ysteueini cansa.
Mutta hän wastasi ja sanoi Isällensä/ Katsos/ niin momta wuotta minä palwelen sinua/ ja en ole koskaan sinun käskysi ylitse käynyt/ ja et sinä ole koskaan antanut minulle wohlaakaan/ että minä mahtaisin riemuita ystäwäini kanssa.
15:30 Mutta nyt/ ette sinun Poicas tuli/ ioca caiken henen Tauarans on haaskanut Portoin cansa/ tapoit sine henelle sen sötetun Wasickan.
Mutta nyt/ että sinun poikasi tuli/ joka kaiken hänen tawaransa on haaskannut porttoin kanssa/ tapoit sinä hänelle sen syötetyn wasikan.
15:31 Nin sanoi hen henelle/ Minun Poican/ aina sine olet minun tykeneni/ ia caiki mite minun onopi/ se ombi sinun.
Niin sanoi hän hänelle/ Minun poikani/ aina sinä olet minun tykönäni/ ja kaikki mitä minun ompi/ se ompi sinun.
15:32 Nin pideis sinun riemuitzeman ia iloitzeman/ Sille ette teme sinun Welies oli coollut/ ia iellenswircosi/ Hen oli cadhonut/ ia ombi iellensleutty.

Niin pitäisi sinun riemuitseman ja iloitseman/ Sillä että tämä sinun weljesi oli kuollut/ ja jällens wirkosi/ Hän oli kadonnut/ ja ompi jällens löydetty.

XV. Lucu

16:1 SAnoi hen mös Opetuslapsille's/ Oli yxi Ricas mies/ iolla oli yxi Honenhaltia/ ia se cannettin henen edesens/ ette hen oli hucuttanut hene' Hywuydens.
Sanoi hän myös opetuslapsillensa/ Oli yksi rikas mies/ jolla oli yksi huoneenhaltija/ ja se kannettiin hänen edessänsä/ että hän oli hukuttanut hänen hywyyttänsä.
16:2 Ja hen cutzui hene' ia sanoi henelle/ Mixi mine sen sinusta cwlen? Tee lucu sinu' Hallituswirghastas/ Sille ett sine szaa testedes hallita.
Ja hän kutsui hänen ja sanoi hänelle/ Miksi minä sen sinusta kuulen? Tee luku sinun hallituswirastasi/ Sillä et sinä saa tästedes hallita.
16:3 Nin sanoi se Honenhalltia itzellens. Mite mine teen? Sille minun Herran poisotta minulda wirghan/ Em mine woi caiwa/ Häpien mine kieriete.
Niin sanoi se huoneenhaltija itsellensä. Mitä minä teen? Sillä minun Herran pois ottaa minulta wiran/ En minä woi kaiwaa/ Häpeän minä kerjätä.
16:4 Mine tiedhe' mite mine teen/ coska mine nyt wirghasta poispannan/ nin he coriauat minun heiden Honesens.
Minä tiedän mitä minä teen/ koska minä nyt wirasta pois pannaan/ niin he korjaawat minun heidän huoneessansa.
16:5 Ja hen cutzui tyge's caiki hene' Herrans welgoliset/ ia sanoi ensimeiselle/ Quinga palio sine olet minun Herrani welca?
Ja hän kutsui tykönsä kaikki hänen Herransa welkolliset/ ja sanoi ensimmäiselle/ Kuinka paljon sinä olet minun Herrani welkaa?
16:6 Nin hen sanoi/ Sata tynnyrite Ölio. Ja hen sanoi henelle/ Ota sinun kirias ia istu pian/ ia kiriota wisikymende.
Niin hän sanoi/ Sata tynnyriä öljyä. Ja hän sanoi hänelle/ Ota sinun kirjasi ja istu pian/ ja kirjoita wiisikymmentä.
16:7 Sijtte hen toiselle sanoi/ Palioco sine olet welca? Hen sanoi/ Sata punda Nisuija. Ja hen sanoi henelle/ Ota sinun kirias/ ia kirioita cadhexankymende.
Sitten hän toiselle sanoi/ Paljonko sinä olet welkaa? Hän sanoi/ Sata puntaa nisuja. Ja hän sanoi hänelle/ Ota sinun kirjasi/ ja kirjoita kahdeksankymmentä.
16:8 Ja se HERRA kijtti site wäre Honenhaltia ette hen toimelisest teki/ Sille ette temen Mailman Lapset ouat toimelisemat quin walkeudhen Lapset

heiden Sughusans.
Ja se HERRA kiitti sitä wäärää huoneenhaltijaa että hän toimellisesti teki/ Sillä että tämän maailman lapset owat toimellisemmat kuin walkeuden lapset heidän suwussansa.
16:9 Ja mine mös sanon teille/ Tehcket teille Ysteuite sijte * wärest Mammonast/ Senpäle ette costa te taruitzet/ nin he coriauat teite ijancaikisin Maiohin.
Ja minä myös sanon teille/ Tehkäät teille ystäwiä siitä wäärästä mammonasta/ Sen päälle että koska te tarwitset/ niin he korjaawat teitä iankaikkisiin majoihin.
16:10 Joca wehimes on wskolinen/ hen mös palios on wskolinen/ Ja ioca wehimes wärä ombi/ se mös palios on wärä.
Joka wähimmässä on uskollinen/ hän myös paljossa on uskollinen/ Ja joka wähimmässä wäärä ompi/ se myös paljossa on wäärä.
16:11 Jollei te sis olluet wskoliset sijne wäres Mammonas/ cuca teille site wskopi quin totinen on?
Jollei te siis olleet uskolliset siinä wäärässä mammonassa/ kuka teille sitä uskoopi kuin totinen on?
16:12 Ja ellei te ole wieralises wskoliset/ cuca teille sen andapi quin teiden oman on?
Ja ellei te ole wieraallisessa uskolliset/ kuka teille sen antaapi kuin teidän oman on?
16:13 Eikengen Paluelia taidha cachta Herra paluella/ Sille taicka hen ychte wihapi/ ia toista racastapi/ Eli hen yhdes kijnirippu/ ia toista ylencatzo. Ette te taidha Jumalata paluella ia mammon.
Ei kenkään palwelija taida kahta herraa palwella/ Sillä taikka hän yhtä wihaapi/ ja toista rakastaapi/ Eli hän yhdessä kiinni riippuu/ ja toista ylen katsoo. Ette te taida Jumalata palwella ja mammonaa.
16:14 Caiki nämet cwlit mös Phariseuset iotca ahnet olit/ ia nauroit hende.
Kaikki nämät kuulit myös phariseukset jotka ahneet olit/ ja nauroit häntä.
16:15 Ja hen sanoi heille/ Te oletta ne iotca itzen hurskaxi teette Inhimisten edes/ mutta Jumala tundepi teiden sydhemenne/ Sille ette mite corckia on Inhimisten edes/ se ombi cauhistos Jumalan edes.
Ja hän sanoi heille/ Te olette ne jotka itsenne hurskaaksi teette ihmisten edessä/ mutta Jumala tunteepi teidän sydämenne/ Sillä että mitä korkea on ihmisten edessä/ se ompi kauhistus Jumalan edessä.
16:16 Laki ia Prophetat noidhuit Johannesen asti/ ia sijte aijasta ilmoitetan Jumalan Waldakunda Euangeliumin cautta/ ia iocainen sihen siselle wäelle tunge.

Laki ja prophetat noiduit Johannekseen asti/ ja siitä ajasta ilmoitetaan Jumalan waltakunta ewankeliumin kautta/ ja jokainen siihen sisälle wäellä tunkee.
16:17 Pikemin Taiuas ia maa huckupi/ quin yxi rachtu Laista langesis.
Pikemmin taiwas ja maa hukkuupi/ kuin yksi rahtu laista lankeisisi.
16:18 Joca henen Emenens ylenanda/ ia toisen naipi/ hen tekepi Hoorin. Ja ioca sen Miehelde hylietyn naipi/ hen tekepi mös Hoorin.
Joka hänen emäntänsä ylen antaa/ ja toisen naipi/ hän tekeepi huorin. Ja joka sen mieheltä hyljätyn naipi/ hän tekeepi myös huorin.
16:19 Nin oli yxi Ricas mies/ ioca pughetettin purpuralla ia Callilla Lina waatteil/ ia eli iocapeiue herculisest.
Niin oli yksi rikas mies/ joka puetettiin purppuralla ja kalliilla liinawaatteilla/ ja eli jokapäiwä herkullisesti.
16:20 Nin oli mös yxi Kierijeie nimelde Lazarus/ ioca makasi henen portins edes teunens Paiseita/
Niin oli myös yksi kerjääjä nimeltä Lazarus/ joka makasi hänen porttinsa edes täynnänsä paiseita/
16:21 ia pysi rauitta nijste muruista iotca langesit sen Rickan peudelde. Mutta quitengin tulit coirat/ ia nolit henen paiseinsa.
ja pyysi rawittaa niistä muruista jotka lankesit sen rikkaan pöydältä. Mutta kuitenkin tulit koirat/ ja nuolit hänen paiseensa.
16:22 Nin tapachtui ette se Kierijeie cooli/ ia wietin Engelilde Abrahamin helmahan. Cooli mös se Rickas/ ia haudhattijn.
Niin tapahtui että se kerjääjä kuoli/ ja wietiin enkeliltä Abrahamin helmaan. Kuoli myös se rikas/ ja haudattiin.
16:24 Quin hen nyt Heluettis pijnas oli/ ylesnosti hen silmens/ ia näki Abrahamin taambana/ ia Lazarusen henen helmasans/ husi hen ia sanoi/
Kuin hän nyt helwetissä piinas oli/ ylös nosti hän silmänsä/ ja näki Abrahamin taampana/ ja Lazaruksen hänen helmassansa/ huusi hän ja sanoi/
16:25 Ise Abraham/ armadha minun pälen/ ia lehette Lazarus castaman henen Sormens pä weten/ ia iehdyteis minun Kieleni/ Sille ette mine pinatan tesse liekisse.
Isä Abraham/ armahda minun päälleni/ ja lähetä Lazarus kastamaan hänen sormensa pää weteen/ ja jäähdyttäisi minun kieleni/ Sillä että minä piinataan tässä liekissä.
16:26 Nin sanoi Abraham/ Poican/ muista ettes saidh hywydhes eleises/ ia Lazarus samalmoto site wastan paha.
Niin sanoi Abraham/ poikan/ muista että sait hywyyden eläissäsi/ ja

Lazarus samalla muotoa sitä wastaan pahaa.
16:27 Mutta nyt hen lodhutosta nautitze/ ia sine pinatan. Ja ylitze caiki neite/ ombi meiden ia teiden welille swri iopa kinitetty/ nin ette ne/ ioca tachtouat telde menne sinne teiden tygen/ eiuet he woi/ eike mös sielde tenne ylessastua.
Mutta nyt hän lohdutusta nautitsee/ ja sinä piinataan. Ja ylitse kaikkia näitä/ ompi meidän ja teidän wälilla suuri juopa kiinnitetty/ niin että ne/ jotka tahtowat täältä mennä sinne teidän tykön/ eiwät he woi/ eikä myös sieltä tänne ylös astua.
16:28 Nin hen sanoi/ Mine rucolen sis sinua Ise/ ettes lehetet henen minun Iseni Coton/
Niin hän sanoi/ Minä rukoilen siis sinua isä/ että lähetät hänen minun isäni kotiin/
16:29 Sille minulla ombi wisi Welie/ ette hen todhistais heille/ senpäle/ ettei hekin mös tulisi tehen pinan sijaan.
Sillä minulla ompi wiisi weljeä/ että hän todistaisi heille/ sen päälle/ ettei hekin myös tulisi tähän piinan sijaan.
16:30 Sanoi henelle Abraham/ Ombi heille Moses ia Prophetat/ cwlcaat heite.
Sanoi hänelle Abraham/ Ompi heillä Moses ja prophetat/ kuulkaat heitä.
16:31 Mutta hen sanoi/ Ei Ise Abraham/ mutta ios iocu coolleista menis heiden tygens/ nin he parannoxen tekisit.
Mutta hän sanoi/ Ei isä Abraham/ mutta jos joku kuolleista menisi heidän tykönsä/ niin he parannuksen tekisit.
16:32 Mutta hen sanoi henelle/ Ellei he Mosest ia Prophetait cwle/ nin eiuet mös he wsko/ ios iocu coolluista ylesnousis.
Mutta hän sanoi hänelle/ Ellei he Mosesta ja prophetait kuule/ niin eiwät myös he usko/ jos joku kuolleista ylösnousisi.

** Wäre Mammon) Mammon) merkitze Rickautta/ ia cutzutan Wärexi ette ne wärin kieuteten/ Cutzutan ne mös/ Wieralisexi) eli mucalaisixi/ Sille ettei ne alati pysy meiden tykenem/ ninquin ne Hengeliset ia totiset Rickaudhet pysyuet. Wskolinen olla Mammonis/ se on/ coska iocu ne kieutte Jumalan teden meiden Lehimeisen tarpexi/ Joca ei site tee/ ei hen mös ole wskolinen Hengelises Rickaudes/ se on/ Ei hen nijte ensingen saa.*

XVII. Lucu

17:1 NIn sanoi hen Opetuslapsillens/ Se on mahdothoin ettei Pahenoxet tule.
Niin sanoi hän opetuslapsillensa/ Se on mahdotoin että pahennukset tulee.
17:2 We quitengin henelle/ ionga cautta ne tuleuat/ Se olis henelle

parambi/ ette Myllykiui henen Caulans ripustetaisin/ ia heiteteisin Merehen/ quin hen iongun neiste Pieniste pahennais.
Woi kuitenkin hänelle/ jonka kautta ne tulewat/ Se olis hänelle parempi/ että myllykiwi hänen kaulaansa ripustettaisiin/ heitettäisiin mereen/ kuin hän jonkun näistä pienistä pahentais.
17:3 Cartacat teiten. Jos sinun Welies wastas rickopi/ nin nuchtele hende/ ia ios hen itzens paranda/ nin anna henelle andexi.
Karttakaat teitän. Jos sinun weljesi wastaasi rikkoopi/ niin nuhtele häntä/ ja jos hän itsensä parantaa/ niin anna hänelle anteeksi.
17:4 Ja ios hen seitzemist peiues ricko sinua wastan/ ia seitzemist peiues pala sinun tyges sanoden/ Mine cadhun/ nin anna henele andexi.
Ja jos hän seitsemästi päiwässä rikkoo sinua wastaan/ ja seitsemästi päiwässä palaa sinun tykösi sanoen/ Minä kadun/ niin anna hänelle anteeksi.
17:5 Ja Apostolit sanoit Herralle/ Lise meille wsko.
Ja apostolit sanoit hänelle/ Lisää meille uskoa.
17:6 Mutta Herra sanoi/ Jos teille olis wsko ninquin Sinapin siemen/ ia sanoisit telle Willi ficunapwlle/ Ylesiurita sinus ia sijrdhä sinus Merehen/ nin hen cwlis teite.
Mutta Herra sanoi/ Jos teillä olisi usko niinkuin sinapin siemen/ ja sanoisit tälle williwiikunapuulle/ Ylös juurita sinus ja siirrä sinun mereen/ niin hän kuulisi teitä.
17:7 Mutta kelle teiste ombi Paluelia/ ioca kynde taicka Caria caitze/ coska hen Cotia tule metzest/ ette hen sanopi henelle/ Mene cochta atrioitzeman?
Mutta kellä teistä ompi palwelija/ joka kyntää taikka karjaa kaitsee/ koska hän kotia tulee metsästä/ että hän sanoopi hänelle/ Minä kohta aterioitseman?
17:8 Eikö hen pikimin sano henelle? Walmista echtolist/ sonnusta sinus/ ia paluele minua/ nincauuan quin mine söön ia ioon/ ia sijtte söö ia ioo sine.
Eikö hän pikemmin sano hänelle? Walmista ehtoollista/ sonnusta sinus/ ja palwele minua/ niin kauan kuin minä syön ja juon/ ja sitten syö ja juo sinä..
17:9 Wai kijttekö hen Paluelians/ ette hen teki mite henelle kesketty oli?
Wai kiittääkö hän palwelijaansa/ että hän teki mitä hänelle käsketty oli?
17:10 En lwle. Nin mös te/ coska te oletta * caiki tehnyet/ iotca teille kesketyt ouat/ nin sanocat/ Me olema keluottomat palueliat/ Me teijmme quin meiden piti tekemen.
En luule. Niin myös te/ koska te olette kaikki tehneet/ jotka teille käsketyt owat/ niin sanokaat/ Me olemme kelwottomat palwelijat/ Me teimme kuin meidän piti tekemän.

17:11 JA se tapachtui/ hen meni Jerusalemin pein/ matkusti hen keskelde Samarian ia Galilean.
Ja se tapahtui/ hän meni Jerusalemiin päin/ matkusti hän keskeltä Samarian ja Galilean.
17:12 Ja quin hen tuli ychten Kylen/ coctasit henen kymenen Spitalist mieste/ iotca taamban seisoit/
Ja kuin hän tuli yhteen kylään/ kohtasit hänen kymmenen spitaalista miestä/ jotka taampana seisoit/
17:13 ia corghotit änens/ ia sanoit/ Iesu racas Mestari/ armadha meiden pälen.
ja korotit äänensä/ ja sanoit/ Jesus rakas Mestari/ armahda meidän päällen.
17:14 Ja coska hen ne näki/ sanoi hen heille/ Menget/ ia osottacat teiten Papille. Ja se tapachtui/ ette he mennesens tulit puchtaxi.
Ja koska hän ne näki/ sanoi hän heille/ Menkäät/ ja osoittakaat teitän papille. Ja se tapahtui/ että he mennessäns tulit puhtaaksi.
17:15 Nin yxi heiste/ coska hen näki ette hen parattu oli/ palasi hen iellens/ ia kunnioitti Jumalata swrella änelle/
Niin yksi heistä/ koska hän näki että hän parattu oli/ palasi hän jällens/ ja kunnioitti Jumalata suurella äänellä/
17:16 ia langesi casuollens henen Jalcains iuren/ ia kijtti hende.
ja lankesi kaswoillensa hänen jalkainsa juureen/ ja kiitti häntä.
17:17 Ja se oli yxi Samaritanus. Mutta Iesus wastasi ia sanoi/ Eikö kymenen puhdistettu? Cussa sis ne Yhdexen ouat?
Ja se oli yksi samaritanus. Mutta Jesus wastasi ja sanoi/ Elkö kymmnen puhdistettu? Kussa siis ne yhdeksän owat?
17:18 Ei ole leutty/ iotca palasit/ ia annoit Jumala' cunnian/ waan teme Mucalainen?
Ei ole löydetty/ jotka palasit/ ja annoit Jumalan kunnian/ waan tämä muukalainen?
17:19 Ja hen sanoi henelle Nouse yles ia mene/ Sinun wskos ombi sinun wapactanut.
Ja hän sanoi hänelle Nouse ylös ja mene/ Sinun uskosi ompi sinun wapahtanut.
17:20 Coska hen nyt Phariseusilde kysyttin/ Coska Jumala' Walda ku'da olis tuleua/ wastasi hen heille ia sanoi/ Ei Jumala' Waldaku'da tule * wlkolisen menon cansa/ eike he mös sano/
Koska hän nyt phariseuksilta kysyttiin/ Koska Jumalan waltakunta olisi tulewa/ wastasi hän heille ja sanoi/ Ei Jumalan waltakunta tule ulkoisen

menon kanssa/ eikä he myös sano/
17:21 Catzo tesse catzo sielle. Sille catzo/ Jumala' Waldaku'da ombi teiden sisellenne.
Katso tässä katso siellä. Sillä katso/ Jumalan waltakunta ompi teidän sisällänne.
17:22 Nin sanoi hen Opetuslapsillens/ Se aica tulepi/ Coska te halaat nädhexen ychte Inhimisen Poian peiuiste/ ia ette te näe.
Niin sanoi hän opetuslapsillensa/ Se aika tuleepi/ Koska te halaat nähdäksen yhtä Ihmisen Pojan päiwistä/ ja ette te näe.
17:23 Ja he sanouat teille/ Catzo tesse/ catzo sielle/ Elkette mengö/ elkette mös seuratko.
Ja he sanowat teille/ Katso tässä/ katso siellä/ Älkäätte menkö/ älkäätte myös seuratko.
17:24 Sille ninquin Pitkeisen leimaus ylehelde leimachta/ ia paista caikein päle/ iotca Taiuan alla ouat/ Nin mös pite Inhimisen Poian henen peiuenens oleman.
Sillä niinkuin pitkäisen leimaus ylhäältä leimahtaa/ ja paistaa kaikkein päälle/ jotka taiwaan alla owat/ Niin myös pitää Ihmisen Pojan hänen päiwänänsä oleman.
17:25 Mutta ennen tule henen palio kerssie/ ia hyliette teste Sucukunnast.
Mutta ennen tulee hänen paljon kärsiä/ ja hyljättää tästä sukukunnasta.
17:26 Ja ninquin tapachtui Noen peiuine/ nin mös tulepi Inhimisen Poian peiuine.
Ja niinkuin tapahtui Noan päiwinä/ niin myös tuleepi Ihmisen Pojan päiwinä.
17:27 He söit/ ioit/ nait/ ia holit/ haman sihen peiuen asti/ coska Noe Archan meni/ ia Wedhenpaisumus tuli/ ia cadhotti caiki.
He söit/ joit/ nait/ ja huolit/ hamaan siihen päiwään asti/ koska Noa arkkiin meni/ ja wedenpaisumus tuli/ ja kadotti kaikki.
17:28 Samalmoto mös quin tapachtui Lothin peiuine/ He söit/ ioit/ ostit/ myit/ istutit/ ia rakensit.
Samalla muotoa myös kuin tapahtui Lothin päiwinä/ He söit/ joit/ ostit/ myit/ istutit/ ja rakensit.
17:29 Mutta sine peiuene coska Loth Sodomast wlosmeni/ nin satoi Tulda ia Tulikiui Taiuahast/ ia cadhotti caiki.
Mutta sinä päiwänä koska Loth Sodomasta ulos meni/ niin satoi tulta ja tulikiweä taiwaasta/ ja kadotti kaikki.
17:30 Telletaualla pite mös se peiue oleman/ coska Inhimisen Poica ilmoitetan.
Tällä tawalla pitää myös se päiwä oleman/ koska Ihmisen Poika ilmoitetaan.

17:31 Samalla peiuelle/ ioca Caton päle olis/ ia henen Caluns Honesa/ elken alasastuko heite ottaman. Samalmoto/ ioca Wainiolla olis/ elken palatco iätettuidhen ielken.
Samalla päiwällä/ joka katon päällä olisi/ ja hänen kalunsa huoneessa/ älkään alas astuko heitä ottamaan. Samalla muotoa/ joka wainiolla olisi/ älkään palatko jätettyiden jälkeen.
17:32 Waan muistacat Lothin Emenen päle.
Waan muistakaat Lothin emännän päälle.
17:33 Jocainen quin pyte Sieluns wapatta/ sen hen cadhotta/ Ja iocainen quin sen cadhotta/ hen saattapi henen Elemehen.
Jokainen kuin pyytää sielunsa wapahtaa/ sen hän kadottaa/ Ja jokainen kuin sen kadottaa/ hän saattaapi hänen elämään.
17:34 Mine sanon teille/ Sine öne caxi yhdes Wootes macauat/ Yxi ylesotetan/ ia se toinen iäteten.
Minä sanon teille/ Sinä yönä kaksi yhdessä wuoteessa makaawat/ Yksi ylös otetaan/ ja se toinen jätetään.
17:35 Caxi ynne iauhauat/ Yxi ylesotetan/ ia se toinen iäteten.
Kaksi ynnä jauhawat/ yksi ylös otetaan/ ja se toinen jätetään.
17:36 Ja he wastasit/ ia sanoit henelle. HERRA/ cussa sis? Nin sanoi hen heille/ Cussaikene's Raato ombi/ sinne mös Cotkat heidens cokouat.
Ja he wastasit/ ja sanoit hänelle. HERRA/ kussa siis? Niin sanoi hän heille/ Kussa ikänänsä raato ompi/ sinne myös kotkat heidäns kokoawat.

** Caiki tehnyt) Tesse Christus puhupi iuri Inhimisen taualla yxikerdaisest/ wlconaisist Töist/ Sille ettei yxiken woi/ eike taida Jumalan edes tedhe teudelisest/ nin palio quin hen ombi welcapä/ Sille ettei Jumala tydhy töihin.*

XVIII. Lucu

18:1 NIN sanoi he' mös heille Wertauxe' sijte/ Ette aina tule rucoella ia ei wesymen/ Ja sanoi.
Niin sanoi hän myös heille wertauksen siitä/ Että aina tulee rukoilla ja ei wäsymän/ Ja sanoi.
18:2 Yxi Domari oli yhdes Caupungis/ ioca ei pelienyt Jumalata/ eike häwenyt Inhimisi.
Yksi tuomari oli yhdessä kaupungissa/ joka ei peljännyt Jumalata/ eikä häwennyt ihmisiä.
18:3 Nin oli mös yxi Leski sijne Caupungis/ ia tuli henen tygens/ sanoden/ Wariele minua Ritawelieldeni.
Niin oli myös yksi leski siinä kaupungissa/ ja tuli hänen tykönsä/ sanoen/

Warjele minua riitaweljiltäni.
18:4 Ja ei hen coskan tachtonut. Mutta wijmen/ hen sanoi itzellens/ Waicka em mine Jumalata pelke/ enge häpie Inhimiste/
Ja ei hän koskaan tahtonut. Mutta wiimein/ hän sanoi itsellens/ Waikka en minä Jumalata pelkää/ enkä häpeä ihmistä/
18:5 quitengin ette teme Leski minua waiwa/ tadho' mine he'de wariella/ ettei hen wimein tulisi/ ia nurisis minua.
kuitenkin että tämä leski minua waiwaa/ tahdon minä häntä warjellla/ ettei hän wiimein tulisi/ ja nurisisi minua.
18:6 Nin sanoi HERRA/ Cwlkat tesse/ mite teme wäre Domari sano/
Niin sanoi HERRA/ Kuulkaat tässä/ mitä tämä wäära tuomari sanoo/
18:7 Eikö sis Jumalan pideis henen wloswalituitans warieleman/ iotca öte ia peiue hwtauat henen tygens/ pideiskö hene' site kerssimen?
Eikö siis Jumalan pitäisi hänen uloswalituitansa warjeleman/ jotka yötä ja päiwää huutawat hänen tykönsä/ pitäisikö hänen sitä kärsimän?
18:8 Mine sanon teille/ Ette hen pian costapi heiden polestans. Quitengin coska Inhimisen Poica on tuleua/ Leutenekö hen Wskon Maan päle?
Minä sanon teille/ Että hän pian kostaapi heidän puolestansa. Kuitenkin koska Ihmisen Poika on tulewa/ Löytäneekö hän uskon maan päällä?
18:9 Nin sanoi hen mwtomille/ iotca itzens päle wskalsit/ ette he olit hurskat/ ia ylencatzoit muita temen Wertauxen.
Niin sanoi hän muutamille/ jotka itsens päälle uskalsit/ että he olit hurskaat/ ja ylenkatsoit muita tämän wertauksen.
18:10 Caxi Inhimiste Ylesastuit Templin rucoleman/ Yxi Phariseus/ ia toine Weronottaia.
Kaksi ihmistä ylösastuit templiin rukoilemaan/ Yksi phariseus/ ja toinen weronottaja.
18:11 Se Phariseus seisoi ia rucoli nein itzellens/ Mine kijten sinua Jumala/ Etten mine ole ninquin mwdh Inhimiset/ Röuerit/ Wäret/ Horinteckiat/ Taicka mös quin teme Weronottaia.
Se phariseus seisoi ja rukoili näin itsellensä/ Minä kiitän sinua Jumala/ Etten minä ole niinkuin muut ihmiset/ ryöwärit/ wäärät/ huorintekijät/ Taikka myös kuin tämä weronottaja.
18:12 Cadhesti wijkos mine paaston/ ia anna' Tijunnin caikista quin minulla on.
Kahdesti wiikossa minä paastoan/ ja annan tijunnin kaikista kuin minulla on.
18:13 Ja se Weronottaia taambana seisoi/ eike tachtonut Silmiens ylesnosta Taiuasen pein/ Mutta löi Rindoijans ia sanoi/ Jumala armadha minun Synnisen päle'.

Ja se weronottaja taempana seisoi/ eikä tahtonut silmiänsä ylösnostaa taiwaaseen päin/ Mutta löi rintojansa ja sanoi/ Jumala armahda minun syntisen päällen.
18:14 Mine sanon teille/ Teme meni cotia's hurska'bana enemin quin se toinen. Sille iocainen quin itzens ylendä/ hen aletan/ Ja ioca henens alanda/ se yletän.
Minä sanon teille/ Tämä meni kotiansa hurskaampana enemmin kuin se toinen. Sillä jokainen kuin itsensä ylentää/ hän alennetaan/ ja joka hänens alentaa/ se ylennetään.
18:15 Toidh he mös henen tygens Lapsi/ Ette hen heihin rupeis. Coska Opetuslapset sen neit/ nuchtelit he nite.
Toit he myös hänen tykönsä lapsi/ Että hän heihin rupeisi. Koska opetuslapset sen näit/ nuhtelit he heitä.
18:16 Mutta quin Iesus oli heite tygens cutzunut/ sanoi hen/ Sallicat Lapset tulla minu' tykeni/ ia elkette heite kieldekö/
Mutta kuin Jesus oli heitä tykönsä kutsunut/ sanoi hän/ Sallikaat lapset tulla minun tyköni/ ja älkäätte heitä kieltäkö/
18:17 Sille ette sencaltaisten on Jumala' Waldaku'da. Totisesta sanon mine teille/ Joca ei ota Jumalan Waldaku'da ninquin Lapsi/ ei hen sen siseltule.
Sillä että senkaltaisten on Jumalan waltakunta. Totisesti sanon minä teille/ Joka ei ota Jumalan waltakuntaa niinkuin lapsi/ ei hän sen sisälle tule.
18:18 Ja kysyi henelle yxi Pämies ia sanoi/ Hyue Mestari/ Mite minun pite tekemen/ ette mine saisin ijancaikisen Elemen?
Ja kysyi häneltä yksi päämies ja sanoi/ Hywä mestari/ Mitä minun pitää tekemän/ että min saisin iankaikkisen elämän?
18:19 Nin Iesus sanoi henelle/ Mites minun Hyuexi cutzudh? Eikengen hyue ole waan ainoa Jumala.
Niin Jesus sanoi hänelle/ Mitäs minun hywäksi kutsut? Ei kenkään hywä ole waan ainoa Jumala.
18:20 Keskysanat sine tiedhet/ Ele horitee. Ele tapa. Ele warghasta. Ele sano wäre todistusta. Cunnioita sinun Ises ia sinun Eites.
Käskysanat sinä tiedät/ Älä huorintee. Älä tapa. Älä warasta. Älä sano wäärää todistusta. Kunnioita sinun isääsi ja sinun äitiäsi.
18:21 Nin hen sanoi/ Nämet caiki mine olen pitenyt hamast minun Norudhestani.
Niin hän sanoi/ Nämät kaikki minä olen pitänyt hamasta minun nuoruudestani.
18:22 Coska Iesus sen cwli/ sanoi hen henelle/ Wiele nyt yxi sinulle puuttu/ Myy caiki mite sinulla ombi/ ia iagha Waiuasten/ nin sine saadh Tauara'

taiuahas/ ia tule ia seura minua.
Koska Jesus sen kuuli/ sani hän hänelle/ Wielä nyt yksi sinulta puuttuu/ Myy kaikki mitä sinulla ompi/ ja jaa waiwasten/ niin sinä saat tawaran taiwaassa/ ja tule ja seuraa minua.
18:23 Coska hen sen cwli/ tuli hen murehisans/ Sille hen oli sangen ricas.
Koska hän sen kuuli/ tuli hän murheesensa/ Sillä hän oli sangen rikas.
18:24 Coska nyt Iesus näki henen murehisans oleuan/ sanoi hen/ Quin tölest ne Rickat Jumala' Waldaku'nan sisellekieuuet/
Koska nyt Jesus näki hänen murheissansa olewan/ sanoi hän/ Kuin työlästä ne rikkaat Jumalan waltakunnan sisälle käydä.
18:25 Pikimin kieupi Cameli neulan silmen lepitze/ quin Ricas siselkieupi Jumalan Waldaku'dan.
Pikemmin käypi kameli neulan silmän läwitse/ kuin rikas sisälle käypi Jumalan waltakuntaan.
18:26 Nin ne sanoit iotca sen cwlit/ Cuca sis taita wapaxi tulla?
Niin he sanoit jotka sen kuulit/ Kuka siis taitaa wapaaksi tulla?
18:27 Nin hen sanoi/ Mite Inhimisten edes ombi mahdotoin/ ne ouat Jumalan edes mahdoliset.
Niin hän sanoi/ Mitä ihmisten edes ompi mahdotoin/ ne owat Jumalan edes mahdolliset.
18:28 Nin sanoi Petari/ Catzo/ me caiki iätime ia seurasim sinua.
Niin sanoi Petari/ Katso/ me kaikki jätimme ja seurasimme sinua.
18:29 Nin sanoi hen heille/ Totisesta sano' mine teille/ Eikengen ole/ ioca iätti Honens/ eli wanhemans/ eli weliens/ eli Emenens/ eli Lapsens Jumala' waldaku'nan tedhen/
Niin sanoi hän heille/ Totisesti sanon minä teille/ Ei kenkään ole/ joka jätti huoneensa/ eli wanhempansa/ eli weljensä/ eli emäntänsä/ eli lapsensa Jumalan waltakunnan tähden/
18:30 ioca ei palio ene'be ielle'ssaa/ telle aijalla/ ia tuleuaises Mailmas/ sen ija'caikisen eleme'.
joka ei paljon enemmän jällens saa/ tällä ajalla/ ja tulewaisessa maalimassa/ sen iankaikkisen elämän.
18:31 Nin otti Iesus tygens ne caxitoistakymende ia sanoi heille/ Catzo/ me ylesmenem Jerusalemin/ ia caiki pite teutettemen iotca kirioitetudh ouat Prophetain cautta Inhimisen Poiast/
Niin otti Jesus tykönsä ne kaksitoista kymmentä ja sanoi heille/ Katso/ me ylös menemme Jerusalemiin/ ja kaikki pitää täytettämän jotka kirjoitetut owat prophetain kautta Ihmisen Pojasta/
18:32 Sille ette he' ylena'netan Pacanoille/ ia hen pilcatan ia häueiste' ia

sylieten/
Sillä että hän ylen annetaan pakanoille/ ja hän pilkataan ja häwäistään ja syljetään/
18:33 ia quin he ouat henen rooskineet/ tapauat he henen/ Ja colmanna peiuene pite henen ylesnouseman.
ja kuin he owat hänen ruoskineet/ tappawat he hänen/ Ja kolmantena päiwänä pitää hänen ylösnouseman.
18:34 Ja eiuet he ycten neite ymmerteneet. Ja oli teme Puhe heilde peitetty/ Eike he ymmerteneet mite sanottijn.
Ja eiwät he yhtään näitä ymmärtäneet. Ja oli tämä puhe heiltä peitetty/ Eikä he ymmärtäneet mitä sanottiin.
18:35 Nin tapactui coska hen lehestui Jerichota/ ette yxi Sokia istui tien wieres kerieten.
Niin tapahtui koska hän lähestyi Jerichoa/ että yksi sokea istui tien wieressä kerjäten.
18:36 Ja quin hen cwli Canssan ohitzekieuuen/ nin hen kysyi mite se olis.
Ja kuin hän kuuli kansan ohitse käywän/ niin hän kysyi mitä se olisi.
18:37 Nin sanoit he henelle/ Ette Iesus Nazarenus tesse edeskeui.
Niin he sanoit hänelle/ Että Jesus Nazarenus tässä edeskäwi.
18:38 Ja hen husi ia sanoi/ Iesu Dauidin Poica/ armada minua. Nin ne iotca edhelkeuit/ nuchtelit hende ette henen piti waickeneman.
Ja hän huusi ja sanoi/ Jesus Dawidin poika/ armahda minua. Niin ne jotka edeskäwit/ nuhtelit häntä että hänen piti waikeneman.
18:39 Mutta hen site enemin hwsi/ Dauidin Poica armadha minun pälen.
Mutta hän sitä enemmin huusi/ Dawidin Poika armahda minun päällen.
18:40 Nin Iesus seisatti/ ia keski sen talutetta henen tyge's. Ja quin hen lehestui kysyi hen henelle/ ia sanoi/
Niin Jesus seisahti/ ja käski sen talutettaa hänen tykönsä. Ja kuin hän lähestyi kysyi hän häneltä/ ja sanoi/
18:41 Mites tahdot ette minun pite sinu' tekemen? Nin hen sanoi/ HERRA/ ette mine näkyn iellenssaisin.
Mitäs tahdot että minun pitää sinun tekemän? Niin hän sanoi/ HERRA/ että minä näköni jällens saisin.
18:42 Ja Iesus sanoi henelle/ Ole näkeue/ sinun wskos autti sinun.
Ja Jesus sanoi hänelle/ Ole näkewä/ sinun uskosi autti sinua.
18:43 Ja cocta sillens sai hen nägyns/ ia seurasi hende/ ia cu'nioitzi Jumalata. Ja caiki Ca'ssa/ quin sen neit/ kijtit Jumalata.
Ja kohta sillens hän sai näkönsä/ ja seurasi häntä/ ja kunnioitsi Jumalata. Ja kaikki kansa/ kuin sen näit/ kiitit Jumalata.

XIX. Lucu.

19:1 IA hen sisellemeni/ ia waelsi lepitze Jerichon
Ja hän sisälle meni/ ja waelsi läwitse Jerichon.
19:2 Ja catzo yxi Mies nimelde Zacheus/ se oli Weronottaiaden Pämies/ ia oli ricas.
Ja katso yksi mies nimeltä Zacheus/ se oli weronottajaiden päämies/ ja oli rikas.
19:3 Ja he' pysi nähdä Iesust/ cuca hen oli/ ia ei sanut Canssalda/ Sille ette hen oli lyhyt wartans.
Ja hän pyysi nähdä Jesusta/ kuka hän oli/ ja ei saanut kansalta/ Sillä että hän oli lyhyt warreltansa.
19:4 Ja hen edellesamois/ ia ylesnousi ychten Willificuna puhun/ ette hen olis sanut henen nähdä/ Sille ette sen cautta hen oli waeldapa.
Ja hän edellä samoisi/ ja ylös nousi yhteen williwiikunapuuhun/ että hän olisi saanut hänen nähdä/ Sillä että sen kautta hän oli waeltawa.
19:5 Ja quin Iesus tuli sihen paickan/ catzoi hen yles/ ia wastasi henen/ ia sanoi henelle/ Zachee/ astu nopiast alas/ Sille minun tule tenepene olla sinun Honesas.
Ja kuin Jesus tuli siihen paikkaan/ katsoi hän ylös/ ja wastasi hänen/ ja sanoi hänelle/ Zacheus/ astu nopeasti alas/ Sillä minun tulee tänäpänä olla sinun huoneessasi.
19:6 Ja he' nopiast alasastui/ ia rupeis he'de wasta' iloisast
Ja hän nopeasti alas astui/ ja rupes häntä wastaan iloisesti.
19:7 Coska he sen neit/ napitzit he caiki/ ette he' synnisen tyge poickesi
Koska he sen näit/ napisit he kaikki/ että hän syntisen tykö poikkesi.
19:8 Mutta Zacheus edesastui ia sanoi Herralle/ Catzo Herra/ polen minun Hywuytten mine annan waiwasten. Ja ios mine iongun pettenyt ole'/ sen mine nelie'kerdaisest iellensa'na'.
Mutta Zacheus edesastui ja sanoi Herralle/ Katso Herra/ puolen minun hywyyttäni minä annan waiwasten. Ja jos minä jonkun pettänyt olen/ sen minä neljäkertaisesti jällens annan.
19:9 Nin sanoi Iesus henelle/ Tenepene terueys ombi telle Honelle sattunut/ Se'polest ette hen mös Abrahamin poica on/
Niin sanoi Jesus hänelle/ Tänäpänä terweys ompi tälle huoneelle sattunut/ Sen puolesta että hän myös Abrahamin poika on/

19:10 Sille Inhimisen Poica tuli etzime' ia wapatama' ioca cadhonut oli.
Sillä Ihmisen Poika tuli etsimään ja wapahtamaan joka kadonnut oli.
19:11 Coska he nyt nämet cwlit/ sanoi hen wiele yhden Wertauden/ ette

hen oli iwri lesse Jerusalemita/ ia ette he lwlit Jumalan Waldakunnan cochta ilmoitettauan.
Koska he nyt nämät kuulit/ sanoi hän wielä yhden wertauksen/ että hän oli juuri läsnä Jerusalemia/ ja että he luulit Jumalan waltakunnan kohta ilmoitettawan.
19:12 Sanoi hen sis/ Yxi Kempi Mies matkusti caucaiseen Makundaan/ ottaman itzellens Waldakunda/ ia iellenspalaiaman.
Sanoi hän siis/ Yksi kemppi (aatelis) mies matkusti kaukaiseen maakuntaan/ ottamaan itsellensä waltakuntaa/ ja jällens palajaman.
19:13 Nin hen tygens cutzui Kymenen henen Paluelians/ ia annoi heille Kymenen Leiuiske/ ia sanoi heille/ Caupitcat nincauuan quin mine palaian.
Niin hän tyköns kutsui kymmenen hänen palwelijaansa/ ja antoi heille kymmenen leiwiskää/ ja sanoi heille/ Kaupitkaat niinkauan kuin minä palajan.
19:14 Mutta henen Borgharins wihasit hende/ ia lehetit sanoman henen ielkins sanoden/ Emme me tahdho/ ette teme pite wallitzeman meiden ylitzem.
Mutta hänen borgharinsa (kylänläiset) wihasit häntä/ ja lähetit sanomaan hänen jälkeensä sanoen/ Emme me tahdo/ että tämä pitää wallitseman meidän ylitsemme.
19:15 Ja se tapachtui coska hen palasi/ sijtte quin hen sai waldakunnan/ keski hen cutzu ne Palueliat henen tygens/ ioille hen oli Rahan andanut/ Ette hen tiete sais/ mite cukin olis caupinut.
Ja se tapahtui koska hän palasi/ siitä kuin hän sai waltakunnan/ käski hän kutsua ne palwelijat hänen tykönsä/ joille hän oli rahan antanut/ että hän tietää saisi/ mitä kukin olisi kaupinnut.
19:16 Nin tuli se Ensimeinen/ ia sanoi/ HERRA/ sinun Leiuiskes ombi kymenen Leiuiske casuattanut.
Niin tuli se ensimmäinen/ ja sanoi/ HERRA/ sinun leiwiskäs ompi kymmenen leiwiskää kaswattanut.
19:17 Ja hen sanoi henelle/ Aha sine hyue paluelia/ ettes olit wähes wskolinen/ sinulla pite oleman wallan kymenen Caupungin ylitze.
Ja hän sanoi hänelle/ Ahaa sinä hywä palwelija/ että olit wähässä uskollinen/ sinulla pitää oleman wallan kymmenen kaupungin ylitse.
19:18 Se toinen mös tuli/ ia sanoi/ HERRA/ sinun Leiuiskes ombi casuattanut wijsi Leiuiske.
Se toinen myös tuli/ ja sanoi/ HERRA/ sinun leiwiskäs ompi kaswattanut wiisi leiwiskää.
19:19 Sanoi hen mös henelle/ Ole sine mös widhen Caupungin Haltia.
Sanoi hän myös hänelle/ Ole sinä myös wiiden kaupungin haltija.

19:20 Ja se Colmas tuli ia sanoi/ HERRA Catzo/ tesse ombi sinun Leiuiskes/ ioca minulla oli ketketty Hikilinas/
Ja se kolmas tuli ja sanoi/ HERRA Katso/ tässä ompi sinun leiwiskäsi/ joka minulla oli kätketty hikiliinassa/
19:21 Sille mine pelkesin sinua/ ettes olet coua Mies/ Sine otadh/ iotas ett pannut/ ia nijtet/ quin ett sine kyluenyt.
Sillä minä pelkäsin sinua/ että olet kowa mies/ Sinä otat/ jotas et pannut/ ja niität/ kuin et sinä kylwänyt.
19:22 Sanoi hen henelle/ Sinun suustas mine domitzen sinun paha Paluelia/ Tiesikös ette mine coua Mies olen/ ottaua iota em mine pannut/ ia leickaua quin em mine kyluenyt/
Sanoi hän hänelle/ Sinun suustasi minä tuomitsen sinun paha palwelija/ Tiesitkös että minä kowa mies olen/ ottawa jota en minä pannut/ ja leikkaawa kuin en minä kylwänyt/
19:23 Ja mixet sine andanut minun Rahani Jacopeudelle? Ja mine tultuani/ olisin sen corghon cansa ylescandanut.
Ja mikset sinä antanut minun rahaani jakopöydälle? Ja minä tultuani/ olisin sen koron kanssa ylöskantanut.
19:24 Nin hen sanoi tykene seisouille/ Poisottacat se Leiuiske henelde/ ia andaca sille iolla kymene' Leiuiske on.
Niin hän sanoi tykönä seisowille/ Pois ottakaat se leiwiskä häneltä/ ja antakaa sille jolla kymmenen leiwiskää on.
19:25 Nin he sanoit henelle/ HERRA/ Henelle ombi kymene' Leiuiske.
Niin he sanoit hänelle/ HERRA/ Hänellä ompi kymmenen leiwiskää.
19:26 Sille mine sanon teille/ Ette iolla ombi/ henelle pite annettaman. Ja henelde iolla ei ole/ sekin quin henelle on/ pite poisotettaman.
Sillä minä sanon teille/ Että jolla ompi/ hänelle pitää annettaman. Ja häneltä jolla ei ole/ sekin kuin hänellä on/ pitää pois otettaman.
19:27 Sijttekin ne minun Wiholisen iotca ei tachtonut minun wallita heiden ylitzens/ edhestocat tenne ia mestatcat heite tesse minun edesen.
Sittenkin ne minun wihollisen jotka ei tahtonut minun wallita heidän ylitsensä/ edestuokaat tänne ja mestatkaa heitä tässä minun edessäni.
19:28 Ja quin hen nämet puhunut oli/ meni hen cohdastans ia yleswaelsi Jerusalemin pein.
Ja kuin hän nämät puhunut oli/ meni hän kohdastansa ja ylös waelsi Jerusalemiin päin.
19:29 JA se tapactui/ coska hen lehestui Betphagin ia Bethanian/ ia tuli sen Öliomäen tyge/ lehetti hen caxi Opetuslastans ia sanoi/
Ja se tapahtui/ koska hän lähestyi Betphagin ja Bethanian/ ja tuli sen

Öljymäen tykö/ lähetti hän kaksi opetuslastansa ja sanoi/
19:30 Menget sihen Kylen/ ioca teiden edhesen on/ ia quin te siselle tulett/ nin te leudhet Asin warsan sidhottuna/ ionga päle eikengen Inhimisist coskan istunut ole/ pesteket se/ ia toocat tenne.
Menkäät siihen kylään/ joka teidän edessäni on/ ja kuin te sisälle tulette/ niin te löydätte aasin warsan sidottuna/ jonka päälä ei kenkään ihmisistä koskaan istunut ole/ päästäkäät se/ ja tuokaat tänne.
19:31 Ja ios iocu teille kysypi/ Mixi te site pestette/ Nin sanocat henelle/ Ette HERRA täte taruitze.
Ja jos joku teiltä kysyypi/ Miksi te sitä päästätte/ Niin sanokaat hänelle/ Että HERRA tätä tarwitsee.
19:32 Nin ne lehätetyt menit/ ia leusit ninquin hen oli heille sanonut.
Niin ne lähetetyt menit/ ja löysit niinkuin hän oli heille sanonut.
19:33 Coska he nyt pästit Warsa/ sanoi henen Herrans heille/ Mixi te pästette Warsa?
Koska he nyt päästit warsan/ sanoi hänen Herransa heille/ Miksi te päästätte warsan?
19:34 Nin he sanoit/ Sille ette HERRA site taruitze.
Niin he sanoi/ Sillä että HERRA sitä tarwitsee.
19:35 Ja he weit sen lesusen tyge/ ia panit heiden waattens Warsan päle/ ia istutit lesusen sen päle.
Ja he weit sen Jesuksen tykö/ ja panit heidän waatteensa warsan päälle/ ja istutit Jesuksen sen päälle..
19:36 Quin hen nyt meni/ leuitit he heiden waattens tielle.
Kuin hän nyt meni/ lewitit he heidän waatteensa tielle.
19:37 Ja quin he' io lehestui/ ia waelsi alaspein öliomäelde/ rupeis coko Opetuslaste' Joucko iloiten kijtteme' Jumalata swrella änelle caikein auwuin ylitze iotca he nähnyet olit sanode'/
Ja kuin hän jo lähestyi/ ja waelsi alaspäin Öljymäeltä/ rupes koko opetuslasten joukko iloiten kiittämään Jumalata suurella äänellä kaikkein awuin ylitse jotka he nähneet olit sanoen/
19:38 Hyuestisiugnattu olcon se ioca Kuningaxi tuli HErra' Nimeen Rauha olcohon Taiuahas/ ia Cunnia Corckiuxes.
Hywästi siunattu olkoon se joka kuninkaaksi tuli Herran nimeen. Rauha olkoon taiwaassa/ ja kunnia korkeuksissa.
19:39 Ja mutomat Phariseusist iotca olit Canssan seas sanoit henelle/ Mestari/ Aseta sinun Opetuslapses.
Ja muutamat phariseuksista jotka olit kansan seas sanoit hänelle/ Mestari/ Aseta sinun opetuslapsesi.

19:40 Hen wastasi ia sanoi heille/ Mine sanon teille/ Jos nämet waickeneuat/ cocta Kiuet pite hutaman.
Hän wastasi ja sanoi heille/ Minä sanoin teille/ Jos nämät waikenewat/ kohta kiwet pitää huutaman.
19:41 Ja quin hen lehestui/ catzoi hen Caupungin päle/ ia idki henen ylitzens ia sanoi/
Ja kuin hän lähestyi/ katsoi hän kaupungin päälle/ ja itki hänen ylitsensä ja sanoi/
19:42 O ios sinekin tiedeisit/ nin sine aijattelisit telle tosin aijallas/ mitke sinun Rauhaas sopis. Mutta nyt ne ouat ketketyt sinun silmeis edest.
Oi jos sinäkin tietäisit/ niin sinä ajattelisit tällä tosin ajallasi/ mitkä sinun rauhaasi sopisi. Mutta nyt ne owat kätketyt sinun silmäisi edestä.
19:43 Sille ette ne peiuet pite tuleman sinun ylitzes/ ette sinun Wiholises ymberinskantzauat sinun/ ia piriteuet sinun/
Sillä että ne päiwät pitää tuleman sinun ylitsesi/ että sinun wihollisesi ympäriinsä skantsaawat (wallilla saartawat) sinun/ ja piirittäwät sinun/
19:44 ia ahdistauat sinun iocakulmalda/ ia mahan tasoittauat sinun/ ia sinun Lapses/ iotca sinus ouat/ Ja eiuet iäte sinus Kiue Kiuen päle/ senwoxi ettet sine tundenut sinun Etzikos aica.
ja ahdistawat sinun joka kulmalta/ ja maahan tasoittawat sinun/ ja sinun lapsesi/ jotka sinussa owat/ Ja eiwät jätä sinussa kiweä kiwen päälle/ sen wuoksi ettet sinä tuntenut sinun etsikkosi aikaa.
19:45 Ja hen Templin siselkeui/ rupeis wlosaijaman henes Ostauit ia Myypie/ sanoden heille/ Kirioitettu ombi.
Ja hän templiin sisälle käwi/ rupesi ulos ajamaan hänessä ostawia ja myywiä/ sanoen heille/ kirjoitettu ompi.
19:46 Minun Honen ombi yxi Rucoushone/ Mutta te oletta sen tehnyet Röueriten Lolaxi.
Minun huoneen ompi yksi rukoushuone/ Mutta te olette sen tehneet ryöwärien luolaksi.
19:47 Ja hen opetti iocapeiue Templis. Mutta ne Pappein pämiehet ia Kirianoppeneet/ ia Canssan Wanhimat etzeit hende cadhotaxens/
Ja hän opetti jokapäiwä templissä. Mutta ne pappein päämiehet ja kirjanoppineet/ ja kansan wanhimmat etsit häntä kadotaksensa/
19:48 Ja ei leunet mite heiden tekemen pideis/ Sille ette caiki Ca'ssa ripuit henest/ ia cwlit hende.
Ja eiwät löytäneet mitä heidän tekemän pitäisi/ Sillä että kaikki kansa riipuit hänestä/ ja kuulit häntä.

XX. Lucu

20:1 IA se tapactui ychten nine peiuine/ coska hen opetti Canssa Templis/ ia sarnasi Euangelium. Nin ne Ylimeiset Papit/ ia Kirianoppeneet Wanhimbaiden cansa edesastuit/
Ja se tapahtui yhtenä niinä päiwinä/ koska hän opetti kansaa templissä/ ja saarnasi ewankelium. Niin ne ylimmäiset papit/ ja kirjanoppineet wanhimpaiden kanssa edesastuit/
20:2 ia puhuit henelle sanoden/ Sanos meille Mille woimalle sine täte teet? Eli cuka sinulle temen Wäen andanut on?
ja puhuit hänelle sanoen/ Sanos meille millä woimalla sinä tätä teet? Eli kuka sinulla tämän wäen antanut on?
20:3 Nin wastasi Iesus ia sanoi heille/ Mine mös kysyn teille ychte asia/ ia wastaca minu/
Niin wastasi Jesus ja sanoi heille/ Minä myös kysyn teiltä yhtä asiaa/ ja wastatkaa minulle/
20:4 Olico Johannesen Caste Taiuahast/ taicka Inhimisilde?
Oliko Johanneksen kaste taiwaasta/ taikka ihmisiltä?
20:5 Nin he aijattelit itzellens sanoden/ Jos me sanoma/ ette hen Taiuahast oli/ nin hen sanopi/ Mixei te sis he'de wskoneet?
Niin he ajattelit itsellensä sanoen/ Jos me sanomme/ että hän taiwaasta oli/ niin hän sanoopi/ Miksei te siis häntä uskoneet?
20:6 Eli ios me sanoma/ Inhimisilde/ nin caiki Canssa meite kiuitteuet/
Eli jos me sanomme/ ihmisiltä/ niin kaikki kansa meitä kiwittäwät/
20:7 Sille he ouat wskotetudh ette Johannes oli Propheta. Ja he wastasit/ Ettei he tienet custa se oli.
Sillä he owat uskotetut että Johannes oli propheta. Ja he wastasit/ Ettei he tienneet kusta se oli.
20:8 Nin Iesus sanoi heille/ Em mös mine sano teille Mille woimalla mine neite teen.
Niin Jesus sanoi heille/ En myös minä sano teille millä woimalla minä näitä teen.
20:9 Nin rupeis hen sanoman Canssalle temen Wertauxen. Yxi Mies istutti Winatarhan/ ia pani sen palcoille winatarhamiehille/ ia hen ereen matkusti cauua' aica.
Niin rupesi hän sanomaan kansalle tämän wertauksen. Yksi mies istutti wiinatarhan/ ja pani sen palkoille wiinatarhamiehille/ ja hän erään matkutsit kauan aikaa.
20:10 Coska nyt souelias oli/ nin hen lehetti Paluelians Winatarhamiesten

tyge ette he andaisit henelle Winatarhan hedhelmeste. Mutta He piexit henen ia poislehetit henen tyhiene.
Koska nyt sowelias oli/ niin hän lähetti palwelijansa wiinatarhamiesten tykö että he antaisit hänelle wiinatarhan hedelmästä. Mutta he pieksit hänen ja pois lähetit hänen tyhjänä.
20:11 Ja taas hen lehetti toisen paluelian/ ia sen he mös piexit ia pilcasit/ ia poislaskit sen.
Ja taas hän lähetti toisen palwelijan/ ja sen he myös pieksit ja pilkkasit/ ja pois laskit sen.
20:12 Taas lehetti hen Colmannen/ sen he mös Haauoitit/ ia wlossöxit.
Taas hän lähetti kolmannen/ sen he myös haawoitit/ ja ulos syöksit.
20:13 Nin sanoi Winatarhan HErra/ Mite mine teen? Mine lehete' sen minu' racka' Poicani/ Lehes/ coska he sen näkeuet/ cartauat he hende.
Niin sanoi wiinatarhan Herra/ Mitä minä teen? Minä lähetän sen minun rakkaan poikani/ Lähes/ koska he sen näkewät/ karttawat he häntä.
20:14 Mutta coska Winatarhamiehet sen neit/ aijattelit he itzelle's sanode'/ Teme ombi Periline'/ tulcat tappaca' he'de ette se Perimys tulis meiden omaxe'.
Mutta koska wiinatarhamiehet sen näit/ ajattelit he itsellensä sanoen/ Tämä ompi perillinen/ tulkaat tappakan häntä että se perimys tulisi meidän omaksen.
20:15 Ja he wlossöxit henen Winatarhast ia tapoit. Mite sis Winatarha' HERRa tekepi heijen?
Ja he ulos syöksit hänen wiinatarhasta ja tapoit. Mitä siis wiinatarhan HERRA tekeepi heidän?
20:16 Hen tulepi/ ia hucka nämet Winatarha' haltiat/ ia a'dapi Winatarha's muille. Quin he sen cwlit/ sanoit he/ Pois se.
Hän tuleepi/ ja hukkaa nämät wiinatarhan haltijat/ ja antaapi wiinatarhansa muille. Kuin he sen kuulit/ sanoit he/ Pois se.
20:17 Mutta hen catzachti heiden pälens/ ia sanoi/ Mite sis on se/ quin kirioitettu on? Se kiui ionga Rakendaiat poishylkeisit/ ombi tullut Nurcakiuexi?
Mutta hän katsahti heidän päällensä/ ja sanoi/ Mita siis on se/ kuin kirjoitettu on? Se kiwi jonka rakentajat pois hylkäsit/ ompi tullut nurkkakiweksi?
20:18 Jocainen quin langepi sen kiuen päle/ se muretan/ Mutta ionga päle se langepi/ sen hen muserta
Jokainen kuin lankeaapi sen kiwen päälle/ se murretaan/ Mutta jonka päälle se lankeaapi/ sen hän musertaa.
20:19 Ja ne Pappein Pämiehet ia Kirianoppeneet pysit hende kiniotta samalla

hetkelle/ wan he pelkesit Canssa/ Sille he ymmersit/ ette hen heite wastan temen Wertauxen sanoi.
Ja ne pappein päämiehet ja kirjanoppineet pyysit häntä kiinni ottaa samalla hetkellä/ waan he pelkäsit kansaa/ Sillä he ymmärsit/ että hän heitä wastaan tämän wertauksen sanoi.
20:20 Ja he wartioitzit hende/ ia wloslehetit wägyweiset/ iotca piti heidens Hurskaxi teettelmen/ Senpäle ette he henen Puhesa kinisaisit/ ia ylenannaisit henen Esiuallalle ia Maanwanhiman haltun.
Ja he wartioitsit häntä/ ja ulos lähetit wäijywäiset/ jotka piti heidäns hurskaaksi teettämän/ Senpäälle että he hänen puheessa kiinni saisit/ ja ylenantaisit hänen esiwallalle ja maanwanhimman haltuun.
20:21 Ja he kysyit henelle ia sanoit/ Mestari/ me tiedhem ettes oikein sanot ia opetat/ ia et catzo Inhimisen moto/ Waan sine opetat Jumalan tiete totuden cansa.
Ja he kysyit häneltä ja sanoit/ Mestari/ Me tiedämme ettäs oikein sanot ja opetat/ ja et
katso ihmisen muotoa/ Waan sinä opetat Jumalan tietä totuuden kanssa.
20:22 Olleco se oikein/ ette me Keisarille weron anname taicka ei?
Olleeko se oikein/ että me keisarille weron annamme taikka ei?
20:23 Mutta quin hen ymmersi heiden caualuxens/ sanoi hen heille/ Mite te minua kiusatta?
Mutta kuin hän ymmärsi heidän kawaluuksensa/ sanoi hän heille/ Mitä te minua kiusaatte?
20:24 Osotacat minulle weroraha/ Kenenge Cuwa ia Pälekirioitus henelle on? He wastasit ia sanoit henelle/ Keisarin.
Osoittakaat minulle weroraha/ Kenenkä kuwa ja päällekirjoitus hänellä on? He wastasit ja sanoit hänelle/ Keisarin.
20:25 Nin sanoi hen heille/ Andacat sis Keisarin mite Keisarin tule/ ia Jumalan mite Jumalan tule.
Niin sanoi hän heille/ Antakaat siis keisarin mitä keisarin tulee/ ja Jumalan mitä Jumalan tulee.
20:26 Ja eiuet he woinuet henen sanans laitta Canssan edes/ waan ihmettelit henen wastauxens päle/ ia waickenit.
Ja eiwät he woineet hänen sanansa laittaa kansan edessä/ waan ihmettelit hänen wastauksensa päälle/ ja waikenit.
20:27 Nin edesastuit mutamat Sadduceusist (iotca kieldeuet oleuan ylesnousemisen) ia kysyit henelle sanoden/
Niin edesastuit muutamat saddukeuksista (jotka kieltäwät olewan ylösnousemisen) ja kysyit häneltä sanoen/

20:28 Mestari/ Moses meille kirioitti/ Jos iongun Weli colepi/ iolla oli Emende/ ia se colis Lapsitoin/ Nin henen Weliens piti sen Waimon ottaman/ ia henen Weliens Siemenen herättemen.
Mestari/ Moses meille kirjoitti/ Jos jonkun weli kuoleepi/ jolla oli emäntä/ ja se kuolisi lapsetoin/ Niin hänen weljensä piti sen waimon ottaman/ ja hänen weljensä siemenen herättämän.
20:29 Nyt olit sis seitzemen Welie/ Se ensimeinen otti Emenen/ ia coli Lapsitoin.
Nyt olit siis seitsemän weljeä/ Se ensimmäinen otti emännän/ ja kuoli lapsetoin.
20:30 Ja se toinen otti sen Waimon/ ia se mös coli Lapsitoin.
Ja se toinen otti sen waimon/ ja se myös kuoli lapsetoin.
20:31 Ja colmas otti sen saman. Samalmoto mös mwdh seitzemen/ Ja ei iättenyt Lapsia ia colit.
Ja kolmas otti sen saman. Samalla muotoa myös muut seitsemän/ Ja ei jättänyt lapsia ja kuolit.
20:32 Caikein wijmen/ coli mös se Waimo.
Kaikkein wiimein/ kuoli myös se waimo.
20:33 Nyt ylesnousemises kenenge sis heiste se Waimo ombi? Sille ette caiki Seitzemen ouat sen Waimonans piteneet.
Nyt ylösnousemisessa kenenkä siis heistä se waimo ompi? Sillä että kaikki seitsemän owat sen waimonansa pitäneet.
20:34 Ja Iesus wastasi/ ia sanoi heille/ Temen mailman Lapset naiuat ia hooleuat.
Ja Jesus wastasi/ ja sanoi heille/ Tämän maailman lapset naiwat ja huolewat.
20:35 Mutta ne iotca otoliset ouat sille ilmalle/ ia ylesnouseman Coluista/ eike he nai eike hoole/
Mutta ne jotka otolliset owat sille ilmalle/ ja ylösnouseman kuolleista/ eikä he nai eikä huole/
20:36 Ja eiuet he sillen coolla taidha/ Sille he ouat Engeliten caltaiset/ ia Jumalan Lapset/ ette he ouat ylesnousemisen Lapset.
Ja eiwät he silleen kuolla taida/ Sillä he owat enkeleitten kaltaiset/ Ja Jumalan lapset/ että he owat ylösnousemisen lapset.
20:37 Mutta ette ne colluet ylesnouseuat/ sen onbi mös Moses Pensan tyken osottanut coska hen cutzui HERRAN/ Abrahamin Jumalaxi/ ia Isaachin Jumalaxi/ ia Jacobin Jumalaxi.
Mutta että ne kuolleet ylösnousewat/ sen ompi myös Moses pensaan tykönä osoittanut koska hän kutsui HERRAN/ Abrahamin Jumalaksi/ ja Isachin

Jumalaksi/ ja Jakobin Jumalaksi.
20:38 Nyt ei ole Jumala coolluten Jumala/ waan Eleuiten/ Sille ette caiki he henelle eleuet.
Nyt ei ole Jumala kuolleitten Jumala/ waan eläwien/ Silä että kaikki he hänelle eläwät.
20:39 Nin wastasit mwtomat Kirianoppenuista/ ia sanoit/ Mestari/ Oikein sine sanoit.
Niin wastasit muutamat kirjanoppineista/ ja sanoit/ Mestari/ Oikein sinä sanoit.
20:40 Ja ei iulienet henelde miteke enembe kysy.
Ja ei julkenneet häneltä mitäkään enempää kysyä.
20:41 Nin sanoi hen heille/ Quinga he sanouat Christusen oleuan Dauidin Poian/
Niin sanoi hän heille/ Kuinka he sanowat Kristuksen olewan Dawidin Pojan/
20:42 Ja itze Dauid sanopi Psaltarin Ramatus/ HERRA sanoi minun HErrallen/ istu minun oikeallen kädhellen/
Ja itse Dawid sanoopi Psattarin raamatussa/ HERRA sanoi minun Herrallen/ istu minun oikeallen kädellen/
20:43 nincauuan quin mine panen sinun wiholises sinun Jalcais astilaudhaxi?
niinkauan kuin minä panen sinun wihollisesi sinun jalkaisi astinlaudaksi?
20:44 Coska nyt Dauid cutzupi hene' HErraxens/ quinga sis hen on henen poicans?
Koska nyt Dawid kutsuupi hänen Herraksensa/ kuinka siis hän on hänen poikansa?
20:45 Mutta coska caiki Canssa sen cwlit/ sanoi hen Opetuslapsillens/
Mutta koska kaikki kansa sen kuulit/ sano hän opetuslapsillensa/
20:46 Cauattaca teiden nijlde Kirianoppenuilda iotca tactouat kieudhe pitkis waatteis/ ia hyuexi ottauat turulla teruedhyxet/ ia kernast ylimeisse istuuat Sinagogis/ ia peudhille.
Kawahtakaat teidän niiltä kirjanoppineilta jotka tahtowat käydä pitkissä waatteissa/ ja hywäksi ottawat turulla terwehdykset/ ja kernaasti ylimmäisissä istuwat synagogissa/ ja pöydille
20:47 Jotca ylessöuet Leskein Honet/ ia teetteluet pitket Rucouxet. Ne site swreman cadhotoxen saauat.
Jotka ylössyöwät leskein huoneet/ ja teettäwät pitkät rukoukset. Ne sitä suuremman kadotuksen saawat.

XXI. Lucu

21:1 IA hen catzoi quinga ne Rickat panit Lahioians Wffriarkuun.
Ja hän katsoi kuinka ne rikkaat panit lahjojansa uhriarkkuun.
21:2 Näki hen mös yhden kieuhen Lesken paneuan sinne Caxi ropoija.
Näki hän myös yhden köyhän lesken panewan sinne kaksi ropoa.
21:3 Ja hen sanoi/ Totisesta mine sanon teille/ ette teme kieuhe Leski enemen pani quin nämet caiki/
Ja hän sanoi/ Totisesti minä sanon teille/ että tämä köyhä leski enemmän pani kuin nämät kaikki/
21:4 Sille ette nämet caiki panit heiden kyllydhestens siselle Jumalan wffrixi/ Waan teme pani kieuhydhestens caiken tauarans quin henelle oli.
Sillä että nämät kaikki panit heidän kyllyydestänsä sisälle Jumalan uhriksi/ Waan tämä pani köyhyydestänsä kaiken tawaransa kuin hänellä oli.
21:5 Ja quin mwtomat sanoit henelle Templist/ ette se caunille kiuille ia Cappaleilla caunistettu oli/ nin hen sanoi/
Ja kuin muutamat sanoit hänelle templistä/ että se kauniilla kiwilla ja kappaleilla kaunistettu oli/ niin hän sanoi/
21:6 Se aica tulepi/ coska caiki quin te näet/ ei kiui pihhe kiuen päle iätettemen/ ioca ei ricota.
Se aika tuleepi/ koska kaikki kuin te näet/ ei kiwi pidä kiwen päälle jätettämän/ joka ei rikota.
21:7 Nin he kysyit henelle ia sanoit/ Mestari/ coska sis nämet tapactuuat? ia mike Mercki on/ coska nämet tuleuat?
Niin he kysyit häneltä ja sanoit/ Mestari/ koska siis nämät tapahtuwat? ja mikä merkki on/ koska nämät tulewat?
21:8 Nin sanoi hen/ Catzocat/ ettei teite petete/ Sille ette moni tule minun Nimeni/ ia sanouat Heidens Christusexi/ Ja aica ombi lesne/ elket quitengan heite seuratko.
Niin sanoi hän/ Katsokaat/ ettei teitä petetä/ Sillä että moni tulee minun nimeeni/ ja sanowat heidäns Kristukseksi/ Ja aika ompi läsnä/ älkäät kuitenkaan heitä seuratko.
21:9 Mutta coska te cwletta Sodhat ia Capinat/ nin elket pelietkö/ Sille ette nämet pite ensin tuleman/ Waan ei cochta loppu ole.
Mutta koska te kuulette sodat ja kapinat/ niin älkäät peljätkö/ Sillä että nämät pitaa ensin tuleman/ Waan ei kohta loppu ole.
21:10 Nin sanoi hen heille/ Canssa ylesnouse cansan wastan/ ia Waldakunda Waldakunnan wastan/
Niin sanoi hän heille/ Kansa ylös nousee kansan wastaan/ ja waltakuntaa

waltakunnan wastaan/
21:11 ia swret maan Wapistoxet ioca paicas tuleman pite/ Nelke ia Ruttotaudhit/ ia mös Cauhistoxet ia swret Ihmet Taiuahast tapactauat.
ja suuret maan wapistukset joka paikassa tuleman pitää/ Nälkä ja ruttotaudit/ ja myös kauhistukset ja suuret ihmeet taiwaasta tapahtuwat.
21:12 Mutta enne' neite caiki heitteuet he kätens teiden pälen/ ia wainouat ia ylenandauat teiden/ heiden Rastupijns ia Fangiuxen/ ia weteuet teite Kuningasten ia Esimiesten eten/ minun Nimeni tedhen/
Mutta ennen näitä kaikkia heittäwät he kätensä teidän päällen/ ja wainoawat ja ylenantawat teidän/ heidän raastupiinsa ja wankeukseen/ ja wetäwät teitä kuningasten ja esimiesten eteen/ minun nimeni tähden/
21:13 Mutta se tapactu teille todhistuxexi.
Mutta se tapahtuu teille todistukseksi.
21:14 Nin pangat nyt se wahwast teiden Sydhemehen/ ettei teiden pide murectiman/ quinga teiden pite edhesten wastama'/
Niin pankaat nyt se wahwasti teidän sydämeen/ ettei teidän pidä murehtiman/ kuinka teidän pitää edestän wastaaman/
21:15 Sille ette mine annan teille Suun ia Wijsaudhen/ ionga wastan eiuet he woi wastansano/ eike wastanseiso Caiki teiden wastanseisoijat.
Sillä että minä annan teille suun ja wiisauden/ jonka wastaan eiwät he woi wastaan sanoa/ eikä wastaan seisoa teidän wastaanseisojat.
21:16 Nin te mös ylena'netan Wanhemildan/ welijlden Langoildan ia Ysteuilden/ ia monicadhat teiste he tappauat.
Niin te myös ylenannetaan wanhemmiltan/ weljiltään langoiltaan ja ystäwiltän/ ja monikahdat teistä he tappawat.
21:17 Ja te ylencatzotan caikilda minun Nimeni tedhen/
Niin te ylenkatsokaan kaikilta minun nimeni tähden/
21:18 waan eiswinga hiuscarua pidhe teiden päästen huckuman.
waan ei suinkaan hiuskarwa pidän teidän päästään hukkuman.
21:19 Omistacat teiden Sielun kersimisen cautta.
Omistakaat teidän sielun kärsimisen kautta.
21:20 Coska te nyt näette Jerusalemin ymberipiritetteuen Sotawäelde/ nin te tietke ette hene' pericatons ombi lehestynyt.
Koska te nyt näette Jerusalemin ympäri piiritettäwän sotawäeltä/ niin te tietäkää että hänen perikatonsa ompi lähestynyt.
21:21 Silloin ne iotca Judeas ouat/ paetkaat mäkein polen/ Ja iotca henen keskellens ouat/ ne sielde poismengen/ Ja iotca Maalla ouat/ elket he sisellemengö.
Silloin ne jotka Judeassa owat/ paetkaat mäkein puoleen/ Ja jotka hänen

keskellänsä owat/ ne sieltä pois menkään/ Ja jotak maalla owat/ älkäät he sisälle menkö.
21:22 Sille ne ouat Costo peiuet/ ette caiki teutettemen pite quin kirioitetudh ouat.
Sillä ne owat kostopäiwät/ että kaikki täytettämän pitää kuin kirjoitetut owat.
21:23 Mutta We Raskaille ia imetteuille nine peiuine. Sille ette swri Waiua pite olema' Maan päle/ ia yxi Wiha teme' Ca'ssan ylitze/
Mutta woi raskaille ja imettäwille niinä päiwinä. Sillä että suuri waiwa pitää oleman maan päällä/ ja yksi wiha tämän kansan ylitse/
21:24 Ja heiden pite langeman Miecan teren edes/ ia he wiedhen Fangina caikinaisen Canssan secan. Ja Jerusalem pite tallattaman Pacanoilda/ sihenasti ette Pacanaiden aica pite teutettemen.
Ja heidän pitää lankeaman miekan terän edessä/ ja he wiedään wankina kaikkinaisen kansan sekaan. Ja Jerusalem pitää tallattaman pakanoilta/ siihen asti että pakanaiden aika pitää täytettämän.
21:25 Ja merckit pite oleman Auringos ia Cuus ia Tehdhis. Ja maas Canssalla adhistos epelyxen teden. Ja Meri ia Allot pite pauhaman.
Ja merkit pitää oleman auringossa ja kuussa ja tähdissä. Ja maassa kansalla ahdistus epäilyksen tähden. Ja meri ja aallot pitää pauhaaman.
21:26 Ja Inhimiset maasa pite quiuettuman pelghon teden/ ia odottamisen teden/ nijte/ quin tuleuat Maan pijrin päle/ Sille ette Taiua' auwd pite licutettaman.
Ja ihmiset maassa pitää kuiwettuman pelon tähden/ ja odottamisen tähden/ niitä/ kuin tulewat maan piirin päälle/ Sillä että taiwaan awut pitää liikutettaman.
21:27 Ja silloin heiden pite näkemen Inhimisen Poian tuleua' piluis swrella woimalla ia Cunnialla.
Ja silloin heidän pitää näkemän Ihmisen Pojan tulewan pilwes suurella woimalla ja kunnialla.
21:28 Coska nämet rupeuat tapactuman/ nin yleskatzocat ia ylesnostacat teiden Päen/ senteden ette teiden Lunastuxen silloin lehestupi.
Koska nämät rupeawat tapahtuman/ niin ylenkatsowat ja ylösnostakaat teidän pään/ sentähden että teidän lunastuksen silloin lähestyypi.
21:29 Ja hen sanoi heille Wertauxen/ Catzocat Fikuna puuta/ ia caiki Puita/ coska he wlospuhckeuat/
Ja hän sanoi heille wertauksen/ Katsokaat wiikunapuuta/ ja kaikkia puita/ koska he ulospuhkeawat/
21:30 Nin te itze nijste näet ia merkitzet ette Suui on lesse.
Niin te itse niistä näet ja merkitset että suwi on läsnä.

21:31 Nin mös te/ coska te näet nemet tapactuuan/ sijtte tietket ette Jumalan Waldakunda ombi lesse.
Niin myös te/ koska te näet nämät tapahtuwan/ siitä tietkää että Jumalan waltakunta ompi läsnä.
21:32 Totisesta sano mine teille/ Ettei teme Sucukunda pide ennen huckundeman/ quin nämet caiki tapactuuat.
Totisesti sanon minä teille/ Ettei tämä sukukunta pidä ennen hukkaantuman/ kuin nämät kaikki tapahtuwat.
21:33 Taiuas ia Maa huckupi/ waan minu' Sanani ei pidhe huckanduma'.
Taiwas ja maa hukkuupi/ waan minun sanani ei pidä hukkaantuman.
21:34 Mutta cauattaca teiten/ ettei teiden Sydhemen coskan raskateta Sömisest ia Jomisest/ ia elatoxe' murehest ia teme peiue tule eckist teiden pälen.
Mutta kawahtakaa teitän/ ettei teidän sydämen koskaan raskauteta syömisestä ja juomisesta/ ja elatuksen murheesta ja tämä päiwä tule äkisti teidän päällen.
21:35 Sille ninquin yxi Paula hen tulepi caikein ylitze/ iotca asuuat coco maan päle.
Sillä niinkuin yksi paula hän tuleepi kaikkein ylitse/ jotka asuwat koko maan päällä.
21:36 Nin olcat nyt aina walpaat/ ia rucolcat/ Ette te madholiset olisit caikia neite weltemen iotca tapactaman pite/ ia seisoman Inhimisen Poian edes.
Niin olkat nyt aina walppaat/ ja rukoilkaat/ Että te mahdolliset olisit kaikkia näitä wälttämän jotka tapahtuman pitää/ ja seisoman Ihmisen Pojan edessä.
21:37 Ja hen opetti peiuelle Templis/ Mutta ölle hen wlosmeni/ ia oli Olio mäelle yli öte.
Ja hän opetti päiwällä templissä/ Mutta yöllä hän ulos meni/ ja oli Öljymäellä yli yötä.
21:38 Ja caiki Canssa tuli warhaisin henen tygens Templijn hende cwleman.
Ja kaikki kansa tuli warhaisin hänen tykönsä templiin häntä kuulemaan.

XXII. Lucu

22:1 NIN lehestui sis Makia' leiuen Juhla peiue/ ioca cutzutan Päsieinen.
Niin lähestyi siis makean leiwän juhlapäiwä/ joka kutsutaan Pääsiäinen.
22:2 Ja ne Ylimeiset Papit ia Kirianoppeneet etzit/ quinga heide' piti hene' tappama'. Mutta he pelkesit Canssa.
Ja ne ylimmäiset papit ja kirjanoppineet etsit/ kuinka heidän piti hänen

tappaman. Mutta he pelkäsit kanssa.
22:3 Nin oli Sathanas Judan siselleme'nyt/ ionga Licanimi oli Ischariotes/ ioca oli Cadentoistakymenen lughusta.
Niin oli satana Judan sisällemennyt/ joka liikanimi oli Ischariotes/ joka oli kahdentoista kymmenen luwussa.
22:4 Ja hen poismeni/ ia puhutteli Ylimeisi Pappi ia Pämiehi/ millemodholla hen tactoi henen pette heille.
Ja hän pois meni/ ja puhutteli ylimmäisiä pappia ja päämiehiä/ millä muodolla hän tahtoi hänen pettää heille.
22:5 Ja he ihastuit/ ia lupasit henelle Raha anda/
Ja he ihastuit/ ja lupasit hänelle rahaa antaa/
22:6 Ja hen lupasi sen heille/ ia etzi tila saadhaxens hene' pette ilma' Messete.
Ja hän lupasi sen heille/ ja etsi tilaa saadaksensa hänen pettää ilman messätä (melua).
22:7 Nin tuli Makia' leiuen peiue/ cuna se Päsieisla'mas piti wffrattaman.
Niin tuli makean leiwän päiwä/ kuna se pääsiäislammas piti uhrattaman.
22:8 Ja hen lehetti Petarin ia Johannesen sanoden/ Menget walmistaman meille Päsieislamasta/ ette me sen söme.
Ja hän lähetti Petarin ja Johanneksen sanoen/ Menkäät walmistaman meille pääsiäislammasta/ että me sen syömme.
22:9 Nin sanoit he henelle/ Cussas tadot meite walmistaman?
Niin sanoit he hänelle/ Kussas tahdot meitä walmistaman?
22:10 Nin hen sanoi heille/ Catzo/ coska te Caupungin siseltuletta/ cochtapi teijen yxi Inhiminen candadhen wette Sauicrusis/ noudhataca hende sihen Honesen/ iohonga hen siselmene/
Niin hän sanoi heille/ Katso/ koska te kaupungin sisälle tulette/ kohtaapi teidän yksi ihminen kantaen wettä sawiruukussa/ noudattakaat häntä siihen huoneeseen/ johonka hän sisälle menee/
22:11 ia sanocat Perenisenelle/ Mestari keski sinulle sano/ Cussa ombi Maija/ iossa mine Pesieislammasta minun Opetuslasten cansa söön?
ja sanokaat perheenisännälle/ Mestari käski sinulle sanoa/ Kussa ompi maja/ jossa minä pääsiäislammasta minun opetuslasten kanssa syön?
22:12 Ja hen teille osottapi yhden swren leuitetyn Salin/ sielle te walmistaca.
Ja hän teille osoittaapi yhden suuren lewitetyn salin/ siellä te walmistakaa.
22:13 He menit/ ia leusit ninquin hen heille sanonut oli/ ia walmistit Pesieislambaan.
He menit/ ja löysit niinkuin hän heille sanonut oli/ ja walmistit

pääsiäislampaan.
22:14 Ja quin io oli aica tullut/ istui hen peudhelle/ ia ne Caxitoistakyme'de Apostolitt hene' cansans.
Ja kuin jo oli aika tullut/ istui hän pöydälle/ ja ne kaksitoista kymmentä apostolit hänen kanssansa.
22:15 Ja hen sanoi heille/ Mine olen halulla halanut södhe tete Pesieislammasta teiden cansan/ ennen quin mine kerssin/
Ja hän sanoi heille/ Minä olen halulla halannut syödä tätä pääsiäislammasta teidän kanssan/ ennen kuin minä kärsin/
22:16 Sille mine sanon teille/ Em mine sö sillen henest enembi/ sihenasti quin se teuteten Jumalan Waldakunnas.
Sillä minä sanon teille/ En minä syö silleen hänestä enempi/ siihen asti kuin se täytetään Jumalan waltakunnassa.
22:17 Ja hen otti Calkin/ kijtti/ ia sanoi. Ottaca ia iacakat teiden keskenen/
Ja hän otti kalkin/ kiitti/ ja sanoi. Ottakaa ja jakajaat teidän keskenän/
22:18 Sille mine sanon teille/ Etten mine ioo Winapuun hedhelmest/ ennen quin Jumalan Waldakunda tulepi.
Sillä minä sanon teille/ Etten minä juo wiinapuun hedelmästä/ ennen kuin Jumalan waltakunta tuleepi.
22:19 Ja hen otti leiuen/ kijtti ia mursi/ ia annoi heille sanoden/ Teme ombi minun Rumin/ ioca teiden edesten annetan/ Se tehcket minun muistoxeni.
Ja hän otti leiwän/ kiitti ja mursi/ ja antoi heille sanoen/ Tämä ompi minun ruumiin/ joka teidän edestän annetaan/ Se tehkäät minun muistokseni.
22:20 Samalmoto mös Calkin Echtolisen ielkin/ sanoden/ Teme Calki ombi se wsi Testamenti/ minun Wereseni/ ioca teiden edesten wloswodhatetan.
Samalla muotoa myös kalkin ehtoollisen jälkeen/ sanoen/ Tämä kalkki ompi se uusi testamentti/ minun weressäni/ joka teidän edestän ulos wuodatetaan.
22:21 Quitengi catzo/ minun Petteieni käsi onbi minun cansani peudhelle/
Kuitenkin katso/ minun pettäjäni käsi ompi minun kanssani pöydälle/
Ja tosin Ihmisen Poika meneepi niinkuin päätetty on/ Kuitenkin woi ihmiselle/ jonka kautta hän petetään.
22:22 Ja tosin Inhimisen Poica menepi ninquin pätetty on/ Quitengi We Inhimiselle/ ionga cautta hen peteten.
Ja he rupesit kyselemään keskenänsä/ Kuka se siis olisi heistä/ joka sen tekemän piti.
Niin tuli riita heidän wälillensä/ Kuka heistä suurin piti oleman.
22:23 Ja he rupesit kyselemen keskenens/ Cuca se sis olis heiste/ ioca sen

tekemen piti.
Ja he rupesit kyselemään keskenänsä/ Kuka se siis olis heistä/ joka se tekemän piti.
22:24 Nin tuli Rijta heiden wälilens/ Cuca heiste Swrin piti oleman.
Niin tuli riita heidän wälillens/ Kuka heistä suurin piti oleman.
22:25 Nin sanoi hen heille/ Mailmaiset Kuningat wallitzeuat/ ia ne Waldamiehet cutzutan Armolisexi Herraxi.
Niin sanoi hän heille/ maailmaiset kuninkaat wallitsewat/ ja ne waltamiehet kutsutaan armolliseksi herraksi.
22:26 Mutta ette te nijn/ waan cuca teiste Swrin ombi/ se olcon ninquin Noorin/ Ja ioca Ylimeinen ombi/ se olcon ninquin Paluelia/
Mutta että te niin/ waan kuka teistä suurin ompi/ se olkoon niinkuin nuorin/ Ja joka ylimmäinen ompi/ se olkoon niinkuin palwelija/
22:27 Sille cumbi Swrembi on? Se ioca atrioitze/ taicka se ioca paluele? Eikö se ioca atrioitze? Mutta mine olen teiden keskellen/ ninquin Paluelia.
Sillä kumpi suurempi on? Se joka aterioitsee/ taikka se joka palwelee? Eikö se joka aterioitsee? Mutta minä olen teidän keskellän/ niinkuin palwelija.
22:28 Mutta te oletta ne/ iotca minun kiusauxisani pysytte minun cansan.
Mutta te olette ne/ jotka minun kiusauksissani pysytte minun kanssan.
22:29 Ja mine sädhen teille Waldakunnan/ ninquin minun Isen säsi minulle/
Ja minä säädän teille waltakunnan/ niinkuin minun Isän sääsi minulle/
22:30 ette teiden pite sömen ia ioman minun Peuteni päle/ minun Waldakunnasani/ ia istuman Istuimella/ ia domitzeman Caxitoistakymende Israelin Sucukunda.
että teidän pitää syömän ja juoman minun pöytäni päälle/ minun waltakunnassani/ ja istumaan istuimella/ ja tuomitseman kaksitoista kymmentä Israelin sukukuntaa.
22:31 Nin sanoi HERRA/ Simon/ Simon/ catzo Satanas on teite pytenyt seuloxens/ ninquin Nisuia.
Niin sanoi HERRA/ Simon/ Simon/ katso satanas on teitä pyytänyt seuloaksensa/ niinkuin nisuja.
22:32 Waan mine rucolin sinun edestens/ ettei sinun Wskos puuttuman pide. Ja quin sine iollainki palaijat/ nin wahwista sinun Welijes.
Waan minä rukoilin sinun edestäsi/ ettei sinun uskosi puuttuman pidä. Ja kuin sinä jolloinkin palajat/ niin wahwista sinun weljiäsi.
22:33 Nin hen sanoi henelle/ HERRA/ mine olen walmis sinun cansas Fangiuxen ia Coleman menemen.
Niin hän sanoi hänelle/ HERRA/ minä olen walmis sinun kanssasi wankeukseen ja kuolemaan menemään.

22:34 Nin hen sanoi/ Petari/ mine sanon sinulle/ Eiswinga laula tenepene Cucko ennen quin sine colmasti minun kiellet et tundeuas minua.
Niin hän sanoi/ Petari/ minä sanon sinulle/ Ei suinkaan laula tänäpänä kukko ennen kuin sinä kolmesti minun kiellät et tuntewasi minua.
22:35 Ja hen sanoi heille/ Coska mine lehetin teijen ilman Säkite/ ia Taskuta ia Kengete/ puuttuico teilde miten? Nin he sanoit/ Ei miten.
Ja hän sanoi heille/ Koska minä lähetin teidän ilman säkkiä/ ja taskua ja kengittä/ puuttuiko teiltä mitään? Niin he sanoit/ Ei mitään.
22:36 Nin hen sanoi heille/ Waan nyt/ iolla Säcki ombi/ ottacan sen/ Samalmoto mös Taskun/ ia iolla ei ole/ hen myyken Hamens/ ia ostacan Miecan.
Niin hän sanoi heille/ Waan nyt/ jolla säkki ompi/ ottakaan sen/ Samalla muotoa myös taskun/ ja jolla ei ole/ hän myykään hameensa/ ja ostakaan miekan
22:37 Sille mine sanon teille/ Ette wiele nyt se quin kirioitettu ombi/ pite minus teutettemen/ Hen on pahointekiein cansa luettu/ Sille mite minust kirioitettu ombi/ nijlle ombi Loppu.
Sillä minä sanon teille/ Että wielä nyt se kuin kirjoitettu ompi/ pitää minussa täytettämän/ Hän on pahointekijäin kanssa luettu/ Sillä mitä minusta kirjoitettu ompi/ niillä ompi loppu.
22:38 Nin he sanoit/ HERRA/ catzo/ tesse ombi caxi Miecka. Nin sanoi hen heille/ * Kylle sijne ombi.
Niin he sanoit/ HERRA/ katso/ tässä ompi kaksi miekkaa. Niin sanoi hän heille/ Kyllä siinä ompi.
22:39 Ja hen wloslexi quin hene' tapa'sa oli Oliomäelle/ Nin hene' Opetuslapsens seurasit he'de sihe' Paickan.
Ja hän ulos läksi kuin hänen tapansa oli Öljymäellä/ Niin hänen opetuslapsensa seurasit häntä siihen paikkaan.
22:40 Ja quin he' sinne tuli sanoi hen heille/ Rucolcat ettei te la'geisi kiusauxe'.
Ja kuin hän sinne tuli sanoi hän heille/ Rukoilkaat ettei te lankeisi kiusaukseen.
22:41 Ja hen erkani heiste lehes Kiuelheitte/ ia laski Poluillens/ rucoli ia sanoi/
Ja hän erkani heistä lähes kiwellä heittää/ ja laski polwillensa/ rukoili ja sanoi/
22:42 ISE/ ios sine tadhot/ nin poisota minulda teme Calki/ Quitengi/ ei minun Tacton/ mutta sinun olcon.
ISÄ/ jos sinä tahdot/ niin pois ota minulta tämä kalkki/ Kuitenkin/ ei minun

tahton/ mutta sinun olkoon.
22:43 Nin Engeli Taiuahast ilmestui henelle ia wahuisti hende.
Niin enkeli taiwaasta ilmestyi hänelle ja wahwisti häntä.
22:44 Ja se ioutui/ Ette hen Coleman cansa soti/ ia rucoli hartaman. Ja oli henen Hikins/ ninquin Werenpisarat/ iotca mahan woosit.
Ja se joutui/ Että hän kuoleman kanssa soti/ ja rukoili hartaammin. Ja oli hänen hikensä/ niinkuin werenpisarat/ jotka maahan wuosit.
22:45 Ja quin hen ylesnousi rucolemast/ ia tuli Opetuslastens tyge/ leusi hen ne macamast murehen tedhen/
Ja kuin hän ylös nousi rukoilemasta/ ja tuli opetuslastensa tykö/ löysi hän ne makaamasta murheen tähden/
22:46 ia sanoi heille/ Mite te macat? Ylesnoskat ia rucolcat/ ettei te kiusauxen langeisi.
ja sanoi heille/ Mitä te makaat? Ylös nouskaat ja rukoilkaat/ ettei te kiusaukseen lankeisi.
22:47 Wiele nyt henen puhuesans/ Catzo/ Joucko ia se yxi Cadhestoistakymeneste/ ioca cutzutttin Judas/ heiden edellenskeui ia lehestui lesusta henen swtandaman.
Wielä nyt hänen puhuessansa/ Katso/ Joukko ja se yksi kahdestatoista kymmenestä/ joka kutsuttiin Judas/ heidän edellänsä käwi ja lähestyi Jesusta hänen suuta antaman.
22:48 Nin sanoi Iesus henelle/ Juda/ sinekö Inhimisen Poian swunandamisen cautta petet?
Niin sanoi Jesus hänelle/ Juda/ sinäko Ihmisen Pojan suun antamisen kautta petät?
22:49 Nin coska ne/ iotca henen ymberillens olit/ neit mite tuleua oli/ sanoit he henelle/ Herra/ emmekö me Mieckalla löö?
Niin koska ne/ jotka hänen ympärillänsä olit/ näit mitä tulewa oli/ sanoit he hänelle/ Herra/ emmekö me miekalla lyö?
22:50 Ja yxi heiste löi Pappein Pämiehen paluelia/ ia poishackasi henen oikean Coruans.
Ja yksi heistä löi pappein päämiehen palwelija/ ja pois hakkasi hänen oikean korwansa.
22:51 Mutta Iesus wastasi ia sanoi * Sallicat sis heite tehenasti/ Ja quin hen rupesi hene' Coruaans paransi hen sen.
Mutta Jesus wastasi ja sanoi Sallikaat siis heitä tähän asti/ Ja kuin hän rupesi hänen korwaansa paransi hän sen.
22:52 Mutta nin sanoi Iesus Ylimeisille Pappille/ ia Templin Haltioille ia Wanhimille/ iotca hene' tygens tullut olit.

Mutta niin sanoi Jesus ylimmäiselle papille/ ja templin haltijoille ja wanhemmille/ jotka hänen tykönsä tullut olit.
22:53 Te wloslexitt ninquin Röuerin tyge Mieckain ia seiueste' ca'sa/ Ette mine iocapeiue olin Templis teiden cansan/ ia ette te oijendanut Kätte minu' päleni/ Mutta teme o'bi se teiden hetken/ ia Pimeydhe' walta.
Te ulos läksitte niinkuin ryöwärin tykö miekkain ja seiwästen kanssa/ Että minä jokapäiwä olin templissä teidän kanssan/ ja ette te ojentanut kättä minun päälleni/ Mutta tämä ompi se teidän hetkenne/ ja pimeyden walta.
22:54 Nin he kijniotit henen ia talutit/ ia toidh henen Ylimeisen Papin hone' siselle. Mutta Petari seurasi taa'bana.
Niin he kiinni otit hänen ja talutit/ ja toit hänen ylimmäisen papin huoneen sisälle. Mutta Petari seurasi taampana.
22:55 Nin he walkia' wiritit keskelle Cartanota/ ia ynne istuit/ Istui mös Petari heiden seasans.
Niin he walkean wiritit keskelle kartanoa/ ja ynnä istuit/ Istui myös Petari heidän seassansa.
22:56 Coska nyt yxi Pica näki hene' walken tykene istuuan/ ia catzoi iuri henen pälens ia sanoi/ Temeki oli henen cansans.
Koska nyt yksi piika näki hänen walkean tykönä istuwan/ ja katsoi juuri hänen päällensä ja sanoi/ Tämäkin oli hänen kanssansa.
22:57 Waan hen kielsi henen ia sanoi/ Waimo em mine tunne hende.
Waan hän kielsi hänen ja sanoi/ Waimo en minä tunne häntä.
22:58 Ja wähen hetken peräst/ toinen näki henen ia sanoi/ Sine mös yxi olet heiste. Nin sanoi Petari/ Inhiminen/ em mine ole.
Ja wähän hetken perästä/ toinen näki hänen ja sanoi/ Sinä myös yksi olet heistä. Niin sanoi Petari/ ihminen/ en minä ole.
22:59 Ja hetken peräst/ lehes ychden stundin/ toinen mös sen todhisti/ sanoden/ Totisesta mös teme oli hene' cansans/ Sille hen on Galileus.
Ja hetken perästä/ lähes yhden tunnin/ toinen myös sen todisti/ sanoen/ Totisesti myös tämä oli hänen kanssansa/ Sillä hän on Galileus.
22:60 Nin sanoi Petari/ Inhiminen/ Em mine tiede mites sanot. Ja cochta wiele henen puhuesans/ Cuckoi lauloi.
Niin sanoi Petari/ ihminen/ En minä tiedä mitäs sanot. Ja kohta wielä hänen puhuessansa/ Kukko lauloi.
22:61 Ja Herra kiensijn/ ia catzoi Petarin päle. Ja Petari muisti Herran puhet/ quinga hen oli sanonut henelle/ Ennenquin Cuckoi laulapi/ colmasti sine minun kiellet.
Ja Herra käänsi/ ja katsoi Petarin päälle. Ja Petari muisti Herran puheet/ kuinka hän oli sanonut hänelle/ Ennenkuin kukko laulaapi/ kolmasti sinä

minun kiellät.
22:62 Ja Petari wlosmeni/ ia idki catkerast.
Ja Petari ulos meni/ ja itki katkerasti.
22:63 Mutta ne Miehet/ iotca Iesusta kijnipidhit/ pilcasit hende/ ia löit hende/
Mutta ne miehet/ jotka Jesusta kiinni pidit/ pilkkasit häntä/ ja löit häntä/
22:64 peitit henen Silmens/ ia hosuit henen Casuons/ ia kysyit henelle sanoden/ Arua/ Cuka se on ioca sinu löi?
peitit hänen silmäns/ ja hosuit hänen kaswonsa/ ja kysyit häneltä sanoen/ Arwaa/ Kuka se on joka sinun löi?
22:65 Ja palio mwta pilca sanoit he hende wastan.
Ja paljon muuta pilkkaa sanoit he häntä wastaan.
22:66 Ja quin peiue coitti/ cokounsit ne Canssan Wanhimat/ ia Pappein pämiehet ia Kiria'oppeneet/ ia weit henen heiden Radhins eten/
Ja kuin päiwä koitti/ kokoontui ne kansan wanhimmat/ ja pappein päämiehet ja kirjanoppineet/ ja weit hänen heidän raatinsa eteen/
22:67 ia sanoit/ Oleco sine se Christus? nin sanos meille? Nin sanoi hen heille/ Jos mine sanon teille/ ette te wsko/
ja sanoit/ Oletko sinä se Kristus? niin sanos meille? Niin sanoi hän heille/ Jos minä sanon teille/ ette te usko/
22:68 Ja ios mine mös kysyn/ nin ette te wasta/ ette te mös päste minua.
Ja jos minä myös kysyn/ niin ette te wastaa/ ette te myös päästä minua.
22:69 Senteden testedes istupi Inhimise' poica Jumala' auwun oikialla polella.
Sentähden tästedes istuupi Ihmisen poika Jumalan awun oikealla puolella.
22:70 Nin he caiki sanoit/ Sinekö sis olet Jumala' poica? Sanoi hen heille/ Tepe sen sanott ette mine olen.
Niin he kaikki sanoit/ Sinäkö siis olet Jumalan poika? Sanoi hän heille/ Tepä sen sanotte että minä olen.
22:71 Nin he sanoit/ Mite me sillen Todhistusta taruitze'ma? me olema itze cuulluet henen omast suustans.
Niin he sanoit/ Mitä me silleen todistusta tarwitsemme? me olemme itse kuulleet hänen omasta suustansa.

** Kylle) se on/ Ei se sillen kelpa/ ette me wlcoisil Mieckoilla tappelema/ Mutta tästedes tule kerssie Euangelium polest/ ia Risti candama'/ Sille ettei taida muilla wastan Perkelet sotia/ quin Hengelisel Miecal/ quin on Jumalan Sana/ iolla hen mös waan woitetan/ ia ei muilla.*

XXIII. Lucu

23:1 IA caiki se Joucko ylesnousi/ ia weit henen Pilatusen eten/ ia rupesit candaman hene' pälens/ ia sanoit/
Ja kaikki se joukko ylös nousi/ ja weit hänen Pilatuksen eteen/ ja rupesit kantamaan hänen päällensä/ ja sanoit/
23:2 Temen me leusime Canssa willitzemest/ ia kieltemest Wero Keisarin andamast/ Ja sanopi Hene's oleuan Kuningan Christusen.
Tämän me löysimme kansaa willitsemästä/ ja kieltämästä weroa keisarin antamasta/ Ja sanoopi hänens olewan Kuninkaan Kristuksen.
23:3 Nin Pilatus kysyi henelle sanode' Oleco sine se Judasten Kuningas? Nin wastasi hen hende/ ia sanoi/ Sinepe sen sanot.
Niin Pilatus kysyi häneltä sanoen. Oletko sinä se judasten kuningas? Niin wastasi hän häntä/ ja sanoi/ Sinäpä sen sanot.
23:4 Pilatus sanoi Pappein Pämiehille ia Ca'salle/ Em mine leudhe ychte Wica tesse Miehese.
Pilatus sanoi pappein päämiehille ja kansalle/ En minä löydä yhtään wikaa tassä miehessä.
23:5 Nin he hoghit ia sanoit/ Hen yleshärsytte Canssan opettain coko Judean makunnas/ ia on ruuenut Galileast/ haman tehen sian asti.
Niin he hoit ja sanoit/ Hän ylös härsyttää kansan opettain koko Judean maakunnassa/ ja on ruwennut Galileasta/ hamaan tähän sijaan asti.
23:6 Coska nyt Pilatus cwli mainittauan Galileat/ kysyi hen Jos hen Galileast oli.
Koska nyt Pilatus kuuli mainittawan Galilaet/ kysyi hän jos hän Galileasta oli.
23:7 Ja quin hen ymmersi/ ette hen Herodesen Läniste oli/ lehetti hen henen Herodesen tyge/ Sille ette hen mös silloin oli Jerusalemis.
Ja kuin hän ymmärsi/ että hän Herodeksen läänistä oli/ lähetti hän hänen Herodeksen tykö/ Sillä että hän myös silloin oli Jerusalemissa.
23:8 Coska nyt Herodes näki Iesusen/ ihastui hen sangen/ Sille ette hen io cauuan halasi hende nädhexens/ Sille ette hen oli palion cwllut heneste/ ia toiwoi henelde iongun tunnusmerckin näkeuens.
Koska nyt Herodes näki Jesuksen/ ihastui hän sangen/ Sillä että hän jo kauan halasi häntä nähdäksensä/ Sillä että hän oli pajon kuullut hänestä/ ja toiwoi häneltä jonkun tunnusmerkin näkewänsä.
23:9 Ja hen kysyi henelle moninaisist/ Mutta ei hen miteke henelle wastanut.
Ja hän kysyi häneltä moninaisista/ Mutta ei hän mitäkään hänelle wastannut.
23:10 Nin ne Ylimeiset Papit ia Kirianoppenuet seisoit ia cannoit hartast henen pälens.

Niin ne ylimmäiset papit ja kirjanoppineet seisoit ja kannoit hartaasti hänen päällensä.
23:11 Mutta Herodes henen Houins cansa ylencatzoit/ ia pilcasit hende/ pani henen pälens Walkia' waattein/ ia iellenslehetti henen Pilatusen tyge.
Mutta Herodes hänen howinsa kanssa ylenkatsoit/ ja pilkkasit häntä/ pani hänen päällensä walkian waattein/ ja jällens lähetti hänen Pilatuksen tykö.
23:12 Sinä peiuen tuli Pilatus ia Herodes keskenens ysteuexi/ Sille ennen oli waino heiden welillens.
Sinä päiwänä tuli Pilatus ja Herodes keskenänsä ystäwäksi/ Sillä ennen oli waino heidän wälillänsä.
23:13 Nin Pilatus ychtencutzui ne Ylimeiset Papit ia Waldamiehet ia Canssan/ ia sanoi heille/
Niin Pilatus yhteen kutsui ne ylimmäiset papit ja waltamiehet ja kansan/ ja sanoi heille/
23:14 Te oletta temen Inhimisen minulle toneet/ ninquin Canssan heiritzijen/ Ja catzo/ Mine olen hende tutkinut teiden edesen/ ia en leudhe ychten Wica henesse/ iosta te cannat henen pälens/ Eike mös Herodes.
Te olette tämän ihmisen minulle tuoneet/ niinkuin kansan häiritsijän/ Ja katso/ Minä olen häntä tutkinut teidän edessän/ ja en löydä yhtään wikaa hänessä/ josta te kannat hänen päällensä/ Eikä myös Herodes.
23:15 Sille mine lehetin teiden henen tygens/ Ja catzo/ Ei miten Hengenricost heneste leutty/
Sillä minä lähetin teidän hänen tykönsä/ Ja katso/ Ei mitään henkirikosta hänestä löydetty/
23:16 Senteden mine tadhon henen rangaistuna päste.
Sentähden minä tahdon hänen rangaistuna päästää.
23:17 Sille henen piti ioca Juhlana pästemen heille yhden wallalens.
Sillä hänen piti joka juhlana päästämän heille yhden wallallansa.
23:18 Nin hwsi coko Joucko ia sanoi/ Ota pois teme/ Ja päste meille Barrabas.
Niin huusi koko joukko ja sanoi/ Ota pois tämä/ Ja päästä meille Barrabas.
23:19 Joca oli yhden Capinan tedhen/ quin Caupungis oli tapactanut/ ia Miestapun tedhen/ Fangiuxen heitettu.
Joka oli yhden kapinan tähden/ kuin kaupungissa oli tapahtunut/ ja miestapon tähden/ wankeukseen heitetty.
23:20 Nin taas Pilatus puhui heiden tygens/ Ja tahdoi Iesusen päste.
Niin taas Pilatus puhui heidän tykönsä/ Ja tahtoi Jesuksen päästää.
23:21 Mutta he hwsit ia sanoit/ Ristinnaulitze/ Ristinnaulitze hende.
Mutta he huusit ja sanoit/ Ristiinnaulitse/ Ristiinnaulitse häntä.

23:22 Mutta hen colmanen kerdhan sanoi heille/ Mite sis teme paha tehnyt on? Em mine ychten Hengenrickost leudhe henes/ Sentedhen mine tadon henen rangastuna päste.
Mutta hän kolmannen kerran sanoi heille/ Mitä siis tämä pahaa tehnyt on? En minä yhtään hengenrikosta löydä hänessä/ Sentähden minä tahdon hänen rangaistuna päästää.
23:23 Mutta he hoghit swrella änelle/ pytedhen hende Ristinnaulita. Ja heiden ia Ylimeisten Pappein äni szai wallan.
Mutta he hoit suurella äänellä/ pyytäen häntä ristiinnaulita. Ja heidän ja ylimmäisten pappein ääni sai wallan.
23:24 Ja Pilatus domitzi/ heiden anomisens ielkin/
Ja Pilatus tuomitsi/ heidän anomisensa jälkeen/
23:25 Ja pästi sen heille ioca Capinan ia Miestapon tedhen oli Fangiuxen heitettu/ iota he anoit. Mutta Iesum hen annoi heiden haltuns.
Ja päästi sen heille joka kapinan ja miestapon tähden oli wankeukseen heitetty/ jota he anoit. Mutta Jesuksen hän antoi heidän haltuunsa.
23:26 Ja quin he henen wlosweit/ käsitit he yhden/ Simonan Kyreniast/ ioca Pellolda tuli/ ia panit Ristin hene' pälens/ candaman Iesusen ieliest.
Ja kuin he hänen ulosweit/ käsitit he yhden/ Simonin Kyreniasta/ joka pellolta tuli/ ja panit ristin hänen päällensä/ kantamaan Jesuksen jäljestä.
23:27 Mutta hende seurasi swri Joucko Canssa ia Waimoija/ iotca mös idkit ia parghuit hende.
Mutta häntä seurasi suuri joukko kansaa ja waimoja/ jotka myös itkit ja parkuit häntä.
23:28 Nin Iesus kiensijn heiden poleens/ ia sanoi/ Te Jerusalemin Tytteret/ elket idkekö minu' ylitzen/ Waan idkeket itze teiden ylitzen/ ia teiden Lastenne ylitze/
Niin Jesus kääntyi heidän puoleensa/ ja sanoi/ Te Jerusalemin tyttäret/ älkäät itkekö minun ylitsen/ Waan itkekäät itse teidän ylitsen/ ja teidän lastenne ylitse/
23:29 Sille ette catzo/ ne peiuet tuleuat/ coska he sanouat/ Autuat ouat ne hedhelmettömet/ ia ne Cohdut/ iotca eiuet synnytteneet/ ia ne Niset/ iotca ei imetteneet.
Silllä että katso/ ne päiwät tulewat/ koska he sanowat/ Autuaat owat ne hedelmättömät/ ja ne kohdut/ jotka eiwät synnyttäneet/ ja ne nisät/ jotka ei imettäneet..
23:30 Silloin he rupeuat sanoman Worille/ Langetcat meiden pälen/ Ja Cuckulaisille/ Peitteket meite.
Silloin he rupeawat sanomaan wuorille/ Langetkaat meidän päällen/ ja

kukkulaisille/ Peittäkäät meitä.
23:31 Sille ette ios nämet tapactuuat torehes puus/ mite sijtte quiuetus tapactu?
Sillä että jos nämät tapahtuwat tuoreessa puussa/ mitä sitten kuiwetussa tapahtuu?
23:32 Nin wietin emös henen cansans caxi muta Pahointeckije/ ette heijen piti surmattaman.
Niin wietiin myös hänen kanssansa kaksi muuta pahointekijää/ että heidän piti surmattaman.
23:33 Ja quin he sihen Sijan tulit/ ioca cutzutan Päcalloin Paicka/ sijnä he henen Ristinnaulitzit/ ia ne Pahointeckiet henen cansans/ Yxi oikialle/ toinen wasemalle polelle.
Ja kuin he siihen sijaan tulit/ joka kutsutaan pääkallon paikka/ siinä he hänen ristiinnaulitsit/ ja ne pahointekijät hänen kanssansa/ yksi oikealle/ toinen wasemmalle puolelle.
23:34 Nin sanoi Iesus/ ISE/ anna heille andexi/ Sille ettei he tiedhe mite he tekeuet. Ja he iaghoit henen waattens/ ia heitit Aruan heist.
Niin sanoi Jesus/ ISÄ/ anna heille anteeksi/ Sillä ettei he tiedä mitä he tekewät. Ja he jaoit hänen waatteensa/ ja heitit arwan heistä.
23:35 Ja Canssa seisoi ia catzeli päle. Ja Pämiehet pilcasit hende heiden cansans/ ia sanoit/ Mwdh hen wapacti/ nyt wapactacan itzens/ ios hen on Christus se Jumalan wloswalittu.
Ja kansa seisoi ja katseli päälle. Ja päämiehet pilkkasit häntä heidän kanssans/ ja sanoit/ Muut hän wapahti/ nyt wapahtakaan itsensä/ jos hän on Kristus se Jumalan uloswalittu.
23:36 Nin mös Houit pilcasit hende/ edesastudhen/ ia cokotit henelle Eticata sanoden/
Niin myös howit pilkkasit häntä/ edes astuen/ ja kokotit hänelle etikkata sanoen/
23:37 Jos sine olet se Judasten Kuningas/ nin wapadha itze sinus.
Jos sinä olet se judasten kuningas/ niin wapahda itse sinus.
23:38 Nin oli mös henen ylitzens Pälekirioitus Grekin/ Latinan/ ia Hebraican Puckstauille kirioitettu/ TEME ombi Judasten Kuningas.
Niin oli myös hänen ylitsensä päällekirjoitus krekin/ latinan/ ja hebraican pukstawilla kirjoitettu/ Tämä ompi judasten kuningas.
23:39 Nin yxi nijste Pahointekijst/ iotca olit ripustetudh/ pilcasi hende ia sanoi/ Jos sine olet Christus/ nin wapadha itze sinus/ ia meite.
Niin yksi niistä pahointekijäistä/ jotka olit ripustetut/ pilkkasi häntä ja sanoi/ Jos sinä olet Kristus/ niin wapahda itse sinus/ ja meitä.

23:40 Nin se toinen wastasi/ ia nuchteli hende sanoden/ Ja ett tosin sineken Jumalata pelke? ettes olet samas cadotuxes?
Niin se toinen wastasi/ ja nuhteli häntä sanoen/ Ja et tosin sinäkään Jumalata pelkää? että olet samassa kadotuksessa?
23:41 Ja tosin me olema oikein sijnä siselle/ sille me saama meiden Töiden ansion ielken/ Mutta teme ei miten paha tehnyt.
Ja tosin me olemme oikein siinä sisälle/ sillä me saamme meidän töiden ansion jälkeen/ Mutta tämä ei mitään pahaa tehnyt.
23:42 Ja sanoi Iesusen tyge/ HERRA muista minun päleni coskas tulet Waldakundas.
Ja sanoi Jesuksen tykö/ HERRA muista minun päälleni koskas tulet waltakuntaasi.
23:43 Nin sanoi Iesus henelle/ Totisesta sano' mine sinulle/ Tenepene pite sinun oleman minun cansani Paradisis.
Niin sanoi Jesus hänelle/ Totisesti sanon minä sinulle/ Tänäpänä pitää sinun oleman minun kanssani paratiisissa.
23:44 Ja se oli lehes cwdes hetki/ Ja Pimeys tuli caiken maan päle haman ydexenden hetken asti/ Ja Auringo pimisi.
Ja se oli lähes kuudes hetki/ Ja pimeys tuli kaiken maan päälle hamaan yhdeksänteen hetkeen asti/ Ja aurinko pimeni.
23:45 Ja Templin Esirippu repesi cachtia.
Ja templin esirippu repesi kahtia.
23:46 Ja Iesus hwsi swrella änelle ia sanoi/ ISE/ Sinun käsijs mine annan minun Hengen. Ja quin hen sen oli sanonut/ ylesannoi hen HENGENS.
Ja Jesus huusi suurella äänellä ja sanoi/ ISÄ/ Sinun käsiisi minä annan minun hengen. Ja kuin hän sen oli sanonut/
23:47 Coska nyt Pämies näki mite sielle tapactui/ cunnioitti hen Jumalata/ ia sanoi/ Totisesta teme Inhiminen oli hurskas.
Koska nyt päämies näki mitä siellä tapahtui/ kunnioitti hän Jumalata/ ja sanoi/ Totisesti tämä ihminen oli hurskas.
23:48 Ja caiki Canssa ioca ynne sinne meni/ site catzeleman/ coska he neit mite sielle tapactui/ löit he Rindoians/ ia palasit cotia's.
Ja kaikki kansa joka ynnä sinne meni/ sitä katselemaan/ koska he näit mitä siellä tapahtui/ löit he rintojansa/ ja palasit kotiansa.
23:49 Nin caiki henen Tuttauans taambana seisoit/ Ja ne Waimot/ iotca hende Galileast olit seuraneet/ ia näit nemet caiki.
Niin kaikki hänen tuttawansa taempana seisoit/ Ja ne waimot/ jotka häntä Galileasta olit seuranneet/ ja näit nämät kaikki.
23:50 Ja catzo/ Yxi Mies nimelde Joseph/ Radhin mies/ ioca oli hyue ia

hurskas Mies/
Ja katso/ Yksi mies nimeltä Joseph/ raadin mies/ joka oli hywä ja hurskas mies/
23:51 ei hen ollut mieldunut heiden Neuuons ia Tekoons/ Ja hen oli syndynyt Arimatiast Judasten Caupu'gist/ ioca mös itze odhotti Jumalan Waldakunda/
ei hän ollut mieltynyt heidän neuwoonsa ja tekoonsa/ Ja hän oli syntynyt Arimatiasta judasten kaupungista/ joka myös itse odotti Jumalan waltakuntaa/
23:52 Hen keui Pilatusen tyge/ ia anoi Iesusen Rumist.
Hän käwi Pilatuksen tykö/ ja anoi Jesuksen ruumista.
23:53 Ja otti sen alas/ ia käri sen Linawaattein/ ia pani sen Hautan/ ioca kiueen oli wloshacattu/ iohonga eikengen ennen pandu ollut.
Ja otti sen alas/ ja kääri sen liinawaattein/ ja pani sen hautaan/ joka kiween oli ulos hakattu/ johonka ei kenkään ennen pantu ollut.
23:54 Ja se oli Walmistuspeiue/ ia Sabbathi rupeis siseltuleman.
Ja se oli walmistuspäiwä/ ja Sabbathi rupesi sisälle tulemaan.
23:55 Nin ne Waimot seurasit ieliest/ iotca henen cansans Galileast olit tulluet/ ia catzelit Hauta/ ia quinga henen Rumins oli pandu.
Ja ne waimot seurasit jäljestä/ jotka hänen kanssans Galileasta olit tulleet/ ja katselit hautaa/ ja kuinka hänen ruumiinsa oli pantu.
23:56 Mutta he palasit ia walmistit hyuehaijulisi Yrtti ia woidhett Waan Sabbathina he leueisit Lain keskyn ielken.
Mutta he palasit ja walmistit hywänhajullisia yrttejä ja woidetta waan Sabbathina he lepäisit lain käskyn jälkeen.

XXIV. Lucu

24:1 MUtta ychten Sabbathin peiuen sangen warhan/ tulit he Haudhan tyge/ ia cannoit ne hyuenhaijuliset yrttit/ iotca he olit walmistanut/ ia mwtomat heiden cansans.
Mutta yhtenä Sabbathin päiwänä sangen warhain/ tulit he haudan tykö/ ja kannoit ne hywänhajulliset yrtit/ jotka he olit walmistanut/ ja muutamat heidän kanssansa.
24:2 Nin he leusit Kiuen poiswieritettyn Haudalta/
Niin he löysi kiwen pois wieritetyn haudalta/
24:3 ia he sisellemenit/ ia eiuet leunyt HERRAN Iesusen Rumista.
ja he sisälle menit/ ja eiwät löytäneet HERRAN Jesuksen ruumista.
24:4 Ja se tapactui/ quin he sijte epälit/ Catzo/ nin seisoit caxi Mieste

heiden tykenens kijlteueisis waatteis. Nin he peliestyit/ ia heiden Casuons mahan pein löit.
Ja se tapahtui/ kuin he sitä epäilit/ Katso/ niin seisoit kaksi miestä heidän tykönänsä kiiltäwäisissä waatteissa. Niin he peljästyit/ ja heidän kaswonsa maahan päin löit.
24:5 Nin sanoit he heille/ Mixi te etzitte sitä Eleuete Coollutten sekan?
Niin sanoit he heille/ Miksi te etsitte sitä eläwää kuolleitten sekaan?
24:6 Ei hen ole tälle/ Mutta hen ylesnousi. Muistakat quinga hen teille sanoi/ coska hen wiele Galileas oli/ sanoden/
Ei hän ole täällä/ Mutta hän ylös nousi. Muistakaat kuinka hän teille sanoi/ koska hän wielä Galileassa oli/
24:7 Ette Inhimisen Poian piti ylenannettaman Synneisten Inhimisten käsijn/ ia Ristinnaulitta/ ia colmandena peiuen ylesnousema'.
Että Ihmisen Pojan piti ylenannettaman syntisten ihmisten käsiin/ ja ristiinnaulittaa/ ja kolmantena päiwän ylösnouseman.
24:8 Ja he muistit henen Sanans päle.
Ja he muistit hänen sanansa päälle.
24:9 Ja he iellenspalasit Haudhalda/ ia ilmoitit caiki nämet nijlle Yhdelletoistakymenelle/ ia caikille muille.
Ja he jällens palasit haudalta/ ja ilmoitit kaikki nämät niille yhdelletoista kymmenelle/ ja kaikille muille.
24:10 Ja ne olit Maria Magdalena/ ia Johanna/ ia Maria Jacobi/ ia mudh heiden cansans/ iotca nämet Apostolille sanoit.
Ja ne olit Maria Magdalena/ ja Johanna/ ja Maria Jakobi/ ja muut heidän kanssansa/ jotka nämät apostolille sanoit.
24:11 Ja heidhen sanans näwuyit heille/ ninquin Houraus/ ia eiuet he heite wskonet.
Ja heidän sanansa näkyit heille/ niinkuin houraus/ ja eiwät he heitä uskoneet.
24:12 Nin Petari ylesnousi/ ia iooxi Haudhalle/ ia siselcurkisti/ ia näki waiwoin Linawaattet panduna/ ia poismeni/ ia site itzellens imechtelit/ quinga se tapactanut oli.
Niin Petari ylös nousi/ ja juoksi haudalle/ ja sisalle kurkisti/ ja näki waiwoin liinawaatteet pantuna/ ja pois meni/ ja sitä itsellensä ihmettelit/ kuinka se tapahtunut oli.
24:13 Ja catzo/ Caxi heiste menit samana Peiuen ychten Kyleen/ ioca oli Jerusalemist Cwdhenkymenen wacomitan tacan/ Emmahus nimelde.
Ja katso/ Kaksi heistä menit samana päiwänä yhteen kylään/ joka oli Jerusalemista kuudenkymmenen wakomitan takaan/ Emmaus nimeltä.

24:14 Ja puhuit keskenens/ caikista nijste/ iotca tapactanut olit.
Ja puhuit keskenänsä/ kaikista niistä/ jotka tapahtunut olit.
24:15 Ja se tapactui heiden puhuesans ia tutkistelit keskenens/ lehestui itze IesuS heite/ ia matkusti ynne heiden cansans.
Ja se tapahtui heidän puhuessansa ja tutkiskelit keskenänsä/ lähestyi itse Jesus heitä/ ja matkusti ynnä heidän kanssansa.
24:16 Mutta heiden silmens pidhettin/ ettei he hende tundenuet.
Mutta heidän silmänsä peitettiin/ ettei he häntä tunteneet.
24:17 Nin sanoi hen heille/ Mitke puheit ne ouat/ iotca te pidhett keskenen kieudhesen/ ia oletta mureheliset?
Niin sanoi hän heille/ Mitkä puheet ne owat/ jotka te pidätte keskenän käydessänne/ ja olette murheelliset?
24:18 Nin wastasi yxi Cleophas nimelde/ ia sanoi henelle/ Oleco sine ainoa mwcalainen Jerusalemis/ ioca ett tiedhe mite sielle neine Peiuine tapactui?
Niin wastasi yksi Cleophas nimeltä/ ja sanoi hänelle/ Oletkos sinä ainoa muukalainen Jerusalemissa/ joka et tiedä mitä siellä näinä päiwinä tapahtui?
24:19 Nin hen sanoi heille/ Mitke? Nin he sanoit henelle/ Sijte Iesusest Nazarenusest/ Joca oli wekeue Propheta Töisse ia Sanoissa/ Jumalan ia caiken Canssan edes/
Niin hän sanoi heille/ Mitkä? Niin he sanoit hänelle/ Siitä Jesuksesta Nazarenuksesta/ Joka oli wäkewä propheta töissä ja sanoissa/ Jumalan ja kaiken kansan edes/
24:20 Quinga meiden Ylimeiset Papit ia Pämiehet/ henen ylenannoit Coleman cadhotoxeen/ ia ristinnaulitzit henen.
Kuinka meidän ylimmäiset papit ja päämiehet/ hänen ylenannoit kuoleman kadotukseen/ ja ristiinnaulitsit hänen.
24:21 Mutta me lwlima henen oleuan sen/ ioca Israelin piti lunastaman. Ja caikein neinen ylitze/ io colmas peiue ombi tenepene quin nämet tapactuit.
Mutta me luulimme hänen olewan sen/ joka Israelin piti lunastaman. Ja kaikkein näiden ylitse/ jo kolmas päiwä ompi tänäpänä kuin nämät tapahtuit.
24:22 Ouat mös mwtomat Waimot meiste/ meite peliettenet/ iotca warhan amul tulit Haudhalle/ ia quin eiuet leutenyt henen Rumistans/
Owat myös muutamat waimot meistä/ meitä peljättäneet/ jotka warhain aamulla tulit haudalle/ ja kuin eiwät löytäneet hänen ruumistansa.
24:23 he tulit ia sanoit/ ette he mös olit Engelin näghyn nähnyet/ iotca sanoit henen eleuen.
he tulit ja sanoit/ että he myös olit enkelin näyn nähneet/ jotka sanoit hänen eläwän.
24:24 Ja mutomat meiste menit Haudhalle/ ia leusit ninquin Waimot olit

sanonut/ Mutta eiuet he hende leunet.
Ja muutamat meistä menit haudalle/ ja löysit niinkuin waimot olit sanonut/ Mutta eiwät he häntä löytäneet.
24:25 Ja hen sanoi heille/ O te tompelit ia hitaad sydhemest wscoman nijte caiki/ ioita Prophetat puhunut ouat.
Ja hän sanoi heille/ Oi te tomppelit ja hitaat sydämestä uskomaan niitä kaikkia/ joita prophetat puhunut owat.
24:26 Eikö Christusen neite pitenyt kerssimen/ ia henen Cunnians sisellekieumen?
Eikö Kristuksen näitä pitänyt kärsimän/ ja hänen kunniaansa sisälle käymän?
24:27 Ja hen rupesi Mosesist/ ia caikist Prophetaist/ ia tulkitzi heille caiki Kirioituxet/ iotca heneste sanotut olit.
ja hän rupesi Moseksesta/ ja kaikista prophetaista/ ja tulkitsi heille kaikki kirjoitukset/ jotka hänestä sanotut olit.
24:28 Ja he lehestuit Kylä/ iohonga he menit/ ia hen teetteli henens edhemme kieumen.
Ja he lähestyit kylää/ johonka he menit/ ja hän teetteli (oli aikowinaan) hänens edemmä käymään.
24:29 Ja he wadhit henen/ ia sanoit/ Ole meiden cansam/ Sille ette Echto ioutu/ ia peiue ombi laskenut. Ja hen siselmeni oleman heiden cansans.
Ja he waadit hänen/ ja sanoit/ Ole meidän kanssamme/ Sillä että ehtoo joutuu/ ja päiwä ompi laskenut. Ja hän sisälle meni olemaan heidän kanssansa.
24:30 Ja se tapactui/ quin hen atrioitzi heiden cansans/ Otti hen Leiuen/ kijtti/ mursi ia annoi heille.
Ja se tapahtui/ kuin hän aterioitsi heidän kanssansa/ Otti hän leiwän/ kiitti/ mursi ja antoi heille.
24:31 Nin heiden silmens aukenit/ ia tunsit henen. Ja hen catois heien edestens.
Niin heidän silmänsä aukenit/ ja tunsit hänen. Ja hän katosi heidän edestänsä.
24:32 Ja he sanoit keskene's/ Eikö meiden Sydhen meisse palanut coska hen Tielle meite puhutteli/ ia auasi meille Kirioituxet?
Ja he sanoit keskenänsä/ Eikö meidän sydän meissä palanut koska hän tiellä meitä puhutteli/ ja awasi meille kirjoitukset?
24:33 Ja he ylesnousit saman hetken ia palasit Jerusalemin/ ia leusit ne yxitoistakymende cootudh/ ia ne iotca ninen cansa olit/
Ja he ylösnousit saman hetken ja palasit Jerusalemiin/ ja löysit ne yksitoista kymmentä kootut/ ja ne jotka niiden kanssa olit/

24:34 Jotca sanoit/ HERRA on totisesta ylesnosnut/ ia Simonalle ilmaunsi.
Jotka sanoit/ HERRA on totisesti ylösnoussut/ ja Simonille ilmaantui.
24:35 Ja he iuttelit heille mite Tielle tapactanut oli/ ia quinga hen heilde tuttu oli sijte Leiuen murtamisesta.
Ja he juttelit heille mitä tiellä tapahtunut oli/ ja kuinka hän heiltä tuttu oli siitä leiwän murtamisesta.
24:36 Coska he nyt neiste puhuit/ seisoi itze Iesus heiden keskelle's/ ia sanoi heille/ Rauha olcon teille.
Koska he nyt näistä puhuit/ seisoi itse Jesus heidän keskellänsä/ ja sanoi heille/ Rauha olkoon teille.
24:37 Nin he hemmestuit/ ia pelkesit/ lwlit Hengen näkeuens.
Niin he hämmästyit/ ja pelkäsit/ luulit hengen näkewänsä.
24:38 Ja hen sanoi heille/ Mite te nin pelkette? Ja mixi sencaltaiset aiatoxet tuleuat teiden Sydhemeen?
Ja hän sanoi heille/ Mitä te niin pelkäätte? Ja miksi senkaltaiset ajatukset tulewat teidän sydämeen?
24:39 Catzocat minun käsieni ia Jalcoiani/ ette mine se itze olen/ Ruuetkat minuun ia catzocat/ Sille ettei Hengelle ole Liha eike luita/ ninquin te näet minulla oleua'.
Katsokaat minun käsiäni ja jalkojani/ että minä se itse olen/ Ruwetkaat minuun ja katsokaat/ Sillä ettei hengellä ole lihaa eikä luita/ niinkuin te näet minulla olewan.
24:40 Ja quin hen nämet sanoi/ Osotti hen heille Kätens ia Jalcans.
Ja kuin hän nämät sanoi/ Osoitti hän heille kätensä ja jalkansa.
24:41 Mutta coska he ei wiele wskoneet ilon tedhen/ waan ihmettelit/ sanoi hen heille/ Ongo teille miten tesse söteuetä?
Mutta koska he ei wielä uskoneet ilon tähden/ waan ihmettelit/ sanoi hän heille/ Onko teillä mitään tässä syötäwätä?
24:42 Ja he panit henen etens Cappalen paistetu Cala/ ia iotain Kimalais honaiata.
Ja he panit hänen eteensä kappaleen paistettua kalaa/ ja jotain kimalaishunajata.
24:43 Ja hen otti sen/ ia söi heiden nähdens.
Ja hän otti sen/ ja söi heidän nähtensä.
24:44 Nin sanoi hen heille/ Näme ouat ne Sanat/ iotca mine puhuin teille/ coska mine wiele teiden cansan olin/ Sille ette caiki piti teutettemen/ mite kirioitettu on Mosesen Lais/ ia Prophetis/ ia Psalmis minusta.
Niin sanoi hän heille/ Nämä owat ne sanat/ jotka minä puhuin teille/ koska minä wielä teidän kanssan olin/ Sillä että kaikki piti täytettämän/ mitä

kirjoitettu on Moseksen laissa/ ja prophetissa/ ja psalmissa minusta.
24:45 Silloin hen auasi heiden ymmerdhyxens/ ette heiden piti ymmertemen kirioituxet/ ia sanoi heille/
Silloin hän awasi heidän ymmärryksensä/ että heidän piti ymmärtämän kirjoitukset/ ja sanoi heille/
24:46 Nin on kirioitettu/ ia nein tuli Christusen kerssie/ ia ylesnouseman Coolluista colma'na peiuen/
Niin on kirjoitettu/ ja näin tuli Kristuksen kärsiä/ ja ylösnouseman kuolleista kolmantena päiwän/
24:47 ia sarnattaman henen Nimeens Paranusta/ ia Syndein andexiandamusta caikis Canssois/ ruueten Jerusalemist.
ja saarnattaman hänen nimeensä parannusta/ ja syntein anteeksiantamusta kaikissa kansoissa/ ruweten Jerusalemista.
24:48 Mutta te oletta caikein neinen Todhistaijat.
Mutta te olette kaikkein näiden todistajat.
24:49 Ja catzo/ mine leheten minun Isen Lupauxen teiden pälen. Mutta teiden pite oleman Jerusalemis/ sihenasti ette te pughetetan auwlla Corckialda.
Ja katso/ minä lähetän minun Isän lupauksen teidän päällen. Mutta teidän pitää oleman Jerusalemissa/ siihen asti että te puetetaan awulla korkealta.
24:50 Nin hen wloswei heien haman Bethanian/ ia ylesnosti Kätens/ ia siugnasi heite.
Niin hän ulos wei heidän hamaan Bethaniaan/ ja ylös nosti kätensä/ ja siunasi heitä.
24:51 Ja se tapactui/ coska hen siugnanut oli heite/ erkani hen heiste/ ia ylesmeni Taiuasen.
Ja se tapahtui/ koska hän siunannut oli heitä/ erkani hän heistä/ ja ylös meni taiwaaseen.
24:52 Nin coska he hende cumartanut olit/ palasit he Jerusalemin swren ilon cansa/
Niin koska he häntä kumartanut olit/ palasit he Jerusalemin suuren ilon kanssa/
24:53 ia olit aina Templis/ kijttedhen ia cunnioittain Jumalata.
ja olit aina templissä/ kiittäen ja kunnioittain Jumalata.

P. Lucan Euangeliumin Loppu.

P. Johannesen Eleme P. Ieronimusen cautta.

IOHannes Apostoli/ iota Iesus palio racasti/ oli Zebedeusen poica/ Jacobin Apostolin weli/ ionga Herodes caulanleickas/ Herran pinan ielken/ se caikein wijmen Euangelium kirioitti/ ninquin Asian Maan Pispat hende rucolit/ Cherintust ia muita Eriseurasit wastan/ ia enimitten silloin ylesnousi se Ebioniterin opetus/ iotca sanoit ettei Christus ennen ollut/ quin Maria. Senteden tai mös wadhittijn/ henen Jumalist loondons wlostoimittaman. Sanouat he mös toisen syyn oleuan tehen kirioituxeen/ ette coska hen oli lukenut Mattheusen Marcusen ia Lucan ramatudh/ nin hen oli tosin wahwistanut heiden kirioituxens textin/ ia todhisti heiden totta puhuneexi/ mutta waan yhden wodhen menosta/ iona Herra mös pinattin/ ia ette he olit waiuon Johannesen Fangiuxen ielken/ Herran menon kirioittaneet. Nin sis teme Pyhe Johannes poisietti sen yhden wodhen/ ionga menot/ ne mwdh colmet/ olit kirioittanet/ Ja rupesi sijte entisen aijan Menost iutteleman/ quin tapactui/ ennen quin Johannes Tornin saluattin/ Ninquin heille taita iulghistetta/ iotca wisusti ne Nelien Euangelisterin ramatudh lukeuat. Joca mös sen rijdhan ia welin ratkaise/ quin Johannesen ia ninen muinen Euangelisterin waihel näky oleua. Kirioitti hen mös yhden Lehestuskirian/ ioca nein alcupi/ Se quin alghusta oli/ sen me cwlluet olema/ sen me nähnyet olema meiden silmillen sen me catzonut olema/ sen me Käsilem Pitelim Elemen sanast. Ja teme Lehestuskiria caikilda kircon Esimiehilde ia oppenuilda wahuistetan. Mutta ne caxi muta iotca nein alcauat. SE Wanhin sille wloswalitulle Frowalle/ ia henen Lapsillens/ Ja mös sen toisen/ quin nein alcapi/ Se wanhin sille Rackalle Caiolle/ iota mine racastan totudhes. Ne sanotan oleua Yhden Wanhan Johannesen lehetuskiriat/ ionga mös toinen Hauta wiele tenepene Ephesin tykene osotetan/ Ja monicadhat lwleuat sen saman Johannesen Euangelistan caxi ielkenmuisto sielle oleuan/ waicka ei se iuri tosi ole/ Sille ette oli mös yxi toinen Johannes Presbiter ia Theologus/ ioca lwllan Sen ilmistus kirian kirioitaneexi/ ia seki Ephesios ombi haudhattu/ ninquin S. Ieronimus todhistapi Papian Elemes. Nelientoistakymenne sis woonna/ Neronin ielken/ coska Domitianus Keisari Christikunda wainosi lehetettin Johannes radholisexi sihen Loton Pathmos/ cussa hen näki ia kirioitti Sen ilmestuskirian/ ionga Justinus Martyr ia Hireneus sijtte tulkitzit. Mutta quin Domitianus oli tapettu/ ia henen Sädyns oli Romin Radhist turhaxi techty henen swren Angarudhens tedhen/ nin se Johannes palasi Ephesum Keisarin Neruan wallan aican/ ia sielle oli haman Keisarin Traianusen aica'/ kijnitti/ opetti ia hallitzi caiki Seurakunnat Asian maas/ ia hen wanheni/ ia cooli Cudhenkymmenen ia cahdhexan aijastaijan ielken HErran pinan/ Ja Haudhattin sen saman Caupungin tyge.

P. Johannesen Euangelium

Ensimeinen Lucu.

1:1 Algusa oli Sana/ Ja se Sana oli Jumalan tykene/ Ja Jumala oli se Sana/
Alussa oli Sana/ Ja se Sana oli Jumalan tykönä/ Ja Jumala oli se Sana
1:2 Teme oli algusa Jumalan tykene.

Tämä oli alussa Jumalan tykönä.
1:3 Caiki ouat sen cautta tehdhyt/ ia ilman site ei ole miten techty ioca techty ombi.
Kaikki owat sen kautta tehdyt/ ja ilman sitä ei ole mitään tehty joka tehty ompi.
1:4 Henes Eleme oli/ ia se Eleme oli Inhimisten Walkeus/
Hänessä elämä oli/ ja se elämä oli ihmisten walkeus
1:5 Ja se Walkeus Pimeydes paista/ ia ne pimeyxet eiuet site käsittenyet.
Ja se walkeus pimeydessä paistaa/ ja pimeydet eivät sitä käsittäneet
1:6 Oli yxi Mies lehetetty Jumalalda/ ionga nimi oli Johannes.
Oli yksi mies lähetetty Jumalalta/ jonka nimi oli Johannes
1:7 Se sama tuli todhistaman/ ette henen pidheis sijte Walkeudhesta todhistaman/ Sempäle ette caiki vskoisit henen cauttans.
Se sama tuli todistamaan/ että hänen pitäisi siitä walkeudesta todistaman/ Senpäälle että kaikki uskoisit hänen kauttansa.
1:8 Ei hen ollut se walkeus/ mutta hen oli lehetetty todhistaman sijte walkeudhesta.
Ei hän ollut se walkeus/ muttä hän oli lähetetty todistamaan siitä walkeudesta.
1:9 Se walkeus oli yxi totinen walkeus/ ioca walista * caiki Inhimiset iotca tehen Mailman tuleuat.
*Se walkeus oli yksi totinen walkeus/ joka walistaa * kaikki ihmiset, jotka tähän maailmaan tulewat.*
1:10 Se oli Mailmas/ ia mailma ombi sen saman cautta techty/ ia ei Mailma hende tundenut.
Se oli maailmassa/ ja maailma ompi sen saman kautta tehty/ ja ei maailma häntä tuntenut.
1:11 Hen tuli Omillens/ ia henen omans eiuet hende wastanottanet.
Hän tuli omillensa/ ja hänen omansa eiwät häntä wastaanottaneet.
1:12 Mutta nin monda quin hende wastanotit/ nijlle hen annoi woiman Jumalan Lapsixi tulla/ iotca henen Nimens päle wskouat.
Mutta niin monta kuin häntä wastaanotit/ niille hän antoi woiman Jumalan lapsiksi tulla/ jotka hänen nimensä päälle uskowat.
1:13 Jotca ei werist eike Lihan tadhost/ eike mös miehen tadhost/ mutta Jumalast syndynet ouat.
Jotka ei weristä eikä lihan tahdosta/ eikä myös miehen tahdosta/ mutta Jumalasta syntyneet owat.
1:14 Ja se Sana tuli Lihaxi/ ia asui meidhen seas/ Ja me neim henen Cunnians/ ninquin Ainocaisen Poian Cunnian Isest teunnens Armoia ia

Totwtta.
Ja se Sana tuli lihaksi/ ja asui meidän seassa/ Ja me näimme hänen kunniansa/ niinkuin Ainokaisen Pojan kunnian Isästä, täynnänsä Armoa ja Totuutta.
1:15 Johannes todhista henest/ huta ia sano/ Teme oli se iosta mine sanoin/ Minun ielkijni on tuleua/ ioca minun edhellen ombi ollut/ Sille ette hen oli ennen quin mine/
Johannes todistaa hänestä/ huutaa ja sanoo/ Tämä oli se, josta minä sanoin/ Minun jälkeeni on tulewa/ joka minun edelläni ompi ollut/ Sillä että hän oli ennen kuin minä/
1:16 Ja henen teudhelisestens caiki me olema ottaneet * Ja armo armon edeste.
*Ja hänen täydellisestäns kaikki me olemme ottaneet * Ja armo armon edestä.*
1:17 Sille ette Laki ombi Mosesen cautta annettu/ Armo ia totuus ombi IesuSEN CHRISTUSEN cautta tullut.
Sillä että laki ompi Moseksen kautta annettu/ Armo ja totuus onpi Jesuksen KRISTUKSEN kautta tullut.
1:18 Eikengen ole Jumalata coskan nähnyt Se ainocainen Poica ioca on Isen helmas/ se o'bi meille sen ilmoittanut.
Eikenkään ole Jumalaa koskaan nähnyt/ Se ainokainen Poika, joka on Isän helmassa/ se ompi meille sen ilmoittanut.
1:19 Ja teme ombi Johannesen Todhistos/ Coska Juttat lehetit Jerusalemist Papit ia Leuitit/ kysymen henelde Cucas olet?
Ja tämä ompi Johanneksen todistus/ Koska juuttaat lähetit Jerusalemista papit ja leviatat/ Kysymään häneltä: Kukas olet?
1:20 Ja hen todhisti/ ia ei kieldenyt. Ja hen todhisti sanodhen/
Ja hän todisti/ ja ei kieltänyt. Ja hän todisti sanoen/
1:21 Em mine ole Christus. Ja he kysyit henelle/ Mike sis? Olecos Elias? Hen sanoi/ En ole. Olecos Propheta?
En minä ole Kristus. Ja he kysyit häneltä/ Mikä siis? Oletko Elias? Hän sanoi/ En ole/ Oletkos propheta?
1:22 Ja hen wastasi/ En. Nin he sanoit henelle/ Mikes sis olet? Ette me wastauxen annaisime niden iotca meite lehdetit? Mites sanot itzestes?
Ja hän wastasi/ En. Niin he sanoit hänelle/ Mikäs siis olet? Että me wastauksen antaisimme niiden, jotka meidät lähetit? Mitäs sanot itsestäsi?
1:23 Hen sanoi/ Mine olen Hwtauaisen äni Corues Walmistaca Herran tiete ninquin Esaias Propheta sanoi.
Hän sanoi/ Minä ole huutawaisen ääni korvessa. Walmistakaa Herran tietä,

niinkuin Esaias propheta sanoi.
1:24 Ja ne iotca lehetetyt olit/ olit niste Phariseusist.
Ja ne, jotka lähetetyt olit/ olit niistä phariseuksista.
1:25 Ja ne kysyit henelle/ ia sanoit henelle/ Mixi sis sine castat/ ios ei sine ole Christus/ eike Elias/ eike Propheta?
Ja ne kysyit hänelle/ ja sanoit hänelle/ Miksi siis sinä kastat/ jos ei sinä ole Kristus/ eikä Elias/ eikä propheta?
1:26 Joha'nes wastasi heite ia sanoi/ Mine castan wedhelle/ Mutta se teidhen keskellen seiso iota ei te tunne/
Johannes wastasi heitä ja sanoi/ Minä kastan wedellä/ Mutta se teidän keskellän seisoo jota ei te tunne/
1:27 Se se ombi/ ioca minun ielkeni tulepi/ ioca minun edhelen on ollut/ Jonga mine en ole keluolinen Kengen Rihmoi pästemen.
Se se ompi/ joka minun jälkeeni tuleepi/ joka minun edellän on ollut/ Jonka minä en ole kelwollinen kengän rihmoja päästämän.
1:28 Neme tapactuit Bethabaras/ sillepolen Jordanin/ cussa Johannes castoi.
Näma tapahtuit Bethabarassa/ sillä puolen Jordanin/ kussa Johannes kastoi.
1:29 Toisna peiuenä näki Joha'nes Iesusen tygens tuleuan/ ia sanoi/ Catzo Teme o'bi Jumalan Caritza/ ioca Poisotta Mailman Synnin
Toisena päiwänä näki Johannes Jesuksen tykönsä tulewan/ ja sanoi/ Katso tämä ompi Jumalan Karitsa/ joka pois ottaa maailman synnin.
1:30 Teme ombi se iosta mine sanoin/ Minun ielkeni tulepi Mies/ ioca ennen minua ombi ollut. Sille ette hen oli ennen quin mine/
Tämä ompi se josta minä sanoin/ Minun jälkeeni tuleepi mies/ joka ennen minua ompi ollut. Sillä että hän oli ennen kuin minä/
1:31 ia em mine hende tundenut. Mutta sempäle ette henen piti ilmestymen Israelis/ senteden mine tulin castaman wedhellä.
ja en minä häntä tuntenut. Mutta senpäälle että hänen piti ilmestymän Israelissa/ sentähden minä tulin kastamaan wedellä
1:32 Ja Johannes todhisti ia sanoi Mine näin Hengen alastuleuan Taiuahast ninquin Mettisen ia iei henen pälens/
Ja Johannes todisti ja sanoi Minä näin Hengen alastulewan taiwahasta niinkuin mettisen ja jäi hänen päällens/
1:33 ia em mine tundenut hende Mutta ioca minun lehetti castaman wedhelle/ se minulle sanoi/ Jonga päle sine neget Hengen alastuleuan/ ia ieuen henen pälens/ se sama se on ioca pyhelle Hengelle castapi.
ja en minä tuntenut häntä Mutta joka minun lähetti kastamaan wedellä/ se minulle sanoi/ Jonka päälle sinä näet Hengen alas tulewan/ ja jääwän

hänen päällensä/ se sama se on joka Pyhällä Hengellä kastaapi.
1:34 Ja mine sen näin ia todhistin/ Temen oleua' Jumalan Poian.
Ja minä sen näin ja todistin/ Tämän olewan Jumalan Pojan.
1:35 Toisna peiuen seisoi tas Johannes ia caxi henen Opetuslastans.
Toisena päiwänä seisoi taas Johannes ja kaksi hänen opetuslastansa.
1:36 Ja quin hen näki Iesusen waeldauan/ sanoi hen/ Catzo/ Se ombi Jumalan Caritza.
Ja kun hän näki Jesuksen waeltawan/ sanoi hän/ Katso/ Se ompi Jumalan Karitsa.
1:37 Ja caxi henen Opetuslastans cwlit henen puhuan/ ia seurasit Iesust.
Ja kaksi hänen opetuslastansa kuulit hänen puhuwan/ ja seurasit Jesusta.
1:38 Mutta Iesus kensi ymberins/ ia näki ne hendens seurauan ia sanoi heille/ Mite te etzitte?
Mutta Jesus käänsi ympärinsä/ ja näki ne häntäns seuraawan ja sanoi heille/ Mitäs te etsitte?
1:39 Nin he sanoit henelle/ Rabbi (se on tulkittu) Mestari/ cussas asut? Hen sanoi heille/ Tulcat ia catzocat. He tulit ia näit cussa hen asui/ ia olit henen tykenens sen päiuen. Nin oli lähes io kymmenes hetki.
Niin he sanoit hänelle/ Rabbi (se on tulkittu) Mestari/ kussas asut? Hän sanoi heille/ Tulkaat ja katsokaat. He tulit ja näit kussa hän asui/ ja olit hänen tykönänsä sen päiwän. Niin oli lähes jo kymmenes hetki.
1:40 Yxi nijste cadhest iotca Johanneselda cwlit/ ia Iesusta seurasit/ oli Andreas Simo' Petarin welij/
Yksi niistä kahdesta jotka Johannekselta kuulit/ ja Jesusta seurasit/ oli Andreas Simon Petarin weli/
1:41 Se sama leusi ensin henen weliens Simonin ia sanoi henelle/ Me leusime Messiasen (quin on tulkittu) sen woidheltun.
Se sama löysi ensin hänen weljensä Simonin ja sanoi hänelle/ Me löysimme Messiaan (kuin on tulkittu) sen woidellun.
1:42 Ja toidh sen Iesusen tyge.
Ja toit sen Jesuksen tykö.
1:43 Coska Iesus sen näki sanoi hen/ Sine olet Simon Jonan poica/ sine pite cutzuttaman Cephas (se on tulkittu) Callio.
Koska Jesus sen näki sanoi hän/ Sinä olet Simon Jonan poika/ sinä pitää kutsuttaman Cephas (se on tulkittu) kallio.
1:44 Toisna peiuen tactoi Iesus taas menne Galilean/ ia leusi Philippusen ia sanoi henelle/ Seura minua.
Toisena päiwänä tahtoi Jesus taas mennä Galileaan/ ja löysi Philippuksen ja sanoi hänelle/ Seuraa minua.

1:45 Mutta Philippus oli Bethsaidast/ Andreasen ia Petarin caupungist.
Mutta Philippus oli Betsaidasta/ Andreasen ja Pietarin kaupungista.
1:46 Philippus leusi Nathanael ia sanoi henelle/ Me olema sen leuneet/ iosta Moses Lais ia Prophetat kirioitit/ Iesusen Josephin Poian Nazaretist.
Philippus löysi Nathanael ja sanoi hänelle/ Me olemme sen löytäneet/ josta Moses laissa ja prophetat kirjoitit/ Jesuksen Josephin pojan Nazaretista.
1:47 Ja Nathanael sanoi henelle/ Mite hyue Nazaretist woi tulla? Philippus sanoi henelle/ Tule ia catzo.
Ja Nathanael sanoi hänelle/ Mitä hywää Nazaretista woi tulla? Philippus sanoi hänelle/ Tule ja katso.
1:48 Iesus näki Nathanael tygens tuleuan Ja sanoi heneste/ Catzo/ Yxi totisest Israelainen iossa ei ychten petost ole. Nathanael sanoi henelle/ Mistes minun tunnet?
Jesus näki Nathanaelin tykönsä tulewan Ja sanoi hänestä/ Katso/ Yksi totisesti israelilainen jossa ei yhtään petosta ole. Nathanael sanoi hänelle/ Mistäs minun tunnet?
1:49 Wastasi Iesus ia sanoi henelle/ Ennen quin Philippus cutzui sinua coskas olit Ficuna puun alla/ mine näin sinun.
Wastasi Jesus ja sanoi hänelle/ ennen kuin Philippus kutsui sinua koskas olit wiikunapuun alla/ minä näin sinun.
1:50 Wastasi Natanael ia sanoi henelle/ Rabbi/ Sine olet se Jumalan poica/ Sine olet se Israelin Kuningas.
Wastasi Natanael ja sanoi hänelle/ Rabbi/ Sinä olet se Jumalan Poika/ Sinä olet se Israelin Kuningas.
1:51 Iesus wastasi ia sanoi henelle/ Sine vskot ette mine sanoin sinulle/ Mine nein sinun Ficona puun alla/ Sine saat wiele swrembita nehde.
Jesus wastasi ja sanoi hänelle/ Sinä uskot että minä sanoin sinulle/ Minä näin sinun wiikunapuun alla/ Sinä saat wielä suurempia nähdä.
1:52 Ja sanoi henelle/ Totisest totisest sanon mine teille/ Testedes pite teiden näkemen Taiuan aukian/ Ja Jumalan Engelit ylesastuuaiset ia alasastuuaiset Inhimisen Poian päle.
Ja sanoi hänelle/ Totisesti totisesti sanon minä teille/ Tästedes pitää teidän näkemän taiwaan aukean/ Ja Jumalan enkelit ylös astuwaiset ja alas astuwaiset Ihmisen Pojan päälle.

** Caiki inhimiset) Se on Christus ombi Mailman walkius/ ioca yleswalcaise caiki Inhimiset Euangeliumin cautt. Sille se caikille Londocappaleille sarnatan/ iotca ouat taicka tuleuat Inhimisexi.* Armo armon tädhen) Meille on armo annettu Christusen Armon tädhen/ ette me henen cauttans Lain teutemme/ ia Isen tunnemme/ iolla wlkocullasus lackapi ia me toimelisixi Inhimisixi tulema.*

Toinen Lucu.

2:1 JA colmanden peuen olit Häedh Canas Galileas/ NIn oli Iesusen Eiti sielle.
Ja kolmannen päiwänä olit häät Kanassa Galileassa/ Niin oli Jesuksen äiti siellä.
2:2 Nin mös Iesus ia henen Opetuslapsens cutzuttin Häehin.
Niin myös Jesus ja hänen opetuslapsensa kutsuttiin häihin.
2:3 Ja coska wina pwttui/ sanoi Iesuse' Eiti henelle/ Ei ole heille wina.
Ja koska wiina puuttui/ sanoi Jesuksen äiti hänelle/ Ei ole heillä wiinaa.
2:4 Sanoi Iesus henelle/ Waimo/ mite minulle ombi sinun cansas? Ei ole minun hetken wiele tullut.
Sanoi Jesus hänelle/ Waimo/ mitä minulle ompi sinun kanssasi? Ei ole minun hetkeni wielä tullut.
2:5 Sanoi henen Eitins paluelioille/ Mite hen teille sanopi/ se techket.
Sanoi hänen äitinsä palwelijoille/ Mitä hän teille sanoopi/ se tehkäät.
2:6 Nin olit sielle cwsi Kiuiste wesiastiat panduna/ Judasten Pudhistamisen tauan ielken/ ia cuki weti caxi eli colme Mitta.
Niin olit siellä kuusi kiwistä wesiastiat pantuna/ Judasten puhdistamisen tawan jälkeen/ ja kukin weti kaksi eli kolme mittaa.
2:7 Nin sanoi Iesus heille/ Teuteket wesiastiat wedhelle. Ja he teutit ne ylen teuten.
Niin sanoi Jesus heille/ Täyttäkäät wesiastiat wedellä. Ja he täytit ne ylen täyteen.
2:8 Ja hen sanoi heille/ Pangat nyt siselle/ ia wieket Edheskeuuelle. Ja he weit.
Ja hän sanoi heille/ Pankaat nyt sisälle/ ja wiekäät edeskäywälle. Ja he weit.
2:9 Mutta quin se Edeskieupe maisti site wina/ ioca oli wesi ollut/ eike tienyt custa se tuli/ Mutta ne Palueliat tiesit iotca sen wedhen ammulsit/ cutzui se Edeskieupe Ylien ia sanoi henelle/
Mutta kuin se edeskäywä maisti sitä wiinaa/ joka oli wesi ollut/ eikä tiennyt kusta se tuli/ Mutta ne palwelijat tiesit jotka sen weden ammensit/ kutsui se edeskäywä yljän ja sanoi hänelle/
2:10 Jocainen andapi ensin Hyue wina/ ia quin he iopuuat/ sijtte site Honombata. Sine sen Hyuen winan kätkit tehenasti.
Jokainen antaapi ensin hywä wiina/ ja kuin he juopuwat/ Sitten sitä huonompata. Sinä sen hywän wiinan kätkit tähänasti.
2:11 Teme ombi se ensimeinen Tunnustechti/ ionga Iesus teki Canas

Galileas/ ia ilmoitti henen Cunnians. Ja henen Opetuslapsens wskoit henen pälens.
Tämä ompi se ensimmäinen tunnustähti/ jonka Jesus teki Kanassa Galileassa/ ja ilmoitti hänen kunniansa. Ja hänen opetuslapset uskoit hänen päällensä.
2:12 Sitelehin hen alasmeni Capernaumijn hen itze/ ia henen Eitins/ ia henen weliens/ ia henen Opetuslapsens/ ia eiuet he sielle cauuan wipyneet.
Siitä lähin hän alas meni Kapernaumiin hän itse/ ja hänen äitinsä/ ja hänen weljensä/ ja hänen opetuslapsensa/ ja eiwät he siellä kauan wiipyneet.
2:13 Ja Judasten/ Päsienen oli iwri lesse/ Ja Iesus ylesmeni Jerusalemin/
Ja judasten/ Pääsiäinen oli juuri läsnä/ Ja Jesus ylös meni Jerusalemiin/
2:14 Ja leusi Templis ne istuuan/ iotca sielle Caria Lambait/ ia Mettisit myskendelit/ ia waihechtaijat.
Ja löysi templissä ne istuwan/ jotka siellä karjaa lampaita/ ja mettiset myyskentelit/ ja waihtajat.
2:15 Ja hen teki Rooskan Köusiste/ ia wlosaioi caiki Templist/ ynne Lambat ia Carian. Ja waihechtaiaden rahan hen poiswiskasi/ ia mahancukisti peudhet.
Ja hän teki ruoskan köysistä/ ja ulos ajoi kaikki templistä/ ynnä lampaat ja karjan. Ja waihtajain rahan hän pois wiskasi/ ja maahan kukisti pöydät.
2:16 Ja sanoi nijlle ioca Mettisi myidh/ wieket nämet telde pois/ Ja elket tehckö minun Iseni Honecta Cauppahonexi.
Ja sanoi niille jotka mettisiä myi/ wiekäät nämät täältä pois/ Ja älkäät tehkö minun Isäni huonetta kauppahuoneeksi.
2:17 Mutta henen Opetuslapsens muistit ette Kirioitettu on/ Sinun Hones Kiuaus ombi minun szönyt.
Mutta hänen opetuslapsensa muisti että kirjoitettu on/ Sinun huoneesi kiiwaus ompi minun syönyt.
2:18 Nin wastasit Juttat/ ia sanoit henelle/ Mite mercki sine meille osotat/ ette sine neite teet?
Niin wastasi juuttaat/ ja sanoit hänelle/ Mitä merkki sinä meille osoitat/ että sinä näitä teet?
2:19 Wastasi Iesus ia sanoi heille/ Rickocat teme Templi/ ia colmanden peiuen/ mine tadon sen ylesrake'da.
Wastasi Jesus ja sanoi heille/ Rikkokaat tämä templi/ ja kolmannen päiwän/ minä tahdon sen ylös rakentaa.
2:20 Nin sanoit Juttat/ Tete Templi ombi cwsi widhettekymende wootta rakettu/ ia sine sen tadhot colmen peiuen ylesrakenda?
Niin sanoit juuttaat/ Tätä templi ompi kuusi wiidettäkymmentä wuotta

rakettu/ ja sinä sen tahdot kolmen päiwän ylös rakentaa?
2:21 Mutta hen sanoi henen Rumins Templist.
Mutta hän sanoi hänen ruumiinsa templistä.
2:22 Coska hen sis oli coolluista ylesnosnut/ muistit henen Opetuslapsens/ ette hen oli sen sanonut/ ia vskoit Ramatudh/ ia sen Puhen/ ionga Iesus sanonut oli.
Koska hän siis oli kuolleista ylösnoussut/ muistit hänen opetuslapsensa/ että hän oli sen sanonut/ ja uskoit Raamatut/ ja sen puheen/ jonka Jesus sanonut oli.
2:23 Coska hen nyt Jerusalemis oli/ Päsieisne Juhlapeiuenä/ vskoit monda henen Nimens päle/ coska he näit ne Tunnustedhet/ iotca hen teki.
Koska hän nyt Jerusalemissa oli/ Pääsiäisenä juhlapäiwänä/ uskoit monta hänen nimensä päälle/ koska he näit ne tunnustähdet/ jotka hän teki.
2:24 Mutta Iesus ei vskonut itzens heille/ Sille ette hen tunsi heijet caiki/
Mutta Jesus ei uskonut itsensä heille/ Sillä että hän tunsi heidät kaikki/
2:25 ia ei taruinut/ ette iocu pideis todistaman Inhimisist. Sille hen itze kylle tiesi mite Inhimises oli.
ja ei tarwinnut/ että joku pitäisi todistaman ihmisistä. Sillä hän itse kyllä tiesi mitä ihmisessä oli.

III Lucu.

3:1 NIn oli yxi mies Phariseusist/ Nicodemus nimelde/ yxi Judasten Ylimeinen/
Niin oli yksi mies phariseuksista/ Nicodemus nimeltä/ yksi judasten ylimmäinen/
3:2 Se tuli ölle Iesusen tyge ia sanoi henelle/ Mestari/ me tiedhem ette sine olet Opetaiaxi Jumalast tullut. Sille eikengen taidha neite Tunnustechti tedhä/ iotca sine teet/ ellei Jumala olisi henen cansans.
Se tuli yöllä Jesuksen tykö ja sanoi hänelle/ Mestari/ me tiedäm että sinä olet opettajaksi Jumalasta tullut. Sillä ei kenkään taida näitä tunnustähtiä tehdä/ jotka sinä teet/ ellei Jumala olisi hänen kanssansa.
3:3 Iesus wastasi ia sanoi henelle/ Totisesta totisesta/ mine sanon sinulle/ Ellei iocu wastudhest synny/ ei hen woi nädhä Jumala' waldakunda.
Jesus wastasi ja sanoi hänelle/ Totisesti totisesti/ minä sanon sinulle/ Ellei joku wastuudesta synny/ ei hän woi nähdä Jumalan waltakuntaa.
3:4 Sanoi henelle Nicodemus/ Quinga taita Inhiminen syndy coska hen wanha ombi. Woipico hen Eitins cochtun iellens siselmenne/ ia syndy?
Sanoi hänelle Nikodemus/ Kuinka taitaa ihminen syntyä koska hän wanha

ompi. Woipiko hän äitinsä kohtuun jällens sisälle mennä/ ja syntyä?
3:5 Iesus wastasi/ Totisest/ totisest/ sano' mine sinulle. Ellei iocu synny wedhest ia Hengest/ nin ei hen woi Jumalan Waldakundan siseltulla.
Jesus wastasi/ Totisesti/ totisesti/ sanon minä sinulle. Ellei joku synny wedestä ja Hengestä/ niin ei hän woi Jumalan waltakuntaan sisälle tulla.
3:6 Mite Lihast syndynyt on/ se ombi Liha. Ja mite Hengest syndynyt on/ se ombi Hengi.
Mitä lihasta syntynyt on/ se ompi liha. Ja mitä Hengestä syntynyt on/ se ompi Henki.
3:7 Ele ihmettele/ ette mine sanoin sinulle/ ette teiden pite wdesta syndyme'.
Älä ihmettele/ että minä sanoin sinulle/ että teidän pitää wedestä syntymän.
3:8 Twli puhalta cussa hen tacto/ ia sine cwlet hene' hwmuns/ Ja et sine tiedä custa hen tule/ taicka cuhu'ga hen menepi. Nein on iocaine'/ quin He'gest syndynyt on.
Tuuli puhaltaa kussa hän tahtoo/ ja sinä kuulet hänen humunsa/ Ja et sinä tiedä kusta hän tulee/ taikka kuhunka hän meneepi. Näin on jokainen/ kuin Hengestä syntynyt on.
3:9 Nicodemus wastasi/ ia sanoi henelle/ Quinga se taita tulla?
Nikodemus wastasi/ ja sanoi hänelle/ Kuinka se taitaa tulla?
3:10 Iesus wastasi/ ia sanoi henelle/ Oleco sine se Mestari Israelis/ ia et neite tiedhe?
Jesus wastasi/ ja sanoi hänelle/ Oletko sinä se mestari Israelissa/ ja et näitä tiedä?
3:11 Totisest/ totisest/ sano' mine sinulle Me puhume/ mite me tiedhe'/ ia todistam/ mite me neim/ ia ette te wasta' ota meiden todistusta.
Totisesti/ totisesti/ sanon minä sinulle. Me puhumme/ mitä me tiedän/ ja todistamme/ mitä me näimme/ ja ette te wastaan ota meidän todistusta.
3:12 Jos mine malisia teille sanoin/ ia ette te wskonuat/ quinga te wskoisitt/ ios mine teille Taiualisi sanoisin?
Jos minä maallisia teille sanoin/ ja ette te uskoneet/ kuinka te uskoisit/ jos minä teille taiwaallisia sanoisin?
3:13 Ja eikengen ylesastu Taiuasen/ waan se/ ioca taiuaast alasastui/ inhimisen Poica/ ioca ombi Taiuahas.
Ja eikenkään ylös astu taiwaaseen/ waan se/ joka taiwaasta alas astui/ Ihmisen Poika/ joka ompi taiwahassa.
3:14 Ja ninquin Moses ylensi Kärmen coruesa/
Ja niinkuin Moses ylensi käärmeen korwessa/
3:15 Nin pite mös Inhimisen Poica ylettemen/ Sempäle/ ette Caiki/ iotca

henen pällens wskouat/ ei pide huckuman/ Mutta ijancaikisen Elemen szaman.
Niin pitää myös Ihmisen Poika ylettämän/ Sen päälle/ että kaikki/ jotka hänen päällensä uskowat/ ei pidä hukkuman/ Mutta iankaikkisen elämän saaman.
3:16 Sille Nein on Jumala Mailma racastanut/ ette he' andoi hene' ainoan Poicans/ Sempälle/ ette Jocaine' quin wsko hene' päle's ei pide huckuma'/ mutta ijancaikise' Eleme' szama'.
Sillä näin on Jumala maailmaa rakastanut/ että hän antoi hänen ainoan Poikansa/ Sen päälle/ että jokainen kuin uskoo hänen päällensä ei pidä hukkuman/ mutta iankaikkisen elämän saaman.
3:17 Sille/ ettei Jumala lehettenyt Poica's Mailma'/ ette hene' piti domitzeman mailma/ Muta ette Mailma piti henen cauttans wapadettaman.
Sillä/ ettei Jumala lähettänyt Poikaansa maailmaan/ että hänen piti tuomitseman maailmaa/ Mutta että maailma piti hänen kauttansa wapahdettaman.
3:18 Joca henen pälens wsko/ ei hen domita/ Mutta ioca ei wsko/ io se domittu on/ Sille ettei hen wskonut Jumalan ainocaisen Poian nimen päle.
Joka hänen päällensä uskoo/ ei hän tuomita/ Mutta joka ei usko/ jo se tuomittu on/ Sillä ettei hän uskonut Jumalan ainokaisen Pojan nimen päälle.
3:19 Mutta teme ombi Domio/ Ette Walkeus tuli Mailman ia Inhimiset racastit enämin Pimeytte/ quin Walkiutta. Sille ette heiden Tööns olit pahat.
Mutta tämä ompi tuomio/ Että walkeus tuli maailmaan ja ihmiset rakastit enemmän pimeyttä/ kuin walkeutta. Sillä että heidän työnsä olit pahat.
3:20 Sille ette iocainen/ quin paha tekepi/ se wihapi Walkiutta/ eike tule Walkiuten/ Senpäle/ ettei henen Tööns pideisi laitettaman.
Sillä että jokainen/ kuin pahaa tekeepi/ se wihaapi walkeutta/ eikä tule walkeuteen/ Sen päälle/ ettei hänen työnsä pitäisi laitettaman.
3:21 Mutta ioca Totudhen tekepi/ se tulepi Walkiudhen tyge/ ette henen Tööns piteis näkymen/ Sille ette he Jumalas tehdhyt ouat.
Mutta joka totuuden tekeepi/ se tuleepi walkeuden tykö/ että hänen työnsä pitäisi näkymän/ Sillä että he Jumalassa tehdyt owat.
3:22 Senielken tuli Iesus/ ia henen Opetuslapsens Judean maalle/ ia asui sielle heiden cansans/ ia castoi.
Sen jälkeen tuli Jesus/ ja hänen opetuslapsensa Judean maalle/ ja asui siellä heidän kanssansa/ ja kastoi.
3:23 Mutta Johannes mös castoi/ wiele Enonis/ leszna Salim/ sille ette sielle oli palio wesi. Ja he tulit/ ia annoit casta itzens/
Mutta Johannes myös kastoi/ wielä Enonissa/ läsnä Salim/ sillä että siellä

oli paljon wesi. Ja he tulit/ ja annoit kastaa itsensä/
3:24 Sille ettei Johannes wiele silloin ollut Fangiuxen heitettu.
Sillä ettei Johannes wielä silloin ollut wankeukseen heitetty.
3:25 Nin nousi yxi kysymys Johannesen Opetuslasten ia Judasten keskenä Puhdistuxest.
Niin nousi yksi kysymys Johanneksen opetuslasten ja judasten kesken puhdistuksesta.
3:26 Ja he tulit Johannesen tyge/ ia sanoit henelle/ Mestari/ ioca sinun cansans oli toiselpolen Jordanin/ iosta sine todhistit/ Catzo/ se castapi/ ia iocainen tule henen tygens.
Ja he tulit Johanneksen tykö/ ja sanoit hänelle/ Mestari/ joka sinun kanssansi oli toisella puolen Jordanin/ josta sinä todistit/ Katso/ se kastaapi/ ja jokainen tulee hänen tykönsä.
3:27 Johannes wastasi/ ia sanoi/ Ei woi Inhiminen mite otta ellei se anneta henelle Taiuahast.
Johannes wastasi/ ja sanoi/ Ei woi ihminen mitään ottaa ellei se anneta hänelle taiwahasta.
3:28 Itze te oletta minun Todhistaiani/ ette mine sanonut olen/ Em mine ole Christus/ wan mine olen henen edhellens lehetettu.
Itse te olette minun todistajani/ että minä sanonut olen/ En minä ole Kristus/ waan minä olen hänen edellänsä lähetetty.
3:29 Jolla ombi Morsian/ se on Ylke/ Mutta Ylghien ysteue seisopi/ ia cwldele hende/ ia itzens sangen iloitta Ylghie' änestä. Se sama sis minun ilon o'bi nyt teutetty/
Jolla ompi morsian/ se on Ylkä/ Mutta Yljän ystäwä seisoopi/ ja kuuntelee häntä/ ja itsensä sangen iloittaa Yljän äänestä. Se sama siis minun ilon ompi nyt täytetty/
3:30 Henen tule caswa/ mutta minu' pite wäheneme'.
Hänen tulee kaswaa/ mutta minun pitää wähenemän.
3:31 Joca ylhelde tule/ se ombi caikein päle. Joca maasta ombi/ se on maasta/ Ja maasta se puhupi.
Joka ylhäältä tulee/ se ompi kaikkein päälle. Joka maasta ompi/ se on maasta/ Ja maasta se puhuupi.
3:32 Joca Taiuast tule/ hen on caikein ylitze/ Ja todista mite hen nähnyt ia cwllut on. Ja eikenge' ota hene' Todhistustans.
Joka taiwaasta tulee/ hän on kaikkein ylitse/ Ja todistaa mitä hän nähnyt ja kuullut on. Ja ei kenkään ota hänen todistustansa.
3:33 Mutta ioca hene' Todhistuxens otti/ se * insiglasi/ ette Jumala ombi totinen.

Mutta joka hänen todistuksensa otti/ se insiglasi/ että Jumala ompi totinen.
3:34 Sille ette se/ ionga Jumala lehetti/ se puhupi Jumalan sanoia. Sille ettei Jumala anna Henge * mitan cansa.
Sillä että se/ jonka Jumala lähetti/ se puhuupi Jumalan sanoja. Sillä ettei Jumala anna Henkeä mitan kanssa.
3:35 Ise rakasta Poica/ ia caiki annoi henen käteens.
Isä rakastaa Poikaa/ ja kaikki antoi hänen käteensä.
3:36 Joca vsko Poian päle sille ombi ijancaikine' Eleme. Mutta ioca ei vsko Poian päle/ ei henen pide Elemete näkemen/ Mutta Jumalan wiha pysypi henen pälens.
Joka uskoo Pojan päälle sillä ompi iankaikkinen elämä. Mutta joka ei usko Pojan päälle/ ei hänen pidä elämätä näkemän/ Mutta Jumalan wiha pysyypi hänen päällensä.

** Insiglanut) Se on/ hen leutepi ninquin Insiglin painetun henen Sydhemesens/ nimittein/ sen vskon/ quinga Jumala hurskas ia waka ombi/ ia sen hen mös tunnusta ia todhista vlcolisesta. Ninquin hen sanopi 7. Cap. Joca Isen tahdhon tekepi/ se tundepi ios teme Oppi ombi Jumalasta. etc.*

IV Lucu

4:1 COska nyt HERRA ymmersi/ Phariseusten cwlleexi/ ette Iesus teki enämen Opetuslapsi/ ia castoi/ quin Johannes
Koska nyt HERRA ymmärsi/ phariseusten kuulleeksi/ että Jesus tekin enemmin opetuslapsia ja kastoi/ kuin Johannes.
4:2 (waicka ei Iesus itze castanut/ waan henen Opetuslapsens)
(waikka ei Jesus itse kastanut/ waan hänen opetuslapsensa)
4:3 ietti hen Judean/ ia iellensmeni Galilean.
jätti hän Judean/ ja jällens meni Galileaan.
4:4 Nin henen piti Samarian cautta waeldaman.
Niin hänen piti Samarian kautta waeltaman.
4:5 Nin hen tuli ychten Samarian Caupungin/ ioca cutzutan Sichar/ lehes site Mancartanota/ ionga Jacob oli andanut Poians Josephin.
Niin hän tuli yhteen Samarian kaupunkiin/ joka kutsutaan Sichar/ lähes sitä maan kartanoa/ jonka Jakob oli antanut Pojans Josephin.
4:6 Nin oli sielle/ Jacobin Lähdhe. Coska nyt Iesus matkast oli wäsynyt/ nin hen istui Lächten päle. Ja se oli liki cwdhetta hetke.
Niin oli siellä/ Jakobin lähde. Koska nyt Jesus matkasta oli wäsynyt/ niin hän istui lähteen päälle. Ja se oli liki kuudetta hetkeä.
4:7 Nin tuli yxi Samaritanin waimo/ wette ammultaman. Iesus sanoi henelle/

Anna minun iodhaxen.
Niin tuli yksi samaritanin waimo/ wettä ammentaman. Jesus sanoi hänelle/ Anna minun juodaksen.
4:8 Sille ette henen Opetuslapsens olit mennet Caupungin/ roca ostaman.
Sillä että hänen opetuslapsensa olit menneet kaupunkiin/ ruokaa ostamaan.
4:9 Sanoi sis henelle se Samaritanin waimo/ Quinga sine minulda ioma anot/ ioca olet Judeus/ ia mine olen Samaritanin waimo? Sille ettei Jwttaille ole ychten meno Samaritanein cansa.
Sanoi siis hänelle se samaritanin waimo/ Kuinka sinä minulta juomaa anot/ joka olet judeus/ ja minä olen samaritanin waimo? Sillä ettei juuttaille ole yhtään menoa samaritanein kanssa.
4:10 Iesus wastasi/ ia sanoi henelle/ Jos sine tiedheisit Jumalan Lahian/ ia cuca se on/ ioca sinulle sanoi/ Anna minun iodhaxeni/ Sine tosin anoisit henelde/ ia hen annais sinulle Eleuen wedhen.
Jesus wastasi/ ja sanoi hänelle/ Jos sinä tietäisit Jumalan lahjan/ ja kuka se on/ joka sinulle sanoi/ Anna minun juodakseni/ Sinä tosin anoisit häneltä/ ja hän antaisi sinulle eläwän weden.
4:11 Sanoi henelle waimo/ HERRA/ eipä sinulla ole/ milles ammullat/ ia Lähdhe ombi sywe/ Custa sis sinulla ombi se Eleue wesi?
Sanoi hänelle waimo/ HERRA/ eipä sinulla ole/ milläs ammennat/ ja lähde ompi sywä/ Kusta siis sinulla ompi se eläwä wesi?
4:12 Ollecos swrembi/ quin meiden Ise Jacob/ ioca meille tämen Lächten annoi? Ja itze sijte ioij/ ia henen Lapsens ia Carians?
Olletkos suurempi/ kuin meidän isä Jakob/ joka meille tämän lähteen antoi? Ja itse siitä joi/ ja hänen lapsensa ja karjansa?
4:13 Iesus wastasi/ ia sanoi henelle/ Jocainen quin iopi teste wedheste/ hen iellens ianopi/
Jesus wastasi/ ja sanoi hänelle/ Jokainen kuin juopi tästä wedestä/ hän jällens janoopi/
4:14 Mutta ioca sijte wedheste iopi/ ionga mine annan henelle/ ei se ijancaikisesta iano. Waan se wesi/ io'ga mine henelle anna'/ se tulepi henes ydhexi Lächten wedexi/ ioca cohopi ijancaikiseen Elemehe'.
Mutta joka siitä wedestä juopi/ jonka minä annan hänelle/ ei se iankaikkisesti janoa. Waan se wesi/ jonka minä hänelle annan/ se tuleepi hänes yhdeksi lähteen wedeksi/ joka kohoaapi iankaikkiseen elämähän.
4:15 Sanoi se Waimo henelle/ HERRA/ Anna minulle se wesi/ etten mine ianoisi/ enge tulisi tenne ammuldaman.
Sanoi se waimo hänelle/ HERRA/ Anna minulle se wesi/ etten minä janoisi/ enkä tulisi tänne ammentamaan.

4:16 Sanoi Iesus henelle/ Mene/ cutzu sinun Miehes/ ia tule tenne.
Sanoi Jesus hänelle/ Mene/ kutsu sinun miehesi/ ja tule tänne.
4:17 Waimo wastasi/ ia sanoi henelle/ Ei ole minulla Mieste.
Waimo wastasi/ ja sanoi hänelle/ Ei ole minulla miestä.
4:18 Sanoi Iesus henelle/ Oikein sine sanoit/ Ei ole minulla Mieste/ Sille ette wisi Mieste ombi sinulla ollut/ ia se ioca sinulla nyt on/ ei ole sinun Miehes/ Sen sine oikein sanoit.
Sanoi Jesus hänelle/ Oikein sinä sanoit/ Ei ole minulla miestä/ Sillä että wiisi miestä ompi sinulla ollut/ ja se joka sinulla nyt on/ ei ole sinun miehesi/ Sen sinä oikein sanoit.
4:19 Sanoi henelle waimo/ HERRA/ mine näen/ ette sine olet yxi Propheta.
Sanoi hänelle waimo/ HERRA/ minä näen/ että sinä olet yksi propheta.
4:20 Meiden Iset ouat telle Worella cumartaneet Ja te sanotta/ Ette Jerusalemis ombi se Sija/ iossa pite cumartaman.
Meidän isät owat tällä wuorella kumartaneet. Ja te sanotte/ Että Jerusalemissa ompi se sija/ jossa pitää kumartaman.
4:21 Iesus sanoi henelle/ Waimo/ wsko minua/ se aica tulepi/ ettei te telle Worella/ eikä Jerusalemis Ise cumardha.
Jesus sanoi hänelle/ Waimo/ usko minua/ se aika tuleepi/ ettei te tällä wuorella/ eikä Jerusalemissa Isää kumarra.
4:22 Ette te tiedhe/ mite te cumardhatte/ Mutta me tiedhem/ mite me cumardham/ Sille Terueys Juttaista ombi.
Ette te tiedä/ mitä te kumarratte/ Mutta me tiedämme/ mitä me kumarramme/ Sillä terweys juuttaista ompi.
4:23 Mutta se hetki tulepi/ ia io nyt on/ ette ne totiset Cumartaiat pite Ise cumartaman Henges ia Totudhes. Sille ette Iseki tactopi sencaltaisita/ iotca hende cumartaman pite.
Mutta se hetki tuleepi/ ja jo nyt on/ että ne totiset kumartajat pitää Isää kumartaman Hengessä ja totuudessa. Sillä että Isäkin tahtoopi sen kaltaisia/ jotka häntä kumartaman pitää.
4:24 Jumala ombi Hengi/ ia iotca hende cumartauat/ heiden pite Henges ia Totudhes hende cumartaman.
Jumala ompi Henki/ ja jotka häntä kumartawat/ heidän pitää Hengessä ja totuudessa häntä kumartaman.
4:25 Sanoi henelle waimo/ Mine tiedhen/ ette Messias ombi tuleua/ ioca cutzutan Christus. Coska se sama tulepi/ nin hen ilmoittapi meille caiki.
Sanoi hänelle waimo/ Minä tiedän/ että Messias ompi tulewa/ jota kutsutaan Kristus. Koska se sama tuleepi/ niin hän ilmoittaapi meille kaikki.
4:26 Sanoi Iesus henelle/ Mine olen se sama/ ioca sinun cansas puhun.

Sanoi Jesus hänelle/ Minä olen se sama/ joka sinun kanssasi puhun.
4:27 Ja iuri silloin tulit henen Opetuslapsens/ ia ihmettelit/ ette hen site waimo puhutteli. Eikengen sanonut quitengan/ Mites kysyt? eli mites hende puhuttelet?
Ja juuri silloin tulit hänen opetuslapsensa/ ja ihmettelit/ että hän sitä waimoa puhutteli. Ei kenkään sanonut kuitenkaan/ Mitäs kysyt? eli mitäs häntä puhuttelet?
4:28 Nin se waimo ietti Wesiastians/ ia meni Caupungin/ ia sanoi nijlle Inhimisille/
Niin se waimo jätti wesiastiansa/ ja meni kaupunkiin/ ja sanoi niille ihmisille/
4:29 Tulcat nekemen site Inhimiste/ ioca minulle sanoi caiki mite mine tehnyt olen/ Olleco hen se Christus?
Tulkaat näkemään sitä ihmistä/ joka minulle sanoi kaikki mitä minä tehnyt olen/ Olleeko hän se Kristus?
4:30 Nin he vloslexit Caupungist/ ia tulit henen tygens.
Niin he ulos läksit kaupungista/ ja tulit hänen tykönsä.
4:31 Mutta sillewälil rucolit Opetuslapset hende/ sanoden/ Rabbi/ szöö.
Mutta sillä wälillä rukoilit opetuslapset häntä/ sanoen/ Rabbi/ syö.
4:32 Nin hen sanoi heille/ Minulla ombi Roca södhexeni/ iota ette te tiedä.
Niin hän sanoi heille/ Minulla ompi ruoka syödäkseni/ jota ette te tiedä.
4:33 Nin sanoit Opetuslapset keskenens/ Lienekö iocu henelle söteuete toonut?
Niin sanoit opetuslapset keskenänsä/ Lieneekö joku hänelle syötäwää tuonut?
4:34 Iesus sanoi heile/ Minun * Rocan ombi se/ ette mine tegen henen tactons/ ioca minun lehetti/ ia teuten henen teghonsa.
Jesus sanoi heille/ Minun ruokani ompi se/ että minä teen hänen tahtonsa/ joka minun lähetti/ ja täytän hänen tekonsa.
4:35 Ettekö te sano/ Wiele nyt ouat Nelie Cwcautta nin tule Elon aica? Catzo mine sanon teille/ ylesnostacat teiden silmen/ ia catzocat wainioita. Sille ette he ouat io walkiat Elohon/
Ettekö te sano/ Wielä nyt owat neljä kuukautta niin tulee elon aika? Katso minä sanon teille/ ylös nostakaat teidän silmänne/ ja katsokaat wainioita. Sillä että he owat jo walkeat elohon/
4:36 Ja ioca nijttepi/ se Palcan saapi/ ia cocopi Hedhelmen ijancaikisen Elemeen/ Senpäle ette se ioca kylue ia ioca nijtte/ ynne pite iloitzeman.
Ja joka niittääpi/ se palkan saapi/ ja kokoopi hedelmän iankaikkiseen elämään/ Senpäälle että se joka kylwää ja joka niittää/ ynnä pitää

iloitseman.
4:37 Sille ette tesse ombi se Puhe tosi/ Yxi kylue ia toinen nijtte.
Sillä että tässä ompi se puhe tosi/ Yksi kylwää ja toinen niittää.
4:38 Mine lehetin teijet nijttemen/ iota ette te ole tötetehnyt. Mwdh ouat tötetehnet/ ia te oletta heiden töihins siselle tulluet.
Minä lähetin teidän niittämään/ jota ette te ole työtätehnyt. Muut owat työtä tehneet/ ja te olette heidän töihins sisälle tulleet.
4:39 Nin vskoit monda Samaritani/ sijte Caupungist henen pälens/ sen waimon puhen tedhen/ ioca todisti/ Hen ombi minulle sanonut/ caiki mite mine tehnyt olen.
Niin uskoit monta samaritan/ siitä kaupungist hänen päällens/ sen waimon puheen tähden/ joka todisti/ Hän ompi minulle sanonut/ kaikki mitä minä tehnyt olen.
4:40 Coska nyt ne Samaritanit tulit henen tygens/ rucolit he hende/ ette hen tadhois wipy heiden tykenens. Ja hen wipyi sielle caxi peiue.
Koska nyt ne samaritanit tulit hänen tyköns/ rukoilit he häntä/ että hän tahtois wiipyä heidän tykönäns. Ja hän wiipyi siellä kaksi päiwää.
4:41 Ja palio enembi vskoit henen Sanans tedhen/ Ja sanoit sille waimolle/
Ja paljon enempi uskoit hänen sanansa tähden/ Ja sanoit sille waimolle/
4:42 Emme me nyt sillen vsko sinun puhes teden. Sille me olema itzeki cwlleet/ ia tiedhemme ette hen ombi totisesta Christus/ se mailman Wapattaija.
Emme me nyt silleen usko sinun puheesi tähden. Sillä me olemme itsekin kuulleet/ ja tiedämme että hän ompi totisesti Kristus/ se maailman wapahtaja.
4:43 Mutta sitte cadhen peiuen peräst/ lexi hen sielde/ ia meni Galilean/
Mutta sitten kahden päiwän perästä/ läksi hän sieltä/ ja meni Galileaan/
4:44 Sille ette itze Iesus todhisti/ ettei iocu Propheta isensmalla miten maxa.
Sillä että itse Jesus todisti/ ettei joku propheta isänsä maalla mitään maksa.
4:45 Coska hen nyt tuli Galilean/ wastanrupesit ne Galileuset he'de/ iotca nähnet olit caiki mite hen Jerusalemis Juhlana tehnyt oli/ Sille ette hekin mös/ olit Juhlal olleet.
Koska hän nyt tuli Galileaan/ wastaan rupesit ne galileuset häntä/ koska nähneet olit kaikki mitä hän Jerusalemissa juhlana tehnyt oli/ Sillä että hekin myös/ olit juhlalla olleet.
4:46 Tuli sis Iesus tas Canan Galileas/ cussa hen oli wedest winan tehnyt.
Tuli siis Jesus taas Kanaan Galileassa/ kussa hän oli wedestä wiinan tehnyt.
4:47 Nin oli yxi Kuninganmies/ ionga Poica sairasti Capernaumis. Coska hen cwli/ ette Iesus oli tullut Judeast Galileahan/ meni he' hene' tygens Rwcoli

he'de alastulema'/ ia para'daman hene' Poica's/ Sille ette hen oli colemallans/
Niin oli yksi kuninkaan mies/ jonka poika sairasti Kapernaumissa. Koska hän kuuli/ että Jesus oli tullut Judeasta Galileaan/ meni hän hänen tykönsä rukoili häntä alas tulemaan/ ja parantamaan hänen poikanas/ Sillä että hän oli kuolemaisillansa/
4:48 Sanoi sis Iesus henelle/ Ellei te näe Mercki ia Ihmeit/ nin ette te wsko.
Sanoi siis Jesus hänelle/ Ellei te näe merkki ja ihmeitä/ niin ette te usko.
4:49 Sanoi henelle se Kuninganmies/ HERRA/ alastule ennen quin minun Poican colepi.
Sanoi hänelle se kuninkaan mies/ HERRA/ alas tule ennenkuin minun poikani kuoleepi.
4:50 Iesus sanoi henelle/ Mene/ sinun Poicas elepi. Se Mies wskoi sen Sanan ionga Iesus sanoi henelle/ ia meni.
Jesus sanoi hänelle/ Mene/ sinun poikasi elääpi. Se mies uskoi sen sanan jonka Jesus sanoi hänelle/ ja meni.
4:51 Nin henen mennesens codhasit henen Paluelians henen/ ia ilmoitit henelle/ ia sanoit/ Sinun Poicas elepi.
Niin hänen mennessänsä kohtasit hänen palwelijansa hänen/ ja ilmoitit hänelle/ ja sanoit/ Sinun poikasi elääpi.
4:52 Nin hen tutki heilde hetken/ mille hen parani. Ja he sanoit henelle/ Eilen seitzeme'nel hetkel ylenannoi wilutauti henen.
Niin hän tutki heiltä hetken/ millä hän parani. Ja he sanoit hänelle/ Eilen seitsemännellä hetkellä ylenantoi wilutauti hänen.
4:53 Nin Ise sis ymmersi ette se hetki oli/ iolla Iesus sanoi henelle/ Sinun Poicas elepi. Ja hen wskoi ia caiki henen Honens.
Niin isä siis ymmärsi että se hetki oli/ jolla Jesus sanoi hänelle/ Sinun poikas elääpi. Ja hän uskoi ja kaikki hänen huoneensa.
4:54 Teme taas ombi se toinen Mercki/ ionga Iesus teki/ coska hen Judeast tuli Galilean.
Tämä taas ompi se toinen merkki/ jonka Jesus teki/ koska hän Judeasta tuli Galileaan.

** Minun Roocan) Mutta Isen tacto ombi ette Christusen Pijnan cautta piti Euangelium coco Mailmas sarnataman/ ioca silloin Käsis olis/ ninquin siloin mös Elon aica lehestui.*

V Lucu.

5:1 SEnielken oli Judasten Juhla peiue/ Ja Iesus ylesastui Jerusalemin.
Sen jälkeen oli judasten juhlapäiwä/ Ja Jesus ylös astui Jerusalemiin.

5:2 Nin ombi Jerusalemis sen La'maste' Honen tykene yxi La'micko/ ioca cutzutan Hebreaxi * Bethesda/ iolla oli wisi Waija/
Niin ompi Jerusalemissa sen lammasten huoneen tykönä yksi lammikko/ joka kutsutaan hebreaksi Bethesda/ jolla oli wiisi wajaa/
5:3 ioissa macasi palio Sairaita Sokeita/ Ra'boia/ Haluatuita/ ne odotit wede'ck lijumist/
joissa makasi paljon sairaita sokeita/ rampoja/ halwatuita/ ne odotit wedenliikkumista/
5:4 Sille ette Engeli alasastui wissille aialla siehe' Lammickoon/ ia pydhersi wedhen/ Joca nyt Ensimeisne/ wedhen pydhertyxen ielken sinne siselle astui/ hen parani/ misse ikenens Taudhis hen oli.
Sillä että enkeli alas astui wissillä ajalla siihen lammikkoon/ ja pyörsi weden/ Joka nyt ensimäisenä/ Weden pyörityksen jälkeen sinne sisälle astui/ hän parani/ missa ikänänsä taudissa hän oli.
5:5 Nin oli sielle yxi Mies/ ioca Cadhexan neliettekymmende wootta oli Kipiä maanut.
Niin oli siellä yksi mies/ joka kahdeksan neljättäkymmentä wuotta oli kipeänä maannut.
5:6 Coska Iesus sai henen nähde/ cussa hen macasi/ ia tunsi ette hen io cauuan oli sairastanut/ sanoi hen henelle/ Tactocos tulla teruexi?
Koska Jesus sai hänen nähdä/ kussa hän makasi/ ja tunsi että hän jo kauwan oli sairastanut/ sanoi hän hänelle/ Tahdotkos tulla terweeksi?
5:7 Wastasi he'de se Sairas/ Herra/ Ei minull ole ycten inhimist/ ette coska wesi pydherten/ ioca minun wiepi Lammickon/ Ja ennen quin mine tulen/ io ombi toinen minun edelleni siselle astunut.
Wastasi häntä se sairas/ Herra/ Ei minulla ole yhtään ihmistä/ että koska wesi pyörehti/ joka minun wiepi lammikkoon/ Ja ennen kuin minä tulen/ jo ompi toinen minun edelläni sisälle astunut.
5:8 Iesus sanoi henelle/ Nouse yles/ ota sinu' wootes ia mene.
Jesus sanoi hänelle/ Nouse ylös/ ota sinun wuoteesi ja mene.
5:9 Ja cochta se Inhiminen parani/ ia otti henen wootens/ ia meni.
Ja kohta se ihminen parani/ ja otti hänen wuoteensa/ ja meni.
5:10 Ja se sama peiue oli Sabbathi. Sanoit sis Jwttat sille/ ioca parattu oli/ Tenepene ombi Sabbathi/ Ei nyt ole lupa canda woodhettas.
Ja se sama päiwä oli Sabbathi. Sanoit siis juuttaat sille/ joka parattu oli/ Tänäpänä ompi Sabbathi./ Ei nyt ole lupa kantaa wuodettasi.
5:11 Wastasi hen heite/ Joca minun paransi/ se sanoi minulle/ Ota sinun wootes ia mene.
Wastasi hän heitä/ Joka minun paransi/ se sanoi minulle/ Ota sinun

wuoteesi ja mene.
5:12 Nin he kysyit henelle/ Cuca se Inhiminen ombi/ ioca sinulle sanoi/ Ota sinun wootes/ ia mene?
Niin he kysyit hänelle/ Kuka se ihminen ompi/ joka sinulle sanoi/ Ota sinun wuoteesi/ ja mene?
5:13 Mutta se ioca parattu oli ei tiennyt kenge se oli/ Sille ette Iesus oli lymenyt/ ette Canssa nijn palio oli sijne Paicas.
Mutta se joka parattu oli ei tiennyt kenkä se oli/ Sillä että Jesus oli lymynnyt/ että kansaa niin paljon oli siinä paikassa.
5:14 Senperäst leusi Iesus henen Templis/ ia sanoi henelle/ Catzos/ sine olet parattu/ Ele sillen syndi tee/ ettei iotakin pahembi sinua codhaisi.
Sen perästä löysi Jesus hänen templissä/ ja sanoi hänelle/ Katsos/ sinä olet parattu/ Älä silleen syntiä tee/ ettei jotakin pahempaa sinua kohtaisi.
5:15 Nin se Inhiminen poismeni/ ia ilmoitti Jwttaille/ Ette se oli Iesus/ ioca henen paransi.
Niin se ihminen pois meni/ ja ilmoitti juuttaille/ Että se oli Jesus/ joka hänen paransi.
5:16 Ja senteden wihasit Jwttahat Iesusta/ ia etzit hende tappaxens/ Ette hen sencaltaisit teki Sabbathina.
Ja sentähden wihasit juuttahat Jesusta/ ja etsit häntä tappaaksensa/ Että hän senkaltaiset teki Sabbattina.
5:17 Nin wastasi Iesus heite/ Minun Isen haman tehen asti tekepi/ Ja mine mös tegen.
Niin wastasi Jesus heitä/ Minun Isän hamaan tähän asti tekeepi/ Ja minä myös teen.
5:18 Senteden sis Jwttat enämin etzit hende tappaxens/ Ettei hen waan Sabbathi rickonut/ mutta mös sanoi Isens Jumalaxi/ ia teki itzens Jumalan caltaisexi.
Sen tähden siis juuttaat enemmin etsit häntä tappaaksensa/ Ettei hän waan Sabbathia rikkonut/ mutta myös sanoi Isänsä Jumalaksi/ ja teki itsensä Jumalan kaltaiseksi.
5:19 Nin wastasi Iesus ia sanoi heile/ Totisest totisest/ sano' mine teille/ Ei taidha Poica itzestens miten tedhä/ waan mite he' näkepi Isens tekeue'/ Sille ette mite he' tekepi/ site sama mös Poica tekepi.
Niin wastasi Jesus ja sanoi heille/ Totisesti totisesti/ sanon minä teille/ Ei taida Poika itsestäns mitään tehdä/ waan mitä hän näkeepi Isänsä tekewän/ Sillä että mitä hän tekeepi/ sitä samaa myös Poika tekeepi.
5:20 Sille ette Ise racastapi Poica's/ Ja osottapi caiki henelle/ mite he' itze tekepi/ ia wiele swre'bita Töite hene' pite osottama' henelle/ quin neme

ouat/ Ette teide' pite ihmectelme'.
Sillä että Isä rakastaapi Poikaansa/ Ja osoittaapi kaikki hänelle/ mitä hän itse tekeepi/ ja wielä suurempia töitä hänen pitää osoittaman hänelle/ kuin nämä owat/ Että teidän pitää ihmettelemän.
5:21 Sille ette ninquin Ise ylesheräytte Colleita ia wirgottapi/
Sillä että niinkuin Isä ylös herättää kuolleita ja wirwoittapi/
5:22 Nin mös Poica wirgottapi ioita he' tactopi.
Niin myös Poika wirottaapi joita hän tahtoopi.
5:23 Sille ettei Ise ketäke' domitze/ wan caiken Domion a'noi Poialle/ Senpäle ette caiki pite cu'nioitzema' Poica/ ninquin he Ise cunnioitzeuat.
Sillä ettei Isä ketäkään tuomitse/ waan kaiken tuomion antoi Pojalle/ Sen päälle että kaikki pitää kunnioitseman Poikaa/ niinkuin he Isää kunnioitsewat.
5:24 Joca ei Poica cunnioitze/ ei se mös Ise cunnioitze/ ioca hene' lehetti. Totisest totisest sano' mine teille/ Joca minu' sanani cwle ia vsko sen ioca minun lehetti/ henelle ombi ijancaikine' Eleme/ Ja ei tule Domion/ wan hen waelta Colemasta Elemehen.
Joka ei Poikaa kunnioitse/ ei se myös Isää kunnioitse/ joka hänen lähetti. Totisesti totisesti sanon minä teille/ Joka minun sanani kuulee ja uskoo sen joka minun lähetti/ hänellä ompi iankaikkinen elämä/ Ja ei tule tuomioon/ waan hän waeltaa kuolemasta elämähän.
5:25 Totisest totisest sanon mine teille/ Ette hetki tulepi ia nyt io on/ ette ne coolluet pite cwleman Jumalan Poian änen/ Ja ne iotca sen cwleuat/ pite eleme'.
Totisesti totisesti sanon minä teille/ Että hetki tuleepi ja nyt jo on/ että ne kuolleet pitää kuuleman Jumalan Pojan äänen/ Ja ne jotka sen kuulewat/ pitää elämän.
5:26 Sille ninquin Isell on eleme itzesens/ nin hen mös annoi Poialle elemen itzesens oleman/
Sillä niinkuin Isällä on elämä itsessänsä/ niin hän myös antoi Pojalle elämän itsessänsä oleman/
5:27 Ja on mös henelle andanut woiman domita/ sentäden ette he' on Inhimise' * Poica.
Ja on myös hänelle antanut woiman tuomita/ sentähden että hän on Ihmisen Poika.
5:28 Elket site imectelkö/ Sille ette hetki tulepi/ Jossa caiki ne iotca Haudhois ouat/ pite henen änens cwleman.
Älkäät sitä ihmetelkö/ Sillä että hetki tuleepi/ Jossa kaikki ne jotka haudoissa owat/ pitää hänen äänensä kuuleman.
5:29 Ja pite edheskeumen/ iotca hyue tehnet ouat/ Elemen

ylesnousemiseen/ Mutta ne iotca paha tehnet ouat/ Domion ylesnousemiseen.
Ja pitää edeskäymän/ jotka hywää tehneet owat/ Elämän ylösnousemiseen/ Mutta ne jotka pahaa tehneet owat/ tuomion ylösnousemiseen.
5:30 Em mine woi itzesteni miten tehdä. Ninquin mine cwlen nin mine domitzen/ ia minun domion ombi oikeia/ Sille etten mine etzi minun tactoni/ wan Isen tacto/ ioca minun lehettänyt ombi.
En minä woi itsestäni mitään tehdä. Niinkuin minä kuulen niin minä tuomitsen/ ja minun tuomio ompi oikea/ Sillä etten minä etsi minun tahtoani/ waan Isän tahto/ joka minun lähettänyt ompi.
5:31 Jos mine itzesteni todistaisin/ nin ei olisi minun todistuxen tosi/
Jos minä itsestäni todistaisin/ niin ei olisi minun todistuksen tosi/
5:32 Toinen ombi ioca todistapi minusta/ ia mine tieden ette henen todistuxens ombi tosi/ ionga hen minusta todhista.
Toinen ompi joka todistaapi minusta/ ja minä tiedän että hänen todistuksensa ompi tosi/ jonka hän minusta todistaa.
5:33 Te lehetitte Johannesen tyge/ ia hen todisti totudhen.
Ja lähetitte Johanneksen tykö/ ja hän todisti totuuden.
5:34 Mutta em mine inhimiselde todistust ota/ Wan sen mine sanon senpäle ette te autuaxi tulisitta.
Mutta en minä ihmisiltä todistusta ota/ Waan sen minä sanon sen päälle että te autuaaksi tulisitte.
5:35 Hen oli palauainen ia paistauainen Kynttele/ Mutta te tahdoitta wehen aica riemuita henen walkeudesans.
Hän oli palawainen ja paistawainen kynttilä/ Mutta te tahdoitte wähän aikaa riemuita hänen walkeudessansa.
5:36 Mutta minulla ombi surembi todhistus quin Johannesen todhistus. Sille ette ne tegot iotca Ise minulle annoi/ ette mine ne teuteisin/ ne sama tegot iotca mine teen todistauat minusta/ ette Ise minun lehetti.
Mutta minulla ompi suurempi todistus kuin Johanneksen todistus. Sillä että ne teot jotka Isä minulle annoit/ että minä ne täyttäisin/ ne samat teot jotka minä teen todistawat minusta/ että Isä minun lähetti.
5:37 Ja se Ise ioca minun lehetti/ se sama todista minusta. Eike te ole coskan henen ändens cwlluet/ eike henen mootons nähnyet.
Ja se Isä joka minun lähetti/ se sama todistaa minusta. Eikä te ole koskaan hänen ääntänsä kuulleet/ eikä hänen muotoansa nähneet.
5:38 Ja henen Sanans ei ole teisse asuuainen/ Sille ettei te vsko site ionga hen lehetti.
Ja hänen sanansa ei ole teissä asuwainen/ Sillä ettei te usko sitä jonka hän

lähetti.
5:39 Tutkicata Ramatuita/ Sille te leudette nijsse oleua' teillen ijancaikisen Elemen/ Ja ne ouat iotca todistauat minusta/
Tutkikaat Raamatuita/ Sillä te löydätte niissä olewan teillen iankaikkisen elämän/ Ja ne owat jotka todistawat minusta/
5:40 Ja ette te tado tulla minun tykeni/ että te saisitta Elemen.
Ja että te tahdo tulla minun tyköni/ että te saisitte elämän.
5:41 Em mine Cunnia ota Inhimisilde/
En minä kunniaa ota ihmisiltä/
5:42 Wan mine tunnen teien ettei teisse ole Jumalan rackaus.
Waan minä tunnen teidän ettei teissä ole Jumalan rakkaus.
5:43 Mine tulin minun Iseni nimeen/ ia ette te minua wastanrupe/ Jos toinen tulepi Omalla nimellens/ site te wastanrupiat.
Minä tulin minun Isäni nimeen/ ja ette te minua wastaan rupea/ Jos toinen tuleepi omalla nimellänsä/ sitä te wastaan rupeat.
5:44 Quinga te woitte vskoa/ iotka teiste Cunnian keskenen otatte? Ja site Cunnia ioca ainoast Jumalast tulepi/ ette te etzi?
Kuinka te woitte uskoa/ jotka teistä kunnian keskenään otatte? Ja sitä kunniaa joka ainoasta Jumalasta tuleepi/ ette te etsi?
5:45 Elket lwlko ette mine canna' teiden pälen Isen edes/ ombi se ioca teiden pälen candabi/ Moses/ ionga päle te toiuotta.
Älkäät luulko että minä kannan teidän päällen Isän edes/ ompi se joka teidän päällen kantaapi/ Moses/ jonka päälle te toiwotte.
5:46 Sille ios te olisitta vskonett Mosesen/ Nin te olisitta mös minun vskoneet/ Sille ette minusta hen on kirioittanut.
Sillä jos te olisitte uskoneet Moseksen/ Niin te olisitte myös minun uskoneet/ Sillä että minusta hän on kirjoittanut.
5:47 Jos ette te hene' kirioituxians vsko/ Quinga te minun sanani vskotta?
Jos ette te hänen kirjoituksiansa usko/ Kuinka te minun sanaani uskotte?

VI Lucu.

6:1 SEn ielken meni Iesus ylitze sen Galilea' mere' quin on Tyberian caupungin tykene.
Sen jälkeen meni Jesus ylitse Galilean meren kuin on Tiberian kaupungin tykönä.
6:2 Ja seurasi hende palio Cansa/ Sentedhen ette he näit henen merkins/ iotka hen teki Sairasten päle.
Ja seurasi häntä paljon kansaa/ Sentähden että he näit hänen merkkinsä/

jotka hän teki sairasten päälle.
6:3 Nin Iesus ylesmeni ydhen woren päle ia istui sielle henen Opetuslastens cansa.
Niin Jesus ylös meni yhden wuoren päälle ja istui siellä hänen opetuslastensa kanssa.
6:4 Nin lehestui Judasten Pesieis Juhla peiue.
Niin lähestyi judasten Pääsiäisjuhla päiwä.
6:5 Coska sis Iesus ylesnosti silmens/ ia neki palio Canssa tuleua' henen tygens/ sanoi hen Philippuselle/ Custa me ostamme Leipie ette neme saisit södhe?
Koska siis Jesus ylösnosti silmänsä/ ja näki paljon kansaa tulewan hänen tykönsä/ ja sanoi Philippukselle/ Kusta me ostamme leipiä että nämä saisit syödä?
6:6 Mutta sen hen sanoi kiusaten hende/ Sille hen kylle tiesi mite henen tekemen piti.
Mutta sen hän sanoi kiusaten häntä/ Sillä hän kyllä tiesi mitä hänen tekemän piti.
6:7 Wastasi Philippus hende/ Cadhe' sadhan penningin Leiuet ei teudhyisi heidhen/ ette itze cukin wehengi sais.
Wastasi Philippus häntä/ Kahden sadan penningin leiwät ei täyttäisi heidän/ että itse kukin wähänkin saisi.
6:8 Sanoi yxi henen Opetuslapsista's henelle/ Andreas Simon Petarin welij/
Sanoi yksi opetuslapsistansa hänelle/ Andreas Simon Petarin weli/
6:9 Tesse on yxi pilti iolla on wisi Ohraista leipe ia caxi Cala/ Wan mite neme ouat neinen palion keskene?
Tässä on yksi piltti jolla on wiisi ohraista leipää ja kaksi kalaa/ Waan mitä nämä owat näiden paljon keskenän?
6:10 Mutta Iesus sanoi/ Asettaca Canssa atrioitzeman. Ja sijne paicas oli palio Roho. Nin sis atrioitzit lehes wisi tuhatt Mieste.
Mutta Jesus sanoi/ Asettakaa kansa aterioitseman. Ja siinä paikassa oli paljon ruoho. Niin siis aterioitsit lähes wiisi tuhatta miestä.
6:11 Nin Iesus Otti leiuet/ kijtti ia a'noi Opetuslapsille/ Mutta opetuslapset iagoit nijlle atrioitzeuille. Samallamoto mös Caloista nin palio quin he' tactoi.
Niin Jesus otti leiwät/ kiitti ja annoi opetuslapsille/ Mutta opetuslapset jaoit niille aterioitsewille. Samalla muotoa myös kaloista niin paljon kuin he tahtoi.
6:12 Coska he nyt rauitut olit/ sanoi he' opetuslapsille's/ Cootcat ne murut quin ieit/ ettei ne huckuisi.
Koska he nyt rawitut olit/ sanoi hän opetuslapsillensa/ Kootkaat ne murut kuin jäit/ ettei ne hukkuisi.

6:13 Nin he cokosit/ ia teutit caxitoistakyme'de Corij muruilla/ widest Ohraisest leiuest/ iotca liaxi olit nijlde quin atrioitzit.
Niin he kokosit/ ja täyti kaksitoista kymmentä koria muruilla/ wiidest ohraisesta leiwästä/ jotka liiaksi olit niiltä kuin aterioitsit.
6:14 Coska sis ne inhimiset sen merkin neit io'ga Jes9 teki/ sanoit he/ Teme ombi wissist se Propheta ioca tuleua oli Mailman.
Koska siis ne ihmiset sen merkin näit jonka Jesus teki/ sanoit he/ Tämä ompi wissiste se propheta joka tulewa oli maailmaan.
6:15 Coska sis Iesus tunsi ette he tadhoit tulla ia otta henen/ ia tedhe henen Kuningaxi/ lymui hen tas worelle yxinens.
Koska siis Jesus tunsi että he tahtoit tulla ja ottaa hänen/ ja tehdä hänen kuninkaaksi/ lymysi hän taas wuorella yksinänsä.
6:16 Mutta coska ecto tuli/ alasastuit henen Opetuslapsens Mere' tyge/ ia astuit Hacten/
Mutta koska ehtoo tuli/ alas astui hänen opetuslapsensa meren tykö/ ja astuit haahteen/
6:17 Ja menit ylitze meren/ Capernaumin pein/ ia io pimie oli tullut. Ja ei Iesus ollut heiden tygens tullut.
Ja menit ylitse meren/ Kapernaumiin päin/ ja jo pimeä oli tullut. Ja ei Jesus ollut heidän tykönsä tullut.
6:18 Mutta Meri paisui surest ilmast/
Mutta meri paisui suuresta ilmasta/
6:19 Coska he nyt olit soutanet lehes wisi colmatt eli colmekymende wacomitta/ neit he Iesusen keuuen meren päle ia läheneuen hactia/ Ja he peliestyit.
Koska he nyt olit soutaneet lähes wiisi kolmatta eli kolmekymmentä wakomittaa/ näit he Jesuksen käywän meren päällä ja lähenewän haahta/ Ja he peljästyit.
6:20 Nin sanoi hen heille/ Mine olen/ Elke pelietkö.
Niin sanoi hän heille/ Minä olen/ Älkää peljätkö.
6:21 Nin he tactoit otta henen Hacten. Ja cocta sillens oli se haxi man tykene/ iohonga he menit
Niin he tahtoi ottaa hänen haahteen. Ja kohta sillens oli se haaksi maan tykönä/ johonka he menit.
6:22 Toisna peiuen/ coska se Canssa/ ioca seisoi sillepolel Merta neki ettei sielle ollut mwta Hacte/ quin se yxi/ iohonga henen Opetuslapsens olit astuneet/ ia ettei Iesus ollut Hacten astunut henen Opetuslastens cansa/ waan ainoat henen Opetuslapsens olit poismennet.
Toisena päiwänä/ koska se kansa/ joka seisoi sillä puolella merta näki ettei

siellä ollut muuta haahtea/ kuin se yksi/ johonka hänen opetuslapsensa olit astuneet/ ja ettei Jesus ollut haahteen astunut hänen opetuslastensa kanssa/ waan ainoat hänen opetuslapsensa olit pois menneet.
6:23 Mutta mwdh Hahdet tulit Tiberiast lehes site paicka/ cussa he olit sönet leipe/ sijttequin HERRA oli kijttenyt.
Mutta muut haahdet tulit Tiberiasta lähes sitä paikkaa/ kussa he olit syöneet leipää/ sitten kuin HERRA oli kiittänyt.
6:24 Coska nyt se Canssa sen näki/ ettei Iesus sielle ollut/ eikä henen Opetuslapsens/ astuit he mös Hacten/ ia tulit Capernaumin/ Iesusta etzijen.
Koska nyt se kansa sen näki/ ettei Jesus siellä ollut/ eikä hänen opetuslapsensa/ astuit he myös haahteen/ ja tulit Kapernaumiin/ Jesusta etsien.
6:25 Ja quin he leusit henen sildepolen Merta/ sanoit he henelle/ Rabbi/ Coskas tenne tulit?
Ja kuin he löysit hänen siltä puolen merta/ sanoit he hänelle/ Rabbi/ Koskas tänne tulit?
6:26 Wastasi Iesus heite/ ia sanoi/ Totisest totisest sanon mine teille/ Ette te minua senteden etzi/ että te merki neit/ waan senteden/ ette te Leiuiste söitte/ ia oletta rauitut.
Wastasi Jesus heitä/ ja sanoi/ Totisesti totisesti sanon minä teille/ Ette te minua sen tähden etsi/ että te merkki näit/ waan sentähden/ että te leiwistä söitte/ ja olette rawitut.
6:27 Tehket roca/ ioca ei catua/ waan site ioca pysypi ijancaikiseen Elemeen/ ionga Inhimisen Poica ombi teille andaua/ Sille ette sen saman ombi Ise Jumala * insiglanut.
Tehkäät ruoka/ joka ei katoa/ waan sitä joka pysyypi iankaikkiseen elämään/ jonka Ihmisen Poika ompi teille antawa/ Sillä että sen saman ompi Isä Jumala insiglanut (sinetöinyt)
6:28 Nin sanoit he henelle/ Mite meiden pite tekemen/ ette me taidhaisim tehdä Jumalan töite?
Niin sanoit he hänelle/ Mitä meidän pitää tekemän/ että me taitaisimme tehdä Jumalan töitä?
6:29 Wastasi Iesus ia sanoi heille/ Se ombi Jumalan töö/ Ette te vskotta sen päle/ ionga hen lehetti.
Wastasi Jesus ja sanoi heille/ Se ompi Jumalan työ/ Että te uskotte sen päälle/ jonka hän lähetti.
6:30 Nin sanoit he henelle/ Mite merki sis sine teget/ ette me näkisim/ ia vskoisim sinun päles? Mites teget?
Niin sanoit he hänelle/ Mitä merkkiä siis sinä teet/ että me näkisimme/ ja

uskoisimme sinun päällesi? Mitäs teet?
6:31 Meiden Iset söit Manna Corues/ ninquin kirioitettu ombi/ Hen annoi heille Leiuen Taiuahast södhexens.
Meidän isät soit mannaa korwessa/ niinkuin kirjoitettu ompi/ Hän antoi heille leiwän taiwahasta syödäksensä.
6:32 Nin sanoi Iesus heille/ Totisest totisest sanon mine teille/ Ei Moses andanut teille site Leipe Taiuahast/ Mutta minun Isen andapi teille sen totisen Leiuen Taiuahast.
Niin sanoi Jesus heille/ Totisesti totisesti sanon minä teille/ Ei Moses antanut teille sitä leipää taiwahasta/ Mutta minun Isän antaapi teille sen totisen leiwän taiwahasta.
6:33 Sille ette se ombi Jumalan Leipe/ ioca Taiuahasta alastule/ ia Mailmalle Elemen andapi.
Sillä että se ompi Jumalan leipä/ joka taiwahasta alas tulee/ ja maailmalle elämän antaapi.
6:34 Nin sanoit he henelle/ HERRA/ Anna meille aina site Leipe.
Niin sanoit he hänelle/ HERRA/ Anna meille aina sitä leipää.
6:35 Mutta Iesus sanoi heille/ Mine olen Elemen Leipe/ Joca minun tykeni tule/ ei hen iso/ ia ioca minun päleni vsko/ ei hen coskan iano.
Mutta Jesus sanoi heille/ Minä olen elämän leipä/ Joka minun tyköni tulee/ ei hän isoa/ ja joka minun päälleni uskoo/ ei hän koskaan janoa.
6:36 Mutta mine sanoin teille/ Että te mös näitte minun/ ia ette sijtteken wsko.
Mutta minä sanoin teille/ Että te myös näitte minun/ ja ette sittenkään usko.
6:37 Caiki mite minun Isen andapi minulle/ se tule minun tykeni/ Ja ioca minun tykeni tule/ em mine site poisheite.
Kaikki mitä minun Isän antaapi minulle/ se tulee minun tyköni/ Ja joka minun tyköni tulee/ en minä sitä pois heitä.
6:38 Sille mine alasastuin Taiuahast ei ette mine teen iota mine tahdon waan iota se tacto ioca minu' lehetti.
Sillä minä alas astuin taiwahasta ei että minä teen jota minä tahdon waan jota se tahtoo joka minun lähetti.
6:39 Se on minu' Iseni tacto ioca minu' lehetti/ ettei minu' pide miten nijste caikista cadottama' quin hen minulle andoi/ mutta ne minun pite ylesheräytteme' Wimeis peiuenä.
Se on minun Isäni tahto joka minun lähetti/ ettei minun pidä mitään niistä kaikista kadottaman kuin hän minulle antoi/ mutta ne minun pitää ylösheräyttämän wiimeisenä päiwänä.

6:40 Teme nyt ombi henen tactons/ ioca minun lehetti/ ette Jocainen quin näke Poian/ ia wsko henen pälens/ henelle pite oleman ijancaikinen Eleme. Ja minun pite hende ylesheräyttemen Wimeis peiuenä.
Tämä nyt ompi hänen tahtonsa/ joka minun lähetti/ että jokainen kuin näkee Pojan/ ja uskoo hänen päällensä/ hänellä pitää oleman iankaikkinen elämä. Ja minun pitää häntä ylösheräyttämän wiimeisenä päiwänä.
6:41 Nin napitzit Juttat site ette hen sanoi/ Mine olen se leipe/ ioca alastulin Taiuahast/
Niin napisit juuttaat sitä että hän sanoi/ Minä olen se leipä/ joka alas astuin taiwahasta/
6:42 ia sanoit/ Eikö teme ole Iesus Josephin Poica/ ionga Isen ia Eitin me tunnema? Quingasta hen sis sanopi/ Mine olen allastullut Taiuahast?
ja sanoit/ Eikö tämä ole Jesus Josephin poika/ jonka isän ja äitin me tunnemme? Kuinkaste hän siis sanoopi/ Minä olen alas tullut taiwahasta?
6:43 Wastasi Iesus ia sanoi henelle/ Elket napitzco keskenen/
Wastasi Jesus ja sanoi hänelle/ Älkäät napisko keskenän/
6:44 Eikengen taidha minun tykeni tulla/ ellei Ise/ ioca minun lehetti/ wedheisi hende/ Ja minun pite hende ylesherättemen Wimeis peiuen.
Eikenkään taida minun tyköni tulla/ ellei Isä/ joka minun lähetti/ wetäisi häntä/ Ja minun pitää häntä ylösherättämän wiimeisenä päiwänä.
6:45 Se on Prophetis kiriotettu/ Heiden pite caiki Jumalalda opetetuxi tulema'. Senteden/ iocaine' quin sen Iselde ombi cwllut ia oppenut/ hen tule minun tykeni.
Se on prophetissa kirjoitettu/ Heidän pitää kaikki Jumalalta opetetuksi tuleman. Sentähden/ jokainen kuin sen Isältä ompi kuullut ja oppinut/ hän tulee minun tyköni.
6:46 Ei nijn ette iocu ombi Isen nähnyt/ waan se/ ioca ombi Jumalast/ se ombi Isen nähnyt.
Ei niin että joku ompi Isän nähnyt/ waan se/ joka ompi Jumalasta/ se ompi Isän nähnyt.
6:47 Totisest totisest sano' mine teille/ Joca minun päleni vskalta/ henelle ombi se ijancaikinen Eleme.
Totisesti totisesti sanon minä teille/ Joka minun päälleni uskaltaa/ hänellä ompi se iankaikkinen elämä.
6:48 Mine olen se Elemen Leipe.
Minä olen se elämän leipä.
6:49 Teiden Iset söit Manna Corues/ ia colit.
Teidän isät söit mannaa korwessa/ ja kuolit.
6:50 Teme ombi se Leipe/ ioca alastuli Taiuahast/ senpäle ette cuca sijte

söpi/ ei henen pide coleman.
Tämä ompi se leipä/ joka alas tuli taiwahasta/ senpäälle että kuka sitä syöpi/ ei hänen pidä kuoleman.
6:51 Mine olen se eleue Leipe/ ioca alastuli Taiuahast/ se quin teste Leiueste söpi/ hen elepi ijancaikisest. Ja se Leipe ionga mine annan/ se ombi minun Lihan/ ionga minun pite andaman Mailman Elemen edest.
Minä olen se eläwä leipä/ joka alas tuli taiwahasta/ se kuin tästä leiwästä syöpi/ hän elääpi iankaikkisesti. Ja se leipä jonka minä annan/ se ompi minun lihani/ jonka minun pitää antaman maailman elämän edestä.
6:52 Nin * ritelit Juttat keskenens/ sanoden/ Quinga taitapi teme anda Lihans meille söte?
Niin riitelin juuttaat keskenänsä/ sanoen/ Kuinka taitaapi tämä antaa lihansa meille syödä?
6:53 Sanoi Iesus heille/ Totisest totisest sano' mine teille/ Ellei te söö Inhimisen Poian Liha/ ia ioo henen Wertans/ nin ei ole teisse Elemetä.
Sanoi Jesus heille/ Totisesti totisesti sanon minä teille/ Ellei te syö Ihmisen Pojan lihaa/ ja juo hänen wertansa/ nin ei ole teissä elämätä.
6:54 Joca minun Lihani sööpi/ ia ioopi minun Wereni/ henelle on ijancaikinen Eleme/ Ja minun pite hende ylesheräyttemen Wimeis peiuenä.
Joka minun lihani syöpi/ ja juopi minun wereni/ hänellä on iankaikkinen elämä/ Ja minun pitää häntä ylösheräyttämän wiimeisenä päiwänä.
6:55 Sille ette minun Lihan ombi se totinen Roca/ Ja minun Weren se totinen Joma.
Sillä että minun lihan ompi se totinen ruoka/ Ja minun wereni se totinen juoma.
6:56 Joca söpi minun Lihani/ ia ioopi minun Wereni/ hen ombi minus/ ia mine henes.
Joka syöpi minun lihani/ ja juopi minun wereni/ hän ompi minussa/ ja minä hänessä.
6:57 Ninquin se eleue Ise minun lehetti/ ia mine elen Isen tedhen. Nin mös se/ ioca minun sööpi/ henen pite mös elemen minun techten.
Niinkuin se eläwä Isä minun lähetti/ ja minä elän Isän tähden. Niin myös se/ joka minun syöpi/ hänen pitää myös elämän minun tähteni.
6:58 Teme ombi se Leipe/ ioca Taiuahast alastuli/ Ei ninquin teiden Iset söit Manna/ ia colit/ Joca temen Leiuen söpi/ henen pite elemen ijankaikisest.
Tämä ompi se leipä/ joka taiwahasta alas tuli/ Ei niinkuin teidän isät söit mannaa/ ja kuolit/ Joka tämän leiwän syöpi/ hänen pitää elämän iankaikkisesti.

6:59 Neite hen sanoi Sinagogas/ coska hen opetti Capernaumis.
Näitä hän sanoi synagogassa/ koska hän opetti Kapernaumissa.
6:60 Monda sis henen Opetuslapsistans/ iotca temen cwlit/ sanoit/ Teme on yxi coua Puhe/ Cuca sen woipi cwlla?
Monta siis hänen opetuslapsistansa/ jotka tämän kuulit/ sanoit/ Tämä on yksi kowa puhe/ Kuka sen woipi kuulla?
6:61 Mutta quin Iesus tiesi itzelens/ ette henen Opetuslapsens sijte napitzit/ sanoi hen heille/ * Pahoittaco teme teite?
Mutta kuin Jesus tiesi itsellensä/ että hänen opetuslapsensa siitä napitsit/ sanoi hän heille/ Pahoittaako tämä teitä?
6:62 Mite sis/ ios te saat nähdä Inhimisen Poian ylesastuuan sinne/ cussa hen oli ennen?
Mitä siis/ jos te saat nähdä Ihmisen Pojan ylös astuwan sinne/ kussa hän oli ennen?
6:63 Hengi ombi se/ ioca wirghotta/ Ei Liha miten autta. Ne sanat/ iotca mine puhun teille/ ouat Hengi ia Eleme/
Henki ompi se/ joka wirwottaa/ Ei liha mitään auta. Ne sanat/ jotka minä puhun teille/ owat henki ja elämä/
6:64 Mutta monicadha teiste ouat/ iotca ei vskoo. Sille ette Iesus kylle tiesi alghusta/ iotca eiuet vskoneet/ ia cuca henen oli petteuä.
Mutta monikahta teistä owat/ joka ei usko. Sillä että Jesus kyllä tiesi alusta/ jotka eiwät uskoneet/ ja kuka hänen oli pettäwä.
6:65 Ja hen sanoi/ Senteden mine sanoin teille/ Ettei kengen woi tulla minun tykeni/ ellei henelle se anneta minun Iseldeni.
Ja hän sanoi/ Sentähden minä sanoin teille/ Ettei kenkään woi tulla minun tyköni/ Ellei hänelle se anneta minun Isältäni.
6:66 Sijte samast aijast/ Monda henen Opetuslastans poismenit/ ia ylenannoit henen/ eikä mös enämbete henen cansans waelluet.
Siitä samasta ajasta/ Monta hänen opetuslastansa pois menit/ ja ylenannoit hänen/ eikä myös enempätä hänen kanssansa waeltaneet.
6:67 Nin sanoi Iesus nijlle cadeltoistakymmenelle/ Tadhottaco teki mös poismennä?
Niin sanoi Jesus niille kahdelletoista kymmenelle/ Tahdotteko tekin myös pois mennä?
6:68 Wastasi hende Simon Petari/ HERRA/ kenenge tyge me meneme? Sinulla ombi sen ijancaikisen Elemen Sanat.
Wastasi häntä Simon Petari/ HERRA/ Kenenkä tykö me menemme? Sinulla ompi sen iankaikkisen elämän sanat.
6:69 Ja me vskoma/ ia olem ymmerteneet/ Ette sine olet Christus se

eleuen Jumalan Poica.
Ja me uskomme/ ja olemme ymmärtäneet/ Etta sinä olet Kristus se eläwän Jumalan Poika.
6:70 Iesus wastasi heite/ Engö mine teite Cactatoistakymende vloswalinnut/ Ja yxi teiste ombi Perkele?
Jesus wastasi heitä/ Enkö minä teitä kahtatoistakymmentä uloswalinnut/ Ja yksi teistä ompi perkele?
6:71 Mutta sen hen sanoi Judasest Simonin poiast Ischariotist. Sille ette hen oli henen petteueinen/ ia se oli yxi nijste Cadhestatoistakymmeneste.
Mutta sen hän sanoi Judaksesta Simonin pojast Iskariotista. Sillä että hän oli hänen pettäwäinen/ ja se oli yksi niistä kahdestatoista kymmenestä.

VII. Lucu.

7:1 SItelehin waelsi Iesus Galileas/ Sille ettei hen tactonut waelda Judeas/ senteden ette Juttat pydhit hende tappa.
Siitä lähin waelsi Jesus Galileas/ Sillä ettei hän tahtonut waeltaa Judeassa/ sentähden että juuttaat pyydit häntä tappaa.
7:2 Nin oli iuri lesse Judasten Lechtimaian Juhla peiue.
Niin oli juuri läsnä judasten lehtimajan juhlapäiwä.
7:3 Nin sanoit henen Weliens henelle/ Mene telde/ ia mene Judean/ ette mös sinun Opetuslapses näkisit sinun Töös/ iotcas teet/ Sille ei kengen sala miten tee/ ia tachto itze iulki olla.
Niin sanoit hänen weljensä hänelle/ Mene täältä/ ja mene Judeaan/ että myös sinun opetuslapsesi näkisit sinun työsi/ jotkas teet/ Sillä ei kenkään salaa miten tee/ ja tahtoo itse julki olla.
7:4 Jos sine nämet teet/ nin iulghista itzes Mailman edes.
Jos sinä nämät teet/ niin julkista itsesi maailman edessä.
7:5 Sille ettei henen Weliensseckä vskonuat henen pälens.
Sillä ettei hänen weljensäkään uskoneet hänen päällensä
7:6 Nin sanoi Iesus heille/ Ei ole minun aican wiele tullut/ waan teidenaican ombi aina walmis.
Niin sanoi Jesus heille/ Ei ole minun aika wielä tullut/ waan teidän aikana ompi aina walmis.
7:7 Ei woi Mailma teite wihata/ mutta minua hen wihapi/ Sille ette mine cannan todhistusta henest/ Ette henen Tööns ouat pahat.
Ei woi maailma teitä wihata/ mutta minua hän wihaapi/ Sillä että minä kannan todistusta hänestä/ Että hänen työnsä owat pahat.
7:8 Menget te yles telle Juhla peiuelle/ Em mine wiele tadho ylesmenne

telle Juhlalle/ sille ettei minun aican ole wiele nyt teutetty.
Menkäät te ylös tälle juhlapäiwälle/ En minä wielä tahto ylös mennä tälle juhlalle/ sillä ettei minun aikani ole wielä nyt täytetty.
7:9 Mutta coska hen neite oli heille sanonut/ ijei he' Galilean.
Mutta koska hän näitä oli heille sanonut/ jäi hän Galileaan.
7:10 Nin coska hene' Weliense olit ylesmennet/ Nin hen mös ylesmeni Juhlalle/ei iulkisest wan ninquin sala.
Niin koska hänen weljensä olit ylös menneet/ Niin hän myös ylös meni juhlalle/ ei julkisesti waan niinkuin salaa.
7:11 Nin Juttat etzit henen ielkijns Juhlana ia sanoit/ Cussa hen on?
Niin juuttat etsit hänen jälkeensä juhlana ja sanoit/ Kussa hän on?
7:12 Ja oli yxi swri napistos Canssan keskene/ Sille mutomat sanoit/ Hen on hyue. Ja mutomat sanoit/ Ei/ Wan hen wiettele Canssa.
Ja oli yksi suuri napistus kansan keskenän/ Sillä muutamat sanoit/ Hän on hywä. Ja muutamat sanoit/ Ei/ Waan hän wiettelee kansaa.
7:13 Mutta ei quitengan yxike puhunut iulkisest heneste Juttain pelgontedhen.
Mutta ei kuitenkaan yksikään puhunut julkisesti hänestä juuttain pelon tähden.
7:14 Mutta coska io poli Juhla oli ioutunut/ ylesastui Iesus Templijn ia opetti.
Mutta koska jo puoli juhlaa oli joutunut/ ylös astui Jesus templiin ja opetti.
7:15 Ja Juttat ihmectelit sanoden/ Quinga teme Kiria taita ettei hen ole oppenut?
Ja juuttaat ihmettelit sanoen/ Kuinka tämä kirjaa taitaa ettei hän ole oppinut?
7:16 Wastasi Iesus ia sanoi heille/ Minun opetuxen ei ole minun/ mutta sen ioca minun lehetti.
Wastasi Jesus ja sanoi heille/ Minun opetukseni ei ole minun/ mutta sen joka minun lähetti.
7:17 Jos iocu tahto henen mielense nouta/ henen pite tundeman ios teme opetus on Jumalast/ eli ios mine puhun itzesteni.
Jos joku tahtoo hänen mielensä noutaa/ hänen pitää tunteman jos tämä opetus on Jumalasta/ eli jos minä puhun itsestäni.
7:18 Joca itzestens puhupi se etzi oma cunniatans. Mutta ioca etzi sen cunniata ioca henen lehetti/ se on waca/ ia ei ole henes wärytte.
Joka itsestänsä puhuupi se etsii omaa kunniatansa. Mutta joka etsii sen kunniata joka hänen lähetti/ se on wakaa/ ja ei ole hänessä wääryyttä.
7:19 Eikö Moses andanut teille Laki/ ia ei kengen teiste Laki töillens * teutenyt? Mixi te etzitte minua tappaxenne?

Eikö Moses antanut teille lakia/ ja ei kenkään teistä lakia töillänsä täyttänyt? Miksi te etsitte minua tappaaksenne?
7:20 Wastasi Canssa ia sanoi/ Sinulla ombi Perkele/ cuca sinua etzi tappaxens?
Wastasi kansa ja sanoi/ Sinulla ompi perkele/ kuka sinua etsii tappaaksensa?
7:21 Wastasi Iesus ia sanoi heille/ Yden tön mine tein ia site te caiki imehtelette/
Wastasi Jesus ja sanoi heille/ Yhden työn minä tein ja sitä te kaikki ihmettelette/
7:22 Senteden Moses andoi teille Ymberileicauxen/ ei ette se Moseselda oli/ Wan Iselde/ ia quitengin te ymberinsleicatte Inhimisen * Sabbathina.
Sentähden Moses antoi teille ympärileikkauksen/ ei että se Mosekselta oli/ Waan Isältä/ ja kuitenkin te ympärinsleikkaatte ihmisen Sabbathina.
7:23 Jos nyt Inhiminen ymberileicauxen otta Sabbathina/ senpäle ettei Mosesen Laki pideisi rikottaman/ Nerkestytteko te minua ette mine coco Inhimisen paransin Sabbathina?
Jos nyt ihminen ympärileikkauksen ottaa Sabbathina/ sen päälle ettei Moseksen laki pitäisi rikottaman/ Närkästyttekö te minua että minä koko ihmisen paransin Sabbathina*?*
7:24 Elket domitco nekymisen ielkin/ wan domitca oikea domio.
Älkäät tuomitko näkymisen jälkeen/ waan tuomitkaa oikea tuomio.
7:25 Sanoit sis mwtamat nijste Jerusalemitanist/ Eikö teme se ole iota he etzit tappaxens?
Sanoit siis muutamat nisät jerusalemitanista/ Eikö tämä se ole jota he etsit tappaaksensa?
7:26 Ja catzo hen puhu rohkiast Ja ei he henelle miten puhu. Tieteneuetkö meiden Ylimeiset todexi ette hen ombi wissi se Christus?
Ja katso hän puhuu rohkeasti ja ei he hänelle mitään puhu. Tietäwätkö meidän ylimmäiset todeksi että hän ompi wissi se Kristus?
7:27 Mutta me tiedeme custa teme ombi Wan custa Christus tulepi ei kengen tiedhe custa hen on.
Mutta me tiedämme kusta tämä ompi kusta Kristus tuleepi ei kenkään tiedä kusta hän on.
7:28 Nin hwsi Iesus Templis/ opetti ia sanoi/ Ja/ te tunnette minun/ ia tiedette custa mine olen/ Ja em mine ole tullut itze minustani/ mutta se on waca ioca minun lehetti/ iota ette te tunne/
Niin huusi Jesus templissä/ opetti ja sanoi/ Ja/ te tunnette minun/ ja tiedätte kusta minä olen/ Ja en minä ole tullut itse minustani/ mutta se on

wakaa joka minun lähetti/ jota ette te tunne/
7:29 Mutta mine tunnen henen/ Sille ette mine olen henest/ Ja hen minun lehetti.
Mutta minä tunnen hänen/ Sillä että minä olen hänestä/ Ja hän minun lähetti.
7:30 Sijtte he etzit hende käsittexens/ Wan eikengen laskenut kättense henen pälens/ Sille ettei henen aicans wiele ollut tullut.
Sitten he etsit häntä käsittääksensä/ Waan ei kenkään laskenut kättänsä hänen päällensä/ Sillä ettei hänen aikansa wielä ollut tullut.
7:31 Mutta palio cansast vskoit henen pälens ia sanoit/ Coska Christus tule pitehnekö hen enemen Tunnustäcti quin teme tehnyt on?
Mutta paljon kansasta uskoit hänen päällensä ja sanoit/ Koska Kristus tulee pitäneekö hän enemmin tunnustähtiä kuin tämä tehnyt on?
7:32 Nin culit ne Phariseuset ette Canssa napisit sencaltaisita henest. Ninne Phariseuset ia ylimeiset Papit lehetit Palueliat hende kijniottaman.
Niin kuulit ne phariseukset että kansa napisit senkaltaisia hänest. Niin ne phariseukset ja ylimmäiset papit lähetit palwelijat häntä kiinniottaman.
7:33 Nin sanoi Iesus heille/ Wiele mine olen yrielde teiden cansan/ ia nijn menen henen tygens ioca minun lehetti/
Niin sanoi Jesus heille/ Wielä minä olen ylhäältä teidän kanssan/ ja niin menen hänen tykönsä joka minun lähetti/
7:34 Teiden pite etzimen minua ia ei leutemen/ ia cussa mine olen ette te woi sinne tulla.
Teidän pitää etsimän minua ja ei löytämän/ ja kussa minä olen ette te woi sinne tulla.
7:35 Nin sanoit Juttat keskenens/ Cuhunga hen menepi ettei me hende leude? Mennekö hen Pacanadhen secaan iotca sielle ia telle haiotetut ouat/ ia opettaman heite?
Niin sanoit juuttaat keskenänsä/ Kuhunka hän meneepi ettei me häntä löydä? Menneekö hän pakanoiden sekaan jotka siellä ja täällä hajoitetut owat/ ja opettamaan heitä?
7:36 Mike puheita teme on quin hen sanoi/ Teidhen pite etzimen minun ielkijni ia ei leutemen minua/ Ja cussa mine olen/ ette te woi sinne tulla?
Mitä puheitä tämä on kuin hän sanoi/ Teidän pitää etsimän minun jälkeeni ja ei löytämän minua/ Ja kussa minä olen/ ette te woi sinne tulla?
7:37 Mutta wimeisse swrna Juhla peiuenä seisoi Iesus ia husi sanode' Joca ianopi se tulcan minun tykeni ia ioocan.
Mutta wiimeisenä suurenä päiwänä seisoi Jesus ja huusi sanoen Joka janoopi se tulkaan minun tyköni ja juokaan.

7:38 Joca vsko minu' päleni ninquin Ramattu sano/ Hene' Cohdustans pite wotama' Eleue' wedhen wirdhat.
Joka uskoo minun päälleni niinkuin Raamattu sanoo/ Hänen kohdustansa pitää wuotaman eläwän weden wirrat.
7:39 Mutta sen hen sanoi sijte Hengest ionga henen wskolisens piti saman. Sille ettei se Pyhe Hengi wiele silloin ollut sapualla/ Senteden ettei Iesus wiele ollut Kircastettu.
Mutta sen hän sanoi siitä Hengestä jonka hänen uskollisensa piti saaman. Sillä ettei se Pyhä Henki wielä silloin ollut saapusalla/ Sentähden ettei Jesus wielä ollut kirkastettu.
7:40 Monda sis Canssasta iotca Temen puhen culit/ sanoit/ teme ombi wissistyxi Propheta.
Monta siis kansasta jotka tämän puheen kuulit/ sanoit/ tämä ompi wissityksi propheta.
7:41 Mwtomat sanoit teme on Christus. Mutta monicadhat sanoit/ Tulleco Christus Galileast?
Muutamat sanoit tämä on Kristus. Mutta monikahdat sanoit/ Tulleeko Kristus Galileasta?
7:42 Eikö Ramatto sano Ette Christusen pite tuleman Dauidin Siemenest/ ia sijte Bethlehemin Caupungist cussa Dauid oli/ Christus on tuleua?
Eikö Raamattu sano että Kristuksen pitää tuleman Dawidin siemenestä/ ja sitten Betlehemin kaupungista kussa Dawid oli/ Kristus on tulewa?
7:43 Nin nousi yxi rijta/ Cansan seas henen täctens/
Niin nousi yksi riita/ kansan seassa hänen tähtensä/
7:44 Ja monicadat tahdoit henen kijniotta/ waan eikengen laskenut kättense henen pälens.
Ja monikahdat tahdoit hänen kiinni ottaa/ waan ei kenkään laskenut kättänsä hänen päällensä.
7:45 Nin tulit sis palueliat Phariseusten ia Ylimeisten Pappien tyge/ Ja he sanoit heille/ Mixei te hende toonet tenne?
Niin tulit siis palwelijat phariseusten ja ylimmäisten pappien tykö/ ja sanoit heille/ Miksei te häntä tuoneet tänne?
7:46 Nin Palueliat wastasit/ Ei ikenens ole Inhiminen nein puhunut quin teme Mies puhupi.
Niin palwelijat wastasit/ Ei ikänäns ole ihminen näin puhunut kuin tämä mies puhuupi.
7:47 Nin wastasit Phariseuset heite/ Olettaco te mös wietellyt?
Niin wastasit phariseukset heitä/ Oletteko te myös wietellyt?
7:48 Olleco iocu Pämiehiste wskonut henen pälens/ taicka Phariseusista?

Olleeko joku päämiehistä uskonut hänen päällensä/ taikka phariseuksista?
7:49 Wan teme cansa ioca ei taida Laki/ ouat kirotut.
Waan tämä kansa joka ei taida lakia/ owat kirotut.
7:50 Nin sanoi heille Nicodemus/ se ioca öelle oli tullut henen tygens/ ioca yxi oli heiden Lugustans/
Niin sanoi heille Nikodemus/ se joka yöllä oli tullut hänen tykönsä/ joka yksi oli heidän luwustansa/
7:51 Domitzeco meidhen Laki iongun inhimisen ennen quin se cwltahan ia sadhan tiete mite hen teki?
Tuomitseeko meidän laki jonkun ihmisen ennen kuin se kuultahan ja saadaan tietää mitä hän teki?
7:52 He wastasit ia sanoit henelle/ Olecko sine mös yxi Galilealainen? Tutki ia näe ettei Galileast ole ycten Prophetat ylestullut.
He wastasit ja sanoit hänelle/ Oletko sinä myös yksi galilealainen? Tutki ja näe ettei Galileasta ole yhtään prophetat ylös tullut.
7:53 Ja nin itzecuki meni cotijans.
Ja niin itsekukin meni kotiansa.

VIII Lucu

8:1 MUtta Iesus wloslexi Olio mäelle/
Mutta Jesus ulos läksi Öljymäelle/
8:2 ia warhan Homeltan hen iellens tuli Templin/ ia caiki Canssa tuli henen tygens/ Ja hen istui ia opetti heite.
ja warhain huomeneltain hän jällens tuli templiin/ ja kaikki kansa tuli hänen tykönsä/ Ja hän istui ja opetti heitä.
8:3 Mutta ne Kirianoppenet ia Phariseuset toidh ydhen Waimon henen tygens Horissa kijniotetun/
Mutta ne kirjanoppineet ja phariseukset toit yhden waimon hänen tykönsä huorissa kiinniotetun/
8:4 Ja quin he olit henen keskelle seisettanet/ sanoit he henelle/ Mestari/ teme Waimo on iuri nyt Horissa kijniotettu.
Ja kuin he olit hänen keskelle seisottaneet/ sanoit he hänelle/ Mestari/ tämä waimo on juuri nyt huorissa kiinniotettu.
8:5 Mutta Moses on Lais meite keskenyt/ ette semmotoiset pideis kiuille surmattaman/
Mutta Moses on laissa meitä käskenyt/ että semmoiset pitäisi kiwillä surmattaman/
8:6 Mite sis sine sanot? Mutta sen he sanoit kiusaten hende/ Ette he woisit

canda henen pällens.
Mitä siis sinä sanot? Mutta sen he sanoit kiusaten häntä/ Että he woisit kantaa hänen päällensä.
8:7 Nin Iesus alaskumarsi itzens ia kirioitti Sormellans mahan. Coska he nyt hoghit hende kysymen/ oiensi hen itzens ia sanoi heille. Joca teiste on ilman synnite/ se Ensin heitteken kiuen henen pälens.
Niin Jesus alas kumarsi itsensä ja kirjoitti sormellansa maahan. Koska he nyt hoki häntä kysymän/ ojensi hän itsensä ja sanoi heille. Joka teistä on ilman syntiä/ se ensin heittäkään kiwen hänen päällensä.
8:8 Ja taas hen alaskumarsi itzens/ ia kirioitti mahan.
Ja taas han alas kumarsi itsensä/ ja kirjoitti maahan.
8:9 Coska he temen cwlit/ lexit he wlos ieristens/ yxi toisen ielken/ Ruueten nijste Wanhimista/ ia Iesus ieij yxinens ia se Waimo keskelle seisoin.
Koska he tämän kuulit/ läksit he ulos järjestänsä/ yksi toisen jälkeen/ Ruweten niistä wanhimmista/ ja Jesus jäi yksinänsä ja se waimo keskellä seisoin.
8:10 Mutta coska Iesus itzens oiensi/ ia ei keten nähnyt paitzi sen Waimon/ sanoi hen henelle/ Waimo/ cussa ouat ne sinun päle candaias? Ongo kengen sinun Dominut?
Mutta koska Jesus itsens ojensi/ ja ei ketään nähnyt paitsi sen waimon/ sanoi hän hänelle/ Waimo/ kussa owat ne sinun päälle kantajasi? Onko kenkään sinun tuominnut?
8:11 Sanoi hen/ HERRA eikengen. Nin Iesus sanoi/ Em mös mine sinua Domitze/ Mene/ ia ele sillen syndi tee.
Sanoi hän/ HERRA ei kenkään. Niin Jesus sanoi/ En myös minä sinua tuomitse/ Mene/ ja älä silleen syntiä tee.
8:12 Taas puhui Iesus heille ia sanoi/ Mine olen Mailman Walkeus/ ioca minua seura/ ei hen Pimeydes Waella/ Mutta hen saapi Elemen Walkeiun.
Taas puhui Jesus heille ja sanoi/ Minä olen maailman walkeus/ joka minua seuraa/ ei hän pimeydessä waella/ Mutta hän saapi elämän walkeuden.
8:13 Nin sanoit Phariseuset henelle/ Sine todhistat itzestes/ sinun todistoxes ei ole tosi.
Niin sanoit phariseukset hänelle/ Sinä todistat itsestäsi/ sinun todistuksesi ei ole tosi.
8:14 Iesus wastasi ia sanoi heille/ Waicka mine itzesteni todhista'/ nin o'bi minu' todhistoxen tosi/ Sille mine tiedhen custa mine tulin/ ia cuhunga mine menen/
Niin Jesus wastasi ja sanoi hänelle/ Waikka minä itsestäni todistan/ niin ompi minun todistuksen tosi/ Sillä minä tiedän kusta minä tulin/ ja kuhunka

minä menen/
8:15 Mutta ette te tiede custa mine tulen/ ia cuhunga mine menen.
Mutta ette te tiedä kusta minä tulen/ ja kuhunka minä menen.
8:16 Te domitzetta Lihan ielken/ Em mine keteken Domitze. Mutta waicka mine Domitzisin/ nin minun Domion on tosi/ Sille em mine ole yxinen/ Mutta mine ia Ise ioca minun lehetti.
Te tuomitsette lihan jälkeen/ En minä ketäkään tuomitse. Mutta waikka minä tuomitsisin/ Niin minun tuomion on tosi/ Sillä en minä ole yksinään/ Mutta minä ja Isä joka minun lähetti.
8:17 Nin on mös kirioitettu teiden Laissa Ette cahden Inhimisen todistus on tosi.
Niin on myös kirjoitettu teidän laissa että kahden ihmisen todistus on tosi.
8:18 Mine se ole'/ ioca itzesteni todhistoxen cannan/ ia se Ise ioca minun lehetti todhista mös minusta.
Minä se olen/ joka itsestäni todistuksen kannan/ ja se Isä joka minun lähetti todistaa myös minusta.
8:19 Nin he sanoit henelle/ Cussa sinun Ises ombi? Iesus wastasi/ Eike te tunne minua/ eike minun Isen/ Jos te minun tu'disitta/ nin te mös tu'disitta minun Isen.
Niin he sanoit hänelle/ Kussa sinun Isäsi ompi? Jesus wastasi/ Eikä te tunne minua/ eikä minun Isääni/ Jos te minun tuntisitte/ niin te myös tuntisitte minun Isäni.
8:20 Nämet sanat puhui Iesus Wffriarkun tyken opettain Templiss/ Ja eikengen hende kijniottanut/ Sille ettei henen aicans olut wiele tulut.
Nämät sanat puhui Jesus uhriarkun tykönä opettain templissä/ Ja ei kenkään häntä kiinni ottanut/ Sillä ettei hänen aikansa ollut wielä tullut.
8:21 Nin sanoi Iesus taas heille/ Mine poismenen/ ia te etzitta minua/ ia teiden pite coleman teiden synnisen. Cuhunga mine menen/ ette te woi tulla.
Niin sanoi Jesus taas heille/ Minä pois menen/ ja te etsitte minua/ ja teidän pitää kuoleman teidän synnissän. Kuhunka minä menen/ Ette te woi tulla.
8:22 Nin sanoit Juttat/ Tappaneko hen itzens/ Sille hen sano/ Cuhunga mine menen/ ette te woi tulla?
Niin sanoit juuttaat/ Tappaneeko hän itsensä/ Sillä hän sano/ Kuhunka minä menen/ ette te woi tulla?
8:23 Ja hen sanoi heille/ Te oletta alahalda/ ia mine olen ylehelde. Te oletta teste Mailmasta/ em mine ole teste Mailmasta.
Ja hän sanoi heille/ Te olette alhaalta/ ja minä olen ylhäältä/ Te olette tästä maailmasta/ en minä olle tästä maailmasta.

8:24 Senteden mine sanoin teille/ Ette teiden pite coleman teiden synnisen/ Sille ellei te wsko ette Mine se olen/ nin teiden pite coleman teiden synnisen.
Sentähden minä sanoin teille/ Etta teidän pitää kuoleman teidän synnissäin/ Sillä ellei te usko että minä se olen/ niin teidän pitää kuoleman teidän synnissäin?
8:25 Nin sanoit he henelle/ Cuca sine olet?
Niin sanoit he hänelle/ Kuka sinä olet?
8:26 Ja Iesus sanoi heille Ensin se/ ioca puhun teille/ Palio minulla ombi teiste puhumist ia Domitzemist/ Waan se on waca/ ioca minun lehetti ia mite mine olen henelde cwllut/ nijte mine puhun Mailmas.
Ja Jesus sanoi heille. Ensin se/ joka puhun teille/ Paljon minulla ompi teistä puhumista ja tuomitsemista/ Waan se on wakaa/ joka minun lähetti ja mitä minä olen häneltä kuullut/ niitä minä puhun maailmassa.
8:27 Eiuet he ymmertenet/ ette hen puhui heille Isest.
Eiwät he ymmärtäneet/ että hän puhui heille Isästä.
8:28 Sanoi sis Iesus heille/ Coska te Inhimisen Poian ylennett/ silloin te ymmerdhett ette mine se olen/ ia ettei mine itzesteni miten tee/ Waan ninquin Ise ombi minun opettanut nijte mine puhun/
Sanoi siis Jesus heille/ Koska te Ihmisen Pojan ylennätte/ silloin te ymmärrät että minä se olen/ ja ettei minä itsestäni mitään tee/ Waan niinkuin Isä ompi minun opettanut niitä minä puhun/
8:29 Ja se ioca minun lehetti/ ombi minun cansan. Ei Ise iete minu yxinen. Sille ette mine teen aina mite henen kelpa.
Ja se joka minun lähetti/ ompi minun kanssan. Ei Isä jätä minua yksinään. Sillä että minä teen aina mitä hänen kelpaa.
8:30 Quin hen neite puhui/ vskoit moni henen pällens.
Kun hän näitä puhui/ uskoit mini hänen päällensä.
8:31 Nin sanoi Iesus nijlle Juttaille iotca henen pälens vskoit/ Jos te pysytte minun Puhesani/ nin te oletta totisest minu' Opetuslapseni/ ia teiden pite totudhen ymmertemen/
Niin sanoi Jesus niille juuttaille jotka hänen päällensä uskoit/ Jos te pysytte minun puheessani/ niin te olette totisesti minun opetuslapseni/ ja teidän pitää totuuden ymmärtämän/
8:32 Ja se Totuus pite teijen wapactaman. Quin hen neite puhui/ vskoit moni henen pällens.
Ja se totuus pitää teidän wapahtaman. Kuin hän näitä puhui/ uskoit moni hänen päällensä.
8:33 Nin he wastasit hende/ Me olema Abrahamin Siemen/ ia emme me ole

coskan kenengen Oriana olleet/ Quinga sis sine sanot/ Teiden pite wapadhexi tuleman?
Niin he wastasit häntä/ Me olemme Abrahamin siemen/ ja emme me ole koskaan kenenkään orjana olleet/ Kuinka siis sinä sanot/ Teidän pitää wapahaksi tuleman?
8:34 Jes9 wastasi heite/ ia sanoi/ Totisest totisest sano' mine teille/ Ette iocainen quin synnin tekepi/ hen ombi synnin Oria.
Jesus wastasi heitä/ ja sanoi/ Totisesti totisesti sanon minä teille/ Että jokainen kuin synnin tekeepi/ hän ompi synnin orja.
8:35 Mutta Oria ei pysy ijancaikisesta Honesa/ Poica pysypi ijancaikisesta.
Mutta orja ei pysy iankaikkisesti huoneessa/ Poika pysyypi iankaikkisesti.
8:36 Jos sis Poica teite wapaxi teke/ Totisest te oletta wapaat.
Jos siis poika teitä wapaaksi tekee/ Totisesti te olette wapaat.
8:37 Mine tiedhen ette te oletta Abramin Siemen/ waan te etzitta minua colettaxen/ Sille ettei minu' Puheni ole sija teisse.
Minä tiedän että te olette Abrahamin siemen/ waan te etsitte minua kuolettaakseni/ Sillä ettei minun puheeni ole sijaa teissä.
8:38 Mine puhun mite mine olen nähnyt Iseni tykene/ Ja te teet mite te oletta nähnyt teiden Isene tykene.
Minä puhun mitä minä olen nähnyt Isäni tykönä/ Ja te tee mitä te olette nähnyt teidän isänne tykönä.
8:39 He wastasit ia sanoit henelle/ Abraham on meiden Ise. Sanoi Iesus heille/ Jos te Abrahamin Lapset olisitta/ nin te tekisitte Abrahamin töite/
He wastasit ja sanoit hänelle/ Abraham on meidän isä. Sanoi Jesus heille/ Jos te Abrahamin lapset olisitte/ niin te tekisitte Abrahamin töitä/
8:40 Mutta nyt te etzitta minua tappaxen/ site Inhimist/ quin olen Totudhen teille puhunut/ ionga mine cwlin Jumalalda/ Ei Abraham site tehnyt/ Te teet teide' Isen tekoi.
Mutta nyt te etsitte minua tappaaksen/ sitä ihmistä/ kuin olen totuuden teille puhunut/ jonka minä kuulin Jumalalta/ Ei Abraham sitä tehnyt/ Te teet teidän isäni tekoja.
8:41 Nin sanoit he henelle/ Emme me Äperenä ole syndynet/ Yxi Ise meille ombi/ Jumala.
Niin sanoit he hänelle/ Emme me äpäränä ole syntyneet/ Yksi Isä meillä ompi/ Jumala.
8:42 Iesus sanoi heille/ Jos Jumala olis teiden Isen kylle tosin te minua Racastaisit. Sille ette Jumalasta mine wloslexin ia tulin/ Sille/ em mine ole itzesteni tullut waan hen minun lehetti/
Jesus sanoi heille/ Jos Jumala olis teidän Isäni kyllä tosin te minua

rakastaisit. Sillä että Jumalasta minä ulos läksin ja tuli/ Sillä/ en minä ole itsestäni tullut waan hän minun lähetti/
8:43 Mixei te tunne minun Puhettani? Sille ettei te woi cwlla minun Puhettani.
Miksei te tunne minun puhettani? Sillä ettei te woi kuulla minun puhettani.
8:44 Sijte Iseste Perkelest te oletta/ Ja teiden Isen himot te tadhotta nouta. Hen ombi Miehentappaija alwsta ollut Ja ei pysynyt Totudhes/ Sille ettei henes ole Totutta. Coska hen Walhen puhupi/ nin hen puhu omastans/ Sille ette he' on yxi Walechtelia/ ia sen saman Ise.
Siitä isästä perkeleestä te olette/ Ja teidän isäni himo te tahdotte noutaa. Hän ompi miehentappaja alusta ollut. Ja ei pysynyt totuudessa/ Sillä ettei hänessä ole totuutta. Koska hän walheen puhuupi/ niin hän puhuu omastansa/ Sillä että hän on yksi walehtelija/ ja sen saman isä.
8:45 Mutta senteden ette mine sanon teille Totudhen/ ette te minua wsko.
Mutta sentähden että minä sanon teille totuuden/ ette te minua usko.
8:46 Cuca teiste nuchtele minua synnin tedhen? Mutta ios mine nyt sanon teille Totudhen/ mixei te vsko minua?
Kuka teistä nuhtelee minua synnin tähden? Mutta jos minä nyt sanon teille totuuden/ miksei te usko minua?
8:47 Joca Jumalasta ombi/ se cwle Jumalan sanat/ Senteden ette te cwle/ sille ettei te Jumalasta ole.
Joka Jumalasta ompi/ se kuulee Jumalan sanat/ Sentähden ette te kuule/ sillä ettei te Jumalasta ole.
8:48 Nin wastasit Juttat/ ia sanoit henelle/ Emmekö me oikein sano/ Ette sine olet yxi Samaritanus/ ia sinulla on Perkele?
Niin wastasit juuttaat/ ja sanoit hänelle/ Emmekö me oikein sano/ Että sinä olet yksi samaritanus/ ja sinulla on perkele?
8:49 Iesus wastasi/ ia sanoi/ Ei minulla ole Perkele/ Waan mine cunnioitzen minun Iseni/ ia te häueisett minua.
Jesus wastasi/ ja sanoi/ Ei minulla ole perkele/ Waan minä kunnioitsen minun Isääni/ ja te häwisette minua.
8:50 En mine etzi oman Cunniani ielkin/ ombi yxi ioca site kysy ia domitze.
En minä etsi oman kunniani jälkeen/ ompi yksi joka sitä kysyy ja tuomitsee.
8:51 Totisest totisest sano' mine teille/ Se quin minun Sanani kätke/ ei henen pide Colemata näkemen ijancaikisest.
Totisesti totisesti sanon minä teille/ Se kuin minun sanani kätkee/ ei hänen pidä kuolemata näkemään iankaikkisesti.
8:52 Nin Juttat sanoit henelle/ Nyt me ymmersim ette sinulla on Perkele. Abraham on collut/ ia Prophetat/ ia sine sanot/ Se ioca kätke minun Sanani/ ei pide henen maistaman Colemat ijancaikisesta.

Niin juuttaat sanoit hänelle/ Nyt me ymmärsimme että sinulla on perkele. Abraham on kuollut/ ja prophetat/ ja sinä sanot/ Se joka kätkee minun sanani/ ei pidä hänen maistaman kuolemata iankaikkisesti.
8:53 Olecos swrembi quin Abraham meiden Isen/ ioca coollut on? ia Prophetat ouat colleet. Mixi sine itzes teet?
Oletkos suurempi kuin Abraham meidän isän/ joka kuollut on? ja prophetat owat kuolleet. Miksi sinä itsesi teet?
8:54 Iesus wastasi/ Jos mine itzeni cunnioitzen/ nin minun cunnian ei miten ole/ Minun Isen ombi se ioca minun cunnioitze/ Jonga te sanotta teiden Jumalan oleuan/ ia ette te hende tunne/ Mutta mine henen tunnen/
Jesus wastasi/ Jos minä itseni kunnioitsen/ niin minun kunniani ei mitään ole/ Minun Isän ompi se joka minun kunnioitsee/ Jonka te sanotte Jumalan olewan/ ja ette te häntä tunne/ Mutta minä hänen tunnen/
8:55 Ja ios mine sanoisin ettei mine hende tu'disi/ nin mine olisin Walechtelia/ quin teki. Mutta mine tunne' hene'/ ia kätken henen Sanans.
Ja jos minä sanoisin ettei minä häntä tuntisi/ niin minä olisi walehtelija/ kuin teki. Mutta minä tunnen hänen/ ja kätken hänen sanansa.
8:56 Abraham teiden Isen iloitzi/ ette hene' piti näkeme' minun peiueni/ hen näki sen/ ia ihastui.
Abraham teidän isän iloitsi/ että hänen piti näkemän minun päiwäni/ hän näki sen/ ja ihastui.
8:57 Nin sanoit Jutat henelle/ Etpä sine wiele ole wijsikymende aijastaica wanha/ ia sine olet nähnyt Abrahamin?
Niin sanoit juuttaat hänelle/ Etpä sinä wielä ole wiisikymmentä ajastaikaa wanha/ ja sinä olet nähnyt Abrahamin?
8:58 Sanoi Iesus heille/ Totisest totisest sanon mine teille/ Ennenquin Abraham olican/ olen mine.
Sanoi Jesus heille/ Totisesti totisesti sanon minä teille/ Ennenkuin Abraham olikaan/ olen minä.
8:59 Nin he sis poimit kiui laskettaxens hende. Mutta Iesus lymyi/ ia wlosmeni Templist.
Niin he siis poimit kiwiä laskettaaksensa häntä. Mutta Jesus lymysi/ ja ulos meni templistä.

IX Lucu.

9:1 JA Iesus Ohitzekieudhen näki ydhen Inhimisen/ ioca oli Sokiana syndynyt/
Ja Jesus ohitse käyden näki yhden ihmisen/ joka oli sokeana syntynyt/

9:2 Ja henen Opetuslapsens kysyit henelle ia sanoit/ Mestari/ Cuca synditeki/ Temekö/ taica henen Wanhemans/ ette henen piti Sokiana syndymen?
Ja häne opetuslapsensa kysyit häneltä ja sanoit/ Mestari/ Kyka syntiä teki/ Tämäkö/ taikka hänen wanhempansa/ että hänen piti sokeana syntymän?
9:3 Iesus wastasi/ Eike teme synditehnyt/ eike henen Wa'hembans/ Mutta senpäle ette Jumala' töödh pite henes ilmoitettaman.
Jesus wastasi/ Eikä tämä syntiä tehnyt/ eikä hänen wanhempansa/ Mutta sen päälle että Jumalan työt pitää hänessä ilmoitettaman.
9:4 Minun tule tehdä henen Tööns ioca minun lehettenyt on/ nincauuan quin peiue ombi. Öö tule/ coska eikengen woi töte tehdä.
Minun tulee tehdä hänen työnsä joka minun lähettänyt on/ Niin kauan kuin päiwä ompi. Yö tulee/ koska ei kenkään woi työtä tehdä.
9:5 Nincauuan quin mine olen Mailmas/ nin mine olen Mailman Walkeus.
Niin kauan kuin mina olen maailmassa/ niin minä olen maailman walkeus.
9:6 Coska hen temen oli sanonut/ sylki hen Maan päle/ ia teki loghan syliest/ ia woiteli loghalla sen Sokian silmet/
Koska hän tämän oli sanonut/ sylki hän maan päälle/ ja teki loan syljestä/ ja woiteli loalla sen sokean silmät/
9:7 Ja sanoi henelle/ Mene ia pese sinus Silohan Lammikos (se on tulkittu) lehetetty. Nin hen meni/ ia pesi itzens/ ia tuli näkeuexi.
Ja sanoi hänelle/ Mene ja pese sinus Siloan lammikossa (se on tulkittu) lähetetty. Niin hän meni/ ja pesi itsensä/ ja tuli näkewäksi.
9:8 Nin Naburit ia iotka henen ennen nähnett olit/ ette hen oli Kerijeiä/ sanoit/ Eikö teme se ole ioca istui ia Keriesi? Mutomat sanoit/ Se hen on.
Niin naapurit ja jotka hänen ennen nähneet olit/ että hän oli kerjääjä/ sanoit/ Eikö tämä ole se joka istui ja kerjäsi? Muutamat sanoit/ se hän on
9:9 Mutta mutomat taas/ Hen on henen motoisens. Hen itze sanoi/ Mine se olen.
Mutta muutamat taas/ Hän on hänen muotoisensa. Hän itse sanoi/ Minä se olen.
9:10 Nin sanoit he henelle/ Quinga sinun Silmes aukenit?
Niin sanoit he hänelle/ Kuinka sinun silmäsi aukenit?
9:11 Wastasi hen ia sonoi/ Se Inhiminen/ ioca Iesus cutzutan/ teki Loghan ia woiteli minun Silmeni/ ia sanoi minulle/ Mene Silohan Lammickolle/ ia pese sinus.
Wastasi hän ja sanoi/ Se ihminen/ joka Jesus kutsutaan/ teki loan ja woiteli minun silmäni/ ja sanoi minulle/ Mene Siloan lammikolle/ ja pese sinus.

9:12 Ja quin mine menin/ ia pesin minun/ nin mine sain näkyni. Nin he sanoit henelle Cussa hen on? Hen sanoi/ Em mine tiedhe.
Ja kuin minä menin/ ja pesin minun/ niin minä sain näköni. Niin he sanoit hänelle. Kussa hän on? Hän sanoi/ en minä tiedä.
9:13 Nin he weit sen ioca oli cauuan Sokia ollut/ ninen Phariseusten tyge/
Niin he weit sen joka oli kauan sokea ollut/ niiden phariseusten tykö/
9:14 ia oli se ydhen Sabbathin peiuen pälle/ coska Iesus teki Loghan/ ia auasi henen Silmens.
ja oli se yhden Sabbathin päiwän päälle/ koska Jesus teki loan/ ja awasi hänen silmäns.
9:15 Taas ne Phariseuset kysyit henelle/ Quinga hen oli näkyns saanut. Nin hen sanoi heille. Loghan hen pani minun Silmeini päle/ ia mine pesin minuni/ ia nyt näen.
Taas ne phariseukset kysyit häneltä/ Kuinka hän oli näköns saanut. Niin hän sanoi heille. Loan hän pani minun silmäini päälle/ ja minä pesin minuni/ ja nyt näen.
9:16 Nin sanoit mutomat nijste Phariseusist/ Ei oli teme Inhiminen Jumalast/ Sille ettei hen pidhe Sabbathia. Ja mutomat sanoit/ Quinga taita yxi Syndinen Inhiminen neita Mercki tedhä? Ja tuli yxi Rijta heiden keskenens.
Niin sanoit muutamat niistä phariseuksist/ Ei ole tämä ihminen Jumalasta/ Sillä ettei hän pidä Sabbathia. Ja muutamat sanoit/ Kuinka taitaa yksi syntinen ihminen näitä merkkiä tehdä? Ja tuli yksi riita heidän keskenänsä.
9:17 Nin he taas sanoit Sokialle/ Mite sine sanot henest/ ette hen on auanut sinun Silmes? Nin sanoi hen/ Yxi Propheta hen ombi.
Niin he taas sanoit sokealle/ Mitä sinä sanot hänestä/ että hän on awannut sinun silmäsi? Niin sanoi hän/ Yksi propheta hän ompi.
9:18 Mutta ei Juttat wskonet heneste/ ette hen oli Sokian ollut/ ia näkeuexi tullut/ sijhenasti quin he cutzuit henen Wanhemans/ ioca nägöns saanut oli/
Mutta ei juuttaat uskoneet hänestä/ että hän oli sokean ollut/ ja näkewäksi tullut/ siihen asti kuin he kutsuit hänen wanhempansa/ joka näkönsä saanut oli/
9:19 ia he kysyit heille/ sanoden/ Temecö teiden Poican on/ io'ga te sanott Sokiana syndyneen? Quinga hen nyt näke?
ja he kysyit heiltä/ sanoen/ Tämäkö teidän poikan on/ jonka te sanotte sokeana syntyneen? Kuinka hän nyt näkee?
9:20 Henen wanhemans wastasit/ ia sanoit/ Me tiedhem ette teme ombi meiden Poican/ ia ette hen Sokiana on syndynyt/
Hänen wanhempansa wastasit/ ja sanoit/ Me tiedämme että tämä ompi

meidän poikan/ ja että hän sokeana on syntynyt/
9:21 mutta quinga hen nyt näke/ site emme me tiedhä/ Eli kenge henen Silmens auasi/ emme me tiedhä. Henelle o'bi kijlle ike/ kysyket henelde/ puhucan itze edestens.
mutta kuinka hän nyt näkee/ sitä emme me tiedä/ Eli kenkä hänen silmänsä awasi/ emme me tiedä. Hänellä ompi kyllin ikää/ kysykäät häneltä/ puhukaan itse edestänsä.
9:22 Neite sanoit henen Wanhemans/ sille ette he pelkesit Juttait. Sille ette io olit Juttat keskenens nin päättenyet/ Ette ios iocu piti hene' tunnustama' Christusexi/ se pite wlosheitettemen Sinagogista.
Näitä sanoit hänen wanhempansa/ sillä että he pelkäsit juuttaita. Sillä että jo olit juuttaat keskenänsä niin päättäneet/ Etta jos joku piti hänen tunnustaman Kristukseksi/ se pitää ulos heitettämän synagogista.
9:23 Senteden sanoit henen Wanhemans/ Henelle ombi kylle ike/ kysykä henelle.
Sentähden sanoit hänen wanhempansa/ Hänellä ompi kyllä ikää/ kysykää häneltä.
9:24 Nin he taas cutzuit sen Inhimisen/ ioca Sokian oli ollut/ ia sanoit henelle/ Anna Jumalan cunnia/ Me tiedhem ette teme Inhiminen on syndinen.
Niin he taas kutsuit sen ihmisen/ joka sokea oli ollut/ ja sanoit hänelle/ Anna Jumalalle kunnia/ Me tiedämme että tämä ihminen on syntinen.
9:25 Hen wastasi ia sanoi/ Olleco hen Syndinen/ em mine tiedhä/ Ydhen mine tiedhen ette mine olin Sokia/ ia nyt näen.
Hän wastasi ja sanoi/ Olleeko hän syntinen/ en minä tiedä/ Yhden minä tiedän, että minä olin sokea/ ja nyt näen.
9:26 Sanoit he taas henelle/ Mite hen sinun teki? Quinga hen auasi sinun Silmes?
Sanoit he taas hänelle/ Mitä hän sinun teki? Kuinka hän awasi sinun silmäsi?
9:27 Hen wastasi heite/ Mine sanoin nyt teille/ eikö te cwlleet? Mixi te taas tadhot site cwlla? Tadhottaco te mös olla henen Opetuslapsens?
Hän wastasi heitä/ Minä sanoin nyt teille/ eikö te kuulleet? Miksi te taas tahdot sitä kuulla? Tahdotteko te myös olla hänen opetuslapsensa?
9:28 Nin he kiroilit hende ia sanoit/ Ole sine henen Opetuslapsens/ Me olema Mosesen Opetuslapset/
Ja he kiroilit häntä ja sanoit/ Ole sinä hänen opetuslapsensa/ Me olemme Moseksen opetuslapset/
9:29 Me tiedem ette Jumala on puhutellut Mosest/ Mutta custa teme on/

emme me tiedhä.
Me tiedämme että Jumala on puhutellut Mosesta/ Mutta kusta tämä on/ emme me tiedä.
9:30 Nin se Inhiminen wastasi ia sanoi. Se on sangen ihmelinen ettei te tiedhe/ custa hen on/ ia quitengi hen auasi minun Silmeni.
Niin se ihminen wastasi ja sanoi. Se on sangen ihmeellinen ettei te tiedä/ kusta hän on/ ja kuitenkin hän awasi minun silmäni.
9:31 Mutta sen me tiedhem/ ettei Jumala cwle syndisite waan sen/ quin on Jumalan paluelia/ ia henen tachtons nouta/ sen hen cwle.
Mutta me tiedämme/ ettei Jumala kuule syntisiä waan sen/ kuin on Jumalan palwelija/ ja hänen tahtonsa noutaa/ sen hän kuulee.
9:32 Mailman alghusta ei ole se cwltu/ ette iocu on sen Silmet auanut/ ioca Sokiana syndynyt ombi.
Maailman alusta ei ole se kuultu/ että joku on sen silmät awannut/ joka sokeana syntynyt ompi.
9:33 Ellei teme olisi Jumalasta/ nin ei hen woisi miten tehdä.
Ellei tämä olisi Jumalasta/ niin ei hän woisi mitään tehdä.
9:34 He wastasit/ ia sanoit henelle. Sine olet synnise cokonans syndynyt/ ia sine opetat meite. Ja he vlosaioit henen.
He wastasit/ ja sanoit hänelle. Sinä olet synnissä kokonansa syntynyt/ ja sinä opetat meitä. Ja he ulos ajoit hänen.
9:35 Ja Iesus sai sen cwlda/ ette he olit henen vlosaijaneet. Ja quin hen leusi henen/ sanoi hen henelle. Uskocos Jumalan Poian päle?
Ja Jesus sai sen kuulla/ että he olit hänen ulos ajaneet. Ja kuin hän löysi hänen/ sanoi hän hänelle. Uskotkos Jumalan Pojan päälle?
9:36 Hen wastasi/ ia sanoi/ HERRA/ cuca se on? ette mine henen pälens vskoisin?
Hän wastasi/ ja sanoi/ HERRA/ kuka se on? että minä hänen päällensä uskoisin?
9:37 Iesus sanoi henelle/ Sine olet henen nähnyt/ ia ioca sinun cansas puhu/se hen on.
Jesus sanoi hänelle/ Sinä olet hänen nähnyt/ joka sinun kanssasi puhuu/ se hän on.
9:38 Nin hen sanoi. HERRA/ mine vskon. Ja hen cumarsi hende.
Niin hän sanoi. HERRA/ minä uskon. Ja hän kumarsi häntä.
9:39 Ja Iesus sanoi/ Mine tulin domiolle tehen Mailman/ Ette ne/ iotca ei näe/ pite näkemen/ Ja ne iotca näkeuet/ pite sokiaxi tuleman.
Ja Jesus sanoi/ Minä tulen tuomiolle tähän maailmaan/ Että ne/ jotka ei näe/ pitää näkemän/ Ja ne jotka näkewät/ pitää sokeaksi tuleman.

9:40 Ja mutomat Phariseusist neite cwlit/ iotca henen tykenens olit/ ia sanoit henelle/ Ollemaco meki Sokiat?
Ja muutamat phariseukset näitä kuulit/ jotka hänen tykönänsä olit/ ja sanoit hänelle/ Olemmeko mekin sokeat?
9:41 Iesus sanoi heille/ Jos te sokiat olisitta/ nin ei olisi teille syndi. Mutta nyt te sanotta/ Me näem/ Senteden teiden syndine pysyuet.
Jesus sanoi heille/ Jos te sokeat olisitte/ niin ei olisi teillä syntiä. Mutta nyt te sanotte/ Me näemme/ Sentähden teidän syntinne pysywät.

X. Lucu

10:1 TOtisest totisest sanon mine teille/ Joca ei siselmene ouen cautta Lammas honesen/ waan mwalda siselastu/ se ombi Wargas ia Röueri.
Totisesti totisesti sanon minä teille/ Joka ei sisälmene owen kautta lammashuoneeseen/ waan muualta sisällr astuu/ se ompi waras ja ryöwäri.
10:2 Mutta ioca ouen lepitze siselmene/ se ombi Lammasten paimen. Sillen Ouenwartia auapi/ Ja Lambat cwleuat henen änens.
Mutta joka owen läwitse sisälle menee/ se ompi lammasten paimen. Sillen owenwartija awaapi/ Ja lampaat kuulewat hänen äänensä.
10:3 Ja omat Lambans cutzu hen nimeldens/ ia uloswiepi heijet.
Ja omat lampaat kutsuu hän nimeltänsä/ ja ulos wiepi heidät.
10:4 Ja quin hen omat Lambans vloslaske/ nin hen heiden edhellens mene/ Ja lambat seurauat hende/ Sille ette he tundeuat henen änens.
Ja kuin hän omat lampaansa ulos laskee/ niin hän heidän edellänsä menee/ Ja lampaat seuraawat häntä/ Sillä että he tuntewat hänen äänensä.
10:5 Mutta eiuet he mwcalaista seura/ waan pakeneuat henelde/ Sille ettei he tunne ninen mwcalaisten ändä.
Mutta eiwät he muukalaista seuraa/ waan pakenewat häneltä/ Sillä ettei he tunne niiden muukalaisten ääntä.
10:6 Temen Tapauxen sanoi Iesus heille/ Mutta eiuet he ymmertenet mike se oli/ quin hen sanoi heille.
Tämän tapauksen sanoi Jesus heille/ Mutta eiwät he ymmärtäneet mikä se oli/ kuin hän sanoi heille.
10:7 Nin sanoi Iesus taas heille/ Totisest totisest sanon mine teille/ Mine ole' se Lammasten Oui.
Niin sanoi Jesus taas heille/ Totisesti totisesti sanon minä teille/ Minä olen se lammasten owi.
10:8 Caicki iotca minun edhellen ouat tulleet/ ne ouat Warcat ia Röuerit/ waan ei Lambat cwlleet heite.

Kaikki jotka minun edelläni owat tulleet/ ne owat warkaat ja ryöwärit/ waan ei lampaat kuulleet heitä.
10:9 Mine olen Oui/ Se ioca minun cauttan siselmenepi/ henen pite wapaxi tuleman/ Ja siselmenepi ia vlosmenepi/ ia leute Laitumen.
Minä olen owi/ Se joka minun kauttan sisälle meneepi/ hänen pitää wapaaksi tuleman/ Ja sisälle meneepi ja ulos meneepi/ ja löytää laitumen.
10:10 Ei Wargas tule mwtoin quin wargastaman/ ia tappaman/ ia cadhottaman. Mine tulin senpäle/ ette heille pite Eleme oleman/ ia yldekylle oleman.
Ei waras tulle muutoin kuin warastamaan/ ja tappamaan/ ja kadottamaan. Minä tulin sen päälle/ että heillä pitää elämä oleman/ ja yltäkyllä olemaan.
10:11 Mine olen se hyue Paimen. Yxi hyue Paimen anda hengens Lammasten edest.
Minä olen se hywä paimen. Yksi hywä paimen antaa henkensä lammasten edestä.
10:12 Mutta Palcolinen/ ia ioca ei ole Paimen/ ionga ei ole Lambaat omat/ näke Sudhen tuleuan/ ia iette Lambaat/ ia pakene/ ia Susi ratele ia haaska Lambaat.
Mutta palkollinen/ ja joka ei ole paimen/ jonka ei ole lampaat omat/ näkee suden tulewan/ ja jättää lampaat/ ja pakenee/ ja susi raatelee ja haaskaa lampaat.
10:13 Mutta se Palcolinen pakene/ sille ette hen ombi palcollinen/ ia ei tottele Lambaista.
Mutta se palkollinen pakenee/ sillä että hän ompi palkollinen/ ja ei tottele lampaista.
10:14 Mine olen se Hyue Paimen/ ia tunnen minun Lambaani/ ia mine tutan minun Lambaildani.
Minä olen se hywä paimen/ ja tunnen minun lampaani/ ja minä tutan minun lampailtani.
10:15 Quin Ise minun tunde/ nin mine mös tunnen Isen/ Ja mine panen hengeni Lammasten edheste.
Kuin Isä minun tuntee/ niin minä myös tunnen Isän/ Ja minä panen henkeni lammasten edestä.
10:16 Ja ombi mös minulla muita Lambaita iotca ei ole teste Lammas honesta. Ja ne samat pite minun mös te'ne saattaman/ ia heidhen pite cwleman minun äneni. Ja olema' pite yxi Lammas hone ia yxi Paimen.
Ja ompi myös minulla muita lampaita jotka ei ole tästä lammashuoneesta. Ja ne samat pitää minun myös tänne saattaman/ ja heidän pitää kuuleman minun ääneni. Ja oleman pitää yksi lammashuone ja yksi paimen.

10:17 Senteden Ise minua racasta ette mine panen Hengeni/ ia sen iellens otan.
Sentähden Isä minua rakastaa että minä panen henkeni/ ja sen jällens otan.
10:18 Ei kengen minulta site ota/ wan mine sen panen itze minuldani. Minulla on woima site panna ia minulla on woima site iellense otta. Sen käskyn mine sain Iseldeni.
Ei kenkään minulta sitä ota/ waan minä sen panen itse minultani. Minulla on woima sitä panna ja minulla on woima sitä jällens ottaa. Sen käskyn minä sain Isältäni.
10:19 Taas sis rita nousi Judasten keskene neinen puheten täden.
Taas siis riita nousi judasten keskenään näiden puheitten tähden.
10:20 Nin Moni heiste sanoi/ Henelle ombi Perkele/ ia hen hullluttele/ mite te hende cwldelette?
Niin moni heistä sanoi/ Hänella ompi perkele/ ja hän hulluttelee/ mitä te häntä kuuntelette?
10:21 Mwtamat sanoit/ Neme sanat eiuet ole Perkeellisen. Woico Perkel Sokein silmet auaita?
Muutamat sanoit/ Nämä sanat eiwät ole perkeleellisen. Woiko perkele sokein silmät awata?
10:22 Nin tapachtui Jerusalemis Kirkomessu/ ia talui oli/
Niin tapahtui Jerusalemissa kirkkomessu/ ja talwi oli/
10:23 Ja Iesus keui Templis Salomonin Esihones.
Ja Jesus käwi templissä Salomonin esihuoneessa.
10:24 Nin Juttat hene' ymberinspijritit ia sanoit henelle/ Quin caua' sine ionittelet meiden cansa? Jos sine olet Christ9 nin sanos meille selkiest?
Niin juuttaat hänen ympärins piiritit ja sanoit hänelle/ Kuin kauan sinä juonittelet meidän kanssa? Jos sinä oet Kristus niin sanos meille selkeästi?
10:25 Iesus wastasi heite/ Mine olen sen sanonut teille ia ette te wsko site. Ne töödh iotca mine teen Iseni Nimeen/ ne minusta todistoxen candauat/
Niin Jesus wastasi heitä/ Minä olen sen sanonut teille ja ette te usko sitä. Ne työt jotka minä teen Isäni nimeen/ ne minusta todistuksen kantawat/
10:26 Mutta ette te wsko/ Sille ettei te ole minun Lambaistan/ ninquin mine sanoin teille/
Mutta ette te usko/ Sillä ettei te ole minun lampaistani/ niinkuin minä sanon teille/
10:27 Minun Lambani cwleuat minun äneni/ ia mine tunnen heijet/ Ja he seurauat minua/
Minun lampaani kuulewat minun ääneni/ ja minä tunnen heidät/ Ja he seuraawat minua/

10:28 Ja mine annan heille ijancaikisen elemen/ eike he hucku ijancaikisesta/ Eike mös yxiken heite repele minun kädhesteni.
Ja minä annan heille iankaikkisen elämän/ eikä he huku iankaikkisesti/ Eikä myös yksikään heitä repäise minun kädestäni.
10:29 Minun Isen ioca ne minulle annoi/ hen on caikia swrin/ ia eikengen woi heite reueist minun Iseni kädhest.
Minun Isän joka ne minulle antoi/ hän on kaikkia suurin/ ja ei kenkään woi heitä rewäistä minun Isäni kädestä.
10:30 Mine ia Ise olema ychte.
Minä ja Isä olemme yhtä.
10:31 Nin Juttat taas poimit Kiui/ hende kiuitexens.
Niin juuttaat taas poimit kiwiä/ häntä kiwittääksensä.
10:32 Wastasi Iesus heite/ Monda hyue töte mine osotin teille minun Iseldeni/ Quinenga tedhen sis nijste töiste te tadhot minua kiuitte?
Wastasi Jesus heitä/ Monta hywää työtä minä osoitin teille minun Isältäni/ Kuinenka tähden siis niistä töistä te tahdot minua kiwittää.
10:33 Wastasit hende Juttat/ sanoden/ Emme me sinua kiuite hyuen töön tedhen/ waan pilcan tedhen/ ia ette sine/ ioca Inhimine' olet/ teet itzes Jumalaxi.
Wastasit häntä juuttaat/ sanoen/ Emme me sinua kiwitä hywän työn tähden/ waan pilkan tähden/ ja että sinä/ joka ihminen olet/ teet itsesi jumalaksi.
10:34 Wastasi heite Iesus. Eikö teiden Laisan ole kirioitettu/ Mine sanoin/ Te oletta Jumalat?
Wastasi heitä Jesus. Eikö teidän laissan ole kirjoitettu/ Minä sanoin/ Te olette Jumalat?
10:35 Jos hen ne cutzui Jumalaxi/ ioille Jumalan sana tapactui/ ia ei se Kirioitus taidha quitengan rikottu olla/
Jos hän ne kutsui jumalaksi/ joille Jumalan sana tapahtui/ ja ei se kirjoitus taida kuitenkaan rikottu olla/
10:36 Ja te sijttekin sanotta henelle ionga Ise ombi pyhittenyt ia lehettenyt Mailman/ Sine pilcat Jumalata/ Senteden ette mine sanoin/ Mine olen Jumalan Poica?
Ja te sittenkin sanotte hänelle jonka Isä ompi pyhittänyt ja lähettänyt maailmaan/ Sinä pilkkaat Jumalata/ Sentähden että minä sanoin/ Minä olen Jumalan Poika?
10:7 Ellei mine tee minun Iseni töite/ nin elke vsko minua/
Ellei minä tee minun Isäni töitä/ niin älkää uskoko minua/
10:38 Mutta ios mine ne teen ios ei te minua vsko/ nin vskocat ne tööt/

Senpäle ette teiden pite tundeman ia Uskoman/ ette Ise ombi minus/ Ja mine henes.
Mutta jos minä ne teen jos ei te minua usko/ niin uskokaat ne työt/ Senpäälle että teidän pitää tunteman ja uskoman/ että Isä ompi minussa/ Ja minä hänessä.
10:39 Nin he taas etzit hende kijniotta/ ia hen poislexi heiden käsistens/
Niin he taas etsit häntä kiinni ottaa/ ja hän pois läksi heidän käsistänsä/
10:40 ia poismeni iellens toiselle polen Jordanin sihen sijan/ iossa Johannes oli ensin castanut/ ia ieij sinne.
ja pois meni jällens toiselle puolen Jordanin siihen sijaan/ jossa Johannes oli ensin kastanut/ ja jäi sinne.
10:41 Ja monda tulit henen tygens ia sanoit/ Ei tosin tehnyt Johannes ychteken Merki/
Ja monta tulit hänen tykönsä ja sanoit/ Ei tosin tehnyt Johannes yhtäkään merkkiä/
10:42 Mutta quitengi caiki/ mite Johannes ombi teste sanonut/ ne ouat todhet. Ja monda sielle vskoit henen pälens.
Mutta kuitenkin kaikki/ mitä Johannes ompi tästä sanonut/ ne owat todet. Ja monta siellä uskoit hänen päällensä.

XI Lucu.

11:1 Nln sairasti yxi Mies/ Lazarus nimelde Bethaniasta/ Marian ia henen Sisarens Marthan Caupungista.
Niin sairasti yksi mies/ Lasarus nimeltä Bethaniasta/ Marian ja häne sisarensa Marthan kaupungista.
11:2 Mutta Maria oli se/ ioca oli HERRAN woitella woidhellut/ ia henen Jalcans hiuxillans quiuannut/ Jonga weli Lazarus sairasti.
Mutta Maria oli se/ joka oli HERRAN woiteella woidellut/ ja hänen jalkansa hiuksillansa kuiwannut/ Jonka weli Lazarus sairasti.
11:3 Nin lehetit henen Sisarens henen tygens ia sanoit/ HERRA/ Catzo se sairasta iotas racastat.
Niin lähetit hänen sisarensa hänen tykönsä ja sanoit/ HERRA/ Katso se sairastaa jotas rakastat.
11:4 Coska Iesus sen cwli sanoi hen/ Teme tauti ei ole colemahan/ waan Jumalan cunniaxi/ ette Jumalan Poica pite sen cautta cunnioitettaman.
Koska Jesus sen kuuli sanoi hän/ Tämä tauti ei ole kuolemahan/ waan Jumalan kunniaksi/ että Jumalan Poika pitää sen kautta kunnioitettaman.
11:5 Mutta Iesus Racasti Martha/ ia henen Sisartans/ ia Lazarusta.

Mutta Jesus rakasti Marthaa/ ja hänen sisartansa/ ja Lazarusta.
11:6 Ette hen nyt cwli henen sairastauan/ wiuyi hen samas sijas caxi peiue.
Että hän nyt kuuli hänen sairastawan/ wiipyi hän samassa sijassa kaksi päiwää.
11:7 Sijtte senielken sanoi hen Opetuslapsille's/ Mengem iellens Judean.
Sanoit henelle Opetuslapset/ Rabbi/ esken etzit Juttat sinua kiuitexens/ ia taas sine menet sinne?
Sitten sen jälkeen sanoi hän opetuslapsillensa/ Menkäämme jällens Judeaan.
Sanoit hänelle opetuslapset/ Rabbi/ äsken etsit juuttaat sinua kiwittääksensä/ ja taas sinä menet sinne?
11:8 Wastasi Iesus/ Eikö caxitoistakymende ole peiuen hetke?
Wastasi Jesus/ Eikö kaksitoista kymmentä ole päiwän hetkeä?
11:9 Joca peiuelle waelda/ ei hen loucka/ sille ette hen näkepi temen Mailman Walkiudhen.
Joka päiwällä waeltaa/ ei hän loukkaa/ sillä että hän näkeepi tämän maailman walkeuden.
11:10 Mutta ioca ölle waelda se louckapi/ sille ettei Walkius ole henes.
Mutta joka yöllä waeltaa se loukkaapi/ sillä ettei walkeus ole hänessä.
11:11 Neite hen puhui/ ia sijtte sanoi heille/ Meiden Ysteue Lazarus macapi/ mutta mine menen hende wnest Hereyttemen.
Näitä hän puhui/ ja sitten hän sanoi heille/ Meidän ystäwä Lazarus makaapi/ mutta minä menen häntä unest aherättämään.
11:12 Nin sanoit henen Opetuslapsens/ HERRA/ ios he' maca/ kylle he' parane.
Niin sanoit hänen opetuslapsensa/ HERRA/ jos hän makaa/ kyllä hän paranee.
11:13 Mutta Jes9 sanoi hene' colemasta's Waan he lwlit henen sanouan Rumillisest vnest.
Mutta Jesus sanoi hänen kuolemastansa. Waan he luulit hänen sanowan ruumiillisesta unesta.
11:14 Nin sanoi Iesus heille selkesti/ Lazarus ombi coollut/
Niin sanoi Jesus heille selkeästi/ Lazarus ompi kuollut/
11:15 Ja mine iloitzen teiden tehden/ ettei mine sielle ollut/ ette teiden pideis wskoma'/ waan mengem henen tygens.
Ja minä iloitsen teidän tähden/ ettei minä siellä ollut/ että teidän pitäisi uskomaan/ waan menkäämme hänen tykönsä.
11:16 Nin sanoi Tomas/ ioca cutzutan Caxoinen Opetuslapsille/ Mengem mös me coleman henen cansans.
Niin sanoi Tuomas/ joka kutsutaan kaksoinen opetuslapsille/ Menkäämme

myös me kuolemaan hänen kanssansa.
11:17 Nin tuli Iesus ia leusi henen io nelie peiue maneexi Haudhas.
Niin tuli Jesus ja löysi hänen jo neljä päiwäää maanneeksi haudassa.
11:18 Mutta Bethania oli leszne Jerusalemita/ lehes wijsitoistakymme'de Wacomitta.
Mutta Bethania oli läsnä Jerusalemia/ lähes wiisitoista kymmentä wakomittaa.
11:19 Ja monda Juttaista olit tulleet Marthan ia Marian tyge/ lohduttaman heite/ heiden Weliestens.
Ja monta juuttaista oli tulleet Marthan ja Marian tykö/ lohduttamaan heitä/ heidän weljestänsä.
11:20 Coska Martha nyt cwli Iesusen tuleuan/ ioxi hen wastan hende. Mutta Maria ieij cotia istuman.
Koska Martha nyt kuuli Jesuksen tulewan/ juoksi hän wastaan häntä. Mutta Maria jäi kotia istumaan.
11:21 Nin sanoi Martha Iesusel/ HERRA/ ios sine olisit ollut tesse/ ei minun Welien olisi coollut.
Niin sanoi Martha Jesukselle/ HERRA/ jos sinä olisit ollut tässä/ ei minun weljeni olisi kuollut.
11:22 Mutta wiele nyt mine tieden ette caiki mite sine anot Jumalalda/ sen Jumala sinulle andapi.
Mutta wielä nyt minä tiedän että kaikki mitä sinä anot Jumalalta/ sen Jumala sinulle antaapi.
11:23 Iesus sanoi henelle/ Sinun Welies pite ylesnouseman.
Jesus sanoi hänelle/ Sinun weljesi pitää ylösnouseman.
11:24 Martha sanoi henelle/ Mine kylle tiedhen ette hen ylesnouse sijnä ylesnousemises Wimeiszne peiuenä.
Martha sanoi hänelle/ Minä kyllä tiedän että hän ylös nousee siinä ylösnousemisessa wiimeisenä päiwänä.
11:25 Sanoi Iesus henelle/ Mine olen ylesnousemus/ ia Eleme/ Joca vsko Minun pälen/ henen pite elemen/ ehke hen olis coollut.
Sanoi Jesus hänelle/ Minä olen ylösnousemus/ ja elämä/ Joka uskoo minun päälleni/ hänen pitää elämän/ ehkä hän olisi kuollut.
11:26 Ja iocainen quin elepi/ ia Usko minun päleni/ ei pide coleman ijancaikisesta/ Wskokos sen?
Ja jokainen kuin elääpi/ ja uskoo minun päälleni/ ei pidä kuoleman iankaikkisesti/ Uskotkos sen?
11:27 Sanoi hen henelle/ Ja HERRA/ Mine Uskon ette sine olet Christus se Jumalan Poica/ ioca oli tuleua Mailman.
Sanoi hän hänelle/ Ja HERRA/ Minä uskon että sinä olet Kristus se Jumalan

Poika/ joka oli tulewa maailmaan.
11:28 Ja quin hen neite sanonut oli/ meni hen pois/ ia cutzui Sisarens Marian sala sanoden/ Mestari ombi tullut/ ia cutzu sinua.
Ja kuin hän näitä sanonut oli/ meni hän pois/ ja kutsui sisarensa Marian salaa sanoen/ Mestari ompi tullut/ ja kutsuu sinua.
11:29 Quin hen sen cwli/ nousi hen cocta yles/ ia tuli henen tygens/
Kuin hän sen kuuli/ nousi hän kohta ylös/ ja tuli hänen tykönsä/
11:30 Sille ettei Iesus ollut wiele silloin Kylen tullut waan oli samas paicas cussa Martha oli henen cohdhanut.
Sillä ettei Jesus ollut wielä silloin kylään tullut waan oli samassa paikassa kussa Martha oli hänen kohdannut.
11:31 Coska nyt Juttat/ iotca henen cansans olit Honessa ia lohdhutit hende/ näit ette Maria nopiast ylesnousi/ ia wlosmeni/ he seurasit hande sanoden/ Hen menepi Haudhan tyge idkemen.
Koska nyt juuttaat/ jotka hänen kanssansa olit huoneessa ja lohdutit häntä/ näit että Maria nopeasti ylös nousi/ ja ulos meni/ he seurasit häntä sanoen/ Hän meneepi haudan tykö itkemään.
11:32 Coska Maria sinne tuli cussa Iesus oli/ ia näki henen/ ia langesi henen Jalcains iureen/ ia sanoi henelle/ HERRA/ ios olisit sine telle ollut/ ei olisi minun Welien coollut.
Koska Maria sinne tuli kussa Jesus oli/ ja näki hänen/ ja lankesi hänen jalkainsa juureen/ ja sanoi hänelle/ HERRA/ jos olisit sinä täällä ollut/ ei olisi minun weljeni kuollut.
11:33 Coska sis Iesus näki henen idkeuen/ ia Juttat iotca henen cansans tullet olit/ idkeueiset/ Haikiutti hen He'gese/ ia surgeutti itzens ia sanoi/ Cuhunga te henen panitte?
Koska siis Jesus näki hänen itkewän/ ja juuttaat jotka hänen kanssansa tulleet olit/ itkewäiset/ Haikeutti hän henkensä/ ja surkeutti itsensä ja sanoi/ Kuhunka te hänen panitte?
11:34 He sanoit henelle/ HERRA/ tule ia catzo.
He sanoi hänelle/ HERRA/ tule ja katso.
11:35 Ja Iesus idki.
Ja Jesus itki.
11:36 Nin sanoit Juttat/ Catzo/ quinga hen Racasti hende.
Niin sanoit juuttaat/ Katso/ kuinka hän rakasti häntä.
11:37 Mutta mutomat heiste sanoit/ Eikö teme tainut/ ioca sen Sokian Silmet auasi/ tehdä/ ettei temeken coollut olisi?
Mutta muutamat heistä sanoit/ Eikö tämä tainnut/ joka sen sokean silmät awasi/ tehdä/ ettei tämäkään kuollut olisi?

11:38 Iesus sis taas haikiutti itzesens/ ia tuli Haudhan tyge. Nin se oli yxi Cropi/ ia kiui sen päle pandu.
Jesus siis taas haikiutti itsessänsä/ ja tuli haudan tykö. Niin se oli yksi kropi (kuoppa)/ ja kiwi sen päälle pantu.
11:39 Sanoi Iesus/ Ottaca kiui pois. Sanoi henelle Martha/ sen Sisar quin coollut oli/ HERRA/ io hen haisepi/ Sille ette hen ombi nelie peiue coolut.
Sanoi Jesus/ Ottakaa kiwi pois. Sanoi hänelle Martha/ sen sisar kuin kuollut oli/ HERRA/ jo hän haiseepi/ Sillä että hän ompi neljä päiwää kuollut.
11:40 Sanoi Iesus henelle/ Engö mine sanonut sinulle/ Ette ios sine vskoisit/ nin sine näkisit Jumalan cunnian?
Sanoi Jesus hänelle/ Enkö minä sanonut sinulle/ Että jos sinä uskoisit/ niin sinä näkisit Jumalan kunnian?
11:41 Nin he poisotit kiuen sijaldans cussa se coolut oli pandu. Ja Iesus ylesnosti Silmens ia sanoi/ Ise/ mine kijten sinua/ ettes minun cwlit/
Niin he pois otit kiwen sijastansa kussa se kuollut oli pantu. Ja Jesus ylösnostit silmänsä ja sanoi/ Isä/ minä kiitän sinua/ että minun kuulit/
11:42 Mine mös tieden/ ettes aina minun cwlet/ Waan Canssan tehden/ quin tesse ymberille seiso sano' mine tetä/ ette he vskoisit Sinun minua lehetteneexi.
Minä myös tiedän/ että aina minun kuulet/ Waan kansan tähden/ kuin tässä ympärillä seisoo sanon minä tätä/ että he uskoisit Sinun minua lähettäneeksi.
11:43 Ja quin hen neite sanonut oli/ hwsi hen corkealla änelle/ Lazare tule vlos.
Ja kuin hän näitä sanonut oli/ huusi hän korkealla äänellä/ Lazarus tule ulos.
11:44 Ja se Coollut wlostuli/ sidhottuna käsist ia Jalgoist Kärilinalla. Ja henen Caswons oli peitetty Hikilinalla.
Ja se kuollut ulos tuli/ sidottuna käsistä ja jaloista käärinliinalla. Ja hänen kaswonsa oli peitetty hikiliinalla.
11:45 Iesus sanoi heille/ Pästeke hende/ ia sallicat menemen. Mo'da sis Juttaist/ iotca olit Marian tyge tulleet/ ia näit ne quin Iesus teki/ vskoit henen pälens.
Jesus sanoi heille/ Päästäkää häntä/ ja sallikaat menemään. Monta siis juuttaist/ jotka olit Marian tykö tulleet/ ja näit kuin Jesus teki/ uskoit hänen päällensä.
11:46 Mutta monicadhat heiste menit Phariseusten tyge/ ia sanoit heille mite Iesus oli tehnyt.
Mutta monikahdat heistä menit phariseusten tykö/ ja sanoit heille mitä

Jesus oli tehnyt.
11:47 Nin cokosit ne ylimeiset Papit ia Phariseuset ydhen Neuuon ia sanoit/ Mite me teem? Sille Teme Inhiminen teke monda Mercki/
Niin kokosit ne ylimmäiset papit ja phariseukset yhden neuwon ja sanoit/ Mitä me teemme? Sillä tämä ihminen tekee monta merkkiä/
11:48 ios me nin sallima henen/ nin caiki vskouat henen pälens. Ja ne Romarit tuleuat/ ia poisottauat seke meiden Maan ette Canssan.
jos me niin sallimme hänen/ niin kaikki uskowat hänen päällensä. Ja ne romarit tulewat/ ja pois ottawat sekä meidän maan että kansan.
11:49 Mutta yxi heiste Caiphas nimelde/ ette hen oli sen Woden Ylimeine' Pappi sanoi heille/
Mutta yksi heistä Kaiphas nimeltä/ että hän oli sen wuoden ylimmäinen pappi sanoi heille/
11:50 Ette te miten tiedhä/ eikä mös aiattele/ Ette se ombi meille parambi/ iotta yxi Inhiminen coole Canssan tedhen/ quin Caiki Canssa huckuisi.
Ette te mitään tiedä/ eikä myös ajattele/ Että se ompi meille parempi/ jotta yksi ihminen kuolee kansan tähden/ kuin kaikki kansa hukkuisi.
11:51 Mutta ei hen site itzestens sanonut/ waan ette hen oli sen Wodhen Ylimeine' Pappi/ hen noitui.
Mutta ei hän sitä itsestänsä sanonut/ waan että hän oli sen wuoden ylimmäinen pappi/ hän noitui.
11:52 Sille ette Iesus piti coleman Canssan tedhen/ ia ei waiwoin Canssan tedhen/ mutta ette henen piti ne Jumalan Lapset yhten cokoaman/ iotca haijotetut olit.
Sillä että Jesus piti kuoleman kansan tähden/ ja ei waiwoin kansan tähden/ mutta että hänen piti ne Jumalan lapset yhteen kokoaman/ jotka hajoitetut olit.
11:53 Mutta sijte peiuest asti he pidit neuuo keskene's quinga heide' piti hene' colettama'.
Mutta siitä päiwästä asti he pidit neuwoa keskenänsä kuinka heidän piti hänen kuolettaman.
11:54 Ei sis Iesus enämbi Vaeldanut iulkisesta Judaste' seas/ waan lexi sielde ychten Man culman/ lehes Corpe/ ychten Caupungijn ioca cutzutan Ephrem/ ia oleskeli sielle Opetuslaste's ca'sa.
Ei siis Jesus enempi waeltanut julkisesti judasten seassa/ waan läksi sieltä yhteen maan kulmaan/ lähde korpea/ yhteen kaupunkiin joka kutsutaa Ephrem/ ja oleskeli siellä opetuslastensa kanssa.
11:55 Mutta silloin lehestui Judaste' Päsieinen. Ja monda ylesmenit Jerusalemijn/ sijte Maanculmast Päsieisen edhelle/ heitens puhdistaman.

Mutta silloin lähestyi judasten Pääsiäinen. Ja monta ylös menit Jerusalemiin/ siitä maankulmasta Pääsiäisen edellä/ heitäns puhdistaman.
11:56 Nin he etzit Iesusta/ ia puhelit keskenens seisoin Templis/ Mite te lwletta/ ettei hen ole tullut Juhlalle?
Niin he etsit Jesusta/ ja puhelit keskenänsä seisoin templissä/ Mitä te luulette/ ettei hän ole tullut juhlalle?
11:57 Nin olit ne Ylimeiset Papit ia Phariseuset keskyn andanut/ ette ios iocu tieteis cussa hen olis/ henen piti sen ilmoittaman/ ette he saisit henen kijniotta.
Niin olit ne ylimmäiset papit ja phariseukset käskyn antaneet/ että jos joku tietäisi kussa hän olisi/ hänen piti sen ilmoittaman/ että he saisit hänen kiinni ottaa.

XII Lucu.

12:1 CWtta sis peiue ennen Päsieist/ tuli Iesus Bethanian/ cussa Lazarus oli coollut/ ionga hen coolluista ylesheräytti.
Kuutta siis päiwää ennen Pääsiäistä/ tuli Jesus Bethaniaan/ kussa Lazarus oli kuollut/ jonka hän kuolleista ylösheräytti.
12:2 Sielle he teit henelle Echtolisen/ ia Martha palueli/ Mutta Lazarus oli yxi nijste/ iotca henen ca'sans atrioitzit.
Siellä he teit hänelle ehtoollisen/ ja Martha palweli/ Mutta Lazarus oli yksi niistä/ jotka hänen kanssansa aterioitsit.
12:3 Nin otti Maria ydhen Marcan Woidhett callist turmelematoind Nardusta/ ia woiteli Iesusen Jalghat/ ia quiuasi hiuxilla's hene' Jalcans. Mutta se Hone teutettin Woitein Haijusta.
Niin otti Maria yhden markan woidet kallista turmelematointa nardusta/ ja woiteli Jesuksen jalat/ ja kuiwasi hiuksillansa hänen jalkansa. Mutta se huone täytettiin woiteen hajusta.
12:4 Nin sanoi sis yxi henen Opetuslapsistans/ Judas Simonin poica Ischariotes/ ioca henen sijtte petti/
Niin sanoi siis yksi hänen opetuslapsistansa/ Judas Simonin poika Ischariotes/ jonka hänen sitten petti/
12:5 Mixei teme Woidhe myyty colmen satan pe'ningin/ ia annettu waiwasten?
Miksei tämä woide myyty kolmeen sataan penninkiin/ ja annettu waiwasten?
12:6 Ei hen site sanonut/ ette hen Waiwaisit totteli/ waan ette hen oli Warghas/ ia henelle oli Cuckaro/ ia ca'noi sen/ quin annetin.
Ei hän sitä sanonut/ että hän waiwaisia totteli/ waan että hän oli waras/ ja

hänellä oli kukkaro/ ja kantoi sen/ kuin annettiin.
12:7 Nin sanoi Iesus/ Salli henen olla/ hen ombi sen ketkenyt minun hautamiseni peiuexi/
Niin sanoi Jesus/ Salli hänen olla/ hän ompi sen kätkenyt minun hautaamiseni päiwäksi/
12:8 Sille ette teille ombi aina waiwaset cansan/ waan em mine ole aina teille.
Sillä että teillä ompi aina waiwaiset kanssan/ waan en minä ole aina teillä.
12:9 Nin palio canssa Juttaist ymmersit ette hen sielle oli/ ia tulit sinne/ ei waiwoin Iesusen tedhen/ waan ette he olisit mös Lazarusen nähnet/ ionga hen oli ylesheräyttenyt coolleista.
Niin paljon kansaa juuttaista ymmärsit että hän siellä oli/ ja tulit sinne/ ei waiwoin Jesuksen tähden/ waan että he olisit myös Lazaruksen nähneet/ jonka hän oli ylösheräyttänyt kuolleista.
12:10 Nin ne ylimeiset Papit pidhit neuuo Lazarusta tappaxens.
Niin ne ylimmäiset papit piti neuwo Lazarusta tappaaksensa.
12:11 Sille ette monda Juttaista menit sinne henen tectens/ ia wskoit Iesusen päle.
Sillä että monta juuttaista menit sinne hänen tähtensä/ ja uskoit Jesuksen päälle.
12:12 Toisna peiuen palio Canssa quin Juhlalle tullet olit/ cwlit ette Iesus oli tullut Jerusalemin/
Toisna päiwän paljon kansaa kuin juhlalle tulleet olit/ kuulit että Jesus oli tullut Jerusalemiin/
12:13 otit he Palmun oxi ia menit hende wastan ia hwsit/ Hosianna Hyuestisiugnattu se/ ioca tulepi HERRAN nimeen/ Israelin Kuningas.
otit he palmun oksia ja menit häntä wastaan ja huusit/ Hosianna hywästi siunattu se/ joka tuleepi HERRAN nimeen/ Israelin kuningas.
12:14 Mutta Iesus sai ydhen Asintamma' jstui sen päle/ ninquin kirioitettu ombi/
Mutta Jesus sai yhden aasintamman istui sen päälle/ niinkuin kirjoitettu ompi/
12:15 Ele pelke Syonin tyter/ catzo sinun Kuningas tule/ istudhen Asin warsan päle.
Älä pelkää Sionin tytär/ katso sinun kuningas tulee/ istuen aasin warsan päällä.
12:16 Mutta euet henen Opetuslapsens neite ensist ymmerteneet/ waan sijtequin Iesus oli kircastettu/ silloin he muistit ette nämet olit henest kirioitetut ia ette he neite henelle technet olit.

Mutta eiwät hänen opetuslapsensa näitä ensisti ymmärtäneet/ waan sitten kuin Jesus oli kirkastettu/ silloin he muistit että nämät olit hänestä kirjoitetut ja että he näitä hänelle tehneet olit.
12:17 Se Canssa/ quin oli henen mötens/ coska hen Lazarusen cutzui Haudhast/ ia ylesheräytti henen coolleista/ ylisti sen Töön.
Se kansa/ kuin oli hänen myötänsä/ koska hän Lazaruksen kutsui haudasta/ ja ylösheräytti hänen kuolleista/ ylisti sen työn.
12:18 Senteden mös Canssa meni henen wastans ette he cwlit henen sen Merckin tehneexi.
Sentähden myös kansa meni hänen wastaansa että he kuulit hänen sen merkin tehneeksi.
12:19 Nin sanoit ne Phariseuset keskenens/ Te näet/ ettei te miten toimita/ catzo/ coko Mailma ioxepi henen ielkins.
Niin sanoit ne phariseukset keskenänsä/ Te näette/ ettei te mitään toimita/ katso/ koko maailma juokseepi hänen jälkeensä.
12:20 Olit mös monicadhat Grekit heiste/ iotca olit ylesmennet Juhlana Rucoleman.
Olit myös monikahdat krekit heistä/ jotka olit ylös menneet juhlana rukoilemaan.
12:21 Ne sis menit Philippusen tyge/ ioca oli Bethsaidast Galilean maalda/ ia Rucolit hende sanoden/ HERRA/ me tadhom nähdä Iesusta.
Ne siis menit Philippuksen tykö/ joka oli Bethsaidasta Galilean maalta/ ja rukoilit häntä sanoen/ HERRA/ me tahdomme nähdä Jesusta.
12:22 Philippus tuli ia sanoi sen Andreaselle. Taas Andreas ia Philippus sanoit sen Iesuselle.
Philippus tuli ja sanoi sen Andrealle. Taas Andreas ja Philippus sanoit sen Jesukselle.
12:23 Nin Iesus wastasi heite ia sanoi/ Se aica on tullut/ ette Inhimisen Poica pite kircastettaman.
Niin Jesus wastasi heitä ja sanoi/ Se aika on tullut/ että Ihmisen Poika pitää kirkastettaman.
12:24 Totisest totisest sanon mine teille/ Ellei Nisun iyue mahan heitetty/ coole/ nin se iepi yxinens. Waan ios hen coole/ nin hen palio Hedhelme canda.
Totisesti totisesti sanon minä teille/ Ellei nisun jywä maahan heitetty/ kuole/ niin se jääpi yksinänsä. Waan jos hän kuolee/ niin hän paljon hedelmää kantaa.
12:25 Joca Hengens Racasta/ he' sen cadhottapi. Ja ioca Hengens wihapi tesse Mailmas/ hen sen ketkepi ijancaikisen Elemen.

Joka henkeensä rakastaa/ hän sen kadottaapi. Ja joka henkeensä wihaapi tässä maailmassa/ hän sen kätkeepi iankaikkiseen elämään.
12:26 Joca minua paluele se seuratkan minua/ Ja cussa mine olen/ sielle pite mös minun Paluelian oleman. Ja ioca minua paluelepi/ site minun Isen pite cunnioitzeman.
Joka minua palwelee se seuratkaan minua/ Ja kussa minä olen/ siellä pitää myös minun palwelijani oleman. Ja joka minua palwleepi/ sitä minun Isän pitää kunnioitseman.
12:27 Nyt ombi minun Sielun murehisans. Ja mite minun pite sanoman? Ise auta minua teste hetkeste. Quitengin mine ole' senteden tullut tehen hetkeen. Ise kirkasta sinun Nimes.
Nyt ompi minun sielun murheessansa. Ja mitä minun pitää sanoman? Isä auta minua tästä hetkestä. Kuitenkin minä olen sentähden tullut tähän hetkeen. Isä kirkasta sinun nimesi.
12:28 Nin tuli äni Taiuast/ ia sanoi/ Mine olen sen kircastanut/ ia tadon wiele nyt kircasta.
Niin tuli ääni taiwaasta/ ja sanoi/ Minä olen sen kirkastanut/ ja tahdon wielä nyt kirkastaa.
12:29 Nin sanoi se Canssa/ quin lesse seisoi ia cwli/ Pitkenen paucku. Ne mwdh sanoit/ Engeli hende puhutteli.
Niin sanoi se kansa/ kuin läsnä seisoi ja kuuli/ Pitkäinen paukkui. Ne muut sanoit/ Enkeli häntä puhutteli.
12:30 Iesus wastasi/ ia sanoi/ Ei teme äni tullut minun tecteni/ waan teiden tedhen.
Jesus wastasi/ ja sanoi/ Ei tämä ääni tullut minun tähteni/ waan teidän tähdeni.
12:31 Nyt Domio kieupi temen Mailman ylitze. Nyt temen Mailman Pämies pite wlosheitettemen/
Nyt tuomio käypi tämän maailman ylitse. Nyt tämän maailman päämies pitää ulos heitettämän/
12:32 Ja ios mine maasta ylesnostetan/ nin mine wedhän caiki minun tykeni.
Ja jos minä maasta ylös nostetaan/ niin minä wedän kaikki minun tyköni.
12:33 Mutta sen hen sanoi merckiten mille coolemalla henen piti cooleman.
Mutta sen hän sanoi merkiten millä kuolemalla hänen pitää kuoleman.
12:34 Nin Ca'ssa wastasi hende/ Me olema Laista cwlleet/ ette Christus ijancaikisesta pysy/ ia quinga sis sine sanot/ Se Inhimisen Poica pite ylesnostettaman? Cuca se Inhimisen Poica on?
Niin kansa wastasi häntä/ Me olemme laista kuulleet/ että Kristus

iankaikkisesti pysyy/ ja kuinka siis sinä sanot/ Se Ihmisen Poika pitää ylös nostettaman? Kuka se Ihmisen Poika on?
12:35 Nin sanoi Iesus heille/ Wiele wehe' aica Walkeus ombi teiden cansan/ Waeltacat nincauuan quin teille Walkeus on/ ettei Pimeys teite käsiteisi.
Niin sanoi Jesus heille/ Wielä wähän aikaa walkeus ompi teidän kanssan/ Waeltakaa niin kauan kuin teillä walkeus on/ ettei pimeys teitä käsittäisi.
12:36 Joca pimies waelda/ ei hen tiedhe cuhunga hen mene. Wskocat Walkeuden päle/ nincauuan quin walkeus teille onopi/ Senpäle/ ette te madhaisit olla walkeuden Lapset.
Joka pimeäs waeltaa/ ei hän tiedä kuhunka hän mene. Uskokaat walkeuden päälle/ niin kauan kuin walkeus teillä ompi/ Sen päälle/ että te mahtaisit olla walkeuden lapset.
12:37 Neite puhui Iesus ia poismeni/ ia lymyi heiden edestens.
Näitä puhui Jesus ja pois meni/ ja lymysi heidän edestänsä.
12:38 Ja waicka hen teki nin monda Mercki heiden edesens/ eiuet he quitenga wskoneet henen pälens/
Ja waikka hän teki niin monta merkkiä heidän edessänsä/ eiwät he kuitenkaan uskoneet hänen päällensä/
12:39 Ette se Puhe pideis teutettemen/ ionga Esaias Propheta sanoi/ HERra Cuca vskoi meidhe' sarnan/ ia kelle o'bi HERran Käsiwarsi ilmoitettu?
Että se puhe pitäisi täytettämän/ jonka Esaias propheta sanoi/ Herra kuka uskoo meidän saarnan/ ja kelle ompi Herran käsiwarsi ilmoitettu?
12:40 Senteden eiuet he tainet vsko/ Sille ette Esaias o'bi taas sanonut. Hen o'bi szoaissut heiden Silmense/ ia heiden Sydhemens padhuttanut/ ettei heiden pide näkemen Silmillens/ eikä Sydhemellens ymmertemen/ ia heitens palauttaman/ ia mine heite para'naisin.
Sen tähden eiwät he tainneet uskoa/ Sillä että Esaias ompi taas sanonut. Hän ompi sokaissut heidän silmänsä/ ja heidän sydämens paaduttanut/ ettei heidän pidä näkemään silmilläns/ eikä sydämellänsä ymmärtämään/ ja heitäns palauttamaan/ ja minä heitä parantaisin.
12:41 Nämet sanoi Esaias/ coska hen näki henen Cunnians/ ia puhui henest.
Nämät sanoi Esaias/ koska hän näki hänen kunniansa/ ja puhui hänestä.
12:42 Quitengin monda mös nijste Ylimeisist vskoit henen pälens/ waan ninen Phariseusten tedhe' eiuet he site tunnustaneet/ ettei he olisi Pannan culutetudh.
Kuitenkin monta myös niistä ylimmäisistä uskoit hänen päällensä/ waan niiden phariseusten tähden eiwät he sitä tunnustaneet/ ettei he olisi pannaan kuulutetut.

12:43 Sille he Racastit enämin Inhimisten Cunniata/ quin Jumalan Cunniata.
Sillä he rakastit enemmin ihmisten kunniaa/ kuin Jumalan kunniaa.
12:44 Mutta Iesus Hwsi ia sanoi/ Joca Usko minun päleni/ ei se Usko minun päleni/ waan sen päle/ ioca minun lehetti.
Mutta Jesus huusi ja sanoi/ Joka uskoo minin päälleni/ ei se usko minun päälleni/ waan sen päälle/ joka minun lähetti.
12:45 Ja ioca minun näke/ hen näke sen/ ioca minun lehetti.
Ja joka minun näkee/ hän näkee sen/ joka minun lähetti.
12:46 Mine tulin Mailmaan ydhexi Walkeudhexi/ ette Jocainen quin Minun päleni Usko/ ei pide Pimeis oleman.
Minä tulin maailmaan yhdeksi walkeudeksi/ että jokainen kuin minun päälleni uskoo/ ei pidä pimeässä olemaan.
12:47 Ja ioca minun Sanani cwle/ ia ei vsko/ em mine hende Domitze/ Sille etten mine tullut Mailma Domitzeman/ waan mailma wapactama'.
Ja joka minun sanaani kuulee/ ja ei usko/ en minä häntä tuomitse/ Sillä etten minä tullut maailmaa tuomitsemaan/ waan maailmaa wapahtaman.
12:48 Joca minun ylencatzo/ ia ei ota minu' Sanoiani/ henelle ombi se ioca henen Domitze. Se puhe ionga mine puhuin/ pite henen Domitzeman Vimeiszne peiuen.
Joka minun ylen katsoo/ ja ei ota minun sanojani/ hänellä ompi se joka hänen tuomitsee. Se puhe jonka minä puhuin/ pitää hänen tuomitseman wiimeisenä päiwänä.
12:49 Sille ettei mine ole itzesteni puhunut/ waan Ise ioca minun lehetti/ se on minulle keskyn andanut/ mite minun tekemen ia puhuman pite.
Sillä ettei minä ole itsestäni puhunut/ Waan Isä joka minun lähetti/ se on minulle käskyn antanut/ mitä minun tekemän ja puhuman pitää.
12:50 Ja mine tiedhen/ Ette henen Keskyns ombi ijancaikinen Eleme. Senteden mite mine puhun/ sen mine puhun/ nin quin Ise ombi minulle sanonut.
Ja minä tiedän/ Että hänen käskynsä ompi iankaikkinen elämä. Sentähden mitä minä puhun/ sen minä puhun/ niinkuin Isä ompi minulle sanonut.

XIII Lucu.

13:1 MUtta ennen Päsieis Juhla/ quin Iesus tiesi ette henen hetkens tullut oli/ ette henen piti teste Mailmast menemen Isen tyge/ Coska hen oli Racastanut ne omans iotca Mailmas olit/ nin hen Racasti heite haman loppun asti.
Mutta ennen Pääsiäisjuhlaa/ kuin Jesus tiesi että hänen hetkensä tullut oli/

että hänen piti tästä maailmasta menemän Isän tykö/ Koska hän oli rakastanut ne omansa jotka maailmassa olit/ niin hän rakasti heitä hamaan loppuun asti.
13:2 Ja Ectolisen ielken/ Coska io Perkele oli Judan Simonin Ischariothin Sydhemen siselle lyckenyt/ ette henen piti hende pettemen/
Ja ehtoollisen jälkeen/ Koska jo perkele oli Judan Simonin Ischariotin sydämen sisälle lykännyt/ että hänen piti häntä pettämän/
13:3 Tiesi Iesus/ ette henelle Ise oli caiki käsijn andanut/ ia ette hen oli Jumalast wloslechtenyt/ Ja Jumalan tyge menemen/
Tiesi Jesus/ että hänelle Isä oli kaikki käsiin antanut/ ja että hän oli Jumalasta ulos lähtenyt/ Ja Jumalan tykö menemän/
13:4 Nousi hen yles Eectoliseld/ rijsui Waatteins/ ia otti Esilinan/ ia wötti henens.
Nousi hän ylös ehtoollisesta/ riisui waatteensa/ ja otti esiliinan/ ja wyötti hänensä.
13:5 Sijtte hen pani Wettä Waskimalian/ Rupesi pesemen Opetuslastens Jalcoija/ ia quiuasi ne sille Esilinalla/ iolla hen oli wötetty.
Sitten hän pani wettä waskimaljaan/ Rupesi pesemään opetuslastensa jalkoja/ ja kuiwasi ne sillä esiliinalla/ jolla hän oli wyötetty.
13:6 Nin hen tuli sis Simon Petarin tyge/ ia sanoi henelle Petari/ HERRA/ Sinekö minun Jalkani peset?
Niin hän tuli siis Simon Petarin tykö/ ja sanoi hänelle Petari/ HERRA/ Sinäkö minun jalkani peset?
13:7 Iesus wastasi ia sanoi henelle/ Mite mine teen/ etze site nyt tiedhe/ mutta testedes sine saadh sen tiete.
Jesus wastasi ja sanoi hänelle/ Mitä minä teen/ et sinä sitä nyt tiedä/ mutta tästedes sinä saat sen tietää.
13:8 Nin sanoi Petari henelle/ Ei ikenens sine pese minun Jalcoiani. Wastasi hende Iesus/ Ellei mine sinua pese/ nin ei ole sinulla osa minun cansani.
Niin sanoi Petari hänelle/ Ei ikänänsä sinä pese minun jalkojani. Wastasi häntä Jesus/ Ellei minä sinua pese/ niin ei ole sinulla osaa minun kanssani.
13:9 Sanoi henelle Simon Petari/ HERRA/ ei waiwoin minun Jalcoiani/ mutta mös Kädhet ia päen.
Sanoi hänelle Simon Petari/ HERRA/ ei waiwoin minun jalkojani/ mutta myös kädet ja pään.
13:10 Sanoi Iesus henelle/ Joca pesty/ on ei se taruitze/ paitzi ette Jalghat pesten/ waan hen ombi cokonans puhdas.
Sanoi Jesus hänelle/ Joka pesty/ on ei se tarwitse/ paitsi että jalat pesten/ waan hän ompi kokonansa puhdas.

13:11 Ja te oletta puchtat/ ei quitengan caiki. Sille hen tiesi kylle Petteijens/ senteden hen sanoi ette ole te caiki puchtat.
ja te olette puhtaat/ ei kuitenkaan kaikki. Sillä hän tiesi kyllä pettäjänsä/ sentähden hän sanoi ette ole te kaikki puhtaat.
13:12 Sittequin hen pesnyt oli heiden Jalgans/ Otti hen wattens/ ia istui iellens/ ia sanoi taas heille/ Tiedhettekö mite mine teille tehnyt olen?
Sittenkuin hän pessyt oli heidän jalkansa/ Otti hän waatteensa/ ja istui jällens/ ja sanoi taas heille/ Tiedättekö mitä minä teille tehnyt olen?
13:13 Te cutzuta minun Mestarixi ia Herraxi/ ia te sanotta oikein/ Sille ette mine olengi.
Te kutsutte minun Mestariksi ja Herraksi/ ja te sanotte oikein/ Sillä että minä olenkin.
13:14 Jos Mine nyt/ ioca olen teiden HERRAN ia Mestarin/ olen teille Jalgat pesnyt/ Nin mös teiden pite keskenen toinen toisens Jalgat pesemen/
Jos minä nyt/ joka olen teidän HERRAN ja Mestarin/ olen teille jalat pessyt/ Niin myös teidän pitää keskenän toinen toisensa jalat pesemän/
13:15 Sille mine annoin teille Esikuuan/ ette te nin teettä/ quin mineki teille tein.
Sillä minä annoin teille esikuwan/ että te niin teette/ kuin minäkin teille tein.
13:16 Totisest toitisest sano' mine teille/ ei ole Paluelia swrembi henen Herransa eikä Lehetossana swrembi/ quin se/ ioca sen lehetti.
Totisesti totisesti sanon minä teille/ ei ole palwelija suurempi hänen herraansa ja lähetyssana suurempi/ kuin se/ joka sen lähetti.
13:17 Jos te neite tiedette/ autuat te oletta/ ios te nijte teette. Em mine caikista teiste puhu/ mine tiede' iotca mine wloswalitzin.
Jos te näitä tiedätte/ autuaat te olette/ jos te niitä teette. En minä kaikista teistä puhu/ minä tiedän jotka minä ulos walitsin.
13:18 Mutta ette Ramattu pite teutetteme'/ Joca söpi Leipe minu' ca'sani/ he' tallasi minun Jalgallans.
Mutta että Raamattu pitää täytettämän/ Joka syöpi leipää minun kanssani/ hän tallasi minun jalallansa.
13:19 Nyt mine sanon teille/ ennenquin se tapacttu/ ette quin se tapactanut on/ pite teiden wskoman/ ette Mine se olen.
Nyt minä sanon teille/ ennenkuin se tapahtui/ että kuin se tapahtunut on/ pitää teidän uskoman/ että minä se olen.
13:20 Totisest totisest sano' mine teille/ Joca coria kenen ikenens mine leheten/ se minun coria/ Mutta ioca minun coria/ hen coria sen/ ioca minun lehetti.
Totisesti totisesti sanon minä teille/ Joka korjaa kenen ikänänsä minä

lähetän/ se minun korjaa/ Mutta joka minun korjaa/ hän korjaa sen/ joka minun lähetti.
13:21 Coska Iesus nemet oli sanonut/ cauhistui hen Henges/ ia todhisti/ ia sanoi/ Totisest totisest sano' mine teille/ Ette yxi teiste ombi minun petteue.
Koska Jesus nämät oli sanonut/ kauhistui hän hengessä/ ja todisti/ ja sanoi/ Totisesti totisesti sanon minä teille/ Että yksi teistä ompi minun pettäwä.
13:22 Nin catzelit sis Opetuslapset toinen toisens päle/ Ja epelit keste hen sanoi.
Niin katselit siis opetuslapsesta toinen toisensa päälle/ Ja epäilit kenestä hän sanoi.
13:23 Ja nin oli yxi Iesusen Opetuslapsist/ ioca atrioitzi henen helmasans/ iota Iesus Racasti.
Ja niin oli yksi Jesuksen opetuslapsist/ joka aterioitsi hänen helmassansa/ jota Jesus rakasti.
13:24 Henelle sis Simon Petari wijttasi/ ette henen piti kysymen cuca se oli iosta hen puhui.
Hänelle siis Simon Petari wiittasi/ että hänen piti kysymän kuka se oli josta hän puhui.
13:25 Coska he' nyt macasi Iesusen Rinnalla/ sanoi hen henelle/ HERRA/ cuca se ombi?
Koska hän nyt makasi Jesuksen rinnalla/ sanoi hän heille/ HERRA/ kuka se ompi?
13:26 Iesus wastasi/ Se ombi iolle mine sen castetun Palan cocotan. Ja quin hen oli castanut Leiuen/ annoi hen sen Judan Simonin Ischariothin.
Jesus wastasi/ Se ompi jolle minä sen kastetun palan kokotan/ Ja kuin hän oli kastanut leiwän/ antoi hän sen Judan Simonin Ischariothin.
13:27 Ja sen Palan ielken meni Perkele henen sisellens.
Ja sen palan jälkeen meni perkele hänen sisällensä.
13:28 Nin sanoi Jes9 henelle/ Mites teet/ tee sen pikemin. Mutta ei yxike' nijste/ iotca arioitzit/ ymmertenyt/ mihinge he' site sanoi
Niin sanoi Jesus hänelle/ Mitäs teit/ tee sen pikemmin. Mutta ei yksikään niistä/ jotka aterioitsit/ ymmärtänyt/ mihinkä hän sitä sanoi.
13:29 Mwtomat lwlit/ sille ette Judasella oli Cuckaro/ ette Iesus oli sanonut henelle/ Osta mite taruitan Juhla peiuen waraxi/ eli ios henen piti iotakin waiwasten andaman/
Muutamat luulit/ sillä että Judaksella oli kukkaro/ että Jesus oli sanonut hänelle/ Osta mitä tarwitaan juhlapäiwän waraksi/ eli jos hänen piti jotakin waiwasten antamaan/

13:30 Coska hen sis sen Palan ottanut oli/ meni hen cocta wlos/ Ja Öö oli.
Koska hän siis sen palan ottanut oli/ meni hän kohta ulos/ Ja yö oli.
13:31 Coska nyt Judas oli wlosme'nyt/ sanoi Iesus/ Nyt Inhimisen Poica ombi kircastettu/ ia Jumala ombi kircastettu henen cauttans/
Koska nyt Judas oli ulos mennyt/ sanoi Jesus/ Nyt Ihmisen Poika ompi kirkastettu/ ja Jumala ompi kirkastettu hänen kauttansa/
13:32 Jos nyt Jumala ombi kircastettu henen cauttans/ Nin pite mös Jumalan hende kircastaman itzesens/ ia pian kircastapi henen.
Jos nyt Jumala ompi kirkastettu hänen kauttansa/ Niin pitää myös Jumalan häntä kirkastaman itsessänsä/ ja pian kirkastaapi hänen.
13:33 Rackat Lapsucaiset/ Mine olen wiele yrielde teiden tykenen/ Te oletta minua etzinet/ Ja ninquin mine sanoin Juttaille/ Ette te woi sinne tulla cuhunga mine menen/
Rakkaat lapsukaiset/ Minä olen wielä yrjältä teidän tykönän/ Te olette minua etsineet/ Ja niinkuin minä sanoi juuttaille/ Ette te woi sinne tulla kuhunka minä menen/
13:34 Nin sano' mine nyt teille. Wdhe' * käskyn anna' mine teille/ ette te Racastatta keskenen/ ninquin mine teite Racastin/
Niin sanon minä nyt teille. Uuden käskyn annan minä teille/ että te rakastatte keskenään/ niinkuin minä teitä rakastin/
13:35 Senpäle/ ette te Racastat mös teite keskenen. Sijte iocainen tundepi/ ette te oletta minun Opetuslapseni/ ios te pidhette ychteitzen Rackauden keskenen.
Sen päälle/ että te rakastat myös teitä keskenään. Siitä jokainen tunteepi/ että te olette minun opetuslapseni/ jos te pidätte yhteisen rakkauden keskenään.
13:36 Nin sanoi Simon Petari henelle/ HERRA/ cuhu'gas menet? Wastasi Iesus hende/ Cuhunga mine menen/ ettes woi minua nyt sewrata/ Mutta testedes sine noudhatat.
Niin sanoi Simon Petari hänelle/ HERRA/ kuhunkas menet? Wastasi Jesus häntä/ Kuhunka minä menen/ ettes woi minua nyt seurata/ Mutta tästedes sinä noudatat.
13:37 Sanoi Petari henelle/ HERRA/ mixei mine nyt woi sinua noudhatta? Mine panen Hengeni sinun edestes.
Sanoi Petari hänelle/ HERRA/ miksei minä nyt woi sinua noudattaa? Minä panen henkeni sinun edestäsi.
13:38 Iesus wastasi hende/ Panecos Henges minun edesteni? Totisest totisest sanon mine sinulle/ Ei swinga Cuckoi ennen laula/ quin sine olet

colmast minun kieldenyt.
Jesus wastasi häntä/ Panetkos henkesi minun edestäni? Totisesti totisesti sanon minä sinulle/ Ei suinkaan kukko ennen laula/ kuin sinä olet kolmesti minun kieltänyt.

XIV Lucu.

13:1 JA hen sanoi Opetuslapsillens/ Elken teiden Sydhemen wauactuco. Wskottaco Jumalan päle/ nin te mös vskot minun päleni.
Ja hän sanoi opetuslapsillensa/ Älkään teidän sydämenne waiwautuko. Uskokaa Jumalan päälle/ niin te myös uskot minun päälleni.
13:2 Minu' Iseni Hones ouat monda Asuinsia. Ellei nin olis/ Nin mine sanoisin teille/ Mine menen walmistaman teille Sia.
Minun Isäni huoneessa owat monta asuinsijaa. Ellei niin olisi/ Niin minä sanoisin teille/ Minä menen walmistamaan teille sijaa.
13:3 Ja waicka mine poismenen/ walmistaman teille Sia/ quitengin mine iellens tulen/ ia otan teidhet minun tykeni/ Ette cussa mine olen/ sielle mös pite teiden oleman.
Ja waikka minä pois menen/ walmistamaan teille sijaa/ kuitenkin minä jällens tulen/ ja otan teidän minun tyköni/ Että kussa minä olen sillä myös pitää teidän oleman.
13:4 Ja cuhunga mine menen/ te tiedhette/ ia sen tien te tiedhette.
Ja kuhunka minä menen/ te tiedätte/ ja sen tien te tiedätte.
13:5 Sanoi henelle Thomas/ HERRA/ emme me tiedhe/ cuhungas menet/ ia quinga me taidham tien tiete?
Sanoi hänelle Thomas/ HERRA/ emme me tiedä/ kuhunkas menet/ ja kuinka me taidamme tien tietää?
13:6 Iesus sanoi henelle/ Mine olen se Tie/ ia Totuus/ ia Eleme. Eikengen tule Isen tyge/ waan Minun cauttani.
Jesus sanoi hänelle/ Minä olen se tie/ ja totuus/ ja elämä. Ei kenkään tule Isän tykö/ waan minun kauttani.
13:7 Jos te Minun tundisit/ nin te tosin tundisit mös minun Iseni. Ja nyt te tunnetta henen ia te neit henen.
Jos te minun tuntisit/ niin te tosin tuntisit myös minun Isäni. Ja nyt te tunnette hänen ja te näit hänen.
13:8 Philippus sanoi henelle/ HERRA/ osota meille Ise/ ia me tydhyme.
Iesus sanoi henelle/ Mine olen nincauuan teiden tykenen/ ia ett sine tunne minua?
Philippus sanoi hänelle/ HERRA/ osoita meille Isä/ ja me tyydymme. Jesus

sanoi hänelle/ Minä olen niinkauan teidän tykönän/ ja et sinä tunne minua?
13:9 Philippe/ Joca Minun näke/ hen mös Isen näke/ Ja quingas sanot/ Osota meille Ise?
Philippus/ Joka minun näkee/ hän myös Isän näkee/ Ja kuinkas sanot/ Osoita meille Isä?
13:10 Etkös vsko/ ette mine olen Ises/ ia Ise Minus? Ne sanat iotca mine teille puhun/ em mine itzesteni puhu/ Mutta Ise ioca minus on/ hen töödh teke.
Etkös usko/ että minä olen Isäsi/ ja Isä minussa? Ne sanat jotka minä teille puhun/ en minä itsestäni puhu/ Mutta Isä joka minussa on/ hän työt tekee.
13:11 Wscocat minua/ ette mine olen Ises/ ia Ise minus. Eli wskocat minua ninen Töiden tedhen iotca mine teen
Uskokaat minua/ että minä olen Isässä/ ja Isä minussa. Eli uskokaat minua niiden töiden tähden jotka minä teen.
13:12 Totisest totisest sano' mine teille/ Joca vsko minun päleni/ ne töödh iotca mine teen/ henen pite mös tekemen/ ia wiele swrembita hen tekepi/ Sille ette mine menen Isen tyge/
Totisesti totisesti sanon minä teille/ Joka uskoo minun päälleni/ ne työt jotka minä teen/ hänen pitää myös tekemän/ ja wielä suurempia hän tekeepi/ Sillä että minä menen Isän tykö/
13:13 ia mite te Rucoletta Ise minun Nimeeni sen mine teen/ Sen päle ette Ise pite cunnioitettaman Poian cautta.
ja mitä te rukoilette Isää minun nimeeni sen minä teen/ Sen päälle että Isä pitää kunnioitettaman Pojan kautta.
13:14 Mite te anotta minun Nimeni cautta sen mine teen. Jos te Racastatta minua/ nin piteke minun Keskyni/
Mitä te anotte minun nimeni kautta sen minä teen. Jos te rakastatte minua/ niin pitäkää minun käskyni/
13:15 Ja minun pite Rucoleman Ise/ ia henen pite andaman teille toisen * Lohuttaia'/ ette hene' pite oleman teiden cansan ijancaikisest/
Ja minun pitää rukoileman Isää/ ja hänen pitää antaman teille toisen lohduttajan/ että hänen pitää oleman teidän kanssan iankaikkisesti/
13:16 totudhen Hengen/ iota ei Malima taidha sadha. Sille ettei he näe hende/ eike mös hende tunne. Mutta te tunnetta henen/ sille hen pysy teiden tykenen/ ia pite teisse oleman/
Totuuden Hengen/ jota ei maailma taida saada. Sillä ettei he näe häntä/ eikä myös häntä tunne. Mutta te tunnette hänen/ sillä hän pysyy teidän tykönän/ ja pitää teissä oleman/
13:17 Em mine iete teite Oruoixi/ Mine tulen teiden tygen.

En minä jätä teitä orwoiksi/ Minä tulen teidän tykön.
13:18 Wiele yrielde/ ia ei Mailma sillen minua näe/ mutta te näette minun/ Sille ette mine elen/ ia teiden pite mös elemen.
Wielä yrjäältä/ ja ei maailma silleen minua näe/ mutta te näette minun/ Sillä että minä elän/ ja teidän pitää myös elämän.
13:19 Sine peiuen teiden pite ymertemen/ ette mine olen Iseseni/ ia te minus/ ia mine teisse.
Sinä päiwän teidän pitää ymmärtämän/ että minä olen Isässäni/ ja te minussa/ ja minä teissä.
13:20 Jolla minun Keskyni ouat ia ketke ne/ se on se ioca minua Rakasta. Mutta ioca Racasta minua/ he' Racastetan minu' Iseldeni. Ja mine tadon he'de Racasta/ ia mine ilmoita' itzeni henelle.
Jolla minun käskyni owat ja kätkee ne/ se on se joka minua rakastaa. Mutta joka rakastaa minua/ hän rakastetaan minun Isältäni. Ja minä tahdon häntä rakastaa/ ja minä ilmoitan itseni hänelle.
13:21 Sanoi henelle Judas/ ei se Ischariotes/ HERRA mite se sis ombi ettes tadhot itzes meille ilmoitta/ ia ei Mailmalle?
Sanoi hänelle Judas/ ei se Ischariotes/ HERRA mitä se siis ompi että tahdot itsesi meille ilmoittaa/ ja ei maailmalle?
13:22 Wastasi Iesus ia sanoi henelle/ Joca minua Racasta/ se pitepi minun sanani/ Ja minun Isen Racastapi hende/ ia me tulema henen tygens/ ia teem Asumisen henen tykenens.
Wastasi Jesus ja sanoi hänelle/ Joka minua rakastaa/ se pitääpi minun sanani/ Ja minun Isän rakastaapi häntä/ ja me tulemme hänen tykönsä/ ja teemme asumisen hänen tykönänsä.
13:23 Mutta ioca ei Racasta minua ei se minun sanoiani ketke. Ja ne sanat iotca te cwletta ei ole minun/ waan Isen/ ioca minun lehetti.
Mutta joka ei rakasta minua ei se minun sanojani kätke. Ja ne sanat jotka te kuulette ei ole minun/ waan Isän/ joka minun lähetti.
13:24 Neite mine olen puhunut teille/ ollesani teiden tykenen.
Näitä minä olen puhunut teille/ ollessani teidän tykönän.
13:25 Mutta Lohduttaia se Pyhe hengi ionga Ise pite lehettemen minun Nimeheni/ se teillen caiki opetapi/ Ja se muistutapi teillen caiki ne/ iotca mine olen teille sanonut.
Mutta lohduttajani se Pyhä Henki jonka Isä ptää lähettämän minun nimeeni/ se teillen kaikki opettaapi/ Ja se muistuttaapi teillen kaikki ne/ jotka minä olen teille sanonut.
13:26 Rauha' mine iete' teille/ Minu' rauhani mine a'nan teille. Em mine a'na teille ninquni Mailma a'dapi. Elken teiden sydemen wawachtuco/ elken mös

peliestykö.
Rauhan minä jätän teille/ Minun rauhani minä annan teille. En minä anna teille niinkuin maailma antaapi. Älkää teidän sydämen wawahtuko/ älkään myös peljästykö.
13:27 Te cwlitta ette mine sanoin teille/ Mine mene' pois/ ia tulen taas teiden tyge'ne. Jos te minua Racastaisitta/ nin te tosin iloitzisitta ette mine sanoin/ Mine mene' Ise' tyge/ Sille ette Ise ombi swrembi minua/
Te kuulitte että minä sanoin teille/ Minä menen pois/ ja tulen taas teidän tykönne. Jos te minua rakastaisitte/ niin te toisi iloitsisitte että minä sanoin/ Minä menen Isän tykö/ Sillä että Isä ompi suurempi minua/
13:28 Ja nyt mine sanoin teille/ ennenquin se tapactupi/ senpele/ ette teiden pite vskoman/ coska se tapactanut on.
Ja nyt minä sanoin teille/ ennenkuin se tapahtuupi/ sen päälle/ että teidän pitää uskoman/ koska se tapahtunut on.
13:29 Testedes em mine palio puhu teiden cansanna/ Sille ette temen Mailman Pämies tulepi/ ia ei ole henelle miten minus.
Tästedes en minä paljon puhu teidän kanssanne/ Sillä että tämän maailman päämies tuleepi/ ja ei ole hänellä mitään minussa.
13:30 Waan senpäle/ ette Mailman pite tundeman/ iotta mine Racasta' Ise/ ia quin Ise annoi minulle keskyn * nin mine teen. Ylesnoskat/ Ja mengem me tälde.
Waan senpäälle/ että maailman pitää tunteman/ jotta minä rakastan Isää/ ja kuin Isä antoi minulle käskyn niin minä teen. Ylös nouskaa/ Ja menkäämme me täältä.

XV Lucu

15:1 MIne olen se totine' Winapuu/ ia minun Isen ombi Winatarha'haltia.
Minä olen se totinen wiinapuu/ ja minun Isän ompi wiinatarhan haltija.
15:2 Jocaitzen oxa' minussa/ ioca ei Hedhelmete canna/ hen poiskarsi. Ja iocaitzen quin Hedhelme' ca'da/ sen he' puhdastapi/ ette se Runsahaman hedhelmen cannais.
Jokaisen oksan minussa/ joka ei hedelmää kanna/ hän pois karsi. Ja jokaisen kuin hedelmän kantaa/ sen hän puhdistaapi/ että sen runsaamman hedelmän kantaisi.
15:3 Nyt te oletta puchtat sen sanan teden/ ionga mine puhuin teille.
Nyt te olette puhtaat sen sanan tähden/ jonka minä puhuin teille.
15:4 Olcatta minus/ ia mine teis. Quin oxa ei woi itzestens Hedhelme canda/ ellei hen kijni ole Winapuus/ nin mös te/ iollei te minus kijni ole.

Olkaatte minussa/ ja minä teissä. Kuin oksa ei woi itsestänsa hedelmää kantaa/ ellei hän kiinni ole wiinapuussa/ niin myös te/ jollei te minussa kiinni ole.
15:5 Mine olen Winapw/ Te oletta Oxat/ Joca minus pysy/ ia mine henes/ se ca'da palio hedhelmet/ Sille ilma' minuta ette te woi miten tehdä.
Minä olen wiinapuu/ Te olette oksat/ Joka minussa pysyy/ ja minä hänessä/ se kantaa paljon hedelmät/ Sillä ilman minua ette te woi mitään tehdä.
15:6 Joca ei ole minus/ se poisheiteten ninquin Oxa/ ia quiuettupi/ ia ne cokonsidhotan/ ia heiteten tuleen ia poltetan.
Joka ei ole minussa/ se pois heitetään niinkuin oksa/ ja kuiwettuupi/ ja ne kokoon sidotaan/ ja heitetään tuleen ja poltetaan.
15:7 Jos te minus pysytte/ ia minun Sanani teisse pysyuet/ nin caiki mite te tadhotta/ anocat ia sen te saatta.
Jos te minussa pysytte/ ja minun sanani teissä pysywät/ niin kaikki mitä te tahdotte/ anokaat ja sen te saatte.
15:8 Sijne o'bi minu' Isen cu'nioitettu ette te palio hedhelmet ca'natt/ ia tuletta minun Opetuslapsixen.
Siinä ompi minun Isän kunnioitettu että te paljon hedelmät kannatte/ ja tulette minun opetuslapsikseni.
15:9 Quin Ise racasti minua/ nin mine mös Racastin teite * Pysyket minu' Rakaudhesani.
Kuin Isä rakasti minua/ niin minä myös rakastin teitä Pysykäät minun rakkaudessani.
15:10 Jos te minun Keskyni pidhette/ nin te pysytte minun rackaudhesani/ ninquin mine pidhin minun Iseni Käskyn/ ia pysyn henen rackaudhesans.
Jos te minun käskyni pidätte/ niin te pysytte minun rakkaudessani/ niinkuin minä pidin minun Isäni käskyn/ ja pysyn hänen rakkaudessansa.
15:11 Neite mine ole' puhunut teille/ ette minun ilon teisse pysysi/ ia teiden ilone teuteteisin.
Näitä minä olen puhunut teille/ että minun iloni teissä pysyisi/ ja teidän ilonne täytettäisiin.
15:12 Se o'bi minun Keskyn/ ette te racastatt teite keskenen/ ninquin mine racastin teite.
Se ompi minun käskyni/ että te rakastatte teitä keskenän/ niinkuin minä rakastin teitä.
15:13 Eikellen ole swrembata rackautta/ quin se/ ette ioku pane Hengens ysteuins edeste.
Ei kellään ole suurempaa rakkautta/ kuin se/ että joku panee henkensä

ystäwäin edestä.
15:14 Te oletta minun ysteueni/ ios te teet mite mine teite keske'/
Te olette minun ystäwäni/ jos te teet mitä minä teitä käsken/
15:15 Testedes en mine sano teite Palueliaxi/ sille ei Paluelia tiedhä/ mite henen HERRANS teke/ Mutta ysteuexeni mine cutzuin teijte/ Sille caiki quin mine cwlin Iseldeni/ ne mine ilmoitin teille.
Tästedes en minä sano teitä palwelijaksi/ sillä ei palwelija tiedä/ mitä hänen HERRANSA tekee/ ja hedelmää tekemän/ ja teidän hedelmän pitää pysymän. Että mitä te anotte Isältä minun nimeeni/ sen hän antaapi teille.
15:16 Ette te minua Uloswalinnuat/ Waan mine wlosualitzin teiden/ ia säsin teite menemen/ ia Hedhelmete tekemen/ ia teiden Hedhelmen pite pysymen. Ette mite te anotta Iselde minun Nimeheni/ sen hen andapi teille.
Ette te minua ulos walinnut/ Waan minä ulos walitsin teidän/ ja säädin teitä menemän/ ja hedelmää tekemän/ ja teidän hedelmän pitää pysymän. Että mitä te anotte Isältä minun nimeeni/ sen hän antaapi teille.
15:17 Sen kesken mine teille/ ette te racastat teite keskenen.
Sen käsken minä teille/ että te rakastat teitä keskenän.
15:18 Jos Mailma wiha teite/ Nin tietke ette hen ennen wihasi minua quin teite.
Jos maailma wihaa teitä/ Niin tietäkää että hän ennen wihasi minua kuin teitä.
15:19 Jos te olisitta Mailmast/ nin Mailma site oma's racastais/ Mutta senteden ettei te ole mailmast/ waan mine wloswalitzin teijet mailmast/ sille mailma teite wihapi.
Jos te olisitte maailmasta/ niin maailma sitä omaansa rakastaisi/ Mutta sentähden ettei te ole maailmasta/ waan minä ulos walitsin teidät maailmasta/ sillä maailma teitä wihaapi.
15:20 Muistacat minun Sanan/ ionga mine teille sanoin/ Ei ole Paluelia swrembi henen HERRANS. Jos he minua wainosit/ nin he mös teite wainouat/ Jos he minun sanani kätkit/ nin he mös teiden sanan kekeuet.
Muistakaat minun sanani/ jonka minä teille sanoin/ Ei ole palwelija suurempi hänen HERRAANSA. Jos he minua wainosit/ niin he myös teitä wainoawat/ Jos he minun sanani kätkit/ niin he myös teidän sanani kätkewät.
15:21 Mutta caiki nemet he tekeuet teille/ minun Nimeni teden/ Sille ettei he tunne site ioca minun lehetti.
Mutta kaikki nämät he tekewät teille/ minun nimeni tähden/ Sillä ettei he tunne sitä joka minun lähetti.
15:22 Ellen mine tullut olis/ ia puhunut heille/ nin ei olis heille * syndi. Mutta nyt ei ole heille mille he syndins werhouat.

Ellen minä tullut olis/ ja puhunut heille/ niin ei olis heille syntiä. Mutta nyt ei ole heillä millä he syntinsä werhoawat.
15:23 Joca minua wihapi/ Se mös minun Iseni wihapi.
Joka minua wihaapi/ Se myös minun Isäni wihaapi.
15:24 Ellei mine olisi nijte töite heiden seasans tehnyt/ ioita ei kenge' mw tehnyt/ nin ei olis heille syndi.
Ellei minä olisi niitä töitä heidän seassani tehnyt/ joita ei kenkään muu tehnyt/ niin ei olisi heille syntiä.
15:25 Mutta nyt he neit/ ia Wihasit sekä minua/ sekä mös minu' Iseni/ waan se tapactui ette se Puhe ioca heiden Laisans o'bi kirioitettu pideis teutetteme'/ He wihasit minua ilman syte.
Mutta nyt he näit/ ja wihasit sekä minua/ sekä myös minun Isäni/ waan se tapahtui että se puhe joka heidän laissansa ompi kirjoitettu pitäisi täytettämän/ He wihasit minua ilman syytä.
15:26 Mutta coska se Lohdhuttaia tulepi/ ionga mine leheten teille Iseldä/ se Totudhen Hengi/ ioca Iseste wloskieupi/ Sen pite minusta todhistaman.
Mutta koska se lohduttaja tuleepi/ jonka minä lähetän teille Isältä/ se Totuuden Henki/ joka Isästä ulos käypi/ Sen pitää minusta todistaman.
15:27 Ja te mös todhistaiat oletta/ Sille ette te oletta algusta minun cansani olluet.
Ja te myös todistajat olette/ Sillä että te olette alusta minun kanssani olleet.

** Heille Syndi) Se on sanottu ninquin Ezech 18. sanopi. Ette iocainen omain Syndiense tedhen coleman pite. Sille Christusen cautta se peri Syndi ombi poisotettu/ ia Christusen tulemisen ielkijn ei hen sillen keten woi cadhotta/ paitzi henen ioca ei Synnistä low/ Se on/ ioca ei tacto wsko.*

XVI Lucu.

16:1 NEmet mine olen puhunut teille/ ettei te missen Pahenisi.
Nämät minä olen puhunut teille/ ettei te missään pahenisi.
16:2 He paneuat teite pannan. Waan aica tulepi ette ioca teidet tappa/ se lwlepi Jumalan palueluxen tehnehens.
He panewat teitä pannaan. Waan aika tuleepi että joka teidät tappaa/ se luuleepi Jumalan palweluksen tehneensä.
16:3 Ja neite he tekeuet teiden/ Sille ettei he tunne Ise/ eike minua.
Ja näitä he tekewät teidän/ Sillä ettei he tunne Isää/ eikä minua.
16:4 Waan neite mine puhuin teille senpäle ette coska se aica tule/ nin muistacatt ette mine sen sanonut olen teille. Mutta em mine neite alghusta

teille sanonut/ sille ette mine olin teiden cansan.
Waan näitä minä puhuin teille sen päälle että koska se aika tulee/ niin muistakaat että minä sen sanonut olen teille. Mutta en minä näitä alusta teille sanonut/ sillä että minä olin teidän kanssani.
16:5 Mutta nyt mine menen henen tygens ioca minun lehetti/ ia eikengen teiste kysy minulle/ cuhungas menet.
Mutta nyt minä menen hänen tykönsä joka minun lähetti/ ja ei kenkään teistä kysy minulle/ kuhunkas menet.
16:6 Waan ette mine olen neite puhunut teille/ mureh teutte teiden sydhemen.
Waan että minä olen näitä puhunut teille/ murhe täyttää teidän sydämen.
16:7 Quitengi totudhen mine sanon teille. Se ombi teille tarpelinen/ ette mine poismenen. Sille ellei mine poismene/ nin ei se Lohuttaia tule teiden tygen. Mutta ios mine poismenen/ nin mine leheten henen teiden tygen.
Kuitenkin totuuden minä sanon teille. Se ompi teille tarpeellinen/ että minä pois menen. Sillä ellei minä pois mene/ niin ei se Lohduttaja tule teidän tyköni. Mutta jos minä pois menen/ niin minä lähetän hänen teidän tykön.
16:8 Ja coska se tule/ henen pite nucteleman Mailma synnin teden/ ia Wanhurskauden teden/ ia Domion teden.
Ja koska se tulee/ hänen pitää nuhteleman maailmaa synnin tähden/ ja wanhurskauden tähden/ ja tuomion tähden.
16:9 Synnin * teden tosin/ Sille ettei he vsko minun päleni.
Synnin tähden tosin/ Sillä etti he usko minun päälleni.
16:10 Mutta Wanhurscauden teden/ Sille ette mine menen Iseni tyge/ ia ette te minua sillen näe.
Mutta wanhurskauden tähden/ Sillä että minä menen Isäni tykö/ ja että te minua silleen näe.
16:11 Mutta Domion teden/ Sille ette temen Mailman Pämies/ io ombi Domittu.
Mutta tuomion tähden/ Sillä että tämän maailman päämies/ ja ompi tuomittu.
16:12 Wiele nyt minulla olis teille palio sanomist/ waan ette te nyt Woi canda.
Wielä nyt minulla olisi teille paljon sanomista/ waan että te nyt woi kantaa.
16:13 Mutta costa se tule/ ioca ombi Totudhen Hengi/ se iohdatta teite caicken totutee'. Sille eipe hen itzestens puhu/ waan mite hen cwle/ site hen puhu/ Ja mitke tuleuat ouat ne hen teille ilmoitta.
Mutta koska se tulee/ joka ompi Totuuden Henki/ se johdattaa teitä kaikkeen totuuteen. Sillä eipä hän itsestänsä puhu/ waan mitä hän kuulee/

sitä hän puhuu/ Ja mitkä tulewat owat ne hän teille ilmoittaa.
16:14 Se minua pite cu'nijoitzeman. Sille se ottapi minun omastani/ ia teille ilmoittapi/
Se minua pitää kunnioitseman. Sillä se ottaapi minun omastani/ ja teille ilmoittaapi/
16:15 Caiki mite Iselle ombi ne ouat minun. Senteden mine sanoin/ ette hen minun omastani ottapi/ ia teille ilmoittapi.
Kaikki mitä Isälle ompi ne owat minun. Sen tähden minä sanoin/ että hän minun omastani ottaapi/ ja teille ilmoittaapi.
16:16 Yrielde ia ette te näe minua/ ia taas yrielde/ nin te näet minun/ sille mine menen Isen tyge.
Yrjäältä (wähän aikaa) ja ette te näe minu/ ja taas yrjäältä/ niin te näet minun/ sillä minä menen Isän tykö.
16:17 Sanoit sis mwtomat henen Opetuslapsistans keskenens/ Mike se on quin he' sano meille/ Yrielde/ ia ette te minua näe/ ia taas yrielde nin te näette minun/ ia ette mine mene' Isen tyge?
Sanoit siis muutamat hänen opetuslapsistansa keskenänsä/ Mikä se on kuin hän sanoo meille/ Yrjäältä/ ja ette te minua näe/ ja taas yrjäältä niin te näette minun/ ja että minä menen Isän tykö?
16:18 Nin he sanoit/ Mike se on quin hen sano Yrielde? Emme em tiedhä mite he' puhu.
Niin he sanoit/ Mikä se on kuin hän sanoo yrjäältä? Emme tiedä mitä hän puhuu.
16:19 Nin merkitzi Iesus/ ette he tadhoit kysy henelle/ ia sanoi heille/ Sijte te kysytte keskene' ette mine sanoin/ Yrielde ia ette te näe minua/ ia taas Yrielde/ nin te näet miun.
Niin merkitsi Jesus/ että he tahdoit kysy hänelle/ ja sanoi heille/ Siitä te kysytte keskenään että minä sanoin/ Yrjäältä ja että te näe minua/ ja taas yrjäältä/ niin te näet minun.
16:20 Totisest totisest sano' mine teille/ Teiden pite idkemen ia Parckuman/ mutta mailma wastan iloitzepi. Te murehelisexi tuletta/ waan teiden murehen kiäten iloxi.
Totisesti totisesti sanon minä teille/ Teidän pitää itkemän ja parkuman/ mutta maailma wastaan iloitseepi. Te murheelliseksi tulette/ waan teidän murheen kääntyy iloksi.
16:21 Waimo coska hen synnytte/ nin henelle ombi kipu/ sille henen hetkens tuli. Mutta coska hen on Lapsen synnyttenyt/ nin ei hen enembi waiwans muista/ senteden ette hen iloitzepi Inhimisen oleuan syndyneen mailmaan.

Waimo koska hän synnytti/ niin hänellä ompi kipu/ sillä hänen hetkensä tuli. Mutta koska hän on lapsen synnyttänyt/ niin ei hän enempi waiwansa muista/ sentähden että hän iloitseepi ihmisen olewan syntyneen maailmaan.
16:22 Ja teille mös ombi nyt mureh/ Mutta mine tadhon teite iellens nähdä/ ia teiden Sydhemen pite iloitzeman/ ia eikengen teiden ilon pidhe teilde poisottaman. Ja sinä peiuen ette te minulda miten kysy.
Ja teille myös ompi nyt murhe/ Mutta minä tahdon teitä jällens nähdä/ ja teidän sydämen pitää iloitseman/ ja ei kenkään teidän ilon pidä teiltä pois ottaman. Ja sinä päiwän että te minulta mitään kysy.
16:23 Totisest totisest sano' mine teille/ Caiki mite te anotta Iselde minun Nimeeni sen hen andapi teille.
Totisesti totisesti sanon minä teille/ Kaikki mitä te anotte Isältä minun nimeeni sen hän antaapi teille.
16:24 Tehenasti ette te ole miten anonet minun Nimeeni/ Rucolcat nin te saatta/ ette teiden ilon teudhelinen olis.
Tähän asti ette te ole mitään anoneet minun nimeeni/ Rukoilkaat niin te saatte/ että teidän ilon täydellinen olisi.
16:25 Neite mine olen puhunut teille Tapauxis/ Se aica tule/ ettei mine sille puhu teille Tapauxis/ mutta iulki minun Isesteni ilmoitan teille.
Näitä minä olen puhunut teille tapauksissa/ Se aika tulee/ ettei minä silleen puhu teille tapauksissa/ mutta julki minun Isästäni ilmoitan teille.
16:26 Sine peiuen pite teiden Rucoleman minun Nimeeni. Ja em mine sano teille/ ette minun pite Ise Rucolman teiden edesten.
Sinä päiwänä pitää teidän rukoileman minun nimeeni. Ja en minä sano teille/ että minun pitää Isää rukoileman teidän edestän.
16:27 Sille itze Ise Racasta teite/ senteden ette te minua Racastit/ ia vskoit ette mine olen Jumalast wloslectenyt.
Sillä itse Isä rakastaa teitä/ sentähden että te minua rakastit/ ja uskoit että minä olen Isästä ulos lähtenyt.
16:28 Mine wloslexin Isest/ ia tulin mailman. Taas mine ieten mailman/ ia menen Isen tyge.
Minä ulos läksin Isästä/ ja tulin maailmaan. Taas minä jätän maailman/ ja menen Isän tykö.
16:29 Sanoit henen Opetuslapsens henelle/ Catzo/ nyt sine puhut iulki/ ia et sine ychten Tapaust sano.
Sanoit hänen opetuslapsensa hänelle/ Katso/ nyt sinä puhut julki/ ja et sinä yhtään tapausta sano.
16:30 Nyt me tiedheme/ ettes caiki tiedhät/ ia ei nyt taruita ette iocu sinulle kysy/ Senteden me vskoma ette sine olet Jumalast wloslectenyt.

Nyt me tiedämme/ ettäs kaikki tiedät/ ja ei nyt tarwita että joku sinulle kysyy/ Sentähden me uskomme että sinä olet Jumalasta ulos lähtenyt.
16:31 Wastasi Iesus heite. Nyt te vskotta/ Catzo se aica lehesty/ ia io tuli/ ette iocainen haiotetan itzellens/ ia minun yxinen ietätte.
Wastasi Jesus heitä. Nyt te uskotte/ Katso se aika lähestyy/ ja jo tuli/ että jokainen hajoitetaan itsellensä/ ja minun yksinään jätätte.
16:32 Em mine quitengan yxinen ole/ sille ette Ise ombi minun cansani.
En minä kuitenkaan yksinään ole/ sillä että Isä ompi minun kanssani.
16:33 Neite mine olen puhunut teille/ Ette teille pite oleman minus Rauhan. Mailmas onopi teille tuska/ waan olcat hyues turuas/ Mine ylitzewoittin Mailman.
Näitä minä olen puhunut teille/ Että teillä pitää oleman minussa rauhan. Maailmassa ompi teillä tuska/ waan olkaa hywässä turwassa/ Minä ylitse woitin maailman.

** Synnin tedhen) Mailma/ Inhimisen loondo/ Jerki ia Toimi etc. Ei tiedhe ette epeusko on Syndi/ ia Usko ombi Wanhurskaus/ ia ette Jumalan Domio cadottapi caiki/ mite ne ia Perkele ninen Christittudhen wastan domitzeuat/ Jumalan Nimen ia Paisten Palueluxen alla. Sen tedhen nuctele se Pyhe Hengi Euangeliumis nijte/ ette caiki ouat Syndi iotca ei Uskosta eli Jumalan Sana mödhen ole.*

XVII Lucu.

17:1 NEite puhui Iesus/ ia ylesnosti Silmens Taiuasen ia sanoi/ Ise/ hetki tuli/ kircasta sinun Poicas/ Ette mös sinun Poicas kircastais sinun.
Näitä puhui Jesus/ ja ylös nosti silmänsä taiwaaseen ja sanoi/ Isä/ hetki tuli/ kirkasta sinun Poikassa/ Että myös sinun Poikassa kirkastaisi sinun.
17:2 Ninquin sine annoit henelle Woiman ylitzen caike' Lihan/ ette henen pite andama' ijancaikisen Elemen/ caikille nijlle iotca sine henelle annoit.
Niinkuin sinä annoit hänelle woiman ylitsen kaiken lihan/ että hänen pitää antaman iankaikkisen elämän/ kaikille niille jotka sinä hänelle annoit.
17:3 Mutta teme o'bi ijancaikine' Eleme/ ette he sinu' tundisit ainoan totisen Jumalan/ ia iongas lehetit Iesusen Christusen.
Mutta tämä ompi iankaikkinen elämä/ etä he sinun tuntisit ainoan totisen Jumalan/ ja jonkas lähetit Jesuksen Kristuksen.
17:4 Mine sinun circastin Maan päle/ mine sen Töön teutin/ iongas annoit minun tehdhexen.
Minä sinun kirkastin maan päällä/ minä sen työn täytin/ jonkas annoit minun tehdäksen.
17:5 Ja nyt Ise/ kircasta minua itzes tykene/ sille kircauxella ioca minulla

oli sinun tykenes ennenquin teme Mailma olican.
Ja nyt Isä/ kirkasta minua itsesi tykönä/ sillä kirkkaudella joka minulla oli sinun tykönäsi ennenkuin tämä maailma olikaan.
17:6 Mine iulghistin sinun Nimes Inhimisillen/ iotcas annoit minulle Mailmast. Sinun he olit/ ia minulle sine ne annoit/ ia sinun Puhes he ketkit/
Minä julkistin sinun nimessä ihmisillen/ jotkas annoit minulle maailmasta. Sinun he olit/ ja minulle sinä ne annoit/ ja sinun puheesi he kätkit/
17:7 Nyt he tiesit/ ette caiki quin sine minulle annoit ouat sinusta.
Nyt he tiesit/ että kaikki kuin sinä minulle annoit owat sinusta.
17:8 Sille ne sanat iotcas minun annoit/ ne mine annoin heille/ ia he otit. Ja tunsit totisest/ ette mine sinusta wloslexin/ ia vskoit ette sine minun lehetit.
Sillä ne sanat jotkas minun annoit/ ne minä annoin heille/ ja he otit. Ja tunsit totisesti/ että minä sinusta ulos läksin/ ja uskoit että sinä minun lähetit.
17:9 Mine Rucolen heiden edestens/ ia en Rucole Mailman edeste/ waan ninen edeste iotcas minun annoit/ sille sinun he ouat.
Minä rukoilen heidän edestänsä/ ja en rukoile maailman edestä/ waan niiden edestä jotkas minulle annoit/ sillä sinun he owat.
17:10 Ja caiki minun Omani ouat sinun/ ia sinun omas ouat minun/ Ja mine olen heisse kircastettu.
Ja kaikki minun omani owat sinun/ ja sinun omasi owat minun/ Ja minä olen heissä kirkastettu.
17:11 Ja em mine ole sillen Mailmas/ waan he ouat mailmas/ ia mine tulen sinun tyges. PYHE ISE/ ketke heite sinun Nimes cautta iotcas minun annoit/ ette he olisit yxi/ ninquin mekin.
Ja en minä ole silleen maailmassa/ waan he owat maailmassa/ ja minä tulen sinun tykösi. PYHÄ ISÄ/ kätke heitä sinun nimesi kautta jotkas minun annoit/ että he olisit yksi/ niinkuin mekin.
17:12 Coska mine olin heiden ca'sans mailmas/ ketkin mine heite sinun Nimees/ Jotcas minun annoit/ ne mine ketkin/ ia eikengen nijste cadonut/ waan se Cadhotoxen Lapsi/ Ette Ramattu teuteteisin.
Koska minä olin heidän kanssansa maailmassa/ kätkin minä heitä sinun nimeesi/ Jotkas minun annoit/ ne minä kätkin/ ja ei kenkään niistä kadonnut/ waan se kadotuksen lapsi/ että Raamattu täytettäisiin.
17:13 Mutta nyt mine tulen sinun tyges/ ia nemet puhun Mailmas/ senpäle/ ette heille olis itzesens minun ilon teudheline'.
Mutta nyt minä tulen sinun tykösi/ ja nämä puhun maailmassa/ senpäälle/ että heillä olisi itsessänsä minun iloni täydellinen.

17:14 Mine annoin heille sinun Sanas/ ia mailma heite wihasi/ Sille ettei he ole mailmast/ ninquin ei mineken ole mailmast.
Minä annoin heille sinun sanassa/ ja maailma heitä wihasi/ Sillä ettei he ole maailmasta/ niinkuin en minäkään ole maailmasta.
17:15 Em mine Rucole ettes heijet poisotat mailmast/ waan ettes heite ketket sijte pahast
En minä rukoile että heidät pois otat maailmasta/ waan että heitä kätket siitä pahasta.
17:16 Eiuet he ole mailmast ninquin en mineke ole mailmast.
Eiwät he ole maailmasta niinkuin en minäkään ole maailmasta.
17:17 Pyhite hiete sinun Totudhes cautta. Sinun puhes o'bi se Totuus.
Pyhitä heitä sinun totuutesi kautta. Sinun puheesi ompi se totuus.
17:18 Quin sine minu' lehetit mailman/ nin mös mine lehetin heijet maliman.
Kuin sinä minun lähetit maailmaan/ niin myös minä lähetin heidät maailmaan.
17:19 Ja heide' edesens mine pyhite' itzeni/ senpäle ette hekin olisit pyhitetyd Totuden cautta.
Ja heidän edessänsä minä pyhitän itseni/ senpäälle että hekin olisit pyhitetyt totuuden kautta.
17:20 Mutta em mine waiwoin heiden edhestens Rucole/ waan mös nijnen edest/ iotca heiden Sanans cautta wskouat Minun päleni/
Mutta en minä waiwoin heidän edestänsä rukoile/ waan myös niiden edestä/ jotka heidän sanansa kautta uskowat minun päälleni/
17:21 Senpäle ette he caiki pite ychte oleman/ ninquin sine Ise minus olet/ ia mine sinus/ ette hekin pite mös meisse ychte oleman/ Senpäle/ ette mailma wskois sinun lehettenexi minun.
Sen päälle että he kaikki pitää yhtä oleman/ niinkuin sinä Isä minussa olet/ ja minä sinussa/ että hekin pitää myös meissä yhtä oleman/ Senpäälle/ että maailma uskoisi sinun lähettäneeksi minun.
17:22 Ja mine annoin heille sen kircaudhen/ ionga sine minulle annoit/ Ette hekin pite olema' ychte/ ninquin mekin ycte olema.
Ja minä annoin heille sen kirkkauden/ jonka sinä minulle annoit/ Että hekin pitää oleman yhtä/ niinkuin mekin yhtä olemme.
17:23 Mine heisse/ ia sine minus/ ette heiden pite oleman teudheliset yhdes/ ia ette Mailma pite tieteme'/ ette sine minu' lehetit/ ia Racastit heite/ ninquin sine minuaki racastit.
Minä heissä/ ja sinä minussa/ että heidän pitää oleman täydelliset yhdessä/ ja että maailma pitää tietämän/ että sinä minun lähetit/ ja rakastit heitä/ niinkuin sinä minuakin rakastit.

17:24 Ise/ Mine tadhon/ ette cussa mine olen/ sielle heidhengi pite oleman iotcas minun andanut olet/ ette he minun Cunniani näkisit/ iongas minulle annoit/ Sille sine Racastit minua ennen Mailman alcua.
Isä/ Minä tahdon/ että kussa minä olen/ siellä heidänkin pitää oleman jotkas minun antanut olet/ että he minun kunniani näkisit/ jonkas minulle annoit/ Sillä sinä rakastit minua ennen maailman alkua.
17:25 Wanhurskas Ise/ ei ole mailma tundenut sinua/ Mutta mine tunsin sinun/ Ja nemet ymmersit ettes minun lehetit/
Wanhurskas Isä/ ei ole maailma tuntenut sinua/ Mutta minä tunsin sinun/ Ja nämät ymmärsit ettäs minun lähetit/
17:26 Ja mine tein tietteuexi/ heille sinun Nimes/ ia teenghi tietteuexi/ Senpäle ette se Rackaus/ iollas minua Racastit/ heisse olisi/ ia mine heisse.
Ja minä tein tiettäwäksi/ heille sinun nimesi/ ja teenkin tiettäwäksi/ Senpäälle että se rakkaus/ jollas minua rakastit/ heissä olisi/ ja minä heissä.

** En Rukoele Mailman edhest) Se on/ Mine eroitan Mailman ia ne Epeuskoiset Seuracunnasta ia nijste Christituista ette he tachtouat sotans huckua/ ninquin Psal. Mwtoin tule Mailman edheste rucoella/ ette hen palaiais Paranoxen cautta Jumalan tyge.*

XVIII Lucu.

18:1 COska Iesus nemet oli sanonut/ wlosmeni hen Opetuslastens cansa ylitze sen Oijan Cedron/ Sielle oli Yrttitarha sen siselle he' meni/ ia hene' Opetuslapsens.
Koska Jesus nämät oli sanonut/ ulos meni hän opetuslastensa kanssa ylitse sen ojan Kedron/ Siellä oli yrttitarha sen sisälle hän meni/ ja hänen opetuslapsensa.
18:2 Mutta Judas/ ioca henen petti/ tiesi mös sen Paican/ Sille Iesus tuli wsein sinne Opetuslastens cansa.
Mutta Judas/ joka hänen petti/ tiesi myös sen paikan/ Sillä Jesus tuli usein sinne opetuslastensa kanssa..
18:3 Coska nyt Judas oli ottanut cansans Jouckon/ ia ylimeisten Pappeden/ ia Phariseusten Palueliat/ tuli hen sinne Tulisoittoin/ Lychtyde'/ ia Otain cansa.
Koska nyt Judas oli ottanut kanssansa joukon/ ja ylimmäisten pappien/ ja phariseusten palwelijat/ tuli hän sinne tulisoihtujen/ lyhtyjen/ ja otain (sota-aseiden 1642) kanssa.
18:4 Quin nyt Iesus tiesi caiki/ mite henen cochtans tuleman piti/ nin hen edeskeui/ ia sanoi heille. Ketä te etzitte? He wastasit hende/ Iesusta

Nazarenust.
Kuin nyt Jesus tiesi kaikki/ mitä hänen kohtaansa tuleman piti/ niin hän edeskäwi/ ja sanoi heille. Ketä te etsitte? He wastasit häntä/ Jesusta Nazarenusta.
18:5 Iesus sanoi heille/ Mine olen. Mutta Judas ioca henen petti/ seisoi mös heiden cansans.
Jesus sanoi heille/ Minä olen. Mutta Judas joka hänen petti/ seisoi myös heidän kanssansa.
18:6 Quin nyt Iesus sanoi heille/ Mine olen. Astuit he tacaperin/ ia langesit mahan.
Kuin nyt Jesus sanoi heille/ Minä olen. Astuit he takaperin/ ja lankesit maahan.
18:7 Nin hen taas kysyi heille. Ketä te etzitte? Mutta ne sanoit/ Iesusta Nazarenust.
Niin hän taas kysyi heiltä/ Ketä te etsitte? Mutta he sanoit/ Jesusta Nazarenusta.
18:8 Iesus wastasi/ Mine sanoin teille ette Mine olen/ Jos te sis minua kysytte/ sallicat nemet menemeen/
Jesus wastasi/ Minä sanoin teille/ että minä olen/ Jos te siis minua kysytte/ sallikaat nämät menemään/
18:9 Senpäle ette se Puhe teuteteisin/ quin hen sanonut oli/ Em mine ychte nijste cadhottanut/ iotcas minun annoit.
Sen päälle että se puhe täytettäisiin/ kuin hän sanonut oli/ En minä yhtään niistä kadottanut/ jotkas minun annoit.
18:10 Nin Simon Petarilla oli Miecka/ weti hen sen wlos/ ia löij Ylimeisen Papin Paluelia/ ia poishackais henen Oikean Coruans. Ja sen Paluelian Nimi oli Malchus.
Niin Simon Petarilla oli miekka/ weti hän sen ulos/ ja löi ylimmäisen papin palwelijaa/ ja pois hakkasi hänen oikean korwansa. Ja sen palwelijan nimi oli Malchus.
18:11 Nin sanoi Iesus Petarille/ Piste sinun Mieckas tuppeen/ eikö minun pide iooman site Calki/ quin Ise minun andoi?
Niin sanoi Jesus Petarille/ Pistä sinun miekkasi tuppeen/ eikö minun pidä juoman sitä kalkkia/ kuin Isä minun antoi?
18:12 Mutta se Joucko/ ia se Ylimeinen Pämies/ ia Judasten Palueliat kijniotit Iesusen/ ia sidhoit henen/
Mutta se joukko/ ja se ylimmäinen päämies/ ja Judasten palwelijat kiinni otit Jesuksen/ ja sidoit hänen/
18:13 ia poisweit henen ensin Hannasen tyge (ioca oli Caiphasen Appi) ia oli

sen Wotinen Ylimeine' Pappi.
ja pois weit hänen ensin Hannaksen tykö (joka oli Kaiphasen appi) ja oli sen wuotinen ylimmäinen pappi.
18:14 Ja se Caiphas oli se/ ioca neuuon oli andanut Juttaille/ Ette tarpelinen olis ydhen Inhimisen coolla Canssan edeste.
Ja se Kaiphas oli se/ joka neuwon oli antanut juuttaille/ Että tarpeellinen olisi yhden ihmisen kuolla.
18:15 Ja seurasi Simon Petari Iesusta/ ia yxi toinen Opetuslapsi/ Se sama Opetuslapsi oli ylimeisen Papin tuttaua/ ia sisellemeni Iesusen cansa/ sen ylimeisen Papin Salijn. Mutta Petari seisoi wlcona Ouen edes.
Ja seurasi Simon Petari Jesusta/ ja yksi toinen opetuslapsi/ Se sama opetuslapsi oli ylimmäisen papin tuttawa/ ja sisälle meni Jesuksen kanssa/ sen ylimmäisen papin saliin. Mutta Petari seisoi ulkona owen edessä.
18:16 Nin se toinen Opetuslapsi/ ioca Ylimeisen Papin tuttaua oli wlosmeni/ Ja puhui Ouen wartialle/ ia siselletoi Petarin.
Niin se toinen opetuslapsi/ joka ylimmäisen papin tuttawa oli ulos meni/ Ja puhui owenwartijalle/ ja sisälle toi Petarin.
18:17 Nin sanoi se ouenuartia pica Petarille/ Etkö sine mös ole teme' Miehe' Opetuslapsista? Hen sanoi/ En ole.
Niin sanoi se owenwartija piika Petarille/ Etkö sinä myös ole tämän miehen opetuslapsista? Hän sanoi/ En ole.
18:18 Mutta Trengit ia Palueliat/ iotca olit hijliste Tulen tehnet (sille ette Wilu oli) seisoit/ ia Lämmittelit itzens.
Mutta rengit ja palwelijat/ jotka olit hiilistä tulen tehneet (sillä että wilu oli) seisoit/ ja lämmittelit itseensä.
18:19 Seisoi mös Petari Heiden cansans/ ia Lämmitteli itzens.
Seisoi myös Petari heidän kanssansa/ ja lämmitteli itseensä.
18:20 Nin se Ylimeine' Pappi Kysyi Iesuselle henen Opetuslapsistans/ ia henen Opetuxestans. Iesus wastasi hende/ Mine olen iulki puhunut mailman edes/ Mine olen aina opettanut Sinagogas/ ia Templis cuhunga caiki Juttat cokondeuat/ Ja em mine mite puhunut sala.
Niin se ylimmäinen pappi kysyi Jesukselta hänen opetuslapsistansa/ ja hänen opetuksistansa. Jesus wastasi häntä/ Minä olen julki puhunut maailman edessä/ Minä olen aina opettanut synagogassa/ ja tempis kuhunka kaikki juuttaat kokoontuwat/ Ja en minä mitään puhunut salaa.
18:21 Mites minulle kysyt? Kysy nijlle iotca cwlit mite mine olen heille puhunut. Catzo/ ne tieteuet mite mine olen sanonut.
Mitäs minultä kysyt? Kysy niiltä jotka kuulit mitä minä olen heille puhunut. Katso/ ne tietäwät mitä minä olen sanonut.

18:22 Ja quin hen nemet puhui Nin yxi nijste Paluelist iotca lesseseisoit/ annoi Iesusen Coruapwstin ia sanoi/ Nijngö sinun pite wastama' Ylimeiste Pappi?
Ja kuin hän nämät puhui. Niin yksi niistä palwelijoista jotka läsnä seisoit/ antoi Jesuksen korwapuustin ja sanoi/ Niinko sinun pitää wastaaman ylimmäisten pappi?
18:23 Iesus wastasi/ Jos mine pahasti puhuin/ nin tunnusta se Pahaxi. Mutta ios mine oikein puhuin/ mixis minua löödh?
Jesus wastasi/ Jos minä pahasti puhuin/ niin tunnusta se pahaksi. Mutta jos minä oikein puhuin/ miksis minua lyöt?
18:24 Ja Hannas lehetti henen sidhottuna sen Ylimeisen Papin Caiphaxen tyge.
Ja Hannas lähetti hänen sidottuna sen ylimmäisen papin Kaiphaksen tykö.
18:25 Mutta Simon Petari seisoi/ ia lämmitteli itzens. Nin sanoit he henelle/ Etkö sine mös ole henen Opetuslapsistans? Hen Kielsi ia sanoi/ En ole.
Mutta Simon Petari seisoi/ ja lämmitteli itseensä. Niin sanoit he hänelle/ Etkö sinä myös ole hänen opetuslapsistansa? Hän kielsi ja sanoi/ En ole.
18:26 Sanoi henelle yxi Ylimeisen Papin Paluelijst/ sen Lango ionga Coruan Petari poishackas/ Engö mine nehnyt sinua hene' cansans Yrttitarhas?
Sanoi hänelle yksi ylimmäisen papin palwelijoista/ sen lanko jonka korwan Petari pois hakkasi/ Enkö minä nähnyt sinua hänen kanssansa yrttitarhassa?
18:27 Taas Petari kielsi/ Ja cocto lauloi Cuckoi.
Taas Petari kielsi/ Ja kohta lauloi kukko.
18:28 Nin he weit Iesusen Caiphasen tygö Radztupan. Mutta se oli amulla/ Ja ei he mennyet Radztupan/ ettei heiden pitenyt saastuman/ Waan ette he madhaisit södhe Päsieis Lambaan/
Niin he weit Jesuksen Kaiphasen tykö raastupaan. Mutta se oli aamulla/ Ja ei he menneet raastupaan/ ettei heidän pitänyt saastuman/ Waan että he mahtaisit syödä Pääsiäislampaan/
18:29 Nin Pilatus wloslexi heiden tygens ia sanoi/ Mite Cannet te edestoot teme' Miehen wastan?
Niin Pilatus ulos läksi heidän tykönsä ja sanoi/ Mltä kannetta te edestuotte tämän mihen wastaan?
18:30 Wastasit he/ ia sanoit henelle/ Ellei hen olis Pahointekie/ emme me olis hende andanut sinun Haltuus.
Wastasit he/ ja sanoit hänelle/ Ellei hän olis pahantekijä/ emme me olisi häntä antaneet sinun haltuusi.
18:31 Nin sanoi Pilatus heille/ Nin ottaca te hende/ ia Domitka hende teiden Lain ielkin/

Niin sanoi Pilatus heille/ Niin ottakaa te häntä/ ja tuomitkaa häntä teidän lain jälkeen/
18:32 Nin sanoit Juttat henelle/ Ei meiden tule ketäken tappa/ Senpäle/ ette Iesusen Puhe piti teutettemen/ ionga he' sanoi/ merkiten/ mille colemalla henen piti coleman.
Niin sanoit juuttaat hänelle/ Ei meidän tule ketäkään tappaa/ Senpäälle/ että Jesuksen puhe piti täytettämän/ jonka hän sanoi/ merkiten/ millä kuolemallla hänen piti kuoleman.
18:33 Nin Pilatus taas sisellemeni Radztupan/ ia cutzui Iesusen ia sanoi henelle/ Oleko sine se Judasten Kuningas?
Niin Pilatus taas sisälle meni raastupaan/ ja kutsui Jesuksen ja sanoi hänelle/ Oletko sinä se judasten kuningas?
18:34 Iesus wastasi/ Sanotko sine sen itzestes/ Eli ouatko mwdh sen sinulle sanoneet minusta?
Jesus wastasi/ Sanotko sinä sen itsestäsi/ Eli owatko muut sen sinulle sanoneet minusta?
18:35 Pilatus wastasi. Ollenco mine Judeus? Sinun Canssas/ ia Ylimeiset Papit. Ylenannoit sinun minulle/ Mites tehnyt olet?
Pilatus wastasi. Olenko mina judeus? Sinun kansasi/ ja ylimmäiset papit. Ylenantoi sinun minulle/ Mitäs tehnyt olet?
18:36 Iesus wastasi/ Minun Waldakundan ei ole teste mailmast. Jos minun Waldakundan olis teste mailmast/ nin minun Palueliani tosin sen wooxi sotisit etten mine Juttaille ylenannetaisi. Mutta nyt ei ole minun Waldakundan tälde/
Jesus wastasi/ Minun waltakuntani ei ole tästä maailmasta. Jos minun waltakuntani olisi tästä maailmasta/ niin minun palwelijani tosin sen wuorksi sotisit etten minä juuttaille ylen annettaisi. Mutta nyt ei ole minun waltakuntan täältä/
18:37 Nin sanoi Pilatus henelle/ Sis sine olet Kuningas? Iesus wastasi/ Sine sen sanot/ Ette mine olen Kuningas. Sitewarten mine olen syndynyt/ ia mailman sitewarte' tullut/ ette minun pite Totudhen tunnustaman. Jocainen quin ombi Totudhesta/ hen cwle minun äneni.
Niin sanoi Pilatus hänelle/ Siis sinä olet kuningas? Jesus wastasi/ Sinä sen sanot/ että minä olen kuningas. Sitä warten minä olen syntynyt/ ja maailmaan sitä warten tullut/ että minun pitää totuuden tunnustaman. Jokainen kuin ompi totuudesta/ hän kuulee minun ääneni.
18:38 Pilatus sanoi henelle/ Mike ombi Totuus? Ja quin hen sen sanonut oli/ meni hen taas Judasten tyge/ ia sanoi heille/ Em mine leudhe ychten Syte henen cansans/

Pilatus sanoi hänelle/ Mikä ompi totuus? Ja kuin hän sen sanonut oli/ meni hän taas judasten tykö/ ja sanoi heille/ En minä löydä yhtään syytä hänen kanssansa/
18:39 Mutta teille o'bi tapa/ Ette minun pite pästeme' ydhen teille Päsieisznä/ Ettekö te sis tadho/ ette mine pästen teille Judasten Kuningan?
Mutta teillä ompi tapa/ Että minun pitää päästämän yhden teille Pääsiäisenä/ Etteko te siis tahdo/ että minä päästän teille judasten kuninkaan?
18:40 Taas he caiki hwsit ia sanoit/ Ei site/ waan Barrabam/ Mutta Barrabas oli yxi Röueri.
Taas he kaikki huusit ja sanoit/ Ei sitä/ waan Barraban/ Mutta Barrabas oli yksi ryöwäri.

XIX Lucu.

19:1 Nln otti sis Pilatus Iesusen ia rooskitzi hende/
Niin otti siis Pilatus Jesuksen ja ruoskitti häntä/
19:2 Ja ne Houit wänsit yden krunon Orientappurist/ ia panit hene' Päens/ ia he ymberikärit hene' Purpura waatteille ia sanoit/ Teme on Judaste' Kuningas.
Ja ne howit wäänsit yhden kruunun orjantappuroista/ ja panit hänen päähänsä/ ja he ympärikäärit hänen purppurawaatteilla ja sanoit/ Tämä on judasten kuningas.
19:3 Ja annoit henelle Coruapusti.
Ja annoit hänelle korwapuusti.
19:4 Taas Pilatus wloskeui ia sanoi heille Catzocat/ mine wloswien hene' teille/ ette te tiedheisit/ etten mine leudhä ychten Syte henen cansans.
Taas Pilatus ulos käwi ja sanoi heille katsokaat/ minä ulos wien hänen teille/ että te tietäisit/ etten minä löydä yhtään syytä hänen kanssansa.
19:5 Nin Iesus wlosmeni/ candaden ychte Orientappuraist Kruno/ ia Purpura waatetta. Ja hen sanoi heille/ Catzo mingemodoinen Inhiminen.
Niin Jesus ulos meni/ kantaen yhtä orjantappuraista kruunua/ ja purppurawaatetta. Ja hän sanoi heille/ Katso minkä muotoinen ihminen.
19:6 Coska ne Ylimeiset Papit ia Palueliat neit henen/ hwsit he ia sanoit Rirstinnaulitze ristinnaulitze he'de. Pilat9 sanoi heille/ Ottaca te he'de ia ristinnaulitca/ sille em mine leude ycten syte hene' cansans.
Koska ne ylimmäiset papit ja palwelijat näit hänen/ huusit he ja sanoit ristiinnaulitse ristiinnaulitse häntä. Pilatus sanoi heille/ Ottakaa te häntä ja ristiinnaulitkaa/ sillä en minä löydä yhtään syytä hänen kanssansa.

19:7 Wastasit hende Juttat/ Meille o'bi Laki/ ia meiden Lain ielken pite henen cooleman. Sille ette hen teki itzens Jumalan Poiaxi.
Wastasit häntä juuttaat/ Meillä ompi laki/ ja meidän lain jälkeen pitää hänen kuoleman. Sillä että hän teki teki itsensä Jumalan Pojaksi.
19:8 Coska nyt Pilatus temen Puhen cwli/ pelkesi he' enämin.
Koska nyt Pilatus tämän puheen kuuli/ pelkäsi hän enemmän.
19:9 Ja taas sisellemeni Radztupan/ Ja sanoi Iesuselle/ Custa sine olet? Mutta ei Iesus andanut henen wastaust.
Ja taas sisälle meni raastupaan/ Ja sanoi Jesukselle/ Kusta sinä olet? Mutta ei Jesus antanut hänen wastausta.
19:10 Nin sanoi Pilatus henelle/ Etkös miten minulle puhu? Etkös tiedhä ette minulla ombi Walda sinua Ristinnaulita/ ia minula ombi Walda sinua päste?
Niin sanoi Pilatus hänelle/ Etkös mitään puhu? Etkös tiedä että minulla ompi walta sinua ristiinnaulita/ ja minulla ompi walta sinua päästää?
19:11 IesuS wastasi/ Ei sinulla olis ychten walda minua wastan/ ellei se olis annettu sinulle ylhelde. Senteden henelle ombi swrembi syndi/ ioca minu' sinulle ylenannoi. Ja sijte aiasta etzi Pilatus hende päste.
Jesus wastasi/ Ei sinulla olisi yhtään waltaa minua wastaan/ ellei se olisi annettu sinulle ylhäältä. Sentähden hänelle ompi suurempi synti/ joka minun sinulle ylen antoi. Ja siitä ajasta etsi Pilatus häntä päästää.
19:12 Mutta Juttat husit/ ia sanoit/ Jos sine temen pästet/ nin et sine ole Keisarin ysteue/ Senteden/ Joca teke henens Kuningaxi/ se on Keisarit wasta'
Mutta juuttaat huusit/ ja sanoit/ Jos sinä tämän päästät/ niin et sinä ole keisarin ystäwä/ Sentähden/ Joka tekee hänens kuninkaaksi/ se on keisaria wastaan.
19:13 Mutta quin Pilatus temen puhen cwli/ wloswei hen Iesusen/ ia jstui Domiostolin päle/ sijne Paicas/ ioca cutzutan Lithostrotos/ mutta Hebreixi Gabatha.
Mutta kuin Pilatus tämän puheen kuuli/ ulos wei hän Jesuksen/ ja istui tuomiostuolin päälle/ siinä paikassa/ joka kutsutaan Lithostrotos/ mutta hebreaksi Gabatha.
19:14 Mutta se oli Päsieisen walmistus peiue/ lehes Cudhenel hetkelle. Ja hen sanoi Juttaille/ Catzocat teiden Kuningast.
Mutta se oli Pääsiäisen walmistuspäiwä/ lähes kuudennella hetkellä. Ja hän sanoi juuttaille/ Katsokaat teidän kuningasta.
19:15 Nin he hwsit/ Ota pois/ Ota pois/ Ristinnaulitze hende. Pilatus sanoi heille/ Pitekö minun Ristinnaulitzeman teiden Kuningan? Ne Ylimeiset Papit wastasit/ Ei ole meille Kuningast paitzi Keisarin.

Niin he huusit/ Ota pois/ Ota pois/ Ristiinnaulitse häntä. Pilatus sanoi heille/ Pitääkö minun ristiinnaulitseman teidän kuninkaan? Ne ylimmäiset papit wastasit/ Ei ole meillä kuningasta paitsi keisari.
19:16 Nin hen Ylenandoi henen heille Ristinnaulitta.
Niin hän ylen antoi hänen heille ristiinnaulittaa.
19:17 Mutta he otit Iesusen ia poisweit/ ia hen candadhen henen Ristiens wloslexi sihen Sijan/ ioca cutzutan Päcalloin Paicka/ Mutta Hebreixi Golgatha.
Mutta he otit Jesuksen ja pois weit/ ja hän kantaen hänen ristiänsä ulos läksi siihen sijaan/ joka kutsutaan pääkallon paikka/ mutta hebreaksi Golgatha.
19:18 Sielle he henen Ristin naulitzit/ Ja caxi mwta henen cansans cadhen polen/ ia Iesusen heide' keskellens.
Siellä he hänen ristiinnaulitsit/ Ja kaksi muuta hänen kanssansa kahden puoleen/ ja Jesuksen heidän keskellänsä.
19:19 Mutta Pilatus kirioitti ychden Pälekirioituxen/ ia pani sen Ristin päle/ ia oli nein kirioitettu/ Iesus Nazarenus Judasten Kuningas.
Mutta Pilatus kirjoitti yhden päällekirjoituksen/ ja pani sen ristin päälle/ ja oli näin kirjoitettu/ Jesus Nazarenus judasten kuningas.
19:20 Teme' sis päle kirioituxen luit monda Juttaista/ sille se Paikca oli lesse Caupungita cussa Chistus Ristinnaulittin.
Tämän siis päällekirjoituksen luit monta juuttaista/ sillä se paikka oli läsnä kaupunkia kussa Kristus ristiinnaulittiin.
19:21 Ja oli Hebreiixi/ ia Grekixi/ ia Latinaxi Kirioitettu. Nin sanoit Judasten Ylimeiset Papit Pilatuselle. Elos kirioitta Judaste' Kuningas/ Waan ette hen sanonut ombi/ Mine ole' Judasten Kuningas.
Ja oli hebreaksi/ ja krekiksi/ ja latinaksi kirjoitettu. Niin sanoit judasten ylimmäiset papit Pilatukselle. Älös kirjoita judasten kuningas/ Waan että hän sanonut ompi/ Minä olen judasten kuningas.
19:22 Pilatus wastasi/ Mite min kirioitin/ sen mine kirioitin.
Pilatus wastasi/ Mitä minä kirjoitin/ sen minä kirjoitin.
19:23 Mutta coska nyt ne Houit olit Iesusen Ristinnaulinet/ Otit ne henen Waatteins/ ia teit nelie Osa/ Itzecullengin Houille Osan/ ia sihen mös Hamen. Mutta se Hame oli wmbinainen/ ylhelde haman alhalle cokonans cudottu.
Mutta koska nyt he howit olit Jesuksen ristiinnaulinneet/ Otit ne hänen waatteensa/ ja teitä neljä osaa/ Itse kullenkin howille osan/ ja siihen myös hameen. Mutta se hame oli umpinainen/ ylhäältä hamaan alhaalle kokonansa kudottu.

19:24 Nin he sanoit keskenens/ Elkem me site rikoco/ waan heittekem ariuoin kenenge se pite oleman/ Senpäle ette Ramattu pideis teutettemen/ quin sano/ He ouat minun Waattein iakanet itzellens/ ia ouat arpa heittenet minun Hameni päle. Ja Houit tosin nemet teit.
Niin he sanoit keskenänsä/ Älkäämme me sitä rikkoko/ waan heittäkäämme arwan kenenkä se pitää oleman/ Senpäälle että Raamattu pitäis täytettämän/ kuin sanoo/ He owat minun waatteet jakaneet itsellensä/ ja owat arpaa heittäneet minun hameeni päällä. Ja howit tosin nämät teit.
19:25 Mutta Iesusen Ristin tykene seisoit/ henen Eitins/ ia henen Eitins Sisar/ Maria se Cleophan eme'de/ ia Maria Magdalena.
Mutta Jesuksen ristin tykönä seisoit/ hänen äitinsä/ ja hänen äitinsä sisar/ Maria se Cleophan emäntä/ ja Maria Magdalena.
19:26 Coska sijs Iesus Eitins neki/ ia Opetuslapsens/ iota he' racasti/ tykene seisouan/ sanoi hen Eitillens. Waimo/ Catzo sinun Poicas.
Koska siis Jesus äitinsä näki/ ja opetuslapsensa/ jota hän rakasti/ tykönä seisowan/ sanoi hän äitillens. Waimo/ Katso sinun poikas.
19:27 Sijtte hen sanoi Opetuslapselle/ Catzo sinun Eitis. Ja sijte hetkest/ otti Opetuslapsi sen tygens.
Sitten hän sanoi opetuslapselle/ Katso sinun äitis. Ja siitä hetkestä/ otti opetuslapsi sen tyköns.
19:28 Sijtte quin Iesus tiesi ette caiki io olit teutetyt/ ia ette Ramattu pideis teutettemen/ sanoi hen/ Mine ianon. Oli sijs pa'du yxi Astia teunens Eticat.
Sitten kuin Jesus tiesi että kaikki jo olit täytetyt/ ja ette Raamattu pitäisi täytettämän/ sanoi hän/ Minä janoan. Oli siis pantu yksi astia täynnäns etikat.
19:29 Mutta he teutit ydhen Sienen Eticalla/ ia panit sen ymberi Isopin/ ia pidhit sen henen Suuns edes.
Mutta he täytit yhden sienen etikalla/ ja panit sen ympäri isopin/ ja pidit sen hänen suunsa edessä.
19:30 Coska sis Iesus oli Etican ottanut/ sanoi hen/ Se on teutetty. Ja callisti Päens/ ia ylesannoi Hengens.
Koska siis Jesus oli etikan ottanut/ sanoi hän/ Se on täytetty. Ja kallisti päänsä/ ja ylenantoi henkensä.
19:31 Mutta ette se oli Walmistus peiue/ ia ei Rumit pitenyt oleman Ristin päle Sabbathina (Sille se sama Sabbathin peue oli swri) Rucolit Juttat Pilatust/ ette heiden Reidhens piti Ricottaman/ ia poisotettaman.
Mutta että se oli walmistuspäiwä/ ja ei ruumiit pitänyt oleman ristin päälle Sabbathina (Sillä se sama Sabbathin päiwä oli suuri) Rukoilit juuttaat Pilatusta/ että heidän reitensä piti rikottaman/ ja pois otettaman.

19:32 Nin tulit Houit ia ricoit sen ensimeisen Reidhet/ ia sen toisen/ ioca henen cansans Ristinnaulittu oli.
Niin tulit howit ja rikoit sen ensimmäisen reidet/ ja sen toisen/ joka hänen kanssansa ristiinnaulittu oli.
19:33 Mutta quin he tulit Iesusen tyge/ ia neit hene' io coolluexi/ ei he rickonet hene' Reisiens/
Mutta kuin he tulit Jesuksen tykö/ ja näit hänen jo kuolleeksi/ ei he rikkoneet hänen reisiänsä/
19:34 Waan yxi Houist auasi henen Kyliens keihehell. Ja cocta wloswoosi Weri ia Wesi.
Waan se yksi howista awasi hänen kyljensä keihäällä. Ja kohta uloswuosi weri ja wesi.
19:35 Ja se ioca temen neki/ hen ombi sen todhistanut/ ia henen Todhistuxens on tosi. Ja se sama tiete ette hen totta sano/ Senpälle ette te mös wskoisitta.
Ja se joka tämän näki/ hän ompi sen todistanut/ ja hänen todistuksensa on tosi. Ja se sama tietää että hän totta sanoo/ Sen päälle että te myös uskoisitte.
19:36 Sille nemet ouat tapactanut/ ette Ramattu teuteteisin. Ei teiden pide Lwta rickoman henes.
Sillä nämät owat tapahtuneet/ että Raamattu täytettäisiin. Ei teidän pidä luuta rikkoman hänessä.
19:37 Ja taas toinen Kirioitus sanopi/ He szauat nädhä/ iohonga he ouat pisteneet.
Ja taas toinen kirjoitus sanoopi/ He saawat nähdä/ johonka he owat pistäneet.
19:38 Senielkin Joseph Arimathiast/ ioca oli Iesusen Opetuslapsi/ sala/ Judasten Pelghon teden/ rucoli Pilatust ette hen sais poisotta Iesusen Rumin/ ia Pilatus sen salli.
Sen jälkeen Joseph Arimatiasta/ joka oli Jesuksen opetuslapsi/ salaa/ judasten pelon tähden/ rukoili Pilatusta että hän sais pois ottaa Jesuksen ruumiin/ ja Pilatus sen salli.
19:39 Nin tuli mös Nicodemus/ ioca ennen oli tullut öelle Iesusen tyge/ ia toi Mirrhan ia Aloen secotetun/ lehes sata marcka.
Niin tuli myös Nikodemus/ joka ennen oli tullut yöllä Jesuksen tykö/ ja toi Mirrhan ja Aloen sekoitetun/ lähes sata markkaa.
19:40 Nin he otit sis Iesusen Rumin/ ia kärit sen Linauaattehin/ hyuin haijulisil yrtil ninquin Judasten tapa oli Haudhata.
Niin he otit siis Jesuksen ruumiin/ ja käärit sen liinawaatteihin/ hywin

hajuisilla yrteillä niinkuin judasten tapa oli haudata.
19:41 Mutta sijne Paicas quin hen Ristinnaulittin/ oli yxi Yrttitarha/ ia Yrttitarhas yxi wsi Hauta/ cuhunga eikengen wiele ollut pandu/
Mutta siinä paikassa kuin hän ristiinnaulittiin/ oli yksi yrttitarha./ ja yrttitarhas yksi uusi hauta/ kuhunka ei kenkään wielä ollut pantu/
19:42 Johonga he panit Iesusen/ Judasten Walmistus peuen tehden/ ette se Hauta oli lesse.
Johonka he panit Jesuksen/ judasten walmistuspäiwän tähden/ että se hauta oli läsnä.

XX Lucu.

20:1 Mutta ychten Sabbathin peiuen/ tuli Maria Magdalena warhan/ coska wiele pimie oli/ Haudhalle/ ia neki Kiuen poisotetu' haudhalda.
Mutta yhtenä Sabbathin päiwän/ tuli Maria Magdalene warhain/ koska wielä pimeä oli/ haudalle/ ja näki kiwen pois otettu haudalta.
20:2 Nin hen iooxi/ ia tuli Simon Petarin tyge/ ia sen toisen Opetuslapsen tyge iota Iesus racasti/ ia sanoi heille/ He ouat poisottanet HErran haudast/ ia emme me tiedhä cuhunga he henen panit.
Niin hän juoksi/ ja tuli Simon Petarin tykö/ ja sen toisen opetuslapsen tykö jota Jesus rakasta/ ja sanoi heille/ He owat pois ottaneet Herran haudasta/ ja emme me tiedä kuhunka he hänen panit.
20:3 Nin Petari ia se toinen Opetuslapsi wlosmeni/ ia tulit Haudhan tyge.
Niin Petari ja se toinen opetuslapsi ulos meni/ ja tulit haudan tykö.
20:4 Mutta ne Caxi ynne ioxit/ ia se toinen Opetuslapsi edhelleioxi nopiama' quin Petari/ ia tuli edhelle Haudhan tyge.
Mutta ne kaksi ynnä juoksit/ ja se toinen opetuslapsi edellä juoksi nopeammin kuin Petari/ ja tuli edellä haudan tykö.
20:5 Ja quin he' sisellekurkisti/ neki hen kärilinat panduna/ Ei hen quitengan siselleme'nyt.
Ja kuin he sisälle kurkisti/ näki hän käärinliinat pantuna/ Ei hän kuitenkaan sisälle mennyt.
20:6 Nin tuli sijtte Simon Petrus henen ielkins/ ia meni Haudhan siselle/ ia näki Kärilinat panduna/
Niin tuli sitten Simon Petrus hänen jälkeensä/ ja meni haudan sisälle/ ja näki käärinliinat pantuna/
20:7 ia sen Hikilinan/ ioca henen Päens päle oli ollut/ ei Kärilinan cansan Pa'duna/ waan erinens kärittynä ychten paickan.
ja sen hikiliinan/ joka hänen päänsä päällä oli ollut/ ei käärinliinan kanssa

pantuna/ waan erinänsä käärittynä yhteen paikkaan.
20:8 Nin sisellemeni mös se toinen Opetuslapsi/ ioca edhelle tullut oli Haudhalle/ ia neki sen ia vskoi.
Niin sisälle meni myös se toinen opetuslapsi/ joka edellä tullut oli haudalle/ ja näki sen ja uskoi.
20:9 Sille eiuet he wiele Ramattu ymmertenet/ ette hene' piti ylesnousema' Cooleista.
Sillä eiwät he wielä Raamattua ymmärtäneet/ että hänen piti ylösnouseman kuolleista.
20:10 Nin taas ne Opetuslapsett menit iellens cokoon.
Niin taas ne opetuslapset menit jällens kokoon.
20:11 Mutta Maria Haudhan edes seisoi wlcona idkein. Coska hen sis idki/ nin hen kurckisti Haudhan siselle/
Mutta Maria haudan edessä seisoi ulkona itkein. Koska hän siis itki/ niin hän kurkisti haudan sisälle/
20:12 ia neki caxi Engelite Walkeis waatteis jstuan/ Se yxi päen poles/ ia se toine' Jalcain poles/ cuhunga he Iesusen Rumin pa'neet olit.
ja nekin kaksi enkeliä walkeissa waatteissa istuwan/ Se yksi pään puolessa/ ja se toinen jalkain puolessa/ kuhunka he Jesuksen ruumiin panneet olit.
20:13 Sanoit he henelle/ Waimo/ mites idket? Hen sanoi heille/ He ouat minun HERRAN poisottanet/ engä tiedhä cuhunga he panit henen.
Sanoit he hänelle/ Waimo/ mitäs itket? Hän sanoi heille/ He owat minun HERRAN pois ottaneet/ enkä tiedä kuhunka he panit hänen.
20:14 Coska hen nemet oli sanonut/ kiensi hen itzens tacaperin/ ia neki Iesusen seisouan/ ia ei tienyt ette se oli Iesus.
Koska hän nämät oli sanonut/ käänsi hän itsens takaperin/ ja näki Jesuksen seisowan/ ja ei tiennyt että se oli Jesus.
20:15 Sanoi Iesus henelle/ Waimo/ mites idket? Ketes etzit? Hen Lwli sen oleuan Yrttitarhanhaltijan/ ia sanoi hen henelle/ HERRA/ ios sine henen poiscannoit/ nin sanos minulle cuhungas henen panit/ ia mine henen otan.
Sanoi Jesus hänelle/ Waimo/ mitäs itket? Ketäs itket? Hän luuli sen olewan yrttitarhan haltijan/ ja sanoi hän hänelle/ HERRA/ jos sinä hänen pois kannoit/ niin sanos minulle kuhunkas hänen panit/ ja minä hänen otan.
20:16 IESUs sanoi henelle/ Maria. Nin hen kiensijn/ ia sanoi henelle/ Rabuni/ se on sanottu/ Mestari.
Jesus sanoi hänelle/ Maria. Niin hän kääntyi/ ja sanoi hänelle/ Rabbuni/ se on sanottu/ Mestari.
20:17 Sanoi Iesus henelle/ Ele minuhun Rupe/ sille em mine wiele ole * Ylesastunut minu' Iseni tyge. Waan mene minun Welieini tyge ia sano heille/

Mine ylesastun minun Iseni tyge/ ia teiden Isene tyge/ Ja Minu' Jumalani tyge/ ia teiden Jumalan tyge.
Sanoi Jesus hänelle/ Älä minuun rupea/ sillä en minä wielä ole ylös astunut minun Isäni tykö. Waan mene minun weljieni tykö ja sanoi heille/ Minä ylös astun minun Isäni tykö/ ja teidän Isänne tykö/ Ja minun Jumalani tykö/ ja teidän Jumalanne tykö.
20:18 Maria Magdalena tuli ia ilmoitti Opetuslapsille/ Mine olen HERRAN nehnyt/ ia neite hen minulle sanoi.
Maria Magdalena tuli ja ilmoitti opetuslapsille/ Minä olen HERRAN nähnyt/ ja näitä hän minulle sanoi.
20:19 Mutta sen sama' Sabbathin Echtona/ Coska Jo Ouet olit sulietudh/ cussa Opetuslapset olit coghotudh Judasten pelghon tedhen/ tuli Iesus/ ia seisoi heiden keskellens/ ia sanoi heill/ Rauha olko' teille.
Mutta sen saman Sabbathin ehtoona/ Koska jo owet olit suljetut/ kussa opetuslapset olit kokoontuneet judasten pelon tähden/ tuli Jesus/ ja seisoi heidän keskellänsä/ ja sanoi heille/ Rauha olkoon teille.
20:20 Ja quin hen sen sanonut oli/ nin hen osotti heille Kädhens ia Kylkens. Nin Opetuslapset jhastuit/ ette he HERRAN neit/
Ja kuin hän sen sanonut oli/ niin hän osoittti heille kätensä ja kylkensä. Niin opetuslapset ihastuit/ että he HERRAN näit/
20:21 Nin Iesus taas sanoi heille/ Rauha olkon teille. Ninquin Ise minun lehetti/ Nin mine mös lehetten teiden/
Niin Jesus taas sanoi heille/ Rauha olkoon teille. Niinkuin Isä minun lähetti/ Niin minä myös lähetän teidän/
20:22 Ja quin hen nemet sanonut oli/ puhalsi hen heiden pälens/ Ja sanoi heille/
Ja kuin hän nämät sanonut oli/ puhalsi hän heidän päällensä/ Ja sanoi heille/
20:23 Ottaca se Pyhe Hengi/ Joillen te synnit andexia'natt/ nijlle ne Andexiannetan. Ja ioillen te ne Pidhette/ nijllen ouat ne pidhetyt.
Ottakaa se Pyhä Henki/ Joillen te synnit anteeksi annatte/ niille ne anteeksi annetaan. Ja joillen te ne pidätte/ niillen owat ne pidetyt.
20:24 Mutta Thomas yxi nijste Cadhesttoistakymenest/ ioca cutzutan Caxoinen ei ollut heiden cansans/ coska Iesus tuli.
Mutta Thomas yksi niistä kahdestatoista kymmenestä/ joka kutsutaan kaksoinen ei ollut heidän kanssansa/ koska Jesus tuli.
20:25 Nin sanoit ne mwdh Opetuslapset henelle/ Me neim HERRan. Mutta hen sanoi heille/ Ellei mine näe henen Käsisens Naulain reiki/ ia piste minun Sormeni Naulain sijaan/ ia laske minun Käteni henen Kylkeens/ em

mine vsko.
Niin sanoit ne muut opetuslapset hänelle/ Me näimme HERRAN. Mutta hän sanoi heille/ Ellei minä näe hänen käsissänsä naulan reikiä/ ja pistä minun sormeni naulain sijaan/ ja laske minun käteni hänen kylkeensä/ en minä usko.
20:26 Ja Cadexan peiuen perest/ taas olit henen Opetuslapsensa sielle/ ia Thomas heidhen cansans. Tuli Iesus quin ouet sulietut olit/ ia seisoi keskelle heidhen seasans ia sanoi/ Rauha olkon teille.
Ja kahden päiwän perästä/ taas olit hänen opetuslapsensa siellä/ ja Thomas heidän kanssansa. Tuli Jesus kuin owet suljetut olit/ ja seisoi keskellä heidän seassansa ja sanoi/ Rauha olkoon teille.
20:27 Sijtte hen sanoi Thomaselle/ Piste sinun sormes tenne/ ia catzo minun Käsieni/ Ja oienna tenne sinun Kätes/ ia piste minun Kylkeni/ ia ele ole Epeuskoinen waan vskolinen.
Sitten hän sanoi Thomakselle/ Pistä sinun sormes tänne/ ja katso minun käsiäni/ Ja ojenna tänne sinun kätesi/ ja pistä minun kylkeeni/ ja älä ole epäuskoinen waan uskollinen.
20:28 Thomas wastasi ia sanoi henelle/ Minun HERRAN ia minun Jumalan.
Thomas wastasi ja sanoi hänelle/ Minun HERRANI ja minun Jumalani.
20:29 Iesus sanoi henelle/ Ettes neit minun Thomas/ nin sine wskoit. Autuat ouat ne iotca ei nehnet/ ia vskoit.
Jesus sanoi hänelle/ Ettäs näit minun Thomas/ niin sinä uskoit. Autuaat owat ne jotka ei nähneet/ ja uskoit.
20:30 Teki mös Iesus tosin monda mwta merki henen Opetuslastens nähden iotca ei ole kirioitetut tesse Kirias.
Teki myös Jesus tosin monta muuta merkkiä hänen opetuslastensa nähden jotka ei ole kirjoitetut tässä kirjassa.
20:31 Mutta neme ouat kirioitetut/ senpäle ette te vskoisitta/ ette Iesus ombi Christus se Jumalan Poica/ Ja ette te Elemen saatta vskon cautta henen nimeens.
Mutta nämä owat kirjoitetut/ senpäälle että te uskoisitte/ että Jesus ompi Kristus se Jumalan Poika/ Ja että te elämän saatte uskon kautta hänen nimeensä.

XXI Lucu.

21:1 Senperest ilmoitti Iesus taas itzens Tyberian Mere' tyken/ Ja hen ilmoitti henens nein.
Sen perästä ilmoitti Jesus taas itsens Tiberian meren tykön/ Ja hän ilmoitti

hänens näin.
21:2 Simon Petrus ia Thomas ioca cutzutan Caxoinen/ olit ynne/ ia Nathanael ioca oli Canast Galilean maalda/ ia ne Zebedeusen poiat/ ia caxi mwta hene' Opetuslapsista's.
Simon Petrus ja Thomas joka kutsutaan kaksoinen/ olit ynnä/ ja Nathanael joka oli Kanasta Galilean maalta/ ja ne Zebedeuksen pojat/ ja kaksi muuta hänen opetuslapsistansa.
21:3 Sanoi Simon Petari heille/ Mine menen calahan. Ne sanoit henelle/ Me tulema mös cansas. Nin he vloslexit ia astuit cocta wenhesen/ ia ei he sine öenä miteken saneet.
Sanoi Simon Petari heille/ Mutta menen kalaan. Ne sanoit hänelle/ Me tulemme myös kanssasi. Niin he ulos läksit ja astuit kohta weneeseen/ ja ei he sinä yönä mitäkään saaneet.
21:4 Mutta coska io Homen oli/ seisoi Iesus rannalla. Ei quitenga Opetuslapset tiennet ette se Iesus oli.
Mutta koska jo huomen oli/ seisoi Jesus rannalla. Ei kuitenkaan opetuslapset tienneet että se Jesus oli.
21:5 Sanoi Iesus heille/ Piltit ongo teille miten sötewäte? He wastasit hende/ Ei.
Sanoi Jesus heille/ Piltit onko teillä mitään syötäwätä? He wastasit häntä/ Ei..
21:6 Nin hen sanoi heille/ Laskecat werkona oikiall polen wenecte/ nin te leudhette. Nin he laskit/ ia tuli nin palio caloia ettei he woineet site wete.
Niin hän sanoi heille/ Laskekaat werkkonne oikealle puolen wenettä/ niin te löydätte. Niin he laskit/ ja tuli niin paljon kaloja ettei he woineet sitä wetää.
21:7 Nin sanoi se opetuslapsi iota Iesus racasti Petarille/ HERRA se ombi. Coska Simon Petari sen cwli/ ette se oli HERRa/ wötti hen hamen ymberillens (sille hen oli alasti) ia heitti itzens Meren.
Niin sanoi se opetuslapsi jota Jesus rakasti Petarille/ HERRA se ompi. Koska Simon Petari sen kuuli/ että se oli HERRA/ wyötti hän hameen ympärillensä (sillä hän oli alasti) ja heitti itsensä mereen.
21:8 Mutta ne mwdh Opetuslapset tulit wenehelle/ Sille eiuet he olluet caucan maalda/ wan lehes caxi sata kyneret/ ia wedhit wercoi caloinens.
Mutta ne muut opetuslapset tulit wenheelle/ Sillä eiwät he olleet kaukana maalta/ waan lähes kaksi sataa kyynärät/ ja wedit werkkoja kaloinensa.
21:9 Quin he nyt olit malle astunet/ Neit he Hilet panduna ia calan ninen päle ia Leiuen.
Kuin he nyt olit maalle astuneet/ Näit he hiilet pantuna ja kalan niiden päällä ja leiwän.

21:10 Sanoi IesuS heille/ Tocat tenne niste caloista iotca te nyt saitte.
Sanoi Jesus heille/ Tuokaat tänne niistä kaloista jotka te nyt saitte.
21:11 Simon Petari ylesastui ia weti werkot maalle teunens Swri caloia/ sata wisikymmende ia colmet. Ja waicka he nin monda olit/ ei quitenga werkot rickunet.
Simon Petari ylösastui ja weti werkot maalle täynnänsä suuria kaloja/ sata wiisikymmentä ja kolmet. Ja waikka he niin monta olit/ ei kuitenkaan werkot rikkoontuneet.
21:12 Iesus sanoi heille/ Tulcat rualle. Mutta eikengen Opetuslapsista wskaltanut hende kysye sanodhen/ kucas olet? Sille he tiesit sen oleuan HERRAN
Jesus sanoi heille/ Tulkaat ruualle. Mutta eikenkään opetuslapsista uskaltaneet häntä kysyä sanoen/ kukas olet? Sillä he tiesit sen olewan HERRAN.
21:13 Nin Iesus tuli ia otti Leiuen ia andoi heille. Ja samalmoto mös Calan.
Niin Jesus tuli ja otti leiwän ja antoi heille. Ja samalla muotoa myös kalan.
21:14 Teme ombi nyt se colmas kerta ette Iesus ilmestui henen Opetuslapsillens/ sijtte quin hen ylesnosnut oli coolleista.
Tämä ompi nyt se kolmas kerta että Jesus ilmestyi hänen opetuslapsillensa/ sitten kuin hän ylösnoussut oli kuolleista.
21:15 Coska he ny olit söneet/ sanoi Iesus Simon Petarille. Simon Joannis/ Racastacos minua enämin quin nämet? Hen sanoi henelle. Ja HErra/ sine tiedhet ette mine Racastan sinua. Sanoi hen henelle/ Roki minun Caritzoitan.
Koska he nyt olit syöneet/ sanoi Jesus Simon Petarille. Simon Jonannis/ Rakastatkos minua enemmin kuin nämät? Hän sanoi hänelle. Ja Herra/ sinä tiedät että minä rakastan sinua. Sanoi hän hänelle/ Ruoki minun karitsoitani.
21:16 Sanoi hen taas henelle iellens/ Simon Joannis/ Racastacos minua? Hen sanoi henelle/ Ja HErra/ sine tiedhet ette mine Racastan sinua. Sanoi hen henelle Roki minun Lambaitan.
Sanoi hän taas hänelle jällens/ Simon Joannis/ Rakastatkos minua? Hän sanoi hänelle/ Ja Herra/ sinä tiedät että minä rakastan sinua. Sanoi hän hänelle Ruoki minun lampaitani.
21:17 Sanoi hen henelle Colmanen kerdhan. Simon Joannis/ Racastacos minua? Petari tuli murehesans/ ette hen colmanen kerdhan henelle sanoi/ Racastacos minua/ ia sanoi henelle/ HErra/ sine caiki tiedhet/ sine tiedhet ette mine Racastan sinua. Sanoi Iesus henelle/ Roki minun Lambaitan.
Sanoi hän hänelle kolmannen kerran. Simon Joannis/ Rakastatkos minua? Petari tuli murheessansa/ että hän kolmannen kerran hänelle sanoi/ Rakastatkos minua/ ja sanoi hänelle/ Herra/ sinä kaikki tiedät/ sinä tiedät

että minä rakastan sinua. Sanoi Jesus hänelle/ Ruoki minun lampaitani.
21:18 Totisest totisest sano' Mine sinulle/ Coska sine olit Noori/ nin sine itzes wötit/ ia keuit cuhungas tactolit/ Mutta coskas wanhanet/ nin sine wlosoijenat kädes/ ia toine' sinu' wöttepi/ ia wiepi cuhunga et sine tadho.
Totisesti totisesti sanon minä sinulle/ Koska sinä olit nuori/ niin sinä itsesi wyötit/ ja käwit kuhunkas tahtoilit/ Mutta koskas wanhenet/ niin sinä ulos ojennat kätesi/ ja toinen sinun wyöttääpi/ ja wiepi kuhunka et sinä tahdo.
21:19 Mutta sen hen sanoi/ merkiten mille Colemalla henen piti Jumalata cunnioitzeman.
Mutta sen hän sanoi/ merkiten millä kuolemalla hänen piti Jumalata kunnioitseman.
21:20 Ja quin hen site sanonut oli/ sanoi hen henelle/ Seura minua. Nin Petari kiensijn ymberins/ ia neki sen Opetuslapsen seuraua'/ iota Iesus Racasti/ ioca mös Iesusen Rinnoilla Eectolises maannut oli/ ia oli sanonut/ HERRA/ cuca se on ioca sinun pette?
Ja kuin hän sitä sanonut oli/ sanoi hän hänelle/ Seuraa minua. Niin Petari käänsin ympärinsä/ ja näki sen opetuslapsen seuraawan/ jota Jesus rakasti/ jota myös Jesuksen rinnolla ehtoollisessa maannut oli/ ja oli sanonut/ HERRA/ kuka se on joka sinun pettää?
21:21 Coska sis Petari temen neki/ sanoi hen Iesuselle/ HERRA/ ende sis temen?
Koska siis Petari tämän näki/ sanoi hän Jesukselle/ HERRA/ entä siis tämän?
21:22 Iesus sanoi henelle/ Jos mine tadhoisin/ ette hen pysyis sihenasti quin mine tulen/ mite sinu' sihen tule? Seura sine minua.
Jesus sanoi hänelle/ Jos minä tahtoisin/ että hän pysyisi siihen asti kuin minä tulen/ mitä sinun siihen tulee? Seuraa sinä minua.
21:23 Nin teme puhe wloslexi Weliesten seas/ Ei teme Opetuslapsi coole. Ja ei sanonut Iesus henelle/ Ei hen coole/ Waan ios mine tadhon ette hen pysyis sihenasti ette mine tulen/ mite sinun sihen tule?
Niin tämä puhe ulosläksi weljesten seassa/ Ei tämä opetuslapsi kuole. Ja ei sanonut Jesus hänelle/ Ei hän kuole/ Waan jos minä tahdon että hän pysyisi siihen asti että minä tulen/ mitä sinun siihen tulee?
21:24 Teme on se Opetuslapsi ioca neiste todhista/ ia ombi nämet kirioittanut/ Ja me tiedhem/ ette henen Todhistuxens on tosi.
Tämä on se opetuslapsi joka näistä todistaa/ ja ompi nämät kirjoittanut/ Ja me tiedämme/ että hänen todistuksensa on tosi.
21:25 Ouat mös mo'da mwta/ iotca Iesus teki/ Cutka/ ios ne iocaitzet kirioitetaisin/ em mine lwle/ ette coko Mailma wedhäis ne Kiriat/ iotca

pideis Kirioitettaman.

Owat myös monta muuta/ jotka Jesus teki/ Kutka/ jos ne jokaiset kirjoitettaisiin/ en minä luule/ että koko maailmaan wetäisi ne kirjat/ jotka pitäisi kirjoitettaman.

Pyhen Johannesen Euangeliumin Loppu

Alcupuhe Apostolein Tekoin päle.

TEme Kiria pite Lwettaman ia tutkittaman/ Ei ninquin mwtomat tehnet ouat/ Quin Pyhe Lucas olis waiwoin Apostolitten Hyuet Teghot eli Hyuen/ Elemen nille Esikuuaxi/ erinomaisesta tesse kirioittanut. Ninquin Pyhe Augustinus ia moni mw/ temen Kirian sen parahan Esikuuan edest pitenyet ouat/ Ette Apostolit ynne Christikunna' cansa/ ouat caiki Tauarat pitenyet ychteisse etc. Joca meno ei quitengan cauuan wipynyt/ Mutta aijalans piti Lackaman. Waan se pälen meiden tule paramin merkite/ Ette Pyhe Lucas temen Kirian cansa coco Christikunda opetta/ haman Mailman Loppun asti/ sen oikean Päcappalen Christilisest Opist/ Quin ombi/ Ette Caiki/seke Juttat ette Pacanat/ seke Wanhurskat/ ette Syndiset wanhurscaxi tuleuat ainoast vskost Iesusen Christusen päle/ ilman caiken Lain auuta/ eli meiden tödhen ansiota. Jotca osottauat seke Apostolitten/ Petarin/ Paualin/ Stephanin/ Philippusen/ ia muiden Apostolitten sarnat/ seke mös Pacanaiten ia Judasten Esikuuat. Sencaltainen Asia ombi se swrin tila ia syy/ ette hen temen Kjrian kirioitti. Senteden Hen mös nin wekeuesti hoke/ Ei waiwoin Apostolitte' Sarnoi Uskosta Christusen päle/ quinga seke Pacanat ette Juttat sen cautta piti wanhurskaxi tuleman ilman caiketa a'siota ia tööt Mutta mös sencaltaisen Opin Esikuuat ia teghot/ Quinga ne Pacanat/ ninquin Juttaatki waiwoin Eua'geliumin cautta/ ilman Laki ouat wanhurskaxi tullut. Ja ninquin P. Petari todhista 10 ia 15 Lugus. Ettei Jumala tesse Asias ychte eroitusta pitenyt Judasten ia Pacanain waihella. Waan ninquin hen Pacanoille/ iotca ilman Laita elit/ sen Pyhen Hengen annoi Euangeliumin cautta. Nin hen mös sen saman annoi Juttaille/ Euangeliumin ia ainoa' Wskon sarnamisen cautta/ ia ei Lain cautta/ taicka heiden Töidens ia ansions teden/ eike mös sen Wffrin ia Palueluxen cautta/ quin Lais kesketty oli. Ja nin hen asetta tesse Kirias ychten/ seke se' Opin vskost/ ette mös Wskon Esikuuat. Senteden macta teme Kiria kylle cutzutta yxi Toimitus ylitze Pyhen Paualin Lehetuskiriain. Sille mite pyhe Pauali opetta ia neuuo sanoilla ia puheilla pyhista Ramatuista/ site pyhe Lucas tesse osotta/ ia todhista Esikuuilla ia Teghoilla/ ette se iuri nin kieunyt o'bi ia nin kieumen pite/ quin pyhe Pauali opetapi/ nimittein. Ettei yxiken Laki/ eike yxiken Töö/ woi Inhimisi wanhurscautta eli wapautta/ Mutta waiwoin se Wsko Christusen päle. Ja sine leudhet tesse Kirias ydhen caunin Speilin/ iossas mahdat nähdhä/ sen todhen oleuan/ ette SULA WSCO WANHURSCAUTTA. Sille temen cappalen Esikuuat ia Tekot tesse Kirias ouat/ quin sen todhistauat/ iotca sinua eike wiettele/ eike walectele/ waan paramin Wskosa wachwistauat ia lohuttauat. Sille catzo nyt itze/ quinga pyhe Pauali on palainut ia kiendynyt. Nin mös quinga se Pacana Cornelius kiendui pyhen Petarin sanain cautta/ ninquin Engeli henelle ennen sanoi. Sille Petarin tuli sarnata henelle/ minge cautta henen piti autuaxi tuleman. Samalmoto mös se Manwanhin Sergius ia caiki Caupungit/ ioissa pyhe Pauali ia Barnabas sarnasit. Catzo mös sen ensimeisen Apostolitten neuuon päle/ ionga he Jerusalemis

pidhit. Act. 15. Catzo mös caiki pyhen Petarin sarnat/ Stephanin ia Philippusen/ Nin sine leudhet ett se caiki sinne pein kieupi/ Ette meiden waan Christusen Wskon cautta/ ilman Laki ia Töite/ pite armohon tuleman/ ia wanhurscaxi. Ja sen me taidham temen Kirian cansa hyuin osotta/ ia Wastanseisowaisten suun sangen kempist ia wäkeueste kijnitukita/ Jotca meite Lain päle ia meiden oma' Töiden tyge lehetteuet/ ia heiden hullun tyhmydhens ilmoittauat caiken Mailman edes. Senteden mös Lucas sano/ ette sencaltainen Wskon esikuua/ on mös ne Hurscat Juttat (iotca olit vskon saneet) sangen wahwistanut. Ja ne mwdh Wskottomat Juttat ouat senwoxi hulluxi ia kiuckun tulluet. Quin ei mös palio ihmet ollut/ ette he Laissa yleskaswatetut olit/ ia sijnä samas hamast Abrahamist olit hariotetut/ Josta he mös närckestyit/ ette Pacanat/ iotca olit ilman Laita ia Jumalata/ piti heiden werdaitzens Jumalan Armois oleman. Mutta ette meiden Canssa/ iotca caiki Pacanat olema/ sencaltaiset Cappalet sille wirca laitauat ia Wainouat/ se on tuhat Osa pahembi/ Ette me selkesti tesse näemme/ ia ei kielde taidha/ ette Jumalan Armo ia Christusen tundemus/ on tullut meiden Esijseden cochtan/ ilman Laki ia ansiota/ ia/ silloin quin he wiele olit Hirmulises Epeiumaludhes ia pilcas. Mutta iuri nin palio he sen cautta/ pilcans ia wainons cansa woitit/ quin Juttatki heide' pahudens ia coirudens cautta woitit. Sille ette Jumala oli ennen sencaltaisita Käänyt/ ia Mosesen cautta andanut ilmoitta/ Mine tadhon teite wihoitella ninen cansa/ iotca ei ouat minun Canssan/ ia yhden tyhmen Canssan cautta tadon teite Hullutta. Ja Oseas 2. Lugus/ Mine cutzun sen minun Canssaxeni/ ioca ei oleca minun Canssan (Se on/ quin ilman Laki ia Töite elepi) ia on quitengin ne pitenyt. Juri nin mös tapactupi meiden Wiholisten/ ette Jumala heite Hylkepi (quin hen io on Ruuenut) ette he henen Armons Christuses haluemaxi piteuet/ quin Laki ia oma ansiotans. Mutta eiuet he site vsko/ sihenasti quin he sen (ninquin Juttatki) itze näkeuet ia cadhotuxens leuteuet.

Apostolein Teghot/ quin on/ Se Toinen Cappale Pyhe' Lucan Euangeliumist

Ensimeinen Lucu.

1:1 Sijne tosin entises Kirias mine ole' Puhunut (O Racas Theophile) caikista nijste/ quin Iesus Rupesi seke tekemen ette opettama'
Siinä tosin entises kirjassa minä olen puhunut (Oi rakas Theophile) kaikista niistä/ kuin Jesus rupesi sekä tekemään että opettamaan.
1:2 Hama' sihen peiuen asti/ cuna hen oli ylesotettu/ Sijtte quin hen Apostoleiten (iotca hen wloswalinut oli) pyhen Hengen cautta oli keskyn andanut.
Hamaan siihen päiwään asti/ kuna hän oli ylösotettu/ Siitä kuin hän apostoleitten (jotka hän uloswalinnut oli) Pyhän Hengen kautta oli käskyn antanut.
1:3 Joille hen mös Kersimise's ielkin oli itzens eleuexi osottanut moninaisen opettamisen cautta/ ia neutteli hene's heille Neliekymende peiue/ ia puhui heille Jumalan Waldakunnast.
Joille hän myös kärsimisensä jälkeen oli itsensä eläwäksi osoittanut

moninaisen opettamisen kautta/ ja näytteli hänensä heille neljäkymmentä päiwää/ ja puhui heille Jumalan waltakunnasta.
1:4 Ja quin he' heite oli coonut/ kielsi hen heite Jerusalemist poismenemest waan Odhottaman Isen Lupausta/ Josta te cwlluet oletta (ma hen) minulda.
Ja kuin hän heitä oli koonnut/ kielsi hän heitä Jerusalemista pois menemästä waan odottamaan Isän lupausta/ Josta te kuulleet olette minulta.
1:5 Sille ette Johannes tosin wedhelle castoi/ Mutta teiden pite pyhelle Hengelle castettaman/ ei nyt monen peiuen peräst.
Sillä että Johannes tosin wedellä kastoi/ Mutta teidän pitää Pyhällä Hengellä kastettaman/ ei nyt monen päiwän perästä.
1:6 Coska he sis cocondunet olit/ kysyit he henelle sanoden/ HERRA/ nytkös ylesrakennat sen Israelin Waldakunnan?
Koska he siis kokoontuneet olit/ kysyit he hänelle sanoen/ HERRA/ nytkös ylösrakennat sen Israelin waltakunnan?
1:7 Nin hen sanoi heille/ Ei teiden tule tiete aica eli hetki/ iotca Ise o'bi pannut henen woimasans.
Niin hän sanoi heille/ Ei teidän tule tietää aikaa eli hetki/ jotka Isä ompi pannut hänen woimassansa.
1:8 Waan teiden pite saaman sen pyhen Hengen auwun/ ioca teiden pälen tulepi. Ja teiden pite oleman minun todhistaiani/ ei waiuoin Jerusalemis/ mutta mös caikes Judeas ia Samarias/ ia sijtte Haman Maan ären
Waan teidän pitää saaman se Pyhän Hengen awun/ joka teidän päällen tuleepi. Ja teidän pitää oleman minun todistajani/ ei waiwoin Jerusalemis/ mutta myös kaikes Judeassa ja Samariassa/ ja siitä hamaan maan ääreen.
1:9 Ja quin hen nämet sanonut oli/ nin hen heiden nähdens ylesotettin/ ia yxi Pilui ylesuei henen heiden silmeins edest.
Ja kuin hän nämät sanonut oli/ niin hän heidän nähdens ylösotettiin/ ja yksi pilwi ylösjäi hänen heidän silmäinsä edest.
1:10 Ja quin he catzelit Taiuasen henen mennesens/ Catzo/ nin seisoit heiden tykenens caxi Mieste walkeis waatteis/ iotca mös sanoit/
Ja kuin he katselit taiwaaseen hänen mennessänsä/ Katso/ niin seisoit heidän tykönänsä kaksi miestä walkeissa waatteissa/ jotka myös sanoit/
1:11 Te Galilean miehet/ mite te seisotta ia catzotta Taiuasen? Teme Iesus ioca teilde ylesotettin Taiuasen/ hen ombi nin tuleua/ quin te näitte henen meneuen Taiuasen.
Te Galilean miehet/ mitä te seisotte ja katsotte taiwaaseen? Tämä Jesus joka teiltä ylösotettiin taiwaaseen/ hän ompi niin tulewa/ kuin te näitte hänen menewän taiwaaseen.

1:12 Nin he palasit Jerusalemin Woorelda/ ioca cutzutan Olio meki/ ia taambana on Jerusalemist ydhen Lepopeiuekunnan matka.
Niin he palasit Jerusalemiin wuorelta/ joka kutsutaan Öljymäki/ ja taampana on Jerusalemista yhden lepopäiwäkunnan matka.
1:13 Ja quin he siselletulit/ nin he ylesastuit sihen Salijn/ cussa nämet oleskelit/ Petari ia Jacobus/ Johannes ia Andreas/ Philippus ia Thomas/ Bartholomeus ia Mattheus/ Jacobus Alphein poica ia Simon Zelotes/ Ja Judas Jacobin weli.
Ja kuin he sisälle tulit/ niin he ylös astuit siihen saliin/ kussa nämät oleskelit/ Pietari ja Jakobus/ Johannes ja Andreas/ Philippus ja Thomas/ Bartholomeus ja Mattheus/ Jakobus Alphein poika ja Simon Zelotes/ ja Judas Jakobin weli.
1:14 Nämet caiki olit alati ynne yximielisesta Rucouxes ia auxenshwtamises ynne Waimoin/ ia Marian Iesusen eitin cansa/ ia henen Welieins cansa.
Nämät kaikki olit alati ynnä yksimielisestä rukouksessa ja awuksi huutamisessa ynnä waimoin/ ja Marian Jesuksen äitin kanssa/ ja hänen weljeinsä kanssa.
1:15 Ja nijne peiuine ylesnousi Petari Opetuslasten seas/ ia sanoi (ia oli Joucko nimilde ychten lehes caxikymende toista sata)
Ja niinä päiwinä ylösnousi Pietari opetuslasten seassa/ ja sanoi (ja oli joukko nimeltä yhtään lähes kaksikymmentä toista sataa)
1:16 Te Miehet ia Weliet/ Sen Kirioituxen piti teutetteme'/ ionga pyhe Hengi ennen sanonut oli Dauidin suun läpitze Judasesta/ ioca oli heiden Johdattaians quin Iesusen kijniotit/
Te miehet ja weljet/ Sen kirouksen piti täytettämän/ jonka Pyhä Henki ennen sanonut oli Dawidin suun läwitse Judasesta/ joka oli heidän johdattajansa kuin Jesuksen kiinni otit/
1:17 Sille ette hen oli meiden Luussa luettu/ ia on temen Wirghan meiden cansam saanut/
Sillä että hän oli meidän luwussa luettu/ ja on tämän wiran meidän kanssamme saanut/
1:18 Teme o'bi ansanut sen Pellon Wärydhen palcasta/ ia itzens hirtti/ ia on keskelde cachti pacachtanut/ ia caiki henen Siselyxens wlosputoisit.
Tämä ompi ansainnut se pellon wääryyden palkasta/ ja itsensä hirtti/ ja on keskeltä kahtia pakahtunut/ ja kaikki hänen sisällyksensä ulos putoisit.
1:19 Ja se ilmestui caikille/ iotca Jerusalemis asuuat/ nin ette se sama Peldo cutzutan heiden Kielellens Hakeldama/ se on/ Weri peldo.
Ja se ilmestyi kaikille/ jotka Jerusalemissa asuwat/ niin että se sama pelto kutsutaan heidän kielellänsä Hakeldama/ se on/ Weripelto.

1:20 Sille se on kiriotettu Psaltari Ramatus/ Henen Cotons pite tuleman kylmille/ Ja ei pide oleman sijne asuijanda. Ja henen Pijspawdhens toinen pite saaman.
Sillä se on kirjoitettu psaltari Raamatussa/ Hänen kotinsa pitää tuleman kylmille/ Ja ei pidä oleman siinä asujainta. Ja hänen piispautensa toinen pitää saaman.
1:21 Nin pite nyt neiste Miehiste/ iotca meiden cansan ouat olluet (caiken sen aijan culla HERRA IesuS wlos ia sisellekeui meiden cansan/
Niin pitää nyt näistä miehistä/ jotka meidän kanssan owat olleet (kaiken sen ajan kulla HERRA JesuS ulos ja sisälle käwi meidän kanssan/
1:22 Ruueten Johannesen Castesta/ hama' sihen peiuen asti/ cuna hen meilde ylesotettin) yxi otettama' hene' Ylesnousemisens Todistaiaxi ynne meiden cansam.
Ruweten Johanneksen kasteesta/ hamaan siihen päiwään asti/ kuna hän meiltä ylösotettiin) yksi otettaman hänen ylösnousemisensa todistajaksi ynnä meidän kanssamme.
1:23 Ja he asetit caxi ehdolle/ Josephin ioca cutzutin Barsabas/ ioca mös lijalda Nimelde cutzuta' Just9/ Ja Mathiasen.
Ja he asetit kaksi ehdolle/ Josephin joka kutsuttiin Barsabas/ joka myös liialta nimeltä kutsutaan Justus/ ja Matthiaksen.
1:24 Rucolit ia sanoit/ Sine HERRA ioca caikein sydhemet tunnet/ osota cumman sine neiste Cadhest olet wloswalinnut
Rukoilit ja sanoit/ Sinä HERRA joka kaikkein sydämet tunnet/ osoita kumman sinä näistä kahdesta olet ulos walinnut
1:25 Ette henen pite Aruan saaman tesse Palueluxes ia Apostolin wirghas/ custa Judas ombi poiswilpistenyt/ ette henen piti poismenemen sialens.
Että hänen piti arwan saaman tässä palweluksessa ja apostolin wirassa/ kusta Judas ompi pois wilpistellyt/ että hänen piti pois menemän sijallensa.
1:26 Ja he heitit Aruan heiste. Ja se Arpa langesi Mathiasen päle. Ja hen lwettin ninen ydhen toistakymmenen Apostoliten Secaan.
Ja he heitit arwan heistä. Ja se arpa lankesi Matthiaksen päälle. Ja hän luettiin niiden yhden toistakymmenen apostolin sekaan.

Toinen Lucu.

2:1 Ia quin se Wideskymenes peiue teutettin/ olit he caiki yximieliseste ynne samas paicas.
Ja kuin se wiideskymmenes päiwä täytettiin/ olit he kaikki yksimielisesti ynnä samassa paikassa.

2:2 Ja ekiste tapachtui Taiuahast yxi Hwmaus/ ninquin sangen ialo Tulispä olis tullut/ Ja teutti caiken Honen/ cussa he olit istumas.
Ja äkisti tapahtui taiwahasta yksi humaus/ niinkuin sangen jalo tuulispää olisi tullut/ Ja täytti kaiken huoneen/ kussa he olit istumassa.
2:3 Ja heille näwyit wileskellyt kielet ninquin Tuliset/ Ja ne istuit itzecunghin heidhen Pälens.
Ja heille näkyit wiileskellyt kielet niinkuin tuliset/ Ja ne istuit itsekunkin heidän päällensä.
2:4 Ja he teutettin caiki Pyhe Henge/ ia Rupesit puhuman muilla Kielille/ sen ielken quin se Hengi andoi heiden wlospuhua.
Ja he täytettiin kaikki Pyhä Henkeä/ ja rupesit puhumaan muilla kielillä/ sen jälkeen kuin se Henki antoi heidän ulos puhua.
2:5 Nin oli Jerusalemis Juttat asuuaiset Jumalata pelkeueiset Miehet/ caikinaisest Canssast/ quin Taiuan alla on.
Niin oli Jerusalemista juuttaat asuwaiset Jumalata pelkääwäiset miehet/ kaikkinaisesta kansasta/ kuin taiwaan alla on.
2:6 Coska nyt teme äni tapachtui/ cocontuli Ca'ssan palious/ ia hemmestyit/ Sille ette itzecukin cwli nijnen puhuuan heiden Kielillens.
Koska nyt tämä ääni tapahtui/ kokoontui kansan paljous/ ja hämmästyit/ Sillä että itsekukin kuuli niiden puhuwan heidän kielillänsä.
2:7 Ja nin he caiki tyhmestyid/ ia jhmettelit keskene's saden/ Catzos/ Eikö näme caiki iotca puhuuat/ ole Galilealaiset?
Ja niin he kaikki tyhmästyit/ ja ihmettelit keskenänsä sanoen/ Katsos/ Eikö nämä kaikki jotka puhuwat/ ole Galilealaiset?
2:8 Ja quingasta sis me itzecuki cwle'ma heiden puhuuan meide' Kielilem iossa me syndynet olema?
Ja kuinkaste siis me itsekukin kuulemme heidän puhuwan meidän kielillämme jossa me syntyneet olemme?
2:9 Parthit ia Medit ia Elamitit/ ia ne asuuaiset Mesopotamias/ ia Judeas/ ia Cappadotias/ Pontos ia Asias/
Parthit ja medit ja elamitit/ ja ne asuwaiset Mesopotamiassa/ ja Judeassa/ ja Kappadotiassa/ Pontossa ja Asiassa/
2:10 Phrygias ia Pamphilias/ Egyptis ia Libian Maanraioilla liki Kyreni/ Ja ne mwcalaiset Romista/ Juttat ia ne Wdhet Juttat/ Cretit/ ia Arabit.
Phrygiassa ja Pamphiliassa/ Egyptissä ja Libyan maanrajoilla liki Kyreneä/ Ja ne muukalaiset Romasta/ Juuttaat ja ne uudet juuttaat/ Kretit/ ja arabit.
2:11 Me cwlema heiden puhuuan meiden Kielille/ Jumalan swria Tekoia.
Me kuulemme heidän puhuwan meidän kielillä/ Jumalan suuria tekoja.
2:12 Nin tyhmestyid caiki/ ia ihmettelit keskenens sanoden/ mites lwlet

temen oleuan?
Niin tyhmästyit kaikki/ ja ihmettelit keskenänsä sanoen/ mitäs luulet tämän olewan?
2:13 Waan ne mwdh nauroit heite ia sanoit/ He ouat teune makiat Wina.
Waan ne muut nauroit heitä ja sanoit/ He owat täynnä makeat wiinaa.
2:14 Nin ylesnousi Petari ninen Ydhentoistakymenen cansa/ ia corotti änens/ ia puhui heille/ Te Judan Miehet/ ia te caiki iotca asutta Jerusalemis/ teme olcoon teille tietteue/ Ja ottaca minun Sanan teiden Coruijn.
Niin ylösnousi Petari niiden yhdentoista kymmenen kanssa/ ja korotti äänensä/ ja puhui heille/ Te Judan miehet/ ja te kaikki jotka asutte Jerusalemissa/ tämä olkoon teille tiettäwä/ Ja ottakaa minun sanani teidän korwiin.
2:15 Sille ei näme ole iowxis ninquin te lwletta/ sille ette nyt peiueste ombi colmas hetki.
Sillä ei nämä ole juowuksissa niinkuin te luulette/ sillä että nyt päiwästä ompi kolmas hetki.
2:16 Waan se onopi/ quin ennen sanottu on Joelin Prophetan cautta.
Waan se ompi/ kuin ennen sanottu on Joelin prophetan kautta.
2:17 Ja se pite tapachtuman Wimeisine Peiuine sanopi JVMALA/ Mine wloswodhatan minun Hengesteni caiken Lihan päle/ Ja teidhen Poijat ia teidhen Tytteret pite Propheteraman/ Ja teiden Noricaiset pite Näwuyt näkemen/ ia teiden Wanhinmat pite Wnia wnestuman.
Ja se pitää tapahtuman wiimeisinä päiwinä sanoopi JUMALA/ Minä ulos wuodatan minun hengestäni kaiken lihan päälle/ Ja teidän pojat ja teidän tyttäret pitää propheteraaman/ Ja teidän nuorukaiset pitää näkyjä näkemän/ ja teidän wanhimmat pitää unia uneksuman.
2:18 Ja mös minun Palueliaiten päle/ ia minun Picaini päle nijne peiuine mine wloswodhatan minun Hengesteni/ ia heiden pite Propheteraman.
Ja myös minun palwelijain päälle/ ja minun piikani päälle niinä päiwinä minä ulos wuodatan minun hengestäni/ ja heidän pitää propheteraaman.
2:19 Ja mine annan Ihmeit ylhel Taiuahas/ ia Mercki alahal Maan päle/ Weren ia Tulen ia sawnswitzun.
Ja minä annan ihmeitä ylhääl taiwahassa/ ja merkki alhaalla maan päälle/ Weren ja tulen ja sawusuitsun.
2:20 Auringo pite mwttuma' pimeydhexi/ ia Cw werexi/ ennen quin se swri ia iulkinen HERRAN peiue tulepi.
Aurinko pitää muuttuman pimeydeksi/ ja kuu wereksi/ ennen kuin se suuri ja julkinen HERRAN päiwä tuleepi.

2:21 Ja tapachtaman pite/ ette Jocainen quin HERRAN Nime auxenshwtapi/ hen tule wapadhexi.
Ja tapahtuman pitää/ että jokainen kuin HERRAN nimeä awuksensa huutaapi/ hän tulee wapahdetuksi.
2:22 Te Miehet Israelist cwlcat nämet sanat/ Iesusen Nazarenusen/ sen Jumalalda annetun Miehen teiden cochtan/ Tekoin/ Ihmechten/ ia Merckein cansa/ iotca Jumala henen cauttans teki teiden keskellen (ninquin te mös itze tiedhette)
Te miehet Israelista kuulkaat nämät sanat/ Jesuksen Nazarenuksen/ sen Jumalalta annetun miehen teidän kohtaan/ tekoin/ ihmeitten/ ja merkkein kanssa/ jotka Jumala hänen kauttansa teki teidän keskellän (niinkuin te myös itse tiedätte)
2:23 Sen sama' (ioca Jumalan edesaigoitun neuuon ia sädhyn ielkeen oli wlosannettu) te otitta wärein Miesten Kätten cautta/ ia Ristinnaulittuna te surmasit.
Sen saman (joka Jumalan edes aiotun neuwon ja säädyn jälkeen oli ulosannettu) te otitte wääräin miesten kätten kautta/ ja ristiinnaulittuna te surmasit.
2:24 Sen ombi Jumala ylesherettenyt/ ia masewaxi teki Cooleman kiwud/ ettei se mahdolinen ollut/ ette henen piti silde pidhettemen.
Sen ompi Jumala ylösherättänyt/ ja masewaksi teki kuoleman kiwut/ ettei se mahdollinen ollut/ että hänen piti siltä pidettämän.
2:25 Sille Dauid sanopi heneste/ Mine Olen aina HERRAN minun casuoni eten Pannut/ Sille ette hen on minun Oikealla polella/ senpäle/ ettei minun pide Wawachtuman.
Sillä Dawid sanoopi hänestä/ Minä olen aina HERRAN minun kaswoni eteen pannut/ Sillä että hän on minun oikealla puolella/ senpäälle/ ettei minun pidä wawahtuman.
2:26 Senteden minun sydemen iloitze/ ia minun Kielen riemuitze/ Ja mös minun Lihani pite Lepemen toiwouxes.
Sentähden minun sydämen iloitsee/ ja minun kieleni riemuitsee/ Ja myös minun lihani pitää lepäämän toiwossa.
2:27 Sille ettet sine ylenanna Minun Sieluani Heluetis/ ia et sine mös salli sinun Pyhes Turmelusta näkemen.
Sillä ettet sinä ylenanna minun sieluani helwetissä/ ja et sinä myös salli sinun pyhäsi turmelusta näkemän.
2:28 Sine olet minulle tietteuexi tehnyt Elemen tiedh/ Sine teutet minun Ilolla sinun Casuos edhes.
Sinä olet minulle tiettäwäksi tehnyt elämän tiet/ Sinä täytät minun ilolla

sinun kaswosi edessä.
2:29 Te Miehet Rackat Weliet/ Ette lupa ombi rochkiast teille puhu sijte Esijsest Dauidist. Hen on coollut ia Haudattu ia henen Hautans ombi meiden tykene/ haman tehen peiuen asti.
Te miehet rakkaat weljet/ Että lupa ompi rohkeasti teille puhua siitä esi-isästä Dawidista. Hän on kuollut ja haudattu ja hänen hautansa ompi meidän tykönä/ hamaan tähän päiwään asti.
2:30 Quin hen nyt yxi Propheta oli/ ia tiesi ette Jumala oli henelle wannotull Walall luuanut/ iotta henen Cupens hedhelmest pideis istuman henen Istuimens päle/
Kuin hän nyt yksi propheta oli/ ja tiesi että Jumala oli hänelle wannotulla walalla luwannut/ jotta häne kupeensa hedelmästä pitäisi istuman hänen istuimensa päällä/
2:31 nin hen ennen näki ia puhui Christusen Ylesnousemisest/ Ettei hene' Sieluns pitenyt ylenannettaman Heluetis/ eikä henen Lihans pitenyt näkemen turmelusta.
niin hän ennen näki ja puhui Kristuksen ylösnousemisesta/ Ettei hänen sielunsa pitänyt ylenannettaman helwetissä/ eikä hänen lihansa pitänyt näkemän turmelusta.
2:32 Temen Iesusen ombi Jumala ylesherettenyt/ ionga Todhistaijat me caiki olema.
Tämän Jesuksen ompi Jumala ylösherättänyt/ jonka todistajat me kaikki olemme.
2:33 Ette hen nyt Jumalan oikealla Kädhelle ombi yleskorghotettu/ Ja on saanut Iselde Lupauxen Pyhest Hengest/ hen onopi nyt wloswodhattanut teme' quin te näett ia cwlet.
Että hän nyt Jumalan oikealle kädelle ompi ylös koroitettu/ Ja on saanut Isältä lupauksen Pyhästä Hengestä/ hän ompi nyt ulos wuodattanut tämän kuin te näet ja kuulet.
2:34 Sille eipe Dauid ole Taiuasen astunut/ waan hen sanoi/ HERRA sanoi minun Herralleni/ Istu minun Oikealle Kädhelleni/
Sillä eipä Dawid ole taiwaaseen astunut/ waan hän sanoi/ HERRA sanoi minun Herralleni/ Istu minun oikealle kädelleni/
2:35 Sihe'asti ette mine panen sinun Wiholises sinun Jalcais astinlaudhaxi.
Siihen asti että minä panen sinun wihollisesi sinun jalkaisi astinlaudaksi.
2:36 Nin pite nyt wissiste caiken Israelin Honen tietemen/ Ette Jumala ombi sen Iesusen ionga te Ristinnaulitzitt HErraxi ia Christusexi tehnyt.
Niin pitää nyt wissiste kaiken Israelin huoneen tietämän/ että Jumala ompi sen Jesuksen jonka te ristiinnaulitsit Herraksi ja Kristukseksi tehnyt.

2:37 Coska he sis nämet cwlit/ se keui heiden lepi sydhemens/ ia sanoit Petarille/ ia muille Apostolille/ Te Miehet Rackat weliet/ Mite meiden pite tekemen?
Koska he siis nämät kuulit/ se käwi heidän läpi sydämensä/ ja sanoit Petarille/ ja muille apostoleille/ Te miehet rakkaat weljet/ Mitä meidän pitää tekemän?
2:38 Petari sanoi heille/ Techket para'nost/ ia iocainen teiste andacan Henens casta Iesuse' Christusen Nimen/ syndein andexiandmisexi/ Nin te satta sen Pyhen Hengen Lahian.
Petari sanoi heille/ Tehkäät parannusta/ ja jokainen teistä antakaan hänen kastaa Jesuksen Kristuksen nimeen/ syntein anteeksiantamiseksi/ Niin te saatte Pyhän Hengen lahjan.
2:39 Sille ette teille ia teiden Lapsillen ombi teme Lupaus annettu/ ia caikille iotca taambana ouat/ cutka Jumala meiden HErra tehen cutzupi.
Sillä että teille ja teidän lapsillen ompi tämä lupaus annettu/ ja kaikille jotka taampana owat/ kutka Jumala meidän Herra tähän kutsuupi.
2:40 Ja mös monilla muilla sanoilla hen todhisti/ ia neuuoi heite sanoden/ Andacat teiten autetta teste pahaelkisest Sughusta.
Ja myös monilla muilla sanoilla hän todisti/ ja neuwoi heitä sanoen/ Antakaat teitä autettaa tästä pahanilkisestä suwusta.
2:41 Jotca sis mielellens wastanotit henen Sana's/ ne annoit heidens casta/ Ja sinä peiuene iouckoon tuli/ lehes colmet Tuhata Sielua.
Jotka siis mielellänsä wastaanotit hänen sanansa/ ne annoit heidäns kastaa/ Ja sinä päiwänä joukkoon tuli/ lähes kolme tuhatta sielua.
2:42 Mutta nin he pysyit alati Apostolitten opis/ ia Osaliseuxes/ ia Leiuen murtamises/ ia Rucouxes.
Mutta niin he pysyit alati apostolitten opissa/ ja osallisuudessa/ ja leiwän murtamisessa/ ja rukouksessa.
2:43 Ja iocaitzen Sielun päle tuli pelco/ Ja monda Ihmett ia Mercki techtin Apostoleiten cautta.
Ja jokaisen sielun päälle tuli pelko/ Ja monta ihmettä ja merkkiä tehtiin apostoleiden kautta.
2:44 Mutta caiki iotca Uskoit/ olit ydhes/ ia pidhit caiki mite heille oli ychteisse.
Mutta kaikki jotka uskoit/ olit yhdessä/ ja pidit kaikki mitä heillä oli yhteistä.
2:45 Heiden Hywydhens ia Tauarans he poismyit ia iagoit ne caikille/ senperest quin cuki taruitzi/
Heidän hywyytensä ja tawaransa he pois myit ja jaoit ne kaikille/ sen perästä kuin kukin tarwitsi/

2:46 Ja he olit iocapeiue ia alati yximielisest Templis/ ia mwrsit Leipe hone Honelda/ södhen toinen toisens cansa/
Ja he olit jokapäiwä ja alati yksimielisesti templissä/ ja mursit leipää huone huoneelta/ syöden toinen toisensa kanssa/
2:47 ia kijtit Jumalata/ remulla ia sydhemen yxikertauxella/ ia olit caiken Canssan sosios. Ja HERRA lisesi iocapeiue Seurakunda nijllä/ iotca wapadhexi piti tuleman.
Ja kiitit Jumalata/ riemulla ja sydämen yksikertaisuudella/ ja olit kaiken kansan suosiossa. Ja HERRA lisäsi jokapäiwä seurakuntaa niillä/ jotka wapahaksi piti tuleman.

III Lucu

3:1 NIn Petari ia Johannes ynne ylesastuit Templin/ yhdexenden Rucoxen hetkene.
Niin Petari ja Johannes ynnä ylös astuit templiin/ yhdeksännen rukouksen hetkenä.
3:2 Ja nin oli yxi Mies/ Saattamatoin hamast Eitins Cohdost/ Ja cannettin/ ia pandin iocapeiue sen Templin ouen eten/ ioca cutzutan/ Caunis/ ette henen piti Almuista anoman nijlde iotca Templin sisellemenit.
Ja niin oli yksi mies/ Saattamatoin hamasta äitinsä kohdusta/ Ja kannettiin/ ja pantiin jokapäiwä sen templin owen eteen/ joka kutsutaan/ Kaunis/ että hänen piti almuista anomaan niiltä jotka templiin sisälle menit.
3:3 Coska hen nyt näki Petarin ia Johannesen/ ette he tachtoit Templin sisellemenne/ anoi hen Almuista.
Koska hän nyt näki Petarin ja Johanneksen/ että he tahtoit templiin sisälle mennä/ anoi hän almusta.
3:4 Nin Petari Johannesen cansa catzoi henen pälens ia sanoi/ Catzo meiden pälen.
Niin Petari Johanneksen kanssa katsoi hänen päällens ja sanoi/ Katso meidän päällen.
3:5 Ja hen catzeli heiden pälens/ toiuodhen iotakin heilde saapans.
Ja hän katseli heidän päällensä/ toiwoen jotkain heiltä saawansa.
3:6 Nin Petari sanoi/ Culta ia Hopia ei ole minulla/ waan sijte quin minulla onopi/ sen mine annan sinulle. IesuSEN CHristusen Nazarenusen Nimen nouse yles/ ia kieu.
Niin Petari sanoi/ Kultaa ja hopeaa ei ole minulla/ waan sitä kuin minulla ompi/ sen minä annan sinulle. Jesuksen Kristuksen Nazarenuksen nimeen nouse ylös/ ja käy.

3:7 Ja hen Rupeis henen oikean Käteens/ ia ylesoijensi henen. Nin cochta henen Särens ia Candans wahwistuit/
Ja hän rupes hänen oikeaan käteensä/ ja ylös ojensi hänen. Niin kohta hänen säärensä ja kantansa wahwistuit/
3:8 ylescarckasi/ seisoi/ ia keui/ ia sisellemeni heidhen cansans Templijn keydhen ia hyppeten/ ia kijtti Jumalata.
ylös karkasi/ seisoi/ ja käwi/ ja sisälle meni heidän kanssansa templiin käyden ja hyppien/ ja kiitti Jumalata.
3:9 Ja caiki Canssa näki henen kieuuen/ ia kijtteuen Jumalata. Ja tunsit mös hene' ette he' se sama oli/ ioca Almuisan tedhen jstui sen Templin Caunin Ouen edes.
Ja kaikki kansa näki hänen käywän/ ja kiittäen Jumalata. Ja tunsit myös hänen että hän se sama oli/ joka almujen tähden istui sen templin kauniin owen edessä.
3:10 Ja he tulit teuten jhmeydhest ia hemmestyst sen ylitzen quin sille tapachtanut oli.
Ja he tulit täyteen ihmetystä ja hämmästystä sen ylitsen kuin sille tapahtunut oli.
3:11 Coska nyt teme saattamatoin Mies/ ioca nyt terue oli/ piteli hendens Petarin ia Johannesen tyge/ iooxi caiki Canssa heiden tygens Porstoan/ ioca cutzutan Salomonin/ ia ihmettelit
Koska nyt tämä saattamatoin mies/ joka nyt terwe oli/ piteli häntäns Petarin ja Johanneksen tykö/ juoksi kaikki kansa heidän tykönsä porstuaan/ joka kutsutaan Salomonin/ ja ihmettelit.
3:12 Quin nyt Petari sen näki/ wastasi hen Canssalle/ Te Miehet Israelist/ Mite te jhmettelet temen päle? Eli mite te catzota meiden pälen/ Ninquin me olisima meiden Woimalla taicka Ansiolla temen saatanut kieumen?
Kuin nyt Petari sen näki/ wastasi hän kansalle/ Te miehet Israelista/ Mitä te ihmettelet tämän päälle? Eli mitä te katsotte meidän päällen/ Niinkuin me olisimme meidän woimalla taikka ansiolla tämän saattanut käymän?
3:13 Abrahamin ia Isaachin ia Jacobin Jumala/ se meiden Iseden Jumala ombi henen Poicans Iesusen kircastanut/ Jo'ga te ylenannoitta ia kielsitte Pilatusen edes/ coska hen Domitzi ette hene' piti pästetteme'.
Abrahamin ja Isakin ja Jakobin Jumala/ se meidän Isien Jumala ompi hänen Poikansa Jesuksen kirkastanut/ Jonka te ylen annoitte ja kielsitte Pilatuksen edes/ koska hän tuomitsi että hänen piti päästettämän.
3:14 Mutta te kielsitte sen Pyhen ia Hurskan/ ia anoitta teillen Murhamiest annetta/
Mutta te kielsitte sen pyhän ja hurskaan/ ja anoitte teillen murhamiestä

annettaa/
3:15 mutta sen Elemen Päruchtinan te tapoitta. Sen Jumala ombi coolluista ylleshereyttenyt/ ionga Todhistaijat me olema.
Mutta sen elämän pääruhtinaan te tapoitte. Sen Jumala ompi kuolleista ylösherättänyt/ jonka todistajat me olemme.
3:16 Ja sen Wskon cautta henen Nimens päle/ ombi hen Temen päle ionga te näet ia tunnet/ wahwistanut henen Nimens. Ja se Wsko quin on henen cauttans/ ombi Telle andanut henen terueydhens caikein teiden nächten.
Ja sen uskon kautta hänen nimensä päälle/ ompi hän tämän päälle jonka te näet ja tunnet/ wahwistanut hänen nimensä. Ja se usko kuin on hänen kauttansa/ ompi teille antanut hänen terweytensä kaiken teidän nähden.
3:17 Nyt rackat Weliet/ Mine tiedhen ette te sen tyhmydhen cautta teitte/ ninquin mös teiden Ylimeisetki.
Nyt rakkaat weljet/ Minä tiedän että te sen tyhmyyden kautta teitte/ niinkuin myös teidän ylimmäisetkin.
3:18 Mutta Jumala ioca caikein henen Prophetains Suun cautta ennustanut oli/ ette Christusen pite Kersimen/ sen hen nein nyt teutti.
Mutta Jumala joka kaikkein hän prophetain suun kautta ennustanut oli/ että Kristuksen piti kärsimän/ sen hän näin nyt täytti.
3:19 Nin techket nyt paranost ia palaitkat/ Senpäle/
Niin tehkäät nyt parannusta ja palatkaa/ Sen päälle/
3:20 ette teiden syndinne poispyhiteisin/ Ette silloin ne Wirgottamise' aighat tulisit HERRAN Casuon edest/ coska hen Lehettepi sen/ ioca teille nyt ennen sarnatan/ Iesusen Christusen.
että teidän syntinne pois pyyhittäisiin/ Että silloin ne wirwoittamisen ajat tulisit HERRAN kaswon edestä/ koska hän lähettääpi sen/ joka teille nyt ennen saarnataan/ Jesuksen Kristuksen.
3:21 Jonga tule toisin Taiuas omista/ hama sihen aican asti ette caiki ne iellens asetetan/ quin Jumala puhunut ombi caikein henen pyhein Prophetains suun cautta hamast Maliman alghusta.
Jonka tulee toisin taiwas omistaa/ hamaan siihen aikaan asti että kaikki ne jällens asetetaan/ kuin Jumala puhunut ompi kaikkein hänen pyhäin prophetainsa suun kautta hamasta maailman alusta.
3:22 Sille Moses tosin on sanonut Isille/ HERRA teiden Jumala ylesnostapi teille Ydhen Prophetan teiden Welijsten ninquin minun/ Cwlcatta hende caikis mite hen teille sanopi.
Sillä Moses tosin on sanonut isille/ HERRA teidän Jumala ylös nostaapi teille yhden prophetan teidän weljistän niinkuin minun/ Kuulkaatte häntä kaikissa mitä hän teille sanoopi.

3:23 Ja se pite tapachtaman/ ette Jocainen Sielu quin ei cwle Täte sama Propheta/ se pite poisheitettemen Canssasta.
Ja sen piti tapahtuman/ että jokainen sielu kuin ei ole tätä samaa prophetaa/ se pitää pois heitettämän kansasta.
3:24 Ja caiki mös Prophetat hamast Samuelist/ ia sijtte edespein nin monda quin puhunut ouat/ ne ouat mös neite Peiuie ilmoittaneet.
Ja kaikki myös prophetat hamasta Samuelista/ ja siitä edespäin niin monta kuin puhunut owat/ ne owat myös näitä päiwiä ilmoittaneet.
3:25 Te oletta Prophetain ia sen Lijton lapset/ ionga Jumala teki meiden Iseden cansa/ coska hen sanoi Abrahamille/ Ja sinun Siemenes cautta Pite caiki Canssa Maan päle Hyuestisiugnattaman.
Te olette prophetan ja sen liiton lapset/ jonka Jumala teki meidän isien kanssa/ koska hän sanoi Abrahamille/ Ja sinun siemenessä kautta pitää kaikki kansa maan päällä hywästi siunattaman.
3:26 Teille ensin Jumala henen Poians Iesusen on ylesherettenyt/ ia lehettenyt teite hyuestisiugnaman/ Ette itzecukin teiste pite palaijaman pahudhestans.
Teille ensin Jumala hänen Poikans Jesuksen on ylös herättänyt/ ja lähettänyt teitä hywästi siunaaman/ Etta itsekukin teistä pitää palajaman pahuudestansa.

IV Lucu

4:1 COska he nyt Canssalle puhuit/ nin Papit ia Templin Esimies ia ne Saduceuset tulit sinne
Koska he nyt kansalle puhuit/ niin papit ja templin esimies ja ne saddukeukset tulit sinne.
4:2 (ia nerckestuit ette he opetit Canssa/ ia ilmoitit Iesusen cautta Ylesnousemisen coolluista)
(ja närkästyit että he opetit kansaa/ ja ilmoitit Jesuksen kautta ylösnousemisen kuolleista)
4:3 ia he heitit kätens heiden pälen/ ia panit heidet kijni Hoomenexi/ Sille ette Echto io oli.
ja he heitit kätensä heidän päällen/ ja panit heidät kiinni huomeneksi/ Sillä että ehtoo jo oli.
4:4 Mutta monda nijste/ iotca sanan cwlit/ wskoit/ ia tuli Miesten Lucu Wijsi tuhatta.
Mutta monta niistä/ jotka sanan kuulit/ uskoit/ ja tuli miesten luku wiisi tuhatta.

4:5 Mutta toisna peiuen tapachtui/ ette heiden Ylimeiset ia Wanhimat/ ia Kirianoppenut Jerusalemis/
Ja toisena päiwänä tapahtui/ että heidän ylimmäiset ja wanhimmat/ ja kirjanoppineet Jerusalemissa/
4:6 ia Hannas se Ylimeinen pappi ia Caiphas ia Johannes ia Alexander/ ia nin monda quin olit Ylimeisten Pappedhen Sughusta/ cokosit heidens/
ja Hannas se ylimmäinen pappi ja Kaiphas ja Johannes ja Alexander/ ja niin monta kuin olit ylimmäisten pappien suwusta/ kokosit heidäns/
4:7 ia asetit heite Keskellens/ ia kysyit heille. Mille woimalla taicka minge Nimeen/ te oletta temen tehnet?
ja asetit heitä keskellensä/ ja kysyit heiltä. Millä woimalla taikka minkä nimeen/ te olette tämän tehneet?
4:8 Nin Petari teunens pyhe Henge/ sanoi heille/ Te Ylimeiset Canssast/ ia te Wanhimat Israelis/
Niin Petari täynnänsä Pyhää Henkeä/ sanoi heille/ Te ylimmäiset kansasta/ ja te wanhimmat Israelissa/
4:9 Ette me tenepene Domitamma/ sen Hyuenteghon polest/ quin me teim sen Sairan Miehen cochtan/ mille moto hen ombi parattu/
Että me tänäpänä tuomitaamme/ sen hywän teon puolesta/ kuin me teimme sen sairaan miehen kohtaan/ millä muotoa hän ompi parattu/
4:10 Nin se olcon teille/ ia caikelle Israelin Canssalle tietteue/ ette IesuSEn Christusen Nazarenusen Nimeen quin te Ristinnaulitzit/ Jo'ga Jumala cooluista ylesheretti henen cauttans seiso Teme teruene teiden edesen.
Niin se olkoon teille/ ja kaikelle Israelin kansalle tiettäwä/ että Jesuksen Kristuksen Nazarenuksen nimeen kuin te ristiinnaulitsit/ Jonka Jumala kuolleista ylösherätti hänen kauttansa seisoo tämä terweenä teidän edessän.
4:11 Se ombi se Kiui/ ioca teilde Rakendailda hyliettu on/ Joca nyt on Culmakiuexi tullut/ ei ole yhdheseke toises Terueys.
Se ompi se kiwi/ joka teiltä rakentajailta hyljätty on/ Joka nyt on kulmakiweksi tullut/ ei ole yhdessäkään toisessa terweys.
4:12 Eike mös ole mwta Nime Taiuan alla Inhimisille annettu/ iossa meiden pite wapadhexi tuleman.
Eikä myös ole muuta nimeä taiwaan alla ihmisille annettu/ jossa meidän pitää wapaaksi tuleman.
4:13 Quin he nyt näit Petarin ia Johannesen puhen rohckeudhen/ ia ihmettelit. Sille he vissist tiesit/ ette he olit oppemattomat/ ia Kiriantaitamattomat Miehet/ ia hyuesti heijet tunsit/ ette he Iesusen cansa olit olleet.
Kuin he nyt näit Petarin ja Johanneksen puheen rohkeuden/ ja ihmettelit.

Sillä he wissiste tiesit/ että he olit oppimattomat/ ja kirjantaitamattomat miehet/ ja hywästi heidät tunsit/ että he Jesuksen kanssa olit olleet.
4:14 Ja he neit heiden cansans seisouan sen Inhimisen/ ioca parattu oli/ ia eiuet Woinut miten site wastanpuhua.
Ja he näit heidän kanssansa seisowan sen ihmisen/ joka parattu oli/ ja eiwät woineet mitään sitä wastaan puhua.
4:15 Mutta he keskit heite Neuuosta Wlosmenne/ nin he neuuo pitelit keskenens/ ia sanoit/
Mutta he käskit heitä neuwostosta ulos mennä/ ja he neuwoa pitelit keskenänsä/ ja sanoit/
4:16 Mite me teem neinen Miesten? Sille ette iulkinen Mercki ombi heide' cauttans tehcty/ ia on caikille Jerusalemis asuuaisille tietteue/ ia emme me site woi kieldä.
Mitä me teemme näiden miesten? Sillä että julkinen merkki ompi heidän kauttansa tehty/ ja on kaikille Jerusalemissa asuwaisille tiettäwä/ ja emme me sitä woi kieltää.
4:17 Waan senpäle/ ettei se enämbi haijo Canssan Keskelle/ nin haastacam Hartasti heite/ Ettei he testedes puhuisi Ydhellecke Inhimiselle teste Nimeste.
Waan sen päälle/ ettei se enempi hajoa kansan keskelle/ niin haastakaamme hartaasti heitä/ Ettei he tästedes puhuisi yhdellekään ihmiselle tästä nimestä.
4:18 Ja he cutzuit heite/ ia kielsit/ ettei heiden swingan pitenyt puhuman eikä opettaman Iesusen Nimeen.
Ja he kutsuit heitä/ ja kielsit/ ettei heidän suinkaan pitänyt puhumaan eikä opettamaan Jesuksen nimeen.
4:19 Mutta Petari ia Johannes wastasit/ ia sanoit heille/ Itze te Domitca/ Jos se on Jumalan edes oikea/ ette me teite enämen cwlema quin Jumalata.
Mutta Petari ja Johannes wastasit/ ja sanoit heille/ Itse te tuomitkaa/ Jos se on Jumalan edes oikea/ että me teitä enemmin kuulemme kuin Jumalata.
4:20 Sille emme me taidha swingan wai olla site/ iota me neim ia cwlima.
Sillä emme me taida suinkaan waiti olla sitä/ jota me näimme ja kuulimme.
4:21 Mutta he whckasit Heite/ ia annoit Heiet me'ne/ ia eiuet miten leunyet miste he olisit heite pijnaneet canssan tede'/ Sille ette he caiki kijtit Jumalata/ sen edhest quin tapachtanut oli.
Mutta he uhkasit heitä/ ja annoit heidät mennä/ ja eiwät mitään löytäneet mistä he olisit heitä piinanneet kansan tähden/ Sillä että he kaikki kiitit Jumalata/ sen edestä kuin tapahtunut oli.
4:22 Sille/ se Inhiminen oli Wanha ylitze nelienkymenen aiastaijan/ ionga

päle teme Terueydhen Mercki tehcty oli.
Sillä/ se ihminen oli wanha ylitse neljänkymmenen ajastajan/ jonka päälle tämä terweyden merkki tehty oli.
4:23 Mutta quin he poislaskettin nin he tulit omains tyge/ ia ilmoittit nijlle mitke Pappeden pämiehet ia Wanhimat olit sanoneet.
Mutta kuin he pois laskettiin niin he tulit omainsa tykö/ ja ilmoitit niille mitkä pappeuden päämiehet ja wanhimmat olit sanoneet.
4:24 Coska he sen cwlit/ yleskorghotit he yximielisest heiden änens Jumalan tyge/ ia sanoit/ HERRA/ sine olet Jumala/ ioca Taiuan ia Maan/ ia Meren/ ia caiki mite nijsse on tehnyt olet/
Koska he sen kuulit/ ylöskorotit he yksimielisesti heidän äänensä Jumalan tykö/ ja sanoit/ HERRA/ sinä olet Jumala/ joka taiwaan ja maan/ ja meren/ ja kaikki mitä niissä on tehnyt olet/
4:25 Sine ioca Dauidin/ sinun Paluelias suun cautta puhunut olet/ Mixi Paicanat kiuckuuat/ ia Canssat turha etensottauat?
Sinä joka Dawidin/ sinun palwelijasi suun kautta puhunut olet/ Miksi pakanat kiukkuawat/ ja kansat turhaa eteensä ottawat?
4:26 Mailman Kuningat ychtenastuuat/ ia Pämiehet heitens ychten cokouat/ HERRA Wastan/ ia henen Christusens wasta'?
Maailman kuninkaat yhteen astuwat/ ja päämiehet heitänsä yhteen kokoawat/ HERRAA wastaan/ ja hänen Kristuksen wastaan?
4:27 Sille he ouat tosin cokonduneet/ wastoin sinun pyhe Poicas Iesusta/ iongas woitelit/ seke HERODES/ ette Pontius Pilatus/ Pacanain ia Israelin Canssan cansa/
Sillä he owat tosin kokoontuneet/ wastoin sinun pyhää Poikasi Jesusta/ jonkas woitelit/ sekä Herodes/ että Pontius Pilatus/ pakanain ja Israelin kansan kanssa/
4:28 tekemen/ mite sinun Kätes/ ia sinun Neuuos ennen aikonut oli/ ette tapachtaman pideis.
tekemään/ mitä sinun kätesi/ ja sinun neuwosi ennen aikonut oli/ että tapahtuman pitäisi.
4:29 Ja nyt HERRA/ catzo heiden whckauxens päle/ ia anna sinun Paluelias caikelle wscaluxel sinun Sanas puhua/
Ja nyt HERRA/ katso heidän uhkauksensa päälle/ ja anna sinun palwelijasi kaikellä uskalluksella sinun sanaasi puhua/
4:30 Ja wlosoijenna sinun Kätes/ sitewarten ette Terueys ia Merckit/ ia Ihmet tedheisin sinu' pyhen Lapses Iesusen Nimen cautta.
Ja ulos ojenna sinun kätesi/ sitä warten että terweys ja merkit/ ja ihmeet tehtäisiin sinun pyhän lapsesi Jesuksen nimen kautta.

4:31 Ja quin he Rucolluet olit/ lijkui se Sija iossa he coghossa olit/ ia teutettin Caiki pyhelle Hengelle/ ia puhuit Jumalan sana wscaluxella.
Ja kuin he rukoilleet olit/ liikkui se sija jossa he koossa olit/ ja täytettiin kaikki Pyhällä Hengellä/ ja puhuit Jumalan sanaa uskalluksella.
4:32 Ja nijnen Wskolisten Palioudhes/ oli yxi Sydhen/ ia yxi Sielu. Eike kengen heiste/ sanonut miteken omaxens/ iota henelle oli/ Waan caiki oli heille ychteitzet.
Ja niiden uskollisten paljoudessa/ oli yksi sydän/ ja yksi sielu. Eikä kenkään heistä/ sanonut mitäkään omaksensa/ jota hänellä oli/ Waan kaikki oli heille yhteiset.
4:33 Ja swrella awulla annoit Apostolit todhistuxen HERRAN Iesusen Ylesnousemasta/ Ja swri armo oli heiden caikein pälens.
Ja suurella awulla annoit apostolit todistuksen HERRAN Jesuksen ylösnousemasta/ Ja suuri armo oli heidän kaikkein päällänsä.
4:34 Ja ei mös ollut yxiken heiden keskenens taruitzepa/ Sille ette nin monda/ ioilla Pelto eli Hone oli/ he myidh ne/
Ja ei myös ollut yksikään heidän keskenänsä tarwitsewa/ Sillä että niin monta/ joilla pelto eli huone oli/ he myit ne.
4:35 ia panit sen myydhyn Tauaran Hinnan Apostoliten ialcain eten/
ja panit sen myydyn tawaran hinnan apostolien jalkain eteen/
4:36 Ja annettin iocaitzen/ quin cukin taruitzi.
Ja annettiin jokaisen/ kuin kukin tarwitsi.
4:37 Mutta Joses ioca mös lialdanimeldä Apostoleist cutzuttin Barnabas (se on tulkittu/ Lohutus Poica) sughusta yxi Leuita Cyprist/ henelle oli yxi Pelto/ sen hen myi/ ia edestoi Hinnan/ ia pani sen Apostoliten ialcain eten.
Mutta Joses jota myös liialta nimeltä apostoleista kutsuttiin Barnabas (se on tulkittu/ lohdutuspoika) suwusta yksi lewita Kyprost/ hänellä oli yksi pelto/ sen hän myi/ ja edestoi hinnan/ ja pani sen apostolien jalkain eteen.

V Lucu

5:1 MUtta yxi Mies Ananias nimelde/ Saphiran henen Emenens cansa myi henen Tauarans/
Mutta yksi mies Ananias nimeltä/ Saphiran hänen emäntänsä kanssa myi hänen tawaransa/
5:2 ia poisketki iotakin Hinnasta/ henen Emendens tieten/ ia ydhen osan edestoi/ ia pani sen Apostoliten ialcain eten.
ja pois kätki jotakin hinnasta/ hänen emäntänsä tieten/ ja yhden osan edestoi/ ja pani sen apostolitten jalkain eteen.

5:3 Nin Petari sanoi/ Anania/ mixi Perkele teutti sinun Sydhemes ettes pyhen Hengen edes walectelisit/ ia poisketkit monicachtoi Pellon Hinnasta?
Niin Petari sanoi/ Ananias/ miksi perkele täytti sinun sydämesi ettäs Pyhän Hengen edessä walehtelist/ ja pois kätkit monikahtoi pellon hinnasta?
5:4 Olisit sine kylle tainut sen pite/ ia coska hen myty oli/ oli se wiele sinun hallusas. Mixi sine sis sencaltaista olet sinun sydhemees ottanut?
Olisit sinä kyllä tainnut sen pitää/ ja koska hän myyty oli/ oli se wielä sinun hallussasi. Miksi sinä siis senkaltaista olet sinun sydämeesi ottanut?
5:5 Et sine ole Inhimiste' waan Jumalan edes Walehdellut. Coska nyt Ananias nemet sanat cwli/ langesi hen maha'/ ia ylenannoi Hengens.
Et sinä ole ihmisten waan Jumalan edessä walehdellut. Koska nyt Ananias nämät sanat kuuli/ lankesi hän maahan/ ja ylen antoi henkensä.
5:6 Ja suri pelco tuli caikein ninen ylitze/ iotca temen cwlit. Nin nooret miehet Ylesnousit/ ia coriasit henen tielde/ ia poisweit henen ia Hautasit.
Ja suuri pelko tuli kaikkein niiden ylitse/ jotka tämän kuulit. Niin nuoret miehet ylös nousit/ ja korjasit hänen tieltä/ ja pois weit hänen ja hautasit.
5:7 Ja wähen aijan peräste lehes colmen hetken/ siselletuli mös henen Emendens ia ei tienyt/ mite tapachtanut oli.
Ja wähän ajan perästä lähes kolmen hetken/ sisälle tulli myös hänen emänstänsä ja ei tiennyt/ mitä tapahtunut oli.
5:8 Nin Petari wastasi hende/ Sanos minulle/ Olettaco sen Pellon sihen Hindan mynyet? Hen sanoi/ Ja sihen Hindan.
Niin Petari wastasi häntä/ Sanos minulle/ Oletteko sen pellon siihen hintaan myyneet? Hän sanoi/ Ja siihen hintaan.
5:9 Sanoi sitte Petari henelle/ Mixi te oletta sosionut keskenen HERran Henge kiusaman? Catzo ninen ialcoija/ iotca sinun Miehes hautasit/ ouat Ouen edes/ ia pian mös wloswieuet sinun.
Sanoi sitten Petari hänelle/ Miksi te olette suosinut keskenän Herran Henkeä kiusaaman? Katso niiden jalkoja/ jotka sinun miehesi hautasit/ owat owen edessä/ ja pian myös ulos wiewät sinun.
5:10 Ja cochta hen maan la'gesi hene' ialcains eten/ ia ylena'noi He'gens. Nin ne nooret Miehet siseltulit/ ia leusit hene' coolluna wlosweit hene'/ ia hautasit hene' Miehens tyge.
Ja kohta hän maan lankesi hänen jalkainsa eteen/ ja ylenantoi henkensä. Niin ne nuoret miehet sisälle tulit/ ja löysit hänen kuolleena ulos weit hänen/ ja hautasit hänen miehensä tykö.
5:11 Ja swri pelco tuli coko Seurakunnan ylitze/ ia caikein ninen ylitze iotca temen cwlit.
Ja suuri pelko tuli koko seurakunnan ylitse/ ja kaikkein niiden ylitse jotka

tämän kuulit.
5:12 Ja Apostolitten Kätten cautta tectin monda Mercki/ ia Ihmette canssan seas. Ja he olit caiki yximielisesta Salomonin Esihones/
Ja apostolitten kätten kautta tehtiin monta merkkiä/ ja ihmettä kansan seassa. Ja he olit kaikki yksimielisesti Salomonin esihuoneessa.
5:13 Mutta eikengen nijste muista wskaldanut itzens anda heiden secans/ waan Ca'ssa palio heiste piti/
Mutta ei kenkään niistä muista uskaltanut itsensä antaa heidän sekaansa/ waan kansa paljon heistä piti/
5:14 Ja Joucko enämin caswoi Miehiste ia Waimoista/ iotca vskoit HERRAN päle/
Ja joukko enemmin kaswoi miehistä ja waimoista/ jotka uskoit HERRAN päälle/
5:15 Nin ette he Sairaat Catuille wloska'noit/ ia panit heiden Wootein ia Parein päle/ ette Petarin tulles/ mactais waiwoin henen Warions iongun heiste ylitzewariotta.
Niin että he sairaat kaduille ulos kannoit/ ja panit heidän wuotein ja paarein päälle/ että Petarin tullessa/ mahtaisi waiwoin hänen warjonsa jonkun heistä ylitse warjottaa.
5:16 Ja cokontuli mös swri Joucko nijste lehimeisist Caupungeist Jerusalemijn/ ia edestoit Sairaita/ ia Riuattut saastasilde Hengilde/ ia ne caiki parattin.
Ja kokoon tuli mysö suuri joukko niistä lähimmäisistä kaupungeista Jerusalemiin/ ja edestoit sairaita/ ja riiwatut saastaisilta hengiltä/ ja ne kaikki parattiin.
5:17 Nin ylesnousi se Ylimeinen Pappi/ ia caiki/ iotca henen cansans olit (ioca on se Saduceusten lahcko) ia tuli teuten Kiuautta/
Niin ylös nousi se ylimmäinen pappi/ ja kaikki/ jotka hänen kanssansa olit (joka on se saddukeusten lahko) ja tuli täyteen kiiwautta/
5:18 Ja paiskasit kätens Apostolitten päle/ ia heitit ne ychteitzen Fangihonesen. Mutta HERRAN Engeli öelle tornin Wxen ylesauasi/ ia heijet wloswei/
Ja paiskasit kätensä apostolitten päälle/ ja heitit ne yhteiseen wankihuoneeseen. Mutta HERRAN enkeli yöllä tornin uksen (owen) ylös awasi/ ja heidät ulos wei/
5:19 Ja sanoi/ Menget/ seisocat ia puhucat Templis Canssalle/ caiki temen Elemen sanat.
ja sanoi/ Menkäät/ seisokaat ja puhukaat templissä kansalle/ kaikki tämän elämän sanat.

5:20 Quin he sen cwllet olit/ nin he warhan Homeltan sisellemenit Templin ia opetit.
Kuin he sen kuulleet olit/ niin he warhain huomeneltain sisälle menit templiin ja opetit.
5:21 Nin tuli se Ylimeinen Pappi/ ia ne iotca henen cansans olit/ cokoncutzuit Neuuon ia caicki Israelin lasten Wanhimat/ ia lehetit Fangihonen tyge/ nijte Hakeman.
Niin tuli se ylimmäinen pappi/ ja ne jotka hänen kanssansa olit/ kokoon kutsuit neuwoston ja kaikki Israelin lasten wanhimmat/ ja lähetit wankihuoneen tykö/ niitä hakemaan.
5:22 Coska nyt Palueliat tulit/ eikä leutenyet heite Tornis/ nin he palasit/ ia ilmoitit heille sanoden/
Koska nyt palwelijat tulit/ eikä löytäneet heitä tornissa/ niin he palasit/ ja ilmoitit heille sanoen/
5:23 Tornin tosin me leusim suliettun kylle wisusti/ ia Wartiat wlcona seisouan ouen edes/ waan quin me auasim/ emme me keten siselde leunyet.
Tornin tosin me löysimme suljetun kyllä wisusti/ ja wartijat ulkona seisowan owen edessä/ waan kuin me awasimme/ emme me ketään sisältä löytäneet.
5:24 Coska nyt se Ylimeinen Pappi/ ia Templin Esimies/ ia mwdh Pappein pämiehet cwlit näme puhet/ epälit he heiste/ mite sijte wimein tulis.
Koska nyt se ylimmäinen pappi/ ja templin esimies/ ja muut pappein päämiehet kuulit nämä puheet/ epäilit he heistä/ mitä siitä wiimein tulisi.
5:25 Nin yxi tuli ia ilmoitti heille/ Catzos/ ne Miehet iotca te Tornin panitta ouat Templis/ seisouat ia opettauat Canssa.
Niin yksi tuli ja ilmoitti heille/ Katsos/ ne miehet jotka te torniin panitte owat templissä/ seisowat ja opettawat kansaa.
5:26 Nin meni Esimies Palueliain cansa ia heite edestoi/ ilman wallata. Sille he pelkesit Canssa/ ettei he kiuitetaisi. Ja quin he ne edestoit/ nin he asetit heite Neuuon eten.
Niin meni esimies palwelijain kanssa ja heitä edestoi/ ilman wallata. Sillä he pelkäsit kansaa/ ettei he kiwitettäisi. Ja kuin he ne edestoit/ niin he asetit heitä neuwoston eteen.
5:27 Ja se Ylimeinen Pappi kysyi heite/ ia sanoi/ Eikö me ole monaisti teite kieldenyt puhumast Canssalle tehe' Nimeen?
Ja se ylimmäinen pappi kysyi heitä/ ja sanoi/ Eikö me ole monesti teitä kieltänyt puhumasta kansalle tähän nimeen?
5:28 Ja catzos/ te oletta teuttenyet Jerusalemin teiden opetuxellan/ ia tadhotta temen Inhimisen Weren meiden ylitzen wetä.

Ja katsos/ te olette täyttäneet Jerusalemin teidän opetuksillan/ ja tahdotte tämän ihmisen weren meidän ylitsen wetää.
5:29 Mutta Petari ia Apostolit wastasit ia sanoit/ Enemen tule Jumalata cwlla/ quin Inhimisie.
Mutta Petari ja apostolit wastasit ja sanoi/ Enemmin tulee Jumalata kuulla/ kuin ihmisiä.
5:30 Meidhen Isedhen Jumala yleshereytti Iesusen/ ionga te tapoitta/ ia ylesripustitta pwhun.
Meidän isien Jumala ylös heräytti Jesuksen/ jonka te tapoitte/ ja ylös ripustitte puuhun.
5:31 SEN ombi Jumala henen oikialla Kädhellens yleskorghottanut Pämiehexi ia Wapataiaxi/ andaman Israelile paranusta ia syndien andexiandamusta.
Sen ompi Jumala hänen oikealla kädellänsä ylös korottanut päämieheksi ja wapahtajaksi/ antamaan Israelille parannusta ja syntien anteeksiantamusta.
5:32 Ja me olema henen Todhistaians neinen sanain polesta/ ia sijttekin mös se Pyhe Hengi/ ionga Jumala andanut on nijlle iotca hende cwleuat.
Ja me olemme hänen todistajansa näiden sanain puolesta/ ja sittenkin myös se Pyhä Henki/ jonka Jumala antanut on niille jotka häntä kuulewat.
5:33 Coska he nyt näme cwlit/ keui se lepitze heiden sydhemens/ ia neuuo pidhit heite tappaxens.
Koska he nyt nämä kuulit/ käwi se läwitse heidän sydämensä/ ja neuwosto pidit heitä tappaaksensa.
5:34 Nin ylesnousi Neuuos yxi Phariseus/ nimelde Gamaliel/ Lainopettaia/ iosta caiki Canssa palio piti/ se keski ette Apostolit piti erinens wlosmenemen.
Niin ylös nousi neuwostosta yksi phariseus/ nimelta Gamaliel/ lainopettaja/ josta kaikki kansa paljon piti/ se käski että apostolit piti erinänsä ulos menemän.
5:35 Ja sanoi heiden tygens/ Te Miehet Israelist/ cauattacat itze teiten neiste Miehiste/ mite te heiden teette.
Ja sanoi hän heidän tykönsä/ Te miehet Israelista/ kawahtakaat itse teitän näistä miehistä/ mitä te heidän teette.
5:36 Ennen neite peiui ylisti Theudas itzens/ sanoi henens iongun Oleuan/ Ja henen tygens langesi Mies lucu lehes nelie sata/ Joca tapettin/ ia caiki iotca heneen turuasit/ ne haijotettin/ ia turhaxi tectin.
Ennen näitä päiwiä ylisti Theudas itsens/ sanoi hänens jonkun olewan/ Ja hänen tykönsä lankesi miesluku lähes neljä sataa/ Joka tapettiin/ ja kaikki jotka häneen turwasit/ ne hajoitettiin/ ja turhaksi tehtiin.
5:37 Sen ielkin Judas Galileast/ ylisti henens weronlaskemisen peiuinä/ se

poiskiensi palio Canssa henen ielkins hen mös huckui/ ia caiki iotca hende cwlit/ haijotettin.
Sen jälkeen Judas Galileasta/ ylisti hänens weronlaskemisen päiwänä/ se pois käänsi paljon kansaa hänen jälkeensä hän myös hukkui/ ja kaikki jotka häntä kuulit/ hajoitettiin.
5:38 Ja nyt mine sanon teille/ Lacatka neiste Miehiste/ ia sallicat heite/ Sille ios teme Neuuo eli Teko on Inhimisiste/ kylle se catupi.
Ja nyt minä sanon teille/ Lakatkaa näistä miehistä/ ja sallikaat heitä/ Sillä jos tämä neuwo eli teko on ihmisistä/ kyllä se kaatuupi.
5:39 Waan ios se on Jumalasta/ nin ette te site woi alaspaina/ Senpäle ettei te leuteisi sotiua Jumalata wastan. Nin ne caiki mielistuit henen neuuoons/
Waan jos se on Jumalasta/ niin ette te sitä woi alas panna/ Sen päälle ettei te löytäisi sotiwan Jumalata wastaan. Niin he kaikki mielistyit hänen neuwoonsa/
5:40 Ja quin he sisellecutzuit Apostolit/ nin he hosuttit heite/ ia kielsit ettei heiden pitenyt puhuman Iesusen Nimeen/ Ja laskit heiden menemen.
Ja kuin he sisälle kutsuit apostolit/ niin he hosutit heitä/ ja kielsit ettei heidän pitänyt puhuman Jesuksen nimeen/ Ja laskit heidän menemään.
5:41 Nin he sis menit iloiten pois Neuuon edest/ ette he otoliset olit pilca kersimen henen Nimens tedhen/ Ja eiuet lacanut iocapeiue Templis/ ia ioca Hones opettamast ia sarnamast Euangeliu' Iesusest Christusest.
Niin he siis menit iloiten pois neuwoston edestä/ että he otolliset olit pilkkaa kärsimän hänen nimensä tähden/ Ja eiwät lakanneet jokapäiwä templissä/ ja joka huoneessa opettamasta ja saarnaamasta ewankelium Jesuksesta Kristuksesta.

VI Lucu.

6:1 MUtta nine peiuinä/ coska Opetuslasten Lucu eneni/ nousi napina Grekelde ninen Hebrein wastan/ senteden/ ette heiden Leskense Ylencatzottin iocapeiueses Elatoxes.
Mutta niinä päiwinä/ koska opetuslasten luku eneni/ nousi kapina Krekeiltä niiden Hebrein wastaan/ sentähden/ että heidän leskensä ylenkatsottiin jokapäiwäisessä elatuksessa.
6:2 Nin ne Caxitoistakymende cokoncutzuit Opetuslaste' Jouckon/ ia sanoit/ Ei se ole coctolinen ette me ylena'nama Jumala' sana'/ ia paluelenma Peutein edes/
Niin ne kaksitoista kymmentä kokoon kutsuit opetuslasten joukon/ ja sanoit/

Ei se ole kohtuullinen että me ylen annamme Jumalan sanan/ ja palwelemme pöytäin edessä/
6:3 Senteden/ te Rackat weliet/ walitka sis teisten Seitzemen toimelist Mieste/ iotca ouat Pyhe Hengi ia Wisautta teunä/ ioille me temen Wirghan haltun annama/
Sen tähden/ te rakkaat weljet/ walitkaa siis teistän seitsemän toimellista miestä/ jotka owat Pyhää Henkeä ja wiisautta täynnä/ joille me tämän wiran haltuun annamme/
6:4 Mutta me tadhom Rucouxes ia Sarnan palueluxes alati olla.
Mutta me tahdomme rukouksessa ja saarnan palweluksessa alati olla.
6:5 Ja se Puhe caikelle Jouckolle sangen kelpasi. Ja he wloswalitzit Stephanin/ ioca oli Mies teune's vsko ia Pyhe He'ge/ ia Philippun/ ia Prochorum/ ia Nicanorem/ ia Timonem/ ia Parmenan/ ia Nicolaum sen Wdeniwttan Antijochiasta.
Ja se puhe kaikelle joukolle sangen kelpasi. Ja he ulos walitsit Stephanin/ joka oli mies täynnänsä uskoa ja Pyhää Henkeä/ ja Philippuksen/ ja Prochorumin/ Ja Nicanoremin/ ja Timonem/ ja Parmenan/ ja Nikolaum sen uuden juuttaan Antiokiasta.
6:6 Nemet he asetit Apostolite' eten/ ia rucolit/ ia panit kädens heide' pälens.
Nämät he asetit apostolitten eteen/ ja rukoilit/ ja panit kätensä heidän päällensä.
6:7 Ja Jumalan Sana caswoi/ ia Opetuslasten Lucu tuli sangen swrexi Jerusalemis. Nin mös swri ioucko Pappi tuli vskon cwliaisexi.
Ja Jumalan sana kaswoi/ ja opetuslasten luku tuli sangen suureksi Jerusalemissa. Niin myös suuri joukko pappeja tuli uskon kuuliaiseksi.
6:8 Mutta Stephanus ioca oli vsko teunens ia wäkewuytte/ teki Ihmeit ia swri tunnustechti Canssan seas.
Mutta Stephanut joka oli uskoa täynnänsä ja wäkewyyttä/ teki ihmeitä ja suuria tunnustähtiä kansan seassa.
6:9 Nin ylesnousit mwtomat sijte Sinagogasta/ ioca cutzuttin se Libertinein/ ia se Kyreneusten/ ia ninen Alexandriten/ ia ninen iotca olit Ciciliasta/ ia Asiasta/ ia campalit Stephanin cansa.
Niin ylös nousit muutamat siitä synagogasta/ joka kutsuttiin se libertinein/ ja se Kyreneusten/ ja niiden alexandriten/ ja niiden jotka olit Ciciliasta/ ja Asiasta/ ja kamppailit Stephanin kanssa.
6:10 Ja eiuet he woinet sijtteken site Wijsautta wastanseiso/ Ja Henge ioca puhui.
Ja eiwät he woineet sittenkään sitä wiisautta wastaan seisoa/ Ja Henkeä

joka puhui.
6:11 Nin he wlosteit Miehie/ iotca sanoit/ Me olema henen cwlluet puhuuan Pilcasanoia Mosesta ia Jumalata wastan.
Niin he ulos toit miehiä/ jotka sanoit/ Me olemme hänen kuulleen puhuwan pilkkasanoja Mosesta ja Jumalata wastaan.
6:12 Nin he yllytit Canssan ia ne Wanhimat ia Kirianoppenuet ia karghaten he kijniotit henen ia weit henen Neuuon eten.
Niin he yllytit kansan ja ne wanhimmat ja kirjanoppineet ja karaten he kiinni otit hänen ja weit hänen neuwoston eteen.
6:13 Ja asetit wäret Todhistaiat iotca sanoit/ Teme Mies ei lacka puhumast Pilcasanoia täte pyhe Sija wastan ia Laki/ Sille me olema cwlluet henen sanouan/
Ja asetit wäärät todistajat jotka sanoit/ Tämä mies ei lakkaa puhumasta pilkkasanoja tätä pyhää sijaa wastaan ja lakia/ Sillä me olemme kuulleet hänen sanowan/
6:14 Iesus Nazarenus temen Sijan häuitte/ ia mwttapi Sädhyt/ iotca Moses meille andoi.
Jesus Nazarenus tämän sijan häwittää/ ja muuttaapi säädyt/ jotka Moses meille antoi.
6:15 Ja ne caiki catzoit henen pälens/ iotca Neuuosa istuit/ ia neit henen Caswonsa ninquin Engelin caswon.
Ja ne kaikki katsoit hänen päällensä/ jotka neuwostossa istuit/ ja näit hänen kaswonsa niinkuin enkelin kaswon.

VII. Lucu.

7:1 Nin sanoi sis se ylimeine' Pappi. Lieneuetkö näme nein?
Niin sanoi siis se ylimmäinen pappi. Lienewätkö nämä näin?
7:2 Nin hen sanoi/ Te miehet rackat weliet ia Iset/ cwlcat. Cunnia' Jumala ilmeistui meiden iselle Abrahamille/ coska he' oli Mesopotamias/ enne' quin hen Haramis asui/ ia sanoi henelle/
Niin hän sanoi/ Te miehet rakkaat weljet ja isät/ kuulkaat. Kunnian Jumala ilmestyi meidän isälle Abrahamille/ koska hän oli Mesopotamias/ ennen kuin hän Haramissa asui/ ja sanoi hänelle/
7:3 Wlosmene sinu' maaldas ia sinun Sughustas/ ia waella sihen mahan ionga mine osotan sinulle.
Ulos mene sinun maaltasi ja sinun suwustasi/ ja waella siihen maahan jonka minä osoitan sinulle.
7:4 Nin hen wloslexi Caldean maalda/ ia asui Haramis. Ja sittequin henen

Isens coollut oli/ nin hen wei henen sielde tehen maha' cussa te nyt asutta.
Niin hän ulos läksi Kaldean maalta/ ja asui Haramissa. Ja sittenkuin hänen isänsä kuollut oli/ niin hän wei hänen sieltä tähän maahan kussa te nyt asutte.
7:5 Ja ei andanut henelle ychten perimist sihen mahan/ ei Jalanca ladhiutta. Ja hen lwpasi sijttengi henelle sen andauans asuuaxens/ ia henen Siemenellens henen ielkins/ coska henelle ei wiele ychten Lasta ollut.
Ja ei antanut hänelle yhtään perimistä siihen maahan/ ei jalankaan lahiutta (leweyttä). Ja hän lupasi sittenkin hänelle sen antawansa asuaksensa/ ja hänen siemenellensä hänen jälkeensä/ koska hänellä ei wielä yhtään lasta ollut.
7:6 Sanoi sis Jumala henelle nein/ Sinun Siemenes pite oleman Cotakundaine' wieralla maalla/ ia heiden ne pite Oriaxi tekeme'/ ia pahasti menemen heiden cansans Neliesata aijastaica.
Sanoi siis Jumala hänelle näin/ Sinun siemenesi pitää oleman kotakuntainen (muukalainen) wieraalla maalla/ ja heidän ne pitää orjaksi tekemän/ ja pahasti menemän heidän kanssansa neljäsataa ajastaikaa.
7:7 Ja sen Canssan iota he palueleman pite/ tadho mine Domita/ sanoi Jumala. Ja sitelehin pite heiden wloslectemen/ ia palueleman minua tesse Sias.
Ja sen kansan jota he palweleman pitää/ tahdon minä tuomita/ sanoi Jumala. Ja siitä lähin pitää heidän ulos lähtemän/ ja palweleman minua tässä sijassa.
7:8 Ja andoi henelle Ymberileickauxen Lijton. Ja hen synnytti Isaachin/ ia Ymberileickasi hene' Cadhexanden peiuen. Ja Isaach synnytti Jacobin/ Ja Jacob synnytti ne Caxitoistakymende Esijse.
Ja antoi hänelle ympärileikkauksen liiton. Ja hän synnytti Isaachin/ ja ympärileikkasi hänen kahdeksantena päiwän/ Ja Isaach synnytti Jakobin/ ja Jakob synnytti ne kaksitoista kymmentä esi-isää.
7:9 Ja ne Esijset cateuden teden poismyidh Josephin Egiptihin/
Ja ne esi-isät kateuden tähden pois myit Josephin Egyptiin/
7:10 Ja Jumala oli henen cansans/ ia pelasti hende caikest henen tuskastans/ ia annoi henelle Armon ia wijsauden Egiptin Kuningan Pharaonin caswon edes/ Ja hen pani henen Waldamiehexi ylitze Egiptin/ ia caiken henen Hoonens päle.
Ja Jumala oli hänen kanssansa/ ja pelasti häntä kaikesta hänen tuskastansa/ ja antoi hänelle armon ja wiisauden Egyptin kuninkaan pharaon kaswon edessä/ Ja hän pani hänen waltamieheksi ylitse Egyptin/ ja kaiken hänen huoneensa päälle.

7:11 Nin tuli Nelke ylitze caiken Egiptin ia Canaan Maan/ ia swri tuska. Ja meiden Iset eiuet Rauinota leunyet.
Niin tuli nälkä ylitse kaiken Egyptin ja Kanaan maan/ ja suuri tuska. Ja meidän isät eiwät rawintoa löytäneet.
7:12 Mutta coska sis Jacob cwli Egiptis oleua' Jyuije/ lehetti hen ensin meiden Isemme.
Mutta koska siis Jakob kuuli Egyptissä olewan jywiä/ lähetti hän ensin meidän isämme.
7:13 Ja quin hen taas heite lehetti/ nin Joseph tuttijn henen Welildens. Ja Josephin sucu tuli Pharaon tietteuexi.
Ja kuin hän taas heitä lähetti/ niin Joseph tuttiin hänen weljillensä. Ja Josephin suku tuli pharaon tiettäwäksi.
7:14 Nin lehetti Joseph ia annoi toodha henen Isens Jacobin/ ia caike' hene' Sughunsa/ wisi Hengi cadhexattakymmende.
Niin lähetti Joseph ja antoi tuoda hänen isänsä Jakobin/ ja kaiken hänen sukunsa/ wissi henkiä kahdeksatta kymmentä.
7:15 Ja Jacob alasmeni Egiptijn/ ia hen cooli/ ia mös meiden Iset.
Ja Jakob alas meni Egyptiin/ ja hän kuoli/ ja myös meidän isät.
7:16 Ja ylitzewietin Sichemin/ ia pantijn sijhen Hautan ionga Abraham oli ostanut Rahalla Hemorrin lapsilda/ ioca oli Sichemin poica.
Ja ylitse wietiin Sichemiin/ ja pantiin siihen hautaan jonka Abraham oli ostanut rahalla Hemorrin lapsilta/ joka oli Sichemin poika.
7:17 Coska nyt lupauxen aica lähestui/ iosta Jumala oli Abrahamille wannonut/ caswoi Canssa/ ia enäni Egiptis/
Koska nyt lupauksen aika lähestyi/ josta Jumala oli Abrahamille wannonut/ kaswoi kansa/ ja eneni Egyptissä/
7:18 sihenasti quin toinen Kuningas ylestuli/ ioca ei miten Josephist tietenyt.
siihenasti kuin toinen kuningas ylös tuli/ joka ei mitään Josephista tietänyt.
7:19 Teme meiden Sughun caualast wietteli/ ia pahasti meni meiden Isein cansa/ nin ette heiden piti heiden Nooret Lapsens poisheittemen/ ettei sickiet eleueiset olis.
Tämä meidän suwun kawalasti wietteli/ ja pahasti meni meidän isäin kanssa/ niin että heidän piti heidän nuoret lapsensa pois heittämän/ ettei sikiöt eläwäiset olisi.
7:20 Sihen aican syndyi Moses/ ia hen oli Jumalan otolinen/ ia eletettin colmet Cwcautta henen Isens Honesa.
Siihen aikaan syntyi Moses/ ja hän oli Jumalan otollinen/ ja elätettiin kolme kuukautta hänen isänsä huoneessa.
7:21 Coska he' nyt wlosheitetty oli/ nin Pharaonin Tyter otti henen/ ia

yleskaswatti sen itzellens poiaxi.
Koska hän nyt ulos heitetty oli/ niin pharaon tytär otti hänen/ ja ylös kaswatti sen itsellensä pojaksi.
7:22 Ja Moses opetettin caikis Egiptin wijsauxes/ ia oli woimalinen töise ia sanoisa.
Ja Moses opetettiin kaikissa Egyptin wiisauksissa/ ja oli woimallinen töissä ja sanoissa.
7:23 Mutta quin hen oli neliekymmende aijastaica wanha/ tuli henen mieleens/ ette hen tactoi etzie henen welijens Israelin lapsia.
Mutta kuin hän oli neljäkymmentä ajastaikaa wanha/ tuli hänen mieleensä/ että hän tahtoi etsiä hänen weljiänsä Israelin lapsia.
7:24 Ja quin hen yhdelle näki wärytt techteuen/ nin he' auitti hende/ ia costi henen polestans ioca wärytte kersi/ ia löi sen Egiptin miehen.
Ja kuin hän yhdelle näki wääryyttä tehtäwän/ niin hän awitti häntä/ ja kosti hänen puolestansa joka wääryyttä kärsi/ ja löi sen Egyptin miehen.
7:25 Mutta hen lwli henen Welijens sen ymmerteuen/ ette Jumala tactoi heite wapatta henen Kädhens cautta. Waan eiuet he ymmertenet.
Mutta hän luuli hänen weljiensä sen ymmärtäwän/ että Jumala tahtoi heitä wapauttaa hänen kätensä kautta. Waan eiwät he ymmärtäneet.
7:26 Ja toisna peiuen tuli hen heiden tygens/ Coska he keskenens ritelit/ nin hen souitteli heite sanoden/ Rackat Miehet/ weliexet te oletta/ mixi te toinen toisenna wärytte teet?
Ja toisena päiwän tuli hän heidän tykönsä/ Koska he keskenänsä riitelit/ niin hän sowitteli heitä sanoen/ Rakkaat miehet/ weljekset te olette/ miksi te toinen toisenne wääryyttä teet?
7:27 Mutta se ioca Lehimeisens wärytte teki/ poislyckesi henen sanoden/ Cuca sinun on pannut Pämiehexi ia Domarixi meiden pälen?
Mutta se joka lähimmäisensä wääryyttä teki/ pois lykkäsi hänen sanoen/ Kuka sinun on pannut päämieheksi ja tuomariksi meidän päällen?
7:28 Wai tadhocos mös minua tappa/ ninquin sine tapoit eilen sen Egiptin miehen?
Wai tahdotkos myös minua tappaa/ niinkuin sinä tapoit eilen sen Egyptin miehen?
7:29 Ja pakeni Moses temen puhen teden/ ia oli Mwcalainen Madian maakunnas/ iossa hen synnytti caxi poica.
Ja pakeni Moses tämän puheen tähden/ ja oli muukalainen Median maakunnas/ jossa hän synnytti kaksi poikaa.
7:30 Ja nelienkymmenen aijastaian pereste ilmestui HERran Engeli henelle Corues Sinain worell Tulises Pensahas.

Ja neljänkymmenen ajastajan perästä ilmestyi Herran enkeli hänelle korwes Sinain wuorella tulisessa pensaassa.
7:31 Coska Moses sen näki/ ihmetteli hen site näky. Mutta quin hen tygemeni catzoman/ nin Herran äni cwlui henelle/
Koska Moses sen näki/ ihmetteli hän sitä näkyä. Mutta kuin hän tykö meni katsoman/ niin Herran ääni kuului hänelle/
7:32 Mine olen sinun Iseis Jumala/ Abrahamin Jumala/ Isaachin Jumala ia Jacobin Jumala. Nin Moses wapisi ia ei tochtinut sinne catzo.
Minä olen sinun isäisi Jumala/ Abrahamin Jumala/ Isachin Jumala ja Jakobin Jumala. Niin Moses wapisi ja ei tohtinut sinne katsoa.
7:33 Nin sanoi Herra henelle/ Risu sinun Kenges ialghoistas/ Sille se Sia cussas seisot/ ombi pyhe Maa.
Niin sanoi Herra hänelle/ Riisu sinun kenkäsi jaloistasi/ Sillä se sija kussas seisot/ ompi pyhä maa.
7:34 Mine olen kylle nähnyt minun Canssani tuskan ioca Egiptis ombi/ Ja olen heiden hoocauxens cwllut/ ia alasastuin heite wapattaman. Ja tule nyt tenne/ Mine leheten sinun Egiptijn.
Minä olen kyllä nähnyt minun kansani tuskan joka Egyptissä ompi/ Ja olen heidän huokauksensa kuullut/ ja alas astuin heitä wapauttaman. Ja tule nyt tänne/ Minä lähetän sinun Egyptiin.
7:35 Temen Mosesen ionga he kielsit ia sanoit/ Cuca sinun on pannut Pämiehexi ia Domarixi? Sen ombi Jumala (ma mine) Pämiehexi ia Wapattaiaxi lehettenyt Engelin Kätte mödhen/ ioca henelle ilmestui Pensahas.
Tämän Moseksen jonka he kielsit ja sanoit/ Kuka sinun on pannut päämieheksi ja tuomariksi? Sen ompi Jumala päämieheksi ja wapahtajaksi lähettänyt enkelin kättä myöten/ joka hänelle ilmestyi pensaassa.
7:36 Teme heite wloswei/ ia teki Ihmeit ia Mercki Egiptis/ ia Punaises Meres/ ia Corues neliekymmende aijastaica.
Tämä heitä ulos wei/ ja teki ihmeitä ja merkkiä Egyptissä/ ja Punaisessa meressä/ ja korwessa neljäkymmentä ajastaikaa.
7:37 Teme ombi Moses/ ioca sanoi Israelin lapsille/ Yhden Prophetan HERRA JUMALA teille ylesnostapi teiden Welijsten/ ninquin minun/ site teiden pite cwleman.
Tämä ompi Moses/ joka sanoi Israelin lapsille/ Yhden prophetan HERRA JUMALA teille ylös nostaapi teidän weljistäni/ niinkuin minun/ sitä teidän pitää kuuleman.
7:38 Teme se on ioca Seurakunnas oli Engelin cansa corues/ ioca puhui henen cansans Sinain worella/ ia meiden Isein ca'sa.
Tämä se on joka seurakunnassa oli enkelin kanssa korwessa/ joka puhui

hänen kanssansa Sinain wuorella/ ja meidän isäin kanssa.
7:39 Teme sai Elemen puhen meille andaxe's. Jota teiden Iset eiuet totelluet/ Waan poissysesit sen heiden tyköens/ ia palasit sydemestens Egiptijn
Tämä sai elämän puheen meille antaaksensa. Jota teidän isät eiwät totelleet/ Waan pois sysäsit sen heidän tyköänsä/ ja palasit sydämestänsä Egyptiin.
7:40 ia sanoit Aronille/ Tee meille Jumaloita iotca meiden edhellen kieuuet/ Sille emme me tiedhe mite telle Moseselle/ ioca meite Egiptist wloswei/ tapachtanut ombi.
ja sanoit Aronille/ Tee meille Jumaloita jotka meidän edellän käywät/ Sillä emme me tiedä mitä tälle Mosekselle/ joka meitä Egyptistä ulos wei/ tapahtunut ompi.
7:41 Ja nijne peiuine he teit yhde' Wasican/ ia wffrasit Epeiumaloille wffrit/ ia remuitzit heiden kättens töiste.
Ja niinä päiwinä he teit yhden wasikan/ ja uhrasit epäjumaloille uhrit/ ja riemuitsit heidän kättensä töistä.
7:42 Nin Jumala sis kiensi henens/ ia ylena'noi heiden paluelema' Taiuan sotakunda/ Ninquin Kirioitettu ombi Prophetain Ramatusa. Olettaco te Israelin Hoonesta minulle wffranuet Wffrija/ ia Eleimite neliekymende aijastaica coruesa?
Niin Jumala siis käänsi hänens/ ja ylen antoi heidän palweleman taiwaan sotakuntaa/ Niinkuin kirjoitettu ompi prophetain Raamatussa. Oletteko te Israelin huoneesta minulle uhranneet uhria/ ja eläimiä neljäkymmentä ajastaikaa korwessa?
7:43 Ja te ylesotit sen Molochin maian/ Ja sen teiden Jumalan Remphaxen Techdhen/ nijte Cuuia iotca te teitte teille cumartaxen/ Ja mine tahdon teite poisheitte edhemme Babiloniata.
Ja te ylös otit sen molokin majan/ Ja sen teidän jumalan remphaksen tähden/ niitä kuwia jotka te teitte teille kumartaaksen/ Ja minä tahdon teitä pois heittää edemmäs Babyloniata.
7:44 Meiden Isille oli se Todhistuxen maia coruesa/ ninquin se oli heille sätenyt ioca Mosesen cansa puhui/ Ette hen sen tekemen piti sen Esikuuan ielkin ionga hen oli nehnyt.
Meidän isille se todistuksen maja korwessa/ niinkuin se oli heille säätänyt joka Moseksen kanssa puhui/ Että hän sen tekemän piti sen esikuwan jälkeen jonka hän oli nähnyt.
7:45 Jonga mös meiden Iset wastanotit ia weit sen Josuan cansa sihen Mahan iossa Pacanat asuit/ iotca Jumala poissysesi meiden Isein caswon

edeste Haman Dauidin aican asti/
Jonka myös meidän isät wastaan otit ja weit sen Josuan kanssa siihen maahan jossa pakanat asuit/ jotka Jumala pois sysäsi meidän isäin kaswon edestä hamaan Dawidin aikaan asti/
7:46 Joca sai armon Jumalan tykene/ ia anoi ette henen piti ydhen Maian leutemen Jacobin Jumalalle.
Joka sai armon Jumalan tykönä/ ja anoi että hänen piti yhden majan löytämän Jakobin Jumalalle.
7:47 Mutta Salomon Rakensi henelle ydhen Hoonen/
Mutta Salomon rakensi hänelle yhden huoneen/
7:48 Waan se Caikenylimeinen ei asu nijse Templis/ iotca Käsille techthyt ouat.
Waan se Kaikkein ylimmäinen ei asu niissä templissä/ jotka käsillä tehdyt owat.
7:49 Ninquin Propheta sanopi/ Taiuas ombi minun Istumen/ ia Maa ombi minun Jalcani astinlauta.
Niinkuin propheta sanoopi/ Taiwas ompi minun istuimen/ ja maa ompi minun jalkani astinlauta.
7:50 Minge Hoonen sis te tadhotta minun Raketa? sanopi HERRA/ eli cuca ombi minun Leposian? Eikö minun käten ole caiki neite tehnyt.
Minkä huoneen siis te tahdotte minun rakentaa? sanopi HERRA/ eli kuka ompi minun leposijan? Eikö minun käteni ole kaikki näitä tehnyt.
7:51 Te niskurit ia ilman ymberileickamata sydhemest ia coruist/ Te aina wastanseisotta pyhe He'ge/ ninquin teidhe'gi Iset/ nin mös te.
Te niskurit ja ilman ympärileikkaamatta sydämestä ja korwista/ Te aina wastaan seisotte Pyhän Hengen/ niinkuin teidänkin isät/ niin myös te.
7:52 Cuta Prophetista ei teiden Iset wainoneet? ia tappanet nijte iotca Temen Wanhurskan tulemisen ennustit/ ionga Petteijet ia Murhaijat te nyt olitta/
Kuta prophetista ei teidän isät wainonneet? ja tappaneet niitä jotka tämän wanhurskaan tulemisen ennustit/ jonka pettäjät ja murhaajat te nyt olette/
7:53 Te quin Lain saitte Engelin andamisen cautta/ Ja ei te site pitenyet.
Te kuin lain saitte enkelin antamisen kautta/ ja ei te sitä pitäneet.
7:54 Coska he sis näme cwlit/ keui se lepitze heiden sydheme's/ ia kiristelit Hambaitans hende wastan.
Koska he siis nämä kuulit/ käwi se läwitse heidän sydämensä/ ja kiristelit hampaitansa häntä wastaan.
7:55 Mutta ette hen oli teunens Pyhe He'ge catzachti he' yles Taiuasen/ ia näki Jumalan Herraudhen/ Ja Iesusen seisoua' Jumala' oikealla kädelle ia

sanoi/
Mutta että hän oli täynnänsä Pyhää Henkeä katsahti hän ylös taiwaaseen/ ja anäki Jumalan Herrauden/ Ja Jesuksen seisowan Jumalan oikealla kädellä ja sanoi/
7:56 Catzos/ Mine näen Taiuahat awoi/ Ja Inhimisen Poian seisouan Jumalan oikealla Kädelle.
Katsos/ Minä näen taiwaat awoinna/ Ja Ihmisen Pojan seisowan Jumalan oikealla kädellä.
7:57 Nin he hwsit teudelle curckulla ia tukitzit coruians kijni/ Ja caiki yximielisesta carckasit henen pälens/
Niin he huusit täydellä kurkulla ja tukitsit korwiansa kiinni/ Ja kaikki yksimielisesti karkasit hänen päällensä/
7:58 ia wlosaijoit henen Caupungist/ ia kiuitit henen. Ja ne Todhistaijat poispanit Waatteins ydhen Noricaisen ialcain iuren ioca cutzuttin Saulus.
ja ulos ajoit hänen kaupungista/ ja kiwitit hänen. Ja ne todistajat pois panit waatteensa yhden nuorukaisen jalkain juureen joka kutsuttiin Saulus.
7:59 Ja he kiuitit Stephanusen/ ioca rucoli ia sanoi/ HERRA Iesu ota minun Hengen.
Ja he kiwitit Stephanuksen/ joka rukoili ja sanoi/ HERRA Jesus ota minun henkeni.
7:60 Nin hen laski poluillens/ ia hwsi swrella änelle/ HERRA/ äle lue heille tete syndi/ Ja quin hen temen oli sanonut/ nin hen nuckui.
Niin hän laski polwillensa/ ja huusi suurella äänellä/ HERRA/ älä lue heille tätä syntiä/ Ja kuin hän tämän oli sanonut/ niin hän nukkui.

VIII Lucu.

8:1 Ia Saulus oli sosittanut henen Coolemaha's. Nin nousi sinä peiuen swri Waino Seurakunna' wastan/ ioca oli Jerusalemis/ ia he caiki haiosit ymberi Judean ia Samarian maa kundi paitzi Apostoleita.
Ja Saulus oli suosittanut hänen kuolemaansa. Niin nousi sinä päiwänä suuri waino seurakuntaa wastaan/ joka oli Jerusalemissa/ ja he kaikki hajosit ympäri Judean ja Samarian maakuntiin paitsi apostoleita.
8:2 Ja mutamat Jumalan pelkeueiset Miehet coriasit Stephanin/ ia pidhit swren Walituxen henen ylitzens.
Ja muutamat Jumalaa pelkääwäiset miehet korjasit Stephanin/ ja pidit suuren walituksen hänen ylitsensä.
8:3 Mutta Saulus rateli Seurakunan/ ia sisellemeni hoone hoonesta/ ia edesweti Miehet ia Waimot/ ia panetti heite Fangiuxeen.

Mutta Saulus raateli seurakunnan/ ja sisälle meni huone huoneesta/ ja edes weti miehet ja waimot/ ja panetti heitä wankeuteen.
8:4 Ne sis iotca haijoneet olit/ ymberiwaelsit ia sarnasit Jumalan sana/
Ne siis jotka hajonneet olit/ ympäri waelsit ja saarnasit Jumalan sanaa/
8:5 Nin Philippus alastuli ychten Samarian Caupungin/ ia sarnasi heille Christusest.
Niin Philippus alas tuli yhteen Samarian kaupunkiin/ ja saarnasi heille Kristuksesta.
8:6 Mutta Canssa yximielisesta ia wisusta warinotti nijste mite Philippus sanoi/ Ja neit ne Merkit/ iotca hen teki.
Mutta kansa yksimielisesti ja wisusti waarin otti niistä minä Philippus sanoi/ Ja näit ne merkit/ jotka hän teki.
8:7 Sille ette ne rymet Henget monesta Riuatusta wloslexit/ Hwtaden swrella änelle/
Sllä että ne rumat henget monesta riiwatusta ulosläksit/ huutaen suurella äänellä/
8:8 Ja monda Ramba ia Saattamatoinda Paranit. Ja swri ilo nousi sihen Caupungin.
Ja monta rampaa ja saattamatointa paranit. Ja suuri ilo nousi siihen kaupunkiin.
8:9 Nin oli siele yxi Mies Simon nimelde/ ioca ennen samas Caupungis Noituxen Wirca piti/ ia oli sen Samarian Canssan willittenyt/ sanoden itzens oleuan iongun ialon. Jota seke pienet ette swret cwldelit/ sanoden/
Niin oli siellä yksi mies Simon nimeltä/ joka ennen samassa kaupungissa noituuden wirkaa piti/ ja oli sen Samarian kansan willinnyt/ sanoen itsensä olewan jonkun jalon. Jota sekä pienet että suuret kuuntelit/ sanoen/
8:10 Teme ombi Jumalan weki/ ioca se isoi on.
Tämä ompi Jumalan wäki/ joka se iso on.
8:11 Mutta senteden he cwldelit hende/ ette hen cauuan aica henen Noitudhellans oli heite cumminnut.
Mutta sen tähden he kuuntelit häntä/ että hän kauan aikaa hänen noituudellansa oli heitä kumminnut (wietellyt).
8:12 Coska he nyt wskoit Philippusen sarnauan Jumala' waldakunnast/ ia Iesusen Christusen nimest/ nin he annoit heidens casta seke Miehet ette Waimot.
Koska he nyt uskoit Philippuksen saarnaawan Jumalan waltakunnasta/ ja Jesuksen Kristuksen nimestä/ niin he annoit heidäns kastaa sekä miehet että waimot.
8:13 Nin tuli mös se Simon wskolisexi/ Ja quin hen castettu oli/ piti hen

itzens Philippusen tyken/ ia quin hen näki ne merckit ia teghot iotca tapachtuit/ hemmestui hen ia ihmetteli.
Niin tuli myös se Simon uskolliseksi/ Ja kuin hän kastettu oli/ piti hän itsensä Philippuksen tykön/ ja kuin hän näki ne merkit ja teot jotka tapahtuit/ hämmästyi hän ja ihmetteli.
8:14 Coska nyt Apostolit Jerusalemis cwlit/ ette Samaria oli Jumalan sanan wastanottanut/ nin he lehetit heiden tygens Petarin ia Johannesen.
Koska nyt apostolit Jerusalemissa kuulit/ että Samaria oli Jumalan sanan wastaan ottanut/ niin he lähetit heidän tykönsä Petarin ja Johanneksen.
8:15 Coska he sinne alastulit/ Rucolit he ninen edeste ette heiden piteis saaman pyhen Hengen.
Koska he sinne alas tulit/ Rukoilit he niiden edestä että heidän pitäisi saaman Pyhän Hengen.
8:16 Sille ei hen wiele ollut ydhengen ninen päle alaslaskettu/ waan olit waiwoin castetut Iesusen Christusen Nimeen.
Sillä ei hän wielä ollut yhdenkään niiden päälle alas laskettu/ waan olit waiwoin kastetut Jesuksen Kristuksen nimeen.
8:17 Nin he panit Kätense heiden pälens/ ia he sait sen pyhen Hengen.
Niin he panit kätensä heidän päällensä/ ja he sait sen Pyhän Hengen.
8:18 Coska nyt Simon sen neki/ ette Apostolein Kädhen pälepanemisen cautta annetin pyhe Hengi/ Taritzi hen heille Raha ia sanoi/
Koska nyt Simon sen näki/ että apostolein käden päälle panemisen kautta annettiin Pyhä Henki/ Taritsi hän heille rahaa ja sanoi/
8:19 Andacat minulleki mös se woima/ ette kenenge päle mine Käteni panen/ hen sais sen Pyhe Hengen.
Antakaat minullekin myös se woima/ että kenenkä päälle minä käteni panen/ hän sais sen Pyhän Hengen.
8:20 Mutta Petari sanoi henelle/ Olcoon sinun Rahas sinun cansas cadhotuxes/ Ettes lwlet Jumalan Lahian oleuan Rahoilla ostettauan.
Mutta Petari sanoi hänelle/ Olkoon sinun rahasi sinun kanssasi kadotuksessa/ Että luulet Jumalan lahjan olewan rahalla ostettawan.
8:21 Ei ole sinulla Osa eike arpa tesse Sanas/ Sille ettei sinun sydhemes ole oikea Jumalan edes.
Ei ole sinulla osaa eikä arpaa tässä sanassa/ Sillä ettei sinun sydämesi ole oikea Jumalan edessä.
8:22 Senteden tee Paranos teste sinun pahudhestas ia Rucole Jumala/ ette sinun sydhemes aijatoxet sinulle andexiannetaisin.
Sentähden tee parannus tästä sinun pahuudestasi ja rukoile Jumalaa/ että sinun sydämesi ajatukset sinulle anteeksi annettaisiin.

8:23 Sille ette mine näen sinun oleua' catkerata sappe teunnens/ ia solmittuna wärydhelle.
Sillä että minä näen sinun olewan katkerata sappea täynnänsä/ ja solmittuna wääryydellä.
8:24 Nin wastasi Simon ia sanoi/ rucolca te HERRA minun edesten/ ettei miten neiste iotca te sanoitta minun päleni tulisi.
Niin wastasi Simon ja sanoi/ rukoilkaa te HERRAA minun edestäni/ ettei mitään näistä jotka te sanoitte minun päälleni tulisi.
8:25 Mutta coska he todhistaneet ia puhuneet olit HERRAN sanan/ palasit he Jerusalemin/ ia sarnasit Euangelium mones Samarian Kylis.
Mutta koska he todistaneet ja puhuneet olit HERRAN sanan/ palasit he Jerusalemiin/ ja saarnasit ewankeliumia monissa Samarian kylissä.
8:26 Mutta HERRAN Engeli puhui Philippusen tyge ia sanoi/ Ylesnouse ia mene Lounasen pein/ site tiete mödhen ioca alasmene Jerusalemist Gazam polen ioca kylmille on/ Nin hen ylesnousi ia meni.
Mutta HERRAN enkeli puhui Philippuksen tykö ja sanoi/ Ylös nouse ja mene lounaaseen päin/ sitä tietä myöten joka alas menee Jerusalemista Gazan puoleen joka kylmillä on/ Niin hän ylös nousi ja meni.
8:27 Ja catzo/ yxi Ethiopiam Mies/ sen Ethiopian Trötingen Candacen wäkeue Rahanhaltia/ ionga hen oli pannut caiken henen Tauarans päle/ se oli tullut Jerusalemin Rucoleman.
Ja katso/ yksi Etiopian mies/ sen Etiopian Trötingin Candacen wäkewä rahanhaltija/ jonka hän oli pannut kaiken hänen tawaransa päälle/ se oli tullut Jerusalemiin rukoilemaan.
8:28 Ja palasi cotijns istudhen Rattans päle/ ia luki Esaia Propheta.
Ja palasi kotiin istuen rattaansa päällä/ ja luki Esaia prophetaa.
8:29 Nin Hengi sanoi Philippusel/ Mene edes ia leheste sinuas temen rattan tyge.
Niin Henki sanoi Philippukselle/ Mene edes ja lähesty sinuas tämän rattaan tykö.
8:30 Nin Philippus iooxi tyge/ ia cwli henen lwkeuan Esaia Propheta/ ia sanoi/ Ymmerdeckös mös mites luet?
Niin Philippus juoksi tykö/ ja kuuli hänen lukewan Esaia prophetaa/ ja sanoi/ Ymmärrätkös myös mitä luet?
8:31 Nin he' sanoi/ Quinga mine taidha' ymmerte/ ellei iocu minulle osota? Ja hen Rucoli Philippusta/ ette hen ylesastuis/ ia istuis henen tykenens.
Niin hän sanoi/ Kuinka minä taidan ymmärtää/ ellei joku minulle osoita? Ja hän rukoili Philippusta/ että hän ylös astuisi/ ja istuis hänen tykönänsä.
8:32 Mutta se quin hen lwki Ramatusta/ oli teme. HEN on ninquin yxi

Lammas teuraxi talutettu/ ia änete ninquin Caritza keritzijens edes/ Nin hen ei awanut Sutans.
Mutta se kuin hän luki Raamatusta/ oli tämä/ HÄN on niinkuin yksi lammas teuraaksi talutettu/ ja ääneti niinkuin karitsa keritsijäinsä edessä/ Niin hän ei awannut suutansa.
8:33 Henen neurydhens tedhen poisotetin henen Domions/ Mutta cuka taita wlossano hene' liens pitudhen? Sille henen Elemens on poisotettu maasta.
Hänen nöyryytensä tähden pois otettiin hänen tuomionsa/ Mutta kuka taitaa ulos sanoa hänen ikänsä pituuden? Sillä hänen elämäns on pois otettu maasta.
8:34 Nin wastasi se Raha'haltia Philippusta ia sanoi/ Mine rucolen sinua/ Keste Propheta neite puhupi? Itzestensekö/ eli iostaki toisesta?
Niin wastasi se rahanhaltija Philippusta ja sanoi/ Minä rukoilen sinua/ Kestä propheta näitä puhuupi? Itsestäänkö/ eli jostakin toisesta?
8:35 Nin Philippus suuns auasi/ ia Rupesi teste Kirioituxest sarnaman Euangeliumi henelle Iesusest.
Niin Philippus suunsa awasi/ ja rupesi tästä kirjoituksesta saarnaaman ewankeliumia hänelle Jesuksesta.
8:36 Ja quin he waelsit tiete mödhen/ tulit he yhden Wedhen tyge. Ja se Rahanhaltia sanoi/ Catzos tesse on Wesi/ mike wallitze ettei mine castetta?
Ja kuin he waelsit tietä myöten/ tulit he yhden weden tykö/ Ja se rahanhaltija sanoi/ Katsos tässä on wesi/ mikä wallitsee ettei minä kastettaa?
8:37 Nin sanoi Philippus/ Jos sine wskot caikest sydemestes/ nin macta kylle olla. Hen wastasi ia sanoi/ Mine wskon Iesusen Christusen oleuan Jumalan Poian.
Niin sanoi Philippus/ Jos sinä uskot kaikesta sydämestä/ niin mahtaa kyllä olla. Hän wastasi ja sanoi/ Mlnä uskon Jesuksen Kristuksen olewan Jumalan Pojan.
8:38 Nin he' annoi seisette Rattan ia alasastuit wetehen/ seke Philippus ette se Rahanhaltia/ ia hen castoi hene'.
Niin hän antoi seisattaa rattaan ja alas astuit weteen/ sekä Philippus että se rahanhaltija/ ja hän kastoi hänen.
8:39 Mutta coska he sis wedhest Ylesastuit/ nin HERRAN Hengi te'masi Philippusen/ ia ei se Rahanhaltia hende sillen nehnyt/ waan hen meni iloite' tietense möden matcaans.
Mutta koska he siis wedestä ylös astuit/ niin HERRAN Henki tempasi Philippuksen/ ja ei se rahanhaltija häntä silleen nähnyt/ waan hän meni iloiten tietänsä myöten matkaansa.

8:40 Mutta Philippus leuttijn Asdodis/ ia ymberiwaelsi/ ia sarnasi Euangelium ioca Caupungis/ sihenasti quin hen tuli Cesarean.
Mutta Philippus löydettiin Asdodissa/ ja ympäri waelsi/ ja saarnasi ewankeliumia joka kaupungissa/ siihen asti kuin hän tuli Kesareaan.

IX Lucu.

9:1 Mutta Saulus wiele puhalsi wchkauxet ia Murhat HERRAN Opetuslapsia wastan.
Mutta Saulus wielä puhalsi uhkaukset ja murhat HERRAN opetuslapsia wastaan.
9:2 Ja meni Ylimeisen Papin tyge/ ia anoi henelde breiuie ninen Sinagogain tyge Damascos. Senpäle/ ette ios hen iongu' eli Miehiste taica Waimoista teste Tieste leuteis/ nijte piti hene' sidhottuna wiemen Jerusalemijn.
Ja meni ylimmäisen papin tykö/ ja anoi häneltä breiwin niiden synagogain tykö Damaskossa. Sen päälle/ että jos hän jonkun eli miehistä taikka waimoista tästä tiestä löytäisi/ niitä piti hänen sidottuna wiemään Jerusalemiin.
9:3 Mutta quin hen matkusti/ ia lehestui Damascu/ nin yxi walkeus Taiuahast äkitzelde ymberile'machti hene'/
Mutta kuin hän matkusti/ ja lähestyi Damaskoa/ niin yksi walkeus taiwahasta äkikseltä ympäri leimahti hänen/
9:4 ia he' langesi mahan/ ia cwli ydhen änen sanoua' henelle's/ Saul Saul/ mixi sine wainot minua? Nin hen sanoi/ Cuca sine olet HERRA?
ja hän lankesi maahan/ ja kuuli yhden äänen sanowan hänellens/ Saul Saul/ miksi sinä wainoat minua? Niin hän sanoi/ Kuka sinä olen HERRA?
9:5 sanoi HERRA/ mine olen IesuS iota sine wainot/ Coua ombi sinun tutkanda wastan potkia.
sanoi HERRA/ minä olen Jesus jota sinä wainoat/ Kowa ompi sinun tutkainta wastaan potkia.
9:6 Nin hen wapisi ia hemmestui ia sanoi/ Herra mites tadhot ette minun pite tekemen? HERRA sanoi henelle/ Nouse yles ia mene Caupungin/ ia sielle sinulle sanotan mite sinun pite tekemen.
Niin hän wapisi ja hämmästyi ja sanoi/ Herra mitäs tahdot että minun pitää tekeman? HERRA sanoi hänelle/ Nouse ylös ja mene kaupunkiin/ ja siellä sinulle sanotaan mitä sinun pitää tekemän.
9:7 Mutta ne Miehet/ iotca henen Seurasans olit/ seisoit hemmestetyt/ Sille he cwlit waiwoin änen/ mutta eiuet kete' nähnyet.
Mutta ne miehet/ jotka hänen seurassansa olit/ seisoit hämmästyneinä/

Sillä he kuulit waiwoin äänen/ mutta eiwät ketään nähneet.
9:8 Nin Saul9 ylesnousi maasta/ ia auoiomille silmille ei hen keten nehnyt.
Niin Saulus ylös nousi maasta/ ja awoimilla silmillä ei hän ketään nähnyt.
9:9 Mutta Kädheste he talutit hende/ ia siselleweit Damaschun. Ja oli colme peiue näkemete/ ia sömete ia iomata.
Mutta kädestä he talutit häntä/ ja sisälle weit Damaskoon. Ja oli kolme päiwää näkemättä/ ja syömättä ja juomatta.
9:10 Nin oli yxi Opetuslapsi Damaschus nimelde Ananias/ sanoi HErra henelle Näwuyn cautta/ Anania. Ja hen sanoi/ HERRA/ tesse mine olen.
Niin oli yksi opetuslapsi Damaskossa nimeltä Ananias/ sanoi Herra hänelle näyn kautta/ Anania. Ja hän sanoi/ HERRA/ tässä minä olen.
9:11 Nin sanoi HERRA henelle/ Ylesnouse/ ia mene sillen Cadhullen/ ioca cutzutan se Oikia/ ia kysy Judan hoones ychte ioca cutzutan Saulus Tarsilainen/ Catzo sille hen rucole.
Niin sanoi HERRA hänelle/ Ylös nouse/ ja mene sillen kadulle/ joka kutsutaan se oikea/ ja kysy Judan huoneessa yhtä joka kutsutaan Saulus Tarsolainen/ Katso sillä hän rukoilee.
9:12 Ja hen näki Näwuyn cautta ycden Miehen nimelde Ananias siselletuleuan/ ia paneuan kädhens henen pälens/ ette henen piti saaman näwuyns iellens.
Ja hän näki näyn kautta yhden miehen nimeltä Ananias sisälle tulewan/ ja panewan kätensä hänen päällensä/ että hänen piti saaman näkönsä jällens.
9:13 Nin wastasi Ananias/ HERRA/ mine olen cwllut monelda teste Mieheste/ quin palio paha hen sinun Pyheis on tehnyt Jerusalemis.
Niin wastasi Ananias/ HERRA/ minä olen kuullut monelta tästä miehestä/ kuin paljon pahaa hän sinun pyhäisi on tehnyt Jerusalemissa.
9:14 Ja henelle ombi mös täle Ylimeisilde Papilta walda annettu/ kijnisitoman caiki nijte/ iotca sinun Nimes auxenshwtauat.
Ja hänellä ompi myös tältä ylimmäiselta papilat walta annettu/ kiinni sitomaan kaikkia niitä/ jotka sinun nimeesi awuksi huutawat.
9:15 Nin sanoi HERRA henelle/ Mene/ Sille teme ombi minulle yxi wloswalittu Ase/ candaman minun Nimeni Pacanain/ ia Kuningasten/ ia Israelin lasten edes.
Niin sanoi HERRA hänelle/ Mene/ Sillä tämä ompi minulle yksi ulos walittu ase/ kantamaan minun nimeni pakanain/ ja kuningasten/ ja Israelin lasten edessä.
9:16 Ja mine osotan henelle/ quin palio henen pite kersimen minun Nimeni tedhen.
Ja minä osoitan hänelle/ kuin paljon hänen pitää kärsimän minun nimeni

tähden.
9:17 Ja Ananias meni sinne/ ia tuli sihen Hoonesen/ ia pani Kädhens henen pälens ia sanoi/ Racas welien Saul. Se HERRA minun lehetti/ ioca ilmestui sinulle tielle/ iotas tulit/ Ettes näwuys iellenssaaman pite/ ia pyhelle Hengelle teutettemen.
Ja Ananias meni sinne/ ja tuli siihen huoneeseen/ ja pani kätensä hänen päällensä ja sanoi/ Rakas weljeni Saul/ Se HERRA minun lähetti/ joka ilmestyi sinulle tiellä/ jotas tulit/ Ettäs näkösi jällens saaman pitää/ ja Pyhälle Hengellä täytettämän.
9:18 Ja cochta putoisit henen Silmistens ninquin Somuxet ia hen iellenssai näwuyns Ja ylesnousi/ ia andoi henens casta.
Ja kohta putosit hänen silmistänsä niinkuin suomukset ja hän jällens sai näkönsä. Ja ylös nousi/ ja antoi hänens kastaa.
9:19 Ja quin hen otti Rooca tygens/ nin hen wahwistui.
Ja kuin hän otti ruokaa tykönsä/ niin hän wahwistui.
9:20 Oli sis Saulus mwtomat peiuet Opetuslasten cansa iotca olit Damaschus/ Ja cochta hen sarnasi Synagogis Christusen/ Ette se oli Jumalan Poica.
Oli siis Saulus muutamat päiwät opetuslasten kanssa jotka olit Damaskos/ Ja kohta hän saarnasi synagogissa Kristuksen/ että hän oli Jumalan Poika.
9:21 Nin ne caiki hemmestuit/ iotca sen cwlit ia sanoit/ Eikö teme se ole ioca caiki ne Jerusalemis häwitti quin site Nime auxenshwdhit? Ja site warten tenne tuli/ ette hen ne sidhottuna weis Ylimeisten Pappein tyge?
Niin he kaikki hämmästyit/ jotka sen kuulit ja sanoit/ Eikö tämä se ole joka kaikki ne Jerusalemissa häwitti kuin sitä nimeä awuksensa huusit? Ja sitä warten hän tänne tuli/ että hän ne sidottuna weisi ylimmäisten pappien tykö?
9:22 Mutta Saulus aina tuli ialomaxi/ ia tacaperin aioi ne Juttat iotca Damaschus asuit/ todhistain Ette teme oli Christus.
Mutta Saulus aina tuli jalommaksi/ ja takaperin ajoi ne juuttaat jotka Damaskos asuit/ todistain että tämä oli Kristus.
9:23 Ja nin monen peiuen peräst pidhit Juttat Neuuo keskenens hende tappaxens.
Ja niin monen päiwän perästä pidit juuttaat neuwoa keskenänsä häntä tappaaksensa.
9:24 Mutta se techtin Saulusel tietteuexi ette he hende wäghyit. Ja nin he wartioitzit portisa öte ia peiue/ hende tappaxens.
Mutta se tehtiin Saulukselle tiettäwäksi että he häntä wäijyit. Ja niin he wartioitsit portissa yötä ja päiwää/ häntä tappaaksensa.

9:25 Nin Opetuslapset otit henen öelle/ ia laskit henen ylitze mwrin/ mahanlaskein ydhes Coris.
Niin opetuslapset otit hänen yöllä/ ja laskit hänen ylitse muurin/ maahan laskein yhdessä korissa.
9:26 Coska nyt Saulus tuli Jerusalemin/ taritzi hen itzens Opetuslasten sekan/ Ja caiki hende pelkesit/ Ja eiuet vskonet hende Opetuslapsexi.
Koska nyt Saulus tuli Jerusalemiin/ taritsi hän itsensä opetuslasten sekaan/ Ja kaikki häntä pelkäsit/ Ja eiwät uskoneet häntä opetuslapseksi.
9:27 Waan Barnabas otti henen tygens/ ia wei Apostoleitten tyge/ ia iutteli heille quinga hen oli tielle nehnyt HERRAN/ Ja ette hen oli puhunut henen cansans/ Ja quinga hen oli Damaschos Iesusen Nimes wrholisesta puhunut.
Waan Barnabas otti hänen tykönsä/ ja wei apostoleitten tykö/ ja jutteli heille kuinka hän oli tiellä nähnyt HERRAN/ Ja että hän oli puhunut hänen kanssansa/ Ja kuinka hän oli Damaskossa Jesuksen nimessä urhoollisesti puhunut.
9:28 Ja hen oli sijtte heiden tykenens Jerusalemis/ siselle ia wloskeui/ Ja sarnasi pelkemet HERRAN Iesusen Nimeen.
Ja hän oli sitten heidän tykönänsä Jerusalemissa/ sisälle ja ulos käwi/ Ja saarnasi pelkäämät HERRAN Jesuksen nimeen.
9:29 Hen puhui mös ia campali Grekein cansa. Mutta he pysit hende tappaxens.
Hän puhui myös ja kamppailit krekein kanssa. Mutta he pyysit häntä tappaaksensa.
9:30 Coska weliet sen ymmersit/ weit he henen Cesarean/ ia lehetit Tarsumin.
Koska weljet sen ymmärsit/ weit he hänen Kesareaan/ ja lähetit Tarsumiin.
9:31 Nin oli sis Seurakunnalla Rauha caikes Judeas ia Galileas ia Samarias/ ia se Rakettijn/ ia waelsi HERRAN pelgos/ ia ylesteutettin Pyhe' Hengen lodhutuxella.
Niin oli siis seurakunnalla rauha kaikessa Judeassa ja Galileassa ja Samariassa/ ja se rakettiin/ ja waelsi HERRAN pelossa/ ja ylös täytettiin Pyhän Hengen lohdutuksella.
9:32 Nin se tapachtui/ coska Petari waelsi iocapaicas/ ette hen mös tuli ninen Pyhein tyge iotca Liddas asuit.
Niin se tapahtui/ koska Petari waelsi joka paikassa/ että hän myös tuli niiden pyhäin tykö jotka Liddassa asuit.
9:33 Nin leusi hen sielle ydhen Miehen Eneas nimelde/ ioca io cadhexan aijastaica oli Wootesa haluattuna maanut.
Niin löysi hän siellä yhden miehen Eneas nimeltä/ joka jo kahdeksan

ajastaikaa oli wuoteessa halwattuna maannut.
9:34 Ja sanoi henelle Petari/ Enea/ HERRA Iesus Christus sinun paratkon ylesnouse/ ia tee itze wootees. Ja cochta hen ylesnousi.
Ja sanoi hänelle Petari/ Enea/ HERRA Jesus Kristus sinun paratkoon ylösnouse/ ja tee itse wuoteesi. Ja kohta hän ylös nousi.
9:35 Ja caiki ne iotca Liddas ia Saronas asuit neit henen/ ia tulit kätuxi HERRAN tyge.
Ja kaikki ne jotka Liddassa ja Saronassa asui näit hänen/ ja tulit käännetyksi HERRAN tykö.
9:36 Mutta Joppes oli yxi Opetuspica/ nimelde Tabea/ ioca tulkittu cutzuttan/ Metzewohi/ Teme oli teunens hywije töite ia almuista quin hen teki.
Mutta Joppes oli yksi opetuspiika/ nimelta Tabea/ joka tulkittu kutsuttiin/ Metsäwuohi/ Tämä oli täynnäns hywiä töitä ja almuista kuin hän teki.
9:37 Nin se tapachtui sihen aican/ ette se oli kipiä ia cooli/ Nin he sen pesit ia panit Salijn.
Niin se tapahtui siihen aikaan/ että se oli kipeä ja kuoli/ Niin he sen pesit ja panit saliin.
9:38 Nin ette nyt Lidda oli lesse Joppe/ ia Opetuslapset cwlit Petarin sielle oleuan/ lehetit he henen tygens/ Rucoellen/ ette hen witzis tulla haman heiden tygens.
Niin että nyt Lidda oli läsnä Joppessa/ ja opetuslapset kuulit Petarin siellä olewan/ lähetit he hänen tykönsä/ Rukoillen/ että hän wiitsisi tulla hamaan heidän tykönsä.
9:39 Nin Petari ylesnousi/ ia tuli heiden tyghens. Ja quin he' oli sinne tullut/ nin he weit henen Salijn. Ja hene' ymberins seisoit caiki Lesket/ idkein ia osotit henelle ne Hamet ia Waattet/ iotca se Tabea heille oli tehnyt/ coska hen wiele oli heiden cansans.
Niin Petari ylös nousi/ ja tuli heidän tykönsä. Ja kuin hän oli sinne tullut/ niin he weit hänen saliin. Ja hänen ympärinsä seisoit kaikki lesket/ itkein ja osoitit hänelle ne hameet ja waatteet/ jotka se Tabea heille oli tehnyt/ koska hän wielä oli heidän kanssansa.
9:40 Ja quin Petari oli heite caiki wlosaijanut/ nin hen laski poluillens/ Rucoli/ ia keensi henens Rwmin polen ia sanoi/ Tabea/ Nouse yles. Nin se auasi silmens.
Ja kuin Petari oli heitä kaikki ulos ajanut/ niin hän laski polwillensa/ Rukoili/ ja käänsi hänens ruumin puoleen ja sanoi/ Tabea/ Nouse ylös. Niin se awasi silmänsä.
9:41 Ja quin hen Petarin neki/ istui hen iellens yles. Nin hen annoi sen

kätte/ ia ylesoijensi henen. Ja cutzui ne Pyhet ia Lesket/ ia andoi henen eleuene heiden haltuns.
Ja kuin hän Petarin näki/ istui hän jällens ylös. Niin hän antoi sen kättä/ ja ylös ojensi hänen. Ja kutsui ne pyhät ja lesket/ ja antoi hänen eläwänä heidän haltuunsa.
9:42 Ja se tuli tietteuexi ymberi caiken Joppen/ ia moni vskoit HERRAN päle.
Ja se tuli tiettäwäksi ympäri kaiken Joppen/ ja moni uskoit HERRAN päälle.
9:43 Nin tapachtui ette hen wipyi Joppes monda peiue/ ydhen Simonin tykene ioca oli Parckari.
Niin tapahtui että hän wiipyi Joppes monta päiwää/ yhden Simonin työnä joka oli parkkari.

X Lucu.

10:1 Nin oli yxi Mies Cesareas nimelde Cornelius/ Sadha'pämies sijte Jouckosta/ ioca cutzuttin se Waalinmaan/
Niin oli yksi mies Kesareas nimeltä Kornelius/ Sadanpäämies siitä joukosta/ joka kutsuttiin sitä waalimaan/
10:2 Jumalinen/ ia pelkeueinen Jumalata ynne caiken henen Hoonens cansa/ iakadhen palio Almuisat Canssalle/ ia aina Jumalata Rucoeli.
Jumalinen/ ja pelkääwäinen Jumalata ynnä kaiken hänen huoneensa kanssa/ jakaen paljon almuja kansalle/ ja aina Jumalata rukoili.
10:3 Se näki iulkisest näuuyn cautta liki yhdexette hetke peiwelle Jumalan Engelin henen tyghense siselletuleuan/ ia sanouan henelle/ Corneli. Ja hen catzeli hene' pälens/ ia peliestyi ia sanoi/ HERRA/ mike ombi?
Se näki julkisesti näyn kautta liki yhdeksättä hetkeä päiwällä Jumalan enkelin hänen työnsä sisälle tulewan/ ja sanowan hänelle/ Kornelius. Ja hän katseli hänen päällensä/ ja peljästyi ja sanoi/ HERRA/ mikä ompi?
10:4 Nin hen sanoi henelle/ Sinun Rucouxes ia sinu' Almuisas ouat ylestulluet muistoxi Jumalan edes/
Niin hän sanoi hänelle/ Sinun rukouksesi ja sinun almuisas owat ylös tulleet muistoksi Jumalan edessä/
10:5 Ja lehete nyt Miehi Joppeen/ ia cutzuta Simon/ ioca lijcanimelde cutzutan Petari/
Ja lähetä nyt miehiä Joppeen/ ja kutsuta Simon/ joka liikanimeltä kutsutaan Petari/
10:6 He' maia pite Simonin parckarin tykene ionga Hoone maca Meren tykene/ Hen sanopi sinulle mite sinun pite tekemen.
Hän majan pitää Simonin parkkarin työnä jonka huone makaa meren

tykönä/ Hän sanoopi sinulle mitä sinun pitää tekemän.
10:7 Ja quin se Engeli ioca Corneliusta puhutteli/ poismeni/ nin he' cutzui caxi hene' paluelians ia ydhen Jumalanpelkeuen Sotamiehen/ nijste/ iotca hende wartioitzit/
Ja kuin se enkeli joka Korneliusta puhutteli/ pois meni/ niin hän kutsui kaksi hänen palwelijaansa ja yhden Jumalaa pelkääwäisen sotamiehen/ niistä/ jotka häntä wartioitsit/
10:8 ia hen caiki nemet iutteli nijlle/ ia lehetti hen ne Joppeen.
ja hän kaikki nämät jutteli niille/ ja lähetti hän ne Joppeen.
10:9 Toisna peiue' coska he matkas olit/ ia lehestuit Caupungita/ ylesastui Petari Salin wllackon Rucoleman/ liki cwdhet hetki. Ja quin hen jsosi/ nin he' tadhoi swrusta.
Toisena päiwänä koska he matkassa olit/ ja lähestyit kaupunkia/ ylös astui Petari salin ullakkoon rukoilemaan/ liki kuudetta hetkeä. Ja kuin hän isosi/ niin hän tahtoi suurusta.
10:10 Coska he nyt henelle walmistit/ nin he' tuli horroxihin/
Koska he nyt hänelle walmistit/ niin hän tuli horroksiin/
10:11 Ja näki Taiuan auki/ ia alastuleua' tygens ydhen Astian/ ninquin swre' Linasen Waaten nelijs culmaissa sidhottuna/ ia alaslaskettijn Taiuahast maan päle/
Ja näki taiwaan auki/ ja alas tulewan tyköns yhden astian/ niinkuin suuren liinasen waatteen neljissä kulmaissa sidottuna/ ja alas laskettiin taiwaasta maan päälle/
10:12 Jossa olit caikinaiset nelijalcaiset maa' Eleiemet/ ia Metzeliset/ ia Mateleuaiset/ ia Le'deueiset Taiuas alla.
Jossa olit kaikkinaiset nelijalkaiset maan eläimet/ ja metsälliset/ ja matelewaiset/ ja lentäwäiset taiwasalla.
10:13 Ja yxi äni tapachtui henelle/ Petari nouse yles/ tapa ia söö.
Ja yksi ääni tapahtui hänelle/ Petari nouse ylös/ tapa ja syö.
10:14 Nin sanoi Petari/ Eiswingan HERRA/ Sille em mine ikenens ole sönyt miteken Ychteliste/ eli Saastaista.
Niin sanoi Petari/ Ei suinkaan HERRA/ Sillä en minä ikänänsä ole syönyt mitäkään/ yhtäällistä/ eli saastaista.
10:15 Ja taas äni sanoi henelle/ Mite Jumala ombi puhdastanut/ ele sine sano Ychtelisexi.
Ja taas ääni sanoi hänelle/ Mitä Jumala ompi puhdistanut/ älä sinä sano yhtäälliseksi.
10:16 Ja se tapachtui mös colmanen kerdhan. Ja se Astia ylesotettin iellens Taiuasen.

Ja se tapahtui myös kolmannen kerran. Ja se astia ylös otettiin jällens taiwaaseen.
10:17 Ja quin Petari itzellens epeli/ mike Näky teme oli/ ionga hen näki/ Catzo/ nin kyselit ne Miehet iotca Corneliuselda olit lehetetyt sen Simonin Hoonen ielkin/
Ja kuin Petari itsellens epäili/ mikä näky tämä oli/ jonka hän näki/ Katso/ niin kyselit ne miehet jotka Korneliukselta olit lähetetyt sen Simonin huoneen jälkeen/
10:18 ia seisoit owen edes ia wloskutzuit ydhen/ ia kysyit Jos Simon/ ioca lialda nimelde cutzutan Petari/ sielle keuis maia.
ja seisoit owen edessä ja ulos kutsuit yhden/ ja kysyit jos Simon/ joka liialta nimeltä kutsutaan Petari/ siellä käwisi majaa.
10:19 Mutta quin nyt Petari aiatteli sen Näwuyn päle/ sanoi henelle Hengi/ Catzos/ ne Miehet etziuet sinua/
Mutta kuin nyt Petari ajatteli sen näyn päälle/ sanoi hänelle Henki/ Katsos/ ne miehet etsiwät sinua/
10:20 Ylesnouse sis ia alasastu ia mene heiden cansans ilman epelemet/ Sille mine lehetin heite.
Ylös nouse siis ja alas astu ja mene heidän kanssansa ilman epäilemättä/ Sillä minä lähetin heitä.
10:21 Nin Petari alasastui Miesten tyge/ iotca Corneliuselda lehetetyt olit hene' tygens ia sanoi/ Catzos/ mine se olen/ iota te etzitte/ Mite warten te oletta tulleet?
Niin Petari alas astui miesten tykö/ jotka Korneliukselta lähetetyt olit hänen tykönsä ja sanoi/ Katsos/ minä se olen/ jota te etsitte? Mitä warten te olette tulleet?
10:22 Nin he wastasit/ Se sadhanpämies Cornelius hurskas ia Jumalan pelkeue Mies/ iolla todistus ombi caikilda Juttan Canssalda/ on keskyn saanut pyhest Engelist Ette henen piti sinun cutzuttaman hoonesens/ ia sanoia sinulda cwleman.
Niin he wastasit/ Se sadanpäämies Kornelius hurskas ja Jumalan pelkääwä mies/ jolla todistus ompi kaikilta juuttaan kansalta/ on käskyn saanut pyhästä enkelistä, että hänen piti sinun kutsumaan huoneeseensa/ ja sanoja sinulta kuuleman.
10:23 Nin he' sis heite sisellecutzui/ ia piti heite maias. Nin toisna peiuen meni Petari heiden cansans/ ia mwtomat Weliet Joppesta seurasit hende.
Niin he siis heitä sisälle kutsui/ ja piti heitä majassa. Niin toisena päiwänä meni Petari heidän kanssansa/ ja muutamat weljet Joppesta seurasit häntä.
10:24 Mutta toisna peiuen tulit he Cesarian siselle. Ja Cornelius odhotti

heite/ ia oli cokon cutzunut henen Langonsa ia henen parahat Ysteuens.
Mutta toisena päiwänä tulit he Kesareaan sisälle. Ja Korneliusta odotti heitä/ ja oli kokoon kutsunut hänen lankonsa ja hänen parhaat ystäwänsä.
10:25 Mutta quin nyt Petari siselletuli/ nin Cornelius meni hende wastaan ia langesi henen ialcains iuren/ ia cumarsi hende.
Mutta kuin nyt Petari sisälle tuli/ niin Kornelius meni häntä wastaan ja lankesi hänen jalkainsa juureen/ ja kumarsi häntä.
10:26 Mutta Petari ylesoijensi henen/ ia sanoi/ Nouse yles/ mine olen mös Inhimine'.
Mutta Petari ylös ojensi hänen/ ja sanoi/ Nouse ylös/ minä olen myös ihminen.
10:27 Ja quin hen oli hende puhutellut/ meni he' siselle/ ia leusi monda iotca olit ychtentulluet
Ja kuin hän oli häntä puhutellut/ meni hän sisälle/ ja löysi monta jotka olit yhteen tulleet.
10:28 Ja sanoi heille/ Te tiedette ettei luuattu ole Juttan Miehen tyken olla eli tyge tulla iongu' Pacanan miehen. Waan minulle Jumala osotti/ etten mine kete Inhimiste ychteisexi taica Saastaisexi sanoisi.
Ja sanoi heille/ Te tiedätte ettei luwattu ole juuttaan miehen tykön olla eli tykö tulla jonkun pakanan miehen. Waan minulle Jumala osoitti/ etten minä ketään ihmistä yhteiseksi taikka saastaiseksi sanoisi.
10:29 Senteden mine mös ilman epelemet tulin teilde pytetty. Nin mine sis nyt teilde kysyn/ mite warten te minua cutzuitta?
Sentähden minä myös olen ilman epäilemättä tulin teiltä pyydetty. Niin minä siis nyt teiltä kysyn/ mitä warten te minua kutsuitte?
10:30 Cornelius sanoi/ Mine olen nelie peiue paastonut tehen hetken asti/ ia mine Rucolin ydhexennelle hetkelle/ minun hoonesan Ja catzos/ yxi Mies seisoi minun edesen Kijlteuis Waatteis
Kornelius sanoi/ Minä olen neljä päiwää paastonnut tähän hetkeen asti/ ja minä rukoilin yhdeksännelle hetkelle/ minun huoneessani. Ja katsos/ yksi mies seisoi minun edessäni kiiltäwissä waatteissa.
10:31 ia sanoi/ Corneli/ sinun Rucuxes on cwltu/ ia sinun Almuises on muistoxi tulluet Jumalan edes.
ja sanoi/ Kornelius/ sinun rukouksesi on kuultu/ ja sinun almut on muistoksi tulleet Jumalan edessä.
10:32 Nin lehette Joppeen/ ia cutzutta Simon/ ioca lialda nimelde cutzuttan Petari/ se quin Maia pite Simonin parckarin Hoones/ ioca maca meren tykene/ se sinua puhuttele coska hen tule.
Niin lähetä Joppeen/ ja kutsuta Simon/ joka liialta nimeltä kutsutaan Petari/

se kuin majaa pitää Simonin parkkarin huoneessa/ joka makaa meren tykönä/ se sinua puhuttelee koska hän tulee.
10:33 Nin mine sis cochta lehetin sinun tyges/ ia sine hyuesti teit ettes tulit. Nin me olema sis nyt caiki tesse Jumalan eten/ cwlemas caiki nijte mite sinulle ombi Jumalalda kesketty.
Niin minä siis kohta lähetin sinun tykösi/ ja sinä hywästi teit ettäs tulit. Niin me olemme nyt kaikki tässä Jumalan edessä/ kuulemassa kaikkia niitä mitä sinulla ompi Jumalalta käsketty.
10:34 Nin Petari Suuns auasi ia sanoi/ Nyt mine todhexi sen leudhen/ ettei Jumala catzo Inhimisen modhon ielkin/
Niin Petari suunsa awasi ja sanoi/ Nyt minä todeksi sen löydän/ ettei Jumala katso ihmisen muodon jälkeen/
10:35 Waa' caikinaises Canssas ioca hende pelke/ ia teke wanhurskautta/ se on Jumalan otolinen.
Waan kaikkinaisessa kansassa joka häntä pelkää/ ja tekee wanhurskautta/ se on Jumalan otollinen.
10:36 Kylle te tiedhette sen sarnan/ ionga Jumala lehetti Israelin Lasten/ ia iulghisti Rauhan Iesuse' Christusen cautta (Joca ombi HERRA caikein ylitze)
Kyllä te tiedätte sen saarnan/ jonka Jumala lähetti Israelin lasten/ ja julkisti rauhan Jesuksen Kristuksen kautta (Joka ompi HERRA kaikkein ylitse)
10:37 iosta sarnasta (ma mine) ombi sanoma kieunyt ymberi caiken Judean/ Ja ensin aliettin Galileast (sen Casten ielkin iota Johannes sarnasi)
josta saarnasta ompi sanoma käynyt ympäri kaiken Judean/ Ja ensin alettiin Galileasta (sen kasteen jälkeen jota Johannes saarnasi)
10:38 Quinga Jumala sen Iesusen Nazaretist oli woidhellut pyhelle Hengelle ia auwulla. Joca ymberiwaelsi/ hyueteki ia paransi caiki iotca Perkelelde waiwattin/ sille ette Jumala oli henen cansans.
Kuinka Jumala sen Jesuksen Nazarethista oli woidellut Pyhällä Hengellä ja awulla. Joka ympäri waelsi/ hywää teki ja paransi kaikki jotka perkeleeltä waiwattiin/ sillä että Jumala oli hänen kanssansa.
10:39 Ja me olema caikein ninen Todhistaiat iotca hen teki Juttan maakunnalla/ ia Jerusalemis.
Ja me olemme kaikkein niiden todistajat jotka hän teki juuttaan maakunnalla/ ja Jerusalemis.
10:40 Sen he ouat tappanut/ ia ripustit puhun. Sen saman Jumala ylesheretti colmanna peiuene/ ia ilmoitti henen/
Sen he owat tappaneet/ ja ripustit puuhun. Sen saman Jumala ylös herätti kolmantena päiwänä/ ja ilmoitti hänen/
10:41 Ei caikelle Canssalle/ Waan meille iotca Jumala ennen oli Todhistaiaxi

wloswalinnut/ me quin söimme ia ioimme ynne henen cansans/ sijtte quin hen ylesnousi Coolleista.
Ei kaikelle kansalle/ Waan meille jotka Jumala ennen oli todistajaksi ulos walinnut/ me kuin söimme ja joimme ynnä hänen kanssansa/ siitä kuin hän ylös nousi kuolleista.
10:42 Ja hen keski meite Canssalle sarnaman/ ia todhistaman/ ette HEN ombi se ioca Jumalalda on säätty Eleuiten ia Cooluten Domarixi.
Ja hän käski meitä kansalle saarnaaman/ ja todistaman/ että HÄN ompi se joka Jumalalta on säädetty eläwien ja kuolleitten tuomariksi.
10:43 Heneste caiki Prophetat todhistauat/ Ette iocainen quin vsko henen pälens/ pite henen Nimens cautta synnein andexi andamisen saaman.
Hänestä kaikki prophetat todistawat/ Että jokainen kuin uskoo hänen päällensä/ pitää hänen nimensä kautta syntein anteeksi antamisen saaman.
10:44 Coska Petari wiele neite sanoia puhui/ langesi pyhe Hengi caikein päle iotca Puhen cwlit.
Koska Petari wielä näitä sanoja puhuui/ lankesi Pyhä Henki kaikkein päälle jotka puheen kuulit.
10:45 Nin ne wskouaiset Ymberileickauxest iotca Petarin cansa olit tulluet/ hemmestut/ Ette mös pacanain päle se pyhen Hengen lahia wodhatettin.
Niin ne uskowaiset ympärileikkauksest jotka Petarin kanssa olit tulleet/ hämmästyit/ Että myös pakanain päälle se Pyhän Hengen lahja wuodatettiin.
10:46 Sille ette he cwlit heiden Kielille puhuuan ia Jumalata ylisteuen. Nin Petari wastasi/ Taitaco iocu kielde ettei nemet iotca ouat sen pyhen Hengen saanuet ninquin möki/ wedhelle casteta?
Sillä että he kuulit heidän kielillä puhuwan ja Jumalata ylistäwän. Niin Petari wastasi/ Taitaako joku kieltää että nämät jotka owat sen Pyhän Hengen saaneet niinkuin mekin/ wedellä kastettaa.
10:47 Ja nin andoi hen heite castetta HERRAN nimeen. Nin he Rucolit hende/ ette hen sielle mwtomat peiuet wipyis.
Ja niin antoi hän heitä kastettaa HERRAN nimeen. Niin he rukoilit häntä/ että hän siellä muutamat päiwät wiipyisi.

XI Lucu.

11:1 TUli sis Apostolein ia Weliein corualle iotca Judeas olit/ ette mös Pacanat wastanrupesit Jumalan Sana.
Tuli siis apostolein ja weljein korwalle jotka Judeas olit/ että myös pakanat wastaanrupesit Jumalan Sanaa.
11:2 Ja quin Petari ylestuli Jerusalemin/ nin ne iotca olit Ymberileickauxesta

rijtelit hende wastan sanoden/
Ja kuin Petari ylös tuli Jerusalemiin/ niin ne jotka olit ympärileikkauksesta riitelit häntä wastaan sanoen.
11:3 Sine olet sisellemennyt ninen Miesten tyge ioilla Esinahka ombi/ ia söit heiden cansans.
Sinä olet sisälle mennyt niiden miesten tykö joilla esinahka ompi/ ja söit heidän kanssansa.
11:4 Nin Petari rupesi heille luettelman alghusta ierestens/ sanoden/
Niin Petari rupesi heille luetteleman alusta järestänsä/ sanoen/
11:5 Mine olin Joppen Caupungis Rucoxes/ ia tulin Horroxijn/ Ja näin ydhen Näwuyn/ nimittein Ydhen Astian alastuleuan/ ninquin swren linasen Waatten nelis culmaisen/ ia alaslasketun Taiuahast/ ia tuli minuhun sadhen.
Minä olin Joppen kaupungissa rukouksessa/ ja tulin horroksiin/ Ja näin yhden näyn/ nimittäin yhden astian alas tulewan/ niinkuin suuren liinasen waatteen neliskulmaisen/ ja alaslasketun taiwaasta/ ja tuli minuhun saakka.
11:6 Sen siselle mine catzoin/ ia eckesin/ ia näin maan nelijalcaiset Eleimet/ ia Metzeliset/ ia Mateleuaiset/ ia Linnut Taiuas alla/
Sen sisälle minä katsoin/ ja äkkäsin/ ja näin maan nelijalkaiset eläimet/ ja metsälliset/ ja matelewaiset/ ja linnut taiwasalla/
11:7 Nin mine mös cwlin änen sanouan minulle/ Petari nouse yles/ tapa ia söö.
Niin minä myös kuulin äänen sanowan minulle/ Petari nouse ylös/ tapa ja syö.
11:8 Mutta mine sanoin/ Enswingan HERRA/ Sille ettei miten ychteliste eli Saastaista/ ole coskan minun suuni siselletullut.
Mutta minä sanoin/ En suinkaan HERRA/ Sillä ettei mitään yhteistä eli saastaista/ ole koskaan minun suuni sisälle tullut.
11:9 Mutta se äni wastasi taas minua Taiuahast/ Mite Jumala ombi puhdastanut/ äle sine sano ychtelisexi.
Mutta se ääni wastasi taas minua taiwaasta/ Mitä Jumala ompi puhdistanut/ älä sinä sano yhtäälliseksi.
11:10 Ja se colmasti tapachtui/ Ja taas caiki yleswietin Taiuahase'.
Ja se kolmesti tapahtui/ Ja taas kaikki ylös wietiin taiwaaseen.
11:11 Ja catzo/ cochta sillens seisoit colmet Mieste sen Hoonen edes iossa mine olin/ lehetetyt Cesareast minun tykeni.
Ja katso/ kohta sillens seisoit kolmet miestä sen huoneen edessä jossa minä olin/ lähetetyt Kesareasta minun tyköni.
11:12 Sanoi sis Hengi minulle ette minun piti epelemet menemen heiden cansans. Nin seurasit mös minua näme cwsi Welie/ Ja me menim sen

Miehen hoonesen.
Sanoi siis Henki minulle että minun piti epäilemät meneman heidän kanssansa. Niin seurasit myös minua nämä kuusi weljeä/ Ja me menimme sen miehen huoneeseen.
11:13 Ja hen iutteli meille quinga he' oli nehnyt ydhe' Engelin Honesans seisoua'/ ia sanoua' henelle/ Lehete Miehet Joppeen/ ia noudha se Simon ioca cutzutan Petarixi/
Ja hän jutteli meille kuinka hän oli nähnyt yhden enkelin huoneessansa seisowan/ ja sanowan hänelle/ Lähetä miehet Joppeen/ ja nouda se Simon joka kutsutaan Petariksi/
11:14 hen sanopi sinulle ne sanat ioinenga cautta sine wapadhexi tulet/ ia caiki sinun hoones.
hän sanoopi sinulle ne sanat joinenka kautta sinä wapahdetuksi tulet/ ja kaikki sinun huoneessa.
11:15 Coska mine nyt parahallans puhuin/ nin la'gesi pyhe He'gi heiden pälens/ Nin quin hen mös alghusta langesi meiden pälen.
Koska minä nyt parhaallansa puhuin/ niin lankesi Pyhä Henki heidän päällensä/ Niinkuin hän myös alusta lankesi meidän päällen.
11:16 Nin mine muistin sen quin HERRA sanonut oli/ Johannes tosin castoi teite wedhelle/ mutta te pite castettaman pyhelle Hengelle.
Niin minä muistin sen kuin HERRA sanonut oli/ Johannes tosin kastoi teitä wedellä/ mutta te pitää kastettaman Pyhällä Hengellä.
11:17 Ette nyt Jumala saman Armon heillen annoi/ quin meillengi/ iotca vskoimma HERRAN Iesusen Christusen päle. Mike sis mine olisin/ ioca seisoisin Jumalata wastan?
Että nyt Jumala saman armon heillen antoi/ kuin meillekin/ jotka uskoimme HERRAN Jesuksen Kristuksen päälle. Mikä siis minä olisin/ joka seisoisin Jumalata wastaan?
11:18 Coska he nämet cwlit/ waickenit he ia cunnioitit Jumalata sanoden/ Nin ombi sis Jumala andanut mös pacanoillen paranoxen Elemisehen.
Koska he nämät kuulit/ waikenit he ja kunnioitit Jumalata sanoen/ Niin ompi siis Jumala antanut myös pakanoillen parannuksen elämiseen.
11:19 Mutta ne iotca haijoneet olit sijne wainosa/ ioca nousi Stephanin teden/ ymberiwaelsit haman Phenicean/ ia Cyprumijn/ ia Antiochian asti/ ia eikellenge he site sana puhuneet/ mutta waiwoin Juttaille.
Mutta ne jotka hajonneet oli siinä wainossa/ joka nousi Stephanin tähden/ ympäriwaelsit hamaan Pheniceaan/ ja Kyprumiin/ ja Antiochiaan asti/ ja ei kellenkään he sitä sanaa puhuneet/ mutta waiwon juuttaille.
11:20 Ja nin olit mwtomat Miehet heiste Cyprist/ ia Cyreniast/ coska he

tulit Antiochian/ nin he puhuit mös Grekein tyge/ sarnaten HERRASTA IesuSEST.
Ja niin olit muutamat miehet heistä Kypristä/ ja Kyreniasta/ koska he tulit Antiochiaan/ niin he puhuit myös krekein tykö/ saarnaten HERRASTA Jesuksesta.
11:21 Ja oli HERRAN Käsi heiden cansans/ Ja yxi swri lucu tulit wskolisexi/ ia kiensijt HErran tyge.
Ja oli HERRAN käsi heidän kanssansa/ Ja yksi suuri luku tuli uskolliseksi/ ja käänsit Herran tykö.
11:22 Nin tuli teme sanoma nijste Seurakunnan coruille/ ioca Jerusalemis oli/ Nin he lehetit Barnaban menemen Antiochian.
Niin tuli tämä sanoma niistä seurakunnan korwille/ joka Jerusalemissa oli/ Niin he lähetit Barnaban menemään Antiochiaan.
11:23 Coska hen sis sinne tuli/ ia sai nädhe Jumalan armon/ ihastui hen/ ia neuuoi caikia/ Ette he wahwalla sydhemelle pysysit HERRASA/
Koska hän siis sinne tuli/ ja sai nähdä Jumalan armon/ ihastui hän/ ja neuwoi kaikkia/ Että he wahwalla sydämellä pysyisit HERRASSA/
11:24 Sille ette hen oli hyue Mies/ ia teunens Pyhe Henge ia vsko. Ja swri ioucko Canssa enäni Herralle.
Sillä että hän oli hywä mies/ ja täynnänsä Pyhää Henkeä ja uskoa. Ja suuri joukko kansaa eneni Herralle.
11:25 Nin Barnabas lexi Tarsin Saulusta etzime'. Ja quin hen leusi hene'/ toi hen hene' cansans Antiochian.
Niin Barnabas läksi Tarsiin Saulusta etsimään. Ja kuin hän löysi hänen/ toi hän hänen kanssansa Antiochiaan.
11:26 Jahe olit sen Seurakunna' cansa caike' aiastaian/ ia opetit palio Ca'ssa/ Ja Opetuslapset ruuettin ensin Antiochias cutzuma' Christityxi.
Ja he olit sen seurakunnan kanssa kaiken ajastajan/ ja opetit pajon kansaa/ Ja opetuslapset ruwettiin ensin Antiochias kutsumaan kristityiksi.
11:27 Ja nijnä peiuinä tulit Prophetat Jerusalemist Antiochian
Ja niinä päiwinä tulit prophetat Jerusalemista Antiochiaan.
11:28 Ja yxi heiste Agabus nimelde ylesnousi/ ia ilmoitti heille Hengen cautta swren Nälien tuleuan ylitze caiken Mailman pijrin. Joca mös tapachtui sen Keisarin Claudiusen Wallan aican.
Ja yksi heistä Agabus nimeltä ylös nousi/ ja ilmoitti heille Hengen kautta suuren nälän tulewan ylitse kaiken maailman piirin. Joka myös tapahtui sen keisari Claudiuksen wallan aikana.
11:29 Mutta Opetuslapset säädhit/ quin cullakin oli wara/ iotakin lehettemen ninen Weliein auxi/ iotca Judeas asuit/

Mutta opetuslapset säädit/ kuin kullakin oli wara/ jotakin lähettämään niiden weljein awuksi/ jotka Judeassa asuit/
11:30 Nin quin he mös teit ia lehetit Wanhimille Barnaban ia Saulusen Kättein cautta.
Niin kuin he myös teit ja lähetit wanhimmille Barnaban ja Sauluksen kätten kautta.

XII Lucu.

12:1 Sille samalla aijalla/ otti Herodes Kuningas monicachtoi kijni Seuraku'nasta pijnataxens.
Sillä samalla ajalla/ otti Herodes kuningas monikahtoja kiinni seurakunnasta piinataksensa.
12:2 Nin hen mestasi Jacobin Johannesen welien miecalla.
Niin hän mestasi Jakobin Johanneksen weljen miekalla.
12:3 Ja quin hen näki sen Juttaille kelpaua'/ nin hen mös pysi Petari käsitte. Ja se oli iuri Makianleiuen peiuinä.
Ja kuin hän näki sen juuttaille kelpaawan/ niin hän myös pyysi Petarin käsittää. Ja se oli juuri makeanleiwän päiwinä.
12:4 Coska he' nyt oli henen käsittenyt/ pani hen henen Fangiuxen/ ia annoi henen nelien Sotamiesten neliennexen haltun wartioita/ ia aijatteli henen Päsieisen ielkin asetta Canssan eten.
Koska hän nyt oli hänen käsittänyt/ pani hän hänen wankeuteen/ ja antoi hänen neljän sotamiesten neljänneksen haltuun wartijoita/ ja ajatteli hänen Pääsiäisen jälkeen asettaa kansan eteen.
12:5 Ja Petari tosin pidhettin Tornis. Mutta Seurakunda Rucoli lackamat henen edestens Jumalata.
Ja Petari tosi pidettiin tornissa. Mutta seurakunta rukoili lakkaamat hänen edestänsä Jumalata.
12:6 Ja quin Herodes tachtoi henen edestodha/ sen saman öön Petari macais cadhen Sotamiehen waihella/ sidhottuna cahcteen kahlein/ Ja Wartiat owen edes olit ia wartioitzit Tornia.
Ja kuin Herodes tahtoi hänen edestuoda/ sen saman yön Petari makasi kahden sotamiehen waiheilla/ sidottuna kahdin kahlein/ Ja wartijat owen edessä olit ja wartioitsit tornia.
12:7 Ja catzo HERRAN Engeli seisoi henen tykenens/ ia yxi Kircaus paisti Hoonesa/ Lyckesi Petarin kylkeen ia Hereytti henen ia sanoi/ Nouse nopiast yles. Ja ne Cahlet putoisit henen Käsistens.
Ja katso HERRAN enkeli seisoi hänen tykönänsä/ ja yksi kirkkaus paisti

huoneessa/ Lykkäsi Petarin kylkeen herätti hänen ja sanoi/ Nouse nopeasti ylös. Ja ne kahleet putosit hänen käsistänsä.
12:8 Nin Engeli sanoi henelle/ Sonnusta ia kengite sinus. Ja hen teki nijn. Nin he' sanoi henelle/ Pue sinun waattees/ ia seura minua.
Niin enkeli sanoi hänelle/ Sonnusta ja kengitä sinus. Ja hän teki niin. Niin hän sanoi hänelle/ Pue sinun waatteesi/ ja seuraa minua.
12:9 Ja nin hen wlosmeni ia seurasi hende. Ja ei he' tietenyt site todhexi quin Engelin cautta techtin/ waan hen lwli näkeuens ydhen Näwyn.
Ja hän ulos meni ja seurasi häntä. Ja ei hän tietänyt sitä todeksi kuin enkelin kautta tehtiin/ waan hän luuli näkewänsä yhden näyn.
12:10 Nin he edeskeuit sen ensimeisen ia toisen Wartiuxen lepitze/ ia tulit sen Rautaisen Portin tyge/ ioca Caupungijn wiepi/ ioca mös itzestens heille aukeni. Ja he keuit sijte wlgos/ edeskieudhen ychte Catu mödhen. Ja cochta sillens Engeli erkani heneste.
Niin he edeskäwit sen ensimmäisen ja toisen wartion läwitse/ ja tulit sen rautaisen portin tykö/ joka kaupunkiin wiepi/ joka myös itsestänsä heille aukeni. Ja he käwit siita ulos/ edeskäyden yhtä katua myöten. Ja kohta sillens enkeli erkani hänestä.
12:11 Ja quin Petari toindui entisellens/ sanoi hen/ Nyt mine totisest tiedhe'/ Ette HERRA o'bi lehettenyt henen Engelins/ ia minun pästenyt herodesen käsist/ ia caiken Juttan Canssan toiwoxest.
Ja kuin Petari tointui entisellensä/ sanoi hän/ Nyt minä totisesti tiedän/ että HERRA ompi lähettänyt hänen enkelinsä/ ja minun päästänyt Herodeksen käsistä/ ja kaikkein juuttaan kansan toiwouksesta.
12:12 Ja quin hen oli teste aijatellut/ tuli hen Marian/ Johannesen Eitin Hoonen tyge/ ioca Marcus cutzuttin/ cussa monda coosa olit ia rucolit.
Ja kuin hän oli tästä ajatellut/ tuli hän Marian/ Johanneksen äidin huoneen tykö/ joka Markus kutsuttiin/ kussa monta koossa olit ja rukoilit.
12:13 Coska sis Petari alati colkutti Porstuan owen päle/ wlosmeni yxi Pica/ Rode nimelde/ cwldeleman.
Koska siis Petari alati kolkutti porstuan owen päälle/ ulos meni yksi piika/ Rode nimeltä/ kuuntelemaan.
12:14 Ja quin hen Petarin änen tunsi/ ei hen auanut Oue ilon tedhen/ waan siselleiooxi ia ilmotti sen heille/ ette Petari seisoi ouen edes.
Ja kuin hän Petarin äänen tunsi/ ei hän awannut owea ilon tähden/ waan sisälle juoksi ja ilmoitti sen heille/ että Petari seisoi owen edessä.
12:15 Nin ne sanoit henelle/ Hullutacos? Nin hen todhisti sen nijn oleuan. Nin he sanoit/ Henen Engelins se ombi.
Niin ne sanoit hänelle/ Hullutatkos? Niin hän todisti sen niin olewan. Niin he

sanoit/ Hänen enkelinsä se ompi.
12:16 Mutta Petari quitengi colkutti. Coska he sis auasi/ Neit he henen ia ihmettelit/ Mutta hen wijttasi heille kädhellens/ ette heiden piti waickeneman.
Mutta Petari kuitenkin kolkutti. Koska he siis awasi/ Näit he hänen ja ihmettelit/ Mutta hän wiittasi heille kädellänsä/ että heidän piti waikeneman.
12:17 Ja hen iutteli heille quinga HErra oli henen wapachtanut Tornista/ ia sanoi/ Ilmoittacat neite Jacobille ia Welille. Ja hen wlosmeni toisehen paikan.
Ja hän jutteli heille kuinka Herran oli hänen wapahtanut tornista/ ja sanoi/ Ilmoittakaat näitä Jakobille ja weljille. Ja hän ulos meni toiseen paikkaan.
12:18 Coska sis peiue tuli/ nousi Sotamiesten kesken ei wehin suru/ mite Petarist liene tullut.
Koska siis päiwä tuli/ nousi sotamiesten kesken ei wähin suru/ mitä Petarista lienee tullut.
12:19 Ja quin Herodes piti sanan hene' ielkins/ ia ei leutenyt hende/ nin hen annoi Warttiat cwlelta/ ia keski heite poiswiedhä.
Ja kuin Herodes piti sanan hänen jälkeensä/ ja ei löytänyt häntä/ niin hän antoi wartiat kuulustella/ ja käski heitä pois wiedä.
12:20 Ja lexi alasmenemen Judeast Cesareahan/ ia sielle hen wipui. Ja Herodesen mieli oli caruas Tyron ia Sidonin päle. Mutta nin he tulit yximielisesta hene' tygens/ ia vskotit Blastum/ ioca Kuningan Rahanhaltia oli/ ia anoit rauha/ sille ette heiden Makundans sai elatoxens Kuningan maalda.
Ja läksi alas menemään Judeasta Kesareaan/ ja siellä hän wiipyi. Ja Herodeksen mieli oli karwas Tyron ja Sidonin päälle. Mutta niin he tulit yksimielisesti hänen tykönsä/ ja uskotit Blastum/ joka kuninkaan rahanhaltija oli/ ja anoit rauhaa/ sillä että heidän maakuntansa sai elatuksensa kuninkaan maalta.
12:21 Mutta ychten märättyne peiuen oli Herodes puietettu Kuningan waattein/ ia istui Domiostolin päle ia piti puhen heidhen ca'sans.
Mutta yhtenä määrättynä päiwän oli Herodes puetettu kuninkaan waattein/ ja istui tuomiotuolin päälle ja piti puheen heidän kanssansa.
12:22 Mutta se Canssa hwsi/ Se on Jumala' äni/ ia ei Inhimisen.
Mutta se kansa huusi/ Se on Jumalan ääni/ ja ei ihmisen.
12:23 Ja cochta HERRAn Engeli löi henen/ sille ettei hen site Cunniata Jumalalle andanut/ Ja he' ylessötin madhoilda/ ia andoi Hengens.
Ja kohta HERRAN enkeli löi hänen/ sillä ettei hän sitä kunniata Jumalalle antanut/ ja hän ylös syötiin madoilta/ ja antoi henkensä.
12:24 Mutta Jumalan Sana caswoi ia enäni.

Mutta Jumalan sana kaswoi ja eneni..
12:25 Mutta Barnabas ia Saulus palaisit Jerusalemin/ Ja poisannoit tykens sen Aun/ ia he otit cansans Johannem/ ioca mös Marcus cutzuttin.
Mutta Barnabas ja Saulus palasit Jerusalemiin/ Ja pois annoit tykönsä se awun/ jaa he otit kanssansa Johanneksen/ joka myös Markus kutsuttiin.

XIII Lucu.

13:1 NIn olit sijne Seurakunnas Antiochias mwtomat Prophetat ia Opettaiat/ ioista oli mös Barnabas ia Simon/ ioca cutzuttin Niger/ ia Lucius Cyreniast/ ia Manaen/ sen Nelieruchtinan Herodesen cansa yleskaswatettu/ ia Saulus.
Niin olit siinä seurakunnassa Antiochias muutamat prophetat ja opettajat/ joista oli myös Barnabas ja Simon/ joka kutsuttiin Niger/ Ja Lucius Kyreniasta/ ja Manaein/ sen neljäruhtinaan Herodeksen kanssa ylöskaswatettu/ ja Saulus.
13:2 Coska sis ne samat HERRA paluelit ia paastoisit/ sanoi heille pyhe Hengi/ Erittekä minulle Barnabam ia Saulum sihen Wircan/ cuhunga mine olen heite cutzunut.
Koska siis ne samat HERRAA palwelit ja paastosit/ sanoi heille Pyhä Henki/ Erittäkää minulle Barnabas ja Saulus siihen wirkaan/ kuhunka minä olen heitä kutsunut.
13:3 Ja quin he olit paastonut ia rucolleet/ ia pannuet Kädhens heiden pälens/ nin he laskit heite menemen.
Ja kuin he olit paastonneet ja rukoilleet/ ja panneet kätensä heidän päällens/ niin he laskit heitä menemään.
13:4 Ja quin he olit wloslechetetyt pyhest Hengest/ nin he tulit Seleuciam/ ia purietit sielde Cyprijn.
Ja kuin he olit ulos lähetetyt Pyhästä Hengestä/ niin he tulit Seleukiaan/ ja purjehdit sieltä Kyproon.
13:5 Ja quin he olit Salaminas Caupungis/ ilmoitit he Jumalan Sanat Juttain Sinagogis. Mutta heille oli mös Johannes Palueliana.
Ja kuin he olit Salaminas kaupungissa/ ilmoitit he Jumalan sanat juuttain synagogissa. Mutta heillä oli myös Johannes palwelijana.
13:6 Ja quin he sen Lodhon olit lepitze matkustanuet/ haman sihe' caupu'gin Paphos/ nin he leusit yden welhomiehe' ia falskin Propheta'/ Juttan/ io'ga nimi oli * Bar Jehu/
Ja kuin he sen luodon olit läwitse matkustaneet/ hamaan siihen kaupunkiin Paphos/ niin he löysit yhden welhomiehen ja falskin prophetan/ juuttaan/ jonka nimi oli Bar Jehu/

13:7 ioca sen Man wanhiman Sergion Paulusen/ toimelisen Miehen cansa oli. Se sama cutzui Barnabam ia Saulum tygens/ ia halasi cwlla Jumalan Sana.
joka sen maan wanhimman Sergion Pauluksen/ toimellisen miehen kanssa oli. Se sama kutsui Barnaban ja Sauluksen tykönsä/ ja halasi kuulla Jumalan sanaa.
13:8 Nin heite wastanseisoi se Welhomies * Elimas (sille nein hene' Nimens tulkitan) ia pysi Manwa'hinda poiskiendä vskosta.
Niin heitä wastaan seisoi se welhomies Elimas (sillä näin hänen nimens tulkitaan) ja pyysi maanwanhinta pois kääntää uskosta.
13:9 Mutta Saulus/ ioca mös Paulus cutzutan/ teunens pyhe Henge/ catzoi henen pälens ia sanoi/
Mutta Saulus/ joka myös Paulus kutsutaan/ täynnäns Pyhää Henkeä/ katsoi hänen päällensä ja sanoi/
13:10 O sine Perkelen poica/ teusi caikia wilpi ia petosta/ ia caiken Oikeudhen wihamies/ etpe sine lacka wändelemest HERRAN oikeit teite.
Oi sinä perkeleen poika/ täysi kaikkea wilppiä ja petosta/ ja kaiken oikeuden wihamies/ etpä sinä lakkaa wääntelemästä HERRAN oikeita teitä.
13:11 Ja catzos nyt HERRAN käsi on sinun päles/ ia sinun pite Sokian oleman/ ia ei näkemen Auringo hetken aica.
Ja katsos nyt HERRAN käsi on sinun päälläsi/ ja sinun pitää sokean oleman/ ja ei näkemän aurinkoa hetken aikaa.
13:12 Ja cochta langesi henen pälens/ syngy ia pimeys/ Ja hen ymberikeui etzien cuca hende Kädheste talutais. Coska nyt se Manwanhin näki sen Teghon/ nin hen vskoi/ ia ihmecteli HErran opetuxen ylitze.
Ja kohta lankesi hänen päällensä/ synkeys ja pimeys/ Ja hän ympäri käwi etsien kuka häntä kädestä taluttaisi. Koska nyt se maanwanhin näki sen teon/ niin hän uskoi/ ja ihmetteli Herran opetuksen ylitse.
13:13 Coska sis Pauali ia ne iotca henen cansans olit/ purietit/ nin he tulit Pergen sijne Pamphilian maakunnas/ Mutta Johannes erkani heiste/ ia palasi Jerusalemijn.
Koska siis Pawali ja ne jotka hänen kanssansa olit/ purjehdit/ niin he tulit Pergeen siinä Pamphilian maakunnassa/ Mutta Johannes erkani heistä/ ja palasi Jerusalemiin.
13:14 Mutta he waelsit Pergen lepitze/ ia tulit Antiochian/ sihen Pisidian maakundan/ ia sisellemenit Sinagogan Lepopeiuene/ ia istuit.
Mutta he waelsit Pergen läwitse/ ja tulit Antiochiaan/ siihen Pisidian maankuntaan/ ja sisälle menit synagogaan lepopäiwänä/ ja istuit.
13:15 Ja sijttequin Laki ia Prophetat olit luetut/ lehetti Sinagogan pämies heiden tygens sanodhe'/ Te Miehet rackat weliet/ Ongo teille miten

puhumist Canssan manauxexi/ nin sanocat.
Ja sittenkuin laki ja prophetat olit luetut lähetti synagogan päämies heidän tykönsä sanoen/ Te miehet rakkaat weljet/ Onko teillä mitään puhumista kansan manaukseksi/ niin sanokaat.
13:16 Nin Pauali ylesnousi/ ia wijttas kädhellens/ ette he waickenisit ia sanoi/ Te Miehet Israelist/ ia iotca pelkett Jumalata/ cwlcat/
Niin Pawali ylös nousi/ ja wiittasi kädellänsä/ että he waikenisit ja sanoi/ Te miehet Israelista/ ja jotka pelkäätte Jumalata/ kuulkaat.
13:17 Temen Canssan Jumala wloswalitzi meiden Iset/ ia ylisti Temen Canssan coska he olit Cotakunnaiset Egiptin masa/
Tämän kansan Jumala ulos walitsi meidän isät/ ja ylisti tämän kansan koska he olit kotakunnaiset Egyptin maassa/
13:18 ia wloswei heite sielde corckialla Käsiwardhella/ ia lehes neliekymmende aiastaica hen kerssi heiden tawoijans Coruesa/
ja ulos wei heitä sieltä korkealla käsiwarrella/ ja lähes neljäkymmentä ajastaikaa hän kärsi heidän tapojansa korwessa/
13:19 Ja pereti cadhotti seitzemen laeista Canssa Canaan maalla/ ia Arualla iakoi nijnen Maan heiden keskenens.
Ja peräti kadotti seitsemän laista kansaa Kanaan maalla/ ja arwalla jakoi niiden maan heidän keskenänsä.
13:20 Ja sijtte lehes * nelien sadhan ia widhenkymmene' aijastaian pereste annoi hen heille Domarit/ haman Samuel Prophetan asti
Ja sitten lähes neljän sadan ja wiidenkymmenen ajastajan perästä antoi hän heille tuomarit/ hamaan Samuel prophetaan asti.
13:21 Ja senielkin pysit he Kuningasta/ Ja Jumala annoi heille Saul Kissin poian/ ydhen Miehen/ Ben Jamin sughusta/ neliexikymmenexi wodhexi.
Ja sen jälkeen pyysit he kuningasta/ Ja Jumala antoi heille Saulin Kissin pojan/ yhden miehen BenJamin suwusta/ neljäksikymmeneksi wuodeksi.
13:22 Ja quin hen oli sen poispannut/ nin hen asetti Dauid heille Kuningaxi/ iosta hen todhistoxe's annoi ia sanoi/ Mine leusin Dauid Jessen poian/ ydhen Miehen minun sydhemeni ielken/ henen pite tekemen caiki minun tachtoni.
Ja kuin hän oli sen pois pannut/ niin hän asetti Dawidin heille kuninkaaksi/ josta hän todistuksen antoi ja sanoi/ Minä löysin Dawin Jessen pojan/ yhden miehen minun sydämeni jälkeen/ hänen pitää tekemän kaikki minun tahtoni.
13:23 Henen Siemenestens ombi nyt Jumala/ lupauxens ielkin/ edestoottanut IesuSEN/ Israelin Canssan Wapattaijaxi.
Hänen siemenestänsä ompi Jumala/ lupauksen jälkeen/ edes tuottanut

Jesuksen/ Israelin kansan wapahtajaksi.
13:24 Ninquin Johannes mös ennen Israelin Canssalle sarnasi Castetta paranoxexi/ ennenquin Hen rupesi.
Niinkuin Johannes myös ennen Israelin kansalle saarnasi kastetta parannukseksi/ ennenkuin hän rupesi.
13:25 Cosca nyt Johannes henen Jooxuns teuttenyt oli/ sanoi hen/ Em mine Se ole/ ionga te luletta minun oleuan/ Mutta catzo/ Hen tulepi minun ielkeni/ Jonga em mine ole keluolinen Jalgoista kengie pästemen.
Koska nyt Johannes hänen juoksunsa täyttänyt oli/ sanoi hän/ En minä se ole/ jonka te luulette minun olewan/ Mutta katso/ Hän tuleepi minun jälkeeni/ Jonka en minä ole kelwollinen jaloista kenkiä päästämän.
13:26 Te Miehet/ Rackat Weliet/ Te Abrahamin sughun Lapset/ ia ne iotca teisse Jumalata pelkeuet/ Teille ombi Temen terueydhen Puhe lähetetty.
Te miehet/ Rakkaat weljet/ Te Abrahamin suwun lapset/ ja ne jotka teissä Jumalata pelkääwät/ Teille ompi tämän terweyden puhe lähetetty.
13:27 Sille ne iotca Jerusalemis asuit/ ia heiden Ylimeisens/ ettei he Hende tundenuet/ eikä Prophetadhen änijä (iotca cunakin Sabbathina luetan) ouat he neite sanoi heiden Domiollans teuttenyet.
Sillä ne jotka Jerusalemissa asuit/ ja heidän ylimmäisensä/ ettei he häntä tunteneet/ eikä prophetaiden ääniä (jotka kunakin Sabbattina luetaan) owat he näitä sanoja heidän tuomiollansa täyttäneet.
13:28 Ja waicka eiuet he ychten Coleman szyte henen cansans leutenyet/ anoit he quitengin Pilatuselda hende tappaxens.
Ja waikka eiwät he yhtään kuoleman syytä hänen kanssansa löytäneet/ anoit he kuitenkin Pilatukselta häntä tappaaksensa.
13:29 Ja quin he nyt caiki olit teuttenyet/ mite heneste kirioitettu oli/ nin he poisotit henen Puun pälde/ ia panit henen Hautaan.
Ja kuin he nyt kaikki olit täyttäneet/ mitä hänestä kirjoitettu oli/ niin he poisotit hänen puun päältä/ ja panit hänen hautaan.
13:30 Mutta Jumala ylesheretti henen Colluista/
Mutta Jumala ylös herätti hänen kuolleista/
13:31 ia hen ombi nächty monda peiue nijlde iotca ynne olit henen cansans Galileast ylesmennyet Jerusalemijn/ iotca ouat henen Todhistaians Canssan edes.
ja hän ompi nähty monta päiwää niiltä jotka ynnä olit hänen kanssansa Galileasta ylös mennyt Jerusalemiin/ jotka owat hänen todistajansa kansan edessä.
13:32 Ja me ilmoitam mös teille sen Lupauxen/ ioca meiden Isillem techtin/ ette Jumala ombi teuttenyt sen meillen/ iotca olema heiden Lapsens/

Ja me ilmoitamme myös teille sen lupauksen/ joka meidän isillemme tehtiin/ että Jumala ompi täyttänyt sen meillen/ jotka olemme heidän lapsensa/
13:33 Sijnä ette he' ylesheretti Iesusen/ Nin quin ensimeises Psalmisa kirioitettu on/ Sine olet minun Poican/ Tenepene mine sinun synnyttin.
Siinä että hän ylösherätti Jesuksen/ Niin kuin ensimmäisessä psalmissa kirjoitettu on/ Sinä olet minun Poikani/ Tänäpänä minä sinun synnytin.
13:34 Mutta site ette hen ylesheretti henen coolluista/ nin ettei hen sillen iellenstule turmeluxen/ sanoi hen nein/ Mine wskolisesta tadhon teille anda se' Armon ioca Dauidille luuattin.
Mutta sitä että hän ylös herätti hänen kuolleista/ niin ettei hän silleen jällens tule turmelukseen/ sanoi hän näin/ Minä uskollisesti tahdon teille antaa sen armon joka Dawidille luwattiin.
13:35 Senteden he' mös sano toises paicas/ Edh sine salli/ ette sinun Pyhes turmeluxen näkepi/
Sentähden hän myös sanoo toisessa paikassa/ Et sinä salli/ ettei sinun pyhäsi turmeluksen näkeepi/
13:36 Sille tosin coska Dauid henen ijesens oli paluelut Jumalan tachto/ nin hen nukui/ ia pandin henen Iseins tyge/ ia näki turmeluxen/
Sillä tosin koska Dawid hänen ijässänsä oli palwellut Jumalan tahtoa/ niin hän nukkui/ ja pantiin hänen isäinsä tykö/ ja näki turmeluksen/
13:37 Mutta Se/ ionga Jumala ylesheretti/ ei ole turmelusta nähnyt.
Mutta se/ jonka Jumala ylös herätti/ ei ole turmelusta nähnyt.
13:38 Senteden olcoon teille tietteue/ Te Miehet Rackat weliet/ Ette teille ilmoitetan Synnein andexiandamus Temen cautta/ ia mös caikista nijste ioista ette te woineet Mosesen Lain cautta wapadhexi tulla.
Sentähden olkoon teille tiettäwä/ Te miehet rakkaat weljet/ että teille ilmoitetaan syntein anteeksiantamus tämän kautta/ ja myös kaikista niistä joista ette te woineet Moseksen lain kautta wapahdetuksi tulla.
13:39 Mutta ioca Temen päle vskopi/ se tule wanhurskaxi.
Mutta joka tämän päälle uskoopi/ se tulee wanhurskaaksi.
13:40 Catzotat sis nyt ettei teiden pälen tule/ quin Prophetisa ombi sanottu/
Katsokaat siis nyt ettei teidän päällen tule/ kuin prophetaissa ompi sanottu/
13:41 Catzocat te Ylencatzoijat ia ihmetikä ia poiskatocat/ Sille mine teen ydhen töön teiden aicanan/ iota ette te vsko/ ios iocu teille site luettelis.
Katsokaat te ylenkatsojat ja ihmehtikää ja pois katsokaat/ Sillä minä teen yhden työn teidän aikanaan/ jota ette te usko/ jos joku teille sitä luettelisi.
13:42 Quin nyt Juttat Sinagogast wlosmenit/ nin Pacanat rucolit/ ette he Sabbathin wälille ne Sanat heille puhuisit.

Kuin nyt juuttaat synagogasta ulos menit/ niin pakanat rukoilit/ että he Sabbathin wälillä ne sanat heille puhuisit.
13:43 Ja coska sis Sinagogan ioucko erkani/ seurasit Paualia ia Barnabasta monda Juttaist ia Jumalan pelkeueiset Wdhet Jwttat/ Mutta he sanoit heille/ ia neuuoit heite pysymen Jumalan armosa.
Ja koska siis synagogan joukko erkani/ seurasit Pawalia ja Barnabasta monta juuttaista ja Jumalan pelkääwäiset uuden juuttaat/ Mutta he sanoit heille/ ja neuwoit heitä pysymään Jumalan armossa.
13:44 Mutta lehimeisse Lepopeiuen senielkin coconsi lehes caiki se Caupungi cwleman Jumalan sana.
Mutta lähimmäisenä lepopäiwänä sen jälkeen kokounsi lähes kaikki se kaupunki kuulemaan Jumalan sanaa.
13:45 Coska nyt Juttat sen Canssan neit/ teutetin he Cateudhesta/ ia iuri wastan sanoit nijte/ iotca Paualilda sanottin wastan sanodhen ia pilcaten.
Koska nyt juuttaat sen kansan näit/ täytettiin he kateudesta/ ja juuri wastaan sanoit niitä/ jotka Paawalilta sanottiin wastaan sanoen ja pilkaten
13:46 Nin Pauali ia Barnabas Rochkiast puhuit ia sanoit/ Teille piti ensin puhuttaman Jumalan Sana/ Waan ette te sen teilde nyt poishylket/ ia pidhet itzenna epekeluotoinna ija'caikisen Elemeen/ Catzo/ nin me kienneme meiten Pacaniden tyge.
Niin Pawali ja Barnabas rohkeasti puhuit ja sanoit/ Teille piti ensin puhuttaman Jumalan sana/ Waan että te sen teiltä nyt pois hylkäät/ ja pidit itsenne epäkelwoitoinna iankaikkiseen elämään/ Katso/ niin me käännämme meitän pakanoiden tykö.
13:47 Sille ette nin ombi HERRA/ meille keskenyt/ Mine Panin sinun Pacanoille Walkeudhexi/ ettes olisit terueys haman Maan ärin asti.
Sillä että niin ompi HERRA/ meille käskenyt/ Minä panin sinun pakanoille walkeudeksi/ ettäs olisit terweys hamaan maan ääriin asti.
13:48 Ja quin Pacanat sen cwlit/ nin he iloitzit ia cunnioitit HERRAN sana/ ia vskoit nin wsia quin edessätyt olit ijancaikesen Elemeen.
Ja kuin pakanat sen kuulit/ niin he iloitsit ja kunnioitit HERRAN sanaa/ ja uskoit niin uusia kuin edessäädyt olit iankaikkiseen elämään.
13:49 Ja HERRAN sana wlosleuitettijn Ylitze caiken sen Maakunnan.
Ja HERRAN sana uloslewitettiin ylitse kaiken sen maakunnan.
13:50 Mutta Juttat yllytit Jumalalisi ia cunnialisi Waimoia/ ia mös Caupungin Ylismeiset/ ia matkan saatoit wainon Paualin ia Barnabam wastan/ ia wlossysesit heite heiden Maakunnistans.
Mutta juuttaat yllytyit jumalisia ja kunniallisia waimoja/ ja myös kaupungin ylimmäiset/ ja matkaan saatoit wainon Pawalin ja Barnabaan wastaan/ ja

ulos sysäsit heitä heidän maakunnistansa.
13:51 Mutta he pudhistit tomun heiden ialghoistans ninen ylitze/ ia he tuli Iconiohon. Nin Opetuslapset teutettin ilolla ia pyhelle Hengelle.
Mutta he pudistit tomun heidän jaloistansa niiden ylitse/ ja he tulit Ikoniohon. Niin opetuslapset täytettiin ilolla ja Pyhällä Hengellä.

** Bar Jehu) Se on Jumalan Poica/ Sille Jehu ombi Ebreixi Jumala/ se on se Nimi Tetragrammaton/ iosta Juttat palio ihmet dictauat. Sillens ombi mös teme Cuchlari Tete Nime prucannut. Nin quin nyt ne Lumoiat/ Luitziat/ Wimmitziet/ Welhot ia Piruliset/ Ristin merkin/ ia pyhie Sanoia ia mwdh taikoxet prucauat. * Elimas) cwlu lehes Ebreixi ninquin se olis itzens eli Messiaxi se on Jumalan Kuningaxi cutzunut/ eli Woidheluxi/ Sille ette Juttat ia liaten sencaltaiset paruet totuit corkiat Jumalalliset nimet pitemen. * Colmet) Mwtamat textit piteuet nelie sata/ mutta Historiat ia wodhen lucu eipe site anna. Sille teme lucu pite ruuettaman Egiptin wloslectemisesta ninquin Ramattu osotta Exodi 12 Ja ei ensimeisist Domarista. Judicum j*

XIV Lucu.

14:1 Nln tapachtui Iconios ette he coconsijt/ ia sarnasit Juttain Sinagogas/ nijn ette sangen swri Joucko seke Juttaist ette Grekist/ vskoi.
Niin tapahtui Ikoniossa että he kokounsit/ ja saarnasit juuttain synagogassa/ niin että sangen suuri joukko sekä juuttaista että krekistä/ uskoi.
14:2 Mutta ne Juttat iotca olit Wskottomat/ yllytit ia pahoitit Pacanadhen Sielut Welijein wastan.
Mutta ne juuttaat jotka olit uskottomat/ yllytin ja pahoitit pakanaiden sielut weljein wastaan.
14:3 Nin he sijtte cauuan aica sielle oleskelit/ ia opetit rochkiasta HERRASA/ ioca todhistuxen annoi henen Armons Sanohin/ ia annoi ette Merkit ia Ihmet piti heiden Kättens cautta tapachtuman.
Niin he siitä kauan aikaa siellä oleskelit/ ja opetit rohkeasti HERRASSA/ joka todistuksen antoi hänen armonsa sanoihin/ ja anoi että merkit ja ihmeet piti heidän kättensä kautta tapahtuman.
14:4 Nin sen Caupungin wäki eraunsi/ Monicadhat pidhit Juttain cansa/ Ja mwtomat Apostoleiten cansa.
Niin sen kaupungin wäki eriytyi/ Monikahdat pidit juuttain kanssa/ Ja muutamat apostoleittein kanssa.
14:5 Coska sis capina nousi Pacanoista ia Juttaista/ ynne heiden Pämiestens cansa/ ette he tadhoit wäkiwallalla carata heiden pälens/ ia kiuitte heite.
Koska siis kapina nousi pakanoista ja juuttaista/ ynnä heidän päämiesten kanssa/ että he tahdoit wäkiwallalla karata heidän päällensä/ ja kiwittää

heitä.
14:6 Coska he sen ymmersit/ pakenit he nihin Caupungijn Lycaonian maalla/ Lystram ia Derben/ ia ymberi sen
Koska he sen ymmärsit/ pakenit he niihin kaupunkiin Lykaonian maalla/ Lystraan ja Derbeen/ ja ympäri sen
14:7 lehimakunnan/ ia sarnasit sielle Euangelium.
lähimaakunnan/ ja saarnasit siellä ewankelium.
14:8 Ja oli yxi mies Lystras sairas Jalghoista/ istui Rambana/ hamast henen Eitins cohdusta/ ioca eijkenens ollut kieunyt/ cwli Paualin puhuuan.
Ja oli yksi mies Lystrassa sairas jaloista/ istui rampana/ hamasta hänen äitinsä kohdusta/ joka ikänänsä ei ollut käynyt/ kuuli Pawalin puhuwan.
14:9 Ja quin hen catzachti henen pälens/ ia näki henelle oleuan vskon/ ette he' teruexi tulis/ nin hen sanoi swrella änelle/ Oienna sinus yles Jalcais pälle.
Ja kuin hän katsahti hänen päällensä/ ja näki hänellä olewan uskon/ että hän terweeksi tulisi/ niin hän sanoi suurella äänellä/ Ojenna sinun ylös jalkaisi päälle.
14:10 Ja hen yleskarkasi ia keui.
Ja hän ylös karkasi ja käwi.
14:11 Coska sis Canssa sen neki/ mite Pauali oli tehnyt/ yleskorghotit he änens Lycaoniaxi sanoden/ Jumalat ouat Inhimiste' modholla meiden tygen alasastunuet.
Koska siis kansa sen näki/ mitä Pawali oli tehnyt/ ylöskorotit he äänens Lykaoniaksi sanoen/ jumalat owat ihmisten muodolla meidän tykön alas astuneet.
14:12 Ja he cutzuit/ Barnabam/ Jupiter/ ia Paualin/ Mercuriusexi/ Sille ette hen oli sanan sattaija.
Niin he kutsuit/ Barnabaan/ jupiter/ ja Pawalin/ merkuriukseksi/ Sillä että hän oli sanansaattaja.
14:13 Mutta se Jupiterin Pappi/ ioca oli heiden Caupungins edes/ Herckie ia Crunut edestoi Ouen eten/ ia tachtoi Wffrata ynne Caupungin wäen cansa.
Mutta se jupiterin pappi/ joka oli heidän kaupunkinsa edessä/ Härkia ja kruunut edes toi owen eteen/ ja tahtoi uhrata ynnä kaupungin wäen kanssa.
14:14 Coska nyt Apostolit ia Barnabas ia Pauali sen cwlit/ reueisit he Waatteins Ricki/ ia wloskarckasit Canssan sekan/ hwsit ia sanoit/
Koska nyt apostolit ja Barnabas ja Pawali sen kuulit/ rewäisit he waatteensa rikki/ ja ulos karkasit kansan sekaan/ huusit ja sanoit/
14:15 Te Miehet/ mixi te temen teet? Me olema mös kooleuaiset Inhimiset/ ninquin tekin. Ja me sarnama teille Euangelium/ Ette te teiden kiendeme'

pite neiste turhista sen eleuen Jumala' tyge/ ioca teki Taiuan ia Maan ia Mere' ia caiki mite nijsse ombi/
Te miehet/ miksi te tämän teet? Me olemme kuolewaiset ihmiset/ niinkuin tekin. Ja me saarnaamme teille ewankelium/ Että te teidän kääntämän pitää näistä turhista sen eläwän Jumalan tykö/ joka teki taiwaan ja maan ja meren ja kaikki mitä niissä ompi/
14:16 Joca entisella aialla andoi caiki Pacanat waelda heiden omisa Teisens/
Joka entisellä ajalla antoi kaikki pakanat waeltaa heidän omissa teissäns/
14:17 Waicka ei hen itzens andanut olla ilman todhistusta/ coska hen ombi palio hyue tehnyt meiden cochtan/ andadhen meille Taiuahast Satet/ ia hedhelmeliset aijat/ teuttedhen meiden Sydhemet Rualla ia Ilolla.
Waikka ei hän itseensä antanut olla ilman todistusta/ koska hän ompi paljon hywää tehnyt meidän kohtaan/ antaen meille taiwaasta sateet/ ja hedelmälliset ajat/ täyttäen meidän sydämet ruualla ja ilolla.
14:18 Ja quin he neite sanoit/ tuskalla he hilitzit Canssan/ ettei he heille Wffraneet.
Ja kuin he näitä sanoit/ tuskalla he hillitsit kansan/ ettei he heille uhranneet.
14:19 Nin tulit sinne mös monicadhat Juttat Antiochiast ia Iconiost/ ia quin he cassan olit wskottanut/ Paualita kiuittemen/ ia Riepoitit henen wlos Caupungista/ ia lulit henen coollun oleuan.
Niin tuli sinne myös monikahdat juuttaat Antiochiasta ja Ikoniosta/ ja kuin he kansan olit uskottanut/ Pawalia kiwittämään/ ja riepoitit hänen ulos kaupungista/ ja luulit hänen kuolleen olewan.
14:20 Mutta coska Opetuslapset henen ymberinsseisoit/ nousi hen yles ia sisellemeni Caupungin. Ja toisna peiuen waelsi hen Barnaban cansa Derbeen/ ia sarnasi sijnä Caupungisa Euangelium.
Mutta koska opetuslapset hänen ympärinsä seisoit/ nousi hän ylös ja sisälle meni kaupunkiin. Ja toisena päiwänä waelsi hän Barnaban kanssa Derbeen/ ja saarnasi siinä kaupungissa ewankelium.
14:21 Ja quin he olit monda sielle opetaneet/ palasit he Lystram/ ia Iconium/ ia Antiochian
Ja kuin he olit monta siellä opettaneet/ palasit he Lystraan/ ja Ikoniaan/ ja Antiochiaan.
14:22 wahwistain Opetuslasten Sieluia/ ia neuuoit heite alati pysymen wskosa/ ia Ette meiden pite monen Waiwan lepitze Jumalan Waldakundan sisellekieumen.
wahwistain opetuslasten sieluja/ ja neuwoit heitä alati pysymään uskossa/ ja

että meidän pitää monen waiwan läwitse Jumalan waltakuntaan sisälle käymän.
14:23 Ja quin he olit wloswalineet Wanhimaiset iocaitzelle Seurakunnalle/ ia Rucolluet ia pastonuet/ nin he annoit heite sen Herran haltuun/ ionga päle he vskoit.
Ja kuin he olit ulos walinneet wanhimmaiset jokaiselle seurakunnalle/ ja rukoilleet ja paastonneet/ niin he annoit heitä sen Herran haltuun/ jonka päälle he uskoit.
14:24 Ja he waelsit lepitze Pisidian/ ia tulit Pamphylian.
ja he waelsit läwitse Pisidian/ ja tulit Pamphyliaan.
14:25 Ja quin he olit sarnanut Perges/ nin he alasmenit Attalian pein.
Ja kun he olit saarnanneet Pergessä/ niin he alasmenit Attaliaan päin.
14:26 Ja sielde he purietit Antiochian/ cussa he olit Jumalan armoin Haltun annetut/ sihen Wircan ionga he olit wlostoimittanut.
Ja sieltä he purjehdit Antiochiaan/ kussa he olit Jumalan armon haltuun annetut/ siihen wirkaan jonka he olit ulos toimittanut.
14:27 Mutta quin he sinne tulit ia cocosit Seurakunna'/ ia ilmoitit nille quinga palio Jumala oli heiden cansans tehnyt/ ia quinga hen oli Pacanoille vskon Ouen ylesauanut.
Mutta kuin he sinne tulit ja kokosit seurakunnan/ ja ilmoitit niille kuinka paljon Jumala oli heidän kanssansa tehnyt/ ja kuinka hän oli pakanoille uskon owen ylös awannut.
14:28 Ja he wiwuyit sielle hetken aica Opetuslasten cansa.
Ja he wiiwyit siellä hetken aikaa opetuslasten kanssa.

XV Lucu.

15:1 IA tulit mwtomat alas Judeasta ia opetit Welije/ Ellei te ymberileikata Mosesen tauan ielkin/ nin ei te taidha wapaxi tulla.
Ja tulit muutamat alas Judeasta ja opetit weljiä/ Ellei te ympärileikata Moseksen tawan jälkeen/ niin ei te taida wapaaksi tulla.
15:2 Coska sis nyt Capina nousi/ ia Pauali ia Barnabas pidhit heiden wastans ei swingan wähinde rijta. Nin he souitit ette Pauali ia Barnabas/ ia monicachta muita heiste pideis ylesmenemen Jerusalemin Apostolein ia Wanhimbain tyge/ temen Kysymisen polesta.
Koska siis nyt kapina nousi/ ja Pawali ja Barnabas pidit heidän wastaansa ei suinkaan wähintä riitaa. Niin he sowitit että Pawali ja Barnabas/ ja monikahta muita heistä pitäisi ylös menemään Jerusalemiin apostoleiden ja wanhimpain tykö/ tämän kysymisen puolesta.

15:3 Ja nin he satettijn Seurakunnalda/ ia waelsit Phenicen ia Samarian lepitze/ ia iulgistit heille Pacanoitten palauxen/ Ja sille he teit swren ilon caikille Welille.
Ja niin he saatettin seurakunnalta/ ja waelsit Phenicen ja Samarian läwitse/ ja julkistit heille pakanoitten palauksen/ Ja sillä he teit suuren ilon kaikille weljille.
15:4 Coska he nyt tulit Jerusalemin/ nin he wastanotettin Seurakunnalda/ ia Apostoleilda/ ia nijlde Wanhimilda. Ja he ilmoitit heille quinga palio Jumala heiden cansans tehnyt oli.
Koska he nyt tulit Jerusalemiin/ niin he wastaan otettiin seurakunnalta/ ja apostoleilta/ ja niiltä wanhimmilta. Ja he ilmoitit heille kuinka paljon Jumala heidän kanssansa tehnyt oli.
15:5 Nin ylesnousit mwtomat Phariseusten Eriseurasta iotca wskonut olit/ sanoden/ Ette ne pite ymberileickattaman/ ia keskettemen Mosesen Laki pite.
Niin ylös nousit muutamat phariseusten eriseurasta jotka uskonut olit/ sanoen/ Että ne pitää ympärileikattaman/ ja käskettämän Moseksen lakia pitää.
15:6 Nin Apostolit ia Wanhimat cokontulit/ täte Puhetta tutkiman.
Niin apostolit ja wanhimmat kokoon tulit/ tätä puhetta tutkiman.
15:7 Coska he nyt swrella Campauxella tutkinut olit/ nin Petari ylesnousi ia sanoi heille/ Te Miehet Rackat Weliet/ Te tiedhett ette Jumala cauuan ennen täte aica meiden seas wloswalitzi/ ette minun Swni cautta ne Pacanat piti cwleman sen Euangeliumin sanan/ ia wskoman.
Koska he nyt suurella kamppauksella tutkinut olit/ niin Petari ylös nousi ja sanoi heille/ Te miehet rakkaat weljet/ Te tiedätte että Jumala kauan ennen tätä aikaa meidän seassa ulos walitsi/ että minun suuni kautta ne pakanat piti kuuleman sen ewankeliumin sanan ja uskomaan.
15:8 Ja Jumala sydhemen tundia todhisti heiste/ ia annoi heille pyhen Hengen ninquin mös meillengi/
Ja Jumala sydämen tuntija todisti heistä/ ja antoi heille Pyhän Hengen niinkuin myös meillekin/
15:9 ia ei tehnyt ychten eroitusta heiden welillens ia meiden/ Mutta wskolla heiden Sydhemens puhdasti.
ja ei tehnyt yhtään eroitusta heidän wälillensä ja meidän/ Mutta uskolla heidän sydämensä puhdisti.
15:10 Mixi te sis nyt kiusat Jumalata/ ette te tadhotta Opetuslasten caulan päle sen Iken panna iota eikä meiden Iset eikä mös me woinut canda?
Miksi siis nyt kiusaat Jumalata/ että te tahdotte opetuslasten kaulan päälle

sen ikeen panna jota eikä meidän isät eikä myös me woinut kantaa?
15:11 Waan me wskoma lepitze HERRAN IesuSEN CHRISTUSEN ARMON/ meiden wapaxi tuleuan/ sillemoto quin höki.
Waan me uskomme läwitse HERRAN Jesuksen KRISTUKSEN ARMON/ meidän wapaaksi tulewan/ sillä muotoa kun hekin.
15:12 Nin waickeni caiki Joucko/ ia cwldeli Barnabast ia Paualita/ iotca iuttelit/ quinga swret Merckit ia Ihmeet ombi Jumala heiden cauttans Pacanois tehnyt.
Niin waikeni kaikki joukko/ ja kuunteli Barnabasta ja Pawalia/ jotka juttelit/ kuinka suuret merkit ja ihmeet ompi Jumala heidän kauttansa pakanoista tehnyt.
15:13 Sijttequin he waickenit/ wastasi Jacobus ia sanoi/ Te miehet Rackat Weliet cwlcat minua/
Sittenkuin he waikenit/ wastasi Jakobus ja sanoi/ Te miehet rakkaat weljet kuulkaat minua/
15:14 Simon iutteli millemoto Jumala ensin ombi etzinyt omistaxens ydhen Canssan/ Pacanoista henen Nimens warten.
Simon jutteli millä muotoa Jumala ensin ompi etsinyt omistaaksensa yhden kansan/ pakanoista hänen nimeensä warten.
15:15 Ja henen cansans Prophetain sanat ychtepiteuet/ Ninquin kirioitettu on/
Ja hänen kansansa prophetain sanat yhtä pitäwät/ Niinkuin kirjoitettu on/
15:16 Senielken mine palaian/ ia iellensrakenan Dauidin Maian/ ioca caatunut on/ ia tadhon henen Reikens paicata/ ia tadhon sen ylesoijeta/
Sen jälkeen minä palajan/ ja jälleens rakennan Dawidin majan/ joka kaatunut on/ ja tahdon heidän reikänsä paikata/ ja tahdon sen ylösojentaa/
15:17 Senpäle/ ette ne iotca Inhimisiste ylitze ouat/ pite HERRAN ielkin kysymen. Ja nin mös Pacanat ioinenga päle minun Nimen mainittu on/ ma HERRA/ ioca caiki näme teke.
Sen päälle/ että ne jotka ihmisistä ylitse owat/ pitää HERRAN jälkeen kysymän. Ja niin myös pakanat joidenka päälle minun nimeni mainittu on/ sanoo HERRA/ joka kaikki nämä tekee.
15:18 Jumalalle ouat caiki näme henen tööns tietteuet Mailman alghusta.
Jumalalle owat kaikki nämä hänen työnsä tiettäwät maailman alusta.
15:19 Senteden mine päästen Ettei me nijte/ iotca Pacanoista ouat Jumalan tyge kiendyneet/ heiritzisi/
Sentähden minä päätän ettei me niitä/ jotka pakanoista owat Jumalan tykö kääntyneet/ häiritsisi/
15:20 Waan kirioitaisim heille/ Ette he welteisit Epeiumaloidhen

saastaudhest/ ia Salawotest/ ia Läkectyneest/ ia Werest.
Waan kirjoittaisimme heille/ että he wälttäisit epäjumaloiden saastaudesta/ ja salawuoteesta/ ja läkähtyneestä/ ja werestä.
15:21 Sille ette Moseselle ombi mwineiselda iocaitzes Caupungis nijte/ iotca hende sarnauat/ ia ioca Sabbathina hen Sinagogis luetan.
Sillä että Mosekselle ompi muinaiselta jokaisessa kaupunkissa niitä/ jotka häntä saarnaawat/ ja joka Sabbathina hän synagogissa luetaan.
15:22 Nin kelpasi Apostolijn ia Wanhimbain ynne coco Seura kunnan cansa/ heistens wloswalita Miehije ia lehette Antiochian/ Paualin ia Barnaban cansa/ nimitten/ Judam/ ioca cutzuttin Barsabas/ ia Silas/ iotca Weliesten seas olit Opettaijat/ ia lehetit Breiuin heiden kättens cautta telle taualla.
Niin kelpasi apostolien ja wanhimpain ynnä koko seurakunnan kanssa/ heistänsä ulos walita miehia ja lähettää Antiochiaan/ Pawalin ja Barnaban kanssa/ nimittäin/ Judan/ joka kutsutaan Barsabas/ ja Silas/ joka weljesten seassa olit opettajat/ ja lähetit breiwin heidän kättensä kautta tällä tawalla.
15:23 ME Apostolit ia Wanhimat ia Weliet/ Toiuotam Terueydhen nijlle Welijlle/ iotca Pacanoista ouat Antiochias ia Syrias ia Cilicias.
Me apostolit ja wanhimmat ja weljet/ Toiwotamme terweyden niille weljille/ jotka pakanoista owat Antiochias ja Syriassa ja Kilikiassa.
15:24 Ette me cullut olema/ quinga mwtomat meiste wloslechtenet ouat teite Opins cansa willineet/ ia teiden Sieluianne wiettelluet sanoden/ Teiden pite itzen andaman ymberileickata/ ia Lain pitemen/ Joille emme me ole käskeneet.
Että me kuullut olemme/ kuinka muutamat meistä ulos lähteneet owat teitä opinsa kanssa willinneet/ ja teidän sielujanne wietelleet sanoen/ Teidän pitää itsensä antaman ympärileikata/ ja lain pitämän/ Joille emme me ole käskeneet.
15:25 Senteden kelpasi meille yximielisest meiden Seuracunnas/ wloswalitut Miehet teille lehette/
Sentähden kelpasi meille yksimielisesti meidän seurakunnassa/ uloswalitut miehet teille lähettää/
15:26 meiden Rackahiman Barnaban ynne Paualin cansa/ Jotca Miehet ouat heiden Sielunsa wlospannuet meiden HErran Iesusen Christusen Nimen tedhen.
meidän rakkahimman Barnaban ynnä Pawalin kanssa/ Jotka miehet owat heidän sielunsa ulos panneet meidän Herran Jesuksen Kristuksen nimen tähden.
15:27 Nin me olema lehettenyt Judam ia Silam/ iotca mös itze ne samat omalla suullans teille mainitzeuat.

Niin me olemme lähettäneet Judan ja Silan/ jotka myös itse ne samat omalla suullansa teille mainitsewat.
15:28 Sille nin kelpasi pyhelle Hengelle ia meille/ ei ychten enembete Raskautta paneman teiden pälen/ quin nämet tarpeliset.
Sillä niin kelpasi Pyhälle Hengelle ja meille/ ei yhtää enempää raskautta panemaan teidän päällen/ kuin nämät tarpeelliset.
15:29 Ette te welteisitta Epeiumaloidhen Wffrista ia wereste ia Läkectynest ia Salawotest. Joista/ ios te teiden hallitzet nin te hyuesti teet. Olcat hyuesti.
Että te wälttäisitte epäjumaloiden uhrista ja werestä ja läkähtyneest ja salawuoteesta. Joista/ jos te teidän hallitset niin te hywästi teet. Olkaat hywästi.
15:30 Coska he sis olit soritetut/ tulit he Antiochian/ ia cokosit Seurakunnan/ ia annoit heille Breiuin.
Koska he siis olit suoritetut/ tulit he Antiochiaan/ ja kokosit seurakunnan/ ja annoit heille breiwin.
15:31 Quin he sen olit lukenet/ ihastuit he sijte lohutuxesta.
Kuin he sen olit lukeneet/ ihastuit he siitä lohdutuksesta.
15:32 Mutta Judas ia Silas ette he mös olit Prophetat/ neuuoit he Welije monilla sanoilla/ ia wahuistit heite.
Mutta Judas ja Silas että he myös olit prophetat/ neuwoit he weljiä monilla sanoilla/ ja wahwistit heitä.
15:33 Ja quin he wiwuyit sielle hetken aica/ nin he lehetettin sijtte Welijlde iellens Apostolein tyge Rauhas.
Ja kuin he wiiwyit siellä hetken aikaa/ niin he lähetettiin siitä weljiltä jällens apostolien tykö rauhassa.
15:34 Nin kelpasi Silan siella olla. Mutta Pauali ia Barnabas asuit Antiochias/
Niin kelpasi Silan siellä olla. Mutta Pawali ja Barnabas asuit Antiochiassa/
15:35 opettani ia ilmottain HERRAN sana/ ynne monen muidhen cansa.
opettain ja ilmoittain HERRAN sana/ ynnä monen muiden kanssa.
15:36 Mutta monicactain peiuein pereste/ Pauali sanoi Barnaba' tyge/ Palatkam tacaperin taas Welije catzoman caikisa Caupungeis/ iossa me HERRAN sana ilmoitim/ quinga he heidens kieutteuet.
Mutta monikahtain päiwäin perästä/ Pawali sanoi Barnaban tykö/ Palatkaamme takaperin taas weljiä katsoman kaikissa kaupungeissa/ jossa me HERRAN sanaa ilmoitimme/ kuinka he heidäns käyttäwät.
15:37 Mutta Barnabas neuuoi ette he ottaisit Johannesen cansans/ ioca mös Marcus cutzuttijn.
Mutta Barnabas neuwoi että he ottaisit Johanneksen kanssansa/ joka myös Markus kutsuttiin.

15:38 Nin ei Paulus tachtonut ette henen piti seuraman heite/ ioca heiste oli ennen Pamphylias poislopunut/ eikä mennyt heiden cansans sihen Wircan.
Niin ei Paulus tahtonut että hänen piti seuraaman heitä/ joka heistä oli ennen Pamphyliassa pois luopunut/ eikä mennyt heidän kanssansa siihen wirkaan.
15:39 Ja nin hartasta he rijtelit keskenens/ ette he toinen toisestans eransit. Ja Barnabas otti sijttekin Marcusen mötens/ ia puriechti Cyprumijn.
Ja niin hartaasti he riitelit keskenänsä/ että he toinen toisestansa erosit. Ja Barnabas otti sittenkin Markuksen myötänsä/ ja purjehti Kyprumiin.
15:40 Mutta Pauali walitzi Silam/ ia matkusti Jumalan armon haltun annettuna welijlde.
Mutta Pawali walitsi Silan/ ja matkusti Jumalan armon haltuun annettuna weljiltä.
15:41 Nin hen waelsi ymberi Sijrian ia Cilician/ ia wahwisti ne Seurakunnat.
Niin hän waelsi ympäri Syrian ja Kilikian/ ja wahwisti ne seurakunnat.

XVI Lucu.

16:1 TULi hen sis Derben ia Lystram. Ja catzo/ sielle oli yxi Opetuslapsi/ Timotheus nimelde/ wskouaisen Judea' waimon poica/ mutta Ise oli Greki.
Tuli hän siis Derbeen ja Lystraan. Ja katso/ siellä oli yksi opetuslapsi/ Timotheus nimeltä/ uskowaisen Judean waimon poika/ mutta isä oli kreki.
16:2 Sille samalla oli hyue Todhistus nijlde Welijlde/ iotca Lystris ia Iconios olit.
Sillä samalla oli hywä todistus niiltä weljiltä/ jotka Lystrassa ja Ikoniossa olit.
16:3 Temen tachtoi Pauali cansans waeldaman/ ia otti/ ia ymberileickasi hene' Juttain tedhen/ iotca olit nijsse paicoissa/ Sille ette he caiki tiesit henen Isens oleuan Grekin.
Tämän tahtoi Pawali kanssansa waeltamaan/ ja otti/ ja ympärileikkasi hänen juuttain tähden/ jotka olit niissä paikoissa/ Sillä että he kaikki tiesit hänen isänsä olewan krekin.
16:4 Mutta coska he lepitze waelsit Caupungeita/ keskit he heite pitemen ne sädhyt iotca Apostoleilda ia Wanhimilda Jerusalemis pätetyt olit.
Mutta koska he läwitse waelsit kaupunkeita/ käskit he heitä pitämän kaikki ne säädyt jotka apostoleilta ja wanhimmilta Jerusalemissa päätetyt olit.
16:5 Nin Seurakunnat wahwistuit wskosa/ ia iocapeiue lucu eneni.
Niin seurakunnat wahwistuit uskossa/ ja jokapäiwä luku eneni.
16:6 Coska he Phrygian ia Galatian maakunnan lepitze waelsit/ kieltin he

pyhelde Hengelde puhumast Jumala' sana Asiasa/
Koska he Phrygian ja Galatian maakunnan läwitse waelsit/ kiellettiin he Pyhältä Hengeltä puhumasta Jumalan sanaa Asiassa/
16:7 sentedhe' he sis menit Mysian/ ia kiusasit Bithinian lepitze waelda/ ia ei Hengi site heille sallinut.
sentähden he siis menit Mysiaan/ ja kiusasit Bithinian läwitse waeltaa/ ja ei Henki sitä heille sallinut.
16:8 Mutta coska he olit waeldaneet Mysian/ lepitze nin he alasmenit Troadem.
Mutta koska he olit waeltaneet Mysiaan/ läwitse niin he alas menit Troadeen
16:9 Ja yxi Näky nächtijn Paualilda öelle/ Ette yxi Macedonian Mies seisoi ia rucoli hende ia sanoi/ Matkusta alas Macedonian ia autta meite.
Ja yksi näky nähtiin Pawalilta yöllä/ Että yksi Makedonian mies seisoi ja rukoili häntä ja sanoi/ Matkusta alas Makedoniaan ja auta meitä.
16:10 Ja sijttequin hen Näwuyn näki/ nin me cochta hangitzima Macedonian menemen/ wissist tieten/ ette HERRA oli meite sinne cutzunut heille Euangelium sarnaman.
Ja sittenkuin hän näyn näki/ niin me kohta hankitsimme Makedoniaan menemään/ wissist tietäen/ että HERRA oli meitä sinne kutsunut heille ewankeliumia saarnaaman.
16:11 Coska me sis puriechtime Ttroadast/ nin me tulima oikeata leita Samotracian. Ja toisna peiuene Neapolijn/
Koska me siis purjehdimme Troadasta/ niin me tulimme oikeata laitaa Samotraciaan. Ja toisena päiwänä Neapoliin/
16:12 ia sielde Philippijn/ ioca Päcaupungi on Macedonian maakunnas/ ia on werotoin caupungi. Nin me oleskelim sijnä Caupungis mwtomat peiuet.
ja sieltä Philippiin/ joka pääkaupunki on Makedonian maakunnassa/ ja on werotoin kaupunki. Niin me oleskelimme siinä kaupungissa muutamat päiwät.
16:13 Ja Lepopeiuinä me wlosmenim Caupu'gist Wirdhan tyge/ iossa toisinans rucoltin/ ia me istuim mahan/ ia puhuttelim Waimoia/ iotca sinne coko'dunet olit.
Ja lepopäiwänä me ulos menimme kaupungista wirran tykö/ jossa toisinansa rukoiltiin/ ja me istuimme maahan/ ja puhuttelimme waimoja/ jotka sinne kokoontuneet olit.
16:14 Ja yxi Jumalan pelkeue Waimo Lydia nimelde/ purpurain caupitzija sijte Tyatiradhen caupungist cwldeli/ Jonga sydheme' HERRA auasi wariottaman mite Paualilda sanottijn/
Ja yksi Jumalan pelkääwäinen waimo Lydia nimeltä/ purppurain kaupitsija siitä Tyariran kaupungista kuunteli/ Jonka sydämen HERRA awasi waarin

ottamaan mitä Paawalilta sanottiin/
16:15 Ja quin hen ia henen Honens castettu oli. Manasi hen meite/ sanoden Jos te minun pidhett wskolissa HERRAN päle/ nin tulcat minun Hoonen siselle/ ia olcatta sijnä. Ja hen waati meite.
Ja kuin hän ja hänen huoneensa kastettu oli. Manasi hän meitä/ sanoen Jos te minun pidätte uskollisena HERRAN päälle/ niin tulkaat minun huoneen sisälle/ ja olkaatte siinä. Ja hän waati meitä.
16:16 Ja se tapachtui koska me Rucouxeen menime/ cochtasi meite yxi Pica/ iolla oli Noituxen Hengi/ ia hen saattoi henen Isendeins swren Salijn noitumisellans.
Ja se tapahtui koska me rukoukseen menimme/ kohtasi meitä yksi piika/ jolla oli noituuden henki/ ja hän saattoi hänen isäntäinsä suuren saaliin noitumisellansa.
16:17 Teme alati noudhatti Paualita ia meite/ ia hwsi sanoden/ Nemet Miehet ouat sen Corckeiman Jumalan palueliat/ iotca meille opettauat Terueyden tien/ Ja site hen teki monda peiue.
Tämä alati noudatti Pawalia ja meitä/ ja huusi sanoen/ Nämät miehet owat sen Korkeimman Jumalan palwelijat/ jotka meille opettawat terweyden tien/ Ja sitä hän teki monta päiwää.
16:18 Mutta Pauali sen pahaxi otti ia kiensi henens/ ia sanoi sille Hengelle/ Mine kesken sinun Iesusen Christusen Nimen cautta/ etes heneste wlosmenet. Nin hen samalla hetkelle wloslexi.
Mutta Pawali sen pahaksi otti ja käänsi hänens/ ja sanoi sille hengelle/ Minä käsken sinun Jesuksen Kristuksen nimen kautta/ ettäs hänestä ulos menet. Niin hän samalla hetkellä ulos läksi.
16:19 Coska sis henen Isennens sen neit/ ette heiden Salijns toiuo poistuli/ nin he kijniotit Paualin ia Silam/ ia wedhit heite Turulle Pämieste' tyge/
Koska siis hänen isäntänsä sen näit/ että heidän saaliinsa toiwo pois tuli/ niin he kiinni otit Pawalin ja Silaan/ ja wedit heitä turulla päämiesten tykö/
16:20 ia edestoit heit Esiwallan eten ia sanoit/ Nämet Miehet heiritzeuet meiden Caupungin/ ette he ouat Juttat/
ja edestoit heitä esiwallan eteen ja sanoit/ Nämät miehet häiritsewät meidän kaupungin/ että he owat juuttaat/
16:21 ia opettauat nijte Sätyi/ ioita ei soui meiden wastan ruueta eisemmengen pite/ ette me olema Romarit.
ja opettawat niitä säätyjä/ joita ei sowi meidän wastaan ruweta ei siksikään pitää/ että me olemme romarit.
16:22 Ja Canssa cokoniooxi heite wastan/ ia Esiwalta annoi heiden waatteins rickireuitte/ ia keski heite witzoilla piestä.

Ja kansa kokoon juoksi heitä wastaan/ ja esiwalta antoi heidän waatteensa rikki rewittää/ ja käski heitä witsoilla.
16:23 Coska he nyt olit heite hyuesti piexenyet/ nin he heitit ne Tornijn/ ia keskit Wartian heite wisusti wartioidha.
Koska he nyt olit heitä hywästi pieksäneet/ niin he heitit ne torniin/ ja käskit wartijan heitä wisusti wartioida.
16:24 Coska hen sai semmotoisen keskyn/ nin hen heitti heidhet alimaisen Tornijn/ ia pani heite Jalcapuun.
Koska hän sai semmoisen käskyn/ niin hän heitti heidät alimmaiseen torniin/ ja pani heitä jalkapuuhun.
16:25 Mutta poli öön aican oli Pauali ia Silas rucouxes/ ia kijtit Jumalata/ Ja Fangit iotca sielle olit sen cwlit.
Mutta puoliyön aikaa oli Pawali ja Silas rukouksessa/ ja kiitit Jumalata/ Ja wangit jotka siellä olit sen kuulit.
16:26 Nin cochta tapachtui swri Maanieristus/ nin ette caiki Tornin Perus wapisi. Ja cochta aukenit caiki Ouet/ ia iocaitzen Siteet ylespäsit.
Niin kohta tapahtui suuri maanjäristys/ niin että kaikki tornin perus wapisi. Ja kohta aukenit kaikki owet/ ja jokaisen siteet ylös pääsit.
16:27 Ja quin se Wartia heresi/ ia näki Tornin Ouet auoi oleuan/ weti hen wlos mieckans/ ia tachtoi itzens surmata/ ia lwli ette Fangit olit poispaeneet.
Ja kuin se wartija heräsi/ ja näki tornin owet avoinna olewan/ weti hän ulos miekkansa/ ja tahtoi itsensä surmata/ ja luuli että wangit olit pois paenneet.
16:28 Nin hwsi Pauali swrella änelle ia sanoi/ Ele itzes miten paha tee/ Sille me olema wiele caiki täle.
Niin huusi Pawali suurella äänellä ja sanoi/ Älä itses mitään pahaa tee/ Sillä me olemme wielä kaikki täällä.
16:29 Nin hen anoi ychte Kyntele/ ia sisellecarckasi/ ia langesi mahan pelieten Paualin ia Silan ialcain iuren/
Niin hän anoi yhtä kynttilää/ ja sisälle karkasi/ ja lankesi maahan peljäten Pawalin ja Silaan jalkain juureen/
16:30 ia wlostoi heite ia sanoi/ Herrat/ mite minun pite tekemen ette mine wapaxi tulisin?
ja ulostoi heitä ja sanoi/ Herrat/ mitä minun pitää tekemän että minä wapaaksi tulisin?
16:31 Nin he sanoit/ wsko HERRAN IesuSEN päle/ nin sine ia sinun Hoones wapaxi tule.
Niin he sanoit/ usko HERRAN Jesuksen päälle/ niin sinä ja sinun huoneesi wapaaksi tulee.

16:32 Ja he puhuit henelle HERRAN sana/ ia caikille iotca henen Honesans olit.
Ja he puhuit hänelle HERRAN sanaa/ ja kaikille jotka hänen huoneessansa olit.
16:33 Ja hen otti heite tygens/ sille hetkelle ööste/ ia pesi heiden Hauans. Ja hen annoi cochta itzens casta/ ia caiki henen Perehens.
Ja hän otti heitä tykönsä/ sillä hetkellä yöstä/ ja pesi heidän haawansa. Ja hän antoi kohta itsens kastaa/ ja kaikki hänen perheensä.
16:34 Ja wei heite Cotohonsa/ ia walmisti heille Peudhen/ ia iloitzi caiken henen Perehens cansa/ ette hen Jumalan päle wskouaisexi tuli.
Ja wei heitä kotiinsa/ ja walmisti heille pöydän/ ja iloitsi kaiken hänen perheensä kanssa/ että hän Jumalan päälle uskowaiseksi tuli.
16:35 Ja quin peiue tuli/ nin Esiwalta lehetti Kylenlapset ia sanoit/ Pästeket nämet Miehet.
Ja kuin päiwä tuli/ niin esiwalta lähetti kylänlapset ja sanoit/ Päästäkäät nämät miehet.
16:36 Nin Tornin Wartia ilmoitti nämet sanat Paualille/ Esiwalta on keskenyt teite pästette/ Nin me'get sis nyt matkaan rauhasa.
Niin tornin wartija ilmoitti nämät sanat Pawalille/ Esiwalta on käskenyt teitä päästettää/ Niin menkäät siis nyt matkaan rauhassa.
16:37 Nin Pauali sanoi heille/ He ouat meite ilman syte ia Domitzemata iulkisest piexenet/ iotca quite'gi Romarit olema/ ia pälisexi meite Tornijn heittenyet/ ia nyt he tachtouat meite sala wlossysete? Ei nin/ waan tulkan itze ia wieket meite tälde wlos.
Niin Pawali sanoi heille/ He owat meitä ilman syytä ja tuomitsematta julkisesti pieksäneet/ jotka kuitenkin romarit olemme/ ja päälliseksi meitä torniin heittäneet/ ja nyt he tahtowat meitä salaa ulos sysätä? Ei niin/ waan tulkaat itse ja wiekäät meitä täältä ulos.
16:38 Nin Kylenlapset ilmoitit nämet sanat Esiwallalle/ Ja he pelkesit heitens/ quin he cwlit ette he Romarit olit/ Ja tulit ia rucolit heite.
Niin kylänlapset ilmoitit nämät sanat esiwallalle/ Ja he pelkäsit heitäns/ kuin he kuulit että he romarit olit/ Ja tulit ja rukoilit heitä.
16:39 Ja heite wlosweit/ ia keskit heite poismenne Caupungista.
Ja heitä ulos weit/ ja käskit heitä pois mennä kaupungista.
16:40 Nin he wloslexit Tornista ia menit sen Lydian tyge. Ja quin he Weliet neit ia heite lohutit/ nin he waelsit matkans.
Niin he ulos läksit tornista ja menit sen Lydian tykö. Ja kuin he weljet näit ja heitä lohdutit/ niin he waelsit matkaansa.

Apostolein Teghot/ quin on/ Se Toinen Cappale Pyhe' Lucan Euangeliumist
XVII Lucu.

17:1 COska he sis lepitze Amphipolin ia Appolonian olit waeldaneet/ nin he tulit Tessalonican/ Sielle oli yxi Juttan Sinagoga.
Koska he siis läwitse Amphipolin ja Appolonian olit waeltaneet/ niin he tulit Tessalonikaan/ Siellä oli yksi juuttain synagoga.
17:2 Nin Pauali tauans ielkin sisellemeni heiden tygens/ Ja yli colmet Lepopeiue puhutteli hen heite Ramatuista/
Niin Pawali tawansa jälkeen sisälle meni heidän tykönsä/ ja yli kolme lepopäiwää puhutteli hän heitä Raamatuista/
17:3 auasi heille/ ia pani heiden eteens/ Ette Christusen tuli kerssie ia ylesnouseman Coolleista/ Ja Ette Teme IesuS/ ionga mine (ma hen) ilmotan teille/ ombi se Christus.
awasi heille/ ja pani heidän eteensä/ Että Kristuksen tuli kärsiä ja ylösnouseman kuolleista/ Ja että tämä Jesus/ jonka minä (sanoi hän) ilmoitan teille/ ompi se Kristus.
17:4 Ja mutomat heiste wskoit/ ia annoit heidens Paualin ia Silan cumpanixi/ Ja swri ioucko Jumalan pelkeueisist Grekist/ ia nin mös nijste Jalomiste waimoista iuri monda.
Ja muutamat heistä uskoit/ ja annoit heidäns Pawalin ja Silaan kumppaniksi/ Ja suuri joukko Jumalan pelkääwäisistä krekistä/ ja niin myös niistä jalommista waimoista juuri monta.
17:5 Mutta ne wskomattomat Juttat site cadhettit/ ia wedhit tygens mutomit Coiri Joutowäeste/ ia cokosit ychten Kicurin/ ia nostit Capinan Caupungis/ ia tungit heidens Jasonin Hoonen eten/ ia pysit heite wloswete Canssan eten.
Mutta ne uskomattomat juuttaat sitä kadehdit/ ja wedit tykönsä muutamia koiria joutowäestä/ ja kokosit yhteen kikurin/ ja nostit kapinan kaupungissa/ ja tungit heidäns Jasonin huoneen eteen/ ja pyysit heitä ulos wetää kansan eteen.
17:6 Ja quin he eiuet heite leunyet/ nin he riepoitit Jasonin/ ia monicadhat Weliet Caupungin Pämiesten eten/ ia hwsit/
Ja kuin he eiwät heitä löytäneet/ niin he riepotit Jasonin/ ja monikahdat weljet kaupungin päämiesten eteen/ ja huusit/
17:7 Nämet iotca caiken Maanpijrin hemmendeuet/ ne ouat mös tenne tulluet. Jotca Jason sala coriasi/
Nämät jotka kaiken maanpiirin hämmentäwät/ ne owat myös tänne tulleet. Jotka Jason salaa korjasi/
17:8 Ja caiki nämet tekeuet Keisarin kesky wastan/ ia sanouat/ Ette yxi

toinen o'bi Kuningas nimiten Iesus.
Ja kaikki nämät tekewät keisarin käskyä wastaan/ ja sanowat/ Että yksi toinen ompi kuningas nimittäin Jesus.
17:9 Nin he kihoitit Canssan ia Caupungin Pämiehet/ iotca neite cwlit. Ja quin he puhdastuxen olit ottanuet Jasonista/ ia nijlde muilda/ nin he pästit heidhet.
Niin he kiihotit kansan ja kaupungin päämiehet/ jotka näitä kuulit. Ja kuin he puhdistuksen olit ottaneet Jasonista/ ja niiltä muilta/ niin he päästit heidät.
17:10 Mutta Weliet cochta öölle laskit seke Paualin ette Silan/ menemen Berream. Coska he nyt sinne tulit/ nin he sisellemenit Juttain Sinagogan/
Mutta weljet kohta yöllä laskit sekä Pawalin että Silaan/ menemään Berrean. Koska he nyt sinne tulit/ niin he sisälle menit juuttain synagogaan/
17:11 Sille ne olit kempimest sughusta syndyneet ninen seas Tessalonicas/ Jotca olit sanan wastan ottanuet iuri mielelens/ Ja iocapeiue tutkit Ramatuita/ Jos nämet nein olisit.
Sillä ne olit kempimästä (jaloimmasta) suwusta syntyneet niiden seassa Tessalonikassa/ Jotka olit sanan wastaan ottaneet juuri mielellänsä/ Ja joka päiwä tutkit Ramatuita/ Jos nämät näin olisit.
17:12 Nin monda tosin nijste wskoit/ ia ne cunnialiset Grekein Waimot ia Miehet sangen wsia.
Niin monta tosin niistä uskoit/ ja ne kunnialliset krekein waimot ja miehet sangen uusia.
17:13 Coska nyt Juttat Tessalonicast ymmersit/ ette mös Berreas oli Jumalan sana Paualilda ilmoitettu/ tulit he mös sinne/ ia sielleki yleskihoitit Canssan.
Koska nyt juuttaat Tessalonikasta ymmärsit/ että myös Berreas oli Jumalan sana Pawalilta ilmoitettu/ tulit he myös sinne/ ja sielläkin ylöskiihoitit kansan.
17:14 Mutta Weliet cochta laskit Paualin wlos ette hen menis hama' Meren asti. Mutta Silas ia Timotheus ieit sinne alallens.
Mutta weljet kohta laskit Pawalin ulos että hän menisi hamaan mereen asti. Mutta Silas ja Timotheus jäit sinne alallensa.
17:15 Mutta ne iotca Paualita saatoit/ he seurasit hende haman Athenan. Ja quin he sait keskyn Silan ia Timotheusen tyge/ ette he sangen nopiasta rienneisit henen tygense/ nin he lexit matkan.
Mutta ne jotka Pawalilta saatoit/ ne seurasit häntä hamaan Athenaan. Ja kuin he sait käskyn Silan ja Timotheuksen tykö/ että he sangen nopeasti rientäisit heidän tykönsä/ niin he läksit matkaan.

17:16 Ja coska nyt Pauali odhotti heite Athenas/ nin henen Hengens cwmeni henesse/ quin hen näki sen Caupungin caiketi Epeiumalisexi.
Ja koska nyt Pawali odotti heitä Athenassa/ niin hänen henkensä kuumeni hänessa/ kuin hän näki sen kaupungin kaiketi epajumaliseksi.
17:17 Ja nin hen kiluotteli Judasten ia nijnen Jumalallisten cansa Sinagogisa/ ia Turulla iocapeiue nijnen cansa iotca soottans hene' tygens tulit.
Ja niin hän kilwoitteli judasten ja niiden jumalallisten kanssa synagogissa/ ja turulla joka päiwä niiden kanssa jotka suottansa hänen tykönsä tulit.
17:18 Nin mutomat Epicureit ia Stoici Philosophi campalit henen cansans. Ja monicadhat heiste sanoit/ Mite teme Lipilari tachtopi sonoa? Nin mutomat sanoit/ Nin näky quin hen tachtois wsija iumaloita ilmoita. Senwooxi ette hen sarnasi heille Euangelium Iesusesta ia ylesnousemisen Coolluista.
Niin muutamat epikureit ja stoiki philosophit kamppailit hänen kanssansa. Ja monikahdat heistä sanoit/ Mitä tämä lipilaari tahtoopi sanoa? Niin muutamat sanoit/ Niin näkyy kuin hän tahtoisi uusia jumaloita ilmoittaa. Sen wuoksi että hän saarnasi heille ewankeliumia Jesuksesta ja ylösnousemisen kuolleista.
17:19 Ja he kijniotit henen ia weit henen Mestaus paickaan ia sanoit/ Emmekö me mahda tiete/ mike wsia Opetuxi teme on/ iota sine opetat?
Ja he kiinni otit hänen ja weit hänen mestauspaikkaan ja sanoit/ Emmekö me mahda tietää/ mikä uusia opetuksia tämä on/ jota sinä opetat?
17:20 Sille ette sine iotaki wsi tootat meiden coruillen. Senteden me nyt tahdom tiete/ mitke ne lieneuet.
Sillä että sinä jotakin uusia tuotat meidän korwillen. Sentähden me nyt tahdomme tietää/ mitkä ne lienewät.
17:21 Nin caiki ne Athenist ia ne Mucalaiset ia Wierat/ ei mihingen mwhun walmimat olluet/ quin iotakin wttha sanomahan eli cwldelemahan.
Niin kaikki ne Athenasta ja ne muukalaiset ja wieraat/ ei mihinkään muuhun walmiimmat olleet/ kuin jotakin uutta sanomaan eli kuuntelemaan.
17:22 Nin seisoi Pauali keskelle Mestaus paicka/ ia sanoi/ Te Miehet Athenas/ Mine näen teiet oleuan lehes caikisa cappaleisa Taikolisemaxi/
Niin seisoit Pawali keskellä mestauspaikkaa/ ja sanoi/ Te miehet Athenas/ Minä näen teidät olewan lähes kaikissa kappaleissa taikollisemmaksi/
17:23 Sille mine tesse ymberinskeuin/ ia catzelin teiden Jumalanpalueluxen/ Ja leusin ydhen Altarin/ iossa kirioitettu oli/ SEN tuttamattoman Jumalan. Nyt mine Sen saman teille ilmotan/ iolle te tietemetä Jumalanpalueluxen teette.
Sillä minä tässä ympärins käwin/ ja katselin teidän jumalanpalweluksen/ Ja

löysin yhden alttarin/ jossa kirjoitettu oli/ Sen tuntemattoman jumalan. Nyt minä sen saman teille ilmoitan/ jolle te tietämättä jumalanpalweluksen teette.
17:24 Jumala ioca Mailman teki/ ia caiki mite henesse on/ ette hen ombi Taiuahan ia Maan HERRA/ ei hen asu Templis käsillä raketuis/
Jumala joka maailman teki/ ja kaikki mitä hänessä on/ että hän ompi taiwaan ja maan HERRA/ ei hän asu templissä käsillä rakennetuissa/
17:25 Eikä hen mös Inhimisten käsille siwellä/ quin hen iotakin taruitzis/ Ette hen itze andapi iocaitzelle Elemen ia Hengen päldiskein.
Eikä hän myös ihmisten käsillä siwellä/ kuin hän jotakin tarwitsisi/ Että hän itse antaapi jokaiselle elämän ja hengen pääldiskäin (sekä kaikki).
17:26 Ja ombi tehnyt/ ette ydhest Werest caiki Inhimisten Sikiet/ päle caiken Maanpijrin asuisit/ Ja edesmäräsi aiwotudh aijat/ ia asetti raijat quinga pitkelde ia auaralda heiden asuman piti/
Ja ompi tehnyt/ että yhdestä werestä kaikki ihmisen sikiät/ päälle kaiken maanpiirin asuisit/ Ja edesmääräsi aiwoituksen ajat/ ja asetti rajat kuinka pitkältä ja awaralta heidän asuman piti/
17:27 Senpäle ette heiden piti Jumalata etzimen/ ios he henen taitasit leute ia tuta/ Waicka ei hen tosin ole caucana iocaitzesta meistä/
Senpäälle että heidän piti Jumalata etsimään/ jos he häen taitaisit löytää ja tuta/ Waikka ei hän tosin ole kaukana jokaisesta meistä/
17:28 Sille ette Henesse me Eleme/ ia likume/ ia olema. Ninquin mös mutomat teiden Poetist sanonut ouat.
Sillä että hänessä me elämme/ ja liikumme/ ja olemme. Niinkuin myös muutamat teidän poetista (runoilijoista) sanonut owat.
17:29 Me olema mös henen Sucua's/ Jos me sis Juamala' Sucu ole'ma/ Ei meiden sis pide lwlema' ette iumal9 o'bi Cullan/ Hopian/ caunistettuin Kiuein/ ia Cuuain caltainen/ eli Inhimisten aijatoxen ielken techteue/
Me olemme myös hänen sukuansa/ Jos me siis Jumalan sukua olemme/ Ei meidän siis pidä luuleman että Jumala ompi kullan/ hopean/ kaunistetun kiwen/ ja kuwan kaltainen/ eli ihmisten ajatuksen jälkeen tehtäwä/
17:30 Ja echke Jumala ombi temen exytoxen aijan tehenasti ylitze catzonut/ Mutta nyt hen quitengi ilmoitta caikille Inhimisille/ ette iocainen caikialla Paranoxen tekis/
Ja ehkä Jumala ompi tämän eksytyksen ajan tähän asti ylitse katsonut/ Mutta nyt hän kuitenkin ilmoittaa kaikille ihmisille/ että jokainen kaikkialla parannuksen tekisi/
17:31 Senteden ette hen ydhen peiuen sätenyt on/ cuna hen Maanpijrin oikeudhen cansa ombi domitzepa/ Sen ydhen Miehen cautta/ iossa hen ombi sen pättenyt/ ia iocaitzelle edespitepi wskon/ sijne ette hen ylesheretti

henen Coolluista.
Sentähden että hän yhden päiwän säätänyt on/ kuna hän maanpiirin oikeuden kanssa ompi tuomitsewa/ Sen yhden miehen kautta/ jossa hän ompi sen säätänyt/ ja jokaiselle edespitääpi uskon/ siinä että hän ylösherätti hänen kuolleista.
17:32 Coska he nyt culit Coolluten Ylesnousemisen mainittauan/ Nin mutomat site nauroit/ ia monicadhat sanoit/
Koska he nyt kuulit kuolleitten ylösnousemisen mainittawan/ Niin muutamat sitä nauroit/ ja monikahdat sanoit/
17:33 Me tadhom sinua sijte enemin cwlla. Nin Pauali poislexi heiden keskelde's.
Me tahdomme sinua siitä enemmin kuulla. Niin Pawali pois läksi heidän keskeltänsä.
17:34 Mutta mutomat Miehet kijniripuit henesse/ ia wskoit/ Joine'ga seas ol mös Dionysius/ yxi Radhista/ ia yxi Waimo nimelde Damaris/ ia muita heiden cansans.
Mutta muutamat miehet kiinni riipuit hänessä/ ja uskoit/ Joidenka seassa oli myös Dionysius/ yksi raadista/ ja yksi waimo nimeltä Damaris/ ja muita heidän kanssansa.

XVIII. Lucu.

18:1 SEnielken erisi Pauali Athenast/ ia tuli Corinthijn/
Sen jälkeen erisi Pawali Athenasta/ ja tuli Korintiin/
18:2 ia leusi sielle ydhe' Juttan/ Aquila nimelde Pontost sucusin ioca eske' oli tullut Wallin malta/ ia Priscilla' hene' Eme'dens/ senuoxi ette Claudius oli keskenyt caiki Juttat Romista poismenne. Sen sama' tyge he' siselle meni.
ja löysi siellä yhden juuttaan/ Aquila nimeltä Pontosta sukuisin joka äsken oli tullut Wallin (Italiasta) maalta/ ja Priscilla hänen emäntänsä/ senwuoksi että Claudius oli käskenyt kaikki juuttaat Romasta pois mennä. Sen saman tykö he sisälle meni.
18:3 Ja ette hen oli samast Wirgast ia oli heiden tykene's. Ja he' opetti Sinagogis ioca Lepopeiue/ ia teki töte.
Ja että hän oli samasta wirasta ja oli heidän tykönänsä. Ja hän opetti synagogissa joka lepopäiwä/ ja teki työtä.
18:4 Ja oli heiden Wircans Teldoia tekemen. Ja vskotti seke Juttat ette Grekit.
Ja oli heidän wirkansa telttoja tekemän. Ja uskotti sekä juuttaat että krekit.
18:5 Coska nyt Silas ia Timotheus tulit Macedoniast/ wasi Hengi Paualita

todhistaman Juttaille/ ette Iesus oli se Christus.
Koska nyt Silas ja Timotheus tulit Makedoniasta/ waati Henki Pawalilta todistamaan juuttaille/ että Jesus oli se Kristus.
18:6 Quin he nyt wastanpuhuit ia pilcasit/ nin hen pudhisti waattensa ia sanoi heille/ Teiden Weren olcoon teiden pälen/ Testedes mine menen wighatoinna Pacanoiden tyge.
Kuin he nyt wastaanpuhuit ja pilkkasit/ niin hän pudisti waatteensa ja sano heille/ Teidän weren olkoon teidän päällen/ Tästedes minä menen wiatoinna pakanoiden tykö.
18:7 Ja nin hen sielde sijrsijn ia meni ydhen Miehen Hoonesen/ ionga nimi oli Justus/ se oli Jumalinen Mies/ ionga Hoone oli lesse Sinagoga.
Ja niin hän sielta siirsin ja meni yhden miehen huoneeseen/ jonka nimi oli Justus/ se oli jumalinen mies/ jonka huone oli läsnä synagogaa.
18:8 Mutta Crispus se Sinagogan Ylimeinen/ wskoi HERRAN päle caiken henen Hoonens cansa. Ja monda Chorintist iotca päldecwlit wskoit ia annoit heidens casta.
Mutta Crispus se synagogan ylimmäinen/ uskoi HERRAN päälle kaiken hänen huoneensa kanssa. Ja monta Korintista jotka päälle kuulit uskoit ja annoit heidäns kastaa.
18:9 Ja HERRA sanoi öölle Paualille näwuyn cautta/ Ele pelke/ waan puhu ia ele waickene/
Ja HERRA sanoi yöllä Pawalille näyn kautta/ Älä pelkaa/ waan puhu ja älä waikene/
18:10 Sille ette mine olen sinun cansas/ ia eikengen pidhe carckaman sinua wahingoittaman/ Sille ette minulla ombi palio Canssa tesse Caupungis.
Sillä että minä olen sinun kanssasi/ ja eikenkään pidä karkaamaan sinua wahingoittaman/ Sillä että minulla ompi paljon kansaa tässä kaupungissa.
18:11 Nin hen istui sielle ydhen wodhen ia cwsi Cwcauta/ ia opetti heille Jumalan sanoija.
Niin hän istui siellä yhden wuoden ja kuusi kuukautta/ ja opetti heillle Jumalan sanoja.
18:12 Mutta coska Gallio Manwanhin oli Achaias/ ylescarckasit Juttat yximielisesta Paualin wastaan/ ia weit henen Domion eten ia sanoit/
Mutta koska Gallio maanwanhin oli Achaias/ ylös karkasit juuttaat yksimielisisesti Pawalia wastaan/ ja weit hänen tuomion eteen ja sanoit/
18:13 Teme neuuopi Canssa Jumalata palueleman wastoin Laki.
Tämä neuwoopi kansaa Jumalata palweleman wastoin lakia.
18:14 Coska nyt Pauali rupesi auaman Swtans/ sanoi Gallio Juttaille/ Jos olis iotaki wärytte/ eli iotai hirmulista töte techty (Rackat Juttat) nin olis

cochtolinen/ ette mine teite cwlisin.
Koska nyt Pawali rupesi awaamaan suutansa/ sanoi Gallio juuttaille/ Jos olisi jotakin wääryyttä/ eli jotain hirmullista työtä tehty (rakkaat weljet) niin olisi kohtuullinen/ että minä teitä kuulisin.
18:15 Mutta ios Kysymys ombi Opista/ ia sanoista/ eli teiden Laistan/ Nin catzocat se itze/ Em mine tadho nijste Domari olla. Ja poisaijoi heite Domiostolin edest.
Mutta jos kysymys ompi opista/ ja sanoista/ eli teidän laistan/ Niin katskokaat se itse/ En minä tahdo niistä tuomari olla. Ja pois ajoi heitä tuomiotuolin edestä.
18:16 Nin caiki Grekit kijniotit Sosthenen Sinagogan pämiehen/
Niin kaikki krekit kiinniotin Sosthenen synagogan päämiehen/
18:17 ia piexit henen Domiostolin edes/ Ja ei Gallio nijte miten totellut.
ja pieksit hänen tuomiotuolin edessä/ Ja ei Gallio niitä mitään totellut.
18:18 Mutta quin Pauali wiele oli siele pitken aian/ nin hen loi terueydhet welijlle/ ia puriecti Siriaan/ ia henen cansans Priscilla ia Aquila.
Mutta kuin Pawali wielä oli siellä pitkän ajan/ niin hän loi terweydet weljille/ ja purjehti Siriaan/ ja hänen kanssansa Priscilla ja Aquila.
18:19 Ja hen aijeli päens Cenchreis/ Sille ette henelle oli yxi Lupaus. Ja alastuli Ephesijn/ ia ietti ne sinne. Mutta itze hen Sinagogan sisellemeni/ ia campali Juttain cansa/
Ja hän ajeli päänsä Cenchreis/ Sillä että hänellä oli yksi lupaus. Ja alas tuli Ephesiin/ ja jätti ne sinne. Mutta itse hän synagogaan sisälle meni/ ja kamppaili juuttain kanssa/
18:20 Ja he rucolit hende/ Ette hen enemen aica olis heiden tykenens.
Ja he rukoilit häntä/ Että hän enemmin aikaa olis heidän tykönänsä.
18:21 Nin ei hen tadhonut/ waan loi heille terueydhet sanoden/ Caiketen minun tule olla Jerusalemis telle Juhlalla ioca nyt edesseiso. Mutta sijtte mine iellenspalaian (Jumala' auulla) teiden tygen.
Niin ei hän tahtonut/ waan loi heille terweydet sanoen/ Kaiketen minun tulee olla Jerusalemissa tällä juhlalla joka nyt edessä seisoo. Mutta siitä minä jällens palajan (Jumalan awulla) teidän tykön.
18:22 Ja nin he' lexi matkan Ephesost/ ia tuli Cesarean/ ia ylesmeni/ ia Teruecti site Seurakunda/ Ja alasmeni Antiochian.
Ja niin hän läksi matkaan Ephesosta/ ja tuli Kesareaan/ ja ylös meni/ ja terwehti sitä seurakuntaa/ Ja alas meni Antiochiaan.
18:23 Ja wietti sielle hetken aica/ Ja hen meni matkans/ ia lepitzewaelsi ieristens sen Galatian ia Phrigia' maakunnan/ wahuistaden caiki Opetuslapset.

Ja wietti siellä hetken aikaa/ Ja hän meni matkaansa/ ja läwitse waelsi järestänsä sen Galatin ja Phrigian maakunnan/ wahwistaen kaikki opetuslapset.
18:24 Nin tuli Ephesijn yxi Juttan Mies Apollo nimelde/ Alexandreast sucunen/ melke puhelias Mies/ ia ialo Kiriamies.
Niin tuli Ephesiin yksi juuttaan mies Apollo nimeltä/ Alexandreasta sukuisin/ melko puhelias mies/ ja jalo kirjamies.
18:25 Teme oli wisattu HERRAN teille/ ia puhui palaualla Hengelle/ ia opetti wisusta HERRASTA/ ia tiesi waiwoin Johannesen Castesta.
Tällä oli wiisautta HERRAN teille/ ja puhui palawalla Hengellä/ ja opetti wisusti HERRASTA/ ja tiesi waiwoin Johanneksen kasteesta.
18:26 Teme sis rupesi rochkiasta opettaman Sinagogasa. Coska nyt Aquila ia Priscilla sen cwlit/ otit he henen tygens/ ia tarckemasti wlostoimitit henelle HERRan tien. Mutta quin hen tachtoi menne Achaian/ nin ne Weliet kirioitit/ ia neuuoit Opetuslapsia/ ette he hende coriaisit.
Tämä siis rupesi rohkeasti opettamaan synagogassa. Koska nyt Aquila ja Priscilla sen kuulit/ otit he hänen tykönsä/ ja tarkemmasiti ulos toimitit hänelle HERRAN tien. Mutta kuin hän tahtoi mennä Achaiaan/ niin ne weljet kirjoitit/ ja neuwoit opetuslapsia/ että he häntä korjaisit.
18:27 Ja coska hen edestullut oli/ autti hen palio heite Armon cautta iotca wskoit.
Ja koska hän edestullut oli/ autti hän paljon heitä armon kautta jotka uskoit.
18:28 Sille ette hen ahkerasti ylitzewoitti Juttat/ Ja iulkisesta osotti Ramatuidhen cautta ette IesuS oli se CHRISTUS.
Sillä että hän ahkerasti ylitse woitti juuttaat/ Ja julkisesti osoitti Raamatuiden kautta että Jesus oli se KRISTUS.

XIX Lucu

19:1 NIn se tapchtui/ coska Apollo oli Corinthis/ ette Pauali lepitzematkusti ne Ylimakunnat/ tuli hen Ephesijn/ ia leusi mwtomat Opetuslapset/ ia sanoi heille/
Niin se tapahtui/ koska Apollo oli Korinthissa/ että Pawali läwitse matkusti ne ylimaakunnat/ tuli hän Ephesiin/ ja löysi muutamat opetuslapset/ ja sanoi heille/
19:2 Olettaco te saaneet sen Pyhen Hengen/ sittequin te wskoitta? Nin he sanoit henelle/ Eipe me ensingen cwlleet ole/ ios iocu pyhe Hengi liene.
Oletteko te saaneet sen Pyhän Hengen/ sittenkuin te uskoitte? Niin he

sanoit hänelle/ Eipä me ensinkään kuulleet ole/ jos joku Pyhä Henki lienee.
19:3 Ja hen sanoi heille/ Mille te oletta sis castetut? Nin he sanoit/ Johannesen Castella.
Ja hän sanoi heille/ Millä te olette siis kastetut? Niin he sanoit/ Johanneksen kasteella.
19:4 Nin sanoi Pauali/ Johannes tosin castoi Paranoxen Castella/ ia sanoi Canssalle/ ette heiden piti vskoman sen päle ioca henen ielkins oli tuleua/ se on/ IesuSEN päle/ ette hen CHRISTUS ombi.
Niin sanoi Pawali/ Johannes tosin kastoi parannuksen kasteella/ ja sanoi kansalle/ että heidän piti uskoman sen päälle joka hänen jälkens on tulewa/ se on/ Jesuksen päälle/ että hän KRISTUS ompi.
19:5 Quin he neite cwlit/ nin he castetin HERRAN IesuSEN nimeen.
Kun he näitä kuulit/ niin he kastettiin HERRAN Jesuksen nimeen.
19:6 Ja quin Pauali pani Kätense heiden pälens/ tuli pyhe Hengi heiden ylitzens/ ia puhuit kielille ia propheterasit.
Ja kuin Pawali pani kätensä heidän päällensä/ tuli Pyhä Henki heidän ylitsensä/ ja puhuit kielillä ja propheteerasit.
19:7 Ja caiki nämet olit lehes caxitoistakymmende Mieste.
Ja kaikki nämät olit lähes kaksitoista kymmentä miestä.
19:8 Nin hen Sinagogan sisellemeni/ ia puhui rochkiasta colme teutte Cwcautta/ campali ia neuuoi heite Jumalan waltakunnast.
Niin hän synagogaan sisälle meni/ ja puhui rohkeasti kolme täyttä kuukautta/ kamppaili ja neuwoi heitä Jumalan waltakunnasta.
19:9 Mutta quin mutomat heiste paadhuit/ ia eiuet wskonuet/ waan pahasti lausuit sijte HERRan Tieste ychteitzen Canssan edes/ Poiswelti hen heiste/ ia eroitti Opetuslapset ia campali iocapeiue ydhen Miehen Schoulus/ ionga nimi oli Tyrannus.
Mutta kuin muutamat heistä paaduit/ ja eiwät uskoneet/ waan pahasti lausuit siitä HERRAN tiestä yhteisen kansan edessä/ Pois wällti hän heistä/ ja eroitti opetuslapset ja kamppaili joka päiwä yhden miehen koulussa/ jonka nimi oli Tyrannus.
19:10 Ja site techtin yli caxi aiastaica/ nin ette caiki ne/ iotca Asias asuit/ sait cwlda HERRAN IesuSEN sanan/ seke Juttat ette Grekit.
Ja sitä tehtiin yli kaksi ajastaikaa/ niin että kaikki ne/ jotka Asiassa asuit/ sait kuulla HERRAN Jesuksen sanan/ sekä juuttaat että krekit.
19:11 Ja Jumala teki Paualin kätten cautta/ ei wähimpie auwuija/
Ja Jumala teki Pawalin kätten kautta/ ei wähimpiä awuja/
19:12 nijn ette he mös Hikilinat ia Esilinat henen Iholtans Sairastan päle panit/ ia Taudhit heiste lowuyt/ ia ne Rymet Henget heilde wloslexit.

niin että myös hikiliinat ja esiliinat hänen iholtansa sairasten päälle panit/ ja taudit heistä luowuit/ ja ne rumat henget heiltä ulos läksit.
19:13 Nin monicadhat Juttat ymberinswaelsit/ iotca olit Lumoijat/ ia kiusasit mainita HERRAN IesuSEN Nime ninen päle ioilla rymet He'get olit/ ia sanoit/ Me maname teite Iesusen polesta/ iota Pauali sarnapi.
Niin monikahdat juuttaat ympäri waelsit/ jotka olit lumoajat/ ja kiusasit mainita HERRAN Jesuksen nimeä niiden päälle joilla rumat henget olit/ ja sanoit/ Me manaamme teitä Jesuksen puolesta/ jota Pawali saarnaapi.
19:14 Ja mutomat heiden seasa iotca täte teit/ olit seitzemen Sceuan poica/ sen ylimeisen Juttan Papin.
Ja muutamat heidän seassa jotka tätä teit/ olit seitsemän Sceuan poikaa/ sen ylimmäisen juuttaan papin.
19:15 Mutta se ryme Hengi wastasi/ ia sanoi/ Iesusen mine tunnen kylle/ ia Paualin hyuesti tiedhen/ Mutta mitke te oletta?
Mutta se ruma henki wastasi/ ja sanoi/ Jesuksen minä tunnen kylllä/ ja Pawalin hywästi tiedän/ Mutta mitkä te olette?
19:16 Ja se Inhimine'/ iossa se paha Perkele sisellä oli carkasi heiden päle's/ ia ylitzewoitti heite/ ia paiskasi heiden alansa/ nin ette he alasti/ ia haawoittuna päsit pakeneman sijte Hoonesta.
Ja se ihminen/ jossa se paha perkele sisällä oli karkasi heidän päällensä/ ja ylitse woitti heitä/ ja paiskasi heidän allensa/ niin että he alasti/ ja haawoitettuna pääsit pakenemaan siitä huoneesta.
19:17 Ja teme tuli tietteuexi seke caikille Juttaille ette Grekille iotca Ephesis asuit/ ia pelko tuli caikein päle Ja HERRAN IesuSEN nimi pidhettin swrna.
Ja tämä tuli tiettäwäksi sekä kaikille juuttaille että krekille jotka Ephesissä asuit/ ja pelko tuli kaikkein päälle. Ja HERRAN Jesuksen nimi pidettiin suurena.
19:18 Ja tulit mös monda nijste/ iotca vskoit/ tunnustit ia ilmoitit heiden tekonsa.
Ja tulit myös monta niistä/ jotka uskoit/ tunnustit ja ilmoitit heidän tekonsa.
19:19 Ja monda nijste/ iotca ylenwisut constit olit harioitelluet/ edestoit heiden Kirians/ ia ylespoltit caikein nähdhen. Ja coska heiden Hindans laskettu oli/ nin leuttijn Raha Lucu wisikymmende tuhatta peningite.
Ja monta niistä/ jotka ylenwisut konstit olit harjoitelleet/ edestoit heidän kirjansa/ ja ylös poltit kaikkein nähden. Ja koska heidän hintansa laskettu oli/ niin löyttiin rahaluku wiisikymmentä tuhatta penninkiä.
19:20 Nin ialosti casuoi Jumalan sana/ ia wahwistui.
Niin jalosti kaswoi Jumalan sana/ ja wahwistui.
19:21 Coska nämet toimitetut olit/ nin Pauali aikoi Hengese Macedonian ia

Achaian lepitzewaelta Jerusalemin/ ia sanoi/ Sijttequin mine olen sielle ollut/ tadhon mine mös Romia nähdä.
Koska nämät toimitetut olit/ niin Paawali aikoi Hengessä Makedonian ja Achaian läwitse waeltaa Jerusalemiin/ ja sanoi/ Sittenkuin minä olen siellä ollut/ tahdon minä myös Romaa nähdä.
19:22 Nin hen lehetti Macedonian caxi nijste/ iotca hende paluelit/ Timothusen ia Erastum/ Mutta itze hen iei hetkexi Asian.
Niin hän lähetti Makedonian kaksi niistä/ jotka häntä palwelit/ Timotheuksen ja Erastum/ Mutta itse hän jäi hetkeksi Asiaan.
19:23 Sille aijalla sis ylesnousi ei wähin Capina sijte Tieste/
Sillä ajalla siis ylös nousi ei wähin kapina siitä tiestä/
19:24 Sille ette yxi nimelde Demetrius oli sielle Hopiaseppe/ ioca teki Dianalle Hopiaisia Templite/ iosta nijlle oli swri woitto iotca site käsiwirca pidhit/
Sillä että yksi nimeltä Demetrius oli siellä hopeaseppä/ joka teki Dianalla hopeaisia templiä/ josta niille oli suuri woitto jotka sitä käsiwirkaa pidit/
19:25 Ne samat hen cokoncutzui/ ia nijlle iotca semmotoiset wirghat pidhit/ hen sanoi/ Te Miehet/ te tiedhett ette meillä o'bi teste wirgast Elatos/
Ne samat hän kokoon kutsui/ ja niille jotka semmotoiset wirat pidit/ hän sanoi/ Te miehet/ te tiedätte että meillä ompi tästä wirasta elatus/
19:26 ia te näet ia cwletta/ ette ei waiwoin Ephesis/ mutta lehes caikella Asian maalla ombi teme Pauali vskottanut ia poiskiendenyt palio Canssa/ ia sanonut/ Ettei ne ole Jumalat/ iotca Inhimisten Käsille tehdhän.
ja te näet ja kuulette/ että ei waiwoin Ephesissä/ mutta lähes kaikella Asian maalla ombi tämä Paawali uskottanut ja pois kääntänyt paljon kansaa/ ja sanonut/ Ettei ne ole jumalat/ jotka ihmisten käsillä tehdään.
19:27 Mutta ei se ainostans tachto caikein meiden Käsiwirckan tuskan saatta/ ettei se miten maxa/ Mutta ette mös sen swren Naisiumalan Dianan Templi ei mixikä pidhetä/ ia henen Cunnians huckupi/ Jolle quitengi caiki Asia/ ia se Mailman pijri Jumalanpaluelust osotta.
Mutta ei se ainoastansa tahtoo kaikkein meidän käsiwiran tuskan saattaa/ ettei se mitään maksa/ Mutta että myös sen suuren naisjumalan Dianan templi ei miksikään pidetä/ ja hänen kunniansa hukkuupi/ Jolle kuitenkin kaikki Asia/ ja se maailman piiri jumalanpalwelusta osoittaa.
19:28 Coska he nämet cwlit/ wihastuit he/ ia yleshwsit sanoden/ Swri on se Epheserin Diana.
Koska he nämät kuulit/ wihastuit he/ ja ylöshuusit sanoen/ Suuri on se Epheserin Diana.
19:29 Ja caikeen Caupu'gin yxi meteli tuli/ Nin he carckasit yximielisest

Näkypaickaan/ Ja kijniotit Gaium ia Aristarchum iotca olit Macedoniasta Paualin cumpanit.
Ja kaikkeen kaupunkiin yksi meteli tuli/ Niin he karkasit yksimielisesti näkypaikkaan/ Ja kiinni otit Gaium ja Aristarchum jotka olit Makedoniasta Pawalin kumppanit.
19:30 Mutta quin Pauali tachtoi Canssan secan mennä/ ei Opetuslapset laskenut.
Mutta kuin Pawali tahtoi kansan sekaan mennä/ ei opetuslapset laskenut.
19:31 Ja monicachta Pämiehiste Asian maalda/ iotca henen ysteuens olit/ lehettit henen tygens/ ia rucolit ettei hene' pitenyt itzens andaman Näkypaikallen.
Ja monikahta päämiehistä Asian maalta/ jotka hänen ystäwänsä olit/ lähetit hänen tykönsä/ ja rukoilit ettei hänen pitänyt itsensä antamaan näkypaikallen.
19:32 Ja moni cachta mwta hwsit/ nin ette se Joucko oli secaseurin. Ja enäy poli eipe tieneet/ minge syyn tedhen he olit cokontulluet.
Ja moni kahta muuta huusit/ niin että se joukko oli sekaseurainen. Ja enin puoli eipä tienneet/ minkä syyn tähden he olit kokoon tulleet.
19:33 Nin mutomat Canssasta edeswedhit Alexandrum/ ionga Juttat etensöxit. Nin wijttasi Alexander kädhellens ette heiden piti waickeneman/ ia tachtoi wastata edestens Canssan edes.
Niin muutamat kansasta edeswedit Alexandrum/ jonka juuttaat eteen syöksit. Niin wiittasi kädellensä että heidän pti waikeneman/ ja tahtoi wastata edestänsä kansan edessä.
19:34 Coska he sis ymmersit/ ette hen oli Judeus/ hwsit he caiki ychten swhun/ lehes caxi hetkie ia sanoit/ Swri ombi se Epheserin Diana.
Koska he siis ymmärsit/ että hän oli judeus/ huusit he kaikki yhteen suuhun/ lähes kaksi hetkeä ja sanoit/ Suuri ompi se Epheserin Diana.
19:35 Quin nyt Kirioitaija hilitzi Canssan/ sanoi hen/ Te Ephesin Miehet/ Cuca on se Inhiminen ioca ei tiedhä/ ette Ephesin Caupungi paluele site swrta Naisiumala Diana/ ia site Cuua ioca Taiuahast allastullut on?
Kuin nyt kirjoittaja hillitsi kansan/ sanoi hän/ Te Epheserin miehet/ Kuka on se ihminen joka ei tiedä/ että Ephesin kaupunki palwelee sitä suurta naisjumalaa Dianaa/ ja sitä kuwaa joka taiwaasta alas tullut on?
19:36 Nyt/ ettei yxike' site wasta' sano taidha/ nin asettaca sis teiden/ ia elket miten tyhmest wlostoimittaco.
Nyt/ ettei yksikään sitä wastaan sanoa taida/ niin asettakaa siis teidän/ ja älkäät mitään tyhmästi ulos toimittako.
19:37 Te oletta näme Miehet edesweteneet iotca eikä Kircon warcat eikä

teiden Naisiumalan pilcaiat ole.
Te olette nämä miehet edeswetäneet jotka eikä kirkon warkaat eikä teidän naisjumalan pilkkaajat ole.
19:38 Mutta ios Demetriusel ia nijlle iotca henen cansans yxiwircaiset ouat/ iotakin on iongun wastan/ Nin pidheten Laki/ ia oykeus/ ia Manwanhimat ouat/ sielle he ca'dakan ia wastatkan keskene's.
Mutta jos Demetriuksella ja niillä jotka hänen kanssansa yksiwirkaiset owat/ jotakin jonkun wastaan/ Niin pidetään laki/ ja oikeus/ ja maanwanhimmat owat/ siellä he kantakaan ja wastatkaan keskenänsä.
19:39 Mutta ios teille ombi mwta candamista/ nin se machta ratkaista toimelises Cocouxes/
Mutta jos teillä ompi muuta kantamista/ niin se mahtaa ratkaista toimellisessa kokouksessa/
19:40 Sille se on waralinen/ ellei me nuchtehin tule teme'peiuesen Capina' tedhen/ ia ettei ychten Syte käsis ole/ iosta me taidhaisim temen Metelin syyn edeskanda/ Ja quin hen nämet puhunut oli/ laski hen Canssan menemen.
Sillä se on waarallinen/ ellei me nuhteihin tule tämän päiwäisen kapinan tähden/ ja ettei yhtään syytä käsissä ole/ josta me taitaisimme tämän metelin syyn edeskantaa/ Ja kuin hän nämät puhunut oli/ laski hän kansan menemään.

XX. Lucu.

20:1 Slttequin se Capina lackasi/ cutzui Pauali Opetuslapset tygens ia teruecti heite/ ia lexi matkans Macedonian menemen.
Sittenkuin se kapina lakkasi/ kutsui Pawali opetuslapset tykönsä ja terwehti heitä/ ja läksi matkaansa Makedoniaan menemään.
20:2 Ja quin hen ne Makunnat lepitzewaelsi/ ia oli heite neuuonut monilla sanoilla/ tuli hen Grekin maalle/ ia wipyi sielle colme Cwcautta.
Ja kuin hän ne maakunnat läwitse waelsi/ ja oli heitä neuwonut monilla sanoilla/ ja tuli hän Krekin maalle/ ja wiipyi siellä kolme kuukautta.
20:3 Ja ette Juttat wäghuit hende/ coska henen piti Sirian menemen/ otti hen neuuoxens/ iellens palataxens Macedonian cautta.
Ja että juuttaat wäiyit häntä/ koska hänen piti Syrian menemään/ otti hän neuwoksensa/ jällens palataksensa Makedonian kautta.
20:4 Mutta Sopater Berreast seurasi hende Asian asti/ waan Tessaloniast Aristarchus ia Secundus/ ia Gaius Derbenist/ ia Timotheus.
Mutta Sopater Berreasta seurasi häntä Asiaan asti/ waan Tessalonikasta

Aristarchus ja Sekundus/ ja Gaius Derbenistä/ ja Timotheus.
20:5 Mutta Asiasta Tychicus ia Trophimus. Nämet lexit edhelle/ ia odhotit meite Troadas.
Mutta Asiasta Tychikus ja Trophimus. Nämät läksit edelle/ ja odotit meitä Troadassa.
20:6 Mutta me puriectima ielken Päsieisen Philippiste/ ia tulima heiden tygens Troadaan widhen peiuen siselle/ ia wiwuyime sielle seitzemen peiue.
Mutta me purjehdimme jälkeen Pääsiäisen Philippistä/ ja tulimme heidän tykönsä Troadaan wiiden päiwän sisälle/ ja wiiwyimme siellä seitsemän päiwää.
20:7 Mutta ychten Lepopeiuen/ coska Opetuslapset cokounsit Leipe taittaman/ sarnasi heille Pauali. Ja toisna peiuen hen tachtoi matkusta/ ia wenytti sarnans haman poli öön asti.
Mutta yhtenä lepopäiwänä/ koska opetuslapset kokounsit leipää taittamaan/ saarnasi heille Pawali. Ja toisena päiwän hän tahtoi matkustaa/ ja wenytti saarnansa hamaan puoli yöhön asti.
20:8 Ja monda Kynttele olit sytytetyt Salisa iossa me olima cokoneet.
Ja monta kynttilää olit sytytetyt salissa jossa me olimme kokoontuneet.
20:9 Nin yxi Noricainen/ nimelde Eutychus/ istui ackonalla/ ia raukes sikieen wnehen/ Paualin cauuan puhuues/ ia wnehen enemin raukesi/ ia alaslangesi colmanest wllacost/ ia cooluna ylesotettijn.
Niin yksi nuorukainen/ nimeltä Eutychus/ istui akkunalla/ ja raukesi sikeään unehen/ Pawalin kauan puhuessa/ ja unehen enemmin raukesi/ ja alas lankesi kolmannesta ullakosta/ ja kuolleena ylös otettiin.
20:10 Nin Pauali alasastui/ ia panihin henen pälens ia otti sylihins ia sanoi/ Elkä murehtico/ sille henen Sieluns ombi wiele henes.
Niin Pawali alas astui/ ja panihin hänen päällensä ja otti syliinsä ja sanoi/ Älkää murehtiko/ sillä hänen sielunsa ompi wielä hänessä.
20:11 Nin hen ylesastui/ ia taittoi Leiuen ia söi/ ia cauuan puheli heiden cansans/ haman peiuencoittaman asti/ ia nin hen matkaans lexi.
Niin hän ylös astui/ ja taittoi leiwän ja söi/ ja kauan puheli heidän kanssansa/ hamaan päiwän koittamaan asti/ niin hän matkaansa läksi.
20:12 Nin he edestoit sen Nnoricaisen eleuenä/ ia tulit sijte ei wähen lohutetuxi.
Niin he edestoit sen nuorukaisen eläwänä/ ja tulit siitä ei wähän lohdutetuksi.
20:13 Mutta me astuime Hachten/ ia puriectima Assonijn/ ia tadhoima sielle Paualin siselle otta/ Sille ette hen oli nin Hanginut/ ette hen tachtoi maise mennä.

Mutta me astuimme haahteen/ ja purjehdimme Assoniin/ ja tahdoimme siellä Pawalin sisälle ottaa/ Sillä että hän oli niin hankinnut/ että hän tahtoi maissa mennä.
20:14 Coska me sis yhdyime Assonis/ nin me henen siselle otim/ ia tulima sijtte Mitylenaan.
Koska me siis yhdyimme Assonissa/ niin me hänen sisälle otimme/ ja tulimme sitten Mitylenaan.
20:15 Sielde me puriectima/ ia tulima toisna peiuen Chion cohdalle. Ja nin taas peiuen perest/ tulima me Samum/ ia wiwyime Trogiliosa.
Sieltä me purjehdimme/ ja tulimme toisena päiwän Chion kohdalle. Ja niin taas päiwän perästä/ tulmme se Samoon/ ja wiiwyimme Trogiliossa.
20:16 Ja lehimeisen peiuen ielken/ tulima me Miletum/ Sille ette Pauali oli aikonut Ephesin ohitze puriechtia/ ettei hen aica culutais Asias. Sille ette hen kijructi (ios henelle olis madholinen ollut) Heluntaixi tulla Jerusalemijn.
Ja lähimmäisen päiwän jälkeen/ tulimme me Miletoon/ Sillä että Pawali oli aikonut Ephesin ohitse purjehtia/ ettei hän aikaa kuluttaisi Asiassa. Sillä että hän kiiruusti (jos hänellä olisi mahdollinen ollut) Helluntaiksi tulla Jerusalemiin.
20:17 Mutta hen lehetti Miletumist sanan Ephesin/ ia cutzutti Seurakunnan Wanhimmat tygens.
Mutta hän lähetti Miletosta sanan Ephesiin/ ja kutsutti seurakunnan wanhimmat tykönsä.
20:18 Coska he nyt tulit henen tygens/ sanoi hen heille/ Te tiedhette quinga mine olen ollut aina teiden tykenen/ sijte ensimeisest peiuest asti/ quin mine Asian tulin/
Koska he nyt tulit hänen tykönsä/ sanoi hän heille/ Te tiedätte kuinka minä olen ollut aina teidän tykönän/ siitä ensimmäisestä päiwästä asti/ kuin minä Asiaan tulin/
20:19 paluellen HERRA caiken sydhemen neurydhen cansa/ ia monilla Kynelille/ ia kiusauxilla/ iotca minun cochtani tulit Juttain wäghymisest/
palwellen HERRAA kaiken sydämen nöyryyden kanssa/ ja monilla kyyneleillä/ ja kiusauksilla/ jotka minun kohtaani tuli juuttain wäijymisestä/
20:20 Quinga mine mös en ole miteken tarpelista teilde salanut/ iota em mine ole teille ilmoittanut/ ia opettanut teite iulkisesta ia erinense/
Kuinka minä myös en ole mitäkään tarpeellista teiltä salannut/ jota en minä ole teille ilmoittanut/ ja opettanut teitä julkisesti ja erinensä/
20:21 todhistain seke Juttain ette Grekein edes site Paranost/ ioca on Jumalan edes/ Ja sen Wskon/ ioca on meiden HERRAN Iesusen Christusen päle.

todistan seka juuttain että krekein edessä sitä parannusta/ joka on Jumalan edessä/ Ja sen uskon/ joka on meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen päälle.
20:22 Ja nyt catzos/ Mine Hengesse sidhottuna/ matkustan Jerusalemijn/ en tiedhe mite minun cochtani sielle tuleua ombi/
Ja nyt katsos/ Minä hengessä sidottuna/ matkustan Jerusalemiin/ en tiedä mitä minun kohtaani siellä tulewa ompi/
20:23 Waan ette se Pyhe Hengi/ iocaitzes Caupungis ennusta ia sano/ Ette Siteit ia Murehet odhottauat minua sielle.
Waan että se Pyhä Henki/ jokaisessa kaupungissa ennustaa ja sanoo/ Että siteet ja murheet odottawat minua siellä.
20:24 Mutta em mine nijste miten tottele/ Enge mös palio lucu pidhe He'gesteni. Senpäle ette mine teutteisin minun Jooxoni ilolla/ ia sen Wirghan ionga mine ottanut olen Herralda Iesuselda/ todhistaxen Euangeliumi Jumalan armoista.
Mutta en minä niistä mitään tottele/ Enkä myös paljon lukua pidä hengestäni. Sen päälle että minä täyttäisin minun juoksuni ilolla/ ja sen wiran jonka minä ottanun olen Herralta Jesukselta/ todistaaksen ewankeliumin Jumalan armosta.
20:25 Ja nyt catzos/ mine tiedhen ettei te sillen saa nähdä minun Casuotani caiki te ioinenga cautta mine olen waeltanut/ ia sarnanut Jumalan Waldakunda.
Ja nyt katsos/ minä tiedän ettei te silleen saa nähdä minun kaswojani kaikki te joinenka kautta minä olen waeltanut/ ja saarnannut Jumalan waltakuntaa.
20:26 Senteden mine todhistan teille tenepene/ Ette mine wiatoin olen caikein Wereste/
Sentähden minä todistan teille tänäpänä/ että minä wiatoin olen kaikkein werestä/
20:27 Sille em mine ole miteken salanut teilde/ iota em mine ole teille ilmoittanut/ caiken Jumalan neuuon.
Sillä en minä ole mitäkään salannut teiltä/ jota en minä ole teille ilmoittanut/ kaiken Jumalan neuwon.
20:28 Nin ottacat sis nyt itzesten waari/ ia caikesta Laumasta/ ioillen pyhe Hengi ombi teite pannut Pispaxi/ caitzemaan Jumalan seurakunda/ ionga hen on Werens cautta woittanut.
Niin ottakaat siis nyt itsestänne waari/ ja kaikesta laumasta/ joillen Pyhä Henki ompi teitä pannut piispaksi/ kaitsemaan Jumalan seurakuntaa/ jonka hän on werensä kautta woittanut.
20:29 Sille sen mine tiedhen/ ette minun lechtemisen ielken/ tuleuat teiden secaan hirmuiset Sudhet/ iotca eiuet Lauman päle armaitze.

Sillä sen minä tiedän/ että minun lähtemisen jälkeen/ tulewat teidän sekaan hirmuiset sudet/ jotka eiwät lauman päälle armaitse.
20:30 Ja mös teiste itzestenne ylesnouseuat Miehet/ iotca wären Opetuxen puhuuat/ ia wetäuet Opetuslapsi tygens.
Ja myös teistä itsestänne ylös nousewat miehet/ jotka wäärän opetuksen puhuwat/ ja wetäwät opetuslapsia tykönsä.
20:31 Senteden olcat walpat ia muistacat sen päle/ Etten mine colmen aijastaian siselle/ ole lacannut öille ia peiuille/ itzecutakin teite kynelden cansa neuuomasta.
Sen tähden olkaat walppaat ja muistakaat sen päälle/ Etten minä kolmen ajastajan sisällä/ ole lakannut yöllä ja päiwälla/ itsekutakin teitä kyynelten kanssa neuwomasta.
20:32 Ja nyt/ rackat Weliet/ Mine annan teiden Jumalan/ ia henen Armoins Sanan haltun/ ioca wäkeue on teite ylesrakendamaan/ ia andaman teille Perimisen caikein Pyhitettyen seas.
Ja nyt/ rakkaat weljet/ Minä annan teidän Jumalan/ ja hänen armonsa sanan haltuun/ joka wäkewä on teitä ylös rakentamaan/ ja antamaan teille perimisen kaikkein pyhitettyjen seassa.
20:33 Em mine ole ydhengen Hopia eli Culda elike Waatteita pytenyt/
En minä ole yhdenkään hopeaa eli kultaa elika waatteita pyytänyt/
20:34 Sille te itze kylle tiedhette ette nämet Kädhet ouat minun Tarpeheni/ ia ninen iotca minun cansani olit/ saattanet.
Sillä te itse kyllä tiedätte että nämät kädet owat minun tarpeeni/ ja niiden jotka minun kanssani olit/ saattaneet.
20:35 Mine olen teille caiki ilmoittanut/ Ette nin töte tehden pite coriaman nijte heickoia/ Ja muistaman HERRAN IesuSEN sanan päle/ iota hen sanoi/ Autuambi on anda quin otta.
Minä olen teille kaikki ilmoittanut/ Että niin työtä tehden pitää korjaaman niitä heikkoja/ Ja muistaman HERRAN Jesuksen sanan päälle/ jota hän sanoi/ Autuaampi on antaa kuin ottaa.
20:36 Ja quin hen näme sanonut oli/ langesi hen poluillens ia Rucoli heiden caikein cansa.
Ja kuin hän nämä sanonut oli/ lankesi hän polwillensa ja rukoili heidän kaikkein kanssa.
20:37 Ja tuli swri idku heille caikille/ Ja langesit Paualin caulan/ ia swtannoit henen murechtien/ Enimitten sen sanan tedhen/ quin hen oli sanonut/
Ja tuli suuri itku heille kaikille/ Ja lankesit Pawalin kaulaan/ ja suuta annoit hänen murehtien/ Enimmitten sen sanan tähden/ kuin hän oli sanonut/

20:38 Ettei heiden pitenyt enembi henen Caswotans näkemen. Ja nin he saatit hende Hachteen.
Ettei heidän pitänyt enempi hänen kaswojansa näkemän. Ja niin he saatit häntä haahteen.

XXI Lucu.

21:1 COska sis nin tapachtui/ ette me heiste louuima/ puriectima me sielde/ ia tulima oikeata Laita Coumijn/ ia toisna peiuen Rodumijn/ ia sielde Pataran.
Koska siis niin tapahtui/ että me heistä luowuimme/ purjehdimme me sieltä/ ja tulimme oikeata laitaa kolumniin/ ja toisena päiwän Rodumiin/ ja sieltä Pataraan.
21:2 Ja quin me sielle Hahden saima/ ioca Phenician Hangitzi/ sen siselle me astuima/ ia lexime matkan.
Ja kuin me sieltä haahteen saimme/ joka Pheniciaan hankitsi/ sen sisälle me astuimme/ ja läksimme matkaan.
21:3 Ja quin Cyprus rupes näkymen/ ietime me sen Wasemalle polelle/ ia puriectime Syriaan/ ia tulima Tyroon. Sille sielle piti se Haaxi tyhijettemen.
Ja kuin Kypros rupesi näkymän/ jätimme me sen wasemmalle puolelle/ ja purjehdimme Syriaan/ ja tulimme Tyroon. Sillä siellä piti se haaksi tyhjettämän.
21:4 Ja quin me leusime Opetuslapsia/ nin me olima sielle seitzemen peiue. Ja ne sanoit Paualille Hengen cautta/ ettei hene' pitenyt Jerusalemijn menemen. Ja se tapachtui coska me olima ne peiuet wiettenet/ nin me lexime matkan.
Ja kuin me löysimme opetuslapsia/ niin me olimme siellä seitsemän päiwää. Ja ne sanoit Pawalille Hengen kautta/ ettei hänen pitänyt Jerusalemiin menemän. Ja se tapahtui koska me olimme ne päiwät wiettäneet/ niin me läksimme matkaan.
21:5 Ja saatoit he caiki ynne meite Emendeins ia Laste's cansa wlos Caupungista/ ia rannas me langesima poluille'ma/ ia rucolima.
Ja saatoit he kaikki ynnä meitä emäntäinsä ja lastensa kanssa ulos kaupungista/ ja rannassa me lankesimme polwillemme/ ja rukoilimme.
21:6 Ja sijtte quin me keskenem teruedimme/ nin me astuima Hachten/ ia he palasit cotians.
Ja sitten kuin me keskenämme terwehdimme/ niin me astuimme haahteen/ ja he palasit kotiansa.
21:7 Mutta me soritima meiden puriectus Retken Tyrosta ia tulima

Ptholomaidaan/ ia teruetima Welije/ Ja me olima heiden tykenens ydhen peiuen.
Mutta me suoritimme meidän purjehdusretken Tyrosta ja tulimme Ptholomaidaan/ ja terwehdimme weljiä/ Ja me olimme heidän tykönänsä yhden päiwän.
21:8 Toisna peiuen me lexim matkan/ iotca olima Paualin/ cansa/ ia tulima Cesarean. Ja sisellemenim Philippusen Euangelistan Hoonesen/ ioca yxi oli nijste seitzemeste. Ja ieime hene' tygens.
Toisena päiwänä me läksimme matkaan/ jotka olimme Pawalin/ kanssa/ ja tulimme Kesareaan. Ja sisälle menin Philippuksen ewankelistan huoneeseen/ joka oli yksi niistä seitsemästä. Ja jäimme hänen tykönsä.
21:9 Ja henelle oli nelie Tyterte Neitzytte/ iotca Propheterasit.
Ja hänellä oli neljä tytärtä neitsyttä/ jotka propheteerasit.
21:10 Ja ette me olima sielle monda peiue/ nin alastuli Judeasta yxi Propheta/ Agabus nimelde/ coska hen tuli meiden tygen/
Ja että me olimme siellä monta päiwää/ niin alas tuli Judeasta yksi propheta/ Agabus nimeltä/ koska hän tuli meidän tykön/
21:11 otti hen Paualin Wöön/ ia sidhoi Jalcains ia Kättens ymberi ia sanoi/ Sen sanopi pyhe Hengi/ ette Sen Miehe'/ io'ga oma teme Wöö on/ nin Juttat pite sitoma' Jerusalemis ia ylenandauat hene' Pacanoidhen Käsijn.
otti hän Pawalin wyön/ ja sitoi jalkainsa ja kätten ympäri ja sanoi/ Sen sanoopi Pyhä Henki/ että sen miehen/ jonka tämä wyö on/ nin juuttaat pitää sitoman Jerusalemissa ja ylen antawat hänen pakanoiden käsiin.
21:12 Mutta cosca me sen cwlima/ rucolima seke me/ ette mwdh iotca sijne paicas olit/ ettei henen pitenyt Jerusalemin yelsmenemen.
Mutta koska me sen kuulimme/ rukoilimme sekä me/ että muut jotka siinä paikassa olit/ ettei hänen pitänyt Jerusalemiin ylös menemän
21:13 Nin wastasi Pauali ia sanoi/ Mite te teette/ että te idkette/ ia swretatt minun Sydhendeni? Sille ette mine olen walmis/ ei waan sidhotta/ mutta mös coolemaan Jerusalemis/ HERRAN IesuSEN Nimen tedhen.
Niin wastasi Pawali ja sanoi/ Mitä te teette/ että te itkette/ ja suretat minun sydäntäni? Sillä että minä olen walmis/ ei waan sidottaa/ mutta myös kuolemaan Jerusalemissa/ HERRAN Jesuksen nimen tähden.
21:14 Ja ettei hen woitu wskotetta/ nin me tydhyime/ sanoden/ Olcon HERRAN tacto.
Ja ettei hän woitu uskotettaa/ niin me tyydymme/ sanoen/ Olkoon HERRAN tahto.
21:15 Ja ninen peiuein ielkin tulima me walmihixi/ ia yleslexime Jerusalemijn.
Ja niiden päiwien jälkeen tulimme me walmiiksi/ ja ylös läksimme

Jerusalemiin.
21:16 Ja tulit monicadhat Opetuslapset Cesariasta meiden cansan/ ia toit ydhen wanhan Opetuslapsen cansans Cyprumist/ nimelde Mnason/ ioca meite piti Hoonesens ottaman.
Ja tulit monikahdat opetuslapset Kesareasta meidän kanssan/ ja toit yhden wanhan opetuslapsen kanssansa Kyprumista/ nimeltä Mnason/ jotka meitä piti huoneeseensa ottaman.
21:17 Ja coska me saima Jerusalemijn/ nin Weliet kernasti meite wastanrupesit.
Ja koska me saimme Jerusalemiin/ niin weljet kernaasti meitä wastaan rupesit.
21:18 Toisna peiuen sisellekeui Pauali meiden cansan Jacobin tyge/ Ja sinne caiki Wanhimmat cokounsijt.
Toisena päiwän sisälle käwi Pawali meidän kanssan Jakobin tykö/ Ja sinne kaikki wanhimmat kokounsit.
21:19 Coska he' heite oli teruectenyt/ Jutteli hen ieristens mite Jumala oli tehnyt henen Wirghans cautta Pacanoidhe' seas.
Koska hän näitä oli terwehtänyt/ Jutteli hän järjestänsä mitä Jumala oli tehnyt hänen wiransa kautta pakanoiden seassa.
21:20 Mutta quin he nämet cwlit/ cunnijoitit he HERRA/ ia sanoit henelle/ Sine näet Racas Welij/ Quinga monda tuhatta Juttaist ouat wskoneet/ ia caiki ouat Achkerat Lain polen/
Mutta kuin he nämät kuulit/ kunnioitit he HERRAA/ ja sanoit hänelle/ Sinä näet rakas weli/ Kuinka monta tuhatta juuttaista owat uskoneet/ ja kaikki owat ahkerat lain puoleen/
21:21 ia he ouat sinusta cwlleet ette sine opetat lopumisen Mosesest caikille Juttaille iotca asuuat Pacanoiden seas/ ia sanot/ Ettei heide' pidhe ymberileickaman heiden Lapsiansa/ eikä mös sen Tauan ielkin waeldaman.
ja he owat sinusta kuulleet että sinä opetat luopumisen Moseksesta kaikille juuttaille jotka asuwat pakanoiden seassa/ ja sanot/ Ettei heidän pidä ympärileikkaaman heidän lapsiansa/ eikä myös sen tawan jälkeen waeltaman.
21:22 Mike sis ombi? Caiketti pite Canssan cocontuleman/ Sille ette he saauat kylle tiete sinun tulluexi/
Mikä siis ompi? Kaiketi pitää kansan kokoon tuleman/ Sillä että he saawat kyllä tietää sinun tulleeksi/
21:23 Nin tee sis/ mite me sinuille sanoma.
Niin tee siis/ mitä me sinulle sanomme.
21:24 Ouat meille tesse nelie Mieste/ ioilla ombi pälens Lupaus/ ota ne tyges/ ia puhdasta sinus heiden cansans/ ia culuta iotakin sihen päle/ ette

he aielisit heiden Päens/ ia sijte he caiki ymmerteuet Ettei se miten ole quin he ouat sinusta cwlleet/ mutta ette sineki waellaisit/ quin sine olisit Lain piteue.
Owat meillä tässä neljä miestä/ joilla ompi päällänsä lupaus/ ota ne tykösi/ ja puhdista sinun heidän kanssansa/ ja kuluta jotakin siihen päälle/ että he ajelisit heidän päänsä/ ja siitä he kaikki ymmärtäwät ettei se mitään ole kuin he owat sinusta kuulleet/ mutta että sinäkin waeltaisit/ kuin sinä olisit lain pitäwä.
21:25 Mutta nijlle Uskouaisille Pacanoista me olema kirioittaneet ia pätteneet/ ettei heiden taruitze neiste miten pitemen. Waan ette he wälteisit nijste/ iotca ouat epeiumaloille wffratut/ ia Wereste/ ia Läketyneest/ ia Salawotest.
Mutta niille uskowaisille pakanoista me olemme kirjoittaneet ja päättäneet/ ettei heidän tarwitse näistä mitään pitämän. Waan että he wälttäisit niistä/ jotka owat epäjumaloille uhratut/ ja werestä/ ja läkähtyneestä/ ja salawuoteesta.
21:26 Nin Pauali otti ne Miehet tygens/ ia puhdasti itzens toisna peiuen heiden cansans/ ia sisellemeni Templijn/ ia annoi henens catzotta/ ette Puhdastus peiuet olit teutetyt/ Hama' sihenasti ette iocaitzen edeste heiden seasans wffri oli wloswffrattu.
Niin Pawali otti ne miehet tykönsä/ ja puhdisti itsensä toisena päiwänä heidän kanssansa/ ja sisälle meni templiin/ ja antoi hänens katsottaa/ että puhdistuspäiwät olit täytetyt/ Hamaan siihenasti että jokaisen edestä heidän seassansa uhri oli ulos uhrattu.
21:27 Coska io nyt lehes seitzemen peiue oli ioutunut/ näit henen ne Juttat/ iotca Asiasta olit/ Templis/ ia yleskihoitit caiken Canssan/ paiskasit kädhens henen pälens ia hwsit/ te Miehet Israelist/ autacat.
Koska jo nyt lähes seitsemän päiwää oli joutunut/ näit hänen ne juuttaat/ jotka Asiasta olit/ templissä/ ja ylös kiihotit kaiken kansan/ paiskasit kätensä hänen päällensä ja huusit/ te miehet Israelista/ auttakaat.
21:28 Teme on se Mies ioca caiki Inhimiset opetta caikis paicois/ wastoin tete Canssa/ wastoin Laki/ ia wastoin täte Sia. Ja wiele semmengi hen on Grekit wienyt Templijn/ ia temen pyhen Sian riuasi.
Tämä on se mies joka kaikki ihmiset opettaa kaikissa paikoissa/ wastoin tätä kansaa/ wastoin lakia/ ja wastoin tätä sijaa. Ja wielä semmenkin hän on krekit wienyt templiin/ ja tämän pyhän sijan riiwasi.
21:29 Sille he olit nehnyet Trophimum Ephesist/ henen cansans Caupungis/ ia he lwlit ette Pauali oli henen Templijn wienyt.
Sillä he olit nähneet Trophimum Ephesistä/ hänen kanssansa kaupungissa/

ja he luulit että Pawali oli hänen templiin wienyt.
21:30 Ja coko Caupungi metelin nosti/ ia Wäki cokoniooxit. Nin he Paualin kijniotit/ ia wloswedhit henen Templiste/ ia cochta Ouet suliettijn.
Ja koko kaupunki metelin nosti/ ja wäki kokoon juoksit. Niin he Pawalin kiinni otit/ ja ulos wedit hänen templistä/ ja kohta owet suljettiin.
21:31 Ja quin he tachtoit henen tappa/ nin se ylimeinen Sotakunnan Pämies sai sanan/ ette coko Jerusalem oli yleskihoitettu.
Ja kuin he tahtoi hänen tappaa/ niin se ylimmäinen sotakunnan päämies sai sanan/ että koko Jerusalem oli ylös kiihoitettu.
21:32 Joca cochta otti Sotawäen ia Sadhanpämiehet/ ia tuli ioosten heiden tygens. Mutta coska he näit Sodhanpämiehen ia Sotawäen/ lackasit he Paualita hosumast/
Joka kohta otti sotawäen ja sadanpäämiehet/ ja tuli juosten heidän tykönsä. Mutta koska he näit sodanpäämiehen ja sotawäen/ lakkasit he Pawalia hosumasta/
21:33 Nin coska Pämies lehestui/ kijniotti hen henen ia keski sidhotta caxilla Käsiraudhoilla. Ja kysyi Cuca hen olis/ eli mite hen oli tehnyt.
Niin koska päämies lähestyi/ kiinni otit he hänen ja käski sidottaa kaksilla käsiraudoilla. Ja kysyi kuka hän olisi/ eli mitä hän oli tehnyt.
21:34 Mutta Canssan seas yxi hwsi site/ toinen täte. Quin hen ei miten wissi tainut ymmertä huminan tedhen/ nin hen keski henen wiete Skantzijn.
Mutta kansan seassa yksi huusi sitä/ toinen tätä. Kuin hän ei mitään wissi tainnut ymmärtää huminan tähden/ niin hän käski hänen wietää skantziin.
21:35 Ja quin hen Trappuin eten tuli/ nin tapachtui ette hen cannetin Sotamiehilde/ Canssan wäkiuallan tedhen/
Sillä kuin hän rappujen eteen tuli/ niin tapahtui että hän kannettiin sotamiehiltä/ kansan wäkiwallan tähden/
21:36 Sille ette palio Canssa hende noudhatit/ ia parghuit/ Poisota hende
Sillä että paljon kansaa häntä noudatit/ ja paruit/ Pois ota häntä.
21:37 Ja coska Pauali rupeis saaman Scantzin siselle/ sanoi hen Sodhanpämiehelle/ Mahdango mine puhutella sinua?
Ja koska Pawali rupesi saaman skantziin siälle/ sanoi hän sadanpäämiehelle/ Mahdanko minä puhutella sinua?
21:38 Nin hen sanoi/ Taidhacos Grekin kielen? Etkös ole se Egiptin Mies/ ioca ennen neite peiuie Capinan nosti/ ia wloswei Corpehen nelie tuhatta Murhamieste?
Niin hän sanoi/ Taidatkos krekin kielen? Etkö ole se Egyptin mies/ joka ennen näitä päiwiä kapinan nosti/ ja ulos wei korpeen neljä tuhatta murhamiestä?

21:39 Nin sanoi Pauali/ Mine olen Juttalainen Tarsist yxi Porghari/ cwluisesta Caupungist Ciliciasta/ Mine rukolen sinua/ salli minua puhuman Canssalle. Ja hen salli sen.
Niin sanoi Pawali/ Minä olen juutalainen Tarsista yksi porghari/ kuuluisesta kaupungista Kilikiasta/ Minä rukoilen sinua/ salli minun puhuman kansalle. Ja hän salli sen.
21:40 Nin Pauali seisoi Trapuilla/ ia wijttasi Kädhellens Canssan polen. Coska nyt swri waikitus tuli/ puhui hen heille Hebraican kielelle/ ia sanoi.
Niin Pawali seisoi rapuilla/ ja wiittasi kädellänsä kansan puoleen. Koska nyt suuri waikutus tuli/ puhui hän heille hebraican kielellä/ ja sanoi.

XXII. Lucu.

22:1 TE Miehet rackat Weliet ia Iset/ cwlcat minun Wastaustani ionga mine nyt teille edestoottan.
Te miehet rakkaat weljet ja isät/ kuulkaat minun wastaustani jonka minä nyt teille edestuotan.
22:2 Quin he nyt cwlit henen Hebraican kielelle heille puhuuan/ nin he enämin waickenit.
Kuin he nyt kuulit hänen Hebraican kielellä heille puhuwan/ niin he enemmin waikenit.
22:3 Ja hen sanoi/ Mine olen yxi Juttan Mies/ Tarsos Cilicias syndynyt/ ia tesse Caupungis yleskaswatettu Gamalielin ialcain iures/ opetettu wisusti Esiwanhimbain Laissa/ Ja olin Jumalan Noutelia/ ninquin tekin caiki oletta tenepene/
Ja hän sanoi/ Minä olen yksi juuttaan mies/ Tarsos Kilikiassa syntynyt/ ja tässä kaupungissa ylös kaswatettu Gamalielin jalkain juuressa/ opetettu wisusti esiwanhempain laissa/ Ja olit Jumalan noutelija/ niinkuin tekin kaikki oletta tänäpänä/
22:4 ia olen täte Tiete wainonut hama' cooleman asti/ Mine heite sidhoin ia Tornijn panin/ seke Miehet ette Waimot/
ja olen tätä tietä wannonut hamaan kuolemaan asti/ Minä heitä sidoin ja torniin panin/ sekä miehet että waimot/
22:5 Ninquin mös se Ylimeinen Pappi/ ia coco Wanhimbaiden ioucko minun Todhistaian on/ Joilda mine otin Lehetuskiriat Welijein tyge/ ia waelsin Damascuun/ ette mine ne iotca sielle olit/ sidhottuna piti Jerusalemin tooman rangaistetta.
Niinkuin myös se ylimmäinen pappi/ ja koko wanhempaiden joukko minun todistajani on/ Joilta minä otin lähetyskirjat weljein tykö/ ja waelsin

Damaskuun/ Että minä ne jotak siellä olit/ sidottuna piti Jerusalemiin tuomaan rangaistawaksi.
22:6 Nin se tapachtui minun matkas ollesani/ ia lehestuin Damascuun/ polipeiuen aicaan/ ette äkiste minun ymberiwalghaisi swri kircaus Taiuahast.
Niin se tapahtui minun matkassa ollessani/ ja lähestyin Damaskoon/ puolipäiwän aikaan/ että äkisti minun ympäri walkaisi suuri kirkkaus taiwaasta.
22:7 Ja mine mahanlangesin/ ia cwlin ydhen äne' sanouan minulle/ Saul Saul/ mixi sine minua wainot?
Ja minä maahan lankesin/ ja kuulin yhden äänen sanowan minulle/ Saul Saul/ miksi sinä minua wainoat?
22:8 Nin mine wastasin/ cuca sine olet HERRA? Nin hen sanoi minulle/ Mine olen IesuS Nazaretist/ iota sine wainot.
Niin minä wastasin/ kuka sinä olet HERRA? Niin hän sanoi minulle/ Minä olen Jesus Nazaretista/ jota sinä wainoat.
22:9 Mutta ne iotca minun cansani olit/ kylle he näit kircaudhen ia peliestuit/ Waan ei he henen Endens cwlleet ioca minua puhutteli.
Mutta ne jotka minun kanssani olit/ kyllä he näit kirkkauden ja peljästyit/ Waan ei he hänen ääntänsä kuulleet joka minua puhutteli.
22:10 Nin mine sanoin/ HERRA/ Mite minun pite tekemen? Nin sanoi HERRA minulle/ Nouse yles/ ia mene Damascuun/ ia sielle pite sinulle sanottaman caikista mite sinun on säätty tehdhexes.
Niin minä sanoi/ HERRA/ Mitä minun pitää tekemän? Niin sanoi HERRA minulle/ Nouse ylös/ ja mene Damaskoon/ ja siellä pitää sinulle sanottaman kaikista mitä sinun on säädetty tehdäksensä.
22:11 Ja quin ei mine nähnyt sen walkiudhen kircaudhen tedhen/ nin mine Käsiste talutettijn minun Cumpanildani/ ia tulin Damascuun.
Ja kuin ei minä nähnyt sen walkeuden kirkkauden tähden/ niin minä käsistä talutettiin minun kumppaniltani/ ja tulin Damaskoon.
22:12 Ja sielle oli yxi Jumalinen Mies Lain ielken/ Ananias nimelde/ henelle oli hyue sanoma caikein Juttain keskenä/ iotca sielle asuit/
Ja siellä oli yksi jumalinen mies lain jälkeen/ Ananias nimeltä/ hänellä oli hywä sanoma kaikkein juuttain keskenä/ jotka siellä asuit/
22:13 hen tuli minun tykeni/ seisoi ia sanoi minulle/ Saul rakas welien/ Ota näkys iellens. Ja mine samalla hetkelle iellenssain näkyni ia nein hene'.
hän tuli minun työköni/ seisoi ja sanoi minulle/ Saul rakas weljeni/ Ota näkös jällens. Ja minä samalla hetkellä jällens sain näköni ja näin hänen.
22:14 Nin hen sanoi/ Meiden Iseden Jumala on sinun walmistanut/ ette sinun pite tundema' henen tachtons/ ia näkemen sen Wanhurskan/ ia

cwleman ände henen swstans/
Niin hän sanoi/ Meidän isien Jumala on sinun walmistanut/ että sinun pitää tunteman hänen tahtonsa/ ja näkemän sen wanhurskauden/ ja kuulemaan ääntä hänen suustansa/
22:15 Sille sinun pite oleman henen Todhistaians caikein Inhimisten edes/ nijste iotcas nähnyt ia cwllut olet.
Sillä sinun pitää oleman hänen todistajansa kaikkein ihmisten edessä/ niistä jotkas nähnyt ja kuullut olet.
22:16 Ja mites nyt wiwuyttelet? Nouse yles/ ia anna sinuas Castetta/ ia poispestä sinun synnistäs ia auxeshwdha HERRAN Nimee.
Ja mitäs nyt wiiwyttelet? Nouse ylös/ ja anna sinuas kastettaa/ ja pois pestä sinun synnistäsi ja awuksesi huuda HERRAN nimeä.
22:17 Nin tapachtui coska mine palasin Jerusalemijn/ ia rucolin Templis/ ette mine temmattin itzesteni näkyhyn/
Niin tapahtui koska minä palasin Jerusalemiin/ ja rukoilin templissä/ että minä temmattiin itsestäni näkyyn/
22:18 ia nein hene' sanoua' minulle/ Riennä ia sorita sinuas matkan Jerusalemist/ Sille eiuet he wastanota sinun todistustas minusta.
ja näin hänen sanowan minulle/ Riennä ja suorita sinuas matkan Jerusalemista/ Sillä eiwät he wastaan ota sinun todistustasi minusta.
22:19 Ja mine sanoin/ HERRA/ itze he tieteuet/ ette mine panin Tornijn ia piexin iocaitzes Sinagogis nijte iotca sinun päles wskoit/
Ja minä sanoin/ HERRA/ itse he tietäwät/ että minä panin torniin ja pieksin jokaisessa synagogassa niitä jotka sinun päällesi uskoit.
22:20 Ja coska Stephanin sinun Paluelias weri wloswodhatettijn/ nin mine mös tykeneseisoin/ ia mielistuin henen Coolemahans ia wartioitzin heiden waatteitans iotca hende tapoit.
Ja koska Stephanin sinun palwelijasi weri ulos wuodatettiin/ niin minä myös tykönä seisoin/ ja meilistyin hänen kuolemaansa ja wartioitsin heidän waatteitansa jotka häntä tapoit.
22:21 Ja hen sanoi minulle/ Mene/ sille mine leheten sinun cauuas Pacanaidhen tyge.
Ja hän sanoi minulle/ Mene/ sillä minä lähetän sinun kauas pakanaiden tykö.
22:22 Nin he cwlit henen haman tehen sanan asti. Nin he yleskorgotit heiden änens ia sanoit/ Otapois sencaltaine' Inhiminen maan pälde/ Sille ei ole luualinen ette henen pite elemen.
Niin he kuulit hamaan tähän sanaan asti. Niin he ylöskorotit heidän äänensä ja sanoit/ Ota pois senkaltainen ihminen maan päältä/ Sillä ei ole luwallinen

että hänen pitää elämän.
22:23 Ja quin he nin parghuit/ ia heittelit waatteitans ia nackasit mulda twlehe'/
Ja kuin he niin paruit/ ja heittelit waatteitansa ja nakkasit multaa tuulehen/
22:24 nin Sodanpämies andoi henen sisellewiete Scantzijn/ ia keski hende witzoilla pieste/ ia tutkitta/ ette hen sais tietä/ minge tedhen henen pälens nin hwttin.
niin sadanpäämies antoi hänen sisälle wietää scantziin/ ja käski häntä witsoilla piestä/ ja tutkittaa/ että hän saisi tietää/ minkä tähden hänen päällensä niin huudettiin.
22:25 Quin hen nyt henen Norilla sitoi/ sanoi Pauali sille Sadhanpämiehelle/ ioca lesse seisoi/ Ongo se mös cochtolinen teille/ ychte Romalaista Mieste hosuua ia Domitzematoinda?
Kuin hän nyt hänen nuorilla sitoi/ sanoi Pawali sille sadanpäämiehelle/ jotka läsnä seisoi/ Onko se myös kohtuullinen teille/ yhtä roomalaista miestä hosua ja tuomitsematointa?
22:26 Coska Sadhanpämies sen cwli/ meni hen Sodhan pämiehen tyge/ ia ilmoitti henelle ia sanoi/ Mites tadhot tehdä? Sille teme Mies on Romalainen.
Koska sadanpäämies sen kuuli/ meni hän sadanpäämiehen tykö/ ja ilmoitti hänelle ja sanoi/ Mitäs tahdot tehdä? Sillä tämä mies on roomalainen.
22:27 Nin se Sodhanpämies keui henen tygens/ ia sanoi henelle/ Sanos minulle/ ios sine olet Romalainen? Nin hen sanoi/ Olen nijngi.
Niin se sadanpäämies käwi hänen tykönsä/ ja sanoi hänelle/ Sanos minulle/ jos sinä olet roomalainen? Niin hän sanoi/ Olen niinkin.
22:28 Ja se Sodhanpämies wastasi/ Mine olen swrella rahalla temen Caupungin oikiudhen woittanut. Mutta Pauali sanoi/ Mine olen mös Romari syndynyt.
Ja se sadanpäämies wastasi/ Minä olen suurella rahalla tämän kaupungin oikeuden woittanut. Mutta Pawali sanoi/ Minä olen myös romariksi syntynyt.
22:29 Ja cochta he lexit henen tyköense/ iotca hende piti tutkiman. Ja se Sodhanpämies rupesi pelkemen sittequin hen sai tietä henen oleuan Romalaisen/ ia ette hen oli sitonut henen.
Ja kohta he läksit hänen tyköänsä/ jotka häntä piti tutkiman. Ja se sadanpäämies rupesi pelkäämään sitten kuin hän sai tietää hänen olewan roomalaisen/ ja että hän oli sitonut hänen.
22:30 Toisna peiuen hen tachtoi wisumasti tiete/ minge tedhen henen pälens Juttailda cannettin/ ia pästi henen Siteiste/ ia keski Ylimeiset Papit/ ia caiken Radhin cokontulla/ ia andoi Paualin tulla heiden eteens.
Toisena päiwänä hän tahtoi wisummasti tietää/ minkä tähden hänen

päällensä juuttailta kannettiin/ ja päästi hänen siteistä/ ja käski ylimmäiset papit/ ja kaiken raadin kokoon tulla/ ja antoi Pawalin tulla heidän eteensä.

XXIII. Lucu.

23:1 NIn Pauali catzachti Radhin päle ia sanoi/ Te Miehet ia rackat Weliet/ Mine olen hyuelle omallatunnolla waeldanut Jumalan edes/ tehen peiuen asti.
Niin Pawali katsahti raadin päälle ja sanoi/ Te miehet ja rakkaat weljet/ Minä olen hywällä omalla tunnolla waeltanut Jumalan edes/ tähän päiwään asti.
23:2 Nin keski se ylimeinen Pappi Ananias nijte iotca lesse seisoit/ lödhe he'de wastaswta.
Niin käski se ylimmäinen pappi Ananias niitä jotka läsnä seisoit/ lyödä häntä wastaan suuta.
23:3 Nin Pauali sanoi henelle Lökön sinua Jumala sine walkexi tecty seine/ Istutco sine ia domitzet minua Lain ielken/ ia kesket minua löte wastoin laki?
Niin Pawali sanoi hänelle Lyököön sinua Jumala sinä walkeaksi tehty seinä/ Istutkos sinä ja tuomitset minua lain jälkeen/ ja käsket minua lyödä wastoin lakia?
23:4 Mutta ne quin lesseseisoit/ sanoit/ Kiroletco sine Ylimeiste Jumala' Pappi?
Mutta ne kuin läsnä seisoit/ sanoit/ Kiroiletko sinä ylimmäistä Jumalan pappia?
23:5 Nin sanoi sis Pauali/ Embe mine tienyt rackat Weliet/ ette hen oli Ylimeinen Pappi/ Sille kirioitettu on/ Sinun Canssas Ylimeiste ei sinun pidhe kiroleman.
Niin sanoi siis Pawali/ Empä minä tiennyt rakkaat weljet/ että hän oli ylimmäinen pappi/ Sillä kirjoitettu on/ Sinun kansasi ylimäistä ei sinun pidä kiroileman.
23:6 Coska nyt Pauali tiesi/ ette yxi osa Saduceit oli/ ia toinen poli Phariseuset/ nin hen hwsi Radhin edes/ Te Miehet rackat Weliet/ Mine olen Phariseus/ ia Phariseusen poica/ minun päleni cannetan Toiuon ia Coolluten ylesnousemisen tedhen.
Koska nyt Pawali tiesi/ että yksi osa saddukeita oli/ ja toinen puoli phariseukset/ niin hän huusi raadin edessä/ Te miehet rakkaat weljet/ Minä olen phariseus/ ja phariseuksen poika/ minun päälleni kannetaan toiwon ja kuolleitten ylösnousemisen tähden.

23:7 Ja quin hen sen sanonut oli/ nin tuli yxi rijta Phariseuste' ia Saduceusten wälille/ Ja se wäki eransi.
Ja kuin hän sen sanonut oli/ niin tuli yksi riita phariseusten ja saddukeusten wälille/ Ja se wäki erkani.
23:8 Sille ette ne Saduceit sanouat/ ei oleuan Coolluten ylesnousemista/ eikä Engelite/ eike Hengie/ Mutta ne Phariseuset tunnustauat molemat oleuan.
Sillä että ne saddukeit sanowat/ ei olewan kuolleitten ylösnousemista/ eikä enkeleitä/ eikä henkiä/ Mutta ne phariseukset tunnustawat molemmat olewan.
23:9 Nin nousi swri parcku/ Ja ne Kirianoppeneet ninen Phariseuste' Lahgosta ylesnousit/ ia kiluoittelit ia sanoit/ Eipe me miten wärytte leudhe tesse Miehese. Jos nyt Hengi/ eli Engeli ombi puhunut henelle/ nin emme me taidha Jumalan wastan sotia.
Niin nousi suuri parku/ Ja ne kirjanoppineet niiden phariseusten lahkosta ylös nousit/ ja kilwoittelit ja sanoit/ Eipä me mitään wääryyttä löydä tässä miehessä. Jos nyt Henki/ eli enkeli ompi puhunut hänelle/ niin emme me taida Jumalan wastaan sotia.
23:10 Ja ette swri Capina ylesnousi/ nin pelkesi se Sodhanpämies/ ettei he pauali Rickireweisisi/ ia keski Sotawäen alasme'nä/ ia hende poistemmata heiden seastans/ ia Scantzijn wiemen.
Ja että suuri kapina ylös nousi/ niin pelkäsi se sadanpäämies/ ettei he Pawalia rikki rewäisisi/ ja käski sotawäen alas mennä/ ja häntä pois temmata heidän seastansa/ ja skantziin wiemän.
23:11 Mutta öölle sen ielkin/ seisoi HERRA henen tykenens/ ia sanoi/ Ole wahwas turuas Pauali/ Sille ette ninquin sine olet minusta todhistanut Jerusalemis/ nin sinun tule mös Romis todhista.
Muttä yöllä sen jälkeen/ seisoi HERRA hänen tykönänsä/ ja sanoi/ Ole wahwassa turwassa Pawali/ Sillä että niinkuin sinä olet minusta todistanut Jerusalemissa/ niin sinun tulee myös Roomissa todistaa.
23:12 Ja quin sis peiue tuli/ cokosit heidens monicadhat Juttaista/ ia sadhattelit itziens/ ettei heiden pitenyt eikä sömen eikä iooman/ sihenasti quin he piti Paualin tappaman.
Ja kuin siis päiwä tuli/ kokosit heidäns monikahdat juuttaista/ ja sadattelit itseäns/ ettei heidän pitänyt eikä syömän eikä juoman/ siihen asti kuin he piti Pawalin tappaman.
23:13 Ja heite oli enämbi quin neliekymende Mieste/ iotca temen wannomisen olit tehneet.
Ja heitä oli enempi kuin neljäkymmentä miestä/ jotka tämän wannomisen

olit tehneet.
23:14 Ne keuit nine' ylimeiste' Pappein/ ia wa'himbain tyge ia sanoit/ Me olema sadhatuxilla meitem kironeet/ ei ennen Einechte maistauan/ quin me Paualin tapa'ma.
Ne käwit niiden ylimmäisten pappein/ ja wanhimpaiden tykö ja sanoit/ Me olemme sadatuksella meidän kironneet/ ei ennen einestä maistawan/ kuin me Pawalin tapamme.
23:15 Nin te sis ilmoittaca Sodhanpämiehelle ia Radhille/ ette hen Homenna henen tois teiden eten/ ninquin te tadhoisitta iotakin todhembata henelde tiedhusta. Mutta ennenquin hen edestule/ nin me olema walmijt hende tappamaan.
Niin te siis ilmoittakaa sadanpäämiehelle ja raadille/ että hän huomenna hänen toisi teidän eteen/ niinnkuin te tahtoisitte jotakin todempaa häneltä tiedustaa. Mutta ennenkuin hän edestulee/ niin me olemme walmiit häntä tappamaan.
23:16 Coska sis Paualin Sisarenpoica heiden Wägymisens cwli/ tuli hen ia meni Scantzin siselle/ ia ilmoitti nämet Paualille.
Koska siis Pawalin sisarenpoika hänen wäijymisensä kuuli/ tuli hän ja meni skantziin sisälle/ ja ilmoitti nämät Pawalille.
23:17 Nin cutzui Pauali ydhen Sadanpämiehiste tygens ia sanoi/ Wie teme Noricainen Sodhanpämiehen tyge/ Sille ette henelle ombi iotaki henelle sanomista.
Niin kutsui Pawali yhden sadanpäämiehistä tykönsä ja sanoi/ Wie tämä nuorukainen sadanpäämiehen tykö/ Sillä että hänellä ompi jotakin hänelle sanomista.
23:18 Nin hen otti sen tygens/ ia saattoi henen Sodhanpämiehen tyge ia sanoi/ Se Sidhottu Pauali cutzui minun tygens/ ia rucoli minua temen Noricaisen sinun tyges saatta/ iolla ombi sinulle iotakin sanomista.
Niin hän otti sen tykönsä/ ja saattoi hänen sadanpäämiehen tykö ja sanoi/ Se sidottu Pawali kutsui minun tykönsä/ ja rukoili minua tämän nuorukaisen sinun tykösi saattaa/ jolla ompi sinulla jotakin sanomista.
23:19 Nin rupeis se Sodhanpämies henen Käteens/ ia wei henen cansans erisijan/ ia kyseli henelde/ Mite se on iota sine tadhot minulle sano?
Niin rupesi se sadanpäämies hänen käteensä/ ja wei hänen kanssansa eri sijaan/ ja kyseli häneltä/ Mitä se on jota sinä tahdot minulle sanoa?
23:20 Nin sanoi hen/ Ne Juttat ouat ychtenwa'noneet sinua rucoella/ Ettes Home'na totaisit Paualin Radhin eten/ ninquin he iotakin todembata henelde cwldelisit/
Niin sanoi hän/ Ne juuttaat owat yhteen wannoneet sinua rukoilla/ Että

huomenna tuottaisit Pawalin raadin eteen/ niinkuin he jotakin todempata häneltä kuuntelisit/
23:21 Mutta ele sine heite tottele/ Sille ette enämbi quin Neliekymmende Mieste heiste wäghyuet hende/ iotca sadhattanuet ouat heitens/ eike söuens eike ioouans ennenquin he henen tappaisit/ Ja nyt he ouat walmijt/ ia odhottauat sinun Lupamistas.
Mutta älä sinä heitä tottele/ Sillä että enempi kuin neljäkymmentä miestä heistä wäijywät häntä/ jotka sadattaneet owat heitänsä/ eikä syöwänsä eikä juowansa ennenkuin he hänen tappaisit/ Ja nyt he owat walmiit/ ja odottawat sinun lupaamistasi.
23:22 Nin se Sodhanpämies laski sen Noricaisen matkaans/ ia haastoi hende kellenge sanomasta/ Ettes nämet ole minulle ilmoittanut/
Niin se sadanpäämies laski nuorukaisen matkaansa/ ja haastoi häntä kellenkään sanomasta/ Ettäs nämät ole minulle ilmoittanut/
23:23 Ja hen tygenskutzui caxi Sadhanpämieste ia sanoi/ Walmistacat caxi sata Sotamieste/ ette he meneuet Cesarean asti/ ia seitzemenkymmende Ratzasmieste/ ia caxi sata Keihesmieste colmanella hetkelle ööste/
Ja hän tykönsä kutsui kaksi sadanpäämiestä ja sanoi/ Walmistakaat kaksisataa sotamiestä/ että he menewät Kesareaan asti/ ja seitsemänkymmentä ratsasmiestä/ ja kaksisataa keihäsmiestä kolmannella hetkellä yöstä/
23:24 ia walmistacat mutomita Juchtia/ ette he Paualin ninen päle istuttauat/ ia wieuet henen teruena Felixen tyge sen Maanwanhiman/
Ja walmistakaat muutamia juhtia/ että he Pawalin niiden päälle istuttawat/ ja wiewät hänen terweenä Feliksen tykö sen maanwanhimman/
23:25 ia kirioitti Breiuin telle modholla.
ja kirjoitti breiwin tällä muodolla.
23:26 Claudius Lysias/ Site ialo Maanwanhinda Felix/ teruecte.
Claudius Lysias/ Sitä jaloa maanwanhinta Feliksiä/ terwehtää.
23:27 Temen Miehen olit Juttat kijniottaneet/ ia tachtoit henen tappa. Nin tulin mine parahallans secaan Sotawäen cansa/ ia temmasin henen pois/ ette mine ymmersin henen oleuan Romalaisen.
Tämän miehen olit juuttaat kiinni ottaneet/ ja tahtoit hänen tappaa. Niin tulin minä parhaallansa sekaan sotawäen kanssa/ ja tempasin hänen pois/ että minä ymmärsin hänen olewan romalaisen.
23:28 Ja coska mine pydhin tiete syyn/ miste he he'de nuchtelit/ nin mine wein hene' heiden Radhijns/
Ja koska minä pyysin tietää syyn/ mistä he häntä nuhtelit/ niin minä wein hänen heidän raatiinsa/

23:29 Nin mine leusin cannettauan henen pälens heiden Lain Kysymisiste. Ja ei quite'ga heille ollut ychten syyte Colemaan eli Sitehin kelpauata.
Niin minä löysin kannettawan hänen päällensä heidän lain kysymisistä. Ja ei kuitenkaan heillä ollut yhtään syytä kuolemaan eli siteisiin kelpaawaa.
23:30 Ja quin minulle ilmoitettijn sijte Wäghymisesta/ ionga Juttat henelle walmistit/ nin mine cochta lehetin henen sinu' tyges/ ia keskin henen Rijtaweliense/ ette mite heille ombi henen wastans/ sen he sanokat sinun edeses. Ole hyuesti.
Ja kuin minulle ilmoitettiin siitä wäijymisestä/ jonka juuttaat hänelle walmistit/ niin minä kohta lähetän hänen sinun tykösi/ ja käskin hänen riitaweljensä/ että mitä heillä ompi hänen wastaansa/ sen he sanokaat sinun edessäsi. Ole hywästi.
23:31 Nin otit Sotamiehet Paualin/ quin heille oli kesketty/ ia weit henen öölle Antipatriden.
Niin otit sotamiehet Pawalin/ kuin heille oli käsketty/ ja weit hänen yöllä Antipatrideen.
23:32 Ja toisna peiuen annoit he Ratzasmiesten hende seurata/ ia he iellenspalasit Scantzijn.
Ja toisena päiwän annoit he ratsasmiesten häntä seurata/ ja he jällens palasit scantziin.
23:33 Coska he tulit Cesarean/ ia Breiuin annoit Maanwanhimalle/ nin he mös asetit Paualin henen eteens.
Koska he tulit Kesareaan/ ja breiwin annoit maanwanhimmalle/ niin he myös asetit Pawalin hänen eteensä.
23:34 Cosca sis Maanwanhin oli Breiuin lukenut/ ia kysynyt custa makunnasta henen piti oleman/ ia quin hen ymmersi henen oleuan Ciliciasta/
Koska siis maanwanhin oli breiwin lukenut/ ja kysynyt kusta maakunnasta hänen piti oleman/ ja kuin hän ymmärsi hänen olewan Kililkiasta/
23:35 nin hen sanoi/ Mine cwlen sinua coska sinun Rijtawelies lesne ouat. Ja keski henen ketkettä Herodesen Radhinhonesa.
niin hän sanoi/ Minä kuulen sinua koska sinun riitaweljesi läsnä owat. Ja käski hänen kätkettää Herodeksen raatihuoneelssa.

XXIV Lucu.

24:1 VIden peiuen ielkin alaslexi Ananias se Ylimeinen Pappi/ wanhimaisten ia sen Seluekieleue' Tertullin cansa. Jotca menit Maanwanhima' tyge/ Paualita wastan.

Wiiden päiwän jälkeen alas läksi Ananias se ylimmäinen pappi/ wanhimmaisten ja sen selwäkielisen Tertullin kanssa. Jotka menit maanwanhimman tykö/ Pawalia wastaan.
24:2 Ja quin Pauali edescutzuttu oli/ rupeis Tertullus candaman/ ia sanoma'/ Ette me swres Rauhas ele'me sinun allas/ ia monda hyue Asiata päteten tesse Canssas/ sinun Toimes cautta/ Caikein ialoin Felix/
Ja kuin Pawali edeskutsuttu oli/ rupes Tertullus kantamaan/ ja sanomaan/ Että mesuuressa rauhassa elämmmesinun allasi/ ja monta hywää asiaa päätetään tässä kansassa/ sinun toimen kautta/ Kaikkein jaloin Felix/
24:3 site me aina ia iocapaicas kernasta wastanrupema caiken Kijtoxen cansa.
sitä me aina ja joka paikassa kernaasti wastaan rupeamme kaiken kiitoksen kanssa.
24:4 Waan ettei mine sinua cauuan wiwuyteisi/ nin mine rucolen sinua/ ettes pikimeldes meite cwlisit/ sinun Miehues tedhen.
Waan ettei minä sinua kauan wiiwyttäisi/niin minä rukoilen sinua/ että pikimmältäsi meitä kuulisit/ sinun miehuutesi tähden.
24:5 Sille Me olema leuneet temen wahingolisen Miehen/ ia Capinan nostaijan caikilla Juttailla ymberi Mailmanpijrin/ ia ombi sen Nazareusten eriseuran ylimeinen/
Sillä me olemme löytäneet tämän wahingollisen miehen/ ja kapinan nostajan kaikilla juuttailla ympäri maanpiirin/ ja ompisen Nazareusten eriseuran ylimmäinen/
24:6 ioca mös Templi kiusasi rijuata/ ionga me kijniotima/ ia tadhoima henen Domita meiden Lain ielken.
joka myös templiä kiusasi riiwata/ jonka me kiinni otimme/ ja tahdoimme hänen tuomita meidän lain jälkeen.
24:7 Mutta se Sodhanpämies Lysias/ tuli sihen secaan swrella wäelle/ ia pästi henen meiden käsisten/
Mutta se sadanpäämies Lysias/ tuli siihen sekaan suurella wäellä/ ja päästi hänen meidän käsistän/
24:8 Ja keski henen Rijtaweliens tulla sinun tyges/ iolda sine taidhat ymmertä/ ios sine tachtot itze wisusta kyselle miste me henen pälens canname.
Ja käski hänen riitaweljensä tulla sinun tykösi/ jolta sinä taidat ymmärtää/ jos sinä tahdot itse wisusti kysellä mistä mehänen päällensä kannamme.
24:9 Ja Juttat mös tehen lisesit/ Ja sanoit nin oleuan.
Ja juuttaat myös tähän lisäsit/ Ja sanoit niin olewan.
24:10 Nin Pauali wastasi/ coska Maanwanhin henelle wijttasi ette henen piti

puhuman. Ette mine tiedhen/ sinun monda aijastaica olluen Domarina temen Canssan ylitze/ nin mine tadhon pelkemete wastata edesteni.
Niin Pawali wastasi/ koska maanwanhin hänelle wiittasi että hänen piti puhumaan. Että minä tiedän/ sinun monta ajastaikaa olleen tuomarina tämän kansan ylitse/ niin minä tahdon pelkäämättä wastata edestäni.
24:11 Sille ette sine taidhat merkite ettei ene'bi ole quin caxitoistakymende peiue/ sijttequin mine ylestulin Jerusalemijn rucolemaan.
Sillä että sinä taidat merkitä ettei enempi ole kuin kaksitoista kymmentä päiwää/ sitten kuin minä ylös tulin Jerusalemiin rukoilemaan.
24:12 Ja eikä he ole minua leutenyet Templis campalemast kenenge cansa eli Capina nostamast Canssan seas/ eikä Sinagogas/ taicka Caupungis.
Ja eikä he ole minua löytäneet templissä kamppailemasta kenenkään kanssa eli kapinaa nostamasta kansan seassa/ eikä synagogassa/ taikka kaupungissa.
24:13 Eiuet he mös miteken taidha wahwista/ ioista he minun päleni candauat. Mutta sen mine quitengin sinulle tunnustan/ Ette mine (temen Tien cautta/ ionga he cutzuuat Eriseuaxi) nin paluele' minun Iseiden Jumala/ ette mine vskon caiki ne/ iotca Laissa/ ia Prophetis ouat kirioitetut/
Eiwät he myös mitäkään taida wahwistaa/ joista he minun päälleni kantawat. Mutta sen minä kuitenkin sinulle tunnustan/ Että minä (tämän tien kautta/ jonka he kutsuwat eriseuraksi) niin palwelen minun isien Jumalaa/ että minä uskon kaikki ne/ jotka laissa/ ja prophetissa owat kirjoitetut/
24:14 Ja pidhen saman Toiuouxen Jumalan polen/ ionga ielken he mös itze odhottauat/ quin on/ Ette ninen Coollutten ylesnousemus pite oleman/ seke hurskasten ette Wärein/
Ja pidän saman toiwouksen Jumalan puoleen/ jonka jälkeen he myös itse odottawat/ kuin on/ Että niiden kuolleittein ylösnousemus pitää oleman/ sekä hurskasten että wääräin/
24:15 Ja sen saman syyn tedhen/ mine harioitan aina itzeni/ pitemen Jumalan tyge/ hieromattoman Omantunnon/ Jumalan ia Inhimisten edes.
ja sen saman syyn tähden/ minä harjoitan aina itseni/ pitämän Jumalan tykö/ hieromattoman omantunnon/ Jumalan ja ihmisten edessä.
24:16 Mutta monen aijastaian peräst/ mine tulin Almuista ia Wffri tekemen minun Canssalleni/
Mutta monen ajastajan perästä/ minä tulin almuista ja uhria tekemään minun kansalleni/
24:17 Joissa he leusit minun/ puhdastettuna Templis/ ilma' caiket messet ia metelite.
Joissa he löysit minun/ puhdistettuna templissä/ ilman kaikkea messuamista

ja meteliä.
24:18 Mutta monicadhat Juttat Asiasta/ iotca nyt tulis tesse olla wastamas ia candamas/ Jos heille iotakin on minua wastan.
Mutta monikahdat juuttaat Asiasta/ jotka nyt tulisi tässä olla wastaamassa ja kantamassa/ Jos heillä jotakin on minua wastaan.
24:19 Eli nämet sanocan/ ios he iotaki wärytte ouat minussa leuneet/ ette mine nyt seison tesse Radhin edes.
Eli nämät sanokaan/ jos he jotakin wääryyttä owat minussa löytäneet/ että minä nyt seison tässä raadin edessä.
24:20 Mutta temen ydhen Sanan tedhen/ quin mine heiden seasans seisoin ia hwsin/ Ninen Coollutten ylesnousemisen tedhen/ mine Domitan teilde tenepeiuene.
Mutta tämän yhden sanan tähden/ kuin minä heidän seassansa seisoin ja huusin/ Niiden kuolleitten ylösnousemisen tähden/ minä tuomitaan teiltä tänäpäiwänä.
24:21 Coska sis Felix temen cwli/ nin hen wiwuytti heite/ Sille ette kylle hen tiesi temen Tien menon/ Ja sanoi/ Coska Lysias se Sodhanpämies alastule/ nin mine tadhon tiete teiden asianne.
Koska siis Felix tämän kuuli/ niin hän wiiwytti heitä/ Sillä että kyllä hän tiesi tämän tien menon/ Ja sanoi/ Koska Lysias se sadanpäämies alas tulee/ niin minä tahdon tietää teidän asianne.
24:22 Ja keski Sadhanpämiehen Paualita ketkemen/ ia annoi henen saadha Leuon/ ia ei keteken henen omistansa kieldenyt hende paluelemast/ taicka kieumest henen tykenens.
Ja käski sadanpäämiehen Pawalia kätkemän/ ja antoi hänen saada lewon/ ja ei ketäkään hänen omistansa kieltänyt häntä palwelemasta/ taikka käymästä hänen tykönänsä.
24:23 Mutta monicachtain peiuein perest/ tuli Felix henen Emenens Drusillan cansa/ ioca oli yxi Juttalainen/ ia edescutzui Paualin/ ia hen cwli henelde wskosta Christusen päle.
Mutta monikahtain päiwäin perästä/ tuli Felix hänen emännäns Drusillan kanssa/ joka oli yksi juutalainen/ ja edeskutsui Pawalin/ ja hän kuuli häneltä uskosta Kristuksen päälle.
24:24 Quin nyt Pauali puhui sijte Wanhurskaudhest ia puchtasta Elemeste/ ia tuleuaisesta Domiosta/ pelestui Felix/ ia sanoi/ Mene nyt matkas telle haualla/ coska mine saan tilan/ nin mine cutzutan sinun tykeni.
Kuin nyt Pawali puhui siitä wanhurskaudesta ja puhtaasta elämästä/ ja tulewaisesta tuomiosta/ pelästyi Felix/ ja sanoi/ Mene nyt matkaasi tällä haawalla/ koska minä saan tilan/ niin minä kutsutan sinun tyköni.

24:25 Ja sitemödhen hen mös toiwoi annettauan henens Raha Paualilda/ Senpäle/ ette hene' piti pästemen hende/ Senteden hen mös wsein henen cutzutti tygens/ ia henen cansans puheli.
Ja sitä myöten hän myös toiwoi annettawan hänens rahaa Pawalilta/ Senpäälle/ että hänen piti päästämän häntä/ Sen tähden hän myös usein kutsutti tykönsä/ ja hänen kanssansa puheli.
24:26 Coska nyt caxi aijastaica culunut oli/ tuli Portius Festus sen Felixin sijan. Mutta Felix tachtoi Juttain mielen nouta/ ia ietti Paualin ielkins siteisin.
Koska nyt kaksi ajastaikaa kulunut oli/ tuli Portius Festus sen Felixin sijaan. Mutta Felix tahtoi juuttain mielen noutaa/ ja jätti Pawalin jälkeens siteisiin.

XXV. Lucu.

25:1 COska nyt Festus oli tullut Makundan/ colmanen peiuen perest yleswaelsi hen Jerusalemijn Cesariasta.
Koska nyt Festus oli tullut maakuntaan/ kolmannen päiwän perästä ylöswaelsi hän Jerusalemiin Kesareasta.
25:2 Nin tulit Ylimeiset Papit/ ia ne Ylimeiset Juttaista henen etens/ Paualita wastan/
Niin tulit ylimmäiset papit/ ja ne ylimmäiset juuttaista hänen eteensä/ Pawalia wastaan/
25:3 ia rucolit hende ia pysit henelde sosiota henen wastans/ ette hen cutzuttais henen Jerusalemijn.
ja rukoilit häntä ja pyysit häneltä suosiota hänen wastaansa/ että hän kutsuttais hänen Jerusalemiin.
25:4 Ja wäghyit hende tappaxens tielle. Nin Festus wastasi/ Ette Pauali piti hyuin ketkettemen Cesarias/ Ja ette hen tachtoi itze pian sinne waelta/
Ja wäijyit häntä tappaaksensa tiellä. Niin Festus wastasi/ Että Pawali piti hywin kätkettämän Kesareassa/ Ja että hän tahtoi itse pian sinne waeltaa.
25:5 Jotca sis teiden seasan (ma hen) woiwat sinne tulla/ ne ynne meiden cansan alastulcan/ Ja ios iotakin syte ombi tesse Miehes/ nin candacat henen pälens.
Jotka siis teidän seassan woiwat sinne tulla/ niin ynnä meidän kanssa alas tulkaan/ Ja jos jotakin syytä ompi tässä miehessä/ niin kantakaat hänen päällensä.
25:6 Coska hen sis oli heiden tykenens wipynyt enemen quin kymmenen peiue/ nin hen alaslexi Cesarean. Ja toisna peiuen hen istui Domiostolin päle/ ia keski Paualin edestoota.
Koska hän siis oli heidän tykönänsä wiipynyt enemmin kuin kymmenen

päiwää/ niin hän alas läksi Kesareaan. Ja toisena päiwänä hän istui tuomiotuolin päälle/ ja käski Pawalin edestuoda.
25:7 Quin hen nyt sinne tootijn/ nin ne Juttat edesastuit/ iotca olit Jerusalemista alastulleet/ ia edestoit monda ia swret wighat Paualita wastan/ ioita eiuet he woinet wahwista/
Kuin hän nyt sinne tuotiin/ niin ne juuttaat edesastuit/ jotka olit Jerusalemista alas tulleet/ ja edestoit monta ja suuret wihat Pawalia wastaan/ joita eiwät he woineet wahwistaa/
25:8 Sille ette Pauali wastasi edhestens/ ettei hen miten ole rickonut/ eikä Juttain Laki/ eikä Templin/ eikä Keisarin wastaan.
Sillä että Pawali wastasi edestänsä/ ettei hän mitään ole rikkonut/ eikä juuttain lakia/ eikä templiä/ eikä keisaria wastaan.
25:9 Nin Festus tachtoi Juttain mielen nouta/ wastasi Paualita ia sanoi/ Tadhocos ylesmenne Jerusalemin/ ia sielle neiste oikiudhella seiso minun edheseni.
Niin Festus tahtoi juuttain mielen noutaa/ wastasi Pawalia ja sanoi/ Tahdotkos ylös mennä Jerusalemiin/ ja siellä näistä oikeudella seisoa minun edessäni.
25:10 Mutta Pauali sanoi/ Mine seison Keisarin Oikiudhen edes/ ia sijne tule minua domitta/ Em mine ole Juttain ychten wärin tehnyt/ quin sine mös itze paramin tiedhet.
Mutta Pawali sanoi/ Minä seison keisarin oikeuden edessä/ ja siinä tulee minua tuomita/ En minä ole juuttain yhtään wäärin tehnyt/ kuin sinä myös itse paremmin tiedät.
25:11 Sille ios mine olen iongun wahingoittanut/ elike Hengeni rickonut/ nin em mine welte colemasta. Jos ei taas miten nijte ole/ ioista he minun päleni candauat/ nin eikengen taidha minua anda heiden käsijns/ Mine lycken minuni Keisarin ala.
Sillä jos minä olen jonkun wahingoittanut/ elikä henkeni rikkonut/ niin en minä wältä kuolemasta. Jos ei taas mitään niitä ole/ joista he minun päälleni kantawat/ niin eikenkään taida minua antaa heidän käsiinsä/ Minä lykkään minuni keisarin alle.
25:12 Nin Festus Radhia puhutteli ia wastasi/ Keisarin ala sine lyckesit sinus/ Keisarin tyge sinun mös pite menemen.
Niin Festus raatia puhutteli ja wastasi/ Keisarin alle sinä lykkäsit sinus/ Keisarin tykö sinun myös pitää menemän.
25:13 Mutta quin mutomat peiuet olit ioutuneet/ nin Kuningas Agrippa ia Bernice alastulit Cesarean teruettemen Festust.
Mutta kuin muutamat päiwät olit joutuneet/ niin kuningas Agrippa ja Bernice

alastulit Kesareaan terwehtimään Festusta.
25:14 Ja quin he sielle monda peiue wiwuyit/ nin Festus iutteli Paualin Asian Kuningalle ia sanoi/ Felix ietti Fangixi ydhen Miehen tesse ielkins/
Ja kuin he siellä monta päiwää wiiwyit/ niin Festus jutteli Pawalin asian kuninkaalle ja sanoi/ Felix jätti wangiksi yhden miehen tässä jälkeensä/

25:15 iosta quin mine Jerusalemis olin/ ne ylimeiset Papit/ ia wanhimat Juttaista ilmoitit minulle/ pytedhen Domiota hende wastan.
josta kuin minä Jerusalemissa olin/ ne ylimmäiset papit/ ja wanhimmat juuttaista ilmoitit minulle/ pyytäen tuomiota häntä wastaan.
25:16 Joille mine wastasin/ Ei ole se Romarein tapa/ ette Inhiminen ennen mestatan/ quin se/ ionga päle cannetan/ sapi henen Rijtaweliens henen siusansa seisoman/ ia saapi sijan wariella henens candeista.
Joille minä wastasin/ Ei ole se romarein tapa/ että ihminen ennen mestataan/ kuin se/ jonka päälle kannetaan/ saapi hänen riitaweljensä hänen siwussansa seisoman/ ja saapi sijan warjella hänens kanteista.
25:17 Senteden coska he sis tenne tulit/ ilman wipymet/ cochta toisna peiuen/ istuin mine Oikiun edesse/ ia keskin sen Miehen edestoota.
Sentähden koska he siis tänne tulit/ ilman wiipymät/ kohta toisena päiwänä/ istuin minä oikeuden edessä/ ja käskin sen miehen edestuoda.
25:18 Coska sis Candaijat edestulit/ eiuet he ychten Syte edestooneet/ ioista mine pahasti lwlin.
Koska siis kantajat edestulit/ eiwät he yhtään syytä edestuoneet/ joista minä pahasti luulin.
25:19 Mutta heille oli mutomat Kysymiset hende wastan heiden Taicouxistans/ ia ydhest coolludhesta Iesusesta/ Jonga Pauali todhisti eleuen.
Mutta hellä oli muutamat kysymiset häntä wastaan heidän taikouksistansa/ ja yhdestä kuolleesta Jesuksesta/ Jonka Pawali todisti eläwän.
25:20 Ja ette mine epeilin sijte Kysymisesta/ nin mine sanoin/ Jos hen tachtoi menne Jerusalemijn/ ia sielle neiste domitta.
Ja että minä epäilin siitä kysymisestä/ niin minä sanoin/ Jos hän tahtoi mennä Jerusalemiin/ ja siellä näistä tuomittaa.
25:21 Mutta quin Pauali lyckäsi asians Keisarin tundemisen ala/ nin mine annoin henen ketkette/ sihenasti ette mine leheteisin henen Keisarin tyge.
Mutta kuin Pawali lykkäsi asiansa keisarin tuntemisen alle/ niin minä annoin hänen kätkettää/ siihen asti että minä lähettäisin hänen keisarin tykö.
25:22 Nin sanoi Agrippa Festuselle/ Cwlisin mineki kernasti site Mieste. Nin hen sanoi/ Homena sine saat henen cwlla.
Niin sanoi Agrippa Festukselle/ Kuulisin minäkin kernaasti sitä miestä. Niin

hän sanoi/ Huomenna sinä saat hänen kuulla.
25:23 Ja toisna peiuen tuli Agrippa ia Bernice swren Pramin cansa/ ia sisellekeuit Radztupan/ Pämiesten ia Caupungin Ylimeisten cansa. Ja Pauali edestootin Festusen keskyn ielkin.
Ja toisena päiwänä tuli Agrippa ja Bernice suuren prameuden kanssa/ ja sisälle käwit raastupaan/ päämiesten ja kaupungin ylimmäisten kanssa. Ja Pawali edestuotiin Festuksen käskyn jälkeen.
25:24 Ja Festus sanoi/ Kuningas Agrippa ia caiki te Miehet/ iotca ynne tesse meiden cansan oletta/ Tesse te näet sen Miehen/ iosta caiki Juttain cocous ombi minua rucollut/ Jerusalemis ia mös täle hwtadhen/ Ettei henen tulisi enembi ele.
Ja Festus sanoi/ Kuningas Agrippa ja kaikki te miehet/ jotka tässä meidän kanssa olette/ Tässä te näet sen miehen/ josta kaikki juuttain kokous ompi minua rukoillut/ Jerusalemissa ja myös tälle huutaen/ ettei häne tulisi enempi elää.
25:25 Mutta mine leusin ettei hen miten paha tehnyt ollut/ iosta he' olis hengens rickonut.
Mutta minä löysin ettei hän mitään pahaa tehnyt ollut/ josta hän olisi henkensä rikkonut.
25:26 Waan ette hen itzens lyckesi Keisarin ala/ nin mine mös aiwoin henen sinne lehette. Josta ei ole minulla miteken wahua HErralle kirioitta. Senteden mine tootin henen teiden eten/ Ja enimitten sinun etes Kuningas Agrippa/ senpäle ette coska henen asians wisumasti olis tutkittu/ saisin iotakin kirioitamista.
Waan etteä hän itsensä lykkäsi keisarin alle/ niin minä myös aion hänen sinne lähettää. Josta ei ole minulla mitäkään wahwaa herralle kirjoittaa. Sentähden minä tuotin hänen teidän eteen/ Ja enimmiten sinun eteesi kuningas Agrippa/ senpäälle että koska hänen asiansa wisummasti olisi tutkittu/ saisin jotakin kirjoittamista.
25:27 Sille minun nädhexeni on se wärin lehette hende sidhottuna/ ia ei henen Sytens ilmoitta/ Josta henen pälense cannetan.
Sillä minun nähdäkseni on se wäärin lähettää häntä sidottuna/ ja ei hänen syytänsä ilmoittaa/ Josta hänen päällensä kannetaan.

XXVI. Lucu.

26:1 AGrippa sis sanoi Paualille/ Lupa ombi sinun puhua edestes. Nin wlosoijensi Pauali Kätens ia puhui edestens/
Agrippa siis sanoi Pawalille/ Lupa ompi sinun puhua edestäsi. Niin ulosojensi

Pawali kätensä ja puhui edestänsä.
26:2 Se ombi sangen minu' mieleheni/ racas Kuningas Agrippa/ Ette minun pite tenepene sinun edeses wastaman caikista nijste asioista ioista minun päleni Juttailda cannetan/
Se ompi sangen minun mieleeni/ rakas kuningas Agrippa/ Että minun pitää tänäpäiwänä sinun edessäsi wastaamaan kaikista niistä asioista joista minun päälleni juuttailta kannetaan/
26:3 Liatengi/ ette sine tiedhet caiki Tauat ia Juttain Kysymiset. Senteden mine rucolen sinua/ Ettes kerssiueiseste minua cwlisit.
Liiatenkin/ että sinä tiedät kaikki tawat ja juuttain kysymiset. Sentähden minä rukoilen sinua/ Ettäs kärsiwäisesti minua kuulisit.
26:4 Nin tieteuet tosin caiki Juttat minun Elemeni hamast Noorudhesta/ quin se on ollut alghusta temen Canssan seas Jerusalemis/
Niin tietäwät tosin kaikki juuttaat minun elämäni hamasta nuoruudesta/ kuin se on ollut alusta tämän kansan seassa Jerusalemissa/
26:5 iotca minun ennen ouat tundeneet/ ios he tadhoisit todhista. Sille mine olen ollut yxi Phariseus ioca on caikein couin Eriseura meiden Jumalanpalueluxes.
jotka minun ennen owat tunteneet/ jos he tahtoisit todistaa. Sillä minä olen ollut yksi phariseus joka on kaikkein kowin eriseura meidän jumalanpalweluksessa.
26:6 Ja nyt mine seison tesse Oikiude' edesse/ ia minu' päleni cannetan sijte toiuost sen Lupauxe' päle/ ioca Jumalalda on tapachtanut meiden Isille/
Ja nyt minä seison tässä oikeuden edessä/ ja minun päälleni kannetaan siitä toiwosta sen lupauksen päälle/ joka Jumalalta on tapahtunut meidän isille/
26:7 ioho'ga Toiuohon ne caxitoistakyme'de meiden Sukua toiuoit tuleuans/ paluelle' sitewarte' Jumalata öte ia peiue alinomaisest/ Teme' saman Toiuon tedhen cannetan minun päleni Juttailda/ racas Kuningas Agrippa.
johonka toiwoon ne kaksitoista kymmentä meidän sukua toiwoit tulewansa/ palwellen sitä warten Jumalata yötä ja päiwää alinomaisesti/ Tämän saman toiwon tähden kannetaan minun päälleni juuttailta/ rakas kuningas Agrippa.
26:8 Mixi se o'bi vskomatoin teiden tykenen/ Ette Jumala Colleita ylesnostapi?
Miksi se ompi uskomatoin teidän tykönän/ että Jumala kuolleita ylös nostaapi?
26:9 Ja mine tosin mös lwlin itzelleni/ palio tekeueni/ coska mine Iesusen Nazarenusen Nimen wastanseisoin/

Ja minä tosin myös luulin itselleni/ paljon tekewäni/ koska minä Jesuksen Nazarenuksen nimen wastaan seisoin/
26:10 Ninquin mine mös Jerusalemis tein/ ia mo'da Pyhe mine salpasin Tornijn/ ionga päle mine wallan saanut olin/ nijlde Ylimeisilde Papilda/ Ja coska he tapettijt/ autin mineki sijhen Domion.
Niinkuin minä myös Jerusalemissa tein/ ja monta pyhään minä salpasin torniin/ jonka päälle minä wallan saanut olit/ niiltä ylimmäisiltä papeilta/ Ja koska he tapettiin/ autin minäkin siihen tuomioon.
26:11 Ja iocaitzes Sinagogas wsein mine heite rangaisin/ ia waadhin heite pilcaman/ ia olin heiden wastans ylenpaltisesta cummittu/ Ja wainosin heite mös haman Wieraisin Caupungijn.
Ja jokaisessa synagogassa usein minä heitä rankaisin/ ja waadin heitä pilkkaamaan/ ja olin heidän wastaansa ylenpalttisesti kummittu (wimmattu)/ Ja wainosin heitä myös hamaan wieraisiin kaupunkiin.
26:12 Jonga syyn tedhen/ coska mine mös matkustin Damaskuun sen Ylimeisen Papin woimalla ia keskylle/
Jonka syyn tähden/ koska minä myös matkustin Damaskoon sen ylimmäisen papin woimalla ja käskyllä/
26:13 nin polipeiue' aican (Racas Kuningas) mine nein tielle/ ette yxi Kircaus Taiuahasta/ kirca'bi quin Auringoisen Paiste/ ymberiwalghaisi minun/ ia ne/ iotca minun cansani waelsit.
niin puolipäiwän aikaan (rakas kuningas) minä näin tiellä/ että yksi kirkkaus taiwaasta/ kirkkaampi kuin aurinkoisen paiste/ ympäri walkaisi minun/ ja ne/ jotka minun kanssani waelsit.
26:14 Coska me sis caiki mahan langesima/ cwlin mine änen puhuuan minulle Hebraican kielelle/ ia sanoi/ Saul/ Saul/ mixis minua Wainot? Töles sinun ombi Tutkanda wastan potkia.
Koska me siis kaikki maahan lankesimme/ kuulin minä äänen puhuwan minulla Hebraican kielellä/ ja sanoi/ Saul/ Saul/ miksi minua wainoat? Työläs sinun ompi tutkainta wastaan potkia.
26:15 Nin mine sanoin/ HERRA/ cucas olet? Hen sanoi/ Mine olen IesuS iota sine wainot.
Niin minä sanoin/ HERRA/ kukas olet? Hän sanoi/ Minä olen Jesus jota sinä wainoat.
26:16 Mutta nouse yles ia seiso ialghoillas/ Sille sitewarten mine ilmestuin sinulle/ ette mine asetan sinun Palueliaxi ia ninen Todhistaijaxi iotcas neit/ ia mös ninen quin mine wiele tadhon sinulle ilmoitta.
Mutta nouse ylös ja seiso jaloillasi/ Sillä sitä warten minä ilmestyin sinulle/ että minä asetan sinun palwelijaksi ja niiden todistajaksi jotkas näit/ ja myös

niiden kuin minä wielä tahdon sinulle ilmoittaa.
26:17 Ja tadho' sinun päste Canssalda ia Pacanoista/ ioinenga tyge mine nyt sinun leheten/
Ja tahdon sinun päästää kansalta ja pakanoista/ joidenka tykö minä nyt sinun lähetän/
26:18 heiden Silmiens auaman/ ette he heidens kie'neisit Pimeydhest walkeuden polehen/ ia Perkelen wallasta Jumalan tyge/ Ette he saisit Synnein andexiandamisen/ ia Perimisen ynne heiden cansans/ iotca pyhitetyd ouat vskon cautta minun peleni.
heidän silmiänsä awaamaan/ että he heidäns kääntäisit pimeydestä walkeuden puoleen/ ja perkeleen wallasta Jumalan tykö/ Että he saisit syntien anteeksiantamisen/ ja perimisen ynnä heidän kanssansa/ jotka pyhitetyt owat uskon kautta minun päälleni.
26:19 Nin sis (racas Kuningas Agrippa) em mine ollut Couacoruainen sen Taiualisen Näghyn wastan/
Niin siis (rakas kuningas Agrippa) en minä ollut kowakorwainen sen taiwaallisen näyn wastaan/
26:20 waan mine ilmoitin ensin nijlle/ iotca ouat Damaschus ia Jerusalemis/ ia caikes Judean Maakunnas/ ia Pacanoillen/ ette he Paranoxe' tekisit/ ia kiennuisit Jumalan polen/ ia tekisit Paranoxen keluolisia Töite.
waan minä ilmoitin ensin niille/ jotka owat Damaskossa ja Jerusalemissa/ ja kaikessa Judean maakunnassa/ ja pakanoillen/ että he parannuksen tekisit/ ja kääntyisit Jumalan puoleen/ ja tekisit parannuksen kelwollisia töitä.
26:21 Temen syyn tedhen ouat Juttat minun Kijniottanuet Templisse/ ia tadhoit minun mestata/
Tämän syyn tähden owat juuttaat minut kiinni ottaneet templissä/ ja tahdoit minun mestata/
26:22 Mutta Jumalan auun cautta olen holhottu ia seison wiele tenepene ia todhistan seke Wehille ette Swrille/ Ja en miten mwta sano quin Prophetat sanoneet ouat tuleuaxi/ ia Moses
Mutta Jumalan awun kautta olen holhottu ja seison wielä tänäpänä ja todistan sekä wähille etta suurille/ Ja en mitään muuta sano kuin prophetat sanoneet owat tulewaksi/ ja Moses.
26:23 Ette CHRISTUS piti kerssimen/ ia oleman se Ensimeinen Coolluten ylesnousemisesta/ ia iulghistaman Walkiutta Canssalle ia Pacanoille.
Että Kristus piti kärsimän/ ja olemaan se ensimmäinen kuolleitten ylösnousemisesta/ ja julkistamaan walkeutta kansalle ja pakanoille.
26:24 Coska hen nyt semmotoisen Wastauxen andoi/ sanoi Festus swrella änelle/ Pauali/ sine hulluttelet/ Se swri oppi hulluttapi sinua.

Koska hän nyt semmotoisen wastauksen antoi/ sanoi Festus suurella äänella/ Pawali/ sinä hulluttelet/ Se suuri oppi hulluttaapi sinua.
26:25 Nin Pauali sanoi/ em mine hulluta (racas Feste) waan totudhen ia toimen sanoia puhun.
Niin Pawali sanoi/ en minä hulluta (rakas Feste) waan totuuden ja toimen sanoja puhun.
26:26 Sille Kuningas näme kylle tietä/ ionga tykene mine mös rochkiasti puhun/ Sille mine lwlen henen caiki nämet tieteuen/ Sille ettei nämet olet tapachtanut salaisesta.
Sillä kuningas nämä kyllä tietää/ jonka tykönä minä myös rohkeasti puhun/ Sillä minä luulen hänen kaikki nämät tietäwän/ Sillä ettei nämät ole tapahtunut salaisesti.
26:27 Wskocos Kuningas Agrippa Prophetit? Mine tiedhen ettes vskot.
Uskookos kuningas Agrippa prophetat? Minä tiedän ettäs uskot.
26:28 Nin Agrippa sanoi Paualille/ Eipe palio pwttu ettet sine saata minua Christituxi. Nin Pauali sanoi/
Niin Agrippa sanoi Pawalille/ Eipä paljon puutu ettet sinä saata minua kristityksi. Niin Pawali sanoi/
26:29 Mine anoisin Jumalalda ettei se puuttusi eike wehe eike palio/ ettet waan sine/ mutta mös caiki iotca minua cwleuat tenepene/ tulisit sencaltaisexi/ quin mine olen/ paitzi neite Siteite.
Minä anoisin Jumalalta ettei se puuttuisi eikä wähän eikä paljon/ ettet waan sinä/ mutt myös kaikki jotka minua kuulewat tänäpänä/ tulisit senkaltaiseksi/ kuin minä olen/ paitsi näitä siteitä.
26:30 Ja quin hen nämet puhunut oli/ ylesnousi Kuningas/ ia se Manwa'hin ia Bernice/ ia iotca heiden cansans sielle istuit.
Ja kuin hän nämät puhunut oli/ ylös nousi kuningas/ ja se maanwanhin ja Bernice/ ja jotka heidän kanssansa siellä istuit.
26:31 Ja quin he poisweltit/ nin he puhuit keskenens sanoden/ Eipe teme Mies miten ole tehnyt/ quin Cooleman eli Siteet ansanut on.
Ja kuin he pois wältit/ niin he puhuit keskenänsä sanoen/ Eipä tämä mies mitään ole tehnyt/ kuin kuoleman eli siteet ansainnut on.
26:32 Nin sanoi Agrippa Festuselle/ Kylle teme Mies machtasijn pästettä/ ellei hen olisi Keisarin ala henens lykenyt
Niin sanoi Agrippa Festukselle/ Kyllä tämä mies mahtaisiin päästettää/ ellei hän olisi keisarin alle hänens lykännyt.

Apostolein Teghot/ quin on/ Se Toinen Cappale Pyhe' Lucan Euangeliumist
XXVII Lucu.

27:1 MUtta sijttequin nyt pätetty oli/ ette meiden piti Wallinmale puriectiman/ nin he annoit Paualin muidhen Fangein cansa ydhen Sadhanpämiehen haltun ioca Julius cutzuttyin/ sijte Keisarin Sotaiouckosta.
Mutta sitten kuin nyt päätetty oli/ että meidän piti Wallinmaalle purjehtimaan/ niin he annoit Pawalin muiden wankein kanssa yhden sadanpäämiehen haltuun joka Julius kutsuttiin/ siitä keisarin sotajoukosta.
27:2 Coska me sis astuima Adramitinan Hachten/ ia piti puriechtiman Asian ohitze/ laskima me maalda. Ja meiden ca'sam oli Aristarchus Macedonian mies Tessalonicasta/
Koska me siis astuimme Adramitinan haahteen/ ja piti purjehtiman Asian ohitse/ laskimme me maalta. Ja meidän kanssamme oli Aristarchus Makedonian mies Tessalonikasta/
27:3 ia tulima toisna peiuene Sidonin. Ja Julius hyuesti meni Paualin cansa/ ia salli henen menemen henen Ysteueins tyge/ ia heilde holhotta.
ja tulimme toisena päiwänä Sidoniin. Ja Julius hywästi meni Pawalin kanssa/ ja salli hänen menemän hänen ystäwäinsä työ/ ja heiltä holhottaa.
27:4 Ja quin me sielde laskima/ nin me puriectiama Cyprin Ohitzen/ Sille ette wastatulet olit/
Ja kuin me sieltä laskimme/ niin me purjehdimme Kyprin ohitse/ Sillä että wastatuulet olit/
27:5 Ja quin me sen Meren/ ioca ombi Cilician ia Pamphilian cohdalla/ ylitze puriectima/ ia tulima Myran/ ioca ombi Liciasa.
Ja kuin me sen meren/ joka ompi Kilikian ja Pamphilian kohdalla/ ylitse purjehdimme/ ja tulimme Myraan/ joka ompi Liciassa.
27:6 Ja sielle sai se Sadanpämies ydhe' Alexandrian Hahde' puriectiuan Wallinmaallen/ sihe' pani hen meite.
Ja siellä sai se sadanpäämies yhden Alexandrian haahden purjehtiwan Wallinmaalle/ siihen pani hän meitä.
27:7 Quin me nyt monda peiue hitahast puriechtima/ ia tuskalla szawuijme Gnidumin (wastatwlen tedhen) nin me puriechtima Cretan ala/ sen Caupungin tykene Salmone/
Kuin me nyt monta päiwää hitaasti purjehdimme/ ja tuskalla saawuimme Gnidumiin (wastatuulen tähden) niin me purjehdimme Kretan alle/ sen kaupungin tykönä Salmonen/
27:8 ia tuskalla sen ohitze tulima/ nin me tulima ychten Paickan/ ioca cutzutan Caunis satama/ ioca lesne oli site Caupungi Lasea.
ja tuskalla sen ohitse tulimme/ niin me tulimme yhteen paikkaan/ joka

kutsutaan kaunis satama/ joka läsnä oli sitä kaupunkia Lasea.
27:9 Coska nyt palio aica oli cwlunut/ ia puriectus retki io oli waralinen/ senteden ette he mös olit ylitze aian nelke kersineet/
Koska nyt paljon aikaa oli kulunut/ ja purjehdusretki jo oli waarallinen/ sentähden että he myös olit ylitse ajan nälkää kärsineet/
27:10 Neuuoi Pauali heite sanoden heille/ Armahat Miehet/ Mine näen ette puriectus retki tacto olla waralinen ia wahingholinen/ ei waiuoin Calun ia Hacdhen/ mutta mös meiden Henge'.
Neuwoi Pawali heitä sanoen heille/ Armaat miehet/ Minä näen että purjehdusretki tahtoo olla waarallinen ja wahingollinen/ ei waiwoin kalun ja haahden/ mutta myös meidän hengen.
27:11 Mutta se Sodhanpämies vskoi enemin Skipparin ia Styrmannin/ quin nijte iotka Paualilda sanottijn.
Mutta se sadanpäämies uskoi ennemmin kipparin ja styrmannin/ kuin niitä jotka Pawalilta sanottiin.
27:12 Ja quin ei ollut souelias Satama yli Taluen olla/ nin he enimitten langesit sihen Neuuon/ ette sielde piti laskeman/ ios he iollaki mooto olisit woineet tulla Phenician Taluimahan. Se satama ombi Cretas Lounatlenten ia Lodhepohian pein.
Ja kuin ei ollut sowelias satama yli talwen olla/ niin he enimmiten lankesit siihen neuwoon/ että sieltä piti laskeman/ jos he jollakin muotoa olisit woineet tulla Pheniciaan talwehtimaan. Se satama ompi Kretassa lounaaseen ja luodepohjaan päin.
27:13 Mutta quin Eteletwli rupesi puhaltaman/ ia lwlit heillens oleuan mötepereisen. Ja coska he lexit Assonista/ nin he puriectit Cretan ohitzen.
Mutta kuin etelätuuli rupesi puhaltamaan/ ja luulit heillänsä olewan myötäperäisen. Ja koska he läksit Assonista/ niin he purjehdit Kretan ohitsen.
27:14 Mutta ei cauuan sen ielken/ nousi tas nijte wastan yxi Twlispä/ ioca cutzutan Itepohia/
Mutta ei kauan sen jälkeen/ nousi taas niitä wastaan yksi tuulispäää/ joka kutsutaan itäpohja/
27:15 ia quin Haxi waldan otettin/ ia ei woinut Tulen tedhen oijetta/ nin me laskima sen cwlkeman Twlen haltun.
ja kuin haaksi waltaan otettiin/ ja ei woinut tuulen tähden oieta/ niin me laskimme sen kulkeman tuulen haltuun.
27:16 Ja me tulima ydhen Saren tyge/ ioca cutzutan Clauda/ nin me tuskalla woime saadha Wenhen sisellewete/ Coska se siselle oli otettu/ ia kiusasit Apuans/

Ja me tulimme yhden saaren tykö/ joka kutsutaan Clauda/ niin me tuskalla woimme saada weneen sisälle wetää/ Koska se sisälle oli otettu/ ja kiusasit apuansa/
27:17 ia sidhoit henen kijni Hachtehen/ pelieten/ etti henen pitenyt Carijn sattaman/ ia wlosheitit Estetusastian/ ia annoit nin culkia.
ja sidoit hänen kiinni haahteen/ peljäten/ että hänen pitänyt kariin saattaman/ ja ulos heitit estetysastian/ ja annoit niin kulkea.
27:18 Coska sis swri ilma pälekeui/ nin he toisna peiuen Calun wlosloidt.
Koska siis suuri ilma päälle käwi/ niin he toisena päiwän kalun ulos loit.
27:19 Ja colman peiuen me wlosheitime omilla käsille' Hahden Aseit.
Ja kolmen päiwän me ulos heitimmme omilla käsillä haahden aseet.
27:20 Mutta quin ei me monena peiuenä/ eikä auringoista/ eikä Techti nähnyet/ ia ei wehin Ilma meiden wasta' ollut/ nin io caiki meiden Elemen toiuous pois oli.
Mutta kuin ei me monenä päiwänä/ eikä aurinkoista/ eikä tähtiä nähneet/ ja ei wähin ilma meidän wastaan ollut/ niin jo kaikki meidän elämän toiwous pois oli.
27:21 Ja coska me cauuan aica olima sömete olleet/ nin Pauali ylesnousi heiden keskellens ia sanoi/ Armat Miehet/ se olis cohtulinen ollut/ ette te olisitta minua cwlleet/ ia ei Cretasta poislaskeneet/ ia saattanut meille temen caltaisen tuskan ia wahingon.
Ja koska me kauan aikaa olimme syömättä olleet/ niin Pawali ylösnousi heidän keskellänsä ja sanoi/ Armaat miehet/ se olisi kohtuullinen ollut/ että te olisitte minua kuulleet/ ja ei Kretasta pois laskeneet/ ja saattanut meille tämän kaltaisen tuskan ja wahingon.
27:22 Ja nytki mine neuuon teite/ olcatta hyues wskalluxes/ Sille ettei yxiken Hengi teiste huckan tule/ mutta waan Haxi.
Ja nytkin minä neuwon teitä/ olkaatte hywässä uskalluksessa/ Sillä ettei yksikään henki teistä hukkaan tule/ mutta waan haaksi.
27:23 Sille ette minun tykeneni tene öene seisoi Jumalan Engeli/ ionga oma mine olen/ ia iota mine paluelen/ ia sanoi/ Ele pelke Pauali/ Sinun pite Keisarin eten asetettaman.
Sillä että minun tykönäni tänä yönä seisoi Jumalan enkeli/ jonka oma minä olen/ ja jota minä palwelen/ ja sanoi/ Älä pelkää Pawali/ sinun pitää keisarin eteen asetettaman.
27:24 Ja catzos/ Jumala ombi sinulle lahioittanut ne caiki iotca sinun cansas puriectiuat.
Ja katsos/ Jumala ompi sinulle lahjoittanut ne kaikki jotka sinun kanssasi purjehtiwat.

27:25 Senteden armat Miehet/ olcat pelkemet/ Sille mine wskon Jumalan päle/ ette se nin tapachtupi quin minulle on sanottu.
Sentähden armaat miehet/ olkaat pelkäämät/ Sillä minä uskon Jumalan päälle/ että se niin tapahtuupi kuin minulle on sanottu.
27:26 Mutta ychten Looton meiden pite cwlkeman.
Mutta yhteen luotoon meidän pitää kulkeman.
27:27 Coska nyt neliestoistakymmenes öö päletuli/ ia me menime/ Adrian poliöön aicaan/ lwlit Haximiehet näkeuens iongun Makunnan.
Koska nyt neljästoistakymmenes yö päälle tuli/ ja me menimme/ Adriaan puoliyön aikaan/ luulit haaksimiehet näkewänsä jonkun maakunnan.
27:28 Ja he vlosheitit Lodhirihman/ ia leusit caxikymmende kyneret syuen/ Ja he tulit wehen paramin edes/ nin he taas wlosnackasit Lodhirihman/ ia leusit wisitoistakymmende kyneret syuen.
Ja he ulos heitit luotirihman/ ja löysit kaksikymmentä kyynärää sywän/ Ja he tulit wähän paremmin edessä/ niin he taas ulos nakkasit luotirihman/ ja löysit wiisitoista kymmentä kyynärät sywän.
27:29 Nin he pelkesit ette heiden piti louckaman iongun couan Carin päle/ Ja wlosheitit nelie Ankurita pereste Hachtia/ ia toiuoit peiuen coittauan.
Niin he pelkäsit että heidän piti loukkaaman jonkun kowan karin päälle/ Ja ulos heitit neljä ankkuria perästä haahtea/ ja toiwoit päiwän koittawan.
27:30 Mutta quin Haximiehet pysit paeta Hahdest/ nin he Wenhen meren lyckesit/ sille ionella/ ette he tadhoit Ankurita wloswiedhe Hadhen kieulast.
Mutta kuin haaksimiehet pyysit paeta haahdesta/ niin he wenheen meren lykkäsit/ sillä juonella/ että he tahdoit ankkurin ulos wiedä haahden keulasta.
27:31 Sanoi Pauali Sadhanpämiehelle/ ia Sotamiehille/ ellei nämet Hahdes pysy/ ette te swingan Hengene päste.
Sanoi Pawali sadanpäämiehelle/ ja sotamiehille/ ellei nämät haaahdessa pysy/ ette te suinkaan henkenne päästä.
27:32 Nin Sotamiehet hackasit Wenhen pestin pois/ ia annoit sen pudhota.
Niin sotamiehet hakkasit weneen pestin pois/ ja annoit sen pudota.
27:33 Ja quin peiue rupesi walkeneman/ nin Pauali heite caiki neuuoi/ ette heiden piti Roca ottaman/ sanoden/ Tenepene ombi neliestoistakymenes peiue/ ette te odhottaneet oletta ia söömet olluet/ ia ette miten ole ottaneet tygenne/
Ja kuin päiwä rupesi walkenemaan/ niin Pawali heitä kaikkia neuwoi/ että heidän piti ruokaa ottaman/ sanoen/ Tänäpänä ompi neljästoista kymmenes päiwä/ että te odottaneet olette ja syömättä olleet/ ja että mitään ole ottaneet tykönne/

27:34 Sen teden mine neuuon teite/ ette te otate roca tygen/ Sille se tule teiden terueydhexen/ Sille ettei ydhengen teiden päästen pidhe hiuscarua catoman.
Sen tähden minä neuwon teitä/ että te otatte ruokaa tykönne/ Sillä se tulee teidän terweydeksen/ Sillä ettei yhdenkään teidän päästän pidä hiuskarwa katoaman.
27:35 Ja coska hen oli sen sanonut/ otti hen Leiuen/ ia kijtti Jumala caikein nähden/ ia mursi/ ia rupeis sömen.
Ja koska hän oli sen sanonut/ otti hän leiwän/ ja kiitti Jumalaa kaikkein nähden/ ja mursi/ ja rupesi syömään.
27:36 Nin he caiki wircosit/ Ja rupeisit he mös sömen.
Niin he kaikki wirkosit/ Ja rupesit he myös syömään.
27:37 Mutta oli meite Hahdesa caiki ychten/ caxi sata seitzemen kymmende ia cwsi Henge.
Mutta oli meitä haahdessä kaikki yhteen/ kaksisataa seitsemän kymmentä ja kuusi henkeä.
27:38 Ja coska he olit rauitetud/ nin he keuiensit Hahden/ ia vlosheitit Nisut Meren.
Ja koska he olit rawitetut/ niin he käänsiwät haahden/ ja ulos heitit nisut mereen.
27:39 Coska nyt peiue oli/ eiuet he tundeneet maata. Mutta he astasit ydhen Lahden/ iossa oli yxi randa/ iohonga he aijatelit Hahden piti cwlkeman/ ios se olis madholinen.
Koska nhyt päiwä oli/ eiwät he tunteneet maata. Mutta he astasit (hawaitsit) yhden lahden/ jossa oli yksi ranta/ johonka he ajattelin haahden piti kulkemaan/ jos se olis mahdollinen.
27:40 Ja quin he Ankarit olit ylesottaneet/ lexit he Mereen/ ia ylespästit Styrin siteet/ Ja he asetit Puriehen twlehen/ ia annoit ioosta Randa codhen.
Ja kuin he ankkurit olit ylös ottaneet/ läksit he mereen/ ja ylös päästit styrin siteet/ Ja he asetit purjeen tuuleen/ ja annoit juosta rantaa kohden.
27:41 Ja coska me tulima ydhen Niemen tyge/ nin he Hahden louckasit/ ia Hahden kieula iei Carin päle lijckumat seisoman. Mutta castari wallalans tuli aaldoin wäest.
Ja koska me tulimme yhden niemen tykö/ niin he haahden loukkasit/ ja haahden keula jäi karin päälle liikkumatta seisomaan. Mutta kastari wallallansa tuli aaltoin wäestä.
27:42 Mutta Sotamiesten neuuo oli/ nijte Fangi tappaman/ ettei ios iocu wloswuidhen/ poiscarckaisi.
Mutta sotamiesten neuwo oli/ niitä wankia tappaman/ etti jos joku ulos

uiden/ pois karkaisi.
27:43 Mutta se Sadhanpämies tachtoi Paualin wapautta/ ia asetti heiden sijte Neuuosta. Ja keski ette ne quin wuidha taisit/ ensin anda heidens maan polen.
Mutta se sadanpäämies tahtoi Pawalin wapauttaa/ ja asetti heidän siitä neuwosta. Ja käski että ne kuin uida taisit/ ensin antaa heidäns maan puoleen.
27:44 Ja ne mwdh Laitain päle/ monicadhat Hahden cappaleilla. Ja nin tapachtui/ ette Jocainen Hengi teruene maalle tulit.
Ja ne muut laitain päälle/ monikahdat haahden kappaleilla. Ja niin tapahtui/ että jokainen henki terweenä maalle tulit.

XXVIII. Lucu.

28:1 IA coska me päsznyet olima/ Nin me tunsima ette se Loto cutzuttin Melite. Mutta se Canssa osotti meille ei wähinde cunniata.
Ja koska me päässeet olimme/ Niin me tunsimme että se luoto kutsuttiin Melite. Mutta se kansa osoitti meille ei wähintä kunniaa.
28:2 Sille he sytytit meille swren Tulen/ ia meite caiki wastanrupesit/ sen Sadhe cwron tedhen/ ioca meiden pälen tuli/ ia wilun tedhen.
Sillä he sytytit meille suuren tulen/ ja meitä kaikki wastaanrupesit/ sen sadekuuron tähden/ joka meidän päällen tuli/ ja wilun tähden.
28:3 Coska nyt Pauali cocosi ydhen coghon Risuija ia pani ne Tulen päle/ edesmateli yxi Kyykerme palaudhesta/ ia carckasi Paualin kätehen.
Koska nyt Pawali kokosi yhden kokoon risuja ja pani ne tulen päälle/ edesmateli yksi kyykäärme palaudesta/ ja karkasi Pawalin käteen.
28:4 Coska sis se Canssa näki sen Kermen rippuuan henen kädhesens/ nin he sanoit keskenens/ Caiketi on teme Inhiminen yxi Miehentappaija/ iota Costo ei salli elä/ waicka hen ombi Meren hädheste päsznut.
Koska siis se kansa näki sen käärmeen riippuwan hänen kädessänsä/ niin he sanoit keskenänsä/ Kaiketi on tämä ihminen yksi miehentappaja/ jota kosto ei salli elää/ waikka hän ompi meren hädästä päässyt.
28:5 Mutta hen pudhisti Kermen Tuleen/ ia ei hen miten kipua kersinyt.
Mutta hän pudisti käärmeen tuleen/ ja ei hän mitään kipua kärsinyt.
28:6 Mutta he odhotit henen Ylespaisuuan/ eli cochta mahanlangeuan/ ia coleuan. Ja quin he cauuan site odhotit/ ia neit ettei henen miten wahingota ollut/ nin he sait toisen mielen/ ia lwlit henen Jumalaxi.
Mutta he odotit hänen ylös paisuwan/ eli kohta maahan lankeawan/ ja kuolewan. Ja kuin he kauan sitä odotit/ ja näit ettei hänen mitään wahinkoa

ollut/ niin he sait toisen mielen/ ja luulit hänen jumalaksi.
28:7 Mutta sielde wähen matkan takan/ oli sille Lodhon pämiehelle/ Publius nimelde/ yxi Maancartano/ ioca meite wastanrupeis/ ia piti meite cunnialisesta Werassans colme peiue.
Mutta sieltä wähän matkan takaan/ oli sillä luodon päämiehellä/ Publius nimeltä/ yksi maankartano/ joka meitä wastaan rupeisi/ ja piti meitä kunniallisesti wieraissansa kolme päiwää.
28:8 Nin tapachtui ette sen Publiusen Ise sairasti Wilutauti ia Watzankipu. Jonga tyge Pauali sisellemeni/ ia rucoli/ ia pani Kädhens henen pälens/ ia paransi henen.
Niin tapahtui että sen Publiuksen isä sairasti wilutautia ja watsankipua. Jonka tykö Pawali sisälle meni/ ja rukoili/ ja pani kätensä hänen päällensä/ ja paransi hänen.
28:9 Coska se oli techty/ tulit mös mwdh iotca sairastit sijne Lodhossa/ ia parattijn.
Koska se oli tehty/ tulit myös muut jotka sairastit siina luodossa/ ja parattiin.
28:10 Ja ne mös teit meille swren Cunnian. Ja quin me sielde puriectima/ nin he euestit meite.
Ja ne myös teit meille suuren kunnian. Ja kuin me sieltä purjehdimme/ niin he ewästit meitä.
28:11 Mutta colmen Cwcaudhen pereste/ puriectima me matkaham Alexandrian Hahdesa/ ioca sen Lodhon tykene oli Talue pitenyt/ ionga Kiluen merki oli Castor * ia Pollux.
Mutta kolmen kuukauden perästä/ purjehdimme me matkahamme Alexandrian haahdessa/ joka sen luodon tykönä oli talwea pitänyt/ jonka kilwen merkki olli Kastor ja Pollux.
28:12 Ja quin me tulima Siracusaan/ olima me sielle colme peiue.
Ja kuin me tulimme Siracusaan/ olimme me siellä kolme päiwää.
28:13 Ja quin me sielde ymberipurectima/ ia tulima Rhegiumijn/ Ja ydhen peiuen ielkeen/ puhalsi Lounat twli/ nin ette me toisna peiuen tulima Puteolihin/
Ja kuin me sieltä ympäri purjehdimme/ ja tulimme Rhegiumiin/ Ja yhden päiwän jälkeen/ puhalsi ne lounatuuli/ niin että me toisena päiwänä tulimme Puteolihin.
28:14 Sielle me leusima Weliet/ ia meite rucoltijn oleman heiden tykenens seitzemen peiue/ ia nin me tulima Romihin.
Siellä me löysimme weljet/ ja meitä rukoiltiin olemaan heidän tykönänsä seitsemän päiwää/ ja niin me tulimme Romihin.

28:15 Ja coska sielde Weliet cwlit meiste/ nin he wloskeuit meite wastaan/ haman Appiforumijn/ ia Colmeenkrouwijn. Coska Pauali heite näki/ kijtti hen Jumalata/ ia sai wskalluxen.
Ja koska sieltä weljet kuulit meistä/ niin he uloskäwit meitä wastaan/ hamaan Appi forumiin/ ja kolmeen krouwiin. Koska Pawali heitä näki/ kiitti hän Jumalata/ ja sai uskalluksen.
28:16 Mutta quin me tulima Romijn nin se Sadhanpämies annoi Fangit Sodhanpämiehen haltun. Mutta Pauali sallittin oleman itzellens ydhen Sotamiehen cansa/ ioca heneste waarin otti.
Mutta kuin me tulimme Romiin niin se sadanpäämies antoi wangit sadanpäämiehen haltuun. Mutta Pawali sallittiin oleman itsellänsä yhden sotamiehen kanssa/ joka hänestä waarin otti.
28:17 Nin tapachtui colmanen peiuen ielken/ ette Pauali cokoncutzui ne ylimeiset Juttaista. Ja coska he cocontulit/ sanoi hen heille/ Te Miehet/ rackat Weliet/ waicka em mine ole miten tehnyt meiden Canssan wastaan/ eli Isedhen Sätyie wastan/ quitengi mine sidhottuna olen annettu Jerusalemista/ Romarein kesijn/
Niin tapahtui kolmannen päiwän jälkeen/ että Pawali kokoon kutsui ne ylimmäiset juuttaista. Ja koska he kokoon tulit/ sanoi hän heille/ Te miehet/ rakkaat weljet/ waikka en minä ole mitään tehnyt meidän kansan wastaan/ eli isien säätyjä wastaan/ kuitenkin minä sidottuna olen annettu Jerusalemista/ romarein käsiin/
28:18 Jotca coska he olit minun tutkineet/ tadhoit he minua pästä/ ettei he miten Hengen ricosta minust leuneet.
Koska nyt juuttaat sitä wastaan puhuit/ niin minun täytyi itseni lykätä keisarin alle/ Ei niin/ että minulla oli jotakin kantamista minun kansani päälle.
28:19 Coska nyt Juttat site wastanpuhuit/ nin minun teutyi itzeni lyketä Keisarin ala/ Ei nijn/ ette minulla oli iotakin candamist minun Canssani päle.
Koska nyt juuttaat sitä wastaan puhuit/ niin minun täytyi itseni lykätä keisarin alle/ Ei niin/ että minulla oli jotakin kantamista minun kansani päälle.
28:20 Senteden mine olen teite coconcutzunut/ ette mine saisin teitä nahdä/ ia puhutella/ Sille ette mine olen Israelin Toiuon tedhen telle Cahlella ymberisidhottu.
Sentähden minä olen teitä kokoon kutsunut/ että minä saisin teitä nähdä/ ja puhutella/ Sillä että minä olen Israelin toiwon tähden tällä kahleella ympäri sidottu.
28:21 Nin he sanoit henelle/ Eikä me ole Breui saaneet sinun polestas

Judeasta/ Eikä mös yxiken Welijste ole sielde tullut/ ia ilmottanut meille/ eli iotacuta Pahutta sinusta puhunut.
Niin he sanoit hänelle/ Eikä me ole breiwia saaneet sinun puolestasi Judeasta/ Eikä myös yksikään weljistä ole sieltä tullut/ ilmoittanut meille/ eli jotakuta pahuutta sinusta puhunut.
28:22 Quitengi me tadhome sinulda cwlla mites edessespidhet/ Sille teste Seurasta ombi meille kylle tietteue/ ette iocapaicas site wastanpuhutan.
Kuitenkin me tahdomme sinulta kuulla mitä edessäsi pidät/ Sillä tästä seurasta ompi meille kyllä tiettäwä/ etta joka paikassa sitä wastaan puhutaan.
28:23 Ja quin he olit henelle yden peiuen märenyt/ nin monda tulit henen tygens Maiahan/ Joille hen wlostoimitti ia todhisti Jumalan Waldakunda/ ia opetti heille Iesusta Mosesen Laista ia Prophetista homenesta haman Echtoon asti.
Ja kuin he olit hänelle yhden päiwän määränneet/ niin monta tulit hänen tykönsä majaan/ Joille hän ulos toimitti ja todisti Jumalan waltakuntaa/ ja opetti heille Jesusta Moseksen laista ja prophetista huomenesta hamaan ehtoon asti.
28:24 Ja mutomat wskoit ne iota hen sanoi/ Mutta monicachta eiuet wskoneet.
Ja muutamat uskoit ne jota hän sanoi/ Mutta monikahta eiwät uskoneet.
28:25 Mutta quin he olit keskenens rijtaiset/ menit he matkans/ quin Pauali oli ydhen sanan sanonut/ Se pyhe Hengi ombi oikein sanonut meiden Isillen Esaian Prophetan cautta/ sanoden/
Mutta kuin he olit keskenänsä riitaiset/ menit he matkaansa/ kuin Pawali oli yhden sanan sanonut/ Se Pyhä Henki ompi oikein sanonut meidän isillen Esaian prophetan kautta/ sanoen/
28:26 Mene Temen Canssan tyge ia sano/ Coruillan pite teiden cwleman/ ia ei ymmertämen/ ia Silmillen teiden pite näkemen/ ia ei tundeman.
Mene tämän kansan tykö ja sano/ Korwillan pitää teidän kuuleman/ ja ei ymmärtämän/ ja silmillän teidän pitää näkemän/ ja ei tunteman.
28:27 Sille ette temen Canssan sydhen ombi couettu/ ia he cwleuat raskasti coruillans/ ia wmbenpanit Silmensä. Senpäle/ ettei he coskan näkisi Silmillens ia cwlisi Coruillans/ ia ymmerdheisi Sydhemellensä/ ia heitens kiendeisit/ ette mine heite autaisin.
Sillä että tämän kansan sydän ompi kowettu/ ja he kuulewat raskaasti korwillansa/ ja umpeen panit silmänsä. Sen päälle/ ettei he koskaan näkisi silmillänsä ja kuulisi korwillansa/ ja ymmärtäisi sydämellansä/ ja heitäns kääntäisit/ että minä heitä auttaisin.

28:28 Nin se olcon nyt teille tietteuexi/ Ette teme Jumalan Autuus ombi Pacanoille lehetetty/ Ja he sen cwleuat.
Niin olkoon nyt teille tiettäwäksi/ Että tämä Jumalan autuus ompi pakanoille lähetetty/ Ja he sen kuulewat.
28:29 Ja quin hen neite oli puhunut/ nin Juttat poislexit henen tykeense/ ia pidhit keskenens palio Kysymisi.
Ja kuin hän näitä oli puhunut/ niin juuttaat pois läksit hänen tyköänsä/ ja pidit keskenänsä paljon kysymisiä.
28:30 Mutta Pauali sis oli coco caxi aiastaica sijnä palcahoones ia wastanrupesi caikia iotca henen tygens siselletulit/
Mutta Pawali siis oli koko kaksi ajastaikaa siinä palkkahuoneessa ja wastaan rupesi kaikkia jotka hänen tykönsä sisälle tulit/
28:31 Ja sarnasi Jumalan Waldakunda/ ia opetti HERRAST Iesusesta/ caikelle wskaluxella ia eikengen hende kiellut.
Ja saarnasi Jumalan waltakuntaa/ ja opetti HERRAST Jesuksesta/ kaikella uskalluksella ja ei kenkään häntä kieltänyt.

** Caxoisen lippo) Ne caxoiset cutzuttin Pacanoilda Castor ia Pollux ia pidhit ne puriechtiuaisten ia Hachximiesten Jumalana. Ja ouat ne Meren Köpelit/ iotca toisinans Laiuain Kieulas öelle näkyuet/ ninquin caxi syngiesti palauata Kyntilete/ Waan nyt yxi Tecti Taiuahas Caxoisexi cutzutan.*
Loppu Apostolein Teghoista.

Se Pyhen Paualin Epistola Romarein tyge

Alcupuhe P. Paualin epistolan päle Romarein tyge. TEme epistola ombi se oikea Päcappale Wdhesta Testamentist/ ia se caikein selkein Euangelium. Joca sangen keluolinen olis/ ettei waan iocainen Christittu Inhiminen site taidhaisi wlcoa sana sanasta/ Mutta mös iocapeiue site harioitais/ ninquin Sielun iocapeiuest Leipe. Sille ei se taita coskan teudhelisesta eli cochtulisesta luetta taica pidheldä. Ja iota enemin se pidhellen/ sen caunimaxi hen tule. Senteden on nyt teme Alcupuhe techty/ iolla walmistetan ninquin yxi Oui tehen Lehetuskirian/ ette hen site paramin ymmerteisin. Sille ette tehenasti hen on monilla Toimituxilla pimitetty/ ioca quitengi on itzestens yxi walkia ia kircas Paiste/ ioca caiken Ramatun woipi kylle yleswalghaista ia selitte. Ensin/ tule meiden se Puhe ymmertä/ ia tietä/ Mite P. Pauali aijattele neinen sanain cansa/ Laki/ Syndi/ Armo Usko/ Wanhurskaus/ Liha/ Hengi/ ia muita sencaltaisita/ Mwtoin ei ole teste miten hyue/ ioca täte lukepi. Se sana/ Laki/ ei se pidhe tesse nin ymmerttämen quin iocu tadhois sen cansa ymmertä iongun Opetuxen/ mite Inhimisen pite tekemen eli iettemen. Ninquin tapachtu Mailmaisen Lain cansa/ cussa Laki Töidhen cansa teutetän/ echkei se Sydhemeste kieuisi/ Mutta Jumala domitze sydhemen pohian ielkijn. Senteden mös henen Lakins tachtopi Sydhemen pohian/ Ja ei tydhy Töihin/ Mutta pikimin laitta ne Töedh/ iotca ei sydhemeste tehde/ ninquin Ulconcullasus ia Waleh. Jonga syyn tedhen caiki Inhimiset cutzuttan Walechteliat Ps. 116. Sille ettei yxiken Inhiminen pidhe eikä

taidha pite Jumalan Laki Sydhemens pohiasta/ mutta iocainen Inhiminen leutepi itzesens cangiudhen sihen quin hyue on/ ia ylenmielisudhen/ Ja himon sihen quin paha on. Cussa nyt ei ole wapa halu sihen quin hyue on/ sielle ei mös ole Sydhemen pohia Jumalan Lakijn. Ja senteden ombi sielle wissisti Syndi ia Jumalan mielen rickotus/ ehke quinga cunnialinen eleme ia hyuet Töedh wlconaisesta kijldeuet. Site P. Pauali päätte toises Lugusa/ ette Juttat ouat caiki syndiset/ ia sano/ Ette ne waiwoin/ iotca Lain teutteuet/ ouat wanhurskat Jumalan edes/ Ja tactopi sen cansa/ Ettei yxiken Laki teute Töiden cansa/ Mutta hen sanopi paramin heille/ Sine opetat/ Ettei hoori pidhe techtemen/ Ja sine itze teet hooria. Item/ ioissa sine toista domitzet/ nijse sine itzes domitzet/ coskas site sama teet quin sine domitzet/ Ninquin he' tadhois sano/ Kylle sine hyuesti ia caunista wlconaisesta olet Lain töise ia domitzet nijte iotca ei nin ele/ Ja sine tiedhet opetta iocamieste. Sine näet raiskan toisen silmese Mutta Malca et sine astaitze omas Silmeses. Sille echke sine wlconaisesta pidhet Lain Töille pelghon tedhen/ ettei sine nudhelaisi/ Eli palcan tedhen/ iotas sen edeste toiuot/ Nin sine nyt nämet caiki teet ylenmieles ia ilman rackautta Lain polen/ ia mös swrella pacolla/ waiwalla ia watimisella/ Ja sine kernasti toisin tekisit/ ellei Laki olisi. Josta sis nyt ilmesty/ ette sine olet Lain wihamies sydhemestes. Mike sis se on/ ette sine kielet mwita warghastamasta/ Coskas itze warghas olet Sydhemeste/ ia sen kernasti tekisit wlconaisesta töilles/ ios sine tochtisit? Ninquin ei mös cauuan semmotoinen wlcoinen Töö nijse wlconkullatuisa sala pysy/ ennen quin se Töille wlospuchke. Nin sine sis opetat muita ia et itzes opetta. Ja eipes itze ole coskan Laki oikein ymmertänyt. Ja Laki mös lise syndie/ ninquin P. Pauali sano. V. Lugusa. Senteden/ ette Inhiminen tule waiwoin Lain cautta sen wiholisexi/ iota enemen Laki henelde site waati/ iota ei ensingen Inhiminen woi tehdhä. Senteden hen sanopi vij. Lugussa. Laki on Hengelinen. Mike se on? Jos Laki olis rumilinen/ nin hen kylle töille teuteteisijn/ Mutta ette hen on Hengelinen/ eikengen hende taidha teuttä/ ellei caiki mites teet/ sydhemen pohiasta wloskieu. Mutta sencaltaista Sydhe'de eikengen anna/ waan ainoa Jumalan Hengi/ se Inhimiset saattapi Lain caltaisexi/ ette he' Sydhemestens Himon saa Lain polen/ Ja sijtte caiki teke/ ei pelghosta eike pacosta/ waan wapasta sydhemeste. Nin on nyt telle taualla Laki Hengelinen/ sijnä/ ette hen tachtopi sencaltaisella Hengeliselle sydhemelle racastetta ia teutettä/ ia waati ychte sencaltaista Henge. Cussa ei hen ole sydhemes/ sielle on syndi/ Ylenmielisys/ Waino/ ia wiha Laki wastoin/ Joca quitengi hyue/ oikia/ ia pyhe on. Nin totuta nyt sinus tehen Puhein/ Ette sijnä on palio weli/ Tehdhä Lain töite/ ia Laki teutte. Lain töödh ouat caiki ne/ iotca Inhiminen teke/ eli Laista tehdhä taita henen omasta wapasta ehdostans/ ia omasta woimastans. Waan nincauuan quin ylenmielisus ia packo on sydhemes Lain polen sencaltaisten töiden cansa/ nin caiki sencaltaiset töödh ouat cadhotetudh/ ia ei mihingen keluoliset. Site pyhe Pauali aijattele iij. Lugussa/ Coska hen sano/ Ei yxiken Inhimine' tule wanhurskaxi Lain töidhen cautta Jumalan edes. Testes nyt kylle näet/ Ettei se mwta ole quin wiettelys/ iota mwtomat opetauat/ ette Inhimisen pite itzens walmistaman omilla töillens Armon sadhaxens. Quinga se taita itzens töille walmista sihen quin hyue on/ ioca ei ychten hyue töte tee/ mwtoin quin pacolla ia ylenmielens? Quinga se Töö taita Jumalan Keluata/ ioca yle'mielisesta ia cangiasta Sydhemeste tehdhen? Mutta Laki teuttä/ ombi lustin ia rackaudhen cansa tähdä Lain töite/ ia ele hyuesti ia cunnialisesta/ ia wapana ilma' Lain watimat/ ninquin ei ychten Laki/ taica rangaistusta olisi. Mutta sencaltaisen lustin ia rackaudhen/ andapi pyhe He'gi sydhemehen/ ninquin hen sano Widhenes Lugusa. Mutta ei anneta Hengi waan ainostas vskosa/ vskon lepitze

ia cautta/ Iesusen Christusen päle. Ninquin hen sano. j. Lugusa. Nin ei vsko tule/ mutta ainoastans Jumalan sanan taica Euangelium cautta/ ioca Christusen sarnapi/ quinga he' Jumala' Poica/ ia Inhiminen/ coollut ia ylesnosnut meiden tedhe'/ ninquin hen. iij. iiij. Ja x. Lugusa/ sanopi. Teste sis tule/ Ette ainoa vsko tekepi Inhimisen wanhurskaxi/ ia Lain teuttä. Sille hen cansans toopi Hengen Christusen ansiosta. Mutta tekepi Inhimisen lustilisexi/ ia wapa mielisexi/ ninquin Laki waatipi. Nin sis edestuleuat hyuet Töödh mielellens wskosta. Site hen colmanesa lugusa aiattele/ siittequin hen Lain Töödh hylienyt oli/ ette se nin cwlu/ quin hen tadhois Lain Töödh caiki mahanlaske Uskon cautta. Ei (ma hen) waan me yleskorghotam Lain vskon cautta/ se on/ Me teutemma Lain/ vskon lepitze. Syndi cutzutan Ramatus/ ei waan se wlconainen Töö eli Teco/ mutta mös caiki se/ quin wetä ia kiende sen wlconaisen Töön polen/ Quin on/ Sydhemen pohia/ caikein woimain cansa/ nin ettei yxiken wlconainen Töö/ taidha pahaxi luetta/ eikä Synnixi cutzutta/ ellei hen kieu Sydhemen pohiasta. Ja Ramattu hen catzo erinomaisesta Sydhemen pein/ ia iurehen/ ia caikein Syndien alcuhun/ quin on Epevsko Sydhemen pohias. Nin ette quin Usko ainoasta Wanhurskautta/ ia saapi Hengen ia lustin wlkonaisijn hywijn Töihin/ Nin epeusko mös ainoa syndeteke/ ia yleskihoitta Lihan/ ia andapi Himon wlconaisijn pahointöihin/ Ninquin Adamin ia Euan tapachtui Paradisis/ Gene. 4. Lugusa. Teste sis tule/ Ette Christus waan epeuskon luke synnixi/ Joh. 16. Lugusa/ Coska hen sano/ Hengi pite rangaitzeman Mailma synnin tedhen/ Sille ettei he vskoneet minun päleni. Senteden sis ennenquin hywet eli pahat Töödh tapachtauat/ nin pite ennen oleman Sydhemes taicka Usko eli Epeusko/ ninquin hywe eli paha hedhelme/ Ninquin yxi iuri/ nesi/ ia päwoima caikijn syndihin. Joca mös senteden Ramatuisa cutzutan Kermen pääxi/ ia sen Wanhan Lohikermen pääxi ionga se Waimon Siemen eli Sikie/ quin on CHRISTUS serckemen pite/ Ninquin Adamille luuattu oli. ARmo ia Lahia nein eroitetaan. ARMO se on oikein Jumalan sosio ia lembi/ ionga hen itzesens meille pite/ iosta hen itze walmis on meihin andamahan Christusen/ ia henen Hengens Lahijoinens/ ninquin v. Lugusa carskista wlostoimitetan coska hen sano/ Armo ia Lahia Christuses etc. Waicka nyt Lahia ia Hengi lisende meisse peiue peiuelde/ ia eiuet ole wiele nin teudheliset/ Ettei wiele paha himo ia syndi ieuet meihin alalens/ ia Henge wastan sotiuat ninquin hen sano vij. Lugusa/ ia Galaterin v. Lugusa/ Ja ninquin Gene. Iij. sanottu on/ Ette yxi Rijta pite oleman Waimon Siemenen ia Kermen Siemenen wälille/ Nin Armo quitengi nin palio matkan saatta ia tekepi/ Ette me Jumalan edes caikeni wanhurskaxi lueta'me. Sille ei henen Armonsa itzens eroita eikä haijota ninquin Lahiat tekeuet/ waan se ottapi meite caikeni Jumalan sosiohon Christusen tedhen/ ioca meiden Edestwastaija Souittaija ia Wälimies ombi/ ia mös senteden/ ette ne Lahiat ouat meisse io alcanut Nein sine nyt ymmerdhet sen vij. lughun/ cussa pyhe Pauali wiele itzehenens Synnisexi laitta. Ja quite'gin he' sijnä viij. Lugusa sano/ Ettei nijsse iotca ouat Christusesa ole miten Domittapa. Waan sen Lihan tedhen/ ioca ei wiele ole mielese coletettu/ me olema wiele syndiset/ Mutta ette me vskoma Christusen päle/ ia meille on Henge' Wtiset/ nin Jumala o'bi meille nin lepoh ia armoline'/ ettei hen semmotoista syndie Domitze eike tottele/ Mutta tachto tehdä meiden cansan Uskon ielkin Christusen päle/ Sihenasti quin Syndi pänens coletetan. Usko ei ole iocu Inhimilinen tapa/ lwlo eli Wni/ ionga mwtomat Uskon edest piteuet. Ja quin he näkeuet/ ettei ychten Elemen paranosta/ eikä hyuet töödh Usko noudha/ ia quitengi palio Uskosta cwleuat/ nin he langeuat sihen Exytyxen/ Ette he sanouat/ ei kylle ole Uskosa/ pite Inhimisen tekemen Töitäki/ ios hen tachto wapaxi ia autuaxi tulla/ Sijte se tulepi/ coska he cwleuat Euangelium/ nin he rupeuat tekemen

omasta woimastans ydhen aijatoxen syndemesens/ ioca sano/ Mine Uskon/ Sen he sijtte piteuet oikean Uskon edest. Mutta nin quin se on yxi Inhimilinen Teco ia aijatos/ nin ei se taidha sydhendä kiendä eli mwtta/ iohongan hywuyteen/ Senteden ei sijte mös ychten Elemen paranusta seura. Mutta Usko se on yxi Jumalan teco ia waicotus meisse/ ioca meite muutta/ ia wastudhest synnytte Jumalasta. Joh j. Lugussa. Ja cooletta sen Wanhan Adamin/ ia tekepi meite caikenni toisixi Inhimisixi sydhemeste/ mieleste/ ia taidhoista/ ia hene' ca'sans ombi se pyhe Hengi. Hen on yxi eleue/ wäkeue/ wirckuua/ tekeue/ ia ialo cappale. Nin ettei hen ikene's taida olla hyue tekemet/ Eikä hen mös kysy/ ios hyui Töite pite techteme'. Mutta ennenquin iocu site kysy/ ombi hen sen io tehnyt/ ia on aina tegholla. Mutta ioca ei sencaltaista Töte teghe/ se on yxi Uskotoin Inhiminen/ ia käsittele ia etzi Usko ymberille's/ ia hyui Töite/ Ja ei tiedhä cumbacan mikä Usko eli hyuet Töödh ouat. Usko ombi yxi eleue ia wahwa Toiuous Jumalan Armoin tyge/ nin wissi/ quin iocu sen edest Tuhanen kerta coolis. Ja sencaltainen vskallus Jumalan Armon päle/ ia tundemus tekepi Inhimisen iloisaxi/ rochkiaxi ia lustilisexi Jumalan ia caiken loondocappalein polen/ ionga pyhe Hengi teke vskosa. Sijte tule Inhiminen ilman waatimata/ walmixi ia iloisaxi tekemen caikille hyue/ iocaista paluelemaan/ caikinaista kerssimeen Jumalan mielen ielkin ia kijtoxexi ioca henelle semmotoisen Armon andanut on. Nin ettei kengen taidha hyui Töite eroita vskosta/ ia iuri nin tölest/ quin palaus ia paiste/ ei taita Tulesta eroitetta. Senteden carta itzes omasta wärestä aijatuxestas/ ia turhista kieleuiste/ iotca heidens tekeuet ylenwijsaaxi domitzeman vskosta/ ia hyuiste töiste/ ia ouat quitengi caikein tyhmimet Tompelit. Rucole Jumalata/ ette hen waicutais sinussa vskon/ mwtoin sine kylle ieet ilman Uskota ijancaikisesta/ sine madhat hakia ia tehdhä/ mites tahdhot ia taidhat. Wanhurskaus ombi nyt sencaltainen Usko/ Ja cutzutan Jumalan Wanhurskaus/ eli se/ quin Jumalan edes kelpa/ Sille ette Jumala sen anda/ ia luke sen Wanhurskaudhexi Christusen meiden Wälimiehen tedhen/ ia saattapi Inhimisen andaman sen quin cungi tule. Sille ette Uskon cautta Inhiminen tule wapaxi synniste/ ia saapi Halun Jumalan keskyn tyge/ sen cansa hen andapi Jumalan cunniansa/ ia maxa henelle mite hen on hene' welca. Mutta Inhimisi hen mielellens paluele/ sille quin hen taita/ ia maxa sille iocaitzelle. Ei meiden Loondo eli oma Echto/ eikä meiden Woima taidha sencaltaista Wanhurskautta matkan saatta. Sille ette ninquin ei yxiken taidha Usko itzellens anda/ nin ei taidha mös kengen itze Usko poisotta. Quingasta hen sis tachto iongun pienimen Synnin poisota? Senteden on caiki wlcokullasus wäre/ ia Syndi/ mite ilman vskota eli epeuskos tapachtu. Ro xiiij. se kijlteken quin hen parahin woi. Liha ia Hengi ei pidhe tesse nin ymmerämen/ ette Liha on waiwoin haureus mailmas/ ia Hengi/ waiwoin se/ quin siselle Sydhemes waickutta. Waan Lihan Pauali cutzu/ ninquin Christus Joan. iij. caiki se quin Lihasta syndynyt on/ coco Inhiminen Sielun ia Rumin cansa/ toimens ia caiken taidhons cansa/ Sille ette caiki nämet Lihan ielken toimittauat. Nin ette sineki kylle madhat cutzua sen Lihalisexi/ ioca ilman Armota corckeista Hengelisiste Asioista palio puhu ia opetta. Ninquin sine kylle ymmerte madhat Lihan tegoista/ iotca Pauali ylesluettele Gal. v. lugussa Cussa hen mös Eriseurat ia Catehudhen cutzu Lihan teghoxi. Ja Ro. viij. hen sano Ette Laki se on heickoxi techty Lihan tedhen. Quin ei wan ole Haureudhen tedhen/ mutta mös caikein Syndein/ ia enimitten Epeuskon tedhen sanottu/ Joca se caikein Hengelisin Syndi on. Wastoinpein/ Hengelisexi Inhimisexi se cutzuttan/ ioca caiki Asiat toimitta Hengen ielkin/ waicka hen wlconaisten Asiain cansa menons pite. Ninquin Christus coska hen Opetuslastens Jalat pesi/ ia Petari coska hen Wenhen wei/ ia Cala pysi. Nin ette Liha on se Inhiminen/ ioca siselde ia wlcoa elepi ia

waickuttapi/ ia toimitta site/ quin Rumin ia aijalisen Elemen tarpexi tule. Hengi on se Inhiminen/ ioca siselde ia wlcoa elepi ia waickuttapi site/ quin Hengen ia sen tuleuan Elemen tarpexi tule. Paitzi sencaltaisen ymmerdoxen neiste Sanoista/ quin tehenasti ouat tulkittut/ et sine ikenens ymmerdhä täte Lehetuskiria/ eli iotacuta Kiria sijte pyheste Ramatusta. Senteden ota sis waari caikista opettaista/ iotca nämet sanat toisin wendeuet/ olis se cucaikenens tadhois/ waicka Jeronimus/ Augustinus/ Ambrosius/ Origenes/ eli iocu heiden caltaisens/ ia wiele heite ialombi. Nyt me tahdhoma tehen Lehetuskirian ruueta. ETte Oikean Sarnaijan tule/ ensiste Laitta ia Syndisexi osotta Jumalan Lain ilmoituxen cautta/ caiki se quin ilman Henget ia Uskota Christusen päle eleten/ Jonga cansa Inhiminen wedheten itzens tundeman/ se on/ henen oman heickodhens ia waiuans/ ia tule sijtte Neurexi ia halaia Apua. Nin teke mös Pyhe Pauali tesse/ rupepi Ensimeises Lugussa laittaman Epeusko/ ia nijte swri Syndiä/ iotca ouat iulkisesta/ Ninquin Pacaniden synnit olit/ ia wiele nyt monen muun ouat/ iotca ilman Jumalan Armota eleuet. Ja sano/ Jumalan wiha ilmestui Taiuahast Euangeliumin cautta/ caikein Inhimistein ylitze/ heiden Jumalattoman ia Häpielisen menonsa tedhen/ Sille echke he tietens tieteuet/ ia iocapeiue edestens leuteuet/ ette yxi Jumala on/ Nin Loondo ombi quitengi itzestens nin paha paitzi Armon/ ettei hen eikä Kijtä eikä cunnioita hende/ Mutta soghaitze itzens/ ia lackamat langepi pahembaan menon/ sihenasti quin hen ioutu Epeiumalan palueluxeen/ ia Myckijn Syndijn/ ia caikijn Wicoin/ ia wiele semmengi iette sencaltaiset ilman laittamata muissa. Toisesa Lugussa/ leuitte hen mös semmotoisen Laitoxen leuiemelle wlos ninen päle iotca wlconaisesta hurskaxi kijlteuet/ ia quitengi sala tekeuet/ Sencaltaiset quin Juttat olit/ ia wiele nyt caiki wlconcullatut ouat/ iotca ilman lustita ia rackaudhet ele tachtouat/ Mutta Sydhemeste he ouat Jumalan Lain wiholiset/ ia quitengi walmit ouat muita Domitzeman/ ninquin caikein Wlconcullattudhen tapa on/ Ette he itzens piteuet caunnissa ia puhdassa/ Ja quitengi ouat teunens Ahnautta/ Catehutta/ Coreutta ia caike Pahutta/ Matt. 23. Ne ouat ne samat/ iotca Jumalan Laupiuden ylencatzouat/ Ne iuri ouat ne samat/ iotca Jumalan Laupiudhen ia Armon ylencatzouat/ Ja cocouat Jumalan wihan pälense/ heiden Sydhemens cowudhen tedhen. Nin ette Pauali quin yxi ialo Lain wlostoimittaija/ eiketeken iäte ilman Synnite/ Mutta ilmoitta Jumalan wihan caikille nijlle iotca heiden omasta Loonnostans/ eli omasta Woimastans tachtouat pite hyue Elemete/ Ja ei iäte heite paramaxi oleman/ quin ne iulki Synniset. Ja/ hen sano Ette he ouat Couasydhemelliset ia paranemattomat. Colmannesa Lugussa tekepi hen ne molomat ydhen caltaisexi/ ia sano/ Ette se yxi ombi ninquin toinengi/ Caiki syndiset Jumalan edes/ paitzi sen/ ette Juttailla oli Jumalan Sana/ Waicka ei monda nijste sen päle vskoneet. Quitengin ei ole senteden Jumalan Totuus ia Wacuus catonut. Ja sijte hen edeswäte sen puhen Psal. lj. tähen/ Ette Jumala ombi waca Sanasans. Sitelehin hen taas tulepi sen tyge/ ia osotta mös Ramatun cautta/ Ette he caiki ouat syndiset/ ia ettei kengen Lain töidhen cautta tule wanhurskaxi/ Mutta Laki on annettu/ ette Inhimisen pite Synnins tundeman. Senielken hen rupe/ ia Opetta sen oikean Tien/ Quinga Inhiminen tule Autuaxi ia wapaxi/ ia sano/ He ouat caiki Synniset/ ia ei taidha kerskata Jumalan edes/ mutta heiden pite ilman oma Ansiotta Wanhurskaxi tuleman Wskon lepitze Christusen päle/ Joca meille on sencaltaisen henen Werellens ansanut/ ia on tullut meille Armonstolixi Jumalasta/ ioca meille caiki entiset synnit andexianda. Jolla hen osotta/ ette henen Wanhurskaudens/ ionga hen andapi Uskosa/ ainostans meite auitta/ ioca telle aijalla Euangeliumin cautta iulghistetan/ ia entisen aican Lain ia Prophetain cautta todhistettijn. Nlnquin hen nyt ensimeisisa Colmesa lugussa

Synnin ilmoittanut on/ ia opetanut Uskon Tietä Wanhurskauden polen/ nin hen nyt Nelienes lugussa rupepi cochtaijaman mwtomita wmbipuheita ia wastahacoisi. Ja ensin he' site edeswete/ iota caiki enimen hwtauat ne quin wskosta cwleuat puhuttauan/ quinga se wanhurskautta ilman Töite/ ia sanouat/

Eiköste nyt Inhimisen pide hywije Töite tekemen?

Ikenens nijn hen nyt tesse edhespite Abrahamin/ ia sano/ Mite sis Abraham on tehnyt henen Töillense? Ouatko ne caiki turhat? Olitko henen Töönse caiki keluottomat? Ja nin pätte/ Ette Abraham paliahasta vskosta/ paitzi caiki Töite/ tuli wapahaxi. Nin selkesti/ ette ennenquin hen sen Ymberinsleickauxen Töön teuttenyt oli/ ennen hen kijtettijn Ramatusa/ Ette hen wskonsa cautta Wanhurskaxi tuli. Gene. xv. Eli nyt se henen Ymberinsleickauxens Töö/ ei miten auttanut henen wanhurskaudhens polen/ ionga quitengi Jumala henen keski/ ia oli cummingin yxi hyue Töö/ ette hen oli Jumalan cwliainen/ Nin ei mös tosin yxiken toinen hyue Töö/ miten auta wanhurskauteen. Mutta ninquin Ymberinsleickaus oli Abrahamille/ yxi wlconainen mercki/ iosta hen wanhurskaudhens osotti vskosa. Nin ouat mös caiki hyuet Töödh/ ei mwta quin wlconaiset merckit/ Jotca vskosta noudhattauat/ ia osotauat ette Inhiminen on Jumalan edes siseiselde polelda wanhurskas/ ninquin yxi hyue hedelme osotta ette pw on hyue. Sen cansa nyt P. Pauali wahuista/ ninquin wekeuelle Esicuualla Ramatuista/ henen entisen Opinsa/ nijsse Colmesa Lugussa vskosta. Ja sihen wiele nyt wete yden Dauidin Todhistuxen/ Psalmo xxxij. Joca mös sano/ Ette Inhiminen wanhurskautetan ilman Töite. Waicka ei hen ilman Töite ole/ coska hen on wanhurskaxi tullut. Sijtte hen wlosleuitte temen Esikuuan caikia muita Lain töite wastaan/ Ja päätte ettei Juttat taidha ainostans olla Abrahamin periliset Weren tedhen/ Palio wehemin Lain Töidhen tedhen/ Mutta heiden pite perimen Abrahamin vskon/ ios he wapaxi tachtoat tulla. Ette Abraham/ ennenquin Laki/ seke Mosesen ette ymberileickauxen tuli/ oli wanhurskaxi tullut vskon cautta/ ia cutzuttijn caikein ninen Isexi iotca vskouat. Ja wiele site enembi/ ette Laki sattapi pikemin wiha' matkaan/ quin Armon/ ettei yxiken Laki teute rackaudhella ia mielellens. Senteden pite sis ainoan vskon/ sen Armon yleshakeman ioca Abrahamille luuattu oli. Sille ette sencaltainen Esikuua on meiden tedhen kirioitettu/ Ette mekin vskoisima. Sijnä v. Lugussa hen tule Uskon hedhelmehen ia Tecoon/ Quin on Rauha/ ilo/ Rackaus Jumalan polen ia Inhimisten/ irstaus/ wapamieli/ ia Wahua Toiuo murehesa ia kerssimises/ Sille ette sencaltaiset aina noutauat cussa oikea Usko on/ sen ylenpaltisen Hywuydhen tedhen/ ionga Jumala on Christuses meille osottanut/ ette hen on andanut henen coolla meiden tedhen/ ennenquin me taisima henelde site rucolla/ Ja/ wiele coska me henen Wiholisens olima. Nin sis on nyt meille/ Ette Usko ilman caikita Töite wanhurskautta/ Ja ettei quitengan senteden seura/ ettei iongun pidhe ychte hyue Töte tekemen/ Mutta ettei ne cochtoliset Töödh tacaperin ieisi Joista ne Tecoinpyhet eiuet miten tiedhe/ iotca itzellens cwuaileuat omi Tecoijans/ ioissa eikä rauha/ riemu/ irstaus/ rackaus/ toiuo/ eli iongun Christilisen Töön taicka Uskon mooto ole. Sitelehin hen tekepi ydhen lustilisen wloskieumisen puhens Jatkamisen cansa/ ia luettele/ custa molomat seke Syndi ette wanhurskaus/ Colema ia Eeleme wloslechteuet/ Ja hen asetta näme caxi toinen toistans wastaan/ Adam ia Christusen/ quin hen tadhois sanoa/ Sitewarten piti Christusen tuleman ninquin yxi toinen Adam/ ioca henen Wanhurskaudens meille piti taritzeman/ ydhen wdhen syndymisen cautta wscosa/ Ninquin se toinen Adam oli meiden pälen Synnin saattanut/ sen wanhan lihalisen Syndymen cautta. Sen cansa nyt tieten ia wahwistetan/ ettei yxiken taidha itzens autta Synniste/ ia

Se Pyhen Paualin Epistola Romarein tyge

Wanhurskauteen Töidhens cansa iuri nin/ quin ei hen taidha itzens sijte este/ ettei hen lihalisesta synny. Telle mös osotetan/ ette se Jumalan Laki/ ioca oikeut mödhen auttaman pideis (ios iotaki mwtoin pideis auttaman wanhurskauteen) ei waiwon ole ilman apu tullut/ mutta se ombi mös Syndie enänyt/ senteden ette se paha Loondo site swreman mielicaruaudhen saisi Lain polen/ ia tadhois site enämin himonsa sammutta/ iota enämin Laki site kieldä. Ette iota paramin Inhiminen Lain ymmerttä/ site enämin iocainen tundepi henen tuskansa/ Ja ette Laki nein asetta Christusen Syndisille palio tarpelisemaxi/ ia enämin Armo pytemen/ ioca sen meiden heickon Loonnon auttapi. Sijnä vj. lugussa he' ylimeiset wskon Teghot ottapi etehens quin on/ Hengen sota Liha wastan/ teudhelisesta colettamahan ne iellens iänyet synnit ia himot/ sittequin Inhiminen wanhurskaxi tullut on. Ja hen opetta meite/ ettei me iuri ole nin wapadhetut wskon cautta Synniste/ Ette me caikeni ioutilat/ ia irtahat oleman pite/ ninquin ei sillen ychten Syndije olissickan. Mutta wiele nyt Synnit ouat/ Waicka ei hen lueta cadhotuxeen/ wskon tedhen/ ioca henen wasta's sotipi. Senteden ombi meille kylle tekemiste meiden itze cansan/ nincauuan quin me eleme/ ette me meiden Rumin hilitzisima/ coletaisima henen Himonsa/ ia henen Jäseninse waatisima ette he Hengen olisit cwliaiset/ ia ei Himoon. Joinen cautta me tulema Christusen coleman ia ylesnousemisen caltaisexi/ ia meiden casten teutämme (ioca mös Synnin coleman ia Armon wdhen Elemen merkitze) Sihenasti quin me tyynni puchtaxi Synniste tulema/ ia Rumilisesta/ Christusen cansa ylesnousema ia ijancaikisesta elemme. Ja sen me taidhama tehdhä (ma hen) ette me olema Armoin/ ia ei Lain alla. Jonga hen wlostoimitta/ olla ilman Laita/ Ei se nin ole sanottu/ quin ei meille ensingen Laki olis/ ette iocainen madhais tehdhä oma' mielens ielkijn. Mutta olla Lain alla/ on coska me ilman Armota waellama Lain Töödhen cansa. Sille taualla ombi Syndi wekeue Lain cautta/ senwooxi/ ettei yxiken soostu Lakijn Loonnostans/ Joca ombi swri Syndi/ Mutta Armo se tekepi meille Lain rackahaxi/ nin ei ole sis sielle enä syndi/ eikä mös ole Laki sillen meite wastaan/ waan on sopinut meiden cansan. Nin teme sama ombi se oikea wapadhus synniste/ ia Laista iosta hen tesse lugussa aina loppun asti kirioitta. Ette se ombi yxi wapaus waiwoin ilon cansa hyue tehdhä/ ia pite hyue Eleme ilman Lain watimata. Senteden ombi se Wapaus/ yxi Hengelinen wapaus/ ioca ei Laki poisota/ waan andapi sen iota Laki anopi/ nimiten mielituxen ia hyuen tahdhon/ iolla Lain caipaus asetetan/ nin ettei henelle sillen miten ole pälecandamista ia watimista. Ninquin ios sinun olis iongun welca/ ia et sine woisi maxa. Heneste sine cadhella modholla taidhaisit päste. Ensin ettei hen miten ota sinulda/ waan serckepi henen welcakirians. Toisella modholla/ Jos iocu hyue Mies sinun edestes maxais/ ia annais sinulle/ iolla sine henen welghans maxasit. Telle taualla on Christus meite Laista wapachtanut. Senteden ei se ole iocu Lihalinen wapadhus/ ioca ei miten pidhe tekemen/ Mutta sencaltainen wapadhus/ ioca palio/ ia caikinaisi teke/ ia quin Lain manauxesta ia welgasta wapadhe on. Sijnä vij. Lugussa hen wahuista sencaltaiset ydhelle Wertaudhella/ Auioskeskusta. Ninquin/ coska iocu Mies coole/ nin Waimo ombi wallalans/ ia nin molomat toinen toisestans ouat eroitetut/ Ei nin/ ettei se Waimo madhaisi otta toista Mieste/ Waan palio enämin/ ette hen nyt esken wapadhe on toiselle Miehelle Holemaan/ iota ei hen saanut tehdhä/ ennenquin hen sijte endisesta päsi. Nin on mös meiden omatundo sidhottu Lakijn/ sen Wanhan Inhimisen ala/ Coska hen coletettu on Adamin cautta/ nin omatundo ombi wapa/ ia toinen toisestans wallalans/ Ei nin/ ettei Omantunnon pidhe miten tekemen/ Mutta nyt esken parahallans pitemen henens sen toisen Miehen tyge/ ioca ombi Christus/ ia Elemen hedhelmet candaman. Senielken hen

lauiamin wlosleuitte Synnin ia Lain sisun/ Quinga Syndi ainoastans Lain cautta/ woimalisexi tule. Sille ette se Wanha Inhiminen waiwoin tule site Wihaisemaxi Lain wastan/ Ettei hen woi site maxa iota Laki ano. Sille henen Loondonsa on aina syndi tehdhä/ ia ei itzestens mwta taidha. Senteden on Laki henen surmans ia tautins. Ei nin ette Laki ombi paha/ Mutta ettei se paha Loondo taidha kerssi/ ette Laki henelde Hyue wati/ Ninquin ei iocu Sairas taidha kerssi/ ios toinen wati hende iooxema' ia hyppemen/ ia mwta sencaltaista tekemen/ Jota waan yxi Terue Inhiminen taita tehdhä. Senteden nyt P. Pauali tesse päätte/ ette cussa Laki oikein tutan/ ia parahin ymmertehen/ Sijnä ei hen mwta teghe/ quin ilmoitta meille meiden synnit/ ia coletta meite henen cansans/ ia tekepi meite welcapäxi ijankaisen wihan/ ia rangastuxen ala. Ninquin se caiki kylle tutan ia tietehe' Omastunnosa/ iossa Laki oikein sattunut on/ Nin/ ette iotakin mwta pite Inhimiselle oleman/ ia wiele enembi quin Laki/ iolla hen hurskaxi ia autuaxi tule. Mutta ne iotca ei hyuesti tu'ne Laki/ ne ouat Sokiat/ ia kieuuet sihen ylpeydhen cansa/ ia lwleuat Töidens cansa teutteuens Lain/ Sille ettei he tiedhä/ quinga palio Laki heilde wati/ nimitten/ ydhen hyuen/ wapan/ mielelisen/ ia iloisen Sydhemen. Sitelehin hen ilmoitta quinga Hengi ia Liha keskenens rijtele Inhimisesä/ ia panepi itzens sixi Esicuuaxi/ ette me madaisima oikein oppia tundeman sen Teghon/ iolla synnit meisse coletetan. Ja cutzupi seke Hengen ette Lihan Laixi/ Senteden ette ninquin Jumalan Lain tapa on/ ette hen wati ia ano. Nin mös Liha wati ia ano Henge wastan/ ia tachto olla itze wallalans. Wastoinpein/ He'gi wati ia ano Liha wastan/ ia tachto olla itze wallalans. Teme rijta ia sota pysy meisse nin cauuan quin me eleme/ Monicadas enämin/ ia mutamis wehemin/ senielken quin Hengi eli Rwmis wekeuembi on/ Ja nin on itze coco Inhiminen/ seke He'gi ette Liha/ ioca itzesens sotipi sihenasti quin hen coconans Hengelisexi tulepi. Sijnä Cadexannes Lugussa/ Wahuista hen sencaltaiset Sotiat/ ettei semmotoine' Liha pidhe heite domitzeman/ Ja lauiaman wlosleuitte mike Lihan eli Hengen sisu on/ Ja quinga Hengi Christusesta tule/ ioca meille on henen pyhen He'gens andanut/ ioca meite Hengelisexi saatta/ ia Lihan alaspaina. Ja meite luijaxi teke/ ette me wiele silloin Jumalan Lapset olema/ echke quinga couasti Syndi meisse pyrke/ nincauua' quin me Henge seurama/ ia Sodima Syndi wastahan/ hende colettamahan. Ja ettei yxiken cappale ole nin hyue Liha alaslumomaan/ quin on Risti ia kärssimys/ nin hen wahuista meite kärssimises/ Hengen auttamisen cansa/ ia Rackaudhen/ ia caikein Loondocappalein cansa/ Nimitten/ ette seke se Hengi meisse hocapi/ seke mös ne Londocappalet meiden cansa ikeueitzeuet/ ette me päsisime Lihasta ia Synniste. Ja nin me näem/ ette nämet colmet Lucu/ söxeuet sen ydhen Uskon Tegon päle/ quin on/ Site wa'ha Adami coletta/ ia site liha alaspaina. Sijnä. ix. x. Ja. xi. Lugussa/ Opetta hen meite Jumala' ijancaikisest edeskatzomisest/ Josta se alghusta wloswota/ Cuca Uskoman/ eli ei vskoman pidhe/ Synniste päste eli ei päste/ Ja sentedhen on se caiki tynni poisotettu meiden Käsiste/ ia caiki asetettu Jumalan käsijn/ ios meiden pite hyuet oleman/ ia wapaxi tuleman. Ja se on mös meille sangen tarpelinen/ Sille me olema nin/ heicot ia tietemettömet/ ette ios se meille seisois/ nin ei ensingen yxiken Inhiminen tulisi autuaxi/ waan Perkele olis wissist meiden caikein ylitze. Mutta ette Jumala ombi wissi ia waca/ ettei henen Edeskatzomisens miten wilpisty/ ia eikengen hende estä taidha/ nin meille on Toiuo syndi wastaan. Mutta tesse ombi nijlle ylenwisuille ia ylpein Hengein yxi Maali edespandu/ iotca heiden Ymmerdyxens sihen weteuet ette he rupeuat cochta alghusta tutkiman Jumalan edeskatzomisen sywuytte/ ia turhan heidens sen cansa waiwauat/ ios he olisit Jumalalda wloswalitut. Nämet itzense alassyseuet/ ette taicka he

langeuat Epeuskoon/ eli laskeuat heidens iuri walalle's/ ia ei lucu pidhe mite ieliestä tulepi. Mutta noudha sine tete Lehetuskiria henen Toimens ielken/ Kieute sinuas ensin Christusen ia Euangeliumin cansa/ Ette sine woisit tuta sinun Synnis ia henen Armonsa. Sitelehin/ ettes syndi wasta' sotisit/ Ninquin hen tesse Lehetuskirias/ j. ij. iij. iiij. V. vj. Vij. Viij. Lugussa opettapi. Sittequin sine sihen viij. Cap. tullut olet Ristin ia kärssimisen ala/ se sis sinua oikein opettapi Jumala' Edeskatzomisesta sine ix. x. Ja xi. Lugussa/ Quinga se o'bi turualine'. Sille ette paitzi kerssimisen/ Ristin ia Surman hätä/ ei taidha iocu sijte Edeskatzomisesta selkieste tutkia ilman wahingota ia salaista wiha Jumalata wasta'. Sentedhe' pite se wanha Adam/ ennen hyuesti coletettaman/ quin hen neite kersipi/ ia ioopi täte wekeuete Wina/ quin on risti. Sentede' cartta sinuas/ ettet sine Wina ioo/ coskas wiele Nisäste imet. Se on/ ele ennen Jumalan salaista Edeskatzomisesta couan tutki/ quin sine olet Wastoinkieumisen cautta hyuesti harijoitettu. Jocaitzella Opilla ombi oma märä/ aica ia ike. Sijnä xij. he' opetapi sen oikean Jumalan palueluxen/ ia caiki Christitut Inhimiset Papixi tekepi/ ette heiden pite Wfframan/ ei Peningite/ eikä Caria/ ninquin Laki keske/ waa' hene' Oman Rumijns/ sen Himoin colettamisesa. Sitelehin he' kirioittele sen wlkonaisen Christitudhen waeldamisen/ sijnä Hengelises Hallituxesa/ quinga ne Christiliset Inhimiset pite opettama'/ sarnaman/ hallitzeman/ palueleman/ andaman/ kerssimen/ racastaman/ elemen/ ia tekemen seke Ysteui/ wiholisi/ ette caikia Inhimisi wastaan. Nämet ouat ne Töödh/ iotca yxi Christittu tekepi. Sille ninquin sanottu on/ Ei Usko ole ioutilas. Sijnä xiij. Lugussa hen Opeta meite site Mailmaista Esiwalda cwlemahan ia tottelemaha'. Joca senteden on säätty/ waicka ei se taidha ketän Jumalan edes hyuexi tehdhä/ nin hen quitengin matkan saatta nin palio/ ette ne hyuet sauat wlconaisen Rauhan ia warieluxen/ ia ette nijlle Pahoilla olis yxi Pelco/ ia ei olis iuri irttat paha tekemeen/ Senteden se ombi mös nijlle Hyuille iloxi/ echkei he site taruitze. Mutta Lopussa hen caiki sen sulkepi Rackaudhesa/ ia päätte sen Christusen Esicuuan ielkijn/ Ette ninquin hen meille tehnyt on/ nin mös pite meiden tekemen ia hende seuraman. Sijnä xiiij. Lugussa/ hen opeta meite siwieste menemen nijne' cansa/ ioilla ombi heicko Omatundo Uskosa/ ia heite armaitzeman/ Ettei me site Christilista wapautta heiden wahingoxens harijoitaisi/ mutta pikimin Heickodhen paranoxexi. Cussa ei nin tapachtu/ sijte sis nouse rijta ia Euangeliumin Ylencatzomus/ ioca quitengi palio waranda. Nin on sis parambi iotakin welte sen Heicon teden/ sihenasti quin he' wahwemaxi tule/ quin ette coco Euangeliumin oppi pidheis poistuleman. Sijnä xv. Lugussa/ Asetta he' Christusen ydhexi Esicuuaxi/ ette mökin nijte muita Heickoija kerssisima/ iotca wiele mwtoin ouat iulkisis synneis ia pahois Tauoissa wighaliset/ ioita ei meiden pidhe poisheittemen/ waan kersimen nincauuan quin he paramaxi tulisit/ Sille ette nin ombi Christus meiden cansan tehnyt/ ia wiele iocapeiue tekepi/ kerssien palio häpie ia pahutta meisse/ ia sijte meite alati Ulosautta. Sitelehin hen päätte/ ia rucole ninen edheste/ kijttepi heite/ ia andapi heite Jumalan haltuun/ ia yliste henen Wircansa. Ja rucole heilde Apu sangen siwieste nijte Keuhije warten/ iotca Jerusalemis ouat. Ja on se caiki sula Rackaus/ iosta hen puhu/ ia ionga cansa hen menepi. SE xvj ia Wimeine Lucu/ o'bi yxi Teruetus Lucu/ iossa he' Ysteuiens teruechte/ Mutta sijnä seas hen secoitta ydhen karskin Cauattamisen Inhimisten Opista/ ioca aijallans sen Euangeliumin ia Christilisen Opin sekaan tuleua oli ia Pahoituxe' matkan saattais/ Ninquin hen io ennen wissiste nähnyt olis/ ne monet Inhimisten säädhyt/ ia moninaiset Keskyt ioca Romista ia ninen Romaritte' cautta piti ylestuleman/ heiden petoliste' ia Pahoituxen Ramatuidhens ia Oppins ca'sa/ ioca nyt caiken Mailman wpottanut on/ Ja ombi mös seke teme' Lehetuskiriaa'/ ia coco pyhen

Ramatun/ ette mös caike' Henge' ia Usko' wlossammuttanut/ nin ettei sille' muta iellens ole/ quin se Epeiumala/ Watza/ ionga Palueliaxi Pyhe Pauali ne cutzupi ia nimitte. Jumalan meite heiste pästäköön. Amen TEllens me Leudheme teste Lehetöskiriasta/ teudhelisesta mite iongun Christitun Inhimisen tule tietä/ Nimiten/ mike Laki/ Euangelium/ Syndi/ Rangastus/ Armo/ Usko/ Wa'hurskaus/ Christus/ Jumala/ hyuet Töödh/ Rackaus/ Toiuo/ ia Risti onopi. Ja quinga me meiden pite kieuttemen ioca itzen wastan/ mike hen on hyue eli paha/ hurskas eli syndinen/ wekeue eli heicko/ Ysteue eli Wiholinen/ Ja quinga meiden pite itzeme wastan kieutteme'. Sihe' hen on caiki nämet Ramatu' cansa wekeuesti wahwistanut/ henen oman ia Prophetain Esicuuan cansa/ Nin ettei tesse sillen ole miten waija. Senteden ombi teme mös nin nähdhä/ ette Pyhe Pauali tachtoi Tesse Lehetuskirias/ caiki ne lyhykeiseste päätte ia sulkia/ iotca Christilisen ia Euangeliumin Oppijn tule/ Ja hen walmista ydhen Sisellemenon ia Ouen caiken Wanhan Testamentin Ymmertäme'. Sille/ ilman epelemet/ ioca temen Lehetuskirian hyuesti Sydhemesens pite/ henelle ombi caiken wanhan Testamentin Walkeus/ kircaus/ ia woima tykenense. Sen teden sis iocainen Christittu pite hene's aina ia alati tehen itzens totuttaman ia harijoittaman. Sihen Jumala Armonsa andakohon. AMEN.

Se P. Paualin Epistola Romarein tyge.

Ensimeinen Lucu.

1:1 PAuali/ Iesusen Christusen Paluelia/ cutzuttu Apostolixi wloseroitettu sarnama' Jumalan Euangeliu'/
Pawali/ Jesuksen Kristuksen palwelija/ kutsuttu apostoliksi ulos eroitettu saarnaaman Jumalan ewankeliumia/
1:2 ionga hen ennen luuanut on/ henen Prophetains cautta/ nijsse pyhisse Ramatuissa/
jonka hän ennen luwannut on/ hänen prophetainsa kautta/niissä pyhissä Raamatuissa/
1:3 henen Poijastansa/ ioca syndynyt on Dauidin Siemeneste Lihan polesta/
hänen Pojastansa/ joka syntynyt on Dawidin siemenestä lihan puolesta/
1:4 Joca ombi wekeuesti ilmoitettu Jumalan Poijaxi/ sen Hengen ielken/ ioca pyhittepi/ Sijte aijasta quin hen ylesnousi coolleista/ se on/ Iesus Christus meiden HErra'
Joka ompi wäkewästi ilmoitettu Jumalan Pojaksi/ sen Hengen jälkeen/ joka pyhittääpi/ Siitä ajasta kuin hän ylösnousi kuolleista/ se on/ Jesus Kristus meidän Herran
1:5 Jonga cautta me olema Armon ia Apostolin wirghan saaneet caikein Pacanain seas/ ylesoijendaman Usko' cwliaisudhen/ henen Nimense päle/
Jonka kautta me olemme armon ja apostolin wiran saaneet kaikkein pakanain seassa/ ylös ojentaman uskon kuuliaisuuden/ hänen nimensä päälle/

1:6 Joinenga lughusta te mös oletta/ iotca cutzutut ouat Iesusesta Christusesta.
Joinenka luwusta te myös olette/ jotka kutsutut owat Jesuksesta Kristuksesta.
1:7 Caikille nijlle/ iotca Romissa ouat/ Jumalan rackaille/ ia cutzutuille Pyhille. ARMO olcon teiden cansan ia Rauha Jumalalda meiden Iselde/ ia HERRALDA Iesuselda Christuselda.
Kaikille niille/ jotka Romissa owat/ Jumalan rakkaille/ ja kutsutuille pyhille. ARMO olkoon teidän kanssan ja rauha Jumalalta meidän Isältä/ ja HERRALTA Jesukselta Kristukselta.
1:8 Ensin mine Kiten minun Jumalatani Iesusen Christusen cautta/ teiden caikein tedhen/ ette teiden Usko caikesa Mailmasa mainitan.
Ensin minä kiitän minun Jumalatani Jesuksen Kristuksen kautta/ teidän kaikkein tähden/ että teidän usko kaikessa maailmassa mainitaan.
1:9 Sille Jumala ombi minun Todhistaijan (iota mine Hengeseni paluelen henen Poijans Euangeliumis) ette mine ilman lackamat teiden pälen muistan/
Sillä Jumala ompi minun todistajain (jota minä hengessäni palwelen hänen Poikansa ewankeliumissa) että minä ilman lakkaamatta teidän päällen muistan/
1:10 aina pydhen minun Rucouxesani/ Ette mine iollangi madhaisin saadha (ios Jumala tachto) onneliseni Tien tullaxen teiden tygen.
aina pyydän minun rukouksessani/ Että minä jollakin mahtaisin saada (jos Jumala tahtoo) onnellisen tien tullaksen teidän tykön.
1:11 Sille ette mine halan teite nädhä/ senpäle ette mine iotakin Hengeliste Lahia teille iacaisin/ teite wahwistamahan
Sillä että minä halaan teitä nähdä/ sen päälle että minä jotakin hengellistä lahjaa teille jakaisin/ teitä wahwistaman.
1:12 (se on) ette mine ynne teiden cansan saisin Lohutoxen/ molombaiden Uskon cautta/ seke teiden ette minun.
(se on) että minä ynnä teidän kanssan saisin lohdutuksen/ molempaiden uskon kautta/ sekä teidän että minun.
1:13 Mutta em mine teilde salata tachto/ Rackat Weliet/ ette Mine olen wsein aiatellut tulla teiden tygen/ waicka mine olen estetty tehenasti/ Ette mine mös teiden seasan/ madhaisin iongun Hedhelmen saatta/ ninquin muinengi Pacanain keskene.
Mutta en minä teiltä salata tahdo/ Rakkaat weljet/ että minä olen usein ajatellut tulla teidän tykön/ waikka minä olen estetty tähän asti/ Että minä myös teidän seassan/ mahtaisin jonkun hedelmän saattaa/ niinkuin muinenkin pakanain keskellä.

1:14 Mine olen Welcapä/ seke Grekein ette mucalaisten/ seke Wisasten ette Tyhmein.
Minä olen welkapää/ sekä krekain että muukalaisten/ sekä wiisasten että tyhmäin.
1:15 Senteden nin palio quin minussa ombi/ walmis mine olen/ teille mös iotca Romissa oletta/ Euangeliumi sarnaman.
Sentähden niin paljon kuin minussa ompi/ walmis minä olen/ teille myös jotka Romassa olette/ ewankeliumia saarnaaman.
1:16 Sille em mine häpie Christusen Euangeliumita. Sille ette se ombi Jumalan weki/ ioca autuaxi teke caiki ne iotca sen päle vskouat/
Sillä en minä häpeä Kristuksen ewankeliumia. Sillä että se ompi Jumalan wäki/ joka autuaaksi tekee kaikki ne jotka sen päälle uskowat/
1:17 Ensin Juttaille ia mös nijlle Grekille/ Senteden ette sijnä iulgistetan se Wa'hurskaus ioca Jumalan edes kelpa/ quin vskosta vskoho' tule/ nin quin kirioitettu on/ se Wanhurskas pite vskostans elemen.
Ensin juuttaille ja myös niille Krekille/ Sen tähden että siinä julkistetaan se wanhurskaus joka Jumalan edessä kelpaa/ kuin uskosta uskohon tulee/ niin kuin kirjoitettu on/ se wanhurskas pitää uskostansa elämän.
1:18 Sille ette Jumalan wiha Taiuahasta * tulepi ilmei/ ylitze caikein Inhimisten Jumalattoma' menon/ ia wärydhen iotca Totudhen wärydhes piteuet.
Sillä että Jumalan wiha taiwahasta tuleepi ilmi/ ylitse kaikkein ihmisten jumalattoman menon/ ja wääryyden jotka totuuden wääryydessä pitäwät.
1:19 Senteden ette se quin taitan Jumalasta tuta/ se ombi heisse iulkinen. Sille ette Jumala heille sen ilmoitti/
Sentähden että se kuin taitaan Jumalasta tuta/ se ompi heissä julkinen. Sillä että Jumala heille sen ilmoitti/
1:20 sen cautta/ Ette henen näkymettomat meno'sa/ se on/ henen ijancaikinen Woimans ia Jumalus/ tuleuat nächteuexi/ coska nijste wari otetan/ henen Tegoisansa/ nimiten/ Mailman loomisesta.
sen kautta/ Että hänen näkymättömät menonsa/ se on/ hänen iankaikkinen woimansa ja jumaluus/ tulewat nähtäwäksi/ koska niistä waari otetaan/ hänen teoissansa/ nimittäin/ maailman luomisesta.
1:21 Nin ettei heille ole ychten luchtamista/ Senteden ette he tiesit yden Jumalan oleua'/ ia ei ole hende ylisteneet ninquin ychte Jumalata/ eikä mös kijtteneet/ Waan he wilpistelit heiden * aijatoxisans/ ia heiden ierghetöin Sydhemens ombi piminyt.
Niin ettei heillä ole yhtään luottamista/ Sen tähden että he tiesit yhden Jumalan olewan/ ja ei ole häntä ylistäneet niinkui yhtä Jumalata/ eikä myös

kiittäneet/ Waan he wilpistelit heidän ajatuksissansa/ ja heidän järjetöin sydämensä ompi pimennyt.
1:22 Coska he itzense Wisaxi lwlit/ nin he ouat Tyhmexi tulluet/
Koska he itsensä wiisaaksi luulit/ niin he owat tyhmäksi tulleet/
1:23 ia ouat mwttaneet sen catomattoman Jumalan Cunnian/ Cuuaxi/ ioca ei waan techty ollut catouaiste' Inhimisten/ Mutta mös Linduin ia Nelijalcaisten ia mateleuain Eleinten motoisexi.
ja owat muuttaneet sen katoamattoman Jumalan kunnian kuwaksi/ joka ei waan tehty ollut katoawaisten ihmisten/ Mutta myös lintuin ja nelijalkaisten ja matelewain eläinten muotoiseksi.
1:24 Senteden ombi mös Jumala heite laskenut heiden Sydheme's himohin/ saastauxehen/ häueisemen heiden oma Rumistans keskenens/
Sentähden ompi myös Jumala heitä laskenut heidän sydämensä himoihin/ saastaukseen/ häwäisemän heidän omaa ruumistansa keskenänsä./
1:25 Jotca Jumalan Totudhen ouat mwttaneet Walehexi/ ia ouat cunnioittaneet ia palueleet enämen Loondo cappaleita/ quin itze Loija/ ioca o'bi kijtettepe ija'caikisesta Am'.
Jotka Jumalan totuuden owat muuttaneet walheeksi/ ja owat kunnioittaneet ja palwelleet enemmin luontokappaleita/ kuin itse Luoja/ joka ompi kiitettäwä iankaikkisesta Amen.
1:26 Senteden ombi mös Jumala heite ylenandanut häpielisijn Himoin. Sille ette heiden waimonsa ouat muttaneet sen Loonolisen tauan/ sihen quin ombi wastan loondo.
Sentähden ompi myös Jumala heitä ylenantanut häpeällisiin himoihin. Sillä että heidän waimonsa owat muuttaneet sen luonnollisen tawan/ siihen kuin ompi wastaan luontoa.
1:27 Samalmoto mös Miehet ouat ylenandanuet sen waimoin loonolisen pitemisen/ ia ouat toinen toisens polen palaneet heiden himoisansa/ ia Miehet ouat Miesten cansa riettaudhen tehnet/ Ja ouat saanet (ninquin pitiki) heide' exymisens palca' itzeheisensä.
Sentähden myös miehet owat ylenantaneet sen waimoin luonnollisen pitämisen/ ja owat toinen toisensa puoleen palaneet himoissansa/ ja miehet owat miesten kanssa riettauden tehneet/ ja owat saaneet (niinkuin pitikin) heidän eksymisensä palkan itse heihinsä.
1:28 Ja ninquin ei he totellehet ette he Jumala' tundisit/ nin mös Jumala laski heite heijun mielehen/ tekemen nijte quin ei pideisi tectemen/
Ja niinkuin ei he totelleet että he Jumalan tuntisit/ niin myös Jumala laski heitä häijyn mielehen/ tekemään niitä kuin ei pitäisi tehtämän.
1:29 Teunens caikia Wärytte/ Salawoteita/ Coirutta/ Ahneutta/ Pahutta/

teunens catehutta/ Murha/ Rijta/ Petosta/
Täynnänsä kaikkia wääryyttä/ salawuoteita/ koiruutta/ ahneutta/ pahuutta/ täynnänsä kateutta/ murhaa/ riitaa/ petosta/
1:30 Pahantauaiset/ Coruan wiskutteliat/ Panetteliat/ Jumalan * ylencatzoijat/ Wekiuallaiset/ Coriat * Euchkerit/ * Pahain neuuoin pesät/ Wanhembaidens cwlemattomat/
Pahantapaiset/ korwaan kuiskuttelijat/ panettelijat/ Jumalan ylenkatsojat/ wäkiwaltaiset/ koriat öykkärit/ pahain neuwoin pesät/ wanhempaidensa kuulemattomat/
1:31 Tompelit/ wilpitzijet/ * Julmat/ * Sopimattomat/ Armoittomat.
Tomppelit/ wilpitsijät/ julmat/ sopimattomat/
1:32 Jotca Jumalan Wanhurskauden tieteuet (ette ne quin neite tekeuet/ ouat Colema' ansanuet) ei he waiuoin nijte tee/ mutta mös andauat Sosionsa ninen iotca site tekeuet.
Jotka Jumalan wanhurskauden tietäwät (että ne kuin näitä tekewät/ owat kuoleman ansainneet) ei he waiwoin niitä tee/ mutta myös antawat suosionsa niinen jotka sitä tekewät.

** tulepi ilmei) se tulepi Taiuahasta ilmei (mutoin ei caiki Mailma sijte miten tieteisi) Ettei yxiken Inhiminen wanhurskas ole Jumalan edes/ Mutta caiki tynni ouat Jumalattomat/ syndiset ia wäret/ se on/ Wihan lapset. Ja waika he iotakin Jumalast tieteuet taicka cwleuat/ ouat he quitengin nin pahat/ Ette he eikä hende kijte eikä paluele. Senteden he mös rangastoxexi caikinaisen Syndijn langeuat etc. * (Aijatoxisans) Cussa ei vsko ole sine toimi langepi ydheste ia toisehen/ sihenasti quin hen ratki sokiaxi tule/ henen aijatoxisans ninquin caikille wisaille ia Tarka mielisille tapachtupi. * Pahain neuuoin pesät) iotca öte ia peiue/ pyteuet muita Inhimisi wahingotta ia häwittä/ Ouat sihen mös kylle soueliat/ ia nopsat ylesleutemen sencaltaiset Jonet. * Iulmat) Sudhen ia Coiran tauaiset/ ioilla eikä ole halu eli rackauta waimoin/ lastein/ Weliens/ Sisartens ia wanhimbaidens polen. * Sopimattomat) iotca eiuet andexianna/ eike coskan muinein cansa taidha sopia.*

II. Lucu.

2:1 SEnteden/ o Inhiminen/ eipe sine taidha itzes luchtata/ waicka cuca sine olet ioca domitzet. Sille ette iossa sine toisen domitzet/ sijnä samassa sine itzes cadhotat/ Ette sine iuri site sama teet/ iotas domitzet.
Sentähden/ oi ihminen/ eipä sinä taida itseesi luottaa/ waikka kuka sinä olet joka tuomitset. Sillä että jossa sinä toisen tuomitset/ siinä samassa sinä itsesi kadotat/ Että sinä juuri sitä samaa teet/ jotas tuomitset.
2:2 Sille me tiedheme/ ette Jumalan Domio ombi oikea/ ninen ylitze iotca semmotoista tekeuet.
Sillä me tiedämme/ että Jumalan tuomio ompi oikea/ niiden ylitse jotka

semmoista tekewät.
2:3 Eli lwleco sine/ o Inhimine'/ sine ioca domitzet nijte iotca sencaltaista tekeuet/ ia sine mös site sama teet/ ette sine weltet Jumala' domion?
Eli luuletko sinä/ oi ihminen/ sinä joka tuomitset niitä jotka senkaltaista tekewät/ ja sinä myös sitä samaa teet/ että sinä wältät Jumalan tuomion?
2:4 Eli ylencatzotco sine henen Hywuydhens runsaudhen/ kerssimisen ia * Pitkemielisudhen? Etkös tiedhä/ ette Jumalan hywuys paranoxehen sinua pytepi?
Eli ylen katsotko sinä hänen hywyytensä runsauden/ kärsimisen ja pitkämielisyyden? Etkös tiedä/ että Jumalan hywyys parannukseen sinua pyytääpi?
2:5 Mutta sinun Cowudhes ia catumattoman Sydhemes ielkeen/ sine cartutat wihan itzelles sihen wihan peiuehen/
Mutta sinun kowuuten ja katumattoman sydämesi jälkeen/ sinä kartutat wihan itsellesi siihen wihan päiwähän/
2:6 Coska JUMAlan oikea Domio ilmande/ Joca costapi itzecungin henen Töidense pereste/
Koska Jumalan oikea tuomio ilmaantuu/ Joka kostaapi itsekunkin hänen töidensä perästä/
2:7 nimitten/ ylistos ia Cunnia/ ia catomatoin olemus/ nijnen/ iotca kerssimisen cansa seisouat sen ijancaikisen Elemen ielkin.
nimittäin/ ylistys ja kunnia/ ja katoamatoin olemus/ niiden/ jotka kärsimisen kanssa seisowat sen iankaikkisen elämän jälkeen.
2:8 Mutta nijlle iotca rijtaiset ouat/ ia eiuet totutta cwle/ waan wärydhen cwleuat/ tuleua ombi närckestys ia wiha/
Mutta niille jotka riitaiset owat/ ja eiwät totuutta kuule/ waan wääryyden kuulewat/ tulewa ompi närkästys ja wiha/
2:9 mureh ia waiwa/ caikein Inhimisten Sieludhen ylitze iotca paha tekeuet. Ensiste Juttaille/ ia mös Grekille.
murhe ja waiwa/ kaikkein ihmisten sielujen ylitse jotka pahaa tekewät. Ensisti juuttaille/ ja myös Krekille.
2:10 Mutta kijtos ia cunnia ia Rauha caikille nijlle/ iotca hyue tekeuet/ Ensiste Juttaille ia mös Grekille.
Mutta kiitos ja kunnia ja rauha kaikille niille/ jotka hywää tekewät/ ensisti juuttaille ja myös Krekille.
2:11 Sille ettei Jumala catzo Inhimisen modhon ielken/
Sillä ettei Jumala katso ihmisen muodon jälkeen/
2:12 Caiki ne/ iotca ilman Laita ouat syndi tehneet/ ne mös ilman Laita cadhotetan. Ja caiki ne iotca Laissa ouat syndi tehneet/ ne Lain cautta

domitaan.
Kaikki ne/ jotka ilman lakia owat syntiä tehneet/ ne myös ilman lakia kadotetaan. Ja kaikki ne jotka laissa owat syntiä tehneet/ ne lain kautta tuomitaan.
2:13 Sille ettei ne ole Jumalan edes wanhurskat/ iotca Lain cwleuat/ Mutta ne iotca Lain töillens teuteuet/ ne pidheten wanhurskana.
Sillä ettei ne ole Jumalan edes wanhurskaat/ jotka lain kuulewat/ Mutta ne jotka lain töillänsä täyttäwät/ ne pidetään wanhurskaana.
2:14 Sille ios Pacanat/ ioilla ei Laki ole/ tekeuet quitengin * loonostans site quin Laki ano/ ne samat/ waicka ei heille Laki ole nin he ouat itzeheillens Laki Sen cautta/
Sillä jos pakanat/ joilla ei laki ole/ tekewät kuitenkin luonnostansa sitä kuin laki anoo/ ne samat/ waikka ei heillä laki ole niin he owat itse heillens laki sen kautta.
2:15 ette he osottauat Lain Töödh/ oleuan kirioitetun heiden Sydhemihins/ Senwoxi ette heiden Omatu'dons heille sen todistapi/ Nin mös heiden aijatoxensa/ iotca itze keskene's candauat/ eli mös luchtauat
että he osoittawat lain työt/ olewan kirjoitetun heidän sydämiinsä/ Senwuoksi että heidän omatuntonsa heille sen todistaapi/ Niin myös heidän ajatuksensa/ jotka itse keskenänsä kantawat/ he myös luottawat.
2:16 sinä peiuene/ coska Jumala Inhimisten salaisudhet/ pite domitzeman/ Iesusen Christusen cautta/ minun Euangeliumin pereste.
sinä päiwänä/ koska Jumala ihmisten salaisuudet/ pitää tuomitseman/ Jesuksen Kristuksen kautta/ minun ewankeliumin perästä.
2:17 Catzo/ sine cutzutan Juttaxi/ ia sine Lootad itzes Lain päle/ ia kerskat sinuas Jumalasta/ ia tiedhet henen tahdhonsa.
Katso/ sinä kutsutaan juuttaaksi/ ja sinä luotat itsesi lain päälle/ ja kerskaat sinuasi Jumalasta/ ja tiedät hänen tahtonsa.
2:18 Ja ette sine olet Laista neuuottu/ nin sine coettelet mite paras tehdhä olis/
Ja että sinä olet lain töistä neuwottu/ niin sinä koettelet mitä paras tehdä olisi/
2:19 ia vskallat itzes oleuan ninen Sokijain Johdattaijan/ ia ninen Walkeudhexi/ iotca pimeise ouat/
ja uskallat itsesi olewan niiden sokeain johdattajan/ ja niinen walkeudeksi/ jotka pimeässä owat/
2:20 ia Tyhmeiden haltiaxi/ ninen yxikerdhaisten Opettaijaxi/ ia sinulla on mooto tietemen mite oikeus ombi Laissa.
Tyhmäksi haltijaksi/ niiden yksikertaisten opettajaksi/ ja sinulla on muotoa

tietämän mitä oikeus ompi laissa.
2:21 Nyt sine opetat muita/ ia et sine itzes opeta. Sine sarnat Ei pidhet warghastama'/ ia sine wargastat. Sine sanot/ Ei pidhe Hoori techtemen/ ia sine Hoori teet.
Nyt sinä opetat muita/ ja et sinä itseesi opeta. sinä saarnaat. Ei pidä warastaman/ ja sinä warastat. Sinä sanot/ Ei pidä huorintehtämän/ ja sinä huorin teet.
2:22 Sine cauhistut Epeiumaloita/ ia ratelet site Jumalalda quin henen tule.
Sinä kauhistut epäjumaloita/ ja raatelet sitä Jumalalta kuin hänen tulee.
2:23 Sine kerskat itzes Laista/ ia häueiset Jumala Lain Ylitzekieumisen cautta.
Sinä kerskaat itseesi laista/ ja häwäiset Jumalaa lain ylitsekäymisen kautta.
2:24 Sille teidhe' techten tule Jumalan Nimi pilcatuxi Pacanaiden seas/ ninquin kirioitettu ombi.
Sillä teidän tähteni tulee Jumalan nimi pilkatuksi pakanaiden seassa/ niinkuin kirjoitettu ompi.
2:25 Se Ymberileickaus kylle kelpa/ Jos sine Lain pidhet. Mutta ellet sine Laki pidhe/ nin ombi sinun Ymberileickausti io Esinahaxi kiendynyt.
Se ympärileikkaus kyllä kelpaa/ Jos sinä lain pidät. Mutta ellet sinä lakia pidä/ niin ompi sinun ympärileikkauskin jo esinahaksi kääntynyt.
2:26 Jos sis Esinachka Lain Wanhruskaudhen pite/ etkös lwle ette henen Esinachkans pite Luettaman henelle Ymberileickauxexi?
Jos siis esinahka lain wanhurskauden pitää/ etkös luule että hänen esinahkansa pitää luettaman hänelle ympärileikkaukseksi?
2:27 Ja nin se/ quin Loonosta's ombi Esinachka/ ia Lain teutte/ pite sinua Domitzeman/ ioca Bockstauin ia Ymberileickauxen alla Lain ylitzekieud.
Ja niin se/ kuin luonnostansa ompi esinahka/ ja lain täyttää/ pitää sinua tuomitseman/ joka bookstawin ja ympärileikkauksen alla lain ylitse käy.
2:28 Sille/ ei se Judeus ole/ ioca wlconaisesta Judeus on/ Eikä mös se ole Ymberileickaus/ quin wlconaisesta Lihassa tapachtu.
Sillä/ ei se Judeus ole/ joka ulkonaisesti Judeus on/ Eikä myös se ole ympärileikkaus/ kuin ulkonaisessa lihassa tapahtuu.
2:29 Mutta se on Judeus/ ioca siselde salattu on/ Ja se Sydhemen Ymberileickaus/ se ombi Ymberileickaus/ ioca Hengesse/ ia ei Bockstauis tapachtu/ Jonga kijtos ei ole Inhimisilde/ waan Jumalalda.
Mutta se on Judeus/ joka sisältä salattu on/ Ja se sydämen ympärileikkaus/ se ompi ympärileikkaus/ joka Hengessä/ ja ei bookstawissa tapahtuu/ Jonka kiitos ei ole ihmisiltä/ waan Jumalalta.

** Pitkemielisus) se on yxi auwu/ ette iocu hitahast wihastu/ ia nuchtele wärytte. Mutta Kerssimys on/ coska paha kerssiten tauaran rumijn eli Cunnian polesta/ waicka se wiele oikiudhen möte tapachtuis. Hywuyys on/ caikinaiset rumijn hyuet Töödh/ ia ysteuelinen meno. * Loonostans) Se on Loonolinen Laki/ Mite sine tadhot sinulle techteuen/ eli weltettä muilda/ tee sine se/ ia welte toista. Jossa coco Mosesen Laki sulietan/ ninquin Christus sano Matt. 7. Josta Laista ei Pacanatka mwta tee/ quin vlconaiset Töödh/ Ninquin Juttat Mosesen Laista/ ia teme on se Canne ia Luchtamus/ ette yxi Syndi ombi swrembi quin toinen/ Laki wastan.*

Ill. Lucu.

3:1 Mlsse sis Juttalla paraspoli ombi? Eli mite se Ymberileickaus autta?
Missä siis Juuttaalla paras puoli ompi?Eli mitä se ympärileikkaus auttaa?
3:2 Ja tosin/ sangen palio. Ensin/ ette heille on vskottu/ mite Jumala puhunut on.
Ja tosin/ sangen paljon. Ensin/ ettäheille on uskottu/ mitä Jumala puhunut on.
3:3 Mutta ettei mutomat ninen samain päle vskoneet/ mike sijte lucua ombi? Pidheiskö heiden Epeuskonsa Jumalan vskon turhaxi tekemen?
Mutta ettei muutamat niinen samain päälle uskoneet/ mikä siitä lukua ompi? Pitäisitkö heidän epäuskonsa Jumalan uskon turhaksi tekemän?
3:4 Pois se. Waan paramin/ Olcon Jumala totinen/ Ja caiki Inhimiset Walechteliat. Ninquin kirioitettu on/ Senpäle/ ette sinun pite totisen oleman sinun sanoisas/ ia ylitzewoitat coska sine Domitan.
Pois se. Waan paremmin/Olkoon Jumala totinen/ Ja kaikki ihmiset walehtelijat. Niinkuin kirjoitettu on/Sen päälle/ että sinun pitää totisen oleman sinun sanoissasi/ ja ylitse woitat koska sinä tuomitaan.
3:5 Jos sis se nin on/ Ette meiden wärys Jumalan Oikeudhen ylistepi/ miteste me sanoma? Ongo sis Jumala wäre/ ette hen sen ylitze wihastupi? (Mine puhun Inhimisten taualla)
Jos siis se niin on/ Että meidän wääryys Jumalan oikeuden ylistääpi/ Mitä tästä me sanomme? Onko siis Jumala väärä/ että hän sen ylitse wihastuupi? (Minä puhun ihmisten tawalla)
3:6 Pois se/ Quinga sis Jumala taidhais Mailman Domita?
Pois se/Kuinka siis Jumala taitaisi maailman tuomita?
3:7 Sille ios Jumalan Totuus minun Waleheni cautta cunnialisemaxi tulis/ henen ylistoxexi/ Mingetedhen mine pidheis wiele sijte ninquin Syndinen Domittaman?
Sillä jos Jumalan totuusminun walheeni kautta kunniallisemmaksi tulisi/ hänen ylistykseksi/ Minkä tähden minäpitäisi wielä siitä niinkuin sydämen

tuomittaman?
3:8 Ja ei paramin nin tehdhä (ninquin me laitetanma/ ia quin mutomat puhuuat/ ette me sanoma) Techkemme paha/ ette sijte hyue tulis. Joinenga cadhotus ombi ratki oikia.
Ja ei paremmin niin tehdä (niinkuin me laitetamme/ ja kuin muutamat puhuwat/ että me sanomme) Tehkäämme pahaa/ että siitä hywä tulisi. Joinenka kadotus ompi ratki oikea.
3:9 Miteste me nyt sihe' sanoma. Ongo sis meille parambipoli quin heille? Ei ensingen. Sille me olema enne' osottaneet/ Ette seke Juttat ia Grekit/ caiki ouat Synnin alla/
Mitäs tästä me nyt siihen sanomme. Onko siis meille parempi puoli kuin heille? Ei ensinkään. Sillä me olemme ennen osoittaneet/ Että sekä Juuttaat ja Krekit/ kaikki owat synnin alla/
3:10 Ninquin kirioitettu on/ Eike'gen ole wa'hurskas/ ei tosin yxike'.
Niinkuin kirjoitettu on/ Ei kenkään ole wanhurskas/ ei tosin yksikään.
3:11 Eikengen ole ioca ymmerttä/ Eikenge' ole/ ioca Jumalata etzipi.
Ei kenkään ole joka ymmärtää/ Ei kenkään ole/ joka Jumalata etsiipi.
3:12 Caiki he ouat poikennehet/ ia caiki ynne ouat keluottomaxi tulleet. Ei yxiken ole quin hyue teke/ ei ychtengen saacka.
Kaikki he owat poikenneet/ ja kaikki ynnä owat kelwottomaksi tulleet. Ei yksikään ole kuin hywää tekee/ ei yhtäkään saakka.
3:13 Heiden Curckuns ombi yxi auoion Hautta/ heiden Kiellense ca'sa he petoxe' tekeuet/
Heidän kurkkunsa ompi yksi awoin hauta/ heidän kielensä kanssa he petoksen tekewät/
3:14 Kykermen wiha o'bi heiden Hwllens alla/ Heiden suunsa ombi teunens kiromista ia haikeutta.
Kyykäärmeen wiha ompi heidän huullensa alla/ Heidän suunsa ompi täynnänsä kiroamista ja haikeutta
3:15 Heiden Jalgansa ouat nopiat werta wloswodhattaman/
Heidän jalkansa owat nopeat werta ulos wuodattaman/
3:16 heiden teisens ombi sula tuska ia sydhemenkipu/
heidän teissäns ompi sula tuska ja sydämen kipu/
3:17 eiuet he rauhan tiete tundeneet/
eiwät he rauhan tietä tunteneet/
3:18 Ei ole Jumalan pelco heiden silmeins edhesse.
Ei ole Jumalan pelko heidän silmäinsä edessä.
3:19 Mutta sen me tiedhemme/ ette caiki se quin Laki sanopi/ sen hen sano nijlle iotca Lain alla ouat/ Senpäle/ ette iocainen Suu pite tukittaman/

ia caiken Mailman pite Jumalan edes Vicapään oleman/
Mutta sen me tiedämme/ että kaikki se kuin laki sanoopi/ sen hän sanoo niille jotka lain alla owat/ Sen päälle/ että jokainen suu pitää tukittaman/ ja kaiken maailman pitää Jumalan edessä wikapään oleman/
3:20 Senteden/ ettei yxiken Liha taidha Lain töiden cautta henen edhessens Wanhurskaxi tulla. Sille ette Lain lepitze waan Synnin tundemus tule.
Sen tähden/ ettei yksikään liha taida lain töiden kautta hänen edessänsä wanhurskaaksi tulla. Sillä että lain läwitse waan synnin tuntemus tule.
3:21 Mutta nyt ilman Lain auttamata ombi se Wanhurskaus/ ioca Jumalan edes kelpa/ iulghistettu/ ia Lain ia Prophetain cautta todhistettu.
Mutta nyt ilman lain auttamata ompi se wanhurskaus/ joka Jumalan edessä kelpaa/ julkistettu/ ja lain ja profeetain kautta todistettu.
3:22 Se Jumalan Wanhurskaus (ma mine) ioca tule Iesusen Christusen vskosta/ caikein tyge/ ia caikein päle/ iotca vskouat.
Se Jumalan wanhurskaus (ma minä) joka tulee Jesuksen Kristuksen uskosta/ kaikkein tykö/ ja kaikkein päälle/ jotka uskowat.
3:23 Sille ettei täle ole ychten eroitusta * He ouat caiki pänes Synniset/ ia ei ole heille misten kerskamista Jumalan edes.
Sillä ettei tällä ole yhtään eroitusta He owat kaikki päännas syntiset/ ja ei ole heille mistään kerskaamista Jumalan edessä.
3:24 Ja tuleuat ilman ansiotans Wanhurskaxi henen Armostans/ sen Lunastuxen cautta/ quin ombi Christuses Iesuses/
Ja tulewat ilman ansiotansa wanhurskaaksi hänen armostansa/ sen lunastuksen kautta/ kuin ompi Kristuksessa Jesuksessa/
3:25 Jonga Jumala on asettanut Armonstolixi/ sen Uskon lepitze henen Weresense/ Joille hen sen Wanhurskaudhen/ ioca henen edhesens kelpa/ osottapi/ sijnä/ ette Hen ne Synnit andexianda *
Jonka Jumala on asettanut armontuoliksi/ se uskon läpitse hänen weressänsä/ Joille hän sen wanhurskauden/ joka hänen edessänsä kelpaa/ osottaapi/ siinä/ että Hän ne synnit anteeksi antaa.
3:26 iotca ienyet olit Jumalan kerssimisen ala/ Ette hen telle aijalla osottais/ sen Wanhurskaudhen ioca henen edhesens kelpa Senpäle/ ette henen ainoan pite Wanhurskan oleman/ ia sen Wanhurskauttaman/ ioca Iesusen Uskosta on.
jotka jääneet olit Jumalan kärsimisen alla/ Että hän tällä ajalla osottaisi/ sen wanhurskauden joka hänen edessänsä kelpaa Sen päälle/ että hänen ainoan pitää wanhurskauden oleman/ ja sen wanhurskauttaman/ joka Jesuksen uskosta on.
3:27 Cussa sis ombi nyt sinun Kerskauxes? Se on wlossuliettu. Minge Lain

cautta? Töidhen Lain cautta? Ei/ Waan Uskon Lain cautta.
Kussa siis ompi nyt sinun kerskauksesi? Se on ulos suljettu. Minkä lain kautta? Töiden lain kautta? Ei/ waan uskon lain kautta.
3:28 Nin me sis sen sixi pidhemme/ ette Inhiminen wanhurskaxi tule/ ilman Lain töite/ sulan Uskon cautta.
Niin me siis sen siksi pidämme/ että ihminen wanhurskaaksi tule/ ilman lain töitä/ sulan uskon kautta.
3:29 Eli ongo Jumala waiwoin Judasten Jumala? Eikö hen mös ole Pacanain Jumala? Ja/ wissiste mös Pacanaidhen Jumala.
Eli onko Jumala waiwoin judasten Jumala? Eikö hän myös ole pakanain Jumala? Ja/ wissiste myös pakanaiden Jumala.
3:30 Sille ette yxi ainoa Jumala ombi/ ioca Ymberileickauxen wanhurskaxi teke Uskosta/ ia Esinahan vskon lepitze.
Sillä että yksi ainoa Jumala ompi/ joka ympärileikkauksen wanhurskaaksi tekee uskosta/ ja esinahan uskon läpitse.
3:31 Quingasta? Teemekö me Lain tyhiexi Uskon lepitze? Pois se Waan me * kijnitemme Lain.
Kuinkasta? Teemmekö me lain tyhjäksi uskon läwitse? Pois se waan me kiinnitämme lain.

** Cunnialisemaxi tulis) Dauid sanopi/ Sinun ainoan wasta' mine synditein ia pahasti sinu' edeses tein/ Senpäle ette sine waa'hurskas olisit/ sinu' Sanoisas/ ia ylitzewoitat coska sine domittaa' etc. Se cwlu ninquin syndi pideis tecteme'/ Senpäle ette Jumala wanhurskas olis/ Quin P. Pauali mös tesse osotta. Ja ei quite'ga' nin ole. Mutta meiden pite synnit tu'dema' ioista Jumala meite nuctele/ Ette he' nin laisans waaxi ia hurskaxi tu'nustetaisin. Mutta ylitze teme' tu'demise'/ rijteleuet ne Tecoinpyhet Jumalan ca'sa/ ia ei tachto heide' töidens anda olla Syndinä/ Ja nin pite Jumala oleman heiden walechtelians/ ia sanoisans domittaman. Nin nyt P. Pauali tachto/ ettei ne synnit Jumalata yliste (mutoin olis parambi Syndi tedhä quin hyue) mutta synnin tundemus ylistepi Jumala ia henen Armons. Nin iuri Jumala tule wanhurskaxi/ ia caiki Inhimiset walechteliaxi/ iotca ei site tunnusta tachto/ ia ei heiden Epeuskonsa tege Jumalan vsko tyhijäxi. Sille hen quitengi woittapi ia tule totisexi/ ette hen caiki Synnisexi cwlluttapi. * He ouat caiki pänens Synniset) se on päcappale tesse Lehetuskirias ia coco Ramatus/ ette caiki ouat syndiset/ iotca ei ole Christusen Weren cautta wanhurskautetudh vskosa/ sille käsite täte Texti hyuesti/ ette henesse alaspainetan caiki tekoin ansiot ia kerskaus Töiste/ ninquin P. Pauali tesse sano/ Ja nin sula Jumalan Armo ia cunnia iepi/ iosta me wanhurskaxi ainostans tulema.*

IV. Lucu.

4:1 Mlteste me sis sanoma meiden Isen Abrahamin leunehexi Lihan polesta?
Mitä tästä me siis sanomme meidän isän Abrahamin löytäneeksi lihan

puolesta.
4:2 Sen me sanoma/ Jos Abraham on Töidhen cautta Wanhurskaxi tullut/ nin henelle ombi kylle kerskamista/ Waan ei Jumala' edes.
Sen me sanomme/ Jos Abraham on töiden kautta wanhurskaaksi tullut/ niin hänelle ompi kyllä kerskaamista/ Waan ei Jumalan edessä.
4:3 Mutta mite Ramattu sano? Abraham vskoi Jumalan/ ia se henelle wanhurskaudexi luettijn.
Mutta mitä Raamattu sanoo? Abraham uskoi Jumalaan/ ja se hänelle wanhurskaudeksi luettiin.
4:4 Mutta sille ioca töte teke/ ei lueta palca Armosta/ waan welghasta.
Mutta sille joka työtä tekee/ ei lueta palkkaa armosta/ waan welasta.
4:5 Mutta henelle ioca ei Töisse kijniripu/ waan vskopi sen päle/ ioca sen Jumalattoman wanhurskauttapi/ henen Uskonsa luetan henelle/ wanhurskaudhexi.
Mutta hänelle joka ei töissä kiinni riipu/ waan uskoopi sen päälle/ joka sen jumalattoman wanhurskauttaapi/ hänen uskonsa luetaan hänelle/ wanhurskaudeksi.
4:6 Ninquin mös Dauid sanopi/ Ette autuahus on ainostans sen Inhimisen/ iolle Jumala tygelukepi wanhurskaudhen/ ilman Töidhen apua/ coska hen sano.
Niinkuin myös Dawid sanoopi/ Että autuus on ainoastansa sen ihmisen/ jolle Jumala tykö lukeepi wanhurskauden/ ilman töiden apua/ koska hän sanoo.
4:7 Autuat ouat ne/ ioinenga wärydhet ouat andexiannetudh/
Autuaat owat ne/ joinenka wääryydet owat anteeksiannetut/
4:8 Ja ioinenga Synnit peitetyd ouat. Autuas on se Mies iolle Jumala ei ycte' syndi tygeluge.
Ja joinenka synnit peitetyt owat. Autuas on se mies jolle Jumala ei yhtään syntiä tykö lue.
4:9 Lienekö teme Autuahus waiwoin Ymberileickauxen ylitzetullut/ eli mös ylitze Esinahan? Nimbe me sanoma/ ette Abrahamille oli henen Uskons Wanhurskaudhexi luettu.
Lieneekö tämä autuus waiwoin ympärileikkauksen ylitse tullut/ eli myös ylitse esinahan? Niinpä me sanomme/ että Abrahamille oli hänen uskonsa wanhurskaudeksi luettu.
4:10 Quinga hen sis henelle tygeluettin? Coska hen oli Ymberileickauxes/ eli Esinahas? Ei Ymberileickauxes/ waan Esinahasa.
Kuinka hän siis hänelle tykö luettiin? Koska hän oli ympärileikkauksessa/ eli esinahassa? Ei ympärileikkauksessa/ waan esinahassa.
4:11 Mutta sen Ymberileckauxen Merckin hen otti Insiglixi ette hen oli

wanhurskaxi techty vskon cautea/ ioca henelle oli Esinahasa/ Senpäle/ ette henen piti oleman caikein vskolisten Ise/ iotca Esinahasa vskoit/ ette se sama pidheis mös heille Wanhurskaudhexi tygeluettaman.
Mutta sen ympärileikkauksen merkin hän otti insigliksi että hän oli wanhurskaudeksi tehty uskon kautta/ joka hänellä oli esinahassa/ Senpäälle/ että hänen piti oleman kaikkein uskollisten isä/ jotka esinahassa uskoit/ että se sama pitäisi myös heille wanhurskaudeksi tykö luettaman.
4:12 Ja tulis mös Ymberileickauxen Isexi/ Ei waiwoin ninen/ iotca Ymberileickatuista syndynyet ouat/ Mutta mös ninen/ iotca waeldauat sen vskon Jelkije mödhen/ ioca oli meiden Isen Abrahamin Esinahasa.
Ja tulis myös ympärileikkauksen isäksi/ Ei waiwoin niiden/ jotka ympärileikatuista syntyneet owat/ Mutta myös niiden/ jotka waeltawat sen uskon jälkiä myöten/ joka oli meidän isän Abrahamin esinahassa.
4:13 Sille ne Lupauxet/ Ette henen piti tuleman Maliman Perilisexi/ ei ole tapachtanut Abrahamille/ ia henen Siemenillens Lain cautta/ Waan vskon wanhurskaudhen cautta.
Sillä ne lupaukset/ Että hänen piti tuleman maailman perilliseksi/ ei ole tapahtunut Abrahamille/ ja hänen siemenillensä lain kautta/ Waan uskon wanhurskauden kautta.
4:14 Sille/ ios ne/ iotca Laista ouat/ periliset ouat/ Sijtte vsko o'bi turha/ ia se Lupaus ombi huckan tullut.
Sillä/ jos ne/ jotka laista owat/ perilliset owat/ Sitten usko ompi turha/ ja se lupaus ompi hukkaan tullut.
4:15 Senwooxi ette Laki Wihan yleskihoitta/ Sille cussa ei Laki ole/ ei sielle mös ole Lain ylitzekieumiste.
Senwuoksi että laki wihaan ylös kiihoittaa/ Sillä kussa ei laki ole/ ei siellä myös ole lain ylitse käymistä.
4:16 Senteden annetan Perimys Uskosta/ Ette sen pite Armosta oleman/ Ja se Lupaus pite olema' wahwana caikille Siemenille/ Ei ninen ainostans/ iotca Laista ouat/ mutta mös ninen/ iotca Abrahamin Uskosta ouat/ ioca on meiden caikein Isen.
Sentähden annetaan perimys uskosta/ Että sen pitää armosta oleman/ Ja se lupaus pitää oleman wahwana kaikille siemenille/ Ei niinen ainoastansa/ jotka laista owat/ mutta myös niinen/ jotka Abrahamin uskosta owat/ joka on meidän kaikkein isä.
4:17 Ninquin kirioitettu on/ Mine asetin sinun monen Pacanain Isexi Jumalan edes/ ionga sine vskonut olet/ Joca ne Coollehet eleuexi teke/ ia cutzupi ne cappalet ioita ei oleca/ ninquin ne olisit.
Niinkuin kirjoitettu on/ Minä asetin sinun monen pakanain isäksi Jumalan

edessä/ jonka sinä uskonut olet/ Joka ne kuollehet eläwäksi tekee/ ja kutsuupi ne kappaleet joita ei olekaan/ niinkuin ne olisit.
4:18 Ja hen vskoi sen Toiuon päle/ cussa ei ensingen toiuottapa ollut/ Senpäle ette henen piti oleman monen Pacanain Isen/ Ninquin henelle sanottu oli/ Nin pite sinun Siemenes oleman.
Ja hän uskoi sen toiwon päälle/ kussa ei ensinkään toiwottawaa ollut/ Sen päälle että hänen piti oleman monen pakanain isän/ Niinkuin hänelle sanottu oli/ Niin pitää sinun siemenessä oleman.
4:19 Ja ei hen heickonnut vskosa/ eikä mös totellut henen policolutta Rumistansa/ Echke hen io lehes sata aijastaica wanha oli/ Eikä mös Saran policolutta Cochtua.
Ja ei hän heikonnut uskossa/ eikä myös totellut hänen pois kuollutta ruumistansa/ Ehkä hän jo lähes sata ajastaikaa wanha oli/ Eikä myös Saran pois kuollutta kohtua.
4:20 Sille ei hen ychten epeilyt Jumalan Lupauxen päle Epeuskon cautta/
Sillä ei hän yhtään epäillyt Jumalan lupauksen päälle epäuskon kautta/
4:21 Waan oli wahwa vskosa/ ia a'noi Jumala' sen * Cunnian/ ia oli caikein wissin sen päle/ ette se iota Jumala lupapi/ sen hen mös woipi teuttä.
Waan oli wahwa uskossa/ ja antoi Jumalan sen kunnian/ ja oli kaikkein wissin sen päälle/ että se jota Jumala lupaapi/ sen hän myös woipi täyttää.
4:22 Senteden se ombi mös henelle Wanhurskaudexi luettu.
Sentähden se ompi myös hänelle wanhurskaudeksi luettu.
4:23 Nin ei se ole waiwoin henen techtens kirioitettu Ette henelle se tyge luettu oli/
Niin ei se ole waiwoin hänen tähtensä kirjoitettu Että hänelle se tykö luettu oli/
4:24 Mutta mös meiden tedhen/ ioille se mös pite tygeluettaman/ Jos me vskoma henen pälens/ ioca meiden HERRAN IesuSEN ylesheretti Coolluista.
Mutta myös meidän tähten/ joille se myös pitää tykö luettaman/ Jos me uskomme hänen päällensä/ joka meidän HERRAN Jesuksen ylös herätti kuolleista.
4:25 Joca meiden Syndijen tedhen vlosannettu on/ ia meiden wanhurskaudhen tedhen ylesheretetty.
Joka meidän syntien tähden ulos annettu on/ ja meidän wanhurskauden tähden ylösherätetty.

** Cunnian) Joca vskopi Jumalan/ se andapi henelle Cunnian/ ette he' on wanhurskas/ caikiwaldias/ hurskas/ wijsas ia hyue etc. Ja nin Usko ylesteutte ne Colmet Ensimeiste kesky/ ia wanhurskautta Inhimiset Jumalan edes/ Ja se on se oikea Jumalan paluelus.*

V. Lucu.

5:1 ETte me nyt sis olema wanhurskautetut Uskon cautta/ Nin meille ombi Rauha Jumalan cansa/ meiden HERRAN Iesusen Christusen cautta/
Että me nyt siis olemme wanhurskautetut uskon kautta/ Niin meillä ompi rauha Jumalan kanssa/ meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen kautta/
5:2 Jonga lepitze meille mös ombi yxi Tygekieumys Uskossa tehen Armohon/ ionga siselle me seisoma/ ia kerskama meite' Toiuosta ioca meille ombi sijte Cunniasta/ quin Jumala meille andapi.
Jonka läwitse meillä myös ompi yksi tykökäymys uskossa tähän armohon/ jonka sisällä me seisomme/ ja kerskaamme meitän toiwosta joka meillä ompi siitä kunniasta/ kun Jumala meille antaapi.
5:3 Mutta ei site ainostansa/ wan me mös kerskama meitem waiwasa/ Sille me tiedheme/ Ette waiua saatta kerssimisen/
Mutta ei sitä ainoastansa/ waan me myös kerskaamme meitämme waiwassa/ Sillä me tiedämme/ Että waiwa saattaa kärsimisen/
5:4 Mutta Kersimys saatta coetuxen/ Coetus saatta toiuon/ Mutta toiuo ei se wilpistele.
Mutta kärsimys saattaa koetuksen/ Koetus saattaa toiwon/ Mutta toiwo ei se wilpistele.
5:5 Sille ette se Jumalan Rackaus ombi wloswonatettu meiden Sydhemihin/ sen pyhen Hengen cautta ioca meille on annettu.
Sillä että se Jumalan rakkaus ompi ulos wuodatettu meidän sydämihin/ sen Pyhän Hengen kautta joka meille on annettu.
5:6 Sille ette mös Christus/ coska me wiele heicot olima aijan ielken/ ombi meiden Jumalattoidhen edheste coollut.
Sillä että myös Kristus/ koska me wielä heikot olimme ajan jälkeen/ ompi meidän jumalattomien edestä kuollut.
5:7 Tuskalla nyt iocu coole sen Oikean tedhen. Waan iongun Hyuen edest wskallais lehes iocu coolla.
Tuskalla nyt joku kuolee sen oikean tähden. Waan jonkun hywän edestä uskaltaisi lähes joku kuolla.
5:8 Senteden Jumala yliste hene' Rackauttans meiden cochtan/ ette Christus ombi meiden edesten coollut/ coska me wiele Syndiset olima.
Sentähden Jumala ylistää hänen rakkauttansa meidän kohtaan/ että Kristus ompi meidän edestän kuollut/ koska me wielä syntiset olimme.
5:9 Nin me sis palio enemin henen cauttans wariela'me wihan edheste/ senwooxi ette me henen Werens Lepitze wanhurskautetud olema.
Niin me siis paljon enemmän hänen kauttansa warjellamme wihan edestä/

sen wuoksi että me hänen werensä läwitse wanhurskautetut olemme.
5:10 Sille ios me Jumalan cansa olema souitetut/ henen Poians Coleman lepitze/ coska me wiele henen Wiholisens olima/ Palio enämin me Autuaxi tulema henen Elemens lepitze/ ette me nyt souitetut olema.
Sillä jos me Jumalan kanssa olemme sowitetut/ Hänen Pojansa kuoleman läwitse/ koska me wielä hänen wihollisensa olimme/ Paljon enemmän me autuaaksi tulemme hänen elämänsä läwitse/ että me nyt sowitetut olemme.
5:11 Mutta ei waiwoin site/ waan me kerskama mös meite * Jumalasta/ meiden HERRAN Iesusen Christusen cautta/ Jonga lepitze me olema nyt souinon saaneet.
Mutta ei waiwoin sitä/ waan me kerskaamme myös meitä Jumalasta/ meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen kautta/ Jonka läwitse me olemme nyt sowinnon saaneet.
5:12 Senteden/ ninquin ydhen Inhimisen cautta Syndi on Mailma' tullut/ ia Syndin lepitze Colema/ ia nin Colema caikein Inhimiste' ylitze o'bi yldynyt/ senwooxi ette caiki ouat syndi tehneet.
Sentähden/ niinkuin yhden ihmisen kautta synti on maailmaan tullut/ ja synnin läwitse kuolema/ ja niin kuolema kaikkein ihmisten ylitse ompi yltynyt/ sen wuoksi että kaikki owat syntiä tehneet.
5:13 Sille ette syndi oli tosin Mailmas/ hama' Lakijn asti. Mutta cussa ei ychten Laki ole/ ei sielle syndi totella/
Sillä että synti oli tosin maailmassa/ hamaan lakiin asti. Mutta kussa ei yhtään laki ole/ ei siellä syntiä totella/
5:14 Waan se Colema wallitzi Adamista hama' Mosesen asti/ heide' ylitze mös/ iotca eiuet ole syndije tehneet/ sencaltaisen Ylitzekeumisen cansa quin Adam/ ioca ombi sen * Cuua/ quin ielken tuleua oli.
Waan se kuolema wallitsi Adamista hamaan Mosekseen asti/ heidän ylitse myös/ jotka eiwät ole syntiä tehneet/ senkaltaisen ylitsekäymisen kanssa kuin Adam/ joka ompi sen kuwa/ kuin jälkeen tulewa oli.
5:15 MUtta ei se nin ole Lahia' cansa/ quin Synnin. Sille ios mo'da ouat ydhe' Inhimisen Synnin tedhe' coolleet/ Nin on palio enembi Jumalan Armo ia Lahia monelle runsahasta tapachtanut/ Iesusen Christusen cautta/ ioca se ainoa Inhiminen armosa oli.
Mutta ei se niin ole lahjan kanssa/ kuin synnin. Sillä jos monta owat yhden ihmisen synnin tähden kuolleet/ Niin on paljon enempi Jumalan armo ja lahja monelle runsahasti tapahtunut/ Jesuksen Kristuksen kautta/ joka se ainoa ihminen armossa oli.
5:16 Ja ei ole se Lahia ainostans ydhen * Synnin ylitze/ Nin quin caikein Cadotus on tullut ydhen Syndisen ydhen synnin tedhen. Sille ette Domio on

wlostullut ydheste Synniste cadhotuxexi/ Mutta se Lahia/ hen mös auttapi monesta synniste Wanhurskautehen.
Ja ei ole se lahja ainoastans yhden synnin ylitse/ Niin kuin kaikkein kadotus on tullut yhden syntisen yhden synnin tähden. Sillä että tuomio on ulos tullut yhdestä synnistä kadotukseksi/ Mutta se lahja/ hän myös auttaapi monesta synnistä wanhurskautehen.
5:17 Sille ios Colema ombi ydhen synnin tedhen wallinut/ sen ydhen cautta/ Palio enemin ne iotca sauat Armon ia Lahian teuttemisen Wanhurskaudhexi pite wallitzeman Elemese ydhen Iesusen Christusen cautta.
Sillä jos kuolema ompi yhden synnin tähden wallinnut/ sen yhden kautta/ Paljon enemmin ne jotka saawat armon ja lahjan täyttämisen wanhurskaudeksi pitää wallitseman elämässä yhden Jesuksen Kristuksen kautta.
5:18 Sille/ ninquin ydhen Inhimisen synnin tedhen Cadhotus on ylitze caikein Inhimisten tullut/ Nin ombi mös ydhen wanhurskaudhen cautta/ se Elemen wanhurskaus caikein Inhimisten ylitze tullut.
Sillä/ niinkuin yhden ihmisen synnin tähden kadotus on ylitse kaikkein ihmisten tullut/ Niin ompi myös yhden wanhurskauden kautta/ Se elämän wanhurskaus kaikkein ihmisten ylitse tullut.
5:19 Sille ninquin ydhen Inhimisen cwlemattudhen tedhen/ monda ouat Syndisexi tulleet/ Nin mös monda tuleuat ydhen cwliaisudhen tedhen wanhurskaxi.
Sillä niinkuin yhden ihmisen kuolemattomuuden tähden/ monta owat syntiseksi tulleet/ Niin myös monta tulewat yhden kuuliaisuuden tähden wanhurskaaksi.
5:20 MUtta Laki ombi mös tehen siselletullut/ Senpäle ette Syndi wekeuemexi tulis/ Mutta cussa Syndi on wekeue/ Sielle ombi quitengin Armo palio wekeuemexi tullut/
Mutta laki ompi myös tähän sisälle tullut/ Senpäälle että synti wäkewämmäksi tulisi/ Mutta kussa synti on wäkewä/ Siellä ompi kuitenkin armon paljon wäkewämmäksi tullut/
5:21 Sen päle/ ette ninquin Syndi ombi wallinut Coleman polen/ Nin mös Armon pite wallitzeman wanhurskaudhen lepitze ijancaikisehen Elemehen/ Iesusen Christusen cautta.
Sen päälle/ että niinkuin synti ompi wallinnut kuoleman puoleen/ Niin myös armon pitää wallitsemaan wanhurskauden läwitse iankaikkisehen elämähän/ Jesuksen Kristuksen kautta.

** Jumalasta) Ette Jumala meiden oma ombi/ ia me olema henen Omansa/ ia Hywuydhet ouat meile ychteitzet heneste/ ia henen cansans caikessa Edeskatzomisesa. * Cuua)*

*Ninquin Adam meite/ henen Synnillens/ ilman meiden ricoxita/ ombi cadhottanut/ Nin mös Christus on henen Wanhurskaudhellans/ ilman meiden Ansiota/ meite wapachtanut. * Ydhen synnin) Tesse hen puhupi Perisynniste/ ioca on tullut Adamin cwlemattudhesta. Josta caiki mite meisse on/ se on syndi.*

VI Lucu.

6:1 Mlteste me sis tehe' sanoma? Pitekö meide' wiele Synnise olema'/ senpäle ette se Armo site wekeuembi olis?
Mitäst me siis tähän sanomme? Pitääkö meidän wielä synnissä oleman/ sen päälle että se armo sitä wäkewämpi olisi?
6:2 Pois se. Quingasta meiden wiele pideis Synnis elemen/ iosta me poiskoolleet olema?
Pois se. Kuinkaste meidän wielä pitäis synnis elämän/ josta me poiskuolleet olemme?
6:3 Eikö te tiedhä Rackat Weliet/ Ette caiki iotca castetut olema Christusesa Iesusesa/ me olema Castetut * henen Colemahansa?
Eikö te tiedä rakkaat weljet/ Että kaikki jotka kastetut olemme Kristuksessa Jesuksessa/ me olemme kastetut hänen kuolemahansa?
6:4 Nin me olema sis henen cansans haudhatut casten cautta colemahan/ Senpäle/ ette ninquin Christus ombi coolluista ylesheretetty Isen Cunnian cautta/ Nin mös meiden pite waeldaman/ ydhes wdhesa Elemese.
Niin me olemme siis hänen kanssansa haudatut kasteen kautta kuolemahan/ Senpäälle/ että niinkuin Kristus ompi kuolleista ylös herätetty Isän kunnian kautta/ Niin myös meidän pitää waeltaman/ yhdessä uudessa elämässä.
6:5 Sille ios me ynne henen cansans kijnijstutetut olema ydhen caltaiseen Colemahan/ Nin me mös tulema Ylesnousemisesa ydhen caltaisexi/
Sillä jos me ynnä hänen kanssansa kiinni-istutetut olemme yhden kaltaiseen kuolemahan/ Niin me myös tulemme ylösnousemisessa yhden kaltaiseksi/
6:6 Tieten/ ette meiden Wanha Inhiminen on henen cansans ristinnaulittu/ Senpäle/ ette se Syndinen Rumis pite turmeldaman/ ettei me testedes pidhe syndi palueleman.
Tietäen/ että meidän wanha ihminen on hänen kanssansa ristiinnaulittu/ Sen päälle/ että se syntinen ruumis pitää turmeltaman/ ettei me tästedes pidä syntiä palweleman.
6:7 Sille ette se quin Coollut on/ hen ombi synniste wanhurskautettu.
Sillä että se kuin kuollut on/ hän ompi synnistä wanhurskautettu.
6:8 Mutta ios me coolleet olema Christusen cansa/ nin me Uskoma/ ette meiden mös pite elemen henen cansansa/
Mutta jos me kuolleet olemme Kristuksen kanssa/ niin me uskomme/ että

meidän pitää elämän hänen kanssansa/
6:9 Ja tiedheme/ ette Christus ioca nijste Coolleista ylesheretetty on/ ei hen sillen coole/ ei se Colema saa testedes hene' ylitzens walta.
Ja tiedämme/ etta Kristus joka niistä kuolleista ylösherätetty on/ ei hän silleen kuole/ ei se kuolema saa tästedes hänen ylitsensä waltaa.
6:10 Sille se quin he' coollut on/ sen he' syndijn cooli wihdhoin/ waa' se quin hen elepi/ sen hen Jumalan elepi.
Sillä se kuin hän kuollut on/ sen hän syntiin kuoli wihdoin/ waan se kuin hän elääpi/ sen hän Jumalan elääpi.
6:11 Nin mös te/ sixi te teidhen itzenne pitekä/ ette te oletta Syndihin coolleet/ mutta elette Jumalaan Christusen Iesusen meiden HERRAN cautta.
Niin myös te/ siksi te teidän itsenne pitäkää/ että te olette syntihin kuolleet/ mutta elätte Jumalaan Kristuksen Jesuksen meidän HERRAN kautta.
6:12 Nin elkete nyt laskeco Syndi wallitzeman teiden coleuaisesa Rumisanna/ nin ette te hende cwletta henen Himoinsa ielkeen.
Niin älkää te nyt laskeko syntiä wallitseman teidän kuolewaisessa ruumiissanne/ niin että te häntä kuulette hänen himoinsa jälkeen.
6:13 Ja elkete andaco teiden Jesenitenna Synnin Odhaxi wärytehen/ Mutta andaca itze teiten Jumalalle ninquin ne/ iotca Colluista ouat wirghonneet/ ia teiden Jesenet/ Jumalalle wa'hurskaudhe' Odhaxi.
Ja älkäätte antako teidän jäseniänne synnin otaksi wääryytehen/ Mutta antakaa itse teitän Jumalalle niinkuin ne/ jotka kuolleista owat wironneet/ ja teidän jäsenet/ Jumalalle wanhurskauden otaksi.
6:14 Sille ettei Syndi pidhe teiden ylitzen walitzema'/ Se'woxi ettei te ole Lain alla Waan Armon alla.
Sillä ettei synti pidä teidän ylitsen wallitseman/ Sen wuoksi ettei te ole lain alla waan armon alla.
6:15 Quingasta sis? Pitekö meiden Syndi tekemen/ Ettei me ole Lain alla/ Waan Armon alla? Pois se.
Kuinkaste siis? Pitääkö meidän syntiä tekeman/ Ettei me ole lain alla/ Waan armon alla? Pois se.
6:16 Ettekö te tiedhä/ ette iolle te annatte teiden itzenne palueliaxi cwlemahan/ sen Palueliat te oletta/ io'ga te oletta cwliaiset/ Taicka synnin/ coleman polehe'/ eli Cwliaisude' Wanhurskaudhe' polen?
Etteko te tiedä/ että jolle te annatte teidän itsenne palwelijaksi kuulemahan/ sen palwelijat te olette/ jonka te olette kuuliaiset/ Taikka synnin/ kuoleman puolehen/ eli kuuliaisuuden wanhurskauden puoleen?
6:17 Mutta Jumalan olcon kijtos/ Ette te olitta Synnin palueliat/ Mutta nyt oletta sydhemeste' cwliaiset/ sen opin Esicuuasa/ iohonga te oletta

wedhetud.
Mutta Jumalan olkoon kiitos/ Että te olitte synnin palwelijat/ Mutta nyt olette sydämestä kuuliaiset/ sen opin esikuwassa/ johonka te olette wedetyt.
6:18 Mutta nyt ette te oletta wapadhetud synniste/ nin te oletta Wanhurskaudhen palueliaxi tulleet.
Mutta nyt että te olette wapahdetut synnistä/ niin te olette wanhurskauden palwelijaksi tulleet.
6:19 Mine puhun neiste Inhimisten taualla/ teiden Lihalisen heickoudhe' tedhen. Ninquin te oletta andanut teiden Jesenet Sastaisutta ia Wärytte paluelemaan ydheste Wärydesta nin toisehen/ Nin andacat mös nyt teiden Jesenet Wanhurskaudhen palueluxeen/ ette ne tulisit Pyhexi.
Minä puhun näistä ihmisten tawalla/ teidän lihallisen heikkouden tähden. Niinkuin te olette antanut teidän jäsenet saastaisuutta ja wääryyttä palwelemaan yhdestä wääryydestä niin toisehen/ Niin antakaat myös nyt teidän jäsenet wanhurskauden palwelukseen/ että ne tulisit pyhäksi.
6:20 Sille coska te olitta Synnin palueliat/ nin te olitta wapaat Wanhurskaudhesta.
Sillä koska te olitte synnin palwelijat/ niin te olitte wapaat wanhurskaudesta.
6:21 Mite hedhelme teille silloin sijte oli/ Joista te nyt häpiette? Sille ette sencaltaisten loppu ombi Coolema.
Mitä hedelmää teillä silloin siitä oli/ Joista te nyt häpeätte? Sillä että senkaltaisten loppu ompi kuolema.
6:22 Mutta ette te nyt oletta wapadhetut synniste/ ia Jumalan palueliaxi tulluet ombi teille teiden Hedhelme/ ette te pyhexi tuletta/ Mutta sen Lopuxi/ se ijancaikinen Eleme.
Mutta että te nyt olette wapahdetut synnistä/ ja Jumalan palwelijaksi tulleet ompi teillä teidän hedelmä/ että te pyhäksi tulette/ Mutta sen lopuksi/ se iankaikkinen elämä.
6:23 Sille ette Colema ombi Syndin palca. Mutta Jumalan Lahia ombi se ijancaikinen Eleme/ Iesuses Christuses meiden HERRASA.
Sillä että kuolema ompi synnin palkka. Mutta Jumalan lahja ompi se iankaikkinen elämä/ Jesuksessa Kristuksessa meidän HERRASSA.

** Henen Colemahansa) Ette mökin (ninquin hen) coole'ma. Sille emme me caikeni tyynni coole synniste/ ennenquin Liha coole Rumilisesta. * Himo'sa ielken) Merkitze ette pyhille Inhimisille ombi wiele pahat Himot lihassa/ ioita eiuet he noudha eike teuttä.*

VII Lucu.

7:1 Elkö te tiedhe/ rackat weliet (Sille mine puhu' Lain taitauain tyge) Ette

Laki se wallitzepi Inhimisen ylitze/ nincauuan quin hen ele?
Eikö te tiedä/ rakkaat weljet (Sillä minä puhun lain taitawain tykö) Että laki se wallitseepi ihmisen ylitse/ niin kauan kuin hän elää?
7:2 Sille yxi waimo ioca Miehen hallusa ombi/ nincauuan quin Mies ele/ hen on henehen sidhottu Lain cansa. Mutta ios Mies coole/ nin se on wapah sijte Miehen Laista.
Sillä yksi waimo joka miehen hallussa ompi/ niinkauan kuin mies elää/ hän on hänehen sidottu lain kanssa. Mutta jos mies kuolee/ niin se on wapaa siitä miehen laista.
7:3 Waan ios hen toisehe' Mieheen secaunde/ henen Miehense eleise/ nin hen Hooraxi cutzutan. Mutta ios Mies coolepi/ nin he' on wapah Laista/ ettei hen Hoora ole/ ios hen secaunde toisehen Miehen.
Waan jos hän toisehen mieheen sekaantuu/ hänen miehensä eläissä/ niin hän huoraksi kutsutaan. Mutta jos mies kuoleepi/ niin hän on wapaa laista/ ettei hän huora ole/ jos hän sekaantuu toisehen mieheen.
7:4 Nin oletta Te mös/ minun Welieni * Laista coletetudh/ Christusen Rumin cautta/ ette teiden pite secaundeman toisehe'/ nimitten sihen/ ioca Coolleista on Ylesnosnut/ senpäle/ ette me Jumalalle Hedhelmeitzisim.
Niin olette te myös/ minun weljeni laista kuoletetut/ Kristuksen ruumiin kautta/ että teidän pitää sekaantuman toisehen/ nimittäin siihen/ joka kuolleista on ylös noussut/ sen päälle/ että me Jumalalle hedelmäitsisimme.
7:5 Sille coska me olima Lihassa/ nin ne synniset Himot (iotca Lain cautta heide's yleskihoitit) olit wekeuet meiden Jesenise/ Colemalle hedhelmeitzemen.
Sillä koska me olimme lihassa/ niin ne syntiset himot (jotka lain kautta heidäns ylöskiihoitit) olit wäkewät meidän jäsenissä/ kuolemalle hedelmäitsemän.
7:6 Mutta nyt me olema wapadhetut Laista/ ia heneste poiskoolluet/ ioca meite fangina piti/ Nin ette meiden pite paluelema'/ Henge' wdesa menossa/ ia ei sijnä wa'has Bockstauin menossa.
Mutta nyt me olemme wapahdetut laista/ ja hänestä pois kuolleet/ joka meitä wankina piti/ Niin että meidän pitää palweleman/ Hengen uudessa menossa/ ja ei siinä wanhas bokstaawin menossa.
7:7 Miteste me sis sanoma? Ongo Laki syndi? Pois se. Mutta em mine mwtoin syndi tundisi/ quin Lain cautta. Sille em mine olisi Himosta miten tienyt/ ellei Laki olisi sanonut Ele himoitze.
Mitä tästä me siis sanomme? Onko laki synti? Pois se. Mutta en minä muutoin syntiä tuntisi/ kuin lain kautta. Sillä en minä olisi himosta mitään tiennyt/ ellei laki olisi sanonut älä himoitse.

7:8 Mutta nin otti syndi Tilan Keskyste/ ia yleskihoitti minussa caikinaisen Himon/ Sille ette ilman Laita oli Syndi coollut/ Mutta mine elin muinen ilman Laita.
Mutta niin otti synti tilan käskystä/ ja ylöskiihoitti minussa kaikkinaisen himon/ Sillä että ilman lakia oli synti kuollut/ Mutta minä elin muinen ilman lakia.
7:9 Cosca sis Kesky tuli/ nin Syndi taas wircosi/ Ja mine coolin.
Koska siis käsky tuli/ niin synti taas wirkosi/ Ja minä kuolin.
7:10 Ja nin leuttihin/ ette se Kesky quin minulle oli Elemexi lootu/ se minun saati Colemahan.
Ja niin löyttihin/ että se käsky kuin minulle oli elämäksi luotu/ se minun saatti kuolemahan.
7:11 Sille ette Syndi otti tilan Keskyste/ ia petti minun/ ia sille samalla Keskylle hen minu' tappoi.
Sillä että synti otti tilan käskystä/ ja petti minun/ ja sillä samalla käskyllä hän minun tappoi.
7:12 Se Laki ombi quitengi itzestens pyhe/ ia se Kesky ombi pyhe/ oikia ia hyue.
Se laki ompi kuitenkin itsestänsä pyhä/ ja se käsky ompi pyhä/ oikea ja hywä.
7:13 Ongo sis se/ quin Hyue on/ minulle Colemaxi tullut? Pois se. Mutta senpäle/ ette Synnin piteis nächtemen/ quinga hen Syndi olis/ ombi hen minulle sen Hyuen cautta Coleman synnyttenyt/ Senpäle ette Synnin pideis ylitze mären Synnixi tuleman/ Keskyn cautta.
Onko siis se/ kuin hywä on/ minulle kuolemaksi tullut? Pois se. Mutta sen päälle/ että synnin pitäisi nähtämän/ kuinka hän synti olisi/ ompi hän minulle sen hywän kautta kuoleman synnyttänyt/ Senpäälle että synnin pitäisi ylitse määrän synniksi tuleman/ Käskyn kautta.
7:14 Sille me tiedheme/ ette Laki on Hengelinen/ Waan mine olen Lihalinen/ Synnin ala myyty.
Sillä me tiedämme/ että laki on hengellinen/ Waan minä olen lihallinen/ Synnin alle myyty.
7:15 Sille em mine tiedhä/ mite mine * teen/ Senteden ettei mine tee/ mite mine tahdhon/ waan site quin mine wihan/ sen mine teen.
Sillä en minä tiedä/ mitä minä teen/ Sentähden ettei minä tee/ mitä minä tahdon/ waan sitä kuin minä wihaan/ sen minä teen.
7:16 Mutta ios mine site teen/ iota em mine tachto/ nin mine olen sosionut Lain cansa/ ette hen on Hyue.
Mutta jos minä sitä teen/ jota en minä tahdo/ niin minä olen suostunut lain

kanssa/ että hän on hywä
7:17 Nin em mine nyt site sama tee/ waan se Syndi/ ioca minussa asupi.
Niin en minä nyt sitä samaa tee/ waan se synti/ joka minussa asuupi.
7:18 Sille mine tiedhen/ ette minussa/ se on/ minun Lihassani/ ei miten hyue asu. Kylle minulla ombi Tachto/ Waan teutte Hyue/ em mine site leudhä.
Sillä minä tiedän/ että minussa/ se on/ minun lihassani/ ei mitään hywää asu. Kyllä minulla ompi tahto/ Waan täyttää hywää/ en minä sitä löydä.
7:19 Sille ette se Hyue/ iota mine tahdho' em mine site tee/ waan site paha/ iota em mine tahdho/ site mine teen.
Sillä että se hywä/ jota minä tahdon en minä sitä tee/ waan sitä pahaa/ jota en minä tahdo/ sitä minä teen.
7:20 Mutta ios mine sen teen/ iota em mine tachto/ nin em mine site sama tee/ waan se Syndi/ ioca minussa asupi.
Mutta jos minä sen teen/ jota en minä tahdo/ niin en minä sitä samaa tee/ waan se synti/ joka minussa asuupi.
7:21 Nin mine nyt leudhen itzelleni ydhen Lain/ ioca tachto tehdhä site/ quin Hyue on/ ette minussa Pahuus kijnirippu/
Niin minä nyt löydän itselleni yhden lain/ joka tahtoo tehdä sitä/ kuin hywä on/ että minussa pahuus kiinni riippuu.
7:22 Sille minulla ombi Halu Jumalan Lakijn/ sen * sisellisen Inhimisen polesta.
Sillä minulla ompi halu Jumalan lakiin/ sen sisällisen ihmisen puolesta.
7:23 Mutta mine näen ydhen toisen Lain minun Jeseniseni/ ioca sotipi minun Mieleni Lakia wastan/ ia ottapi minun Fangixi sijnä Synnin Laissa/ ioca ombi minun Jeseniseni.
Mutta minä näen yhden toisen lain minun jäsenissäni/ joka sotiipi minun mieleni lakia wastaan/ ja ottaapi minun wangiksi siinä synnin laissa/ joka ompi minun jäsenissäni.
7:24 Mine wihileinen Inhiminen/ cuca minun pästepi teste Coleman Rumista?
Minä wiheliäinen ihminen/ kuka minun päästääpi tästä kuoleman ruumiista?
7:25 Mine kijten Jumalata Iesusen Christusen cautta meiden HERRAN. Nin mine nyt itze paluele' Jumalan Lakia mielelleni/ Mutta Lihan cansa sen synnin Lakia.
Minä kiitän Jumalata Jesuksen Kristuksen kautta meidän HERRAN. Niin minä nyt itse palwelen Jumalan lakia mielelläni/ Mutta lihan kanssa sen synnin lakia.

** Laista) se wanha Inhiminen pitepi Omantunnon syndin cansa Orianans/ ninquin Mies waimonsa. Mutta coska se wanha Inhimine'/ quin on Syndi/ coolepi Armon cautta/ nin*

*Omatundo tulepi Synniste wapaaxi/ nin/ ettei Lakican sillen taidha yleskihoitta Omantunnon päle candaman. * Teen) Tekeminen/ ei cutzutta tesse iocu Lain töte teuttä/ waan ne himot tuta/ ette he kihoittauat heitens/ Mutta laki teutteminen/ se on/ ilman paha sisu ia himo elemen sangen puchtaasta/ Joca ei tapadhu tesse nykyses Elemese. * Sisellisen) Sisellinen Inhiminen cutzuttan tesse se Hengi/ quin Armosta ombi syndynyt/ ia pyhisse Inhimisis sotipi site wlcoista Inhimiste wastaan/ ioca ombi toimi/ iercki/ taito/ mieli/ ia caiki mwdh/ mite Inhimises ombi loonnosta/ Sille ne caiki ouat Synnille riuatudh.*

VIII. Lucu.

8:1 NIn ei ole miten * cadhottapa nijlle/ iotca Christuses Iesusesa ouat kijnitetudh/ ne/ iotca ei waella Lihan ielken/ waan Hengen ielken.
Niin ei ole mitään kadottawaa niille/ jotka Kristukses Jesuksessa owat kiinnitetyt/ ne/ jotka ei waella lihan jälkeen/ waan Hengen jälkeen.
8:2 Sille ette Hengen Laki/ ioca eleuexi tekepi Christusesa Iesusesa/ se ombi minun wapachtanut synnin ia coleman Laista.
Sillä että Hengen laki/ joka eläwäksi tekeepi Kristuksessa Jesuksessa/ se ompi minun wapahtanut synnin ja kuoleman laista.
8:3 Sille se quin ei Laki tainut matkan saatta (Senwoxi ette hen Liha' cautta oli heickoxi tullut) sen Jumala teki/ ia lehetti henen Poiansa sen synnisen Lihan hahmosa/ ia poisdomitzi synnin Lihassa/ Synnin cautta.
Sillä se kuin ei laki tainnut matkaan saattaa (Senwuoksi että hän lihan kautta oli heikoksi tullut) sen Jumala teki/ ja lähetti hänen Poikansa sen syntisen lihan hahmossa/ ja pois tuomitsi synnin lihassa/ synnin kautta.
8:4 Senpäle/ ette se Wanhurskaus/ ionga Laki watipi/ meisse teutetyxi tulis/ Quin ei nyt sillen Liha' ielkin waellamma/ waan Hengen ielken.
Senpäälle/ että se wanhurskaus/ jonka laki waatiipi/ meissä täytetyksi tulisi/ Kuin ei nyt silleen lihan jälkeen waellamme/ waan Hengen jälkeen.
8:5 Sille/ ne/ iotca Lihalliset ouat/ totteleuat nijte Lihalisia/ Mutta ne/ iotca Hengeliset ouat/ totteleuat nijte Hengelisia.
Sillä/ ne/ jotka lihalliset owat/ tottelewat niitä lihallisia/ Mutta ne/ jotka hengelliset owat/ tottelewat niitä hengellisiä.
8:6 Sille ette Lihan Halu/ ombi colema ia Hengen Halu/ se ombi Eleme ia rauha.
Sillä että lihan halu/ ompi kuolema ja Hengen halu/ se ompi elämä ja rauha.
8:7 Senteden ette Lihan Halu ombi yxi Wihaus Jumalan wastaan/ Senwoxi ettei se ole Jumalan Lain cwliainen/ eipe hen semmengen site woi.
Sentähden että lihan halu ompi yksi wihaus Jumalaa wastaan/ Sen wuoksi

ettei se ole Jumalan lain kuuliainen/ eipä hän semmoinenkaan sitä woi.
8:8 Mutta iotca Lihalliset ouat/ ei ne taidha olla Jumalan otoliset.
Mutta jotka lihalliset owat/ ei taida olla Jumalan otolliset.
8:9 Waan ette te ole Lihalliset/ mutta Hengeliset/ Jos mwtoin Jumalan Hengi teisse asupi. Mutta iolla ei ole Christusen Hengi/ ei se ole henen omansa.
Waan ette te ole lihalliset/ mutta hengelliset/ Jos muutoin Jumalan Henki teissä asuupi. Mutta jolla ei ole Kristuksen Henki/ ei se ole hänen omansa..
8:10 Mutta ios sis Christus ombi teisse/ Nin Rumis tosin on coollut synnin tedhen/ Mutta Hengi ombi Eleme/ sen Wanhurskaudhen tedhen.
Mutta jos siis Kristus ompi teissä/ Niin ruumis tosin on kuollut synnin tähden/ Mutta henki ompi elämä/ sen wanhurskauden tähden.
8:11 Jos nyt sen Hengi/ ioca Iesusen ylesheretti Coolluista/ asupi teisse/ Nin mös se sama/ ioca Christusen ylesheretti Coolluista/ pite teiden coleuaisen Rumijn eleuexi tekeme'/ se' syyn tedhe'/ ette hene' He'gens teisse asupi.
Jos nyt se Henki/ joka Jesuksen ylösherätti kuolleista/ asuupi teissä/ Niin myös se sama/ joka Kristuksen ylös herätti kuolleista/ pitää teidän kuolewaisen ruumiin eläwäksi tekemän/ sen syyn tähden/ että hänen Henkensä teissä asuupi.
8:12 Nin olema me nyt (rackat Weliet) Welcapääd/ ei Lihan ette meiden pite Lihan ielkin elemen.
Niin olemme me nyt (rakkaat weljet) welkapäät/ ei lihan että meidän pitää lihan jälkeen elämän.
8:13 Sille ios te elette Lihan ielken/ nin te coletta Mutta ios te coletatte Lihan sisun/ Hengen cautta/ nin teiden pite elemen.
Sillä jos te elätte lihan jälkeen/ niin te kuolette. Mutta jos te kuoletatte lihan sisun/ Hengen kautta/ niin teidän pitää elämän.
8:14 Sille ette caiki ne/ iotca Jumalan Hengelle waikutetaan/ ne ouat Jumalan lapset.
Sillä että kaikki ne/ jotka Jumalan Hengellä waikutetaan/ ne owat Jumalan lapset.
8:15 Sille ette te ole saaneet Oriudhen Henge/ ette teiden pidheis wiele pelkemen. Mutta te oletta saaneet wloswalittudhen Lasten Hengen/ Jonga cautta me hwdhama/ Abba rakas Ise.
Sillä ette te ole saaneet orjuuden henkeä/ että teidän pitäisi wielä pelkäämän. Mutta te olette saaneet uloswalittujen lasten hengen/ Jonka kautta me huudamme/ Abba rakas Isä.
8:16 Se sama Hengi todistapi meiden Hengellen/ ette me olema Jumalan

Lapset.
Se sama Henki todistaapi meidän hengelle/ että me olemme Jumalan lapset.
8:17 Jos me olema Lapset/ nin me olema mös Periliset/ nimiten/ Jumalan Periliset/ ia Christusen cansaperiliset. Jos me mutoin ynne kerssime/ Senpäle ette me mös henen cansans Cunniahan tulisima.
Jos me olemme lapset/ niin me olemme myös perilliset/ nimittäin/ Jumalan perilliset/ ja Kristuksen kanssaperilliset. Jos me muutoin ynnä kärsimme/ Senpäälle että me myös hänen kanssansa kunniahan tulisimme.
8:18 Sille ette sixi mine sen pidhen/ Ette temen nykyisen Aijan waiuat/ eiuet ole sen Cunnian keluoliset/ ioca meiden cochtaan pite ilmoitettaman.
Sillä että siksi minä sen pidän/ Että tämän nykyisen ajan waiwat/ eiwät ole sen kunnian kelwolliset/ joka meitä kohtaan pitää ilmoitettaman.
8:19 Sille se ikeue loondocappalein odhotus odhottapi sen Jumalan Lasten ilmoituxen pereste.
Sillä se ikäwä luontokappalein odotus odottaapi sen Jumalan lasten ilmoitusten perästä.
8:20 Senwoxi ette Loondocappaleet/ ouat Turmeluxen alaheitetudh/ heiden tachtoins wastaan/ Waan hene' tehdhens/ ioca ne ombi alaheittenyt ydhen toiuon päle.
Sen wuoksi että luontokappaleet/ owat turmelukseen alas heitetyt/ heidän tahtoinsa wastaan/ Waan hänen tähtensä/ joka ne ompi alle heittänyt yhden toiwon päälle.
8:21 Sille ette Loondocappalet pite mös wapaxi tuleman sijte turmeludhen Oriudesta/ sihen Jumalan Lasten Cunnialisen wapautehen.
Sillä että luontokappaleet pitää myös wapaaksi tuleman siitä turmeluksen orjuudesta/ siihen Jumalan lasten kunnialliseen wapautehen.
8:22 Sille me tiedheme/ ette iocainen Loondocappale/ hocapi ia ikeueitze tehenasti meiden cansan.
Sillä me tiedämme/ että jokainen luontokappale/ huokaapi ja ikäwöitsee tähän asti meidän kanssan.
8:23 Mutta ei waiwoin ne/ Waan mös me itze/ ioilla ombi Hengen wdhistos/ hocamma mös itzellemme/ sen Lapsudhen ielken/ ia odhotamma meiden Rumijn Lunastusta.
Mutta ei waiwoin ne/ Waan myös me itse/ joilla ompi Hengen uudistus/ huokaamme myös itsellemme/ sen lapseuden jälkeen/ ja odotamme meidän ruumiin lunastusta.
8:24 Sille kylle me olema wapadhetut/ Wan se ombi Toiuossa. Mutta ios Toiuo näkypi/ ei hen ole toiuo/ Sille quinga iocu site taita toiuoa ionga hen näke?

Sillä kyllä me olemme wapahdetut/ Waan se ompi toiwossa. Mutta jos toiwo näkyypi/ ei hän ole toiwo/ Sillä kuinka joku sitä taitaa toiwoa jonka hän näkee?
8:25 Mutta ios me site toiuoma/ iota emme me näe/ Nin me site odhotamma kersimisen cansa.
Mutta jos me sitä toiwomme/ jota emme me näe/ Niin me sitä odotamme kärsimisen kanssa.
8:26 Samalmoto mös Hengi autta meiden heickoutta. Sille eipe me tiedhe/ mite meiden pite rucoleman/ ninquin tulis/ Waan itze Hengi manapi hyue meiden edesten/ sanomattomilla Hocauxila.
Samalla muotoa myös Henki auttaa meidän heikkoutta. Sillä eipä me tiedä/ mita meidän pitää rukoileman/ niinkuin tulisi/ Waan itse Henki manaapi hywää meidän edestän/ sanomattomilla huokauksilla.
8:27 Mutta se/ ioca sydhemen catzopi/ hen tiete mite Henge' mieles ombi/ Sille ette hen manapi pyhein edeste Jumalan mielisudhen ielkin.
Mutta se/ joka sydämen katsoopi/ hän tietää mitä Hengen mielesi ompi/ Sillä että hän manaapi pyhäin edestä Jumalan mielisyyden jälkeen.
8:28 Mutta me tiedhemme ette ninen iotca Jumalata racastauat/ caiki cappalet parahin auttauat/ nimitten nijlle iotca Aighotuxen ielken cutzutut ouat.
Mutta me tiedämme että niiden jotka Jumalata rakastawat/ kaikki kappaleet parahin auttawat/ nimittäin niille jotka aiwotuksen jälkeen kutsutut owat.
8:29 Sille iotca hen on edeskatzonut/ ne hen ombi edessätenyt/ ette heiden pite oleman henen Poians Cuuan caltaiset/ Senpäle ette henen pite oleman se Esicoinen monein Weliein keskene.
Sillä jotka hän on edeskatsonut/ ne hän ompi edessäätänyt/ että heidän pitää oleman hänen Poikansa kuwan kaltaiset/ Sen päälle että hänen pitää oleman se esikoinen monien weljein keskenän.
8:30 Mutta iotca he' on edessänyt/ ne hen ombi mös cutzunut. Ja ne iotca he' on cutzunut/ ne he' o'bi mös Wa'hurskauttanut. Mutta iotca he' wanhurskautti/ ne hen o'bi mös cunnialisexi tehnyt.
Mutta jotka hän on edessäätänyt/ ne hän ompi myös kutsuntu. Ja ne jotka hän on kutsunut/ ne hän ompi myös wanhurskauttanut. Mutta jotka hän wanhurskautti/ ne hän ompi myös kunnialliseksi tehnyt.
8:31 Miteste me sis tehen sanoma? Ette Jumala ombi meide' edesten/ Cuca woi meiden wastan olla?
Mitä tästä me siis tähän sanomme? Että Jumala ompi meidän edestän/ Kuka woi meidän wastaan olla?
8:32 Joca ei mös ole henen oma Poicans armachtanut/ Waan on

wlosandanut henen meiden caikein edeste/ Quingasta ei hen mös andaisi meille caikia henen cansansa?
Joka ei myös ole hänen omaa Poikaansa armahtanut/ Waan ulosantanut hänen meidän kaikkein edestä/ Kuinkaste ei hän myös antaisi meille kaikkia hänen kanssansa?
8:33 Cuca tachto ninen Jumalan wloswalittudhen päle canda? Jumala ombi se/ ioca wanhurskautta.
Kuka tahtoo niiden Jumalan uloswalittujen päälle kantaa? Jumala ompi se/ joka wanhurskauttaa.
8:34 Cuca o'bi se ioca tachto cadotta? Christus on se/ ioca collut on. Ja palio ene'bi/ Hen ombi mös ylesheretetty/ Joca mös o'bi Jumalan oikealla Kädelle/ ia manapi hyue meiden edeste'.
Kuka ompi se joka tahtoo kadottaa? Kristus on se/ joka kuollut on. Ja paljon enempi/ Hän ompi myös ylös herätetty/ Joka myös ompi Jumalan oikealla kädella/ ja manaapi hywää meidän edestän.
8:35 Cuca tachto meite eroitta Jumalan Rackaudhesta? waiuaco eli adhistos/ eli wainous? eli nelke? eli alastus? eli häte? eli miecka?
Kuka tahtoo meitä eroittaa Jumalan rakkaudesta? waiwako eli ahdistus/ eli waino? eli nälkä? eli alastomuus? eli hätä? eli miekka?
8:36 Ninquin kirioitettu ombi/ Sinun tedes me coletetame yli peiue/ Me pidetem ninquin Teuraxi techteuet La'baat.
Niinkuin kirjoitettu ompi/ Sinun tähtesi me kuoletamme yli päiwä/ Me pidetämme niinkuin teuraaksi tehtäwät lampaat.
8:37 Mutta nijsse caikissa me ylitzewoitamme/ henen cauttans/ ioca meite racastanut on.
Mutta niissä kaikissa me ylitse woitamme/ hänen kauttansa/ joka meitä rakastanut on.
8:38 Sille ette mine olen wissi sen päle/ Ette eikä Colema/ taicka Eleme/ Eikä Engelit taicka Esiuallat/ eli wäkewuydhet/ eikä nykyset taicka tuleuaiset/ eikä corckius eli syueys/ eikä iocu mw Loondocappale/ woi meite eroitta Jumalan rackaudhesta/ ioca ombi Christusesa Iesusesa meiden HErrasa.
Sillä että minä olen wissi sen päälle/ Että eikä kuolema/ taikka elämä/ eikä enkelit taikka esiwallat/ eli wäkewyydet/ eikä nykyiset taikka tulewaiset/ eikä korkeus eli sywyys/ eikä joku muu luontokappale/ woi meitä eroittaa Jumalan rakkaudesta/ joka ompi Kristuksessa Jesuksessa meidän Herrassa.

Cadhottapa) waicka syndi wiele Lihassa kiuckuitze/ nin ei hen quitengan taidha cadhotta Inhimiste/ Senteden ette Hengi ombi wanhurskas ia sotipi site wastan. Mutta cussa ei se Hengi ole/ sijnä Laki Lihan cautta heicoxi tule/ ia ylitzekieudhen. Nin ette se on

mahdotoin/ ette Laki sen Inhimisen taita autta/ mutta waan syndihin ia Colemahan. Senteden Jumala lehetti Poiansa/ ia sälytti henen pälens/ meiden synnit/ ia nin auitti meite Laki teuttemen/ henen Hengens cautta.

IX Lucu.

9:1 TOtudhen mine sanon Christusesa/ ia en Walechtele/ Quin minun Omatundon minulle todhista Pyhesse Hengese/
Totuuden minä sanon Kristuksessa/ ja en walehtele/ Kuin minun omatuntoni minulle todistaa Pyhässä Hengessä.
9:2 Ette minulla ombi swri mureh/ ia alinomainen kipu Sydhemeseni.
Että minulla ompi suuri murhe/ ja alinomainen kipu sydämessäni.
9:3 Sille mine olen itze pyynyt minuani kirotuxi tulla Christuselda/ minun Welieini teden/ iotca ouat minun Langoni Lihan cautta/
Sillä minä olen itse pyytänyt minuani kirotuksi tulla Kristukselta/ minun weljeini tähden/ jotka owat minun lankoni lihan kautta/
9:4 iotca ouat Israelitit/ ioinenga ombi Lapsuus ia Cunnia/ ia Lijttot/ ia Lain sädhyt/ ia se Jumalanpaluelus/ ia ne Lupauxet/
jotka owat isralitit/ joinenka ompi lapsuus ja kunnia/ ja liitot/ ja lain säädyt/ ja se Jumalanpalwelus/ ja ne lupaukset/
9:5 ioinenga mös ne Iset ouat/ ioista Christus ombi syndynyt Lihan polesta/ Joca ombi Jumala caikein ylitze/ ylistettu ijancaikisesta/ Amen.
joinenka myös ne isät owat/ joista Kristus ompi syntynyt lihan puolesta/ Joka ompi Jumala kaikkein ylitse/ ylistetty iankaikkisesti/ Amen.
9:6 Mutta em mine neite puhu/ ette Jumalan Sana senteden on huckunut. Sille ei ne ole caiki Israelitit/ iotca Israelista ouat/
Mutta en minä näitä puhu/ että Jumalan sana sentähden on hukkunut. Sillä ei ne ole kaikki israelitit/ jotka Israelista owat/
9:7 eike mös ne caiki poiat ole quin ouat Abrahamin Siemen. Waan Isaachisa pite cutzutaman sinulle Siemen.
eikä myös ne kaikki pojat ole kuin owat Abrahamin siemen. Waan Isachissa pitää kutsuttaman sinulle siemen.
9:8 Se on/ Ei ne Jumalan Lapset ole/ iotca Lihan cautta Lapset ouat/ Mutta ne/ iotca Lupauxen polesta Lapset ouat/ ne Siemenexi luetan.
Se on/ Ei ne Jumalan lapset ole/ jotka lihan kautta lapset owat/ Mutta ne/ jotka lupauksen puolesta lapset owat/ ne siemeneksi luetaan.
9:9 Sille ette teme ombi Lupauxen sana/ quin hen puhu/ Telle aijalla minun pite tuleman/ ia Saralla pite Poian oleman.
Sillä että tämä ompi lupauksen sana/ kuin hän puhui/ Tällä ajalla minun piti tuleman/ ja Saralla pitää pojan oleman.

9:10 Mutta ei se ainostans nin heille tapachtanut/ waan mös Rebecca widhoin sighitti Isaachist meiden Iseste.
Mutta ei se ainoastansa niin heille tapahtunut/ waan myös Rebecca wihdoin synnytti Isachista meidän isästä.
9:11 Sille io ennen Lasten syndymetä/ coska ei he wiele miten hyue eikä paha tehneet/ Senpäle ette Jumalan Aighotus pideis seisoman/ wloswalitzemisen ielken/
Sillä jo ennen lasten syntymää/ koska ei he wielä mitään hywää eikä pahaa tehneet/ Sen päälle että Jumalan aiwotus pitäisi seisoman/ uloswalitsemisen jälkeen/
9:12 Ei Töödhen ansiosta/ waan sen Cutzuian Armosta/ nein henelle sanottin.
Ei töiden ansiosta/ waan sen kutsujan armosta/ näin hänelle sanottiin.
9:13 Se swrembi pite palueleman site wehembete/ Ninquin kirioitettu on/ Jacob mine racastin/ mutta Esau mine wihasin.
Se suurempi pitää palweleman sitää wähempää/ Niinkuin kirjoitettu on/ Jakob minä rakastin/ mutta Esau minä wihasin.
9:14 Miteste sis me tehen sanoma? Ongo sis Jumala wärä? Pois se.
Mitäste siis me tähän sanomme? Onko siis Jumala wäärä? Pois se.
9:15 Sille hen sano Moseselle. Jonga mine olen Armolinen/ sen mine olen armolinen/ Ja ketä mine armaitzen/ sen ylitze mine armaitzen.
Sillä hän sanoo Mosekselle. Jonka minä olen armollinen/ sen minä olen armollinen/ Ja ketä minä armaitsen/ sen ylitse minä armaitsen.
9:16 Nin ei se nyt seiso iongun tahdhosa eli Jooxusa/ waan Jumalan armaitzemisesa.
Niin ei se nyt seiso jonkun tahdossa eli juoksussa/ waan Jumalan armaitsemisessa.
9:17 Sille ette Ramattu sanopi Pharaonin tyge/ iuri sitewarten mine olen sinun ylesherettenyt/ ette minun pite sinun päles minun Wäkeni osottaman/ Senpäle/ ette minun Nimen pite caikesa Mailmasa iulghistettaman.
Sillä että Raamattu sanoopi pharaonin tykö/ juuri sitä warten minä olen sinun ylösherättänyt/ että minun pitää sinun päällesi minun wäkeni osoittaman/ Senpäälle/ että minun nimen pitää kaikessa maailmassa julkistettaman.
9:18 Nin hen nyt armacta/ ketä hen tachto/ Ja padhutta kenen hen tachto.
Niin hän nyt armahtaa/ ketä hän tahtoo/ Ja paaduttaa kenen hän tahtoo.
9:19 Nin sine mahdhat sano minulle. Mixi hen sis meite nuchtele? Cuca taita henen Tachtons wastan seiso? O Inhimis parca/ Cuca sine olet ettes tahdhot Jumalan cansa ridhelle?

Niin sinä mahdat sanoa minulle. Miksi hän siis meitä nuhtelee? Kuka taitaa hänen tahtonsa wastaan seisoa? Oi ihmisparka/ Kuka sinä olet ettäs tahdot Jumalan kanssa riidellä?
9:20 Sanoco mös iocu Teco henen Tekiellense/ Mixis minun sencaltaisexi tehnyt olet?
Sanooko myös joku teko hänen tekijällensä/ Miksi minun senkaltaiseksi tehnyt olet?
9:21 Eikö Sauenwalaijalla ole walda/ ydhesta pystyste tehdhä/ yxi Astia cunniaxi/ ia sen toisen häpijexi?
Eikö sawenwalajalla ole walta/ yhdestä pystistä tehdä/ Yksi astia kunniaksi/ ja sen toisen häpeäksi?
9:22 Senteden/ ios Jumala tachto wihans osotta/ ia woima's ilmoitta/ Ombi hen swren Kerssimisen cansa kerssinyt henen Wihans Astiat/ iotca walmistetut ouat cadhotuxehen/ Senpäle
Sentähden/ jos Jumalaa tahtoo wihansa osoittaa/ ja woimansa ilmoittaa/ Ompi hän suuren kärsimisen kanssa kärsinyt hänen wihansa astiat/ jotka walmistetut owat kadotuksehen/ Senpäälle
9:23 ette henen piti tietteuexi tekemen henen Cunnians rickaudhen/ ylitze henen Laupiudhensa Astiain/ iotca hen Cunniaxi ombi walmistanut.
että hänen piti tiettäwäksi tekemän hänen kunniansa rikkauden/ ylitse hänen laupeutensa astiain/ jotka hän kunniaksi ompi walmistanut.
9:24 Jotca hen mös cutzunut on/ nimiten meite/ Ei ainostans Juttaista/ wan mös Pacanoista.
Jotka hän myös kutsunut on/ nimittäin meitä/ Ei ainoastansa juuttaista/ waan myös pakanoista
9:25 Ninquin hen mös sanopi Osean cautta/ Mine tadhon sen cutzua minun Canssaxeni/ ioca ei minun Canssan ollut. Ja minun Rackaxeni/ ioca ei minun Rackan ollut.
Niinkuin hän myös sanoopi Osean kautta/ Minä tahdon sen kutsua minun kansakseni/ joka ei minun kansani ollut. Ja minun rakkaakseni/ joka ei minun rakkaan ollut
9:26 Ja sen pite tapachtaman/ Ette sielle/ cussa heille sanottu oli/ Eipe te ole minun Canssan/ Sijne he pite cutzutaman Eleuen Jumalan Lapsixi.
Ja sen pitää tapahtuman/ Että siellä/ kussa heille sanottu oli/ Eipä te ole minun kansani/ Siinä he pitää kutsuttaman Eläwän Jumalan lapsiksi.
9:27 Mutta Esaias hwta Israelin edes/ ios Israelin Lasten lucu nin olis/ quin sanda meresse/ Nin quitengin ne techteet autuaxi tuleuat.
Mutta Esaias huutaa Israelin edessä/ jos Israelin lasten luku niin olisi/ kuin santa meressä/ Niin kuitenkin ne tähteet autuaaksi tulewat.

9:28 Sille ette yxi Hätemys ia Häuitos pite tapactaman/ ia quitengin se kiendy wanhurskaudhexi. Sille ette itze HERRA pite sen Häuitoxen Maan päle * hilitzemen.
Sillä että yksi häätämys ja häwitys pitää tapahtuman/ ja kuitenkin se kääntyy wanhurskaudeksi. Sillä että itse HERRA pitää sen häwityksen maan päällä hillitsemän.
9:29 Ja ninquin Esaias ennen sanoi/ Ellei HERRA Zebaoth olis meille iettenyt Sieme'de/ nin me olisima olluet quin Sodoma ia sencaltaiset quin Gomorra.
Ja niinkuin Esaias ennen sanoi/ Ellei HERRA Zebaoth olisi meille jättänyt siementä/ niin me olisimme olleet kuin Sodoma ja senkaltaiset kuin Gomorra.
9:30 Miteste me sis tehen sanoma? Sen me sanoma/ Ette Pacanat/ iotca ei ole wanhurskaudhen ielken seisoneet/ ne ouat wanhurskaudhen saaneet/ Mutta mine sanon sijte wanhurskaudhesta ioca vskosta tulepi.
Mitästä me siis tähän sanomme? Sen me sanomme/ Että pakanat/ jotka ei ole wanhurskauden jälkeen seisoneet/ ne owat wanhurskauden saaneet/ Mutta minä sanon siitä wanhurskaudesta joka uskosta tuleepi.
9:31 Mutta Israel/ ioca on wanhurskaudhen Lain ielken seisonut/ ia ei ole saanut wanhurskaudhen Lakija.
Mutta Israel/ joka on wanhurskauden lain jälkeen seisonut/ ja ei ole saanut wanhurskauden lakia.
9:32 Minge tedhen? Senteden ettei he site vskosta/ mutta ninquin Lain töiste etzit. Sille he ouat louckaneet itzens sen Caadhekiuen päle/
Mikä tähden? Sentähden ettei he siitä uskosta/ mutta niinkuin lain töistä etsit. Sillä he owat loukanneet itsensä sen kaadhekiwen (loukkauskiwen) päälle/
9:33 Ninquin kirioitettu ombi. Catzos/ mine pane' Zionijn ydhen caadhekiuen/ ia ydhen pahoituxen Callion/ Ja ioca hene' pälens vskopi/ ei henen pidhe häueistemen.
Niinkuin kirjoitettu ompi. Katsos/ minä panen Zioniin yhden kaadhekiwen/ ja yhden pahoituksen kallion/ Ja joka hänen päällensä uskoopi/ ei hänen pidä häwäistämän.

** hilitzemen) waicka se sure'bi osa langepi/ ette he tuleuat vskottomaxi nin ei hen quitenga' caikia tadho nin anda langeta/ Waan tehelle pite ne Techteet/ ia ninen cautta hen site runsaman vlosleuitte henen Sanansa ia Armonsa/ ionga cautta he Wanhurskaxi ia pyhexi tuleuat.*

X. Lucu.

10:1 RAckat Weliet/ minun Sydhemeni halu/ ia rucous ombi Jumalan tyge Israelin edeste/ ette he tulisit autuaxi.
Rakkaat weljet/ minun sydämeni halu/ ja rukous ompi Jumalan tykö Israelin edestä/ että he tulisit autuaaksi.
10:2 Sille mine a'nan heille todhistuxen/ ette heille ombi achkerus Jumalan pole'/ Mutta tyhmydhen cansa.
Sillä minä annan heille todistuksen/ että heille ompi ahkeruus Jumalan puoleen/ Mutta tyhmyyden kanssa.
10:3 Sille ettei he ymmerdhe site Wanhurskautta ioca Jumalan edes kelpa/ waan etziuet oma Wanhurskauttans ylesoijenda/ ia nin ei he ole sen Wanhurskaudhen alamaiset/ ioca Jumalan edes kelpa.
Sillä ettei he ymmärrä sitä wanhurskautta joka Jumalan edessä kelpaa/ waan etsiwät omaa wanhurskauttans ylös ojentaa/ ja niin ei he ole sen wanhurskauden alamaiset/ joka Jumalan edessä kelpaa.
10:4 Sille ette Christus ombi Lain Loppu/ Joca henen pälens vskopi/ se ombi wanhurskas.
Sillä että Kristus ompi lain loppu/ Joka hänen päällens uskoopi/ se ompi wanhurskas.
10:5 Moses kylle kirioita sijte Wanhurskaudhesta ioca Laista tule/ Ette ioca Inhiminen sen teke/ henen pite * sijnä elemen.
Moses kyllä kirjoitta siitä wanhurskaudesta joka laista tulee/ Että joka ihminen sen tekee/ hänen pitää siinä elämän.
10:6 Mutta se Wanhurskaus ioca Uskosta ombi/ sanopi nein/ Ele sano Sydhemeses Cuca tachto * Ylesastu Taiuasen?
Mutta se wanhurskaus joka uskosta ompi/ sanoopi näin/ Älä sano sydämessäsi kuka tahtoo ylös astua taiwaaseen?
10:7 (Se on/ Christusta tenne alashakia) Eli cuca tachto alasastu Sywuytehen? (Se on/ Christusta coolleista iellenshakia)
(Se on/ Kristusta tänne alashakea) Eli kuka tahtoo alas astua sywyytehen? (Se on/ Kristusta kuolleista jällens hakea)
10:8 Waan mite Ramattu sanopi? Se sana o'bi sinu' iwri tykenes/ nimiten/ sinu' Suusas ia sinun Sydhemeses. Teme on se Sana vskosta/ ionga me sarnama.
Waan mitä Raamattu sanoopi? Se sana ompi sinun juuri tykönäsi/ nimittäin/ sinun suussasi ja sinun sydämessäsi. Tämä on se sana uskosta/ jonka me saarnaamme.
10:9 Sille ios sine tunnustat sinun Suullas Iesusen/ Ette HEN on se HERRA/

ia vskot sinun Sydhemeses/ ette Jumala on HENEN Coolluista ylesherettenyt/ nin sine autuaxi tulet.
Sillä jos sinä tunnustat sinun suullasi Jesuksen/ Että hän on se HERRA/ ja uskot sinun sydämessäsi/ että Jumala on hänen kuolleista ylösherättänyt/ niin sinä autuaaksi tulet.
10:10 Sille ette Sydhemen vskolla me Wanhurskaxi tulema/ Ja Suun tunnustoxella/ me autuaxi tulema.
Sillä että sydämen uskolla me wanhurskaaksi tulemme/ Ja suun tunnustuksella/ me autuaaksi tulemme.
10:11 Sille ette Ramattu sanopi/ Ette Jocainen quin henen pälens vskopi/ ei hen häpijen tule.
Sillä että Raamattu sanoopi/ Että jokainen kuin hänen päällensä uskoopi/ ei hän häpeään tule.
10:12 Ei ole ychten eroitusta Judasten ia Grekein welille/ Sille ette yxi HERRA on caikein ylitze/ ricas caikein cochtan iotca hende auxenshwtauat.
Ei ole yhtään eroitusta judasten ja krekein välillä/ Sillä että yksi HERRA on kaikkein ylitse/ rikas kaikkein kohtaan jotka häntä awuksensa huutawat.
10:13 Sille ette Jocainen quin HERRAN Nime auxenshwtapi/ henen pite autuaxi tuleman.
Sillä että jokain kuin HERRAN nimen awuksi huutaapi/ hänen pitää autuaaksi tuleman.
10:14 Mutta quinga he site auxenshwtauat/ ionga päle ei he vskoneet? Ja quinga sis he sen vskouat/ iosta he ei ole cwlleet?
Mutta kuinka he sitä awuksensa huutawat/ jonka päälle ei he uskoneet? Ja kuinka siis he sen uskowat/ josta he ei ole kuulleet?
10:15 Mutta quinga he cwleuat ilma' Sarnaijata? Ja quinga he sarnauat/ ellei he lehetete? Ninquin kirioitettu on/ O quinga suloiset ouat ninen Jalghat/ iotca Rauha' iulghistauat/ ne quin Hyue iulgistauat.
Mutta kuinka he kuulewat ilman saarnaajata? Ja kuinka he saarnaawat/ ellei he lähetetä? Niinkuin kirjoitettu on/ Oi kuinka suloiset owat niiden jalat/ jotka rauhan julkistawat/ ne kuin hywää julkistawat.
10:16 Mutta ei he ole caiki Euangeliumin cwliaiset/ Sille ette Isaias sanopi/ HERRA/ Cuca Uskopi meiden sarnan?
Mutta ei he ole kaikki ewankeliumin kuuliaiset/ Sillä että Esaias sanoopi/ HERRA/ Kuka uskoopi meidän saarnan?
10:17 Nin tule sis vsko sarnasta/ Mutta sarna Jumalan Sanan cautta.
Niin tulee siis usko saarnasta/ Mutta saarna Jumalan sanan kautta.
10:18 Mutta mine sanon/ Eikö he site ole cwlleet? Heiden änense tosin ombi wloslechtenyt caikehe' Mailman/ Ja heiden sanansa Mailman ärijn.

Mutta minä sanon/ Eikö he sitä ole kuulleet? Heidän äänensä tosin ompi ulos lähtenyt kaikkeen maailmaan/ Ja heidän sanansa maailman ääriin.
10:19 Waan mine sanon/ Eikö Israel ole site saanut tiete? Se ensimeinen Moses sanopi/ Mine tahdhon teite yllytte Cateutehen sen Canssan cautta ioca ei ole minun Canssan/ ia ydhe' tyhmen canssan cautta mine tahdhon teite Herssytelle.
Waan minä sanon/ Eikö Israel ole sitä saanut tietää? Se ensimäinen Moses sanoopi/ Minä tahdon teitä yllyttää kateutehen sen kansan kautta joka ei ole minun kansan/ ja yhden tyhmän kansan kautta minä tahdon teitä hersytellä.
10:20 Mutta temen ielken mös Esaias iulkepi/ ia sanopi/ Mine olen leutty nijlde iotca ei minua etzineet/ ia olen ilmaunnut nijllen iotca ei minua kysyneet.
Mutta tämän jälkeen myös Esaisas julkeepi/ ja sanoopi/ Minä olen löydetty niiltä jotka ei minua etsineet/ ja olen ilmaantunut niillen jotka ei minua kysyneet.
10:21 Mutta Israelin tyge hen sano/ Coco peiuen mine olen wlosoijendanut minun käteni/ sen wskomattoman ia cangian Canssan tyge.
Mutta Israelin tykö hän sanoo/ Koko päiwän minä olen ulos ojentanut minun käteni/ sen uskomattoman ja kankean kansan tykö.

** Ylesastu) se quin ei Usko/ ette Christus ombi coollut ia ylesnosnut/ meite synniste wanhurskaxi tekemen/ Hen sanopi Sydhemesense/ cuca ombj ylesastunut Taiuasen/ ia alasmennyt Sywuytehen? Neite ne sanouat/ iotca Töillens tachtouat wanhurskaxi tulla/ ia ei Uskolla. Waicka he sen suullansa nin mös sanouat/ mutta ei sydhemellens. Enphasis est in verbo/ ei Sydhemellens.*

XI Lucu.

11:1 Nln mine nyt sanon/ Ongo sis Jumala Canssansa poishylienyt? Pois se. Sille ette mineki mös olen yxi Israeliti/ Abrahamin Siemeniste/ Ja Ben Jamin sughusta.
Niin minä nyt sanon/ Onko siis Jumalan kansansa pois hyljännyt? Pois se. Sillä että minäkin myös olen yksi israeliti/ Abrahamin siemenestä/ ja BenJamin suwusta.
11:2 Ei ole Jumala poisheittenyt henen Canssans/ ionga hen ennen on * edeskatzonut. Taicka eikö te tiedhä/ mite Ramattu Eliasta sanopi? Quinga hen Jumalan eten kieupi Israelin wastan/ ia sano/
Ei ole Jumala pois heittänyt hänen kansaansa/ jonka hän ennen on edeskatsonut. Taikka eikö te tiedä/ mitä Raamattu Eliasta sanoopi? Kuinka

hän Jumalan eteen käypi Israelia wastaan/ ja sanoo/
11:3 HERRA/ He ouat tappaneet sinun Prophetas/ ia sinun Altaris cukistaneet/ ia mine olen waan yxinen ienyt/ ia he weijuuet minun Hengeni ielken.
HERRA/ He owat tappaneet sinun prophetat/ ja sinun alttarisi kukistaneet/ ja minä olen waan yksinään jäänyt/ ja he wäijywät minun henkeni jälkeen.
11:4 Mutta mite se Jumalan wastaus sano henelle? Mine olen iettenyt itzelleni seitzemen Tuhatta Mieste/ iotca ei ole taiwuttaneet poluiansa Baalin edesse.
Mutta mitä se Jumalan wastaus sanoo hänelle? Minä olen jättänyt itselleni seitsemän tuhatta miestä/ jotka ei ole taiwuttaneet polwiansa baalin edessä.
11:5 Nin ombi mös tapachtanut nyt telle aijalla/ neinen Tächtexi ienyten cansa/ sen Armon wloswalitzemisen ielken.
Niin ompi myös tapahtunut nyt teille ajalla/ näiden tähteeksi jääneitten kanssa/ sen armon ulos walitsemisen jälkeen.
11:6 Mutta ios se nyt on Armosta/ nin ei se ole Töidhen ansiosta/ Eipe Armo mwtoin Armo olisi. Mutta ios se on Töidhen ansiosta/ nin ei se sillen Armo ole/ Mwtoin eipe ansio olisi ansio.
Mutta jos se nyt on armosta/ niin ei se ole töiden ansiosta/ Eipä armo muutoin armo olisi. Mutta jos se on töiden ansiosta/ niin ei se silleen armo ole/ Muutoin eipä ansio olisi ansio.
11:7 Quingasta se sis ombi? Jota Israel etzipi/ site ei hen saa/ Mutta se wloswalitus sen saapi. Ja ne mwdh ouat soghastetut/
Kuinkaste se siis ompi? Jota Israel etsiipi/ sitä ei hän saa/ Mutta se uloswalitus sen saapi. Ja ne muut owat sokaistetut/
11:8 ninquin kirioitettu on/ Jumala on andanut heille ydhen Haikia' Henge'/ Silmet ettei heiden näkeme' pide/ ia Coruat ettei heiden pide cwleman/ haman tehen peiuen asti.
Niinkuin kirjoitettu on/ Jumala on antanut heille yhden haikian hengen/ Silmät ettei heidän näkemän pidä/ ja korwat ettei heidän pidä kuuleman/ hamaan tähän päiwään asti.
11:9 Sille Dauid sanopi/ Anna heiden Peutense tulla Paulaxi ia Temmatuxexi/ ia Pahannoxexi/ ia heille Costoxi.
Sillä Dawid sanoopi/ Anna heidän pöytänsä tulla paulaksi ja temmatetuksi/ ja pahennukseksi/ ja heille kostoksi.
11:10 Soghaise heiden Silmense/ ettei he näkisi/ ia taiwuta aina heiden Selkense.
Sokaise heidän silmänsä/ ettei he näkisi/ ja taiwuta aina heidän selkänsä.
11:11 Nin mine nyt sanon/ Ouatko he senteden heidens louckaneet/ ette

heiden pideis langeman? Pois se. Waan heiden Langemisesta tapachtui Pacanoille Terueys/ Senpäle/ ette henen piti sillä heite cateutehen yllyttemen.
Niin minä nyt sanon/ Owatko he sentähden heidäns loukanneet/ että heidän pitäisi lankeeman? Pois se. Waan heidän lankeemisesta tapahtui pakanoille terweys/ Senpäälle/ että hänen piti sillä heitä kateutehen yllyttämän.
11:12 Mutta ios nyt heidhen la'gemisens ombi Mailman Rickaus/ ia heidhe' Wehenoxensa o'bi Pacanain rickaus/ Quinga palio enämin coska heiden Lucunsa teutetyxi tulis?
Mutta jos nyt heidän lankeemisensa ompi maailman rikkaus/ ja heidän wähennyksensä ompi pakanain rikkaus/ Kuinka paljon enemmin koska heidän lukunsa täytetyksi tulisi?
11:13 Teille pacanoille mine puhun/ Senwoxi ette mine olen Pacanain Apostoli/ nin mine ylisten minun Wircani/
Teille pakanoille minä puhun/ Sen wuoksi että minä olen pakanain apostoli/ niin minä ylistän minun wirkani/
11:14 Jos mine taidhaisin iollaki modalla nijte iotca minun Lihan ouat cateutehen yllytte/ ia heiste mwtomat autuaxi saattaisin.
Jos minä taitaisin jollakin muodolla niitä jotka minun lihan owat kateutehen yllyttää/ ja heistä muutamat autuaaksi saattaisin.
11:15 Sille ios heiden * poisheittemus ombi Mailman souindo/ Miteste heiden ylesottamus mwta olis/ quin Eleme otetaisin nijste Coolluista?
Sillä jos heidän poisheittämys ompi maailman sowinto/ Mitäste heidän ylösottamus muuta olisi/ kuin elämä otettaisiin niistä kuolleista?
11:16 Jos Alkeet ouat pyhet/ nin ombi mös coco Taikina pyhe. Ja ios iwri ombi pyhe/ Nin ouat mös Oxat pyhet.
Jos alkeet owat pyhät/ niin ompi myös koko taikina pyhä. Ja jos juuri ompi pyhä/ Niin owat myös oksat pyhät.
11:17 Mutta ios nyt mwtomat Oxista ouat murtuneet/ Ja sine coskas olit yxi Metze Oliupw/ olet nijhin ielle's istutettu/ ia olet osalisexi tullut sijte Jwresta/ ia sijte Oliopuun höistösta/ Nin ele sinuas kerska Oxi wastaan.
Mutta jos nyt muutamat oksista owat murtuneet/ Ja sinä koskas olit yksi metsä öljypuu/ olet niihin jällens istutettu/ ja olet osalliseksi tullut siitä juuresta/ ja siitä öljypuun höystöstä/ Niin älä sinuas kerskaa oksia wastaan.
11:18 Mutta ios sine itzes kerskat heite wastaan/ Nin sinun pite tietemen/ Ettei sine site Jwrta canna/ waan se Jwri candapi sinun.
Mutta jos sinä itseäsi kerskaat heitä wastaan/ Niin sinun pitää tietämän/ Ettei sinä sitä juurta kanna/ waan se juuri kantaapi sinun.

11:19 Nin sine sanot/ Ne Oxat ouat murtuneet/ ette minun piti sijhen iellens istutettaman.
Niin sinä sanot/ Ne oksat owat murtuneet/ että minun piti siihen jällens istutettaman.
11:20 Se on oikein sanottu/ He ouat murtuneet/ heiden epeuskonsa tedhen/ Mutta sine seisot vskon cautta. Ele ole reuckije mieleses/ waan pelke.
Se on oikein sanottu/ He owat murtuneet/ heidän epäuskonsa tähden/ Mutta sinä seisot uskon kautta. Älä ole röyhkeä mielessäsi/ waan pelkää.
11:21 Sille ios Jumala ei ole nijte loonolisi Oxia armainut/ catzo site/ ettei hen sinuakan armaitze.
Sillä jos Jumala ei ole niitä luonnollisia oksia armainnut/ katso sitä/ ettei hän sinuakaan armaitse.
11:22 Senteden catzo nyt tesse Jumalan hywuytte ia Angarutta. Sen Angarudhen nijnen päle/ iotca langesit/ Mutta hywuydhen sinun päles/ Jos sine waan hywuydhes pysyt/ Mutoin sine mös poisleickatan.
Sentähden katso nyt tässä Jumalan hywyyttä ja ankaruutta. Sen ankaruuden niiden päälle/ jotka lankesit/ Mutta hywyyden sinun päällesi/ Jos sinä waan hywyytesi pysyt/ Muutoin sinä myös pois leikataan.
11:23 Ja ne iellens istutetaan/ ellei he ole heiden epeuskosansa/ Sille ette kylle Jumala woipi heite iellens istutta.
Ja ne jällens istutetaan/ ellei he ole heidän epäuskossansa/ Sillä että kyllä Jumalan woipi heitä jällens istuttaa.
11:24 Sille ette ios sine olet ydheste loonolisesta Metze Olipwsta poiskarssittu/ Ja olet ylitze loonnon sihen hyuen Olio puhun istutettu. Quinga palio enämin ne/ iotca loonoliset ouat/ heiden omahan Oliopwhunsa istutetaan?
Sillä että jos sinä olet yhdestä luonnollisesta metsä öljypuusta pois karsittu/ Ja olet ylitse luonnon siihen hywää öljypuuhun istutettu. Kuinka paljon enemmin ne/ jotka luonnolliset owat/ heidän omahan öljypuuhunsa istutetaan?
11:25 Sille em mine tadho teilde (rackat Weliet) peitte täte Salasutta/ senpäle ettei te olisi teisenne coriamieliset/ Senwoxi ette Sokius ombi polittain Israelin cochtan tullut/ Sihenasti ette se Pacanaiden teuttemys siselletulis/
Sillä en minä tahdo teiltä (rakkaat weljet) peittää tätä salaisuutta/ sen päälle ettei te olisi toisenne koriamieliset/ Senwuoksi että sokeus ompi puolittain Israelin kohtaan tullut/ Siihen asti että se pakanaiden täyttämys sisälle tulisi/

11:26 ia nin caiki Israel wapaaxi tulepi. Nin quin kirioitettu on/ Se tulepi Zionista/ ioca pästepi/ ia poiskiende sen Jumalattoman menon Jacobista.
ja niin kaikki Israel wapaaksi tuleepi. Niin kuin kirjoitettu on/ Se tuleepi Zionista/ joka päästääpi/ ja pois kääntää sen jumalattoman menon Jakobista.
11:27 Ja teme ombi minun Testame'tin heiden cansans/ coska mine poisotan heiden Synninse.
Ja tämä ompi minun testamentin heidän kanssansa/ koska minä pois otan heidän syntinsä.
11:28 Euangeliumin polesta/ mine tosin heite pidhen wiholiszna teiden tedhen/ Mutta wloswalitzemisen polesta mine heite racastan Iseden tedhen.
Ewankeliumin puolesta/ minä tosin heitä pidän wihollisina teidän tähden/ Mutta uloswalitsemisen puolesta minä heitä rakastan isien tähden.
11:29 Sille ette Jumalan Lahia ia cutzutus ouat sencaltaiset/ ettei he' heite catua taidha.
Sillä että Jumalan lahja ja kutsutus owat senkaltaiset/ ettei hän heitä katua taida.
11:30 Sille samalmoto quin ei te mös muinen vskoneet Jumala' päle/ Mutta nyt te oletta saneet Laupiudhen/ heiden Epeuskonsa cautta.
Sillä samalla muotoa kuin ei te myös muinen uskoneet Jumalan päälle/ Mutta nyt te olette saaneet laupeuden/ heidän epäuskonsa kautta.
11:31 Nin eiuet he nyt ole tachtoneet sen Laupiudhen päle vskalda ioca teiden cochtan ombi tullut/ Ette heillengi mös machtais Laupius cochtan tulla.
Niin eiwät he nyt ole tahtoneet sen laupeuden päälle uskaltaa joka teidän kohtaan ompi tullut/ Että heillekin myös mahtaisi laupeus kohtaan tulla.
11:32 Sille ette Jumala ombi caiki * sulkenut Epeuskon ala. Se' päle ette henen pideis armachtaman caikein päle.
Sillä että Jumala ompi kaikki sulkenut epäuskon alle. Sen päälle että hänen pitäisi armahtaman kaikkein päälle.
11:33 O site Rickaudhen sywuytte/ seke Jumalan wijsaudhes ette henen tundemisesa/ Quinga sangen tutkimattomat henen Domionsa ouat/ ia kysymettomat henen Tiense.
Oi sitä rikkauden sywyyttä/ sekä Jumalan wiisaudessa että hänen tuntemisessa/ Kuinka sangen tutkimattomat hänen tuomionsa owat/ ja kysymättömät hänen tiensä.
11:34 Sille cuca ombi HERRAN mielen tundenut? Eli cuca on henen Neuuonandaijansa ollut?
Sillä kuka ompi HERRAN mielen tuntenut? Eli kuka on hänen

neuwonantajansa ollut?
11:35 Eli cuca ombi henelle iotaki ennen andanut/ iota henelle piteis iellens maxettaman? Sille ette heneste/ ia henen cauttansa/ ia henesse ouat caiki cappalet/ henelle olcoon Cunnia ijancaikisudhesa. Amen.
Eli kuka ompi hänelle jotakin ennen antanut/ jota hänelle pitäisi jälleens maksettaman? Sillä että hänestä/ ja hänen kauttansa/ ja hänessä owat kaikki kappaleet/ hänelle olkoon kunnia iankaikkisuudessa. Amen.

** Edeskatzonut) Ei ne caiki ole Jumalan Canssa/ iotca Jumalan Canssaxi cutzutan/ Senteden waicka enin osa poisheiteteisijn/ iotca ei ole edeskatzotut nin quitengin Jumala' Canssa tedhelle iepi nijsse edeskatzotuissa*
** Poisheittemus) Ninquin Laki ei ole sitewarten säätty/ Ette syndi sen cautta enene/ waan syndi tuta'/ Nin mös Juttat ei ole Pacanoiden paranoxen tedhen langeneet/ Mutta ette he sen cautta härsyteteisijn pacanoita seuraman vskossa. Ninquin ennen sanottijn/ Ette Laki on hyue/ ia ombi quitengin yxi tila enembijn Syndijn/ Nin ombi mös wastanpein Judasten langeus paha/ ia on quitengin tilaxi tullut/ Pacanoiden hyuexi. * Sulkenut) Teme ombi Pätös ylitze caiken temen/ quin P. Pauali ombi tesse Lehetuskiriasa opettanut/ ette caiki Inhimiset ouat itzestens epeuskoiset/ ia ei Jumalata tottele/ ninquin 14. Ps. kirioitettu on/ ia ninquin iij. cap. ennen sanottu on. Ette caiki ouat Syndi tehnet/ ia eikengen taidha omalla ansiollansa autuaxi tulla/ mutta taruitzeuat ette Jumala armachta heiden pälens.*

XII. Lucu.

12:1 SItte mine nyt manan teite/ Rackat Weliet/ Jumalan Laupiudhen cautta/ Ette te wlosannaisitta teiden Ruminna Wffrixi/ ioca olis eleue/ pyhe ia Jumalan otolinen/ quin on teiden toimelinen Jumalan paluelus.
Sitten minä nyt manaan teitä/ Rakkaat weljet/ Jumalan laupeuden kautta/ Että te ulos antaisitte teidän ruumiinne uhriksi/ joka olis eläwä/ pyhä ja Jumalan otollinen/ kuin on teidän toimellinen Jumalan palwelus.
12:2 Ja elkette souittaco teiten temen Mailman modhon ielken/ waa' mwttacat teiten/ teiden mielen wdhistoxen cautta/ Senpäle/ ette te mahdaisitta tuta/ mike Jumalan Hyue/ otolinen/ ia teudhelinen tachto olis.
Ja älkäätte sowittako teitän tämän maailman muodon jälkeen/ waan muuttakaat teitän/ teidän mielen uudistuksen kautta/ Senpäälle/ että te mahtaisitte tuta/ mikä Jumalan hywät/ otollinen/ ja täydellinen tahto olis.
12:3 Sille mine sanon sen Armon lepitze/ ioca minulle annettu on/ iocaitzelle teiste Ettei yxiken itzestens enembi pitekö quin henen tule pitexense/ Waan piteken cochtolisesta itzestens/ sen ielken quin Jumala cwllengi on wlosiakanut sen Uskon mitan.
Sillä minä sanon sen armon läwitse/ joka minulle annettu on/ jokaiselle

teistä Ettei yksikään itsestänsä enempi pitäkö kuin hänen tulee pitääksensä/ Waan pitäkään kohtuullisesti itsestänsä/ sen jälkeen kuin Jumala kullekin on ulosjakanut sen uskon mitan.
12:4 Sille ette samalmoto quin meille ombi ydhes Rumis mo'da Jesende/ mutta caikilla Jesenille ei ole yxineinen Wirca/ Nin olema me nyt monda yxi Rumis Christusesa/
Sillä ette te samalla muotoa kuin meille ompi yhdessä ruumiissa monta jäsentä/ mutta kaikilla jäsenillä ei ole yksinäinen wirka/ Niin olemme nyt monta yksi ruumis Kristuksessa/
12:5 Mutta keskenemme me olema toinen toisensa Jesenet/
Mutta keskenämme me olemme toinen toisensa jäsenet/
12:6 Ja meille ouat moninaiset Lahiat/ sen Armon ielken ioca meille o'bi annettu. Jos iolla ombi Prophetia/ Nin olcon se vskon cansa * ychteinen.
Ja meillä owat moninaiset lahjat/ sen armon jälkeen joka meille ompi annettu. Jos jolla ompi prophetia/ Niin olkoon se uskon kanssa yhteinen.
12:7 Jos iollain iocu Wirca ombi/ Nin ottacan Wirghastans waarin/ Jos iocu * Opetta/ nin piteken Opetuxestans waarin/ Jos iocu manapi/ Nin ottacan Manauxestans waarin.
Jos jollain joku wirka omi/ Niin ottakaan wirastansa waarin/ Jos joku opettaa/ niin pitäkään opetuksestansa waarin/ Jos joku manaapi/ Niin ottakaan manauksestansa waarin.
12:8 Jos iocu andapi/ Nin andaca' yxikertasudhesa. Jos iocu Hallitzepi/ Nin hen sijte mwrehen pitekän. Jos iocu Laupiudhen harioitta/ Nin techken site ilon cansa.
Jos joku antaapi/ Niin antakaan yksinkertaisuudessa. Jos joku hallitseepi/ Niin hän siitä murheen pitäkään. Jos joku laupeuden harjoittaa/ Niin tehkään sitä ilon kanssa.
12:9 Rackaus olcoon ilman Wilpite. Wihatcat site Paha/ Kijnirippucata sine Hyuesse.
Rakkaus olkoon ilman wilppitä. Wihatkaa sitä pahaa/ Kiinni riippukaat siinä hywässä.
12:10 Se Welielinen Rackaus olcoon sydhemelinen teiden keskenen. Ennetteken toinen toisensa Cunniata tekemen.
Se weljellinen rakkaus olkoon sydämellinen teidän keskenän. Ennättäkään toinen toisensa kunniata tekemään.
12:11 Elkette Hitaat olgho/ teiden teghoisanna. Olca palauat Hengese. Souittaca teiten aijan ielken.
Älkäätte hitaat olko/ teidän teoissanne. Olkaa palawat Hengessä. Sowittakaa teitän ajan jälkeen.

12:12 Olca toiuosa iloiset. Kärssiueiset mwrehesa. Olca alati rucouxisa.
Olkaa toiwossa iloiset. Kärsiwäiset murheessa. Olkaa alati rukouksissa.
12:13 Jacakat teiden oman Pyhein tarpehexi. Kernasta hoonesen ottacat. Hyuesti puhucat teiden Wainolisista.
Jakakaat teidän oman pyhäin tarpeheksi. Kernaasit huoneeseen ottakaat. Hywästi puhukaat teidän wainollisista.
12:14 Siughnatcat (ma mine) ia elkette sadhattelco.
Siunatkaa ja älkäätte sadatelko.
12:15 Iloitca ilolisten cansa/ ia idkeke ninen Idkeueisten cansa.
Iloitkaa ilollisten kanssa/ ja itkekää niiden itkewäisten kanssa.
12:16 Olcatta keskenen yximieliset. Elkette seisoco corckian menon ielken/ waan piteket teiden ninen Alimaisten caltaiszna.
Olkaatte keskenään yksimieliset. Älkäätte seisoko korkean menon jälkeen/ waan pitäkäät teidän niiden alimmaisten kaltaisina.
12:17 Elket teite itzenne ylenwijsassa pitekö. Elkette kenengen pahalla paha costaco. Laskecat teiten sen ielken/ quin cunnialinen on iocaitze' cochtan.
Älkäät teitä itsenne ylenwiisaana pitäkö. Älkäätte kenenkään pahalla pahaa kostako. Laskekaat teitän sen jälkeen/ kuin kunniallinen on jokaisen kohtaan.
12:18 Jos se mahdolinen ombi/ nin palio quin teille seiso/ nin piteket caikien Inhimisten cansa Rauha.
Jos se mahdollinen ompi/ niin paljon kuin teille seisoo/ niin pitäkäät kaikkien ihmisten kanssa rauha.
12:19 Elket itze costaco (minun Rackahani) waan andacat (Jumalan) wihan sija saadha. Sille ette kirioitettu ombi/ Minun ombi Costo/ Mine tadhon costa sanopi HERRA.
Älkäät itse kostako (minun rakkahani) waan antakaat (Jumalan) wihan sijaa saada. Sillä että kirjoitettu ompi/ Minun ompi kosto/ Minä tahdon kostaa sanoopi HERRA.
12:20 Jos nyt sinun Wiholises isopi/ nin söte hende. Jos hen iano/ nin ioota hende. Coskas sen teet/ nin sine cocot tuliset * Hijlet henen päänse päle.
Jos nyt sinun wihollisesta isoaapi/ niin syötä häntä. Jos hän janoo/ niin juota häntä. Koskas sen teet/ niin sinä kokoat tuliset hiilet hänen päänsä päälle.
12:21 Ele sinuas anna woitetta silde pahalda/ Waan ylitzewoita se paha hyuele.
Älä sinuas anna woitettaa siltä pahalta/ Waan ylitse woita se paha hywällä.

** Ychteinen) Caiki prophetia ia ilmoitus/ iotca Töidhen/ ia ei Christusen päle wieuet/ ninquin ainoan turuan päle/ echke quinga callis se on/ nin ei hen quitengan ole*

*ychteinen Uskon cansa. Ninquin ouat Menningeisten ilmoituxet Sielu Messut Anetiett paastot/ Jakeet/ Kekrit/ Wconwacat/ Pyhein ia mwidhen Lootudhen päle turwaus. * Opetta) Nijte opetetaan/ iotca ei taidha/ Mutta nijte manatan/ iotca io ennen tiesit. * Hijlet) Tulda paneminen Wiholisen pään päle/ se on/ Ette se Wiholinen hyuen teghon cautta/ itzens päle wihastupi/ ette hen meite wastan nin pahasti tehnyt on.*

XIII Lucu.

13:1 IOcainen olcon Esiuallan alamainen/ ioilla ombi heiden ylitzens walta. Sille ettei ychten Esiualta ole mwtoin quin Jumalalda. Ne Wallat iotca ouat/ JUMAlalda ne ouat säätyt.
Jokainen olkoon esiwallan alamainen/ joilla ompi heidän ylitsensä walta. Sillä ettei yhtään esiwaltaa ole muutoin kuin Jumalalta. Ne wallat jotka owat/ Jumalalta ne owat säädetyt.
13:2 Senteden iocainen quin itzens Esiuallan wastan nostapi/ se Jumalan sääty wastanseiso. Mutta iotca wastanseisouat/ ne sauat pälens ydhen Domion.
Sentähden jokainen kuin itsensä esiwallan wastaan nostaapi/ se Jumalan säätyä wastaan seisoo. Mutta jotka wastaan seisowat/ ne saawat päällensä yhden tuomion.
13:3 Sille ette ne/ iotca wallan päle ouat/ eiuet ole ninen Hyuintekiedhen/ waan pahan tekieden hirmuxi. Ellet sine tahdho Esiualta peliete/ nin tee site quin hyue on/ sijtte sine saadh kijtoxen henelde/ Sille ette hen on Jumalan Paluelia/ sinun hywexes.
Sillä että ne/ jotka wallan päälle owat/ eiwät ole niiden hywäntekijäiden/ waan pahantekijäiden hirmuksi. Ellet sinä tahdo esiwaltaa pelätä/ niin tee sitä kuin hywä on/ sitten sinä saat kiitoksen häneltä/ Sillä että hän on Jumalan palwelija/ sinun hywäksesi.
13:4 Waan ios sine teet site quin paha on/ nin pelke/ Sille eipe hen Miecka huckan canna/ Mutta hen on Jumalan Paluelia/ henelle yxi Costaija rangastoxexi ioca paha tekepi.
Waan jos sinä teet sitä kuin paha on/ niin pelkää/ Sillä eipä hän miekkaa hukkaan kanna/ Mutta hän on Jumalan palwelija/ hänelle yksi kostaja rangaistukseksi joka pahaa tekeepi.
13:5 Senteden nyt tule olla Alamaiszna/ ei ainostans nuchten tedhen/ Waan mös * Omantunnon tedhen.
Sentähden nyt tulee olla alamaisena/ ei ainoastansa nuhteen tähden/ Waan myös omantunnon tähden.
13:6 Sen syyn tedhen pite teiden mös Weron andaman/ Sille ette he ouat Jumala' Palueliat/ iotca sencaltaisesta lughu' piteuet.

Sen syyn tähden pitää teidän myös weron antaman/ Sillä että he owat Jumalan palwelijat/ jotka senkaltaisesta luwun pitäwät.
13:7 Nin andacat nyt iocaitzelle mite te welgholiset oletta/ Ninen Wero/ ioille wero tule. Nijlle woro/ ioille woro tule. Nijlle Pelco/ ioinen pelco tule/ Nijllen Cunnia/ ioille cunnia tule.
Niin antakaat nyt jokaiselle mitä te welalliset olette/ Niiden wero/ joille wero tulee. Niille woro/ joille woro tulee. Niille pelko/ joiden pelko tulee/ Niille kunnia/ joille kunnia tulee.
13:8 Elke kellenge welgholiset olgho/ waan sen ette te keskenenne racastatta. Sille ette ioca toista racasta/ se on teuttenyt Lain.
Älkää kellenkään welalliset olko/ waan sen että te keskenään rakastatte. Sillä että joka toista rakastaa/ se on täyttänyt lain.
13:9 Senteden se quin sanottu ombi/ Ele Hooritee. Ele tapa. Ele warghasta. Ele wäre todhistusta sano. Ele himoitze. Ja mwdh sencaltaiset keskyt/ ne pääteten tesse sanassa/ Sinun pite racastaman Lehimeistes ninquin itze sinuas.
Sentähden se kuin sanottu ompi/ Älä huorin tee. Älä tapa. Älä warasta. Älä wäärää todistusta sano. Älä himoitse. Ja muut senkaltaiset käskyt/ ne päätetään tässä sanassa/ Sinun pitää rakastaman lähimmäistäsi niinkuin itse sinuas.
13:10 Rackaus ei se Lehimeisen miten paha tee. Nin ombi nyt rackaus Lain teuttemys.
Rakkaus ei se lähimmäisen mitään pahaa tee. Niin ompi nyt rakkaus lain täyttymys.
13:11 Ja ette me sencaltaiset tiedheme/ nimitten sen aiga'/ ette nyt ombi hetki Wnesta ylesnosta (Senwoxi ette meiden Terueys ombi nyt lehembenä/ quin silloin coska me vskoima)
Ja että me senkaltaiset tiedämme/ nimittäin sen ajan/ että nyt ompi hetki unesta ylös nousta (Senwuoksi että meidän terweys ompi nyt lähempänä/ kuin silloin koska me uskoimme)
13:12 Se Öö ombi edesmennyt/ ia Peiue on lehestullut. Senteden poisheittekem me Pimeydhen Töödh/ ia puettacam meiden nijlle walkeudhen Sotaaseilla.
Se yö ompi edesmennyt/ ja päiwä on lähestullut. Sentähden pois heittäkäämme me pimeyden työt/ ja puettakaamme meidän niillä walkeuden sota-aseilla.
13:13 Waeldacam soueliasta/ ninquin peiuelle/ Ei ylensömisesa eike yleniomisesa. Ei Cammioisa ia haureuxisa.
Waeltakaamme soweliaasti/ niinkuin päiwällä/ Ei ylensyömisessä eikä

ylenjuomisessa. Ei kammioissa ja haureuksissa.
13:14 Ei rijdhassa ia Cateudhesa/ Waan pukecat teiden HErRAN Iesusen Christusen. Ja holhocat Rumistan/ waan ei haureuteen.
Ei riidassa ja kateudessa/ Waan pukekaat teidän HERRAN Jesuksen Kristuksen. Ja holhotkaat ruumistan/ waan ei haureuteen.

** Omantunnon) Mailmalinen Esiwalta ombi senteden/ Ette meille olis vlkonainen Rauha/ Senteden ombi omatundo welghalisesta Rackaudesta sypä heite cwleman.*

XIV. Lucu.

14:1 SIte heicko vskosa coriatka/ ia elkette * pahoittaco Omatundo.
Sitä heikkouskoista korjatkaa/ ja älkäätte pahoittako omatuntoa.
14:2 Yxi vskopi/ ette hen machta caikinaista söödhe/ Waan se ioca heicko ombi/ hen söpi Caalia.
Yksi uskoopi/ että hän mahtaa kaikkinaista syödä/ Waan se joka heikko ompi/ hän syöpi kaalia.
14:3 Joca sööpi/ elken site ylencatzoco ioca ei söö. Ja se ioca ei söö/ elken site domitko ioca sööpi. Sille ette Jumala on henen yleskorianut.
Joka syöpi/ älkään sitä ylenkatsoko joka ei syö. Ja se joka ei syö/ älkään sitä tuomitko joka syöpi. Sillä että Jumala on hänen ylöskorjannut.
14:4 Cuca sine olet/ ioca domitzet yden toisen paluelia. Omalle Herralensa hen seiso eli langepi/ Mutta kylle hen taitan ylestuetta ette hen seisois/ Sille ette Jumala on kylle wekeue hende seisottamahan
Kuka sinä olet/ joka tuomitset yhden toisen palwelija. Omalle Herrallensa hän seisoo eli lankeaapi/ Mutta kyllä hän taitaa ylös tuettaa että hän seisoisi/ Sillä että Jumala on kyllä wäkewä häntä seisottaman.
14:5 Se yxi eroitta ydhen peiuen toisesta/ Se toinen pite caiki peiuet ydhencaltaiset. Jocainen olcoon wijssi henen mielesens/
Se yksi eroittaa yhden päiwän toisesta/ Se toinen pitää kaikki päiwät yhdenkaltaiset. Jokainen olkoon wissi hänen mielessänsä/
14:6 Joca peiue tottele/ sen he' Herralle tekepi. Ja ioca ei peiue tottele sen hen mös Herralle tekepi. Joca sööpi he' söpi Herralle/ sille ette hen Jumalata kijtte. Joca taas ei söö/ eipe hen Herralle söö ia kijtte Jumalata.
Joka päiwä tottelee/ sen hän Herralle tekeepi. Ja joka ei päiwä tottele sen hän myös Herralle tekeepi. Joka syöpi hän syöpi Herralle/ sillä että hän Jumalata kiittää. Joka taas ei syö/ eipä hän Herralle syö ja kiitä Jumalata.
14:7 Sille ettei yxiken meiste iszellens ele/ Ja eikengen itzellens coole.
Sillä ettei yksikään meistä itsellensä elä/ Ja ei kenkään itsellensä kuole.
14:8 Sille ios me eleme/ nin me eleme Herralle/ Jos me coolema nin me

coolema Herralle. Senteden/ waicka me eleme eli colema/ nin me olema HERran omat/
Sillä jos me elämme/ niin me elämme Herralle/ Jos me kuolemme niin me kuolemme Herralle. Sentähden/ waikka me elämme eli kuolemme/ niin me olemme Herran omat/
14:9 Sille sitewarten ombi Christus mös collut ia ylesnosnut/ ia iellens eleuexi tullut/ ette henen pite HERRAN oleman Coolluten ia Eleuein ylitze.
Sillä sitäwarten ompi Kristus myös kuollut ja ylösnoussut/ ja jällens eläwäksi tullut/ että hänen pitää HERRAN oleman kuolleitten ja eläwien ylitse.
14:10 Mutta mixi sine domitzet sinun Welies? Eli mös sine toine' mixi sine ylencatzot Welies? Sille ette caiki me asetetan Christusen Domiostolin eten.
Mutta miksi sinä tuomitset sinun weljesi? Eli myös sinä toinen miksi sinä ylenkatsot weljesi? Sillä että kaikki me asetetaan Kristuksen tuomiotuolin eteen.
14:11 Ninquin kirioitettu ombi/ Nin totta quin mine olen (ma HERRA) minua pite caiki poluet cumartaman/ Ja caiki kielet pite Jumalan tunnustaman.
Niinkuin kirjoitettu ompi/ Niin totta kuin minä olen (ma HERRA) minua pitää kaikki polwet kumartaman/ Ja kaikki kielet pitää Jumalan tunnustaman.
14:12 Nin sis iocainen meiste pite itzestens lughun Jumalalle tekemen.
Niin siis jokainen meistä pitää itsestänsä luwun Jumalalle tekemän.
14:13 Sen teden elkem me testedes toinen toistan domitko. Waan domitcam paramin nin ettei yxiken Weliens eten Louckausta pane eli Pahenoxen tila.
Sen tähden älkääm me tästedes toinen toistan tuomitko. Waan tuomitkaamme paremmin niin ettei yksikään weljensä eteen loukkausta pane eli pahennuksen tilaa.
14:14 Mine tosin tiedhen/ ia olen wissi Herras Iesusesa/ ettei miten ole itzestens Ychteinen/ Waan henelle/ ioca iotakin lwle ycteitzexi/ sille se ombi ychteinen.
Minä tosin tiedän/ ja olen wissi Herrassa Jesuksessa/ ettei mitään ole itsestänsä yhteinen/ Waan hänelle/ joka jotakin luulee yhteiseksi/ sille se ompi yhteinen.
14:15 Mutta ios sinun welies heirituxi tule sinun roas tedhen/ sijtte et sine waella sillen rackaudhen ielken. Ele hende roallas cadhota/ ionga tedhen Christus on cooleman kerssinyt.
Mutta jos sinun weljesi häirityksi tulee sinun ruokasi tähden/ sitten et sinä waella silleen rakkauden jälkeen. Älä häntä ruoallasi kadota/ jonka tähden Kristus on kuoleman kärsinyt.
14:16 Senteden souittaca se nin/ Ettei teiden Hywuydhen laitetuxi tulis.
Sentähden sowittakaa se niin/ Ettei teidän hywyyden laitetuksi tulisi.

14:17 Sille ette Jumalan waldakunda ei ole Roca eli ioma/ Mutta wanhurskaus/ ia rauha ia ilo pyhes Henges.
Sillä että Jumalan waltakunta ei ole ruoka eli juoma/ Mutta wanhurskaus/ ja rauha ja ilo Pyhässä Hengessä.
14:18 Joca nijsse Christusta paluele/ hen ombi Jumalan otolinen/ ia Inhimisten keluolinen.
Joka niissä Kristusta palwelee/ hän ompi Jumalan otollinen/ ja ihmisten kelwollinen.
14:19 Senteden noudattakam site quin rauhaan sopipi/ ia site quin keskenens Paranoxexi tule/ Ele roan teden Jumalan töte turmele.
Sentähden noudattakaamme sitä kuin rauhaan sopiipi/ ja sitä kuin keskenänsä parannukseksi tulee/ Älä ruoan tähden Jumalan työtä turmele.
14:20 Caiki tosin cappalet ouat puchtaat/ Waan ei se ole henelle hyue/ ioca sööpi henen Omantu'nons pahanoxen cansa.
Kaikki tosin kappaleet owat puhtaat/ Waan ei se ole hänelle hywä/ joka syöpi hänen omantuntonsa parannuksen kanssa.
14:21 Se ombi palio parambi/ ettet sine ensingen Liha söisi/ eike wina ioisi/ eli iotaki/ iosta sinun Welies louckapi/ eli pahoitetan/ taicka heickounde.
Se ompi paljon parempi/ ettet sinä ensinkään lihaa söisi/ eikä wiinaa joisi/ eli jotakin/ josta sinun weljesi loukkaapi/ eli pahoitetaan/ taikka heikontuu.
14:22 Jos sinulle ombi vsko? Nin pidhe se itzeses Jumalan edes. Autuas ombi se ioca ei teghe itzellens Omatu'do/ nijsse iotca hen etens ottapi.
Jos sinulla ompi usko? Niin pidä se itsessäsi Jumalan edessä. Autuas ompi se joka ei tee itsellensä omatuntoa/ niissä jotka hän eteensä ottaapi.
14:23 Mutta ioca sen ylitze epeile/ ia quitengin sööpi/ se on cadhotettu. Sille ettei hen söönyt * Uskosta. Sille caiki mite ei Uskosta ole/ se o'bi syndi.
Mutta joka sen ylitse epäilee/ ja kuitenkin syöpi/ se on kadotettu. Sillä ettei hän syönyt uskosta. Sillä kaikki mitä ei uskosta ole/ se ompi synti.

** Pahoittaco) Cachtalaiset Christitut ouat. Mutomat ouat wahuat Wskossa/ ia mutomat heicot. Ne ylencatzouat nijte heicombita ylen ylpieste/ Ja nemet Heicot pahoittauat itzense ratki pian wehimiste syiste. Nin nyt p. Pauali opetta/ ette heiden pite itzense toimittaman Rackaudhen ielken/ Ettei cumbican toistans wastan miten tee/ eli Domitze waan cukin tekis ia welteis/ ninquin sen toisen tarpexi ia parahaxi taidhais sopia.*

XV. Lucu.

15:1 MUtta meiden tule iotca Wekeuet olema/ ninen * Heickoin

Woimattomwtta canda/ ia ei itzemme keluata.
Mutta meidän tulee jotka wäkewät olemme/ niiden heikkoin woimattomuutta kantaa/ ja ei itsemme kelwata.
15:2 Nin souittacan henens iocainen meiste/ ette hen Lehimeisens kelpais sijnä quin hyue on Paranoxexi/
Niin sowittakaan hänens jokainen meistä/ että hän lähimmäisensä kelpaa siinä kuin hywä on parannukseksi/
15:3 Sille ettei Christus mös itzense keluanut Waan sillemoto quin kirioitettu on/ Heide' Pilcansa iotca sinua ouat pilcaneet/ ne langesit minun päleni.
Sillä ettei Kristus myös itsensä kelwannut waan sillä muotoa kuin kirjoitettu on/ Heidän pilkkansa jotka sinua owat pilkanneet/ ne lankesit minun päälleni.
15:4 Sille ette mite edeskirioitettu ombi/ se on meiden Opixi kirioitettu/ Senpäle ette meille kerssimisen ia Ramattuidhen Lohutoxen cautta Toiuo olis.
Sillä että mitä edeskirjoitettu ompi/ se on meidän opiksi kirjoitettu/ Senpäälle että meillä kärsimisen ja Raamattuiden lohdutuksen kautta toiwo olisi.
15:5 Mutta se kerssimisen ia Lohutoxen Jumala/ andakon teille/ ette te olisitta keskenen yximieliset/ Iesusen Christusen möten/
Mutta kärsimisen ja lohdutuksen Jumala/ antakoon teille/ että te olisitte keskenään yksimieliset/ Jesuksen Kristuken myöten/
15:6 Senpäle ette te yximielisesta ydheste suusta kijtteisitta Jumalata ia meiden HERRAN Iesusen Christusen Ise.
Senpäälle että te yksimielisesti yhdestä suusta kiittäisitte Jumalata ja meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen Isää.
15:7 Senteden coriatkat toinen toistanna ninquin Christus mös ombi meite corianut Jumala' cunniaxi.
Sentähden korjatkaat toinen toistanne niinkuin Kristus myös ompi meitä korjannut Jumalan kunniaksi.
15:8 Mutta mine sanon. Ette Iesus Christus ombi ollut Ymberileickauxen Paluelia/ Jumalan totudhen tedhen/ wahwistaman site Lupausta quin Isille tapachtanut oli.
Mutta minä sanon. Että Jesus Kristus ompi ollut ympärileikkauksen palwelija/ Jumalan totuuden tähden/ wahwistamaan sitä lupausta kuin isille tapahtunut oli.
15:9 Mutta ette Pacanat kijteisit Jumala Laupiude' edeste/ Ninquin kirioitettu o'bi/ Senteden minun pite kijttemen sinua pacanain keskene/ ia weisaman sinun Nimes.
Mutta että pakanat kiittäisit Jumalaa laupeuden edestä/ Niinkuin kirjoitettu

ompi/ Sentähden minun pitää kiittämän sinua pakanain keskenään/ ja weisaaman sinun nimesi.
15:10 Ja taas hen sanopi/ Iloitka te Pacanat henen Canssansa cansa.
Ja taas hän sanoopi/ Iloitkaa te pakanat hänen kansansa kanssa.
15:11 Ja taas/ Kijtteke HERRA caiki pacanat/ ia caiki Canssa ylisteken hende.
Ja taas/ Kiittäkäät HERRAA kaikki pakanat/ ja kaikki kansa ylistäkään häntä.
15:12 Ja taas Esaias sanopi/ Sen pite oleman Jessen iwri/ ia se ioca ylesnouseman pite pacanoita hallitzeman/ HENEN pälens pite Pacanat toiuoman.
Ja taas Esaias sanoopi/ Sen pitää oleman Jesuksen juuri/ ja se joka ylösnouseman pitää pakanoita hallitseman/ Hänen päällen pitää pakanat toiwoman.
15:13 Mutta Jumala ioca toiuon andapi teuttekön teite caikella riemulla ia rauhalla vskossa/ Ette teille olis teudhelinen Toiuous/ sen pyhen Hengen woiman cautta.
Mutta Jumala joka toiwon antaapi täyttäköön teitä kaikella riemulla ja rauhalla uskossa/ Että teillä olisi täydellinen toiwo/ sen Pyhän Hengen woiman kautta.
15:14 Mlne tiedhen teiste sen hyuesti (rackat Welieni) ette te oletta teunens Hywuytte/ ylesteutetyt caikella Tundemisella/ ette te woitta keskenenne toinen toistanne manata.
Minä tiedän teistä sen hywästi (rakkaat weljeni) että te olette täynnäns hywyyttä/ ylöstäytetyt kaikella tuntemisella/ että te woitte keskenänne toinen toistanne manata.
15:15 Mutta quitengin mine olen polittain rochkiamasta kirioittanut teille/ Rackat Weliet) neuuoman teite/ sen Armon polesta ioca Jumalalda minulle on annettu/
Mutta kuitenkin minä olen puolittain rohkeammasti kirjoittanut teille/ Rakkaat weljet) neuwomaan teitä/ sen armon puolesta joka Jumalalta minulle on annettu/
15:16 ette minun pite oleman Iesusen Christusen Paluelian Pacanain seassa/ Jumalan Euangeliumin Wfframan/ Senpäle/ ette pacanat madhaisit olla yxi Wffri/ Jumalalle otolinen/ Pyhitetty sen pyhen Hengen cautta.
että minun pitää oleman Jesuksen Kristuksen palwelian pakanain seassa/ Jumalan ewankeliumin uhraaman/ Senpäälle/ että pakanat mahtaisit olla yksi uhri/ Jumalalle otollinen/ Pyhitetty sen Pyhän Hengen kautta.
15:17 Senteden minulla ombi iosta mine kerskan itzeni Iesuses Christuses/ ette mine Jumalata Paluelen.

Sentähden minulla ompi josta minä kerskaan itseni Jesuksessa Kristuksessa/ että minä Jumalata palwelen.
15:18 Sille em mine iulke miten puhua/ ellei Christus site sama minun cauttani waickutaisi/ ne pacanat saattaman cwliaisexi/ sanan ia töön cautta/ Merckien woimalla ia Ihmein cautta/ ia sen Jumalan Hengen wäen lepitze/
Sillä en minä julkea mitään puhua/ ellei Kristus sitä samaa minun kauttani waikuttaisi/ ne pakanat saattaman kuuliaiseksi/ sanan ja työn kautta/ Merkkien woimalla ja ihmein kautta/ ja sen Jumalan Hengen wäen läwitse/
15:19 Nin/ ette mine hamasta Jerusalemista ia nijse ymberille nin Illiricumin asti/ caiki olen teuttenyt Christusen Eua'geliumilla.
Niin/ että minä hamasta Jerusalemista ja niissä ympärillä niin Illiricumiin asti/ kaikki olen täyttänyt Kristuksen ewankeliumilla.
15:20 Ja nin achkera mine ole' ollut sarnaman Jumalan Euangelium/ iossa Christusen Nimi ei ollut ensingen * mainittu/ senpäle/ ettei minun pitenyt mucalaisen Peruxen päle rakendaman/ Waan ninquin kirioitettu o'bi/
Ja niin ahkera minä olen ollut saarnaaman Jumalan ewankelium/ jossa Kristuksen nimi ei ollut ensinkään mainittu/ senpäälle/ ettei minun pitänyt muukalaisen peruksen päälle rakentaman/ Waan niinkuin kirjoitettu ompi/
15:21 Joillen ei ensinge' ollut heneste iulghistettu/ ne pite sen näkeme'/ ia iotca ei heneste miten cwlleet ole/ ne pite ymmertäme'.
Joillen ei ensinkään ollut hänestä julkistettu/ ne pitää sen näkemän/ ja jotka ei hänestä mitään kuulleet ole/ ne pitää ymmärtämän.
15:22 Se mös syyn ombi/ mingeteden mine olen wsein estettu tulemasta teiden tygen.
Se myös syyn ompi/ minkä tähden minä olen usein estetty tulemasta teidän tykön.
15:23 Nyt ettei minulla enembi sija ole neisse Makunnisa/ ia olen monda aijastaica halanut tulla teiden tygen/
Nyt ettei minulla enempi sijaa ole näissä maakunnissa/ ja olen monta ajastaikaa halannut tulla teidän tykön/
15:24 koska mine waellan Hispanian/ nin mine tulen teiden tygenne. Sille mine toiuon/ ette koska mine sen cautta matkustan/ nin mine saan teiden nähdä/ Ja mahdan teiste sinne saatetuxi tulla. Nin quitengin/ ette mine ennen saisin iongu' aijan minuani teidhen menostan ilahutta.
koska minä waellan Hispaniaan/ niin minä tulen teidän tykönne. Sillä minä toiwon/ että koska minä sen kautta matkustan/ niin minä saan teidän nähdä/ Ja mahdan teistä sinne saatetuksi tulla. Niin kuitenkin/ että minä ennen saisin jonkun ajan saatuani teidän menostan ilahuttaa.

15:25 Mutta nyt mine tälde Jerusalemin waellan nijllen Pyhille paluelusta tekemehe'.
Mutta nyt minä täältä Jerusalemiin waellan niillen pyhille palwelusta tekemähän.
15:26 Sille ette ne Macedoniasta ia Achaiasta ouat mielellens ydhen ychteitzen Aun koconpannuet nijte kieuhie Pyhije warten iotca Jerusalemis ouat.
Sillä että ne Makedoniasta ja Achaista owat mielellänsä yhden yhteisen awun kokoon panneet niitä köyhiä pyhiä warten jotka Jerusalemissa owat.
15:27 He ouat mielelense tehnyet/ ia ouat mös heille sijhen Welcapäät. Sille ette ios ne Pacanat ouat heiden Hengelisesta tauarasta osalisexi tulluet/ Nin on cochtolinen/ ette he mös heite paluelisit heiden Rumilisella Tauarallansa.
He owat mielellänsä tehneet/ ja owat myös heille siihen welkapäät. Sillä että jos ne pakanat owat heidän hengellisestä tawarasta osalliseksi tulleet/ Niin on kohtuullinen/ että he myös heitä palwelisit heidän ruumiillisella tawarallansa.
15:28 Coska mine sis sen asian olen pättenyt/ ia heille temen Hedhelmen insiglanut/ nin mine tadhon teiden cauttan Hispanian palata.
Koska minä siis sen asian olen päättänyt/ ja heille tämän hedelmän insiglannut/ niin minä tahdon teidän kauttan Hispaniaan palata.
15:29 Mutta mine tiedhen/ coska mine tulen teiden tygen/ nin mine tulen Cheristusen Euangeliumin teudhelisen hyuestisiugnauxen cansa.
Mutta minä tiedän/ koska minä tulen teidän tykön/ niin minä tulen Kristuksen ewankeliumin täydellisen hywästisiunauksen kanssa.
15:30 Mutta mine manan teite/ rackat Weliet/ meiden HERRAN Iesusen CHristusen cautta/ ia Hengen rackaudhen lepitze/ ette te minua autaisitta minun Tööseni teiden rucouxilla'ne minun techteni Jumalan tyge/ Senpäle ette mine pelastetaisijn nijste Epeuskoisista Judeassa.
Mutta minä manaan teitä/ rakkaat weljet/ meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen kautta/ ja Hengen rakkauden läwitse/ että te minua auttaisitte minun työssäni teidän rukouksillanne minun tähteni Jumalan tykö/ Senpäälle että minä pelastettaisiin niistä epäuskoisista Judeassa.
15:31 Ja ette minu' palueluxe' ionga mine teen Jerusalemissa/ madhais pyhein otolinen olla
Ja että minun palweluksen jonka minä teen Jerusalemissa/ mahtais pyhäin otollinen olla.
15:32 Senpäle ette mine tulisin teiden tygen ilon cansa/ Jumalan tadhon cautta/ ia minuani teiden cansa toiwutaisin.
Senpäälle että minä tulisin teidän tykön ilon kanssa/ Jumalan tahdon

kautta/ ja minuani teidän kanssa toiwuttaisin.
15:33 Mutta Rauhan Jumala olcoon teiden caikein cansa/ Amen.
Mutta rauhan Jumala olkoon teidän kaikkein kanssa/ Amen.

** Heickoin) Teme cap. puhupi/ niste Rickolisista heiden Elemesense/ ninquin ne/ iotca langeuat iwlki syndijn/ ia ricoxijn/ Ette nijtekin tule kerssie/ ia ei pidhe poisheitettemen/ sihenasti ette he wahwemaxi tuleuat. Ninquin se edhelinen Cap. neuuopi nijnen heicoin Omatundoisten cansa kieumen.*

XVI Lucu.

16:1 Mlne annan teiden haltun Pheben/ meiden Sisare'/ ioca paluelepi site Seurakunda Kenchreas/
Minä annan teidän haltuun Pheben/ meidän sisaren/ joka palweleepi sitä seurakuntaa Kenchreassa/
16:2 ette te he'de coriaisitta Christusesa/ ninquin Pyhein tulepi. Ja olcatta henelle awuliset caikisa Asioisa/ ioissa hen teite taruitze/ Sille ette hen ombi ollut monen/ ia lijatteki minun itzeni awulinen.
että te häntä korjaisitte Kristuksessa/ niinkuin pyhäin tuleepi. Ja olkaatte hänelle awuliaiset kaikissa asioissa/ joissa hän teitä tarwitsee/ Sillä että hän ompi ollut monen/ ja liiantenkin minun itseni awullinen.
16:3 Teruetteke Priscam ia Aquilam minun Auttaitani Christusesa Iesusesa/ Jotca ouat heiden caulans minun Hengeni techten wloslaskeneet/
Terwehtäkää Priskam ja Aquilam minun auttajaini Kristuksessa Jesuksessa/ Jotka owat heidän kaulansa minun henkeni tähden ulos laskeneet/
16:4 Joita ei waiwoin mine kijte/ waan mös caiki Pacanain Seurakunnat.
Joita ei waiwoin minä kiitä/ waan myös kaikki pakanain seurakunnat.
16:5 Teruetteket mös site Seuraku'da ioca heiden Hoonesans ombi. Teruetteke Epenetum minun Ysteueteni/ ioca ombi se Ensimeinen hedhelme Christusesa nijste Achaiasta.
Terwehtäkäät myös sitä seurakunta joka heidän huoneessansa ompi. Terwehtäkää Epenetum minun ystäwäni/ joka ompi se ensimmäinen hedelmä Kristuksessa niistä Achaista.
16:6 Teruetteke Mariam/ ioca palio töte ia waiua piti meiden cansan.
Terwehtäkää Mariam/ joka paljon työtä ja waiwaa piti meidän kansan.
16:7 Teruetteke Andronicum ia Iuniam/ minu' Langoiani ia minun Ynnefangiani/ iotca ouat cwluisat Apostolit/ ia ennen minua mös olit Christusesa.
Terwehtäkää Andronivum ja Luniam/ minun lankojani ja minun ynnä wankiani/ jotka owat kuuluisat apostolit/ ja ennen minua myös olit

Kristuksessa.
16:8 Teruetteke Ampliam minun racastani HERasa.
Terwehtäkää Ampliam minun rakastani Herrassa.
16:9 Teruetteke Urbanusta meiden Auttaijata Christusesa/ Ja Stachin minu' racastani.
Terwehtäkää Urbanusta meidän auttajaa Kristuksessa/ Ja Stachin minun rakastani.
16:10 Teruetteke Apellam ioca coeteltu o'bi Christusesa. Teruetteke nijte iotca ouat Aristopolin pereheste.
Terwehtäkää Apellam joka koeteltu ompi Kristuksessa. Terwehtäkää niitä jotka owat Aristopolin perheestä.
16:11 Teruetteke Herodione' minun Langoani. Teeruetteke nijte iotca ouat Narcissusen pereheste Herrassa.
Terwehtäkää Herodionen minun lankoani. Terwehtäkää niitä jotka owat Narcissuksen perheestä Herrassa.
16:12 Teruetteke Triphenam ia Triphosan/ iotca töte tehnyt ouat Herrassa. Teruetteke Persidem minun racastani/ ioca palio töte tehnyt ombi HERRASA.
Terwehtäkää Triphenam ja Triphosan/ jotka työtä tehneet owat Herrassa. Terwehtäkää Persidem minun rakastani/ joka paljon työtä tehnyt ompi HERRASSA.
16:13 Teruetteke Ruffum/ site wloswalittu Herrassa/ ia henen ia minun Eitieni.
Terwehtäkää Ruffum/ sitä ulos walittua Herrassa/ ja hänen ja minun äitiäni.
16:14 Teruetteke Asincritum ia Phlegontem/ Herman/ Patrobam/ Hermen/ ia nijte Welije/ iotca heiden cansans ouat.
Terwehtäkää Asincritum ja Phlegontem/ Herman/ Patrobam/ Hermen/ ja niitä weljiä/ jotka heidän kanssansa owat.
16:15 Teruetteke Philologu'/ ia Juliam/ Nereum ia henen Sisartans/ ia Olimpam/ ia caiki Pyhet/ heidhen tykenens.
Terwehtäkää Philologun/ ja Juliam/ Nereum ja hänen sisartansa/ ja Olompam/ ja kaikki pyhät/ heidän tykönänsä.
16:16 Teruetteke teidhen keskenen pyhelle Suunandella. Ne Christusen Seurakunnat teite teruetteuet.
Terwehtäkää teidän keskenän pyhällä suunannolla. Ne Kristuksen seurakunnat teitä terwehtäwät.
16:17 MUtta mine manan teite (rackat Weliet) ette te cauataisitta nijte iotca Eripwrauxet ia Pahannoxet ylesottauat/ site Oppi wastan ionga te oletta oppenuet/ ia welteket nijste samoista.
Mutta minä manaan teitä (rakkaat weljet) että te kaiwattaisitte niitä jotka

eripuraukset ja pahennukset ylös ottawat/ sitä oppia wastaan jonka te olette oppineet/ ja wälttäkäät niistä samoista.
16:18 Sille eiuet semmotoiset HERRA Iesusta Christusta paluele/ waan oma watzansa/ Ja makian puheins cautta/ ia liehacoitzemisens cansa he wietteleuet ninen yxikerdhaisten Sydhemet.
Sillä eiwät semmoiset HERRAA Jesusta Kristusta palwele/ waan omaa watsaansa/ Ja makean puheinsa kautta/ ja liehakoitsemisensa kanssa he wiettelewät niiden yksikertaisten sydämet.
16:19 Sille ette teiden cwliaisudhen on caikein tykene iulghistettu/ Senteden mine couan iloitzen teiste. Mutta mine tadhon/ ette teiden pite Wijsat oleman Hywesse/ ia yxikerhdhaise Pahudhesa.
Sillä että teidän kuuliaisuuden on kaikkein tykönä julkistettu/ Sentähden minä kowin iloitsen teistä. Mutta minä tahdon/ että teidän pitää wiisaat oleman hywässä/ ja yksinkertaiset pahuudessa.
16:20 Mutta Rauhan Jumala tallatcoon pian Satanam teiden Jalcaina ala. Meiden HErran Iesusen Christusen Armo olcoon teiden cansanne.
Mutta rauhan Jumala tallatkoon pian satanan teidän jalkainne alle. Meidän Herran Jesuksen Kristuksen armo olkoon teidän kanssanne.
16:21 Teruettepi teite Timotheus minun Auttaijan/ ia Lucius ia Jason/ ia Sosipater minu' Langoni.
Terwehtääpi teitä Timotheus minun auttajan/ ja Lucius ja Jason/ ja Sosipater minun lankoni.
16:22 Mine Tertius ioca teme' Lehetyskiria' kirioitin/ teruеten teite HERrassa.
Minä Tertius joka tämän lähetyskirjan kirjoitin/ terwehdän teitä Herrassa.
16:23 Teruette teite Gaius/ minun ia caiken Seurakunnan Helberin Isende. Teruette teite Erastus/ caupungin Rahanhaltia/ ia Quartus se Welij.
Terwehtää teitä Gaius/ minun ja kaiken seurakunnan Helberin isäntö. Terwehtää teitä Erastus/ kaupungin rahanhaltija/ ja Quartus se weli.
16:24 IesuSEN CHRISTUSEN meiden HERRAN Armo olcon teiden caikein cansa/ Amen.
Jesuksen KRISTUKSEN meidän HERRAN armo olkoon teidän kaikkein kanssa/ Amen.
16:25 Mutta henelle/ iolla woima ombi teite wahwista/ minun Euangeliumin/ ia sarnani möten Iesusesta Christusesta/ io'ga cautta se Salaus o'bi ilmoitettu ioca Mailman alghusta tehe' asti ombi äneti ollut/
Mutta hänelle/ jolla woima ompi teitä wahwistaa/ minun ewankeliumin/ ja saarnani myötä Jesuksesta Kristuksesta/ jonka kautta se salaus ompi ilmoitettu joka maailman alusta tähän asti ompi ääneti ollut/
16:26 Mutta nyt ilmoitettu ia tietteuexi techty Prophetain Ramattuden cautta/

sen ijancaikisen Jumalan keskyn ielken/ ette Wsko saisi cwlemuxen caikein Pacanaidhen keskene.
Mutta nyt ilmoitettu ja tiettäwksi tehty prophetain Raamattujen kautta/ sen iankaikkisen Jumalan käskyn jälkeen/ että usko saisi kuulemuksen kaikkein pakanaiden keskenään.
16:27 Sen saman Jumalan/ ioca yxinens on wijsas/ olcoon Kijtos ia Cu'nia Iesusen Christusen cautta ijoncaikisesta. AMEN.
Sen saman Jumalan/ joka yksinänsä on wiisas/ olkoon kiitos ja kunnia Jesuksen Kristuksen kautta iankaikkisesti. AMEN.

Ninen Romarein tyge Lehetetty Corinthista/ sen Pheben möte/ ioca palueluxes oli sijne Seuraku'nasa Kenchreas.

Alcupuhe sen Ensimeisen P. Paualin Episkolan päle Corintherin tyge.

TEsse Epistolas P. Pauali mana nijte Corintherite/ Ette he olisit yximieliset vskossa/ ia sijnä Opissa quin he henelde cwlluet olit/ ia caiki enimen heidens harioittelit/ ette he sen Päcappalen selkieste ia hyuesti oppisit/ quin on (Ette Christus ombi meiden Terueys) ionga päle caikein Inhimisten toiuo/ ierki/ ia Wijsaus itzense lauckapi. Sille ninquin nyt meiden Aican/ ette se P. Euangelium ombi ilmandunut/ wsiat hullut Pyhet leuten (iotca eriseuraxi/ ia Eripwraiset/ cutzuttan) iotca ylen warhan caualaxi ia opetetuxi ouat tullut/ ia eiuet taidha swren caualuxen ia wijsaudhen tedhen/ heidens muinen cansa souitta eli yximielisse pite/ Yxi tachto sinne/ toinen tenne/ Quin se olis swri Häpie/ coska ei itzekuki/ iotakin wtta erinens etensottais/ ia henen omans wijsaudhens ylespaiskais. Joita eikengen taidha Tompelixi sano/ Waicka ei hen miteken nijste Oppin päcappaleista tiedhe/ eike ymmerdhä/ echke he palio suullans nijste cakottauat. Nin mös tapachtui P. Paualille/ coska hen oli henen Corintherins Uskon ia sen Christilisen wapauxen ilman Laita opettanut/ Nin cochta leuttin hullut Pyhet ia Ylenwarha' wijsat/ iotca ei quitengan miten mwta tehnet/ eike matkan saattaneet/ quin haijotit sen yxikerdhaisen Opin/ ia metelin nostit ninen Uskolisten seas. Nin ette yxi tachtoi olla Paualin/ se toinen Apollon/ yxi Petarin/ se toinen Christusen. Se yxi tachtoi ymberileickaust/ ia ei se toinen. Yxi tachtoi Auioskeskun/ ia ei toinen. Monicadhat tachtoit södhe Epeiumalan wffrit/ ia monicadhat ei. Mwtomat tachtoit rumilisesta wapat olla. Mwtomat mös waimot tadhoit Auoipäin kieudhe ia mwdh sencaltaiset. Nincauuan ette he sihen iouduit/ ette yxi heiste sen Hengelisen wapaudhen turhasi/ ia otti henen Eitipolens auioxens. Ja eiuet mutomat miteken ninen Coollutten Ylesnousemisesta lucu pitenyt. Mutomat taas ei palio Sacramentiste totellet. Ja senteden keui sielle sangen pahasti ia edestakaisin/ ette iocainen tachtoi Mestari olla/ ia opetta/ asetta/ ia toimitta Euangelium/ Sacramentin/ ia Uskon cansa/ ninquin he itze tachtoit. Mutta sen Päcappalen/ ette Christus o'bi meiden Terueys/ Wanhurskaus ia Lunastus/ sen he ylencatzoit/ ia poisietit/ ninquin he io aica olisit sen iwri pänens tundeneet. Sencaltaisen heijun wahingolisen Wijsaudhen P. Pauali nyt tesse laitta ia domitze sangen couasti/ ia rochkiasti sanopi/ Ettei se ole mwta quin yxi iulki Hulluus/ iossa ei miten tiete/ eli oikein ymmerttä/ Eikä Christusesta/ Hengeste/ eli iostacusta Jumalan Lahiasta/ ioca meille Christusesa annettu on/ waan hen wiele

taruitze ia pite sencaltaista nyt ensin oppeman. Neite hen opetapi ensimeisise nelies lugussa. Hen Laitta sen swren Pahateghon/ ette yxi otti hene' Emepolens auioxi/ Ja tachtoi henen Pannan cwlutta/ ia Perkelen haltun anda. Ja sen cautta hen osotta sen oikean meno' Pannan cwluttamisesta/ Jonga hen tachto ynne Seurakunnan sosion cansa ninen Julkisynnisten päle cwlutta/ Ninquin Christus opetta/ Matt. xviij. Sijnä vj. hen laitta sen toran ia ridhan Oikiudhen edes/ lijatekin/ ette se tapachtui Pacanoiden ia Uskomattomain edes. Ja nin hen heite opetta/ ette heiden piti paramin keskenens sopiman/ ia asiansa päättemen/ taicka wärytte kerssimen. Sijnä vij. hen andapi ydhen toime' puchtast elemeste/ ia Auioskeskusta/ Sijnä syys hen kijttepi puchtan elemen/ ia Naimattudhen/ ette se on tarpelinen/ ia souelias Euangeliumin palueluxen tedhen/ Ninquin mös Christus Matt. xix. opetta nijste Naimattomista/ iotca Taiuan Waldakunnan täden/ eli Euangeliumin tedhen nin ouat. Mutta P. Pauali tachto/ ette Naimatus pite oleman waatimatoin ia paitzi ylen mielen/ ia ilman waara ettei swrembin syndin langetais. Mwtoin parambi on naidha/ quin naimata olla/ iotca alinomaisesa Himosa palauat. Sijnä viij. Haman xij. asti hen toimitta monella mooto/ quinga meiden pite ne Heicot Omattunnot hallitzeman wlconaisis menoisa/ quin ouat/ Roas/ iomas/ waateis/ Sacramenteis. Ja haasta iocapaicas/ ettei ne Wahwemat/ pidhe nijte heicombita ylencatzoman/ Ninquin hen mös itze (waicka hen oli Apostoli) quitengin hen malti ia pidhetti itzens mones asiasa/ iotca hen olis kylle machtanut tehdhä. Sen syyn tedhen ne Wahwemat machtauat kylle itzense cauatta/ Ette mwinen nin monda Israelista huckan tulit/ iotca quintengin caiki ihmein cansa Egiptin maalda wloswietin/ ia lwlit itzense wahwaxi. Ja sen cansa hen tekepi pitken ioonen Esicuuaxi ia tarpelisexi opixi. Sijnä xij. nin xiiij. asti/ hen wlostoimitta Jumalan Lahioista/ ette he ouat moninaiset/ Joinenga seas Rackaus quitengi paras on/ Ettei he itzens Tylynä pidheisi/ waan palueleman toinen toistansa caiki yximielisesta/ Ette yxi Jumala on/ yxi HERRA/ yxi Hengi/ ia caiki ychte/ echke quinga monencaltaiset ne ouat. Tesse xiiij. hen Opetta Sarnaita/ Prophetit ia Weisaijat/ Ette he toimelisesta heiden Lahiansa kieuteisit/ ia ei muihin/ quin Paranoxeen/ ei omaxi Cunniaxi/ waicka se olis sarna/ Consti eli ymmerdhys. etc. Sijnä xv. Hen nuchtele nijte/ iotca wärin opettanuet ia Uskoneet ouat Coolluten ylesnousemisesta. Sijnä xvj. ia wijmeisesa Hen neuuo ia mana heite Welielisesta Awusta/ rumelises Elatuxes/ ia aijalises rauinoxes/ nijte Kieuhie ia Taruitzepia warten Jerusalemisa.

Se Ensimeinen P. Paualin Epistola Corintherin tyge.

I Lucu.

1:1 PAuali cutzuttu Iesusen Christusen Apostolixi/ Jumalan tahdon cautta/ ia Sosthenes Welij.
Pawali kutsuttu Jesuksen Kristuksen apostoliksi/ Jumalan tahdon kautta/ ja Sosthenes weli.
1:2 Sille Jumalan Seuraku'nalle ioca on Corinthis/ nijlle pyhitetyille Iesusen Christusen cautta/ nijlle cutzutuille Pyhille/ Ynne caikein ninen cansa/ iotca meiden HERRAN Iesusen Christusen Nimen auxsenshwtauat/ iocaitzes heiden

ia meiden Sias.
Sille Jumalan seurakunnalle joka on Korinthissa/ niille pyhitetyille Jesuksen Kristuksen kautta/ niille kutsutuille pyhille/ ynnä kaikkein niiden kanssa/ jotka meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen nimen awuksi huutawat/ jokaises heidän ja meidän sijassa.
1:3 Armo olcoon teille ia Rauha Jumalalda meiden Iselde/ ia Herralda Iesuselda Christuselda.
Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta meidän Isältä/ ja Herralta Jesukselta Kristukselta.
1:4 Mine kijten minun Jumalani aina teiden tedhen/ sen Jumalan Armon edeste ioca teille annettu on Iesusen Christusen cautta/
Minä kiitän minun Jumalani aina teidän tähden/ sen Jumalan armon edestä joka teille annettu on Jesuksen Kristuksen kautta/
1:5 Ette te oletta caikissa henen cauttans/ rickaxi tehdyt caikissa Opissa ia caikessa Tundemises.
Että te olette kaikissa hänen kauttansa/ rikkaaksi tehdyt kaikissa opissa ja kaikessa tuntemisessa.
1:6 Ninquin se sarna Christusesta ombi teisse wäkeuexi tullut/
Niinkuin se saarna Kristuksesta ompi teissä wäkewäksi tullut/
1:7 Nin ettei teille iossacussa Lahiasa miten puuttu/ Ja waan odottacat meiden HERRAN Iesusen Christusen ilmoitosta.
Niin ettei teillä jossa kussa lahjassa mitään puutu/ Ja waan odottakaat meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen ilmoitusta.
1:8 Joca mös teite loppun asti wahwistapi/ Ette te olisitta nuchtetomat sine meiden Herran Iesusen Christusen peiuene.
Joka myös teitä loppuun asti wahwistaapi/ Että te olisitte nuhteettomat sinä meidän Herran Jesuksen Kristuksen päiwänä.
1:9 Sille Jumala ombi waca/ ionga cautta te cutzuttut oletta henen Poians Iesusen Christusen meiden Herran Osalisuteen.
Sillä Jumala ompi wakaa/ jonka kautta te kutsutut olette hänen Pojansa Jesuksen Kristuksen meidän Herran osallisuuteen.
1:10 Mutta mine manan teite/ rackat Weliet/ Iesusen Christusen meiden Herran Nimen cautta/ Ette te caiki ydhencaltasen Puhen pideisitta/ ia ettei teiden seasan Eriseurat olisi/ Waan piteket wäkeuesti ychte toinen toisens cansa ydhes mieles ia ychteleises lwlosa.
Mutta minä manaan / neuwon teitä rakkaat weljet/ Jesuksen Kristuksen meidän Herran nimen kautta/ Että te kaikki yhdenkaltaisen puheen pitäisitte/ ja ettei teidän seassan eriseurat olisi/ Waan pitäkäät wäkewästi yhtä toinen toisensa kanssa yhdes mielessä ja yhtäläisessä luulossa.

1:11 Sille minun eteheni on tullut teiste/ rackat Weliet/ Chloen perehen cautta/ Ette Rijdhat ouat teiden keskenen.
Sillä minun eteheni on tullut teistä/ rakkaat weljet/ Chloen perheen kautta/ että riidat owat teidän keskenän.
1:12 Nin mine sanon site/ quin itzecuki teiste sanopi/ Mine olen Paualin/ Se toinen/ Mine olen Apollon/ Se colmas/ Mine olen Cephasin/ Se nelies/ mine ole' Christusen.
Niin minä sanon siitä/ kuin itsekukin teistä sanoopi/ Minä olen Pawalin/ Se toinen/ Minä olen Apollon/ Se kolmas/ Minä olen Cephasin/ Se neljäs/ minä olen Kristuksen.
1:13 Quingasta? Lienekö Christus haiotettu? Wai ongo Pauali ristinnaulittu teiden edestenne? Eli olettaco Paualin Nimehen castetut?
Kuinkaste? Lieneekö Kristus hajoitettu? Wi onko Pawali ristiinnaulittu teidän edestänne? Eli oletteko Pawalin nimehen kastetut?
1:14 Mine Kijten Jumala ettei mine ole ychte teite castanut/ wan Crispum ia Gaium/
Minä kiitän Jumalaa etten minä ole yhtään teitä kastanut/ waan Crispum ja Gaium/
1:15 Ettei kengen saa sano/ ette mine minun Nimeheni keten castoin.
Ettei kenkään saa sanoa/ että minä minun nimeheni ketään kastoin.
1:16 Sille moto mine mös castoin Stephanin perehen/ Sijtte em mine tiedhe ios mine iongun mwn castanut olen.
Sillä muotoa minä myös kastoin Stephanin perheen/ Siitä en minä tiedä jos minä jonkun muun kastanut olen.
1:17 Sille ettei Christus minua lehettenyt castaman/ waan Euangeliumi sarnaman/ Ei caualain sanain cansa/ Sempäle ettei Christusen risti turhan menisi.
Sillä ettei Kristus minua lähettänyt kastamaan/ waan ewankeliumia saarnaaman/ Ei kawalain sanain kanssa/ Senpäälle ettei Kristuksen risti turhaan menisi.
1:18 Sille se Puhe Rististe/ ombi yxi hullus nijle iotca cadhotetan. Mutta meille iotca autuaxi tulema/ ombi se Jumalan Weki.
Sillä puhe rististä/ ompi yksi hulluus niille jotka kadotetaan. Mutta meille jotka autuaaksi tulemme/ ompi se Jumalan wäki.
1:19 Sille ette kirioitettu on/ Mine cadotan Wijsasten wijsaudhen/ ia Nijnen Ymmerteuein ymmerdhoxen Mine poisheiten.
Sillä että kirjoitettu on/ Minä kadotan wiisasten wiisauden/ ja niiden ymmärtäwäin ymmärryksen minä pois heitän.
1:20 Cussa ne Wisat ouat? Cussa ne Kirianoppenuet ouat? Cussa te temen

Mailman Wijsat ouat? Eikö Jumala ole temen Mailman Wijsautta hulluexi tehnyt?
Kussa ne wiisaat owat? Kussa ne kirjanoppineet owat? Kussa te tämän maailman wiisaat owat? Eikö Jumala ole tämän maailman wiisautta hulluudeksi tehnyt?
1:21 Sille ettei Mailma henen Wijsaudhellans tundenut Jumalata henen Wijsaudhesansa/ Nin kelpasi Jumalan/ tyhme' sarnan cautta wapachta nijte/ iotca sen päle wskouat.
Sillä ettei maailma hänen wiisaudellansa tuntenut Jumalata hänen wiisaudessansa/ Niin kelpasi Jumalan/ tyhmän saarnan kautta wapahtaa niitä/ jotka sen päälle uskowat.
1:22 Senwoxi ette Juttat anouat Mercki/ ia ne Grekit wijsautta etziuet.
Senwuoksi että juuttaat anowat merkkiä/ ja ne krekit wiisautta etsiwät.
1:23 Mutta me sarnama sen Ristinnaulitun Christusen/ Nijlle Juttaille Pahannoxexi/ ia Grekein hulluexi.
Mutta me saarnaamme sen ristiinnaulitun Kristuksen/ Niille juuttaille pahennukseksi/ ja krekein hulluudeksi.
1:24 Mutta nijlle cutzuttuille seke Juttaille ette Grekille/ me sarnama Christuse' Jumalan woimaxi ia Jumalan Wijsaudhexi/
Mutta niille kutsutuille sekä juuttaille että krekille/ me saarnaamme Kristuksen Jumalan woimaksi ja Jumalan wiisaudeksi/
1:25 Sille ette Jumalan * Hulluus/ ombi Wijsambi quin Inhimiset/ Ja Jumalan heickous ombi wäkeuembi quin Inhimiset.
Sillä että Jumalan hulluus/ ompi wiisaampi kuin ihmiset/ ja Jumalan heikkous ompi wäkewämpi kuin ihmiset.
1:26 Catzocat/ rackat Weliet/ teiden cutzumisen päle/ Ei monda Rumilisesta Wijsaat/ ei monda Jalo/ ei mös monda Swresta sughusta cutzutut ole.
Katsokaat/ rakkaat weljet/ teidän kutsumisen päälle/ Ei monta ruumiillisesta wiisaat/ ei monta jaloa/ ei myös monta suuresta suwusta kutsutut ole.
1:27 Waan mite Mailman edes hullu on/ sen ombi Jumala wloswalinut/ Ette hen ne Wijsaat häpien saattais. Ja mite Heicko oli mailman edes/ sen Jumala on wloswalinnut/ Ette hen ne Wäkeuet häpian saattais.
Waan mitä maailman edessä hullu on/ sen ompi Jumala ulos walinnut/ Että hän ne wiisaat häpeään saattaisi. Ja mitä heikkoa oli maailman edessä/ sen Jumala on ulos walinnut/ Että hän ne wäkewät häpeään saattaisi.
1:28 Ja se quin oli wapahatoin/ ia ylencatzottu Mailmasa/ ne on Jumala wloswalinut/ Ja se quin ei miten ole/ Ette hen ne iotca ouat iotakin/ turhaxi tekis.
Ja se kuin on wapaatoin/ ja ylenkatsottu maailmassa/ ne on Jumala

uloswalinnut/ Ja se kuin ei mitään ole/ Että hän ne jotka owat jotakin/ turhaksi tekisi.
1:29 Senpäle/ ettei henen edesens yxiken Liha mahdais kerskata.
Senpäälle/ ettei hänen edessänsä yksikään liha mahtaisi kerskata.
1:30 Joista te mös oletta Christusesa Iesusesa/ ioca meille ombi Jumalalda techty Wijsaudhexi/ ia Wanhurskaudhexi/ ia Pyhydhexi/ ia Lunastuxexi.
Joista te myös olette Kristuksessa Jesuksessa/ jotka meille ompi Jumalalta tehty wiisaudeksi/ ja wanhurskaudeksi/ ja pyhyydeksi/ ja lunastukseksi.
1:31 Senpäle (ninquin kirioittu on) ette ioca itzense kerska/ hen kerskakan henens HERRASA.
Senpäälle (niinkuin kirjoitettu on) että joka itsensä kerskaa/ hän kerskatkaan hänens HERRASSA.

** Jumalan hulluus) Euangelium se ombi Jumalan hulluus ia heickous/ sille ne Clokit ia Wijsat piteuet sen hulludhe' edeste. Ja nijlde Tecoinpyhilde/ se cutzuttan Eriseuraxi. Mutta nijlde oikeilda Christituilda se luetan Jumalan wäexi woimaxi ia Wijsaudhexi.*

II Lucu.

2:1 JA mine rackat Welieni/ koska mine tulin teiden tykenne/ em mine tullut corckiain Sanain/ eli corkian Wijsaudhen cansa/ teille ilmoittaman site Jumalan Todhistusta.
Ja minä rakkaat weljeni/ koska minä tulin teidän tykönne/ en minä tullut korskein sanoin/ eli korkean wiisauden kanssa/ teille ilmoittaman sitä Jumalan todistusta.
2:2 Sille em mine itzeni pitenyt ninquin mine olisin iotaki tienyt teiden seassanna/ Waan ainostans Iesusen Christusen ia sengi ristinnaulitun.
Sillä en minä itseni pitänyt niinkuin minä olisi jotakin tiennyt teidän seassanne/ Waan ainostansa Jesuksen Kristuksen ja senkin ristiinnaulitun.
2:3 Ja mine olin teiden cansanne heickoudhes ia pelghosa/ ia swre' wapistoxen cansa.
Ja minä olin teidän kanssanne heikkoudessa ja pelossa/ ja suuren wapistuksen kanssa.
2:4 Ja minun Puhen ia minun Sarnan/ ei ollut caunistetuissa Jutuisa Inhimisten wijsaudhen ielkin/ Mutta Hengen ia wäen osotuxesa/
Ja minun puheeni ja minun saarnan/ ei ollut kaunistetuissa jutuissa ihmisen wiisauden jälkeen/ Mutta Hengen ja wäen osoituksessa/
2:5 ettei teiden wskonna pidhe seisoman Inhimisten wijsaudhen päle/ Mutta Jumalan wäen päle.
ettei teidän uskonne pidä seisoman ihmisten wiisauden päälle/ Mutta

Jumalan wäen päälle.
2:6 Mutta se iosta me puhuma/ ombi quitengin Wijsaus/ ninen Teudhelistein tykene. Ei temen Mailman/ eikä temen Mailman pämiesten Wijsaus/ ioca huickupi.
Mutta se josta me puhumme/ ompi kuitenkin wiisaus/ niiden täydellisten työnä. Ei tämän maailman/ eikä tämän maailman päämiesten wiisaus/ joka hukkuupi.
2:7 Waan me puhuma sijte sala peitetusta Jumalan Wijsaudhesta/ Jonga JUMala ombi ennen Mailman Alcu edessätenyt meiden Cunniaxi/
Waan me puhumme siitä salaa peitetystä Jumalan wiisaudesta/ Jonka Jumala ompi ennen maailman alkua edessäätänyt meidän kunniaksi/
2:8 Jota eikengen temen Mailman pämiehiste tundenut/ Sille ios he olisit henen tundeneet/ eiuet he olisi ensingen Cunnian HERRA ristinnaulineet.
Jota ei kenkään tämän päämiehistä tuntenut/ Sillä jos he olisit hänen tunteneet/ eiwät he olisi ensinkään kunnian HERRAA ristiinnaulinneet..
2:9 Waan ninquin kirioitettu ombi/ Jota ei yxiken Silme nähnyt ole/ ia ei yxiken Corua ole cwllut/ ia ei ydhegen Inhimisen Sydhemehe' tullut ole site on Jumala nijlle Walmistanut/ iotca he'de racastauae
Waan niinkuin kirjoitettu ompi/ Jota ei yksikään silmä nähnyt ole/ ja ei yksikään korwa ole kuullut/ ja ei yhdenkään ihmisen sydämehen tullut sitä on Jumala niille walmistanut/ jotka häntä rakastawat.
2:10 Mutta meille on Jumala sen ilmoittanut henen Hengense lepitze/ Sille ette se Hengi caiki cappalet tutkistele/ Ja/ mös Jumaludhen syweydhet.
Mutta meille on Jumala sen ilmoittanut hänen henkensä läwitse/ Sillä että se Henki kaikki kappaleet tutkistelee/ Ja/ myös jumaluuden sywyydet.
2:11 Sille cuca Inhiminen sen tiete mite Inhimises on/ waan Inhimisen Hengi ioca henesse on? Nin mös eikengen tiedhä mite Jumalassa on/ waan Jumalan Hengi.
Sillä kuka ihminen sen tietää mitä ihmisessä on/ waan ihmisen henki joka hänessä on? Niin myös ei kenkään tiedä mitä Jumalassa on/ waan Jumalan Henki.
2:12 Mutta emme me ole saaneet temen Mailman Henge. waan sen Hengen/ ioca Jumalasta on/ ette me taidhaisima tietä/ mite meille Jumalasta on annettu.
Mutta emme me ole saaneet tämän maailman henkeä. waan sen Hengen/ joka Jumalasta on/ että me taitaisimme tietää/ mitä meille Jumalasta on annettu.
2:13 Jota me mös puhuma ei sencaltaisilla sanoilla quin Inhimilinen Wijsaus opetta/ Waan sencaltaisilla sanoilla quin se Pyhe Hengi opetta/ Ja me

Domitzema ne Hengeliset asiat hengelisesta.
Jota me myös puhumme ei sen kaltaisilla sanoilla kuin inhimillinen wiisaus opettaa/ Waan senkaltaisilla sanoilla kuin se Pyhä Henki opettaa/ Ja me tuomitsemme ne hengelliset asia hengellisesti.
2:14 Mutta se loonolinen Inhiminen ei ymmerdhä miteken Jumalan hengeste/ Sille ette se on henelle yxi hulluus/ ia ei taidha site käsitte/ Sille sen pite hengelisesta Domittama'.
Mutta se luonnollinen ihminen ei ymmärrä mitäkään Jumalan Hengestä/ Sillä että se on hänelle yksi hulluus/ ja ei taida sitä käsittää/ Sillä sen pitää hengellisesti tuomittaman.
2:15 Mutta se * Hengelinen caiki asioita Domitzepi/ ia ei hen keldeken Domita.
Mutta se hengellinen kaikkia asioita tuomitseepi/ ja ei hän keltäkään tuomita.
2:16 Sille cuca on tienyt HERRAN mielen? eli cuca tachto henen Neuuo anda? Mutta meille ombi Christusen mieli.
Sillä kuka on tiennyt HERRAN mielen? eli kuka tahtoo hänen neuwoa antaa? Mutta meillä ompi Kristuksen mieli.

** Hengelinen) Se tietä/ ymmerte/ taita/ woipi etc. Tuta site quin ei oma toimi tuta taidha. Eikä mös tiedhe mite Usko eli Euangelium on/ Tesse P. Pauali ombi caiki Weret opettaiat/ ia caikein Eriseuraisten iouckon Dominut.*

III. Lucu.

3:1 JA mine rackat Welieni/ en tainut teiden cansan puhua ninquin Hengelisten cansa/ waan ninquin Lihallisten cansa/ ninquin noorein Lasten cansa Christusesa.
Ja minä rakkaat weljeni/ en tainnut teidän kanssan puhua niinkuin hengellisten kanssa/ waan niinkuin lihallisten kanssa/ niinkuin nuorein lasten kanssa Kristuksessa.
3:2 Reeska mine olen teille ioodha Andanut/ ia en Rooca/ Sille ettei te site wiele woineet. Ja ettei te mös nytkä woi/ senpolesta/ ette te wiele oletta Lihalliset.
Rieskaa minä olen teille juoda antanut/ ja en ruokaa/ Sillä ettei te sitä wielä woineet. Ja ettei te myös nytkään woi/ sen puolesta/ että te wielä olette lihalliset.
3:3 Sille nincauuan quin teiden seasan ombi Cateus/ rijta/ ia eripwraus/ Ettekö te sijtte lihalliset ole/ ia waella Inhimisten tauan ielkin?
Sillä niinkauan kuin teidän seassan ompi kateus/ riita/ ja eripuraus/ Etteko

te siitä lihalliset ole/ ja waella ihmisten tawan jälkeen?
3:4 Sille/ coska iocu sanopi. Mine olen * Paualin/ Ja se toinen sano/ Mine olen Apollon/ eikö te sis ole Lihalliset.
Sillä/ koska joku sanoopi. Minä olen Pawalin/ Ja se toinen sanoo/ Minä olen Apollon/ eikö te siis ole lihalliset.
3:5 Mike sis Pauali on? Ja mike on Apollo? Palueliat he ouat/ Joinenga cautta te oletta wskolisexi tullut. Ja semmengi ninquin Jumala itzecungi andanut on.
Mikä siis Pawali on? ja mikä on Apollo? Palwelijat he owat/ Joidenka kautta te olette uskolliseksi tullut. Ja silleenkin niinkuin Jumala itse kunkin antanut on.
3:6 Mine olen istuttanut/ Apollo on castanut/ Mutta Jumala on casuon andanut.
Minä olen istuttanut/ Apollo on kastanut/ Mutta Jumala on kaswun antanut.
3:7 Nin ei ole se miten/ ioca istutta/ Eike se ioca castapi/ waan Jumala ioca casten anda.
Niin ei ole se mitään/ joka istuttaa/ Eikä se joka kastaapi/ waan Jumala joka kasteen antaa.
3:8 Mutta se ioca istutta/ ia se ioca casta ychte molemat ouat/ Cumbikin saa palcansa tööns pereste.
Mutta se joka istuttaa/ ja se joka kastaa yhtä molemmat owat/ Kumpikin saa palkkansa työnsä perästä.
3:9 Sille ette me olema Jumalan Apumiehet/ Te oletta Jumalan pellonroocko/ ia Jumalan Rakenus.
Sillä että me olemme Jumalan apumiehet/ Te olette Jumalan pellonruoko/ ja Jumalan rakennus.
3:10 Mine Jumalan armosta/ ioca minulle annettu on/ olen Peruxen laskenut/ ninquin yxi taitaua Rakendaija/ Yxi toinen sen päle rakendacan. Mutta iocainen catzocan/ quinga hen rakenda sen päle.
Minä Jumalan armosta/ joka minulle annettu on/ olen perustuksen laskenut/ niinkuin yksi taitawa rakentaja/ Yksi toinen sen päälle rakentakaan. Mutta jokainen katsotaan/ kuinka hän rakentaa sen päälle.
3:11 Sille mwta perusta eikengen taidha panna/ waan sen quin pandu on/ ioca on Iesus Christus.
Sillä muuta perustaa ei kenkään taida panna/ waan sen kuin pantu on/ joka on Jesus Kristus.
3:12 Jos nyt iocu rakenda temen Peruxen päle * Culda/ hopiata/ Callita Kiwije/ Puita/ Heini/ corssi/
Jos nyt joku rakentaa tämän peruksen päälle Kulta/ hopeata/ kalliita kiwiä/

puita/ heiniä/ korsia/
3:13 Nin tule iocaitzen Teco iulkisexi/ Sille ette se Peiue pite sen selijttemen/ ioca tulessa ilmeisexi tule/ Ja mingecaltainen iocaitzen Teco ombi/ sen Tuli kiusapi.
Niin tulee jokaisen teko julkiseksi/ Sillä että se päiwä pitää sen selittämän/ joka tulessa ilmeiseksi tulee/ Ja minkä kaltainen jokaisen teko ompi/ sen tuli kiusaapi.
3:14 Jos iongun Teco seisopi/ quin hen sen päle rakendanut ombi/ nin hen Palcansa saapi.
Jos jonkun teko seisoopi/ kuin hän sen päälle rakentanut ompi/ niin hän palkkansa saapi.
3:15 Mutta ios iongun Teco ylespala/ nin hen wahingon saapi. Mutta hen itze tule autuaxi/ Nin quitengin quin Tulen lepitze.
Mutta jos jonkun teko ylös palaa/ niin hän wahingon saapi. Mutta hän itse tulee autuaaksi/ Niin kuitenkin kuin tulen läwitse.
3:16 Ettekö te tiedhä/ ette te oletta Jumalan Templi/ ia Jumalan Hengi teisse asupi?
Etteko te tiedä/ että te olette Jumalan templi/ ja Jumalan Henki teissä asuupi?
3:17 Jos iocu Jumalan Templin riuapi/ sen Jumala cadhottapi. Sille ette Jumalan Templi ombi pyhe quin oletta te.
Jos joku Jumalan templin riiwaapi/ sen Jumala kadottaapi. Sillä että Jumalan templi ompi pyhä kuin olette te.
3:18 Elken itzens kengen pettäkö. Jos iocu teiden keskenenne henens lwle wijsaaxi/ se tulkon hulluxi tesse mailmasa/ ette hen machtaisi wijsas olla.
Älkään itsensä kenkään pettäkö. Jos joku teidän keskenänne hänens luule wiisaksi/ se tulkoon hulluksi tässä maailmassa/ että hän mahtaisi wiisas olla.
3:19 Sille temen Mailman wijsaus ombi hulluus Jumalan tykene. Sille ette kiriotettu on/ Hen käsitte ne wijsaat heiden caualuxisans.
Sillä tämän maailman wiisaus ompi hulluus Jumalan tykönä. Sillä että kirjoitettu on/ Hän käsittää ne wiisaat heidän kawaluksissansa.
3:20 Ja taas/ HERRA hen tietä ninen wijsasten aijatoxet/ ette ne ouat turhat.
Ja taas/ HERRA hän tietää niiden wiisasten ajatukset/ että ne owat turhat.
3:21 Senteden elken yxiken Inhimisiste kerskatco. Caiki ouat teiden omat/
Sentähden älkään yksikään ihmisistä kerskatko. Kaikki owat teidän omat/
3:22 olis echke Pauali eli Apollo/ Cephas taicka mailma/ Olis echke Eleme eli Coolema/ taicka nykyset eli tuleuaiset * caiki ouat teiden omanna/

olisi ehkä Pawali eli Apollo/ Cephas taikka maailma/ Olisi ehkä elämä eli kuolema/ taikka nykyiset eli tulewaiset kaikki owat teidän omanne/
3:23 Mutta te oletta Christusen waan Christus ombi Jumalan.
Mutta te olette Kristuksen waan Kristus ompi Jumalan.

** Culda) Se on sanottu Sarnasta/ ia Opetuxesta iota taicka Usko' parenoxeen eli Wehenoxeen opetettu on. Nyt ei yxiken oppi Cooleman hetkelle/ eli Domiopeiuelle/ taicka iossa cussa Waarasa piste/ ellei hen culutetaan/ Mutoin ios ei se ole selkie Jumalan sana/ Joca itzens kylle leute Omassatunnosa.*

IV Lucu

4:1 Slxi iocainen meite piteken/ ette me olema Christusen Palueliat/ ia haltiat Jumalan salaisudhen ylitze.
Siksi jokainen meitä pitäkään/ että me olemme Kristuksen palwelijat/ ja haltijat Jumalan salaisuuden ylitse.
4:2 Nyt se waiuoin Haltijoilda etziten/ ette he leuteisijt vskolisexi.
Nyt se waiwoin haltijoilta etsitään/ että he löytäisiin uskolliseksi.
4:3 Mutta wähe mine sijte tottelen/ ette mine teilde domitaan/ eli Inhimilisest * Peiueste. En mine domitze itzeke' minuani.
Mutta wähän minä sitä tottelen/ että minä teiltä tuomitaan/ eli inhimillisestä päiwästä. En minä tuomitse itsekin minuani.
4:4 Em mine tiedhä miten cansani/ Mutta em mine ole senpolesta wanhurskautettu/ Waan HERRA ombi se ioca minua domitze.
En minä tiedä miten kanssani/ Mutta en minä ole sen puolesta wanhurskautettu/ Waan HERRA ompi se joka minua tuomitsee.
4:5 Senteden elkette domitco ennen aica/ Sihenasti quin HERRA tulepi/ ioca mös site walkiuteen saatta/ quin Pimeydhes peitetty on/ ia iulghistapi Sydhemein aiwotuxet/ Silloin itzecukin Cunnian saapi Jumalalda.
Sentähden älkäätte tuomitko ennen aikaa/ Siihenasti kuin HERRA tuleepi/ joka myös sitä walkeuteen saattaa/ kuin pimeydessä peitetty on/ ja julkistaapi sydämen aiwoitukset/ Silloin itsekukin kunnian saapi Jumalalta.
4:6 Mutta neite/ rackat weliet/ mine olen minun ia Apollon päle wlostoimittanut/ teiden techten/ Ette te meiste oppisitta/ ettei kengen enemin itzestens pideisi quin nyt kirioitettu on. Senpäle ettei yxiken toinen toistansa wastan/ pidhe ionghun miehen tedhen itzense ylespaisuttaman.
Mutta näitä/ rakkaat weljet/ minä olen minun ja Apollon päälle ulos toimittanut/ teidän tähten/ Että te meistä oppisitte/ ettei kenkään enemmin itsestänsä pitäisi kuin nyt kirjoitettu on. Sen päälle ettei yksikään toinen toistansa wastaan/ pidä jonkun miehen tähden itsensä ylöspaisuttaman.

4:7 Sille ette cuca ombi sinun edespannut? Taicka mite sinulla ombi iota ei sine ole saanut? Jos sine nyt saanut olet? Mites sis itzees kerskat/ ninquin et sine ensingen saanut olis?
Sillä että kuka ompi sinun edespannut? Taikka mitä sinulla ompi jota ei sinä ole saanut? Jos sinä nyt saanut olet? Mitäs siis itseesi kerskaat/ niinkuin et sinä ensinkään saanut olisi?
4:8 Jo te oletta nyt rauitud/ Jo te oletta hötyneet. Ilman meite te wallitzetta/ Ja ioska Jumala ette te wallitzisitta/ Senpäle ette mekin madhaisima teidhen cansan wallita.
Jo te olette nyt rawitut/ Jo te olette hyötyneet. Ilman meitä te wallitsette/ Ja josko Jumala että te wallitsitte/ Sen päälle että mekin mahtaisimme teidän kanssani wallita.
4:9 Sille mine lwlen/ Ette Jumala ombi meite Apostolita wlosandanut caikein hoonomaxi/ ninquin ne surmattauat. Sille ette me olema Mailman/ Engelein/ ia Inhimisten Ihmehexi tulluet.
Sillä minä luulen/ Että Jumala ompi meitä apostolia ulos antanut kaikkein huonommaksi/ niinkuin ne surmattawat. Sillä että me olemme maailman/ enkelein/ ja ihmisten ihmeeksi tulleet.
4:10 Me olema Tompelit Christusen tedhe'/ Mutta te oletta wijsat Christusesa. Me heicot/ Mutta te wäkeuet. Te cunnialiset/ Mutta me ylencatzotud.
Me olemme tomppelit Kristuksen tähden/ Mutta te olette wiisaat Kristuksessa. Me heikot/ Mutta te wäkewät. Te kunnialliset/ Mutta me ylenkatsotut..
4:11 Haman tehen hetke' asti me kerssime nelke ia iano/ ia olema alasti/ ia Coruapwstilla lödheme/ ia ei ole meille wissia Coto/ ia waiua näemme töte tehden omilla Käsillem.
Hamaan tähän hetkeen asti me kärsimme nälkää ja janoo/ ja olemme alasti/ ja korwapuustilla löydämme/ ja ei ole meille wissiä kotoa/ ja waiwaa näemme työtä tehden omilla käsillämme.
4:12 Coska meite pahasti puhuta'/ Nin me hyuesti lausuma. Coska meite wainota'/ nin me kerssime.
Koska meitä pahasti puhutaan/ Niin me hywästi lausumme. Koska meitä wainotaan/ niin me kärsimme.
4:13 Coska meite pilcata'/ nin me rucolema. Me olema ninquin mailman * kirotus/ ia iocaitze' Inhimisen Marraswffri tehe' peiuen asti.
Koska meitä pilkataan/ niin me rukoilemme. Me olemme niinkuin maailman kirous/ ja jokaisen ihmisen marrasuhri tähän päiwään asti.
4:14 Eipe mine täte kirioita ette mine teite häweisen/ Wan mine manan teite

ninquin minun rackaita Lapsiani/
Eipä minä tätä kirjoita että minä teitä häwäisen/ Waan minä manaan teitä niinkuin minun rakkaita lapsiani/
4:15 Sille echke teille olis epelucuiset Mestarit Christusesa/ nin ei ole teille quitengan monda Ise/ Sille ette mine olen teite Christusesa Iesusesa synnyttenyt Euangelium lepitze.
Sillä ehkä teille olisi epälukuiset mestarit Kristuksessa/ niin ei ole teille kuitenkaan monta isää/ Sillä että minä olen teitä Kristuksessa Jesuksessa synnyttänyt ewankeliumin läwitse.
4:16 Senteden mine manan teite/ Olcatta minun Tauoittaijani.
Sentähden minä manaan teitä/ Olkaatte minun tawoittajani.
4:17 Sen saman syyn tedhen/ mine lehetin Timotheusen teille/ ioca on minun racas Poican/ ia Uskolinen HERRASA/ ette henen pite muistuttaman teille minun Tieni/ iotca ouat Christusesa/ Ninquin mine iocapaicas caikisa Seurakunnisa opetan.
Sen saman syyn tähden/ minä lähetin Timotheusen teille/ joka on minun rakas poikani/ ja uskollinen HERRASSA/ että hänen pitää muistuttamam teille minun tieni/ jotka owat Kristuksessa/ Niinkuin minä jokapaikassa kaikissa seurakunnissa opetan.
4:18 Nin ouat mutomat teiste ylespaisunuet/ quin em mine ensingen teiden tygen tuleua olisi.
Niin owat muutamat teistä ylöspaisuneet/ kuin en minä ensinkään teidän tykön tulewa olisi.
4:19 Mutta ennen palio aica mine tulen teiden tygen (ios HERRA tachto) Ja tadhon tiete/ ei ninen ylespaisunutten sana/ mutta auwun.
Mutta ennen paljon aikaa minä tulen teidän tykön (jos HERRA tahtoo) Ja tahdon tietä/ ei niiden ylöspaisuneitten sana/ mutta awun.
4:20 Sille ette Jumala' Waldakunda ei seiso puhesa/ waan woimasa.
Sillä että Jumalan waltakunta ei seiso puheessa/ waan woimassa.
4:21 Cu'man te tadhotta? Tulengo mine Witzan cansa teiden tygen/ taicka Rackaudhella ia Hengen siweydhella?
Kumman te tahdotte? Tulenko minä witsan kanssa teidän tykön/ taikka rakkaudella ja Hengen siweydellä?

** Inhimilisest peiuest) Se on Inhimisen Domio/ kijtos ia ylistos nijste/ ioista he palio piteuet/ Ette ioista kieupi Swri sanoma/ ne me cutzuma/ Cu'nialisexi/ armolisexi/ ialoxi/ ke'pixi etc. Ninquin teme loonolinen peiue Auringons ia walkeudhens cansa/ caiki mite öö oli pimittenyt/ wastudest kirkasta/ iulgista ia osotta. lere. 17. * Kirotus) Grekixi se on Katharma eli Peripsema Marraswffri/ Latinaxi*
Piaculu'/ cutzutan se Inhiminen/ ioca ombi sencaltaisen pahan töön tehnyt/ ette me

lulema Jumalan seke Maan ette Inhimiset henen tedens kirouan ia pereti cadhottauan. Sentede'/ coska he sen sama' mestasit/ nin he lulit heidens sen kirotuxen weltenehens/ ia sen Maan perghanehens. Sencaltainen Maraswffri oli mös Jonas Propheta/ Coska hen Merehen heitettijn. Toisinans Pacanat ia Juttat otit iongun wighattoman Inhimisen/ coska nin swri Witzaus Maakunnissa oli/ ia lwlit sencaltaisen Marraswffrin cautta sen Witzauxen asettua'/ heitit sen Merehen/ ia sanoit. Sine olet meiden Marraswffri/ ette meden pite pestetuxi tullema' Jwri nin Mailma nyt lwle/ ette seke Apostolit ia ne Euangeliumin sarnaijat/ ouat caikein pahimat ia wahingolisemat Inhimiset Maan päle. Jos he quittit heiste olisit/ nin caiki hyuesti seisois/ ia olisit caikista Wastoinkieumisesta wapaat/ Ja olisit sen cautta Jumalalle swren palueluxen tehneet. Joh xvj.

V. Lucu.

5:1 JUlkisesta cwlupi teiden keskenen Hooruus/ ia sencaltainen Horuus/ iosta eiuet Pacanatka tiedhä sanoa/ Ette iocu hene' Isens Emenen pite.
Julkisesti kuuluupi teidän keskenän huoruus/ ja senkaltainen huoruus/ josta eiwät pakanatkaan tiedä sanoa/ Että joku hänen isänsä emännän pitää.
5:2 Ja te oletta ylespaisuneet/ iosta teiden paramin tuli idkie/ Senpäle ette se ioca sencaltaisen Töön tehnyt on/ teiden seastan poisotetaisijn.
Ja te olette ylös paisuneet/ josta teidän paremmin tulee itkeä/ Sen päälle että se joka senkaltaisen työn tehnyt on/ teidän seastan pois otettaisiin.
5:3 Mutta mine tosin ioca Rumin cansa poisolen/ quitengin Hengen cansa tykenolen/ nin olen io quin tykenoleua päättenyt sen ylitze ioca sencaltaisen tehnyt on/
Mutta minä tosin joka ruumiin kanssa pois olen/ kuitenkin Hengen kanssa tykön olen/ niin olen jo kuin tykön olewa päättänyt sen ylitse joka senkaltaisen tehnyt on/
5:4 meiden HERRAN IesuSEN CHRISTUSEN NIMEEN/ teiden cocontulemisesa ynne minun Hengeni cansa/ ia meiden HERRAN Iesusen CHristusen Woiman cansa/
meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen nimeen/ teidän kokoontulemisessa ynnä minun henkeni kanssa/ ja meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen woiman kanssa/
5:5 ette HEN ylenannetaisijn Perkelen Haltuun Lihan cadhotoxeen/ Senpäle ette Hengi autuaxi tulis sinä Herran Iesusen peiuenä.
että hän ylenannettaisiin perkeleen haltuun lihan kadotukseen/ Sen päälle että henki autuaaksi tulisi sinä Herran Jesuksen päiwänä.
5:6 Ei ole teiden Kerskauxen hyue. Eikö te tiedhe/ ette yxi wähe Hapatos caiken Taikinan hapatta?
Ei ole teidän kerskauksen hywä. Eikö te tiedä/ että yksi wähä hapatus kaiken taikinan hapattaa?

5:7 Senteden wlospergatka se wanha Taikina/ ette te tulisitta * Wdhexi Taikinaxi/ ninquin te oletta mös happamattomat. Sille ette meille o'bi mös yxi Päsieis Lammas/ ioca on Christus/ meiden edhesten Wffrattu.
Sentähden ulos perkatkaa se wanha taikina/ että te tulisitte uudeksi taikinaksi/ niinkuin te olette myös happamattomat. Sillä että meille ompi myös pääsiäislammas/ joka on Kristus/ meidän edestän uhrattu.
5:8 Senteden pitekem meiden Päsieisen/ ei sijnä wanhas hapatoxes/ eike mös Pahudhen ia Wärydhen hapatoxes Waan sijnä Puchtaudhen ia Totudhen happamattomas Taikinasa.
Sentähden pitäkäämme meidän Pääsiäisen/ ei siinä wanhassa hapatuksessa/ eikä myös pahuuden ja wääryyden hapatuksessa. Waan siinä puhtauden ja totuuden happamattomassa taikinassa.
5:9 Mine olen teille kirioittanut Lehetuskiriasa/ Ettei teiden pidheisi secandeman Salawoteisten cansa.
Minä olen teille kirjoittanut lähetyskirjassa/ Ettei teidän pitäisi sekaantuman salawuoteisten kanssa.
5:10 Em mine site aijattele temen Mailman Salawoteisista/ enge Ahneista/ enge Ratelijsta/ enge Epeiumalden Paluelijsta/ Mwtoin tulis teiden * Mailmasta poispaeta.
En minä sitä ajattele tämän maailman salawuoteisista/ enka ahneista/ enkä raatelijoista/ enkä epäjumalten palwelijoista/ Muutoin tuli teidän maailmasta pois paeta.
5:11 Mutta nyt mine olen teille kirioittanut/ ettei teiden pidhe nihin secaundeman/ quin on/ Jos iocu quin Weliexi cutzutan/ olis Salawoteinen/ taicka Ahnas eli Epeiumalden Paluelia/ taicka Pilcaija eli Joomari/ taicka Röueri/ Elkette sencaltaisen cansa ensingen söökö.
Mutta nyt minä olen teille kirjoittanut/ ettei teidän pidä niihin sekaantuman/ kuin on/ Jos joku kuin weljeksi kutsutaan/ olis salawuoteinen/ taikka ahnas eli epäjumalten palwelija/ taikka pilkkaaja eli juomari/ taikka ryöwäri/ Älkäätte senkaltaisen kanssa ensinkään syökö.
5:12 Sille mite minun tule domita nijte iotca Wlcona ouat? Eikö te nijte domitze iotca siselle ouat?
Sillä mitä minun tulee tuomita niita jotka ulkona owat? Eiko te niitä tuomitse jotka sisällä owat?
5:13 Mutta Jumala ne domitze/ iotca wlcona ouat. Aijakat mös itze pois tyköenne se/ ioca paha on.
Mutta Jumala ne tuomitsee/ jotka ulkona owat. Ajakaa myös itse pois tyköänne se/ joka paha on.

** Wdhexi Taikinaxi (Pyhisse Inhimisis ombi wiele aina Syndi alallansa/ ioca vlospyhijttemen pite. Sentedhen hen sano/ te oletta Happamattomat/ se on/ te oletta Pyhet Mutta souittaca nin/ ette te caiki tyni wlospyhitte/ ia tulcata caikenni puchtaxi/ ia vdhexi taikinaxi cocona's. * Mailmasta poispaeta) Joca ei tachto pahain Inhimisten seasa olla/ henen pite caikesta Mailmasta pakeneman. Senteden hen tachto ette meiden pite pakeneman Pahoija Christilisi/ taicka sijte Nimeste lopuisit eli heidhens paranaisit. Sille ette ne Christittömet eipe ne Welijexi/ Opetuslapsexi eikä Christilisexi cutzuta.*

VI. Lucu.

6:1 Mlxi Jocu teiste/ iolla ombi toisen cansa iotakin Asia/ malta ridhelle ninen Wärein edhesse/ ia ei Pyhein edhesse? Eikö te tiedhe ette ne Pyhet pite Maliman Domitzeman

Miksi joku teistä/ jolla ompi toisen kanssa jotakin asiaa/ malttaa riidellä niiden wääräin edessä/ ja ei pyhäin edessä? Eikö te tiedä että ne pyhät pitää maailman tuomitsemaan.

6:2 Jos nyt sis Mailman pite teilde Domittaman? Eikö te sis kylle hyuet ole nite pienemitä Asioita Domitzemaan?

Jos nyt siis maaiman pitää teiltä tuomittaman? Eikö te siis kyllä hywät ole niitä pienempiä asioita tuomitseman?

6:3 Ettekö te tiedhe/ ette meiden pite Engeleite Domitzeman? Quinga palio enemin ne aijaliset Asiat?

Ettekö te tiedä/ että meidän pitää enkeleitä tuomitseman? Kuinka paljon enemmin ne ajalliset asiat?

6:4 Mutta te/ coska teille ombi iotacuta Asia aijalisesta Hywuydhesta/ Nin te otatta ne iotca Seurakunnas ylencatzotut ouat/ ia asetat heite Domarixi.

Mutta te/ koska teille ompi jotakuta asiaa ajallisesta hywyydestä/ Niin te otatte ne jotka seurakunnassa ylenkatsotut owat/ ja asetat heitä tuomariksi.

6:5 Teille häpijexi mine madhan neite sano. Eikö ensingen ole ychten Wijsasta teiden seasan? Eli iocu toinen quin taidhais domita Welien ia Welien keskusen?

Teille häpeäksi minä mahdan näitä sanoa. Eikö ensinkään ole yhtään wiisasta teidän seassan? Eli joku toinen kuin taitaisi tuomita weljen ja weljen keskenän?

6:6 Waan se yxi welij rijtele sen toisen weliens cansa/ Ja sijttekin Uskomattomaidhe' edhes.

Waan se yksi weli riitelee toisen weljensä kanssa/ Ja sittenkin uskomattoimaiden edessä.

6:7 Nin o'bi io caikiten Wica teiden seasan/ ette te toinen toisens ca'sa kieutte Oikiude' eten/ Mixei te paramin wärytte kerssi? Mixei te ennen soo

teiten wahingoitetta?
Niin ompi jo kaikiten wika teidän seassan/ että te toinen toisensa kanssa käytte oikeuden eteen/ Miksei te paremmin wääryyttä kärsi? Miksei te ennen suo teitän wahingoitettaa?
6:8 Ja itze te wärydhen ia wahingon teette/ ia sengi teiden welieine.
Ja itse te wääryyden ja wahingon teette/ ja senkin teidän weljeinne.
6:9 Eikö te tiedhe/ ettei ne Wäret pidhe Jumalan Waldakunda perimen?
Eikö te tiedä/ ettei ne wäärät pidä Jumalan waltakuntaa perimän?
6:10 Elkette andaco teiden wietelle/ Eikä Salawoteiset/ eikä Epeiumalden Palueliat/ eikä Hoorintekiet/ eikä Heikurit/ eikä ne iotca Piltien cansa macauat/ eikä Warcat/ eikä Ahneet/ eikä Joomarit/ eikä pilcaijat/ eikä Röuerit pidhe Jumalan waldakunda perimen.
Älkäätte antako teidän wietelle/ Eikä salawuoteiset/ eikä epäjumalten palwelijat/ eikä huorintekijät/ eikä heikurit/ eikä ne jotka pilttien kanssa makaawat/ eikä warkaat/ eikä ahneet/ eikä juomarit/ eikä pilkkaajat/ eikä ryöwärit pidä Jumalan waltakuntaa perimän.
6:11 Ja sencaltaiset te Mutomat olitta/ Mutta te oletta poispestyt/ te oletta pyhitetyt/ te oletta Wanhurskautetut HERRAN Iesusen Christusen Nimen cautta/ ia meiden Jumalan Hengen cautta.
Ja senkaltaiset te muutamat olitte/ Mutta te olette pois pestyt/ te olette pyhitetyt/ te olette wanhurskautetut HERRAN Jesuksen Kristuksen nimen kautta/ ja meidän Jumalan Hengen kautta.
6:12 Caiki ouat minulle luualiset/ Waan ei caiki ole hyuexi. Caikissa ombi minulle walta/ Mutta em mine kenengen alamainen ole.
Kaikki owat minulle luwalliset/ Waan ei kaikki ole hywäksi. Kaikissa ompi minulla walta/ Mutta en minä kenenkään alamainen ole.
6:13 Rooca ombi watza warten säätty/ ia watza rooca warten/ Mutta Jumalan pite temen ia sen hukuttaman. Mutta ei Rumis ole säätty Hooruteen/ waan HERRalle/ ia HerRA Rumille.
Ruoka ompi watsaa warten säädetty/ ja watsa ruokaa warten/ Mutta Jumalan pitää tämän ja sen hukuttaman. Mutta ei ruumis ole säädetty huoruuteen/ waan Herralle/ ja HERRA ruumiille.
6:14 Mutta Jumala ombi HERRAN ylesherettenyt/ nin henen mös pite meite ylesheretteme'/ hene' woimans lepitze.
Mutta Jumala ompi HERRAN ylösherättänyt/ niin hänen myös pitää meitä ylösherättämän/ hänen woimansa läwitse.
6:15 Eikö te tiedhe/ ette teiden Rumijt Christusen iäsenet ouat? Pidheiskö sis minun ottaman Christusen iäsenet ia Hooran iäsenixi ne tekemen? Pois se.

Eikö te tiedä/ että teidän ruumiit Kristuksen jäsenet owat? Pitäisikö siis minun ottaman Kristuksen jäsenet ja huoran jäseniksi ne tekemään? Pois se.
6:16 Taicka eikö te tiedhe/ ette se ioca Hooraan rychty/ hen on yxi Rumis sen cansa? Sille he tuleuat (ma hen) caxi ydhexi Lihaxi.
Taikka eikö te tiedä/ että se joka huoraan ryhtyy/ hän on yksi ruumis sen kanssa? Sille he tulewat kaksi yhdeksi lihaksi.
6:17 Mutta ioca Hoorahan rychty/ se on yxi hengi henen cansans.
Mutta joka huoraan ryhtyy/ se on yksi henki hänen kanssansa.
6:18 Welteket Hoorutta. Caiki synnit iotca Inhiminen tekepi/ ne ouat wlcona Rumihista/ Waan se ioca Hooriteke se syndi tekepi omas Rumisans.
Wälttäkäät huoruutta. Kaikki synnit jotka ihminen tekeepi/ ne owat ulkona ruumiista/ Waan se joka huorintekee se syntiä tekeepi omassa ruumiissansa.
6:19 Wai eikö te tiedhe/ ette teiden Rumin on se Pyhen Hengen Templi/ ioca teisse ombi/ ionga te Jumalalda saitta/ ia eipe te ole teiden omanne? Sille te oletta Callista ostetut.
Wai eikö te tiedä/ että teidän ruumiin on se Pyhän Hengen templi/ joka teissä ompi/ jonka te Jumalalta saitte/ ja eipä te ole teidän omanne? Sillä te olette kalliisti ostetut.
6:20 Senteden cunnijoittaca sis Jumala teiden Rumisan/ ia teiden Hengesen/ iotca Jumalan ouat.
Sentähden kunnioittakaa siis Jumala teidän ruumiissan/ ja teidän hengessän/ jotka Jumalan owat.

VII Lucu.

7:1 MUtta nyt nijste quin te minulle kirioititta/ mine Wastan. Hyue se ombi Inhimiselle/ ettei he' waimohon rupeisi/
Mutta nyt niistä kuin te minulle kirjoititte/ Minä wastaan. Hywä se ompi ihmiselle/ ettei hän waimoon rupeisi/
7:2 Mutta quitengi Hoorutta carttain/ piteken itzecukin oman Waimonsa/ Ja iocainen oman Miehense piteken.
Mutta kuitenkin huoruutta karttain/ pitäkään itsekukin oman waimonsa/ ja jokainen oman miehensä pitäkään.
7:3 Mies andakan Waimonsa sen cochtulisen Mielisudhen/ Samalmoto mös Waimo Miehellens.
Mies antakoon waimonsa sen kohtuullisen mielisyyden/ samalla muotoa myös waimo miehellensä.
7:4 Ei ole waimolla walta omalle rumillans/ waan Miehen. Samalmoto mös Miehelle ei ole walta rumillens/ waan waimon.

Ei ole waimolla walta omalle ruumiillensa/ waan miehen. Samalla muotoa myös miehellä ei ole walta ruumiillensa/ waan waimon.
7:5 Elkette toinen toistanne wältekö/ iollei se ole molembaidhen Sosiosta iongun hetken/ ette teille iouto olis pastota ia rucoella/ Ja tulcat taas iellense ychten/ senpäle ettei Satanas teite kiusaisi teiden Haureudhen polesta.
Älkäätte toinen toistanne wälttäkö/ jollei se ole molempien suosiosta jonkun hetken/ että teillä jouto olis paastota ja rukoilla/ Ja tulkaat taas jällens yhteen/ sen päälle ettei satana teitä kiusaisi teidän haureuden puolesta.
7:6 Mutta sencaltaista mine sanon teille somisen ielken/ ia ei Keskyn ielken.
Mutta sen kaltaista minä sanon teille suomisen jälkeen/ ja ei käskyn jälkeen.
7:7 Waan mine tadhoisin/ ette Caiki Inhimiset nin olisit quin mine olen. Mutta iocaitzella ombi erinomaine' Lahia Jumalalda/ Ydhelle nin/ ia toisella nein.
Waan minä tahtoisin/ että kaikki ihmiset niin olisit kuin minä olen. Mutta jokaisella ompi erinomainen lahja Jumalalta/ Yhdellä niin/ ja toisella näin.
7:8 Mine sanon tosin nijlle Naimattomille ia Leskille/ Se ombi heille hyue ios he mös ouat ninquin mine/
Minä sanon tosin niille naimattomille ja leskille/ Se ompi heille hywä jos he myös owat niinkuin minä/
7:9 Waan ellei he woi heidens pidhette/ nin naikaat/ Sille parambi on naidha quin pala.
Waan ellei he woi heitäns pidättää/ niin naikaat/ Sillä parempi on naida kuin palaa.
7:10 Mutta Nainehita keskepi/ em mine/ waan HERRA/ Ettei Waimon pidhe erijemen Miehestens.
Mutta naineita käskee/ en minä/ waan HERRA/ Ettei waimon pidä eriämään miehestänsä.
7:11 Mutta ios hen erije/ nin olcoon Naimata/ taicka sopicahan Miehense cansa. Ja elken Mies hylietkö Waimonsa.
Mutta jos hän eriää/ niin olkoon naimatta/ taikka sopikoon miehensä kanssa. Ja älkään mies hyljätkö waimonsa.
7:12 Waan nijlle muille/ mine sanon/ ia ei HERRA/ Jos iollaki Welielle ombi vskomatoin Waimo/ ia se sama mielistupi henen cansans asuman/ elken site itzestens eroittako.
Waan niille muille/ minä sanon/ ja ei HERRA/ Jos jollakin weljellä ompi uskomatoin waimo/ ja se sama mielistyypi hänen kanssansa asumaan/ älkään sitä itsestänsä eroittako.
7:13 Ja ios iollaki waimolla ombi Uskomatoin Mies/ ia hen tachto sen cansa

asua/ elken hende itzestens eroittako.
Ja jos jollakin waimolla ompi uskomatoin mies/ ja hän tahtoo sen kanssa asua/ älkään häntä itsestänsä eroittako.
7:14 Sille se Uskotoin Mies o'bi waimons cautta * Pyhitetty/ ia se vskomatoin Waimo pyhiteteen Miehens cautta/ Mwtoin olisit teide' Lapsenna saastaiset/ waan nyt he ouat pyhitetyt.
Sillä se uskotoin mies ompi waimonsa kautta pyhitetty/ ja se uskomatoin waimo pyhitetään miehensä kautta/ Muutoin olisit teidän lapsenne saastaiset/ waan nyt he owat pyhitetyt.
7:15 Mutta ios se Uskomatoin itzense eroitta/ nin anna henen eroitta. Eipe ole welij taicka Sisar sidhottu orijauteen semmotoisis menois/ Mutta rauhasa ombi Jumala meite cutzunut.
Mutta jos se uskomatoin itsensä eroittaa/ niin anna hänen eroittaa. Eipä ole weli taikka sisar sidottu orjuuteen semmotoisissa menoissa/ Mutta rauhassa ompi Jumala meitä kutsunut.
7:16 Sille quingas tiedhet waimo/ ios sine Miehes taidhat autuaxi saatta? Eli sine Mies quingas tiedhet/ ios sine taidhat waimos autuaxi saatta?
Sillä kuinkas tiedät waimo/ jos sinä miehesi taidat autuaaksi saattaa? Eli sinä mies kuinkas tiedät/ jos sinä taidat waimosi autuaaksi saattaa?
7:17 Quitengi ninquin Jumala itzecullengi on vlosiacanut. Jocainen nin waeldakan quin HErra on henen cutzunut/ ia nin mine caikissa Seurakunnisa säädhen.
Kuitenkin niinkuin Jumala itsekullenkin on ulos jakanut. Jokainen niin waeltakaan kuin Herra on hänen kutsunut/ ja niin minä kaikissa seurakunnissa säädän.
7:18 Jos iocu Ymberileickattu o'bi cutzuttu/ elken se * Esinachka halatko. Jos iocu on Esinahas cutzuttu/ elken se a'dako itze's Ymberileikata.
Jos joku ympärileikattu omp kutsuttu/ älkään se esinahkaa halatko. Jos joku on esinahassa kutsuttu/ älkään se antako itsensä ympärileikata.
7:19 Ymberileicka9 ei miten ole/ ia Esinachka ei ole miten/ wan Jumala' Keskyde' pitemys.
Ympärileikkaus ei mitään ole/ ja esinahka ei ole mitään/ waan Jumalan käskyjen pitämys.
7:20 Jocaine' olcon sijnä Cutzumises/ ioho'ga he' cutzuttu on.
Jokainen olkoon siinä kutsumisessa/ johonka hän kutsuttu on.
7:21 Jos sine olet Oriaxi cutzuttu/ ele site murehdhi/ Quitengi ios sine taidhat wapaxi tulla/ nin nautitze site sen paramin.
Jos sinä olet orjaksi kutsuttu älä sitä murehdi/ Kuitenkin jos sinä taidat wapaaksi tulla/ niin nautitse sitä sen paremmin.

7:22 Sille ette ioca Oriaxi on cutzuttu HERrasa/ se on HErran Wapach. Samalmodolla/ ioca on cutzuttu Wapadexi/ hen on Christusen palueliaxi tullut.
Sillä että joka orjaksi on kutsuttu Herrassa/ se on Herran wapaa. Samalla muodolla/ joka on kutsuttu wapaana/ hän on Kristuksen palwelijaksi tullut.
7:23 Te oletta callihista ostetudh/ elket Inhimisten Oriat olgho.
Te olette kalliisti ostetut/ älkäät ihmisten orjat olko.
7:24 Itze cukin (rackat Welieni) iossa hen cutzuttu on/ sijnä hen olcan Jumalan tykenä.
Itse kukin (rakkaat weljeni) jossa hän kutsuttu on/ siinä hän olkaan Jumalan tykönä.
7:25 Mutta Neitzydhest ei ole minulla HErran Keskyä/ quitengin mine sanon minun neuuoni/ ninquin Laupiudhen saanut HErralda vskolissa ollaxeni.
Mutta neitsyistä ei ole minulla Herran käskyä/ kuitenkin minä sanon minun neuwoni/ niinkuin laupeuden saanut Herralta uskollisissa ollakseni.
7:26 Nin mine sis lwle' sen Hyue' oleua' nykysen Tuska' teden/ ette hyue on Inhimisen nin olla. Jos sine olet waimoho' sidottu/ ele pyde eroitosta.
Niin minä siis luulen sen hywän olewan nykyisen tuskan tähden/ että hywä on ihmisen niin olla. Jos sinä olet waimoon sidottu/ älä pyydä eroitusta.
7:27 mutta ios sine olet waimotoin ele pyde waimo.
mutta jos sinä olet waimotoin älä pyydä waimoa.
7:28 Mutta ios sine nait/ et sine syndi tee. Ja ios Neitzyt hoolepi/ nin ei he' syndi tee. Quite'gin sencaltaiset sauat Waiua' rumisansa. Mutta mine kernasti teite armaitzen.
Mutta jos sinä nait/ et sinä syntiä tee. Ja jos neitsyt huoleepi/ niin ei hän syntiä tee. Kuitenkin senkaltaiset saawat waiwan ruumiissansa. Mutta minä kernaasti teitä armaitsen.
7:29 Mutta sen mine sano' teille/ rackat Weliet/ se aica o'bi lyhyd. Edespäin ombi ymmertäpä/ ette ne ioilla Waimot on/ olisit ninquin heille ei olisickan/
Mutta sen minä sanon teille/ Rakkaat weljet/ se aika ompi lyhyt. Edespäin ompi ymmärtäwä/ etta ne joilla waimot on/ olisit niinkuin heillä ei olisikaan/
7:30 Ja ne iotca idkeuet/ ninquin ei idkisicken/ Je ne iotca iloitzeuat/ ninquin ei iloitzisickan/ Ja ne iotca ostauat/ ninquin ei site nautitzisi/
Ja ne jotka itkewät/ niinkuin ei itkisikään/ Ja ne jotka iloitsewat/ niinkuin ei iloitsisikaan/ ja ne jotka ostawat/ niinkuin ei sitä nautitsisi/
7:31 Ja ne iotca täte Mailma prwcauat/ ninquin ei prwcaisickan. Sille ette temen mailman meno ombi meneue.
Ja ne jotka tätä maailmaa pruukaawat/ niinkuin ei pruukaisikaan. Sillä että tämän maailman meno ompi menewä.

7:32 Mutta mine tadhoisin/ ette te ilman Mwreheta olisitta. Joca naimatoin on/ hen tottele nijte quin HERRAN on/ quinga henen pite HErran kelpaman.
Mutta minä tahtoisin/ että te ilman murhetta olisitte. Joka naimatoin on/ hän tottelee niitä kuin HERRAN on/ kuinka hänen pitää Herran kelpaaman.
7:33 Mutta ioca naipi/ hen sure nijte mailmalisia/ quinga hen Emenense kelpapi.
Mutta joka naipi/ hän suree niitä maailmallisia/ kuinka hän emännänsä kelpaapi
7:34 Eritetud ouat neme caxi/ waimo ia Neitzyt. Se naimatoin murechti nijte iotca HErran on/ ette hen pyhe oleman pite seke Rumilla ette hengelle. Wastoinpein/ Se ioca naipi/ hen murechti nijte mailmalisia quinga henen pite Miehense kelpaman.
Eritetyt owat nämä kaksi/ waimo ja neitsyt. Se naimatoin murehtii niitä jotka Herran on/ että hän pyhä oleman pitää sekä ruumiilla että hengellä. Wastoinpäin/ Se joka naipi/ hän murehtii niitä maailmallisia kuinka hänen pitää miehensä kelpaaman.
7:35 Mutta sencaltaista mine sano' teiden tarpexenna/ Ei ette mine * paulan teiden pälen heitteisin/ waan ette te site/ quin cunnialinen olis/ tauoitaisitta/ ia alati ilman esteite HErra paluelisitta.
Mutta senkaltaista minä sanon teidän tarpeeksenne/ Ei että minä paulan teidän päällen heittäisin/ waan että te sitä/ kuin kunniallinen olisi/ tawoittaisitte/ ja alati ilman esteitä Herraa palwelisitte.
7:36 Mutta ios iocu lwle/ ettei se hyuesti soui/ henen Neitzens cansa/ ette hen io on hoolemoisa/ ia ei saa toisin olla/ Nin hen techken mite hen tachto/ ei hen syndi tee/ hen sallican henen hoolemahan.
Mutta jos joku luulee/ ettei se hywästi sowi/ hänen neitseensä kanssa/ että hän jo on huolemoissa/ ja ei saa toisin olle/ Niin hän tehkään mitä hän tahtoo/ ei hän syntiä tee/ hän sallikaan hänen huolemaan.
7:37 Mutta se ioca watimata sen kijnittä sydhemesense/ ia henelle ombi walta oman mielens päle/ ia sencaltaista sydhemesens päättä/ ette hen tachtopi henen Neitzens nein pite/ se hyuesti tekepi.
Mutta se joka waatimatta sen kiinnittää sydämeensä/ ja hänellä ompi walta oman mielensä päälle/ ja senkaltaista sydämessänsä päättää/ että hän tahtoopi hänen neitseensä näin pitää/ se hywästi tekeepi.
7:38 Joca nyt sen naittapi/ se hyuesti tekepi/ Mutta ioca ei hende naitta/ se paramin teke.
Joka nyt sen naittaapi/ se hywästi tekeepi/ Mutta joka ei häntä naita/ se paremmin tekee.
7:39 Emende ombi kijnisidhottu Lakihin/ nincauuan quin henen Miehens

elepi. Waan coska henen Miehens poisnuckunut ombi/ nin hen on wapah toiselle hooleman/ kelle hen tachto/ quitengin ette se Herrasa tapachtupi.
Emäntä ompi kiinni sidottu lakiin/ niinkauan kuin hänen miehensä elää. Waan koska hänen miehensä pois nukkunut ompi/ niin hän on wapaa toiselle huolemaan/ kelle hän tahtoo/ kuitenkin että se Herrassa tapahtuupi.
7:40 Waan autuambi hen on/ ios hen sillense on/ minun Lwlon ielken. Sille mine lwlen ette minulaki ombi Jumalan Hengi.
Waan autuaampi hän on/ jos hän sillensä on/ minun luulon jälkeen. Sillä minä luulen että minullakin ompi Jumalan Henki.

** Pyhiteten) Ninquin nijlle puchtaille caiki ouat puchtat/ Tit 1. nin on mös Christituille se Christimetoin Emende puhdas/ ette he machtauat ilman synnite olla toinen toisensa tykene. Ja ei senteden Lapsians poisheitte ninquin he olisit saastaiset/ iotca ei hen kerssie taidhaisi/ Sille ette Auioskesko/ ia heiden Lapsista's suru ombi oikein/ echke ne olisit Pacanat eli Christitut.*

VIII. Lucu.

8:1 EDhespeiten nijste Epeiumalden wffrista me tiedheme. Sille ette caikilla meille ombi Tieto. Se tieto ylespaisutta. Mutta rackaus se ylesrakenda.
Edespäiten niistä epäjumalten uhrista me tiedämme. Sillä että kaikilla meillä ompi tieto. Se tieto ylös paisuttaa. Mutta rakkaus se ylös rakentaa.
8:2 Mutta ios iocu lwle henens iotakin tieteuen/ ei hen wiele miten tiedhä/ quin henen tule tietexens/
Mutta jos joku luulee hänens jotakin tietäwän/ ei hän wielä mitään tiedä/ kuin hänen tulee tietääksensä/
8:3 Mutta ios iocu Jumalata racasta se on tuttu henelde.
Mutta jos joku Jumalaa rakastaa se on tuttu häneltä.
8:4 Nin me nyt tiedheme/ sijte Roasta quin Epeiumalden wffratan/ ettei ychten Epeiumala ole Mailmassa/ Ja ettei ychten mwta Jumala ole/ quin se yxi.
Niin me nyt tiedämme/ siitä ruoasta kuin epäjumalten uhrataan/ ettei yhtään epäjumalaa ole maailmassa/ Ja ettei yhtään muuta Jumalaa ole/ kuin se yksi.
8:5 Ja waicka monicadhat ouat iotca Jumalaxi cutzutan/ olcon se Taiuassa eli Maan päle (Ninquin monda Jumalata/ ia monda Herra ouat)
Ja waikka monikahdat owat jotka Jumalaksi kutsutaan/ olkoon se taiwaassa eli maan päällä (Niinkuin monta jumalaa/ ja monta herraa owat)
8: 6 Nin ombi quitengin meille yxi ainoa Jumala/ se Ise/ iosta caiki cappalet ouat/ ia me henesse/ ydhen Herran Iesusen Christusen/ ionga

cautta caiki cappalet ouat/ ia me henen cauttansa.
Niin ompi kuitenkin meillä yksi ainoa Jumala/ se Isä/ josta kaikki kappaleet owat/ ja me hänessä/ yhden Herran Jesuksen Kristuksen/ jonka kautta kaikki kappaleet owat/ ja me hänen kauttansa.
8:7 Mutta ei ole iocaitzella tieto/ Sille ette mutomat tekeuet heidense Omatundo nijste Epeiumaloista/ ia söuet ninquin se olis Epeiumaloille wffrattu. Ja ette heiden Omatu'dons ombi heicko/ nin hen sen cautta pisoitahan.
Mutta ei ole jokaisella tieto/ Sillä että muutamat tekewät heidänsä omatunto niistä epäjumalista/ ja syöwät niinkuin se olis epäjumalille uhrattu. Ja että heidän omatuntonsa ompi heikko/ niin että hän sen kautta pisoitahan (saastutetaan)
8:8 Mutta ei Roca meite otolisexi saata Jumalan edes. Jos me söme/ ei me site paramaxi tule/ Ellei me mös söö/ eipe me sen polesta pahemaxi tule.
Mutta ei ruoka meitä otolliseksi saata Jumalan edessä. Jos me syömme/ ei me sitä paremmaksi tule/ Ellei me myös syö/ eipä me sen puolesta pahemmaksi tule.
8:9 Waan catzocat/ Ettei teme teiden wapauden tulis nijlle heickoille pahanoxexi/
Waan katsokaat/ Ettei tämä teidän wapauden tulisi niille heikoille pahennukseksi/
8:10 Sille ios sinun (iolla se Tieto ombi) iocu näke atrioitzeuan Epeiumalden wffratuista/ eikö sijtte henen Omatundonsa/ ioca heicko on/ yllytete site Epeiumalden wffri söömen?
Sillä jos sinun (jolla se tieto ompi) joku näkee aterioisewan epäjumalten uhratuista/ eikö siitä hänen omatuntonsa/ joka heikko on/ yllytetä sitä epäjumalten uhria syömään?
8:11 Ja nin sinun Tietos cautta tule sinun Welies huckan/ ioca Heicko on/ io'ga tedhen Christus quitengi colut o'bi.
Ja niin sinun tietosi kautta tulee sinun weljesi hukkaan/ joka heikko on/ jonka tähden Kristus kuitenkin kuollut ompi.
8:12 Mutta coska te nin syndie teet Weliein wastaan/ ia säriette heiden heicon Omantunnonsa/ nin te Christusen wastan sydie teette.
Mutta koska te niin syntiä teet weljiä wastaan/ ja särjette heidän heikon omantuntonsa/ niin te Kristusta wastaan syntiä teette.
8:13 Senteden ios Roca minun Welieni pahendais/ em mine ikenens Liha söisi ijancaikisesta/ Senpäle ettei mine minun Welieni pahendaisi.
Sentähden jos ruoka minun weljeni pahentaisi/ en minä ikänänsä lihaa söisi iankaikkisesti/ Sen päälle ettei minä minun weljeni pahentaisi.

IX. Lucu.

9:1 ENgö mine Apostoli ole? Engö mine Wapa ole? Engö mine meiden Herra Iesust Christust nähnyt? Ettekö te ole minun Töön HErrassa?
Enkö minä apostoli ole? Enkö minä wapaa ole? Enkö minä meidän Herraa Jesusta Kristusta nähnyt? Ettekö te ole minun työn Herrassa?
9:2 Ellei mine ole muille Apostoli/ nin mine olen quitengin teiden Apostolin. Sille ette Insigli minun Apostolin wirghassa te oletta/ Herrassa.
Ellei minä ole muille apostoli/ niin minä olen kuitenkin teidän apostolin. Sillä että insiglin minun apostolin wirassa te olette/ Herrassa.
9:3 Coska iocu minulle kysy/ nin mine henelle nein wastan/
Koska joku minulta kysyy/ niin minä hänelle wastaan/
9:4 Eikö meille ole walta södhe ia iodha?
Eikö meillä ole walta syödä ja juoda?
9:5 Eikö meille mös ole walta ychte Sisarta waimoxi cansan ymberinswiedhä? Ninquin ne mwdh Apostolit/ ia Herran Weliet ia Cephas?
Eikö meillä myös ole walta yhtä sisarta waimoksi kansan ympärinsä wiedä? Niinkuin ne muut apostolit/ ja Herran weljet ja Kephas?
9:6 Eli minun yxinens ia Barnaban ei ole walta nin tedhä?
Eli minun yksinänsä ja Barnabaan ei ole walta niin tehdä?
9:7 Cuca sotipi coskan omans Maxons päle? Cuca winatarha' istutta/ ia ei söö henen Hedhelmestens? Eli cuca Caria caitzepi/ ia ei söö Carian rieskasta?
Kuka sotiipi koskaan oman maksunsa päälle? Kuka wiinatarhan istuttaa/ ja ei syö hänen hedelmästänsä? Eli kuka karjaa kaitseepi/ ja ei syö karjan rieskasta?
9:8 Puhunengo mine täte Inhimisten taualla? Eikö Laki site sama sano?
Puhunenko minä tätä ihmisten tawalla? Eikö laki sitä samaa sano?
9:9 Sille ette Mosesen Laisa on kirioitettu. Ei sinun pide kijnisitoman Richtetappauan härien suuta * Sureneco Jumala härckie?
Sillä ette Moseksen laissa on kirjoitettu. Ei sinun pidä kiinni sitomaan riihtä tappawan häräin suuta Sureneeko Jumala härkiä?
9:10 Taicka eikö he' site caikeni meiden teden sano? Sille ette meiden tedhen se on kirioitettu/ Ette se ioca kyndä/ henen pite kyndemen Toiuouxisa/ ia ioca richtatappa/ henen pite richtetappaman Toiuouxisa/ ette hen tulis toiuostansa osalisexi.
Taikka eikö hän sitä kaikkeni meidän tähden sano? Sillä että meidän tähden on kirjoitettu/ Että se joka kyntää/ hänen pitää kyntämän toiwossa/ ja joka riihtä tappaa/ hänen pitää riihtä tappaman toiwossa/ että hän tulis

toiwostansa osalliseksi.
9:11 Jos me teille He'gelisi kyluimme/ palio se on ios me teiden Rumilisi ylesnijtemme?
Jos me teille hengellisiä kylwimme/ paljon se on jos me teidän ruumiillisia ylös niitimme?
9:12 Mutta ios mwdh ouat tesse wallas osaliset teiden tykenen/ Mixei me sis palio enemin? Mutta eipe me ole sencaltaista walta * prucanet/ wan me caikinaisia kerssima ettei me miten estette Christusen Euangeliumin tee?
Mutta jos muut owat tässä wallassa osalliseksi teidän tykönän/ Miksei me siis paljon enemmin? Mutta eipä me ole sen kaltaista waltaa pruukanneet/ waan me kaikkinaisia kärsimme ettei me mitään estettä Kristuksen ewankeliumiin tee?
9:13 Eikö te tiedä ette ne iotca wffrauat/ söuet wffrista? Ja ne iotca Altarita walmistauat/ ne Altarita nautitzeuat?
Eikö te teidän että ne jotka uhraawat/ syöwät uhrista? Ja ne jotka alttaria walmistawat/ ne alttaria nautitsewat?
9:14 Nin mös on HERRA sätenyt/ Ette ne iotca Euangelium ilmoittauat/ pite Euangeliumista Elatoxens saaman.
Niin myös on HERRA säätänyt/ Että ne jotka ewankelium ilmoittawat/ pitää ewankeliumista elatuksensa saaman.
9:15 Mutta em mine ole quitengan miten neiste tehnyt.
Mutta en minä ole kuitenkaan mitään näistä tehnyt.
9:16 Em mine mös senteden sijtä kirioita/ ette nin pideis minun cansani tapachtuma'. Parambi olis minun coolla quin iongu' pideis minu' kerskamisen tyhijexi tekeme'. Mutta ette mine Eua'gelium sarna'/ ei minu' taruitze site euckemen/ sille minu' tule se tedexeni/ Ja we minulle/ ellei mine Eua'gelium ilmoita.
En minä myös sentähden sitä kirjoita/ että niin pitäisi minun kanssani tapahtuman. Parempi olisi minun kuolla kuin jonkun pitäisi minun kerskaamisen tyhjäksi tekemän. Mutta että minä ewankelium saarnaan/ ei minun tarwitse sitä öykkäämän/ sillä minun tulee se tehdäkseni/ Ja woi minulle/ ellei minä ewankelium ilmoita.
9:17 Jos mine sen teen mielelleni/ nin minun * palca' maxetan. Mutta ios mine ylenmieleni sen teen/ nin ombi se wirca quitengi minun haltuni annettu.
Jos minä teen sen mielelläni/ niin minun palkka maksetaan. Mutta jos minä ylen mieleni sen teen/ niin ompi se wirka kuitenkin minun haltuuni annettu.
9:18 Mikeste sis minun Palcan on? Nimitten/ ette mine saarnan Christusen Euangeliumi/ ia teen sen ilman miteken/ senpäle/ ettei mine turhaisi minun

waltani Euangeliumisa.
Mikä tästä siis minun palkkani on? Nimittäin/ että minä saarnaan Kristuksen ewankelium/ ja teen sen ilman mitäkään/ sen päälle/ ettei minä turhentaisi minun waltaani ewankeliumissa.
9:19 Sille echke mine olen wapah iocaitzelda/ nin mine olen quitengi minuni tehnyt iocaitzen Palueliaxi/ senpäle ette mine site Usiamat nijste woitaisin.
Sillä ehkä minä olen wapaa jokaiselta/ niin minä olen kuitenkin minuni tehnyt jokaisen palwelijaksi/ senpäälle että minä sitä useammmat niistä woittaisin.
9:20 Nijlle Juttaille mine ole' techty nin quin yxi Judeus/ senpäle ette mine Juttat woitaisin. Ninen quin Lain alla ouat/ mine olen techty ninquin Lain alla/ senpäle/ ette mine ne/ iotca Lain alla ouat/ woitaisin.
Niille juuttaille minä olen tehty niinkuin yksi judeus/ sen päälle että minä juuttaat woittaisin. Niiden kuin lain alla owat/ minä olen tehty niinkuin lain alla/ sen päälle/ että minä ne/ jotka lain alla owat/ woittaisin.
9:21 Ninen quin ilman Laita ouat/ mine olen techty ninquin mine ilman Laita olisin (Waicka em mine ilma' Laita ole Jumala' edese/ Waan olen Christusen Laissa) ette mine ne/ iotca ilman Laita ouat/ woitaisin.
Niiden kuin ilman lakia owat/ minä olen tehty niinkuin minä ilman lakia olisin (Waikka en minä ilman lakia ole Jumalan edessä/ Waan olen Kristuksen laissa) että minä ne/ jotka ilman lakia owat/ woittaisin
9:22 Ninen Heickodhen mine olen techty/ nin quin Heicko/ senpäle ette mine ne Heicot woitaisin. Mine ole' iocaitzelle techty caikinaisexi/ senpäle ette mine caikeni mwtomat autuaxi tekisin.
Niiden heikkouden minä olen tehty/ niinkuin heikko/ sen päälle että minä ne heikot woittaisin. Minä olen jokaiselle tehty kaikkinaiseksi/ sen päälle että minä kaikkeni muutamat autuaaksi tekisin.
9:23 Mutta sencaltaista mine teen Euangeliumin tedhen/ ette mine tulisin heneste osalisexi.
Mutta senkaltaista minä teen ewankeliumin tähden/ että minä tulisin hänestä osalliseksi.
9:24 Eikö te tiedhä/ ette ne/ iotca Kijstassa iooxeuat/ caiki tosin he iooxeuat/ waan yxi Palcan ennettä? Jooskata nyt nin ette te käsiteisitte.
Eikö te tiedä/ että ne/ jotka kiistassa juoksewat/ kaikki tosin juoksewat/ waan yksi palkan ennättää? Juoskaatte nyt niin että te käsittäisitte.
9:25 Mutta iocainen quin campale/ caikista he' itzens weltä. Ne tosin sitewarte'/ ette he catouaisen Crunon saisit. Mutta me senteden ette me saisima sen ijancaikisen.
Mutta jokainen kuin kamppailee/ kaikistä hän itsensä wälttää. Ne tosin sitä

warten/ että he katowaisen kruunun saisit. Mutta me sen tähden etta me saisimme sen iankaikkisen.
9:26 Mutta em mine nin iooxe/ quin * wissittömen polen/ Ja em mine nin kiluoittele quin Twlda piexeisin/
Mutta en minä niin juokse kuin wissittömien puoleen/ Ja en minä niin kilwoittele kuin tuulta pieksisin/
9:27 Waan mine rangaitzen minun Rumihini/ ia alaspainan sen/ Senpäle ettei coska mine muille sarnan/ madhaisi itze nuchtelinen olla.
Waan minä rankaisen minun ruumiihini/ ja alas painan sen/ Sen päälle ettei koska minä muille saarnaan/ mahtaisi itse nuhteellinen olla.

** Wijssittömen) Ninquin yxi Kiluan iooxeua/ se ioca ohitze iooxe/ ei hen Mali ennettä/ ia yxi Campalia/ ioca huckan Twlehen hackapi. Nin mös kieupi caikein ninen cansa/ iotca ilman Uskota Hyui töite tekeuet. Sille he ouat Wissittömet quinga he ninen cautta pysyuet ia seisouat Jumalan edesse. Senteden on caiki ne Turhaiooxu/ Turhacampaus ia Turhateco.*

X Lucu.

10:1 EM mine tadho Rackat Weliet/ site teilde salata/ Ette meiden Iset ouat caiki Piluen alla olluet/ Caiki ouat Meren lepitze waeldaneet/
En minä tahdo rakkaat weljet/ sitä teiltä salata/ Että meidän isät owat kaikki pilwen alla olleet/ Kaikki owat meren läwitse waeltaneet/
10:2 Ja caiki ouat Moseselda castetudh Piluesse ia Meresse.
Ja kaikki owat Mosekselta kastetut pilwessä ja meressä.
10:3 Ja ouat caiki ychteleiste Hengeliste rooca söönet/
Ja owat kaikki yhtäläistä hengellistä ruokaa syöneet/
10:4 ia ouat mös caiki ychteleiste Hengeliste Jooma iooneet. Sille ette he iooit sijte Hengelisesta Calliosta/ ioca heite seurasi/ ioca Callio oli Christus.
ja owat myös kaikki yhtäläistä hengellistä juomaa juoneet. Sillä että he joit siitä hengellisestä kalliosta/ joka heitä seurasi/ joka kallio oli Kristus.
10:5 Mutta monda heiste eiuet olluet Jumalan otoliset/ Sille ette he mahanlötin Coruesa.
Mutta monta heistä eiwät olleet Jumalalle otolliset/ Sillä että he maahan lyötiin korwessa.
10:6 Mutta teme ombi meille Esicuuaxi tapachtanut/ ettei me himoitzisi site Paha/ ninquin he mös himoitzit.
Mutta tämä ompi meille esikuwaksi tapahtunut/ ettei me himoitsisi sitä pahaa/ niinkuin he myös himoitsit.
10:7 Elke mös olco Epeiumalden palueliat/ ninquin heiste monicadhat olit/

quin kirioitettu on/ Canssa mahanistui söömen ia iooman ia ylesnousit leikitzemen.
Älkää myös olko epäjumalten palwelijat/ niinkuin heistä monikahdat olit/ kuin kirjoitettu on/ Kansa maahan istui syömään ja juomaan ja ylös nousit leikitsemään.
10:8 Elke' me mös Hooritechkö ninquin mwtomat heiste saastutit itzense Hoorudhella/ ia ychtene Peiuene langesit colmet ia caxikymende tuhatta.
Älkäämme me myös huorintehkö niinkuin muutamat heistä saastutit itsensä huoruudella/ ja yhtenä päiwänä lankesit kolmet ja kaksikymmentä tuhatta.
10:9 Elke' me mös Christusta kiusatko/ ninquin mwtomat heiste kiusasit hende/ ia Kermehilde swrmattihin.
Älkäämme me myös Kristusta kiusatko/ niiinkuin muutamat heistä kiusasit häntä/ ja käärmehiltä surmattihin.
10:10 Elket te mös Napisko/ ninquin mwtomat heiste Napisit/ Ja olit mestatudh Cadhottaialda.
Älkäät te myös napisko/ niinkuin muutamat heistä napisit/ Ja olit mestatut kadottajalta.
10:11 Caiki sencaltaiset heiden cochtans tulit Esicuuaxi/ Mutta se on kirioitettu meille Cartamisexi/ ioinenga päle Mailma' lopud tulluet ouat.
Kaikki senkaltaiset heidän kohtaansa tulit esikuwaksi/ Mutta se on kirjoitettu meille karttamiseksi/ joidenka päälle maailman loput tulleet owat.
10:12 Senteden ioca lulepi seisouansa/ Se catzocan ettei he' * lange.
Sentähden joka luuleepi seisowansa/ Se katsokaan ettei hän lankea.
10:13 Eipe yxiken kiusaus teite ole käsittenyt/ waan Inhimillinen. Mutta Jumala ombi waca/ ioca ei salli teite kiusatta ylitze teiden woiman/ Waan hen tekepi mös ynne kiusauxen cansa Lopun/ ette te sen woisitta kerssie.
Eipä yksikään kiusaus teitä ole käsittänyt/ waan inhimillinen. Mutta Jumala ompi wakaa/ joka ei salli teitä kiusattaa ylitse teidän woiman/ Waan hän tekeepi myös ynnä kiusauksen kanssa lopun/ että te sen woisitte kärsiä.
10:14 Sen teden minun Rackani/ paetka Epeiumalden paluelusta.
Sentähden minun rakkaani/ paetkaa epäjumalten palwelusta.
10:15 Ninquin Wijsaille mine puhun/ domitka te mite mine sanon.
Niinkuin wiisaille minä puhut/ tuomitkaa te mitä minä sanon.
10:16 Se hywestisiugnattu Calki/ ionga me Hywestisiugnama/ eikö se ole Christusen Weren Osaliseus?
Se hywästi siunattu kalkki/ jonka me hywästi siunaamme/ eikö se ole Kristuksen weren osallisuus?
10:17 Se Leipe/ ionga me murdhama/ eikö se ole Christusen Lihan Osaliseus? Sille ette se on yxi Leipe/ nin me monda olema yxi Rumis/

senwoxi ette me caiki ydheste Leiueste Osaliset olema.
Se leipä/ jonka me murramme/ eikö se ole Kristuksen lihan osallisuus? Sillä että se on yksi leipä/ niin me monta olemme yksi ruumis/ sen wuoksi että me kaikki yhdestä leiwästä osalliset olemme.
10:18 Catzocat Israelin päle Lihan ielken/ Eikö ne iotca Wffrit söouet/ ole Altarista Osaliset?
Katsokaat Israelin päälle lihan jälkeen/ Eikö ne jotka uhria söiwät/ ole alttarista osalliset?
10:19 Mite sis minun pite sanoman? Sanongo/ Ette Epeiumala iotain on? Eli ios Epeiumalden Wffri iotain on? Ei.
Mitä siis minun pitää sanoman? Sanonko/ että epäjumala jotain on? Eli jos epäjumalten uhri jotain on? Ei.
10:20 Mutta sen mine sanon/ Ette mite Pacanat wffrauat/ sen he Perkeleille wffrauat ia ei Jumalalle. Nyt em mine tadho/ ette teiden pite oleman Osaliset Perkelein cansa. Eipe te taidha HERRAN Calki ioodha/ ia Perkelen caiki.
Mutta sen minä sanon/ Että mitä pakanat uhraawat/ sen he perkeleelle uhraawat ja ei Jumalalle. Nyt en minä tahdo/ että teidän pitää oleman osalliset perkelein kanssa. Eipä te taida HERRAN kalkkia juoda/ ja perkeleen kalkki.
10:21 Eipe te taidha Osaliset olla HERRAN Peudheste/ ia Perkelen peudheste.
Eipä te taida osalliset olla HERRAN pöydästä/ ja perkeleen pöydästä:
10:22 Eli tadhomaco me HErra härssytella? Ollemaco me wäkeuemet quin hen?
Eli tahdommeko me HERRAN härsytellä? Olemmeko me wäkewämmät kuin hän?
10:23 Caiki tosin ouat minulle luualiset/ waan ei caiki ole hyuexi.
Kaikki tosin owat minulle luwalliset/ waan ei kaikki ole hywäksi.
10:24 Caiki ouat minulle luualiset/ Mutta ei caiki tule paranoxexi. Elken kengen omansa etzikö/ waan iocainen mite toisen ombi.
Kaikki owat minulle luwalliset/ Mutta ei kaikki tule parannukseksi. Älkään kenkään omaansa etsikö/ waan jokainen mitä toisen ompi.
10:25 Caiki mite Teurashoonesa mydhen/ site sökette/ ia elket kyselkö/ ettei te Omatundona turmelisi/
Kaikki mitä teurashuoneessa myydään/ sitä syökäätte/ ja älkäät kyselkö/ ettei te omatuntonne turmelisi/
10:26 Sille ette Maa ombi * Herran/ ia caiki mite henessa on.
Sillä että maa ompi Herran/ ja kaikki mitä hänessä on.

10:27 Mutta coska nyt iocu Uskomatoin teite Weraxi cutzu/ ia te tadhotta menne/ Nin sökette caikia mite teiden eten toodhan/ ia elket Kyselkö/ ettei te Omatu'dona turmelisi.
Mutta koska nyt joku uskomaton teitä wieraaksi kutsuu/ ja te tahdotte mennä/ Niin syökäätte kaikkia mitä teidän eteen tuodaan/ ja älkäät kyselkö/ ettei te omantuntonne turmelisi.
10:28 Mutta ios iocu silloin teille sanois/ Teme on Epeiumalden wffri/ Nin elket söökö/ henen tedhens ioca sen osotti/ ettei te Omatudona turmelisi (Sille ette Maa ombi HERRAN/ ia caikai mite henesse on)
Mutta jos joku silloin teille sanoisi/ Tämä on epäjumalten uhri/ Niin älkäät syökö/ hänen tähtensä joka sen osoitti/ ettei te omantuntoneen turmelisi (Sillä että maa ompi HERRAN/ ja kaikki mitä hänessä on)
10:29 Mutta mine sanon Omastatunnosta/ ei sinun omastas/ waan sen toisen. Sille mingetedhe' minu' wapaudhen * Domitaan toisen Omastatunnosta.
Mutta minä sanon omastatunnosta/ ei sinun omastasi/ waan sen toisen. Sillä minkä tähden minun wapauteni tuomitaan toisen omastatunnosta.
10:30 Sille ette coska mine sen nautitzen Kijtoxen cansa/ Mixi mine sis nudhellaan ionga tedhen mine kijten?
Sillä että koska minä sen nautitsen kiitoksen kanssa/ Miksi minä siis nuhdellaan jonka tähden minä kiitän?
10:31 Jos te nyt söötte eli iootta/ eli mite te teette/ nin techkete caiki Jumalan Cunniaxi.
Jos te nyt syötte eli juotte/ eli mitä teette/ niin tehkäätte kaikki Jumalan kunniaksi.
10:32 Sencaltaiset olcata/ ettei te keten pahenna/ eikä Juttaita/ eikä Grekie/ eli Jumalan Seurakunda.
Senkaltaiset olkaatte/ ettei te ketään pahenna/ eikä juuttaita/ eikä krekiä/ eli Jumalan seurakuntaa.
10:33 Ninquin mine mös caikisa Cappalesa Caikein kelpan/ Ja en etzi oma parastani/ waan monen/ ette he autuaxi tulisit.
Niinkuin minä myös kaikissa kappaleissa kaiken kelpaan/ Ja en etsi omaa parastani/ waan monen/ että he autuaaksi tulisit.

XI. Lucu.

11:1 Olcotta minun Tauoittaijani/ ninquin mine Christusen.
Olkaatte minun tawoittajani/ niinkuin minä Kristuksen.
11:2 MIne kijte' teite Rackat Welieni/ ette te minu' päleni muistatta caikissa

capaleisa/ ia ette te pidhette sen Säädhyn ionga mine teille annoin.
Minä kiitän teitä rakkaat weljeni/ että te minun päälleni muistatte kaikissa kappaleissa/ ja että te pidätte sen säädyn jonka minä teille annoin.
11:3 Mutta mine tadho'/ ette teiden pite tietemen/ Ette Christus on iocaitzen Miehen Pää/ Mutta Mies o'bi Waimon pää/ Mutta Jumala on Christusen pää.
Mutta minä tahdon/ että teidän pitää tietämän/ Että Kristus on jokaisen miehen pää/ Mutta mies ompi waimon pää/ Mutta Jumala on Kristuksen pää.
11:4 Jocaine' Mies quin rucoele eli Prophetera/ ia pitepi iotakin Pääns päle/ se häweise Päänse.
Jokainen mies kuin rukoilee eli propheteeraa/ ja pitääpi jotakin päänsä päällä/ se häwäisee päänsä.
11:5 Mutta iocainen Waimo quin rucoele eli Prophetera/ peittämettomelle päälle/ se häueise Päänse. Sille ette se on iwri ninquin olis aieldu.
Mutta jokainen waimo kuin rukoilee eli propheteeraa/ peittämättömällä päällä/ se häwäisee päänsä. Sillä että se on juuri niinkuin olisi ajeltu.
11:6 Ellei hen tachto he'nens peitte/ nin mös poiskeritkään Hiuxensa. Nyt ette se ombi ryme/ Ette Waimo pitä keritudh eli Leicatudh Hiuxet/ nin peitteken Päänse.
Ellei hän tahdo hänens peittää/ niin myös pois keritkään hiuksensa. Nyt että se ompi ruma/ Että waimo pitää kerityt eli leikatut hiukset/ niin peittäkään päänsä.
11:7 Mutta ei Miehen pidhe Päätens peittemen/ Sille hen on Jumalan Cuua ia Cunnia. Mutta Waimo ombi Miehen Cunnia.
Mutta ei miehen pidä päätänsä peittämän/ Sillä hän on Jumalan kuwa ja kunnia. Mutta waimo ompi miehen kunnia.
11:8 Sille ettei Mies ole waimosta/ Mutta waimo ombi mieheste.
Sillä ettei mies ole waimosta/ mutta waimo ompi miehestä.
11:9 Ja ei ole Mies Lootu waimon tedhen/ Mutta waimo ombi Lootu miehen tedhen.
Ja ei ole mies luotu waimon tähden/ Mutta waimo ompi luotu miehen tähden.
11:10 Senteden pite waimon pitemen * Woiman pänse päle/ Engelite' tedhe'.
Sentähden pitää waimon pitämän woiman päänsä päälle/ enkelien tähden.
11:11 Mwtoin ei ole Mies paitzi waimoa/ eikä waimo paitzi Mieste HErrassa/
Muutoin ei ole mies paitsi waimoa/ eikä waimo paitsi miestä Herrassa.
11:12 Sille ette ninquin Waimo on Mieheste tullut/ Nin mös mies tulepi Waimon cautta. Mutta caiki ouat Jumalasta.

Sillä että niinkuin waimo on miehestä tullut/ Niin myös mies tuleepi waimon kautta. Mutta kaikki owat Jumalasta.
11:13 Domitka itze keskene'ne/ Jos se on caunis/ ette iocu Waimo auoipein Jumalata rucoile.
Tuomitkaa itse keskenänne/ Jos se on kaunis/ että joku waimo awopäin Jumalata rukoilee.
11:14 Taicka eikö mös Loondo site teille opeta/ ette se on Miehelle ilkie/ ios henelle ombi pitket hiuxet
Taikka eikö myös luonto sitä teille opeta/ että sen on miehelle ilkeä/ jos hänellä ompi pitkät hiukset.
11:15 Mutta waimon on se cunnia/ ette henelle on pitket hiuxet? Hiuxet ouat henelle peitoxi annetudh.
Mutta waimon on se kunnia/ että hänellä on pitkät hiukset? Hiukset owat hänelle peitoksi annetut.
11:16 Edespein ios iocu teiden seasan on/ ioca ridhainen on/ se tietken/ Ettei meille se tapa ole eikä mös Jumalan Seurakunnalla.
Edespäin jos joku teidän seassan on/ joka riitainen on/ se tietkään/ Ettei meillä se tapa ole eikä myös Jumalan seurakunnalla.
11:17 Mutta neite tule minun keske. Em mine taidha kijtte/ Ettei te Paranoxeen waan Pahannoxeen ychtentule.
Mutta näitä tulee minun käskeä. En minä taida kiittää/ Ettei te parannukseen waan pahennukseen yhteentule.
11:18 Ensin/ coska te yctentuletta Seurakundaan/ mine cwlen/ Ette eripwraisudhet ouat teiden seasan/ ionga mine mös politain Uskon.
Ensin/ koska te yhteentulette seurakuntaan/ minä kuulen/ Että eripuraisuudet owat teidän seassan/ jonka minä myös puolittain uskon.
11:19 Sille ette teiden seasan pite mös Lahckot oleman/ Senpäle ette ne toimeliset tulisit teiden keskenen jwlkisexi.
Sillä että teidän seassan pitää myös lahkot oleman/ Senpäälle että ne toimelliset tulisit teidän keskenän julkiseksi.
11:20 Coska te nyt ychtentuletta/ nin ei pidhete HERran Echtolista.
Koska te nyt yhteentulette/ niin ei pidetä Herran ehtoollista.
11:21 Sille ette iocainen oma' Echtolisens söödhe ennettepi. Ja se yxi jsoa/ ia se toinen o'bi iouxisa.
Sillä että jokainen oman ehtoollisens syödä ennättääpi. Ja se yksi isoaa/ ja se toinen ompi juowuksissa.
11:22 Wai eikö teille Honeita ole/ iossa te söödhe ia iodha mahdatte? Taicka yle'catzottako te Jumala' Seurakunna'/ ia häueisette ne ioilla ei miten ole? mite minu' pite teille sanoma' Pitekö minun teite kijttemen? Tesse em

mine ychten teite kijte.
Wai eikö teillä huoneita ole/ jossa te syödä ja juoda mahdatte? Taikka ylenkatsotteko te Jumalan seurakunnan/ ja häwäisette ne joilla ei mitään ole? minä minun pitää teille sanoman. Pitääkö minun teitä kiittämän? Tässä en minä yhtään teitä kiitä.
11:23 Mine olen sen Herralda saanut/ ionga mine teille annoin. Sille HErra Iesus/ sine Ööne iona hen petettin/ otti hen Leiuen/ kijtti/ murssi sen ia sanoi.
Minä olen sen Herralta saanut/ jonka minä teille annoit. Sillä Herra Jesus/ sinä yönä jonä hän petettiin/ otti hän leiwän/ kiitti/ mursi sen ja sanoi.
11:24 OTtacat/ söket/ Teme on minun Rumin/ ioca teiden edhesten muretahan/ Se techkette minun Muistoxeni.
Ottakaat/ syökäät/ Tämä on minun ruumiin/ joka teidän edestän murretaan/ Se tehkäätte minun muistokseni.
11:25 Samalmoto mös Calkin Echtolisen ielkin/ ia sanoi/ Teme Calki on se Wsi Testamenti minun Wereseni/ Se techkette ninwsein quin te iootta minun Muistoxeni.
Samalmuoto myös kalkin ehtoollisen jälkeen/ ja sanoi/ Tämä kalkki on se Uusi Testamentti minun weressäni/ Se tehkäätte niin usein kuin te juotte minun muistokseni.
11:26 Sille ninwsein quin te söötte teste Leiueste/ ia iootta teste Calkista/ teiden pite HErran Cooleman iulghistaman/ sihenasti quin hen tulepi.
Sillä niin usein kuin te syötte tästä leiwästä/ ja juotte tästä kalkista/ teidän pitää Herran kuoleman julkistaman/ siihenasti kuin hän tuleepi.
11:27 Mutta ioca keluottomasta sööpi teste Leiueste/ ia ioopi Herran Calkista/ se on wicapää Herran Lihan ia Weren polesta.
Mutta joka kelwottomasti syöpi tästä leiwästä/ ja juopi Herran kalkista/ se on wikapää Herra lihan ja weren puolesta.
11:28 Nin coetelcan Inhiminen itzense/ ia sijtte sööken teste Leiueste/ ia iookan teste Calkista.
Niin koetelkaan ihminen itsensä/ ja sitten syökään tästä leiwästä/ ja juokaan tästä kalkista.
11:29 Sille se ioca sööpi taicka ioopi keluottomasti/ hen sööpi ia ioopi domion itzellens/ senwoxi ettei hen eroita HErran Rumista.
Sillä se joka syöpi taikka juopi kelwottomasti/ hän syöpi ja juopi tuomion itsellens/ senwuoksi ettei hän eroita Herran ruumista.
11:30 Senteden ouat mös nin monda Heicko ia Sairasta teiden seasan/ ia swri poli macapi.
Sentähden owat myös niin monta heikkoa ja sairasta teidän seassan/ ja

suuri puoli makaapi.
11:31 Sille ios me itze'ma domitzisima nin ei me ensingen domitud olisi.
Sillä jos me itsemme tuomitsisimme niin ei me ensinkään tuomitut olisi.
11:32 Waan coska me domitamma/ nin me Rangaista'ma Herralda/ Senpäle ettei meiden pidheisi Mailman cansa domitud oleman.
Waan koska me tuomitamme/ niin me rangaistaamme Herralta/ Senpäälle ettei meidän pitäisi maailman kanssa tuomitut oleman.
11:33 Senteden/ Rackat Welieni/ coska te cokontuletta söömen/ nin odhottacan toinen toistansa.
Sentähden/ Rakkaat weljet/ koska te kokoon tulette syömään/ niin odottakaan toinen toistansa.
11:34 Mutta ios iocu jsua/ hen söken cotonans/ Se'päle/ ettei te cokontulisi cadhotoxexi. Ne mudh mine tadhon toimitta coska mine tulen.
Mutta jos joku isoaa/ hän syököön kotonans/ Senpäälle/ ettei te kokoon tulisi kadotukseksi. Ne muut minä tahdon toimittaa koska minä tulen.

XII. Lucu.

12:1 Nlste Hengelisiste Lahijoista/ Rackat Weliet em mine tadho teilde salata.
Niistä hengellisistä lahjoista/ Rakkaat weljet en minä tahdo teiltä salata.
12:2 Te tiedhätte ette te oletta * Pacanat olleet/ ia kieuneet nine' Myckein Epeiumalden tyge/ ninquin te wiedhyt olitta.
Te tiedätte että te olette pakanat olleet/ ja käyneet niiden mykkäin epäjumalten tykö/ niinkuin te wiedyt olitte.
12:3 Senteden mine teen teille tietteuexi/ Ettei kengen ioca puhu Jumalan Hengen lepitze/ Iesusta kijrole. Ja eikengen taidha Iesusta Herraxi cutzua/ waan pyhen Hengen lepitze.
Sen tähden minä teen teille tiettäwäksi/ Ettei kenkään joka puhuu Jumalan Hengen läwitse/ Jesusta kiroile. Ja ei kenkään taida Jesusta Herraksi kutsua/ waan Pyhän Hengen läwitse.
12:4 Lahiat ouat * moninaiset/ Mutta yxi Hengi ombi.
Lahjat owat moninaiset/ Mutta yksi henki ompi.
12:5 Ja Wirghat ouat moninaiset/ Mutta yxi HERRA ombi.
Ja wirat owat moninaiset/ Mutta yksi HERRA ompi.
12:6 Ja auwd ouat moninaiset/ Mutta yxi Jumala ombi/ ioca caikissa waickuttapi caikinaiset.
Ja awut owat moninaiset/ Mutta yksi Jumala ompi/ joka kaikissa waikuttaapi kaikkinaiset.

12:7 Mutta iocahitzesa Hengen Lahiat osottauat heidens ychteitzexi tarpexi.
Mutta jokaisessa Hengen lahjat osoittawat heidäns yhteiseksi tarpeeksi.
12:8 Sille ydhelle annetan He'gen cautta puhuua Wijsaudhesta. Toiselle annetan puhua Tiedosta/ saman Henge' cautta. Toiselle Usko samasta He'geste.
Sillä yhdelle annetaan Hengen kautta puhua wiisaudesta. Toiselle annetaan puhua tiedosta/ saman hengen kautta. Toiselle usko samasta hengestä.
12:9 Toiselle ne Lahiat Teruexi tehdhä/ sijnä samas Henges.
Toiselle ne lahjat terweeksi tehdä/ siinä samas hengessä.
12:10 Toiselle jhmelisi Töite tehdhä. Toiselle Prophetia. Toiselle He'get eroitta. Toiselle moninaiset Kielet. Toiselle moninaisten Kielden wlostulkitus.
Toiselle ihmeellisiä toitä tehdä/ Toiselle prophetia. Toiselle henget eroittaa. Toiselle moninaiset kielet. Toiselle moninaisten kielten ulostulkitus.
12:11 Mutta caiki neme se yxi ia sama Hengi waikutta/ iakain itzecullengi omanssa/ sen ielken quin hen tacto.
Mutta kaikki nämä se yksi ja sama Henki waikuttaa/ jakain itse kullekin omansa/ sen jälkeen kuin hän tahtoo.
12:12 Sille ninquin Rumis on yxi/ ia henelle ombi quitengi monda Jäsende/ Mutta caiki iäsenet ydhest Rumista/ echke he ouat vsia/ ouat he quitengin yxi Rumis/ Samalmoto mös Christus.
Sillä niinkuin ruumis on yksi/ ja hänellä ompi kuitenkin monta jäsentä/ Mutta kaikki jäsenet yhdestä ruumiista/ ehkä he owat uusia/ owat he kuitenkin yksi ruumis/ Samalla muotoa myös Kristus.
12:13 Sille ette me olem ydhen Hengen cautta caiki ydhexi Rumixi castetudh/ waicka me olema Juttat eli Grekit/ Orijat eli Wapat/ ia caiki me ydhen Hengen olema * iooneet.
Sillä että me olemme yhden hengen kautta kaikki yhdeksi ruumiiksi kastetut/ waikka me olemme juuttaat eli krekit/ orjat eli wapaat/ ja kaikki me yhden hengen olemme juoneet.
12:14 Sille ette Rumis ei ole yxi Jäsen/ wan wsia.
Sillä että ruumis ei ole yksi jäsen/ waan uusia.
12:15 Jos nyt Jalca tachto sano/ Em mine ole Käsi/ senteden em mine ole Rumin Jäsen. Pidheiskö henen senwoxi ei oleman Rumin Jäsene'?
Jos nyt jalka tahtoo sanoa/ En minä ole käsi/ sentähden en minä ole ruumin jäsen. Pitäiskö hänen sen wuoksi ei olemaan ruumiin jäsenen?
12:16 Ja ios Corua tachtois sano/ Em mine ole Silme/ senteden em mine ole Rumin Jäsen. Pidheiskö hene' senwoxi ei olema' Rumin Jäsene'?
Ja jos korwa tahtoisi sanoa/ En minä ole silmä/ sentähden en minä ole ruumiin jäsen. Pitäisikö hänen sen wuoksi ei olemaan ruumiin jäsenen?

12:17 Jos coko Rumis Silme olis. Cussa sis cwlemus o'bi? Jos se taas on caiki cwlemus/ Cussa sis on Haistamus?
Jos koko ruumis silmä olisi. Kussa siis olemus ompi? Jos se taas on kaikki kuulemus/ Kussa siis on haistamus?
12:18 Mutta nyt on Jumala ne Jäsenet pa'nut itzellense cu'gi Rumihissa/ ninquin he' on tachtonut.
Mutta nyt on Jumala ne jäsenet pannut itsellensä kunkin ruumiissa/ niinkuin hän on tahtonut.
12:19 Wai ios nyt caiki Jäsenet yxi Jäsen olis/ Cussa sijtte Rumis olis?
Wai jos nyt kaikki jäsenet yksi jäsen olis/ Kussa sitten ruumis olis?
12:20 Mutta nyt ouat Jäsenet monda/ ia Rumis on yxi. Ei taidha Silme Kädhelle sano/ Em mine sinua taruitze.
Mutta nyt owat jäsenet monta/ ja ruumis on yksi. Ei taida silmä kädelle sanoa/ En minä sinua tarwitse.
12:21 Eli pää Jalgoille/ Em mine teite taruitze.
Eli pää jaloille/ En minä teitä tarwitse.
12:22 Waan palio paramin ne Rumin Jäsenet/ iotca Heikomat näkyuet/ ne ouat tarpelisemat/
Waan paljon paremmin ne ruumiin jäsenet/ jotka heikommat näkywät/ ne owat tarpeellisimmat/
12:23 Ja iotca me lwlema häpielisemat oleuan Rumissa/ nine' päle me enime' Cunnian pane'ma. Ja iotca heiumet ouat nähdhä/ nijte me enimen caunista'ma.
Ja jotka me luulemme häpeällisemmät olewan ruumiissa/ niiden päälle me enimmin kunnian panemme. Ja jotka häjymmät owat nähdä/ niitä me enimmin kaunistamme.
12:24 Sille iotca caunihit ouat/ eiuet he mite' taruitze. Mutta Jumala o'bi nin Rumin coko'lijttenyt/ ia nijlle taruitzeuaisille Jäsenille eneme' Cu'nian a'danut/
Sillä jotka kauniit owat/ eiwät he mitään tarwitse. Mutta Jumala ompi niin ruumiin kokoonliittänyt/ ja niille tarwitsewaisille jäsenille enemmän kunnian antanut/
12:25 Ettei Eripwrausta olisi rumissa/ waa' caiki ne Jäsenet pite toinen toisens edeste Suru' pitemen.
Ettei eripurausta olisi ruumiissa/ waan kaikki ne jäsenet pitää toinen toisens edestä surun pitämään.
12:26 Ja ios yxi Jäsen kerssi iotaki/ Nin mös caiki mudh Jäsenet ynne kerssiuet. Ja ios yxi Jäsen cu'nialla pidhete'/ Nin caiki Jäsenet ynne riemuitzeuat.

Ja jos yksi jäsen kärsii jotakin/ Niin myös kaikki muut jäsenet ynnä kärsiwät. Ja jos yksi jäsen kunnialla pidetään/ Niin kaikki jäsenet ynnä riemuitsewat.
12:27 Mutta te oletta Christusen Rumis ia Jäsenet/ iocainen osansa ielkin.
Mutta te olette Kristuksen ruumis ja jäsenet/ jokainen osansa jälkeen.
12:28 Ja Jumala on pa'nut Seuracunnasa/ Ensin Apostolit/ Site lehinne Prophetat/ Sen ielkin Opetusiset/ Sijtte Ihmein tekiet/ Sen pereste terueexi tekemisen Lahiat/ Auttaiat/ haltiat/ Moninaiset kielet.
Ja Jumala on pannut seurakunnassa/ Ensin apostolit/ sitä lähinnä prophetat/ sen jälkeen opetusisät/ Sitten ihmeintekijät/ Sen perästä terweeksi tekemisen lahjat/ Auttajat/ haltijat/ Moninaiset kielet.
12:29 Ouatko he caiki Apostolit? Ouatko he caiki Prophetat? Ouatko he caiki Opetusiset? Ouatko he caiki Ihmein tekiet?
Owatko he kaikki apostolit? Owatko he kaikki prophetat? Owatko he kaikki opetusisät? Owatko he kaikki ihmein tekijät?
12:30 Ongo heille caikilla teruehexi tekemisen Lahiat? Puhuuatko he caiki moninaisilla Kielille? Taitauatko he caiki wlostulkita?
Onko heillä kaikilla terweeksi tekemisen lahjat? Puhuwatko he kaikki moninaisilla kielillä? Taitawatko he kaikki ulostulkita?
12:31 Mutta noudattaca te nite Parahita Lahioia/ Ja wiele mine nyt teille corkiaman Tien osotan.
Mutta noudattakaa te niitä parhaita lahjoja/ Ja wielä minä nyt teillä korkeamman tien osoitan.

** Moninaiset) Caikis Christilisis ombi yxi Hengi/ Wijsaus/ Ymmerdhys/ Usko Woima etc/ Mutta sencaltaisi prucata ia harioitella muita wastan/ ei se ole iocahitzella/ Mutta wijsaudhesta ne puhuat iotca Jumalata tundemaan opettauat/ Tiedhosta ne puhuuat/ iotca Ulkonaisista menoista ia Christilisista Wapaudhesta opettauat. Ne Uskon osottauat/ iotta iulkisesta sen tunnustauat Sanoilla ia Töille/ ninquin Martyrit tegit/ Ne Henget eroittauat/ iotca Prophetat/ ia Opetuxet coetteleuat ia kiusauat.*

XIII Lucu.

13:1 JOs mine Inhimisten ia Engelein Kielille puhuisin/ ia ei olisi minulla Rackautta/ nin mine olisin quin helisepä Waski/ taicka yxi kilisepä Culcoinen.
Jos minä ihmisten ja enkelien kielillä puhuisin/ ja ei oli minulla rakkautta/ niin minä olisin kuin helisewä waski/ taikka yksi kilisewä kulkunen.
13:2 Ja ios mine Propheterata taidhaisin/ ia caiki Salauxet tiedheisin/ ia caike' Tiedon/ Ja minulla olis caiki * Usko/ nin ette mine woret sijrdheisin/ ia ei olis minulla Rackautta/ nin en mine miteken olis.
Ja jos minä propheterata taitaisin/ ja kaikki salaukset tietäisin/ ja kaiken

tiedon/ Ja minulla olisi kaikki usko/ niin että minä wuoret siirtäisin/ ja ei olisi minulla rakkautta/ niin en minä mitäkään olisi.
13:3 Ja ios mine caiken Tauarani culutaisin Kieuhein Rauinoxi/ Ja ios mine annaisin minun Rumini poltetta/ ia ei olis minulla Rackautta/ Nin ei se olisi minulle ychten tarpelinen.
Ja jos minä kaiken tawarani kuluttaisin köyhäin rawinnoksi/ Ja jos minä antaisin minun ruumiini poltettaa/ ja ei olisi minulla rakkautta/ Niin ei se olisi minulle yhtään tarpeellinen.
13:4 Rackaus on Kerssiueinen ia Laupias. Ei Rackaus cadhehdi/ ei Rackaus ole ylpie/ ei hen ylespaisuta/
Rakkaus on kärsiwäinen ja laupias. Ei rakkaus kadehdi/ ei rakkaus ole ylpeä/ ei hän ylös paisuta/
13:5 ei hen ole Sickuri/ ei hen omansa etzi/ ei hen anna itzens wihan kihoitta/ ei hen wahingon ielken seiso/
ei hän ole sikkuri/ ei hän omaansa etsi/ ei hän anna itseänsä wihaan kiihota/ ei hän wahingon jälkeen seiso/
13:6 ei hen wärydhesta iloitze/ mutta hen iloitze Totudhesta.
ei hän wääryydestä iloitse/ mutta hän iloitsee totuudesta.
13:7 Caiki hen wedhettä/ caiki hen Usko/ caiki hen toiuo/ caiki hen kerssi.
Kaikki hän wedättää/ kaikki hän uskoo/ kaikki hän toiwoo/ kaikki hän kärsii.
13:8 Ja rackaus ei coskan * wäsy. Waicka Prophetiat Lackauat/ ia Kielet waickenisit/ ia Tieto mös poiskadhois.
Ja rakkaus ei koskaan wäsy. Waikka prophetiat lakkaawat/ ja kielet waikenisit/ ja tieto myös pois katoisi.
13:9 Sille ette polittain me ymmerdheme/ ia * politain me Propheterama.
Sillä että puolittain me ymmärrämme/ ja puolittain me propheteeramme.
13:10 Mutta coska se tule quin teudhelinen on/ sijtte se Lackapi quin waiaa on.
Mutta koska se tulee kuin täydellinen on/ Sitten se lakkaapi kuin wajaa on.
13:11 Coska mine Lapsi olin/ nin mine puhuin quin Lapsi/ ia pidhin Lapseliset menot/ ia aijattelin quin Lapsi. Mutta sitte quin mine Miehexi tulin/ nin mine poispanin ne Lapseliset.
Koska minä lapsi olin/ nin minä puhuin kuin lapsi/ ja pidin lapselliset menot/ ja ajattelin kuin lapsi. Mutta sitten kuin minä mieheksi tulin/ niin minä poispanin ne lapselliset.
13:12 Sille ette nyt me näeme tapauxisa/ ninquin Speilin lepitze/ Mutta silloin caswosta caswoon. Nyt mine tunnen polittain/ waan silloin mine tunnen/ ninquin mine io tuttu olen.
Sillä että nyt me näemme tapauksissa/ niinkuin peilin läwitse/ Mutta silloin

kaswosta kaswoon. Nyt minä tunnen puolittain/ waan silloin minä tunnen/ niinkuin minä jo tuttu olen.
13:13 Mutta nyt iäuet Usko/ Toiuo/ Rackaus/ nämet colmet/ Waan rackaus se ombi * swrin nijste.
Mutta nyt jääwät usko/ toiwo/ rakkaus/ nämät kolmet/ waan rakkaus se ompi suurin niistä.

** Usko) Waick ainoa Usko Inhimisen Wanhurskautta/ ninquin P. Pauali Usein sano/ Quitengin cussa ei Rackaus ole/ ei sijne ole oikea Usko/ echke hen wiele Tunnustächtie tekis. * Polittain) Echke me vskon cautta tiedhem ia ymmerdeme mike Jumala on/ ia mite hen meille andapi/ Nin eiquitenga senmotoinen meiden ymmerdhöxen ole teudhelisexi luettu/ waan polittain ia waia sen tuleuaisen Cunnian echtoon. * Swrin) Eipe Rackaus Inhimisi wanhurskauta/ wan Usko Ro 1. Mutta quitengi/ ette vskolla ia Toiuolla ombi palio Jumalan tykene tekemiste/ ia henelte ainostans caiki hyuet saauat/ sijtte heiden pite wijmein lackaman/ coska he caiki vskotut ia toiuotut cappaleet ouat pänens Taiuasa käsittenyet. Mutta Rackaus hen käutte henens meidhen Lähimeisen cochtan/ ia alati hyue teke/ Ja sijttekin wiele ijancaikisesta pysy Jumalan tykene/ Sentedhen hen cutzutan tesse Swrimaxi/ se on/ Leuijemexi/ wekeuemexi/ ialomaxi ia ijancaikisexi.*

XIV. Lucu.

14:1 NOutaka Rackautta/ olcatta Achkerat Hengelistein Lahiain ielkijn/ Mutta enemin ette te Propheteraisitta.
Noutakaa rakkautta/ olkaatte ahkerat hengellisten lahjain jälkeen/ Mutta enemmin että te propheteeraisitte.
14:2 Sille ioca * Kielelle puhu/ ei hen Inhimisille puhu/ waan Jumalalle/
Sillä joka kielellä puhuu/ ei hän ihmisille puhu/ waan Jumalalle/
14:3 Sille etteikengen site cwldele/ waan hen puhu Hengesse ne Salaisudhet/ Mutta ioca Prophetera se puhupi Inhimisille paranoxexi ia manauxexi/ ia Lohutoxexi.
Sillä ettei kenkään sitä kuuntele/ waan hän puhuu Hengessä ne salaisuudet/ Mutta joka propheteeraa se puhuupi ihmisille parannukseksi ja manaukseksi/ ja lohdutukseksi.
14:4 Se ioca Kielelle puhupi/ hen itzens para'da/ Mutta se ioca Prophetera/ hen Seurakunnan paranda.
Se joka kielellä puhuupi/ hän itsensä parantaa/ Mutta se joka propheteeraa/ hän seurakunnan parantaa.
14:5 Mine tahdhoisin/ ette te caiki taidhaisitta puhua/ Mutta palio enemin/ ette te Propheteraisitta. Sille se ioca Prophetera/ ombi swrembi quin se ioca Kielille puhupi/ Ellei hen site mös wlostulkitze/ Senpäle ette Seurakunda sijte Paranoxen sais.

Minä tahdoisin/ että te kaikki taitaisitte puhua/ Mutta paljon enemmin/ että te propheteeraisitte. Sillä se joka propheteeraa/ ompi suurempi kuin se joka kielillä puhuupi/ Ellei hän sitä myös ulos tulkitse/ Sen päälle että seurakunta siitä parannuksen saisi.
14:6 Waan nyt/ Rackat Welieni/ Jos mine tulen teiden tygen Kielille puhuen/ mite mine olisin teille tarpelinen? Ellei mine puhuisi teille/ taicka Ilmoituxen cautta/ eli Tiedhon cautta/ taicka Prophetian cautta/ eli Opin cautta?
Waan nyt/ Rakkaat weljet/ Jos minä tulen teidän tykön kielillä puhuen/ mitä minä olisin teille tarpeellinen? Ellei minä puhuisi teille/ taikka ilmoituksen kautta/ eli tiedon kautta/ taikka prophetian kautta/ eli opin kautta?
14:7 Eikö se sis nin ole/ nijse caluissa iotca Änen andauat/ ia ei quitengan ole eleuet/ ioco hen on Huilu eli Candele/ coska eiuet he anna eritettu äände itzestens/ quinga iocu taita sen tietä/ mite Huilulla eli Candelella soitettu on?
Eikö se siis niin ole/ niissä kaluissa jotka äänen antawat/ ja ei kuitenkaan ole eläwät/ joko hän on huilu eli kantele/ koska eiwät he anna eritettyä ääntä itsestänsä/ kuinka joku taitaa sen tietää/ mitä huilulla eli kanteleella soitettu on?
14:8 Ja ios Pasuna andapi pyteren hymyn itzestens/ Cuca itzens taita Sotan hangita?
Ja jos pasuuna antaapi pyteren (ymmärtämättömän) hymyn itsestään/ Kuka itsensä taitaa sotaan hankita?
14:9 Nin mös te/ ios te puhutta Kielille/ ia ei selkieste wlospuhu/ Quinga se ymmertän/ mite puhuttu on? Sille twlehen te puhutta.
Niin myös te/ jos te puhutte kielillä/ ja ei selkeästi ulos puhu/ Kuinka se ymmärretään/ mitä puhuttu on? Sillä tuulehen te puhutte.
14:10 Moninaiset tosin ouat änen caunat Mailmassa/ ia ei ychten nijste quitengan ole merckitzematoinda.
Moninaiset tosin owat äänen kaunat maailmassa/ ja ei yhtään niistä kuitenkaan ole merkitsemätöintä.
14:11 Senteden/ ellei mine nyt tiedhe änen toinda/ nin mine olen puhuialle Outo/ ia se ioca puhupi/ ombi minu'lle outo.
Sentähden/ ellei minä nyt tiedä äänen tointa/ niin minä olen puhujalle outo/ ja se joka puhuupi/ ompi minulle outo.
14:12 Samalmoto mös te/ senwoxi ette te etzitte ninen Hengelistein Lahijain ielken sitte laskecat teiden achkerudhen sijhen/ ette te Seurakunnan paranaisitta/ nin ette teille caikissa kylle olis.
Samalla muotoa myös te/ senwuoksi että te etsitte niiden hengellisten

lahjain jälkeen sitten laskekaat teidän ahkeruuden siihen/ että te seurakunnan parantaisitte/ niin että teillä kaikissä kyllä olisi.
14:13 Senteden/ ioca Kielille puhu/ se rucolcan/ ette hen mös sen taidhais wlostulkita.
Sentähden/ joka kielillä puhuu/ se rukoilkaan/ että hän myös sen taitaisi ulostulkita.
14:14 Coska mine nyt rucolen Kielelle/ nin minu' Hengen rucole/ Mutta minun Mielen ei kellengen hedhelmet saata.
Koska minä nyt rukoilen kielellä/ niin minun henkeni rukoilee/ Mutta minun mieleni ei kellenkään hedelmät saata.
14:15 Quingasta sen sis pite oleman? Nimiten nein/ Mine rucolen Hengesse/ ia rucolen mös Mielesseni. Mine Psalmit weisan Hengesse/ ia Psalmit weisan mös * Mielesseni.
Kuinkaste siis sen pitää oleman? Nimittäin näin/ Minä rukoilen Hengessä/ ja rukoilen myös mielessäni. Minä psalmit weisaan Hengessä/ ja psalmit weisaan myös mielessäni.
14:16 Mutta coskas Hyuestisiugnat Hengesse/ Quingasta se ioca Oppemattoman sijasa seisopi/ pite wastaman Amen sinun Kijtoxes päle/ Sille ettei hen ymmerdhä mite sine sanot?
Mutta koskas hywästi siunaat Hengessä/ Kuinkaste se joka oppimattoman sijassa seisoopi/ pitää wastaaman Amen sinun kiitoksesi päälle/ Sillä ettei hän ymmärrä mitä sinä sanot?
14:17 Sine tosin hyuesti kijtit/ waan ei se toinen sijte parattu ole.
Sinä tosin hywästi kiitit/ waan ei se toinen siitä parattu ole.
14:18 Mine kijten minu' Jumalani/ ette mine puhun Usiamalla Kielelle quin te caiki.
Minä kiitän minun Jumalaani/ että minä puhun useammalla kielellä kuin te kaikki.
14:19 Mutta mine tadhon Seuraku'nasa paramin wijsi sana puhua minu' * Mieleni cansa/ Senpäle ette mine mös muita neuuoisin/ ennenquin Kymenen Tuhatta sana Kielelle.
Mutta minä tahdon seurakunnassa paremmin wiisi sanaa puhua minun mieleni kanssa/ Senpäälle että minä myös muita neuwoisin/ ennenkuin kymmenen tuhatta sanaa kielellä.
14:20 Rackat Weliet/ Elkette Lapset olko taidhoisa/ waan pahudhesa Lapset olcata. Mutta taidhossa olcata teudheliset.
Rakkaat weljet/ Älkäättä lapset olko taidossa/ waan pahuudessa lapset olkaatte. Mutta taidoissa olkaatte täydelliset.
14:21 Laissa on kirioitettu/ Mine tadhon puhua toisilla Kielillä ia toisilla

Hwlilla temen Canssan tyge/ ia eiuet he sijtteken wiele nin minua cwle/ ma HERRA sano.
Laissa on kirjoitettu/ Minä tahdon puhua toisilla kielillä ja toisillä huulilla tämän kansan tykö/ ja eiwät he siitäkään wielä minua kuule/ ma (mitä) HERRA sanoo.
14:22 Nin ouat nyt Kielet ydhen * Merckin edeste/ ei ninen iotca vskouat/ waan ninen iotca ei Usko. Mutta wastoinpein/ Prophetiat eiuet ole Uskottomain/ waan ninen vskolisten tedhen.
Niin owat nyt kielet yhden merkin edestä/ ei niiden jotka uskowat/ waan niiden jotka ei usko. Mutta wastoin päin/ Prophetiat eiwät ole uskottomain/ waan niiden uskollisten tähden.
14:23 Coska nyt coko Seurakunda ychten paickan cocontule/ ia caiki puhuisit Kielille/ ia sinne tulis iocu oppematoin/ taicka Uskomatoin/ eikö he sanoisi Teite Mielipolexi?
Koska nyt koko seurakunta yhteen paikkaan kokoon tulee/ ja kaikki puhuisit kielillä/ ja sinne tulisi joku oppimatoin/ taikka uskomatoin/ eikö he sanoisi teitä mielipuoleksi?
14:24 Mutta ios te nyt caiki Propheteraisitta/ ia sinne siselletulis ioku Uskomatoin taicka Oppematoin/ ia nuhdhellaisin caikilda/ ia domitaisijn caikilda/
Mutta jos te nyt kaikki propheteeraisitte/ ja sinne sisälle tulisi joka uskomatoin taikka oppimatoin/ ja nuhdeltaisiin kaikilta/ ja tuomittaisiin kaikilta/
14:25 ia nin tulis henen Sydhemens Salaisudhet iulkisexi/ ia sillens hen Caswoillens langeis/ ia rucolis Jumalata/ ia tunnustais ette totisesta Jumala olis teisse.
ja niin tulisi hänen sydämensä salaisuudet julkiseksi/ ja silleens hän kaswoillensa lankeisi/ ja rukoilisi Jumalata/ ja tunnustaisi että totisesti Jumala olisi teissä.
14:26 Quingasta se sis on/ rackat Weliet? Coska te nyt cokontuletta nin itzecullakin teiste on Psalmi/ henelle on Opetus/ henelle on Kieli/ henelle on Ilmoitus/ henelle on Wlostulkitus. Ne caiki andacat tulla Paranoxexi.
Kuinkaste se siis on/ rakkaat weljet? Koska te nyt kokoon tulette niin itsekullakin teistä on psalmi/ hänellä on opetus/ hänellä on kieli/ hänellä on ilmoitus/ hänellä on ulostulkitus. Ne kaikki antakaat tulla parannukseksi.
14:27 Jos iocu Kielelle puhu/ se puhucan itze toisna/ taicka eninäki itze colmandena/ ia site woroittain/ nin yxi sen tulkitcaan.
Jos joku kielellä puhuu/ se puhukaan itse toisena/ taikka eninnäkin itse kolmantena/ ja sitä wuorottain/ niin yksi sen tulkitkaan.

14:28 Ellei hen Tulki ole/ nin olcan wait Seurakunnasa/ waan puhucan itzellens ia Jumalalle.
Ellei hän tulkki ole/ niin olkaan waiti seurakunnassa/ waan puhukaan itsellensä ja Jumalalle.
14:29 Mutta Prophetat puhucat itze toisna eli itze colmanna/ ia ne mwdh site domitkan.
Mutta prophetat puhukaat itse toisena eli itse kolmantena/ ja ne muut sitä tuomitkaan.
14:30 Mutta ios Ilmoitus tapachtu iollenculle/ quin tykene istu/ nin se ensimeinen wait olcan.
Mutta jos ilmoitus tapahtuu jollenkulle/ kuin tykönä istuu/ niin se ensimmäinen waiti olkaan.
14:31 Sille kylle te taidhatta caiki Propheterata/ yxi toisen pereste/ Senpäle ette caiki oppisit/ ia caiki tulisit manatuxi.
Sillä kyllä te taidatte kaikki propheteerata/ yksi toisen perästä/ Senpäälle että kaikki oppisit/ ja kaikki tulisit manatuksi.
14:32 Ja ne Prophetain Henget ouat Prophetain * alamaiset.
Ja ne prophetain henget owat prophetain alamaiset.
14:33 Sille ettei Jumala ole secaseuraudhen waan Rauhan Jumala/ ninquin caikissa Pyhein Seurakunnissa.
Sillä ettei Jumala ole sekaseurauden waan Rauhan Jumala/ niinkuin kaikissa pyhäin seurakunnissa.
14:34 Teiden waimon pite wait oleman Seurakunnissa/ Sille eipe heille sallittu ole puhua/ waan ette he ouat siuiet/ Ninquin Laki sano.
Teidän waimon pitää waiti oleman seurakunnissa/ Sillä eipä heillä sallittu ole puhua/ waan että he owat siweät/ Niinkuin laki sanoo.
14:35 Mutta ios he iotain tachtouat oppe/ nin kysyken Miehildens Cotona/
Mutta jos he jotain tahtowat oppia/ niin kysykään miehiltänsä kotona/
14:36 Heijusti se Waimoille sopi/ ette he Seurakunnasa puhuuat. Eli ongo Jumala' Sana teiste wlostullut? Taicka ongo se waan teiden tygen tullut?
Häijysti se waimoille sopii/ että he seurakunnassa puhuwat. Eli onko Jumalan sana teistä ulos tullut? Taikka onko se waan teidän tykön tullut?
14:37 Jos iocu nyt henens lwle Prophetaxi/ eli Hengelisexi/ se tutkan mite mine teille kirioitan/ sille ette ne ouat HERRAN keskyt/
Jos joku nyt hänens luulee prophetaksi/ eli hengelliseksi/ se tutkaan mitä minä teille kirjoitan/ sillä että ne owat HERRAN käskyt/
14:38 Mutta ios iocu onbi Taitamatoin/ se olcon taitamatoin.
Mutta jos joku ompi taitamatoin/ se olkoon taitamatoin.
14:39 Senteden rackat Weliet/ sihen te pangata achkerudhenna/ ette te

Propheteraisitta/ ia elket kielkö puhumasta Kielille.
Sentähden rakkaat weljet/ siihen te pankaatte ahkeruutenne/ että te propheteeraisitte/ ja älkäät kieltäkö puhumasta kielillä.
14:40 Andacat caiki soueliasta/ ia sädhylisesta tapachtua.
Antakaat kaikki soweliasta/ ja säädyllisesti tapahtua.

** Kielille puhu) se on Psalmi taicka Prophetat Lwkia/ ia weisata Seurakunnasa/ ia ei nijte wlostulkita/ Ehcke lukia itze ymmertä mite hen Luke. Prophetia ombi ymmerdhyste saadha Jumalalda/ ia taita site muille iaca. Wlostulkita se on muille ymmerdhöste edhestoimitta. Nin aijattele nyt P. Pauali ette kielille puhua/ ei Seurakunda paranna. Mutta Porpheterata ia wlostulkita/ se Seurakunnan paranda. * Mielesseni) Mielen cansa puhua/ merkitze/ wlostoimitta/ tulkita ia selitte Sille Hengen hen tesse cutzupi kielen paliahan änen/ Mutta Mielen halun ia taidhon. Senteden Hengesse puhua/ se on/ coskas itzelles ymmerdhet Ramatun toimen/ ia et site muille wlostoimita. * Alamaiset) Mwtamat lwleuat/ ette coska heille on Tieto ia taito/ ia Hengen Lahiat/ ettei henen tule keten wäiste eli weltte/ iosta sis Lachkouxet ia Eriseurauxet tuleuat/ Mutta P. Pauali tesse sanopi ette heidhen tulepi wäiste/ Senuoxi ette Hengen lahiat ouat heidhen woimasans/ ei nijte prucaman Yximielisudhen wastan/ Nin ettei he saa sanoa Ette Hengi heite siehen waati eli aia.*

XV. Lucu.

15:1 MUtta mine teen teille tietteuexi/ rackat weliet/ sen Euangelium quin mine teille ilmoitin/ Jonga te mös ottaneet oletta/
Mutta minä teen teille tiettäwäksi/ rakkaat weljet/ sen ewankelium kuin minä teille ilmoitin/ Jonka te myös ottaneet olette/
15:2 iossa te mös seisotta/ ionga cautta te mös autuaxi tuletta/ Mille modholla mine sen teille olen ilmoitanut/ ios te sen oletta piteneet/ Ellei nin ole ette te huckan oletta vskoneet.
jossa te myös seisotte/ jonka kautta te myös autuaaksi tulette/ Millä muodolla minä sen teille olen ilmoittanut/ jos te sen olette pitäneet/ Ellei niin ole että te hukkaan olette uskoneet.
15:3 Sille ette mine olen alghusta teille sen andanut/ ionga mine mös saanut olen/ Ette Christus coollut ombi meiden Syndein tedhen/ Ramatuidhen ielken/
Sillä että minä olen alusta teille sen antanut/ jonka minä myös saanut olen/ Että Kristus kuollut ompi meidän syntein tähden/ Raamatuiden jälkeen/
15:4 Ja ette Hen Haudhattu oli/ ia ette hen ylesnousi colmanna peiuen/ Ramatuidhen ielkin.
Ja että hän haudattu oli/ ja että hän ylös nousi kolmantena päiwän/ Raamatuiden jälkeen.

15:5 Ja ette hen nechtijn Cephaselda/ ia sijtte nijlde Cadheldatoistakymmenelda/
Ja että hän nähtiin Cephaselta/ ja sitten niiltä kahdeltatoista kymmeneltä/
15:6 Senielkin he' nechtijn enemelde quin Widhelde sadhalda Welielde ydhelle Haualla/ Joista monda wiele nyt eleuet/ Mutta mutomat ouat poisnuckuneet.
Sen jälkeen hän nähtiin enemmälti kuin wiideltä sadalta weljeltä yhdellä haawalla/ Joista monta wielä nyt eläwät/ Mutta muutamat owat pois nukkuneet.
15:7 Sitelehin hen nechtijn Jacobilda/ Ja senpereste caikilda Apostoleilda.
Siitälähin hän nähtiin Jakobilta/ Ja senperästä kaikilta apostoleilta.
15:8 Wimeiselda caikein ielkinne/ ombi mös minulda nechty nin quin yhdelde keskensyndynelde.
Wiimeiseltä kaikkein jälkiinne/ ompi myös minulta nähty niinkuin yhdeltä keskensyntyneeltä.
15:9 Sille mine olen caikein Hoonoin Apostolitten seassa/ ioca en ole keluolinen Apostolixi cutzutta/ Senteden ette mine olen Seurakunda wainonut.
Sillä minä olen kaikkein huonoin apostolitten seassa/ joka en ole kelwollinen apostoliksi kutsuttaa/ Sentähden että minä olen seurakuntaa wainonnut.
15:10 Mutta Jumalan armosta mine olen/ se quin mine olen/ ia henen Armo'sa minun cochtani/ ei ole tyhije ollut/ Waan mine olen enemen tehnyt/ quin he caiki/ Mutta en quitengan mine/ waan Jumalan Armo ioca minussa ombi.
Mutta Jumalan armosta minä olen/ se kuin minä olen/ ja hänen armonsa minun kohtaani/ ei ole tyhjä ollut/ Waan minä olen enemmin tehnyt/ kuin he kaikki/ Mutta en kuitenkaan minä/ waan Jumalan armo joka minussa ompi.
15:11 Olis sis mine eli he/ nein me sarname/ Ja nein te oletta vskoneet.
Olisi siis minä eli he/ näin me saarnaamme/ Ja näin te olette uskoneet.
15:12 Mutta ios nyt Christus sarnatan Coolluista ylesnosneexi/ Mixi sis teiden keskenen mwtomat sanouat? Ei ensingen Cooluten Ylesnousemista oleua'?
Mutta jos nyt Kristus saarnataan kuolleista ylösnousseeksi/ Miksi siis teidän keskenän muutamat sanowat? Eli ensinkään kuolleitten ylösnousemista olewan?
15:13 Mutta ellei Coolluten ylesnousemus ole/ Nin ei mös Christus ylesnosnut.
Mutta ellei kuolleitten ylösnousemus ole/ Niin ei myös Kristus ylösnoussut.

15:14 Mutta iollei Christus ylesnosnut/ Nin on meiden sarnan tyhije/ Nin o'bi mös teiden Uskona tyhije.
Mutta jollei Kristus ylösnoussut/ Niin on meidän saarnan tyhjä/ Niin ompi myös teidän uskonne tyhjä.
15:15 Ja me mös leuteen Jumalan Wärexi Todhistaiaxi/ ette me Jumalata wastan olema todhistaneet/ Ette hen on ylesherettenyt Christusen/ iota hen ei ylesherettenyt/ ellei ne Coolluet ylesnouse.
Ja me myös löydetään Jumalan wääräksi todistajaksi/ että me Jumalata wastaan olemme todistaneet/ Että hän on ylös herättänyt Kristuksen/ jota hän ei ylösherättänyt/ ellei ne kuolleet ylös nouse.
15:16 Sille iollei ne Coolluet ylesnouse/ Eipe mös Christus ylesnosnut ole.
Sillä jollei ne kuolleet ylös nouse/ Eipä myös Kristus ylös noussut ole.
15:17 Mutta ellei Christus ole ylesnosnut/ Nin ombi teiden Uskona turha/
Mutta ellei Kristus ole ylös noussut/ Niin ompi teidän uskonne turha/
15:18 Nin te oletta wiele nyt teiden synnisenna. Nin ouat mös ne iotca Christusesa poisnuckuit/ cadhotetut.
Niin te olette wielä nyt teidän synneissäni. Niin owat myös ne jotka Kristuksessa pois nukuit/ kadotetut.
15:19 Jos meille waiwoin tesse Elemes ombi toiuo Chriskusen päle/ Nin me olisima ne wihileitzimet caikein Inhimisten seas.
Jos meille waiwoin tässä elämässä ompi toiwo Kristuksen päälle/ Niin me olisimme ne wiheliäisimmät kaikkein ihmisten seassa.
15:20 Mutta nyt on Christus Coolleista ylesnosnut/ Ja on tullut Wtisexi nijnen nuckunutten keskene.
Mutta nyt on Kristus kuolleista ylös noussut/ Ja on tullut uutiseksi niiden nukkuneitten keskenä.
15:21 Sille senwoxi ette Inhimisen cautta Colema on/ Nin mös Inhimisen cautta Coolluten ylsenousemus tule.
Sillä sen wuoksi että ihmisen kautta kuolema on/ Niin myös ihmisen kautta kuolleitten ylösnousemus tulee.
15:22 Sille ninquin caiki Adamissa coleuat Nin he mös Caiki Christusesa pite eleuexi techtemen.
Sillä niinkuin kaikki Adamissa kuolewat. Niin he myös kaikki Kristuksessa pitää eläwäksi tehtämän.
15:23 Mutta itzecukin säädhysens/ Ninen Wtinen Christus/ senielkin ne iotca Christusen omat ouat/ coska hen tulepi.
Mutta itsekukin säädyssänsä/ Niiden uutinen Kristus/ senjälkeen ne jotka Kristuksessa omat owat/ koska hän tuleepi.
15:24 Sijtte on loppu/ Coska hen andapi Waldakunnan Jumalan ia Isen

haltun/ ia poispane caiki Herraudhet/ ia caiken Esiwallan ia Wäen.
Sitten on loppu/ Koska hän antaapi waltakunnan Jumalan ja Isän haltuun/ ja pois panee kaikki herraudet/ ja kaiken esiwallan ja wäen.
15:25 Sille henen tule Hallita/ sihenasti ette hen pane caiki wiholisens Jalcains ala.
Sillä hänen tulee hallita/ siihen asti että hän panee kaikki wihollisensa jalkainsa alle.
15:26 Se wimeinen wiholinen/ ioca poispannan/ se ombi Colema/ sille hen on henelle caiki henen Jalcains ala heittenyt.
Se wiimeinen wihollinen/ joka pois pannaan/ se ompi kuolema/ sillä hän on hänelle kaikki hänen jalkainsa alle heittänyt.
15:27 Costa he' nyt sano/ Ette caiki henen alansheitetudh ouat/ nin on iulki/ ette se on eritetty/ ioca henelle caiki alaheitti.
Koska hän nyt sanoo/ Että kaikki hänen allensa heitetyt owat/ niin on julki/ että se on eritetty/ joka hänelle kaikki alle heitti.
15:28 Coska nyt Caiki henen ala'sheitetyxi tuleuat/ silloin mös itze Poicaki henen alansheiteten/ ioca caiki henen alansheitti/ Senpäle ette Jumala pite caikinaisi caikissa oleman.
Koska nyt kaikki hänen allensa heitetyksi tulewat/ sillon myös itse Poikakin hänen allensa heitetään/ joka kaikki hänen allensa heitti/ Senpäälle että Jumala pitää kaikkinainen kaikissa oleman.
15:29 Eli mite he tekeuet/ iotca heidens andauat Casta ninen * Cooluten päle/ Jollei ensingen Coolluet ylesnouse? Mixi he sis andauat heidens Casta ninen Cooluten päle?
Eli mitä he tekewät/ jotka heidäns antawat kastaa niiden kuolleitten päälle/ Jollei ensinkään kuolleet ylösnouse? Miksi he siis antawat heidäns kastaa niiden kuolleitten päälle?
15:30 Ja mixi me aina seisoma Waarasa?
Ja miksi me aina seisomme waarassa?
15:31 Meiden kerskamisen polesta/ ioca minulla ombi Christusesa Iesusesa meiden Herrasa/ mine Coolen iocapeiue.
Meidän kerskaamisen puolesta/ joka minulla ompi Kristuksessa Jesuksessa meidän Herrassa/ minä kuolen jokapäiwä.
15:32 Jos mine olen Inhimisten taualla Ephesos Petoin cansa sotinut? Mite se minun autta/ ellei ne Coolleet ylesnouse? Sökem ia iokam? Sille Homena me coolema.
Jos minä olen ihmisten tawalla Ephesossa petoin kanssa sotinut? Mitä se minun auttaa/ ellei ne kuolleet ylös nouse? Syökäämme ja juokaamme? Sillä huomenna me kuolemme.

15:33 Elke a'dako petettä teiten. Pahat * ialitoxet turmeleuat Hyuet tauat.
Älkään antako petettää teitän. Pahat jaaritukset turmelewat hywät tawat.
15:34 Ylesheretkä hurskaasta/ ia elke syndi techkö. Sille ette mutomat ei miten Jumalasta tiedä. Häpiexi mine neitä teille sanon.
Ylös herätkää hurskaasta/ ja älkää syntiä tehkö. Sillä että muutamat ei mitään Jumalasta tiedä. Häpeäksi minä näitä teille sanon.
15:35 Machta nyt iocu sano/ Quinga ne Coollet ylesnouseuat? Ja mingecaltaisella Rumilla he tuleuat?
Mahtaa nyt joku sanoa/ Kuinka ne kuolleet ylös nousewat/ Ja minkäkaltaisella ruumiilla he tulewat?
15:36 Sine Tompeli/ sen quin sine kyluet/ ei tule eleuexi/ ellei hen ennen coolisi.
Sinä tomppeli/ sen kuin sinä kylwät/ ei tule eläwäksi/ ellei hän ennen kuolisi.
15:37 Ja iota sine kyluet/ eipe se ole se Rumis ioca tuleua on/ Waan yxi palias Jyue/ nimitten/ Nisun iyue eli mwta sencaltaista.
Ja jota sinä kylwät/ eipä se ole se ruumis joka tulewa on/ Waan yksi paljas jywä/ nimittäin/ Nisun jywä eli muuta senkaltaista.
15:38 Mutta Jumala andapi henelle ydhen Rumin quin hen tachto/ ia itzekullengi Siemenelle/ oman Rumihin.
Mutta Jumala antaapi hänelle yhden ruumiin kuin hän tahtoo/ ja itsekullenkin siemenelle/ oman ruumiin.
15:39 Ei caiki Liha ole ychteleine' liha/ wan toine' o'bi Inhimisen Liha/ toine' on Caria'/ toine' on Calain/ toine' mös Linduin.
Ei kaikki liha ole yhtäläinen liha/ waan toinen ompi ihmisen liha/ toinen on karjan/ toinen on kalain/ toinen myös lintuin.
15:40 Ouat Taiualiset Rumijt ia ouat mös Maaliset Rumijt : Mutta toinen Cunnia on nijlle Taiualisilla/ Ja toinen nijlle Maalisilla.
Owat taiwaallinen ruumiit ja owat myös maalliset ruumiit: Mutta toinen kunnia on niillä taiwaallisilla/ Ja toinen niillä maallisilla.
15:41 Toinen kircaus ombi Auringoisella/ toinen kircaus ombi Cuulla/ toinen kircaus Tehdheillä/ Sille ette yxi Tehcti ylitzekieupi sen toisen kircaudhesa/ Nin mös se Cooluten ylesnousemus.
Toinen kirkkaus ompi aurinkoisella/ toinen kirkkaus ompi kuulla/ toinen kirkkaus tähdellä/ Sillä että yksi tähti ylitsekäypi sen toisen kirkkaudessa/ Niin myös se kuolleitten ylösnousemus.
15:42 Se kylueten turmeluxesa/ ia ylesnousepi turmelematoin/ Se kylueten Hoonolisudhes/ Ja ylesnousepi Cunniasa.
Se kylwetään turmeluksessa/ ja ylös nouseepi turmelematoin/ Se kylwetään

huonollisuudessa/ Ja ylös nouseepi kunniassa.
15:43 Se kylueten Heickoudhesa/ Ja ylesnousepi wäkeyxesa.
Se kylwetään heikkoudessa/ Ja ylös nouseepi wäkewyydessä.
15:44 Se kylueten yxi Lonoilnen * Rumis/ Ja ylesnousepi yxi Hengelinen Rumis. Ette meille on yxi Loonolinen Rumis/ Nin meille mös on yxi Hengelinen Rumis/
Se kylwetään yksi luonnollinen ruumis/ Ja ylös nouseepi yksi hengellinen ruumis. Että meillä on yksi luonnollinen ruumis/ Niin meille myös on yksi hengellinen ruumis/
15:45 Ninquin kirioitettu on/ Se ensimeine' Inhiminen Adam on techty Loonolises Elemes. Ja se Wimeinen Adam He'gelises Elemes.
Niinkuin kirjoitettu on/ Se ensimmäinen ihminen Adam on tehty luonnollisessa elämässä. Ja se wiimeinen Adam hengellisessä elämässä.
15:46 Mutta se hengelinen Rumis ei ole se ensimeinen/ Waan se Loonolinen/ senielkin se He'gelinen.
Mutta se hengellinen ruumis ei ole se ensimmäinen/ Waan se luonnollinen/ sen jälkeen se hengellinen.
15:47 Se ensimeinen Inhiminen ombi maasta ia maalinen/ Se toinen Inhiminen ombi itze HERRA Taiuasta.
Se ensimmäinen ihminen ompi maasta ja maallinen/ Se toinen ihminen ompi itse HERRA taiwaasta.
15:48 Mingemotoinen se Maalinen on/ sencaltaiset ouat mös ne maaliset. Ja mingemotoinen se Taiualinen on/ sencaltaiset ouat mös ne Taiualiset.
Minkä muotoinen se maallinen on/ senkaltaiset owat myös ne maallliset. Ja minkä muotoinen se taiwaallinen on/ senkaltaiset owat myös ne taiwaalliset.
15:49 Ja quin me olema candaneet sen Maalisen Cuuan/ Nin meiden pite mös candaman sen Taiualisen Cuuan.
Ja kuin me olemme kantaneet sen maallisen kuwan/ Niin meidän pitää myös kantaman sen taiwaallisen kuwan.
15:50 Mutta sijte mine sanon/ Rackat Weliet/ Ettei Liha ia Weri taidha Jumalan waldakunda perie/ Ja ei se turmeltu pidhe site turmelematoinda perimen.
Mutta siitä minä sanon/ Rakkaat weljet/ Ettei liha ja weri taida Jumalan waltakuntaa periä/ Ja ei se turmeltu pidä sitä turmelematointa perimän.
15:51 Catzo/ Mine sanon teille ydhen Salaudhen/ Eipe me tosin caiki poisnuku/ waan caiki me mwtetama ydhen aijan rahdussa/ ydhes Silmenräpeyxes/ wimeisen Pasunan cansa/
Katso/ Minä sanon teille yhden salauden/ Eipä me tosin kaikki pois nuku/ waan kaikki me muutetaamme yhden ajan rahdussa/ yhdessä

silmänräpäyksessä/ wiimeisen pasuunan kanssa/
15:52 Sille ette Pasuna soipi/ ia ne Coolluet pite turmelematoinna ylesnouseman/ Ja me tulema mwtetuxi.
Sillä että pasuuna soipi/ ja ne kuolleet pitää turmelematoinna ylösnouseman/ Ja me tulemme muutetuksi.
15:53 Sille ette teme Catoua pite pälenspukeman sen catomattudhen/ Ja teme cooleuainen pite pälenspukeman sen Coolemattudhen.
Sillä että tämä katoawa pitää päällensä pukeman sen katoamattomuuden/ Ja tämä kuolewainen pitää päällensä pukeman sen kuolemattomuuden.
15:54 Mutta coska teme catoua pälenspukepi sen catomattudhe'/ ia teme cooleuainen pälenspukepi sen coolemattudhen/ Silloin teutetän se Sana quin kirioitettu on. Se Coolema ombi ylesnielttu sijnä woitosa.
Mutta koska tämä katoawa päällensä pukeepi sen katoamattomuuden/ ja tämä kuolewainen päällensä pukeepi sen kuolemattomuuden/ Silloin täytetään se sana kuin kirjoitettu on. Se kuolema ompi ylösnielty siinä woitossa.
15:55 COLEMA/ cussa on sinun Otas? HELVETTI/ cussa on sinun woittos?
Kuolema/ kussa on sinun otas? Helwetti/ kussa on sinun woittosi?
15:56 Mutta Cooleman Ota on Syndi/ Ja synnin woima on Laki.
Mutta kuoleman ota on synti/ Ja synnin woima on laki.
15:57 Mutta kijtos olcon JUMALAN/ Joca meille woiton andanut on meiden HERRAN IesuSEN CHRISTUSEN cautta.
Mutta kiitos olkoon JUMALAN/ Joka meille woiton antanut on meidän HERRAN Jesuksen KRISTUKSEN kautta.
15:58 Senteden minun Rackat Welieni/ olcatta wahwat/ ierkechtymetä/ ia aina wiliaiset HERRAN Töisse/ Senwoxi ette te tiedhette/ ettei teiden Töönnä ole tyhie Herrasa.
Sentähden minun rakkaat weljeni/ olkaatte wahwat/ järkähtymättä/ ja aina kuuliaiset HERRAN töissä/ Sen wuoksi että te tiedätte/ ettei teidän työnne ole tyhjä Herrassa..

** Cooluten päle) Ette ne Christitut wachuistaisit Coolluten ylesnousemisen/ nin he annoit itzense Casta nijnen coollutten hautain päle/ sille samalla merkiten ette iuri ne samat Coolleet pite ylesnouseman. * Pahat ialitoxet) Se on/ paha kikuri/ kimpu/ seura ia ioucko/ iossa sangen vsein Pahannoxen sanat puhutan vsko wastan/ ia turmellan hyuet Omattunnot/ ia heidhen pahan Esicuuansa cansa/ saattauat ne Wiattomat itze caltaisexensa. * Loonolinen Inhiminen) on se/ quin söpi/ iopi/ maca/ waluo/ casuapi ia nändy/ sighitte lapset ia elette etc. Hengelinen Rumis on se quin ei sencaltaista taruitze/ ia on quitengi yxi totinen Rumis/ ioca Hengeste elepi ia wircupi/ ninquin Gene. 2. opetetan.*

XVI. Lucu.

16:1 MUtta sijte awnhakemisesta nijte Pyhie warten Quin mine nijlle Seurakunnille Galatias säätenyt olen/ Nin te mös techkette.
Mutta siitä awun hakemisesta niitä pyhiä warten kuin minä niille seurakunnille Galatiassa säätänyt olen/ Niin te myös tehkäätte.
16:2 Ychtene Sabbathina panghan iocainen itze tygense iotakin/ ia cootkan mite henen Mielens teke/ Se' päle ette coska mine tulen/ ei ensin silloin ne samat Awut pidheisi haettaman.
Yhtenä Sabbathina pankaan jokainen itsensä tykönsä jotakin/ ja kootkaan mitä hänen mielensä tekee/ Sen päälle että koska minä tulen/ ei silloin ne samat awut pitäisi haettaman.
16:3 Mutta quin mine olen tullut/ iotca te sijtte teiden Breiuin cansa/ sixi wloswalitzetta/ nin mine tadhon lehette/ ette he edeswieuet teiden Lahian Jerusalemijn.
Mutta kuin minä olen tullut/ jotka te sitten teidän breiwin kanssa/ siksi ulos walitsette/ niin minä tahdon lähettää/ että he edeswiewät teidän lahjan Jerusalemiin.
16:4 Jos se mwtoin sencaltainen on/ ette mine mös sinne waellaisin/ nin he minun cansani waeldauat.
Jos se muuton sen kaltainen on/ että minä myös sinne waeltaisin/ niin he minun kanssani waeltawat.
16:5 Mutta mine tadhon teille tulla/ coska mine Macedonian cautta waellan. Sille ette minun pite Macedonian lepitze waeldaman.
Mutta minä tahdon teille tulla/ koska minä Makedonian kautta waellan. Sillä että minun pitää Makedonian läwitse waeltaman.
16:6 Mutta teiden tykenen mine lehes mahdhan wipyä/ eli mös Taluepite. Senpäle ette te/ minun Awuliset olisitta saattaman cuhunga mine matkustan. Eipe mine nyt tahdo teite nähdhä/ minun edespeiten menneseni.
Mutta teidän tykönän minä lähes mahdan wiipyä/ eli myös talwea pitää. Sen päälle että te/ minun awulliset olisitte saattaman kuhunka minä matkustan. Eipä minä nyt tahdo teitä nähdä/ minä edespäiten mennessäni.
16:7 Sille mine toiuo' iongun aijan sadhaxeni wipyä teiden tykene'ne/ ios HERra sen sallipi.
Sillä minä toiwon jonkun ajan saadakseni wiipyä teidän tykönänne/ jos Herra sen salliipi.
16:8 Mutta mine tadhon Ephesos wipyä/ haman Heluntain asti/
Mutta minä tahdon Ephesos wiipyä/ hamaan Helluntaihin asti/
16:9 Sille ette minulle on yxi swri ia wäkeue Oui auattu/ ia sielle monda

wastanseisoiata ouat.
Sillä että minulla on yksi suuri ja wäkewä owi awattu/ ja siellä monta wastaanseisojata owat.
16:10 Jos Timotheus tule/ nin catzocat ette hen olis pelkemete teiden tykenen/ Sille hen mös teke HERRAN töte ninquin mineki.
Jos Timotheus tulee/ niin katsokaat että hän oli pelkäämättä teidän tykönän/ Sillä hän myös tekee HERRAN töitä niinkuin minäkin.
16:11 Elken nyt hende kenge ylencatzoco/ Mutta saattaca hende rauhan cansa/ ette hen tulis minun tykeni/ Sille ette mine odhotan hende weliein cansa.
Älkään nyt häntä kenkään ylenkatsoko/ Mutta saattakaa häntä rauhan kanssa/ että hän tulis minun tyköni/ Sillä että minä odotan häntä weljein kanssa.
16:12 Edhespein Apollosta meiden Welieste/ tietke ette mine olen wsein henen mananut tuleman teiden tygenne Welieden cansa/ Mutta ei henen tachtonsa suinga nyt ollut tulla/ Tuleua hen quitengin on/ coska henen nin sopi.
Edespäin Apollosta meidän weljestä/ tietkää että minä olen usein hänen manannut tulemaan teidän tykönne weljien kanssa/ Mutta ei hänen tahtonsa suinkaan nyt ollut tulla/ Tulewa hän kuitenkin on/ koska hänen niin sopii.
16:13 Waluoca/ seisoca Uskossa/ prwcatka teitenne wrohollisesta/ olcat wachuat/
Walwokaa/ seisokaa uskossa/ pruukatkaa teitänne urhoollisesti/ olkaat wahwat/
16:14 Caiki teiden asianna keutteke Rackaudes.
Kaikki teidän asianne käyttäkää rakkaudessa.
16:15 Mutta mine manan teite rackat weliet/ te tunnetta Stephanan Perehe'/ ette he ouat ne Alkeet Achaias/ ia ouat itzense asettanet nite Pyhie palueleman/
Mutta minä manaan teitä rakkaat weljet/ te tunnette Stephanien perheen/ että he owat ne alkeet Achaias/ ja owat itsensä asettaneet niitä pyhiä palweleman/
16:16 Senpäle ette te mös olisitta sen caltaiste' alamaiset/ ia iocaitzen ynnetekiein ia auttaiain.
Sen päälle että te myös olisitte sen kaltaisten alamaiset/ ja jokaisen ynnä tekijäin ja auttajain.
16:17 Mutta mine iloitze' Stephanin tulemista/ ia Fortunatusen/ ia Achaiusen/ Sille mite teille puutui minulda/ sen he ylesteutteuet.
Mutta minä iloitsen Stephanin tulemista/ ja Fortunatusen/ ja Achaiusen/

Sillä mitä teille puuttui minulta/ sen he ylös täyttäwät.
16:18 Ne wirghotit minun Hengeni ia teiden. Senteden tutka ne iotca sencaltaiset ouat.
Ne wirwoitit minun henkeni ja teidän. Sentahden tuntekaa ne jotka senkaltaiset owat.
16:19 Teite teruettä se Seurakunda Asiasa. Palio teruetteuet teite Aquila ia Priscilla Herrasa sen Seuracunnan cansa ioca heiden Honesans ombi.
Teitä terwehtää se seurakunta Asiassa. Paljon terwehtäwät teitä Aquila ja Priscilla Herrassa sen seurakunnan kanssa joka heidän huoneessansa ompi.
16:20 Teruetteuet teite caiki Weliet. Teruetteke keskenen Pyhelle Suunandeilla.
Terwehtäwät teitä kaikki weljet. Terwehtäkää keskenään pyhällä suunannolla.
16:21 Mine Pauali Teruеten teite omalla Kädhelleni.
Minä Pawali terwehdän teitä omalla kädelläni.
16:22 Joca ei Herra Iesust Christusta racassa pidhe/ se olcon * Anathema Maharam motha.
Joka ei Herraa Jesusta Kristusta rakkaana pidä/ se olkoon Anathema Maharam motha.
16:23 Se HERRAN IesuSEN CHRISTUSEN Armo olkon teiden cansan.
Se HERRAN Jesuksen KRISTUKSEN armo olkoon teidän kanssan.
16:24 Minun Rackauden olkon teiden caikein cansan Christusesa Iesusesa AMEN.
Minun rakkauden olkoon teidän kaikkein kanssan Kristuksessa Jesuksessa. AMEN.

** Anathema) Panna Somexi/ Anathema Grekixi/ Maharam Hebraikaxi/ se on caiki ychte/ Waan Moth/ cutzutan Colema Nin nyt P. Pauali sanopi/ Joca ei Christusta racassa pidhe hen olcon Forbannattu/ ia Sadhatettu Colemahan. Leuiti. 29. Se ensimeine Lehetuskiria Corintherin tyge Philippist lehetettu Stephanan ia Fortunatusen ia Achaiusen ia Timotheusen möte.*

Alcupuhe Toises P. Paualin Epistolas Corintherin tyge.

Sijnä Ensimeises Lehetuskirias Pyhe Pauali on hartahasti nuhdellut nijte Corintherite monesta asiasta/ ia wäkeuete Wina on wodhattanut heiden Haauoins/ ia peletti heidhet. Mutta ette Apostolin Wirca on olla yxi turualinen opettaija/ ia ylesoijenda ne heickomieliset ia surckeat Omattunnot/ enemin quin peliettä. Se'teden hen nyt heite kijtte tesse Lehetuskiriasa/ ia wodhatta mös Öliö heiden Haauoinsa/ ia pite itzens sangen ysteuellisse heiden tykenens/ ia keske rackauden cansa sen Syndisen iellens coriatta ionga he olit tykens poisaijanet. Ensimeises ia toises Lugussa hen osotta heille Rackaudhe'sa/ Quinga hen on caikissa puhunut/ tehnyt ia kerssinyt heiden tarpexi ia

terueyxi/ senpolesta ette heiden pidheis henelde caikella modholla hyue toiuoman. Sijtelehin hen yliste site Euangeliumin Wirka/ ioca se corckein/ lohdulinen/ ia turualisin Wirca on Omantunnon tarpexi/ ia terueydexi. Ja todista ette se on ialo'bi quin Lain Wirca. Ja quinga site wainotan/ ia site paramin se menesty nijsse vskouaisisa/ ia saattapi ydhen toiuon Ristin lepitze ijancaikisehen Cunniaha'. Mutta neine' caikein cansa hen ninen Falskein Apostolein kylken lyckeie/ iotca Lain opetit Euangelium tasalle/ ia ei opettanet mwta quin wlconaista Pyhytte/ se on/ Ulcocwllasus/ ia poisietit sen Siselisen Epeuskon wighan. Ja täte hen teke sijnä iij. iiij. ja v. Lugussa. Ja vj. vij. hen manapi heite/ ette he sencaltaista Sarna seuraisit töiden ia kerssimisen cansa. Ja päättä sen heiden kijtoxens cansa/ yllyttedhen heite aina edhespitemen. Mutta viij. ja ix. hen mana heite/ Ette he mös aijalisella Rauinolla/ Elatoxella ia Auulla autaisit nijte kieuhije Pyhije Jerusalemisa telle coualla Aijalla/ ette he olit e'sin algusta caike' heiden Tauara'sa ylena'danet/ coska he Christilisexi tulit. Ac. 4 Sijnä x. xj. xij. kirioitta hen ia opettapi nijte Falski ia wäri Apostoleita wastan. Mutta xiij. hen whckapi nijte iotca olit syndi tehneet/ ia ei heidens paraneet

Se Toinen P. Paualin Epistola Corintherin tyge.

Ensimeinen Lucu.

1:1 PAuali Iesusen Christusen Apostoli Jumalan tachdon cautta/ ia Timotheus Welij. Sille Seuraku'nalle ioka on Corinthis/ ynne caikille Pyhille/ iotca Achaiassa ouat.
Pawali Jesuksen Kristuksen apostoli Jumalan tahdon kautta/ ja Timotheus weli. Sille seurakunnalle joka Korintissa/ ynnä kaikille pyhille/ jotka Akaiassa owat.
1:2 Armo olcoon teille ia Rauha Jumalalda meiden Iselden/ ia Herralda Iesuselda Christuselda.
Armo olkoon teille ja rauha Jumalalta meidän Isältä/ ja Herralta Jesukselta Kristukselta.
1:3 Hyuestisiugnattu olcoon Jumala/ meiden HERRAN Iesusen Christusen Ise/ sen Laupiude' Ise/ ia caiken Lohutoxen Jumala/
Hywästi siunattu olkoon Jumalan/ meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen Isä/ sen laupeuden Isä/ ja kaiken lohdutuksen Jumala/
1:4 ioca meite Lohuttapi caikesa meiden Waiwassa/ ette meki taidhaisima mös lohutta nijte iotca caikinaises Waiwassa ouat/ sille lohutoxella iolla Jumala meite lohutta.
joka meitä lohduttaapi kaikessa meidän waiwassa/ että mekin taitaisimme myös lohduttaa niitä jotka kaikkinaisessa waiwassa owat/ sillä lohdutuksella jolla Jumala meitä lohduttaa.
1:5 Sille ette ninquin Christusen Kerssimiset ouat palio tulluet meiden

ylitzen/ Nin tulepi mös palio Lohutus meiden ylitzen Christusen cautta.
Sillä että niinkuin Kristuksen kärsimiset owat paljon tulleet meidän ylitsen/ Niin tuleepi myös paljon lohdutus meidän ylitsen Kristuksen kautta.
1:6 Mutta mike meille on Waiwa eli Lohutus/ nin se tule teiden Hywexenne. Jos se on Waiua/ nin se tapachtu teiden Lohutuxexi ia terweydhexi
Mutta mikä meille on waiwa eli lohdutus/ niin se tulee teidän hywäksenne. Jos se on waiwa/ niin se tapahtuu teidän lohdutukseksi ja terweydeksi.
1:7 (Cuca terueys osottapi itzens/ ios te kerssitte sillemodholla kerssiuellisesta/ quin me kerssime) Jos se ombi Lohutos/ nin se mös tule teille Lohutuxexi ia terueydhexi. Ombi mös meiden Toiuo wahua teiden edesten/ Senpolesta ette me tiedheme/ ette ninquin te oletta osaliset kerssimisistä/ nin te mös tuletta osalisexi Lohutuxesta.
(Kuka terweys osoittaapi itsensä/ jos te kärsitte sillä muodolla kärsiwällisesti/ kuin me kärsimme) Jos se ompi lohdutus/ niin se myös tulee teille lohdutukseksi ja terweydeksi. Ompi myös meidän toiwo wahwa teidän edestän/ Sen puolesta että me tiedämme/ että niinkuin te olette osalliset kärsimisestä/ niin te myös tulette osalliseksi lohdutuksesta.
1:8 Sille/ eipe me tadho salata teilde/ Rackat Weliet/ meiden Waiuan/ quin meiden cochtan Asias tuli/ Sille me olima raskatetudh ylitze mären/ ia ylitze woiman/ nijn ette me io epeilime meiden hengestä/
Sillä/ eipä me tahdo salata teiltä/ Rakkaat weljet/ meidän waiwan/ kuin meidän kohtaan Aasiassa tuli/ Sillä me olimme raskautetut ylitse määrän/ ja ylitse woiman/ niin että me jo epäilimme meidän hengestä/
1:9 ia itzelle'me iuri nin päätime ette meiden piti cooleman. Mutta se tapachtui senpolesta/ ettei meiden pideis panema' ychten vskallusta itze pälem/ wan Jumala' päle/ ioca ne Cooleet ylesherettä.
ja itsellemme juuri niin päätimme että meidän piti kuoleman. Mutta se tapahtui sen puolesta/ ettei meidän pitäisi paneman yhtään uskallusta itse päällemme/ waan Jumalan päälle/ joka ne kuolleet ylös herättää.
1:10 Joca meite sencaltaisesta Coolemasta pästi/ ia wiele nyt iocapeiue pästepi/ Ja me toiuoma hene' päle's ette he' testedes aina pästepi/
Joka meitä senkaltaisesta kuolemasta päästi/ ja wielä nyt jokapäiwä päästääpi/ Ja me toiwomme hänen päällensä että hän tästedes aina päästääpi.
1:11 lepitze teiden Rucouxen meiden edeste'/ Se'päle ette meiden polesta'/ sijtä Lahiasta/ ioca meille annettu on/ piteis monelda Inhimiselda palio kijtos tapachtaman.
läwitse teidän rukouksen meidän edestän/ Sen päälle että meidän puolesta/ siitä lahjasta/ joka meille annettu on/ pitäis monelta ihmiseltä paljon kiitos

tapahtuman.
1:12 Sille ette se on meiden Kerskaus/ nimitten/ meiden Omantundon todhistos/ Ette me yxikerdhasudhes/ ia Jumalan puctaudhes/ ei Lihalises wijsaudhes/ waan Jumala' Armossa me olema meiden kieutteneet Mailmasa/ mutta caikia enimen teiden tykenän.
Sillä että se on meidän kerskaus/ nimittäin/ meidän omantunnon todistus/ Että me yksinkertaisuudessa/ ja Jumalan puhtaudessa/ ei lihallises wiisaudessa/ waan Jumalan armossa me olemme meidän käyttäneet maailmassa/ mutta kaikkia enimmin teidän tykönän.
1:13 Sille eipe me mwta teile kirioita/ waan site quin te Luetta/ ia io ennen tiedhette. Mutta mine toiuon/ ette te mös nin leudhette meiden hama' loppun asti/ ninquin te mös meite polittain leunet oletta.
Sillä eipä me muuta teille kirjoita/ waan sitä kuin te luette/ ja jo ennen tiedätte. Mutta minä toiwon/ että te myös niin löydätte meidän hamaan loppuun asti/ niinkuin te myös meitä puolittain löytäneet olette.
1:14 Sille me olema teide' Kerskamisen ninquin te mös oletta meiden Kerskaus HERRAN Iesusen peiuenä.
Sillä me olemme teidän kerskaamisen niinkuin te myös olette meidän kerskaus HERRAN Jesuksen päiwänä.
1:15 Ja sencaltaisen Uskaluxen polesta/ mine tahdhoin ennen tulla teiden tygen/ Senpäle/ ette te toisen kerdhan saisitta minulda iongun Hyuen teghon/
Ja senkaltaisen uskalluksen puolesta/ minä tahdon ennen tulla teidän tykön/ Senpäälle/ että te toisen kerran saisitte minulta jonkun hywän teon/
1:16 ia mine teide' cautta Macedonian waellaisin/ ia tacaperin Macedoniast teidhen tygen tulisin/ ia teilde wiedheisijn Judeahan.
ja minä teidän kautta Makedoniaan waeltaisin/ ja takaperin Makedoniasta teidän tykön tulisin/ ja teiltä wietäisiin Judeaan.
1:17 Coska sis mine täte aijattelin/ Lienengo mine sen tehnyt hembeydhestä? Eli ouatko minun aiuotuxeni lihaliset? Ei nin/ Waan minun tykenen ombi Nin/ Nin/ ia Ei ombi Ei.
Koska siis minä tätä ajattelin/ Lienenkö minä sen tehnyt hempeydestä? Eli owatko minun aiwoitukseni lihalliset? Ei niin/ Waan minun tykönän ompi niin/ Niin/ ja ei ompi ei.
1:18 Mutta Jumala ombi waca/ ettei meiden Puhe ole teiden cochtan nin ia ei ollut.
Mutta Jumala ompi wakaa/ ettei meidän puhe ole teidän kohtaan niin ja ei ollut.
1:19 Sille se Jumalan Poica Iesus Christus/ ioca teiden seasan meiden

cautta sarnattu on/ nimitten/ minulda ia Siluanuselda ia Timotheuselda/ se ei ollut nin ia ei/ waan se oli Henesse Nin.
Sillä se Jumalan Poika Jesus Kristus/ joka teidän seassan meidän kautta saarnattu on/ nimittäin/ minulta ja Silwanukselta ja Timotheukselta/ se ei ollut niin ja ei/ waan se oli hänessä niin.
1:20 Sille ette caicki Jumala' Lupauxet ouat nin henesse/ ia ouat Amen henesse/ Jumalan kijtoxexi meiden cauttan.
Sillä että kaikki Jumalan lupaukset owat niin hänessä/ ja owat Amen hänessä/ Jumalan kiitokseksi meidän kauttan
1:21 Mutta Jumala ombi se/ ioca meite wahwista Christusesa ynne teiden cansan/ ia on woidhellut meite
Mutta Jumala ompi se/ joka meitä wahwistaa Kristuksessa ynnä teidän kanssan/ ja on woidellut meitä.
1:22 ia Insiglanut/ ia annoi Hengen Pantin meiden sydhemihin.
ja insiglanut/ ja antoi Hengen pantin meidän sydämihin.
1:23 MUtta mine Jumala' otan Todhistaiaxi/ Sieluni päle/ ette mine olen armainut teite/ sijnä/ ettei mine wiele ole Corinthijn tullut.
Mutta minä Jumalan otan todistajaksi/ sieluni päälle/ että minä olen armainnut teitä/ siinä/ ettei minä wielä ole Korintiin tullut.
1:24 Ei nin ette me Herrauttaisima teiden Usko'na ylitze/ waan me olema Auttaijat teiden ilohon/ sille ette te Uskosa seisotta.
Ei niin että me herrauttaisimme teidän uskonne ylitse/ waan me olemme auttajat teidän ilohon/ sillä että te uskossa seisotte.

II. Lucu.

2:1 Mutta sen mine ole itzelleni aiconut/ Ette' mine taas murehessa tulisi teiden tygen.
Mutta sen minä olen itselleni aikonut/ Etten minä taas murheessa tulisi teidän tykön.
2:2 Sille ios mine teiden murehesen saatan/ Cuca sis ombi/ ioca minun ilahutta/ waan se ioca minulda on murechta sattu?
Sillä jos minä teidän murheeseen saatan/ Kuka siis ompi/ joka minun ilahduttaa/ waan se joka minulta on murhetta saanut?
2:3 Ja sen sama' mine ole' teille kirioittanut/ ettei mine tulduani saisi nijste murechta/ ioista minu' tulis ilo saadha/ Senwoxi ette minulla ombi sencaltainen Uskallus caikein teiden tygenne/ Ette minun Ilon/ caikein teiden ilona olis.
Ja sen saman minä olen teille kirjoittanut/ ettei minä tultuani saisi niistä

murhetta/ joista minun tulisi ilo saada/ Sen wuoksi että minulla ompi senkaltainen uskallus kaikkein teidän tykönne/ Että minun iloni/ kaikkein teidän ilona olisi.
2:4 Sille mine kirioitin teille swresa waiwassa ia sydhemen kiussa/ ia monilla kynelille/ Ei sitewarten ette teiden piteis murechtima' waan ette te ymmerdheisit sen Rackaudhen/ ioca minulla ombi erinomaisesta teiden cochtan.
Sillä minä kirjoitin teille suuressa waiwassa ja sydämen kiwussa/ ja monilla kyyneleillä/ Ei sitä warten että teidän pitäisi murehtiman waan että te ymmärtäisit sen rakkauden/ joka minulla ompi erinomaisesti teidän kohtaan.
2:5 Jos nyt iocu on Murehen matkan saattanut/ Ei hen ole * minua surettanut/ waan polittain/ senpäle ettei mine teite caiki raskautaisi.
Jos nyt joku on murheen matkaan saattanut/ Ei hän ole minua surettanut/ waan puolittain/ sen päälle ettei minä teitä kaikkia raskauttaisi.
2:6 Mutta * kylle sijnä on/ ette Se sama monelda nin rangaistu on/
Mutta kyllä siinä on/ että se sama monelta niin rangaistu on/
2:7 Nin ette te testedes site enemen pite henen cansans ylitzecatzoman/ ia lohuttaman hende/ Senpäle ettei he' ylesnielteisi ylelises Murehes.
Niin ette te tästedes sitä enemmin pidä hänen kanssansa ylitse katsoman/ ja lohduttamaan häntä/ Sen päälle ettei hän ylös nieltäisi ylellisessä murheessa.
2:8 Senteden mine manan teite/ ette te rackautta henen cochtans osotaisitta.
Sentähden minä manaan teitä/ että te rakkautta hänen kohtaansa osoittaisitte.
2:9 Sille senteden mine mös olen kirioittanut teiden tygen/ ette mine coettelisin teite/ ios te oletta Caikihin cwliaiset.
Sillä sentähden minä myös olen kirjoittanut teidän tykön/ että minä koettelisin teitä/ jos te olette kaikkihin kuuliaiset.
2:10 Mutta ionga te annatta iotain andexi/ sen mine mös andexiannan. Sille iolla taas mine iotain andexiannan/ sen mine andexiannan teidhen tedhe' Christusen polesta/
Mutta jonka te annatte jotain anteeksi/ sen minä myös anteeksi annan. Sillä jolle taas minä jotain anteeksi annan/ sen minä anteeksi annan teidän tähden Kristuksen puolesta/
2:11 Senpäle ettei me pidhe Perkelelda omistettama'. Sille eipe meille ole se tietemätä/ mite hene' mielesens on.
Sen päälle ettei me pidä perkeleeltä omistettaman. Sillä eipä meille ole se tietämättä/ mitä hänen mielessänsä on.

2:12 Mutta quin mine tulin Troadam/ Christusen Euangelium sarnaman ia minulle auaittijn yxi Oui HErrassa/
Mutta kuin minä tuli Troadaan/ Kristuksen ewankelium saarnaaman ja minulle awattin yksi owi Herrassa/
2:13 nin ei ollut minulla ychte Lepo minun Hengesseni/ ettei mine Titum minun Welieni leunyt/ waan soritin sielde itzeni/ ia menin Macedonian.
niin ei ollut minulla yhtään lepoa minun hengessäni/ ettei minä Titum minun weljeäni löytänyt/ waan suoritin sieltä itseni/ ja menin Makedoniaan.
2:14 Mutta kijtetty olcoon Jumala/ ioca aina andapi meille woitton Christusesa/ ia iulghista henen Tundemisens Haijun meiden cauttan iocapaicas.
Mutta kiitetty olkoon Jumala/ joka aina antaapi meille woiton Kristuksessa/ ja julkistaa hänen tuntemisensa hajun meidän kauttan joka paikassa.
2:15 Sille ette me olema Jumalalle yxi Hyue haiju Christusesa/ seke ninen seas iotca autuaxi tuleuat/ ette ninen seas iotca huckan tuleuat/
Sillä että me olemme Jumalalle yksi hywä haju Kristuksessa/ sekä niiden seassa jotka autuaaksi tulewat/ että niiden seassa jotka hukkaan tulewat/
2:16 Neinen yxi surman haiju coolemahan/ Mutta nijlle toisille Elemen haiju elemexi.
Näiden yksi surman haju kuolemahan/ Mutta niille toisille elämän haju elämäksi.
2:17 Ja Cuca on nyt tehen keluolinen? Sille eipe me ole sencaltaiset quin mutomat/ iotca Jumala' sana caupiskeluat/ wan puchtaudhesta/ ia ninquin Jumalasta/ Jumala' casuon edes me puhuma Christusesa.
Ja kuka on nyt tähän kelwollinen? Sillä eipä me ole senkaltaiset kuin muutamat/ jotka Jumalan sanaa kaupiskelewat/ waan puhtaudesta/ ja niinkuin Jumalasta/ Jumalan kaswon edessä me puhumme Kristuksessa.

III. Lucu.

3:1 RUpemaco me sis itzenne taas kehuman? Eli taruitzemeco me/ ninquin mutomat/ Kijtoskiria teiden tyghennä/ eli mös Kijtoskiria teildä?
Rupeammeko me siis itseämme taas kehumaan? Eli tarvitsemmeko me/ niinkuin muutamat/ Kiitoskirjaa teidän tykönnä/ eli myös kiitoskirjaa teiltä?
3:2 Te oletta meiden Kirian meiden Sydhemise kirioitetut/ ioca tutan ia Luetan caikilda Inhimisilde/
Te olette meidän kirjan meidän sydämissä kirjoitetut/ joka tutaan ja luetaan kaikilta ihmisiltä.
3:3 ioillen te oletta ilmoitetud/ ette te oletta Christusen Lehetuskiria/

Sarnawirghan cautta walmistettu/ Ja ei Pleckille meille kirioitetud/ Waan eleuen Jumalan Hengelle/ ei Kiuisijn Tauluijn/ waan Lihasijn sydhemen Tauluin.
joillen te olette ilmoitetut/ että te olette Kristuksen lähetyskirja/ Saarnawiran kautta walmistettu/ Ja ei pläkillä meille kirjoitetut/ Waan eläwän Jumalan Hengellä/ ei kiwisiin tauluihin/ waan lihaisiin sydämen tauluihin.
3:4 Mutta sencaltainen vskallus meille on Christusen cautta Jumalan polen/
Mutta senkaltainen uskallus meillä on Kristuksen kautta Jumalan puoleen/
3:5 Ei nin ette me olema soueliahat meiste itzestem iotakin aiattelman ninquin itze meisten/ Wan ios me olema iohongun soueliat/ nin se on Jumalalta/
Ei niin että me olemme soweliaat meistä itsestämme jotakin ajatteleman niinkuin itse meistän/ Waan jos me olemme johonkin soweliaat/ niin se on Jumalalta/
3:6 ioca mös meite soueliaxi tehnyt on sen Wden Testamentin wirca pitemehen/ Ei * Bockstauin/ wan Hengen. Sille ette Bockstaui coolettapi/ wan Hengi eleuexi tekepi.
joka myös meitä soweliaaksi tehnyt on sen Uuden Testamentin wirkaa pitelemähän/ Ei bokstawin/ waan Hengen. Sillä että bokstawi kuolettaapi/ waan Henki eläwäksi tekeepi.
3:7 Mutta ios sille Wirgalla ioca Bockstauin cautta coletapi ia oli Kiuihin cuuattu/ oli sencaltainen Kirckaus/ nin ettei Israelin lapset maltanet catzoa Mosesen casuoin päle/ henen casuoinsa Kircaudhen täden/ ioca quitengi catopi.
Mutta jos sillä wiralla joka bokstawin kautta kuolettaapi ja oli kiwihin kuwattu/ olis sen kaltainen kirkkaus/ niin ettei Israelin lapset malttaneet katsoa Moseksen kaswoin päälle/ hänen kaswoinsa kirkkauden tähden/ joka kuitenkin katoaapi.
3:8 Mixei sis palio enemin sille Wirghalla ioca Hengen andapi/ pidheis Kircaus oleman?
Miksei siis paljon enemmin sillä wiralla joka Hengen antaapi/ pitäis kirkkaus oleman?
3:9 Sille ios sille Wirghalla ioca Cadhotuxen sarnapi/ Kircaus oli/ Palio enemin sille Wrighalla/ ioca Wanhurskaudhen sarnapi/ ylenpaldinen Kircaus ombi.
Slllä jos sillä wiralla joka kadotuksen saarnaapi/ kirkkaus oli/ paljjon enemmin silla wiralla/ joka wanhurskauden saarnaapi/ ylenpalttinen kirkkaus ompi.
3:10 Sille mös se toinen ioca oli kircastettu/ ei ole ensingen kircaudexi

Luettapa/ Temen ylenpaldisen Kircaudhen echtoon.
Sillä myös se toinen joka oli kirkastettu/ ei ole ensinkään kirkkaudeksi luettawa/ Tämän ylenpalttisen kirkkauden ehtoon.
3:11 Senteden ios sille oli Kircaus ioca catopi/ Palio enemin on sille Kircaus ioca kestäue on.
Sentähden jos sillä oli kirkkaus joka katoaapi/ Paljon enemmin on sillä kirkkaus joka kestäwä on.
3:12 Ette nyt meille sencaltainen Toiuo on/ nin me prwkama swren Rochkiudhen/
Että nyt meillä senkaltainen toiwo on/ niin me pruukaamme suuren rohkeuden/
3:13 ia en me tee ninquin Moses/ ioca Casuoinsa eten * Peitten pani/ ettei Israelin Lapset maltaneet sen lopun päle catzo ioca catopi/
ja en me tee niinkuin Moses/ joka kaswoinsa eteen peitteen pani/ ettei Israelin lapset malttaneet sen lopun päälle katsoo joka katoopi/
3:14 Waan heiden taitonsa olit soghaistud. Sille ette haman tehen peiuen asti/ pysy se sama Peitto poisottamata ylitze sen wanhan Testamentin/ coska he site lukeuat/ ioca Christusesa poislackapi.
Waan heidän taitonsa olit sokaistut. Sillä että hamaan tähän päiwään asti/ pysyy se sama peitto pois ottamatta ylitse sen Wanhan Testamentin/ koska he sitä lukewat/ joka Kristuksessa pois lakkaapi.
3:15 Mutta hama' tehen peiuen asti/ coska Moses luetan/ rippupi se Peitto heiden Sydhemens edesse.
Mutta hamaan tähän päiwään asti/ koska Moses luetaan/ riippuupi se peitto heidän sydämensä edessä.
3:16 Mutta coska he palaijauat HERRAN pole'/ nin se Peitto poisotetaan/
Mutta koska he palajawat HERRAN puoleen/ niin se peitto pois otetaan/
3:17 Sille ette HERRA on Hengi.
Sillä että HERRA on Henki.
3:18 Mutta cussa se HERRan Hengi on/ sijnä on wapaus. Mutta nyt HERRAN Kircaus osotta henens meisse caikissa/ ninquin Speilisse/ auatulla Casuolla/ ia me kircastetan sijnä samassa Cuuassa/ kircaudhesta nin kircautehen/ ninquin HERRAN HEngeste.
Mutta kussa se HERRAN Henki on/ siinä on wapaus. Mutta nyt HERRAN kirkkaus osoittaa hänens meissä kaikissa/ niinkuin peilissä/ awatulla kaswolla/ ja me kirkastetaan siinä samassa kuwassa/ kirkkaudesta niin kirkkautehen/ niinkuin HERRAN Hengestä.

** Bockstauin) Bockstauin opetus/ ombi palias Laki ia Tecoija opetta ilman Jumalan Armon tundemista/ ionga cautta caiki Domitan ia cadhotetan/ ia Cooleman syypääxi*

*tutan/ ehcke mite Inhiminen coconansa on ia tekepi. Sille eipe hen taidha miten Hyue tehdhä ilman Jumalan Armoita. * Peitteen) Mosesen Peite on/ Bockstaui ia henen oppians ei tuta. Mutta se auattu HERRAN Casuo ombi iulkisesta tuta Jumalan Armo ia Hengi/ ioca meite wapautta Laista/ Bockstauista ia Henen tegoistans/ ette heiden kircaudhens/ ia tegonssa mahdhaisit poislacaita.*

IV. Lucu.

4:1 SEnteden/ ette meille sencaltainen Wirca on/ senpereste quin Armo meide' cochtan tullut on/ nin eipe me wäsy/
Sentähden/ että meillä senkaltainen wirka on/ sen perästä kuin armo meidän kohtaan tullut on/ niin eipä me wäsy/
4:2 waan weltem mös ne * salaiset Häpiet/ ia eipe me waella caualuxen cansa/ eikä mös petoxella Jumalan sana pitele/ waan me ilmoitam totudhen/ ia hyuesti osotam meiten caikein Inhimisten Omantunnon cochtan Jumalan edes.
waan wältämme myös ne salaiset häpeät/ ja eipä me waella kawaluksen kanssa/ eikä myös petoksella Jumalan sanaa pitele/ waan me ilmoitamme totuuden/ ja hywästi osoitamme meitän kaikkein ihmisten omantunnon kohtaan Jumalan edessä.
4:3 Jos nyt meiden Euangelium on peitetty/ nin se on heisse peitetty iotca cadhotetaan/
Jos nyt meidän ewankelium on peitetty/ niin se on heissä peitetty jotka kadotetaan/
4:4 Joissa temen Maliman Jumala ombi ninen wskomattodhen taidhot soghaisnut/ ettei Euangeliumin paiste heille pidheis walghistaman Christusen kircaudhesta/ Joca ombi Jumalan Cuua.
Joissa tämän maailman jumala ompi niiden uskomattomien taidot sokaissut/ ettei ewankeliumin paiste heille pitäisi walkistaman Kristuksen kirkkaudesta/ Joka ompi Jumalan kuwa.
4:5 Sille eipe me itze meiten sarna/ waan Christust Jestust/ Ette hen on HERRA/ Mutta me teiden Paueliat Iesusen teden.
Sillä eipä me itse meitän saarnaa/ waan Kristusta Jesusta/ Että hän on HERRA/ Mutta me teidän palwelijat Jesuksen tähden.
4:6 Sille ette Jumala/ ioca keski walkiudhen wlos pimeydhesta paista/ se ombi ydhen kircan walkiudhen meiden sydhemihin andanut/ ette meiden cauttan * paistais se walkeus/ quin Jumalan kircaudhen tundemisesta tule/ Iesusen Christusen Casuoisa.
Sillä että Jumala/ joka käski walkeuden ulos pimeydestä paistaa/ se ompi yhden kirkkaan walkeuden meidän sydämihin antanut/ että meidän kauttan

paistaisi se walkeus/ kuin Jumalan kirkkauden tuntemisesta tulee/ Jesuksen Kristuksen kaswoissa.
4:7 Mutta meille ombi sencaltainen Tauara sauisis Astioissa/ senpäle/ ette se ylenpaldinen woima pite olema' Jumalalda/ ia ei meiste.
Mutta meille ompi senkaltainen tawara sawisissa astioissa/ sen päälle/ että se ylenpalttinen woima pitää oleman Jumalalta/ ja ei meistä.
4:8 Meille ombi iocapaicas ahdistos/ Mutta eipe me ikeuöitze. Meille ombi packo/ Mutta eipe me wäsy.
Meillä ompi joka paikassa ahdistus/ Mutta eipä me ikäwöitse. Meillä ompi pakko/ Mutta eipä me wäsy.
4:9 Me kerssime waino/ Mutta eipe me ylenanneta. Me alaspaineta'/ Mutta eipe me poishucu.
Me kärsimme wainoa/ Mutta eipä me ylenanneta. Me alas painetaan/ Mutta eipä me pois huku.
4:10 Me ymberinswienme aina HERRAN Iesusen Coolema meiden Rumisan/ Senpäle ette mös se Herran Iesusen Eleme meiden Rumisan pite ilmoitettaman.
Me ympärinsä wiemme aina HERRAN Jesuksen kuolemaa meidän ruumiissan/ Sen päälle että myös se Herran Jesuksen elämä meidän ruumiissan pitää ilmoitettaman.
4:11 Sille ette me/ iotca eleme/ aina ylenannetaan Coolemahan Iesusen tedhen/ Senpäle ette mös Iesusen Eleme pite ilmoitettaman meiden Cooleuaisen Lihan päle.
Sillä että me/ jotka elämme/ aina ylenannetaan kuolemahan Jesuksen tähden/ Sen päälle että myös Jesuksen elämä pitää ilmoitettaman meidän kuolewaisen lihan päälle.
4:12 Senteden/ nin on nyt se Coolema woimalinen meisse/ Mutta Eleme teisse.
Sentähden/ niin on nyt se kuolema woimallinen meissä/ mutta elämä teissä.
4:13 Mutta senwoxi ette meille ombi saman Uskon Hengi/ sen ielken quin kiriotettu on Mine Uskon/ senteden mine puhun. Nin me mös vskoma/ senteden me mös puhuma/
Mutta sen wuoksi että meillä ompi saman uskon Henki/ sen jälkeen kuin kirjoitettu on Minä uskon/ sentähden minä puhun. Niin me myös uskomme/ sentähden me myös puhumme/
4:14 ia tiedhem sen ioca HERRAN IesuSEN ylesheretti/ hen mös meite ylesherettepi Iesusen cautta/ ia asettapi meite ynne teiden secan.
ja tiedämme sen joka HERRAN Jesuksen ylös herätti/ hän myös meitä ylös herättääpi Jesuksen kautta/ ja asettaapi meitä ynnä teidän sekaan.

4:15 Sille ette caiki tapachtu teiden techten/ Senpäle ette se ylenpaltinen Armo/ monein Kijtoxen cautta/ pite runsasta tuleman Jumalan ylistoxexi.
Sillä että kaikki tapahtuu teidän tähden/ Senpäälle että se ylenpalttinen armo/ monien kiitoksen kautta/ pitää runsaasti tuleman Jumalan ylistykseksi.
4:16 Senteden eipe me wäsy/ waicka ehcke meiden wlcoinen Inhiminen turmellaan/ Nin se siselinen quitengi peiue peiuelde wdhistetan.
Sentähden eipä me wäsy/ waikka ehkä meidän ulkoinen ihminen turmellaan/ Niin se sisällinen kuitenkin päiwä päiwältä uudistetaan.
4:17 Sille meiden Waiuan/ quin on aijalinen ia keuie saattapi ydhen ijancaikisen ia ilman märettomen waitzeuan Cunnian/
Sillä meidän waiwan/ kuin on ajallinen ja keweä saattaapi yhden iankaikkisen ja ilman määrättömän wallitsewan kunnian/
4:18 meille iotca ei catzo ninen näkyueisten päle/ waan ninen nakymettomein. Sille iotca näkyueiset ouat ne aijaliset ouat/ Mutta iotca näkymäte ouat/ ne ijancaikiset ouat.
meille jotka ei katso niiden näkywäisten päälle/ waan niiden näkymättömäin. Sillä jotka näkywäiset owat ne ajalliset owat/ Mutta jotka näkymättä owat/ ne iankaikkiset owat.

** Salaiset) Tesse hen nijte wäri Opetaita ia Apostolit kylken lycke/ iotca wlconaisesta caunit kijldeuet. Mutta siselde he ouat teunens ilkeytte * Paistais) se on/ meiden pite paistaman ia sarnaman/ quinga Jumalan Armo tutan/ Christusesa meille osotettu/ Mudh machtauat Töite ia Lakia itzestens paista.*

V. Lucu.

5:1 MUtta me tiedheme/ ette ios temen Maian meidhen mailmainen Hoone mahanserieteen/ ette meille ombi yxi Rakenos Jumalalda ylesrakettu/ yxi Hoone/ ei käsille techty/ ioca ijancaikine' on Taiuahisa.
Mutta me tiedämme/ että jos tämän majan meidän maailmainen huone maahan särjetään/ että meillä ompi yksi rakennus Jumalalta ylös rakettu/ yksi huone/ ei käsillä tehty/ joka iankaikkinen on taiwahissa.
5:2 Ja sen saman pereste me mös hookama/ ielken meiden Maian ioca Taiuahasta ombi/ ia me ikewöitzeme/ ette me sen cansa ylitzepughetetuxi tulisima/
Ja sen saman perästä me myös huokaamme/ jälkeen meidän majan joka taiwahasta ompi/ ja me ikäwöitsemme/ että me sen kanssa ylös puetetuksi tulisimme.
5:3 Jos me mwtoin pughietetudh/ ia ei alasti leuteisi.
Jos me muutoin puetetut/ ja ei alasti löydettäisi.

5:4 Senteden nincauuan quin me olema tesse aijalises Maiasa/ nin me hookanma ia olema raskautetudh/ Sen woxi ettei me tadho poisrisutta/ waan ylitzepughetetta/ Se'päle ette se Cooleuainen mahdais ylesnielttä Hengeste.
Sentähden niin kauan kuin me olemme tässä ajallisessa majassa/ niin me huokaamme ja olemme raskautetut/ Sen wuoksi ettei me tahdo pois riisuttaa/ waan ylitse puetettaa/ Senpäälle että se kuolewainen mahtaisi ylös nieltää.
5:5 Mutta ioca meite sitewarten walmista/ se on Jumala/ ioca Hengen on Pantixi meille andanut.
Mutta joka meitä sitä warten walmistaa/ se on Jumala/ joka Hengen on pantiksi meille antanut.
5:6 Nin me olema senteden aina hyuesse turuassa/ ia tiedhe'me/ ette nincauua' quin me Rumisa asuma/ nin me olema culgulla HErrasta/
Niin me olemme sentähden aina hywässa turwassa/ ja tiedämme/ että niinkauan kuin me ruumiissa asumme/ niin me olemme kulkulla (oudot) Herrasta/
5:7 Sille ette me waelanma Uskossa/ ia eipe me hende näghe.
Sillä että me waellamme uskossa/ ja eipä me häntä näe.
5:8 Mutta meille on turua/ ia palio enemin halanma pois olla Rumihista/ ia Cotona olla HERRAN tykene.
Mutta meille on turwa/ ja paljon enemmin halaamme pois olla ruumiista/ ja kotona olla HERRAN tykönä.
5:9 Sentede' waicka me Cotona olema/ eli wlcona waellanma/ nin me achkeroitzemma/ ette me henen mahdaisima Keluata.
Sentähden waikka me kotona olemme/ ja ulkona waellamme/ niin me ahkeroitsemme/ että me hänen mahtaisimme kelwata.
5:10 Sille ette me caiki pite iulghistuman Christusen Domiostolin edesse/ Senpäle ette iocaitzen pite saaman senielkin quin hen Eleisens elenyt on/ se olcon hyue eli paha.
Sillä että me kaikki pitää julkistuman Kristuksen tuomioistuimen edessä/ Sen päälle että jokaisen pitää saaman sen jälkeen kuin hän eläissäns elänyt on/ se olkoon hywä eli paha.
5:11 Ette me sis tiedheme sen HERran pelghon/ nin me hilian meneme Inhimistein cansa/ mutta Jumalan me olema iulkiset. Mutta mine toiuon/ ette me olema mös iulki teiden Omassatunnossan.
Että me siis tiedämme sen HERRAN pelon/ niin me hiljaa menemme ihmisten kanssa/ mutta Jumalan me olemme julkiset. Mutta minä toiwon/ että me olemme myös julki teidän omassatunnossan.

5:12 Eipe me taas kerska itzen teiden edesse/ waan me annama teille tilan kerskaman meiste/ Senpäle/ ette teille iotaki olis kerskamista nijte wastan/ iotca itzens Casuoin ielkin kerskauat/ ia ei sydhemen ielkin.
Eipä me taas kerskaa itseän teidän edessä/ waan me annamme teille tilan kerskaaman meistä/ Sen päälle/ että teillä jotakin olisi kerskaamista niitä wastaan/ jotka itsensä kaswoin jälkeen kerskaawat/ ja ei sydämen jälkeen.
5:13 Sille ios me * ylenangarat olema/ nin me sen Jumalasa teemme/ Eli ios me olema cochtoliset/ nin me teille olema cochtoliset.
Sillä jos me ylen ankarat olemme/ niin me sen Jumalassa teemme/ Eli jos me olemme kohtuulliset/ niin me teille olemme kohtuulliset.
5:14 Sille ette Christusen rackaus meite nin waati/ Ette me sen pidhemme/ ette ios yxi on coollut caikein edhestä/ nin he caiki ouat coollehet/
Sillä että Kristuksen rakkaus meitä niin waatii/ Että me sen pidämme/ että jos yksi on kuollut kaikkein edestä/ niin he kaikki owat kuolleet/
5:15 Ja hen on senteden caikein edeste coollut/ Senpäle ette ne iotca eleuet/ eiuet pidhe nyt itzellens elemen/ waan Henelle ioca heide' edestens coollut ia ylesnosnut on.
Ja hän on sentähden kaikkein edestä kuollut/ Senpäälle että ne jotka eläwät/ eiwät pidä nyt itsellensä elämän/ waan hänelle joka heidän edestänsä kuollut ja ylös noussut on.
5:16 Senteden/ ielken temen aijan/ eipe me ketän tunne Lihan cautta. Ja echke me olisima mös Christusen tundenuet Lihan ielkin/ nin eipe me enembi hende sillen tunne.
Sentähden/ jälkeen tämän ajan/ eipä me ketään tunne lihan kautta. Ja ehkä me olisimme myös Kristuksen tunteneet lihan jälkeen/ niin eipä me enempi häntä silleen tunne.
5:17 Senteden ios iocu ombi Christusesa/nin hen on yxi Wsi Loondocappale. Sille se Wa'ha on catonut/ catzo/ caiki cappalet ouat wdhexi tulluet.
Sentähden jos joku ompi Kristuksessa/ hän on yksi uusi luontokappale. Sillä se wanha on kadonnut/ katso/ kaikki kappaleet owat uudeksi tulleet.
5:18 Mutta ne caiki ouat Jumalasta/ ioca meite on itzens ca'sa souittanut Iesusen Christusen cautta/ ia meille Wirgan annoi sijte samasta Souinnosta sarnata.
Mutta ne kaikki owat Jumalasta/ joka meitä on itsensä kanssa sowittanut Jesuksen Kristuksen kautta/ ja meille wiran antoi siitä samasta sowinnosta saarnata.
5:19 Sille ette Jumala oli Christusesa/ ia souitti Mailma' itzens cansa/ ia ei soimanut heiden syndiens heille/ Ja ombi meiden seasa sen Sarnan sijte Souinnosta sätenyt.

Sillä että Jumala oli Kristuksessa/ ja sowitti maaiman itsensä kanssa/ ja ei soimannut heidän syntiänsä heille/ Ja ompi meidän seassa sen saarnan siitä sowinnosta säätänyt.
5:20 Nin olema me nyt Christusen polesta Keskyleiset/
Niin olemme me nyt Kristuksen puolesta käskyläiset/
5:21 Sille ette Jumala he' manapi meiden cauttame Nin me rucolema sis Christusen polesta ette te * souitta Jumalan cansa. Sille ette he' ombi SEN/ ioca ei miten synniste tienyt/ Meiden tedhen Synnixi tehnyt/ Senpäle ette me tulisim Henesse sixi Wanhurskaudhexi ioca Jumalan edesse kelpa.
Sillä että Jumala hän manaapi meidän kauttamme. Niin me rukoilemme siis Kristuksen puolesta että te sowitte Jumalan kanssa. Sillä että hän ompi sen/ joka ei mitään synnistä tiennyt/ Meidän tähden synniksi tehnyt/ Sen päälle että me tulisimme hänessä siksi wanhurskaudeksi joka Jumalan edessä kelpaa.

** Ylenangarat) se on/ Jos me wiele couasta heiden cansans meneme/ nin me quitengin sijnä paluelema Jumalata Jos me taas hilian meneme heiden cansa/ Nin me sen teem heille palueluxexi ia Mielennouteexi/ Jotca ouat caiki oikein ia Hyuesti tehdhyt. * Souitta) Tesse hen yleskorghotta sen ylenpaltisen Jumalan Laupiuden meiden cochtan ettes näet/ quinga Apostoli asetta Christusen/ quin ei waan hen itze/ mutta mös itze Ise Jumala/ Euangelium sarnan cautta/ caikein neurimeste souindo pyytä meilde. O ihmelinen Jumalan Rackaus/ meiden cochtan/ haleus/ achkerus ia palawus.*

VI. Lucu

6:1 NIn me nyt teite maname quin Cansa auttaiat ettei te Jumalan Armo huckan otaisi/
Niin me nyt teitä manaamme kuin kanssa-auttajat ettei te Jumalan armo hukkaan ottaisi/
6:2 Sille ette hen sanopi/ Mine olen otolisella aiala sinua cuullut/ ia olen sinua Terueydhen päiuene auttanut. Catzo/ Nyt on se otolinen aica/ Catzo nyt on Terueydhen Päiue.
Sillä että hän sanoopi/ Minä olen otollisella ajalla sinua kuullut/ ja olen sinua terweyden päiwänä auttanut. Katso/ Nyt on se otollinen aika/ Katso nyt on terweyden päiwä.
6:3 Elkem me kenengen ioskussa Pahenosta andaco/ Senpäle ettei meiden Wirca pidheisi laitettaman/
Älkäämme me kenenkään jossa kussa pahennusta antako/ Sen päälle ettei meidän wirka pitäisi laitettaman/
6:4 Wan osottacam meite caikissa asioissa ninquin Jumalan Palueliat.

Waan osoittakaamme meitä kaikissa asioissa niinkuin Jumalan palwelijat.
6:5 Swressa kerssimises/ Waiuoissa/ Hädhissa/ Suruissa/
Suuressa kärsimisessä/ waiwoissa/ hädissa/ suruissa/
6:6 Hosumisis/ Fangiuxisa/ Capinoissa/ Töisse/ Waluomisis/ Paastoisa/ Puchtas Elemes/ Taidhossa/ Pitkemielisudhes/ Suloisudhes/ Pyhesse Hengesse wilpittomes Rackaudhesa/
hosumisissa/ wankeuksissa/ kapinoissa/ töissä/ walwomisissa/ paastoissa/ puhtaassa elämässä/ taidossa/ pitkämielisyydessä/ suloisuudessa/ Pyhässä Hengessä wilpittömässä rakkaudessa/
6:7 Totudhe' sanoisa/ Jumalan wäesse/ Wanhurskaudhen sotaaseten cautta/ oikealla kädhelle ia wasemalla/
Totuuden sanoissa/ Jumalan wäessä/ Wanhurskauden sota-aseittein kautta/ oikealla kädellä ja wasemmalla/
6:8 Cunnian lepitze ia pilca'. Panetoxen ia kijtoxen cautta.
Kunnian läwitse ja pilkan. Panetuksen ja kiitoksen kautta.
6:9 Ninquin wietteliet/ ia quitengin Waghat. Ninquin tuttomattomat/ ia quitengi tutud. Ninquin cooleuaiset/ ia catzo/ me eleme.
Niinkuin wiettelijät/ ja kuitenkin wakaat. Niinkuin tuntemattomat/ ja kuitenkin tutut. Niinkuin kuolewaiset./ ja katso/ me elämme.
6:10 Ninquin rangaistud/ ia ei quitengan tapetud. Ninquin mureheliset/ aina quitengi iloiset. Ninquin kieuhet/ mutta quitengi mo'da Höödhytteueiset. Nin quin ne ioilla ei miteken ole/ ia quitengi caiki cappalet omat ouat.
Niinkuin rangaistut/ ja ei kuitenkaan tapetut. Niinkuin murheelliset/ aina kuitenkin iloiset. Niinkuin köyhät/ mutta kuitenkin monta hyödyttäwäiset. Niinkuin ne joilla ei mitäkään ole/ ja kuitenkin kaikki kappaleet omat owat.
6:11 O te Corintherit/ meiden Suun ombi henens auanudh teiden cochtan/ meide' Sydheme' ombi turuassa.
Oi te korinterit/ meidän suun ompi hänens awannut teidän kohtaan/ meidän sydämen ompi turwassa.
6:12 Ei teide' taruitze meide' polesta' * caruahasmieles olema'. Mutta ette te caruahillamielin oletta/ sen te teette sydemellisest tadhosta.
Ei teidän tarwitse meidän puolesta karwahassa mielessä oleman. Mutta että te karwaalla mielellä olette/ sen te teette sydämellisestä tahdosta.
6:13 Mine puhuttelen teite/ ninquin omi Lapsiani/ ette te mös nin teiten minua wastan asetatt ia olcat tekin mös turuassa.
Minä puhuttelen teitä/ niinkuin omia lapsiani/ että te myös niin teitän minua wastaan asetatte ja olkaat tekin myös turwassa.
6:14 Elket wetekö lieste vskottomain cansa. Sille mite Oikiudhe' ombi wärydhen cansa tekemiste? Eli mite Osalisusta walkiudhelle ombi Pimeydhen

cansa?
Älkäät wetäkö iestä uskottomain kanssa. Sillä mitä oikeuden ompi wääryyden kanssa tekemistä? Eli mitä osallisuutta walkeudella ompi pimeyden kanssa?
15 Eli mikä souindo Christusella ombi Belialin cansa? Taicka mite osa Uskolisella ombi wskomattoman cansa?
Eli mikä sowinto Kristuksella ompi Belialin kanssa? Taikka mitä osaa uskollisella ompi uskottoman kanssa?
16 Taicka quinga Jumalan Templi sopi Epeiumalden cansa? Sille ette Te oletta eleuen Jumalan Templit/ Ninquin Jumala sano/ Mine tadhon heisse asuua/ ia heisse waelda/ ia mine tadhon olla heiden Jumalans/ ia heiden pite olema' minun Canssan.
Taikka kuinka Jumalan templi sopii epäjumalten kanssa? Sillä että te olette eläwän Jumalan templit/ Niinkuin Jumala sanoo/ Minä tahdon heissä asua/ ja heissä waeltaa/ ja minä tahdon olla heidän Jumalansa/ ja heidän pitää oleman minun kanssani.
6:17 Senteden poismengete heiden seastans/ ia eritteke teiten heiste/ sanopi HErra/ ia elkette saastaha' ruuetko/ ia nin mine corian teite/
Sentähden pois menkäätte heidän seastansa/ ja erittäkää teitän heistä/ sanoopi Herra/ ja älkäätte saastahan ruwetko/ ja niin minä korjaan teitä/
6:18 ia olen teille Isen sijassa/ ia teiden pite oleman minun Poicani ia Tytterni/ sanopi se Caikiwaldias HERRA.
ja olen teille Isän sijassa/ ja teidän pitää oleman minun poikani ja tyttäreni/ sanoopi se Kaikkiwaltias HERRA.

** Caruahas mielese) Sijte Ensimeisest Lehetuskiriasta ne Corintherit hämmestuit ia Caruahas mielese olit/ Ette he olit Apostolit wihoittaneet. Nyt hen Heite turuapi/ ia sano ette henen Suuns ia Sydhemens iloisa on/ ia wlosleuitetty. Senteden ei heiden pidhe murehisans eli mielicarvahalla oleman/ Ninquin hen olis Wihoisans heidhen pälens/ Wan ei se ollut henen Syynsse ette he olit sijte Mielicaruahisa/ Mutta ninquin hyuet Lapset he nerkestyit hyueste Sydhemeste cussa ei site taruittu olisi.*

VII. Lucu.

7:1 ETte meille nyt sencaltaiset Lupauxet ouat/ Minun Rackahani/ sijtte pudistacam me itzemme caikista Lihan ia Hengen saastasta/ Pyhyden teuttein Jumalan pelkemises.
Että meille nyt senkaltaiset lupaukset owat/ Minun rakkaani/ siitä puhdistakaamme me itsemme kaikista lihan ja hengen saastasta/ pyhyyden täyttäin Jumalan pelkäämisessä.
7:2 Tauoittaca meite/ eipe me kenengen wastanrikconet/ eipe me keten

wietellet/ eipe me kenenge lijcatechnet.
Tawoittakaa meitä/ eipä me kenenkään wastaan rikkoneet/ eip me ketään wietelleet/ eipä me kenenkään liikaa tehneet.
7:3 Sencaltaista em mine sano teille cadotuxexi/ Sille ette mine olen teille io ennen sanonut/ Ette te oletta meiden Sydemesem elä ia coolta teiden cansanne.
Senkaltaista en minä sano teille kadotukseksi/ Sillä että minä olen teille jo ennen sanonut/ Että te olette meidän sydämessämme elää ja kuolla teidän kanssanne.
7:4 Mine puhun swrella rochkiudella teiden tygenne. Mine kerskan itzeni palio teiste. Mine olen Lohutoxella teutetty. Mine olen ylenpalttises Ilosa caikissa meiden waiuassa.
Minä puhun suurella rohkeudella teidän tykönne. Minä kerskaan itseni paljon teistä. Minä olen lohdutuksella täytetty. Minä olen ylenpalttisessa ilossa kaikissa meidän waiwassa.
7:5 Sille coska me tulima Macedoniahan/ ei ollut meiden Lihalla ychte helppo/ wan caikissa paicoissa me olima waiuassa/ Ulcoisesta sodhat/ sisellisesta pelgot.
Sillä koska me tulimme Makedoniaan/ ei ollut meidän lihalla yhtään helppoa/ waan kaikissa paikoissa me olimme waiwassa/ ulkoisesti sodat/ sisällisesti pelot.
7:6 Mutta Jumala ioca ne murehelliset lohuttapi/ se lohutti mös meite Titusen tulemisen cautta/
Mutta Jumala joka ne murheelliset lohduttaapi/ se lohdutti myös meitä Tituksen tulemisen kautta/
7:7 Mutta ei ainostansa henen tulemisens cautta/ waan mös sen Lohutoxen cautta ionga hen teilte saanut oli/ ia ilmoitti meille teiden halunna/ teiden itkonna/ ia teiden achkeruenne minusta/ Nin ette mine wiele enemin ihastuin.
Mutta ei ainoastansa hänen tulemisensa kautta/ waan myös sen lohdutuksen kautta jonka hän teiltä saanut oli/ ja ilmoitti meille teidän halunne/ teidän itkunne/ ja teidän ahkeruutenne minusta/ Niin että minä wielä enemmin ihastuin.
7:8 Sille sen quin mine teite murehesen saatoin/ minun Lehetöskiriani cansa/ eipe mine site cadhu/ Ja echke mine site caduisin/ quitengi ette mine näen ette se Lähetuskiria o'bi teite lehes hetke' aica surettanut/
Sillä sen kuin minä teitä murheeseen saatoin/ minun lähetyskirjani kanssa/ eipä minä sitä kadu/ Ja ehkä minä sitä katuisin/ kuintenkin että minä näen että se lähetyskirja ompi teitä lähes hetken aikaa surettanut/

7:9 sijte mine nyt quite'gi iloitze'/ Ei sijte ette te olitta murehissa/ wan senuoxi ette te olitta murehisa Paranoxexi. Sille te oletta murehelliset olleet Jumala' miele' ielkin/ nin ettei teille pidheis meiste ioskus wahingota oleman.
Siitä minä nyt kuitenkin iloitsen/ Ei siitä että te olitte murheessa/ waan sen wuoksi että te olitte murheessa parannukseksi. Sillä te olette murheelliset olleet Jumalan mielen jälkeen/ niin ettei teille pitäisi meistä joskus wahinkoa oleman.
7:10 Sille se mureh ioca Jumalan miellen pereste on/ hen matkan saatta ydhen Catumisen Autuahudhexi/ iota eikengen cadhu. Mutta Mailman mureh/ se Cooleman matkan saatta.
Sillä se murhe joka Jumalan mielen perästä on/ hän matkaan saattaa yhden katumisen autuudeksi/ jota ei kenkään kadu. Mutta maailman murhe/ se kuoleman matkaan saattaa.
7:11 Catzoca/ Se sama ette te olitta Jumalan mielen ielkijn mureliset/ quinga swren achkerudhen se ombi teisse waickuttanut Ja tosin mös Luchtamisen/ närckestyxen/ pelgon/ Halamisen/ Kiuauxen/ coston. Te oletta caikissa cappaleissa teiten osottaneet/ ette te puchtat oletta sijnä Töösse.
Katsokaa/ Se sama että te olitte Jumalan mielen jälkeen murheelliset/ kuinka suuren ahkeruuden se ompi teissä waikuttanut ja tosin myös luhtamisen/ närkästyksen/ pelon/ halaamisen/ kiiwauksen/ koston. Te olette kaikissa kappaleissa teitän osoittaneet/ että te puhtaat olette siinä työssä.
7:12 Senteden waicka mine kirioitin teille/ nin eipe se ole quitengan henen techtens tapachtanut ioca rickonut oli/ eike mös henen techtens iolle wäryys techtijn/ Mutta sen syyn tedhen/ ette teidhen achkerudhe' meiden cochtan iulkisexi tulis teide' tykenä Jumalan edes.
Sentähden waikka minä kirjoitan teille/ niin eipä se ole kuitenkaan hänen tähtensä tapahtunut joka rikkonut oli/ eikä myös hänen tähtensä jolle wääryys tehtiin/ Mutte sen syyn tähden/ että teidän ahkeruuden meidän kohtaan julkiseksi tulisi teidän tykönä Jumalan edessä.
7:13 Senteden me olema Lohutoxen saaneet/ ette te lohutetudh oletta. Mutta wiele ylenpaltisesta enemin me iloitzinma Titusen ilon tedhen. Sille ette henen Hengens oli wirghotettu teildä caikilda.
Sentähden me olemme lohdutuksen saaneet/ että te lohdutetut olette. Mutta wielä ylenpalttisesti enemmin me iloitsimme Tituksen ilon tähden. Slllä että hänen henkensä oli wirwoitettu teiltä kaikilta.
7:14 Sille mite mine henen edesens teiste olen kerskannut/ eipe mine site Häpie/ Waan ninquin caiki todhet ouat iotca mine olen teiden cansan puhunut/ Nin ombi mös meiden Kerskauxen Titusen edhessä todhexi tullut.

Sillä mitä minä hänen edessänsä teistä olen kerskannut/ eipä minä sitä häpeä/ Waan niinkuin kaikki todet owat jotka minä olen teidän kanssan puhunut/ Niin ompi myös meidän kerskauksen Tituksen edessä todeksi tullut.
7:15 Ja henelle ombi sa'gen swri sydhemelinen lembi teiden polehen/ coska hen muista caikein teiden cwliaisudhen päle/ quinga te pelghon/ ia wapistuxen cansa hende wastanrupesitta.
Ja hänelle ompi sangen suuri sydämellinen lempi teidän puoleen/ koska hän muistaa kaikkein teidän kuuliaisuuden päälle/ kuinka te pelon/ ja wapistuksen kanssa häntä wastaan rupesitte.
7:16 Mine iloitzen/ ette mine caikissa asijoissa vskallan teiden tyghen.
Minä iloitsen/ että minä kaikissa asioissa uskallan teidän tykön.

VIII. Lucu

8:1 Mine teen teille tietteuexi/ rackat Weliet sijte Jumalan Armosta ioca nijsse Seurakunnissa Macedonias annettu on/
Minä teen teille tiettäwäksi/ rakkaat weljet siitä Jumalan armosta joka niissä seurakunnissa Makedoniassa annettu on/
8:2 Sille heiden ilo'sa oli ylenpaltinen/ coska he monen Waiuan cautta coetellut olit/ Ja waicka he sangen Kieuhet olit/ ouat he quite'gi ru'sahasta andaneet caikessa yxikerdhasudhessa.
Sillä heidän ilonsa oli ylenpalttinen/ koska he monen waiwan kautta koetellut olit/ Ja waikka he sangen köyhät olit/ owat he kuitenkin runsahasti antaneet kaikessa yksinkertaisuudessa.
8:3 Sille he olit caiken woimans pereste/ ia ylitze woimans
Sillä he olit kaiken woimansa perästä/ ja ylitse woimansa.
8:4 (sen mine todhistan) itze walmihit/ ia rucolit meite swren achkerudhe' cansa/ ette me wastanottaisinma sen Hyuenteghon/ ia sen palueluxen Osalisudhen/ ioca coottu oli ninen Pyhein waraxi.
(sen minä todistan) itse walmiit/ ja rukoilit meitä suuren ahkeruuden kanssa/ että me wastaan ottaisimme se hywän teon/ ja sen palweluksen osallisuuden/ joka kootu on niiden pyhäin waraksi.
8:5 Ja ei nin/ quin me toiuoimma/ waan he annoit itzens ensin HErrale/ ia sitelehin meillen/ Jumalan tahdhon lepitze/
Ja ei niin/ kuin me toiwomme/ wan he annoit itsensä ensin Herralle/ ja siitä lähin meillen/ Jumalan tahdon läwitse/
8:6 Ette meiden pidheis Titum manaman/ ette quin hen oli ennen ruuennut/ nin henen mös pidheis sencaltaisen Hyuenteghon teiden seasan päättemen.
Että meidän pitäist Tituksen manaaman/ että kuin hän oli ennen ruwennut/

niin hänen myös pitäis senkaltaisen hywän teon teidän seassan päättämän.
8:7 Mutta ninquin te oletta caikissa rickaat/ vskossa ia sanassa ia taidosa/ ia caikinaises achkerudhes/ ia teiden Rackauxesan meiden tyge/ Nin souittacat sis/ ette te mös tesse Hyuesteghos rickat olisitta.
Mutta niinkuin te olette kaikissa rikkaat/ uskossa ja sanassa ja taidossa/ ja kaikkinaisessa ahkeruudessa/ ja teidän rakkaudessan meidän tykö/ Niin sowittakaat siis/ että te myös tässä hywässä teossa rikkaat olisitte.
8:8 Eipe mine site sano/ ette mine sijhen teite waadhin/ Waan ette mud nin achkerat ouat/ kiusan mine mös teiden Rackaudhen/ ios hen selkie ombi.
Eipä minä sitä sano/ että minä siihen teitä waadin/ waan että muut niin ahkerat owat/ kiusaan minä myös teidän rakkauden/ jos hän selkeä ompi.
8:9 Sille te tiedhet meiden HERRAN IesuSEN Christusen Armon/ ette waicka hen kylle Ricas oli/ tuli hen quitengin Kieuhexi teiden tedhen/ Senpäle ette te henen Kieuhydhens cautta Rickaxi tulisitta.
Sillä te tiedät meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen armon/ että waikka hän kyllä rikas oli/ tuli hän kuitenkin köyhäksi teidän tähden/ Sen päälle että te hänen köyhyytensä kautta rikkaaksi tulisitte.
8:10 Minun neuuoni mine tehen annan/ Sille se on teille tarpelinen/ ette te io oletta aijastaica ennen ruueneet/ ei ainostans site tekemen/ waan mös site tadhoita.
Minun neuwoni minä tähän annan/ Sillä se on teille tarpeellinen/ että te jo olette ajastaikaa ennen ruwenneet/ ei ainoastansa sitä tekemään/ waan myös sitä tahdoitte.
8:11 Teutteke sis nyt se Teco quin rupesitta/ Ette quin tachto walmis oli/ nin te mös site teuttäke taghanna pereste/
Täyttäkää siis nyt se teko kuin rupesitte/ Että kuin tahto walmista oli/ niin te myös sitä täyttäkään taakanne perästä/
8:12 Sille ios iocu mielelinen on/ nin he' on otolinen/ waranssa ielkin/ ia ei sen pereste iota ei henelle ole.
Sillä jos joku mielellinen on/ niin hän on otollinen/ waransa jälkeen/ ja ei sen perästä jota ei hänellä ole.
8:13 Ei nin lwlten/ ette muilla pite oleman hooistus ia teille adhistus/ waan ette se tasainen olis/ Nin paluelkaan teiden Rickaudhen heiden Kieuhyttens telle Coualla aialla/
Ei niin luulten/ että muilla pitää oleman huojennus ja teillä ahdistus/ waan että se tasainen olisi/ Niin palwelkaan teidän rikkauden heidän köyhyyttänsä tällä kowalla ajalla/
8:14 Ette mös heiden yldekyllydhens testedes paluelis teiden puttumistan/ senpäle ette tasaisus pidheis tapachtuma'/

Että myös heidän yltäkyllyytensä tästedes palwelis teidän puuttumistan/ sen päälle että tasaisuus pitäisi tapahtuman/
8:15 ninquin kirioitettu on/ Joca palio cocosi/ ei henelle ollut lijaxi/ Ja ioca wähen cocosi/ ei henelle miteken pwttunut.
niinkuin kirjoitettu on/ Joka paljon kokosi/ ei hänellä ollut liiaksi/ Ja joka wähän kokosi/ ei hänellä mitään puuttunut.
8:16 Mutta Jumalan olcoon Kijtos/ ioca sencaltaisen achkerudhen annoi Titusen Sydhemeen teidhen tedhe'.
Mutta Jumalan olkoon kiitos/ joka sen kaltaisen ahkeruuden antoi Tituksen sydämeen teidän tähden.
8:17 Sille he' otti sen manauxen pälens/ ia tosin/ ette he' oli nin ylenachkera/ lexi hen itze mielellens teiden tygen menemen.
Sillä hän otti sen manauksen päällensä/ ja tosin/ että hän oli niin ylen ahkera/ läksi hän itse mielellänsä teidän tykön menemän.
8:18 Mutta me olema ydhe' Welien henen cansans lehettenyet/ Joca kijteten Euangeliumis/ caikissa Seurakunnissa.
Mutta me olemme yhden weljen hänen kanssansa lähettäneet/ Joka kiitetään ewankeliumissa/ kaikissa seurakunnissa.
8:19 Mutta ei ainostans site/ waan hen ombi mös säätty Seurakunnilda oleman meiden Matka Cumpanina tesse Hyuesseteghossa/ ioca meiden cautta wlostoimitetaan HERRan cunniaxi/ ia teiden Hyuen mielen walmistoxen ylistoxexi.
Mutta ei ainoastansa sitä/ waan hän ompi myös säädetty seurakunnilta oleman meidän matkakumppanina tässä hywässä teossa/ joka meidän kautta ulos toimitetaan Herran kunniaksi/ ja teidän hywän mielen walmistuksen ylistykseksi.
8:20 Ja cauattacat site/ ettei kengen meite mahdhaisi panetella sencaltaisen rickan Auun polesta/ ioca meiden cauttan toimitetaan.
Ja kawahtakaat sitä/ ettei kenkään meitä mahtaisi panetella senkaltaisen rikkaan awun puolesta/ joka meidän kauttan toimitetaan.
8:21 Ja catzocat site/ ette se waghasti edeskeuis/ Ei ainostans HERRAN edhes/ waan mös Inhimisten edhesse.
Ja katsokaat sitä/ että se wakaasti edeskäwisi/ Ei ainoastansa HERRAN edes/ waan myös ihmisten edessä.
8:22 Ja me olema henen cansans lehettenyet meiden Welien/ ionga me monessa olema wsein kiusaneet/ ette hen achkera on/ Ja wiele nyt palio achkerambi.
Ja me olemme hänen kanssansa lähettäneet meidän weljen/ jonka me monessa olemme usein kiusanneet/ että hän ahkera on/ Ja wielä nyt paljon

ahkerampi.
8:23 Ja sen me olema tehnyet sen swren wskalluxen tedhen/ quin meille ombi teiden tyghen/ seke Titusen polesta (ioca minun Cumpanin on/ ia Canssaauttaijan teiden seasa) ia nin mös meiden Welijein tedhen (iotca ouat Seurakundain Apostolit/ ia Christusen cunnia)
Ja sen me olemme tehneet sen suuren uskalluksen tähden/ kuin meillä ompi teidän tykön/ sekä Tituksen puolesta (joka minun kumppanin on/ ja kanssa-auttajan teidän seassa) ja niin myös meidän weljein tähden (jotka owat seurakunnan apostolit/ ja Kristuksen kunnia)
8:24 Osottacat sis nyt teiden Rackaudhen tunnusmercki ia meiden Kerskamisen teistenne/ neinen cochtan/ ia mös iulkisesta Seurakunnan edes.
Osoittakaat siis nyt teidän rakkauden tunnusmerkki ja meidän kerskaamisen teistänne/ näitä kohtaan/ ja myös julkisesti seurakunnan edessä.

IX. Lucu.

9:1 SIlle sencaltaisesta Auusta/ ioca pyhille tapachtupi/ ei taruitze minun teille kirioittaman/
Sille senkaltaisesta awusta/ joka pyhille tapahtuupi/ ei tarwitse minun teille kirjoittaman/
9:2 Sille ette mine tiedhen teidhen hyuen miele'ne notkiudhen/ iosta mine mös kehun ninen seas Macedoniassa (ia sanon) Achaia on ollut io aijastaijan walmis. Ja teiden Esicuuan on monda kehuttanut.
Sillä että minä tiedän teidän hywän mielenne notkeuden/ josta minä myös kehun niiden seassa Makedoniassa (ja sanon) Achaia on ollut jo ajastajan walmis. Ja teidän esikuwan on monta kehottanut.
9:3 Quitengin mine olen temen Welien senteden lehettenyt/ senpolest/ ettei meiden kerskamus tyhijexi tulisi tesse asiasa/ Ja ette te olisitta walmihit/ ninquin me teiste sanonuet olema/
Kuitenkin minä olen tämän weljen sen tähden lähettänyt/ sen puolesta/ ettei meidän kerskaamus tyhjäksi tulisi tässä asiassa/ Ja että te olisitte walmiit/ niinkuin me teistä sanoneet olemme/
9:4 Senpäle coska ne Macedoniasta tuleuat minun cansani/ ia ei leudhe teite walmissa/ ettei silloin me (em mine sano te) häpiehen tulisi sencaltaisest kerskamisesta.
Sen päälle koska ne Makedoniasta tulewan minun kanssani/ ja ei löydä teitä walmiina/ ettei silloin me (en minä sano te) häpeähän tulisi senkaltaisesta kerskaamisesta.
9:5 Mutta se näky minulle tarpelisexi/ nijte Welije manamaha' ette he ensin

teille menisit walmistamaha' täte enne' wlosluuattua Siugnausta/ ette se walmissa olis/ Nin ette se olis yxi Siugnaus/ ia ei Ahnaus.
Mutta se näkyy minulle tarpeelliseksi/ niitä weljiä manaamaan että he ensin teille menisit walmistamaan tätä ennen ulos luwattua siunausta/ että se walmiina olisi/ Niin että se olis yksi siunaus/ ja ei ahneus
9:6 Mutta sen mine sanon/ Joca tiuihistä Kylue/ se mös tiuihistä ylesleicka/ Ja ioca kyluepi Siugnauxes/ hen mös ylesleickapi Siugnauxesa.
Mutta sen minä sanon/ Joka tiiwiisti kylwää/ se myös tiiwiisti ylös leikkaa/ Ja joka kylwää siunauksessa/ hän myös ylösleikkaapi siunauksessa.
9:7 Itzecuki henen sydhemens Ehdhon ielkeen/ ei itarudhesta eli waatimisesta. Sille ette Ilolista andaijata Jumala racasta.
Itsekukin hänen sydämensä ehdon jälkeen/ ei itaruudesta eli waatimisesta. Sillä että iloista antajata Jumalan rakastaa.
9:8 Mutta Jumala wäkeue on nin souittamaan/ ette caikinaiset Armot teiden seasan rickasta olisit/ ette teille caikissa cappaleissa yldekylle olis/ ia rickat olisitta caikinaisis Hyuisse töisse.
Mutta Jumala wäkewä on niin sowittaman/ että kaikkinaiset armot teidän seassan rikkaasti olisit/ että teille kaikissa kappaleissa yltäkyllä olisi/ ja rikkaat olisitte kaikkinaisissa hywissä töissä.
9:9 Nin quin kirioitettu o'bi/ Hen on wloshaiottanut ia andanut Keuhein/ Hene' Wanhurskaudhens pysypi ijancaikisutehe'
Niin kuin kirjoitettu ompi/ Hän on ulos hajoittanut ja antanut köyhäin/ Hänen wanhurskautensa pysyypi iankaikkisuuteen.
9:10 (Mutta se ioca Siemenen Kylueijelle oijenda/ Hen mös oijenda teille Leiuen södhexenne/ ia Lisepi teiden Siemenen/ ia casuattapi sen teiden Wanhurskaudhen tulon)
(Mutta se joka siemenen kylwäjälle ojantaa/ Hän myös ojentaa teille leiwän syödäksenne/ ja lisääpi teidän siemenen/ ja kaswattaapi sen teidän wanhurskauden tulon)
9:11 ette te rickaxi tulisitta caikissa cappaleisa/ caiken yxikerdhasudhen cansa/ ioca meiden cauttan waickutapi Jumalalle kijttoxen.
että te rikkaaksi tulisitte kaikissa kappaleissa/ kaiken yksinkertaisuuden kanssa/ joka meidän kauttan waikuttaapi Jumalalle kiitoksen.
9:12 Sille teme Apu ioca Pyhille tehdhen/ ei se ainostans ylesteutä site quin Pyhilde pwttu/ Waan sijhen se mös ylenpaltine' on/
Sillä tämä apu joka pyhille tehdään/ ei se ainoastansa ylös täytä sitä kuin pyhiltä puuttuu/ Waan siihen se myös ylenpalttinen on/
9:13 ette moni kijttä Jumalata temen meiden waghan Palueluxen tedhen/ ia ylisteuet Jumalata/ teiden neuren Tunnustoxen tedhen Christusen

Euangeliumis/ ia mös teiden yxikerdhaisen Tasaiaghon polesta heiden ia caikein cochtan/
että moni kiittää Jumalata tämän meidän wakaan palweluksen tähden/ ja ylistäwät Jumalata/ teidän nöyrän tunnustuksen tähden Kristuksen ewankeliumissa/ ja myös teidän yksinkertaisen tasajaon puolesta heidän ja kaikkein kohtaan/
9:14 ia nin mös heiden Rucouxisans teidhen tedhenne/ Jotca mös ikeuöitzeuet teiden ielkin/ sen ylenpaltisen Jumalan Armon tedhen quin teisse on.
ja niin myös heidän rukouksissan teidän tähtenne/ Jotaka myös ikäwöitsewät teidän jälkeen/ sen ylenpalttisen Jumalan armon tähden kuin teissä on.
9:15 Mutta Jumalan olcoon Kijtos henen sanomattoman Lahiansa edeste.
Mutta Jumalan olkoon kiitos hänen sanomattoman lahjansa edestä.

X Lucu.

10:1 MUtta mine itze Pauali manan teitä Christusen siueydhen ia Lakiudhen cautta/ Mine ioca teiden keskenä tykenollesani kehno olen/ waan poisollesani olen rochkia teite wastan.
Mutta minä itse Pawali manaan teitä Kristuksen siweyden ja lakeuden kautta/ Minä joka teidän keskenän tykön ollessani kehno olen/ waan pois ollessani olen rohkea teitä wastaan.
10:2 Mutta mine rucolen teite/ ettei minua waadhitaisi tykenollesani rochkiasti kieuttemen/ ia site Kempiutta prwcaman/ ioca minun päleni luullan mutomita wastan/ iotca meite aruauat/ ninquin me lihalisella taualla waelaisimma.
Mutta minä rukoilen teitä/ ettei minua waadittaisi tykön ollessani rohkeasti kiwittämän/ ja sitä kempiyttä pruukaaman/ joka minun päälläni luullaan muutamia wastaan/ jotka meitä arwaawat/ niinkuin me lihallisella tawalla waeltaisimme.
10:3 Sille echke me Lihassa waella'me/ eipe me senwoxi lihalisella taualla sodhi.
Sillä ehkä me lihassa waellamme/ eipä me sen wuoksi lihallisella tawalla sodi.
10:4 Sille ettei meiden Sotaaset ole lihaliset/ waan wäkeuet Jumalan edes alaskukistaman nijte Warieluxi/ ioinenga cansa me mahanlööme ne Aighotuxet
Sillä ettei meidän sota-aseet ole lihalliset/ waan wäkewät Jumalan edes alas kukistamaan niitä warjelluksia/ joidenka kanssa me maahan lyömme ne

ajatukset.
10:5 ia caiken Corkiudhen/ quin henens ylesnostapi Jumalan Tundemisen wastan/ Ja Fangixi otamma caiken aijatoxen Christusen cwliaisudhen ala/
ja kaiken korkeuden/ kuin hänens ylös nostaapi Jumalan tuntemista wastaan/ Ja wangiksi otamme kaiken ajatuksen Kristuksen kuuliaisuuden alle/
10:6 Ja me olema walmihit costaman caiken cwlemattudhen/ coska teiden cwliaisus teutetään. Domitzetteko te ninen ielkin iotca näkyuet.
Ja me olemme walmiit kostamaan kaiken kuulemattomuuden/ koska teidän kuuliaisuus täytetään. Tuomitsetteko te niiden jälkeen jotka näkywät.
10:7 Jos iocu vskalda senpäle/ ette hen on Christusen oma/ Se aijatelkan mös itzellense/ ette ninquin hen on Christusen oma/ nin mös me olema Christusen omat.
Jos joku uskaltaa sen päälle/ että hän on Kristuksen oma/ Se ajatelkaan myös itsellensä/ että niinkuin hän on Kristuksen oma/ niin myös me olemme Kristuksen omat.
10:8 Ja ios mine mös iotakin enemin kerskasin itzeni meiden Wallastan/ ionga HErra meille andanut on/ teidhen paranoxexi/ ia ei teidhen turmioxi/ eipe mine wiele sijtteken häpijeisi.
Ja jos minä myös jotakin enemmin kerskaisin itseni meidän wallastan/ jonka Herra meille antanut on/ teidän parannukseksi/ ja ei teidän turmioksi/ eipä minä wielä sittenkään häpeäisi.
10:9 (Mutta sen mine sanon) ettei teiden luuleman pidhe/ quin mine tahdhoisin teite peliettä Lehetuskiriain cautta.
(Mutta sen minä sanon) ettei teidän luuleman pidä/ kuin minä tahtoisin teitä peljättää lähetyskirjain kautta.
10:10 Sille ette Lehetuskiriat (ma he) ouat tosin raskat ia wäkeuet/ Mutta se Rumilinen tykenolemus ombi heicko/ ia ne Puhet ylencatzotudh.
Sillä että lähetyskirjat owat tosin raskaat ja wäkewät/ Mutta sen ruumiillinen tykön olemus ompi heikko/ ja ne puheet ylenkatsotut.
10:11 Joca sencaltainen on/ Se aijatelkan/ ette sencaltaiset quin me olema sanoissa Lehetuskiriain cautta poisollen/ Nin me mös kylle tohdhimme olla töön cansa tykeneollesam.
Joka senkaltainen on/ Se ajatelkaan/ että senkaltaiset kuin me olemme sanoissa lähetyskirjan kautta pois ollen/ Niin me myös kyllä tohdimme olla työn kanssa tykönä ollessamme.
10:12 Sille eipe me iulke meite' lukia eli wertautta heiden seasans iotca itzense ylisteuet/ Mutta ette he heidens mittauat itzense ielkin/ ia piteuet waan heiste itzestens/ nin eiuet he miten ymmerdhä.

Sillä eipä me julki meidän lukea eli werrata heidän seassan jotka itsensä ylistäwät/ Mutta että he heidäns mittaawat itsensä jälkeen/ ja pitäwät waan heistä itsestänsä/ niin eiwät he mitään ymmärrä.
10:13 Mutta eipe me meiten kerska ylitze määren/ Waan ainostans sen cochtolisen märetyn Mitan ielkijn/ iolla Jumala ombi meille mitannut sen määren wlottuuan mös haman teihin asti.
Mutta eipä me meitän kerskaa ylitse määrän/ Waan ainoastansa sen kohtuullisen määrätyn mitan jälkeen/ jolla Jumala ompi meille antanut sen määrän ulottuwan myös hamaan teihin asti.
10:14 Sille eipe me itzenne wloswenyte/ ninquin ei me olisi wlottuneet haman teiden tyghe'ne/ Sille me olema io mös haman teiden tygen Christusen Euangeliumin cansa tulluet/
Sillä eipä me itsenne ulos wenytä/ niinkuin ei me olisi ulottuneet hamaan teidän tykönne/ Sillä me olemme jo myös hamaan teidän tykön Kristuksen ewankeliumin kanssa tulleet/
10:15 ia ei me ylitze määren meiten kerska weraisa töise. Ja me toiuoma/ coska nyt teiden Uskon teisse casuapi/ ette me meiden Määren ielkin tahdhoma leuiemälde tulla/
ja ei me ylitse määrän meitän kerskaa wieraissa töissä. Ja me toiwomme/ koska nyt teidän uskon teissä kaswaapi/ että me meidän määrän jälkeen tahdomme leweämmältä tulla/
10:16 ia site Euangelium mös sarnata/ nijllen iotca teiden toollapolen asuuat ia ei meitem kerskata sijte ioca werasten Määren ielkin walmistettu on.
ja sitä ewankeliumia myös saarnata/ niillen jotka teidän tuolla puolen asuwat ja ei meitämme kerskata siitä joka wierasten määrän jälkeen walmistetu on.
10:17 Mutta ioca itzens kerska/ se kerskatcan itzens Herrassa.
Mutta joka itseänsä kerskaa/ se kerskatkoon itseänsä Herrassa.
10:18 Sille ette ioca itzens kijttepi/ ei se ole coeteldu/ Wan se ionga HErra kijttepi.
Sillä että joka itseänsä kiittääpi/ ei se ole koeteltu/ Waan sen jonka Herra kiittääpi.

XI. Lucu.

11:1 Joska te wähengi minun Tyhmytteni hyuexi ottaisitta. Kylle tosin te minun kerssitte.
Josko te wähänkin minun tyhmyyttäni hywäksi ottaisitte. Kyllä tosin te minun

kärsitte.
11:2 Sille mine kijuan * teidhen ylitzen iumalisella kijuauxella. Sille mine olen teille kihilanut ydhen Miehen/ ette mine ydhen puchtan Neitzyen Christuselle totaisin.
Sillä minä kiiwaan teidän ylitsen jumalisella kiiwauksella. Sillä minä olen teille kihlannut yhden miehen/ että minä yhden puhtaan neitsyen Kristukselle tuottaisin.
11:3 Mutta mine pelken/ Ettei ninquin Kärme Heuan hene' caualuxellans wietteli Nin mös teiden taidhot poiskietehen sijte yxikerdhaisudhesta Christusesa.
Mutta minä pelkään/ Ettei niinkuin käärme Hewan hänen kawaluuksellansa wietteli. Niin myös teidän taidot pois käännetään siitä yksinkertaisuudesta Kristuksessa.
11:4 Sille ios se ioca teiden tygen tulepi/ ydhen toisen Iesusen teille sarnapi/ iota ei me sarnaneet/ Taicka ios te iongun toisen Hengen saatta/ iota ette te ole saaneet/ Eli toisen Euangelium/ iota ette te ole wastanruuenuet/ Nin te oikein heite kerssitte.
Sillä jos se joka teidän tykön tuleepi/ yhden toisen Jesuksen teille saarnaapi/ jota ei me saarnanneet/ Taikka jos te jonkun toisen hengen saattte/ jota ette te ole saaneet/ Eli toisen ewankeliumin/ jota ette te ole wastaan ruwenneet/ Niin te oikein heitä kärsitte.
11:5 Sille mine aruan/ Ettei mine ole haluembi/ quin ne corkeimat Apostolit ouat/
Sillä minä arwaan/ Ettei minä ole halwempi/ kuin ne korkeimmat apostolit owat/
11:6 Ja echke mine olen yxikerdhainen puhesa Nin em mine ole yxikerdhainen Tiedhossa/ Quitengin me olema kylle tietteuet iocapaicas teiden tykene'.
Ja ehkä minä olen yksinkertainen puheessa. Niin en minä ole yksinkertainen tiedossa/ Kuitenkin me olemme kylle tiettäwät joka paikassa teidän tykönne.
11:7 Eli olengo mine syndi tehnyt/ ette mine ole' itzeni alenud/ senpäle ette teiden piteis ylettäme'? Sille mine olen teille Jumalan Euangelium ilma' palcata ilmoittanut/
Eli olenko minä syntiä tehnyt/ että minä olen itseni alennut/ sen päälle että teidän pitäisi ylettämän? Sillä minä olen teille Jumalan ewankeliumin ilman palkkata ilmoittanut/
11:8 ia olen mwdh Seurakunnat röuenyt/ ia heilde Palcan ottanut/ iolla mine teite paluelin.
Ja olen muut seurakunnat ryöwännyt/ ja heiltä palkan ottanut/ jolla minä

teitä palwelin.
11:9 Ja coska mine olin teiden tykenen/ ia minulda puuttui iotaki/ eipe mine keteken raskauttanut/ Sille mite minulda puuttui/ sen ne Weliet teutit iotca Macedoniasta tulit. Ja nin mine pidhin itzeni caikissa/ ettei mine kenengen Coormana ollut/ Ja tahdhon wiele nyt minuni nin pite.
Ja koska minä olin teidän tykönän/ ja minulta puuttui jotakin/ eipä minä ketäkään raskauttanut/ Sillä mitä minulta puuttui/ sen ne weljet täytit jotka Makedoniasta tulit. Ja niin minä pidin itseni kaikissa/ ettei minä kenenkään kuormana ollut/ Ja tahdon wielä nyt minuni niin pitää.
11:10 Nin Wissist quin Christusen totuus on minussa/ nin teme Kerskaus ei pidhe minulda * poissiualtaman Achaian maaku'nissa.
Niin wissiste kuin Kristuksen totuus on minussa/ niin tämä kerskaus ei pidä minulta pois siwaltaman Achaian maakunnissa.
11:11 Minge syyn tedhen? Sengötedhen ettei mine teite racasta? Sen tiete Jumala.
Minkä syyn tähden? Senkö tähden ettei minä teitä rakasta? Sen tietää Jumala.
11:12 Mutta mite mine teen/ sen mine tahdhon tehdhä/ senpäle ette minun pite heilde ihdhan häätäme'/ iotca ichta etziuet heitens kerskata/ ette he ouat ninquin me.
Mutta mitä minä teen/ sen minä tahdon tehdä/ senpäälle että minun pitää heiltä ihdan (tilan) häätämän/ jotka tilaa etsiwät heitäns kerskata/ että he owat niinkuin me.
11:13 Sille sencaltaiset wäret Apostolit/ ia wieckat Tööntekiet/ rakendauat itzens Christusen Apostoleixi.
Sillä senkaltaiset wäärät apostolit/ ja wiekkaat työntekijät/ rakentawat itsensä Kristuksen apostoleiksi.
11:14 Ja ei se ychten Ihme ole. Sille ette mös itze Perkele muuttapi itzense kircaudhen Engelixi/
Ja ei yhtään ihme ole. Sillä että myös itse perkele muuttaapi itsensä kirkkauden enkeliksi/
11:15 Senteden ei mös ole ychten ihmetta/ ette henen Paluelians mös sixi heitens asettauat/ quin he olisit Wanhurskaudhe' sarnaiat/ Joinenga loppu pite oleman heiden Töidens pereste.
Sentähden ei myös ole yhtään ihmettä/ että hänen palwelijansa myös siksi heitäns asettawat/ kuin he olisit wanhurskauden saarnaajat/ Joidenka loppu pitää oleman heidän töidensä perästä.
11:16 Taas mine sanon/ Ettei kenengen pidhe minua luulema' tyhmexi/ Waan ellei mwtoin taidha olla/ Sijtte pitekä minua ninquin Tyhme/ ette mine

edes weheisengi itzeni kerskaisin.
Taas minä sanon/ Ettei kenenkään pidä minua luulemaan tyhmäksi/ Waan ellei muutoin taida olla/ Siitä pitäkö minua niinkuin tyhmää/ että minä edes wähäisenkin itsenni kerskaisin.
11:17 Mite mine nyt puhun/ site em mine puhu quin Herrassa/ wan ninquin Tyhmydhes/ ette me sihen Kerskamisen tulluet olema/
Mitä minä nyt puhun/ sitä en minä puhu kuin Herrassa/ waan niinkuin tyhmyydessä/ että me siihen kerskaamiseen tulleet olemme/
11:18 Senwoxi/ ette moni itzens kerskauat Lihan ielkin/ nin mine mös itzeni tahdhon kerskata.
Senwuoksi/ että moni itsens kerskaawat lihan jälkeen/ niin minä myös itseni tahdon kerskata.
11:19 Sille te kernasta kerssittä nijte Tyhmie/ ette te itze wijsat oletta.
Sillä te kernaasti kärsitte niitä tyhmiä/ että te itse wiisaat olette.
11:20 Te kerssittä/ ios iocu teite Oriutehen waati/ Jos iocu teite ylessöpi/ Jos iocu teite repele/ Jos iocu teiden ylitzen itzens corghotta/ Jos iocu teite Casuoille paiska.
Te kärsitte/ jos joku teitä orjuutehen waatii/ Jos joku teitä ylössyöpi/ Jos joku teitä repii/ Jos joku teidän ylitsen itsensä korottaa/ Jos joku teitä kaswoille paiskaa.
11:21 Sen mine sanon häueistuxen polesta/ ninquin me heicot olisinma. Minge päle nyt iocu vskalda (mine puhun tyhmydhes) sen päle mine mös vskallan.
Sen minä sanon häwäistyksen puolesta/ niinkuin me heikot olisimme. Minkä päälle nyt joku uskaltaa (minä puhun tyhmyydessä) sen päälle minä myös uskallan.
11:22 He ouat Ebreit/ Mine mös. He ouat Israelitit/ Mine mös. He ouat Abrahamin siemen/ Mine mös.
He owat Ebreit/ Minä myös. He owat Israelitit/ Minä myös. He owat Abrahamin siemen/ Minä myös.
11:23 He ouat Christusen palueliat (mine puhun tyhmesti) palio enemin mine olen. Mine olen enemen tötetehnyt. Mine ole' enemen haawoija kerssinyt. Mine olen vseman Fanghin ollut. Wsen olen Cooleman hädhes ollut.
He owat Kristuksen palwelijat (minä puhun tyhmästi) paljon enemmin minä olen. Minä olen enemmän työtä tehnyt. Minä olen enemmän haawoja kärsinut. Minä ole useammin wankina ollut. Usein ole kuoleman hädässä ollut.
11:24 Juttailda mine olen wijdhiste Neliekymende Haawa saanut/ ychte wailla.

Juuttailta minä olen wiidesti neljäkymmentä haawaa saanut/ yhtä wailla.
11:25 Colmasti mine olen Vitzoilla piesty. Wihdhon olin Kiuitetty. Colmasti mine olin Haaxiricossa. Ööseen ia peiuen mine Meren sywydhes culutin.
Kolmasti minä ole witsoilla piesty. Wihdoin olin kiwitetty. Kolmasti minä olin haaksirikossa. Yön ja päiwän minä meren sywyydessä kulutin.
11:26 Mine olen Usein waeldanut. Mine olen ollut wedhen hädhesse. Hedhesse Röuerein keskene. Hedhesse Juttain keskene. Hedhesse Pacanain keskene/ Hedhesse Caupungissa. Hädhesse coruesa. Hädhesse meren päle. Hädhesse Falskein Weliein seas.
Minä olen usein waeltanut. Minä olen ollut weden hädässä. Hädässä ryöwärein keskellä. Hädässä pakanain keskenä/ hädässä kaupungissa. Hädässä korwessa. Hädässä meren päällä. Hädässä falskien weljien seassa.
11:27 Töösse ia tuskas. Swressa waluomises. Isomises ia ianosa. Palios Paastosa. Wilussa ia alastuxes.
Työssä ja tuskassa. Suuressa walwomisessa. Isoamisessa ja janossa. Paljossa paastossa. Wilussa ja alastomuudessa.
11:28 Ilman nijte quin mwtoin tapachtuuat/ nimitten/ se iocapeiuenen pälecarckaus/ ia surun pidhen caikista Seurakunnista.
Ilman niitä kuin muutoin tapahtuwat/ nimittäin/ se joka päiwäinen päällekarkaus/ ja surun pidän kaikista seurakunnista.
11:29 Cuca ombi * Heicko/ ia ei mine mös Heicoxi tule? Cuca pahoitetaan/ ia me mine * pala?
Kuka ompi heikko/ ja ei minä myös heikoksi tule? Kuka pahoitetaan/ ja en minä pala?
11:30 Ette minun pite caickeni nyt itzeni kerskaman/ sijtte mine kerskan itzeni minun heickoudhestani.
Että minun pitää kaikkeni nyt itseni kerskaaman/ siitä minä kerskaan itseni minun heikkoudestani.
11:31 Jumalan ia meiden HERRAN Iesusen Christusen Ise ioca olcoon ylistetty ijancaikisesta/ tietepi etten mine walechtele.
Jumalan ja meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen Isä joka olkoon ylistetty iankaikkisesti/ tietääpi etten minä walehtele.
11:32 Sijnä Damaskon Caupungis/ Arethan Kuningan Man wanhin wartioitzi sen Damascenerin caupungin/ ia tachtoi minun kijniotta.
Siinä Damaskon kaupungissa/ Arethan kuninkaan maan wanhin wartioitsi sen Damascenerin kaupungin/ ja tahtoi minun kiinni ottaa.
11:33 Ja ydhen Ackonan lepitze mwrin ylitze mine Corisa mahanlaskettijn/ ia nin poisueltin hene' kädensse.
Ja yhden akkunan läwitse muurin ylitse minä korissa maahan laskettiin/ ja

niin pois wältin hänen kätensä.

XII. Lucu.

12:1 EI Ole swingan minulle tarue itzeni kerskata/ tule' quitengin Näkyhin ia HErran Ilmoitoste' tyge.
Ei ole suinkaan minulla tarwe itseäni kerskata/ tulen kuitenkin näkyihin ja Herran ilmoitusten tykö.
12:2 Mine tunne' ydhen inhimisen Christusesa enne' Nelietoistakyme'de aiastaica/ olico he' Rumijssa ollut/ em mine tiedhä/ Eli olico hen wlcona Rumijsta ollut/ em mine siteken tiedhä/ Jumala sen tietä. Se sama oli ylestemmattu/ haman colmanden Taiuasen.
Minä tunnen yhden ihmisen Kristuksessa ennen neljätoista kymmentä ajastaikaa/ oliko hän ruumiissa ollut/ en minä tiedä/ Eli oliko hän ulkona ruumiista ollut/ en minä sitäkään tiedä/ Jumala sen tietää. Se sama oli ylös temmattu/ hamaan kolmanteen taiwaaseen.
12:3 Ja mine tunnen sen saman Inhimisen. Jos hen Rumissa Taicka wlcona Rumista oli/ em mine tiedhe/ Jumala sen tietä.
Ja minä tunnen sen saman ihmisen. Jos hän ruumiissa taikka ulkona ruumiista oli/ en minä tiedä/ Jumala sen tietää.
12:4 Hen oli ylestemmattu Paradisijn/ ia cwli salaiset sanat/ ioita ei yxike' Inhiminen mahdha puhua.
Hän oli ylös temmattu paratiisiin/ ja kuuli salaiset sanat/ joita ei yksikään ihminen mahda puhua.
12:5 Sijte mine itzeni kerskaan/ Mutta itzesteni em mine ychten kerska/ waan minun Heickoudhestani.
Siitä minä itseäni kerskaan/ Mutta itsestäni en minä yhtään kerskaa/ waan minun heikkoudestani.
12:6 Ja ios mine itzeni kerskata tahdhoisin/ sijtte em mine tekisi miten tyhmesti/ Sille mine tahdhoisin totudhen sano. Mutta quitengin mine sen pidheten/ Senpäle/ ettei yxiken minua corckiamaxi lukisi quin hen minun päleni näke/ eli minusta cwle.
Ja jos minä itseni kerskata tahtoisin/ sitten en minä tekisi mitään tyhmästi/ Sillä minä tahtoisin totuuden sanoa. Mutta kuitenkin minä sen pidätän/ Sen päälle/ ettei yksikään minua korkeammaksi lukisi kuin hän minun päälleni näke eli minusta kuulee.
12:7 Ja senpäle/ ettei Ilmoituste' ylenpaltisus minua pidheis yleskorghottama'/ Ombi minulle annettu yxi * Pistin Liha' lepitze/ nimitten/ se Perkelen engeli ioca minua piti Rusicoitzema' ettei mine ylitze mären

itzeni yleskorghotaisi/
Ja sen päälle/ ettei ilmoitusten ylenpalttisuus minä pitäisi ylös koroittaman/ Ompi minulle annettu yksi pistin lihan läwitse/ nimittäin/ se perkeleen enkeli joka minua piti rusikoitseman ettei minä ylitse määrän itseni ylös korottaisi.
12:8 Sen syyn tedhe'/ mine colmaiste olen HErra rucollut/ ette hen poislexis minulda.
Sen syyn tähden/ minä kolmesti olen Herraa rukoillut/ että hän pois läksisi minulta.
12:9 Ja sanoi hen minulle/ Tydhy minun Armohoni/ Sille minun * Woiman o'bi nijsse Heicoisa woimalinen.
Ja sanoi hän minulle/ Tyydy minun armooni/ Sillä minun woimani ompi niissä heikoissa woimallinen.
12:10 Senteden mine tahdhon enimitten itzeni kerskata minun Heickoudhestani/ senpäle ette Christusen woima minussa asuis. Senteden mine olen Hyues turuas/ Heickoudhesa/ ylencatzeisa/ hädhisse/ wainomisis/ ahdhistoxisa Christusen tedhen. Sille coska mine Heicko olen/ nin mine olen wäkeue.
Sentähden minä tahdon enimmiten itseäni kerskata minun heikkoudestani/ sen päälle että Kristuksen woima minussa asuisi. Sentähden minä olen hywässä turwassa/ Heikkoudessa/ ylenkatseissa/ hädissä/ wainoamisissa/ ahdistuksissa Kristuksen tähden. Sillä koska minä heikko olen/ niin minä olen wäkewä.
12:11 Mine olen Tyhmexi tullut kerskamisen polesta. Sihen te oletta minua watineet. Sille minun piti teiste kijtettu oleman. Senwoxi etten mine miten wähembi ole quin ne corckeimat Apostolit ouat/ Ehckei mine miten ole.
Minä olen tyhmäksi tullut kerskaamisen puolesta. Siihen te olette minua waatineet. Sillä minun piti teistä kiitetty oleman. Sen wuoksi etten minä mitään wähempi ole kuin ne korkeimmat apostolit owat/ Ehkei minä mitään ole.
12:12 Nin ouat quitengin Apostolin Merckit teiden seassanna tapachtanuet/ caiken kerssimisen cansa/ Merckein ia Ihmetten cansa/ ia wäkewein Töidhen cansa.
Niin owat kuitenkin apostolin merkit teidän seassanne tapahtuneet/ kaiken kärsimisen kanssa/ Merkkein ja ihmeitten kansa/ ja wäkewäin töiden kanssa.
12:13 Mikä se on misse te oletta hoonomat ollet quin neken mwdh Seurakunnat? Paitzi sen/ ettei mine itze ole ollut teiden Coormanan. Andaca minulle andexi se wäärys.
Mikä se on missä te olette huonommat olleet kuin nekin muut seurakunnat? Paitsi sen/ ettei minä itse ole ollut teidän kuormanan. Antakaa minulle

anteeksi se wääryys.
12:14 Catzo Mine olen walmis Colmanen kerdhan teiden tygen tuleman/ ia en tahdho ensingen teite raskautta. Sille eipe mine etzi teiden Omana/ waan teitä. Sille ettei Lasten pidhe Tauarata cocoma' wanhembains waraxi/ waan ne wanhemat Lapsile's.
Katso minä olen walmis kolmannen kerran teidän tykön tuleman/ ja en tahdo ensinkään teitä raskauttaa. Sillä eipä minä etsi teidän omaanne/ waan teitä. Sillä ettei lasten pidä tawarata kokoaman wanhempainsa waraksi/ waan ne wanhemmat lapsillensa.
12:15 Mutta sangen ihaisesta mine tahdhon itzeni altijxianda/ ia itze wlosannetta teiden Sieluna tädhen/ waicka te wähe minua racastatte/ ioca quitengi sangen ialosti teite racastan.
Mutta sangen ihaisesti (mielelläni) tahdon itseni alttiiksi antaa/ ja itse ulos annettaa teidän sielunne tähden/ waikka te wähän minua rakastatte/ joka kuitenkin sangen jalosti teitä rakastan.
12:16 Mutta olcon sillens/ ettei mine ole teite raskauttanudh/ Quitengi ette mine olin cauala/ nin mine olen teite ionilla kijnisaanudh.
Mutta olkoon sillens/ ettei minä ole teitä raskauttanut/ Kuitenkin että minä olin kawala/ niin minä olen teitä juonilla kiinni saanut.
12:17 Olengo mine mös keten paliahaxi tehnyt/ iongun ninen cansa iotca mine teille lehettenyt olen?
Olenko minä myös ketään paljaaksi tehnyt/ jonkun niiden kanssa jotka minä teille lähettänyt olen?
12:18 Mine olen Titusta mananut/ ia lehetin henen cansans ydhen Welien/ Ongo sis Titus iotaki teilde waatinut? Eikö me ole ydhesse Hengesse waeldanuet? Eikö me ole sama Jelkie mödhen kieunehet?
Minä olen Titusta manannut/ ja lähetin hänen kanssansa yhden weljen/ Onko siis Titus jotakin teiltä waatinut? Eikö me ole yhdessä hengessä waeltanut? Eikö me ole samaa jälkeä myöten käyneet?
12:19 Lulettaco te ette me luchtam itzemme teidhen edesse? Me puhuma Christusesa Jumalan edes.
Luuletteko te että me luhtaamme (wastaamme) teidän edessän. Me puhumme Kristuksessa Jumalan edessä.
12:20 Mutta caiki nämet (Rackat Weliet) tapachtuuat teiden Paranoxexi. Sille mine cartan/ ettei mine tulduani teite leudhä sencaltaissa/ quin mine tahdhon/ Ja ei mös te leudhä minua/ nin quin te tahdhotta. Ettei sielle Rijdhat/ Cateudhet/ Wihat/ Torat/ Panetoxet/ Lackaruxet/ Ylespaisumiset/ Capinat iollaca modolla olisi/
Mutta kaikki nämät (rakkaat weljet) tapahtuwat teidän parannukseksi. Sillä

minä kartan/ ettei minä tultuani teitä löydä sen kaltaisissa/ kuin minä tahdon/ Ja ei myös te löydän minua/ niin kuin te tahdotte. Että siellä riidat/ kateudet/ wihat/ torat/ panetukset/ lakkarukset (parjaukset)/ ylöspaisumiset/ kapinat jolla muodolla olisi/
12:21 Ettei taas coska mine palaian/ ia minun Jumalan pite minua neurittemen teiden tykenen/ ia pidheis murechtiman monein ylitze/ iotca ennen ouat syndi tehnet/ ia ei ole Paranusta tehnet/ sen Saastaudhen/ ia Hoorudhen ia Irttaudhen edeste quin he teuttenet ouat.
Ettei taas koska minä palajan/ ja minun Jumalan pitää minua nöyryttämän teidän tykönän/ ja pitäisi murehtiman monein ylitse/ jotka ennen owat syntiä tehneet/ ja ei ole parannusta tehneet/ sen saastauden/ ja huoruuden ja irtauden edestä kuin he täyttäneet owat.

XIII. Lucu.

13:1 JOs mine nyt Colmanen kerdhan tulen teiden tyge'ne/ Nin pite cahdhen eli colmen swn cautta caikinaiset asiat kijnitettemen.
Jos minä nyt kolmannen kerran tulen teidän tykönne/ Niin pitää kahden eli kolmen suun kautta kaikkinaiset asiat kiinnitettämän.
13:2 Mine olen sen teille ennen sanonut/ ia sanon teille nyt edhelle/ ninquin tykeneollen/ io toisen haauan/ ia kirioitan sen nyt poisollen nijlle iotca enne' syndi tehnyt olit/ ia nijlle muille caikille/ ette ios mine iellenstule'/ em mine armaitze.
Minä olen sen teille ennen sanonut/ ja sanon teille nyt edellä/ niinkuin tykönä ollen/ jo toisen haawan/ ja kirjoitan sen nyt pois ollen niille jotka ennen syntiä tehnyt olit/ ja niille muille kaikille/ että jos minä jällens tulen/ en minä armaitse.
13:3 Senwoxi ette te etzitte wihdhoin tuta sitä/ ioca minussa puhupi/ nimitten Christ9/ Joca eiswingan heicko ole teiden seasan/ waan hen on wäkeue teiden seasan.
Sen wuoksi että te etsitte wihdoin tuta sitä/ joka minussa puhuupi/ nimittäin Kristus/ Joka ei suinkaan heikko ole teidän seassan/ waan hän on wäkewä teidän seassan.
13:4 Ja echke hen oli ristinnaulittu heickoudhesa/ Nin hen quitengin elepi Jumalan woimassa. Ja waicka me olema Heicot henesse/ Nin me quitengin eleme henen cansans/ Jumalan woimassa teiden tykenen.
Ja ehkä hän oli ristiinnaulittu heikkoudessa/ Niin hän kuitenkin elääpi Jumalan woimassa. Ja waikka me olemme heikot hänessä/ Niin me kuitenkin elämä hänen kanssansa/ Jumalan woimassa teidän tykönän.

13:5 Kiusatca itze teite' ios te oletta wskossa/ Cokeca itze teiten. Eli eikö te itzenna tunne ette Iesus Christus ombi teisse? Ellei te ratki keluottomat ole.
Kiusatkaa itse teitän jos te olette uskossa/ Kokekaa itse teitän. Eli eikö te itseänne tunne että Jesus Kristus ompi teissä? Ellei te ratki kelwottomat ole.
13:6 Mutta mine toiuon ette te tunnetta/ ettei me keluottomat ole.
Mutta minä toiwon että te tunnette/ ettei me kelwottomat ole.
13:7 Mutta mine soisin Jumalalda/ ettei te miten Paha tekisi/ Ei sitewarten ette me keluolisexi näkyisinme/ Waan sen päle ette te tekisitta site quin hyue on/ ia me olisinma sijtte ninquin keluottomat.
Mutta minä soisin Jumalalta/ ettei te mitään pahaa tekisi/ Ei sitä warten että me kelwolliseksi näkyisimme/ Waan sen päälle että te tekisitte sitä kuin hywä on/ ja me olisimme sitten niinkuin kelwottomat.
13:8 Sille ei me miten woi Totudhen wastan/ waan Totudhen möten.
Sillä ei me mitään woi totuuden wastaan/ waan totuuden myöten.
13:9 Mutta me iloitze'ma coska me heicot olema/ ia te Wäkeuet oletta/ ia sen saman me mös toiuaisinma/ nimitten teiden teudhelisudhen.
Mutta me iloitsemme koska me heikot olemme/ ja te wäkewät olette/ ja sen saman me myös toiwoisimme/ nimittäin teidän täydellisyyden.
13:10 Senteden mine mös poisollen neitä kirioitan/ Senpäle ettei minun pidheis tykenollesani coua oleman/ Sen wäen pereste ionga HErra minun andoi paranoxexi/ ia ei turmioxi.
Sentähden minä myös pois ollen näitä kirjoitan/ Senpäälle ettei minun pitäisi työnä ollessani kowa oleman/ Sen wäen perästä jonka Herra minun antoi parannukseksi/ ja ei turmioksi.
13:11 Wijmein/ rackat Weliet/ Iloitca teiten/ Olca teudheliset/ Lohuttaca teiten/ Olca yximieliset/ Olca rauhaliset/ Nin se Rackaudhen ia Rauhan Jumala ombi teiden cansan. Teruetteke teite keskenen/ pyhelle Suunandeilla. Teruetteuet teite caiki Pyhet.
Wiimein/ rakkaat weljet/ Iloitkaa teitän/ Olkaa täydelliset/ Lohduttakaa teitän/ Olkaa yksimieliset/ Olkaa rauhalliset/ Niin se rakkauden ja rauhan Jumala ompi teidän kanssan. Terwehtäkää teitä keskenän/ pyhällä suunannoilla. Terwehtäwät teitä kaikki pyhät.
13:12 Meiden HERRAN Iesusen Christusen Armo/ ia Jumalan Rackaus/ ia Pyhen Hengen Osaliseus olcohon teiden caikein cansa/ AMEN.
Meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen armo/ ja Jumalan rakkaus/ ja Pyhän Hengen osallisuus olkoon teidän kaikkein kanssa/ AMEN.

Se toinen Lehetuskiria Corintherin tyge. Lehetetty Philippiste Macedonias/ Titusen ia Lucan möte.

Alcupuhe P. Paualin Epistolan päle Galaterin tyge.

NE Galaterit olit P. Paualin cautta/ oikean Christilisen Uskoon/ ia Euangeliumin siselle/ Lain alda satetud. Mutta quin hen oli heiste poisolge'nut/ nin tulit ne Falschit Apostolit/ iotca olit nijnen oikeain Apostolein Opetuslapset olluet/ ia iellens palautit ne Galaterit Uskoman/ Ette he Lain töidhen cautta piti autuaxi tuleman/ Ja ette he syndi teit ellei he Lain töite piteneet/ Ninquin Act. xv. mös mwtomat cwluisat Miehet Jerusalemis opetit ia neuuoit. Neite wastan Pyhe Pauali henen Wirghansa corghotta/ ia ei tahdho ensingen haluembi olla quin mwtka Apostolit. Ja kerska itzens ette henen Oppins ia Wircans ainostans oli Jumalasta/ Senpäle ette henen piti ninen Wärein Apostolein kerskamisen alaslömen/ iotca heitens kerskasit ninen oikein Apostolein Töidhe' ia Nimen cansa. Ja sano/ Ettei se ole oikein/ ehcke ios iocu Engeli/ taicka he' Itze Sarnais/ Ja palio wähemin/ ios Apostolein Opetuslapset/ eli he itze toisin opetaisit. Täte hen opetta sijnä. j. Ja. ij. Lugusa. Ja päätte/ ette ilman Ansiota/ ilman Töite/ ilman Laita/ Waan ainostans Christusen cautta/ pite iocaitzen Wanhurskaxi tuleman. Sijnä iij. Ja. iiij. Lu. Kijnitte he' nämet caiki Ramattudhe' Esikuuain/ ia Wertausten ia Tunnustosten cansa. Ja he' osottapi/ Quinga Laki palio enemin syndi ia kirouxen matkan saata/ quin Wanhuskaudhen/ Ja ilman Laita/ waan sulasta Armosta teutetän/ ionga Jumala Christusen cautta meille luuanut ia andanut on. Sijnä. v. Ja. vj. hen opetta Rackaudhen töiste/ iotca pite Usko seuraman/ ia noutaman.

Se P. Paualin Epistola Galaterin tyge.

Ensimeinen Lucu.

1:1 PAuali Apostoli/ Ei Inhimisiste eikä mös Inhimisen cautta/ Waa' Iesusen Christusen cautta/ ia Isen Jumalan/ Joca henen ylesherettenyt on Coolleista.
Pawali apostoli/ ei ihmisistä eikä myös ihmisten kautta/ Waan Jesuksen Kristuksen kautta/ ja Isän Jumalan/ Joka hänen ylös herättänyt on kuolleista.
1:2 Ja caiki Weliet/ iotca minun tykeneni ouat. Nillen Seurakunnille Galatias.
Ja kaikki weljet/ jotka minun tykönäni owat/ Niillen seurakunnille Galatiassa.
1:3 Armo olcoon teiden cansan/ ia Rauha Iselde Jumalalda/ ia meiden Herralda.
Armo olkoon teidän kanssan/ ja rauha Isältä Jumalalta/ ja meidän Herralta.
1:4 Joca itzehenens meiden Syndein edeste wlosandanut on/ Senpäle ette hen Meite wapautais teste nykysest pahasta Mailmasta/ Jumalan/ ia meiden Isen tahdhon ielkin/
Joka itse hänens meidän syntein edestä ulos antanut on/ Senpäälle että hän meitä wapauttaisi tästä nykyisestä pahasta maailmasta/ Jumalan/ ja meidän Isän tahdon jälkeen/

1:5 Jonga olcoon kijtos ijancaikisesta ijancaikisehen Amen.
Jonka olkoon kiitos iankaikkisesta iankaikkisehen Amen
1:6 Mine ihmettelen/ Ette te nin pian teiten annatta toiseen Eua'geliumijn poissijrtte/ sijtä ioca teite cutzunut on Christusen Armohon/
Minä ihmettelen/ Että te niin pian teidän annatte toiseen ewankeliumiin pois siirtää/ siitä joka teitä kutsunut on Kristuksen armohon/
1:7 Cuta ei mwta ole/ Waan ette mwtomat ouat/ iotca teite Häiritzeuet/ ia tachtouat Christusen Euangelium ymberinskiendä.
Kuta ei muuta ole/ Waan että muutamat owat/ jotka teitä häiritsewät/ ja tahtowat Kristuksen ewankelium ympärinsä kääntää.
1:8 Mutta ehke ios me/ taicka iocu Engeli taiuahasta/ teille Euangelium sarnais/ toisin quin me olema teille sarnaneet/ se olcohon kirottu.
Mutta ehkä jos me/ taikka joku enkeli taiwahasta/ teille ewankeliumin saarnaisi/ toisin kuin me olemme teille saarnanneet/ se olkohon kirottu.
1:9 Sillemoto quin me nyt sanoima/ nin mine wiele nyt sanon. Jos iocu teille Euangelium sarnapi toisin quin te ottaneet oletta/ se olcohon kirottu.
Sillä muotoa kuin me nyt sanoimme/ niin minä wielä nyt sanon. Jos joku teille ewankelium saarnaapi toisin kuin te ottaneet olette/ se olkohon kirottu.
1:10 Sarnango mine nyt Inhimisten eli Jumalan mielen ielkin? Eli pydengö mine Inhimisten Keluata? Sille ios mine tehenasti Inhimisten olisin Keluanut/ Nin em mine Christusen paluelia olisi.
Saarnaanko minä nyt ihmisten eli Jumalan mielen jälkeen? Eli pyydänkö minä ihmisten kelwata? Sillä jos minä tähän asti ihmisten olisin kelwannut/ Niin en minä Kristuksen palwelija olisi.
1:11 Mutta mine teen teille tietteuexi (Rackat Weliet) Ette se Eua'gelium ioca minulda sarnattu on/ ei se Inhimillinen ole.
Mutta minä teen teille tiettäwäksi (Rakkaat weljet) Että se ewankelium joka minulta saarnattu on/ ei se inhimillinen (ihmisistä) ole.
1:12 Sille/ em mine ole site Inhimisilde saanut/ eike oppinut/ wan Iesusen Christusen ilmoituxen cautta.
Sillä/ en minä ole sitä ihmisiltä saanut/ eikä oppinut/ waan Jesuksen Kristuksen ilmoituksen kautta.
1:13 Sille te oletta kylle cwlluet minun kieuttemisen wanhasti Juttain tauoissa/ Quinga mine ylenpaltisesta Jumalan Seurakunda Wainosin/ ia site häwitin/
Sillä te olette kyllä kuulleet minun käyttämisen wanhasti Juuttain tawoissa/ Kuinka minä ylenpalttisesti Jumalan seurakuntaa wainosin/ ja sitä häwitin/
1:14 ia menestyin Juttain menoissa/ ylitze monen minun Wertaitzeni minun Sughussani/ ia ylenpaltisesta itzeni ahckeroitzin Iselistein Sääthyin polesta.

ja menestyin juuttain menoissa/ ylitse monen minun wertaiseni minun suwussani/ ja ylenpalttisesti itseni ahkeroitsin isällisten säätyin puolesta.
1:15 Coska nyt Jumala tachtoi (ioca minun oli wloseroittanut minun Eiteni cohdhusta/ ia cutzui minun henen Armons cautta sihen/
Koska nyt Jumala tahtoi (joka minun oli uloseroittanut minun äitini kohdusta/ ja kutsui minun hänen armonsa kautta siihen/
1:16 ette hen ilmoitais henen Poians minun cauttani/ ette mine henen iulghistaisin Euangeliumin cautta Pacanaiden seassa) nin mine cochta altijxi annoin/ ia en tutkinut Lihan ia Weren cansa/
että hän ilmoittaisi hänen Pojansa minun kauttani/ että minä hänen julkistaisin ewankeliumin kautta pakanaiden seassa) niin minä kohta alttiiksi annoin/ ja en tutkinut lihan ja weren kanssa/
1:17 en mös Jerusalemijn iellenstullut/ ninen tyge iotca enne' minua Apostolit olit/ Waan matkustin Arabiaha'/ ia iellenspalasin Damaskuhun.
en myös Jerusalemiin jällens tullut/ niiden tykö jotka ennen minua apostolit olit/ Waan matkustin Arabiahan/ ja jällens palasin Damaskuhun.
1:18 Sijtte colmen Woodhen pereste/ mine iellenstulin Jerusalemijn/ Petarita näkemen/ ia olin hene' tykenens Wijsitoistakymende peiue.
Sitten kolmen wuoden perästä/ minä jällens tulin Jerusalemiin/ Pietarita näkemän/ ja olin hänen tykönänsä wiisitoistakymmentä päiwää.
1:19 Muita Apostolita en mine ychten nähnyt/ paitzi Jacobin HERRAN Welien.
Muita apostolita en minä yhtään nähnyt/ paitsi Jakobin HERRAN weljen.
1:20 Sen quin mine teille kirioitan/ Catzo/ Jumala tiete ettei mine walechtele.
Sen kuin minä teille kirjoitan/ Katso/ Jumala tietää ettei minä walehtele.
1:21 Senielkin mine tulin Sirian ia Cilician makundijn.
Sen jälkeen minä tulin Syrian ja Kilikian maakuntiin.
1:22 Mutta mine olin tuttamatoin Casuoista sille Christiliselle Seurakunnalle Judeas.
Mutta minä olin tuttamatoin kaswoista sille kristilliselle seurakunnalle Judeassa.
1:23 Mutta he olit ainostans cwlleet/ ette se ioca meite mwijnen wainosi/ hen sarnapi nyt Usko iota hen mwijnen häuitti/ ia kijtit Jumala minun techteni.
Mutta he olit ainoastansa kuulleet/ että se joka meitä muinen wainosi/ hän saarnaapi nyt usko jota hän muinen häwitti/ ja kiitit Jumala minun tähteni.

Se P. Paualin Epistola Galaterin tyge

II. Lucu.

2:1 SItte nelientoistakymenen Woodhen pereste/ taas mine ylesmenin Jerusalemin Barnaban cansa/ ia otin mös Titusen minun cansani.
Sitten neljäntoistakymmenen wuoden perästä/ taas minä ylösmenin Jerusalemiin Barnabaan kanssa/ ja otin myös Tituksen minun kanssani.
2:2 Ja mine ylesmenin Ilmoituxen ielkin/ ia ehdhoittelin heiden cansans Euangeliumista/ ionga mine iulghistan Pacanain seas/ Mutta erinomaisesta ninen cansa/ iotca ionaki pidhettijn. Senpäle ettei mine huckan ioxisi/ eli io olisin ioosnut.
Ja minä ylösmenin ilmoituksen jälkeen/ ja ehdottelin heidän kanssansa ewankeliumista/ jonka minä julkistan pakanain seassa/ Mutta erinomaisesti niiden kanssa/ jotka jonakin pidettiin. Sen päälle ettei minä hukkaan juoksisi/ eli jo olisin juossut.
2:3 Mutta eipe mös Titus ioca oli minu' cansani wadhittu ollut itzens ymberinsleickauttamaan/ ehcke hen Greki oli.
Mutta eipä myös Titus joka oli minun kanssani waadittu ollut itsensä ympärileikkauttamaan/ ehkä hän Kreki oli.
2:4 Sille coska mwtomat Falskit Weliet heitens ynne siselletungit/ ia io olit cansa siselletulleet/ coetteleman meide' Wapautta/ ioca meille ombi Christuses Iesuses/ senpäle ette he meite Oriutehen watisit/
Sillä koska muutamat falskit weljet heitäns ynnä sisälle tungit/ ja jo oli kansa sisälle tulleet/ koettelemaan meidän wapautta/ joka meille ompi Kristuksessa Jesuksessa/ sen päälle että he meitä orjuutehen waatisit/
2:5 Eipe me tosin nijte samoi weltenyt ychten hetke alamaisexi olla. Senpäle ette Euangeliumin Totws teiden tykenen seisouainen olis.
Eipä me tosin niitä samoja wäittänyt yhtään hetkeä alamaiseksi olla. Sen päälle että ewankeliumin totuus teidän tykönän seisowainen olisi.
2:6 Mutta nijste iotca ionaki pidhettijn * mingecaltaiset he mwinen olit/ ei minun sihen miten tule. Sille ei Jumala catzo Inhimisen modhon ielkin. Mutta ne iotca ionaki pidhettin/ eiuet minua miteken opettaneet.
Mutta niistä jotka jonakin pidettiin minkäkaltaiset he muinen olit/ ei minun siihen mitään tule. Sillä ei Jumala katso ihmisen muodon jälkeen. Mutta ne jotka jonakin pidettiin/ eiwät minua mitäkään opettaneet.
2:7 Waan wastoinpein/ coska he näit/ ette minulle vskottu oli Euangelium Esinahan poleen Ninquin mös Petarille Euangelium ymberinsleickauxen poolen
Waan wastoinpäin/ koska he näit/ että minulle uskottu oli ewankelium esinahan puoleen. Niinkuin myös Petarille ewankelium ympärinsleikkauksen puoleen.

2:8 (Sille ioca Petarin cansa woimalinen oli Apostolin wirghasa Ymberileickamisen seas/ Se ombi mös minun cansani woimalinen ollut Pacanain seas)
(Sillä joka Petarin kanssa woimallinen oli apostolin wirassa ympärileikkaamisen seassa/ Se ompi myös minun kanssani woimallinen ollut pakanain seassa)
2:9 ia quin he tunsit sen Armon ioca minulle annettu oli/ nin Jacobus ia Cephas ia Johannes/ iotca Pilarein edeste pidhettin/ Annoit he minulle ia Barnaban oikian Kädhen/ ia souitit heidens meiden cansan/ Ette me Pacanain seas/ Mutta he ymberileickamisen seas sarnaman piti.
Ja kun he tunsit sen armon joka minulle annettu oli/ niin Jakobus ja Kephas ja Johannes/ Jotka pilarein edestä pidettiin/ Annoit he minulle ja Barnabaan oikean käden/ ja sowitit heidäns meidän kanssan/ Että me pakanain seassa/ Mutta he ympärileikkaamisen seassa saarnaaman piti.
2:10 Waiuoin ette meiden piti Waiuasten päle muistaman/ Jonga mine mös olen ahckeroinut tekemen.
Waiwoin että meidän piti waiwasten päälle muistaman/ Jonka minä myös olen ahkeroinut tekemän.
2:11 Mutta quin Petari Antiochian tuli/ nin mine iulkisesta seisoin hende wastan/ Sille ette Canne oli tullut henen pälens.
Mutta kuin Petari Antiokiaan tuli/ niin minä julkisesti seisoin häntä wastaan/ Sillä että kanne oli tullut hänen päällensä.
2:12 Sille ennenquin iocu Jacobin tyke tullut oli/ nin hen söi Pacanain cansa. Waan quin he tulit/ welti hen itzens/ ia eroitti henens heiste/ Senteden ette hen waroi nijte iotca Ymberileickamisesta olit.
Sillä ennenkuin joku Jakobin tykö tullut oli/ niin hän soi pakanain kanssa. Waan kun he tulit/ wältti hän itsensä/ ja eroitti hänen heistä/ Sentähden että hän waroi niitä jotka ympärileikkaamisesta olit.
2:13 Ja ne mwdh Juttat wieckastelit ynne henen cansans/ nin ette Barnabas mös wieteltin sihen saman Wieckauxen.
Ja ne muut juttaat wiekastelin ynnä hänen kanssansa/ niin että Barnabas myös wieteltiin siihen samaan wiekkaukseen.
2:14 Mutta quin mine sen näin/ ettei he oikein waeldaneet/ sen Euangeliumin totudhen ielkin/ nin mine sanoin Petarille iulkisesta caikein edesse/ Jos sine ioca Judeus olet/ Pacanan taualla elet/ ia ei Juttan taualla/ Mixi sis sine wadhit pacanoita elemen Judasten taualla?
Mutta kuin minä sen näin/ ettei he oikein waeltaneet/ sen ewankeliumin totuuden jälkeen/ niin minä sanoin Petarille julkisesti kaikkein edessä/ Jos sinä joka judeus olet/ pakanain tawalla elät/ ja ei juuttaan tawalla/ Miksi

siis sinä waadit pakanoita elämän judasten tawalla?
2:15 Vaicka me ole'me Judeuset loonno' polesta/ ia ei synniset Pacanoista/
Waikka me olemme judauset luonnon puolesta/ ja ei syntiset pakanoista/
2:16 Quite'gin ette me tiedeme ettei Inhimine' Wanhurskaxi tule Lain töidhen cautta/ Waan Uskon cautta Iesusen Christusen päle. Nin me mös Uskoma Iesusen Christusen päle/ Ette me pite Wanhurskaxi tuleman Uskon cautta Christusen päle/ JA ei Lain Töidhen cautta. Sille ettei yxiken Liha tule Wanhurskaxi Lain Töidhen cautta.
Kuitenkin että me tiedämme ettei ihminen wanhurskaaksi tule lain töiden kautta/ Waan uskon kautta Jesuksen Kristuksen päälle. Niin me myös uskomme Jesuksen Kristuksen päälle/ Että me pitää wanhurskaaksi tuleman uskon kautta Kristuksen päälle/ Ja ei lain töiden kautta. Sillä ettei yksikään liha tule wanhurskaaksi lain töiden kautta.
2:17 Mutta ios me/ iotca etzime Christusen cautta Wanhurskaxi tulla/ wiele itzeme Synnisexi leudhenme/ Nin olis Christus yxi * Synnin paluelia. Pois se.
Mutta jos me/ jotka etsimme Kristuksen kautta wanhurskaaksi tulla/ wielä itsemme syntiseksi löydämme/ Niin olis Kristus yksi synnin palwelija. Pois se.
2:18 Sille ios mine site taas ylesrakenan/ iota mine ole' serckenyt/ Nin mine teen itzeni ylitzekieuuexi.
Sillä jos minä sitä taas ylösrakennan/ jota minä olen särkenyt/ Niin minä teen itseni ylitse käywäksi.
2:19 Mutta mine olen Lain cautta Laista poiskoollut/ ette mine Jumalasa eleisin/ Mine olen Christusen cansa ristinnaulittu.
Mutta minä olen lain kautta laista pois kuollut/ että minä Jumalassa eläisin/ Minä olen Kristuksen kanssa ristiinnaulittu.
2:20 Mutta mine elen/ waicka en nyt mine/ Waan Christus quitengi minussa elepi. Sille iota mine nyt elen Lihassa/ sen mine elen Jumalan Poian Uskossa/ Joca ombi minua racastanut/ ia Itze henens minun edesteni vlosannoi.
Mutta minä elän/ waikka en nyt minä/ Waan Kristus kuitenkin minussa elääpi. Sillä jota minä nyt elän lihassa/ sen minä elän Jumalan Pojan uskossa/ Joka ompi minua rakastanut/ ja itse hänens minun edestäni ulos antoi.
2:21 Em mine poishylke Jumalan Armo. Sille ios Wanhurskaus Laista tule/ Nin on Christus Huckan coollut.
En minä pois hylkää Jumalan armoa. Sillä jos wanhurskaus laista tulee/ Niin on Kristus hukkaan kuollut.

** Mingecaltaiset) Ne Falskit Apostolit edheswedit/ ette ne 12. iotca Christusen cansa waeldanet olit/ piti senuoxi Paualita paremat oleman/ sen P. Pauali tesse laitta/ ia*

*sano/ Ettei sijte ole Lucu/ quinga ialot eli cunnialiset he ouat/ Sille Euangeliumis nin hyue on yxi Sarnaia quin toinengi. j Chorin iij. * Synnin paluelia) Joca töidhens cautta tacto Hurskaxi ia Autuaxi tulla/ hen tekepi iwri nin/ quin Christus tekis meite henen Palueluxens/ Wircans/ Sarnans/ Pijnans ia Kersimisens cautta caikein ensin Synnisexi/ iotca sijtte Lain cautta pidheis Wanhurskaxi tuleman. Se olis iwri poiskielde/ ristinnaulita/ ia pilcata Christusta/ Ja iellens Syndiä ylesrakenda/ ioca ennen Uskon Sarnamisen cautta oli poiscwlutettu.*

III. Lucu.

3:1 O Te Hullut Galaterit/ Cuca teite on Wimmanut/ totwtta Uskomasta? Joinen Silmein edese Iesus Cheistus maalattu oli/ ia nyt teiden seasan ristinnaulittu on.
Te hullut Galateri/ kuka teitä on wimmannut/ totuutta uskomasta? Joiden silmäin edessä Jesus Kristus maalattu oli/ ja nyt teidän seassan ristiinnaulittu on.
3:2 Sen tahdhon mine waiuoin teilde tietä. Cummasta te oletta Hengen saneet Lain töidhen cauttaco/ Wai Uskon sarnamisen cautta?
Sen tahdon minä waiwoin teiltä tietää. Kummasta te olette Hengen saaneet lain töiden kauttako/ Wai uskon saarnaamisen kautta?
3:3 Olettaco te nin tompelit? Hengese te oletta alcaneet/ Tahdhottaco te nyt sen Lihassa lopetta?
Oletteko niin tomppelit? Hengessäkö te olette alkaneet/ Tahdotteko te nyt lihassa sen lopettaa?
3:4 Olettaco te nin palio Huckan kerssineet? Jos se mwtoin huckan on.
Oletteko te niin paljon hukkaan kärsineet? Jos se muutoin hukkaan on.
3:5 Joca sis teille nyt Hengen andapi/ ia tekepi sencaltaiset Auudh teiden keskenen/ Tekekö hen sen Lain töidhen cautta/ eli Uskon sarnamisen cautta?
Joka siis teille nyt Hengen antaapi/ ja tekeepi senkaltaiset awut teidän keskenän/ Tekeekö hän sen lain töiden kautta/ eli uskon saarnaamisen kautta?
3:6 Ninquin Abraham oli Jumalan vskonut/ ia se on luettu henelle Wanhurskaudexi.
Niinkuin Abraham oli Jumalaan uskonut/ ja se on luettu hänelle wanhurskaudeksi.
3:7 Nin te mös io nyt tiedhette/ ette iotca Uskosta ouat/ ne ouat Abrahamin Lapset.
Niin te myös jo nyt tiedätte/ että jotka uskosta owat/ ne owat Abrahamin lapset.

3:8 Mutta Ramattu oli sen io ennen edeskatzonut/ Ette Jumala Pacanat Uskon cautta wanhurskauttapi/ Senteden se ilmoitti Abrahamille/ Sinussa (ma hen) caiki Pacanat pite hyuestisiugnatudh oleman.
Mutta Raamattu oli sen jo ennen edeskatsonut/ Että Jumala pakanat uskon kautta wanhurskauttaapi/ Sentähden se ilmoitti Abrahamille/ Sinussa kaikki pakanat pitää hywästi siunatut oleman.
3:9 Nin tuleuat nyt caiki ne/ iotca Uskossa ouat/ hyuestisiugnatuxi sen vskolisen Abrahamin cansa.
Niin tulewat nyt kaikki ne/ jotka uskossa owat/ hywästi siunatuksi sen uskollisen Abrahamin kanssa.
3:10 Sille ette nin monda quin Lain Töisse rippuuat/ ne ouat kirotuxen alla. Sille kirioitettu on/ Kirottu olcoon iocahinen/ quin ei pysy caikissa nijsse quin Laki Ramatusa kirioitettu ombi/ ette hen nijte tekis.
Sillä että niin monta kuin lain töissä riippuwat/ ne owat kirouksen alla. Sillä kirjoitettu on/ Kirottu olkoon jokainen/ kuin ei pysy kaikissa niissä kuin laki Raamatussa kirjoitettu ompi/ että hän niitä tekisi.
3:11 Mutta ettei kengen wanhurskaxi tule Jumalan edes Lain cautta/ se on iulkinen/ Sille ette se wanhurskas pite elemen Uskostans.
Mutta ettei kenkään wanhurskaaksi tule Jumalan edessä lain kautta/ se on julkinen/ Sillä että se wanhurskaus pitää elämän uskostansa.
3:12 Mutta Laki ei ole se vskosta/ Waan se Inhiminen ioca sen tekepi/ hen elepi sen cautta.
Mutta laki ei ole se uskosta/ Waan se ihminen joka sen tekeepi/ hän elääpi sen kautta.
3:13 Mutta Christus ombi meite lunastanut Lain kirotuxesta/ coska Hen oli yxi Kirous Meiden edesten (Sille ette kirioitettu on/ Kirottu ombi iocahinen quin Puun päle rippu)
Mutta Kristus ompi meitä lunastanut lain kirouksesta/ koska hän oli yksi kirous meidän edestän (Sillä että kirjoitettu on/ Kirottu ompi jokainen kuin puun päälle riippuu)
3:14 Se'päle ette Abrahamin Hyuesti siugnaus pideis pacanain ylitze tulema' Iesusen Christusen cautta/ Ja me nin saisima sen luuatun Hengen/ Uskon cautta.
Senpäälle että Abrahamin hywästisiunaus pitäisi pakanain ylitsen tuleman Jesuksen Kristuksen kautta/ Ja me niin saisimme sen luwatun Hengen/ uskon kautta.
3:15 Rackat Weliet/ Mine puhun Inhimisten taualla/ Eikenge' poishylke ydhengen Inhimisen Testamenti (coska se ombi wahwistettu) eikä mös sihen miteken lise.

Rakkaat weljet/ Minä puhun ihmisten tawalla/ Ei kenkään poishylkää yhdenkään ihmisen testamentti (koska se ompi wahwistettu) eikä myös siihen mitäkään lisää.
3:16 Mutta nyt ouat tosin Lupauxet annetut Abrahamille/ ia henen Siemenellens. Ei hen sano/ nijlle Siemenille/ ninquin monille/ waan ninquin ydhe' cautta/ Sinun Siemeneses/ ioca on Christus.
Mutta nyt owat tosin lupaukset annetut Abrahamille/ ja hänen siemenellensä. Ei hän sano/ niille siemenille/ niinkuin monille/ waan niinkuin yhden kautta/ sinun siemenessäsi/ joka on Kristus.
3:17 Mutta sijtä mine sanon/ Se Testamenti ioca Jumalasta ennen wahwistettu oli Christusen päle/ ei tule ricotuxi/ nin ette Lupaus ei mixiken tulis Lain cautta/ Joca sen ielken oli neliensadhan ia colmenkymenen woodhen pereste annettu.
Mutta siitä minä sanon/ Se testamentti joka Jumalasta ennen wahwistettu oli Kristuksen päälle/ ei tule rikotuksi/ niin että lupaus ei miksikään tulisi lain kautta/ Joka sen jälkeen oli neljänsadan ja kolmenkymmenen wuoden perästä annettu.
3:18 Sille ios nyt Perimys Lain cautta ansaitaisijn/ Nin ei se olis Lupauxen cautta annettu. Mutta Jumala ombi sen Abrahamille Lupauxen cautta lahianut.
Sillä jos nyt perimys lain kautta ansaittaisiin/ Niin ei se olis lupauksen kautta annettu. Mutta Jumala ompi sen Abrahamille lupauksen kautta lahjoittanut.
3:19 * Mihinge sis pite Lain? Hen ombi tullut Ylitzekieumisten warten/ Sihenasti ette se Siemen piti tuleman/ iolle Lupaus tapachtanut oli/ Ja ombi Engeleiste asetettu * Wälimiehen Kätten cautta.
Mihinkä siis pitää lain? Hän ompi tullut ylitsekäymisten warten/ Siihen asti että sen siemen piti tuleman/ jolle lupaus tapahtunut oli/ Ja ompi enkeleistä asetettu wälimiehen kätten kautta.
3:20 Mutta Wälimies ei ole ydhen ainoan wäli mies/ Waan Jumala ombi yxi ainoa.
Mutta wälimies ei ole yhden ainoan wälimies/ Waan Jumala ompi yksi ainoa.
3:21 Ongo sis Laki Jumalan Lupausta wastan? Pois se. Coska nyt yxi Laki olis annettu ioca taidhais eleuexi tehdhä/ Nin totta Wanhurskaus tulis Laista.
Onko siis laki Jumalan lupausta wastaan? Pois se. Koska nyt yksi laki olisi annettu joka taitaisi eläwäksi tehdä/ Niin totta wanhurskaus tulisi laista.
3:22 Mutta Ramattu on caiki sulkenut Synnin ala/ Senpäle ette se Lupaus pideis annettaman Uskon cautta Iesusen Christusen päle nijlle Uskouaisille.
Mutta Raamattu oli kaikki sulkenut synnin alle/ Sen päälle että se lupaus

pitäisi annettaman uskon kautta Jesuksen Kristuksen päälle niille uskowaisille.
3:23 Mutta ennenquin Usko tuli/ me olima Lain alla ketketydh/ ia swlietudh sihen Uskohon/ ionga piti ilmei tuleman.
Mutta ennenkuin usko tuli/ me olimme lain alle kätketyt/ ja suljetut siihen uskohon/ jonka piti ilmi tuleman.
3:24 Nin on nyt Laki ollut meiden Haltian Christusen tyge/ ette meiden pite Uskon cautta Wanhurskaxi tuleman.
Niin on nyt laki ollut meidän haltjian Kristuksen tykö/ että meidän pitää uskon kautta wanhurskaaksi tuleman.
3:25 Mutta nyt sijttä quin Usko tuli/ ei me enembi ole sen Haltian alla/
Mutta nyt siitä kuin usko tuli/ ei me enempi ole sen haltian alla/
3:26 Sille te oletta caiki Jumalan Lapset sen Uskon cautta Iesusen Christusen päle.
Sillä te olette kaikki Jumalan lapset sen uskon kautta Jesuksen Kristuksen päälle.
3:27 Sille quin mo'da te castetut oletta nin te oletta Christusen pälenepukeneet.
Sillä kuin monta te kastetut olette niin te olette Kristuksen päälle pukeneet.
3:28 Ei ole tesse Judeus eli Greki/ Ei ole tesse Oria eli Wapah/ Ei ole tesse Mies eli Waimo/ Sille te oletta caikitynni yxi Christusesa Iesusesa.
Ei ole tässä Judeus eli Kreki/ Ei ole tässä orjaa eli wapaa/ Ei ole tässä mies eli waimo/ Sillä te olette kaikki tyynni yksi Kristuksessa Jesuksessa.
3:29 Mutta ios te oletta Christusen/ Nin te oletta sis Abrahamin Siemen/ ia Lupauxen ielken Periliset.
Mutta jos te olette Kristuksen/ Niin te olette siis Abrahamin siemen/ ja lupauksen jälkeen perilliset.

** Mihinge sis) Jumala on sulasta Armosta Abrahamille Perimisen luuanut/ se on/ Wanhurskaus ia ijancaikinen Eleme Mite sis Laki auitta? Wastaus. Laki lisepi ia ilmoitta Synnit coska hen palio vloswaati/ iota ei me woi teutte/ Ja samalmoto mös ilmoitta synnit/ sitewarten/ ette me tundisim/ ette Jumala meite Wanhurskautta paliahast Armosta. Jos kylle olis waiuoin Laista Inhimisi wanhurskauttaman/ miteste me sis Armolla tekisimme/ ioca meille luuattu on? * Wälimiehen) Se on Mosesen/ ioca Wälimies oli Jumalan ia Israelin Ca'ssan Wälille/ Eipe sihen Wälimieste olisi taruittu/ ios Canssa olis maltanut Laki cwltha/ Exodi xx. Deut. v. Ellei he nyt Laki malta cwlla/ Quinga sis Laki heite woi wanhurskautta? Waan Jumala ombi yxi ainoa/ se on/ hen on yxinens/ ia eikengen ole henen Wertans/ Senteden ei taidha yxiken henen cansans olla ilman Wälimiehete/ ninquin mös Pyhe Job todistapi.*

IV. Lucu.

4:1 MUtta mine sanon/ Nincauuan quin Periline' on Lapsi/ ei ole Henen ia Paluelian keskenä ychten eroitusta/ waicka hen ombi HErra ylitze caiken Tauaran/
Mutta minä sanon/ Niin kauan kuin perillinen on lapsi/ ei ole hänen ja palwelijan keskenä yhtään eroitusta/ waikka hän ompi Herra ylitse kaiken tawaran/
4:2 Waan hen on Edhustosmiesten ia Edesseisouain Hallusa hama' sihen Iselde märettyhyn aican asti.
Waan hän on edustusmiesten ja edessä seisowain hallussa hamaan siihen Isältä määrättyhyn aikaan asti.
4:3 Nin mös me/ coska me olima Lapset/ nin me olima ahdhistetud wlconaiste' Sätydhen alla.
Niin myös me/ koska me olimme lapset/ niin me olimme ahdistetut ulkonaisten säätyjen alla.
4:4 Mutta coska aica oli teutetty/ wloslehetti Jumala hene' Poiansa syndyneen Waimosta/ ia Lain alaisexi techtyn/ Ette hen ne iotca Lain alaiset olit/ lunastais/
Mutta koska aika oli täytetty/ uloslähetti Jumala hänen poikansa syntyneen waimosta/ ja lain alaiseksi tehdyn/ Että hän ne jotka lain alaiset olit/ lunastaisi/
4:5 Ette me henen Lapsixens pidheis luettama'
Että me hänen lapsiksen pitäisi luettaman.
4:6 Mutta ette te nyt Lapset oletta/ wloslehetti Jumala henen Poians Hengen teiden sydhemihin/ ioca hwta/ Abba/ racas Ise.
Mutta että te nyt lapset olette/ ulos lähetti Jumala hänen Poikanss Hengen teidän sydämihin/ joka huutaa/ Abba/ rakas Isä.
4:7 Nin eipe nyt sillen yxiken Oria ole/ waan auio Lapset/ Mutta ios he Lapset ouat/ Nin he mös ouat Jumalan Periliset Christusen cautta.
Niin eipä nyt silleen yksikään orja ole/ waan awiolapset/ Mutta jos he lapset owat/ Niin he myös owat Jumalan perilliset Kristuksen kautta.
4:8 Mutta sille aijalla coska te Jumalata ette tundeneet/ paluelitta te nijte iotca loonnostans eiuet Jumalat ollet.
Mutta sillä ajalla koska te Jumalata ette tunteneet/ palwelitte te niitä jotka luonnostansa eiwät jumalat olleet.
4:9 Mutta nyt sittequin te Jumalan tundenut oletta (ia palio enemin te Jumalalda tutudh oletta) Quinga te sis teiten iellenskienette ninen Heickoin ia taruitzepain Säätydhen tyge/ ioita te taas wastwdhesta caiketi tahdhotta

paluella?
Mutta nyt sitten kuin te Jumalan tuntenut olette (ja paljo enemmin te Jumalalta tutut olette) Kuinka te siis teitän jällens käännätte niiden heikkoin ja tarwitsewain säätyjen tykö/ joita te taas wastuudesta kaiketi tahdotte palwella?
4:10 Te waarinotat Peiuest ia Cwcaudest/ ia Juhlast ia wodhenaijasta/
Te waarin otat päiwästä ja kuukaudesta/ ja juhlasta ja wuodenajasta/
4:11 Mine pelken teiste/ ettei mine ole lehes turhan teiden cochtan tötetehnyt.
Minä pelkään teistä/ ettei minä ole lähes turhaan teidän kohtaan työtä tehnyt.
4:12 Olcatta ninquin mine olen/ ette mine olen ninquin te.
Olkaatte niinkuin minä olen/ että minä olen niinkuin te.
4:13 Rackat Weliet (Mine rucolen teite) ette te miten ole minua wastan tehnyet. Te tiedhette/ ette mine olen Lihan heickoudhen cautta teille ensiste sarnanut Euangelium/
Rakkaat weljet (Minä rukoilen teitä/ että te mitään ole minua wastaan tehneet. Te tiedätte/ että minä olen lihan heikkouden kautta teille ensisti saarnannut ewankelium/
4:14 ia minun Kiusauxen ionga mine kerssin Lihan polesta/ eipe te ole ylencatzoneet eike hyliennet/ Waan ninquin Jumalan Engelin te minun coriasitta/
ja minun kiusauksen jonka minä kärsin lihan puolesta/ eipä te ole ylenkatsoneet eikä hyljänneet/ Waan niinkuin Jumalan enkelin te minut korjasitte/
4:15 Ja/ ninquin Christusen Iesusen. Mixi te silloin nin autuat olitta? Mine olen teiden Todhistaijan/ ios se olis mhadholinen ollut/ te olisitta teiden Silmen wloskaiuaneet/ ia minulle andaneet.
Ja/ niinkuin Kristuksen Jesuksen. Miksi te silloin niin autuaat olitte/ Minä olen teidän todistajain/ jos se oli mahdollinen ollut/ te olisitte teidän silmän ulos kaiwaneet/ ja minulle antaneet.
4:16 Olengo mine sis nyt tullut teiden Wiholisexi/ ette mine sanon teille totudhen?
Olenko minä siis nyt tullut teidän wiholliseksi/ että minä sanon teille totuuden?
4:17 He kijuauat teite ei hyuesti/ waan he tachtouat teite poiskietä minusta/ ette te kijuaisitta heite.
He kiiwaawat teitä ei hywästi/ waan he tahtowat teitä pois kääntää minusta/ että te kiiwaisitte heitä.

4:18 Kylle hyue on kijuata/ ios se aina tapachtupi Hywuydhen polen/ ia ei waiuoin silloin coska mine teiden tykenen olen.
Kyllä hywä on kiiwata/ jos se aina tapahtuupi hywyyden puoleen/ ja ei waiwoin silloin koska minä teidän tykönän olen.
4:19 Minun rackahat Lapseni/ iotca mine wastwdhest kiuun cansa iellenssynnyten/ sihenasti qin Christus teisse iongun moodhon sais.
Mutta rakkahat lapseni/ jotka minä wastuudesta kiwun kanssa jällens synnytin/ siihen asti kuin Kristus teissä jonkun muodon saisi.
4:20 Mutta mine soisin oleuani nyt teiden tykenän/ ia taidhaisin mwutta minun äneni. Eipe mine tiedhe mite mine teen testedes teiden cansan.
Mutta minä soisin olewani nyt teidän tykönän/ ja taitaisin muuttaa minun ääneni. Eipä minä tiedä mitä minä teen tästedes teidän kanssan.
4:21 Sanocat te minulle iotca tahdhotta Lain alla olla/ Eikö te Lakia ole cwleet?
Sanokaat te minulle jotka tahdotte lain alla olla/ Eikö te lakia ole kuulleet?
4:22 Sille kirioitettu o'bi/ Ette Abrahamilla caxi Poica oli/ Yxi Palckauaimost/ Toine' sijte wapahasta.
Sillä kirjoitettu ompi/ Että Abrahamilla kaksi poikaa oli/ Yksi palkkawaimosta/ Toinen siitä wapahasta.
4:23 Mutta ioca Palckauaimost oli/ se Lihasta syndynyt oli/ Mutta ioca sijte wapahasta oli/ se oli Lupauxe' cautta syndynyt.
Mutta joka palkkawaimosta oli/ se lihasta syntynyt oli/ Mutta joka siitä wapahasta/ se oli lupauksen kautta syntynyt.
4:24 Nämet sanat iotakin merkitzeuet/ Sille he ouat ne Caxi Testame'ti/ Yxi sijte Sinain woresta/ ioca Oriutehe' synnyttepi/ ioca o'bi se Agar.
Nämät sanat jotakin merkitsewät/ Sillä he owat ne kaksi testamentti/ Yksi siitä Sinain wuoresta/ joka orjuutehen synnyttääpi/ joka ompi se Agar.
4:25 Sille se Sinain woori Arabias cutzutan Agar/ ia wlottu haman Jerusalemin/ ioca nyt on/ Ja ombi Oriana ynne henen Lastens cansa.
Sillä se Sinain wuori Arabiassa kutsutaan Agar/ ja ulottuu hamaan Jerusalemiin/ joka nyt on/ Ja ompi orjana ynnä hänen lastensa kanssa.
4:26 Mutta se Jerusalem ioca ylhelle on/ se o'bi se wapah/ He' on caikein meiden Eiti.
Mutta se Jerusalem joka ylhäällä on/ se ompi se wapaa/ Hän on kaikkein meidän äiti.
4:27 Sille ette kirioitettu on/ Iloitze sine Lapsitoin ioca ei synnyte/ wlospacahdha ia Hwda sine ioca ei wastoin ole/ Sille ette sille yxineiselle palio enembi Lapsia on/ Quin sille iolla Mies on.
Sillä että kirjoitettu on/ Iloitse sinä lapsetoin joka ei synnytä/ Ulos pakahda

ja huuda sinä joka ei wastoin ole/ Sillä että sillä yksinäisellä paljon enempi lapsia on/ Kuin sillä joka mies on.
4:28 Mutta Me (rackat Weliet) olema Lupauxen Lapset/ Isaachin cautta.
Mutta me (rakkaat weljet) olemme lupauksen lapset/ Isakin kautta.
4:29 Mutta sillemoto quin se ioca silloin Lihan cautta syndynyt oli/ wainosi hende ioca He'gen cautta syndynyt oli/ Nin se mös nyt kieupi.
Mutta sillä muotoa kuin se joka silloin lihan kautta syntynyt oli/ wainosi häntä joka Hengen kautta syntynyt oli/ Niin se myös nyt käypi.
4:30 Mutta mite Ramattu sanopi? Wlossyse palckauaimo Poicans ca'sa. Sille ette se Palckauaimon poica ei pidhe perime' sen wapahan Poian cansa.
Mutta mitä Raamattu sanoopi? Ulossysää palkkawaimo poikansa kanssa. Sillä että se palkkawaimon poika ei pidä perimän sen wapahan pojan kanssa.
4:31 Nin me nyt olema (rackat Weliet) ei Palckauaimo' poijat/ Waan sen Wapahan.
Niin me nyt olemme (rakkaat weljet) ei palkkawaimon pojat/ Waan sen wapahan.

V. Lucu.

5:1 NIn seisocat sis nyt sijnä Wapaudhesa/ iolla Christus meite wapauttanut on/ Ja elket taas secoittako teiten Oriudhe' Ikehesen.
Niin seisokaat siis nyt siinä wapaudessa/ jolla Kristus meitä wapauttanut on/ Ja älkäät taas sekoittako teitä orjuuden ikeesehen.
5:2 Catzo/ mine Pauali sanon teille/ Jos te annatta teidhe'ne ymberileickatta/ nin ei ole Christus teille ychten tarpelinen.
Katso/ minä Pawali sanon teille/ Jos te annatte teitänne ympärileikattaa/ niin ei ole Kristus teille yhtään tarpeellinen.
5:3 Mutta taas mine todhistan iocaitzelle quin henens ymberinsleickauttapi/ Ette hen caiken Lain on welghalinen tekemen.
Mutta taas minä todistan jokaiselle kuin hänens ympärinsleikkauttaapi/ Että hän kaiken lain on welwollinen / welallinen tekemän.
5:4 Te oletta Christusen cadhottaneet/ iotca Lain töidhen cautta tahdhotta wanhurskaxi tulla/ ia oletta Armosta poislangeneet.
Te olette Kristuksen kadottaneet/ jotka lain töiden kautta tahdotte wanhurskaaksi tulla/ ja olette armosta pois langenneet.
5:5 Mutta me odhotanme Hengese wskon cautta/ sen Wanhurskudhen ielken ioca toiuottapa on.
Mutta me odotamme Hengessä uskon kautta/ sen wanhurskauden jälkeen joka toiwottawa on.

5:6 Sille ette Christuses Iesuses eikä ymberileickaus/ eikä Esinachka miten kelpa/ Waan se Usko ioca Rackaudhen cautta tötetekepi.
Sillä että Kristukses Jesuksessa eikä ympärileikkaus/ eikä esinahka mitään kelpaa/ Waan se usko joka rakkauden kautta työtä tekeepi.
5:7 Te iooxitta Hyuesti/ Cuca on teite estenyt site Totutta vskomasta?
Te juoksitte hywästi/ Kuka on teitä estänyt sitä totuutta uskomasta?
5:8 Sencaltainen yllytos ei ole heneste ioca teite cutzunut on.
Senkaltainen yllytys ei ole hänestä joka teitä kutsunut on.
5:9 Wäheinen Hapatosta se Hapatta caiken Taikinan.
Wähäinen hapatusta se hapattaa kaiken taikinan.
5:10 Mine vskallan minuni teiden tyghen Herrassa/ ettei te otaisi toista mieldä. Mutta ioca teite willitze/ henen pite Domions candaman/ olcan cuca hen on.
Minä uskallan minuni teidän tykön Herrassa/ ettei te ottaisi toista mieltä. Mutta joka teitä willitsee/ hänen pitää tuomionsa kantaman/ olkaan kuka hän on.
5:11 Jos mine wiele nyt (rackat Weliet) ymberileickausta sarnan/ Mingetedhe' mine sis wiele nyt waino kerssin? Nin olis Ristin pahennos häwinyt.
Jos minä wielä nyt (rakkaat weljet) ympärileikkausta saarnaan/ Minkä tähden minä siis wielä nyt wainoa kärsin? Niin olisi ristin pahennus häwinnyt.
5:12 Joska mös ne poisleicataisin/ iotca teite hucuttauat.
Joska myös ne pois leikattaisiin/ jotka teitä hukuttawat.
5:13 Mutta te (rackat Weliet) oletta Wapautehen cutzutud/ Waiuoin carttacat site/ ettei te salli sen wapaudhen Lihalle tila anda/ Waan Rackauden cautta paluelcata toinen toistanna.
Mutta te (rakkaat weljet) olette wapautehen kutsutut/ Waiwoin karttakaat sitä/ ettei te salli sen wapauden lihalle tilaa antaa/ Waan rakkauden kautta palwelkaat toinen toistanne.
5:14 Sille ette caiki Laki ydhes sanas teutetään/ quin on/ Racasta sinun Lähimeistes/ ninquin Itzesinuas.
Sillä että kaikki laki yhdessä sanassa täytetään/ kuin on/ Rakasta sinun lähimmäistäsi/ niinkuin itse sinuas.
5:15 Mutta ios te keskenen toinen toistan puretta ia söötte/ Nin catzocat ettei te keskenen ylessödhyxi tule.
Mutta jos te keskenään toinen toistan purette ja syötte/ Niin katsokaat ettei te keskenään ylös syödyksi tule.
5:16 Mutta mine sanon/ Waeldacat Hengese/ nin ette te Lihan Himo teutä/
Mutta minä sanon/ Waeltakaat Hengessä/ niin ette te lihan himoa täytä/
5:17 Sille ette Liha himoitze Henge wastoin/ Ja Hengi Liha wastan. Nämet

samat ouat wastan toinen toistansa nin ettei te tee mite te tahdhotta.
Sillä että liha himoitsee Henkeä wastoin/ Ja Henki lihaa wastaan. Nämät samat owat wastaan toinen toistansa niin ettei te tee mitä te tahdotte.
5:18 Mutta ios te Hengeste hallitaan/ nin eipe te ole Lain alla.
Mutta jos te Hengestä hallitaan/ niin eipä te ole lain alla.
5:19 Mutta ne Lihan töödt ouat iulkiset/ quin ouat Hoorws/ Salawoteus/ Saastaus/ Haureus/
Mutta ne lihan työt owat julkiset/ kuin owat huoruus/ salawuoteus/ saastaus/ haureus/
5:20 Epeiumalde' paluelus/ Noitws/ Wiholisus/ Rijta/ Cateus/ Wiha/ Torat/ Eripuraus/ Eriseuraus/ Pahasomus/
epäjumalten palwelus/ noituus/ wihollisuus/ riita/ kateus/ wiha/ torat/ eripuraus/ eriseuraus/ pahasuomus/
5:21 Murha/ Jopumus/ Ylensömys/ ia muita sencaltaisi/ Joista mine olen teille enne' sanonut/ ia wiele nyt edhelle sanon/ Ette ne iotca sencaltaisi tekeuet/ ei pidhe Jumalan Waldakunda perimen.
Murha/ juopumus/ ylensyömys/ ja muita sen kaltaisia/ Joista minä olen teille ennen sanonut/ ja wielä nyt edelleen sanon/ Että ne jotka sen kaltaisia tekewät/ ei pidä Jumalan waltakuntaa perimän.
5:22 Mutta Hengen Hedhelme on Rackaus/ Ilo/ Rauha/ Pitkemielisus/ Ystewys/ Hywyys/ Usko/
Mutta Hengen hedelmä on rakkaus/ ilo/ rauha/ pitkämielisyys/ ystäwyys/ hywyys/ usko/
5:23 Hiliasus/ Hallitzus/ Sencaltaisi wasta' ei ole ychten Laki.
Hiljaisuus/ hallitsuus/ Sen kaltaisia wastaan ei ole yhtään laki.
5:24 Mutta iotca Christusen omat ouat/ ne ristinnaulitzeuat heide' Lihans ynne Himoins ia halamisens cansa. Jos me nyt Hengese eleme/ Nin waeldakam mös Hengese.
Mutta jotka Kristuksen omat owat/ ne ristiinnaulitsewat heidän lihansa ynnä himoinsa ja halajamisensa kanssa. Jos me nyt Hengessä elämme/ Niin waeltakaamme myös Hengessä.
5:25 Elkem ahnet alco turhan Cunnian pydhöse keskenem wihoittaman ia cadhechtiman.
Älkäämme ahneet olko turhan kunnian pyydössä keskenämme wihoittaman ja kadehtiman.

VI. Lucu.

6:1 RAckat Weliet/ Jos yxi Inhiminen osapi iohungun Wicahan ennetetuxi

tulla/ Nin te iotca Hengeliset oletta/ sencaltaista ylesoijetka siweydhen Hengese/ Ja catzo itze päles/ Ettei sine mös kiusata.
Rakkaat weljet/ Jos yksi ihminen osaapi johonkun wikahan ennätetyksi tulla/ Niin te jotka hengelliset olette/ senkaltaista ylös oijetkaa siweyden hengessä/ Ja katso itse päällesi/ Ettei sinä myös kiusata.
6:2 Keskenen candaca toinen toisens Coorma/ ia nin te Christusen Lain teutätte.
Keskenään kantakaa toinen toisens kuormaa/ ja niin te Kristuksen lain täytätte.
6:3 Sille ios iocu lwle itzens iotaki oleuan/ waicka ei hen miteken ole/ hen wiettele itzense.
Sillä jos joku luulee itsensä jotakin olewan/ waikka ei hän mitäkään ole/ hän wiettelee itsensä.
6:4 Mutta itzecukin coetelcan henen omans teghonssa/ Ja sijtte hen taita waiuoin itzehenesens kerskamisen pite/ ia ei ydheseken * muisa.
Mutta itsekukin koetelkaan hänen omansa tekonsa/ Ja siitä hän taitaa waiwoin itse hänessäns kerskaaman pitää/ ja ei yhdessäkään muissa.
6:5 Sille ette itzecukin pite omans Coormans candaman/
Sillä että itsekukin pitää omans kuormansa kantaman/
6:6 Mutta ioca sanalla neuuotan/ se iacakan caikia Hyue sen cansa ioca hende neuuopi.
Mutta joka sanalla neuwotaan/ se jakakaan kaikkia hywää sen kanssa joka häntä neuwoopi.
6:7 Elket exykö/ Ei anna Jumala itzens pettä. Sille mite Inhiminen kylue/ site hen mös ylesleicka/
Älkäät eksykö/ Ei anna Jumala itsensä pettää/ Sillä mitä ihminen kylwää/ sitä hän myös ylös leikkaa/
6:8 Joca Lihasansa kyluepi/ se Lihastans turmeluxen ylesleickapi. Mutta ioca Hengese kyluepi/ se Hengeste ijancaikisen Elemen ylesleickapi.
Joka lihassansa kylwääpi/ se lihastansa turmeluksen ylös leikkaapi. Mutta joka Hengessä kylwääpi/ se Hengestä iankaikkisen elämän ylös leikkaapi.
6:9 Ja quin me Hyue teeme/ elkem me swttuco/ Sille ette aijallans meiden pite ylesleickaman/ ilman lackamata.
Ja kuin me hywää teemme/ älkäämme me suuttuko/ Sillä että ajallansa meidän pitää ylös leikkaaman/ ilman lakkaamatta.
6:10 Coska sis meille nyt aica on/ nin techkeme hyue iocaitze' wastan/ Mutta enimitten ninen cochtan iotca meiden Cansanweliet Uskosa ouat.
Koska siis meillä nyt aika on/ niin tehkäämme hywää jokaista wastaan/ Mutta enimmiten niiden kohtaan jotka meidän kanssa weljet uskossa owat.

6:11 Catzocat/ quinga swren Lehetuskirian mine olen teille omalla Kädhellä kirioittanut/
Katsokaat/ kuinka suuren lähetyskirjan minä olen teille omalla kädellä kirjoittanut/
6:12 Jotca tachtouat Caswon ielken keluata Lihassa/ ne waatiuat teite ymberileickauxehen/ ainostans ettei heite Christusen Ristin cansa wainotaisi.
Jotka tahtowat kaswon (näön) jälkeen kelwata lihassa/ ne waatiwat teitä ympärileikkauksehen/ ainoastansa ettei heitä Kristuksen ristin kanssa wainottaisi.
6:13 Sille ette ne samat iotca ybmerinsleicataan/ eipe heken itze Laki pidhe/ Wan he tachtouat teite ymberinsleickautta/ Senpäle ette he saisit teiden Lihastanna itzens kerskata.
Sillä että ne samat jotka ympärinsleikataan/ eipä hekään itse lakia pidä/ Waan he tahtowat teitä ympärinsleikkauttaa/ Senpäälle että he saisit teidän lihastanne itsensä kerskata.
6:14 Mutta pois se/ ette minun pideis iostacusta itzeni kerskaman/ waan ainostans meide' Herran Iesusen Christusen Rististe/ Jonga cautta Mailma ombi minulle ristinnaulittu/ ia mine mailmalle.
Mutta pois se/ että minun pitäisi jostakusta itseni kerskaaman/ waan ainoastansa meidän Herran Jesuksen Kristuksen rististä/ Jonka kautta maailma ompi minulle ristiinnaulittu/ ja minä maailmalle.
6:15 Sille ette Christuses Iesuses eikä ymberileickaus/ eikä esinachka miten kelpa/ waan se Usi Loondo.
Sillä että Kristuksessa Jesuksessa eikä ympärileikkaus/ eikä esinahka mitään kelpaa/ waan se uusi luonto.
6:16 Ja nin mo'da quin teme' * Mären ielki waeldauat/ hene' päle's olcohon Rauha ia Laupius/ ia sen Jumala' Israelin päle.
Ja niin monta kuin tämän määrän jälki waeltawat/ hänen päällänsä olkohon rauha ja laupius/ ja sen Jumalan Israelin päällä.
6:17 Testelehin elköön yxiken sillen minua raskauttaco/ Sille mine cannan minun Rumisani meiden HErran Iesusen Christusen Arpimerckit.
Tästä lähin älköön yksikään silleen minua raskauttako/ Sillä minä kannan minun ruumiissani meidän Herran Jesuksen Kristuksen arpimerkit.
6:18 Meiden HERRA Iesusen Christusen Armo olcoho' teiden Hengene cansa rackat Weliet/ AMEN.
Meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen armo olkohon teidän henkenne kanssa rakkaat weljet/ AMEN.

** Muisa) Se on Eikenengen pidhe/ sijtä itzense ylistemen/ ette hen o'bi wäkeuembi/ ia hurskambi quin henen Lehimeisens/ Waan catzocaan itzens/ ia kerskakan omasta*

*wskostansa/ ia sijte Armosta ioca henelle Jumalalda on. * Mären) Ei teme Märe ole Inhimisten Opetus/ waan Euangelium ia Usko Christusen päle. Ja ne Christusen Arpimerckit/ ioista hen tesse puhupi/ ei ne olluet ne Haauat Christusen Rumissa/ waan caikinaiset Kerssimiset/ quin meille ombi Christusen tedhen. Galaterin tyge Lehetetty Romista.*

Alcupuhe P. Paualin Epistolan päle Epheserin tyge.

TEsse Lehetuskirias opetta P. Pauali ensin/ Mike se Euangelium ombi/ quinga se ainostans Jumalalda aigoittu on ijancaikisudhesta/ ia Christusen cautta ansaittu ia wloslechtenyt on. Ette caiki iotca sen päle vskouat/ ne tuleuat Wanhurskaxi/ waghaxi/ eleuexi/ autuaxi ia wapaaxi Laista/ Synniste ia Colemasta. Täte hen tekepi nijse iij. ensimeisis lughuisa. Sitelehin hen opetta weltämen caiki wäret Opetuxet/ iotca ouat Opinliseyxet ia Inhimisten Säädhyt/ Senpäle ette me pysyme caiki ydhen Pään tykene wahwana/ wissin/ toimeliset/ ia teudheliset ainosa Christusesa/ Jossa meille caiki ne ouat/ nin ettei me miten taruitze paitzi ia vlcona heneste. Ja täte hen tekepi iiij. Cap. Sitelehin hen opetta Usko harioittaman ia osottaman hyuein töidhen cansa/ ia Syndi weltä. Ja hengelisten Asetten cansa Perkelen wastan sotiman. Jonga cansa me Ristin cautta mahdhama Toiuossa wahwan pysyuä.

Se P. Paualin Epistola Epheserin tyge.

Ensimeinen Lucu.

1:1 PAuali Iesusen Christusen Apostoli/ Jumalan tahdhon cautta. Ninen Pyhein iotca Ephesos asuuat/ ia Uskouat Iesusen Christusen päle.
Paawali Jesuksen Kristuksen apostoli/ Jumalan tahdon kautta. Niiden pyhäin jotka Ephesossa asuwat/ ja uskowat Jesuksen Kristuksen päälle.
1:2 Armo olcoon teiden cansan ia Rauha Jumalalda meiden Iselde ia Herralda Iesuselda Christuselda.
Armo olkoon teidän kanssan ja rauha Jumalalta meidän Isältä ja Herralta Jesukselta Kristukselta.
1:3 Hyuestisiugnattu olcohon Jumala/ ia meiden HERran Iesusen Christusen Ise/ ioca meite Hyuestisiugnanut ombi/ caikinaisella Hengeliselle Hyuellesiugnauxella/ Taiualisis asioisa Christusen cautta.
Hywästi siunattu olkohon Jumala/ ja meidän HERran Jesuksen Kristuksen Isä/ joka meitä hywästi siunannut ompi/ kaikkinaisella hengellisellä hywällä siunauksella taiwaallisissa asioissa Kristuksen kautta.
1:4 Ninquin hen meite wloswalinut on sen saman cautta/ ennenquin Mailman perustos laskettu oli/ Ette meiden piti Pyhet ia Laittamattomat olema' Rackaudes hene' edesens.
Niinkuin hän meitä uloswalinnut on sen saman kautta/ ennenkuin maailman

perustus laskettu oli/ että meidän piti pyhät ja laittamattomat oleman rakkaudessa hänen edessänsä.
1:5 Ja ombi säätenyt meite coriataxens henelle itze Lapsixens/ Iesusen Christusen cautta/ henen hyuen mielens tahdhon ielkin/
Ja ompi säätänyt meita korjataksen hänelle itse lapsiksensa/ Jesuksen Kristuksen kautta/ hänen hywän mielensä tahdon jälkeen /
1:6 henen cunnialisen Armons kijtoxexi/ ionga cautta he' ombi tehnyt meite otolisexi sen Rackahan polesta.
hänen kunniallisen armonsa kiitokseksi/ jonka kautta hän ompi tehnyt meitä otolliseksi sen rakkahan puolesta.
1:7 Jonga Weren lepitze meille ombi Lunastus/ Nimitten Synnein andexisamus/ henen Armonsa Rickaudhen ielkin/
Jonka weren läwitse meillä ompi lunastus/ Nimittäin syntein anteeksiantamus/ hänen armonsa rikkauden jälkeen/
1:8 ioca meille runsahasti cochtan tullut on/ caikinaisen wijsaudhen ia taitamisen cautta/
joka meille runsahasti kohtaan tullut on/ kaikkinaisen wiisauden ja taitamisen kautta/
1:9 Ja ombi meille tietteuexi tehnyt henen tahdhons Salaisudhen/ henen Hyuensomansa ielken/ Ja sen hen on edestoottanut henen cauttans/ ette se sarnattaman pidheis/
Ja ompi meille tiettäwäksi tehnyt hänen tahtonsa salaisuuden/ hänen hywän suomansa jälkeen/ Ja sen hän on edestuottanut hänen kauttansa/ että se saarnattaman pitäisi/
1:10 coska se aica teutetty oli/ Senpäle ette hen caiki cappalet päldisken coconsulkis Christusesa/ seke ne iotca Taiuasa/ ette mös Maan päle ouat/ sen saman cautta.
koska se aika täytetty oli/ Senpäälle että hän kaikki kappaleet pääldiskein kokoonsulkisi Kristuksessa/ sekä ne jotka taiwaassa/ että myös maan päällä owat/ sen saman kautta.
1:11 Jonga cautta me mös Perilisexi tullet olema/ ennen säätydh henen aighotuxens ielkin/ ioca caiki Cappalet waikuttapi/ henen oman tahdho's Neuuon ielkin/
Jonka kautta me myös perilliseksi tulleet olemme/ ennen säädetyn hänen aiwoituksensa jälkeen/ joka kaikki kappaleet waikuttaapi/ hänen omans tahtonsa neuwon jälkeen/
1:12 Ette me olisima henen Cunnians kijtoxexi/ me iotca ennen toiuoima Christusen päle.
Että me olisimme hänen kunniansa kiitokseksi/ me jotka ennen toiwoimma

Kristuksen päälle.
1:13 Jonga cautta te mös cwlluet oletta totudhen Sana/ nimiten/ sen Euangelium teiden autuaudesta/ Jonga cautta te mös sijttequin te vskoitta/ insiglatudh oletta/ sen Lupauxen Pyhen Hengen cansa/
Jonka kautta te myös kuulleet oletta totuuden sana/ nimittäin/ sen ewankelium teidän autuudesta/ Jonka kautta te myös sittenkuin te uskoitte/ insiglatut (kiinnitetyt) olette/ sen lupauksen Pyhän Hengen kanssa/
1:14 ioca ombi meiden Perimisen Pantti/ meiden Lunastuxehen/ ette me henen Omahitzens olisima/ henen Cunniansa kijtoxexi.
joka ompi meidän perimisen pantti/ meidän lunastuksehen/ että me hänen omahisensa olisimme/ hänen kunniansa kiitokseksi.
1:15 Senteden mös mine/ sijttequin mine cwllut olen sijte vskosta ioca teisse ombi HErran Iesusen tyge/ ia teiden rackaudhesta caikein Pyhein tyge/
Sentähden myös minä/ sittenkuin minä kuullut olen siitä uskosta joka teissä ompi HErran Jesuksen tykö/ ja teidän rakkaudesta kaikkein pyhäin tykö/
1:16 em mine Lacka Jumalata kijttemeste teiden edeste/ aijatellen teiden pälen minun rucouxesani/
En minä lakkaa Jumalata kiittämästä teidän edestä/ ajatellen teidän päällen minun rukouksessani/
1:17 Ette meiden HErran Iesusen Christusen Jumala/ sen Cunniaudhe' Ise annais teille sen Wijsaudhen ia ilmoituxen Hengen/ henen omahan tundemiseensa/
Että meidän HErran Jesuksen Kristuksen Jumala/ sen kunnian Isä antaisi teille sen wiisauden ja ilmoituksen Hengen/ häne omahan tuntemiseensa/
1:18 ia yleswalghaisis teiden ymmerdhyxen Silmet/ Ette te tuta madhaisitta mingecaltainen se teiden Cutzumisen Toiuo olis/ ia mingemotoinen se Rickaus henen Cunnialisesta Perimiseste olis/ henen Pyhisens/
ja ylöwalaisisi teidän ymmärryksen silmät/ Että te tuta mahtaisitte minkäkaltainen on se teidän kutsumisen toiwo olisi/ ja minkämuotoinen se rikkaus hänen kunniallisesta perimisestä olisi/ hänen pyhissänsä/
1:19 ia quinga ylenpaltinen swri ombi henen Woimans meiden cochtan iotca vskoma hene' wäkeuen wrohudhens waikuttamisen päle
ja kuinka ylenpalttinen suuri ompi hänen woimansa meidän kohtaan jotka uskomme hänen wäkewän urhoollisensa waikuttamisen päälle
1:20 Jonga hen waikutti Christusesa/ coska hen henen ylesheretti nijste Colleista/ ia pani henen istuman henen oikialle Kädhellens/ Taiuahisa
Jonka hän waikutti Kristuksessa/ koska hän hänen ylösherätti niistä kuolleista/ ja pani hänen istuman hänen oikialle kädellensä/ taiwahissa

1:21 ylitze caiken Päruchtinaudhen/ Wallan/ Wäkeydhen/ HErraudhen/ ia caiken sen quin nimitte taitahan/ ei waan tesse Mailmassa/ mutta mös sijnä tuleuaisesa.
ylitse kaikkein pääruhtinaiden/ wallan/ wäkewyyden/ herrauden/ ja kaiken sen kuin nimittää taidetaan/ ei waan tässä maailmassa/ mutta myös siinä tulewaisessa.
1:22 Ja ombi caiki cappalet pannut henen Jalcains ala/ ia ombi henen pannut Seurakunnalle pääxi * caikein cappaleiden ylitze/
Ja ompi kaikki kappaleet pannut hänen jalkainsa alle/ ja ompi hänen pannut seurakunnalle pääksi kaikkein kappaleiden ylitse/
1:23 ioca ombi henen Rumihins ia sen ylesteuttemys/ ioca caikissa * caiki ylesteuttepi.
joka ompi hänen ruumihinsa ja sen ylöstäyttymys/ joka kaikissa kaikki ylöstäyttääpi.

** Ylesteuttepi) Christus ombi/ ia waickutta caiken wirkumisen caikis Londocappaleis/ Senteden caiki Londocappalet heneste ouat teutetydh/ Ikenens nin se Christilinen Seurakunda ombi Christusen teuttemys/ nin ette hen on Christusen cansa yxi teudhelinen Rumis/ ia cokonainen Joucko.*

II. Lucu.

2:1 JA mös te/ coska te coollet olitta/ Ylitzekieumisen ia Syndein cautta/
Ja myös te/ koska te kuolleet olitta/ Ylitsekäymisen ja syntein kautta/
2:2 ioissa te muijnen waelsitta/ temen Mailman iooxun pereste/ Ja sen Päruchtinan iolla Twlesa ombi walta/ Nimitten/ sen Hengen pereste/ ioca telle aijalla waikutta epeuskoisten Lasten siselle/
joissa te muinen waelsitte/ tämän maailman juoksun perästä/ Ja sen pääruhtinaan jolla tuulessa ompi walta/ Nimittäin/ sen Hengen perästä/ joka tällä ajalla waikuttaa epäuskoisten lasten sisällä/
2:3 Joinenga seas me mös caiki muijnen meiten kieuttenyet olema meiden Lihan Himoisa/ ia teimme Lihan ia toime' tahdon ielkin/ Ja olima Loonnosta Wihan Lapset ninquin mös te mwdh.
Joinenka seassa me myös kaikki muinen meitän käyttänyt olemme meidän lihan himoissa/ ja teimme lihan ja toimen tahdon jälkeen/ Ja olimma luonnosta wihan lapset niinkuin myös te muut.
2:4 Mutta Jumala ioca Ricas ombi Laupiudhesta/ henen swren Rackaudhens cautta/ iolla hen on meite racastanut/
Mutta Jumala joka rikas ompi laupeudesta/ hänen suuren rakkautensa kautta/ jolla hän on meitä rakastanut/

2:5 coska me wiele synnise coolluet olima/ o'bi hen meite ynne Christusen cansa eleuexi tehnyt (Sille Armon cautta te oletta autuaxi tulleet)
koska me wielä synnissä kuolleet olimme/ ompi hän meitä ynnä Kristuksen kanssa eläwäksi tehnyt (Sillä armon kautta te oletta autuaaksi tulleet)
2:6 Ja ombi meite ynne henen cansans ylesherettenyt/ ia ynne henen cansans meite istuttanut sijnä Taiualises menos/ Christuses Iesuses.
Ja ompi meitä ynnä hänen kanssansa ylösherättänyt/ ja ynnä hänen kanssansa meitä istuttanut siinä taiwaallisessa menossa/ Kristuksessa Jesuksessa.
2:7 Senpäle ette henen pidheis osottaman sille tuleuaisella aijalla/ henen Armons ylenpaltisen Rickaudhen henen Hywuwdhens cautta/ meiden cochtan Christuses Iesuses.
Senpäälle että hänen pitäisi osoittaman sillä tulewaisella ajalla/ hänen armonsa ylenpalttisen rikkauden hänen hywyytensä kautta/ meidän kohtaan Kristuksessa Jesuksessa.
2:8 Sille ette Armosta te oletta wapahetudh/ Uskon cautta/ ia ei se sama ole teiste/ Jumalan Lahia se ombi/ ei Töiste/
Sillä että armosta te oletta wapahdetut/ uskon kautta/ ja ei se sama ole teistä/ Jumalan lahja se ompi/ ei töistä/
2:9 Senpäle ettei yxiken itzense kerstaisi.
Senpäälle ettei yksikään itsensä kerskaisi.
2:10 Sille me olema henen teconsa/ Loodhut Christuses Iesuses/ hywihin töihin/ ioihinga Jumala meite io ennen walmistanut on/ ette me nijsse waeltaman pite.
Sillä me olemme hänen tekonsa/ Luodut Kristuksessa Jesuksessa/ hywihin töihin/ joihinka Jumala meitä jo ennen walmistanut on/ että me niissä waeltaman pitää.
2:11 Senteden aijatelca sen päle/ ette te iotca muijnen Lihan ielkin Pacanat olitta/ ia cutzuttin Esinahaxi nijste iotca cutzuttin Lihan ielkin Ymberileickaus/ iotca käsille tehdhen/
Sentähden ajatelkaa sen päälle/ että te jotka muinen lihan jälkeen pakanat olitta/ ja kutsuttiin esinahaksi nisät jotka kutsuttiin lihan jälkeen ympärileikkaus/ jotka käsillä tehden/
2:12 Ette te sihen aican ilman Christusta olitta wieroitetudh Israelin Borgharicu'nasta/ ia mwcalaiset Lupauxen Testamentistä/ iosta teille ei Toiuocan ollut/ ia olitta Mailmasa ilma' Jumalata.
Että te siihen aikaan ilman Kristusta olitta wieroitetut Israelin borgharikunnasta (kyläkunnasta)/ ja muukalaiset lupauksen testamentista/ josta teillä ei toiwokaan ollut/ ja olitta maailmassa ilman Jumalata.

2:13 Mutta nyt te iotca Christuses Iesuses oletta ia muijnen taambana olitta/ nyt te oletta tyge tulluet Christusen Weren cautta.
Mutta nyt te jotka Kristuksessa Jesuksessa olette ja muinen taempana olitte/ nyt te olette tykö tulleet Kristuksen weren kautta.
2:14 Sille hen ombi meiden Rauha/ ioca molomista ydhen tehnyt on/ ia ombi sen Waieh Aidhan poisserckenyt Sijnä ette hen Lihansa cautta poisotti sen wihalisudhen/
Sillä hän ompi meidän rauha/ joka molemmista yhden tehnyt on/ ja ompi sen waiheaidan pois särkenyt siinä että hän lihansa kautta pois otti sen wihollisuuden/
2:15 quin on sen * Lain/ ioca Keskyisse pätetty oli. Senpäle/ ette henen piti Cahdhesta ydhen wdhen Inhimisen itzehenesens looman/ ia Rauhan tekemen/
kuin on sen lain/ joka käskyissä päätetty oli. Senpäälle/ että hänen piti kahdesta yhden uuden ihmisen itse hänessänsä luoman/ ja rauhan tekemän/
2:16 ia ette hen ne molemat souittais Jumalan cansa ydhexi Rumixi Ristin cautta. Ja ombi sen Wihalisudhen itzensä cautta coolettanut.
ja että hän molemmat sowittaisi Jumalan kanssa yhdeksi ruumiiksi ristin kautta. Ja ompi sen wihollisuuden itsensä kautta kuolettanut.
2:17 Ja on tullut ilmoittama' Eua'gelium cautta teille Rauha/ iotca taambana olitta/ ia ninen iotca lesse olit.
Ja on tullut ilmoittamaan ewankeliumin kautta teille rauha/ jotka taempana olitta/ ja niiden jotka läsnä olit.
2:18 Sille ette Henen cauttans ombi meille Molomille Tygekieumys ydhes Hengesse Isen tyge.
Sillä että Hänen kauttansa ompi meille molemmille tykökäymys yhdessä Hengessä Isän tykö.
2:19 Nin eipe te sillen ole Wierahat/ ia Mucalaiset/ waan Pyhein cansa Borgharit/ ia Jumalan Perehet/
Niin eipä te silleen ole wierahat/ ja muukalaiset/ waan pyhäin kanssa borgharit (kylänmiehet) / ja Jumalan perheet/
2:20 ylesraketudh Apostolein ia Prophetadhen Perustoxen päle/ iossa Iesus Christus ylimeinen Culmakiui ombi/
ylösraketut apostolein ja profeettaiden perustuksen päälle/ jossa Jesus Kristus ylimmäinen kulmakiwi ompi/
2:21 Jonga päle caiki Rakennus toine' toisehens lijtetehen/ se casuapi Pyhexi Te'plixi Herrasa/
Jonka päälle kaikki rakennus toinen toisehen liitetähän/ se kaswaapi pyhäksi

templiksi Herrassa/
2:22 Jonga päle mös te ylesraketahan/ Jumalalle ydhexi Taloixi/ hengen cautta.
Jonka päälle myös te ylösrakennetahan/ Jumalalle yhdeksi taloiksi/ hengen kautta.

** Lain) Laki se oli wihalisus ia Rijta/ Pacanain ia Juttain keskene/ Sille ette Juttat tadhoit sen cautta paramat olla. Mutta nyt ette caikilla ilman Laita/ Christusen cautta Hengi onopi/ Nin sille wihasudhella on loppu ia caiki ouat ydhencaltaiset.*

III. Lucu.

3:1 SEn syyn tedhen mine Pauali/ se Iesusen Christusen Fangi olen teiden Pacanaiden edeste/
SEn syyn tähden minä Pawali/ sen Jesuksen Kristuksen wanki olen teidän pakanaiden edestä/
3:2 Jos te mutoin cwlleet oletta sen Jumalan Armon wirghasta/ ioca minulle teiden polen annettu on/
Jos te muutoin kuulleet olette sen Jumalan armon wirasta/ joka minulle teidän puoleen annettu on/
3:3 Ette minulle ombi tietteuexi techty teme Salaus/ ilmoituxe' cautta/ Ninquin mine ennen lyhykeisest kirioitin/
Että minulle ompi tiettäwäksi tehty tämä salaus/ ilmoituksen kautta/ Niinkuin minä ennen lyhykäisesti kirjoitin/
3:4 Joista te lukein madhatta tuta minun ymmerdhyxen Christusen Salaudhesa/
Joista te lukein mahdatte tuta minun ymmärryksen Kristuksen salaudessa/
3:5 Joca ei ole tietteuexi tecty entisijn aicoin Inhimisten Lapsille/ ninquin se nyt on ilmoitettu henen Pyhille Apostolille/ ia Prophetille Henge' cautta.
Joka ei ole tiettäwäksi tehty entisiin aikoin ihmisten lapsille/ niinkuin se nyt on ilmoitettu hänen pyhille apostolille/ ja profeetoille Hengen kautta.
3:6 Nimitten/ ette ne Pacanat pite cansaperiliset oleman/ ia samas Rumijs ia osaliset henen Lupauxesta's Christusesa sen Eua'geliumin cautta
Nimittäin/ että ne pakanat pitää kanssaperilliset oleman/ ja samassa ruumiissa ja osalliset hänen lupauksestansa Kristuksessa sen ewankeliumin kautta.
3:7 Jonga Palueliaxi mine tullut olen/ sen Jumalan Armon Lahian polesta/ ioca minulle annettu on/ henen woimalisen waikutoxens ielkin.
Jonka palwelijaksi minä tullut olen/ sen Jumalan armon lahjan puolesta/ joka minulle annettu on/ hänen woimallisen waikutuksens jälkeen.

3:8 Minulle (ioca wähin olen caikein Pyhein kesken) ombi teme Armo annettu/ ette minun pite Pacanain seassa iulghistaman ne tutkimattomat Christusen Rickaudhet/ ia walkeisa ne edeskandaman iocahitzen edes.
Minulle (joka wähin olen kaikkein pyhäin kesken) ompi tämä armo annettu/ että minun pitää pakanain seassa julkistaman ne tutkimattomat Kristuksen rikkaudet/ ja walkeissa ne edeskantaman jokaisen edessä.
3:9 Mingemodhoinen Osaliseus ombi sijnä Salaudhesa/ ioca tehenasti Mailman alghusta ombi salattu ollut Jumalasa/ ioca caiki cappalet loonut on/ Iesusen Christusen cautta.
Minkämuotoinen osallisuus ompi siinä salaisuudessa/ joka tähänasti maailman alusta ompi salattu ollut Jumalassa/ joka kaikki kappaleet luonut on/ Jesuksen Kristuksen kautta.
3:10 Senpäle ette sen nyt pideis tietteuexi tuleman * Päruchtinaille/ ia Herraudhelle Taiuahisa Seurakundain cautta/ se JUMALAN monencaltainen Wijsaus/
Senpäälle että sen nyt pitäis tiettäwäksi tuleman pääruhtinaille/ ja herraudelle taiwaissa seurakuntain kautta/ se JUMALAN monenkaltainen wiisaus/
3:11 sen Aighotuxen pereste hamast Mailman algusta/ ionga hen osottanut ombi Christuses Iesuses meiden Herras/
sen aiwoituksen perästä hamasta maailman alusta/ jonka hän osottanut ompi Kristuksessa Jesuksessa meidän Herrassa/
3:12 Jo'ga cautta meille on wskallus ia tygenkieumys/ caiken rochkiudhen cansa/ Uskon cautta henen pälens.
Jonka kautta meille on uskallus ja tykönkäymys/ kaiken rohkeuden kanssa/ Uskon kautta hänen päällensä.
3:13 Senteden mine rucolen/ ettei te wäsyisi minun waiuain tedhen/ iotca mine teiden edesten kerssin/ Joca ombi teiden Cunnianna.
Sentähden minä rukoilen/ ettei te wäsyisi minun waiwain tähden/ jotka minä teidän edestän kärsin/ Joka ompi teidän kunnianne.
3:14 Sen saman syyn edeste mine cumardhan minun Polueni/ meiden Herran Iesusen Christusen Isen polen/
Sen saman syyn edestä minä kumarran minun polweni/ meidän Herran Jesuksen Kristuksen Isän puoleen/
3:15 ioca se oikea Ise ombi caikein ylitze quin Isexi cutzutan seke Taiuahisa ia Maasa/
joka se oikea Isä ompi kaikkein ylitse kuin Isäksi kutsutaan sekä taiwaissa ja maassa/
3:16 Ette hen teille woiman annaisi/ henen Cu'nialisudhens Rickaudhen

perest/ ette te henen Hengens cautta wäkeuexi tulisitta sihen siselisen Inhimisen/
Että hän teille woiman antaisi/ hänen kunniallisuutensa rikkauden perästä/ että te hänen Henkensä kautta wäkewäksi tulisitte siihen sisällisen ihmisen/
3:17 ia Christus madhais asua Uskon cautta teiden Sydhemesen/ ia Rackaudhen lepitze kijnnijuritetudh ia perustetudh olisitta.
ja Kristus mahtais asua uskon kautta teidän sydämissän/ ja rakkauden läwitse kiinnijuuritetut ja perustetut olisitta.
3:18 Senpäle ette te madaisitta ymmertä caikein Pyhein ca'sa/ mikä se * Lauius/ ia se pituus/ ia se syueus/ ia se corckeus olis/
Senpäälle että te mahtaisitte ymmärtää kaikkein pyhäin kanssa/ mikä se laweus/ ja se pituus/ ja se sywyys/ ja se korkeus olisi/
3:19 Ja sen cautta tundisitta sen Christusen rackauden/ ioca quitengi caike' tundemisen ylitzekieupi/ Senpäle ette te olisitta ylesteutetydh caikinaisella Jumalan * teudhelisudhella.
Ja sen kautta tuntisitte sen Kristuksen rakkauden/ joka kuitenkin kaiken tuntemisen ylitsekäypi/ Senpäälle että te olisitta ylöstäytetyt kaikkinaisella Jumalan täydellisyydellä.
3:20 Mutta henelle (ioca woipi caiki ylenpaltisesta tehdä/ ylitzen caiken sen quin me rucolema taicka aijattelemma/
Mutta hänelle (joka woipi kaikki ylenpalttisesta tehdä/ ylitsen kaiken sen kuin me rukoilemme tai ajattelemme/
3:21 sen woiman pereste/ ioca meisse waikuttapi) olcohon Cunnia Seura kunnasa/ ioca on Christuses Iesuses/ caikin aighoin/ ijancaikisest ia ijancaikisehen Amen.
sen woiman perästä/ joka meissä waikuttaapi) olkohon kunnia seurakunnassa/ joka on Kristuksessa Jesuksessa/ kaikkiin aikoin/ iankaikkisesta iankaikkisehen Amen.

** Päruchtinailla) waicka Jumalan Engelit teunens ouat Jumalasta/ nin he quitengin astaitzeuat iocapeiue christikunnan päle wdhet Armot ia Lahiat/ iotca Jumala alati wlosiaca/ Ninquin mös Christus sanopi Luce xv. Ette Engelit iloitzeuat ydhen Synnisen ylitze/ ioca itzens parandapi. * Lauius) Rackaus se osotta coska Usko ombi oikia/ ioca sijtte käsitte/ ettei miten nin Lauia/ pitke Syue ia corckia ole/ iossa Christus ei taidha eli woi autta/ ia eipe ensingen pelke/ eikä Synnin tedhen/ Cooleman/ eikä Heluetin/ olcon se Lauia/ pitke syue etc. Ninquin Psal. 139. mös sanopi*

IV. Lucu.

4:1 NIn mine nyt manan teite/ mine fangittu Herrassa/ ette te waellaisit

ninquin tule sijnä Cutzumises iossa te cutzutudh oletta/
Niin minä nyt manaan teitä/ minä wangittu Herrassa/ että te waeltaisit niinkuin tule siinä kutsumisessa jossa te kutsutut oletta/
4:2 Caiken neurydhen ia Lakiudhen/ ia kerssimisen cansa/ Ja kerssiket toinen toistan Rackaudesa.
Kaiken nöyryyden ja lakiuden/ ja kärsimisen kanssa/ Ja kärsikäät toinen toistan rakkaudessa.
4:3 Ja achkeroicat pitemen Hengesse ycteyttä/ Rauhan siteen cautta.
Ja ahkeroikaat pitämään Hengessä yhteyttä/ Rauhan siteen kautta.
4:4 Yxi Rumis ia yxi Hengi/ Ninquin te mös cutzuttudh oletta teiden cutzumisen ydhencaltaisen Toiuoon.
Yksi ruumiis ja yksi henki/ niinkuin te myös kutsutut olette teidän kutsumisen yhdenkaltaiseen toiwoon.
4:5 Yxi Herra/ yxi Usko/ yxi Caste/
Yksi Herra/ yksi usko/ yksi kaste/
4:6 yxi Jumala ia meiden caikeden Ise/ ioca caikein teiden pälen ombi/ ia teiden caikein cautta ia teisse caikissa.
yksi Jumala ja meidän kaikkein Isä/ joka kaikkein teidän päällen ompi/ ja teidän kaikkein kautta ja teissä kaikissa.
4:7 Mutta iocaitzelle meille on Armo annettu Christusen Lahian mitan ielkin.
Mutta jokaiselle meille on armo annettu Kristuksen lahjan mitan jälkeen.
4:8 Senteden hen sano/ Hen on ylesastunut Corckiuteen/ Ja on sen * Fangiuxen fangina wienyt/ Ja ombi Inhimisille Lahiat andanut.
Sentähden hän sanoo/ Hän on ylös astunut korkeuteen/ Ja on sen wankeuden wankina wienyt/ Ja ompi ihmisille lahjat antanut.
4:9 Mutta se quin hen ylesastui/ mite se on mwta/ Waan ette hen mös ennen tenne alasastui alimaisihin Maan Paickoin?
Mutta se kuin hän ylösastui/ mitä se on muuta/ Waan että hän myös ennen tänne alas astui alimmaisihin maan paikkoihin?
4:10 Joca alasastunut on/ se ombi mös se sama/ ioca ylesastui caikein Taiuasten päle/ ette henen piti caiki teuttemen.
Joka alas astunut on/ se ompi myös se sama/ joka ylösastui kaikkein taiwasten päälle/ että hänen piti kaikki täytettämän.
4:11 Hen on mwtomat pannut Apostolixi/ mwtomat Prophetixi/ mwtomat Euangelisterixi/ mwtomat Paimenixi ia Opetaixi/
Hän on muutamat pannut apostoliksi/ muutamat profeetoiksi/ muutaman ewankelistoiksi/ muutamat paimeniksi ja opettajiksi/
4:12 ette ne Pyhet pite hangitudh oleman sihen Wirghan tecohon/ ionga cautta se Christusen Rumis ylesraketuxi tulis/

että ne pyhät pitää hankitut oleman siihen wiran tekohon/ jonka kautta se Kristuksen ruumis ylösraketuksi tulisi/
4:13 Sihenasti ette me caiki tulema ydhencaltaisen Uskoon/ ia Jumalan Poian tundemiseen/ ia ydhexi teudhelisexi Miehexi tule'ma/ ioca ombi sijnä teudhelises Christusen ijen mitasa.
Siihenasti että me kaikki tulemme yhdenkaltaiseen uskoon/ ja Jumalan Pojan tuntemiseen/ ja yhdeksi täydelliseksi mieheksi tulemme/ joka ompi siinä täydellisessä Kristuksen iän mitassa.
4:14 Senpäle ettei me sillen enembi Lapset olisi/ iotca horiuma ia ymberiwietelleisimme caikinaisista Opetuxen twlesta/ Inhimisten coiruten ia cauallutten cautta/ ioilla he ymberinskieuuet meite sadhaxens pette.
Senpäälle ettei me silleen enempi lapset olisi/ jotka horjumme ja ympäriwieteltäisimme kaikkinaisista opetuksen tuulesta/ ihmisten koiruuden ja kawaluuden kautta/ joilla he ympärinskäywät meitä saadaksensa pettää.
4:15 Mutta olcam me toimeliset Rackaudhes/ ia casuacam caikis cappaleis/ henesse/ ioca se Pää on Christus/
Mutta olkaam me toimelliset rakkaudessa/ ja kaswakaamme kaikissa kappaleissa/ hänessä/ joka se pää on Kristus/
4:16 Josta coco Rumis ychten lijteten/ ia yxi Jesen rippu toisesta/ caikein Raiain lepitze/ sijnä ette itzecuki toistansa paluele/ sen teghon pereste quin cullakin Jesenelle ombi/ henen modhollans/ ia saattapi/ ette Rumis casuapi itzellens corotuxexi/ ia sen caiken Rackaudhesa.
Josta koko ruumis yhteen liitetään/ ja yksi jäsen riippuu toisesta/ kaikkein rajain läwitse/ siinä että itsekukin toistansa palwelee/ se teon perästä kuin kullakin jäsenellä ompi/ hänen muodollansa/ ja saattaapi/ että ruumis kaswaapi itsellensä korotukseksi/ ja sen kaiken rakkaudessa.
4:17 Nin mine nyt sanon/ ia todhistan Herrasa/ ettei te sillen waella/ ninquin ne mwdh Pacanat waeldauat/ heiden mielens tyhmydhesa/
Niin minä nyt sanon/ ja todistan Herrassa/ ettei te silleen waella/ niinkuin ne muut pakanat waeltawat/ heidän mielensä tyhmyydessä/
4:18 ioinenga ymmerdhys pimitetty on/ ia ouat poiswierandeneet sijtä Elemeste/ ioca Jumalasta onopi/ sen tyhmydhen cautta/ quin heisse on/ ia heiden sydhemens Sokiudhen cautta/
joinenka ymmärrys pimitetty on/ ja owat pois wieraantuneet siitä elämästä/ joka Jumalasta onpi/ sen tyhmyyden kautta/ kuin heissä on/ ja heidän sydämensä sokeuden kautta/
4:19 Jotca sijttequin he sihen iouduit/ ette he lackasit murechtimasta/ nin he itzeheidens ylenannoit caicken Haureutehe'/ ia päättemen caikinaista Saastautta ynne Ahneuden cansa.

Jotka sitten kuin he siihen jouduit/ että he lakkasit murehtimasta/ niin he itseheitäns ylenannoit kaikkeen haureuteen/ ja päättämän kaikkinaista saastautta ynnä ahneuden kanssa
4:20 Mutta eipe te nin Christusta oppenet ole/
Mutta eipä te niin Kristusta oppineet ole/
4:21 ios te mutoin henen cwlleet oletta/ ia henesse opetetudh olitta/ quinga Iesuses yxi toimelinen meno ombi.
jos te muutoin hänen kuulleet olette/ ja hänessä opetetut olitte/ kuinka Jesuksessa yksi toimellinen meno ompi.
4:22 Nin poispangata nyt teiden tyköenne se wanha Inhiminen ionga cansa te ennen waelsitta/ ioca himoin cautta exyxise itze'se turmelepi.
Niin poispankaatte nyt teidän tyköänne se wanha ihminen jonka kanssa te ennen waelsitte/ joka himoin kautta eksytyksissä itseänsä turmeleepi.
4:23 Mutta wdhistacat teiten teiden mielen Henges/
Mutta uudistakaat teitän teidän mielen Hengessä/
4:24 ia pukecat itzen sihen Wten Inhimiseen/ ioca Jumalan ielkin lootu on/ toimelises Wanhurskaudes ia Pyhydhes.
ja pukekaat itsenne siihen uuteen ihmiseen/ joka Jumalan jälkeen luotu on/ toimellisessa wanhurskaudessa ja pyhyydessä.
4:25 Senteden poispangat Walhet/ ia puhucan iocainen totudhen Lehimeisens cansa/ senwoxi ette me olema keskenen Jäsenet.
Sentähden poispankaat walheet/ ja puhukaan jokainen totuuden lähimmäisensä kanssa/ sencwuoksi että me olemme keskenään jäsenet.
4:26 Wihastucat/ ia elke synditechkö. Elket andaco Auringon laske teiden wihan ylitze/
Wihastukaat/ ja älkää synti tehkö. Älkäät antako auringon laske teidän wihan ylitse/
4:27 Elket andaco Laittaijalle sia.
Älkäät antako laittajalle sijaa.
4:28 Joca warastanut on/ elken sillen warghastaco/ Waan paraman techken töte/ ia matkan saattacan käsillens iotakin hyue/ Sen päle ette henelle olis iacamista Taruitzeuan cansa.
Joka warastanut on/ älkään silleen warastako/ Waan paremmin tehkään työtä/ ja matkaan saattakaan käsillänsä jotakin hywää/ Sen päälle että hänellä olisi jakamista tarwitsewan kanssa.
4:29 Elket andaco wloskieudä teiden Suustan retalisi Puheita/ waan mite tarpelinen on paranoxexi iohonga site taruitan/ ette se auwlinen olis cwlta.
Älkäät antako uloskäydä teidän suustan rietallisia puheita/ waan mitä tarpeellinen on parannukseksi johonka sitä tarwitaan/ että se awullinen olisi

kuulla.
4:30 Ja elkette site Jumala' Pyhe Henge murehelisexi saattaco/ iolla te insiglatud oletta/ lunastoxen peiuehen asti.
Ja älkäätte sitä Jumalan Pyhää Henkeä murheelliseksi saattako/ jolla te insiglatut (kiinnitetyt) oletta/ lunastuksen päiwään asti.
4:31 Caiki catkerus ia Hirmous/ ia wiha/ ia hwto/ ia sadhattus olcohon caucana teiste/ ynne caiken pahudhen cansa.
Kaikki katkeruus ja hirmuus/ ja wiha/ ja huuto/ ja sadatus olkohon kaukana teistä/ ynnä kaiken pahuuden kanssa.
4:32 Mutta olcatta keskenen toinen toisens cochtan ysteuelliset/ laupiat/ ia andexiandacat toinen toisensa/ Ninquin mös Jumala teille andexiandanut on Christusen cautta.
Mutta olkaatte keskenään toinen toisensa kohtaan ystäwälliset/ laupiaat/ ja anteeksiantakaat toinen toisensa/ Niinkuin myös Jumala teille anteeksiantanut on Kristuksen kautta.

V. Lucu.

5:1 NIn olcat nyt Jumalan Tauoittaiat/ ninquin rackat Lapset/
Niin olkaat nyt Jumalan tawoittajat/ niinkuin rakkaat lapset/
5:2 ia waeldacat rackaudhesa/ samalmoto quin Christus meite racasti/ ia itze hene's wlosandoi meiden edesten/ Lahiaxi ia Uffrixi/ Jumalalle makiaxi haijuxi.
ja waeltakaat rakkaudessa/ samalla muotoa kuin Kristus meitä rakasti/ ja itse hänens ulos antoi meidän edestän/ Lahjaksi ja uhriksi/ Jumalalle makiaksi hajuksi.
5:3 Mutta Hoorutta ia caiki Riettautta/ eli Ahneutta/ elket andaco ensingen teiden seasan mainitta/ ninquin Pyhein tulepi.
Mutta huoruutta ja kaikki riettautta/ eli ahneutta/ älkäät antako ensinkään teidän seassan mainita/ niinkuin pyhäin tuleepi.
5:4 Ja häpieliset sanat/ ia Hullutpuhet eli Jarituxet iotca eiuet mihingen kelpa/ Waan paramin Kijtossana.
Ja häpeälliset sanat/ ja hullut puheet eli jaaritukset jotka eiwät mihinkään kelpaa/ waan paremmin kiitossana.
5:5 Sille se te tietkä/ ettei yxiken Wärtamies taicka Saastainen eli Ahne (ioca ombi Epeiumalan Paluelia) ole Perilinen Christusen ia Jumalan Waldakunnasa.
Sillä se te tietäkää/ ettei yksikään wärtämies *(salawuoteinen) taikka saastainen eli ahne (joka ompi epäjumalan palwelija) ole perillinen Kristuksen*

ja Jumalan waltakunnassa.
5:6 Elket ydhengen andaco teiten pette turhilla puheilla/ Sille sen syyn tedhen Jumalan wiha tulepi Epeuskoisten Lasten ylitze.
Älkäät yhdenkään antako teitän pettä turhilla puheilla/ Sillä sen syyn tähden Jumalan wiha tuleepi epäuskoisten lasten ylitse.
5:7 Senteden elket olco heiden Osaweliens/
Sentähden älkäät olko heidän osaweljensä/
5:8 Sille ette muijnen te olitta Pimeys/ Mutta nyt te oletta Walkius Herrasa.
Sillä että muinen te olitte pimeys/ mutta nyt te oletta walkius Herrassa.
5:9 Waeltaca ninquin Walkiudhen Lapset. Sille Hengen hedhelme ombi caikisa Hywuydhesa ia Wanhurskaudhesa/ ia totudhesa/
Waeltakaa niinkuin walkeuden lapset. Sillä Hengen hedelmä ompi kaikissa hywyydessä ja wanhurskaudessa/ ja totuudessa/
5:10 Ja coetelkat mite Herralle otolinen olis.
Ja koetelkaat mitä Herralle otollinen olisi.
5:11 Ja elket osaliset olgho ninen Hedhelmettömein Pimeyden Töidhen cansa/ waan paramin nuchdelkat heite.
Ja älkäät osalliset olko niinen hedelmättömäin pimeyden töiden kanssa/ waan paremmin nuhdelkaat heitä.
5:12 Sille mite heilde sala tapactu/ se olis mös häpie wlossano.
Sillä mitä heiltä salaa tapahtuu/ se oli myös häpeä ulos sanoa.
5:13 Mutta caiki nämet ilmei tuleuat/ coska ne walkiudhesta rangaistaan/ Sille ette caiki quin ilmei tule/ se on walkeus. Senteden hen sano/
Mutta kaikki nämät ilmi tulewat/ koska ne walkeudesta rangaistaan/ Sillä että kaikki kuin ilmi tulee/ se on walkeus. Sentähden hän sanoo/
5:14 Yleshere sine ioca macat/ ia ylesnouse nijste Cooleista/ nin Christus sinun yleswalghasepi.
Ylösherää sinä joka makaat/ ja ylösnouse niistä kuolleista/ niin Kristus sinun ylöswalaiseepi.
5:15 Nin catzocat nyt ette te wijsahasti waellatte/ ei ninquin ne tyhmet/ waan ninquin ne wijsaat.
Niin katsokaat nyt että te wiisahasti waellatte/ ei niinkuin ne tyhmät/ waan niinkuin ne wiisaat.
5:16 Ja hangitcat teiten aialla's/ Sille aica ombi * paha.
Ja hankitkaat teitä ajallansa/ Sillä aika ompi paha.
5:17 Se'teden elket olgho taitamattomat/ waan taitauaiset/ mike Herran tachto on.
Sentähden älkäät olko taitamattomat/ waan taitawaiset/ mikä Herran tahto on.

5:18 Ja elket te iopuco Winasta/ iosta paha meno nousepi/
Ja älkää juopuko wiinasta/ josta paha meno nouseepi/
5:19 Waan olcatta teutetydh Pyhelle He'gelle/ ia puhucat keskenen Psalmeista/ ia Kijtoswirsiste ia Hengelisille Lauluijlla/ weisaten ia leikiten Herralle teiden sydhemesenne/
Waan olkaatte täytetyt Pyhällä Hengellä/ ja puhukaat keskenän psalmeista/ kiitowirsistä ja hengellisillä lauluilla/ weisaten ja leikiten Herralle teidän sydämissänne/
5:20 Aina kijtteden Jumala ia Ise/ iocaitze' edeste/ meiden Herran Iesusen Christusen Nimese/
Aina kiittäen Jumalaa ja Isää/ jokaisen edestä/ meidän Herran Jesuksen Kristuksen nimessä/
5:21 Ja olcat keskenen alamaiset toinen toisenna Jumalan pelghosa.
Ja olkaat keskenään alamaiset toinen toisenne Jumalan pelossa.
5:22 Waimot olcat heiden Miestens alamaiset ninquin Herralle.
Waimot olkaat heidän miestensä alamaiset niinkuin Herralle.
5:23 Sille ette Mies ombi waimo' pää/ Ninquin mös Christus ombi Seurakunnan pää/ ia hen ombi henen Rumins Terueys.
Sillä että mies ompi waimon pää/ Niinkuin myös Kristus ompi seurakunnan pää/ ja hän ompi hänen ruumiinsa terweys.
5:24 Mutta ninquin Seurakunda ombi Christusen alamainen/ nin mös Waimot pite caikis alamaiset oleman heiden Miestens.
Mutta niinkuin seurakunta ompi Kristuksen alamainen/ niin myös waimot pitää kaikissa alamaiset olla heidän miestensä.
5:25 Miehet/ racastacat teiden waimoijan/ Ninquin mös Christus racasti Seurakunda/ ia itzens wlosannoi henen tedhens/
Miehet/ rakastakaat teidän waimojain/ Niinkuin myös Kristus rakasti seurakuntaa/ ja itsensä ulosantoin hänen tähtensä.
5:26 Se' päle ette henen piti sen pyhittemen/ ia ombi sen puhdhastanut wedhen Leulysä Sanan cautta.
Sen päälle että hänen piti sen pyhittämän/ ja ompi sen puhdistanut weden löylyssä Sanan kautta.
5:27 Senpäle ette henen piti itzellens saataman ydhen cunnialisen Seurakunnan/ iolla ei ole pilcu eli Ryppyä/ taicka iotacuta semmotoista/ Waan ette hene' piti Pyhen ia Laittamattoman oleman.
Senpäälle että hänen piti itsellensä saataman yhden kunniallisen seurakunnan/ jolla ei ole pilkkua eli ryppyä/ taikka jotakuta semmoista/ waan että hänen piti pyhän ja laittamattoman oleman.
5:28 Nin mös Miehet pite heiden Waimonsa racastaman/ quin heiden oma

Rumista'sa.
Niin myös miehet pitää heidän waimonsa rakastaman/ kuin heidän pitää omaa ruumistansa.
5:29 Joca henen Waimonsa racastapi/ hen racasta itzense/ Sille ettei yxiken coskan ole wihanut oma Lihansa/ waan hen elette ia rauitze sen/ Ninquin mös HErra Seurakunnan.
Joka hänen waimonsa rakastaapi/ hän rakastaa itsensä/ Sillä ettei yksikään koskaan ole wihannut omaa lihaansa/ waan hän elättää ja rawitsee sen/ Niinkuin myös Herra seurakunnan.
5:30 Sille me olema Jesenet hene' Rumihistansa/ ia henen Lihastansa/ ia henen Luistansa.
Sillä me olemme jäsenet hänen ruumihistansa/ ja hänen lihastansa/ ja hänen luistansa.
5:31 Se' syyn tedhen ylenandapi Inhiminen Isens ia Eitins/ ia iepi Waimonsa tyge/ ia caxi tuleuat ydhexi lihaxi.
Sen syyn tähden ylenantaapi ihminen isänsä ja äitinsä/ ja jääpi waimonsa tyko/ ja kaksi tulewat yhdeksi lihaksi.
5:32 Teme * Salaus o'bi swri/ mutta mine puhu' Christusesta ia Seuraku'nasta.
Tämä salaus ompi suuri/ mutta minä puhun Kristuksesta ja seurakunnasta.
5:33 Quitengi itzecuki mös teiste racastacan hene' Waimons/ ninquin itzense/ Mutta waimo cauattacan Miestense.
Kuitenkin itsekukin myös teistä rakastakaan hänen waimonsa/ niinkuin itsensä/ Mutta waimo kawahtakaan miestänsä.

** Paha) Christitun Inhimisen cochtauat moninaiset Asiat/ ia hende esteuet wnochtaman hyuie Töite/ ette hen toisinans pite itzens ninquin Orian/ irdalle pästemen/ ia tilan hyuihin töihin ottaman quin hen parahin taita ia woipi. Quin sanotan. Amici fures temporis/ Se on/ Ysteuiten tedhen palio tehden. * Salaus) Sacramenti eli Mysterion cutzutan Salaus/ taica iocu werhottu cappale/ iolla quitengin ombi wlcopein oma tydhi eli toimitos. Nin on mös Christus ia henen Seurakundans yxi Salaus/ yxi swri/ ialo/ ia pyhe Salattu cappale/ ioca Uskotan ia ei nähde. Se sama nyt Miehen ia Waimon cansa/ ninquin wlconaisella merkille wlostydhetan Ette ninquin Mies ia Waimo ouat yxi Rumis/ ia caiki heiden tauarans on ychteinen/ Nin mös on sille Christilisella Seurakunnalla caiki mite Christusella on/ ia mite hen itze on.*

VI. Lucu.

6:1 TE Lapset olcat cwliaiset teide' Wanhembain HERRAsa/ Sille ette se on oikea.
TE lapset olkaat kuuliaiset teidän wanhempain Herrassa/ Sillä että se on

oikea.
6:2 Cunnioita sinun Ises ia Eites/ ioca ombi se ensimeinen Kesky/ iolla Lupaus on/
Kunnioita sinun isääsi ja äitiäsi/ joka ompi se ensimmäinen käsky/ jolla lupaus on/
6:3 Senpäle ette sinu' pite hyuesti kieumen/ ia cauuan elemen Maan päle.
Senpäälle että sinun pitää hywästi käymän/ ja kauwan elämän maan päälla
6:4 Ja te Iset elket yllyttekö teiden Lapsia'na wihaan/ Waan yleskaswatacat heite Rangastuxes ia Herran manauxes.
Ja te isät älkäät yllättäkö teidän lapsianne wihaan/ waan ylöskaswattakaat heitä rangaistuksessa ja Herran manauksessa.
6:5 Te Palueliat olcata cwliaiset teiden rumillisten Herrain/ pelkeuxen ia wapistoxen cansa/ teiden syhdeme' yxikerdhasudhes/ ninquin Christusen/
Te palwelijat olkaatte kuuliaiset teidän ruumiillisten herrain/ pelkäyksen ja wawistuksen kanssa/ teidän sydämen yksinkertaisuudessa/ niinkuin Kristuksen/
6:6 Ei waiuoin silmein edes paluellen/ ninquin Inhimiste' mielennouteexi/ waan ninquin Christusen Palueliat/ tehden sydhemeste mite Jumala tachto hyuelle mielelle.
Ei waiwoin silmäin edessä palwellen/ niinkuin ihmisten mielennouteeksi/ waan niinkuin Kristuksen palwelijat/ tehden sydämestä miten Jumala tahtoo hywällä mielellä.
6:7 Se tietke/ ette te Herra palueletta ia ei Inhimiste.
Se tietäkää/ että te Herraa palwelette ja ei ihmistä.
6:8 Ja tietke se/ ette mite hyue itzecukin tekepi/ sen henen pite Herralda iellenssaaman/ olcon hen Oria eli wapah.
Ja tietäkää se/ että mitä hywää itsekukin tekeepi/ sen hänen pitää Herralta jällens saaman/ olkoon hän orja eli wapaa.
6:9 Ja te HErrat techket mös site sama heite wastan/ ia poispangat wchkauxet/ Ja tietket/ ette teille mös HErra ombi Taiuassa/ ia ei ole henen edesens Inhimisen moodhon catzomus.
Ja te herrat tehkäät myös sitä samaa heitä wastaan/ ja pois pankaat uhkaukset/ ja tietäkää/ että teillä myös HErra ompi taiwaassa/ ja ei ole hänen edessänsä ihmisen muotoon katsomus.
6:10 Nyt wijmen (minun rackat Welieni) olcat wäkeuet Herrasa/ ia henen wäkeydhens woimasa.
Nyt wiimein (minun rakkaat weljeni) olkaat wäkewät Herrassa/ ja hänen wäkewyytensä woimassa.
6:11 Yle'nepukecat caiken Jumalan Harniskan/ Ette te woisitta wastanseiso

nijte caualita Perkelen pälecarckamisi.
Yllenne pukekaat kaiken Jumalan haarniskan/ Että te woisitte wastaan seisoo niitä kawalia perkeleen päällekarkaamisia.
6:12 Sille eipe meille sota ole Liha ia Werta Wastan/ waan Peruchtinaita ia Waldautta wastan/ se on/ mailman HErroi wastan/ iotca temen Mailman pimeydhesa waltauat/ nijte pahoi Hengi wastoin Taiuahen alla.
Sillä eipä meillä sota ole lihaa ja werta wastaan/ waan pääruhtinaita ja waltaa wastaan/ se on/ maailman herroja wastaan/ jotka tämän maailman pimeydessä waeltawat/ niitä pahoja henkiä wastaan taiwahan alla.
6:13 Senteden tygenottacat caiki Jumalan Harniskat/ senpäle ette te woisitta wastanseiso sinä pahana peiuene/ ia caikissa asioissa madhaisitta pysyueiset * edeshardhautta.
Sentähden tykö ottakaat kaikki Jumalan haarniskat/ senpäälle että te woisitte wastaanseisoa sinä pahana päiwänä/ ja kaikissa asioissa mahtaisittä pysywäiset edeshartauttaa.
6:14 Nin seisocat nyt ymberinswötetydh Cupeista Totudhen cansa/ ia ylepuetettuna Wanhurskaudhen Rindaraudhalla/
Niin seisokaat nyt ympäriwyötetyinä kupeista totuuden kanssa/ ja yllepuetettuna wanhurskauden rintaraudalla/
6:15 ia kengitetyt Jalgat rauhan Euangelumin cansa/ iolla te walmihit olisitta.
ja kengitetyt jalat rauhan ewankeliumin kanssa/ jolla te walmiit olisitte.
6:16 Mutta caikein ylitze/ tygenottacat vskon Kilpi/ iolla te woitta sammutta caiki sen Rymen tuliset Noolet.
Mutta kaikkein ylitse/ tykö ottakaat uskon kilpi/ jolla te woitte sammuttaa kaikki sen ruman tuliset nuolet.
6:17 Ja ottacat terueydhen Rautalacki teiden pälen. Ja He'gen Miecka/ ioca ombi se Jumalan Sana.
Ja ottakaat terweyden rautalakki teidän päälle. Ja Hengen miekka/ joka ompi se Jumalan Sana.
6:18 Ja rucolcat alati caikesa waralises/ rucolimisen ia anomisen cansa Hengese/ Ja sihen te mös waluocat caiken acherudhen ia rucouxen cansa/ caikein Pyhein edeste/ ia minun edesteni/
Ja rukoilkaat alati kaikessa waarassa/ rukoilemisen ja anomisen kanssa Hengessä/ Ja siihen te myös walwokaat kaiken ahkeruuden ja rukouksen kanssa/ kaikkein pyhäin edestä/ ja minun edestäni/
6:19 Senpäle ette minulle annetaisijn puhet rochkiudhe' ca'sa minun suuni auamisesa/ Ette mine madhaisin tietteuexi tehdhä sen Euangeliumin Salaudhe'
Senpäälle että minulle annettaisiin puheet rohkeuden kanssa minun suuni

awaamisessa/ Että minä mahtaisin tiettäwäksi tehdä sen ewankeliumin salauden.
6:20 ionga Keskyleinen mine olen neisse Cahleissa Senpäle ette mine nijsse madhaisin rochkiasta puhuua/ ninquin minun tuleki puhuaxen.
jonka käskyläinen minä olen näissä kahleissa senpäälle että minä niissä mahtaisin rohkeasti puhua/ niinkuin minun tuleekin puhuaksen.
6:21 Mutta senpäle ette te mös tieteisitte/ quinga minun käten kieupi/ ia mite mine teen/ sen caiken Tichycus minun racas welein ia Uskoline' Paluelia Herrasa/ teille tietteuexi tekepi.
Mutta senpäälle että te myös tietäisitte/ kuinka minun käteni käypi/ ja mitä minä teen/ sen kaiken Tikycus minun rakas weljeni ja uskollinen palwelija Herrassa/ teille tiettäwäksi tekeepi.
6:22 Jonga mine sentede' teiden tygen Lehetin/ ette te saisitta tiete quinga minun käte' keupi/ Ja ette hen lohutais teiden sydheme'ne.
Jonka minä sentähden teidän tykö lähetin/ että te saisitte tietää kuinka minun käten käypi/ Ja että hän lohduttaisi teidän sydämenne.
6:23 Rauha olcoho' Welille/ ia rackaus Uskon cansa/ Iselde Jumalalda ia HERralda Iesuselda Christuselda.
Rauha olkoon weljille/ ja rakkaus uskon kanssa/ Isältä Jumalalta ja HERralta Jesukselta Kristukselta.
6:24 Armo olcohon caikein cansa iotca meiden HErra Iesust Christust puchtasta sydhemeste racastauat/ AMEN.
Armo olkoon kaikkein kanssa jotka meidän HErraa Jesusta Kristusta puhtaasta sydämestä rakastawat/ AMEN.

Kirioitettu Romista Epheserin tyge. Tichicusen möte

Alcupuhe P. Paualin Epistolan päle Philipperin tyge.

TEsse Epistolas P. Pauali kijte nijte Philipperite/ ia manapi heite pitemehen ia waeltama' oikes wskosa/ ia Rackaudhesa casuamahan. Mutta senwoxi ette ne falskit Apostolit ia Tecoinopettaijat/ aina wsko wahingottauat/ nin hen warapi heite sencaltaisista. Ja osottapi heille moninaiset Sarnaijat/ Mutomat hyuet/ Mutomat pahat/ Nin mös itzehenens ia henen Opetuslapsens Timotheusen ia Epaphroditusen. Täte hen tekepi j. ja ij. cap. Sijnä iij. cap. Hen poishylke sen Uskottoman ia Inhimillisen wanhurskaudhen/ ionga ne falskit Apostolit opettauat ia edespiteuet. Ja panepi itzense esicuuaxi/ ette hen oli sencaltaises wanhurskaudhes ennen cunnialisesta elenyt/ Ja ei quitengan nyt miten sijte lucu pidhe/ Christusen wanhurskauden tedhen/ Jonga hen Uskon cautta sai. Sille se toinen tekepi watzan waiuoin Jumalaxe's/ ia Christusen Ristin wiholisexi. Sijnä iiij. cap. hen neuuopi heite Rauhahan ia hyuen wlconaisen menohon iocaitzen cochtan/ Ja kijttepi heite heiden Lahians edeste/ ionga he henelle lehettenet olit.

Se P. Paualin Epistola Philipperin tyge.

Ensimeinen Lucu.

1:1 PAuali ia Timotheus Iesusen Christusen Palueliat. Caikein Pyhein Christuses Iesuses iotca Philippis ouat/ ynne Pijspain ia Palueliain.
Pawali ja Timoteus Jesuksen Kristuksen palwelijat. Kaikkein pyhäin Kristuksessa Jesuksessa jotka Philippissä owat/ ynnä piispain ja palwelijain.
1:2 Armo olcohon teiden ia Rauha Jumalalda meiden Iselde/ ia Herralda Iesuselda Christuselda.
Armo olkoon teidän ja rauha Jumalalta meidän Isältä/ ja Herralta Jesukselta Kristukselta.
1:3 Mine kijten minun Jumalatani/ nin wsein quin mine aijattelen teiden pälen
Minä kiitän minun Jumalatani/ niin usein kuin minä ajattelen teidän päällen.
1:4 (iota mine aina teen/ caikissa minun Rucoxisani teiden caikein edeste/ ia teen sen Rucoxen ilon cansa)
(jota minä aina teen/ kaikissa minun rukouksissani teidän kaikkein edestä/ ja teen sen rukouksen ilon kanssa)
1:5 ette te oletta Osalisexi tulleet Euangeliumisa/ hamast ensimeisest peiuest nin tehenasti.
että te olette osalliseksi tulleet ewankeliumissa/ hamasta ensimmäisestä päiwästä tähän asti
1:6 Sihen mine olen sangen wissi/ ette se ioca teisse ombi hyuen töön ruuenut/ hen mös sen teuttepi Iesusen Christusen peiuen asti.
Siihen minä olen sangen wissi/ että se joka teissä ompi hywän työn ruwennut/ hän myös sen täyttääpi Jesuksen Kristuksen päiwään asti.
1:7 Ninquin se mös ombi minulle coctolinen/ ette minun pite sillewirgalla teiste caikista lwleman/ Senteden ette mine caikij teite minun sydhemeseni pidhen/ neisse minun Cahleisani (ioissa mine sen Euangeliumin polesta wastan ia wahuistan) Ninquin ne iotca caiki minun cansani Armosta osaliset ouat.
Niinkuin se myös ompi minulle otollinen/ että minun pitää sillä wiralla teistä kaikista luuleman/ Sen tähden että minä kaikkia teitä minun sydämessäni pidän/ näissä minun kahleissani (joissa minä sen ewankeliumin puolesta wastaan ja wahwistan) Niinkuin ne jotka kaikki minun kanssani armosta osalliset owat.
1:8 Sille Jumala ombi minun Todhistaijan/ quinga mine halan sydhemen

pohiasta caiki teite Iesuses Christuses/
Sillä Jumala ompi minun todistajain/ kuinka minä halaan sydämeni pohjasta kaikkia teitä Jesuksessa Kristuksessa/
1:9 Ja sen saman polesta rucolen ette teiden Rackaudhen enemin ia enemin hötyis caikinaises Tundemises/ ia caikinaises ymmerdhyxes/
Ja sen saman puolesta rukoilen että teidän rakkautein enemmin ja enemmin hyötyisi kaikkinaisessa tuntemisessa/ ja kaikkinaisessa ymmärryksessä/
1:10 ette te coettelisitta mite Paras olis. Senpäle ette te olisitta selkiet ia ei kelle'ge pahoituxexi Christusen peiuen asti/
että te koettelisitte mitä paras olisi. Sen päälle että te olisitte selkiät ja ei kellekään pahoitukseksi Kristuksen päiwään asti.
1:11 ylesteutetyd wanhurskaudhen hedhelmelle/ ioca Iesusen Christusen cautta tapachtupi (teisse) Jumalan kijtoxexi ia cunniaxi.
ylöstäytytetyt wanhurskauden hedelmällä/ joka Jesuksen Kristuksen kautta tapahtuupi (teissä) Jumalan kiitokseksi ja kunniaksi.
1:12 Mutta mine tahdhon ette teiden pite tietemen (rackat weliet) se quin minuhun tapactanut on/ se ombi waan enemin Euangeliumin auxi tullut/
Mutta minä tahdon että teidän pitää tietämän (rakkaat weljet) se kuin minuhun tapahtunut on / se ompi waan enemmin ewankeliumin awuksi tullut/
1:13 Nin ette minun Siteni ouat ilmei tulluet Christusesa ymberi caike' Radhinhoonen/ ia mös caikein ninen mwidhen tykene.
Niin että minun siteeni owat ilmi tulleet Kristuksessa ympäri kaiken raatihuoneen/ ja myös kaikkein niin muiden tykönä.
1:14 Ja ette monda welie Herrassa wahuistetudh minun Siteisteni ouat site rochkiamaxi tulleet/ site Sana puhuman waroimata.
Ja että monta weljeä Herrassa wahwistettu minun siteistäni owat sitä rohkiammaksi tulleet/ sitä Sanaa puhuman waromata.
1:15 Mutomat tosin Christusta sarnauat Cateudhen ia toran teden/ Mutta monicachta mös hyuen tadhon tedhen.
Muutamat tosin Kristusta saarnaawat kateuden ja toran tähden/ Mutta monikahta myös hywän tahdon tähden.
1:16 Ne ilmoittauat Christusta rijdhasta ia ei selkieste/ Sille he lwleuat sen cansa liseuens murechta minun Sitehin/
Ne ilmoittawat Kristusta riidasta ja ei selkiästä/ Sillä he luulewat sen kanssa lisääwänsä murhetta minun siteihin.
1:17 Mutta näme rackaudhesta/ Sille he tieteuet ette mine tesse macan Euangeliumin edestwastamisen tedhen
Mutta nämä rakkaudesta/ Sillä he tietäwät että minä tässä makaan

ewankeliumin edestä wastaamisen tähden.
1:18 Miteste se sis on ? Ette Christus quitengin ilmoitetan edes millemoto se tapachtupi/ taicka tilasta eli oikialla modholla/ sijte mine iloitzen/ ia wiele tahdhon iloita.
Mitästä se siis on? Että Kristus kuitenkin ilmoitetaan edes millä muotoa se tapahtuupi/ taikka tilasta eli oikialla muodolla/ siitä minä iloitsen/ ja wielä tahdon iloita.
1:19 Sille mine tiedhen ette se sama ioutupi minulle terueydhexi/ teiden Rucoxen/ ia Iesusen Christusen Hengen auttamisen cautta.
Sillä minä tiedän että se sama joutuupi minulle terweydeksi/ teidän rukouksen/ ja Jesuksen Kristuksen Hengen auttamisen kautta.
1:20 Ninquin mine caiketi odhotan ia toiuon/ ettei mine misseken cappalesa häpien alaisexi tule/ Waan caiken wapaudhen cansa/ ninquin aina ilmangi/ nin mös nyt Christus sangen ylisteten minun Rumisani/ olcan se Elemen cautta taicka Cooleman cautta.
Niinkuin minä kaiketi odotan ja toiwon/ ettei minä missäkään kappaleessa häpeän alaiseksi tule/ Waan kaiken wapauden kanssa/ niinkuin aina ilmankin/ niin myös nyt Kristus sangen ylistetään minun ruumiissani/ olkaan se elämän kautta taikka kuoleman kautta.
1:21 Sille Christus ombi minulle Eleme/ ia Coolema o'bi minulle Woito
Sillä Kristus ompi minulle elämä/ ja kuolema ompi minulle woitto.
1:22 Mutta ios mine saan ele Lihasa/ se sopi enemen Hedhelmete toottaman/ Ja en tiedhe/ cumman mine wloswalitzen/
Mutta jos minä saan elää lihassa/ se sopii enemmän hedelmää tuottaman/ Ja en tiedä/ kumman minä uloswalitsen.
1:23 Sille nijste molemista mine adhistetan/ Mine halan täälte poiserite ia olla Christusen cansa/ ioca mös palio parambi olis.
Sillä niistä molemmista minä ahdistetaan/ Minä halaan täältä pois eritä ja olla Kristuksen kanssa/ joka myös paljon parempi olisi.
1:24 Mutta se ombi palio tarpelisembi Lihassa olla/ teiden tedhenne.
Mutta se ompi paljon tarpeellisempi lihassa olla/ teidän tähtenne.
1:25 Ja sen mine tiedhen sangen Wissiste/ ette minun oleman pite/ ia teiden caikein cansan oleman/ teiden parahaxen/ ia Uskon iloxi/
Ja sen minä tiedän sangen wissiste/ että minun oleman pitää/ ja teidän kaikkein kanssan oleman/ teidän parhaaksen/ ja uskon iloksi.
1:26 Senpäle ette te madhatta teiten couan kerskata Christuses Iesuses/ minun iellenstulemisen cautta teide' tyge'
Sen päälle että te mahdatte teitän kowin kerskata Kristuksessa Jesuksessa/ minun jällens tulemisen kautta teidän tykön.

1:27 Waiuoin waeldacat ninquin Christusen Euangeliumin souelias on/ senpäle/ ios mine tulen ia näen teite/ eli poisollesani saan cwlla teiste/ että te seisotta ydhes Henges ia ydhes Sielusa/ ia ynne meiden cansan campatta Euangeliumin Uskosa.
Waiwoin waeltakaat niinkuin Kristuksen ewankeliumin sowelias on/ senpäälle/ jos minä tulen ja näen teitä/ eli pois ollessani saan kuulla teistä/ että te seisotte yhdessä Hengessä ja yhdessä sielussa/ ja ynnä meidän kanssan kamppailette ewankeliumin uskossa.
1:28 Ja elket misseken asias a'daco teite peletetä teiden wasta' seisoilda/ Joca tosin heille ombi yxi cadhotuxen syy. Mutta teille terueydhexi/ ia se sama on Jumalasta.
Ja älkäät missäkään asiassa antako teitä pelätettää teidän wastaanseisojilta/ Joka tosin heille ompi yksi kadotuksen syy. Mutta teille terweydeksi/ ja se sama on Jumalasta.
1:29 Sille ette teille on annettu Christusen polesta/ ei ainostans ette te henen pälens Uskotta/ waan mös kerssimen henen tedhens/
Sillä että teille on annettu Kristuksen puolesta/ ei ainoastansa että te hänen päällensä uskotte/ waan myös kärsimisen hänen tähtensä.
1:30 Pitedhen site sama Kiluotusta io'ga te minussa näitte/ ia nyt minusta cwletta.
Pitäen sitä samaa kilwoitusta jonka te minussa näitte/ ja nyt minusta kuulette.

II. Lucu.

2:1 ONgo nyt iotakan manausta teiden tykenen Christusesa/ Onga iotaki lohutosta Rackaudhesa/ Ongo iotaki Hengen Osalisutta/ Ongo iotaki sydhemelist rackautta ia Laupiutta.
Onko nyt jotakin manausta teidän tykönän Kristuksessa/ Onko jotakin lohdutusta rakkaudessa/ Onko jotakin Hengen osallisuutta/ Onko jotakin sydämellistä rakkautta ja laupiutta.
2:2 Nin teuteket minun ilon/ Ette teille olis yxi mieli/ ychteleinen Rackaus/ yximieliset/ ia ychtepiteueiset olisitta.
Niin tehkäät minun ilon/ Että teillä olisi yksi mieli/ yhtäläinen rakkaus/ yksimieliset ja yhtäpitäwäiset olisitte.
2:3 Elket miten techkö rijdhan eli turhan cunnian cautta/ Waan neurydhen cautta piteket keskenen toinen toisensa ialombana quin itze henense.
Älkäät mitään tehkö riidan eli turhan kunnian kautta/ Waan nöyryyden kautta pitäkäät keskenän toinen toisensa jalompana kuin itse hänensä.

2:4 Ja elken cuki itze parastans catzoco/ waan iocainen toisensa parasta.
Ja älkään kukin itse parastansa katsoko/ waan jokainen toisensa parasta.
2:5 Sille se sama halu olcohon teisse/ quin mös oli Christuses Iesuses/
Sillä se sama halu olkoon teissä/ kuin myös oli Kristuksessa Jesuksessa.
2:6 Joca waicka hen oli Jumalan caltainen/ eipe hen wäkiwallaxi lukenut/ Jumalan caltainen olla/
Joka waikka hän oli Jumalan kaltainen/ eipä hän wäkiwallaksi lukenut/ Jumalan kaltainen olla/
2:7 Waan itze'se tyhijexi laski/ otti Orian modhon pälense/ ia tuli muidhen Inhimisten wertaisexi/ ia menoista ninquin Inhiminen leuttin/
Waan itsensä tyhjäksi laski/ otti orjan muodon päällensä/ ja tuli muiden ihmisten wertaiseksi/ ja menoista niinkuin ihminen löydettiin.
2:8 Itzense neurytti/ ia oli cwliainen haman Cooleman saacka/ ia/ Ristin cooleman asti.
Itsensä nöyryytti/ ja oli kuuliainen hamaan kuolemaan saakka/ ja /ristinkuolemaan asti.
2:9 Senteden ombi Jumala mös Henen yleskorghottanut/ ia andanut Henelle ydhen Nimen ioca caikein nimein ylitze on/
Sentähden ompi Jumala myös hänen ylöskorottanut/ ja antanut Hänelle yhden nimen joka kaikkein nimein ylitse on/
2:10 Ette Iesusen Nimehen pite caiki Poluet cumartaman/ iotca Taiuasa ia Maan päle ia maan alla ouat/
Että Jesuksen nimeen pitää kaikki polwet kumartaman/ jotka taiwaassa ja maan päällä ja maan alla owat/
2:11 ia caiki Kielet pite tunnustaman/ Ette Iesus Christus ombi HERRA/ Isen Jumalan cunniaxi.
ja kaikki kielet pitää tunnustaman/ Että Jesus Kristus ompi HERRA/ Isän Jumalan kunniaksi.
2:12 Nyt senteden minun Rackahani/ ninquin te aina oletta cwliaiset olleet/ Ei ainostans minun tykenollesani/ waan mös nyt palio enemin minun poisollesani/ souitelcat Pelghon ia wapistoxen cansa/ ette te autuaxi tulisitta.
Nyt sentähden minun rakkahani/ niinkuin te aina olette kuuliaiset olleet/ Ei ainoastansa minun tykön ollessani/ waan myös nyt pajon enemmin minun pois ollessani/ sowitelkaat pelon ja wapistuksen kanssa/ että te autuaaksi tulisitte.
2:13 Sille Jumala on se/ ioca teisse waikuttapi/ seke tahdhon ette mös teghon/ henen hyuen sosionsa ielken.
Sillä Jumala on se/ joka teissä waikuttaapi/ sekä tahdon että myös teon/

hänen hywän suosionsa jälkeen.
2:14 Techket caiki ilman napitzemata ia ilman epelemete/
Tehkäät kaikki ilman napisematta ja ilman epäilemättä/
2:15 Senpäle ette te olisitta paitzi panetusta ia selkiet/ ia Jumala' Lapset/ laittamattomat/ sen äperen ia heijun Sughun keskelle/ Joinenga seas te paistacat ninquin Kyntelet mailmassa/ sijnä/ ette te Elemen Sanassa pysytte/
Sen päälle että te olisitte paitsi panetusta ja selkeät/ ja Jumalan lapset/ laittamattomat/ sen äpärän ja häijyn suwun keskellä/ Joinenka seassa te paistakaat niinkuin kynttilät maailmassa/ siinä/ että te Elämän Sanassa pysytte/
2:16 Minulle kerskamisexi Christusen peiuenä/ ettei mine huckan iooxenut olisi/ taicka turhan töte tehnyt.
Minulle kerskaamiseksi Kristuksen päiwänä/ ettei minä hukkaan juoksenut olisi/ taikka turhaan työtä tehnyt.
2:17 Ja waicka ios mine * Wffrataisin ylitze teiden Uskon ia Jumalanpalueluxen Wffrin/ Nin mine iloitzen ia remuitze' teiden caikein cansan.
Ja waikka jos minä uhrattaisiin ylitse teidän uskon ja jumalanpalweluksen uhrin/ Niin minä iloitsen ja riemuitsen teidän kaikkein kanssan.
2:18 Sen saman syyn tedhen pite teiden mös iloitzeman/ ia remuitzeman minun cansani.
Sen saman syyn tähden pitää teidän myös iloitseman/ ja riemuitseman minun kanssani.
2:19 Mutta mine toiuon Herras Iesusesa/ ette mine pian leheten Timotheusen teiden tygen/ ette mineki ihastuxis olisin/ coska mine saan tiete quinga teiden käten kieupi.
Mutta minä toiwon Herrassa Jesuksessa/ että minä pian lähetän Timoteuksen teidän tykön/ että minäkin ihastuksissa olisin/ koska minä saan tietää kuinka teidän käten käypi.
2:20 Sille ei ole minulla keten/ iolla iwri nin ombi yxi mieli minun cansani/ iolla nin kijndie mureh teiste ombi.
Sillä ei ole minulla ketään/ jolla juuri niin ompi yksi mieli minun kanssani/ jolla niin kiinteä murhe teistä ompi.
2:21 Sille he caiki etziuet omahistans/ ia ei Iesusen Cheistusen oma.
Sillä he kaikki etsiwät omaansa/ ja ei Jesuksen Kristuksen omaa.
2:22 Mutta te tiedette hene' kiusauxe's. Sille quin Lapsi Isens cansa/ nin hen on Eua'geliumis minu' cansani paluellut.
Mutta te tiedätte hänen kiusauksensa. Sillä kuin lapsi isänsä kanssa/ niin

hän on ewankeliumissa minun kanssani palwellut.
2:23 Sen saman mine toiuon teille cochta lehette coska mine olen asijoittani catzonut.
Sen saman minä toiwon teille kohta lähettää koska minä olen asioitani katsonut.
2:24 Mutta mine Uskalan Herran päle/ ette mine mös itze pian olen tuleua.
Mutta minä uskallan Herran päälle/ että minä myös itse pian olen tulewa.
2:25 Waan minun nähdhexeni olis tarpelinen/ teiden tygen lehette sen Welien Epaphroditum/ ioca minun Apumiehen/ ia Sotacumpanin/ ia teiden Apostolin ombi/ ioca minua hädhese palueli.
Waan minun nähdäkseni olis tarpeellinen/ teidän tykön lähettää sen weljen Epaphroditum/ joka minun apumiehen/ ja sotakumppanin ja teidän apostolin ompi/ joka minua hädässä palweli.
2:26 Senwooxi ette hen teite caiki ikewöitzi/ ia oli sangen surusans/ senteden ette te cwllet olitta henen kipieexi/ Ninquin hen mös totta oli io coolemakielis.
Sen wuoksi että hän teitä kaikkia ikäwöitsi/ ja oli sangen surussansa/ sentähden että te kuulleet olitte hänen kipeeksi/ Niinkuin hän myös totta oli jo kuolemankielissä.
2:27 Mutta Jumala armachti henen pälens/ Ja ei waiuoin henen pälens/ waan mös minun pälen/ ettei minun pitenyt saaman murehta murehen päle.
Mutta Jumala armahti hänen päällensä/ Ja ei waiwoin hänen päällensä/ waan myös minun päällen/ ettei minun pitänyt saaman murhetta murheen päälle.
2:28 Mutta mine olen henen site nopiamin lehettenyt/ Senpäle ette te saisitta henen nähdhä/ ia wastwdhesta iloitzisitta/ ia minulla mös wehembi murechta olis.
Mutta minä olen hänen sitä nopeammin lähettänyt/ Sen päälle että te saisitte hänen nähdä/ ja wastuudessa iloitsisitte/ ja minulla myös wähempi murhetta olis.
2:29 Nin ruuetkat nyt hende wastan Herrasa caikella ilolla/ ia piteket sencaltaiset cunniasa.
Niin ruwetkaat nyt häntä wastaan Herrassa kaikella ilolla/ ja pitäkäät senkaltaiset kunniassa.
2:30 Sille ette Christusen asian tedhen/ oli hen Coolemata nin lehestynyt/ ette hen wähe aijatteli Hengens polen/ senpäle ette hen minua paluelis teiden polestan.
Sillä että Kristuksen asian tähden/ oli hän kuolemata niin lähestynyt/ että hän wähän ajatteli henkensä puoleen/ senpäälle että hän minua palwelisi

teidän puolestan.

** Wffrataisin) Se on/ Echke minun coleman pideis/ sen polesta/ sen syyn tedhen/ ette mine saatoin teijet Jumalan paluelijxi/ ia wffrixi Eua'geliumin ia wskon cautta/ Nin mine sen tahdhon ilon cansa tehdhä/ ia teiden pite mös sen minulle sooman ilon cansa.*

III. Lucu.

3:1 EDhespein rackat weliet/ remuitka Herrasa. Ette mine teille ydhelle modholla kirioitan/ eipe mine sijte swtu/ waan se tekepi teite site wissimexi.
Edespäin rakkaat weljet/ riemuitkaa Herrassa. Että minä teille yhdellä muodolla kirjoitan/ eipä minä siitä suutu/ waan se tekeepi teitä sitä wissimmäksi (warmemmaksi)
3:2 Cauattacat teitenne Coirilda/ cauattacat nijlde pahoilda Tömiehilde/ Cauattacat Poisleickamisesta.
Kawahtakaan teitänne koirilta/ kawahtakaat niiltä pahoilta työmiehiltä/ Kawahtakaat poisleikkaamisesta.
3:3 Sille me olema se Ymberileickaus iotca Jumalata Hengese paluelemma/ ia kerskamma meiten Christusesa Iesusesa/ ia ei Lihan päle turua/
Sillä me olemme se ympärileikkaus jotka Jumalata Hengessä palwelemme/ ja kerskaamme meitämme Kristuksessa Jesuksessa/ ja ei lihan päälle turwaa.
3:4 Echke minulla mös olis/ iosta mine madhaisin Lihasa kerskata. Jos iocu mw tachtopi wskalda Lihan päle/ Mine palio enämin/
Ehkä minulla myös olisi/ josta minä mahtaisin lihassa kerskata. Jos joku muu tahtoopi uskaltaa lihan päälle/ Minä paljon enemmin.
3:5 Joca cadhexandena peiuenä ymberileicattu olen/ yxi Israelin Canssasta BenJamin sughusta/ yxi Ebreus nijste Ebreiste/
Joka kahdeksantena päiwänä ympärileikattu olen/ yksi Israelin kansasta BenJamin suwusta/ Yksi Hebreus niistä Hebreistä/
3:6 ia Lain ielkin yxi Phariseus/ Achkerudhen pereste yxi Seurakunnan wainoija/ sen wanhurskaudhen pereste quin Laissa on/ olen nuchtetoin.
ja lain jälkeen yksi Phariseus/ Ahkeruuden perästä yksi seurakunnan wainoaja/ sen wanhurskauden perästä kuin laissa on/ olen nuhteetoin.
3:7 Mutta mike minulle woitto oli/ sen mine olen Christusen tedhen wahingoxi lukenut.
Mutta mikä minulle woitto oli/ sen minä olen Kristuksen tähden wahingoksi lukenut.
3:8 Sille ette mine luen caiki wahingoxi sen swren ylenpaltisen Christusen Iesusen minun Herrani Tundemisen echtohon/ Jonga tedhen mine ole' caiki cappalet wahingoxi lukenut/ ia pidhen ne Raiskan edeste/

Sillä että minä luen kaikki wahingoksi sen suuren ylenpalttisen Kristuksen Jesuksen minun Herrani tuntemisen ehtohon/ Jonka tähden minä olen kaikki kappaleet wahingoksi lukenut/ ja pidän ne raiskan (roskan) edestä.
3:9 Senpäle ette mine Christusen woittaisin ia leutteisijn henesse/ Ettei minulla olisi minun Wanhurskauten ioca Laista tule/ waan se ioca Christusen Uskosta tule/ Nimitten/ se Wanhurskaus ioca Jumalalda Uskolle tygeluetaan/
Senpäälle että minä Kristuksen woittaisin ja löydettäisiin hänessä/ Ettei minulla olisi minun wanhurskauten joka laista tulee/ waan se joka Kristuksen uskosta tulee/ Nimittäin/ se wanhurskaus joka Jumalalta uskolle tykö luetaan.
3:10 Hende tutaxeni/ ia hene' Ylesnousemisens woiman/ ia henen Kerssimisens Osalisudhen/ ia tulen henen Coolemansa caltaisexi/
Häntä tutakseni (tunteakseni) / ja hänen ylösnousemisensa woiman/ ja häen kärsimisensä osallisuuden/ ja tulen hänen kuolemansa kaltaiseksi/
3:11 iolla mine mös henen cochtaisin/ ninen Coolutten Ylesnousemisesa.
jolla minä myös hänen kohtaisin/ niiden kuolleitten ylösnousemisessa.
3:12 Ei nin ette mine sen io käsittenyt olen/ eli io teudhelinen olen/ Mutta mine pyren couan sen pereste/ ios mine sen mös madhaisin Käsitte/ senielkin quin mine Christuses Iesuses käsitetty olen.
Ei niin että minä sen jo käsittänyt olen/ eli jo täydellinen olen/ Mutta minä pyrin kowin sen perästä/ jos minä sen myös mahtaisin käsittää/ senjälkeen kuin minä Kristuksessa Jesuksessa käsitetty olen.
3:13 Minun Welieni/ embe mine taidha sanoa/ ette mine io itze sen olen käsittenyt. Mutta ydhen mine sanon/ Mine wnohdhan sen quin tacaperin on/ ia wenyten minuni sen pereste quin edhesse on/
Minun weljeni/ empä minä taida sanoa/ että minä jo itse sen olen käsittänyt. Mutta yhden minä sanon/ Minä unohdan sen kuin takaperin on/ ja wenytän minuni sen perästä kuin edessä on/
3:14 ia samoan sen edespannun Maalin ielkin/ sen Callin tauaran ielkin/ ioca edespite ne Jumalan taiualiset Cutzumiset Christusesa Iesusesa.
ja samoan sen edespannun maalin jälkeen/ sen kalliin tawaran jälkeen/ joka edespitää ne Jumalan taiwaalliset kutsumiset Kristuksessa Jesuksessa.
3:15 Nin monda quin me nyt teudheliset olema/ olcanma nin mieliset. Ja ios te toisen mieliset oletta/ nin andacat se mös Jumalan teille ilmoitta.
Niin monta kuin me nyt täydelliset olemme/ olkaamme niin mieliset. Ja jos toisen mieliset olette/ niin antakaat se myös Jumalan teille ilmoittaa.
3:16 Quitengi nin ette me ydhen Mitan ielkin sijnä waellamme iohonga me ioutunet olema/ ia ette me olisima yximieliset.

Kuitenkin niin että me yhden mitan jälkeen siinä waellamme johonka me joutuneet olemme/ ja että me olisisimme yksimieliset.
3:17 Seuracat minua rackat Weliet/ ia catzocat heiden pälens/ iotca nin waeldauat quin me olema teille Esicuuaxi/
Seuratkaat minua rakkaat weljet/ ja katsokaat heidän päällensä/ jotka niin waeltawat kuin me olemme teille esikuwaksi/
3:18 Sille ette monda waeldauat/ ioista mine wsein olen teille sanonut/ Mutta nyt mine mös idkein sanon/ Ne Christusen Ristin wiholiset/ ioinenga Loppu ombi cadhotus/ ia heiden watzans on heiden Jumalans/ ia heiden Cunnians kiendy häpijexi/ iotca mailmaisi totteleuat.
Sillä että monta waeltawat/ joista minä usein olen teille sanonut/ Mutta nyt minä myös itkein sanon/ Ne Kristuksen ristin wiholliset/ joidenka loppu on kadotus/ ja heidän watsansa on heidän jumalansa/ ja heidän kunniansa kääntyy häpeäksi/ jotka maailmallisia tottelewat.
3:19 Mutta meiden meno on Taiuasa/ iosta me mös odhatanma Lunastaija/ site HErra Iesusta Christusta/ Joca meiden heicon Rumin kircastapi/ ette se henen Kircan Rumihins caltaisexi tuleman pite/
Mutta meidän meno on taiwaassa/ josta me myös odotamme lunastajaa/ sitä Herraa Jesusta Kristusta/ Joka meidän heikon ruumiin kirkastaapi/ että se hänen kirkkkan ruumihinsa kaltaiseksi tuleman pitää.
3:20 Sen woiman cautta iolla hen mös woipi caiki cappalet itzense alamaisexi tehdhä.
Sen woiman kautta jolla hän myös woipi kaikki kappaleet itsensä alamaiseksi tehdä.

IV. Lucu.

4:1 NIn minun rackat ia ihanat Weliet/ minu' ilon ia minun Crunon/ seisocat nin Herrasa/ minu' rackahani.
Niin minun rakkaat ja ihanat weljet/ minun ilon ja minun kruunun/ seisokaat niin Herrassa/ minun rakkahani.
4:2 Euodia mine manan/ Ja Syntychen mine manan/ Ette he yximieliset olisit Herrasa.
Euodiaa minä manaan/ Ja Syntychen minä manaan/ Että he yksimieliset olisit Herrassa.
4:3 Ja mine mös rucolen sinua minun toimelinen Cumpanin/ ole heiden awulinen iotca Euangeliumis ynne minun cansani kiluoitellet ouat/ Clementin ia muidhen minun Auttaijadhen cansa/ Joinenga Nimi ombi Elemen Kirias.
Ja minä myös rukoilen sinua minun toimellinen kumppanin/ ole heidän

awullinen jotka ewankeliumissa ynnä minun kanssani kilwoitelleet owat/ Clementi ja muiden minun auttajaiden kanssa/ Joinenka nimi ompi elämän kirjassa.
4:4 Iloitca aina Herrasa/ ia taas mine sanon/ Iloitca.
Iloitkaa aina Herrassa/ ja taas minä sanon/ Iloitkaa.
4:5 Olcon teiden siueys caikein Inhimisten tietteuä.
Olkoon teidän siweys kaikkein ihmisten tiettäwä.
4:6 Herra on lesne/ elket hoolico/ Waan teidhen Anomus caikes Rucouxes ia Pytemises Kijtossanan cansa/ olcohon caikissa asioisa tietteuä Jumalan edesse.
Herra on läsnä/ älkäät huoliko/ Waan teidän anomus kaikes rukouksessa ja pyytämisessä kiitossanan kanssa/ olkoon kaikissa asioissa tiettäwä Jumalan edessä.
4:7 Ja se Jumalan Rauha ioca caiken ymmerdhyxen ylitzekieupi/ warielcon teiden sydhemen ia taidhon Christuses Iesuses.
Ja se Jumalan rauha joka kaiken ymmärryksen ylitsekäypi/ warjelkoon teidän sydämen ja taidon Kristuksessa Jesuksessa.
4:8 Edespein rackat Weliet/ mikä tosi on/ mikä cunnialinen on/ mikä oikein/ mike puhdhas/ mikä souelias/ mikä hyuesti cwlu/ Ongo iocu Awuu/ ia ongo iocu kijtos aiattelca sen ielkeen.
Edespäin rakkaat weljet/ mikä tosi on/ mikä kunniallinen on/ mikä oikein/ mikä puhdas/ mikä sowelias/ mikä hywästi kuuluu/ Onko joku awu/ ja onko joku kiitos ajatelkaa sen jälkeen.
4:9 Mite te mös opitta ia saitta ia cwlitta ia nähnyt oletta minun päleni/ se techket/ Nin se Rauhan Jumala ombi teiden cansan.
Mitä te myös opitte ja saitte ja kuulitte ja nähnyt olette minun päälleni/ se tehkäät/ Niin se Rauhan Jumala ompi teidän kanssan.
4:10 Mutta mine olen mös ialosti iloitettu Herrasa/ ette te oletta taas wirghonneet minun edesteni swremahan/ echke teille iocapaicas kylle suremista ollut on/ Waan ei ollut teille tila.
Mutta minä olen myös jalosti iloitettu Herrassa/ ehkä teillä jokapaikassa kyllä suremista ollut on/ Waan ei ollut teillä tilaa.
4:11 Eipe mine täte sano ette minulta iotakin puuttui. Sille mine olen oppenut ioissa mine olen/ nihin tytymehen.
Eipä minä tätä sano että minulta jotakin puuttui. Sillä minä olen oppinut joissa minä olen/ niihin tyytymähän.
4:12 Mine taidha' sekä matala olla/ ia taidhan corckia olla/ Mine olen caikis cappaleis/ ia iocaitze' tyken souelias/ seke rauittuna ette isouana olla/ seke höötyue ette keuchtyue.

Minä taidan sekä matala olla/ ja taidan korkia olla/ Minä olen kaikissa kappaleissa/ ja jokaisen tykön sowelias/ sekä rawittuna että isoawana olla/ sekä hyötyä että köyhtyä.
4:13 Caiki mine woin/ sen cautta ioca minun wäkeuexi teke/ Christus.
Kaikki minä woin/ sen kautta joka minun wäkewäksi tekee/ Kristus.
4:14 Quitengin te hyuestiteitte/ ette te pälenne otitta minun mureheni.
Kuitenkin te hywästi teitte/ että te päällenne otitte minun murheeni.
4:15 Mutta te Philipperit tiedhette/ Ette ensin Euangeliumin alghusta coska mine Macedoniasta wloslexin/ ei yxiken Seurakunda ollut miten iakanut minun cansani/ sen wlosandamisen ia siselleottamisen lughun ielken/ waan te ainostans/
Mutta te philipperit tiedätte/ Että ensin ewankeliumin alusta koska minä Makedoniasta ulos läksin/ ei yksikään seurakunta ollut mitään jakanut minun kanssani/ sen ulos antamisen ja sisälle ottamisen luwun jälkeen/ waan te ainoastansa.
4:16 Sille coska mine olin Tessalonicas/ lehetitte te minun Tarpeheni/ widhoin/ ia taas toisen kerdhan.
Sillä koska minä olin Tessalonikassa/ lähetitte te minun tarpeheni/ wihdoin/ ja taas toiseen kertaan.
4:17 Ei nin ette mine Lahijoia etzin/ Waan mine etzin site Hedhelme/ ette se ylitzewootaua teiden Lugussanne olis.
Ei niin että minä lahjoja etsin/ Waan minä etsin sitä hedelmää/ että se ylitsewuotawa teidän luwussanne olisi.
4:18 Sille minulla ombi caiki/ ia yldekylle/ Ja mine olen ylesteutetty/ sijttequin mine sain Epaphroditusen cansa iota teilde lehetetty oli/ yxi makia Haiju/ yxi otoline' Wffri/ ia Jumalalle keluolinen.
Sillä minulla ompi kaikki/ ja yltäkyllä/ Ja minä olen ylöstäytetty/ sittenkuin minä sain Epaphrodituksen kanssa jota teiltä lähetetty oli/ yksi makia haju/ yksi otollinen uhri/ ja Jumalalle kelwollinen.
4:19 Mutta minun Jumalan pite teille teuttemen caiki teiden Tarpen henen Rickaudhens pereste/ sijnä Cunniaudhesa Iesusen Christusen cautta.
Mutta minun Jumalan pitää teille täyttämän kaikki teidän tarpeen hänen rikkautensa perästä/ siinä kunniaudessa Jesuksen Kristuksen kautta.
4:20 Mutta Jumalan ia meiden Isen olcohon kijtos ijancaikisesta ijancaikisehen/ Amen.
Mutta Jumalan ja meidän Isän olkohon kiitos iankaikkisesta iankaikkisehen/ Amen.
4:21 Teruettekä caiki Pyhie Christuses Iesuses.
Terwehtakää kaikkia pyhiä Kristuksessa Jesuksessa.

4:22 Teite teruetteuet ne Weliet iotca minun cansani ouat.
Teitä terwehtäwät ne weljet jotka minun kanssani owat.
4:23 Terueteuet teite caiki Pyhet/ Erinomaisesta iotca ouat Keysarin pereheste.
Terwehtäwät teitä kaikki ne pyhät/ Erinomaisesta jotka owat Keysarin perheestä.
4:24 Meiden Herran Iesusen Christusen Armo olcohon teiden caikein cansan/ AMEN.
Meidän Herran Jesuksen Kristuksen armo olkohon teidän kaikkein kanssan/ AMEN.

Kirioitettu Romista Epaphroditusen möte.

Alcupuhe P. Paualin Epistolan päle Colosserein tyge.

QUuin se Epistola Galaterin tyge asetta ia souitta henens ielkin sen Epistolan Romarein tyge/ ia iuri sen saman lyhikeisest käsittepi/ iota se toinen lauiamast ia auaramast wloswenytte/ Nin mös teme Colosserin tyge/ asetta henens sen Epheserein tyge kirioitetu' ielkijn ia käsittepi lyhyelle toimella sen sama' Sisellepidhon ia ne Päcappalet. Ensin/ Apostoli kijttepi nijte Colosserita/ ia toiuoutta ette he Uskosa pysysit ia enänlsit. Ja wlosmaalapi/ mike se Euangelium ia Usko on/ nimitein/ yxi Wijsaus ioca Christusen Herraxi ia Jumalaxi tunnustapi/ meiden edesten ristinnaulitun/ ioca Mailmas oli tehenasti salattu/ waan nyt henen Wirga's cautta edestotettu. Se ombi se j. Lucu. Toises Lugusa/ Hen warapi heite Inhimisten Opetuxista iotca ouat aina Uskon wastahacoiset/ ia iuri nin selkesti hen ne wlosmaalapi/ quin eiuet he cussan Ramatuissa nin leute wlosmaalatuxi/ ia sangen Mestariten hen nijte nuchtele. Colmanes he' manapi heite/ ette he kircaas Uskos hedhelmeliset olisit/ caikinaisten Hyuein Töidhen cansa keskenens/ Ja iocaitzen Sädhyn omat Wirghat hen edeskirioitta. Nelienes hen itzens lootta heiden Rucoxijns/ ia Teruettepi ia wahwista heite.

Se P. Paualin Epistola Colosserin tyge.

Ensimeinen Lucu.

1:1 PAuali Iesusen Christusen Apostoli/ Jumalan tahdon cautta/ ia Weli Timotheus.
Pawali Jesuksen Kristuksen apostoli/ Jumalan tahdon kautta/ ja weli Timoteus.
1:2 Nijlle Pyhille ia Uskolisille Welijlle Christusesa iotca ouat Colossis.
Niille pyhille ja uskollisille weljille Kristuksessa jotka owat Kolossissa
1:3 Armo olcohon teiden cansan ia Rauha Jumalalda meiden Iselden/ ia Herralda Iesuselda Christuselda.

Armo olkoon teidän kanssan ja rauha Jumalalta meidän Isältän/ ja Herralta Jesukselta Kristukselta.
1:4 Me kijtemme Jumalata ia meiden HERRAN Iesusen Christusen Ise/ ia rucoelenme aina teiden edesten/ sijttequin me cwlimma teiden Uskosta Christusen Iesusen päle/ ia teiden Rackaudhestan caikein Pyhein tyge/
Me kiitämme Jumalata ja meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen Isää/ ja rukoilemme aina teidän edestän/ sittenkuin me kuulimme teidän uskosta Kristuksen Jesuksen päälle/ ja teidän rakkaudestan kaikkein pyhäin tykö.
1:5 sen Toiuon tedhen ioca teille o'bi tehdellepandu Taiuahas.
sen toiwon tähden joka teille ompi tähdelle pantu taiwahassa.
1:6 Josta te ennen cwlleet oletta/ sen totisen Euangeliumin saarnan cautta/ Joca teiden tygen tullut ombi/ ninquin mös caickeen Mailmaan/ ia ombi hedhelmeline'/ ninquin mös teisse hamast sijte peiueste quin te sen cwlleet oletta/ ia tunsitta sen Jumalan Armon totudhesa/
Josta te ennen kuulleet olette/ sen totisen ewankeliumin saarnan kautta/ Joka teidän tykön tullut ompi/ niinkuin myös kaikkeen maailmaan/ ja ompi hedelmällinen/ niinkuin myös teissä hamaan siitä päiwästä kuin te sen kuulleet olette/ ja tunsitte sen Jumalan Armon totuudessa/
1:7 Ninquin te opitta Epaphrast meiden rackalda Cansapaluelialda/ ioca on yxi Christusen Uskolinen paluelia teiden edesten/
Niinkuin te opitte Epaprasta meidän rakkaalta kanssapalwelijalta/ joka on yksi Kristuksen uskollinen palwelija teidän edestän/
1:8 ioca meille mös ilmoittanut ombi teiden Rackaudhe'ne Hengesse.
joka meille myös ilmoittanut ompi teidän rakkautenne Hengessä.
1:9 Senteden mös me/ sijte peiueste asti quin me sen cwlima/ eipe me lacaneet teiden edesten rucolemast ia anomast/ ette te teuteteisijn henen Tahdhons tundemisesta/ caikinaises Hengelises Wijsaudhes ia toimes/
Sentähden myös me/ siitä päiwästa asti kuin me sen kuulimme/ eipä me lakanneet teidän edestän rukoilemasta ja anomasta/ että te täytettäisiin hänen tahtonsa tuntemisessa/ kaikkinaisessa hengellisessä wiisaudessa ja toimessa/
1:10 Ette te waellaisitta otolisesta Herralle caikissa keluaten.
Että te waeltaisitte otollisesti Herralle kaikissa kelwaten.
1:11 Ja hedhelmeitzisitte caikissa hywise töisse/ Ja casuaisitte Jumalan tundemises/ Ja wahwistetuxi tulisitta caiken Woiman cansa/ henen Cunnians wäkewuydhen ielkin/ caikes kerssimises ia pitkemielisudhes ilon cansa.
Ja hedelmöitsisitte kaikissa hywissä töissä/ Ja kaswaisitte Jumalan tuntemisessa/ Ja wahwistetuksi tulisitte kaiken woiman kanssa/ hänen kunnianssa wäkewyyden jälkeen/ kaikessa kärsimisessä ja pitkämielisyydessä

ilon kanssa.
1:12 Ja kijteket Ise/ ioca meite soueliaxi on tehnyt/ osalisexi oleman Pyhein perimiseen Walkiudhesa.
Ja kiittäkäät Isää/ joka meitä soweliaiksi on tehnyt/ osalliseksi olemaan pyhäin perimiseen walkeudessa.
1:13 Joca meite pelasti sijte pimeydhen Esiwallasta/ Ja ombi meite sijrtenyt henen rackan Poians Waldakundahan.
Joka meitä pelasti siitä pimeyden esiwallasta/ Ja ompi meitä siirtänyt hänen rakkaan Poikansa waltakuntahan.
1:14 Jonga cautta meille ombi Lunastus/ lepitze henen Werens/ nimittein/ synnein andexiandamus.
Jonka kautta meillä ompi lunastus/ läwitse hänen werensä/ nimittäin/ syntein anteeksiantamus.
1:15 Joca ombi sen näkymettömen Jumalan Juricuua/ se Esicoinen ennen caiki Londocappaleita/
Joka ompi sen näkymättömän Jumalan juurikuwa/ se esikoinen ennen kaikkia luontokappaleita/
1:16 Sille ette henen cautta's ouat caiki loodhut/ iotca Taiuas ia Maan päle ouat/ näkyueliset ia näkimettömet/ seke ne Thronit ette Herraudhet/ taicka Päruchtinaudhet eli Esiwallat.
Sillä että hänen kauttansa owat kaikki luodut/ jotka taiwaassa ja maan päällä owat/ näkywäiset ja näkymättömät/ sekä ne tronit että herraudet/ taikka pääruhtinaudet eli esiwallat.
1:17 Ne ouat caiki henen cauttans ia henehen loodhut/ ia hen on ennen caikia/ ia henesse caiki seisouat.
Ne owat kaikki hänen kauttansa ja hänehen luodut/ ja hän on ennen kaikkia/ ja hänessä kaikki seisowat.
1:18 Ja hen ombi sen Rumijn/ nimitten/ Seurakunnan Pä. Joca ombi Alcu ia se Esicoinen nijste Coolleista/
Ja hän ompi sen ruumiin/ nimittäin/ Seurakunnan pää. Joka ompi alku ja se esikoinen niistä kuolleista/
1:19 Senpäle ette henelle pite caikisa Esipoli oleman. Sille ette henesse on Ise mielistynyt/ ette henesse piti cokonaisen Teudhelisudhen asuman/
Sen päälle että hänelle pitää kaikissa esipuoli oleman. Sillä että hänessä on Isä mielistynyt/ että hänessä piti kokonaisen täydellisyyden asuman/
1:20 Ja caiki henen cauttans souittaman itzens cansa/ seke ne quin Maasa/ taicka Taiuasa ouat/ sille hen Rauhan teki henen Werens cautta Ristins päle/ itzehenen cautta's.
ja kaikki hänen kauttansa sowittaman itsensä kanssa/ sekä ne kuin maassa/

taikka taiwaassa owat/ sillä hän rauhan teki hänen werensä kautta ristin päälle/ itse hänen kauttansa.
1:21 Ja te iotca muinen Oudhot ia wiholiset olitta iärijen cautta pahoisa töise/
Ja te jotka muinen oudot ja wiholliset olitte järjen kautta pahoissa töissä.
1:22 Mutta nyt ombi hen teite souittanudh hene' Lihans Rumijlla Cooleman cautta/ Senpäle ette henen piti Teite saattaman pyhexi/ laitetomaxi ia saastattomaxi henen casuons edes.
Mutta nyt ompi hän teitä sowittanut hänen lihansa ruumiilla kuoleman kautta/ Sen päälle että hänen piti teitä saattaman pyhäksi/ laittamattomaksi ja saastuttamattomaksi hänen kaswonsa edessä.
1:23 Jos te mutoin pysytte Uskosa/ perustetudh ia wahwat ia horijumattomat sijte Euangeliumin toiuosta/ ionga te cwlitta/ Joca sarnattu ombi caikein Loondocappalein edese iotca Taiuan alla ouat/ Jonga mine Pauali palueliaxi olen tullut.
Jos te muutoin pysytte uskossa/ perustetut ja wahwat ja horjumattomat siitä ewankeliumin toiwosta/ jonka te kuulitte/ Joka saarnattu ompi kaikkein luontokappalein edessä jotka taiwaan alla owat/ Jonka minä Pawali palwelijaksi olen tullut.
1:24 Nyt mine iloitze' minun Waiuastani ionga mine teiden edesten kersin/ ia palkitzen minun Lihasani/ mite pwtui Christusen kersimises/ henen Rumins edeste/ ioca ombi se Seurakunda
Nyt minä iloitsen minun waiwastani jonka minä teidän edestän kärsin/ ja palkitsen minun lihassani/ mitä puuttui Kristuksen kärsimisessä/ hänen ruumiinsa edestä/ joka ompi se seurakunta.
1:25 Jonga Palueliaxi mine olen tullut/ sen iumalisen Sarnanwirghan cautta/ ioca minulle ombi annettu teiden keskenen/
Jonka palwelijaksi minä olen tullut/ sen jumalisen saarnanwiran kautta/ joka minulle ompi annettu teidän keskenän/
1:26 Ette mine Jumalan sanan runsasti sarnaisin/ nimiten/ sen Salaudhen/ ioca mailman alghusta on salattu ollut/ ia Sucukunnista.
Että minä Jumalan sanan runsaasti saarnaisin/ nimittäin/ sen salauden/ joka maailman alusta on salattu ollut/ ja sukukunnista.
1:27 Mutta nyt se ombi ilmoitettu henen Pyhillens/ ioille Jumala tachtoi se iulghista/ quingacaltaiset ouat ne temen Salaudhen cunnialiset Rickaudhet Pacanoiden kesken (quin on Christus teisse) ioca ombi se cunnian toiuo/
Mutta nyt se ompi ilmoitettu hänen pyhillensä/ joille Jumala tahtoi sen julkistaa/ kuinka kaltaiset owat ne tämän salauden kunnialliset rikkaudet pakanoiden kesken (kuin on Kristus teissä) joka ompi se kunnian toiwo/

1:28 ionga me ilmoitanme/ ia maname caiki Inhimiset/ ia opetam caiki Inhimiset caikesa wijsaudhesa/ senpäle ette me saattaisim iocaitzen Inhimisen teudhelisexi Christuses Iesuses/ Johonga mine mös pyrijn/ ia kiluoittelen sen pereste/ sen waickotuxen ielken ioca minussa awunssa lepitze wäkeuesti waickupi.
jonka me ilmoitamme/ ja manaamme kaikki ihmiset/ ja opetamme kaikki ihmiset kaikessa wiisaudessa/ sen päälle että me saattaisim jokaisen ihmisen täydelliseksi Kristuksessa Jesuksessa/ Johonka minä myös pyrin/ ja kilwoittelen sen perästä/ sen waikutuksen jälkeen joka minussa awunsa läwitse wäkewästi waikuttaapi.

II. Lucu.

2:1 NIn mine tahdon ette teiden tieteme' pite/ mingecaltainen Campaus minulla on teiste ia nijste iotca Laodiceas ouat/ ia caikista nijste iotca minun Casuotani ei Lihasa nähnet/
Niin minä tahdon että teidän tietämän pitää/ minkäkaltainen kamppaus minulla on teistä ja niistä jotka Laodikeassa owat/ ja kaikista niistä jotka minun kaswojani ei lihassa nähneet/
2:2 Senpäle ette heiden Sydheme's saisit Lohutoxen/ ia lijtetyxi tulisit Rackaudesa caicken Rickauteen/ sijnä teudhelises ymmerdhyxes/ ioca ombi Jumala' ia Isen ia Christusen Salaudhen tundemises/
Senpäälle että heidän sydämessänsä saisit lohdutuksen/ ja liitetyksi tulisit rakkaudessa kaikkeen rikkauteen/ siinä täydellisessä ymmärryksessä/ joka ompi Jumalan ja Isän ja Kristuksen salauden tuntemisessa/
2:3 Jossa ombi werhottu caiki wijsaudhen ia taidon Tauarat.
Jossa ompi werhottu kaikki wiisauden ja taidon tawarat.
2:4 Mutta sen mine sanon/ Ettei iocu teite wiettelisi toimelisella puhella.
Mutta sen minä sanon/ Ettei joku teitä wiettelisi toimellisella puheella.
2:5 Sille waicka ei mine Lihas lesse ole/ nin mine quite'gin Hengese teiden tykenen olen/ iloitzen ia näen teiden asetuxen/ ia teiden wahwa' Uskon Christusen päle.
Sillä waikka ei minä lihassa läsnä ole/ niin minä kuitenkin Hengessä teidän tykönän olen/ iloitsen ja näen teidän asetuksen/ ja teidän wahwan uskon Kristuksen päälle.
2:6 Quin te nyt oletta sen HERRAN Iesusen Chrstusen ottaneet nin mös waeltaka henesse/ ia olcat iuritetudh henesse ia ylesraketudh/
Kuin te nyt olette sen Herran Jesuksen Kristuksen ottaneet niin myös waeltakaa hänessä/ jo olkaa juuritetut hänessä ja ylösraketut/

2:7 ia olcat pysyueiset Uskosa/ ninquin te oppenuet oletta/ ia olcat henesse runsasti kijtoliset.
ja olkaat pysywäiset uskossa/ niinkuin te oppineet olette/ ja olkaat hänessä runsaasti kiitolliset.
2:8 Catzocat ettei iocu olisi quin teite ratelis Philosophian ia turhan wietteluxen cautta/ Inhimisten opin ielken/ ia Mailmaisten Sätydhen ielkin/ ia ei Christusen ielkin.
Katsokaat ettei joku olisi kuin teitä raatelisi philosofian ja turhan wiettelyksen kautta/ ihmisten opin jälkeen/ ja maailmaisten säätyjen jälkeen/ ja ei Kristuksen jälkeen.
2:9 Sille ette Henesse asupi coco iumaludhen teudhelisuus rumilisesta/
Sillä että hänessä asuupi koko jumaluuden täydellisyys ruumiillisesti/
2:10 Ja te oletta teudheliset henesse/ Joca ombi caiken Herraudhen ia Esi wallan Pä.
Ja te olette täydelliset hänessä/ Joka ompi kaiken herrauden ja esiwallan pää.
2:11 Jonga cautta te mös ymberileicatudh oletta/ sille ymberileickauxe'lla ioca ilman Käsite tapachtupi/ sen synnisen Rumin poisrisumisen cautta Lihasa/ nimitte'/ Christusen ymberileickauxen cansa/
Jonka kautta te myös ympärileikatut olette/ sillä ympärileikkauksella joka ilman käsiä tapahtuupi/ sen syntisen ruumiin pois riisumisen kautta lihassa/ nimittäin/ Kristuksen ympärileikkauksen kanssa/
2:12 sijnä/ ette te henen cansansa oletta ynne haudhatut Casten lepitze. Jossa te mös oletta ylesnosnet/ sen Uskon cautta ionga Jumala waickuttapi/ ioca henen ombi Coolleista ylesherettenyt/
Siinä/ että te hänen kanssansa olette ynnä haudatut kasteen läwitse. Jossa te myös olette ylösnousseet/ sen uskon kautta jonka Jumala waikuttaapi/ joka hänen ompi kuolleista ylösherättänyt/
2:13 Ja ombi teite mös henen cansans eleuexi tehnyt Coska te synnise collet olitta/ ia teide' Liha'ne Esinahas. Ja ombi meille andexiandanut caiki synnit/
Ja ompi teitä myös hänen kanssansa eläwäksi tehnyt koska te synnissä kuolleet olitte/ ja teidän lihanne esinahassa. Ja ompi meille anteeksiantanut kaikki synnit/
2:14 ia poispychkenut sen * Käsikirioituxen/ ioca oli meite wastoin/ ioca Sätydhen cautta tuli/ ia oli meille wasthacoinen/ ia sen hen keskelde poisoti/ ia Ristijn sen naulitzi.
ja pois pyyhkinyt sen käsikirjoituksen/ joka oli meitä wastoin/ joka säätyjen kautta tuli/ ja oli meille wastahakoinen/ ja sen hän keskeltä pois otti/ ja

ristiin sen naulitsi.
2:15 Ja ombi wloswetenyt ne Päruchtinaudhet ia ne Wekeuet/ ia nijte iulkisesta eikisteli/ ia heiste sai woiton cunnian/ itzense cautta.
Ja ompi uloswetänyt ne pääruhtinaudet ja ne wäkewät/ ja niitä julkisesti äikisteli/ ja heistä sai woiton kunnian/ itsensä kautta.
2:16 Nin elkette nyt senteden sallico keten teille omatundo tekemen ylitze Roan eli ylitze Jooman/ taicka ylitze märettydhen Pyhepeiuen/ taicka Wdhenkuun/ taicka Sabbathein/
Niin älkäätte nyt sentähden salliko ketään teille omatuntoa tekemään ylitse ruoan eli ylitse juoman/ taikka ylitse määrättyjen pyhäpäiwän/ taikka uudenkuun/ taikka sapattein/
2:17 iotca olit sen tygetuleuaisen Wario/ Mutta se Rumis itze ombi Christusesa.
jotka olit sen tykötulewaisen warjo/ Mutta se ruumis itse ompi Kristuksessa.
2:18 Elket sallico kene'gen teilde site Maali poistemmata/ iotca meneuet oman Ehdhons ielkin/ neurydhes ia Engelein Hengelisudhes.
Älkäät salliko kenenkään teiltä sitä maalia pois temmatta/ jotka menewät oman ehtonsa jälkeen/ nöyryydessä ja enkelein hengellisyydessä.
2:19 Joita ei hen coskan nähnyt ole/ ia ombi turha' ylespaisunut hene' Lihalises mielesens/ Ja ei pide he'dens Pää se/ iosta se coco Rumis/ iäseniste ia Raadhioista wäkewuyde' saapi/ ia toinen toisestans coosrippuuat/ ia sillens casuapi sihe' lisemiseen ionga Jumala andapi.
Joita ei hän koskaan nähnyt ole/ ja ompi turhaan ylöspaisunut hänen lihallisessa mielessänsä/ Ja ei pidä heidäns pää se/ josta se koko ruumis/ jäsenistä ja raajoista wäkewyyden saapi/ ja toinen toisestans koossa riippuwat/ ja sillens kaswaapi siihen lisäämiseen jonka Jumala antaapi.
2:20 Nin ette te nyt poiscoollet oletta Christusen cansa nijste mailman Sädhyiste/ mixi te sis annatte teiten solmitta Sädhyille/ ninquin te wiele eleisitte mailmasa?
Niin että te nyt pois kuolleet olette Kristuksen kanssa niistä maailman säädyistä/ miksi te siis annatte teitän solmittaa säädyille/ niinkuin te wielä eläisitte maailmassa?
2:21 (Jotca sanouat) Ele sihen rupe. Ele täte maista. Ele täte pitele.
(Jotka sanowat) Älä siihen rupea. Älä tätä maista. Älä tätä pitele.
2:22 Jotca quitengin caiki sijnä culumises huckuuat/ quin ouat Inhimisten keskyt ia opit.
Jotka kuitenkin kaikki siinä kulumisessa hukkuwat/ kuin owat ihmisten käskyt ja opit.
2:23 Joilla tosin ombi yxi Wijsauden mooto/ lepitze itzewalitun

Hengelisudhen ia neurydhen/ ia sen cautta ettei he Rumistans armaitze/ ia eiuet Lihallens henen * Cunniatans tee/ henen tarpesans.
Joilla tosin ompi yksi wiisauden muoto/ läwitse itsewalitun hengellisyyden ja nöyryyden/ ja sen kautta ettei he ruumistansa armaitse/ ja eiwät lihallensa hänen kunniatansa tee/ hänen tarpeessansa.

** Käsikirioitus) Eipe miteken ole nin coua meite wastan/ quin Omatundo/ iolla me ninquin omasta Käsikirioituxesta ylitzetodhistetaan/ cosca Laki meille Synnin ilmoitta/ Jolla synnille me olema/ sen saman Käsikirioituxen Lain ricotuxes kirioittanut. Mutta Christus meite pästepi caikista semmotoisesta/ hene' Ristins cautta/ ia mös itze Perkele' poisaija Synnin ia caiken pahudhen cansa/ vskosa.*

III. Lucu.

3:1 JOs te nyt Christusen ca'sa oletta ylesnosnet/ nin etzikette ne quin ylhelle ouat/ cussa Christus o'bi Jumala' oikialla kädelle istuua/
Jos te nyt Kristuksen kanssa olette ylösnousseet/ niin etsikäätte ne kuin ylhäällä owat/ kussa Kristus ompi Jumalan oikealle kädelle istuwa/
3:2 Pyrkeket sen ielkin quin ylhelle on/ ei ninen ielkin quin Maan päle ouat.
Pyrkikäät sen jälkeen kuin ylhäällä on/ ei niinen jälkeen kuin maan päällä owat.
3:3 Sille te oletta poiskollet/ ia teiden Eleme' o'bi werhottu Christusen cansa Jumalasa.
Sillä te olette pois kuolleet/ ja teidän elämän ompi werhottu Kristuksen kanssa Jumalassa.
3:4 Mutta cosca Christus teiden Elemen ilmiotetuxi tule/ silloin mös te ilmoitetan henen cansans cunniasa.
Mutta koska Kristus teidän elämän ilmi otetuksi tulee/ silloin myös te ilmoitetaan hänen kanssaan kunniassa.
3:5 Nin colettacat senteden teiden Jäsenen/ iotca Maan päle ouat/ Hoorws/ Saastasus/ Häpielinen Himo/ Rieta halaus ia se Ahneus (ioca ombi Epeiumalden Paluelus)
Niin kuolettakaat sentähden teidän jäsenen/ jotka maan päällä owat/ Huoruus/ Saastaisuus/ Häpeällinen himo/ Rietas halaus ja se ahneus (joka ompi epäjumalain palwelus)
3:6 ionga tedhen Jumalan wiha tulepi Epewskon Lasten päle/
jonka tähden Jumalan wiha tuleepi epäuskon lasten päälle/
3:7 Joissa te mös muinen waelsitta/ coska te nijsse elitte.
Joissa te myös muinen waelsitte/ koska te niissä elitte.
3:8 Mutta nyt te poispangata teisten caiki/ Wiha/ Hirmusus Pahws/ Pilca/

Ilkiet Sanat teiden suustan/
Mutta nyt te pois pankaatte teistän kaikki/ Wiha/ Hirmuisuus pahuus/ Pilkka/ Ilkiätä sanat teidän suustan/
3:9 elket walechtelco keskenen/ Poisrisucat teisten se wanha Inhiminen henen tegonsa cansa/
Älkäät walehdelko keskenään/ Pois riisukaat teistän se wanha ihminen hänen tekonsa kanssa/
3:10 ia pukecat teiten sihen wtehen/ ioca wdhistetan henen tundemiseens/ ia henen Juricuuans ielkin ioca sen loonut on.
ja pukekaat teitän siihen uutehen/ joka uudistetaan hänen tuntemiseensa/ ja hänen juurikuwansa jälkeen joka sen luonut on.
3:11 Cusa ei ole Greki ia Judeus/ Ymberileickaus ia Esinachka/ Barbarus/ Scytha/ Oria/ Wapah/ waan caiki caikesa Christus.
Kussa ei ole Kreki ja Judeus/ ympärileikkaus ja esinahka/ Barbarus/ Skyytta/ orja/ wapaa/ waan kaikki kaikessa Kristus.
3:12 Nin pukecat nyt teiten/ quin Jumalan Wlosualitudh/ Pyhet ia Rackahat/ sydhemelises Armiahudhes/ Ysteuydhes/ Neurydhes/ Hiliasudhes/ Kersimises.
Niin pukekaat nyt teitän/ kuin Jumalan uloswalitut/ Pyhät ja rakkahat/ sydämellisessä armeliaisuudessa/ ystäwyydessä/ nöyryydessä/ hiljaisuudessa/ kärsimisessä.
3:13 Ja kersiket toinen toistanne. Ja andexiandacat teiden keskenen ios iollakin on Ca'netta toista wastoin. Ninquin Christus teille on andexiandanut/ nin mös tekin techkä.
Ja kärsikäät toinen toistanne. Ja anteeksi antakaat teidän keskenän jos jollakin on kannetta toista wastoin. Niinkuin Kristus teille on anteeksi antanut/ niin myös tekin tehkää.
3:14 Mutta ylitze neite caiki/ pukecat teiten Rackautehen/ ioca ombi teudhelisudhen Sidhe.
Mutta ylitse näitä kaikkia/ pukekaat teitän rakkautehen/ joka ompi täydellisyyden side.
3:15 Ja se Jumalan Rauha * hallitcan teiden Sydhemisen/ iohonga te mös cutzutudh oletta/ ychte' Rumisen. Ja olcatta Kijtoliset.
Ja se Jumalan rauha hallitkaan teidän sydämissän/ johonka te myös kutsutut olette/ yhteen ruumiiseen. Ja olkaatte kiitolliset.
3:16 Asucan JUMALAN Sana runsasti teisse/ caiken Wijsaudhen cansa. Opetacat ia manatca teite keskenen/ Psalmille ia Kitoswirsille/ ia Hengelisille Lauluilla/ weisaten Armo' cautta Herralle teiden sydhemisen.
Asukaan JUMALAN Sana runsaasti teissä/ kaiken wiisauden kanssa.

Opettakaat ja manatkaa teitä keskenän/ psalmeilla ja kiitoswirsillä/ ja hengellisillä lauluilla/ weisaten armon kautta Herralle teidän sydämissän.
3:17 Ja caiki mite te teette/ puhen eli töen cansa/ Se caiki techkette Herran Iesusen Nimehen/ Ja kijtteket Jumalata ia Ise henen cauttans.
Ja kaikki mitä te teette/ puheen eli työn kanssa/ Se kaikki tehkäätte Herran Jesuksen nimehen/ Ja kiittäkäät Jumalata ja Isää hänen kauttansa.
3:18 Te Waimot/ olcat teiden Miesten alamaiset Herrasa/ quin cochtolinen ombi.
Te waimot/ olkaat teidän miesten alamaiset Herrassa/ kuin kohtuullinen ompi.
3:19 Te Miehet/ racastacat teiden Waimona/ ia elket olco catkerat heite wastan.
Te miehet rakastakaat teidän waimonne/ ja älkäät olko katkerat heitä wastaan.
3:20 Te Lapset/ olcatta cwliaiset Wanhimbaine caikisa cappaleisa. Sille se ombi Herralle hyuesti otolinen.
Te lapset/ olkaatte kuuliaiset wanhimpainne kaikissa kappaleissa. Sillä se ompi Herralle hywästi otollinen.
3:21 Te Iset/ elkette herssyttelkö teiden Lapsian/ ettei he araxi tulisi.
Te isät/ älkäätte hersytelkö teidän lapsian/ ettei he araksi tulisi.
3:22 Te Palueliat/ olcatta cwliaiset caikisa asioisa teiden rumilisten Herrain/ Ei paluellen silmen edes/ quin Inhimiste' miele' noutain/ waan sydheme' yxikerdasudhes/ ia Jumala' pelgosa.
Te palwelijat/ olkaatte kuuliaiset kaikissa asioissa teidän ruumiillisten herrain/ ei palwellen silmän edessä/ kuin ihmisten mielen noutain/ waan sydämen yksikertaisuudessa/ ja Jumalan pelossa.
3:23 Caiki mite te teette/ se techket sydhemesten/ ninquin HERralle/ ia ei Inhimisille.
Kaikki mitä te teette/ se tehkäät sydämestän/ niinkuin Herralle/ ja ei ihmisille.
3:24 Ja tietke/ ette te Herralda saatta Perimisen palcan. Sille te palueletta site Herra Christusta.
Ja tietkää/ että te Herralta saatte perimisen palkan. Sillä te palwelette sitä Herra Kristusta.
3:25 Mutta ioca wärin tekepi/ sen pite saaman mite hen wärin tehnyt on. Ja ei catzota Personan moodhon ielkin.
Mutta joka wäärin tekeepi/ sen pitää saaman mitä hän wäärin tehnyt on. Ja ei katsota persoonan muodon jälkeen.

IV. Lucu.

4:1 Te Herrat/ mike oikius ia cochtuus on/ se osottacat paluelioille/ tieten ette teille mös yxi HERRA taiuahas onopi.
Te herrat/ mikä oikeus ja kohtuus on/ se osoittakaat palwelijoille/ tieten että teille myös yksi HERRA taiwahassa oleepi.
4:2 OLcatta alinomaiset rucuxisa/ waluoden nijsse Kijtoxen ca'sa. Ja rucolcat ynne mös meide' edesten/
Olkaatte alinomaiset rukouksissa/ walwoen niissä kiitoksen kanssa. Ja rukoilkaat ynnä myös meidän edestän/
4:3 Ette Jumala meille Sana's Ouen auais/ Christusen salautta puhuma'/ Jo'ga tede' mine mös sidhottu ole'/
Että Jumala meille sanansa owen awaisi/ Kristuksen salautta puhuman/ Jonka tähden minä sidottu olen/
4:4 senpäle ette mine sen sama' iulgistaisin/ ninquin minu' tule puhua.
sen päälle että minä sen saman julkistaisin/ niinkuin minun tulee puhua.
4:5 Wijsahast waeldacat ninen cansa iotca wlcona ouat. Ja asettacat teiten aijan ielkin.
Wiisahasti waeltakaat niiden kassa jotka ulkona owat. Ja asettakaat teitän ajan jälkeen.
4:6 Teiden puhen olcon aina souelias/ ia Solalla secoitettu/ Ette te tiedheisitte quinga teiden pite iocaista wastaman.
Teidän puheen olkoon aina sowelias/ ja suolalla sekoitettu/ Että te tietäisitte kuinka teidän pitää jokaista wastaaman.
4:7 Caikista minun menoistani pite Tychycus se racas weli ia wskolinen Paluelia ia Palueluskumpani Herrasa teille tietteuexi tekemen.
Kaikista minun menoistani pitää Tykykys se rakas weli ja uskollinen palwelija ja palweluskumppani Herrassa teille tiettäwäksi tekemän.
4:8 Jonga mine siteuarten teille lehetin/ Ette mine saisin tiete quinga teiden cansanne kieupi/ ia ette hen teiden sydhemen Lohutais/
Jonka minä sitä warten teille lähetin/ Että minä saisin tietää kuinka teidän kanssanne käypi/ ja että hän teidän sydämen lohduttaisi/
4:9 ynne Onesimusen sen vskolisen ia rackan Welien cansa/ ioca yxi teiste on. Caiki quinga tälle seiso/ he teille tieteuexi tekeuet.
ynnä Onesimuksen sen uskollisen ja rakkaan weljen kanssa/ joka yksi teistä on. Kaikki kuinka tällä seisoo/ he teille tiettäwäksi tekewät.
4:10 Teruettepi teite Aristarchus minun Cansafangin/ Ja Marcus Barnaban Neuat/ ioista te mwtomat Keskyt sanet oletta. Jos hen teiden tygen tulepi/ nin ruuetcat hende wastan/

Terwehtääpi teitä Aristarkus minun kanssawangin/ Ja Markus Barnabaan newat (serkku) / joista te muutamat käskyt saaneet olette. Jos hän teidän tykön tuleepi/ niin ruwetkaat häntä wastaan/
4:11 Ja Iesus ioca cutzuta' Justus/ iotca ymberileickauxista ouat. Näme ouat ainostans minu' Auttaiani Jumala' waldakundaha'/ iotca minulle yxi turua ouat olluet.
Ja Jesus jota kutsutaan Justus/ joka ympärileikkauksista owat. Nämä owat ainoastansa minun auttajani Jumalan waltakuntahan/ jotka minulle yksi turwa owat olleet.
4:12 Teruettepi teite Epaphras ioca yxi teiste ombi Christusen Paluelia/ alati hartasti tötetekeue rucoxisa teiden edesten/ Senpäle ette te seisoisitta teudheliset ia ylesteutetydh caiken Jumalan tahdhon cansa/
Terwehtääpi teitä Epaphras joka yksi teistä ompi Kristuksen palwelija/ alati hartaasit työtä tekewä rukouksissa teidän edestän/ Sen päälle että te seisoisitte täydelliset ja ylöstäytetyt kaiken Jumalan tahdon kanssa/
4:13 Sille Mine todhistan heneste/ ette he' swren achkeruxen teiste pitepi/ ia nijste iotca Laodiceas ia Hierapolis ouat.
Sillä minä todistan hänestä/ että hän suuren ahkeruuden teistä pitääpi/ ja niistä jotka Laodikeassa ja Hierapolissa owat.
4:14 Teruettepi teite Lucas Läkeri se rackahin/ ia Demas.
Terwehtääpi teitä Lukas lääkäri se rakkahin/ ja Demas
4:15 Teruetteket nijte Weliä Laodiceas/ ia Nimpham/ ia site Seurakunda ioca henen Honesans on.
Terwehtäkäät niitä weljiä Laodikeassa/ ja Nimpham/ ja sitä seurakuntaa joka hänen huoneessansa on.
4:16 Ja coska teme Epistola on teiden tykenen luettu/ nin saattaca/ ette se mös sijnä Seuraku'nas Laodiceas luetaisin/ ia ette te sen lukisitte/ ioca Laodiceasta ombi.
Ja koska tämä epistola on teidän tykönän luettu/ niin saattakaa/ että se myös siinä seurakunnassa Laodikeassa luettaisiin/ ja että te sen lukisitte/ joka Laodikeassa ompi.
4:17 Ja sanocat Archippo/ Catzo sen Wirghas päle iongas sanut olet Herrasa/ ettes sen saman wlostoimitat.
Ja sanokaat Archippo/ Katso sen wirkasi päälle jonkas saanut olet Herrassa/ ettäs sen saman ulostoimitat.
4:18 Munu' Teruetyxen minu' Paualin kedheste. Muistacat minu' Siteni päle. Armo olcohon teiden cansan/ Amen.
Minun terwehdyksen minun Pawalin kädestä. Muistakaa minun siteeni päälle. Armo olkohon teidän kanssan/ Amen.

Se P. Paualin Epistola Colosserin tyge

Kirioitettu Romista Tychycusen ia Onesimusen möte.

Alcupuhe sen Ensimeisen P. Paualin Epistolan päle/ Tessalonicerin tyge.

TEmen Epistolan kirioittapi P. Pauali erinomaisesta Rackaudhesta ia Apostolisesta Surusta. Sille hen kijttepi heite nijsse cadhesa ensimeises Lugusa/ Ette he olit henelde Euangelium sencaltaisen totudhen cansa wastanottaneet/ Ette he mös kersimisen ia wainon cautta sijne seisouaiset pysyit/ ia olit caikille Seurakunnille hyuexi Esicuuaxi vskossa tullehet. Ja olit tasan Christusen ia henen Apostoleins cansa/ Juttaista heiden omista Langoistans wainon kersinyet/ Ninquin hen mös itze heiden tykenens kersinyt oli/ heille Esicuuaxi/ ia Pyhen Elemen heide' tykenens pitenyt. Sijte hen Jumalata kijtte/ ette henen Euangeliumins sarna sencaltaisen Hedelmen heiden tykenens matkan saattoi. Colmanes hen osottapi henen Achkeruxens ia Surunsa/ ettei semmotoinen henen Töens/ ia heiden kijtettepä Alkunsa/ pitenyt Perkelen ia henen Apostolins cautta/ Inhimisten opin cansa turmeltaman. Senteden hen oli ennen Timotheusen heiden tygens lehettenyt neite ilmoittaman. Ja kijttepi Jumalata/ ette se wiele leutijn heiden tykene's oikeasti edeskieuneexi/ ia toiuottapi heille höödhytuxen ia lisemisen. Nelienes/ mana hen heite/ Ette he heitens synniste cauataisit/ ia keskenens hyuesti tekisit. Siehen mös hen heite wastapi ydhen heiden Kysymisens päle ionga he Timotheusen cautta heneste kysynet olit/ Ninen Coolleidhen Ylesnousemisesta/ Jos he caiki ychte haua/ eli toinen toisens ielkin piti ylesnouseman? Widhenes/ kirioittapi hen sijte Wimeiseste peiueste/ quinga sen saman piasest ia ekist tuleman pite. Ja andapi heille mutomat hyuet Sädhyt/ hallita nijte muita/ Ja quinga he keskenens Elemen ia Opettaman pite.

Se Ensimeinen P. Paualin Epistola Tessalonicerin tyge.

I. Lucu.

1:1 PAuali ia Siluanus ia Timotheus. Sille Seurakunnalle Tessalonias Ises Jumalas ia HERrasa Iesuses Christuses. Armo olcohon teiden cansa ia Rauha Jumalalda meiden Iselde ia HERralda Iesuselda Christuselda.
Pawali ja Silwanus ja Timotheus. Sille seurakunnalle Tessaloniassa Isässä Jumalassa ja Herrassa Jesuksessa Kristuksessa. Armo olkohon teidän kanssa ja rauha Jumalalta meidän Isältä ja Herralta Jesukselta Kristukselta.
1:2 ME kijtemme aina Jumalata caikein teiden edeste'/ ia muistama teide' pälene meide' Rucoxisanme ilman lackamata/
ME kiitämme aina Jumalata kaikkein teidän edestän/ ja muistamme teidän päällenne meidän rukouksissamme ilman lakkaamata/
1:3 Ja muistama teiden Teghonna päle Uskosa/ ia teiden Töen päle Rackaudhes/ ia teiden kersimisen päle Toiuosa/ ioca ombi meiden HERran Iesus Christus

Ja muistamme teidän tekonne päälle uskossa/ ja teidän työn päälle rakkaudessa/ ja teidän kärsimisen päälle toiwossa/ joka ompi meidän Herran Jesus Kristus.
1:4 Jumalan ia meiden Isen edes/ Sille/ rackat Weliet/ Jumalalda racastetudh/ me tiedheme quinga te wloswalitudh oletta/
Jumalan ja meidän Isän edessä/ Sille/ rakkaat weljet/ Jumalalta rakastetut/ me tiedämme kuinka te uloswalitut olette/
1:5 ette meiden Euangelium ombi teiden tykenen ollut/ ei waiuoin sanoissa/ waan seke wäes ette Pyhesse Hengesse/ ia wahuas wissiudhes/ Quin te tiedhette/ mingecaltaiset me olima teiden keskellen teiden tedhen.
että meidän ewankelium ompi teidän tykönän ollut/ ei waiwoin sanoissa/ waan sekä wäessä että Pyhässä Hengessä/ ja wahwassa wissiudessa/ Kuin te tiedätte/ minkäkaltaiset me olimme teidän keskellän teidän tähden.
1:6 Ja te oletta meiden Tauoittaijaxi tullet ia Herran/ ia oletta sen Sanan wastanottaneet monen waiuan seas/ ilon cansa pyhes Henges/
Ja te olette meidän tawoittajaksi tulleet ja Herran/ ja olette sen sanan wastaanottaneet monen waiwan seassa/ ilon kanssa Pyhässä Hengessä/
1:7 Nin ette te oletta tullet Esicuuaxi caikille Seurakunnille Macedonias ia Achaias.
Niin että te olette tulleet esikuwaksi kaikille seurakunnille Makedoniassa ja Akaiassa.
1:8 Sille ette teiste ombi se Herran Sana wloskaijactanut/ ei waiuoin Macedonias ia Achaias/ waan mös Jocapaicas ombi teiden Uskon Jumalan tyge wloshaijotettu/ nin ettei teille taruitze iotakuta sanoman.
Sillä että teistä ompi se Herran sana ulos kajahtanut/ ei waiwoin Makedoniassa ja Akaiassa/ waan myös jokapaikassa ompi teidän uskon Jumalan tykö ulos hajoitettu/ niin ettei teille tarwitse jotakuta sanoman.
1:9 Sille he itze teiste ilmoittauat/ mingecaltainen Siselkieumys meille on ollut teiden tygenne/ ia quinga te kätydh oletta Jumalan tyge nijste Epeiumaloista/ paluelema' site eleuete ia totista Jumalata/
Sillä he itse teistä ilmoittawat/ minkäkaltainen sisälle käymys meille on ollut teidän tykönne/ ja kuinka te käynyt olette Jumalan tykö niistä epäjumaloista/ palwelemaan sitä eläwätä ja totista Jumalata/
1:10 Ja odhottaman henen Poicans Taiuahasta/ ionga hen ombi ylesherettenyt nijste Coolleista/ Iesum/ Joca meite sijte tuleuaisesta Wihasta wapachtapi.
Ja odottamaan hänen Poikaansa taiwahasta/ jonka hän ompi ylös herättänyt niistä kuolleista/ Jesus/ Joka meitä siitä tulewaisesta wihasta wapahtaapi.

Se Ensimeinen P. Paualin Epistola Tessalonicerin tyge

II. Lucu.

2:1 SIlle itze te mös tiedhette rackat Weliet/ meiden Siselkieumisesta teiden tygen/ ettei se ole turha ollut/
Sillä itse te myös tiedätte rakkaat weljet/ meidän sisälle käymisestä teidän tykön/ ettei se ole turha ollut/
2:2 Waan quin me ennen kersinet olema/ ia häueistudh olima Philippis (qui te tiedhette) nin me quitengin rochkiat olima meiden Jumalasam/ puhuman teille Jumalan Euangelium swres campauxes.
Waan kuin me ennen kärsineet olemme/ ja häwäistyt olimme Philippissä (kun te tiedätte) niin me kuitenkin rohkiat olimme meidän Jumalassamme/ puhumaan teille Jumalan ewankelium suuren kamppauksessa.
2:3 Sille ette meiden manauxen ei ollut exytoxehen eikä saastautehen/ eikä mös caualuxen cansa/
Sillä että meidän manauksen ei ollut eksytyksehen eikä saastautehen/ eikä myös kawaluksen kanssa/
2:4 Waan quin me Jumalalda coetellud olema/ ette meille Euangelium on vskottu sarnata/ nin me puhuma/ Ei nin ette me tahdhoisim Inhimisten keluata waan Jumalan/ ioca meiden sydhemen coettele.
Waan kuin me Jumalalta koetellut olemme/ että meille ewankelium on uskottu saarnata/ niin me puhumme/ Ei niin että me tahtoisimme ihmisten kelwata waan Jumalan/ Joka meidän sydämen koettelee.
2:5 Sille eipe me coskan waeldanuet ole liuckasten sanain cansa (quin te tiedhette) eikä mös Ahneuxen tilan cansa/ Jumala ombi sihen Todhistaija.
Sillä eipä me koskaan waeltaneet ole liukasten sanain kanssa (kuin te tiedätte) eikä myös ahneuksen tilan kanssa/ Jumala ompi siihen todistaja.
2:6 Eipe me mös ole Cunnia pytenyet Inhimisilde/ eikä teilde eikä muilda.
Eipä me myös ole kunniaa pyytäneet ihmisiltä/ eikä teiltä eikä muilta.
2:7 Waicka meille olis kylle walta teite raskautta/ ninquin Christusen Apostolit. Waan me olema Eiteliset olluet teiden tykenen/
Waikka meillä olisi kyllä walta teitä raskauttaa/ niinkuin Kristuksen apostolit. Waan me olimme äiteelliset olleet teidän tykönän/
2:8 Ninquin iocu amma Lapsensa hellikeine pideis/ Juri nin oli meille sydemen halu teihin/ iacamaha' teide' cansan/ ei waan Jumala' Eua'gelium/ mutta mös meide' He'gem/ Sille te oletta tullet meille rackahaxi.
Niinkuin joku ämmä lapsensa hellikäinä pitäisi/ Juuri niin oli meillä sydämen halu teihin/ jakamahan teidän kanssan/ ei waan Jumalan ewankelium/ mutta myös meidän henkemme/ Sillä te olette tulleet meille rakkahaksi.
2:9 Te muistatta kylle (rackat weliet) meiden töen ia meiden waiuan. Sille

ette ölle ia peiuelle me töteteimme/ ettei me ketäken teiste raskauttaisi/ ia sarnasim teiden edesen Jumalan Euangelium.
Te muistatte kyllä (rakkaat weljet) meidän työn ja meidän waiwan. Sillä että yöllä ja päiwällä me työtä teimme/ ettei me ketäkään teistä raskauttaisi/ ja saarnasimme teidän edessän Jumalan ewankelium.
2:10 Sihen te oletta Todhistaijat ia Jumala/ quinga Pyhesti ia oikiasti ia nuchtettomasti me teiden tykenen (iotca vskoitta) waelsim.
Siihen te olette todistajat ja Jumala/ kuinka pyhästi ja oikeasti ja nuhteettomasti me teidän tykönän (jotka uskoitte) waelsimme.
2:11 Ninquin te tiedhette/ ette me quin yxi Ise henen Lapsens/ olema iocaista teiden seassan mananet ia lohuttanet/ ia todistanet
Niinkuin te tiedätte/ että me kuin yksi isä hänen lapsensa/ olemme jokaista teidän seassan manannеet ja lohduttaneet/ ja todistaneet.
2:12 ette te waellaisit otolisesta Jumalan edes/ ioca teite cutzunut ombi henen waldakundahans ia henen Cunniahans.
että te waeltaisit otollisesti Jumalan edessä/ joka teitä kutsunut ompi hänen waltakuntahansa ja hänen kunniahansa.
2:13 Senteden mös me lackamat kijtem Jumalata/ ette coska te meilde saitte sen Jumalisen sarnan Sanan/ nin eipe te site ottanuet quin Inhimisen sana waan (ninquin se mös totisesta ombi) quin Jumala' sanan ioca mös teisse vskolisisa waickuttapi.
Sentähden myös me lakkaamat kiitämme Jumalata/ että koska te meiltä saitte sen Jumalisen saarnan Sanan/ niin eipä te sitä ottaneet kuin ihmisen sana waan (niinkuin se myös totisesti ompi) kuin Jumalan sanan joka myös teissä uskollisissa waikuttaapi.
2:14 Sille te oletta tullet (rackat weliet) sen Jumalan Seurakunnan Judeas Tauoittaijaxi Christuses Iesuses/ Ette te oletta iuri ne samat kersinyet teiden omilda Langoilda/ iota he kersinyet ouat Juttailda.
Sillä te olette tulleet (rakkaat weljet) sen Jumalan seurakunnan Judeassa tawoittajaksi Kristuksessa Jesuksessa/ Että te oletta juuri ne samat kärsineet teidän omilta lankoilta/ jota he kärsineet owat juuttailta.
2:15 Jotca mös sen Herran Iesusen tapoit/ ia heiden omans Prophetans/ ia ouat meite wainonut/ ia eiuet he Jumala' kelpa/ ia caikille Inhimisille he wasthacoiset ouat/
Jotka myös sen Herran Jesuksen tapoit/ ja heidän omansa prophetat/ ja owat meitä wainonnut/ ja eiwät he Jumalan kelpaa/ ja kaikille ihmisille he wastahakoiset owat/
2:16 iotca meite toriuuat puhumasta site Pacanoille/ iolla he autuaxi tulisit/ senpäle ette he teuteisit heiden synninse aina/ Sille se Wiha ombi io lopusa

heiden ylitzens tullut.
jotka meitä torjuwat puhumasta sitä pakanoille/ jolla he autuaaksi tulisit/ sen päälle että he täyttäisit heidän syntinsä aina/ Sillä se wiha ompi jo lopussa heidän ylitsensä tullut.
2:17 Mutta me (rackat weliet) sijttequin me hetkexi olema teilde radhellut/ näkyuisten ia ei sydhemesten/ nin me olema site enämin riendeneet teiden casuoitan näkemehe' surella halulla.
Mutta me (rakkaat weljet) sittenkuin me hetkeksi olemme teiltä raadellut/ näkywisten ja ei sydämestän/ niin me olemme sitä enemmin rientäneet teidän kaswoitan näkemähän suurella halulla.
2:18 Senteden me tahdhoima tulla teiden tygen (Mine Pauali) caxikerta/ Ja Satanas oli meite estenyt.
Sentähden me tahdoimme tulla teidän tykön (minä Pawali) kaksi kertaa/ ja satanas oli meitä estänyt.
2:19 Sille ette mike on meiden Toiuo taicka Ilo/ eli meide' Kerskauxen Crunu?
Sillä että mikä on meidän toiwo taikka ilo/ eli meidän kerskauksen kruunu?
2:20 Ettekö te ne ole meide' Herran Iesusen Christusen casuon edes/ hene' Tyge tulemisesans? Te oletta wissist meiden Cunnia ia remu.
Ettäkö te ne ole meidän Herran Jesuksen Kristuksen kaswon edessä/ hänen tykö tulemisessansa? Te olette wissiste meidän kunnia ja riemu.

III. Lucu.

3:1 SEnteden eipe me site tactonuet wiwuytte/ ia olema sihen mielistynyet/ iämen Athenas yxinens.
Sentähden eipä me sitä tahtoneet wiiwyttää/ ja olemme siihen mielistyneet/ jäämään Athenassa yksinänsä.
3:2 Ja lehettim Timotheusen meiden Welien/ ia Jumalan Paluelian/ ia meiden Auttaijan Christusen Euangeliumis/ teite wahwistaman ia lohuttaman teiden Uskosanne/
Ja lähettimme Timotheusen meidän weljen/ ja Jumalan palwelijan/ ja meidän auttajan Kristuksen ewankeliumissa/ teitä wahwistaman ja lohduttaman teidän uskossanne.
3:3 Ettei iocu heickonuisi neisse waiuoisa/ Sille te tiedhette/ ette me ole'ma sitewarte' pannut.
Ettei joku heikontuisi näissä waiwoissa/ Sillä te tiedätte/ että me olemme sitä warten pannut.
3:4 Ja quin me olima teiden tykenen/ sanoima me sen teille enne'/ Ette

meiden piti waiua kersimen/ Ninquin mös tapachtui/ ia te tiedhette.
Ja kuin me olimme teidän tykönän/ sanoimme me sen teille ennen/ Että meidän piti waiwaa kärsimän/ Niinkuin myös tapahtui/ ja te tiedätte.
3:5 Senteden ette' mine enämbe tainut odotta/ mutta wloslehetin ette mine tundisin teiden vskon/ Senpäle ettei se Kiusaija teite lehes kiusanut olisi/ ia meiden töen turhaxi tulis.
Sentähden etten minä enempi tainnut odottaa/ mutta uloslähetin että minä tuntisin teidän uskon/ Senpäälle ettei se kiusaaja teitä lähes kiusannut olisi/ ja meidän työn turhaksi tulisi.
3:6 Mutta nyt esken sittequin Timotheus meiden tygen teilde tullut ombi/ ia meille ilmoittanut on teiden vskon ia Rackaudhen/ ia ette te aina muistatta meiden pälen parahaxi/ halaten meite nehdhexen/ Ninquin me mös teite.
Mutta nyt äsken sittenkuin Timotheus meidän tykön teiltä tullut ompi/ ja meille ilmoittanut on teidän uskon ja rakkauden/ ja että te aina muistatte meidän päällen parhaaksi/ halaten meitä nähdäksen/ Niinkuin me myös teitä.
3:7 Silloin me saima (rackat Weliet) teiste lohutoxen/ caikesa meiden waiuasa ia tuskasa/ teiden vskona cautta.
Silloin me saimme (rakkaat weljet) teistä lohdutuksen/ kaikessa meidän waiwassa ja tuskassa/ teidän uskonne kautta.
3:8 Sille nyt me eleme ette te seisotta Herrasa.
Sillä nyt me elämme että te seisotte Herrassa.
3:9 Sille minge Kijtoxe' me taidama Jumalalle maxa teiden edesten caiken temen ilon edeste ioca meille ombi teiste meiden Jumala' edes?
Sillä minkä kiitoksen me taidamme Jumalalle maksaa teidän edestän kaiken tämän ilon edestä joka meillä ompi teistä meidän Jumalan edessä?
3:10 Me rucolema öte ia peiue sangen coua' ette me näkisim teiden casuon/ ia ylesteutteisimme ios iotakin teiden vskostan puuttuis.
Me rukoilemme yötä ja päiwää sangen kowaa että me näkisimme teidän kaswon/ ja ylös täyttäisimme jos jotakin teidän uskostan puuttuisi.
3:11 Mutta itze Jumala/ ia meiden Isen/ ia meiden HErran Iesus Christus/ asettaca' meiden tien teide' tyge'.
Mutta itse Jumala/ ja meidän Isän/ ja meidän Herran Jesus Kristus/ asettakaa meidän tien teidän tykön.
3:12 Mutta Herra lisetkön teite/ ia andacan Rackauden teudelisen olla teiden keskenen/ ia iocaitzen cochtan (ninquin me mös olema teihin)
Mutta Herra lisätköön teitä/ ja antakaan rakkauden täydellisen olla teidän keskenän/ ja jokaisen kohtaan (niinkuin me myös olemme teihin)
3:13 ette teiden sydhemen wahwistettu ia laittamatoin olis/ pyhydhes

Jumalan edes/ ia meiden Isen/ meiden Herran Iesusen Christusen tulemises/ ynne caikein henen Pyheins cansa.
että teidän sydämen wahwistettu ja laittamatoin olisi/ pyhyyden Jumalan edessä/ ja meidän Isän/ meidän Herran Jesuksen Kristuksen tulemisessa/ ynnä kaikkein hänen pyhäinsä kanssa.

IV. Lucu.

4:1 EDespein rackat Weliet/ rucolema me teite/ ia manama Herrasa Iesuses/ Ninquin te oletta meilde saaneet/ quinga teiden pite waeldama' ia kelpaman Jumalalle/ ette te enämin teudhelisexi tulisitta/
Edespäin rakkaat weljet/ rukoilemme me teitä/ ja manaamme Herrassa Jesuksessa/ Niinkuin te olette meiltä saaneet/ kuinka teidän pitää waeltaman ja kelpaaman Jumalalle/ että te enemmin täydelliseksi tulisitte/
4:2 Sille ette te tiedette mitke Keskyt me annoima teille Herran Iesusen cautta.
Sillä että te tiedätte mitkä käskyt me annoimme teille Herran Jesuksen kautta.
4:3 Sille se ombi Jumala' tachto/ teiden Pyheus/ ette te weltette Hoorutta/
Sillä se ompi Jumalan tahto/ teidän pyhyys/ että te wältätte huoruutta.
4:4 ia iocainen teiste tiedheis henen Astians pite pyhydhes ia cunnias/ ei himoin halauxes/ Ninquin ne Pacanat/ iotca Jumalasta ei miten tiedhe.
ja jokainen teistä tietäisi hänen astiansa pitää pyhyydessä ja kunniassa/ ei himoin halauksessa/ Niinkuin ne pakanat/ jotka Jumalasta ei mitään tiedä.
4:5 Ja ettei yxiken sordhasi eli petteisi henen Weliens iossakusa Asias.
Ja ettei yksikään sortaisi eli pettäisi hänen weljeensä jossakussa asiassa.
4:6 Sille ette itze Herra ombi Costaija ylitze caikein neinen/ quin me teille ennen sanonut ia todhistanut olema.
Sillä että itse Herra ompi kostaja ylitse kaikkein näiden/ kuin me teille ennen sanonut ja todistanut olemme.
4:7 Sille eipe Jumala meite ole cutzunut saastautehen/ waan pyheytehen.
Sillä eipä Jumala meitä ole kutsunut saastautehen/ waan pyhyytehen.
4:8 Joca nyt ylencatzopi/ se ylencatzo ei Inhimiste waan Jumalan/ ioca henen pyhen Hengens andanut on teihin.
Joka nyt ylenkatsoopi/ se ylenkatsoo ei ihmistä waan Jumalan/ joka hänen Pyhän Henkensä antanut on teihin.
4:9 Mutta sijte Welielisest Rackaudhesta/ eipe te taruitze ette mine kirioitaisin teille/ Sille te oletta itze Jumalalda opetetudh teite keskenen racastaman/

Mutta siitä weljellisestä rakkaudesta/ eipä te tarwitse että minä kirjoittaisin teille/ Sillä te olette itse Jumalalta opetetut teitä keskenän rakastaman/
4:10 ia sen te mös teette caikein Weliein cochtan iotca coco Macedonias ouat.
ja sen te myös teette kaikkein weljein kohtaan jotka koko Makedoniassa owat.
4:11 Mutta me manama teite/ rackat Weliet/ ette te wiele teudhelisemaxi tulisitte/ Ja pyteket olla leuoliset/ Ja teide' omana askaren totelcata/ ia töteteckette omilla käsille'ne/ quin me teille keskenyt olema/
Mutta me manaamme teitä/ rakkaat weljet/ että te wielä täydellisemmäksi tulisitte/ Ja pyytäkäät olla lewolliset/ Ja teidän omana askareen totelkaatte/ ja työtä tehkäätte omilla käsillänne/ kuin me teille käskeneet olemme/
4:12 ette te cunnialisesta teiten keuteisitte ninen wlconaisten cochtan/ ia ettei te heilde miten taruitzisi.
että te kunniallisesti teitän käyttäisitte niinen ulkonaisten kohtaan/ ja ettei te heiltä mitään tarwitsisi.
4:13 Edespein/ eipe me tahdho teilde salata (rackat Weliet) nijste iotca Nuckunet ouat/ Ettei te murehdisi ninquin ne mwdh ioilla ei toiuo ole.
Edespäin/ eipä me tahdo teiltä salata (rakkaat weljet) niistä jotka nukkuneet owat/ Ettei te murehtisi niinkuin ne muut joilla ei toiwoa ole.
4:14 Sille ios me Uskom/ ette Iesus coolludh on ia ylesnosnut/ Nin pite mös Jumalan nijte iotca nuckunet ouat Iesusen cautta/ henen cansans edestootaman.
Sillä jos me uskommr/ että Jesus kuollut on ja ylös noussut/ Niin pitää myös Jumalan niitä jotka nukkuneet owat Jesuksen kautta/ hänen kansanss edestuotaman.
4:15 Sille sen me sanoma teille/ ninquin Herran sanan/ Ette me iotca eleme ia ielkijniäme Herra' tulemiseen/ eiswingan me ennete nijte iotca nuckunet ouat.
Sillä sen me sanomme teille/ niinkuin Herran sanan/ Että me jotka elämme ja jälkeen jäämme Herran tulemiseen/ ei suinkaan me ennätä niitä jotka nukkuneet owat.
4:16 Sille ette se itze Herra alasastupi Taiuahasta swrella Hwmulla/ ia Ylimeisen engelin änelle/ ia Jumalan Basunalla/ Ja ne Coolluet Christuses ensin ylesnouseuat.
Sillä että se itse Herra alas astuupi taiwahasta suurelle humulla/ ja ylimmäisen enkelin äänellä/ ja Jumalan pasuunalla/ Ja ne kuolleet Kristuksessa ensin ylösnousewat.

4:17 Senielken me iotca eleme/ ia ielkiniäme ynne heiden cansans ylestemmatanme piluihin/ site Herra wastan Twlihin. Ja sillens me aina olema Herran cansa. Nin lohuttacat sis teiten keskenen neille sanoilla.
Sen jälkeen me jotka elämme/ ja jälkeen jäämme ynnä heidän kanssansa ylöstemmataamme pilwihin/ sitä Herra wastaan tuulihin. Ja sillens me aina olemme Herran kanssa. Niin lohduttakaat siis teitän keskenän näillä sanoilla.

V. Lucu.

5:1 MUtta nijste aijoista ia Hetkiste/ rackat weliet/ ei taruitze teille kirioittaman/
Mutta niistä ajoista ja hetkistä/ rakkaat weljet/ ei tarwitse teille kirjoittaman/
5:2 Sille itze te ratki tiedhette/ Ette se Herran peiue ombi tuleua ninquin Warghas ölle.
Sillä itse te ratki tiedätte/ Että se Herran päiwä ompi tulewa niinkuin waras yöllä.
5:3 Sille coska he sanouat/ Rauha on/ Ei ole ychten häte/ Silloin se cadhotus heiden ylitzens eckiste langepi/ Ninquin raskan Waimon kipu/ ia eiuet he saa paeta.
Sillä koska he sanowat/ Rauha on/ Ei ole yhtään hätää/ Silloin se kadotus heidän ylitsensä äkisti lankeepi/ Niinkuin raskaan waimon kipu/ ja eiwät he saa paeta.
5:4 Mutta te rackat weliet/ eipe te ole Pimeydhes/ ettei se peiue teite ninquin Warghas käsiteisi/
Mutta te rakkaat weljet/ eipä te ole pimeydessä/ ettei se päiwä teitä niinkun waras käsittäisi/
5:5 Te oletta caiki Walkiudhen Lapset/ ia Peiuen Lapset. Eipe me ole ööste eikä mös pimeyxista.
Te olette kaikki walkeuden lapset/ ja päiwän lapset. Eipä me ole yöstä eikä myös pimeyksistä.
5:6 Nin elke' me sis matko/ ninquin ne mwd/ waan olcam walpaat ia raitihit/
Niin älkäämme me siis maatko/ niinkuin ne muut/ waan olkaamme walppaat ja raittihit/
5:7 Sille iotco macauat/ ne ölle macauat/ ia iotca iouxisa ouat/ ne ölle iouxisa ouat.
Sillä jotka makaawat/ ne yöllä makaawat/ ja jotka juowuksissa owat/ ne yöllä juowuksissa owat.
5:8 Mutta iotca peiuen olema/ meide' tule raitihit olla/ Puetetud Uskon ia

rackauden Rindaraudalla/ ia Toiuon Rautalakilla autuutehen.
Mutta jotka päiwän olemme/ meidän tulee raittihit olla/ Puetetut uskon ja rakkauden rintaraudalla/ ja toiwon rautalakilla autuutehen.
5:9 Sille eipe Jumala ole meite pannut wihahan/ waan site autuutta omistaman/ meiden Herra' Iesusen Christusen cautta/
Sillä eipä Jumala ole meitä pannut wihahan/ waan sitä autuutta omistaman/ meidän Herran Jesuksen Kristuksen kautta/
5:10 Joca meide' edesten cooludh on/ Senpäle ette ios me waluom eli macam/ ynne me henen cansans elemen pite.
Joka meidän edestän kuollut on/ Senpäälle että jos me walwomme eli makaamme/ ynnä me hänen kanssansa elämän pitää.
5:11 Senteden manatcat teite keskenen/ ia raketkan toinen toisens/ quin te mös teette.
Sentähden manatkaat teitä keskenän/ ja raketkaan toinen toisensa/ kuin te myös teette.
5:12 Mutta me rucolema teite/ rackat Weliet/ ette te tundisitte ne iotca teisse tötetekeuet/ ia teiden edesseisouat Herrasa/ ia teite neuuouat.
Mutta me rukoilemme teitä/ rakkaat weljet/ että te tuntisitte ne jotka teissä työtä tekewät/ ja teidän edesseisowat Herrassa/ ja teitä neuwowat.
5:13 Site rackambana heite piteket heiden teghonsa tädhen ia olcat rauhaliset heiden cansans.
Sitä rakkaampana heitä pitäkäät heidän tekonsa tähden ja olkaat rauhalliset heidän kanssansa.
5:14 Mutta me manama teite (rackat Weliet) manatca nijte Tauattomia/ Lohutacat nijte Heickomielisijtä/ Kersiket nijte Heicoia/ Olcat kersiuet iocaitzen cansa.
Mutta me manaamme teitä (rakkaat weljet) manatkaa niitä tawattomia/ Lohduttakaat niitä heikkomielisiä/ Kärsikäät niitä heikkoja/ Olkaat kärsiwät jokaisen kanssa.
5:15 Catzocat ettei iocu paha pahalla costa. Waan noudhattaca site Hyue/ seke keskenen ette iocaitzen cochtan.
Katsokaat ettei joku pahaa pahalla kosta. Waan noudattakaa sitä hywää/ sekä keskenän että jokaista kohtaan.
5:16 Olcat aina iloiset/
Olkaat aina iloiset/
5:17 rucolcat lackamat/
rukoilkaat lakkaamat/
5:18 caikista kijtteket/ Sille se ombi Jumalan tachto/ Christuses Iesuses teihin.

kaikista kiittäkäät/ Sillä se ompi Jumalan tahto/ Kristuksessa Jesuksessa teihin.
5:19 Elket site Hengi sammuttaco.
Älkäät sitä Henkeä sammuttako.
5:20 Elket site Prophetia ylencatzoco.
Älkäät sitä prophetiaa ylenkatsoko.
5:21 Coetelcat caikia/ ia site hyue piteket.
Koetelkaat kaikkia/ ja sitä hywää pitäkäät.
5:22 Welteket caikest pahast modhosta.
Wältäkäät kaikesta pahasta muodosta.
5:23 Mutta se rauhan Jumala pyhittekön teite coconans/ ette teiden coco Hengen/ ynne Sielun ia Rumin cansa/ mahdhais pidhettä nuchtetoin meiden Herran Iesusen Christusen tulemises.
Mutta se rauhan Jumala pyhittäköön teitä kokonansa/ että teidän koko Hengen/ ynnä sielun ja ruumiin kanssa/ mahtaisi pidettää nuhteetoinna meidän Herran Jesuksen Kristuksen tulemisessa.
5:24 Hen ombi wskolinen/ ioca teite cutzunut on/ ioca sen mös teuttepi.
Hän ompi uskollinen/ joka teitä kutsunut on/ joka sen myös täyttääpi.
5:25 Rackat Weliet/ rucolcat meiden edesten.
Rakkaat weljet/ rukoilkaat meidän edestän.
5:26 Teruetteket caiki Welie sen pyhen Suunandamisen cansa.
Terwehtäkäät kaikkia weljiä sen pyhän suun antamisen kanssa.
5:27 Mine wannotan teite Jumalan cautta/ ette te temen Epistolan annatte lukia caikein pyhein Welieni edes. Meiden Herran Iesusen Christusen Armo olcon teiden cansan/ Amen.
Minä wannotan teitä Jumalan kautta/ että te tämän epistolan annatte lukea kaikkein pyhäin weljieni edessä. Meidän Herran Jesuksen Kristuksen armo olkoon teidän kanssan/ Amen.

Se ensimeinen Tessalonicerein tyge. oli Kirjoitettu Athenista.

Alcupuhe. sen Toisen P. Paualin Epistolan päle Tessalonicerin tyge.

Sline Ensimeises Epistolas oli P. Pauali nijlle Tessalonicerille ydhen Kysimeisen auanut ia toimittanut Sijte Wimeiseste peiueste/ quin se sama eckist ia tapaturmast quin yxi Werghas ölle tuleman pite/ Josta he wären lwlon sait/ Ette se Wimeinen peiue oli iwri ratki käsis/ Senteden ninquin toisinans tule/ Ette yxi Kysymus toisen synnytte/ Sitewarten hen kirioittapi sis temen Epistolan/ ia itzens selkiemest wlostoimitta. Sijne j. Cap. Wahuista hen heite sille ijancaikisella Palcalla heiden Uskostans ia Kersimistens caikinaises waiuas/ Ja sille rangastoxella quin heiden Wainolistens pite ijancaikises pinas ylitzekeumen. Sijne ij. Cap. Hen Opeta/ Quin se Romarein Waldakunda enne' site wimeiste

peiue pite häwiemen/ ia se Antichristus itzens Jumalan edheste ylesnostaman Christikunnas/ ia sen vskottoman Mailman wärille Opille ia Merkille wiettelemen/ Sihenasti quin Christus tule ia henen alaslöpi/ henen Cunnialisella Tulemisellans/ ia coolettapi henen ennen ydhelle Hengelisella sarnalla. Sijne iij. tekepi hen mutomat Manauxet/ ia liaten/ Ette he nijte Joutilaita/ iotca eiuet itzens omilla Käsille elete nuchtelisit. Ja ellei he itzens parannais/ nin heiden piti heiste cauhistuman. Joca sangen hartasti nyt cwlupi wastan nijte/ iotca Wäret opettaiat ouat ia Hengelisexi cutzutan.

Se Toinen P. Paualin Epistola Tessalonicerein tyge.

I. Lucu.

1:1 PAuali ia Siluanus ia Timotheus. Sille Tessalonicerein Seurakunnalle Jumalas meiden Ises ia HERRAS Iesuses Christuses.
Pawali ja Silwanus ja Timotheus. Sillä tessaloniserein seurakunnalle Jumalan ja meidän Isässä ja HERRASSA Jesuksessa Kristuksessa.
1:2 Armo olcohon teille ia Rauha/ Jumalalda meiden Iselden ia HERRALda Iesuselda Christuselda.
Armo olkohon teille ja rauha/ Jumalalta meidän Isältän ja HERRALta Jesukselta Kristukselta.
1:3 Meiden pite aina Jumalata kijtemen teiden edesten rackat Weliet/ quin se cochtolinen on/ Sille teiden Uskon sangen casuapi/ ia teiden iocaitzen keskeneine' Rackaus/ ylitzecoohupi toinen toisens cochtan/
Meidän pitää aina Jumalata kiittämän teidän edestän rakkaat weljet/ kuin se kohtuullinen on/ Sillä teidän uskon sangen kaswaapi/ ja teidän jokaisen keskinäinen rakkaus/ ylitse kuohuupi toinen toisensa kohtaan.
1:4 Nin ette me meiten kerskame teiste Jumalan Seurakunnis/ teiden kersimisest ia Uskostan/ caikes teiden wainos ia Waiuas iotka te kersitte.
Niin että me meitän kerskaamme teistä Jumalan seurakunnissa/ teidän kärsimisestä ja uskostan/ kaikes teidän wainossa ja waiwassa jotka te kärsitte.
1:5 Jotca osottauat/ Ette Jumala on oikiasti Domitzepa/ ia te otolisexi tuletta Jumalan Waldakundahan/ ionga edeste te mös kersitte.
Jotka osoittawat/ Että Jumala on oikeasti tuomitsewa/ ja te otolliseksi tulette Jumalan waltakuntahan/ jonka edestä te myös kärsitte.
1:6 Senwoxi ette oikia ombi Jumalan edes/ costaman nijlle Waiuan/ iotca teite waiuauat/
Sen wuoksi että oikia ompi Jumalan edessä/ kostamaan niille waiwan/ jotka teitä waiwaawat/
1:7 Mutta teille iotca waiuatan/ leuon meiden cansan/ Coska Herra Iesus

ilmandupi Taiuahasta/ henen wäens Engelitten cansa/
Mutta teille jotka waiwataan/ lewon meidän kanssan/ Koska Herra Jesus ilmaantuupi taiwahasta/ hänen wäensä enkelitten kanssa.
1:8 ia tulisen leimauxen cansa/ ioca Coston nijlle maxapi iotca eiuet Jumalata tundenet/ ia ylitze ninen iotca eiuet tottele meiden Herran Iesusen Christusen Euangelium.
ja tulisen leimauksen kanssa/ joka koston niille maksaapi jotka eiwät Jumalata tunteneet/ ja ylitse niiden jotka eiwät tottele meidän Herran Jesuksen Kristuksen ewankelium.
1:9 Jotca Pinan kersimen pite/ sen ijancaikisen Cadhotuxen/ sijte Herran Casuosta/ ia henen Cunnians wäkewuydheste/
Jotka piinan kärsimän pitää/ sen iankaikkisen kadotuksen/ siitä Herran kaswosta/ ja hänen kunniansa wäkewyydestä/
1:10 coska hen tuleua ombi/ ette hen cunnialisexi ilmandupi hene' Pyheins cansa/ ia jhmelisexi tule caikein Wskolisten cansa. Sille ette meide' todhistoxen teiden tygen/ sijte samasta peiueste te oletta vskoneet.
koska hän tulewa ompi/ että hän kunnialliseksi ilmaantuupi hänen pyhäinsä kanssa/ ja ihmeelliseksi tulee kaikkein uskollisten kanssa. Sillä että meidän todistuksen teidän tykön/ siitä samasta päiwästä te olette uskoneet.
1:11 Ja Senteden me mös aina rucolema teiden edesten/ ette meiden Jumala teite otolisexi tekis sihen cutzumiseen/ ia ylesteuteis caiken Hywuydhen aicotuxen ia sen Uskon waickotuxen woimasa/
Ja sen tähden me myös aina rukoilemme teidän edestän/ että meidän Jumala teitä otolliseksi tekisi siihen kutsumiseen/ ja ylöstäyttäisi kaiken hywyyden aikomuksen ja sen uskon waikutuksen woimassa.
1:12 Senpäle ette meiden Herran Iesusen Christusen Nimi teisse ylisteteisijn/ ia te henesse/ meiden Jumalan ia Herran Iesusen Christusen Armon cautta.
Sen päälle että meidän Herran Jesuksen Kristuksen nimi teissä ylistettäisiin/ ja te hänessä/ meidän Jumalan ja Herrran Jesuksen Kristuksen armon kautta.

II. Lucu.

2:1 MUtta me rucolema teite/ rackat Weliet/ meiden Herran Iesusen Christusen Tulemisen cautta/ ia meiden Seuraku'dane henesse/
Mutta me rukoilemme teitä/ rakkaat weljet/ meidän Herran Jesuksen Kristuksen tulemisen kautta/ ja meidän seurakuntanne hänessä/
2:2 Ettei te nopiasti teiten salli teide' mielesten poiskende/ eikä pelietettä/ eike Hengen cautta/ taicka Puhe' cautta/ eli Breiuein cautta/ quin se

meilde olis lehetetty/ Ninquin se Christusen peiue käsis olis.
Ettei te nopeasti teitän salli teidän mielestän pois kääntää/ eikä peljätettää/ Eikä Hengen kautta/ taikka puheen kautta/ eli brewein (kirjeiden) kautta/ kuin se meiltä olis lähetetty/ Niinkuin se Kristuksen päiwä käsissä olis.
2:3 Elket kenengen andaco teiten wietelle iollaki modhalla. Sille eipe Herra tule/ ellei se Poisloopumus ennen tule/ ia se synnin Inhiminen tule ilmoitetuxi/ ia se cadhotuxen Lapsi/
Älkäät kenenkään antako teitän wietellä jollakin muodolla. Sillä eipä Herra tule/ ellei se poisluopumus ennen tule/ ja se synnin ihminen tule ilmoitetuksi/ ja se kadotuksen lapsi/
2:4 Joca ombi yxi Wastanseisoija/ ia itzense yleskorghotta caikein ylitze quin Jumalaxi taicka Jumalan paluelus cutzutan/ Nin/ ette hen itzens istuttapi Jumalan Templijn/ nin quin yxi Jumala/ ia teettele itzens/ ninquin hen olis JUmala.
Joka ompi yksi wastaanseisoja/ ja itsensä ylös korottaa kaikkein ylitse kuin Jumalaksi taikka Jumalan palwelus kutsutaan/ Niin/ että hän itsensä istuttaapi Jumalan templiin/ niin kuin yksi Jumala/ ja teettelee itsensä/ niinkuin hän olisi jumala.
2:5 Ettekö te muista/ ette coska mine wiele olin teiden tykenen/ neite teille sanoin?
Ettekö te muista/ että koska minä wielä olin teidän tykönän/ näitä teille sanoin?
2:6 Ja mike sen wiele estepi/ te tiedhette/ ette henen pite aijalans ilmoitetuxi tulema'.
Ja mikä sen wielä estääpi/ te tiedätte/ että hänen pitää ajallansa ilmoitetuksi tuleman.
2:7 Sille ette io hen nyt Pahuden waickuttapi salaisesta. Waiuoin se quin nyt pitepi/ sen pite poistulema'/
Sillä että jo hän nyt pahuuden waikuttaapi salaisesti. Waiwoin se kuin nyt pitääpi/ sen pitää pois tuleman/
2:8 ia silloin se Pahaelkinen ilmoitetuxi tule/ Jonga HERRA pite tappaman henen suuns Hengelle/ ia pite henen cansans Lopun tekemen/ Henen Tulemisens ilmotuxen cautta sen/
ja silloin se pahanilkinen ilmoitetuksi tulee/ Jonka HERRA pitää tappaman hänen suunsa Hengellä/ ja pitää hänen kansansa lopun tekemän/ Hänen tulemisensa ilmoituksen kautta sen/
2:9 Jonga tulemus tapachtupi Perkelen waikutuxen ielkin/ caikinaisten walehelisten Wäkein ia Merckein ia Ihmettein cansa/
Jonka tulemus tapahtuupi perkeleen waikutuksen jälkeen/ kaikkinaisten

walheellisten wäkein ja merkkein ja ihmeitten kanssa/
2:10 ia caikinaisten wiettelysten cansa wäryttehen/ ninen seas iotca cadhotetuxi tuleuat. Senedeste/ ettei he ottaneet rackautta Totudhen polen/ ette he autuaxi tulisit/
ja kaikkinaisten wiettelysten kanssa wääryytehen/ niinen seassa jotka kadotetuksi tulewat. Sen edestä/ ettei he ottaneet rakkautta totuuden puoleen/ että he autuaaksi tulisit/
2:11 Ja senteden Jumalan pite lehettemen heille wäkeuen exytoxen/ nin ette heiden pite Walhen vskoman/
Ja sentähden Jumalan pitää lähettämän heille wäkewän eksytyksen/ niin että heidän pitää walheen uskoman/
2:12 Senpäle ette caiki ne pite domittaman/ iotca eiuet Totutta Uskoneet/ waan piteuet haluns Wärytehen.
Sen päälle että kaikki ne pitää tuomittaman/ jotka eiwät totuutta uskoneet/ waan pitäwät halunsa wääryytehen.
2:13 Mutta meiden pite Jumalata aina kijttemen teiden edeste'/ rackat Weliet/ HERralda racastetudh/ ette Jumala on teite wloswalinnud alghusta aututehen/ sen Hengen pyhitoxe' cautta/ ia Totudhen Uskosa/
Mutta meidän pitää Jumalata aina kiittämän teidän edestän/ rakkaat weljet/ HERralta rakastetut/ että Jumala on teitä uloswalinnut alusta autuutehen/ sen Hengen pyhityksen kautta/ ja totuuden uskossa/
2:14 Johonga hen teite cutzunut on meide' Euangeliumin cautta/ saaman meiden HErran Iesusen Christusen cunnialisen omaisudhen.
Johonka hän teitä kutsunut on meidän ewankeliumin kautta/ saaman meidän Herran Jesuksen Kristuksen kunniallisen omaisuuden.
2:15 Nin seisocat nyt rackat Weliet/ ia piteket ne Sädhyt iotca te opitta/ olcon se meiden Sarnastan taicka Breiuiste.
Niin seisokaat nyt rakkaat weljet/ ja pitäkäät ne säädyt jotka te opitte/ olkoon se meidän saarnastan taikka breweistä. (kirjeistä)
2:16 Mutta itze meiden Herran Iesus Christus ia Jumala/ ia meiden Isen/ ioca meite racasti/ ia meille annoi ijancaikisen Lohutoxen ia ydhen Hyuen Toiuon/ Armon cautta/
Mutta itse meidän Herran Jesus Kristus ja Jumala/ ja meidän Isän/ joka meitä rakasti/ ja meille annoi iankaikkisen lohdutuksen ja yhden hywän toiwon/ armon kautta/
2:17 se lohuttacon teiden sydhemen/ ia wahuistacon teite caikinaises Opis ia hyuese Töese.
se lohduttakoon teidän sydämen/ ja wahwistakoon teitä kaikkinaisessa opissa ja hywissä töissä.

III. Lucu.

3:1 EDespein rackat Weliet/ rucolcat meiden edesten/ ette Herran sana sais edeskieumisen/ ia cu'nioitetaisijn/ ninquin mös teiden tykenen/
Edespäin rakkaat weljet/ rukoilkaat meidän edestän/ että Herran sana saisi edeskäymisen/ ja kunnioitettaisiin/ niinkuin myös teidän tykönän/
3:2 Ja ette me pelastetaisim nijste heijuistä ia pahoista Inhimisiste. Sille eipe Usko ole iocamiehe'.
Ja että me pelastettaisim niistä häijyistä ja pahoista ihmisistä. Sillä eipä usko ole jokamiehen.
3:3 Mutta HErra on Uskolinen/ ioca teite wahuistapi ia sijte pahasta warielepi.
Mutta Herra on uskollinen/ joka teitä wahwistaapi ja siitä pahasta warjeleepi.
3:4 Mutta me Uskallam meide' Herra' cautta teiste/ ette te teet/ ia tekeueiset oletta mite me teille keskenyet olema.
Mutta me uskallamme meidän Herran kautta teistä/ että te teet/ ja tekewäiset olette mitä me teille käskeneet olemme.
3:5 Mutta Herra he' asettacan teide' sydheme' Jumala' rackautehen/ ia Christusen Kersimisehen.
Mutta Herra hän asettakaan teidän sydämen Jumalan rakkautehen/ ja Kristuksen kärsimisehen.
3:6 Mutta me keske'me teite/ rackat weliet/ meiden Herran Iesusen Christusen Nimehen/ ette te eroitaisitta teite iocaitzesta welieste ioca sädhyttömesti henens keutte/ ia ei sen Sädhyn ielkin ionga he' meilde saanut on.
Mutta me käskemme teitä/ rakkaat weljet/ meidän Herran Jesuksen Kristuksen nimehen/ että te eroittaisitte teitä jokaisesta weljestä joka säädyttömästi hänens käyttää/ ja ei sen säädyn jälkeen jonka hän meiltä saanut on.
3:7 Sille te tiedette/ quinga teiden pite meite tauoittaman. Sille eipe me ole sädhyttömesti teiden seasan olluet/
Sillä te tiedätte/ kuinka teidän pitää meitä tawoittamaan. Sillä eipä me ole säädyttömästi teidän seassan olleet/
3:8 emmekä mös ole ilman Leipe ottanut keldeken. Waan tölle ia hielle/ ölle ia peiuelle olema tötetehnet/ ettei me kenengen teiden seas olisi coormana.
emmekä myös ole ilman leipää ottanut keltäkään. Waan työllä ja hiellä/ yöllä ja päiwällä olemme työtä tehneet/ ettei me kenenkään teidän seassa olisi kuormana.
3:9 Ei senteden/ ettei meille se wäki olisi/ Waan ette me itzem Esicuuaxi

teille annaisime/ meite tauoittaman.
Ei sentähden/ ettei meille se wäki olisi/ Waan että me itsemme esikuwaksi teille antaisimme/ meitä tawoittaman.
3:10 Ja coska me teiden tykenen olima/ sencaltaista me teille keskimme/ Ette ellei iocu tachtois tötetehdä/ eipe se mös söödhe mahdais.
Ja koska me teidän tykönän olimme/ senkaltaista me teille käskimme/ Että ellei joku tahtoisi työtä tehdä/ eipä se myös syödä mahtaisi.
3:11 Sille me cwlima/ ette mutomat teiden seasan waeldauat sädhettömesti/ ia ei miten tötetee waan Jouto piteuet.
Sillä me kuulimme/ että muutamat teidän seassan waeltawat säädyttömästi/ ja ei mitään työtä tee waan joutoa pitäwät.
3:12 Mutta iotca sencaltaiset ouat/ nijte me keske'me ia maname/ meiden Herran Iesusen Christusen cautta/ ette he leuon cansa tötetekisit/ ia heiden omans Leiuens söisit.
Mutta jotka senkaltaiset owat/ niitä me käskemme ja manaamme/ meidän Herran Jesuksen Kristuksen kautta/ että he lewon kanssa työtä tekisit/ ja heidän oman leiwänsä söisit.
3:13 Mutta te rackat weliet/ elket wesykö Hyue tekemest.
Mutta te rakkaat weljet/ älkäät wäsyko hywää tekemästä.
3:14 Ellei nyt iocu tottele meiden sanan/ se ylesmerkitket ydhen Breiuin cautta/ ia elkette ychteken meno pitekö henen cansans/ Senpäle ette hen häpijeis/
Ellei nyt joku tottele meidän sanan/ se ylösmerkitkäät yhden breiwin kautta/ ja älkäätte yhtäkään menoo pitäkö hänen kanssansa/ Senpäälle että hän häpeäisi/
3:15 Elket quitengan hende pitekö quin Wiholista/ waan manacat hende ninquin ychte welie.
Älkäät kuitenkaan häntä pitäkö kuin wihollista/ waan manatkaat häntä niinkuin yhtä weljeä.
3:16 Mutta itze Rauhan HERRA/ andacon teille Rauhan aina ia caikella moto. HERRA olcohon teiden caikein cansanne.
Mutta itse Rauhan HERRA/ antakoon teille rauhan aina ja kaikella muotoa/ HERRA olkohon teidän kaikkein kanssanne.
3:17 Se Teruetus minun Paualin kädhelleni/ Joca ombi Mercki caikis Breiuis. Nein mine kirioitan.
Se terwehdys minun Pawalin kädelläni/ Joka ompi merkki kaikissa breiwissä. Näin minä kirjoitan.
3:18 Meiden HERRAN Iesusen Christusen Armo olcohon teiden caikein cansa/ AMEN.

Meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen armo olkohon teidän kaikkein kanssa/ AMEN.

Kirioitettu Athenista.

Alcupuhe sen Ensimeisen P. Paualin Epistolan päle Timotheusen tyge.

TEmen Epistolan P. Pauali kirioitapi Esicuuaxi caikille Pispoille/ quinga heiden pite Opettama' ia hallitzeman Christikunnan caikinaisis Sädhyis ia Wirghoisa. Senpäle ettei taruitaisi Inhimisten oman Lwlon ielkin/ nite christituita hallita. Sijne j. Cap. Hen keske/ ette pijspan pite alati oikia Usko ia Rackautta opettaman/ Ja nijte wärie Lain sarnaita wastanseisoman/ Jotca ynne Christusen ia Euangeliumin cansa tactouat Lain töite waatia. Ja hen sulke lyhikeises Summas/ caiken sen Christusen opetuxe'/ Mihinge Laki kelpapi/ ia mös mike Euangelium on/ Ja hen asetta itzens caikille Syndisille ia murhelisille Omilletunnoille lohulisexi Esicuuaxi. Sijne ij. Cap. Hen keske rucolla caikein Sätöin edeste. Ja kieldepi Waimot sarnamast/ ia ettei he mös ylelisesta itzens caunistelisi. Waan olisit Miestens cwliaiset. Sijne iij. Cap. Hen kirioittapi mingecaltaiset Personat pispat eli papit/ ia heiden Emenens oleman pite. Nin mös ne Kirconpalueliat/ ia heiden Emenet. Ja yliste sen/ ioca sille taualla Pispa pyyte olla. Sijne iiij. Hen ilmoitta ne wäret Pispat ia heiden iouckons taicka Eriseurans/ Jotca ninen entisten iwri wastan oleman piti/ Jotca mös seke Auioskeskun/ ette Roan piti poiskieldemen ia piti iuri wastahacoisen Inhimiste' Opin ielkin opettaman wastoin site Oppi/ ionga itze p. Pauali ia mwdh christiliset opettaneet olit. Sijne v. Hen neuuo quinga Leskein ia Noorten Waimoin cansa piti sädhettemen/ Ja cutka Lesket piti Seurakunnan auulla ylespidhettemen ia eletettemen. Ja mös quinga ne hyuet Pispat eli Papit pidheis cunniasa pidhettemen/ ia quinga ne syypädh pite rangaistaman. Sijne vj. Hen manapi Pispoia/ ette he puchtaas Euangeliumisa pysysit/ site sama Sarnan ia eleme' cansa pättemen/ ia hylkemen turhat ia keluottomat Tapauxet ia Kysymiset/ Jotca waiuoin mailmalisen Kerskamisen ia Rickauxen teden ylespidheten.

Se Ensimeinen P. Paualin Epistola Timotheusen tyge.

I. Lucu.

1:1 PAuali Iesusen Christusen Apostoli/ Jumalan meiden Lunastaian keskyn ielkin/ ia HErran Iesusen Christusen/ ioca ombi meiden Toiuon.
Pawali Jesuksen Kristuksen apostoli/ Jumalan meidän lunastajan käskyn jälkeen/ ja Herran Jesuksen Kristuksen/ joka ompi meidän toiwon.
1:2 Timotheuselle minun toimeliselle' poialle Uskosa/ Armo/ Laupius/ Rauha Jumalalda meiden Iselden/ ia meiden HERRalda Iesuselda Christuselda.
Timotheuselle minun toimellisellen pojalle uskossa/ armo/ laupius/ Rauha Jumalalta meidän Isältän/ ja meidän HERRalta Jesukselta Kristukselta.
1:3 Quin mine keskin sinun Ephesis olla/ coska mine Macedonian lexin/ nin mös tee/ ettes neuuoisit mutomille/ Ettei he mwta opetusta seuraisi/

Kuin minä käskin sinun Ephesissä olla/ koska minä Macedoniaan läksin/ niin myös teen/ ettäs neuwoisit muutamille/ Ettei he muuta opetusta seuraisi/
1:4 eike mös tottelisi Juttuia/ ia poluilukuia ioilla ei loppu ole/ iotca Tutkimiset matkan saattauat/ enämin quin paranuxen Jumalan tyge Uskosa.
eikä myös tottelisi juttuja/ ja polwilukuja joilla ei loppu ole/ jotka tutkimiset matkaan saattawat/ enemmin kuin parannuksen Jumalan tykö uskossa.
1:5 Sille ette se päsumma Keskyiste on/ Rackaus puchtahasta sydhemeste/ ia hyueste Omastatunnosta/ ia wlcokullattomast Uskosta.
Sillä että se pääsumma käskyistä on/ Rakkaus puhtahasta sydämestä/ ja hywästä omastatunnosta/ ja ulkokullatomasta uskosta.
1:6 Joista mwtomat ouat heirechtenet/ ia ouat kiendyneet turhijn Jaritoxijn/
Joista muutamat owat hairahtuneet/ ja owat kääntyneet turhiin jaarituksiin/
1:7 Ja tactouat Ramatuis Mestarit olla/ ia eiuet ymmerdhä mite he puhuuat/ eli mite he kijnitteuet.
Ja tahtowat Raamatuissa mestarit olla/ ja eiwät ymmärrä mitä he puhuwat/ eli mitä he kiinnittäwät.
1:8 Mutta me tiedheme/ ette Laki ombi hyue/ ios site iocu oikein prucapi/ ia tietä sen/
Mutta me tiedämme/ että laki ompi hywä/ jos sitä joku oikein pruukaapi/ ja tietää sen/
1:9 Ettei nijlle Wanhurskaille ychten Laki pandu ole. Waan nijlle Wärille' ia Tottelematoille/ nijlle Jumalattomille ia syndisille/ nijlle Julmille ia Riuatuille/
Ettei niille wanhurskaille yhtään laki pantu ole. Waan niille wäärille ja tottelematoille/ niille jumalattomille ja syntisille/ niille julmille ja riiwatuille/
1:10 nijlle Isenstappaille ia Eitinstappaille/ nijlle Miehentappaille/ Salawotesille/ Pilteinraiskaille/ Inhimistenwarcaille/ Walectelijlle/ Walapattoitzille/ ia mite muta sencaltaista on quin site terueliste Opetosta wastan ombi
niille isänsä tappajille ja äitinsä tappajille/ niille miehentappajille/ salawuoteisille/ pilteinraiskaajille/ ihmistenwarkaille/ walehtelijoille/ walapattoisille/ ja mitä senkaltaista on kuin sitä terweellistä opetusta wastaan ompi.
1:11 sen autuan Jumalan cunnialisen Eua'geliumin ielkin/ ioca minulle vskottu on.
sen autuaan Jumalan kunniallisen ewankeliumin jälkeen/ joka minulle uskottu on.
1:12 Ja mine Kijten meiden Herra Christust Iesusta/ ioca minu' woimalisexi tehnyt on/ ia luki minun vskolisexi/ ia asetti tehen Wircahan.
Ja minä kiitän meidän Herraa Kristusta Jesusta/ joka minun woimalliseksi

tehnyt on/ ja luki minun uskolliseksi/ ja asetti tähän wirkahan.
1:13 Minun ioca ennen olin yxi Pilcaija ia wainoia ia Wäkiualtainen. Mutta Laupius ombi minulle tapachtanut/
Minun joka ennen olin yksi pilkkaaja ja wainoaja ja wäkiwaltainen. Mutta laupius ompi minulle tapahtunut/
1:14 Sille mine tein sen tietemete/ epewskosa. Mutta site runsamasti ombi meiden Herran Armo ylitzewotanud/ ynne sen Uskon ia Rackaudhen cansa ioca Christuses Iesuses ombi.
Sillä minä tein sen tietämätä/ epäuskossa. Mutta sitä runsaammasti ompi meidän Herran armo ylitse wuotanut/ ynnä sen uskon ja rakkauden kanssa joka Kristuksessa Jesuksessa ompi.
1:15 Sille ette se on iwri totinen tosi/ ia yxi callis sana/ Ette Christus Iesus on tullut mailmahan/ nijte Syndisite wapactaman/ ioista mine olen se Ensimeinen.
Sillä että se on juuri totinen tosi/ ja yksi kallis sana/ Että Kristus Jesus on tullut maailmahan/ niitä syntisiä wapahtaman/ joista minä olen se ensimmäinen.
1:16 Mutta senteden minulle on Laupius tapachtanut/ Senpäle ette Iesus Christus ensin minussa osotais caiken pitkemielisudhen/ Nijlle Esicuuaxi/ iotca henen pälens Uskoman piti ijancaikisehen Elemehen.
Mutta sentähden minulle on laupius tapahtunut/ Senpäälle että Jesus Kristus ensin minussa osoittaisi kaiken pitkämielisyyden/ Niille esikuwaksi/ jotka hänen päällensä uskoman piti iankaikkisehen elämähän.
1:17 Mutta Jumalalle sille ijancaikiselle Kuningalle coolemattomalle ia nächtemettömelle ia ainoalle wijsalle/ olcohon Cunnia ia ylistos ijancaikisudhesa/ Amen.
Mutta Jumalalle sille iankaikkiselle kuninkaalle kuolemattomalle ja nähtämättömälle ja ainoalle wiisaalle/ olkohon kunnia ja ylistys iankaikkisuudessa/ Amen.
1:18 Temen * Käskyn mine annan sinun Haltuus minun Poica' Timothee/ ninen entisten Ennustosten ielkin sinusta/ Ettes nijse sotisit ninquin Hyue Sotamies/ ia pidheisit Uskon ia Hyue' Omantunnon.
Tämän käskyn minä annan sinun haltuusi minun poikan Timothee/ niinen entisten ennustusten jälkeen sinusta/ Että niissä sotisit niinkuin hywä sotamies/ ja pitäisit uskon ja hywän omantunnon.
1:19 Jotca mutomat ouat heistens poissyseneet/ ia ouat Uskosa Haaxirickohon sattuneet.
Jotka muutamat owat heistän pois sysänneet/ ja owat uskossa haaksirikkohon sattuneet.

1:20 Joista on Hymeneus ia Alexander/ iotca mine olen Perkelen haltun andanut/ ette he hilitetuxi tulisit enembi pilcamasta.
Joista on Hymeneus ja Alexander/ jotka minä ole perkeleen haltuun antanut/ että he hillitetyksi tulisit enempi pilkkaamasta.

II. Lucu.

2:1 NIn mine sis manan/ Ette ennen caikia pidheteisin Rucoxet/ Anomiset/ Esilughut ia Kijtoxet caikein Inhimisten edeste/ Kuningasten ia caiken Esiwallan edeste.
Niin minä siis manaan/ Että ennen kaikkia pidettäisiin rukoukset/ anomiset/ Esiluwut ja kiitokset kaikkein ihmisten edestä/
2:2 Senpäle ette me lakias ia leuolises Elemes madhaisima elä/ caikes Jumalisudhes ia Cunniaudhes.
Senpäälle että me lakias ja lewollisessa elämässä mahtaisimme elää/ kaikessa jumalisuudessa ja kunniaisuudessa.
2:3 Sille se ombi hyue ia otolinen Jumalan meiden Wapachtaijan edes/
Sillä se ompi hywä ja otollinen Jumalan meidän wapahtajan edessä/
2:4 Joca tacto ette caiki Inhimiset pite autuassa oleman/ ia totude' tundemisehe' tuleman.
Joka tahtoo että kaikki ihmiset pitää autuaassa oleman/ ja totuuden tuntemisehen tuleman.
2:5 Sille ette yxi Jumala on/ ia yxi Wälimies Jumalan ia Inhimisten wälille/ nimiten/ se Inhiminen Christus Iesus/
Sillä että yksi Jumala on/ ja yksi wälimies Jumalan ja ihmisten wälillä/ nimittäin/ se ihminen Kristus Jesus/
2:6 ioca Itzens andanut on caikein edeste/ Lunastuxen Hinnaxi/ ette sencaltaista piti aijallans sarnattaman.
joka itsensä antanut on kaikkein edestä/ lunastuksen hinnaksi/ että senkaltaista piti ajallansa saarnattaman.
2:7 Johonga mine mös asetettu olen Sarnaijaxi ia Apostolixi (Mine sanon todhen Christusesa/ ia en walectele) pacanain Opettaija Uskosa ia Totudhesa.
Johonka minä myös asetettu olen saarnaajaksi ja apostoliksi (Minä sanon totuuden Kristuksessa/ ja en walehtele) pakanain opettaja uskossa ja totuudessa.
2:8 Nijn minä tahdon sijs/ että miehet rucoilisit jocapaicas/ ja nostaisit ylös pyhät kädet/ ilman wihata ja epäillystä.
Niin minä tahdon siis/ että miehet rukoilisit jokapaikassa/ ja nostaisit ylös

pyhät kädet/ ilman wihatta ja epäilystä.
2:9 Nijn myös että waimot cohtulisis waatteis olisit/ ja caunistaisit heitäns häwyllä ja cainoudella/ ei palmicoituilla hiuxilla/ ei cullalla/ ei Pärlyillä eikä calleilla waatteilla.
Niin myös että waimot kohtuullisissa waatteissa olisit/ ja kaunistaisit heitäns häwyllä ja kainoudellla/ ei palmikoiduilla hiuksilla/ ei kullalla/ ei päärlylla eikä kalleilla waatteilla.
2:10 Waan nijncuin nijlle waimoille sopi/ jotca jumalisuden hywäin töiden cautta osottawat.
Waan niinkuin niille waimoille sopii/ jotka jumalisuuden hywäin töiden kautta osoittawat.
2:11 Oppican waimo hiljaisudes/ caikella nöyrydellä.
Oppikaan waimo hiljaisuudessa/ kaikella nöyryydellä.
2:12 Mutta en minä salli waimon opetta/ engä miestäns wallita/ waan että hän on hiljaisudes.
Mutta en minä salli waimon opettaa/ enkä miestänsä wallita/ waan että hän on hiljaisuudessa.
2:13 Sillä Adam on ensin luotu/ ja sijtte Hewa.
Sillä Adam on ensin luotu/ ja sitten Eewa.
2:14 Ja ei Adami petetty/ mutta waimo petettin/ ja saatti ylidzekäymisen.
Ja ei Adamia petetty/ mutta waimo petettiin/ ja saatti ylitsekäymisen.
2:15 Mutta cuitengin hän lasten synnyttämisen cautta autuaxi tule/ jos hän pysy uscos ja rackaudes/ ja pyhydes/ siweyden cansa.
Mutta kuitenkin hän lasten synnyttämisen kautta autuaaksi tulee/ jos hän pysyy uskossa ja rakkaudessa/ ja pyhyydessä/ siweyden kanssa.

III. Lucu.

3:1 SE on iwri totinen tosi/ Jos iocu Pispan wirca pytepi/ hen halapi hyuen töön.
Se on juuri totinen tosi/ Jos joku piispan wirkaan pyytääpi/ hän halaapi hywän työn.
3:2 Nin pite sis Pispan nuchtettoma' oleman/ Ydhen Emenne' Miehen/ walpan/ raitihin/ siuien/ wieroinholhoian/ Opettauaisen/
Niin pitää siis piispan nuhteettoman oleman/ Yhden emännän miehen/ walppaan/ raittihin/ siwian/ wierainholhoojan/ opettawaisen/
3:3 ei Joomarin/ ei tappelia' ei kerckehen ilkien woiton ielkin/ Waan cochtulisen/ ei Ridhaisen/ ei ahneen.
Ei juomarin/ ei tappelijan ei kärkeän ilkiän woiton jälkeen/ Waan

kohtuullisen/ ei riitaisen/ ei ahneen.
3:4 Joca oman Hoonens hyuesti hallitze. Jolla cwliaiset Lapset ouat/ caiken siueydhen cansa.
Joka oman huoneensa hywästi hallitsee. Jolla kuuliaiset lapset owat/ kaiken siweyden kanssa.
3:5 (Mutta ios iocu ei taidha oman Hoonens edesseiso/ quinga hen Jumalan Seurakunnan edeste murechtipi?)
(Mutta jos joku ei taida oman huoneensa edesseisoa/ kuinka hän Jumalan seurakunnan edestä murehtiipi?)
3:6 Ei esken Christitun/ Senpäle ettei hen ylespaisuttuna langeisi laittaijan domion ala.
Ei äsken kristityn/ Sen päälle ettei hän ylöspaisuttuna lankeisi laittajan tuomion alle.
3:7 Mutta henen tule mös hyue todhistus pite/ nijste iotca wlcoset ouat/ Senpäle ettei hen langeisi Laittaijan pilcahan ia paulahan.
Mutta hänen tulee myös hywä todistus pitää/ niistä jotka ulkona owat/ Sen päälle ettei hän lankeisi laittajan pilkkahan ja paulahan.
3:8 Samalmoto pite mös Palueliat oleman toimeliset/ ei Caxi kieliset/ ei palion Winan ahneet/ ei kärckehet häpijelisen woito' ielkin/
Samalla muotoa pitää myös palwelijat olemaan toimelliset/ ei kaksikieliset/ ei paljon wiinan ahneet/ ei kärkkäät häpeällisen woiton jälkeen/
3:9 Jotca Uskon Salaudhen puchtahas Omastunnos piteuet.
Jotka uskon salauden puhtahassa omastunnossa pitäwät.
3:10 Ja ne pite ensin coeteldaman/ ia sitelehin he paluelcaha' coska he nuchtettomat ouat.
ja ne pitää ensin koeteltaman/ ja siitä lähin he palwelkahan koska he nuhteettomat owat.
3:11 Samalmoto pite mös heiden Eme'dens siuiet olema'/ ei Laittaiat/ raitijt/ vskoliset caikis cappaleis.
Samalla muotoa pitää myös heidän emäntänsä siweät oleman/ ei laittajat/ raittiit/ uskolliset kaikissa kappaleissa.
3:12 Palueliat olcohon yden Emennen Miehet/ iotca heiden Lastens hyuesti edesseisouat/ ia heiden oman Perehens.
Palwelijat olkohon yhden emännän miehet/ jotka heidän lastensa hywästi edesseisowat/ ja heidän oman perheensä.
3:13 Mutta iotca hyuesti palueleuat/ he ansaitzeuat heillens hyuen edeskeumisen/ ia swren wapaudhen Uskosa Christusesa Iesusesa.
Mutta jotka hywästi palwelewat/ he ansaitsewat heillens hywän edeskäymisen/ ja suuren wapauden uskossa Kristuksessa Jesuksessa.

3:14 Neite mine kirioitan sinulle/ ia toiuon pian tuleuani sinun tyges.
Näitä minä kirjoitan sinulle/ ja toiwon pian tulewani sinun tykösi.
3:15 Mutta ios mine wiwuyn/ Eettes tiedheisit/ quinga sinun pite waeltaman Jumalan Honesa/ ioca ombi sen eleuen Jumalan Seurakunda/ Yxi totudhen Pilari ia perustos.
Mutta jos minä wiiwyn/ ettäs tietäisit/ kuinka sinun pitää waeltaman Jumalan huoneessa/ joka ompi sen eläwän Jumalan seurakunta/ Yksi totuuden pilari ja perustus.
3:16 Ja tietteuesti ombi se swri Jumaludhen Salaus/ ette Jumala on ilmoitettu Lihassa/ wanhurskautettu Hengesse/ nechty Engeleildä/ sarnattu Pacanoille/ vskottu mailmasa/ ylesotettu Cunniaha'.
Ja tiettäwästi ompi se suuri jumaluuden salaus/ että Jumala on ilmoitettu lihassa/ wanhurskautettu Hengessä/ nähty enkeleiltä/ saarnattu pakanoille/ uskottu maailmassa/ ylös otettu kunniahan.

IV. Lucu.

4:1 MUtta Hengi sanopi selkiesti/ ette wimeisille aijoilla/ mwtomat loopuuat wskosta/ ia waarinottauat wietteleueisist Hengiste/ ia Perkeleiden Opetuxesta/
Mutta Henki sanoopi selkeästi/ että wiimeillä ajoilla/ muutamat luopuwat uskosta/ ja waarinottawat wiettelewäisist hengist/ ja perkeleiden opetuksesta/
4:2 Nijnnen cautta iotca Wlconkullasudhes Walhenpuhuiat ouat/ ioilla Omatundo on Poltinraudalla merkittu/
Niinen kautta jotka ulkokultaisuudes walheenpuhujat owat/ joilla omatunto on poltinraudalla merkitty/
4:3 ia kieldeuet Auioskeskun/ ia waatiuat Roasta weltemen/ iotca Jumala loi nautitta Kijtoxen cansa ninen Uskolisten/ ia nijllen iotca totudhen ymmerttenyet on.
ja kieltäwät awiokäskyn/ ja waatiwat ruoasta wälttämään/ jotka Jumala loi nautittaa kiitoksen kanssa niinen uskollisten/ ja nillen jotka totuuden ymmärtäneet on.
4:4 Sille ette caiki mite Jumala loonudh on se ombi hyue/ ia ei miten poishyliettepä/ iota Kijtoxen cansa nautitahan.
Sillä että kaikki mitä Jumala luonut on se ompi hywä/ ja ei mitään poishyljättäwä/ jota kiitoksen kanssa nautitahan.
4:5 Sille se pyhitetän Jumalan sanan ia rucoxen cautta.
Sillä se pyhitetään Jumalan sanan ja rukouksen kautta.

4:6 Coskas sencaltaista Weliein edessepidhet/ sijtte sine olet Iesusen Christusen hyue Paluelia/ yleskasuatettu Uskon sanois ia hyues Opissa/ io'ga tykene sine alati ollut olet.
Koskas senkaltaista weljein edessäpidät/ siitä sinä olet Jesuksen Kristuksen hywä palwelija/ ylökaswatettu uskon sanois ja hywäs opissa/ jonka tykönä sinä alati ollut olet.
4:7 Mutta keluottomat ia Ämmeliset Jutudh welte.
Mutta kelwottomat ja ämmälliset jutut wältä.
4:8 Mutta paramin harijoita itzesinuas Jumalisudhes/ Sille se rumilinen harioitus wähen kelpapi. Mutta Jumalisus on caikis asiois tarpeline'/ ia iolla ouat seke nykysen ette tuleuaisen Elemen lupaxet.
Mutta paremmin harjoita itsesinuas jumalisuudes/ Sillä se ruumiillinen harjoitus wähään kelpaapi. Mutta jumalisuus on kaikis asiois tarpeellinen/ ja jolla onwat sekä nykyisen että tulewaisen elämän lupaukset.
4:9 Teme ombi iuri wissiste tosi sana/ ia caikella modholla otolinen wasta' otettapa.
Tämä ompi juuri wissiste tosi sana/ ja kaikella muodolla otollinen wastaanotettawa.
4:10 Sille sitewarten me mös töteteeme ia pilcatamme/ Ette me sen Eleuen Jumalan päle toiuonudh olema/ ioca ombi caikein Inhimistein wapachtaia/ mutta erinomaisesta ninen Uskolisten.
Sillä sitäwarten me myös työtäteemme ja pilkatamme/ Että me sen Eläwän Jumalan päälle toiwonut olemme/ joka ompi kaikkein ihmisten wapahtaja/ mutta erinomaisesti niinen uskollisten.
4:11 Neite sine mana ia opeta.
Näitä sinä manaa ja opeta.
4:12 Elköhön kengen ylencatzoco sinun Noruttas/ Waan ole yxi Esicuua nijlle wskolisille sanasa/ menosa/ rackaudhesa/ Hengese/ Uskosa/ puchtaudhesa.
Älköhön kenkään ylenkatsoko sinun nuoruuttas/ Waan ole yksi esikuwa niille uskollisille sanassa/ menossa/ rakkaudessa/ Hengessä/ uskossa/ puhtaudessa.
4:13 Ota wari lugusta/ manauxesta/ opista/ sihenasti quin mine tulen.
Ota waari luwusta/ manauksesta/ opista/ siihenasti kuin minä tulen.
4:14 Ele wnodha site Lahia quin sinussa on/ ioca sinulle annettu on Prophetian cautta/ Pappein kätten pälepanemisen cansa.
Älä unohda sitä lahjaa kuin sinussa on/ joka sinulle annettu on prophetian kautta/ Pappein kätten päällepanemisen kanssa.
4:15 Ota neiste waari/ pysy neisse/ senpäle ette sinun menestuxes caikein edes iulki olis.

Ota näistä waari/ pysy näissä/ senpäälle että sinun menestykses kaikkein edes julki olis.
4:16 Ota itzestes waari/ ia opista/ pysy alati neisse. Sille ios sine sen teedh/ sijtte sine itzesinuas autat/ ia iotca sinua cwleuat.
Ota itsestäs waari/ ja opista/ pysy alati näissä. Sillä jos sinä sen teet/ siitä sinä itsesinuas autat/ ja jotka sinua kuulewat.

V Lucu.

5:1 SIte wanha ele hartasti rangaitze/ Waan mana hende ninquin Ise.
Sitä wanhaa älä hartaasti rankaise/ Waan manaa häntä niinkuin isää.
5:2 Nijte Noorija ninquin Welije. Nijte wanhoia Waimoia ninquin Äitije. Nijte Noria ninquin Sisarita/ caiken puchtaudhen cansa.
Niita nuoria niinkuin weljiä. Niitä wanhoja waimoja niinkuin äitejä. Niitä nuoria niinkuin sisaria/ kaiken puhtauden kanssa.
5:3 Cunnioita ne Lesket iotca oikeat Lesket ouat.
Kunnioita ne lesket jotka oikeat lesket owat.
5:4 Mutta ios iollaki Leskelle Lapsia on/ eli laste'lapsia/ ne oppicahat ensin omans Honens Jumalallisesta hallitzeman/ ia Wanhembains welan maxaman. Sille ette se on hyuestitechty/ ia otolinen Jumalan edes.
Mutta jos jollakin leskellä lapsia on/ eli lastenlapsia/ ne oppikahan ensin omans huoneensa jumalallisesti hallitseman/ ja wanhempainsa welan maksamaan. Sillä että se on hywästi tehty/ ja otollinen Jumalan edessä.
5:5 Mutta se ombi yxi oikea Leski/ ioca yxinens on/ ioca henen toiuons Jumalan päle asettapi/ ia pysypi alati rucoxisa ia anomises öte ia peiue.
Mutta se ompi yksi oikea leski/ joka yksinänsä on/ joka hänen toiwonsa Jumalan päälle asettaapi/ ja pysyypi alati rukouksissa ja anomisessa yötä ja päiwää.
5:6 Mutta se ioca hecumasa elepi/ se ombi eläuene coolludh.
Mutta se joka hekumassa elääpi/ se ompi eläwänä kuollut.
5:7 Sencaltaista mana/ ette he olisit nuchtettomat.
Senkaltaista manaa/ että he olisit nuhteettomat.
5:8 Mutta ios iocu hene' Omains/ liaten henen Perehens/ ei edestemurechdhi/ se ombi Uskon poiskieldenyt/ ia on pahembi quin iocu Pacana.
Mutta jos joku hänen omainsa/ liiaten hänen perheensä/ ei edestä murehdi/ se ompi uskon pois kieltänyt/ ja on pahempi kuin joku pakana.
5:9 Ele salli iocu Leski wloswalitta noorembi quin Cusikymme'de aijastaica/ Joca on ollut ydhen Mieden Emende/ iolla ombi todhistos hyuiste töiste.

Älä salli joku leski uloswalittaa nuorempi kuin kuusikymmentä ajastaikaa/ Joka on ollut yhden miehen emäntä/ jolla ompi todistus hywistä töistä.
5:10 Jos hen Lapsia yleskasuattanut on. Jos hen on Hoonesen ottanut. Jos hen Pyhein ialcoija pesnyt on. Jos hen nijte Murehelisie on auttanut Jos hen on ollut caikisa hyuisse töisse achkera.
Jos hän lapsia ylöskaswattanut on. Jos hän on huoneeseen ottanut. Jos hän pyhäin jalkoja pessyt on. Jos hän niitä murheellisia on auttanut. Jos hän on ollut kaikissa hywissä töissä ahkera.
5:11 Mutta ne nooret Lesket poishylke/ Sille coska he * cariactuuat Christusta wastan/ nin he tactouat hoolla/
Mutta ne nuoret lesket pois hylkää/ Sillä koska he karjahtuwat Kristusta wastaan/ niin he tahtowat huolla.
5:12 ioilla ombi heiden domions ette he sen ensimeisen Uskon rickonut ouat.
joilla ompi heidän tuomionsa että he sen ensimmäisen uskon rikkonut owat.
5:13 Sihen he ouat mös ioutilat/ ia oppiuat ioxendeleman ymberi Hooneita. Ja/ eipe he waiuoin ole ioutilat/ mutta mös kielincandaijat ia ylenwisut/ ia puhuuat nijte quin ei pidheisi.
Siihen he owat myös joutilaat/ ja oppiwat juoksentelemaan ympäri huoneita. Ja/ eipä he waiwoin ole joutilaat/ mutta myös kielenkantajat ja ylenwisut/ ja puhuwat niitä kuin ei pitäisi.
5:14 Nin mine sis tahdhon ette ne nooret Lesket Hoolisit/ Lapsia synnyteisit/ Hoonen hallitzisit/ ei ychten tila annaisi sille Wastanseisoijalle pahasti puhuman.
Niin minä siis tahdon että ne nuoret lesket huolisit/ Lapsia synnyttäisit/ huoneen hallitsisit/ ja yhtään tilaa antaisi sille wastaanseisojalle pahasti puhumaan.
5:15 Sille ette io mwtomat ouat tacaperin palaineet Perkelen ielkin.
Sillä että jo muutamat owat takaperin palanneet perkeleen jälkeen.
5:16 Cussa nyt iolla vskolisella miehelle eli Waimolla on Lesket/ se heiden edhenskatzocan/ ia elken Seurakunda raskauttaco/ Senpäle ette nijlle iotca oikiat Lesket ouat/ madhais teutyue.
Kussa nyt jolla uskollisella miehellä eli waimolla on lesket/ se heidän edensä katsotaan/ ja älkään seurakuntaa raskauttako/ Senpäälle että niillä jotka oikeat lesket owat/ mahtaisi täyttyä.
5:17 Ne Papit quin hyuesti edesseisouat/ pite keluolisna caxinaises Cunniasa pidhettemen/ enimen ne iotca tötetekeuet sanas ia Opis.
Ne papit kuin hywästi edessä seisowat/ pitää kelwollisina kaikkinaisessa kunniassa pidettämän/ enimmin ne jotka työtätekewät sanassa ja opissa.

5:18 Sille ette Ramattu sanopi/ Ei sinun pidhe Töhärien swta kijnisitoman. Ja yxi Tömies ombi Palcans wärdi.
Sillä että Raamattu sanoopi/ Ei sinun pidä työhärän suuta kiinni sitoman. Ja yksi työmies ompi palkkansa wäärti.
5:19 Ele salli Papin wastan ychten Cannet ilman cachta eli colme Todhistusta.
Älä salli papin wastaan yhtään kannetta ilman kahta eli kolmea todistusta.
5:20 Jotca synditekeuet/ nuchtele caikein edesse/ Senpäle ette mös mwdh pelkeisit.
Jotka syntiä tekewät/ nuhtele kaikkein edessä/ Sen päälle että myös muut pelkäisit.
5:21 Mine todhistan Jumala'/ ia Herran Iesusen Christusen/ ia wloswalittudhe' Engelein edes/ Ettes neite pidhet/ ilman oma hyuelwlo/ ia ele miten tee hembeydhes ielkin/
Minä todistan Jumalan/ ja Herran Jesuksen Kristuksen/ ja uloswalittujen enkelein edessä/ Että näitä pidät/ ilman omaa hywää luuloa/ ja älä mitään tee hempeydessä jälkeen/
5:22 Ele nopiasti iongun pälle Kättes pane. Ja ele mös osalinen ole mwinen synniste. Pidhe itzes puhdassa.
Älä nopeasti jonkun päälle kättäsi pane. Ja älä myös osallinen ole muiden synnistä/ Pidä itsesi puhtaana.
5:23 Elesillen Wettä ioo/ waan nautitze iotakin Wina Maghos tedhen/ ia ettes vsein sairas olet.
Älä silleen wettä juo/ waan nautitse jotakin wiinaa mahasi tähden/ ja että usein sairas olet.
5:24 Mwtomadhen Inhimisten synnit ouat * iulki/ ette me ne ennen domita taidhama.
Muutamaiden ihmisten synnit owat julki/ että me ne ennen tuomita taidamme.
5:25 Mutta mwtomadhen tuleuat ieliste iulki. Samalmoto mös mwtomat hyuet tödh ouat ennen iulki Ja ne quin mwtoin ouat/ eiuet neken taita salatta.
Mutta muutamaiden tulewat jäljestä julki. Samalla muotoa myös muutamat hywät työt owat ennen julki. Ja ne kuin muutoin owat/ eiwät nekään taida salattaa.

** Julki) Mwtomadhen Eriseuraisten/ ia pahain Inhimisten meno ombi nin iulki/ ettei yxiken site taidha peitte iongun Wlconcullasudhen alla. Waan/ echke monicadhat iongu' aigan site peitteuet/ wijmein se tule quitengin ilmei. Nin mös wastoinpein. Mwtomat eleuet ia opettauat iumalisesta/ nin ette se iulki on/ ia iocahengen paranda. Mutta monicachtain Puheita ia Töite/ ei mixiken pidhete/ sihenasti quin aica sen wimein ilmoitta/ ette se on*

hyue ollut.

VI Lucu.

6:1 NE Oriat iotca jkeen alla ouat/ pite heiden Herrains caiken Cunnian keluolisna pitemen/ Se' päle ettei Jumalan Nimi ia opetus pideisi pilcattaman.
Ne orjat jotka ikeen alla owat/ pitää heidän herrainsa kaiken kunnian kelwollisina pitämän/ Sen päälle ettei Jumalan nimi ja opetus pitäisi pilkattaman.
6:2 Mutta ioilla ouat vskoliset Herrat/ elköhön nijte ylencatzo senwoxi ette he Weliexet ouat/ waan olcohot site enemin cwliaiset/ ette he vskoliset ouat/ ia rackahat/ ia osaliset hyuisse töisse.
Mutta joilla owat uskolliset herrat/ älköhön niitä ylenkatso sen wuoksi että he weljekset owat/ waan olkohot sitä enemmin kuuliaiset/ että he uskolliset owat/ ja rakkahat/ ja osalliset hywissä töissä.
6:3 Neite sine opeta ia mana. Jos iocu toisin opetta/ ia ei pysy meiden Herran Iesusen Christusen teruelisis sanoisa/ ia sijnä Opisa ioca iumalisudhesta ombi/
Näitä sinä opeta ja manaa. Jos joku toisin opettaa/ ja ei pysy meidän Herran Jesuksen Kristuksen terweellisissä sanoissa/ ja siinä opissa joka jumalisuudesta ompi/
6:4 hen ombi * piminnyt/ ia ei miten taidha. Waan on * sairas Kysymisis ia Sana'campauxis/ ioista nouse Cateus/ Rijta/ Häueisus Pahatlwlot/
hän ompi pimennyt/ ja ei mitään taida. Waan on sairas kysymisissä ja sanankampauksissa/ joista nousee kateus/ riita/ häwäisyys pahat luulot/
6:5 turhat coetuxet ninen Inhimisten keskene iotca mielesens riuatudh ouat ioilda Totuus ombi poisotettu. Jotca lwleuat ette Jumalisus o'bi yxi Woitto. Erite sinuas nijste pois.
turhat koetukset niinen ihmisten kesken jotka mielessänsä riiwatut owat joilta totuus ompi pois otettu. Jotka luulewat että jumalisuus ompi yksi woitto. Eritä sinuas niistä pois.
6:6 Mutta se ombi yxi swri * Woitto/ Joca Jumalalinen o'bi/ ia tytypi onnellens.
Mutta se ompi yksi suuri woitto/ Joka jumalallinen ompi/ ja tyytyypi onnellensa.
6:7 Sille eipe me miteken ole Mailmahan toonehet. Senteden ombi iulki/ ettei me mös miteken taidha teste wloswiedhä.
Sillä eipä me mitäkään ole maailmahan tuonehet. Sentähden ompi julki/ ettei

me myös mitäkään taida tästä ulos wiedä.
6:8 Mutta coska meille on Elatos ia waattet nihin me tytykem.
Mutta koska meillä on elatus ja waatteet niihin me tyytykäämme.
6:9 Sille iotca Rickaxi tachtouat tulla/ ne langeuat kiusauxeen ia Paulahan/ ia moneen tyhmijn ia wahingolisijn Himohin/ iotca wpottauat Inhimiset huckauxeen ia cadhotuxeen.
Sillä jotka rikkaaksi tahtowat tulla/ ne lankeawat kiusaukseen ja paulahan/ ja moneen tyhmiin ja wahingollisiin himoihin/ jotka upottawat ihmiset hukkaukseen ja kadotukseen.
6:10 Sille ette Ahneus on caikein pahuten iuri. Johonga mutomat ouat himoineet/ ia ouat wskosta poisexyneet/ ia ouat saattanuet itzellens palion Murechta.
Sillä että ahneus on kaikkein pahuuden juuri. Johonka muutamat owat himoinneet/ ja owat uskosta pois eksyneet/ ja owat saattaneet itsellensä paljon murhetta.
6:11 Mutta sine Jumalan Inhiminen carta sencaltaista/ ia noudhata wanhurskautta/ Jumalisutta/ Uskoa/ rackautta/ Kersimiste/ Lakiutta.
Mutta sinä Jumalan ihminen karta senkaltaista/ ja noudata wanhurskautta/ jumalisuutta/ uskoa/ rakkautta/ kärsimistä/ lakiutta.
6:12 Campa yxi hyue Campaus Uskossa/ käsite site ija'caikista Elemete/ Johonga sine mös cutzuttu olet/ ia tu'nustanut olet yden hyuen tu'nustoxe' monein Todistain edes.
Kamppaa yksi hywä kamppaus uskossa/ käsitä sitä iankaikkista elämätä/ Johonka sinä myös kutsuttu olet/ ja tunnustanut olet yhden hywän tunnustuksen monein todistajain edessä.
6:13 Mine kesken sinua Jumalan casuon edes/ ioca caiki cappalet eleuexi tekepi/ ia Christusen Iesusen edes/ ioca Pontiusen Pilatusen alla tunnusti hyuen Todhistoxen/
Minä käsken sinua Jumalan kaswon edessä/ joka kaikki kappaleet eläwäksi tekeepi/ ja Kristuksen Jesuksen edessä/ joka Pontiusen Pilatuksen alla tunnusti hywän todistuksen/
6:14 ette sine pidhet Keskyn saastatoina/ nuchtetoina/ hama' meiden Herran Iesusen Christusen Ilmoituxen asti/
että sinä pidät käskyn saastatoinna/ nuhteetoinna/ hamaan meidän Herran Jesuksen Kristuksen ilmoitukseen asti/
6:15 Jonga aijalansa meille osottapi se autuas/ ia se ainoa waldias/ se Kuningaidhen Kuningas/ ia se caikein Herrain HERRA/
Jonka ajallansa meille osottaapi se autuas/ ja se ainoa waltias/ se Kuninkaiden Kuningas/ ja se kaikkein Herrain HERRA/

6:16 iolla ainoalla ombi coolemattous/ Joca asupi ydhes Kircaudhesa/ iohonga eikengen tulla taidha/ Jota ei yxiken Inhimisiste ole nähnyt/ eike taida nähdä/ Jolle olcohon Cunnia ia ija'caikinen waldaku'da/ Am'.
jolla ainoalla ompi kuolemattomuus/ Joka asuupi yhdessä kirkkaudessa/ johonka ei kenkään tulla taida/ Jota ei yksikään ihmisistä ole nähnyt/ eikä taida nähdä/ Jolle olkohon kunnia ja iankaikkinen waltakunta/ Amen.
6:17 Keske nijte quin Rickat ouat tesse Mailmas/ Ettei he olisi coriasmieles/ eike mös panisi Toiuonsa sen wissittöme' Rickaudhen päle/ Mutta sen Eleuen Jumalan päle/
Käske niitä kuin rikkaat owat tässä maailmassa/ Ettei he olisi koriassa mielessä/ eikä myös panisi toiwonsa sen wissittömän rikkauden päälle/ Mutta sen Eläwän Jumalan päälle/
6:18 Joca meille caikinaist ru'sasti andapi nauttiaxe'me/ Ette he hyue tekisit/ ia Rickaxi tulisit hyuiste töiste/ olisit kerckeet andamahan/ kernasti auulliset olisit/
Joka meille kaikkinaista runsaasti antaapi nauttiaksemme/ Että he hywää tekisit/ ja rikkaaksi tulisit hywistä töistä/ olisit kärkkäät antamahan/ kernaasti awulliset olisit/
6:19 tauaroitzisit itzellens hyue' Perustoxen edespein/ ette he käsitteisit ijancaikisen Elemen.
tawaroitsisit itsellens hywän perustuksen edespäin/ että he käsittäisit iankaikkisen elämän.
6:20 O Timothee/ ketke se quin sinun taghas pandu on. Ja welte hengettömet ia keluottomat Jutudh/ ia Rijdhat iotca wärin kerskatust Constista tuleuat/ ionga mutomat edestoouat/ ia exyuet Uskosta.
Oi Timothee/ kätke se kuin sinun takas pantu on. Ja wältä hengettömät ja kelwottomat jutut/ ja riidat jotka wäärin kerskatusta konstista tulewat/ jonka muutamat edestuowat/ ja eksywät uskosta.
6:21 Armo olcohon sinun cansas. Amen.
Armo olkohon sinun kanssasi. Amen

Kirioitettu Laodiceasta/ ioca on yxi Päcaupu'gi Phrygias Pacatianassa. Alcupuhe sen Toisen P. Paualin Epistolan päle Timotheusen tyge. TEsse Epistolas manapi P. Pauali Timotheust/ Ette hen nin edeskeuis/ quin hen on ruuennut Euangeliumi hokemahan/ quin kylle mös tarpelinen oli/ Sille ette monda poislangeisit. Sihen mös falskit Henget ia Opettaijat iocapaicas ylestulit. Senteden tule Pijspan alati waluo/ ia Euangeliumis tötetehdä. Mutta erinomaisesta iij. ja iiij. Cap. hen ilmoitta/ sen waaralisen aijan/ quin Mailman lopusa tapachtupi/ sijnä ette yxi falski Hengelinen Eleme pite caiken Mailman wiettelemen wlcoisen Kircaudhen cansa/ Jonga alla caikinainan Pahuus ia Häpie pite peitetyne oleman.

Tesse Epistolas manapi P. Pauali Timotheust/

ette hen niin edeskeuis/ Wuin hen on ruuennut euangeluiumi hokemahan/ Quin kylle mös tarpelinen oli/ Sille ette monda poislangeisit, siihen mös falskit hengel ia opettaijat iocapaicas ylestulit sentede tule pijspan alati waluo/ Ja euangeliumis tötetehdä. Mutta erinomaisesta iij. ja iiij. cap. hen ilmoitta/ sen waaralisen aijan/ Quin mailman lopusa tapachtupi/ Sijnä, ette yxi falski hengelinen eleme pite caiken mailman wiettelemen wlcoisen kicaudhen cansa/ ionga alla caikinainan pahuus ia häpie pite peitetyne oleman.

Se Toinen P. Paualin Epistola Timotheusen tyge.

I. Lucu.

1:1 PAuali Iesusen Christusen Apostoli/ Jumalan tahdon cautta/ sen Elemen Lupauxen ielkin Christuses Iesuses.
Pawali Jesuksen Kristuksen apostoli/ Jumalan tahdon kautta/ sen elämän lupauksen jälkeen Kristuksessa Jesuksessa.
1:2 Minun rackalle Poijallani Timotheuselle. Armo/ Laupius/ Rauha Iselde Jumalalda/ ia Iesuselda Christuselda meiden HERralda.
Minun rakkaalle pojalleni Timotheuselle. Armo/ laupius/ rauha Isältä Jumalalta/ ja Jesukselta Kristukselta meidän Herralta.
1:3 Mine kijten Jumalata/ iota mine paluelen hamasta minu' Wanhamistan/ puchtas Omastunnos/ ette mine lackamata pidhen sinun muistosa minun Rucouxisani/ ölle ia peiuelle/
Minä kiitän Jumalata/ jota minä palwelen hamasta minun wanhemmistan/ puhtaassa omastunnossa/ että minä lakkaamata pidän sinun muistossa minun rukouksissani/ yöllä ja päiwällä/
1:4 ia mine halan sinua nädhexeni (quin mine muistan sinun kynelis päle) senpäle ette mine ilolla teuteteisijn/
ja minä halaan sinua nähdäkseni (kuin minä muistan sinun kyynelisi päälle) senpäälle että minä ilolla täytettäisiin/
1:5 coska se wilpitöin Usko/ ioca sinussa ombi/ tule minun mieleheni/ Joca mös ennen asui sinun Ämmäses Loidas/ ia sinun Eitises Eunicas/ sen mine wissiste tiedhen/ ette mös sinussa.
koska se wilpitöin usko/ joka sinussa ompi/ tule minun mieleheni/ Joka myös ennen asui sinun ämmäsessä Loidassa/ ja sinun äitisessä Eunicassa/ sen minä wissiste tiedän/ että myös sinussa.
1:6 Jonga syyn tedhe mine sinua manan/ ettes ylesheräytet sen Jumalan Lahian/ ioca sinussa on/ minun Kätteni pällepanemisen cautta/
Jonka syyn tähden minä sinua manaan/ että ylösheräytät sen Jumalan

lahjan/ joka sinussa on/ minun kätteni päällepanemisen kautta/
1:7 Sille ettei Jumala ole andanut meille pelcauxen Henge/ waan wäkewuydhen/ ia rackaudhen/ ia raitiudhen.
Sillä ettei Jumala ole antanut meille pelkauksen hengen/ waan wäkewyyden/ ja rakkauden/ ja raittiuden.
1:8 Se' teden ele häpie meiden HErran Iesusen Christusen todhistusta/ ei mös minua/ ioca olen henen fanginsa/ waan ole osaline' Euangeliumin waiuas/ Jumala' wäen peräste/
Sen tähden älä häpeä meidän Herran Jesuksen Kristuksen todistusta/ ei myös minua/ joka olen hänen wankinsa/ waan ole osallinen ewankeliumin waiwassa/ Jumalan wäen perästä/
1:9 ioca meite on autuaxi tehnyt/ ia on cutzunut ydhen pyhen Cutzumisen cansa/ meiden töiden pereste/ waan henen Aiuotuxens ia armo's pereste/ ioca meille annettu on/ Christuses Iesuses ennen ijancaikisita aicoija.
joka meitä on autuaaksi tehnyt/ ja on kutsunut yhden pyhän kutsumisen kanssa/ meidän töiden perästä/ waan hänen aiwotuksensa ja armon perästä/ joka meille annettu on/ Kristuksessa Jesuksessa ennen iankaikkisia aikoja.
1:10 Mutta nyt hen on iulki tullut meiden Wapachtaijan Iesusen Christusen Ilmeistuxen cautta/ Joca tosin Colemalda wäen poisotti/ ia Elemen ia coolemattudhen menon Walkiutehen edestoi Euangeliumin cautta/
Mutta nyt hän on julki tullut meidän wapahtajan Jesuksen Kristuksen ilmestyksen kautta/ Joka tosin kuolemalta wäen pois otti/ ja elämän ja kuolemattomuuden meno walkeutehen edestoi ewankeliumin kautta/
1:11 Joho'ga mine ole' pandu Sarnaijaxi ia Apostolixi ia Pacanaiden Opettaijaxi.
Johonka minä olen pantu saarnaajaksi ja apostoliksi ja pakanaiden opettajaksi.
1:12 Jonga syyn tedhen mine mös neite kersin/ Ja en quitengan häpie. Sille mine tiedhen/ kenen päle mine vskon/ ia olen wissi/ ette hen woipi minulle ketke Uskotun caluni/ sihen peiuen asti.
Jonka syyn tähden minä myös näitä kärsin/ Ja en kuitenkaan häpeä. Sillä minä tiedän/ kenen päälle minä uskon/ ja olen wissi/ että hän woipi minulle kätkeä uskotun kaluni/ siihen päiwään asti.
1:13 Pidhe itzes ninen teruelisten sanain Esicuuan ielkin/ iotcas minulda cwllut olet/ sijte Uskosta ia Rackaudhesta/ Christuses Iesuses.
Pidä itsesi niiden terweellisten sanain esikuwan jälkeen/ jotkas minulta kuullut olet/ siitä uskosta ja rakkaudesta/ Kristuksessa Jesuksessa.
1:14 Teme hyue Uskottucalu ketke pyhen Hengen cautta/ ioca meisse asupi.

Tämä hywä uskottu kalu kätke Pyhän Hengen kautta/ joka meissä asuupi.
1:15 Sen sine tiedhet/ ette caiki iotca Asias ouat ne lowuidh minusta/ ioinenga seas ombi Phigellus ia Hermogenes.
Sen sinä tiedät/ että kaikki jotka Asiassa owat ne luowuit minusta/ joinenka seassa ompi Phigellus ja Hermogenes.
1:16 HERRA andacoho' Laupiuns Onesiphorin perehen/ Sille se on wsein minun wirghottanut/ ia ei häuennyt minun Cahlettani/
HERRA antakohon laupiutensa Onesiphorin perheen/ Sillä se on usein minun wirottanut/ ja ei häwennyt minun kahlettani/
1:17 Waan coska hen oli Romissa/ tutkasi hen wisumasti minun ielkijn/ ia lewsi minun.
Waan koska hän oli Romissa/ tutkasi hän wisummasti minun jälkeen/ ja löysi minun.
1:18 HERRA andacon hene' leute Laupiudhen sinä peiuenä HERRAN tykene/ Ja quinga mones cappales hen minun auwulinen oli Ephesis/ sine parahin tiedhet.
HERRA antakoon hänen löytää laupiuden sinä päiwänä HERRAN tykönä/ Ja kuinka monessa kappaleessa hän minun awullinen oli Ephesissä/ sinä parahin tiedät.

II. Lucu.

2:1 NIn wahuista nyt sinus/ minun Poican sen Armon cautta quin on Christuses Iesuses.
Niin wahwista nyt sinus/ minun poikani sen armon kautta kuin on Kristuksessa Jesuksessa.
2:2 Ja mite sine olet minusta cullut monen Todhistaian cautta/ anna ne vskolisten Inhimisten haltun iotca soueliat olisit muita mös opettama'.
Ja mitä sinä olet minusta kuullut monen todistajan kautta/ anna ne uskollisten ihmisten haltuun jotka soweliaat olisit muita myös opettaman.
2:3 Kersi sine sis waiua ninquin Iesusen Christusen hyue Sotamies.
Kärsi sinä siis waiwaa niinkuin Jesuksen Kristuksen hywä sotamies.
2:4 Ei yxiken Sotamies secoita itzens Elatoxen asioihin/ Senpäle ette hen sille kelpais ioca henen Sotamiehexi ylesottanut on.
Ei yksikään sotamies sekoita itsensä elatuksen asioihin/ Sen päälle että hän sille kelpaisi joka hänen sotamieheksi ylös ottanut on.
2:5 Ja ios iocu mös kiluoittele/ ei hen crunata/ ellei he' toimelisesta kiluoittele.
Ja jos joku myös kilwoittelee/ ei hän kruunata/ ellei hän toimellisesti

kilwoittele.
2:6 Peltomiehen/ ioca pellon prwca/ pite ensin Hedhelmeste nautitzeman.
Peltomiehen/ joka pellon perkaa/ pitää ensin hedelmästä nautitseman.
2:7 Merckitze mite mine sanon. HERRa andacon sinulle ymmerdhyxen caikis cappaleisa.
Merkitse mitä minä sanon. HERRA antakoon sinulle ymmärryksen kaikissa kappaleissa.
2:8 Muista Iesusen Christuse' päle/ ioca on ylesnosnut nijste Coolluista/ Dauidin siemeneste/ minun Euangeliumin ielkin/
Muista Jesuksen Kristuksen päälle/ joka on ylösnoussut niistä kuolleista/ Dawidin siemenestä/ minun ewankeliumin jälkeen/
2:9 iossa mine waiua kersin/ Cahleisin asti/ ninquin iocu Pahointekie/ Waan Jumalan sana ei ole sidhottu.
jossa minä waiwaa kärsin/ kahleisiin asti/ niinkuin joku pahointekijä/ Waan Jumalan sana ei ole sidottu.
2:10 Senteden mine kersin caiki/ ninen Wlosualittudhen tedhen/ senpäle ette he mös terueydhen saisit Christusesa Iesusesa/ ijancaikisen Cunnia' cansa.
Sen tähden minä kärsin kaikki/ niinen uloswalittujen tähden/ sen päälle että he myös terweyden saisit Kristuksessa Jesuksessa/ iankaikkisen kunnian kanssa.
2:11 Se on iwri wissiste tosi. Jos me olema ynne coolleet/ nin me mös ynne elenme.
Se on juuri wissiste tosi/ Jos me olemme ynnä kuolleet/ niin me myös ynnä elämme.
2:12 Jos me kersime/ nin me mös ynne halitzenma. Jos me henen kiellenme/ nin hen mös meite kielde.
Jos me kärsimme/ niin me myös ynnä hallitsemme. Jos me hänen kiellämme/ niin hän myös meitä kieltää.
2:13 Ellei me hende vsko/ nin he' iäpi vskolisexi/ Ei hen taidha itzens kielte.
Ellei me häntä usko/ niin hän läpi uskolliseksi/ Ei hän taida itsensä kieltää.
2:14 Sencaltaista sine mana/ ia todhista HErran edesse/ Ettei he rijtelisi sanoista ei mihingen tarpesen/ waan ninen poiskiendymisexi iotca peldecwleuat.
Senkaltaista sinä manaa/ ja todistaa Herran edessä/ Ettei he riitelisi sanoista ei mihinkään tarpeeseen/ waan niiden pois kääntymiseksi jotka päältä kuulewat.
2:15 Pydhe itzes Jumalalle osotta toimelisexi ia laittamattomaxi Tömiehexi/ ioca oikein iacais Totudhen sanan.

Pyydä itsesi Jumalalle osottaa toimelliseksi ja laittamattomaksi työmieheksi/ joka oikein jakaisi totuuden sanan.
2:16 Mutta hengettömat ia keluottomat sanat poisheite. Sille se saatta palio Jumalatoinda meno/
Mutta hengettömät ja kelwottomat sanat pois heitä. Sillä se saattaa paljon jumalatointa menoa/
2:17 Ja heide' Puhens ymberinssöpi ninquin Crapu.
Ja heidän puheensa ympärins syöpi niinkuin krapu.
2:18 Joinenga lughusta ombi Hymeneus ia Philetus/ iotca Totudhesta ouat poishoriuneet/ ia sanouat Ylesnousemisen io tapachtunexi/ ia ouat mwtomatten Uskon poiskiendeneet.
Joinenka luwusta ompi Hymeneus ja Philetus/ jotka totuudesta owat pois horjuneet/ ja sanowat ylösnousemisen jo tapahtuneeksi/ ja owat muutamitten uskon pois kääntäneet.
2:19 Mutta se wahwa Jumalan Perustos quitengin seiso/ ia pitepi temen Insiglin. HErra tundepi ne iotca henen Omans ouat. Ja poismengen wärydhesta iocainen quin Christusen Nimen manitzeuat.
Mutta se wahwa Jumalan perustus kuitenkin seisoo/ ja pitääpi tämän insiglin. Herra tunteepi ne jotka hänen omansa owat. Ja pois menkäät wääryydestä jokainen kuin Kristuksen nimen mainitsewat.
2:20 Mutta ydhes swres Hoonesa/ ei ole waiuoin Cullaiset ia Hopiaiset Astiat/ waan mös Puiset ia sauiset Ja mwtomat tosin Cunniaxi/ Mutta mwtomat häpijexi.
Mutta yhdessä suuressa huoneessa/ ei ole waiwoin kultaiset ja hopeaiset astiat/ waan myös puiset ja sawiset. Ja muutamat tosin kunniaksi/ Mutta muutamat häpeäksi.
2:21 Jos nyt iocu itzens puhdista sencaltaisista Inhimisiste/ se tule pyhitetyxi Astiaxi cunnia warten/ Perehe'isenelle tarpelisexi/ ia caikijn hyuihin töihin walmistetuxi.
Jos nyt joku itsensä puhdistaa senkaltaisista ihmisistä/ se tulee pyhitetyksi astiaksi kunniaa warten/ Perheenisännälle tarpeelliseksi/ ja kaikkin hywihin töihin walmistetuksi.
2:22 Noorudhelliset Himot welte. Mutta noudhata Wanhurscautta/ Uskoa/ Rackautta/ Rauha caikein ninen cansa iotca puchtast sydhemest HERRA auxenshwtauat.
Nuoruudelliset himot wältä. Mutta noudata wanhurskautta/ uskoa/ rakkautta/ Rauha kaikkein niiden kanssa jotka puhtaasta sydämestä HERRAA awuksensa huutawat.
2:23 Mutta hullut ia turhat Kysymiset poishylie/ tietedhen/ ette ne waan

rijdhan synnytteuet.
Mutta hullut ja turhat kysymiset pois hylkää/ tietäen/ että ne waan riidan synnyttäwät.
2:24 Mutta HErran paluelian ei tule olla rijdhaisen/ waan siuien olla iocaista wastan/ Opetauaisen/ ioca taita nijte Pahoija kersie hiliasudhesa/ ia nuchteleuaisen nijte Wasthacoisita.
Mutta Herran palwelijan ei tule olla riitaisen/ waan siweän olla jokaista wastaan/ Opettawaisen/ joka taitaa niitä pahoja kärsiä hiljaisuudessa/ ja nuhtelewaisen niiltä wastahakoisilta.
2:25 Jos Jumala annais heille ioskus paranoxen/ site Totutta ymmertemehe'/
Jos Jumala antaisi heille joskus parannuksen/ sitä totuutta ymmärtämähän/
2:26 ia ielle'sraidhistuisit Perkelen paulasta/ iolda he fangitudh ouat/ henen tachtons ielkin.
ja jälleen raitistuisit perkeleen paulasta/ jolta he wangitut owat/ hänen tahtonsa jälkeen.

III Lucu.

3:1 MUtta sen sinun pite tietemen/ Ette wimeisine peiuine waaraliset aijat lehenyuet.
Mutta sen sinun pitää tietämän/ Että wiimeisinä päiwinä waaralliset ajat lähenewät.
3:2 Sille ette tuleuat ouat Inhimiset iotca itzeheitens racastauat/ Ahneet/ Kerskaiat/ Coriat/ Pilcaiat/ Wanhembittens tottelemattomat/
Sillä että tulewat owat ihmiset jotka itseheitäns rakastawat/ Ahneet/ kerskaajat/ koriat/ pilkkaajat/ wanhempittensa tottelemattomat/
3:3 Kijttemettömet/ Jumalattomat/ Halutomat/ Lijtoittomat/ Laittaiat/ Irtaliset/ Armottomat/ Hyuein wihaiat/ Petteiet/ Tuimat/ ylespaisutetud.
kiittämättömät/ jumalattomat/ haluttomat/ liitoittomat/ laittajat/ irtaalliset/ armottomat/ hywän wihaajat/ pettäjät/ tuimat/ ylöspaisutetut.
3:4 Jotca hecumata enemin racastauat quin Jumalata.
Jotka hekumata enemmin rakastawat kuin Jumalata.
3:5 Joilla ombi yxi iumalisen menon paiste/ mutta sen wioman he poiskieldeuet.
Joilla ompi yksi jumalisen menon paiste/ mutta sen woiman he pois kieltäwät.
3:6 Ja carta sencaltaisia. Sille nijste ne ouat iotca Hoonesta Hoonesen iooxeuat/ ia wieuet Waimocaiset fangina/ iotca synneille ouat sälytetydh/ ia

iotca moninaisten Himoin cansa kieuuet/
Ja karta sen kaltaisia. Sillä niistä ne owat jotka huoneesta huoneeseen juoksewat/ ja wiewät waimokaisen wankina/ jotka synneille owat säilytetyt/ ja jotka moninaisten himoin kanssa käywät/
3:7 Alati oppiuat/ ia eiuet coskan taidha Totudhen tundemiseen tulla.
Alati oppiwat/ ja eiwät koskaan taida totuuden tuntemiseen tulla.
3:8 Mutta quin Jannes ia Jambres Mosesta wastanseisoit/ Nin nämekin mös Totuutta wastanseisouat/ Ne ouat Inhimiset mieleste turmelludh/ keluottomat Uskohon.
Mutta kuin Jannes ja Jambres Mosesta wastaanseisoit/ Niin nämäkin myös totuutta wastaan seisowat/ Ne owat inhimillisestä mielestä turmellut/ kelwottomat uskohon.
3:9 Mutta ei heiden pidhe sille' menestyme'. Sille ette heiden Hulludhens pite caikille iulki tulema'/ Ninquin mös nine'ki oli.
Mutta ei heidän pidä sillen menestymän. Sillä että heidän hulluutensa pitää kaikille julki tuleman/ Niinkuin myös niidenkin oli.
3:10 Mutta sine olet noudanut minun Opetustani/ minun säätyni/ minun aiuotustani/ minun Uskoni/ minun pitkemielisutani/ minu' rackauttani/
Mutta sinä olet noudattanut minun opetustani/ minun säätyni/ minun aiwoitustani/ minun uskoni/ minun pitkämielisyyttäni/ minun rakkauttani/
3:11 minun Kersimisteni/ minun wainomisiani/ minun waiuoiani/ Jotca minulle tapachtuit Antijochias/ Iconiosa/ Lystris/ iotca wainomiset mine sielle kersin/ Ja caikista HErra on minun pästenyt.
minun kärsimistäni/ minun wainoamisiani/ minun waiwojani/ Jotka minulle tapahtuit Antiokiassa/ Ikoniossa/ Lystrassa/ jotka wainoamiset minä siellä kärsin/ Ja kaikista Herra on minun päästänyt.
3:12 Ja caiki Jotca Jumalisesta tachtouat ele Christuses Iesuses/ heiden tule wainomista kersie.
Ja kaikki jotka jumalisesti tahtowat elää Kristuksessa Jesuksessa/ heidän tulee wainoamista kärsiä.
3:13 Mutta ninen pahain Inhimisten ia petteuellisten cansa/ tapachtupi iota edhembi site pahembi/ ette he itze exyuet/ ia saattauat exymehen.
Mutta niiden pahain ihmisten ja pettäwällisten kanssa/ tapahtuupi jota edempi sitä pahempi/ että he itse eksywät/ ja saattawat eksymähän.
3:14 Mutta Sine/ pysy nijse/ iotas oppenudh olet/ ia sinulle wskottu ombi/
Mutta sinä/ pysy niissä/ jotas oppinut olet/ ja sinulle uskottu ompi/
3:15 Senuoxi ettes tiedhet keldes oppenudh olet/ Ja ettes Lapsudhesta olet pyhet Ramatudh tainudh/ iotca sinun taitauat wijsata autuutehen/ sen Uskon cautta Iesusen Christusen päle.

Sen wuoksi ettäs tiedät keltäs oppinut olet/ Ja ettäs lapsuudesta olet pyhät Raamatut tainnut/ jotka sinun taitawat wiisauttaa autuutehen/ sen uskon kautta Jesuksen Kristuksen päälle.
3:16 Sille ette caiki ramatudh Jumalalda wlosannettut ombi tarpelinen Opixi/ nuchtexi/ oijennoxexi/ tauoituxexi/ ioca ombi Wanhurskaudhesa/
Sillä että kaikki raamatut Jumalalta ulos annetut ompi tarpeellinen opiksi/ nuhteeksi/ ojennukseksi/ tawoitukseksi / joka ompi wanhurskaudessa/
3:17 Ette se Jumalan Inhiminen olis teudelinen caikijn hyuihin töihin souelias.
Että se Jumalan ihminen olisi täydellinen kaikkiin hywiin töihin sowelias.

IV. Lucu.

4:1 NIn mine nyt todhista' Jumalan edes ia HErRAn Iesusen Christusen/ ioca on domitzepa ne Eleuet ia coolluet hene' Ilmestuxesans/ ia hene' Waldakunnasans/
Niin minä nyt todistan Jumalan edessä ja Herran Jesuksen Kristuksen/ joka on tuomitsewa ne eläwät ja kuolleet hänen ilmestyksessänsä/ ja hänen waltakunnassansa/
4:2 Sarna sana/ pidhe päle/ seke aijalla ette aijati/ ra'gaitze/ nuchtele/ mana/ caiken siueydhe' ia opetuxen cansa.
Saarnaa sanaa/ pidä päälle/ sekä ajalla että ajati/ rankaise/ nuhtele/ manaa/ kaiken siweyden ja opetuksen kanssa.
4:3 Sille ette aica tulepi coska eiuet he woi site terueliste oppia kersie/ Waan heiden pite omansa Himonsa ielkin itzeheillens Opetaijat cocoman/
Sillä että aika tuleepi koska eiwät he woi sitä terweellistä oppia kärsiä/ Waan heidän pitää omansa himonsa jälkeen itseheillens opettajat kokoaman/
4:4 ette heille Coruat syhyuet/ ia poiskiendeuet tosin Coruansa Totudhesta/ ia heidens Turhijn iuttuin kiendeuet.
että heille korwat syyhywät/ ja pois kääntäwät tosin korwansa totuudesta/ ja heidäns turhiin juttuin kääntäwät.
4:5 Mutta walua sine caikisa asijoisa/ Keste waiuoisa/ tee yden Euangeliumin Sarnaijan Töö/ toimita teudhelisesta sinun Wircas.
Mutta walwo sinä kaikissa asioissa/ Kestä waiwoissa/ tee yhden ewankeliumin saarnaajan työ/ toimitä täydellisesti sinun wirkasi.
4:6 Sille ette itze mine io wffrataan/ ia minu' ercandumiseni aica lehestupi.
Sillä että itse minä jo uhrataan/ ja minun erkaantumiseni aika lähestyypi.
4:7 Mine ole' hyue' Campauxe' campanut/ Jooxun mine päätin/ vskon pidhin.
Minä olen hywän kampauksen kampannut/ Juoksun minä päätin/ uskon

pidin.
4:8 Edespein o'bi minulle tehdhellepandu se Wanhurskaudhen Crunu/ ionga minulle HERRA/ se wanhurskas Domari sinä peiuene andapi. Mutta ei ainostans minulle/ waan mös caikille/ iotca henen Ilmestuxens racastauat.
Edespäin ompi minulle tähdelle pantu se wanhurskauden kruunu/ jonka minulle HERRA/ se wanhurskas tuomari sinä päiwänä antaapi. Mutta ei ainoastansa minulle/ waan myös kaikille/ jotka hänen ilmestyksensä rakastawat.
4:9 Ahckeroitze sinus/ ettes pian tulet minun tykeni.
Ahkeroitse sinus/ ettäs pian tulet minun tyköni.
4:10 Sille ette Demas minun yle'annoi/ ia halasi täte Mailma/ ia lexi Tessalonicahan. Crescens Galatiahan. Titus Dalmatiahan.
Sillä että Demas minun ylenantoi/ ja halasi tätä maailmaa/ ja läksi Tessalonikahan. Crescens Galatiaan. Titus Dalmatiaan.
4:11 Lucas o'bi yxinens minun cansani. Ota Marcus tyges/ ia too hende sinun cansas/
Lukas ompi yksinänsä minun kanssani. Ota Markus tykösi/ ja tuon häntä *sinun kanssasi/*
4:12 Sille hen on minulle sangen tarpelinen palueluxehen.
Sillä hän on minulle sangen tarpeellinen palweluksehen.
4:13 Tichicum mine lehetin Ephesijn. Sen Caapun ionga mine ietin Troadas Carpusen tyge/ too tullesas/ ia ne Kiriat/ mutta liateckin ne Permet.
Tichikum minä lähetin Ephesiin. Sen kaapun jonka minä jätin Troadas Carpuksen tykö/ tuo tullessasi/ ja ne kirjat/ mutta liiatenkin ne pärmeet.
4:14 Alexander se Waske' Seppe ombi minulle palio paha osottanut/ Maxacon henelle HERRA henen töense ielkin.
Alexander se waskiseppä ompi minulle paljon pahaa osoittanut/ Maksakoon hänelle HERRA hänen työnsä jälkeen.
4:15 Josta sine mös itzes cauata. Sille hen on hartasti meiden Sarnoijanme wastanseisonut.
Josta sinä myös itsesi kawata. Sillä hän on hartaasti meidän saarnojamme wastaan seisonut.
4:16 Minun ensimeisise Wastauxisani eikengen minun tykeneni seisonut/ waan caiki minun ylenannoit/ Elken se olgho heille tygeluettu.
Minun ensimmäisissä wastauksissani ei kenkään minun tykönäni seisonut/ waan kaikki minun ylenannoit/ Älkään se olko heille tyköluettu.
4:17 Mutta HErra minun tykeneni seisoi/ ia wahwisti minua. Senpäle ette minun cauttani Sarnan piti kijnitettemen/ ia caiki Pacanat piti cwlema'. Ja mine pelastettijn Jalopeuran suusta.

Mutta HErra minun tykönäni seisoi/ ja wahwisti minua. Sen päälle että minun kauttani saarnan piti kiinnitettämän/ ja kaikki pakanat piti kuuleman. Ja minä pelastettiin jalopeuran suusta.
4:18 Mutta HERRA pelastapi minun caikesta Pahasta tööste/ ia auttapi minun henen taiualisen Waldakundahans/ ionga olcohon Cunnia ijancaikisesta ijancaikisehe'/ AMEN.
Mutta HERRA pelastaapi minun kaikesta pahasta työstä/ ja auttaapi minun hänen taiwaalliseen waltakuntahansa/ jonka olkohon kunnia iankaikkisesta iankaikkisehen/ AMEN.
4:19 Teruetä Priscam ia Aquilam/ Ja Onesiphorin Perechte.
Terwehdä Priskam ja Aquillam/ Ja Onesiphorin perhettä.
4:20 Erastus ieij Chorintijn. Mutta Trophimum mine iätin Miletos sairasna.
Erastus jäi Korintiin. Mutta Trophimum minä jätin Miletossa sairasna.
4:21 Ahckeroitze/ ettes ennen taluia tulisit. Teruettepi sinua Eubulus ia Pudens/ ia Linus ia Claudia/ ia caiki Weliet.
Ahkeroitse/ että ennen talwea tulisit. Terwehtääpi sinua Eubulus ja Pudens/ ja Linus ja Claudia/ ja kaikki weljet.
4:22 HERRA Iesus Christus olcohon sinun Hengens cansa. Armo olcohon teiden cansan/ AMEN.
HERRA Jesus Kristus olkohon sinun henkesi kanssa. Armo olkohon teidän kanssan/ AMEN.

Kirioitettu Romista se Toinen Epistola Timotheusen tyge/ coska Pauali toisella haaualla sen Keisarin Neron eten edestootin ia seisotettin.

Alcupuhe P. Paualin Epistolan päle Titusen tyge.

TEme on yxi Lyhykeinen Epistola/ Mutta quitengin yxi sangen Christilinen Oppi/ iossa caikinaiset ouat nin sepesti pätetydh/ iota iocu Christittu taruitze tiete/ ia ielkin ele. Ensin hen opetta/ mingemotoisen Miehen Pispan eli Piteijehe' papin olla tule/ nimitten/ ioca hurskas/ toimelinen ia Oppenut on Euangelium sarnaman. Ja ioca nijte wärije Töidhen ja Inhimisten Sätyin Opettaija poispanisi. Jotca aina Usko wastan sotiuat/ ia Omattunnot sijte Christiliseste Wapaudhesta poissijrteuet/ Inhimisten Töidhen Fangiuxeen/ ninquin ne pidheis Jumalan edes wanhurskaxi tekemen/ Jotca quitengin ei mihingen kelpa. Toisesa hen opetta caikinaiset Sädhyt/ Wanhat/ Noret/ Waimot/ Miehet/ Herrat ia Palueliat/ quinga cungin pite henens keuttemen/ ninquin ne iotca Christus Coolemallans ansanut on Perimisexi ia Omahisexi. Colmanesa hen opetta nijte mailmalisia Esiualloija cunnioitta ia cwlla. Ja taas hen edeswetä sen Armon/ ionga Christus meille on a'sanut. Ettei yhdenken pidhe lwleman sijnä kylle oleuan/ ette Esiualda cwllan ia cunnioitetaan/ senwoxi ette caiki meiden Wanhurskauten ei ole miteken Jumalan edes. Nin hen mös neuuo cartaman nijet niskurita/ iotca Eriseura matkkan saattauat

Se P. Paualin Epistola Titusen tyge.

I. Lucu.

1:1 PAuali Jumalan Paluelia/ mutta Iesusen Christusen Apostoli/ sarnamahan Jumalan Wloswalituille Uscoa/ ia Totudhe' tundemista/
Paawali Jumalan palwelija/ mutta Jesuksen Kristuksen apostoli/ saarnaamahan Jumalan uloswalituille uskoa/ ja totuuden tuntemista/
1:2 ioca saattapi Jumalisutehen/ sijnä ijancaikisen Elemen toiuouxes. Jonga Jumala/ ioca ei taidha walhedhella/ lupasi enne' ijancaikista aica.
joka saattaapi jumalisuutehen/ siinä iankaikkisen elämän toivouksessa/ Jonka Jumala/ joka ei taida walehdella/ lupasi ennen iankaikkista aikaa.
1:3 Mutta aijallans hen on ilmoittanudh henen Sanans sarnan cautta/ ioca minulle vskottu ombi/ Jumalan meiden wapachtaian keskyn ielkin.
Mutta ajallansa hän on ilmoittanut hänen sanansa saarnan kautta/ joka minulle uskottu ompi/ Jumalan meidän wapahtajan käskyn jälkeen.
1:4 Tituselle minun toimeliselle Poijallen/ meiden molembaidhen Uskon ielkin. Armo/ Laupius/ Rauha Iselde Jumalalda/ ia HERralda Iesuselda Christuselda/ meiden wapachtaialda.
Titukselle minun toimelliselle pojallen/ meidän molempaiden uskon jälkeen. Armo/ laupeus/ rauha Isältä Jumalalta/ ja HERralta Jesukselta Kristukselta/ meidän wapahtajalta.
1:5 Sen syyn teden mine iätin sinun Cretahan/ ette sinu' pite päänens toimittaman mite wiele puutui/ ia asetta cuhungin Caupungin Papit/ ninquin mine sinulle keskenyt olen.
Sen syyn tähden minä jätin sinut Kreetahan/ että sinun pitää päänäns toimittaman mitä wielä puuttui/ ja asettaa kuhunkin kaupungin papit/ niinkuin minä sinulle käskenyt olen.
1:6 Jos iocu ombi nuchtetoin/ ydhen Emennen Mies. Jolla vskoliset Lapset ouat. Ei paneteltudh/ ette he ioomarit ia cangiat ouat.
Jos joku ompi nuhteetoin/ yhden emännän mies. Jolla uskolliset lapset owat. Ei paneteltu/ että he juomarit ja kankiat owat.
1:7 Sille ette Pispan tule nuchtettoman olla/ quin Jumalan Hoonenhaltian. Ei Tylyn/ ei kirrin/ ei winanioomarin/ ei tappelian/ ei kerckehen ilkien woiton ielkin/
Sillä että piispan tulee nuhteettoman olla/ kuin Jumalan huoneenhaltijan. Ei tylyn/ ei kirrin/ ei wiinanjuomarin/ ei tappelijan/ ei kärkeän ilkeän woiton jälkeen/
1:8 Waan wieroinholhoijan/ hyuein racastaijan/ Taualisen/ hurska'/ pyhe'/

puchta'/
Waan wierainholhojan/ hywän rakastajan/ tawallisen/ hurskaan/ pyhän/ puhtaan/
1:9 Ja kijnipiteuen sijte sanasta quin wissi ombi/ ia opetta taita/ Senpäle ette he' mös wäkeue olis manaman Teruelisen Opin cautta/ ia ylitzewoittaman nijte Wastanseisoita.
Ja kiinni pitäwän siitä sanasta kuin wissi ompi/ ja opettaa taitaa/ Sen päälle, että hän myös wäkewä olisi manaaman terweellisen opin kautta/ ja ylitse woittaman niitä wastaanseisojia.
1:10 Sille ette monda on Julma ia turhan Puhuiata ia Mielen wändeite/ enimesti ne iotca Ymberileickauxesta ouat/
Sillä että monta on julma ja turhan puhujata ja mielen wäänteitä/ enimmästi ne jotka ympärileikatut owat/
1:11 quinenga suun pite tukittaman/ Jotca coco Hooneet yleskiendeuet ia opettauat nijte quin ei kelpa/ häpielisen Woiton tedhen.
kuinenka suun pitää tukittaman/ Jotka koko huoneet ylöskääntäwät ja opettawat niitä kuin ei kelpaa/ häpeällisen woiton tähden.
1:12 Sanoi yxi heiste/ heiden oma prophetans/ Ne Cretalaiset ouat aina walechteliat/ pahat Pedhot ia laiska watzat.
Sanoi yksi heistä/ heidän oma profeettansa/ Ne kreetalaiset owat aina walehtelijat/ pahat pedot ja laiska watsat.
1:13 Teme todhistus on tosi/ Sen syyn tedhen nuchtele heite hartasti/ Senpäle ette he teruet olisit Uskosa/
Tämä todistus on tosi/ Sen syyn tähden nuhtele heitä hartaasti/ Sen päälle että he terweet olisi uskossa/
1:14 ia ei tottelisi Judasten Turhi iuttuia ia Inhimisten keskyiä/ iotca Totudhesta itzens poiskiendeuet.
ja ei tottelisi judasten turhia juttuja ja ihmisten käskyjä/ jotka totuudesta itsensä pois kääntäwät.
1:15 Caicki tosin ouat puchtat nijlle Puchtaille/ Mutta nijlle Saastaisille ia Wskottomille ei ole miten puhdas/ Waan saastainen on seke heiden Mielens ette Omatundons.
Kaikki tosin owat puhtaat niille puhtaille/ Mutta niille saastaisille ja uskottomille ei ole mitään puhdas/ Waan saastainen on sekä heidän mielensä että omatuntonsa.
1:16 He sanouat tundeuans Jumalan/ Mutta töillens he sen kieldeuet/ ette he ouat cauhistos Jumalan edhese/ ia ouat couacoruaiset/ ia ouat caikijn hywin Töihin keluottomat.
He sanowat tuntewansa Jumalan/ Mutta töillänsä he sen kieltäwät/ että he

owat kauhistus Jumalan edessä/ ja owat kowakorwaiset/ ja owat kaikkiin hywiin töihin kelwottomat.

II. Lucu.

2:1 MUtta puhu Sine ninquin sopipi sen teruelisen Opin ielkin.
Mutta puhu sinä niinkuin sopiipi sen terweellisen opin jälkeen.
2:2 Ne wa'hat/ ette he raitijd olisit/ cunnialiset/ taualiset/ teruet Uskosa/ Rackaudesa/ Kersimisesä.
Ne wanhat/ että he raittiit olisit/ kunnialliset/ tawalliset/ terweet uskossa/ rakkaudessa/ kärsimisessä.
2:3 Ne wanhat Waimot samalmoto Ette he itzens kieuteisit/ quin Pyhein sopipi/ ei Laittaijat olisi/ ei Winanioomarit/ ette he hyuije Opetaisit.
Ne wanhat waimot samalla muotoa, että he itsensä käyttäisit/ kuin pyhäin sopiipi/ ei laittajat olisi/ ei wiinanjuomarit/ että he hywiä opettaisit.
2:4 Joilda ne Nooret Waimot tauoija oppisit/ ette he heiden Miehienssä racastaisit/ Lapsensa racasna pideisit siuijet olisit/ puchtat/
Joilta ne nuoret waimot tapoja oppisit/ että he heidän miehiänsä rakastaisit/ Lapsensa rakasna pitäisit siwiät olisit/ puhtaat/
2:5 Talooliset/ hyuet/ heiden Mieste's alamaiset. Senpäle ettei Jumalan Sanan pidhe pilcatun oleman.
Talolliset/ hywät/ heidän miestensä alamaiset. Sen päälle ettei Jumalan Sanan pidä pilkatun oleman.
2:6 Samalmoto mana mös ne nooret Miehet/ ette he taualiset olisit.
Samalla muotoa manaa myös nuoret miehet/ että he tawalliset olisit.
2:7 Caikellamodholla aseta itzes Esicuuaxi hyuihin Töihin/ wilpittömen Opetuxen cansa/ Cunnialisudhen cansa/ teruelisen ia nuchtettoman sanan cansa.
Kaikella muodolla aseta itsesi esikuwaksi hyvihin töihin/ wilpittömän opetuksen kanssa/ kunniallisuuden kanssa/ terweellisen ja nuhteettoman sanan kanssa.
2:8 Senpäle ette se Wastanseisoia madhais häuete ia ei miten olla/ quin hen machta meiste paha sanoa.
Sen päälle että wastaanseisoja mahtaisi häwetä ja ei mitään olla/ kuin hän mahtaa meistä pahaa sanoa.
2:9 Nite Paluelioita mana/ Ette he heiden HErrains alamaiset olisit/ caikisa heille keluoliset. Ei narisiat/ ei poisweteueiset/
Niitä palwelijoita manaa/ että he heidän herrainsa alamaiset olisit/ kaikissa heille kelwolliset. Ei narisijat/ ei pois wetäwäiset/

2:10 Waan caiken hyuen Uskon osottadhen/ Senpäle ette he sen Jumalan meiden wapachtaian Opin caikisa caunistaisit.
Waan kaiken hywän uskon osottaen/ Sen päälle että he sen Jumalan meidän wapahtajan opin kaikissa kaunistaisit.
2:11 Sille ette ilmestynyt ombi se teruelinen Jumalan Armo caikille Inhimisille/
Sillä että ilmestynyt ompi se terweellinen Jumalan armo kaikille ihmisille/
2:12 ia opetapi meite/ Ette meiden pite poiskieldemen caiken Jumalattoman menon/ ia ne mailmaiset Himot/ Ja raitihista ia hurskasti ia Jumalalisesta elemen tesse mailmasa.
ja opettaapi meitä/ Että meidän pitää pois kääntämän kaiken jumalattoman menon/ ja ne maailmaiset himot/ Ja raittiisti ja hurskaasti ja jumalisesti elämän tässä maailmassa.
2:13 Ja odhotta site autuasta Toiuo/ ia sen swren Jumalan ia meiden Lunastaian Iesusen Christusen cunnialista Ilmeistusta/
Ja odottaa sitä autuasta toiwoa/ ja sen suuren Jumalan ja meidän Lunastajan Jesuksen Kristuksen kunniallista ilmestystä/
2:14 Joca Itzense meiden edesten wlosannoi/ Senpäle ette hen meite lunastais caikesta wärydhesta/ ia puhdhistais itzellens erinomaisexi Canssaxi/ achkeraxi hyuihin töihin.
Joka itsensä meidän edestä ulosantoi/ Sen päälle että hän meitä lunastaisi kaikesta wääryydestä/ ja puhdistaisi itsellensä erinomaiseksi kansaksi/ ahkeraksi hywiin töihin.
2:15 Neites puhu ia mana/ ia nuchtele caiken todhen cansa. Ele salli sinuas keldeken ylencatzotta.
Näitäs puhu ja manaa/ ja nuhtele kaiken toden kanssa. Älä salli sinuas keltäkään ylen katsottaa.

III. Lucu.

3:1 MAna heite/ ette he Pämieste's ia Esiuallans alamaiset ia cwliaiset olisit. Ette he caiki hyuihin töihin walmit olisit.
Manaa heitä/ että he päämiestensä ja esiwaltansa alamaiset ja kuuliaiset olisit. Että he kaikki hywihin töihin walmiit olisit.
3:2 Ettei he kesteke' pahasti puhuisi/ eike rijdaiset/ Wan sulaiset caiken siueydhe' osottadhen/ caikein Inhimiste' cochtan.
Ettei he kestäkään pahasti puhuisi/ eikä riitaiset/ Waan sulaiset kaiken siweyden osoittaen/ kaikkein ihmisten kohtaan.
3:3 Sille me olima mös muinen tietemettömet/ couacoruaiset/ exyueiset/

paluellen Himoia ia moninaisi hecumita/ ia waelsima pahudhesa ia cateudhesa/ wainoliset/ ia wihasim meite keskenem.
Sillä me olimme myös muinen tietämättömät/ kowakorwaiset/ eksywäiset/ palwellen himoja ja moninaisia hekumia/ ja waelsimme pahuudessa ja kateudessa/ wainolliset/ ja wihasimme meitä keskenämme.
3:4 Mutta sijttequin Jumalan meiden Wapachtaian Hywuys ia Rackaus Inhimisten tyge ilmestuy/
Mutta sittenkuin Jumalan meidän Wapahtajan hywyys ja rakkaus ihmisten tykö ilmestyy/
3:5 Ei sen Wanhurskaude' töiden cautta/ iotca me tehnet olema/ Waan Henen Laupiudhens cautta teki he' meite autuaxi/ Sen wdhensyndymisen Leulyn/ ia sen pyhen Hengen Wdhistoxen cautta/
Ei sen wanhurskauden töiden kautta/ jotka me tehneet olemme/ Waan hänen laupiutensa kautta teki hän meitä autuaaksi/ sen uudensyntymisen (peson)/ ja sen Pyhän Hengen uudistuksen kautta/
3:6 ionga hen wloswodhattanut on runsasti meiden pälen Iesusen Christusen meide' Wapautaia' cautta/
jonka hän ulos wuodattanut on runsaasti meidän päällen Jesuksen Kristuksen meidän Wapahtajan kautta/
3:7 Se'päle ette meide' pite Wa'hurskaxi tuleman henen Armo'sa cautta/ ia Perilisexi tulla sihen ijancaikisen Elemehe'/ Toiuon ielkin/ Teme ombi iwri yxi wissi puhe.
Sen päälle että meidän pitää wanhurskaaksi tuleman hänen armonsa kautta/ ja perilliseksi tulla siihen iankaikkiseen elämähän/ toiwon jälkeen/ Tämä ompi juuri yksi wissi puhe.
3:8 Neite mine tahdhon/ ettes * wahwasti opetadh/ Senpäle ette ne/ iotca Jumalan päle Uskonut ouat/ achkeroitzisit cuki Wirgasans hyuisse töisse edesseiso/ Sille ette näme ouat hyuet ia tarpeliset Inhimisille/
Näitä minä tahdon/ että wahwasti opetat/ Sen päälle että ne/ jotka Jumalan päälle uskonut owat/ ahkeroitsisit kukin wirassansa hywissä töissä edessä seisoa/ Sillä että nämä owat hywät ja tarpeelliset ihmisille/
3:9 Mutta hullut Tutkmiset/ ia Poluilughut/ ia rijdat ia campauxet Laista/ welte. Sille ne ouat tarpehetomat ia turhat.
Mutta hullut tutkimiset/ ja polwiluwut/ ja riidat ja kampaukset laista/ wältä. Sillä ne owat tarpeettomat ja turhat.
3:10 Eriseuraista Inhimiste pakene/ coska hen widhoin ia toisenkerdhan manattu ombi.
Eriseuraista ihmistä pakene/ koska hän wihdoin ja toiseen kertaan manattu ompi.

3:11 Tieten ette sencaltainen ombi poiskietty/ ia synditekepi/ ninquin se ioca itzense poisdominudh on.

Tieten että senkaltainen ompi pois käännetty/ ja syntiä tekeepi/ niinkuin se joka itsensä pois tuominnut on.

3:12 Coska mine sinu' tyges leheten Arteman elike Tijchicum/ nin rienä sinuas minu' tykeni Nicopolihin. Sille ette sielle mine ole' aighonudh taluia wiettä.

Koska minä sinun tykös lähetän Artemanelikä Tikikum/ niin riennä sinuas minun tyköni Nikopolihin. Sillä että siellä minä olen aikonut talwen wiettää.

3:13 Zenam sen Lainoppenuen/ ia Apollon hangitze wisusti matkahan/ ettei heille miteken pwtuis

Zenam se lainoppineen/ ja Apollon hankitsewisusti matkahan/ ettei heille mitäkän puuttuisi.

3:14 Mutta anna mös nijnen iotca meiden ouat/ oppia hyuisse Töisse wirghasans edeseisoman/ cussa tarueh käske. Senpäle ettei he olisi hedhelmettömet.

Mutta anna myös niiden jotka meidän owat/ oppia hywissä töissä wirassansa edessä seisoman/ kussa tarwe käske. Senpäälle ettei he olisi hedelmättömät.

3:15 Teruetteuet sinua caiki iotca minu' cansani ouat. Teruetä nijte iotca meite racastauat wskosa. Armo olcohon teiden caikein cansanne/ AMEN.

Terwehtäwät sinua kaikki jotka minunkanssani owat. Terwehdi niitä jotka meitä rakastawat uskossa. Armo olkohon teidän kaikkein kanssanne/ AMEN.

** Wahwasti) Ette Inhimiset merkitzisit sen wissin wahwan ia todhen oleuan mites opetadh/ ia ei pidheisi site tarpettoman/ turhan/ eli Epelyxen edeste/ Ninquin se olis turha iuttu eli irtahat iarituxet. Quin Christus mös wäkeuesti opetapi/ ia ei ninquin ne Phariseuset Matth. 7. Kirioitettu Macedonian Nicopolista.*

Alcupuhe sen P. Paualin Epistolan päle Philemonin tyge.

TEme Epistola osottapi sangen ialon ia carskin Esicuuan Christilisesta Rackaudhesta. Sille ette tesse me näeme/ quinga P. Pauali temen keuhen Onesimusen wastanottapi/ Ja hende souitta henen Herrans ia Isendens cansa/ sange' rackasti/ caikilla mille hen woipi. Ja ei hen toisin itzens aseta/ quin hen itze olis se sama Onesimus ollut/ ioca sillens nein rickonut oli. Quitengin eipe hen site wäelle eli Waatien tee/ quin henelle olis kylle oikius ollut/ Waan hen poislaske sen henen Oikiudens ia Poole's/ iolla hen poolittain waati Philemonem sihen Ette hängi mös pidheis henen Oikiustans loopuman. Jwri quin Christus ombi meille tehnyt Isen Jumalan ia meiden waihellen/ Nin mös P. Pauali teke Philemonin cansa Onesimusen polesta. Sille ette Christus ombi mös ylenandanut Oikiudens/ ia rackauden ia neurydhen cansa Isense ylitzewoitti/ ette henen tuli poispanna henen Wihans ia Oikiudhens/ ia otta meite Armohins Christusen tedhen/ ioca nin kempiste meiden polestan edesastu ia seiso/ ia meiden syynnä edeste nin hartasti

wastapi. Sille ette caiki me olema Christusen Onesimuset/ ios me mwtoin sen vskoma.

Se P. Paualin Epistola Philemonin tyge

I. Lucu.

1:1 PAuali se Christusen Iesusen sidhottu/ ia se Weli Timotheus.
Pawali se Christuksen Jesuksen sidottu/ ja sen weli Timoteus.
1:2 Sille rackahalle Philemonille ia meiden Auttaijalle/ ia Alphialle sille rackahalle/ ia Archippuselle meiden Sotawelielle/ ia sille Seuraku'nalle/ ioca sinu' Honesas on.
Sille rakkahalle Philemonille ja meidän auttajalle/ Alphialle sille rakkahalle/ Ja Archippukselle meidän sotaweljelle/ ja sille seurakunnalle/ joka sinun huoneessasi on.
1:3 Armo olcohon teiden cansan ia Rauha/ Jumalalda meiden Iselde/ ia Herralda Iesuselda Christuselda.
Armo olkohon teidän kanssanne ja rauha/ Jumalalta meidän Isältä/ ja Herralta Jesukselta Kristukselta.
1:4 Mine kijten Jumalatani/ ia muistan aina sinun päles minun Rucuxisani/
Minä kiitän Jumalaani/ ja muistan aina sinun päällesi minun rukouksissani/
1:5 Ette mine cwlen sijte Rackaudhesta ia Uscosta/ quin sinulla on HERRAN Iesusen Christusen päle/ ia caikein Pyhein tyge/
Että minä kuulen siitä rakkaudesta ja uskosta/ kuin sinulla on HERRAN Jesuksen Kristuksen päälle/ ja kaikkein pyhäin tykö/
1:6 Ette sinun Uskos ioca meille on ychteinen/ tulis sinussa woimalisexi caiken Hywuydhen tundemisen cautta/ ioca teille ombi Christuses Iesuses.
Että sinun uskosi, joka meille on yhteinen/ tulisi sinussa woimalliseksi kaiken hywyyden tuntemisen kautta/ joka teillä ompi Kristuksessa Jesuksessa.
1:7 Sille ette swri ilo ia Lohdutus on meille sinun rackaudhestas/ Ette ninen Pyhein Sydhemet ouat wirwotetudh sinun cauttas/ racas welien.
Sillä että suuri ilo ja lohdutus on meille sinun rakkaudestasi/ että niiden pyhäin sydämet owat wirwoitetut sinun kauttasi/ rakas weljeni.
1:8 Senteden waicka minulla ombi swri vskallus Christusesa sinua keskemehen mite sinun tule tehdhexes/
Sentähden waikka minulla ompi suuri uskallus Kristuksessa sinua käskemähän, mitä sinun tulee tehdäksesi/
1:9 Nin mine quitengin tahdhon rackaudhen polesta waan manata/ mine ioca sencaltainen olen/ nimitten/ se wanha Pauali/ Mutta nyt wiele semmengin yxi Iesusen Christusen Fangi.

Niin minä kuitenkin tahdon rakkauden puolesta waan manata/ minä joka senkaltainen olen/ nimittäin/ se wanha Paawali/ mutta nyt wielä kumminkin yksi Jesuksen Kristuksen vanki.
1:10 Nin mine sis manan sinua minun Poicani Onesimusen polesta/ ionga mine synnytin Siteiseni/
Niin minä siis manaan sinua minun poikani Onesimuksen puolesta/ jonka minä synnytin siteissäni/
1:11 Joca sinulle muinen keluotoin oli/ Mutta nyt minulle ia sinulle kylle tarpelinen on/
Joka sinulle ennen kelwoton oli/ mutta nyt minulle ja sinulle kyllä tarpeellinen on/
1:12 ionga mine iellenslehettenyt olen. Mutta wastanrupe hende/ se on minun oma Sydhemen
jonka minä jälleen lähettänyt olen. Mutta wastaan rupea häntä/ se on minun oma sydämeni
1:13 Sille mine tachtoin hende tykeneni pite/ ette hen minua sinun polestas paluelis/ neisse Euangeliumin Siteise.
Sillä minä tahdoin häntä tykönäni pitää/ että hän minua sinun puolestasi palvelisi/ näissä Evankeliumin siteissä
1:14 Mutta ilman sinu' sosiotas/ en tachtonut mite tehdhä/ Senpäle ette sinun hyues ei pitenut oleman ninquin waadhittu/ waan wapamielisen.
Mutta ilman sinun suosiotasi/ en tahtonut mitään tehdä/ Sen päälle että sinun hywyytesi ei pitänyt oleman niinkuin waadittu/ waan wapaamielisen.
1:15 Sille senteden hen lehes hetkexi poislexi sinulda ettes hene' ijancaikissa iellenssaisit.
Sillä sentähden hän lähes hetkeksi pois läksi sinulta, että hänen iankaikkisesti jällens saisit
1:16 Ei nyt sillen quin iongun Paluelian/ waan enemin quin Paluelian/ Ja/ ninquin ydhen rackan welien Erinomaisesta minulle/ mutta quinga palio enemin sinulle/ seke Lihan cautta ette Herrasa?
Ei nyt silleen kuin jonkun palvelijan/ waan enemmän kuin palvelijan/ Ja niinkuin yhden rakkaan weljen/ erinomaisesti minulle/ mutta kuinka paljon enemmän sinulle/ sekä lihan kautta että Herrassa?
1:17 Jos sine sis nyt minua pidhet Wertawelienes/ nin wastanrupe hende quin minuakin.
Jos sinä siis nyt minua pidät wertaweljenäsi (kanssaweljenäsi) / niin wastaan rupea häntä kuin minuakin.
1:18 Mutta ios hen iotakin sinua wahingoittanut on/ eli welca on/ se lue minun päleni.

Mutta jos hän jotakin sinua wahingoittanut on/ eli welkaa on/ se lue minun päälleni.
1:19 Mine Pauali olen temen kirioitanut minun Kädhelleni/ mine sen tahdhon maxa/ Ettei mine sanoisi/ ettes itzesinus minulle welcapä olet.
Minä Pawali olen tämän kirjoittanut minun kädelläni/ minä sen tahdon maksaa/ Ettei minä sanoisi/ ettäs itsesinus minulle welkapää olet.
1:20 Ah armas Welien/ szoo minu' ihastuua sinusta Herrasa. Wirwota minun Sydhemen Herrasa.
Ah armas weljen/ suo minun ihastua sinusta Herrassa. Wirwoita minun sydämeni Herrassa.
1:21 Mine kirioitin sinulle vskalten sinun cwliaisudhes päle/ Tieten sinun enemin tekeuen/ quin mine sanon. Ynne mös walmista minulle Maia.
Minä kirjoitan sinulle uskaltaen sinun kuuliaisuutesi päälle/ Tietäen sinun enemmän tekewän/ kuin minä sanon. Ynnä myös walmistaa minulle maja.
1:22 Sille mine toiuo'/ ette mine teiden rucoxen auulla teille lahijoitetan.
Sillä minä toiwon/ että minä teidän rukouksen avulle teille lahjoitetaan.
1:23 Teruetteuet sinua Epaphras minun Cansafangin Christuses Iesuses/
Terwehtäwät sinua Epaphras, minun kanssavangin Kristuksessa Jesuksessa/
1:24 Marcus/ Aristarchus/ Demas/ Lucas minun Auttaijani.
Markus/ Aristarchus/ Demas/ Lukas minun auttajani.
1:25 Meiden HERran Iesusen Christusen Armo olcohon teiden hengen cansa. AMEN.
Meidän HErran Jesuksen Kristuksen armo olkohon teidän hengen kanssa. AMEN.

Kirioitettu Romista Onesimum sen Paluelian möte.

Alcupuhe sen Epistolan päle Ebreerin tyge.

Tehenasti ombi meille ne oikeat ia wissit päkiriat wdhes Testame'tis olluet. Mutta neme nelie ielkimeiste ouat muijnen toises Iwlosa pidhetyt. Ja ensin teme Epistola Ebreerin tyghe/ ettei hen ole pyhen Paualin/ eli iongun mwun Apostolin/ Se osotta sen ca'sa ette toisesa Ca. näin seiso. Teme oppi o'bi nijlde iotca itze sencaltaista Herralda cwluet ouat/ meiden pälene tullut ia iänyt. Josta ombi selkie ette he' sijnä puhupi Apostoleista/ ninquin yxi Opetuslapsi ionga päle semmotoinen Opetus Apostoleilda tullut on/ maxa ette cauuan ielkin/ Sille ette Pyhe Pauali Gal. 1. todistapi woimalisesta/ ettei henen Euangeliumins ole ycdheltäke' Inhimiselde/ eike mös Inhimiste' cautta/ mutta itze Jumalalda. Ja wiele sen ylitze o'bi telle Epistolalla yxi coua solmi/ ionga iocu töölle peste/ se on/ ette tesse vj. ia x. Cap. ratki poiskielde Synnin paranoxen/ Casten ielkin/ ia sanopi xij. Esau on paranosta etzinyt/ ia ei quite'gan leunyt. Joca on wastan caiki Eua'gelia/ ia P. Paualin Epistolita/ Ninquin se iulgisesta näky. Ehcke taidhas sijhin päle

ycdhen Glosun eli toimitoxe'/ tehde nin ne sanat quitengin selkiesti cwluuat/ ette semmotoine' Glosu tuskalla teudhen tekepi Se nin nähdhen/ quin teme Epistola/ olis ninquin monesta cappalesta coottu/ Ja ycdhelisesta toimitta. Wai quinga caikista neiste on/ nin hen sijttekin on yxi iwri sangen Jalo Epistola/ ioca Christusen Pappiudhesta sepesti ia syuesti Ramatuista puhupi/ ia nin hen mös caunijsti/ ia runsasti/ sen Wanhan Testamentin wlostoimitta. Nin ette iulgi ombi/ ette se on ollut sangen oppenuen ia Jalon Miehe'/ ioca ombi Apostoleiten Opetuslapsi ollut/ palio heiste oppenun/ ia Uskosa kylle harioitetun/ ia Ramattusa wisusti totutetun. Ja waicka ei hen Uskon perustosta laske (ninquin hen itze sanopi vj. Cap) ioca quitengin se oikia Apostoleiten wirca olis. Nin hen quitengin rakentapi caunijsti siehen päle Culta/ Hopeata calita kiuiä/ ninquin p. Pauali/ j. Corint. iij. sanopi. Sentedhe' elkem totelco/ ios hen ioskuis Puita/ Corsia eli Heinie/ siehen secoitta/ waan hen sencaltaisen caunin Opin caikella cunnialla wastanottacan. Paitzi sen/ ettei me tege site iocapaicas/ ia caikiten iwri Apostolisexi Epistolaxi Mutta cuca sen kirioitanut on/ se on tietemetoin/ ia taita wiele hetkens tietemetoin olla. Wehä mös sijte lucua on. Tytykem me Oppihin/ ionga he' näin wahuasti Ramatuista perustanut o'bi. Ja osottapi mös/ oikian caunihin Rupeuxen ia moodhon Ramatuita lukeman ia toimittaman

Se Epistola Ebreerin tyge.

I. Lucu

1:1 JUMALA Wsein ia monellamooto Muijnen puhui Isille Prophetain cautta/ Ombi hen nyt neine wimeisinä Peiuine Meille puhunut Poiansa cautta.
JUMALA usein ja monella muotoa muinen puhui isille profeetain kautta/ ompi hän nyt näinä wiimeisinä päivinä meille puhunut Poikansa kautta.
1:2 Jo'ga hen on pannut Perilisexi caikein ylitze/ Jonga cautta he' mös Mailmat tehnyt ombi.
Jonka hän on pannut perilliseksi kaikkein ylitse/ Jonka kautta hän myös maailmat tehnyt ompi.
1:3 Joca/ senpolesta ette hen on henen Cunniaudens Kircaus/ ia henen olema'sa Jwricuua/ ia candapi caiki cappalet Henen Sanans Woimalla/ ia ombi Itzens cautta meiden syndeine puhdistuxe' tehnyt/ Ja jstupi Maiestetin oikealla polelle Corkiuxisa/
Joka/ sen puolesta, että hän on hänen kunniansa kirkkaus/ ja hänen olemansa juurikuwa/ ja kantaapi kaikki kappaleet Hänen Sanansa woimalla/ ja ompi itsensä kautta meidän syntein puhdistuksen tehnyt/ Ja istuupi Majesteetin oikealla puolella korkeuksissa.
1:4 Nin palio paramaxi tullut Engeleite/ ia ylemeisemen Nimen hen on heidhen echtons perinyt.
Niin paljon paremmaksi tullut enkeleitä/ ja ylimmäisen nimen hän on heidän ehtonsa perinyt.

1:5 Sille kenelle Engeleiste hen on coskan sanonut/ Sine olet Minun Poican/ Tenepene Mine sinun synnytin? Ja taas/ Minun pite oleman henen Isense/ ia henen pite oleman Minun Poicani.
Sillä kenelle enkeleistä hän on koskaan sanonut/ Sinä olet Minun Poikan/ Tänäpänä Minä sinut synnytin? Ja taas/ Minun pitää oleman hänen Isänsä/ ja hänen pitää oleman Minun Poikani.
1:6 Ja taas/ coska hen siseltoopi sen Esicoisens Mailmahan/ sanopi hen/ Ja hende pite caiki Jumalan Engelit cumartaman.
Ja taas/ koska hän sisälle tuopi sen Esikoisensa maailmahan/ sanopi hän/ Ja häntä pitää kaikki Jumalan enkelit kumartaman.
1:7 Mutta Engeleiste hen tosin sanopi/ hen tekepi Engelinse Hengixi/ ia henen Palueliansa Tulenleimauxi.
Mutta enkeleistä hän tosin sanopi/ hän tekeepi enkelinsä hengiksi/ ja hänen palwelijansa tulenleimaukseksi.
1:8 Mutta Poiallens/ JUMALA/ sinu' Istuimes pysypi ijancaikisesta ijancaikisehen/ Sinun Waldacunnas Waltica/ ombi Oikiudhen Waltica.
Mutta Pojallensa/ JUMALA/ Sinun istuimesi pysyypi iankaikkisesta iankaikkisehen/ Sinun waltakuntasi waltikka/ ompi oikeuden waltikka.
1:9 Sine racastit Wanhurskautta/ ia wihasit wärytte/ sentedhen ombi sinun/ O Jumala/ sinun Jumalas woidhellut Sinun ilo Öliolla/ ylitze sinun Osauelieis.
Sinä rakastat wanhurskautta/ ja wihasit wääryyttä/ sentähden ompi sinun/ O Jumala/ sinun Jumalasi woidellut sinun iloöljyllä/ ylitse sinun osaweljiesi.
1:10 Ja sine HERRA olet alghusta Maan perustanut/ ia Taiuat ouat sinun käsialas.
Ja sinä HERRA olet alusta maan perustanut/ ja taiwaat owat sinun käsialasi.
1:11 Ne samat catouat/ mutta sine pysyt.
Ne samat katoawat/ mutta sinä pysyt.
1:12 Ja he caiki wanhaneuat ninquin Waate/ ia ninquin pughun sine heite mwttelet/ ia he mwttuuat. Mutta sine itze ycdhelles olet/ ia eiuet sinun woodes puutu.
Ja he kaikki wanhenewat niinkuin waate/ ja niinkuin puwun sinä heitä muuttelet/ ja he muuttuwat. Mutta sinä itse ylhäälläs ole/ ja eiwät sinut wuotesi puutu.
1:13 Mutta kelle Engeleiste hen on coskan sanonut/ Istuta sinus oikealle kädelleni/ sihenasti quin mine panen wiholises sinun ialcais astinlaudhaxi?
Mutta kelle enkeleistä hän on koskaan sanonut/ Istuta sinus oikealle kädelleni/ siihen asti kuin minä panen wihollisesi sinun jalkaisi astinlaudaksi?
1:14 Eikö he caiki ole palueliaiset He'get/ wloslehetetyt palueluxeen/ nijte

warten iotca sen Autuudhen perimen pite?
Eikö he kaikki ole palwelewaiset henget/ uloslähetetyt palwelukseen/ niitä warten, jotka sen autuuden perimän pitää?

II. Lucu.

2:1 SEnteden pite meiden site wisumasti warinottoman nijste iotca meille sanotut ouat/ ettei me ioskus poiswodhaisi/
Sentähden pitää meidän sitä wisummasti waarinottaman niistä, jotka meille sanotut owat/ ettei me me joskus pois wuotaisi
2:2 Sille ios se Sana oli wahua quin Engelitten cautta puhuttin/ ia iocainen ylitzekeumys/ ia tottelematus ombi henen oikean Palcans saanut/
Sillä jos se Sana oli wahwa kuin enkelitten kautta puhuttiin/ ja jokainen ylitsekäymys/ ja tottelemattomuus ompi hänen oikean palkkansa saanut/
2:3 Quingasta me weltesim/ ios me sencaltaisen Autuudhen ylen catzoma? Joca sitte quin se ensin on sarnatu itze Herralda/ meihin se wahuistui/ ninen cautta iotca sen cwluet olit.
Kuinkaste (kuinka) me wälttäisimme/ jos me senkaltaisen autuuden ylen katsomme? Joka kuin se ensin oli saarnattu itse Herralta/ meihin se wahwistui/ niiden kautta, jotka sen kuulleet olit.
2:4 Ja Jumala ombi sihen andanut Todhistoxens seke Merckein cansa ette tunnustectein/ ia moninaisilla Auwoilla/ ia pyhen Hengen wlosiakamisen cansa/ henen tadhons ielkin.
Ja Jumala ompi siihen antanut todistuksensa sekä merkkein kanssa, että tunnustöin/ ja moninaisilla awuilla/ ja Pyhän Hengen ulosjakamisen kanssa/ hänen tahtonsa jälkeen.
2:5 Sille eipe hen ole Engeleiten alaa'danut site tuleuaista Mailma iosta me puhuma.
Sillä eipä hän ole enkeleitten alle antanut sitä tulewaista maailmaa, josta me puhumme.
2:6 Mutta yxi sen todistapi toises Paicas/ ia sanopi/ Mike on Inhiminen/ ette sine aiattelet henen pälense?
Mutta yksi sen todistaapi toisessa paikassa/ ja sanoopi/ Mikä on ihminen/ että sinä ajattelet hänen päällensä?
2:7 Ja Inhimisen Poica/ ettes he'de etziskelet? Sine olet hene' wehen hetken Engeleilde andanut * ylena'neta. Cunnialla ia ylistöxella olet sine hene' crunanut/ ia olet henen asettanut sinun Kättes töidhen päle/
*Ja ihmisen poika/ ettäs hänta etsiskelet? Sinä olet hänen wähän hetken enkeleiltä antanut *ylen annettaa. Kunnialla ja ylistyksellä olet sinä hänen*

kruunannut/ ja olet hänen asettanut sinun kättesi töiden päälle/
2:8 Caiki sine olet heitenyt henen Jalcains ala. Sille sijne ette he' caiki on heitenyt henen alans/ eipe hen mite iettenyt/ iota hen ei henen alans heitenyt. Mutta eipe me wiele nyt näe/ caikia henen alans heitetyxi.
Kaikki sinä olet heittänyt hänen jalkainsa alle. Sillä siinä, että hän kaikki on heittänyt hänen allensa/ eipä hän mitään jättänyt/ jota hän ei hänen allensa heittänyt. Mutta eipä me wielä nyt näe/ kaikkia hänen allensa heitetyksi.
2:9 Mutta SEN ioca wehen hetken oli Engeleilde ylenannetu/ me näemme ette se IesuS ombi colemans kersimisen cautta crunattu cunnialla ia ylistoxella/ senpäle ette henen piti Jumalan Armon cautta caikein edeste Colemata maistaman.
Mutta SEN joka wähän hetken oli enkeleiltä ylenannettu/ me näemme, että se JesuS ompi kuolemansa kärsimisen kautta kruunattu kunnialla ja ylistyksellä/ sen päälle että hänen piti Jumalan armon kautta kaikkein edestä kuolemata maistaman.
2:10 Sille se soueisi henen/ ionga tedhen caiki ouat/ Ja ionga cautta caiki cappalet ouat/ ioca palion Lapsia Cunnialisutehe' saatti/ ette hen heiden Autuudens päructinan kersimisen cautta/ teudhelisexi tekisi.
Sillä hän sopisi hänen/ jonka tähden kaikki owat/ Ja jonka kautta kaikki kappaleet owat/ joka paljon lapsia kunniallisuuteen saatti/ että hän heidän autuutensa pääruhtinaan kärsimisen kautta / täydelliseksi tekisi.
2:11 Senpolesta ette ne caiki ycdheste ouat/ seke se/ ioca pyhittepi/ ette ne iotca pyhitetään/ Jonga syyn tede' eipe hen mös hepiä heite Weliexens cutzua/ sanodhen/
Sen puolesta, että ne kaikki yhdestä owat/ sekä se/ joka pyhittääpi/ että ne jotka pyhitetään/ Jonka syyn tähden eipä hän myös häpeä heitä weljeksensä kutsua/ sanoen
2:12 Mine tahdhon iulghista sinun Nimes minun welijlleni/ ia keskelle Seuracunda weisulla sinua yliste.
Minä tahdon julkistaa sinun nimesi minun weljilleni/ ja keskelle seurakunta weisulla sinua ylistää.
2:13 Ja taas/ Mine panen wskalloxeni henen tygens/ Ja taas/ Catzo/ Mine ia ne Lapset iotca Jumala minun andanut on.
Ja taas/ Minä panen uskallukseni hänen tykönsä/ Ja taas/ Katso/ Minä ja ne lapset, jotka Jumala minun antanut on.
2:14 Ette nyt nijllä Lapsilla ombi Liha ia Weri/ ombi hen mös nijste samalmooto osalisexi tullut. Senpäle ette henen piti Coleman cautta woiman poisottaman/ sildä iolla Cooleman walda oli/ se on/ Perkelen/

Että nyt niillä lapsilla ompi liha ja weri/ ompi hän myös niistä samalla muotoa osalliseksi tullut. Sen päälle, että hänen piti kuoleman kautta woiman pois ottaman/ siltä, jolla kuoleman walta oli/ se on/ perkeleen/

2:15 Ja pästemen ne iotca Cooleman pelghon cautta piti caiken ijensä Oriana oleman/

Ja päästämän ne, jotka kuoleman pelon kautta piti kaiken ikänsä orjana oleman/

2:16 Sille ettei hen coskan Engeleite tosin * pälens ota/ waan sen Abrahamin Siemenen hen pälens ottapi/

*Sillä ettei hän koskaan enkeleitä tosin *päällensä ota/ waan sen Abrahamin siemenen hän päällensä ottaapi/*

2:17 iosta henen piti caiketi henen Weliens caltainen oleman. Senpäle ette hen olis armolinen/ ia wskolinen ylimeinen Pappi Jumalan edhes/ souittaman Canssan synnit.

josta hänen piti kaiketi hänen weljensä kaltainen oleman. Sen päälle, että hän olisi armollinen/ ja uskollinen ylimmäinen pappi Jumalan edessä/ sowittamaan kansan synnit.

2:18 Sille sijne ette hen kersinyt ombi/ ia on kiusattu/ woi hen mös autta nijte iotca kiusatan.

Sillä siinä, että hän kärsinyt ompi/ ja on kiusattu/ woi hän myös auttaa niitä, jotka kiusataan.

** Ylenanneta) Ebreaxi nemet sanat ouat näin/ sine olet henen ylenandanut wehen hetken Jumalalda/ se on/ sine olet poisiettenyt henen nine colmena peiuene coska hen kersi/ ninquin ei ychten Jumalata olis henen tykenens ollut. Mutta cusa ei Jumala ole ei mös sijne Engelite ole/ eli iocu Apu Jumalalda/ ninquin ennen coska hen swret jhmeet teki. * Pälens ota) Se on/ ei hen coskan Engelein Loondo pälens ottanut/ waan Miehen Miehudhen/ coska hen Inhimisexi tuli*

III. Lucu.

3:1 Sentedhe' te pyhet Weliet/ iotca sijne Taiualises Cutzumises Osaliset oletta/ ottaca waari sijte Apostolista ia ylimeiseste Pispasta/ io'ga me tu'nustame Christusesta Iesusesta/

Sen tähden te pyhät weljet/ jotka siinä taiwaallisessa kutsumisessa osalliset olette/ ottakaa waari siitä apostolisesta ja ylimmäisestä Piispasta/ jonka me tunnustamme Kristuksesta Jesuksesta/

3:2 ioca wskolinen o'bi/ sillen ioca henen tehnyt oli (ninquin mös Moses) henen coco Honeesans.

joka uskollinen ompi/ sillen joka hänen tehnyt oli (niinkuin myös Moses)

hänen koko huoneessansa.
3:3 Mutta teme ombi site swremman Cunnian werdi/ quin Moses/ senpolesta/ ette swrembi cunnia henelle o'bi Hoonesta/ ioca sen rakensi/ quin itze Hoonella.
Mutta tämä ompi sitä suuremman kunnian wäärti/ kuin Moses/ sen puolesta/ että suurempi kunnia hänellä ompi huoneesta/ joka sen rakensi/ kuin itse huoneella.
3:4 Sille ette iocainen Hone ombi ioltakin rakettu/ Mutta ioca caiki rakensi/ se on Jumala.
Sillä että jokainen huone ompi joltakin rakettu/ Mutta joka kaikki rakensi/ se on Jumala.
3:5 Ja Moses tosin oli Uskolinen caikesa Henen Hoonesansa/ ninquin yxi Paluelia/ ninein cappalein todhistoxexi/ iotca ieliestsanottauaiset olit/
Ja Moses tosin oli uskollinen kaikessa hänen huoneessansa/ niinkuin yksi palwelija/ niiden kappalein todistukseksi/ jotka jäljestä sanottawaiset olit/
3:6 Mutta Christus ninquin poica hallitzi henen Honensa/ ionga Hone me olema/ ios me mwtoin sen Uskalluxen/ ia Toiuon kerskamisen loppun asti wahuana pidhesinme.
Mutta Kristus niinkuin poika hallitsi hänen huoneessansa/ jonka huone me olemme/ jos me muutoin sen uskalluksen/ ja toiwon kerskaamisen loppuun asti wahwana pitäsimme.
3:7 Sentedhen/ ninquin pyhe Hengi sanopi/
Sentähden/ niinkuin Pyhä Henki sanoopi/
3:8 Tenepene/ ios te saatta cwlla hene' Änensa/ nin elket couatco teidhen sydhemiten.
Tänäpänä/ jos te saatte kuulla hänen äänensä/ niin älkäätä kowetko (kowettako) sydämitänne.
3:9 Ninquin tapachtui sijne Haickeudhesa/ sille kiusauxen peiuelle Coruesa coska Minua kiusasit teidhen Isenne/
Niinkuin tapahtui siinä haikeudessa/ sillä kiusauksen päiwällä korwessa, koska minua kiusasi teidän isänne/
3:10 He coettelit/ ia neid minun Tööni neliekymmende aiastaica. Sentede' mine kyrkestyin temen Sucucunnan päle/ ia sanoin/ Aina He exyuet sydemellens/ Mutta eiuet he tundenuet minun Teiteni/
He koettelit/ ja näit minun työni neljäkymmentä ajastaikaa. Sentähden minä kyrkästyin (närkästyin) tämän sukukunnan päälle/ ja sanoin / Aina he eksywät sydämellänsä/ Mutta eiwät he tunteneet minun teitäni/
3:11 nin ette mine mös wannoin minun wihasani ettei heiden pide minun Leponi siseltuleman.

Niin että minä myös wannoin minun wihassani, ettei heidän pidä minun lepooni sisälle tuleman.
3:12 Catzocat rackat weliet/ ettei ioskus teisä olisi iollaki yxi paha wskotoin syden/ ette se lowuisi eleueste Jumalasta/
Katsokaat rakkaat weljet/ ettei joskus teissä olisi jollakin yksi paha uskotoin sydän/ että se luopuisi eläwästä Jumalasta/
3:13 wan manatca teite keskenen iocapeiue/ nincauua' quin se cutzutan Tenepene/ ettei iocu teiste paaduisi synnin petoxen cautta.
waan manatkaa teitä keskenän joka päiwä/ niinkauan kuin se kutsutaan tänäpänä/ ettei joku teistä paatuisi synnin petoksen kautta.
3:14 Sille me olema Christusesta Osalisexi tulluet/ ios me mwtoin sen alghetun Uskon haman loppun asti wahuana pidheisimme/
Sillä me olemme Kristuksesta osalliseksi tulleet/ jos me muutoin sen aletun uskon hamaan loppuun asti wahwana pitäisimme/
3:15 ionni se sanotan/ Tenepene/ ios te saatta cwlla hene' änense/ nin elket couatco teiden sydhemite'. Ninquin tapactui sijne Haikeudhesa.
jonni se sanotaan/ Tämäpäiwänä/ jos te saatte kuulla hänen äänensä/ niin älkäät kowetko teidän sydämitän. Niinkuin tapahtui siinä haikeudessa.
3:16 Sille mwtamat coska he cwlit/ nin he haikeutit henen/ mutta ei caiki iotca Egiptiste Mosesen cautta wloslexit.
Sillä muutamat, koska he kuulit/ niin he haikeutit hänen/ mutta ei kaikki jotka Egyptistä Moseksen kautta ulosläksit.
3:17 Mutta ioille sijs hen oli kyrkestynyt neliekymende aiastaica? Eikö nijlle iotca synnie teit/ Joinenga Rumit Coruesa mahanlangesit?
Mutta joille hän oli kyrkästynyt (närkästynyt) neljäkymmentä ajastaika? Eikö niillä jotka syntiä teit/ Joinenka ruumit korwessa maahan lankesit?
3:18 Cuille hen sijs wannoi/ ettei heidhen pitenyt henen Leponsa siseltuleman/ waan nijlle wskomattomille?
Kuille hän siis wannoi/ ettei heidän pitänyt hänen lepoonsa sisälle tuleman/ waan niille uskottomille?
3:19 Ja me näemme/ ettei he woinuet heidhen Epeuskonsa tedhen siseltulla.
Ja me näemme/ ettei he woineet heidän epäuskonsa tähden sisälle tulla.

IV. Lucu.

4:1 NIn pelietkem sijs ettei me sen Lupauxen/ siseltulemasta henen Lepoonsa/ wnodhaisi/ ia eikengen meiste tacaperin ieisi/
Niin peljätkääm siis ettei sen lupauksen/ sisältulemasta hänen lepoonsa/ unohtaisi/ ja ei kenkään meistä takaperin jäisi/

4:2 Sille ette se ombi mös meille ilmoitettu/ ninquin heilleki.
Sillä että se ompi myös meille ilmoitettu/ niinkuin heillekin.
4:3 Mutta ei heidhen Sanan cwlo miten auttanut coska eiuet ne wskonuet iotca sen cwlit. Sille me iotca wskoima siseltulema Lepohon/ ninquin hen sanoi/ ette mine wannoin minun wihasani ei heiden pidhe minun Lepohoni siseltuleman.
Mutta ei heidän Sanan kuulo miten auttanut, koska eiwät ne uskoneet, jotka sen kuulit. Sillä me jotka uskoimme sisälle tuleman lepohon/ niinkuin hän sanoi/ että minä wannoin minun wihassani, ei heidän pidä minun lepohoni sisälle tuleman.
4:4 Ja tosin/ coska ne Tööt Mailman alghusta teutetyt olit/ sanoi hen ydhese Paicasa sijte seitzemeneste peiueste/ nein/ ia Jumala lepeisi seitzemenden peiuene caikista henen Töistens.
Ja tosin /koska ne työt maailman alusta täytetyt olit/ sanoi hän yhdessä paikassa siitä seitsemännestä päiwästä/ näin/ ja Jumala lepäsi seitsemäntenä päiwänä kaikista hänen töistänsä.
4:5 Ja taas nyt tesse/ Ei heiden pidhe minun Leponi siseltulema'.
Ja taas nyt tässä/ Ei heidän pidä minun lepooni sisälle tuleman.
4:6 Senielkin sijs ette se wiele nyt edhespeiten on/ ette mutamat pite sihen siseltuleman. Ja ne iolle se ensin ilmoitettu oli/ eiuet sihen tulluet Epeuskonsa tedhen/
Sen jälkeen siis että se wielä nyt edespäiten oli/ että muutamat piti siihen sisälle tuleman. Ja ne jolle se ensin ilmoitettu oli/ eiwät siihen tulleet epäuskonsa tähden/
4:7 Märepi hen taas ydhen peiuen/ nein pitken aighan pereste/ ia sanopi Dauidin cautta/ Tenepene/ ninquin sanottu on/ Tenepene/ ios te cwletta hene' änensä/ nin elket couatco teidhen sydhemiten.
Määrääpi hän taas yhden päiwän/ näin pitkän ajan perästä/ ja sanoopi Daawidin kautta/ Tänäpänä/ niinkuin sanottu on/ Tänäpänä/ jos te kuulette hänen äänensä/ niin älkäät kowettako teidän sydämitän.
4:8 Sille ios Josua olis heite Lepohon saattanut/ eisuingan hen olis sijte toisesta peiueste puhunut.
Sillä jos Josua olisi heitä lepohon saattanut/ ei suinkaan hän olisi siitä toisesta päiwästä puhunut.
4:9 Sentedhen ombi Jumalan Canssalle yxi Lepo wiele saataua.
Sentähden ompi Jumalan kansalla yksi lepo wielä saatawa.
4:10 Sille ioca henen Lepohonsa io tullut on/ hen lepepi mös henen Töistens/ ninquin Jumalaki henen.
Sillä joka hänen lepohonsa jo tullut on/ hän lepääpi myös hänen töistänsä/

niinkuin Jumalakin hänen.
4:11 Nin ahkeroitcam sijs sihen Lepohon siseltulla/ senpäle ettei iocu langeisi sihen saman Epewskon esicuuahan.
Niin ahkeroikaamme siis siihen lepohon sisälle tulla/ sen päälle ettei joku lankeisi siihen saman epäuskon esikuwahan.
4:12 Sille ette Jumalan Sana o'bi Eleue ia Woimalinen/ ia teräuembi quin iocu caxiteräinen Miecka/ ia lepitze tungepi/ sinhenasti ette se Sielun ia Henge' eroitapi/ ia ydhymet ia Luud/ ia on yxi Domari ylitze aiatoste' ia sydhemen aighotuste'/
Sillä että Jumalan Sana ompi eläwä ja woimallinen/ ja teräwämpi kuin joku kaksiteräinen miekka/ ja läwitse tunkeepi/ siihen asti että se sielun ja hengen eroittaapi/ ja ytimet ja luut/ ja on yksi tuomari ylitse ajatusten ja sydämen aiwoitusten/
4:13 ia ei ole ycte' Loondocappalda hene' edesens näkymete/ Mutta caiki ouat paliahat/ ia iulki henen Silmeins edes. Heneste me puhuma.
ja ei ole yhtään luontokappalta hänen edessänsä näkymätä/ Mutta kaikki owat paljahat/ ja julki hänen silmäinsä edes. Hänestä me puhumme.
4:14 Ette meille nyt yxi swri ylimeinen Pappi ombi/ IesuS se Jumalan Poica/ ioca Taiuaisijn mennyt on. Nin pitekem se Tunnustos/
Että meillä nyt yksi suuri ylimmäinen pappi ompi/ Jesus se Jumalan Poika/ Joka taiwaisiin mennyt on. Niin pitäkäämme se tunnustus/
4:15 Sille ei meille ole ylimeinen Pappi/ ioca ei taidha henens armacta meiden Heickoudhen päle/ waan ioca kiusattu ombi caikitein/ ninquin mekin/ quitengin ilman synnite.
Sillä ei meillä ole ylimmäinen pappi/ joka ei taida hänens armahtaa meidän heikkouden päälle/ waan joka kiusattu ompi kaikitein/ niinkuin mekin/ kuitenkin ilman synnittä.
4:16 Edheskieukem senteden wskalluxen cansa sen Armoinstolin tyge/ senpäle ette me Laupiudhen saisimma/ ia Armon leudhesime/ sihen aican coska me Apua taruitzemme.
Edeskäykäämme sentähden uskalluksen kanssa sen armoinstoolin tykö/ sen päälle että me laupiuden saisimme/ ja armon löytäisimme/ siihen aikaan koska me apua tarwitsemme.

V. Lucu

5:1 SIlle ette iocainen Ylimeinen Pappi/ ioca Inhimisiste ylesotetan/ se pannan Inhimisten eten nijse asioisa/ iotca Jumalan coctan pätyuet/ senpäle ette hen wffrais Lahioia/ ia Uffreia syndein edheste.

Sillä että jokainen ylimmäinen pappi/ joka ihmisistä ylös otetaan/ se pannaan ihmisten eteen niissä asioissa/ jotka Jumalan kohtaan päätyvät/ sen päälle että hän uhraisi lahjoja/ ja uhraa syntein edestä.
5:2 Joca taidhais henens armacta ninen ylitze/ iotca epätiedhoiset ia exyueiset ouat/ senwoxi ette hen mös itze ymberikäritty ombi Heickoudhella.
Joka taitaisi hänens armahtaa niiden ylitse/ jotka epätietoiset ja eksywäiset owat/ sen wuoksi että hän myös itse ympärikäärityt ompi heikkoudella.
5:3 Senteden tule henen quin Canssan edheste/ nin mös itze edhestens wffrata/ syndein edheste.
Sen tähden tulee hänen kuin kansan edestä/ niin myös itse edestänsä uhrata/ syntein edestä.
5:4 Ja eikengen omista itzellens Cunniata/ waan ioca mös cutzutan Jumalalda/ ninquin Aaron.
Ja eikenkään omista itsellensä kunniata/ waan joka myös kutsutaan Jumalalta/ niinkuin Aaron.
5:5 Nin mös Christus ei ole itze hene's cu'nioittanut ette hene' ylimeisexi papixi tulema' piti/ Mutta se ioca henelle sanonut oli/ Sine olet minun Poican Tenepene mine sinun synnytin.
Niin myös Kristus ei ole itse hänensä kunnioittanut että hänen ylimmäiseksi papiksi tuleman piti/ Mutta se joka hänelle sanonut oli/ Sinä olet minun Poikan tänäpänä minä sinut synnytin.
5:6 Ninquin he' mös toises paicas sanopi/ Sine olet Pappi ijancaikisesta sen Melchisedechin sädhyn ielkin.
Niinkuin hän myös toisessa paikassa sanoopi/ Sinä olet pappi iankaikkisesti sen Melkisedekin säädyn jälkeen.
5:7 Ja hen ombi henen Lihansa peiuille wffranut Rucoxet ia neuret anomiset/ wekeue' huhun ia kynelitten cansa/ sen tyge ioca henen woinut olis Coolemasta pelasta/ ia ombi mös cwleltu/ senteden ette hen Jumalata Cunniasa piti.
Ja hän ompi hänen lihansa päiwille uhrannut rukoukset ja nöyrät anomiset/ wäkewän huhun ja kyynelitten kanssa/ sen tykö joka hänen woinut olisi kuolemasta pelastaa/ ja ompi myös kuultu/ Sen tähden että hän Jumalata kunniassa piti.
5:8 Ja waicka hen Jumalan Poica oli/ on hen quitengin nijste/ Jotca hen kersi/ Cwliaisudhen oppenut.
Ja waikka hän Jumalan Poika oli/ on hän kuitenkin niistä/ Jotka hän kärsi/ kuuliasuuden oppinut.
5:9 Ja coska hen teudhelisexi tuli/ ombi hen caikein ninen/ iotca Henen cwliaiset ouat/ yxi Tila ijancaikisehen Autuuteen/

Ja koska hän täydelliseksi tuli/ ompi hän kaikkein niiden/ jotka hänen kuuliaiset owat/ yksi tila iankaikkiseen autuuteen/
5:10 nimitetty Jumalalda Ylimeisexi Papixi/ sen Melchisedechin sädhyn ielkin.
nimitetty Jumalalta ylimmäiseksi papiksi/ sen Melkisedekin säädyn jälkeen.
5:11 Josta meille olis kylle sanomista/ mutta se ombi coua wlostoimitta/ ette te oletta nin couacoruaiset.
Josta meille olisi kyllä sanomista/ mutta se ompi kowa ulos toimittaa/ että te olette niin kowakorwaiset.
5:12 Ja te iotca piti aica Opetaiat oleman/ taas taruitzetta ette me teite opetaisimme ne ensimeiset Bockstauit Jumalan sanan Opista/ Ja ette teille annetaisin Pijmä/ ia ei wekeuete Rooca.
Ja te jotka piti aika opettajat oleman/ taas tarwitsetta että me teitä opettaisimme ne ensimmäiset bookstawit Jumalan sanan opista/ Ja että teille annettaisiin piimää/ ei wäkewää ruokaa.
5:13 Sille ette ioca Reeskasta wiele ombi osalinen/ hen on Hariottomatoin sihen Wanhurskauden puheyteen sille hen ombi noori Lapsi.
Sillä että joka rieskasta wielä ompi osallinen/ hän on harjoittamatoin siihen wanhurskauden puheuteen, sillä hän ompi nuori lapsi.
5:14 Mutta nine' Wrosten tule Wekeue Rooca/ ioilla ombi tottumisen cautta harioitetut Mielet eroittaman hyuet ia pahat.
Mutta niiden urosten tulee wäkewä ruoka/ joilla ompi tottumisen kautta harjoitetut mielet eroittamaan hywät ja pahat.

VI. Lucu

6:1 SEnteden andacam sen Christilisen Elemen Alcu Opin tacaperin olla/ ia ruuetcam nihin/ iotca teudhelisudhen saattauat/ ei wastwdhesta perusta laskedhen Parannoxen cooleuaisista Töiste/ Uskosa Jumalan päle/
Sentähden alkakaamme sen kristillisen elämän alku opin takaperin olla/ ja ruvetkaamme niihin/ jotka täydellisyyteen saattavat/ ei wastuudesta perustaa laskien parannuksen kuolevaisista töistä/ uskossa Jumalan päälle/
6:2 Castesta/ Opista/ Ketten päle panemisesta/ Cooluten ylesnousemisesta/ ia sijte ijancaikisesta Domiosta.
Kasteesta/ opista/ kätten päälle panemisesta/ kuolleittein ylösnousemisesta/ ja siitä iankaikkisesta tuomiosta.
6:3 Ja sen me tadho'ma tehdhä/ ios Jumala mwtoin sen salli.
Ja sen me tahdomme tehdä/ jos Jumala muutoin sen sallii.
6:4 Sille ettei se ole mahdholinen/ ette ne iotca widhoin walistetut ouat/ ia maistanuet ouat ne Taiualiset Lahiat/ ia ouat osalisexi tulluet Pyheste

Hengeste/
Sillä ettei se ole mahdollinen/ että ne jotka wihdoin walistetut owat/ ja maistaneet ovat ne taivaalliset lahjat/ ja ovat osalliseksi tulleet Pyhästä Hengestä.
6:5 ia maistanuet ouat sen Jumalan hyuen Sanan/ ia sen tuleuaisen Mailman woimat/
ja maistaneet ovat sen Jumalan hyvän Sanan/ ja sen tulevaisen maailman woimat/
6:6 Jos he poislangeuat (ia wastudhest itze heillens sen Jumalan Poian ristinnaulitzeuat/ ia pilcana piteuet) ette ne pidheis wastalgusta wdhistettaman Paranoxeen.
Jos he pois lankeawat (ja wastuudesta itse heillens sen Jumalan Pojan ristiinnaulitsevat/ ja pilkkana pitäwät) että ne pitäisi wasta alusta uudistettaman parannukseen.
6:7 Sille ette Maa ioca Sateen sisellensserpä/ quin wsein hene' pälens tulepi/ ia candapi tarpeliset Roohot nijlle iotca site prucauat/ se saapi siugnauxen Jumalalda.
Sillä että maa joka sateen sisällensä särpää/ kuin usein hänen päällensä tuleepi/ ja kantaapi tarpeelliset ruohot niille sitä prukawat (wiljelevät)/ se saapi siunauksen Jumalalta.
6:8 Mutta ioca Oriantappuroita ia Ohdhakei candapi/ se ombi keluotoin/ ia kirousta lehimeinen/ ionga loppu on/ ette se poldetan.
Mutta joka orjantappuroita ja ohdakkeita kantaapi/ se ompi kelwotoin/ ja kirousta lähimmäinen/ jonka loppu on/ että se poltetaan.
6:9 Mutta me vskallam meille'me/ rackahimat/ teilde parambata/ ia quin Autuutta lehe'bene olis/ echke me näin puhuma.
Mutta me uskallamme meillemme/ rakkahimmat/ teiltä parempata/ ja kuin autuutta lähempänä olisi/ ehkä me näin puhumme.
6:10 Sille ettei Jumala wäre ole/ ette hen vnoctais teidhen teghon ia töön rackaudhesa/ ionga te osotitte henen Nimens coctan/ coska te nijte pyhie paluelitte/ ia wiele palueletta.
Sillä ettei Jumala väärä ole/ että hän unohtaisi teidän teon ja työn rakkaudessa/ jonka te osoititte hänen nimensä kohtaan/ koska te niitä pyhiä palvelitte/ ja wielä palvelette.
6:11 Mutta me halama/ ette iocainen teiste sen saman ahkerudhen osotais/ pitedhen Toiuon wissiydhen haman loppun asti.
Mutta me halaamme/ että jokainen teistä sen saman ahkeruuden osoittaisi/ pitäen toivon wissiyden (warmuuden) hamaan loppuun asti.
6:12 Ettei te hitaxi tulisi/ waan ninen Tauoittaiaxi/ iotca wskon ia Kersimisen

cautta/ sauat sen luuatun perimisen.
Ettei te hitaaksi tulisi/ waan niiden tawoittajaksi/ jotka uskon ja kärsimisen kautta/ saavat sen luvatun perimisen.
6:13 Sille ette quin Jumala lupasi Abrahamille/ coska ei hen woinut ycdhenken Sureman päle wanno/ nin hen wannoi itzens cautta/ ia sanoi/
Sillä että kuin Jumala lupasi Abrahamille/ koska ei hän woinut yhdenkään suuremman päälle wanno/ niin hän wannoi itsensä kautta /ja sanoi/
6:14 Totisesta mine tahdon sinua hyuesti siugnata/ ia enäte.
Totisesti minä tahdon sinua hywästi siunata / ja enentää
6:15 Ja sillens ette hen kersiuellisesta odhotti/ nin hen sai lupauxen.
Ja sillens että hän kärsiwällisesti odotti/ niin hän sai lupauksen.
6:16 Inhimiset tosin wannouat sen cautta/ ioca on surembi quin he ouat/ ia se Wala caiken Rijdha' ratcaise/ ios se Walan cansa wahuistetan.
Ihmiset tosin wannovat sen kautta /joka on suurempi kuin he owat/ ja se wala kaiken riidan ratkaisee/ jos se walan kanssa wahvistetaan.
6:17 Mutta Jumala coska hen tactoi nijlle lupauxen Perilisille ylenpaldisesta osotta henen Neuuonsa wahwuden/ ombi hen yhden wannotu' Wala' sihe' pälepa'nut/
Mutta Jumala koska hän tahtoi niille lupauksen perillisille ylenpalttisesti osoittaa hänen neuwonsa wahwuuden/ ompi hän yhden wannotun walan siihen päälle pannut/
6:18 senpäle ette me cahden horiumattomain cappalde' cautta (sille se on mahdotoin/ ette Jumala' pideis walectelema') iwri wahuan vskaloxen pideisimme/ me iotca sihen turuama/ ette me saisimma sen edestaritun Toiuon/
sen päälle että me kahden horjumattomain kappalten kautta (sillä se on mahdotoin/ että Jumalan pitäisi walehteleman) juuri wahwan uskalluksen pitäisimme/ me jotka siihen turwaamme/ että me saisimme sen edestarjotun toivon/
6:19 Jonga me pide'me ninquin waghan ia wahuan meiden Sielun Ancurin/ ioca mös siselle wlottupi/ hama' nihin asti/ iotca ouat Esiripun siselmeiselle polella/
Jonka me pidämme niinkun wakaan ja wahwan meidän sielun ankkurin/ joka myös sisälle ulottuupi/ hamaan niihin asti/ jotka owat esiripun sisälmäisellä puolelle/
6:20 iohonga se edhelioxia meiden edhellen on siselmennyt/ IesuS/ ydhexi ylimeisexi Papixi ijancaikisesta tecty/ sen Melchisedechin sädhyn ielkin.
johonka se edelläjuoksija meidän edellä on sisälle mennyt/ JesuS/ yhdeksi ylimmäiseksi papiksi iankaikkisesta tehty/ sen Melkisedekin säädyn jälkeen.

VII. Lucu

7:1 SIlle teme * Melchisedec oli Salemin Kuningas/ sen caikein corkeiman Jumalan Pappi/ ioca Abrahamin wastankieui/ coska hen palasi sijte Kuningaidhen Taposta/ ia hyuestisiugnasi he'de/
Sillä tämä Melkisedec oli Salemin kuningas/ sen kaikkein korkeimman Jumalan pappi/ joka Abrahamin wastaan käwi/ koka häne palasi siitä kuninkaiden tapaamisesta/ ja hywästi siunasi häntä/
7:2 iolle Abraham mös annoi Tiunnin caikesta hywuydhestens. Ensin hen wlostulkitan wanhurskauden Kuningaxi/ Mutta sitelehin hen mös ombi Salemin Kuningas/ se on Rauhan Kuningas.
jolle Abraham myös antoi tiunnin (kymmenykset) kaikesta hywyydestestänsä. Ensin hän ulostulkitaan wanhurskauden kuninkaaksi/ Mutta siitä lähin hän myös ompi Salemin kuningas/ se on rauhan kuningas.
7:3 Ilman Isete/ ilman Eitiä/ ilman sughuta/ ia eike henelle ole peiuein alcu eli Elemen loppu/ Mutta hen on Jumalan Poican werdhoitettu/ ia pysy Pappina ijancaikisesta.
Ilman isätä/ ilman äitiä/ ilman suvuta/ ja eikä hänellä ole päiväin alku eli elämän loppu/ Mutta hän on Jumalan Poikan werrattu/ ja pysyy pappina ijankaisesti.
7:4 Mutta catzocat/ quinga swri teme on iolle mös Abraham se Patriarcha Tijunnin annoi/ nijste Saalijsta.
Mutta katsokaat/ kuinka suuri tämä on jolle myös Abraham se patriarkka tiunnin antoi/ niistä saaliista.
7:5 Mutta coska tosin Leuin Poiat Papin Wirghan ottauat/ ombi heille kesky Tijunnin Canssalda otta/ se on/ heiden Welijldens Lain ielkin/
Mutta koska tosin Leewin pojat papin wiran ottawat/ ompi heille käsky tiunnin kansalta ottaa/ se on/ heidän weljillensä lain jälkeen/
7:6 waicka ne samat mös Abrahamin cupeista wlostulluet ouat. Mutta se ionga Sucu heiden seasans ei lueta otti Tiju'nin Abrahamilda/ ia hyuestisiugnasi hende iolla ne lupauxet olit.
waikka ne samat myös Abrahamin kupeista ulos tulleet owat. Mutta se jonka suku heidän seassansa ei lueta otti tiunnin Abrahamilta/ ja hywästi siunasi häntä jolla ne lupaukset olit.
7:7 Nyt ei yxiken site kielle/ ette se ioca wehembi on/ ottapi hyuestisiugnauxet/ silde ioca Enembi on.
Nyt ei yksikään sitä kiellä/ että se joka wähempi on/ ottaapi hywästisiunaukset/ siltä joka enempi on.
7:8 Ja tesse tosin ne Inhimiset quin cooleuat/ Tijunita ottauat/ Mutta sielle

hen todistapi/ ette hen elepi.
Ja tässä tosin ne ihmiset kuin kuolewat/ Tiunnit ottawat/ Mutta siellä hän todistaapi/ että hän elääpi.
7:9 Ja ios mine nin puhelen/ se mös itze Leui ioca tottui Tijunnin otta/ ombi Abrahamisa tijunnoittu/
Ja jos minä niin puhelen/ se myös itse Leewi joka tottui tiunnin ottaa/ ompi Abrahamissa tiunnoittu.
7:10 Sille hen oli wiele silloin Isens Cupeisa/ coska Melchisedec henen wastahanskeui.
Sillä hän oli wielä silloin isänsä kupeissa/ koska Melkisedec hänen wastahansa käwi.
7:11 Senteden ios nyt Teudheliseus ombi tapactunut/ sen Leuitin Pappiudhen cautta (Sille sen saman alla o'bi Ca'ssa Lain saanut) mite sijtte oli taruetta sanoua/ ette yhdhen toisen Papin ylestuleman piti Melchisedechin sädhyn ielkin/ ia ei Aaronin sädhyn ielkin?
Sentähden jos nyt täydellisyys ompi tapahtunut/ sen Lewin pappeuden kautta (Sillä sen saman alla ompi kanssa lain saanut) mitä sitten on tarwetta sanoa/ että yhden toisen papin ylöstuleman piti Melkisedekin säädyn jälkeen/ ja ei Aaronin säädyn jälkeen?
7:12 Sille cusa Pappius mutetan/ sijne piti mös caiketikin Lain mutetaman.
Sillä kussa pappius muutetaan/ siinä piti myös kaiketikin lain muutettaman.
7:13 Sille se iosta neite sanotan/ ombi toisesta Sucucunnast/ iosta ei yxiken Altarita paluellut.
Sillä se josta näitä sanotaan/ ompi toisesta sukukunnasta/ josta ei yksikään alttaria palwellut.
7:14 Sille ette se ombi iwri iulkinen/ ette meiden Herranna ombi ylestullut Judan Sucucunnasta/ Jolle Sucucunnalle ei Moses ole miten Pappiudhesta puhunut.
Sillä että se ompi juuri julkinen/ että meidän Herramme ompi ylöstullut Juudan sukukunnasta/ Jolle sukukunnalle ei Moses ole mitään pappiudesta puhunut.
7:15 Ja se ombi selkembi/ ios tosin Melchisedechin sädhyn ielkin yxi toinen Pappi ylestulepi/
Ja se ompi selkeämpi/ jos tosin Melkisedekin säädyn jälkeen yksi toinen pappi ylöstuleepi/
7:16 ioca ei sen Lihalisen Lain Keskyn ielkin tecty ole/ waan sen loppumattoman Elemen woiman ielkin/ sille ette tellemodholla hen todhistapi/
joka ei sen lihallisen lain käskyn jälkeen tehty ole/ waan sen loppumattoman

elämän woiman jälkeen/ sillä että tällä muodolla hän todistaapi/
7:17 Sine olet yxi Pappi ijancaikisesta sen Melchisedechin sädhyn ielkin.
Sinä olet yksi pappi iankaikkisesti sen Melkisedekin säädyn jälkeen.
7:18 Sille sen cansa se ensimeinen Laki lackapi/ senteden ette se heicko ia taruetoin oli
Sillä sen kanssa se ensimmäinen laki lakkaapi/ sentähden että se heikko ja tarpeetoin oli.
7:19 (Sille eipe se Laki tainut miten teudhelisexi tedhä) waan se oli yxi siseliohdatus para'paan Toiuoon/ ionga cautta me Jumalata lehenemme.
(Sillä eipä se laki tainnut mitään täydelliseksi tehdä) waan se oli yksi sisälle johdatus parempaan toivoon/ jonka kautta me Jumalata lähenemme.
7:20 Ja sitekin quin palio enembi on/ ettei se ole tecty ilman wa'nottu wala/ Sille ne tosin olit ilman wannotu Wala Papixi tecdhyt.
Ja sitäkin kuin paljon enämpi on/ ettei se ole tehty ilman wannottua walaa/ Sillä ne tosin olit ilman wannottua walaa papiksi tehnyt.
7:21 Mutta teme wannotun Walan cansa/ henen cauttans ioca sanoi henelle/ Herra ombi wannonut/ ia ei hen site cadhu/ Sine olet yxi Pappi ijancaikisesta sen Melchisedechin sädhyn ielkin.
Mutta tämä wannotun walan kanssa/ hänen kauttansa joka sanoi hänelle/ Herra ompi wannonut/ ja ei hän sitä kadu/ Sinä olet yksi pappi iankaikkisesti sen Melkisedekin säädyn jälkeen.
7:22 Nein palio paraman Testamentin wlostoimittaiaxi/ ombi lesuS tecty.
Näin paljon paremman testamentin ulostoimittajaksi/ ompi Jesus tehty.
7:23 Ja ne tosin olit monda Papixi tehdhyt/ senwoxi ettei he sallitut Coleman tedhen pysymen.
Ja ne tosin olit monta papiksi tehnyt/ sen wuoksi ettei he sallitut kuoleman tähden pysymän.
7:24 Mutta telle/ senwoxi ette hen pysy ijancaikisesta/ ombi catomatoin Papius.
Mutta tällä/ senwuoksi että hän pysyy iankaikkisesti/ on katoamatoin pappeus.
7:25 Josta hen mös taita autuaxi tehdä ija'caikisesta nijte iotca hene' cautta's Jumala' tyge tuleuat/ ia aina elepi/ ia alati rucoile heide' edeste's.
Josta hän myös taitaa autuaaksi tehdä iankaikkisesti niitä jotka hänen kauttansa Jumalan tykö tulewat/ ja aina elääpi/ ja alati rukoilee heidän edestänsä.
7:26 Sille sencaltainen Ylimeinen Pappi meille sopi/ ioca olis pyhe/ wighatoin/ saastatoin/ synneisiste eritetty/ ia corkemaxi Taiuaita tecty/
Sillä senkaltainen ylimmäinen pappi meille sopii/ joka olis pyhä/ wiatoin/

saastamatoin/ syntisistä eritetty/ ja korkeammaksi taiwaita tehty/
7:27 Jolla ei olisi iocapeiue tarue ninquin nijlle Ylimeisille Papilla/ ensin omain Syndeins edheste wffrata/ sitelehin Canssan syndein edeste/
Jolla ei olisi jokapäivä tarwe niinkuin niillä ylimmäisillä papeilla/ ensin omain synteinsä edestä uhrata/ siitä lähin kansan syntein edestä.
7:28 Sille sen hen ombi widhoin tehnydh/ coska hen itzehenens wffras. Sille Laki asettapi Inhimiset Ylimeisixi Papeixi/ ioilla heickous ombi. Mutta se Wannotun Walan puhe/ ioca Lain pereste oli sanottu/ asettapi Poian ijancaikisexi/ ia Teudhelisexi. *
Sillä sen hän ompi wihdoin tehnyt/ koska hän itsehensä uhras. Sillä laki asettaapi ihmiset ylimmäisiksi papeiksi/ joilla heikkous ompi. Mutta se wannotun walan puhe/ joka lain perästä oli sanottu/ asettaapi pojan iankaikkiseksi/ ja täydelliseksi.

Melchisedech) Tulkita' Somexi wanhurskaudhen Kuningas/ Melchisalem cutzutan Rauhan Kuningas/ Sille Christus andapi wanhurskaudhen ia Rauhan/ ia henen Waldakunnas ombi wanhurskaus ia Rauha Jumalan edes/ Wskon lepitze Rom. 1. ia 5.

VIII. Lucu.

8:1 TEme ombi nyt se Summa ioista me puhuma. Meille ombi yxi sencaltainen ylimeinen Pappi ioca ynne istupi Oikealla kädhelle Maiestatin Stolis Taiuaisa/
Tämä ompi nyt se summa joista me puhumme. Meille ompi yksi senkaltainen ylimmäinen pappi, joka ynnä istuupi oikealla kädellä Majesteetin tuolissa taiwaissa/
8:2 Ia ombi yxi Haltia pyhein hywuytten ylitze/ ia sen totisen Maian/ ionga Jumala yleskohdhensi/ ia ei Inhiminen.
Ja ompi yksi haltia pyhäin hywyytten ylitse/ ja sen totisen majan/ jonka Jumala ylöskohdensi/ ja ei ihminen.
8:3 Sille ette iocainen ylimeinen Pappi asetetan wfframan Lahioia ia wffrei. Senteden tarue on ette telleki mös iotakin olis wfframist.
Sillä että jokainen ylimmäinen pappi asetetaan uhraamaan lahjoja ja uhreja Sentähden tarwe on että tälläkin myös jotakin olisi uhraamista.
8:4 Jos hen nyt Maan päle olis/ nin ei hen tosin Pappikan olisi/ Se'woxi cusa Papit ouat iotca Lain ielkin Lahioia wffrauat/
Jos hän nyt maan päällä olis/ niin ei hän tosin pappikaan olisi/ Senwuoksi kussa papit owat jotka lain jälkeen lahjoja uhraawat.
8:5 iotca tosin palueleuat sen Esicuua'/ ia Taiualisen Tauaron warion. Ninquin se Jumalalinen wastaus Moseselle sanoi/ coska hene' piti Maian

päättemen. Catzos (ma hen) ettes caiki teet sen Esicuuan ielkin ioca sinulle osotettu ombi Woorella.
jotka tosin palwelewat sen esikuwan/ ja taiwaallisen tawaran warjon. Niinkuin se jumalallisen wastaus Mosekselle sanoi/ koska hänen piti majan päättämän. Katsos (maahan) ettäs kaikki teet sen esikuwan jälkeen joka sinulle osoitettu ompi wuorella.
8:6 Mutta nyt hen ombi yhden paraman wirgan saanut/ ninquin hen yhden paraman Testamentin wälimies on/ ioca mös paraman Lupauxen päle seisopi.
Mutta nyt hän ompi yhden paremman wiran saanut/ niinkuin hän yhden paremman testamentin wälimies on/ joka myös paremman lupauksen päällä seisoopi.
8:7 Sille ios se entinen olis nuctetoin ollut/ ei suingan olis sitte yhdelle Töiselle sija etzitty. Sille hen nuctele heite ia sano.
Sillä jos se entinen olisi nuhteetoin ollut/ ei suinkaan olisi sitten yhdelle toiselle sijaa etsitty. Sillä hän nuhtelee heitä ja sanoo.
8:8 Catzo/ Peiuet tuleuat sanopi Herra/ Ette mine ylitze Israelin Hoonen/ ia ylitze Judan Honen/ wden Testame'tin tahdon päätte.
Katso/ Päivät tulewat sanoopi Herra/ että minä ylitse Israelin huoneen/ ja ylitse Juudan huoneen/ uuden testamentin tahdon päättää.
8:9 Ei sen Testamentin ielkin io'ga mine tein heide' Isillens sille peiuelle coska mine rupeisin heiden Kätens/ heite wloswiedexeni Egiptin Maalda. Sille eteiuet he pysynyuet minu' Testamentisani/ nin em mine mös ole heiste lucupitenyt/ sanopi Herra.
Ei sen testamentin jälkeen jonka minä tein heidän isillensä sille päivälle koska minä rupesin heidän kätensä/ heitä ulos wiedäkseni Egyptin maalta. Sillä etteiwät he pysyneet minun testamentissani/ niin en minä myös ole heistä lukua pitänyt/ sanoopi Herra.
8:10 Sille teme ombi se Testamenti ionga mine sädhen Israelin honelle/ neinen peiuein ielkin/ sanopi Herra/ Mine tahdon anda minun Lakini heiden mielens siselle/ ia heiden sydemijns mine tahdon ne kirioitta/ Ja tahdo' olla heiden Jumalans/ ia heiden pite olema' minu' Canssan.
Sillä tämä ompi se testamentti jonka minä säädän Israelin huoneelle/ näiden päiväin jälkeen/ sanoopi Herra/ Minä tahdon antaa minun lakini heidän mielensä sisälle/ ja heidän sydämiinsä minä tahdon ne kirjoittaa/ Ja tahdon olla heidän Jumalansa/ ja heidän pitää oleman minun kansani.
8:11 Ja eikengen pide opettaman henen Lehimeistens/ eike kengen henen weliens/ ia sanoman/ Tunne Herra/ sille ette he caiki pite minua tundeman/ hamast sijte pienimeste heiden seasans/ sihe' swrimban asti.

Ja ei kenkään pidä opettaman hänen lähimäistänsä/ eikä kenkään hänen weljensä/ ja sanomme/ Tunne Herra/ sillä että he kaikki pitää minua tunteman/ hamasta siitä pienimmästä heidän seassansa/ siihen suurimpaan asti.
8:12 Sille mine tulen lepytetuxi heiden wärydhens ia heiden syndiens ylitze/ ia heiden wäryttens em mine tahdo enembä muista.
Sillä minä tulen lepytetyksi heidän wääryydensä ja heidän syntiensä ylitse/ ja heidän wääryyttänsä en minä tahdo enempää muistaa.
8:13 Sijne quin hen sanopi/ Usi/ wanha'si hen sen entisen/ mutta ioca nyt wanheni ia wanhenepi/ se ombi lesne loppuansa.
Siinä kuin hän sanoopi/ Uusi/ wanhensi hän sen entisen/ mutta joka nyt wanheni ja wanheneepi/ se ompi läsnä loppuansa.

IX. Lucu.

9:1 OLi tosin mös sille entiselle henen Oikiudhens ia Jumalan Palueluxens/ ia wlcoinen pyhyys.
Oli tosin myös sillä entisellä hänen oikeutensa ja Jumalan palweluksensa/ ja ulkoinen pyhyys.
9:2 Sille ette sijne ylesrakettu oli se Maian Esipoli/ iossa olit Kyntilialgat/ ia pöute/ ia Näkyuet Leuet. Ja teme cutzutin se Pyhe.
Sillä että siinä ylösrakettu oli se majan esipuoli/ jossa olit kynttilänjalat/ ja pöytä/ ja näkywät leiwät. Ja tämä kutsuttiin se pyhä.
9:3 Mutta sen toisen Esiripun tacana oli se Maia/ ioca cutzutin se caikein pyhin.
Mutta sen toisen esiripun takan oli se maja/ joka kutsuttiin sen kaikein pyhin.
9:4 Sille oli se cullaine' Pyhensawunastia/ ia sen Testamentin Arcu/ caikinpaicoin Cullalla ylitzewedhetty/ iossa oli se Cullainen Emberi/ iossa se Taiuallinen Leipe oli/ ia Aaronin Witza ioca cucoistanut oli/ ia Testamentin Taulut.
Siellä oli se kultainen pyhänsawunastia/ ja sen testamentin arkku/ kaikin paikoin kullalla ylitse wedetty/ jossa oli se kultainen ämpäri/ jossa se taiwaallinen leipä oli/ ja Aaronin witsa joka kukoistanut oli/ ja testamentin taulut.
9:5 Mutta sen ylinne päle olit ne Cunnialisudhen Cherubim/ iotca ylitzewariosit sen Armon Stolin/ ioista cappaleista ei ole nyt erinomatin sanomista.
Mutta sen ylinnä päällä olit ne kunniallisuuden kerubit/ jotak ylitse warjosit

sen armon tuolin/ joista kappaleista ei ole nyt erinomattain sanomista.
9:6 Coska ne nyt tellemodholla olit asetetut/ menit Papit aina sihen ensimeisen Maian/ ia toimitit sen Jumalan Palueluxen
Koska ne nyt tällä muodolla olit asetetut/ menit papit aina siihen ensimmäiseen majaan/ ja toimitit siellä Jumalan palweluksen.
9:7 Mutta sihen toisehen meni waan widhoin Wootes yxinens se ylimeinen Pappi/ ei ilman Weretä/ ionga hen wffrasi itze omainsa ia Canssan epätietoin edheste/
Mutta siihen toisehen meni waan wihdoin wuodessa yksinänsä se ylimmäinen pappi/ ei ilman werettä/ jonka hän uhrasi itse omainsa ja kansan epätietoin edestä.
9:8 Jonga cansa se Pyhe Hengi merkitzi/ ettei wiele iulgistettu ollut se Pyhitoxen Tije/ nincauuan quin se entinen Maia seisoi.
Jonka kanssa se Pyhä Henki merkitsi/ ettei wielä julkistettu ollut se pyhityksen tie/ niin kauan kuin se entinen maja seisoi.
9:9 Joca oli sille samalla aialla yxi Esicuua/ iossa Lahiat ia Wffrit wffratijn. Ja iotca eiuet woinuet teudhelisexi tehdhä Omantunnon pereste/ nijte iotca teit site Jumalan paluelusta
Joka oli sillä samalla ajalla yksi esikuwa/ jossa lahjat ja uhrit uhrattiin. Ja jotka eiwät woineet täydelliseksi tehdä omantunnon perästä/ niitä jotka teit sitä Jumalan palwelusta.
9:10 waiuon Roan ia Joman/ ia moninaisen pesemisen ia wlcolisen pyhituxen cansa iotca sihen Oiennoxen Aican asti olit pälepannut.
waiwon ruoan ja juoman/ ja moninaisen pesemisen ja ulkoisen pyhityksen kanssa jota siihen ojennuksen aikaan asti olit päälle pannut.
9:11 Mutta Christus on tullut/ ette henen oleman pite ylimeisen Papin ninen tuleuaisten Hywuydhen päle/ yhdhen swreman ia teudheliseman Maia' cautta/ ioca ei ole Käsille tecty/ se on/ ioca ei nein ole rakettu/
Mutta Kristus on tullut/ että hänen oleman pitää ylimmäisen papin niiden tulewaisten hywyyden päälle/ yhden suuremman ja täydellisemmän majan kautta/ joka ei ole käsillä tehty/ se on/ joka ei näin ole rakettu/
9:12 eike mös Cauriste' taicka Wasickaidhe' Weren cautta/ waan hen on oman Werens cautta/ widhoin sihen pyhen siselkieunyt/ ia ombi ijancaikisen Lunastuxe' leunyt.
eikä myös kauristen taikka wasikkaiden weren kautta/ waan hän on oman werensä kautta/ wihdoin siihen pyhään sisälle käynyt/ ja ompi iankaikkisen lunastuksen löynyt.
9:13 Sille ios Härkein ia Cauristen Weri/ ia sen Ehkoisen tuchka wiskattu/ pyhittepi ne saastaiset sihe' Lihalisen puctauxeen/

Sillä jos härkäin ja kauristen weri/ ja sen ehkoisen tuhka wiskattu/ pyhittääpi ne saastaiset siihen lihalliseen puhtaukseen/
9:14 Quinga palio enemin CHRISTUSEN Weri/ ioca itzehenens ilman caiketa wighata/ sen Pyhen Hengen lepitze Jumalalle wffranut ombi/ pudhistapi meiden Omantunnona nijste coleualisista Töiste/ palueleman site Eleuete Jumalata?
Pyhän Hengen läwitse Jumalalle uhrannut ompi/ puhdistaapi meidän omantuntona niistä kuolewaisista töistä/ palwelemaan sitä Eläwätä Jumalata?
9:15 Ja senteden o'bi he' mös sen wdhen Testame'tin Wälimies/ senpäle ette ne iotca cutzutut ouat/ piti saaman sen Luuatun ijancaikisen Perimisen/ senwoxi ette hene' Coolemans sijne wälille käui/ ioca tapactunut on Lunastoxexi/ nijste ylitzekeumisiste/ iotca sen Entisen Testamentin alla olit.
Ja sentähden ompi hän myös sen uuden testamentin wälimies/ sen päälle että ne jotka kutsutut owat/ piti saaman sen luwatun iankaikkisen perimisen/ sen wuoksi että hänen kuolemansa siinä wälille käwi/ joka tapahtunut on lunastukseksi/ niisät ylitsekäymisistä/ jotka sen entisen testamentin alla olit.
9:16 Sille ette cussa yxi Testamenti on/ sijne pite mös henen Coolemans oleman/ ioca sen Testamentin teki.
Sillä että kussa yksi testamentti on/ siinä pitää myös hänen kuolemans oleman/ joka sen testamentin teki.
9:17 Sille ette Testamenti wahuistetan Cooleman cautta/ mwtoin ei ole se ensingen wahua/ coska se wiele elä/ ioca sen teki.
Sillä että testamentti wahwistetaan kuoleman kautta/ muutoin ei ole se ensinkään wahwa/ koska se wielä elää/ joka sen teki.
9:18 Sentedhen mös ei ollut se entinen ilman werete säätty.
Sentähden myös ei ollut se entinen ilman werettä säätty.
9:19 Sille coska Moses oli wlospuhunut iocaitzen Keskyn Lain ielkin caikelle Canssalle/ Otti hen Wasickain ia Cauristen Weren Wedhen ca'sa/ ia Purpurin Villan/ ia Isopin/ ia wiskoi seke Ramatun ette caiken Canssan/ ia sanoi/
Sillä koska Moses oli ulos puhunut jokaisen käskyn lain jälkeen kaikelle kansalla/ Otti hän wasikkain ja kauristen weren weden kanssa/ ja purppurawillan/ ja isopin/ ja wiskoi sekä Raamatun että kaiken kansan/ ja sanoi/
9:20 Teme ombi se Testamentin Weri/ ionga Jumala teille keskenyt on.
Tämä ompi se testamentin weri/ jonka Jumala teille käskenyt on.
9:21 Ja sen mös Maian/ ia caiki sen Jumalan palueluxen astiat/ wiskoi hen samalmoto Weren cansa.

Ja sen myös majan/ ja kaikki sen Jumalan palweluksen astiat/ wiskoi hän samalla muotoa weren kanssa.
9:22 Ja caiki lehes Lain ielkin Weren cansa pudhistetan/ ia paitzi Weren wodhatust/ ei tapadhu ycten Andexiandamust.
Ja kaikki lähes lain jälkeen weren kanssa puhdistetaan/ ja paitsi weren wuodatusta/ ei tapahdu yhtään anteeksiantamusta.
9:23 Nin on nyt tarue/ ette Taiualisten Capalden Esicuuat/ semmotoisten cansa piti puhdistettaman. Mutta ne itze Taiualiset cappalet piti paramilla Wffreilla puhdistettaman/ quin ne olit.
Niin on nyt tarwe/ että taiwaalliseten kappalten esikuwat/ sen muotoisten kanssa piti puhdistettaman/ Mutta ne itse taiwaalliset kappaleet piti paremmilla uhreilla puhdistettaman/ kuin ne olit.
9:24 Sille ettei Christus siselkieunyt sihen pyhen/ ioca Käsille tehty on (iotca ouat ninen Totisten Esicuuat) Waan itze Taiuahan siselle/ senpäle ette Henen nyt ilmestymen pite Jumalan Casuon edhes meiden täcten.
Sillä ettei Kristus sisälle käynyt siihen pyhään/ joka käsillä tehty on (jotka owat niiden totisten esikuwat) Waan itse taiwahan sisälle/ sen päälle että Hänen nyt ilmestymän piti Jumalan kaswon edessä meidän tähten.
9:25 Ei ette henen pite wsemin itzens wfframan/ ninquin se Ylimeinen Pappi käui iocawoosi sihen Pyhein siselle mwcalaisen Weren cansa/
Ei että hänen piti usemmin itsensä uhraaman/ niinkuin se ylimmäinen pappi käwi joka wuosi siihen pyhään sisälle muukalaisen weren kanssa.
9:26 Mwtoin hene' olis wseiman tullut kersie Mailman alghusta. Mutta nyt Mailman lopusa/ ombi hen widhoin ilmestynyt hene' Omans wffrins cautta synnein poiskarcottamisexi.
Muutoin hänen olis useimmin tullut kärsiä maailman alusta. Mutta nyt maailman lopussa/ ompi hän wihdoin ilmestynyt hänen oman uhrinsa kautta syntein poiskarkottamiseksi.
9:27 Ja ninquin caikein Inhimisten on säätty widhoin coolla/ Mutta senpereste Domio/
Ja niinkuin kaikkein ihmisten on säätty wihdoin kuolla/ Mutta sen perästa tuomio/
9:28 Nin ombi mös Christus widhoin wffrattu/ monen synnie poisottaman. Mutta toisella haualla pite henen ilman synneite ilmestymen/ nijlle iotca hende odhottouat Autuudhexi.
Niin ompi myös Kristus wihdoin uhrattu/ Monen syntien pois ottaman. Mutta toisella ajalla pitää hänen ilman synnittä ilmestymän/ niille jotka häntä odottawat autuudeksi.

X. Lucu

10:1 SIlle Lailla o'bi ninen tuleuaisten Hywytte' Wario/ ia ie itze Hywuytte' olendo. Joca woosi tule aina wffrata ycteleiste wffria/ ia ei taidha nite iotca wffrauat teudhelisexi tehdhä.
Sillä lailla ompi niiden tulewaisten hywyytten warjo/ ja ei itse hywyytten olento. Joka wuosi tulee aina uhrata yhtäläistä uhria/ ja ei taida niitä jotka uhraawat täydelliseksi tehdä.
10:2 Mwtoin olis wfframast lakattu/ ios ne iotca wffraisit ei olis sillen synneiste ychten Omatundo/ coska he widhoin puhdistetut olisit.
Muutoin olis uhraamasta lakattu/ jos ne jotka uhraisit ei olis sillään synneistä yhtään omatuntoa/ koska ne wihdoin puhdistetut olisit.
10:3 Waan sille tapactu waiuon yxi Muisto synnin päle ioca woosi.
Waan sille tapahtuu waiwoin yksi muisto synnin päälle joka wuosi.
10:4 Sille se ombi madhotoin/ Herkein ia Cauristen Weren cautta synnit poisotetta.
Sillä se ompi mahdotoin/ Härkäin ja kauristen weren kautta synnit pois otettaa.
10:5 Sentedhen coska hen Mailman tuli/ sanoi hen/ Wffria ia Lahia et sine tactonut/ Mutta sen Rumin olet sine minulle walmistanut/
Sentähden koska hän maailmaan tuli/ sanoi hän/ uhria ja lahjaa et sinä tahtonut/ Mutta sen ruumiin olet sinä minulle walmistanut.
10:6 Poltewffri/ ia Syndiwffri eiuet ole sinu' mieleitzes.
Polttouhri/ ja syntiuhri eiwät ole sinun mieleisesi.
10:7 Nin mine sanoin/ Catzo mine tulen/ Ramatusa seiso liategin minusta kirioitettu/ Ette Minun tekemen pite/ Jumala sinun tachtos.
Niin minä sanoin/ Katso minä tulen/ Raamatussa seisoo liiatekin minusta kirjoitettu/ Että minun tekemän pitää/ Jumala sinun tahtosi.
10:8 Edhelle quin he' sanoi/ Wffri ia Lahia/ Poltewffri ia Syndiwffri et sine tactonut/ eikä mös sinu' keluanuet (iotca Lain ielkin wffratan)
Edellä kuin hän sanoi/ Uhria ja lahja/ Polttouhria ja syntiuhria et sinä tahtonut/ eikä myös sinun kelwannut/ jotka lain jälkeen uhrataan)
10:9 Nin hen sanoi/ Catzo Mine tulen tekemen Jumala sinun tachtos. Sijne hen poisottapi sen entisen/ ette hen sen toisen siselpanis/
Niin hän sanoi/ Katso Minä tulen tekemään Jumala sinun tahtos. Siinä hän poisottaapi sen entisen/ että hän sen toisen sisälle panisi.
10:10 ionga Tadhon cautta me olema pyhitetyt/ widhoin tapachtunut/ Iesusen CHristusen Rumin Wffrin cautta.
jonka tahdon kautta me olemma pyhitetyt/ wihdoin tapahtunut/ Jesuksen

Kristuksen ruumiin uhrin kautta.
10:11 Ja iocainen Papi ombi sihen pandu/ ette hen iocapeiue Jumalan paluelusta tekemen pite/ ia wseimin ycteleiste Wffri wfframan/ iotca eiuet coska woi synnie poisotta.
Ja jokainen pappi ompi siihen pantu/ että hän jokapäiwä Jumalan palwelusta tekemän pitää/ ja useimmin yhtäläistä uhria uhraaman/ jotka eiwät koskaan woi syntiä pois ottaa.
10:12 Mutta Teme/ coska hen oli ydhen Wffrin syndein tehdhen wffranut/ ioca ijancaikisesta kelpa/ jstupi hen nyt Jumalan Oikealla Kädhelle/
Mutta tämä/ koska hän oli yhden uhrin syntein tähden uhrannut/ joka iankaikkisesti kelpaa/ istuupi hän nyt Jumalan oikealla kädellä.
10:13 ia edhespeiten odhotta/ sihenasti quin henen Wiholisens pannan henen Jalcais Astinlaudhaxi.
ja edespäiten odottaa/ siihenasti kuin hänen wihollisensa pannaan hänen jalkaisi astinlaudaksi.
10:14 Sille ette ydhelle wffrilla/ o'bi he' ijancaikisesta teudelisexi tehnyt ne iotca pyhiteten.
Sillä että yhdella uhrilla/ ompi hän iankaikkisesti täydelliseksi tehnyt ne jotka pyhitetään.
10:15 Sen todistapi mös meille itze Pyhe He'gi/ sille senpereste quin he' sanonut oli/
Sen todistaapi myös meille itse Pyhä Henki/ sillä senperästä kuin hän sanonut oli/
10:16 Teme o'bi se Testame'ti io'ga mine tadho' heile tehdhä ninen peiuein ielkin/ sanopi Herra/ Mine tahdon a'da minun Lakini heiden sydhemens/ ia Heiden Mielijnse mine ne siselkirioitan.
Tämä ompi se testamentti jonka minä tahdon heille tehdä niiden päiwäin jälkeen/ sanoopi Herra/ Minä tahdon antaa minun lakini heidän sydämensä/ ja heidän mieliinsä minä ne sisälle kirjoitan.
10:17 Ja heiden synnins ia heide' Wärydhens em mine sille enämin tahdo muinsta.
Ja heidän syntinsä ja heidän wääryytensä en minä sille enemmin tahdo muistaa.
10:18 Mutta cussa nyt neinen samain Andexiandamus on/ sijne ei ole sille ene'bi Wffri synnin edeste.
Mutta kussa nyt näiden samain anteeksiantamus on/ Siinä ei ole sillä enempi uhri synnin edestä.
10:19 Ette sijs nyt meille o'bi/ rackat Weliet/ se Wapaus siselkiudhe Pyhen/ IesuSEN Weren cautta/

Että siis nyt meillä ompi/ rakkaat weljet/ se wapaus sisälle käydä pyhään/ Jesuksen weren kautta/
10:20 ionga he' meille walmistanut ombi wdhexi ia Eleuexi Tijexi/ sen Esirippun eautta/ se on/ henen Lihansa lepitze/
jonka hän meille walmistanut ompi uudeksi ja eläwäksi tieksi sen esiripun kattu/ se on/ hänen lihansa läwitse.
10:21 ia meille ombi yxi swri Pappi/ Jumalan Hoonenhaltia/
ja meillä ompi yksi suuri pappi/ Jumalan huoneenhaltija/
10:22 Nin kieukemme henen tygens totisella sydemelle/ teudelle vskolla/ wiskoitut meie' sydemise'ne/ ia pästetyt sijte Pahasta Omastatu'nosta/ ia pestyt Rumilda puctalla wedelle/
Niin käykäämme hänen tykönsä totisella sydämellä/ täydellä uskolla/ wiskotut meidän sydämissämme/ ja päästetyt siitä pahasta omastatunnosta/ ja pestyt ruumiilta puhtaalla wedellä.
10:23 ia piteke' Toiuon Tunnustos horiumatoina/ Sille he' on vscolinen/ ioca ne lupasi.
ja pitäkää toiwon tunnustus horjumatoinna/ Sillä hän on uskollinen/ joka ne lupasi.
10:24 Ja wariottaca' meiste keskenen/ sijne ette me yllyte' meiten Rackauteen ia hyuijn Töihin/
ja waarin ottakaa meistä keskenän/ siinä että me yllytän meitän rakkauteen ja hywiin töihin/
10:25 ei ylenandain meiden ycteiste Seurakunda. Ninquin mutamitten tapa on/ waan manatcka teiten keskenen/ ia site sen enemin iota te näette ette se peiue lehestypi.
ei ylenantain meidän yhteistä seurakunta. Niinkuin muutamitten tapa on/ waan manatkaa teitän keskenän/ ja sitä sen enemmin jota te näette että se päiwä lähestyypi.
10:26 Sille ios me ehdholla' syndi teem/ sijtte quin me olema Totudhen tundemisen sanuet/ nin ei meille sillen miten wffria synnein edeste ole/
Sillä jos me ehdollan syntiä teemme/ sitten kuin me olemme totuuden tuntemisen saanut/ niin ei meillä silleen mitään uhria syntein edestä ole/
10:27 waan yxi hirmulinen Domion Odhotus/ ia Tulen Kijuaus/ ioca ne wastanseisoiat ylessöueinen ombi.
waan yksi hirmullinen tuomion odotus/ ja tulen kiiwaus/ joka ne wastaanseisojat ylössyöwäinen ompi.
10:28 Jos iocu Mosesen Lain rickopi/ henen pite ilman Laupiutta cooleman/ cadhen taicka colmen Todhistaian cautta.
Jos joku Moseksen lain rikkoopi/ hänen pitää ilman laupiutta kuoleman/

kahden taikka kolmen todistajan kautta.
10:29 Quinga palio enemen rangastoxen (luleta te) henen ansaitzeuan/ ioca Jumalan Poian ialghalla tallapi/ ia Testamentin Weren saastana pitepi/ ionga cautta he' pyhitettu on/ ia sen Armon Hengen pilcapi?
Kuinka paljon enemmän rangaistuksen (luulette te) hänen ansaitsewan/ joka Jumalan Pojan jalalla tallaapi/ ja testamentin weren saastana pitääpi/ jonka kautta hän pyhitetty on/ ja sen Armon Hengen pilkkaapi?
10:30 Sille me tunnemma henen ioca sanoi/ Minun ombi Costo/ mine tahdon iellensmaxa (ma Herra) Ja taas/ Herran pite Canssans domitzeman.
Sillä me tunnemme hänen joka sanoi/ Minun ompi kosto/ minä tahdon jällens maksaa (mä Herra) Ja taas/ Herran pitää kansansa tuomitseman.
10:31 Hirmulinen ombi langeta Eleuen Jumalan käsijn.
Hirmuinen ompi langeta eläwän Jumalan käsiin.
10:32 Tesse te nyt muistacat nijte entisie peiuie/ ioina te walghistetut olitte/ ia kersinyt oletta swrein Waiuain Kiluotuxen/
Tässä te nyt muistakat niitä entisiä päiwiä/ joina te walistetut olitte/ ja kärsinyt oletta suurein waiwain kilwoituksen/
10:33 politain silloin/ coska te itze seke pilcain ette Tuskain cautta caikille jhmexi olitta. Politain coska te Osaliset olitta ninen cansa/ ioinen sillemoto Käsikieui.
puolitain silloin/ koska te itse sekä pilkkain että tuskain kautta kaikille ihmeeksi olitte. Puolittain koska te osalliset olitte niiden kanssa/ joinen sillä muotoa käsi käwi
10:34 Sille ette te oletta mös nijste Waiuoista/ iotca minun Siteisteni tapactuit osaliset olluet. Ja teiden hywuydhen ratelemisen Ilon cansa oletta kersinyet. Tieten ette teille itze ombi parambi ia pysyueisembi Tauara Taiuais.
Sillä että te olette myös niistä waiwoista/ jotka minun siteistäni tapahtuit osalliset olleet. Ja teidän hywyyden raatelemisen ilon kanssa oletta kärsineet. Tieten että teille itse ompi parempi ja pysywäisempi tavara taiwaissa.
10:35 Elket sijs poisheittekö teidhen Wskallustan/ iolla ombi yxi swri palcan maxo/
Älkäät siis pois heittäkö teidän uskallustan/ jolla ompi yksi suuri palkan maksu/
10:36 sille kersimys ombi teille tarpelinen/ senpäle ette te Jumalan tahdon teuteysitte/ ia sen Lupauxen saisitta.
sillä kärsimys ompi teille tarpeellinen/ sen päälle että te Jumalan tahdon täyttäisitte/ ja sen lupauksen saisitte.
10:37 Sille ette wiele wehen hetken pereste/ nin se tulepi/ ioca tuleuainen

ombi/ ia ei wiwuyttele.
Sillä ette wielä wähän hetken perästä/ niin se tuleepi/ joka tulewainen ompi/ ja ei wiiwyttele.
10:38 Mutta sen Wanhurskan pite vskostansa elemen. Mutta ioca weltepi/ ei minun pidhe heneste mielistymen.
Mutta sen wanhurskaan pitää uskostansa elämän. Mutta joka wälttääpi/ ei minun pidä hänestä mielistymän.
10:39 Mutta eipe me ole nijste/ iotca heidens welteuet cadhotuxeen. Waan nijste iotca vskouat/ ia Sieluns tallelle saattauat.
Mutta eipä me ole niistä/ jotka heidäns wälttäwät kadotukseen. Waan niistä jotka uskowat/ ja sielunsa tallelle saattawat.

XI. Lucu.

11:1 MUtta Usko on yxi wissi vskallus/ nihin ioita toiuotan/ ia ei miten epäle nijste iotca ei näghy.
Mutta usko on yksi wissi uskallus/ niihin joita toiwotaan/ ja ei mitään epäile niistä jotka ei näy.
11:2 Sen cautta ouat Wanhimat todhistoxe' saanuet.
Sen kautta owat wanhimmat todistuken saaneet.
11:3 Uskon cautta merkitze'me me ette Mailma Jumalan sanan cautta on * hangittu/ ette caiki quin me näemme ouat * tyhieste tehdhyt.
Uskon kautta merkitsemme me että maailma Jumalan sanan kautta on hankittu/ että kaikki kuin me näemme owat tyhjästä tehdyt.
11:4 Usko' cautta Abel wffrasi Jumalalle swre'man Wffrin quin Cain/ ionga cautta hen Todhistoxen sai/ ette hen Wanhurskas oli/ coska Jumala cannoi Todhistoxen henen Lahioistans/ Ja sen saman cautta hen wiele nyt puhupi waicka hen coollut on.
Uskon kautta Abel uhrasi Jumalalle suuremman uhrin kuin Kain/ jonka kautta hän todistuksen sai/ että hän wanhurskas oli/ koska Jumala antoi todistuksen hänen lahjoistansa/ Ja sen saman kautta hän wielä nyt puhuupi waikka hän kuollut on.
11:5 Uskon cautta Enoch oli poisotettu/ ettei Henen Coolemata pitenyt näkemen. Ja ei ole leutty/ sentedhen ette Jumala henen poisotti. Sille ennenquin hen poisotetin oli henelle Todhistus ollut/ ette hen kelpasi Jumalan.
Uskon kautta Enok oli pois otettu/ Ettei hänen kuolemata pitänyt näkemän. Ja ei ole löytty/ sen tähden että Jumala hänen pois otti. Sillä ennenkuin pois otettiin oli hänellä todistus ollut/ että hän kelpasi Jumalan.

11:6 Sille ette ilman vskota ombi machdotoin Jumalan keluata. Sille ioca Jumalan tyge tacto tulla/ sen pite vskoman ette Jumala ombi/ ia ninen iotca hende etziuet/ yxi Jellensmaxaia.
Sillä että ilman uskotta ompi mahdotoin Jumalalle kelwata. Sillä joka Jumalan tykö tahtoo tulla/ sen pitää uskoman että Jumala ompi/ ja niiden jotka häntä etsiwät/ yksi jällens maksaja
11:7 Uskon cautta ombi Noe Jumalata cunnioittanut/ ia sen Arkin walmistanut/ henen Hoonens terueydhexi/ coska he' sai Jumalalisen Keskyn/ nijste iotca eiuet näkynyet/ Jonga Arkin cautta hen Mailman cadhotti/ ia ombi perinyt sen Wanhurskaudhen ioca Uskon cautta tulepi.
Uskon kautta ompi Noa Jumalata kunnioittanut/ ja sen arkin walmistanut/ hänen huoneensa terweydeksi/ koska hän sai jumalallisen käsky/ niistä jotka eiwät näkyneet/ Jonka arkin kautta hän maailman kadotti/ ja ompi perinyt sen wanhurskauden joka uskon kautta tuleepi.
11:8 Uskon cautta tuli Abraham cwliaisexi/ coska hen cutzuttu oli wlosmenemeen sihen Mahan/ ionga henen piti perimen/ Ja wlosmeni/ ia ei tiennyt cuhunga hen oli tuleuainen.
Uskon kautta tuli Abraham kuuliaiseksi/ koska hän kutsuttu oli ulos menemään siihen maahan/ jonka hänen piti perimän/ Ja ulos meni/ ja ei tiennyt kuhunka hän oli tulewainen.
11:9 Uskon cautta hen oli Mwcalainen sille Luuatulla Maala ollut/ ninquin Wieralla Maalla/ Ja asui Pauluisa Isaachin ia Jocobin cansa/ ninen Cansaperilisten samaan Lupauxeen.
Uskon kautta hän oli muukalainen sillä luwatulla maalla ollut/ niinkuin wieraalla maalla/ ja asui paaluissa (teltoissa) Isakin ja Jakobin kanssa/ niiden kanssaperillisten samaan lupaukseen.
11:10 Sille hen oli odhottanut sen Caupungin ielkin iolla Perustus oli ionga Rakendaia ia Looia ombi Jumala.
Sillä hän oli odottanut sen kaupungin jälkeen jolla perustus oli, jonka rakentaja ja luoja ompi Jumala.
11:11 Uskon cautta mös Saara woima' sai sijttemen/ ia synnytti ylitze henen liens Aian/ Sille hen piti sen Uskolisna/ ioka sen luuanut oli.
Uskon kautta myös Saara woiman sai siittämään/ ja synnytti ylitse hänen iäns ajan/ Sillä hän piti sen uskollisna/ joka sen luwannut oli.
11:12 Sentedhe' olit mös ydheste/ waicka cooleuaisesta Rumista mondo syndynyet/ ninquin Tähdhet Taiuasa/ ia nin quin Sanda ombi Meren rannasa/ ioca epälucuinen ombi.
Sentähden olit myös yhdestä/ waikka kuolewaisesta ruumiista monta syntyneet/ niinkuin tähdet taiwaassa/ ja niin kuin santa ompi meren

rannassa/ joka epälukuinen ompi.
11:13 Neme caiki ouat Uskosa cooluet/ ia euet ole nijste Lupauxista semmengen saanuet/ Waan ne taambata nähnyet/ ia nihin turuanuet/ ia hyuesti tydhyit/ ia tunnustit ette he Wierahat ia Mucalaiset olit Maan päle.
Nämä kaikki owat uskossa kuolleet/ ja eiwät ole niistä lupauksista semmenkään (mitäkään) saaneet/ Waan ne taempata nähneet/ ja niihin turwanneet/ ja hywästi tyydyit/ ja tunnustit että he wierahat ja muukalaiset olit maan päällä.
11:14 Sille ne iotca näite sanouat/ he osottauat Heidens etziuen ychte Isenmaata.
Sillä ne jotka näitä sanowat/ he osottawat heidäns etsiwän yhtä isänmaata.
11:15 Ja tosin ios he site muistanuet olisit custa he olit wloslecttenyet/ olis heille kylle aica ollut iellenspalaita.
Ja tosin jos he sitä muistaneet olisit kusta he olit ulos lähteneet/ olis heille kyllä aika ollut jällens palata.
11:16 Mutta nyt he ycte parambata pyteuet/ se on/ site Taiualista. Sentedhen ei itze Jumala häpie cutzutta heiden Jumalaxens. Sille ette hen ombi heille ydhen Caupungin walmistanut.
Mutta nyt he yhtä parempata pyytäwät/ se on/ sitä taiwaallista. Sentähden ei itse Jumala häpeä kutsuttaa heidän Jumalaksensa. Sillä että hän ompi heille yhden kaupungin walmistanut.
11:17 Uskon cautta wffrasi Abraham/ Isaachin coska hen kiusatin/ ia wffrasi sen Ainocaisens coska hen io Lupauxet saanut oli/
Uskon kautta uhrasi Abraham/ Isakin koska hän kiusattiin/ ja uhrasi sen ainokaisensa koska hän jo lupaukset saanut oli/
11:18 iosta sanottu oli. Isaachis cutzutaan sinulle Siemen.
josta sanottu oli. Isakista kutsutaan sinulle siemen.
11:19 Ja aiatteli/ Jumala woipi mös coluista ylesheretti/ Josta hen mös henen Esicuuaxi iellensotti.
Ja ajatteli/ Jumala woipi myös kuolleistä ylösherättää/ Josta hän myös hänen esikuwaksi jällens otti.
11:20 Uskon cautta siugnasi Isaac nijste tuleuista Asioista Jacobin ia Esau.
Uskon kautta siunasi Isak niistä tulewista asioista Jakobin ja Esaun.
11:21 Uskon cautta siugnasi Jacob coolesans/ molemat Josephin Poiat/ ia cumarsi henen Walticans Ladhua.
Uskon kautta siunasi Jakob kuollessansa/ molemmat Josefin pojat/ ja kumarsi hänen waltikansa laatua.
11:22 Uskon cautta puhui Joseph coolesans Israelin Lasten wloslectemisest/ ia annoi keskyn henen luistansa.

Uskon kautta puhui Josef kuollessansa Israelin lasten uloslähtemisestä/ ja antoi käskyn hänen luistansa.
11:23 Uskon cautta Moses/ coska hen oli syndynyt salatin colme Cucautta hene' Wanhemildans Senteden ette he näit/ quinga caunis Poicainen hen oli/ ia euet pelienyet Kuningan Haastoa.
Uskon kautta Moses/ koska hän oli syntynyt salattiin kolme kuukautta häen wanhemmiltansa. Sentähden että he näit/ kuinka kaunis poikainen hän oli/ ja eiwät peljänneet kuninkaan haastoa.
11:24 Uskon cautta Moses/ coska hen io/ Swrexi tuli/ kielsi cutzutta sillen Pharaonin Tytteren Poiaxi/
Uskon kautta Moses/ koska hän jo/ suureksi tuli/ kielsi kutsuttaa silleen faraon tyttären pojaksi/
11:25 Ja walitzi palio paramin waiua kersie Jumalan Joucon cansa/ quin sen Aialisen Tarpen/ synneisä nautita.
Ja walitsi paljon paremmin waiwaa kärsiä Jumalan joukon kanssa/ kuin sen ajallisen tarpeen/ synneissä nautita.
11:26 Ja luki swremaxi Rickaudexi Christusen Pilcan quin Egiptin Tauarat. Sille hen catzoi Palcanmaxon ielkin.
Ja luki suuremmaksi rikkaudeksi Kristuksen pilkan kuin Egyptin tawarat. Sillä hän katsoi palkanmaksun jälkeen.
11:27 Uskon cautta hen ietti Egiptin/ ia ei pelienyt sen Kuninga' Hirmutosta. Sille hen ripui Henese iota ei hen nähnyt ninquin hen olis henen nähnyt.
Uskon kautta hän jätti Egyptin/ ja ei peljännyt sen kuninkaan hirmutusta. Sillä hän riippui hänessä jota ei hän nähnyt niinkuin hän olisi hänen nähnyt.
11:28 Uskon cautta hen piti Päsiäiste/ ia sen Werenuootamisen/ Ettei se ioca ne Esicoiset tapoi/ pitenyt heihin rupeaman.
Uskon kautta hän piti Pääsiäistä/ ja sen werenwuotamisen/ Ettei se joka ne esikoiset tappoi/ pitänyt heihin rupeaman.
11:29 Uskon cautta ne keuit sen ruskea' Mere' lepitze/ ninquin cuiua Maata mödhen/ Jota ne Egipterit mös coetelit/ ia vpposit.
Uskon kautta hän käwit sen ruskean meren läwitse/ niinkuin kuiwaa maata myöten/ Jota ne egypterit myös koettelit/ ja upposit.
11:30 Uskon cautta ne Jerichon/ Murit langesit/ coska he seitzemen peiue ymberinskieudhyt olit.
Uskon kautta ne Jerikon/ muurit lankesit/ koska he seitsemän päiwää ympärinsä käyneet olit.
11:31 Uskon cautta se Porto Rahab ei huckunut ynne ninen Uscomattomain cansa/ coska hen ne Wacoiat rauhalisesta Hoonesensa coriaisi.
Uskon kautta se portto Rahab ei hukkunut ynnä niiden uskomattomain

kanssa/ koska hän ne wakoojat rauhallisesta huoneeseensa korjasi
11:32 Ja mite minun pite enämen puhuman? Sille Aica tulis minun lyhywexi/ ios minun pidheis yleslukeman/ Gedeonista/ Barachista/ Samsonista ia Ieptaesta/ ia Dauidista ia Samuelista/ ia nijste Prophetaista.
Ja mitä minun pitää enemmän puhuman? Sillä aika tulis minun lyhyeksi/ jos minun pitäisi ylöslukeman/ Gideonista/ Barakista/ Samsonista ja Japtasta/ ja Dawidista ja Samuelista/ ja niistä profeetaista.
11:33 Jotca Uskon cautta ouat Waldacu'nat ylitzewoittanuet/ tehnyet Wanhurskautta/ saaneet ne Lupauxet/ kijnnitukinuet Jalopeurain Suudh/
Jotka uskon kautta owat waltakunnat ylitse woittaneet tehneet wanhurskautta/ saaneet ne lupaukset/ kiinni tukinneet jalopeurain suut.
11:34 wlossammuttanuet Tulen woima'/ Weltenyet ouat Mieckan Teräwuydhe'/ Ouat wekewemexi tulluet heickoudesta/ Ouat woimalisexi tulluet Sodasa/ Ouat alaslönyet mwcalaiset sotawäet.
ulos sammuttaneet tulen woiman/ Wälttäneet owat miekan teräwyyden/ Owat wäkewämmäksi tulleet heikkoudesta/ Owat woimalliseksi tulleet sodassa/ Owat alas lyöneet muukalaiset sotawäet.
11:35 Waimot ouat heidhe' Cooludhensa Ylesnousemisesta iellenssaanuet. Mutta ne mwudh ouat särietyt/ ia Lunastoxen Hyliennyet/ senpäle ette heiden paraman ylesnousemisen piti saman.
Waimot owat heidän kuolleensa ylösnousemisesta jällens saaneet. Mutta ne muut owat särjetyt/ ja lunastuksen hyljänneet/ senpäälle että heidän paremman ylösnousemisen piti saaman.
11:36 Mutamat taas ouat Pilcoia ia witzoituxet kersinyet/ Ja wiele sijttekin Fangiuxet ia Tornit.
Muutamat taas owat pilkkoja ja witsoitukset kärsineet/ Ja wielä sittenkin wankiudet ja tornit.
11:37 He ouat kijuitetyt/ rickihacatut/ lepitze pistetyt/ Mieckalla mestatut. He ouat ymberinswaelluet La'masten ia wocten Nahgoisa. Kieuhet/ adhistetut/ waiuatut.
He owat kiwitetyt/ rikkihakattu/ läwitse pistetyt/ Miekalla mestatut. He owat ympärinswaelleet lammasten ja wuohten nahoissa. Köyhät/ ahdistetut/ waiwatut.
11:38 Joinenga Maailma oli Mahdhotoin/ Ja ouat Radholisudhes waelluet/ Corueisa/ Woorisa/ Mäen rotcoisa/ ia Maan copisa/
Joidenka maailma oli mahdotoin/ ja owat raadollisuudessa waelleet/ korwessa/ wuorissa/ mäen rotkoissa/ ja maan kuopissa/
11:39 Ja caiki neme ouat Uskon cautta Todhistoxen ansainuet/ ia eiuet saanuet site Lupausta/

Ja kaikki nämä owat uskon kautta todistuksen ansainneet/ ja eiwät saaneet sitä lupausta/
11:40 Sentedhen/ ette Jumala o'bi iotakin paraman meiden edhesten edheskatzonut/ ettei ne ilman Meite teudhelisexi tulisi.
Sentähden/ että Jumala ompi jotakin paremman meidän edestän edeskatsonut/ Ettei ne ilman meitä täydelliseksi tulisi.

** Tyhieste) Se quin tesse seiso/ inuisibilibus/ me cutzumma tyhiexi/ ia on wiele nyt tyhie sihenasti quin tapachtupi.*

XII. Lucu.

12:1 SEntedhen mös me/ ette meille nyt ombi nin swri Todistosten ioucko meiden ymberillen/ Nin poispancam syndi ioca aina meihin tartu ia hitaxi tekepi. Ja iooskam Kersimisen cautta sijne Kiluoituxes/ ioca meiden eten pandu on/
Sentähden myös me/ että meille nyt ompi niin suuri todistusten joukko meidän ympärillen/ Niin pois pankaamme synti joka aina meihin tarttuu ja hitaaksi tekeepi. Ja juoskaamme kärsimisen kautta siinä kilwoituksessa/ joka meidän eteen pantu on/
12:2 ia yleskatzocam Iesusen päle/ sen vskon Alcaian ia päätteien. Joca/ coska hen olis kylle tainut Iloa pite/ kersi hen Ristin/ ia ei Pilca totellut/ ia on istuua Oikealla kädhelle Jumalan Stolilla.
Ja ylöskatsokaamme Jesuksen päälle/ sen uskon alkajaan ja päättäjään. Joka/ koska hän oli kyllä tainnut iloa pitää/ kärsi hän ristin/ ja ei pilkkaa totellut/ ja on istuwa oikealle kädelle Jumalan tuolilla.
12:3 Muistacat henen pälens ioca sencaltaisen wastanpuhumisen ombi synneitzilde wastansa kersinyt/ ettei te wäsy teidhen mielisenne ia poislacka.
Muistakaat hänen päällensä joka senkaltaisen wastaanpuhumisen ompi syntisiltä wastaansa kärsinyt/ ettei te wäsy teidän mielissänne ja pois lakkaa.
12:4 Sille ettei te wiele nyt ole haman weren asti kiluoitellen syndie wastanseisonuet/
Sillä ettei te wielä nyt ole hamaan weren asti kilwoitellen syntiä wastaanseisoneet/
12:5 Ja oletta io wnoctanuet sen wskalluxen/ ioca teille ninquin Lapsille's puhupi. Minun Poican äle Herra' Rangastosta ylencatzo/ ia äle näänny coskas henelde ranghaistan.
Ja oletta jo unohtaneet sen uskalluksen/ joka teille niinkuin lapsillensa puhuupi. Minun poikani älä Herran rangaistusta ylenkatso/ ja älä näänny koskas häneltä rangaistaan.

12:6 Sille iota Herra racasta/ sen hen mös rangaitze/ Mutta iocaitzen Poian hen rooskapi/ ionga hen coriapi.
Sillä jota Herra rakastaa/ sen hän myös rankaisee/ Mutta jokaisen pojan hän ruoskiipi/ jonka hän korjaapi.
12:7 Jos te sen rangastoxen kersitte/ nin taritzepi Jumala itzens teille ninquin Lapsillens. Sille cuca on se Poica/ iota ei Ise rangaitze?
Jos te sen rangaistuksen kärsitte/ niin taritseepi Jumala itsensä teille niinkuin lapsillensa. Sillä kuka on se poika/ jota ei isä rankaise?
12:8 Mutta ios te oletta ilman rangastosta/ iosta caiki ouat Osaliset olluet/ nin te Eperet oletta ia ette Lapset.
Mutta jos te oletta ilman rangaistusta/ josta kaikki owat osalliset olleet/ niin te äpärät oletta ja ette lapset.
12:9 Ja quin meille ouat Lihaliset Iset olluet rangaitziat/ ia olema nijte cauattanuet/ Eikö meiden sijs palio enemen pidhe alamaiset oleman sen Hengelisen Isen/ ette me eleisimme?
Ja kuin meille owat lihalliset isät olleet rankaitsijat/ ja olemme niitä kawahtaneet/ Eikö meidän siis paljon enemmän pidä alamaiset olemaan sen Hengellisen Isän/ että me eläisimme?
12:10 Ja ne tosin ouat meite rangaisnuet wähine peiuine heiden lulons ielkin/ Mutta teme meiden tarpexenna/ sitewarten ette hen meille pyhydhens iacais.
Ja ne tosin owat meitä rangaisseet wähinä päiwinä heidän luulonsa jälkeen/ Mutta tämä meidän tarpeeksemme/ sitäwarten että hän meille pyhyyden jakaisi.
12:11 Mutta caiki rangastus/ coska hen on käsis/ ei se nägy ycten meille Iloxi/ waan Murehexi. Mutta sitelehin hen ombi andaua Rauhalisen wanhurskaudhen Hedelmen ninen iotca sen cautta harioitetut ouat.
Mutta kaikki rangaistus/ koska hän on käsissä/ ei se näy yhtään meille iloksi/ waan murheeksi. Mutta siitä lähin hän ompi antawa rauhallisen wanhurskauden hedelmän niille jotka sen kautta harjoitetut owat.
12:12 Sentedhen ylesoietca teiden ioutilat Kädhenne/ ia ne wäsynyet Poluet/
Sentähden ylös oietkaa teidän joutilaat kätenne/ ja ne wäsyneet polwet/
12:13 ia astucat wissit Askelet teiden Jalcainne cansa/ ettei iocu compastuisi ninquin Nilcu/ waan palioenämen teruehexi tulis.
ja astukaat wissit (warmat) askeleet teidän jalkainne kanssa/ ettei joku kompastuisi niinkuin nilkku/ waan paljon enemmän terweheksi tulisi.
12:14 Noudhattaca Rauha cackein cansa ia site pyhytte/ paitzi ioita eikengen saa Herra nähdhä.

Noudattakaa rauha kaikkein kanssa ja sitä pyhyyttä/ paitsi joita ei kenkään saa Herraa nähdä.
12:15 Ja warinottacat/ ettei iocu Jumalan Armo vnhodhaisi/ Ettei ioscus yleskasuais iocu Caruas iwri/ ia tekis iotakin wastalloista/ ia monda sen saman cautta saastuisit.
Ja waarin ottakaat/ ettei joku Jumalan armo unohtaisi/ Ettei joskus ylenkaswaisi joku karwas juuri/ ja tekisi jotakin wastallista/ ja monta sen saman kautta saastuisit.
12:16 Ettei iocu olisi Salauoteinen eli Jumalatoin ninquin Esau/ ioca yhden Atrian tähdhen poismyi Esicoisudhensa oikeudhen.
Ettei joku olis salawuoteinen eli jumalatoin niinkuin Esau/ joka yhden aterian tähden poismyi esikoisuutensa oikeuden.
12:17 Sille te tiedhette/ ette coska hen sijtte tactoi perie sen siugnauxen perimisen oikeulla/ tuli hen poishyliätyxi/ Sille eipe hen leunyt ycten sija paranoxeen/ waicka hen site kynelille etzei.
Sillä te tiedätte/ että koska hän sitten tahtoi periä sen siunauksen perimisen oikeudella/ tuli hän pois hyljätyksi/ Sillä eipä hän löytänyt yhtään sijaa parannukseen/ waikka hän sitä kyynelillä etsi.
12:18 Sille eipe te ole edheskeunyet sen wooren tyge/ iota ruueta saa/ ia Tulella paloi/ eike sen Syngyn ia Pimeydhen/ ia sen hirmuisen Ilman tyge/
Sillä eipä et ole edeskäyneet sen wuoren tykö/ jota ruweta saa/ ja tulella paloi/ eikä sen synkkyyden ja pimeyden/ ja sen hirmuisen ilman tykö/
12:19 eike sen Basunan helinen ia Sanaden änen tyge/ Jonga ne iotca sen cwlit caaritit/ anodhen ettei se Sana suingan pitenyt heille sanottaman.
eikä sen pasuunan helinän ja sanain äänen tykö/ Jonka ne jotka sen kuulit karttoi/ anoen ettei se Sana suinkaan pitänyt heille sanottaman.
12:20 Sille eiuet he woinuet site kersie/ mitke sijne sanottin/ Ja ios iocu Peto sihen Wooren satuis/ pite sen kiuitettemen/ eli Nolilla lepitzeammuttaman.
Sillä eiwät he woineet sitä kärsiä/ mitkä siinä sanottiin/ Ja jos joku peto siihen wuoreen sattuisi/ pitää se kiwitettämän/ eli nuolilla läwitse ammuttaman.
12:21 Ja nin hirmuinen oli se Näky/ ette Moses sanoi/ Mine olen hemmestynyt/ ia wapisen.
Ja niin hirmuinen oli se näky/ että Moses sanoi/ Minä olen hämmästynyt/ ja wapisen.
12:22 Waan te oletta edheskieunyet Sionin Wooren tyge/ ia sen eleuen Jumalan Caupungin tyge/ sen Taiualisen Jerusalemin tyge/ Ja monen tuhanen epälucuisen Engeleitten Jouckon tyge/

Waan te oletta edeskäyneet Sionin wuoren tykö/ ja sen eläwän Jumalan kaupungin tykö/ ja taiwaallisen Jerusalemin tykö/ Ja monen tuhannen epälukuisen enkeleitten joukon tykö/
12:23 Ja Esicoisten Seurakunnan tyge/ iotca Taiuaisa ouat ynne kirioitetut/ ia Jumalan caikein Domarin tyge/ ia ninen Teudhelisten Wanhurskasten Hengein tyge/
Ja esikoisten seurakunnan tykö/ jotka taiwaissa owat ynnä kirjoitetut/ ja Jumalan kaikkein tuomarin tykö/ ja niiden täydellisten wanhurskasten henkein tykö/
12:24 ia sen wdhen Testamentin wälimiehen IesuSEN tyge/ ia sen weren wiskamisen tyge/ ioca parambita puhupi quin Abelin weri.
ja sen uuden testamentin wälimiehen Jesuksen tykö/ ja sen weren wiskaamisen tykö/ joka parempata puhuupi kuin Abelin weri.
12:25 Catzocat ettet te hende ylencatzo/ ioca teidhen cansanna puhupi/ sille ios euet ne weltenyet iotca heitens caaritelit heneste/ ioca Maan päle puhui. Palio wähemin me/ ios me täte caaritamme/
Katsokaat ettet te häntä ylenkatso/ joka teidän kanssanne puhuupi/ sillä jos eiwät ne wälttäneet jotka heitäns karttelit hänestä/ joka maan päälle puhui. Paljon wähemmin me/ jos me tätä karttelemme/
12:26 ioca Taiuaasta puhupi/ ionga äni silloin Maan iäristi. Mutta nyt hen lupapi ia sano/ wiele nyt widhoin mine tadhon iäriste/ ei waiuon Maata/ mutta mös Taiuan.
joka taiwaasta puhuupi/ jonka ääni silloin maan järisti. Mutta nyt hän lupaapi ja sanoo/ wielä nyt wihdoin minä tahdon järistä/ ei waiwon maata/ mutta myös taiwaan.
12:27 Mutta quin hen sanopi/ wiele nyt widhoin/ Sille hen osottapi ette ne iäriseueiset pite mwtettama'/ ninquin seki ioca rakettu on Se'päle ette ne cappalet pysyme' pite iotca iärisemäte ouat.
Mutta kuin hän sanoopi/ wielä nyt wihdoin/ Sillä hän osottaapi että ne järisewäiset pitää muutettaman/ niinkuin sekin joka rakennettu on senpäälle että ne kappaleet pysymän pitää jotka järisemättä owat.
12:28 Sentedhen ette me saamma sen Waldakunnan ioca ei iäriste taidha/ meille ombi Armo ionga cautta me Jumalata paluelemme henen Mielens noutexi Taualla ia Pelgholla.
Sentähden että me saamme sen waltakunnan joka ei järistä taida/ meille ompi armo jonka kautta me Jumalata palwelemme hänen mielensä nouteeksi tawalla ja pelolla.
12:29 Sille ette meiden Jumalan ombi yxi culuttauainen Tuli.
Sillä että meidän Jumalan ompi yksi kuluttawainen tuli.

XIII. Lucu.

13:1 PYsyket wahuana welielises Rackaudhes. Honesenottamista elket vnhottako/
Pysykäät wahwana weljellisessä rakkaudessa/ Huoneeseen ottamista älkäät unohtako.
13:2 Sille sen cautta ouat mutamat tietemete Engelite Honese'sottanuet.
Sillä sen kautta owat muutamat tietämätä enkeleitä huoneeseensa ottaneet.
13:3 Muistacat ninen Sidhotuin päle/ ninquin ynne heiden cansans sidhotut olisitta/ ia ninen iotca mwrehta kersiuet/ ninquin te itze iotca wiele mös Lihasa elette.
Muistakaat niiden sidottuin päälle/ niinkuin ynnä heidän kanssansa sidotut olisitta/ ja niiden jotka murhetta kärsiwät/ niinkuin te itese jotka wielä myös lihassa elätte.
13:4 Sen Auioskeskun pite cunnialisesta pidettemen caikein seas/ Ja se Auioin Woodhe saastamatoin. Mutta ne Horintekiet ia Salawoteiset Jumala domitzepi.
Sen awiokäskyn pitää kunniallisesti pidettämän kaikkein seassa/ ja awiowuode saastamatoinna. Mutta ne huorintekijät ja salawuoteiset Jumala tuomitseepi.
13:5 Teiden menon olcohon ilman Ahneutta/ ia tytyket nihin mite teille ombi/ Sille hen on sanonut/ Em mine sinua yle' anna/ engä vnhodha.
Teidän menon olkohon ilman ahneutta/ ja tyytykäät niihin mitä teillä ompi/ Sillä hän on sanonut/ En minä sinua ylenanna/ enkä unohda.
13:6 Nin ette me rohckeamma sanoa/ Herra ombi minun Auttaian/ ia em mine pelke mite Inhimisen pite minun tekemen?
Niin että me rohkenemme sanoa/ Herra ompi minun auttajain/ ja en minä pelkää mitä ihmisen pitää minun tekemän?
13:7 Muistacat teiden Opettaiadhen päle/ iotca teille Jumalan Sanan puhunuet ouat/ ioinenga vskoa te tauoittacat/ ia warinottacat millinen loppu heiden Menolans oli.
Muistakaat teidän opettajaiden päälle/ jotka teille Jumalan Sanan puhuneet owat/ joidenka uskoa te tawoittakaat/ ja waarin ottakaat millainen loppu heidän menollansa oli.
13:8 IesuS CHRISTUS/ Eilen ia Tenepene/ ia se sama mös ombi ijancaikisesta.
JesuS KRISTUS/ Eilen ja tänäpänä/ ja se sama myös ompi iankaikkisesta.
13:9 Elket andaco teiden ymberiwietelle moninaisilla ia mwcalaisilla Opilla. Sille se ombi hyue ette syden wahuistupi Armolla ia ei Rooilla/ ioista eiuet

ne miten Hötynyet iotca nijsse waelsit.
Älkäät antako teidän ympäri wietellä moninaisilla ja muukalaisilla opilla. Sillä se ompi hywä että sydän wahwistuupi armolla ja ei ruuilla/ joista eiwät ne mitään hyötyneet jotka niissä waelsit.
13:10 Meille ombi Altari/ iosta ei ole ninen lupa söödhe iotca Maiasa palueleuat.
Meillä ompi alttari/ josta ei ole niiden lupa syödä jotka majassa palwelewat.
13:11 Sille quinenga eläienden Weri siselle todhaha' sen ylemeisen Papin cautta sihen pyhehe' synnin edeste. Ninen Ruumijt poltetan Ulcona Cantzeista.
Sillä kuidenka eläinten weri sisälle tuodahan sen ylimmäisen papin kautta siihen pyhähän synnin edestä. Niiden ruumiit poltetaan ulkona kantseista. (leiristä)
13:12 Sentedhen mös IesuS/ senpäle ette henen piti pyhittemen Canssan henen omalla werellens/ ombi he' kersinyt wlcona Portista.
Sentähden myös JesuS/ senpäälle että hänen piti pyhittämän kansan hänen omalla werellänsä/ ompi hän kärsinyt ulkona portista.
13:13 Nin mengemme sijs nyt wlos hene' tygens wlcona Cantzeista/ ia candadhen henen pilcansa.
Niin menkäämme siis nyt ulos hänen tykönsä ulkona kantseista (leiristä)/ ja kantaen hänen pilkkansa.
13:14 Sille eipe meille ole tesse pysyuäte Caupungita/ Waan tuleuaista me etzimme.
Sillä eipä meillä ole tässä pysywätä kaupunkia/ Waan tulewaista me etsimme.
13:15 Nin wffracam sis nyt aina Jumalalle Kitoswffri henen cauttans/ se on/ Hulein Hedhelme/ iotca henen Nimens tunnustauat.
Niin uhratkaamme siis nyt aina Jumalalle kiitosuhri hänen kauttansa/ se on/ Huulien hedelmä/ jotka hänen nimensä tunnustawat.
13:16 Edhespein/ elket hyuestitekemiste ia cansaiacamista vnohtaco. Sille sencaltaiset wffrit mielestyuet Jumalan.
Edespäin/ älkäät hywästi tekemista ja kanssa jakamista unohtako. Sillä senkaltaiset uhrit mielistywät Jumalan.
13:17 Olcat teiden Opettaiain cwliaiset/ ia noudattacat heite/ Sille he waluouat teidhen Sieluinna ylitze/ ninquin ne iotca lughun sijte tekemen pite/ senpäle ette he sen Ilon cansa tekisit ia ei Hocamisen cansa/ Sille eipe se ole teille tarpelinen.
Olkaat teidän opettajaille kuuliaiset/ ja noudattakaat heitä/ Sillä he walwowat teidän sieluinne ylitse/ niinkuin ne jotka luwun siitä tekemän

pitää/ senpäälle että he sen ilon kanssa tekisit ja ei huokaamisen kanssa/ Sillä eipä se ole teille tarpeellinen.
13:18 Rucolcat meidhen edhesten. Se ombi meiden wskalluxen/ ette meille ombi hyue Omatu'do/ ia ahkeroitzemma pitemen hyue Menoa caikein seas.
Rukoilkaat meidän edestän/ Se ompi meidän uskalluksen/ että meillä ompi hywä omatunto/ ja ahkeroitsemme pitämän hywää menoa kaikkein seassa.
13:19 Mutta enimitten mine manan teite näite tekemen/ senpäle ette mine site pikemin iellenstulisin teidhen tygenne.
Mutta enimmiten minä manaan teitä näitä tekemän/ senpäälle että minä sitä pikemmin jällens tulisin teidän tykönne.
13:20 Mutta se Rauhan Jumala ioca iellenstoottanut ombi Cooluista sen swren Lammasten Paimenen/ sen ijancaikisen Testamentin Weren cautta/ meidhen HErran IesuSEN
Mutta sen rauhan Jumala joka jällens tuottanut ompi kuolleista sen suuren lammasten paimenen/ sen iankaikkisen testamentin weren kautta/ meidän HErran JesukSEN
13:21 Se techkön teite toimelisexi caikesa hyuese Töösä/ tekemen henen tactonsa/ ia saattacan teisse/ mite henen edhesens Otoline' ombi Iesusen CHristusen cautta/ Jolle Cunnia olcohon ijancaikisesta ijancaikisehen Amen.
Se tehköön teitä toimelliseksi kaikessa hywässä työssä/ tekemään hänen tahtonsa/ ja saattakaan teissä/ mitä hänen edessänsä otollinen ompi Jesuksen Kristuksen kautta/ jolle kunnia olkohon iankaikkisesta iankaikkisehen Amen.
13:22 Mine manan teite (rackat Welieni) Ottakat Hyuexi se Manauxen Sana/ Sille mine olen lyhyesti teille kirioittanut.
Minä manaan teitä (rakkaat weljeni) Ottakaa hywäksi se manauksen sana/ Sillä minä olen lyhyesti teille kirjoittanut.
13:23 Tieteket meiden Welien Timotheusen päästetyn oleuan/ ionga cansa ios hen pian tule/ tadhon mine teite nädhä.
Tietäkäät meidän weljen Timoteuksen päästetyn olewan/ jonka kanssa jos hän pian tulee/ tahdon minä teitä nähdä.
13:24 Teruetteket caiki teiden Opettai ia caiki pyhie. Teruetteuet teite ne Weliet Walinmaasta.
Terwehtäkäät kaikki teidän opettajia ja kaikkia pyhiä. Terwehtiwät teitä ne weljet walinmaasta.
13:25 Armo olcohon caikein teidhen cansan Amen.
Armo olkohon kaikkein teidän kanssan. Amen.

Kirioitettu Walinmaalda Timotheusen möte.

Alcupuhe sen Ensimeisen P. Petarin Epistolan päle.

TEmen Epistolan ombi Pyhe Petari nijlle kietuille ia vskolisille Pacanoille kirioitanut/ ia manapi heite Uskosa wahwana oleman/ ia alati casuaman caikinaisen Kersimisen ia hyuein töidhen cautta. Ensimeises cap. Wahwistapi hen heiden vskonsa/ Jumala' Lupauxen ia woiman cautta sijte saatauasta Autuudhesta. Ja osotapi/ ettei se sama luuattu Autuus meilte ole ansattu/ Waa' io ennen Prophetain cautta ilmoitettu. Senteden heiden nyt pite wdhes ia cunnialises Elemes waeltaman/ ia sen wanhan wnochtaman/ Ninquin ne wdhesta syndyneet/ sen Eleuen ijancaikisen Sanan cautta. Toisesa cap. Hen opeta sen Pään ia Culmakiuen tu'deman/ quin on Christus. Ja ette he ninquin toimeliset ia oikiat Papit itzense Jumalalle wffrasisit/ quin mös Christus henens wffranut on. Ja rupepi caikinaisi Sädhyiä neuuoman. Ensin/ hen opeta päldiskein/ cwliaiset oleman mailmaiselle Esiuallalle. Sitelehin/ hen erinens Palueliat keske heiden Omains Herrains alamaiset oleman/ ia wärytte heilde kersimen Christusen tedhen/ Joca mös meiden tedhen wärytte on kersinyt. Colmanesa cap. Hen opeta Waimoija cwliaiset oleman/ nijlle möskin Uskomattomille Miehille/ ia ette he itzens enemin caunistaisit pyhelle menolla/ quin wlconaisella modholla. Ite' ne Miehet/ ette he heiden Waimoijans kersisit. Ja sitelehin päldiskein/ ette he olisit keskenens neuret/ kersiueiset/ ia ysteuelliset/ ninquin mös Christus meiden syndijene tedhen ombi ollut. Nelienese cap. Hen opetapi Liha waiuaman/ raitiudhella waluolla/ cochtudhella/ rucuxilla/ ia Christusen pina' muistolla heitens lodhuttaman ia wahuistaman. Ja neuuopi sille Hengeliselle Kircon wirghalle/ quinga ainoa Jumalan sana ia teko tule edestoota/ ia iocainen henen Lahijoillansa muita pite palueleman. Ja ei imechtelemen/ waan iloitzeman/ Jos me iotakin Christusen Nimen tedhen kersime. Widhennese cap. Manapi hen Pispoija ia Papeia/ quinga heiden elemen pite ia Canssa rockiman Jumalan sanalla. Ja cauatta meite Perkelehelda/ ette hen lackamata meite wäijupi ia tacaaijapi iocapaicas.

Se P. Petarin Ensimeinen Epistola.

I Lucu.

1:1 PEtari Iesusen Christusen Apostoli.
Petari Jesusen Kristuksen apostoli.
1:2 Nijlle wloswalituille Oudhoille haiolla asuuaisille Po'tos/ Galatias/ Cappadotias/ Asias ia Bithynias/ Isen Jumalan Aiuotuxen ielkin/ sen Hengen pyhitoxen cautta/ Culiaisudhexi ia Iesusen Christusen Weren pirskumisexi. Jumala andacoho' teille palio Armo ia Rauha.
Niille uloswalituille oudoille hajalla asuwaisille Pontossa/ Galatiassa/ Cappadotiassa/ Asiassa ja Bithyniassa/ Isän Jumalan aiwoituksen jälkeen/ sen Hengen pyhityksen kautta/ Kuuliaisuudeksi ja Jesuksen Kristuksen weren pirskumiseksi. Jumala antakohon teille paljon armoa ja rauhaa.
1:3 Kijtettu olcohon Jumala ia meiden HERRan Iesusen Christusen Ise/ ioca on meite henen swre' Laupiudhens cautta iellenssynnyttenyt/ ychtehen

eleuen Toiuohon/ sen Iesusen Christusen Ylesnousemisen cautta nijste Cooleista/
Kiitetty olcohon Jumalan ja meidän Herran Jesuksen Kristuksen Isä/ joka on meitä hänen suuren laupeutensa kautta jällens synnyttänyt/ yhtehen eläwän toiwohon/ sen Jesuksessa Kristuksen ylösnousemisen kautta niistä kuolleista/
1:4 ychtehen catomattoman ia saastamattoman ia turmelemattoman Perimisehen Joca ombi Taiuasa tedhellepa'du teite warten/
yhtehen katoamattoman ja saastumattoman ja turmelemattoman perimisehen, Joka ompi taiwaassa tähdelle pantu (tallelle pantu) teitä warten
1:5 Jotca Jumalan wäelle/ sen Uskon cautta kätketehen Autuudexi/ Joca sitewarten walmistettu ombi/
Jotka Jumalan wäellä/ sen uskon kautta kätketähän autuudeksi/ Joka sitä warten walmistettu ompi/
1:6 ette sen pite ilmei tuleman wimeisella aijalla/ Jossa teiden pite teiten iloitzema'/ Te iotca nyt wähelle hetkelle (ios taruitan) waiuataan moninaisis kiusauxis/
että sen pitää ilmi tuleman wiimeisella ajalla/ Jossa teidän pitää teitän iloitseman/ Te jotka nyt wähällä hetkellä (jos tarvitaan) waivataan moninaisissa kiusauksissa./
1:7 Senpäle ette teiden Uskon toimelisexi ia palio callimaxi leuteisijn/ quin se catoua Culta (ioca Tulella coetellan) Kijtoxexi/ ylistoxexi ia Cunniaxi/ silloin coska Iesus Christus ilmandupi/
Senpäälle että teidän uskonne toimelliseksi ja paljon kalliimmaksi löytäisiin/ kuin se katoawa kulta (joka tulella koetellaan) Kiitokseksi/ ylistykseksi ja kunniaksi/ silloin koska Jeesus Kristus ilmaantuupi/
1:8 Jota te racastatte waicka ette te hende näe/ ionga päle te nyt mös vskotta/ echke te ei hende näe/ Nin teiden pite quitengin iloitzema' sanomattoman ia Cunnialisen ilon cansa/
Jota te rakastatte, waikka ette te häntä näe/ jonka päälle te nyt myös uskotte/ ehkä te ei häntä näe/ Niin teidän pitää kuitenkin iloitseman sanomattoman ja kunniallisen ilon kanssa/
1:9 Ja te saatta teiden vskonna lopun/ nimittein/ Sieludhen Autuudhen.
Ja te saatte teidän uskonne lopun/ nimittäin/ sielujen autuuden.
1:10 Jonga Autuuden ielkin ouat etzinyuet ia tutkinuuet ne Prophetat/ iotca sijte tygetuleuaisesta Armosta teiden pälen noitunuet ouat/
Jonka autuuden jälkeen ovat etsineet ja tutkineet ne prophetat/ jotka siitä tykö tulewaisesta armosta teidän päällenne noituneet ovat.
1:11 Ja ouat tutkinuet/ mine taicka mille aijalla Christusen Hengi wloswijsasi

ioca heisse oli/ ia ennen oli todhistanut ne Pinat tuleuaiset iotca Christuses ouat/ Ja sen Cunnialisudhen ioca senielkin tuleman piti/ ioille se mös ilmoitettu oli.
Ja ovat tutkineet/ minä taikka mille ajalle Kristuksen Henki uloswiisasi, joka heissä oli/ ja ennen oli todistanut ne piinat, tulevaiset jotka Kristuksessa owat/ Ja sen kunniallisuuden, joka sen jälkeen tuleman piti/ joille se myös ilmoitettu oli.
1:12 Sille eiuet he itzeheitens/ waan meite sen cautta paluelit. Nämet iotca nyt teille iulghistetudh ouat ninen cautta/ iotca teille sen Euangeliumin sarnanut ouat sen pyhen Hengen cautta Taiuahasta lehetetyn/ Jota Engelitki mös ihoitzeuat catzoa.
Sillä eiwät he itseheitänsä/ waan meitä sen kautta palwelit. Nämät jotka nyt teille julkistetut owat niiden kautta/ jotka teille sen Ewankeliumin saarnannut owat sen Pyhän Hengen kautta taiwahasta lähetetyn/ Jota enkelitkin myös ikäwöitsewät katsoa.
1:13 Senteden wöötteket teiden Mielen cupehet/ ia olcatta raitijdh/ Ja panga te teiden teudhelinen Toiuon sen Armon päle/ ioca teille taritahan Iesusen Christusen ilmestoxen cautta/ ninquin cwliaiset Lapset.
Sentähden wyöttäkäät teidän mielenne kupeet/ ja olkaatte raittiit/ Ja pankaa te teidän täydellinen toiwonne sen armon päälle/ jota teille tarjotahan Jesuksen Kristuksen ilmestyksen kautta/ niinkuin kuuliaiset lapset.
1:14 Ja elkette asettaco teiten ninquin ennen/ coska te tyhmydhes Himodhen ielkin elitte.
Ja älkäätte asettako teitän niinkuin ennen/ koska te tyhmyydessä himojen jälkeen elitte.
1:15 Waan sen ielkin ioca teite cutzunut on/ ia ombi pyhe/ olcatta te mös pyhet/ caikisa teiden menosanne.
Waan sen jälkeen, joka teitä kutsunut on/ ja ompi pyhä/ Olkaatte te myös pyhät/ kaikissa teidän menoissanne.
1:16 Sille ette kirioitettu on/ Teiden pite Pyhet oleman/ Sille ette mine Pyhe olen.
Sillä että kirjoitettu on/ Teidän pitää pyhät oleman/ Sillä että minä Pyhä olen.
1:17 Ja ette te sen auxenhwdhatta Isen polesta/ ioca domitzepi cungin töiden ielkin ilman Inhimisten moodhon catzomista/ Nin catzocat/ ette te tesse teiden Radhoilisudes pelghosa waellaisitte.
Ja että te sen awuksi huudatte Isän puolesta/ joka tuomitseepi kunkin töiden jälkeen ilman ihmisen muodon katsomista/ Niin katsokaat/ että te tässä teidän raadollisuuden pelossa waeltaisitte.

1:18 Ja tieteket ettei te ole catouaisella Cullalla taicka Hopialla lunastetudh/ teiden turhasta menostanne/ ionga te saitta Iseiden sädhyste/
Ja tietäkäät, ettei te ole katoawaisella kullalla taikka hopealla lunastetut/ teidän turhasta menostanne/ jonka te saitte Isien säädystä.
1:19 Waan sen callin Christusen weren cansa Ninquin ydhen wighattoman ia saastattoman Caritzan/
Waan sen kalliin Kristuksen weren kanssa. Niinkuin yhden wiattoman ja saastattoman karitsan./
1:20 Joca tosin io ennen oli aiuottu quin Mailman perustos pandu oli/ Mutta ilmoitettu wimeisine aighoina/ teiden tedhen iotca henen cauttans Jumalan päle vskotte/
Joka tosin jo ennen oli aiottu kuin maailman perustus pantu oli/ Mutta ilmoitettu wiimeisinä aikoina/ teidän tähden, jotka hänen kauttansa Jumalan päälle uskotte/
1:21 Joca henen ylesherettenyt on nijste Coleista/ ia henelle sen Cu'nialisuden annoi Se'päle ette teille pidheis olema' Usko ia Toiuo Jumala' tyge.
Joka hänen ylösherättänyt oli niistä kuolleista/ ja hänelle sen kunniallisuuden antoi sen päälle, että teille pitäisi oleman usko ja toivo Jumalan tykö.
1:22 Ja techkette puchtaxi teiden Sieluna sen Totudhen cwlemises Hengen cautta welielisehen Rackautehen ioca wilpitöin olis/ ia piteket teite keskenenne palauaisesta racasna puchtahasta Sydhemeste/
Ja tehkäätte puhtaaksi teidän sielunne sen totuuden kuulemisesta Hengen kautta weljellisehen rakkautehen, joka wilpitön olisi/ ja pitäkäät teitä keskenänne palawaisesta rakasna puhtahasta sydämestä/
1:23 ninquin ne iotca iellenssyndynet ouat/ Ei catouallisesta waan catomattomast Siemenesta/ nimittein/ sijte eletteueste Jumalan sanasta/ ia ioca ijancaikisesta pysypi.
niinkuin ne jotka jällens syntyneet owat/ Ei katoawaisesta waan katoamattomasta siemenestä/ nimittäin elettäwästä/ eläwäksi tekewästa Jumalan Sanasta/ ja joka iankaikkisesti pysyy.
1:24 Sille ette caiki Liha on ninquin Roho/ ia caiki Inhimisen Cunnialisus/ ninquin sen Rohon cuckaiset. Se Roho on poisquiuettu/ ia ne cuckaiset ouat poislangenet.
Sillä että kaikki liha on niinkuin ruoho/ ja kaikki ihmisen kunniallisuus/ niinkuin ruohon kukkaset. Se ruoho on pois kuivattu ne ne kukkaiset ovat pois langenneet.
1:25 Mutta se Herran Sana pysypi ijancaikisesta. Ja se ombi se Sana ioca

teiden seasan on sarnattu.
Mutta se Herran Sana pysyypi iankaikkisesti. Ja ompi se sana, joka teidän seassanne on saarnattu.

II Lucu.

2:1 NIn poispangat nyt caiki Pahuus ia caiki Petos/ ia wlconkullasus ia Cateus ia caiki panetus.
Niin pois pankaat nyt kaikki pahuus ja kaikki petos/ ja ulkokultaisuus ja kateus ja kaikki panetus.
2:2 Ja halatka sen selkien * ierghielisen Reeskan ielkin/ ninquin ne eskensyndynet Lapsucaiset/ Senpäle ette te sen saman cautta yleskaswaisitte.
*Ja halatkaa sen selkiän * järjellisen rieskan/ leivän jälkeen/ Niinkuin ne äskensyntyneet lapsukaiset / Senpäälle että te sen saman kautta ylöskasvaisitte.*
2:3 Jos te mwtoin maistanet oletta/ ette HERRA ombi Lakia/
Jos te muuton maistaneet olette/ että HERRA onpi lakia/
2:4 ionga tyge te mös tullet oletta/ ninquin sen eleuen Kiuen tyge/ Joca Inhimisilde on hylietty/ Mutta Jumalan tykene hen ombi wloswalittu ia callis.
jonka tykö te myös tulleet olette/ niinkuin sen eläwän kiven tykö/ Joka ihmisiltä on hyljätty/ Mutta Jumalan tykönä hän ompi uloswalittu ja kallis.
2:5 Ja mös te nin quin ne eleuet Kiuet raketka teiten Hengelisexi Hoonexi/ ia pyhexi Pappiudhexi wfframahan Hengelisi Uffri/ iotca Jumalalle otoliset olisit Iesusen Christusen cautta.
Ja myös te niinkuin ne eläwät kirvet, raketkaa/ rakentakaa teitä hengelliseksi huoneeksi/ ja pyhäksi pappeudeksi uhraamaan hengellisiä uhria/ jotka Jumalalle otolliset olisit Jesuksen Kristuksen kautta.
2:6 Sente'den seisopi mös Ramatusa/ Catzo/ Mine panen Syonin ydhen wloswalitun callin culmakiuen/ Ja ioca henen pälens vskopi/ ei se wilpistetä.
Sentähden seisoopi myös Raamatussa/ Katso/ Minä panen Sioniin yhden uloswalitun kalliin kulmakiwen/ Ja joka hänen päällensä uskoopi/ ei se wilpistele.
2:7 Teille iotca nyt vskotte/ ombi hen callis. Mutta nijlle vskottomille (ombi se Kiui ionga Rakendaijat ouat poishylienet/ ia on Culmakiuexi tullut)
Teille, jotka nyt uskotte/ ompi hän kallis. Mutta niille uskottomille (ompi se Kiwi, jonka rakentajat ovat pois hyljänneet/ ja on kulmakiweksi tullut.)
2:8 ydhexi Louckamisen Kiuexi/ ia ydhexi Pahennoxen Callioxi/ Nimittein/ nijlle iotca heidens Sanan päle louckauat/ ia eiuet sen päle vsko/ iohonga

he mös asetetudh olit.
Yhdeksi loukkaamisen kiweksi/ ja yhdeksi pahennuksen kallioksi/ Nimittäin/ niille jotka heitänsä Sanan päälle loukkaawat/ ja eiwät sen päälle usko/ johonka he myös asetetut oli.
2:9 Mutta te oletta se wloswalittu Sucu/ se Kuningalinen pappius/ se pyhe Canssa/ se Erinomaisudhen Canssa/ Ette teiden pite ilmoittaman sen Auwudh/ ioca teite cutzunut on pimeydhesta henen ihmeliseen Walkiuteens.
Mutta te olette se uloswalittu suku/ Se kuninkaallinen pappeus/ se pyhä kansa/ se erinomaisuuden kansa/ että teidän pitää ilmoittamaan se autuus/ joka teitä kutsunut on pimeydestä hänen ihmeelliseen walkeuteensa.
2:10 Te iotca muijnen eipe Canssa olleet/ Mutta nyt te oletta Jumalan Canssat. Ja te iotca muijnen eipe Armosa olleet/ Mutta nyt Armosa oletta.
Te, jotka muinoin eipä kansa olleet/ Mutta nyt te olette Jumalan kansa. Ja te jotka muinoin eipä armossa olleet/ Mutta nyt te armossa olette.
2:11 Rackat weliet/ Mine manan teite ninquin Oudhoija ia mucalaisi/ poispiteket teiten Lihalisista Himoista/ iotca sotiuat Sielua wastan.
Rakkaat weljet/ Minä manaan teitä niinkuin outoja ja muukalaisia/ pois pitäkää teitä lihallisista himoista/ jotka sotivat sielua wastaan.
2:12 Ja piteket hye meno Pacanaidhen seas/ Sen päle ette ne iotca teite panetteleuat ninquin Pahointekijte/ aruaisit teite teiden hyuiste töisten/ ia kijtteisit sijte Jumala/ sinä peiuenä/ iona hen caiki iulghistapi.
Ja pitäkää hywä meno pakanoiden seassa/ Sen päälle, että ne jotka teitä panettelewat niinkuin pahantekijöitä/ arwaisit teitä teidän hywistä töistänne/ ja kiittäisit siitä Jumalaa/ sinä päivänä/ jona hän kaikki julkistaapi.
2:13 Senteden olcatta alamaiset caikille Inhimilisille Sädhyille Herran tedhen/ Waicka se olis Kuningelle/ ninquin sen ylimeisen/ taicka Pämiehillen/
Sentähden olkaatte alamaiset kaikille ihmisten säädyille Herran tähden/ Waikka se olisi kuninkaalle/ niinkuin sen ylimmäisen/ taikka päämiehillenne.
2:14 ninquin ne iotca henelde lehetetydh ouat/ nijlle Pahointekijoille tosin rangastoxexi/ ia nijlle Hurskaille kijtoxei.
niinkuin, ne jotka häneltä lähetetyt owat/ niille pahantekijöille tosin rangaistukseksi/ ja niille hurskaille kiitokseksi.
2:15 Sille ette se ombi Jumalan tachto/ ette te hyuelle töelle tukitzetta Hulluen ia tyhmein Inhimisten suun.
Sillä että se ompi Jumalan tahto/ että te hywällä työllä tukitsette hullujen ja tyhmäin ihmisten suun.
2:16 Ninquin ne wapahat/ ia ei nin ette sa wapaus olis quin Pahudhen peitos/ waan ninquin ne Jumalan Palueliat.
Niin kuin ne wapahat/ ja ei niin, että se wapaus olisi pahuuden peitossa/

waan niinkuin ne Jumalan Palwelijat.
2:17 Olcatta cunnialiset iocaista wastan. Racastacat Welijä/ Pelietke Jumalata/ Cunnioittaca Kuningasta.
Olkaatte kunnialliset jokaista wastaan. Rakastakaa weljiä/ Peljätkää Jumalaa/ Kunnioittakaa kuningasta.
2:18 Te Palueliat olca alamaiset caikella pelgholla teide' Herrain/ ei waiuoin ninen Lakiain ia siuiede'/ Waan mös nijlle tuimille.
Te palvelijat olkaa alamaiset kaikella pelolla teidän herrain/ ei waivoin niiden lakiain ja siweiden/ Waan myös niille tuimille.
2:19 Sille se on Armo/ ios iocu Omantunnons tedhen Jumalan tyge/ pitepi waiua/ ia ilman ansiotans wärytte kerssipi.
Sillä se on armo/ jos joku omantuntonsa tähden Jumalan tykö/ pitääpi waivaa/ ja ilman ansiotansa wääryyttä kärsiipi.
2:20 Sille mike kijtos se on ios te pahain tekoinne tedhen piexeteen/ ia te kerssitte? Mutta coska te hyuestiteet/ ia quitengin waiuataan/ ia te sen kersitte/ se ombi Armo Jumalan edes.
Sillä mikä kiitos se on, jos te pahain tekoinne tähden pieksetään/ ja te kärsitte? Mutta koska te hywästi teette/ ja kuitenkin waivataan/ ja te sen kärsitte/ se ompi armo Jumalan edessä.
2:21 Sille siteuarte' te oletta cutzutud/ Se'uoxi ette Christus mös kersi meiden edesten/ ia meille ydhen Esicuuan ietti/ Ette teide' pitepi noudhattaman hene' Askelens.
Sillä sitä warten te olette kutsutut/ Senwuoksi että Kristus myös kärsi meidän edestä/ ja meille yhden esikuwan jätti/ Että teidän pitääpi noudattaman hänen askeleensa.
2:22 Joca ei ychten syndi tehnyt ollut/ Eike mös ychten petosta ole henen Suustans leutty.
Joka ei yhtään syntiä tehnyt ollut/ Eikä myös yhtään petosta ole hänen suustansa löydetty.
2:23 Joca ei wastankironudh/ coska he' kirottijn/ Ei whgannudh/ coska hen kerssi. Mutta hen annoi henelle Coston ioca oikein domitze.
Joka ei wastaan kironnut/ koska hän kirottiin/ ei uhkannut/ koska hän kärsi. Mutta hän antoi hänelle koston, joka oikein tuomitsee.
2:24 Joca meiden syndinne itze wffrasi omas Rumisans Puun pääle/ senpäle ette me synneiste poiskooleet/ sille Wanhurskaudhelle eleisimme. Jonga haauain cautta te oletta teruexi tulleheet/
Joka meidän syntimme itse uhrasi oman ruumiinsa puun päälle/ senpäälle että me synneistä pois kuolleet/ sille wanhurskaudelle eläisimme. Jonka haawain kautta te olette terweeksi tulleet.

2:25 Sille te olitta ninquin exyueiset Lambat Waan nyt te oletta palaineet/ sen teiden Sieludhen Paimenen ia Pispan tyge.
Sillä te olitte niinkuin eksywäiset lampaat, waan nyt te olette palanneet/ sen teidän sielujen paimenen ja piispan tykö.

III. Lucu.

3:1 SAmalmoto/ Olcohon Waimot heiden Miestens alamaiset/ Ette mös ne iotca eiuet wsko Sanan päle/ machtaisit waimoin menosta/ ilman sanata tulla woitetuxi/
Samalla muotoa/ Olkohon waimot heidän miestensä alamaiset/ Että myös ne jotka eiwät usko Sanan päälle/ mahtaisivat waimoin menosta/ ilman sanatta tulla woitetuksi.
3:2 coska he merkitzeuet teiden puchtan Menon pelghosa.
koska he merkitsewät (näkevät) teidän puhtaan menon pelossa.
3:3 Joinenga Caunistos ei pidhe oleman wlconaista hiuxien palmicoisa/ ia cullan ymberirippumisesa/ eli calleisa waateisa.
Joidenka kaunistus ei pidä oleman ulkonaista hiuksien palmikoimista/ ja kullan ympäri riippumisessa / eli kalliissa waatteissa.
3:4 Waan ios se salainen Inhiminen sydhemes/ ombi ilman wighata/ lakian ia hiliaisen Hengen cansa/ Se on callis Jumalan silmein edes.
Waan jos se salainen ihminen sydämessä/ ompi ilman wihaa/ lakian ja hiljaisen Hengen kanssa/ Se on kallis Jumalan silmäin edessä.
3:5 Sille ette tellemodholla ouat mös muinen Pyhet Waimot heidens caunistanuet/ Jotca heide' Toiuons Jumalan päle panit/ ia olit heiden Miestense alemaiset.
Sillä että tällä muodolla owat myös muinoin pyhät waimot heidäns kaunistaneet/ Jotka heidän toiwonsa Jumalan päälle panit/ ja oli heidän miestensä alamaiset.
3:6 Ninquin Sara oli Abrahamin cwliainen/ ia cutzui Hende Herraxensa. Jonga tytterixi te tullet oletta/ ios te hyuesti teette/ ia ei nin * arghat olisi.
Niinkuin Sara oli Abrahamin kuuliainen/ ja kutsui häntä herraksensa. Jonka tyttäriksi te tulleet olette/ jos te hywästi teette/ ja ei niin arat olisi.
3:7 Te Miehet samalmoto/ asucat heiden tykenens taidhon cansa. Ja andacat sen Waimolisen (ninquin sen heicolisiman) * Käsialaisen/ henen cunniansa/ ninquin mös ynneperilisen sen Elemen Armohon/ Senpäle ettei teiden Rucuxenne estetyxi tulisi.
Te miehet samalla muotoa/ asukaat heidän tykönänsä taidon kanssa. Ja antakaat sen waimollisen (niinkuin sen heikomman) käsialaisen/ hänen

kunniansa/ niinkuin myös ynnäperillisen sen elämän armoon/ Sen päälle, ettei teidän rukouksenne estetyksi tulisi.
3:8 Mutta päldiskein/ caiki olcatta yximieliset/ Ynnekersiueiset Welieliset keskenen/ Laupialiset/ Ysteueliset/
Mutta (wiimein) / kaikki olkaatte yksimieliset/ ynnäkärsiwäiset weljelliset keskenään/ laupiaalliset/ ystäwälliset/
3:9 Ei costain paha pahalla/ Eike kirolla kirotusta/ Waan site wastan/ hyuestisiughnatca/ Tieten ette te oletta sihen cutzutudh/ perimehen hyuestisiughnauxen.
Ei kostain pahaa pahalla/ eikä kirolla kirousta/ waan sitä wastaan/ hywästi siunatkaa/ Tieten, että te olette siihen kutsutut/ perimään hywästi siunauksen.
3:10 Sille ette ioca elä tachtopi/ ia hyuet peiuet nähdhä/ hen hilitkän henen Kielense paha puhumasta/ Ja henen Hwlensa petoxesta.
Sillä että joka elää tahtoopi/ ja hywät päiwät nähdä/ hän hillitkään hänen kielensä pahaa puhumasta/ ja hänen huulensa petoksesta.
3:11 Hen wälteken pahasta/ ia techken hyue. Hen etziken Rauha/ ia noutakan site.
Hän wälttäkään pahasta/ ja tehkään hywää. Hän etsikään rauhaa/ ja noutakaan sitä.
3:12 Sille ette HERRan silmet ouat Wanhurskain päle/ ia henen Coruansa heiden rucuxisans. Mutta HERran casuo o'bi pahointekiedhen päle.
Sillä että HERRan silmät ovat wanhurskaiden päälle/ ja hänen korwansa heidän rukouksissansa. Muttä HERran kaswo ompi pahaintekijäiden päälle.
3:13 Ja cuca on/ ioca teite taita wahingoitta/ ios te hywen ielkinseisotta?
Mutta kuka on/ joka teitä taitaa wahingoittaa/ jos te hywän jälkeen seisotte?
3:14 Ja ios te wiele iotakin lijca mös kersisitte Oikiudhen tedhen/ nin te quitengin autuat oletta. Mutta elkette pelietkö heiden hirmutostans/ elkette mös heite hemmestyghö.
Ja jos te wielä jotakin liikaa myös kärsisitte oikeuden tähden/ niin te kuitenkin autuaat olette. Mutta älkäätte peljätkö heidän hirmutustansa/ älkäätte myös heitä hämmästykö.
3:15 Mutta HERRA JUMalata pyhittekä teiden sydhemisenne.
Mutta HERRA JUMalata pyhittäkää teidän sydämissänne.
3:16 Olcatta mös walmihit aina wastaman iocaista quin tutkistele teiden Toiuon perustoxen ielkin ioca teisse o'bi/ hiliaisudhe' ia cauatuxen cansa. Ja piteke yxi Hyue Omatundo/ Senpäle ette ne/ iotca teite panetteleuat/ ninquin Pahointekijte/ häpieisit/ ette he ouat häweisnuet teiden hyuen

menon Christusesa.
Olkaatte myös walmihit aina wastaamaan jokaista kuin tutkiskelee teidän toiwonne perustuksen jälkeen, joka teissä ompi/ hiljaisuuden ja kavahduksen kanssa. Ja pitäkää yksi hywä omatunto/ Sen päälle että ne/ jotka teitä panettelevat/ niinkuin pahantekijät/ häpeäisit/ että he ovat häwäisseet teidän hywän menon Kristuksessa.
3:17 Sille ette se ombi parambi (ios Jumalan tachto nin on) ette te kersisitte hyuen teghon tedhen/ quin pahan.
Sillä että se ompi parempi (jos Jumalan tahto niin on) että te kärsisitte hywän teon tähden/ kuin pahan.
3:18 Senwoxi ette Christus mös wihdoin meiden synnein tedhen kersi/ Hurscas Ricolisten edeste/ Senpäle ette hen meite piti Jumalalle wfframan/ Ja on tosin coletettu Lihan cautta/ Mutta eleuexi techty Hengen cautta.
Sen vuoksi että Kristus myös wihdoin meidän syntein tähden kärsi/ Hurskas rikollisten edestä/ Senpäälle, että hän meitä piti Jumalalle uhraaman/ Ja on tosin kuoletettu lihan kautta/ Mutta eläväksi tehty Hengen kautta.
3:19 Sijne samas he' mös poismeni/ ia sarnasi nijlle He'gille Fangiuxes/
Siinä samassa hän myös pois meni/ ja saarnasi niille hengille wankeudessa/
3:20 iotca eiuet muinen vskonuet/ Coska Jumala widhoin odotti/ ia kersiueinen oli Noen aicana/ coska se Archi walmistettin/ iosa wähe (Se on/ cadhexan sielua) tulit pästetyxi Wedhe' cautta/
jotka eivät muinen uskoneet/ Koska Jumala wihdoin odotti/ ja kärsiväinen oli Noan aikana/ koska se arkki walmistettiin/ jossa wähän (Se on / kahdeksan sielua) tuli päästetyksi weden kautta/
3:21 Joca nyt mös meite autuaxi tekepi Castesa/ ioca sille merkittu on/ Jolla ei Liha' saastauxet poispa'na/ Waan ette se on yxi * Lijtto hyues Omastunnosa Jumalan tykene Iesusen Chrstusen ylesnousemisen cautta.
Joka nyt myös meitä autuaaksi tekeepi kasteessa/ joka sillä merkitty on/ Jolla ei lihan saastaukset pois panna/ Waan että se on yksi liitto hyvässä omassa tunnossa Jumalan työnä Jeesuksen Kristuksen ylösnouseminen kautta.*
3:22 Joca on Jumalan oikialle Kädhelle Taiuasen ylesmennyt/ ia henelle ouat Engelit/ ia Wallat/ ia Woimat alamaiset.
Joka on Jumalan oikialla kädelle taivaaseen ylösmennyt/ ja hänelle ovat enkelit/ ja wallat/ ja woimat alamaiset.

** Arghat) Waimot ouat Loonolisesta arghat/ ia pian pelietetydh. Mutta heiden pite oleman wahwat/ ios iotakin Kersimyste tapachtuis/ ia ei nin waimolisesta hemmestymän. * Käsialaiset) Caiki Christitudh auat Jumalan Käsialaiset. Mutta Waimo ombi seke rumista ette mieleste heicombi quin Mies/ Sentedhen henen pite site armachtaman toimen*

*cansa/ Ettei pahawäli ia rijta nousis/ iolla caiki Rucoxet esteteen. * Lijtto) Stipulatio/ Ette Jumala sulasta Armostans Lijton tekepi Castesa meiden cansanna/ ottaxens meite Armohinsa. Jotca me Uskon cautta käsitemme. Ja sijtte meiden Omatundon ombi aina leuolinen Jumalan tykene.*

IV Lucu.

4:1 ETTE nyt CHRISTUS Lihasa meiden edesten on kersinyt/ Nin Harniskoitka mös teiten samalla mielelle. Sille ette ioca Lihasa kersipi/ se poislackapi synniste/
ETTÄ nyt KRISTUS lihassa meidän edestämme on kärsinyt/ niin haarniskoikaa myös teitän samalle mielelle. Sillä että joka lihassa kärsiipi/ se pois lakkaapi synnistä.
4:2 senpäle ettei hene' site aica quin Lihasa edespeiten on/ pide Inhimiste' himoin ielkin/ Waa' Jumala' tahdon ielkin elemen.
sen päälle ettei hänen sitä aikaa kuin lihassa edespäiten on/ pidä ihmisten himoin jälkeen/ Waan Jumalan tahdon jälkeen elämän.
4:3 Sille ette io kylle on/ ette me sen edesioutunuen Elemen aighan culutimme Pacanaidhen mielen ielkin/ coska me waelsinma irtaudhesa/ himoisa/ ioopumisesa/ ylensömises/ Lainouxisa/ ia hirmulisisa Epeiumalden palueluxisa. *Sillä että jo kyllin on/ koska me waelsimme irtaudessa/ himoissa/ juopumisessa/ ylensyömisessa/ lainouksissa/ ja hirmuisissa epäjumalten palveluksissa.*
4:4 Site he oudhoxuat/ ettei te ynne heiden cansansa iooxe sijnä samassa sädhyttömes Hecuman menosa/ iotca teiste pahasti puhuuat/
Sitä he oudoksuvat/ ettei te ynnä heidän kansansa juokse siinä samassa säädyttömässä hekuman menossa/ joka teistä pahasti puhuvat/
4:5 Joinenga pite lughun tekemen Henelle ioca ombi walmis domitzeman nijte Eleuite ia coleita.
Joidenka pitää lukua tekemän Hänelle, joka ompi walmis tuomitsemaan niitä eläwiä ja kuolleita.
4:6 Sille sitewarte' mös Euangelium ombi sarnattu nijlle Coolluille/ senpäle ette he domitaan Inhimisten polesta Lihasa/
Sillä sitä warten myös evankeliumi ompi saarnattu niille kuolleille/ senpäälle että he tuomitaan ihmisten puolesta lihassa.
4:7 Mutta Hengese eleuet Jumalasa. Mutta nyt caikein cappalten Loppu lehestupi.
Mutta Hengessä elävät Jumalassa. Mutta nyt kaikkein kappalten loppu lähestyypi.
4:8 Nin olcatta sis raitijdh ia walpat Rucoleman. Mutta ennen caikia piteket

keskenen palaua Rackaus. Sille ette Rackaus * peitte palio ricoxita.
*Niin olkaatte siis raittiit ja walppaat rukoileman. Mutta ennen kaikkia pitäkäät keskenän palava rakkaus. Sillä että Rakkaus *peittää paljon rikoksia.*
4:9 Olcatta Wieroinholhoiat keskenen ilman napistuxia.
Olkaatte wierainholhojat keskenään ilman napistuksia.
4:10 Ja paluelcat keskenen/ iocainen sille Lahialla quin hen saanut ombi/ ninquin ne hyuet moninaisen Jumalan armon Hoonenhaltiat.
Ja palvelevat keskenän/ jokainen sillä lahjalla kuin hän on saanut ompi/ niinkuin ne hyvät moninaisen Jumalan armon huoneenhaltijat.
4:11 Jos iocu puhupi/ se puhucan ninquin Jumalan sanoijo. Jos iollaki on iocu Wirca/ ette he' tekis ninquin sijte auuosta ionga Jumala andapi. Senpäle ette Jumala caikisa cunniotetaisijn Iesusen Christusen cautta. Jolle olcohon Cunnia ia walda ijancaikisesta ijancaikisehen Amen.
Jos joku puhuupi/ se puhukaan niinkuin Jumalan sanoja. Jos jollakin on joku wirka/ että hän tekisi niinkuin siitä awusta, jonka Jumala antaapi. Senpäälle, että Jumala kaikissa kunnioitettaisiin Jesuksen Kristuksen kautta. Jolle olkohon kunnia ja walta iankaikkisesta iankaikkiseen. Amen.
4:12 Minun rackahani/ Elket oudhoxuco site hellecte (quin teille tapachtupi/ ette te coetelluxi tuletta) ninquin teille iotaki uutta tapadhuis/
Minun rakkahani/ Älkäät oudoksuko sitä hellettä (kuin teille tapahtuupi/ että te koetelluksi tulette) niinkuin teille jotakin uutta tapahtuis/
4:13 Waan iloitcat paramin ette te ynne Christusen cansa kersitte/ Senpäle ette te mös aijalans madhaisitte henen Cunnians ilmeistuxes iloitta ia riemuita.
Waan iloitkaat paremmin, että te ynnä Kristuksen kanssa kärsitte/ Senpäälle että te myös ajallansa mahtaisitte hänen kunniansa ilmestyksessä iloita ja riemuita.
4:14 Autuat oletta te/ ios te Christusen Nimen tädhen pilcataan/ Sille ette se Hengi/ ioca ombi Cunnian ia Jumalan Hengi/ leuäpi teiden pälenne. Heiden tykenens hen pilcataan/ waan teiden tykenenne hen cunnioitetaan.
Autuaat olette te/ jos te Kristuksen nimen tähden pilkataan/ Sillä että se Henki/ joka ompi Kunnian ja Jumalan Henki/ lepääpi teidän päällenne/ Heidän tykönänsä hän pilkataan/ waan teidän tykönänne hän kunnioitetaan.
4:15 Mutta eikengen teiste kärsi ninquin iocu Murhaija eli Warghas taicka Pahointekia/ eli ninquin se ioca * Wierasen Wircan rupepi.
*Mutta ei kenkään teistä kärsi niinkuin joku murhaaja eli waras taikka pahointekijä/ eli niinkuin se joka *wieraaseen wirkaan rupeepi.*
4:16 Mutta ios he' kersipi ninquin Christittu/ elken häuetkö/ Waan kijtteken Jumalata sen osan polesta.

Mutta jos hän kärsiipi niinkuin kristitty/ älkään hävetkö/ waan kiittäkään Jumalata sen osan puolesta.
4:17 Sille ette aica on/ ette Domion pite rupiaman Jumalan Hoonesta. Mutta ios se ensin meiste rupiapi/ Minge lopun he saauat iotca Jumalan Euangeliumi eiuet vsko?
Sillä että aika on/ että tuomion pitää rupeaman Jumalan huoneesta. Mutta jos se ensin meistä rupeaa/ Minkä lopun he saawat, jotka Jumalan evankeliumia eivät usko?
4:18 Ja ios se Hurskas tuscalla wapaxi tulepi/ cuhunga sijtte Jumalatoin ia Syndinen tulepi?
Ja jos se hurskas tuskalla wapaaksi tuleepi/ kuhunka sitten jumalatoin ja syntinen tuleepi?
4:19 Senteden iotca kersiuet Jumalan tahdhon ielkin/ ne andacan heiden Sielunsa ninquin Uskolisen Loian hyuein töiden cansa.
Sentähden jotka kärsivät Jumalan tahdon jälkeen/ ne antakaan heidän sielunsa niinkuin uskollisen Luojan hyväin töiden kanssa.

** Peitte) Joca henen Lähimeistens racastapi/ ei sen mieli ricota/ wan caiki mite henen wastans ricotan/ se cutzutan tesse/ peitteuen caiken ricotuxen 1. Cor. 13. Rackaus caiki wedhättepi. * Wierasen Wircan) Temen wighan Perkele enimesti waickuttapi ninen wärein Christittydhen cautta/ iotca tachtouat aina palio hallita ia wallita/ cussa Jumala ei ole heite keskenyt.*

V. Luku

5:1 Nljte Pappia iotca teiden seasan ouat/ mine manan/ Joca mös olen Pappi/ ia Christusen pinan tunnustaija/ ia osalinen sijnä Cunniasa ionga pite ilmei tuleman.
Niitä pappeja, jotka teidän seassanne ovat/ minä manaan (neuwon)/ Joka myös olen pappi/ ja Kristuksen piinan tunnustaja/ ja osallinen siinä kunniassa, jonka pitää ilmi tuleman.
5:2 Caitzecat se Christusen Lauma/ ioca teiden Hallusan on/ ia piteket waari heneste Ei waadhitudh/ waan mieleliset Ei häpielisen Woiton tedhen/ waan hyueste mieleste/
Kaitsevat se Kristuksen laumaa/ joka teidän hallussanne on/ ja pitäkäät waari hänestä. Ei waaditut/ waan mieleiset. Ei häpeällisen woiton tähden/ waan hyvästä mielestä/
5:3 Eikä mös ninquin HERRAT Canssans ylitze/ waan olcatta Laumalle Esicuuaxi/
Eikä myös niinkuin herrat kansansa ylitse/ waan olkaatte laumalle

esikuvaksi/
5:4 Nin teiden pite (coska se ylimeinen Paimen ilmestupi) sen catomattoman Cunnian Crunon saaman.
Niin teidän pitää (koska se ylimmäinen Paimen ilmestyypi) sen katoamattoman kunnian kruunun saaman.
5:5 Samalmoto Te Nooret/ olcatta Wanhoille alamaiset. Olcatta caiki keskenen toinen toisenne alamiset. Ja piteket teidenne kijndiesti Neurydhesa/ Sille ette Jumala wastanseiso Coreita. Mutta nijlle Neurille hen Armon andapi.
Samalla muotoa te nuoret/ olkaatte wanhoille alamaiset. Olkaatte kaikki keskenän toinen toiselle alamaiset. Ja pitäkää teitänne kiinteästi nöydyydessä/ Sillä että Jumala wastaanseisoo koreita. Mutta niille nöyrille hän armon antaapi.
5:6 Nin neurytteket sis teiden Jumalan wäkeuen Kädhen ala/
Niin nöyryyttäkäät siis teidän Jumalan wäkevan käden alla/
5:7 ette hen teite corghottais aijallansa/ Caiki teiden murehen heitteket henen pälens. Sille ette hen murechtipi teiste.
että hän teitä korottaisi ajallansa/ Kaikki teidän murhehen heittäkäät hänen päällensä. Sillä että hän murehtiipi teistä.
5:8 Olcatta raitijdh ia waluocat/ Sille ette teiden Wiholisen Perkele ymberiskieupi ninquin kilijuua Jalopeura/ ia etzipi ketä hen ylesnielis/
Olkaatte raittiit ja walvokaat/ Sillä että teidän wihollisenne perkele ympärinskäypi niinkuin kiljuva jalopeura/ ja etsiipi ketä hän ylösnielisi.
5:9 Site te wastanseisocat wahwat Uskosa. Ja tieteket/ ette iwri ne samat Waiuat tapachtuuat teiden Welijllen Mailmasa.
Sitä te wastaan seisokaat wahvana uskossa. Ja tietäkäät/ että juuri ne samat waivat tapahtuvat teidän weljillenne maailmassa.
5:10 Mutta se Jumala iolda caiki Armo tule/ ioca meite cutzunut on henen ijancaikisehen Cunniahansa Christuses Iesuses/ se sama teite/ iotca wähen Hetken kersitte/ päättepi/ wahuistapi tukepi ia kijnittepi/
Mutta se Jumala, jolta kaikki armo tulee/ joka meitä kutsunut on hänen iankaikkisehen kunniahansa Kristuksessa Jesuksessa/ se sama teitä/ jotka wähan hetken kärsitte/ päättääpi /wahvistaapi, tukeepi ja kiinnittääpi.
5:11 Sille samalle olcohon Cunnia ia Walda ijancaikisesta ijancaikisehen/ AMEN.
Sille samalle olkohon kunnia ja walta iankaikkisesta iankaikkisehen /AMEN
5:12 Siluanusen teiden Uskolisen Welien cautta (quin mine lwlen) ole mine teille wähille sanoilla kirioittanudh/ manaten ia tunnustain/ Ette teme se oikia Jumalan Armo ombi/ iossa te seisotta.

Silvanuksen, teidän uskolisen weljen kautta (kuin minä luulen) olen minä teille wähillä sanoilla kirjoittanut / manaten ja tunnustain/ Että tämä se oikia Jumalan armo ompi/ jossa te seisotte.
5:13 Teruettepi teite se ynnä teiden cansan wloswalittu Seurakunda Babilonias/ ia minun Poican Marcus.
Tervehtääpi teitä se ynnä teidän kanssan uloswalittu seurakunta Babyloniassa/ ja minun poikani Marcus
5:14 Teruetteket teite keskenen Rackaudhen Suunannon cansa. Rauha olcohon caikein cansa/ iotca Christuses Iesuses ouat/ AMen.
Tervehtäkää teitä keskenän rakkauden suunannon kanssa. Rauha olkohon kaikkein kanssa/ jotka Kristuksessa Jesuksessa ovat/ AMen.

Alcupuhe sen Toisen P. Petarin Epistolan päle.

Täme Epistola on kirioitettu nijtä wastan/ iotca Lwleuat ette Christilinen Usko taita olla ilman töite/ senteden mana hen nijtä/ ette he harioitelisit heitensä hyuisä töise/ ia olema' sen cautta vissit heiden Uskosansa ninquin puu tutan hedelmeste/ Sitälehin hen rupe kijttemän Euangeliumita/ wastan Inhimisten Opetosta/ ette Inhimisen ainoasta site/ Ja ei ydhenken Inhimisen Opetosta kuuleman pidhe/ Sille (ninquin hen sano) ettei ole wiele nyt yxiken Prophetia Inhimisen mielen ielkijn pätetty. Senteden hen warustau heite sijne toisesa lughusa nijldä Falskilda tuleuaisilda Opetailda/ iotca töiden cansa waeldauat Ja nijnen cansa kieldeuet Christusen/ Ja wchka heite kolmella hirmuisella esimerckille/ Ja maala heite nijn iwri quijn he ouat/ heiden ahneuxensa ylpeuxensa/ koirudhensa/ hoorudhensa/ Ulkocullasudhensa cansa/ ette iocainen taita päle ruueta/ ketä hen sille lwle/ quin nyt keupi Christicunnasa. Colmanesa hen osotta ette Wimeinen Domiopeiue on pian tuleuainen/ sille mooto/ ette caiki se quin coolut on/ se on Jumalan edhes/ cusa ei ychten aika ole/ Mutta tuhad aiastaica ouat sielle/ ninquin yxi peiue/ Senteden sanotaan iocahitzen Domiopeiue oleua tullut/ kohta quin hen coolut on/ Ja sijtte hen kirioitta quinga oleman pite Domiopeiuene/ ette caicki cappalet pite culutettaman tulella.

P. Petarin se Toinen Epistola

I. Lucu.

1:1 SImon Petari Iesusesen Christusen Paluelia ia Apostoli/ Nijlle iotca ouat saanet meiden cansanne yhden caltaisen Uscon/ waahurskaudhesa ionga meiden Jumala/ Ja wapactaia Iesus Chrisius andapi.
Simon Pietari, Jeesuksen Kristuksen palvelija ja apostoli/ Niille, jotka ovat saaneet meidän kanssanne yhden kaltaisen uskon/ wanhurskaudessa, jonka meidän Jumala/ Ja Wapahtaja Jeesus Kristus antaapi.
1:2 Armo ia Rauha lisendykön teise/ Jumalan ia meiden HERRAN Iesusen Christusen tundemisen cautta.

Armo ja Rauha lisääntyköön teissä/ Jumalan ja meidän HERRAN Jeesuksen Kristuksen tuntemisen kautta.
1:3 Ette henen Jumalinen wekens meille caikinaiset (iotca elemehen ia Jumaliseen menon sopiuat) ombi lahiannut/ Henen tundemisens cautta ioca meite cutzunut on/ henen cunnians ia awuns cautta/
Että hänen Jumalinen wäkensä meille kaikkinaiset (jotka elämän ja jumaliseen menoon sopivat) ompi lahjoittanut/ Hänen tuntemisensa kautta, joka meitä kutsunut on/ hänen kunniansa ja awunsa kautta./
1:4 ioinenga cautta meille ne callit ia swrimat Lupauxet lahioitetut ouat/ nimittein/ ette te ninen samain cautta osalisexi tulisitta sijte Jumalan loonosta/ Jos te weltet sen catouaisen Mailman himon.
Joidenka kautta meille ne kalliit ja suurimmat lupaukset lahjoitetut ovat/ nimittäin/ että te niiden samain kautta osalliseksi tulisitte siitä Jumalan luonnosta/ Jos te wältätte sen katoawaisen maailman himon.
1:5 Nin laskecat sihen caiki teidhen ahkeruden/ ette te osotaisitte teiden Uskosanne Awun/
Niin laskekaa siihen kaikki teidän ahkeruuden/ että te osoittaisitte teidän uskossanne awun/
1:6 Ja auuosa Toimen/ Ja toimesa Modhon/ Ja modhosa Kersimisen/ Ja kersimises Jumalisudhen/
Ja avussa toimen/ ja toimessa muodon/ ja muodossa kärsimisen/ ja kärsimisessa jumalisuuden/
1:7 Ja Jumalisudhes welielisen rackaudhen/
Ja jumalisuudessa weljellisen rakkauden/
1:8 Ja welielises rackaudhes/ Ychteitzen rackaudhen. Sille coska neme cappalet teise ouat teudhelisesta/ nin ei he teite ioutilasna taicka hedhelmettömine salli löutte meiden Herran Iesusen Christusen tundemisesa/
Ja weljellisessä rakkaudessa/ yhteisen rakkauden. Sillä koska nämä kappaleet teissä ovat täydelliset/ niin ei he teitä joutilaina taikka hedelmättöminä salli löytää meidän Herran Jeesuksen Kristuksen tuntemisessa/
1:9 Mutta iolla ei ole neite hen on sokia/ ia coperoitze tijetä kädhellense/ Ja on wnochtanut itzens olluen puhdhastetun henen entisiste synneistense.
Mutta jolla ei ole näitä, hän on sokea/ ja kopeloitsee tietä kädellensä/ Ja on unohtanut itsensä ollen puhdistetun hänen entisistä synneistänsä.
1:10 Sentedhen rackat weliet ahkeroica paramin teiten siehen/ ette te teiden cutzumisen/ Ja wloswalituxen wahuistaisitte.
Sentähden rakkaat weljet ahkeroikaa paremmin teitä siihen/ että te teidän kutsumisen/ Ja uloswalituksen (valintanne) wahvistaisitte

1:11 Sille ios te sen teette/ nin ette te coskan lange/ Ja sillens teille runsasti annetan siselkeumys/ sihen meiden Herran ia wapactaian Iesusen Christusen ijancaikiseen Waldakundahan.
Sillä jos te sen teette/ niin ette te koskaan lankea/ Sa sillensä teille runsaasti annetaan sisällekäymys.
1:12 Senteden en tacto mine wnocta teite aina nijste manata/ Waicka te tiedette/ Ja wahwistetut oletta tesä nyysesa Totudesa/
Sentähden en tahdo minä unohtaa teitä aina niistä manata/ Waikka te tiedätte/ Ja wahvistetut olette tässä nykyisessä totuudessa.
1:13 Sille mine aruan sen coctulisexi/ nincauua' quin mine tese Maiasa olen/ ylesherettemen teite ia manaman.
Sillä minä arvaan sen kohtuulliseksi/ niinkauan kuin minä tässä majassa olen/ ylösherättämän teitä ja manaaman.
1:14 Sille mine tiedhen/ ette minun pite pian temen minun Maiani poispaneman/ Ninquin mös meiden Herran Iesus Christus minulle ilmoitti.
Sillä minä tiedän/ että minun pitää pian tämän minun majani pois paneman/ Niinkuin myös meidän Herramme Jeesus Kristus minulle ilmoitti.
1:15 Mutta mine tadhon mös ahkeroita/ ette teiden pite minun Lectemiseni ielkin neite muistosa pitemen.
Mutta minä tahdon myös ahkeroida/ että teidän pitää minun lähtemiseni jälkeen näitä muistossa pitämän.
1:16 Sille eipe me ole caualoita iutuita nounuet/ coska me teille tietteuexi teimme meiden Herra' Iesusen Christusen woiman ia tygetulemisen. Waan me olema itze nähnyuet henen cu'nians/
Sillä eipä me ole kavaloita juttuja noudatelleet/ koska me teille tiettäväksi teimme meidän Herran Jeesuksen Kristuksen woiman ja tykötulemisen. Waan me olemme itse nähneet hänen kunniansa/
1:17 coska hen sai Iselde Jumalalda cunnian ia ylistoxe' yden änen cautta/ ioca henelle tapactui silde ylenwäkeuelde Herraudhelta/ telle modholla/ Teme on minun raka Poican/ Jossa minulle on hyue sosio.
koska hän sai Isältä Jumalalta kunnian ja ylistyksen yhden äänen kautta/ joka hänelle tapahtui siltä ylen wäkevältä Herraudelta/ tällä muodolla/ Tämä on minun rakas Poikani/ Jossa minulle on hyvä suosio.
1:18 Ja temen änen me cwlima Taiuahasta tuleuan/ coska me hene' cansans ynne olima sen pyhen wore' päle.
Sillä tämän äänen me kuulimme taivahasta tulevan/ koska me hänen kanssansa ynnä olimme sen pyhän wuoren päällä.
1:19 Meille o'bi yxi wahua Prophetainen sana/ Ja te hyuesti teette ette te sijte warin pidette/ Ninquin yhdeste Kyntileste ioca walgitta pimees siasa/

nincauua' quin Peiue walkene/ Ja se Cointechti yleskoitta teidhe' sydhemisen.
Meille ompi yksi wahva profetallinen sana/ Ja te hyvästi teette, että te siitä waarin pidätte/ Niinkuin yhdestä kynttilästä, joka walistaa pimeässä sijassa/ niinkauan kuin päivä walkenee/ Ja se Kointähti ylöskoittaa teidän sydämissä.
1:20 Ja se tule teiden ensin tiete/ Ettei yxiken Prophetia Ramatusa tapadhu omasta Toimituxesta/
Ja se tulee teidän ensin tietää/ Ettei yksikään profetia Raamatussa tapahdu omasta toimituksesta.
1:21 Sille ettei wiele nyt yxiken Prophetia ole edestootu Inhimisen tadhosta. Waan ne pyhet Jumalan Inhimiset ouat puhuneet/ waicutetut Pyheste Hengeste.
Sillä ettei wielä nyt yksikään profetia ole edestuotu ihmisen tahdosta. Waan ne pyhät Jumalan ihmiset ovat puhuneet/ waikutetut Pyhästä Hengestä.

II. Lucu.

2:1 MUtta olit mös falskit Prophetat Canssan seasa ninquin mös teiden seasan tuleuat falskit Opettaiat/ Jotca segan siselle touat wahingolliset Eriseurat. Ja poiskieldeuet mös sen Herra' ioca heite ostanut on. Ja saattauat itze heille's nopean Cadhotoxen.
Mutta oli myös falskit profeetat kansan seassa niinkuin myös teidän seassanne tulevat falskit opettajat/ Jotka sekaan sisälle tuovat wahingolliset eriseurat. Ja pois kieltävät myös sen Herran, joka heitä ostanut on. Ja saattavat itse heillensä nopean kadotuksen.
2:2 Ja monda noutauat heiden hukutostans. Joinenga cautta Totudhen tije pilcata'/
Ja monta noutavat heidän hukutustansa. Joidenka kautta totuuden tie pilkataan/
2:3 Ja ahneuxesta dicteratuilla sanoilla pite heiden teiste caupaman. Joille io Domio ei sille cauuan wiuy/ Ja heidhen Cadhotoxensa ei maca.
Ja ahneudesta dicteratuilla (ajatelluilla) sanoilla pitää heidän teistä kauppaaman. Joille jo tuomio ei silleen kauan wiivy./ Ja heidän kadotuksensa ei makaa.
2:4 Sille ios Jumala nijte Engelite/ iotca syndi teit ei ole armahtanut/ Waan o'bi heite pimeyden cahleilla Heluettijn söxenyt/ Ja ylena'noi ette heiden piti Domioho' ketketteme'.
Sillä jos Jumala ei niitä enkeleitä/ jotka syntiä teki ei ole armahtanut/ Waan ompi heitä pimeyden kahleilla helvettiin syöksenyt/ Ja ylenantoi että heidän

piti tuomiohon kätkettämän.
2:5 Ja ei ole armahtanut site entiste Mailma/ waan wapacti Noe sen wanhurskaudhen Sarnaian itze cadexa'na/ Ja wei Wedhenpaisumuxen ylitze sen Jumalattoman Mailma'.
Ja ei ole armahtanut sitä entistä maailmaa/ waan wapahti Noa sen wanhurskauden saarnaajan itse kahdeksantena/ Ja wei wedenpaisumuksen ylitse sen jumalattoman maailman.
2:6 Ja ombi ne Caupungit Sodoman ia Gomorran tuhaxi tehnyt/ yleskukistanut ia cadhottanut/ Ja teki ne Esicuuaxi nijlle Jumalattomille/ iotca sijtte tuleman piti.
Ja ompi ne kaupungit Sodoman ja Gomorran tuhaksi tehnyt/ ylöskukistanut ja kadottanut/ Ja teki ne esikuvaksi niille jumalattomille/ jotka sitten tuleman piti.
2:7 Ja ombi pelastanut sen hurskan Loth/ ioca waiuattijn reetoilda Inhimisilde heiden hauriudhen elemen menosta. *Ja ompi pelastanut sen hurskaan Lotin/ joka waivattiin riettailta ihmisiltä heidän haureuden elämän menosta.*
2:8 Sille ette he' Hurskas oli ia heiden seasans asui/ ia quitengin sencaltaista piti nekeme' ia cwleman/ waiuasit he site hurskasta Sielua iocapeiue heiden wärein töidhens cansa.
Sillä että hän hurskas oli ja heidän seassansa asui/ ja kuitenkin senkaltaista näkemän ja kuuleman/ waivasit he siitä hurskasta sielua jokapäivä heidän wääräin töiden kansa.
2:9 Herra taita ne Jumalalliset kiusauxista pelasta/ Mutta ne wäret Domiopeiuen asti ketke pijnatta.
Herra taitaa ne jumalalliset kiusauksista pelastaa/ Mutta ne väärät tuomiopäivän asti kätkeä piinatta.
2:10 Mutta caike enimesti ne iotca waeldauat Lihan ielkin saastaisisa hijmoisa/ Ja Herraudhen ylencatzouat/ tuimat/ tylyt/ ia eiuet wapise waldoia pilcata.
Mutta kaiken enimmästi ne jotka waeltavat lihan jälkeen saastaisissa himoissa/ Ja Herrauden ylönkatsovat/ tuimat/ tylyt/ ja eivat wapise valtoja pilkata.
2:11 Waicka ne Engelit iotca wäesä ia woimasa swremmat ouat/ eiuet kersi itze heitens wastan Herran tyköne site pilcalista domiota.
Waikka ne enkelit, jotka wäessä ja woimassa suuremmat ovat/ eivät kärsi itse heitäns wastaan Herran tykönä sitä pilkallista tuomiota
2:12 Mutta he ouat ninquin tyhmet Pedhot/ iotca loonosta siehen syndynet ouat/ kijniotetta ia teurastetta. Pilcauat site iota ei he ymerdhä/ ia huckuuat

heiden turmellusa menosansa ia sauat wärydhen Palcan sijte.
Mutta he ovat niinkuin tyhmät pedot/ jotka luonnosta siihen syntyneet ovat/ kiinni otettaa ja teurastettaa. Pilkkaavat sitä jota ei he ymmärrä/ ja hukkuvat heidän turmelussa menossansa ja saavat wääryyden palkan siitä.
2:13 He pitäuet sen hecumana ette he eleuet aighalisisa hercuisa/ He ouat ilkiuxet ia pilcut/
He pitävät sen hekumana, että he elävät ajallisissa herkuissa/ he ovat ilkeykset ja pilkat/
2:14 Äikisteleuet teiden lahioistanne/ pramauat teiden omillanne/ pitäin teudhet Silmet Hoorudhesta/ ei salli heitens synniste torijua. Haucuteleuat tyghens ne horiuat Sielut/ ouat heiden sydhemensä Ahneuxesa yldeharioitanuet/ Kirottu Canssa/
Äikistelevät (kerskailevat) teidän lahjoistanne/ prameilevat (koreilevat) teidän omillanne/ pitäin täydet silmät huoruudessa/ ei salli heitäns synnista torjua/ houkuttelevat tykönsä ne horjuvat sielut/ ovat heidän sydämensä ylön harjoittaneet/ kirottu kansa/
2:15 iotca ylenannoit sen oikean Tijen/ ia exyuet/ ia noutauat Balaamin sen Bosorin poian Tijete/ ioca racasti wärydhen palcka.
jotka ylenannoit sen oikean tien/ ja eksyvät/ ja noutavat Balaamin (Bileamin) Bosorin pojan tietä/ joka rakasti wääryyden palkkaa.
2:16 Mutta hen rangaistijn henen wärydhestens/ Se myckä Töiuhta/ puhui Inhimisen änelle/ ia esti sen Prophetan hulludhen.
Mutta hän rangaistiin hänen wääryydestänsä/ Se mykkä työjuhta/ puhui ihmisen äänellä/ ja esti sen profeetan hulluuden
2:17 Ne ouat wedhettömät lechtet/ ia piluen hatarat iotca Tuulispäälde ymberins aietan/ ioille on ketkety yxi synghy pimeys ijancaikisesta.
Ne ovat wedettömät lähteet/ ja pilven hattarat, jotka tuulispäältä ympärinsä ajetaan/ joille on kätketty yksi synkkä pimeys iankaikkisesta.
2:18 Sille he puhuuat röuckiet sanat/ quin turhat ouat. Ja yllytteuet tauattomuxen cautta lihalisijn Himoin nijtä iotca * oikein olisit poisueltänyet/
Sillä he puhuvä röyhkeät sanat/ kuin turhat ovat. Ja yllyttävät tavattomuuden kautta lihallisiin himoin niitä, jotka oikein olisit pois välttäneet/
2:19 ia wiele nytki exyxisä waeldauat/ Ja lupauat heille wapauden/ waicka he itze turmeluxen palueliat ouat/ Sille iolda iocu woitetan/ sen paluelia hen ombi.
ja wielä nytkin eksytyksissä waeltavat/ ja lupaavat heille wapauden/ waikka he itse turmeluksen palvelijat ovat/ Sillä jolta joku woitetaan/ sen palvelija hän ompi.

2:20 Sille sijtte quin he ouat paenuet sen Mailman saastauxen lepitze Herra' ia wapactaian Iesusen Christusen Tundemiseen/ Quitengin nihin he heidens käriuet/ Ja ylitzewoitetan/ ia o'bi heiden cansans se wimeinen pahamaxi tullut quin se ensimmeinen/
Sillä sitten kuin he ovat paenneet sen maailman saastauksen lävitse Herran ja wapahtajan Jesuksen Kristuksen tuntemiseen/ kuitenkin niihin heidäns käärivät/ ja ylitse woitetaan/ ja ompi heidän kanssansa se wiimeinen pahemmäksi tullut kuin se ensimmäinen/
2:21 Sille se olis heille parambi ollut/ ettei he olisican sen wanhurskaudhen Tijetä tundenuet/ quin sijtte ette he sen tunsit/ Ja poiskiensit heidens sijte pyheste Keskystä/ ioca heille annettu oli.
Sillä se olisi heille parempi ollut/ ettei he olisikaan sen wanhurskauden tietä tunteneet/ kuin sitten että he sen tunsit/ ja pois käänsit heidän siitä pyhästä käskystä/ joka heille annettu oli.
2:22 Nijlle ombi tapactunut se totinen Sananlasko/ Coira palaiapi oxennoxensa tyghe. Ja/ pesty Sica henens Ropacosa iellens hiero.
Niille ompi tapahtunut se totinen sananlasku/ Koira palaapi oksennuksensa tykö. Ja/ pesty sika hänens rapakossa jällens hieroo.

III. Lucu.

3:1 TEme on nyt se toinen Epistola/ ionga mine teille kirioitan minu' rachkahani/ iolla mine ylesheräten ia manan teidhen puchtahan miele'ne/
Tämä on nyt se toinen Epistola/ jonka minä teille kirjoitan minun rakkahani/ jolla minä ylösherätän ja manaan teidän puhtahan mielenne/
3:2 ette te muistasitte ne sanat iotca teille ennen sanotut ouat nijlde pyhildä prophetilde/ Ja mös meiden keskyn päle/ iotca olema HErran ia Wapactaian Apostolit.
että te muistaisitte ne sanat, jotka teille ennen sanotut ovat niiltä pyhiltä profetailta/ ja myös meidän käskyn päälle/ jotka olemme HErran ja Wapahtajan apostolit.
3:3 Ja se ensin tietkä/ ette wimeisinä piäuine tuleuat pilckaiat/ iotca oman himonsa ielkin waeldauat/ ia sanouat/ Cusa nyt on se Lupaus henen Tulemisestansa?
Ja se ensin tietäkää/ että wiimeisinä päivinä tulevat pilkkaajat/ jotka oman himonsa jälkeen waeltavat/ ja sanowat/ Kussa on nyt se lupaus hänen tulemisestansa?
3:4 Sille sijte peiueste quin Iset ouat nuckuneet/ nin caiki ieuet quin alghusta Loondocappalet ouat olluet/

Sillä siitä päivästä kuin isät owat nukkuneet/ niin kaikki jäävät kuin alusta luontokappaleet owat olleet/
3:5 Mutta tietensä eiuet he tadho tiete/ ette Taiuas muinen mös oli/ ia Maa wedheste/ Ja wedhesä seisodhen/ Jumalan Sanan cautta.
Mutta tietensä eiwät he tahdo tietää/ että taivas muinoin myös oli/ ja maa wedestä/ ja wedessä seisoen/ Jumalan Sanan kautta.
3:6 Quitengin oli sihen aican/ se Mailma ninen samain cautta wedhen paisumisen cansa turmeltu.
Kuitenkin oli siihen aikaan/ Se maailma niiden samain kautta weden paisumisen kanssa turmeltu.
3:7 Samalmoto mös ne Taiuahat ia Maat quin nyt ouat/ tuleuat hene' Sana's cautta sästetyxi/ ette ne pite tule' waraxi pidetteme' Domio peiuelle/ coska ne Jumalattomat Inhimiset cadoteta'.
Samalla muotoa myös ne taiwaat ja maat kuin nyt ovat/ tulewat hänen Sanansa kautta säästetyksi/ että ne pitää tulen waraksi pidettämän tuomiopäiwälle/ koska ne jumalattomat ihmiset kadotetaan.
3:8 Mutta teme yxi ey pidhe teilde salattama' minu' rackani/ ette yxi peiue Herran edhesä ombi ninquin tuhad Aiastaica/ Ja tuhad Aiastaica ninquin yxe peiue.
Mutta tämä yksi ei pidä teiltä salattaman minun rakkaani/ että yksi päiwä Herran edessä ompi niinkuin tuhat ajastaikaa/ ja tuhat ajastaikaa niinkuin yksi päiwä.
3:9 Ei HErra Wijwuytä hene' Lupaustans/ quin mutomat sen wiwuytoxi luleuat/ waan hen on kersiueinen meiden coctan/ Ja ei tacto ette iongun pidheis huckanduman/ waan ette iocainen henens paranoxeen kieneis.
Ei HErra wiiwytä hänen lupaustansa/ kuin muutamat sen wiiwytyksi luulewat/ waan hän on kärsiwäinen meitä kohtaan/ ja ei tahdo, että jonkun pitäisi hukkaantumaan/ waan että jokainen hänens parannukseen kääntäisi.
3:10 Mutta HErran peiue ombi tuleua/ ninquin warghas ööllä/ Ja silloin Taiuahat poismeneuet suurella kijruhulla/ Mutta Elementit pite palaudhesta sulaman/ Ja Maa/ ia ne rake'nuxet iotca henesä ouat/ pite poispalaman.
Mutta HErran päiwä ompi tulewa/ niinkuin waras yöllä/ ja silloin taiwahat pois menewät suurella kiiruhulla/ Mutta elementit pitää palaudesta sulaman/ ja maa/ ja ne rakennukset, jotka hänessä owat/ pitää pois palaman.
3:11 Ette nyt caiki neme pite catoman/ quingakaltaiset teidhen tule silloin olla pyhisä menoisa ia Jumalalisudhesa? *Että nyt kaikki nämä pitää katoaman/ kuinka kaltaiset teidän tulee silloin olla pyhissä menoissa ja jumalisuudessa?*
3:12 Nin ette te odhotatte/ ia kiruhdhatte siehen Jumalan peiuen

tulemisehe'/ Jonga cautta Taiuahat Tulesta catoauat/ ia ne Elementit palaudesta sulauat.
Niin että te odotatte/ ja kiiruhdatte siihen Jumalan päiwän tulemisehen/ Jonka kautta taiwahat tulesta katoawat/ ja ne elementit palaudesta (palamisesta) sulawat
3:13 Mutta me odotamme wsija Taiuaita/ ia wtta Maata hene' lupauxe's ielkin/ Joissa Wa'hurskaus asupi.
Mutta me odotamme uusia taiwaita/ ja uutta maata hänen lupauksensa jälkeen/ Joissa wanhurskaus asuupi.
3:14 Senteden minun rackani/ ette te neite tiedhette/ nijn ahkeroica ette te henen edesens saastatomat ia nuchtetomat Rauhasa leuteisijn/
Sentähden minun rakkaani/ että te näitä tiedätte/ niin ahkeroikaa, että te hänen edessänsä saastamattomat ja nuhteettomat rauhassa löytäisiin/
3:15 Ja se meiden HErran Iesusen Christusen kersimys/ lukeca te teiden Autuudhexen. Ninquin mös meiden racas welien Pauali/ sen Wisaudhen ielkin ioca henelle on annetu/ ombi teille kirioitanut/
Ja se meidän HErran Jesuksen Kristuksen kärsimys/ lukekaa te teidän autuudeksenne. Niinkuin myös meidän rakas weljen Paawali/ Sen wiisauden jälkeen, joka hänelle on annettu/ ompi teille kirjoittanut/
3:16 Ninqui hen mös iocaitzesa Epistolasa neistä puhupi/ ioisa ombi monda töleste ymmerdä/ ioita ne Oppemattomat/ ia irtaliset pahendauat/ ninquin mös ne mwdh Ramatut/ heiden omaxi cadhotuxexi.
Niinkuin hän myös jokaisessa epistolassa näistä puhuupi/ joissa ompi monta työlästä ymmärtää/ joita ne oppimattomat/ ja irtaalliset pahentawat/ niinkuin myös ne muut Raamatut/ heidän omaksi kadotukseksi.
3:17 Mutta te minun rackani/ ette te sen enne' tiedhette/ nin cartacat teiten/ ettet te wietelläisi Jumalatomadhen Inhimisten exytyxen cautta ynne heiden cansansa/ Ja poislangette teidhen omasta Wachwudhesta'ne/
Mutta te minun rakkaani/ että te sen ennen tiedätte/ niin karttakaa teitän/ ettei te wieteltäisi jumalattomaiden ihmisten eksytyksen kautta ynnä heidän kanssansa/ ja pois lankeatte teidän omasta wahwuudestanne/
3:18 Waan casuaca meiden Herran ia Wapachtaia' Iesusen Christusen Armosa ia tundemisesa/ Jolle olcohon Cunnia seke nyt ette ijancaikisehen aicahan/ Amen.
Waan kaswakaa meidän Herran Ja Wapahtajan Jesuksen Kristuksen armossa ja tuntemisessa/ Jolle olkohon kunnia sekä nyt että iankaikkisehen aikahan/ Amen.

Alcupuhe ninen Colmen P. Johannesen Epistolan päle.

TEme ensimeinen P. Johannesen Epistola/ on yxi toimelinen Apostolinen Lehetuskiria/ Ja piti oikein ratki hene' Eua'geliumins ielkin seysoma'. Sille ninquin hen Eua'geliumis Uskon selkiesti opetapi/ nin mös nyt coctapi tesä Epistolas nijtä iotta heitens kerskauat Uskosta ilma' Töite/ ia opetapi moninaisist/ quinga eiuet Tööt poisiä sijnä quin Usko on. Mutta ios he wlosiäuet/ nin ei wsko ole toimelinen/ waan waleh ia pimeys. Mutta ei he' tetä teghe lain watimisen cansa/ ninquin Pyhe' Jacobin Eepistola tekepi. Mutta he' ylesherette ia hauckuttelepi meite Rackautehen/ ette mekin racastaisim ninquim Jumalaki meite racasti. Nin hen mös couasti sijne siselle kirioittapi/ nijte Cherinteritä wastan/ Ja wastan site Antichristusen Henge/ Joca io silloin rupeis Christusta kieldämen/ ettei hen ollut Lihahan tullut. Joca nyt enimesti käsisä on/ Sille echkei nyt iulgisesta Swun cansa kieldä Christus Lihan tulleexi/ nin he quitengin kieldäuet henen Sydhemestens/ opins/ ia Eläme's cansa. Sille ette ioca tacto Töidhens ia tekoin cansa hurskaxi ia autuaxi tulla/ Henbä iuri kylle Christusen kieldä. Ette Christus ombi sitewarten Lihan tullut/ ette hen meite ilman meiden Töiten/ hene' ainoan werensä cautta piti hurskaxi ia Autuaxi tekemen. Ja nin teme Epistola osotapi molenpita wastan/ seke nite iotca caiketi tachtouat ilman Töite Uskosa olla. Ja mös nite wastan iotca Töidhen cansa tachtouat hurskaxi tulla/ ia pitäpi meite iuri oikealla keskimeiselle tiellä. Ette me wsko' cautta hurskat/ ia paitzi synneiä ioudhuisimma/ Ja mös sitelehin coska me nyt hurskat olema/ nin meiden pite hyuet Töet ia Rackaudhen/ Jumalan tedhen harioitaman/ wapadesta mieleste ilman caikea maxon toiuoa. Ja ne caxi mwta Epistolat/ ei ole opettaualliset waan Rackaudhen ia wskon Esicuuat. Ja ombi heilleki mös yxi oikea Apostolinen Hengi.

Se Ensimeinen P. Johannesen Epistola.

I. Lucu.

1:1 SE quin algusta oli/ sen me culuet olema sen me nähnyuet olema/ meiden Silmille'me/ sen me catzonuet olema/ Ja meiden kätenne pidhelluet ouat sijte Elemen Sanasta/
Se kuin alusta oli/ sen me kuulleet olemme sen me nähneet olemme/ meidän silmillemme/ sen me katsoneet olemme/ Ja meidän kätemme pidelleet owat siitä Elämän Sanasta/
1:2 ia Eleme o'bi ilmestynyt/ ia me olema nähnyuet/ ia todhista'me/ ia ilmoita'me teille sen Eleme'/ ioca ijancaickine' ombi/ Joca oli Isen tyköne/ ia ombi meille ilmestynyt.
ja elämä ompi ilmestynyt/ ja me olemme nähneet/ ja todistamme/ ja ilmoitamme sen elämän/ joka iankaikkinen ompi/ Joka oli Isän tykönä/ ja ompi meille ilmestynyt.
1:3 Mitä me nähnyuet ia cwluet olema/ sen me ilmoitamma teille/ senpäle ette teilleki mös pite meiden cansanna seura oleman/ Ja meiden Seura pite

Isen ia henen Poiansa Christusen cansa oleman/
Mitä me nähneet ja kuulleet olemme/ sen me ilmoitamme teille/ senpäälle että teillekin myös pitää meidän kanssamme seura oleman/ Ja meidän seura pitää Isän ja hänen Poikansa Kristuksen kanssa oleman/
1:4 ia näite me kirioitame teille/ senpäle ette tedhen Ilonna pite teudhelisen oleman.
ja näitä me kirjoitamme teille/ senpäälle että teidän ilonne pitää täydellisen oleman.
1:5 Ja teme ombi se Ilmoitus ionga me henelde cwluet olema Ja teille ilmoitamma. Ette Jumala yxi Walkeus on/ Ja henese ei ole ychten Pimeytte.
Ja tämä ompi se ilmoitus, jonka me häneltä kuulleet olemme ja teille ilmoitamme. Että Jumala yksi walkeus on/ Ja hänessä ei ole yhtään pimeyttä.
1:6 Jos me sanoma ette meille ombi seura henen cansansa/ ia waellamme pimeydhes/ nin me walectelema/ ia eipe me tee totuutta.
Jos me sanomme, että meille ompi seura hänen kanssansa/ ja waellamme pimeydessä/ niin me walehtelemme/ ja eipä me tee totuutta.
1:7 Mutta ios me walkiudesa waellamme ninquin hen on walkiudhesa/ nin ombi meille seura keskenenne/ Ja Iesusen Christusen henen Poiansa Weri puhdistapi meite caikista synniste.
Mutta jos me walkeudessa waellamme niinkuin hän on walkiudessa/ niin ompi meille seura keskenämme/ ja Jesuksen Kristuksen hänen Poikansa weri puhdistaapi meitä kaikista synnistä.
1:8 Jos me sanome/ ei ole meille syndie/ nin me petämme itzenne/ ia totuus ei ole meise.
Jos me sanomme/ ei ole meillä syntiä/ niin me petämme itsemme/ ja totuus ei ole meissä.
1:9 Mutta ios me tunnustamme meiden syndinme/ nin hen on Uskolinen ia hurskas/ ette hen meille synnit andexi andapi/ Ja puhdhistapi meite caikesta wärydesta.
Mutta jos me tunnustamme meidän syntimme/ niin hän on uskollinen ja hurskas/ että hän meille synnit anteeksi antaapi/ Ja puhdistaapi meitä kaikesta wääryydestä.
1:10 Jos me sanome/ eipe me syndie tehnyet ole/ nin me teemme henen walecteliaxi/ ia henen Sanansa ei ole meise.
Jos me sanomme/ Eipä me syntiä tehneet ole/ Niin me teemme hänen walehtelijaksi/ ja hänen Sanansa ei ole meissä.

II Lucu.

2:1 MInun Lapsiseni/ neme mine kirioitan teille/ senpäle ettei te syndie tekisi. Ja ios iocu syndie tekis/ nin ombi meille yxi Edestwastaia Isen tykene/ IesuS CHRISTUS/ ioca wanhurskas ombi/
Minun lapsiseni/ nämä minä kirjoitan teille/ sen päälle, ettei te syntiä tekisi. Ja jos joku syntiä tekin/ niin ompi meille yksi edeswastaaja Isän tykönä/ Jesus Kristus/ joka wanhurskas ompi/
2:2 Ja se sama ombi se Souindo meiden syndien edheste. Mutta ei waiuon meiden/ waan mös caiken Mailman edheste.
Ja se sama ompi sowinto meidän syntien edestä. Muuta ei waiwoin meidän/ waan myös kaiken maailman edestä.
2:3 Ja sijte me merkitze'me ette me henen tunnema/ ios me henen keskynse pidhemme.
Ja siitä me merkitsemme, että me hänet tunnemme/ jos me hänen käskynsä pidämme.
2:4 Joca sanopi/ Mine tu'nen hene'/ ia ei pide hene' keskyiens se on walectelia/ Ja henese ei ole Totuus.
Joka sanoopi/ Minä tunnen hänen/ ja ei pidä hänen käskyjänsä, se on walehtelija/ ja hänessä ei ole totuus.
2:5 Mutta ioca hene' Sanansa pitepi/ Totisesta o'bi henese Jumala' Rackaus teudheline'/ Sijte me tiedeme ette me henese olema.
Mutta joka hänen Sanansa pitääpi/ Totisesti ompi hänessä Jumalan rakkaus täydellinen/ Siitä me tiedämme että me hänessä olemme.
2:6 Joca sanopi itzens oleuan henese/ henen pite mös nin waeldaman quin hen waelsi.
Joka sanoopi itsensä olewan hänessä/ hänen pitää myös niin waeltaman kuin hän waelsi.
2:7 Rackat Welieni/ em mine wtta Keskye kirioita teille/ waan sen wanhan Keskyn ioca teille alghusta oli.
Rakkaat weljeni/ en minä uutta käskyä kirjoita teille/ waan sen wanhan käskyn, joka teille alusta oli.
2:8 Se wanha Kesky ombi se Sana/ ionga alghusta cwlitta. Taas wdhen Keskyn mine teille kirioitan/ se quin henese totinen ombi/ ia mös teise. Sille ette se pimeys on poismennyt/ Ja se totinen walkeus nyt paista.
Se wanha käsky ompi se Sana/ jonka alusta kuulitte. Taas uuden käskyn minä teille kirjoitan/ se kuin hänessä totinen ompi/ ja myös teissä. Sillä että se pimeys on pois mennyt/ ja se totinen walkeus nyt paistaa.
2:9 Joca sanopi walkeudhesa oleuans/ Ja wihapi hene' weliens/ hen ombi

wiele pimeydhesa.
Joka sanoopiwalkeudessa olewansa/ jawihaapi hänen weljiänsä/ hän ompi wielä pimeydessä.
2:10 Joca henen weliense racastapi/ se pysy walkiudhesa/ ia henese ei ole pahannusta.
Joka hänen weljiänsä rakastaapi/se pysyy walkeudessa/ ja hänessä ei ole pahennusta.
2:11 Mutta ioca henen weliens wihapi/ se ombi pimeydese/ ia waeldapi pimeydhese/ ia ei tiedhe cunga hen menepi/ Sille ette pimeydhet ouat henen Silmens soghaisnuet.
Mutta joka hänen weljiänsä wihaapi/ se ompi pimeydessä/ ja waeltaapi pimeydessä/ ja ei tiedä kuhunka hänmeneepi/ Sillä että pimeydet owat hänen silmänsä sokaistuneet.
2:12 Rackat Poicaiseni/ Mine kirioitan teille/ ette teille synnit andexiannetan henen Nimens tedhen.
Rakkaat poikaseni/ Minä kirjoitan teille/ että teille synnit anteeksiannetan hänen nimensä tähden.
2:13 Mine kirioitan teille Iset/ sille te tunsitta henen ioca alghusta on. Mine kirioitan noricasille/ Sille te woititte sen pahan. Mine kirioitan teille Lapsucaiseni/ Sille te tunsitta Isen.
Minä kirjoitan teille isät/ sillä te tunsitte hänen joka alusta on. Minä kirjoitan nuorukaisille/ Sillä te woititte sen pahan. Minä kirjoitan teille lapsukaiseni/ Sillä te tunsitte Isän.
2:14 Mine kirioitin teille Iset/ Sille te tunsitta sen ioca alghusta on. Mine kirioitin teille Noricaisille/ Sille ette te wäkeuet oleta/ ia Jumalan Sana pysypi teise/ Ja oletta sen Pahan ylitzeuoittanuet.
Minä kirjoitin teilleisät/ Sillä te tunsitte sen joka alusta on. Minä kirjoitan teille nuorukaisille/ sillä että te wäkewät oletta/ ja Jumalan Sana pysyypi teissä/ ja olette sen pahan ylitse woittaneet.
2:15 Elkette Mailma racastaco/ eike miten quin Mailmas on. Jos iocu Mailma racasta/ henese ei ole Isen Rackaus.
Älkäätte maailmaa rakastako/ eikä mitäänkuin maailmassaon. Jos joku maailmaa rakastaa/ hänessä ei ole Isän rakkaus.
2:16 Sille ette caiki quin Mailmas o'bi (nimittein Liha' himo/ ia Silmein himo/ ia Elemen coreus) ei ne ole Iseste/ waan Mailmasta.
Sillä että kaikki kuin maailmassa ompi (nimittäin lihan himo/ ja silmäin himo/ ja elämän koreus) ei ne ole Isästä/ waan maailmasta.
2:17 Ja mailma catopi himoinensa/ Mutta ioca teke Jumalan tachton/ se pysypi ijancaikisesta.

Ja maailma katoaapi himoinensa/ Mutta joka tekee Jumalan tahdon/ se pysyypi iankaikkisesti.
2:18 Lapsucaiset/ nyt ombi se wimeinen aica/ Ja ninquin te oletta cwluet/ ette se Antichristus tuleua ombi/ ia nyt mös monda Antichristusta rupesit oleman/ sijte me tunnemma/ ette se wimeinen aica ombi.
Lapsukaiset/ Nyt ompi se wiimeinen aika/ Ja niinkuin te oletta kuulleet/ että se antikristus tulewa ompi/ ja nyt myös monta antikristusta rupesit oleman/ siitä me tunnemme/ että se wiimeinen aika ompi.
2:19 He ouat meilde wloslectenet/ Mutta eiuet olluat meiste. Sille ios he meiste olisit olluuat/ nin he olisit tosin pysynyet meiden cansanne. Mutta senpäle ette he iulkisexi tulisit/ ettei he ole caiki meiste.
He owat meiltä ulos lähteneet/ Mutta eiwät olleet meistä. Sillä jos he meistä olisit olleet/ niin he olisit tosin pysyneet meidän kanssamme. Mutta senpäälle että he julkiseksi tulisit/ ettei he ole kaikki meistä.
2:20 Ja teille ombi se Woidhellus henelde ioca pyhe ombi/ Ja te tiedette caiki.
Ja teille ompi se woidellus häneltä joka pyhä ompi/ Ja te tiedätte kaikki
2:21 Em mine kirioittanut teille/ ninquin Totuden tietemettömille/ waan ninquin sen tietäuille/ ia tietekette/ ettei yxike waleh ole Totuyhesta.
En minä kirjoittanut teille/ niinkuin totuuden tietämättömille/ waan niinkuin sen tietäwille/ ja tietäkäätte/ ettei yksikään wale ole totuudesta.
2:22 Cuca ombi walectelia/ mutta se ioca kieldäpi Iesusen oleua' Christusen? Se ombi Antichristus ioca kieldäpi Isen ia Poia'.
Kuka ompi walehtelija/ mutte se joka kieltääpi Jesuksen olewan Kristuksen? Se ompi antikristus joka kieltääpi Isän ja Pojan.
2:23 Jocainen quin kieldäpi Poighan/ ei henelle mös Ise ole.
Jokainen kuin kieltääpi Pojan/ ei hänellä myös Isää ole.
2:24 Mite te sis cwlitta alghusta/ se teisä pysykän. Jos se teisä pysypi quin te alghusta cwllitte/ nin te Poighasa ia Isese pysytte.
Mitä te siis kuulitte alusta/ se teissä pysykään. Jos se teissä pysyypi kuin te alusta kuulitte/ niin te Pojassa ja Isässä pysytte.
2:25 Ja teme ombi se Lupaus ionga hen ombi meille luuannut/ sen ijancaikisen Eleme'.
Ja tämä ompi se lupaus jonka hän ompi meille luwannut/ sen iankaikkisen elämän.
2:26 Neme mine kirioitin teille nijste iotca teite wietteleuet.
Nämä minä kirjoitin teille niistä jotka teitä wiettelewät.
2:27 Ja se woidellus io'ga te Henelde sanuet oletta/ pysypi teisä/ Ja ette te taruitze/ ette iocu teite opettapi/ waan nin quin se woidhellus teite

caikinaisista opettapi/ nin ombi se tosi ia ei ole Waleh/ Ja ninquin se teite opetti/ nin te henese pysykät.
Ja se woidellus jonka te Häneltä saaneet olette/ pysyypi teissä/ Ja ette te tarwitse/ että joku teitä opettaapi/ waan niin kuin se woidellus teitä kaikkinaisista opettaapi/ niin ompi se tosi ja ei ole wale/ Ja niinkuin se teitä opetti/ niin te hänessä pysykäät.
2:28 Ja nyt Lapsucaiseni pysykät henese/ Senpäle/ ette coska hen ilmestupi/ madhais meille olla Turua/ ia ei hepien tuleman henen edhesens henen tulemisesans/
Ja nyt lapsukaiseni pysykäät hänessä/ Senpäälle/ että koska hän ilmestyypi/ mahtais meillä olla turwa/ ja ei häpeän tuleman hänen edessänsä hänen tulemisessansa/
2:29 Jos te tiedhet ette he' hurscas ombi/ nin tieteket mös se/ ette iocainen quin oikeutta tekepi/ heneste hen ombi syndynyt.
Jos te tiedät että hän hurskas ompi/ niin tietäkäät myös se/ että jokainen kuin oikeutta tekeepi/ hänestä hän ompi syntynyt.

III. Lucu.

3:1 CAtzocat quingacaltaisen rackaudhen se Ise ombi meille osottanut/ ette me Jumalan Lapsixi nimitete'me. Sen tedhen ei Mailma teite tunne. Sille ettei hen tunne hende.
Katsokaat kuinka kaltaisen rakkauden se Isä ompi meille osoittanut/ että me Jumalan lapsiksi nimitämme. Sen tähden ei maailma teitä tunne. Sillä ettei hän tunne häntä.
3:2 Minun rackani/ me olema nyt Jumalan Lapset/ ia ei ole se wiele ilmestynyt mixi me tulemma/ Mutta Me tiedhemme coska se ilmestypi nin me henen caltaisexens tulema/ Sille me sama henen nädhä ninquin hen on.
Minun rakkaani/ me olemme nyt Jumalan lapset/ ja ei ole se wielä ilmestynyt miksi me tulemme/ Mutta me tiedämme koska se ilmestyypi niin me hänen kaltaiseksensa tulemme/ Sillä me saamme nähdä niinkuin hän on.
3:3 Ja iocainen iolla teme Toiuo on henen tygens/ hen puhdistapi itzens/ ninquin Hängin mös puhdas on.
Ja jokainen jolla tämä toiwo on hänen tykönsä/ hän puhdistaapi itsensä/ niinkuin hänkin myös puhdas on.
3:4 Jocainen quin syndie tekepi/ se mös tekepi wärytte/ ia syndi ombi se wärys.
Jokainen kuin syntiä tekeepi/ se myös tekeepi wääryyttä/ ja synti ompi se wääryys.

3:5 Ja te tiedhette ette hen ilmestyi/ senpäle ette henen piti meiden syndinne poisottaman/ ia ei ole henesä ychten syndie.
Ja te tiedätte että hän ilmestyi/ senpäälle että hänen piti meidän syntimme pois ottaman/ ja ei ole hänessä yhtään syntiä.
3:6 Jocainen quin henesä pysypi/ ei hen syndie tee. Jocainen quin syndie tekepi/ ei se ole nähnyt hendä/ eike tundenut.
Jokainen kuin hänessä pysyypi/ ei hän syntiä tee. Jokainen kuin syntiä tekeepi/ ei se ole nähnyt häntä/ eikä tuntenut.
3:7 Lapsucaiset/ elket andaco kenengen teite wietelle. Joca oikeutta tekepi/ se ombi hurskas/ ninquin Hengin hurskas on.
Lapsukaiset/ älkäät antako kenenkään teitä wietellä. Joka oikeutta tekepi/ se ompi hurskas/ niinkuin Henki hurskas on.
3:8 Joca syndi tekepi/ hen ombi Perkelest/ Sille ette Perkele syndi alghusta tekepi. Siteuarten ilmestyi Jumalan Poica/ ette henen piti Perkelen Töödh serkemen.
Joka syntiä tekeepi/ hän ompi perkeleestä/ Sillä että perkele syntiä alusta tekeepi. Sitä warten ilmestyi Jumalan Poika/ että hänen piti perkeleen työt särkemän.
3:9 Jocainen quin Jumalasta syndynyt on/ ei he' syndie tee/ Sille ette henen Siemenens pysypi henesä/ ia ei taidha syndie tehdhä/ sille hen on Jumalasta syndynyt. Sijte tutan cutca ne Jumalan Lapset/ eli Perkelen Lapset ouat.
Jokainen kuin Jumalasta syntynyt on/ ei hän syntiä tee/ Sillä että hänen siemenensä pysyypi hänessä/ ja ei taida syntiä tehdä/ sillä hän on Jumalasta syntynyt. Siitä tutaan/ tunnetaan kutka ne Jumalan lapset/ eli perkeleen lapset owat.
3:10 Jocainen quin ei teghe oikeutta/ ei ole se Jumalasta Ja ioca ei racasta henen weliensä.
Jokainen kuin ei tee oikeutta/ ei ole se Jumalasta. Ja joka ei rakasta hänen weljeänsä.
3:11 Sille ette teme ombi Ilmoitus/ ionga te cwlitta alghusta/ ette me racastaisimme keskenem. Ei ninquin Cain/ ioca sijte pahasta oli/ ia tappoi henen Weliens.
Sillä että tämä ompi ilmoitus/ jonka te kuulitte alusta/ että me rakastaisimme keskenämme. Ei niinkuin Kain/ joka siitä pahasta oli/ ja tappoi hänen weljensä.
3:12 Ja mingetädhen hen tappoi henen? Sille ette henen töönsä pahat olit/ Ja henen Weliens oikeat.
Ja minkä tähden hän tappoi hänen? Sillä että hänen työnsä pahat olit/ ja

hänen weljensä oikeat.
3:13 Elket te jmehtelcö minun Welieni/ ios teite Mailma wihapi.
Älkäät te ihmetelkö minun weljeni/ jos teitä maailma wihaapi.
3:14 Me tiedhemme/ ette me olema Coolemasta Elemehen sijrdyt/ Sille me racastamme Welienne. Joca ei racasta Weliensä/ se pysypi Coolemasa/
Me tiedämme/ että me olemme kuolemasta elämähän siirtyneet/ Sillä me rakastamme weljeemme. Joka ei rakasta weljeensä/ se pysyypi kuolemassa.
3:15 Jocainen quin hene' Weliens wihapi/ hen ombi Murhaia. Ja te tiedhette ette iocaitzella Murhaialla ei ole se ijancaikinen Eleme henesä pysyuä.
Jokainen kuin hänen weljeensä wihaapi/ hän ompi murhaaja. Ja te tiedätte että jokaisella murhaajalla ei ole se iankaikkinen elämä hänessä pysywä.
3:16 Sijte me tunsimma Rackaudhen/ Ette hen ombi Hengensä meiden edhesten pannut/ Ja meiden mös pite Welieine edheste Hengennä panemen.
Siitä me tunsimme rakkauden/ Että hän ompi Henkensä meidän edestän pannut/ ja meidän myös pitää weljeinne edestä henkemme paneman.
3:17 Mutta ios iollaki ombi temen Mailman Hywuytte/ ia näkis henen Weliens taruitzeuan/ ia sulkepi henen sydhemens pois heneste/ quinga Jumalan Rackaus pysypi henesä?
Mutta jos jollakin ompi tämän maailman hywyyttä/ ja näkis hänen weljensä tarwitsewan/ ja sulkeepi hänen sydämensä pois hänestä/ kuinka Jumalan rakkaus pysyypi hänessä?
3:18 Minun Lapsucaiseni/ elkem racastaco sanalla eli Kielelle/ Waan Töön ia Totudhen cansa.
Minun lapsukaiseni/ älkäämme rakastako sanalla eli kielellä/ waan työn ja totuuden kanssa.
3:19 Sijte me tunnemma/ ette me Totudhesta olema/ ia taidhame henen Casuonsa edhes meiden sydhemenne hilitä/
Siitä me tunnemme/ että me totuudesta olemme/ ja taidamme hänen kaswonsa edes meidän sydämemme hillitä/
3:20 nin ette ios meiden sydemenne meite Domitzepi/ Sijtte Jumala swre'bi on quin meiden sydhemenne/ ia tietäpi caiki.
niin että jos meidän sydämemme meitä tuomitseepi/ Sitten Jumala suurempi on kuin meidän sydämemme/ ja tietääpi kaikki.
3:21 Te Rackahimat ios ei meiden sydhemenne meite Domitze/ nin meille ombi Turua Jumalan tyköna/
Te rakkahimmat jos ei meidän sydämemme meitä tuomitse/ niin meille ompi turwa Jumalan tykönä/
3:22 ia mite me anoma/ nin me henelde saama/ ette me henen keskynsä pidhe'me/ ia teem nijtä iotca hene' edhesens kelpauat.

ja mitä me anomme/ niin me häneltä saamme/ että me hänen käskynsä pidämme/ ja teem niitä jotka hänen edessänsä kelpaawat.
3:23 Ja teme ombi henen Keskyns/ ette meiden pite henen poighans Iesusen Christusen Nimen päle Uskoman/ ia racastaman meiten keskenen/ ninquin hen keskyn annoi.
Ja tämä ompi hänen käskynsä/ että meidän pitää hänen poikansa Jesuksen Kristuksen nimen päälle uskoman/ ja rakastaman meidän keskenän/ niinkuin hän käskyn antoi.
3:24 Ja ioca henen Keskyns pitepi/ se pysypi henesä/ ia hen henesse. Ja sencautta me tiedhem/ ette hen meissä pysypi/ Ja sijte Hengestä ionga hen meille annoi.
Ja joka hänen käskynsä pitääpi/ se pysyypi hänessä/ ja hän hänessä. Ja senkautta me tiedämme/ että hän meissä pysyypi/ Ja siitä Hengestä jonka hän meille antoi.

IV. Lucu.

4:1 TE rackaimat/ elkette iocaista Hengie Uskoco/ Waan cokecat ne Henget/ ios he Jumalasta ouat. Sille ette monda Falskia Prophetat ouat Wloslectenet Mailman/
Te rakkaimmat/ älkäätte jokaista henkeä uskoko/ Waan kokekaat ne henget/ jos he Jumalasta owat. Sillä että monta falskia profeetat owat ulos lähteneet maailmaan/
4:2 Sen cautta te tundecat Jumalan Hengi. Ette iocainen Hengi quin tunnustapi Iesusen Christusen Lihasa tulluen/ se ombi Jumalasta.
Sen kautta tuntekaat Jumalan Henki. Että jokainen henki kuin tunnustaapi Jesuksen Kristuksen lihassa tulleen/ se ompi Jumalasta.
4:3 Ja iocainen Hengi/ quin ei tunnusta Iesusen Cheristusen Lihasa tulluexi/ ei ole se Jumalasta. Ja teme ombi se Antichristusen Hengi/ iosta te cwlitta/ ette hen ombi tuleua/ ia ombi io parallans Mailmasa.
Ja jokainen henki/ kuin ei tunnusta Jesuksen Kristuksen lihassa tulleeksi/ ei ole Jumalasta. Ja tämä ompi se antikristuksen henki/ josta te kuulitte/ että hän ompi tulewa/ ja ompi jo parhaillansa maailmassa.
4:4 Lapsucaiseni/ te oletta Jumalasta/ ia oletta Heijen ylitzeuoittanuet. Sille ette se ioca teisse ombi/ ombi swrembi quin se ioca ombi Mailmasa.
Lapsukaiseni/ te olette Jumalasta/ ja olette heidän ylitse woittaneet. Sillä että se joka teissä ompi/ ompi suurempi kuin se joka ompi maailmassa.
4:5 He ouat Mailmasta/ sentedhen he puhuuat Mailmasta/ ia Mailma heite cwlepi.

He owat maailmasta/ sentähden he puhuwat maailmasta/ ja maailma heitä kuuleepi.
4:6 Me olema Jumalasta/ ia ioca Jumalan tundepi/ Hen cwlepi meite. Joca ei ole Jumalasta/ ei hen cwle meite. Sencautta me tunnemma totudhen Hengen/ ia sen Exitoxen Hengen.
Me olemme Jumalasta/ ja joka Jumalan tunteepi/ Hän kuuleepi meitä. Joka ei ole Jumalasta/ ei hän kuule meitä. Sen kautta me tunnemme totuuden Hengen/ ja sen eksytyksen hengen.
4:7 Te rackahimat/ Racastacam meiten keskenen/ Sille ette Rackaus ombi Jumalasta/ ia iocainen quin racastapi/ se ombi Jumalasta syndynyt/ ia tundepi Jumalan.
Te rakkahimmat/ Rakastakaamme meitä keskenän/ Sillä että rakkaus ompi Jumalasta/ ja jokainen kuin rakastaapi/ se ompi Jumalasta syntynyt/ ja tunteepi Jumalan.
4:8 Joca ei racasta ei hen tunne Jumalata/ Sille ette Jumala ombi Rackaus.
Joka ei rakasta ei hän tunne Jumalata/ Sillä että Jumala ompi rakkaus.
4:9 Sen cautta ilmestyi Jumalan Rackaus meiden coctan/ ette Jumala henen Ainoan Poiansa lehetti Mailman/ ette meiden henen cauttans elemen pidheis.
Sen kautta ilmestyi Jumalan rakkaus meitä kohtaan/ että Jumala hänen ainoan Poikansa lähetti maailmaan/ että meidän hänen kautta elämän pitäisi.
4:10 Sijnä seiso Rackaus/ Ei ette me racastimma Jumalata/ Waan ette hen racasti meite/ Ja lehetti henen Poia's Souinnoxexi meiden syndeinne edeste.
Siinä seisoi rakkaus/ Ei että me rakastimme Jumalata/ Waan että hän rakasti meitä/ Ja lähetti hänen Poikansa sowinnoksi meidän synteimme edestä.
4:11 Te rackahimat/ ios Jumala meite nin racasti/ nin meiden pite mös meiten keskenem racastaman.
Te rakkahimmat/ jos Jumala meitä niin rakasti/ niin meidän pitää myös meitän keskenämme rakastaman.
4:12 Eikengen Jumalata ole coskan nähnyt. Jos me racastam meiten keskenen/ nin Jumala meisse pysypi/ ia henen Rackaudhens ombi teudhelinen meisse.
Ei kenkään Jumalata ole koskaan nähnyt. Jos me rakastamme meitä keskenän/ niin Jumala meissä pysyypi/ ja hänen rakkautensa ompi täydellinen meissä.
4:13 Sijte me tunnema ette me pysymme henesä/ ia hen meisse/ Ette hen annoi meille henen Hengestens.
Siitä me tunnemme että me pysymme hänessä/ ja hän meissä/ että hän

antoi meille hänen Hengestänsä.
4:14 Ja me näimme/ ia todhistama ette Ise on lehettenyt Poighans Mailman wapactaiaxi.
Ja me näimme/ ja todistamme että Isä on lähettänyt Poikansa maailman wapahtajaksi.
4:15 Jocainen quin tunnustapi/ Ette Iesus ombi Jumalan Poica/ henesä pysypi Jumala/ ia hen Jumalasa.
Jokainen kuin tunnustaapi/ Että Jesus ompi Jumalan Poika/ hänessä pysyypi Jumala/ ja hän Jumalassa.
4:16 Ja me tunsimma ia wskoima sen Rackaudhen/ ionga Jumala pite meidhen tyghenne.
Ja me tunsimme ja uskoimme sen rakkauden/ jonka Jumala pitää meidän tykönä
4:17 Jumala ombi Rackaus/ ia ioca Rackaudes pysy/ hen pysypi Jumalasa/ ia Jumala henesä.
Jumala ompi rakkaus/ ja joka rakkaudessa pysyy/ hän pysyypi Jumalassa/ ja Jumala hänessä.
4:18 Sijnä ombi rackaus teudelinen meiden cansan/ senpäle ette meille onopi Turua Domiopeiuene/ Sille ette ninquin hen on/ nin olema mös me tesse Mailmasa.
Siinä ompi rakkaus täydellinen meidän kanssamme/ senpäälle että meille ompi turwa tuomiopäiwänä/ Sillä että niinkuin hän on/ niin oleman myös me tässä maailmassa.
4:19 Pelco ei ole Rackaudesa/ waan se teudelinen Rackaus wlosaija Pelkeuxen/ Sille ette pelgolla ombi pijna. Mutta ioca pelkepi/ ei hen ole teudeline' Rackaudesa.
Pelko ei ole rakkaudessa/ waan se täydellinen rakkaus ulos ajaa pelkäyksen/ Sillä että pelolla ompi piina. Mutta joka pelkääpi/ ei ole täydellinen rakkaudessa.
4:20 Racastacam hende/ Sille ette hen meite ensin racasti. Jos iocu sanopi/ Mine racastan Jumalata/ ia wihapi henen Weliens/ se ombi walectelia. Sille ette ioca ei racasta henen welie's ionga hen näkepi/ Quinga hen taita Jumalata racasta iota ei hen näghe? Ja teme kesky ombi meille henelde/ ette ioca Jumalata racasta/ henen pite mös racastaman weliens.
Rakastakaamme häntä/ Sillä että hän meitä ensin rakasti. Jos joku sanoopi/ Minä rakastan Jumalata/ ja wihaapi hänen weljeänsä/ se ompi walehtelija. Sillä että joka ei rakasta hänen weljeänsä jonka hän näkeepi/ Kuinka hän taitaa Jumalata rakastaa jota hän ei näe? Ja tämä käsky ompi meille häneltä/ että joka Jumalata rakastaa/ hänen pitää myös rakastaman

weljeänsä.

V. Lucu.

5:1 JOcainen quin wskopi ette Iesus ombi se Christus/ hen ombi Jumalasta syndynyt. Ja iocainen quin racastapi hende ioca synnytti/ hen racastapi mös site/ ioca heneste syndynyt ombi.
Jokainen kuin uskoopi että Jesus ompi se Kristus/ hän ompi Jumalasta syntynyt. Ja jokainen kuin rakastaapi häntä joka synnytti/ hän rakastaapi myös sitä/ joka hänestä syntynyt ompi.
5:2 Sen cautta me tunnema/ ette me racastam Jumalan Poikia/ coska me Jumalata racastam/ ia henen Keskyiens pidhemme/
Sen kautta me tunnemme/ että me rakastamme Jumalan Poikaa/ koska me Jumalata rakastamme/ ja hänen käskyjänsä pidämme/
5:3 Sille ette teme ombi se rackaus Jumalan tyge/ ette me henen keskynse pidhemme/ Ja henen Keskynse eiuet ole raskat.
Sillä että tämä ompi se rakkaus Jumalan tykö/ että me hänen käskynsä pidämme/ Ja hänen käskynsä eiwät ole raskaat.
5:4 Sille ette caiki mite Jumalasta syndynyt on/ se woitapi Mailman/ Ja meiden wskona ombi se woitto/ ioca Mailman ylitzewoitti.
Sillä että kaikki mitä Jumalasta syntynyt on/ se woittaapi maailman/ Ja meidän uskona ompi se woitto/ joka maailman ylitse woitti.
5:5 Cuca sijs ombi ioca woittapi Mailman/ Mutta se ioca wsko ette IesuS ombi Jumalan Poica?
Kuka siis ompi joka woittaapi maailman/ Mutta se joka usko että Jesus ompi Jumalan Poika?
5:6 Teme se ombi ioca tuli Wedhen ia Weren cansa/ Iesus Christus/ Ei waiuon Wedhen cansa/ waan Wedhen ia Were' cansa. Ja Hengi ombi se ioca todhistapi/ ette Hengi Totuus o'bi.
Tämä se ompi joka tuli weden ja weran kanssa/ Jesus Kristus/ Ei waiwoin weden kanssa/ waan weden ja weren kanssa. Ja Henki ompi se joka todistaapi/ että Henki totuus ompi.
5:7 Sille ette colme on iotca todhistauat Taiuahasa/ Ise/ Sana/ ia se pyhe Hengi/ ia ne Colme ychtene ouat.
Sillä että kolme on jotka todistawat taiwaassa/ Isä/ Sana/ ja se Pyhä Henki/ ja ne kolme yhtenä owat.
5:8 Ja colme ouat/ iotca todhistauat Maan päle/ Hengi/ Wesi ia Weri/ Ja ne * colme ychtene ouat.
Ja kolme owat/ jotka todistawat maan päällä/ Henki/ Wesi ja Weri/ Ja ne

kolme yhtänä owat.
5:9 Jos me Inhimisten todistoxen otama/ nin on Jumalan todhistos swrembi/ Sille ette teme ombi Jumalan todistos/ iolla hen todhisti henen Poiastans.
Jos me ihmisten todistuksen otamme/ niin on Jumalan todistus suurempi/ Sillä että tämä ompi Jumalan todistus/ jolla hän todisti hänen Pojastansa.
5:10 Joca wskopi Jumala' Poian päle/ henelle ombi todistos itze henesens. Joca ei wsko Jumalalle/ hen tekepi henen walecteliaxi/ Sille ettei hen wsko sen todistoxen päle ionga Jumala todistanut ombi henen Poiastans.
Joka uskoopi Jumalan Pojan päälle/ hänellä ompi todistus itse hänessäns. Joka ei usko Jumalalle/ hän tekeepi hänen walehtelijaksi/ Sillä ettei hän usko sen todistuksen päälle jonka Jumala ompi todistanut hänen Pojastansa.
5:11 Ja teme ombi se todhistus/ ette Jumala ombi meille sen ija'caikisen Eleme' a'danut/ Ja se Eleme ombi hene' Poigasans.
Ja tämä ompi se todistus/ että Jumala ompi meille sen iankaikkisen elämän antanut/ Ja se elämä ompi hänen Pojassansa.
5:12 Jolla on Jumala' Poica/ henelle o'bi se Eleme. Jolla ei ole Jumala' Poica/ henelle ei ole se Eleme.
Jolla on Jumalan Poika/ hänellä ompi se elämä. Jolla ei ole Jumalan Poikaa/ hänellä ei ole se elämä.
5:13 Neite mine kirioitin teille/ iotca wskotta Jumalan Poian Nimeen/ senpäle ette te tiedheisitte teille oleua' sen ijancaikisen Elemen/ Ja sitewarten ette te wskoisitte Jumalan Poian Nimeen.
Näitä minä kirjoitin teille/ jotka uskotte Jumalan Pojan nimeen/ senpäälle että te tietäisitte teillä olewan sen iankaikkisen elämän/ ja sitä warten että te uskoisitte Jumalan Pojan nimeen.
5:14 Ja teme ombi se Turuaus ioca meille on henen tygens/ Ette ios me iotakin anoisimma henen tadhons ielkin/ nin hen meite cwlepi.
Ja tämä ompi se turwaus joka meillä on hänen tykönsä/ Että jos me jotakin anoisimme hänen tahtonsa jälkeen/ niin hän meitä kuuleepi.
5:15 Ja ette me tiedhemme ette hen meite cwlepi mitäikenens me anomma/ Nin me tiedhemme ette meille ouat ne anomiset iotca me henelde anoima.
Ja että me tiedämme että hän meitä kuuleepi mitä ikänänsä me anomme/ Niin me tiedämme että meille owat ne anomiset jotka me häneltä anoimme.
5:16 Jos iocu näkis henen Weliens/ syndi tekeuen iongun synnin ei Coolemahan/ hen macta rucoella/ nin henen pite andaman nijlle Eleme'/ iotca synditekeuet/ ei Coolemaha'. Ombi syndi Coolemahan/ sencaltaisen edest em mine sano/ ette iocu rucoilis.
Jos joku näkis hänen weljensä/ syntiä tekewän jonkun synnin ei

kuolemahan/ hän mahtaa rukoilla/ niin hänen pitää antaman niille elämän/ jotka syntiä tekewät/ ei kuolemahan. Ompi synti kuolemahan/ senkaltaisen edestä en minä sano/ että joku rukoilisi.
5:17 Caiki wäryys o'bi syndi/ ia ouat mwtamat synnit ei colemaha'.
Kaikki wääryys ompi synti/ ja owat muutamat synnit ei kuolemahan.
5:18 Me tiedhemme/ ette iocainen quin Jumalasta on syndynyt/ ei hen syndie tee/ waan ioca Jumalasta syndynyt on/ hen henens cauatta/ ia se paha ei rupea henen.
Me tiedämme/ että jokainen kuin Jumalasta on syntynyt/ ei hän syntiä tee/ waan joka Jumalasta syntynyt on/ hän hänens kawahtaa/ ja se paha ei rupea häneen.
5:19 Me tiedhemme ette me Jumalasta olema/ ia coco Mailma sijnä pahudhesa seiso.
Me tiedämme että me Jumalasta olemme/ ja koko maailma siinä pahuudessa seisoo.
5:20 Mutta me tiedhemme/ ette se Jumalan Poica tuli/ ia on meille Mielen andanut/ ette me sen totisen tunne'ma/ ia olema sijnä totisesa/ henen Poigasans Iesusesa Christusesa.
Mutta me tiedämme/ että se Jumalan Poika tuli/ ja on meille mielen antanut/ että me sen totisen tunnemme/ ja olemme siinä totisessa/ hänen Pojassansa Jesuksessa Kristuksessa.
5:21 Teme ombi se Totine' Jumala/ ia se ijancaikine' Eleme. Lapsucaiset/ cauattacat teitenne Epeiumaloista. AMEN
Tämä ompi se totinen Jumala/ ja se iankaikkinen elämä. Lapsukaiset/ kawahtakaat teitänne epäjumalista. AMEN

** Ne Colme) se on/ Cusa se yxi on/ sielle on mös se toine'. Sille ette Christuse' Weri/ Caste/ ia se P. he'gi/ todista/ tu'nusta ia sarnapi Eua'geliu' mailman edese/ ia iocaitzen Omastu'nosa iotca wskouat. Tellemotoa/ ette he' tu'depi ia ymerdä henens oleuan/ wedhen ia Hengen lepitze Christusen Weren ansion cautta/ lunastetun/ wanhurskatetun ia autuan.*

P. Johannesen se Toinen Epistola.

1: SE Wanhin/ sille wlosualitulle Frowalle ia henen Lapsillensa/ ioita mine racastan totudesa/ Ja em mine waiuon yxineni/ mutta mös caiki iotca Totudhen ouat tundenuet/
SE wanhin/ sille uloswalitulle rouwalle ja hänen lapsillensa/ joita minä rakastan totuudessa/ ja en minä waiwoin yksinäni/ mutta myös kaikki, jotka totuuden owat tunteneet/

1:2 sen Totudhen tähdhen ioca meisä pysypi/ ia meiden cansanna ombi eleue ijancaikisesta.
sen totuuden tähden joka meissä pysyypi/ ja meidän kanssamme ompi eläwä iankaikkisesti.
1:3 Armo/ Laupius/ Rauha Iselde JUMALALDA/ ia HERRALda Iesuselda Christuselda/ Isen Poialda/ Totudhesa/ ia Rackaudesa. Olcohon teidhen cansanne.
Armo/ laupius/ Rauha Isältä Jumalalta/ ja HERRALta Jesukselta Kristukselta/ Isän Pojalta/ Totuudessa ja rakkaudessa. Olkohon teidän kanssanne.
1:4 Mine ole' sange' jhastunut/ ette mine leusin Sinun Lapsistas nijtä iotca totudhesa waeldauat/ Ninquin me Keskyn Iselde saanuet olema/
Minä olen sangen ihastunut/ että minä löysin sinun lapsistasi niitä jotka totuudessa waeltawat/ Niinkuin me käskyn Isältä saanut olemme/
1:5 Ja nyt mine rucoilen sinua Frowua/ ei ninquin wutta Keskye/ mine sinulle kirioita/ waan sen quin meille oli alghusta. Ette me meiten keskenen racastaisim.
Ja nyt minä rukoilen sinua rouwa/ ei niinkuin uutta käskyä/ minä sinulle kirjoita/ waan sen kuin meille oli alusta. Että me meitä keskenän rakastaisimme.
1:6 Ja teme on se Rackaus/ ette me Waellama henen Keskyns ielkin. Teme ombi se Kesky ninquin te alghusta cwlitta/ senpäle/ ette te sijne siselle waellaisitta/
Ja tämä on se rakkaus/ että me waellamme hänen käskynsä jälkeen. Tämä ompi se käsky niinkuin te alusta kuulitte/ sen päälle/ että te siinä sisällä waeltaisitte/
1:7 Sille ette monda wietteliete on Mailman tullut iotca eiuet tunnusta IesuSTA CHRISTUSTA/ ette he' on Lihaan tullut. Teme ombi wiettelie/ ia se Antichristus.
Sillä että monta wiettelijää on maailmaan tullut, jotka eiwät tunnusta Jesusta Kristusta/ että hän on lihaan tullut. Tämä ompi wiettelijä/ ja se antikristus.
1:8 Catzocat Hyuesti teitenne/ ettei me cadhotaisi/ mite me tötetehnet olema/ waan ette me teudhen Palcan saisimma.
Katsokaat hywästi teitänne/ ettei me kadotettaisi/ mitä me työtä tehneet olemme/ waan että me täyden palkan saisimme.
1:9 Jocaine' quin ylitzekieupi/ ia ei pysy Christusen Opisa henelle ei ole Jumalata. Joca pysypi Christusen Opisa/ henelle ombi seke Ise ette Poica.
Jokainen kuin ylitse käypi/ ja ei pysy Kristuksen opissa, hänellä ei ole Jumalata. Joka pysyypi Kristuksen opissa/ hänellä ompi sekä Isä että Poika.
1:10 Jos iocu tule teiden tyge'ne/ ia ei too tete Opetosta cansans/ Elket

Hoonesen ottaco hende/ Elket mös hende teruettekö/
Jos joku tulee teidän tykönne/ ja ei tuo tätä opetusta kanssansa/ älkäät huoneeseen ottako häntä/ Älkäät myös häntä terwehtikö/
1:11 Sille ette ioca hende teruettepi/ hen on osalinen henen pahoista Töistens.
Sillä että joka häntä terwehtii/ hän on osallinen hänen pahoista töistänsä.
1:12 Olis minulla palion teille kirioittamista/ Mutta em mine tactonut breiuille ia plekille/ waan mine toiuon tuleuani teiden tyghönne/ ia tykönoleua teiden cansan puhuuani/ senpäle/ ette meiden ilon teudhelinen olis.
Olisi minulla paljon teille kirjoittamista/ Mutta en minä tahtonut teille breiwilllä ja plekille (musteella) / waan minä toiwon tulewani teidän tykönne/ ja tykön olewa teidän kanssanne puhuwani/ sen päälle/ että meidän ilon täydellinen olisi.
1:13 Teruetteuet sinua sinun wlosualitun Sisares Lapset/ AMEN.
Terwehtäwät sinua sinun uloswalitun sisaren lapset/ AMEN

P. Johannesen se Colmas Epistola.

3 Joh 1:1 SE Wanhin/ rackalle Gaiolle/ iota mine Totudhesa racastan.
Se wanhin/ rakkaalle Gaiolle/ jota minä totuudessa rakastan.
1:2 Minun rackani/ mine toiuotan caikisa cappaleisa/ ette sinulle hyuesti käuisit/ ia sine teruenne olisit/ ninquin sinu' Sielus hyuestikieupi.
Minun rakkaani/ minä toiwotan kaikissa kappaleissa/ että sinulle hywästi käwisit/ ja sinä terweenä olisit/ niinkuin sinun sielusi hywästi käypi.
1:3 Mutta mine sangen jhastuin coska weliet tulit/ ia todistit sinun Totudhestas/ ninquin sine Totudhesa waellat.
Mutta minä sangen ihastuin, koska weljet tuliwat/ ja todistit sinun totuudestasi/ niinkuin sinä totuudessa waellat.
1:4 Ei ole minulle site swrembata iloa/ quin se ette mine cwlen minun Lapseni Totudhesa waeldauat.
Ei ole minulle siitä suurempaa iloa/ kuin se että minä kuulen minun lapseni totuudessa waeltawat.
1:5 Minun rackaimban/ wskolisesta sine teet mitkes teet welieille/ ia weraille
Minun rakkaimpain/ uskollisesti, sinä teet mitkäs teet weljille/ ja wieraille.
1:6 iotca sinu' rackaudestas todistanuet ouat Seuracunnan edhesä. Ja sine olet hyuesti tehnyt/ ettes heite matca' saatanut olet keluolisest Jumalan eten/
jotka sinun rakkaudestasi todistaneet owat seurakunnan edessä. Ja sinä olet hywästi tehnyt/ ettäs heitä matkaan saattanut olet kelwollisesti Jumalan

eteen.
1:7 Sille ette henen Nimens tehdhen he ouat wloslectenyet/ ia ei ole Pacanoilda miten ottaneet.
Sillä että hänen nimensä tähden he owat ulos lähteneet/ ja ei ole pakanoilta mitään ottaneet.
1:8 Nin meiden sijs pite sencaltaista coriama'/ senpäle/ ette me sen Totudhen awuliset olisima.
Niin meidän siis pitää senkaltaista korjaaman/ senpäälle/ että me sen totuuden awulliset olisimme.
1:9 Mine kirioitin Seuracunnalle/ mutta Diotrephes/ ioca heiden keskenens tacto Jalona pidhette/ ei meite coria.
Minä kirjoitin seurakunnalle/ mutta Diotrephes/ joka heidän keskenänsä tahtoo jalona pidettää/ ei meitä korjaa.
1:10 Senteden ios Mine tulen/ nin mine tahdhon ilmoita henen töönsä iotca hen tekepi/ ia kakotta meite wastan pahoilla sanoilla/ ia ei nihingen tydhy. Eipe hen itze Welieiä coria/ Mutta mös kieltepi nijte iotca tactouat coriata/ Ja Seuracunnasta heite wlossöxe.
Sentähden jos minä tulen/ niin minä tahdon ilmoittaa hänen työnsä, jotka hän tekeepi/ ja kakottaa (pullikoitsee) meitä wastaan pahoilla sanoilla/ ja ei niihinkään tyydy. Eipä hän itse weljiä korjaa/ Mutta myös kieltääpi niitä jotka tahtowat korjata/ Ja seurakunnasta heitä ulos syöksee
1:11 Minun Rackahan/ ele tauoita site quin paha on/ waan site hyue. Joca hyuesti tekepi/ se o'bi Jumalasta/ Mutta ioca pahasti tekepi/ ei hen näe Jumalata.
Minun rakkaani/ älä tawoita sitä kuin paha on/ waan sitä hywää. Joka hywästi tekeepi/ se ompi Jumalasta/ Mutta joka pahasti tekeepi/ ei hän näe Jumalaa.
1:12 Demetriusella ombi iocaitzesta todhistus/ ia itze Totudhesta/ ia me mös todhistamma/ ia te tiedhette ette meiden Todhistoxen ombi tosi.
Demetriuksella ompi jokaisesta todistus/ ja itse totuudesta/ ja me myös todistamme/ ja te tiedätte että meidän todistus ompi tosi.
1:13 Palio olis minulla kirioitamista/ Waan em mine tahdho plekille ia kynälle kiroita sinulle.
Paljon olisi minulla kirjoittamista/ Waan en minä tahdo plekillä ja kynälle kirjoittaa sinulle.
1:14 Mutta mine toiuon sinun pian näkeueni/ ia tykön oleuaiset sama keskenen puhutella.
Mutta minä toiwon sinun pian näkewäni/ ja tykön olewaiset sama keskenän puhutella.

1:15 Rauha olcohon sinun cansas. Ysteuet sinua teruetteuet. Teruetä ysteuite cutain nimele's.

Rauha olkohon sinun kanssasi. Ystäwät sinua terwehtäwät. Terwehdä ystäwiä kutain nimellänsä.

Alcupuhe P. Jacobin Epistolan päle.

WAicka teme P. Jacobin Lehetuskiria/ wanhoilda ombi poishylietty olut/ ia ei pidhety oikean Apostolisen Lehetuskirian edheste. Quitengin mine site kijten ia Hyuene pidhen. Sentedhen ettei hen yhten Inhimisten Sätyä opeta/ waa' Jumala' Lain Opin Hartasti waati. Mutta ette mine sen ylitze minun Luloni ilmoitan/ quitengin paitzi iocaitzen aruamisen estet/ Nin em mine site lue iongun Apostolin Epistolaxi/ ia neme ouat sihen minun Titalani. Ensin/ ette hen iwri wastoin p. Paualin ia caikia mwita Ramatuita sanopi/ ette Töidhen cautta Wanhurskaus tulepi/ ia semmengi hen puhupi tellens. Abraham tuli Wanhurskaxi henen Töidhens cautta/ coska hen poiansa wffrasi. Echke quitengin p. Pauali Rom. iiij. Ja mös wsein mwalla/ siteuastan iwri selkiesti opettapi/ ette Abraham on ilman Töite/ ainoasta henen Uskostansa wanhurskatettu/ ia sen wahuista Mosesen todhistoxella Gen. xw. Ette Abraham io cauuan ennen wanhurskatettu oli ainosta Uskostans/ quin hen sen Töön teki/ ette hen poians wffrasi. Senteden teme Wica kylle osotta ettei teme ole iongun Apostolin Epistola. Sitelehin/ echke hen wlosandapi henens Christilisexi Opetaiaxi/ quitengin ei miten licuta sencaltaises pitkes Opis Christusen Kersimisesta/ Coolemasta/ Ylesenousmisesta/ Wirghasta/ ia Christusen Hengeste. Kylle hen toisinans Christusen mainitze/ mutta ei hen miten Heneste opeta/ waan puhupi ychteitzesta Uskosta Jumala' tyge. Sille ette yxi oikea Apostolin wirca ombi saarnata Christusen Kersimisesta/ Ylesnousemisesta ia wirgasta/ ia Uskon perusta paneman/ ninquin hen itze sanopi Johannis xw. Teidhen pite minusta todhistaman/ ia p. Pauali sanopi/ j. Cori ij. Ei henens mwta tieteuen waan Christusen/ Ja sihen mös caiki P. Ramatut kiendyuet/ ette he caiki ynne Christusen saarnauat ia hokeuat. Ja teme ombi se oikea Coetuskiui/ iolla caiki Ramatut coetellan/ coska me näem/ ios ne Christusta hokeuat/ taicka ei. Senwoxi ette caiki Ramatut ainoan Christusen osottauat Rom. iij. Mike Christusta ei opeta/ ei se ole Apostolinen/ echke p. Petari taicka Pauali sen opetais. Wastanpein/ mike Christusta saarnapi se ombi Apostoline'/ echke wiele Judas/ Hannas/ Pilatus ia Herodes sen tekisit Mutta teme Jacobi ei mwta tee/ quin watipi Lain tyge/ ia sen töide' tyge/ ia heittepi sekesaurain ydhen puhen toisen secan Ette mine lwlen sen olluexi ydhen toimelisen Hyuen Miehen/ ioca mwtomat puhet ombi Apostoleidhen Opetuslapsilda Käsitenyt/ ia nin on sijtte Paperin päle kirioitellut. Taicka o'bi lehes henen Saarnastans iolda toiselda kirioitettu. Hen cutzupi Lain wapaudhen Laixi/ ionga p. Pauali quitengin cutzupi Oriudhen/ Wihan/ Synnin/ ia Cooleman Laixi. Ja wiele sijttekijn he' mwtamat sanat siselwete P. Pe. Sarnasta. Rackaus peite palio ricotusta. Itm' Nijn neurittäke teide' Jumalan wekeuen Kädhen ala. Itm' neme p. Paualin puhet Gal. w. Hengi himoitze Cateusta wastan. Nin oli quitengi p. Jacob warahin Herodeselda tapettu Jerusalemis ennenquin p. Petari cooletettin. Ombi senteden wskottapa/ ette hen cauuan Jelkin p. Petarin ia Paualin on ollut. Summa/ Hen on tactonut nijte estelle iotca Uskon päle ilman Töite heidens turuasit/ ia ombi quitengin sijne Asias sangen heicko ollut/ Sille hen site tactopi Lain watimisella toimitta/ iotca Apostolit ouat Rackaudhen watimisella wlostoimittanuet.

Sentedhen em mine taidha täte/ ninen oikeadhen pääramatuin werdhaxi panna. Mutta en tadho ketän estä/ ette hen site panis ia nautitzis quinga cungin mielistypi/ Sille ette monda hyue puhetta henes sijttekin ouat.

Se P. Jacobin Epistola

I. Lucu.

1:1 JAcob Jumalan ia HErran Iesusen Christusen Paluelia/ nijlle Cadheltoistakymenelle Sucucunnille iotca haiolla ouat/ Terueydhen toiuotta.
Jakob Jumalan ja Herran Jesuksen Kristuksen palwelija/ niille kahdelletoistakymmenelle sukukunnalle jotka hajalla owat/ terweyden toiwottaa.
1:2 Minun Rackat Welieni/ piteket se sulana Riemuna/ coska te moninaisijn Kiusauxijn langeta/
Minun rakkaat weljeni/ pitäkäät se sulana riemuna/ koska te moninaisiin kiusauksiin lankeatte/
1:3 tieten ette teidhen Uskon ios hen mutoin toimelinen on/ waicuttapi Kersimisen/
tietäen että teidän uskonne jos hän muutoin toimellinen on/ waikuttaapi kärsimisen/
1:4 Mutta Kersimus pite wahuana pysyme' haman loppun asti/ Senpäle ette te olisitta teudheliset ia coconaiset/ ia ei miseken puuttuuaiset.
Mutta kärsimys pitää wahwana pysymän hamaan loppuun asti/ Sen päälle että te olisitte täydelliset ja kokonaiset/ ja ei missäkään puuttuwaiset.
1:5 Mutta ios ioldain teisse Wisautta putuis/ se anocan Jumalalda/ ioca andapi yxikerdalisesta iocaitzelle/ ia ei soima/ nin se henelle annetan.
Mutta jos joltain teissä wiisautta puuttuisi/ se anokaan Jumalalta/ joka antaapi yksinkertaallisesta jokaiselle/ ja ei soimaa/ niin se hänelle annetaan.
1:6 Mutta hen anocan Uskosa ilman epälemet/ Sille/ ioca epeile/ se ombi Meren Alon caltainen/ ioca Twlelda aietan ia prijskoitetan.
Mutta hän anokaan uskossa ilman epäilemättä/ Sillä/ joka epäilee/ se ompi meren aallon kaltainen/ joka tuulelta ajetaan ja priiskoitetaan.
1:7 Sencaltainen Inhiminen elken luuco/ ette hen iotain HErralda saapi.
Senkaltainen ihminen älkään luulko/ että hän jotain Herralta saapi.
1:8 Yxi Epäleua ombi horiuua caikisa henen Teisens.
Yksi epäilewä ompi horjuwa kaikissa hänen teissänsä.
1:9 Mutta yxi weli ioca neurä ombi/ kehucan henen Corghotoxesans/
Mutta yksi weli joka nöyrä ompi/ kehukaan hänen korotuksessansa.
1:10 Ja wastoinpäin/ ioca Rikas ombi hen kehucan henen Alandamisesans.

Sille ette ninquin Roohon Cu'coistos pite henen poiskatoman.
Ja wastoin päin/ joka rikas ompi hän kehukaan hänen alentamisessansa.
Sillä että niinkuin ruohon kukoistus pitää hänen pois katoaman.
1:11 Auringo yleskoitta Helten cansa/ ia Roho taipu/ ia henen Cuckans poiswarise/ ia henen Cuniudhens mooto hucastui. Nein mös sen Rickan pite henen Tauaroisans taipuman.
Aurinko ylös koittaa helteen kanssa/ ja ruoho taipuu/ ja hänen kukkansa pois warisee/ ja hänen kauneutensa muoto hukastui. Näin myös sen rikkaan pitää hänen tawaroissansa taipuman.
1:12 Autuas ombi se Mies ioca Kiusauxen kersipi/ Sille coska he' coeteltu ombi/ pite henen saaman sen Elemisen Crunun/ ionga Jumala ombi luuanut ninen iotca hende racastauat.
Autuas ompi se mies joka kiusauksen kärsiipi/ Sillä koska hän koeteltu ompi/ pitää hänen saaman sen elämisen kruunun/ jonka Jumala ompi luwannut niiden jotka häntä rakastawat.
1:13 Elken kengen sanoco coska hen kiusatan/ ette hen Jumalalda kiusatan/ Sille eipe Jumala ole kiusaia pahude' päin/ nin ei hen kete' kiusa.
Älkään kenkään sanoko koska hän kiusataan/ että hän Jumalalta kiusataan/ Sillä eipä Jumala ole kiusaaja pahuuteen päin/ niin ei hän ketään kiusaa.
1:14 Waan iocainen kiusatan/ coska hen omasta Himosta poiswedheten ia haucutellan/
Waan jokainen kiusataan/ koska hän omasta himosta pois wedetään ja hukutellaan/
1:15 Senielken coska Himo ombi sigitenyt/ synnyttepi hen Synnin/ Mutta Syndi coska hen teutetty ombi/ nin se synnyttepi Cooleman.
Sen jälkeen koska himo ompi siittänyt/ synnyttääpi hän synnin/ Mutta synti koska hän täytetty ompi/ niin se synnyttääpi kuoleman.
1:16 Elket exykö rackat Welieni/ caiki hyue Ando/
Älkäät eksykö rakkaat weljeni/ kaikki hywä anto/
1:17 ia caiki teudhelimen Lahia ylhelde tulepi Walkiudhein Iselde/ ionga tyköne ei ole ycten mwtosta/ eli wahetosta/ Walkiudhen ia pimeydhe'.
ja kaikki täydellinen lahja ylhäältä tuleepi Walkeuden Isältä/ jonka tykönä ei ole yhtään muutosta/ eli waihetusta/ Walkeuden ja pimeyden.
1:18 Hen ombi meite synnyttenyt henen tadhons ielkin Totudhen Sanalla/ Senpäle ette me olisimma wtiset henen Loondocappaleistans.
Hän ompi meitä synnyttänyt hänen tahtonsa jälkeen totuuden sanalla/ Sen päälle että me olisimme uutiset hänen luontokappaleistansa.
1:19 Senteden rackat Welieni/ olcoho' iocaine' Inhiminen nopea cwleman/ mutta Hidhas puhuman/ ia Hidhas Wihaan.

Sentähden rakkaat weljeni/ olkohon jokainen ihminen nopea kuolemaan/ mutta hidas puhumaan/ ja hidas wihaan.
1:20 Sille ette Inhimisen wiha ei tee miten Jumala' edes quin oikein on.
Sillä että ihmisen wiha ei tee mitään Jumalan edessä kuin oikein on.
1:21 Senteden poispangatta caiki Saastaus ia caiki Pahuus/ ia ruuetca Siweydhen cansa Sana wastan/ ioca teisse jstutettu ombi/ ioca woipi teiden Sielu'na Autuaxi saatta.
Sentähden pois pankaatte kaikki saastaus ja kaikki pahuus/ ja ruwetkaa siweyden kanssa sanaa wastaan/ joka teissä istutettu ompi/ joka woipi teidän sielunne autuaaksi saattaa.
1:22 Mutta olcat Sanan tekiet ia ei cwliat waiuoin/ itze teiten petteden.
Mutta olkaat sanan tekijät ja kuuliaat waiwoin/ itse teitän pettäen.
1:23 Sille ios iocu on Sanan Cwlia/ ia ei Tekie/ hen ombi sen miehen caltainen/ ioca henen rumilisen Casuons Speilis curkistele.
Sillä jos joku on sanan kuulija/ ja ei tekijä/ hän ompi sen miehen kaltainen/ joka hänen ruumiillisen kaswonsa peilissä kurkistelee.
1:24 Sille sijttequin hen curkistellut oli itzens/ mene he' cocta pois/ Ja cocta hen wnhotti millinen hen oli.
Sillä sittenkuin hän kurkistellut on itseänsä/ menee hän kohta pois/ Ja kohta hän unhotti millainen hän oli.
1:25 Mutta ioca lepitzecatzopi sihen wapaudhen Teudelisen Lakijn/ ia kijnipysypi/ ia ei ole Unhottaua Cwlia/ waan Tööntekie/ Se sama tulepi Autuaxi henen teghosansa.
Mutta joka läwitse katsoopi siihen wapauden täydelliseen lakiin/ ja kiinni pysyypi/ ja ei ole unhottawa kuulija/ waan työntekijä/ Se sama tuleepi autuaaksi hänen teossansa.
1:26 Mutta ios nyt iocu teidhen keskenen näky Jumalalinen oleua ia ei suista henen Kieldens/ waan wiettelepi henen Sydheme's/ Sen Jumalanpaluelus ombi turha.
Mutta jos nyt joku teidän keskenän näkyy jumalallinen olewan ja ei suista hänen kieltänsä/ waan wietteleepi hänen sydämensä/ Sen jumalanpalwelus ompi turha.
1:27 Yxi puhdhas ia Saastatoin Jumala'paluelus teme ombi Isen ia Jumalan tyköne/ etzimen nijte Oruoia ia Leskie heidhen murehisans/ ia itzens saastatoinna Mailmasta pitemen.
Yksi puhdas ja saastatoin jumalanpalwelus tämä ompi Isän ja Jumalan tykönä/ etsimään niitä orwoja ja leskiä heidän murheissansa/ ja itsens saastatoinna maailmasta pitämään.

II. Lucu.

2:1 RAckat Welieni/ Elket site sixi pitekö/ ette Usko IesuSEN CHRISTUSEn meidhe' HErran päle Cunnialisuteen taitapi Inhimisten modhon catzomisen kersie.
Rakkaat weljeni/ Älkäät sitä siksi pitäkö/ että usko Jesuksen KRISTUKSEN meidän Herran päälle kunniallisuuteen taitaapi ihmisten muodon katsomisen kärsiä.
2:2 Sille ios teiden Seuracunnan siseltulis iocu Mies cantadhen Culta Sormusta/ ia kijldeuelle watelle puetettu.
Sillä jos teidän seurakunnan sisälle tulisi joku mies kantaen kultasormusta/ ja kiiltäwällä waatteelle puetettu.
2:3 Nijn tulis mös siselle yxi Kieuhä Rysylle/ ia te catzoisitta hene' polens ioca kijldeuet Waatet candapi/ ia sanoisitta henelle/ Istu Sine tesse hyuesti. Ja sille Kieuhelle sanoisitta/ seiso Sine sielle/ taicka jstu tesse minun Jalghoisani.
Niin tulisi myös sisälle yksi köyhä ryysylle/ ja te katsoisitte hänen puoleensa joka kiiltäwät waatteet kantaapi/ ja sanoisitte hänelle/ Istu sinä tässä hywästi. Ja sille köyhälle sanoisitte/ seiso sinä siellä/ taikka istu tässä minun jaloissani.
2:4 Ja eipe te site Oikein aiattele/ Waan te tuletta Domarixi/ ia teette pahan eroituxen.
Ja eipä te sitä oikein ajattele/ Waan te tulette tuomariksi/ ja teette pahan eroituksen.
2:5 Cwlcatta minun rackat Welieni/ eikö Jumala ole wlosualinut temen Mailman Kieuhie iotca Uskosa rickat ouat/ ia Waldakunnan periliset/ ionga hen lupasi nijlle ioilda hen racastetan?
Kuulkaatte minun rakkaat weljeni/ eikö Jumala ole ulos walinnut tämän maailman köyhiä jotka uskossa rikkaat owat/ ja waltakunnan perilliset/ jonka hän lupasi niille joilta hän rakastetaan?
2:6 Mutta te oletta sen Keuhen heueisnyet. Eikö ne Rickat wäkiwalda teidhen wastan pruca ia wedhe teite Oikeudhen eten?
Mutta te olette sen köyhän häwäisseet. Eikö ne rikkaat wäkiwaltaa teidän wastaan pruukaa ja wedä teitä oikeuden eteen?
2:7 Eikö he mös pahasti puhu sijte hyueste Nimeste/ ioista te nimitetut oletta?
Eikö he myös pahasti puhu siitä hywästä nimestä/ joista te nimitetyt olette?
2:8 Jos te sen Kuningalisen Lain teutette Ramatun ielkin. Racasta sinun Lehimeises ninquin itze sinus/ nin te hyuestiteet/

Jos te sen kuninkaallisen lain täytätte Raamatun jälkeen. Rakasta sinun lähimmäisesi niinkuin itse sinuasi/ niin te hywästi teet/
2:9 Mutta ios te Inhimisten Mooto catzotta/ nin te synditeet/ ia rangaistan Lailda ninquin ylitzekeupeiset.
Mutta jos te ihmisten muotoon katsotte/ niin te syntiä teet/ ja rangaistaan lailta niinkuin ylitsekäywäiset.
2:10 Sille ios iocu coco Lain pite/ ia rickopi ydhes/ se on caikista Wicapä.
Sillä jos joku koko lain pitää/ ja rikkoopi yhdessä/ se on kaikista wikapää.
2:11 Sille ette se ioca sanoi/ Ei pidhe sinun Horitekemen. Hen ombi mös sanonut/ Ei pidhe sinun Tappama'. Jos et sine nyt Hooriatee/ mutta tapat/ nin sine olet Lain ylitzekieupiaxi tullut.
Sillä että se joka sanoi/ Ei pidä sinun huorintekemän. Hän ompi myös sanonut/ Ei pidä sinun tappaman. Jos et sinä nyt huorin tee/ mutta tapat/ niin sinä olet lain ylitsekäywäksi tullut.
2:12 Nein te puhucat/ ia nein te tehket/ ninquin ne iotca wapaudhen Lain cautta pite Domittaman.
Näin te puhukaat/ ja näin te tehkäät/ niinkuin ne jotka wapauden lain kautta pitää tuomittaman.
2:13 Mutta yxi laupiatoin Domio pite henen ylitzens kieumen ioca ei ole Laupiutta tehnyt. Ja Laupius kehupi Domiota wastan.
Mutta yksi laupiatoin tuomio pitää hänen ylitsensä käymän joka ei ole laupiutta tehnyt. Ja laupius kehuupi tuomiota wastaan.
2:14 Mite se autta rackat Welieni/ ios iocu sanopi henellens Uskon oleuan/
Mitä se auttaa rakkaat weljeni/ jos joku sanoopi hänelläns uskon olewan/
2:15 ia ei quitengan henelle Töite ole? Taitaco se Usko henen Autuaxi saatta?
ja ei kuitenkaan hänellä toitä ole? Taitaako se usko hänen autuaaksi saattaa?
2:16 Mutta ios nyt yxi weli taicka Sisar alasti olisit/ ia putuisit iocapeiueste Rauindota/ ia iocu teiste sanois heille/ Jumala teite autacon/ lemmittäke teiten/ ia rauitca teiten/ Ja ette te quitengan anna heille miteken Rumijn taruetta.
Mutta jos nyt yksi weli taikka sisar alasti olisit/ ja puuttuisit jokapäiwäistä rawintoa/ ja joku teistä sanoisi heille/ Jumala teitä auttakoon/ lämmittäkää teitän/ ja rawitkaa teitän/ Ja ette te kuitenkaan anna heille mitäkään ruumiin tarwetta.
2:17 Mite se heite autais? Nein mös Usko coska ei henelle Töite ole/ ombi hen itzesens coollu.
Mitä se heitä auttaisi? Näin myös usko koska ei hänellä työtä ole/ ompi

hän itsessänsä kuollut.
2:18 Mutta nyt macta iocu sanoa/ Sinulla ombi Usko/ ia minulla ombi Tööt/ Osota minulle sinun Uskos sinun Töilles/ Nin mineki mös tadhon minun wskon osotta minun Töilleni.
Mutta nyt mahtaa joku sanoa/ Sinulla ompi usko/ ja minulla ompi työt/ Osota minulle sinun uskosi sinun töillesi/ Niin minäkin myös tahdon minun uskon osoittaa minun töilleni.
2:19 Sine wskot ette ainoa Jumala ombi/ Sen sine oikein teet/ Ja Perkelet mös sen wskouat ia wapiseuat.
Sinä uskot että ainoa Jumala ompi/ Sen sinä oikein teet/ Ja perkeleet myös sen uskowat ja wapisewat.
2:20 Mutta tadhockos tiete sine turha Inhiminen/ ette wsko ilma' Töite coollu ombi.
Mutta tahdotkos tietää sinä turha ihminen/ että usko ilman töitä kuollut ompi.
2:21 Eikö Abraham meiden Isen Töidhen cautta ole Wanhurskatettu/ coska hen Poiansa Isaachin Altarille wffrasi?
Eikö Abraham meidän Isän töiden kautta ole wanhurskautettu/ koska hän Poikansa Isachin alttarille uhrasi?
2:22 Sijne sine näet/ ette Usko ombi ynnewaicuttanut henen Töidhens cansa/ ia ette Usko ombi Töiste teudhelisexi tullut.
Siinä sinä näet/ että usko ompi ynnä waikuttanut hänen töidensä kanssa/ ja että usko ompi töistä täydelliseksi tullut.
2:23 Ja ombi se Ramattu teutetty ioca sano/ Abraham wskoi Jumalan/ ia se luetin henelle Wanhurskaudhexi/ ia Jumalan Ysteuexi cutzutin.
Ja ompi se Raamattu täytetty joka sanoo/ Abraham uskoi Jumalan/ ja se luettiin hänelle wanhurskaudeksi/ ja Jumalan ystäwäksi kutsuttiin.
2:24 Nijn te sijs näette/ ette Inhiminen Töiste Wanhurskatan/ ia ei waiuoin Uskosta/
Niin te siis näette/ että ihminen töistä wanhurskautetaan/ ja ei waiwoin uskosta/
2:25 Samalmoto mös se Porto Rahab/ eikö hen Töiste Wanhurskattu ole coska hen coriasi ne Sana'candaiat/ ia toista Tijete möte heite wloslaski?
Samalla muotoa myös se portto Rahab/ eikö hän töistä wanhurskattu ole koska hän korjasi ne sanankantajat/ ja toista tietä myöten heitä ulos laski?
2:26 Sille ninquin Rumis ilman Hengete coollut on/ Nin mös Usko on ilman Töite coollut.
Sillä niinkuin ruumis ilman hengettä kuollut on/ Niin myös usko on ilman töitä kuollut.

III. Lucu.

3:1 ELket rackat Welieni/ iocainen pytkö Opettaiat olla/ Tieten/ ette me site swreman Domion saama.
Älkäät rakkaat weljeni/ jokainen pyytäkö opettajat olla/ Tieten/ että me sitä suuremman tuomion saamme.
3:2 Sille moninaises me caiki putu'ma. Mutta ioca ei Puhesa langea/ se on teudhelinen Mies/ ioca woi mös coco rumins Suiszila hallita.
Sillä moninaisessa me kaikki puutumme. Mutta joka ei puheessa lankea/ se on täydellinen mies/ joka woi myös koko ruumiinsa suitsilla hallita.
3:3 Catzo me panema Heuoisten Suhun Suitzet/ ette he meite cwlisit/ ia heiden coco rumins me ymberinskänem.
Katso me panemme hewosten suuhun suitset/ että me meitä kuulisit/ ja heidän koko ruumiinsa me ympärinsä käännämme.
3:4 Catzos/ Laiuat mös echke quinga swret ne ouat ia ialoilda Twlilda aetan/ quite'gi he ymberiketen pienelle Styryllä cuhunga hen tacto ioca sen hallitzepi.
Katsos/ Laiwat myös ehkä kuinka suuret ne owat ja jaloilta tuulilta ajetaan/ kuitenkin he ympäri käännetäään pienella styrillä (peräsimellä) kuhunka hän tahtoo joka sen hallitseepi.
3:5 Nin mös Kieli ombi yxi piskuinen Jäsen/ ia swret cappalet wlostoimitta.
Niin myös kieli ompi yksi piskuinen jäsen/ ja suuret kappaleet ulos toimittaa.
3:6 Catzos/ yxi wähe tuli/ quinga swren Metzen se sytyttepi? Ja Kieli o'bi mös yxi Tuli/ yxi Mailma wärytte teune's. Nin ombi Kieli meide' Jäsenein seas/ ia saastutta coco rumin/ ia ylessytyttepi caiken meiden Meno'na/ coska se Heluetiste ylessyttypi.
Katsos/ yksi wähä tuli/ kuinka suuren metsän se sytyttääpi? Ja kieli ompi myös yksi tuli/ yksi maailma wääryyttä täynnänsä. Niin ompi kieli meidän jäsenein seassa/ ja saastuttaa koko ruumiin/ ja ylös sytyttääpi kaiken meidän menonne/ koska se helwetistä ylös syttyypi.
3:7 Sille ette caiki Loonot seke Petoin ette Linduin/ ia Kermetten ia Merelisten/ Lakioitetan/ ia lakioitut ouat Inhimilisesta Loonosta.
Sillä että kaikki luonnot sekä petoin että lintuin/ ja käärmeitten ja merellisten/ lakioitetaan/ ja lakioitut owat inhimillisestä luonnosta.
3:8 Mutta Kieldä ei yxiken Inhiminen taida lakioitta/ se Leuotoin pahuus/ teusi surmalisie Myrkyie.
Mutta kieltä ei yksikään ihminen taida lakioittaa/ se lewotoin pahuus/ täysi surmallisia myrkkyä.
3:9 Sen cautta kijte'me me Jumalata ia Ise/ ia sen sama' cautta me

kiroileme Inhimisie iotca Jumalan Cuuan ielkin loodhut ouat.
Sen kautta kiitämme me Jumalata ja Isää/ ja sen saman kautta me kiroilemme ihmisiä jotka Jumalan kuwan jälkeen luodut owat.
3:10 Samasta Suusta Kitos ia Kirous wloskieuuet. Eipe sen nijn (rackat Welieni) oleman pidhe.
Samasta suusta kiitos ja kirous ulos käywät. Eipä sen niin (rakkaat weljeni) oleman pidä.
3:11 Wloskohuco mös yxi Lehdhe ydheste Hoosta makian ia caruan wedhen?
Ulos kuohuuko myös yksi lähde yhdestä huokosesta makian ja karwaan weden?
3:12 Taitaco mös/ rackat weliet/ yxi Ficuna Puu ca'da Oliu/ taicka wina puu Ficunata? Nin ei taidha mös yxiken Lehdhe soolaista ia makiata wette anda.
Taitaako myös/ rakkaat weljet/ yksi wiikunapuu kantaa öljy/ taikka wiinapuu wiikunata? Niin ei taida myös yksikään lähde suolaista ja makiata wettä antaa.
3:13 Cuca Wisas ia Cauala ombi teidhen keskenen? Se osottacan henen hyuelle Menollans henen Töönse Siweydhes ia wisaudhes.
Kuka wiisas ja kawala ompi teidän keskenän? Se osoittakan hänen hywällä menollansa hänen työnsä siweydessä ja wiisaudessa.
3:14 Mutta ios teille ombi catkera kijuaus/ ia Rijta teidhe' Sydemesen/ nin elket kerskaco/ ia elket walectelco Totutta wastan.
Mutta jos teille ompi katkera kiiwaus/ ja riita teidän sydämessänne/ niin älkäät kerskatko/ ja älkäät walhetelko totuutta wastaan.
3:15 Sille eipe teme ole se wisaus ioca ylehelde tullut ombi/ wa' Maalinen/ Inhimilinen/ ia Perkelelinen.
Sillä eipä tämä ole se wiisaus joka ylhäältä tullut ompi/ waan maallinen/ inhimillinen/ ja perkeleellinen.
3:16 Sille ette cusa Kijuaus ia Rijta ombi/ sielle ombi Secaseuraus/ ia caiki paha Meno.
Sillä että kussa kiiwaus ja riita ompi/ siellä ompi sekaseuraus/ ja kaikki paha meno.
3:17 Mutta se Wisaus ioca ylhelde ombi/ se on ensin puhdas/ sitelehin Rauhalinen/ Siuie/ Uskoittaua/ teusi Laupiutta/ ia hyuie Hedhelmite/ Eriseuratoin Wlconcullatoin.
Mutta se wiisaus joka ylhäältä ompi/ se on ensin puhdas/ siitä lähin rauhallinen/ siweä/ uskottawa/ täysi laupiutta/ ja hywää hedelmitä/ eriseuratoin ulkokullatoin.
3:18 Mutta ne Wanhurskaudhen Hedhelmet/ kylueten rauhasa ninen iotca

Rauhan piteuet.
Mutta ne wanhurskauden hedelmät/ kylwetään rauhassa niiden jotka rauhan pitäwät.

IV. Lucu

4:1 CUsta Sodhat ia Rijdhat tuleuat teiden keskenen? Eikö he sijte tule? nimittein/ teiden Himoista'ne/ iotca sotiuat teiden * iäsenisenne?
Kussa sodat ja riidat tulewat teidän keskenän? Eikö he siitä tule? nimittäin/ teidän himoistanne/ jotka sotiwat teidän jäsenissänne?
4:2 Te Himoitzetta/ ia eipe te sen cansa saa. Te cadhetitta ia kijuatte/ ia eipe te sen ca'sa woita. Te sodhitta ia tappeletta/ ia eipe teille ole/ Senteden ettet te mite ano.
Te himoitsette/ ja eipä te sen kanssa saa/ Te kadehditte ja kiiwaatte/ ja eipä te sen kanssa woita. Te soditte ja tappelette/ ja eipä teillä ole/ Sentähden ettet te mitään ano.
4:3 Te anotta ia eipe te saa/ Senteden ette te pahasti anotta/ nimittein sihe'/ ette te teiden Himoisanne sen culutaisitta.
Te anotte ja eipä te saa/ Sentähden että te pahasti anotte/ nimittäin siihen/ että te teidän himoissanne sen kuluttaisitte.
4:4 Te Hoorintekiet ia Hoorat/ ettekö te tiedhe/ ette Mailman Ystewuys ombi Jumalan Wihalisus? Joca sijs tactopi Mailma' Ysteue olla Hen tulepi Jumalan Wihalisexi.
Te huorintekijät ja huorat/ ettekö te tiedä/ että maailman ystäwyys ompi Jumalan wihollisuus? Joka siis tahtoopi maailman ystäwä olla Hän tuleepi Jumalan wiholliseksi.
4:5 Eli lwletaco te/ ette Ramattu sanopi turhan? Hengi ioca teisse asupi/ himoitzepi Cateusta wastan/
Eli luuletteko te/ että Raamattu sanoopi turhaan? Henki joka teissä asuupi/ himoitseepi kateusta wastaan/
4:6 ia andapi runsasti Armon.
ja antaapi runsaasti armon.
4:7 Nin olcat sijs Alamaiset Jumalalle/ Mutta wastanseisocat Perkelet/ nin hen pakene teiste.
Niin olkaat siis alamaiset Jumalalle/ Mutta wastaan seisokaat perkeleet/ niin hän pakenee teistä.
4:8 Lehestyke Jumalalle/ nin hen lehestypi teille. Puhdistaca teiden Kätenne O te Synneiset/ Ja percacat teiden Sydhemenne te Caximieliset.
Lähestykää Jumalalle/ niin hän lähestyypi teille. Puhdistakaa teidän kätenne

oi te syntiset/ Ja perkatkaat teidän sydämenne te kaksimieliset.
4:9 Olcat Radhoiliset/ ia kersiket coua/ ia idkeket. Teiden Naurunna kendyken Idkuxi/ ia teiden Ilonna Murehexi.
Olkaat raadolliset/ ja kärsikäät kowaa/ ja itkekäät. Teidän naurunne kääntykään itkuksi/ ja teidän ilonne murheeksi.
4:10 Neuriteket teiten Jumalan Casuon eten/ nin hen teite yleskodhenda.
Nöyryttäkäät teitän Jumalan kaswon eteen/ niin hän teitä ylös kohentaa.
4:11 Elket panetelco keskenen rackat Weliet. Joca panettele weliens/ ia Domitzepi weliens/ hen panetele Lakia/ ia Domitzepi lain. Mutta ios sine domitzet Lain/ nin et ole sine Lain Tekie/ Waan Domari.
Älkäät panetelko keskenän rakkaat weljet. Joka panettelee weljensä/ ja tuomitseepi weljensä/ hän panettelee lakia/ ja tuomitseepi lain. Mutta jos sinä tuomitset lain/ niin et ole sinä laintekijä/ Waan tuomari.
4:12 Sille yxi ombi Lainandaia/ Joca woipi wapautta ia cadhotta. Cuca sine oleit/ ioca toista Domitzet?
Sillä yksi ompi lainanantaja/ Joka woipi wapauttaa ja kadottaa. Kuka sinä olet/ joka toista tuomitset?
4:13 Lach nyt/ te quin sanotta. Tenepene taicka Homenna/ mengem sihen eli sihen Caupungijn/ ia wiettekem sijne ydhen Woodhen/ ia caupatechkem ia woittacam/
Nyt te kuin sanotte. Tänäpänä taikka huomenna/ menkäämme siihen eli siihen kaupunkiin/ ja wiettäkäämme siinä yhden wuoden/ ja kaupat tehkäämme ja woittakaamme.
4:14 iotca epätiedhette mite Homena tapactupi. Sille mike ombi teiden Elämen? Se ombi yxi Leuueh/ ioca wähexi Hetkexi ilmestupi/ mutta sitelehin se poiskatopi. Jonga edheste teiden piti sanoman.
jotka etpä tiedätte mitä huomenna tapahtuupi. Sillä mikä ompi teidän elämän? Se ompi yksi löyhä/ joka wähäksi hetkeksi ilmestyypi/ mutta siitälähin pois katoaapi. Jonka edestä teidän piti sanoman.
4:15 Jos Herra tactois/ ia me eleisime/ nin me tekisim site taica täte.
Jos Herra tahtoisi/ ja me eläisimme/ niin me tekisimme sitä taikka tätä.
4:16 Mutta nyt te teiten kerskatta teiden Coreuxisan. Caiki sencaltainen Kerskaus ombi paha.
Mutta nyt te teitän kerskaatte teidän koreuksissan. Kaikki senkaltainen kerskaus ompi paha.
4:17 Sille ioca taita hyue tehdhä ia ei tee/ henelle ombi se synnixi.
Sillä joka taitaa hywää tehdä ja ei tee/ hänelle ompi se synniksi.

V Lucu

5:1 Lach nyt/ te Rickat/ idkeket ia wlgocat teiden Wiheleitzydhen päle/ ioca teiden ylitzen tulema' pite.
Lach nyt/ te rikkaat/ itkekäät ja ulwokaat teidän wiheliäisyyden päälle/ joka teidän ylitsen tuleman pitää.
5:2 Teidhen Rickaudhen ouat medhänyet/
Teidän rikkauten owat mädänneet/
5:3 Teidhen waaten ouat coidhellut/ Teiden Cultanna ia Hopianna ouat roostunuet/ ia heidhe' roostens pite oleman teille todhistoxexi/ ia pitepi teidhen Lihanna ylessyömen ninquin yxi tuli.
Teidän waatteen owat koidellut/ Teidän kultanne ja hopianne owat ruostuneet/ ja heidän ruosteensa pitää oleman teille todistukseksi/ ja pitääpi teidän lihanne ylössyömän niinkuin yksi tuli.
5:4 Te oletta Rickaudhen tauaroitzenuet teille wimeisine peiuine. Catzo/ Tömieste' palca iotca teiden Macundain Elon leicanuet ouat/ ioca petoxella ei ole teilde maxettu/ Ninen Elonleicaitten Parghut ia hwdhot ouat siselletulluet Herra' Sabaothin Coruihin.
Te olette rikkauden tawaroitseneet teille wiimeisinä päiwinä. Katso/ Työmiesten palkka jotka teidän maakuntain elon leikanneet owat/ joka petoksella ei ole teiltä maksettu/ Niinen elonleikkaitten parut ja huudot owat sisälle tulleet Herran Sebaotin korwihin.
5:5 Te oletta Hercuisa elenyet maan päle/ ia oletta teide' Hecuman pitenyet/ ia teidhen Sydhemen sötellyet ninquin Teuraspeiuexi.
Te olette herkuissa eläneet maan päällä/ ja olette teidän hekuman pitäneet/ ja teidän sydämen syötellyt niinkuin teuraspäiwäksi.
5:6 Te oletta dominuet sen Wanhurskan ia tappanuet ia ei hen ole teite wastanseisonut.
Te olette tuominneet sen wanhurskaan ja tappaneet ja ei hän ole teitä wastaan seisonut.
5:7 Nin olcat sis Kersiueiset/ rackat Weliet/ haman HERran tulemisen asti. Catzo peltomies odotapi site callista Maan Hedhelmete/ ia ombi kersiueinen sihenasti quin hen saapi Amulisen ia Illalisen Saten.
Niin olkaat siis kärsiwäiset/ rakkaat weljet/ hamaan Herran tulemiseen asti. Katso peltomies odottaapi sitä kallista maan hedelmätä/ ja ompi kärsiwäinen siihen asti kuin hän saapi aamullisen ja illallisen sateen.
5:8 Nin olcat te mös kersiueiset ia wahuistacat teidhen Sydhemen/
Niin olkaat te myös kärsiwäiset ja wahwistakaat teidän sydämen/
5:9 Sille ette Herra' Tulemus lehestypi. Elket Hoaco/ rackat Welieni/ toinen

toistan wastan/ Senpäle/ ettei te cadhotetuxi tulisi. Catzo/ se Domari ombi Ouen edhes.
Sillä että Herran tulemus lähestyypi. Älkäät huoatko/ rakkaat weljeni/ toinen toistanne wastaan/ Sen päälle/ ettei te kadotetuksi tulisi. Katso/ se tuomari ompi owen edessä.
5:10 Ottacat/ minun rackat Welieni/ waiuan ia kersimisen Esicuua nijste Prophetista/ iotca teille puhunuet ouat Herran Nimee'/
Ottakaat/ minun rakkaat weljeni/ waiwan ja kärsimisen esikuwa niistä prophetista/ jotka teille puhuneet owat Herran nimeen/
5:11 Catzo/ me lausumma ne Autuaxi/ iotca kersinyet ouat. Sen Hiobin kersiueisyden te olette cwlluet/ ia Herran Lopun te nehnuet oletta/ Sille ette Herra ombi sangen Laupias/ ia yxi Armactaia.
Katso/ me lausumme ne autuaaksi/ jotka kärsineet owat. Sen Hiobin kärsiwäisyyden te olette kuulleet/ ja Herran lopun te nähneet olette/ Sillä että Herra ompi sangen laupias/ ja yksi armahtaja.
5:12 Ennen caikia/ rackat Weliet/ Elket wannoco/ eike Taiuan cautta eike Maan/ eike mös ycten mwta olgho teidhen puhenna se Nin/ quin on Nin/ ia se olcohon Ei/ quin Ei ole. Sen päle ettei te langeisi wlconcullasutehen.
Ennen kaikkia/ rakkaat weljet/ Älkäät wannoko/ eikä taiwaan kautta eikä maan/ eikä myös yhtään muuta olko teidän puheenne se niin/ kuin on niin/ ja se olkohon ei/ kuin ei ole. Sen päälle ettei te lankeisi ulkokullaisuutehen.
5:13 Kersikö iocu teidhen seasan? Hen rucolkan. Jos iocu o'bi hyues mielesens? se weisatcan Psalmi.
Kärsiikö joku teidän seassan? Hän rukoilkaan. Jos joku ompi hywässä mielessänsä? se weisatkaan psalmi.
5:14 Jos iocu on teisse Sairas? he' cutzucan tygens Seuracunnan Papit/ ia rucoelcaat henen pälens woidellen henen Oliulla Herran Nimeen.
Jos joku on teissä sairas? hän kutsukaan tykönsä seurakunnan papit/ ja rukoilkaat hänen päällensä woidellen hänen öljyllä Herran nimeen.
5:15 Ja se Uskon rucuus parandapi sen Sairastauan/ ia Herra henen yleskohdendapi/ Ja ios hen ombi syndietehnyt/ ne pite henelle andexiannetaman.
Ja se uskon rukous parantaapi sen sairastawan/ ja Herra hänen ylös kohentaapi/ Ja jos hän ompi syntiä tehnyt/ ne pitää hänelle anteeksi annettaman.
5:16 Tunnustaca keskenen toinen toisellenna Ricoxenna/ ia rucolca toinen toisen edeste/ ette te teruet olisitta/ Sille ette sen wanhurskan Rucous palio woipi/ coska hen totinen ombi.

Tunnustakaa keskenän toinen toisellenne rikoksenne/ ja rukoilkaa toinen toisen edestä/ että te terweet olisitte/ Sillä että sen wanhurskaan rukous paljon woipi/ koska hän totinen ompi.

5:17 Elias oli yxi Inhiminen nise haluisa wicapä quin mekin/ ia hen rucoili yhden Rucouxen/ ettei pitenyt sataman/ ia ei mös satanu Maan päle colmen Woonna/ ia cwtena Cucauna.

Elias oli yksi ihminen niissä haluissa wikapää kuin mekin/ ja hän rukoili yhden rukouksen/ ettei pitänyt sataman/ ja ei myös satanut maan päälle kolmena wuonna/ ja kuutena kuukautena.

5:18 Ja taas hen rucoili/ ia Taiuas annoi Saten/ ia Maa edestoi Hedhelmens.

Ja taas hän rukoili/ ja taiwas antoi sateen/ ja maa edestoi hedelmänsä.

5:19 Rackat Welieni/ ios iocu teidhen keskenen exyis Totudhesta/ ia iocu henen palautais/

Rakkaat weljeni/ jos joku teidän keskenän eksyisi totuudesta/ ja joku hänen palauttaisi/

5:20 Se tietken ette ioca Synneitzen palauttapi henen Tijens exymisesta/ se ombi wapahtanut yhden Sielun Coolemasta/ ia peittepi Synnein palioudhen.

Se tietkään että joka syntisen palauttaapi hänen tiensä eksymisestä/ se ompi wapahtanut yhden sielun kuolemasta/ ja peittääpi syntein paljouden.

Alcupuhe P. Judan Epistolan päle.

Teme P. Judan Epistola ombi wloswedhetty ia kirioitettu/ sijte toisesta P. Petarin Epistolasta/ nin ette caiki Sanat ouat lehes yhdencaltaiset. Ja puhu nin Apostoleista quin yxi Opetuslapsi cauua' heiden ielkins. Ja hen edeswetepi mutamita Sanoia ia Teghoia/ iotca Ramatusa ei cussan leute. Minge syn tehden/ ouat mös ne wanhat yllytetut/ Temen Epistolan poisheittemen/ muista P. Ramatuista ia Päkirioista/ Nin ettei hen caiketi/ muidhen Apostoleitten Epistolain werdana pidhetty. Sihen mös tule/ etei teme Apostoli Judas ollut tullut Grekin maalle/ wan Persian Maacundaan/ ninquin sanotan/ ettei hen ole ensinken Grecain Kielelle kirioittanut. Senteden waicka mine hende couan kiteisin/ ombi hen sittekin yxi keluotoin Epistola/ ninen Päkiriain seas luetta ioca wskon Perustoxen paneman pideis.

P. Judan Epistola

1:1 JUdas Iesusen Christusen Paluelia/ Mutta Jacobin Welij/ nijlle cutzutuille/ iotca Ises Jumalas pyhitetut ouat/ ia Iesuses Christuses wapadhetut.

Judas Jesuksen Kristuksen palwelija/ Mutta Jakobin weli/ niille kutsutuille/ jotka Isässä Jumalassa pyhitetyt owat/ ja Jesuksessa Christuksessa

wapahdetut.
1:2 Jumala lisekön teille palio Laupiutta/ ia Rackautta.
Jumala lisätköön teille paljon laupiutta / ja rakkautta.
1:3 Te rackat/ ette minulla oli swri ahkerus teille kirioittaman/ meidhen ychteisesta Terueydhesta/ pidhin mine sen tarpelisna/ teite Kirioitoxella manata/ Ette te wskon polesta kiluoitelisitta/ ioca widoin Pyhein eten ombi annettu.
Te rakkaat/ että minulla on suuri ahkeruus teille kirjoittaman/ meidän yhteisestä terweydestä/ pidin minä sen tarpeellisena/ teille kirjoituksella manata (kehoittaa)/ että te uskon puolesta kilwoittelisitte/ joka wihdoin pyhäin eteen ompi annettu.
1:4 Sille ette mutamat Jumalattomat Inhimiset ouat mös ynne siselle liucactanuet/ Joista muine' kirioitettu oli sencaltaisehen Rangaistoxeen. He ouat Jumalattomat/ ia weteuet meiden Jumalan Armon Irtautehen/ ia kieldeuet Jumalan/ ioca ainoa Haltia on/ ia meiden Herran Iesusen Christusen.
Sillä että muutamat jumalattomat ihmiset owat myös ynnä sisälle liukahtaneet/ Joista muinen kirjoitettu oli sen kaltaiseen rangaistukseen. He owat jumalattomat/ ja wetäwät meidän Jumalan armon irtautehen/ ja kieltäwät Jumalan/ joka ainoa haltija on/ ja meidän Herran Jesuksen Kristuksen.
1:5 Mutta mine tahdon teille muistutta/ ette te widhoin sen tiedheisitte/ ette Herra coska hen Canssans Egiptiste teruenne wloswienut oli/ taas hen ne iotca ei wskonuet huckasi/
Mutta minä tahdon teille muistuttaa/ että te wihdoin sen tietäisitte/ että Herra koska hän kansansa Egyptistä terwennä uloswienyt oli/ taas hän ne jotka ei uskoneet, hukkasi/
1:6 Ja mös ne Engelit/ iotca ei heiden Esiwaldans pitenyet/ waan ylenannoit heiden Codhonsa/ ombi hen ketkenyt sihen swren peiuen Domihon asti/ ijancaikisilla Cahleilla pimeydhese.
Ja myös ne enkelit/ jotka ei heidän esiwaltaansa pitäneet/ waan ylenannoit heidän kotinsa/ ompi hän kätkenyt siihen suuren päiwän tuomioon asti/ iankaikkisilla kahleilla pimeydessä.
1:7 Ninquin mös Sodoma ia Gomorra/ ia ne Lähicaupungit iotca samalla modholla heiden cansas Hauriuxisa synditehnyet olit/ ia ouat * wieralisen Lihan ielkin keunyet. Ne ouat Esi cuuaxi pannut kersimen site ijancaikista Tulen Pijna.
Niinkuin myös Sodoma ja Gomorra/ ja ne lähikaupungit jotka samalla muodolla heidän kanssansa haureudessa syntiä tehneet olit/ ja owat

wieraallisen lihan jälkeen käyneet. Ne owat esikuwaksi pannut kärsimän siitä iankaikkista tulen piinaa.
1:8 Samalmoto ouat mös neme Une'nekiet/ iotca liha saastuttauat/ Mutta Herraudhet he ylencatzouat/ ia ne Maiestatit he pilcauat.
Samalla muotoa owat myös nämä unennäkijät/ jotka lihan saastuttawat/ mutta herraudet he ylenkatsowat/ ja ne majesteetit he pilkkaawat.
1:9 Mutta Michael se ylimeine' Engeli coska he' taistellen Perkele' cansa riteli/ Moisesen Rumijsta/ ei hen rohgiennut wlossanoa Domiota/ sijte pilcasta/ waan sanoi/ Herra sinun rangaiskon.
Mutta Michael se ylimmäinen enkeli, koska hän taistellen perkeleen kanssa riiteli/ Moseksen ruumiista/ ei hän rohjennut ulos sanoa tuomiota/ siitä pilkasta/ waan sanoi/ Herra sinua rangaiskoon.
1:10 Mutta neme pilcauat nijte ioista he euet miten tiede. Mutta mite he Loonnon cautta tietäuet/ ninquin mwdki iäriettömet Pedhot/ nijse he turmelduuat.
mutta nämä pilkkaawat niitä joista he eiwät mitään tiedä. Mutta mitä he luonnon kautta tietäwät/ niinkuin muutkin järjettömät pedot/ niissä he turmeltuwat.
1:11 We heien/ Sille he kieuuet Cain Tijelle/ ia langeuat sen Balaamin Exytoxeen palcan tehden/ ia huckuuat Choren Capinasa.
Woi heidän/ Sillä he käywät Kain tielle/ ja lankeawat sen Balaamin eksytykseen palkan tähden ja hukkuwat Kooren kapinassa.
1:12 Neme Häpien pilcut/ pramauat teiden Lahioistanna ilman cartamista/ itzens irtalisesta caiten/ He ouat wedhettömet piluet iotca twlesta ymberin saeta'/ paliahat hedelmettömet puut/ cahdesti coolluet/ ia iurinense reiueistut/
Nämä häpeän pilkut/ prameilewat teidän lahjoistanne ilman karttamista/ itsensä irrallisesti kaiten/ He owat wedettömät pilwet jotka tuulesta ympärinsä saatetaan/ paljaat hedelmättömät puut/ kahdesti kuolleet/ ja juurinensa rewäistyt/
1:13 Meren iulmat Aalot iotca heiden Oman Häpiens wloswachtuuat/ Exyueliset Tähdhet/ ioille se pimeudhen mustaus tähdhelle pandu ombi ijancaikisesta.
Meren julmat aallot, jotka heidän oman häpeänsä ulos waahtoawat/ eksywäiset tähdet/ joille se pimeyden mustaus (synkeys) tähdelle pantu ompi iankaikkisesti.
1:14 Nin ombi mös semmotoisista se Enoch Seitzemes Adamista ennen noitunut ia sanonut/ Catzo/ Herra tulepi monen tuhane' Pyheins cansa/
Niin ompi myös semmoisista se Enok, seitsemäs Adamista ennen noitunut

(ennustanut) ja sanonut/ Katso/ Herra tuleepi monen tuhannen pyhäinsä kanssa/
1:15 Domoita tekemen caikein ylitze/ ia rangaitzeman caikia nijte iotca Jumalattomat ouat/ caikein heide' Jumalattoma' Meno'sa Töiden tehde'/ Joine'ga cansa he ouat Jumalattomat olluet/ ia caikista nijste couista/ quin ne Jumalattomat Synneiset ouat hende wastan puhunuet.
Tuomiota tekemään kaikkein ylitse/ ja rankaiseman kaikkia niitä, jotka jumalattomat owat/ kaikkein heidän jumalattoman menonsa töiden tähden/ Joinenka kanssa he owat jumalattomat olleet/ ja kaikista niista kowista/ kuin ne jumalattomat syntiset owat häntä wastaan puhuneet.
1:16 Neme ouat Napisiat ia * Walitaiat/ omain himoins ielkin waeldauaiset. Ja heiden Suuns puhupi röukiöite sanoia/ ia ihmeteleuet Inhimisten Moodhoia/ tarpens tehdhen.
Nämä owat napisijat ja walittajat/ omain himoinsa jälkeen waeltawaiset. Ja heidän suunsa puhuupi röyhkiöitä sanoja/ ja ihmettelewät ihmisten muotoja/ tarpeensa tähden.
1:17 Mutta te minun rackani/ muistelcat nijte sanoia iotca teille ennen sanotut olit/ meiden HErran Iesusen Christusen Apostoleilda/ quin he teille sanoit/
Mutta te minun rakkaani/ muistelkaat niitä sanoja, jotka teille ennen sanotut oliwat/ meidän HErran Jesuksen Kristuksen apostoleilta/ kuin he teille sanoit/
1:18 ette wimeisella Aialla tuleuaiset ouat Pilcaijat/ iotca heidhen omisa Himoisans sijne Jumalattomas Menos waeldauet.
että wiimeisellä ajalla tulewaiset owat pilkkaajat/ jotka heidän omissa himoissansa siinä jumalattomassa menossa waeltawat.
1:19 Neme ouat ne/ iotca Eriseurauxet tekeuet/ Lihalliset/ ioilla ei Hengie ole.
Nämä owat ne/ jotka eriseuraukset tekewät/ lihalliset/ joilla ei Henkeä ole.
1:20 Mutta te minu' rackani/ ylesrake'daka teiten itze/ teiden caikia pyhimen Uskona päle sen pyhen Hengen cautta/ Ja rucolcat/ ia piteket teite keskenen Jumalan Rackaudhesa/
Mutte te minun rakkaani/ ylös rakentakaa teitän itse/ teidän kaikkia pyhimmän uskonne päälle sen Pyhän Hengen kautta/ ja rukoilkaat/ ja pitäkäät teitä keskenään Jumalan rakkaudessa./
1:21 ia odhottacat meiden HERran Iesusen Christusen Laupuitta ijancaikisehe' Elemehe'.
ja odottakaat meidän HERran Jesuksen Christuksen laupiutta iankaikkiseen elämään.

1:22 Ja piteket teme Eroitus/ ette te teiten * mwtamitten päle armadhaisitte/
Ja pitäkäät tämä eroitus/ että te teidän muutamitten päälle armahtaisitte/
1:23 mutta monicactoia Pelghon cansa Autuaxi tekisitte/ ia temmatca Heite Tulesta/ Ja wihatca site Lihasta saastatuta Hametta.
mutta monikahtaisia pelon kanssa autuaaksi tekisitte/ ja temmatkaa heitä tulesta/ ja wihatkaa sitä lihasta saastutettua hametta.
1:24 Mutta henelle ioca teite woipi ilman wighata wariella/ ia seisotta henen Casuoins Cunnialisudhen eten/ nuctetomat Riemun cansa.
Mutta hänelle joka teitä woipi ilman wihatta warjella/ ja seisottaa hänen kaswoinsa kunniallisuuden eteen/ nuhteettomat riemun kanssa.
1:25 Sen Jumalan/ ioca yxinens Wisas ombi/ meide' Wapactaian/ olcohon Cunnia/ ia Maiestati/ ia Walda/ ia Woima/ nyt ia caikes ijancaikisudhesa/ AMEN.
Sen Jumalan/ joka yksinänsä wiisas ompi/ meidän Wapahtajan/ olkohon kunnia/ ja majesteetti/ ja walta/ ja woima/ nyt ja kaikessa iankaikkisuudessa/ AMEN

** Walittaiat) Ei coska' nin Kieu quin he tactouat/ he taitauat caiki Asiat Domita/ souitta ia asetta/ ia ei miten heite tydhyte/ waan omast Aiwustans he caiki paramin toimttauat heiden heijun lulons ielkin * Mwtamitten) Se on/ mwtamita te wahuistacat/ mwtamita te rangaiska/ quitengin pelgon cansa/ Ei ylpeyxella/ senpäle ette te Heite sijte ijancaikisen Tulen ia Cadhotoxen Waarasta poistemmaisitta.*

Se P. Johannesen Theologin Ilmestys

I. Lucu.

1:1 TEme ombi se Iesusen Christusen Ilmestus/ ionga Jumala henelle annoi/ iulghista henen Paluelioillens/ mitke pian tapactuman pite. Ja ombi ne tietteuexi tehnyt/ ia lehettenyt henen Engelins cautta/ henen Palueliallens Johanneselle/
Tämä ompi se Jesuksen Kristuksen ilmestys/ jonka Jumala hänelle antoi/ julkistaa hänen palwelijoillensa/ mitkä pian tapahtuman pitää. Ja ompi ne tiettäwäksi tehnyt/ ja lähettänyt hänen enkelinsä kautta/ hänen palwelijallensa Johannekselle/
1:2 ioca todhistanut oli Jumalan Sanan/ ia sen Todhistoxen Iesusesta Christusesta/ mite hen nähnyt oli.
joka todistanut oli Jumalan Sanan/ ja sen todistuksen Jesuksesta Kristuksesta/ mitä hän nähnyt oli.

1:3 Autuas ombi se/ ioca lukepi ia cwlepi temen Prophetian Sanat/ ia pitepi ne mitke sijne siselkirioitetut ouat/ Sille/ Aica ombi lesnä.
Autuas ompi se/ joka lukeepi ja kuunteleepi tämän profetian sanat/ ja pitääpi ne mitkä siinä sisälle kirjoitetut owat/ Sillä/ Aika ompi läsnä.
1:4 Johannes nijlle seitzemelle Seurakunnille Asias. Armo olcohon teille ia Rauha/ henelde ioca ombi/ ia ioca oli/ ia ioca tuleua on/ Ja nijlde seitzemilde Hengilde/ iotca ouat henen Stolins edhes/
Johannes niille seitsemälle seurakunnalle Asiassa. Armo olkohon teille ja rauha/ häneltä joka ompi/ ja joka oli/ ja joka tulewa on/ ja niiltä seitsemältä Hengeltä/ jotka owat hänen tuolinsa edes/
1:5 ia Iesuselda Christuselda/ ioca ombi se wskolinen Todhistaia ia se Esicoinen Cooluista ia Maan Kuningadhe' Pämies. Sille ioca meite racasti/ ia pesnyt on meite meiden Synnistenne henen Werellens/
ja Jesukselta Kristukselta/ joka ompi se uskollinen todistaja ja se esikoinen kuolleista ja maan kuningasten päämies. Sillä joka meitä rakasti/ ja pessyt on meitä meidän synnistämme hänen werellänsä.
1:6 ia tehnyt meite Kuningaixi ia Papeixi/ Jumalan ia henen Isens edes/ Henelle olcohon Cunnia ia walda ijancaikisesta ia ijancaikisehen/ Amen.
ja tehnyt meitä kuninkaiksi ja papeiksi/ Jumalan ja hänen Isänsä edes/ Hänelle olkohon kunnia ja walta iankaikkisesta iankaikkisehen/ Amen
1:7 Catzo Hen tulepi Piluein cansa/ ia iocaitzen Silmen pite henen näkemen/ ia iotca henen pistänyet ouat/ ia caiki Maan Sucucunnat itzens pite suruman/ nin tosin/ Amen.
Katso Hän tuleepi pilwein kanssa/ ja jokaisen silmän pitää hänen näkemän/ ja jotka hänen pistäneet owat/ ja kaikki maan sukukunnat itsens pitää sureman/ niin tosin/ Amen.
1:8 Mine olen se A ia O/ se Alcu ia Loppu/ sanopi HERRA/ ioca ombi/ ioca oli/ ia ioca tuleua on/ se Caikiwaldias.
Minä olen se A ja O/ se alku ja loppu/ sanoopi HERRA/ joka ompi/ joka oli/ ja joka tulewa on/ se Kaikkiwaltias.
1:9 Mine Joha'nes teide' Welien/ ia Osaline' Waiuasa ia Waldakunnasa/ ia Kersimises Iesuses Christuses/ olin sijne Loodhosa ioca cutzutan Pathmos/ Jumalan Sanan tedhen ia Iesusen Christusen Todhistoxen.
Minä Johannes teidän weljen/ ja osallinen waiwassa ja waltakunnassa/ ja kärsimisessä Jesuksessa Kristuksessa/ olin siinä luodossa joka kutsutaan Patmos/ Jumalan Sanan tähden ja Jesuksen Kristuksen todistuksen.
1:10 Mine olin Hengese yctene Su'nuntaki peiuene/ ia cwlin minun iälghiseni/ swren Änen/ ninquin Basunan/ sanouan.
Minä olin Hengessä yhtenä sunnuntai päiwänä/ ja kuulin minun jälkeeni/

suuren äänen/ niinkuin pasuunan/ sanowan.
1:11 Mine olen se A ia O/ se ensimeinen ia se Wimeinen.
Minä olen se A ja O/ se ensimäinen ja se wiimeinen.
1:12 Ja mites näet/ se kirioita ycten Kirian ia lehäte nijlle Seuracunnille iotca ouat Asias Epheson kesin/ Ja Smyrnan kesin/ ia Pergamin kesin/ ia Thyatiran kesin/ ia Sardin kesin/ Philadelphian kesin ia Laodicea' kesin.
Ja mitä näet/ se kirjoita yhteen kirjaan ja lähetä niille seurakunnille jotka owat Aasiassa Epheson käsiin/ ja Smyrnan käsiin/ ja Pergamon käsiin/ ja Thyatiran käsiin/ ja Sardeen käsiin/ ja Philadelphian käsiin ja Laodikean käsiin.
1:13 Ja mine kiensin catzoman sen Änen ielkin ioca minun cansani puhui. Ja minun kienteiseni/ näin mine seitzemen Cullaista Kyntilialca/
Ja minä käänsin katsomaan sen äänen jälkeen joka minun kanssani puhui. Ja minun käänteissäni/ näin minä seitsemän kultaista kynttilänjalkaa.
1:14 ia ninen cullaisten Kyntilialcain keskelle yden Inhimisen Poian modhoisen/ watetun pitkelle Hamella/ ia wötettyn ymberins Rinnan cullaisella Wöelle.
ja niiden kultaisten kynttilänjalkain keskellä yhden Ihmisen Pojan muotoisen/ waatetun pitkällä hameella/ ja wyötetyn ympärinsä rinnan kultaisella wyöllä.
1:15 Mutta henen Pääns ia Hiuxens olit Walkiat ninquin walkiat Willat/ ia ninquin Lumi.
Mutta hänen päänsä ja hiuksensa olit walkiat niinkuin walkiat willat/ ja niinkuin lumi.
1:16 Ja henen Silmens ninquin Tulen Leimaus/ ia henen Jalcans ninquin cwma Waski/ quin Wgnisa hehcuuat Ja hene' Änens ninquin palion Wedhen Hyminä.
Ja hänen silmänsä niinkuin tulen leimaus/ ja hänen jalkansa niinkuin kuuma waski/ kuin uunissa hehkuwat. Ja hänen äänensä niinkuin paljon weden hyminä.
1:17 Ja piti seitzemen Techtie oikeas kädhesens. Ja henen Suustans wloskieui caxitereinen Miecka/ ia henen Casuonsa paistit/ ninquin se kircas Auringoinen.
Ja piti seitsemän tähteä oikias kädessänsä. Ja hänen suustansa uloskäwi kaksiteräinen miekka/ ja hänen kaswonsa paistit/ niinkuin se kirkas aurinkoinen.
1:18 Ja quin mine henen näin/ langeisin mine henen Jalcains eten ninquin coollu. Ja hen pani Oikean Kädhense minun päleni ia sanoi minulle/
Ja kuin minä hänen näin/ lankesin minä hänen jalkainsa eteen niinkuin kuollut. Ja hän pani oikean kätensä minun päälleni ja sanoi minulle/

1:19 Ele pelke/ Mine olen se ensimeinen ia se Wimeinen/ ia se Eleue. Mine olin coollu/ ia catzo mine olen Eleue ijancaikisesta ijancaikisehen/ ia minulla ombi ne Heluetin ia Cooleman Auamet. Kirioita mites nähnyt olet/ ia mite ouat/ ia mite tapactuman pite testelehin.
Älä pelkää/ Minä olen se ensimmäinen ja se wiimeinen/ ja se eläwä. Minä olin kuollut/ ja katso minä olen eläwä iankaikkisesta iankaikkisehen/ ja minulla ompi ne helwetin ja kuoleman awaimet. Kirjoita mitäs nähnyt olet/ ja mitä owat/ ja mitä tapahtuman pitää tästä lähin.
1:20 Se Salaus nijste seitzemeste Techdeste iotcas nähnyt olet minun oikias Kädheseni/ ia ne seitzemen cullaista Kyntilialca.
Se salaus niistä seitsemästä tähdestä jotkas nähnyt olet minun oikeassa kädessäni/ ja ne seitsemän kultaista kynttilänjalkaa.
1:21 Ne seitzemen Techtie/ ouat ninen seitzemen Seurakundain Engelit/ ia ne seitzemen Kyntilialca iotcas nähnyt olet/ ouat seitzemen Seuracunda.
Ne seitsemän tähteä/ owat niiden seitsemän seurakuntain enkelit/ ja ne seitsemän kynttilänjalkaa jotkas nähnyt olet/ owat seitsemän seurakuntaa.

II. Lucu.

2:1 JA sille Ephesin Seurakunnan Engelille kirioita. Neite sanopi se ioca pitepi ne seitzemen Tectie henen oikeasa Kädhesens/ ioca kieupi ninen seitzemen cullaisen Kyntilialkain keskelle.
Ja sille Ephesin seurakunnan enkelille kirjoita. Näitä sanoopi se joka pitääpi ne seitsemän tähteä hänen oikeassa kädessänsä/ joka käypi niiden seitsemän kultaisen kynttiläjalkain keskellä.
2:2 Mine tieden sinu' Tekos ia Töös ia sinun Kersimises/ ia ettet sine woi kersie nite Pahoia/ ia olet nite kiusanut/ iotca sanouat heidhens oleuan Apostolit/ ia eiuet quitengan ole/ ia leusit heiden Walecteliaxi/
Minä tiedän sinun tekosi ja työsi ja sinun kärsimisesi/ ja ettet sinä woi kärsiä niitä pahoja/ ja olet niitä kiusannut/ jotka sanowat heidäns olewan apostolit/ ja eiwät kuitenkaan ole/ ja löysit heidän walehtelijaksi/
2:3 ia sine wedhätit ia kersit/ Ja minun Nimeni teden sine töte teit ia edh ole wäsynyt.
ja sinä wedätit ja kärsit/ Ja minun nimen tähden sinä työtä teit ja et ole wäsynyt
2:4 Mutta minulla ombi sinua wastan/ ette sine sen sinun ensimeisen Rackaudhes ylenannoit.
Mutta minulla ompi sinua wastaan/ että sinä sen sinun ensimmäisen rakkauden ylenannoit.

2:5 Muista sijs custas poislangesit ia tee para'nosta/ ia tee ensimeiset Töet. Jos mutoin/ nijn tulen mine sinulle pian/ ia poissööxen sinun Kyntilialgas sialdans/ Ellet sine parannosta tee.
Muista siis kustas poislankesit ja tee parannusta/ ja tee ensimmäiset työt. Jos muutoin/ niin tulen minä sinulle pian/ ja pois syöksen sinun kynttiläjalkasi sijaltansa/ Ellet sinä parannusta tee.
2:6 Mutta se sinulla on/ ettes wihaisit ne Niculaisten Töet/ iotca minekin wihan.
Mutta se sinulla on/ että wihasit ne nikulaisten työt/ jotka minäkin wihaan.
2:7 Jolla Corua ombi/ hen cwlcan/ mite Hengi sanopi Seuracunnille. Woittaialle mine annan södhä sijte Elemen Puusta ioca keskelle Jumalan Paradisis ombi.
Jolla korwa ompi/ he kuulkaan/ mitä Henki sanoopi seurakunnille. Woittajalle minä annan syödä siitä elämän puusta joka keskellä Jumalan paratiisia ompi.
2:8 Ja sille Smirneusten Seuracunnan Engelille kirioita. Neite sanopi se ensimeinen ia se wimeinen/ ioca oli coollu ia on Eleuexi tullut.
Ja sille Smirneusten seurakunnan enkelille kirjoita. Näitä sanoopi se ensimmäinen ja se wiimeinen/ joka oli kuollut ja on eläwäksi tullut.
2:9 Mine tiedhen sinun Tekos ia waiuas ia kieuhydhes (mutta sine Ricas olet) ia ninen Pilcan/ iotca sanouat heidens Juttaixi/ ia euet ole/ Waan ouat Satanan Joucko.
Minä tiedän sinun tekosi ja waiwasi ja köyhyytesi (mutta sinä rikas olet) ja niiden pilkan/ jotka sanowat heidäns juuttaiksi/ ja eiwät ole/ waan owat saatanan joukko.
2:10 Äle miten nijste pelke ioita sinun kersimen pite. Catzo Perkele ombi mwtomita teiste heitteue Fangiuxen/ Senpäle ette teite kiusataisijn/ ia pitemen Waiua kymmenen Peiue. Ole Uskolinen Cooleman asti/ nin mine annan Sinulle sen Elemen Crunun.
Älä mitään niistä pelkää joita sinun kärsimän pitää. Katso perkele ompi muutamita teistä heittäwä wankeukseen/ Senpäälle että teitä kiusattaisiin/ ja pitämän waiwaa kymmenen päiwää. Ole uskollinen kuolemaan asti/ niin minä annan sinulle sen elämän kruunun.
2:11 Jolla Corua ombi hen cwlcan mite Hengi sanopi Seuracunnille. Joca woittapi/ ei he' wahingoiteta sijte toisesta Coolemasta.
Jolla korwa ompi hän kuulkaan mitä Henki sanoopi seurakunnille/ Joka woittaapi/ ei hän wahingoiteta siitä toisesta kuolemasta.
2:12 Ja sille Pergameisen Seurakunnan Engelille kirioita/ Neite sanopi se/ iolla ombi se caxitereinen Miecka/

Ja sille Pergameisen seurakunnan enkelille kirjoita/ Näitä sanoopi se/ jolla ompi se kaksiteräinen miekka/
2:13 Mine tiedhen sinun Teghos ia cusas asut/ cusa se Satanan Stoli ombi/ Ja sine pidhet minun Nimeni/ ia et kieldenyt minun wskoani/ Ja minun peiuineni ombi Antypas minu' wskolinen Todhistaian ioca tapetin teiden tykenen/ cusa Satanas asupi.
Minä tiedän sinun tekosi ja kussas asut/ kussa se satanan tuoli ompi/ Ja sinä pidät minun nimeni/ ja et kieltänyt minun uskoani/ ja minun päiwinäni ompi Antipas minun uskollinen todistajain joka tapettiin teidän tykönän/ kussa saatanas asuupi.
2:14 Mutta wehe minulla ombi sinua wastan. Ette sinulla sielle ombi nijte iotca piteuet Balaamin Opetosta. Joca opetti Balachin cautta yhden pahannoxen ylesottaman Israelin Lasten eten/ sömen Epäiumalden Uffria/ ia Salawooten pitemen.
Mutta wähän minulla ompi sinua wastaan. Että sinulla siellä ompi niitä jotka pitäwät Bileamin opetusta. Joka opetti Balakin kautta yhden pahennuksen ylös ottaman Israelin lasten eteen/ syömään epäjumalan uhria/ ja salawuoteen pitämään.
2:15 Nin mös sinulla ombi nijte iotca piteuet Niculaisten Opetusta/ iota mine wihan.
Niin myös sinulla ompi niitä jotka pitäwät Nikulaisten opetusta/ jota minä wihaan.
2:16 Tee Parannosta/ Mutoin mine tulen sinulle pian/ ia tappelen heiden cansans Minun Suuni Miekalla.
Tee parannusta/ Muutoin minä tulen sinulle pian/ ja tappelen heidän kanssansa minun suuni miekalla.
2:17 Jolla Corua ombi hen cwlcan mite Hengi sanopi Seurakunnille. Woittaialle mine annan söde sijte salatusta Mannasta/ ia tadhon anda henelle hyuen Todhistoxen/ Ja sen Todhistoxen cansa wdhen Nimen kirioitetun/ iota eikengen tiedhe/ waan se ioca sen saapi.
Jolla korwa ompi hän kuulkaan mitä Henki sanoopi seurakunnille. Woittajalle minä annan syödä siitä salatusta mannasta/ ja tahdon antaa hänelle hywän todistuksen/ Ja sen todistuksen kanssa uuden nimen kirjoitetun/ jota ei kenkään tiedä/ waan se joka sen saapi.
2:18 Ja sille Thyatiraisen Seuracunnan Engelille kirioita. Neite sanopi se Jumalan Poica/ Jolla Silmet ouat ninquin Tulen Leimaus/ ia henen ialcans ninquin cwma waski/
Ja sillä Tyatiraisen seurakunnan enkelille kirjoita. Näitä sanoopi Jumalan Poika/ Jolla silmät owat niinkuin tulen leimaus/ ja hänen jalkansa niinkuin

kuuma waski/
2:19 Mine tieden sinun Tekos/ ia Rackaudhes/ ia Palueluxes/ ia wskos/ ia sinun Kersimises ia sinun Tekos. Ja ne wimeiset enemet quin ne ensimeiset/
Minä tiedän sinun tekosi/ ja rakkautesi/ ja palweluksesi/ ja uskosi/ ja sinun kärsimisesi ja sinun tekosi. Ja ne wiimeiset enemmät kuin ne ensimmäiset/
2:20 waan minulla ombi wehe sinua wastan. Ettes sallit sen waimon Iesabel/ ioca sanopi henens Prophetaxi/ opettaman ia wiettelemen minun Palueliaitani Salawoodet pitemen ia sömen Epeiumaloiten Uffria.
waan minulla ompi wähän sinua wastaan. Ettäs sallit sen waimon Iisebel/ joka sanoopi hänens prophetaksi/ opettaman ja wiettelemän minun palweliaitani salawuoteen pitämään ja syömään epäjumaloiden uhria.
2:21 Ja mine annoin henelle Aighan/ ette henen piti paranosta tekemen Salawootestans/ Ja ei hen tehnyt.
Ja minä annoin hänelle ajan/ että hänen piti parannusta tekemän salawuoteestansa/ Ja ei hän tehnyt.
2:22 Catzo/ mine panen henen wootesen/ Ja iotca henen cansans Horuteen secoiuat/ tuleuat surimban waiuan/ ellei he Paranosta tee heiden Töistens/ Ja henen Lapsens mine Coolemalla tapan.
Katso/ minä panen hänen wuoteeseen/ Ja jotka hänen kanssansa huoruuteen sekoawat/ ja tulewat suurimpaan waiwaan/ ellei he parannusta tee heidän työstänsä/ Ja hänen lapsensa minä kuolemalla tapan.
2:23 Ja iocaitzen Seuracunnan tietemen pite/ ette mine olen ioca Munascuut ia Sydhemet tutkin. Ja mine annan itzecungin teiste oman Töens ielkin.
Ja jokaisen seurakunnan tietämän pitää/ että minä olen joka munaskuut ja sydämet tutkin. Ja minä annan itsekunkin teistä oman työnsä jälkeen.
2:24 Mutta teille mine sanon ia muille iotca Thyatiras oletta/ ioilla ei ole teme Opetus/ ia iotca eiuet Tu'denuet ole Satanan Sywuytte (ninquin he sanouat) em mine laske teidhen pälene mwta Coorma/
Mutta teille minä sanon ja muille jotka Tyatirassa olette/ joilla ei ole tämä opetus/ ja jotka eiwät tunteneet ole saatanan sywyyttä (niinkuin he sanowat) en minä laske teidän päällenne muuta kuormaa/
2:25 Quitengin se quin teille ombi/ piteket sihen asti ette mine tulen.
Kuitenkin se kuin teille ompi/ pitäkäät siihen asti että minä tulen.
2:26 Ja ioca woittapi ia pitepi minun Tekoni haman loppun asti/ Sille mine annan woiman Pacanoitten ylitze/
Ja joka woittaapi ja pitääpi minun tekoni hamaan loppuun asti/ Sille minä annan woiman pakanoitten ylitse/
2:27 Ja henen pite heite hallitzeman Rauta witzalla/ ia ninquin Sauenualaian

Astiat/ pite henen heite serkemen/
Ja hänen pitää heitä hallitseman rautawitsalla/ ja niinkuin sawenwalajan astiat/ pitää hänen heitä särkemän.
2:28 ninquin minekin sain minun Iseldeni/ ia annan henelle Cointecdhen.
niinkuin minäkin sain minun Isältäni/ ja annan hänelle kointähden.
2:29 Jolla Corua ombi hen cwlkan mite Hengi sanopi Seurakunnille.
Jolla korwa ompi hän kuulkaan mitä Henki sanoopi seurakunnille.

III. Lucu.

3:1 JA sille Sardin Seurakunnan Engelille kirioita. Neite sanopi se iolla ombi ne seitzemen Jumalan Hengeä/ ia ne seitzemen Techtie. Mine tiedhen sinun Teghos/ Sille sinulla Nimi ombi ettes elet/ ia olet coolut.
JA sille Sardeen seurakunnan enkelille kirjoita. Näitä sanoopi se jolla ompi ne seitsemän Jumalan Henkeä/ ja ne seitsemän tähteä. Minä tiedän sinun tekosi/ Sillä sinulla nimi ompi ettäs elät/ ja olet kuollut.
3:2 Ole walpas ia wahuista nijte muita iotca coolemallans ouat. Sille em mine leunyt sinun Teghoias teudhelisnä Jumalan edhes.
Ole walpas ja wahwista niitä muita jotka kuolemallans owat. Sillä en minä löytänyt sinun tekojasi täydellisnä Jumalan edessä.
3:3 Nin aiattele sijs nyt quingas saanut ia cuullut olet/ ia pidhe se ia tee Paranosta. Ellet sine sijs waluaisi/ nin mine tulen sinu' päles ninquin Warghas/ ia eppes tiedhe mille hetkelle mine tulen sinun päles.
Niin ajattele siis nyt kuinkas saanut ja kuullut olet/ ja pidä se ja tee parannusta. Ellet sinä siis walwoisi/ niin minä tulen sinun päällesi niinkuin waras/ ja etpäs tiedä millä hetkellä minä tulen sinun päällesi.
3:4 Ombi sinulla mös haruat nimet Sardisa/ iotca eiuet ole hieronuet heiden Waatens/ ia heiden pite waeldaman minun cansani walkeisa waateisa/ Sille he ouat sen werdit.
Ompi sinulla myös harwat nimet Sardeessa/ jotka eiwät ole hieroneet heidän waatteensa/ ja heidän pitää waeltaman minun kanssani walkeissa waatteissa/ Sillä he owat sen wäärtit. (arwolliset)
3:5 Joca woittapi/ henen pite nin puetettaman walkeilla waateilla. Ja en mine poispyhi henen Nimiens Elemen Kiriasta/ ia mine tahdon tunnusta henen Nimens minun Iseni edhes/ ia henen Engeleins edhes.
Joka woittaapi/ hänen pitää puetettaman walkeilla waatteilla. Ja en minä pois pyyhi hänen nimeänsä elämän kirjasta/ ja minä tahdon tunnustaa hänen nimensä minun Isäni edes/ ja hänen enkeleinsä edes.
3:6 Jolla Corua ombi/ hen cwlcan mite Hengi sanopi Seuracunnille.

Jolla korwa ompi/ hän kuulkaan mitä Henki sanoopi seurakunnille.
3:7 Ja sille Philadelphian Seurakunna' Engelille kirioita. Neite sanopi se Pyhe/ se totinen iolla ombi Dauidin Auain/ ioca auapi ia eikengen sulie/ ioca sulkepi ia eikengen aua.
Ja sille Philadelphian seurakunnan enkelille kirjoita. Näitä sanoopi se Pyhä/ se totinen jolla ompi Dawidin awain/ joka awaapi ja ei kenkään sulje/ joka sulkeepi ja ei kenkään awaa.
3:8 Mine tiedhen sinun Teghos. Catzo/ Mine annoin sinu' etes aukean Ouen/ ia eikengen woi site sulkia/ Sille ette sinulla ombi wehe woima ia olet pitenyt minun Sanani/ ia et kieldenyt minun Nimeäni.
Minä tiedän sinun tekosi. Katso/ Minä annoin sinun eteesi aukean owen/ ja ei kenkään woi sitä sulkea/ Sillä että sinulla ompi wähän woimaa ja olet pitänyt minun sanani/ ja et kieltänyt minun nimeäni.
3:9 Catzo/ mine annan sinulle Satanan Joucosta/ iotca heidens Juttaixi sanouat/ ia eiuet ole/ waan walecteluat. Cazo mine tahdon waatia heite sihen/ ette heidhen pite tuleman/ ia cumartaman sinun Jalcais edhes/ ia heidhen pite tietemen/ ette mine racastin sinua.
Katso/ minä annan sinulle saatanan joukosta/ jotka heidäns juuttaiksi sanowat/ ja eiwät ole/ waan walehtelewat. Katso minä tahdon waatia heitä siihen/ että heidän pitää tuleman/ ja kumartamaan sinun jalkaisi edes/ ja heidän ptää tietämän/ että minä rakastin sinua.
3:10 Ettes pidhit minun Kersimiseni Sanat/ Ja mine tadhon mös sinun pite Kiusauxen Hetkeste/ ioca tuleua ombi caiken Mailmaisen Pirin päle/ kiusamahan nijte/ iotca Maan päle asuuat.
Että̈s pidit minun kärsimiseni sanat/ Ja minä tahdon myös sinun pitää kiusauksen hetkestä/ joka tulewa ompi kaiken maailman piirin päälle/ kiusaamahan niitä/ jotka maan päällä asuwat.
3:11 Catzo/ Mine tulen pian/ pidhe mite sinulla on/ ettei kenge' sinun Crunuas ota.
Katso/ Minä tulen pian/ pidä mitä sinulla on/ ettei kenkään sinun kruunuasi ota.
3:12 Joca woittapi/ hene' mine teen Pilarixi minun Jumalani Templise/ ia ei sillen pide henen wloskieume'. Ja tadhon kirioita henen pälens minun Jumalani Nimen/ ia sen wdhen Jerusalemin Nimen/ sen minun Jumalani Caupungin/ ioca alasastui Taiuahasta minu' Jumalastani/ Ja sen minun wdhen Nimeni.
Joka woittaapi/ hänen minä teen pilariksi minun Jumalani temppelissä/ ja ei silleen pidä hänen uloskäymän. Ja tahdon kirjoittaa hänen päällensä minun Jumalani nimen/ ja sen uuden Jerusalemin nimen/ sen minun Jumalani

kaupungin/ joka alas astui taiwahasta minun Jumalastani/ Ja sen minun uuden nimeni.
3:13 Jolla Corua ombi hen cuulcan/ mite Hengi sanopi Seuracunnille.
Jolla korwa ompi hän kuulkaan/ mitä Henki sanoopi seurakunnille.
3:14 Ja sille Laodicean Seuracunnan Engelille kirioita. Nite sanopi/ Amen/ se wskolinen ia Totinen Todhistaia/ se Jumalan Loondocappalden Alcu.
Ja sille Laodikean seurakunnan enkelille kirjoita. Niitä sanoopi/ Amen/ se uskollinen ja totinen todistaja/ se Jumalan luontokappalten alku.
3:15 Mine tiedhen sinun teghos/ ettet sine kylme ole eike Lemmin/ Joskas kylme taika Lemmin olisit.
Minä tiedän sinun tekosi/ ettet sinä kylmä ole eikä lämmin/ Joskos kylmä taikka lämmin olisit.
3:16 Mutta ettes pensie olet/ ia etke kylme etke lemmin/ rupean mine sinua minun Suustani wlosoxendaman.
Mutta ettäs penseä olet/ ja etkä kylmä etkä lämmin/ rupean minä sinua minun suustani ulos oksentaman.
3:17 Sille ettes sanot/ Mine olen Ricas/ ia olen ricastunut ia em mine miteke' taruitze/ ia eipes tiedhe ettes olet culkuia ia Surkea/ kieuhe/ Sokea ia Alastoin.
Sillä ettäs sanot/ Minä olen rikas/ ja olen rikastunut ja en minä mitäkään tarwitse/ ja eipäs tiedä ettäs olet kulkija ja surkea/ köyhä/ sokea ja alastoin.
3:18 Mine neuuon sinua ostaman minulda Culta Tulen lepitze selghitettye/ ettes ricastuisit/ ia Walkiat Waatet ioillas sinus pukisit/ ettei sinun alastomas häpie näghyisi/ ia woitele Silmes Silmen woitella/ ettes nekisit.
Minä neuwon sinua ostamaan minulta kulta tulen läwitse selitettyä/ ettäs rikastuisit/ ja walkeat waatteet joillas sinus pukisit/ ettei sinun alastomasi häpeä näkyisi/ ja woitele silmäsi silmän woiteella/ ettäs näkisit.
3:19 Joita mine racastan/ nijte mine nuctelen ia rangaisen. Nijn ole sijs Ahkera ia tee Paranosta.
Joita minä rakastan/ niitä minä nuhtelen ja rankaisen. Niin ole siis ahkera ja tee parannusta.
3:20 Catzo/ mine seison Ouesa/ ia colcutan/ Jos iocu minun Äneni cuulepi/ ia auapi Ouen/ sen tyge mine siselmenen Echtolista pitemen henen cansans/ ia he' minu' cansani.
Katso/ minä seison owessa/ ja kolkutan/ Jos joku minun ääneni kuuleepi/ ja awaapi owen/ sen tykö minä sisälle menen ehtoollista pitämään hänen kanssansa/ ja hän minun kanssani.
3:21 Joca woittapi/ sille mine annan istua minu' cansani minu' Stolini päle/

ninquin minekin woitin ia ole' istunut minu' Iseni cansa henen Stolins päle. Jolla Corua ombi/ hen cuulcan mite Hengi sanopi Seuracunnille.
Joka woittaapi/ sillä minä annan istua minun kanssani minun tuolini päälle/ niinkuin minäkin woitin ja olen istunut minun Isäni kanssa hänen tuolinsa päälle. Jolla korwa ompi/ hän kuulkaan mitä Henki sanoopi seurakunnille.

IV. Lucu.

4:1 Sljtte mine näin/ ia catzo/ yxi Oui auatin Taiuasa/ ia se ensimeinen Äni ionga mine cwlin minun cansani puhuuan/ ninquin Basunan/ sanouan/ ylesastu tenne ia mine osotan sinulle mite testelehin tapactuman pite.
Sitten minä näin/ ja katso/ yksi owi awattiin taiwaassa/ ja se ensimmäinen ääni jonka minä kuulin minun kanssani puhuwan/ niinkuin pasuunan/ sanowan/ ylös astu tänne ja minä osoitan sinulle mitä tästä lähin tapahtuman pitää.
4:2 Ja cochta mine olin Hengese. Ja catzo/ yxi Stoli oli pandu Taiuasen/ ia Stolin päle yxi istuua.
Ja kohta minä olin Hengessä. Ja katso/ yksi tuoli oli pantu taiwaaseen/ ja tuolin päällä yksi istuwa.
4:3 Ja ioca istui hen oli näkyens sen Kiuen Jaspidi ia Sardion caltainen.
Ja joka istui hän oli näköänsä sen kiwen jaspinin ja sardion kaltainen.
4:4 Ja Taiuancaari oli ymberins henen Stolians/ näkyens Smaragdin caltainen Ja sen Stolin ymberille oli neliecolmatkymmende Stolia/ ia ninen Stolein päle olit neliecolmatkymmende Wanhinda jstuuaiset puetetut walkeilla wateilla/ ia oli heiden Päsens cullaiset Crunut.
Ja taiwaan kaari oli ympärinsä hänen tuoliansa/ näköänsä smaragdin kaltainen. Ja sen tuolin ympärillä oli neljäkolmatkymmentä tuolia/ ja niinen tuolien päälle olit neljätkolmatkymmentä wanhinta istuwaiset puetetut walkeilla waatteilla/ ja oli heidän päässänsä kultaiset kruunut.
4:5 Ja Stolista wloskieuit Leimauxet/ ia pitkeiset ia Änet/ ia seitzemen tulista Lampua palauaista Stolin edhes/ Jotca ouat ne seitzemen Jumalan Hengie.
Ja tuolista uloskäwit leimaukset/ ja pitkäiset ja äänet/ ja seitsemän tulista lamppua palawaista tuolin edessä/ jotka owat ne seitsemän Jumalan Henkeä.
4:6 Ja Stolin edes oli ninquin Clasinen Meri Christallin modholla/ ia keskelle Stolia ia ymberi Stolia nelie Eleiende/ teune Silmie edhes ia tacan.
Ja tuolin edessä oli niinkuin lasinen meri kristallin muodolla/ ja keskellä tuolia ja ympäri tuolia neljä eläintä/ täynnä silmiä edessä ja takan.

4:7 Ja se ensimeinen Eleien oli Jalopeuran moodhoinen/ ia se toine' Eleien Wasican modoine'/ ia sille colmannella Eleimelle oli ninquin Inhimisen Casuot/ Ja se nelies Eleien oli lendeuen Cotcan moodhoinen.
Ja se ensimmäinen eläin oli jalopeuran muotoinen/ ja se toinen eläin wasikan muotoinen/ ja sillä kolmannella eläimellä oli niinkuin ihmisen kaswot/ Ja se neljäs eläin oli lentäwän kotkan muotoinen.
4:8 Ja nijlle nelielle Eleiemelle/ oli cullaki cwsi Sipie ymberille's/ ia he olit wlcoa ia siselde teune Silmie. Ja ei ollut heille Lepoa Peiuelle ia Öelle/ ia sanouat/ Pyhe Pyhe Pyhe ombi se HErra Jumala/ se Caickiualdias/ se ioca oli/ ia se ioca ombi/ ia se ioca tuleuainen on.
Ja niillä neljällä eläimellä/ oli kullakin kuusi siipeä ympärillänsä/ ja he olit ulkoa ja sisältä täynnä silmiä. Ja ei ollut heillä lepoa päiwällä ja yöllä/ ja sanowat/ Pyhä Pyhä Pyhä ompi se HERRA Jumala/ se Kaikkiwaltias/ se joka oli/ ja se joka ompi/ ja se joka tulewainen on.
4:9 Ja coska ne Eleimet annoit Ylistoxen/ ia Cunnian ia Kitoxe' henelle/ ioca jstui Stolin päle/ ioca elepi ijnncaikisesta ijancaikisehen.
Ja koska ne eläimet annoit ylistyksen/ ja kunnian ja kiitoksen hänelle/ joka istui tuolin päälle/ joka elääpi iankaikkisesta iankaikkisehen.
4:10 Nin ne neliecolmatkyme'de Wa'hinda la'gesit sen Stolin päle istuuaisen eten/ ia cumarsit site Eleuet ija'caikisesta ija'caikisehe'. Ja heitit heide' Crunu's Stolin eten ia sanoit/
Niin ne neljäkolmatkymmentä wanhinta lankesit se tuolin päälle istuwaisen eteen/ ja kumarsit sitä eläwät iankaikkisesta iankaikkisehen. Ja heitit heidän kruununsa tuolin eteen ja sanoit/
4:11 Herra/ sine olet madoline' ottama' Ylistoxen ia Cu'nian ia Woima'/ Sille sine olet caiki Loonut/ ia sinun tacdos tedhen o'bi heiden Olemisens/ ia ouat lodhut.
Herra/ sinä olet mahdollinen ottaman ylistyksen ja kunnian ja woiman/ Sillä sinä olet kaikki luonut/ ja sinun tahtosi tähden ompi hänen olemisensa/ ja owat luodut

V. Lucu.

5:1 JA mine näin Stolin päle Istuuaisen Oikesa Kädhes/ Kirian siselde ia wlco kirioitetun/ seitzemen Insigelin cansa merkitun/
JA minä näin tuolin päällä istuwaisen oikeassa kädessä/ Kirjan sisältä ja ulkoa kirjoitetun/ seitsemän Insigelin kanssa merkityn/
5:2 Ja mine näin ydhen wäkeuen Engelin saarnauan swrella änelle. Cuca ombi madholinen Kiria auaman/ ia henen Insigelins ylespästemen?

Ja minä näin yhden wäkewän enkelin saarnaawan suurella äänellä. Kuka ompi mahdollinen kirjan awaamaan/ ja hänen insigelinsä (sinettinsä) ylöspäästämän?
5:3 Ja ei kengen woinut eike Taiuasa/ eike Maasa/ eike Maan alla site Kiria auata/ ia sihen siselcatzoa.
Ja ei kenkään woinut eikä taiwaassa/ eikä maassa/ eikä maan alla sitä kirjaa awata/ ja siihen sisälle katsoa.
5:4 Ja mine sangen idkin/ ettei kengen mahdolinen leutty auaman ia lukeman Kiria/ eike hende näkemen.
Ja minä sangen itkin/ ettei kenkään mahdollinen löytty awaaman ja lukemaan kirjaa/ eikä häntä näkemän.
5:5 Ja yxi nijste Wanhimiste sanoi minulle/ ele idke. Catzo/ se Jalopeura woitti ioca ombi Judan Sucucunnasta Dauidin Juri/ ylesauaman sen Kirian ia ylespästemen henen seitzemen Insigliens.
Ja yksi niistä wanhimmista sanoi minulle/ älä itke. Katso/ se jalopeura woitti joka ompi Judan sukukunnasta Dawidin juuri/ ylös awaaman sen kirjan ja ylös päästämän hänen seitseman insigliänsä.
5:6 Ja mine näin ia catzo keskelle Stoli/ ia ninen nelien Eleimen/ ia keskelle Wanhimaitten seisoi yxi Caritza ninquin se tapettu olis/ iolla oli seitzemen Saruia ia seitzemen Silme/ Jotca ouat ne seitzemen Jumalan Hengie/ lehetetyt caikelle Maalle/
Ja minä näin ja katso keskellä tuolia/ ja niinen neljän eläimen/ ja keskellä wanhimmaitten seisoi yksi karitsa niinkuin se tapettu olisi/ seitsemän Jumalan Henkeä/ lähetetyt kaikelle maalle/
5:7 ia se tuli ia otti Kirian henen Oikeasta Kädestens ioca Stolin päle istui.
ja se tuli ja otti kirjan hänen oikeasta kädestänsä joka tuolin päälle istui.
5:8 Ja coska se Kirian oli ottanut/ nin langesit ne nelie Eleinde/ ia ne neliecolmatkymmende Wanhinda Caritzan eten/ ia iocaitzela oli Candele/ ia cullaiset Maliat teune Makiahaijusta/ iotca ouat ne pyhein Rucuuxet/
Ja koska se kirjan oli ottanut/ niin lankesit ne neljä eläintä/ ja ne neljäkolmatkymmentä wanhinta karitsan eteen/ ja jokaisella oli kantele/ ja kultaiset maljat täynnä makeahajuista/ jotka owat ne pyhäin rukoukset/
5:9 ia weisasit Wtta wirtte sanodhe' Sine olet madholinen ottaman sen Kirian ia sen Insiglit ylespästemen. Sille ette sine olet tapettu/ ia sine lunastit meite sinu' Werelles/ caikinaisesta Seuracunnista ia Kieliste ia Ca'ssasta ia Pacanoista/
ja weisasit uutta wirttä sanoen Sinä olet mahdollinen ottamaan sen kirjan ja sen insiglit ylös päästämän. Sillä että sinä olet tapettu/ ja sinä lunastit meitä sinun werelläsi/ kaikkinaisesta seurakunnista ja kielistä ja kansasta ja

pakanoista/
5:10 Ja Sine olet meite tehnyt meide' Jumalalle Kuniaxi ia Papeixi/ ia meiden pite wallitzeman Maan päle.
ja sinä olet meitä tehnyt meidän Jumalalle kunniaksi ja papeiksi/ ja meidän pitää wallitseman maan päällä.
5:11 Ja mine näin/ ia cuulin monen Engelein änen Stolin ymberi ia Eleinden ymberi/ ia Wanhimitten ymberille/ Ja heiden lucunsa oli mo'da tuhatta kerta tuhatta/
Ja minä näin/ ja kuulin monen enkelein äänen tuolin ympäri ja eläinten ympäri/ ja wanhimmitten ympärillä/ Ja heidän lukunsa oli monta tuhatta kertaa tuhatta/
5:12 ia sanoit swrella änelle/ Se Caritza ioca tapettu on/ o'bi mahdoline' ottaman Awun ia Rickauden/ ia Wisauden/ ia Wäkewudhen/ ia Cunnian/ ia Ylistoxen ia Kitoxen.
ja sanoit suurella äänellä/ Se karitsa joka tapettu on/ ompi mahdollinen ottamaan awun ja rikkauden/ ja wiisauden/ ja wäkewyyden/ ja kunnian/ ja ylistyksen ja kiitoksen.
5:13 Ja caiki Loondocappalet/ iotca Taiuas ouat/ ia Maan päle/ ia Maan alla/ ia Merese/ ia caiki iotca heisse ouat culin mine heiden sanouan henelle ioca Stolilla istui/ ia Caritzalle. Kijtos ia Cu'nia ia Ylistos ia Woima ijancaikisesta ijancaikisehe'.
Ja kaikki luontokappaleet/ jotka taiwaassa owat/ ja maan päällä/ ja maan alla/ ja meressä/ ja kaikki jotka heissä owat kuulin minä heidän sanowan hänelle joka tuolilla istui/ ja Karitsalle. Kiitos ja kunnia ja ylistys ja woima iankaikkisesta iankaikkisehen.
5:14 Ja ne nelie eleinde sanoit Am'. Ja ne nelie colmatkymmende Wa'hinda langesit heiden Casuoillens ia cumarsit site Eleuet ijancaikisesta ijancaikisehen.
Ja ne neljä eläintä sanoit Amen. Ja ne neljä kolmatkymmentä wanhinta lankesit heidän kaswoillensa ja kumarsit sitä eläwätä iankaikkisesta iankaikkisehen.

VI. Lucu.

6:1 JA mine näin/ ette cosca se Caritza auasi yhden Insigleista/ ia mine cwlin yhden nijste nelieste eleimeste sanouan/ ninquin pitkeisen iylinen/ Tule ia catzo.
JA minä näin/ että koska se Karitsa awasi yhden insigleistä/ ja minä kuulin yhden niistä neljästä eläimestä sanowan/ niinkuin pitkäisen jylinän/ Tule ja

katso.
6:2 Ja mine näin/ ia catzo/ yxi walkea Ori/ ia ioca istui hene' pälens/ piti Joutzen. Ja henelle annetin yxi Crunu/ ia hen wlosmeni woittaman ia saaman woiton.
Ja minä näin/ ja katso/ yksi walkea ori/ ja joka istui hänen päällensä/ piti jousen. Ja hänelle annettiin yksi kruunu/ ja hän ulos meni woittaman ja saaman woiton.
6:3 Ja coska hen auasi sen toisen Insiglin Cuulin mine sen toisen Eleimen sanouan/ Tule ia catzo.
Ja koska hän awasi sen toisen insiglin Kuulin minä sen toisen eläimen sanowan/ Tule ja katso.
6:4 Ja wlosmeni toinen Ruskia Ori/ ia ioca sen päle istui/ henelle annetin Rauha Maasta poisotta/ Ja ette he keskenens piti heidhens tappaman/ ia henelle oli swri Miecka annettu.
Ja ulos meni toinen ruskea ori/ ja joka sen päälle istui/ hänelle annettiin rauha maasta pois ottaa/ Ja että he keskenänsä piti heidäns tappaman/ ja hänelle oli suuri miekka annettu.
6:5 Ja coska hen auasi sen colmanen Insiglin/ cwlin mine sen colmanen Eleimen sanouan/ Tule ia catzo. Ja mine näin/ ia catzo yxi musta Ori/ ia henelle ioca sen päle istui/ oli yxi Waaca Kädhes.
Ja koska hän awasi sen kolmannen insiglin/ kuulin minä sen kolmannen eläimen sanowan/ Tule ja katso. Ja minä näin/ ja katso yksi musta ori/ ja hänelle joka sen päälle istui/ oli yksi waaka kädessä.
6:6 Ja mine cwlin yhden Änen/ ninen nelien Eleimen keskelle sanouan/ yxi Mitta Nisuia Colmes euris/ ia colme Mitta Ohria Colmes euris/ ia ele wina ia öliu wahingoita.
Ja minä kuulin yhden äänen/ niinen neljän eläimen keskellä sanowan/ yksi mittä nisuja kolmessa äyrissä/ ja kolme mittaa ohria kolmessa äyrissä/ ja älä wiinaa ja öljyä wahingoita.
6:7 Ja coska he' auasi sen neliene' Insiglin cwlin mine sen neliene' eleime' Änen sanoua'/ Tule ia catzo.
Ja koska hän awasi sen neljännen insiglin kuulin minä sen neljännen eläimen äänen sanowan/ Tule ja katso.
6:8 Ja mine nein/ ia catzo yxi placki Ori/ ia ioca sen päle istui/ sen Nimi oli Colema ia Helueti he'de noudatti. Ja henelle woima a'nettin tappaman sen neliene' Osan Maan päle/ Miekalla ia Nälielle ia Surmalla/ ia Petoin cautta Maan päle.
Ja minä näin/ ja katso yksi plakki ori/ ja joka sen päälle istui/ sen nimi on kuolema ja helwetti häntä noudatti. Ja hänellä woima annettiin tappaman

sen neljännen osan maan päälle/ Miekalla ja nälällä ja surmalla/ ja petoin kautta maan päälle.
6:9 Ja coska hen auasi sen widenen Insiglin Näin mine Altarin alla ninen Sielut iotca Jumalan Sanan tedhen tapetut olit. Ja sen Todistoxen teden ioca heille oli.
Ja koska hän awasi sen wiidennen insiglin. Näin minä alttarin alla niinen sielut jotka Jumalan Sanan tähden tapetut olit. Ja sen todistuksen tähden joka heille oli.
6:10 Ja he hwsit swrella Änelle/ sanodhen/ Sine Pyhe ia Totine' Herra/ quinga cauuan et sine domitze ia costa meiden Werenne/ nijste iotca Maan päle asuuat?
Ja he huusit suurella äänellä/ sanoen/ Sinä Pyhä ja Totinen Herra/ kuinka kauan et sinä tuomitse ja kosta meidän weremme/ niistä jotka maan päällä asuwat?
6:11 Ja cullekin heiste annetin walkea waate. Ja sanotin heille ette heiden piti wiele lepemen wähen aica/ sihenasti ette heiden Cansapaluelians ia weliens Lucu teuten tulis/ iotca mös tapettaman piti ninquin Heki.
Ja kullekin heistä annettiin walkea waate. Ja sanottiin heille että heidän piti wielä lepääman wähän aikaa/ siihen asti että heidän kanssapalwelijansa ja weljiensä luku täyteen tulisi/ jotka myös tapettaman piti niinkuin hekin.
6:12 Ja mine näin/ coska he' auasi sen Cwdhene' Insiglin/ ia catzo/ nin swri Maanieristus tapactui/ ia Auringoinen tuli mustaxi quin Caruasecki/ ia Cuu tuli coconans ninquin Weri/
Ja minä näin/ koska hän awasi sen kuudennen insiglin/ ja katso/ niin suuri maanjäristys tapahtui/ ja aurinkoinen tuuli mustaksi kun karwasäkki/ ja kuu tuli kokonansa niinkuin weri/
6:13 ia Tehdhet alasputosit Taiuast Maan päle ninquin Fikunapuu waristapi henen Fikunans/ coska hen swresta Twlesta hälyteten.
ja tähdet alas putosit taiwaasta maan päälle niinkuin wiikunapuu waristaapi hänen wiikunansa/ koska hän suuresta tuulesta hälytetään.
6:14 Ja Taiuas kiemerysti ninquin kämerettu Kiria/ ia caiki Wooret ia Loodhot tulit sijrtynexi heidhe' sioistans.
Ja taiwas kämärysti (käärittiin) niinkuin kämärrettu kirja/ ja kaikki wuoret ja luodot tulit siirtyneeksi heidän sijoistansa.
6:15 Ja ne Kuningat maan päle/ ia ne ylimeset ia ne rickat/ ia ne pämihet ia ne wäkeuet ia caiki oriat ia caiki wapahet ketkit heidens Loolijn ia Rotcohin/
Ja ne kuninkaat maan päälle/ ja ne ylimmäiset ja ne rikkaat/ ja ne päämiehet ja ne wäkewät ja kaikki orjat ja kaikki wapahat kätkit heidäns

luoliin ja rotkoihin/
6:16 ia sanouat Woorille ia Callioille/ la'gteca meiden pälen ia peiteket meite sen Casuoin edheste ioca Stolin päle istupi/ ia Caritzan wihasta.
ja sanowat wuorille ja kallioille/ langetkaa meidän päällen ja peittäkäät meitä sen kaswoin edestä joka tuolin päälle istuupi/ ja Karitsan wihasta.
6:17 Sille ette tullut ombi henen swren Wihans Peiue/ ia cuca woipi seisoa?
Sillä että tullut ompi hänen suuren wihansa päiwä/ ja kuka woipi seisoa?

VII. Lucu.

7:1 JA senielken näin mine nelie Engelite seisouan nelien Maanculmain päle/ piteueiste ne nelie Maa' Twlet/ ettei Twlen pitenyt puhaltama' Maan päle/ eike Meren päle/ eike yhdenge' puun päle.
Ja sen jälkeen minä näin neljä engeliä seisowan neljän maankulman päällä/ pitämästä ne neljä maan tuulet/ ettei tuulen pitänyt puhaltaman maan päälle/ eikä meren päälle/ eikä yhdenkään puun päälle.
7:2 Ja mine näin toisen Engelin ylesastuuan Auringoisen coitosta/ henelle oli se Eleuen Jumalan Insigli/ Ja hwsi surella änelle nijlle nelielle Engelille/ ioille annettu oli wahincoitta Maan ia Meren/
Ja minä näin toisen enkelin ylös astuwan aurinkoisen koitosta/ hänellä oli se Eläwän Jumalan insigli/ Ja huusi suurella äänellä niille neljälle enkelille/ joille annettu oli wahingoittaa maan ja meren/
7:3 ia sanoi. Elkette wahincoittaco Maata eike merta eike puita/ sihenasti ette me merkitzemme meiden Jumalan Palueliat heide' Otzisansa.
Ja sanoi. Älkäätte wahingoittako maata eikä merta eikä puita/ siihen asti että me merkitsemme meidän Jumalan palwelijat heidän otsissansa.
7:4 Ja mine cwlin merkituidhen lughun sata ia neliekymmende nelietuhatta/ iotca olit caikein Israelin Lasten Sucucunnasta merkitetyt.
Ja minä kuulin merkityiden luwun sata ja neljäkymmentä neljätuhatta/ jotka olit kaikkein Israelin lasten sukukunnasta merkitetyt.
7:5 Judan Sucucunnasta/ caxitoistakymende tuhatta merkityt. Rubenin Sucucu'nasta/ caxitoistakymende tuhatta merkityt. Gadin Sucucunnasta/ caxitoistakymende tuhatta merkityt
Juudan sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt. Rubenin sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt. Gadin sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt.
7:6 Asarin Sucucunnasta/ caxitoistakymende tuhatta merkityt. Nephthalin Sucucunnasta/ caxitoistakymende tuhatta merkityt. Manassen Sucucunnasta/ caxitoistakymende tuhatta merkityt.

Asarin sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt. Nephtalin sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt. Manassen sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt.
7:7 Simeon Sucucu'nasta caxitoistakymende tuhatta merkityt. Leuin Sucucunnasta caxitoistakymende tuhatta merkityt. Isascharin Sucucu'nasta caxitoistakyme'de tuhatta merkityt.
Simeon sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt. Lewin sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt. Isascharin sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt.
7:8 Zabulonin Sucucu'nasta caxitoistakyme'de tuhatta merkityt. Josephin Sucucu'nasta caxitoistakymende tuhatta merkityt BenJamin Sucucu'nasta caxitoistakyme'de tuhatta merkityt.
Zabulonin sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt. Josephin sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt. BenJamin sukukunnasta/ kaksitoistakymmentä tuhatta merkityt.
7:9 Senielkin mine näin/ ia catzo swri Joucko/ iota eikengen lukea woinut/ caikista pacanoista/ ia Canssoista/ ia Kieleiste seisouan Stolin edes ia Caritzan edhes puetetut walkeisa Waateisa/ ia Palmut heide' Käsisens/
Senjälkeen minä näin/ ja katso suuri joukko/ jota ei kenkään lukea woinut/ kaikista pakanoista/ ja kansoista/ ja kielistä seisowan tuolin edessä ja Karitsan edes puetetut walkeissa waatteissa/ ja palmut heidän käsissänsä/
7:10 Ja he hwsit swrella änelle sanoden/ Terueys olcohon henelle ioca jstupi Stolilla meidhen Jumalan ia Caritzan.
Ja he huusit suurella äänellä sanoen/ Terweys olkohon hänelle joka istuupi tuolilla meidän Jumalan ja Karitsan.
7:11 Ja caiki Engelit seisoit ymberins Stolia ia nijte Wanhinbita ymberins ia nijte nelie Eleinde/ ia langesit Stolin eten heiden Casuoins päle/ ia cumarsit Jumalata sanoden/ Amen.
Ja kaikki enkelit seisoit ympäriins tuolia ja niitä wanhempita ympärinsä ja niitä neljää eläintä/ ja lankesit tuolin eteen heidän kaswoinsa päälle (eteen)/ ja kumarsit Jumalata sanoen/ Amen.
7:12 Hyuestisiugnaus ia Cunnia/ ia Wisaus ia Kijtos ia Ylistos ia Awu ia Wekewuys ia woima/ olcon meiden Jumalalle ijancaikisehen Amen.
Hywästi siunaus ja kunnia/ ja wiisaus ja kiitos ja ylistys ja awu ja wäkewyys ja woima/ olkoon meidän Jumalalle iankaikkisehen Amen.
7:13 Ja wastasi yxi nijste Wanhimista ia sanoi minulle/ Cutca ouat neme puetetut walkeisa Waateisa ia custa he ouat tulluet?
Ja wastasi yksi niistä wanhimmista ja sanoi minulle/ Kutka owat nämä puetetut walkeissa waatteissa ja kusta he owat tulleet?

7:14 Ja mine wastasin Henelle/ HErra/ sinepe sen tiedhet. Ja he' sanoi minulle/ Neme ouat iotca tulit swresta Waiuasta ia ouat heiden Waatens pesnyet/ ia ouat ne walghistanuet Caritzan Werese.
Ja minä wastasin hänelle/ HErra/ sinäpä sen tiedät. Ja hän sanoi minulle/ Nämä owat jotka tulit suuresta waiwasta ja owat heidän waatteens pesseet/ ja owat ne walkistaneet Karitsan weressä.
7:15 Senteden he ouat Jumalan Stolin edhes/ ia palueleuat hende peuelle ia öelle henen Templisans. Ja ioca Stolilla istupi/ hen asupi heiden pälens.
Sen tähden he owat Jumalan tuolin edessä/ ja palwelewat häntä päiwällä ja yöllä hänen templissänsä. Ja joka tuolilla istuupi/ hän asuupi heidän päällänsä. (kanssansa)
7:16 Eipe he sillen jsoa eike Janoa/ eike mös Auringoinen lange heiden pälens/ Eike yxiken Palauus/
Eipä he silleen isoa eikä janoa/ eikä myös aurinkoinen lankee heidän päällensä/ Eikä yksikään palawuus/
7:17 Sille ette se Caritza ioca Stolin keskelle ombi hallitzepi heite/ ia iohdatta heite sen Eleuen Wesilechtein tyge/ Ja Jumala ombi poisquiuaua caiki kynelit heiden Silmistens.
Sillä että se Karitsa joka tuolin keskellä ompi hallitseepi heitä/ ja johdattaa heitä sen eläwän wesilähtein tykö/ Ja Jumala ompi pois kuiwaawa kaikki kyyneleet heidän silmistänsä.

VIII. Lucu.

8:1 JA coska he' auasi sen seitzemennen Insiglin/ tuli waickenos Taiuasa lehes polen hetkie.
JA koska hän awasi sen seitsemännen insiglin/ tuli waiennos taiwaassa lähes puolen hetkeä.
8:2 Ja mine näin seitzeme' Engelite iotca astuit Jumala' eteen/ ia heile annetin seitzeme' Basunata.
Ja minä näin seitsemän enkeliä jotka astuit Jumalan eteen/ ja heille annettiin seitsemän basuunata.
8:3 Ja yxi toinen Engeli tuli/ ia seisoi Altarin edes/ ia henelle oli cullainen Pyhen saunastia/ ia henelle annetin palio makea haiua/ ette hene' andaman piti caikein Pyhein Rucoxista sen cullaisen Altarin päle Stolin edes.
Ja yksi toinen enkeli tuli/ ja seisoi alttarin edessä/ ja hänellä oli kultainen pyhän sawuastia/ ja hänelle annettiin paljon makeaa hajua/ että hänen antaman piti kaikkein pyhäin rukouksista sen kultaisen alttarin päälle tuolin edessä.

8:4 Ja sen makea' haiun Sauw Pyhein Rucoxista ylesnousi Engelin Kädheste Jumalan eten.
Ja sen makean hajun sawu pyhäin rukouksista ylös nousi enkelin kädestä Jumalan eteen.
8:5 Ja se Engeli otti Pyhensaunastian ia teutti sen Altarin Tulesta/ ia heitti alas Maan päle. Ja nin tapactuit Pitkeiset ia änet/ ia lemauxet/ ia Maanieristoxet.
Ja se enkeli otti pyhänsawun astian ja täytti sen alttarin tulesta/ ja heitti alas maan päälle. Ja niin tapahtuit pitkäiset ja äänet/ ja leimaukset/ ja maanjäristykset.
8:6 Ja ne seitzemen Engelite ninen seitzemen Basunan cansa Hangitzit heidhens Basunilla soittaman.
Ja ne seitsemän enkeliä niiden seitsemän pasuunan kanssa hankitsit heidäns pasuunilla soittaman.
8:7 Ja se Ensimeinen Engeli Basunalla soitti/ ia tulit Racket ia Tuli weren cansa seghoitettu/ ia ne heitettin Maan päle. Ja se colmas osa puista ylespaloit/ ia caiki Wihirieinen Rooho ylespaloi.
Ja se ensimmäinen enkeli pasuunalla soitti/ ja tuli rakeet ja tuli weren kanssa sekoitettu/ ja ne heitettiin maan päälle. Ja se kolmas osa puista ylös paloit/ ja kaikki wihriäinen ruoho ylös paloi.
8:8 Ja se toinen Engeli Basunalla soitti/ Ja Merehen heitettin ninquin yxi swri woori Tulesa palaua.
Ja se toinen enkeli pasuunalla soitti/ Ja merehen heitettiin niinkuin yksi suuri wuori tulessa palawa.
8:9 Ja se colmas osa Mereste tuli Werexi/ ia colmas osa Eleueisiste Loo'docappaleista iotca olit Merese poiscoolit Ja colmas osa Hahdheista hucastui.
Ja se kolmas osa merestä tuli wereksi/ ja kolmas osa eläwäisistä luontokappaleista jotka olit meressä pois kuolit ja kolmas osa haahdeista hukkui.
8:10 Ja se colmas Engeli Basunalla soitti/ ia yxi swri Techti Taiuasta langesi/ paistaua ninquin Tulensoitto/ ia langesi päle colmanen osan Kymeiste ia Wesilechteiste.
Ja se kolmas enkeli pasuunalla soitti/ ja yksi suuri tähti taiwaasta lankesi/ paistawa niinkuin tulensoitto/ ja lankesi päälle kolmannen osan kymeistä (joista) ja wesilähteistä.
8:11 Ja sen Techden nimi cutzutan Coirooho. Ja se colmas osa muutui Coirohoxi/ Ja monda Inhimiste cooli wesiste/ ette he olit nin haikeaxi tehdyt.

Ja sen tähden nimi kutsutaan koiruoho. Ja se kolmas osa muuttui koiruohoksi/ Ja monta ihmistä kuoli wesistä/ että he olit niin haikeaksi tehdyt.
8:12 Ja se nelies Engeli Basunalla soitti/ ia colmas osa Auringoisesta löötin/ ia colmas osa Cuusta/ Ja colmas osa Techdeiste/ nin ette colmas osa heiste pimensi/ ia colmas osa peiueste ei walgaisnut/ Ja öste samalmoto.
Ja se neljäs enkeli pasuunalla soitti/ ja kolmas osa auringosta lyötiin/ ja kolmas osa kuusta/ ja kolmas osa tähdistä/ niin että kolmas osa heistä pimentyi/ ja kolmas osa päiwästä ei walaissut/ ja yöstä samalla muotoa.
8:13 Ja mine näin ia cwlin ydhe' Engelin keskelle Taiuasta lendeuen ia sanouan swrella änelle/ Ve/ Ve/ Ve asuuaisten Maan päle/ ninen muinen colme' Engelein Basunan äniste iotca wiele Basunoilla soittaman pite.
Ja minä näin ja kuulin yhden enkelin keskellä taiwasta lentäwän ja sanowan suurella äänellä/ Woi/ Woi/ Woi asuwaisten maan päällä/ niinen muiden kolmen enkelin pasuunan äänistä jotka wielä pasuunalla soittaman pitää.

IX. Lucu.

9:1 JA se Wides Engeli Basunalla soitti/ ia mine negin Techden Taiuasta putoua' Maan päle/ ia annettin henelle sywuydhe' Caiuoin Auain.
JA se wiides enkeli pasuunalla soitti/ ja minä näin tähden taiwaasta putoawan maan päälle/ ja annettiin hänelle sywyyden kaiwon awain.
9:2 Ja he' auasi sywuydhen Caiuon/ ia Caiuo' Sauw yleskeui/ ninquin swren wghnin Sauw/ ia Auringoinen pimestui ia Tuuli sijte Caiuon Sauusta.
Ja hän awasi sywyyden kaiwon/ ja kaiwon sawu ylös käwi/ niinkuin suuren uunin sawu/ ja aurinkoinen pimentyi ja tuuli siitä kaiwon sawusta.
9:3 Ja Sauusta wloslexit Metzesircat Maan päle/ ia heille annettin woima ninquin Scorpiot Maan päle woima' piteuet.
Ja sawusta ulosläksit metsäsirkat maan päälle/ ja heille annettiin woima niinkuin skorpionit maan päällä woiman pitäwät.
9:4 Ja sanottu oli heille/ ettei heiden pitenyt wahingoittaman Rooho Maan päle eike miten wiherieiste/ eike ychten Puuta/ waan ainoasta Inhimisie/ ioilla ei ole se Jumalan Insigli heiden Otzisans.
Ja sanottu oli heille/ ettei heidän pitänyt wahingoittaman ruohoa maan päällä eikä mitään wiheriäistä/ eikä yhtään puuta/ waan ainoastaan ihmisiä/ joillä ei ole se Jumalan insigli (sinetti) heidän otsissansa.
9:5 Ja se annettin heille/ ettei heiden pitenyt tappaman heite/ waan heite waiuaman Wijsi Cucautta/ Ja heiden waiuatuxens oli quin Scorpionin

waiuaus/ coska hen on iongun Inhimisen pistenyt.
Ja se annettiin heille/ ettei heidän pitänyt tappaman heitä/ waan heitä waiwaaman wiisi kuukautta/ Ja heidän waiwatuksensa oli kuin skorpionin waiwaus/ koska hän on jonkun ihmisen pistänyt.
9:6 Ja nine Peiuine etziuet Inhimiset Coolemata/ ia euet hende leudhe/ Pyteuet mös coolla/ waan Coolema poispakenepi heiste.
Ja niinä päiwinä etsiwät ihmiset kuolemata/ ja eiwät häntä löytä/ Pyytäwät myös kuolla/ waan kuolema pois pakeneepi heistä.
9:7 Ja ne Metzesircat ouat nine' Oritten caltaiset iotca Sotan walmistetut ouat/ ia heiden päedhens päle ninquin Crunut/ Culla' motoiset/ ia heiden Casuons ninquin Inhimiste' Casuot/
Ja ne metsäsirkat owat niiden oriitten kaltaiset jotka sotaan walmistetut owat/ ja heidän päänsä päällä niinkuin kruunut/ kullan muotoiset/ ja heidän kaswonsa niinkuin ihmisten kaswot/
9:8 ia heille olit Hiuxet/ ninquin Waimoin Hiuxet/ ia heiden Hamba'sa/ olit ninquin Jalopeurain/
Ja heillä olit hiukset/ niinkuin waimoin hiukset/ ja heidän hampaansa/ olit niinkuin jalopeurain/
9:9 ia oli heille Pantzari ninquin rauta pantzarit/ Ja heide' Sijpeins Hawina/ ninquin Ratasten kituma/ cusa monda Heuoista Sotahan iooxeuat.
ja oli heillä panssari niinkuin rautapanssarit/ Ja heidän siipeinsä hawina/ niinkuin ratasten kitinä/ kussa monta hewosta sotahan juoksewat.
9:10 Ja heille olit pyrstet/ ninquin Scorpioilla/ ia Neulaiset olit heidhen pyrstisens/ ia heidhen woimans oli wahingoittaman Inhimisie wijsi Cucautta.
Ja heillä olit pyrstöt/ niinkuin skorpioilla/ ja neulaiset oli heidän pyrstöissänsä/ ja heidän woimansa oli wahingoittaman ihmisiä wiisi kuukautta.
9:11 Ja ombi heide' pälens Kuningas se Sywudhe' Engeli/ io'ga Nimi on Ebreittein * Abaddon/ ia Grekitein ombi henen Nimens Apollijon.
Ja ompi heidän päällens kuningas se sywyyden enkeli/ jonka nimi on Hebreitten abaddon/ ja Krekitten ompi hänen nimens apollion.
9:12 Yxi Ve ombi edhesmennyt/ Catzo/ wiele tuleuat caxi Ve sen ielkin.
Yksi woi ompi edesmennyt/ Katso/ wielä tulewat kaksi woi sen jälkeen.
9:13 Ja se cudhes Engeli/ Basunalla soitti/ ia mine cwlin ydhen änen nijlde nelielde Cullaisen Altarin Culmilda/ ioca ombi Jumalan Silmein edhes/
Ja se kuuden enkeli/ Pasuunalla soitti/ ja minä kuulin yhden äänen niiltä neljältä kultaisen alttarin kulmilta/ joka ompi Jumalan silmäin edessä.
9:14 sanouan sille cudhenelle Engelille iolla Basuna oli/ Päste ne nelie Engelite/ iotca sidhotuna ouat sijne swers Kymise Euphratis.

sanowan sille kuudennelle enkelille jolla pasuuna oli/ Päästää ne neljä enkeliä/ jotka sidottuna owat siinä suuressa kymissä Eufratissa.
9:15 Ja ne nelie Engelite pästetin/ iotca walmit olit hetkexi/ ia Peiuexi/ ia Cwcaudexi/ ia Wodhexi ette heide' tappama' piti colmane' osa' inhimisiste.
Ja ne neljä enkeliä päästettiin/ jotka walmiit olit hetkeksi/ ja päiwäksi/ ja kuukaudeksi/ ja wuodeksi että heidän tappaman piti kolmannen osan ihmisistä.
9:16 Ja nine' Ratzasmieste' Sotaueien Lucu olit mo'da tuhatta kerta tuhat/ ia mine culin heiden lugu'sa/
Ja niiden ratsasmiesten sotawäen luku olit monta tuhatta kertaa tuhat/ ja minä kuulin heidän lukunsa/
9:17 ia sillens minä näin ne Orit Näghosa/ ia iotca heiden pälens jstuit/ heille olit tuliset ia Kellaiset ia Tulikiueiset Pantzarit/ ia Oriten Päät olit ninquin Jalopeurain päät. Ja Heiden Suustans wloskieui Tuli ia Sauw ia Tulikiui.
ja sillens minä näin ne orit näyssä/ ja jotka heidän päällensä istuit/ heillä olit tuliset ja keltaiset ja tulikiwiset pantsarit/ ja oriitten päät olit niinkuin jalopeurain päät. Ja heidän suustansa ulos käwi tuli ja sawu ja tulikiwi.
9:18 Neiste colmista Witzauxista tapettin colmas osa Inhimisiste/ Tulesta Sauusta/ ia Tulikiuesta iotca heiden Suustans wloskieuit/
Näistä kolmesta witsauksesta tapettiin kolmas osa ihmisistä/ tulesta sawusta/ ja tulikiwestä jotka heidän suustansa ulos käwit/
9:19 Sille ette heiden Woimansa oli heiden Suusansa/ ia heiden Pyrstisens. Sille heiden Pyrstens olit Kermein moodhoiset/ Ja heille olit Päät ioilla he wahingoitit.
Sillä että heidän woimansa oli heidän suussansa/ ja heidän pyrstöissänsä. Sillä heidän pyrstönsä olit käärmeen muotoiset/ Ja heillä olit päät joilla he wahingoitit.
9:20 Ja mwdh Inhimiset/ iotca eiuet ole tapetut neille witzauxilla/ eike Paranosta tehnyet heidhen Kättens Töiste/ etteiuet he cumartanuet Pirunloomia/ ia Cullasia/ Hopiaisia/ Waskisia/ Kiuisie ia puisia Epeiumaloita/ Jotca eike nehdhe woi eike cwlla/ eike kieudhe/
Ja muut ihmiset/ jotka eiwät ole tapetut näillä witsauksilla/ eikä parannusta tehneet heidän kättensä töistä/ etteiwät he kumartaneet pirunluomia/ ja kultaisia/ hopeaisia/ waskisia/ kiwisiä ja puisia epäjumaloita/ Jotka eikä nähdä woi eikä kuulla/ eikä käydä.
9:21 Ja eiuet mös Paranosta tehnyet heidhen Murhistans/ eike welhoudhestans/ eike Hauriuxestans/ eike warcauxestans.
Ja eiwät myös parannusta tehneet heidän murhistansa/ eikä

welhoudestansa/ eikä haureuksistansa/ eikä warkauksistansa.

X. Lucu.

10:1 JA mine näin ydhen toisen wäkeuen Engelin Taiuasta alastuleuan/ se oli Piluelle puetettu/ ia Taiuan Cari ylitze henen Pääens/ ia henen Casuonsa oli ninquin Auringo/ Ja henen Jalghansa ninquin Tulen Pilarit.
Ja minä näin yhden toisen wäkewän enkelin taiwaasta alas tulewan/ se oli pilwellä puetettu/ ja taiwaan kaari ylitse hänen päänsä/ ja hänen kaswonsa oli niinkuin aurinko/ Ja hänen jalkansa niinkuin tulen pilarit.
10:2 Ja oli henen Kädhesens auoin Kiriainen/ Ja pani henen oikean Jalcans Meren päle/ Ja sen waseman Maan päle/ ia hwsi swrella änelle ninquin Jalopeuran Kiliulla.
Ja oli hänen kädessänsä awoin kirjanen/ Ja pani hänen oikean jalkansa meren päälle/ Ja sen wasemman maan päälle/ ja huusi suurella äänellä niinkuin Jalopeuran kiljulla/
10:3 Ja coska he' hwsi/ puhuit ne seitzeme' Pitkeiste heiden äne'se.
Ja koska hän huusi/ puhuit ne seitsemän pitkäistä heidän äänensä.
10:4 Ja coska ne seitzemen Pitekeiste olit puhunuet heiden änense/ nin tactoin mine ne kirioitta. Ja mine cwlin ydhen änen Taiuasta sanouan minulle/ Insiglitze mite ne seitzemen Pitkeiste puhuit ia ele nijte kirioita.
Ja koska ne seitsemän pitkäistä olit puhuneet heidän äänensä/ ja tahdoin minä ne kirjoittaa. Ja minä kuulin yhden äänen taiwaasta sanowan minulle/ Insiglitse mitä ne seitsemän pitkäistä puhuit ja älä niitä kirjoita.
10:5 Ja se Engeli ionga mine näin seisouan Meren päle ia Maa' päle/ ylesnosti Käde's Taiuan pein/
Ja se enkeli jonka minä näin seisowan meren päälle ja maan päälle/ ylös nosti kätensä taiwaan päin/
10:6 ia wannoi se' Eleueisen ija'caikisesta ijancaikisehen päle/ sen ioca Taiuan oli loonut ia ne mite henese ouat/ Ja Man ia ne mite henese ouat Ja Meren/ ia mite henese ouat/ ettei sille' Aica enembe oleman pidhe/
ja wannoi sen eläwäisen iankaikkisesta iankaikkisehen päälle/ sen joka taiwaan oli luonut ja mitä hänessä owat/ Ja maan ja ne mitä hänessä owat. Ja meren/ ja mitä hänessä owat/ ettei sillen aika enempi oleman pidä/
10:7 Waan sen seitzemennen Engelin änen Peiuene/ coska he' rupe Basunalla soittaman/ nin pite Jumalan Salaudhe' teuteteme'/ Ninquin hen on ilmoitanut palueliains ia Prophetains cautta.
Waan sen seitsemännen enkelin äänen päiwänä/ koska hän rupee pasuunalla soittaman/ niin pitää Jumalan salauden täytettämän/ Niinkuin

hän on ilmoittanut palwelijainsa ja profeettainsa kautta.
10:8 Ja mine cwlin taas yden änen Taiuasta minun cansani puhuuan/ ia sanouan/ Mene ia ota se auoin Kiriainen Engelin Kädheste/ ioca seisopi Meren ia Maan päle.
Ja minä kuulin taas yhden äänen taiwaasta minun kanssani puhuwan/ ja sanowan/ Mene ja ota se awoin kirjanen enkelin kädestä/ joka seisoopi meren ja maan päälle.
10:9 Ja mine menin Engelin tyge ia sanoin/ Anna minulle se kiria/ ia hen sanoi minulle/ ota ia sö yles ia sen pite caruasteleman sinun Watzas/ waan sinun Suusas henen pite oleman makean ninquin Hunaian.
Ja minä menin enkelin tykö ja sanoin/ Anna minulle se kirja/ ja hän sanoi minulle/ ota ja syö ylös ja sen pitää karwasteleman sinun watsassa/ waan sinun suussasi hänen pitää oleman makean niinkuin hunajan.
10:10 Ja mine otin sen Kiriaisen Engelin Kädeste/ ia sen ylessöin/ ia se oli makea minun Suusani ninquin Hunaia. Ja quin mine olin sen ylessönyt/ caruasteli se minun Watzani.
Ja minä otin sen kirjasen enkelin kädestä/ ja sen ylös söin/ ja se oli makea minun suussani niinkuin hunaja. Ja kuin minä olin sen ylös syönyt/ karwasteli se minun watsaani.
10:11 Ja hen sanoi minulle/ taas sinun tule Propheterata Canssoille/ ia Pacanoille/ ia Kielille/ ia monille Kuningaille.
Ja hän sanoi minulle/ taas sinun tulee propheteerata kansoille/ ja pakanoille/ ja kielille/ ja monille kuninkaille.

XI Lucu.

11:1 Ja minulle annettin yxi Rooco/ ninquin sauua/ ia sanotin minulle. Nouse yles/ ia mitta Jumalan Templi ia Altari/ ia ne iotca henese cumartauat.
Ja minulle annettiin yksi ruoko/ niinkuin sauwa/ ja sanottiin minulle. Nouse ylös/ ja mittaa Jumalan templi ja alttari/ ja ne jotka hänessä kumartawat
11:2 Mutta se siselmeinen Chori Templiste wlossöxe/ ia ele site mitta/ Sille ette se ombi annettu Pacanoille/ ia sen pyhen Caupungin he tallauat/ caxiwidhettekymende Cwcautta.
Mutta se sisälmäinen kuori templistä ulos syökse/ ja älä sitä mittaa/ Sillä että se ompi annettu pakanoille/ ja sen pyhän kaupungin he tallaawat/ kaksiwiidettäkymmentä kuukautta.
11:3 JA mine annan cadhelle minun Todhistaialleni/ ia heidhen pite Propheteremen tuhat caxisata ia cwsikymende peiue/ puetetut Säkeille.

Ja minä annan kahdelle minun todistajalleni/ ja heidän pitää propheteeraaman tuhat kaksisataa ja kuusikymmentä päiwää/ puetetut säkeillä.
11:4 Neme ouat caxi Oliopuuta/ ia caxi Plusia/ seisouaiset Maan Jumalan Casuon edhese.
Nämä owat kaksi öljypuuta/ ja kaksi plusia (kynttilänjalkaa)/ seisowaiset maan Jumalan kaswon edessä.
11:5 Ja ios iocu heite tacto wahingoitta/ nin wloskieupi Tuli heiden Suustansa/ ia ylessöpi heidhen Wiholise's. Ja ios iocu tactopi heite wahingoitta/ nin tule hen tapetta.
Ja jos joku heitä tahtoo wahingoittaa/ niin uloskäypi tuli heidän suustansa/ ja ylös syöpi heidän wihollisensa. Ja jos joku tahtoopi heitä wahingoittaa/ niin tulee hän tapetuksi.
11:6 Neille ombi woima Taiuasta sulkea/ ettei sataman pidhe nijne peiuine quin he Propheterauat/ ia heille ombi woima wetten päle mwtta ne Werexi/ ia lömen Maan caikinaisilla Witzauxilla/ nin wsein quin he tactouat.
Näillä ompi woima taiwaasta sulkea/ ettei sataman pidä niinä päiwinä kuin he propheteeraawat/ ja heillä ompi woima wetten päälle muuttaa ne wereksi/ ja lyömän maan kaikkinaisilla witsauksilla/ niin usein kuin he tahtowat.
11:7 Ja coska he heidhen Todistoxens loputanuet ouat/ nin se Peto ioca Sywuydhest ylesastui/ pite heiden ca'sans Sotapiteme' ia heite ylitzeuoittama' ia tappama' heite.
Ja koska he heidän todistuksensa lopettaneet owat/ niin se peto joka sywyydestä ylös astui/ pitää heidän kanssansa sotaa pitämän ja heitä ylitse woittaman ja tappaman heitä.
11:8 Ja heiden Ruminsa pite macama' sen swre' Caupungin Catuilla/ ioca cutzutan He'gelisesta Sodoma ia Egiptus/ cusa mös meidhen HERran Ristinnaulittu on.
Ja heidän ruumiinsa pitää makaaman sen suuren kaupungin kaduilla/ joka kutsutaan hengellisesti Sodoma ja Egiptus/ kussa myös meidän HERran ristiinnaulittu on.
11:9 Ja pite näkemen mwtamat Sucucunnista/ ia Canssoista/ ia Kieliste/ ia Pacanoista/ heiden Ruminsa colme peiue ia ydhen polen/ ia eiuet he salli heiden rumihitansa Hautoin panda.
Ja pitää näkemän muutamat sukukunnista/ ja kansoista/ ja kielistä/ ja pakanoista/ heidän ruumiinsa kolme päiwää ja yhden puolen/ ja eiwät he salli heidän ruumiitansa hautoihin panna.
11:10 Ja iotca Maan päle asuuat/ iloitzeuat ia remuitzeuat heiden pälens/

ia Hercust eleuet/ ia Lahioia keskenens lehetteleuet/ Sille ette neme caxi Prophetat/ adhistelit nijte iotca asuit maan päle.
Ja jotka maan päällä asuwat/ iloitsewat ja riemuitsewat heidän päällensä/ ja herkusti eläwät/ ja lahjoja keskenänsä lähettelewät/ Sillä että nämä kaksi prophetaa/ ahdistelit niitä jotka asuit maan päällä.
11:11 Ja colmen Peiuen pereste ia polen/ meni heidhen sisellens se Eleme' Hengi Jumalalda/ Ja he seisoit heide' Jalcains päle/ ia swri Pelco langeisi heiden pälens iotca heite näit.
Ja kolmen päiwän perästä ja puolen/ meni heidän sisällensä se elämän henki Jumalalta/ Ja he seisoit heidän jalkainsa päälle/ ja suuri pelko lankesi heidän päällensä jotka heitä näit.
11:12 Ja he cwlit swre' Änen Taiuast sanoua' heille/ Ylesastucat te'ne. Ja he ylesastuit Taiuasen Piluese/ ia heiden Wiholisens näit heite.
Ja he kuulit suuren äänen taiwaasta sanowan heille/ Ylös astukaat tänne. Ja he ylös astuit taiwaaseen pilwessä/ ja heidän wihollisensa näit heitä.
11:13 Ja samalla hetkelle tapactui swri Manieristus/ ia kymenes osa Caupu'gist maha' la'gesi. Ja tapettin sine Manieristoxesa seitzementuhane' Inhimiste' Nimi/ ia ne mwd he'mestuit/ ia annoit Taiuan Jumalalle Cu'nian.
Ja samalla hetkellä tapahtui suuri maanjäristys/ ja kymmenes osa kaupungista maahan lankesi. Ja tapettiin siinä maanjäristyksessä seitsemäntuhannen ihmisen nimi/ ja ne muut hämmästyit/ ja annoit Taiwaan Jumalalle kunnian.
11:14 Se toine' We ombi edes me'nyt/ Catzo/ se colmas We pian tulepi.
Se toinen woi ompi edesmennyt/ Katso/ se kolman woi pian tuleepi.
11:15 JA se seitzemes Engeli Basunalla soitti/ Ja swret änet cwluit Taiuasa/ sanoden/ Teme' Mailman Waldacunnat ouat meidhen Herrale ia hene' Christuselle's tulluet/ ia henen pite hallitzeman ijancaikisesta ijancaikisehen.
Ja se seitsemäs enkeli pasuunalla soitti/ Ja suuren äänet kuuluit taiwaassa/ sanoen/ Tämän maailman waltakunnat owat meidän Herralle ja hänen Kristukselle tulleet/ ja hänen pitää hallitseman iankaikkisesta iankaikkisehen.
11:16 Ja neliecolmatkymende Wanhinda iotca Jumalan edhes heiden Stolins päle istui/ langesit heiden Casuons päle/ ia cumarisit Jumalata sanodhen/
Ja neljä kolmatkymmentä wanhinta jotka Jumalan edessä heidän tuolinsa päälle istui/ lankesit heidän kaswonsa päälle/ ja kumarsit Jumalata sanoen/
11:17 Me Kijtemme sinua HERRA Caikiualdias Jumala ioca olet/ ia olit/ ia tuleua olet/ Ette sine olet ottanut sinun swren Woimas ia Hallitzit/ ia Pacanat ouat wihastunuet.
Me kiitämme sinua HERRA Kaikkiwaltias Jumala joka olet/ ja olit/ ja tulewa olet/ Että sinä olet ottanut sinun suuren woimasi ja hallitsit/ ja pakanat

owat wihastuneet.
11:18 Ja sinun Wihas on tullut/ ia ninen Coolutten aica/ ette heiden pite Domittaman/ Ja ette sinun Palueliais Palca maxetan/ Prophetain ia Pyhein/ ia ninen iotca sinun Nimies pelkeuet/ Pienille ia Swrille/ ia cadhottamaan nijte iotca Maan turmeluet ouat.
Ja sinun wihasi on tullut/ ja niinen kuollutten aika/ että heidän pitää tuomittaman/ Ja että sinun palwelijaisi palkka maksetaan/ prophetain ja pyhäin/ ja niinen jotka sinun nimeäsi pelkääwät/ pienille ja suurille/ ja kadottaman niitä jotka maan turmelleet owat.
11:19 Ja Jumalan Templi aukeni Taiuasa/ ia henen Testamentins Arcu nectin henen Templisens/ ia tapactuit Leimauxet/ ia Änet/ ia Pitkeiset/ ia Maanieristoxet/ ia swret Rakeet.
Ja Jumalan templi aukeni taiwaassa/ ja hänen testamenttinsa arkku nähtiin hänen templisensä/ ja tapahtuit leimaukset/ ja äänet/ ja pitkäiset/ ja maanjäristykset/ ja suuret rakeet.

XII. Lucu

12:1 Ja swri Mercki ilmestui Taiuasa/ yxi Waimo puetettu Auringoisella ia Cw hene' Jalcains alla/ ia hene' pääs päle yxi Crunu cadhestoistakymenest Tecdheiste.
Ja suuri merkki ilmestyi taiwaassa/ yksi waimo puetettu aurinkoisella ja kuu hänen jalkainsa alla/ ja hänen päänsä päälle yksi kruunu kahdestoistakymmenestä tähdestä.
12:2 Ja se oli raskas/ ia hwsi/ ia oli synnyttemisen kiuus/ ia piti swren waiuan synnytteisens.
Ja se oli raskas/ ja huusi/ ja oli synnyttämisen kiwussa/ ja piti suuren waiwan synnyttäissänsä.
12:3 Ja nägyi toine' mercki Taiuasa/ ia catzo/ swri Ruskia Lohikerme/ iolla oli seitzemen Pääte ia kymene' Sarue/ ia henen päidhens päle seitzemen Crunua/
Ja näkyi toinen merkki taiwaassa/ ja katso/ suuri ruskia lohikäärme/ jolla oli seitsemän päätä ja kymmenen sarwea/ ja hänen päidensä päällä seitsemän kruunua/
12:4 ia henen pyrstens weti colmane'/ osan Taiuan Tehdhiste/ ia heitti ne Maan päle. Ja se Lohikerme seisoi Waimon edes/ ioca oli synnyttemellens/ senpäle ette coska hen olis synnyttenyt/ ylessöis hene' Lapsens.
ja hänen pyrstönsä weti kolmannen/ osan taiwaan tähdistä/ ja heitti ne maan päälle. Ja se lohikäärme seisoi waimon edessä/ joka oli

synnyttämällänsä/ senpäälle että koska hän olis synnyttänyt/ ylössöis hänen lapsensa.
12:5 Ja hen synnytti Pilti poighan/ ioca caiki pacanat piti Hallitzema' Raudhaisella witzalla. Ja henen Poicas temmattin Jumalan tyge ia henen Stolins tyge.
Ja hän synnytti piltti pojan/ joka kaikki pakanat piti hallitseman rautaisella witsalla. Ja hänen poikans temmattiin Jumalan tykö ja hänen tuolinsa tykö.
12:6 Ja se Waimo pakeni Corpehen/ cusa henelle Sia oli Jumalalda walmistettu/ Ette he' sijne caitaisin tuhat ia caxisata ia cwsikymende peiue.
Ja se waimo pakeni korpehen/ kussa hänelle sija oli Jumalalta walmistettu/ Että hän siinä kaittaisiin tuhat ja kaksisataa ja kuusikymmentä päiwää.
12:7 Ja tapactui swri Sota Taiuaas/ Michael ia henen Engelins sodhit Lohikermen cansa. Ja se Lohikerme sodhei ia henen Engelins/
Ja tapahtui suuri sota/ Mikael ja hänen enkelinsä sodit lohikäärmeen kanssa. Ja se lohikäärme soti ja hänen enkelinsä/
12:8 ia eiuet he woittanuet/ Eike heidhen Siansa enemin leutty Taiuas.
ja eiwät he woittaneet/ Eikä heidän sijaansa enemmin löytty taiwaassa.
12:9 Ja se swri Lohikerme/ se wanha Mato/ ioca cutzutan Perkelexi ia Satanaxi/ oli wlosheitetty/ ioca coco Mailman Pirin wiettelepi/ ia oli heitetty Man päle/ ia henen Engelins olit mös henen cansans sinne heitetyt.
Ja se suuri lohikäärme/ se wanha mato/ joka kutsutaan perkeleeksi ja saatanaksi/ oli ulos heitetty/ joka koko maailman piirin wietteleepi/ ja oli heitetty maan päälle/ ja hänen enkelinsä olit myös hänen kanssansa sinne heitetyt.
12:10 Ja mine cwlin swren Änen sanouan Taiuasa. Nyt ombi se Terueys/ ia Woima/ ia Waldacunda ia Weki meidhen Jumalan ia henen Christusens/ ette se wlosheitettu on ioca meiden Welieden päle öte ia peiue cannoi Jumalan edhes.
Ja minä kuulin suuren äänen sanowan taiwaassa. Nyt ompi se terweys/ ja woima/ ja waltakunta ja wäki meidän Jumalan ja hänen Kristuksensa/ että se ulos heitetty on joka meidän weljeiden päälle yötä ja päiwää kantoi Jumalan edessä.
12:11 Ja he ouat henen woittanuet Caritzan Weren cautta/ ia henen Todistoxen Sanan tedhen/ Ja eiuet he heiden Hengens racastanuet Cooleman asti.
Ja he owat hänen woittaneet Karitsan weren kautta/ ja hänen todistuksensa sanan tähden/ Ja eiwät he heidän henkeensä rakastaneet kuolemaan asti.
12:12 Senteden te Taiuat iloitcat/ ia iotca asutta heisse. We Maan ia Meren asuuille/ Sille ette Perkele alasastupi teidhen tygenne/ pitedhen swren

Wihan/ tieten henellens oleuan wehen Aica.
Sentähden te taiwaat iloitkaat/ ja jotka asutte heissä. Woi maan ja meren asuwille/ Sillä että perkele alas astuupi teidän tykönne/ pitäen suuren wihan/ tieten hänelläns olewan wähän aikaa.
12:13 Ja sijttequin Lohikerme näki ette hen oli Mahan heitetty/ nin hen wainosi site Waimoa/ ioca sen Piltin synnytti.
Ja sittenkuin lohikäärme näki että hän oli maahan heitetty/ niin hän wainosi sitä waimoa/ joka sen piltin synnytti.
12:14 Ja sille Waimolle annettin caxi Sipie/ ninquin swren Cotcan/ ette hene' piti Corpehen lendeme' henen Siahansa/ cusa hen eläteten yhden aian/ ia caxi aica/ ia polen aica sen Kermen Casuon edheste.
Ja sille waimolle annettiin kaksi siipeä/ niinkuin suuren kotkan/ että hänen piti korpehen lentämän hänen sijahansa/ kussa hän elätetään yhden ajan/ ja kaksi aikaa/ ja puolen aikaa sen käärmeen kaswon edestä.
12:15 Ja se kerme wlospuuskasi Suustans Wette Waimon ielkin ninquin Cosken/ ette hen olis henen wpottanut.
Ja se käärme ulos puuskasi suustansa wettä waimon jälkeen niinkuin kosken/ että hän olisi hänen upottanut.
12:16 Mutta Maa autti site Waimoa/ ia auasi Suuns ia poisserpi sen Cosken ionga se Lohikerme hene' Suustans wlospuuskasi.
Mutta maa autti sitä waimoa/ ja awasi suunsa ja pois särpi sen kosken jonka se lohikäärme hänen suustansa ulos puuskasi.
12:17 Ja se Lohikerme wihastui site Waimoa wastan/ ia poismeni sotiman mwinen cansa henen Siemenestensa/ iotca ketkeuet Jumalan Keskyt/ ia piteuet IesuSEN Christusen Todhistoxen.
Ja se lohikäärme wihastui sitä waimoa wastaan/ ja pois meni sotimaan muinen kanssa hänen siemenestänsä/ jotka kätkewät Jumalan käskyt/ ja pitäwät Jesuksen Kristuksen todistuksen.
12:18 Ja hen seisoi Meren Sannan päle.
Ja hän seisoi meren sannan päälle.

XIII. Lucu.

13:1 JA mine näin Mereste Pedhon ylesastuuan/ iolla oli seitzemen Pääte ia kymmenen Saruia/ ia henen Sarueins päle kymmenen Crunua/ Ja henen Päidhens päle pilcan Nimi.
JA minä näin merestä pedon ylös astuwan/ jolla oli seitsemän päätä ja kymmenen sarwea/ ja hänen sarweinsa päällä kymmenen kruunua/ Ja hänen päidensä päällä pilkan nimi.

13:2 Ja se Peto ionga mine näin oli Pardin motoinen/ ia henen Jalghans ninquin Carhun Käpelet/ ia henen Suuns ninquin Jalopeuran Suu. Ja se Lohikerme annoi sille henen woimans/ ia henen Stolins ia swren wäen.
Ja se peto jonka minä näin oli pardin muotoinen/ ja hänen jalkansa niinkuin karhun käpälät/ ja hänen suunsa niinkuin jalopeuran suu. Ja se suuri lohikäärme annoi sille hänen woimansa/ ja hänen tuolinsa ja suuren wäen.
13:3 Ja mine näin yhden henen Päistens ninquin se olis cooliaxi Hawoittu/ ia henen colema Hauans parani. Ja coco Mailma' Pijri ihmetteli site Petoa/ ia cumarsit Lohikermette ioca annoi Pedholle woiman/
Ja minä näin yhden hänen päistäns niinkuin se olis kuoliaaksi haawoittu/ ja hänen kuolema haawansa parani. Ja koko maailman piiri ihmetteli sitä petoa/ ja kumarsit lohikäärmettä joka annoi pedolle woiman/
13:4 ia he cumarsit Petoa ia sanoit/ Cuca ombi sen Pedhon caltainen? Ja cuca woipi sotia henen wastansa?
Ja he kumarsit petoa ja sanoit/ Kuka ompi sen pedon kaltainen? Ja kuka woipi sotia hänen wastaansa?
13:5 Ja henelle annettin Suu puhumahan swria ia Pilcoia/ ia oli henelle annettu woima ette sen piti henelle pysymen caxi wijdhetkymende Cwcautta.
Ja hänelle annettiin suu puhumahan suuria ja pilkkoja/ ja oli hänelle annettu woima että sen piti hänellä pysymän kaksiwiidetkymmentä kuukautta.
13:6 Ja se auasi henen Suuns Pilcoia puhuman Jumalata wastan/ Pilcamahan henen Nimense ia henen Maiansa/ ia nijte iotca Taiuas asuuat.
Ja se awasi hänen suunsa pilkkoja puhumaan Jumalata wastaan/ Pilkkaamahan hänen nimeänsä ja hänen majaansa/ ja niitä jotka taiwaassa asuwat.
13:7 Ja henelle oli annettu sotia Pyhein cansa/ ia woitaman heite. Ja henelle annetin woima päle caikein Sucucu'dain/ ia Canssain/ ia Kielen/ ia Pacanan.
Ja hänelle oli annettu sotia pyhäin kanssa/ ja woittamaan heitä. Ja hänelle annettiin woima päälle kaikkein sukukuntain/ ja kansain/ ja kielen/ ja pakanan.
13:8 Ja caiki iotca Maasa asuuat cumarsit hende/ ioinenga Nimi ei ole kirioitettu Caritzan Elemen Kirias/ ioca tapettu ombi Mailman alghusta.
Ja kaikki jotka maassa asuwat kumarsit häntä/ joinenka nimi ei ole kirjoitettu Karitsan elämän kirjassa/ joka tapettu ompi maailman alusta.
13:9 Jos iolla on Corua se cwlcan.
Jos jolla on korwa se kuulkaan.
13:10 Joca Fangiuxeen Wiepi/ se Fangiuxeen menepi/ Joca Miekalla tappa/ se tule Miecalla tapetta. Tesse ombi Pyhein Kersimus ia Usko.

Joka wankeukseen wiepi/ se wankeukseen meneepi/ Joka miekalla tappaa/ se tulee miekalla tapettaa. Tässä ompi pyhäin kärsimys ja usko.
13:11 Ja mine näin toisen Pedhon ylesastuuan Maasta/ ia henelle oli caxi Saruea Lamban modhoitzet/ ia puhui ninquin Lohi kerme/
Ja minä näin toisen pedon ylös astuwan maasta/ ja hänellä oli kaksi sarwea lampaan muotoiset/ ja puhui niinkuin lohikäärme/
13:12 ia se teki caiken Woiman sen Entisen Pedhon edes/ ia se teki Maan ia iotca henese asuit/ cumartaman site ensimeiste Petoa/ ionga coolema Haua paranut oli.
ja se teki kaiken woiman sen entisen pedon edessä/ ja se teki maan ja jotka hänessä asuit/ kumartamaan sitä ensimmäistä petoa/ jonka kuolema haawa parannut oli.
13:13 Ja tekepi swria Merckie/ ette se mös Tulen tekepi Taiuaasta langeman Inhimisten eten/
Ja tekeepi suuria merkkiä/ että se myös tulen tekeepi taiwaasta lankeeman ihmisten eteen/
13:14 ia wiettelepi Asuuita Maan päle Merckein tedhen/ iotca henelle annetut olit tekemen Pedhon edhes/ ia sano nijlle Maasa Asuuille/ ette he tekisit Pedhon Cuuan/ iolla oli Miecan Haua ia oli Eleuexi tullut.
ja wietteleepi asuwia maan päällä merkkien tähden/ jotka hänelle annetut olit tekemään pedon edessä/ ja sano niille maassa asuwille/ että he tekisit pedon kuwan/ jolla oli miekan haawa ja oli eläwäksi tullut.
13:15 Ja se annettin henelle/ ette henen piti andaman Hengen Pedhon Cuualle/ ia ette Pedhon Cuuan piti puhuman/ ia tekemen/ ette iocainen quin ei Pedhon Cuua cumardaisi/ piti tapettaman.
Ja se annettiin hänelle/ että hänen piti antamaan hengen pedon kuwalle/ ja että pedon kuwan piti puhuman/ ja tekemän/ että jokainen kuin ei pedon kuwaa kumartaisi/ piti tapettaman.
13:16 Ja teki caiki tyni/ ne Pienet ia Swret/ ne Rickat ia Kieuhet/ ne Wapat ia Palueliat ottaman Lighanmerkin heiden Oikean Kätens taicka heiden otzijnsa/
Ja teki kaikki tyynni/ ne pienet ja suuret/ ne rikkaat ja köyhät/ ne wapaat ja palwelijat ottamaan liikamerkin heidän oikeaan käteensä taikka heidän otsiinsa/
13:17 ia ettei kengen woinut osta ia mydhe/ iolla ei se Licamereki ollut/ taica Pedhon Nimi/ eli henen Nimense Lucu.
ja ettei kenkään woinut ostaa ja myydä/ jolla ei se liikamerkki ollut/ taikka pedon nimi/ eli hänen nimensä luku.
13:18 Tesse ombi Wisaus. Jolla ombi Ymmerdhys/ se laskecan Pedhon

lugun/ Sille se ombi ydhe' Inhimisen lucu/ ia henen lucunsa ombi Cwsisata Cwsikymende ia Cwsi.
Tässä ompi wiisaus. Jolla ompi ymmärrys/ se laskekaan pedon luwun/ Sillä se ompi yhden ihmisen luku/ ja hänen lukunsa ompi kuusisataa kuusikymmentä kuusi.

XIV. Lucu.

14:1 JA mine näin/ ia catzo/ yxi Caritza seisoi Syonin Wooren päle/ ia henen cansans sata ia nelie ia neliekymende tuhatta/ ioilla oli heiden Isense Nimi kirioitettu heidhen Otzisans.
Ja minä näin/ ja katso/ yksi Karitsa seisoi Sionin wuoren päälle/ ja hänen kanssansa sata ja neljä ja neljäkymmentä tuhatta/ joilla oli heidän Isänsä nimi kirjoitettu heidän otsissansa.
14:2 Ja mine cwlin Änen Taiuasta/ ninquin palioin Wettein Änen/ ia ninquin swren Pitkeisen Änen. Ja se Äni ionga mine cwlin/ oli ninquin Candelen Leicarin iotca heiden Candeleita's leikitzeuat.
Ja minä kuulin äänen taiwaasta/ niinkuin paljon wettein äänen/ ja niinkuin suuren pitkäisen äänen. Ja se ääni jonka minä kuulin/ oli niinkuin kanteleen leikarin jotka heidän kanteleitansa leikitsewät.
14:3 Ja weisasit ninquin wtta Wirtte Stolin edhes/ ia nelie' Eleimen edhes/ ia Wanhinden. Ja eikengen woinut oppia site Weisua/ paitzi nijte sata ia nelie ia neliekyme'de tuhatta/ iotca ostetut ouat Maasta.
Ja weisasit niinkuin uutta wirttä tuolinsa edessä/ ja neljän eläimen edessä/ ja wanhinten. Ja ei kenkään woinut oppia sitä weisua/ paitsi niitä sataa ja neljä ja neljäkymmentä tuhatta/ jotka ostetut owat maasta.
14:4 Neme ouat/ iotca ei Waimoin cansa ole saastutetut. Sille he ouat Neitzet/ ia noutauat Caritzata cuhunga hen menepi. Neme ouat ostetut Inhimisilde Jumalalle ia Caritzalle Wtisexi/
Nämä owat/ jotka ei waimoin kanssa ole saastutetut. Sillä he owat Neitseet/ ja noutawat karitsata kuhunka hän meneepi. Nämä owat ostetut ihmisiltä Jumalalle ja Karitsalle uutiseksi/
14:5 Ja heiden Suusans ei ole leuttu petosta/ Sille he ouat ilman Saastautta Jumalan Stolin edhes.
Ja heidän suussansa ei ole löytty petosta/ Sillä he owat ilman saastautta Jumalan tuolin edessä.
14:6 Ja mine näin toisen Engelin lendeuen keskitze Taiuan lepitze/ iolla oli se ijancaikinen Euangelium/ ilmoittaman nijlle iotca Maan päle istuuat ia asuuat/ ia caikille Pacanoille ia Sucucunnalle/ ia Kielelle/ ia Canssalle/

Ja minä näin toisen enkelin lentäwän keskitse taiwaan läwitse/ jolla oli se iankaikkinen ewankelium/ ilmoittamaan niille jotka maan päällä istuwat ja asuwat/ ja kaikille pakanoille ja sukukunnalle/ ja kielelle/ ja kansalle/
14:7 ia sanoi swrella Änelle/ pelietke Jumalata ia andacat henelle Cunnia/ Sille ette hene' Domions hetki ombi tullut/ ia cumartacat hende/ ioca teki Taiuan ia Maan ia Meren ia Wetteinlectet.
ja sanoi suurella äänellä/ peljätkää Jumalata ja antakaat hänelle kunnia/ Sillä että hänen tuomionsa hetki ompi tullut/ ja kumartakaat häntä/ joka teki taiwaan ja maan ja meren ja wettenlähteet.
14:8 Ja toinen Engeli noudhatti sanoden/ Se langesi/ Se langesi/ Babilon se swri Caupungi/ Sille ette hen oli henen Hoorudhens winalla iottanut caiki Pacanat.
Ja toinen enkeli noudatti sanoen/ Se lankesi/ Se lankesi/ Babylon se suuri kaupunki/ Sillä että hän oli hänen huoruutensa wiinalla juottanut kaikki pakanat.
14:9 Ja colmas Engeli noudhatti heite/ sanoden swrella Änelle/ Jos iocu cumarta Petoa ia henen Cuuans/ ia ottapi sen Licamerkin hene' Otzaha'sa taicka hene' Kätee'se/
Ja kolmas enkeli noudatti heitä/ sanoen suurella äänellä/ Jos joku kumartaa petoa ja hänen kuwaans/ ja ottaapi sen liikamerkin hänen otsahansa taikka hänen käteensä/
14:10 ia sengin pite ioma' Jumala' Wihan Winasta/ ioca siseluodhatettu ia selkie o'bi henen Wihansa Calkisa/ ia hen pite pinattaman Tulella ia Tulikiuelle Pyhein Engeleitten edhes/ ia sen Caritzan edhes.
ja senkin pitää juoman Jumalan wihan wiinasta/ joka sisälle wuodatettu ja selkiä ompi hänen wihansa kalkissa/ ja hän pitää piinattaman tulella ja tulikiwellä pyhäin enkeleitten edessä/ ja sen Karitsan edessä.
14:11 Ja heiden Pinansa Saw pite ylesastuman ijancaikisesta ijancaikisehen. Ja ei ole heille Lepoa peiuelle taica Öelle/ iotca Petoa cumartauat ia henen Cuuansa/ Ja ios iocu ombi henen Nimense Licamerckin ottanut.
Ja heidän piinansa sawu pitää ylös astuman iankaikkisesta iankaikkisehen. Ja ei ole heillä lepoa päiwällä taikka yöllä/ jotka petoa kumartawat ja hänen kuwaansa/ Ja jos joku ompi hänen nimensä liikamerkin ottanut.
14:12 Tesse ombi pyhein Kersimus. Tesse ne ouat iotca piteuet Jumalan Keskyt ia IesuSEN Uskon.
Tässa ompi pyhäin kärsimys (kärsiwällisyys). Tässä ne owat jotka pitäwät Jumalan käskyt ja Jesuksen uskon.
14:13 Ja mine cwlin Änen Taiuasta sanouan minulle/ Kirioita/ Autuat ouat ne Cooluet/ iotca Herrasa coleuat testelehin. Iia/ Hengi sanopi/ ette heiden

pite lepemen heiden Töistens/ Sille ette heiden Tekonsa noudhattauat heite.
Ja minä kuulin äänen taiwaasta sanowan minulle/ Kirjoita/ Autuaat owat ne kuolleet/ jotka Herrassa kuolewat tästä lähin. Ja/ Henki sanoopi/ että heidän pitää lepäämän heidän töistänsä/ Sillä että heidän tekonsa noudattawat heitä.
14:14 Ja mine näin/ ia catzo/ yxi walkea Pilui/ ia Piluen päle istuua' Inhimisen Poian modoisen/ io'ga Pääse oli Cullaine' Crunu/ ia henen Kädhesens tereuen Sirpin.
Ja minä näin/ ja katso/ yksi walkea pilwi/ ja pilwen päällä istuwa Ihmisen Pojan muotoisen/ jonka päässä oli kultainen kruunu/ ja hänen kädessänsä teräwän sirpin.
14:15 Ja toine' Engeli wloslexi Templiste/ hutadhen swrella änelle sen Pilue' päle istuuaisen tyge/ Paiska Sirpilles ia leicka/ Sille ette sinulle tuli hetki leicataxes/ Sille ette Elo Maan päle ombi quiuaxi tullut.
Ja toinen enkeli ulos läksi templistä/ huutaen suurella äänellä sen pilwen päällä istuwaisen tykö/ Paiskaa sirpilläsi ja leikkaa/ Sillä että sinulle tuli hetki leikataksesi/ Sillä että elo maan päällä ompi kuiwaksi tullut.
14:16 Ja ioca jstui Piluen päle/ paiskasi Sirpille's Maa' päle/ ia Maa tuli Poisleicatuxi
Ja joka istui pilwen päällä/ paiskasi sirpillänsä maan päälle/ ja maa tuli pois leikatuksi.
14:17 Ja toinen Engeli wloslexi Templist/ ioca Taiuahas on/ iolla mös oli tereue Wicade.
Ja toinen enkeli ulos läksi templistä/ joka taiwahassa on/ jolla myös oli teräwä wiikate.
14:18 Ja toinen Engeli wloslexi Altarista/ iolla oli woima Tule' päle/ ia hwsi swrella Änelle sen tyge iolla oli se tereue Wicade/ ia sanoi/ Paiska sinun tereuelle Wicadellas ia ylesleica ne Winan Oxan wersodh Maan päle/ Sille ette henen Mariansa ouat kypset.
Ja toinen enkeli ulos läksi alttarista/ jolla oli woima tulen päälle/ ja huusi suurella äänellä sen tykö jolla oli se teräwä wiikate/ ja sanoi/ Paiskaa sinun teräwällä wiikatteellasi ja ylös leikkaa ne wiinan oksan wersot maan päällä/ Sillä että hänen marjansa owat kypsät.
14:19 Ja se Engeli paiscasi tereuen Wicadens Maan päle/ ia ylesleicasi ne Maan Winatarhat/ ia heitti ne Jumalan Wihan swree' Cooppan.
Ja se enkeli paiskasi teräwän wiikatteensa maan päälle/ ja ylös leikkasi ne maan wiinatarhat/ ja heitti ne Jumalan wihan suureen kuoppaan.
14:20 Ja se Cooppa poliettin wlcona Caupungista ia weri Coopasta wloslexi/ haman Oritten Suitzein asti tuhanen Cwdhen sadhan Wacomitan möte.

Ja se kuoppa poljettiin ulkona kaupungista ja weri kuopasta ulos läksi/ hamaan oritten suitsen asti tuhannen kuuden sadan wakomitan myötä.

XV. Lucu

15:1 JA mine näin toisen Merckin Taiuasa/ se oli swri ia ihmelinen. Seitzemen Engelite ioilla oli ne seitzemen wimeiste witzausta/ Sille ette nijlle ombi teutetty Jumalan Wiha.
Ja minä näin toisen merkin taiwaassa/ se oli suuri ja ihmeellinen. Seitsemän enkelitä joilla oli ne seitsemän wiimeistä witsausta/ Sillä että niillä ompi täytetty Jumalan wiha.
15:2 Ja mine näin ninquin Clasisen Meren Tulella seighoitetun/ ia ne iotca woiton sanuet olit Pedhosta/ ia henen Cuuastans ia henen Lijcamerckistens/ ia henen Nime'se lughusta/ seisouan Clasisen Meren päle/
Ja minä näin niinkuin lasisen meren tulella sekoitetun/ ja ne jotka woiton saaneet olit pedosta/ ja hänen kuwastansa ja hänen liikamerkistänsä/ ja hänen nimensä luwusta/ seisowan lasisen meren päälle/
15:3 ia pidhit Jumalan Candelet ia weisasit Mosesen Jumalan paluelian Wirtte/ ia sen Caritzan Wirtte sanoden/ Swret ia Ihmeliset ouat sinun Tekos/ HErra Jumala Caikiualdias/ oikiat ia totiset ouat sinun Ties sine pyhedhen Kuningas.
Ja pidit Jumalan kanteleet ja weisasit Moseksen Jumalan palwelijan wirttä/ ja sen Karitsan wirttä sanoen/ Suuret ja ihmeelliset owat sinun tekosi/ Herra Jumala Kaikkiwaltias/ oikeat ja totiset owat sinun tiesi sinä pyhyyden Kuningas.
15:4 Cuca ei pelke sinua Herra ia sinun Nimees yliste? Sille ette sine yxine's Laupias olet/ sille ette caiki Pacanat tuleuat/ ia cumartauat sinu' Casuos edese/ Sille ette sinu' Domios ouat iulgistetut.
Kussa ei pelkää sinua Herra ja sinun nimeäsi ylistää? Sillä että sinä yksinänsä laupias olet/ sillä että kaikki pakanat tulewat/ ja kumartawat sinun kaswosi edessä/ Sillä että sinun tuomiosi owat julkistetut.
15:5 Sitelehin mine näin/ Ja Catzo/ nin auattin se Todhistoxen Maian Templi Taiuasa/
Siitä lähin minä näin/ Ja katso/ niin awattiin se todistuksen maja templi taiwaassa/
15:6 ia wloslexit Templiste ne seitzemen Engelite/ ioilla ne seitzemen Witzausta olit/ puetetut puctalla ia kirckalla Lijnawattela/ Ja ymberinsuötetyt heide' Rinna'sa Cullaisilla Wöille.
ja ulos läksit templistä ne seitsemän enkeliä/ joilla ne seitsemän witsausta

olit/ puetetut puhtaalla ja kirkkaalla liinawaatteella/ Ja ympärinswyötetyt heidän rinnansa kultaisillä wöillä.
15:7 Ja yxi nijste nelieste Eleimiste/ annoi nijlle seitzemelle Engelille/ seitzeme' Cullaista Malia teunens Jumalan Wihasutta/ Joca elepi ijancaikisesta ijancaikisehen.
Ja yksi niistä neljästä eläimestä/ antoi niille seitsemälle enkelille/ seitsemän kultaista maljaa täynnänsä Jumalan wihaisuutta/ Joka elääpi iankaikkisesta iankaikkisehen.
15:8 Ja se Templi teutetin Sauusta Jumalan Herraudhesta/ ia henen Auwostans/ ia eikengen woinut siselle kieude Templin sihenasti/ quin ne seitzemen Engelin Witzausta tulit teutetuxi.
Ja se templi täytettiin sawusta Jumalan herraudesta/ ja hänen auwostansa/ ja ei kenkään woinut sisälle käydä templiin siihen asti/ kuin ne seitsemän enkelin witsausta tulit täytetyksi.

XVI. Lucu.

16:1 JA mine cwlin swren änen Templiste/ sanouan nijlle seitzemelle Engelille/ me'gette ia wlosuodhatacat ne Jumala' wihan Malia Maan päle.
Ja minä kuulin suuren äänen templistä/ sanowan niille seitsemälle enkelille/ menkäätte ja uloswuodattakaat ne Jumalan wihan malja maan päälle.
16:2 Ja se ensimeinen Engeli poismeni/ ia wlosuodhatti hene' Malia's maan päle. Ja tapactui paha ia heiw Haaua Inhimisten päle/ ioilla oli pedhon Lijcamerki/ ia nijlle iotca sen Cuua cumarsit.
Ja se ensimmäinen enkeli pois meni/ ja ulos wuodatti hänen maljansa maan päälle. Ja tapahtui ja häjy haawa ihmisten päälle/ joilla oli pedon liikamerkki/ ja niille jotka sen kuwaa kumarsit.
16:3 Ja se toine' Engeli wloswodatti hene' Malia's Merehen/ ia se tuli nin cutta cooludhen Weri/ ia iocaitzet eleueiset Sielut Coolit Merese
Ja se toinen enkeli ulos wuodatti hänen maljansa merehen/ ja se tuli niin kutta kuolleiden weri/ ja jokaiset eläwäiset sielut kuolit meressä.
16:4 Ja se colmas Engeli wlosuodhatti henen Malians Kymihin/ ia wettein Lectein/ ia ne tulit Werexi.
Ja se kolmas enkeli ulos wuodatti hänen maljansa kymihin/ ja wettein lähtein/ ja ne tulit wereksi
16:5 Ja mine cwlin sen Engelin sanouan/ Herra sine olet wanhurskas/ ioca olet/ ia ioca olit/ ia Pyhe/ ettes nemet domitzet.
Ja minä kuulin sen enkelin sanowan/ Herra sinä olet wanhurskas/ joka olet/ ja joka olit/ ja Pyhä/ että nämät tuomitset.

16:6 Sille he ouat pyhein ia Prophetain Weren wloswodhatanuet/ ia werta sine annoit heille iodha/ sille he ouat sihen mahdoliset.
Sillä he owat pyhäin ja prophetain weren ulos wuodattaneet/ ja werta sinä annoit heille juoda/ sillä he owat siihen mahdolliset.
16:7 Ja mine cwlin toisen Engelin Altarista sanoua' Iia/ Herra Caikiwaldias Jumala/ sinun domios ouat Totiset ia oikeat.
Ja minä kuulin toisen enkelin alttarista sanowan ja/ Herra Kaikkiwaltias Jumala/ sinun tuomiosi owat totiset ja oikeat.
16:8 Ja se nelies Engeli wloswodhatti henen Malians Auringohon/ ia annettin henelle Inhimisie waiuata Heltelle Tulen cautta.
Ja se neljäs enkeli uloswuodatti hänen maljansa aurinkohon/ ja annettiin hänelle ihmisiä waiwata helteellä tulen kautta.
16:9 Ja Inhimiset tulit palauaxi swresta helteste/ ia pilcasit Jumalan Nimen/ iolla oli woima neinen witzausten päle/ ia eiuet tehnyet paranosta synneistens/ ette he olisit andanuet henelle Cunnian.
Ja ihmiset tulit palawaksi suuresta helteestä/ ja pilkkasit Jumalan nimen/ jolla oli woima näiden witsausten päälle/ ja eiwät tehneet parannusta synneistänsä/ että he olisit antaneet hänelle kunnian.
16:10 Ja se widhes Engeli wlosuodhatti henen Malians/ sen Pedhon Stolin päle/ ia henen Waldacundans tuli pimiexi/ ia he rickipureskelit heiden Kielense kiwuillans/
Ja se wiides enkeli ulos wuodatti hänen maljansa/ sen pedot tuolin päälle/ ja hänen waltakuntansa tuli pimeäksi/ ja he rikki pureskelit heidän kielensä kiwuillansa/
16:11 ia pilcasit Jumalan Taiuasa heiden kiwunsa tedhen/ ia heiden Hauains tedhen/ ia eiuet tehnyet Paranosta heiden Teghoistans.
ja pilkkasit Jumalan taiwaassa heidän kiwunsa tähden/ ja heidän haawainsa tähden/ ja eiwät tehneet parannusta heidän teoistansa.
16:12 Ja se cwdes Engeli wlosuodhatti hene' Malians/ sen swre' Kymin Euphratin päle/ ia sen Wesi poisquiuettui/ senpäle ette Walmistettema' piti Kuningaste' tiete Auringoisen coitumasta.
Ja se kuuden enkeli uloswuodatti hänen maljansa/ sen suuren kymin Euphratin päälle/ ja sen wesi pois kuiwettui/ sen päälle että walmisteman piti kuningasten tietä aurinkoisen koittamasta.
16:13 Ja mine näin sen Lohikermen Suusta ia sen Pedon suusta ia sen Falskin Propheta' Suusta/ wloslecteue' colme rietta Hengie Sa'macaiden motoiset.
Ja minä näin sen lohikäärmeen suusta ja sen pedon suusta ja sen falskin prophetan suusta/ ulos lähtewän kolme rietasta henkeä sammakoiden

muotoiset.
16:14 Sille ette he ouat Perkeleite' Henget iotca tekeuet Merkie/ ia wlosmeneuet Kuningaste' tyge Maan päle/ ia coco Mailman Pirin päle/ heite cocoman Sotahan/ sine swrena caikiualdian Jumalan peiuene.
Sillä että ne owat perkeleiden henget jotka tekewät merkkiä/ ja ulos menewät kuningasten tykö maan päälle/ ja koko maailman piirin päälle/ heitä kokoaman sotahan/ sinä suurena Kaikkiwaltiaan Jumalan päiwänä.
16:15 Catzo/ mine tulen/ ninquin Warghas/ Autuas ombi se ioca waluopi ia ketkepi henen waatens/ ettei hen alasti waella/ ia henen häpeuttens näkisi.
Katso/ minä tulen/ niinkuin waras/ Autuas ompi se joka walwoopi ja kätkeepi hänen waatteensa/ ettei hän alasti waella/ ja hänen häpeyttänsä näkisi.
16:16 Ja hen ombi heite coghonut sihen Sian/ ioca cutzutan Ebreittein Harmagedon.
Ja hän ompi heitä koonnut siihen sijaan/ joka kutsutaan Ebreitten Harmagedon.
16:17 Ja se seitzemes Engeli wlosuodhatti henen Malians Twlehen/ ia wloslexi Taiuasta yxi swri Äni Stolista ioca sanoi/ Se ombi tecty.
Ja se seitsemäs enkeli ulos wuodatti hänen maljansa tuulehen/ ja ulosläksi taiwaasta yksi suuri ääni tuolista joka sanoi/ Se ompi tehty.
16:18 Ja tulit änet ia Pitkeiset ia Leimauxet ia swri Manieristus tapactui/ ionga caltaine' ei ole ollut sijttequin Inhimiset tulit Maan päle/ Semmotoinen Maanieristus nin suri.
Ja tulit äänet ja pitkäiset ja leimaukset ja suuri maanjäristys tapahtui/ jonka kaltainen ei ole ollut sittenkuin ihmiset tulit maan päälle/ Semmoinen maanjäristys niin suuri.
16:19 Ja se swri Caupungi tuli colmexi osaxi/ ia Pacanidhen Caupungit langeisit. Ja se swri Babilon tuli muistoxi Jumala' edes/ ette hen annais henelle Wina Calkin sijte henen Hirmulisen Wihansa Winasta.
Ja se suuri kaupunki tuli kolmeksi osaksi/ ja pakanoiden kaupungit lankesit. Ja se suuri Babylon tuli muistoksi Jumalan edessä/ että hän antaisi hänelle wiinaa kalkin siitä hänen hirmullisen wihansa wiinasta.
16:20 Ja caiki Loodhot pakenit/ ia ei ychten Woorda leutty.
Ja kaikki luodot pakenit/ ja ei yhtään wuorta löydetty.
16:21 Ja swri Raghe ninquin leiuisken raskaus/ alaslanges Taiuahasta Inhimiste' päle. Ja ne Inhimiset pilcasit Jumalata Racken witzauxen teden/ Sille ette henen witzauxens oli sangen swri.
Ja suuri rae niinkun leiwiskän raskaus/ alaslankesi taiwahasta ihmisten päälle. Ja ne ihmiset pilkkasit Jumalata rakeen witsauksen tähden/ Sillä että

hänen witsauksensa oli sangen suuri.

XVII. Lucu

17:1 JA tuli yxi nijste seitzemiste Engeliste/ ioilla ne seitzemen Malia oli/ puhui minun cansani ia sanoi minulle/ Tule/ mine osotan sinulle sen swren Porton Domion/ ioca jstupi palioin wettein päle/
Ja tuli yksi niistä seitsemästä enkelistä/ joilla ne seitsemän maljaa oli/ puhui minun kanssani ja sanoi minulle/ Tule/ minä osoitan sinulle sen suuren porton tuomion/ joka istuupi paljon wetten päälle/
17:2 ionga cansa ma' Kuningat ouat Hauristelluet/ ia ne iotca Maan päle asuuat/ ouat ioopunuet henen Hoorudens winasta.
jonka kanssa maan kuninkaat owat hauristelleet/ ja ne jotka maan päällä asuwat/ owat juopuneen hänen huoruutensa wiinasta.
17:3 Ja hen wei minua Hengese Corpehen. Ja mine näin Waimon istuuan ydhen werencaruaisen Pedhon päle teunens pilcan Nimeie/ iolla oli seitzemen Pääte ia kymmenen Saruia.
Ja hän wei minua Hengessä korpehen. Ja minä näin waimon istuwan yhden werenkarwaisen pedon päällä täynnänsä pilkan nimeä/ jolla oli seitsemän päätä ja kymmenen sarwea.
17:4 Ja se Waimo oli watettu Purpurilla/ ia Werencaruaisella/ ia ylicullattu Cullalla ia calleilla Kiuille ia Perleile/ ia piti Kädhesens Cullaisen Pullan/ teunne cauhistosta/ ia henen Horudhens rietautta.
Ja waimo oli waatettu purppuralla/ ja werenkarwaisella/ ja ylikullattu kullalla ja kalleilla kiwillä ja päärleillä/ ja piti kädessänsä kultaisen pullon/ täynnä kauhistusta/ ja hänen huoruutensa riettautta.
17:5 Ja henen Otzasans se Nimi kirioitettu/ Salaus se swri Babilon/ se Horudhen Äiti/ ia caiken Cauhistoxen Maan päle.
Ja hänen otsassansa se nimi kirjoitettu/ Salaus se suuri Babylon/ se huoruuden äiti/ ja kaiken kauhistuksen maan päällä.
17:6 Ja mine näin sen Waimon Joopununna pyhein ia Iesusen Todhistaiain Wereste. Ja mine jhmectelin sange'/ coska mine sen näin.
Ja minä näin sen waimon juopuneena pyhäin ja Jesuksen todistajain werestä. Ja minä ihmettelin sangen/ koska minä sen näin.
17:7 Ja se Engeli sanoi minulle/ mixi sine jhmectelet? Mine sanon sinulle sen Waimon Salautta/ ia sijte Pedhosta ioca hende candapi/ iolla on seitzemen Pääte ia kymmenen Saruea.
Ja se enkeli sanoi minulle/ miksi sinä ihmettelet? Minä sanon sinulle waimon salautta/ ja siitä pedosta joka häntä kantaapi/ jolla on seitsemän päätä ja

kymmenen sarwea.
17:8 Se Peto iongas näit/ ombi ollut/ ia ei ole/ ia se ombi iellens ylestuleua Sywuydheste/ ia pite menemen cadhotoxeen/ Ja ne jhmeteleuat iotca Maan päle asuuat/ ioinenga Nimet ei ole kirioitetut Elemen Kiriasa Mailman alghusta/ Coska he näkeuet sen Pedhon ioca oli/ ia ei ole/ waicka hen quitengin on.
Se peto jonkas näit/ ompi ollut/ ja ei ole/ ja se ompi jällens ylös tulewa sywyydestä/ ja pitää menemän kadotukseen/ Ja ne ihmettelewät jotka maan päällä asuwat/ joinenka nimet ei ole kirjoitetut elämän kirjassa maailman alusta/ Koska he näkewät sen pedon joka oli/ ja ei ole/ waikka hän kuitenkin on.
17:9 Ja tesse ombi Mieli iohonga Wisaus taruitan. Ne seitzemen Pääte ouat seitzemen Woorda/ ioinenga päle se waimo jstupi/ ia ne ouat seitzemen Kuningast.
Ja tässä ompi mieli johonka wiisaus tarwitaan. Ne seitsemän päätä owat seitsemän wuorta/ joinenka päällä se waimo istuupi/ ja ne owat seitsemän kuningasta.
17:10 Wijsi ouat langenuet/ ia yxi ombi/ ia se toinen ei ole wiele tullut/ ia cosca hen tulepi/ pite henen wehen aica pysymen/
Wiisi owat langenneet/ ja yksi ompi/ ja se toinen ei ole wielä tullut/ ja koska hän tuleepi/ pitää hänen wähän aikaa pysymän/
17:11 Ja se Peto ioca oli/ ia ei ole/ se ombi se cadhexas/ ia ombi nijste seitzemeste/ ia menepi Cadhotoxeen.
Ja se peto joka oli/ ja ei ole/ se ompi se kahdeksas/ ja ompi niistä seitsemästä/ ja meneepi kadotukseen.
17:12 Ja ne Kymmenen Saruia iotcas näit/ ne ouat kymenen Kuningast/ iotca eiuet wiele Waldacunda sanuet ole/ Mutta ninquin Kuningat he saauat Woiman ydhelle Hetkelle/ sen pedhon cansa.
Ja ne kymmenen sarwea jotkas näit/ ne owat kymmenen kuningasta/ jotka eiwät wielä waltakuntaa saaneet ole/ Mutta niinkuin kuninkaat he saawat woiman yhdellä hetkellä/ sen pedon kanssa.
17:13 Neille ombi yxi Neuuo/ ia andauat heidhen woimansa ia wäense sille pedholle.
Näillä ompi yksi neuwo/ ja antawat heidän woimansa ja wäkensä sille pedolle.
17:14 Neme sotiuat Caritzan cansa/ ia Caritzan pite woitaman heite/ Sille ette hen on caikein HErrain HErra/ ia caikein Kuningaidhen Kuningas/ ia henen cansans ne cutzutut ia wlosualitut ia wskoliset.
Nämä sotiwat Karitsan kanssa/ ja Karitsan pitää woittaman heitä/ Sillä että

hän on kaikkein Herrain Herra/ ja kaikkein Kuningasten Kuningas/ ja hänen kanssansa ne kutsutut ja uloswalitut ja uskolliset.
17:15 Ja hen sanoi minulle/ ne wedhet iotca sine näit/ cusa se porto jstu päle/ ouat Canssat ia Jouckot/ ia pacanat ia kielet.
Ja hän sanoi minulle/ ne wedet jotka sinä näit/ kussa se portto istuu päällä/ owat kansat ja joukot/ ja pakanat ja kielet.
17:16 Ja ne kymmenen Saruia/ iotca sine Pedhosa näit/ ne pite wihaman site portoa/ ia pite henen häuittemen/ ia alastomaxi tekemen/ Ja heidhen pite sömen henen Liha'sa/ ia sen he Tulella ylespoltauat/
Ja ne kymmenen sarwea/ jotka sinä pedossa näit/ ne pitää wihaaman sitä porttoa/ ja pitää hänen häwittämän/ ja alastomaksi tekemän/ Ja heidän pitää syömän hänen lihaansa/ ja sen he tulella ylöspolttawat/
17:17 Sille ette Jumala ombi andanut heiden Sydhemihins/ tekemen henen Sosions ielkin/ ia tekeme' yden Tadhon/ ette he andauat heide' waldacundans Pedholle sihenasti ette Jumalan Sanat tuleuat teutetyxi.
Sillä että Jumala ompi antanut heidän sydämihinsä/ tekemän hänen suosionsa jälkeen/ ja tekemän yhden tahdon/ että he antawat heidän waltakuntansa pedolle siihen asti että Jumalan sanat tulewat täytetyksi.
17:18 Ja se Waimo ionga sine näit/ ombi se swri Caupungi/ iolla ombi waldacunda ylitze Maan Kuningaidhen
Ja se waimo jonka sinä näit/ ompi se suuri kaupunki/ jolla ompi waltakunta ylitse maan kuninkaiden.

XVIII. Lucu.

18:1 JA sitelehin mine näin toisen Engelin alastuleua' Taiuahast/ iolla oli swri woima/ ia Ma walghistui henen Kircaudhestans.
Ja siitä lähin minä näin toisen enkelin alastulewan taiwahasta/ jolla oli suuri woima/ ja maa walkistui hänen kirkkaudestansa
18:2 Ja wloshwsi wäellä ia swrella änelle ia sanoi/ la'genut on/ langenut on/ se swri Babilon/ ia ombi tullut Perkeleiten Asuumaxi/ Ja caikein Rietaisten Hengein Ketköxi/ ia caikein Rietaisten ia Tylkiein Linduin ketköxi/
Ja ulos huusi wäellä ja suurella äänellä ja sanoi/ langennut on/ langennut on/ se suuri Babylon/ ja ompi tullut perkeleitten asumaaksi/ ja kaikkein rietasten henkein kätköksi/ ja kaikkein rietasten ja tylkijäin lintuin kätköksi/
18:3 Sille ette henen Hoorudhens Wihan Winasta ouat caiki pacanat ioonuet/ Ja Kuningaat Maan päle ouat henen cansans Hauristelluet/ Ja Caupamiehet Maan päle ouat ricastunuet henen swrista Hercuistans.
Sillä että hänen huoruutensa wihan wiinasta owat kaikki pakanat juoneet/ Ja

kuninkaat maan päällä owat hänen kanssansa hauristelleet/ ja kauppamiehet maan päällä owat rikastuneet hänen suurista herkuistansa.
18:4 Ja mine cwlin toisen änen Taiuaasta sanouan/ Te minun Canssani/ wlosmengette Heneste/ ettei te osalisexi tulisi hene' synneistens/ senpäle ettei te iotaki saisi henen Witzauxistans/
Ja minä kuulin toisen äänen taiwaasta sanowan/ Te minun kansani/ ulos menkäätte hänestä/ ettei te osalliseksi tulisi hänen synneistänsä/ sen päälle ettei te jotkin saisi hänen witsauksistansa/
18:5 sille ette hene' syndinse ouat wlottunuet haman Taiuasen asti Ja Jumala muista henen wärydheins päle.
sillä että hänen syntinsä owat ulottuneet hamaan taiwaaseen asti Ja Jumala muistaa hänen wääryytensä päälle.
18:6 Maxacat henelle/ ninquin Hängi maxoi teille/ ia kerdhacat henelle caxikerdhaiset/ henen Töidhens ielkin. Ja mille Calkilla hen teille sisellepani/ siselpangat henelle caxikerdhaisesta.
Maksakaat hänelle/ niinkuin hänkin maksoi teille/ ja kertokaat hänelle kaksikertaiset/ hänen töidensä jälkeen. Ja millä kalkilla hän teille sisälle pani/ sisälle pankaat hänelle kaksikertaisesti.
18:7 Quingapalio hen itzens Cunnialisexi teki/ ia Hercuisa oli/ Ninpalio henelle siselpangat pijna ia Idku. Sille ette hen sanopi Sydhemesens/ Mine jstun ia olen Trötingi/ ia en ole Leski/ ia em mine Idkua näe.
Kuinka paljon hän itsensä kunnialliseksi teki/ ja herkuissa oli/ Niin paljon hänelle sisälle pankaat piina ja itku. Sillä että hän sanoopi sydämessänsä/ Minä istun ja olen trötinki/ ja en ole leski/ ja em minä itkua näe.
18:8 Senteden yctene Peiuene pite tuleman henen Witzauxens/ Coolema/ Idku ia Nelke/ ia Tulella henen pite poldetaman/ Sille ette wäkeue ombi HErra Jumala/ ioca henen Domitzeman pite.
Sentähden yhtenä päiwänä pitää tuleman hänen witsauksensa/ kuolema/ itku ja nälkä/ ja tulella hänen pitää poltettaman/ Sillä että wäkewä ompi Herra Jumala/ joka hänen tuomitseman pitää.
18:9 Ja pite hende idkemen ia parcuuat henen ylitzens Kuningat Maa päle/ iotca henen cansans Hauristelit ia Hercuisa elenyet ouat/ coska he näkeuet henen Tulipalons Sawn/
Ja pitää häntä itkemän ja parkuwat hänen ylitsensä kuninkaat maan päällä/ jotka hänen kanssansa hauristelit ja herkuissa eläneet owat/ koska he näkewät hänen tulipalonsa sawun/
18:10 ia pite taambana seisoman henen Pinans Pelghon teden ia sanouat/ We/ We se swri Caupungi Babilon/ se wäkeue Caupungi/
Ja pitää taempana seisoman hänen piinansa pelon tähden ja sanowat/ Woi/

Woi se suuri kaupunki Babylon/ se wäkewä kaupunki/
18:11 Sille ette ydhelle Hetkelle tuli sinun Domios. Ja caupamiehet Man päle idkeuet ia murectiuat itze heillens/ Ettei ke'gen ene'bi osta heiden waruans
Sillä että yhdelle hetkelle tuli sinun tuomiosi. Ja kauppamiehet maan päällä itkewät ja murehtiwat itse heilläns/ Ettei kenkään enempi osta heidän warojansa.
18:12 Cullan ia hopean waruia/ ia callein Kiuein ia ne Perlyt/ ia Silki/ ia Purpurita ia Were'caruaisita/ Ja Thinin puuta/ ia caikinasia Astioita Norsunluista/ Ja caikinaista/ Astia callihimista Puista/ ia Malmista/ ia Raudasta/ ia Marmorista/
Kullan ja hopean waroja/ ja kallein kiwein ja ne päärlyt/ ja silkki/ ja purppuria ja werenkarwaisita/ ja Thinin puuta/ ja kaikkinaisia astioita norsunluista/ Ja kaikkinaista/ Astia kallihimmista puista/ ja malmista/ ja raudasta/ ja marmorista
18:13 ia Cinnametiste/ ia Thimian/ ia woidetta/ ia Pyhe saw ia Wina/ ia Olio/ ia Huicurit/ ia Nisun/ ia Caria/ ia Lambat ia Orit/ ia Rattat/ ia Rumit/ ia Inhimisten Sieluia.
Ja sinnametista/ ja thimian/ ja woidetta/ ja pyhä sawu ja wiina/ ja öljy/ ja huikurit/ ja nisun/ ja karja/ ja lampaat ja orit/ ja rattaat/ ja ruumiit/ ja ihmisten sieluja.
18:14 Ja ne Omenat ioita sinun Sielus himoitzepi/ ouat sinusta poisueltenyet/ ia caiki mite Lihauat ia caunit olit/ ne ouat sinusta poisweltenyet. Ja edh sine heite nyt sillen leudhe.
Ja ne omenat joita sinun sielusi himoitseepi/ owat sinusta pois wälttäneet/ ja kaikki mitä lihawat ja kauniit olit/ ne owat sinusta poisvwälttäneet. Ja et sinä heitä nyt silleen löydä.
18:15 Neine' Warudhen Caupamiehet/ iotca heneste ricastunuet ouat/ pite taambana seisoman henen Pinansa Pelghon tedhen/ idhkeueiset ia murectiuaiset/ ia sanouat/
Näitän waruuden kauppamiehet/ jotka hänestä rikastuneet owat/ pitää taampana seisoman hänen piinansa pelon tähden/ itkewäiset ja murehtiwaiset/ ja sanowat/
18:16 We We se swri Caupungi/ ioca puetettu oli Silkille ia Purpurilla/ ia Werencaruaisella/ ia Cullalla yldecullattu/ ia callila kiuelle/ ia Perlille/
Woi woi se suuri kaupunki/ joka puetettu oli silkillä ja purppuralla/ ja werenkarwaisella/ ja kullalla yltäkullattu/ ja kalliilla kiwillä/ ja päärlyllä/
18:17 Sille ette ydelle hetkelle ouat semmotoiset Rickaudhet poisheuitetut.
Sillä että yhdellä hetkellä owat semmoiset rikkaudet pois häwitetyt.
18:18 Ja caiki Skipparit/ ia caiki Haaxiueki/ iotca Laiuoisa asuuat/ ia

Merimiehet ia iotca Merta prucauat/ seisoit taambana ia hwsit/ coska he Saun henen Tulipalostans näit ia sanoit/ Cuca ombi teme' swren Caupu'gin werta?
Ja kaikki skipparit/ ja kaikki haaksiwäki/ jotka laiwoissa asuwat/ ja merimiehet jotka merta prukaawat/ seisowat taampana ja huusit/ koska he sawun hänen tulipalostansa näit ja sanoit/ Kuka ompi tämä suuren kaupunkin werta?
18:19 Ja he heitit Mulda heidhen Päidhens päle ia hwsit/ idkit ia murectit/ ia sanoit/ We We se swri Caupungi/ iossa ricastunuet ouat caiki ioilla olit Laiuat Meresse henen waruistans/ Sille ette ydhelle hetkelle hen ombi häuitetty.
Ja he heitit multaa heidän päidensä päälle ja huusit/ itkit ja murehdit/ ja sanoit/ Woi woi se suuri kaupunki/ jossa rikastuneet owat kaikki joilla olit laiwat meressä hänen waruistansa/ Sillä että yhdellä hetkellä hän ompi häwitetty.
18:20 Ihastu Taiuas henen ylitzens ia te pyhet Apostolit ia Prophetit/ Sille ette Jumala domitzi teiden Domiona henen pälens.
Ihastu taiwas hänen ylitsensä ja te pyhät apostolit ja prophetat/ Slllä että Jumala tuomitsi teidän tuomiona hänen päällensä.
18:21 Ja yxi wekeue Engeli ylesnosti isoin Kiue'/ ninquin Myllykiuen/ ia heitti sen Merehen ia sanoi/ Telle Hembeylle pite heitetemen se swri Caupungi Babilon/ ia ei hen pidhe nyt enembe leuttemen.
Ja yksi wäkewä enkeli ylös nosti ison kiwen/ niinkuin myllykiwen/ ja heitti sen merehen ja sanoi/ Tällä hempeyllä pitää heitettämän se suuri kaupunki Babilon/ ja ei hän pidä nyt enempi löyttämän.
18:22 Ja Candelein soittaiten Äni/ ia Laulaiadhen/ ia huilunsoitaiadhen/ ia Basunaritten/ ei pidhe enemin Sinusa cwluman/ Ja iocainen Wircamies miste custakin wirgasta ei pidhe enemin Sinusa leutemen. Ja Myllyn äni ei pidhe enemin sinusa cwluman/
Ja kantelein soittajain ääni/ ja laulajain/ ja huilunsoittajain/ ja pasunoittein/ ei pidä enemmin sinussa kuulumaan/ Ja jokainen wirkamies mistä kustakin wirasta ei pidä enemmin sinusta löytymän. Ja myllyn ääni ei pidä enemmin sinussa kuuluman/
18:23 Ja Kyntile Kyntilialghas ei pidhe enemin sinusa walgistaman. Ja Ylien ia Morsiamen äni ei pide enemen sinusa cwluman/ Sille ette sinu' Caupamiehes olit Pämiehet Maan päle/ Sille ette sinu' Welhodhes cautta ouat caiki Pacanat exynyet/ ia henesse ombi Prophetain ia pyhein Weri leutty ia caikein ninen iotca Maan päle tapetut ouat.
Ja kynttilänjalkasi ei pidä enemmin sinussa walkistaman. Ja yljän ja

morsiamen ääni ei pidä enemmin sinussa kuuluman/ Sillä että sinun kauppamiehesi olit päämiehet maan päällä/ Sillä että sinun welhoutesi kautta owat kaikki pakanat eksyneet/ ja hänessä ompi prophetain ja pyhäin weri löytty ja kaikkein niinen jotka maan päällä tapetut owat.

XIX. Lucu.

19:1 SItelehin mine cwlin ninquin swre' Änen paliolda Ca'ssalda Taiuahas sanouan/ Haleluia. Terueys ia ylistos/ Cunnia ia Woima Olcohon meiden HErran Jumalan/
Siitä lähin minä kuulin niinkuin suuren äänen paljolta kansalta taiwahassa sanowan/ Halleluja. Terweys ja ylistys/ Kunnia ja woima olkohon meidän HErran Jumalan/
19:2 Sille ette totiset ia wanhurskat ouat henen Domions/ ette hen Dominut on sijte swresta Portosta/ ioca Maan turmeli Henen Hoorudhellans/ Ja o'bi henen palueliains weren sen Kädheste costanut.
Sillä että totiset ja wanhurskaat owat hänen tuomionsa/ että hän tuominnut on siitä suuresta portosta/ joka maan turmeli hänen huoruudellansa/ Ja ompi hänen palwelijainsa weren sen kädestä kostanut.
19:3 Ja taas he sanoit Haleluia. Ja se saw yleskieui ijancaikisesta ijancaikisehen.
Ja taas he sanoit Halleluja. Ja se sawu ylös käwi iankaikkisesta iankaikkisehen.
19:4 Ja ne neliecolmatkymende Wanhinda/ ia ne nelie Eleinde alas langesit/ ia cumarsit Jumalata jstuuaista Stolin päle/ ia sanoit/ AMEN/ Haleluia.
Ja ne neljäkolmatkymmentä wanhinta/ ja ne neljä eläintä alas lankesit/ ja kumarsit Jumalata istuwaista tuolin päällä/ ja sanoit/ AMEN/ Halleluja.
19:5 Ja yxi Äni wloskieui Stolista sanodhen/ Kijteket meiden Jumalatan caiki henen paluelians/ ia iotca hende pelkätte seke pienet/ ette Swret.
Ja yksi ääni ulos käwi tuolista sanoen/ Kiittäkäät meidän Jumalatan kaikki hänen palwelijansa/ ja jotka häntä pelkäätte sekä pienet/ että suuret.
19:6 Ja mine cwlin palion Canssan Äne'/ ia ninquin swren wedhe' Äne'/ Ja ninquin swrdhen Pitkeiste' Änet/ iotca sanoit/ Haleluia. Sille ette Caikiualdias Jumala meidhen HErran ombi Waldacunnan omistanut.
Ja minä kuulin paljon kansan äänen/ ja niinkuin suuren weden äänen/ Ja niinkuin suurten pitkäisten äänet/ jotka sanoit/ Halleluja. Sillä että Kaikkiwaltias Jumala meidän HErran ompi waltakunnan omistanut.
19:7 Iloitcam ia riemuitcam/ ia andacam Cunnia henelle/ sille ette Caritzan Häädh ouat tulluet/ ia sen Emende walmisti itzens.

Iloitkaamme ja riemuitkaamme/ ja antakaamme kunnia hänelle/ sillä että Karitsan häät owat tulleet/ ja sen emäntä walmisti itsensä.
19:8 Ja henelle annettijn henense pukea puctalla ia kijldeuelle Silkille (Mutta se Silki ouat pyhein wanhurskaudhet)
Ja hänelle annettiin hänensä pukea puhtaalla ja kiiltäwällä silkillä (Mutta se silkki owat pyhäin wanhurskaudet)
19:9 Ja hen sanoi minulle/ Kirioita/ Autuat ouat ne iotca cutzutut ouat Caritzan Ectoliselle. Ja hen sanoi minulle/ Neme Jumala' Sanat totiset ouat.
Ja hän sanoi minulle/ Kirjoita/ Autuaat owat ne jotka kutsutut owat Karitsan ehtoolliselle. Ja hän sanoi minulle/ Nämä Jumalan sanat totiset owat:
19:10 Ja mine langesin hene' Jalcains eten cumartaman hende. Ja hen sanoi minulle/ Catzo etet sine site tee/ Mine olen sinun/ ia sinun weliedhes cansapaluelia/ ia ninen ioilla ombi Iesusen Todhistos/ Cumarda Jumalata (Sille ette Iesusen todistos o'bi Prophetian He'gi)
Ja minä lankesin hänen jalkainsa eteen kumartamaan häntä. Ja hän sanoi minulle/ Katso ettet sinä sitä tee/ Minä olen sinun/ ja sinun weljiesi kanssapalwelija/ ja niiden joilla ompi Jesuksen todistus/ Kumarra Jumalata (Sillä että Jesuksen todistus ompi prophetian henki)
19:11 Ja mine näin Taiuan auatu'/ Ja catzo/ yxi walkia Ori/ ia ioca sen päle istui/ cutzutin wskolisexi ia totisexi/ ia he' Domitzepi/ ia sotipi wa'hurskaudhella.
Ja minä näin taiwaan awatun/ Ja katso/ Yksi walkia ori/ ja joka sen päällä istui/ kutsuttiin uskolliseksi ja totiseksi/ ja hän tuomitseepi/ ja sotiipi wanhurskaudella.
19:12 Ja henen Silmense ninquin Tulenlieki/ ia henen Päsens monda Crunua/ ia piti kirioitetun Nimen/ iota eikengen tienyt/ waan hen itze.
Ja hänen silmänsä niinkuin tulenliekki/ ja hänen päässänsä monta kruunua/ ja piti kirjoitetun nimen/ jota ei kenkään tiennyt/ waan hän itse.
19:13 Ja hen oli watitettu Weren prijskatulla watella. Ja sen Nimi cutzuta' Jumalan Sana.
Ja hän oli waatetettu wereen priiskatulla waatteella. Ja sen nimi kutsutaan Jumalan Sana.
19:14 Ja ne Sotauäet iotca ouat Taiuasa noudhatit hende walkein Oritte' päle/ watetut walkella puctalla Silkille.
Ja ne sotawäet jotka owat taiwaassa noudatin häntä walkein oritten päällä/ waatetu walkeella puhtaalla silkillä.
19:15 Ja hene' Suustans wloskieui caxiterine' Miecka/ ette henen sille pite lömen pacanoita/ ia hene' pite heite Hallitzema' raudaisella witzalla. Ja hen polkepi sen Caikiualdian Jumalan Hirmulisen Wihan Winan Persyn.

Ja hänen suustansa ulos käwi kaksiteräinen miekka/ että hänen pitää sillä lyömän pakanoita/ ja hänen pitää heitä hallitseman rautaiselle witsalla. Ja hän polkeepi sen Kaikkiwaltiaan Jumalan hirmuisen wihan wiina pärsyn.
19:16 Ja henelle ombi wateisans ia Lanteisans Nimi kirioitettu Nein/ Kuningaiden Kuningas ia/ caikein HErrain HErra
Ja hänellä ompi waatteissansa ja lanteissansa nimi kirjoitettu näin/ Kuningasten Kuningas/ ja kaikkein HErrain HErra.
19:17 Ja mine näin ydhen Engelin seisouan Auringosa ia hen husi surella Änelle/ ia sanoi caikille Linnuille iotca lendeuet Taiuan alla/
Ja minä näin yhden enkelin seisowan auringossa ja hän huusi suurella äänellä/ ja sanoi kaikille linnuille jotka lentäwät taiwaan alla/
19:18 tulcat ia coconducat sen swren Jumalan Ectoliselle/ sömen Kuningaiden Lihat ia Pämiesten Lihat/ ia wäkeueiten Lihat/ ia Oriten Lihat/ ia istuuaisten ninen päle/ ia caikein wapadein Lihat ia Palueliaitten/ seke piennen ette Swrdhen Lihat.
tulkaat ja kokoontukaat sen suuren Jumalan ehtoolliselle/ syömään kuninkaiden lihat ja päämiesten lihat/ ja wäkewäitten lihat/ ja oriitten lihat/ ja istuwaisten niiden päälle/ ja kaikkein wapaiden lihat ja palwelijaitten/ sekä pienten että suurten lihat.
19:19 Ja mine näin sen Pedhon/ ia Maan Kuningat/ ia heiden Sotawekens coghottuna sotimahan sen cansa ioca Orin päle istui/ ia henen Sotauekens cansa.
Ja minä näin sen pedon/ ja maan kuninkaat/ ja heidän sotawäkensä koottuna sotimahan sen kanssa joka oriin päällä istui/ ja hänen sotawäkensä kanssa.
19:20 Ja se Peto kijniotetin/ ia henen cansans se falski Propheta ioca teki ne merkit henen edesens/ ioilla hen wietteli nijte iotca Pedhon Lijcamerckin otit/ ia iotca Pedhon Cuua cumarsit. Neme caxi ouat eleuene heitetyt tulisen Jeruen/ ioca Tulikiues paloi.
Ja se peto kiinni otettiin/ ja hänen kanssansa se falski propheta joka teki ne merkit hänen edessänsä/ joilla hän wietteli niitä jotka pedon liikamerkin otit/ ja jotka pedon kuwaa kumarsit. Nämä kaksi owat eläwänä heitetyt tuliseen järween/ joka tulikiwessä paloi.
19:21 Ja ne mwdh tapettin henen Miecallans ioca sen Orin päle istui/ quin henen Suusta's wloskieui/ ia caiki Linnut rauittin heiden Lihoista's.
Ja ne muut tapettiin hänen miekallansa joka sen oriin päällä istui/ kuin hänen suustansa ulos käwi/ ja kaikki linnut rawittiin heidän lihoistansa.

XX. Lucu.

20:1 JA mine näin ydhen Engelin alasastuuan Taiuahasta/ iolla oli Sywuydhen Auain/ ia swren Cahlen henen Kädhesens.
Ja minä näin yhden enkelin alas astuwan taiwahasta/ jolla oli sywyyden awain/ ja suuren kahleen hänen kädessänsä.
20:2 Ja hen kijniotti Lohikermen/ sen wanhan Madhon/ ioca ombi Perkele ia Satanas/ ia sidhoi henen tuhanexi wodhexi/
Ja hän kiinni otti lohikäärmeen/ sen wanhan madon/ joka ompi perkele ja satanas/ ja sitoi hänen tuhanneksi wuodeksi/
20:3 ia heitti henen Sywuydeen/ ia sulki henen ia insiglasi pälde/ ettei henen pidheis enemen Pacanoita wiettelemen/ sihenasti quin tuhat wootta teuteten/ Ja sitelehin pite henen pästetemen wähexi hetkexi.
ja heitti hänen sywyyteen/ ja sulki hänen ja insiglasi päältä/ ettei hänen pitäisi enemmin pakanoita wiettelemän/ siihen asti kuin tuhat wuotta täytetään/ Ja siitä lähin pitää hänen päästettämän wähäksi hetkeksi.
20:4 Ja mine näin Stolit/ ia he istuit ninen päle/ ia heille annettijn Domio/ ia ninen Sielut iotca mestatut olit Iesusen todhistoxen ia Jumalan Sanan teden/ ia iotca eiuet cumartanuet Petoa/ eike henen Cuuansa/ ia eike ottanuet henen Lijcamerckiens heiden Otzinsa taika heiden Käsijnse/ Neme elit ia hallitzit Christusen ca'sa tuhat woota.
Ja minä näin tuolit/ ja he istuit niinen päällä/ ja heille annettiin tuomio/ ja niinen sielut jotka mestatut oli Jesuksen todistuksen ja Jumalan Sanan tähden/ ja jotka eiwät kumartaneet petoa/ eikä hänen kuwansa/ ja eikä ottaneet hänen liikamerkkiänsä heidän otsiinsa taikka heidän käsiinsä/ Nämä elit ja hallitsit Kristuksessa kanssa tuhat wuotta.
20:5 Mutta ne mwdh Cooluista eiuet wirgonuet/ sihenasti ette tuhat wootta teuteten. Teme ombi se ensimeinen ylesnousemus/
Mutta ne muut kuolleista eiwät wironneet/ siihen asti että tuhat wuotta täytetään. Tämä ompi se ensimmäinen ylösnousemus/
20:6 Autuas ia pyhe o'bi se iolla on Osa sijne ensimeises ylesnousemises. Ninen päle ei ole sille toisella Colemalla ycten woima/ waan he tuleuat Jumalan ia Christusen Papeixi/ ia he hallitzeuat henen ca'sans tuhat wootta.
Autuas ja pyhä ompi se jolla on osa siinä ensimmäisessä ylösnousemisessa. Niinen päällä ei ole sillä toisella kuolemalla yhtään woimaa/ waan he tulewat Jumalan ja Kristuksen papeiksi/ ja he hallitsewat hänen kanssansa tuhat wuotta.
20:7 Ja coska tuhat wootta teutetyt ouat nin Satanas pästeten henen Fangiuxestans/ ia wlosmenepi Pacanoita wiettelemen/ iotca ouat nelien

Maanculmain päle sen Gog ia Magog heite Sotaan cocomahan/ ioinenga Lucu ombi ninquin Meren Sanda.
Ja koska tuhat wuotta täytetyt owat niin satanas päästetään hänen wankeuksestansa/ ja ulos meneepi pakanoita wiettelemään/ jotka owat neljän maankulmain päälle sen Goog ja Maagog heitä sotaan kokoamahan/ joinenka luku ompi niinkuin meren santa.
20:8 Ja he astuit Maan auarudhen päle/ ia ymberikiersit ninen pyhein cantzit/ ia sen Rackahisen Caupungin.
Ja he astuit maan awaruuden päällä/ ja ympärikäärsit niinen pyhäin kantsit/ ja sen rakkahisen kaupungin.
20:9 Ja alasla'gesi Tuli Jumalalda Taiuahasta/ ia ylessöi heite.
Ja alas lankesi tuli Jumalan taiwahasta/ ja ylös söi heitä.
20:10 Ja se Perkele ioca heite wietteli/ heitettin Tulisen ia Tulikiuisen Jeruen/ iossa seke se Peto ette se falski Propheta oli/ ia pite pijnattaman peiue ia ööte ijancaikisesta ijancaikisehen.
Ja se perkele joka heitä wietteli/ heitettiin tuliseen ja tulikiwiseen järween/ jossa sekä se peto että se falski propheta oli/
20:11 Ja mine näin swren walkean Stolin/ ia sen päle istuuan/ ionga Casuon edheste pakeni Maa ia Taiuas/ ia ei ollut heille Sia leutty.
Ja minä näin suuren walkean tuolin/ ja sen päällä istuwan/ jonka kaswon edestä pakeni maa ja taiwas/ ja ei ollut heillä sijaa löytty.
20:12 Ja mine näin ne Cooluet seke swret ette pienet/ seisouan Jumalan Casuon edhes/ ia Kiriat auattin/ ia toinen Kiria auattin/ ioca ombi elemen/ ia Cooluet domittin/ nijste Kirioituxista quin Kirioisa oli kirioitettu heiden Töidens ielkin.
Ja minä näin ne kuolleet sekä suuret että pienet/ seisowan Jumalan kaswon edessä/ ja kirjat awattiin/ ja toinen kirja awattiin/ joka ompi elämän/ ja kuolleet tuomittiin/ niistä kirjoituksista kuin kirjoissa oli kirjoitettu heidän töidensä jälkeen.
20:13 Ja Meri annoi ne Cooluet iotca henesse olit/ Ja Colema ia Heluetti annoit ne Cooluet/ iotca heisse olit/ ia ne domittin/ iocainen heiden Töidhens ielkin.
Ja meri antoi ne kuolleet jotka hänessä olit/ ja kuolema ja helwetti annoit ne kuolleet/ jotka heissä olit/ ja ne tuomittiin/ jokainen heidän töidensä jälkeen.
20:14 Ja se Colema ia Heluetti heitettin tulisen Jeruen. Teme ombi se toinen Coolema.
Ja se kuolema ja helwetti heitettiin tuliseen järween. Tämä ompi se toinen kuolema.

20:15 Ja ioca ei leutty Elemen kiriasa kirioitettu/ se heitettin tulisen Jeruen.
Ja joka ei löytty elämän kirjassa kirjoitettu/ se heitettiin tuliseen järween.

XXI. Lucu

21:1 JA mine näin wdhen Taiuan ia whden Maa' sille ette se ensimeinen Maa poiskatosi/ ia se Meri ei ole sillen.
Ja minä näin uuden taiwaan ja uuden maan sillä että se ensimmäinen maa pois katosi/ ja se meri ei ole silleen.
21:2 Ja mine Johannes näin sen pyhen Caupungin/ sen wdhen Jerusalem alasastuuan Taiuasta/ Jumalalda walmistetun/ ninquin Morsiamen caunistetun henen Miehellens.
Ja minä Johannes näin sen pyhän kaupungin/ sen uuden Jerusalemin alas astuwan taiwaasta/ Jumalalta walmistetun/ niinkuin morsiamen kaunistetun hänen miehellensä.
21:3 Ja cwlin swren Änen Stolilda sanouan/ Catzo/ Jumalan Maia Inhimisten seas/ ia hene' pite asuman heiden cansans/ ia he tuleuat henen Canssaxens/ ia itze Jumala heiden cansans/ pite oleman heiden Jumalans.
Ja kuulin suuren äänen tuolilta sanowan/ Katso/ Jumalan maja ihmisten seassa/ ja hänen pitää asuman heidän kanssansa/ ja he tulewat hänen kansaksensa/ ja itse Jumala heidän kanssansa/ pitää oleman heidän Jumalansa.
21:4 Ja Jumala on poispyhckiue caiki Kynelit heiden Silmistens/ ia ei Cooleman sillen pidhe oleman/ eike Idkun/ eike parghun/ eike kiwun pidhe sillen oleman/ Sille ette ne ensimeiset poismenit.
Ja Jumala on pois pyyhkiwä kaikki kyyneleet heidän silmistänsä/ ja ei kuoleman silleen pidä oleman/ eikä itkun/ eikä parun/ eikä kiwun pidä silleen oleman/ Sillä että ne ensimmäiset pois menit.
21:5 Ja ioca istui Stolilla se sanoi/ Catzo/ mine teen caiki wdhexi. Ja hen sanoi minulle/ Kirioita/ Sille ette neme Sanat ouat totiset ia wissit.
Ja joka istui tuolilla se sanoi/ Katso/ minä teen kaikki uudeksi. Ja hän sanoi minulle/ Kirjoita/ Sillä että nämä sanat owat totiset ja wissit
21:6 Ja he' sanoi minulle/ se o'bi techty. Mine olen A ia O/ Alcu ia loppu. Mine annan Janouan sijte eleuen wedhe' Lechteste Andimexi.
Ja hän sanoi minulle/ se ompi tehty. Minä olen A ja O/ Alku ja loppu. Minä annan janoowan siitä eläwän weden lähteestä antimeksi.
21:7 Joca woittapi henen pite neite caikia perime' ia minun pite oleman henelle Jumalaxi/ ia henen pite oleman minulle Poiaxi.
Joka woittaapi hänen pitää näitä kaikkia perimän ja minun pitää oleman

hänelle Jumalaksi/ ja hänen pitää oleman minulle pojaksi.
21:8 Mutta nijlle Pelcurille ia wskotomille/ ia hirmulisille/ ia Murhaille/ ia Salawuoteisille/ ia welholisille/ ia Epeiumalisille/ ia caikille walectelijlle/ heiden osans pite olema' sijne Jeruese quin Tulesta ia Tulikiueste palapi/ ioca ombi se toinen Coolema.
Mutta niille pelkureille ja uskottomille/ ja hirmulisille/ ja murhaajaille/ ja salawuoteisille/ ja welhoille/ ja epäjumalisille/ ja kaikille walehtelijoille/ heidän osansa pitää oleman siinä järwessä kuin tulesta ja tulikiwestä palaapi/ joka ompi se toinen kuolema.
21:9 Ja tuli minun tyköni yxi nijste seitzemeste Engeleiste/ ioilla oli ne seitzemen Malia teune seitzemeste wimeiseste witzauxista/ ia hen puhui minun cansani/ sanodhen/ tule ia mine osotan sinulle Morsianen sen Caritzan Emennen.
Ja tuli minun tyköni yksi niistä seitsemästä enkelistä/ joilla oli ne seitsemän maljaa täynnä seitsemästä wiimeisestä witsauksesta/ ja hän puhui minun kanssani/ sanoen/ tule ja minä osoitan sinulle morsiamen ja sen Karitsan emännän.
21:10 Ja hen wei minun Hengese ydhen swren ia corkean wooren päle/ Ja hen osotti minulle sen swren Caupungin/ sen pyhen Jerusalemin alasastuuan Taiuasta Jumalalda/
Ja hän wei minun hengessä yhden suuren ja korkean wuoren päälle/ Ja hän osoitti minulle sen suuren kaupungin/ ja pyhän Jerusalemin alas astuwan taiwaasta Jumalalta/
21:11 iolla oli Jumalan Kircaus. Ja sen walkeus oli caikein calliman Kiuen motoinen/ ninquin yxi kircas Jaspis.
jolla oli Jumalan kirkkaus. Ja sen walkeus oli kaikkein kalliimman kiwen muotoinen/ niinkuin yksi kirkas jaspis.
21:12 Ja henelle oli swri ia corckea Muri/ iolla oli caxi toistakymende Portia/ ia Porteisa caxitoistakymende Engelite/ ia kirioitetut Nimet/ iotca ouat ne/ cadhentoistakymenen Israelin Lasten Sucucundain Nimet.
Ja hänellä oli suuri ja korkea muuri/ jolla oli kaksi toistakymmentä porttia/ ja porteissa kaksitoista kymmentä enkeliä/ ja kirjoitetut nimet/ jotka owat ne/ kahdentoista Israelin lasten sukukuntain nimet.
21:13 Idheste colme Portia/ Pohiaisesta colme Portia/ Eteleste colme Portia/ Lenneste colme Portia.
Idästä kolme porttia/ pohjoisesta kolme porttia/ etelästä kolme porttia/ lännestä kolme porttia.
21:14 Ja sen Caupungin Murilla oli caxitoistakymende perusta/ ia nijse ninen Caritzan cahdentoistakymenen Apostoleiten Nimet.

Ja sen kaupungin muurilla oli kaksitoistakymmentä perustaa/ ja niissä niinen Karitsan kahdentoista kymmenen apostoleiden nimet.
21:15 Ja ioca puhui minun cansani/ Henelle oli cullainen Rooco/ ette hene' piti mittaman Caupungin/ ia henen Portinsa ia hene' Murinsa.
Ja joka puhui minun kanssani/ Hänellä oli kultainen ruoko/ että hänen piti mittaaman kaupungin/ ja hänen porttinsa ja hänen muurinsa.
21:16 Ja se Caupungi ombi pandu nelieculmaisexi/ ia henen pitudhens ombi nin swri quin mös henen lauiuns. Ja hen mittasi sen Caupungin sille cullaisella Rogholla/ cadhentoistakymenen tuhane' Wacomitan. Ja henen pituuns ia lauiuns/ ia corkiu's/ ouat ycteleiset.
Ja se kaupunki ompi pantu neljäkulmaiseksi/ ja hänen pituutensa ompi niin suuri kuin myös hänen laweutensa. Ja hän mittasi sen kaupungin sillä kultaisella ruokolla/ kahdentoistakymmenen tuhannen wakomitan. Ja hänen pituutensa ja laweutensa/ ja korkeus/ owat yhtäläiset.
21:17 Ja hen mittasi henen Murinsa/ sata ia nelikymende ia nelie Kynerete Inhimisen Mitan ielken quin Engelille oli.
Ja hän mittasi hänen muurinsa/ sata ja neljäkymmentä ja neljä kyynärätä ihmisen mitan jälkeen kuin enkelillä oli.
21:18 Ja oli sen Murin Rake'nus Jaspista/ ia itze Caupungi puchtasta Cullasta/ puchta' Clasin caltaine'.
Ja oli sen muurin rakennus jaspista/ ja itse kaupunki puhtaasta kullasta/ puhtaan lasin kaltainen.
21:19 Ja sen Caupungin Murin Perustoxet/ olit caikinaisilla Calilla Kiuille caunistetut. Se ensimeinen Perustos oli Jaspis/ se toinen oli Saphirus/ se colmas oli Calcedonius/ se nelies Smaragdus/
Ja sen kaupungin muurin perustukset/ olit kaikkinaisilla kalliilla kiwillä kaunistetut. Se ensimmäinen perustus oli jaspis/ ja toinen oli saphirus/ se kolmas oli calcedonius/ ja se neljäs smaragdus/
21:20 se widhes Sardonix/ Se cudes Sardius/ Se seitzemes Chrysolitus/ Se cadhexes Berillus/ Se ydhexes Topazius/ se kymenes Chrisoprasus/ Se yxitoistakymenes Hyacinctus/ Se toinentoistakymenes Ametystus.
se wiides sardonix/ se kuudes sardius/ Se seitsemän crysolitus/ se kahdeksas berillus/ se yhdeksäs topazius/ se kymmenes chriroprasus/ se yksitoistakymmenes hyacintus/ se toinentoista kymmenes ametystus.
21:21 Ja ne caxitoistakymende Portia olit caxitoistakymende Perlye/ ia cuki Porti oli ydhest Perlyste/ ia sen Caupungin Catut olit sulasta cullasta/ ninquin lepitzepaistaua Clasi.
Ja ne kaksitoistakymmentä porttia olit kaksitoistakymmentä päärlyä/ ja kukin portti oli yhdestä päärlystä/ ja sen kaupungin kadut olit sulasta kullasta/

niinkuin läwitse paistawa lasi.
21:22 Ja em mine Henesse Templit nehnyt/ sille ette HErra Caikiualdias o'bi henen Templins ia Caritza.
Ja em minä hänessä templit nähnyt/ sillä että HErra Kaikkiwaltias ompi hänen templinsä ja Karitsa.
21:23 Ja se Caupungi ei taruitze Auringota eike Cuuta/ henesse walistaman/ sille ette Jumalan Kircaus ylesualghista hene'/ Ja henen Walkiuns ombi Caritza/
Ja se kaupunki ei tarwitse aurinkoa eikä kuuta/ hänessä walistaman/ sillä että Jumalan kirkkaus ylös walkistaa hänen/ Ja hänen walkeutens ompi Karitsa/
21:24 ia ne Pacanat iotca Autuaxi tuleuat pite waeldaman henen Walkeudhesans ia ne Kuningat Maan päle heiden Cunnians sihen siseltoouat/
Ja ne pakanat jotka autuaaksi tulewat pitää waeltaman hänen walkeudessansa ja ne kuninkaat maan päällä heidän kunniansa siihen sisälle tuowat/
21:25 Ja sen Portit eiuet Kijnisulieta Peiuelle. Sille eipe sielle Öete pidhe oleman.
Ja sen portit eiwät kiinni suljeta päiwällä. Sillä eipä siellä yötä pidä oleman.
21:26 Ja ei pidhe henen sisellens tuleman iotakin quin saastuttapi/ taicka Cauhistoxen ia Walehen tekepi/ waa' ne iotca kirioitetut ouat sijne Caritza' Eleme' Kiriasa.
Ja ei pidä hänen sisällensä tuleman jotakin kuin saastuttaapi/ taikka kauhistuksen ja walheen tekeepi/ waan ne jotka kirjoitetut owat siinä Karitsan elämän kirjassa.

XXII. Lucu.

22:1 JA hen osotti minulle ydhen puctan Eleue' wedhen Kymin/ selken ninquin Christallin/ wloslecteuen Jumalan ia Caritzan stolista/ keskelle henen Catua'sa.
Ja hän osoitti minulle yhden puhtaan eläwän weden kymin/ selkeän niinkun kristallin/ ylös lähtewän Jumalan ja Karitsan tuolista/ keskellä hänen katuansa.
22:2 Ja molomille polilla kymie seisoi se Elemen Puu/ se cannoi caxitoistakymeneiset Hedhelmet/ ia annoi henen Hedhelmens cunaki Cwcauna/ Ja sen Puun Lehdhet kelpasit Pacanoitten terueydhexi.
Ja molemmilla puolen kymiä seisoi se elämän puu/ ja kantoi

kaksitoistakymmeneiset hedelmät/ ja antoi hänen hedelmänsä kunakin kuukautena/ Ja sen puun lehdet kelpasit pakanoitten terweydeksi.
22:3 Ja ei miten kiroutta pidhe sillen oleman/ Wan Jumalan ia Caritzan Stoli henesse pite olema' Ja henen Paluelians pite palueleman hende/
Ja ei mitään kirousta pidä silleen oleman/ Waan Jumalan ja Karitsan tuoli hänessä pitää oleman. Ja hänen palwelijansa pitää palweleman häntä/
22:4 ia näkemen henen Casuonsa/ ia henen Nimense pite oleman heiden Otzisans.
ja näkemään hänen kaswonsa/ ja hänen nimensä pitää olemaan heidän otsissansa.
22:5 Ja ei enemen Öte pidhe oleman. Ja eiuet he taruitze Kyntiletä/ taicka Auringoisen walkiutta/ Sille ette HErra Jumala heite yleswalghistapi/ ia heiden pite hallitzeman ijancaikisesta ijancaikisehen.
Ja ei enemmin yötä pidä olemaan. Ja eiwät he tarwitse kynttilätä/ taikka aurinkoisen walkeutta/ Sillä että HErra Jumala heitä ylös walkistaapi/ ja heidän pitää hallitseman iankaikkisesta iankaikkisehen.
22:6 Ja hen sanoi minulle/ Nämet sanat ouat wissit ia totiset/ Ja Jumala se Prophetain HErra/ ombi henen Engelinse lehettenyt/ osottaman henen Paluelioillens/ mitke pian tapactuma' pite.
Ja hän sanoi minulle/ Nämät sanat owat wissit ja totiset/ Ja Jumala se prophetain Herra/ ompi hänen enkelinsä lähettänyt/ osoittaman hänen palwelijoillensa/ mitkä pian tapahtuman pitää.
22:7 Ja catzo/ mine tulen nopiasta. Autuas ombi se/ ioca ketkepi temen Kirian Prophetian sanat.
Ja katso/ minä tulen nopiasti. Autuas ompi se/ joka kätkeepi tämän kirjan prophetian sanat.
22:8 Ja mine olen se Johannes ioca neite cwlin ia näin/ Ja coska mine neite cwlin ia näin/ la'gesin mine Engelin ialcain eten/ cumartaman hende ioca minulle neite osotti.
Ja minä olen se Johannes joka näitä kuulin ja näin/ Ja koska minä näitä kuulin ja näin/ lankesin minä enkelin jalkain eteen/ kumartamaan häntä joka minulle näitä osoitti.
22:9 Ja hen sanoi minulle/ Catzo/ ettes site teghe/ Sille mine olen sinun Cansapaluelias/ ia sinun weliedhes Prophetain/ Ja ninen iotca ketkeuet temen Kirian sanat/ Cumardha Jumalata.
Ja hän sanoi minulle/ Katso/ ettes sitä tee/ Sillä minä olen sinun kanssapalwelijasi/ ja sinun weljiesi prophetain/ ja niiden jotka kätkewät tämän kirjan sanat/ Kumarra Jumalata.
22:10 Ja hen sanoi minulle/ Ele temen Kirian Prophetain sanoia insigla. Sille

ette aica ombi lesnä.
Ja hän sanoi minulle/ Älä tämän kirjan prophetain sanoja insiglaa. Sillä että aika ompi läsnä.
22:11 Joca paha ombi/ hen olcohon paha. Ja ioca saastainen ombi hen olcohon saastainen. Mutta ioca hurskas ombi/ hen olcohon wiele nyt hurska'bi/ Ja ioca pyhe ombi/ hen olcohon wiele Pyhembi.
Joka paha ompi/ hän olkohon paha. Ja joka saastainen ompi hän olkohon saastainen. Mutta joka hurskas ompi/ hän olkohon wielä hurskaampi/ Ja joka pyhä ompi/ hän olkohon wielä pyhempi.
22:12 Ja catzo/ Mine tulen pian/ ia minun palcan cansani on/ andaman itzecungin ninquin heiden töönse ouat.
Ja katso/ Minä tulen pian/ ja minun palkkani kanssani on/ antamaan itsekunkin niinkuin heidän työnsä owat.
22:13 Mine olen se A ia O/ se Alcu ia loppu/ se Ensimeinen ia wimeinen.
Minä olen se A ja O/ se alku ja loppu/ se ensimmäinen ja wiimeinen.
22:14 Autuat ouat ne/ iotca hene' Keskynse ketkeuet/ Senpäle ette heiden woimans pitepi olema' Elemen puusa/ ia portein cautta siselkieumen Caupungin.
Autuaat owat ne/ jotka hänen käskynsä kätkewät/ Senpäälle että heidän woimans pitääpi oleman elämän puussa/ ja porttein kautta sisälle käymän kaupunkiin.
22:15 Sille ette wlcona ouat Coirat ia welholiset/ ia ne Salawooteiset/ ia ne Murhaijat/ ia Epeiumalain Palueliat/ ia caiki ne iotca racastauat ia tekeuet Walehen.
Sillä että ulkona owat koirat ja welholliset/ ja ne salawuoteiset/ ja ne murhaajat/ ja epäjumalain palwelijat/ ja kaikki ne jotka rakastawat ja tekewät walheen.
22:16 Mine Iesus lehetin minun Engelini/ ette henen pite todhistaman näme teille Seurakunnissa/ Mine olen Dauidin iwresta ia Sughusta/ yxi kircas Cointecti.
Minä Jesus lähetin minun enkelini/ että hänen pitää todistaman nämä teille seurakunnissa/ Minä olen Dawidin juuresta ja suwusta/ yksi kirkas kointähti.
22:17 Ja Hengi ia Morsian sanouat/ Tule. Ja ioca cwlepi/ se sanocan/ Tule. Joca Janopi/ se tulcan/ Ja ioca tactopi/ se ottacan Elemen Wettä andimexi.
Ja Henki ja morsian sanowat/ Tule. Ja joka kuuleepi/ se sanokaan/ Tule. Joka janoaapi/ se tulkaan/ Ja joka tahtoopi/ se ottakaan elämän wettä antimeksi.
22:18 Mutta mine todhistan Jocaitzelle cwleualle temen Kirian Prophetain

sanat/ Ette ios iocu lisepi neihin/ Jumalan pite paneman hene' pälens ne Witzauxet iotca tesse Kirisa ouat kirioitetut.
Mutta minä todistan jokaiselle kuulewalle tämän kirjan prophetain sanat/ Että jos joku lisääpi näihin/ Jumalan pitää panemaan hänen päällensä ne witsaukset jotka tässä kirjassa owat kirjoitetut.
22:19 Ja ios iocu temen Kirian Prophetain sanoista poisottapi nin Jumala poisottapi henen Osans Elemen Kiriasta/ ia sijte pyheste Caupungista/ Ja nijste/ iotca kirioitetut ouat tesse Kiriasa.
Ja jos joku tämän kirjan prophetain sanoista pois ottaapi niin Jumala pois ottaapi hänen osansa elämän kirjasta/ ja siitä pyhästä kaupungista/ Ja niistä/ jotka kirjoitetut owat tässä kirjassa.
22:20 Sen sanopi hen ioca tehen todhistoxen candapi/ lia/ Mine tulen pian/ Amen/ Nin tule HERRA Iesu.
Sen sanoopi hän joka tähän todistuksen kantaapi/ ja/ Minä tulen pian/ Amen/ Niin tule HERRA Jesus.
22:21 Meiden HERRAN IesuSEN CHristusen Armo olcohon teiden caikein cansanna. AMEN.
Meidän HERRAN Jesuksen Kristuksen armo olkohon teidän kaikkein kanssanne. AMEN.

Sen wdhen Testamentin Loppu. Tulkittu Somen Turws/ waan Prentattu Stocholmis Amundi Lauritzan Poialta. CHRIStusen Syndyme Wodhesta. 1548.